Wolaytta Bible

Wolaytta Bible

Contents

Doomettaabaa 1
Kessaabaa 60
Wogaabaa 109
Qoodaabaa 143
Zaarettido Wogaa 190
Yaasu 229
Daannatu Maxaafaa 256
Sameela Maxaafaa Koiruwaa 287
Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 324
Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 357
Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 395
Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 432
Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 467
Izira Maxaafaa 508
Nahimiyaa Maxaafaa 521
Asttiri Maxaafaa 540
Iyyooba Maxaafaa 549
Leemiso Maxaafaa 579
Eranchchaa Maxaafaa 605
Isiyaasa 615
Ermmaasa 675
Ermmaasa Zilaassaa 738
Hizqqeela 744
Daaneela 800
Hoose7a 819
Yuu7eela 828
Amoxa 832
Abddiyyu 840
Yoonaasa 842
Mikiyaasa 845
Naahooma 851
Imbbaaqooma 854
Hagge 857
Milkkiyaasa 860

Maatiyoosa 864
Marqqoosa 909
Luqaasa 938
Yohaannisa 984
Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 1017
Koiro Qoronttoosa 1057
Naa77antto Qoronttoosa 1074
Galaatiyaa 1085
Efisoona 1092
Piliphphisiyuusa 1099
Qolasiyaasa 1104
Koiro Tasalonqqe 1109
Naa77antto Tasalonqqe 1113
Koiro Ximootiyoosa 1116
Naa77antto Ximootiyoosa 1121
Pilimoona 1125
Ibraawe 1127
Yaaqooba 1141
Koiro PHeexiroosa 1145
Naa77antto PHeexiroosa 1150
Koiro Yohaannisa 1153
Naa77antto Yohaannisa 1158
Heezzantto Yohaannisa 1159
Yihudaa 1160

Wolaytta Bible

Portions of the Holy Bible in the Wolaytta language of Ethiopia

copyright © 2004 SIM

℗ Faith Comes by Hearing

Language: Wolaytta

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http:// creativecommons.org/ licenses/ by-nc-nd/ 3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-15

ISBN 978-1-5313-0689-2

PDF generated on 21 Sep 2016 from source files dated 21 Sep 2016

6baa8af2-99d9-51d5-a40a-ff54bdb9b793

This print-on-demand edition of Scripture is designed, produced, and provided at cost by the Digital Bible Society. This is made possible through partnerships with the Bible League of Canada, Open Doors International and other missions and translation agencies. We are deeply grateful for the sacrifices made in translating this edition of Scripture and the generosity of others in making this Bible available to you.

To order additional copies of this Bible or hundreds of translations like it or to learn more about our ministries and the mission of Scripture distribution in every language, we invite you to visit www.DBS.org (USA), www.BibleLeague.ca (Canada), and www.OpenDoors.org (Europe). May God bless your work in sharing and teaching these Scriptures, until, as it is written, the earth is *"filled with the knowledge of the glory of the LORD, as the waters cover the sea."* (Habakkuk 2:14)

Doomettaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

Doomettaabaa geetettiya ha maxaafai: salotinne sa7ai merettido meretaabaa, asaa zaree yiido yuussaabaa, nagarainne tugga de7oi doomettido doomettaabaa, Xoossaaranne asaa zaretuura de7iya gaitotettaabaa odees. Doomettaabai naa77u waanna waanna sohotun shaahettidi xeelettanau danddayees.

1 Miraafiyaa issuwaappe biidi tammanne isiiniyaa gakkanaashin de7iya sohoi salotinne sa7ai merettido meretaabaanne asa zariyaa koiro taarikiyaa odees. Addaamenne Hewaani taarikee, Qaayeelanne Aabeela taarikee, Nohenne bashshaa haattaa taarikee, hegaadankka Baabiloone Gimbbiyaa taarikee de7iyoogee ha shaahuwaana.

2 Miraafiyaa tammanne naa77aappe biidi ishatamaa gakkanaashin de7iya sohoi Israa7eela asaayyo beni maizza aawatu taarikiyaa odees. Eta giddon koiroi ba ammanuwaaninne Xoossaassi azazettiyo hanotan erettida Abrahaama. Hegaappe qassi a na7aa Yisaaqa, a na7aa na7aa Yaaqoobanne Yaaqooba naatu tammanne naa77atu taarikee kaallees. Hageeti Yaaqooba naati tammanne naa77ati, tammanne naa77u Israa7eela zaretussi ano gididaageeta. Hageetu ha tammanne naa77u Israa7eela naatu giddonkka Yooseefa dummayidi, hegaadankka qassi Yaaqoobanne a naata hankkoota eta keettaa asaara Gibxxe biitti efiida hanotata minttidi xeellees.

Ha maxaafai asaa taarikiyaa odiyaagaa gidikkokka, ubbaappe aattidi i odiyoogee Xoossai oottido oosuwaabaa. Xoossai salotanne sa7aa medhdhido taarikiyaa oduwaa doommidi, Xoossai ba asaassi qoppiyoogaa aggennaagaa odiya hidootan polees. Ha maxaafaa giddon ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin odettiya taarikiyaa godai, balabaa haniyaageeta pirddiyaageenne qaxxayiyaagee, ba asaa kaalettiyaageenne maaddiyaagee, eta taarikiyaa tangguwaakka giigissiyaagee ba huuphiyan Xoossaa. Hagee beni maxaafai xaafettidoogee asaa ammanuwaa taarikiyaa mazggafidi oiqqanaassanne he ammanoikka paxa de7anaadan oottanaassa.

Meretaabaa

1 Xoossai salotanne sa7aa koiro medhdhiis. 2 He wode sa7ai giigiichchibeennanne aibinne bainna mela; ciimmaa bollan xumai de7ees; Xoossaa Ayyaanai haattaappe bollaara maayi uttiis.

3 Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Poo7oi hano” yaagiis; yaagin poo7oi haniis. 4 Poo7oi lo77o gididoogaa Xoossai be7iis; be7idi poo7uwaa xumaappe shaakkiis. 5 Xoossai poo7uwaa “Gallassa” giidi sunttiis; xumaa “Qamma” giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne koiro gallassa.

6-7 Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiya salo gufanttoi hano” yaagiis; yaagin haniis. Xoossai salo gufanttuwaa giigissidi, salo gufanttuwaappe bollaara de7iya haattaa garssaara de7iya haattaappe shaakkiis. 8 Xoossai he gufanttuwaa “Saluwaa” giidi sunttiis. Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne naa77antto gallassa.

9 Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Saluwaappe garssaara de7iya haattai issisan eello; eellin mela sohoi qoncco” yaagiis; yaagin haniis. 10 Xoossai he mela sohuwaa “Biittaa” giidi sunttiis; qassi issisan eellida haattaa “Abbaa” giidi sunttiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. 11 Hegaappe simmin Xoossai, “Biittai mittaa maataa mokko; zeretta aifeera de7iya kattaanne zeretta aifeera de7iya teeriya mittaa mokko” yaagiis; yaagin haniis. 12 Biittai mittaa maataa a qommuwan qommuwan mokkiis. Mokkin Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. 13 Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne heezzantto gallassa.

14 Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Gallassaa qammaappe shaakkanau poo7oti salo gufantton hanona; eti gallassaa, wodiyaanne laittaa erissanau

malaata gidona; [15] sa7aa bollan poo7issana mala eti salo gufantton poo7ona” yaagiis;
yaagin haniis. [16] Xoossai naa77u gita poo7ota, gitatiyaagee gallassaa haaranaadaaninne
guuxxiyaagee qammaa haaranaadan medhdhiis; xoolinttetakka i medhdhiis. [17-18] Xoossai
eti ha sa7aa bollan poo7issana mala, gallassaanne qammaa haarana malanne poo7uwaa
xumaappe shaakkana mala, salo gufantton eta wottiis. Yaatidi Xoossai hegee lo77o
gididoogaa be7iis. [19] Sa7ai qammiisinne wonttiis; hegeenne oiddantto gallassa.

[20] Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Paxa de7iya dumma dumma
meretati haattan darona; kafoikka sa7aappe bollaaranne salo gufanttuwaappe garssaara
paallo” yaagiis. [21] Yaatidi Xoossai abban de7iya gita do7ata, haatta giddon woxxi qaaxxiya
meretata ubbaanne qefiyaara de7iya kafuwaa ubbaa a qommuwan qommuwan medhdhiis.
Medhdhidi Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis. [22] Xoossai eta, “Yelettite; corattite;
abbaa haattaa kumite; kafoikka biittaa bollan coratto” yaagidi anjjiis. [23] Sa7ai qammiisinne
wonttiis; hegeenne ichchashantto gallassa.

[24] Xoossai hegaappe guyyiyan hagaadan yaagidi haasayiis; “Paxa de7iya meretati
bantta qommuwan qommuwan: meheti, biittaara gooshettiya meretatinne do7ati bantta
qommuwan qommuwan biittaa bollan kiyona” yaagiis; yaagin haniis. [25] Xoossai do7ata
eta qommuwan qommuwan, mehetakka eta qommuwan qommuwaaninne, biittaara
gooshettiya meretatakka ubbaa eta qommuwan qommuwan medhdhiis. Medhdhidi
Xoossai hegee lo77o gididoogaa be7iis.

[26] Hegaappe simmin Xoossai, “Asa nu leemisuwan nuna milatissidi ane medhdhoos;
medhdhin eti abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaa, biittaa bolli woxxi qaaxxiya mereta
ubbaa haarona” yaagiis. [27] Hagaadan Xoossai asaa ba leemisuwan medhdhiis; i a Xoossaa
leemisuwan medhdhiis; i eta attumaasanne maccaasa medhdhiis.

[28] Xoossai eta hagaadan yaagidi anjjiis; “Yelettite; corattite; ha sa7aa kumitenne haarite;
abbaa moliyaa, saluwaa kafuwaanne biittaa bolli woxxi qaaxxiya, paxa de7iya mereta
ubbaa haarite” yaagiis.

[29] Hegaappe simmin Xoossai, “Be7ite! Taani ha biitta ubbaa bollan zeretta aifeera
de7iya katta ubbaanne zeretta aifeera de7iya teeriya mitta ubbaa intteyyo immaas; etinne
intteyyo quma gidana. [30] Qassikka ha sa7an de7iya mehenne do7a ubbaayyo, saluwaa kafo
ubbaayyo, biittaara gooshettiya mereta ubbaayyoonne shemppoora paxa de7iya mereta
ubbaayyo miyoobaa gidanaadan, irxxa mittaanne maataa immaas” yaagiis; yaagin haniis.
[31] Xoossai ba medhdhido ubbabaakka xeelliis; xeellidi daro lo77o gididoogaa be7iis. Sa7ai
qammiisinne wonttiis; hegeenne usuppuntto gallassa.

2

[1] Salotinne sa7ai etan de7iyaabai ubbabai hagaadan oosetti polettiis. [2] Xoossai ba
oottido oosuwaa usuppuntta gallassi polidi, ba oottido ooso ubbaappe laappuntta gallassi
shemppiis. [3] Qassi Xoossai laappuntta gallassaa anjjiisinne geeshsha oottiis; aissi giikko,
Xoossai ba oottiyo oosuwaa wurssidi shemppidoi he gallassaana. [4] Salotinne sa7ai
merettidoogee hagaadaana.

Edene Gannatiyaabaa

GODAI Xoossai sa7aanne salota medhdhido wode, [5] sa7aa bollan mittinne maati
mokkibeenna; carshshinne caaribeenna; aissi giikko, GODAI Xoossai ira bukissi-
ichchibeenna; qassi biittaa oottiya asinne baawa. [6] Gidikkonne sa7aappe haattai pude
kiyidi, biittaa ubbaa irxxissees. [7] Hegaappe guyyiyan, GODAI Xoossai biittaa baanaappe issi
asa[1] medhdhiis; medhdhidi a siiriyan de7o shemppuwaa shemppi gelissiis; yaatin bitanee
paxa de7iya asa gidiis.

[8] GODAI Xoossai awai mokkiyoosaa baggaara Edene giyoosan gannatiyaa kase tokkiis;
yan ba medhdhido bitaniyaa wottiis. [9] GODAI Xoossai xeellanau lo77iya, maanaukka

---

1 2:7 Asa: “Asa” giyoogee Ibraawetto qaalan “Adam” geetettees; “Adamaa” giyoogee “Biittaa” geetettees; hegaassi naa77u qaalati issoi issuwaa milatoosona.

mal77iya ubba qommo mittaa biittaappe mokissiis. Gannatiyaa gidduwan de7o mittaanne
lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa wottiis.
10 Gannatiyaa ushshiya shaafaa haattai Edeneppe goggees. Edeneppe kiyidoogaappe
guyyiyan, oiddu shaafa kiyi shaahettees. 11 Koiro shaafaa sunttai Pishoona; Pishooni
worqqai de7iyo Hawiila giyo biitta ubbaa bollan goggees. 12 He biittaa worqqai geeshsha
worqqa; qassi al77o shittoinne keehi lo77iya shuchchai yan de7ees. 13 Naa77antto shaafaa
sunttai Giyoona; Giyooni Toophphiyaa biitta ubbaa bollan goggees. 14 Heezzantto shaafaa
sunttai Xegiroosa; Xegiroosi Asooreppe arshsho baggaara goggees. Qassi oiddantto
shaafai Efiraaxiisa.
15 Bitanee Edene Gannatiyaa oottana malanne naagana mala, GODAI Xoossai a efiidi
wottiis. 16 Wottidi GODAI Xoossai bitaniyaa, “Gannatiyaa mittaa teeraa ubbaappe neeni
maana giikko ma; 17 shin lo77uwaanne iitaa erissiya mittaa teeraappe mooppa; aissi giikko,
neeni appe miido gallassi tumu haiqqana” yaagidi azaziis.
18 Hegaappe guyyiyan GODAI Xoossai, “Bitanee barkka de7iyoogee lo77o gidenna; taani
ayyo injjetiyaabaanne a maaddiyaabaa kessana” yaagiis.
19 GODAI Xoossai kase meheta ubbaa, do7ata ubbaanne saluwaa kafota ubbaa biittaappe
medhdhiis; qassi bitanee eta woigi sunttiyaakkonne siyanau akko ehiis; ehin bitanee
paxa de7iya meretata ubbaa sunttido sunttai eta suntta gididi attiis. 20 Hegaadan
bitanee meheta ubbaa, saluwaa kafotanne bazzo do7ata ubbaa sunttiis; shin Addaamessi[2]
injjetiyaabinne a maaddiyaabi beettibeenna.
21 Hegaa gishshau GODAI Xoossai bitaniyaa xiskkuwaa kairissiis; i xiskkuwaa kairi-
daashin, a miyyiyaa meqettaappe issuwaa ekkidi, he sohuwaa ashuwaa kunttiis. 22 Kunttidi
GODAI Xoossai bitaniyaappe ekkido meqettaa macca asa kessiis; yaatidi o bitaniyaakko
ehiis. 23 Ehin bitanee; “Hayyashsho! Ha meqettiyaa ta meqettaappe, ha ashiyaakka ta
ashuwaappe ekettidaaro; akka attuma asaappe ekettido gishshau, macca asa geetettu”[3]
yaagiis. 24 Hegaa gishshau asi ba aawaanne ba aayyiyo aggi bayidi, ba machcheera issippe
de7ees; eti naa77ai issi asho gidoosona. 25 Bitaneenne a keettaayyiyaanne naa77aikka kallo
xiire de7oosona; shin issoi issuwau yeellatokkona.

3

Asai Azazettennan Ixxiis

1 SHooshshai GODAI Xoossai medhdhido do7a ubbaappe aadhdhida genanchcha. Issi
gallassi shooshshai he maccaasiyo, “Xoossai tumu inttena, ‘Gannatiyan de7iya mitta
teeraa ubbaappekka mooppite’ giidee?” yaagidi oichchiis.
2-3 Oichchin maccaasiyaa shooshshaayyo zaarada, “CHii, Xoossai hagaadan gibeenna;
nuuni gannatiyan de7iya mittatu teeraa maanau danddayoos; shin Xoossai nuna, ‘Gan-
natiyaassi gidduwan de7iya mitta teeraa mooppite; bochchoppite; hinkkoode intte
haiqqana’ giis” yaagaasu.
4 SHooshshai maccaasiyo, “CHii, intte ainnekka haiqqekketa; 5 Xoossai hegaa giidoogee,
he mittaa teeraa intte miikko, intte aifee dooyettin, lo77uwaanne iitaa Xoossaadan intte
eranaagaa i eriyo gishshaassa” yaagiis.
6 Maccaasiyaa he mittaa teerai maanau mal77iyaagaa, xeellanau lo77iyaagaa, qassi
asi aadhdhida eratettaa demmanau amoyiyaagaa gidiyoogaa be7aasu; be7ada he mittaa
teeraappe ekkada maasu; qassi banaara de7iya ba azinaayyookka hegaappe immin, ikka
miis.
7 Miyoorin eta naa77aa aifeekka dooyetti aggiis; dooyettin eti banttau kallo xiire
de7iyoogaa eridosona; eridi ettaa giyo mittaa haittaa sikkidi, banttayyo menttuwan
gixxidosona.

---

2 2:20 Addaama: Ibraawetto qaalan “Addaama” giyo sunttai “Asa” giyoogaa. 3 2:23 “Attumaasa” giyoogee Ibraawetto qaalan “Ish” geetettees; “Maccaasa” giyoogee “Ishshah” geetettees; hegaassi naa77u qaalati issoi issuwaa milatoosona.

[8] Sa7ai omarido wode, gannatiyaa gidduwan GODAI Xoossai hemettishin, a giirettaa
bitaneenne a keettaayyiyaa siyidosona; siyidi eti gannatiyaa mittaa giddon GODAA
Xoossaappe qosettidosona. [9] SHin GODAI Xoossai bitaniyaa xeesidi, “Addaamee, awan
de7ai?” yaagiis.
[10] Yaagin bitanee, “Gannatiyaa giddon ne giirettaa siyada, taani kallo de7iyo gishshau,
yayyada qosettaas” yaagiis.
[11] GODAI Xoossai a, “ ‘Neeni kallo de7aasa’ giidi neeyyo odidai oonee? Taani nena,
‘Mooppa’ gaada azazido mittaa teeraappe maadiiyye?” yaagidi oichchiis.
[12] Oichchin i, “Tanaara de7anaadan neeni immido maccaasiyaa he mittaa teeraappe tau
immin maas” yaagiis.
[13] GODAI Xoossai hegaappe guyyiyan maccaasiyo, “Neeni hegaa aissi oottadii?” yaagidi
oichchiis.
Yaagin maccaasiyaa, “Tana shooshshai cimmin maas” yaagaasu.

Xoossaa Pirddaa

[14] GODAI Xoossai hegaappe guyyiyan shooshshaa, “Neeni hagaa oottido gishshau, mehe
ubbaanne do7a ubbaa garssan ne xalaalai qanggettidaagaa! Neeni ne uluwan biittaara
gooshettana; ne de7o laitta ubbankka baanaa laaccana. [15] Taani nenanne maccaasiyo, ne
zerettaanne i zerettaa morkke kessana; i ne huuphiyaa qoxxana; neenikka a qirbbiyaa
dukkana” yaagiis.
[16] Maccaasiyookka GODAI Xoossai, “Ne abbe ixetaa aginan neeni daro tuggatana; qassi
neeni wolqqaama leessuwan naata yelana. Gidikkonne neeni ne azinaara de7anau
amottana; i nena haarana” yaagiis.
[17] Bitaniyaakka GODAI Xoossai hagaadan yaagiis; “Neeni ne keettaayee oduwaa siyido
gishshaunne taani nena, ‘He mittaa teeraa mooppa’ gaada azazido mittaa aifiyaappe neeni
miido gishshau, biittai ne gaasuwan qanggettidaagaa gido! Neeni ne de7o laitta ubban gita
daafuran biittaa oottada maana. [18] Biittai neeyyo agunttanne kinddiichchuwaa mokkana;
neeni bazzon mokkidabaa maana. [19] Neeni biittau simmana gakkanaassi, daafuran ne
som77oi cawattin oottido ne qumaa maana; aissi giikko, neeni biittaappe[4] ekettadasa;
neeni baana; neeni baanau simmana” yaagiis.
[20] Addaamee ba keettaayyiyo Hewaano[5] giidi sunttiis; aissi giikko, a paxa de7iya asa
ubbau aayo.
[21] GODAI Xoossai Addaameyyoonne a keettaayeeyyo itiyaa giigissidi eta maizziis.
[22] Hegaappe guyyiyan GODAI Xoossai, “Simmi asi nuuppe issuwaadan lo77uwaanne
iitaa eriyaabaa gidiis. I ba kushiyaa yeddidi, de7o mittaappe ekkidi, qassi meenna
malanne merinau paxa de7enna mala teqettanau koshshees” yaagiis. [23] Hegaa gishshau,
i ba ekettido biittaa oottana mala, GODAI Xoossai Edene Gannatiyaappe a kessiis. [24] A
kessirggidi, de7o mittaakko efiya ogiyaa naagana mala, kiruubeta giyo kiitanchchatanne
aadhdhi aadhdhi wodhdhiya tama laco bisuwaa Edene Gannatiyaappe arshsho baggaara
wottiis.

4

Qaayeelanne Aabeela

[1] Addaamee ba keettaayee Hewaaniira aqiis; a abbe ixettada attuma na7a yelaasu;
“GODAI tana maaddin, attuma na7a demmaas” gaada a Qaayeela[6] sunttaasu. [2] Qassi a ishaa
Aabeelakka yelaasu.
Aabeeli dorssa heemmees; qassi Qaayeeli biittaa oottees. [3] Unddenna wodiyaappe
guyyiyan, Qaayeeli ba gaden mokkida kattaappe GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiis;
[4] shin Aabeeli ba dorssa wudiyaa giddon baira yelettida maratuppe ekkidi shukkidi, eta
ashuwaappe modhdhiyaasaa yarshshiis. GODAI Aabeelanne a yarshshuwaa ekkiis; [5] shin

---

[4] 3:19 Biittaa: Doomettaabaa 2:7 tohossaara xaafettidaagaa xeella. [5] 3:20 Hewaano: Ha sunttaa birshshettai “De7iyaaro” giyoogaa. [6] 4:1 Qaayeela: Ibraawetto qaalan “Qayin” geetettees. Birshshettai “Demmaas” giyoogaa.

Qaayeelanne a yarshshuwaa ekkibeenna. Hegaa gishshau, Qaayeeli keehi yiillotiis; ba
som77uwaakka xumissiis.
[6] Yaatin GODAI Qaayeela, “Aissi yiillotai? Ne som77oikka aissi xumidee? [7] Neeni
lo77obaa oottiyaabaa gidiyaakko, ne som77oi pashkkennee? SHin neeni lo77obaa oottana
xayikko, nagarai do7adan ne penggen zuggees; i nena haarana koyees; shin neeni a
xoonana bessees” yaagiis.
[8] Hegaappe guyyiyan, Qaayeeli ba ishaa Aabeela, “Ane dembbaa boos” yaagiis. Biidi eti
dembban de7ishin, Qaayeeli ba ishaa Aabeela bolli denddinne wori aggiis.
[9] Worin GODAI Qaayeela, “Ne ishai Aabeeli awaanee?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Qaayeeli zaaridi, “Taani erikke; ta ishaa naagiyaagee taneeyye?” yaagiis.
[10] Yaagin GODAI Qaayeela, “Hagaa aissi oottadii? Be7a; ne ishaa suuttai biittaappe taakko
waassees. [11] Ne kushiyaappe ne ishaa suuttaa ekkidi, mittanau hanggida biittaappe ha77i
neeni qanggettidaagaa. [12] Neeni oottinkka biittai neeyyo aifenna; betedan neeni sa7aa
bollan toilattana” yaagiis.
[13] Qaayeeli GODAA, “Poora! Neeni tana qaxxayiyo qixaatee taani mulekka dand-
dayennaagaa. [14] Hekko neeni tana hachchi ha biittaappe yedettaasa; taani ne sinttappe
qosettana; betedan taani sa7aa bollan toilattana; tana demmai ooninne worana” yaagiis.
[15] Yaagin GODAI a, “Nena ooninne worenna; worikko, ne haluwaa taani laappun kushiyaa
kessana” yaagiis. Hegaa gishshau, demmai ooninne a worennaadan GODAI a bolli
malaataa wottiis. [16] Wottin Qaayeeli GODAA sinttappe kiyidi, Edene baggaappe arshshoora
de7iya Nooda[7] giyo biittan de7iis.

Qaayeela Yeletaa

[17] Qaayeeli ba keettaayeera aqiis; a abbe ixettada, Heenooka yelaasu. Qaayeeli
katamaa he wode keexxidi, he katamaa ba na7aa sunttan “Heenooka” giidi sunttiis.
[18] Heenooki Iraada yeliis; Iraadi Mahuyaa7eela yeliis; Mahuyaa7eeli Matushaa7eela yeliis;
Matushaa7eeli Laameeka yeliis.
[19] Laameeki Aadonne Xiilo giyo naa77u maccaasata dautta ekkiis. [20] Aada Yaabaala
yelaasu; Yaabaali mehiyaa haariya, dunkkaaniyan de7iya asatu aawaa. [21] A ishaa sunttai
Yuubaala; Yuubaali qassi diittaa diixxiyaanne pulaale punniya asatu ubbaa aawaa;
[22] Xiila qassi Tubaaliqaina giyo na7aa yelaasu; Tubaaliqaini nahaasiyaappenne birataappe
dumma dumma miishshata qoxxiyaagaa. Tubaaliqaina michchiyaa Naa7imo.
[23] Issi gallassi Laameeki ba keettaayeta, “Aadee, Xiilee, siyite; ta keettaayetoo, ane taani
yootiyoogaa ezggite. Issi bitanee tana dechchido gishshau, taani a woraas; ee, taani
he tana mazunxxissida wodallaa woraas. [24] Qaayeela haluwaa kessanau laappun kushe
koshshikko, Laameeka haluwaa kessanau laappun tammanne laappun kushe koshshees”
yaagiis.

Seetanne Heenoosa

[25] Addaamee ba keettaayeera haranttuwaa aqin, hara na7aa yelaasu. Yelada, “Qaayeeli
worido Aabeela gishshaa Xoossai tau hara na7aa immiis” gaada, a Seeta[8] gaada sunttaasu.
[26] Seetikka attuma na7aa yeliis; yelidi a “Heenoosa” giidi sunttiis. Asai GODAA sunttaa
xeesidi goinniyoogaa he wode doommiis.

5

Addaame Yeletaa

[1] Addaame yeletai hagaappe kaallidi xaafettiis. Xoossai asa medhdhido gallassi bana
milatissidi medhdhiis. [2] I attumaasanne maccaasa ootti medhdhidi, eta anjjiis. Eta
medhdhidi Asa[9] giidi sunttiis.

---

[7] 4:16 Nooda: Ha sunttaa birshshettai “Toilattiyoosaa” giyoogaa. [8] 4:25 Seeta: Ha sunttaa birshshettai “Immiis” giyoogaa. [9] 5:2 Asa: Ibraawetto qaalan “Asa” giyoogee “Addaama” giyoogaa.

3 Addaamee 130 laittaa de7idi, bana milatiya attuma na7aa yeliis; yelidi a “Seeta”
giidi sunttiis. 4 Addaamee Seeta yelidoogaappe guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma
naatanne macca naata yeliis. 5 Addaamee muleera 930 laittaa de7idi haiqqiis.
6 Seeti 105 laittaa de7idi, Heenoosa yeliis; 7 Seeti Heenoosa yelidoogaappe guyyiyan, 807
laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. 8 Seeti muleera 912 laittaa de7idi
haiqqiis.
9 Heenoosi 90 laittaa de7idi, Qainaana yeliis; 10 Heenoosi Qainaana yelidoogaappe
guyyiyan, 815 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. 11 Heenoosi muleera
905 laittaa de7idi haiqqiis.
12 Qainaani 70 laittaa de7idi, Malaali7eela yeliis; 13 Qainaani Malaali7eela yelidoogaappe
guyyiyan, 840 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. 14 Qainaani muleera
910 laittaa de7idi haiqqiis.
15 Malaali7eeli 65 laittaa de7idi, Yaareeda yeliis; 16 Malaali7eeli Yaareeda yelidoogaappe
guyyiyan, 830 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. 17 Malaali7eeli
muleera 895 laittaa de7idi haiqqiis.
18 Yaareedi 162 laittaa de7idi, Heenooka yeliis; 19 Yaareedi Heenooka yelidoogaappe
guyyiyan, 800 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. 20 Yaareedi muleera
962 laittaa de7idi haiqqiis.
21 Heenooki 65 laittaa de7idi, Maatusaala yeliis; 22 Maatusaala yelidoogaappe guyyiyan,
Heenooki 300 laittaa Xoossaara hemettiiddi de7iis; hara attuma naatanne macca naata
yeliis. 23 Heenooki muleera 365 laittaa de7iis; 24 i Xoossaara hemettiiddi xayi bayiis; aissi
giikko, Xoossai a ekki efiis.
25 Maatusaali 187 laittaa de7idi, Laameeka yeliis; 26 Maatusaali Laameeka yelidoogaappe
guyyiyan, 782 laittaa de7iis; hara attuma naatanne macca naata yeliis. 27 Maatusaali
muleera 969 laittaa de7idi haiqqiis.
28 Laameeki 182 laittaa de7idi, attuma na7a yeliis. 29 Yelidi, “Ha na7ai GODAI qanggido
biittaa bollan nuna nu kushiyaa oosuwaa daafuraappe shemppissana” giidi Noha[10]
sunttiis. 30 Laameeki Noha yelidoogaappe guyyiyan, 595 laittaa de7iis; hara attuma
naatanne macca naata yeliis. 31 Laameeki muleera 777 laittaa de7idi haiqqiis.
32 Nohee 500 laittaa de7idi, Seema, Kaamanne Yaafeeta yeliis.

6

Asaa Iitatettaa

1 Asai sa7aa bollan darido wode, etau macca naati yelettidosona; 2 “Xoossaa naata”
geetettiya meretati ha asaa macca naati puulanchcha gidiyoogaa be7idosona; be7idi
etappe bantta dooridoogeeta machchidosona. 3 GODAI, “Ta Ayyaanai asan merinau
de7enna; aissi giikko, asi haiqqiyaagaa; a laittaikka issi xeetanne laatama gidana” yaagiis.
4 He wodenne hegaappe guyyiyan Xoossaa naati asaa macca naata ekkin, naati yelettido
wode, wogga adussa asati sa7aa bollan de7idosona. Etinne beni wode olau minonne
erettida asa.
5 GODAI he wode sa7aa bollan de7iya asaa iitatettai daridoogaanne eti wozanan
qoppiyoobai ubbai ubba wodekka iita xalaala gididoogaa be7iis; 6 be7idi GODAI asaa ha
sa7aa bollan medhdhidoogau azzaniis; ba wozanan keehippe seelettiis. 7 Hegaa gishshau
GODAI, “Taani medhdhido asaa ha sa7aa bollappe muleera quccana; asaa, mehiyaa,
do7aa, biittaara gooshettiya meretatanne saluwaa kafota xaissana; aissi giikko, taani eta
medhdhidoogau azzanaas” yaagiis. 8 SHin Nohee GODAA sinttan nashettiis.

Noha

9 Nohee hanidobai hagaappe kaallidi xaafettiis. Nohee xillo asa; i ba wodiyan de7ida
asaa giddon suure asa; Nohee Xoossaara hemettiis. 10 Nohee Seema, Kaamanne Yaafeeta
giyo heezzu attuma naata yeliis.

---

10 5:29 Noha: Ha sunttai “SHemppissiis” giyoogaa milatees.

[11] He wode biittai sa7ai Xoossaa sinttan tuniis; sa7ai ubbai makkalan kumiis. [12] Xoossai
ha sa7aa xeelliis; xeellidi sa7ai tunidoogaa be7iis; aissi giikko, sa7an de7iya asai ubbai ba
ogiyaa tunissi wottiis.
[13] Hegaa gishshau, Xoossai Noha hagaadan yaagidi azaziis; "Taani asa ubbaa xaissana
hanais; eta gaasuwan sa7ai makkalan kumido gishshau, taani tumuppe asaakka sa7aakka
xaissana. [14] Hegaa gishshau, mino mittaappe neeyyo markkabiyaa keexxa; he markkabiyaa
giddon cora qol77ota kessa; yaatada sooranne kareera shidan meesha. [15] Markkabiyaa
hagaadan yaatada keexxa; zananaa heezzu xeetu wara, gomppaa ishatamu wara, geesaa
hasttamu wara ootta; [16] markkabiyaassi kaaraa medhdha; kaaraappenne godaappe gid-
duwan issi wara gidiyaasaa kallo agga baya; penggiyaa markkabiyaassi miyyessaara kessa;
markkabiyaa heezzu pooqe kessada keexxa.
[17] "Taani saloppe garssan de7o shemppoora de7iya mereta ubbaa xaissanau, ha sa7aa
bollan bashshaa haattaa yeddana; yeddin ha sa7an de7iyaabai ubbai xayana. [18] SHin
taani ta maachchaa nenaara maacettana. Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma naatanne
ne attuma naatu maccaasata nenaara ekkada markkabiyaa giddo gelana. [19] Eti nenaara
paxa attana mala, paxa de7iya mereta ubbaappe qommuwan qommuwan attumaagaanne
maccaagaa naa77aa naa77aa oottada, markkabiyaa giddo gelissaasa. [20] Dumma dumma
qommo kafuwaappe, dumma dumma qommo mehiyaappenne biittaara gooshettiya
dumma dumma qommo meretatuppe ubbaappe naa77aa naa77aa gididi, paxa attana mala
neekko yaana. [21] Qassi neeninne nenaara de7iyaageeti maanau, dumma dumma qommo
miyo kattaa efaada, markkabiyaa giddon qola" yaagiis.
[22] Yaagin Nohee ubbabaakka Xoossai azazidoogaadan oottiis.

7

[1] GODAI hegaappe guyyiyan Noha hagaadan yaagiis; "Neeni ne so asaa ubbaara
markkabiyaa giddo gela; aissi giikko, taani ha wodiyaa yeletaa giddon neeni xillo gidi-
doogaa be7aas. [2-3] Neeni geeshsha gidida mehenne do7a ubbaappe a qommuwaappe qom-
muwaappe attumaagaanne maccaagaa laappunaa laappunaa, geeshsha gidenna mehenne
do7a ubbaappe a qommuwaappe qommuwaappe issi attumaagaanne issi maccaagaa,
qassi saluwaa kafuwaappe a qommuwaappe qommuwaappe attumaagaanne maccaagaa
laappunaa laappunaa oottada, sa7aa ubbaa bollan dumma dumma zerettai paxa attana
mala nenaara ekkada gela. [4] Aissi giikko, laappun gallassaappe guyyiyan, taani oitamu
gallassaanne oitamu qammaa ha sa7aa bollan iraa bukissana; yaatada taani medhdhido
mereta ubbaa sa7aa bollappe quccana" yaagiis.
[5] Yaagin Nohee GODAI a azazido ubbabaa oottiis.
[6] Bashshaa haattai ha sa7aa bolli yiido wode, Nohe laittai usuppun xeeta. [7] Nohee,
a attuma naati, a keettaayyiyaanne a naatu maccaasati bashshaa haattaappe attanau
markkabiyaa giddo gelidosona. [8] Geeshsha mehiyaappenne do7aappe, geeshsha gi-
denna mehiyaappenne do7aappe, kafuwaappenne biittaara gooshettiyaageetu ubbaappe
[9] Xoossai Noha azazidoogaadankka attumaageenne maccaagee naa77aa naa77aa gididi,
Nohekko markkabiyaa giddo gelidosona. [10] Gelin laappun gallassaappe guyyiyan, bashshaa
haattai ha sa7aa bollan yiis.
[11] Nohee usuppun xeetu laittaa de7in, naa77antta aginan, tammanne laappuntta gal-
lassan, he gallassankka biittaa giddon de7iya gita ciimmaa pultto ubbai xuuqqi bayiis;
saluwan de7iya haattaa maskkootetikka dooyetti wodhdhidosona; [12] dooyettin irai ha
sa7aa bollan oitamu gallassaanne oitamu qammaa bukkiis. [13] He gallassankka Noheenne
a attuma naati, Seemi, Kaaminne Yaafeeti, Nohe keettaayyiyaanne a naatu heezzaa
maccaasati issippe markkabiyaa giddo gelidosona. [14] Etinne do7a ubbaappe ba qommuwan
qommuwan, mehe ubbaappekka ba qommuwan qommuwan, biittaara gooshettiyaageetu
ubbaappe ba qommuwan qommuwan, kafo ubbaappe ba qommuwan qommuwan, etaara
issippe gelidosona; [15] de7o shemppoora de7iyaageeti ubbai naa77aa naa77aa gididi,
Nohekko markkabiyan gelidosona; [16] Xoossai Noha azazidoogaadan, mereta ubbaappe

attumanne macca gididi, markkabiyaa giddo gelidosona; gelin Nohee giddon de7ishin,
GODAI markkabiyaa penggiyaa gorddiis.
17 Bashshaa haattai oitamu gallassaa sa7aa bollan bukkiiddi gam77iis; haattai daridi,
markkabiyaa biittaappe pude denttiis. 18 Haattai biittaa bollan keehippe darin, markkabee
haattaa bollan toohettiis. 19 Saloppe garssaara de7iya xoqqa dereti ubbai mitettana
gakkanaashin, haattai ha sa7aa bollan keehi wolqqaappe dariis. 20 Haattai deretu
xeeraappe aadhdhidi, tammanne ichchashu wara gakkanaashin tookkiis. 21 Yaatin sa7aa
bollan paxa qaaxxiya meretati ubbai: kafoi, mehee, do7ai, sa7aa bollan sham77i giya
mereta ubbainne asai ubbai haiqqiis. 22 Ee, mela biittaa bollan de7iya, ba siireera de7o
shemppuwaa shemppiya ubbaikka haiqqiis. 23 Ha sa7an paxa de7iyaabai ubbai: asai,
meheenne do7ai, biittaara gooshettiya meretatinne saluwaa kafoti ubbaikka sa7aappe
qucettidosona. Qucettin Nohe xalaalainne aara markkabe giddon de7iyaageeti atti-
dosona. 24 He haattai xeetanne ishatamu gallassa gakkanaassi sa7aa bollan gam77iis.

8

Bashsha Haattaa Wurssettaa

1 SHin Xoossai Noha, aara markkabiyaa giddon de7iya do7a ubbaanne mehe ubbaa qop-
piis; qoppidi sa7aa bollan carkkuwaa carkkissiis; carkkissin he haattai wodhdhi wodhdhi
biis. 2 Qassi biittaa giddon de7iya ciimmaa pulttoinne saluwan de7iya haattaa maskkooteti
gorddettidosona; iraikka saluwan teqettiis. 3 Yaanin haattai wodhdhi wodhdhi biis. He
xeetanne ishatamantta gallassaappe guyyiyan, haattai wodhdhiis. 4 Haattai wodhdhin
markkabee laappuntta aginan, tammanne laappuntta gallassan Araaraate giyo deretu
bolli shemppiis. 5 Haattai tammantta aginai gakkanaassikka wodhdhi wodhdhi biis;
tammantta aginaayyo koiro gallassi deretuyyo xeerai beettiis.
6 Oitamu gallassaappe guyyiyan, Nohee ba keexxido markkabiyaa maskkootiyaa dooyiis;
7 dooyidi issi quuruwaa kare yeddiis; yeddin quuroi haattai biittaa bollappe melana
gakkanaassi, yaanne haanne paalliiddi gam77iis. 8 Qassi Nohee haattai biittaa bollappe
wodhdhi wuridaakkonne be7anau issi haraphphiyo kare yeddiis; 9 shin he haraphphiyaa
haattai biittaa ubbaa bollan ha77ikka de7iyo gishshau, shemppiyoosaa demmabeikku.
Hegaa gishshau simmada, markkabiyaa giddon de7iya Nohekko yaasu; yin i ba kushiyaa
yeddidi, baakko markkabiyaa giddo ekkiis.
10 Hegaappe guyyiyan, hara laappun gallassaa takkidi, haraphphiyo zaarettidikka
markkabiyaa giddoppe kessidi yeddiis. 11 He haraphphiyaa sa7ai omariyo wode akko
simmada yaasu; yaidda wogaraa aacaappe duuttido irxxa haittaa ba doonan saxxa
ekkada yaasu. Hegaa gishshau, haattai biittaa bollappe wodhdhidoogaa Nohee eriis.
12 Qassi Nohee hara laappun gallassaa takkidi, he haraphphiyo zaarettidi yeddiis; shin he
haraphphiyaa akko simmada yabeikku.
13 Nohee usuppun xeetanne isiini laittaa de7in, koiro aginan koiro gallassi, haattai biittaa
bollappe xi77iis; Nohee markkabiyaa qum77uwaa qaari xeellidi, biittai xi77idoogaa be7iis.
14 Naa77antto aginan laatamanne laappuntta gallassan, biittai muleera meliis.
15 Xoossai he wode Noha hagaadan yaagidi azaziis; 16 "Neeni ne keettaayyiyo, ne attuma
naatanne ne naatu maccaasata ekkada markkabiyaa giddoppe kiya. 17 Eti yelettidi, daridi
corattana mala, paxa de7iya mereta ubbaappe nenaara de7iyaageeta: kafota, meheta,
do7atanne biittaara gooshettiya ubbaa nenaara kessa" yaagiis. 18 Yaagin Nohee ba attuma
naatuura, ba keettaayeeranne ba naatu maccaasatuura markkabiyaa giddoppe kiyiis.
19 Kiyin mehenne do7a ubbai, biittaara gooshettiya mereta ubbai, kafo ubbainne sa7aa
bollan woxxi qaaxxiyaabai ubbai ba qommuwan qommuwan markkabiyaa giddoppe
kiyidosona.
20 Kiyidoogaappe guyyiyan, Nohee GODAAYYO yarshshiyoosaa gimbbiis; gimbbidi
geeshsha mehiyaanne do7aa ubbaappenne geeshsha kafo ubbaappe ekkidi, yarshshiy-
oosan xuuggidi yarshshiis. 21 Yaatin GODAI yarshshuwaa peenuwaa sawiyaagaa singgidi,
ba wozanan hagaadan yaagiis; "Naatettaasappe doommin, asi wozanan qoppiyoobai ubbai

iita gidikkokka, taani asa gishshau gaada naa77antto mulekka ha sa7aa qanggikke. Qassi
taani ha77i oottidoogaadan paxa de7iya mereta ubbaa naa77antto mulekka xaissikke.
22 Ha sa7ai de7ido peesha ubban, zeriyo wodeenne cakkiyo wodee, meegoinne hombbee,
boneenne balggoi, gallassainne qammai ubbatookka de7ana" yaagiis.

9

Xoossai Noheera Maacettido Maachchaa

1 Xoossai Nohanne a attuma naata hagaadan yaagidi anjjiis; "Yelettite; corattite; sa7a
ubbaa kumite. 2 Sa7aa do7ati ubbai, saluwaa kafoti ubbai, biittan woxxi qaaxxiyaabai ub-
bainne abban de7iya moleti ubbai intteyyo yayyonanne dagammona. Eti intteyyo aadhd-
hidi imettidosona; 3 taani mokkiya dumma dumma kattata intteyyo immidoogaadankka,
paxa de7iya woxxi qaaxxiya mereta ubbai intteyyo quma gidana. 4 SHin biron shemppoora
de7iya suuttai a giddon de7iyo ashuwaa mooppite. 5 Taani intte shemppuwaara de7iya
intte suuttaa do7a ubbaappe tumu achchana; qassi asa ubbaappekka, a mala asaa suuttaa
achchana. 6 Xoossai asaa bana Xoossaa milatissidi medhdhido gishshau, asa suutta gussiya
oona gidikkonne, a suuttaikka asa kushen gukkana. 7 Intte yelettite; corattite; sa7an darite;
an corattite" yaagiis.

8 Hegaappe guyyiyan, Xoossai Nohanne aara de7iya a attuma naata hagaadan yaagiis;
9-10 "Simmi ha77i, taani ta maachchaa inttenaara, intteppe guyyiyan intte zerettaaranne
paxa nenaara de7iya mereta ubbaara maacettais; ee, taani ta maachchaa kafuwaara,
mehiyaara, sa7aa do7a ubbaaranne, markkabiyaappe inttenaara kiyida, paxa de7iya
mereta ubbaara maacettais. 11 Taani inttenaara ta maachchaa maacettais; hagaappe
sinttan paxa de7iyaabai ubbai bashshaa haattan mulekka xayenna; ha sa7aa bashshiya
haatti hagaappe sinttan mulekka de7enna" yaagiis.

12 Qassikka Xoossai, "Taani taappenne intteppe, inttenaara de7iya paxa meretatu
ubbaappe gidduwan yaana yeleta ubbaara maacettiyo maachchaa malaatai hagaa; 13 taani
ta zuullaa shaaran essaas; i taappenne ha sa7aappe gidduwan de7iya maachchau malaata
gidana. 14 Taani sa7aappe bollan shaaraa ehiido wodenne shaaran zuullai beettido wode,
15 taappenne intteppe paxa de7iya dumma dumma qommo mereta ubbaappe gidduwan
maacettido ta maachchaa hassayana; paxa de7iyaabaa ubbaa xaissanau hagaappe sinttan
mulekka bashshaa haatti yeenna. 16 Zuullai shaaran beettido wode audenne, taani a
be7ana; be7ada taappe Xoossaappenne ha sa7aa bollan paxa de7iya dumma dumma
qommo mereta ubbaappe gidduwan maacettido merinaa maachchaa taani hassayana"
yaagiis.

17 Yaagidi Xoossai Noha, "Taani taappenne ha sa7aa bollan paxa de7iyaabaa ubbaappe
gidduwan maacettido maachchaa malaatai hagaa" yaagiis.

Nohanne A Naata

18 Markkabiyaappe kiyida Nohe attuma naati Seema, Kaamanne Yaafeeta; Kaami
Kanaane aawaa. 19 Hageeti heezzaikka Nohe naata; sa7an ubban de7iya asai etappe
yelettiis.

20 Nohee goshshanchcha; i woiniyaa turaa tokettaa doommiis. 21 Issi gallassi i he woiniyaa
eessaa uyidi mattottiis; mattottidi ba dunkkaaniyaa giddon kallo xiire zin77iis. 22 Kanaane
aawaa Kaami ba aawaa kalluwaa be7iis; be7idi, kare kiyidi, ba naa77u ishanttuyyo yootiis.
23 SHin Seeminne Yaafeeti afala issuwaa ekkidi, naa77aikka bantta hashiyaara hashiyaara
gatti oiqqidi, guyyegutti hemetti gelidi, bantta aawaa kalluwaa kammidosona; eti bantta
aawaa kalluwaa be7enna mala bantta som77uwaa wora zaaridosona.

24 Nohee mattoi aadhdhin beegottidi, a na7ai ubbaappe kaaloi a oottidobaa eriis. 25 Eridi
a,
"Kanaani qanggettidaagaa gido!
I ba ishanttuyyo wurssetta aille gidana"
yaagiis.
26 Qassikka Nohee,
"GODAI, Seema Xoossai galatetto!

Kanaani Seema aille gido;
[27] Xoossai Yaafeeta biittaa aasso.[11]
Yaafeeta zareti Seema zaretu giddon de7ona;
Kanaani Yaafeeta aille gido" yaagiis.
[28] Bashshaa haattaappe guyyiyan, Nohee heezzu xeetanne ishatamu laittaa de7iis.
[29] Nohee muleera uddufun xeetanne ishatamu laittaa de7idi haiqqiis.

10

Nohe Naatu Yeletaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:5-23)

[1] Nohe naatu, Seema, Kaamanne Yaafeeta yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa; bashshaa haattaappe guyyiyan, etau attuma naati yelettidosona.
[2] Yaafeeta attuma naati: Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaala, Meshekanne Tiiraasa.
[3] Goomera attuma naati: Ashkkanaaza, Riifaatanne Togarmma.
[4] Yaawaana attuma naati: Eliisha, Tarsseesa, Kitiimanne Rooda.
[5] Hageetuppe abbaa doonan de7iya asai ubbai ba biittan biittan, ba qaalan qaalan, ba yaran yaraaninne, ba kawotettan kawotettan shaahettidosona.
[6] Kaama attuma naati: Kuusha, Mixiraima, Puuxanne Kanaana.
[7] Kuusha attuma naati: Saaba, Hawiila, Saabita, Raa7imanne Sabttaka.
Raa7ima attuma naati: Saabanne Dadaana.
[8] Kuushi Naamiruuda yeliis; Naamiruudi ha sa7an koiro wolqqaama olanchcha gidiis;
[9] GODAA sinttankka i wolqqaama shankkanchcha gidiis; "Naamiruudadan GODAA sinttan wolqqaama shankkanchcha gida" giyoogee hegaa gishshassa. [10] A kawotettaayyo koiro katamati Sanaa7oore biittan de7iya Baabiloone, Ereeka, Akkaadanne Kalnna. [11-12] I he biittaappe Asoore biidi, Nanawe, Rahobootanne Kaalaha keexxiis; qassi Nanaweppenne Kaalahappe gidduwan de7iya Reseena giyo gita katamaakka keexxiis.
[13-14] Mixiraimi Ludeta, Anaameta, Lahaabeta, Nafttuuheta, Patiroosata, Kaasiluuhetanne Pilisxxeema zareta yelida Kafttooreta yeliis. [15-18] Kanaanee ba baira na7aa Sidoonanne Heeta yeliis; qassi Kanaanee Yaabuusata, Amooreta, Gerggeeseta, Hiiweta, Arqqeta, Siinata, Ariwaadeta, Xamaaretanne Hamaatata yeliis.
Hegaappe guyyiyan, Kanaane zareti laalettin, [19] Kanaane biittaa zawai Sidoon-appe doommidi, Garaaraaranne Gaazaara kanttidi, Sadoomanne Gamoora, Adaamanne Xaboima biidi, Lashaa7an zawatees. [20] Kaama attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettidaageeti hageeta.
[21] Seemau naati yelettidosona; i Yaafeetayyo baira ishaanne Eboora naatu ubbaayyo maizza aawaa. [22] Seema attuma naati: Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luudanne Araama.
[23] Araama attuma naati: Uuxa, Huula, Geteeranne Mesheka.
[24] Arifaakisaadi SHelaaha yeliis.
SHelaahi Eboora yeliis.
[25] Eboorau naa77u attuma naati yelettidosona. Issuwaa sunttai Peeleega; aissi giikko, sa7an de7iya asai a wodiyan shaahettiis; a ishaa sunttai Yoqixaana.
[26] Yoqixaani naata yeliis. Etinne: Almmodaada, SHeleefa, Haxarmmaaweta, Yeraaha,
[27] Hadoraama, Uzaala, Diiqila, [28] Oobaala, Abimaa7eela, Saaba, [29] Ofiira, Hawiilanne Yobaaba. Hageeti ubbaikka Yoqixaana attuma naata.
[30] Eti de7ido heerai Meeshappe biidi arshsho baggaara de7iya deree dariyo biittan Safaara gakkees. [31] Seema attuma naati bantta yaran yaran, bantta qaalan qaalan, bantta biittan biittaaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettidaageeti hageeta.
[32] Hageeti bantta yaran yaraaninne bantta kawotettan kawotettan xaafettida Nohe attuma naatu zareta. Bashshaa haattaappe simmin, kawotettati hageetuppe sa7a ubbau laalettidosona.

---

11 9:27 Yaafeeta birshshettai "Aasso" giyoogaa milatees.

11

Baabiloone Pooqiyaa

1 Sa7aa bollan de7iya asi ubbi koiro issi doonaanne issi qaalaa haasayees. 2 Asati
arshsho baggi simmidi biido wode, Sanaa7oore giyo biittan dembba issuwaa demmidi yan,
uttidosona.
3 Eti issoi issuwaa, “Haayite; xuubiyaa medhdhidi, taman xuuggoos” yaagidosona.
Yaagidi eti shuchchaa gishshaa xuubiyaa, urqqaa gishshaa shidaa ekkidosona; 4 ekkidi,
“Haayite; nu sunttaa xeesissanaunne qassi nuuni ha sa7aa ubbaa bollan laalettennan
attanau issi gita katamaanne xeerai saluwaa gakkiyo issi pooqiyaa nuuyyo keexxoos”
yaagidosona.
5 SHin GODAI asati keexxido gita katamaanne pooqiyaa be7anau duge wodhdhiis;
6 wodhdhidi GODAI hagaadan yaagiis; “Hekko eti issi asa; qassi eti ubbaikka issi qaalan
haasayoosona; eti ha77i hagaa oottanau doommiichchaappe guyyiyan, eti banttayyo
oottanau qoppiyooban etau danddayettennabi aibinne baawa. 7 Haayite; duge wodhdhidi
eti issoi haasayiyo qaalaa issoi erenna mala, eta qaalaa dummayoos” yaagiis. 8 Yaagidi
GODAI eta hegaappe sa7a ubbaa bollan laalin, eti he gita katamaa keexxiyoogaa aggi
bayidosona. 9 GODAI sa7aa asaa qaalaa yan dummayido gishshau, he katamai Baabiloona
geetettiis. GODAI eta hegaappe sa7a ubbaa bollan laaliis.

Seema Yeletaa

10 Seema yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Bashshaa haattaappe guyyiyan,
naa77u laitta gidin, Seema laittai xeetaa gidido wode, Seemi Arifaakisaada yeliis. 11 Seemi
Arifaakisaada yelidoogaappe guyyiyan, ichchashu xeetu laittaa de7iis; hara attuma
naatakka macca naatakka yeliis.
12 Arifaakisaadi 35 laittaa de7idi, SHelaaha yeliis; 13 Arifaakisaadi SHelaaha yeli-
doogaappe guyyiyan, 403 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.
14 SHelaahi 30 laittaa de7idi, Eboora yeliis; 15 SHelaahi Eboora yelidoogaappe guyyiyan,
403 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.
16 Eboori 34 laittaa de7idi, Peeleega yeliis; 17 Eboori Peeleega yelidoogaappe guyyiyan,
430 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.
18 Peeleegi 30 laittaa de7idi, Raa7a yeliis; 19 Peeleegi Raa7a yelidoogaappe guyyiyan, 209
laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.
20 Raa7u 32 laitta de7idi, Saruuga yeliis; 21 Raa7u Saruuga yelidoogaappe guyyiyan, 207
laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.
22 Saruugi 30 laittaa de7idi, Naakoora yeliis; 23 Saruugi Naakoora yelidoogaappe guyyiyan,
200 laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.
24 Naakoori 29 laittaa de7idi, Taara yeliis; 25 Naakoori Taara yelidoogaappe guyyiyan, 119
laittaa de7iis; hara attuma naatakka macca naatakka yeliis.
26 Taari 70 laittaa de7idi, Abraama, Naakooranne Haaraana yeliis.

Taara Yeletaa

27 Taara yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Taari Abraama, Naakooranne
Haaraana yeliis; yelin Haaraani Looxa yeliis. 28 Haaraani ba aawai Taari paxa de7ishin,
ba yelettido Kaladaawetu biittan, Uura giyo gita kataman haiqqiis. 29 Abraaminne
Naakoorinne naa77aikka machchidosona; Abraama keettaayee sunttai Saarayo; qassi
Naakoora keettaayee sunttai Milkko; Milkka Haaraana na7iyo; Haaraani Milkkissinne
Yiskkaanisi aawaa. 30 Saaraya maine; iyyo na7i baawa.
31 Taari ba na7aa Abraama, ba na7aa Haaraana na7aa Looxanne, ba na7aa Abraama
keettaayyiyo Saarayo ekkidi kiyin, eti issippe Kanaane biitti baanau Uuri giyo Kaladaawetu
katamaappe denddidosona; shin eti Kaaraane giyo katamaa gakkanaashin biidi, yan utti
bayidosona. 32 Taari naa77u xeetanne ichchashu laittaa de7idi, Kaaraanen haiqqiis.

12

Abraama Xeessaa

1 GODAI Abraama yaagiis; “Neeni ne biittaappe, ne dabbotuppenne ne aawaa keettaa
asaappe shaahettada, taani nena bessiyo biitti ba. 2 Taani nena gita kawotetta oottana;
qassi taani nena anjjana; taani ne sunttaa gitayana; yaatin neeni anjjo gidana; 3 taani nena
anjjiyaageeta anjjana; qassi nena qanggiyaageeta taani qanggana; ha sa7aa bollan de7iya
asai ubbai ne baggaara anjjettana” yaagiis.
4 Yaagin Abraami GODAI ayyo odidoogaadan denddidi biis; Looxeekka aara biis; Abraami
Kaaraaneppe biido wode, ayyo laittai laappun tammanne ichchasha. 5 Abraami ba
keettaayyiyo Saarayo, ba ishaa na7aa Looxa, yan shiishshido bantta aquwaa ubbaanne,
Kaaraanen eti demmido ashkkarata ekkidi, Kanaane biitti baanau denddiis; biidi eti
Kanaane biitti gakkidosona.
6 Gakkin Abraami he biittan Sekeemi giyoosan de7iya Moore giyo gita wolaa gakkanaassi
hemettidi biis. He wode Kanaane asati he biittan de7oosona. 7 SHin GODAI Abraamayyo
qonccidi a, “Ha biittaa taani ne zerettaayyo immana” yaagiis. Yaagin i baayyo qonccida
GODAAYYO he sohuwan yarshshiyoosaa keexxidi goinniis. 8 Hegaappe denddidi, Bee-
teeleppe arshsho baggaara de7iya deretiyaasaa biidi, hegan Beeteele arggo baggi aggidi,
qassi Aaye arshsho baggi aggidi, gidduwan ba dunkkaaniyaa toliis; hegan GODAAYYO
yarshshiyoosaa keexxidi, GODAA sunttaa xeesiis. 9 Hegaappe guyyiyan, Abraami yaappe
denddidi biidi Neegeeba bazzuwaa gakkiis.

Abraami Gibxxe Biis

10 He wode he biittai koshatiis; koshai suullido gishshau, Abraami amarida wodiyaa
de7anau duge Gibxxe wodhdhiis. 11 Gibxxe gelana hanishin, Abraami ba keettaayyiyo
Saarayo hagaadan yaagiis; “Siya; neeni keehippe meraa lo77o maccaasa gidiyoogaa taani
erais. 12 Gibxxe asati nena be7iyo wode eti, ‘Hanna a keettaayyiyo’ yaagana; yaagidi eti
tana worana; shin nena paxa aggi bayana. 13 Simmi eti taayyo ne gaasuwan kehana
malanne, qassi taani haiqqennan ne gaasuwan attana mala neeni, ‘Taani a michchiyo’
yaaga” yaagiis.
14 Abraami Gibxxe biittaa gelido wode, Gibxxe asati he maccaasiyaa daro meraa lo77o
maccaasa gidiyoogaa be7idosona. 15 Qassi Gibxxe kawuwaassi oottiya halaqatikka o be7ido
wode, kawuwaa sinttan o nashshidosona; yaatidi o kawuwaa keettaa efiidosona. 16 Yaatin
i gaasuwan kawoi Abraama lo77o aifiyan xeelliis; xeellidi Abraamayyo dorssatanne
boorata, attuma haretanne macca hareta, attuma ashkkaratanne macca ashkkarata,
gaameelatakka immiis.
17 SHin GODAI Abraama keettaayee Saarayi gaasuwan Gibxxe kawuwaa bollinne a so asaa
bolli hanttaara harggiyaa yeddiis. 18 Yaatin kawoi Abraama xeesidi, “Neeni hagaa aissi
ta bolli oottadii? A ne keettaayyiyo gididoogaa aissi taayyo odabeikkii? 19 Neeni o, ‘A
ta michchiyo’ gaada taayyo aissi yootadii? Taani o ta machcho oottanau ekkidoi hegaa
gishshassa. Simmi ha77i ne keettaayyiyo hanno be7a; o ekkada ba” yaagiis. 20 Yaagidi ba
asata azazin, eti Abraama a keettaayeeranne ayyo de7iya ubbabaara kessidi yeddidosona.

13

Abraaminne Looxee SHaahettidosona

1 Hegaa gishshau Abraami ba keettaayeeranne, baayyo de7iyaabaa ubbaara Gibxxeppe
Neegeeba bazzuwaa biis; Looxeekka aara biis. 2 Abraami he wode mehiyan, biraaninne
worqqan daro duretiis.
3 I Neegeebappe denddidi Beeteele gakkanaassi biis; he sohoinne Beeteeleppenne
Aayippe gidduwan i koiro ba dunkkaaniyaa tolido sohuwaanne 4 yarshshiyoosaa i koiro
keexxido sohuwaa. Yan Abraami GODAA sunttaa xeesiis.
5 Abraamaara yuuyiya Looxeyyookka miizzai, dorssaa wudeenne dunkkaanee de7ees.
6 SHin eti issippe de7anau etau biittai gidibeenna; etau daro mehee de7iyo gishshau,

eti issippe de7anau danddayibookkona. 7 Hegaa gaasuwan Abraama wudiyaa heem-
miyaageetu giddooninne Looxe wudiyaa heemmiyaageetu giddon ooshshai kiyiis. He
wode Kanaanetinne Parzzeti he biittan de7oosona.
8 Yaanin Abraami Looxa, "Nuuni ishantta gidiyo gishshau, ta giddooninne ne giddon,
ta wudiyaa heemmiyaageetu giddooninne ne wudiyaa heemmiyaageetu giddon ooshsha
kessoppa. 9 Biitta ubbai ne sinttan de7ennee? Ane nuuni shaahettoos; neeni haddirssa
baggi biikko, taani ushachcha baggi baana; neeni ushachcha baggi biikko, taani haddirssa
baggi baana" yaagiis.
10 Yaagin Looxee yuuyi aadhdhi xeellidi, Yorddaanoosa SHaafaa wombbai ubbai biidi
Zoo7aara gakkanaassi, GODAA gannatiyaa[12] woikko Gibxxe biittaa mala daro haattai
de7iyoogaa gidiyoogaa be7iis. (Hegeenne GODAI Sadoomanne Gamoora geetettiya
katamata xaissanaappe kase). 11 Hegaa gishshau Looxee baayyo Yorddaanoosa wombbaa
ubbaa dooridi, arshsho baggi biis; yaatin eti issoi issuwaappe shaahettidosona. 12 Abraami
Kanaane biittan de7i bayiis; shin Looxee wombban de7iya gita katamatu gidduwan uttidi,
Sadooma katamaa matan ba dunkkaaniyaa toliis. 13 He wode Sadooma asati iitanne GODAA
bolli pala nagaraa oottiyaageeta.
14 Looxee Abraamappe shaahettidoogaappe guyyiyan, GODAI Abraama hagaadan
yaagiis; "Xoqqu gaada neeni de7iyoosaappe arshsho bagginne arggo baggi, qassi hu-
uphessa bagginne tohossa baggi xeella. 15 Ha neeni xeelliyo biitta ubbaa taani neeyyoonne
ne zariyaayyo merinau immana; 16 taani ne zariyaa sa7aa shafiyaadan darissana; ooninne
sa7aa shafiyaa qoodana danddayikko, ne zareekka qoodettana. 17 Dendda; denddada
biittaa gomppan pudenne dugenne hininne haanne hemettada be7a; aissi giikko, taani
ha biittaa neeyyo immana" yaagiis.
18 Yaagin Abraami ba dunkkaaniyaa shoddidi, Kebroona kataman de7iya Mamire wolatu
gitatu matan de7anau biis. Hegan GODAAYYO yarshshiyo sohuwaa keexxiis.

14

Abraami Looxa Wotti Ekkiis

1 He wode Sanaa7oore Kawoi Amiraafeeli, Ellaasaara Kawoi Ariyooki, Elaama Kawoi
Kadorllaa7oomerinne Goima Kawoi Tidi7aali oiddai, 2 Sadooma Kawuwaa Beera7aara,
Gamoora Kawuwaa Birshshaara, Adaama Kawuwaa SHin77aabaara, Xaboima Kawuwaa
SHemebeeraaranne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a Kawuwaara olau salppidosona.
3 Hageeti ichchashu kawoti gaittidi issi wolqqa gididi, (Maxine Abbaa giyo) Siiddima
Wombban shiiqidosona. 4 Eti kase tammanne naa77u laittaa Kadorllaa7oomerayyo
haarettidosona; shin tammanne heezzantta laittan ayyo makkalidosona.
5 Tammanne oiddantta laittan Kadorllaa7oomerinne aara zuppetida kawoti bantta
olanchchata ekkidi biidi, Asttaarooti Qarnnaiman de7iya Raafaayeta, Haaman de7iya
Zuuzetanne SHaawe-Qiriyaataiman de7iya Eemeta olidi xoonidosona. 6 Xoonidi Hoora
biittaa asatakka Se7iira Deriyan olidi, bazzuwaa matan de7iya Elpparaana giyoosaa
gakkanaassi yedettidosona. 7 Hegaappe guyye simmidi, Ain-Mishppaaxa yiidosona. (Ha77i
he sohoi Qaadeesa geetettees.) Eti Amaaleeqatu biittaa ubbaanne qassi Haxaaxooni-
Taamaara giyoosan de7iya Amooreta olidi xoonidosona.
8 Hegaappe simmin, Sadooma kawoi, Gamoora kawoi, Addaama kawoi, Xaboima ka-
woinne (Xoo7aaro geetettiya) Belaa7a kawoi denddidosona; denddidi Siiddima Womb-
ban salppidosona. 9 Hageeti ubbai Elaama kawuwaara, Goima kawuwaara, Sanaa7oore
kawuwaaranne Ellaasaara kawuwaara (ha ichchashu kawoti oiddu kawotuura) olettidosona. 10 Siiddima Wombban he wode, shidaadan oiqqiyaabai kumido ollai bessiis;
Sadooma kawoinne Gamoora kawoi bantta olanchchatuura olaappe baqatishin, etappe
amaridaageeti he ollatun kunddidosona; shin attidaageeti deriyau baqatidosona. 11 Oiddu
kawoti Sadoomanne Gamoora katamatu aquwaa ubbaanne eta quma ubbaa bonqqidi ekki

12 13:10 GODAA gannatiyaa: Hagaa giyoogee "Edene Gannatiyaa" giyoogaa.

biidosona. [12] Abraama ishaa na7ai Looxee Sadooman de7iyo gishshau, akka a aquwaakka
ekki biidosona.
[13] Hegaappe guyyiyan, issi bitanee baqati kessi ekkidi yiis; yiidi Ibraawiyaa Abraamassi
hagaa yootiis. Abraami he wode, Eshkkolanne Aneera ishaa Amooriyaa Mamire wolaa
matan de7ees. Eti ubbaikka olaa zaaranau Abraamaara maachchaa maacetti uttidosona.
[14] Abraami ba dabboi omoodettidoogaa siyido wode, olaa eriya ba son yelettida heezzu
xeetanne tammanne hosppun asaa denttiis; he oiddu kawota kaalliiddi Daani giyo
katamaa gakkanaassi biis. [15] Biidi gakkidi, qamman ba asaa citan citan shaakkidi, ba
morkketuura olettidi eta xooniis. Xoonidi Damasqqoppe huuphessa baggaara de7iya
Hooba giyoosaa gakkanaassi yedettiis. [16] Aquwaa ubbaa, qassi ba dabbuwaa Looxanne a
aquwaa, maccaasaanne hara asaa wotti ekkiis.
[17] Abraami Kadorllaa7oomeranne aara zuppetida kawota xoonidi simmidoogaappe
guyyiyan, Sadooma kawoi, (Kawotu Wombbaa giyo) SHaaweeha Wombban a mokkanau
kiyiis.

Malkki-Xedeqi Abraama Anjjiis

[18] He wode, Saleema Kawoi Malkki-Xedeqi oittaanne woine eessaa ekkidi yiis; i Ubbaappe
Xoqqiya Xoossaa qeesiyaa. [19] I Abraama hagaadan yaagidi anjjiis;
"Ubbaappe Xoqqiya Xoossai,
saluwaanne sa7aa medhdhidaagee Abraama anjjo;
[20] qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossai,
ne morkketa ne kushiyan
aatti immidaagee galatetto" yaagiis.
Yaagin Abraami ubbabaappe asirataa kessidi, Malkki-Xedeqayyo immiis.
[21] Sadooma kawoi Abraama, "Asaa tau immada, aquwaa neeyyo ekka" yaagiis.
[22] SHin Abraami Sadooma kawuwaa, "Taani GODAASSI, Ubbaappe Xoqqiya Xoossaassi,
saluwaanne sa7aa medhdhidaagaassi, ta kushiyaa denttada caaqqaichchaas. [23-24] Ta asai
miidobaappenne tanaara biida Aneera, Eshkkolanne Mamire gakkiyaabaappe attin, neeni,
'Abraama taani dureyaas' mulekka geennaadan, taani nebaappe harai atto qunccuute
woikko caamma qachchiyoobaanne ekkikke. Eti banttana gakkiyaabaa ekkona" yaagiis.

15

GODAI Abraamaara Maacettiis

[1] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai ajjuutan Abraamakko yiidi, "Abraamaa, yayyoppa!
Taani neeyyo gonddalle; ne woitoi keehi gita" yaagiis.
[2] Yaagin Abraami, "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taayyo mulekka na7i bainna gishshau,
neeni immiyo woitoi taayyo aissee? Damasqqoi El77eezari tana laattana shin" yaagiis.
[3] Qassikka Abraami, "Neeni taayyo ainne na7a immabaakka; hegaa gishshau ta son de7iya
ashkkarai tana laattiyaagaa" yaagiis.
[4] Yaagin GODAA qaalai akko yiidi, "Ha ashkkarai nena laattenna; shin ne gulbbataappe
kiyiyaagee nena laattana" yaagiis. [5] Yaagi simmidi kare a kessidi, "Saluwaa pude xeella;
neeni xoolintteta qoodanau danddayikko qooda; ne zerettaikka hagaa keena gidana"
yaagiis.
[6] Abraami GODAA ammaniis; GODAI hegaa ayyo xillotettadan qoodiis.
[7] GODAI qassikka a, "Taani neeni ha biittaa laattana mala neeyyo immanau Uri giyo
Kaladaawetu katamaappe nena kessa ehiida GODAATTENNEE" yaagiis.
[8] SHin Abraami a, "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, taani ha biittaa laattanaagaa aibin
eroo?" yaagiis.
[9] Yaagin GODAI a, "Heezzu laitta ussa, heezzu laitta deeshsha, heezzu laitta dorssanne
naa77u qommo haraphpheta taassi ekkada ya" yaagiis. [10] Yaagin i hageeta ubbaa ayyo
ekki efiis; efiidi eta phalqqidi naa77u kessiis; naa77aa kessidoogaa issuwaa issuwaa ginan
wottiis; shin kafota naa77u kessi phalqqibeenna. [11] He wode ankkoti he ashuwaa bolli
wodhdhidosona; shin Abraami eta yedettiis.

12 Awai wulliyo wode Abraama wolqqaama xiskkoi oiqqiis; oiqqin daganttiya sakkana
xumai a bolli wodhdhiis. 13 Yaatin GODAI a, “Ne zerettai hara biittan bete gididi de7anaagaa
neeni tumuppe era; eti ailletidi oiddu xeetu laittaa naaqettana. 14 SHin ailleyidi eta
haariya kawotettaa taani qaxxayana; hegaappe guyyiyan, eti daro aquwaara he biittaappe
kiyana. 15 Nena gidikko, neeni ne maizza aawatukko sarotettan baana; neeni keehi cimada
haiqqananne moogettana. 16 SHin oiddantto yeletan ne zerettai ha biitti simmana; aissi
giikko, Amooretu nagarai biron likkiyaa gakkiichchibeenna” yaagiis.
17 Awai wullin sa7ai xumiis; xumin coociyaa cuwainne tamaa lacoi akeekennan kiyi
beettidi, he naa77u kessi phalqqidoogeetuppe gidduwaara kanttiis. 18 He gallassi GODAI
Abraamaara hagaadan yaagidi maachchaa maacettiis; “Gibxxe SHaafaappe doommidi Efi-
raaxiisa giyo gita shaafaa gakkanaassi, ha biittaa taani ne zerettaassi immaas; 19-21 ha biittai
Qeenatu, Qeniizetu, Qadimoonetu, Hiitetu, Parzzetu, Raafaayetu, Amooretu, Kanaanetu,
Gerggeesetunne Yaabuusatu biittaa” yaagiis.

16

Aggaaronne Isimaa7eela

1 Abraama keettaayyiyaa Saaraya ayyo ha77inne na7a yelabeikku; shin iyyo Gibxxeppe
yiida Aggaaro giyo issi ailliyaa de7ausu. 2 Hegaa gishshau Saaraya Abraama xeesada, “Be7a,
GODAI tau yelo diggiis. Neeni baada, ta ailleera zin77a; ooni erii, taani i baggaara na7aayo
gidanaakkonne” yaagaasu. Yaagin Abraami Saarayi qaalaa siyidi maayiis. 3 Abraami
Kanaane biittan tammu laitta uttidoogaappe guyyiyan, Abraama keettaayyiyaa Saaraya
Gibxxeppe ehiido ba ailliyo Aggaaro, ba keettaawaa Abraamassi machcho immaasu.
4 Immin Aggaaro ekkiis; ekkin a shahaaraasu. A baayyo shahaarai attidoogaa erido wode,
ba godiyo karuwaa doomma bayaasu.
5 He wode Saaraya Abraama, “Tana ha naaquwaa naaqissiyaagee nena; taani ta ailliyo
neeyyo immin, a ha77i baayyo shahaarai attidoogaa erada, tana karausu. Nebaanne tabaa
GODAI pirddo” yaagaasu.
6 Yaagin Abraami Saarayo, “Hanno be7a; ne ailliyaa ne kushiyaana; neeni o ne lo77aa
ootta” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Saaraya Aggaaro naaqqin, a kiyada ippe baqataasu.
7 Baqatin GODAA kiitanchchai pulttuwaa matan bazzon Aggaaro demmiis; he pulttoi
SHura giyo biitti efiya ogiyaa mataana. 8 I Aggaaro, “Bii Saarayi aillee Aggaaree, auppe
yaadii? Qassi au bai?” yaagidi oichchiis.
Oichchin a, “Taani ta godee Saarayippe baqatais” yaagaasu.
9 Yaagin GODAA kiitanchchai iyyo, “Neeni ne godeekko guyye simmada ba; baada
iyyo haaretta” yaagidi yootiis. 10 Qassikka GODAA kiitanchchai o, “Ne zariyaa qoodanau
danddayettennaagaa keesaa taani corayana” yaagiis. 11 Qassikka GODAA kiitanchchai o,
“Ha77i neeni shahaara; neeni attuma na7a yelana; yelada a Isimaa7eela[13] gaada sunttana;
aissi giikko, GODAI ne waasuwaa siyiis. 12 I bazzon yeda de7iya hare mala asa gidana; asa
ubbaara i eqettana; qassi asai ubbaikka aara eqettana; i ba ishanttu ubbaara ixo gididi
de7ana” yaagiis.
13 Yaagin Aggaara, “Taani tana be7iyaagaa be7ada paxa attanee?” yaagaasu; yaagada
a baayyo haasayida GODAA, “Neeni tana be7iya Xoossaa” yaagada sunttaasu. 14 Hegaa
gishshau he pulttuwaa ollai, “Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa” geetettiis; he ollai
hanno gakkanaassi Qaadeesappenne Baareedappe gidduwan de7ees.
15 Aggaara Abraamayyo attuma na7a yelaasu; Abraami Aggaara yelido na7aa Isimaa7eela
giidi sunttiis. 16 Aggaara Isimaa7eela Abraamayyo yelido wode, Abraama laittai hosppun
tammanne usuppuna.

17

Qaxxaraa, Maachchaa Malaataa

---

13 16:11 Isimaa7eela: Ha sunttaa birshshettai “Xoossai siyees” giyoogaa.

[1] Abraama laittai uddufun tammanne uddufunaa gidiyo wode, GODAI ayyo qonccidi
a, “Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni ta sinttan hemetta; suure gida. [2] Taani
taappenne neeppe gidduwan ta maachchaa wottais; taani nena keehi corayana” yaagiis.
[3] Yaagin Abraami ba som77uwan duge gufanniis; gufannin Xoossai ayyo hagaadan
yaagiis; [4] “Simmi, taani nenaara maacettiyo maachchai hagaa; neeni daro kawotettaayyo
aawa gidana. [5] Hagaappe doommidi ne sunttai Abraama geetettenna; shin ne sunttai
Abrahaama[14] gidana. Aissi giikko, taani nena daro kawotettaayyo aawa oottaas. [6] Taani
nena keehi yeletissana; taani neeppe kawotettata medhdhana; kawotikka neeppe kiyana.
[7] Taani taappenne neeppe, neeppe guyyiyan ne zerettaappenne gidduwan, yeletaappe
yeletaa gakkanaassi ta maachchaa maacettais; ha maachchai taani neeyyoonne neeppe
guyyiyan ne zerettaayyo Xoossaa gidana mala merinaa maachcha. [8] Ha77i neeni bete
gidada de7iyo Kanaane biittai ubbai neeyyoonne neeppe guyyiyan ne zerettaayyo meri-
naassi laata gidana mala taani immana; qassi taani eta Xoossaa gidana” yaagiis.

[9] Qassikka Xoossai Abrahaama, “Nena gidikko, neeni ta maachchaa naaga; neenikka
neeppe guyyiyan ne zerettaikka, yeletaappe yeletaa gakkanaassi naagite. [10] Taappenne
neeppenne, neeppe guyyiyan ne zerettaappe gidduwan intte naagana ta maachchai
hagaa; intte gidduwan de7iya attuma ubbai qaxxaretto. [11] Intte attumatettaa shoohuwaa
qaxxaretteeta; hegee taappenne intteppe gidduwan de7iya maachchaayyo malaata
gidana. [12] Intte giddon sinttappe yelettana attuma naati ubbai yelettido hosp-
puntta gallassan qaxxarettana koshshees. Ne son yelettidaageeta gidin, woikko alla-
gaappe miishshan shamettida ailleta gidin, ne zeretta gidennaageetakka attumaageeta
qaxxaranau koshshees. [13] Ne son yelettidaageetikka ne miishshan shamettidaageetikka
qaxxarettona. Hagee intte ashuwan de7iya ta maachchai merinaa maachcha gidana.
[14] Qaxxarettiichchibeenna, ba shoohuwaara de7iya attuma asai ubbai ba asaappe du-
uxxana; aissi giikko, i ta maachchaa kanttiis” yaagiis.

[15] Qassikka Xoossai Abrahaama, “Simmi, ne keettaayee Saarayi sunttaa Saarayo gooppa;
hagaappe sinttau i sunttai Saaro.[15] [16] Taani o anjjana; taani ippe neeyyo attuma na7a tumu
immana. O taani anjjana; a kawotettatuyyo aayo gidana; asaa kawoti ippe yaana” yaagiis.

[17] Yaagin Abrahaami ba som77uwan gufanniis; i miiccidi ba wozanan, “Xeetu laitta
asi tumu na7a yelanee? Qassi uddufun tammu gidido Saara na7a yelanee?” yaagidi
qoppiis. [18] Yaagi qoppidi Abrahaami Xoossaa, “Isimaa7eeli tana laattiyaagaa gidanau
danddayennee?” yaagiis.

[19] SHin Xoossai, “CHii, ne keettaayyiyaa Saara neeyyo attuma na7a tumuppe yelana;
yelettin neeni Yisaaqa[16] gaada a sunttana. Appe guyyiyan, a zerettaassi merinaa
maachcha gidana mala, taani aara ta maachchaa maacettana. [20] Qassi Isimaa7eelabaa
gidikkonne, neeni oichchidoogaa taani siyaas; taani akka anjjana; taani a yeletissananne
a zerettaa keehi corayana; i tammanne naa77u daannata yelana; taani a zerettaa gita
kawotetta oottana. [21] SHin taani ta maachchaa laitti hannoode Saara neeyyo yeliyo
Yisaaqaara maacettana” yaagiis. [22] Xoossai Abrahaamaara haasayidi wurssidoogaappe
guyyiyan, Abrahaamappe shaahettidi pude biis.

[23] He gallassankka Abrahaami ba na7aa Isimaa7eela, ba son yelettida ubbaa, ba
miishshan shammidoogeeta ubbaa, ba son de7iya attuma asa ubbaa, Xoossai ayyo
odidoogaadan eta attumatettaa shoohuwaa qaxxariis. [24] Abrahaami ba attumatettaa
shoohuwaa qaxxarettiyo wode, uddufun tammanne uddufun laitta asa; [25] a na7ai
Isimaa7eeli ba attumatettaa shoohuwaa qaxxarettiyo wode, tammanne heezzu laitta
na7a. [26] Abrahaaminne a na7ai Isimaa7eeli naa77aikka he gallassi qaxxarettidosona.
[27] Abrahaama son de7iya attuma asai ubbai, a son yelettidaageetinne miishshan shammi-
doogeeti ubbai aara qaxxarettidosona.

---

14 17:5 Abrahaama: Ha sunttaa birshshettai “Daro asaa aawaa” giyoogaa. 15 17:15 Saaro: Ha sunttaa birshshettai “Halaqiyo” giyoogaa. 16 17:19 Yisaaqa: Ha sunttaa birshshettai “I miiccees” giyoogaa.

18

Heezzu Imattata

1 Abrahaami Mamire wolatu gitatu garssan ba dunkkaaniyaa penggen seeta gallassan
uttidaashin, GODAI ayyo qoncciis. 2 Abrahaami xoqqu giidi xeellidi heezzu asati a
matan eqqidaageeta be7iis; be7idi etaara gaittanau ba dunkkaaniyaa penggeppe denddidi
woxxiis; woxxi gakkidi, biittan hokkidi, eta sinttan ziggiis. 3 Ziggi simmidi i, "Abeet ta
godau, taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, tana ne ashkkaraa aggada aadhdhoppa.
4 Hai guutta haatti yo; yin intte tohoi meecettin, ha mittaa kuwan shemppi ekkite. 5 Intte
ha77i taakko intte ashkkaraakko yiido gishshau, gazddidi intte biyoosaa baana mala, taani
intteyyo miyoobaa ehais" yaagiis.

Yaagin eti, "Daro lo77o; neeni giyoogaadan ootta" yaagidosona.

6 Yaagin Abrahaami dunkkaaniyaa giddo Saarikko eesoti biidi, "Eesotada liiqo xiil-
liyaappe heezzu kere gidiyaagaa ekka munaqqada oittaa uukka" yaagiis. 7 Qassi, Abra-
haami ba wudiyaakko woxxi biidi, lo77o anqqara maraa dooridi, issi ashkkarau immin,
i eesuwan shukkidi giigissiis. 8 Yaatin Abrahaami meqqida maattaanne giigissido maraa
ashuwaa imattatu sintti aattiis; eti miishin, i he mittaa garssan eta matan eqqiis.

9 Eti a, "Ne keettaayyiyaa Saara awaanee?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin i, "Hinin dunkkaane giddon de7ausu" yaagiis.

10 Yaagin GODAI a, "Taani laitti hannoode tumu neekko simmana; he wode ne keet-
taayyiyaa Saara attuma na7a yelana" yaagiis.

Saara he wode appe guyye baggaara de7iya dunkkaaniyaa penggen de7iyaara hegaa
siyausu. 11 Abrahaaminne Saara bantta laittaa keehi sugidi ceggiichchidosona. Saariyyo
kushe qitai yiyoogaa aggirggiis. 12 Hegaa gishshau Saara ba wozanan, "Taani ha77i cima
wuraichchidoogaappe guyyiyaaninne ta godai ceeggidoogaappe guyyiyan, ha77i taayyo
attuma asaara gaittiyoogee waani hananee?" yaagada miiccaasu.

13 GODAI Abrahaama he wode, " 'Taani cimaichchidoogaappe guyyiyan, tumu na7a
yelaneeyye?' gaada, Saara aissi miiccadee? 14 GODAU danddayettennabi tumu de7iiyye?
Laitti hannoode taani neekko simmana; he wode Saara attuma na7a yelana" yaagiis.

15 Yaagin Saara keehi yayyido gishshau, "Taani miiccabeikke" yaagada lahottaasu.

SHin i, "Ee, neeni tumu miiccadasa" yaagiis.

Abrahaami Sadooma Gishshau Gaannatiis

16 Hegaappe guyyiyan asati denddidi biidi, Sadooma katamaa duge zaari xeellidosona;
Abrahaaminne eta moissiiddi etaara biis. 17 GODAI he wode, "Taani ta oottana haniyoobaa
Abrahaamappe qosikke. 18 Abrahaami tumuppe gitanne wolqqaama kawotetta gidana; ha
sa7aa kawotettati ubbai a baggaara anjjettana. 19 Aissi giikko, xillotettaanne pirddaa oot-
tidi, GODAA ogiyaa naaganaadan ba naatanne baappe guyyiyan, ba so asaa i zorana mala,
taani a dooraas; hegeenne GODAI Abrahaamayyo immana giidoogaa ubbaa polanaassa"
yaagiis.

20-21 Yaagidi GODAI Abrahaama, "Sadoomappenne Gamoorappe waassiyo waasoi keehi
darido gishshaunne eta nagarai keehi deexxido gishshau, eti oottidobi taakko gakkida
waasuwaa keesa iitakkonne be7anau ane taani duge wodhdhais; hegaa mala iita gidana
xayikkonne erana" yaagiis.

22 Hegaappe guyyiyan, naa77u asati Sadoomakko simmidi biidosona; shin Abrahaami
GODAA sinttan eqqidosankka de7ees. 23 He wode Abrahaami akko shiiqidi yaagiis; "Tumu
neeni xillota iitatuura xaissuutee? 24 He gita kataman ishatamu xilloti de7iyaakkokka,
neeni xaissuutee? Neeni an de7iya ishatamu xillotu gishshau he katamaa ashshikkii?
25 Hegee neeppe haakko; xillota iitatuura woriyoogeenne xillotanne iitata issi aifiyan
xeelliyoogee neeppe haakko. Ha sa7aa ubbaa pirddiyaagee xillo pirddenneeyye?" yaagiis.

26 Yaagin GODAI, "He Sadooma kataman ishatamu xilloti de7ikko, he sohuwaa ubbaa eta
gishshau taani ashshana" yaagiis.

[27] Hegaappe guyyiyan Abrahaami, “Taani biittanne bidintta gidaidda ta Godaara xalan
haasayanau simmi doommaichchaas; [28] ishatamu xillotuppe ichchashai paccikko, neeni he
ichchashatu gishshau he katamaa ubbaa xaissuutee?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “Taani yan oitamanne ichchashu xillota demmikko, he katamaa xais-
sikke” yaagiis.

[29] Abrahaami zaarettidikka, “Yan oitamaa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin i, “Taani he oitamatu gishshau, he katamaa xaissikke” yaagiis.

[30] Hegaappe guyyiyan i, “Hai Godai taayyo hanqqettoppo; taani gujjadakka haasayais.
Yan hasttamaa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “Taani yan hasttamaa demmikko, he katamaa xaissikke” yaagiis.

[31] Abrahaami qassikka, “Taani Godaara xalan haasayanau doommaichchaas; yan laata-
maa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “He laatamatu gishshau taani a xaissikke” yaagiis.

[32] Hegaappe guyyiyan Abrahaami, “Hai Godai taayyo hanqqettoppo; taani mexi issitoo
haasayais; yan tammaa xalaalai beettikko shin?” yaagiis.

Yaagin GODAI, “He tammatu gishshau taani he katamaa xaissikke” yaagiis.

[33] GODAI Abrahaamaara haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan biis; Abrahaamikka ba soo
simmiis.

19

Sadooma Nagaraa

[1] He naa77u kiitanchchati omarssi Sadooma katamaa gakkidosona; he wode Looxee
he katamaa penggen uttiis. Looxee eta be7innee etaara gaittanau eqqidi biis; biidi, ba
som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis; [2] ziggidi, “Ta godaatoo, intte ashkkaraa soo simmerkketi;
intte gediyaa meecettidi qammaa aqite; guuran denddidi intte biyoosaa beeta” yaagiis.

Yaagin eti, “CHii; nuuni ha katamaa gutaran aqana” yaagidosona.

[3] SHin i eta keehi shoobbido gishshau, aara biidi a soo gelidosona; gelin i etau qumaa
kattidi, caalenna oittaa uukkidi aattin, eti miidosona.

[4] Eti zin77ennan de7ishin, Sadooma katamaa attuma asai ubbai, naatuppe cimaa
gakkanaashin, issoinne attennan yiidi, keettaa yuuyi aadhdhi dooddidosona. [5] Dooddidi
Looxa xeesidi yaagidosona; “Hachchi qammi ne soo yiida attuma asati awan de7iyoonaa?
Nuuni etaara shaaramuxana mala eta nuukko kare kessa” yaagidosona.

[6] Yaagin Looxee etaara gaittanau kare kiyiiddi, kariyaa guyye gorddiis; [7] gorddidi eta
hagaadan yaagiis; “Ta ishatoo, ha iita oosuwaa oottoppite. [8] Simmi taayyo naa77u macca
naati, attuma asi xaallibeenna geela7oti de7oosona; taani eta intteyyo kare kessais; intte
eta inttena lo77aadan oottana danddayeeta. SHin ha asatu bolli ainne oottoppite; aissi
giikko, eti ta keettaa gelidi ta kaaraa garssan de7oosona” yaagiis.

[9] Yaagin asati a, “Nu sinttappe kichcha!” yaagidosona; qassikka eti, “Ha bitanee ha
biittan bete gididi yiidi, ha77i nu bolli pirddanau kajjeelees! Ha77i nuuni nena etau
qoppidoogaappe iitaa oottana baawee!” yaagidosona. Yaagidi eti Looxa guyye sugi yeggidi
penggiyaa menttanau shiiqidosona. [10] SHin he naa77u asati bantta kushiyaa kare yeddidi,
Looxa soo goochchi gelissidi penggiyaa gorddi bayidosona. [11] Hegaappe guyyiyan, eti
keettaa penggen de7iya asaa, guuttaappe gitaa gakkanaassi qooqissi aggidosona. Yaatin
eti penggiyaa demmanau koyiiddi daafuridosona.

Looxee Sadoomappe Kiyidi Biis

[12] He naa77u asati Looxa, “Neeyyo hagan ne macca naata giigissidaageeti, ne attuma
naati woikko ne macca naati woikko nebaa gidiya asi oona gidikkonne ha kataman de7ii?
De7ikko, eta hagaappe kessargga. [13] Aissi giikko, nuuni ha sohuwaa xaissana haneettees.
Etappe waassiyo waasoi GODAA sinttan keehi darido gishshau, GODAI nuna ha katamaa
xaissanau kiittiis” yaagidosona.

[14] Hegaa gishshau Looxee kiyidi, ba macca naata giigissidaageetukko biidi eta, “Eesuwan
denddidi hagaappe kiyiichchite; aissi giikko, GODAI ha katamaa xaissana hanees” yaagiis.
SHin a macca naata giigissidaageeti i naacees giidi qoppidosona.
[15] Sa7ai wonttanau bazzoi zo77iyo wode, he kiitanchchati Looxa, “Dendda! Ne keet-
taayyiyoonne hagan de7iya ne naa77u macca naata ekkada eesuwan kiya! Kiyana
xayikko, ha katamai pirddettiyo wode neenikka xayaasa” yaagidi dirbbanttidosona. [16] SHin
Looxee yooqu gin, he asati a kushiyaa, a keettaayee kushiyaanne a macca naatu naa77aa
kushiyaa oiqqidi, he katamaappe eta kessidosona; aissi giikko, GODAI etayyo qarettiis.
[17] Kiitanchchati eta katamaappe kessidosaarakka, he kiitanchchatuppe issoi yaagiis; “Intte
shemppuwaa ekkidi baqatite! Guyye xeelloppite! Qassi ha wombban awankka eqqoppite!
Deriyaakko baqatite! Hankkoode intte xayana” yaagiis.
[18] SHin Looxee etayyo yaagiis; “CHii! Hai ta godaatoo, yaagoppite. [19] Taani
intte ashkkarai intte sinttan nashettido gishshau, tana ashshanau taayyo daroppe ke-
hideta. SHin taani deriyaakko baqatanau danddayikke; hagee bashshai gakkidi tana
muukkananne taanikka haiqqana. [20] Xeellite; hagan issi katamai de7ees; i woxxanau
matanne guutta katama. Taani yaa baqatoo? I qii guutta katama gidennee? Ta shemppoi
yan attana” yaagiis.
[21] Yaagin kiitanchchai, “Ee, taani ne oishaa siyana; taani neeni giyo katamaa xaissikke.
[22] SHin yaa eesuwan baqata; aissi giikko, neeni yaa gakkanaashin, taani ainne oottanau
danddayikke” yaagiis. Hegaa gishshau he katamaa sunttai Xoo7aaro[17] geetettiis.

Sadoomanne Gamoora Katamati Xayidosona

[23] Looxee Xoo7aaro gakkido wode, biron xalqqee dolees. [24] GODAI he wode tamaanne
eexxiya dinniyaa Sadoomanne Gamoora bollan GODAA matappe saluwaappe bukissi
bayiis. [25] Hegaadan oottidi GODAI he katamata, he wombbaa ubbaa, he katamatu giddon
de7iya ubbaanne he biittan de7iya mittaa maataa xaissiis. [26] SHin Looxe keettaayyiyaa
guyye xeellada maxine tuussa gidaasu.
[27] Wonttetta gallassi maallado guuran Abrahaami denddidi, GODAA sinttan kase i eqqido
sohuwaa simmidi biis. [28] I Sadoomanne Gamoora he wombban de7iya biitta ubbaa duge
xeelliis; xeelliyo wode cuwai coociyaa tamaa cuwaadan he biittaappe denddiyaagaa be7iis.
[29] Xoossai he wombbaa katamata xaissido wode, Abrahaama hassayiis; hassayidi Looxee
de7ido katamata xaissiiddi Looxa bashshaappe kessiis.

Looxe Yeletaa

[30] Looxee Xoo7aaron uttanau yayyido gishshau, ba macca naatu naa77aara deriyaa
kiyiis; kiyidi gonggolo giddon ba naa77u macca naatuura uttiis. [31] Issi gallassi baira
na7iyaa kaaliyo, “Nu aawai cimiis; sa7a ubban de7iya wogaadan nunaara zin77anau ha
biittan mulekka attuma asi baawa. [32] Haaya; woiniyaa eessaa nu aawaa ushshidi, aara
zin77idi, nu aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. [33] He gallassa qammikka
bantta aawaa woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin bairiyaa gelada aara zin77aasu; a aara
zin77iyo wodekka denddiyo wodekka i eribeenna.
[34] Wonttetta gallassi bairiyaa kaaliyo, “Siya; zino taani ta aawaara zin77aas; hachchi
qammi qassi woiniyaa eessaa ushshin, neenikka gelada aara zin77a; yaatidi nuuni nu
aawaappe nu zariyaa turaa ashshoos” yaagaasu. [35] Yaagin he gallassi qammi qassikka
woiniyaa eessaa ushshidosona; uyin kaaliyaakka gelada aara zin77aasu; a aara zin77iyo
wodekka denddiyo wodekka i eribeenna. [36] Yaatidi Looxe macca naati naa77aikka bantta
aawaayyo shahaaridosona. [37] Bairiyaa attuma na7aa yelaasu; a sunttaa Moo7aaba[18] gaada
sunttaasu; inne hachchi gakkanau Moo7aabatu aawaa. [38] Qassi kaaliyaakka attuma na7aa
yelaasu; a sunttaa Ben77aama[19] gaada sunttaasu; inne hachchi gakkanau Amoonatu
aawaa.

---

[17] 19:22 Xoo7aaro: Ha sunttaa birshshettai “Guutta” giyoogaa. [18] 19:37 Moo7aaba: Ha Ibraisxxe sunttai “Ta aawaappe” yaagiyoobaa milatees. [19] 19:38 Ben77aama: Ha sunttaa birshshettai “Ta asatu na7aa” giyoogaa.

20

Abrahaamanne Abimeleka

[1] Abrahaami Mamireppe denddidi, Neegeeba giyo biitti biis; biidi Qaadeesanne SHura giyo katamatuppe gidduwan de7iis; Garaarankka amarida wodiyaa takkiis. [2] Yan Abrahaami ba keettaayyiyo Saaro, "A ta michchiyo" yaagiis. Yaagin Garaara Kawoi Abimeleki kiittidi Saaro efiis. [3] SHin Xoossai issi qammi aimuwan Abimelekakko yiidi, a hagaadan yaagiis; "Neeni ehiido maccaasee gaasuwan haiqqaasa; aissi giikko, a azina machcho" yaagiis.

[4] SHin Abimeleki ikko shiiqibeenna. Yaanidaagee, "Godau, neeni xillo kawotettaa xaissuutee? [5] I, 'A ta michchiyo' gibeenneeyye? Qassi a, 'I ta ishaa' gabeikkee? Taani ta wozanaa suuretettaaninne ta kushiyaa geeshshatettan hagaa oottaas" yaagiis.

[6] Hegaappe guyyiyan, Xoossai aimuwan a yaagiis; "Ee, neeni ne wozanaa geeshshatettan oottidoogaa taani eraas; hegaa gishshau, neeni o bochchenna malanne ta sinttan nagara oottenna mala nena taani teqqaas. [7] Ha77i ha bitaniyaa keettaayyiyo zaara; aissi giikko, i hananabaa yootiyaagaa; i neeyyo Xoossaa woossana; woossin neeni paxa attana. SHin o zaarana xayikko, neeninne neeyyo de7iyaabai ubbai haiqqiyoogaa tumuppe era" yaagiis.

[8] Yaagin Abimeleki wonttetta gallassi maallado ba kawotettaa halaqata ubbaa xeesiis; xeesidi ha yoho ubbaa etayyo yootin, eti keehi daro yayyidosona. [9] Yaatin Abimeleki Abrahaama xeesidi, "Neeni aibabaa nu bolli oottadii? Neeni ta bollinne ta kawotettaa bolli gita nagaraa ehaanau taani neeyyo aiba iitabaa oottidanaa? Neeni ta bolli oosettanau bessennabaa oottadasa" yaagiis. [10] Qassikka Abimeleki Abrahaama, "Nena hagaa ootissidabi aibee?" yaagidi oichchiis.

[11] Oichchin Abrahaami yaagiis; " 'Xoossau yayyiya issi asinne ha sohuwan baawa' gaada qoppido gishshaassanne, 'Ta keettaayee gaasuwan eti tana worana' gaada qoppido gishshassa. [12] Hegaa bolli a tumukka ta michchiyo; ta aayee na7iyo gidennaagaappe attin, ta aawaa na7iyo; qassi a ta keettaayo gidaasu. [13] Xoossai tana ta aawaa keettaappe kessido wode taani iyyo, 'Nuuni biido biittan ubban neeni taayyo oottana kehatettai hagaa; "I ta ishaa" gaada tabaa haasaya' yaagaas" yaagiis.

[14] Hegaappe guyyiyan Abimeleki dorssaa, mehiyaa, macca ailletanne attuma ailleta ehiidi, Abrahaamayyo immiis; qassi a keettaayyiyo Saaro ayyo zaariis. [15] Abimeleki, "Simmi ta biittai ne sinttaana; nena lo77asan de7a" yaagiis. [16] Saarokka, "Taani ne ishaayyo issi sha7u xaqara biraa[20] immais; hagee simmi nenaara de7iya ubbaa sinttan neeni xillo gidiyoogaanne neeni shatimmidoogaa erissiyaagaa gido" yaagiis.

[17-18] GODAI Abrahaama keettaayee Saari gaasuwan Abimeleka keettaa asa ubbaa qanttaa mainissi wottido gishshau, Abrahaami Xoossaa woossin, Abimeleki, a keettaayyiyaanne a macca ashkkarati na7a yelana mala Xoossai eta pattiis.

21

Yisaaqi Yelettiis

[1] Xoossai ba yootidoogaadan Saarikko yiis; yiidi Xoossai Saariyyo ba giidoogaadan oottiis. [2] Saara shahaarada, ceeggida Abrahaamayyo Xoossai giido wodee gakkin, attuma na7aa yelaasu. [3] Saara ayyo yelido ba na7aa sunttaa Abrahaami "Yisaaqa" yaagidi sunttiis. [4] Abrahaami ba na7aa Yisaaqa Xoossai azazidoogaadan hosppuntta gallassan qaxxariis. [5] A na7aa Yisaaqi ayyo yelettido wode, Abrahaama laittai xeeta. [6] Saara, "Xoossai taayyo miichchaa[21] immiis; qassi hagaa siyiya ubbai tanaara miiccana" yaagaasu. [7] Qassikka Saara, "Abrahaamayyo Saara na7a xanttana giidabi oonee? Gidikkonne taani ha77i ayyo i ceeggido wodiyan na7a yelaas" yaagaasu.

Aggaaranne Isimaa7eeli Yedetettidosona

---

20 20:16 Issi sha7u xaqara biraa: Hagee tammanne isiinenne bagga kilo giraame deexxees.

21 21:6 Miichchaa "Yisaaqa" giyoogee "I miiccees" giyoogaa.

[8] Guutta na7ai diccidi, xanttaa duuxxiis; Abrahaami Yisaaqi xanttaa duuxxido gallassi
wolqqaama gibiraa kessiis. [9] SHin Gibxxeppe yiida Aggaara Abrahaamayyo yelido na7ai
qoosiyoogaa Saara be7aasu. [10] Be7ada Abrahaama, "Ha aillee na7ai ta na7aa Yisaaqaara
mulekka laattenna gishshau, ailliyoonne i na7aa kessa yedda" yaagaasu.
[11] Yaagin ha yohoi ba na7aa bochchiyo gishshau, Abrahaami keehippe metootiis.
[12] SHin Xoossai Abrahaama, "Na7aayyoonne ne ailleeyyo keehi metootoppa; Saara neeyyo
yootiyoobaa ubbaa siya; aissi giikko, ne zerettai Yisaaqa baggaara xeesettana. [13] Qassi aillee
na7aa taani kawotetta kessana; aissi giikko, ikka ne zare" yaagiis.
[14] Maallado guuran Abrahaami denddiis; denddidi qumaanne lukkaamon haattaa
ekkidi, Aggaaro hashiyan toossidi, i na7aakka iyyo immidi kessi yeddiis. A baada,
Berssaabehi giyo bazzuwan toilattaasu. [15-16] Haattaikka lukkaamuwan wurido wode a,
"Na7ai haiqqishin, uttada be7ikke" yaagada, na7aa issi buuraa garssan wottada, naa77u
xeetu wara gidiyaagaa keenaa baada utta bayaasu. Matan uttada, ba qaalaa xoqqissada
yeekkaasu.
[17] Xoossai na7aa waasuwaa siyiis; Xoossaa kiitanchchai Aggaaro saluwaappe xeesidi,
"Aggaaree, waanadii? Xoossai na7ai zin77idosan waassiyoogaa siyido gishshau yayyoppa;
[18] dendda eqqa; na7aanne ne kushiyan dentta; aissi giikko, taani a gita kawotetta oottana"
yaagiis. [19] Xoossai i aifiyaa dooyin, haatta ollaa be7aasu; baada lukkaamuwan haattaa
kunttaasu; na7aakka ushshaasu. [20] Na7ai dicciyo wode, Xoossai aara gidiis; i bazzuwan
de7idi, wonddafiyaa dukkiya asa gidiis. [21] I Paaraana giyo bazzuwan de7ishin, a aayyiyaa
Gibxxeppe ayyo machcho demmaasu.

Abrahaamappenne Abimelekappe Gidduwan Wottido Maachchaa

[22] He wode, Abimeleki ba wotaaddaratu halaqaa Pikoolaara Abrahaamakko biidi, "Neeni
oottiyo ubbaban Xoossai nenaara de7ees. [23] Neeni ta bolli woikko ta naatu bolli woikko ta
zerettaa bolli genebaa oottenna mala, ha77i hagan, Xoossaa sinttan taayyo caaqqa; taani
neeyyo kehidoogaadan, neenikka taayyoonne neeni imattatettan de7iyo ha biittaayyo
keha" yaagiis.
[24] Yaagin Abrahaami, "Taani caaqqais" yaagiis.
[25] He wode, Abrahaami Abimeleka ashkkarati ekkido haattaa ollaabaa Abimelekayyo
maganniis. [26] SHin Abimeleki, "Hegaa ooni oottidaakko taani erikke; neenikka qassi taayyo
yootabaakka; taani hachchi gakkanau hegaa siyabeikke" yaagiis.
[27] Hegaappe guyyiyan Abrahaami dorssaanne miizzata ehiidi, Abimelekayyo immin,
eti naa77ai maachchaa maacettidosona. [28] Abrahaami laappun macca dorssa marata
wudiyaappe shaakkiis; [29] shaakkin Abimeleki Abrahaama, "Ha neeni dumma shaakka
wottido laappun macca dorssa marata aissi shaakkadii?" yaagidi oichchiis.
[30] Oichchin Abrahaami, "Taani ha haattaa ollaa bookkidoogau markka gidana mala, ha
laappun macca dorssa marata ta kushiyaappe ekka" yaagiis.
[31] Hegan he naa77u asati maacettido gishshau, he sohoi Berssaabehi[22] geetettiis.
[32] Berssaabehan maachchaa maacettidoogaappe guyyiyan, Abimelekinne a wotaad-
daratu halaqaa Pikooli denddidi, Pilisxxeema biittaa simmidosona. [33] Abrahaami
Berssaabehan taamaariskki giyo mittaa tokkiis. Hegan GODAA, Merinaa Xoossaa, sunttaa
xeesiis. [34] Abrahaami Pilisxxeema biittan daro wodiyaa de7iis.

22

Yisaaqa Baayyo Yarshshanaadan Xoossai Abrahaama Azaziis

[1] Hegaappe simmin, Xoossai Abrahaama paacciis; i a, "Abrahaamaa" yaagidi xeesiis.
Xeesin i, "Yee" yaagidi koyiis.
[2] Koyin Xoossai, "Neeni siiqiyo ne mexi issi na7aa Yisaaqa ekkada, Mooriyaa giyo biitti
ba; baada yan taani neeyyo yootiyo issi deriyaa bollan a xuuggiyo yarshsho oottada taayyo
yarshsha" yaagiis.

---

22 21:31 Berssaabehi: Ha sunttaa birshshettai "Maachchaa Haattaa Ollaa" woikko "Laappun Haattaa Ollaa" giyoogaa.

[3] Yaagin wonttetta gallassi Abrahaami guuran denddidi, ba hariyaa caaniis; ba
ashkkaratuppe naa77aanne ba na7aa Yisaaqa banaara ekkidi, xuuggiyo yarshshuwaayyo
gidiya mittaa qeri ekkidi, Xoossai ayyo yootidosaa baanau denddiis. [4] Biiddi heezzantta
gallassi Abrahaami xoqqu giidi, he sohuwaa haahuwan be7iis. [5] Abrahaami ba ashkkarata,
"Ha hariyaara hagan de7ishshite; taaninne ta na7ai yaa biidi Xoossaassi goinnidi, inttekko
simmana" yaagiis.
[6] Abrahaami yarshshuwaa mittaa denttidi, ba na7aa Yisaaqa toossiis; toossidi tamaanne
billamaa i baayyo oiqqiis. Eti naa77ai issippe biishin, [7] Yisaaqi ba aawaa Abrahaama, "Ta
aawau" yaagiis.
Yaagin Abrahaami, "Yee, ta na7au" yaagiis.
Yaagin i, "Tamainne mittai hageeho; shin xuuggidi yarshshiyo dorssa mari awaanee?"
yaagiis.
[8] Yaagin Abrahaami, "Ta na7au, xuuggidi yarshshiyo dorssa maraa Xoossai baayyo
immana" yaagiis. Yaanin eti naa77ai issippe biidosona.
[9] Eti Xoossai ayyo yootido sohuwaa gakkido wode, Abrahaami yarshshuwaa yarshshiy-
oosaa yan gimbbidi, mittaa dacaa yeggiis; ba na7aa Yisaaqa qachchidi, he mittaa bollan
zin77issiis. [10] Zin77issidi Abrahaami ba na7aa shukkanau ba kushiyaa yeddidi billamaa
ekkiis. [11] SHin GODAA kiitanchchai saluwaappe a, "Abrahaamaa, Abrahaamaa" yaagidi
xeesiis.
Xeesin i, "Yee" giidi koyiis.
[12] Koyin a, "Na7aa bollan ne kushiyaa wottoppa; a ainne oottoppa; neeni ne mexi issi
na7aakka tana diggabeenna gishshau, neeni Xoossau yayyiyaagaa gidiyoogaa taani ha77i
erais" yaagiis.
[13] Yaagin Abrahaami xoqqu gi xeellidi, hegan dorssa issoi kacee buuran geli qaxetti
uttidoogaa be7iis. Abrahaami biidi he dorssaa ekkidi, ba na7aa gishshaa xuuggiyo
yarshsho oottidi yarshshi bayiis. [14] Hegaa gishshau Abrahaami, "GODAI immana" yaagidi
he sohuwaa sunttiis; hachchi gakkanaashinkka haisee, "GODAA deriyan imettana" geetet-
tees.
[15] GODAA kiitanchchai saluwaappe naa77anttidi Abrahaama xeesidi yaagiis; [16] "GODAI,
'Hagaadan yaagada neeyyo taani ta huuphiyan caaqqais; neeni hagaa oottido gishshaunne
ne mexi issi na7aakka tana diggabeenna gishshau, [17] taani nena tumu anjjana; ne
zerettaakka taani saluwaa xoolinttiyaa keenanne abbaa doona shafiyaa keeni oottada
corayana. Ne zerettati bantta morkketu katamata laattana. [18] Neeni taayyo azazettido
gishshau, ha sa7aa kawotettati ubbai ne zerettaa baggaara anjjettana' yaagees" yaagiis.
[19] Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba ashkkaratukko simmin, eti ubbai issippe
Berssaabeha denddidi biidosona. Abrahaami Berssaabehan de7iis.

Naakoora Yeletaa

[20] Hegaappe simmin Abrahaamassi, "Milkka ne ishaa Naakoorayyo naata yelaasu;
[21] etinne bairai Uuxa; Uuxa ishati Buuza, [22] Araama aawaa Qamu7eela, Keesada, Haazo,
Pilddaasha, Yidilaafanne Baatu7eela. [23] Hageeta ha hosppun naatakka Milkka Abrahaama
ishaa Naakoorayyo yelaasu; Baatu7eeli Ribiqo yeliis. [24] Raa7uma giyo a kaadumatiyaa qassi
Xebaaha, Gahaama, Tahaashanne Maa7ika yelaasu" yaagidi yootidosona.

23

Saari Haiquwaa

[1] Saara xeetanne laatamanne laappun laitta de7aasu. [2] Hegaappe guyyiyan a Kanaane
biittan de7iya (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arbba7a kataman haiqqaasu. Haiqqin Abrahaami
Saariyyo yeekkanaunne kayyottanau biis.
[3] Yeekki simmidi, Abrahaami ba keettaayee ahaa matappe denddidi biidi, Hiiteta
hagaadan yaagiis; [4] "Taani intte giddon betenne imatta; ta keettaayee ahaa mooganau
taayyo intte gadiyaappe makkaanaa baizzerkketii!" yaagiis.

[5-6] Yaagin Hiiteti ayyo, “Godoo, nuuni yootiyoogaa siya; neeni nu giddon wolqqaama
halaqa; neeni ne keettaayee ahaa nu duufuwaappe nena lo77idaagan mooga; neeni ne
keettaayee ahaa mooganau ba duufuwaa ooninne nena diggenna” yaagi zaaridosona.
[7] Yaagin Abrahaami denddi eqqidi, Hiitetu sinttan ziggiis. [8-9] I etayyo, “Intte tana,
‘Ne keettaayee ahaa mooga’ giikko siyite; Xoohaara na7aa Efiroonayyo a gadiyaa gaxan
de7iya Maakipheela giyo gonggoluwaa taayyo makkaana kessanau baizzana mala kumetta
waagan nuna zal77isserkketii” yaagiis.
[10] Hiitiyaa Efirooni he wode katamaa penggen shiiqida ba asaa giddon uttiis; uttidaagee
Hiiteti ubbai siyishin, Abrahaamayyo yaagiis; [11] “Hegaadan gidenna; ta godau, ta yootiy-
oogaa siya; taani gadiyaakka a giddon de7iya gonggoluwaakka neeyyo immais; taani
neeyyo a ta asaa sinttan immais; neeni ne keettaayee ahaa mooga” yaagiis.
[12] Yaagin Abrahaami he biittaa asaa sinttan zaaretti ziggidi, [13] asai siyishin Efiroona, “Ta
yootiyoogaa siyarkkii! Taani he gadiyaa waagaa qanxxana; neeni taappe ekkarkkii! Hegan
taani ta keettaayee ahaa moogana” yaagiis.
[14-15] Yaagin Efirooni Abrahaamayyo zaaridi, “Ta godau, taani odiyoogaa siya; gadee oiddu
xeetu xaqara biraa[23] kessiyaagaa; shin hegee ne giddooninne ta giddon ainne gidenna;
ne keettaayee ahaa mooga” yaagiis. [16] Yaagin Abrahaami Hiiteti siyishin, Efirooni giido
waagaa maayiis; maayidi, he wode miishshan oiddu xeetu xaqara biraa Efiroonayyo
immiis.
[17] Immin Mamire katamaa matan Maakipheelan de7iya Efiroona gadee, hegan de7iya
gonggoloinne he gadiyan de7iya mitta ubbai, [18] katamaa penggen shiiqida Hiitetu ubbaa
sinttan higgiyan Abrahaama gade gidiis.
[19] Hegaappe guyyiyan, Abrahaami ba keettaayyiyo Saaro Kanaane biittan (Kebroona
giyo) Mamire katamaa matan de7iya Maakipheela giyo gade gonggoluwan moogiis.
[20] Hegaa gishshau he gadeenne hegan de7iya gonggoloi Hiitetu sinttan higgiyan Abrahaa-
massi makkaana gidiis.

24

Yisaaqassi Machcha Oishettaasu

[1] Abrahaami keehippe sa7aa sugidi cimiis; GODAI a ubbabankka anjjiis. [2] Abrahaami
ba ashkkaraa, ba so asa ubbau halaqatiya, ba aqo ubbau godattiyaagaa hagaadan yaagiis;
“Ne kushiyan ta gulbbataa oiqqa; [3] taani eta giddon de7iyo Kanaanetu macca naatuppe ta
na7aayyo machcho oichchenna mala, GODAN, saluwaa Xoossaaninne sa7aa Xoossan taani
nena caaqettais; [4] shin neeni ta yelettido biittaa, ta dabbotukko baada, ta na7aa Yisaaqayyo
machcho oichcha” yaagiis.
[5] Yaagin a ashkkarai, “Maccaasiyaa tanaara yaanau dosennabaa gidikko, ne na7aa neeni
yiido biitti guyye efoo?” yaagidi oichchiis.
[6] Oichchin Abrahaami, “Ta na7aa yaa efeennaadan nena era! [7] GODAI, saluwaa Xoossai,
tana ta aawaa sooppenne ta yelettido biittaappe kessidaagee taayyo, ‘Ne zariyaayyo taani
ha biittaa immana’ yaagidi caaqqidaagee, neeni ta na7aayyo yaappe machcho demmana
mala, i ba kiitanchchaa neeppe sinttau kiittana. [8] Maccaasiyaa nenaara guyye yaanau
dosennabaa gidikko, ha taani nena caaqettido caaqoi neeyyo gometenna; shin ta na7aa
yaa guyye mulekka efooppa” yaagiis. [9] Yaagin ashkkarai ba godaa Abrahaama gulbbataa
oiqqiis; oiqqidi ha yohuwaassi caaqqiis.
[10] Hegaappe guyyiyan, ashkkarai ba godaa gaameelatuppe tammaa ekkidi, ba godaa
miishshaappekka murutaa murutaa ekkidi biis; biidi Masphphexoomiyaa giyo biittan
Naakoora katamaa gakkiis. [11] Gakkidi omarssi, maccaasai haattaa tikkanau yiyo wodiyan,
katamaappe gaxan haatta ollaa matan ba gaameelata gulbbatissiis.
[12] Yaatidi i hagaadan yaagidi woossiis; “GODAU, ta godaa Abrahaama Xoossau, hachchi
taani qoppada yiidobaa tau injjeya; qassi ta godaa Abrahaamayyo kehabaa ootta. [13] Be7a!

23 23:14-15 Oiddu xeetu xaqara biraa: Hagee oiddu kilo giraamenne bagga deexxees.

Taani ha haattaa pulttuwaa matan eqqais; ha katamaa asaa macca naatinne haattaa
tikkanau haa yoosona. [14] Taani, ‘Ane otuwaa ziqqi oottada tana haattaa ushsha’ giyo wode,
akka, ‘Hekko uya; qassi ne gaameelatakka taani ushshana’ yaagiyaara, hinna ne ashkkaraa
Yisaaqayyo neeni dooridooro gidu; neeni ta godaayyo kehabaa oottidoogaa taani hegan
erana” yaagiis.

[15] Biron i woosaa zaarennan de7ishin, Ribiqa haatta otuwaa tookkada puttu gaasu.
O Baatu7eeli yeliis; Baatu7eeli Milkki na7aa; Milkka Abrahaama ishaa Naakoora keet-
taayyiyo. [16] Ribiqa keehi puulanchchanne attuma asi xalibeenna geela7o. Pulttuwaa duge
wodhdhada, ba otuwaa kunttada kiyaasu. [17] Kiyin he ashkkarai ikko woxxi biidi o, “Ne
otuwaappe tana guutta haattaa ushsharkkii!” yaagiis.

[18] Yaagin a, “Eeno ta godau, uyikkii” yaagaasu. Eesotada otuwaa ba hashiyaappe wot-
tada, geddi ootta oiqqada a ushshaasu. [19] A ushshidoogaappe guyyiyan, “Ne gaameelatikka
alana gakkanaassi taani etayyo haattaa duuqqana” yaagaasu. [20] Attida haattaa eesuwan
wonggiriyan tigada, hara haattaa duuqqanau ollaa woxxaasu; gaameelati ubbai alana
gakkanaashin, haattaa ollaappe duuqqa duuqqada ehaada wonggiriyan tigada ushshaasu.
[21] I qoppidi yiido qofaa GODAI injjeyiiddi de7iyaakkonne eranau bitanee co77u giidi o
xeellees.

[22] Gaameelati haattaa uyi simmin, bitanee ichchashu giraame bagga gidiya worqqa qal-
abatiyaanne, xeetanne tammu giraame gidiya naa77u worqqa sagaayota kessiis; [23] kessidi
o, “Neeni o na7ee? Ane tau yoota; ne aawaa son nuuyyo aqiyoosi de7anee?” yaagiis.

[24] Yaagin a, “Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli Milkka Naakoorayyo yelido na7aa.
[25] Nuugan gidiya galabainne bassoi de7ees; qassi intte aqanaukka sohoi de7ees” yaagaasu.

[26] Bitanee gulbbati GODAAYYO goinnidi, [27] hagaadan yaagiis; “Ta godaayyo kehiy-
oogaanne ammanettiyoogaa aggibeenna GODAI, ta godaa Abrahaama Xoossai galatetto!
Taani yiishin, GODAI tana ta godaa dabbotu soo kaalettiis” yaagiis.

[28] Na7iyaa woxxa baada, ba aayee son de7iya asaassi hanidabaa odaasu. [29] Ribiqeeyyo
Laabaana giyo ishai de7ees; Laabaani kare kiyidi, haattaa pulttuwaa matan de7iya
bitaniyaakko woxxiis. [30] Qalabatiyaanne ba michchee kushiyan de7iya sagaayota
be7osaaranne Ribiqa bitanee bana giidobaa yootin siyosaara, kiyidi bitaniyaakko bi be7iis;
bitanee gaameelatuura pulttuwaa matan eqqidaagaa demmiis. [31] Demmidi a, “GODAI
nena anjjidoogoo, haaya! Neeni hagan karen aissi eqqai? Taani neeyyo keettaanne
gaameelatuyyookka sohuwaa giigissaas” yaagiis.

[32] Yaagin bitanee soo geliis; Laabaani gaameelatu caanaa birshshiis; galabaanne bas-
suwaa gaameelatuyyo yeggiis. Tohuwaa meeccanau ayyoonne aara de7iya asatuyyo
haattaa ehiis; [33] qumaikka a sintti aadhdhiis. SHin i, “Taani tana ehidabaa intteyyo
yootennan de7aidda katta miikke” yaagiis.

Yaagin Laabaani, “Yaakko yoota” yaagiis.

[34] Hegaa gishshau i, “Taani Abrahaama ashkkaraa. [35] GODAI ta godaa keehi anjjin,
i duretiis; dorssaa, miizzaa, biraa, worqqaa, attuma ashkkarata, macca ashkkarata,
gaameelatanne hareta ayyo immiis. [36] Ta godaa keettaayyiyaa Saara ba ceegatettaa laittan
ayyo attuma na7a yelaasu; yelin i baayyo de7iyaabaa ubbaa ayyo immiis. [37] Ta godai
tana hagaadan caaqettiis; ‘Taani de7iyo Kanaane biittaa macca naatuppe ta na7aayyo
machcho oichchoppa; [38] shin ta aawaa asaakko, ta zaretukko baada, ta na7aayyo machcho
oichcha’ yaagiis. [39] Yaagin taani ta godaa, ‘Na7iyaa tanaara yaanau dosennan aggikko
shin?’ yaagaas. [40] Yaagin i, ‘GODAI, taani a sinttan hemettidoogee nenaara ba kiitanchchaa
kiittana; neeni ta na7aayyo ta aawaa asaappe, ta zaretuppe machcho demmana mala, ne
biyoobaakka injjeyana. [41] Neeni ta zaretukko bin, eti neeyyo o immennan ixxikko, he wode
neeyyo caaqoi gometenna’ yaagiis.

[42] “Taani hachchi ha pulttuwaakko yiido wode yaagaas; ‘GODAU, ta godaa Abrahaama
Xoossau, ne shene gidikko, taani biyo yohuwaa injjeya. [43] Be7a; taani ha pulttuwaa matan
eqqais; geela7o issinniyaa haattaa tikkanau yiikko, taani o, “Tana ne otuwaappe guutta

haattaa ushsharkkii!” yaagana. [44] Yaagin a tana, “Eeno uya; qassi ne gaameelatuyyookka
taani haattaa duuqqana” yaagiyaara, GODAI ta godaa na7aayyo dooridooro gidu’ yaagaas.
[45] “Taani ta wozanan woossiyoogaa zaarennan de7ishin, Ribiqa ba otuwaa tookka
ekkada, puttu gaasu; pulttuwaa duge wodhdhada haattaa duuqqaasu; taani o, ‘Tana
haattaa ushsharkkii’ yaagaas.
[46] “Yaagin a eesuwan ba hashiyaappe otuwaa wottada, ‘Hekko uya; qassi taani ne
gaameelata ushshana’ yaagaasu. Yaagin taani uyaas; qassi ta gaameelata a ushshaasu.
[47] “Taani o, ‘Neeni o na7ii?’ yaagaas.
“Yaagin a, ‘Taani Baatu7eela na7iyo; Baatu7eeli, Milkka Naakoorayyo yelido na7aa’
yaagaasu.
“Yaagin taani iyyo qalabatiyaa aattaas; i kushiyankka sagaayota wottaas. [48] Hegaappe
guyyiyan taani gulbbatada, GODAAYYO goinnaas; taani GODAA, ta godaa Abrahaama
Xoossaa, ta godaa ishaa na7aa na7iyo a na7aassi ekkanau tana likke ogiyaa kaalettidaagaa
galatais. [49] Ha77ikka intte ta godaayyo kehanabaanne ammanettanabaa gidikko, taayyo
yootite; gidana xayikkonne yootite; hegaappe sinttan taani hananabaa erana” yaagiis.
[50] Laabaaninne Baatu7eeli zaaridi yaagidosona; “Ha yohoi GODAAPPE yiis; nuuni neeyyo
yaa haa gaanau danddayokko. [51] Ribiqo hanno be7a; ekkada efa; efin GODAI giidoogaadan
ne godaa na7aassi machcho gidu bayin” yaagidosona.
[52] Abrahaama ashkkarai eti giyoobaa siyido wode, sa7an gulbbatidi GODAAYYO goinniis.
[53] Ashkkarai biraa alleequwaanne worqqaa alleequwaa, maayuwaakka kessidi, Ribiqiyyo
immiis; qassi al77o miishshata i ishaayyoonne i aayeeyyo immiis.
[54] Hegaappe guyyiyan, inne aara de7iyaageeti miidosonanne uyidosona; yaatidi yan
aqidosona; eti guuran denddin, “Tana ta godaakko yeddite” yaagiis.
[55] Yaagin i ishainne i aayyiyaa, “Na7iyaa issi tammu gallassa keenaa nunaara takku;
hegaappe guyyiyan a baana” yaagidosona.
[56] SHin i, “GODAI taani yiidobaa injjeyirggin, intte tana gam77issoppite; taani ta
godaakko baana mala tana moissite” yaagiis.
[57] Yaagin eti, “Na7iyo xeesidi ane o oichchoos” yaagidosona. [58] Yaagidi Ribiqo xeesidi,
“Ha bitaniyaara buutee?” yaagidi oichchidosona.
Oichchin a, “Ee; taani baana” yaagaasu.
[59] Yaanin eti bantta michchiyo Ribiqo, o dichchiyaariira, Abrahaama ashkkaraaranne a
asatuura moissidosona. [60] Eti Ribiqo,
“Nu michchee Ribiqee,
sha7aappe sha7aa gakkanau coratta.
Ne zareti bantta morkketu katamata laattona” yaagidi anjjidosona.
[61] Hegaappe guyyiyan, Ribiqanne i danggiriixeti denddidi, gaameelata toggidi, bitaniyaara
biidosona. Yaatin ashkkarai Ribiqo ekkidi biis.
[62] He wode Yisaaqi, “Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa” giyo pulttuwaa mati
biidi, Neegeeba bazzuwan de7ees. [63] Issi gallassi omarssi Yisaaqi ba wozanan qoppiiddi
dembbaa kiyidi yuuyees; yuuyiiddi i xoqqu giidi xeelliyo wode, gaameelati yiyaageeta
be7iis. [64] Ribiqakka xoqqu gaada xeelliyo wode, Yisaaqa be7aasu; be7ada gaameelaappe
wodhdhaasu. [65] Wodhdhada ashkkaraa, “Ha nunaara gaittanau dembbaara yiya bitanee
oonee?” yaagaasu.
Yaagin ashkkarai, “I ta godaattennee” yaagiis. Yaagin a ba shaashiyaa ekkada gullet-
taasu.
[66] Qassi ashkkarai ba oottidobaa ubbaa Yisaaqassi yootiis. [67] Yisaaqi Ribiqo ba aayee Saari
dunkkaaniyaa efiis. Efiidi o machchiis; akka ayyo machcho gidaasu. Yaatin i o siiqiisinne
ba aayee haiquwan kayyottiyoogaappe minettiis.

25

Abrahaami Hara Naata Yeliis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:32-33)

[1] Qassi Abrahaami Qaxuro geetettiya hara machchiyo ekkiis. [2] A Ziimiraana, Yoqishaana,
Madaana, Midiyaama, Yishibaaqanne SHuha ayyo yelaasu.
[3] Yoqishaani Saabanne Dadaana yeliis. Dadaani Ashooreta, Lexuushetanne Le7aamata
yeliis.
[4] Midiyaama naati Eefa, Efeera, Hanooka, Abiidaa7anne Elddaa7a. Hageeti ubbaikka
Qaxuri naata.
[5] Abrahaami babaa ubbaa Yisaaqa laatissiis. [6] SHin i biron paxa de7iiddi, ba kaadu-
matatuppe yelido naatussi bau de7iyaabaappe woitiis. Woitidi ba na7aa Yisaaqappe eta
shaakkidi, arshsho bagga biittau yeddiis.

Abrahaama Haiquwaa

[7] Abrahaami muleera issi xeetanne laappun tammanne ichchashu laittaa de7iis.
[8] Abrahaami daro wodiyaa de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis.
[9] A naati Yisaaqinne Isimaa7eeli a Maakipheela giyo gonggolo duufuwan moogidosona; he
gonggoloi Mamire matan, Hiitiyaa Xoohaara na7aa Efiroona gadiyan de7ees. [10] Hegeenne
Abrahaami Hiitetuppe shammido gadiyaa. Abrahaami ba keettaayyiyaa Saara moogett-
tidosan moogettiis. [11] Abrahaami haiqqidoogaappe guyyiyan, Xoossai a na7aa Yisaaqa
anjjiis. He wode Yisaaqi, "Tana Be7iya De7o Xoossaa Pulttuwaa" giyo pulttuwaa matan
de7ees.

Isimaa7eela Yeletaa

[12] Saari ailliyaa, Gibxxeppe yiida Aggaara, Abrahaamayyo yelido na7aa Isimaa7eela
yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. [13] Isimaa7eela naati bantta sunttaaninne
bantta yeletaa maaran hageeta; hegeetinne: Nabaayoota, Qeedaara, Adibi7eela, Mib-
ssaama, [14] Mishimaa7a, Duuma, Maasa, [15] Hadaada, Teema, Yixura, Naafiishanne Qeedima.
[16] Isimaa7eela naati hageeta; eta sunttai eta moottaaninne de7iyo man77iyan hagaa. Eti
bantta yarankka tammanne naa77u halaqata. [17] Isimaa7eeli muleera xeetanne hastta-
manne laappun laittaa de7idi, haiqqiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis. [18] Isimaa7eela zareti
Gibxxeppe awai mokkiyo baggan de7iya Hawiilappenne SHurappe gidduwan, Asoora efiya
ogiyaa matan de7idosona. Eti bantta ishanttu ubbaara morkkiyan de7idosona.

Yisaaqa Yeletaa

[19] Abrahaama na7aa Yisaaqa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Abrahaami
Yisaaqa yeliis. [20] Yisaaqau laittai oitamaa gidido wode, Ribiqo ekkiis; a Masphphexoomiyan
de7iya Sooriyaa Baatu7eela na7iyoonne Sooriyaa Laabaana michchiyo. [21] Yisaaqi ba
keettaayyiyaa maine gidido gishshau, iyyo GODAA woossiis; woossin GODAI a woosaa
siyiis. Yaatin a keettaayyiyaa Ribiqa shahaaraasu. [22] SHin i ulo giddon de7iya naati mentte
gidi uttidi, issoi issuwaara sugettidosona; yaatin a, "Hagee tau aissi hanii?" yaagaasu.
Hegaa gishshau GODAA oichchanau baasu.
[23] Bin GODAI iyyo, "Ne uluwan naa77u kawotettai de7ees; qassi ne giddon de7iya naa77u
dere asati issoi issuwaappe shaahettana; issi dere asati hinkkootuppe minnana; qassi
bairai kaaluwaayyo azazettana" yaagiis.
[24] A yeliyo wodee gakkin, i uluwan mentte attuma naati de7oosona. [25] Koiro yelettidaagee
arssa; a bollaa ubbaa ikisee maayiis; hegaa gishshau eti a Eesawa[24] giidi sunttidosona.
[26] Hegaappe guyyiyan, a ishai yelettiis; yelettiiddi i ba kushiyan Eesawa ginddiyaa oiqqi
uttiis; hegaa gishshau a Yaaqooba[25] giidi sunttidosona. Ribiqa eta yelido wode, Yisaaqau
usuppun tammu laitta gidiis.
[27] Naati diccidosona; Eesawi shankkaa hiillaa eriya bazzo asa gidiis; shin Yaaqoobi
dunkkaaniyan de7iya woppa asa gidiis. [28] Yisaaqi Eesawa siiqiis; aissi giikko, i shankkati-
dobaappe maanau dosiis; shin Ribiqa Yaaqooba siiqaasu.

---

24 25:25 Eesawa: Ha sunttaa birshshettai "Ikisaamaa" giyoogaa.

25 25:26 Yaaqooba: Ha sunttaa birshshettai "Ginddiyaa oiqqiyaagaa" giyoogaa.

[29] Issitoo Yaaqoobi woxiyaa kattishin, Eesawi namisai woridoogee, bazzoppe yiis.
[30] Eesawi Yaaqooba, “Tana ha zo7o woxiyaappe miza; tana namisai worees” yaagiis. (Hegaa
gishshau qassi a sunttai Eedooma[26] geetettiis.)
[31] Yaaqoobi a, “Koiro taayyo ne bairatettaa baizza” yaagiis.
[32] Yaagin Eesawi, “Be7a! Taani haiqqana hanais; ha bairatettan tau ai go77i de7ii?”
yaagiis.
[33] Yaagin Yaaqoobi zaaridi, “Ane taayyo koiro neeni caaqqa” yaagiis. Yaagin i caaqqiis; ba
bairatettaanne Yaaqoobau baizziis. [34] Baizzin Yaaqoobi Eesawassi buddeenaanne misiraa
woxiyaa immiis; immin i miisinne uyiis; hegaappe guyyiyan denddidi biis. Eesawi ba
bairatettaa hagaadan kariis.

26

Yisaaqanne Abimeleka

[1] He biittan kase Abrahaama wodiyan de7iya koshaa bolli hara koshai denddiis; yaatin
Yisaaqi Pilisxxeema kawuwaa Abimelekakko Garaari biis. [2] GODAI Yisaaqayyo qonccidi
hagaadan yaagiis; “Gibxxe biitti duge booppa; taani neeyyo yootido biittan de7a. [3] Ha
biittan amaridaagaa takkashsha; taani nenaara gidana; nena anjjana; aissi giikko, ha
biittaa ubbaa taani neeyyoonne ne zerettaayyo immana; taani ne aawaa Abrahaamayyo
caaqqido caaquwaa minttana. [4] Ne zerettaa saluwaa xoolinttiyaadan darissana; ha biittaa
ubbaa taani etayyo immana; sa7aa kawotetta ubbai ne zerettaa baggaara anjjettana. [5] Aissi
giikko, Abrahaami ta qaalaa siyiis; ta pirddatanne ta azazota, ta awaajotanne ta higgeta
naagiis” yaagiis. [6] Hegaa gishshau Yisaaqi Garaaran uttiis.
[7] He biittaa asai Ribiqibaa denttidi Yisaaqa, “Hanna neeyyo aibee?” yaagidi oichchiis.
Oichchin i, “Hanna taayyo michchiyo” yaagiis. Aissi giikko, i Ribiqa daro meranchcha
gidiyo gishshau, “Taani, ‘A ta keettaayyiyo’ giikko, ha sohuwaa asai i gaasuwan tana
woranaakkonne” yaagi qoppidi yayyiis.
[8] Yisaaqi hegan daro wodiyaa de7idoogaappe guyyiyan, Pilisxxeema Kawoi Abimeleki
maskkootiyaara duge xeellidi, Yisaaqi ba keettaayee Ribiqiira gaittishin be7iis. [9] Hegaa
gishshau Abimeleki Yisaaqa xeesidi, “Hekko a tumu ne machchiyo! Neeni aissi, ‘A ta
michchiyo’ gaadii?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Yisaaqi, “ ‘A ta keettaayyiyo’ giikko, i gaasuwan asai tana worana gaada gaas”
yaagiis.
[10] Yaagin Abimeleki, “Hagee neeni nu bollan oottidobi aibee? Ta asaappe issi asi ne
keettaayeera aqi haliis shin; neeni nu bollan gomiyaa eha haladasa” yaagiis. [11] Hegaa
gishshau Abimeleki ba asaa ubbaa, “Ha bitaniyaa woikko a keettaayyiyo bochchiya
ooninne tumu haiqqana” yaagidi azaziis.
[12] Yisaaqi he biittan kattaa zeridi, he laittankka xeetu kushiyaa cakkiis; aissi giikko,
GODAI a anjjiis. [13] I duretiis; i duriyaa mannana gakkanaassi ayyo aqoi dari dari biis.
[14] Yisaaqassi dorssaa wudee, miizzaa wudeenne ashkkarati keehippe darido gishshau,
Pilisxxeema asati a qanaatidosona. [15] Hegaa gishshau, a aawaa Abrahaama wodiyan, a
aawaa ashkkarati bookkido haatta olla ubbaa Pilisxxeema asati biittaa zaaridi baridosona.
[16] He wode Abimeleki Yisaaqa, “Nuuppe shaahettada ba; neeni nuuppe aadhdhada
minnadasa” yaagiis. [17] Yaagin Yisaaqi hegaappe denddidi, Garaara Wombbaa biidi yan
uttiis. [18] Yisaaqi ba aawaa Abrahaama wodiyan bookettida haatta ollata, Abrahaami
haiqqidoogaappe guyyiyan, Pilisxxeema asati baridoogeeta zaari bookki kessidi, a aawai
sunttido sunttankka eta xeesiis.
[19] Yisaaqa ashkkarati wombban bookkidi, pulttiya haatta ollaa yan demmidosona.
[20] SHin Garaara henttanchchati Yisaaqa henttanchchatuura, “Haattai nuugaa” yaagidi
ooyettidosona. Eti aara palamettido gishshau, Yisaaqi he haatta ollaa, “Palamaa” giidi
sunttiis.

---

26 25:30 Eedooma: Ha sunttaa birshshettai “Zo7uwaa” giyoogaa.

[21] Hegaappe guyyiyan, eti hara haatta ollaakka bookkidosona; shin eti he haattaa
ollaa geedonkka ooyettidosona; hegaa gishshau i he haattaa ollaa "Morkketettaa" giidi
sunttiis. [22] Hegaappe guuttaa zardda7idi, hara haatta ollaa bookissiis; a gaasuwan ooninne
ooyettibeenna; "Xoossai ha77i nuuyyo aassiis; nuuni ha biittan corattana" giidi a, "Aaho
sohuwaa" giidi sunttiis.
[23] Hegaappe denddidi, pude Berssaabehi biis. [24] He biido gallassi qammikka GODAI
ayyo qonccidi a, "Taani ne aawaa Abrahaama Xoossaa; taani nenaara de7iyo gishshau,
neeni yayyoppa; taani nena anjjana; ta ashkkaraa Abrahaama gishshau ne zerettaa taani
corayana" yaagiis. [25] Yaagin Yisaaqi hegan yarshshiyoosaa keexxidi, GODAA sunttaa
xeesiis. Yan i ba dunkkaaniyaa toliis; qassi yan a ashkkarati haatta ollaa bookkidosona.
[26] Hegaappe guyyiyan, Abimeleki bana zoriya Ahuuzatanne ba wotaaddaratu halaqaa
Pikoola ekkidi, Garaarappe Yisaaqakko yiis. [27] Yisaaqi eta, "Intte kase tana ixxidi, intte
biittaappe kessi yeddooho; ha77i qassi taakko ai ekkana yiidetii?" yaagiis.
[28-29] Yaagin eti a, "GODAI nenaara de7iyoogaa nuuni qoncciyan be7ida. Hegaa gishshau
caaqo maachchai nu giddooninne ne giddon de7ana koshshees yaagoos. Nuuni nena
bochchibookko; shin nuuni neeyyo kehatetta xalaalaa oottidi, nena sarotettan moissi
yeddida. Hegaadankka neeni nu bolli iitabaa oottenna mala, ane nenaara maachchaa
maacettoos. Ha77i neeni GODAI anjjidoogaa" yaagidosona. [30] He wode Yisaaqi etau gibiraa
giigissin, miidosonanne uyidosona. [31] Wonttetta gallassi maallado guuran denddidi, eti
issoi issuwaara caaqettidosona. Yisaaqi eta moissin, eti appe saro shaahettidi biidosona.
[32] He gallassi Yisaaqa ashkkarati yiidi, bantta bookkido haatta ollaabaa ayyo odidosona;
"Nuuni haattaa demmida" yaagidosona. [33] I he haatta ollaa Saabehi giidi sunttiis; hegaa
gishshau he katamaa sunttai hachchi gakkanaassi Berssaabehi[27] geetettees.

Eesawi Dawutta Maccaasata Ekkiis

[34] Eesawa laittai oitamaa gidiyo wode, Hiitiyaa Bi7eera na7iyo Yooditonne Hiitiyaa
Eloona na7iyo Baasemaato machchiis. [35] Eti Yisaaqanne Ribiqo azzanissiiddi de7idosona.

27

Yisaaqi Yaaqooba Anjjiis

[1] Yisaaqi cimin, a aifee xeelaa ixxido wode, ba bairatiya na7aa Eesawa xeesidi a, "Ta
na7au" yaagiis.
Yaagin i, "Yee" giidi koyiis.
[2] Koyin i, "Be7a, ha77i taani ceeggaas; taani haiqqana gallassaa erikke. [3] Yaaniyo
gishshau, ha77i ne shankkatiyo wonddafiyaanne zubbiyaa ekkada, bazzo ba; baada do7aa
taayyo shankkatada, asho ekkada ya. [4] Mal77o qumaa, taani dosiyoogaa kattada aatta;
hegeenne taani haiqqanaappe kase nena anjjanaassa" yaagiis.
[5] Ribiqa Yisaaqi ba na7aa Eesawayyo yootiyo wode siyausu. Eesawi do7aa shankkatidi
ehaanau bazzo biidoogaappe guyyiyan, [6] Ribiqa ba na7aa Yaaqooba, "Ne aawai ne ishaa
Eesawa, [7] 'Do7aa shankkata ehaada, taayyo mal77o qumaa taani maanau katta; hegeenne
taani haiqqanaappe kasetada, GODAA sinttan nena anjjanaassa' yaagishin taani siyaas. [8] Ta
na7au, ha77i taani nena azaziyoobaa loittada siya. [9] Wudiyaa garssi baada, naa77u anqqara
deeshsha marata tau ekkada ya; ehin taani ne aawaayyo mal77o qumaa i dosiyoogaadan
kattana. [10] Ne aawai miidi haiqqennan kasetidi nena anjjana mala, assi aattaasa" yaagaasu.
[11] SHin Yaaqoobi ba aayyiyo Ribiqo, "Ta ishaa Eesawa bollan ikisee de7ees; shin ta bollai
liiqo. [12] Ta aawai tana oiqqi be7ikko shin? Taani a cimmiyoobaa ayyo milatikko, taani
anjjuwaa gishshaa qanggettaa ta bolli ehaanaakkonne" yaagiis.
[13] Yaagin a aayyiyaa a, "Ta na7au, he qanggettai tana gakko. Taani neeyyo yootiyoogaa
ootta; baada deeshsha marata tau ekkada ya" yaagaasu.
[14] Biidi ehiidi ba aayeeyyo immiis; immin a aayyiyaa mal77o qumaa a aawai dosiy-
oogaadan kattaasu. [15] Hegaappe guyyiyan, Ribiqa son ba matan de7iya ba baira na7aa

27 26:33 Berssaabehi: Ha sunttaa birshshettai "Caaquwaa Haattaa Ollaa" giyoogaa. (21:31 xeella.)

Eesawa maayuwaa lo77uwaa ehaada, ba kaalo na7aa Yaaqooba maizzaasu. [16] Qassi he
deeshshatu calaa a kushiyaanne a liiqo qooriyaa maizzaasu. [17] Maizzada ba kattido mal77o
qumaanne oittaa ba na7aa Yaaqooba kushiyan wottaasu.
[18] Yaatin i ba aawaakko biidi gelidi, "Ta aawau" yaagiis.
Yaagin i, "Yee! Ta na7au, neeni oonee?" yaagiis.
[19] Yaagin Yaaqoobi ba aawaa, "Taani ne baira na7aa Eesawa; neeni tana azazidoogaadan
taani oottaas; suura; suura uttada, taani shankkaappe ehiidobaa ma; yaatada tana anjja"
yaagiis.
[20] Yaagin Yisaaqi ba na7aa, "Ta na7au, waata eesuwan demmadii?" yaagidi oichchiis.
Oichchin i, "GODAI ne Xoossai tana maaddiina" yaagiis.
[21] Yisaaqi Yaaqooba, "Ta na7au, neeni tumu ta na7aa Eesawakkonne taani oiqqa be7anau
ane taakko shiiqa" yaagiis. [22] Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqakko shiiqin oiqqi be7idi, "Ha
qaalai Yaaqooba qaalaa; shin kushee Eesawa kushiyaa" yaagiis. [23] A kushee a ishaa Eesawa
kushiyaadan ikisiyaara de7iyo gishshau, eribeenna; i erennan a anjjiis. [24] A, "Tumu neeni
ta na7aa Eesawee?" yaagidi oichchiis.
Yaagin i, "Ee, tanattennee" yaagiis.
[25] Yaagin i, "Ta na7au, taani neeni shankkatidobaa maanau haa aatta; maada taani nena
anjjana" yaagiis. Yaaqoobi aattin, i miis; qassi i ayyo woine eessaa ehin uyiis.
[26] Hegaappe guyyiyan a aawaa Yisaaqi, "Ta na7au, haaya; shiiqada tana yera" yaagiis.
[27] Yaaqoobi shiiqidi a yeriis; Yisaaqi a maayuwaa singgi siyiiddi, hagaadan yaagidi anjjiis;
"Ta na7aa peenoi GODAI anjjido goshshaadan sawees. [28] Xoossai saluwaa akkaanne sa7aa
shicaa, kattaanne ooratta woine eessaa koridi neeyyo immo. [29] Kawotettati neeyyo haaret-
tona; asati neeyyo gulbbatona. Neeni ne ishanttuyyo goda gida; ne aayee zareti neeyyo
gulbbatona. Nena qanggiyaagee qanggettidaagaa gido; nena anjjiyaagee anjjettidaagaa
gido" yaagiis.
[30] Yisaaqi Yaaqooba anjji wurssidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqa
sinttappe kiyaanne Eesawi shankkaappe puttu giis. [31] Ikka qassi mal77o qumaa kattidi,
ba aawaayyo aattiis. Aattidi a, "Ta aawau, suura; suura uttada, taani shankkatidobaappe
ma; yaatada tana anjja" yaagiis.
[32] Yaagin a aawaa Yisaaqi a, "Neeni oonee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin i, "Taani ne na7aa, ne baira na7aa Eesawa" yaagiis.
[33] Yisaaqi dagammidi kokkoriiddi; "Yaatin do7aa shankkatidoogaa ekkidi taayyo aat-
tidaagee oonee? Taani ha77i neeni yaana sinttan maada, a anjjaichchaas; tumukka i
anjjettidaagaa gidana" yaagiis.
[34] Eesawi ba aawaa qaalaa siyido wode, ba qaalaa xoqqu oottidi, daro yibbaata yeehuwaa
yeekkiiddi ba aawaa, "Tana anjja; ta aawau, tanakka anjja!" yaagiis.
[35] SHin i, "Ne ishai yiidi cimmidi, ne anjjuwaa ekkirggiis" yaagiis.
[36] Eesawi, "A eridi Yaaqooba[28] sunttida; i tana cimmishin, hagee naa77antto; i ta
bairatettaa ekkiis; qassi ha77i ta anjjuwaa ekkiis" yaagiis. Qassi i, "Neeni taayyo
anjjuwaappe aibanne ashshabeikkii?" yaagidi oichchiis.
[37] Oichchin Yisaaqi Eesawa, "Taani a neeyyo goda oottaas; a ishantta ubbaakka a
ashkkarata oottaas; qassi taani kattaaninne ooratta woine eessan a minttaas. Yaatin, ta
na7au, neeyyo taani ai oottoo?" yaagiis.
[38] Eesawi ba aawaa, "Ta aawau, neeyyo issi anjjo xalaalai de7ii? Ta aawau, tanakka qassi
anjja" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Eesawi ba qaalaa xoqqu oottidi yeekkiis.
[39] A aawaa Yisaaqi zaaridi, "Ne de7iyoosai ha sa7aa duretettaappe haakkana; saluwaa
akkaikka neeyyo wodhdhenna; [40] neeni ne bisuwan aqana; neeni ne ishaayyo haarettana.
SHin neeni aara eqettiyo wode, a qambbaraa ne morggiyaappe olana" yaagiis.
[41] Yaaqooba a aawai anjjido gishshau, Eesawi ba uluwan a morkkiis; i ba wozanan, "Ta
aawai haiqqana matiis; taani ayyo kayyotta simmada, ta ishaa Yaaqooba worana" yaagiis.

---

28 27:36 Yaaqooba: Ibraawetto qaalan ha sunttai "cimmiis" giyoobaa milatees.

42 SHin Ribiqa ha ba baira na7aa Eesawa qaalaa siyido gishshau, ba kaalo na7aa Yaaqooba
xeesissa ehaada hagaadan yaagaasu; “Ne ishai Eesawi nena woridi haluwaa kessanau
halchchees. 43 Hayyanaa ta na7au, taani neeyyo odiyoogaa ootta. Dendda! Denddada
Kaaraanen de7iya ta ishaa Laabaanakko baqata! 44 Yaatada ne ishaa hanqqoi dochchana
gakkanaassi, amarida wodiyaa aara de7ashsha. 45 Ne ishai neeyyo hanqqettiyoogaa aggiyo
wodenne, neeni a bolli oottidobaa i baliyo wode, taani kiittada nena yaappe ehiissana.
Taani issi gallassi intte naa77aappe mela kiyana koyikke” yaagaasu.

Yisaaqi Yaaqooba Laabaanakko Yeddiis

46 Hegaappe guyyiyan Ribiqa Yisaaqa, “Eesawi ekkido Hiitetu macca naatu gaasuwan
taani ta de7uwaa shenetaas; qassi Yaaqoobikka hageetu mala Hiitetu macca naatuppe
machcho ekkikko, taani simmi haiqqanau koyais” yaagaasu.

28

1 Hegaa gishshau, Yisaaqi Yaaqooba xeesidi hagaadan anjjiisinne azaziis; “Kanaane
biittaa macca naatuppe neeyyo machcho ekkoppa. 2 Dendda! Denddada ne aayee aawaa
Baatu7eelakko, Masphphexoomiyaa biitti ba; baada yaappe ne aayee ishaa Laabaana
macca naatuppe issinno neeyyo machcho ekka. 3 Ubbaa Danddayiya Xoossai nena anjjo;
i nena yeletisso; neeni issi dere asa keena gakkanaassi nena corisso. 4 Neeni ha77i
betetettan uttido ha biittaa nebaa oottana mala neeyyoonne ne zerettaayyo Xoossai
Abrahaama anjjuwaa immo” yaagiis. 5 Yaagidi Yisaaqi Yaaqooba yeddiis; yeddin Yaaqoobi
Masphphexoomiyaa biitti Laabaanakko biis. Laabaani Yaaqoobanne Eesawa yeliya aayee
Ribiqi ishaanne Sooriyaa Baatu7eela na7aa.

Eesawi Hara Maccaasa Gujjidi Ekkiis

6 Yisaaqi Yaaqooba anjjidoogaa, yaappe machcho ekkanau Masphphexoomiyaa biitti a
yeddidoogaa, qassi i Yaaqooba anjjido wode, “Kanaane maccaasa ekkoppa” yaagidi azazi-
doogaanne, 7 Yaaqoobi ba aawaayyoonne ba aayeeyyo azazettidi, Masphphexoomiyaa
biitti biidoogaa Eesawi eriis. 8 Eesawi hegan Kanaane biittaa maccaasi ba aawaa Yisaaqa
ai keenaa iitiyaakko akeekiis. 9 Hegaa gishshau Eesawi Abrahaama na7aa Isimaa7eelakko
biidi, a na7iyo Mahilaato ba keettaayetu bolli gujjidi ekkiis. A Nabaayoota michchiyo.

Yaaqoobi Beeteelen Be7ido Aimuwaa

10 Yaaqoobi Berssaabehappe Kaaraane baanau denddiis. 11 I issi sohuwaa gakkishin
awai wullin, yan qammaa aqiis. He sohuwan de7iya shuchchatuppe issuwaa ekkidi, ba
huuphiyan borkkotidi he sohuwan xiskkiis. 12 I aimo aimottiis; he aimuwan gayye issoi
biittan eqqin, ayyo xeerai saluwaa gakkiyoogan, Xoossaa kiitanchchati gi77ishiininne
wodhdhishin be7iis; 13 gayyiyaassi bolla xeeran GODAI eqqidi a, “Taani GODAA, ne
aawaa Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa. Ha neeni zin77ido biittaa neeyyoonne ne
zerettaayyo immana; 14 Ne zerettai sa7aa shafiyaadan darana; neeni arggoora, arshshoora,
huuphessaaranne tohossaara de7iya sohota gakkanau aakkana; sa7aa bollan de7iya asai
ubbai ne baggaaranne ne zerettaa baggaara anjjettana. 15 Taani nenaara de7ais; neeni
biyoosa ubban taani nena naagana; qassi taani nena ha biitti guyye zaarada ehaana; taani
neeyyo oottana giidoogaa oottana gakkanaassi nena yeggikke” yaagiis.

16 Yaaqoobi xiskkuwaappe beegottido wode, “GODAI tuma ha sohuwan de7ees; taani
erabeikkeppe attin” yaagiis. 17 I yayyidi, “Ha sohoi aiba yashshii! Ha sohoi Xoossaa
keettappe attin, ainne harasaa gidenna; hagee saluwaa pengge” yaagiis.

18 Wonttetta gallassi maallado guuran Yaaqoobi denddidi, ba borkkotido shuchchaa
ekkidi, tuussadan essidi, Xoossaayyo dummayanau a bolli zaitiyaa tigiis. 19 Yaaqoobi he
sohuwaa Beeteele[29] giidi xeesiis. SHin he katamai hegaappe kase Looza geetettees.

20-21 Yaaqoobi hagaadan yaagidi shiiqettiis; “Ta aawaa soo taani saro simmana mala
Xoossai tanaara gidikko, taani biyo ha buussan tana naagikkonne tau miyo qumanne
maayiyo maayo immikko, GODAI ta Xoossaa gidana; 22 taani tuussadan essido ha shuchchai

29 28:19 Beeteele: Ha sunttaa birshshettai “Xoossaa keettaa” giyoogaa.

Xoossaa keetta gidana. Neeni tau immiyoobaa ubbaappe tammaappe issuwaa taani neeyyo immana" yaagiis.

29

Yaaqoobi Laabaana Soo Gakkiis

1 Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi denddidi biidi, arshsho bagga asatu biitti gakkiis.
2 Gakkidi issi haattaa ollai dembban de7iyaagaa be7iis; heezzu dorssaa wudeti qassi he
ollaa matan zin77idosona. Aissi giikko, wude ubbai haattaa uyiyoi he ollaappe. He haattaa
ollaa doonan de7iya shuchchai gita. 3 Dorssaa wude ubbai hegan dagattido wode, he
wudiyaa heemmiyaageeti haattaa ollaa doonaappe he shuchchaa ganddorssidi dorssaa
ushshoosona. Ushshidi he shuchchaa ollaa doonan zaaridi wottoosona.
4 Yaaqoobi eta, "Ta ishatoo, intte auppe yiidetii?" yaagidi oichchiis.
Oichchin, "Nuuni Kaaraaneppe yiida" yaagidosona.
5 Yaagin i, "Naakoora na7aa na7aa Laabaana intte ereetiiyye?" yaagiis.
Yaagin, "Ee, a eroos" yaagidosona.
6 Yaaqoobi eta, "I lo77o de7ii?" yaagidi oichchiis.
Oichchin, "Ee, lo77o; a na7iyo Raaheelo dorssaa ekkada yiyaaro hanno be7a" yaagi-
dosona.
7 Yaagin Yaaqoobi eta, "Be7ite; awai ha77i xoqqan de7ees; wudiyaa mehee soo shiiqiyo
wodee biron gakkiichchibeenna; dorssaa ha77i ushshi efiidi, heemmite" yaagiis.
8 SHin eti, "Wude ubbai shiiqana gakkanaassinne, shuchchaa haatta ollaa doonaappe
gonddorssana gakkanaassi, nuuni ushshanau danddayokko. Hegaappe guyyiyan, nuuni
dorssaa ushshana" yaagidosona.
9 I biron haasayishin, Laabaana na7iyaa Raaheela ba aawaa dorssata laagga ekkada
gakkaasu; aissi giikko, a dorssa henttanchchiyo. 10 Yaaqoobi ba aayee ishaa Laabaana
na7iyo Raaheelo be7ido wodenne, ba aayee ishaa Laabaana dorssaa be7ido wode, biidi
ollaa doonaappe shuchchaa gonddorssiis; gonddorssidi ba aayee ishaa dorssata haattaa
ushshiis. 11 Yaaqoobi Raaheelo yeridi, ufaissau ba qaalaa xoqqissidi yeekkiis. 12 Yaaqoobi
iyyo aawaa dabbonne Ribiqee na7aa gidiyoogaa Raaheeliyyo yootiis. Hegaa gishshau a
woxxa baada ba aawaayyo yootaasu.
13 Laabaani ba michchee na7aa Yaaqooba woriyaa siyidosaarakka, aara gaittanau
woxxiis. A idimmi yeridi, ba soo efiis. Yan Yaaqoobi hanidabaa ubbaa Laabaanayyo yootiis.
14 Yootin Laabaani a, "Neeni tumu ta ashonne ta suutta" yaagiis. Yaaqoobi aara issi agina
kumettaa uttiis.

Yaaqoobi Raaheeli Gishshaunne Liyi Gishshau Laabaanassi Oottiis

15 Hegaappe guyyiyan Laabaani a, "Neeni taayyo dabbo gidido gishshau, tau coo
mela oottuuteeyye? Ane neeyyo ai qanxxanau bessiyaakko taayyo yoota" yaagiis.
16 Laabaanayyo naa77u macca naati de7oosona; bairee sunttai Liyo, kaaleegee Raaheelo.
17 Liya aifiyaara cuca; shin Raaheela yallisanne puulanchcha.
18 Yaaqoobi Raaheelo siiqidi a, "Taani ne kaalo na7ee Raaheeli gishshau neeyyo laappun
laittaa oottana" yaagiis.
19 Yaagin Laabaani, "O hara asau immanaappe neeyyo immiyoogee lo77o; neeni tanaara
hagan de7a" yaagiis. 20 Hegaa gishshau Yaaqoobi Raaheelo ekkanau laappun laittaa oottiis;
shin i o siiqiyo gishshau, ayyo amarida gallassa milatiis.
21 Hegaappe guyyiyan Yaaqoobi Laabaana, "Ta machchiyo tau imma; ta wodeenne
polettiis; taani o ekkanau koyais" yaagiis. 22 Hegaa gishshau Laabaani hegan de7iya asaa
ubbaa xeesidi, bullachchaa kessiis. 23 SHin sa7ai qammin, i ba na7iyo Liyo efiidi Yaaqoobau
immiis. Immin Yaaqoobi o ekkiis. 24 Qassi Laabaani ba ashkkariyo Zilppo ba na7ee Liyissi
danggiriixe gidanaadan immiis.
25 Sa7ai wonttin xeelliyo wode, hekko Liyo! Yaanin Yaaqoobi Laabaana, "Hagee neeni ta
bolli oottidoogee aibee? Taani neeyyo oottidoi Raaheeli gishshassa gidenneeyye? Tana
aissi cimmadii?" yaagiis.

[26] Yaagin Laabaani a, “Nu biittan bairiyaa de7ishin, kaaliyo azinau immiyoogee woga
gidenna. [27] He mishiratettaa saaminttaa wurssa; qassi kaalotiyaarokka nuuni neeyyo
immana; hegaappe guyyiyan, hara laappun laittaa taayyo oottaasa” yaagiis.
[28] Yaaqoobi hegaadan hanidi he saaminttaa wurssiis; hegaappe guyyiyan, Laabaani ba
na7iyo Raaheelo ayyo immiis. [29] Qassi Laabaani ba ashkkariyo Baalo ba na7ee Raaheelissi
danggiriixe gidanaadan immiis. [30] Yaaqoobi Raaheelokka ekkiis. Raaheelo Liyippe aattidi
siiqiis. Hara laappun laittaa Laabaanayyo oottiis.

Yaaqoobassi Naati Yelettidosona

[31] GODAI Liya siiqettabeennaagaa be7idi, iyyo yeliyo uluwaa dooyiis; shin Raaheela
maine. [32] Liya shahaarada attuma na7aa yelaasu. A sunttaanne Roobeela[30] sunttaasu; aissi
giikko a, “GODAI ta metuwaa be7iis; ha77i tumu tana ta azinai siiqana” yaagaasu.
[33] A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “GODAI taani siiqet-
tabeennaagaa siyido gishshau, taayyo hagaakka gujjiis” yaagada, a Simoona[31] sunttaasu.
[34] A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “Taani ayyo heezzu
attuma naata yelido gishshau, ta azinai ha77i tanaara waaxettana” yaagada, a Leewa[32]
sunttaasu.
[35] A haranttuwaakka shahaarada attuma na7aa yelaasu. Yelada a, “Hachchiigan taani
GODAA galatana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yihudaa[33] sunttaasu. Hegaappe guyyiyan
yeluwaa essaasu.

30

[1] Raaheela Yaaqoobau naata yelabeennaagaa be7ido wode, ba michchiyo qanaataasu;
hegaa gishshau Yaaqooba, “Tau naata imma; hegee xayikko, taani haiqqana” yaagaasu.
[2] Yaagin Yaaqoobi Raaheelo hanqqettidi, “Tana neeyyo yelo diggida Xoossaa gaadiiyye?”
yaagiis.
[3] Yaagin a, “Ta danggiriixiyo Baalo hinno be7a; a ta gishshaa yelana mala neeni o
ekka; yaatobare i baggaara taanikka na7aayo gidana” yaagaasu. [4] Ba danggiriixiyo Baalo
machcho ootti ekkana mala, ayyo immaasu; immin Yaaqoobi o ekkiis. [5] Baala shahaarada
attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu. [6] Yaatin Raaheela, “Xoossai taassi daannatiis; ta
woosaakka siyidi, tau attuma na7a immiis” yaagaasu. Hegaa gishshau a Daana sunttaasu.
[7] Raaheeli danggiriixiyaa Baala haranttuwaa shahaarada, Yaaqoobayyo naa77antto
attuma na7aa yelaasu. [8] Yelin Raaheela, “Taani ta michcheera wolqqaama baaxiyaa
baaxetada xoonaas” yaagaasu. Hegaa gishshau a Nifttaaleema[34] sunttaasu.
[9] Liya baayyo yeloi eqqidoogaa be7ada, ba danggiriixiyo Zilppo efaada Yaaqoobi o
machchana mala immaasu. [10] Liyi danggiriixiyaa Zilppa attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu.
[11] Liya, “Laa hagee aiba lo77o qaadee!” yaagaasu. Hegaa gishshau Gaada[35] sunttaasu.
[12] Liyi danggiriixiyaa Zilppa Yaaqoobau naa77antto attuma na7aa yelaasu. [13] Yelin Liya,
“Taani ai keenaa ufaittiyaanaashsha! Maccaasai tana ufaittiyaaro gaana” yaagaasu. Hegaa
gishshau a Aseera[36] sunttaasu.
[14] Gisttiyaa cakkiyo aginan Roobeeli gade biidi, inkkoyiyaa giyo timaatime milatiya
teeraa demmidi, ba aayee Liyissi ehiis. Raaheela Liyo, “Ne na7aa inkkoyiyaappe taayyo
imma” yaagaasu.
[15] SHin Liya, “Ta azinaa neeni wotta ekkidoogee gidennan ixxin, qassi ta na7aa
inkkoyiyaa ekkuutee?” yaagaasu.
Yaagin Raaheela, “Yaanikko, ne na7aa inkkoyiyaa gishshau Yaaqoobi hachchi qammaa
nenaara aqo” yaagaasu.

---

[30] 29:32 Roobeela: Ha sunttaa birshshettai “Hashshu! Attuma na7aa!” woikko “Ta metuwaa be7iis” giyoogaa.
[31] 29:33 Simoona: Ha sunttaa birshshettai “Siyiis” giyoogaa. [32] 29:34 Leewa: Ha sunttaa birshshettai
“Waaxettana” giyoogaa. [33] 29:35 Yihudaa: Ha sunttaa birshshettai “Galataa” giyoogaa. [34] 30:8 Nifttaaleema:
Ha sunttaa birshshettai “Baaxiyaa” giyoogaa. [35] 30:11 Gaada: Ha sunttaa birshshettai “Lo77o qaada” giyoogaa.
[36] 30:13 Aseera: Ha sunttaa birshshettai “Ufaissa” giyoogaa.

16 He gallassa omarssi Yaaqoobi bazzoppe yiido wode, Liya a mokkanau kiyada a, “Neeni
tanaara aqana koshshees; aissi giikko, taani ta na7aa inkkoyiyan nena kerau ekkaichchaas”
yaagaasu. Hegaa gishshau i he gallassa qammi iira aqiis.
17 Xoossai Liyi woosaa siyiis; siyin a shahaarada, ichchashantta attuma na7aa Yaaqoobau
yelaasu. 18 Yelin Liya, “Taani ta danggiriixiyo ta azinaassi immido gishshau, Xoossai hegaa
keraa taayyo qanxxiis” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yisaakoora[37] sunttaasu.
19 Liya haranttuwaakka shahaarada, usuppuntta attuma na7aa Yaaqoobau yelaasu.
20 Liya, “Xoossai tau al77o imotaa immiis; taani ta azinaayyo usuppun naata yelido
gishshau, ha77i i tana bonchchana” yaagaasu. Hegaa gishshau a Zaabiloona[38] sunttaasu.
21 Hegaappe guyyiyan issi macca na7iyo yelaasu; yelada o Diino sunttaasu.
22 Xoossai Raaheelo hassayiis; i woosaa siyidi i yeliyo uluwaa dooyiis. 23 A shahaarada
attuma na7aa yelaasu; yelada, “Xoossai ta yeellaa qucciis. 24 GODAI tau hara attuma
na7akka gujjeerenneeshsha” yaagaasu. Hegaa gishshau a Yooseefa[39] sunttaasu.

Yaaqoobi Laabaanaara Damoozan Palamettiis

25 Raaheela Yooseefa yelidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi Laabaana, “Taani ta aawaa biitti
simmana mala, tana moissa. 26 Taani eta gishshau neeyyo oottido ta maccaasatanne ta
naata hamma; taani baana; aissi giikko, taani neeyyo ai keena ooso oottidaakko neeni
eraasa” yaagiis.
27 SHin Laabaani a, “Taani neeyyo issibaa odais; GODAI ne gaasuwan tana anjjidoogaa
taani be7aas. 28 Ne damoozaa tau oda; taani neeyyo a qanxxana” yaagiis.
29 Yaagin Yaaqoobi, “Taani neeyyo waata oottidaakko, ne meheekka waani yelettidaakko
neeni eraasa. 30 Taani yaanaappe kase neeyyo de7iya guuttai ha77i keehi dariis; GODAI
nena taani aadhdhidosan ubban anjjiis. SHin ha77i, taani ta so asau oottanai audee?”
yaagiis.
31 Yaagin Laabaani, “Taani neeyyo ai immoo?” yaagidi a oichchiis.
Oichchin Yaaqoobi, “Tau ainne immoppa; shin neeni taayyo issibaa oottikko, taani ne
wudiyaa qassikka heemmananne naagana. 32 Taani hachchi ne wudiyaa ubbaa giddoora
aadhdhana; hegan ne dorssaappe punccariyaa woikko gazzaa ubbaa, karetta dorssa mara
ubbaanne deeshshaappe gazzaanne punccariyaa ubbaa taani shaakkana; eti ta damooza
gidana. 33 Hegaa gishshau ta xillotettai neeni taayyo qanxxido damoozaa qoodanau
sinttappe yiyo wode, taayyo markkattana; ta deeshshaappe gazza woikko punccare gi-
dennabi woikko karetta gidenna ai dorssa marinne ta matan beettikko, wuuqettidabaadan
qoodettana” yaagiis.
34 Yaagin Laabaani, “Maayaas; neeni giidoogaadan gidobai” yaagiis. 35 SHin he gallassan
Laabaani kalaade woikko gazza gidida attuma deeshshaa ubbaa, punccare woikko gazza
gidida macca deeshshaa ubbaa, bootta gidida ubbaanne karetta dorssa mara ubbaa kessidi,
ba attuma naata henttiis. 36 Yaatidi he wudiyaara heezzu gallassa ogiyaa Yaaqoobappe
haakkidi biis. SHin Yaaqoobi attida Laabaana wudiyaa heemmiis.
37 Yaaqoobi deeshsha loomiyaappe, gumariyaappenne xanqqarssaappe qayye gatimaa
kessidi, poquwaa poqqi poqqidi, giddo bootta zawaa qaaridi gazzayiis. 38 Wudee haat-
taa uyanau yiyo soho ubban, wonggiriyan, wudiyaa sinttan poqqido gatimata wottiis.
Orggiyau eqqidaageeti haattaa uyanau yiidi, 39 he gatimatu sinttan birasettidosona;
birasettidi eti kalaade, punccarenne gazza marata yelidosona. 40 Yelin Yaaqoobi marata
wudiyaappe shaakkidi dumma wottiis; attida wudiyaa kalaadenne karetta gidiya Laabaana
mehiyaa sintti zaariis. Yaatidi baayyo wudiyaa dummayiis; Laabaana mehetuura eta
gattibeenna.
41 Gooba maccaageeti orggiyau eqqiyo wode audenne, eti he gatimatu matan birasettana
mala, Yaaqoobi he gatimata haattaa wonggiriyan, mehetu sinttan wottees. 42 SHin meheti
laafa gidikko, eta sinttan gatimata wottenna. Hegaa gishshau laafiya meheti Laabaanabaa

---

37 30:18 Yisaakoora: Ha sunttaa birshshettai “Keraa qanxxees” giyoogaa. 38 30:20 Zaabiloona: Ha sunttaa birshshettai “Bonchchuwaa” giyoogaa. 39 30:24 Yooseefa: Ha sunttaa birshshettai “Gujja” woikko “qucciis” giyoogaa.

gidin, goobiyaageeti Yaaqoobabaa gididosona. [43] Hagaadan hanidi, Yaaqoobi keehi daro duretidi, daro wudiyaa, macca ashkkaratanne attuma ashkkarata, daro gaameelatanne hareta haariis.

31

Yaaqoobi Laabaanappe Baqatidi Biis

[1] Yaaqoobi Laabaana naati bana, "Yaaqoobi nu aawaabaa ubbaa ekkiichchiis; ha aquwaa ubbaa nu aawaabaappe demmiis" giyoogaa siyiis. [2] Yaaqoobi Laabaana som77oi baayyo kaseegaa mala gidennaagaa be7iis.

[3] He wode GODAI Yaaqooba, "Neeni ne aawatu biitti, ne dabbotukko guyye simma; taani nenaara gidana" yaagiis.

[4] Yaagin Yaaqoobi Raaheelonne Liyo ba wudee de7iyoosaa dembbaa yaana mala kiittidi xeesissiis. [5] I eta, "Intte aawaa som77oi taayyo kaseegaa mala gidennaagaa taani be7ais; shin ta aawaa Xoossai tanaara de7ees. [6] Taani ta wolqqa ubban intte aawaayyo oottidoogaa intte ereeta; [7] shin intte aawai tana cimmidi, ta damoozaa tammutoo laammiis. Gidikkonne Xoossai tana i qohennaadan diggiis. [8] I, 'Punccareti ne damooza gidana' gin, wude ubbai punccariyaa yeliis; qassi i, 'Kalaadeti ne damooza gidana' gin, wude ubbai kalaadiyaa yeliis. [9] Xoossai hagaadan intte aawaa mehiyaa wotti ekkidi tau immiis.

[10] "Meheti orggiyau eqqiyo aginan, taani issi aimo aimottaas; he aimuwan taani xeelliyo wode, wudiyaa birassiya deeshsha orggeti kalaade, punccarenne gazza. [11] Xoossaa kiitanchchai aimuwan tana, 'Yaaqoobaa' yaagiis; yaagin taani, 'Yee' yaagada koyaas. [12] Koyin tana i, 'Xoqqu gaada wudiyaa birassiya deeshsha orgge ubbaa kalaadiyaa, punccariyaanne gazzaa be7a; aissi giikko, Laabaani ne bolli oottiyoobaa ubbaa taani be7aas. [13] Neeni essido shuchchaa tiyada, taayyo shiiqettido Beeteele Xoossai tana. Ha77i dendda! Denddada ha biittaappe kiya; kiyada guyye ne yeleta biitti simma' yaagiis" yaagiis.

[14] Hegaappe guyyiyan, Raaheelanne Liya hagaadan yaagidi zaaridosona; "Nu aawaabaappe nuna gakkanabi aibee? [15] I nuna allagadan xeellees gidennee? I nuna baizzi ekkiis; baizzidi ekkidobaakka mi xaissiis. [16] Xoossai nu aawaappe wotti ekkido aqo ubbai tumukka nubaanne nu naatuba. Hegaa gishshau Xoossai neeyyo odidobaa ubbaa ootta" yaagidosona.

[17-18] Yaagin Yaaqoobi Kanaane biittan de7iya ba aawaa Yisaaqakko baanau denddiis; i ba naatanne ba keettaayeta gaameelaa togissiis; wude ubbaa baappe sinttaara laaggidi, Masphphexoomiyan de7iiddi i shiishshido aqo ubbaa ekkidi biis. [19] Laabaani ba dorssatu ikisiyaa qanxxanau biichchidaashin, Raaheela ba aawaa so misileta wuuqqaasu. [20] Qassi Yaaqoobi Sooriyaa Laabaanayyo ba baqatiyoogaa odennan cimmiis. [21] I baayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi baqatiis; baqatidi Efiraaxiisa SHaafaa pinnidi, Gala7aade giyo gezziyaakko simmidi biis.

Laabaani Yaaqooba Kaalliis

[22] Heezzantta gallassan, Laabaani Yaaqoobi baqati biichchidoogaa siyiis. [23] Ba dabbota banaara ekkidi, laappun gallassa ogiyaa Yaaqooba geeduwaa kaalliiddi, Gala7aade gezziyan a gakkiis. [24] He wode Xoossai qammi Sooriyaa Laabaanakko aimuwan yiidi a, "Neeni Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!" yaagiis. [25] Laabaani gakkiyo wode, Yaaqoobi Gala7aade gezziyan dunkkaanidi uttiis; qassi Laabaaninne a dabboti yan dunkkaanidosona.

[26] Hegaappe guyyiyan Laabaani Yaaqooba, "Neeni hagaadan aissi oottadii? Neeni tana cimmada, ta macca naata olan omoodettidabaadan laaggada kessadasa. [27] Neeni aissi qosan taappe kessa ekkada, tana cimmadii? Taani nena ufaissaaninne yettan, karaabiyaaninne diittan moissana mala taayyo aissi odabeikkii? [28] Neeni harai atto, ta naatu naatanne ta macca naata taani yera ekkenna mala diggadasa. Neeni eeyyabaa oottadasa. [29] Taani nena genanau tau wolqqai de7ees; shin ne aawaa Xoossai zino qammi tana, 'Yaaqooba bolli iita gidin, keha gidin, ainne haasayennaadan nena era!' yaagidi

taayyo yootiis. [30] Ha77i gidikkonne, neeni ne aawaa soo baanau keehi laamotido gishshau
kiyadasa. SHin ta so misileta neeni aissi wuuqqadii?" yaagiis.
[31] Yaaqoobi Laabaana, "Neeni ne naata taappe wolqqan wotta ekkanaakkonne gaada
qoppido gishshaunne yayyido gishshau, hagaadan oottaas. [32] SHin ne so misileta oiqqida
asa oonanne neeni demmikko, he urai siifetto! Nebaa gididabi ta matan beettikko, nu
dabbotu sinttan koya; koyada, nebaa gidikko ekka" yaagiis; aissi giikko, Yaaqoobi Raaheela
he so misileta wuuqqidoogaa eribeenna.
[33] Hegaa gishshau Laabaani Yaaqooba dunkkaane giddo, Liyi dunkkaane giddonne
naa77u kaadumatatu dunkkaane giddo geliis; shin ainne demmibeenna. Liyi
dunkkaaniyaappe kiyidi, Raaheeli dunkkaaniyaa geliis. [34] Raaheela so misileta ekkada,
gaameelaa kooraa garssan qosada, a bolli uttaasu. Laabaani dunkkaaniyan de7iyaabaa
ubbaa patipannidi koyiis; shin ainne demmibeenna. [35] Raaheela ba aawaa, "Ta godau, tana
hanqqettoppa; taani neeyyo eqqana danddayikke; taayyo kushe qitai yi uttiis" yaagaasu.
I koyiis; shin so misileta demmibeenna.
[36] Yaaqoobi Laabaana hanqqettidi woqqasiis; Yaaqoobi Laabaana, "Taani ai mooridanaa?
Hagaa neeni tana kaallanau, taani oottido nagari aibee? [37] Ha77i neeni ta miishsha
ubbaa patipannada koyadasa; ne so miishshappe ai demmadii? Eti nu naa77aa gidduwan
pirddana mala, ta dabbotu sinttaaninne ne dabbotu sinttan hagan wotta.
[38] "Taani nenaara laatamu laittaa kumettaa de7aas; ne dorssaikka ne deeshshaikka
aucayibeenna; woikko ne wudiyaappe galssaa mabeikke. [39] Do7ai menttidoogaanne
neeyyo ehabeikke; shin hegaa tanan qoodaas. Gallassi wuuqettidabaa woikko qammi
wuuqettidabaa tana qanxxissadasa. [40] Gallassa suuloi, qamma kinchchoi tana qohiis;
xiskkoi taappe xayiis. [41] Taani hagaadan ne son laatamu laittaa de7aas; tammanne
oiddu laittaa ne naa77u macca naatu gishshaunne usuppun laittaa ne wudiyaa gishshau
neeyyo oottaidda de7aas; shin neeni ta damoozaa tammutoo laammadasa. [42] Ta aawaa
Xoossai, Abrahaama Xoossai, Yisaaqi Yayyidoogee tanaara gidibeennabaa gidiyaakko,
siree bainnan neeni tana mela kushe kessa yeddadasa; shin Xoossai ta tuggaanne ta
kushiyaa oosuwaa be7idi, zino qammi nena seeriis" yaagiis.

Yaaqoobinne Laabaani Maacettido Maachchaa

[43] Yaagin Laabaani Yaaqooba, "Maccaasati ta macca naata; naatikka ta naata; wudeekka
ta wudiyaa; neeni be7iyo ubbai taagaa. Hachchi ha macca naatu taageetu bollinne eti
yelido naatu bolli ai oottanau danddayiyaanaa? [44] Ha77i haaya; neeninne taani maachchaa
maacettoos; hegee neeppenne taappe gidduwan markka gido" yaagiis.
[45] Hegaa gishshau Yaaqoobi issi shuchchaa ekkidi tuussadan essiis. [46] Essidi i ba dabbota,
"SHuchchaa shiishshite" yaagiis; yaagin eti shuchchaa shiishshidi keelidosona; he keelaa
lanqqen miidosona. [47] Laabaani he keelaa, Yigaari-Sahaaduta giidi sunttiis; qassi Yaaqoobi
a Gal77eeda giidi sunttiis.[40] [48] Laabaani, "Ha keelai neeppenne taappe gidduwan hachchi
markka" yaagiis. Hegaa gishshau a sunttai Gal77eeda geetettiis.
[49] Qassi i he shuchchaa tuussaa Mixiphpha[41] giidi sunttiis; aissi giikko, Laabaani, "Nuuni
issoi issuwaappe haakkidi de7iyo wode, GODAI ne gidduwaaninne ta gidduwan gididi
naago. [50] Neeni ta macca naata naaqqikko, woikko neeni ta macca naatu bolli hara
maccaasata ekkikko, nunaara ha77i ooninne bainnabaa gidikkonne ne gidduwaaninne ta
gidduwan Xoossai markka gidiyoogaa hassaya" yaagiis.
[51] Laabaani qassikka Yaaqooba, "Keelettida shuchchai hageeho; qassi taani ne gid-
duwaaninne ta gidduwan essido shuchchaa tuussai hageeho. [52] Taani ha keelaappe nena
genanau neekko kanttennaadan, neenikka tana genanau ha keelaappenne ha shuchchaa
tuussaappe kanttennaadan, ha keelainne ha shuchchaa tuussai markka. [53] Abrahaama
Xoossai, Naakoora Xoossai, eta aawaa Xoossai, nu gidduwan i pirddo" yaagiis. Yaagin
Yaaqoobi ba aawaa Yisaaqi Yayyidoogaa sunttan caaqqiis. [54] Yaaqoobi deriyaa bollan

---

[40] 31:47 Yigaari-Sahaadutanne Gal77eeda: Ha Aramaisxxenne Ibraisxxe sunttata birshshettai "Markkatu keelaa" giyoogaa. [41] 31:49 Mixiphpha: Ha sunttaa birshshettai "Naagiyoosaa" giyoogaa.

yarshshuwaa yarshshiis; ba dabbotakka qumaa maanau xeesiis. Eti miidi deriyaa bollan aqidosona.

55 Wonttetta gallassi guuran Laabaani denddidi, ba naatu naatanne ba macca naata yeriis; qassi eta anjjiis. Anjjidi, ba soo simmiis.

32

Yaaqoobi Eesawaara Gaittanau Giigiis

1 Yaaqoobi denddidi ba ogiyaa biishin, Xoossaa kiitanchchati aara gaittidosona. 2 Yaaqoobi eta be7ido wode, "Hagee Xoossai aqiyoosaa" yaagidi, he sohuwaa Maahinaima[42] giidi sunttiis.

3 Yaaqoobi Se7iira giyoosan, Eedooma biittan de7iya ba ishaa Eesawakko kiitaa baappe sinttau kiittiis. 4 I eta hagaadan yaagidi azaziis; "Intte ta godaa Eesawayyo gaanabai hagaa; 'Ne ashkkarai Yaaqoobi, "Taani Laabaana matan de7aidda hanno gakkanaassi gam77aas. 5 Taayyo miizzainne haree, dorssainne deeshshai, attuma ashkkaratinne macca ashkkarati de7oosona; ha77i taani ha kiitaa ta godaa sinttan nashettana mala kiittaas" yaagiis' yaagite" yaagiis.

6 Kiitettidaageeti Yaaqoobakko simmidi a, "Nuuni ne ishaa Eesawakko biida; ha77i i qassi nenaara gaittanau yees; aaranne oiddu xeetu asai de7ees" yaagidosona.

7 Yaagin Yaaqoobi yayyidi batibatiis; banaara de7iya asaa naa77u citan shaakkiis; qassi ba dorssaa, deeshshaa, miizzaanne gaameelaa naa77u citan shaakkiis. 8 I, "Eesawi yiidi issi citaa oliyaabaa gidikko, attida citai kessi ekkikkonne" yaagidi qoppiis.

9 He wode Yaaqoobi hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, ta aawaa Abrahaama Xoossau, ta aawaa Yisaaqa Xoossau, tana, 'Ne biitti, ne dabbotukko simma; taani neeyyo lo77obaa oottana' giidaagoo, 10 neeni ne ashkkaraayyo oottido kehatettaunne tumatettau ubbau taani bessennaagaa. Taani ha Yorddaanoosa SHaafaa pinnido wode, taayyo issi xam77a xalaalai de7ees; shin ha77i taani naa77u cita gidaas. 11 Taani nena woossais; ta ishaa Eesawa kushiyaappe tana ashsha; aissi giikko, i yiidi, tananne aayeta eta naatuura xaissanaakkonne gaada yayyaas. 12 SHin neeni tana, 'Taani neeyyo tumu lo77obaa oottana; taani ne zerettaanne qoodanau danddayettenna abbaa shafiyaa keena oottana' giidoogaa qoppa" yaagiis.

13 He gallassa qammi i yan aqiis; bau de7iyaabaa ubbaappe ba ishaa Eesawayyo immiyoobaa qoridi kessiis; 14-15 i kessidoogeeti naa77u xeetu macca deeshshatanne laatamu deeshsha orggeta, naa77u xeetu macca dorssatanne laatamu dorssa orggeta, hasttamu xanttiya gaameelata eta maratuura, oitamu macca miizzata, tammu korima boorata, laatamu macca haretanne tammu attuma hareta. 16 Hageeta wudiyan wudiyan shaakkidi, ba ashkkaratu kushiyan wottidi, ba ashkkarata, "Taappe sinttau biidi, wudiyaa wudiyaappe haahuwan haahuwan laaggite" yaagiis.

17 Sinttan kaalettiyaagaa, "Ta ishai Eesawi nenaara gaittidi nena, 'Neeni oossee? Neeni awa bai? Ne sinttan de7iya mehe ubbai oossee?' yaagidi oichchiyaabaa gidikko, 18 neeni ayyo, 'Hageeti ne ashkkaraa Yaaqoobassa; eti ta godaa Eesawayyo immanau yeddidoogeeta; qassi ikka nuuppe guyyeera yees' yaaga" yaagidi azaziis.

19 Qassi i naa77antta heezzanttanne wudiyaa kaalliya harata ubbata hagaadan azaziis; "Intte Eesawaara gaittiyo wode, hannidenkka geeta; 20 'Ne ashkkaraa Yaaqoobi nuuppe guyyeera yees' geennan aggoppite" yaagiis. Aissi giikko i, "Taani taappe sinttau immanau kiittidoban a doshissana; ooni erii, hegaappe guyyiyan taani aara gaittiyo wode, i tana mokki ekkanaakkonne" yaagidi qoppiis. 21 Hegaa gishshau ba immiyoobaa baappe sinttau yeddiis. SHin i ba huuphen he gallassi qammi yan aqiis.

Yaaqoobi Xoossaara Baaxetiis

---

42 32:2 Maahinaima: Ha sunttaa birshshettai "Naa77u citai aqiyoosaa" giyoogaa.

22-23 He gallassi qammi Yaaqoobi denddidi, ba naa77u keettaayeta, ba naa77u kaadu-
matatanne ba naata tammanne isiineta ekkidi, Yaabooqa giyo pinuwaa gakkiis; i eta
shaafaa pinttiis; bau de7iyaabaa ubbaakka pinttidi yeddiis; 24 shin Yaaqoobi barkka attiis.
He wode issi asi sa7ai wonttana gakkanaassi aara baaxetiis. 25 He asi a xoonanau
danddayibeennaagaa be7ido wode, Yaaqoobayyo bulxxiyaa meqettaa bochchiis; bochchin
a bulxxiyaa meqettai kiyi wodhdhiis. 26 Yaatin bitanee a, "Sa7ai wonttido gishshau, tana
yedda" yaagiis.
SHin Yaaqoobi a, "Neeni tana anjjennan taani nena yeddikke" yaagiis.
27 Yaagin bitanee a, "Ne sunttai oonee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin i, "Yaaqooba" yaagidi zaariis.
28 Yaagin bitanee a, "Hagaappe sinttau ne sunttai Israa7eela[43] geetettoppe attin,
Yaaqooba geetettoppo; aissi giikko, neeni Xoossaaranne asaara baaxetada xoonadasa"
yaagiis.
29 Yaaqoobi a, "Ne sunttai oonee?" yaagidi oichchiis.
SHin bitanee, "Neeni ta sunttaa aissi oichchai?" yaagiis; yaagidi a anjjiis.
30 Hegaa gishshau Yaaqoobi he sohuwaa PHinii7eela[44] giidi sunttiis; aissi giikko i, "Taani
Xoossaa baazzan xeellaas; gidikkonne taani paxa attaas" yaagiis. 31 I PHinii7eelappe dend-
diyo wode, a bolli xalqqee doliis. I ba bulxxiyaa meqettaa gishshau wobbees. 32 Yaaqooba
bulxxee ashuwaa matan boshettido gishshau, Israa7eela asai mehiyaa bulxxiyaa ashuwaa
hachchi gakkanaassikka meenna.

33

Yaaqoobi Eesawaara Gaittiis

1 Yaaqoobi xoqqu gi xeellidi, Eesawi ba oiddu xeetu asaara yiyaagaa be7iis.
Hegaa gishshau naata Liyissi, Raaheelissinne naa77u kaadumatatussi shaakkiis.
2 Kaadumatatanne eta naata sinttan, Liyonne i naata eta geeduwan, Raaheelonne
Yooseefa wurssettan wottiis. 3 SHin i ba huuphen sinttau aadhdhidi, ba ishaakko matiiddi,
sa7aa gakki gakkidi laapputon ziggiis.
4 SHin Eesawi aara gaittanau woxxidi, a qooriyaa qoommidi yeriis. Eti yeekkidosona.
5 Yaatin Eesawi xoqqu gi xeellidi, maccaasatanne naata be7iis; be7idi i, "Ha nenaara
de7iyaageeti oonee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin Yaaqoobi, "Eti Xoossai ne ashkkaraayyo kehatettan immido naata" yaagiis.
6 Yaagin kaadumatati bantta naatuura shiiqidi ziggidosona. 7 Hegaappe guyyiyan, Liyanne
i naati yiidi ziggidosona; wurssettan Yooseefinne Raaheela yiidi ziggidosona.
8 Eesawi, "Ha sinttan tanaara gaittida wudee ubbai qassi aibee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin i, "Ta godau, hegee taani ne sinttan nashettanaassa" yaagiis.
9 SHin Eesawi, "Ta ishau, taayyo daroi de7ees; nebai neessa gido" yaagiis.
10 Yaagin Yaaqoobi, "CHii, ha77i taani ne sinttan nashettidabaa gidikko, ha taani
immiyoogaa taappe ekka. Neeni tana mokka ekkido gishshau, taani ne som77uwaa
be7iyoogee Xoossaa som77uwaa be7iyoogaa mala. 11 Taani neeyyo ehiido ha imuwaa ekka;
aissi giikko, Xoossai kehidi immin, taayyo bessiis" yaagiis. Yaaqoobi shoobiyaa tolido
gishshau, Eesawi hegaa ekkiis.
12 Hegaappe guyyiyan Eesawi, "Ane hindda; nu ogiyaa boos; taani nenaara issippe baana"
yaagiis.
13 SHin Yaaqoobi a, "Ta godau, naati shugo gidiyoogaa eraasa; qassi taani bantta galo
marata xanttiya dorssatanne miizzaa naagana koshshees; asai eta issi gallassaa tolidi
laaggikko, mehe ubbai haiqqana. 14 Hegaa gishshau, ta godau, ne ashkkaraappe sinttatada
ba; taani Se7iiran ta godaa gakkanaassi, ta sinttan de7iya mehiyaa hemetaa keesaanne
naatu hemetaa keesaa loddan kaallana" yaagiis.
15 Yaagin Eesawi a, "Yaanikko taani ta asaappe amaridaagaa neeyyo ashshais" yaagiis.

43 32:28 Israa7eela: Ha sunttaa birshshettai "Xoossaara baaxetiis" giyoogaa. 44 32:30 PHinii7eela: Ha sunttaa birshshettai "Xoossaa som77uwaa" giyoogaa.

SHin Yaaqoobi a, “Hegee aissee? Taani ta godaa sinttan nashettiyoogee tau gidana” yaagiis.
16 Hegaa gishshau Eesawi he gallassi ogiyan gelidi, Se7iira simmiis. 17 SHin Yaaqoobi
Sukkota biis; yan baayyo keettaa keexxiis; ba mehetuyyoonne daaseta daasiis. Hegaa
gishshau he sohuwaa Sukkota[45] giidi sunttiis.
18 Yaaqoobi Masphphexoomiyaappe simmido wode, Kanaane biittan de7iya Sekeema
giyo katamaa sarotettan gakkiis; i he katamaayyo baazzan uttiis. 19 Ba dunkkaaniyaa
tolido gadiyaa SHekeema aawaa Hamoora naatuppe xeetu xaqara biran shammiis. 20 Yan
yarshshiyoosaa keexxidi a, “Xoossaa, Israa7eela Xoossaa” giidi sunttiis.

34

SHekeemi Diino Dafiis

1 Liya Yaaqoobayyo yelido na7iyaa Diina, he wode he biittaa maccaasata be7anau
kiyaasu. 2 He biittaa haariya Hiiwiyaa Hamoora na7aa SHekeemi o be7idi, o dafi efiidi
mooriis. 3 A wozanai Yaaqooba na7iyo Diino amottiis; i o siiqiis; siiqidi o lo77iyaabaa
iyyo haasayiis. 4 SHekeemi ba aawaa Hamoora, “Taayyo ha na7iyo machcho oichcharkkii”
yaagiis.
5 Yaaqoobi ba na7iyaa Diina moorettidoogaa siyiyo wode, a attuma naati bazzon
mehiyaara de7oosona; hegaa gishshau eti gakkanaashin co77u giis.
6 Hegaappe guyyiyan, SHekeema aawaa Hamoori Yaaqoobaara haasayanau yiis.
7 Yaaqooba attuma naati hegaa siyidosaara bazzoppe yiidosona; eti azzanidosonanne
yiillotidosona; aissi giikko, SHekeemi Yaaqooba na7iyo dafi efiidi mooriyoogan, Israa7eela
bolli pokkobaa, oottanau bessennabaa oottiis.
8 SHin Hamoori eta, “Ta na7ai SHekeemi intte na7eessi daro dagammiis; hayyanintta
o assi machcho immerkketii! 9 Nunaara ekettitenne gelettite; intte macca naata nuuyyo
immite; nu macca naatanne intteyyo ekkite. 10 Intte nu giddon uttana danddayeeta; biittai
keehi aaho; an de7ite; zal77ite; an aquwaa demmite” yaagiis.
11 He wode SHekeemi Diini aawaanne i ishantta, “Taani intte sinttan nashettikko, intte
caddiyoobaa aiba gidikkonne immana. 12 Intte mishira na7eessi immiyoobaanne koitaa
intte koyido keenaa darissidi tana caddite; taani intte tana caddidobaa aibanne immana;
shin taani machchanau na7iyo taayyo immerkketii!” yaagiis.
13 Bantta michchiyo Diino SHekeemi tunissido gishshau, Yaaqooba attuma naati SHe-
keemayyoonne a aawaa Hamoorayyo worddobaa yootidosona; 14 eta hagaadan yaagi-
dosona; “Nuuni hegaa malabaa oottana danddayokko; nuuni nu michchiyo qaxxaret-
tibeenna asau immokko; hegee nuna kaushshiyaabaa. 15 Nuuni intte issibaa oottikko
intteyyo, ‘Eeno’ gaana; hegee aibee giikko, intte biittaa attumaasai ubbai qaxxarettidi
nunadan hanikko, 16 yaanikko nuuni nu macca naata intteyyo immanau ‘Eeno’ gaana; intte
macca naatakka nuuyyo ekkana. Nuuni intte giddon uttidi, inttenaara issi asa gidana.
17 SHin intte qaxxarettanau maayennabaa gidikko, nuuni nu michchiyo ekkidi baana”
yaagidosona.
18 Yaagin eti giidobai Hamooraunne a na7aa SHekeemau lo77o milatiis. 19 He wodallai, ba
aawaa keettan de7iya ubbaappe aadhdhi bonchchettidaagee, Yaaqooba na7en ufaittido
gishshau, eti giidobaa oottanau takkibeenna. 20 He wode Hamoorinne a na7ai SHekeemi
bantta katamaa gutaraa biidi, bantta katamaa asau hagaadan yaagidi yootidosona; 21 “Ha
asati nunaara siga; eti nu biittan de7onanne zal77ona; biittai keehi aaho. Eta macca
naatanne nuuni ekkana; etinne nu macca naata ekkana. 22 SHin nunaara eti issi asadan
de7anau nuuni issibaa maayettanau koshshees; hegeenne, eti qaxxarettidoogaadan nu
attumaasai ubbai qaxxarettanaagaa. 23 Nuuni hegaadan oottikko, eta miizzai, eta aqoinne
eta hara mehe ubbai nubaa gidennee? Hegaa gishshau ane nuuni eti giyoogaa maayoos;
etinne nu giddon de7ana” yaagidosona.

---

45 33:17 Sukkoti: Ha sunttaa birshshettai “Daaseta” giyoogaa.

[24] Katamaa gutaraa shiiqida asati ubbai Hamoorayyoonne a na7aa SHekeemayyo, “Eeno”
giidosona. Yaatin he katamaa attumaasati ubbai qaxxarettidosona.
[25] Heezzantto gallassi, eti ubbai bantta qaxxaraa masunttaa sahettishin, Yaaqooba
attuma naatuppe naa77ai, Simooninne Leewi, Diini ishantti, bantta bisuwaa ekkidi,
ooninne erennan katamaa gelidi, attumaasata ubbaa woridosona. [26] Hamooranne a na7aa
SHekeema bisuwan woridi, bantta michchiyo Diino SHekeema keettaappe ekkidi efi-
idosona. [27] Yaaqooba attuma naati he ahatu bolli gelidi, bantta michchiyo Diino tunissida
katamaa bonqqidosona. [28] Eta dorssaa wudiyaa, miizzaa wudiyaa, hariyaa, katama giddon
de7iyaabaanne gaxan de7iyaabaa ubbaa ekkidosona. [29] Eta aquwaa ubbaa, eta naata
ubbaanne maccaasata ubbaa omooddidosona; keettan de7idabaa ubbaa bonqqidosona.
[30] Yaaqoobi Simoonanne Leewa, “Intte ta bolli metuwaa ehiichchideta; ha biittan de7iya
Kanaanetinne Parzzeti tana ixxana; nuuni qoodan guutta; eti issippe gididi ta bolli
woraajjikko, taaninne ta so asai xayana” yaagiis.
[31] SHin eti, “Yaatin i nu michchiyo shaaramuxadan oottana bessii?” yaagidosona.

35

Yaaqoobi Beeteele Simmiis

[1] Xoossai hegaappe guyyiyan Yaaqooba, “Dendda! Denddada pude Beeteele ba; baada
yan de7a. Neeni ne ishaa Eesawappe baqatiyo wode neeyyo qonccida Xoossaayyo yan
yarshshiyoosaa keexxa” yaagiis.
[2] Yaagin Yaaqoobi ba so asaanne banaara de7iyaageeta ubbaa, “Intte gidduwan de7iya
allaga xoossatu misileta diggite; intte bollaa geeshshite; intte maayuwaanne laammite.
[3] Ane denddidi, pude Beeteele boos; ta metuwaa gallassi taayyo siyida, taani biidosan
ubban tanaara gidida Xoossau, taani yan yarshshiyoosaa keexxana” yaagiis. [4] Hegaa
gishshau eti banttayyo de7iya allaga xoossatu misileta ubbaanne bantta haittan de7iya
gutuchchaa ubbaa Yaaqoobau immidosona; immin Yaaqoobi hegeeta Sekeeman de7iya
wolaa garssan moogiis.
[5] Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobinne a attuma naati denddidi biishin, issi urainne eta
oiqqanau kaallibeenna; aissi giikko, eti biishin, eta yuushuwan de7iya katamaa asaa ubbaa
bolli Xoossaa dagamai wodhdhiis.
[6] Yaaqoobinne aara de7iya asai ubbai Kanaane biittan de7iya (Beeteele giyo) Looza
gakkidosona. [7] Gakkin yan i yarshshiyoosaa keexxiis; i he sohuwaa El-Beeteele[46] giidi
sunttiis; aissi giikko, i ba ishaappe baqatidi biyo wode, Xoossai ayyo qonccido sohoi hegaa.
[8] Ribiqo dichchiya Deboora yan haiqqaasu; Beeteeleppe hirkkiira de7iya wolaa garssan
a moogettaasu; hegaa gishshau he mittaa sunttai Yeehuwaa Wolaa geetettiis.
[9] Yaaqoobi Masphphexoomiyaappe simmidoogaappe guyyiyan, Xoossai ayyo zaaretti
qonccidi, a anjjiis; [10] Xoossai a, “Ne sunttai Yaaqooba; shin hagaappe sinttanau neeni
mulekka Yaaqooba geetettakka; ne sunttai Israa7eela gidana” yaagidi i a Israa7eela
sunttiis.
[11] Qassi Xoossai Yaaqooba, “Taani Ubbaa Danddayiya Xoossaa; neeni yeletta; coratta; ka-
wotettatinne kawotettaa asai neeppe kiyana; kawotikka ne gulbbataappe kiyana. [12] Taani
Abrahaamaunne Yisaaqau immido biittaa, qassi neeyyo immais; neeppe guyyiyankka
taani ha biittaa ne zerettaayyo immana” yaagiis. [13] Hegaappe guyyiyan, Xoossai aara
haasayido sohuwaappe pude kiyiis.
[14] Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido sohuwan shuchchaa essidi, a bolli ushshaa
yarshshuwaa tigiis; zaitiyaakka a bolli tigiis. [15] Yaaqoobi Xoossai banaara haasayido
sohuwaa “Beeteele” giidi sunttiis.

Raaheelinne Yisaaqa Haiquwaa

[16] Eti hegaappe guyyiyan, Beeteeleppe denddidosona. Eti Efiraataa gakkanau guuttaa
ashshidaashin, Raaheelo maaretai oiqqiis; maaretan a keehi waayettaasu. [17] Maaretai o

46 35:7 El-Beeteele: Ha sunttaa birshshettai “Xoossaa keettaa Xoossaa” giyoogaa.

waayissido wode o yelissiyaara, “Yayyoppa; hageekka attuma na7aa” yaagaasu. [18] SHin
a haiqqaidda, shemppoi kiyishin, ba na7aa Ben77ona[47] sunttaasu; shin a aawai a
Biniyaama[48] sunttiis.
[19] Hegaappe guyyiyan, Raaheela haiqqa bayaasu; haiqqada Beetaliheeme giyo Efiraata
efiya ogiyaa doonan moogettaasu. [20] Yaaqoobi i duufuwan hawulttiyaa shuchchaa essiis;
he hawulttee hachchi gakkanaassikka Raaheeli duufuwaa erissees.
[21] Israa7eeli hegaappe denddidi, Edera gimbbiyaappe hefinttan ba dunkkaaniyaa tokkiis.
[22] Israa7eeli he biittan de7ishin, Roobeeli biidi, ba aawaassi yelida kaadumatee Baaliira
zin77iis. Israa7eelinne ha yohuwaa siyiis.
Yaaqooba attuma naati tammanne naa77a. [23] Liyi naati Yaaqooba baira na7aa
Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakooranne Zaabiloona. [24] Raaheeli attuma
naati Yooseefanne Biniyaama. [25] Raaheeli danggiriixee Baali attuma naati Daananne
Nifttaaleema. [26] Liyi danggiriixee Zilppi attuma naati Gaadanne Aseera. Hageeti Masph-
phexoomiyan Yaaqoobayyo yelettida a attuma naata.
[27] Yaaqoobi (Kebroona giyo) Qiriyaati-Arbba7a matan Mamiren de7iya, ba aawaa Yisaaqa
soo yiis; he sohoi kase Abrahaaminne Yisaaqi de7ido soho. [28] Yisaaqi xeetanne hosppun
tammu laittaa de7iis; [29] i daro wodiyaa de7idi, lo77o ceeggidi haiqqiis; haiqqidi ba maizzan
gaittiis. A naati Eesawinne Yaaqoobi a moogidosona.

36

Eesawa Yeletaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:34-37)

[1] Eedooma giyo Eesawa yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. [2] Eesawi Kanaane
biittaa macca naatuppe bau machchota ekkiis; etinne Hiitiyaa Eloona na7iyo Aado,
Hiiwiyaa Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaamonne [3] Isimaa7eela na7iyo, Nabaayoota
michchiyo Baasemaato. [4] Aada Eesawayyo Elifaaza yelaasu; Baasemaatakka Ra7u7eela
yelaasu; [5] Oholiibaama Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu; Kanaane biittan
Eesawayyo yelettida attuma naati hageeta.
[6] Eesawi ba keettaayeta, ba attuma naatanne macca naata, ba so asa ubbaa, ba miiz-
zatanne ba mehe ubbaa Kanaane biittan i haaridobaa ubbaa ekkidi, ba ishaa Yaaqoobappe
haakkiya biitti biis. [7] Eta aqoi darido gishshau, eti issippe de7anau danddayibookkona; eta
mehee darido gishshau, eti de7iyo biittai eta naa77aayyo gidanau danddayibeenna.
[8] Yaanin Eedooma giyo Eesawi Se7iira giyo gezziyan uttiis.
[9] Se7iira gezziyan de7ida Eedoomatu aawaa Eesawa yeletai hagaappe kaallidi xaafetti-
daagaa. [10] Hagee Eesawa attuma naatu sunttaa; hegeetinne Eesawa keettaayee Aadi na7aa
Elifaazanne Eesawa keettaayee Baasemaati na7aa Ra7u7eela.
[11] Elifaaza naati Temaana, Omaara, Xafa, Ga7itaamanne Qanaaza. [12] Qassi Timinaa7a
Eesawa na7aa Elifaazayyo kaadumata; a Elifaazayyo Amaaleeqa yelaasu. Hageeti Eesawa
keettaayee Aadi na7aa naata.
[13] Ra7u7eela attuma naati Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza; hageeti Eesawa keet-
taayee Baasemaati na7aa naata.
[14] Xibaa7oona na7ai Aani yelido Oholiibaama attuma naati hageeta; a Eesawayyo
Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha yelaasu.
[15] Eesawa yeletaa halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eesawayyo baira na7aa
Elifaaza attuma naati, halaqa gididaageeti Temaana, Omaara, Xafa, Qanaaza, [16] Qoraaha,
Ga7itaamanne Amaaleeqa; Eedooma biittan Elifaazi yelido halaqati hageeta; hageeti ubbai
Aadi na7aa naata.
[17] Eesawa na7aa Ra7u7eela attuma naati, halaqa gididaageeti Nahaata, Zaraaha, SHam-
manne Miiza; Eedooma biittan Ra7u7eeli yelido halaqati hageeta; eti Eesawa keettaayee
Baasemaati na7aa naata.

---

47 35:18 Ben77ona: Ha sunttaa birshshettai “Metuwaa na7aa” giyoogaa.

48 35:18 Biniyaama: Ha sunttaa birshshettai “Ta ushachcha kushiyaa na7aa” giyoogaa.

[18] Eesawa keettaayee Oholiibaami attuma naati, halaqa gididaageeti Ya7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha; eti Aana na7ee, Eesawa keettaayee Oholiibaamippe yelettida halaqata.
[19] Eedooma giyo Eesawa attuma naati hageeta; eta halaqatikka hageeta.

Se7iira Yeletaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:38-42)

[20] Eedooma biittan de7iya Hooriyaa Se7iira attuma naati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta; hegeetikka Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, [21] Dishoona, Exeeranne Dishaana; hegeeti, Eedooma biittan de7iya Se7iira attuma naati, Hooretu halaqata.
[22] Loxaana attuma naati Hooranne Heemaama; Loxaana michchiyaa Timinaa7o.
[23] SHobaala attuma naati Aaliwaana, Manahaata, Eebaala, SHefanne Oonaama.
[24] Xibaa7oona attuma naati Aayanne Aana; hagee Aani bazzon ba aawaa Xibaa7oona hareta heemmiiddi haattaa bilbbuwaa demmidaagaa.
[25] Aana na7ai Dishoona; na7iyaa qassi Oholiibaamo.
[26] Dishoona attuma naati Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana.
[27] Exeera attuma naati Bilihaana, Za7iwaananne Aqaana.
[28] Dishaana attuma naati Uuxanne Araana.
[29] Hooretu halaqati hageeta; Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, [30] Dishoona, Exeeranne Dishaana. Hageeti Se7iira biittan bantta yaran yaran shaahettida Hooretu halaqata.

Eedooma Kawota
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 1:43-54)

[31] Israa7eelan kawoi kawotanaappe kase Eedooma biittan kawotida kawoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.
[32] Ba7oora na7ai Belaa7i Eedooman kawotiis; a katamaa sunttai Dinaaba geetettees.
[33] Belaa7i haiqqin, Booxirappe yiida Zaraaha na7ai Yobaabi kawotiis.
[34] Yobaabi haiqqin, Temaana biittaappe yiida Hushaami kawotiis.
[35] Hushaami haiqqin, Badaada na7ai Hadaadi, Midiyaama asata Moo7aaba biittan xoonidaagee kawotiis; a katamaa sunttai Awiita geetettiis.
[36] Hadaadi haiqqin, Maasireeqappe yiida Saamili kawotiis.
[37] Saamili haiqqin, shaafaa matan de7iya Rahobootappe yiida SHaa7uli kawotiis.
[38] SHaa7uli haiqqin, Akiboora na7ai Ba7aalihanaani kawotiis.
[39] Akiboora na7aa Ba7aalihanaani haiqqin, Hadaari kawotiis; a katamaa sunttai Paa7u geetettees; a keettaayyiyaa Mezaahaaba na7iyaa Maaxireeda yelido Mahexaabi7eelo geetettausu.
[40] Eesawa yeletaa halaqati bantta yaran yaran, bantta sohuwan sohuwaaninne bantta sunttan sunttan hageeta; Timinaa7a, Aliwa, Yeteeta, [41] Oholiibaama, Eela, Piinoona, [42] Qanaaza, Temaana, Mibxxaara, [43] Maagidi7eelanne Iraama. Hageeti bantta haariyo biittan, bantta de7iyoosan de7iyoosan Eedooma halaqata. Hagee Eesawi, Eedoomatu aawaa.

37

Yooseefanne A Ishantta

[1] Yaaqoobi ba aawai de7ido Kanaane biittan uttiis.
[2] Yaaqooba naati hanidobai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.
Yooseefi tammanne laappun laitta na7a gidido wode, ba aawaa kaadumatatuppe, Baalippenne Zilppippe yelettida ba ishanttuura wudiyaa heemmees. He wode i ba aawaayyo eti oottido iitabaa yootees.
[3] Israa7eeli Yooseefa cimidi yelido gishshau, ba hara attuma naatu ubbaappe aattidi siiqees. I ayyo alleeqettida maayuwaa giigissiis. [4] A ishantti bantta aawai a etappe aattidi siiqiyoogaa be7ido wode, eti a ixxidi, keha qaala ayyo haasayanau danddayibookkona.
[5] Yooseefi aimo aimottidi, ba ishanttuyyo yootiis; yootin eti a yaa darissidi ixxidosona. [6] I eta, "Taani aimottido aimuwaa siyite. [7] Nuuni gaden mirqqiyaa qachchishin, ta mirqqee

issi kuttan denddidi sitti giidi eqqi bayin, intte mirqqeti yuuyi aadhdhidi ta mirqqiyaassi
ziggidosona" yaagiis.
[8] Yaagin a ishantti a, "Neeni nu bollan kawotana hanaiyye? Woikko nuna tumu haarana
hanaiyye?" yaagidosona. Eti a aimuwaa gishshaunne a oduwaa gishshau, yaa darissidi
ixxidosona.
[9] Qassi Yooseefi hara aimuwaa aimottidi, ba ishanttuyyo yootiis; "Siyite; taani hara
aimuwaakka aimottaas. He aimuwan awai, aginainne tammanne isiini xoolintteti taayyo
ziggoosona" yaagiis.
[10] Ba aawaayyoonne ba ishanttuyyo he aimuwaa yootido wode, a aawai a, "Hagee neeni
aimottidoogee aiba aimoo? Tumu taani, ne aayyiyaanne ne ishantti yiidi, ne sinttan sa7an
gufannidi neeyyo zigganeeyye?" yaagidi seeriis. [11] A ishantti a qanaatidosona; shin a aawai
ha yohuwaa ba wozanan wottiis.

Ishantti Yooseefa Baizzidosona

[12] Issi gallassi a ishantti Sekeema matan bantta aawaa dorssaa heemmanau biidosona;
[13] bin Israa7eeli Yooseefa, "Ne ishantti Sekeeman wudiyaa heemmiyoogaa eraasa. Haaya;
taani nena etakko kiittana" yaagiis.
Yaagin Yooseefi, "Eeno" yaagiis.
[14] Yaagin i a, "Ba; baada ne ishanttinne wudee saro gidiyoogaa be7a; be7ada etabaa
taayyo yootaasa" yaagiis. Yaagidi a Kebroona dilbbaappe kiittiis.
Kiitettidi i Sekeema biis. [15] Yan dembbaa giddon i yaa haa simerettishin, issi asi a
demmidi, "Na7au, ai koyai?" yaagidi oichchiis.
[16] Oichchin i, "Ta ishantta koyais; eti wudiyaa heemmiyoosai awaanakkonne hailaa
taayyo odarkkii!" yaagiis.
[17] Yaagin bitanee, "Hagaappe denddiichchidosona; eti, 'Nuuni Dootaana boos' giishin
siyaas" yaagiis. Hegaa gishshau, Yooseefi ba ishanttu geeduwaa biidi, eta Dootaanan
demmiis.
[18] SHin i haahuwan de7ishin, eti a be7idosona; i etakko gakkennan de7ishin, eti a
woranau a bolli maqettidosona. [19] Issoi issuwaa, "Be7ite! Aimuwaawai yees. [20] Haayite; a
woridi, ha ollatuppe issuwaa giddo yeggoos. Hegaappe guyyiyan, 'Iita do7i a miis' yaagana;
yaatidi a aimoi ehiyoobaa be7ana" yaagidosona.
[21] Roobeeli hegaa siyido wode, eta kushiyaappe a ashshanau koyidi, "A worennan aggoos.
[22] Suutta gussoppite; a intte bazzuwan de7iya ha ollaa giddo olite; a bolli kushe wottoppite"
yaagiis. Roobeeli hagaa a etappe ashshidi guyye a aawaakko yeddanau giis.
[23] Yooseefi ba ishanttukko gakkido wode, i maayido alleeqettida maayuwaa appe qaari
ekkidosona; [24] a efiidi haatti bainna mela ollan yeggidosona.
[25] Eti bantta qumaa maanau uttidaashin, Isimaa7eela asati Gibxxe baanau Gala7aadeppe
yiyaageeta xoqqu giidi be7idosona; eti bantta gaameelan sawuwaa, balasaane giyo
xaliyaanne karbbiyaa caani wottidosona.
[26] Yihudai ba ishantta, "Nuuni nu ishaa woridi a suuttaa qosiyaabaa gidikko nuna ai
go77ii? [27] Haayite; a Isimaa7eelatuyyo baizzoos; a bolli nu kushiyaa wottokko; aissi giikko,
i nu ishaa, nu ashuwaa" yaagiis. Yaagin a ishantti maayidosona. [28] Hegaa gishshau
Midiyaama biittaa zal77anchchati hegaara aadhdhishin, a ishantti Yooseefa ollaappe
kessidi, Isimaa7eela asatuyyo laatamu xaqara biran baizzidosona. Baizzin eti Yooseefa
Gibxxe biittaa efiidosona.
[29] Roobeeli ollaakko simmidi, Yooseefi yan bainnaagaa be7ido wode, azzanidi ba
maayuwaa pooshshiis. [30] I guyye ba ishanttukko biidi, "Na7ai yan baawa; ha77i taani au
booshsha!" yaagiis.
[31] Hegaappe guyyiyan eti Yooseefa maayuwaa ekkidi, deeshsha orggiyaa shukkidi, he
suuttan naaqqidosona. [32] Alleeqettida a maayuwaa bantta aawaakko efiidi a, "Nuuni hagaa
demmida; hagee ne na7aa maayuwaakkonne ane xeella" yaagidosona.
[33] Yaagin maayuwaa i eridi, "Hagee ta na7aa maayuwaa! Iita do7i a mirggiis. Yooseefi
tumakka zaazettiichchiis" yaagiis.

[34] Yaagidi Yaaqoobi azzanidi, ba maayuwaa peeriis; ba xeessan waaruwaa gixxidi, ba
na7aayyo daro gallassaa yeekkiis. [35] A attuma naatinne macca naati ubbai a minttettanau
yiidosona; shin i minnennan ixxiis; ixxidi, "CHii, taani yeekkaidda ta na7aakko baada,
duufuwan gelana" yaagidi, a aawai ayyo yeekkiis.
[36] He wode Midiyaama biittaa asati Yooseefa Gibxxe kawuwaa oosanchchaa PHoxi-
ifaarayyo Gibxxen baizzidosona; i naagiyaageetu halaqa.

38

[1] He wode Yihudai ba ishanttuppe shaahettidi, Adulaama giyo kataman de7iya Hiira giyo
bitaniyaara de7anau biis. [2] Yan Yihudai SHuu7a giyo Kanaaniyaa na7eera gaittiis; i o ekkidi
machchiis. [3] A ayyo abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Eera sunttaasu. [4] Qassikka
abbe ixettada attuma na7aa yelaasu; yelada a Oonaana sunttaasu. [5] Qassi gujjadakka
attuma na7aa yelaasu; yelada a SHeela sunttaasu. A yelidoi Akiziiba giyo biittaana.
[6] Yihudai ba baira na7aa Eerayyo Ti7imaaro giyo machchiyo immiis. [7] Yihudaa baira
na7ai, Eeri, GODAA sinttan iita asa gidiyo gishshau, GODAI a woriis.
[8] Yihudai Oonaana, "Ne ishaa machcheekko gelada, o aissa; ne ishaayyo na7a yelada
a xeesissa" yaagiis. [9] SHin Oonaani yelettiya naati baageeta gidennaagaa eriis; hegaa
gishshau ba ishaa machcheera zin77iyo wode audenne, ba ishaayyo na7i yelettenna mala,
ba zerettaa biittan gussees. [10] I oottidobai GODAA sinttan iitabaa gidido gishshau, GODAI
akka woriis.
[11] Hegaappe guyyiyan, Yihudai ba na7aa machchiyo Ti7imaaro, "Ta na7ai SHeeli diccana
gakkanaassi ne aawaa soo baada, am77etettan de7ashsha" yaagiis. Hegaa i aibissi giidee
giikko, ikka ba ishanttudan haiqqanaakkonne giidi hirggido gishshaassa. Hegaa gishshau
Ti7imaara baada ba aawaa son de7aasu.
[12] Daro wodiyaappe guyyiyan Yihudaa keettaayyiyaa, SHuu7a na7iyaa haiqqaasu. Yihu-
dai ba kayyuwaappe minettido wode, ba dorssaa ikisiyaa meediya asatukko Timina kiyiis;
qassi a laggee, Adulaamiyaa Hiiri aara biis.
[13] Asai Ti7imaaro, "Be7a; ne bolloi Yihudai, ba dorssatu ikisiyaa meedanau Timina
kiyees" yaagidi yootiis. [14] A ba am77etettaa maayuwaa qaaraasu; bana balettanau
shaashiyaa ekkada gullettaasu. Gullettada Timina efiya ogiyaa doonan de7iya Enaima
katamaa penggen uttaasu. Hegaa a oottidoogee, SHeeli dicci gakkinkka a ayyo machcho
gidanau imettabeennaagaa erido gishshaassa.
[15] Yihudai o be7ido wode, shaaramuxa giidi qoppiis; aissi giikko, a ba som77uwaa gulletta
uttaasu. [16] Ba na7aa machchiyo gidiyoogaa erennan de7iiddi, ogiyaa gaxaa ikko shiiqidi o,
"Tanaara zin77arkki!" yaagiis.
Yaagin a, "Taani nenaara zin77ikko, neeni taayyo ai immuutee?" yaagada oichchaasu.
[17] Oichchin i, "Taani ta wudiyaappe issi deeshsha maraa neeyyo yeddana" yaagiis.
Yaagin a, "Neeni hegaa taayyo yeddana gakkanaassi ai oittuutee?" yaagaasu.
[18] Yaagin i, "Ai oittoo?" yaagiis.
Yaagin a, "Ne maatafa wottiyo migiduwaa, a aattiyo baqettaanne ne kushiyan de7iya
gatimaa oitta" yaagaasu. Yaagin i hegeeta immidi, iira zin77in, a ayyo shahaaraasu.
[19] A hegaappe denddada biidoogaappe guyyiyan, ba gullettaa shaashiyaa qaarada, ba
am77etettaa maayuwaa maayaasu.
[20] Yihudai ba oittidobaa he mishireeppe zaari ekkanau deeshsha maraa ba laggiyaa
Adulaama bolli iyyo kiittiis; shin i o demmibeenna. [21] I he biittaa asaa, "Enaima kataman,
ogiyaa doonan uttida shaaramuxa maccaasiyaa awaanee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin asai, "SHaaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa" yaagiis.
[22] Yaagin i Yihudaakko simmidi a, "Taani o demmabeikke; hegaa bollikka he biittaa asai,
'SHaaramuxa maccaasi hagan mulekka baawa' yaagiis" yaagiis.
[23] Yaagin Yihudai, "Ba oiqqidoogaa bau ekku; hegee xayikko, asi nuna miiccana. Simmi
taani iyyo deeshsha maraa yeddaas; shin neeni o demmabaakka" yaagiis.
[24] Heezzu agina keenaappe guyyiyan asai, "Ne na7aa maccaasiyaa Ti7imaara shaaramux-
ada shahaaraasu" yaagidi Yihudaayyo yootiis.

Yootin Yihudai, “O kare kessidi taman xuuggite” yaagiis.
25 O kare kessiyo wode, “Taani shahaaridoogee ha miishshatu godaassa; be7a; ha
maatafaa wottiyo migidoi, a aattiyo baqettainne gatimai obaakko erana danddayikko era”
yaagada ba bolluwaassi kiitaa kiittaasu.
26 Yihudai he miishshata eridi, “Taappe a xillo; aissi giikko, taani o ta na7aa SHeelayyo
immabeikke” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, i iira haranttuwaa zin77ibeenna.
27 A yelana haniyo wode, i uluwan mentte attuma naati de7oosona. 28 A maarettishin,
etappe issoi ba kushiyaa kessiis; kessin maaretissiyaara, “Be7ite; hagee koiro kiyees”
gaanau zo7o qunccuutiyaa ekkada a kushiyan qachchaasu. 29 SHin i ba kushiyaa guyye
ekkido wode, a ishai kiyiis; kiyin a, “Neeni waana porxxu gaada kiyadii!” yaagaasu.
Hegaa gishshau, Paareesa[49] gaada a sunttaasu. 30 Hegaappe guyyiyan, a kushiyan zo7o
qunccuutee de7iyo a ishai kiyiis; a sunttai Zaraaha[50] geetettiis.

39

Yooseefanne PHoxiifaara Keettaayyiyo

1 Isimaa7eela asati Yooseefa Gibxxe efi wottidosona. Efin Gibxxiyaa PHoxiifaari,
kawuwaa oosanchchatuppe issoi, naagiyaageetu halaqai Yooseefa Isimaa7eelatuppe
shammiis.
2 GODAI Yooseefaara de7ees; hegaa gishshau, i oottiyoobaa ubbaa ayyo injjeyiis;
yaatin ba godaa, Gibxxiyaa son de7iis. 3 GODAI aara de7iyoogaanne GODAI i oottidobaa
ubbaa ayyo injjeyiyoogaa PHoxiifaari be7ido wode, 4 Yooseefi a sinttan nashettiis; i
ayyo kiitettiis. PHoxiifaari a ba keettaa asaa bolli sunttiis; bau de7iyaabaa ubbaa a
kushiyan wottiis. 5 PHoxiifaari ba keettan de7iyaabaa ubbaa bollinne ba aquwaa ubbaa
bolli sunttido wodiyaappe doommidi, GODAI Gibxxe bitaniyaa keettaa Yooseefa gishshau
anjjiis. GODAA anjjoi PHoxiifaarayyo sooninne gaden de7ida ubbabaa bolli wodhdhiis.
6 Hegaa gishshau baayyo de7iya ubbabaa Yooseefau sheedhdhiis; i ba miyo qumaappe
attin, ainne qoppenna.
Yooseefi yallisanne puulanchcha asa. 7 Amarida wodiyaappe guyyiyan, a godaa keet-
taayyiyaa Yooseefa xeella be7ada, “Haaya; tanaara zin77a” yaagaasu.
8 SHin i ixxiis. Ba godaa keettaayyiyo, “Be7a; ta godai tau sheedhdhidi ba son de7iyaabau
aibaunne hirggenna; baayyo de7iyaabaa ubbaa ta kushiyan wottiis. 9 Ha son taappe
gitatiyai ooninne baawa. Neeni a keettaayyiyo gidiyo gishshau ne xalaalappe attin, ta
godai taayyo immibeennabi baawa. Yaatin taani waatada hagaa mala daro iitabaa hanada
Xoossaa bolli nagaraa oottoo?” yaagiis. 10 A ha yohuwaa hachchi hachchi Yooseefau
yootikkonne, i iira zin77ennan woikko i matan uttennan ixxiis.
11 Issi gallassi i ba oosuwaa oottanau soo geliis; geliyo wode, so ashkkaratuppe ooninne
son baawa. 12 A Yooseefa afalaa oiqqada, “Tanaara zin77a” yaagaasu. SHin i ba afalaa i
kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxidi kiyiis.
13 Yooseefi ba afalaa i kushiyan yeggidi, sooppe kare woxxiichchidoogaa a be7ido wode,
14 ba so ashkkarata xeesada eta, “Be7ite; ta keettaawai ehiido ha Ibraawe bitanee tana
kaushshirggidi ashshiis; i tanaara zin77anau hagaa geliis; shin taani ta qaalaa xoqqissada
waassaas. 15 Taani waassin siyido wode, i ba afalaa ta matan yeggidi, sooppe kare woxxidi
kiyiis” yaagaasu.
16 A godai soo yaana gakkanaassi a Yooseefa afalaa ba matan wottaasu. 17 Hegaappe
guyyiyan, a ayyo hagaadan yaagada odaasu; “Hegee neeni nuuyyo ehiido Ibraawe aillee
tanaara zin77anau taakko geliis; 18 shin taani ta qaalaa xoqqissada waassidoogee, ba afalaa
ta matan yeggidi, sooppe kare woxxiis” yaagaasu.
19 A godai ba keettaayyiyaa, “Ne aillee tana hagaadan oottiis” yaagada yootido qaalaa
siyidi, hanqquwaa suulliis. 20 Yooseefa godai a efiidi, kawuwaa qashuwaasai de7iyo qasho
keettan yeggiis.

---

49 38:29 Paareesa: Ha sunttaa birshshettai “Porxxu giis” giyoogaa.

50 38:30 Zaraaha: Ha sunttaa birshshettai “Zo7o” giyoogaa.

[21] SHin Yooseefi yan qasho keettan de7iyo wode, GODAI aara de7ees. I ayyo qarettiis;
qasho keettaa halaqaa sinttan ayyo nashuwaa immiis. [22] Yaanin qasho keettaa halaqai
qashuwaasaa ubbaa Yooseefa kushiyan wottiis; hegan oosettiyaabaa ubbaa oottiyaagee a.
[23] Qasho keettaa halaqai Yooseefa kushiyan de7iyaabau aibaunne hirggenna; aissi giikko,
GODAI aara de7ees; i oottiyoobaakka ubbaa ayyo injjeyiis.

40

Yooseefi Qashuwaasatu Aimuwaa Birshshiis

[1] Amarida wodiyaappe guyyiyan, Gibxxe kawuwaa eessaa tigiyaageenne oittaa
uukkiyaagee bantta godaa Gibxxe kawuwaa naaqqidosona. [2] Kawoi eessaa tigiyaageetu
halaqaayyoonne oittaa uukkiyaageetu halaqaayyo naa77aayyookka keehi hanqqettiis.
[3] Hanqqettidi Yooseefi qashettido qasho keettan, naagiyaageetu halaqaa son eta wottiis.
[4] Naagiyaageetu halaqai eta Yooseefau sheedhdhiis; i etau oottees. Eti qasho keettan
amarida wodiyaa uttidosona.

[5] Gibxxe kawuwaayyo eessaa tigiyaageenne oittaa uukkiyaagee, qasho keettan de7iya
naa77aikka, issi qammi dumma dumma aimuwaa aimottidosona. Qassi aimotuyyo
huuphiyan huuphiyan eta birshshettai de7ees. [6] Yooseefi maallado etakko gelido wode,
azzani uttidaageeta be7iis. [7] Hegaa gishshau ba godaa son banaara qasho keettan de7iya
kawuwaa oosanchchata, “Hachchi intte som77oi aibissi xumidee?” yaagidi oichchiis.

[8] Oichchin eti a, “Nuuni naa77ai aimo aimottida; shin nuuyyo birshshiyaabi xayiis”
yaagidosona.

Yaagin Yooseefi eta, “Aimo birshshettai Xoossaabaa gidenneeyye? Intte aimuwaa
taayyo yootite” yaagiis.

[9] Yaagin eessaa tigiyaageetu halaqai ba aimuwaa Yooseefayyo hagaadan yaagidi yootiis;
“Taani ta aimuwan issi woiniyaa turaa ta sinttan be7aas. [10] Qassi he woiniyaa turaayyo
heezzu tashee de7ees. I maraa yelidi, ciishshaa ciyyidi, wurccuwaa wurcciis; wurccoinne
teeriis. [11] Kawuwaa wanccai ta kushiyan de7ees; taani woiniyaa teeraa ekkada, kawuwaa
wanccan gum77ada, he wanccaa a kushiyan wottaas” yaagiis.

[12] Yaagin Yooseefi, “Hegaa birshshettai hagaa; heezzu tasheti heezzu gallassata.
[13] Heezzu gallassatu giddon kawoi nena denttana; denttidi i nena kase ne sunttatettau
zaarana; kase neeni eessaa tigiyo wode oottidoogaadan, neeni kawuwaa wanccaa a
kushiyan wottana. [14] SHin neeyyo sa7ai kehido wode tana dogoppa; taayyo keha; tabaa
kawuwaayyo yootada, ha qasho keettaappe tana kesissa; [15] aissi giikko, tana Ibraawetu biit-
taappe gubaayidi ehiidosona; harai atto hagankka tana qashissiyaabaa ainne oottabeikke”
yaagiis.

[16] Oittaa uukkiyaageetu halaqai Yooseefi aimuwaa loitti birshshidoogaa be7ido wode
Yooseefa, “Taanikka aimo aimottaas; ta huuphiyan heezzu samppa oittai de7ees; [17] bolla
bagga samppan Gibxxe kawuwaayyo uukettida ubba qommo oittai de7ees. SHin kafoi
hegaa ta huuphiyan de7iya samppaappe mees” yaagiis.

[18] Yaagin Yooseefi, “Hegaa birshshettai hagaa; heezzu samppati heezzu gallassata.
[19] Heezzu gallassatu giddon kawoi nena denttana; denttidi ne qooriyaa muucissidi mittan
kaqissana; ne ashuwaanne kafoi maana” yaagiis.

[20] Heezzantta gallassan Gibxxe kawoi ba yelettido gallassi ba oosanchchatu ubbaayyo
gibiraa giigissiis. Eessaa tigiyaageetu halaqaanne oittaa uukkiyaageetu halaqaa denttidi,
ba oosanchchatu gidduwan essiis. [21] Eessaa tigiyaageetu halaqaa a sunttatettau zaarin,
i kawuwaa kushiyan wanccaa wottiis. [22] SHin kawoi oittaa uukkiyaageetu halaqaa eta
aimuwaa birshshettaa Yooseefi yootidoogaadankka kaqissiis. [23] SHin eessaa tigiyaageetu
halaqai Yooseefa hassayibeenna; dogi aggiis.

41

Yooseefi Gibxxe Kawuwaa Aimuwaa Birshshiis

[1] Naa77u laitta kumettai aadhdhido wode, Gibxxe kawoi aimo aimottiis; aimuwan i
Naile SHaafaa doonan eqqiis; [2] eqqidaashin laappun orddenne modhdho miizzati Naile
SHaafaappe kiyi wodhdhidi, shombboquwaa giddon miishin be7iis. [3] Etappe simmin,
hara laappun meraa iitanne gilqqa miizzati Naile SHaafaappe kiyidosona; kiyidi shaafaa
doonan de7iya hara miizzatu matan eqqidosona. [4] He meraa iitanne gilqqa miizzati
laappun orddenne modhdho miizzata miidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottiis.

[5] I zaaretti xiskkidi, naa77antto aimuwaakka aimottiis; laappun lo77onne muruta tiyati
issi anuwan diccidosona. [6] Etappe simmin, shoggettidanne arshsho bagga carkkuwan
shullida hara laappun tiyati kiyidosona. [7] He shoggettida tiyati lo77onne muruta tiyata
mittidosona. Hegaappe guyyiyan kawoi beegottidi, aimo gidiyoogaa eriis. [8] Sa7ai
wonttin, a wozanai shabbirettiis; hegaa gishshau Gibxxen de7iya bitanchchatu ubbaunne
aadhdhida eranchchatu ubbau kiittidi xeesissiis; kawoi etayyo ba aimuwaa yootiis; shin
ayyo he aimuwaa birshshiyaabi xayiis.

[9] Eessaa tigiyaageetu halaqai he wode Gibxxe kawuwaa hagaadan yaagiis; "Taani ta
mooruwaa hachchi hassayais. [10] Issitoo kawoi ba ashkkaratuyyo hanqqettidi, tananne
oittaa uukkiyaageetu halaqaa qasho keettan yeggiis. [11] Yan de7iiddi nuuni huuphiyan
huuphiyan aimo aimottida; aimuwaayyo dumma dumma birshshettai de7ees. [12] He wode
naagiyaageetu halaqaa ashkkarai, Ibraawe wodallai nunaara qasho keettan de7ees. Nuuni
nu aimuwaa ayyo yootida; yootin i nuuyyo huuphiyan huuphiyan aimuwaa birshshiis.
[13] Yaanin he yohoti i nuuyyo birshshidoogaadankka hanidosona. Hegee aibee giikko, taani
ta sunttatettau simmaas; hinkko bitanee kaqettiis" yaagiis.

[14] Yaagin Gibxxe kawoi Yooseefayyo kiittidi xeesissiis. Eti a qasho keettaappe eesuwan
ehiidosona. I meedettidi ba maayuwaa laammidi, kawuwaakko geliis. [15] Gelin kawoi
Yooseefa, "Taani aimo aimottaas; shin a issoinne birshshanau danddayibeenna. SHin
taani, 'Yooseefi aimo siyikko, birshshanau danddayees' giyoogaa siyaas" yaagiis.

[16] Yaagin Yooseefi, "Taani hegaa danddayikke; shin Xoossai kawuwaayyo likke bir-
shshettaa immana" yaagiis.

[17] Yaagin kawoi, "Taani ta aimuwan Naile SHaafaa doonan eqqidaashin, [18] laappun
orddenne modhdho miizzati Naile SHaafaappe kiyidi, shombboquwaa giddon moosona.
[19] Etappe simmin, hara laappun meraa iita, gilqqanne laafa miizzati kiyidosona; taani
hegaa mala meraa iita miizza Gibxxe biittan mulekka be7a erikke. [20] Meraa iitanne laafa
miizzati koiroogeeta, laappun modhdho miizzata miidosona. [21] SHin eta miidoogaappe
guyyiyankka, eti miidobaa ooninne eranau danddayibeenna; aissi giikko, eta merai
kaseegaadankka iiti uttiis. Hegaappe guyyiyan taani beegottaas.

[22] "Taani ta aimuwan qassi laappun lo77onne muruta tiyata issi anuwan diccidaageeta
be7aas. [23] Etappe simmin, shoggettidanne arshsho bagga carkkuwan shullida hara laappun
tiyati kiyidosona. [24] He shoggettida tiyati laappun lo77o tiyata mittidosona. Taani ha
aimuwaa bitanchchatuyyo yootaas; shin taayyo aimuwaa birshshiyaabi beettibeenna"
yaagiis.

[25] Hegaappe guyyiyan Yooseefi Gibxxe kawuwaa, "Kawuwaa aimoti issuwaa. Xoossai
ba oottana haniyoobaa kawuwaayyo qonccissiis. [26] He laappun lo77o miizzati laappun
laittata; qassi laappun lo77o tiyati laappun laittata; ha aimoi issuwaa. [27] He laappun meraa
iitanne laafa miizzati laappun laittata; qassi arshsho bagga carkkuwan shullida, pattenna
laappun tiyati laappun kosha laittata.

[28] "Taani kawuwaayyo yootidoogaadankka, Xoossai ba oottana haniyoobaa kawuwaa
bessiis. [29] Laappun daro kalo laittati Gibxxe biittau ubbau yaana; [30] shin laappun kosha
laittai hegaa kaallana. He wode Gibxxe kaloi ubbai dogettana; koshai biittaa xiixxana.
[31] He biittaa kaloi hassayettennan attana; aissi giikko, hegaa kaallida koshai keehi suullana.
[32] Naa77u ogiyan kawuwaayyo he aimoi beettidoi aibissee giikko, ha yohuwaa Xoossai
minttidi kuuyido gishshassa; Xoossai hegaa eesuwan oottana.

[33] "Ha77i simmi, kawoi aadhdhida eranne cincca asa koyidi, Gibxxe biittan suntto.
[34] Kawoi biittan sunttata laappun kalo laittan qoxxiyo kattaappe ichchashu kushiyaappe

issuwaa shiishshanau suntto. [35] Eti yiya kalo laittatun kattaa shiishshidi, kawuwaa
aawatettan minjjona; he kattaa katamatun naagona. [36] Biittai koshan xayenna mala, ha
kattai Gibxxe biittan laappun laittan denddana koshaayyo minjjettidi de7o" yaagiis.

Kawoi Yooseefa Gibxxe Biittaa Ubbaa Bollan Sunttiis

[37] Yaagin ha yohoi Gibxxe kawuwaayyoonne a oosanchchatuyyo lo77o gididi beettiis.
[38] Hegaa gishshau kawoi eta, "Nuuni Xoossaa Ayyaanaara de7iya hagaa mala hara asa
demmaneeyye?" yaagidi oichchiis.

[39] Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, "Xoossai hagaa ubbaa nena erissido gishshau,
ne mala aadhdhida erinne cincci ooninne baawa. [40] Taani nena ta keettan sunttais; ta asai
ubbai neeyyo azazettana; taani neeppe aadhdhanai ta kawotaa araataa xalaalaana gidana"
yaagiis.

[41] Hegaa gishshau kawoi Yooseefa, "Be7a; taani nena Gibxxe biittaa ubbaa bollan
sunttaas" yaagiis. [42] Hegaappe guyyiyan, kawoi ba paramiyo migiduwaa ba biradhd-
hiyaappe kessidi, Yooseefa biradhdhiyan wottiis. Liinuwaappe dadettida maayuwaa i a
maizzidi, a qooriyankka worqqa sanssalataa aattiis. [43] Kawoi ba naa77antto paraa gaariyaa
Yooseefa togissiis; ashkkarati, "Ziggite! Ziggite!" yaagiiddi appe sinttaara hemettidosona.
Hagaadan oottidi, kawoi a Gibxxe biittaa ubbaa bollan sunttiis.

[44] Hegaappe guyyiyan kawoi Yooseefa, "Taani kawuwaa; shin neeni dentto geennan
Gibxxe biitta ubban ooninne kushe woi toho denttenna" yaagiis. [45] Kawoi Yooseefa,
"Xaafinaati-Pa7inaaha" giidi sunttiis; i ayyo Ooni giyo katamaa qeesiyaa PHoxiifeera
na7iyo Asinaato machcho immiis. Yaanin Yooseefi Gibxxe biittaa ubbasaara kanttiis.

[46] Yooseefi Gibxxe kawuwaayyo oottanau doommiyo wode, ayyo laittai hasttama. Qassi
Yooseefi kawuwaa sinttappe kiyidi, Gibxxe biittaa ubbaa gidduwaa hemettiis. [47] He
laappun kalo laittatun biittai daro kattaa mokkiis. [48] Yooseefi Gibxxe biittan he laappun
kalo laitta kattaa ubbaa shiishshidi, katamatun minjjiis. Issi issi katamaa yuushuwan
de7iya goshshaa kattaa ubbaa he katamatun minjjiis. [49] Yooseefi abbaa shafiyaa keena
daro kattaa minjjiis; kattai darin, makkanau danddayibeenna gishshau, makki makki
qoliyoogaa aggi bayiis.

[50] Kosha laittai yaanaappe kase, Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7ee Asinaatippe
Yooseefi naa77u attuma naata yeliis. [51] Yooseefi ba baira na7aa Minaasa sunttiis; aissi
giikko i, "Xoossai tana ta metuwaa ubbaanne ta aawaa so asaa ubbaa dogissiis" yaagiis.
[52] Naa77antto na7aa Efireema sunttiis; aissi giikko, i, "Xoossai taayyo ta tuggatido biittan
tana aifissiis" yaagiis.

[53] Gibxxe biittan de7iya he laappun kalo laittati wuridosona. [54] Qassi Yooseefi yooti-
doogaadan laappun kosha laittati doommidosona. Hara biittan ubban koshai denddiis;
shin Gibxxe biitta ubban kattai de7ees. [55] Gibxxe biittai ubbai koshatido wode, asai kattau
kawuwaayyo waassiis. Waassin kawoi Gibxxe asaa ubbaa, "Yooseefakko biite; biidi i
yootiyoobaa oottite" yaagiis.

[56] Koshai Gibxxe biittaa ubbaa gakkido wode, Yooseefi kattaa minjjido keettata ubbaa
dooyidi, kattaa Gibxxe asau baizziis; aissi giikko, Gibxxen koshai suulliis. [57] Sa7a ubban
koshai suullido gishshau, sa7an de7iya asai ubbai kattaa Yooseefappe woommanau Gibxxe
yiis.

42

Yooseefa Ishantti Gibxxe Biidosona

[1] Yaaqoobi Gibxxen kattai de7iyoogaa siyido wode, ba attuma naata, "Intte issoi issuwaa
aissi xeelleetii? [2] Be7ite! Gibxxen kattai de7iyoogaa taani siyaas; yaa duge biidi, nuuni
haiqqennan paxa de7ana mala, yaappe amaridabaa nuuyyo woommite" yaagiis. [3] Yaagin
Yooseefa ishantti tammati kattaa woommanau duge Gibxxe biidosona. [4] SHin Yaaqoobi
Yooseefa ishaa Biniyaama a ishanttuura yeddibeenna; aissi giikko, i qohettanaakkonne
giidi qoppiis. [5] Kanaane biittan wolqqaama koshai de7iyo gishshau, kattaa woommanau
yiidaageetuura Israa7eela attuma naati Gibxxe gelidosona.

[6] He wode Yooseefi he biittaa aissiyaagaanne biittan de7iya asau ubbau kattaa baizziyaagaa; hegaa gishshau Yooseefa ishantti gakkido wode, bantta som77uwaa sa7aa gattidi ayyo ziggidosona. [7] Yooseefi ba ishantta be7osaara eri bayiis; shin i eta erennabaadan harshshuushiis; i eta, "Intte awappe yiidetii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, "Katta woommanau, Kanaane biittaappe yiida" yaagidosona.

[8] Yooseefi ba ishantta eriis; shin eti a eribookkona. [9] Hegaappe guyyiyan, Yooseefi etabaa aimottido ba aimuwaa hassayidi eta, "Intte wochchi xeelliya asa; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta" yaagiis.

[10] Yaagin eti, "CHii, nu godau, nuuni wochchi xeelliya asa gidokko; nuuni ne ashkkarati kattaa woommanau yiida. [11] Nuuni ubbaikka issi aawaa naata. Nuuni ne ashkkarati ammanettiya asa" yaagidosona.

[12] Yaagin Yooseefi eta, "CHii; intte nu biittan naagoi leppiyo baggai augaakko be7anau yiideta" yaagiis.

[13] SHin eti, "Nuuni ne ashkkarati tammanne naa77u ishanttanne Kanaane biittan de7iya issi bitaniyaa naata. Wurssetta kaaloi ha77i nu aawaara de7ees; issoi xayiis" yaagidosona.

[14] Yooseefi eta, "Taani intteyyo yootidoogaadankka intte biittaa wochchiyaageeta. [15] Qassi intte paacettanaagee hagaana; tumuppe kawoi haiqqo; intte wurssetta kaalo ishai hagaa yaana xayikko, intte ha sohuwaappe beekketa. [16] Intte yootiyoogee tuma gidiyoogaa paaccanau, intteppe issuwaa kiittite; i intte ishaa ekkidi yo; attidaageeti qasho keettan qashettishsheeta. Hegaa gidana xayikko, kawoi haiqqo; intte biittaa wochchiyaageeta" yaagiis. [17] Yaagidi eta heezzu gallassau qasho keettan yeggiis.

[18] Heezzantta gallassan Yooseefi eta, "Taani Xoossau yayyiya asa; intte issibaa oottikko, paxa de7ana. [19] Intte tumukka ammanettiya asa gidikko, intte ishanttuppe issoi hagan qasho keettan de7o; attidaageeti namisettiya intte so asau kattaa ekkidi efiite; [20] shin intte qaalaa tumayana malanne intte haiqqenna mala intte intte wurssetta kaalo ishaa taakko ehaana koshshees" yaagiis. Etinne ha yohuwaa maayidosona.

[21] Eti issoi issuwaa, "Tumu nuuni nu ishau oottidobai nuna kaa7ees. I ba shemppuwaayyo haniyoobai ixxin, nuussi watiwatiyo wode, nuuni siyiiddi ixxida; ha waayee nuna gakkidoogee hegaa gishshassa" yaagidosona.

[22] Roobeeli, "Taani inttena, 'Na7aa bolli nagara oottoppite' gaada yootabeikkinaa? SHin intte siyennan ixxideta. Simmi ha77i, a suuttai nuna achchees" yaagiis. [23] Eti giyoobaa Yooseefi eridoogaa eti akeekibookkona; aissi giikko, i etaara wokkaaliyan haasayees. [24] I etappe wora simmidi yeekkiis; shin qassi etakko simmidi, etayyo gujjidi haasayiis. I Simoona etappe duutti ashshidi eti be7ishin qachchiis.

Yooseefa Ishantti Kanaane Biitti Simmidosona

[25] Yooseefi ba ashkkarata, "Kattaa eta ogoruwaa kunttite; eta biraakka zaaridi, eta ogoruwan ogoruwan wottite; qassi etau ogiyaassi shinqqiyaa immite" yaagidi azaziis. [26] Azazin i giidoogaadan oottidoogaappe guyyiyan, Yooseefa ishantti kattaa bantta haretun caanidi, denddidi biidosona.

[27] Eti qammaa aqanau simmidosan etappe issoi ba hariyaayyo kattaappe yegganau ba ogoruwaa birshshidi, he ogoruwaayyo doonan de7iya ba biraa be7iis. [28] Be7idi i ba ishantta, "Ta birai taayyo simmiis; tumu hagaa be7ite! Ta ogoruwan de7ees" yaagiis.

Eta wozanai taahin, kokkoriiddi issoi issuwaakko simmidi, "Xoossai nu bolli oottidobi hagee aibee?" yaagidosona.

[29] Eti Kanaane biittan de7iya bantta aawaa Yaaqoobakko yiido wode, banttana gakkidabaa ubbaa ayyo odidosona. [30] Eti ayyo, "He biittaayyo goda gidiya bitanee nuna harshshuushiis. Hegaappe guyyiyan, i nuna he biittaa wochchiyaabaadan godatiis. [31] SHin nuuni a, 'Nuuni ammanettiya asa; biittaa wochchiyaageeta gidokko. [32] Nuuni tammanne naa77u ishantti issi aawaa naata; issoi xayiis; wurssetta kaaloi Kanaane biittan ha77i nu aawaara de7ees' yaagida. [33] Yaagin he biittaayyo goda gidiya bitanee nuna, 'Intte ammanettiya asa gidiyoogaa taani hagan erana; intte ishanttuppe issuwaa hagan ta matan yeggidi, namisettiya intte so asaayyo kattaa ekkidi biite. [34] Intte biittaa wochchiyaageeta

gidennan, ammanettiya asa gidiyoogaa taani erana mala, intte wurssetta kaalo ishaa taakko ekki yiite. Yaatikko taani han attida intte ishaa intteyyo zaarada immana; inttenne ha biittan zal77eeta' giis" yaagidosona.

35 Eti bantta ogoruwaappe kattaa qoliiddi, bantta ogoruwan ogoruwan bantta biraa qashuwaara uttidaagaa demmidosona. Etinne eta aawai he qashuwaara de7iya biraa be7idi yayyidosona. 36 Eta aawaa Yaaqoobi eta, "Intte tana ta naatuppe mela kessideta; Yooseefi baawa, Simooni baawa; qassi intte Biniyaama efaana koyeeta. Ubbabai taayyo tiraara sitti giis" yaagiis.

37 Hegaappe guyyiyan Roobeeli ba aawaa, "Taani Biniyaama neeyyo zaarada ehaana xayikko, ta attuma naata naa77aakka wora; tana ammanettada a ta kushiyan wotta; qassi taani a zaarada ehaana" yaagiis.

38 SHin Yaaqoobi eta, "Ta na7ai inttenaara yaa duge beenna; a ishai haiqqiichchin, attidaagee a xalaala; intte efishin, ogiyan iitabi a gakkiyaabaa gidikko, intte ta puuluntta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggana" yaagiis.

43

Yooseefa Ishantti Biniyaamaara Simmidi Gibxxe Biidosona

1 Ha77inne koshai Kanaane biittan wolqqaamiis. 2 Yaanin eti Gibxxeppe ehiido kattaa ubbaa mi wurssirggin, eta aawai, "Qassikka guyye biidi nuuyyo amarida katta woommite" yaagiis.

3 SHin Yihudai a, "He bitanee nuna, 'Intte ishai inttenaara yaana xayikko, ta som77uwaa zaari be7ekketa' yaagidi mintti yootiis. 4 Neeni nu ishaa nunaara yeddikko, nuuni duge biidi neeyyo kattaa shammana. 5 SHin neeni a yeddennabaa gidikko, nuuni duge bookko; aissi giikko, he bitanee nuna, 'Intte ishai inttenaara xayikko, intte ta som77uwaa zaari be7ekketa' giis" yaagiis.

6 Yaagin Israa7eeli, "Intte, 'Nuuyyo hara ishai de7ees' giidi odidi ha metuwaa ta bolli aissi ehiidetii?" yaagiis.

7 Yaagin eti a, "He bitanee nubaanne nu so asaabaa mintti oichchiis. I nuna, 'Intte aawai ha77inne paxa de7ii? Intteyyo hara ishi de7ii?' yaagidi oichchiis. Oichchin nuuni i oichchidoogaa ayyo zaarida. I nuna, 'Intte ishaa duge haa ehiite' gaanabaa nuuni aibin eranee?" yaagidosona.

8 Yihudai ba aawaa Israa7eela, "Nuunikka neenikka nu naatikka paxa de7ana malanne haiqqennan attana mala, na7aa tanaara yedda; nuuni sohuwaara baana. 9 Na7aa ta waasetettan imma; aban tana oichcha; taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7o ubban ne qanggettai tana gakko! 10 Nuuni gam77ibeennabaa gidiyaakko, hannoode naa77anttuwaa yaa gakkidi simmana shin" yaagiis.

11 Hegaappe guyyiyan eta aawai Israa7eeli eta, "Hegaa gidikko, yaatite; he bitaniyaassi kushe genttiyoobaa ha biittan mokkidabaa ubbaappe lo77iyaabaa doorite; hegeenne balasaane giyo xaliyaa, eessaa, sawuwaa, karbbiyaanne temire lauze giyo mittatu teeraa intte ogoruwan yeggidi ekki biite. 12 Intte ogoruwaa doonan simmida birai balettidabaa gidanau danddayiyo gishshau, biraakka naa77u kushe oottidi ekki biite. 13 Qassi intte ishaanne ekkidi, he bitaniyaakko eesuwan guyye biite. 14 I hinkko intte ishaa yeddana mala, Biniyaaminne inttenaara yaana mala, Ubbaa Danddayiya Xoossai he bitanee intteyyo qarettanaadan ootto. Tana gidikko, ta naatuppe mela attikkonne attaas" yaagiis.

15 Hegaa gishshau he asati immiyoobatanne naa77u kushe biraanne qassi Biniyaamanne ekkidosona. Eti duge Gibxxe biidi, Yooseefa sintti shiiqidosona. 16 Yooseefi Biniyaama etaara be7ido wode, ba keettaa halaqaa, "He asata ta soo ekkada ba; issi mehe shukkada giigissa; eti seeta gallassan laaxaa tanaara moosona" yaagidi azaziis.

17 Yaatin i Yooseefi ayyo yootidoogaadan he asata Yooseefa soo efiis. 18 Asati Yooseefa soo biido gishshau, yayyidosona; eti, "Nuuni hagaa yiidoi koiro nu ogoruwaara simmidi biida biraa gishshaassa; i nuna wadhdhanau, ailletettan haaranaunne nu hareta ekkanau hanees" yaagidi qoppidosona.

[19] Hegaa gishshau eti Yooseefa keettaa pengge gakkidi, keettaa halaqaa haasayissi-
dosona; [20] "Ta godau, nuuni koiro kattaa woommanau hagaa yiida; [21] simmiiddi nuuni
qammaa aqiyoosan ogoruwaa birshshidi, huuphiyan huuphiyan nu birai paccennan nu
ogoruwaa doonan de7iyaagaa demmida; hegaa gishshau ha77i nuuni a guyye ekkidi yiida.
[22] Qassi nuuni kattaa woommanau hara biraakka ehiida. Nu biraa nu ogoruwaa ogoruwaa
doonan ooni wottidaakkonne erokko" yaagidosona.

[23] Yaagin i eta, "Hegee aikkobaa; yayyoppite! Intte Xoossai, intte aawaa Xoossai, intte
ogoruwaa giddon intteyyo biraa immiis; taani intte biraa ekkaas" yaagiis. Hegaappe
guyyiyan, i Simoona etakko kessiis.

[24] He bitanee he asata Yooseefa soo efiidi, eta tohuwaayyo haattaa ehin, bantta tohuwaa
meecettidosona. Eta haretuyyo harqquwaa yeggiis. [25] Yooseefi seeta gallassi yin immanau,
eti bantta immiyoobaa ayyo giigissidosona; aissi giikko, eti yan maanaagaa siyi uttidosona.

[26] Yooseefi ba soo gelido wode, eti soo ehiido bantta immiyoobaa son ayyo immidosona;
eti a sinttan sa7aa gakkidi ziggidosona. [27] I eta sarotettaa oichchi simmidi, "Intte taayyo
yootido intte aawai ceegai lo77oo? Ha77inne i paxa de7ii?" yaagiis.

[28] Yaagin eti, "Ee, ne ashkkarai, nu aawai ha77ikka paxa de7ees; i lo77o" yaagidi hokkidi
ayyo ziggidosona.

[29] I ba aayee na7aa Biniyaama be7ido wode eta, "Intte yootido wurssetta kaalo intte ishai
hagee?" yaagiis. Qassi i Biniyaama, "Ta na7au, nena Xoossai anjjo" yaagiis. [30] Yooseefi
a ishai ayyo gomppan michchido gishshau, yeekkanau issisaa lauhu giis. I ba dumma
qol77uwaa gelidi yan yeekkiis.

[31] I ba som77uwaa meecettiichchidoogaappe guyyiyan kiyidi, bana minttettidi, "Qumaa
aattite" yaagiis.

[32] Eti ayyo dumma, he ishanttayyo dumma, hegan aara miya Gibxxe asatuyyo dumma
aattidosona; aissi giikko, Gibxxe asati Ibraawe asatuura issippe mookkona. Hegee Gibxxe
biittaa asata sheneyiyaabaa. [33] Eti Yooseefa sinttan bairai ba bairatettaadan, kaaloi ba
kaalotettaadan maaran uttidosona. Eti issoi issuwaa xeellidi, eta waati utissidaakko be7idi
garamettidosona. [34] Yooseefa maaddaappe etau qumaa gishiyo wode, Biniyaamayyo gakki-
daagee haratuugaappe ichchashu kushe darees; yaatin eti ufaittiiddi aara miidosonanne
uyidosona.

44

Yooseefa Bira Wanccaa

[1] Yooseefi ba keettaa halaqaa, "Neeni ha asatu ogoroi ekkiyoogaa keena kattaa etayyo
kuntta; eta ubbaa biraanne eta ogoruwaa ogoruwaa doonan wotta; [2] yaatada wurssetta
kaaluwaa ogoruwaa doonan ta bira wanccaanne a kattaa biraa wotta" yaagidi azaziis;
azazin i Yooseefi giidoogaadan oottiis.

[3] Sa7ai wonttin he asati bantta hareta ekkidi baanau moisettidosona. [4] Eti he katamaappe
kiyidi haakki biichchennan de7ishin, Yooseefi ba keettaa halaqaa, "Dendda! Ha asatu
geeduwaa kaalla; neeni eta gakkido wode eta, 'Intte aissi kehaa iitan zaaridetii? [5] Hagee
ta godai uyiyoonne qassi xuurabaa demmiyo wanccaa gidennee? Hagee intte oottidobai
hanttaaraba' yaaga" yaagiis.

[6] Yaagin i eta geeduwaa gakkidi, ha giidoogaadankka etayyo yootiis. [7] SHin eti, "Ta godai
hagaa mala qaala aissi haasayii? Hegaa malabaa oottiyoogee nuuppe ne ashkkaratuppe
haakko! [8] Nuuni harai atto nu ogoruwaa doonaappe demmido biraa addaa Kanaane
biittaappe guyye neeyyo zaari ehiida. [9] Ne godaa keettaappe nuuni worqqa woi bira waati
wuuqqiyoonii? Ne ashkkaratu giddon he wanccai beettido uri haiqqo; qassi attida nuuni
nu godaayyo aille gidana" yaagidosona.

[10] I eta, "Hegaa gidikko lo77o; intte giidoogaadan gido bayin; wanccaa ekkida ooninne
ta aille gidana; hinkko attida intte boriyaappe saro attana" yaagiis.

[11] Hegaappe guyyiyan, eti eesuwan bantta ogoruwaa ogoruwaa sa7an wottidi bir-
shshidosona. [12] Birshshin he halaqai ubbaappe bairatiyaagaa ogoruwaappe doommidi

wurssetta kaaluwaagaa gakkanaassi koyiis; he wanccaanne Biniyaama ogoro giddoppe demmiis. [13] Hegan eti azzanidi, bantta maayuwaa pooshshidosona; bantta ogoruwaa bantta haretun caanidi, guyye katamaa simmidosona.

[14] Yihudai ba ishanttuura Yooseefakko geliyo wode, Yooseefi son de7ees; eti a sinttan sa7an gufannidosona. [15] Yooseefi eta, "Intte aiba palabaa oottidetii? Ta mala asi xuurabaa demmiyoogaa erekketiiyye?" yaagiis.

[16] Yaagin Yihudai, "Ta godaayyo nuuni ai gaanee? Nuuni ai haasayanee? Woikko nuuni xillo gidiyoogaa waati bessanee? Xoossai ne ailletu mooruwaa qonccissirggiis. Simmi nuunikka he wanccai appe beettidoogeekka ta godaayyo aille gidida" yaagiis.

[17] SHin Yooseefi, "Hagaa malabaa oottiyoogee taappe haakko; ta wanccai appe beettido bitaniyaa xalaalai ta aille gidana. Hinkko intte intte aawaakko guyye saro simmite" yaagiis.

[18] Yaagin Yihudai akko shiiqidi a, "Ta godau, taani issi qaala haasayana mala nena woossais; tana ne ailliyaa hanqqettoppa; aissi giikko, neeni kawuwaa mala. [19] Neeni ta godai nuna ne ailleta, 'Intteyyo aawi de7iiyye woikko ishi de7ii?' yaagada oichchadasa. [20] Nuuninne, 'Nuuyyo ceeggida aawai de7ees; i ceeggiichchidi yelido kaalo na7aikka de7ees; he na7aa ishai haiqqiis; ba aayeeyyo issi a xalaalai attiis; a aawai a siiqees' yaagida.

[21] "Neeni ne ailleta, 'Taani a be7ana mala taayyo ehiite' yaagadasa. [22] Yaagin nuuni ta godaa, 'He na7ai ba aawaappe shaahettanau danddayenna; shaahettikko a aawai haiqqana' yaagida. [23] SHin neeni ne ailleta, 'Intte kaalo ishai inttenaara duge yaana xayikko, naa77antto ta som77uwaa be7ekketa' yaagadasa. [24] Nuuni ne ailliyaa nu aawaakko simmidi biido wode, ta godai giidoogaa ayyo yootida.

[25] "Yootin nu aawai, 'Guyye biidi amarida katta woommite' yaagin, [26] nuuni a, 'Nuuni nu kaalo ishai nunaara biikkoppe attin, duge baanau danddayokko; aissi giikko, nu ishai kaaloi nunaara beennabaa gidikko, nuuni he bitaniyaa som77uwaa be7anau danddayokko' yaagida.

[27] "Yaagin nu aawai ne aillee nuna, 'Ta keettaayyiyaa Raaheela taayyo naa77u attuma naata yelidoogaa intte ereeta; [28] etappe issoi taappe shaahettidi bin, "Tumu a do7i zaazzidi miis" yaagaas; hachchi gakkanaassikka taani a be7abeikke. [29] Hagaa qassi intte taappe shaakki efin, iitabi a gakkikko, intte ta puuluntta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggana' yaagiis.

[30-31] "Hegaa gishshau, ha77i taani guyye ne ailliyaa ta aawaakko biyo wode, ta aawai, na7aa ba shemppuwaadan siiqiyaagee, na7ai nunaara bainnaagaa be7ikko haiqqi aggana. Nuuni ne ailleti nu aawaa puuluntta huuphiyaa azzanuwaara duufuwan yeggoos. [32] Taani ne aillee na7aa ta waasetettan ekkaas; taani a, 'Ta aawau, taani a neeyyo saro zaarada ehaana xayikko, ta de7uwaa ubban ne qanggettai tana gakko!' yaaga wottaas.

[33] "Yaanido gishshau, taani ne aillee ta godaayyo na7aa gishshaa ailletada, hagan attin, na7ai ba ishanttuura guyye simmo. [34] Na7ai bainnan taani waanada guyye ta aawaakko simmanee? CHii, tana ta aawai seelettana seelaa bessoppa" yaagiis.

45

Yooseefi Bana Ba Ishanttuyyo Erissiis

[1] He wode Yooseefi he asaa ubbaa sinttan genccana danddayibeenna; "Asa ubbaa ta sinttappe kessite" yaagidi waassiis. Hegaa gishshau Yooseefi bana ba ishanttuyyo erissido wode, aara ooninne baawa. [2] I ba qaalaa xoqqissidi, Gibxxeti a siyana gakkanaassi keehi yeekkiis. Kawuwaa so asai he woriyaa siyiis.

[3] Yooseefi ba ishantta, "Taani Yooseefattennee! Ta aawai hanno gakkanaassi paxa de7iiyye?" yaagidi oichchiis. SHin a ishantti keehi dagammido gishshau, ayyo zaarana danddayibookkona.

[4] Yaanin Yooseefi ba ishantta, "Taakko haa shiiqite" yaagiis. Yaagin eti akko shiiqidosona; shiiqin i eta, "Taani intte ishaa Yooseefa, intte Gibxxe biittau baizzidoogaa. [5] Qassi intte tana hagau baizzido gishshau, zil77ettoppitenne yiillotoppite; aissi giikko,

Xoossai tana intteppe sinttau kiittidoogee asaa shemppuwaa ashshanaassa. [6] Ha biittaa
koshai geloosappe naa77antto laitta; qassi yiya ichchashu laittatun asi goyenna woikko
cakkenna. [7] SHin taani sa7an intteyyo zeretta ashshana malanne intte de7uwaa gita
ashettaa ashshana mala, Xoossai tana intteppe sinttau kiittiis. [8] Simmi tana ha sohuwaa
kiittidaagee Xoossaa gidiyoogaappe attin, inttena gidekketa. I tana Gibxxe kawuwaassi
aawa, a aqota ubbaassi godanne Gibxxe biittaa haariyaagaa oottiis.

[9] "Ha77i eesuwan guyye ta aawaakko biidi a, 'Ne na7ai Yooseefi hagaadan yaagees;
"Xoossai tana Gibxxe biitta ubbaa bollan goda kessiis; neeni taakko duge haaya;
gam77oppa. [10] Neeni Geseema biittan uttaasa; qassi neeni, ne naati, ne naatu naati, ne
dorssaa wudee, ne miizzaa wudeenne neeyyo de7iyaabai ubbai ta matan de7eeta. [11] Biron
ichchashu kosha laittati attidosona; nena, ne so asaanne ne mehiyaa koshai oiqqenna
mala, taani nena mizana" yaagiis' yaagite" yaagiis.

[12] Qassikka Yooseefi eta, "Inttekka ta ishaa Biniyaamikka, ha inttenaara haasayiyaagee
tumu tana Yooseefa gidiyoogaa intte aifiyan be7eeta. [13] Taayyo Gibxxe biittan de7iya
bonchchuwaa ubbaanne intte be7idobaa ubbaa ta aawaayyo yootite; ta aawaanne eesuwan
haa duge ekki yiite" yaagiis.

[14] Yaagidi ba ishaa Biniyaama qooriyaa qoommidi yeekkiis; Biniyaamikka ba ishaa
qoommidi yeekkiis. [15] Yooseefi ba ishantta ubbaa yeridi, eta bollankka yeekkiis. Hegaappe
guyyiyan, a ishantti aara haasayidosona.

[16] Yooseefa ishantti yiidoogaa woree kawuwaa keettaa gakkido wode, kawoinne a
oosanchchati ufaittidosona. [17] Kawoi Yooseefa, "Neeni ne ishantta yaatite ga; 'Intte
mehiyaa caanidi, Kanaane biitti simmite; [18] simmidi intte aawaanne intte so asaa ekkidi,
guyye taakko haa ehiite. Taani intteyyo Gibxxe biittan ubbasaappe lo77iyaasaa immin,
intte ha biittaa modhdhuwaa kaashana' yaaga. [19] Qassikka neeni ne ishantta, 'Paraa
gaariyaa intte naatuyyoonne intte maccaasatuyyo Gibxxeppe ekkidi biite; biidi intte
aawaanne ekkidi yiite. [20] Gibxxe biittan de7iya ubbaappe aadhdhi lo77iyaabai inttessa
gidiyo gishshau, intte aquwau qoppoppite' yaagada yoota" yaagiis.

[21] Yaagin Israa7eela attuma naati giidoogaadan oottidosona. Yooseefi kawoi azazi-
doogaadan para gaaretanne ogiyaassi shinqqiyaa etau immiis. [22] Etayyo ubbaukka
huuphiyan huuphiyan ooratta maayuwaa immiis; shin Biniyaamayyo heezzu xeetu xaqara
biraanne ichchashu kumetta maayuwaa immiis. [23] I ba aawaayyo yeddidobai hagaa;
Gibxxen de7iya ubbabaappe lo77iyaabaa tammu hariyan caanidi, qassi ogiyaassi kattaa,
oittaanne hara shinqqiyaa tammu macca haretun caanidi yeddiis. [24] Yooseefi ba ishantta
moissiis. Eti biishin i eta, "Ogiyan biiddi ooyettoppite" yaagiis.

[25] Eti Gibxxeppe kiyidi biidosona; Kanaane biittaa biidi, bantta aawaa Yaaqoobakko
gakkidosona. [26] Eti ayyo hagaadan yaagidi yootidosona; "Yooseefi paxa de7ees! I hegaap-
penne Gibxxe biitta ubbaa haariyaagaa" yaagidosona; yaagin Yaaqooba dagamai wozanaa
bashshido gishshau, eta ammanibeenna. [27] SHin eti Yooseefi banttayyo yootidobaa ubbaa
ayyo yootiininne a ekki ehaana mala Yooseefi kiittido para gaareta i be7in, eta aawaa
Yaaqooba shemppoi simmiis. [28] Israa7eeli, "Hegee taayyo gidees; ta na7aa Yooseefi hanno
gakkanaassi paxa de7ees! Taani haiqqanaappe kase baada, a be7ana" yaagiis.

46

Yaaqoobinne A So Asai Duge Gibxxe Biidosona

[1] Israa7eeli baayyo de7iyaabaa ubbaa ekki denddidi, Berssaabeha gakkiis; gakkidi i ba
aawaa Yisaaqa Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshiis. [2] Yarshshin Xoossai qammi aimuwan
a, "Yaaqoobaa, Yaaqoobaa" yaagiis.

Yaagin i, "Yee" giidi koyiis.

[3] Koyin a, "Taani Xoossaa, ne aawaa Xoossaa; neeni duge Gibxxe baanau yayyoppa; aissi
giikko, taani nena yan gita kawotetta kessana. [4] Taani nenaara issippe Gibxxe baana; qassi
taani ne zerettaa yaappe kessana. Yooseefi ba kushiyan ne aifiyaa shiishshana" yaagiis.

[5] Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Berssaabehappe denddiis; Israa7eela attuma naati bantta aawaa Yaaqooba, bantta naatanne bantta maccaasata Gibxxe kawoi etau kiittido paraa gaariyan wottidi efiidosona. [6] Eti Kanaane biittan haarido aquwaanne mehe ubbaa efiidosona. Yaaqoobinne a zeretta ubbai aara Gibxxe biidosona. [7] I ba attuma naatanne ba naatu attuma naata, ba macca naatanne ba naatu macca naata, hegeenne ba zerettaa ubbaa banaara Gibxxe efiis.

Yaaqooba Yeletaa

[8] Israa7eelaara Gibxxe biitti biida Israa7eela naatu sunttai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.

Yaaqooba baira na7ai Roobeela; [9] Roobeela attuma naati Hanooka, Paalu, Hexiroonanne Karmma. [10] Simoona attuma naati Yimu7eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, Xoohaaranne Kanaane mishiree na7aa SHaa7ula. [11] Leewi attuma naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara. [12] Yihudaa attuma naati Eera, Oonaana, SHeela, Paareesanne Zaraaha; shin Eerinne Oonaani Kanaane biittan haiqqidosona. Paareesa attuma naati Hexiroonanne Hamuula. [13] Yisaakoora attuma naati Tolaa7a, Puuwa, Yaashuubanne SHimiroona. [14] Zaabiloona attuma naati Sereeda, Eloonanne Yaahila7eela. [15] Hageeti Liya Masphphexoomiyan Yaaqoobau yelido attuma naata; i macca na7iyaa Diino. Hageeti a naatinne naatu naati muleera hasttamanne heezza.

[16] Gaada attuma naati Xafoona, Hagga, SHuuna, Exiboona, Eri, Aroodanne Ar77eela. [17] Aseera attuma naati Yimina, Yishiwa, Yishiwaahanne Barii7a; eta michchiyaa Seraaho. Barii7a attuma naati Hebeeranne Malkki7eela. [18] Laabaani ba na7ee Liyiyyo immido Zilppa Yaaqoobau yelido naati hageeta; eti muleera tammanne usuppuna.

[19] Yaaqooba keettaayee Raaheeli attuma naati Yooseefanne Biniyaama. [20] Oona katamaa qeesiyaa PHoxiifeera na7iyaa Asinaata Yooseefayyo Gibxxen Minaasanne Efireema yelaasu. [21] Biniyaama naati Belaa7a, Bekeera, Ashibeela, Geera, Naa7imaana, Eeha, Roosha, Muppiima, Huppiimanne Arada. [22] Yaaqoobau yelettida Raaheeli attuma naati hageeta; eti muleera tammanne oidda.

[23] Daana attuma na7ai Hushiima. [24] Nifttaaleema attuma naati Yaahixi7eela, Guuna, Yexeeranne SHiileema. [25] Laabaani ba na7ee Raaheeliyyo immido Baala Yaaqoobau yelido naati hageeta; eti muleera laappuna.

[26] Yaaqoobaara Gibxxe biida, a gulbbataappe yelettidaageeti, a naatu keettaayeta gujjennan, muleera usuppun tammanne usuppuna. [27] Gibxxen Yooseefayyo yelettida naa77u naata gujjin, Gibxxe biida Yaaqooba so asai muleera laappun tamma.

Yaaqoobinne A So Asai Gibxxen De7idosona

[28] Geseema biittan mokkana mala, Yaaqoobi Yihudaa baappe sinttau Yooseefakko kiittiis; eti Geseema gakkido wode, [29] Yooseefi ba para gaariyaa giigissidi, ba aawaa Israa7eelaara gaittanau Geseema biis. Yooseefi ba aawaa demmidosaarakka a qooriyan xaaxetti qoommidi, daro wodiyaa yeekkiis.

[30] Israa7eeli Yooseefa, "Neeni paxa de7ishin, taani ne aifiyaa be7ido gishshau, ha77i taani haiqqikkonne aikkobaa" yaagiis.

[31] Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba ishanttanne ba aawaa so asata, "Taani Gibxxe kawuwaakko baana; baada ayyo, 'Kanaane biittan de7iya ta ishanttinne ta aawaa so asai taakko yiidosona. [32] Eti dorssa henttanchcha; eti mehe heemmoosona; eti banttanaara bantta dorssata, bantta miizzatanne banttayyo de7iyaabaa ubbaa ekkidi yiidosona' yaagana. [33] Kawoi inttena xeesissidi, 'Intte oosoi aibee?' yaagidi oichchikko, [34] intte ayyo, 'Nuuni ne ashkkarati naatettaasappe doommidi, nu aawatudankka mehiyaa heemmeettees' yaagite. Yaagikko i inttena Geseema biittan wottana; aissi giikko, dorssa henttanchcha ubbi Gibxxe asan karettidabaa" yaagiis.

47

[1] Yooseefi gelidi Gibxxe kawuwaayyo hagaadan yaagidi yootiis; "Ta aawainne ta ishantti, bantta dorssaa wudiyaara, bantta miizzaa wudiyaaranne banttayyo de7iyaabaa ubbaara

Kanaane biittaappe yiidi, ha77i Geseema biittan de7oosona" yaagiis. [2] I ba ishanttuppe ichchashata dooridi kawuwaa sintti aattiis.

[3] Kawoi he ishantta, "Intte oosoi aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti kawuwaayyo, "Nuuni ne ashkkarati nu aawatuugaadankka dorssa wude heemmoos" yaagidi zaaridosona. [4] Qassi eti ayyo, "Kanaane biittan koshai suullido gishshaunne ne ashkkaratu mehiyau miyoobi aibinne bainna gishshau, nuuni hagan amarida wodiyaa daanau yiida; hayyanaa nuna ne ashkkarata Geseeman wottarkkii!" yaagidosona.

[5] Yaagin kawoi Yooseefa, "Ne aawainne ne ishantti neekko yiidosona. [6] Simmi Gibxxe biittai ne kushiyan de7ees; ha biittan ubbasaappe aadhdhidi lo77iyaasan ne aawaanne ne ishantta wotta; eti Geseema biittan de7ona. Neeni erin, eta giddoppe dumma eratettai de7iyoogeeti de7ikko, hegeeta ta mehiyaa bolli suntta" yaagiis.

[7] Hegaappe guyyiyan, Yooseefi ba aawaa Yaaqooba gelissidi, kawuwaa sintti aattiis. Yaaqoobi Gibxxe kawuwaa anjjidoogaappe guyyiyan, [8] kawoi Yaaqooba, "Neeyyo woisu laittee?" yaagidi oichchiis.

[9] Oichchin Yaaqoobi kawuwaa, "Taani yuuyaidda de7ido laittai xeetanne hasttama; ta laittai beni ta aawati yuuyiiddi de7ido laittatuppe guuttanne metoi daridoogaa" yaagiis. [10] Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi kawuwaa anjjidi, a sinttappe kare kiyiis.

[11] Yooseefi ba aawaanne ba ishantta Gibxxe biittan wottiis; kawoi azazidoogaadan Gibxxe biittan Raamisa giyo katamaa matan de7iya, ubbasaappe aadhdhidi lo77iya gadiyaa etau immiis. [12] Yooseefi qassi ba aawaayyo, ba ishanttuyyoonne ba aawaa so asa ubbau eta naatu qoodaadan kattaa immiis.

Gibxxen Koshai Suulliis

[13] Gidikkonne koshai suullido gishshau, he biitta ubban katti baawa. He koshan Gibxxenne Kanaane biittai naa77aikka qohettidosona. [14] Yooseefi Gibxxe kattaa baizzidi, Gibxxenne Kanaane biittatun de7iya miishshaa ubbaa shiishshiis; shiishshidi Gibxxe kawuwaa keettaa gelissiis. [15] Gibxxenne Kanaane miishshai wurido wode, Gibxxe asai ubbai Yooseefakko yiidi a, "Nuuyyo kattaa imma; nu miishshai wurido gishshau, nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii?" yaagidosona.

[16] Yaagin Yooseefi eta, "Yaanikko intte mehiyaa ekki yiite; intte miishshai wuriichchidabaa gidikko, taani kattaa intte mehiyaara laammana" yaagiis. [17] Hegaa gishshau eti bantta mehiyaa Yooseefayyo ehiidosona. Ehin Yooseefi eta paraa, dorssaa, deeshshaa, miizzaanne hariyaa kattaara laammiis; i he laittaa eta mehiyaa ubbaara kattaa laammiiddi eta mizi shaachchiis.

[18] He laittai wurin, eti naa77antta laittan akko yiidi a, "Nuuni nu godaappe qosiyoobi baawa; nu miishsha ubbai wuriichchiis; nu mehiyaakka neessi sheedhdhiichchida; nu bollaappenne nu gadiyaappe attin, nu godaayyo attidabi harabi baawa. [19] Nuuni ne sinttan aissi haiqqiyoonii? Nu gadeekka aissi xayii? Nunakka nu gadiyaakka kattan shamma; nuuni kawuwaayyo ailletana; nu gadeekka abaa gido; nuuni paxa attana mala, haiqqenna malanne nu gadeekka oxxenna mala, zerettaa nuuyyo imma" yaagidosona.

[20] Yooseefi Gibxxe biitta ubbaa kawuwaayyo shammiis. Gibxxeti ubbai koshai suullido gishshau, bantta gadiyaa baizzidosona; baizzin gadee kawuwaabaa gidiis. [21] Yooseefi asa ubbaa Gibxxeyyo ha gaxaappe doommidi hini gaxaa gakkanaassi kawuwaayyo aille kessiis. [22] Gidikkonne i qeesetu gadiyaa shammibeenna; aissi giikko, kawoi qeesetuyyo kattaa immees. Hegaa gishshau bantta gadiyaa baizzibookkona.

[23] Yooseefi asaa, "Simmi hachchi taani inttenanne intte gadiyaa kawuwaayyo shammaas. Zerettaa efiidi, gaden zerite. [24] SHin kattaa cakki gelissiyo wode, aifidabaappe ichchashu kushiyaappe issi kushiyaa kawuwaayyo immite. Ichchashu kushiyaappe attida oiddu kushee intte gadiyaa zerettanne intteyyo, intte so asaayyoonne intte naatuyyo quma gido" yaagiis.

[25] Yaagin eti, "Neeni nuna ashshadasa! Nu godaa sinttan nuuni sabettorkkoniishsha; nuuni kawuwaayyo ailletana" yaagidosona. [26] Hegaa gishshau, Yooseefi Gibxxen biittappe

aifidabaappe ichchashu kushiyaappe issuwaa kawuwaayyo immiyoogaa higge kessiis. He higgeenne hachchi gakkanaassi eqqidi de7ees. Kawuwaabaa gidibeenna gadee qeesetu gadiyaa xalaala.

27 Israa7eelati Gibxxe biittan Geseema giyoosan uttidosona; eti yan aqo demmidosona; eti yelettidosonanne daro corattidosona.

28 Yaaqoobi Gibxxe biittan tammanne laappun laitta de7iis. Yaaqoobi de7ido laittai xeetanne oitamanne laappuna. 29 Israa7eelayyo haiqqiyo wodee matattin, ba na7aa Yooseefa xeesissidi hagaadan yaagiis; "Taani ne sinttan sabettidabaa gidikko, ne kushiyaa ta gulbbatan wottada, neeni taayyo kehanaunne ammanettanau ane geppa. Tana Gibxxen moogoppa; 30 shin taani ta maizzan gaittiyo wode, tana Gibxxeppe efaada, eti moogettidosan mooga" yaagiis.

Yaagin Yooseefi, "Taani nena neeni giidoogaadan oottana" yaagiis.

31 Yaaqoobi a, "Ane taayyo caaqqa" yaagiis. Yaagin Yooseefi ayyo caaqqiis; hegaappe guyyiyan, Israa7eeli ba hiixan gufannidi, Xoossaassi goinniis.

48

Minaasanne Efireema

1 Hegaappe guyyiyan asai Yooseefassi, "Ne aawai sakettees" yaagidi yootiis. Yootin i ba naa77u attuma naata Minaasanne Efireema ekkidi biis. 2 Bin asai Yaaqooba, "Be7a; ne na7ai Yooseefi neekko yiis" yaagiis; yaagin Israa7eeli minettidi ba hiixan uttiis.

3 Yaaqoobi Yooseefa, "Ubbaa Danddayiya Xoossai Kanaane biittan Looza giyoosan taayyo qonccidi, yan tana anjjiis. 4 I tana, 'Taani nena yeletissananne corayana; taani nena daro dere oottana. Ha biittaa taani neeppe guyyiyan, ne zerettaayyo merinaa laata oottada immana' yaagiis.

5 "Simmi ha77i, ne naa77u attuma naati, taani neekko hagaa yaanaappe kase Gibxxen neeyyo yelettidaageeti tabaa; Efireeminne Minaasee taayyo Roobeelanne Simoona mala. 6 Etappe guyyiyan neeyyo yelettidaageeti nebaa; eti laattana biittai Efireemanne Minaasa sunttan gido. 7 Taani Masphphexoomiyaappe simmishin, Efiraata gakkanau guuttaa ashshidaashin, Raaheela Kanaane biittan haiqqaasu. Haiqqin, taani o Beetaliheeme giyo Efiraataa efiya ogiyaa doonan moogaas" yaagiis.

8 Israa7eeli Yooseefa attuma naata naa77ata be7ido wode, "Hageeti oonee?" yaagidi oichchiis.

9 Oichchin Yooseefi ba aawaa, "Hageeti Xoossai taayyo hagan immido ta naata" yaagiis.

Yaagin Israa7eeli, "Taani eta anjjana mala, eta taakko haa shiishsha" yaagiis.

10 Israa7eeli cimin a aifee daafurido gishshau, xeellanau danddayenna. Hegaa gishshau Yooseefi ba attuma naata akko shiishshin, a aawai eta idimmidi yeriis. 11 Israa7eeli Yooseefa, "Taani ne som77uwaa be7ana gaada qoppabeikke; shin Xoossai hekko ne naatakka tana bessiis" yaagiis. 12 Yooseefi eta a gulbbataappe denttidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis.

13 Yooseefi ba naa77u attuma naata, Efireema ba ushachcha baggan Israa7eelau had-dirssa baggaara, Minaasa ba haddirssa baggan Israa7eelau ushachcha baggaara ekkidi, akko shiishshiis. 14 Efireemi kaalo gidikkokka, Israa7eeli ba ushachcha kushiyaa yeddidi a huuphiyan wottiis; qassi Minaasee baira gidikkokka, Israa7eeli ba kushiyaa qaxiballidi, ba haddirssa kushiyaa Minaase huuphiyan wottiis.

15 Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi Yooseefa hagaadan yaagidi anjjiis;

"Ta aawati Abrahaaminne Yisaaqi
a sinttan hemettido Xoossai,
ta de7o ubban hachchi gakkanaassi
tana heemmida Xoossai,
16 iitabaa ubbaappe tana ashshida kiitanchchai,
ha naata anjjo.
Ta sunttainne
ta aawatu Abrahaamanne Yisaaqa sunttai etan xeesetto.

Eti sa7aa bollan corattona”
yaagidi anjjiis.
17 Yooseefi ba aawai ba ushachcha kushiyaa Efireema huuphiyan wottidoogaa be7ido
wode dosibeenna. Hegaa gishshau, Efireema huuphiyaappe denttidi, Minaase huuphiyan
wottanau ba aawaa kushiyaa oiqqiis. 18 Oiqqidi Yooseefi ba aawaa, “Ta aawau, hegaa
gidenna; bairai hagaattennee; ne ushachcha kushiyaa hagaa bolli wotta” yaagiis.
19 SHin a aawai ixxidi a, “Taani erais; ta na7au, taani erais; ikka gita dere gidana.
Gidikkonne a kaalo ishai appe aadhdhi gitatana; a zerettaikka daro gita kawotetta gidana”
yaagiis.
20 I he gallassi eta anjjidi,
“Israa7eelati anjjiyo wode,
‘Xoossai inttena Efireemadaaninne Minaasedan ootto’
yaagidi intte sunttan anjjana” yaagiis.
Yaatidi Efireema Minaaseppe sinttayiis.
21 Hegaappe guyyiyan Israa7eeli Yooseefa, “Taani haiqqana hanais; shin Xoossai intte-
naara gidana; qassi i intte aawatu biitti inttena guyye zaarana. 22 Qassi nena ne ishanttuura
gakkiya biittaappe issi saamaa darissada neeyyo immais; hegeenne taani Amooretuppe ta
bisuwaaninne ta wonddafiyan ekkido biittaa” yaagiis.

49

Yaaqoobi Ba Naata Anjjiis

1 Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobi ba attuma naata xeesissidi hagaadan yaagiis; “Sinttappe
intteyyo hananabaa taani intteyyo yootana mala shiiqite.

2 “Inttenoo Yaaqooba naatoo,
issippe shiiqidi siyite;
intte aawai Israa7eeli intteyyo yootiyoobaa ezggite.

3 “Roobeelaa, ta baira na7au,
neeni ta wolqqaa;
ta minotettaayyo koiruwaa.
Neeni bonchchuwankka wolqqankka ubbaappe aadhdhiyaagaa.
4 Neeni di7o mala; eqqosan de7akka;
neeni ubbaappe aadhdhiyaagaa gidakka.
Aissi giikko, neeni ne aawaa hiixaa kiyadasa;
ne awaa arssaa tunissadasa.

5 “Simooninne Leewi ishantta;
eta bisoi makkalatettau ola miishsha.
6 Taani eta zoretan gelikke;
taani eta shiiquwankka uttikke.
Aissi giikko, eti bantta hanqquwan
asa woridosonanne banttana ekka ekka gin,
boorata gilddayidosona.
7 Eta suulo hanqqoinne
eta meqettaa iitatettai qanggettidaagaa gido!
Taani eta Yaaqooba asaa giddon laalana;
Israa7eela biittan piskki oottana.

8 “Yihudau, ne ishantti nena galatana.
Ne kushee ne morkketu piillanttiyaa oiqqana.
Ne aawaa naati neeyyo hokkidi ziggana.
9 Yihudau, neeni wodala gaammo.
Ta na7au, neeni shankkaappe woridi simmidi,

cogochchidi zin77ida gaammo mala.
Neeni asi bosherettanau koyenna macca gaammee mala.
[10] Haariyaagee yaana gakkanaashin,
kawotaa xam77ai Yihudaappe,
deriyaa haariyaageetu gatimai a toho giddoppe shaahettenna.
Qassi dere asai ayyo azazettana.
[11] I ba hariyaa woiniyaa anuwan,
ba hare maraa muruta woiniyaa turan qachchana.
I ba afalaa woiniyaa eessan,
ba maayuwaa suutta milatiya woiniyaa eessan meeccana.
[12] A aifee woine eessaappe aadhdhi dulkkana;
a achchaikka maattaappe aadhdhi booxxana.

[13] "Zaabiloonee abbaa doonan de7ana;
i abbaa doonan markkabeti eqqiyo soho gidana;
a zawai Sidoona gakkana.

[14] "Yisaakoori mino hare;
caaniyo naa77u joinetuppe gidduwan zin77i bayees.
[15] I ba shemppiyoosai lo77o gidiyoogaanne
ba biittai ufaissiyaagaa gidiyoogaa be7iyo wode,
caanaa tookkanau ba hashiyaa ziqqi oottidi,
ailletettaa ooso oottana.

[16] "Daani Israa7eela zaretuppe
issuwaa gidiya ba asaa bolli daannatana.
[17] Daani oge doonan de7iya shooshsha;
paraa toggidaagee guyye kunddana mala
paraa ginddiyaa dukkiya,
ogiyan de7iya haso.

[18] "Abeet GODAU, taani neeni ashshanau naagais.

[19] "Gaadi bonqqiyaageetun deshettana;
shin ikka eta paanaa kaallidi
eta bonqqana.

[20] "Aseera oittai ordde;
kawotuyyo i lo77o qumaa immana.

[21] "Nifttaaleemi qashettennan yeda de7iya,
lo77o marata yeliya genessa.

[22] "Yooseefi aifiyaara herxxexxida woine tura.
I pulttuwaa matan herxxexxa aifiyaara de7iya,
daashshaikka godaappe bollaara zaa7iyo woine tura.
[23] Wonddafiyaa dukkiyaageeti
a bolli woraajjidosona;
woraajjidi bantta zubbiyan
dukkidosonanne muddidosona.
[24] A wonddafee minni uttiis;
a qeseekka minnidi gam77iis.
Hegeenne Yaaqooba Wolqqaamaa kushiyaa gaasuwaana,
ne henttanchchaa, Israa7eela Zaallaa gaasuwaana,
[25] nena maaddiya ne aawatu Xoossaa gaasuwaananne,

nena bolla saluwaa anjjuwan,
garssa ciimmaa anjjuwan,
xanttaa anjjuwaaninne
yeliya uluwaa anjjuwan
anjjiya,
Ubbaa Danddayiya Xoossaa gaasuwaana.
26 Ne aawaa anjjoi beni deretu anjjuwaappekka
merinaasappe de7iya keratu anjjuwaappekka aadhdhees.
Hagee ubbai Yooseefa huuphiyan,
ba ishanttu giddon halaqa gidiyaagaa liiphiyan shemppo.

27 "Biniyaami bonqqiya wanggireello.
Ba shankkatidobaa maallado mees;
ba omooddidobaa omarssi shaakkees" yaagiis.
28 Hageeti tammanne naa77u Israa7eela zareta; qassi eta aawai eta huuphiyan huuphiyan etau bessiya anjjuwaa anjjiiddi etayyo giidobai hagaa.

Yaaqooba Haiquwaa

29 Hegaappe guyyiyan, i eta hagaadan yaagidi azaziis; "Taani ta maizza asatun gaittana hanais; tana Hiitiyaa Efiroona gaden de7iya gonggoluwan, ta aawatuura moogite.
30 Hegeenne Kanaane biittan, Mamire matan de7iya, Maakipheela giyo gonggoluwaa; hegee Abrahaami moogossi Hiitiyaa Efiroonappe a gadiyaara shammido gonggoluwaa.
31 Abrahaaminne a keettaayyiyaa Saara yan moogettidosona; Yisaaqinne a keettaayyiyaa Ribiqa yan moogettidosona; taani qassi Liyo yan moogaas. 32 He gadeenne an de7iya gonggoloi Hiitetuppe shamettidaagaa" yaagiis.
33 Yaaqoobi ba naatuyyo azazuwaa wurssido wode, ba tohuwaa pude ba hiixau shiishshi ekkidi, haiqqi aggiis; haiqqidi ba maizzan gaittiis.

50

1 Yooseefi ba aawaa ahaa bolli kunddidi, yeekkiisinne a yeriis. 2 Hegaappe guyyiyan, Yooseefi xaliyaa shiishshiya ba oosanchchata ba aawaa Israa7eela ahaa sawiya shittuwaa tiyidi melissana mala azaziis; azazin eti tiyidi melissidosona. 3 SHittuwaa tiyiyoogee oitamu gallassa kumettaa wurssiis; aissi giikko, hegee tiyoi wonikka oitamu gallassaa ekkees. Gibxxe asati ayyo laappun tammu gallassaa yeekkidosona.
4 Yeeho gallassati aadhdhido wode, Yooseefi Gibxxe kawuwaa keettaa asata, "Taani intte sinttan nashettidobaa gidikko, intte tau kawuwaayyo hagaadan yaagidi odite; 5 'Ta aawai tana issi caaqo caaqissiis; i tana, "Taani haiqqana hanais; taani ta huuphessi Kanaane biittan bookkido gonggolo duufuwan tana mooga" yaagiis. Hegaa gishshau ha77i taani pude baada ta aawaa moogana mala yeddarkkii! Hegaappe guyyiyan taani simmana' yaagite" yaagiis.
6 Yaagin kawoi, "I nena caaqissidoogaadan pude baada ne aawaa mooga" yaagiis.
7 Yaagin Yooseefi ba aawaa mooganau pude biis. Kawuwaa oosanchchati ubbai, a kawo keettan de7iya gita asai ubbainne Gibxxe biittan de7iya gita asai ubbai Yooseefa kaallidi biidosona. 8 Qassi Yooseefa so asai ubbai, a ishanttinne a aawaa so asai biidosona; eta naati, eta miizzainne eta dorssaa wude xalaalai Geseeman attiis. 9 Para gaaretikka paraasatikka aara pude biidosona; a kaallidi biida asai keehi daro.
10 Eti Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Axaadi giyo audiyaa gakkiiddi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, ayyo zilaalidosonanne yeekkidosona; yan Yooseefi ba aawaa yeehuwan laappun gallassaa uttiis. 11 He biittan de7iya Kanaane asati Axaadi giyo audiyan he yeehuwaa be7ido wode, "Gibxxeti aiba yibbaata yeeho yeekkiyoonaa!" yaagidosona. Hegaa gishshau Yorddaanoosa matan de7iya he sohoi, Gibxxetu Yeehuwaa geetettiis.
12 Yaaqooba naati bantta aawai eta azazidoogaadan oottidosona; 13 eti a ahaa Kanaane biitti efiidi, Mamire matan de7iya Maakipheela giyo gonggoluwan, Abrahaami Hiitiyaa

Efiroonappe mooguwau shammido gadiyan a moogidosona. [14] Yooseefi ba aawaa moogi-
doogaappe guyyiyan, ba ishanttuuranne a aawaa mooganau aara biida hara asatu
ubbatuura Gibxxe simmiis.

Yooseefi Ba Ishantta Woppissiis

[15] Eta aawai haiqqiichchidoogaa be7idi, Yooseefa ishantti bantta giddon, "Ooni erii
Yooseefi nuna ba uluwan morkkikkonne nuuni ayyo oottido iitabaa ubbaassi halo kessana
koyikko, nuuni waananee?" yaagidosona. [16] Hegaa gishshau Yooseefakko hagaa mala
kiitaa kiittidosona; "Ne aawai haiqqanaappe kase; [17] 'Intte Yooseefa, "Neeni ne ishanttu
nagaraanne eti nena naaqqido iita naaquwaa hayyanaa atto yaaga" yaagiis giidi odite'
yaagiis. Hegaa gishshau ha77i hayyanaa, nu nagaraa, ne aawaa Xoossaa ashkkaratu
nagaraa atto yaaga" yaagidosona. Kiitai baakko gakkido wode, Yooseefi yeekkiis.
[18] Hegaappe guyyiyan a ishantti bantta huuphen akko yiidi, a sinttan gufannidi, "Nuuni
ne ailleta" yaagidosona.
[19] SHin Yooseefi eta, "Yayyoppite; tana intteyyo Xoossaa giidetiiyye? [20] Intte taayyo
iitanau oottideta; shin hachchiigaadan daro asai haiqqennan attana mala, Xoossai
lo77otettau hagaa oottiis. [21] Hegaa gishshau simmi intte yayyoppite; taani inttenanne
intte naata mizana" yaagidi, i eta minttettidi keha qaalaa haasayiis.

Yooseefa Haiquwaa

[22] Yooseefi ba aawaa so asa ubbaara Gibxxen gam77iis; i xeetanne tammu laittaa de7iis;
[23] Efireema naata, heezzantta yeletaa be7iis; qassi Minaase na7aa Maakiira naatanne i ba
naata oottiis.
[24] Hegaappe guyyiyan Yooseefi ba ishantta, "Taani haiqqana hanais; shin Xoossai
inttena maaddanau tumu xomoosana; i inttena ha biittaappe kessidi, Abrahaamayyo,
Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immana giidi caaqqido biittaa efaana" yaagiis. [25] Yooseefi
Israa7eela naata, "Xoossai inttena maaddanau tumu xomoosiyo wode, intte ta meqettaa
ha biittaappe pude ekkidi biite" yaagidi caaqissiis.
[26] Yooseefi xeetanne tammu laittaa de7idi haiqqiis; haiqqin, eti shittuwan a ahaa tiyidi
melissidoogaappe guyyiyan, Gibxxe biittan saaxiniyan yeggidosona.

Kessaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

Kessaabai odiyoogee Israa7eela asai ailletettan de7ido Gibxxe biittaappe kiyido hanotaabaa. Ha maxaafaassi heezzu waanna waanna kifileti de7oosona.

1 Ibraaweti ailletettaappe kiyidoogaanne Siinaa Deriyaa eti biido beettaabaa odees.
2 Xoossai ba asaara maachchaa maacettidobaa, iitaanne kehaa shaakkidi erissiya higgeta, asai aqiyo higgetanne ammano higgeta i etau immidobaa odees.
3 Israa7eela asaassi, qeesetu oosuwaassinne Xoossaassi goinniyo goinuwaassi imettida higgetubaa yootees.

Ubbabaappe aattidi ha maxaafai Xoossai ailletettan de7iya ba asaa kessi simmidi, eti wodenau hidootai de7iyo asaa gidanaadan, i eta waati oottidaakko odees.

Ha maxaafan dariya bagga taarikiyaa godaa gididi shiiqida asi ba asaa Gibxxeppe kessana mala, Xoossai doorido Muusa. Maxaafaa giddon daroppe erettida miraafee tammu azazoti xaafettido laatamantto miraafiyaa.

Israa7eela Asata Gibxxe Biittan Gakkida Naaqotanne Qohota

1 Yaaqoobaara Gibxxe gelida Israa7eela attuma naatu sunttai hagaappe kaallidi xaafettiis; eti ubbaikka bantta so asaa ekki gelidosona. 2 Hegeetinne: Roobeela, Simoona, Leewa,
Yihudaa, 3 Yisaakoora, Zaabiloona, Biniyaama, 4 Daana, Nifttaaleema, Gaadanne Aseera.
5 Yaaqooba zerettati muleera laappun tamma; Yooseefi kasekka Gibxxe bi uttiis. 6 Yooseefi,
a ishanttinne he yeleta ubbai haiqqiis; 7 shin Israa7eela zerettai aifidosonanne keehi
daridosona; he biittaa kumana gakkanaassi eti keehi corattidosona.

8 Hegaappe guyyiyan, Yooseefa erenna ooratta kawoi Gibxxe biittan denddiis. 9 I ba
asaa, "Be7ite; ha Israa7eelati nuuppe keehi corattidosona. 10 Haayite, ane nuuni eta hiillan
oiqqoos; hinna xayikko eti kaseegaappe yaa darana. Geelladan oli denddikko, eti nu
morkketuura gaittidi, nuna olananne biittaa yeggidi baana" yaagiis. 11 Hegaa gishshau,
deexo oosuwan eta tuggayana mala, eta bolli meqetti bainna kaabbota sunttidosona. Eti
kawuwaayyo Piitoomanne Raamisa giyo aibakko minjjiyo katamata keexxidosona. 12 SHin
Gibxxeti eta un77uwaa dariyo wode, eti darii yelettidosonanne biittaa gakkidosona. Hegaa
gishshau, Gibxxeti Israa7eelatau yayyidosona; 13 yayyidi etau biittaa goggidi ootissidosona.
14 Wolqqaama oosuwan, siminttuwaaninne xuubiyaa meruwan, qassi shooqan oottiyo
ubba qommo oosuwan, eta de7uwaa camettidosona; bantta daafurssiya ooso ubbaa qareti
bainnan eta ootissidosona.

15 Gibxxe kawoi Ibraawe maccaasata maaretissiya Xippaaronne Puuho giyo naa77u
maccaasata hagaadan yaagiis; 16 "Ibraawe maccaasati yeliyo wode intte maaretissiiddi,
yelettidabi attuma na7a gidikko, worite; shin macca na7a gidikko paxa aggite" yaagiis.
17 SHin maaretissiyaageeti Xoossau yayyidi, Gibxxe kawoi eta azazidoogaadan oottibookkona. Eti attuma naata paxa ashshidosona. 18 Hegaappe guyyiyan Gibxxe kawoi he
maaretissiyaageeta xeesidi, "Intte aissi hagaadan oottidetii? Attuma naata aissi paxa aggi
bayidetii?" yaagidi eta oichchiis.

19 Oichchin maaretissiyaageeti zaaridi, "Ibraawe maccaasati Gibxxe maccaasatu mala
gidokkona; eti mino gidiyo gishshau, maaretissiyaageeti gakkanaappe kasetidi yeliichchoosona" yaagidosona.

20 Hegaa gishshau, Xoossai maaretissiyaageetussi kehiis. Asaa qoodaikka gujji gujjidi
biidi, kaseegaappe yaa corattiis. 21 Qassi maaretissiyaageeti Xoossau yayyido gishshau,
Xoossai etau eta huuphessi so asaa immiis. 22 Hegaappe guyyiyan kawoi ba asaa ubbaa,
"Ibraawetuppe yelettiya attuma na7a ubbaa Naile SHaafaa haattan olite; shin macca na7i
yelettikko, paxa aggi bayite" yaagidi azaziis.

2

Muusee Yelettidobaa

1 He wode issi Leewa qommo gidiya bitanee Leewa maccaasa issinniyo ekkiis; 2 ekkin
a abbe ixettada attuma na7aa yelaasu. Na7ai meraa lo77o na7a gidiyoogaa a be7ada,
heezzu agina qosaasu. 3 SHin a hegaappe daruwaa qosanau danddayennaagaa erada,
ceeccaappe keeshiyaa ayyo daddaasu; daddada renjjiyaaninne shidan meeshada, na7aa
a giddon wottaasu; wottada Naile SHaafaa giyo haattaa doonan maqqaa giddon wottaasu.
4 A michchiyaa i haniyoobaa be7anau haahuwan eqqaasu.
5 Gibxxe kawuwaa na7iyaa bollaa meecettanau Naile SHaafaa giyo shaafaa wodhdhaasu;
i macca ashkkaratinne haattaa doonan yaa haa hemettoosona; a keeshiyaa maqqaa giddon
be7ada, baada ekkada yaana mala ba ashkkariyo kiittaasu; 6 keeshiyaa pogada, he guutta
na7aa be7aasu. Be7iyo wode i yeekkees; yeekkin a ayyo qarettaasu; a, "Hagee Ibraawetu
guutta naatuppe issuwaa" yaagaasu.
7 He wode a michchiyaa kawuwaa na7iyo, "Neeyyo ha na7aa xanttanau Ibraawe
maccaasa issinno ehaanau boo?" yaagada oichchaasu.
8 Yaagin a, "Ee, ba" yaagaasu. Yaagin na7iyaa baada, he na7aa aayyiyo ehaasu.
9 Kawuwaa na7iyaa he maccaasiyo, "Ha na7aa efaada, taayyo xanttashsha; taani neeyyo
damoozaa qanxxana" yaagaasu. Yaagin maccaasiyaa na7aa efaada, xanttaasu. 10 Na7ai
diccin, kawuwaa na7eekko a ehaasu; i iyyo na7a gidiis; "Taani haattaappe a kessaas"
gaidda, a Muusa sunttaasu.

Muusee Midiyaama Biitti Baqatiis

11 Muusee diccidi gitaa gididi, issi gallassi ba asai de7iyoosaa biis; biidi eti deexo ooso oot-
tishin eta xeelliis. Gibxxe biittaa asa issoi a asatuppe, Ibraawetuppe issuwaa wadhdhishin
be7iis. 12 I yaa haa xeellin, ooninne bainnaagaa be7idi, he Gibxxe bitaniyaa woriis; woridi
shaaheeta giddon qottiis. 13 Wonttetta gallassi kiyidi, naa77u Ibraaweti warettiyaageeta
be7iis. Naaqqidaagaa i, "Neeni ne lagge gidiya Ibraawiyaa aissi dechchai?" yaagidi
oichchiis.
14 Oichchin he bitanee, "Nena nu bolli haariyaagaanne daanna ootti sunttidai oonee?
Neeni he Gibxxe bitaniyaa woridoogaadan, tanakka worana qoppaiyye?" yaagiis. Muusee
he wode, "Taani oottidobai erettiichchiis" yaagi qoppidi yayyiis.
15 Kawoi hagaa siyido wode, Muusa woranau koyiis; shin Muusee kawuwaappe baqatidi,
Midiyaama biittan de7anau biis; biidi haatta ollaa doonan uttiis.
16 He wode Midiyaama qeese issuwaayyo laappun macca naati de7oosona; eti bantta
aawaa dorssata haattaa ushshanau wonggiriyan haattaa duuqqi kunttanau yiidosona.
17 Henttanchchati yiidi macca naata yedettidosona; shin Muusee denddi eqqidi, eta
ashshiisinne eta dorssata haattaa ushshiis.
18 Eti bantta aawaa Yatirokko[1] yiido wode, "Hachchi waani eesuwan yiidetii?" yaagidi
oichchiis.
19 Oichchin eti zaaridi, "Gibxxe biittaa asa issoi nuna henttanchchatuppe ashshiis; i
nuuyyo haattaakka duuqqidi dorssaa wudiyaa ushshiis" yaagidosona.
20 Yaagin i ba macca naata, "Yaatin i awan de7ii? Intte he bitaniyaa aissi aggi bayidetii?
Ane a xeesidi, miyoobaa shoobbite" yaagiis.
21 Muusee he bitaniyaara yan de7anau maayiis; bitaneekka ba na7iyo Xippaaro
Muuseyyo machcho oottidi immiis. 22 Xippaara attuma na7aa yelin, Muusee a, "Taani asa
biittan bete gidaas" yaagiiddi, Gershshooma sunttiis.
23 Daro laittaappe guyyiyan, Gibxxe kawoi haiqqiis. Israa7eelati bantta ailletettaappe
oolidosonanne waassidosona; bantta ailletettaappe eti waassido waasoi pude Xoossaakko
gakkiis. 24 Xoossai eta ooliyaa siyidi, i Abrahaamaara, Yisaaqaaranne Yaaqoobaara
maacetto maachchaa hassayiis. 25 Hegaa gishshau, Xoossai Israa7eelata xeellidi etau
qoppiis.

---

1 2:18 Yatiroi Muuse bolluwaa; ayyo hara sunttai Ra7u7eela.

3

Muusanne Eexxiya Buuraa

1 Issi wode Muusee Midiyaama biittaa qeesiyaa, ba bolluwaa Yatiro dorssata heemmees;
i he wudiyaa laaggi ekkidi bazzuwau gaxaa gakkanaashin efiis; efiidi Xoossaa deriyaa,
Siinaa Deriyaa gakkiis. 2 He sohuwan GODAA kiitanchchai buuran, eexxiya tama lacuwaa
giddon ayyo beettiis; buurai taman xuugettikkokka, tamai buuraa meennaagaa Muusee
be7iis. 3 Hegaa gishshau, Muusee, "Taani yaa baada, buurai aissi taman meetetten-
naakkonne ha oorattabaa ane be7ana" yaagidi qoppiis.
4 I be7anau yaa biidoogaa GODAI be7iis; be7idi Xoossai buuraa giddoppe a, "Muusee!
Muusee!" yaagidi xeesiis.
Xeesin Muusee, "Yee!" giidi koyiis.
5 Koyin Xoossai a, "Haa shiiqoppa. Neeni eqqido biittai geeshsha gidiyo gishshau, ne
tohuwan de7iya caammaa kessa" yaagiis. 6 Qassikka GODAI a, "Taani ne aawaa Xoossaa,
Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa" yaagiis. Yaagin Muusee
Xoossaa xeellanau yayyido gishshau, ba som77uwaa genttiis.
7 GODAI qassikka hagaadan yaagiis; "Taani Gibxxe biittan ta asai tuggatiyo tuggaa
geeshsha be7ada, eti bantta kaabbotuppe waassiyo waasuwaa siyada, taani eta waayiyaa
qoppaas. 8 Hegaa gishshau, taani eta Gibxxe biittaa asatu kushiyaappe ashshanaunne he
biittaappe eta kessada, aahonne lo77o biitti ehaanau wodhdhaas. He biittai maattainne
eessai goggiyo biitta; he biittan Kanaaneti, Hiiteti, Amooreti, Parzzeti, Hiiwetinne
Yaabuusati ha77i de7oosona. 9 Ha77i Israa7eelatu waasoi tana gakkiis; Gibxxe biittaa asati
eta naaqqiyo naaquwaanne taani be7aas; 10 hegaa gishshau, ha77i ba; ta asata, Israa7eelata
Gibxxeppe kessana mala, Gibxxe kawuwaakko taani nena kiittais" yaagiis.
11 SHin Muusee Xoossaa, "Kawuwaakko baanaunne Israa7eelata Gibxxeppe kessanau
taani oonee?" yaagiis.
12 Yaagin Xoossai a, "Taani nenaara gidana; qassi taani nena kiittidoogau malaatai hagaa:
neeni he asaa Gibxxeppe kessido wode, ha deriyaa bollan intte Xoossau goinnana" yaagiis.
13 Muusee Xoossaa, "Gido shin, taani Israa7eelatukko baada, eta, 'Intte aawatu Xoossai
tana inttekko kiittiis' yaagin, eti tana, 'A sunttai oonee?' yaagidi oichchikko, he wode taani
etayyo woiga yootanee?" yaagiis.
14 Xoossai Muusa, "Taani tanattennee; neeni Israa7eelatuyyo, 'Tanattennee inttekko
tana kiittiis' yaaga" yaagiis.
15 Xoossai Muusa qassi, "Neeni Israa7eelata, 'GODAI intte aawatu Xoossai, Abrahaama
Xoossai, Yisaaqa Xoossai, Yaaqooba Xoossai, i tana inttekko kiittiis' yaaga; hagee yele-
taappe yeletaa gakkanau taani hassayettanau merinau ta suntta.
16 "Ba; baada Israa7eela cimata shiishshada, 'GODAI intte aawatu Xoossai, Abrahaama,
Yisaaqanne Yaaqooba Xoossai taayyo qoncciis; qonccidi tana, "Taani inttena xomoosaas;
Gibxxen intte bolli aibi oosettidaakko taani be7aas. 17 Taani inttena Gibxxe biittaa
tuggaappe kessada, pude maattainne eessai goggiyo Kanaanetu, Hiitetu, Amooretu,
Parzzetu, Hiiwetunne Yaabuusatu biitti efaana ga uttaas" yaagiis' yaaga.
18 "Israa7eela cimati ne qaalaa siyana; hegaappe guyyiyan neeninne he cimati Gibxxe
kawuwaakko biidi a, 'GODAI, Ibraawetu Xoossai, nunaara gaittiis. Ha77i nuuni heezzu
gallassa ogiyaa bazzo hemetti biidi, GODAASSI, nu Xoossaassi, yarshshuwaa yarshshana
mala nuna yedda' yaagite. 19 SHin Wolqqaama kushee a wolqqan yedissana xayikko, Gibxxe
kawoi inttena yeddennaagaa taani erais. 20 Hegaa gishshau, taani ta kushiyaa yeddada, eta
giddon taani oottiyo ta malaatatu ubban Gibxxeta shocana. Hegaappe guyyiyan i inttena
yeddana.
21 "Qassi taani Gibxxetun ha asaa sabissana; yaatobare intte kiyiyo wode kushe mela
kiyekketa. 22 Ibraawe maccaasi ubbai ba Gibxxe shooreekkonne ba son de7iya Gibxxe
maccaasai oona gidinkka ikko biidi, bira miishshata, worqqa miishshatanne attuma
naatinne macca naati maayana maayota 'Immite' giidi oichchana. Hegaadan oottidi intte
Gibxxetu aquwaa bonqqana" yaagiis.

4

Xoossai Muusessi Gita Malaatata Oottiyo Wolqqaa Immiis

1 Muusee, “Eti tana ammanennan ixxikko, woikko taani odiyoogaa siyennan ixxidi,
‘GODAI neeyyo qonccibeenna’ giikko waanoo?” yaagidi zaariis.
2 Yaagin GODAI a, “He ne kushiyan de7iyaagee aibee?” yaagidi oichchiis.
Oichchin, “Xam77aa” yaagiis.
3 Yaagin GODAI a, “Ane a sa7an ola” yaagiis. Yaagin Muusee he gatimaa sa7an oliis;
olin shooshsha kiyiis; yaatin, Muusee appe woxxiis. 4 Hegaappe guyyiyan GODAI a,
“Ne kushiyaa yeddada, a goinaa oiqqa” yaagiis. Muusee yeddidi shooshshaa oiqqin,
shooshshai a kushiyan simmidi, gatimau laamettiis. 5 GODAI, “Hagee hanidoogee, ne
aawatu Xoossai, Abrahaama Xoossai, Yisaaqa Xoossainne Yaaqooba Xoossai neeyyo
qonccidoogaa eti ammananaassa” yaagiis.
6 Hegaappe guyyiyan GODAI a, “Ne kushiyaa ne shophphan naaqqa” yaagin, Muusee ba
kushiyaa shophphan naaqqiis; i kessiyo wode a kushee barottidi shachchaadan booxxiis.
7 GODAI a, “Ne kushiyaa ne shophphan zaarada naaqqa” yaagiis. Yaagin Muusee ba
kushiyaa ba shophphau zaari naaqqidi kessiyo wode, a kushee simmidi hinkko bollaa mala
gidiis.
8 Qassikka GODAI a, “Eti nena ammanennan ixxikkonne koiro malaataa ammanennan
ixxikko, naa77anttuwaa eti ammanana. 9 SHin eti Xoossi oottiyo ha naa77u malaatata
ammanana xayikko, woikko neeni odiyoogaa siyennan ixxikko, Naile SHaafaappe haattaa
ekkada, mela biittan gussa; neeni shaafaappe ekkido haattai biittan suutta gidana” yaagiis.
10 Yaagin Muusee GODAA, “Abeet Godau, taani hagaappe kasekka, woikko neeni ne
ashkkaraayyo haasayidoosappe simminkka taani biddaa danddayikke; taani leddani
haasayais; qassi ta inxxarssaikka lufa” yaagiis.
11 GODAI a, “Asaassi doonaa medhdhidaagee oonee? A duude, woikko tulle oottiyaagee
oonee? Xeelliyaagaanne qooqe oottiyai oonee? Tana GODAA gidikkinaayye? 12 Neeni
ha77i ba; taani nena haasayanau maaddana; neeni gaanabaanne taani nena tamaarissana”
yaagiis.
13 SHin Muusee GODAA, “Godau, hayyanaa, hagaa oottanau hara asa kiittarkkii!” yaagiis.
14 Hegaappe guyyiyan GODAI Muuseyyo keehi hanqqettidi a, “Leewa gidiya ne ishaa
Aaroonihoo? I lo77o haasayana danddayiyoogaa taani erais; ha77i i nenaara gaittanau
yiiddi ogiyaa bollan de7ees; i nena be7iyo wode a wozanai ufaittana. 15 Neeni, ‘Yaaga;
yaaga’ gaada ayyo odana; taani inttena naa77aakka haasayana maaddananne intte
oottanabaa tamaarissana. 16 I asaayyo ne gishshaa haasayana; hegeenne, i neeyyo doona
mala gidin, neeni ayyo Xoossa mala gidana giyoogaa. 17 SHin ooratta malaatata an
oottanau, neeni ha gatimaa ekkada ba” yaagiis.

Muusee Gibxxe Simmiis

18 Hegaappe guyyiyan Muusee ba bolluwaa Yatirokko simmi biidi, “Hanno gakkanaassi
paxa de7iya asi de7ikko be7anau, taani guyye ta asaakko Gibxxe boo?” yaagiis. Yaagin
Yatiroi Muusa, “Ee ba; saro gakka” yaagiis.
19 Muusee Midiyaama biittan de7ishin GODAI a, “Nena woranau koyida asati ubbai
haiqqiichchido gishshau, guyye Gibxxe biitti simmada ba” yaagiis. 20 Yaagin Muusee
ba keettaayyiyoonne ba attuma naata hariyaa togissi ekkidi, guyye Gibxxe simettaa
doommiis; Muusee Xoossaa gatimaa ba kushiyan oiqqidi biis.
21 GODAI Muusa, “Neeni Gibxxe simmada biyo wode, taani neeyyo immido wolqqan
neeni oottana malaatata ubbaa Gibxxe kawuwaa sinttan neeni oottanaagaa baloppa.
Yaaninkka asaa i yeddenna mala, taani a wozanaa dammissana. 22 He wode taani GODAI
giyoobaa kawuwaassi hagaadan yaagada oda; ‘ “Israa7eeli ta baira na7aa. 23 I taayyo
goinnana mala, ta na7aa neeni yeddana mala, taani neeyyo yootaas; shin neeni a
yeddennan ixxadasa; hegaa gishshau, taani ne baira attuma na7aa worana” yaagees’
yaagada oda” yaagiis.

[24] Ogiyan shemppiyoosan GODAI Muuseera gaittiis; gaittidi a worana haniis. [25] A
keettaayyiyaa Xippaara saluwaa ekkada, ba na7aa qaxxaraasu. Qaxxarada he shoohuwan
Muuse tohuwaa bochchaasu. A Muusa, "Neeni taayyo tumu suutta bullachchaawaa"
yaagaasu. [26] GODAI hegaa gishshau a worennan aggiis. He wode qaxxaraa malaatanau
a, "Neeni taayyo suutta bullachchaawaa" yaagaasu.
[27] GODAI Aaroona, "Neeni Muuseera gaittanau bazzo ba" yaagiis. Yaagin i biidi,
Muuseera Xoossaa deriyan gaittidi a yeriis. [28] Hegaappe guyyiyan Muusee GODAI ba bolli
kiittido qaala ubbaanne oottana mala, bana azazido ooratta malaatatubaa ubbaa Aaroon-
ayyo yootiis. [29] Muuseenne Aarooni biidi, Israa7eelatu cimata ubbaa shiishshidosona.
[30] SHiishshin Aarooni GODAI Muuseyyo yootido qaala ubbaa etayyo odiis. Qassi Muusee
malaatata he asaa sinttan oottiis. [31] Etikka ammanidosona. GODAI etau qoppidoogaanne
eta tuggaa be7idoogaa siyido wode, eti gufannidi goinnidosona.

5

Muuseenne Aarooni Gibxxe Kawuwaa Sintti SHiiqidosona

[1] Hegaappe guyyiyan Muuseenne Aarooni Gibxxe kawuwaakko yiidi a, "GODAI, Is-
raa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Ta asai taayyo bazzon baalaa bonchchana mala, eta
yedda' yaagees" yaagidosona.
[2] Yaagin kawoi, "Taani ayyo azazettada Israa7eela yeddanau he GODAI oonee? Taani
GODAA erikke; Israa7eelakka yeddikke" yaagiis.
[3] Hegaappe guyyiyan eti, "Ibraawetu Xoossai nunaara gaittiis. Ha77i nuuni GODAAYYO,
nu Xoossaayyo, yarshshuwaa yarshshanau heezzu gallassa ogiyaa bazzo giddo baanau
nuna yeddarkkii; hinna xayikko, i nuna boshan woikko olan worana" yaagidosona.
[4] SHin Gibxxe kawoi yaagiis; "Muusee! Aaroonaa! Asaa aissi oosuwaa diggeetii? Intte
oosuwau simmidi biite" yaagiis. [5] Kawoi he wode, "Be7ite, ha biittan asai corattiis; qassi
intte eta oosuwaa diggeeta" yaagiis.
[6] Kawoi he gallassi Gibxxetu kaabbotanne Israa7eelatu daguwaa sunttata azaziiddi,
[7] "Haroodeegaadan xuubiyaa oottiyo utulaa asaayyo ehi immoppite; eti utulaa banttau
bi biidi shiishshona; [8] shin eti qoodan kaseegaa keena xuubiyaa medhdhidi, sheedhd-
hanaadan azazite; he qoodaappe pacissoppite; aissi giikko, eti azalla; eti, 'Nuuni nu
Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshana mala, nuna yedda' yaagidi waassiyoogee hegaassa.
[9] Eti oosuwan sheekkana malanne worddo haasayaa siyennan aggana mala, etayyo
oosuwaa deexettite" yaagidi azaziis.
[10] Hegaappe guyyiyan, he kaabbotinne he sunttati kiyidi asaa, "Kawoi hagaadan yaagees;
'Simmi taani intteyyo mulekka utulaa immikke; [11] intte utulaa demmana danddayiy-
oosaappe intte huuphen shiishshite; shin intte sheedhdhiyo xuubiyaa qoodai mulekka
paccenna' yaagiis" yaagidosona. [12] Yaagin asai utulaassi haniyaabaa shiishshanau Gibxxe
biitta ubban laalettiis. [13] Gibxxetu kaabboti eta, "Intteyyo utulaa immiyo wode intte
hachchi hachchi oottiyoogaa keenaa oottite" yaagidi eta godatidosona. [14] Gibxxetu kaab-
boti Israa7eelatu daguwaa sunttata wadhdhidi, "Intte kase oottiyoogaa keena xuubiyaa
zino woikko hachchi aissi ootti wurssibeekketii?" yaagidi oichchidosona.
[15] Hegaappe guyyiyan Israa7eela sunttati biidi kawuwaayyo magannidosona; eti a,
"Neeni ne ashkkarata hagaadan aissi oottai? [16] Ne ashkkaratuyyo utulaa immokkona; shin,
'Xuubiyaa medhdhite' yaagoosona; yaagidi nuna ne ashkkarata wadhdhoosona; shin balai
ne asaa bollaana" yaagidosona.
[17] SHin kawoi eta, "Ha azallati! Intte azalla! Hegaa gishshau, intte zaari zaaridi, 'Nuuni
GODAAYYO yarshshana baanau nuna yedda' yaageeta. [18] Ha77i biite; biidi oottite; eti
intteyyo aiba utulakka immokkona; shin intte kaseegaa keena xuubiyaakka medhdheeta"
yaagiis.
[19] Israa7eelatu sunttati, "Intte hachchi hachchi medhdhiyo xuubiyaa qoodaa kasee-
gaappe pacissoppite" giido wode, eti metuwan gelidoogaa akeekidosona.

[20] Eti kawuwaa matappe kiyiiddi, Muuseenne Aarooni etaara gaittanau naagiyaageeta demmidosona. [21] Eti, “Inttena GODAI xeello! Intte bolli i pirddo! Intte nuna kawuwaaninne a oosanchchatun ixissideta; qassi eti nuna worana mala, bisuwaa eta kushiyan wottideta” yaagidosona.

Muusee GODAASSI Maganniis

[22] Muusee GODAAKKO simmidi, “Godau, neeni ha asaa bolli metuwaa aissi ehaadii? Neeni tana kiittidoi hagaassee? [23] Taani ne sunttan kawuwaayyo haasayanau biido wodeesappe doommin, i ha asaa bolli metuwaa ehiis. Qassi neenikka ne asaa mule ashshabaakka” yaagiis.

6

[1] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Taani Gibxxe kawuwaa oottanabaa neeni ha77i be7ana; ta wolqqaama kushiyaa gaasuwan i eta yeddana; ta wolqqaama kushiyaa gaasuwan i eta ba biittaappe laaggidi kessana” yaagiis.

Muuse Xeesettaabaa

[2] Xoossai qassikka Muusa, “Taani GODAA; [3] taani Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo Ubbaa Danddayiya Xoossaa gidada qonccaas; shin taani, ‘GODAA’ giyo ta sunttan, tanatettaa eta erissabeikke. [4] Qassi taani etayyo eti bete gididi de7ido Kanaane biittaa immanau ta maachchaa etaara maacettaas. [5] Qassikka Gibxxe asati ailleyiyo Israa7eelatu ooliyaa taani siyada, ta maachchaa hassayaas.

[6] “Hegaa gishshau, neeni Israa7eelata, ‘Taani GODAA; taani inttena Gibxxetu naaquwaappe kessana; taani inttena eta ailletettaappekka goqa kessana; qassi taani inttena ta gita wolqqaaninne hanttaara pirddan wozana. [7] Taani inttena ta huuphe asadan ekkananne taani intte Xoossaa gidana. He wode intte taani GODAA intte Xoossaa inttena Gibxxetu ailletettaappe kessidaagaa gidiyoogaa erana. [8] Qassi taani inttena Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immanau ta kushiyaa denttada caaqqido biittau ehaana; he biittaa taani intteyyo intte gade oottada immana; taani GODAA’ yaaga” yaagiis.

[9] Muusee hagaa Israa7eelatuyyo yootiis; shin eta heennai meqqido gaasuwaaninne meqetti bainna ailletettaa gaasuwan a qaalaa siyibookkona.

[10] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, [11] “Ba; baada Gibxxe kawuwaa, ‘Israa7eelata ne biittaappe kessada yedda’ yaagada yoota” yaagiis.

[12] SHin Muusee GODAA, “Israa7eelati tabaa siyennan ixxaappe attin, taani deddotiya inxxarssan haasayiyoogaa kawoi aissi siyii?” yaagiis.

[13] GODAI Muusanne Aaroona, “Biite; biidi, intte Israa7eela asaa Gibxxeppe kessana mala, taani inttena yeddidoogaa Israa7eela asaassinne Gibxxe kawuwaassi yootite” yaagidi azaziis.

Muusenne Aaroona Yeletaabaa

[14] Eta so asatu halaqati hageeta. Israa7eelayyo baira na7aa Roobeela attuma naati, Heenooka, Paalu, Hexiroonanne Karmma; hageeti Roobeela yarata.

[15] Simoona attuma naati, Yimu7eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, Xoohaaranne Kanaane biittaa maccaaseeppe yelettida SHaa7ula; hageeti usuppunati Simoona yarata.

[16] Leewa attuma naati bantta yeletaa maaraadan Gershshoona, Qahaatanne Maraara. Leewi xeetanne hasttamanne laappun laittaa de7iis.

[17] Gershshoona attuma naati bantta yaran yaran Liibinanne SHim77a geetettoosona.

[18] Qahaata attuma naati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne Uzzi7eela. Qahaati xeetanne hasttamanne heezzu laitta de7iis.

[19] Maraara attuma naati Maahilanne Musha giyoogeeta.

Bantta Yeletaa maaran Leewa yarati hageeta.

[20] Amiraami ba aawaa michchiyo Yokebeedo machchiis. A Aaroonanne Muusa ayyo yelaasu. Amiraami xeetanne hasttamanne laappun laittaa de7iis.

[21] Yixihaara attuma naati, Qoraaha, Nefeganne Ziikira.

22 Uzzi7eela attuma naati, Mishaa7eela, Elxxaafaananne Siitira.
23 Aarooni Aminadaaba na7iyo, Na7asoona michchiyo Elisheebo machchiis. Yaatin a
ayyo Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaamaara yelaasu.
24 Qore attuma naati, Asiira, Elqqaananne Abiyaasaafa; hageeti Qore yaratu maizza
aawata.
25 Aaroona na7ai El77aazari Puti7eela naatuppe issinno machchiis; a ayyo Piinihaasa
yelaasu.
Hageeti bantta yaran yaran Leewatu keettaa asaa halaqata.
26 GODAI, "Gibxxe biittaappe Israa7eelata eta citan citan kessite" yaagidoi ha Muusanne
ha Aaroona. 27 Israa7eelata Gibxxe biittaappe kessiyoogaa Gibxxe kawuwaassi haasayi-
daageeti eta. Hageeti he Muusanne he Aaroona. 28 GODAI Gibxxen Muuseyyo haasayido
wode a, 29 "Taani GODAA; taani neeyyo yootiyoobaa ubbaa neeni Gibxxe kawuwaayyo
yoota" yaagiis.
30 SHin Muusee GODAA, "Taani deddotiya inxxarssan haasayiyaagaa gidishin, kawoi
taani yootiyoobaa waati siyanee?" yaagiis.

7

1 Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, "Be7a; taani nena Gibxxe kawuwaayyo Xoossa mala
oottaas; ne ishai Aarooni ne hananabaa yootiyaagaa gidana; 2 taani nena azazido ubbaa
neeni ayyo yootaasa; ne ishaa Aarooni Israa7eelata ba biittaappe kessi yeddana mala,
kawuwaayyo yootees. 3 SHin taani kawuwaa wozanaa dammissana; taani Gibxxe biittan
ta ooratta malaataanne maalaalissiyaabaa darissada oottikkokka, 4 i intte yootiyoobaa
siyenna. He wode taani ta kushiyaa Gibxxetu bolli denttana; taani ta citaa, ta asaa
Israa7eela wolqqaama pirddan Gibxxeppe kessana. 5 Qassi Gibxxeti, taani ta kushiyaa
Gibxxe bolli denttada, Israa7eelata eta giddoppe kessido wode, taani GODAA gidiyoogaa
eti erana" yaagiis.
6 Muuseenne Aarooni likke GODAI eta azazidoogaadan oottidosona. 7 Eti kawuwaayyo
yootiyo wode, Muusee hosppun tammu laitta asa; Aarooni qassi hosppun tammanne
heezzu laitta asa.

Aaroona Gatimai SHooshsha Kiyiis

8 GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; 9 "Kawoi inttena, 'Xoossai oottiyo
malaataa tana bessite' giyo wode, neeni Aaroona, 'Ne gatimaa ekkada, kawuwaa sint-
tan ola' yaaga; yaatobare i shooshsha kiyana" yaagiis. 10 Yaagin Muuseenne Aarooni
kawuwaakko gelidosona; gelidi likke GODAI eta azazidoogaadan oottidosona; Aarooni
ba gatimaa kawuwaa sinttaaninne a oosanchchatu sinttan oliis; olin shooshsha kiyiis.
11 Hegaappe guyyiyan kawoi aadhdhida eranchchatanne bitanchchata xeesissiis; xeesissin
etikka, ha Gibxxetu shareechchoti bantta eeqan hegaadan oottidosona. 12 Eti ubbaikka
bantta gatimaa gatimaa olin, gatimati shooshsha kiyidosona; shin Aaroona gatimai
eta gatimata mitti bayiis. 13 Gidikkonne GODAI yootidoogaadankka kawuwaa wozanai
dammiis; i eta oduwaa siyennan ixxiis.

Haattai Suuttau Laamettiis

14 GODAI Muusa, "Kawuwaa wozanai dammiis; asaa i yeddennan ixxiis. 15 Kawoi haattau
biyo wode, guurada neeni akko ba; baada aara gaittanau neeni Naile SHaafaa doonan eqqa;
shooshshau laamettida gatimaa oiqqa ekkada ba. 16 Neeni a, 'GODAI, Ibraawetu Xoossai
nena, "Bazzuwan taayyo goinnana mala, ta asaa yedda" yaagidi, tana neekko kiittiis; shin
hanno gakkanaashin neeni siyabaakka. 17 GODAI, "Taani GODAA gidiyoogaa neeni hagan
erana" yaagees. Taani Naile SHaafaa haattaa ta kushiyan de7iya gatiman shocana; shocin
haattai suuttau laamettana. 18 Naile SHaafaa moleekka haiqqana; shaafaikka xinqqana;
Gibxxeti he shaafaa haattaa uyanau danddayokkona' yaagada oda" yaagiis.
19 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Neeni Aaroona, 'Ne gatimaa oiqqada Gibxxe haattatu
bolli, shaafatu bolli, zara haattatu bolli, dalbbanttatu bollinne haattaa dagayiyoobatu
ubbaa bolli ne kushiyaa micca' yaaga; i miccin eti suuttau laamettana; Gibxxe biitta ubban,

harai attin, mittaappenne shuchchaappe woocidi kessido haattaa tigiyo miishshatu ubban suutti kumana" yaagiis.

[20] Muuseenne Aarooni GODAI azazidoogaadan oottidosona. Kawuwaa sinttaaninne a sunttatu sinttan i ba gatimaa denttidi, abbaa haattaa shociis; shocin haatta ubbai suuttau laamettiis. [21] He abbaa haattaa giddon de7iya moleti haiqqidosona; shaafaa haattai keehi zeeqqido gishshau, Gibxxe asai uyanau danddayibeenna. Gibxxen mule ubbasan suuttai kumiis. [22] SHin Gibxxe shareechchoti bantta eeqan hegaadan oottidosona; GODAI yootidoogaadankka kawuwaa wozanai dammin, Muuseenne Aarooni odidoogaa siyennan ixxiis. [23] Hegaappe guyyiyan kawoi hagau ainne hirggennan ba soo simmidi biis. [24] Gibxxe asai ubbai Naile SHaafaa haattaa uyanau danddayibeenna gishshau, uyiyo haatta demmanau Naile SHaafaa lanqqiyan ollaa bookkidosona.

[25] GODAI haattaa shocoosappe laappun gallassa gidiis.

8

SHodhdhiyaa

[1] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, "Ba; Gibxxe kawuwaakko baada, 'GODAI hagaadan yaagees; "Taayyo goinnana mala, ta asaa yedda. [2] Neeni eta yeddennan ixxikko, taani ne biitta ubban shodhdhiyaa boshaa yeddana. [3] Naile SHaafan shodhdhee shohattana. Eti shohatti kiyidi ne soo, ne siirixaa, ne arssaa giddo, ne sunttatu keettaa giddo gelana; ne asaa bolli kiyana; ne coociyaanne ne munaqa keretun gelana. [4] SHodhdheti ne bolli, ne asaa bollinne ne sunttatu ubbaa bolli kiyana" yaagees' yaagada oda" yaagiis.

[5] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, "Neeni Aaroona, 'Ne gatimaa oiqqada, shaafatu bolli, zara haattatu bollinne dalbbanttatu bolli ne kushiyaa micca; miccada shodhdheti Gibxxe biittaa bollan kiyanaadan ootta' yaagada yoota" yaagiis.

[6] Yaagin Aarooni Gibxxe haattatu bolli ba kushiyaa micciis; miccin shodhdheti kiyidi, Gibxxe biittaa maayidosona. [7] SHin shareechchotikka bantta eeqan hegaadan oottidosona; etikka Gibxxe biittan shodhdhee kiyanaadan oottidosona.

[8] Kawoi Muusanne Aaroona xeesissidi, "Ha shodhdheta taappenne ta asaappe diggana mala, GODAA intte woossite; yaanikko GODAASSI yarshshuwaa yarshshana mala, taani asaa yeddana" yaagiis.

[9] Yaagin Muusee kawuwaa, "SHodhdheti neeppenne ne sooppe xayana malanne Naile SHaafaa xalaalan attana mala, taani neeyyo, ne sunttatuyyoonne ne asaayyo woossana wodiyaa neeni keera" yaagiis.

[10] Yaagin kawoi, "Wontto" yaagiis.

Yaagin Muusee, "Nu GODAA Xoossaa malai ooninne bainnaagaa neeni erana mala, neeni giidoogaadan hanana. [11] He shodhdheti neeppe, ne keettaappe, ne sunttatuppenne ne asaappe xayana; eti Naile SHaafaa xalaalan attana" yaagiis.

[12] Muuseenne Aarooni kawuwaa matappe kiyidosona; kawuwaa bolli Muusee ehiido shodhdhetubaa Muusee GODAA woossiis. [13] Woossin GODAI Muusee oichchidoogaadan oottiis; shodhdheti son kareeninne dembban haiqqidosona. [14] Gibxxe asai eta shiishshi shiishshidi dooridosona; biittainne hegaa xinqquwan zeeqqiis. [15] SHin kawoi peeqaa demmido wode a wozanai dammiis; GODAI yootidoogaadankka, i Muuseenne Aarooni odido oduwaa siyennan ixxiis.

Cuuchchaa

[16] GODAI hegaappe guyyiyan, Muusa hagaadan yaagiis; "Neeni Aaroona, 'Ne gatimaa miccada, biittaa buhiyaa shoca' yaaga; shocin Gibxxe biitta ubban buhee cuuchcha kiyana" yaagiis. [17] Yaagin eti hegaadan oottidosona; Aarooni gatimaa oiqqidi ba kushiyaa micciis; ba gatiman biittaa buhiyaa shociis; shocin asaa, mehiyaanne do7aa bolli cuuchchai yi bayiis. Gibxxe biittan ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, buhe ubbai cuuchcha kiyiis. [18] SHareechchotikka bantta eeqan hegaadan oottanau mali be7idosona; shin danddayibookkona. Cuuchchai asaa bollan, mehiyaa bollaaninne do7aa bollan

kumiis. [19] SHareechchoti kawuwaa, “Hagee Xoossaa ooso” yaagidosona. SHin kawuwaa wozanai dammiis; GODAI giidoogaadankka, i eti odiyoobaa siyennan ixxiis.

Dukkiya Udunxxiyaa

[20] GODAI Muusa, “Guurada denddada, kawoi shaafaa biishin aara gaitta; gaittada neeni a, ‘GODAI yaagees; “Taayyo oottana mala, ta asaa yedda; [21] neeni ta asaa yeddennan ixxikko, taani ne bolli, ne sunttatu bolli, ne asaa bollinne ne keettatu giddo gawwiina udunxxiyaa yeddana; Gibxxetu keettaaninne eti de7iyo biitta ubban udunxxee kumana. [22] SHin he gallassi ta asai de7iyo Goshena biittan udunxxee gawwattennaadan taani teqqada, eta biittaa zaggana; taani GODAI, ha biittan de7iyoogaa neeni hegan erana. [23] Taani ta asaanne ne asaa zaggana; ha gita malaatai wontto hanana” yaagees’ yaagada oda” yaagiis.

[24] GODAI hegaappe guyyiyan, giidoogaadan oottiis; kawuwaa sooninne a sunttatu son daro gawwiina udunxxee yiis; yiidi Gibxxe biittaa ubbaa bashshiis.

[25] He wode kawoi Muusanne Aaroona xeesissidi, “Biite; ha biittan intte Xoossaassi yarshshite” yaagiis.

[26] SHin Muuse, “Hegee likke gidenna; nuuni GODAA nu Xoossaassi shiishshiyo yarshshoti Gibxxeta sheneyiyaabaa gidana; nuuni eta sheneyiya yarshshota eti xeellishin yarshshikko, eti nuna shuchchan caddokkonaa? [27] Nuuni GODAASSI, nu Xoossaassi, yarshshota shiishshanau i nuna azaziyoogaadan, heezzu gallassa ogiyaa bazzuwaa baana koshshees” yaagiis.

[28] Yaagin kawoi, “GODAASSI, intte Xoossaassi, intte bazzuwaa biidi yarshshana mala, taani inttena yeddana; shin intte haakkidi booppite; taayyo ha77i woossite” yaagiis.

[29] Muusee, “Taani ne matappe kiyosaarakka GODAA woossana; ha gawwiina udunxxee wontto kawuwaappe, a sunttatuppenne a asaappe kichchana. SHin GODAAYYO yarshshanau asaa yeddennan ixxanau kawoi nuna zaari cimmenna mala akeeko” yaagiis.

[30] Hegaappe guyyiyan Muusee kawuwaa matappe kiyidi, GODAA woossiis. [31] Woossin GODAI Muusee oichchidoogaadan oottiis; udunxxee kawuwaappe, a sunttatuppenne a asaappe issoinne attennan kichchiis. [32] SHin ha77ikka qassi kawuwaa wozanai dammin, asaa yeddennan ixxiis.

9

Mehiyaa Bolli Boshai Wodhdhiis

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; “Ba; Gibxxe kawuwaakko baada, ‘GODAI, Ibraawetu Xoossai nena, “Eti taayyo goinnana mala ta asaa yedda” yaagees. [2] Neeni yeddennan ixxada, eta oiqqa uttiyaabaa gidikko, [3] taani deriyan de7iya ne mehiyaa bolli, paratu bolli, haretu bolli, gaameelatu bolli, miizzatu bolli, dorssatu bollinne deeshshatu bolli hanttaara boshaa yeggana. [4] SHin taani GODAI Israa7eela mehetu gidduwaaninne Gibxxetu mehetu gidduwan zagaa medhdhana. Israa7eelatu mehiyaappe issoinne haiqqenna’ yaaga” yaagiis.

[5] GODAI wodiyaa keeridi, “Taani wontto hagaa ha biittaa bollan oottana” yaagiis. [6] Yaagidi wonttetta gallassi GODAI hegaa oottiis. Gibxxe asaa mehe ubbai haiqqiis; shin Israa7eela asaa mehiyaappe issoinne haiqqibeenna. [7] Kawoi ha yohuwaa paaccanau asa kiittidi, Israa7eelatu mehiyaappe, harai atto, issoinne haiqqibeennaagaa eriis. Gidikkonne kawuwaa wozanai dammidosaappe simmennan ixxin, asaa yeddennan diggiis.

Merkkuwaa

[8] GODAI hegaappe guyyiyan, Muusanne Aaroona, “Intte kushiyaa kunttidi coociyaappe bidinttaa kuuccite; kuuccidi Muusee kawoi xeellishin, hegaa pude carkkuwau laalo; [9] hegee Gibxxe biitta ubbaa bolli liiqo buhe gidana; Gibxxe biitta ubban asaa bollinne mehiyaa bolli giiyyiya merkkoi wodhdhana” yaagiis. [10] Yaagin eti coociyaappe bidinttaa ekkidi, kawuwaa sinttan eqqidosona; Muusee hegaa pude carkkuwan laalin, asaa bollinne mehiyaa bolli giiyiya merkkoi wodhdhi bayiis. [11] SHareechchotikka eta bollinne Gibxxe asaa ubbaa bolli wodhdhida merkkoi eesuwaa diggin, Muuse sinttan eqqanau danddayibookkona. [12] SHin

GODAI Muusessi giidoogaadankka, kawuwaa wozanaa dammissido gishshau, Muuseenne Aarooni yootiyoogaa kawoi siyennan ixxiis.

SHachchaa

13 Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Guuran denddada baada, kawuwaara gaitta;
gaittada a, ‘GODAI, Ibraawetu Xoossai nena, “Taayyo goinnana mala ta asaa yedda.
14 Hinna xayikko, ne bolli, ne sunttatu bollinne ne asaa bolli ta boshaayyo de7iya kumetta
wolqqaa taani kiittana; biittan sa7an ta mali bainnaagaa neeni hegan erana. 15 Taani
hannoode ta kushiyaa yeddada, nenanne ne asaa boshan ha sa7aa bollappe mulluccu
oottargganashin. 16 Taani nena ta wolqqaa bessanaunne ta sunttai sa7a ubbaa bollan
odettanau, hegau taani nena paxa wottaas. 17 Neeni ha77ikka otorettada, ta asaa yed-
dennan ixxadasa. 18 Hegaa gishshau, taani wontto hannoode Gibxxee Gibxxe gidoosappe
hachchi gakkanaassi mulekka wodhdhi erenna, keehippe gita shachchaa yeggana. 19 Ha77i
neeni ne mehiyaanne gaden neeyyo de7iyaabaa ubbaa eesuwan soo gelissanaadan azaza;
aissi giikko, soo geliichchennan biron gaden de7iya asa ubbaa bollinne mehe ubbaa bolli
shachchai wodhdhana; wodhdhin eti haiqqana” yaagees’ yaaga” yaagiis. 20 Kawuwaa
sunttatuppe GODAA qaalaayyo yayyidaageeti bantta ailletanne bantta mehiyaa eesotidi
soo gelissidosona. 21 SHin GODAA qaalaa karidaageeti bantta ailletanne bantta mehiyaa
gaden aggi bayidosona.

22 Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Gibxxe biitta ubbaa bollan: asa bolli, mehiyaa
bollinne Gibxxe goshshatun dicciyaabaa ubbaa bolli shachchai wodhdhanaadan, ne
kushiyaa saluwaa dentta” yaagiis. 23 Muusee ba gatimaa saluwaa zaaridi denttido wode,
GODAI dadaanne shachchaa yeddiis; wolqqanttainne duge sa7au wolqqammiis. GODAI
Gibxxe biittan shachchaa yaati bukissiis. 24 SHachchai wodhdhiis; wolqqanttai yaanne
haanne wolqqammiis; Gibxxe biittan kawoi kawotoosappe doommin, Gibxxe biitta ubban
wodhdhida shachcha ubbaappe hegee aadhdhiya iita shachcha. 25 He shachchai Gibxxe
biitta ubban gaden de7iya ubbabaa, asaakka mehiyaakka shociis; gaden mokkidabaa
ubbaa duge zaaridi diippiis; mitta ubbaa mentterettiis. 26 SHachchi wodhdhibeenna biitti
Israa7eelati uttido Goshena biittaa xalaala.

27 Kawoi kiittidi Muusanne Aaroona xeesissiis; xeesissidi, “Ha77i simmi, taani na-
garaa oottaas; GODAI tumanchcha; taaninne ta asai mooranchcha. 28 Nuuyyo dadainne
shachchai darido gishshau, GODAA woossite. Taani inttena yeddana; simmi hagaappe
sinttan intte hagan takkekketa” yaagiis.

29 Muusee a, “Taani ha katamaappe kiyido wode, taani woossanau ta kushiyaa GO-
DAAKKO miccana; yaatobare dadai aggana; qassi shachchaa worettainne attana; sa7ai
GODAABAA gidiyoogaa neeni hegan erana. 30 SHin neeninne ne sunttati GODAU Xoossau
ha77inne yayyennaagaa taani erais” yaagiis.

31 Talbbai ciyyido gishshaunne banggai tiyattido gishshau, talbbainne banggai
shachchan bayidosona. 32 SHin gistteenne qambbarai ka77iyo wodee biroona gidido
gishshau, eti shachchan bayibookkona.

33 Hegaappe guyyiyan Muusee kawuwaa achchappe denddidi, katamaappe gaxaa kiyiis.
Kiyidi ba kushiyaa GODAAKKO micciis; yaatin dadainne shachchai caggiis; iraikka biittaa
bollan duge tigettiyoogee eqqiis. 34 SHin kawoi irai, shachchainne dadai aggidoogaa be7ido
wode zaaridikka nagaraa oottiis; ikka a sunttatikka bantta wozanaa dammissidosona.
35 GODAI Muuse doonan haasayidoogaadankka kawuwaa wozanai dammin, Israa7eelata i
yeddennan ixxiis.

10

Booliyaa

1-2 Hegaappe guyyiyan Muusa GODAI hagaadan yaagiis; “Gibxxe kawuwaakko ba; aissi
giikko, taani Gibxxeta waata qaxxayidaakkonne ta gita malaataa eta giddon waata
oottidaakko intte intte naatussinne intte naatu naatussi yootana mala, qassi inttekka taani

GODAA gidiyoogaa erana mala, ta gita malaataa eta giddon oottanau a wozanaanne a
sunttatu wozanaa taani dammissa wottaas" yaagiis.
[3] Yaagin Muuseenne Aarooni kawuwaakko gelidi a, "GODAI, Ibraawetu Xoossai nena
hagaadan yaagees; 'Neeni taayyo azazettennan aude gakkanaassi ixxuutee? Taayyo
oottana mala ta asaa yedda. [4] Neeni eta yeddennan ixxikko, ne biittaa bolli taani wontto
booliyaa ehaana; [5] boolee ooninne biittaa demmanau danddayennaadan biittaa kammana.
Intteyyo shachchaappe attida guuttabaa, gaden dicciya mittaikka attennan ubbaa maana.
[6] Ne keettan ne sunttatu keettaaninne Gibxxe asaa ubbaa keettan eti kumana; hegee
ne aawati, woikko ne maizza aawati ha biittan uttoosappe hanno gakkanaassi mule
be7ibeennaba' yaagees" yaagidosona. Hegaappe guyyiyan Muusee kawuwaa sinttappe
kiyidi biis.
[7] Bin kawuwaa sunttati kawuwaa, "Ha bitanee nuuyyo aude gakkanaassi pire gidanee?
Eti GODAU, bantta Xoossau, goinnana mala, neeni asaa yedda; Gibxxe biittai bayidoogaa
neeni ha77inne akeekikkii?" yaagidosona.
[8] Hegaa gishshau, kawoi Muusanne Aaroona guyye zaarissidi, "Biite; GODAU, intte
Xoossau goinnite; shin biyaageeti oonee oonee?" yaagiis.
[9] Yaagin Muusee, "Nuuni nu guutta naatuuranne cimatuura, nu attuma naatuuranne
macca naatuura, nu dorssaa wudetuuranne miizzaa wudetuura issippe baana; aissi giikko,
nuuni biyoosan GODAA baalaa bonchchanau koshshees" yaagiis.
[10] Kawoi, "Taani inttena intte naatuuranne intte maccaasaara yeddiyaabaa gidikko,
GODAI inttena naaganau koshshees. SHin be7ite; intte intte wozanan iitabaa halchchi-
doogee qoncciyan erettees. [11] CHii, intte, 'Yedda' giiddi gam77idoogee attumaasaa gidiyo
gishshau, attumaasa xalaalai biite; biidi GODAAYYO goinnite" yaagiis. Hegaappe guyyiyan
Muusanne Aaroona kawuwaa sinttappe yedettidi kessidosona.
[12] GODAI Muusa, "Boolee Gibxxe biittan gau7anaadan, shachchaappe attidi gaden
dicciyaabaa ubbaa lim77i oottana mala, ne kushiyaa Gibxxe biittaa bollan micca" yaagiis.
[13] Yaagin Muusee ba gatimaa Gibxxe biittaa bollan miccin, GODAI arshsho bagga
carkkuwaa he gallassa ubbaanne he qamma ubbaa he biittaa bollan carkkissiis; wonttin
he carkkoi booliyaa ehiis. [14] Boolee Gibxxe biitta ubbaa bolli woraajjidi, biitta ubbasan
gau7idi uttiis. Hagaa keena boole boshi he biittan hagaappe kasenne hanibeenna; woikko
hagaappe sinttaunne zaarettidi hanenna. [15] Biittai karexxana gakkanau boolee biitta
ubbaa kammiis. He boolee shachchaappe attidi gaden dicciyaabaa ubbaanne mitta
bollan de7iya aife ubbaa lim77i oottiis. Yaatin mittaa bollan irxxa haitti, woikko gaden
ataakilttee Gibxxe biitta ubban aibinne attibeenna.
[16] Kawoi Muusanne Aaroona eesuwan xeesissidi, "GODAA intte Xoossaanne inttena taani
naaqqaas; [17] simmi intte taayyo ta nagaraa ha issitoo xalaalaayyo atto giite; ha woriya
boshaa taappe diggana mala, GODAA intte Xoossaa woossite" yaagiis.
[18] Muusee kawuwaa matappe kiyidi, GODAA woossiis. [19] Woossin GODAI he carkkuwaa
arggo bagga wolqqaama carkkuwau laammiis; laammin booliyaa tookki ekki efiidi, Zo7o
Abban yeggiis. Gibxxe biitta ubban issi booleenne attibeenna. [20] Gidikkonne, GODAI
kawuwaa wozanaa dammissido gishshau, Israa7eelata yeddennan ixxiis.

Sakkana Xumaa

[21] GODAI Muusa, "Gibxxe biittan asi bochchi be7anau danddayiyo keena xumai xumana
mala, ne kushiyaa saluwaa dentta" yaagiis. [22] Yaagin Muusee ba kushiyaa saluwaa denttiis;
Gibxxe biitta ubban heezzu gallassa kumettaa sakkana xumai xumiis. [23] He heezzu
gallassatun asi ooninne issoi issuwaa be7ennan, woikko ba sohuwaappe denddidi beennan
takkiis. SHin Israa7eelati de7iyoosan ubban etau poo7oi de7ees.
[24] Kawoi Muusa xeesissidi, "Biite; biidi GODAAYYO goinnite; intte maccaasaikka intte
naatikka inttenaara baanau danddayoosona. Intte dorssaa wudiyaanne intte miizzaa
wudiyaa xalaalaa yeggidi biite" yaagiis.
[25] SHin Muusee a, "Nuuni yarshshuwaanne xuuggidi yarshshiyo yarshshuwaa GO-
DAASSI, nu Xoossaassi, shiishshanau, mehiyaa nuuyyo immada yeddanau koshshees. [26] Nu

mehee ubbaikka nunaara baanau koshshees; qinccafile issoinne guyye attenna. GO-
DAASSI, nu Xoossaassi, goinniyo goinuwaassi he mehiyaappe dooridi ekkanau koshshees;
nuuni yaa gakkennan de7iiddi, mehiyaappe augaa augaa yarshshanaakko eranau dand-
dayokko" yaagiis.
27 SHin GODAI kawuwaa wozanaa dammissiis; dammissin i eta yeddanau koyibeenna.
28 Hegaappe guyyiyan kawoi Muusa, "Kichcha ta achchappe! Naa77antto ta sinttan lem77i
gaada nena era! Neeni ta aifiyaa, ta som77uwaa be7ido gallassaikka neeyyo haiqo" yaagiis.
29 Yaagin Muusee a, "Tumakka; neeni giidoogaadan taani nena naa77antto mulekka
be7ikke" yaagiis.

11

Bairatu Bolli Yiida Boshaa

1 Muussessi GODAI, "Taani Gibxxe kawuwaa bollinne a asaa bolli issi hara bosha
yeddana; hegaappe guyyiyan i inttena ha biittaappe kessi yeddana; kessiiddi i inttena
issoinne attennan ubbaakka yedettana. 2 Israa7eela asai, maccai attumai ba shoorotuppe
biraappenne worqqaappe oosettida miishshata oichchana mala, etau oda" yaagiis. 3 GODAI
Israa7eela asati Gibxxetu sinttan nashettanaadan oottiis. Qassi Muusee ba huuphenkka
Gibxxe biittan kawuwaa sunttatuuninne asan keehi daro bonchchettida asadan xeelettiis.
4 Muusee kawuwaa hagaadan yaagiis; "GODAI hagaadan yaagees; 'Qammau gina
shaahuwan taani Gibxxe gidduwaara kanttana; 5 Gibxxe biittan de7iya baira attuma
na7i ubbai, kawotaa araatan uttiya kawuwaa baira na7aappe doommidi, woxan gaac-
ciya ashkkaree baira na7aa gakkanaassinne baira yelettida meheekka attennan ubbai
haiqqana. 6 Gibxxe biitta ubban hagaappe kase baggan hanibeennanne sinttappekka
hanenna gita yeehoi yeehettana. 7 SHin Israa7eelatu gidduwan asa bolli woikko mehe
bolli kaninne boccenna' yaagees. He wode GODAI Gibxxe gidduwaaninne Israa7eela
gidduwan zagaa medhdhiyoogaa neeni erana. 8 Ha ne sunttati ubbai duge taakko yiidi,
ta sinttan gufannidi ziggana; ziggidi, 'Kiyada barkkii! Nena kaalliya asai ubbaikka
bo!' yaagana. Hegaappe guyyiyan taani baana" yaagiis. Hegaappe guyyiyan Muusee
hanqquwaa suulliiddi, kawuwaa sinttappe kiyidi biis.
9 Muussessi GODAI kase, "Ta maalaalissiyaabai Gibxxe biittan darana mala, kawoi intte
yootiyoogaa siyennan ixxana" yaagi wottiis. 10 Muuseenne Aarooni ha maalaalissiyaabata
ubbaa kawuwaa sinttan oottidosona; oottinkka GODAI kawuwaa wozanaa dammissiis;
yaanin i Israa7eelata ba biittaappe yeddennan ixxiis.

12

Haiquwaa Boshai Worennan Kanttiis

1 GODAI Gibxxe biittan Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; 2 "Ha aginai intteyyo
laittau koiro agina gido; 3 Israa7eela asau ubbau ha wogaa odite; ha aginai gelido
tammantta gallassan, issi asi ba so asau issi orgge dorssaa woikko issi orgge deeshshaa
ekko. 4 He keettaa asaa qoodai he dorssaa wurssi maanau guuxxikko, inne ayyo ubbaappe
matattiya shooroi bantta so asaa qoodona; qoodidi issi issi asi maanau danddayiyo keenaa
akeekidi, he mehiyaa shukkidi issippe moona. 5 Intte doori ekkiyo mehee yelettoosappe
issi laitta gididoogaa, a bollan aiba pacinne bainna attumaagaa gido bayin. Intte he
meheta dorssappe woikko deeshshappe ekkanau danddayeeta. 6 Ha aginaayyo tammanne
oiddantta gallassaa gakkanaassi eta heemmite; he gallassi omarssi lankkilankkiyaagan
Israa7eela maabaraa asai ubbai eta shukkana koshshees. 7 SHukkidi suuttaappe amari-
daagaa ekkidi, eti miyo keettau naa77u qosilettaanne qoriyaa tiyona; 8 ashuwaa he
gallassi qammikka taman xiixxi xiixxidi, cammiya bonccuwaaranne uukkido oittaara
mona. 9 Ashuwaa qayye woikko doissidi mooppite; huuphiyaakka gedetakka qantta giddo
ashuwaakka ubbaa xiixxidi miite; 10 he ashuwaappe sa7ai wonttana gakkanaassi ainne
ashshoppite; wonttana gakkanaassi amaridaagee attikko, hegaa xuugganau koshshees.
11 Muussaa miiddi, ogiyaassi giigiya maayuwaa maayidi, intte caammaa intte tohuwan

wottidi, intte gatimaa intte kushiyan oiqqidi meeta. Eesuwan eesuwan miite; hagee GODAA Paasikaa.

12 "Taani he gallassi qammi Gibxxeera kanttana; kanttaidda baira yelettida ubbaa, asaakka mehiyaakka worana; Gibxxe eeqatu ubbaa bollikka taani pirddana; taani GODAAT-TENNE. 13 He suuttai intte de7iyo keettata erissiya malaata gidana. Taani he suuttaa be7iyo wode, inttena aggada aadhdhana; taani Gibxxe biittaa boshan shociyo wode, inttena aiba boshikka bochchenna.

14 "Ha gallassai intteyyo hassayi hassayi bonchchiyo gallassa gido; intte yeletai ubbai GODAA baalaa bonchchite; hagaa woga oottidi merinau bonchchite.

Oittaa Baalaa

15 "Laappun gallassai gakkanau irshshuwaa yeggibeenna oittaa miite; shin koiro gallassi irshshuwaa intte sooppe diggite. He koiro gallassaappe doommidi laappuntta gallassi gakkanaassi, irshshuwaara de7iya oitta miya asi Israa7eela asaa giddoppe duuxxidi xayo. 16 Koiro gallassi geeshsha yaa7aa shiiqite; hara geeshsha yaa7aa qassi laappuntta gallassan shiiqite; asai ubbai maanau quma kattanaappe attin, ha gallassatu ubban ainne oottoppite; intte oottanabi hegaa xalaala.

17 "Oittaa Baalaa bonchchite; aissi giikko, taani intte citaa Gibxxe biittaappe kessidoi he gallassa. He gallassaa, yeletaappe yeletaa gakkanaashin kantti kiyiya woga oottidi bonchchite. 18 Koiro aginan, he aginaayyo tammanne oiddantta gallassa omarssaappe doommidi, laatamanne isiinintta omarssa gakkanaassi irshshoi gelibeenna oittaa miite. 19 Laappun gallassa gakkanau irshshoi intte son beettoppo; irshshoi gelidobaa miya asi bete gidin woikko he biitta asa gidin, he aawu Israa7eela maabaraa giddoppe bohetto. 20 Irshshoi gelidobaa aibanne mooppite; intte de7iyoosan awankka irshshoi gelibeenna oittaa maanau koshshees" yaagiis.

Koiro Paasikaa

21 Hegaappe guyyiyan Muusee Israa7eela cimata ubbaa xeesissidi eta hagaadan yaagiis; "Intte sohuwaarakka biidi, intte so asaassi Paasikau orgge dorssaa woikko orgge deeshshaa shukkite. 22 Hiisoophphiyaa giyo mittaa haittaappe dankki ekkidi, keriyan de7iya suuttan naaqqi kessidi, he suuttaa naa77u qosilettatanne qoriyaa tiyite; intteppe issi asinne sa7ai wonttana gakkanaassi ba keettaa penggeppe kare kiyoppo. 23 GODAI Gibxxeta shoci woranau he biittaara kanttiyo wode, suuttaa qoriyaaninne naa77u qosilettatun be7ana; be7idi kareera aadhdhi bayana; xaissiyaagee intte soo gelidi, inttena worennaadan a intte soo gelissenna.

24 "Intte ha azazuwaa intteyyoonne intte zerettaayyo merinau woga oottidi azazettite. 25 GODAI kase immana giidoogaadan i immiyo biittaa intte geliyo wode, ha wogaa naagite. 26 Intte naati inttena, 'Ha bonchcho baalaa birshshettai aibee?' yaagidi oichchiyo wode, 27 intte eta, 'Hagee GODAA bonchchanau yarshshiyo Paasikaa yarshshuwaa; aissi giikko, GODAI Gibxxe biittan Israa7eela asaa keettaa aggi aadhdhidi biidi, Gibxxeta woriiddi, nuna ashshido gishshataassa' yaagite" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan asai gulbbatidi goinniis. 28 Israa7eelati GODAI Muusanne Aaroona azazidoogaadan oottidosona.

Gibxxetu Bairati Haiqqi Wurobaa

29 Qammau gina shaahuwan GODAI Gibxxen baira yelettida ubbaa, kawotaa araatan uttida kawuwaa baira na7aappe doommidi, qasho keettan de7iya omoodettidaageetu baira na7aa gakkanaassi, qassi baira yelettida mehiyaa ubbaa dippi oottiis. 30 Kawoi, a sunttati ubbainne Gibxxe biittaa asai ubbai qammi denddidosona. Gibxxe biittan asi haiqqibeenna keetti mulekka bainna gishshau, asai qaalaa xoqqu oottidi gita yeehuwaa yeekkiis. 31 He gallassa qammikka kawoi Muusanne Aaroona xeesidi, "Denddite! Int-tekka Israa7eela asaikka ta asaa gidduwaappe kiyite! Biidi intte oichchidoogaadankka GODAAYYO goinnite! 32 Intte giidoogaadankka intte dorssaa wudiyaanne intte mehiyaa wudiyaa ekkidi biite! Qassi tanakka anjjite" yaagiis.

[33] Gibxxe asai Israa7eelati biittaappe eesuwan kiyana mala dirbbissidosona. Aissi
giikko, eti, “Hinna xayikko, nuuni ubbaikka wuroos” yaagidosona. [34] Hegaa gishshau,
Israa7eela asati bantta irshshoi gelibeenna munaqaa munaqa keriyan kunttidi, bantta
maayuwan xaaxidi, bantta hashiyan tookkidosona. [35] Israa7eelati Muusee eta azazi-
doogaadan, Gibxxeta bira miishshata, worqqa miishshatanne maayuwaa, “Immite” giidi
oichchidosona. [36] GODAI Gibxxetu sinttan he asai sabettanaadan oottin, Gibxxeti eti
oichchidobaa immidosona. Hegaadan yaatidi eti Gibxxe asatu aquwaa bonqqi ekkidi
biidosona.

Israa7eelati Gibxxeppe Kiyidosona

[37] Israa7eelati Raamisa giyo katamaappe denddidi Sukkota giyo sohuwaa tohuwan
hemettidi biidosona. Asai naatanne maccaasaa gujjennan qoodin, usuppun xeetu sha7a.
[38] Qassi etaara hara daro asai, daro meheenne dorssaa deeshshaa wudee laagettidi biis.
[39] Gibxxeppe eti ekkidi kiyido munaqaa irshshoi gelibeennaagaa oittaa uukkidosona; aissi
giikko, eti Gibxxeppe dirbban kiyidosona; banttau shinqqe kattanaukka, munaqi denddin
uukkanaukka eta gattibeenna.

[40] Israa7eelati Gibxxe biittan de7ido laittai oiddu xeetanne hasttama. [41] He oiddu
xeetanne hasttamu laittai wuriyo he wurssetta gallassan, GODAA asai ubbai Gibxxe
biittaappe kiyiis. [42] GODAI ba asaa naagidi, Gibxxe biittaappe kessiyo wode sa7ai qamma;
he qammai yeletaappe yeletaa gakkanaassi, Israa7eela asai beegottidi naagiiddi aqiyo,
GODAAYYO dummatida qamma.

Paasikaa Gallassaa Bonchchiyo Wogaa

[43] GODAI Muusanne Aaroona, “Paasikaa gallassaa bonchchiyo wogai hageeho; bete asi
appe mulekka mooppo. [44] Intte miishshan shammido aillee intte a qaxxaridoogaappe
guyyiyan appe mo. [45] SHin ha77issau inttenaara takkiya imattinne kera oottiya imatti appe
mooppo.

[46] “Ha Paasikaa intte issi keettan miite; intte he ashuwaappe aibanne kare kessop-
pite. Meqettatuppe issuwaanne menttoppite. [47] Israa7eela maabarai ubbai Paasikaa
bonchchanau koshshees.

[48] “Beti yiidi intte giddon de7iya asi GODAA Paasikaa bonchchanau koyikko, ba so
attuma asa ubbaara qaxxaretto. Hegaappe guyyiyan i he biittan yelettida asadan shiiqidi,
Paasikaa bonchchanau danddayees. SHin qaxxarettibeenna asi mulekka appe mooppo.
[49] Intte biittan yelettidaagaukka intte giddon bete gididi de7iyaagaukka he wogai issuwaa”
yaagiis.

[50] Yaagin Israa7eelati ubbai GODAI Muusanne Aaroona azazidoogaadankka oottidosona.
[51] He gallassikka GODAI Israa7eelata eta citan citan Gibxxe biittaappe kessiis.

13

Baira Yelettida Ubbai GODAASSI Dummatiis

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] “Baira yelettida attuma ubbaa taayyo dummaya.
Israa7eela asaa giddon uloppe yelettida bairi ubbi, mehiyaa gidin asaa gidin, ubbaikka
tabaa” yaagiis.

[3] Hegaappe guyyiyan Muusee asaa, “Gibxxeppe, ailletettaa biittaappe intte kiyido
gallassaa, ha gallassaa hassayite; aissi giikko, GODAI ba wolqqaama kushiyan inttena
kessiis; hegaa gishshau, irshshoi gelidobaa aibanne mooppite. [4] Intte hachchi Abiiba
aginan kiyeeta. [5] GODAI Kanaanetu, Hiitetu, Amooretu, Hiiwetunne Yaabuusatu biittaa
inttena gattiyo wode, intte ha bonchcho gallassaa ha aginaa bonchcheeta. He biittai
GODAI inttessi immana mala, kase intte aawatussi caaqqi wottido biittaa. He biittai
maattainne eessai goggiyo biittaa. [6] Intte laappun gallassi irshshoi yegettibeenna oittaa
maana; laappuntta gallassai GODAA baalaa gidana. [7] He laappun gallassatun irshshoi
yegettibeenna oittaa intte maana; intte giddon irshshoora de7iyaabi aibinne beettoppo;
ne biittaa zawan awaaninne irshshoi beettoppo.

[8] "He gallassi neeni ne na7aayyo, 'Taani hagaa oottiyoogee, taani Gibxxeppe kiyiyo
wode, GODAI taayyo oottidoogaa hassayanaassa' yaagada yoota. [9] GODAI inttena ba
wolqqaama kushiyan Gibxxeppe kessido gishshau, GODAA higgee intte doonaappe
wodhdhennaadan, ha bonchchettiya ayyaana gallassai ne kushiyan qachchidonne ne
merchchiyan wottido hassayissiyaabaa mala gidana. [10] Hegaa gishshau, intte ha wogaa
laittan laittan keerido wodiyan bonchchite.

Baira Na7aa

[11] "GODAI intteyyoonne intte maizza aawatuyyo immanau caaqqidoogaadan, i inttena
Kanaanetu biittaa gelissidi, he biittaa intteyyo immiyo wode, [12] uloppe baira yelettida
ubbaa GODAAYYO dummaya; ne mehiyan baira yelettiya attuma ubbai GODAASSA. [13] Baira
yelettiya hare ubbaa dorssa maran woza ekka; wozennabaa gidikko, a morggiyaa mentta;
ne attuma naatu giddon baira yelettidaageeta ubbaa woza. [14] Sinttaara yaana wodiyan ne
na7ai nena, 'Hagee aibee?' yaagidi oichchikko, neeni a, 'GODAI nuna wolqqaama kushiyan
Gibxxeppe, ailletettaa biittaappe kessiis; [15] Gibxxe kawoi dammidi nuna yeddennan ixxin,
GODAI Gibxxe biittan de7iya baira ubbaa, asaappe doommidi mehiyaa bairaa gakkanaassi
woriis. Taani aayi uloppe koiro yelettida attumaa ubbaa GODAASSI yarshshiyoogeenne
ta baira attuma naata taani woziyoogee hegaassa' yaaga. [16] GODAI nuna ba wolqqaama
kushiyan Gibxxeppe kessidoogau, hagee intteyyo kushen qachchidonne merchchen
wottido malaata mala gidana" yaagiis.

SHaaraa Tuussaanne Tamaa Tuussaa

[17] Kawoi asaa yeddido wode, Xoossai eta Pilisxxeema biittaara kanttissiya ogee mata
gidikkonne he ogiyaara kaalettibeenna; aissi giikko, Xoossai, "Asai olaa be7ikko, ba qofaa
laammidi, guyye Gibxxe simmanaakkonne" yaagidi qoppiis. [18] Hegaa gishshau, Xoossai
asaa bazzo ogiyaara yuushshidi, Zo7o Abbaakko kaalettiis. Israa7eelati Gibxxe biittaappe
olau giigidi pude kiyidosona.
[19] Yooseefi Israa7eela asaa caaqetti wottido gishshau, Muusee a meqettaa banaara ekkidi
biis; Yooseefi eta, "Xoossai tumuppe inttena maaddanau yaana; he wode intte ta meqettaa
ha sohuwaappe pude inttenaara ekkidi biite" yaagidi odi wottiis.
[20] Eti Sukkotappe denddidi bazzuwaa doonan de7iya Etaaman uttidosona. [21] GODAI eti
gallassikka qammikka hemettana mala, gallassan eta ogiyaa bessanau shaaraa tuussan,
qammi etau poo7issanau tamaa tuussan eta kaalettiis. [22] Gallassi shaaraa tuussai woikko
qammi tamaa tuussai asaa sinttappe kichchibeenna.

14

Zo7o Abbaa Pinnidosona

[1-2] Hegaappe guyyiyan Muusa GODAI hagaadan yaagiis; "Eti guyye simmidi Migidoolap-
penne abbaappe gidduwan, Pihaahiroota matan uttanaadan oda; eti abbaa lanqqen
Ba7aali-Xafoonau sintta baazzan uttona. [3] Kawoi, 'Israa7eelati bazzoi gorddin, haniy-
oobaa xayidi biittan coo toilattoosona' yaagidi qoppana. [4] Taani kawuwaa wozanaa
dammissana; i eta yedettana; taani kawuwaa baggaaranne a olanchchatu ubbaa baggaara
bonchchettana; Gibxxetinne taani GODAA gidiyoogaa erana" yaagiis. Yaagin Israa7eelati
i yootidoogaadan oottidosona.

Israa7eelata Kawuwaa Parai Kaalliis

[5] Asai baqatiichchidoogaa Gibxxe kawuwaayyo yootin, inne a sunttati Israa7eelatuyyo
qoppido bantta qofaa laammidi, "Nuuni hagaa waatiyoonii? Nuuni Israa7eelata yeddidi,
eti nuuyyo oottiyo wolqqaappe mela attida" yaagidosona. [6] Hegaa gishshau, i ba para
gaariyaa kooridi, ba olanchchata banaara ekkidi denddiis. [7] I usuppun xeetu ubbaappe
aadhdhiya para gaareta, Gibxxe biittan de7iya hara gaaretu ubbaara, eta ubbau ha-
laqaa halaqaa sunttidi ekkidi biis. [8] GODAI Gibxxe biittaa kawuwaa, kawuwaa wozanaa
dammissin, kessaa bolli de7iya Israa7eela asaa yedettiis. [9] Hegaappe guyyiyan Gibxxe asati,
kawuwaa parati ubbainne paraa gaareti, paraasatinne olanchchati Israa7eelata kaallidi

yedettidosona. Abbaa doonan Ba7aali-Xafoona sintta baazzan de7iya Pihaahiroota matan eti uttidaashin demmidosona.

[10] Kawoi matiichchin, Israa7eelati xoqqu gi xeelliyo wode, Gibxxeti eta geeduwaa kaallidi yiidoogaa be7idosona; be7idi daroppe yayyidi, GODAAYYO waassidosona. [11] Eti Muusa, "Neeni nuna Gibxxen duufoi xayin bazzon haiqqanaadan kessadiiyye? Nuna Gibxxeppe aibau ehaadii? [12] Gibxxen de7iiddi nuuni, 'Nuna aggaaga; nuuni Gibxxetuyyo haarettana' yaagidi neeyyo odibookkonii? Bazzon haiqqanaappe etayyo haarettiyoogee nuuyyo lo77o shin" yaagidosona.

[13] SHin Muusee asaa, "Yayyoppite; minni eqqite; GODAI hachchi inttena ashshiyo ashettaa intte be7ana. Hachchi intte be7iyo Gibxxeta naa77antto mulekka be7ekketa. [14] Intte gishshaa GODAI olettana; intteppe koyettiyai co77u geetta xalaala" yaagiis.

[15] GODAI Muusa, "Neeni taakko aissi waassai? Israa7eelati sinttau hemettana mala yoota. [16] Ne gatimaa dentta; denttada abbaa bolli micca; haattai naa77u kiyidi shaahettana; Israa7eelatikka mela biittaara abbaa pinnidi baana. [17] Taani Gibxxetu wozanaa dammissin, eti intte geeduwaa kaallidi abban gelana. Taani kawuwaanne a olanchchatu ubbaa baggaara, a para gaaretunne a paraasatu baggaara bonchchuwaa taayyo demmana. [18] Taani kawuwaa baggaara, a para gaaretu baggaaranne a paraasatu baggaara taayyo bonchchuwaa demmido wode, taani GODAA gidiyoogaa Gibxxeti erana" yaagiis.

[19] Hegaappe guyyiyan Xoossaa kiitanchchai, Israa7eela olanchchatuppe sinttaara hemettiyaagee, guyye aadhdhidi etappe guyyeera hemettiis. SHaaraa tuussaikka eta sinttan de7iyoosaappe guyye baggi yuuyidi, [20] Gibxxetu olanchchatuppenne Israa7eelatu olanchchatuppe gidduwan eqqiis. He shaarai qamma ubban issi baggaara xumissidi, hinkko baggaara poo7issiis; yaatin qamma ubbaa issoi issuwaakko shiiqibookkona.

[21] Hegaappe guyyiyan Muusee abbaa bollan ba kushiyaa micciis; GODAI he gallassi qamma ubban arshsho wolqqaama carkkuwaa yeddidi, abbaa guyye zaariis; zaaridi mela biitta kessiis. Haattai shaahettiis. [22] Israa7eelati abbaa gidduwan mela biittaara hemettidi, haattai etayyo ushachchaaranne haddirssaara godadan eqqidaashin biidosona. [23] Gibxxeti eta yedettidosona; kawuwaa para ubbati, a para gaaretinne a paraasati eta kaallidi, abbaa giddo gelidosona. [24] Biron bakkaalee dolanaappe kasetidi, GODAI tamaanne shaaraa tuussaappe duge zaaridi, Gibxxetu olanchchata xeelliis; xeellidi eta wozanaa bashshiis. [25] Laagoi eta waissana mala, GODAI eta para gaaretu irzzuwaa binqqirssaa diggiis; diggin Gibxxeti, "GODAI eta maaddidi Gibxxe oliyo gishshau, ane nuuni Israa7eela asaappe baqatoos" yaagidosona.

[26] GODAI Muusa, "Haattai Gibxxetu bolli, eta para gaaretu bollinne eta paraasatu bolli guyye goggana mala, ne kushiyaa abbaa bollan micca" yaagiis. [27] Yaagin Muusee ba kushiyaa abbaa bollan micciis; sa7ai wonttishin, abbai ba kase sohuwaa guyye simmiis; Gibxxeti yaa a giddo baqatishin, GODAI Gibxxeta abbaa gidduwan aatti yeggiis. [28] Haattai guyye simmidi, para gaareta paraasatanne Israa7eelata kaallidi abbaa gelida kawuwaa olanchchata muliyaa mitti bayiis; etappe issoinne attibeenna. [29] SHin Israa7eelati abbaa gidduwaara mela biittan hemettidi, haattai etau ushachchaaranne haddirssaara godadan eqqidaashin biidosona. [30] GODAI he gallassi Israa7eela asaa Gibxxetu kushiyaappe hagaadan ashshiis. Qassi Israa7eelati Gibxxeti haiqqidi zin77idaageeta abbaa doonan be7idosona. [31] Israa7eelatikka GODAI Gibxxetu bolli bessido gita wolqqaa be7ido wode, asai GODAAYYO yayyiis; yayyidi akka a ashkkaraa Muusakka ammaniis.

15

Muuse Mazamuriyaa

[1] He wode Muuseenne Israa7eela asai ha mazamuriyaa GODAAYYO yexxidosona;
"Bonchchuwan i keehi xoqqu xoqqu giido gishshau,
taani GODAAYYO mazamuriyaa yexxana.
Paraanne paraa toggidaagaa abban oliis.
[2] GODAI ta wolqqaanne ta mazamuriyaa;

i tana ashshiyaagaa gidiis.
I ta Xoossaa;
taani a sabbana.
I ta aawaa Xoossaa;
taani a xoqqu xoqqu oottana.
3 GODAI olanchcha; a sunttaikka GODAA.
4 Gibxxe kawuwaa para gaaretanne
a olanchchata abban oliis.
Gibxxe kawuwaa halaqati,
ubbaappe aadhdhi lo77iyaageeti Zo7o Abban muukettidosona.
5 Ciimma haattai eta kammiis;
eti shuchchadan ciimman mitettidosona.

6 "Abeet GODAU, ne ushachcha kushee
wolqqan goobidaagaa;
GODAU, ne ushachcha kushee
morkkiyaa mentterettiis.
7 Ne bonchchuwaa gitatettan
nenaara gaaddetidaageeta oladasa.
Ne eexxiya hanqquwaa neeni yeddin,
i eta daladan miis.
8 Ne siiriyaara kiyiya shemppuwan
haattai doorettiis.
Goggiya haattainne godadan minni eqqiis;
ciimma haattati abbaa gomppan irkkidi minnidosona.

9 "Morkkee ceeqettiiddi,
'Taani eta yedettada oiqqana.
Taani eta aquwaa shaakkada,
ta koyidobaa ubbaa ekkana.
Taani ta bisuwaa shoddada,
eta xaissana' yaagidi ceeqettiis.
10 SHin neeni eta
ne shemppuwan punnin,
abbai eta kammiis.
Eti wolqqaama haattan irssaasiyaa giyo biratai
mitettiyoogaadan mitettidosona.
11 Abeet GODAU, Xoossatu giddon
ne malai oonee?
Geeshshatettan bonchchettiyaabi,
bonchchuwan yayettiyaabi,
garamiyaabaa oottiyaabi ne malai oonee?
12 Neeni ne ushachcha kushiyaa miccin,
biittai eta mittiis.

13 "Neeni wozido asaa
aggenna ne siiquwan kaalettana.
Neeni ne wolqqan
eta neeni de7iyo geeshsha sohuwaa gelissadasa.
14 Kawotettati hegaa siyidi
kokkoridosona.
Pilisxxeema biittaa asatikka
maareti oiqqidobaadan un77ettidosona.
15 He wode Eedooma biittaa halaqati
dagammidosona.

Moo7aaba biittaa haariyaageeta
yashshai kokkorssiis.
Kanaane asati maashidosona.
16 Dagamainne yashshai eta oiqqiis.
Abeet GODAU, eti ne wolqqaa gitatettaa be7idi,
ne asai aadhdhana gakkanaassi,
neeni wozido asai aadhdhana gakkanaassi,
shuchchadan tolettidi eqqidosona.
17 Neeni eta ehaada,
ne buzo gaden de7iya deriyaa huuphiyan tokkana.
Abeet Godau, he sohoi
neeni neeyyo de7anau oottido soho.
Abeet Godau, he geeshsha sohoi
neeni ne kushiyan minttada essido soho.
18 GODAI merinaappe merinau kawotana"
yaagidi yexxidosona.

Miiriyaami Mazamuriyaa

19 Gibxxe kawuwaa parati, a para gaaretinne a paraasati abban gelido wode, GODAI abbaa haattaa guyye zaaridi eta bolli ehiis; shin Israa7eelati abbaa gidduwaara mela biittaara hemettidi biidosona. 20 Aaroona michchiyaa, hananabaa yootiya Miiriyaama karaabiyaa ekkaasu; maccaasai ubbai karaabiyaa baqqiiddinne yexxiiddi o kaallidosona. 21 Miiriyaama etayyo mazamuriyaa yexxaidda,
"GODAI keehi xoqqu xoqqu giido gishshau,
ayyo yexxite.
Paraanne paraa toggidaagaa
i abban oliis"
yaagada yexxaasu.

Cammiya Haattaa

22 Hegaappe guyyiyan Muusee Israa7eela Zo7o Abbaappe kaalettin, eti Suura giyo bazzuwaa biidosona. He bazzuwan eti haatta demmennan heezzu gallassaa hemettidosona. 23 Eti Maara giyoosaa gakkido wode, Maara haattai camo gidido gishshau, uyana danddayibookkona; hegaa gishshau, he sohoi Maara geetettiis. 24 Hegaa gishshau, asai, "Nuuni ai uyanee?" yaagidi Muuse bolli zuuzummiis.

25 Zuuzummin Muusee GODAAYYO waassiis; waassin GODAI a issi mitta bessiis; Muusee he mittaa haatta giddo olin, haattai mal77iis.

Yan GODAI etau awaajuwaanne higgiyaa kessiis; yan GODAI eta paacciis. 26 I eta hagaadan yaagiis; "GODAI intte Xoossai odiyoobaa minttidi siyikkonne a aifiyaa sinttan likkebaa oottikko, intte a azazuwaa ezggikkonne a awaajuwaa ubbaa naagikko, taani Gibxxetu bolli ehiido harggiyaappe issuwaanne intte bolli ehiikke; aissi giikko, taani inttena pattiya GODAATTENNE" yaagiis.

27 Hegaappe eti Elaama biitti yiidosona; yan tammanne naa77u haatta pulttotinne laappun tammu zambba mittati de7oosona. Eti yan haattaa doonan uttidosona.

16

GODAI Mannaanne Kuraachchota Bukissiis

1 Gibxxeppe kiyido naa77antto aginan, tammanne ichchashantto gallassan Israa7eela asaa maabarai kumettai Eliimappe denddidi, Eliimappenne Siinaappe gidduwan de7iya Siinaa giyo bazzuwaa yiis. 2 Israa7eela asaa maabarai ubbai bazzuwan Muuse bollinne Aaroona bolli zuuzummidosona. 3 Israa7eelati eta, "Nuuni Gibxxe biittan GODAA kushiyan haiqqidaa gidorkkoniishsha! Yan nuuni nuugaa ashuwaa keriyaa yuuyi aadhdhi uttidi, nuuni koyido qumaa ubbaa miida; shin intte nuna kessidi, ha geeshsha yaa7aa ubbaa namisan woranau bazzo ehiideta" yaagidosona.

4 Yaagin GODAI Muusa, “Taani intteyyo saluwaappe oittaa bukissana; asai ubba gallas-
sikka kiyidi, hachchi hachchissi gidiyaagaa xalaalaa maxanau koshshees. Asai ta azazuwaa
kaalliyaakko kaallennaakko taani eta hegan paaccana. 5 Usuppuntta gallassi eti haroode
maxiyoogau naa77u kushiyaa maxidi, kattona” yaagiis.

6 Hegaa gishshau, Muuseenne Aarooni Israa7eela asa ubbaayyo, “Inttena Gibxxe biit-
taappe kessidaagee GODAA gidiyoogaa omarssi intte erana; 7 qassi GODAA bonchchuwaa
maallado intte be7ana; aissi giikko, a bolli intte zuuzummidoogaa i siyiis; intte nu bolli
zuuzummanau nuuni oonee?” yaagidosona. 8 Hegaappe guyyiyan Muusee, “I intteyyo
maanau omarssi ashuwaa immiininne intte koyiyo oittaa ubbaa intteyyo maallado immin,
i GODAA gidiyoogaa intte hegan erana. Aissi giikko, intte a bolli zuuzummidoogaa i siyiis.
Nuuni oonee? Intte nu bolli zuuzummekketa; intte GODAA bolli zuuzummeeta” yaagiis.

9 Muusee Aaroona, “Neeni Israa7eela asaa maabara ubbaa, ‘GODAI intte zuuzunttaa
siyido gishshau, GODAA sintti haa shiiqite’ yaaga” yaagiis. 10 Aarooni Israa7eela asaa
maabara ubbau haasayissishin, eti bazzuwaakko simmidi xeellidosona; hegan GODAA
bonchchoi shaara giddon qoncciyaagaa be7idosona. 11-12 GODAI Muusa, “Taani Israa7eelatu
zuuzunttaa siyaas; neeni etayyo, ‘Omarssan ashuwaa intte maana; maallado oittaa intte
kallana; he wode intte taani GODAA intte Xoossaa gidiyoogaa erana’ yaagada yoota”
yaagiis.

13 He gallassi omarssan kuraachchoti yiidi, Israa7eela asai de7iyoosaa maayidosona;
qassi maallado eta dunkkaanetu yuushuwan xaazai xaazaa bolli yekekki uttiis. 14 Xaazai
xaskkido wode, sa7an wodhdhida shachcha misatiya burcce poqoi bazzo biittaa bollan
beettiis. 15 Israa7eelati hegaa be7ido wode, eti issoi issuwaa, “Hagee aibee?” yaagidosona.
Aissi giikko, eti i aibakko eribookkona.

Yaatin Muusee eta, “Intteyyo maanau GODAI immido oittai hagaa. 16 GODAI hagaadan
yaagidi azaziis; ‘Asai issoi issoi baayyo maanau koshshiyaagaa keenaa shiishsho; intte
dunkkaane giddon de7iya asai huuphiyan huuphiyan naa77u litiro gidiyaagaa ekkite’
yaagiis” yaagiis.

17 Israa7eelati Muusee etau yootidoogaadan oottidosona; issoi darissidi, issoi guuttidi
shiishshidosona. 18 SHiishshidi eti litiruwan makkido wode, darissidi shiishshidaagau
palahibeenna; guuttaa shiishshidaagau paccibeenna; ubbaikka huuphiyan huuphiyan bau
miyoogaa keenaa shiishshiis. 19 Hegaappe guyyiyan Muusee eta, “Ooninne appe wonttossi
ashshoppo” yaagiis. 20 Gidikkonne etappe issooti issooti Muusee yootiyoogaa ekkennan
aggidi, attaa maallado gakkanau wottidosona; wottidoogee guxunidi xinqqiis. Hegaa
gishshau, Muusee eta hanqqettiis. 21 Maallado maallado asai ubbai baayyo koshshiyaagaa
shiishshiis; awai michchiyo wode sa7an attidaagee seeri aggiis.

22 Usuppuntta gallassan eti kaseegau naa77u kushiyaa shiishshoosona; issi issi asau
oiddu litiro keenaa giyoogaa. Yaatin maabaraa halaqati yiidi hegaa Muuseyyo yooti-
dosona. 23 Yootin i eta, “GODAI azazidoogee hagaa; wonttoi shemppo gallassa, GODAASSI
geeshsha Sambbata. Hegaa gishshau, intte uukkiyoobaa uukkite; intte doissiyoobaanne
doissite; palahidaagaa wonttossi ashshite” yaagiis. 24 Hegaa gishshau, eti Muusee
azazidoogaadan wonttossi wottidosona; wottin xinqqibeenna woikko guxunibeenna.
25 “Hachchi miite; aissi giikko, hachchi GODAA Sambbata; intte a hachchi dembban
demmekketa. 26 Intte usuppun gallassan a shiishshanau danddayeeta; shin laappuntta
gallassai Sambbata. Sambbatan aibinne de7enna” yaagiis.

27 Yaaginkka laappuntta gallassan issi issi asai shiishshanau kiyiis; shin eti ainne dem-
mibookkona. 28 GODAI Muusa, “Ta azazotanne ta higgeta naagiyoogaa aude gakkanaassi
ixxuuteetii? 29 GODAI intteyyo Sambbataa immidoogaa akeekite; usuppuntta gallassan i
intteyyo naa77u gallassa oittaa immiyoogee hegaa gishshaassa. Laappuntta gallassi ubbai
ba de7iyoosan de7iyoosan takko; ooninne kare kiyoppo” yaagiis. 30 Hegaa gishshau, asai
laappuntta gallassan shemppiis.

31 Israa7eela asai he oittaa mannaa[2] giidi sunttiis. Mannai deebbo aifedan bootta;
eessaara uukkido lichchakkodan mal77ees. 32 Muusee Israa7eela asaa, "GODAI azazidobai
hagaa; 'Taani inttena Gibxxe biittaappe kessido wode, bazzon mizido oittaa eti be7ana
mala, mannaappe naa77u xaasa gidiyaagaa intte yaana yeletaassi ashshi wottite' yaagidi
azaziis" yaagiis.
33 Yaagin Muusee Aaroona, "Issi xaaro ekkada naa77u litiro kumetta mannaa an qola;
yaatada yaana yeletaassi minjjettana mala, GODAA sinttan wotta" yaagiis.
34 GODAI Muusa azazidoogaadan minjjettana mala, Aarooni mannaa GODAA sinttan
wottiis. 35 Israa7eelati bantta de7iyo biittaa yaana gakkanaassi oitamu laittaa mannaa
miidosona; eti Kanaane biittaa zawaa gakkana gakkanaassi mannaa miiddi de7idosona.
36 He wode asai makkiyo erettida miishshai laatamanne naa77u litiro oiqqees.

17

Haattai Pulttiis

1 Israa7eelatu maabara ubbai GODAI azazidoogaadan, issi sohuwaappe hara sohuwaa
yuuyiiddi, Siinaa Bazzuwaappe denddidi biidi, Rafiidima giyo sohuwan uttidosona. SHin
asai uyanau haatti he sohuwan xayiis. 2 Xayin eti Muuseera ooyettidi a, "Nuuyyo uyanau
haatta imma" yaagidosona.
Yaagin Muusee zaaridi, "Intte tanaara aissi ooyetteetii? GODAA intte aissi paacceetii?"
yaagiis.
3 SHin asai yan haattaa saamettidi, Muuse bolli zuuzummidosona. Eti a, "Neeni nuna, nu
naatanne nu mehiyaa saamuwan woranau Gibxxeppe kessada pude aissi ehaadii?" yaagidi
Muuse bollan zuuzummidosona.
4 Yaanin Muusee, "Taani ha asaa waatoo? Eti tana shuchchan caddana hanoosona"
yaagidi GODAAKKO waassiis.
5 GODAI Muusa, "Neeni asaappe sinttau hemetta; Israa7eela asaa cimatuppe nenaara efa;
ini neeni Naile SHaafaa haattaa shocido gatimaa ne kushiyan oiqqada ba. 6 Taani Siinaa
Deriyaa zaallaa bolli ne sinttan eqqana; neeni he zaallaa shoca; asai uyanau appe haattai
kiyana" yaagiis. Muusee Israa7eela cimatu sinttan hegaadan oottiis.
7 Israa7eelati, "GODAI nu giddon de7iiyye de7ennee?" yaagidi ooyettido gishshaunne
GODAA paaccido gishshau, he sohuwaa Masaahanne Mariiba giidi sunttiis.

Israa7eelati Amaaleeqata Xoonidosona

8 Amaaleeqati yiidi, Rafiidiman Israa7eelatuura olaa gaittidosona. 9 Muusee Yaasa,
"Neeni nuuyyo asaa doorada, kiyada Amaaleeqatuura oletta; taani wontto Xoossaa
gatimaa oiqqada, keraa huuphiyan eqqana" yaagiis.
10 Yaagin Yaasu Muusee giidoogaadan, Amaaleeqatuura olettiis. Muusee, Aarooninne
Huuri keraayyo huuphiyaa kiyidosona. 11 Muusee ba kushiyaa dentti gam77ido keenan ub-
ban Israa7eelati xoonoosona; shin i ba kushiyaa ziqqissido wode Amaaleeqati xoonoosona.
12 Muuse kushee arggaacido wode, eti shuchchaa ekki ehiidi, Muusa a bolli utissidosona.
Aarooninne Huuri issoi issi baggaara issoi hinkko baggaara gididi, a kushiyaa sitti oottidi
oiqqidosona. Yaatin awai wullana gakkanaassi a kushee sitti giidi takkiis. 13 Hegaa
gishshau, Yaasu Amaaleeqatu olanchchata bisuwan xooniis.
14 Hegaappe simmin, Muusa GODAI hagaadan yaagiis; "Hagee ubbaton hassayettana
mala hagaa xaafa. Yaatada Yaasa sissennan aggoppa; aissi giikko, saloppe garssan
taani Amaaleeqa asata ciraara xaissana" yaagiis. 15 Muusee yarshshuwaa yarshshiyoosaa
keexxidi, "GODAI ta Banddiraa" giidi sunttiis. 16 I hagaadan yaagiis; "Kusheti pude
GODAA kawotaa araataakko denddidosona; yeletaappe yeletaa gakkanaashinkka GODAI
Amaaleeqatuura olettana" yaagiis.

18

Yatiroi Muusa Xomoosiis

---

2 16:31 Ibraawetto qaalan "Manna" giyoogee "Hagee aibee?" giyoogaa.

[1] Midiyaama biittaa qeesee, Muuse bolloi Yatiroi, GODAI Muuseyyoonne a asaa Is-
raa7eelayyo oottidobaa ubbaanne GODAI Israa7eela Gibxxeppe kessidobaa siyiis.
[2] He wode Muuse bolloi, Yatiroi, Muusee yeggidi biido a keettaayyiyo Xippaaronne i
naa77u naata ehiis. [3] Etappe issuwaa sunttai Gershshooma; aissi giikko, Muusee, "Taani
asa biittan bete gidaas" yaagiis. [4] Naa77anttuwaa sunttai El77aazara; aissi giikko, i, "Ta
aawaa Xoossai tana maaddidaagaa; i tana Gibxxe kawuwaa bisuwaappe ashshiis" yaagiis.
[5] Muuse bolloi Yatiroi a attuma naatuuranne a keettaayeera Xoossaa deriyaa matan
de7iya Muusekko yiis. [6] I Muusa, "Taani, ne bolloi Yatiroi, ne keettaayeeranne i naa77u
naatuura neekko yais" yaagidi akko kiitti wottiis.
[7] Hegaa gishshau, Muusee ba bolluwaara gaittanau kiyidi, ayyo ziggidi a yeriis. Eti issoi
issuwaa sarotidi, dunkkaane giddo gelidosona. [8] GODAI Israa7eela asaa gishshau, kawuwaa
bollinne Gibxxetu bolli oottido ubbaa, ogiyan eta gakkida daafuraabaa ubbaanne GODAI
eta ashshidobaa Muusee ba bolluwaayyo yootiis.
[9] Israa7eela asaa Gibxxetu kushiyaappe ashshanau GODAI oottido lo77o oosotubaa
siyidi, Yatiroi ufaittiis. [10] Ufaittidi, "Inttena Gibxxetu kushiyaappenne kawuwaa
kushiyaappe ashshida GODAI, Gibxxetu kushiyaappe asaa kessi ekkidaagee, i galatetto.
[11] GODAI hara Xoossatuppe ubbaappe gooba gidiyoogaa taani ha77i erais; aissi giikko, i
hagaa Israa7eela asaassi iitidaageetussi oottiis" yaagiis. [12] Hegaappe guyyiyan Yatiroi,
Muuse bolloi, xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshota Xoossaayyo ehiis; Aarooninne
Israa7eela cimati ubbai Xoossaa sinttan Muuse bolluwaara oittaa maanau yiidosona.

Daannati Sunttettidosona

[13] Wonttetta gallassi Muusee asaayyo pirddanau uttiis; asai Muuse yuushuwan maal-
ladoppe omarssi gakkanaassi eqqiis. [14] Muuse bolloi Muusee asaayyo oottiyoobaa ubbaa
be7idi, "Neeni ha asaayyo oottiyoogee hagee aibee? Asai ubbai maalladoppe doommidi
omarssi gakkanaassi ne yuushuwan eqqidaashin, neeni nerkka daannadan aissi utta
bayadii?" yaagiis.
[15] Yaagin Muusee ba bolluwaa, "Asai Xoossaa sheniyaa oichchanau taakko yiyo
gishshaassa. [16] Etayyo yohoi de7ikkokka taakko yoosona; taani issi uraa gidduwaaninne
a shooruwaa gidduwan pirddais; Xoossaa awaajuwaanne higgiyaa eta erissais" yaagiis.
[17] Muuse bolloi, "Hagee neeni oottiyoobai lo77o gidenna. [18] Neeninne nenaara de7iya
asai daafura xalaalaa daafureeta; ha oosoi neeyyo keehi deexo; neeni hagaa nerkka
oottanau danddayakka. [19] Ane ha77i taani yootiyoogaa siya; taani nena zorana; Xoossai
nenaara gido. Neeni ha asaa gishshaa Xoossaa sintti aadhdha; neeni eta yohuwaa
Xoossaakko eha. [20] Awaajuwaanne higgiyaa eta neeni tamaarissa; eti de7ana maaraanne
oottana oosuwaa ubbaa eta bessa. [21] Qassi asaa ubbaa giddon danddayiya asata,
Xoossaayyo yayyiyaageeta, ammanettidaageetanne mattaayiyaa miyoogaa ixxiyaageeta
doora. Doorada etappe asaayyo shaalaqata, mato halaqata, hamssaalaqatanne assir-
aalaqata oottada suntta. [22] Eti ubba wode asaayyo pirddona; shin waayissiya yoho ubbaa
neekko ehona; waayissenna yoho ubbaa eti wurssona. Eti nenaara shaakkiyo gishshau,
toohoi neeyyo kauyyana. [23] Neeni hegaadan oottikkonne hagee Xoossaa shene gidikko,
neeni danddayana. Qassi ha asai ubbaikka ba allaallee polettin, ba soo ba soo baana"
yaagiis.
[24] Muusee ba bolluwaa qaalaa siyiis; i giidobaa ubbaakka oottiis. [25] Muusee Israa7eela
ubbaa giddoppe danddayiya asata dooriis; dooridi asaa kaalettiya shaalaqata, mato ha-
laqata, hamssaalaqatanne assiraalaqata oottidi sunttiis. [26] Sunttin eti asaayyo ubba wode
pirddidosona; eti banttana deexxida yohuwaa Muusekko ehiidosona; shin deexxenna
yoho ubbaa eti wurssidosona.
[27] Hegaappe guyyiyan Muusee ba bolluwaa moissiis; moissin Yatiroi ba biitti simmiis.

19

GODAI Siinaa Deriyan Qoncciis

[1] Israa7eela asai Gibxxeppe kiyido heezzantta aginan koiro gallassan Siinaa bazzuwaa
gakkidosona. [2] Eti Rafiidimappe denddidi Siinaa bazzuwaa biiddi, bazzon de7iya deriyau
sintta baazzan uttidosona.
[3] Muusee Xoossaakko pude deriyaa huuphiyaa kiyin, GODAI deriyaa huuphiyan a
xeesidi, "Neeni Yaaqooba keettaa hagaadan yaaga; Israa7eelau hagaadan yaagada yoota;
[4] 'Taani Gibxxetu bolli ai oottidaakkonne qassi arggantaa qefiyan taani inttena waata
tookkada taakko ehiidaakkonne intte intte huuphen be7ideta. [5] Simmi ha77i intte taayyo
kumetta azazettikkonne ta maachchaa naagikko, kawotetta ubbaa giddon intte taayyo
buzo gidana. Kumetta sa7ai tabaa gidikkonne [6] intte taayyo qeesetu kawotettanne
geeshsha kawotetta gidana' yaaga; neeni Israa7eelatuyyo yootana qaalai hagaa" yaagiis.
[7] Yaagin Muusee guyye simmi biidi, dere cimata xeesi shiishshidi, GODAI yoota giido ha
qaalata ubbaa etau yootiis. [8] Asai ubbai issi doona gididi, "GODAI giidobaa ubbaa nuuni
oottana" yaagidosona. Yaagin Muuseekka eti giidoogaa GODAAKKO ekkidi efiis.
[9] GODAI Muusa, "Taani nenaara haasayishin asai siyanaadaaninne eti nenan ubba
wodekka ammanettanaadan, taani neekko sikkida shaara giddoora yaana" yaagiis.
Hegaappe guyyiyan Muusee asai giidoogaa GODAAYYO yootiis.
[10] GODAI Muusa, "Neeni asaakko ba; baada hachchinne wontto neeni eta geeshsha.
Eti bantta maayuwaa meeccona; [11] meeccidi heezzantto gallassau giigona. Aissi giikko,
heezzantto gallassan asai ubbai be7ishin, GODAI Siinaa Deriyaa bollan wodhdhana.
[12] Neeni ha deriyaa yuushuwan asaayyo zawaa wottada etayyo, 'Deriyaa pude kiyennaadan
woikko deriyaa xaphuwaa bochchennaadan inttena erite. Deriyaa bochchida ooninne
tumuppe haiqqana. [13] He urai shuchchan cadettidi woikko wonddafiyaa zubbiyan duket-
tidi haiqqana; i kushen boshettenna. Mehe, woikko do7a, woikko asa gidikkonne i paxa
attenna' yaaga. Malkkatai tolidi waassiyo wode, he wode eti deriyaa pude kiyana giikko
kiyona" yaagiis.
[14] Muusee deriyaappe asaakko duge wodhdhidoogaappe guyyiyan eta geeshshin, eti
bantta maayuwaa meeccidosona. [15] Hegaappe guyyiyan asaa i, "Heezzantta gallassaayyo
giigettite; maccaasaara aqoppite" yaagiis.
[16] Heezzantta gallassi maallado dadaa gunttai siyettiis. Wolqqanttainne sikkida shaarai
deriyaa maayidi beettiis; malkkataikka punettiyo wolqqaama cenggurssai siyettiis. Hegaa
gishshau, ba de7iyoosan asai ubbai kokkoriis. [17] Hegaappe guyyiyan Muusee asaa
Xoossaara gattanau eti de7iyo dunkkaaniyaappe kessiis; eti deriyau garssa shoobban
eqqidosona. [18] GODAI Siinaa Deriyaa bollan tamaara wodhdhido gishshau, Siinaa Dere
ubbai cuwan kamettiis. Gita coociyaappe cuwai kiyiyoogaadan, appe cuwai zuliyaa
essidi pude kiyiis. Mule deree keehippe gajigajiis. [19] Malkkataa punettainne keehippe
dari dari biido wode, Muusee haasayin, Xoossaa cenggurssai ayyo zaaridi haasayiis.
[20] GODAI Siinaa Deriyaa kiikiyan wodhdhidi, Muusa pude deriyaayyo kiikiyau xeesiis;
xeesin Muusee pude kiyiis. [21] Kiyin GODAI a, "Neeni duge ba; baada asai GODAA be7ana
giidi, zawaa kanttennaadaaninne etappe daroi haiqqennaadan asaa seera. [22] Harai atto
GODAA mati shiiqiya qeesetikka banttana geeshshanau koshshees; hegee xayikko, GODAI
eta qaxxayana" yaagiis.
[23] Muusee GODAA, "Asai deriyaa kiikiyaa pude yaanau danddayenna; aissi giikko, neeni
ne huuphen, 'Ha sohuwaa geeshshadan dummayidi, ha deriyaa yuushuwan zawaa wottite'
gaada nuuyyo oda wottadasa" yaagiis.
[24] Yaagin GODAI a, "Neeni duge ba; baada Aaroona nenaara pude ekkada ya. Qeesetanne
asaa GODAI xaissennaadan, eti zawaa kanttidi pude GODAAKKO yooppona" yaagiis.
[25] Hegaa gishshau, Muusee duge asaakko wodhdhidi, GODAI giidoogaa etayyo yootiis.

20

Tammu Azazota

[1] Xoossai ha qaalata ubbaa hagaadan yaagidi haasayiis; [2] "Nena Gibxxeppe ailletettaa
biittaappe kessida GODAI ne Xoossai tanattennee.

[3] "Taappe attin, hara xoossassi goinnoppa.
[4] "Bolla saluwan de7iyaabaa, woikko garssa sa7an de7iyaabaa, woikko sa7aappe garssan haatta giddon de7iyaabaa aibanne malatissada neeyyo goinniyo misileta kessoppa. [5] Etayyo hokkoppa woikko etayyo goinnoppa. Aissi giikko, taani, GODAI ne Xoossai qanaatiya Xoossaa; tana ixxiyaageeta aawatu nagaraa gishshau, naata heezzantto yeletaanne oiddantto yeletaa gakkanaassi qaxxayiyaagaa. [6] Qassi tana siiqiyaanne ta azazuwaa naagiya sha7atussi siiquwaa bessiya Xoossaa.
[7] "Xoossaa ne GODAA sunttaa hadan denttoppa; aissi giikko, GODAI ba sunttaa hadan denttiyaagaa qaxxayana.
[8] "Geeshsha oottada, Sambbata gallassaa naaga. [9] Neeni oottiyo ooso ubbaa usuppun gallassatun ootta. [10] SHin laappuntta gallassai GODAAYYO, ne Xoossaayyo Sambbata. He gallassi aiba oosonne oottoppa; neeni, woikko ne attuma na7ai, woikko ne macca na7iyaa, woikko ne ashkkarai, woikko ne ashkkariyaa, woikko ne miizzai, woikko ne karen de7iya betee he gallassan aiba oosokka oottoppite. [11] Aissi giikko, usuppun gallassaa giddon GODAI salota, sa7aa, abbaanne eta giddon de7iya ubbaa medhdhiis; shin laappuntta gallassan shemppiis. Hegaa gishshau, GODAI Sambbata gallassaa anjjiisinne geeshshiis.
[12] "GODAI ne Xoossai neeyyo immiyo biittan ne baree aduqqana mala, ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha.
[13] "Asa woroppa.
[14] "SHaaramuxoppa.
[15] "Wuuqqoppa.
[16] "Ne shooruwaa bollan wordduwaa markkattoppa.
[17] "Ne shooruwaa keettaa amottoppa; ne shooruwaa keettaayyiyo, woikko a ashkkaraa, woikko a ashkkariyo, woikko a booraa, woikko a hariyaa, woikko ayyo de7iyaabaa aibanne amottoppa" yaagiis.

Asaa Yashshaa

[18] Asai ubbai dadai xuuqqiyoogaanne wolqqanttai wolqqammiyoogaa be7iis; malkkataa waasuwaa siyiis; qassi deree cuwattiyoogaakka be7iis; be7idi asai yashshaa kokkoriiddi, haahuwan eqqiis. [19] Eti Muusa, "Neeni nuuyyo haasaya; nuuni siyana; shin nuuni haiqqennaadan, Xoossai nuuyyo haasayoppo" yaagidosona. [20] Muusee asaa, "Xoossai inttena paaccanau, nagaraa intte oottenna mala, a yashshai intte wozanan de7anaadan, i yiido gishshau yayyoppite" yaagiis. [21] Asai haakkidi eqqidaashin, Xoossai de7iyoosaa sikkida xumaakko Muusee shiiqiis.

Yarshshiyo Sohotun Go7ettiyo Wogata

[22] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa, "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Taani saluwaappe intteyyo haasayidoogaa intte intte huuphen be7ideta. [23] Ta matan ai eeqanne oottoppite; bira eeqa woikko worqqa eeqa intteyyo oottoppite. [24] Neeni taayyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa urqqaappe medhdha; medhdhada ne xuuggiyo yarshshuwaa, ne atotettaa yarshshuwaa, ne dorssatanne ne boorata a bolli yarshsha. Ta sunttai hassayettana mala, taani oottiyo soho ubban neekko yaada, nena anjjana. [25] Neeni taayyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa shuchchaappe keexxikko, masettida shuchchaappe keexxoppa; aissi giikko, neeni massiyo miishshan a bochchikko, ne a tunissaasa. [26] Ta yarshsho sohuwaa pude gayyiyan kiyiyoogaa keena xoqqan gimbboppa; aissi giikko, neeni kiyiyo wode, ne kalloi beettana' yaagada yoota.

21

Ailleta Oiqqiyo Lo77o Ohettaa

[1] "Neeni etayyo immana higgee hagaa. [2] Neeni Ibraawe ailliyaa shammikko, i neeyyo usuppun laittaa ootto; shin laappuntta laitti i ainne qanxxennan, ailletettaappe coo kiyidi bo. [3] I barkka yiidabaa gidikko barkka bo; ba keettaayeera yiidabaa gidikko, a keettaayyiyaakka aara bu. [4] A godai ayyo machcho immidabaa gidikkonne machchiyaa ayyo attuma naata woikko macca naata yelidabaa gidikko, he maccaasiyaanne i naati a

godaabaa; i barkka kiyidi bo. [5] SHin he aillee, ‘Taani ta godaa, ta keettaayyiyoonne ta
naata siiqais; taani ailletettaappe kiyikke’ yaagikko, [6] a godai a pirddiyaageetu sintti aatto;
hegaappe guyyiyan pengge woikko pengge qosilettaakko a efiidi, a haittaa goottan lukko.
Simmi i ba de7o laitta ubban ayyo aille gidana.
[7] “Asi ba macca na7iyo ailletettau baizzikko, attuma ailleti ailletettaappe kiyiyoogaadan
a kiyuppu. [8] A bana dooridi efiida godaa lo77ana xayikko, godai o wozissanau koshshees.
I iyyo ammanettibeenna gishshau, o allagau baizzanau ayyo maati baawa. [9] I o ba
na7aayyo immanau doorikko, macca na7assi bessiyaabaa iyyo ootto. [10] I baayyo hara
maccaasa ekkikko, koiro maccaaseessi i qumau, i maayuwau woikko i inddau bessiyaabaa
iyyo pacissoppo. [11] I ha heezzubata iyyo immana xayikko, ainne miishsha qanxxennan
ailletettaappe kiyada bu.

Iitati Qaxxayettiyo Higgiyaa

[12] “Asa shocidi woriya asa tumuppe woranau bessees. [13] SHin eriiddi gidennan i woriyo
wode, taani, Xoossai co77u giidobaa gidikko, i baqatanasaa intteyyo taani giigissana.
[14] SHin asi halchchidi eriiddi hara asa worikko, he aawa ta yarshsho sohuwaappe diggada,
hara sohuwan wora.
[15] “Ba aawaa woikko ba aayyiyo dechchiya uri ooninne tumuppe haiqqo.
[16] “Asa wolqqan oiqqidi baizziya uri woi wolqqan oiqqido asi a kushiyan beettido asi
haiqqanau bessees.
[17] “Ba aawaa woikko ba aayyiyo cayiyaagee haiqqo.
[18] “Naa77u asati ooyettikko, issoi hinkkuwaa shuchchan caddikko woikko bubbuxikko,
he deshettidaagee haiqqennan attidabaa gidikkonne harggidi hiixan pe7ikko, [19] denddidi
guufiyaara kare heeran hemettikko, he dechchidaagee qaxxayettennan attees; gidikkonne
i a oosuwaa teqqido gishshau, miishshaa qanxxanaunne a pattanau xallanau koshshees.
[20] “Asi ba attuma ailliyaa woikko macca ailliyo gatiman shocikkonne hegaa gaasuwan i
a kushiyan haiqqikko, shocidaagee qaxxayettanau bessees. [21] SHin he deshettidaagee issi
woikko naa77u gallassaara denddikko, he aillee a miishsha gidiyo gishshau, i qaxxayet-
tenna.
[22] “Naa77u asati issoi issuwaara warettiiddi abbe ixeta maccaasiyo dechchikkonne a
boshettikko, hegaappe hara iita deshetti xayikko, he maccaasee azinai oichchidobaanne
daannati pirddidobaa aibanne qanxxo. [23] SHin iyyo deshettai darikko, shemppoi haiqqikko
shemppo, [24] aife gishshaa aife, achcha gishshaa achcha, kushe gishshaa kushe, toho
gishshaa toho, [25] xuussa gishshaa xuussa, masuntta gishshaa masuntta, qoo7o gishshaa
qoo7o ekkanau koshshees.
[26] “Issi asi ba attuma ailliyaayyo woikko macca ailleeyyo aifiyaa baqqidi toissikko, he
aifiyaa gishshau ailletettaappe kessi yeddo. [27] Hegaadankka, ba ailliyaa achchaa woikko ba
aillee achchaa menttikko, he achchaa gishshau ailletettaappe kessi yeddo.

Ba Aawatettan Poliyoobata

[28] “Boori maccaasa woikko attumaasa qaicidi worikko, he boorai shuchchan cadettidi
haiqqo; a ashoi meetettoppo. SHin booraa godai qaxxayettoppo. [29] SHin boorai kasekka
qaiciyo meezee de7iyoogaa gidin, asai a godau yooti wottidaashin, a godai qachchennan
ixxin, boorai attuma asa woikko macca asa worikko, he boorai shuchchan cadettidi haiqqo;
qassi a godaikka haiqqo. [30] SHin i gumiyaa qanxxanaadan oishettikko, eti oichchidobaa
aibanne qanxxidi, ba shemppuwaa wozo. [31] Boorai attuma na7a woikko macca na7a qaicidi
worikkokka, pirddai issi mala gido. [32] Boorai attuma ailliyaa woikko macca ailliyo qaicidi
worikko, booraa godai ailliyaa godaassi hasttamu xaqara biraa gumiyaa qanxxo. Boorai
shuchchan cadettidi haiqqo.
[33] “Issi asi olla qum77uwaa pogirggikko, woikko olla bookkidi qum77ennan aggikko,
boori woikko haree he ollan wullikko, [34] he ollaa godai mehiyaa waagaa qanxxo. I a
godaassi waagaa qanxxidi, haiqqida mehiyaa bau ekko.
[35] “Issi asa boori haraa booraa qaicidi worikko, paxa booraa baizzidi, a waagaanne
haiqqida booraa likkiyan shaakki ekkona. [36] SHin he boorai qaiciyaagaa gidiyoogee kaseti

erettishin, a godai a qachchennan aggidabaa gidikko, a godai boora qanxxo. Qanxxidi he haiqqidaagaa bau ekko.

22

Asi Babaa Naagiyo Higgiyaa

1 "Issi asi boora woikko dorssa wuuqqidi shukkikko, woikko baizzikko, booraa gishshaa ichchashu boorata, dorssaa gishshaa oiddu dorssata qanxxo.

2 "Kaisoi keetta bookkiiddi ohettikkonne shocettidi haiqqikko, shocidaagee suuttaa gussidoogau oishettenna. 3 SHin hegee xalqqee doliichchin hanikko, i he gukkida suuttaa acuwan oishettees. Kaisoi ba wuuqqidobaa zaaro; shin ayyo aibakko xayikko, ba wuuqqidobaa zaaranau i baizetto. 4 I wuuqqido mehee paxa de7iiddi a kushen beettikko, boora, woikko hare, woikko dorssa gidikkokka, i ba wuuqqidoogaa naa77u kushe aattidi qanxxo.

5 "Issi asi ba mehiyaa dembban woikko woiniyaa turaa giddon heemmishin, mehee shunchchidi hara asa shooqaappe miikko, i ba shooqaappe woikko ba woiniyaa turaappe ubbaappe lo77iyaabaa afilaamaa qanxxo.

6 "Xaragi denddidi agunttaa buuraara laa7idi, dooriyan de7iya kattaa, woikko equwan de7iya kattaa, woikko goshshaa muleera miyaabaa gidikko, koiro xaragaa oittida bitanee afilaamaa qanxxo.

7 "Issi asi biraa woikko hara miishshaa naagissanau ba shooruwaassi hadara immidaashin, shooruwaa sooppe he miishshai wuuqettikkonne kaisoi ohettikko, kaisoi he miishshaayyo naa77u kushe aattidi qanxxo. 8 SHin kaisoi beettennan xayikko, keettaa godai pirddiyaageetukko shiiqo; shiiqidi ba shooruwaa miishshaa bolli ba kushiyaa wottibeennaagau caaqqo.

9 "Asi ai mootuwankka, boora gaasuwan, woikko hare gaasuwan, woikko dorssa gaasuwan, woikko maayo gaasuwan, woikko hara bayidabaa gaasuwan, 'Hagee tabaa' giidi mootettikko, naa77u baggaikka bantta mootuwaa pirddiyaageetu sintti aattona; pirddiyaageeti mooranchcha giido uri ba shooruwaayyo naa77u kushe aattidi qanxxo.

10 "Asi ba shoorossi hare, woikko boora, woikko dorssa, woikko hara mehe naagissanau hadara immin haiqqikko, woikko deshettikko, woikko ooninne be7ennan ambbaanoi efiikko, 11 hadaraawai ba shooruwaa mehiyaa bolli ba kushiyaa wottibeennaagau GODAA sinttan caaqqin, eta giddon de7iya yohoi mahettees. He mehiyaa godai caaquwaa ekko; qanxxo immanau koshshenna. 12 SHin mehee shooruwaappe wuuqettidabaa gidikko, keettaawaayyo qanxxo. 13 He mehiyaa do7i mentterettidi miidobaa gidikko, markka gidanaadan do7ai miishin attidabaappe ekki eho; yaatidi meqerettida mehiyaa gishshaa qanxxoppo.

14 "Asi ba shooroppe mehe garxxikkonne a godai bainnasan he mehee deshettikko woikko haiqqikko, he mehiyaa qanxxo. 15 SHin a godai aara de7ikko, garxxidaagee qanxxoppo; kerau ekkidobaa gidikko, kerau qanxxiyo miishshai acuwaa qanxxiis.

Geeshsha De7uwaanne Ammanuwaa Wogaa

16 "Issi asi azinau giigabeenna geela7iyo cimmidi, iira zin77iyaabaa gidikko, o cilooshidi baayyo machcho ootto. 17 I aawai o ayyo immanau kebidi ixxikko, geela7iyo ekkiya urai cilooshiyoogaa keena biraa i aawaayyo immo.

18 "Bitiya mishiriyo paxa wottoppa.

19 "Meheera zin77iya ooninne haiqqo.

20 "GODAA xalaalaayyoppe attin, hara xoossaassi yarshshiya ooninne muleera xayo. 21 Betidi yiida asa qohoppite woikko un77oppite; aissi giikko, inttekka Gibxxe biittan bete gididi de7ideta. 22 Azinai haiqqido am77iyoonne aawai haiqqido hiyyeesaa un77oppite. 23 Intte eta un77in, eti taakko waassikko, 24 taani eta waasuwaa tumuppe siyana; he wode ta hanqqoi intte bolli denddana; taani inttena bisuwan wurssana; intte keettaayeti am77e intte naatikka aawu bainnaageeta gidana.

25 “Intte giddon de7iya ta asaappe issi hiyyeesau miishsha tal77ikko, miishsha dichchau
immiya asadan hanoppite; neeni dichchaa a oichchoppa. 26 Neeni issibaa gishshau ne
laggiyaa maayuwaa oiqqikko, awai wullennan de7ishin ayyo zaara; 27 aissi giikko, i ba
bollaa kammiyoogee hinni xalaalaana; harabaa ai maayidi aqanau danddayii? I taayyo
waassikko, taani qarettiyaagaa gidiyo gishshau, siyana.
28 “Xoossaa bolli cashsha qaalaa haasayoppa, woikko ne deriyaa haariyaagaa qanggoppa.
29 Ne kattaa xeeraappenne ne woiniyaa gum77ettaa kumettaappe taayyo yarshshuwaa
shiishsha.
“Neeni ne attuma naatu giddon bairatiya na7aa taayyo immanau koshshees.
30 Miizzaappekka dorssaappekka hegaadan ootta. Eti laappun gallassai gakkanaashin,
bantta aayetuura aayetuura takkona; hosppuntta gallassi eta taayyo imma.
31 “Intte taayyo geeshsha asa gidanau koshshees; hegaa gishshau, bazzo do7ai ment-
terettidi worido mehiyaa ashuwaa mooppite; hegaa kanau olite.

23

Likke Pirddaa

1 “Worddo odo puukkoppa; worddo markka gidada, iita asa maaddoppa. 2 Iitabaa
oottanau daro asaa kaalloppa; pirddaa geellayanau daro asaara maayada markkattoppa.
3 Hiyyeesai pirddau shiiqikko, mootuwan a metuwaa xeellada maaddoppa.
4 “Ne morkkiyaa boori woikko haree bayidaagaa demmikko, zaarada ayyo efa. 5 Nena
ixxiya bitaniyaa haree caanaara wullidaashin be7ikko, hegan aggaagoppa; maaddada aara
dentta.
6 “Pirddaa dabaaban maaddada, ne hiyyeesa asaa pirddaa geellayoppa. 7 Oonanne
malttiyan mootoppa; geeshshaa woikko xilluwaa woroppa; aissi giikko, dabaa oottidaagaa
taani saro yeddikke. 8 Mattaayiyaa ekkoppa; aissi giikko, mattaayee xeelliyaageetu aifiyaa
qooqisseesinne xillotu qaalaa mirqees.
9 “Betiyaa naaqqoppite; bete gidiyoogee aiba azzanttiyaabaakko ereeta; aissi giikko,
intte intte huuphen bete gididi Gibxxe biittan de7ideta.

Laappuntta Laittaanne Laappuntta Gallassaa

10 “Neeni ne gadiyaa usuppun laittau goyada, zerada kattaa cakka ekka. 11 Laappuntta
laitti gadiyaa goyennan shaachcha; yaatikko, ne asaa giddon de7iya hiyyeesati hegaappe
miyoobaa demmana; qassi etappe attiyaagaa do7ati maana. Neeni ne woiniyaa turaakka
ne wogaraakka hegaadan ootta. 12 Usuppun gallassaa ne oosuwaa ootta; ne boorainne ne
haree shemppana malanne ne son yelettida ailleenne betee, gazddana mala, laappuntta
gallassi ooso oottoppa.
13 “Taani inttena giidobaa ubbaa minttidi oottite; hara xoossatu sunttaa xeesoppite;
intte inxxarssaappe hegee siyettoppo.

Gita Baalata

14 “Laittan heezzutoo intte taayyo baalaa bonchchite. 15 Oittaa Baalaa bonchchite; taani
inttena azazidoogaadan, laappun gallassaa irshshuwaa yeggibeenna oittaa miite; intte
Abiiba giyo aginan keerido gallassan ha baalaa bonchchite; aissi giikko, intte Gibxxeppe
kiyidoi he aginaana.
“Intteppe issi asinne ta sinttan mela kushe beettoppo.
16 “Qassi intte intte gaden zerin, koiro gakkida kattaa cakkiyo wode, Kattaa Cakkiyo
Baalaa bonchchite.
“Qassikka laittaa wurssettan, kattaa aifiyaa gadeppe shiishshiyo wode, SHiishuwaa
Baalaa bonchchite. 17 Attumaasai ubbai Ubbaa Haariya GODAA sinttan laittan heezzutoo
beetto.
18 “Neeni yarshshuwaa suuttaa taayyo shiishshaidda, irshshuwaa yeggidi uukkido
oittaara shiishshoppa. Ta baalaa bonchchiyo gallassi yarshshettida modhdhuwaappe
maalladossi aibinne attoppo. 19 Ne gaden baira kaxxida kattaappe ubbaappe lo77iyaagaa
GODAA soo, ne Xoossaa soo eha. Deeshsha maraa a aayee maattan doissoppa.

Ufaissa Qaalatanne Kaalliyo Wogata

20 "Ne ogiyan nena naagana malanne taani neeyyo giigissido sohuwaa nena efaana mala,
taani kiitanchchaa ne sinttau kiittana. 21 I yootiyoobaa ezggada ayyo azazetta; a bolli
makkaloppa; ta sunttai a bolli de7iyo gishshau, intte nagara oottiyaabaa gidikko, intteyyo i
atto geenna. 22 I yootiyoobaa intte minttidi ezggikkonne taani yootiyoobaa ubbaa oottikko,
intte morkketa ubbaa taani morkkana; inttenaara eqettiyaageetuura taanikka eqettana.
23 Ta kiitanchchai intteppe sinttau biidi, inttena Amooretu biittaa, Hiitetu biittaa, Parzzetu
biittaa, Kanaanetu biittaa, Hiiwetu biittaanne Yaabuusatu biittaa ehaana. Taani eta
muleera xaissana. 24 Eta xoossatu sinttan hokkoppite, woikko goinnoppite, woikko
eta hanuwaa qulloppite. Intte eta xaissanaunne eta eeqa shuchchata mentterettanau
koshshees. 25 GODAASSI, intte Xoossaassi, goinnite; yaatikko, i intte kattaanne intte
haattaa anjjana; taani harggiyaa intte giddoppe diggana. 26 Intte biittan ai maccaasinne
boshettenna; mainenna. Taani intte de7ana laittaa qoodaa kunttana.

27 "Taani ta yashshaa intte sinttau yeddana; inttenaara gaittiya kawotetta ubbaa
daganttana; intte morkketi ubbai intteyyo zokkuwaa zaaridi, baqatanaadan taani oottana.
28 Taani intteppe sinttau kashiyaa yeddana; yeddada Hiiweta, Kanaanetanne Hiiteta intte
sinttaappe laaggada kessana. 29 SHin biittai mela attennaadaaninne bazzo do7ai inttena
waissennaadan, issi laittan eta gooddikke. 30 SHin intte qoodan daridi, he biittaa laattana
gakkanaassi, taani eta guuttaa guuttaa laaggada kessana. 31 Taani intte zawaa Zo7o
Abbaappe Pilisxxeema Abbaa, bazzuwaappe Efiraaxiisa SHaafaa gattana. He biittan de7iya
ubbaa taani intte kushiyan aattada immana; inttekka eta intte sinttappe laaggidi kessana.
32 Etaara woikko eta xoossatuura maachcha wottoppite. 33 Eta intte biittan wottoppite;
hinkkoode eti inttena ta bolli nagaraa ootissana; aissi giikko, eta xoossatussi goinniyoogee
tumuppe intteyyo pire gidana" yaagiis.

24

Ba Asaassi Maacido Maachchaa Minttiis

1 Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, "Neeni, Aarooni, Nadaabi Abiihunne Israa7eelappe
laappun tammu asaa halaqati GODAAKKO deriyaa huuphiyaa pude kiyite; kiyidi haahuwan
goinnite. 2 SHin Muusee, neeni nerkka taakko shiiqa; harati ta mati yooppona. Qassi
asaikka nenaara pude kiyoppo" yaagiis.

3 Yaagin Muusee yiidi, GODAA qaala ubbaanne a wogaa ubbaa asaayyo yootiis; yootin
asai ubbai issi qaalan, "GODAI yootidobaa ubbaa nuuni oottana" yaagidosona. 4 Muusee
GODAI yootidobaa ubbaa xaafiis.

Wonttetta gallassi maallado guuran denddidi, deriyaa xaphuwan yarshshiyoosaa gimb-
biis. Gimbbidi Israa7eela asaa yaraa tammanne naa77aa sunttan, tammanne naa77u
shuchchaa tuussaa essiis. 5 I Israa7eelatuppe yelaga attumaasaa kiittin, eti biidi xuuggiyo
yarshshuwaa shiishshidosona; qassi issippetettaa yarshshuwaassi mirggota GODAASSI
yarshshidosona. 6 Muusee suuttaappe baggaa ekkidi keriyan tigiis; attida bagga suuttaa
i yarshshiyoosan caccafiis. 7 Hegaappe guyyiyan Maachchaa Maxaafaa ekkidi, asaassi
nabbabiis; nabbabin eti, "GODAI yootidobaa ubbaa nuuni oottana; nuuni azazettana"
yaagidosona.

8 Hegaappe guyyiyan, Muusee he suuttaa ekkidi, asaa bolli caccafidi eta, "Be7ite, GODAI
ha qaala ubban inttenaara wottido maachchaa suuttai hagaa" yaagiis.

9 Muusee, Aarooni, Nadaabi, Abiihunne Israa7eela cimatuppe laappun tammai pude
kiyidosona. 10 Kiyidi Israa7eela Xoossaa be7idosona; a tohuwaappe garssaara saluwaadan
geeyida sampperiyaa giyo phooliya shuchchaappe oosettidabaa milatiya wuige malabai
de7ees. 11 SHin Xoossai Israa7eela asaa halaqata woribeenna. Eti Xoossaa be7idosona; a
sinttan miidosonanne uyidosona.

Muusee Siinaa Deriyaa Huuphiyaa Kiyiis

12 GODAI Muusa, “Neeni taakko deriyaa pude haaya; haa taakko kiyada, hagan takka;
yaatobare neeni eta tamaarissana mala, taani higgiyaanne azazuwaa xaafido masettida
shuchchaa neeyyo immana” yaagiis.
13 Hegaappe guyyiyan, Muusee ba ashkkaraa Yaasuura baanau denddiis; Muusee Xoos-
saa deriyaa pude kiyiis. 14 Israa7eela asaa halaqata i, “Nuuni inttekko simmanaashin hagan
de7ishshite; Aarooninne Huuri hagan inttenaara de7oosona; yohoi de7iyo ooninne etakko
bo” yaagiis.
15 Muusee deriyaa pude kiyido wode, shaarai deriyaa kammiis. 16 Qassi GODAA bonchchoi
Siinaa Deriyaa bollan uttiis; he shaarai usuppun gallassaa maayiis; laappuntta gallassan
he shaaraa giddoppe GODAI Muusa xeesiis. 17 Israa7eelatuyyo GODAA bonchchoi deriyaa
huuphiyan xuuggiya tama malatidi beettiis. 18 Hegaappe guyyiyan Muusee he shaaraa
giddo gelidi, deriyaa pude kiyiis; kiyidi deriyaa huuphiyan oitamu gallassaanne oitamu
qammaa takkiis.

25

Xoossaa Dunkkaaniyaa Keexxanau Imettida Imuwaa

1 GODAI Muuseyyo hagaadan yaagiis; 2 “Taayyo immiyoobaa ehaanaadan neeni Is-
raa7eelatuyyo yoota; taayyo immanau a wozanai a imma imma giyo asa ubbaa imotaa
neeni taayyo ekka. 3 Intte etappe ekkana imotai hagaa: worqqaa, biraa, nahaasiyaa biratara,
4 salo milatiya qacinaa, ochchaa teeraa milatiya qacinaa, shololla zo7o qacinaanne liiqo
liinuwaa, deeshshaa agoziyaa, 5 dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa,
irppaniyaa, guuganttaa, 6 xomppiyaassi wogaraa zaitiyaa, tiyettiyo zaitiyaanne ixaanaa
sawettiya qimamiyaa; 7 eefuudiyaaninne tiran wottiyoogan yeggiyo maragidiyaa geetet-
tiya shuchchatanne hara phooliya al77o shuchchata eho.
8 “Yaatidi taani eta giddon aqanaadan, eti taayyo goinniyo sohuwaa giigissona. 9 Likke
taani nena bessana leemisuwaadan Xoossaa Dunkkaaniyaanne a giddon de7iya miishshata
oottite.

Maachchaa Taabootaa

10 “Eti guuganttaa mittaappe zananai naa77u waranne baggaa, gomppai issi waranne
baggaa, geesai qassi issi waranne baggaa gidiya Taabootaa medhdhona. 11 Suwaanne
kariyaa walahi bainna worqqan sheeshsha; a yuushuwaakka worqqa tigettan yuushsha
aatta. 12 He Taabootaayyo oiddu worqqa sagaayota tiga; tigada oiddu gedetun issi baggaara
naa77u sagaayota, qassi hankko baggaara naa77u sagaayota aatta. 13 Hegaappe guyyiyan,
guuganttaappe kasota kessa; kessada worqqan sheeshsha. 14 Taabootaa tookkanau, Taa-
bootaa miyyiyan de7iya sagaayotun kasota aatta. 15 Tookkiyo kasoti Taabootaa sagaayotu
giddon de7ona; eti hegaappe mulekka kiyoppona. 16 Taabootaa giddon taani neeyyo
immiyo, tammu azazoti xaafetti uttido naa77u masettida shuchchata wotta.
17 “Walahi bainna worqqaappe naa77u waranne baggaa aduqqiya, issi waranne baggaa
aakkiya atto giyo sohuwaa qum77uwaa medhdha. 18 Qum77uwaayyo wurssetta naa77u
bagga gaxan naa77u kiruubeta, qoxettida worqqaappe medhdha. 19 Issi kiruubiyaa issi
bagga gaxan, naa77antto kiruubiyaa hankko bagga gaxan naa77aakka qum77uwaara gatta
oittada medhdha. 20 Kiruubeti bantta qefiyaa denttidi, atto giyo sohuwaa qum77uwaa
bantta qefiyan kuwayi wottona; qassi issoi issuwaakko simmi uttidi, qum77uwaa xeellona.
21 Qum77uwaa Taabootaayyo bolla baggan wotta; qassi taani neeyyo immiyo azazoti
xaafettido masettida shuchchata Taabootaa giddon wotta. 22 Maachchaa Taabootaa bolla
qum77uwaa bolli de7iya naa77u kiruubetuppe gidduwan taani nenaara gaittana; gaittada
Israa7eela asaayyo taani immiyo azazo ubbaa yan neeyyo immana.

Oittaa Wottiyo Xaraphpheezaa

23 “Guuganttaa mittaappe zananai naa77u wara, gomppai issi wara, geesai qassi issi
waranne bagga gidiyo issi xaraphpheezaa medhdha. 24 Yaatada walahi bainna worqqan
sheeshsha; qassi a yuushuwan worqqaa tigettaa yuushsha aatta. 25 Hegaadankka, qassi
gomppai takkaaro gidiyo shaashiyaa a bolli yuushsha aatta. Yaatada a bolli worqqa

tigettaa yuushsha. [26] He xaraphpheezaayyo oiddu worqqa sagaayota medhdhada, xaraph-
pheezaa tohoti de7iyo oiddu zoozetun oitta. [27] Xaraphpheezaa tookkanau kasota aattiyo
sagaayoti xaraphpheezau shaashiyaa lanqqiyan shiiqidi de7ona. [28] He tookkiyo kasota
guuganttaappe kessada, worqqan eta sheeshsha. [29] Hegaadankka, qassi sainetanne cilp-
pata, yarshshuwaa yarshshiyo wode go7ettiyo duuqqiyoobatanne xuu7ata walahi bainna
worqqaappe ootta. [30] Ta sintti aattiyo geeshsha oittai ubba wodekka xaraphpheezaa bolli
xayoppo.

Xomppiyaa Wottiyo Ballaa

[31] "Xomppiyaa wottiyo ballaa qoxettida walahi bainna worqqaappe ootta; he bal-
lai eqqiyo gedeekka, qassi giddo toomaikka ubbai qoxettida worqqaappe oosettanau
koshshees. A qururuusoti, a kukkumotinne a ciishshati ubbai aara issippe oiqetti
merettanau koshshees. [32] Miyyiyaara usuppun marati ayyo kiyona; maratuppe heezzati
issi baggaara, qassi heezzati hankko baggaara de7ona. [33] Usuppun maratussikka hu-
uphiyan huuphiyan issi issi kukkumoinne ciishshai de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya
wanccai de7o. [34] Xomppiyaa wottiyo ballaassi giddo toomai, kukkumotinne ciishshati
de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya oiddu wanccan alleeqetto. [35] Naa77ai naa77ai issippe
waattan de7iyo heezzu maratuppe garssaara issi issi kukkumoi de7o. [36] Kukkumotinne
marati ubbai xomppiyaa wottiyo ballaara issippe, oiqetti issuwaa gididi, walahi bainna
worqqaappe qoxettidi oosettona.

[37] "Hegaappe guyyiyan, xomppiyaa wottiyo ballau laappun xomppeta giigissada, eti
sinttaa poo7ana mala xoqqu oottada wotta. [38] Xomppiyaa toissiyo qaphetanne eta wot-
tiyoobata walahi bainna worqqaappe ootta. [39] Xomppiyaa wottiyo ballainne an go7ettiyo
miishsha ubbai hasttamanne ichchashu kilo giraame gidiya walahi bainna worqqaappe
oosettona. [40] Akeeka; taani nena deriyaa huuphiyan bessido leemisuwaa kaallada ootta.

26

Xoossaa Dunkkaaniyaa

[1] "Qassi liiqo liinuwaappenne salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla
zo7o qacinaappe dadettida tammu magalashotuppe Xoossaa Dunkkaaniyaa giigissa. He
magalashotu bolli bollaara issi hiillan kiruubetu misiliyaa sikissa. [2] Magalashoti ubbai issi
likke gidona; geesai laatamanne hosppun wara; gomppai oiddu wara gido. [3] Ichchashu
magalashota issippe gattada sikka; hankko attida ichchashu magalashotakka etadan
ootta. [4] Issippe gaittidi sikettida magalashotuppe issi magalashuwaassi wurssetta gaxan
salo milatiya carqqiyaappe siireta medhdha; qassi issippe gaitetti sikettida hankko
magalashuwankka hegaadan ootta. [5] Issippe gaittida issi magalashuwaa bolli ishatamu
siireta, qassi issippe gaittida hankko magalashuwaa bollikka ishatamu siireta medhdha;
he siireti ubbaikka issoi issuwaassi baazzan de7ona. [6] Hegaappe guyyiyan, worqqaappe
ishatamu qapheta medhdha; medhdhada Xoossaa Dunkkaanee issuwaa gidana mala, he
magalashotu gaxaa gaxaa he qaphetun oitta.

[7] "Xoossaa Dunkkaaniyaa bollaara kammana mala, tammanne isiini magalashota
deeshshaa agoziyaappe daddada, issi dunkkaaniyaa medhdha. [8] Tammanne isiini ma-
galashotikka issi likke gidona; issi issi magalashuwaa geesai hasttamu wara, gomppai
oiddu wara gido. [9] Ichchashu magalashota issi baggaara, usuppun magalashota qassi
hankko baggaara gattada sikka. Usuppuntta magalashoi dakkotidi, dunkkaaniyaassi sintta
baggaara daabuletto. [10] Gatti sikkido magalashotuppe issi magalashuwaa gaxan ishatamu
siireta medhdha; qassi gatti sikkido hankko magalashotuppe wurssetta magalashuwaa
gaxan ishatamu siireta medhdha. [11] Ishatamu nahaasiyaa qapheta medhdhada, siiretu
giddo gelissa; yaatada dunkkaaniyaa issippe gatta oitta. Yaatobare ha naa77u oiqettida
kamoti issuwaa gidana. [12] Ha dunkkaaniyaa magalashotuppe palahida bagga magalashoi
Xoossaa Dunkkaaniyaassi guyyessaara woxaletto. [13] Dunkkaaniyaa magalashoti naa77u
baggaarakka issi issi wara keenaa palahona; he palahidaageeti Xoossaa Dunkkaaniyaa
kammana mala, naa77u bagga miyyiyaara woxalettona.

[14] "Dunkkaaniyaa bollaara kammanau dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi
kessidoogaa giigissa; qassi a bollaara kammanau irppaniyaa giigissa.
[15] "Xoossaa Dunkkaaniyaa xagaagiyoobata sitti giida guuganttaappe kessa. [16] Issi issi
xagaagiyau geesai tammu wara, gomppai issi waranne bagga gido. [17] Issi issi xagaagiyaassi
issuwaa issuwaara gatti oittiya naa77u marata medhdha. Xoossaa Dunkkaaniyaa xa-
gaageta ubbaakka hegaadan ootta; [18] Xoossaa Dunkkaaniyaayyo tohossa baggaara laatamu
xagaageta medhdha. [19] Medhdhada issi issi xagaagiyaayyo naa77u gedeta, muleera
oitamu gedeta biraappe giigissa. [20] Xoossaa Dunkkaaniyaayyo huuphessa baggaara,
laatamu xagaageta medhdha. [21] Medhdhada issi issi xagaagiyau naa77u gedeti, muleera
oitamu gedeti, biraappe giigona. [22] Qassi Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye gaxan arggo
baggaara usuppun xagaageta medhdha. [23] Medhdhada guyye gaxan de7iya zoozetuyyo
naa77u xagaageta giigissa. [24] Ha naa77u zoozetun de7iya xagaageti, xaphuwaappe xeeraa
gakkanaashin daabula gididi biidi, xeeran issi migiduwan geli oiqettona; yaatidi naa77ai
issuwaa gidona. [25] Hegaa gishshau, issi issi xagaagiyaayyo garssaara naa77u naa77u gedeti
de7ona; muleera hosppun xagaagetinne biraappe oosettida tammanne usuppun gedeti
de7ona.
[26] "Qassi guuganttaappe hiraqota kessa. Xoossaa Dunkkaaniyaayyo issi bagga miyyiyan
de7iya xagaagetussi ichchashu hiraqota, [27] qassi hankko bagga miyyiyan de7iya xagaage-
tussi ichchashu hiraqota giigissa. Hegaadankka, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye arggo
baggaara wurssetta gaxan de7iya xagaagetuyyo ichchashu hiraqota medhdha. [28] Giddo
hiraqoi xagaagetussi giddo ginaara ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin kantti kiyanau
koshshees. [29] Xagaageta worqqan sheeshshada, hiraqoti aadhdhiyo sagaayota worqqaappe
medhdha; qassi hiraqotakka worqqan sheeshsha. [30] Xoossaa Dunkkaaniyaa taani nena
deriyaa bollan bessido leemisuwaadan oottada tokka.
[31] "Salo milatiya, ochchaa teera milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liin-
uwaappe issi magalashuwaa ootta; he magalashuwaa bolli issi hiillan kiruubetu misiliyaa
sikissa. [32] Yaatada worqqan sheeshshido oiddu, mino guuganttaa tuussatun de7iya
worqqaappe oosettida kaqqiyoogan kaqqa. He oiddu tuussati biraappe medhdhido
tohotun gelona. [33] He magalashuwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa kaaran de7iya qaphetuppe
garssaara kaqqada, Maachchaa Taabootaa magalashuwaappe guyye baggan wotta; yaa-
tobare he magalashoi Geeshsha Sohuwaa Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaappe
shaakkana. [34] Atto giyo sohuwaa qum77uwaa Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwan
de7iya Maachchaa Taabootaa bolli wotta. [35] Xaraphpheezaa magalashuwaappe kareera,
Xoossaa Dunkkaaniyaappe huuphessa baggan wotta; xomppiyaa wottiyo ballaa qassi
a ginan tohossa baggaara wotta. [36] Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaassi salo milatiya,
ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe xilppiyan
alleeqissiyaagan oosettida magalashuwaa medhdha. [37] Magalashuwaayyo ichchashu
tuussata guuganttaappe kessada, worqqan sheeshsha; kaqqiyoogeetikka worqqaappe
oosettidaageeta gidona; tuussatuyyo nahaasiyaa birataappe tigada ichchashu gedeta
medhdha.

27

Xuuggiyo Yarshshuwaa Yarshshiyoosaa

[1] "Guuganttaappe yarshshiyoosaa keexxa. He yarshshiyoosaayyo geesai heezzu wara
gido; gomppainne zananai issi likke, ichchashu ichchashu wara gididi, oiddu zooziyaara
de7o. [2] Oiddu zoozetu wurssetta gaxan gaxan issi issi kaciyaa medhdha; kaceti
yarshshiyoosaara issippe oiqettidi oosettona. Yaatada yarshshiyoosaa nahaasiyaa biratan
sheeshsha. [3] An go7ettiyo miishshata, bidinttaa kessiyo balddeta, akaafata, araciyo
kuixaarota, ashuwaa qaphiyo qaphetanne tamaa cooceta ubbaa nahaasiyaa birataappe
medhdha. [4] Yaatada nahaasiyaa birataappe zazzare malabaa medhdha; qassi a oiddu
zooziyan oiddu sagaayota medhdha. [5] Yaatada yarshshiyoosaayyo duge giddo ginan de7iya
dacaa bolli wotta. [6] Guuganttaappe yarshshiyoosaayyo kasota kessada, nahaasiyaa biratan

sheeshsha. 7 Yarshshiyoosaa tookkiyo wode maaddana mala, he kasota naa77u miyyiyaara
de7iya sagaayotun aatta. 8 Taani nena deriyaa bollan bessidoogaadan, yarshshiyoosaa
xaulaappe medhdhidi, gomppaa kofa kessona.

Xoossaa Dunkkaaniyaayyo Dabaaba Baggaa

9 "Xoossaa Dunkkaaniyaayyo asai shiiqiyo dabaabaa giigissa. Dabaabaayyo tohossa
bagga zananai xeetu wara aduqqo; he dabaabaayyo liiqo liinuwaappe dadettida mag-
alashota giigissa. 10 Ayyo nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatanne tuussati eqqiyo
laatamu gedeta ootta; eta huuphiyan qassi biraappe kaqqiyoogeetanne tuussata hu-
uphiyan qachchiyoogeeta ootta. 11 Hegaadankka, dabaabaayyo huuphessa bagga zananai
xeetu waraa aduqqo; qassi laatamu tuussatuuranne he tuussatuyyo laatamu nahaasiyaa
gedetuura de7iya magalashoi de7o. Yaatidi biraappe oosettida kaqqiyoogeetinne tuussatu
huuphiyan qachchiyoogeeti Xoossaa Dunkkaaniyaayyo de7ona.
12 "Dabaabaayyo arggo bagga gomppai ishatamu waraa aakko; tammu tuussatinne,
tuussatuyyo tammu gedeti de7iyo magalashoti ayyo de7ona. 13 Qassi arshsho bagga
dabaabaa gomppaikka ishatamu wara gido. 14 Dabaabaa geliyoosaappe issi baggaara tam-
manne ichchashu wara aduqqiya magalashoti de7ona; etayyo heezzu tuussatinne heezzu
gedeti de7ona. 15 Hegaadankka, hinkko baggaara magalashoti tammanne ichchashu wara
aduqqiya magalashoti de7ona; etayyo heezzu tuussatinne tuussatuyyo heezzu gedeti
de7ona.
16 "Dabaabaa geliyoosaayyo laatamu wara aduqqiya magalashuwaa giigissa; hegeekka
salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne, shololla zo7o qacinaappenne liiqo liin-
uwaappe dadettidaagaa, xilppiyan alleeqissiyaagan giigissa. Eti an zemppiyo oiddu
tuussatanne tuussatuyyo oiddu gedeta giigissa. 17 Dabaabaa yuushuwan de7iya tuussatussi
ubbaassi biraappe oosettida qachchiyoogeetinne kaqqiyoogeeti, nahaasiyaappe oosettida
gedeti de7ona. 18 Dabaabai zananaa laatamu wara, gomppaa laatamu wara gido; pudiyaa
ichchashu wara xoqqiya liiquwan dadettida liinuwaappe oosettida magalashoti de7ona;
yaatidi nahaasiyaappe oosettida gedeti gidona.
19 "Xoossaa Dunkkaaniyan oottiyo oosuwaassi go7ettiyo miishsha ubbai, eta go77ai aiba
gidikkokka, Xoossaa Dunkkaaniyaa xishetu ubbaaranne dabaabaa xishetu ubbaarakka
gujjin, nahaasiyaa birataappe oosettona.

Xomppiyaa Zaitiyaa

20 "Xomppee to7ennan eexxiiddi de7ana mala, assi koshshiya zaitiyaa wogaraa teeraa
caddidi gum77in kiyidaagaa neeyyo ehaana mala, Israa7eelata azaza. 21 Aarooninne a
naati, xomppee GODAA sinttan qammida sa7ai wonttana gakkanaashin poo7ana mala,
Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon, Markkaa Taabootaa sinttan de7iya magalashuwaappe
kareera eettona. Hagee Israa7eela asaayyo merinau wotto woga gididi de7o.

28

Qeesetu Maayuwaa

1 "Ne ishaa Aaroonanne a naata Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaamaara neekko
ehiissa; eti qeese gididi taayyo oottana mala, Israa7eela asaa giddoppe eta dummaya.
2 Ayyo bonchchuwaanne puulaa immana mala, ne ishaa Aaroonayyo qeesetettaa maayota
giigissa. 3 Taani aadhdhida eratettaa immido kushiyaa hiillaa eriya asa ubbaa xeesada,
Aaroonayyo maayota giigissana mala yoota; i qeese gididi, taayyo oottanau dummatana.
4 Eti giigissana maayotikka hageeta: tiran wottiyoogaa, eefuudiyaa, adussa maayuwaa,
alleeqettidi dadettida qoliyaa, shaashiyaanne danccuwaa. Ne ishai Aarooninne a naati
qeese gididi taayyo oottiiddi geeshsha maayota maayana mala, sikkiyaageeti giigis-
soosona. 5 Kushiyaa hiillaa eriyaageetikka ha maayota giigissanau, worqqa qacinaa, salo
milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwaa go7ettona.

Eefuudiyaa

[6] "Eefuudiyaa giyo maayuwaa worqqa qacinaappe, salo milatiya qacinaappe, ochchaa
teeraa milatiya qacinaappe, shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaa qacinaappe kushe
hiillanchchati alleeqissidi giigissona. [7] Naa77u baggai gaittidi issuwaa gidana mala, naa77u
hashiyaa bolli gattidi oittiya carqqee de7o. [8] Hiillai alleeqissidi daddido danccoikka
eefuudiyaa mala gididi, worqqaappe, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla
zo7o qacinaappenne liiqissi baqqido liinuwaappe oosetto. [9] Maragidiyaa giyo naa77u
shuchchata ekkada, Yaaqooba naatu sunttaa eta bolli woocada xaafa. [10] Eta yeletaa
maaraadan issi shuchchaa bolli usuppun sunttaa, hinkko shuchchaa bolli qassi attida
usuppunatu sunttaa woocada xaafa. [11] Maatafaa bolli sunttaa woocidi xaafiyoogaadan, he
naa77u shuchchatu bolli Yaaqooba naatu sunttaa woocada xaafa; xaafada he shuchchata
worqqaappe medhdhido shuchchaa oiqqiyaagaa bolli wotta. [12] Yaatada tammanne naa77u
Israa7eela zareta hassayiyoobaa gidana mala, ha naa77u shuchchata eefuudiyaara oittido
hashiyaa carqqiyan wotta; yaatobare GODAA sinttan ubbatoo hassayettana mala, ha sunt-
tata Aarooni ba hashiyan tookko. [13] He shuchchata oiqqiyaagaa worqqaappe medhdha.
[14] Qassi walahi bainna worqqaappe wodoruwaadan dooqqido qooriyan wottiyo naa77u
sanssalatata giigissada, he naa77u shuchchaa oiqqiyaageetuura gatta oitta.

Tiran Wottiyoogaa

[15] "GODAA shenee aibakko oichchidi eriyo tiran wottiyoogaa kushe hiillanchchan
ootissa. He tiran wottiyoogaa eefuudiyaa daddidoogaadan, worqqaappe, salo milatiya,
ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe dadda.
[16] Ayyo oiddu zoozee de7ees; geesainne gomppai issi issi takkaaro gididi dakkoto.
[17] Hegaappe guyyiyan, a bolli oiddu maaran al77o shuchchata wotta; koiro maaran wottido
shuchchai, sarddiyooniyaa, tophaaziyooniyaanne phooliya inqquwaa. [18] Naa77antto
maaran baluura, sampperiyaanne almmaaziyaa giyo al77o shuchchata; [19] heezzantto
maaran yaakinttiyaa, kelqqedooniyaanne ametesxxinoosiyaa; [20] oiddantto maaran biralle,
maragidiyaa, yasphphiidiyaa. Hageeti ubbai worqqaappe oosettida shuchchaa oiqqiyaa-
gaa bolli uttona. [21] Israa7eela naatu sunttaa qoodaadan, shuchchatu qoodaikka tammanne
naa77a gidona; issoi issoi maatafadan woocettidi, tammanne naa77u zaretu sunttai he
shuchchatun xaafetto.

[22] "Tiran wottiyoogaayyo wodorodan dooqettida sanssalataa walahi bainna worqqaappe
medhdha. [23] Naa77u worqqa migidota medhdhada, tiran wottiyoogaayyo qommo gaxa
zoozetuura gattada oitta wotta. [24] He naa77u worqqa sanssalatata tiran wottiyoogaayyo
zoozetun de7iya migidotuura gattada oitta. [25] He sanssalatatuyyo hankko bagga xeeraa
qassi eefuudiyaayyo sintta baggaara, hashiyaa carqqiyan de7iya shuchchaa oiqqiyaagee-
tuura gatta qachcha. [26] Qassikka naa77u worqqa migidota medhdhada, eefuudiyaappe
kaallidi de7iya tiran wottiyoogaayyo soo baggaara de7iya naa77u zoozetu xeeran aatta.
[27] Hegaadankka, worqqaappe hara naa77u migidota medhdhada; eefuudiyaayyo sintta
baggaara, hashiyaa carqqiyaappe garssa baggaara, eefuudiyaa xeessan qachchiyoogaappe
qommoora, sihoi gaittosaa matan eta oitta. [28] Tiran wottiyoogan de7iya migidota
eefuudiyan de7iya migidotuura gattidi, salo milatiya baqettan qachcha; yaatikko, tiran
wottiyoogee xeessaappe qommoora de7iyo gishshau, qashoi dol77enna.

[29] "Aarooni Geeshsha Sohuwaa geliyo wode, ha tiran wottiyoogan de7iya Israa7eela
zaretu sunttata tookko. Yaatobare taani GODAI ubbatoo ta asaa hassayana. [30] Qassi
Uriimiyaanne Tumiima giyoobata tiran wottiyoogan yegga. Aarooni GODAA sintti
aadhdhiiddi, ba tiran wotti ekkidi gelo. Ta shenee aibakko Israa7eela asaa erissana mala,
i ta sinttan oottanau geliyo wode ubban tiraa kiisiyaappe xaissenna.

Qeeseti Maayiyo Hara Maayota

[31] "Eefuudiyaappe bollaara maayiyo adussa maayuwaa muleera salo milatiya car-
qqiyaappe giigissa. [32] He adussa maayuwaayyo qooriyaa aattiyoosaa medhdha. He sohoi
peerettennaadan, soo qalam77ada, yuushsha aattada sikka. [33] Adussa maayuwaa duge
bagga macaraa yuushuwan salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o
qacinaappe, roomaaniyaa teeraa misileta medhdha. Yaatada eta gidduwan worqqaappe

oosettida daalata walahan ootta. [34] Worqqaa daalatinne roomaaniyaa teera misileti he
adussa maayuwaa duge bagga xeeraayyo yuushuwan walahan aadhdhona. [35] Aarooni
qeesetettan oottiyo wode, ha adussa maayuwaa maayo; GODAA sintti Geeshsha Sohuwaa
geliyo wodenne kiyiyo wode, daalai waassana. I hegaa maayikko haiqqenna. [36] Walahi
bainna worqqaappe issi alleequwaa medhdhada maatafaa bolli woociyoogaadan, a bolli
woocada, 'GODAASSI GEESHSHA GIDIDI DUMMATIIS' yaagada xaafa. [37] Xaafada huuphiyan
xaaxiyo shaashiyaa bolli qachchana mala, salo milatiya baqettaa an aatta. [38] Aattobare
Aarooni a ba som77uwan wotto; hegan Israa7eela asai GODAASSI imotaa immiiddi
mooridobi de7ikkokka, he mooruwaa Aarooni tookkees. Asai ehiyoobaa GODAI ekkana
mala, i he xifatiyaa ubbatonkka ba som77uwan wottanau koshshees.
[39] "Aaroona qoliyaa liiqo liinuwaappe dadda; huuphiyan xaaxiyo shaashiyaakka li-
inuwaappe giigissa. Qassi danccuwaa xilppiyan alleeqissiyaagan sikissa. [40] Aaroona
naatuyyo bonchchonne alleeqo gidana mala, qoleta, danccotanne huuphiyan xaaxiyo
shaasheta giigissa. [41] Neeni ha maayota ne ishaa Aaroonanne a naata maizzidoogaappe
guyyiyan, eti qeesetettan taayyo oottana mala eta tiya; tiyada eti qeese gididi taayyo
oottana mala eta dummaya. [42] Eta kalloi kamettana mala garssaara maayiyo maayuwaa,
xeessaappe biidi wodiraa gakkanau kammiyaagaa, liiqo liinuwaa qacinaappe giigissa.
[43] Aarooninne a naati Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo wode, woikko Geeshsha Sohuwan
qeesetettan oottanau yarshshuwaa yarshshiyoosaa shiiqiyo wode, ha maayota maayona.
Hegaadan hanikko, eti bantta bolli mooronne haiqo ehookkona. Hagee Aaroonayyoonne
a zaretuyyo merinau woga gido.

29

Qeesetettaa Immiiddi Poliyo Wogata

[1] "Aarooninne a naati qeese gididi taayyo oottana mala, neeni eta dummayanau
hagaadan ootta; tilla bollaara de7iya issi mirgguwaanne naa77u dorssa orggeta ekka;
[2] muruta gisttiyaa xiilliyaa ekkada, irshshuwaa yeggennan oittaa uukka; qassi irshshuwaa
yeggennan zaitiyan komppuwaa komppa; hegaadankka, irshshuwaa yeggennan lee7e
lichchakkuwaa uukkada, zaitiyaa tiya. [3] Neeni eta masoofiyan wottada, mirgguwaaranne
naa77u dorssa orggetuura issippe taayyo shiishsha.
[4] "Yaatada Aaroonanne a naata Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge ehaada, haattan eta
meecca. [5] Hegaappe guyyiyan, maayota ekkada, qoliyaa, eefuudiyaa bolli maayiyo adussa
maayuwaa, eefuudiyaanne tiran wottiyoogaa Aaroona maizza; maizzada eefuudiyaa
hiillan dadettida danccuwan gixissa. [6] SHaashiyaakka a huuphiyan xaaxada, 'GODAASSI
geeshsha gididi dummatiis' yaagiyaabi xaafettido alleequwaa huuphiyaa xaattaa bolli
aatta. [7] Tiyiyo zaitiyaakka ekkada, a huuphiyan tigada tiya. [8] A naatakka ehaada qoleta
maizza. [9] Maizzada shaashiyaakka eta huuphiyan xaaxa. Hegaappe guyyiyan, Aaroonanne
a naata danccuwaa danccissa. Qeesetettai etayyo merinau wotto woga gido. Simmi
Aaroonanne a naata yaatada qeese oottaasa.
[10] "Mirgguwaa taayyo Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti neeni ehin, Aarooninne a naati a
huuphiyan bantta kushiyaa wottana. [11] Mirgguwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen
GODAA achchan shukka. [12] Mirgguwaa suuttaappe amaridaagaa ne biradhdhiyan ekkada,
yarshshiyoosaa bolli de7iya kaceta tiya; tiyishin attidaagaa yarshshiyoosaappe garssa
baggaara gussa. [13] Hegaappe guyyiyan qantta ashuwaa kammida handda ubbaa, tiriyaa
kammida handdaa, naa77u kilahotanne eta kamida handdaa ekkada, yarshshiyoosaa bolli
wottada xuugga. [14] SHin mirgguwaa ashuwaa, a galbbaanne a maracciyaa dirssaappe
kareera xuugga; hegee nagaraa gishshau yarshshiyo yarshshuwaa.
[15] "Naa77u dorssa orggetuppe issuwaa neeni ekkin, Aarooninne a naati bantta kushiyaa
a huuphiyan wottona. [16] Yaatobare dorssa orggiyaa shukkada, suuttaa yarshshiyoosaa
miyyiyan ubbasaara caccafa. [17] Dorssa orggiyaayyo ashuwaa qanxxerettada, qantta
ashuwaanne gedaa meecca; meeccada huuphiyaa bollinne hara qommo ashotu bolli eta
wotta; [18] hegaappe guyyiyan, dorssa orggiyaa muleera yarshshiyoosan xuugga; hegee

GODAAYYO xuugettiya yarshsho, sawuwaa tonggu giya yarshshonne GODAAYYO taman
yarshshiyo yarshsho.
19 "Qassi hankko dorssa orggiyaa neeni ekka; ekkin Aarooninne a naati bantta kushiyaa
a huuphiyan wottana. 20 He dorssa orggiyaa shukkada, a suuttaappe amaridaagaa ekkada,
Aaroonayyoonne a naatuyyo ushachcha haittatu xeeraa, eta ushachcha kushetuyyo
wogga biradhdhetanne eta ushachcha tohotuyyo wogga biradhdheta tiya; hegaappe
guyyiyan, attida suuttaa yarshshiyoosaa miyyiyan ubbasaara caccafa. 21 Yarshshiyoosan
de7iya suuttaappe amaridaagaanne tiyettiyo zaitiyaappekka amaridaagaa ekkada, Aa-
roona bollinne a maayuwaa bolli, a naatu bollinne eta maayuwaa bolli caccafa; caccafin
inne a naati, eta maayoi GODAA oosuwaayyo dummatana.
22 "Ha dorssa orggiyaappe modhdhuwaanne nasiyaa, qantta ashuwaa bolli de7iya hand-
daa, tiriyaa kammida handdaa, naa77u kilahota, eta kammida handdaaranne ushachcha
gedaara neeni ekka; hagee qeesetettaa sunttaa immiyo wode shukkiyo dorssaa. 23 GODAA
sinttan wottido irshshoi gelibeenna oittaa, masoofiyaappe zaitee walahettibeenna oittaa,
zaitiyaara uukkido issi komppuwaanne issi lee7e lichchakkuwaa ekka. 24 Neeni ha katta ub-
baa Aaroona kushiyaaninne a naatu kushiyan wotta; wottobare eti wuxaawuxiyo yarshsho
oottidi GODAA sinttan pudenne dugenne wuxaawuxona. 25 Hegaappe guyyiyan, eta
kushiyaappe hageeta ekkada, yarshshiyoosaa bolli wottada, xuuggiyo yarshshuwaara gat-
tada, GODAA sawuwaa tonggu gaanaadan, yarshshiyoosaa bolli taman xuugga. 26 Aarooni
qeese gididi sunttettiyo wode shukkido dorssa orggiyaa anggaasuwaa ekkada, GODAA
sinttan wuxaawuxiyo yarshshodan wuxaawuxa; hegee inttena gakkiya shaaho gidana.
27 "He shukkido dorssaa ashuwaa qommotikka: yarshsho oottidi wuxaawuxido anggaa-
suwaanne GODAA sinttan tookkido gedaa dummaya; hegeeti Aaroonayyoonne a naatuyyo
shaaho gidana. 28 Israa7eelati GODAAYYO immiyo issippetettaa yarshshoi, ubbatonkka
Israa7eela asaappe Aaroonanne a naata gakkiya shaaho gido.
29 "Aaroona qeesetettaa maayoi appe guyyiyan a zaretussi de7o; tiyettidi qeese gidiyo
wode, ha maayuwaa maayona. 30 A naatuppe a sohuwan qeese gididi, Geeshsha Sohuwan
oottanau Xoossaa Dunkkaaniyaa yiya na7ai, he maayuwaa laappun gallassau maayo.
31 "Aarooninne a naati qeese gididi sunttettiyo wode shukettida dorssaa orggiyaa
ashuwaa ekkada, geeshsha sohuwan doissa. 32 Aarooninne a naati dorssa orggiyaa
ashuwaanne masoofiyan de7iya oittaa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen moona.
33 Eti qeese gididi sunttettiyo wodenne dummatiyo wode, nagarai atto geetettanaadan
yarshshettida ha yarshshota moona. SHin he yarshshoti geeshsha gidido gishshau, hara
asi oonne mooppo. 34 Qeese gididi sunttettiyo wode shukkido dorssa orggiyaa ashuwaappe
woikko oittaappe maallado gakkanaassi palahidi aqikko, taman xuugetto; geeshsha gidido
gishshau meetettoppo.
35 "Aarooninne a naati qeese gididi sunttettiyo wode wottiyo wogaa likke taani nena
azazidoogaadan oottada, laappun gallassaa garssan pola. 36 Nagarai atto geetettanaadan
hachchi hachchi nagara yarshshodan issi mirgguwaa yarshsha. Hegan yarshshiyoosaa
geeshsha; yaatada yarshshiyoosaa dummayanau tiya. 37 Yarshshiyoosaa nagaraa atto
giyo wogaa laappun gallassan polada, a dummaya. Yaatobare yarshshiyoosai aadhdhida
geeshsha soho gidana. A bochchiya ubbaikka geeyana.

Hachchi Hachchi SHiishshiyo Yarshshuwaa

38 "Yarshshiyoosan neeni hachchi hachchi shiishshana yarshshoi hagaa. Yelettoosappe
issi laitta gakkido naa77u dorssa orggeta yarshsha. 39 Dorssa orggetuppe issuwaa maallado,
qassi naa77anttuwaa omarssi yarshsha. 40 Koiro dorssa maraara issi kilo giraame gidiya
muruta gisttiyaa xiilliyaa issi litiro zaitiyan munaqqada yarshsha; issi litiro woiniyaa
eessaakka ushshaa yarshsho oottada yarshsha. 41 Naa77antto dorssa orggiyaa omarssi
yarshshaidda maalladoogaa keena, xiilliyaa, zaitiyaanne woine eessaa shiishsha. Hegee
GODAAYYO taman yarshshettiya, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.
42 "Ha xuuggiyo yarshshoi yiya yeleta ubban Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggiyan
GODAA sinttan paci bainnan yarshshettanau koshshees. Taani yan gaittada, nenaara

haasayana. [43] Qassi yan taani Israa7eelatuura gaittana; ta bonchchoikka he sohuwaa
dumma soho kessana.
[44] "Hegaa gishshau, taani Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyoosaa dummayana; eti
taayyo qeese gididi taayyo oottana mala, Aaroonanne a naata taani dummayana. [45] Yaatada
taani Israa7eelatu giddon de7ana; qassi taani eta Xoossaa gidana. [46] Taani eta giddon
de7ana mala, Gibxxeppe eta kessida GODAA eta Xoossaa gidiyoogaa eti erana. Ee, taani
GODAA eta Xoossaa.

30

Ixaanaa Cuwayiyo Saaxiniyaa

[1] "Ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa guuganttaappe medhdha; [2] ayyo oiddu zoozee de7o;
zananai issi wara, gomppai issi wara, geesai qassi naa77u wara gido; kacetikka aara
issuwaa gididi oiqetti merettona. [3] Ayyo bolla doonaa, oiddu miyye ubbaanne a kaceta
walahi bainna worqqan sheeshsha; a yuushuwankka worqqa tigettaa yuushsha aatta.
[4] He worqqa tigettaappe garssaara ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaayyo worqqaappe naa77u
sagaayota medhdha; yaatada ya baggaaranne ha baggaara naa77aa naa77aa oitta. Hegeeti
tokkiyo wode kasota aattanaassi maaddanaassa. [5] Kasota guuganttaappe kessada, eta
worqqan sheeshsha. [6] Ha yarshshiyoosaa Maachchaa Taabootaa sinttan kaqettida maga-
lashuwaappe kare baggaara, hegaakka taani nenaara gaittiyo Maachchaa Taabootaa bolli
de7iya atto giyo sohuwaa qum77uwaa sinttan wotta.
[7] "Aarooni maallado maallado xomppeta giigissanau yiyo wode, sawiya ixaanaa
yarshshiyoosan cuwayo. [8] Aarooni omarssi xomppeta poo7issiyo wode, zaarettidikka
ixaanaa cuwayo; yaatikko, ixaanai GODAA sinttan yiya yeletau ubbatoo cuwattana. [9] Ha
yarshshiyoosan hara ai ixaananne, woikko xuugiyo yarshsho, woikko katta yarshsho
yarshshoppa; ushshaa yarshshuwaakka a bolli tigoppo. [10] Aarooni laittaappe issiton
nagaraappe maarettanau shukkiyo mehiyaa suuttaa ekkidi, he yarshshiyoosaa bolli
de7iya kacetu bolli wotto. Yaatidi geeshshiyo wogaa polo. Ha wogai sinttaara yaana
wodetu ubban laittan laittan poletto. Yaatobare ha yarshshiyoosai GODAAYYO dummati
geeyidaagaa gido" yaagiis.

Dunkkaaniyau SHiiqiya Miishshaa

[11] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [12] "Neeni Israa7eela asaa qoodan
ekkanau eta paidiyo wode, issi issi urai qoodettidi, ba shemppuwaa wozanau GODAAYYO
miishshaa qanxxo; qanxxikko neeni eta qoodiyo wode, eta bolli boshi yeenna. [13] Qoodan
geliya asai huuphiyan huuphiyan Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan issi issi
xaqara biraa qanxxo. Issi issi urai hagaa taayyo imo oottidi immo. [14] Qoodan geliya
asai laittai laatamaa kumidoogeenne hegaappe bolla ubbai, GODAAYYO immiyoobaa
eho. [15] Intte intte shemppuwaa wozanau GODAAYYO imuwaa immishin, dureekka man-
qqoikka issi likke immanaappe attin, duree darissidi woikko manqqoi guuttidi immoppo.
[16] Nagaraappe maarettanau qanxxiyo miishshaa Israa7eela asaappe ekkada, Xoossaa
Dunkkaaniyaa giddo oosuwaassi peeshsha. Ha miishshai intte shemppuwaa wozanau,
GODAA sinttan Israa7eela asaabaa hassayiyoobaa gidana" yaagiis.

Meechcha Keriyaa

[17] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [18] "Meechcha keriyaanne
a wottiyoogaa nahaasiyaappe medhdha; medhdhada Xoossaa Dunkkaaniyaappenne
yarshshiyoosaappe gidduwan wotta; wottada an haattaa tiga. [19] Tigin Aarooninne a
naati bantta kushiyaanne bantta tohuwaa meecettana. [20] Eti haiqqenna mala, Xoossaa
Dunkkaaniyaa geliyo wode, audenne he haattan meecettona. Qassi GODAAYYO taman
yarshshuwaa yarshshanaayyo yarshshiyoosaa mati shiiqido wode, [21] eti haiqqenna mala,
bantta kushiyaanne bantta tohuwaa meecettona. Hagee Aaroonassinne a zaretussi, yiya
yeleta ubbaassi merinau woga gidana" yaagiis.

Tiyettiyo Zaitiyaa

22 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 23 “Muruta qimameta, hegeetikka, usuppun kilo
giraame gukkiya karbbiyaa, heezzu kilo giraame sawiya qarafaa, heezzu kilo giraame
sawiya gucachchaanne 24 usuppun kilo giraame zimbbaanuwaa ekka. Ha ubbaikka
Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan gido. Hegaa bollikka oiddu litiro zaitiyaa gujja.
25 Hageeta shittuwaa oottiyo eran wolakkada, sawiya geeshsha tiyettiyo zaite kessa.
26 Yaatada Xoossaa Dunkkaaniyaa, Maachchaa Taabootaa, 27 xaraphpheezaanne a bolli
wottiyo miishsha ubbaa, xomppiyaa wottiyo ballaanne a miishshata, ixaanaa cuwayiyo
saaxiniyaa, 28 xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaanne an de7iya ubba miishshata,
meechcha keriyaanne a wottiyoogaa tiya. 29 Eti aadhdhida keehi geeshsha gidana mala,
neeni eta dummaya; eta bochchiyaabai ubbaikka geeshsha gidana.
30 “Hegaappe guyyiyan, Aarooninne a naati qeese gididi taayyo oottana mala, eta tiya;
tiyada dummaya; 31 Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; ‘Hagee yiya yeletaassikka
tiyettiyo ta geeshsha zaite gido; 32 ha zaitiyaa asa bollan gussoppa; qassi ai zaitekka
hegaa oottido likkiyan oottoppa. I geeshsha gidido gishshau, inttekka a geeshshabaadan
qoppite. 33 Hagaa mala shittuwaa giigissiya urinne qeese gidenna hara asa tiyiya uri
ooninne ba asaa giddoppe bohetto’ yaaga” yaagiis.

Ixaanaabaa

34 Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; “Sawiya qimameta: mittaa
cooshshaa, xaadhdhiyaa keettan de7iya shittuwaa, sawiya shidaanne sawiya ixaanaa ekka;
eta ubbaa yesoikka issi likke gido. 35 SHittuwaadan walahettida ixaanaa oottada, etan
go7etta; walahi bainnabaanne geeshsha gidanaadan, an maxiniyaa yegga. 36 Appe amari-
daagaa ekkada liiqissada cadda; yaatada taani nenaara gaittiyo Xoossaa Dunkkaaniyaa
giddon Maachchaa Taabootaa sinttan wotta. Yaatobare i neeyyo ubbaappe aadhdhida
geeshsha gidana. 37 Hagaa medhdhidoogaa likkiyan hara ixaanaa medhdhoppite. Hegee
taayyo dumma geeshshabaa gidiyoogaa erite. 38 Hagaa milatiyaabaa medhdhidi, a
sawuwaa singgidi ufaittanau koyiya uri de7ikko, i ba asaa giddoppe bohetto” yaagiis.

31

Baxaali7eelanne Oholi7aaba

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 2 “Be7a; taani Yihudaa zare gidiya Huura na7aa
na7aa, Uura na7aa, Baxaali7eela dooraas. 3 A taani Xoossaa Ayyaanan, hiillan,
akeekaaninne ooso ubbaa oottiyo eran kunttaas; 4 hegeekka hiillan oosuwaa halchchuwaa
kessiiddi, worqqaappe, biraappenne nahaasiyaappe dumma dummabaa i oottanaassa.
5 Hegaadankka, al77o shuchchaa massidi giigissanaassa, mittaa massanaassanne hara ooso
ubbaa i oottanaassa.
6 “Hegaa bollikka qassi a maaddana mala, Daana zare gidiya Ahisamaaka na7aa
Oholi7aaba sunttaas. Taani nena azazidobaa ubbaa eti oottana mala, kushe hiilla
eriyaageetussi ubbatussi eratettaa immaas. 7 Eti oottanabati: Xoossaa Dunkkaaniyaa,
Maachchaa Taabootaa, a bolli wottiyo atto giyo sohuwaa qum77uwaa, Xoossaa
Dunkkaaniyaa giddon go7ettiyo miishsha ubbaa, 8 xaraphpheezaanne a miishshata, xomp-
piyaa wottiyo ballaa walahi bainna worqqaappe oosettidaagaanne a miishsha ubbaara,
ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa, 9 xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaanne a miishsha
ubbaara, meecettiyo keriyaanne a wottiyoogaara, 10 dadettida maayuwaa, qeese ubbatu
halaqai Aarooni maayana qeesetettaa maayotanne a attuma naati qeesetettaa oottiiddi
maayana maayuwaa, 11 qassi tiyettiyo zaitiyaanne Geeshsha Sohuwaayyo sawuwaa tonggu
giya ixaanaa. Eti hagaa ubbaa taani nena azazidoogaadan oottona” yaagiis.

Sambbata - SHemppo Gallassaa

12 Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagidi azaziis; 13 “Israa7eela asaa neeni,
‘Ta Sambbataa naagite. Hegee taani GODAI inttena taassi geeshsha oottada dooridoogaa
bessiyaagaa gididi, yaana yeleta ubbau taappenne intteppe gidduwan malaata gidana.
14 Intteyyo i geeshsha gidiyo gishshau, Sambbataa bonchchite. A tunissiya asai ubbai mule

haiqqo; he gallassan ooso oottiya ooninne ba asaa giddoppe bohetto. [15] Usuppun gallassatun neeni oosuwaa ootta; shin laappuntta gallassai GODAAYYO dummatida shemppo Sambbata; Sambbata gallassan ai oosonne oottiya ooninne haiqqo. [16] Israa7eelati ha Sambbata gallassaa yeletaappe yeletau merinaa malaata oottidi bonchchona. [17] Taani usuppun gallassatun saluwaanne sa7aa medhdhido gishshaunne qassi laappuntta gallassan taani oosuwaa aggada shemppido gishshau, ta gidduwaaninne Israa7eelatu gidduwan hagee merinau malaata gidana' yaaga" yaagiis.

[18] GODAI Muuseyyo Siinaa Deriyaa bollan haasayiyoogaa wurssido wode, i ba biradhdhiyan xaafido tammu azazota oiqqida naa77u masettida shuchchata Muuseyyo immiis.

32

Worqqaappe Merettida Maraa

[1] Asai Muusee deriyaappe wodhdhennan keehi gam77idoogaa be7ido wode, Aaroona yuushuwan shiiqidi, "Haaya; neeni nuna kaalettiya xoossata nuuyyo medhdha. Aissi giikko, ha nuna Gibxxeppe ehiida Muusee waanidaakkonne nuuni erokko!" yaagidosona. [2] Yaagin Aarooni eta, "Intte keettaayetu haittaaninne intte attuma naatunne macca naatu haittan de7iya worqqaa kessidi, taayyo ekki ehiite" yaagiis. [3] Hegaappe guyyiyan, asai ubbai ba haittaa worqqaa kessidi, Aaroonayyo ehiidosona. [4] Ehin i hegaa eta kushiyaappe ekkidi, seerissiis; seerissidoogaappe guyyiyan, qoxxiyooban qoxxidi, mara milatiya eeqa oottidi medhdhiis.

Medhdhin asai, "Israa7eelatoo, inttena Gibxxe biittaappe kessida intte xoossati hageeta" yaagiis. [5] Aarooni hagaa be7ido wode, he maraa sinttan yarshshiyoosaa gimbbidi, "Wontto GODAA baalaa gallassa gidana" yaagidi erissiis. [6] Hegaa gishshau, wonttetta gallassi asai guuran denddidi, xuuggiyo yarshshuwaa shiishshiis; issippetettaa yarshshuwaakka yarshshiis. Yaatidi asai maanaunne uyanau uttiis. Mi uyi simmidi, qassi duranau denddiis.

[7] Yaanin GODAI Muusa, "Neeni eesuwan duge wodhdha; aissi giikko, ne asai, neeni Gibxxeppe kessada ehiidoogee nagaraa oottidi, bantta huuphiyaa tunissiichchidosona. [8] Taani eta azazido ogiyaappe eti eesuwan sher77i giichchidosona. Worqqaa seerissidoogaa mara malatissidi, banttau eeqaa medhdhidosona. Medhdhidi ayyo goinnidosona; ayyo yarshshidosona. Eti, 'Israa7eelatoo, inttena Gibxxe biittaappe kessida intte xoossati hageeta' yaagidosona" yaagiis.

[9] GODAI Muusa, "Taani ha asaa be7aas; eti morgge zozzida asa. [10] Ha77i ta hanqqoi eta bolli eexxi kiyin, taani eta xaissanaagaa neeni tana diggoppa. Yaatada taani nena gita kawotetta oottana" yaagiis.

[11] SHin Muusee GODAA ba Xoossaa hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, neeni ne gita wolqqaaninne ne mino kushiyan Gibxxeppe kessada ehiido ne asaa bolli ne hanqqoi aissi eexxi kiyii? [12] Gibxxeti, 'GODAI eta deretu bollan woranaunne biittaappe pitti xaissanau, iita halchchuwan kessiis' aibissi giyoonaa? Ne yashshiya hanqquwaappe simma; ne asaa xaissanau qoppoogaa aggaaga. [13] Ne ailleta Abrahaama, Yisaaqanne Yaaqooba hassaya; neeni etassi, 'Taani intte zariyaa saluwaa xoolinttetudan darissana; ha taani intteyyo immana giido biittaa ubbaakka intte zariyaayyo immana; eti he biittaa merinau laattana' gaada ne huuphiyan neeni caaqqido qaalaa hassaya" yaagiis. [14] Hegaa gishshau, GODAI ba asaa bolli iitabaa ehaanau qoppidoogaa aggidi, eta maariis.

[15] Hegaappe guyyiyan, Muusee tammu azazoti etan xaafetti uttido naa77u masettida shuchchata ba kushiyan oiqqidi, deriyaappe duge wodhdhiis. He shuchchati naa77u baggaarakka xaafettidosona. [16] He masettida shuchchata giigissidaagee Xoossaa; shuchchaa bolli woocidi xaafidaageekka Xoossaa.

[17] Yaasu asaa wocamaa siyido wode, Muusa hagaadan yaagiis; "Dunkkaanidosan ola waasoi siyettees" yaagiis.

[18] Yaagin Muusee zaaridi, "Taani siyiyoogee hagee yettappe attin, xoonidaageetu cenggurssa woikko xoonettidaageetu cenggurssa gidenna" yaagiis.

[19] Muusee dunkkaanidosaa matido wode, maraanne durssaa be7idi keehi hanqqettiis;
hanqqettidi ba kushiyan oiqqido masettida shuchchata deriyaa xaphuwan olidi ment-
terettiis. [20] Eti medhdhido maraakka ekkidi, taman xuuggiis; hegaappe guyyiyan, liiqana
gakkanaashin gaacciis; gaaccidi haattaa bolli laalidi, Israa7eela asai uyanaadan oottiis.
[21] Hegaappe guyyiyan, Muusee Aaroona, "Ha asai nena waatiinee neeni eta hagaa mala
gita nagarau kaalettidoi?" yaagiis.
[22] Aaroonikka zaaridi, "Ta godau, hanqqettoppa; ha asai iitaa oottanau ai keena
koyiyaakko neeni eraasa. [23] Eti tana, 'Nuna kaalettiya xoossata nuussi medhdha. Aissi
giikko, ha nuna Gibxxeppe ehiida Muusee i waanidaakkonne nuuni erokko!' yaagidosona.
[24] Yaagin taani eta, 'Intte bolli de7iya worqqaa kessidi, hammite' yaagaas. Hegaappe
guyyiyan, eti taayyo immido worqqaa taani taman yeggin, ha marai kiyiis" yaagiis.
[25] Aarooni asaa gede coo yeddi aggin, asai ba morkketu sinttan kauyyidi karettidoogaa
Muusee be7iis. [26] Hegaa gishshau, Muusee dunkkaanidosaa geliyo penggiyan eqqidi
hagaadan yaagiis; "GODAA bagga gidiya asi ooninne taakko yo!" yaagiis. Yaagin Leewati
ubbai akko shiiqidosona.
[27] Hegaappe guyyiyan i eta, "GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Asai
ubbai bisuwaa ba xeessan xeessan gixxo; gixxidi dunkkaanidosan gaxaappe gaxaa
gakkanaashin, guyyenne sinttaunne simeretto; issoi issoi ba ishaa, ba laggiyaanne ba
shooruwaa woro' yaagees" yaagiis. [28] Leewati Muusee azazidoogaadan oottidosona; he
gallassi asaappe heezzu sha7aa keenai haiqqiis. [29] Hegaappe guyyiyan Muusee Leewata,
"Hachchi intte GODAAYYO dummatideta; aissi giikko, intte intte naatanne intte ishata
woranaukka azazettideta; hachchi GODAI inttena anjjiis" yaagiis.

Muusee Israa7eela Asaassi Woossiis

[30] Wonttetta gallassi Muusee asaa, "Intte gita nagaraa oottideta; shin ha77i taani
GODAAKKO pude deriyaa kiyana; geelladan intte nagaraa taani atto giissanaakkonne"
yaagiis. [31] Yaatin Muusee GODAAKKO simmidi biidi hagaadan yaagiis; "Ha asai gita nagaraa
oottiis; eti banttayyo worqqaappe xoossata medhdhidosona. [32] SHin hayyanaa, ha77i eta
nagaraa atto yaaga; hegee xayikko, neeni xaafido mazggabaappe tana qucca" yaagiis.
[33] Yaagin GODAI zaaridi Muusa, "Taani ta mazggabaappe quccanaagee ta bolli nagaraa
oottida asatu sunttaa. [34] Ha77i baada, ha asaa taani neeyyo yootido sohuwaa kaaletta; ta
kiitanchchaikka nena kaalettana; shin taani qaxxayanau wodee gakkin, eta eta nagaraa
gishshau qaxxayana" yaagiis.
[35] Aarooni worqqaappe maraa misiliyaa medhdhanaadan asai giddido gishshau, GODAI
asaa bolli gita boshaa yeddiis.

33

[1] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Neeninne neeni Gibxxeppe
kessido asai ha sohuwaappe denddite; denddidi, 'Taani intte yaratussi immana' yaagada
wottido biittaa biite. He biittai taani Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo
immana yaagada caaqqa wottido biittaa. [2] Taani intte sinttan kiitanchchaa kiittada,
Kanaaneta, Amooreta, Hiiteta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabuusata yedettana. [3] Maattainne
eessai goggiyo he biittaa biite. SHin intte morggee zozzido asa gidido gishshau, taani
inttena ogiyan xaissargganau, inttenaara biikke" yaagiis.
[4] Asai he yashshiya oduwaa siyidi keehippe yeekkiis. He wodeppe doommidi, ubbaikka
bar alleequwaa aattiyoogaa aggi bayiis. [5] Aissi giikko, GODAI Muusa hagaadan yaagi
wottiis; "Israa7eela hagaadan yaaga; 'Intte morggee zozzido asa. Taani inttenaara
harai atto guutta wodiyaa biyaakkokka, taani inttena xaissarggana. Ha77i simmi intte
alleequwaa kessirggite; yaatobare taani inttena oottanabaa qachchana' yaaga" yaagiis.
[6] Yaagin Israa7eelati Siinaa Deriyaappe doommidi bantta alleeqota kessi wottidosona.

Gaittiyo Dunkkaaniyaa

[7] Muusee dunkkaaniyaa ekki ekkidi efiidi, asai dunkkaanosaappe kareera haassidi
toliis. Tolin he dunkkaanee, "Gaittiyo Dunkkaaniyaa" geetettidi xeesettiis. GODAA

oichchanau koyiya ubbai dunkkaanosaappe kareera de7iya Gaittiyo Dunkkaaniyaa bees.
[8] Muusee he dunkkaaniyaa biido wode, audenne asai ubbai denddidi, ba dunkkaaniyaa
penggen penggen eqqees; eqqidi Muusee he dunkkaaniyaa gelana gakkanaashin a
xeellees. [9] Muusee Gaittiyo Dunkkaaniyaa giddo gelido wode, shaaraa tuussai duge
wodhdhees; wodhdhidi GODAI Muuseera haasayishin, he dunkkaaniyaa penggen takkees.
[10] SHaaraa tuussaa he dunkkaaniyaa geliyo penggiyan be7ido wode ubban, asai ubbai ba
penggen penggen denddi eqqidi, GODAAYYO goinnees. [11] Asi ba laggiyaara haasayiy-
oogaadan GODAI Muuseera sinttan eqqidi, haasayees. Hegaappe guyyiyan, Muusee asai
dunkkaanidosaa guyye simmees; shin a maaddiya yelagai, Nawe na7aa Yaasu, Gaittiyo
Dunkkaaniyaappe shaahettenna.

Muusanne GODAA Bonchchuwaanne

[12] Muusee GODAA hagaadan yaagiis; "Neeni tana, 'Ha asaa kaaletta' yaagadasa; shin
tanaara neeni oona kiittiyaakko, tana erissabaakka. Neeni, 'Taani nena sunttan erais;
neeni tanan nashettadasa' yaagadasa. [13] Neeni tana nashshidabaa gidikko, taani nena
erana malanne sinttanaukka nenan nashettada daana mala, ne ogiyaa tana tamaarissa.
Ha asai ne asaa gidiyoogaa hassaya" yaagiis.
[14] Yaagin GODAI zaaridi, "Taani nenaara baana; taani nena shemppissana" yaagiis.
[15] Yaatin Muusee a, "Neeni nunaara beennabaa gidikko, hagaappe nuna yeddoppa.
[16] Neeni nunaara beennan xayikko, tanaaninne ne asaani neeni ufaittidoogaa asai ubbai
waani eranee? Biitta ubban de7iya hara asa ubbaappe tananne ne asaa dummayiyaabi
harabi aibee?" yaagiis.
[17] Yaagin GODAI Muusa, "Taani nenan ufaittido gishshaunne nena ne sunttan eriyo
gishshau, neeni tana oichchidoogaa ubbaa taani oottana" yaagiis.
[18] Yaatin Muusee, "Yaanikko phooliya ne qonccettaa bonchchuwaa tana bessarkkii?"
yaagiis.
[19] Yaagin GODAI, "Taani ta phooliya bonchchuwaa qonccetta ubbaa ne sinttaara kant-
tissana; ta geeshsha sunttaakka ne achchan awaajjana. Taani GODAA; taani maaranau
koyiyoogeeta maarana; qassi qarettanau koyiyoogeetuyyookka qarettana. [20] SHin neeni
ta som77uwaa be7akka; aissi giikko, ooninne tana be7idi paxa de7enna" yaagiis.
[21] Hegaappe guyyiyan GODAI, "Neeni zaallaa bolli eqqanau hagan ta matan sohoi de7ees.
[22] Ta bonchchoi kanttiyo wode, taani nena phalqqettida zaallaa giddon wottana; wottada
taani kanttana gakkanaashin, ta kushiyan nena kammana. [23] Hegaappe guyyiyan, taani ta
kushiyaa diggin, neeni ta zokkuwaa be7ana; shin ta som77oi beettanau bessenna" yaagiis.

34

Naa77antto Oosettida Masetta SHuchchata

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Koiroogeeta milatiya naa77u shuchchata massada
giigissa; yaatobare taani he masettida shuchchatu bolli kase neeni menttido shuchchatu
bollan de7iya qaalata xaafana. [2] Wontto maallado pude Siinaa Deriyaa kiyanau giiga;
yaatada tanaara yan deriyaa huuphiyan gaitta. [3] Nenaara ooninne kiyoppo; woikko deriyaa
bolli awankka beettoppo; harai atto dorssaa wudee woikko mehiyaa wudeekka deriyaa
sinttan heemettoppo" yaagiis.
[4] Hegaa gishshau, Muusee koiro shuchchata milatiya naa77u shuchchata massiis;
massidi GODAI azazidoogaadan, shuchchata ba kushiyan oiqqidi, maallado guuraara
pude Siinaa Deriyaa kiyiis. [5] Kiyin GODAI shaaran duge wodhdhidi, aara yan eqqiis;
eqqidi, "GODAA" yaagidi ba sunttaa awaajjiis. [6] GODAI Muuse sinttaara hagaadan
yaagidi awaajjiiddi kanttiis; "Taani GODAA; taani GODAA; qaretainne maarotai kumido
Xoossaa, danddayanchchaa, aggenna siiqoi daridoogaanne daro ammanettiyaagaa. [7] Taani
ta aggenna siiquwaa sha7atussi naagiyaagaa; iitatettaa, makkalaanne nagaraa atto
yaagiyaagaa. Gidikkokka, mooranchchaa qaxxayennan aggennaagaa; aawatu nagaraa
gishshau naatanne naatu naata, heezzantto yeletaanne oiddantto yeletaa gakkanaashin
qaxxayiyaagaa" yaagidi awaajjiis.

[8] Yaagin Muusee sohuwaara biittan gufannidi goinniis; [9] goinnidi, “Abeet Godau, neeni
tanan ufaittidabaa gidikko, nunaara issippe hindda. Hagee asai morgge zozzidabaa
gidikkokka, nu iitatettaanne nu nagaraa atto yaagada, nuna ne asa ootta” yaagiis.

Maachchai Ooraxxiis

[10] Yaatin GODAI hagaadan yaagiis; “Taani inttenaara maachchaa maacettais; hagaappe
kase sa7a ubban de7iya kawotetta ubban hani erenna maalaalissiyaabaa ne asa ubbaa
sinttan oottana; taani GODAI, intteyyo oottiyo oosoi ai keena maalaalissiyaabaakko neeni
eta giddon de7iyo asai be7ana. [11] Hachchi taani inttena azaziyo azazuwaa naagite;
intte sinttappe Amooreta, Kanaaneta, Hiiteta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabuusata taani
yedettana. [12] Eti intteyyo pire gidenna mala, intte biyo biittan de7iya asaara maachchaa
maacettoppite. [13] Eti yarshshiyo sohota qolite; eti goinniyo shuchchatakka mentterettite;
qassi Asheero giyo eta macca xoossee misiletakka qanxxeretti olite. [14] Taani GODAI
qanaatiya Xoossaa gidiyo gishshau, taappe hara xoossatuyyo goinnoppite.

[15] “He biittan de7iya asatuura aiba maachchakka maacettoppite; aissi giikko, eti tanan
ammanettennan ixxidi bantta xoossata kaalliyo wodenne etayyo yarshshiyo wode, eti
inttenakka shoobbana; shoobbin intte eta yarshshota maana. [16] Qassi intte eta macca
naatuppe dooridi, intte attuma naatussi immana; he wode he macca naati tanan
ammanettennan ixxidi, bantta xoossata kaalliiddi, intte attuma naatakka banttaagaadan
ootissana.

[17] “Intteyyo goinniyo xoossata aibippekka seerissidi medhdhoppite.

[18] “Oittaa Baalaa bonchchite; taani inttena azazidoogaadan, laappun gallassau irshshoi
gelennan uukettida oittaa miite; hegaakka intte Gibxxeppe kiyido Abiiba aginan oottite.

[19] “Aayee uluwaappe baira yelettiya attuma na7a ubbai tabaa; intte mehe ubbaappekka
boora gidin, woikko dorssa gidin, bairai tabaa; [20] koiro yelettida hare maraa dorssa maraara
laammada woza; wozana xayikko, a qooriyaa menttada wora. Ne naatuppe baira yelettida
attuma na7a ubbaa woza.

“Ooninne immiyoobaa oiqqennan, mela kusheera ta sinttan beettoppo.

[21] “Usuppun gallassaa oottite; shin laappuntta gallassan shemppite; goyiyo wodiyankka
qassi kattaa cakkiyo wodiyankka laappuntta gallassan shemppite.

[22] “Baira zerettida gisttiyaa intte cakkiyo wode, Saaminttatu Baalaa bonchchite; laittaa
wurssetta kattaa shiishshiyo wodekka, SHiishuwaa Baalaa bonchchite. [23] Laittan heez-
zutoo Israa7eela attuma asai ubbai Ubbaa Haariya GODAA, Israa7eela Xoossaa sinttan
beettona. [24] Kawotettata taani intte sinttappe yedettada kessana; yaatada intte zawaa
taani aassana. GODAA intte Xoossaa sinttan intte laittan heezzutoo beettanau pude kiyiyo
wode, ooninne intte biittaa amottenna.

[25] “Intte taayyo suuttaa yarshshuwaa yarshshiyo wode, irshshuwaa yeggidi uukkido
oittaara yarshshoppite. Paasikaa bonchchiyo gallassaayyo yarshshido yarshshuwaappe
maalladossi aibinne attoppo.

[26] “Intte gaden baira kaxxida kattaappe koiro murutaa GODAA intte Xoossaa keettaa
ehiite.

“Deeshsha maraa a aayee maattan doissoppite” yaagiis.

[27] GODAI Muusa, “Taani nenaaranne Israa7eela asaara maachchaa maacettiyoi ha qaalati
giyo maaraana gidiyo gishshau, ha qaalata xaafa” yaagiis. [28] Muusee katta meennaaninne
haatta uyennan, oitamu gallassaanne oitamu qammaa GODAARA yan gam77iis; gam77idi
maachchaa qaalata, tammu azazota masettida shuchchan xaafiis.

Muuse Som77oi PHooliis

[29] Muusee GODAARA haasayiiddi gam77ido gishshau, he naa77u masettida shuchchata
i ba kushiyan oiqqidi Siinaa Deriyaappe duge wodhdhido wode, a som77oi phooliis;
shin i hegaa eribeenna. [30] Aarooninne Israa7eela asai ubbai Muusa xeellidi, a som77oi
phooliyoogaa be7idosona; be7idi eti akko shiiqanau yayyidosona. [31] SHin Muusee eta
xeesiis; xeesin Aarooninne yaa7aa kaalettiya halaqati ubbai akko simmidosona; simmin

i eta haasayissiis. 32 Hegaappe guyyiyan Israa7eela asai ubbai akko shiiqiis; shiiqin GODAI
ayyo Siinaa Deriyan immido azazo ubbaa i etau immiis.
33 Muusee etau yootiyoogaa wurssido wode, ba som77uwaa naxalan kammiis. 34 SHin
Muusee GODAA sintti aara haasayanau geliyo wode audenne kiyana gakkanaashin,
naxalaa ba som77uwaappe qaarirggees. Hegaappe kiyidi, GODAI azazidobaa Israa7eela
asau yootees. 35 Yootiyo wode, eti a som77oi phooliyaagaa be7idosona. Hegaa gishshau,
Muusee GODAARA haasayanau baana gakkanaashin, ba som77uwaa zaarettidikka naxalan
kammees.

35

Sambbataa Bonchchiyo Wogaa

1 Muusee Israa7eela asaa yaa7aa muliyaa shiishshidi hagaadan yaagiis; "Intte oottana
mala, GODAI azazidobai hagaa: 2 Saaminttaa giddon usuppun gallassa xalaalan oosuwaa
oottite; shin laappuntta gallassai intteyyo geeshsha gallassa; GODAAYYOOKKA shemppo
Sambbata. He gallassi ai oosonne oottiya uri ooninne haiqqanau bessees. 3 Sambbata
gallassan intte son son tama eettoppite" yaagiis.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oosuwau SHiishshiyo Miishshaa

4 Muusee Israa7eela maabarau muliyau hagaadan yaagiis; "GODAI hagaadan yaagidi
azaziis: 5 Intteyyo de7iyaabaappe GODAAYYO immiyoobaa ehiite; GODAAYYO immiyoobaa
ehaanau koyiya ooninne worqqaa, biraa, nahaasiyaa, 6 salo milatiya qacinaa, ochchaa
teeraa milatiya qacinaa, shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwaa, deeshshaa agoziyaa,
7 dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa, irppaniyaa, guuganttaa,
8 xomppiyaassi wogaraa zaitiyaa, tiyettiyo zaitiyaanne ixaanaa sawettiya qimamiyaa;
9 eefuudiyaaninne tiran wottiyoogan yeggiyo maragidiyaa geetettiya shuchchatanne hara
phooliya al77o shuchchata eho.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oottanau Koshshiya Miishshata

10 "Intte giddon de7iya kushe hiilla eranchcha ubbati yiidi, GODAI azazido ub-
baa oottona: 11 Xoossaa Dunkkaaniyaa, a kammiyo dunkkaaniyaanne a kammiy-
oogaa, qapheta, xagaageta, hiraqota, tuussatanne eti eqqiyo gedeta, 12 Taabootaanne a
tookkiyo kasota, atto giyo sohuwaa qum77uwaanne Taabootaa genttiyo magalashuwaa;
13 xaraphpheezaanne a tookkiyo kasota, a miishshata ubbaanne GODAA sinttan wot-
tiyo geeshsha oittaa; 14 xomppiyaa wottiyo ballaanne an maaraara de7iya xomppeta,
miishshata, xomppiyaa zaitiyaa, 15 ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaanne a tookkiyo kasota,
tiyettiyo zaitiyaanne sawiya ixaanaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa magalashuwaa;
16 xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaanne a nahaasiyaa zazzariyaa, a tookkiyo ka-
sotanne a miishshata ubbaa, nahaasiyaappe oosettida meechcha keriyaanne a wottiy-
oogaa; 17 so dabaabaa godaa magalashota, tuussatanne eta gedeta, dabaabaa soo giddo
geliyo penggiyaa magalashuwaa; 18 Xoossaa Dunkkaaniyaa toliyo xisheta, dabaabaa giddo
xishetanne eta wodorota; 19 qeeseti Geeshsha Sohuwan oottiiddi maayanau dadettida
maayota, qeesee Aarooninne a naati qeesetettaa oosuwaa oottiiddi maayiyo maayota
oottona" yaagiis.

Asai Ehiido Imuwaa

20 Hegaappe guyyiyan Israa7eela maabarai ubbai Muuse sinttappe kiyiis. 21 Kiyidi
immanau koyidaageetinne eta wozanai eta imma imma giidoogeeti ubbai yiidosona;
yiidi Xoossaa Dunkkaaniyaassi, a giddon oottiyo ooso ubbaunne geeshsha maayuwau
koshshiyaabaa ubbaa ehiidosona. 22 Immana koyida attuma ubbainne macca ubbai yiidi,
worqqaappe medhdhido alleeqota, haittaa gutuchchata, migidota, qooriyan aattiyo gujju-
matanne worqqaa alleeqota ehiidosona; ehiidi GODAASSI imo oottidi immidosona. 23 Salo
milatiya qacinai, ochcha teera milatiya qacinai, shololla zo7o qacinai, woikko liinuwaa
giyo liiqo qacinai, woikko deeshshaa agozee, dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi
kessidoogee, woikko irppanee de7iyo asai ubbai ekkidi ehiis. 24 Biraa woikko nahaasiyaa

immanau danddayiya ubbai bantta imuwaa GODAAYYO immidosona; qassi guuganttai
de7iyo asai ubbai dumma dumma oosuwau guuganttaa ehiis.
25 Kushe hiillaa eriya maccaasai ubbai bantta kushiyan suqqido salo milatiya qacinaa,
ochchaa teeraa milatiya qacinaa, shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwaa ehiidosona.
26 Qassikka imuwaa immanau koyida maccaasai ubbai deeshshaa agoziyaa daddidosona.
27 Halaqati eefuudiyaaninne tiran wottiyoogan wottiyo maragidiyaanne hara bonchchet-
tida shuchchata ehiidosona. 28 Eti qassikka xomppiyaayyo, sawiya ixaanaayyoonne
tishshaassi haniya wogaraa zaitiyaanne qimamiyaa ehiidosona. 29 Israa7eelati asai ubbai,
attumainne maccai, eti oottanaadan GODAI Muuse baggaara azazido oosuwau haniya
imuwaa ubbaa bantta dosan GODAYYO ehiidosona.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oottiya Kushe Hiillanchchata

30 Muusee Israa7eela asaa hagaadan yaagiis; "Be7ite; GODAI Yihudaa zariyaappe Huura
na7aa na7aa, Uura na7aa, Baxaali7eela dooriis. 31 Dooridi GODAI a Xoossaa Ayyaanan,
hiillan, akeekaaninne ooso ubbaa oottiyo eran kunttiis. 32 Hegeekka hiillan oosuwaa
halchchuwaa kessidi, worqqaappe, biraappenne nahaasiyaappe dumma dummabaa i
oottanaassa. 33 Hegaadankka, al77o shuchchaa massidi giigissanaassa; mittaa massanaas-
sanne ubba qommo oosuwaa hiillan oottanaassa. 34 Hegaa bollikka qassi ayyoonne
Daana zariyaa Ahisamaaka na7aa Oholi7aabayyo, hara asaa tamaarissiyo eratettaa im-
miis. 35 Eti ubba qommo ooso oottanaadan, hiillan oottiyaageeta, oosuwaa halchchuwaa
kessiyaageeta, salo milatiya qacinan, ochchaa teeraa milatiya qacinan, shololla zo7o
qacinaaninne liinuwaa qacinan alleequwaa daddiyaageetanne shimainneta gidanaadan,
GODAI eta eratettan kunttiis. Eti ubbaikka ubba qommo oosuwaa luxidi eriya eranchcha
gididosona.

36

1 "Hegaa gishshau, Baxaali7eeli, Oholi7aabinne Xoossaa Dunkkaaniyaa keexxana mala
GODAI eraa immin, luxida asai ubbai GODAI azazidoogaadan ubbabaa oottana" yaagiis.

Asai Immido Imuwaa Coratettaa

2 Hegaappe guyyiyan, Muusee Baxaali7eela, Oholi7aabanne GODAI dumma eratettaa
immidoogeeta oosuwaa oottanau yaana koyiya ubbaa xeesidi shiishshiis. 3 SHiiqidaageeti
Israa7eela asai Xoossaa Dunkkaaniyaa oottanau ehiido imo ubbaa Muuseppe ekkidosona.
Qassi asai ba dosan coo immiyo imotaa maallado maallado gujji gujjidi ehiyoogaa
aggibeenna. 4 Yaatin Xoossaa Dunkkaaniyaa oottiya erai kumido asai ubbai bantta
oosuwaa wottiishshidi, 5 Muusa hagaadan yaagidosona; "Asai GODAI azazido oosuwaayyo
koshshiyaagaappe keehi dariyaagaa ehiiddi de7ees" yaagidosona.
6 Yaagin Muusee dunkkaanidosan de7iya asaassi hagaadan yaagidi azaziis; "Naa77antto
ai attumaasikka ai maccaasikka Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaassi immiyoobaa immanau
ehooppo" yaagin, asai ehiyoogaa aggi bayiis. 7 Aissi giikko, eti ehiido imotai ooso ubbaa
oottanau gididi palahees.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Oosuwaabaa

8 Oosuwaa oottiyaageetu giddoppe hiillaa dariyaageeti ubbati liiqo liinuwaappenne
salo milatiya, ochcha teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappe dadettida tammu
magalashotuppe Xoossaa Dunkkaaniyaa giigissidosona. He magalashotu bolli bollaara
issi hiillai kiruubetu misiliyaa sikkiis. 9 Magalashoti ubbai issi likke gididi, geesai
laatamanne hosppun wara; gomppai 4 wara. 10 Ichchashu magalashota issippe gat-
tidi sikkidosona; qassi hankko attida ichchashu magalashotakka etadan oottidosona.
11 Issippe gattidi sikkido magalashotuppe issi magalashuwaassi wurssetta gaxan salo
milatiya carqqiyaappe siireta medhdhidosona. Qassi issippe gaitetti sikettida hankko
magalashuwankka hegaadan oottidosona. 12 Eti issippe gaittida issi magalashuwaa bolli
ishatamu siireta, qassi issippe gaittida hankko magalashuwaa bollikka ishatamu siireta
medhdhidosona. He siireti ubbaikka issoi issuwaassi baazzan de7oosona. 13 Hegaappe

guyyiyan, worqqaappe ishatamu qapheta medhdhidosona. Medhdhidi Dunkkaanee issuwaa gidana mala, he magalashotu gaxaa gaxaa he qaphetun oittidosona.
[14] Xoossaa Dunkkaaniyaa bollaara kammiyo dunkkaaniyaassi tammanne isiini magalashota deeshshaa agoziyaappe daddidosona. [15] Tammanne isiini magalashotikka issi likke; issi issi magalashuwaa geesai hasttamu wara, gomppai oiddu wara. [16] Ichchashu magalashota issi baggaara, usuppun magalashota qassi hankko baggaara gattidi sikkidosona. [17] Hegaappe guyyiyan, gatti sikkido magalashotuppe issi magalashuwaa gaxan ishatamu siireta medhdhidosona. Qassikka gatti sikkido hankko magalashotuppe wurssetta magalashuwaa gaxan ishatamu siireta medhdhidosona. [18] Naa77u baggaara de7iya magalashota gattidi issi Dunkkaane oottanau nahaasiyaappe ishatamu qapheta medhdhidosona. [19] Hegaappe guyyiyan, dunkkaaniyaa kammanau dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa giigissidosona; qassi a bollaara kammanau irppaniyaa giigissidosona.
[20] Xoossaa Dunkkaaniyaa xagaagiyoobata sitti giida guuganttaappe kessidosona. [21] Issi issi xagaagiyau geesai tammu wara; gomppai issi waranne bagga. [22] Issi issi xagaagiyaassi issuwaa issuwaara gatti oittiya naa77u marata medhdhidosona. Xoossaa Dunkkaaniyaa xagaageta ubbaakka hegaadan oottidosona. [23] Xoossaa Dunkkaaniyaayyo tohossa baggaara laatamu xagaageta medhdhidosona. [24] Medhdhidi issi issi xagaagiyaayyo naa77u gedeta, muleera oitamu gedeta biraappe giigissidosona. [25] Xoossaa Dunkkaaniyaayyo huuphessa baggaara laatamu xagaageta medhdhidosona. [26] Medhdhidi issi issi xagaagiyaayyo naa77u gedeta, muleera oitamu gedeta biraappe giigissidosona. [27] Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye gaxan arggo baggaara usuppun xagaageta medhdhidosona. [28] Xoossaa Dunkkaaniyaa guyye gaxan de7iya zoozetuyyo naa77u xagaageta giigissidosona. [29] Ha naa77u zoozetun de7iya xagaageti xaphuwaappe xeeraa gakkanaashin daabula gididi biidi, xeeran issi sagaayuwan geli oiqettidosona. Eti naa77aikka hegaadan hanidosona. [30] Hegaa gishshau, issi issi xagaagiyaayyo garssaara naa77u naa77u gedeti de7oosona; muleera hosppun xagaagetinne biraappe oosettida tammanne usuppun gedeti de7oosona.
[31] Qassi eti guuganttaappe hiraqota kessidosona; Xoossaa Dunkkaaniyaayyo issi bagga miyyiyan de7iya xagaagetuyyo ichchashu hiraqota, [32] qassi hankko bagga miyyiyan de7iya xagaagetussi ichchashu hiraqota giigissidosona. Hegaadankka, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo guyye arggo baggaara wurssetta gaxan de7iya xagaagetuyyo ichchashu hiraqota medhdhidosona. [33] Giddo hiraqoi xagaagetussi giddo ginaara, ha gaxaappe ya gaxaa gakkanau kantti kiyanaadan oottidosona. [34] Xagaageta worqqan sheeshshidi, hiraqoti aadhdhiyo sagaayota worqqaappe medhdhidosona; qassi hiraqotakka worqqan sheeshshidosona.
[35] Salo milatiya, ochcha teera milatiyaanne, shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe issi magalashuwaa oottidosona. He magalashuwaa bolli issi hiillai kiruubetu misiliyaa sikkiis. [36] Magalashuwaayyo oiddu tuussata guuganttaappe giigissidi, worqqan sheeshshidosona. Yaatidi worqqa kaqqiyoogeeta etayyo giigissidosona. Qassi tuussata essiyo oiddu gedeta biraappe medhdhidosona. [37] Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaassi salo milatiya, ochcha teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe dadettidaagaa, xilppiyaa alleeqissiyaagan magalashuwaa giigissidosona. [38] Qassi eta kaqqiyo ichchashu tuussata, kaqqiyo ballaara de7iyaageeta medhdhidosona. Tuussatu gumbbotanne qachchiyoogeeta worqqan sheeshshidosona. Qassi eta gedeta ichchashatakka nahaasiyaappe medhdhidosona.

37

Taabootaa Oosuwaabaa

[1] Baxaali7eeli guuganttaa mittaappe Taabootaa giigissiis. He Taabootai zananaa naa77u waranne baggaa aduqqees; gomppai issi waranne baggaa aakkees; geesaikka issi waranne baggaa xoqqees. [2] He Taabootaa giigissidi, suwaanne kariyaa walahi bainna worqqan

sheeshshiis; yuushuwaakka worqqa tigettan yuushshi aattiis. [3] Qassi oiddu worqqa sagaay-
ota tigidi, Taabootaayyo oiddu gedetun, issi baggaara naa77u sagaayota, qassi hankko
baggaara naa77u sagaayota aattiis. [4] Yaatidi guuganttaappe kasota kessiis. Kessidi etakka
worqqan sheeshshiis. [5] Taabootaa tookkanau, Taabootaa miyyiyan de7iya sagaayotun
kasota aattiis.
[6] Walahi bainna worqqaappe naa77u waranne baggaa aduqqiya, issi waranne baggaa
aakkiya atto giyo sohuwaa qum77uwaa medhdhiis. [7] Qum77uwaayyo wurssetta naa77u
bagga gaxan naa77u kiruubeta qoxettida worqqaappe medhdhiis. [8] Issi kiruubiyaa issi
bagga gaxan, naa77antto kiruubiyaa hankko bagga gaxan, naa77aakka qum77uwaara
gatti oittidi medhdhiis. [9] Kiruubeti bantta qefiyaa denttidi, atto giyo sohuwaa kammiyo
qum77uwaa bantta qefiyan kuwayi wottidosona; qassi issoi issuwaakko simmi uttidi,
qum77uwaa xeelloosona.

Xaraphpheezaa

[10] Qassi zananai naa77u wara, gomppai issi wara, geesaikka issi waranne bagga gi-
dido xaraphpheezaa guuganttaappe medhdhiis. [11] Medhdhidi walahi bainna worqqan
sheeshshiis. Yuushuwaakka worqqa tigettaa yuushshi aattiis. [12] Hegaadankka, gomppai
takkaaro gidiya shaashiyaa a bolli yuushshi aattiis. Yaatidi a bolli worqqaa tigettaa
yuushshiis. [13] Yaatidi Taabootaa tookkanau giigiya oiddu worqqa sagaayota medhdhiis;
medhdhidi oiddu gedeti merettido oiddu zoozetuura oittiis. [14] Xaraphpheezaa tookkanau
kasota aattiyo sagaayoti xaraphpheezau shaashiyaa lanqqiyan shiiqidi merettidosona.
[15] Xaraphpheezaa tookkiyo kasotakka guuganttaappe kessidi, worqqan sheeshshiis.
[16] Hegaadankka, xaraphpheezaa bolli wottiyo dumma dumma miishshata walahi bainna
worqqaappe medhdhiis; hegeetikka sainetanne cilppata, qassi ushshaa yarshshuwaa
tigiyo keretanne xuu7ata.

Xomppiyaa Wottiyo Ballaa

[17] Hegaappe guyyiyan Baxaali7eeli xomppiyaa wottiyo ballaa qoxettida walahi bainna
worqqaappe medhdhiis; he ballaa essiyo gediyaakka, giddo toomaakka qoxxido
worqqaappe medhdhiis. A qururuusota, a kukkumotanne a ciishshata ubbaa aara
issippe oittidi medhdhiis. [18] Miyyiyaara usuppun marata medhdhiis; marata heezzaa issi
baggaara, qassi heezzaa hankko baggaara kessiis. [19] Usuppun maratussikka huuphiyan
huuphiyan issi issi kukkumoinne ciishshati de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya wanc-
caa medhdhiis; [20] xomppiyaa wottiyo ballaassi giddo toomai, kukkumotinne ciishshati
de7iyo lauziyaa ciishshaa milatiya oiddu wanccan alleeqetti uttiis. [21] Naa77ai naa77ai
issippe waattan de7iyo heezzu maratuppe garssaara issi issi kukkumoi meretti uttiis.
[22] Kukkumotinne marati ubbai xomppiyaa wottiyo ballaara issippe oiqetti issuwaa gididi,
walahi bainna worqqaappe qoxettidi merettidosona.
[23] I qassi xomppiyaa wottiyo ballau laappun xomppeta, xomppiyaa toissiyo qaphetanne
eta wottiyoobata walahi bainna worqqaappe medhdhiis. [24] Xomppiyaa wottiyo ballaanne
an go7ettiyo miishshaa ubbaa medhdhanau hasttamanne ichchashu kilo giraame gidiya
walahi bainna worqqaa wurssiis.

Ixaanaa Cuwayiyo Saaxiniyaa

[25] Hegaadankka, qassi ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa guuganttaappe medhdhiis. Ayyo
oiddu zoozee de7ees; zananai issi wara; gomppai issi wara, geesai naa77u wara. A
kacetikka aara issuwaa gididi oiqetti merettidaageeta. [26] Ayyo bolla doonaa, oiddu miyye
ubbaanne a kaceta walahi bainna worqqan sheeshshidi, a yuushuwaakka worqqaa tigettaa
yuushshi aattiis. [27] He worqqaa tigettaappe garssaara ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaayyo
worqqaappe naa77u sagaayota medhdhiis; yaatidi ya baggaaranne ha baggaara naa77aa
naa77aa oittiis. Hegeeti tookkiyo wode kasota aattanau maaddanaassa. [28] Kasota
guuganttaappe kessidi, eta worqqan sheeshshiis.

Zaitiyaanne Ixaanaa

[29] Qassi geeshsha tiyettiyo zaitiyaanne sawuwaa tonggu giya lo77o ixaanaa shittuwaa oottiyo eran giigissiis.

38

Xuuggiyo Yarshshuwaa Yarshshiyoosaa

[1] Guuganttaappe xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa keexxiis. He yarshshiyoosaayyo geesai heezzu wara, gomppainne zananai issi likke, ichchashu ichchashu wara gididi, oiddu zooziyaara de7iyaagaa oottidosona. [2] Oiddu zoozetu wurssetta gaxan gaxan issi issi kaciyaa medhdhiis. He kaceti yarshshiyoosaara issippe oiqettidi oosettidosona. Yaatin yarshshiyoosaa nahaasiyaa biratan sheeshshiis. [3] An go7ettiyo miishshata, balddeta, akaafata, araciyo kuixaarota, ashuwaa qaphiyo qaphetanne tama cooceta ubbaa nahaasiyaa birataappe medhdhiis. [4] Yaatidi nahaasiyaa birataappe zazzariyaa yarshshiyoosaassi giigissiis; giigissidi yarshshiyoosaayyo duge giddo ginan de7iya dacaa bolli wottiis. [5] Nahaasiyaa birataappe medhdhido zazzariyaayyo oiddu zooziyan kasota aattanau oiddu sagaayota medhdhiis. [6] Guuganttaappe yarshshiyoosaayyo kasota kessidi, nahaasiyaa biratan sheeshshiis. [7] Yarshshiyoosaa tookkiyo wode maaddana mala, ha kasota naa77u miyyiyaara de7iya sagaayotun aattiis. Yarshshiyoosaa gidduwaa kofa kessidi, xaulaappe medhdhiis.

Meechcha Keriyaa

[8] Nahaasiyaa birataappe meechcha keriyaanne a wottiyoogaa medhdhiis; he biratai Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen oottiya maccaasati ehiido heregaappe ekettiis.

Xoossaa Dunkkaaniyaa Dabaabaa

[9] Hegaappe guyyiyan, dabaabaa giigissiis. Dabaabaassi tohossa bagga zananaa xeetu wara oottidi, liiqo liinuwaappe dadettida magalashuwaa giigissiis. [10] Ayyo nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatanne tuussati eqqiyo nahaase gedeta oottiis; eta huuphiyan qassi biraappe merettida kaqqiyoogeetanne tuussata huuphiyan qachchiyoogeeta oottiis. [11] Dabaabau huuphessa bagga zananai xeetu wara adussa; qassi laatamu tuussatinne he tuussatuyyo laatamu nahaasiyaa gedeti de7oosona. Yaatidi biraappe oosettida kaqqiyoogeetinne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeti de7oosona. [12] Arggo bagga dabaabaa gomppai ishatamu wara aaho gididi, tammu tuussatinne tuussatuyyo tammu gedeti de7iyo magalashota giigissiis; he tuussatu huuphiyan biraappe merettida kaqqiyoogeetanne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeta oottiis. [13] Qassi arshsho bagga dabaabaa gomppai ishatamu wara aaho. [14] Dabaabaa geliyoosaappe issi baggaara tammanne ichchashu wara aduqqiya magalashoti, etayyo heezzu tuussatinne tuussatuyyo heezzu gedeti de7oosona. [15] Hegaadankka, dabaabaa geliyoosaappe hinkko baggaara, tammanne ichchashu wara aduqqiya magalashoti, etayyo heezzu tuussatinne tuussatuyyo heezzu gedeti de7oosona. [16] Dabaabaa yuushuwan de7iya magalashoti ubbai liiqo liinuwaappe dadettidaageeta. [17] He tuussatu gedeti nahaasiyaappe, kaqqiyoogeetinne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeti biraappe oosettidosona; eta huuphee biran sheeshettiis. Hegaa gishshau, dabaabaa yuushuwan de7iya tuussatu ubbaa huuphiyan biraappe oosettida qachchiyoogeeti de7oosona. [18] Dabaabaa geliyoosan kaqqiyo magalashoi salo milatiya ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddiyoogaa xilppiyan alleeqissiyaagan giigissidoogaa. Ayyo zananai laatamu wara; geesai dabaabaa magalashotu likke, ichchashu wara. [19] Nahaasiyaa birataappe oosettida oiddu tuussatinne tuussatussi oiddu gedeti de7oosona. Eta kaqqiyoogeetinne tuussatu huuphiyan qachchiyoogeeti biraappe oosettidosona; eta huuphetikka biran sheeshettidosona. [20] Xoossaa Dunkkaaniyaa xisheti ubbainne a yuushuwan de7iya dabaabaa xisheti ubbai nahaasiyaa birataappe oosettidaageeta.

Xoossaa Dunkkaaniyan Go7ettiyo Miishshata

[21] Xoossaa Dunkkaaniyau, Maachchaa Dunkkaaniyau, go7ettido miishshata Leewati mazggaban xaafidosona. He miishshata qeesiyaa Aaroona na7aa Itaamaara halaqatettaa garssan de7iya Leewati mazggaban xaafanaadan Muusee azaziis.
[22] Biniyaama zare gidiya Hoora na7aa na7aa, Uura na7aa, Baxaali7eeli GODAI Muusa azazido ubbaa oottiis. [23] Daana zare gidida Ahisamaaka na7aa Oholi7aabi aara de7ees; i kushe hiillanchchanne oottiyoobaassi koiro halchchuwaa kessiyaagaa; qassi salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaaninne liiqo liinuwan daddidi, xilppiyan alleeqissiya asa.
[24] Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaayyo GODAASSI imettida worqqai Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan wottin, issi sha7u kilo giraame deexxiis. [25] Qoodan de7iya maabaraa asaappe beettida birai Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan wottin, 3,430 kilo giraame deexxiis. [26] Asaa qoodiyo wode qoodettida attuma asai ubbai huuphiyan huuphiyan Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan wottin, usuppun giraame keenaa immiis. Qoodettida asai laatamu laitta kumidoogeenne laatamaappe bollaara de7iyaagee muleera 603,550. [27] Xoossaa Dunkkaaniyaa magalashota essido xeetu gedeti 3,400 kilo giraame tigiyo biran oosettidosona. Hegeekka issi issi gediyaassi hasttamanne oiddu kilo giraame tigiyo bira. [28] Attida hasttamu kilo giraame tigiyo biraa tuussatun kaqqiyoogeeta medhdhanau, tuussatu huuphiyan sheeshshanaunne eta huuphiyan qachchiyoogeeta medhdhanau go7ettidosona. [29] Hegaadankka, asai GODAASSI ehiido nahaase biratai 2,425 kilo giraame. [30] He nahaasiyaa birataappe Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyoosan eqqiya tuussatu gedeti, nahaasiyaa yarshshiyoosaa giyo yarshshiyoosai, a giddon hiixxido nahaase zazzareenne a giddon go7ettiyo dumma dumma miishsha ubbai merettiis. [31] Hegaadankka, qassi dabaabaa yuushuwan de7iya dirssaanne geliyoosaa penggee eqqido gedeti, qassi Xoossaa Dunkkaaneenne a yuushuwan de7iya dabaabaa dirssai tolettido xisheti ubbai he nahaase birataappe merettidosona.

39

Qeeseti Maayiyo Maayuwaa

[1] Qeeseti Xoossaa Dunkkaaniyan oottiyo wode maayana maayuwaa, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappe daddidosona. Aarooni maayiyo qeesetettaa maayuwaakka GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona.
[2] Qassi eti eefuudiyaa, worqqaappe, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddidosona. [3] Eti worqqaa qoxxidi, lee7iyan yeechchayidi, appe qaraari qaraaridi, qacina kessidosona. Yaatidi salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaanne liiqo liinuwaa gattidi, kushe hiillanchchati daddidosona. [4] Naa77u baggai gaittidi issuwaa gidana mala, naa77u hashiyaa bolli gattidi oittiya carqqiyaa giigissidosona. [5] GODAI Muusa azazidoogaadan, hiillai alleeqissidi daddido danccoikka eefuudiyaa mala gididi, worqqaappe salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe dadettiis. [6] Eti maragidiyaa giyo naa77u shuchchata giigissidi, worqqaappe medhdhido shuchchaa oiqqiyaagaa bolli maaraara wottidosona. Maatafaa bolli sunttaa woocidi xaafiyoogaadan, he shuchchatu bolli Israa7eeliyaa naatu sunttaa woocidi xaafidosona. [7] GODAI Muusa azazidoogaadan, tammanne naa77u Israa7eela zareta hassayiyoobaa gidana mala, ha tammanne naa77u shuchchata eefuudiyaara oittido hashiyaa carqqiyan wottidosona.

Tiran Wottiyoogaa

[8] Eti tiran wottiyoogaa kushe hiillanchchan oottidosona. He tiran wottiyoogaa eefuudiyaa worqqaappe, daddidoogaadan, salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddidosona. [9] Ayyo oiddu zoozee de7ees; geesainne gomppai issi issi takkaaro; yaanidaagaa dakkoyidosona. [10] Hegaappe guyyiyan a bolli oiddu maaran al77o shuchchata wottidosona; koiro maaran wottido shuchchai, sarddiyooniyaa, tophaaziyooniyaanne phooliya inqquwaa; [11] naa77antto maaran baluura, sampperiyaanne almmaaziyaa giyo al77o shuchchata; [12] heezzantto maaran yaakinttiyaa,

kelqqedooniyaanne ametesxxinoosiyaa; [13] oiddantta maaran biralle, maragidiyaanne
yasphphiidiyaa. Hegeeta ubbaa worqqaappe oosettida shuchchaa oiqqiyoogaa bolli wotti-
dosona. [14] Israa7eela naatu sunttaa qoodaadan, shuchchatu qoodaikka tammanne naa77a;
issoi issoi maatafaadan woocettidi, tammanne naa77u zaretu sunttai he shuchchatun
xaafettiis.
[15] Tiran wottiyoogaayyo wodorodan dooqettida sanssalataa walahi bainna worqqaappe
medhdhidosona. [16] Naa77u worqqaappe medhdhido shuchchaa oiqqiyaageeta oot-
tidosona; yaatidi naa77u worqqa migidota medhdhidoogeeta, tiran wottiyoogaayyo
qommo gaxa zoozetuura gattidi oisettidosona. [17] He naa77u worqqa sanssalatata tiran
wottiyoogaayyo zoozetun de7iya migidotuura gatti oittidosona. [18] He sanssalatatuyyo
hankko bagga xeeraa qassi eefuudiyaayyo sintta baggaara, hashiyaa carqqiyan de7iya
shuchchaa oiqqiyoogeetuura gatti qachchidosona. [19] Qassikka naa77u worqqa migidota
medhdhidi, eefuudiyaappe kaallidi de7iya tiran wottiyoogaayyo so baggaara de7iya
naa77u zoozetu xeeran aattidosona. [20] Hegaadankka, worqqaappe hara naa77u migidota
medhdhidi, eefuudiyaayyo sintta baggaara, hashiyaa carqqiyaappe garssa baggaara ee-
fuudiyaa xeessan qachchiyoogaappe qommoora, sihoi gaittosaa matan eta oittidosona.
[21] GODAI Muusa azazidoogaadan, tiran wottiyoogan de7iya migidota eefuudiyan de7iya
migidotuura gattidi, salo milatiya baqettan qachchidosona; qachchin tiran wottiyoogee
xeessaappe qommoora de7iyo gishshau, qashoi dol77enna.

Qeeseti Maayiyo Hara Maayota

[22] Eefuudiyaappe bollaara maayiyo adussa maayuwaa eti muleera salo milatiya car-
qqiyaappe giigissidosona; hegee shimainne ooso. [23] He adussa maayuwaayyo qooriyaa
aattiyoosaa medhdhidosona; he sohoi peerettennaadan, soo qalam77idi, yuushshi aat-
tidi sikkidosona. [24] Eti adussa maayuwaa duge bagga macaraa yuushuwan salo mi-
latiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o qacinaappenne liiqo liinuwaappe
roomaaniyaa teeraa misileta medhdhidosona. [25] Eti qassi worqqaappe daalata medhdhidi,
adussa maayuwau duge bagga gaxaa yuushshi aattidi, roomaane misiletu gidduwan,
walahan aattidosona. [26] Eti he maayuwaayyo duge bagga macaraa yuushshi aattidi,
daalaanne roomaaniyaa teeraa misiliyaa walakkidi aattidosona. Hegee GODAI Muusa
azazidoogaadan, eti Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaa oottiiddi maayanaassa.
[27] GODAI Muusa azazidoogaadan, eti Aaroonayyoonne a naatuyyo shimainnee dad-
dido liiqo liinuwaappe qoleta giigissidosona. [28] Qassi huuphiyan xaaxiyo shaasheta,
qophetanne garssaara maayiyo maayota liiqo liinuwaappe daddidi giigissidosona.
[29] Hegaadankka, qassi eti salo milatiya, ochchaa teeraa milatiyaanne shololla zo7o
qacinaappenne liiqo liinuwaappe daddidi, kushe hiillan alleeqissidi, danccuwaa giigissi-
dosona.
[30] Eti akiliiliyaa misiliyaa walahi bainna worqqaappe medhdhidi, maatafaa bolli woociy-
oogaadan, a bolli, 'GODAASSI GEESHSHA GIDIDI DUMMATIIS' yaagiyaagaa woocidi xaafi-
dosona. [31] Hegaappe guyyiyan, huuphiyan shaashiyaa bolli kaqqanaadan, GODAI Muusa
azazidoogaadan salo milatiya baqettaa an aattidi qachchidosona.

Muusee Ooso Ubbaa Xomoosiis

[32] Xoossaa Dunkkaaniyaa oosoi ubbai muleera polettiis. Israa7eelati ubbabaakka GODAI
Muusa azazidoogaadan oottidosona. [33] Hegaappe guyyiyan, eti Xoossaa Dunkkaaniyaa
muleera ekkidi Muusekko ehiidosona; hegeekka: dunkkaaniyaanne a miishsha ub-
baa, qapheta, xagaageta, hiraqota, tuussatanne eti eqqiyo gedeta, [34] bolla kamaassi
dorssa orggiyaa calaa zo7o qalamiyan yeggi kessidoogaa, irppaniyaa, genttiyo maga-
lashuwaa, [35] Maachchaa Taabootaa, a tookkiyo kasotanne atto giyo sohuwaa qum77uwaa,
[36] xaraphpheezaanne a miishshaa ubbaa GODAA sinttan wottiyo geeshsha oittaa, [37] walahi
bainna worqqaappe oosettida xomppiyaa wottiyo ballaanne an maaran de7iya xomppeta,
eta miishshata ubbaanne xomppiyaa zaitiyaa, [38] ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa,
tiyettiyo zaitiyaa, sawiya ixaanaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa magalashuwaa,
[39] nahaasiyaappe oottido yarshshiyoosaa, a nahaasiyaa zazzariyaara, a tookkiyo kasota,

a miishshata ubbaa, meechcha keriyaanne a wottiyoogaa, [40] dabaabaa godaa gennttiyo
magalashota, a tuussata, eti eqqiyo gedeta, dabaabaa geliyo penggetu magalashota,
dabaabaa wodorotanne xisheta, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo koshshiya miishshata ubbaa;
[41] qeeseti Geeshsha sohuwan oottiiddi maayanau dadettida maayota, Aarooninne a naati
qeesetettaa oottiiddi maayiyo maayota.

[42] Israa7eelati ooso ubbaakka GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona. [43] Oottin
Muusee oosuwaa xomoosi xeellidi, eti GODAI azazidoogaadan oottidoogaa be7iis. Hegaa
gishshau, Muusee eta anjjiis.

40

Xoossaa Dunkkaaniyaa Tolettaa

[1] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa, [2] "Koiro aginaayyo koiro gallassi, neeni Xoossaa
Dunkkaaniyaa tola. [3] Maachchaa Taabootaa a giddon wotta; wottada he Taabootaa maga-
lashuwan kamma. [4] Xaraphpheezaa gelissada, a bolli wodhdhanau koshshiya miishshata
ubbaa a bolli wotta. Yaatada xomppeta wottiyo ballaa soo gelissada, a bolli xomppeta
wotta. [5] Ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa Maachchaa Taabootaa sinttaara wottada,
Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo magalashuwaa kaqqa.

[6] "Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttaara wotta.
[7] Meechcha keriyaa Xoossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyoosaappe gidduwan wottada,
an haattaa tiga. [8] Xoossaa Dunkkaaniyaappe kareera yuushsha aattada dabaabaa giigissa;
giigissada dabaabaa geliyoosan magalashuwaa kaqqa.

[9] "Tiyiyo zaitiyaa ekkada, Xoossaa Dunkkaaniyaanne a giddon de7iya ubbabaa tiya; anne
a giddon go7ettiyo miishsha ubbaa dummaya; yaatobare i geeshsha gidana. [10] Hegaappe
guyyiyan, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaanne au go7ettiyo miishsha ubbaa tiya;
yarshshiyoosaa dummaya; yaatobare i ubbaappe aadhdhiya geeshsha gidana. [11] Meechcha
keriyaanne a utissiyo miishshaa tiya; tiyada eta dummaya.

[12] "Neeni Aaroonanne a naata Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo pengge ehaada, haattan
eta meecca. [13] Hegaappe guyyiyan, qeesetettaa maayuwaa Aaroona maizzada, i taayyo
qeesetettan oottanaadan, a tiyada dummaya. [14] A attuma naatakka ehaada qoliyaa maizza.
[15] Eti taayyo qeesetettan oottanaadan, eta aawaa tiyidoogaadan, etakka tiya. Eta tiyettai
etakka eta sintta yeletaa ubbaa qeese oottiyaagaa" yaagiis.

[16] Yaagin Muusee ubbabaakka GODAI bana azazidoogaadan oottiis.

[17] Hegaa gishshau, Gibxxeppe eti kiyido naa77antta laittan, koiro aginaayyo koiro
gallassan Xoossaa Dunkkaanee tolettiis. [18] Muusee Xoossaa Dunkkaaniyaa essiyo wode,
gedeta eta sohuwan sohuwan wottiis; xagaagetanne tuussaa aattiis; hiraqotakka gelissiis.
[19] Hegaappe guyyiyan, Muusee GODAI azazidoogaadan, ha essidoogaa bollan dunkkaaniyaa
toliis; he toliyaa bollan kamuwaa kammiis.

[20] Yaatidi tammu azazoti xaafettido masettida shuchchatu qaalaa efiidi, Taabootaa gid-
don wottiis; tookkiyo kasota Taabootan aattiis; atto giyo sohuwaa qum77uwaa Taabootaa
bolli wottiis. [21] Hegaappe guyyiyan, Taabootaa Xoossaa Dunkkaaniyaa gelissiis; genttiyo
magalashuwaa kaqqidi, GODAI azazidoogaadan Maachchaa Taabootaa kammiis.

[22] GODAI Muusa azazidoogaadan, Muusee xaraphpheezaa Xoossaa Dunkkaaniyaa ge-
lissidi, magalashuwaappe kareera huuphessa baggaara wottiis. [23] Wottidi a bolli GODAA
sinttan wottiyo geeshsha oittaa giigissiis.

[24] GODAI Muusa azazidoogaadan, xomppiyaa wottiyo ballaa Xoossaa Dunkkaaniyaa
giddo gelissidi, xaraphpheezaa hefinttaara, Xoossaa Dunkkaaniyau tohossa baggaara
wottiis; [25] qassi xomppeta GODAA sinttan oittiis.

[26] GODAI azazidoogaadan, ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa Xoossaa Dunkkaaniyaa
giddon magalashuwaa sintta baggaara wottiis; [27] wottidi a bolli sawiya ixaanaa cuwayiis.
[28] Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyan magalashuwaa woxaliis.

[29] Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaa lan-
qqen wottiis; a bolli xuuggiyo yarshshuwaanne katta yarshshuwaa GODAI azazidoogaadan
yarshshiis.
[30] GODAI Muusa azazidoogaadan, meechcha keriyaa Xoossaa Dunkkaaniyaappenne
yarshshiyoosaappe gidduwan wottiis. Yaatidi meecettanau haattaa an tigiis. [31] Tigin
Muusee, Aarooninne a naati bantta kushiyaanne tohuwaa an meecettoosona. [32] GODAI
Muusa azazidoogaadan, eti Xoossaa Dunkkaaniyaa gelido wode woikko yarshshiy-
oosaakko shiiqido wode audenne meecettoosona.
[33] Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyoosaa yuushshi aattidi dabaabaa kessiis; he
dabaabaa penggiyan magalashuwaa woxaliis. Hegaadan oottidi, Muusee oosuwaa poliis.

GODAA Bonchchoi Xoossaa Dunkkaaniyaa Kumiis

[34] Hegaappe guyyiyan, shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa kammiis; GODAA bonchchoikka
a kumiis. [35] SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bolli uttido gishshaunne GODAA bonchchoi a
giddon kumido gishshau, Muusee a giddo gelanau danddayibeenna.
[36] Israa7eelati bantta oge ubban, he shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaappe denddiyo wode
audenne a kaallidi hemetaa doommoosona. [37] SHin he shaarai denddana xayikko, i
denddiyo gallassai gakkanaassi etikka qaaxxokkona. [38] Eta oge ubban GODAA shaarai
Israa7eela asai ubbai be7ishin, gallassi gallassi Xoossaa Dunkkaaniyaa kammeesinne
qammi qammi qassi tamai he shaaraa bolli eexxees.

Wogaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

"Wogaabai" beni Israa7eela biittan de7iya goino wogaabaanne ammanuwaa timirttiyan asai aqiyo maaratubaa odees. Hegaadankka qassi ha wogatanne ha maarata oosuwan peeshshiyo aawatettai de7iyo qeesetubaa yootees.

Maxaafaayyo gul77a qofai Xoossaa geeshshatettaa odiyoogaa. Qassi Xoossaa asai ha geeshsha gidida Israa7eela Xoossaara etau mata gaitotettai de7ana mala, eti waanidi ayyo goinnanau bessiyaakko, hegaa istti naa77an odees.

Maxaafaa giddon daro erettida azazoi, Yesuusi naa77antto gita azazuwaa giidi sunttido azazuwaa. Hegeenne miraafiyaa 19 paiduwaa 18 beettiyaagaa; ikka, "Asa ubbaa ne huuphiyaadan siiqa" yaagiyaagaa.

Xuuggiyo Yarshshuwaa

1 GODAI Xoossai Xoossaa Dunkkaaniyaa giddoppe Muusa xeesidi, hagaadan yaagidi haasayiis; 2 "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Intteppe ooninne GODAAYYO yarshshuwaa shiishshiyo wode, he ba shiishshiyo yarshshuwaa ba mehiyaappenne ba dorssaa woikko deeshshaa wudiyaappe eho. 3 He yarshshoi mehiyaa wudiyaappe xuuggiyo yarshsho gidikko, attumaagaa gididi, tilla bollaara de7iyaagaa gido. GODAI ekkana mala, i he yarshshuwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen yarshsho. 4 Yarshshuwaa shiishshiya bitanee xuuggidi yarshshanau ehiido ba mehiyaa huuphiyan ba kushiyaa wotto. Hegee a nagaraa atto gaanau GODAI ekkido yarshsho gidana. 5 I korima mirgguwaa GODAA sinttan shukko; shukkin Aaroona naati qeeseti he suuttaa ekki ehiidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo penggen de7iya yarshshiyoosaa miyyetu ubban caccafona. 6 Hegaappe guyyiyan, i xuuggiyo yarshshuwaassi mehiyaa galbbaa qaaro; qaaridi ashuwaa a qommuwan qommuwan kesso. 7 Qeesiyaa Aaroona naati yarshshiyoosaa bollan tamaa eettidi, mittaa wottona. 8 Hegaappe guyyiyan, Aaroona naati qeeseti he kessido ashuwaa bolli huuphiyaanne modhdhuwaa gujjidi, yarshshiyoosaa bollan taman de7iya mittaa bollan maaridi wottona. 9 SHin he bitanee qantta ashuwaanne guyye gedata haattan meecco. Yaatobare qeesee hegaa ubbaakka ehiidi, yarshshiyoosaa bolli xuuggo; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

10 " 'Xuuggiyo yarshshuwaassi i immiyo imoi dorssaa wudiyaappe woikko deeshshaa wudiyaappe ekettiyaabaa gidikko, attumaagaa gididi, tilla bollaara de7iyaagaa gido. 11 He mehiyaa yarshshiyoosaappe huuphessa baggaara GODAA sinttan shukko. Aaroona naati qeeseti a suuttaa ekkidi, yarshshiyoosaa miyyetu ubbaa bollan caccafona. 12 Hegaappe guyyiyan, he bitanee a qommuwan qommuwan kessido ashuwaa ubbaa qeesee ekkidi, huuphiyaanne modhdhuwaa an gujjidi, yarshshiyoosaa bollan taman de7iya mittaa bollan wotto. 13 SHin qanttaa ashuwaanne gedata haattan meecco; yaatobare qeesee hegaa ubbaa ehiidi yarshshiyoosaa bollan xuuggo; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

14 " 'GODAASSI yarshshiyo xuuggiyo yarshshoi kafo gidikko, haraphphiyaa buuba, woikko mara haraphphiyaa eho. 15 Ehobare qeesee hegaa ekkidi, qooriyaa mucuraakko; yaatidi yarshshiyoosaa bollan de7iya taman xuuggo. A suuttai yarshshiyoosaa bollappe miyyiyaara duge goggo; 16 ulo gidduwaa baalletuura kessidi, yarshshiyoosaappe arshsho baggaara, bidinttaa qoliyo sohuwan olo. 17 I he kafuwaa qefeta oiqqidi phalqqo, shin muleera daakkoppo. Hegaappe guyyiyan, qeesee yarshshiyoosaa bollan de7iya taman wottidi xuuggo; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.

2

Kattaa Yarshshuwaa

1 " 'Ooninne kattaa yarshshuwaa GODAAYYO shiishshiyo wode, he yarshshoi liiqo
xille gido; a bolli wogaraa zaitiyaanne ixaanaa gujjo. 2 Hegaa i Aaroona naatukko
qeesetukko eho; ehin qeeseti he liiqo xiilliiyaappe issi kushiyaa kuntti ekkidi, zaitiyaanne
ixaanaa wurssi ekkidi, hassayissiyaabaa oottidi, yarshshiyoosaa bolli taman xuuggo.
Hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana. 3 Kattaa
yarshshuwaappe attidaagee Aaroonassanne a naatussa. Hegee GODAASSI taman xuuggido
yarshsho ubbaappe aadhdhida geeshsha.
4 " 'Yarshshuwaassi shiishshiyo oittai coociyan ka77idaagaa gidikko, zaitiyan mu-
naqqido liiqo xiilliyaappe uukettida, irshshoi yegettibeenna komppo, woikko zaitiyan
tiyido, irshshoi yegettibeenna lee7e lichchakko gido.
5 " 'Yarshshuwaassi shiishshiyo oittai bashiyan uukettidaagaa gidikko, zaitiyan mu-
naqqido, irshshoi bainna, liiqo xiilliyaappe giigidaagaa gido. 6 A menttidi a bolli zaitiyaa
tigo; hegaa kattaa yarshsho oottidi shiishsho.
7 " 'Ne yarshshuwaassi shiishshiyo oittai xiixxiyo disttiyan uuhettidaagaa gidikko,
zaitiyan munaqqido liiqo xiilliyaappe uuhettidaagaa gido. 8 Hagaadan giigissido kattaa
yarshshuwaa GODAAYYO eha; ehaada qeesiyaayyo imma. Qeesee hegaa ekkidi yarshshiy-
oosaa shiishsho. 9 Qeesee he kattaa yarshshuwaappe ekkidi, hassayissiyaabaa oottidi,
yarshshiyoosaa bollan xuuggiyo yarshshodan taman xuuggo; hegee GODAAYYO taman
xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana. 10 Kattaa yarshshuwaappe attidaagee
Aaroonassanne a naatussa. Hegee GODAASSI taman xuuggido, yarshsho ubbaappe
aadhdhida geeshsha.
11 " 'GODAAYYO intte ehiyo ai kattaa yarshshoinne irshshoora de7iyaabaa gidoppo;
aissi giikko neeni irshsho woikko eessaa ililo GODAASSI taman xuuggada yarshshanau
koshshenna. 12 Intte laittan laittan cakettiya kattaappe xeera kessidi, GODAAYYO ehaanau
danddayeeta; shin hegaa sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi, GODAAYYO yarshshiy-
oosaa bollan xuuggekketa. 13 Neeni shiishshiyo kattaa yarshsho ubban maxiniyaa yegga;
aissi giikko, maxinee neeni ne Xoossaara maacettido maachchaayyo malaata. Hegaa
gishshau ne kattaa yarshshuwaa ubbaa maxiniyan mal77etta. 14 Neeni koiro kattaappe
xeeraa kessada GODAAYYO ehiyo wode, he kattai xiixxido tiya katta gidanau koshshees.
15 A bolli zaitiyaa tiga; ixaanaakka an wotta; hegee kattaa yarshshuwaa. 16 Qeesee he zaitee
tigettido kattaappe baggaa ekkidi, ixaana ubbaarakka hassayissiyaabaa oottidi taman
GODAASSI xuuggo.

3

Issippetettaa Yarshshuwaa

1 " 'Issi asi issippetettaa yarshshuwaassi ba wudiyaappe macca gidin attuma gidin
issi mehe shiishshiyo wode, he mehee tilla bollaara de7iyaagaa gido. 2 Yarshshanau
ehiido mehiyaa huuphiyan ba kushiyaa wottidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen shukko.
Hegaappe guyyiyan, qeeseti Aaroona naati suuttaa yarshshiyoosaa miyyetu ubbaa bollan
caccafona. 3 Issippetettaa yarshshuwaappe taman xuuggiyo yarshsho oottidi GODAAYYO
shiishsho. Hegeekka qantta ashuwaa maayida handda ubbaa, 4 naa77u kilahota, eta bolli
de7iya handdaanne tiriyaa bolli maayida handdaa kilahotaara gattidi ekkees. 5 Aaroona
naati hegaa hara xuuggiyo yarshshuwaara yarshshiyoosaa bolli de7iya mittaa bolli wottidi
xuuggona; hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana.
6 " 'GODAAYYO issippetettaa yarshshuwaa shiishshiya uri dorssa gidin deeshsha gidin,
macca gidin attuma gidinkka tilla bollaara de7iyaagaa shiishsho. 7 Dorssa maraa
yarshshiya uri, GODAA sinttan shiishsho; 8 shiishshidi ba kushiyaa a huuphiyan wottidi,
Dunkkaaniyaa sinttan shukko. Hegaappe guyyiyan, Aaroona naati suuttaa oiqqidi,
yarshshiyoosaa miyyetu ubbaa bollan caccafona. 9 Issippetettaa yarshshuwaappe taman
xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAAYYO shiishsho; hegeekka modhdhuwaa, giicciiriyaappe

qanxxido nasiyaa, ulo giddo ashuwaa maayida handda ubbaa, [10] naa77u kilahota, eta bolli
de7iya handdaanne tiriyaa bolli maayida handdaa kilahotaara gattidi ekkees. [11] Qeesee
hegaa GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshiyoosaa bolli wottidi xuuggo.
[12] " 'A yarshshoi deeshsha gidikko, i hegaa GODAA sinttan shiishsho. [13] Yaatidi a
huuphiyan ba kushiyaa wottidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan shukko. Hegaappe
guyyiyan, Aaroona naati suuttaa oiqqidi, yarshshiyoosaa yuushuwan ubban caccafona.
[14] I he yarshshiyoogaappe ekkidi, taman xuuggiyo yarshsho oottidi GODAAYYO shiishsho;
hegeekka qantta ashuwaa maayida handda ubbaa, [15] naa77u kilahota, eta bolli de7iya
handdaanne tiriyaa bolli maayida handdaa kilahotaara gattidi ekkees. [16] Qeesee hegaa
taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi yarshshiyoosaa bolli xuuggo.
Handda ubbai GODAAGAA.
[17] " 'Handdaanne suuttaa intte de7iyoosan awaaninne mooppite. Hagee intteyyoonne
intte yeletau merinau naagettiya woga' yaagada oda" yaagiis.

4

Halchchettibeenna Nagaraa Yarshshuwaa

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] "Neeni Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada oda;
'Ooninne halchchennan nagara oottikkonne, GODAA azazotuppe issuwaa augaanne kant-
tikko, hagaappe kaallidi de7iya wogaa naago.
[3] " 'Qeese halaqai nagaraa oottikkonne he nagarai asaa mooranchcha kessiyaagaa
gidikko, i ba oottido nagaraa gishshau, tilla bollaara de7iya mirgguwaa GODAAYYO
nagaraa yarshsho oottidi eho. [4] Ehiidi he mirgguwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge
aattidi, mirgguwaa huuphiyan ba kushiyaa wottidi, GODAA sinttan shukko. [5] SHukkin
qeese halaqai mirgguwaa suuttaappe amaridaagaa ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa efo.
[6] Efiidi ba kushiyaa biradhdhiyaa suuttan naaqqi naaqqi kessidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa
magalashuwaa sinttan GODAA sinttan laapputoo dukko. [7] Hegaappe guyyiyan, qeese
halaqai amarida suuttaa ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon GODAA sinttan sawiya
ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso. Attida suuttaa qassi
Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyoosaa baggaara de7iya xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiy-
oosaappe garssa baggaara de7iya sohuwan gusso. [8] Nagaraa yarshshuwaassi shukettida
ha mirgguwaa modhdhuwaa ubbaa, qantta ashuwaa maayida handdaa, [9] naa77u kilahota,
eta maayida handdaanne tiriyaa maayida handdaa kilahotuura issippe kessidi ekko.
[10] Issippetettaa yarshshuwau shuhettida mirgguwaappe ekkido modhdhuwaadan ekko.
Ekkidi qeese halaqai xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa bollan xuuggo. [11] SHin
mirgguwaa galbbaa, a ashuwaa ubbaa, a huuphiyaanne, a tohota, qantta ashuwaa, tociyaa,
[12] mirgguwaa ashuwaappe attidaagaa ubbaa dunkkaanidosaappe kare kesso. Kessidi
bidinttaa qoliyo wogaadan geeshsha gidida sohuwaa efo; efiidi yan mitta taman xuuggo.
[13] " 'Israa7eela maabarai ubbai halchchennan nagaraa oottikkonne, GODAA azazotuppe
issuwaa augaanne kanttikko, eti mooranchcha gididi qoodettana. [14] Eti oottido nagarai
erettiyo wode, nagaraa yarshshuwaayyo haniya mirgguwaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti
ehoona. [15] He maabaraa cimati GODAA sinttan bantta kushiyaa mirgguwaa huuphiyan wot-
tidi, he mirgguwaa shukkona. [16] Hegaappe guyyiyan, qeese halaqai mirgguwaa suuttaappe
guuttaa ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo gelo; [17] i ba kushiyaa biradhdhiyaa suuttan
naaqqi naaqqi kessidi, magalashuwaa sintta baggaara GODAA sinttan laapputoo dukko.
[18] Qassi amarida suuttaa ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon GODAA sinttan ixaanaa
cuwayiyo saaxiniyaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso. Attida suuttaa qassi Xoossaa
Dunkkaaniyaa geliyoosaa baggaara de7iya xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaappe
garssa baggaara de7iya sohuwan gusso. [19] Modhdho ubbaa ekkidi, yarshshiyoosaa bollan
xuuggo. [20] Nagaraa yarshshossi shukettida mirgguwaa oottidoogaadan ha mirgguwaakka
ootto. Hegaadan oottidi, qeesee nagaraa atto giissiyo wogaa polana; asaikka nagaraappe
maarettana. [21] Hegaappe guyyiyan, mirgguwaa dunkkaanidosaappe kare kessidi, kase

mirgguwaa xuuggidoogaadan akka xuuggo; hagee maabaraa nagaraassi yarshshiyo yarshsho.

22 " 'Asaa kaalettiya sunttatuppe issoi halchchennan nagara oottikkonne GODAI Xoossai
a azazido azazuwaappe issuwaa augaanne kanttikko, he uri mooranchcha. 23 I ba oottido
nagaraa eridoogaappe guyyiyan, tilla bollaara de7iya issi deeshsha orggiyaa ekkidi eho.
24 He deeshsha orggiyaa huuphiyan ba kushiyaa wotto; wottidi xuuggiyo yarshshoi
GODAA sinttan shukettiyo sohuwan shukko; hegee nagaraa yarshshuwaa. 25 Qeese
halaqai nagaraa yarshshuwaa suuttaa giddo ba kushiyaa biradhdhiyaa naaqqi naaqqi
kessidi, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa bolli de7iya kacetu bolli xokisso; attida
suuttaa qassi xuuggiyo yarshsho yarshshiyoosaappe garssa baggaara de7iya sohuwan
gusso. 26 Modhdho ubbaa issippetettaa yarshshuwaa modhdhuwaa yarshshiyoogaadan
yarshshiyoosaa bollan yarshsho. Hagaadan oottidi, qeesee bitaniyaa nagaraa atto giissees;
bitaneekka ba nagaraappe maarettana.

27 " 'He maabaraa asaappe issoi halchchennan nagara oottikkonne GODAA azazuwaappe
issuwaa augaanne kanttikko, he urai mooranchcha gididi qoodettees. 28 I ba oottido
nagarai ayyo erettidoogaappe guyyiyan, tilla bollaara de7iya macca deeshshiyo ba
nagaraassi eho. 29 Ehiidi ba kushiyaa nagaraa yarshsho oottidi shukkiyo deeshshee
huuphiyan wotto; yaatidi xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyo sohuwan nagaraa yarshsho
oottidi shukko. 30 Hegaappe guyyiyan, qeese halaqai he deeshshee suuttaappe ba kushiyaa
biradhdhiyan ekkidi, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa bolli de7iya kacetu bolli
xokisso; attida suuttaa ubbaa yarshshiyoosaappe garssa baggaara de7iya sohuwan gusso.
31 Modhdho ubbaa issippetettaa yarshshuwaassi shukkido mehiyaappe kessiyoogaadan,
he deeshshee modhdhuwaakka qoridi kesso; kessi ekkidi, yarshshiyoosaa bolli wottidi,
GODAASSI sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana mala xuuggo. Hegaadan oottidi, qeesee
he bitaniyaa nagaraa atto giissees; bitaneekka ba nagaraappe maarettees.

32 " 'He bitanee ba nagaraa yarshshuwaassi dorssa anqqaraa shiishshanau koyikko,
tilla bollaara de7iya maccaaro eho. 33 I ba kushiyaa he dorssee huuphiyan wotto;
wottidi xuuggiyo yarshshuwaassi shukkiyo mehee shukettiyo sohuwan o shukko.
34 Hegaappe guyyiyan, qeesee nagaraa yarshsho gidida he dorssee suuttan ba biradhd-
hiyaa naaqqi naaqqi kessidi, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaa bolli de7iya kacetu
bolli xokisso; attida suuttaa qassi yarshshiyoosaappe garssa baggaara de7iya sohuwan
gusso. 35 Issippetettaa yarshshuwaassi shukettida anqqaraa modhdhuwaa qaaridi kessiy-
oogaadan, he dorssee modhdhuwaakka qaaridi kesso. Kessi ekkidi, yarshshiyoosaa bolli
GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwaa bolli wottidi xuuggo. Hagaadan oottidi, qeesee
he bitaniyaa nagaraa atto giissees. Bitaneekka ba nagaraappe maarettana.

5

Nagaraa Yarshshoi SHiiqiyo Gaasota

1 " 'Ai asinne markkau xeesettidi ba be7idoogaa woikko ba eridoogaa gutaran markkat-
tennan ixxikko, hegee ayyo nagara; hegaa gishshau i qaxxayetto.

2 " 'Qassi ai asinne erennan de7iiddi tunabaa, do7aa bautaa woikko mehiyaa bau-
taa woikko sa7aara gooshettiya do7atu bautaa bochchikko, tuna gidiyoogaa i erido
wodiyaappe doommidi mooranchcha gidiis.

3 " 'Qassikka ai asinne erennan de7iiddi, asa bollappe goggiya tunissiyaabaa aiba
gidinkka bochchikko, hegee tuna gidiyoogaa i erido wodiyaappe doommidi mooranchcha
gidiis.

4 " 'Woi qassi ai asinne iitabaa gidin lo77obaa oottanau eesuwan caaqqikkonne ba
caaqqidoogaakka i akeekennan xayikko, i akeekido wodiyaappe doommidi mooranchcha
gidiis.

5 " 'Ai asinne ha odettida moorotuppe issuwaa oottidabaa gidikko, ba oottido nagaraa
paaxo. 6 I ba oottido nagaraa gishshau GODAAYYO ba wudiyaa giddoppe macca dorssaa

woikko macca deeshshaa nagaraa yarshsho oottidi shiishsho. SHiishshin qeesee ekkidi,
he bitaniyaa nagaraa atto giissana.
7 " 'Asi ba oottido nagaraayyo yarshshanau, dorssaa woikko deeshshaa anqqaraa sham-
manau ayyo miishshi gidana xayikko, naa77u haraphpheta buubata, woikko naa77u mara
haraphpheta, issuwaa nagaraa yarshsho oottidi, qassi issuwaa xuuggiyo yarshsho oottidi
GODAASSI eho. 8 Ehiidi i eta qeesiyaassi immo. Qeesee naa77u haraphphetuppe issinniyo
qooriyaa muucennan coo mirqqidi, nagaraa yarshsho oottidi yarshsho. 9 Yaatidi he
nagaraa yarshshuwaa suuttaappe amaridaagaa ekkidi, yarshshiyoosaa miyyiyaa caccafo;
attida suuttaa yarshshiyoosaappe garssa baggaara gusso; hegee nagaraa yarshshuwaa.
10 Hankko haraphphiyo qassi higgee azaziyoogaadan, xuuggiyo yarshsho oottidi xuuggo.
Qeesee hegaadan oottidi, bitanee oottido nagaraa atto giissanau yarshshuwaa yarshshees;
bitaneekka ba nagaraappe maarettana.
11 " 'SHin issi urau naa77u wogga haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta
ehaanau miishshi gidana xayikko, issi kilo giraame liiqo xiilliyaa ba nagaraassi shiishshiyo
yarshsho oottidi eho. He xiillee nagaraa yarshsho gidiyo gishshau, wogaraa zaitee woikko
ixaanai an gujettoppo. 12 I hegaa ehiidi qeesiyaassi immo; qeesee he xiilliyaappe issi
kushiyaa kuntti ekkidi, GODAASSI shiishshiyo kattaa yarshshuwaara gattidi, hassayis-
siyaabaa oottidi yarshshiyoosan de7iya taman xuuggo; hegee nagaraa yarshshuwaa.
13 Ha geetettidaageetuppe augaaninne gido bitanee oottido nagaraassi qeesee hagaadan
oottidi, bitanee oottido nagaraa atto giissees; bitaneekka ba nagaraappe maarettana.
Kattaa yarshshuwaadankka attidaagaa qeesee ekko' yaagada oda" yaagiis.

Naaquwaa Yarshshuwaa

14 GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; 15 "Ooninne GODAAYYO geeshshi wot-
tido miishshatu bolli ammanettennan xayikkonne qassi erennan nagaraa oottikko, ba
naaquwaassi ba wudiyaa giddoppe tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa GODAASSI
eho. A waagaikka Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan wottin eretto; hegee naaquwaa
yarshshuwaa. 16 GODAASSI dummayi wottido miishshatu bolli i nagaraa oottido gishshau,
i he miishshatu waagaa qanxxo; qanxxiiddi kase waagaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa
gujjidi qeesiyaassi immo. Qeesee he naaquwaa yarshshuwaassi ehiido dorssaa yarshshidi,
bitaniyaa nagaraa atto giissees; bitaneekka ba naaquwaappe maarettana.
17 "Ai asinne erennan de7iiddi, GODAI, 'Oottoppa' giidi azazidobaappe issuwaa oot-
tidi nagaran gelikko, i erana xayikkonne mooranchcha gidiyo gishshau, ba nagaran
qaxxayetto. 18 I ba wudiyaappe tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa naaquwaa
yarshshuwaassi qeesiyaakko eho. He dorssai naaquwau qanxxiyo waagaa kessiyaagaa
gido; yaatobare qeesee he dorssaa yarshshidi, bitaniyaa naaquwaa atto giissees; bita-
neekka ba naaquwaappe maarettees. 19 Hegee naaquwaa yarshshuwaa. I tumukka GODAA
naaqqiis" yaagiis.

6

1 GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; 2 "Ai asinne ba shooroi hadara wot-
tidobaa woikko tal77idobaa kaadiyoogan, woikko asabaa bonqqiyoogan, woikko ba
shooruwaa bollan sugettaa oottiyoogan GODAA naaqqikko, 3 woikko bayidabaa demmidi
ta be7abeikke giidi wordduwan caaqqikkonne hageeta milatiya asi oottiyoobatuppe
issuwaa, 4 i augaanne gido, oottidi, hegan nagaranchcha gidikko, ba bonqqi ekkidobaa,
woikko wolqqan ekkidobaa, woikko hadara immidobaa woikko, bayin demmidobaa,
5 woikko wordduwan caaqqi ekkidobaa muliyaakka a godaassi zaaro. Qassi ba naaquwaa
yarshshuwaa yarshshiyo gallassi ba ekkidoogaa bolli ichchashantto kushiyaa gujjidi a
godaassi immo. 6 Qassikka ba naaquwaa gishshau GODAASSI yarshshiyo yarshshuwau ba
wudiyaa giddoppe tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa qeesiyaakko eho. He dorssai
naaquwau qanxxiyo waagaa kessiyaagaa gido; yaatobare. 7 Qeesee he dorssaa yarshshidi,
bitaniyaa naaquwaa atto giissees; bitaneekka ba naaquwaa ubbaappe maarettana" yaagiis.

Wurssi Xuuggiyo Yarshshuwaa

[8] GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; [9] “Aaroonanne a attuma naata hagaadan
yaagada azaza; ‘Xuuggiyo yarshshuwaassi de7iya wogai hagaa: Xuuggiyo yarshshoi
qammai wonttana gakkanaashin yarshshiyo sohuwan de7o. Tamaikka yarshshiyo so-
huwan mule wode eexxiiddi de7o. [10] Qeesee liinuwaappe dadettida qamisiyaanne suriyaa
maayidi, xuuggiyo yarshshuwaa tamai mi simmin attida bidinttaa denttidi, yarshshiyo
sohuwaa miyyiyan laalo. [11] Hegaappe guyyiyan, he maayuwaa qaari wotti hara maayuwaa
maayidi, he bidinttaa dunkkaanidosaappe gaxi efiidi, higgiyaadan geeyida sohuwan qolo.
[12] Yarshshiyoosaa bolli de7iya tamai to7ennan ubba wode eexxiiddi de7o. Qeesee maallado
maallado mittaa an gujji gujjidi wotto. Xuuggiyo yarshshuwaakka he mittaa bolli maaran
wottidi, issippetettaa yarshshuwaa handdaa a bolli xuuggo. [13] Tamai yarshshiyoosaa bolli
ubba wode eexxiiddi de7o; to7anau koshshenna.

Kattaa Yarshshuwaa

[14] “ ‘Kattaa yarshshuwaassi imettida wogai hagaa: Aaroona zare gidiya qeeseti
yarshshiyo sohuwaappe sintta baggaara GODAA sinttan yarshshona. [15] Qeesee lo77o
xiilliyaappe kophphiyaagaanne zaitiyaa ekkidi, kattaa yarshshuwaa bolli de7iya ixaana
ubbaakka denttidi, GODAASSI sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi, hassayissiyaabaa
gidanaadan yarshshiyoosaa bolli xuuggo. [16] Hegaappe attidaagaa Aarooninne a attuma
naati moona; hegaa eti irshshoi yegettibeenna oitta ootti uukkidi, Dunkkaaniyaa dabaabaa
giddon de7iya geeshsha sohuwan moona. [17] He oittai irshshuwaa yeggennan uuketto.
Hegaa taayyo taman xuuggiyo yarshshuwaappe eta gakkiyaagaa taani etayyo immaas.
Nagaraa yarshshuwaadaaninne naaquwaa yarshshuwaadan ikka ubbaappe aadhdhida
geeshsha. [18] GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwaappe eta gakkiyaagaa gidiyo gishshau,
yiya laittatunkka Aaroona zare gidiya attumaageeti ubbai hegaa moona. He yarshshuwaa
bochchiya ai asinne geeshsha gidana’ yaaga” yaagiis.

[19] GODAI qassikka Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; [20] “Aarooninne a attuma naati
qeesetettaassi tiyettiyo gallassi issi kilo giraame gidiya lo77o xiilliyaa kattaa yarshsho
oottidi GODAASSI ehoona. Hegaappe baggaa maallado baggaa omarssi yarshshona. [21] He
xiillee zaitiyan munaqetti, lo77o walakettidi, bashiyan uuketto; uukkidoogaa bunchchada,
sawuwaa tonggu giya kattaa yarshsho oottada GODAAYYO yarshsha. [22] Qassi Aaroona
attuma naatuppe a qeesetettaa laattanaadan tiyettiya ubbaikka he wogaa oottona. Hegee
GODAASSI ubbatoo yarshshiyo yarshsho gididi muleera xuugetto. [23] Qeesee shiishshiyo
kattaa yarshshuwaappe guyye attennan wuri xuugetto; appe aibinne meetettoppo”
yaagiis.

Nagaraa Yarshshuwaa Wogaa

[24] GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; [25] “Aaroonassinne a attuma naatussi, ha-
gaadan yaaga; ‘Nagaraa yarshshuwaa wogai hagaa: GODAAYYO xuuggiyo yarshshuwaassi
shiishshiyo mehee shukettiyo sohuwan nagaraa yarshshuwaassi shiishshiyo meheekka
hegan GODAA sinttan shuketto; ikka ubbaappe aadhdhida geeshsha. [26] He yarshshuwaa
yarshshiya qeesee Dunkkaaniyaa dabaabaa giddon de7iya geeshsha sohuwan mo. [27] He
ashuwaa bochchiya aibinne geeshsha gidana; qassi shukkishin ai maayuwaa bollinne suut-
tai xacettikko, he maayoi geeshsha sohuwan meecetto. [28] Ashoi doisettido urqqa miishshai
meqqo; birata disttiyan doissidobaa gidikko, he disttiyaa qaacidi haattan shokkirgganau
koshshees. [29] Qeesetu zariyaappe attuma asa gidida ooninne he ashuwaa mo; he ashoi
keehi geeshsha. [30] Gido shin Geeshsha Sohuwan nagaraa atto giissanau a suuttaa ekkidi,
Dunkkaaniyaa giddo gelissido ai mehiyaa ashuwaanne maanau koshshenna; i taman
xuugettanau koshshees.

7

Naaquwaa Yarshshuwaa

[1] “ ‘Naaquwaa yarshshuwaa wogai hagaa: ikka ubbaappe aadhdhida geeshsha.
[2] Xuuggiyo yarshshuwaassi shiishshiyo mehiyaa shukkiyo sohuwan naaquwaa

yarshshuwaa mehiyaakka shukkona; a suuttaakka yarshshiyoosaa miyyetun caccafona.
3 Qassi a handdaa ubbaa, hegeekka nasiyaa handdaa, qantta ashuwaa maayida handdaa,
4 naa77u kilahota, shinccaa matan de7iya eta maayida handdaanne tiriyaa maayida
handdaa kilahotuura issippe yarshsho oottidi shiishsho. 5 Taman xuuggidi GODAAYYO
yarshshiyo yarshshuwaadan, he shiiqida handdaa qeesee yarshshiyoosaa bollan
wottidi xuuggo; hegee naaquwaa yarshshuwaa. 6 Qeese zare gidida attuma asi ubbi
he yarshshuwaa ashuwaa mo. He yarshshoi ubbaappe aadhdhida geeshsha gidiyo
gishshau, geeshsha sohuwan mo.
7 " 'Naaquwaa yarshshoi nagaraa yarshshuwaakka mala; eta naa77aa wogai issuwaa.
Hegeenne yarshshettida mehiyaa ashoi nagaraa atto giissanau yarshshuwaa yarshshida
qeesiyaassi imettees. 8 Ooninne xuuggiyo yarshshuwaa ehin ekkidi yarshshiya qeesee he
mehiyaa galbbaa baayyo ekko. 9 Coociyan komppettida kattaa yarshsho ubbainne oton
doisettida woikko bashen uukettida ubbaikka he yarshshuwaa yarshshida qeesiyaassi
imettees. 10 Qassi zaitiyan munaqettida woikko munaqettibeenna kattaa yarshsho ubbai
Aaroona naatu ubbaassi imettees; eti hegaa hircciyan shaakki ekkona.

Issippetettaa Yarshshuwaa

11 " 'Asi issippetettaa yarshshuwaa GODAASSI yarshshiyo wode ayyo de7iya wogai
hagaa: 12 I shiishshiyo issippetettaa yarshshoi galata yarshsho gidikko, he yarshshuwaara
issippe zaitiyan munaqqido, irshsho yeggennan uukkido oittaa, zaitiyan tiyido, irshshoi
gelibeenna lee7e lichchakkuwaanne zaitiyan loitti munaqqido, liiqo xiilliyaappe uukettida
komppuwaa shiishsho. 13 He galataayyo shiishshiyo issippetettaa yarshshuwaara issippe
irshshuwaa yeggido munaqaappe uukettida oittaakka imota oottidi shiishsho. 14 Qassi
he ubba qommo oittatuppekka i issuwaa issuwaa denttidi, GODAASSI yarshsho oottidi
eho. Hegee issippetettaa yarshshuwaa suuttaa caccafida qeesiyaassi imetto. 15 He mehiyaa
ashoi he yarshshettido gallassi meetetto; maalladossi aibinne attoppo.
16 " 'SHin a yarshshoi shiiquwaa gattiyoogaa woikko ba dosan coo immiyo issippetettaa
yarshsho gidikko, he yarshshuwaa ashoi he yarshshido gallassi meetetto; appe attiyaagee
qassi wonttetta gallassikka meetetto. 17 He yarshshuwaa ashuwaappe palahidi heezzantto
gallassa gakkanaashin gam77iyaagee de7ikko, hegee taman xuugetto. 18 Issi asi shiishshido
issippetettaa yarshshuwaa ashuwaappe augeenne heezzantto gallassi meetettikko, a
yarshshoi ekettenna; i yarshshidobaadankka qoodettenna. He yarshshoi tuna; appe miida
ooninne ba nagaran oishettees.
19 " 'Tunabaa aibanne bochchida ashoi meetettoppo; i taman xuugettanau koshshees.
Hara ashuwaa gidikko, wogan geeshsha gidiya asi ooninne maana giikko mo. 20 SHin issi asi
tuna gidi uttidi, GODAAYYO shiishshido issippetettaa yarshshuwaa ashuwaappe miyaabaa
gidikko, he asi ba asaa giddoppe bohetto. 21 Qassi issi asi tunabaa aibanne bochchikko asaa
tunatettaa gidin woikko tuna mehe gidin, woikko hara sheneyiya tunabaa bochchikkonne
simmidi GODAAYYO yarshshido issippetettaa yarshshuwaa ashuwaappe miikko, he urai
ba asaa giddoppe bohetto' yaaga" yaagiis.

Suuttinne Modhdhoi Meetettennaadan Digettiis

22 GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; 23 "Israa7eela asaassi hagaadan yaaga;
'Korima woikko dorssa woikko deeshsha ashuwan modhdho zawaa mulekka mooppite.
24 Haiqqida mehiyaa woikko do7i worido mehiyaa modhdhuwaakka harabau go7ettiteppe
attin, appe aibanne mooppite. 25 Aissi giikko, GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaassi
shiishshiyo mehiyaa modhdhuwaa miya ooninne ba asaa giddoppe bohetto. 26 Intte de7iyo
sohuwan awan gidikkokka, kafo suuttaa, mehe suuttaa woikko harabaa aiba suuttaanne
mooppite. 27 Suutta miya ai asinne, ba asaa giddoppe bohetto' yaaga" yaagiis.

Qeesiyaa Gakkiya SHaahuwaa

28 GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; 29 "Israa7eela asaassi hagaadan
yaaga; 'GODAAYYO issippetettaa yarshshuwaa shiishshiya ai asinne he issippetettaa
yarshshuwaappe shaakkidi, ba huuphe imotaa dummayidi GODAAYYO shiishsho.

30 Hegaa i GODAAYYO taman xuuggiyo yarshsho oottidi, ba kushiyan ekkidi eho; qassi
modhdhuwaakka anggaasuwaara eho; ehiidi, anggaasuwaa wuxaawuxiyo yarshsho
oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxo. 31 Qeesee yarshshiyoosaa bollan modhdhuwaa
xuuggo; shin anggaasoi Aaroonassinne a attuma naatussi imetto. 32 Intte issippetettaa
yarshshuwaappe ushachcha gedaa imota oottidi qeesiyaassi immite. 33 Hegee ushachcha
gedai Aaroona attuma naatuppe issippetettaa yarshshuwaa suuttaanne modhdhuwaa
yarshshiyaagaassi a gakkiya a qommuwaa. 34 Taani Israa7eela asaa issippetettaa
yarshshuwaappe wuxaawuxido anggaasuwaanne yarshshuwau shiishshido gedaa
ekkada, qeesiyaa Aaroonassinne a attuma naatussi immaas; hegee eta gakkiya eta qommo
gidiyo gishshau, Israa7eela asai merinau hegaa etau immiiddi daana' yaagada yoota"
yaagiis.
35 Aaroonninne a attuma naati qeese gididi, GODAAYYO oottanau sunttettido gallassi
GODAASSI shiishshido taman xuuggiyo yarshshuwaappe hegee etayyo qommo gididi
imettiis. 36 GODAI eta qeesetettaassi tiyido gallassi, hegaa etayyo immana mala, Israa7eela
asaa ubbaa azaziis; sintta yeletan ubbankka hagee woga gididi oosettees.
37 Simmi hageeti, xuuggiyo yarshshuwaassi, kattaa yarshshuwaassi, nagaraa
yarshshuwaassi, naaquwaa yarshshuwaassi, qeesetettaassi tiyettiyo wode yarshshiyo
yarshshuwaassinne issippetettaa yarshshuwaassi imettida wogata. 38 Ha wogati Israa7eela
asai Siinaa bazzuwan bantta yarshshuwaa GODAASSI yarshshana mala GODAI azazido
gallassi, Siinaa Deriyaa bollan GODAI Muusa azazido wogata.

8

Aaroonninne A Naati Qeese Gidiyo Maaraa

1 GODAI Muusessi hagaadan yaagidi yootiis; 2 "Aaroonanne a attuma naata qassi etaara is-
sippe, qeesetettaa maayuwaa, tiyiyo zaitiyaa, nagaraa yarshshuwaassi shukkiyo korimaa,
naa77u dorssa orggetanne, irshshuwaa yeggennan uukkido, oittaa masooben ekkada ya.
3 Qassi Israa7eela asa ubbaakka xeegada, Dunkkaaniyaa kare shiishsha" yaagiis.
4 Yaagin Muusee GODAI azazidoogaadan oottiis; asaikka ubbai Dunkkaaniyaa karen
shiiqiis. 5 SHiiqin Muusee asaassi, "Oottana mala GODAI azazidoogee hagaa" yaagiis.
6 Muusee Aaroonanne a attuma naata ehiidi, haattan meecciis. 7 Meeccidi Aaroona
qoliyaa maizziis; danccuwaakka danccissiis. Qassi adussa qoliyaa maizzidi, a bollan eefu-
udiyaa maizziis. Eefuudiyaa hiillatidi daddido qabattuwan Aaroonaara gattidi qachchiis.
8 Qassi tiran wottiyoogaa Aaroona bollan aattidi, a giddon Uriimiyaanne Tumiimiyaa
wottiis. 9 Qassikka Aaroona huuphiyan shaashiyaa enccurssaa wottiis. GODAI Muusa
azazidoogaadan he enccurssaa bollan sintta baggaara worqqa madaaliyaa, worqqaappe
medhdhido akiliiliyaa misiliyaa wottiis.
10 Yaatoogaappe guyyiyan Muusee tiyiyo zaitiyaa ekkidi, Dunkkaaniyaanne
Dunkkaaniyaa giddon de7iya miishsha ubbaa tiyiis; tiyidi eta dummayiis. 11 Qassi
he zaitiyaappe ekkidi, yarshshiyoosaa bolli laapputoo caccafiis; yarshshiyoosaa, a
miishshata, meechcha keriyaanne a wottiyoogaa, dummayanau he zaitiyan tiyiis. 12 Qassi
he tiyiyo zaitiyaappe amaraa Aaroona huuphiyan tigidi, a dummayiis. 13 GODAI Muusa
azazidoogaadan, Muusee Aaroona attuma naata sinttau aattidi, qoliyaa maizziis; maizzidi
danccuwan danccissiis. Eta huuphiyankka shaashiyaa enccurssaa wottiis.
14 Hegaappe guyyiyan, nagaraa yarshshuwaassi korimaa Muusee aattiis; aattin Aa-
roonninne a attuma naati he korimaa huuphiyan bantta kushiyaa wottidosona. 15 Muusee
he korimaa shukkiis; shukkidi a suuttaappe ba biradhdhiyan ekkidi, yarshshiyoosaa
kaceta tiyidi, yarshshiyoosaa geeshshiis; qassi yarshshiyoosaa nagaraa atto giissanau
attida suuttaa appe garssaara gussidi, Xoossaassi dummayiis. 16 Qantta ashuwaa kammida
handdaa ubbaa, tiriyaa maayida handdaa, naa77u kilahotanne eta kammida handdaa
ekkidi, Muusee yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggiis. 17 SHin GODAI Muusa azazi-
doogaadan, galbbaa, korimaappe attidaagaanne tociyaa dunkkaanidosaappe gaxi kessidi,
taman xuuggiis.

[18] Yaatidi simmidi Muusee xuuggiyo yarshshuwaassi haniya dorssa orggiyaa ehiis; ehin
Aarooninne a attuma naati he dorssaa orggiyaa huuphiyan bantta kushiyaa wottidosona.
[19] Muusee he dorssa orggiyaa shukkiis; shukkidi a suuttaa yarshshiyoosaa miyyetu
ubban caccafiis. [20] Qassi dorssa orggiyaa ashuwaakka a qommuwan qommuwan pariis;
paridi parettaa, huuphiyaanne handdaa yarshshiyoosaa bolli wottidi xuuggiis. [21] Qantta
ashuwaanne guyye gedata haattan meeccoogaappe guyyiyan, dorssaa muleera GODAASSI
taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi, GODAI Muusa azazidoogaadan
yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggiis.
[22] Hegaappe guyyiyan, qeesetettaassi tiyettiyo wode shiishshiyo naa77antto dorssaa
Muusee ehiis; ehin Aarooninne a attuma naati he dorssaa huuphiyan bantta kushiyaa
wottidosona. [23] Muusee he dorssaa shukkiis; shukkidi a suuttaappe ekkidi, Aaroonassi
ushachcha haittaa xeeraa, ushachcha kushiyaa wogga biradhdhiyaanne, ushachcha to-
huwaa wogga biradhdhiyaa tiyiis. [24] Qassi Muusee Aaroona attuma naatakka sinttau
ehiidi, he suuttaappe ekkidi, eta ushachcha haittaa xeeraa, eta ushachcha kushiyaa wogga
biradhdhiyaanne eta ushachcha tohuwaa wogga biradhdhiyaa tiyiis. Hegaappe guyyiyan,
Muusee attida suuttaa yarshshiyoosaa miyyetu ubban caccafiis.
[25] Yaatidi modhdhuwaa, nasiyaa, qantta ashuwaa maayida handdaa, tiriyaa maayida
handdaa, naa77u kilahotanne eta maayida handdaanne ushachcha gedaa ekkiis. [26] Qassi
irshshuwaa yeggennan uukkido oittaa wottiyo GODAA sinttan de7iya masoofiyaappe
issi komppuwaa, zaitiyaara uukkido issi oittaanne issi lee7e lichchakkuwaa ekkidi,
hageeta modhdhuwaa bollaaninne ushachcha gedaa bollan wottiis. [27] I ha qumaa ubbaa
Aaroona kushiyaaninne a attuma naatu kushiyan wottiis; wottin eti GODAA sinttan
wuxaawuxiyo yarshsho oottidi wuxaawuxidosona. [28] Hegaappe guyyiyan, Muusee he
qumaa eta kushiyaappe ekki, xuuggiyo yarshshuwaara gattidi, qeesetettaassi tiyettiyo
wode GODAASSI taman xuuggidi shiishshiyo, sawuwaa tonggu giya yarshshuwaadan,
yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggiis. [29] Qassi Muusee anggaasuwaa ekkidi, wux-
aawuxiyo yarshsho oottidi GODAA sinttan wuxaawuxiis; GODAI Muusa azazidoogaadan,
qeesetettaassi tiyettiyo wode yarshshiyo dorssa orggiyaa ashuwaappe hegee Muusa
gakkiya a qommuwaa.
[30] Muusee tiyiyo zaitiyaappenne yarshshiyoosaa bollan de7iya suuttaappe ekkidi, Aa-
roona bollinne a maayuwaa bolli, qassi a attuma naatu bollinne, eta maayuwaa bollikka
caccafiis; yaatidi Aaroonanne a maayuwaa qassi a naatanne a naatu maayuwaakka
dummayiis.
[31] Muusee Aaroonanne a attuma naata hagaadan yaagiis; "Ashuwaa Dunkkaaniyaa
karen doissite; doissidi, 'Aarooninne a naati hegaa moona' yaagada taani azazidoogaadan,
qeesetettaassi tiyettiyo wode shiishshiyo yarshshuwaa wottiyo masoofiyaa giddon de7iya
yarshsho oittaara hegan miite. [32] He ashuwaappenne oittaappe palahidaagee de7ikko
taman xuuggite. [33] Qeesetettaassi tiyiyo wogai laappun gallassaa ekkiyo gishshau, he
intte qeesetettaassi tiyettiyo laappun gallassai wuranaashin, Dunkkaaniyaa penggeppe
kare kiyoppite. [34] Ha hachchi oosettidaagee GODAI azazin, intte nagaraa atto giissanau
oosettiis. [35] Dunkkaaniyaa penggen laappun gallassa kumettaa gallassinne qamminne
takkite; GODAA wogaakka naagite; ixxikko intte haiqqana. Tana GODAI azazidoogee
hagaa" yaagiis. [36] Yaagin Aarooninne a naati GODAI Muuse baggaara azazidobaa ubbaa
oottidosona.

9

Aarooni GODAASSI SHiishshiyo Yarshshuwaa

[1] Hosppuntta gallassan Muusee Aaroonanne a naata, qassi Israa7eela cimatakka xeesiis.
[2] Xeesidi Aaroona hagaadan yaagiis; "Nagaraa yarshshuwaassi issi korimaa, qassi xuuggiyo
yarshshuwaassi issi dorssa orggiyaa GODAA sintti shiishsha. Meheti naa77aikka tilla
bollaara de7iyaageeta gidona. [3-4] Qassi Israa7eela asaa hagaadan yaaga; 'GODAI hachchi
intteyyo qoncciyo gishshau, a sinttan yarshshanau, nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha

orggiyaa, xuuggiyo yarshshuwaassi tilla bollaara de7iya issi laitta maraanne issi laitta dorssaa, issippetettaa yarshshuwaassi issi korima mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne zaitiyan munaqettida kattaa yarshshuwaa ehiite' yaaga" yaagiis.
5 Eti Muusee azazidobaa ubbaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti ehiidosona; yaatidi maabara ubbai shiiqidi, GODAA sinttan eqqidosona. 6 Muusee eta, "GODAA bonchchoi intteyyo qonccana mala, intte oottanaadan GODAI inttena azazidoogee hagaa" yaagiis.
7 Qassi Muusee Aaroonakka hagaadan yaagiis; "Yarshshiyoosaakko haa shiiqa; shiiqada ne nagaraa yarshshuwaanne ne xuuggiyo yarshshuwaa yarshsha; yaatada ne huuphe nagaraanne ne asaa nagaraakka atto giissa. Qassi GODAI azazidoogaadan, asai shiishshiyo yarshshuwaa yarshshada, eta nagaraakka atto giissa" yaagiis.
8 Yaagin Aarooni yarshshiyoosaakko yiidi, ba huuphe nagaraassi yarshsho ootti shiishshido korimaa shukkiis. 9 SHukkin Aaroona naati suuttaa ekkidi ayyo ehiidosona; i ba kushiyaa biradhdhiyaa he suuttan yeddi kessidi, yarshshiyoosaa kaceta bochchiis; attida suuttaakka yarshshiyoosaappe garssa baggaara gussiis. 10 GODAI Muusa azazidoogaadan, qassi he nagaraa yarshshuwaa ashuwaappe modhdhuwaa kilahotanne tiriyaa maayida handdaa yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggiis. 11 SHin attida ashuwaanne galbbaa dunkkaanidosaappe kare kessidi xuuggiis.
12 Hegaappe guyyiyan, Aarooni xuuggiyo yarshshuwaa shukkiis; shukkin a naati suuttaa ekkidi ayyo ehiidosona; ehin i yarshshiyoosaa miyyetu ubbaa caccafiis. 13 Qassi eti xuuggiyo yarshshuwaa qommuwan qommuwan kessidi, huuphiyaarakka ayyo ehiidosona; ehin i yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggiis. 14 Qantta ashuwaanne tohotakka haattan meeccidi, yarshshiyoosaa bollan de7iya xuuggiyo yarshshuwaa bollan wottidi xuuggiis.
15 Hegaappe guyyiyan, Aarooni asai ehiido yarshshuwaa shiishshiis; i asaa nagaraa yarshshuwaassi gidiya deeshsha orggiyaa ekkidi shukkiis; shukkidi kase baagaadankka eta nagaraassi yarshshiis. 16 Qassi i xuuggiyo yarshshuwaa mehiyaa ehiidi, wogai azaziyoogaadan oottidi yarshshiis. 17 Kattaa yarshshuwaakka shiishshiis; appe issi zolle gidiyaagaa ekkidi, maallado maallado xuuggiyo yarshshuwaappe haraa yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggiis.
18 Aarooni qassikka asaa issippetettaa yarshshuwaassi korimaanne dorssa orggiyaa shukkiis; shukkin a attuma naati suuttaa ayyo ehiidosona; ehin i he suuttaa ekkidi, yarshshiyoosaa miyyetu ubbaa caccafiis. 19 Qassi korimaanne dorssa orggiyaa ashuwaappe modhdhuwaa, nasiyaa, qantta ashuwaa maayida handdaa, kilahotanne tiriyaa maayida handdaa Aaroona naati ayyo ehiidosona. 20 Eti he handdaa anggaasuwaa bolli bollaara wottin, Aarooni yarshshiyoosaa bollan hegaa xuuggiis. 21 SHin GODAI Muusa azazidoogaadan, Aarooni anggaasotanne ushachcha gedaa wuxaawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxiis.
22 Hegaappe guyyiyan, Aarooni ba kushiyaa asaakko zaari denttidi eta anjjiis. I nagaraa yarshshuwaa, xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshoogaappe guyyiyan, yarshshiyoosaappe duge wodhdhiis. 23 Wodhdhin Muuseenne Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo gelidosona; eti hegaappe kiyido wode, asaa anjjidosona. Yaatin GODAA bonchchoi asa ubbaassi beettiis. 24 GODAA sinttappe tamai wodhdhidi, yarshshiyoosaa bollan de7iya xuuggiyo yarshshuwaanne modhdhuwaa miis. Asai ubbai hegaa be7ido wode ililiis; qassi eti bantta som77uwan sa7aa bochchidi gufannidosona.

10

Naadaabinne Abiihu Oottido Nagaraa

1 Aaroona attuma naati, Naadaabinne Abiihu, bantta ixaanaa cuwayiyo miishshaa miishshaa ekkidi, a bollan tamaa wottidosona; wottidi tamaa bolli qassi ixaanaa qolidosona; yaatidi, GODAI eta azazibeenna, geeshsha gidenna tamaa GODAA sinttan shiishshidosona.
2 Hegaa gaasuwan GODAA matappe tamai yiidi, eta mi aggiis; etikka GODAA sinttan haiqqi aggidosona. 3 Hegaappe guyyiyan, Muusee Aaroona, "GODAI,
'Taani ta mati shiiqiyaageeta

ta geeshshatettaa bessana.
Qassi asa ubbaa sinttan
taani bonchchettana'
giidi haasayidoogee be7a hagaa" yaagiis. Yaagin Aarooni co77u giis.
4 Muusee Aaroona aawaa ishaa Uzzi7eela attuma naata, Mishaa7eelanne Elxxaafaana
xeegidi, "Haa yiite; yiidi intte aawaa ishaa naatu ahaa Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttappe
denttidi, dunkkaanidosaappe gaxi kessite" yaagiis. 5 Hegaa gishshau eti yiidi, Muusee
azazidoogaadan, eta qeesetettaa maayuwaara eta ahaa tookkidi, dunkkaanidosaappe gaxi
kessidosona.
6 Hegaappe guyyiyan, Muusee Aaroonanne a attuma naata, El77aazaranne Itaamaara
hagaadan yaagiis; "Intte haiqqenna malanne, GODAI maabara ubbaa bollan hanqqettenna
mala, intte huuphiyaa meedissoppite; intte maayuwaakka pooshshoppite. SHin intte
ishati, Israa7eela asati, GODAI ba eettido taman xuuggidoogeetussi yeekkana giikko
eti yeekkona. 7 Qassikka intte Dunkkaaniyaa penggeppe kare kiyoppite; kiyikko intte
haiqqana; aissi giikko GODAI tiyiyo zaitee intte bollan de7ees" yaagiis. Yaagin etikka
Muusee giidoogaadan oottidosona.

Qeesetu Wogaa

8 GODAI Aaroona hagaadan yaagiis; 9 "Intte haiqqenna mala, Dunkkaaniyaa giddo geliyo
wode, neenikka ne naatikka woine eessaa woikko hara mattoyiya ushsha uyoppite; hegee
sinttappe yaana yeletaassikka merinau higge gididi de7ana. 10 Intte geeshshabaanne
geeshsha gidennabaa qassi tunabaanne tuna gidennabaa shaakkidi erite. 11 GODAI Muuse
baggaara yootido woga ubbaakka Israa7eela asaa tamaarissite" yaagiis.
12 Muusee Aaroonanne attida a attuma naata El77aazaranne Itaamaara hagaadan
yaagiis; "GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwaappe attida kattaa yarshshuwaa ekkite;
ekkidi irshsho yeggennan uukkite; yaatidi i keehippe geeshsha gidiyo gishshau, yarshshiy-
oosaa matan a miite. 13 GODAASSI taman xuuggiyo yarshshuwaappe hegee nenanne ne
attuma naata gakkiya intte qommuwaa gidiyo gishshau, hegaa intte geeshsha sohuwan
miite; aissi giikko, GODAI tana hegaadan oottana mala azaziis. 14 SHin wuxaawuxettida
anggaasuwaanne shiiqida gedaa neeni, ne attuma naatinne ne macca naati geeshsha so-
huwan miite. Aissi giikko, hegee Israa7eela asai shiishshiyo issippetettaa yarshshuwaappe
nenanne ne attuma naata gakkiya intte qommuwaa. 15 GODAASSI yarshshido gedaanne
wuxaawuxido anggaasuwaa asai taman xuuggiyo modhdhuwaara issippe gattidi, GODAA
sinttan wuxaawuxiyo yarshshodan wuxaawuxanau ehaana. GODAI azazidoogaadan,
hegee neessinne nenaara de7iya ne attuma naatussi merinau inttena gakkiya intte
qommo gidana" yaagiis.
16 Muusee nagaraa yarshuwaa deeshshai waanidaakko eranau koyidi oichchiis; oichchidi
i xuugettiichchidoogaa erido wode, attida Aaroona attuma naata, El77aazaranne Itaa-
maara hanqqettiis; hanqqettidi eta, 17 "Nagaraa yarshshoi keehippe geeshsha; qassi
hegeekka asaa nagaraa GODAA sinttan atto giissana mala intteyyo imettiis; yaatin intte a
geeshsha sohuwan aissi mibeekketii? 18 He mehiyaa suuttai Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo
gelibeennaagaa gidishin, taani inttena azazidoogaadan, intte a he geeshsha sohuwan
maanau bessees; shin aggideta" yaagiis.
19 Yaagin Aarooni Muusa, "Be7a; asati hachchi bantta nagaraa yarshshuwaanne xu-
uggiyo yarshshuwaa GODAA sintti ehiidosona; gidikkonne qassi hagaa malabai ta bolli
gakkiis. Yaatin woni taani nagaraa yarshshuwaa hachchi miidabaa gidiyaakko, GODAI
ufaittanaagaa shin attideeshsha?" yaagiis. 20 Muusee hegaa siyido wode, he zaaroi a aliis.

11

Maanau Bessiya Meretata

1 GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; 2 "Israa7eela asau hagaadan yaagidi
yootite; 'Biittaa bollan de7iya mehetu ubbaappe intte maana mehetinne do7ati hageeta.
3 Qinccafilee wuri phalqqettidoogeetanne waammotiya meheta ubbaa miite. 4-6 SHin

waammo xalaalaa waammotiyaageeta woikko qassi qinccafile xalaalai phalqqettidoogeeta
mooppite. Hegeetikka gaameelaa, guppalliyaanne harbbainnuwaa mooppite; aissi giikko,
eti waammootiyaageeta gidikkonne, etau qinccafilee phalqqetta gidenna gishshau, eti
intteyyo tuna. 7 Gudunttaakka mooppite; aissi giikko, ayyo qinccafilee phalqqetta
gidikkonne, waammotenna gishshau, i intteyyo tuna. 8 Intte hageetu ashuwaa mooppite;
eta bautaakka bochchoppite; eti intteyyo tuna.

9 " 'Haattaa giddon de7iya meretatu ubbaappe intte maanaageeti hageeta. Abbaa giddon
gidin woi qassi goggiya haattaa giddon gidin de7iya ubbaappe moliyaagaa mala qefeenne
poqoi de7iyo ubbaa miite. 10 SHin abbaa giddon woikko shaafan sham77i sham77iya
meretatuppenne shemppoi de7iyo, qaaxxiya meretatuppe moliyaagaa mala qefeenne
poqoi bainna ubbai intteyyo tuna. 11 Hageeti intteyyo tuna; eta ashuwaa mooppite; eta
bautaakka bochchoppite. 12 Qefeenne poqoi bainna haatta giddon de7iya meretati ubbai
intteyyo tuna.

13 " 'Kafotuppe tuna gidiyo gishshau intte meennaageeti hageeta: arggantaa, bazzo
ankkuwaa, karetta ankkuwaa, 14 xinggilliyaa, qoolliyaa zare ubbaa, 15 qooraase zare ubbaa
16 yanchchaa, cancciya guttuwaa, haatta kafuwaa, gace zare ubbaa, 17 qeeri guttuwaa,
adussa qooree de7iyo haatta kafuwaa, wogga guttuwaa, 18 haatta kuttuwaa, mole kafuwaa,
bauta ankkuwaa, 19 shimalaanne saabissaa giyo haatta kafotu zare ubbaa, jinjjilaatiyaanne
wurkkaawurkkuwaa.

20 " 'Qefeera de7iya oiddu tohuwan hemettiya qeeri meretati ubbai intteyyo tuna.
21 Gidikkonne, qefee de7iyo oiddu tohuwan hemettiyaageetuppe eta tohuwaappe bollaara
guppanau maaddiya gedai de7iyoogeeta miite. 22 Hegeetikka, boole zare ubbaa, ukkubbo
zare ubbaanne gumbburo zare ubbaa. 23 SHin hara qefeera de7iya oiddu tohoi de7iyo
meretati ubbai intteyyo tuna.

24 " 'Hageeti inttena tunissana; eta bautaa bochchiya ubbai omarssi gakkanaashin tuna
gidana. 25 Hageetu bautaa denttiya ooninne ba maayuwaa meecco; shin gidikkonne
omarssi gakkanaashin i tuna. 26 Qinccafilee de7iiddi phalqqetta gidennaageeti woi qassi,
waammotennaageeti ubbai intteyyo tuna; eta bochchiya oonikka qassi tuna. 27 Oiddu
tohotun hemettiya mehe ubbaappe garawatu ginddiyaa mala ginddiyan hemettiyaageeti
intteyyo tuna; qassi eta bautaa bochchiya oonikka omarssi gakkanaashin tuna. 28 Hegeetu
bautaa denttiya ooninne ba maayuwaa meecco; shin gidikkonne omarssi gakkanaashin i
tuna. Etikka intteyyo tuna.

29 " 'Sa7aara hemettiyaageetuppe hageeti intteyyo tuna: occoi, eceree, dumma dumma
qommo zaree, 30 geeggee, haulaashoi, korchchee, wakkallainne shaaqanchchai. 31 Sa7aara
hemettiya ubbatuppe intteyyo tuna gidiyaageeti hegeeta; etappe haiqqidabaa bochchiya
ubbi omarssi gakkanaashin tuna. 32 Etappe haiqqidabi aiba bolli kunddikkokka, he eti
a bolli kunddido miishshai tuna; mitta miishsha woikko maayo woikko galbba woikko
qarcciita gidinkka, go7ettiyo miishsha ubbaa haatta giddon wottite; hegee omarssi
gakkanaashin tuna; Hegaappe guyyiyan, geeshsha gidana. 33 Ha sa7aara hemettiyaagee-
tuppe issuwaa bautai ai urqqa miishshaa giddon kunddikkokka, a giddon de7iyaabi ubbi
tuna; he miishshaa menttite. 34 He miishshaa giddon de7iya haattaappe miyo ai quma bolli
xokkikkokka, he qumai tuna; qassi uyiyoobi aibanne gido, he miishshaa giddon de7ikko,
ikka tuna. 35 Hageetu ahi a bolli kunddiyoobi aiba gidikkokka tuna. Cooociyaa woi kattiyo
urqqa miishshaa gidikkokka menttite; eti intteyyo tuna. 36 Hageetu bautai bochchiyoobai
ubbai tuna gidikkonne, pulttoinne haatta ollai geeshsha. 37 Eta bautaappe issoi zeranau
wottido zeretta kattaa bolli kunddikko, hegee tunenna. 38 SHin he zerettaa bolli haatti
gukki simmin, eta bautaappe issoinne a bolli kunddikko, he zerettai intteyyo tuna.

39 " 'Qassi intte miyo mehetuppe issoi haiqqin, a bautaa bochchiya ooninne omarssi
gakkanaashin tuna. 40 Ooninne he mehiyaa bautaappe miikko, ba maayuwaa meecco;
omarssi gakkanaashin i tuna; qassi ooninne a bautaa tookkidi denttikko, ba maayuwaa
meecco; omarssi gakkanaashin i tuna.

41 " 'Sa7aara gooshettiya mereta ubbai intteyyo tuna; a mooppite. 42 Uluwan gooshettiyaabaa gidin, woi oiddu gediyan hemettiyaabaa gidin, woi qassi daro gedee de7iyoobaa gidinkka, sa7aara gooshettiya mereta ubbai tuna gidiyo gishshau a mooppite. 43 Sa7aara gooshettiya mereta ubban intte huuphiyau tunoppite; qassi etan intte asatettaa tunissoppite. 44 Taani, GODAI, intte Xoossaattennee. Taani geeshsha gidiyo gishshau, inttekka inttena dummayidi, geeshsha gidite. Sa7aara gooshettiyaabatun intte asatettaa tunissoppite. 45 Aissi giikko, taani intte Xoossaa gidanau, inttena Gibxxe biittaappe kessida GODAATTENNEE. Hegaa gishshau, taani geeshsha gidiyo gishshau, inttekka geeshsha gidite' yaagite" yaagiis.

46 Mehetu, kafotu, haatta giddon paxa qaaxxiya meretatu ubbatunne sa7aara hemettiya meretatu ubbatu wogai hagaa. 47 Hegeenne intte tunaanne geeshshaa, qassi shemppoi de7iyo meretatuppe miyoogeetanne meennaageeta shaakkidi eranaassa.

12

Maccaasai Yeli Simmidi Geeyiyo Wogaa

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 2 "Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Issi maccaasiyaa shahaarada attuma na7a yelikko, ba kushe qitai yiido wode a tuna gidiyoogaadankka, hegaadan a laappun gallassai gakkanaashin tuna gidana. 3 Hosppuntta gallassi na7ai qaxxarettanau koshshees. 4 Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa ba yeluwaa suuttai xi77ana gakkanaashin, hasttamanne heezzu gallassaa takku; qassi ba geeyiyo gallassati wurana gakkanaashin, geeshshabaa aibanne bochchuppu; Xoossaa Dunkkaaniyaakka geluppu.

5 " 'SHin issi maccaasiyaa macca na7a yelikko, ba kushe qitai yiido wode a tuna gidiyoogaadankka, hagaadan naa77u saamintta gakkanaashin, a tuna gidana; Hegaappe guyyiyan, ba yelo suuttai xi77ana gakkanaashin usuppun tammanne usuppun gallassaa takku.

6 " 'Maccaasiyaa attuma na7a gidin macca na7a gidin yelada, ba geeyiyo wodiyaa wurssoogaappe guyyiyan, xuuggiyo yarshshuwaassi issi laitta dorssaanne nagaraa yarshshuwaassi qassi issi haraphphiyaa buuba woikko issi mara haraphphiyaa Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya qeesiyaakko ehu. 7 Qeesee hegaa GODAA sinttan yarshshidi, i nagaraa atto giissees; yaatobare a ba yelo suuttaa gogettaappe geeyausu. Attuma na7a woikko macca na7a yeliya maccaasee wogai hegaa.

8 " 'SHin issi laitta dorssa orggiyaa ehaanau iyyo miishshi gidana xayikko, naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta ehu. Etappe issoi xuuggiyo yarshshuwaassa; issoi qassi nagaraa yarshshuwaassa. Yaatobare qeesee hegeeta yarshshidi, i nagaraa atto giissees; akka geeshsha gidausu' yaaga" yaagiis.

13

Hanttaara Goga Harggiyaa Xeelliyaagan Kiyida Higgeta

1 GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; 2 "Ai asa bollinne kixi wodhdhikko, woikko xuussa masuntti woikko ilahi kiyikkonne qassi hegeekka a galbban hanttaara goga harggiyau laamettikko, he bitaniyaa qeesiyaa Aaroonakko woikko qeese gidiya a attuma naatuppe issuwaakko ehoona. 3 Ehin qeesee a gogaa bollan de7iya masunttaa be7o. He masunxxida sohuwan de7iya ikisee booxxikkonne, masunttaikka ollatikko, hegee hanttaara goga hargge. Qeesee hegaa be7idi, he bitanee tuna gidiyoogaa erisso. 4 SHin a gogaa bollan de7iya masunttai booxxikkokka, gogaappe kanttidi ollatibeennabaa gidikkonne he masunttaa bollan de7iya ikisee booxxibeennabaa gidikko, qeesee he bitaniyaa dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. 5 Laappuntta gallassan qeesee a zaarettidikka be7o; i be7iyo wode masunttai bitaniyaa gogaa bollan aakkennan kaseegaadankka de7ikko, qeesee he bitaniyaa naa77anttuwaakka dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. 6 Qassikka laappuntta gallassan qeesee a be7o; be7iyo wode masunttai aakkiyoogaa aggidi xayi xayi biikko, qeesee i geeshsha gidiyoogaa erisso. Hegee

xuussappe attin harabaa gidenna; hegaa gishshau, i ba maayuwaa meeccidi geeshsha
gidees. 7 SHin i geeyanau bana qeesiyaa bessidoogaappe guyyiyan, he xuussai a gogaa
bollan yaa aakki aakki biikko, i naa77anttuwaa bana bessanau qeesiyaakko bo. 8 Qeeseekka
a be7o; he xuussai bitaniyaa gogaa bollan yaa aakki aakki biikko, qeesee i tuna gidiyoogaa
erisso. Aissi giikko, hegee hanttaara goga hargge.

9 "Oonanne hanttaara goga harggee oiqqikko, qeesiyaakko a ehoona. 10 Ehin qeesee
a be7o; be7iyo wode a gogaa bollan bootta kixai de7ikko, he kixai ikisiyaakka boottau
laammikkonne he kixaa giddon ashoi munni uttidabaa gidikko, 11 hegee a gogaa bollan
gam77ida hanttaara goga hargge gidiyo gishshau, qeesee i tuna gidiyoogaa erisso. I tuna
gidiyoogee erettiichchido gishshau, a dumma kifiliyan gorddanau koshshenna.

12 "Qassi hanttaara goga harggee bitaniyaa gogaa bollan aakkidi, huupheppe toho
gakkanaashin ubban maayidabaa gidikko, qeesee be7o. 13 Be7in he hanttaara goga harggee
a bollaa ubbaa maayikko, qeesee i geeshsha gidiyoogaa erisso; a bollai muleerakka
laamettidi bootta gidido gishshau, i geeshsha. 14 SHin he masunttaa giddoora munnida
ashoi beettikko i tuna. 15 Qeesee he munnida ashuwaa be7o; be7idi he bitanee tuna
gidiyoogaa erisso. He munnida ashoi hanttaara goga hargge gidiyo gishshau, i tuna.
16 SHin he munnida ashoi qassikka laamettidi booxxikko, he bitanee qeesiyaakko yo.
17 Qeesee a be7o; be7in a masunttai booxxidabaa gidikko, he bitanee geeshsha gidiyoogaa
qeesee erisso. Yaatobare i geeshsha gidana.

18 "Issi asa bolli merkkoi wodhdhidi paxin, 19 a sohuwan bootta kixai wodhdhikko woikko
zo77ida ilahai kiyikko, he urai bana qeesiyaa besso. 20 Qeesee a be7o; be7in he masunttai
ollatikkonne masunttaa bollan de7iya ikiseekka laamettidi booxxikko, he bitanee tuna
gidiyoogaa qeesee erisso. Hegee merkkuwaara doommida hanttaara goga harggiyaa.
21 SHin qeesee be7iyo wode, ikisee booxxibeennabaa gidikkonne masunttaikka gogaa
kanttidi ollatibeennabaa gidikko, qassi xayi xayi biikko, qeesee a dumma kifiliyan laappun
gallassaa gorddidi wotto. 22 Hegee a gogaa bollan aakki aakkidi biikko, he bitanee tuna
gidiyoogaa qeesee erisso. Aissi giikko, hegee goga hargge. 23 SHin he ilahai aakki aakki
beennan issi soho xallan de7ikko, hegee merkkoi paxido malaataa gidiyo gishshau, he
bitanee geeshsha gidiyoogaa qeesee erisso.

24 "Issi asa gogaa tami miikkonne he miido sohuwan booxxida woikko zo77ida ila-
hai kiyikko, 25 qeesee he sohuwaa be7o; be7in a sohuwan de7iya ikisee booxxikkonne
merkkoikka kanttidi ollatikko, hegee hanttaara goga hargge. I tamai miidosaara kiyiis;
hegaa gishshau qeesee i tuna gidiyoogaa erisso. 26 SHin qeesee be7iyo wode, he ilahaa
bollan de7iya ikisee booxxibeennabaa gidikkonne masunttaikka gogaa kanttidi ollati-
beennabaa gidikko, qassi xayi xayi biidabaa gidikko, qeesee a dumma kifiliyan laappun
gallassaa gorddidi wotto. 27 Laappuntta gallassan qeesee a be7o; be7iyo wode he sohoi
aakki aakki biikko, i tuna gidiyoogaa qeesee erisso. Hegee hanttaara goga hargge. 28 SHin
he ilahai gogaa bollan aakkennan aggidi, issi sohuwan uttikkonne ubba qassi xayi xayi
biikko, hegee tamai miidosan attida malaataa gidiyo gishshau, i geeshsha gidiyoogaa
qeesee erisso.

29 "Issi attuma asassi woikko macca asassi huuphiyaa woikko gacuwaa bollan masuntti
kiyikko, 30 qeesee he masunttaa be7o. I be7iyo wode masunttai gogaa kanttidi ollatikkonne
a bollan de7iya ikiseekka adille ciishsha milatiya lee7e gidikko, he bitanee tuna gidiyoogaa
qeesee erisso. Hegee huuphiyaa woikko gacuwaa bollan kiyiya qaachchanne hanttaara
goga hargge. 31 Qassi qeesee he harggiyaa be7iyo wode, i gogaa kanttidi ollatibeennabaa
gidikkonne karetta ikiseekka a bolli xayikko, he qaachchiya harggiyaara de7iya bitaniyaa
qeesee dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. 32 Laappuntta gallassan qeesee
he harggiyaa be7o; be7iyo wode qaachchiya harggee aakkennabaa gidikko, a bollan
adille ciishsha milatiya ikisee bainnabaa gidikkonne, ikka gogaa kanttidi ollatibeennabaa
gidikko, 33 he bitanee he masunttaa yuushuwan de7iya ikisiyaa meedo; qaachchiya
sohuwan de7iya ikisiyaa mati meedoppo. Qeesee he bitaniyaa dumma kifiliyan hara
laappun gallassaa gorddidi wotto. 34 Laappuntta gallassan qeesee he qaachchiyaasaa

be7o; be7iyo wode hegee bitaniyaa gogaa bollan aakkana xayikkonne gogaa kanttidi ollatana xayikko, he bitanee geeshsha gidiyoogaa qeesee erisso. Bitaneekka ba maayuwaa meeccidi, geeshsha gidees. [35] SHin i geeyidoogaappe guyyiyan, qaachchiyaagee he bitaniyaa gogaa bollan aakki aakki biikko, [36] qeesee a be7o; be7iyo wode he qaachchiyaagee aakkidabaa gidikko, qeesee adille ciishsha milatiya ikisiyaa koyoppo. Aissi giikko, he bitanee tuniichchiis. [37] SHin qeesee be7iyo wode, he qaachchiyaasai aakkibeennabaa gidikkonne karetta ikiseekka a bolli mokkidabaa gidikko, he qaachchiyaasai paxiichchiis. He bitaneekka geeshsha gidiyo gishshau, i geeshsha gidiyoogaa qeesee erisso.

[38] "Issi attuma asa woikko macca asa gogaa bolli bootta ilahai kiyikko, [39] qeesee a be7o. Be7iyo wode he eta gogaa bollan de7iya ilahai shololla bootta gidikko, hegee goga bollan coo kiyidabaa; he bitaneekka geeshsha.

[40] "Issi asau huuphiyaa binnaanai qoqqofettikko, i bo77a; gidoppe attin i geeshsha. [41] Qassi issi asau huuphiyaa binnaani sinttaara bo77atikko, a tiishshi miis; gidoppe attin i geeshsha. [42] SHin a bo77aa woikko a tiishshai miidosaa bollan zo7o woikko bootta masuntti kiyikko, hegee a bo77an woikko tiishshai miidosan kiyida hanttaara goga hargge. [43] A qeesee be7o. Be7iyo wode a bo77aa woikko tiishshai miidosaa bollan de7iya masunttai gogaa bollan kiyiya hanttaara goga harggiyaadan zo7o gidikko, [44] he bitanee tumukka hanttaara goga hargge sakkiyo harggangchcha. I tuna gidiyo gishshau i tuna gidiyoogaa qeesee erisso. Aissi giikko, harggee a huuphiyan de7ees.

[45] "Hanttaara goga harggee oiqqido asi pooshettida maayuwaa maayo; ba huuphiyaa pixoppo; ba menttershshaakka kammo; yaatidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, 'Taani tuna, taani tuna!' yaago. [46] He harggee a bolli de7ido keesan ubban i tuna. I tuna gidiyo gishshau, asappe shaahettidi dunkkaanidosaappe kareera barkka de7o.

Boroqoi Kiyiyo Wode Oottiyo Wogaa

[47] "Ai maayuwaa bollinne boroqida sohoi beettikko, he maayoi suufe gidin woi liino gidin, [48] dadettida woikko sikettida liino woi suufe gidin, galbba woikko galbbappe oosettida maayo gidin, [49] he maayuwaa bolli kiyida boroqoi maata milatiya woikko zo7o meraa bessikko, i qacinaappe woi shaluwaappe dadettidabaa gidin, galbba woi galbbaappe oosettida maayo gidinkka, hegee boroqoi kiyido gishshau, hegaa qeesiyaa bessanau koshshees. [50] Qeesee he boroquwaa be7idi, he boroquwaara de7iya maayuwaa dumma kifiliyan laappun gallassaa gorddidi wotto. [51] Laappuntta gallassan qeesee he maayuwaa be7o; be7iyo wode he maayuwaa bollan aakki aakki biikko, i qacina woi shalo maayo gidin, galbba woi galbbaappe oosettida maayo gidinkka, hegee issuwaappe issuwaa oiqqiya boroqo gidiyo gishshau, he maayoi tuna. [52] Qassi he maayoi qacina woi shalo maayo gidin, liino woi suufe gidin, galbbaappe oosettidabaa aiba gidinkka, qeesee a xuuggo. Hegee issuwaappe issuwaa oiqqiya boroqo gidiyo gishshau, i xuugettanau bessees.

[53] "Qassikka qeesee be7iyo wode, he boroqoi maayuwaa bolli aakkibeennabaa gidikko, i qacina woi shalo maayo woikko galbbaappe oosettidabaa aiba gidinkka, [54] he boroqoi de7iyo maayuwaa meeccanaadan qeesee azazo. Hegaappe guyyiyan, he maayuwaa dumma kifiliyan hara laappun gallassaa gorddidi wotto. [55] He boroqo sohoi de7iyo maayuwaa meeccoogaappe guyyiyan, qassikka qeesee be7o; be7iyo wode he boroqoi ba meraa laammibeennabaa gidikko, i aakki aakki baana xayikkokka tuna. He boroqo sohoi maayuwaassi guyye baggaara woi sintta baggaara de7inkka, he maayoi taman xuugettanau koshshees. [56] SHin he maayuwaa meecci simmin qeesee be7iyo wode boroqoi xayi xayi biikko, i galbba gidin, qacina woi shalo maayo gidinkka, he boroqoi de7iyo sohuwaa qeesee daakkidi kessirggo. [57] Hegaappe guyyiyan, maayuwaa bolli simmidikka kiyikko, he maayoi qacina woi shalo maayo gidin, galbbaappe oosettidabaa aiba gidinkka, hegee aakki aakki biya boroqo soho gidiyo gishshau, he boroqoi de7iyo maayoi taman xuugettanau bessees. [58] SHin meecettida maayoi qacina woi shalo maayo gidin, woi galbbaappe oosettida aiba maayo gidinkka, boroqo sohoi a bollappe xayikko, he maayoi naa77anttuwaa meecetto; Hegaappe guyyiyan, i geeshsha gidees.

59 "Issi maayoi suufe woi liino gidin, qacina woi shalo maayo gidin, woi qassi galbbaappe
oosettidabaa gidinkka, he maayuwaa geeshsha woi tuna giissanau danddayiya boroqo
sohuwaa wogai hagaa" yaagiis.

14

Hanttaara Goga Harggiyaappe Paxiya Asi Geeyiyo Wogaa

1 GODAI Muuseyyo hagaadan yaagidi yootiis; 2 "Hanttaara goga harggee oiqqido bitanee
geeyiyo gallassi oottanau koshshiya wogai hagaa. He bitaniyaa qeesiyaakko efaanau
koshshees. 3 Qeesee asai dunkkaanidosaappe gaxaa kiyidi, a harggiyaa be7o. Be7iyo
wode hanttaara goga harggee bitaniyaa bollaappe xayidabaa gidikko, 4 qeesee paxa de7iya
naa77u geeshsha kafota, xiidda mittaa, zo7o qacinaanne hiisoophphiyaa bonccuwaa
he hanttaara goga harggiyaappe geeyiya bitaniyaa gishshau ehaanaadan eta azazo.
5 Hegaappe guyyiyan, qassi qeesee naa77u kafotappe issuwaa keriyan de7iya pultto
haattaa bolli shukkanaadan azazo. 6 Paxa de7iya kafuwaa, qassi zigaara, zo7o qacinaaranne
hiisoophphiyaa bonccuwaara ekki efiidi, keriyan de7iya pultto haattaa bolli shukkido
kafuwaa suuttaa giddo naaqqo. 7 Naaqqi kessido suuttaa he hanttaara goga harggiyaappe
paxiya bitaniyaa bolli laapputoo caccafo; yaatidi he bitanee geeshsha gidiyoogaa erisso;
paxa de7iya kafuwaa gede dembbau yeddo.

8 "He harggiyaappe geeyida bitanee ba maayuwaa meecco; ba bollan de7iya ikise ubbaa
meedetto; ba bollaakka meecetto; yaatikko i geeshsha gidana. Hegaappe guyyiyan, i
dunkkaanidosaa yo; shin gidikkonne ba dunkkaaniyaa gelennan laappun gallassaa kareera
gam77o. 9 Laappuntta gallassan ba huuphiyaa, buuchchaa, deemuwaanne ba bollan de7iya
hara ikise ubbaa meedetto; qassi ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; Hegaappe
guyyiyan, i geeshsha gidana.

10 "Hosppuntta gallassan tilla bollaara de7iya naa77u dorssa maratanne issi laitta
gidido issi dorssiyo eho; qassi kattaa yarshshuwaassi zaitiyan munaqettida heezzu kilo
giraame xiilliyaanne issi litiro wogaraa zaitiyau heezzantto kushiyaa eho. 11 A geeshshiya
qeesee bitaniyaa i ehiidobatuurakka issippe Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge GODAA sintti
shiishsho.

12 "Qeeseekka naa77u dorssa maratuppe issuwaa ekkidi, litiruwaassi heezzantto kushe
zaitiyaara issippe naaquwaa yarshsho oottidi shiishsho; he shiishshidoogaa qassi wux-
aawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxo. 13 Yaatidi i he dorssa maraa
nagaraa yarshshuwaanne xuuggiyo yarshshuwaa shukkiyo geeshsha sohuwan shukko.
Nagaraa yarshshuwaadan naaquwaa yarshshoikka qeesiyaassi imettees; ikka keehippe
geeshsha. 14 Qeesee naaquwaa yarshshuwaa suuttaappe guuttaa ekkidi, he geeyiya
bitaniyau ushachcha bagga haittaa xeeraa, ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne
ushachcha tohuwau wogga biradhdhiyaa tiyo. 15 Hegaappe guyyiyan, qeesee wogaraa
zaitiyaappe guuttaa ekkidi, ba haddirssa kushiyaa gomppan tigo.

16 "Tigidi he haddirssa kushiyaa gomppan de7iya wogaraa zaitiyan ba ushachcha
kushiyaa biradhdhiyaa naaqqidi, GODAA sinttan laapputoo caccafo. 17 Yaati simmidi ba
kushiyaa gomppan attida zaitiyaappe ekkidi, geeyiya bitaniyau ushachcha haittaa xeeraa,
ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne ushachcha tohuwau wogga biradhdhiyaa
kase naaquwaa yarshshuwaa suuttaa tiyido sohuwan tiyo. 18 Qassi ba kushiyaa gomppan
attida zaitiyaa qeesee geeyiya bitaniyaa huuphiyan gusso; yaatidi GODAA sinttan he
bitaniyaa nagaraa atto giisso.

19 "Hegaappe guyyiyan qeesee ba tunatettaappe geeyiya bitaniyaa nagaraa atto giis-
sanau nagaraa yarshshuwaassi shiishshido mehiyaa shukkees; hegaappe simmidi qassi
xuuggiyo yarshshuwau shiishshido mehiyaa yarshshees. 20 Qassi qeesee he xuuggiyo
yarshshuwaa kattaa yarshshuwaara issippe yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggees;
yaatidi bitaniyaa nagaraa atto giissees; bitaneekka geeshsha gidees.

21 "SHin bitanee hegaa ubbaa ehaanau danddayenna manqqo gidikko, GODAA sinttan
wuxaawuxidi a nagaraa atto giissanau, ba naaquwaa yarshshuwaassi issi dorssa maraa

eho. Qassi kattaa yarshshuwaassikka wogaraa zaitiyan munaqettida issi kilo giraame
lo77o xiilliyaanne issi litiruwaassi heezzantto kushe zaitiyaa issippe eho. [22] Qassikka
bau danddayidoogaadan naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta,
issuwaa nagaraa yarshshuwaassi, issuwaa qassi xuuggiyo yarshshuwaassi eho.
[23] "Hosppuntta gallassan ba nagaraappe geeyanau bitanee hageeta qeesiyaakko Xoos-
saa Dunkkaaniyaa pengge GODAA sintti eho. [24] Ehin qeesee naaquwaa yarshshuwau
ehiido dorssa maraanne zaitiyaa ekkidi, wuxaawuxiyo yarshsho oottidi GODAA sinttan
wuxaawuxo. [25] Yaatidi naaquwaa yarshshuwau ehiido dorssa maraa shukko; shukkidi
he naaquwaa yarshshuwaa suuttaappe guuttaa ekkidi, ha geeyiya bitaniyau ushachcha
haittaa xeeraa, ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne ushachcha tohuwau wogga
biradhdhiyaa tiyo. [26] Qassi qeesee zaitiyaappe guuttaa ba haddirssa kushiyaa gomppan
tigo. [27] Tigidi he haddirssa kushiyaa gomppan de7iya zaitiyaappe ushachcha kushiyaa
xeeran guuttaa ekkidi, GODAA sinttan laapputoo caccafo. [28] Qassikka qeesee ba kushiyaa
gomppan de7iya zaitiyaappe guuttaa ekkidi, geeyiya bitaniyaassi ushachcha haittaa
xeeraa, ushachcha kushiyau wogga biradhdhiyaanne ushachcha tohuwau wogga birad-
hdhiyaa kase naaquwaa yarshshuwaa suuttaa tiyido sohuwan tiyo. [29] Qassi GODAA sinttan
bitaniyaa nagaraa atto giissanau, qeesee ba kushiyan attida zaitiyaa geeyiya bitaniyaa hu-
uphiyan tiyo. [30] Hegaappe guyyiyan, he aawu bau danddayidoogaadan haraphphe buuba
gidin woikko mara haraphphe gidin, [31] issuwaa nagaraa yarshshuwaassi naa77anttuwaa
qassi xuuggiyo yarshshuwaassi kattaa yarshshuwaara issippe yarshsho. Qassi qeeseekka
he geeyiya bitaniyaassi GODAA sinttan a nagaraa atto giisso. [32] Ba bollan de7iya hanttaara
goga harggiyaappe geeyanau koshshiya wogaa polanau manqqotai diggido urau de7iya
wogai simmi hagaa" yaagiis.

Keetta Bolli Kiyiya Boroquwaa

[33] GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis, [34] "Taani intteyyo aqo oottada immiyo
Kanaane biittaa intte geliyo wode, qassi he biittan de7iya intte keettaappe issuwan taani
boroquwaa yeddiyo wode, [35] he keettaawai qeesiyaakko biidi, 'Ta son aiba boroqokko
de7ees' yaagidi yooto. [36] Son de7iyaabai ubbai tuna geetettennaadan, qeesee boroquwaa
be7anau gelanaappe kasetidi, son de7iyaabaa ubbaa kare kessanaadan azazo; yaati simmin
qeesee be7anau soo gelo. [37] Gelidi be7iyo wode, boroqo sohoi godaa bollan maata milatiya,
woikko zo7o meraa bessikkonne qassi godaappe ollatidi giddo gelikko, [38] qeesee sooppe
kare kiyidi, keettaa laappun gallassa gakkanaashin gorddo. [39] Laappuntta gallassan qeesee
he keettaa zaarettidi xeello; xeelliyo wode he boroqoi keettaa godaa bollan aakkikko,
[40] boroqoi de7iyo shuchchata ubbaa godaappe shoddidi, katamaappe gaxi yaa tunida
sohuwau olanaadan azazo. [41] Qassi godaa meeshido urqqaa so baggaara bookkishin,
yuushshi aattidi qoqqofanaadan ootto; yaatidi he qoqqofido urqqaa katamaappe gaxan
de7iya tuna sohuwan olona. [42] Hegaappe guyyiyan, he shoddido shuchchatu sohuwan hara
shuchchata wottona; qassi hara urqqankka keettaa caddona.
[43] "SHuchchata shoddirggin, qassi urqqaakka qoqqofidi hara urqqaa caddi simmin,
naa77anttuwaa simmidi boroqoi keetta giddon aakkikko, [44] qeesee hegaa be7o; be7iyo
wode boroqoi he keettaa giddon aakkikko, hegee issuwaappe issuwaa oiqqiya boroqo
gidiyo gishshau, he keettai tuna. [45] Hegaa gishshau i he keettaa, a shuchchaa, a mittaanne
i cadettido urqqaa ubbaa kolo; kolidi hegeeta katamaappe gaxi efiidi, tuna sohuwan olo.
[46] Qassi he keettai gorddiyan takkiyo wodiyan a giddo geliya ooninne sa7ai qammana
gakkanaashin tuna. [47] He keettan zin77iya uri woikko katta miya uri ba maayuwaa meecco.
[48] "SHin qeesee yiidi xeelliyo wode, keettai cadetti simmin naa77anttuwaa simmidi
aakkana xayikko, boroqoi xayiichchido gishshau, he keettai geeshsha gidiyoogaa qeesee
erisso. [49] Keettaa geeshshanau naa77u kafota, xiiddaa mittaa, zo7o qacinaanne hiisooph-
phiyaa bonccuwaa eho. [50] Kafotuppe issuwaa keriyan de7iya pultto haattaa bollan shukko.
[51] Hegaappe guyyiyan xiiddaa, hiisoophphiyaa bonccuwaa, zo7o qacinaanne paxa de7iya
kafuwaa issippe ekkidi, keriyan de7iya shukkido kafuwaa suuttaaninne pulttuwaa haattan
yeggi kessidi, laapputoo he keettaa caccafo. [52] Yaatidi he keettaa qeesee kafuwaa suuttan,

pulttuwaa haattan, paxa de7iya kafuwan, xiiddan, hiisoophphiyaa bonccuwaaninne zo7o
qacinan geeshsho. [53] Qassi paxa de7iya kafuwaa katamaappe gaxi hini dembbau yeddo.
Hegaadan oottidi, keettaa geeshshiyo wogaa polees; keettaikka geeshsha gidees.
[54] "Ai hanttaara goga hargge gidikkokka hagee woga; qaachchiyaabaa gidin, [55] maayuwaa
bollan woi keettaa bollan kiyiya boroqo gidin, [56] kixa gidin, xuussa masunttaa gidin woi
ilaha gidinkka, [57] issibai tuna gidiyoogaanne geeshsha gidiyoogaa erissanau hanttaara goga
harggiyaanne boroquwaa wogai hagaa" yaagiis.

15

Asaa Bollaappe Goggiya Tunabaa

[1] GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; [2] "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagidi
yootite; 'Ai asa bollaappekka issi aibakko goggikko, he goggiyaabai tuna. [3] He gog-
giyaabaappe denddidaagan he aawu tuna gidiyo wogai hagaa: He goggiyaabai aggennan
gogginkka woi qassi goggiyoogaa aggikkokka he a giddon de7iyaabai a tunissees.
[4] " 'A bollaappe aibakko goggiyo asi zin77iyo ai hiixikka tuna; qassi i uttiyoobi aiba
gidikkokka tuna. [5] A hiixaa bochchiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka
meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna. [6] Goggiyaabaara de7iya asi uttidobaa bolli
uttiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin
i tuna.
[7] " 'Goggiyaabai de7iyo asa bollaa bochchiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bol-
laakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.
[8] " 'Goggiyaabai de7iyo asi geeshsha asa bolli cuchchikko, he asi ba maayuwaa meecco;
ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.
[9] " 'Qassi goggiyaabai de7iyo asi uttiyo ai kooraikka tuna. [10] Baappe garssaara de7iyaabaa
aibin gidikkokka bochchiya ooninne omarssi gakkanaashin tuna; qassi hegeeta milatiyaa-
bata tookkiya ooninne ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi
gakkanaashin i tuna.
[11] " 'Goggiyaabaara de7iya asi ba kushiyaa meecettennan de7iiddi bochchiyo asi ooninne
ba maayuwaa meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.
[12] " 'Qassi goggiyaabai de7iyo asi bochchiyo urqqa miishshaa ubbaa menttite; mittaappe
oosettida miishsha ubbai qassi haattan meecetto.
[13] " 'Goggiyaabai de7iyo asi he goggiyaabaappe geeyiyo wode, bau laappun gallassaa
qoodo. Ba maayuwaa meecco; ba bollaaka pultto haattan meecetto; yaatidi i geeshsha
gidees. [14] Hosppuntta gallassi naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraph-
pheta ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge GODAA sintti yiidi, qeesiyaayyo eta immo.
[15] Immin qeesee haraphphetappe issuwaa nagaraa yarshshuwaassi, naa77anttuwaa qassi
xuuggiyo yarshshuwaassi yarshshees; yaatidi qeesee bitaniyaa bollaappe goggiyaabaa
gishshau GODAA sinttan a nagaraa atto giissees.
[16] " 'Ai attuma asinne ba attumatettaappe zeretti gukkikko, ba kumetta bollaa
haattan meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna. [17] Attumatettaappe gukkida
zerettai bochchido maayo ubbai woikko galbba ubbai haattan meecetto; qassi omarssi
gakkanaashin i tuna. [18] Qassi issi attumaasi macca asaara zin77in, a attumatettaappe
zeretti gukkikko, naa77aikka haattan meecettona; qassi omarssi gakkanaashin eti tuna.
[19] " 'Maccaasassi aginan aginan yiya kushe qitai yiikko, laappun gallassa gakkanaashin
a tuna; qassi o bochchiya ooninne omarssi gakkanaashin tuna.
[20] " 'He kushe qitaa wode a zin77iyoobai ubbai tuna; qassi a uttiyoobai ubbaikka tuna.
[21] A zin77iyo hiixaa bochchiya ubbai ba maayuwaa meecco; haattankka meecetto; omarssi
gakkanaashin i tuna. [22] A uttiyoobaa bochchiya ubbai ba maayuwaa meecco; ba bollaakka
meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna. [23] A zin77iyo hiixa gidinkka woikko a
uttiyoobaa bochchiya ooninne omarssi gakkanaashin tuna.
[24] " 'Ai attuma asinne he kushe qitaa wode iira zin77ikko, he kushe qitai qassi a
bochchikko, laappun gallassa gakkanaashin i tuna; i zin77iyo hiixai ubbaikka tuna.

25 " 'Issi macca asassi i kushe qitaa wodiyaa gidennan hara wodiyan suuttai goggikko,
woi qassi i kushe qitaikka ba wodiyaappe aattidi eqqennan ixxidi goggikko, i eqqana
gakkanaashin a tuna. Ba kushe qitaa wodiyan tuna gidiyoogaadan, he wodekka a tuna.
26 He suuttai ippe goggiyo wodiyan a zin77ido hiixai ubbai, ba kushe qitaa wode a zin77ido
hiixaakka mala tuna; qassi a uttiyoobai ubbaikka ba kushe qitaa wode a uttiyoobai tuna
gidiyoogaadan tuna. 27 Qassi he tunidabata bochchiya ooninne tuna; i ba maayuwaa
meecco; ba bollaakka meecetto; qassi omarssi gakkanaashin i tuna.
28 " 'Ippe goggiyaabai eqqikko, a he wodiyaappe doommada laappun gallassaa qoodu;
Hegaappe guyyiyan, a geeshsha gidana. 29 Hosppuntta gallassan a naa77u buuba
haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta ekkada, Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge
qeesiyaakko ehu. 30 Ehin qeesee haraphphetuppe issuwaa nagaraa yarshshuwaassi issuwaa
qassi xuuggiyo yarshshuwaassi yarshsho. Yaatidi qeesee ippe goggiyaabaa tunatettaa
gishshau GODAA sinttan i nagaraa atto giissees.
31 " 'Bantta giddon de7iya Xoossaa Dunkkaaniyaa tunissidi Israa7eela asai haiqqen-
naadan, neeni hagaadan oottada eti banttana tunissiyaabaappe shaahettidi de7anaadan
naaga.
32 " 'A bollaappe aibakko goggiyo asassinne a attumatettaappe gukkida zerettan tuniya
asassi, 33 qassi ba kushe qitaa gaasuwan tuniya maccaasassi, attuma gidin macca gidin
goggiyaabai de7iyo asassinne tunida macca asaara zin77iya attuma asassi imettida wogai
hagaa' yaagite" yaagiis.

16

Nagarai Atto Geetettiyo Gallassaa

1 Aaroona attuma naati naa77ai GODAA sintti shiiqidi haiqqidoogaappe guyyiyan, GODAI
Muusa hagaadan yaagiis. 2 "Ne ishai Aarooni Taabootaa bollan de7iya atto giyo sohuwaa
qum77uwaa sinttan magalashuwaappe guyye baggaara de7iya Ubbaappe Aadhdhida
Geeshsha Sohuwaa ubba wode coo gelennaadan ayyo oda. Coo gelikko i haiqqana; aissi
giikko, taani shaaraa giddoora atto giyo sohuwaa qum77uwaa bollan qonccais. 3 Aarooni
nagaraa yarshshuwaassi issi mirgguwaanne qassi xuuggiyo yarshshuwaassi issi dorssa
orggiyaa ekkidi, he Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa gelo.
4 "Aarooni liinuwaappe oosettida geeshsha qoliyaanne liinuwaappe oosettida garssaara
maayiyo maayuwaa maayo. Qassi liinuwaappe oosettida danccuwaa dancco; hegaadankka
qassi ba huuphiyan liinuwaappe oosettida shaashiyaa enccurssaa wotto. Hageeti
geeshsha maayota gidiyo gishshau, i ba bollaa haattan meecettiichchidi maayo.
5 "Israa7eela asaa maabarai nagaraa yarshshuwaassi naa77u deeshsha orggeta, xuug-
giyo yarshshuwaassikka issi dorssaa orggiyaa Aaroonassi ehoona. 6 Aarooni ba nagaraanne
ba so asaa nagaraa atto giissanau mirgguwaa yarshsho. 7 Hegaappe guyyiyan, naa77u
deeshsha orggeta efiidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen GODAA sinttan esso. 8 Yaatidi he
naa77u deeshshatun saamaa yeggo; yeggin issoi GODAASSA; issoi qassi bazzo yeddiyoogaa
gidees. 9 Aarooni GODAASSI saamai kiyido deeshshaa ehiidi, nagaraa yarshsho oottidi
yarshsho. 10 SHin bazzo yeddiyo saamai kiyido deeshshaa paxa de7ishin GODAASSI
shiishsho; bazzo a yedettiyo wode, asaa nagaraa atto giissees.
11 "Aarooni ba nagaraanne ba so asaa nagaraa atto giissanau, issi mirgguwaa nagaraa
yarshsho oottidi shiishsho. Yaatidi ba nagaraa yarshshuwaassi he korimaa shukko.
12 Qassi GODAA sinttan de7iya yarshshiyoosaappe ixaanaa cuwayiyo miishshaa kumettaa
bonqquwaanne, liiqi gaacettida naa77u zolle sawiya ixaanaa ekkidi, magalashuwaa giddo
eho. 13 Ehiidi i haiqqennaadan, ixaanaa cuwai Taabootaa bollan de7iya atto giyo sohuwaa
qum77uwaa kammana mala, ixaanaa GODAA sinttan de7iya taman wotto. 14 Qassi he
mirgguwaa suuttaappe guuttaa ekkidi, ba giddo biradhdhiyaa an naaqqidi, atto giyo
sohuwaa qum77uwau sintta baggaa caccafo; qassi atto giyo sohuwaa qum77uwaappe
sintta baggaara de7iya sohuwaakka laapputoo caccafo.

15 "Hegaappe guyyiyan asaa nagaraa yarshshuwaassi gidiya deeshshaa shukkidi, a
suuttaa magalashuwaa giddo eho; ehiidi mirgguwaa suuttaa caccafidoogaadan, atto
giyo sohuwaa qum77uwaa sinttaanne atto giyo sohuwaa qum77uwaappe sintta baggaara
de7iya sohuwaa caccafo. 16 Yaatidi Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa Israa7eela
asaa tunatettaappenne nagaraappe geeshshees. Qassi eti tunabaa oottishin, eta giddon
de7iya Xoossaa Dunkkaaniyaakka hegaadan oottidi geeshsho. 17 I Ubbaappe Aadhdhida
Geeshsha Sohuwaa gelidi, ba nagaraa, ba so asaa nagaraanne kumetta Israa7eela asaa na-
garaa atto giissidi kiyana gakkanaashin, ooninne Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon de7oppo.
18 "Hegaappe guyyiyan i GODAA sinttan de7iya yarshshiyoosaa kiyidi a geeshsho.
Korimaa suuttaappenne deeshshaa suuttaappe guuttaa guuttaa ekkidi, yarshshiyoosaa
yuushuwan de7iya kaceta tiyo. 19 Qassi he suuttaappe guuttaa ba biradhdhiyan ekkidi,
laapputoo caccafidi, Israa7eela asaa tunatettaappe he yarshshosaa geeshsho.

Bazzo Yeddiyo Deeshshaa

20 "Aarooni Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa, Xoossaa Dunkkaaniyaanne
yarshshiyoosaa geeshshiyo wogaa polidoogaappe guyyiyan, paxa de7iya deeshshaa shi-
ishsho. 21 SHiishshidi Aarooni ba naa77u kusheta paxa de7iya deeshshaa huuphiyan wot-
tidi, Israa7eela asaa naaquwaa ubbaa, eta makkala ubbaa, eta nagara ubbaa paaxo; yaatidi
he deeshshaa huuphiyan hegaa toosso; toossidi he deeshshaa efaanaadan giigissido asa
bollan bazzo yeddo. 22 I deeshshaa bazzo yeddin, deeshshai eta nagara ubbaa tookkidi, asi
bainna sohuwaa bazzo bo.
23 "Hegaappe guyyiyan, Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa bo; biidi Ubbaappe Aadhdhida
Geeshsha Sohuwaa gelido wode, kase ba maayido liinuwaappe oosettida maayuwaa
qaaridi hegan wotto. 24 Geeshsha sohuwan i ba bollaa haattan meecettidi, hara maayuwaa
maayidi kiyo; yaatidi xuuggiyo yarshshuwaa baagaanne asaagaa yarshshidi, ba na-
garaanne asaa nagaraa atto giissees. 25 Qassi hegaadankka nagaraa yarshshuwaa handdaa
yarshshiyoosaa bollan wottidi xuuggo.
26 "Bazzo yeddiyo deeshshaa efiida bitaneekka ba maayuwaa meecco; ba bollaakka
haattan meecetto. Yaati simmidi dunkkaanidosaa yo.
27 "Nagaraa atto giissanau Aarooni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa gelido
wode, nagaraa yarshshuwaa mirgguwaa suuttaanne deeshshaa suuttaa ekkidi geliis; ha77i
intte he mirgguwaanne he deeshshaanne dunkkaanidosaappe gaxi kessite. Kessidi eta
galbbaa, eta ashuwaanne eta tociyaa taman xuuggite. 28 Hegaa taman xuuggida bitanee ba
maayuwaa meecco; ba bollaakka haattan meecetto; Hegaappe guyyiyan, dunkkaanidosaa
yo.

Nagaraa Atto Giissiyo Gallassaa Bonchchiyoogaa

29 "Hagee intteyyo merinaukka woga gido: laappuntta aginai gelido tammantta gal-
lassan intte huuphiyaa kaushshite; Israa7eela asaa gidin woi qassi intte giddon de7iya
hara biitta asa gidinkka, ai oosonne oottoppite. 30 Aissi giikko, inttena geeshshanau, intte
nagaraa atto giissiyo gallassai he gallassa. Inttekka GODAA sinttan intte nagara ubbaappe
geeyana. 31 Hegee intte waanna shemppuwaa shemppiyo sambbata gallassa. He gallassan
intte huuphiyaa kaushshite; hegee intteyyo merinaukka woga gido. 32 Qassi ba aawaa
sohuwan qeese gidanaadan tiyettiyaanne dummatiya asi geeshsha gidida liinuwaappe
dadettida maayuwaa maayidi, nagaraa atto giissiyo wogaa polo. 33 I Ubbaappe Aadhdhiya
Geeshsha Sohuwaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa, yarshshiyoosaa, qeesetanne Israa7eela asaa
ubbaa geeshsho. 34 Israa7eela asaa nagaraa ubbaa atto giissiyo wogaa intte laittan laittan
issitoo oottanaadan, hagee intteyyo merinaukka woga gido" yaagiis. Yaagin Muusee
GODAI azazidoogaadan oottiis.

17

Suuttai Meetettennabaa Gidiyo Hanotaa

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] “Aaroonassi a attuma naatussinne Israa7eela asa
ubbaassi hagaadan yaagada oda; ‘GODAI azazidoogee hagaa: [3-4] Israa7eela asaappe ooninne
boora woi dorssa woi deeshsha Godaassi imota oottidi immanau Xoossaa Dunkkaaniyaa
pengge, Godaa sintti eheennan, ba dunkkaanidosan woikko dunkkaanidosaappe gaxan
shukkikko, he suuttan i oishettees; he asi suuttaa gussiis. Hegaa gishshau i ba asaa
giddoppe bohetto. [5] Hegaa gishshau Israa7eela asai bantta yarshshuwaa mehiyaa coo
dembban shukkiyoogaa aggidi, haa GODAAKKO, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya
qeesiyaakko ehoona. Ehin qeesee hegaa ekkidi, GODAASSI issippetettaa yarshsho oottidi
shukko. [6] Qassi qeesee Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya GODAAYYO yarshshiyoosaa
bollan he suuttaa caccafo; handdaakka GODAAYYO sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi
xuuggo. [7] Israa7eela asai GODAA kaalliyoogaa aggidi kaallido daidanttatuyyo naa77antto
bantta yarshshuwaa yarshshoppona. Hagee etayyoonne yiya yeleta ubbaayyo merinau
woga gido’ yaaga.
[8] “Eta hagaadan yaaga; ‘Israa7eela asaappe gidin woi eta giddon de7iya hara biitta
asappe gidinkka, ooninne xuuggiyo yarshshuwaa woi hara yarshshuwaa shiishshiyo wode,
[9] GODAASSI yarshshanau Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge ehaana xayikko, he asi ba asaa
giddoppe bohetto.
[10] “ ‘Israa7eela asaappe woikko eta giddon de7iya hara biitta asaappe ooninne suutta
miikko, he suuttaa miya asa bollan taani ta sinttaa tukkana; taani he bitaniyaa asaa giddon
bohana. [11] Aissi giikko asho maayida ubbaa de7oi a suuttaa giddon de7ees; suuttaikka qassi
de7oi a giddon de7iyoogaappe denddidaagan nagaraa atto giissiyaagaa gidiyo gishshau,
intte nagaraa atto giissanaadan, taani intteyyo yarshshiyoosaa bollan yarshshanaadan
immaas. [12] Hegaa gishshau taani Israa7eela asaa, “Intteppe woikko intte giddon de7iya
hara biittaa asaappe ooninne suutta mooppo” yaagaas.
[13] “ ‘Israa7eela asaappe woikko eta giddon de7iya hara biittaa asaappe ooninne miyo
do7a woi kafo shankkatidi worikko, a suuttaa sa7an gussidi, biittaa kammo. [14] Aissi
giikko asho maayida ubbaa de7oi a suuttaa giddoona. Hegaa gishshau taani Israa7eela
asaa, “Asho maayida meretaa ubbaa de7oikka a suuttaa giddon de7iyo gishshau, suuttaa
mooppite; qassi miya ooninne ba asaa giddoppe bohetto” yaagaas.
[15] “ ‘Israa7eela asa gidin woikko eta giddon de7iya hara biitta asa gidin, ooninne
bauta woi do7i oiqqidi woridobaa ashuwaa miikko, ba maayuwaa meecco; ba bollaakka
meecetto; yaatidi omarssi gakkanaashin i tuna. Hegaappe guyyiyan, i geeshsha. [16] Ba
maayuwaa meeccana xayikko, ba bollaakka meecettana xayikko, ba nagaraa i bau
tookkees’ yaaga” yaagiis.

18

Wogai Teqqido Zin77uwaa

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] “Israa7eela asaa hagaadan yaaga; ‘Taani, GODAI, intte
Xoossaa. [3] Intte kase de7ido Gibxxe biittaa asai oottiyoogaadan oottoppite; woikko ha77i
taani inttena efiyo Kanaane biittaa asai oottiyoogaadankka oottoppite; eta wogaakka
kaalloppite. [4] Intte ta azazuwaa oottite; ta wogaakka naagite; qassi an biite. Taani, GODAI,
intte Xoossaa. [5] Hegaa gishshau ta azazuwaanne ta wogaa naagikko, intte paxa de7ana.
Taani GODAA.
[6] “ ‘Intteppe ooninne ashuwaa amuwaa polanau ba mata dabboora zin77oppo. Taani
GODAA. [7] Ne ashuwaa amuwaa polanau ne aayeera zin77oppa; zin77ada ne aawaa
kaushshoppa. A ne aayyiyo; iira zin77oppa. [8] Ne ashuwaa amuwaa polanau ne aawaa
machcheera zin77oppa; zin77ada ne aawaa kaushshoppa.
[9] “ ‘Ne ashuwaa amuwaa polanau ne michcheera zin77oppa; woi qassi son yelettida woi
karen yelettida ne aawaa woi ne aayee na7eerakka zin77oppa.
[10] “ ‘Ne ashuwaa amuwaa polanau ne na7aa na7eera woikko ne na7ee na7eera zin77oppa.
Zin77ikko ne huuphen nena kaushshaasa. [11] Ne ashuwaa amuwaa polanau ne aawaa
keettaayee na7eera zin77oppa; a ne michchiyo gidiyo gishshau iira zin77oppa. [12] Ne

ashuwaa amuwaa polanau ne aawaa michcheera zin77oppa. A ne aawau mata dabbo.
13 Ashuwaa amuwaa polanau ne aayee michcheera zin77oppa; a ne aayeessi mata dabbo.
14 Ne aawaa ishaa kalluwaa qaarada ne ashuwaa amuwaa polanau a machcheera zin77oppa;
a ne aawaa ishaa machchiyo. 15 Ne ashuwaa amuwaa polanau ne na7aa keettaayeera
zin77oppa; a ne na7aa keettaayyiyo gidiyo gishshau, iira zin77oppa. 16 Ne ashuwaa amuwaa
polanau ne ishaa keettaayeera zin77oppa; zin77ikko ne ishaa kaushshaasa.
17 " 'Ne ashuwaa amuwaa polanau maccaaseeranne i na7eeranne naa77aara zin77oppa.
I na7ee na7eera woi qassi i na7aa na7eerakka zin77oppa; eti iyyo mata dabbo gidiyo
gishshau, hegee shaaramuxa.
18 " 'Ne keettaayyiyaa paxa de7ishin, ne keettaayee michchiyo dawuttada ne ashuwaa
amuwaa polanau iira zin77oppa.
19 " 'Ne ashuwaa amuwaa polanau kushe qitai yin tuna uttida maccaaseera zin77oppa.
20 " 'Neeni tunennaadan ne shooruwaa keettaayeera zin77oppa.
21 " 'Ne Xoossaa sunttaa tunissanau ne naatuppe issuwaanne taman xuuggidi, Molooka
giyo eeqaassi yarshshanaadan immoppa. Taani GODAA.
22 " 'Maccaasaara zin77iyoogaadan attuma asaara zin77oppa; hegee sheneyiyaabaa.
23 " 'Neeni tunennaadan ai meheeranne zin77oppa, qassi maccaasikka meheera
zin77anau mehe sintti aadhdhoppo. Hegee wogi bainnabaa.
24 " 'Taani intte sinttappe yedettiyo kawotettati ha oosotun tunido gishshau, intte
hageeta milatiyaabatun tunoppite. 25 Harai atto eta biittaikka tunido gishshau, a na-
garaassi taani a qaxxayaas; qaxxayin biittaikka banan de7iyaageeta cuchchiis. 26 SHin intte
ta higgiyaanne ta azazuwaa naagiteppe attin, Israa7eela asaa gidin woi intte giddon de7iya
hara biitta asappe ooninne hagaa mala tuna oosuwaa oottoppite.
27 " 'Intteppe kase ha biittan de7ida asati hagaa mala tunabaa oottido gishshau, biittai
tuniis. 28 Intte ha biittaa tunissikko, intteppe kase de7ida kawotettata ha biittai cuchchi-
doogaadan, inttenakka cuchchennaadan naagettite. 29 Hageeta milatiya tuna oosotuppe
issuwaanne oottiya asi de7ikko, he asi ba asaa giddoppe bohetto.
30 " 'Hegaa gishshau intteppe kase de7ida asati oottido tuna oosota ubbaa oottidi intte
tunennaadan, intte ta azazuwaa naagite; taani, GODAI, intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

19

Geeshshatettaanne Likke Pirddaa Higgeta

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 2 "Israa7eela asau ubbau hagaadan yaagada yoota;
'Taani, GODAI, intte Xoossai geeshsha gidiyo gishshau, inttekka geeshsha gidite.
3 " 'Intteppe issoinne attennan ba aawaanne ba aayyiyo bonchcho; ta Sambbatatakka
bonchchite. Taani, GODAI, intte Xoossaa.
4 " 'Tana aggidi eeqatuyyo goinnoppite; woi qassi birataappe seerissidi, xoossata
intteyyo medhdhoppite. Taani, GODAI, intte Xoossaa.
5 " 'Intte issippetettaa yarshshuwaa GODAAYYO yarshshiyo wode, he yarshshoi intte
gishshaa ekettanaadan, bessiyaagaadan yarshshite. 6 He yarshshoi intte yarshshido gallas-
san woikko wonttetta gallassan meetetto; heezzantto gallassai gakkanaashin attidaagee
de7ikko hegee xuugetto. 7 Heezzantto gallassan a miikko, hegee sheneyiyaabaa; taani
hegaa ekkikke. 8 Hegaa miya ooninne ba nagaran i bau oishettana; aissi giikko, i GODAAYYO
geeshsha gididabaa tunissiis. He asi ba asaa giddoppe bohetto.
9 " 'Intte biittan mokkida kattaa intte cakkiyo wode, gadiyaa gaxaa gakkanaashin
cakkoppite; qassi cahaappe simmin de7iya poshiluwaakka poshiloppite. 10 Ne woiniyaa
aifiyaa mule maxada mittaa polloyoppa; sa7an wodhdhida woiniyaa aifiyaakka maxoppa;
hegaa hiyyeesatussinne betetussi aggaaga. Taani, GODAI, intte Xoossaa.
11 " 'Intte wuuqqoppite.
" 'Worddotoppite.
" 'Issoi issuwaa cimmoppite.
12 " 'Ta sunttan wordduwan caaqqoppite; yaatidi intte Xoossaa sunttaa tunissoppite.
Taani GODAA.

13 “ ‘Ne shooruwaa sugoppa; woikko bonqqoppa.
“ ‘Keraa oottiya bitaniyaa damoozaa diggada, issi qammaanne ne matan aissoppa.
14 “ ‘Tulliyaa qanggoppa; woi qassi qooqiyaa sinttan xubbiyaabaa wottoppa; shin neeni
Xoossaassi yayya. Taani GODAA.
15 “ ‘Pirddaa pirddaidda geellayoppa; hiyyeesaa a hiyyeesatettaa gishshau maaddada
pirddoppa; duriyaakka a duretettaa gishshau yayyada aggoppa. SHin ne shooruwaayyo
tumatettan pirdda.
16 “ ‘Ne asaa giddon iita zigirssaa ekkada yuuyoppa.
“ ‘Ne shooruwaa woriyoobaa aibanne oottoppa. Taani GODAA.
17 “ ‘Ne ishaa ne wozanan ixxoppa.
“ ‘Ne shooruwaa gaasuwan neeni nagara oottenna mala, a seera.
18 “ ‘Haluwaa kiyoppa; qassi ne asaappe issuwaayyoonne uluwan lancce oiqqoppa. SHin
ne shooruwaa ne huuphedan siiqa. Taani GODAA.
19 “ ‘Ta azazota naaga.
“ ‘Ne mehiyaappe issi qommo mehiyaa hara qommo dumma mehiyan birasissoppa.
“ ‘Issi shooqan naa77u qommo zerettaa zeroppa.
“ ‘Qassi naa77u qommobaappe dadettida maayo maayoppa.
20 “ ‘Issi asi hara asa gelanau giiga uttida danggiriixeera zin77ikko, qassi he
danggiriixiyaakka ba danggiriixetettaappe wozettabeennaaro gidikko, eti qaxxayet-
tanau bessees; shin a ba danggiriixetettaappe wozettabeenna gishshau, eta woranau
koshshenna. 21 Gidikkonne he bitanee ba naaquwaa yarshshuwaassi gidiya dorssaa
Xoossaa Dunkkaaniyaakko GODAA sintti eho. 22 Ehobare qeesee he naaquwaa yarshshuwaa
dorssaa ekkidi, bitanee oottido nagaraa GODAA sinttan atto giissees; i oottido nagaraikka
atto geetettana.
23 “ ‘Intte Kanaane biittaa geliyo wode, aifiyaa miyo ai qommo mitta tokkikkokka, he
mittaa aifiyaa meetettennabaadan qoodite; heezzu laittai wuranaashin he mittaa aifee
meetettenna; a mooppite. 24 Oiddantta laittan he mittaa aifee ubbai GODAASSI galatau
shiishshiyo geeshsha yarshsho gidana. 25 SHin he mittaa aifee intteyyo keehi darana mala,
ichchashantta laittaa aifiyaa miite. Intte hagaadan oottikko, intte mittaa aifee darana.
Taani GODAI intte Xoossaa.
26 “ ‘Suuttai a giddon de7iyo ai ashokka mooppite.
“ ‘Kaayoppite woi shareechchoppite.
27 “ ‘Intte huuphiyaa binnaanaa garssaara yuushshi aattidi qanxxoppite; qassi intte
buuchchaakka yuushshi aattidi qanxxoppite.
28 “ ‘Haiqqida asa gishshau intte bollaa qanxxerettoppite; woikko cachchaa malaataa
intte bollan kessoppite. Taani GODAA.
29 “ ‘Biittai shaaramuxaa tunatettan kumidaagaa gidenna mala, ne na7iyo shaaramuxaa
oosuwaassi aatta immada tunissoppa.
30 “ ‘Ta Sambbatata bonchchite; taayyo goinniyo sohuwaakka bonchchite. Taani GODAA.
31 “ ‘Moitilliyaa haasayissiyaageetukkonne shareechchotukko booppite; intte tunenna
mala eta koyyoppite. Taani, GODAI, intte Xoossaa.
32 “ ‘Puulummida asanne cimida asa be7iyo wode uttidosaappe dendda eqqa; eta
bonchcha; ne Xoossaassi yayya. Taani GODAA.
33 “ ‘Intte biittan inttenaara de7iya betetu bollan sugettabaa oottoppite. 34 Intte biittan
inttenaara de7iya bete asa intte biittaa asadan xeellite; a intte huuphedan siiqite. Aissi
giikko, inttekka kase Gibxxe biittan bete gididi de7ideta. Taani, GODAI, intte Xoossaa.
35 “ ‘Intte pirddan likkiyooban, meezaanan wottidi kiliyoobaaninne makkiyooban word-
dotoppite. 36 Intte kiliyo meezaanai, intte makkiyoobainne likkiyo miishshati ubbai likke
gidona. Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada ehiida GODAA intte Xoossaa. 37 Intte ta
higgiyaanne ta azazuwaa ubbaa naagitenne oottite. Taani GODAA’ yaaga” yaagiis.

20

Azazettennan Ixxin Gakkiya Qixaatiyaa

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] “Israa7eela asau hagaadan yaagada yoota, ‘Israa7eela
asaappe gidin, woi betidi yiidi Israa7eela giddon de7iya hara biitta asaappe gidinkka,
ooninne ba naatuppe issuwaa Molooka giyo eeqaayyo aattidi immikko, he asi haiqqo;
he biittaa asai a shuchchan caddidi woro. [3] Taani he bitaniyaa morkkana; a asaa
giddoppe shoddada a xaissana. Aissi giikko, i ba naatuppe issuwaa Molooka giyo eeqaayyo
immiyoogan, ta Dunkkaaniyaa tunissiis; ta geeshsha sunttaakka kaushshiis. [4] He bitanee
ba naatuppe issuwaa Molookassi immiyo wode, he biittaa asai be7iiddi, shenehoo giikko,
qassi bitaniyaakka worennan aggikko, [5] taani ta huuphen he bitaniyaanne asaa morkkana;
anne Molookaara shaaramuxanau a kaalliya ubbata eta asaa giddoppe bohite.
[6] “ ‘Ai asinne tanan ammanettennan ixxidi, moitilliyaa haasayissiyaageetanne shareech-
chota oichchanau biikko, taani a morkkana; a asaa giddoppekka a xaissana.
[7] “ ‘Taani, GODAI, intte Xoossaa gidiyo gishshau, simmi intte inttena dummayite;
qassi geeshsha gidite. [8] Ta higgiyaa naagitenne oottite. Taani inttena geeshshiya
GODAATTENNEE.
[9] “ ‘Ai asinne ba aawaa woikko ba aayyiyo cayikko haiqqo. I ba aawaa woikko ba aayyiyo
cayido gishshau, a suuttaa acoi a bollaana.
[10] “ ‘Issi asi ba shooruwaa keettaayeera zin77ikko, he zin77ida bitaneenne mishiriyaa
naa77aikka haiqqona. [11] Ba aawaa keettaayeera zin77ida asi ba aawaa kaushshiis; eti
naa77aikka haiqqona. Eta suuttaa acoi eta bollaana. [12] Issi asi ba na7aa keettaayeera
zin77ikko, eti naa77aikka haiqqona. Eti tunabaa oottidosona. Eta suuttaa acoi eta
bollaana.
[13] “ ‘Issi attuma asi maccaasaara zin77iyoogaadan attuma asaara zin77ikko, eti
naa77aikka tunabaa oottido gishshau haiqqona. Eta suuttaa acoi eta bollaana. [14] Issi asi
na7iyoonne aayyiyoonne issippe machchiyaabaa gidikko, hegee tunabaa; intte giddon
tunatetti de7enna mala, inne etinne taman xuugettona.
[15] “ ‘Issi asi meheera zin77ikko, i haiqqo; he macca mehiyookka worite. [16] Issi maccaasi
meheera zin77ikko he maccaasiyoonne he mehiyaa naa77aakka worite; eti haiqqona. Eta
suuttaa acoi eta bollaana.
[17] “ ‘Issi asi ba michchiyo ba aawaa na7iyo woikko ba aayee na7iyo machchidi, iira
zin77ikko, hegee pokkoba. Eti bantta asaa sinttan haiqqona. I ba michchiyo kaushshido
gishshau, ba nagaran bau oishettana. [18] Issi asi kushe qitai yiido maccaasee kalluwaa
qaaridi iira zin77ikko, eti naa77aikka bantta asaa giddoppe bohettona. Aissi giikko i i
suuttai goggiyo pulttuwaa kalloyiis; akka ba suuttai goggiyo pulttuwaa kalloyaasu.
[19] “ ‘Ne aayee michcheera woikko ne aawaa michcheera zin77oppa; aissi giikko, hegaa
oottiyoogee ba mata dabbuwaa kaushshiyoogaa. Intte naa77aikka intte nagaran oishet-
tana. [20] Issi asi ba aawaa ishaa keettaayeera zin77ikko, i ba aawaa ishaa kaushshiis. Eti
bantta nagaran banttau oishettana; eti naa77aikka na7a yelennan haiqqana. [21] Issi asi ba
ishaa keettaayyiyo machchikko, hegee tunatetta. I ba ishaa kaushshiis; eti naa77aikka
na7a yelokkona.
[22] “ ‘Simmi intte de7anaadan, taani inttena gelissiyo biittai inttena cuchchenna mala,
intte ta higgiyaanne ta azazuwaa naagitenne oottite. [23] Taani intte sinttappe xaissiyo
asatu de7uwaa wogaa kaalloppite. Eti hagaa ubbaa oottido gishshau, taani eta shenetaas.
[24] SHin taani inttena, “Eta biittaa intte laattana; intte he biittaa inttebaa oottanaadan, he
maattainne eessai goggiyo biittaa taani intteyyo immana” yaagaas. Taani inttena hara
asatuppe dummaya kessida GODAA intte Xoossaattennee.
[25] “ ‘Hegaa gishshau intte geeshsha gidida mehetanne kafota geeshsha gidennaagee-
tuppe shaakkidi erite. Taani hageeti intteyyo tuna ga wottido mehetun, kafotuuninne
biittan qaaxerettiyaabatun ubban intte huuphiyaa tunissoppite. [26] Taani GODAI geeshsha
gidiyo gishshaunne intte tabaa gidana mala inttena hara asaappe dummayido gishshau,
inttekka taayyo geeshsha gidite.
[27] “ ‘Issi attuma asi woikko macca asi moitilliyaara haasayiyaagaa woikko shareechcho
gidikko, eti haiqqanau bessees. Eti shuchchan cadettona. Eta suuttaa acoi eta bollaana’
yaaga” yaagiis.

21

Qeesetu Geeshshatettaa

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, “Qeese gidiya Aaroona attuma naatussi hagaadan
yaagada oda; ‘Intteppe ooninne 2 ba mata dabbo, ba aayee, ba aawaa, ba attuma na7aa,
ba macca na7ee, ba ishaa, 3 woikko azina gelennan, a son de7iya ba michchee ahaa gidana
xayikko, haiqqida asa ahaa oogaanne bochchidi, bana tunissoppo. 4 Qassi ekuwaaninne
geluwan dabbotida asa ahaa bochchidikka bana tunissoppo.
5 “ ‘Qeeseti haiqqidabau kayyottanau bantta huuphiyaa meedettoppona; bantta bu-
uchchaakka qanttan qanxxoppona; woi qassi bantta bollaakka qanxxerettoppona. 6 Eti
bantta Xoossaayyo geeshsha gidona; qassi bantta Xoossaa sunttaakka tunissoppona. Aissi
giikko eti GODAAYYO taman xuuggidi yarshshiyo, qumaa yarshshuwaa shiishshiyaageeta;
hegaa gishshau, eti geeshsha gidanau bessees.
7 “ ‘Qassikka qeeseti shaaramuxa maccaasa, geela7otettai ekettiichchido maccaasa,
woikko azinai yeddido maccaasa ekkoppona. Aissi giikko, qeeseti bantta Xoossaayyo
geeshsha. 8 Qeesee intte Xoossaassi qumaa yarshshuwaa shiishshiyaagaa gidiyo gishshau,
i hara asaappe dummato. Taani inttena geeshshiya intte GODAI geeshsha gidiyo gishshau,
ikka geeshsha gido. 9 Ai qeesiyaa na7iyo gidikkokka shaaramuxada bana tunissikko, hinna
ba aawaa kaushshaasu. A taman xuugettada haiqqu.
10 “ ‘Qeese ubbatu halaqai, a huuphiyan tiyettiyo zaitee gukkido gishshaunne i qeesetet-
taa maayuwaa maayanau dummatida asa gidiyo gishshau, ba huuphiyaa binnaanaa kallo
wottoppo; woikko ba maayuwaakka pooshshoppo. 11 Ai ahaa gidikkokka, de7iyoosaa
i geloppo; harai atto ba aawaa woikko ba aayee ahaa gidikkokka, bana hegan tunis-
soppo. 12 A geeshshanau tiyiyo Xoossaa zaitee a bollan de7iyo gishshau, qeesee Xoossaa
Dunkkaaniyaappe kiyoppo; Xoossaa Dunkkaaniyaakka tunissoppo. Taani GODAA.
13 “ ‘Qeesee geela7o macca na7a ekko. 14 Azinai haiqqido maccaasiyo, woi azinai yeddido
maccaasiyo, woi shaaramuxa maccaasiyo machchoppo. SHin ba asaa giddoppe geela7o
macca na7a dooridi machcho. 15 Yaanana xayikko, i ba asaa giddon ba zeretta gidiya ba
naata tunissana. Taani a geeshshiyaagee, GODAATTENNEE’ yaaga” yaagiis.
16 GODAI Muusa, hagaadan yaagiis; 17 “Neeni Aaroonassi hagaadan yaagada oda; ‘Sint-
taara yiya ne zerettaappe bollai tilla gidenna asi ooninne qumaa yarshshuwaa taayyo
immanau shiiqoppo. 18 Aissi giikko bollai tilla gidenna asi ooninne shiiqanau bessenna.
Qooqe, woikko wobbe, woi som77oi narphphettido, woi palaha bollai de7iyo asi, 19 woi
toho woi kushe silai, 20 woi quunai, woi dinkkee, woi aifee sakkiyo asi, woi puusoi
oiqqido asi, woi ilahai oiqqido asi, woi mureessa gidinkka bollai tilla gidenna asi, ooninne
shiiqoppo. 21 Qeesiyaa Aaroona zariyaappe bollai tilla gidenna asi ooninne GODAAYYO
taman xuuggiyo yarshshuwaa shiishshanau shiiqoppo. Ayyo bollai tilla gidennaagaa
gidaappe hini baggan, ba Xoossaassi qumaa yarshshuwaa shiishshanau i bessenna. 22 I
geeshsha qumaanne qassi ubbappe aadhdhiya geeshsha gidiya ba Xoossaa qumaa maanau
danddayees. 23 SHin ayyo bollai tilla gidenna gishshau, i ta Dunkkaaniyaa tunissennaadan,
magalashuwaakko woi yarshshiyoosaakko shiiqoppo. Aissi giikko, eta geeshshiyaagee
taani GODAATTENNEE’ yaaga” yaagiis.
24 Yaagin Muusee Aaroonassi, a attuma naatussinne Israa7eela asaassi ubbaassi hagaa
yootiis.

22

Imotu Geeshshatettaa

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 2 “Ta geeshsha sunttaa eti tunissenna mala, Is-
raa7eela asai taayyo dummayido imota Aaroooninne a attuma naati bonchchuwan ekkidi,
geeshshatettan naagana mala, etau yoota. Taani GODAA.
3 “Etau hagaadan yaaga; ‘Sinttaara yiya yeleta ubban intte zariyaappe ooninne tuni
uttidi, Israa7eela asai GODAAYYO dummayido geeshsha yarshshuwaakko shiiqikko, he asi
ta sinttaappe xayo. Taani GODAA.

4 “ ‘Aaroona zariyaappe hanttaara goga harggee de7iyo, woikko bollaappe aibakko gog-
giyo ooninne geeyana gakkanaashin, geeshsha yarshshuwaappe mooppo. Ahaa bochchidi
tunidabaa woikko a attumatettaappe zeretti gukkido ura bochchiya ooninne tuna. 5 Woi
qassi sa7aara gooshettiya, tunissiyaabata, woi ai mala tunatetta gidikkonne tunissiya
asa bochchiya uri, 6 woi hegaa malabaa aibanne bochchiya asi, omarssi gakkanaashin i
tuna; ba bollaa haattan meecettennan de7iiddi, he geeshsha yarshshuwaappe i maanau
koshshenna. 7 Awai wulliyo wode i geeshsha gidees; Hegaappe guyyiyan, he geeshsha
yarshshuwaappe bana gakkiyaagaa mo. 8 Bau haiqqidabaa woikko do7i worido mehe asho
mooppo; hegee tunissiyaabaa. Taani GODAA.
9 “ ‘Qeeseti ta wogaa naagona; naagennan ixxikko, eti a tunissidi a nagaran haiqqana.
Eta geeshshiyaagee taani GODAA.
10 “ ‘He geeshsha yarshshuwaa qeesiyaa so asaappe attin, hara asi mooppo; qeesiyaa so
yiida imattaa gidin, woi qaxarettidi oottiya ashkkara gidinkka mooppo. 11 SHin qeesee
ba biran shammido aillee woikko a son yelettida aillee he qumaappe mo. 12 Qeese
gidenna hara asa gelida qeesiyaa na7iyaa he geeshsha yarshshuwaappe muuppu. 13 SHin
qeesiyaa na7iyaa azini haiqqin, woikko azini yeddin, na7a yelennan kase ba geela7otettan
de7iyoogaadan simmada ba aawaa soo yiikko, a ba aawaa gakkiya qumaappe mu. SHin
hara asi ooninne hegaappe mooppo.
14 “ ‘Issi asi erennan de7iiddi geeshsha yarshshuwaappe miikko, he i miido qumaa
waagaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa gujjidi qeesiyaassi immo. 15 Israa7eela asai
GODAASSI yarshshiyo geeshsha yarshshuwaa qeeseti tunissoppona. 16 Eti bantta ehiido
geeshsha yarshshuwaa banttau miidi, bantta nagaran oishettanaadan, qeeseti oottanau
koshshenna. Aissi giikko, eta geeshshiyaagee, taani GODAA!’ yaaga” yaagiis.

Ekettenna Yarshshota

17 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, 18 “Aaroonassi, a naatussinne Israa7eela asa ubbaassi
hagaadan yaagada yoota; ‘Israa7eela asaappe gidin woikko eta giddon de7iya betiyaappe
ooninne GODAAYYO xuuggiyo yarshshuwaa ba dosan coo immiyo woi ba shiiquwaa
gattanau yarshshiyo wode, 19 he yarshshoi ekettana mala, mirgguwaappe woi dorssaappe
woikko deeshshappe tilla bollaara de7iya attumaagaa gido. 20 Bollai tilla gidennaagee aiba
gidikkonne ekettenna gishshau, hegaa shiishshoppa.
21 “ ‘Qassi oona gidikkonne ba shiiquwaa gattanau issippetettaa yarshshuwaa GODAASSI
yarshshiyo wode, woi qassi ba mehiyaappe ba dosan coo immiyo imotaa GODAASSI
shiishshiyo wode, hegee ekettana mala i tilla bollaara de7iyaagaa gido. 22 Intte mehiyaappe
qooqiyaa, woi mequwaa, woikko gunddaa, woikko giiyiya masunttai, woikko puusoi,
woikko ilahai de7iyoogaa GODAASSI yarshshoppite; qassi taman xuuggiyo yarshsho
oottidikka yarshshiyoosaa bollan GODAAYYO shiishshoppite. 23 A bollan palaha meretai
woi pacabai de7iyo korimaa woi dorssaa issi asi ba dosan coo immiyo yarshshuwaassi
shiishshanau danddayees; shin shiiqo gato gidikko, hegee ekettenna. 24 Sanggisettidaagaa
woikko qoxettidaagaa woikko kaattai masunxxidoogaa woikko qanxxettidaagaa GO-
DAAYYO yarshshoppite. Intte biittan hegaa malabaa oottoppite. 25 Intte giddon de7iya
allaga asatuppe ekkido hegaa mala mehiyaakka intte Xoossaassi quma oottidi shiishshop-
pite. Eta bollai tilla gidennaagaa gaasuwan etan wotoi de7iyo gishshau, eti intte gishshaa
ekettokkona’ yaaga” yaagiis.
26 Qassikka GODAI Muusa hagaadan yaagiis, 27 “Miizza mari woi dorssa mari woikko
deeshsha mari yelettiyo wode, laappun gallassaa ba aayeera takko. Hosppuntta gallas-
saappe doommidi, GODAAYYO taman xuuggidi shiishshiyo yarshsho oottidi shiishshanau
danddayettees. 28 Miizziyo, dorssiyo, woi deeshshiyo i maraara issi gallassi shukkoppite.
29 “Intte galataa yarshshuwaa GODAAYYO shiishshiyo wode, intte yarshshoi ekett-
anaadan yarshshite. 30 He yarshshoi he gallassikka meetetti agganau koshshees; appe
aibanne wonttossi ashshoppite. Taani GODAA.
31 “Ta azazuwaa naagitenne oottite. Taani GODAA. 32 Qassi ta geeshsha sunttaa intte
tunissoppite; Israa7eela asaa giddon taani geeshsha gidiyoogee erettanau bessees. Inttena

geeshshiyaagee, taani GODAA. [33] Intteyyo Xoossaa gidanau, inttena Gibxxe biittaappe
kessidaagee tana. Taani GODAA" yaagiis.

23

Ammano Baalaa Bonchchiyo Maaraa

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota;
'Geeshsha yaa7a gi awaajjidi, intte bonchchanau bessiya keerettida GODAA baalati
hageeta.
[3] " 'Intte usuppun gallassaa oosuwaa ootteeta; shin laappuntta gallassi intte shemppiyo
Sambbata gallassa; he gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; aiba oosonne oottoppite; intte
de7iyo sohuwan ubban hegee GODAASSI Sambbata.

Paasikaa Baalaanne Oittaa Baalaa
(Qoodaabaa 28:16-25)

[4] " 'Eta wodiyan wodiyan geeshsha yaa7a ootti awaajjidi intte bonchchanau bessiya
GODAA baalati hageeta. [5] Koiro aginan tammanne oiddantto gallassi sa7ai omariyo wode,
GODAA Paasikai doommees.
[6] " 'Qassi he aginankka tammanne ichchashantto gallassai GODAA Oittaa Baalaa gallassa;
hegaa gishshau laappun gallassatun irshshoi gelibeenna oittaa miite. [7] He gallassatuppe
koiro gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppite. [8] Laappun
gallassa ubbaa GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaa shiishshite; laappuntta gallassan
qassi geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppite' yaaga" yaagiis.

Baira Kattaa

[9] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [10] "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota;
'Taani intteyyo immiyo biittaa gelidi, intte kattaa cakkiyo wode, he kattau koiro aifiyaa
mirqqiyaa qeesiyaakko ekki yiite. [11] GODAI inttebaa ekkana mala, Sambbata wonttetta
gallassi qeesee he mirqqiyaa GODAA sinttan pudenne duge wuxaawuxo. [12] He intte
mirqqiyaa wuxaawuxido gallassi tilla bollaara de7iya issi laitta dorssa orggiyaa xuuggiyo
yarshsho oottidi GODAAYYO shiishshite. [13] He yarshshuwaara issippe wogaraa zaitiyan
munaqettida naa77u kilo giraame lo77o xiilliyaa kattaa yarshsho oottidi shiishshite;
hegee GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho gidana; hegaarakka
qassi issippe issi litiro gidiya woiniyaa eessaa shiishshite. [14] Ha yarshshuwaa intte intte
Xoossaassi shiishshiyo gallassai gakkanaashin, ooratta gakkida kattaappe oittaa, woi
xiixaa gidin, qayyiyaa gidinkka mooppite. Hagee intte de7iyoosan ubban sinttaara yiya
yeletau ubbau merinau woga.

Saaminttatu Baalaa
(Qoodaabaa 28:26-31)

[15] " 'Intte wuxaawuxiyo yarshshuwaa mirqqiyaa ehiido Sambbata wonttettappe doom-
midi, laappun saamintta kumettaa qoodite. [16] Laappuntta Sambbataa wonttetta gal-
lassai gakkanaashin, ishatamu gallassaa qoodidi, ooratta gakkida kattaa yarshshuwaa
GODAASSI shiishshite. [17] Intte aqiyo sohuwaappe naa77u kilo giraame gidiya lo77o
xiilliyaappe irshshuwaa yeggidi uukkido naa77u oittaa wuxaawuxanau ekki yiite. Hegee
koiro gakkida kattaa aifiyaappe GODAASSI yarshsho gidees. [18] He oittaara issippe tilla
bollaara de7iya issi laitta gidido laappun dorssa marata, issi mirgguwaanne naa77u
dorssa orggeta shiishshite. Kattaa yarshshuwaaranne ushshaa yarshshuwaara issippe
GODAAYYO taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi yarshshite. [19] Qassi issi
deeshsha orggiyaa nagaraa yarshshuwaassi, issi laitta gidido naa77u dorssa orggetakka
issippetettaa yarshshuwaassi shiishshite.
[20] " 'Qeesee he koiro gakkida kattaa aifiyaa oittaanne he naa77u dorssata wuxaawuxiyo
yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxees; hegeeti GODAASSI geeshsha; qassi
qeesiyaassikka qommo. [21] He gallassikka awaajjidi geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya
ooso aibanne oottoppite. Hagee intte de7iyoosan ubban sinttaara yiya yeletau ubbau
merinau woga.

22 " 'Intte biittan mokkida kattaa intte cakkiyo wode, intte shooqaa gaxaa gakkanau
cakkoppite; cakkishin attiya poshiluwaakka qoroppite; hegaa hiyyeesatuyyoonne bete-
tuyyo aggiigite. Taani, GODAI, intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

Malkkataa Punniyo Baalaa
(Qoodaabaa 29:1-6)

23 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, 24 "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota;
'Laappuntta aginan koiro gallassaa shemppo gallassaa oottidi bonchchite; hassayissuwaa
malkkataikka punettiyo wode, geeshsha yaa7aa shiiqite. 25 He gallassan GODAAYYO taman
xuuggiyo yarshshuwaa shiishshiteppe attin, daafurssiya ooso aibanne oottoppite' yaaga"
yaagiis.

Nagaraa Atto Giissiyo Gallassaa
(Qoodaabaa 29:7-11)

26 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, 27 "Ha laappuntta aginaayyo tammantta gallassai
nagaraa atto giissiyo gallassa; he gallassi geeshsha yaa7aa shiiqite; qassi intte huuphiyaa
kaushshite; yaatidi GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaa shiishshite. 28 He gallassai
GODAA intte Xoossaa sinttan intte nagarai atto geetettana mala, intte nagaraa atto giis-
siyo gallassa gidiyo gishshau, he gallassi aiba oosonne oottoppite. 29 He gallassi banatettaa
kaushshenna asi ooninne ba asaa giddoppe bohetto. 30 He gallassi aiba ooso gidikkonne
oottiya asa taani a asaa giddoppe xaissana. 31 He gallassi aiba oosonne oottoppite. Hagee
intte de7iyoosan ubban sinttaara yiya yeletau ubbau merinau woga. 32 Hegee intte waanna
shemppuwaa shemppiyo Sambbata gallassa. He gallassan intte huuphiyaa kaushshite.
He aginan uddufuntta gallassan omarssaappe doommidi, tammantta gallassaa omarssai
gakkanaashin, intte Sambbataa bonchchite" yaagiis.

Daase Baalaa
(Qoodaabaa 29:12-40)

33 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, 34 "Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'Ha
laappuntta aginan tammanne ichchashantta gallassaappe doommidi, laappun gallassai
GODAAYYO Daase Baala. 35 He gallassatuppe koiro gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite;
daafurssiya ooso aibanne oottoppite. 36 Laappun gallassan ubban GODAAYYO taman
xuuggiyo yarshshuwaa shiishshite; hosppuntta gallassan qassi geeshsha yaa7aa shiiqite;
GODAAYYO taman yarshshiyo yarshshuwaakka shiishshite. He gallassai intte shiiquwaa
poliyo gallassa gidiyo gishshau, daafurssiya ooso aibanne oottoppite.

37 " 'Taman xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa yarshshuwaa, qassi hara yarshshota
ubbaanne ushshaa yarshshuwaa, koshshiyaagaa keenaa keerido gallassan GODAASSI
shiishshanau, intte geeshsha yaa7a oottidi awaajjana GODAA baalati hageeta. 38 Ha baalati
GODAA Sambbatatuppe, intte imota oottidi GODAAYYO immiyoobatuppe, shiiquwaa
gattiyoobatuppenne intte intte dosan coo immiyoobatuppe dumma.

39 " 'Laappuntta aginan tammanne ichchashantta gallassan intte biittan mokkidabaa
cakkidi shiishshidoogaappe guyyiyan, GODAA baalaa laappun gallassaa bonchchite; koiro
gallassainne hosppuntta gallassai intteyyo waanna shemppo gallassa. 40 Koiro gallassan
lo77o mittaa aifiyaappe, zambbaa tashiyaappe, irxxa haittaara de7iya mittaa tashiyaap-
penne shaafa lanqqen dicciya lee7e mittaappe ekkidi, GODAA intte Xoossaa sinttan
ufaittiiddi, laappun gallassaa baalaa bonchchite. 41 He baalaa laittan laittan laappun
gallassaa GODAASSI bonchchite. Hegee sinttaara yiya yeletau ubbau merinau woga.
Intte hegaa laappuntta aginan bonchchite. 42 He laappun gallassaa intte daasiyan de7ite;
Israa7eela biitta asa gidiya ubbai daasiyan de7ite. 43 Hegee sinttaara yiya yeletai ubbai
Israa7eela asaa taani Gibxxeppe kessido wode, eti daasiyan de7anaadan oottidoogaa
eranaassa. Taani GODAA intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

44 Hegaadan oottidi, Muusee GODAA Baalata bonchchiyo wogaa Israa7eela asaayyo
yootiis.

24

Xomppetu Naaguwaa

1-2 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, "Xomppee to7ennan eexxiiddi de7ana mala, assi
koshshiya zaitiyaa wogaraa teeraa caddidi gum77in kiyiya geeshshaa neeyyo ehaana
mala, Israa7eelata azaza. 3 Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon de7iya markkatettaa maga-
lashuwaappe kare baggaara, omarssappe maallado gakkanaashin, Aarooni GODAA sinttan
he xomppiyaa ubba wode eetto. Sinttaara yiya yeletau ubbau hegee merinau woga.
4 Xomppiyaa wottiyo, walahi bainna worqqa ballaa bolli de7iya xomppeti GODAA sinttan
ubba wode eexxanaadan Aarooni naago.

Xoossaassi SHiishshiyo Oittaa

5 "Tammanne naa77u kilo giraame gidiya liiqo xiilliyaa ekkada 12 oittaa uukka. 6 He
oittata usuppunaa usuppunaa naa77u maaran GODAA sinttan de7iya walahi bainna
worqqa xaraphpheezaa bollan wotta. 7 GODAASSI taman xuugganau shiishshido qumaa
yarshshuwaa gidiyoogaa erissanau, naa77u maaratu lanqqiyan lanqqiyan geeshsha ix-
aanaa wotta. 8 Ha oittaa Sambbatan Sambbatan ubba wode Aarooni GODAA sinttan
Israa7eela asaa gishshaa wotto. Hegee Israa7eela asai ubba wode oottanau koshshiya
qaalaa maachchaa. 9 Hegee Aaroonassinne a attuma naatussi imetto; i GODAASSI taman
xuuggiyo yarshshuwaappe wogaadan Aaroonanne a naata gakkiya ubbaappe aadhdhiya
geeshsha shaaho gidiyo gishshau, eti hegaa geeshsha sohuwan moona" yaagiis.

Likkenne Suure Pirddaa Leemisuwaa

10 Aayen Israa7eela asa, aawan qassi Gibxxe asa gidiya issi bitanee de7ees. Issi gallassi
i hara Israa7eela asa gidiya issuwaara heeran warettiis. 11 Ha ayyo aayyiyaa Israa7eela
asa gidido bitanee waretaa giddon GODAA sunttaa cayiis. Yaatin a Muusekko ehiidosona.
He bitaniyaa aayyiyaa Daana yaraa gidiya Xiibira na7iyo. I sunttaikka SHalomiito. 12 Ha
bitaniyaa waatanaakko GODAA shenee etayyo qonccana gakkanaashin, eti a qasho keettan
wottidosona.
13 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, 14 "He cayida bitaniyaa dunkkaanidosaappe gaxi kessa;
i cayishin siyida asai ubbai bantta kushiyaa a huuphiyaa bollan wottona; yaatobare
Israa7eela asaa maabarai ubbai a shuchchan caddidi woro. 15 Israa7eela asaayyo hagaadan
yaagada yoota; 'Ai asinne ba Xoossaa cayikko, i ba nagaran oishettana. 16 GODAA sunttaa
cayiya asi haiqqo; Israa7eela asaa maabarai ubbai a shuchchan caddo. Betidi yiidaagaa
gidin woi biitta asa gidinkka GODAA sunttaa cayikko haiqqo.
17 " 'Asa woriya asi haiqqo. 18 Asa mehe woriya asi ooninne ba worido mehiyaa gishshaa
paxa mehiyaa qanxxo. 19 Issi asi ba shooruwaa qohikko, i oottidooridan a bollankka
oosetto. 20 Menttikko meqqo; aife gishshaa aife; achcha gishshaa achcha. Asa bollan
qohuwaa gattida oonikka i gattido qohuwaa malai a bollankka gakko. 21 Mehe worida asi
mehiyaa qanxxo; shin asa worida asi haiqqo. 22 Betiyaukka Israa7eela asau higgee issi mala
gido; aissi giikko taani GODAA intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.
23 Hegaa ubbaa Muusee Israa7eela asau ubbau yootiis; yootin eti he cayida bitaniyaa
dunkkaanidosaappe gaxi kessidi, shuchchan caddidi woridosona. Yaatidi Israa7eela asai
GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona.

25

Sambbata Laittaa

1 Siinaa Deriyaa bollan GODAI hagaadan yaagiis; 2 "Neeni Israa7eela asaassi hagaadan
yaagada yoota; 'Taani intteyyo immiyo biittaa intte geliyo wode, biittaikka GODAA Sam-
bataa bonchcho. 3 Usuppun laittaa kumettaa intte shooqan zerite; qassi usuppun laittaa
kumettaakka intte woiniyaa turaa xeeraa xunqqite; a aifiyaakka maxidi ekkite. 4 SHin
laappuntta laittai biittaayyo shemppo Sambbata; hegee GODAAYYOOKKA Sambbata.
He laappuntta laittan intte shooqan zeroppite; intte woiniyaa xeeraakka xunqqoppite.
5 Intte biittan azabba gididi mokkiyaabakka cakkoppite; qassi xunqqennan de7ishin coo

aifida woiniyaakka shiishshoppite. He laittai biittaassi muleera shemppo laittaa gido.
6-7 He Sambbata laittan biittai oosettana xayikkonne intteyyo, intte maccanne attuma
ashkkaratuyyo, intteyyo keraa oottiyaageetuyyo, betidi yiidi inttenaara de7iyaageetuyyo,
intte mehiyaayyoonne intte biittan de7iya do7atuyyo gidiya qumaa immana; biittai
mokkiyoobai ubbai meetetto.

Aawubai Aawussi Simmiyo Laittaa

8 " 'Laittatu giddon de7iya laappun Sambbatata qooda; laappun Sambbatatu laittaa
qoodai laapputoo laappuna; hegeekka oitamanne uddufun laitta. 9 Hegaappe guyyiyan,
laappuntta aginan, tammantta gallassan bonchchettiya nagaraa atto giissiyo gallassan
malkkataa punniya asa intte biittan ubban kiittite. 10 Ishatamantto laittaa dummayidi,
he biittan de7iya ubbaassi birshshettaa awaajjite. Hegee intteyyo Ishatamantto Lait-
taa Baalaa. He wodiyan intte ubbaikka intte gadiyaunne intte yarau yarau simmite.
11 He laittai intteyyo Ishatamantto Laittaa Baala. He laittan zeroppite; azabba gididi
mokkidabaakka cakkoppite; qassi intte a xeeraa xunqqennan aifida woiniyaa aifiyaakka
shiishshoppite. 12 Hegee Ishatamantto Laittaa Baala gidiyo gishshau, i intteyyo geeshsha;
goyennan coo dembban mokkidabaa miite.

13 " 'Ha Ishatamantto Laittaa Baalaa wode asi ubbi ba gadiyau simmo.

14 " 'Intte intte shooruwaappe gadiyaa shammikko, woi qassi ayyo baizzikko, issoi
issuwaa cimmoppite. 15 Intte Ishatamantto Laittaa Baalaappe guyyiyan de7iya laittatu
qoodaadan intte shooruwaappe shammite; intte shooroikka qassi gadee kattaa mokkanau
de7iyo laittatu qoodaadan baizzo. 16 Laittatu qoodai daro gidikko, waagai darees; lait-
tatu qoodai guuxxikko, waagaikka guuxxees. Aissi giikko, intte cakkana kattaa cahaa
qoodaadan intte shooroi intteyyo baizzees. 17 Intte issoi issuwaa cimmoppite; shin intte
intte Xoossaassi yayyite. Taani GODAI, intte Xoossaa.

Laappuntta Laittaa Metuwaa

18 " 'Ta azazuwaa oottite; ta higgiyaakka naagitenne oottite; yaatikko intte ha biittan
sarotettan de7ana. 19 Biittai ba aifiyaa intteyyo immana; immin intte kallana gakkanaashin
maana; qassi he biittankka intte sarotettan de7ana. 20 Intte, "Nuuni zerana xayikko,
qassi kattaakka cakkidi shiishshana xayikko, laappuntta laittan ai maanee?" giikko,
21 taani usuppuntta laittan ta anjjuwaa intte bollan kiittana; yaatobare biittai heezzu
laittau gidiya aifiyaa aifana. 22 Hosppuntta laittan intte intte biittan zeriyo wodekka, kase
shaachcha kattaa maana; qassi intte zeriyo kattaa aifiyaa uddufuntta laittan shiishshana
gakkanaashinkka, shaachcha kattaa maana.

Aquwaa Zaariyo Wogaa

23 " 'Biittai tabaa gidiyo gishshaunne inttekka ha biittan imattanne bete gididi de7iyo
gishshau, biittaa naa77antto simmennaadan baizzoppite. 24 Intte oiqqido biittan ubban
de7iya gadiyaa gadiyaawati wozana mala, eta maataa naaganau koshshees.

25 " 'Ne ishai hiyyeesidi ba gadiyaappe baizzikko, ayyo matattiya dabboi yiidi, he gadiyaa
ayyo wozo. 26 Ayyo he gadiyaa woziya dabboi xayikko, qassi ikka simmi duretidi woziyo
miishshaa demmikko, 27 ba baizzido wodiyaappe doommidi de7iya laittaa qoodidi, attida
laittaa miishshaa shammidaagaayyo zaaro; yaatidi i ba gadiyau simmo. 28 SHin ayyo
he gadiyaa wozanau gidiya miishshi xayikko, Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin
gadee shammida bitaniyaa kushiyan gam77o; Ishatamantto Laittaa Baalaa wode, a gadee
ayyo simmo; ikka ba gadiyau simmo.

29 " 'Gimbbetti uttida katamaa giddon issi asi de7iyo keettaa hara urau baizzikko, i
baizzoosappe biidi issi laittaa gakkanaashin de7iya wodiyan zaaridi wozanau au maatai
de7ees. 30 Issi laitta kumettaa giddon wozana xayikko, he gimbbettida katamaa giddon
de7iya keettai shammidaagaayyo na7aa na7au merinau abaa gidees. Ishatamantto Laittaa
Baalaa wodekka simmenna. 31 SHin gimbbettibeenna heeratun de7iya keettati shooqa
mala. Eti wozettoosona; Ishatamantto Laittaa Baalaa wodekka baizzidaagau simmoosona.

32 " 'Gidikkonne Leewatu katamatun de7iya bantta keettaa Leewati bantta koyido
wodiyan wozi ekkanau danddayoosona. 33 Leewatuppe issi asi eta katamaa giddon de7iya
keettaa baizzidi wozana xayikko, he eta katamaa giddon de7iya keettai Ishatamantto
Laittaa Baalaa wode simmees. Aissi giikko, Leewatu katamaa giddon de7iya keettati
Israa7eela asaa giddon Leewatussi aqo. 34 SHin eta katamaa yuushuwan eta ubbaassi
issippe de7iya biittai etau merinau aqo gidiyo gishshau baizettenna.

Manqqida Asau Tal77iyoogaa

35 " 'Qassi ne ishai hiyyeesidi bana danddayana xayikko, imattadaaninne betedan i
nenaara de7ana mala, neeni a maadda. 36 Ne ishaa nenaara wottanau appe dichchaa
ekkoppa; woikko wore mooppa. SHin neeni ne Xoossaassi yayya. 37 Ne biraa ayyo
dichchau tal77oppa; ne qumaakka ayyo woriyan baizzoppa. 38 Intteyyo Kanaane biittaa
immanaunne intte Xoossaa gidanau, inttena Gibxxe biittaappe kessidaagee, taani GODAI,
intte Xoossaa.

Ailleti Ailletettaappe Kiyiyoogaa

39 " 'Neeyyo dabbo gidiya Israa7eela asi hiyyeesidi, bana neeyyo ailletettau baizzikko,
neeni a ailledan ootissoppa. 40 I keraa oottiya asadaaninne betedan nenaara de7o; Ishata-
mantto Laittaa Baalai gakkanaashin i neeyyo ootto. 41 He wode i ba naatuurakka issippe ne
sooppe kiyidi ba keettaa asaakko bo; ba aawaa gadiyaakkokka simmo. 42 Israa7eelati taani
Gibxxe biittaappe kessido ta ailleta gidiyo gishshau, eti ailletettau baizettoppona. 43 Neeni
eta meqettaa iitada haaroppa; shin neeni ne Xoossau yayya.
44 " 'Neeyyo attumanne macca ailleti de7ana mala koyikko, ne yuushuwan de7iya
kawotettatuppe shamma. 45 Qassi ne biittan de7iya betetuppenne ne biittan de7ishin
yelettida eta so asaappe shammanau danddayaasa; eti neeyyo aqo gidona. 46 Neeppe
guyyiyan ne naati eta merinau laattana mala, ne naatuyyo imma. Neeni etappe ubba
wodekka aille shammanau danddayaasa; shin ne isha gidiya Israa7eela asa meqettaa iitada
haaroppa.
47-48 " 'Ne matan de7iya imatta woikko bete asi duretin, qassi a matan de7iya ne
ishai hiyyeesidi, he ne matan de7iya imattaassi woikko betiyaassi woi imatta bitaniyaa
zariyaappe issuwaassi bana baizzikko, i baizetti simmin a wozanau danddayettees; a
ishanttuppe issoi a wozo. 49 Woi a aawaa ishai, woi a aawaa ishaa na7ai a wozo; woi a
yaraappe ayyo mata dabbo gidiya asi a wozo; woi qassi i ba huuphiyau duretikko i bana
wozo. 50 I bana shammida bitaniyaara issippe gididi, i bana baizzido laittaappe doommidi
Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin de7iya laittaa qoodo; a birshshissiya waagai
he laittaa qoodaa keena gido. I bana shammidaagaara gam77ido wodiyaa waagai issi asi
keraa oottidi demmiyo miishsha lagge gido. 51 Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanau biron
daro laittai attidabaa gidikko, ba baizettido waagaappe he laittaa qoodan bana woziyo
waagaa qanxxo. 52 Qassi Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanau attida laittai guutta gidikko,
bana shammidaagaara issippe qoodidi, he laittaa qoodan bana woziyo waagaa qanxxo. 53 I
laittan laittan kera oottiya asadan bana shammidaagaara de7oppe attin, intte xeelliiddi
Israa7eela asa gidiya bitaniyaa meqettaa iitidi haaroppite.
54 " 'SHin i hegaa mala ogiyan wozettana xayikko, Ishatamantto Laittaa Baalai gakkiyo
wode inne a naati ailletettaappe kiyona. 55 Aissi giikko, Israa7eela asai ta ailletattennee!
Taani Gibxxe biittaappe kessido ta ailleta. Taani, GODAI, intte Xoossaa' yaaga" yaagiis.

26

Azazettin Beettiya Anjjuwaa

1 GODAI hagaadan yaagees; "Intte etayyo goinnanau eeqata medhdhoppite; qassi
hawulttiyaa, masettida misiliyaa woikko masettida shuchchaa essoppite. Taani, GODAI,
intte Xoossaa. 2 Ta Sambbatata naagite; ta Dunkkaaniyaa bonchchite. Taani GODAA.
3 "Intte ta higgiyan biikko, ta azazotakka naagikkonne oottikko, 4 taani intteyyo
iraa wodiyan bukissana; biittaikka kattaa darissidi mokkana; dembbaa mittatikka
aifiyaa aifana. 5 Intte kattaa qoxxiyo wodiyaappe biidi woiniyaa aifiyaa maxiyo wodee

gakkanaashin kattaa qoxxana; qassi woiniyaa aifiyaa maxoikka biidi kattaa zeriyo wodee
gakkanaashin wurenna. Intte kallana gakkanaashin qumaa maana; qassi intte intte
biittankka saruwan de7ana.
6 "Taani biittau sarotettaa immana; ooninne yashissennan intte xiskkana. Iita do7ata
taani biittaappe xaissana; intte biittan naa77antto olai denddenna. 7 Intte morkketa intte
yedettana; yedettin intte sinttan eti bisuwan haiqqana. 8 Intteppe ichchashai xeetaa
yedettana; qassi xeetai tammu sha7aa yedettana. Intte morkketi intte sinttan bisuwan
haiqqana.
9 "Taani ta sinttaa inttekko zaarana; zaarada inttena aifissana; inttena darissana. Qassi
taani ta maachchaa inttenaara minttana. 10 Intte shaachcha kattaa maana; qassi ha laitta
kattaa wottanau, shaachcha kattaa diggidi sohuwaa kessana. 11 Taani ta de7iyo sohuwaa
intte giddon oottana; taani inttena shenetikke. 12 Taani intte gidduwan hemettana; qassi
intte Xoossaa gidana; inttekka ta asa gidana. 13 Intte Gibxxetuyyo aille gidennaadan,
Gibxxe biittaappe inttena kessidaagee taani GODAI intte Xoossaa. Taani intte ailletettaa
qambbaraa menttaas; qassi inttekka xoqqu giidi hemettanaadan oottaas.

Azazettennan Ixxin Gakkiya Qixaatiyaa

14 "SHin intte taani giyoobaa siyennan ixxikkonne, ha azazota ubbaakka oottennan
ixxikko, 15 ta wogaa intte karikko, qassi ta azazota ubbaa oottennan ixxidi, ta maachchaa
kanttanau intte ta higgiyaa shenetikko, 16 he wode taani intte bolli hagaa oottana: Intte
akeekennan de7ishin yashshaa, gilqqatettaa, intte aifiyaa jallettiyaanne inttena keehippe
harggissiya mishuwaa intte bolli ehaana. Intte zerettaa zerana; shin i hada; aissi giikko,
hegaa intte morkketi maana. 17 Taani ta som77uwaa intte bolli tukkana; intte morkketu
sinttan intte kunddana; inttena ixxiyaageeti inttena haarana; qassi ooninne yedettennan
intte baqatana.
18 "Hagaa ubbaa oottinkka intte tana siyennan ixxikko, taani intte nagaraa gishshau
intte qixaatiyaa laappun dakko gujjana. 19 Intte wolqqaa otoruwaa taani menttana;
saluwaa birata mala oottana; intte biittaakka nahaasiyaa giyo birataa mala oottana.
20 Intte wolqqai hadasan wurana; aissi giikko, intte biittai kattaa mokkenna; biittan de7iya
mittatikka aifiyaa aifokkona.
21 "Intte taayyo ixxis giikkonne taani giyoobaakka siyennan ixxikko, intte nagaraa
keena laappun dakko boshaa taani intte bollan ehaana. 22 Taani intte bolli bazzo do7ata
yeddana; eti intte naata bonqqana; intte meheta xaissana; intte qoodaakka guuttana;
hegaa gaasuwan intte hemettiyo ogee bazzo gidana.
23 "Ha ubba qixaatiyankka intte taakko simmennan ixxis giidi biikko, 24 he wode tankka
intteyyo ixxis gaana; qassi intte nagaraa gishshau taani ta huuphen inttena laappun
dakkuwaa qaxxayana. 25 Ta maachchaa menttido haluwaa kiyiya bisuwaa taani intte bolli
ehaana; intte intte katamatun shiiqikkokka, taani intte bollan boshaa yeddana. Qassi
inttekka intte morkketu kushiyan aadhdhidi imettana. 26 Intte kattaa taani xaissiyo wode,
tammu maccaasati issi bashiyan oittaa uukkana; hegaakka meezaanan likkidi shaakkana;
intte hegaa maana, shin kallekketa.
27 "Ha ubbankka intte taani giyoobaa siyennan ixxis giidi biikko, 28 he wode tankka
intte bolli hanqquwan denddana; intte nagaraa gishshau taani ta huuphen inttena
laappun dakkuwaa qaxxayana. 29 Intte intte attuma naatunne intte macca naatu ashuwaa
maana. 30 Intte goinniyo xoqqa sohota taani kolana; intte ixaanaa yarshshiyo sohuwaakka
xaissana. Taani intte ahaa intte eeqatu ahaa bollan olana; taani inttena mule shenetana.
31 Taani intte katamata baisa oottana; intte goinniyo sohotakka kolerettana; intte sawiya
yarshshuwaakka singgikke.
32 "Taani intte biittaa xaissana; yaatobare he intte biittan yiidi uttiya morkketikka hegan
garamettana. 33 Taani inttena kawotettatu giddon laalana; intte bollankka ta bisuwaa
shoddana. Intte biittai bayana; intte katamatikka baisa gidana. 34 He intte intte morkketu
biittan de7iyo wode, baisa gididi coo de7iya intte biittai ba Sambbatata bonchchiiddi
ufaittana. He wode intte biittai shemppananne ba Sambbatata bonchchiiddi ufaittana.

35 Intte he biittan de7ido wodiyan ubban intte Sambbatatun demmibeenna shemppuwaa
ha77i bayidi coo de7iyo wodiyan demmana.
36 "Intte intte morkketu biittan de7iyo wode, intteppe shaahettidi, guyye attidi
de7iyaageetu wozanan taani yashshaa yeddana; carkkoi qaattiyo bonccuwaa cenggurssai
eta shabbirana; eti bisuwaappe baqatiyaabaadan baqatana; qassi eta ooninne yedettennan
eti kunddana. 37 Inttena yedettiyaabi bainnan de7ishin, intte olaappe baqatiyaabaadan
issoi issuwaara xubettana; qassi intte intte morkketu sinttan eqqanaukka intteyyo aiba
wolqqinne de7enna. 38 Intte kawotettatu giddon bayana; intte morkketu biittaikka inttena
mitti aggana. 39 Intteppe shaahettidi intte morkketu biittan attidaageeti bantta nagaraa
gaasuwaaninne bantta aawatu nagaraa gaasuwan gilqqana.
40-42 "SHin eti taani etau ixxis gaanaadaaninne eta morkketu biittau eta yeddanaadan
oottida bantta nagaraa, bantta maizza aawatu nagaraa, eti tana cimmido cimuwaanne
eti taayyo ixxis giidoogaa paaxikko, hegan qassi eta azazettenna wozanaikka ziqqi
giikkonne eti bantta nagaraa qixaatiyaa ekkikko, he wode taani Yaaqoobaara maacettido
ta maachchaa hassayana; qassi Yisaaqaaranne Abrahaamaara maacettido ta maachchaa
hassayana; biittaakka hassayana. 43 Eti xayiichchin, eta biittai baisa attana; he eti xayin
baisa gididi coo de7iyo wodiyan biittai ba Sambbatata bonchchiiddi ufaittana. Eti ta
azazuwaa karido gishshaunne eta shemppoikka ta wogaa shenetido gishshau, eti bantta
nagaraa qixaatiyaa ekkana.
44 "Gidikkonne eti bantta morkketu biittan de7iyo wode, eti muleera xayana
gakkanaashiininne etaara de7iya ta maachchaakka kanttana gakkanaashin, taani eta
olikke; qassi shenetikke. Taani, GODAI, eta Xoossaa. 45 Taani eta Xoossaa gidanau,
kawotettati xeellishin, Gibxxe biittaappe kessido eta maizza aawatuura taani maacettido
maachchaa eta gishshau hassayana. Taani GODAA.
46 "GODAI Siinaa Deriyaa bollan Muuse baggaara baappenne Israa7eela asaappe gid-
duwan wottido wogati, azazotinne higgeti hageeta" yaagiis.

27

GODAASSI Immiyoobaa SHiishshiyo Wogaa

1-2 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Issi asi
GODAAYYO asa immanau shiiqikko, neeni gammatiyoogaadan he asa gishshaa miishshaa
qanxxo. 3 Hegeenne laatamu laittappe biidi usuppun tammu laitta gakkanau de7iya
attumaagau usuppun xeetu giraame deexxiya xaqara biraa qanxxo. 4 Macca asa gidikko
qassi hasttamu xaqara biraa qanxxo. 5 Qassi ichchashu laittappe biidi laatamu laitta
gakkanau de7iya attumaagau laatamu xaqara biraanne maccaarissi tammu xaqara biraa
qanxxo. 6 Qassikka issi aginaappe biidi ichchashu laitta gakkanau de7iya attumaagau
ichchashu xaqara biraanne maccaarissi heezzu xaqara biraa qanxxo. 7 Hegaadankka qassi
usuppun tammu laittanne hegaappe bollaara de7iya attumaagau tammanne ichchashu
xaqara biraanne maccaarissi tammu xaqara biraa qanxxo. 8 Qassi shiiqettida bitanee
neeni gammatidoogaa qanxxanau danddayenna daro manqqo gidikko, i ba shiiquwaa
gattanau immido asa ehiidi qeesiyaa sinttan esso; essobare shiiqettida bitanee qanxxanau
danddayiyoogaa keenaa qoppidi qeesee gammato.
9 " 'I shiiqettidoo mehee GODAASSI yarshshanau haniya mehe gidikko, hegaa mala
mehee ubbai GODAASSI geeshsha. 10 I he mehiyaa gishshaa hara mehiyaa immoppo; woi a
hara mehiyaara laammoppo. Lo77uwaa iitaara woi qassi iitaakka lo77uwaara laammoppo.
SHin i laammikko, koiro meheenne laamiyaa immido meheenne naa77aikka geeshsha.
11 I shiiqettido mehee GODAASSI yarshsho oottidi shiishshanau geeshsha gidenna mehe
gidikko, he bitanee he mehiyaa qeesiyaa sintti eho. 12 Lo77o gidin iita gidin, qeesee he
mehiyaa gammato; yaatobare qeesee gammatidoogee a waaga gido. 13 SHin he mehiyaa
godai a zaaridi wozanau koyikko, he mehiyaa waagaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa
gujjo.

14 " 'Issi asi ba keettaa geeshsha gidanaadan GODAASSI dummayikko, lo77o gidin iita
gidin, qeesee he keettaa gammato. Yaatobare qeesee gammatidoogaadan a waagai
hegaadankka gido. 15 Qassi ba keettaa GODAASSI geeshsha ootti dummayida asi zaarettidi
wozanau koyikko, he keettaa waagaa bollan xeetaappe laatamu kushiyaa gujjo; yaatobare
keettai assa gidees.
16 " 'Issi asi ba laata gadiyaappe shaakkidi geeshsha ootti GODAASSI dummayikko, he
gadiyaa waagai an zeriyo zerettan gammatetto. Hegeenne laatamu kilo giraame banggaa
zeriyo keena shooqa gidikko, tammu xaqara biraa qanxxo. 17 I ba gadiyaa Ishatamantto
Laittaa Baalaappe doommidi geeshsha ootti GODAASSI dummayikko, he gadiyau kumetta
waagaa qanxxo. 18 SHin i ba gadiyaa Ishatamantto Laittaa Baalai aadhdhi simmin geeshsha
ootti GODAASSI dummayikko, kaallidi de7iya Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin
de7iya wodiyaa qeesee qoodo; yaatobare a kumetta waagaappe wodhdhees. 19 He gadiyaa
geeshsha ootti GODAASSI dummayida asi zaaretti wozanau koyikko, i gammatettido
miishshaa bolli xeetaappe laatamu kushiyaa gujjo; yaatobare gadee simmidi abaa gidees.
20 SHin i gadiyaa zaarettidi, wozanaappe kasetidi hara asau baizzikko, he gadiyaa wozanau
danddayenna. 21 Ishatamantto Laittaa Baalai gakkin gadee yedettiyo wode, he gadee
naa77antto guyye ekkennabaadan GODAASSI geeshsha gidees. He gadee qeesetu gade
gidees.
22 " 'Issi asi hara asappe shammido gadiyaa geeshsha ootti GODAASSI dummayanau
koyikko, 23 kaalliya Ishatamantto Laittaa Baalai gakkanaashin de7iya waagaa qeesee
gammato; gammatobare bitanee he gallassikka he gimmitiyaa qanxxo; qanxxobare he
miishshai GODAASSI dummatida miishsha gidana. 24 Ishatamantto Laittaa Baalai gakkiyo
wode, he gadee koiro laatan ekkidi baizzida bitaniyaassi simmees.
25 " 'A waagai Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanan gammatettees.
26 " 'SHin ooninne baira yelettida mehe GODAASSI dummayidi shiishshanau dand-
dayenna; aissi giikko, i kasekka GODAABAA. Miizza mara gidin woi dorssa mara gidinkka
i GODAABAA. 27 He marai geeshsha gidana xayikko, ne gammatido waagaa bolli xeetaappe
laatamu kushiyaa gujjidi a godai zaarettidi wozo. I wozana xayikko, ne gammatido waagan
hara asau baizetto.
28 " 'Issi asi babaappe GODAASSI dummayidi immidobai aiba gidikkokka, asa gidin
mehe gidin, woi a laatan gakkida gade gidinkka, baizettennanne wozettenna. Dum-
mayidobai ubbabi GODAASSI ubbaappe aadhdhida geeshsha. 29 Asaa giddoppe shaahettidi
xayanaadan imettida asi wozettoppo; he asi haiqqo.
30 " 'Biittaa asiratai ubbai biittaappe mokkida katta gidin woi mitta aife gidinkka
GODAASSA. Hegee GODAASSI geeshsha. 31 Issi asi ba asirataa wozanau koyikko, a waagaa
bollan xeetaappe laatamu kushiyaa gujjo. 32 Miizzaa gidin, dorssaa gidin, woi deeshshaa
gidinkka, tammaappe issoi GODAASSA; meheta qoodi qoodidi aattiyo wode tammantti
GODAASSI geeshsha. 33 Tammantta mehiyaa iita gidin lo77o gidinkka dooroppo; woi a
haraara laammoppo. Laammikkonne koiroogeenne laamiyaa immidoogeenne naa77aikka
GODAASSI geeshsha gidoosonappe attin, zaaridi wozanau danddayenna' yaaga" yaagiis.
34 Siinaa Deriyaa bollan GODAI Muuse baggaara Israa7eela asaa azazido azazoti hageeta.

Qoodaabaa

Gidduwaa Erissuwaa

Qoodaabaa geetettida ha maxaafai, Israa7eela asai Siinaa Deriyaappe denddido wodiyaappe doommidi, Xoossai etayyo immana giido, hidootaa biittaayyo arshsho bagga zawaa gakkana gakkanaashin, oitamu laittaa eti de7ido taarikiyaa odees. Maxaafaa sunttai, giddon de7iya taariketuppe yesuwaa dariya kifiliyaa bessees. Hegeenne Israa7eela asai Siinaa Deriyaappe denddidi baanaappe kasetidi, qassi issi yeletaappe simmin Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara Moo7aaban, Muusee asaa qoodido qoodaabaa bessees. Naa77u qoodatuppe gidduwan de7iya wodetun Israa7eela asai Kanaanessi tohossa bagga zawa gidiya Qaadeesa-Barnne gakki uttiis. Gidikkonne eti hegaara hidootaa biitti gelanau danddayibookkona. Hegaa gishshau, eti hegaa heeran daro laittaa aattidi, guyyeppe Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya biitti biidosona. Etappe baggai yan de7anau qofaa qachchin, attida asai Yorddaanoosa pinnidi, Kanaane baanau bana giigissiis.

Qoodaabai daro metoi gakkiyo wode yayyiyaanne hidootaa qanxxiya asatu taarikiyaa, Xoossaa bollinne eta kaalettana mala Xoossai etayyo doorido Muuse bolli makkalidi denddida asatu taarikiyaa oiqqidaagaa. Asai daafuranchchanne xiba gidikkonne Xoossai etassi ammanettiyaagaa gididi, eta kabboyidi wottidoogaa taarikee odees. Hegaadankka Muusee issi issiton genccaa xayikkonne, ayyo mino ammanoi de7iyoogee Xoossaassinne asaassi ammanettidi oottida asa i gidiyoogee beettiis.

Koiro Israa7eela Asaa Qoodaabaa

1 Siinaa Bazzuwan, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon, Israa7eela asai Gibxxe biittaappe
kiyido naa77antto laittan, naa77antto aginan, he aginau koiro gallassan, GODAI Muusa
hagaadan yaagiis; 2 "Israa7eela asaa ubbaa eta yaran yaraaninne keettan keettan qoodada,
attuma asaa eta sunttan sunttan xaafa. 3 Neeninne Aarooni yelettoosappe laatamu
laittanne hegaappe bollaara de7iya Israa7eelata, olaa baanau danddayiyaageeta ubbata,
eta citan citan qoodite. 4 Zariyaappe zariyaappe issi issi asi ba keettaa asau halaqa gididi,
inttena maaddo. 5 Inttena maaddana asatu sunttai hagaappe kaallidi de7iyaagaa:
Zariyaa Keettaa Asaa Halaqaa
Roobeela SHade7uura na7aa Eliixuura
6 Simoona Xuriishadaaya na7aa SHalumi7eela
7 Yihudaa Aminadaaba na7aa Na7asoona
8 Yisaakoora Xu7aara na7aa Nataani7eela
9 Zaabiloona Heloona na7aa Eli7aaba
10 Efireema Amihuuda na7aa Elishamaa7a
Minaase Padaaxuura na7aa Gamaali7eela
11 Biniyaama Giidi7oona na7aa Abidaana
12 Daana Amishadaaya na7aa Ahi7eezera
13 Aseera Okiraana na7aa Paagi7eela
14 Gaada Da7u7eela na7aa Eliyasaafa
15 Nifttaaleema Enaana na7aa Ahiraa7a
16 Ha asati bantta aawatu keettaa asatuppe kaalettanau doorettidaageeta; eti Israa7eela
yaratuyyo halaqata" yaagiis.
17 Yaagin Muuseenne Aarooni sunttai xeesettido ha asata efiidosona. 18 Naa77antta
aginan koiro gallassi kumetta maabaraa xeesidi, issippe shiishshidosona. SHiishshin asai
ba yaran yaraaninne ba keettan keettan odidi, yelettoosappe laatamu laittanne hegaappe
bollaara de7iya attumaasatu ubbaa sunttai muleera xaafettiis. 19 GODAI a azazidoogaadan,
Muusee eta Siinaa Bazzuwan qoodiis.
20-21 Olau baanau danddayiya attumaasati ubbai, laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iyaageeti qoodettidi, huuphiyan huuphiyan xaafettidosona. Eti bantta yaran

yaraaninne bantta keettan keettan shaahettidi, hagaappe kaallidi de7iya qoodan mazg-
gafettidosona.
Zariyaa Olanchchatu Qoodaa
Roobeela (Yaaqooba na7aa bairaa) 46,500
22-23 Simoona 59,300
24-25 Gaada 45,650
26-27 Yihudaa 74,600
28-29 Yisaakoora 54,400
30-31 Zaabiloona 57,400
32-33 Yooseefa na7aa Efireema 40,500
34-35 Yooseefa na7aa Minaasa 32,200
36-37 Biniyaama 35,400
38-39 Daana 62,700
40-41 Aseera 41,500
42-43 Nifttaaleema 53,400
44 Muusee, Aarooninne tammanne naa77u Israa7eela zaretu halaqati qoodido asai ha-
gaa. 45 Olau baanau danddayiya attumaasati ubbai laatamu laittanne hegaappe bollaara
de7iyaageeti bantta aawaa keettan keettan qoodettidosona. 46 Hegeeti muleera 603,550.

47 SHin Leewa zareti ha qoodettida asaara qoodettibookkona. 48 Aissi giikko, GODAI
Muusa hagaadan yaagiis; 49 "Leewa zareta qoodoppa; eta attida Israa7eelatu qoodan
yeggoppa. 50 Leewata Xoossaa Dunkkaaniyaa bollaaninne a giddon de7iya miishshatu
ubbaa bollan halaqa oottada suntta. Eti he Dunkkaaniyaanne a giddon de7iya mi-
ishshata tookkona; eti a giddon oottonanne a yuushuwan dunkkaanona. 51 Xoossaa
Dunkkaanee shodettiyo wode Leewati shoddona; Xoossaa Dunkkaanee eqqiyo wodekka
Leewati essona. Etappe harai ooninne akko shiiqikko, haiqqo. 52 Israa7eela asati
ubbai bantta armman armmaaninne bantta citan citan shaahettidi, bantta dunkkaaniyaa
dunkkaanona. 53 SHin GODAA hanqqoi Israa7eela maabaraa bolli wodhdhenna mala,
Leewati Xoossaa Dunkkaaniyaa yuushuwan bantta dunkkaaniyaa dunkkaanona; Leewati
Xoossaa Dunkkaaniyan aawatona" yaagiis.

54 Israa7eelati hagaa ubbaa GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona.

2

Issi Issi SHaahoi Dunkkaananasaa Bessiyoogaa

1 GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; 2 "Israa7eela asai bantta baggaa
baggaa erissiya armmaanne bantta yaraa yaraa erissiya banddiraa kaallidi, Xoossaa
Dunkkaaniyaappe guuttaa haakkidi, a yuushuwan dunkkaanona.

3-4 "Arshsho baggaara Yihudaa baggai bantta armmaa kaallidi dunkkaanona. Eta zaretu
sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:
Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa
Yihudaa Aminadaaba na7aa Na7asoona 74,600
5-6 Yisaakoora Xu7aara na7aa Nataani7eela 54,400
7-8 Zaabiloona Heloona na7aa Eli7aaba 57,400
9 Yihudaa baggaappe qoodettida olanchchati muleera 186,400. Hara sohuwaa biyo wode
eti koiro kiyiyaageeta.

10-11 "Qassi tohossa baggaara Roobeela baggai bantta armmaa kaallidi dunkkaanona. Eta
zaretu sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:
Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa
Roobeela SHade7uura na7aa Eliixuura 46,500
12-13 Simoona Xuriishadaaya na7aa SHalumi7eela 59,300
14-15 Gaada Da7u7eela na7aa Eliyasaafa 45,650
16 Roobeela baggaappe qoodettida olanchchati muleera 151,450. Hara sohuwaa biyo wode
eti naa77antto kiyiyaageeta.

17 "Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaneenne Leewa zareti koiro kiyida naa77u
baggaappenne guyyeppe kiyiya naa77u baggaappe gidduwan kiyona; yaatidi bantta
dunkkaanido maaran maaraaninne bantta banddiraa banddiraa kaallidi kiyona.
18-19 "Qassi arggo baggaara Efireema baggai bantta armmaa kaallidi dunkkaanona. Eta
zaretu sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:
Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa
Efireema Amihuuda na7aa Elishamaa7a 40,500
20-21 Minaasa Padaaxuura na7aa Gamaali7eela 32,200
22-23 Biniyaama Giidi7oona na7aa Abidaana 35,400
24 Efireema baggaappe qoodettida olanchchati muleera 108,100. Hara sohuwaa biyo wode,
eti heezzantto kiyiyaageeta.
25-26 "Qassikka huuphessa baggaara Daana baggai bantta armmaa kaallidi dunkkaanona.
Eta zaretu sunttai, zaretu halaqatu sunttainne olanchchatu qoodai hagaappe kaallees:
Zariyaa Zaretu Halaqaa Olanchchatu Qoodaa
Daana Amishadaaya na7aa Ahi7eezera 62,700
27-28 Aseera Okiraana na7aa Paagi7eela 41,500
29-30 Nifttaaleema Enaana na7aa Ahiraa7a 53,400
31 Daana baggaappe qoodettida olanchchati muleera 157,600. Hara sohuwaa biyo wode eti
wurssettan kiyiyaageeta" yaagiis.
32 Bantta yaran yaran shaahettidi qoodettida Israa7eela olanchchati muleera 603,550.
33 SHin GODAI Muusa azazidoogaadan, Leewati hara Israa7eelatuura qoodettibookkona.
34 Israa7eelati GODAI Muusa azazidobaa ubbabaa oottidosona. Simmi eti bantta banddiraa
kaallidi, hegaadan dunkkaanidosona; qassi bantta yaraa yaraanne bantta so asaa asaa
kaallidi, hegaadan kiyidosona.

3

Aaroona Attuma Naata

1 GODAI Siinaa Deriyaa bollan Muuseera haasayido wode de7iya Aaroonanne Muuse
keettaa asai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. 2 Aaroona attuma naatu sunttai bairai
Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaamaara. 3 He Aaroona attuma naati ubbai qeese
gididi oottanau tiyettidi sunttettidosona. 4 SHin eta giddoppe Nadaabinne Abiihu Siinaa
Bazzuwan GODAI azazibeenna tamaa yarshshidi, GODAA sinttan haiqqidosona; etau na7i
baawa. Hegaa gishshau, eta aawai Aarooni paxa de7ido laitta ubban El77aazaranne
Itaamaara xalaalai qeese gididi oottidosona.

Leewati Qeeseta Maaddanau Sunttettidosona

5 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 6 "Leewata haa ekkada ya; ehaada qeesiyaa Aa-
roona maaddana mala, eta a sintti shiishsha. 7 Eti Aaroonaunne Israa7eela maabarau
ubbau Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan dumma dumma oosuwaa oottona. 8 Eti Xoossaa
Dunkkaaniyan de7iya miishsha ubbaa aawatettaa ekkona; ekkidi Israa7eela asaa gishshaa
Xoossaa Dunkkaaniyan ooso ubbaa eti oottona. 9 Neeni Leewata Aaroonanne a attuma
naata maaddanaadan suntta; eti Israa7eela giddoppe muleera Aaroonayyo imettidosona.
10 Aaroonanne a attuma naata qeese oottada suntta. Etappe hara asi ooninne Xoossaa
Dunkkaaniyaakko shiiqikko, haiqqo" yaagiis.
11 Qassi GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 12 "Taani Israa7eelatu maccaasai baira yeliyo
attuma naatu ubbaa gishshaa Israa7eelatu giddoppe Leewata ekkaas. Leewati tabaa;
13 aissi giikko, baira yelettida ubbai tabaa. Taani Gibxxe biittan baira yelettidabaa ubbaa
worido gallassan, Israa7eelatun baira yelettidabaa ubbaa, asa gidin, mehe gidin, taayyo
dummayaas; eti tabaa gidana. Taani GODAATTENNEE" yaagiis.

Leewatu Qoodaabaa

14 Qassikka GODAI Muusa Siinaa Bazzuwan, 15 "Neeni Leewata eta so asan asaaninne eta
yaran yaran qooda; yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeta
ubbaa qooda" yaagiis. 16 Yaagin GODAI azazidoogaadan, Muusee eta qoodiis.

17 Leewa attuma naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara. 18 Gershshoona attuma
naati Liibinanne SHim77a. 19 Qahaata attuma naati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne
Uzzi7eela. 20 Maraara attuma naati qassi Maahilanne Musha. Leewatu maizza aawati
hageeta.
21 Liibina yaratinne SHim77a yarati Gershshoona zareta. 22 Etappe qoodin, yelettoosappe
issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera 7,500. 23 Gershshoona yarati
Xoossaa Dunkkaaniyaappe guyye arggo baggaara dunkkaanoosona. 24 Gershshoona yaratu
so asaa halaqai Laa7eela na7aa Eliyasaafa. 25 Gershshoona yarati Xoossaa Dunkkaaniyaa,
Dunkkaaniyaa kammiyoobata, geliyoosa magalashuwaa, 26 dabaabaa magalashota, Xoos-
saa Dunkkaaniyaanne yarshshiyoosaa yuushuwan de7iya dabaabaa geliyoosan maga-
lashuwaa, wodorotanne eta go77aara gaittiyaabata ubbabaa aawatettaa ekkoosona.
27 Amiraama yarati, Yixihaara yarati, Kebroona yaratinne Uzzi7eela yarati Qahaata
zareta. 28 Yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera
8,600. Qahaata yarati Xoossaa Dunkkaaniyaa aawatettaa ekkoosona. 29 Qahaata yarati
Xoossaa Dunkkaaniyaappe tohossa baggaara dunkkaanoosona. 30 Qahaata yaratu so asaa
halaqai Uzzi7eela na7aa Elxxaafaana. 31 Eti Taabootaa, xaraphpheezaa, xomppiyaa wottiyo
ballaa, yarshshiyoosaa, ixaanaa cuwayiyo saaxiniyaa, oottiyo wode go7ettiyo Xoossaa
Dunkkaaniyaa miishshata, magalashuwaanne eta go77aara gaittiyaabata ubbabaa aawa-
tettaa ekkoosona.
32 Leewatu halaqatu halaqai qeesiyaa Aaroona na7aa El77aazara; Geeshsha Sohuwau
aawatiyaageetu bolli i sunttettiis.
33 Maahila yaratinne Musha yarati Maraara zareta. 34 Etappe qoodin, yelettoosappe issi
aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera 6,200. 35 Maraara yaratu so asaa
halaqai Abihaila na7aa Xurii7eela. Maraara yarati Xoossaa Dunkkaaniyaappe huuphessa
baggaara dunkkaanoosona. 36 Maraara yarati Dunkkaaniyaa xagaageta, hiraqota, tuussata,
gedeta, he oosuwaassi koshshiya miishshata ubbaanne eta go77aara gaittiyaabata ubbaa
aawatettaa ekkoosona. 37 Hegaa bollikka gujjidi, yuushuwan de7iya dabaabaa tuussatanne
eta gedeta, xishetanne wodorota aawatettaa ekkoosona.
38 Qassi Xoossaa Dunkkaaniyaappe sintta arshsho baggaara Muusee, Aarooninne a
attuma naati dunkkaanoosona. Eti Israa7eelatu gishshaa Xoossaa Dunkkaane giddon
oottiyo oosuwaa aawatettaa ekkoosona. Hara asi Xoossaa Dunkkaaniyaakko shiiqikko,
haiqqo.
39 GODAI azazin, Muuseenne Aarooni qoodido attuma Leewati, yelettoosappe issi
aginanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti muleera 22,000.

Baira Yelettida Israa7eelatu Gishshaa Leewati Ekettidosona

40 GODAI Muusa, "Israa7eelatu baira attuma naata, yelettoosappe issi aginanne
hegaappe bollaara de7iyaageeta ubbaa qooda; qoodada eta sunttaa xaafa. 41 Israa7eelatun
baira yelettida ubbaa gishshaa Leewata taayyo ekka; qassi Israa7eelatu mehiyan baira
yelettida ubbaa gishshaa Leewatu mehiyaa taayyo ekka. Taani GODAATTENNEE" yaagiis.
42 Yaagin Muusee GODAI a azazidoogaadan, Israa7eelatun baira yelettida ubbaa qoodiis.
43 Yelettoosappe issi aginanne hegaappe bollaara de7iya baira yelettida attumaageeti,
sunttaikka xaafettidoogeeti muleera 22,273.
44 GODAI Muusa qassikka hagaadan yaagiis; 45 "Leewata Israa7eela attumaageetu ubbaa
gishshaa ekka; Leewatu meheta Israa7eelatu mehetu gishshaa ekka; Leewati tabaa
gidana. Taani GODAATTENNEE. 46 Leewatu qoodaappe dariya 273 baira gididi yelet-
tida Israa7eela attuma naata wozanau, 47 issuwaassi issuwaassi ichchashu xaqara biraa
Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan ekka. 48 Palahida Israa7eelata woziyo
he miishshaa Aaroonayyoonne a attuma naatuyyo imma" yaagiis. 49 Yaagin Muusee,
Leewatun wozettidaageetuppe palahidaageeta woziyo miishshaa shiishshiis. 50 Baira
yelettida Israa7eelatuppe 1,365 xaqara biraa Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa
likkiyan i shiishshiis; 51 shiishshidi GODAI azazido azazuwaadan, Muusee woziyo miishshaa
Aaroonayyoonne a attuma naatuyyo immiis.

4

Qahaata Yara Gidiya Leewatu Oosuwaa

1 GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; 2 "Leewa zaretun Qahaata yarata eta
dabbuwan dabbuwaaninne eta so asan asan shaakkada qooda; 3 yelettoosappe laittai
hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasa ubbaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon
oottanau yiyaageeta qooda. 4 Qahaata yarati Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon oottana oosoi
hagaa: eti ubbaappe aadhdhida geeshsha miishshatun aawatoosona.
5 "Asai dunkkaanidosaappe baanau haniyo wode, Aarooninne a attuma naati Xoossaa
Dunkkaaniyaa giddo gelidi, Taabootaa sintta magalashuwaa kaquwaappe wottona; wottidi
he Maachchaa Taabootaa an kammona. 6 He kammidoogaa bollikka qassi irppaniyaa
kammona; hegaa bollikka qassi gujjidi, salo milatiya carqqiyaa kammona; kammidi
tookkiyo kasota eta sagaayotun aattona.
7 "Aattidi GODAA sintti shiishshiyo oittaa wottiyo xaraphpheezaa bollan salo milatiya
carqqiyaa hiixxona; hiixxidi a bolli saineta, cilppata, xuu7atanne ushshaa yarshshuwau
go7ettiyo otota wottona; qassi oittai ubba wodekka a bollappe xayoppo. 8 Hegaa bollan
zo7o carqqiyaa hiixxidi, irppaniyaa qassi a bolli kammona; kammidi tookkiyo kasota
sagaayotun aattona.
9 "Aattidi eti salo milatiya carqqiyaa ekkidi, xomppiyaa wottiyo ballata xomppetuura,
toissiyo qaphetuura, eta wottiyoobatuuranne zaitiyaa tigiyo xaarotuurakka ubbaa kam-
mona. 10 Yaatidi akka miishshata ubbaakka irppaniyan kammidi, tookkiyo halaa bollan
wottona.
11 "Wottidi ixaanaa cuwayiyo worqqa saaxiniyaa bollan salo milatiya carqqiyaa hiixxona;
hiixxidoogaa qassi irppaniyan kammona; kammidi tookkiyo kasota eta sagaayotun
aattona. 12 Hegaadankka, qassi Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon go7ettiyo miishshata ubbaa
ekkidi, salo milatiya carqqiyaa xaaxona; xaaxidoogaa irppaniyan kammidi, tookkiyo halaa
bollan wottona.
13 "Yaatidi nahaasiyaappe oottido yarshshiyoosaa bolli de7iya bidinttaa diggona; diggidi
a bolli ochchaa teera milatiya carqqiyaa hiixxona. 14 Hiixxidi a bolli yarshshiyoosan
go7ettiyo miishshata ubbaa, tama cooceta, ashuwaa qaphiyo qapheta, akaafatanne
araciyo kuixaarota wottona. Wottidi irppaniyan kammona; kammidi tookkiyo kasota eta
sagaayotun aattona.
15 "Aarooninne a attuma naati, geeshshabatanne geeshsha miishshata ubbaa kammidi
makkobarenne dunkkaanidosaappe denddiyo wodee gakkobare, hegaa ubbaa tookkanau
Qahaata yarati yoona. SHin geeshsha miishshata eti bochchoppona; bochchikko
haiqqona. Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon de7iya he miishshaa Qahaata yarati tookkona.
16 "Qeesiyaa Aaroona na7ai El77aazari xomppiyaa zaitiyaassi, sawiya ixaanaassi,
hachchi hachchi yarshshiyo kattaa yarshshuwaassinne tiyiyo zaitiyaassi, qassi Xoossaa
Dunkkaaniyaa muliyaanne a giddon de7iya dumma geeshsha miishshata ubbaa bolli
aawato" yaagiis.
17 Qassi GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; 18 "Qahaata yarati Leewa zaretuppe
haiqqidi xayenna mala xeellite. 19 Ubbaappe aadhdhida geeshsha miishshaa mati shiiqiyo
wode, eti haiqqennan paxa attidi de7ana mala, etayyo hagaadan oottite: Aarooninne
a attuma naati Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo gelona; gelidi Qahaata yarati ubbai hu-
uphiyan huuphiyan oottana oosuwaanne tookkana toohuwaa shaakki shaakkidi gishona.
20 Qahaata yarati haiqqennaadan, ubbaappe aadhdhiya geeshshabata qeeseti xaaxishin
be7anau giddo geloppona" yaagiis.

Gershshoona Yara Gidiya Leewatu Oosuwaa

21 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 22 "Gershshoona yaratakka eta dabbuwan dab-
buwaaninne eta so asan asan shaakkada qooda; 23 yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi
ishatamaa gakkido attumaasa ubbaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon oottanau yiyaageeta
qooda.

[24] "Gershshoona yarati oottiyo oosoinne tookkiyo toohoi hagaa: [25] eti Xoossaa
Dunkkaaniyaa magalashota, Xoossaa Dunkkaaniyaa, a kammiyoobatanne bollaara kam-
miyo irppaniyaa, Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyoosan kaqqiyo magalashuwaa tookkona;
[26] qassi Xoossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyoosaa yuuyi aadhdhida dabaabaa maga-
lashota, dabaabaa geliyoosaa magalashuwaa, wodorotanne etayyo go77iya miishshata
ubbaa tookkona. Gershshoona yarati ha miishshatun oottanau bessiya ooso ubbaa
oottona. [27] Tookkiyoobaa gidin, hara ooso gidinkka eti oottiyo ooso ubbai Aarooninne
a attuma naati eta azazin oosettona. Neeni eti tookkanau bessiyaabata ubbaa eta
aawatettaa aawatettaadan etau gisha. [28] Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon Gershshoona
yarati oottana oosoi muleera hagaa. Eti oottana ooso ubbai qeesiyaa Aaroona na7aa
Itaamaara aawatettaa garssaana gidana.

Maraara Yara Gidiya Leewatu Oosuwaa

[29] "Maraara yarata eta dabbuwan dabbuwaaninne eta so asan asan shaakkada qooda;
[30] yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasa ubbaa, Xoossaa
Dunkkaaniyaa giddon oottanau yiyaageeta qooda.
[31] "Eti Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon oottana oosoti hageeta: eti Dunkkaaniyaa xa-
gaageta, hiraqota, tuussatanne gedeta, [32] qassikka dabaabaa yuushuwan eqqiya tuussata,
he tuussatu gedeta, toliyo xisheta, wodorota, hegeetussi koshshiya miishshata ubbaanne
he miishshatuura gaittiyaabata ubbaa tookkona. Issi issi uraassi i tookkanabaa shaakkada
gisha. [33] Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon Maraara yarati oottana oosoi muleera hagaa.
Eti oottana ooso ubbai qeesiyaa Aaroona na7aa Itaamaara aawatettaa garssaana gidana"
yaagiis.

Leewatu Qoodaabaa

[34] Muusee Aarooninne maabaraa halaqati Qahaata yaratu attumaasaa eta dabbuwan
dabbuwaaninne eta so asan asan shaakkidi qoodidosona. [35] Yelettoosappe laittai hast-
tamaappe biidi ishatamaa gakkido attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon
oottanau yiyaageeti, [36] eta so asan asan qoodin muleera 2,750. [37] Qahaata yaratun Xoossaa
Dunkkaaniyaa giddon oottida asaa qoodai hagaa. GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan,
Muuseenne Aarooni eta qoodidosona.
[38] Gershshoona yaratikka bantta dabbuwan dabbuwaaninne bantta so asan asan shaa-
hettidi qoodettidosona. [39] Yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido
attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon oottanau yiyaageeti, [40] eta so asan asan
qoodin muleera 2,630. [41] Gershshoona yaratun Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon oottida
asaa qoodin hagaa. GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, Muuseenne Aarooni eta
qoodidosona.
[42] Maraara yaratikka qassi dabbuwan dabbuwaaninne bantta so asan asan shaahet-
tidi qoodettidosona. [43] Yelettoosappe laittai hasttamaappe biidi ishatamaa gakkido
attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon oottanau yiyaageeti, [44] eta so asan
asan qoodin muleera 3,200. [45] Maraara yaratu qoodai hagaa. GODAI Muuse baggaara
azazidoogaadan, Muuseenne Aarooni eta qoodidosona.
[46] Hegaa oottidi Muusee, Aarooninne Israa7eela halaqati Leewata ubbaa, eta yaran
yaraaninne eta so asan asan shaakkidi qoodidosona. [47] Yelettoosappe laittai hasttamaappe
biidi ishatamaa gakkido attumaasati ubbati, Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon oosuwaa
oottanaunne ayyo go77iya miishshata ubbaa tookkanau yiidaageeti [48] muleera 8,580.
[49] GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, eti huuphiyan huuphiyan oottana oosoi woikko
tookkana toohoikka etau odettiis. GODAI Muusa azazidoogaadan, eti ubbaikka qoodetti-
dosona.

5

Wogaadan Geeyibeenna Asaa

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] "Neeni Israa7eelata, 'Intte giddon hanttaara goga
harggee oiqqido uraa, woikko bollaappe aibakko uzuuziyo uraa, woikko ahaa oiqqidi

tunida uraa oonakka intte dunkkaanidosaappe kessirggite' yaagada azaza. [3] Hegee maccaa
attumaa gidinkka kessona. Taani eta gidduwan de7iyo eti dunkkaanidosaa hegeeti
tunissenna mala, eta dunkkaanidosaappe kessa yedda" yaagiis. [4] Yaagin GODAI Muusa
azazidoogaadan, Israa7eelati eta ubbaa dunkkaanidosaappe kessidi yeddidosona.

Naaquwaassi Edatiyo Edaa

[5] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [6] "Neeni Israa7eelata hagaadan
yaaga; 'Issi attumaasi woikko issi maccaasi ai ogiyaaninne hara asa naaqqikkonne hegan
GODAASSI ammanettennan ixxikko, he urai mooranchcha. [7] Hegaa gishshau, i ba
oottido nagaraa paaxo; paaxidi ba mooridobaa kumettaa zaaridi qanxxo; hegaa bollikka
ichchashantta kushiyaa gujjidi, ba naaqqido uraassi edato. [8] SHin he naaqettida uri
haiqqidabaa gidikkonne, edaa ekkanau au mata dabboi xayikko, he edai GODAASSA.
He edatiyo edai naaqqida urai maarettanau yarshshuwaassi immiyo dorssa orggiyaara
issippe qeesiyaayyo imetto. [9] Qassi Israa7eelati qeesiyaassi immiyo geeshsha imo ubbai
he qeesiyaassa. [10] Issi issi asi immiyo imotai he immida uraabaa; shin qeesiyaassi i immiyo
imotai he qeesiyaassa' yaaga" yaagiis.

Ba Azinan Sirettiya Keettaayeebaa

[11] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, [12] "Neeni Israa7eelatussi hagaadan yaagada yoota;
'Issi uraa keettaayyiyaa kare hemettada, ayyo ammanettennan ixxada, [13] hara attuma
asaara zin77ikko, qassi hegaa a ba keettaawaappe qosikko, markkai bainnabaa gidikkonne,
a shaaramuxaidda ohettennan attikko, [14] a tunido gishshau, i keettaawai o siriyaagaa
gidanau danddayees; woikko a tunennan de7ishin, i ba keettaayyiyo siriyaagaa gidanau
danddayees. [15] Yaatikko, he bitanee ba keettaayyiyo qeesiyaakko efo; qassi i gishshau
yarshshanau issi kilo giraame banggaa xiilliyaa efo. SHin xiilliyaa bolli zaitiyaa tigoppo,
woikko ixaanaa a bolli wottoppo; aissi giikko, he xiillee i ba keettaayyiyo sirido gishshau
yarshshiyo kattaa yarshsho; qassi i mooruwaa qonccissiya yarshsho.

[16] " 'Hegaappe guyyiyan, qeesee he mishiriyo shiishshidi, GODAA sinttan esso. [17] Essidi
anjjettida haattaa kuixaaruwan ekko. Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyaa
wuigen de7iya buhiyaa ekkidi, he haattan gujjo. [18] Gujjidi he mishiriyo GODAA sinttan
esso; hegaappe guyyiyan, he mishiree huuphiyaa birshsho; birshshidi sirido gishshau
yarshshiyo i mooruwaa qonccissiya kattaa yarshshuwaa i kushiyan wotto; qassi he qeesee
ba kushiyan qanggettaa ehiya camo haattaa kuixaaruwaara oiqqo. [19] Oiqqidi mishiriyo
hagaadan yaagidi caaqetto; "Neeni hara attumaasaara zin77abeennabaa gidikkonne,
ne keettaawaa aggada kare hemettada tunabeennabaa gidikko, qanggettaa ehiya ha
camo haattai neeyyo gometoppo. [20] SHin neeni ne keettaawaa aggada kare hemettada
tunidobaa gidikkonne, hara attuma asaara zin77idabaa gidikko, [21] GODAI ne yelo keettaa
gunddissiyoogaaninne ne uluwaakka puurissiyoogan, ne asan nena qanggisso. [22] Ha
qanggettaa ehiya haattai ne ulo giddo gelo; gelidi ne uluwaa puurisso; ne yelo keettaakka
gunddisso" yaagidi caaqetto.

" 'Mishiriyaakka, "Amin77i; amin77i" yaagu.

[23] " 'Hegaappe guyyiyan, qeesee ha qanggettata xaaxettida maxaafan xaafo; xaafido
qanggettata camo haattaa giddo meecco. [24] Yaatidi qanggettaa ehiya he camo haattaa
mishiriyo ushsho; qanggettaa ehiya haattai mishiree uluwan gelidi, o camo sahuwaa
sakkana. [25] Qeesee mishiree kushiyaappe sirido gishshau yarshshiyo kattaa yarshshuwaa
ekkidi, he yarshshuwaa GODAA sinttan wuxaawuxidi, yarshshiyoosaa eho. [26] Ehiidi
qeesee kattaa yarshshuwaappe zolliyaagaa ekko; ekkidoogaa mooruwaa qonccissiya
yarshsho oottidi, yarshshiyoosan xuuggo. Hegaappe guyyiyan, mishiriyo he haattaa
ushsho. [27] Haattaa o ushshidoogaappe guyyiyan, hagaadan hanana: a ba keettaawaassi
ammanettana xayada tunidabaa gidikko, qanggettaa ehiya haattai i uluwan gelidi, o
camo sahuwaa sakkana; i uloikka puurana; i yelo keettaikka gunddana. A ba asan
qanggettidaaro gidana. [28] SHin a tunabeenna xillo maccaasa gidikko, a saro attada naata
yelana.

29-30 “ ‘Issi asi ba keettaayyiyo siriyo wode oottana wogai hagaa. A kare hemettada
tunikko, woikko issi asi ba keettaayyiyo sirikko, GODAA sinttan o esso; essidi qeesee
ha wogaa ubbaa i bolli polo. 31 Polobare keettaawai mooro ubbaappe saro attana; shin
maccaasiyaa ba nagaraa gaasuwan yiyaabaa tookkana’ yaaga” yaagiis.

6

Naaziraawiyaa Higgiyaa

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis, 2 “Neeni Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota;
‘Attuma asi woikko macca asi Naaziraawe gididi, bana GODAAYYO dummayanau geppikko,
3 woiniyaa eessaanne hara mattoyiya ushshaa uyoppo; woiniyaa aifiyaappe agettiya
caalabaanne mattoyiyaabaa uyoppo; woiniyaa teeraa gum77idoogaa uyoppo. Woikko
woiniyaa teeraa shuguwaa gidin, melaa gidinkka mooppo; 4 i bana dummayido wodiyan
ubban, woine turaappe beettiyaabaa ubbaa, woiniyaa zerettaa gidin, woikko woiniyaa
poquwaa gidinkka mooppo.
5 “ ‘I bana GODAAYYO dummayanau geppido wodiyan ubban, a huuphee meedettoppo
woikko qanxxettoppo. I ba huuphiyaa binnaanaakka adussidi dichcho. I bana GODAAYYO
dummayido wodee polettana gakkanaassi, geeshsha gidanau koshshees.
6 “ ‘I bana GODAAYYO dummayido wodiyan ubban ahaakko shiiqoppo. 7 Harai attin
a aawai, woikko a aayyiyaa, woikko a ishai, woikko a michchiyaa haiqqikkokka, i bana
tunissoppo. Aissi giikko, i bana Xoossaassi dummayidoogaa erissiyoi ba huuphiyaana. 8 I
bana GODAAYYO dummayido wodiyan ubban i GODAASSI geeshsha.
9 “ ‘Asi a matan akeekennan haiqqin, GODAAYYO dummayido a huuphee tunikko,
laappun gallassaa gam77idi, ba geeyiyo he laappuntta gallassi ba huuphiyaa meedetto.
10 Hosppuntta gallassan naa77u haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta Xoossaa
Dunkkaaniyaa pengge qeesiyaayyo eho. 11 Ehin qeesee haraphphetuppe issuwaa nagaraa
yarshshuwau, issuwaa qassi xuuggiyo yarshshuwau yarshsho. Aissi giikko, ahai a
mati shiiqido mooruwaa gishshau, ayyo atto giissanaassa. He gallassi i ba huuphiyaa
wogaadan geeshsho; 12 i bana kase geppido wodiyaa keenaa bana GODAAYYO dummayanau
koshshees. Yaatidi yelettoosappe issi laitta gidiyo attuma dorssaa naaquwaassi immiyo
yarshsho oottidi yarshsho. SHin hegaappe kase i bana GODAAYYO dummayido gallassati
qoodettokkona; aissi giikko, i bana dummayido he wodetu giddon bana tunissirggiis.
13 “ ‘Ba gefaa wodiyaa wurssido wode bana GODAAYYO dummayida Naaziraawiyaa wogai
hagaa: Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge i shiiqo; 14 shiiqiiddi GODAAYYO tilla bollaara de7iya
issi laitta attuma dorssaa xuuggiyo yarshshuwau, tilla bollaara de7iya issi laitta dorssiyo
nagaraa yarshshuwaunne tilla bollaara de7iya dorssa orggiyaa issippetettaa yarshshuwau
he sohuwaa eho. 15 Qassi kattaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa etaara issippe
yarshshanau eho; he kattaa yarshshoi irshshoi gelibeennaagaa gido; qassi zaitiyan
munaqqido liiqo xiilliyaa komppotanne zaitiyaa tiyido lee7e lichchakkota masoofiyan
eho.
16 “ ‘Ehin qeesee hegaa ubbaa shiishshidi, nagaraa yarshshonne xuuggiyo yarshsho
oottidi, GODAAYYO a gishshaa yarshsho. 17 Qeesee dorssa orggiyaa, irshshoi gelibeenna
komppotanne lichchakkota issippetettaa yarshsho oottidi, GODAASSI yarshsho. Qassi
hegaara issippe kattaa yarshshuwaanne ushshaa yarshshuwaa yarshsho. 18 Hegaappe
guyyiyan, Naaziraawee GODAAYYO dummayido ba huuphiyaa Xoossaa Dunkkaaniyaa
penggen meedetto; meedettido binnaanaa efiidi, issippetettaa yarshshuwaappe garssa
baggaara de7iya taman yeggo.
19 “ ‘Bana GODAAYYO dummayida Naaziraawee ba huuphiyaa meedettidoogaappe
guyyiyan, qeesee doisettida dorssa orggiyaa missaa, irshshoi gelibeenna issi komp-
puwaanne issi lee7e lichchakkuwaa ekkidi, ha Naaziraawiyaa kushiyan wotto. 20 Wottidi
qeesee eta wuxaawuxo yarshsho oottidi, GODAA sinttan wuxaawuxo. Yaatobare
hegeeti wuxaawuxido anggaasuwaaranne yarshshido gedaara geeshshanne qeesiyaassa.

Hegaappe guyyiyan, GODAAYYO bana dummayida Naaziraawee woiniyaa eessaa uyana giikko uyo.
[21] " 'Simmi GODAASSI bana dummayanau geppida Naaziraawiyaassi wotto wogai hagaa: bana GODAASSI yarshshanau koshshiya yarshshotuppe aadhdhiyaabaa immanau geppidabaa gidikko, i ba geppido gefaa keenaa gattanau koshshees' yaaga" yaagiis.

Qeeseti Anjjana Anjjuwaa

[22] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [23] "Aaroonassinne a attuma naatussi hagaa yoota; 'Israa7eela asaa intte hagaadan yaagidi anjjite;
[24] "GODAI inttena anjjonne
inttena naago;
[25] GODAI intteyyo ba som77uwaa
poo7issonne intteyyo qaretto;
[26] GODAI inttena ba keha aifiyan
xeellonne intteyyo sarotettaa immo"
yaagidi anjjite' yaaga.
[27] "Eti Israa7eela asaa ta sunttan anjjiyo wode, taani eta anjjana" yaagiis.

7

Halaqati Ehiido Imuwaa

[1] Muusee Xoossaa Dunkkaaniyaa tolidi makkido wode, he Dunkkaaniyaanne a miishshaa ubbaa tiyidi geeshshiis; qassi yarshshiyoosaanne a miishshaa ubbaakka tiyidi geeshshiis.
[2] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asaa kaalettidaageeti, hegeetinne zareta qoodida so asaa halaqati [3] GODAAYYO imota shiishshidosona; hegeetikka kamettida usuppun gaareta, tammanne naa77u boorata, halaqan halaqan issi issi booraanne naa77u naa77u halaqati issi issi gaariyaa Xoossaa Dunkkaaniyaa ehiidosona.
[4] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [5] "Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaassi go77ana mala, neeni hegeeta etappe ekkada, Leewatuyyo eta oosuwaassi oosuwaassi koshshiyaadan shaakkada imma" yaagiis. [6] Yaagin Muusee gaaretanne boorata ekkidi, Leewatuyyo immiis. [7] Gershshoona yaratuyyo eta oosuwaassi koshshiyoogaadan shaakkidi, naa77u gaaretanne oiddu boorata immiis. [8] Qassi Maraara yaratuyyo eta oosuwaassi koshshiyoogaadan shaakkidi, oiddu gaaretanne hosppun boorata immiis. Eti ubbaikka qeesiyaa Aaroona na7aa Itaamaara aawatettaa garssaana. [9] SHin Muusee Qahaata yaratussi hegaappe aibanne immibeenna; aissi giikko, eta aawatettan de7iya geeshsha miishshati bantta hashiyan tookkanau koshshiyaageeta gidiyo gishshaassa.
[10] Yarshshiyoosaa Muusee tiyidi geeshshido gallassan, halaqati yarshshiyoosaa anjjissanau bantta imuwaa ekkidi, he yarshshuwaa saaxiniyaa sintti ehiidosona. [11] GODAI Muusa kase, "Issi issi gallassi issi halaqai yarshshiyoosaa anjjanau ba imuwaa GODAAYYO immo" yaagi wottiis.

[12] Koiro gallassi ba imuwaa ehiidaagee Yihudaa zariyaappe Aminadaaba na7aa Na7asoona.

[13] Na7asooni ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [14] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa; [15] xuuggiyo yarshshuwaassi, issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; [16] nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [17] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Aminadaaba na7ai Na7asooni ehiido imoi hagaa.

[18] Naa77antta gallassi Yisaakoora zaretu halaqai, Xu7aara na7ai Nataani7eeli ba imuwaa ehiis.

[19] Nataani7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [20] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa; [21] xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; [22] nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [23] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Xu7aara na7ai Nataani7eeli ehiido imoi hagaa.

[24] Heezzantta gallassi Zaabiloona zaretu halaqai, Heloona na7ai Eli7aabi ba imuwaa ehiis.

[25] Eli7aabi ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqettidaagee kumidoogeeta; [26] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa; [27] xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; [28] nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa, [29] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Heloona na7ai Eli7aabi ehiido imoi hagaa.

[30] Oiddantta gallassi Roobeela zaretu halaqai SHade7uura na7ai Eliixuuri ba imuwaa ehiis.

[31] Eliixuuri ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [32] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa; [33] xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; [34] nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [35] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. SHade7uura na7ai Eliixuuri ehiido imoi hagaa.

[36] Ichchashantta gallassi Simoona zaretu halaqai, Xuriishadaaya na7ai SHalumi7eeli ba imuwaa ehiis.

[37] SHalumi7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaa yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [38] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido ixaanai kumido shaatiyaa; [39] xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; [40] nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [41] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Xuriishadaaya na7ai SHalumi7eeli ehiido imoi hagaa.

[42] Usuppuntta gallassi Gaada zaretu halaqai, Da7u7eela na7ai Eliyasaafi ba imuwaa ehiis.

[43] Eliyasaafi ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne bagga deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [44] qassi issi xeetanne tammu giraame de-

exxiya worqqaappe medhdhido ixaanai kumido shaatiyaa; [45] xuuggiyo yarshshuwaassi
issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; [46] nagaraa
yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [47] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata,
ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido
ichchashu attuma dorssata. Da7u7eela na7ai Eliyasaafi ehiido imoi hagaa.

[48] Laappuntta gallassi Efireema zareta halaqai Amihuuda na7ai Elishamaa7i ba imuwaa
ehiis.

[49] Elishamaa7i ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa
deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya bi-
raappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau
liiqo xiillee zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [50] qassi issi xeetanne tammu giraame
deexxiya worqqaappe medhdhido ixaanai kumido shaatiyaa; [51] xuuggiyo yarshshuwaassi
issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; [52] nagaraa
yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [53] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata,
ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido
ichchashu attuma dorssata. Amihuuda na7aa Elishamaa7a imoi hagaa.

[54] Hosppuntta gallassi Minaase zaretu halaqai Padaaxuura na7ai Gamaali7eeli ba imuwaa
ehiis.

[55] Gamaali7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa
deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya bi-
raappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo
xiillee zaitiyaan munaqqidoogee kumidoogeeta [56] qassi issi xeetanne tammu giraame
deexxiya worqqaappe medhdhido ixaanai kumido shaatiyaa; [57] xuuggiyo yarshshuwaassi
issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; [58] nagaraa
yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa, [59] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata,
ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido
ichchashu attuma dorssata. Padaaxuura na7ai Gamaali7eeli ehiido imoi hagaa.

[60] Uddufuntta gallassi Biniyaama zaretu halaqai Giidi7oona na7ai Abidaani ba imuwaa
ehiis.

[61] Abidaani ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa de-
exxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe
medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xi-
illee, zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [62] qassi issi xeetanne tammu giraame
deexxiya worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa; [63] xuuggiyo yarshshuwaassi
issi mirgguwaa issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; [64] nagaraa
yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [65] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata,
ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne, issi laitta kumido
ichchashu attuma dorssata. Giidi7oona na7ai Abidaani ehiido imoi hagaa.

[66] Tammantta gallassi Daana zaretu halaqai Amishadaaya na7ai Ahi7eezeri ba imuwaa
ehiis.

[67] Ahi7eezeri ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa de-
exxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe
medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee,
zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [68] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya
worqqaappe medhdhido, ixaanai kumido shaatiyaa. [69] Xuuggiyo yarshshuwaassi issi
mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne, issi laitta kumido attuma dorssaa; [70] nagaraa

yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [71] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Amishadaaya na7ai Ahi7eezeri ehiido imoi hagaa.

[72] Tammanne isiinintta gallassi Aseera zaretu halaqai Okiraana na7ai Paagi7eeli ba yarshshuwaa ehiis.

[73] Paagi7eeli ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee, zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta; [74] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido shaatiyaa, ixaanai kumidoogaa; [75] xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; [76] nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa; [77] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Okiraana na7ai Paagi7eeli ehiido imoi hagaa.

[78] Tammanne naa77antta gallassi Nifttaaleema zaretu halaqai Enaana na7ai Ahiraa7i ba imuwaa ehiis.

[79] Ahiraa7i ehiido imoi erettida meezaanan wottin, issi kilo giraamenne baggaa deexxiya biraappe medhdhido issi keriyaanne hosppun xeetu giraame deexxiya biraappe medhdhido issi kuixaaruwaa, naa77aikka kattaa yarshshuwaassi yarshshanau liiqo xiillee, zaitiyan munaqqidoogee kumidoogeeta, [80] qassi issi xeetanne tammu giraame deexxiya worqqaappe medhdhido issi shaatiyaa, ixaanai kumidoogaa; [81] xuuggiyo yarshshuwaassi issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta kumido attuma dorssaa; [82] nagaraa yarshshuwaassi issi deeshsha orggiyaa, [83] issippetettaa yarshshuwaassi naa77u korimata, ichchashu dorssa orggeta, ichchashu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido ichchashu attuma dorssata. Enaana na7ai Ahiraa7i ehiido imoi hagaa.

[84] Yarshshiyoosai tiyettido wode, Israa7eelatu halaqati yarshshiyoosaa anjjanau ehiido imoti muleera hageeta: Biraappe medhdhido tammanne naa77u kereta, biraappe medhdhido tammanne naa77u kuixaarotanne worqqaappe medhdhido tammanne naa77u shaateta; [85] biraappe medhdhido issi issi keree issi kilo giraamenne baggaa deexxees; biraappe medhdhido issi issi kuixaaroi hosppun xeetu giraame deexxees; biraappe merettida kereenne kuixaaroi erettida meezaanan wottin, muleera laatamanne hosppun kilo giraame keenaa deexxoosona. [86] Tammanne naa77u worqqa shaateti erettida meezaanan wottin issoi issoi issi xeetanne tammu giraame, muleera issi kilonne heezzu xeetu giraame deexxoosona. Etan ixaanai kumi uttiis. [87] Kattaa yarshshuwaara issippe xuuggiyo yarshshuwaassi ehiido mehee muleera tammanne naa77u mirggota, tammanne naa77u dorssa orggetanne issi laitta kumido tammanne naa77u attuma dorssata. Eti nagaraa yarshshuwaassi ehiido deeshsha orggeti muleera tammanne naa77a. [88] Eti issippetettaa yarshshuwaassi ehiido mehee muleera laatamanne oiddu korimata, usuppun tammu dorssa orggeta, usuppun tammu gakkida deeshsha orggetanne issi laitta kumido usuppun tammu attuma dorssata. Yarshshiyoosai tiyettidoogaappe guyyiyan, anjjuwaassi ehiido imoti hageeta.

[89] Muusee GODAARA haasayanau Xoossaa Dunkkaaniyaa geliyo wode, Maachchaa Taabootaa bollan de7iya atto giyo sohuwaa qum77uwaa bollan, naa77u kiruubetuppe gidduwaara GODAI haasayiyo cenggurssaa siyiis; siyidi ikka aara haasayiis.

8

Xomppetu Wotettaa

[1] GODAI Muusa, [2] "Neeni Aaroonassi hagaadan yaagada oda; 'Neeni laappun xomppeta
wottiyo wode xomppeti xomppiyaa wottiyo ballatuppe sintta baggaara de7iya heerata
poo7issona' yaaga" yaagiis.
[3] Yaagin i giidoogaadan Aarooni oottiis. GODAI Muusa azazidoogaadan, Aarooni xom-
peta wottiyo ballatuppe sintta baggaara de7iya heerata poo7issanaadan oottidi, ballatun
wottiis. [4] Xomppiyaa wottiyoogee garssa tohuwaappe bolla ciishshaara alleeqettida
ballata xeeraa gakkanaassi qoxettida worqqaappe merettiis. Xomppiyaa wottiyo ballai
GODAI Muusa bessido leemisuwaadan oosettiis.

Leewati GODAAYYO Dummatidosona

[5] Qassi GODAI Muusa, [6] "Hara Israa7eela asaa gidduwaappe Leewata ekkada, eta
wogaadan geeshsha. [7] Neeni eta geeshshanau hagaadan ootta: geeshshiya haattaa
ekkada eta araca; aracin eti bantta bollaa ubbaa meedettona; bantta maayuwaakka
meeccona; yaatidi eti wogaadan geeshsha gidana. [8] Hegaappe guyyiyan, eti mirgguwaa
issuwaanne liiqo xiilliyaa zaitiyan munaqqidoogaa kattaa yarshshuwaassi ekkona; ekkin
neeni qassi naa77antto mirgguwaa nagaraa yarshshuwaassi ekka. [9] Yaatada Leewata
Xoossaa Dunkkaaniyaa sintti eha; ehaada Israa7eela asaa maabaraa ubbaa shiishsha.
[10] Neeni Leewata GODAA sinttau ehin, Israa7eela asai eta bolli bantta kushiyaa wottona.
[11] Leewati GODAA oosuwaa oottanau giigana mala, Aarooni Israa7eela asaappe Leewata
wuxaawuxiyo yarshsho oottidi, GODAA sintti shiishsho.
[12] "Leewati bantta kushiyaa mirggotu huuphiyan wottona; issuwaa nagaraa yarshsho
oottada, issuwaa qassi Leewati atto geetettana mala, xuuggiyo yarshsho oottada GO-
DAASSI yarshsha. [13] Leewata Aaroonanne a attuma naatu aawatettaa garssan wotta;
yaatada eta wuxaawuxiyo yarshsho oottada, GODAA sintti shiishsha. [14] Hegaadan oottada
Leewata hara Israa7eela asaappe dummaya; dummayobare Leewati tabaa gidana.
[15] "Neeni Leewata geeshshidoogaappenne wuxaawuxiyo yarshsho oottada
shiishshidoogaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyan bantta oosuwaa oottanau
yoona. [16] Israa7eela asaa gidduwaappe eti taayyo muleera imettidosona; Israa7eela
maccaasaappe yelettida baira attumaageetu ubbaa gishshaa taani Leewata taayyo ekkaas.
[17] Israa7eela asaa gidduwan baira yelettidabi asa gidin, mehe gidinkka ubbai tabaa.
Taani Gibxxe biittan baira ubbaa worido gallassan, eta taayyo dummayaas. [18] Israa7eela
baira attumaageetu ubbaa gishshaa taani Leewata ekkaas. [19] Israa7eela asaa ubbaa
gidduwaappe taani Leewata Aaroonayyoonne Aaroona attuma naatuyyo imo oottada
immaas. Israa7eela asai Xoossaa Dunkkaaniyaa shiiqiyo wode, boshai eta bochchenna
mala, Leewati Israa7eela asaa gishsha Xoossaa Dunkkaaniyan bantta oosuwaa oottonanne
eta gishshaa atto geetettona" yaagiis.
[20] GODAI Muusa Leewata dummayanau azazidoogaadan Muusee, Aarooninne Israa7eela
asaa maabarai ubbai oottidosona. [21] Leewati nagaraappe banttana geeshshidosona; bantta
maayuwaakka meeccidosona. Meeccin Aarooni eta wuxaawuxiyo yarshsho oottidi,
GODAA sintti shiishshiis; eta geeshshanau eta nagaraa atto giissiis. [22] Hegaappe guyyiyan,
Leewati Aaroonanne Aaroona attuma naatu aawatettaa garssan, Xoossaa Dunkkaaniyaa
giddon bantta oosuwaa oottanau yiidosona. GODAI Muusa Leewata dummayanau azazi-
doogaadan eti oottidosona.
[23] Qassikka GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [24] "Hagee Leewata xeelliya wogaa: laittai
laatamanne ichchashaanne hegaappe bollaara de7iya attumaageeti oosuwaa oottanau
Xoossaa Dunkkaaniyaa yoona. [25] SHin eta laittai ishatamaa gidiyo wode eti bantta
oosuwaappe xurataa kiyona; kiyi simmidi naa77antto oottoppona. [26] Eti Xoossaa
Dunkkaaniyan oottiya bantta ishantta ootti maaddana giikko maaddonappe attin, eti
banttarkka ai oosonne oottoppona. Simmi neeni Leewata oosuwaa hagaadan ootissaasa"
yaagiis.

9

Naa77antto Paasikaa Baalaa

[1] Israa7eela asai Gibxxeppe kiyido naa77antta laittan koiro aginan Siinaa Bazzuwan
GODAI Muuseyyo hagaadan yaagidi haasayiis; [2] "Israa7eela asai Paasikaa Baalaa keerido
gallassan bonchcho. [3] Ha aginan tammanne oiddantta gallassan, a keerido wode, awai
wullana haniyo wode, a wogaa ubbaadaaninne a azazo ubbaadan bonchcho" yaagiis.
[4] Yaagin Muusee Israa7eela asai Paasikaa Baalaa bonchchana mala, etayyo yootiis. [5] Koiro
aginaayyo tammanne oiddantta gallassi, awai wullana haniyo wode Siinaa Bazzuwan eti
Paasikaa Baalaa bonchchidosona. Israa7eela asai GODAI Muusa azazidoogaadan ubbabaa
oottiis.
[6] SHin etappe amaridaageeti haiqqida asa ahaa bochchidi tunido gishshau, he gallassi
Paasikaa Baalaa bonchchanau danddayibookkona. Hegaa gishshau, eti Muusekkonne Aa-
roonakko he gallassi yiidi, [7] Muusa, "Nuuni haiqqida asa ahaa bochchido gishshau tunida;
shin keerido wodiyan hara Israa7eela asaara GODAAYYO yarshshuwaa shiishshiyoogaa
nuuni aissi digettiyoonii?" yaagidosona.
[8] Yaagin Muusee eta, "GODAI inttebaa taassi azaziyoobaa taani siyana gakkanaassi intte
takkishshite" yaagiis.
[9] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, [10] "Neeni Israa7eela asaa hagaadan yaaga; 'Intteppe
woikko intte zaretuppe ooninne ahaa bochchidi tunikko, woikko manddaridabaa gidikko,
i GODAAYYO Paasikaa Baalaa bonchcho; [11] naa77antto aginan tammanne oiddantta
gallassi awai wullana haniyo wode Paasikaa Baalaa bonchcho. Bonchchiiddi Paasikaa
dorssaa irshshoi gelibeenna oittaaranne camo bonccuwaara mo. [12] Sa7ai wonttanaashin
he dorssaappe aibanne ashshoppo; qassi a meqettaappekka issuwaanne menttoppo.
Paasikaa Baalau a woga ubbaa ootto. [13] SHin manddaribeenna geeshsha asi Paasikaa
bonchchennan ixxikko, hegaappe sinttau i ta asaa giddoppe bohetto. Aissi giikko, GODAA
yarshshuwaa keerido wodiyan i shiishshibeenna. He asi ba nagarai ehiido metuwaa
ekkanau bessees.
[14] " 'Intte gidduwan de7iya bete asi Paasikaa Baalaa GODAAYYO bonchchana koyikko,
Paasikaa wogaadan bonchcho. Betiyaukka dere asaukka issi mala wogai de7o' yaaga"
yaagiis.

Tamaadan Poo7ida SHaaraa

[15] Xoossaa Dunkkaanee tolettido gallassi shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa maayiis;
omarssaappe doommidi, wonttana gakkanaassi Xoossaa Dunkkaaniyaappe bollaara
de7iya shaarai tama milatees. [16] Hegaadan ubba wode gallassi gallassi shaarai maayees;
qammi qammi he shaarai tamadan poo7ees. [17] He shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bol-
laappe denddiyo wode audenne Israa7eelati bantta dunkkaanidosaappe denddoosona;
qassi he shaarai wodhdhiyo ai sohuwaaninne Israa7eelati dunkkaanoosona. [18] Israa7eelati
GODAA azazuwan denddoosona; hegaadankka, GODAA azazuwan dunkkaanoosona.
SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollan gam77iyo wode ubban bantta dunkkaanidosan
gam77oosona. [19] SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollan daro gallassaa gam77ikko, Is-
raa7eelati GODAA azazuwaa naagoosonappe attin, awanne bookkona. [20] Issitoo issitoo
shaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollan amarida gallassaa gam77ees. GODAA azazuwan
eti dunkkaanoosona; qassi hegaadankka, GODAA azazuwan eti denddoosona. [21] Issitoo
issitoo shaarai omarssappe wonttana gakkanaashin xalaalaa gam77ees; wonttin shaarai
denddiyo wode etikka denddoosona. Gallassa gidin, qamma gidin, shaarai denddiyo wode
etikka denddoosona. [22] SHaarai Xoossaa Dunkkaaniyaa bollan naa77u gallassaa gam77in,
woikko issi aginaa, woikko issi laittaa gam77in, Israa7eelati bantta dunkkaanidosan
gam77oosonappe attin bookkona. SHin shaarai denddiyo wode etikka denddoosona.
[23] Eti GODAA azazuwan dunkkaanoosonanne qassi GODAA azazuwan denddoosona; GODAI
Muuse baggaara azazidoogaadan, eti GODAA azazuwaa naagidosona.

10

Biraappe Oosettida Naa77u Xurumbbata

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] “Naa77u xurumbbata biraappe qoxxada ootta;
yaatada asaa shiiquwau xeeganaunne qassi dunkkaanidosaappe denddanau denttet-
tanaadan punna. [3] Ha naa77u xurumbbati punettiyo wode, asai ubbai Xoossaa
Dunkkaaniyaa penggee neekko shiiqo. [4] SHin issi xurumbba xalaalai punettikko, Is-
raa7eela zareta halaqati ne sintti shiiqona. [5] Neeni xurumbbaa xoqqu oottada pun-
niyo wode Xoossaa Dunkkaaniyaappe arshsho baggaara dunkkaanida zareti denddona.
[6] Xurumbbaa naa77antto xoqqu oottada punniyo wode, tohossa baggaara dunkkaanida
zareti denddona. Xurumbbai xoqqu gi punettiyoogee denddanau malaata gido. [7] Yaa7au
asaa shiishshanau xurumbbaa punna; shin cenggurssaa xoqqu oottada punnoppa.
[8] Aaroona naati qeeseti xurumbbaa punnona. Hagee neeyyoonne yiya yeleta ubbau
merina woga gido.

[9] “Intte biittan woraajjiya intte morkkiyaara intte olettanau kiyiyo wode, he xurumb-
bata xoqqu oottidi punnite. Hegan GODAI intte Xoossai inttena he wode hassayidi, intte
morkkiyaappe inttena ashshana. [10] Hegaadankka, qassi intte ufaittiyo gallassi, baalaa
bonchchanau intte keerido gallassinne aginai xeeriyo baalan, intte xuuggiyo yarshshiyo
wodenne intte issippetettaa yarshshuwaa yarshshiyo wode he xurumbbata punnite;
hegee Xoossaa sinttan inttena hassayissiyaagaa gidana. Taani GODAA, intte Xoossaa”
yaagiis.

Israa7eela Asai Siinaa Bazzuwaappe Denddiis

[11] Naa77antta laittan naa77antta aginan laatamantta gallassi, shaarai Xoossaa
Dunkkaaniyaa bollappe denddiis. [12] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Siinaa
Bazzuwaappe denddiis; shaarai Paaraana giyo bazzuwaa gakkidi wodhdhiis. [13] Eti ha
koiro buussau GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan denddidosona.

[14] Yihudaa zaretuura dunkkaanida baggai bantta armmaa oiqqidi denddiis. Yihudaa
zaretu halaqai Aminadaaba na7aa Na7asoona; [15] Yisaakoora zaretu halaqai Xu7aara na7aa
Nataani7eela; [16] Zaabiloona zaretu halaqai Heloona na7aa Eli7aaba.

[17] Hegaappe guyyiyan, Xoossaa Dunkkaaniyaa shoddin, Gershshoona yaratinne Maraara
yarati tookkidi denddidosona.

[18] Kaallidi Roobeela zaretuura dunkkaanida baggai bantta armmaa oiqqidi denddiis.
Roobeela zaretu halaqai SHade7uura na7aa Eliixuura; [19] Simoona zaretu halaqai Xuri-
ishadaaya na7aa SHalumi7eela; [20] Gaada zaretu halaqai Da7u7eela na7aa Eliyasaafa.

[21] Hegaappe guyyiyan, Qahaata yarati geeshsha miishshata tookkidi denddidosona. Eti
gakkanaappe kasetidi, Xoossaa Dunkkaanee toletti uttiis.

[22] Kaallidi Efireema zaretuura dunkkaanida baggai ba armmaa oiqqidi denddiis.
Efireema zaretu halaqai Amihuuda na7aa Elishamaa7a; [23] Minaase zaretu halaqai Padaax-
uura na7aa Gamaali7eela; [24] Biniyaama zaretu halaqai Giidi7oona na7aa Abidaana.

[25] Wurssettan, ha cita ubbaayyo guyye baggan naagiya Daana zaretuura dunkkaanida
baggai ba armmaa oiqqidi denddiis. Daana zaretu halaqai Amishadaaya na7aa Ahi7eezera;
[26] Aseera zaretu halaqai Okiraana na7aa Paagi7eela; [27] Nifttaaleema zaretu halaqai Enaana
na7aa Ahiraa7a. [28] Israa7eela asai ba baggan baggan denddidi biyo maarai hagaadaana.

[29] Muusee Midiyaama asa gidiya ba bolluwaa Yatiro na7aa Hobaaba, “Nuuni GODAI,
‘Taani intteyyo immana’ giido sohuwaa boos; GODAI Israa7eelayyo lo77obaa oottana giido
gishshau, neeni nunaara hindda. Nuuni neeyyo lo77obaa oottana” yaagiis.

[30] Yaagin Hobaabi, “CHii, taani biikke; taani ta biitti ta asaakko baana” yaagiis.

[31] Yaagin Muusee a, “Hayyanaa, nuna yeggada boopparkkii! Bazzuwan nuuni
dunkkaananau bessiyaasaa neeni eraasa; neeni nu biyo ogiyaa nuna kaalettanaukka
danddayaasa. [32] Neeni nunaara biikko, GODAI nuuyyo immiyo anjjuwaa ubbaa nuuni
nenaara shaakkana” yaagiis.

[33] Yaatin eti GODAA deriyaappe denddidi, heezzu gallassa keena ogiyaa biidosona.
GODAA Maachchaa Taabootai eti shemppiyo sohuwaa demmanau he heezzu gallassan
etappe sinttau biis. [34] Eti dunkkaanidosaappe denddiyo wode ubban, GODAA shaarai
gallassi gallassi etappe bollaara de7ees. [35] Taabootai denddiyo wode ubban Muusee, “Abeet

GODAU, dendda! Ne morkketi laalettona; Nena ixxiyaageetakka ne sinttappe baqatona”
yaagees. [36] Taabootai shemppiyo wode ubban Muusee, “Abeet GODAU, ha daro sha7an
qoodettiya Israa7eela asaakko neeni simma” yaagees.

11

GODAAPPE Yiida Tamaa

[1] Asai ba metuwaayyo GODAA bolli zuuzummiis; eti zuuzummishin GODAI siyidi, han-
qquwaa eexxi kiyiis. Yaatin GODAA tamai eta gidduwan eexxidi, eti dunkkaanidosaayyo
issi issi gaxaa baggaa miis. [2] Yaatin asai Muuseyyo waassin, Muusee GODAA woossiis.
Woossin tamai to7iis. [3] GODAA tamai eta gidduwan eexxido gishshau, he sohoi Tabi7eera[1]
geetetti xeesettiis.

Muusee Laappun Tammu Halaqata Dooriis

[4] Israa7eelatuura de7iya dumma dumma dere asai hara qumaa keehi amottiis. Israa7eela
asaikka qassi hagaadan yaagidi yeehuwaa doommiis; “Laa nuuni asho auppe demmanee?
[5] Nuuni Gibxxe biittan miishsha qanxxennan coo miyo moliyaa hassayeettees; qassi qayye
miyo paranjja leehiyaa, zolddo leehe milatiya mal77iya haattai kumido meelooniyaa,
adussa paranjja sunkkuruutuwaanne tuummuwaa hassayeettees. [6] SHin ha77i nu qooree
gorddettiis; nu aifeekka ha mannaappe attin, harabaa ainne be7enna” yaagidosona.
[7] Mannai deebbuwaa aifiyaa milatees; a merai booxxiya adil77e ciishshaa milatees.
[8] Asai yuuyi yuuyi a qorees; qoridi woxan gaaccees, woikko udulan caddees; eti a otuwan
penttissidi, bashiyan komppoosona. I zaitiyan munaqqidi uukkido oittaadan mal77ees.
[9] Qammi dunkkaanidosan xaazai wodhdhiyo wode, mannai aara wodhdhees.
[10] Asai ba dunkkaaniyaa penggen penggen yeekkishin, Muusee siyiis. GODAA hanqqoi
eexxi kiyido gishshau, Muusee un77ettiis. [11] Hegaa gishshau, Muusee GODAA hagaadan
yaagidi oichchiis; “Neeni ta bolli ne ashkkaraa bolli aissi ha metuwaa ehaadii? Neeni tanan
aissi ufaittabeikkii? Neeni ha asaa ubbaa toohuwaa ta bolli aissi wottadii? [12] Ha asaa ubbaa
taani shahaaridanaayye? Woikko eta taani yelidanaa? ‘Neeni eta maizza aawatuyyo,
“Taani intteyyo immana” gaada caaqqido biittaa gattanaassi, naata dichchiyaara xanttiyo
na7aa ba qesiyan idimmiyoogaadan, neeni eta ne qesiyan idimma’ yaagada taayyo aissi
yootai? [13] Ha asau ubbau taani asho auppe demmanee? Eti tana, ‘Miyo asho nuuyyo imma’
yaagidi yeekkoosona. [14] Taani ha asaa ubbaa tarkka tookkana danddayikke; toohoi tau
keehi deexxees. [15] Simmi neeni tana hagaadan metootanaadan oottanaagaappe taayyo
qarettada tana ha77i wora baya; yaatikko, taani metuwaappe shemppana” yaagiis.
[16] GODAI Muusa, “Israa7eela cimatuppe kaalettiyaageetanne halaqata gidiya, neeni
eriyo laappun tammu cimata taayyo shiishsha; eti nenaara yan eqqana mala, Xoossaa
Dunkkaaniyaakko, eta neeni eha. [17] Taani duge wodhdhada nenaara yan haasayana;
taani nenan de7iya Ayyaanaappe ekkada, he Ayyaanaa eta bolli wottana. Neeni nerkka
tookkenna mala, eti asaa toohuwaa tookkidi, nena maaddana.
[18] “Neeni asaassi hagaadan gaada yoota, ‘Wonttoyyo inttena geeshshite; yaatidi intte
ashuwaa maana. Intte, “Laa nuuni asho auppe demmanee? Nuuyyo Gibxxe biittan
sa7ai lo77o shin!” yaagidi yeekkidoogaa GODAI siyiis. GODAI ashuwaa ha77i intteyyo
immana; immin intte maana. [19-20] Intte gidduwan de7iya GODAA intte karido gishshaunne
intte, “Nuuni Gibxxe biittaappe aissi kiyidonii?” yaagidi a sinttan yeekkido gishshau,
intte issi gallassa, woikko naa77u gallassa, woikko ichchashu gallassa, woikko tammu
gallassa, woikko laatamu gallassa xalaalaa asho meekketa; shin intteyyo siiriyaara kiyana
gakkanaassi, inttena salettana gakkanaassi, issi agina kumettaa intte asho maana’ yaaga”
yaagiis.
[21] SHin Muusee GODAA, “Be7a, taani usuppun xeetu sha7u tohuwaasaa gidduwan de7ais;
neeni, ‘Issi agina kumettaa eti maanau etayyo taani asho immana’ gaasa. [22] Miizzaa
wudiyaanne dorssaa wudiyaa etau shukkin kalissanee? Abban de7iya mole ubbaa
shiishshiyaabaa gidiyaakko, etayyo gidanee?” yaagiis.

---

1 11:3 Tabi7eera: Ha sunttaa birshshettai “Eexxiis” giyoogaa.

[23] Yaagin GODAI Muusa, “GODAA kushee qantteeyye? Taani neeyyo giyoobai tu-
makkonne worddokko neeni ha77i be7ana” yaagiis.
[24] Yaagin Muusee kare kiyidi, GODAI giidobaa asaayyo yootiis. I Israa7eela cimatuppe
laappun tammu asaa shiishshidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa yuushuwan essiis. [25] Essin GODAI
shaaran duge wodhdhidi, aara haasayiis; yaatidi a bollan de7iya Ayyaanaappe ekkidi, he
laappun tammu cimatu bolli wottiis. Ayyaanai eta bollan shemppido wode, eti hananabaa
yootidosona. SHin hegaappe guyyiyan, zaarettidi hananabaa yootibookkona.
[26] He laappun tammu cimatuura mazggafan xaafettida asati Elddaadanne Medaada giyo
naa77ati dunkkaanidosan attidosona; attidi Xoossaa Dunkkaaniyaakko yibookkona; shin
eta bollikka Ayyaanai wodhdhin, dunkkaanidosan hananabaa yootidosona. [27] Issi wodallai
woxxi yiidi, Muusa, “Elddaadinne Medaadi dunkkaanidosan hananabaa yootoosona”
yaagidi yootiis.
[28] Yootin ba yelagatettaappe doommidi, Muusa maaddiya Nawe na7ai Yaasu Muusa, “Ta
godau Muusee, neeni eta teqqa” yaagiis.
[29] SHin Muusee a, “Ta gishshataa ne mishettai? GODAA asai ubbai hananabaa
yootiyaabaanne GODAI ba Ayyaanaa eta bolli wottiyaabaa gideerenneeshsha!” yaagiis.
[30] Hegaappe guyyiyan, Muuseenne Israa7eela cimati dunkkaanidosaa simmidosona.
[31] Hegaappe guyyiyan, GODAI carkkuwaa denttin, abbaa baggappe kuraachchuwaa
asai dunkkaanidosaa ubbaa yuushuwaakko carkkoi ehiis; ehin he kafoti sa7aa doonaara
biittaappe pude naa77u wara keenan paallidosona. Paalli yiidi eti dunkkaanidosaa
ubbaappe gaxaara, issi gallassa oge keenaa sa7an uttidosona. [32] He gallassa ubban, he
qamma ubbaaninne wonttetta gallassa ubban asai kare kiyidi, ha kuraachchota oiqqidi
shiishshiis; etappe ooninne issi sha7u kilo giraameppe guuttaa shiishshibeenna. Eti
hegaappe guyyiyan, dunkkaanidosaa yuusho ubban melissanau miccidosona. [33] SHin ashoi
biron eta achchan de7ishin, eti coommidi mittennan de7ishin, GODAA hanqqoi asaa bolli
eexxi kiyiis; yaatin GODAI asaa wolqqaama boshan shociis. [34] Yaatin he sohoi Amuwaa
Duufuwaa geetetti sunttettiis; aissi giikko, ashuwaa amottida asaa eti he sohuwan
moogidosona. [35] Asai hegaappe denddidi Haxeroota giyoosaa biidi, yan dunkkaaniis.

12

Miiriyaamanne Aarooni Muusa Boridosona

[1] Muusee Toophphiyaa biittaa maccaasiyo ekkiis. I ekkido Toophphiyaa maccaasee
gishshau, Miiriyaamanne Aarooni Muusa boridosona. [2] Eti, “GODAI Muuse bagga
xalaalaara haasayideeyye? Qassi i nu baggaara haasayibeenneeyye?” yaagidosona.
Yaagin GODAI hegaa siyiis. [3] Muusee biittan sa7an ubban de7iya asaa ubbaappe aadhdhiya
ashkke asa.
[4] GODAI sohuwaara Muusessi, Aaroonassinne Miiriyaamissi, “Intte heezzaikka Xoossaa
Dunkkaaniyaakko kiyite” yaagiis; yaagin eti heezzaikka kiyidosona. [5] Kiyin GODAI shaaraa
tuussan duge wodhdhiis; wodhdhidi Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen eqqidi, Aaroonanne
Miiriyaamo xeesiis. Eti naa77aikka a sintti shiiqin, [6] i eta, “Ta yootiyoogaa siyite: Intte
gidduwan hananabaa yootiyaagee de7ikko, taani GODAI tana ayyo ajjuutan qonccissais;
taani ayyo aimuwan yootais. [7] SHin ta ashkkaraa Muuseera hegaadan gidenna; i ta
keetta ubban ammanettidaagaa. [8] Taani Muuseera sintta baazzan haasayaisippe attin,
leemisuwan haasayikke. I ta meraa be7ees. Yaatin ta ashkkaraa Muusa boranau intte aissi
yayyibeekketii?” yaagiis.
[9] GODAA hanqqoi eta bolli eexxi kiyiis; kiyin GODAI biis. [10] SHaarai Xoossaa
Dunkkaaniyaa bollaappe denddido wode, Miiriyaama hanttaara gogaa harggiyan mulxxu
gaada booxxaasu. Aarooni ikko simmidi xeelliyo wode, hanttaara gogaa harggiyan ohetti-
daaro be7iis. [11] Yaatin i Muusa, “Hai ta godau, nuuni eeyyatettan oottido nagaraayyo nuna
qaxxayoppa. [12] Ba aayee uluwaappe kiyiyo wode, a ashuwaappe baggai meetettiichchin,
haiqqiichchidi yelettida gacino na7a mala gidopparkkee” yaagiis.
[13] Yaagin Muusee, “Hai Xoossau, o pattarkkii!” yaagidi GODAAYYO waassiis.

[14] Waassin GODAI Muusa, “I aawai i som77uwan cuuchchaa cuchchidabaa gidiyaakko,
laappun gallassaa a yeellaa maayada uttana gidekkeeyye? Hegaa gishshau, neeni o
laappun gallassaa dunkkaanidosaappe gaxa baggaara dumma sohuwan utissa; hegaappe
guyyiyan, simmada yu” yaagiis. [15] Yaatin Miiriyaama asai dunkkaanidosaappe gaxi
kiyada laappun gallassaa uttaasu. A simmana gakkanaassi asai baanau denddibeenna.
[16] Hegaappe guyyiyan, asai Haxeroota giyoosaappe denddidi, Paaraana Bazzuwan
dunkkaaniis.

13

Kanaane Biittaa Wochchanau Biida Asata

[1] GODAI, Muusa, [2] “Taani Israa7eelatuyyo immiyo Kanaane biittaa wochchana mala,
amarida asa kiitta; eta zare ubbaappe issi issi halaqaa kiitta” yaagiis. [3] Yaagin Muusee
GODAA azazuwan Paaraana Bazzuwaappe eta kiittiis. Eti ubbaikka Israa7eela asaa
halaqata. [4] Eta sunttai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa:
Zariyaa Halaqaa Roobeela Zakkuura na7aa SHaamu7a
[5] Simoona Hoora na7aa SHafaaxa
[6] Yihudaa Yifune na7aa Kaaleeba
[7] Yisaakoora Yooseefa na7aa Yigi7aala
[8] Efireema Nawe na7aa Hoshee7a
[9] Biniyaama Raafu na7aa Palxxa
[10] Zaabiloona Sooda na7aa Gaddi7eela
[11] Yooseefa na7aa Minaasa Suusa na7aa Gadda
[12] Daana Gamaalla na7aa Ami7eela
[13] Aseera Mikaa7eela na7aa Satuura
[14] Nifttaaleema Waafisa na7aa Naahiba
[15] Gaada Maaka na7aa Ge7u7eela
[16] He biittaa wochchana mala, Muusee kiittido asatu sunttai hagaappe qommoora
de7iyaagaa. Muusee Nawe na7aa Hoshee7a sunttaa Yaasa yaagidi sunttiis.

[17] Eti Kanaane biittaa wochchana mala, Muusee eta kiittiyo wode hagaadan yaagiis;
“Hagaappe Neegeeba Bazzuwaa pude kiyidi, yaappe huuphessa baggan de7iya gezze
biittaa biite. [18] Biidi biittai ai mala biittakkonne be7ite; he biittan de7iya asai minokkonne
laafakko, guuttakkonne darokko, [19] eti de7iyo biittai lo77okko iitakko, eti de7iyo kata-
mainne ai mala katamakko, gimbbiyan diretti uttidaakko direttibeennaakko, [20] biittai ai
mala araddakko ladakko, he biittan mitti de7iyaakko bainnaakko be7ite. Minnite! He
biittan mokkidabaa aifiyaappe ekkennan yooppite” yaagiis. He wodee woine turai koiro
aifiyaa aifiyo wode.

[21] Yaagin eti pude kiyidi, Xiina giyo bazzuwaappe doommidi, biidi Hamaata Pinuwaa
matan de7iya Rahooba gakkanaassi he biittaa wochchidosona. [22] Neegeeba Bazzuwaa pude
kiyidi, Kebroona gakkidosona; hegan Ahimaana, SHeshaayanne Talmmaaya geetettiya
Anaaqe zareti de7oosona. Kebrooni Gibxxen de7iya Xo7aane katamaappe laappun laittaa
kaseti keexettiis.

[23] Hegaara kanttidi, eti Eshkkoola giyo zanggaaraa biidi gakkido wode, woine tura
issuwaappe issi wurccuwaara de7iya issi tashiyaa qanxxidosona; qanxxidi etappe naa77ai
kasuwaa gidduwan gelissi tookkidosona. Hegaara roomaaniyaanne balasiyaa giyo mit-
tatu aifiyaa ehiidosona. [24] Israa7eela asati hegaappe qanxxido woine turaa wurccuwaa
gishshau, he sohuwaa Eshkkoola Zanggaaraa giidi xeesidosona.

[25] Eti he biittaa wochchiiddi, oitamu gallassaappe guyyiyan simmidosona; [26] simmidi
Paaraana Bazzuwan Qaadeesa giyoosan de7iya Muusekko, Aaroonakkonne Israa7eela asaa
maabaraa ubbaakko yiidosona. Yiidi bantta be7idobaa etaunne asa ubbau yootidosona; he
biittan aifiya aifiyaakka eta bessidosona. [27] Eti Muuseyyo hagaadan yaagidi yootidosona;
“Neeni nuna kiittido biittaa nuuni biida; he biittan maattainne eessai goggees. An
aifiya aifiyaakka hagaa be7a. [28] SHin he biittan de7iya asai wolqqaama; eta katamaikka
gimbbe dirssan diretti uttidaagaanne gita. Nuuni qassi Anaaqe zareta yan be7ida.

[29] Neegeeba Bazzuwan Amaaleeqa asati de7oosona; gezziyan Hiiteti, Yaabuusatinne
Amooreti de7oosona; qassi Kanaaneti Meediteraane Abbaa doonaaninne Yorddaanoosa
SHaafaa xanxxan de7oosona" yaagidosona.
[30] Yaagin Kaaleebi asaa Muuse sinttan co77u giissidi, "Nuuni tumu xoonanau danddayiyo
gishshau, pude ha77i kiyidi, he biittaa olidi ane oiqqoos" yaagiis.
[31] SHin Kaaleebaara pude biida asati, "He biittaa asai nuuppe minniyo gishshau, nuuni
eta xoonanau danddayokko" yaagidosona. [32] Eti yuuyi wochchido biittaabaa Israa7eela
asaayyo hagaadan giidi, iita oduwaa odidosona, "Nuuni wochchido biittai banan de7iya
asaakka miyaagaa; asai ubbaikka keehi adussa. [33] Nuuni wogga adussa asatu yara gidiya
Anaaqe zareta yan be7ida; nuuni nu aifiyan nuna xeelliyo wode gumbburo milatida; qassi
nuuni eta aifiyan hegaakka mala" yaagidosona.

14

Asaa Ubbaa Zuuzunttaa

[1] He gallassa qammi maabarai ubbai bantta qaalaa xoqqissidi yeekkidosona. [2] Israa7eela
asai ubbai Muuse bollinne Aaroona bolli zuuzummidosona. Maabarai kumettai eta,
"Nuuni Gibxxe biittan de7iiddi haiqqidabaa gidorkkonii! Woikko nuuni ha bazzuwan
haiqqidabaa gidorkkonii! [3] Bisuwan nuna wori wurssanau GODAI ha biitti nuna aissi ehii?
Nu maccaasatinne nu naati omoodettana. Hegaappe guyye Gibxxe biitti simmiyoogee
nuuyyo kehenneeyye?" yaagidosona. [4] Qassi eti issoi issuwaa, "Nuuni kaalettiyaabaa
dooridi, guyye Gibxxe simmoos" yaagidosona.
[5] Yaagin Muuseenne Aarooni hegan shiiqida Israa7eela asaa maabaraa ubbaa sinttan
som77uwaa sa7an gattidi gufannidosona. [6] He biittaa wochchida asatu giddoppe Nawe
na7ai Yaasunne Yifune na7ai Kaaleebi bantta maayuwaa pooshshidosona. [7] Pooshshidi
Israa7eela asaa maabaraa ubbaayyo, "Nuuni kantti kiyidi wochchido biittai keehi daro
lo77o. [8] GODAI nunan ufaittiyaabaa gidikko, maattainne eessai goggiyo he biittau nuna
i gelissana; he biittaa nuuyyo i immana. [9] Hegaa gishshau, GODAA bolli makkala
makkaloppite. He biittaa asau yayyoppite; eti nuuyyo haatta ushshakka gakkokkona.
Etau ambboomiyaabi baawa; shin GODAI nunaara de7ees. Intte etayyo yayyoppite!"
yaagidosona. [10] Yaagin maabarai ubbai eta shuchchan caddanau denddiis.
He wode GODAA bonchchoi Xoossaa Dunkkaaniyan Israa7eela asa ubbau qoncciis.
[11] GODAI Muusa, "Ha asai aude gakkanaassi tana karanee? Taani eta gidduwan oottido
malaata ubbaa be7iiddi, aude gakkanaassi eti tanan ammanennan ixxanee? [12] Taani eta
boshan shocada xaissana; yaatada taani nena etappe dariyaanne minniya kawotettaayyo
aawa oottana" yaagiis.

Muusee Asaa Ubbaa Gishshau Gaannatidi Woossiis

[13] Yaagin Muusee GODAA hagaadan yaagidi woossiis; "Neeni ne wolqqan ha asaa
Gibxxeppe pude kessidoogaa eriya Gibxxeti hagaa siyikko, eti woiganee? [14] Eti ha biittan
de7iyaageetuyyookka hegaa odana. Abeet GODAU, neeni ha asaa gidduwan de7iyoogaa
eti siyidosona. Abeet GODAU, nuuni nena be7idoogaa eti eridosona; ne shaarai etappe
bollaara takkiyoogaanne gallassi shaaraa tuussan, qammi tamaa tuussan neeni eta sinttan
biyoogaa be7idosona. [15] Ha77i neeni ha asaa ubbaa issi kuttan woriyaabaa gidikko, ne kase
oottidoogaa siyida kawotettati, [16] 'GODAI ha asaa, "Intteyyo immana" giidi caaqqido biittaa
eta efaanau danddayibeenna gishshau, bazzuwan eta woriis' yaagidi haasayana.
[17-18] "Hegaa gishshau, Godau, neeni ne wolqqaa nuna bessa; neeni gaidda, 'GODAI
danddayanchchanne aggenna siiquwan kumidaagaa; nagaraanne makkalaa atto giyaagaa;
gidikkonne, mooranchchaa qaxxayennan aggennaagaa; aawatu nagaraa gishshau naata
heezzanttanne oiddantta yeletaa gakkanaassi qaxxayiyaagaa' gaada yoota wottidoogaa
pola. [19] Ha asai Gibxxeppe kiyoosappe doommada hachchi gakkanaassi neeni atto
giidoogaadan, ne aggenna siiquwaa daruwan ha asaa nagaraa atto garkkii!" yaagiis.
[20] Yaagin GODAI Muusa, "Neeni oichchidoogaadan taani etayyo atto gaas. [21] SHin ta
de7uwan caaqqais; ta bonchchoi sa7a ubbaa kumiyoogaadan, [22-23] ha asaappe issoinne

he biittaa be7enna. Ta bonchchuwaanne Gibxxe biittaaninne bazzuwan taani oottido
malaataa ha asati be7idosona; shin eti zaaretti zaarettidi tana paaccidosonanne ta qaalaa
siyennan ixxidosona. Hegaa gishshau, taani eta maizza aawatuyyo immana gaada
caaqqido biittaa tana karidaageetuppe issoinne mulekka be7enna. [24] SHin ta ashkkarai
Kaaleebi etappe dummatiyo gishshaunne i tana polo wozanaappe kaallido gishshau, taani
i kase biido biittaa a gattana; a zerettai he biittaa laattana. [25] SHin ha77i Amaaleeqatinne
Kanaaneti wombban de7iyo gishshau, wontto guyye simmidi, Zo7o Abbaakko efiya ogiyaa
oiqqidi bazzo biite" yaagiis.

GODAI Zuuzummida Asaa Qaxxayiis

[26] Qassi GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; [27] "Ha iita asai ta bolli aude
gakkanaassi zuuzummanee? Taani Israa7eela asaa zuuzunttaa ubbaa siyaas. [28] Hegaa
gishshau, neeni etau hagaadan yaagada oda; 'Ta de7uwan caaqqais; taani intte haasayishin
ta haittan siyidoogaa intteyyo oottana. Taani GODAI hegaa odais. [29] Intte ahai ha bazzuwan
kunddana; aissi giikko, asaa qoodiyo wode qoodettida laatamu laittanne hegaappe
bollaara de7iya asai ubbai ta bolli zuuzummideta. [30] Yifune na7aa Kaaleebappenne Nawe
na7aa Yaasuppe attin, intteppe ooninne taani inttena wottanau caaqqido he biittaa
gelenna. [31] Intte, "Nu naati omoodettana" giido intte guutta naata he intte karido biittaa
gelissana; biittaikka etassa gidana. [32] SHin inttena gidikko, intte ahai ha bazzuwan
kunddana. [33] Intte ammanettibeenna gishshau, intte wurssetta ahai ha bazzuwan wullana
gakkanaassi, intte naati waayettiiddi, ha bazzuwan oitamu laittaa henttanchcha gididi
yuuyana. [34] Intte he biittaa wochchido he oitamu gallassaa qoodan, issi gallassaayyo issi
laittaa, hegeenne, oitamu laittau intte nagaraa gishshau intte waayettana; taani intte bolli
denddiyoogaa intte erana' yaaga yoota. [35] Taani GODAI hagaa odais. Ta bolli shiiqi uttida ha
iita maabaraa bolli hagaadan tumu oottana: eti ha bazzuwan wurana; hagan eti haiqqana"
yaagiis.

[36] He biittaa wochchana mala, Muusee eta kiittin biidi simmida asati, he biittaabaa iita
oduwaa odidi, Muuse bolli asai ubbai zuuzummana mala oottidaageeti, [37] he iita oduwaa
odida asati, GODAA sinttan boshan haiqqidosona. [38] He biittaa wochchanau biida asatuppe
Yifune na7ai Kaaleebinne Nawe na7ai Yaasu xalaalai paxa attidosona.

Israa7eela Asai Biittaa Bolli Woraajjanau Koiro Denddiis

[39] Muusee hagaa Israa7eela asau ubbau yootido wode, asai keehi yeekkiis. [40] Wonttetta
gallassi maallado guuran eti denddidi, pude gezze biittaa kiyidi, "Nuuni nagaraa oottida;
shin ha77i GODAI nuuyyo immana giido sohuwaa pude kiyana" yaagidosona.

[41] SHin Muusee eta, "GODAA azazuwaa intte aibissi mentteetii? Intteyyo hanenna.
[42] GODAI inttenaara de7enna gishshau, pude kiyoppite; intte morkketi inttena xoo-
nana. [43] Amaaleeqa asatuuranne Kanaane asatuura intte olettana; olettidi intte bisuwan
haiqqana. GODAAPPE intte wora simmido gishshau, GODAI inttenaara de7enna" yaagiis.

[44] SHin eti GODAA Maachchaa Taabootainne Muuseenne dunkkaanidosaappe denddana
xayikkokka, gezze biittaa kiyanau xalidi denddidosona. [45] Denddin gezze biittan de7iya
Amaaleeqa asatinne Kanaane asati wodhdhidi eta oli xoonidi, Horima gakkanaassi eta
yedettidosona.

15

Yarshshuwaa SHiishshanau Imettida Higgiyaa

[1] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] "Israa7eela asaayyo hagaadan yaaga; 'Intte de7ana
mala, taani intteyyo immiyo biitti geliyo wode, [3] mehiyaappe woikko dorssaappe, xuug-
giyo yarshsho gidin, woikko shiiqo gattanau yarshshiyo yarshsho gidin, woikko taani
keerido baala gallassatun intte dosan coo immiyo yarshsho gidin, GODAAYYO taman
xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshshota yarshshite. [4] Yarshshuwaa shiishshiya urai
kattaa yarshshuwaassi issi kilo giraame xiilliyaa issi litiro wogaraa zaitiyan munaqqi-
doogaakka eho. [5] Qassi xuuggiyo yarshshuwaassi, woikko hara yarshshuwaassi ehiyo issi
issi dorssaara issi litiro woiniyaa eessaa ushshaa yarshsho oottidi giigissite.

6 " 'Dorssa orggiyaa yarshshanau shiishshiyo wode, kattaa yarshshuwaassi naa77u kilo
giraame xiilliyaa issi litironne bagga wogaraa zaitiyan munaqqidoogaanne 7 issi litironne
bagga woine eessaa ushshaa yarshshuwaassi ehiite. Ehiidi GODAAYYO sawuwaa tonggu
giya yarshshuwaa yarshshite.
8 " 'Issi mirgguwaa xuuggiyo yarshsho, woikko shiiquwaa gattiyo yarshsho, woikko
issippetettaa yarshsho oottidi yarshshanau GODAAYYO ehiyo wode, 9 mirgguwaara issippe
kattaa yarshshuwaassi heezzu kilo giraame xiilliyaa naa77u litiro wogaraa zaitiyan
munaqqidoogaanne 10 ushshaa yarshshuwaassi naa77u litiro woiniyaa eessaakka ehiite.
Ehiidi GODAAYYO sawuwaa tonggu giya yarshshuwaa taman yarshshite.
11 " 'Issi issi korima booraa, woikko issi issi dorssa orggiyaa, woikko yelaga deeshsha
orggiyaa, woikko attuma dorssa maraa yarshshanau shiishshiyo wode, kattaa
yarshshoinne ushshaa yarshshoi hagaadan issippe shiiqees. 12 Issi meheppe daroi shiiqiyo
wode, kattaa yarshshoinne ushshaa yarshshoi hegaadan daridi shiiqees. 13 Israa7eela
asa gidiya ooninne taman xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya yarshshuwaa GODAAYYO
shiishshiyo wode ubban, hagaadan oottanau koshshees. 14 Sinttappe yaana yeletan
intte giddon de7iya betee woikko hara asi ooninne xuuggiyo, sawuwaa tonggu giya
yarshshuwaa GODAAYYO shiishshanau koyikko, ikka intte oottiyoogaadan oottanau
koshshees. 15 Inttessikka intte giddon de7iya betetussikka ha wogai issuwaa; hagee
sinttappe yaana yeletaassikka eqqidi de7iya woga. Inttekka betetikka GODAA sinttan
issuwaa. 16 Inttessikka intte giddon de7iya bete asatussikka higgeenne wogai issuwaa
gidana' yaaga" yaagiis.
17 Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 18 "Israa7eela asaayyo hagaadan
yaagada oda; 'Taani inttena efiyo biitti intte gelidi, 19 he biittan mokkiya kattaa miyo wode,
he kattaappe xeeraa kessidi, intte GODAAYYO yarshsho oottidi shiishshite. 20 Hegeekka,
baira ka77ida kattaappe uukkido koiro komppuwaa, kattaa qoxxiyo audiyaappe immiyo
yarshsho oottidi shiishshite. 21 Yaana yeleta ubban intte intte biittan mokkida kattaappe
xeeraa kessido komppuwaa, GODAAYYO yarshsho oottidi shiishshite.
22 " 'GODAI Muusessi odido ha azazota ubbaa intte erana xayidi, naagennan aggikko,
23 GODAI a baggaara inttena azazido azazota ubbaa, GODAI immido gallassaappe doommidi,
yaana yeletaa gakkanaashin, paccennan naagennan aggikko, 24 qassi hegaa maabarai eren-
nan oottidobaa gidikko, maabarai ubbai GODAAYYO issi mirgguwaa xuuggiyo, sawuwaa
tonggu giya yarshsho oottidi, ayyo wogai azaziyoogaadan, kattaa yarshshuwaaranne
ushshaa yarshshuwaara shiishsho; qassi nagaraa yarshsho oottidi, issi deeshsha orggiyaa
shiishsho. 25 Yaatobare qeesee kumetta Israa7eela maabaraa nagaraa atto giissiyo wogaa
polo; polin eta nagarai atto geetettana. Aissi giikko, eti eriiddi oottibookkona; qassi eti
bantta mooruwaa gishshau, GODAAYYO taman xuuggiyo yarshshuwaanne bantta nagaraa
yarshshuwaa shiishshidosona. 26 Asai ubbai erennan he mooruwan hambbalaashettido
gishshau, kumetta Israa7eela maabaraukka eta giddon de7iya bete asaukka atto geetet-
tana.
27 " 'Issi asi barkka erana xayidi nagaraa oottikko, yelettoosappe issi laitta gidiyo issi
deeshshiyo nagaraa yarshsho oottidi shiishsho; 28 shiishshin erennan de7iiddi nagaraa
oottida uraayyo qeesee GODAA sinttan nagaraa atto giissiyo wogaa polo; polin a nagarai
atto geetettana. 29 Erennan de7iiddi nagaraa oottiya asa ubbau, yeletan Israa7eela asa
gidinkka bete asa gidinkka ha higgee issuwaa.
30 " 'SHin yeletan Israa7eela asa gidinkka bete asa gidinkka eriiddi otoruwan nagara
oottiya uri GODAA cayees. He aawu haiqqidi, ba asaa giddoppe xayo. 31 He aawu GODAA
qaalaa karido gishshaunne a azazuwaa kanttido gishshau, i tumuppe haiqqanau bessees;
a mooroi aana' yaaga" yaagiis.

Sambbataa Wogaa Menttida Bitaniyaa

32 Issi gallassi Israa7eela asai bazzon de7ishin, issi bitanee Sambbatan mittaa mixi-
iddi beettiis. 33 Mittaa i mixishin demmida asati Muusekko, Aaroonakkonne kumetta

yaa7aakko a ehiidosona. [34] Ehin eti a oottanabaa eribeenna gishshau, qashuwan takissi-
dosona. [35] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Ha bitanee haiqqanau bessees; kumetta
yaa7ai bantta dunkkaanidosaappe gaxi kessidi, shuchchan caddidi a woro” yaagiis.
[36] Yaagin kumetta yaa7ai GODAI Muusa azazidoogaadan, dunkkaanidosaappe gaxi kessidi,
shuchchan caddidi a woriis.

Maayuwaa Macaraa Wogaa

[37] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [38] “Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada oda; ‘Int-
tekka sinttappe yaana yeletaikka intte maayuwaa gaxa xeeran xeeran macaraa kessite;
kessidi he macaraa bolli salo milatiya qacinaa sikkite. [39] He macaraa intte be7iyo wode
ubban ta azazota hassayidi polite; yaatikko, intte intte aifiyaanne intte wozanaa amuwaa
kaallidi, taappe wora simmekketa. [40] He macaraa be7iyoogan intte ta azazota ubbaa
hassayidi polananne intte intte Xoossaayyo geeshsha gidana. [41] Taani GODAA, intte
Xoossaattennee; taani intte Xoossaa gidanau, inttena Gibxxeppe kessaas. Taani GODAA,
intte Xoossaa’ yaaga” yaagiis.

16

Qoraahi, Daataaninne Abiiraami Muuse Bolli Denddidosona

[1] Leewa zariyaappe Qahaata yara gidiya Yixihaara na7ai Qoraahi, Roobeela zariyaappe
Eli7aaba naati Daataaninne Abiiraaminne qassi Peleeta na7ai Ooni [2] Muuse bolli denddi-
dosona. Etaara naa77u xeetanne ishatamu Israa7eela asati de7oosona; eti erettida asanne
maabaran doorettida kaalettiyaageeta. [3] Eti Muusenne Aaroona sintti shiiqidi, hagaadan
yaagidosona; “Intte darissideta! Maabarai ubbai huuphiyan huuphiyan geeshsha; GO-
DAIKKA eta gidduwan de7ees; yaatin GODAA maabaraa bolli inttena aissi xoqqu xoqqu
ootteetii?” yaagidosona.

[4] Muusee hagaa siyido wode GODAA sinttan sa7an gufanniis; [5] gufannidi Qoraahanne a
citaa ubbaa, “Wontto maallado GODAI ooni aagaakkonne ooni geeshshakkonne bessana;
i he dooriyo asa baakko shiishshana. [6] Qoraahaa, neeninne ne citai ubbai hagaa oottite:
wontto ixaanaa cuwayiyoogeeta ekkidi, [7] bonqquwaa an wottidi, GODAA sinttan ixaanaa
cuwayite. GODAI dooriyo asi, i geeshsha gidana. Leewa zaretoo, intte darissideta” yaagiis.

[8] Muusee qassikka Qoraaha, “Inttenoo Leewa zaretoo, siyite! [9] Israa7eela Xoossai
inttena Israa7eela maabaraappe dummayidi, Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaa oottana
malanne asaa sinttan he oosuwaa oottanau intte eqqana mala, baakko shiishshidoogee
intteyyo guuxxidee? [10] I inttenanne intte ishantta Leewata ubbaa baakko shiishshiis;
qassi ha77i intte qeesetettaakka kajjeeleeta. [11] Neeninne ne citai ubbai Aaroona bolli
zuuzummiyoogaa GODAA bolli makkaleeta” yaagiis.

[12] Hegaappe guyyiyan, Muusee kiittidi Eli7aaba naata, Daataananne Abiiraama xeesis-
siis; shin eti a, “Nuuni bookko! [13] Neeni bazzuwan nuna woranau maattainne eessai
goggiyo biittaappe kessidoogee guuxxidee? Qassi ha77i neeni nu bolli halaqa gidanau
koyai? [14] Hegaa bollikka qassi maattainne eessai goggiyo biittaa neeni nuna gelissabaakka,
woikko neeni nuuyyo laata oottada gadiyaanne woine turaa immabaakka; neeni ha asaa
cimmaasa. Nuuni bookko!” yaagidosona.

[15] Yaagin Muusee keehi hanqqettidi GODAA, “Neeni eti yarshshiyo yarshshuwaa
ekkoppa; taani etappe hare issuwaanne ekkabeikke, woikko taani etappe issi asanne
naaqqabeikke” yaagiis.

[16] Qassi Muusee Qoraaha, “Wontto neeni, ne citai ubbainne Aarooni GODAA sintti
shiiqite. [17] Issi issi asai ba ixaanaa cuwayiyoogaa muleera naa77u xeetanne ishatamaa
ekkidi, ixaanaa an wottidi, GODAA sintti shiishsho. Qassi neeninne Aarooni intte ixaanaa
cuwayiyoogeeta ehiite” yaagiis. [18] Yaagin asai ubbaikka ba ixaanaa cuwayiyoogaa ekkidi,
bonqquwaanne ixaanaa an wottiis; wottidi Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen Muuseeranne
Aaroonaara eqqidosona. [19] Eqqidaashin Qoraahi kumetta maabaraa Xoossaa Dunkkaaniyaa
penggen shiishshiis.

He wode GODAA bonchchoi kumetta maabarau qoncciis. [20] GODAI Muusanne Aaroona,
[21] "Taani issi kuttan ha maabaraa xaissana haniyo gishshau, etappe shaahettite" yaagiis.
[22] SHin Muuseenne Aarooni sa7an gufannidi, "Abeet Xoossau, asho maayida asaa ubbaa
medhdhida Xoossau, issi uri nagara oottikko, neeni kumetta maabaraa hanqqettai?"
yaagidosona.
[23] Yaatin GODAI Muusa, [24] "Neeni maabaraa, 'Qoraaha, Daataananne Abiiraama
dunkkaanetuppe kichchite' yaagada yoota" yaagiis.
[25] Muusee denddidi, Daataanakkonne Abiiraamakko bin, Israa7eela cimati a kaalli-
dosona. [26] Maabaraa i, "Ha iita asatu dunkkaanetuppe kichchite; etabaa gididabaa
aibaanne bochchoppite. Hinkkoode eta nagaraa ubbaa gaasuwan inttekka pitetti xayana"
yaagidi minttidi yootiis.
[27] Yootin eti Qoraaha, Daataananne Abiiraama dunkkaanetuppe kichchidosona.
Daataaninne Abiiraami kare kiyidi, bantta maccaasatuura, bantta naatuuranne bantta
guutta naatuura bantta dunkkaanetu penggen eqqidosona. [28] Muusee asaa, "Taani ha ooso
ubbaa oottana mala, GODAI tana kiittidoogaanne taani ta sheniyan oottennaagaa intte
hagan erana. [29] Ha asati asi haiqqiyoogaadan haiqqikko, woikko asa bolli gakkiyaabaa
xalaalai eta bolli gakkikko, yaatikko GODAI tana kiittibeenna. [30] SHin GODAI muleera
oorattabaa oottin, biittai dooyettidi etanne etau de7iyaabaa ubbaa mitti aggikko, eti paxa
de7iiddi Si7ooliyaa duge wodhdhikko, he wode ha asati GODAA karidoogaa intte erana"
yaagiis.
[31] I yaagidi wurssido sohuwaarakka, eti eqqido biittai phalqqetti wodhdhiis. [32] Biittai
dooyettidi, etanne eta so asaa, Qoraaha citaa ubbaa etassi de7iyaabaa ubbaara mitti bayiis.
[33] Yaatin eti banttau de7iyaabaa ubbaara paxa de7iiddi, Si7ooliyaa duge wodhdhidosona.
Biittaikka eta bolli gorddetti bayiis; eti maabaraa giddoppe tippi giidi xayi bayidosona.
[34] Eta waasuwan eta matan de7iya Israa7eelati ubbai, "Biittai nunakka qassi mittana
hanees!" yaagiiddi baqatidosona.
[35] Qassi tamaikka GODAA matappe yiidi, ixaanaa cuwayiya naa77u xeetanne ishatamu
asaa mi bayiis.

Ixaanaa Cuwayiyoobata

[36] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, [37] "Neeni qeesiyaa Aaroona na7aa El77aazarassi yaa-
gada yoota, 'Ixaanaa cuwayiyoobata taman xuugettida asaa giddoppe ekka; bonqquwaa
cuwayiyoobatuppe haassada laala. He ixaanaa cuwayiyoobati geeshsha. [38] Bantta nagaraa
gishshau haiqqida ha asatu ixaanaa cuwayiyoobata lee7issada qoxxada, yarshshuwaa
saaxiniyaa kamma. Eti hegeeta GODAA sinttan shiishshido gishshau, hegeeti geeshsha;
hegeeti Israa7eelata hassayissiya malaata gidana' yaaga" yaagiis.
[39] Yaagin qeesee El77aazari xuugettida asati shiishshido nahaase birataappe oosettida
ixaanaa cuwayiyoobata ekkidi, yarshshuwaa saaxiniyaa kammanau lee7issidi qoxxiis.
[40] Aaroona zare gidenna ooninne GODAA sinttan ixaanaa cuwayanau shiiqenna mala,
Qoraahanne a citaa gakkidaagee a gakkenna mala, Israa7eelata hassayissanau hageeta
oottiis. GODAI Muuse baggaara El77aazara azazidoogaadan hagee haniis.

Aarooni Asaa Boshaappe Ashshiis

[41] Wonttetta gallassi Israa7eela maabarai ubbai, "GODAA asaa intte worideta" yaagidi,
Muuse bollinne Aaroona bolli zuuzummidosona. [42] Maabarai Muusenne Aaroona bolli
denddanau shiiqidi, Xoossaa Dunkkaaniyaakko simmi xeelliyo wode, shaarai Xoossaa
Dunkkaaniyaa kammin, GODAA bonchchoi qoncciis.
[43] Hegaappe guyyiyan, Muuseenne Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttau yiidosona.
[44] Yin GODAI Muusa, [45] "Ha asaa gidduwaappe kichchite; taani eta issi kuttan xaissa bayana"
yaagiis.
Yaagin eti sa7an gufannidosona. [46] Muusee Aaroona, "Ne ixaanaa cuwayiyoogaa
ekkada, bonqquwaa yarshshiyoosaappe ekkada, ixaanaa an wotta; wottada etayyo atto
giissanau eesuwan maabaraakko efa. Aissi giikko, GODAA hanqqoi a matappe kiyiichchiis;
boshaikka doommiichchiis" yaagiis. [47] Yaagin Muusee giidoogaadan Aarooni ba ixaanaa

cuwayiyoogaa ekkidi, maabaraa giddo woxxiis. Boshai asaa gidduwan doommidaashin,
Aarooni ixaanaa cuwayidi, asaayyo atto giissiis. 48 Yaatidi i haiqqidaageetuppenne paxa
de7iyaageetuppe gidduwan eqqin, boshai aggi bayiis. 49 Qoraaha gaasuwan haiqqida
asai qoodettennan, ha boshan haiqqidaageeti 14,700. 50 Boshai eqqidoogaappe guyyiyan,
Aarooni Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen de7iya Muusekko simmiis.

17

Aaroona Xam77aa Aacettaa

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 2 "Neeni, 'Intte zariyan zariyan intte halaqatuppe
huuphiyan huuphiyan issi issi xam77aa muleera tammanne naa77u xam77aa tau immite'
yaagada Israa7eelatuppe ekka. Issi issi asaa sunttaa xam77aa bollan xaafa. 3 Issi issi zariyaa
halaqaassi issi xam77a gidiyo gishshau, Leewa xam77an Aaroona sunttaa xaafa. 4 Xaafada
Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon taani nenaara gaittiyo Taabootaa sinttan wotta. 5 Taani
dooriyo asa xam77ai aacana; hagaadan oottada intte bollan Israa7eelati zuuzummiyo
zuuzunttaa taani mule xaissana" yaagiis.

6 Yaagin Muusee Israa7eela asau yootin, eta halaqati tammanne naa77u xam77ata, issi
issi zariyaa halaqati issi issi xam77aa ayyo immidosona. He xam77atu gidduwan Aaroona
xam77aikka de7ees. 7 Muusee he xam77aa ubbaa Xoossaa Dunkkaaniyaa giddon GODAA
sinttan wottiis.

8 Wonttetta gallassi Xoossaa Dunkkaaniyaa giddo Muusee gelido wode, Leewa zare
gidiya Aaroona xam77ai aacidaagaa, gumbbidaagaa, ciyyidaagaanne ciyidi lauziyaa giyo
mitta aifiyaa aifidaagaa be7iis. 9 Hegaappe guyyiyan, Muusee xam77a ubbaa GODAA
sinttappe Israa7eela asaa ubbaakko ehiis. Ehin asai eta be7idoogaappe guyyiyan, halaqati
bantta xam77aa xam77aa ekkidosona. 10 GODAI Muusa, "Aaroona xam77aa Taabootaa sint-
tan zaara wotta. Hegaa makkalidaageeti ta bolli naa77antto zuuzummidi haiqqennaadan,
etau malaata oottada naaga" yaagiis. 11 Yaagin GODAI azazidoogaadan Muusee oottiis.

12 Israa7eela asai Muusa, "Nuuni haiqqana; xayana; nuuni ubbaikka xayana! 13 Xoossaa
Dunkkaaniyaakko, harai atto mataa shiiqiya uri ooninne haiqqana. Simmi nuuni ubbaikka
haiqqiyoo?" yaagidosona.

18

Qeesetunne Leewatu Oosuwaa

1 GODAI Aaroona, "Neeni, ne attuma naatinne Leewati geeshsha sohuwaa oosuwan
polettiya nagaraa tookkana; neeninne ne attuma naatu xalaalai intte qeesetettaa oosuwan
polettiya nagaraa tookkana. 2 Neeninne ne attuma naati Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan
oottiyo wode, nenaara oottidi maaddana mala, Leewa zare gidiya ne dabbota eha. 3 Eti int-
teppe garssaara Xoossaa Dunkkaaniyaa ooso ubbaa oottona; shin etikka inttekka issippe
haiqqennaadan, eti geeshsha sohuwaa miishshaakkonne yarshshiyoosaakko shiiqoppona.
4 Eti inttenaara issippe gidona; Xoossaa Dunkkaaniyan de7iya ooso ubbaa oottona.
Leewatuppe attin, hara uri ooninne inttekko shiiqoppo. 5 Naa77anttuwaa Israa7eelatu
bolli hanqqoi wodhdhenna mala, geeshsha sohuwaanne yarshshiyoosaa oosuwaa oottite.
6 Leewata intte dabbota Israa7eelatu giddoppe taani ta huuphen dooraas. Eti Xoossaa
Dunkkaaniyaa oosuwaa oottanau intteyyo imodan immada, GODAU dummayaas. 7 SHin
neeninne ne attuma naatu xalaalai yarshshiyoosaa oosuwaa ubbaanne magalashuwaa
giddon de7iya qeesetetta ooso ubbaa oottite. Qeesetettaa oosuwaa taani intteyyo imodan
oottada immais; hara uri ooninne geeshsha sohuwaakko shiiqiyaabi haiqqo" yaagiis.

8 Hegaappe guyyiyan GODAI Aaroona, "Israa7eelati taayyo immiyo geeshsha imota ub-
baa taani neeyyo immaas. Taani neeyyo ne gishshaanne ne attuma naatuyyo eta gishshaa
merinau gishsha oottada immaas. 9 Taayyo immiyo aadhdhida geeshsha imuwaappe
taman xuugettenna baggai inttessa gidana: eti taassi immiyo geeshsha imuwaa ubbaappe
kattaa yarshshoi, woikko nagaraa gishshau yarshshiyo yarshshoi, woikko naaquwaa

gishshau yarshshiyo yarshshoi neessanne ne attuma naatussa gidana. [10] Intte hegaa
geeshsha sohuwan miite; attumaagee ubbai hegaa mo; hegee inttessi geeshsha gidana.
[11] "Hagee qassi neessa. Israa7eelatu wuxaawuxo yarshsho ubbaa neeyyo, ne attuma
naatuyyoonne ne macca naatuyyo merinau gishsha oottada immais; intte keettaa asaa
giddon wogaadan geeshsha gidiya ubbai hegaa mo.
[12] "Eti taayyo immiyo koiro aifiyaappe lo77o wogaraa zaitiyaa ubbaa, yelaga woine
eessaa ubbaanne muruta kattaa ubbaa neeyyo immais. [13] Eti GODAAYYO ehiyo eta biittan
de7iya koiro gakkida aifee inttessa; intte keettaa asaa giddon wogaadan geeshsha gidiya
ubbai hegaa mo.
[14] "Israa7eelan GODAAYYO dummatidabai ubbai inttessa. [15] Baira yelettida asi woikko
mehee, Israa7eelati GODAAYYO immidobi inttessa. SHin baira yelettida asanne baira
yelettida geeshsha gidenna mehe intte wozanau bessees. [16] Issi agina naata wozanau
Xoossaa Dunkkaaniyan eriyo meezaanaa likkiyan ichchashu xaqara biraa wozo waagaa
qanxxite. [17] SHin miizzaa bairaa, woikko dorssaa bairaa, woikko deeshshaa bairaa intte
wozanau koshshenna; eti geeshsha. Neeni eta suuttaa yarshshiyoosaa bollan caccafa;
GODAA tonggu giidi sawana mala, eta modhdhuwaa taman xuugga. [18] Etappe beettiya
ashoi wuxaawuxido anggaasuwaadaaninne ushachcha gedaadan inttessa. [19] Israa7eelati
GODAAYYO immiyo geeshsha yarshsho ubbaa neessi, ne attuma naatussinne ne macca
naatussi merinau gishsha oottada immais. Hageekka taani nenaaranne ne zerettatuura
maacettiyo merinaa maachcha" yaagiis.
[20] Qassikka GODAI Aaroona, "Eta biittan neeni ainne laattakka; eta giddon nena gakkiya
shaahoi aibikka baawa; Israa7eelatu giddon ne laatainne nena gakkiya shaahoi tana"
yaagiis.

Leewata Gakkiya SHaahuwaa

[21] GODAI, "Leewati Xoossaa Dunkkaaniyan oottiyo oosuwaa gishshau, Israa7eelatu
asirata ubbaa etayyo immaas. [22] Hachchippe doommidi, Israa7eela asati bantta nagaran
haiqqenna mala, Xoossaa Dunkkaaniyaakko shiiqoppona. [23] Xoossaa Dunkkaaniyaa
oosuwaa oottiyaageetinne hegan polettiya nagaraa tookkiyaageeti Leewata. Hagee yeleta
ubbau merinaa wogaa. Leewati Israa7eela asaa gidduwan ainne laattokkona. [24] Hegaa
gishshaa, Israa7eelati GODAAYYO imodan immiyo asirataa, taani Leewatuyyo eta laatadan
immaas. Taani etabaa, 'Eti Israa7eela asaa gidduwan ainne laattokkona' yaagidoogee
hegaassa" yaagiis.
[25] Qassi GODAI Muusa, [26] "Neeni Leewata hagaadan yaaga; 'Taani intteyyo laatadan
immido asirataa intte Israa7eela asaappe ekkiyo wode, intte he asirataappe asirataa
GODAAYYO immite. [27] Intte imoi intteyyo kattaa qoxxiyo audiyaa kattaadaaninne
gum77iyo woine aifiyaadan qoodettees. [28] Qassi hagaadan Israa7eela asaappe intte ekkiyo
asirata ubbaappe imuwaa GODAAYYO immite; ha asirataappe GODAA gishshaa qeesiyaa
Aaroonayyo intte immanau bessees. [29] Intte ekkiyo imota ubbaappe, lo77iyaagaanne
geeshshaa GODAASSI gishsha oottidi, intte immanau bessees' yaaga.
[30] "Qassi neeni Leewata, 'Ubbaappe lo77o imuwaa intte immidoogaappe guyyiyan, atti-
daagee intteyyo kattaa qoxxiyo audiyaa kattaadaaninne gum77iyo woiniyaa aifiyaadan
qoodettana. [31] Inttenne intte keettaa asai hegaappe attidaagaa awaaninne miite;
aissi giikko, hegee Xoossaa Dunkkaaniyan intte oottiyo oosuwaayyo intte damoozaa.
[32] Lo77o baggaa GODAASSI immirggidoogaappe guyyiyan intte miyo wode, mooranchcha
gidekketa. SHin lo77o baggaa he imotaappe kessennan de7iiddi, he imotaappe miidi,
intte Israa7eela asaa imotaa tunissennaadan naagettite. Hegaadan oottana xayikko, intte
haiqqana' yaaga" yaagiis.

19

Tunatettaappe Geeyiyo Haattaa

[1] GODAI Muusanne Aaroona hagaadan yaagiis; [2] "GODAI higgiyan azazido wogai hagaa:
Tilla bollaara de7iya woikko borssoi bainna, i morggiyan qambbari wodhdhibeenna

zo7o ussiyo neeyyo ehaana mala, Israa7eela asaayyo yootite. [3] Qeesiyaa El77aazarayyo
o immite; i o dunkkaanidosaappe gaxi efin, issi asi o a sinttan shukko. [4] Qeesiyaa
El77aazari i suuttaappe amaridaagaa ba biradhdhiyan ekkidi, Xoossaa Dunkkaaniyaayyo
sintta baggaara laapputto caccafo. [5] I xeellishin ussiyaa xuugettu; i galbbai, ashoi,
suuttainne tocee xuugetto. [6] Qeesee zigaa, hiisoophphiyaa tashiyaanne zo7o qunccuutiyaa
ekkidi, ussiyo xuuggiyo taman olo. [7] Hegaappe guyyiyan, qeesee ba maayuwaa meecco; ba
bollaakka haattan meecetto; meecettidi dunkkaanidosaa gelo; shin omarssa gakkanaassi i
wogaadan tuna gidana. [8] He ussiyo xuuggidaagee qassi ba maayuwaa meecco; ba bollaakka
haattan meecetto; ikka qassi omarssa gakkanaassi wogaadan tuna gidana.

[9] "Hegaappe guyyiyan, geeshsha asi ussiyaa xuugettido bidinttaa shiishshidi,
dunkkaanidosaappe gaxaara geeshsha sohuwan wotto. Israa7eela asai tunatettaappe
geeyiyo haattan go7ettanau hegaa naagi wottana; hegee nagaraappe geeshshanaassa.
[10] Qassi ussee bidinttaa shiishshida asi ba maayuwaa meecco; omarssi gakkanaassi i
wogaadan tuna gidana. Ha wogai Israa7eela asaunne eta gidduwan de7iya hara dere asau
naa77aukka merinaa woga gidana.

[11] "Haiqqida asa ahaa bochchiya ooninne laappun gallassaa wogaadan tunana. [12] He tu-
natettaappe geeyiyo haattan heezzantta gallassinne laappuntta gallassi, i bana geeshsho;
hegaappe guyyiyan, i wogaadan geeshsha gidana; shin heezzantta gallassaaninne laap-
puntta gallassan bana geeshshana xayikko, i geeshsha gidenna. [13] Haiqqida uraa ahaa
bochchiya ooninne bana geeshshennan aggikko, GODAA Dunkkaaniyaa i tunissees; he
urai Israa7eela asaa giddoppe bohetto. Tunatettaappe geeyiyo haattai a bollan caccafet-
tibeenna gishshau, i tuna; a tunatettai a bollan gam77ees.

[14] "Issi uri dunkkaaniyaa giddon haiqqikko de7iya wogai hagaa: dunkkaaniyaa giddo
geliya ooninne, qassi dunkkaaniyaa giddon de7iya ubbaikka laappun gallassaa tuna
gidana. [15] Hegaadankka, qum77ettennan dooya de7iya miishsha ubbai tuna gidana. [16] Qassi
dembban bisuwan haiqqida asa, woikko coo haiqqida ahaa, woikko asa meqetta, woikko
duufuwaa bochchiya ooninne laappun gallassaa tuna gidana.

[17] "Tunatettaappe geeshshanau xuuggido ussee bidinttaappe amaridaagaa ekkada,
otuwan wottada, pultto haattaa an tiga; [18] tigin geeshsha asi hiisoophphiyaa bonc-
cuwaa ekkidi, haattan naaqqi kessidi, dunkkaaniyaa, dunkkaaniyan de7iya miishshaa ub-
baaninne hegan de7iya asaa ubbaa bollan caccafo. Qassi asa meqettaa, woikko duufuwaa,
woikko worido uraa, woikko haiqqida uraa bochchida asa o bollinne i caccafo. [19] Geeshsha
asi heezzanttanne laappuntta gallassan tunida uraa bollan caccafo. I laappuntta gallassan
he uraa tunatettaappe geeshsho; he geeyida bitanee ba maayuwaa meecco; ba bollaakka
haattan meecetto; he gallassa omarssi i geeshsha gidana.

[20] "SHin tuna uri bana geeshshennabaa gidikko, he uri GODAA geeshsha sohuwaa
tunissido gishshau, Israa7eela asaa giddoppe bohetto; tunatettaappe geeyiyo haattai a
bollan caccafettibeenna gishshau, i tuna. [21] Hagee intteyyo merinaa woga gidana. Qassi
tunatettaappe geeyiyo haattaa caccafiya asi ba maayuwaa meecco; tunatettaappe geeyiyo
haattaa bochchiya ooninnekka omarssi gakkanaassi tuna gidana. [22] Tuna uri bochchiyo
aibinne tunees. Qassi hegaa bochchiya ooninne omarssa gakkanaassi tuna gidees" yaagiis.

20

Qaadeesan Hanidabaa
(Kessaabaa 17:1-7)

[1] Koiro aginan Israa7eelati ubbai Xiina giyo bazzuwaa gakkidi, Qaadeesa giyoosan
dunkkaanidosona. Hegan Miiriyaama haiqqada moogettaasu.

[2] Hegan asaayyo haatti xayin, asai shiiqidi, Muuse bollinne Aaroona bolli denddiis.
[3] Eti, "Nu ishantti GODAA sinttan haiqqido wode, nuunikka haiqqidabaa gidorkkoniishsha!
[4] Nuuninne nu mehee ha bazzuwan haiqqanaadan, GODAA asaa hagau intte aissi ehiidetii?
[5] Ha hanttaara sohuwaa nuna Gibxxeppe pude aissi ehiidetii? Hagan katta aifee, woikko

balasee, woikko woine aifee, woikko roomaanee baawa; qassi uyiyo haattikka hagan baawa" yaagidi Muuseera ooyettidosona.

[6] Yaatin Muuseenne Aarooni asaa matappe Xoossaa Dunkkaaniyaa pengge biidi gufannidosona; gufannin GODAA bonchchoi etayyo qoncciis. [7] GODAI Muusa, [8] "Ne gatimaa ekka; neeninne ne ishaa Aarooni yaa7aa shiishshite; shiiqin eta sinttan zaallai haattaa goggana mala yoota. Zaallaappe haattaa intte kessidi, yaa7aanne eta mehiyaa ushshana" yaagiis. [9] GODAI azazidoogaadan, Muusee GODAA sinttappe gatimaa ekkiis.

[10] Inne Aarooni yaa7aa zaallaa sinttan shiishshidosona; shiishshin Muusee eta, "Inttenoo makkalanchchatoo, siyite; ha zaallaappe haattaa intteyyo nuuni tumu kessanee?" yaagiis. [11] Yaagidi Muusee ba kushiyaa xoqqu oottidi, ba gatiman naa77utoo zaallaa shocin, haattai xuuqqidi kiyiis; kiyin yaa7ainne eta mehee uyiis.

[12] SHin GODAI Muusanne Aaroona, "Israa7eela asaa sinttan intte ta geeshshatettaa bessanau ammanettibeenna gishshau, taani etayyo immiyo biittaa ha asaa intte gelissekketa" yaagiis.

[13] Israa7eela asai GODAARA ooyettidonne i ba geeshshatettaa eta giddon qonccissidosai ha Mariiba haattaana.

Eedooma Kawoi Israa7eela Asai Ba Biittaara Kanttennaadan Diggiis

[14] Muusee Qaadeesappe Eedooma biittaa kawuwaakko, ba kiitettiyaageeta hagaadan yaagidi kiittiis; "Ne dabbo gidiya Israa7eela asai hagaadan yaagees; 'Nuna gakkida meto ubbaa neeni eraasa. [15] Nu maizza aawati duge Gibxxe wodhdhidosona; yan nuuni daro laittaa de7ida. Gibxxeti nunanne nu aawata huqqunnidosona. [16] Huqqunnin nuuni GODAASSI waassin, nu waasuwaa siyidi, kiitanchchaa kiittidi, nuna Gibxxeppe kessiis. Ha77i nuuni ne biittaa gaxan de7iya Qaadeesa kataman de7oos. [17] Hayyanaa, nuna ne biittaara kanttissarkkii! Nuuni ai gade giddoorakka woikko woine turaa giddoorakka kanttokko! Qassi nuuni ai haatta ollappenne haattaa uyokko. Nuuni Kawo Ogiyaa oiqqidi baana; nuuni ne biittaara kanttana gakkanaassi, haddirssi woikko ushachchi gookko' yaagees" yaagiis.

[18] SHin Eedooma kawoi, "Nu biittaara kanttissikke; intte hagaara kanttana kajjeelikko, nuuni denddidi inttena bisuwan olana" yaagidosona.

[19] Yaagin Israa7eelati a, "Nuuni Kawo Ogiyaara baana; nuuni woikko nu mehee intte haattaa uyikko, nuuni hegaayyo waagaa qanxxana. Nuuni tohuwan aaretta xalaalaa koyoos; harabaa aibanne koyokko" yaagidosona.

[20] Eedooma kawoi zaarettidi, "Inttena kanttissikke" yaagiis. Hegaappe guyyiyan, daronne wolqqaama olanchchata ekkidi, Israa7eela asaara olaa gaittanau kiyiis. [21] Eedoomati bantta biittaara Israa7eela asai kanttanau diggido gishshau, Israa7eela asai simmidi hara ogiyaa biis.

[22] Israa7eela asai ubbai Qaadeesappe denddidi, Hoora giyo deriyaa biidosona. [23] Eedooma zawaa matan de7iya Hoora Deriyan, GODAI Muusanne Aaroona, [24] "Aarooni haiqqidi ba maizzan gaittiyo wodee gakkiis. Mariiba haattaa matan intte naa77aikka ta azazuwaa bolli makkalido gishshau, Israa7eela asaayyo taani immiyo biittaa i gelenna. [25] Aaroonanne a na7aa El77aazara ekkada, Hoora Deriyaa eha. [26] Aaroona maayuwaa qaarada, a na7aa El77aazara maizza. Aarooni ba maizzan gaittana; i yan haiqqana" yaagiis.

[27] GODAI azazidoogaadan Muusee oottiis; asai ubbai xeellishin, eti Hoora Deriyaa kiyidosona. [28] Kiyin Muusee Aaroona maayuwaa qaaridi, a na7aa El77aazara maizziis. Aarooni he deriyaa huuphiyan haiqqiis. Hegaappe guyyiyan, Muuseenne El77aazari deriyaappe wodhdhidosona. [29] Aarooni haiqqidoogaa asai ubbai erido wode, Israa7eela asai ubbai Aaroonayyo hasttamu gallassaa yeekkiis.

21

Kanaaneti Xoonettidosona

[1] Neegeeba Bazzuwan, Kanaane biittan de7iya Araada kawoi Israa7eela asai Ataarima efiya ogiyaa baggaara yiyoogaa siyido wode, i Israa7eelatuura olaa gaittidi, etappe

amaridaageeta omooddiis. [2] He wode Israa7eela asai, “Neeni ha asaa nu kushiyan aattada
immikko, nuuni eta katamata muleera xaissana” yaagidi GODAA shiiqqidosona. [3] GODAI
Israa7eela qaalaa siyidi, he Kanaaneta etayyo aatti immiis; immin eti he Kanaanetanne eta
katamata muleera xaissidosona. Hegaa gishshau, he sohoi Horima geetetti sunttettiis.

Nahaasiyaa Birataappe Merettida SHooshshaa

[4] Israa7eela asai Hoora Deriyaappe denddidi, Eedooma biittaa yuushuwaa baanau Zo7o
Abbaa efiya ogiyaara biidosona; shin ogiyaa bollan asau danddayai wuriis. [5] Asai, “Nuuni
bazzuwan haiqqanau Gibxxeppe pude nuna aissi ehiidetii? Qumi baawa; haatti baawa; ha
iita qumai nuna sheneyiis” yaagidi Xoossaa bollinne Muuse bolli zuuzummiis.

[6] Zuuzummin GODAI asaa gidduwan marzziyaara de7iya shooshshata yeddiis; eti dukkin,
daro Israa7eelati haiqqidosona. [7] Eti Muusekko yiidi a, “Nuuni GODAA bollinne ne bolli
zuuzummidi, nagaraa oottida. Nuuppe ha shooshshaa haassana mala, neeni GODAA
woossa” yaagidosona. Yaagin Muusee asaa gishshau woossiis.

[8] Hegaappe guyyiyan GODAI Muusa, “Neeni nahaase shooshshaa medhdhada, eta
sinttan mittaa bollan kaqqa; dukettida ooninne a xeellikko paxana” yaagiis. [9] Yaagin
Muusee nahaase birataappe shooshshaa medhdhidi, mittaa bollan kaqqiis. Hegaappe
guyyiyan, shooshshai dukkido asai ubbai nahaase shooshshaa xeellidi paxiis.

Hoora Deriyaappe Denddidi Moo7aaba Biitti Biidosona

[10] Israa7eela asai denddidi, Oboota giyoosan dunkkaanidosona. [11] Obootappe denddidi,
Moo7aabappe sintta baazzan de7iya bazzuwan, arshsho baggaara, laalettida Abaarima
kataman dunkkaanidosona. [12] Hegaappe denddidi, Zareeda Zanggaaran dunkkaanidosona.
[13] Hegaappe denddidi, Amooretu biittaa gaxaa gakkanau biya bazzuwaa giddon Arnnoona
SHaafaappe hefinttan dunkkaanidosona. Arnnoona SHaafai Moo7aaba biittaappenne
Amooretu biittaappe gidduwan de7iya zawaa. [14] Hegaa gishshau, GODAA Olaa Maxaafan,
“Suufa heeran de7iya Waaheeba katamaanne Arnnoona SHaafaa zanggaaraa, [15] Eera kata-
maa gakkanaassinne Moo7aaba zawaa gakkanaassi de7iya zanggaara dugettaa” yaagetti
xaafettiis.

[16] Eti hegaappe denddidi, Beera giyoosaa biidosona; hegee GODAI Muusa, “Asaa shi-
ishsha; taani etau haattaa immana” yaagidi yootido haatta ollaa. [17-18] Hegan Israa7eela asai
ha mazamuriyaa yexxiis.

“Haattaa ollau, pultta!
Halaqati bookkido haattaa ollaayyo,
asaa kaalettiyaageetu ollaayyo,
kawotaa xam77aaninne eta kazaran bookkido haatta ollaayyo
ane yexxoos” yaagiis.

Eti he bazzuwaappe Mataana giyoosaa biidosona; [19] Mataanappe Naahili7eela,
Naahili7eelappe Baamoota giyoosaa, [20] Baamootappe denddidi, Moo7aaban de7iya zang-
gaaraa biidosona; ha zanggaarai Pisgga Deriyaappe garssan bazzuwaa giigan de7ees.

Kawoi Sihooninne Kawoi Oogi Xoonettidosona

[21] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Amoore biittaa Kawuwaa Sihoonakko kiitet-
tiyaageeta hagaadan yaagidi kiittiis; [22] “Nuna ne biittaara kanttissarkkii! Nuuni ne gadiyaa
giddo woikko woine turaa giddo gelokko; qassi haatta ollaa augaappenne uyokko. Nuuni
ne biittaara kanttana gakkanaassi, Kawo Ogiyaara baana” yaagiis.

[23] SHin Sihooni ba biittaara Israa7eela asaa kanttissennan diggiis; i ba olanchchata
ubbaa shiishshidi, Israa7eela asaa olanau bazzo biis; Yahaaxa giyoosaa bi gakkidi,
Israa7eela asaara olettiis. [24] SHin Israa7eela asai olan Amooretuppe daruwaa woridi,
eta biittaa Arnnoona SHaafaappe doommidi, Amoonatu zawan de7iya Yaabooqa SHaafaa
gakkanaassi oiqqiis. Amoona asatu biittaa zawai gimbbetti uttido gishshau, eti yaa
gelibookkona. [25] Yaatin Israa7eelati Amooretu katamata ubbaa xoonidi ekkidosona. Qassi
Haseboonanne a yuushuwan de7iya qeeri katamatakka ubbaa oiqqidi, yan uttidosona.
[26] Haseboona katamai Amooretu Kawuwaa Sihoona katamaa. Sihooni Moo7aaba biittaa
kawuwaa kaseegaa olidi, Arnnoona SHaafaa gakkanaassi a biittaa ubbaa appe ekkidaagaa.

[27] Hegaa gishshau, leemisuwan hagaadan yaagidosona;
“Hasebooni haayite;
he katamai zaaretti keexetto;
Sihoona gita katamai wodhdhi eqqidi keexetto!
[28] Aissi giikko, tamai Haseboonappe,
lacoi Sihoona katamaappe kiyiis;
kiyidi Moo7aaban de7iya Eeranne
Arnnoona SHaafaa heeran gezziyan de7iya halaqata miis.
[29] Moo7aabaa, neeyyo aayye7ana!
Kamooshau goinniyaageetoo, intte xayideta.
Intte xoossai, Kamooshi,
intte attuma naata baqatau,
intte macca naata omooduwau,
Amooretu Kawuwaa Sihoonayyo immiis.
[30] Intte zerettati Haseboonappe doommidi,
Diboona gakkanaassi muleera xayidosona.
Medaaba matan de7iya Nofaaha gakkanaassi
wurssidi bashshidosona” yaagidosona.
[31] Hegaadan hanidi, Israa7eelati Amooretu biittan uttidosona. [32] Qassi Muusee wochchiyaageeta Yaa7izeera giyo katamaa yeddin, Israa7eelati he katamaanne a heeran de7iya qeeri katamata oiqqidi, hegan de7iya Amooreta kessidi yedettidosona.
[33] Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati simmidi, Baasaane efiya ogiyaara kiyidosona. Kiyin Baasaane Kawoi Oogi ba olanchchatu ubbaara Ediraa7a giyo katamaa etaara olettanau kiyiis. [34] SHin GODAI Muusa, “Ayyo yayyoppa! Aissi giikko, taani Kawuwaa Ooga a asaa ubbaaranne a biittaara ne kushiyan aattada immaas. Haseboonan uttidi haarida Amooretu Kawuwaa Sihoona bolli oottidoogaadan, neeni a bollikka oottana” yaagiis. [35] Yaagin Israa7eelati Ooga, a attuma naatanne a asaa ubbaa issuwaanne paxa ashshennan woridosona. Woridi eti a biittaa laattidosona.

22

Moo7aaba Kawoi Baalaaqi Balaama Xeegissiis

[1] Hegaappe guyyiyan Israa7eela asai denddidi, Yarkko ginan Yorddaanoosa hefinttan de7iya Moo7aaba dembban dunkkaaniis.
[2] Israa7eela asai Amooretu bolli oottidoogaa ubbaa Xippoora na7ai Baalaaqi siyiis. [3] Siyin Israa7eela asai keehi daro gidido gishshau, Moo7aabati keehi dagammidi yayyidosona. [4] Moo7aabati Midiyaama cimata, “Boorai maataa mi xaissiyoogaadan ha wude asai nu yuushuwan de7iya ubbaa mi xaissana” yaagidosona.
Yaagin he wode Moo7aaba Kawoi, Xippoora na7ai Baalaaqi [5] Amaawa biittan Efiraaxiisa SHaafaa matan Patoora kataman de7iya Bi7oora na7aa Balaamakko asa kiittiis. Kiittiiddi Baalaaqi, “Be7a, Gibxxeppe daro asai kiyiis; eti biitta ubbaa maayidi, taappe ya baggan de7oosona. [6] Eti taayyo keehi wolqqaamiyo gishshau, hayyanaa ha77i yaada, eta taayyo qanggarkkii! Ooni erii, taani eta xoonanaunne biittaappe kessanau danddayanaakkonne. Aissi giikko, neeni anjjidoogee anjjettidaagaanne neeni qanggidoogee qanggettidaagaa gidiyoogaa taani erais” yaagiis.
[7] Yaagin Moo7aaba cimatinne Midiyaama cimati qanggissiyo waagaa ekkidi, Balaamakko biidosona. Biidi Baalaaqi giidoogaa ayyo yootidosona. [8] Yootin Balaami eta, “Hachchi qammi hagan aqite; GODAI taayyo yootiyoogaa taani intteyyo yootana” yaagiis. Yaagin Moo7aaba halaqati Balaamaagan takkidosona.
[9] Xoossai Balaamakko yiidi, “Hageeti nenaara de7iya asati oonee?” yaagidi oichchiis.
[10] Oichchin Balaami Xoossaa, “Moo7aaba Kawoi, Xippoora na7ai Baalaaqi, [11] ‘Gibxxeppe daro asai kiyiis; eti biitta ubbaa maayidosona. Ha77i neeni yaada, eta taayyo qanggarkkii! Ooni erii, taani eta xoonanaunne biittaappe kessanau danddayanaakkonne’ yaagidi eta taakko kiittiis” yaagiis.

12 Yaagin Xoossai Balaama, “Neeni etaara booppa. Israa7eelati anjjettidaageeta gidiyo
gishshau, neeni he asaa qanggoppa” yaagiis.
13 Wonttetta gallassi maallado Balaami denddidi, Baalaaqa halaqata, “Taani inttenaara
beennaadan GODAI diggido gishshau, intte biitti simmite” yaagiis.
14 Yaagin Moo7aaba halaqati yaappe denddidi, Baalaaqakko simmidi a, “Balaami
nunaara yeennan ixxiis” yaagidosona.
15 Zaaridikka Baalaaqi kaseegeetuppe aadhdhi bonchchettidanne qoodankka corattida
hara halaqata akko kiittiis. 16 Eti Balaamakko yiidi, “Xippoora na7ai Baalaaqi nena, ‘Neeni
taakko yaanaagaa nena aibinne teqqoppo. 17 Aissi giikko, taani neeyyo daro woituwaa
immana; neeni giyoobaa ubbaa aibanne taani oottana. Yaada ha asaa taayyo qanggarkkii!’
yaagiis” yaagidi yootidosona.
18 SHin Balaami etayyo, “Baalaaqi harai atto birainne worqqai kumido ba kawo keettaa
tau immidabaa gidiyaakkonne, GODAA ta Xoossaa azazuwaappe kanttada, taani aibanne
pacissanau woikko gujjanau danddayikke. 19 GODAI taayyo yootiyo harabi de7ikko taani
eranaadan, inttekka hachchi qamma hagan aqite” yaagiis.
20 He gallassa qammi Xoossai Balaamakko yiidi, “Ha asai nena xeesanau yiido gishshau,
neeni etaara ba. SHin taani neeyyo yootiyoobaa xalaalaa ootta” yaagiis.

Balaamanne A Hariyo

21 Yaagin wonttetta gallassi Balaami ba hariyo kooridi, Moo7aaba halaqatuura biis.
22 SHin i biyo wode Xoossaa hanqqoi eexxi kiyiis; yaatin GODAA kiitanchchai a teqqanau
ogiyan eqqiis. He wode Balaami ba hariyo toggidaashin, a naa77u ashkkarati aara
de7oosona. 23 GODAA kiitanchchai bisuwaa zaaretti oiqqidi, ogiyan eqqidaagaa hariyaa
be7annee, ogiyaa aggada, goshshaa giddo gelaasu. Gelin Balaami ogiyaa zaaranau hariyo
bukkiis.
24 Yaatin GODAA kiitanchchai naa77u woine turaa sohotuppe gidduwan, ya baggaaranne
ha baggaara gimbbiyan diretti uttida un77o ogiyan eqqiis. 25 Hariyaa GODAA kiitanchchaa
be7ido wode, gimbbe dirssaakko shiiqada, Balaama tohuwaa gimbbe dirssaara daraxaasu;
daraxin i hariyo naa77anttokka bukkiis.
26 Hegaappe guyyiyan, GODAA kiitanchchai sinttaukko aadhdhidi, haddirssa bag-
gaarakka ushachcha baggaara kanttiyoosi bainna un77o sohuwan eqqiis. 27 Hariyaa GODAA
kiitanchchaa be7ada, Balaami toggidaashin zin77aasu. Balaami keehi hanqqettidi, ba
xam77an hariyo bukkiis. 28 Hegaappe guyyiyan, GODAI haree doonaa dooyin, hariyaa
Balaama, “Taani neeyyo ai oottiinee neeni tana ha heezzutoo bukkidoogee?” yaagaasu.
29 Yaagin Balaami hariyo, “Neeni tana eeyettido gishshataassa. Ta kushiyan bisoi
de7idabaa gidiyaakko, taani nena ha77i worana shin!” yaagiis.
30 Yaagin hariyaa Balaama, “Taani ne de7o ubban hachchi gakkanaassi toggiyo ne hariyo
gidikkinaa? Taani neeyyo hagaadan hana eriyaanaa?” yaagaasu.
Yaagin Balaami, “Hana erakka” yaagiis.
31 Hegaappe guyyiyan, GODAI Balaama aifiyaa dooyin, GODAA kiitanchchai
shoohuwaappe shoddido bisuwaa oiqqidi, ogiyan eqqidaagaa be7iis. Be7idi i lichchi
giidi, som77uwaa sa7aa gattidi gufanniis. 32 GODAA kiitanchchai a, “Ne hariyo ha
heezzutoo aissi bukkadii? Ne ogee ta sinttan geella gidiyo gishshau, taani nena teqqanau
hagaa yaas. 33 Hariyaa tana be7ada, ta sinttappe heezzutoo wora simmaasu. Hariyaa wora
simmabeennabaa gidiyaakko, taani nena hannoode tumu worarggada, hariyo ashshana
shin” yaagiis.
34 Yaagin Balaami GODAA kiitanchchaa zaaridi, “Taani nagaraa oottaas. Neeni tana
teqqanau ogiyaa bollan eqqidoogaa taani erabeikke. Neeni dosabeennabaa gidikko, taani
ha77i guyye simmana” yaagiis.
35 Yaagin GODAA kiitanchchai Balaama, “Neeni ha asatuura ba; shin taani neeyyo
yootiyoogaa xalaalaa haasaya” yaagiis. Yaagin Balaami Baalaaqa biittaa halaqatuura biis.

Baalaaqi Balaama Ufaissan Mokkiis

[36] Balaami yiyoogaa Baalaaqi siyido wode, Arnnoona SHaafaa zawan ba biittaa gaxan
de7iya Moo7aabatu kataman aara gaittanau biis. [37] Baalaaqi Balaama, “Neeni eesuwan
yaanaadan taani kiittabeikkinaa? Neeni aibissi taakko sohuwaara yabeikkii? Taani neeyyo
woitanau tumu danddayikkinaa?” yaagiis.
[38] Yaagin Balaami Baalaaqa, “Be7a, ha77i taani neekko yaas; shin taani aibanne gaanau
tumu danddayikke. Xoossai tana haasayissiyoogaa xalaalaa taani haasayana” yaagiis.
[39] Hegaappe guyyiyan, Balaami Baalaaqaara Qiriyaati-Huxoota giyo katamaa biis. [40] Bin
Baalaaqi miizzaanne dorssaa yarshshidi, ashuwaappe amaridaagaa Balaamayyoonne aara
de7iya halaqatuyyo immiis.

Balaama Koiro Hiraagaa

[41] Wonttetta gallassi maallado Baalaaqi Balaama ekkidi, Baamooti-Ba7aali giyoosaa pude
kessiis; kessin hegan eqqidi, Balaami Israa7eela asaappe baggaa be7iis.

23

[1] Balaami Baalaaqa, “Hagan neeni tau laappun yarshshiyo sohota gimbba; qassi laappun
korima booraanne laappun dorssa orggeta neeni taayyo giigissa” yaagiis.
[2] Balaami giidoogaadan Baalaaqi oottiis; eti naa77aikka issi issi yarshshiyo sohuwan issi
korima booraanne issi dorssa orggiyaa yarshshidosona. [3] Hegaappe guyyiyan, Balaami
Baalaaqa, “Neeni ne xuuggiyo yarshshuwaa matan hagan eqqashsha; taani gedekko
bais. GODAI tanaara gaittanau geelladan yeennan aggenna. I taayyo qonccissiyoobaa
aibanne taani neeyyo yootana” yaagiis. Yaagidi xoqqa booddila sohuwaa kiyiis. [4] Hegan
Xoossai Balaamaara gaittin Balaami, “Taani laappun yarshshiyo sohota giigissaas; issi issi
yarshshiyo sohuwan issi korima booraanne issi dorssa orggiyaa yarshshaas” yaagiis.
[5] Yaagin Balaami gaanabaa GODAI ayyo yootidi, “Neeni Baalaaqakko simmada, ayyo
ha hiraagaa yoota” yaagiis. [6] Yaagin i Baalaaqakko simmiyo wode, Baalaaqi Moo7aaba
halaqatu ubbaara ba xuuggiyo yarshshuwaa matan eqqiis.
[7] Hegaappe guyyiyan, Balaami ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;
“Moo7aaba kawoi arshsho bagga deretuppe,
Sooriyaa biittaappe tana hagaadan yaagidi ehiis;
‘Haa ya; Yaaqooba taayyo qangga!
Israa7eela asaa, “Wurite!” yaaga’ yaagiis.
[8] Xoossai qanggibeennaageeta taani waata qanggoo?
GODAI, ‘Wurite!’ yaagibeennaageeta
taani waatada, ‘Wurite!’ yaagoo?
[9] Taani xoqqa zaallaa huuphiyan eqqada eta xeellais;
keran eqqada taani eta be7ais.
Eti banttarkka de7iya asa;
eti banttana kawotettatuppe issuwaadan qoodokkona.
[10] Baanaadan corattida Yaaqooba zerettaa ooni
qoodanau danddayii?
Harai atto Israa7eela asau oiddantta kushiyaa ooni
qoodanau danddayii?
Ta haiqoi xillotu haiquwaa mala gido;
ta de7uwaa wurssettaikka etaagaadan hano!” yaagiis.
[11] Yaagin Baalaaqi Balaama, “Neeni ta bolli oottiyoobi aibee? Taani nena ta morkketa
qangganaadan ehaas; shin neeni eta anjjadasappe attin, haraba ainne oottabaakka!”
yaagiis.
[12] Yaagin Balaami zaaridi, “Taani GODAI tana haasayissiyoogaappe haraa haasayooyye?”
yaagiis.

Balaama Naa77antto Hiraagaa

[13] Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi a, “Eta neeni be7anau danddayiyo harasaa tanaara
hindda. Neeni etappe amaridaagaa be7anaappe attin, eta ubbaa be7akka. Neeni hegan

taayyo eta qanggarkkii" yaagiis. [14] Yaagidi Pisgga giyo deriyaa huuphiyan de7iya Xofiima
dembbaa ekkidi efiis. Hegan laappun yarshshiyo sohota gimbbiis; gimbbidi issi issi
yarshshiyo sohuwan issi korima booraanne issi dorssa orggiyaa yarshshiis.
[15] Balaami Baalaaqa, "Taani hinin GODAARA gaittiyo wode, neeni hagan ne xuuggiyo
yarshshuwaa matan eqqashsha" yaagiis.
[16] GODAI Balaamaara gaittidi kiittiiddi, "Neeni Baalaaqakko simmada, ayyo ha hiraagaa
yoota" yaagiis.
[17] Yaagin i akko simmidi, ba xuuggiyo yarshshuwaa matan Moo7aaba biittaa halaqatuura
eqqidaagaa demmiis. Baalaaqi a, "GODAI yootidobai aibee?" yaagiis.
[18] Yaagin Balaami ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;
"Xippoora na7aa Baalaaqaa denddada ezgga;
taani yootiyoogaa siya!
[19] Xoossai worddotanau asa gidenna;
ba qofaa laammanau i asa na7a gidenna.
I yootidi, ba yootidoogaa oottennee?
Woikko i ba giidobaa polennee?
[20] Taani anjjanau azazuwaa ekkaas.
I anjjiichchiis;
taani hegaa laammanau danddayikke.
[21] Yaaqooba zariyau iitabi yaanabi,
Israa7eela asau metoi gakkanabi taayyo beettibeenna.
GODAI eta Xoossai etaara de7ees;
i etau kawo gidiyoogaa awaajjoosona.
[22] Xoossai eta Gibxxeppe kessiis;
i mino menttaadan etau de7ees.
[23] Yaaqooba zariyaa gakkana biti baawa;
Israa7eela asaa qohana murunnoikka baawa.
Asai ha77i, 'Yaaqoobassinne Israa7eelassi Xoossai oottidobaa be7ite' yaagana.
[24] Ha asai macca gaammeedan denddiis.
Ba oiqqidobaa maana gakkanaashiininne
ba woridoogaa suuttaa uyana gakkanaashin,
shemppenna gaammuwaadan eti eqqi denddoosona" yaagiis.
[25] Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi Balaama, "Neeni eta mulekka qanggoppanne mulekka
anjjoppa" yaagiis.
[26] Yaagin Balaami zaaridi, " 'GODAI giyoobaa ubbaa oottana' gaada taani neeyyo
yootabeikkinaa?" yaagiis.

Balaama Heezzantto Hiraagaa

[27] Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi Balaama, "Haa ya; taani nena harasaa efaana. Ooni
erii, nena yaa efin Xoossai ufaittidi, nena eta taayyo qanggissanaakko" yaagiis. [28] Baalaaqi
Balaama bazzuwaa bollaara duge xeelliyo Pa7oora Deriyaa huuphiyaa efiis.
[29] Efin Balaami, "Neeni hagan tau laappun yarshshiyo sohota gimbba; qassi laappun ko-
rima booratanne laappun dorssa orggeta taayyo giigissa" yaagiis. [30] Balaami giidoogaadan
Baalaaqi oottiis; issi issi yarshshiyo sohuwan issi korima booraanne issi dorssaa orggiyaa
yarshshiis.

24

[1] Israa7eela anjjiyoogee GODAA ufaissidoogaa Balaami be7ido wode, kase i ootti-
doogaadan murunnanau koyibeenna; shin ba som77uwaa bazzuwaakko zaariis. [2] Zaaridi
xoqqu giidi xeellidi, Israa7eela asai ba zariyan zariyan dunkkaani uttidaagaa be7iis; be7in
Xoossaa Ayyaanai a bolli wodhdhiis. [3] Wodhdhin i ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;
"Bi7oora na7aa Balaama hiraagai,
a aifee tishshi ootti xeelliyoogaa hiraagai,
[4] Xoossai giyoobaa siyiyaagaa hiraagai,

lichchi giidi gufannin,
a aifee dooyettidoogaanne
Ubbaa Danddayiya Xoossaa ajjuutaa be7iyaagaa hiraagai hagaa.
5 Yaaqooba zaretoo, intte dunkkaaneti,
Israa7eela asau, intte de7iyoosatikka
aiba lo77oo!
6 Eti micettida wombbaadan,
shaafaa doonan de7iya ataakilttiyaa sohuwaadan,
GODAI tokkido godare uuttaadaaninne
haattaa doonan de7iya zigaadan hanoosona.
7 Etau daro haattai pulttana;
eta zerettau gidiya haattai de7ana.
Eta kawoi Kawuwaa Agaagappe gitatana;
eta kawotettaikka bonchchettana.
8 Xoossai eta Gibxxeppe kessiis;
i mino menttaadan etau de7ees.
Eti morkke kawotettaa mittana;
eta meqettaakka liiqissana;
eti bantta wonddafiyaa zubbiyan eta caddana.
9 Israa7eela asai gaammuwaadan zin77ees.
Macca gaammeedan eta denttanau ooni xalanee?
Inttena anjjiya ubbai anjjettidaagaa gidana;
inttena qanggiya ubbai qanggettidaagaa gidana" yaagiis.
10 Hegaappe guyyiyan, Baalaaqi Balaama bolli hanqquwaa eexxi kiyiis. Baalaaqi ba kushiyaa dukkidi Balaama, "Ta morkketa qangganaadan taani nena xeesaas; shin neeni ha heezzutookka eta anjjadasa. 11 Simmi ha77i neeni ne soo baqata; 'Taani neeyyo darobaa woitana' gaas; shin neeni woituwaa ekkennaadan GODAI nena diggiis" yaagiis.
12 Yaagin Balaami Baalaaqa zaaridi, "Neeni taakko kiittidoogeetun, 13 'Baalaaqi harai atto ba birainne worqqai kumido ba kawo keettaa tau immidabaa gidiyaakkonne, GODAI yootidoogaa kanttada, lo77uwaa woikko iitaa ta sheniyan oottanau danddayikke. Taani GODAI giyoobaa xalaalaa gaana' yaagada neeyyo yootabeikkinaayye?" yaagiis.

Balaama Wurssetta Hiraagata

14 Yaagidi, "Taani ha77i ta asaakko bais; shin neeni haa ya; ha asai wurssetta wodiyan ne asaa oottanabaa taani neeyyo yootana" yaagiis. 15 Yaagidi i ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;
"Bi7oora na7aa Balaama hiraagai,
a aifee tishshi oottidi xeelliyoogaa hiraagai,
16 Xoossai giyoobaa siyiyaagaanne
Ubbaappe Xoqqiya Xoossaappe
gidida eratettai de7iyoogaa hiraagai,
lichchi giidi gufannin,
a aifee dooyettidoogaanne
Ubbaa Danddayiya Xoossaa ajjuutaa be7iyaagaa hiraagai hagaa.
17 Taani a be7ais; shin wodee ha77a gidenna;
taani a xeellais; shin matan gidenna.
Yaaqooba zariyaappe xoolinttee kiyana.
Israa7eelappe kawotaa xam77ai kiyana.
Moo7aaba asaa som77uwaa i gaacci qolana.
Seeta asaa ubbaa huuphiyaa i kinchchana.
18 Eedoomi xoonettana;
a morkkee Se7iirikka xoonettana;
shin Israa7eeli minni minnidi baana.
19 Yaaqoobappe haariyaagee kiyana;

kiyidi eta kataman paxa attidaageeta xaissana” yaagiis.
[20] Hegaappe guyyiyan, Balaami Amaaleeqa asata be7idi, ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;
“Kawotettatu giddon Amaaleeqi koiro;
shin eta wurssettai xayo” yaagiis.
[21] Qassi Balaami Qeena asata be7idi, ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;
“Intte de7iyo sohoi saro soho gidees;
intte keettai zaallaa bollan keexettiis.
[22] SHin Asooreti inttena omooddiyo wode,
intte Qeena asati xayana” yaagiis.
[23] Hegaappe guyyiyan, Balaami ba hiraagaa hagaadan yaagidi yootiis;
“Aayye7ana!
Xoossai hagaa oottiyo wode
ooni de7ana danddayii?
[24] Markkabeti Kitiima haruuruwaappe yaana;
eti Asooretanne Ebeerata huqqunnana;
shin qassi etikka xayana” yaagiis.
[25] Hegaappe guyyiyan, Balaami denddidi, ba soo simmiis; Baalaaqikka ba ogiyaa biis.

25

Israa7eelati Pa7oora Giyoosan Nagaraa Oottidosona

[1] Israa7eelati SHiixima giyoosan dunkkaanido wode, asai Moo7aaba biittaa maccaasatuura shaaramuxettaa doommiis. [2] He maccaasati bantta xoossatu yarshshuwaa maanau eta shoobbidosona; shoobbin eti miidi, eta xoossatuyyo goinnidosona. [3] Israa7eelati Pa7oora Ba7aala giyo eeqaa kaallido gishshau, GODAA hanqqoi eta bollan eexxi kiyiis. [4] Yaatin GODAI Muusa, “GODAA hanqqoi Israa7eelappe wora simmana mala, ha asaa kaalettiyaageeta ubbaa efaada, seeta gallassi GODAA sinttan kaqqa” yaagiis. [5] Yaagin Muusee Israa7eela daannata, “Pa7oora Ba7aala giyo eeqaayyo goinnida intte asaa ubbaa intte huuphiyan huuphiyan worite” yaagiis.

[6] Muuseenne Israa7eela maabarai ubbai Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen yeekkishin, Israa7eelatuppe issoi Midiyaama biittaa maccaasiyo eta sinttaara aattidi, ba keettaa asaakko ehiis. [7] Qeesiyaa Aaroona na7aa El77aazara na7ai Piinihaasi hegaa be7ido wode, maabaraa giddoppe denddidi, tooraa ba kushiyan oiqqidi, [8] he Israa7eela bitaniyaa kaallidi, dunkkaaniyaa giddo geliis. Gelidi Israa7eela bitaniyaanne mishiriyoonne naa77aakka tooran caddidi, kantti kessiis. Hegaadan hanin, boshai Israa7eelatuppe qaarettiis; [9] shin he boshan haiqqida asai laatamanne oiddu sha7a.

[10] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [11] “Qeesiyaa Aaroona na7aa El77aazara na7ai Piinihaasi Israa7eela asaa giddon taani ta bonchchuwau mishettiyoogaadan mishettido gishshau, eta bolli taani hanqqettido hanqqoi dochchiis; taanikka eta ta hanqquwan xaissabeikke. [12] Hegaa gishshau, taani ta sarotettaa maachchaa aara maacettiyoogaa Piinihaasayyo neeni oda. [13] I ba Xoossaa bonchchuwau mishettido gishshaunne Israa7eela asaayyo atto giissido gishshau, inne a zerettati merinau qeese gidana” yaagiis.

[14] Midiyaama biittaa mishireera worido Israa7eela bitaniyaa sunttai Saalu na7aa Zimira; Saalu Simoona zaretun issi yaraa halaqaa. [15] Haiqqida Midiyaama biittaa mishiree sunttai Kozibo; i aawai Xuuri Midiyaamatu yaraa halaqaa.

[16] GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [17] “Midiyaama biittaa asata morkkite; morkkidi eta worite. [18] Aissi giikko, eti inttena Pa7ooran cimmidi, inttessi morkke gididosona; qassi boshaa gallassi Pa7ooran worido mishiree, Midiyaamatu yaraa halaqaa na7ee Kozibi gaasuwan eti inttena morkkidosona” yaagiis.

26

Naa77antto Israa7eela Asaa Qoodaabaa

1 Boshaappe guyyiyan, GODAI Muusanne qeesiyaa Aaroona na7aa El77aazara,
2 "Yelettoosappe laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Israa7eelata, olau baanau
danddayiyaageeta ubbata, eta keettan keettan qoodite" yaagiis.
3 Yaagin Muuseenne qeesee El77aazari Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggaara,
Yarkko matan, Moo7aaba Dembban etaara haasayiiddi, 4 "GODAI Muusa azazidoogaadan,
yelettoosappe laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya asaa qoodite" yaagidosona.
Gibxxeppe kiyida Israa7eelati hageeta:
5 Israa7eela baira na7aa Roobeela zareti: Hanooka yarata, Paalu yarata, 6 Hexiroona
yaratanne Karmma yarata. 7 Hageeti Roobeela zareta; eti muleera 43,730. 8 Paalu na7ai
Eli7aaba; 9 Eli7aaba attuma naati Nemu7eela, Daataananne Abiiraama; ha Daataaninne
Abiiraami maabarai dooridoogeeta. Eti Qoraahaaranne a kaalliyaageetuura zuppetidi,
Muuse bolli, Aaroona bollinne GODAA bolli makkalidosona. 10 Biittai dooyettidi, eta
Qoraahaara issippe mittiis; eta kaalliya naa77u xeetanne ishatamu asaa tamai min
haiqqidosona. Yaatin eti asi be7idi duuxxiyo malaata gididosona. 11 SHin Qoraaha attuma
naati he gallassi haiqqibookkona.
12 Simoona zareti bantta yaran yaran: Nemu7eela yarata, Yaamiina yarata, Yaakiina
yarata, 13 Zaraaha yaratanne SHaa7ula yarata. 14 Hageeti Simoona zareta; eti muleera
22,200.
15 Gaada zareti bantta yaran yaran: Xafoona yarata, Hagga yarata, SHuuna yarata,
16 Oozina yarata, Eera yarata, 17 Arooda yaratanne Ar77eela yarata. 18 Hageeti Gaada zareta;
eti muleera 40,500.
19 Yihudaa attuma naati Eeranne Oonaana; shin eti Kanaane biittan haiqqidosona.
20 Yihudaa zareti bantta yaran yaran: SHeela yarata, Paareesa yaratanne Zaraaha yarata.
21 Paareesa zareti Hexiroona yaratanne Hamuula yarata. 22 Hageeti Yihudaa zareta; eti
muleera 76,500.
23 Yisaakoora zareti bantta yaran yaran: Tolaa7a yarata, Puuwa yarata, 24 Yaashuuba
yaratanne SHimiroona yarata. 25 Hageeti Yisaakoora zareta; eti muleera 64,300.
26 Zaabiloona zareti bantta yaran yaran: Sereeda yarata, Eloona yaratanne Yaahila7eela
yarata. 27 Hageeti Zaabiloona zareta; eti muleera 60,500.
28 Minaasenne Efireema aawaa Yooseefa zareti hagaappe kaallidi xaafettidosona.
29 Minaase zareti Minaase na7aa Maakiira yarata, Maakiira na7aa Gala7aade yaratanne
Gala7aade naatu yarata. 30 Gala7aade zareti I7eezera yarata, Heleeqa yarata, 31 Asiri7eela
yarata, SHekeema yarata, 32 SHamidaa7a yaratanne Hefeera yarata. 33 Hefeera na7ai
Xalofihaadi macca naatu xalaalaa yeliis; ayyo attuma na7i baawa. Xalofihaada macca
naatu sunttai Maahilo, No7o, Hoogilo, Milkkonne Tirxxo. 34 Hageeti Minaase zareta; eti
muleera 52,700.
35 Efireema zareti bantta yaran yaran: SHutelaaha yarata, Bekeera yarata, Tahaana
yaratanne 36 SHutelaaha na7aa Eraana yarata. 37 Hageeti Efireema zareta; eti muleera
32,500. Yooseefa zareti bantta yaran yaran hegeeta.
38 Biniyaama zareti bantta yaran yaran: Belaa7a yarata, Ashibeela yarata, Ahiraama
yarata, 39 SHafufaama yarata, Hufaama yarata, 40 Belaa7a na7aa Arada yaratanne Belaa7a
na7aa Naa7imaana yarata. 41 Hageeti Biniyaama zareta; eti muleera 45,600.
42 Daana zareti SHuhaama yarata. 43 SHuhaama yarati muleera 64,400.
44 Aseera zareti bantta yaran yaran: Yimina yarata, Yishiwaaha yarata, Barii7a yarata,
45 Barii7a na7aa Hebeera yaratanne Barii7a na7aa Malkki7eela yarata. 46 Aseerau Seraaho
giyo macca na7iyaa de7ausu. 47 Hageeti Aseera zareta; eti muleera 53,400.
48 Nifttaaleema zareti bantta yaran yaran: Yaa7izi7eela yarata, Guuna yarata, 49 Yexeera
yaratanne SHilleema yarata. 50 Hageeti Nifttaaleema zareta; eti muleera 45,400.
51 Qoodettida Israa7eela attuma asai muleera 601,730.

52 Qassikka GODAI Muusa, 53 “Ha zaretuyyo eta sunttaa sunttaa qoodaadan biittai
shaahettidi, laata gididi etau imetto. 54 Qoodan coratuyyo eta coratettaa keenaa, qoodan
guuttatuyyo eta guuttatettaa keenaa shaakkada imma. Ubbaikka xaafettida bantta
qoodaa keenaa keenaa ekkona. 55 SHin biittai saaman shaahetto; issi issi zaree laattiyo
biittai eta aawaa zariyaa sunttaadan gido. 56 Laata ubbai qoodan coratuppenne qoodan
guuttatuppe gidduwan saaman shaahetto” yaagiis.

57 Bantta yaran yaran qoodettida Leewati hageeta: Gershshoona yarata, Qahaata
yaratanne Maraara yarata. 58 Hageetikka qassi Leewatu yarata: Liibina yarata, Kebroona
yarata, Maahila yarata, Musha yaratanne Qoraaha yarata. Qahaati Amiraama yeliis.
59 Amiraama keettaayee sunttai Yokebeedo; a Gibxxen Leewayyo yelettida na7iyo. A
Amiraamayyo Aaroona, Muusanne eta michchiyo Miiriyaamo yelaasu. 60 Aarooni Nadaaba,
Abiiha, El77aazaranne Itaamaara yeliis. 61 SHin GODAI azazibeenna tamaa a sinttan
yarshshido wode, Nadaabinne Abiihu haiqqidosona. 62 Yelettoosappe issi aginanne
hegaappe bollaara de7iya qoodettida attuma Leewati muleera laatamanne heezzu sha7a.
Israa7eelatu gidduwan etau laattiyo biittai imettibeenna gishshau, eti Israa7eelatuura
qoodettibookkona.

63 Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggaara, Yarkko matan, Moo7aaba Demb-
ban Muuseenne qeesee El77aazari Israa7eelata qoodido wode, qoodettida asai hagaa.
64 Muuseenne qeesee Aarooni kase Siinaa Bazzuwan Israa7eelata qoodido wode, qoodettida
asaappe harai atto mexi issi asinne attibeenna. 65 Aissi giikko, GODAI he Israa7eelatubaa
odiiddi, “Eti bazzuwan tumu haiqqana” yaagi wottiis. Yifune na7aa Kaaleebappenne Nawe
na7aa Yaasuppe attin, harai issi asinne attibeenna.

27

Xalofihaada Macca Naatu Oishaa

1 Xalofihaada macca naati Maahilo, No7o, Hoogilo, Milkkonne Tirxxo. Xalofihaadi
Hefeera na7aa; Hefeeri Gala7aade na7aa; Gala7aadee Maakira na7aa; Maakiri Minaase
na7aa; Minaasee Yooseefa na7aa. 2 Ha macca naati Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen Muuse
sinttan, qeesiyaa El77aazara sinttan, halaqatu sinttaaninne maabaraa ubbaa sinttan
eqqidi, hagaadan yaagidosona; 3 “Nu aawai bazzuwan haiqqiis; i ba nagaran haiqqiisippe
attin, GODAA bolli denddida Qoraaha kaalliyaageetu giddon de7enna. Ayyo attuma
na7i baawa. 4 Attuma na7i ayyo bainnabaa gidikkonne, nu aawaa sunttai a dabbotu
gidduwaappe aissi xayii? Nu aawaa ishanttu giddon nuuyyo laattiyo biittaa imma”
yaagidosona.

5 Yaagin Muusee eta oishaa GODAA sintti shiishshiis. 6 SHiishshin GODAI Muusa,
7 “Xalofihaada macca naati oichchidoogee likke; eta aawaa ishanttu giddon neeni etayyo
laattiyo biittaa imma; a laatai eta gakko. 8 Qassi neeni Israa7eelata hagaadan yaaga; ‘Issi
asi attuma na7i bainnan haiqqiyaabaa gidikko, a biittaa a macca na7i laatto; 9 macca
na7ikka ayyo bainnabaa gidikko, a biittaa a ishantti laattona; 10 ayyo ishantti bainnabaa
gidikko, a aawaa ishantti laattona; 11 a aawaa ishanttikka bainnabaa gidikko, a zariyaappe
ubbaappe matattiya dabbuwaa laatissa. Taani GODAI nena Muusa azazidoogaadan, hagee
Israa7eelatuyyo higge gido’ yaaga” yaagiis.

Muuse Sohuwan Yaasu Doorettiis

12 Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa, “Pude Abaarima Dereta kiyada, taani Israa7eela
asaayyo immido biittaa be7a. 13 Be7idoogaappe guyyiyan, ne ishaa Aaroonadan neenikka
haiqqada, ne maizzan gaittana. 14 Aissi giikko, Xiina Bazzuwan de7iya haattan asai ubbai
makkalido wode, intte naa77aikka eta sinttan tana geeshshadan bonchchanau taayyo
azazettibeekketa” yaagiis. Hegee haattai Xiina Bazzuwan, Qaadeesan de7iya Mariiba
haattaa.

15 Muusee GODAA hagaadan yaagiis; 16-17 “Abeet GODAU, asa ubbau de7uwaa immiya
Xoossau, ne asai, GODAA asai henttanchchi bainna wude mala gidennaadan, ha asaa

sinttan kiyiyaanne geliya, etakka kaalettidi kessiyaanne gelissiya, issi asa ha maabaraa
bolli sunttarkkii" yaagiis.
[18] Yaagin GODAI Muusa, "Ayyaanai an de7iyo Nawe na7aa Yaasa ekkada, ne kushiyaa a
bolli wotta; [19] yaatada qeesiyaa El77aazara sinttaaninne maabara ubbaa sinttan essada, eti
be7ishin suntta. [20] Israa7eelatu maabara ubbai ayyo azazettanaadan, ne maataappe ayyo
shaakkada imma. [21] Immin qeesiyaa El77aazara sinttan i eqqo; eqqin El77aazari Uriimiyan
ayyo GODAA sheniyaa oichcho. Yaasunne Israa7eela maabarai ubbai El77aazara azazuwan
kiyonanne a azazuwan gelona" yaagiis.
[22] GODAI azazidoogaadan Muusee oottiis; Yaasa efiidi, qeesiyaa El77aazara sinttaaninne
maabaraa ubbaa sinttan essiis. [23] GODAI azazidoogaadan, Muusee ba kushiyaa a bolli
wottidi, a sunttiis.

28

Hachchi Hachchi SHiishshiyo Yarshshuwaa
(Kessaabaa 29:38-46)

[1] GODAI Muusa, [2] "Israa7eelata hagaadan yaagada azaza; 'Ta qumaa, tana tonggu
giidi sawana mala, taman yarshshiyo ta yarshshuwaa keerido wodiyan wodiyan taayyo
naagidi immite' yaaga. [3] Qassi neeni eta, 'GODAAYYO taman yarshshiyo yarshshoi hagaa:
tilla bollaara de7iya, issi laitta gidido naa77u dorssa orggeta hachchi hachchi xuug-
giyo yarshshuwaayyo yarshshite; [4] dorssa orggetuppe issuwaa maallado, naa77anttuwaa
omarssi yarshshite. [5] Qassi hegaara issi litiro gidiya zaitiyan munaqettida issi kilo
giraame muruta gisttiyaa xiilliyaa kattaa yarshshuwaassi yarshshite. [6] Hagee GODAA
tonggu giidi sawana mala, Siinaa Deriyaa bollan azazettida, hachchi hachchi taman
xuuggiyo yarshsho. [7] Hegaara yarshshiyo ushshaa yarshshoi issi dorssa orggiyaayyo
issi litiro gidiya woine eessa. Ushshaa yarshshuwaa Geeshsha Sohuwan GODAAYYO
gussite. [8] Omarssi naa77antto dorssa orggiyaa, maalladoogaa oottidoogaadan oottidi,
kattaa yarshshuwaaranne ushshaa yarshshuwaara GODAA tonggu giidi sawana mala,
taman yarshshite.

Sambbata Gallassa Yarshshuwaa

[9] " 'Sambbata gallassan, tilla bollaara de7iya issi laitta gidido naa77u dorssaanne
zaitiyan munaqettida naa77u kilo giraame gidiya muruta xiilliyaa kattaa yarshshonne
ushshaa yarshsho oottidi yarshshite. [10] Hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaanne a
ushshaa yarshshuwaa bolli, Sambbata gallassa ubban intte yarshshiyo xuuggiyo yarshshoi
hagaa.

Aginai Xeeriyo Gallassaa Yarshshuwaa

[11] " 'Aginai xeeriyo gallassa ubban, naa77u mirggota, issi dorssa orggiyaanne issi laitta
gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, xuuggiyo yarshsho
oottidi, GODAAYYO yarshshite. [12] Issi issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo
giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara zaitiyan munaqettida
naa77u kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaanne [13] laappun dorssa maratuppe
issi issi dorssa maraara zaitiyan munaqettida issi kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa
xiilliyaa kattaa yarshsho oottidi, GODAA tonggu giidi sawana mala, taman yarshshiyo
yarshshuwaa yarshshite. [14] Qassi ushshaa yarshshuwaayyo issi issi mirgguwaara naa77u
litiro gidiya woine eessaa, issi dorssa orggiyaara issi litironne bagga woine eessaanne
issi issi dorssa maraara issi litiro gidiya woine eessaa shiishshite. Hagee laittaa giddon
aginai xeeriyo gallassa ubban yarshshiyo xuuggiyo yarshsho. [15] Hachchi hachchi xuuggiyo
yarshshuwaanne a ushshaa yarshshuwaa bolli, issi deeshsha orggiyaa nagaraa yarshsho
oottidi, GODAAYYO yarshshite.

Paasikaa Baalaanne Oittaa Baalaa Yarshshota
(Wogaabaa 23:5-14)

16 " 'Koiro aginan tammanne oiddantta gallassai GODAA Paasikaa bonchchiyo gallassa
gido. 17 Qassi he aginankka tammanne ichchashantta gallassan doommidi, Oittaa Baalai
bonchchettees; hegaa gishshau, laappun gallassatun irshshoi gelibeenna oittaa miite.
18 He gallassatuppe koiro gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne
oottoppite. 19 Naa77u mirggota, issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun
dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, taman yarshshiyo yarshsho oottidi,
GODAAYYO yarshshite. 20 Kattaa yarshshuwaayyo issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida
heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara naa77u kilo
giraame gidiya xiilliyaanne 21 laappun dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame
xiilliyaa yarshshite. 22 Qassi issi deeshsha orggiyaa nagaraa yarshshuwaassi, intte nagaraa
atto giissanau yarshshite. 23-24 Hachchi hachchi maallado xuuggiyo yarshshuwaanne a
kattaa yarshshuwaa bolli, sawuwaa tonggu giya qumaa taman yarshshiyo yarshshuwaa
gujjidi, GODAAYYO yarshshite. Laappun gallassaayyo hegaadan oottite. 25 Laappuntta
gallassan qassi geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppite.

Saaminttatu Baalaa Yarshshuwaa
(Wogaabaa 23:15-22)

26 " 'Saaminttatu Baalaa gallassan intte GODAAYYO ooratta kattaa shiishshiyo wode,
geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottoppite. 27 Naa77u mirggota,
issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun dorssa orggeta sawuwaa tonggu giya
xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAAYYO yarshshite. 28 Issi issi mirgguwaara zaitiyan
munaqettida heezzu kilo giraame gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara
naa77u kilo giraame xiilliyaanne 29 laappun dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo gi-
raame xiilliyaa kattaa yarshshuwaayyo yarshshite. 30 Qassi issi deeshsha orggiyaa nagaraa
atto giissiyo yarshsho oottidi yarshshite. 31 Hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaanne
a ushshaa yarshshuwaa bolli, hageeta eta kattaa yarshshuwaara yarshshite. Meheti tilla
bollaara de7iyaageeta gidiyoogaa geeshshidi erite.

29

Ooratta Laittai Geliyo Baalaa Yarshshuwaa
(Wogaabaa 23:23-25)

1 " 'Laappuntta aginaayyo koiro gallassan, geeshsha yaa7aa shiiqite. Daafurssiya ooso
aibanne oottoppite. He gallassai xurumbbai punettiyo gallassa. 2 GODAA sawuwaa tonggu
gaana mala, xuuggiyo yarshshuwaayyo, issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi
laitta gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite.
3 Kattaa yarshshuwaayyo issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame
gidiya muruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara naa77u kilo giraame xiilliyaanne
4 laappun dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame xiilliyaa yarshshite. 5 Qassi
issi deeshsha orggiyaa nagaraa yarshshuwaassi, intte nagaraa atto giissanau yarshshite.
6 Hageeta aginai xeeriyo gallassan xuuggiyo yarshshuwaa bollinne a kattaa yarshshuwaa
bolli, hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a
ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi, wogaadan yarshshite; hageeti GODAA sawuwaa tonggu
giya, taman yarshshiyo yarshshota.

Nagaraa Atto Giissiyo Gallassaa Yarshshuwaa
(Wogaabaa 23:26-32)

7 " 'Ha laappuntta aginaayyo tammantta gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; intte
huuphiyaa kaushshite; aiba oosokka oottoppite. 8 Yaatidi GODAA tonggu giidi sawana
mala, xuuggiyo yarshshuwaayyo issi mirgguwaa, issi dorssa orggiyaanne issi laitta
gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. 9 Kattaa
yarshshuwaayyo issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya mu-
ruta gisttiyaa xiilliyaa, issi dorssa orggiyaara naa77u kilo giraame xiilliyaanne 10 laappun

dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo giraame xiilliyaa yarshshite. [11] Qassi na-
garaa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta nagaraa atto giissiyo
yarshshuwaa bolli, hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa bolli, eta kattaa yarshshuwaa
bollinne eta ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi yarshshite.

Daase Baalaa Yarshshota
(Wogaabaa 23:33-44)

[12] " 'Laappuntta aginan tammanne ichchashantta gallassan, geeshsha yaa7aa shiiqite;
daafurssiya ooso aibanne oottoppite. GODAAYYO Daase Baalaa laappun gallassaa bonch-
chite. [13] GODAA tonggu giidi sawana mala, taman yarshshiyo tammanne heezzu mirggota,
naa77u dorssa orggetanne issi laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka
tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite. [14] Kattaa yarshshuwaayyo tammanne heezzu
mirggotuppe issi issi mirgguwaara zaitiyan munaqettida heezzu kilo giraame gidiya
muruta gisttiyaa xiilliyaa, naa77u dorssa orggetuppe issi issi orggiyaara naa77u kilo
giraame xiilliyaanne [15] tammanne oiddu dorssa maratuppe issi issi maraara issi kilo
giraame xiilliyaa yarshshite. [16] Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa
yarshshite. Hageeta hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa
bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi yarshshite.

[17] " 'Naa77antta gallassan tammanne naa77u mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi
laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta,
yarshshite. [18] Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura, eta kattaa
yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. [19] Qassi
nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta hachchi hachchi
xuuggiyo yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli
gujjidi yarshshite.

[20] " 'Heezzantta gallassan, tammanne isiini mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi
laitta gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta,
yarshshite. [21] Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura, eta kattaa
yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. [22] Qassi
nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta hachchi hachchi
xuuggiyo yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli
gujjidi yarshshite.

[23] " 'Oiddantta gallassan, tammu mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta gi-
dido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite.
[24] Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura, eta kattaa yarshshuwaanne
eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. [25] Qassi nagaraa
yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta hachchi hachchi xuuggiyo
yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi
yarshshite.

[26] " 'Ichchashantta gallassan, uddufun mirggota, naa77u dorssa orggetanne, issi laitta
gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite.
[27] Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura eta kattaa yarshshuwaanne
eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. [28] Qassi nagaraa
yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hageeta hachchi hachchi xuuggiyo
yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi
yarshshite.

[29] " 'Usuppuntta gallassan, hosppun mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta
gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite.
[30] Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura eta kattaa yarshshuwaanne
eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. [31] Qassi nagaraa
yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta hachchi hachchi xuuggiyo
yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi
yarshshite.

32 " 'Laappuntta gallassan, laappun mirggota, naa77u dorssa orggetanne issi laitta
gidido tammanne oiddu dorssa orggeta, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta, yarshshite.
33 Mirggotuura, dorssa orggetuuranne dorssa maratuura eta kattaa yarshshuwaanne
eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan yarshshite. 34 Qassi nagaraa
yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta hachchi hachchi xuuggiyo
yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa yarshshuwaa bolli gujjidi
yarshshite.
35 " 'Hosppuntta gallassan geeshsha yaa7aa shiiqite; daafurssiya ooso aibanne oottop-
pite. 36 Taman yarshshiyo yarshshoi GODAA tonggu giidi sawana mala, issi mirgguwaa,
issi dorssa orggiyaanne issi laitta gidido laappun dorssa orggeta, ubbaikka tilla bol-
laara de7iyaageeta, yarshshite. 37 Mirgguwaara, dorssa orggiyaaranne dorssa maratuura
eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa yarshshuwaa wogai azaziyo qoodaadan shi-
ishshite. 38 Qassi nagaraa yarshshuwaayyo issi deeshsha orggiyaa yarshshite. Hegeeta
hachchi hachchi xuuggiyo yarshshuwaa bolli, a kattaa yarshshuwaa bollinne a ushshaa
yarshshuwaa bolli gujjidi yarshshite.
39 " 'Intte shiiquwaa gattanau yarshshiyo yarshshotu bollinne intte intte dosan
coo immiyo yarshshotu bolli, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaa, ushshaa
yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa, hageeta GODAA baalaa intte bonchchanau
keerido wodiyan wodiyan yarshshite' yaaga" yaagiis.
40 Yaagin Muusee bana GODAI azazidobaa ubbaa Israa7eelatuyyo yootiis.

30

Gefaa Wogaa

1 Muusee Israa7eela zaretu halaqata hagaadan yaagiis; "GODAI azaziyoogee hagaa.
2 Issi asi GODAAYYO issibaa oottanau geppikko, woikko issibaa agganau caaqqikko, ba
doonaappe kessidobaa ubbaa poloppe attin, ba qaalaa birshshoppo.
3 "Ba aawaa son de7iya geela7o na7iyaa, GODAAYYO issibaa oottanau geppikko, woikko
issibaa agganau caaqqikko, 4 i aawai i gefaabaa woikko i caaquwaabaa siyidi, o ainne
geennan aggikko, a oottanau geppidobaa ubbaanne agganau caaqqidobaa ubbaa polu.
5 SHin i aawai hegaa siyidi phalqqikko, a geppido gefainne agganau caaqqido caaqoi
polettennan attees. I aawai o diggido gishshau, GODAI iyyo atto gaana.
6 "Gelabeenna maccaara geppa uttada, woikko issibaa agganau eesuwan ba doonaappe
caaqqa uttada azina gelikko, 7 i azinai hegaa siyidi, o ainne geennan aggikko, a oottanau
geppido gefaanne issibaa agganau caaqqido caaquwaa polu. 8 SHin i azinai hegaa siyidi
phalqqikko, a geppido gefai woikko issibaa agganau eesuwan caaqqido caaqoi polettennan
attees. Hegaa gishshau, GODAI iyyo atto gaana.
9 "SHin am77iyaa woikko azinai yeddido maccaasiyaa oottanau geppidobaa woikko
issibaa agganau caaqqidobaa polu.
10 "Maccaasiyaa ba azinaa son de7aidda geppikko, woikko issibaa agganau caaquwaa
caaqqikko, 11 i azinai hegaa siyidi o ainne geennan aggikko, a geppido gefaanne issibaa
agganau caaqqido caaquwaa ubbaa polu. 12 SHin i azinai hegaa siyidi phalqqikko, i gefai
woikko a agganau caaqqido caaqoi aibinne polettoppo. I azinai diggido gishshau, GODAI
iyyo atto gaana. 13 I azinai a geppiyo gefaa ubbaa woikko a bana ziqqi oottanau caaqqidobaa
ubbaa phalqqanau woikko maayanau danddayees. 14 SHin i azinai he gallassi woikko
wonttetta gallassi hegaabaa ainne geennan aggikko, i i gefaa ubbaa woikko i caaquwaa
ubbaa maayees. I hegaa siyido gallassi co77u giidoogaadan i gefa ubbaa woikko i caaquwaa
ubbaa maayi uttiis. 15 SHin i hegaa siyido amarida wodiyaappe guyyiyan phalqqikko, i
gomee a gakkees" yaagiis.
16 Azina gelabeenna, ba aawaa son de7iya geela7o na7eenne i aawaa gidduwan woikko
keettaayeenne keettaawaa gidduwan de7ana mala, GODAI Muusa azazido gefaa wogai
hagaa.

31

Midiyaama Asatu Bolli Denddida Olaa

1 GODAI Muusa, 2 "Israa7eela asaa gishshau, neeni Midiyaama asaa bolli GODAA haluwaa
kiya; hegaappe guyyiyan, neeni haiqqana" yaagiis.
3 Hegaa gishshau, Muusee asaa, "Midiyaama asaa bolli GODAA haluwaa kessana mala
olaa baanau, intte asaa ola miishshaa gixissite. 4 Issi issi Israa7eela zaretuppe issi sha7u
attuma asaa olau yeddite" yaagiis.
5 Yaagin Israa7eelappe tammanne naa77u sha7u attuma asai, issi issi zariyaappe issi
sha7u asai, olau giigidosona. 6 Issi issi zariyaappe issi sha7u asaa Muusee qeesiyaa
El77aazara na7aa Piinihaasaara olau yeddiis; yeddin Piinihaasi geeshsha miishshatanne
malaatau punniyo xurumbbaa banaara ekkidi biis. 7 GODAI Muusa azazidoogaadan, eti
Midiyaama asaara olettiiddi, attuma asaa ubbaa woridosona. 8 Qassi Midiyaama kawota
ichchashata, Eewa, Reqeema, Xuura, Huuranne Rebaa7a giyoogeeta woridosona. Eti qassi
Bi7oora na7aa Balaamakka bisuwan siifidosona. 9 Israa7eelati Midiyaama maccaasatanne
naata omooddidi, eta miizzaa, eta dorssaa wudiyaanne eta miishsha ubbaa bonqqidosona.
10 Midiyaama asati de7ido katamata ubbaanne eta moottata ubbaa taman xuuggidosona.
11 Eti asaa, mehiyaanne omooddidobaa ubbaa ekki efiidosona. 12 Eti omooddido asatanne
bonqqidobata Muusekko, qeesiyaa El77aazarakkonne Israa7eela maabaraakko, Yarkkoppe
hefinttan, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban eti dunkkaanidosaa
ehiidosona.

Olanchchati Simmidosona

13 Muusee, qeesee El77aazarinne maabaraa halaqati ubbai dunkkaanidosaappe gaxi
etaara gaittanau kiyidosona. 14 Olaappe simmida gadaawatu bolli, shaalaqatu bollinne
mato halaqatu bolli Muusee hanqqettiis. 15 Muusee eta hagaadan yaagiis; "Maccaasa
ubbaa intte aissi ashshidetii? 16 Eti Balaama zoriyan, Pa7oora giyoosan Israa7eela asai
GODAA naaqqidi, eeqau goinnanaadan oottidaageeta; GODAA asaa bolli boshai yiidoogee
hegaassa. 17 Hegaa gishshau, ha77i attuma naata ubbaa worite; qassi attuma asaara
zin77ida maccaasa ubbaa worite. 18 SHin attuma asaara zin77ibeenna macca naata ubbaa
intteyyo ashshite. 19 Intte giddoppe asa worida uri woikko ahaa bochchida uri ooninne
dunkkaanidosaappe gaxan laappun gallassaa utto; heezzantta gallassinne laappuntta gal-
lassi inttenanne intte omooddidoogeeta geeshshite. 20 Qassi maayo ubbaanne galbbappe,
deeshsha ikiseppenne mittappe oosettidabata ubbaa geeshshite" yaagiis.
21 Yaagin qeesee El77aazari olaappe simmida olanchchata hagaadan yaagiis; "GO-
DAI Muuseyyo immido higgiyaa maarai hagaa: 22 Worqqaa, biraa, nahaasiyaa, bi-
rataa, qorqqoruwaanne irssaasiyaa giyo birataa 23 taman meetettennabata ubbaa tama
giddoora aattin, hegee geeyana. SHin hegee qassi tunatettaappe geeyiyo haattan
geeyanau koshshees. Qassi taman meetettiyaabata ubbaa tunatettaappe geeyiyo haattan
geeshshanau koshshees. 24 Laappuntta gallassi intte maayuwaa meeccite; meeccidi
inttekka geeyite. Hegaappe guyyiyan, dunkkaanidosaa gelite" yaagiis.

Omooduwaa SHaakkidosona

25 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 26 "Neeni, qeesee El77aazarinne maabaraa halaqati
omoodettida asaanne mehiyaa ubbaa qoodite. 27 Qoodidi olan olettida olanchchatuyy-
oonne attida maabaraayyo naa77u kessidi shaakkite. 28 Olettida olanchchata gakkida
shaahuwaappe, asa gidin, miizza gidin, hareta, dorssata woikko deeshshata gidin,
ichchashu xeetaappe issuwaa GODAAYYO giiraa giirite. 29 Eta gakkida baggaappe ekkido
giiraa GODAA gishshaadan qeesiyaa El77aazarayyo immite. 30 Hinkko Israa7eelata gakkida
shaahuwaappe, asa gidin, miizza gidin, hareta, dorssata, woikko deeshshata gidin,
mehetu ubbaappe ishatamaappe issuwaa ekkite; ekkidi hegaa GODAA Dunkkaaniyau
aawatiya Leewatuyyo immite" yaagiis. 31 Yaagin Muuseenne qeesee El77aazari GODAI
azazidoogaadan oottidosona.

[32-35] Olanchchati banttayyo ekkin, attida omoodoi 675,000 dorssata, 72,000 miizzata,
61,000 haretanne attuma asaara zin77ibeenna 32,000 macca naata. [36] Olan olettidaageeta
gakkida shaahoi 337,500 dorssata; [37] etappe GODAASSI giirau kessidoogeeti 675. [38] Miizzati
36,000; etappe GODAASSI giirau kessidoogeeti 72. [39] Hareti 30,500; etappe GODAASSI giirau
kessidoogeeti 61. [40] Maccaasati 16,000; etappe GODAASSI giirau kessidoogeeti 32. [41] GODAI
Muusa azazidoogaadan, GODAA gakkiya giiraa Muusee qeesiyaa El77aazarayyo immiis.

[42-46] Olanchchati ehiido omooduwaa Muusee naa77u kessidi shaakkin, Israa7eela
maabaraa gakkida shaahoi 337,500 dorssata, 36,000 miizzata, 30,500 haretanne 16,000
maccaasata. [47] Israa7eela maabaraa gakkida shaahuwaappe ishatamu ishatamu asaappe
issuwaanne ishatamu ishatamu mehiyaappe issuwaa Muusee ekkidi, GODAI bana azazi-
doogaadan, Xoossaa Dunkkaaniyau aawatiya Leewatuyyo immiis.

[48] Hegaappe guyyiyan, ola gadaawati, shaalaqatinne mato halaqati Muusekko yiidosona.
[49] Yiidi eti Muusa, "Nuuni ne ashkkarati nu azazuwaa garssan de7iya olanchchata
qoodin, issoinne paccibeenna. [50] GODAI nu shemppuwaa ashshido gishshau, nuuni
huuphiyan huuphiyan ekkido worqqa alleeqota, kushe sagaayota, toho albbota, migidota,
haitta gutichchatanne qooriyan aattiyo gujjumata GODAAYYO imuwaa ehiida" yaagi-
dosona. [51] Muuseenne qeesee El77aazari worqqa alleeqota ubbaa etappe ekkidosona.
[52] SHaalaqatinne mato halaqati ehiidi GODAAYYO immido worqqai ubbai naa77u xeetu kilo
giraame gidiyaagaa. [53] SHin hara olanchchati ubbai bantta omooduwaa omooduwaa bant-
tau ekkidosona. [54] Muuseenne qeesee El77aazari shaalaqatuppenne mato halaqatuppe
ekkido worqqaa GODAA sinttan Israa7eela asaa hassayissana mala, Xoossaa Dunkkaaniyaa
giddo gelissidosona.

32

Yorddaanoosa SHaafaa Arshsho Baggaara De7iya Zareta

[1] Roobeela zaretuyyoonne Gaada zaretuyyo keehi daro mehee de7ees. Eti Yaa7izeera
biittainne Gala7aade biittai meheyyo injje gidiyoogaa be7idosona. [2] Be7idi eti Muusekko,
qeesiyaa El77aazarakkonne maabaraa halaqatukko yiidi, eta hagaadan yaagidosona;
[3-4] "GODAI Israa7eela asan xoonissido biittati, Axaarooti, Dibooni, Yaa7izeeri, Niimiri,
Hasebooni, Eli7aali, Seebimi, Naboinne Ba7ooni mehiyaayyo injje biitta; nuuyyo intte
ashkkaratuyyo mehee de7ees. [5] Nuuni inttena ufaissidabaa gidikko, ha biittati nuussi
intte ashkkaratussi laata gade gididi imettona. Nuna Yorddaanoosa SHaafaa hefintti
pinttoppite" yaagidosona.

[6] Yaagin Muusee Gaada zaretanne Roobeela zareta hagaadan yaagiis; "Hara Israa7eela
asai olaa biyo wode, intte hagan uttuuteetii? [7] GODAI etayyo immido biittaa Israa7eelati
pinnennaadan, intte aibissi eta wozanaa shugisseetii? [8] Qaadeesa Barnneppe he biittaa
wochchi xeellanau intte aawata taani yeddido wode, etikka hagaadan oottidosona.
[9] Waanidi giikko, eti Eshkkoola Zanggaaraa kiyidi, he biittaa xeellido wode, Israa7eelati
GODAI etayyo immido biittaa gelenna mala, eti Israa7eelatu wozanaa shugissidosona.
[10] GODAI he gallassi hanqquwaa eexxi kiyidi, hagaadan yaagidi caaqqiis; [11-12] 'GODAA
bantta kumetta wozanaappe kaallida Qeniiziyaa Yifune na7aa Kaaleebappenne Nawe
na7aa Yaasuppe attin, yelettoosappe laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya attuma
asan Gibxxe biittaappe kiyidaageetuppe issoinne, taani Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne
Yaaqoobayyo immanau caaqqido biittaa be7enna. Aissi giikko, eti tana bantta kumetta
wozanaappe kaallibookkona' yaagidi caaqqiis. [13] GODAA hanqqoi Israa7eela bolli eexxi
kiyiis; yaatin GODAA sinttan iitaa oottida he yeleta ubbai wuri xayana gakkanaassi,
bazzuwan oitamu laittaa i eta toilayiis. [14] Inttenoo, nagaranchcha yeletatoo, GODAI
Israa7eela bolli gujji hanqquwaa eexxi kiyanaadan, intte intte aawatu sohuwan ha77i
eqqideta. [15] Intte GODAA kaalliyoogaa aggidi wora simmikko, i qassikka ba asaa bazzuwan
aggi bayana. Yaatidi intte ha asaa ubbaa xaissana" yaagiis.

[16] Yaagin eti Muuse mati yiidi, a hagaadan yaagidosona; "Nuuni hagan nu mehetuyyo
dirssaa, nu naatuyyo katamata keexxana. [17] SHin nuuni ola miishshaa gixxidi, Israa7eela

asaa eta sohuwaa gattana gakkanaashin olettanau baana. Hegaa keenan, ha biittan de7iya
asatuppe naagettanau, nu naati gimbbettidi uttida katamatun de7ona. [18] Israa7eelati
ubbai bantta laataa laataa ekkana gakkanaassi, nuuni nu soo simmokko. [19] Nuuni nu
laataa Yorddaanoosa SHaafaappe hafintta arshsho baggaara laattido gishshau, nuuni
Yorddaanoosappe hefintta baggaara, yan etaara laataa laattokko" yaagidosona.

[20] Yaagin Muusee eta, "Intte hagaa oottikko, intte GODAA sinttan olaa baanau gi-
igikkonne [21] intte olanchchati ubbai ola miishshaa gixxidi, GODAI ba morkketa ba sint-
taappe yedettana gakkanaassi, Yorddaanoosa SHaafaa GODAA sinttan pinnikko, [22] GODAI
he biittaa xoonidoogaappe guyyiyan, intte simmanau danddayeeta. Yaatikko, intte
olettanau bessiya olaa GODAAYYOONNE Israa7eela asaayyo olettidi polideta giyoogaa.
Qassi he biittai GODAA sinttan intteyyo laata biittaa gidana.

[23] "SHin intte hegaadan oottennan ixxikko, GODAA bolli nagaraa ootteeta; simmi inttena
intte nagarai gakkiyoogaa tumu erite. [24] Intte intte naatuyyo katamata keexxite; intte
dorssaa wudiyaayyookka birddeta giigissite; shin intte giidobaa aggennan oottite" yaagiis.

[25] Yaagin Gaada zaretinne Roobeela zareti Muusa, "Nuuni ne ashkkarati neeni nu godai
azazidoogaadan oottana. [26] Nu naatinne nu maccaasati, nu dorssatinne nu miizzati hagan
Gala7aade katamatun de7ishshona. [27] SHin nuuni ne ashkkarati, olau gixxida olanchchati
ubbai, neeni nu godai giyoogaadan, olettanau GODAA sinttan Yorddaanoosa SHaafaa
pinnana" yaagidosona.

[28] Hegaa gishshau, Muusee qeesiyaa El77aazara, Nawe na7aa Yaasanne Israa7eela zaretu
halaqata etabaa azaziis. [29] Muusee eta hagaadan yaagiis; "Gaada zaretinne Roobeela
zareti ubbai ola miishshaa gixxidi, GODAA sinttan inttenaara Yorddaanoosa SHaafaa
pinnikkonne intte he biittaa xoonikko, hegaappe guyyiyan, Gala7aade biittaa intte eta
laatissite. [30] SHin eti olaa miishshaa gixxidi, inttenaara pinnennan ixxikko, eti Kanaane
biittaa inttenaara laattona" yaagiis.

[31] Yaagin Gaada zaretinne Roobeela zareti zaaridi, "Nuuni ne ashkkarati GODAI gi-
idoogaa oottana. [32] Ola miishshaa gixxidi, GODAA sinttan nuuni Kanaane biittaa gelanau
pinnana; shin nuuni laattiyo laatai Yorddaanoosappe hafintta baggaara gidana" yaagi-
dosona.

[33] Hegaa gishshau, Muusee Gaada zaretuyyo, Roobeela zaretuyyoonne Yooseefa na7aa
Minaase zaretuppe baggaayyo Amooretu Kawuwaa Sihoona kawotettaanne Baasaane
Kawuwaa Ooga kawotettaa, eta giddon de7iya katamatuura immiis. [34] Gaada zareti
Diboona, Axaaroota, Aaro7era [35] Axirooti-SHofaana, Yaa7izeera, Yogibaaha, [36] Beeti-
Niimiranne Beeti-Haaraana geetettiya gimbbiyan direttida katamata zaarettidi keexxi-
dosona. Bantta dorssatuyyookka eti birddeta giigissidosona.

[37] Roobeela zaretikka Haseboona, Eli7aala, Qiriyaataimanne, [38] Naba, Ba7aali-
Ma7oonanne Siibima geetettiya katamata zaaretti keexxidosona. Keexxidi he
katamatuppe issootu issootu sunttaa laammidosona.

[39] Minaase na7aa Maakira yarati Gala7aade biidi, oli oiqqidi, yan de7iya Amooreta
yedettidosona. [40] Hegaa gishshau, Minaase na7aa Maakira yaratuyyo Muusee Gala7aade
biittaa immin, eti yan de7idosona. [41] Minaase zare gidiya Yaa7iiri biidi, eta oli oiqqidi,
Yaa7iira katamata yaagidi sunttiis. [42] Nobaahi biidi, Qanaata katamaanne a yuushuwan
de7iya moottata oli oiqqidi, ba sunttan Nobaaha giidi xeesiis.

33

Israa7eelatu Hemetaa Taarikiyaa

[1] Israa7eelati Muuseenne Aarooni kaalettin, bantta citan citan Gibxxeppe kiyido wode,
yaanidi hemettidosona. [2] GODAI azazin, eti baana beettaa doommido sohota Muusee
xaafiis; eta beettaa maarai hagaa.

[3] Koiro aginaayyo tammanne ichchashantta gallassi, Paasikaa bonchchiyo gallassaappe kaalliya gallassi denddidi, Gibxxe asai ubbai xeellishin, yayyennan Raamisappe kiyidosona. [4] He wode Gibxxe asai GODAI worido bantta baira naata moogoosona. Hagaadan oottidi, GODAI eta xoossatu bolli pirddaa ehiis.
[5] Israa7eelati Raamisappe denddidi, Sukkota giyo sohuwan dunkkaanidosona.
[6] Sukkotappe denddidi, bazzuwaa xeeran de7iya Etaaman dunkkaanidosona.
[7] Etaamappe denddidi, Ba7aali-Xafoonappe arshsho baggaara de7iya Pihaahiroota simmidi, Migidoola matan dunkkaanidosona.
[8] Pihaahirootappe denddidi, Zo7o Abbaa pinnidi, bazzuwaa biidosona. Etaama Bazzuwan heezzu gallassa ogiyaa hemettidi, Maaran dunkkaanidosona.
[9] Maarappe denddidi, tammanne naa77u pulttotinne laappun tammu zambbati de7iyo Eliima biidi, yan dunkkaanidosona.
[10] Eliimappe denddidi, Zo7o Abbaa lanqqen dunkkaanidosona.
[11] Zo7o Abbaa lanqqeppe denddidi, Siinaa Bazzuwan dunkkaanidosona.
[12] Siinaa Bazzuwaappe denddidi, Doofiqan dunkkaanidosona.
[13] Doofiqappe denddidi, Aluushan dunkkaanidosona.
[14] Aluushappe denddidi, Rafiidiman dunkkaanidosona. Yan asaayyo uyanau haatti baawa.
[15] Rafiidimappe denddidi, Siinaa Bazzuwan dunkkaanidosona.
[16] Siinaa Bazzuwaappe denddidi, Amuwaa Duufuwaa giyoosan dunkkaanidosona.
[17] Amuwaa Duufuwaa giyoosaappe denddidi, Haxerootan dunkkaanidosona.
[18] Haxerootappe denddidi, Riitiman dunkkaanidosona.
[19] Riitimappe denddidi, Rimmooni-Pereezan dunkkaanidosona.
[20] Rimmooni-Pereezappe denddidi, Liibinan dunkkaanidosona.
[21] Liibinappe denddidi, Riissan dunkkaanidosona.
[22] Riissappe denddidi, Qahelaatan dunkkaanidosona.
[23] Qahelaatappe denddidi, SHefaara Deriyan dunkkaanidosona.
[24] SHefaara Deriyaappe denddidi, Haraadan dunkkaanidosona.
[25] Haraadappe denddidi, Maaqihelootan dunkkaanidosona.
[26] Maaqihelootappe denddidi, Tahaatan dunkkaanidosona.
[27] Tahaatappe denddidi, Taaran dunkkaanidosona.
[28] Taarappe denddidi, Miitiqan dunkkaanidosona.
[29] Miitiqappe denddidi, Hashimoonan dunkkaanidosona.
[30] Hashimoonappe denddidi, Moserootan dunkkaanidosona.
[31] Moserootappe denddidi, Bene-Yaa7iqaanan dunkkaanidosona.
[32] Bene-Yaa7iqaanappe denddidi, Hoori-Hagidigaadan dunkkaanidosona.
[33] Hoori-Hagidigaadappe denddidi, Yoxibaatan dunkkaanidosona.
[34] Yoxibaatappe denddidi, Abroonan dunkkaanidosona.
[35] Abroonappe denddidi, Eexiyooni-Gaabiran dunkkaanidosona.
[36] Eexiyooni-Gaabirappe denddidi, Xiina Bazzuwan de7iya Qaadeesan dunkkaanidosona.
[37] Qaadeesappe denddidi, Eedooma biittaa zawan de7iya Hoora Deriyan dunkkaanidosona. [38] Qeesee Aarooni GODAI azazin, Hoora Deriyaa huuphiyaa kiyiis; kiyidi Israa7eelati Gibxxe biittaappe kiyido oitamantta laittan, ichchashantta aginan, aginaayyo koiro gallassan yan haiqqiis. [39] Aarooni Hoora Deriyaa huuphiyan haiqqiyo wode, a laittai xeetanne laatammanne heezza.
[40] Neegeeba Bazzuwan, Kanaanen de7iya Araada giyoosaa kawoi Israa7eela asaa yuussaa siyiis.
[41] Israa7eelati Hoora Deriyaappe denddidi, Xalmmoonan dunkkaanidosona.
[42] Xalmmoonappe denddidi, Punoonan dunkkaanidosona.
[43] Punoonappe denddidi, Obootan dunkkaanidosona.
[44] Obootappe denddidi, Moo7aaba biittaa zawan de7iya Abaariman dunkkaanidosona.
[45] Abaarimappe denddidi, Diboona-Gaadan dunkkaanidosona.
[46] Diboona-Gaadappe denddidi, Almmoona-Dibilaataiman dunkkaanidosona.
[47] Almmoona-Dibilaataimappe denddidi, Nabo Deriyaa matan Abaarima deretun dunkkaanidosona.

48 Abaarima deretuppe denddidi, Yarkkoppe hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa
matan de7iya Moo7aaba Dembban dunkkaanidosona. 49 Yorddaanoosa SHaafaa matan
de7iya Moo7aaba Dembban, Beeti-Yashimootappenne SHiixima Zanggaaraappe gid-
duwan dunkkaanidosona.
50 Yarkko hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban GODAI
Muusa hagaadan yaagiis; 51 "Israa7eelata neeni yaaga; 'Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi,
Kanaane biitti intte geliyo wode, 52 he biittan de7iya asaa ubbaa intte sinttappe yedettite;
yedettidi shuchchaappe masettida eta misileta ubbaanne seerissidi medhdhido eeqata
ubbaa xaissite. Eti goinniyo xoqqa sohota ubbaakka laalite. 53 Taani intteyyo he biittaa
laatau immido gishshau, he biittaa laattidi, an de7ite. 54 Intte zariyan zariyan saamaa
kessidi, biittaa shaakkite. Qoodan corattiya zaretuyyo daro laataa immite; qoodan
guuxxiya zaretuyyo guutta laataa immite. Saaman eta gakkida augeenne etaagaa gidana.
Biittaa intte maizza aawatu zariyan zariyan shaakki ekkite.
55 " 'SHin he biittan de7iya asaa intte yedettennan aggikko, intte ashshidoogeeti
intteyyo intte aifiyaayyo pincco, intte miyyiyaayyo aguntta gidana; intte de7ana biittan
eti inttena waayissana. 56 Intte eta yedettennan aggikko, eta bolli taani oottanau
halchchidobaa intte bolli oottana' yaagada yoota" yaagiis.

34

Israa7eela Biittaa Zawaa

1 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 2 "Neeni Israa7eelata hagaadan yaagada azaza;
'Laatadan inttena gakkiya Kanaane biittaa zawai hagaa. 3 Tohossa baggaara intte zawai Xi-
ina Bazzuwaanne Eedooma zawaa gidana. Intte tohossa zawai Maxine Abbaa tohossaappe
doommees; 4 doommidi Akirabiima pudettaara tohossa baggaara simmidi, Xiina Bazzuwaa
kanttidi, Qaadeesa-Barnne tohossi gakkees; hegaappe Hadaari-Adaara kanttidi, Aximoona
gakkees. 5 Aximoonappe Gibxxe SHaafaakko simmidi, Meediteraane Abbaa gakkees.
6 " 'Arggo baggaara intte zawai Meediteraane Abbaa gaxaa gidana.
7 " 'Huuphessa baggaara intte zawai Meediteraane Abbaappe Hoora Deriyaa sitti ootti
malaatidi, 8 Hoora Deriyaappe Hamaata Pinuwaa gakkanaassa; hegaappe Xadaadan zawa-
tees. 9 Qassi Zifiroona biidi, Haxaari-Enaana gakkees. Huuphessa baggaara intte zawai
hagaa gidana.
10 " 'Arshsho baggaara intte zawai Haxaari-Enaanappe SHafaama gakkanaassi sitti ootti
malaatidi, 11 SHafaamappe biidi, Ainappe arshsho baggaara de7iya Ribila wodhdhidi,
Galiila Abbaappe arshsho baggaara de7iya keraa gakkees. 12 Hegaappe duge Yorddaanoosa
SHaafaa wodhdhi zawatidi, Maxine Abbaa gakkees. Intte biittaa zawai ubba baggaarakka
hagaa' yaaga" yaagiis.
13 Yaagin Muusee Israa7eelata hagaadan yaagidi azaziis; "Saamaa yeggidi, intte laattana
mala, uddufun zaretuyyoonne bagga zaretuyyo he biittai imettanaadan GODAI azaziis.
14-15 Aissi giikko, Roobeela zareti Gaada zaretinne, Minaase zaretuppe baggai bantta laataa
Yarkko hefinttan Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara ekkidosona" yaagiis.
16 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; 17 "He biittaa intteyyo laata oottidi, shaakki immana
asatu sunttai hagaa; qeesiyaa El77aazaranne Nawe na7aa Yaasa. 18 Qassi biittaa shaakkanau
maaddana mala, zare ubbaappe issi issi halaqaa sunttite. 19 Eta sunttai hagaappe kaallidi
de7iyaagaa.
Zariyaa Halaqaa
Yihudaa Yifune na7aa Kaaleeba
20 Simoona Amihuuda na7aa SHalumi7eela
21 Biniyaama Kisiloona na7aa Elddaada
22 Daana Yoogila na7aa Buuqa
23 Yooseefa na7aa Minaase Efooda na7aa Hani7eela
24 Yooseefa na7aa Efireema SHifxxaana na7aa Qamu7eela
25 Zaabiloona Parnnaaka na7aa Elxxaafaana
26 Yisaakoora Azzaana na7aa Palxxi7eela

[27] Aseera SHalooma na7aa Ahihuuda
[28] Nifttaaleema Amihuuda na7aa Padaahi7eela
[29] Kanaane biittan Israa7eelatuyyo laataa shaakki immana mala, GODAI azazido asati hageeta" yaagiis.

35

Leewatussi Imettana Katamata

[1] Yarkko hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [2] "Israa7eelati bantta laataappe Leewati de7ana katamatanne eta yuushuwan de7iya hentta gadeta immana mala, neeni eta azaza. [3] He katamatun eti de7ona; hentta gadeti eta miizzaassa, eta dorssaassanne eta hara mehe ubbaassa gidona. [4] Intte Leewatuyyo immana katamaa yuushuwan de7iya hentta gadeti katamaa gimbbe dirssaappe karekko issi sha7u wara gidona. [5] Katamaappe kareera, arshsho baggaara naa77u sha7u waraa, tohossa baggaara naa77u sha7u waraa, arggo baggaara naa77u sha7u waraanne huuphessa baggaara naa77u sha7u waraa likkite; yaatobare katamai giddo ginan de7ana. Leewati he heeraa bantta katamaayyo hentta gade oottona.

[6] "Leewatuyyo intte immana katamati, asa worida uri baqatidi attiyo usuppun katamata; hegeetu bolli gujjidi, oitamanne naa77u hara katamata etayyo immite. [7] Leewatuyyo intte muleera oitamanne hosppun katamata eta hentta gadetuura issippe immite. [8] Israa7eelatu laataappe Leewatuyyo intte immana katamati issi issi zaree laattidoogaa keena gidanau koshshees; cora asai de7iyo zariyaappe cora katamata ekkite; shin qoodan guutta asai de7iyo zariyaappe guutta katamata ekkite" yaagiis.

Baqati Attiyo Katamata
(Zaarettido Wogaa 19:1-13; Yaasu 20:1-9)

[9] Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [10] "Neeni Israa7eela asaa hagaadan yaaga; 'Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Kanaane biittaa intte geliyo wode, [11] erennan asa worida uri baqati biidi attana mala, katamata intteyyo doorite. [12] Erennan asa woridaagee yaa7aa sintti pirddau eqqana gakkanaassi, suuttaa achchiyaagee a worenna mala, he katamati baqati attiyo soho gidona. [13] Ha intte immiyo usuppun katamati intteyyo baqati attiyo katamata gidona. [14] Yorddaanoosa SHaafaappe hafintta baggaara heezzu katamaanne Kanaane biittan heezzu katamata intte baqati attanau immite. [15] Ha usuppun katamati erennan asa worida Israa7eelati, hara dere asatinne eta giddon de7iya beteti baqatidi attiyo soho gidona.

[16] " 'Issi asi issi asa birata miishshan shocin, he uri haiqqikko, hegee shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo. [17] Qassi worana danddayiya shuchchaa ba kushiyan oiqqida asi issi asa he shuchchan caddin, he uri haiqqikko, hegee shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo. [18] Qassikka worana danddayiya mitta ba kushiyan oiqqida asi issi asa he mittan shocin, he uri haiqqikko, hegee shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo. [19] Suuttaa achchiyaagee he shemppuwaa woridaagaa demmikko woro.

[20] " 'Issi asi issi asa morkkidi caddin, woikko zuggidi issibaa a bolli olin, he urai haiqqikko, [21] woikko morkkidi ba kushiyan bubbuxin, he urai haiqqikko, i shemppuwaa woridaagaa; shemppo woridaagee haiqqo. Suuttaa achchiyaagee shemppuwaa woridaagaa demmikko woro.

[22] " 'SHin morkketetti bainnan, issi asi issi asa akeekennan sugikko, woikko zuggidi naagennan issibaa a bolli olikko, [23] woikko a worana danddayiya shuchcha i be7ennan a bolli yeggikkonne he urai haiqqikko, hegee a morkke gidenna gishshaunne a qohanau halchchibeenna gishshau, [24] yaa7ai erennan woridaagaappenne suuttaa achchiyaagaappe gidduwan ha wogatudan pirddo. [25] Erennan woridaagaa suuttaa achchiyaagaa kushiyaappe yaa7ai ashshidi, i baqatidi attiyo katamaa zaaro. Zaarin geeshsha zaitiyan tiyettida, qeese ubbatu halaqai haiqqana gakkanaassi, i yan de7o.

[26] “ ‘SHin erennan woridaagee baqatidi attiyo katamaa zawaappe kare kiyiyaabaa
gidikkonne, [27] baqati attiyo katamaappe kareera suuttaa achchiyaagee a demmidi worikko,
i woridoogau oishettenna. [28] Aissi giikko, qeese ubbatu halaqai haiqqana gakkanaassi,
he erennan woridaagee ba baqatido kataman uttanaagaashin aggiis. SHin qeese ubbatu
halaqai haiqqidoogaappe guyyiyan, erennan woridaagee ba laata gade simmanau dand-
dayees.
[29] “ ‘Intteyyoonne biron yelettana yeletaayyo, intte de7iyoosa ubban hagee higge gido.
[30] “ ‘Asa worida ooninne shemppo i woridoogaadan markkati markkattin haiqqo; shin
issi asa xalaalai markkattin, ai asinne haiqqoppo. [31] SHemppuwaa worido gishshau
haiqqanau bessiya asa paxa ashshanau gumiyaa ekkoppite; i haiqqo. [32] Attiyo katamaa
baqatida ooppenne qeese ubbatu halaqai haiqqanaappe kase, i guyye simmidi, ba biittan
de7anaadan oottanau gumiyaa ekkoppite.
[33] “ ‘Hegaadan oottidi, intte de7iyo biittaa tunissoppite. Aissi giikko, suuttaa gussiy-
oogee biittaa tunissees; suuttaa gussidaagaa suuttaanappe attin, suuttai gukkido biitti
hara ogeera tunatettaappe geeyenna. [34] Taani, GODAI, Israa7eela asaa gidduwan de7iyo
gishshau, intte de7iyo biittaa, taanikka de7iyo biittaa tunissoppite’ yaagada yoota”
yaagiis.

36

Gadiyaa Laattiya Maccaasata

[1] Yooseefa zaretuppe, Minaase na7aa Maakiira na7aa Gala7aade yaratu halaqati
Muusekkonne Israa7eelatu yaratu halaqatukko yiidosona. [2] Eti yiidi, “Nu godau, Israa7eela
asaayyo biittaa saaman shaakkada immana mala, GODAI nena azaziis; qassi GODAI nu ishaa
Xalofihaada laataa a macca naatuyyo neeni immana mala, nena azaziis. [3] Leemisuwau
eti hara zare gidiya Israa7eela asa gelikko, eta laatai nu aawatu laataappe ekettidi, eti
geliyo zariyaayyo gujettees. Hegaa gishshau, nuuyyo saaman imettida laatai paccana.
[4] Qassi Israa7eelatuyyo Ishatamantto Laittaa Baalai gakkiyo wode, eta laatai eti geliyo asa
zariyaayyo gujettees; eta laatai nu aawatu zariyaa laataappe paccana” yaagiis.
[5] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalaadan, Muusee Israa7eelata hagaadan yaagidi azaziis;
“Yooseefa zareti giyoogee likke. [6] GODAI Xalofihaada macca naatubaa azazidoogee hagaa;
eti bantta dosido azinaa gelanau danddayoosona; shin bantta aawaa zariyaappe gidanau
koshshees. [7] Israa7eelatu laatai issi zariyaappe hara zariyau aadhdhoppo; Israa7eela ubbai
ba maizza aawatu zaree laattido biittaa minttidi oiqqo. [8] Israa7eela asaa giddon ai zareppe
gidinkka, biitta laattiya macca na7i ubbi, Israa7eeli ubbi ba maizza aawatu laataa laattana
mala, a ba aawaa zare gidiya asa gelu. [9] Hegaadan hanidi, laatai issi zariyaappe hara zariyau
mulekka aadhdhennan de7ana. Hegaa gishshau, Israa7eela ubbai ba maizza aawatu zaree
laattido biittaa minttidi oiqqo” yaagiis.
[10] Yaagin Xalofihaada macca naati GODAI Muusa azazidoogaadan oottidosona.
[11] Xalofihaada macca naati, Maahilo, Tirxxo, Hoogilo, Milkkonne No7o geetettiyaageeti,
bantta aawaa ishanttu naata gelidosona. [12] Eti Yooseefa na7aa Minaase naatu zariyaa
giddon azinaa gelidosona; gelin eta laatai eta aawaa zariyaunne yarau attiis.
[13] Yarkkoppe hefinttaara, Yorddaanoosa SHaafaa matan de7iya Moo7aaba Dembban
Muuse baggaara GODAI Israa7eela asaa azazido higgetinne wogati hageeta.

Zaarettido Wogaa

Gidduwaa Erissuwaa

"Zaarettido Wogaa" geetettiya ha maxaafai, Israa7eela asai daro wodiyaa bazzon hemettidoogaappe guyyiyan, Kanaane gakkanau, guuttai attidaashin, eti Moo7aaba biittan takkido wode, Muusee kaalli kaalli etayyo haasayido haasayaa oiqqidaagaa.

"Zaarettido Wogaa" maxaafan mazggafettidi de7iya, issi issi daro go77iya yohoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

1. Muusee aadhdhida oitamu laittatu giddon polettida, gita gita oosota hassayidi odees. Xoossai eta bazzon waati kaalettidaakko asaa hassayissidi, eti Xoossaassi ammanettidaageeta gidana malanne suure assi azazettana mala, eta qofissees.
2. Muusee tammu azazota zaari zaaridi odiiddi, hegeetuppekka koiro azazuwaa birshshettaa etassi qonccissiis. Asai Xoossaa xalaalaassi goinnanaadankka hassayissees. Hegaara oittidi, Israa7eela asai hidootaa biittan aqana dumma dumma wogaa bochchi bochchi ekkidi odees.
3. Muusee, Xoossai etaara maacettido maachchai ai malakko etayyo birshshidi, eti he maachchaassi oorattiidi, ammanettanaadan qofissees.
4. Iyyaasu Muuse sohuwan gelidi, Xoossaa asaa kaalettiya asa gidanau sunttettiis. Muusee Xoossai ammanettiyaagaa gidiyoogaa sabbanau kiyida mazamuriyaa yexxidoogaappenne Israa7eela zariyaa ubbaa anjjidoogaappe guyyiyan, Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Moo7aaba biittan haiqqiis.

Maxaafaayyo huuphe qofai Xoossai ba siiqiyoonne ba doorido asaa ashshidoogaanne anjjidoogaa odees. Asaikka Xoossaa anjjoi etappe shaahettennan paxa de7anau danddayana mala, Xoossai etassi oottidobaa ubbaa hassayissidi, eti ubba wodekka Xoossaa siiqanaunne ayyo azazettanau eta erissees.

Maxaafaayyo waanna qofaa oiqqida xiqiseti: 6:4-6 de7iyaageeta gidiyo wode, etikka, Yesuusi, "Azazo ubbaappe aadhdhiya gita azazo" giidi odido qaalata oiqqidaageeta. Hegeetinne, "GODAA ne Xoossaa ne polo wozanaappe, ne polo shemppuwaappenne ne polo wolqqaappe siiqa" yaagiyaageeta.

Israa7eelati Siinaa Deriyaappe Denddidi Baanaadan Imettida Azazuwaa

1 Ha maxaafan xaafettida qaala ubbai Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho
baggaara de7iya bazzuwan eti de7ishin, Muusee Israa7eela asaayyo yootido qaalaa.
Muusee ha qaalaa etau yootiyo wode, eti Suufa geetettiya sohuwan sintta baggaara,
Paaraana katamau issi baggaaranne hegaadankka qassi Tofeela, Laabaana, Haxerootanne
Diizahaaba geetettiya katamatu gidduwan de7iya Yorddaanoosa wombban de7oosona.
2 Eedooma Deriyaa ogiyaara biikko, Siinaa Deriyaappe Qaadeesa-Barnne gakkanau gediyan
tammanne isiini gallassa oge.
3 Gibxxeppe eti kiyido oitamantta laittan, tammanne isiinintta aginan, aginaayyo koiro
gallassan, Muusee GODAI etabaa a azazidobaa ubbaa Israa7eelatuyyo yootiis. 4 Hegee
Haseboona kataman uttidi kawotida Amooretu Kawuwaa Sihoonanne Asttaarootaaninne
Ediraa7an uttidi kawotida Baasaane Kawuwaa Ooga, Muusee xoonidoogaappe guyyiyaana.
5 Asai Yorddaanoosappe arshsho baggaara Moo7aaban de7ishin, Muusee ha higgiyaa
hagaadan yaagidi qonccissiyoogaa doommiis.
6 "Nuuni Siinaa Deriyan de7ishin, GODAI nu Xoossai nuna hagaadan yaagiis; 'Intte ha
deriyaa bollan keehin gam77ideta. 7 Dunkkaaniyaa qolidi denddite; denddidi deretiya
Amooretu biittaanne Aaraban de7iya eta shooro biitta ubbaa biite; hegeekka Yorddaanoosa wombbaa, deretiyaasaanne barggottiya biittatukko, tohossa baggaunne Meediteraane Abbaa gaxau aadhdhite. Kanaane biittaakko biite; Liibaanoosa dereta kanttidi,
Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin biite. 8 Be7ite, taani intteyyo ha biittaa immaas. Biite;

biidi intte aawatuyyo, Abrahaamayyo, Yisaaqayyo, Yaaqoobayyoonne, etappe guyyiyan, eta zariyaayyo immanau GODAI caaqqido biittaa laattite' yaagiis" yaagiis.

Muusee Halaqata Sunttiis
(Kessaabaa 18:13-27)

9 Qassikka Muusee asaayyo hagaadan yaagiis; "He wode taani intteyyo hagaadan
yaagada yootaas; 'Taani tarkka inttena tookkanau danddayikke. 10 GODAI intte Xoossai
intte qoodaa saluwaa xoolinttiyaadan darissiis. 11 GODAI intte aawatu Xoossai, inttena
hagaappe sha7utoo gujjidi darissonne i giidoogaadan inttena anjjo. 12 SHin intte metuwaa,
intte toohuwaanne intte ooshshaa ubbaa taani tarkka tookkanau waana danddayiyaanaa?
13 Intte zariyaappe zariyaappe aadhdhida eranchcha, akeekanchchanne oosuwaa meezee
de7iyo asata doorite; doorin taani intte bolli eta halaqa sunttana' yaagaas.
14 "Yaagin inttekka tana, 'Nuuni oottanaadan neeni giidobai lo77o' yaagideta. 15 Hegaa
gishshau, taani intte zariyaappe zariyaappe aadhdhida eranchchanne oosuwaa meezee
de7iyo asata ekkaas; ekkada, shaalaqa, mato halaqa, hamssaalaqa, assiraalaqanne
haariyaageeta oottada intte zariyan zariyan intte bollan sunttaas.
16 "Yaatada taani eta, 'Intte ishanttu gidduwan de7iya mootuwaa siyite; he mootoi
issi Israa7eela asappenne a ishaappe gidduwan woikko Israa7eela asaappenne hara dere
asaappe gidduwan de7iyaagaa gidikkokka, siyidi xilluwaa pirddite. 17 Intte pirddan
issi baggaa maaddoppite; gitaagaa siyiyoogaadan, guuttaagaakka hegaadan siyite; asa
som77uwaassi yayyoppite; aissi giikko, pirddi Xoossaabaa. Qassi intteyyo daro deexo gi-
dida mootuwaa taakko ehiite; hegaa taani pirddana' yaagaas. 18 Qassi inttekka oottanabaa
ubbaa taani he wode inttena azazaas.

Muusee Qaadeesa-Barnneppe Biittaa Xomoosiyaageeta Kiittiis
(Kessaabaa 13:1-33)

19 "Hegaappe guyyiyan, nuuni Siinaa Deriyaappe denddida; denddidi GODAI nu Xoossai
nuna azazidoogaadan, deretiya Amooretu biittaa biyo ogiyan de7iya he intte be7ido
gitanne yashshiya bazzuwaa kanttidi, Qaadeesa-Barnne gakkida. 20 He wode taani intteyyo
hagaadan yaagaas; 'GODAI nu Xoossai nuna laatissiyo deretiya Amooretu biittaa hekko
ha77i gakkideta. 21 Be7ite, GODAI intte Xoossai ha biittaa intteyyo immiis. GODAI intte
aawatu Xoossai intteyyo odidoogaadan kiyidi, ha biittaa laattite; yayyoppite; ufaissaa
qanxxoppite' yaagaas.
22 "Yaagin intte ubbai taakko yiidi tana, 'He biittaa xomoosidi, nuuni baanau bessiya
ogiyaabaanne, nuuni gelana katamatu oduwaa nuuyyo ehiya asata nuuppe sinttau
yeddoos' yaagideta.
23 "He qofai taayyo lo77o milatiis; yaatin, intteppe tammanne naa77u asaa, zariyaappe
zariyaappe issi asa dooraas. 24 Eti biidosona; biidi, he deretiya biittaa pude kiyi-
dosona; qassi Eshkkoola Zanggaaraakkokka biidi, biittaa xomoosidosona. 25 He biittan
mokkiyaabaappe amarida aifiyaa bantta kushiyan oiqqidi, nuukko ekki yiidosona; qassi,
'GODAI nu Xoossai nuuyyo immiyo biittai lo77o' yaagiyo oduwaakka ehiidi odidosona.
26 "SHin intte GODAA intte Xoossaa azazuwaayyo makkalidi, kiyennan ixxideta. 27 Intte
dunkkaaniyaa giddon issoi issuwaara, hagaadan yaagidi zuuzummideta; 'GODAI nuna
ixxido gishshau, xaissanau Amoore biittaa asatu kushiyan aatti immanau, Gibxxe biit-
taappe kessiis. 28 Nuuni awa kiyiyoo? Nu ishantti "He biittan de7iya asai nuuppe darooso-
nanne aduqqoosona. Katamatikka gitanne saluwaa gakkanaashin gimbbettidaageeta.
Hegaa bollikka qassi Anaaqeta geetettiya daro adussa asata yan be7ida" yaagidi, nu
wozanaa seerissidosona' yaagideta.
29 "Hegaappe guyyiyan, taani hagaadan yaagaas; 'Etau yayyoppite woikko shabbirettop-
pite. 30 Intteppe sinttaara biya GODAI intte Xoossai kase Gibxxen intte aifiyaa sinttan
i intteyyo oottidoogaadan, ha77ikka intteyyo i olettana. 31 Qassi bazzuwan, intte ha
sohuwaa gakkanaashin yiido oge ubban, asi ba na7aa tookkiyoogaadan, GODAI intte
Xoossai inttena tookkidoogaa be7ideta' yaagaas.

32-33 "Ha ubbaa ta yootinkka, intte dunkkaanana sohuwaa bessanaunne intte baana
ogiyaa bessanau qammi tamaa tuussan, gallassi shaaraa tuussan inttena kaalettida
GODAN, intte Xoossan, ammanibeekketa.

Xoossai Israa7eelata Qaxxayiis
(Qoodaabaa 14:20-45)

34 "GODAI intte haasayaa siyidi hanqqettiis; hanqqettidi hagaadan yaagidi caaqqiis;
35 'Taani intte maizza aawatuyyo immana gaada caaqqido ha lo77o biittaa, ha iita yele-
taappe issoinne be7enna. 36 He biittaa be7anai Yifune na7aa Kaaleeba xalaala. I yedhdhido
biittaa ayyoonne a zariyau taani immana; aissi giikko, i ba kumetta wozanaappe GODAA
kaalliis' yaagidi caaqqiis.
37 "Intte gaasuwan GODAI ta bollikka hanqqettidi, hagaadan yaagiis; 'Muusee, harai atto
neenikka he biittaa gelakka. 38 SHin nena maaddiyaagee, Nawe na7ai Yaasu he biittaa
gelana. I Israa7eela asaa he biittaa laatissanau de7iyo gishshau, neeni a minttetta. 39 Qassi
intte, "Nu naati omoodettana" giido guuttatinne iitaa kehaa shaakki eribeenna intte naati
he biittaa gelana. Taani he biittaa etayyo immana; etikka a laattana. 40 SHin inttena
gidikko, intte guyye simmidi, Zo7o Abbaa efiya ogiyaa oiqqidi, bazzo biite' yaagiis.
41 "Yaagin intte zaaridi taayyo hagaadan yaagideta; 'Nuuni GODAA bolli nagaraa oottida;
ha77i nuuni GODAI nu Xoossai azazidoogaadan, kiyidi olettana' yaagideta. Yaagidi intte
ubbai ola miishshaa gixxideta; qassi gezze biittaa kiyidi olettanaagaakka laafabaadan
qoppideta.
42 "SHin GODAI tana, 'Taani etaara de7enna gishshau, eti kiyidi olettennaadan oda; hegee
xayikko eta morkketi eta xoonana' yaagiis. 43 Yaagin taani intteyyo yootaas; shin intte
GODAA azazuwaassi makkalidetappe attin, taani yootidoogaa siyibeekketa; yaatidi intte
otoruwan gezze biittaa kiyideta. 44 Yaatin, he gezze biittan de7iya Amoorati inttenaara
olaa gaittidi, inttena mattai yedettiyoogaadan yedettidi, he Eedooma biittan biidi Horima
gakkanaashin shocidosona. 45 Inttekka guyye simmidi, GODAA sinttan yeekkideta; shin
GODAI intte yeehuwaa siyibeenna woikko ezggibeenna. 46 Yaanin Qaadeesan he intte
gam77ido keena gallassaa gam77ideta.

2

Bazzon Aattido Wodeta

1 "Hegaappe guyyiyan nuuni, GODAI tana azazidoogaadan, Zo7o Abbaa efiya ogiyaa
oiqqidi, guyye simmidi, bazzo biida; hegan metootiiddi, deretiya Eedooma biittan daro
gallassaa yuuyida.
2 "Hegaappe guyyiyan, GODAI tana hagaadan yaagiis; 3 'Ha deretiya biittaa yuushshai
intteyyo gidana; guyye simmidi, huuphessa baggi biite. 4 Asaa neeni hagaadan yaagada
azaza; "Eedooman de7iya intte ishantta gidiya Eesawa naatu biittaara intte kantteeta. Eti
intteyyo yayyana; shin intte keehi naagettite. 5 Taani eta biittaappe tohoi yedhdhiyoosaa
keenaanne intteyyo immenna gishshau, etaara ooyettoppite; aissi giikko, taani deretiya
Eedooma biittaa laata oottada Eesawassi immarggaas. 6 Intte miyo qumaanne uyiyo
haattaa, etappe miishshan shammite" yaagada azaza' yaagiis.
7 "GODAI intte Xoossai intte oottidobaa ubbaa anjjiis; intte ha gooba bazzuwan hemet-
tiyo wode, inttena naagiis. Ha oitamu laitta ubban GODAI intte Xoossai inttenaara de7iis.
Aibanne intteyyo pacissibeenna.
8 "Hegaa gishshau, nuuni nu ishantta gidiya Eesawa naati de7iyo Eedooma biittaara
kanttidi biida. Qassi Eelaatanne Eexiyooni-Gaabira giyo katamatuppe denddidi, Maxine
Abbaakko gattiya ogiyaa aggidi, Moo7aaba bazzuwaara aadhdhida.
9 "GODAI tana hagaadan yaagiis; 'Taani eta biittaappe aibanne intteyyo immenna
gishshau, Moo7aaba asaara ooyettoppite woi eta oloppite; aissi giikko, Eera katamaa taani
laata oottada Looxe zaretussi immarggaas' yaagiis" yaagiis.
10 (He biittan kase minonne cora gidida, qassi Anaaqe zaretudan adussa gidida Eemeta
geetettiya asati de7idosona. 11 Eti Anaaqetudankka Rafaayeta geetettoosona. SHin

Moo7aaba asai eta Eemeta giidi xeesees. [12] Hoora biittaa asai qassi kase Eedooman
de7iis; shin Israa7eelati laattanaadan GODAI etau immido biittan eti oottidoogaadan,
Eesawa zareti Hoorata eta biittaappe shoddidosona; qassi bantta sinttappe eta xaissidi,
eta sohuwan uttidosona.)
[13] Muusee, "GODAI nuna, 'Ha77i denddite; denddidi Zareeda SHaafaa pinnite' yaa-
gin, nuuni Zareeda SHaafaa pinnida. [14] Nuuni Qaadeesa-Barnneppe denddidi, Zareeda
SHaafaa pinnana gakkanaashin de7iya wodee hasttamanne hosppun laitta; he wode
GODAI etayyo caaqqidoogaadan, olau gakkida he yeletaa attumaageeti ubbai wuridosona.
[15] Dunkkaanidosaappe eti muleera dim77i giidi xayana gakkanaashin, GODAA kushee eta
bolli de7ees.
[16] "Olau gakkida attuma asai ubbai muleera xayidoogaappenne asaa giddoppe haiqqi
wuridoogaappe guyyiyan, [17] GODAI tana hagaadan yaagiis; [18] 'Eera ogiyaara hachchi
intte Moo7aaba biittaa kantteeta. [19] Intte Amoona asatu biittaa gakkiyo wode, eta
qaaserettoppite woikko etaara ooyettopite. Aissi giikko, Amoona asatu biittaappe aibanne
taani intteyyo laata oottada immikke. Taani he biittaa Looxe zariyaayyo laata oottada
immarggaas' yaagiis.
[20] (He biittai kase yan de7iya asai xeesettiyo sunttan Rafaayetu biittaa geetettidi
xeesettees. Qassi Amoonati eta Zaamizuumeta giidi xeesoosona. [21] Etikka Anaaqetudan
adussa, minonne cora dere; shin GODAI eta xaissin, Amoonati eta biittaa laattidi utti-
dosona. [22] GODAI Eedooman de7iya Eesawa zaretuyyo oottidoogaadan, etayyookka oottiis;
hegeekka i he biittan de7iya Hoorata xaissin, Eesawa zareti eta biittaa laattidi hachchi
gakkanaashin uttidosona. [23] Gaaza gakkanaashin de7iya heeratun de7iya Aaweta gidikko,
Kafttoora giyo biittaappe yiida Kafttooreti eta xaissidi, eta sohuwan uttidosona.)
[24] "Qassikka GODAI nuna hagaadan yaagiis; 'Denddite; denddidi Arnnoona SHaafaa
pinnite. Be7ite, Amoore biittaa asa gidiya Haseboona Kawuwaa Sihoonanne a biittaa taani
intte kushiyan aattada immaas; a olidi a biittaa laattiyoogan doommite. [25] Hachchippe
doommidi saloppe garssaara de7iya asai ubbai intteyyo yayyanaadan taani oottana; eti
inttebaa siyiyo wode ubban, yashshan kokkorana' yaagiis.

Israa7eela Asai Kawuwaa Sihoona Xooniis
(Qoodaabaa 21:21-30)

[26] "Hegaappe guyyiyan, Qidemoota Bazzuwaappe Haseboona Kawuwaa Sihoonayyo saro
qaalaa kiitettiyaageetu bolli hagaadan yaagada kiittaas; [27] 'Nuna ne biittaara kanttis-
sarkkii! Nuuni wogga oge xallaa oiqqidi baana; appe ushachchi woi haddirssi simmokko.
[28] Nuuni miyo qumaunne uyiyo haattau miishshaa qanxxana. Nu koyiyoogee ne biittaara
kanttanaagaa xalaala. [29] Eedooman de7iya Eesawa zaretinne, Eeran de7iya Moo7aaba
zareti nuna kanttissidoogaadan, GODAI nu Xoossai, nuuyyo immiyo biittau Yorddaanoosa
SHaafaa nuuni pinnana gakkanaashin, oge xallaara nuna aatta' yaagaas.
[30] "SHin Haseboona Kawoi Sihooni nuna kanttissennan diggiis. Aissi giikko, GODAI
intte Xoossai hachchi intte be7iyoogaadan, a intte kushiyan aattidi immanau a wozanaa
minttidi, a morgge zozza oottiis.
[31] "Hegaappe guyyiyan GODAI tana, 'Be7a, Sihoonanne a biittaa taani neeyyo imettaa
doommaas; ha77i xoonada, a biittaa laatta' yaagiis.
[32] "Yaatin, Sihooni ba asaa ubbaa ekkidi, Yahaaxa giyoosan nunaara olettanau denddiis.
[33] SHin GODAI nu Xoossai nuuyyo a aatti immiis; immin a, a attuma naatanne a asaa ubbaa
nuuni worida. [34] He wode nuuni a katamata ubbaa omooddidi, mule katamatakka, an
de7iya attuma asaara, maccaasaaranne naatuura xaissida; aibanne ashshibookko. [35] Eta
mehiyaanne nuuni woraajjido katamatuppe omooddidobatu xallaa nuuyyo ekkida.
[36] "Arnnoona Zanggaaraa gaxan de7iya Aaro7erappenne he wombbaa giddon de7iya
katamaappe doommidi biidi Gala7aade biittaa gakkanaashin, nuuyyo minnida issi
kataminne de7ibeenna. GODAI nu Xoossai eta ubbaa nu kushiyan aatti immiis. [37] SHin
nuuni Amoona zaretu biittaakko, hegeekka Yaabooqa SHaafaa doona ubbaakko, deretiya

biittaa katamatukkonne GODAI nu Xoossai nuuni baanaadan azazibeenna soho ubbaakko shiiqibookko.

3

Israa7eelati Baasaane Kawuwaa Ooga Xoonidosona
(Qoodaabaa 21:31-35)

1 "Hegaappe guyyiyan nuuni simmidi, Baasaane efiya ogiyaara kiyida; yaatin, Baasaane
biittaa Kawoi Oogi ba olanchchatu ubbaara Ediraa7a giyo kataman nunaara olettanau
kiyiis. 2 SHin GODAI tana; 'Ayyo yayyoppa! Aissi giikko, taani a, a olanchchatu ubbaaranne
a biittaara ne kushiyan aattada immaas. Haseboonan uttidi kawotida Amooretu Kawuwaa
Sihoona bolli oottidoogaadan, neeni a bollikka oottana' yaagiis.
3 "Hegaa gishshau, GODAI nu Xoossai Baasaane biittaa Kawuwaa Ooganne a asaa ubbaa
nu kushiyan aattidi immiis; nuuni etappe issuwaanne ashshennan wurssi worida. 4 He
wode nuuni a katamata ubbaa oiqqida; nuuni oiqqibeenna issi katamikka de7enna;
hegeetikka Baasaane Kawuwaa Oogi Arggooba biittan aissiyo usuppun tammu katamata.
5 Ha katamati ubbaikka adussa gimbbiyan direttidaageetanne penggiyaaranne gordde
mittaara de7iyaageeta. Qassi gimbbe dirssai bainna keehi daro moottatikka de7oosona.
6 Haseboona biittaa Kawuwaa Sihoona bolli oottidoogaadan, nuuni eta muleera xaissida.
Eta katamata ubbaa, etan de7iya attumaara maccaaranne naatuurakka mule xaissida.
7 SHin mehe ubbaanne katamatuppe bonqqidobaa omoodo oottidi, nuuyyo ekkida.
8 "He wode nuuni Arnnoona SHaafaappe biidi Hermmoone Deriyaa gakkanaashin de7iya
biittaa Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iyaagaa he naa77u Amoore biittaa
kawotuppe ekkida. 9 (Sidoonaa biittaa asai Hermmoone Deriyaa Siriyoone Deriyaa giidi
xeegoosona; Amoore biittaa asai qassi Saniira giidi xeegoosona.) 10 Nuuni dembba biittan
de7iya katamata ubbaa, Gala7aade biitta ubbaa, Baasaane biitta ubbaanne Baasaane
biittan Oogi haariyo Salaakanne Ediraa7a katamata gakkanaashin de7iya sohota oiqqida.
11 (Rafaayetuppe attidai Baasaane biittaa Kawuwaa Ooga xalla. A arssai birata arssa; he
arssai hachchi gakkanaashinkka Raaba geetettiya Amoonatu kataman de7ees; ayyo geesai
uddufun wara; gomppaikka oiddu wara.)

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Baggaara Uttida Yarata
(Qoodaabaa 32:1-42)

12 "He biittaa nuuni laattidoogaappe guyyiyan, Arnnoona SHaafaa doonan de7iya
Aaro7era katamaappe doommidi de7iya sohuwaanne, deretiya Gala7aade biittaappe
baggaa a katamatuurakka Roobeela zaretuyyoonne Gaada zaretuyyo taani immaas.
13 Gala7aadeppe attidaagaanne Oogi haariyo Baasaane biitta ubbaa, hegeekka Arggooba
kawotettaa qassi Minaase zariyaappe baggatuyyo immaas. (He Baasaane biittai ubbai
Rafaayetu biittaa geetetti xeesettiis. 14 Minaase zariyaappe Yaa7iiri, kumetta Arggooba
biittaa laattiis; hegeekka Gashuuratunne Maa7ikatu biittaa gaxaa gakkanaashin de7iya
Baasaane biittaa. I qeeri katamata ba sunttan xeesettanaadan oottiis; hegaa gishshau, eti
hachchi gakkanaashin, Yaa7iira katamata geetetti xeesettoosona.)
15 "Qassi Gala7aade biittaakka Minaase zare gidiya Maakiirassi immaas. 16 Roobeelanne
Gaada zariyau Gala7aadeppe biidi Arnnoona SHaafaa mataa gakkanaashin de7iya biittaa
immaas. Tohossa baggaara etau Arnnoona SHaafau baggai zawa; qassi huuphessa bag-
gaara Amoonatu biittaa gaxa gidiya Yaabooqa SHaafai zawa. 17 Arggo baggaara, eta zawai
Aaraban de7iya Yorddaanoosa SHaafaa gakkees; hegeekka Galiila Abbaappe doommidi
Pisgga Deriyaa xaphon de7iya Haiquwaa Abbaa, hegeenne Maxine Abbaa gakkanaashiina.
18 "He wode taani inttena hagaadan yaagada azazaas; 'GODAI intte Xoossai ha biittaa
intte laattanaadan intteyyo immiis. Simmi intteyyo de7iya tooranchcha asa ubbaa ola mi-
ishshaa gixissidi, intte ishantta gidiya Israa7eela asaappe sinttaara olettanau aadhdhite.
19 Intteyyo daro mehee de7iyoogaa taani erais; hegaa gishshau, intte keettaayeti, intte
guutta naatinne intte mehee taani intteyyo immido katamatun de7ishshona. 20 Hegeenne,

GODAI inttena shemppissidoogaadan, intte ishanttakka shemppissana gakkanaashi-
inanne, qassi Yorddaanoosa SHaafaa hefinttan, GODAI intte Xoossai etayyo immiyo biittaa
eti ekkana gakkanaashiina. Hegaappe guyyiyan, intte huuphiyan huuphiyan, taani
intteyyo immido biittaa simmeeta' yaagaas.
21 "Taani he wode Yaasa hagaadan yaagada azazaas; 'GODAI, intte Xoossai, ha naa77u
kawotu bolli oottidobaa ubbaa neeni ne aifiyan be7adasa; intte oiqqanau biyo kawotettatu
ubbaa bollikka GODAI hegaadan oottana. 22 Intte gishshau olettiyaagee, GODAA intte
Xoossaa gidiyo gishshau, etau yayyoppite' yaagaas.

Muusee Kanaane Gelennaadan Digettiis

23 "He wode taani hagaadan yaagada GODAA minttada woossaas; 24 'Ubbaa Haariya
GODAU, ne gitatettaanne ne mino kushiyaa tana, ne ashkkaraa bessanau doommadasa;
aissi giikko, neegaadan hagaa mala oosotanne wolqqaamabata oottanau danddayiyai
salon gidin sa7an ai xoossi de7ii? 25 GODAU! Taani baada Yorddaanoosa SHaafaappe,
hefinttan de7iya he lo77o deretiya biittaanne Liibaanoosa be7anaadan tana yeddarkkii!'
yaagaas.
26 "SHin GODAI intte gaasuwan tana hanqqettidi, taayyo siyennan ixxiis; ixxidi GODAI
tana hagaadan yaagiis; 'Simmi neeyyo gidana; ha yohuwaa denttada naa77antto taayyo
haasayoppa. 27 Hegaa aggada denddada, Pisgga Deriyaa huuphiyaa kiya; hegan eqqada
biittau arggo baggi, huuphessi, tohossinne arshsho baggi ne aifiyaa denttada xeella.
Aissi giikko, neeni ha Yorddaanoosa SHaafaa mulekka pinnakka. 28 Mati neeni Yaasussi
azazuwaa imma; a xalissanne minttetta; aissi giikko, i ha asaa kaalettidi pinttananne ha
neeni be7iyo biittaa i eta laatissana' yaagiis.
29 "Hegaa gishshau, nuuni Beeti-Pa7oora katamaa sinttan de7iya wombban gam77ida"
yaagiis.

4

Azazettanaadan, Muusee Israa7eelata Zoriis

1 Hegaappe guyyiyan, Muusee asaa hagaadan yaagiis; "Ha77ikka Israa7eela asau, intte
de7uwan de7anaadaaninne GODAI, intte maizza aawatu Xoossai, intteyyo immiyo biittaa
intte laattanaadan, taani inttena tamaarissiyo awaajuwaanne higgiyaa siyitenne oottite.
2 Taani inttena azaziyo GODAA intte Xoossaa azazuwaa naagiteppe attin, a bolli ainne
gujjoppite; qassi appe ainne pacissoppite. 3 Pa7oora Deriyaa bollan GODAI oottidobaa intte
intte aifiyan be7ideta; GODAI intte Xoossai Pa7ooran de7iya Ba7aalassi goinnidaageeta
ubbaa intte giddoppe xaissiis. 4 SHin intte GODAASSI, intte Xoossaassi, ammanettido
gishshau, hachchi gakkanaashin ubbaikka de7uwan de7eeta.
5 "Be7ite, intte laattanau geliyo biittan oottana mala, GODAI, ta Xoossai tana azazi-
doogaadan, awaajuwaanne higgiyaa taani inttena tamaarissaas. 6 Intte eta naagitenne
oottite; hegaa intte oottikko, intte ai keena aadhdhida eranchchakkonne hara asai inttena
be7ana. Eti ha awaajuwaabaa siyiyo wode, 'Tumukka ha gita kawotettai aadhdhida
eranchchanne akeekanchcha kawotetta' yaagana.
7 "Nuuni a xeesiyo wode audenne, GODAI nu Xoossai nuuyyo mata gidiyoogaadan, mata
xoossi ayyo de7iyo ai wolqqaama kawotetti de7ii? 8 Taani hachchi intte sinttan wottiyo ha
higge ubbaadan xillo gidida awaajoinne higgee de7iyo hara ai gita kawotetti de7ii?
9 "Simmi intte de7iyo laitta ubban ha intte be7idobaa ubbaa dogennaadaaninne intte
huuphiyaappe xaissennaadan naagettite; intte naatanne intte naatu naata tamaarissite.
10 Siinaa Deriyaa bollan GODAA intte Xoossaa sinttan intte eqqido wode, GODAI tana, 'Ha
sa7an de7ido wode ubban, eti taayyo yayyiyoogaa tamaaranaadaaninne bantta naatakka
hegaa tamaarissanaadan, taani ta qaalaa eta sissana mala, asaa taakko shiishsha' giidoogaa
hassayite.
11 "He wode intte shiiqidi deriyaa xaphon eqqideta; saluwaayyo giddo ginaa
gakkanaashin, he deriyaa bollan tamai eexxees; he deriyaa xaphoi sakkana xumaaninne
shaaran goozetti uttiis. 12 GODAIKKA tamaa gidoppe intteyyo haasayiis; haasayin intte

a cenggurssaa siyidetappe attin, a be7ibeekketa. [13] Intte oottanaadan i inttena azazido
ba maachchaa intteyyo yootiis; hegeetikka Tammu Azazota. I eta naa77u masettida
shuchchatu bolli xaafiis. [14] Intte laattanau biyo biittan oottanaadan, awaajuwaanne
higgiyaa inttena tamaarissana mala, GODAI tana he wode azaziis.

Eeqaa Misiliyaassi Goinnennaadan Imettida Zoriyaa

[15] "GODAI Siinaa Deriyaa bollan tamaa giddoppe intteyyo haasayido gallassi, intte a
be7ibeenna gishshau, keehippe naagettite. [16] Attuma woikko macca meran oosettidabaa
gidin, [17] sa7an de7iya do7a ubbaa leemiso gidin, salo gufantton paalliya kafo ubbaa leemiso
gidin, [18] sa7aa bollan qaaxxiyaabatu leemiso gidin, biittaappekka garssaara haattaa giddon
de7iya moliyaa leemiso gidinkka, intte tunennaadan masettidabaa intteyyo xoossa oottidi
goinnoppite. [19] Qassi saluwaa pude xeellidi, GODAI intte Xoossai saloppe garssaara de7iya
kawotettatussi ubbaassi immido awaa, aginaa, xoolinttetanne saluwaa meretata ubbaa
be7idi, intte etassi goinnidi, balennaadan naagettite. [20] SHin GODAI inttena hachchi intte
gidiyoogaadan, baayyo dummatida asa oottanau birata cooce mala gidiya Gibxxeppe
kessidi ehiis.

[21] "Qassi intte gaasuwan GODAI tana hanqqettiis; hanqqettidi taani Yorddaanoosa
pinnennaadaaninne, GODAI, intte Xoossai, laata oottidi intteyyo immiyo lo77o biittaa
taani gelennaadan caaqqiis. [22] Hegaa gishshau, taani Yorddaanoosa SHaafaa pinnennan
ha biittan haiqqana; shin intte pinnidi, he lo77o biittaa laatteeta. [23] Hegaa gishshau,
GODAI intte Xoossai inttenaara maacettido maachchaa dogoppite. Qassi GODAI intte
Xoossai inttena oottoppite giido ai meran masettida misiliyaa gidikkonne intteyyo eeqa
oottennaadan naagettite. [24] Aissi giikko, GODAI intte Xoossai miya tamanne qanaatiya
Xoossaa.

[25] "Intte naatanne, naatu naata yelidi he biittan adussa wodiyaa de7iyo wode, ai
meran gidikkonne masettida misiliyau goinnidi tunikko, qassi GODAA intte Xoossaa
hanqqetissanau a sinttan iitabaa oottikko, [26] intte Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi laattanau
biyo biittaappe issoinne attennan, elle xayanaagau, taani intte bollan hachchi saluwaanne
sa7aa markkayais. Intte muleerakka xayanaappe attin, he biittan adussa wodiyaa
de7ekketa. [27] GODAI inttena hara asaa giddon laalana; he inttena i laaliyo kawotettatu
giddon intte qoodai guutta gidana. [28] Hegan intte mittaappenne shuchchaappe asa
kushiyan giigida be7enna, siyenna, meennanne singgenna xoossatussi goinnana. [29] SHin
hegan de7iiddi, intte GODAA, intte Xoossaa koyana; intte a intte kumetta wozanaappenne
intte kumetta shemppuwaappe koyikko demmana. [30] Ha ubba metuwaa giddon intte
un77ettidi de7idi, wodiyaa wurssettan GODAAKKO, intte Xoossaakko, intte simmananne
a qaalaayyookka azazettana. [31] GODAI intte Xoossai maarotettan kumida Xoossaa gidiyo
gishshau, i inttena aggenna; woikko xaissenna; intte aawatussi i caaqqido maachchaakka
dogenna.

[32] "GODAI biittan asa medhdhido gallassaappe doommidi, intteppe kase aadhdhida
wodiyaa ane qorite; hagaa mala gitabai mulekka hani eriyaakko woi siyetti eriyaakko,
saluwaayyo ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin ane oichchite. [33] Tamaa lacuwaa giddoora
GODAI haasayin siyidi, intte xayennan de7uwan de7idoogaadan, GODAI haasayin siyidi,
de7uwan de7ida hara asi de7ii? [34] Woikko GODAI intte Xoossai intte xeellishin, Gibxxe
biittan intteyyo oottidoogaadan, paaciyan, malaatan, maalaalissiyaaban, olan wolqqaama
kushiyaaninne micettida qesiyan, qassi gita yashshan hara kawotettaa giddo gelidi, issi
kawotettaa baayyo ekkanau baaxetida hara xoossi de7ii? [35] GODAI Xoossaa gidiyoogaa
intte erana mala, hegaa i inttena bessiis; appe attin hari baawa. [36] I inttena tamaarissanau
koyido gishshau, ba cenggurssaa saluwaappe inttena sissiis. Qassi ha sa7an ba gita
tamaa inttena bessiis; he tamaa giddoppe intte a qaalaa siyideta. [37] I hegaa oottidoogee
intte aawata siiqidoogaappe denddidaagan, etappe guyyiyan yelettiya eta zareta doorido
gishshaassa. Qassi inttenakka Gibxxeppe ba gita wolqqan kessido gishshaassa. [38] Hachchi
intte be7iyoogaadan, inttena gelissanaunne eta biittaa intteyyo laata oottidi immanau,
intteppe dariyaanne wolqqaamiya kawotettata intte sinttappe yedettiis.

39 "Simmi yaakko, bolla saluwan gidin, garssa sa7an gidin, GODAI Xoossaa gidiyoogaa
erite; intte wozanankka wottite; hara xoossi baawa. 40 Hegaa gishshau, intteyyoonne
intteppe guyyiyan intte naatuyyo ubbabai lo77o gidanaadan, qassi GODAI intte Xoossai
intteyyo merinau immiyo biittan intte baree aduqqanaadan, taani hachchi inttena azaziyo
awaajuwaanne higgiyaa naagite" yaagiis.

SHemppo Woridaageeti Baqatidi Attiyo Katamata

41 Hegaappe guyyiyan, Muusee Yorddaanoosa hefinttan arshsho baggaara heezzu kata-
mata dummayiis. 42 Hegaa i dummayidoogee kase morkketetti bainnan de7ishin, erennan,
ba shooruwaa worida asi yaa baqatanaassa. He katamatuppe issuwau baqatidi, he bitanee
ba shemppuwaa ashshanau danddayees. 43 Hegaa gishshau, Roobeela zariyau bazzon
xoqqasan de7iya Beexera katamaa, Gaada zariyau Gala7aaden de7iya Raamootanne
Minaase zariyau Baasaanen de7iya Golaana katamata dummayiis.

Higgee Imettiyoogaa Erissiyoogaa

44 Muusee Israa7eela asaayyo immido GODAA higgee hagaa. 45-46 Ha wogaa, awaajuwaanne
higgiyaa eti Gibxxeppe kiyidi, Beeti-Pa7oora katamaa sinttan de7iya, Yorddaanoosappe
arshsho baggaara de7iya wombban de7ishin, etau immiis. He sohoi Haseboonan ut-
tidi Amoore haariya Kawuwaa Sihoona biittaa giddoona. Muuseenne Israa7eela asai
Gibxxeppe kiyido wode, Sihoona olidi xoonidosona. 47 He wode eti a biittaanne Baasaane
Kawuwaa Ooga biittaa, hegeekka qassi Yorddaanoosappe arshsho baggaara de7iya naa77u
Amoore kawotu biittaa laattidosona. 48 He biittai Arnnoona SHaafaa doonan de7iya
Aaro7era katamaappe biidi, Siriyoone Deriyaa gakkees; he Siriyoone geetetti xeesettiya
deree Hermmoone giyo deriyaa. 49 Qassikka he biittai Yorddaanoosappe arshsho baggaara
de7iya Aaraba biittaa ubbaa ekkidi biidi, Pisgga Deriyaa xaphon de7iya Haiquwaa Abbaa
gakkees.

5

Tammu Azazota
(Kessaabaa 20:1-17)

1 Muusee Israa7eela asaa ubbaa issippe xeesidi, hagaadan yaagiis; "Inttenoo Is-
raa7eela asau, taani hachchi intteyyo yootiyo awaajuwaanne higgiyaa siyite; intte eta
tamaaritenne minttidi oottite. 2 GODAI nu Xoossai Siinaa Deriyaa bollan nunaara
maachchaa maacettiis. 3 GODAI ha maachchaa maacettidoogee nu aawatu xallaara
gidenna; hachchi de7uwan de7iya nu ubbaarakka maacettiis. 4 He deriyaa bollan eexxiya
tamaa giddon gididi, GODAI intte baazzan eqqidi inttenaara haasayiis. 5 Taanikka he
wode GODAI giyoobaa intteyyo yootanau, GODAAPPENNE intteppe gidduwan eqqaas; aissi
giikko, intte tamau yayyidi, deriyaa pude kiyibeekketa. GODAIKKA hagaadan yaagiis.

6 " 'Gibxxe biittaappe ailletettaa keettaappe nena wozidaagee taani GODAA ne Xoossaa.

7 " 'Taappe attin, hara xoossati neeyyo de7oppona.

8 " 'Bolla saluwan de7iyaabaa gidin, woikko garssa sa7an de7iyaabaa gidin, woikko
sa7aappe garssaara de7iya haattaa giddon de7iyaabaa gidinkka, aiba misiliyaanne neeyyo
eeqa oottoppa. 9 Neeni etau hokkoppa; woikko etau goinnoppa; aissi giikko, taani tana
ixxiyaageeta aawatu nagaraa gishshau, naata heezzanttanne oidantta yeletaa gakkanaassi
qaxxayiyaagaa; taani, GODAI ne Xoossai qanaatiya Xoossaattenne. 10 SHin taani tana
siiqiyaageetanne ta azazuwaa naagiyaageeta sha7u yeletaa gakkanaassi ta aggenna si-
iquwaa bessais.

11 " 'GODAA ne Xoossaa sunttaa hadan xeesoppa; aissi giikko, GODAI ba sunttaa hadan
xeesiyaagaa qaxxayennan aggenna.

12 " 'GODAI ne Xoossai nena azazidoogaadan, geeshsha oottada Sambbata gallassaa
naaga. 13 Neeni oottiyo ooso ubbaa usuppun gallassan ootta. 14 SHin laappuntta gallassai
GODAAYYO, ne Xoossaayyo Sambbata. He gallassi ai oosonne oottoppa; neeni woikko ne
attuma na7ai, woikko ne macca na7iyaa, woikko ne ashkkarai, woikko ne ashkkariyaa,
woikko ne boorai, woikko ne haree, woikko ne hara meheti, woikko ne kataman de7iya

betee, he gallassi aiba oosonne oottoppite. Neeni shemppiyoogaadan ne attumanne
macca ashkkaratikka shemppona. [15] Neeni Gibxxe biittan aille gidada de7idoogaa do-
goppa; qassi GODAI ne Xoossai ba wolqqaama kushiyaaninne ba micettida qesiyan yaappe
nena kessidoogaa dogoppa. GODAI ne Xoossai Sambbata gallassaa neeni naaganaadan,
nena azazidoogeekka hegaa gishshaassa.
[16] " 'GODAI ne Xoossai neeyyo immiyo biittan ne baree aduqqana malanne neeyyo
lo77ana mala, GODAI ne Xoossai nena azazidoogaadan, ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha.
[17] " 'Asa woroppa.
[18] " 'SHaaramuxoppa.
[19] " 'Wuuqqoppa.
[20] " 'Ne shooruwaa bollan wordduwaa markkattoppa.
[21] " 'Ne shooruwaa machchiyo amottoppa; a keettaa, a shooqaa, a attuma ashkkaraa,
woikko a macca ashkkariyo, woikko a booraa, woikko a hariyaa, woikko ayyo de7iyaabaa
aibanne amottoppa' yaagiis.
[22] "Deriyaa bollan tamaa giddoppe, shaaraa giddoppenne gorddida xumaa giddoppe
GODAI xoqqu giida cenggurssan yaa7a ubbaayyo yootido qaalati hageeta; i eta bollan
aibanne gujjibeenna. Qassi eta i naa77u masettida shuchchatu bolli xaafidi, taayyo immiis.

Asaa Yashshaa
(Kessaabaa 20:18-21)

[23] "Deree taman xuugettishin, xumaa giddoppe cenggurssaa intte siyido wode, intte
zariyaa halaqatinne intte cimati taakko yiidi, [24] hagaadan yaagideta; 'Be7a, nuuni
GODAA nu Xoossaa cenggurssaa tamaa giddoppe siyido wode, GODAI nu Xoossai ba
bonchchuwaanne ba anggaa nuna bessiis. Qassi nuuni Xoossai aara haasayinkka asi
de7uwan de7anau danddayiyoogaa hachchi be7ida. [25] SHin ha wolqqaama tamai nuna
xaissanau danddayees; yaatin, nuuni aissi haiqqiyoonii? GODAA nu Xoossaa qaalaa
nuuni naa77antto siyikko, nuuni haiqqoos. [26] Aissi giikko, asho maayidaban, nuuni
siyidoogaadan tamaa giddon gididi haasayishin, de7o Xoossaa qaalaa siyidi, paxa de7ida
asi oonee? [27] Hegaa gishshau, Muusee! Neeni shiiqada, GODAI nu Xoossai giyoobaa ubbaa
siya; siyada GODAI nu Xoossai neeyyo yootiyoobaa ubbaa neeni nuuyyo yoota; nuunikka
siyidi oottana' yaagideta.
[28] "Intte taayyo haasayishin, GODAI intte giyoogaa siyidi, tana hagaadan yaagiis; 'Ha
asai neeyyo yootidobaa ubbaa siyaas; eti giidobaa ubbaa likke giidosona. [29] Etayyoonne eta
naatuyyo merinau ubbabai lo77o gidanaadan, taayyo yayyanaunne ta azazota naaganau
etau ubbatookka hagaa mala wozanai de7eerenneeshsha! [30] Ha77i neeni baada, eti
bantta dunkkaaniyau simmanaadan yoota. [31] SHin neeni hagan ta matan eqqashsha;
eti laattanaadan taani etau immiyo biittan eti oottana mala, neeni eta tamaarissana ta
azazuwaa, ta awaajuwaanne ta higgiyaa ubbaa taani neeyyo yootana' yaagiis.
[32] "Inttenoo Israa7eela asau, yaakko GODAI intte Xoossai inttena azazidobaa ubbaa
oottanau naagettite; appe ushachchi woi haddirssi gooppite. [33] Intte de7uwan de7ana
mala, ubbabai intteyyo injjetana mala, qassi intte laattiyo biittankka intte baree aduqqidi
de7ana mala, GODAI intte Xoossai inttena azazido oge ubban hemettite.

6

Gita Azazuwaa

[1] "Intte laattanau biyo biittan intte oottanaadan taani inttena tamaarissana mala, GODAI
intte Xoossai tana azazido azazoti awaajotinne higgeti hageeta. [2] Intte laittai adussa gidana
mala, intte, intte naatinne intte naatu naatikka taani hachchi inttena azaziyo GODAA
awaajuwaanne higgiyaa naagiyoogan intte laittan ubban GODAASSI, intte Xoossaassi
yayyite. [3] Inttenoo Israa7eela asau, ubbabai intteyyo lo77o gidanaadaaninne GODAI, intte
aawatu Xoossai, intteyyo giidoogaadan, maattaanne eessaa goggiya biittan intte keehi
corattanaadan, ha higgeta siyitenne minttidi oottite.

4 "Nenoo Israa7eelaa, siya; GODAI nu Xoossai issi GODAA. 5 Neeni GODAA ne Xoossaa
ne kumetta wozanaappe, ne kumetta shemppuwaappenne ne kumetta wolqqaappe siiqa.
6 Hachchi taani nena azaziyo ha azazota ne wozanan wotta. 7 Eta neeni ne naata tamaarissa;
neeni ne son uttiyo wode, ogiyan hemettiyo wode, zin77iyo wodenne denddiyo wode
etabaa haasaya. 8 Malaata oottada ne kushiyan eta qachcha; qassi ne som77uwankka
malaatadan wotta. 9 Ne penggiyaa qosilettaa bollaaninne ne dirssaa penggiyaa bollan
neeni eta xaafa.

Azazettennan Ixxiyaageetussi Imettida Seeraa

10-11 "GODAI intte Xoossai intteyyo immana giidi intte aawatuyyo, Abrahaamayyo,
Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo caaqqido, intte keexxibeenna gitanne lo77o katamati
kumido biittaa immana. Intte kunttibeenna duretai kumido keettata, intte bookkibeenna
ollata, intte tokkibeenna woinetanne zaitiyaa wogarata intteyyo immiyo wode, inttekka
miidi kallido wode, 12 inttena Gibxxeppe, ailletettaa biittaappe kessida GODAA dogen-
naadan naagettite. 13 GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyite; a xallaayyo goinnite; a sunt-
tankka caaqqite. 14 Intte yuushuwan de7iya asai goinniyo hara xoossatuyyo goinnoppite.
15 Aissi giikko, intte giddon de7iya GODAI intte Xoossai qanaatiya Xoossa; a hanqqoi intte
bollan eexxi kiyana; i inttena biittaa bollappekka quccidi xaissana.

16 "Masaahan intte a paaccidoogaadan, GODAA intte Xoossaa paaccoppite. 17 GODAI intte
Xoossai inttena azazido a azazota, a wogatanne a awaajota minttidi naagite. 18 Intteyyo
ubbabai lo77o gidana mala, GODAA sinttan intte likkebaanne lo77obaa oottite. Yaatikko,
intteyyo immanau GODAI intte aawatuyyo caaqqido, he lo77o biittaa intte laattana.
19 GODAI ba giidoogaadan intte morkketa ubbaa intte sinttappe yedettana.

20 "Sinttappe intte naati, 'GODAI nu Xoossai inttena azazido ha wogaa, awaajuwaanne
higgiyaa birshshettai aibee?' yaagidi inttena oichchiyo wode, 21 intte etau hagaadan
yaagidi zaarite; 'Nuuni Gibxxe biittan Gibxxe kawuwaa ailleta; shin GODAI ba mino
kushiyan nuna Gibxxeppe kessiis. 22 Qassi GODAI nu xeellishin, Gibxxe biittaa bollan,
Gibxxe kawuwaa bollaaninne a sunttatu ubbaa bollan gitanne yashshiya malaatatanne
maalaalissiyaabata oottiis. 23 SHin i nu maizza aawatuyyo immana giidi caaqqido
biittaa nuna gelissidi, nuuyyo immanau nuna Gibxxeppe kessiis. 24 Yaatidi hachchi
be7iyoogaadan, nuuyyo ubba wodekka lo77o gidana malanne nuuni de7uwan de7ana
mala, GODAI nuna ha awaajota ubbaa naaganaadaaninne GODAASSI, nu Xoossaassi,
yayyanaadan azaziis. 25 I nuna azazidoogaadan, GODAA, nu Xoossaa, sinttan ha azazota
ubbaa minttidi naagikko, hegee nuuyyo xillotetta gidana' yaagite.

7

Xoossai Doorido Asaa
(Kessaabaa 34:11-16)

1 "GODAI intte Xoossai intte laattanau biyo biittaa inttena gelissiyo wodenne, qassi int-
teppe wolqqaamiyaanne minniya laappun kawotettata, hegeetikka Hiiteta, Gerggeeseta,
Amooreta, Kanaaneta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabuusata intte sinttappe xoqolliyo wode,
2 etakka GODAI intte Xoossai intte kushiyan aatti immin, intte eta xooniyo wode, eta
muleera suppu oottidi xaissite. Etaara aiba maachchanne maacettoppite. Etau ainne
qarettoppite. 3 Intte etaara ekettoppitenne gelettoppite. Intte macca naata eta attuma
naatuyyo immoppite. Woikko eta macca naatakka intte attuma naatuyyo ekkoppite. 4 Aissi
giikko, eti intte naata tana kaalliyoosaappe hara eeqatuyyo goinnanaadan, wora zaarana.
He wode GODAA hanqqoi intte bolli eexxi kiyana; inttenakka sohuwaara xaissi bayana.
5 Hegaa gishshau, eti yarshshiyoosaa kolite. Eti goinniyo shuchchata mentterettite.
Asheero giyo macca xoossee misiliyaa kinchcherettite; eta masettida misiletakka taman
xuuggite. 6 Aissi giikko, intte GODAAYYO, intte Xoossaayyo, geeshsha asa. GODAI intte
Xoossai inttena baayyo dumma asa oottidi, biittaa bollan de7iya asa ubbaappe dooriis.

[7] "GODAI inttena siiqidoogeenne dooridoogee intte hara asaappe qoodan darido
gishshassa gidenna. Intte hara asa ubbaappekka qoodan guuxxiyaageeta. [8] SHin GO-
DAI inttena siiqido gishshaunne intte maizza aawatuyyo caaqqido caaquwaa naagido
gishshau, i inttena ailletettaa biittaappe, Gibxxe kawuwaa kushiyaappe, ba wolqqaama
kushiyan kessiisinne woziis. [9] Hegaa gishshau, GODAI intte Xoossai Xoossaa gidiy-
oogaa erite. I bana siiqiyaageetuyyoonne ba azazuwaa naagiyaageetuyyo sha7u yeletaa
gakkanaashin, ba aggenna siiquwaa maachchaa naagiya, ammanettiya Xoossaa. [10] SHin i
bana ixxiyaageetuyyo eta tal77iyaa zaarees; i eta tal77iyaa zaaranau gam77enna. [11] Hegaa
gishshau, taani hachchi intteyyo immiyo azazota, awaajotanne higgeta naagite.

Xoossaassi Azazettin Beettiya Anjjuwaa
(Zaarettido Wogaa 28:1-14)

[12] "Intte ha azazota siyidi, eta mintti naagikko, GODAI intte Xoossai intte maizza
aawatuyyo caaqqidoogaadan, ba aggenna siiquwaa maachchaa intteyyo naagana. [13] I
inttena siiqana; inttena anjjana; intte qoodaa darissana. Qassi i intteyyo immanau intte
maizza aawatuyyo caaqqido biittan intte uluwaa aifiyaa, intte biittaa aifiyaa, kattaa,
woiniyaa, zaitiyaa, intte mehiyaa maratanne intte dorssaa marata corissidi anjjana. [14] Intte
hara ai asappenne aadhdhidi anjjettidaageeta gidana. Issoinne attuma gidin, macca gidin
mainenna. Intte meheekka mainenna. [15] GODAI hargge ubbaappe inttena naagana. Intte
eriyo Gibxxe biittaa iita harggiyaa intte bolli eheenna; shin i inttena ixxiya ubbaa bollan he
harggiyaa ehaana. [16] GODAI intte Xoossai intteyyo aatti immiyo asa ubbaa xaissite; etayyo
ainne qarettoppite. Eta xoossatuyyookka goinnoppite. Aissi giikko, hegee intteyyo pire
gidana.

[17] "Intte intte wozanan, 'Ha kawotettati nuuppe minnoosona; yaatin, nuuni eta waatidi
yedetti kessanee?' gaanau danddayeeta. [18] SHin etayyo yayyoppite. GODAI, intte
Xoossai, Gibxxe kawuwaa bollinne Gibxxe biittaa ubbaa bolli oottidoogaa hassayite.
[19] GODAI intte Xoossai inttena Gibxxeppe kessiyo wode oottido gita boshata, malaatata,
maalaalissiyaabata, a wolqqaama kushiyaanne a micettida qesiyaa intte intte aifiyan
be7ideta. Ha77i intte yayyiyo asa ubbaa bollankka GODAI, intte Xoossai hegaadan oottana.
[20] Qassi etappe attidi baqatidi, intteppe qosettidaageetikka xayana gakkanaassi, GODAI
intte Xoossai eta giddon kashiyaa yeddana.

[21] "Hegaa gishshau, intte etayyo yayyoppite; aissi giikko, inttenaara de7iya GODAI,
intte Xoossai, gitanne yashshiya Xoossaa. [22] GODAI intte Xoossai he kawotettata guuttaa
guuttaa xoqolliiddi, intte sinttappe xaissana. Intte eta ubbaa issi kuttan xaissekketa;
hegaa intte oottikko, biittan de7iya do7ati daridi, inttena waissana. [23] SHin GODAI intte
Xoossai eta intte kushiyan aatti immana; eti xayana gakkanaashin, i eta shabbirana.
[24] Qassi eta kawotakka i intte kushiyan aatti immana. Inttekka eta sunttaa saloppe garssa
baggappe quccidi xaissana. Ooninne inttenaara eqetti danddayenna; intte eta xaissana.

[25] "Masettida eta xoossatu misileta taman xuuggite. He misiletu bollan de7iya biraa
woikko worqqaa amottoppite. Hegee GODAASSI, intte Xoossaassi, tuna gidiyo gishshau,
intte a piriyan ohettennaadan, a intteyyo ekkoppite. [26] Intte he tuna eeqata intte soo
gelissidi, etadan qanggettidaageeta gidoppite. Intte eta muleerakka ixxitenne shenetite;
aissi giikko, eti bantta huuphiyau qanggettidabata.

8

Laattiyo Lo77o Biittaa

[1] "Intte de7uwan de7ana mala, intte qoodaikka darana malanne GODAI kase intte maizza
aawatuyyo immana giidi caaqqido biittaa gelidi, intte laattana mala, hachchi taani inttena
azaziyo azazuwaa ubbaa minttidi naagite. [2] GODAI ne Xoossai neeyyo immido azazuwaa
ne naagiyaakko naagennaakko, ne wozanaa qofaa eranaayyo, nena paaccanaunne nena
ziqqi oottanau, oitamu laittaa kumettaa i nena bazzuwan kaalettido oge ubbaa hassaya.
[3] I nena ziqqi oottiisinne namisissiis; hegaappe simmidi nena gidin, woi ne maizza aawata
gidinkka, erenna mannaa nena miziis. Hegaa i oottidoogee asi GODAI haasayiyo qaala

ubbaanappe attin, oitta xallan de7ennaagaa nena tamaarissanaassa. [4] Ha oitamu laittatu giddon neeni maayido maayoi wuribeenna; ne tohoikka kixxibeenna. [5] Yaatikko, asi ba na7a seeriyoogaadan, GODAI ne Xoossaikka nena seeriyoogaa ne wozanan akeeka.

[6] "A ogiyan hemettiyoogaaninne a bonchchiyoogan GODAA ne Xoossaa azazota naaga. [7] Aissi giikko, GODAI ne Xoossai nena wombbaappenne deriyaappe pulttiya qeeri shaafatinne goggiya pulttoti de7iyo lo77o biittaa gelissanau ehees. [8] He biittai gist-teenne banggai, woinee, balaseenne roomaanee, wogaraa zaiteenne eessai kumido biitta. [9] Qassikka he biittai oitti paccennan neeni miyo biitta; aibinne neeyyo paccenna biitta. He biittai shuchchi birata gidido biitta. Deriyaappekka madaabiyaa giyo birataa bookkidi ekkiyo biitta. [10] Neeni hegan maada kallana; yaatada, i neeyyo immido lo77o biittaa gishshau, GODAA ne Xoossaa galatana.

Xoossaa Dogiyaageetussi Imettida Seeraa

[11] "Taani hachchi nena azaziyo a azazota, a higgetanne a awaajota naagennan aggada, GODAA ne Xoossaa dogennaadan, naagetta. [12] Neeni maada kalliyo wode, lo77o keettaa keexxada an uttiyo wode, [13] ne meheenne dorssaa wudee dariyo wode, neeyyo birainne worqqai dagattiyo wode, qassi neeyyo de7idabai ubbai dariyo wode, [14] he wode ne wozanai otorettennaadan, neenikka Gibxxe biittaappe, ailletettaa keettaappe nena wozida GODAA ne Xoossaa dogennaadan naagetta. [15] I nena marzziyaara de7iya shooshshainne masimasoi kumido, haatti bainna, he gitanne yashshiya bazzuwaara kaalettiis; i neeyyo mela baz-zuwan zaallaappe haattaa xuussiis. [16] Ne maizza aawati erenna mannaa i nena mizidoogee nena ziqqi oottanaassanne nena paaccanaassa; i hegaa oottidoogee wurssettan neeyyo ubbabai lo77o gidanaassa. [17] Neeni, 'Ta wolqqainne ta kushiyaa minotettai ha duretettaa taayyo ehiis' geennaadan naagetta. [18] SHin neeni GODAA ne Xoossaa hassaya; aissi giikko, hachchi neeni be7iyoogaadan, ne maizza aawatuura maacettido maachchaa minttanau, neeni duretaa demmanaadan neeyyo wolqqaa immidaagee attennee.

[19] "Neeni GODAA ne Xoossaa dogikko, hara xoossata kaallikko, qassi etayyo oottikkonne goinnikko, neeni tumu xayanaagaa taani hachchi markkattais. [20] GODAAYYO, ne Xoos-saayyo, neeni azazettennan ixxido gishshau, GODAI ne sinttappe xaissido kawotettatudan neenikka xayana.

9

Asai Azazettennan Ixxobaa

[1] "Inttenoo Israa7eela asau siyite; intte intteppe gitatiyaanne wolqqaamiya kawotettata, qassi yuushuwaa gimbbee saluwaa gakkido gita katamatakka laattanau hachchi Yord-daanoosa pinneeta. [2] He biittan de7iya asai minonne adussa; eti, 'Ooninne etaara eqet-tanau danddayenna Anaaqe zareta' giishin, intte siyideta. [3] SHin miya tamadan intteppe sinttaara biyaagee GODAA intte Xoossaa gidiyoogaa hachchi erite. I eta xaissananne intte sinttan eta kaushshana. GODAI intteyyo giidoogaadan intte eta yedettidi kessananne sohuwaarakka xaissana.

[4] "GODAI intte Xoossai eta intte sinttappe yedettidoogaappe guyyiyan, intte intte wozanan, 'Nuuni xillo gidiyo gishshau, ha biittaa nuuni laattana mala, GODAI nuna gelissiis' yaagoppite. GODAI eta intte sinttappe yedettidi kessiyoogee, eti iita gidiyo gishshassa. [5] Intte eta biittaa laattanau geliyoogee intte xillonne suure gidiyo gishshassa gidenna; shin GODAI intte Xoossai eta intte sinttappe yedettiyoogee ha kawotettati iita gidiyo gishshassanne beni intte maizza aawatussi, Abrahaamassi, Yisaaqassinne Yaaqoobassi caaqqido qaalaa naaganaassa. [6] Simmi yaakko intte hagaa akeekite; GODAI intte Xoossai ha lo77o biittaa inttena laatissiyoogee intte xillotettaa gishshaassa gidenna; aissi giikko, intte morgge zozzida asa.

[7] "Intte GODAA intte Xoossaa bazzuwan waati hanqqetissidaakko dogoppite; intte Gibxxe biittaappe kiyido gallassaappe doommidi, hachchi ha sohuwaa gakkido gallassai gakkanaashin, GODAA bolli makkalideta. [8] Siinaa Deriyaa bollikka GODAI inttena xaissanau denddana gakkanaashin, intte GODAA hanqqetissideta. [9] GODAI inttenaara maacettido

maachchai xaafettido masettida shuchchata ekkanau taani deriyaa huuphiyaa kiyido
wode, hegan kattaa meennaaninne haattaa uyennan, oitamu gallassaanne oitamu qam-
maa gam77aas. [10] Hegaappe guyyiyan, Xoossaa biradhdhiyan xaafettida naa77u masettida
shuchchata GODAI taayyo immiis. Intte shiiquwaa oottido gallassi deriyaa bollan tama
giddon gididi, GODAI intteyyo haasayido qaalati ubbai he masettida shuchchatu bolli
xaafetti uttidosona. [11] He oitamu gallassaappenne oitamu qammaappe guyyiyan, GODAI
ba maachchai xaafettido naa77u masettida shuchchata taayyo immiis.

[12] "Hegaappe guyyiyan, GODAI tana hagaadan yaagiis; 'Hagaappe eesuwan wodhdha;
aissi giikko, neeni Gibxxeppe kessido ne asai tuniichchiis; taani eta azazido azazuwaappe
eesuwan wora simmidi, seerissidi medhdhido eeqaa banttayyo goinnanau giigissidosona'
yaagiis.

[13] "GODAI qassikka tana, 'Taani ha asaa be7aas; eti tumukka morgge zozza asa.
[14] Yaanikko, taani eta xaissanaagaanne eta sunttaakka saloppe garssa baggappe quccanaa-
gaa tana diggoppa. Yaatada nena etappe minniyaanne corattiya kawotetta kessana'
yaagiis.

[15] "Yaagin taani maachchaa qaalai xaafettido naa77u masettida shuchchata naa77u
kushiyan tookkada deriyaappe wodhdhaas; he wode deriyaa bolli tamaa lacoi beettees.
[16] Ta xeelliyo wode, intte GODAA intte Xoossaa bolli nagaraa oottidoogaa be7aas; intte
seerissidi medhdhido mirgguwaa misiliyaa intteyyo eeqa oottidi giigissideta. Intte GODAI
inttena azazido ogiyaappe eesuwan wora simmideta. [17] Yaatin, taani ta naa77u kushiyan
oiqqido naa77u masettida shuchchata olada, intte xeellishin menttaas.

[18] "Hegaappe guyyiyan, taani intte oottido nagara ubbaa gishshau, hegeenne GODAA
hanqqetissanau intte a sinttan iitabaa oottido gishshau, kaseegaadankka oitamu gal-
lassaanne oitamu qammaa GODAA sinttan gufannada gam77aas; he wode taani quma
mabeikke; haattaakka uyabeikke. [19] GODAI intte bollan hanqqettido a eexxiya han-
qquwaayyo taani yayyaas; aissi giikko, i inttena xaissanau giigiis; shin GODAI zaarettidikka
taayyo siyiis. [20] Qassi GODAI Aaroonakka xaissanau keehi hanqqettiis; yaatin, he wode
taani Aaroonayyookka woossaas. [21] Taani intte medhdhido he nagaran kumida mirgguwaa
misiliyaa ekkada, taman xuuggaas; yaatada a kinchcherettada i buhiyaadan liiqana
gakkanaashin gaaccaas; he buhiyaa deriyaappe goggiya haattan olaas.

[22] "Intte qassikka Tabi7eeran, Masaahaaninne amuwaa duufuwaa geetettiya Qibiroote-
Hataawan GODAA hanqqetissideta. [23] GODAI inttena, 'Biite, biidi taani intteyyo im-
mido biittaa laattite' yaagidi, Qaadeesa-Barnneppe yeddido wodekka, intte GODAA
intte Xoossaa azazuwaa ixxidi makkalideta; an ammanettibeekketa woi a qaalaayy-
ookka azazettibeekketa. [24] Taani inttena eroosappekka doommidi, intte GODAA bollan
makkalanchcha.

[25] "GODAI inttena xaissana giido gishshau, taani he oitamu gallassaanne oitamu qam-
maa GODAA sinttan gufannada gam77aas. [26] Taani GODAA Xoossaa hagaadan yaagada
woossaas; 'Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni ne gita wolqqan wozidonne ne mino
kushiyan Gibxxeppe kessido, neeyyo laata gidiya ne asaa xaissopparkkii! [27] Ne ashkkarata,
Abrahaama Yisaaqanne Yaaqooba qoppa; ha asaa morgge zozzatettaa, eta iitatettaanne
eta nagaraa qoodoppa. [28] Hegee xayikko, neeni nuna yaappe kessido Gibxxe biittaa asai,
"GODAI eta gelissana giido biittaa gelissanau danddayibeenna gishshaunne eta ixxido
gishshau, bazzuwan worana giidi kessiis" yaagana. [29] Gido shin, ha asai neeni ne gita
wolqqaaninne ne micettida qesiyan Gibxxeppe kessido ne laata gidiya ne asaattenne'
yaagaas.

10

Muusee Tammu Azazota Naa77anttuwaa Ekkiis
(Kessaabaa 34:1-10)

[1] "He wode GODAI tana hagaadan yaagiis; 'Koiroogeetu mala naa77u masettida
shuchchata giigissa. Yaatada taakko deriyaa haa pude kiya; qassi mitta Taabootaakka

medhdha. [2] Kase neeni menttido masettida shuchchatu bolli de7iya qaalata ha masettida
shuchchatu bolli taani xaafana; neenikka eta Taabootaa giddon wottaasa' yaagiis.
[3] "Yaagin taani guuganttaappe Taabootaa medhdhaas. Kaseegeetu mala naa77u masettida shuchchatakka giigissaas; yaatada he naa77u masettida shuchchata ta kushiyan oiqqada, deriyaa pude kiyaas. [4] Intte shiiquwaa oottido gallassi, deriyaa bollan tamaa giddoppe GODAI intteyyo yootido qaalata, hegeetikka Tammu Azazota, kase xaafidoogaadankka ha masettida shuchchatu bolli GODAI xaafiis; yaatidi i eta taayyo immiis.
[5] Hegaappe guyyiyan, taani deriyaappe duge wodhdhada, GODAI tana azazidoogaadan, he masettida shuchchata taani medhdhido Taabootaa giddon wottaas; ha77ikka eti yan de7oosona.
[6] "Israa7eela asai Yaa7iqaana asatu haatta ollai de7iyoosaappe denddidi, Mooseri biidosona. Aarooni yan haiqqidi moogettiis; a na7ai El77aazari a laattidi, a sohuwan qeese kiyiis. [7] Eti hegaappe Gudigooda giyoosaa biidosona; yaappe qassi goggiya haattati de7iyo biittaa Yoxibaata giyoosaa biidosona. [8] He wode, GODAA Maachchaa Taabootaa tookkana mala, GODAU oottana mala, a sinttan eqqana malanne, hachchi gakkanaashinkka eti oottiyoogaadan GODAA sunttan anjjana mala, Leewa zareta GODAI baayyo dummayiis.
[9] Hegaa gishshau, eta ishanttuura shaakkin, eta gakkiyaabi woikko laati Leewa zaretussi baawa; GODAI intte Xoossai etayyo yootidoogaadankka, eta laatai GODAATTENNE.
[10] "Taani kaseegaadankka oitamu gallassaanne oitamu qammaa deriyaa bollan gam77aas; gam77in GODAI ha77ikka ta woosaa siyidi, inttena xaissanau koyibeenna.
[11] GODAI tana, 'Taani immana gaada eta aawatuyyo caaqqa wottido biittaa eti gelanaadaaninne laattanaadan, ha asaappe sinttaara eta kaaletta' yaagiis.

Xoossai Koyiyoogee Azazettiyoogaa

[12] "Israa7eela asau, GODAI intteppe koyiyoogee hagaa: GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyite; a ogiyan ubban hemettite; a siiqite; intte kumetta wozanaappenne kumetta shemppuwaappe GODAAYYO, intte Xoossaayyo oottite. [13] Intteyyo lo77anaadan, taani hachchi intteyyo immiyo GODAA azazotanne awaajota naagite.
[14] "Saloinne saluwaappe bollaara de7iya saloti, qassi sa7ainne sa7an de7iya ubbabati GODAA intte Xoossaabata. [15] Gidikkonne GODAI intte maizza aawatun ufaittidi, eta siiqiis; qassi hachchi intte be7iyoogaadan, etappe guyyiyan eta zerettata gidiya inttena kawotettatu ubbaappe dooriis. [16] Hegaa gishshau, intte wozanaa shoohuwaa qaxxarite; qassi hagaappe sinttanau morgge zozza gidoppite. [17] Aissi giikko, GODAI intte Xoossai xoossatu Xoossaanne godatu Godaa. I gita Xoossaa; i wolqqaamanne yashshiya Xoossaa. I som77o xeelli pirddennaagaanne maganxxo ekkennaagaa. [18] I aawu bainna naatussinne am77etussi eta pirddaa kessees; betiyaakka siiqidi, qumaanne maayuwaa ayyo immees. [19] Inttekka beteta siiqite; aissi giikko, intte intte huuphiyaukka bete gididi Gibxxen de7ideta. [20] GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyite; ayyo oottite; aara ohettite; a sunttankka caaqqite. [21] Intte intte aifiyan be7ido he gitanne yashshiya maalaalissiyaabata, intteyyo oottidaagee i intte galataattenne; qassi intte Xoossaattenne. [22] Gibxxe biittaa wodhdhida intte maizza aawati muleera laappun tamma; ha77i GODAI intte Xoossai inttena saluwaa xoolinttetudan corayiis.

11

Xoossaa Gitatettaa

[1] "Simmi GODAA intte Xoossaa siiqite; i intteppe koyiyo a awaajota, a higgetanne a azazota, ubba wode naagite. [2] GODAA seeraa intte eridoogaa keenaa abaa intte tamaaridoogaa ubbaa hachchi hassayite; hegaa eriyaageeti inttenappe attin, intte naata gidokkona; GODAA anggaa, a wolqqaama kushiyaanne a micettida qesiyaa, [3] i oottido malaatatanne i Gibxxe kawuwaa bollinne a biittaa ubbaa bolli oottidoogaa be7ideta. [4] Qassi eti inttena kaallidi yedettido wode, GODAI Gibxxe biittaa olanchchata, eta paratanne para gaareta Zo7o Abban mitissidi, hachchi gakkanaashin, eta muleera xaissidoogaa be7ideta.
[5] Intte ha sohuwaa gakkanaashin, bazzuwan GODAI intteyyo oottidobaa intte ereeta.

[6]Qassi Roobeela zariyaappe Eli7aaba naata gidiya Daataana bollinne Abiiraama bolli GODAI oottidoogaa hassayite. Israa7eela asai ubbai xeellishin, biittai dooyettidi, eta, eta so asaa, eta dunkkaaniyaanne etayyo de7iya shemppoora de7iyaabaa ubbaa mittiis. [7]Ee! GODAI oottido ha gita ooso ubbaa intte aifiyan be7idaageeti inttena.

Immana Giido Biittaa Anjjuwaa

[8]"Hegaa gishshau, intte mino gidanaadaaninne Yorddaanoosa pinnidi intte ekkanau biyo biittaa intte laattanaadan, taani hachchi inttena azaziyo azazuwaa ubbaa naagite. [9]Yaatikko, GODAI intte maizza aawatuyyoonne eta zaretuyyo immana giidi caaqqido, maattainne eessai goggiyo biittan intte adussa laittaa de7ana. [10]Intte laattanau geliyo biittai intte kiyidi yiido Gibxxe biittaa mala gidenna; Gibxxen intte kattaa zeridi, shooqa ubbaa ataakilttiyaa sohuwaadan haattaa ushsheeta. [11]SHin Yorddaanoosa pinnidi intte laattanau biyo biittai keratinne wombbati de7iyo, saluwaa iran aliya biittaa. [12]He biittai GODAI intte Xoossai xomoosiyo biitta; laittaa doomettaappe biidi laittaa wurssettaa gakkanaashin, GODAA intte Xoossaa aifee a bollan de7iyo biittaa.

[13]"Hegaa gishshau, intte GODAA intte Xoossaa siiqanaadaaninne intte intte kumetta wozanaappenne intte kumetta shemppuwaappe ayyo oottanaadan, taani intteyyo hachchi immiyo azazota intte polikko, [14]intte kattaa, woiniyaanne zaitiyaa paccennan shiishshana mala, ofinttaa iraanne balgguwaa iraa, a wodiyan wodiyan GODAI intte biittan bukissana. [15]GODAI intte mehiyaayyo dembban maataa darissana. Qassi inttekka maananne kallana.

[16]"Intte wozanai balin wora simmidi, intte hara xoossatussi oottennaadaaninne etau goinnennaadan naagettite. [17]Hegee xayikko, GODAA hanqqoi intte bolli eexxi kiyana; irai bukkennaadaaninne biittaikka mokkennaadan i saluwaa gorddana; inttekka GODAI intteyyo immiyo lo77o biittaappe eesuwan xayana.

[18]"Simmi, ha azazota taageeta, intte wozanaaninne intte qofan wottite. Malaatadan eta intte kushiyan qachchite; qassi malaatadan intte som77uwankka wottite. [19]Hageeta intte naatakka tamaarissite. Intte son de7iyo wode, ogiyan hemettiyo wode, zin77iyo wodenne denddiyo wodekka, etayyo yootite. [20]Intte penggiyaa qosilettatu bollaaninne intte dirssaa penggiyaa bollan intte eta xaafite. [21]Yaatikko, GODAI intte maizza aawatuyyo immana giidi caaqqido biittan intte laittainne intte naatu laittai sa7aappe bollaara de7iya saloi de7iyoogaa keena gidana.

[22]"Intte GODAA intte Xoossaa siiqanaadan, a oge ubban hemettanaadaaninne ayyo ammanettanaadan, taani hachchi intteyyo immiyo azazota intte minttidi naagikko, [23]GODAI ha kawotettata ubbaa intte sinttappe yedettidi kessana; inttekka intteppe gitatiyaanne wolqqaamiya kawotettatu biittaa wotti ekkana. [24]Intte tohuwan intte yedhdhido biitta ubbai inttessa gidana. Intte zawai bazzuwaappe biidi Liibaanoosa gakkanaashiinanne Efiraaxiisa SHaafaappe biidi arggo bagga Meediteraane Abbaa gakkanaashiina gidana. [25]Inttenaara ai asinne eqettanau danddayenna; GODAI intte Xoossai intteyyo giidoogaadan, intte biyoosan ubban asai inttena be7idi dagammanaadaaninne inttessi yayyanaadan oottana.

[26]"Be7ite, hachchi taani intte sinttan anjjuwaanne qanggettaa wottais. [27]Taani hachchi inttena azaziyo GODAA intte Xoossaa azazota naagikko, intte anjjettana. [28]SHin taani inttena hachchi azaziyo GODAA intte Xoossaa azazota naagennan ixxidi, intte eribeenna hara xoossatuyyo goinnanau a ogiyaappe wora simmikko, intte qanggettana. [29]GODAI intte Xoossai intte laattanau biyo biittaa inttena gelissiyo wode, anjjuwaa Gariizaana Deriyan qanggettaakka Eebaala Deriyaa bollan awaajjite. [30]Ha naa77u dereti Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttaara ogiyaappe arggo baggan, Aaraban de7iya Kanaanetu biittan de7oosona; eti qassi Gelggala katamaa sinttan de7iya anjjettida Moore mittaassikka matan de7oosona. [31]Intte ha77i GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa laattanau Yorddaanoosa SHaafaa pinnana haneeta. Intte he biittaa ekkidi yan de7iyo wode, [32]taani hachchi intteyyo immiyo awaajotanne higgeta ubbaa minttidi naagite.

12

Asai Goinniyo Mexi Issi Sohuwaa

1 "Intte laattanaadan, GODAI intte aawatu Xoossai intteyyo immido biittan intte de7ido
keenan ubban intte balennan oottana awaajotinne higgeti, hageeta. 2 Intte laattiyo
kawotettati deriyaa bollan, keraa bollaaninne mittatu xaphuwan bantta xoossatussi
goinniyo sohota ubbaa muleera xaissite. 3 Eti yarshshiyo sohota kolite; eta goinniyo
shuchchatakka mentterettite; Asheero giyo eta xoossee misiliyaa taman xuuggite; masettida eta xoossatu misileta xaissite; eta sunttatakka he sohotuppe quccirggite.
4 "GODAU, intte Xoossau eti bantta xoossau goinniyoogaadan goinnoppite. 5 GODAI intte
Xoossai zare ubbai de7iyoosaappe ba sunttai hegan xeesettanaadan doorido sohuwaa
koyite. He sohuwaa intte baanau koshshees. 6 Intte intte xuuggiyo yarshshuwaa, hara
yarshshuwaa, intte asirataa, intte imuwaa, intte shiiquwaa, intte dosidi immiyo imuwaa,
intte mehiyaanne dorssaappe bairaa he sohuwaa ehiite. 7 Hegan GODAI intte Xoossai
de7iyoosan intte maana; qassi intte kushee oottidoban ubbaaninne GODAI intte Xoossai
inttena anjjidoban intte ufaittana.
8 "Ha77i hagan intte sheneegaa oottiyoogaadan, he wode hegaadan oottekketa. 9 Aissi
giikko, GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo shemppo biittaa biron gakkiichchibeekketa.
10 SHin intte Yorddaanoosa pinnidi, GODAI intte Xoossai immiyo he biittaa laattidi, intte
yan uttana. Inttena dooddida morkketuppe inttena i shemppissiyo gishshau, intte woppu
giidi hegan de7ana. 11 He wode GODAI intte Xoossai ba sunttai hegan xeegettanau doorido
he sohuwaa, taani inttena azaziyooba ubbaa, xuuggiyo yarshshuwaa, hara yarshshuwaa,
intte asirataa, intte imuwaanne intte shiiqqido shiiqo ubbaa hegau eheeta. 12 Intte, intte
attumanne macca naati, attumanne macca ashkkaratinne inttenaara laata ekkibeenna
intte kataman de7iya Leewatuurakka issippe hegan GODAA intte Xoossaa sinttan ufaittite.
13 Intte xuuggiyo yarshshuwaa intte koyidosan awaaninne coo yarshshennaadan naagettite. 14 Intte intte zareti de7iyo soho ubbaappe issuwan, GODAI doorido sohuwan intte
xuuggiyo yarshshuwau yarshshite; taani inttena azaziyoobaa ubbaakka hegan oottite.
15 "SHin intte de7iyoosan awaaninne intte mehiyaappe GODAI inttena anjjidoogaatto
shukkidi miite; wogan geeshsha asa gidin woikko geeyenna asa gidinkka ubbaikka gaaraa
ashuwaanne genessaa ashuwaa miyoogaadan, intte mehiyaappe shukkidi miite. 16 SHin
suuttaa haattadan sa7an gussiteppe attin mooppite.
17 "Intte intte kattaappe, woiniyaappenne zaitiyaappe immiyo asirataa, intte mehiyaappenne dorssaa wudiyaappe bairaa, GODAU immanau shiiqqidobaa ubbaanne intte intte
dosan coo immiyo imuwaa ubbaa intte de7iyo heeran mulekka mooppite. 18 SHin intte,
intte attumanne macca naati, intte attumanne macca ashkkaratinne intte katamatun
de7iya Leewatuurakka issippe, GODAI intte Xoossai doorido sohuwan GODAA intte
Xoossaa sinttan ha yarshsho ubbata miite; hegan intte daafuran shiishshidoban GODAA
intte Xoossaa sinttan ufaittite. 19 Intte intte biittan de7iyo laitta ubban Leewata shenehoo
geennaadan naagettite.
20 "I intteyyo gelido qaalaadan GODAI intte Xoossai intte zawaa aassiyo wode, inttena
ashuwaa maanau koshshiyo wode, intte koyido keenaa miite. 21 SHin GODAI intte
Xoossai ba sunttai hegan xeesettanaadan doorido he issi sohoi intteyyo haakkikko, GODAI
intteyyo immido intte mehiyaa woi dorssaa wudiyaappe augaa gidinkka, ta inttena
azazidoogaadan, intte koyido keenaa intte kataman shukkidi miite. 22 Wogan geeshsha
asa gidin, woi geeyennaagaa gidinkka, ai asikka gaaraa gidin, genessaa ashuwaa kase
miyoogaadan mo. 23 SHin suuttai de7iyo ashuwaa meennaadan naagettite; aissi giikko,
shemppoi suuttan de7ees; hegaa gishshau, de7uwaa ashuwaara mooppite. 24 Suuttaa
haattadan biittan gussiteppe attin uyoppite. 25 Intte GODAA sinttan intte lo77obaa
oottiyoogee inttessi, intteppe guyyiyan, intte naatussikka lo77o gidana mala, suuttaa
uyoppite.
26 "SHin intte GODAAYYO dummayidobaanne shiiqqidobaa ekkidi, GODAI doorido
sohuwau biite. 27 Biidi intte xuuggiyo yarshshuwaa, ashuwaanne suuttaa, GODAASSI,

intte Xoossaassi, yarshshiyoosan shiishshite; intte yarshshuwaa suuttaa GODAASSI, intte
Xoossaassi, yarshshiyoosaa matan gussite; gussidi ashuwaa intte miite. [28] Taani inttena
azaziyo wogaa minttidi naagite; hegaa oottikko, intteyyoonne intte naatuyyo lo77o
gidana; aissi giikko, intte likkebaanne GODAA intte Xoossaa ufaissiya lo77obaa ootteeta.

Eeqa Misilessi Goinnennaadan Imettida Seeraa

[29] "Intte laattanau biyo kawotettaa GODAI intte Xoossai intte sinttappe xaissiyo
wodenne inttekka eta biittaa laattidi de7iyo wode, [30] eti intte sinttappe xayiichchin
intte eta kaallanau, eta piriyan ohettennaadan naagettite; 'Nuunikka etadan goinnanau,
ha kawotettati bantta xoossatussi waati goinniyoonaa' yaagidi, kaalli oichchennaadan
naagettite. [31] Eti bantta xoossatussi goinniyo wode, GODAI ixxiyo tunaba ubbaa oottiyo
gishshau, intte GODAASSI, intte Xoossaassi, hegaadan goinnanau bessenna. Aissi giikko,
eti harai atto bantta yelido attumanne macca naata bantta xoossatussi yarshshidi, taman
xuuggoosona.
[32] "Simmi intte ta inttena azazidoogaa ubbaa oottite; a bolli aibanne gujjoppite; appe
aibanne pacissoppite.

13

[1] "Intte giddon hananabaa yootiyaagee woikko aimo birshshiya asi denddidi,
malaataanne maalaalissiyaabaa oottikko, [2] i yootido malaatai woikko maalaalissiyaabai
tumu gididi polettin, i inttena, 'Ane kase intte erenna hara xoossatussi goinnoos' yaagikko,
[3] intte a mulekka siyoppite. Intte a kumetta wozanaappenne kumetta shemppuwaappe
GODAA intte Xoossaa dosiyaakkonne giidi, inttena i paaccanau hegaa oottees. [4] GODAA
intte Xoossaa kaallite; ayyo yayyite; a azazuwaa naagite; a qaalaakka siyite; ayyo
goinnite; appe duuxxoppite. [5] Inttena Gibxxeppe kessidi, ailletettaappe inttena wozida
GODAA intte Xoossaa bolli intte makkalanaadan tamaarissiya hananabaa yootiyaagaa,
woikko aimuwaa birshshiyaagaa worite; hegaa mala asi inttena GODAA intte Xoossaa
azazuwaappe wora baanaadan oottiyo gishshau, hegaa malaa woridi, iitaa intte giddoppe
diggite.
[6] "Harai atto ne aayee na7ai ne ishai, ne attumanne macca na7i, ne siiqiyo ne
machchiyaa, woikko ne siiqo laggee nena, 'Hindda, kase neeninne ne maizza aawati
goinni erenna xoossaassi goinnana' giikko, [7] biittau ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin
de7iya, ne yuusho ubban mataaninne haahuwan de7iya asai ubbai goinniyo xoossatussi,
'Hindda biidi etau goinnana' giidi balettikko, [8] au eeno gooppa; i giyoogaakka siyoppa.
Ayyo qarettada a guyye ashshoppa; [9] a woranau koshshees. A woranau koiro ne
doomma; hegaappe guyyiyan, asai ubbai ba kushiyaa a bolli wottidi woro. [10] I haiqqana
gakkanaashin, shuchchan caddite; aissi giikko, i inttena Gibxxe biittaappe, ailletettaa
keettaappe kessida GODAAPPE, intte Xoossaappe, inttena shaakkanau koyiis. [11] Israa7eela
asai ubbai hegaa siyidi yayyana; qassi hegaa mala iitabaakka naa77antto intte giddon
ooninne oottenna.
[12] "GODAI intte Xoossai intte de7anaadan immiyo katamaappe issuwan intte de7iyo
wode, [13] intte asaa giddon iitati denddidi, asaa, 'Hinddite! Biidi intte erenna xoossatussi
goinnoos' yaagidi balettiyoogaa siyikko, [14] he yohuwaabaa oichchite; minttidi qorite.
Qorin he intte giddon tunabai oosettidoogee tuma gidikko, [15] he kataman de7iya asa ubbaa
mashshaa qaran wurssite; he katamaanne an de7iya mehiyaarakka ashshennan xaissite.
[16] He katamaappe intte ekkido omoodo ubbaa katamaa dabaabaa shiishshite. SHiishshidi
he katamaanne a omooduwaa ubbaa GODAAYYO, intte Xoossaayyo, xuuggiyo yarshsho
oottidi wurssi xuuggite. I merinaukka naa77antto keexettenna; laalettida soho gididi,
he sohoi attana. [17] Hirima geetettida miishshaappe aibinne intte kushiyan beettoppo.
Yaatikko, GODAI ba wolqqaama hanqquwaappe simmidi, inttena maarana; i intteyyo
qarettana. Kase intte maizza aawatuyyo caaqqido maachchaadan, intte qoodaa darissana.
[18] Aissi giikko, taani hachchi inttena azaziyo azazo ubbaa intte naagiyoogan GODAASSI,

intte Xoossaassi azazettikko, qassi GODAA intte Xoossaa sinttankka likke gidiyaabaa oottikko, he giidobai intteyyo tumu polettana.

14

Yeeho Wode Oottanau Bessenna Meezeta

1 "Intte GODAA intte Xoossaa naata; intte haiqqida asau inttena gom77oroppitenne
sintta bagga huuphiyaa meedoppite. 2 Aissi giikko, intte GODAASSI, intte Xoossaassi,
geeshsha asa; GODAI inttena ba asa gidanaadan, biittan de7iya asa ubbaappe dooridi
wottiis.

Miyo Meheta Do7atanne Meenna Meheta Do7ata

3 "Intte tunabaa aibanne mooppite. 4 Intte maana mehetinne do7ati hageeta; booraa,
dorssaa, deeshshaa, 5 genessaa, dogaa, wushaa, wora deeshshaa, cofoshuwaa, gaaraanne
deriyaa dorssaa. 6 Qinccafilee wuri phalqqettidoogeeta, waammotiya mehetanne do7ata
ubbaa miite. 7 SHin waammotiyaageeta gididi, qinccafilee phalqqettibeennaageeta moop-
pite; hegeetikka gaameelaa, harbbainnuwaanne guppalliyaa. Hageeti waammotoosona;
shin eta qinccafilee phalqqettibeenna gishshau, eti intteyyo tuna. 8 Gudunttaikka
qinccafilee phalqqetta gidikkonne waammotenna gishshau, i intteyyo tuna. A ashuwaa
mooppite; a bautaakka bochchoppite.
9 "Haatta giddon de7iya meretatu ubbaappe intte maanaageeti hageeta; moliyaagaa
mala qefeenne poqoi de7iyo ubbaa miite. 10 SHin moliyaagaa mala qefeenne poqoi bainna
augaanne mooppite. Hegeeti intteyyo tuna.
11 "Geeshsha gidida kafo ubbaa miite; 12 shin kafotuppe intte meennaageeti hageeta:
argganttaa, bazzo ankkuwaa, karetta ankkuwaa, 13 golluwaa, xinggille zare ubbaa,
14 qooraase zare ubbaa, 15 yanchchaa, cancciya guttuwaa, haatta kafuwaa, gace zare ubbaa,
16 qeeri guttuwaa, wogga guttuwaa, haatta kuttuwaa, 17 bazzo guttuwaa, yindduwaa,
ganggaanuwaa, adussa qooree de7iyo haatta kafuwaa, 18 saabissaa giyo kafo zare ubbaa,
jinjjilaatiyaanne wurkkaawurkkuwaa. 19 Qefeera de7iya qeeri meretati ubbai intteyyo
tuna; eta mooppite. 20 SHin he qefeera de7iyaabatuppe geeshsha gidiyaageeta miite.
21 "Intte GODAASSI, intte Xoossaassi, geeshsha asa gidiyo gishshau, bautidabaa ubbaa
aibanne mooppite. Hegaa intte kataman de7iya beteti maanaadan etau immanau
danddayeeta; woikko hara biittaa asassi baizzanau danddayeeta.
"Deeshsha maraa a aayee maattan doissoppa.

Asirataa Kessiyo Wogaa

22 "Intte intte gadeppe laittan laittan gakkiya katta aife ubbaappe asirataa kessite.
23 Intte ubba wode, GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyiyoogaa tamaarana mala, i ba
sunttai xeesettana mala doorido sohuwan, GODAA intte Xoossaa sinttan, intte kattaa,
woiniyaa eessaanne zaitiyaa asirataa, intte dorssaappenne mehiyaappe baira yelettidaa-
gaa hegan miite. 24 GODAI intte Xoossai ba sunttai xeesettana mala doorido sohoi, intte
de7iyoosaappe keehi haaho gidikko, GODAI inttena anjjana mala, intte intte asirataa yaa
tookkanau danddayennan ixxikko, 25 baizzite; baizzidi he miishshaa kushiyan oiqqidi,
GODAI intte Xoossai doorido sohuwaa biite. 26 Biidi he miishshan intte koyidobaa
augaanne, miizza gidin, dorssa gidin, woine eessaa gido, woikko hara mino ushshaa,
woikko hara intte koyiyoobaa aibanne shammidi, inttenne intte so asai ubbai GODAA intte
Xoossaa sinttan hegaa miitenne ufaittite.
27 "Hegaa intte oottiyo wode, intte kataman de7iya Leewata dogoppite; aissi giikko, eti
inttenaara shaakki ekkido hara laati baawa. 28 Heezzantta laittan laittan ubba wode, intte
katta asirataa ehiidi, intte kataman shiishshite. 29 Hegaa intte kataman de7iya inttenaara
shaakki ekkido, hara laati bainna Leewati, beteti, aawi bainna naatinne am77e maccaasati
yiidi moona; miidikka kallona. Yaatikko, intte oottiyo intte kushiyaa ooso ubban GODAI
intte Xoossai inttena anjjana.

15

Laappuntta Laittaa
(Wogaabaa 25:1-7)

1 "Laappuntta laittaa laittaa wurssettan intteppe tal77idaageetuyyo eta acuwaa maarite.
2 Intte acuwaa maarana wogai hagaa: ba lagge Israa7eeliyaayyo tal77ida ai asinne
he acuwaa maaro. GODAA maarotettai awaajettido gishshau, tal77idaagee ba lagge
Israa7eelassi woikko ba ishaassi tal77idobaa oichchoppo. 3 Hara biitta asau intte tal77ido
acuwaa ekkanau danddayeeta; shin intte intte zaretussi tal77idobaa ubbaa maarite.
4-5 "Intte GODAA intte Xoossaa qaalaassi azazettikko, taani hachchi inttena azaziyo
azazo ubbaa balennan oottikko, intte giddon issi asinne hiyyeesenna. Aissi giikko, intte
laattanaadan GODAI intte Xoossai inttessi aqo oottidi immiyo biittan GODAI inttena
anjjana. 6 GODAI intte Xoossai intteyyo giidoogaadan, i inttena anjjana; daro kawotettai
intteppe tal77ana; shin intte issuwaappenne tal77ekketa. Qassi intte kawotettata haarana,
shin issoinne inttena haarenna.
7 "GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan de7iya qeeri katamatuppe augaaninne
de7iya intte lagge Israa7eelatu giddon issi asi hiyyeesikko, ayyo meqettaa iitoppite; qassi
intte kushiyaakka shiishshi ekkoppite. 8 Intte kushiyaa ayyo birshshite; a koshshiyaabaa
aibanne ayyo tal77ite. 9 'Acuwaa maariyo laappuntta laittai matiis' gaada, hiyyeesa Is-
raa7eelaa iita aifiyan xeellada, ayyo aibanne tal77iyoogaa digganau iita qofai ne wozanan
gelennaadan naagetta. Hegee xayikko, i neeppe GODAU waassana; hegee neeyyo nagara
gidana. 10 Neeni ayyo coo imma; neeni ayyo immiyo wode, ne wozanan aissi immiyaanaa
gooppa; yaatikko, intte ooso ubban, intte oiqqidoban yedhdhidoban ubban GODAI intte
Xoossai inttena anjjana. 11 He biittan ubba wodekka hiyyeesi xayenna gishshau, taani
nena Israa7eelatuyyo, ne biittan de7iya hiyyeesatuyyoonne metootanchchatuyyo keha
gidanaadan azazais.

Ailleta Wottiyo Maaraa
(Kessaabaa 21:1-11)

12 "Neeni attuma gidin macca gidin, ne dabbo Israa7eela asa aille oottada shammikko,
i neeyyo usuppun laittaa ootto; laappuntta laittan ailletettaappe kessa yedda. 13 Neeni
ailletettaappe a kessa yeddiyo wode, mela kushe yeddoppa. 14 Neeni ne wudiyaappe, ne
audiyaappenne ne woiniyaa gum77iyoosaappe ayyo kehatettan imma; GODAI ne Xoossai
nena anjjidoogaa keenaa ayyo imma. 15 Inttekka Gibxxe biittan kase aille gididoogaanne
GODAI intte Xoossai inttena yaappe wozidoogaa dogoppite. Taani inttena hachchi
azaziyoogee hegaassa.
16 "SHin he aillee nenanne ne keettaa asaa dosido gishshaunne nenaara ayyo de7oi lo77o
gidiyo gishshau, 'Taani ne sooppe kiyada biikke' yaagikko, 17 pengge a efaada, goottaa
ekkada, a haittaa lukka. Yaatobare i neeyyo merinaukka aille gidana. Qassi aille gidiya
maccaarissikka hegaadan ootta. 18 A neeni ailletettaappe kessa yeddiyo wode, neeni
qohettidabaadan qoppoppa; aissi giikko, i ha usuppun laittaa giddon kerau oottiyaabi
oottiyoogaayyo dakko daruwaa neeyyo oottiis. Hegaa gishshau, neeni oottiyooban ubban
GODAI ne Xoossai nena anjjana.

Miizzainne Dorssai Yeliyo Baira Marata

19 "Neeni ne mehiyaappenne ne dorssaa wudiyaappe baira yelettida attumaagaa ubbaa
GODAASSI, ne Xoossaassi, dummaya. Ne dummayido mehiyaappe baira yelettidaagaa
aibiyyoonne go7ettoppa; ne dorssaa wudiyaappe baira yelettidaagaa ikisiyaakka mee-
doppa. 20 Neeninne ne so asai GODAI dooriyo sohuwan GODAA intte Xoossaa sinttan
hegeeta laittan laittan miite. 21 SHin ne yarshshiyo mehiyaa bollai tillana xayikko, i silidaba
woikko qooqe gidikko, woikko qassi hara iita boree a bollan de7ikko, hegaa GODAASSI,
ne Xoossaassi, yarshshoppa. 22 Hegaa intte de7iyo intte kataman miite; wogan geeshsha
asa gidin, woi tuna asa gidinkka genessaanne gaaraa ashodan mo. 23 SHin intte a suuttaa
haattadan sa7an gussiteppe attin, mooppite.

16

Paasikaa Baalaa
(Kessaabaa 12:1-20)

1 "Abiiba aginan GODAA intte Xoossaa Paasikaa Baalaa bonchchite; aissi giikko, GO-
DAI intte Xoossai inttena Abiiba aginan qammi Gibxxeppe kessiis. 2 Intte dorssaa
wudiyaappenne mehiyaa wudiyaappe GODAI ba sunttai xeesettanaadan dooriyo sohuwan,
GODAASSI, intte Xoossaassi, Paasikaayyo yarshshite. 3 He yarshshuwaa intte miyo wode,
irshshuwaa yeggi uukkido oittaara mooppite; shin laappun gallassaa kumettaa irshsho
yeggibeenna oittaara miite. Intte Gibxxeppe eesuwan kiyido gishshaunne intte de7iyo
laitta ubban intte Gibxxeppe kiyido gallassaa hassayanaadan, he metuwaa oittaa miite.
4 Intte biittan ubban laappun gallassau aiba irshshoinne beettoppo. Qassi intte koiro
gallassa omarssi yarshshido ashuwaappe maalladossi aibinne attoppo.

5 "Intte Paasikaa yarshshuwaa GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo ai katamaaninne
coo shukkoppite. 6 GODAI intte Xoossai ba sunttai xeesettanaadan dooriyo sohuwan
intte Paasikaa yarshshuwaa shukkite; qassi awai wulliyo wode intte Gibxxeppe kiyido
gishshau, he saatiyan shukkite. 7 GODAI intte Xoossai dooriyo sohuwan, hegan kattidi
miite; yaatidi sa7ai wonttiyo wode, intte soo soo biite. 8 Usuppun gallassa kumettaa
irshshuwaa yeggibeenna oittaa miite; laappuntta gallassan GODAAYYO, intte Xoossaayyo,
goinnanau geeshsha yaa7aa shiiqite; he gallassi aiba oosonne oottoppite.

Saaminttatu Baalaa
(Kessaabaa 34:22; Wogaabaa 23:15-21)

9 "Intte kattaa cakkanau koiro doommido wodiyaappe doommidi, laappun saaminttaa
kumettaa qoodite. 10 Yaatidi GODAI intte Xoossai inttena anjjidoogaa keenaa intte
intte dosan coo immiyo imuwaa ehiidi, GODAAYYO, intte Xoossaayyo, Saaminttatu
Baalaa bonchchite. 11 Hegan intte, intte attuma naati, intte macca naati, intte attuma
ashkkaratinne intte macca ashkkarati, intte katamatun de7iya Leewati, beteti, aawu
bainna naatinne intte giddon de7iya am77eti ubbai GODAI intte Xoossai ba sunttai
xeesettanaadan dooriyo sohuwan, ufaittite. 12 Intte Gibxxe biittan aille gididoogaa
hassayidi, ha wogaa balennan naagite.

Daase Baalaa
(Wogaabaa 23:33-43)

13 "Intte audiyaappe intte kattaa, qassi woiniyaa yedhdhiyoosaappekka intte woiniyaa
shiishshidoogaappe guyyiyan, laappun gallassaa Daase Baalaa bonchchite. 14 Intte,
intte attuma naatinne macca naati, intte attuma ashkkaratinne macca ashkkarati, intte
katamatun de7iya Leewati, beteti, aawu bainna naatinne am77eti ubbai ha baalan keehi
ufaittite. 15 GODAI dooriyo sohuwan laappun gallassaa GODAASSI, intte Xoossaassi,
baalaa bonchchite; aissi giikko, intte ubbaikka issippe ufaittana mala, intte aifissidoban
ubbaaninne intte kushee oottiyooban ubban GODAI intte Xoossai inttena anjjana.

16 "Intte biittan attuma asa gidida ubbai laittan heezzutoo, Oittaa Baalaa wode, Saamint-
tatu Baalaa wodenne Daase Baalaa wode, GODAA intte Xoossaa sinttan i dooriyo sohuwan
beetto. Eti GODAA sintti yiiddi, mela kushe yooppona. 17 GODAI intte Xoossai anjjidoogaa
keenaa ubbaikka ba danddayiyoogaa keenaa immo.

Xillo Pirddaa Pirddiyoogaa

18 "Intte zaretu ubbaassi GODAI intte Xoossai immiyo katamatun ubban intte daan-
natanne halaqata sunttite; etikka asaassi xillo pirddaa pirddona. 19 Xillo pirddaa
geellayoppite; som77uwaa xeellidi maaddoppite. Maganxxaa ekkoppite; aissi giikko,
maganxxai aadhdhida eranchchatu aifiyaakka qooqissidi, xillotu qaalaakka geellayees.
20 Intte de7uwan de7ana malanne GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa intte
laattana mala, xillo pirddaa pirddite.

21 "Intte GODAAYYO, intte Xoossaayyo, keexxiyo yarshshiyoosaa matan Asheero giyo
xoosseessi mittaappe merettida misiliyaa malaa aibanne essoppite. 22 Intte GODAI intte
Xoossai ixxiyo goinniyo shuchchaa intteyyo essoppite.

17

1 "GODAASSI, intte Xoossaassi, tilla bollaara de7enna mehiyaa, woikko intte dorssaa
yarshsho oottidi shiishshoppite; hegee a sinttan sheneyiyaabaa.
2 "GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo katamatuppe augankka attuma gidin macca
gidin a maachchaa kolidi, GODAA intte Xoossaa sinttan iitaa oottida asi intte giddon
beettikko, 3 qassi ta azazuwaa menttidi, hara xoossatuyyo goinnida uri, awaassi, woikko
aginaassi, woikko saluwaa xoolinttetussi goinnida uri de7ikko, 4 hegaa malabaa intte
siyikko, he yohuwaa minttidi qorite. Intte qorin, hegaa mala tunabai Israa7eela giddon
oosettidoogee tumanne geeshsha gidikko, 5 he iitaa oottida bitaniyaa woikko mishiriyo
intte katamaappe gaxi kessidi, shuchchan caddidi worite. 6 He woriyo asi haiqqanau
bessiyoogee naa77u woikko heezzu markkai markkattiina gido; issi asa markkaa qaalan
ai asinne haiqqoppo. 7 A woranau markkati koiro shuchchan a caddona; eta kaallidi asai
ubbai a caddo. Hegaadan oottidi, iitaa intte giddoppe diggite.
8 "Intte intte katamatun pirddanau keehi deexxiya shemppo mooto gidin, shochcha
masuntta mooto, woikko qassi tau bessees giyo aqo mooto gidinkka denddikko, he
wode intte GODAI intte Xoossai doorido sohuwaa ehiite. 9 Hegan Leewatuppe qeese
gidiyaagaakkonne he wodiyan daanna gididi pirddiyaagaakko shiishshite; he yohuwaa eti
pirddana. 10 GODAI doorido sohuwan eti pirddidoogaadan oottite; eti pirddidoogaappe
ashshennaadan naagettite. 11 Eti inttena tamaarissido higgiyaadaaninne eti yootido pird-
daadan oottite; eti pirddido pirddaappe ushachchinne haddirssi ainne sher77i gooppite.
12 Hegan GODAASSI, intte Xoossaassi, oottiya daannaassi, woikko qeesiyaassi azazettennan
ixxidi, otorettiya asi de7ikko, he asi haiqqo; hegaadan oottidi, iitaa Israa7eela giddoppe
diggite. 13 Hegaappe guyyiyan hegaa siyidi, asai ubbai yayyana; naa77antto otorettenna.

Kawo Xeelliya Wogata

14 "GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa laattidi, yan de7uwaa doommiyo
wode, intte yuushuwan de7iya kawotettatuugaadan, inttekka, 'Ane nuunikka nu bollan
kawuwaa kawoyoos' yaagidi qoppikko, 15 intte kawoyanaagee GODAI intte Xoossai intteyyo
dooridoogaa gidiyoogaa erite. Hegeekka intte asaa giddoppe doorettidaagaa gidoppe
attin, hara biittaa asa intte bolli kawoyoppite. 16 He kawoi paraa daruwaa shiishshanau
bessenna; qassi asaikka paraa corayanau naa77antto Gibxxe simmanaadan oottoppo. Aissi
giikko, GODAI, 'He ogiyaara naa77antto mulekka simmoppite' yaagiis. 17 A wozanaa balet-
tennaadan, kawoi cora maccaasaa ekkoppo. Worqqaakka biraakka darii shiishshoppo.
18 "I ba kawotettaa araatan uttiyo wode, Leewa zare gidiya qeeseti naagiyo maxaafaappe
ha higgiyaa duuqqidi bau ekko. 19 I ha higgiyaa qaalaanne wogaa naagiyoogaaninne eta
oottiyoogan GODAASSI, ba Xoossaassi, yayyiyoogaa tamaarana mala, ha maxaafai aara
de7o; ikka ha maxaafaa ba de7o laittan ubban nabbabo. 20 Yaatikko, i ba wozanan, 'Taani
ta laggetuppe aadhdhais' giidi ba ishanttu bolli otorettenna. Ikka Xoossaa higgiyaappe
haddirssinne ushachchi geenna. I ba kawotettan aduqqidi de7ana; a naatikka Israa7eela
biittan kawo gidana.

18

SHaahuwan Qeeseta Gakkiyaabaa

1 "Qeesetettan oottiya kumetta Leewa zaretussi Israa7eela giddon biittaa laatai baawa.
Eti asai GODAASSI shiishshiyo taman xuuggiyo yarshshuwaappe miiddi de7iyoogee etau
laata. 2 Etau eta ishanttu giddon laati de7enna; GODAI etau geppidoogaadankka i eta laata.
3 "Korimaa woikko dorssaa asai yarshshuwau shiishshidoogaappe qeesetussi
bessiyaagee hagaa: missaa, naa77u bagga manggaagaanne ulo giddo ashuwaa etau
immona. 4 Intte kattaappe, woiniyaappenne zaitiyaappe koiro gakkida aifiyaanne intte

dorssaa ikisiyaappe bairattuwaa qeesetuyyo immeeta. [5] Aissi giikko, etinne eta naati
GODAA sunttan eqqidi, merinau qeese gididi oottana mala, intte zariyaa ubbaa giddoppe
GODAI intte Xoossai eta dooriis.
[6] "Leewa zare gidiya issi asi Israa7eela biittan ai katamaappenne denddidi, GODAI
dooriyo sohuwau yiikko, [7] i biyoosan de7iya Leewati GODAA sinttan eqqidi oottiyoogaadan,
ikka GODAA ba Xoossaa sinttan eqqidi ootto. [8] Qassi ba aawaa aquwaa baizzin, bana
gakkiyaagaa ekkidaagaa gidikkokka, qeeseti go7ettiyoobaa ubbaa etaara likke shaakkidi
ekko.

Aihuda Gidenna Kawotettati Oottiyo Meeziyaappe Naagettanaadan Imettida Seeraa

[9] "GODAI intte Xoossai intteyyo immido biittaa geliyo wode, he biittan de7iya asai
oottiyo tuna oosuwaa oottoppite. [10] Ba attuma na7a woikko macca na7a yarshshossi giidi,
taman xuuggiya ai asinne intte giddon beettoppo. Bitiyaabi, maracce xeelliyaabi, mu-
runniyaabinne qaadaa odiyaabi qassi intte giddon de7oppo. [11] Daggamiyaagee, ayyaanata
xeegiyaagee, shareechchiyaageenne haiqqida asaa ayyaanaa xeegiyaagee intte giddon
de7oppo. [12] Hegaa malabaa oottiya ai asinne GODAA matan ixettida asa. Eti hegaa mala
tunaa oottiyo gishshau, GODAI intte Xoossai he kawotettaa intte sinttappe gooddana.
[13] SHin intte GODAA intte Xoossaa sinttan kumetta boree bainnaageeta gidite.

Xoossai Hananabaa Yootiyaagaa Kiittana Giidobaa

[14] "Ha intte laattanau biyo biittan de7iya kawotettati murunniyaageetinne maracciyaa
xeelliyaageeti odiyoogaa siyiyaageeta. SHin intte hegaa oottennaadan GODAI intte
Xoossai inttena teqqiis. [15] GODAI intte Xoossai, intte zariyaa giddoppe, ta mala hananabaa
yootiyaagaa intteyyo denttana. Intte i giyoogaa siyite. [16] Intte Siinaa Deriyaa bollan shi-
iqido wode, GODAA intte Xoossaa hagaadan yaagidi oichchideta; 'Nuuni haiqqennaadan,
GODAA nu Xoossaa cenggurssaa zaari siyokko; qassi ha wolqqaama tamaakka naa77antto
be7okko' yaagideta.
[17] "GODAI tau hagaadan yaagiis; 'Eti giidobaa ubbaa likke giidosona. [18] Taani eta zaretu
giddoppe, ne mala hananabaa yootiyaagaa etayyo denttana; denttada ta qaalaa a doonan
wottana; ikka taani a azaziyo ubbaa etayyo yootana. [19] I ta sunttan yootiyo ta qaalaa
siyenna oossinne haluwaa taani kiyana. [20] SHin ta azazabeennaagaa xalidi ta sunttan
yootiyaagee woikko hara xoossatu sunttan yootiya he hananabaa yootiyaagee haiqqo'
yaagiis.
[21] "Intte, 'Hananabaa yootiyaagee yootiyo qaalai Xoossaappe gidennaagaa aibin shaakki
eranee?' yaagikko, [22] he hananabaa yootiyaagee GODAA sunttan yootin, i yootido qaalai
polettennan ixxikko, hegee GODAI yootibeenna qaala gidiyoogaa ereeta. He hananabaa
yootiyaagee wordduwan yootido gishshau, au yayyoppite.

19

Baqatidi Attiyo Katamata
(Qoodaabaa 35:9-34; Yaasu 20:1-9)

[1] "GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan de7iya kawotettaa xaissiyo wode, qassi
inttekka eta gooddidi, eta katamatuuninne eta keettatun de7uwaa doommiyo wode,
[2] GODAI intte Xoossai laata oottidi immiyo biittan de7iya katamatuppe heezzu katamata
intteyyo dummayite. [3] GODAI intte Xoossai intteyyo laata oottidi immiyo biittaa heezzu
kessidi shaakkite. Yaatidi asa worida ooninne he katamatukko baqatanaadan ogiyaa
giigissite.
[4] "Issi asi kase morkketetti bainnan de7ishin, erennan ba shooruwaa worikko, i he
katamatuppe issuwau baqatidi, ba shemppuwaa ashsho. [5] Naa77u asi mittaa qanxxanau
woraa bin, issoi mittaa qanxxishin, tuutiyaappe aifee koletti wodhdhidi hinkkuwaa
worikko, he woridaagee ha heezzu katamatuppe issuwaa baqatidi, ba shemppuwaa
ashsho. [6] Qosetti attiyo katamai issuwaa xalla gidikko, woxxidi eesuwan gakkanau
ogee aduqqido gaasuwan suuttaa achchiyaagee suulliya hanqquwan denddidi, yedetti
gakkidi, haiqqanau bessennaagaa woranau danddayees; aissi giikko, i ba shooruwaa

woridoogee kase morkketettai de7iyo gishshaassa gidenna. [7] Intte heezzu katamata
dummayi wottanaadan, taani inttena hassayissidoogee hegaassa.
[8] "GODAI intte Xoossai kase intte maizza aawatuyyo caaqqidoogaadan intte zawaa
aassikko, qassi intte maizza aawatussi immana giido biittaa ubbaa intteyyo immikko, [9] ha
heezzu katamatuppe hara heezzu katamata gujjeeta. Hachchi taani inttena azaziyoogaa
ubbaa intte polikko, GODAA intte Xoossaa dosikkonne i inttena tamaarissido ogiyan
minnidi de7ikko, ha biittai intteyyo imettana. [10] Hegaa oottikko, GODAI intte Xoossai laata
oottidi intteyyo immiyo biittan geeshsha asa suuttai gukkenna; qassi inttekka suuttaa
gussiyo nagaraappe atteeta.
[11] "SHin issi asi ba shooruwaa ixxidi, zuggi naagidi a woridi, ha katamatuppe issuwau
baqatikko, [12] a katamaa cimati i baqatido katamaappe kiitti ehiissidi, haluwaa kiyanau a
koyiyaagau aatti immona. [13] Ayyo ainne qarettoppite; intteyyo ubbabai lo77o gidana mala,
geeshshaa suuttaa gussiyaagaa Israa7eela giddoppe xaissite.

Beni Zawata

[14] "GODAI intte Xoossai intte laattanaadan immiyo biittan, beni asai essido ne
shooruwaa biittaa zawaa shoddoppa.

Markkatubaa

[15] "Issi asa mooranchcha gaanau issi markka xalaalai gidenna. Naa77u woikko heezzu
markkai markkattin, he mootoi pirddettanau koshshees.
[16] "Issi asi haraa wordduwan mootanau denddikko, [17] he mootiyaageenne mootet-
tiyaagee naa77aikka GODAA sinttan, qeesetu sinttaaninne he wode pirddiya daannatu
sinttan eqqona. [18] Yaatobare daannati he yohuwaa minttidi qorona; qorin he mootiyaagee
ba ishaa wordduwan mootidoba gidikko, [19] i he mootuwan ba ishaa qaxxayissanau qoppido
qixaatiyaa bau qaxxayetto; hegaadan oottidi, hegaa mala iitaa intte giddoppe diggite.
[20] Yaatikko, hara asai hegaa siyidi yayyana; hegaa mala iita oosuwaa naa77antto oottenna.
[21] Hegaa mala iitaa oottidaagau ainne qarettoppite; shemppo woridaagee haiqqo; aife
gishshaa aife; achcha gishshaa achcha; kushe gishshaa kushe; gede gishshaakka gede.

20

Olaabaa

[1] "Intte morkkiyaara olettanau biyo wode, eta parati, paraa gaaretinne eta olanchchati
intteppe darin be7idi, etau yayyoppite; aissi giikko, inttena Gibxxeppe kessida GODAI
intte Xoossai inttenaara de7ees. [2] Intte olaa doommanaappe kasetidi, qeesee sinttau
aadhdhidi hagaadan yaago; [3] 'Inttenoo Israa7eela asatoo, siyite; intte hachchi intte
morkkiyaara olettanau haneeta. Simmi intte wozanai dagammoppo; yayyoppite; eta
sinttan kokkoroppitenne shabbirettoppite. [4] Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttenaara
biyo gishshau, intte morkkiyaa olidi, intteyyo xoonuwaa immana' yaago.
[5] "Ola gadaawati eta hagaadan yaagona; 'Ooratta keettaa keexxidi gelibeenna asi
de7ikko, i ha olan haiqqin, hara asi a keettaa gelennaadan, i soo simmo. [6] Woikko woiniyaa
tokkidi, a aifiyan ufaittibeenna uri de7ikko, i ha olan haiqqin, hara asi a woiniyaa aifiyan
ufaittennaadan, i ba soo simmo. [7] Maccaasa giigissidi ekkibeenna asi de7ikko, i ha olan
haiqqin, hara asi o machchennaadan, i ba soo simmo' yaagona.
[8] "Gadaawati gujjidikka asaayyo hagaadan yaagona; 'Ha asaa giddon yayyiya asinne
hirggiya asi ooninne de7ikko, i ba laggetu wozanaakka yashshan seerissennaadan i ba
soo simmo' yaagona. [9] Gadaawati hagaa asau yooti wurssiyo wode, citaassi citaassi ola
gadaawata doorona.
[10] "Issi katamaa olanau biidi intte akko matiyo wode, koirottidi saruwan eti kushiyaa
immanaadan oichchite. [11] Oichchin eti saruwan bantta kushiyaa immidi, bantta gimbbiyaa
penggiyaa dooyidi inttena gelissikko, he kataman de7iya asai ubbai intteyyo haggaa-
zonanne deexo oosuwaa intteyyo oottona. [12] SHin he katamaa asai intteyyo saruwan
kushiyaa immennan ixxidi, inttenaara olau giigikko, intte he katamaa yuushuwaa dood-
dite. [13] GODAI intte Xoossai eta intteyyo aatti immiyo wode, he kataman de7iya attumaasa

ubbaa mashshan wurssite. [14] SHin maccaasaa, naata, mehiyaanne katamaa giddon de7iya
ubbabaa omoodo oottidi intteyyo ekkite. Qassi GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo intte
morkketu omooduwan go7ettite. [15] Intte de7iyoosaappe haakkidi de7iya katamatakka
oiqqiyo wode, hegaadan ootteeta.
[16] "SHin GODAI intte Xoossai intteyyo laata oottidi immiyo biittan shemppoora
de7iyaabaa issibaanne ashshennan worite. [17] GODAI intte Xoossai azazidoogaadan, Hiiteta,
Amooreta, Kanaaneta, Parzzeta, Hiiwetanne Yaabuusata wurssidi worite. [18] Hegee xayikko,
eti bantta xoossatuyyo goinniyo tuna oosuwaa intte oottanaadan inttena tamaarissana;
hegan intte GODAA intte Xoossaa bolli nagaraa oottana.
[19] "Katamaa oiqqanau yuushuwaa dooddi, daro gallassaa olettiiddi gam77iyo wode,
an de7iya aifiyaa immiya mittaa kalttan qanxxoppite; eta aifiyaa miiteppe attin, eta
qanxxoppite. Aissi giikko, intte yuushuwan dooddidi oliyoi asaappe attin, dembban
de7iya mittaa gidenna. [20] SHin intte eriyo aifiyaa immenna hara mittata qanxxidi,
inttenaara olettiya katamai kunddana gakkanaashin, hegan dooddiyo qatuwaa keexxite.

21

Worida Urai Erettibeenna Daafaa

[1] "Intte laattanaadan GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan, ooni woridaakko
erenna ahai kunddidi beettikko, [2] intte daannatinne intte cimati biidi, hegaa yuushuwan
de7iya katamatuppenne he ahaappe gidduwan de7iya haahotettaa likkona. [3] Hegaappe
guyyiyan, ahai kunddidosau matattiya katamaa cimati, oosuwaayyo gakkabeenna, i
morggen qambbari wodhdhibeenna ussiyo ekkona. [4] Ekkidi goggiya haattai de7iyo
goyettibeennasaanne zerettibeenna zanggaaraa efiidi, he ussee garbballiyaa mirqqidi
menttona. [5] Yaatobare Leewa naati, qeeseti he sohuwaa issippe boona; aissi giikko, hagaa
mala iita haiquwaanne mootuwaa shaakkidi pirddanau, GODAI intte Xoossai ba sinttan
oottanau, ba sunttankka anjjanau eta dooriis. [6] Hegaappe guyyiyan, he ahai kunddidosau
matattiya katamaa cimati ubbai, zanggaaran garbballiyaa mirqqidi worido ussee bolli
bantta kushiyaa meecettiiddi, hagaadan yaagona; [7] 'Nu kushee ha suuttaa gussibeenna; nu
aifeekka hagaa oottidabaa be7ibeenna. [8] Abeet GODAU, neeni wozido ne asaa, Israa7eela
maara; ha geeshshaa suuttaa ne asaa bolli naaqo oottada qoodoppa' yaagona. He suuttaa
gishshau, etau atto geetettana. [9] Intte GODAA aifiyaa sinttan hegaadan oottidi, geeshshaa
suuttai gukkido nagaraa intte giddoppe diggite.

Olan Omoodettida Maccaasatubaa

[10] "Intte morkkiyaara intte olettanau kiyin, GODAI, intte Xoossai, eta intte kushiyan
aatti immin, eta omooddiyo wode, [11] omoodettida asaa giddon issi malanchcha mac-
caasiyo be7ada, o amottada, machchanau koyikko, [12] ne soo eha; i huuphiyaa meeda;
i xugunttaakka cigga. [13] Omoodettiyo wode de7iya maayuwaa qaararggada, ne son
uttada, ba aawaassinne ba aayeessi issi agina kumettaa kayyottu. Hegaappe guyyiyan,
o machcha. [14] Yaata simmin, iira de7iyoogee nena ufaissana xayikko, a ba koyyosaa
baanaadan yeddaaga. Neeni o machcho oottada issippe aqido gishshau, o miishshan
baizzanau woikko aille oottanau bessenna.

Baira Na7i Laattiyo Maataa

[15] "Issi asassi i dosiyoonne ixxiyo naa77u maccaasati de7ikko, qassi ha naa77atikka
ayyo attuma naata yelidaageeta gidishin, baira yelettidaagee ha ixxiyo maccaaseeppe
yelettidaagaa gidikko, [16] ba naatuyyo ba aquwaa i laatissiyo wode, i ixxiyoorippe yelettida
bairai de7ishin, i dosiyoorippe yelettida kaaluwaa bairattanau bessenna. [17] Hara naatuyyo
immiyoogaappe naa77u kushiyaa aatti immiyoogan ha ixxiyoori na7ai baira gidiyoogaa
erissanau bessees. Aissi giikko, he na7ai ayyo kushe toho phalqqida baira gidiyo gishshau,
bairattuwaa i ekkanau bessees.
[18] "Aawaassinne aayeessi azazettennan ixxida, eti seerinkka simmenna morgge zoz-
zanne makkalanchcha gididi simmenna na7i de7ikko, [19] aawainne aayyiyaa he katamaa
penggen de7iya cimatukko a oiqqi ekki ehoona. [20] Ehiidi cimatuyyo hagaadan yaagona;

‘Hagee nu na7ai morgge zozzanne makkalanchcha; i nuuyyo mulekka azazettenna;
miishshaa laali kaa7iyaagaanne ushshanchcha’ yaagidi yootona. [21] Hegaappe guyyiyan, he
kataman de7iya attumaasai ubbai i haiqqana gakkanaashin, shuchchan caddidi a worona.
Hegaadan oottiyoogan intte giddoppe iitaa xaissite. Yaatobare Israa7eela ubbai hegaa
siyidi yayyana.

Dumma Dumma Higgeta

[22] “Issi asi haiquwaa pirddissiya dabaa oottin, intte a mittan kaqqi worikko, [23] he
kaqettido mittan a ahai aqoppo; a he gallassi moogite. Aissi giikko, mittaa bollan kaqetti
haiqqiya ooninne Xoossan qanggettidaagaa. GODAI intte Xoossai intteyyo laata oottidi
immiyo intte biittaa intte tunissoppite.

22

[1] “Israa7eela asa boorai woikko dorssai bayidi wora biishin be7ikko, shenehoo gaada
aggaagoppa; a godaassi laagga ehaada imma. [2] He mehiyaa godai ne heera gidana xayikko,
woikko a godai oonakko neeni erana xayikko, a godai koyiiddi yaana gakkanaashin, ne soo
ekkada efa; i yiidi, demmiyo wode, au imma. [3] Hegaadan hare gidin, maayuwaa woikko
aibanne bayidabaa demmikko, a godau zaarappe attin, shenehoo gooppa.
[4] “Israa7eela asa haree woikko boorai ogiyan kunddidaashin be7ikko, maaddada dent-
tappe attin, shenehoo gaada aggaagoppa.
[5] “Maccaasai attumaasaa maayuwaa maayoppo; attumaasaikka maccaasaa maayuwaa
maayoppo. Aissi giikko, hegaa malabaa oottiya oonanne GODAI intte Xoossai shenetees.
[6] “Ogiyan ne biishin, mittan gidin, sa7an ba maraa woikko phuuphphulliyaa haphpha
uttida kafiyo demmikko, o i maraara gatta oiqqada ne soo efooppa. [7] Marata ekka efaanau
danddayaasa; shin aayyiyo baanaadan yeddaaga. Hegaadan oottikko, neeni duretada
adussa laittaa de7ana.
[8] “Ooratta keettaa keexxiyo wode, xoqqa kaaraappe asi kunddi haiqqin ne oishetten-
naadan, zemppidi attiyoogaa giigissa.
[9] “Ne woiniyaa shooqan naa77u qommo kattaa zeroppa; hegaadan ootikko, ne zerido
kattainne woinee naa77aikka moorettana.
[10] “Booraanne hariyaa issippe waaxada goyoppa.
[11] “Suufiyaappenne liinuwaappe wolahan dadettida maayuwaa maayoppa.
[12] “Ne maayido maayuwau oiddu baggaarakka macarai de7o.

Geluwaa Ehuwaa Gaitotettaa Geeshshatettan Naagiyoogaa

[13] “Issi asi machcho bullachchidi, iira aqi simmidi, o dosana xayikkonne, [14] ‘Hanno ta
machchada iira aqiyo wode, geela7otetti iyyo baawa’ yaagidi o mooridi haasayikko, [15] he
na7ee aawainne aayyiyaa i geela7otettaa malaataa ekki efiidi, katamaa penggen de7iya
cimata bessona. [16] Na7ee aawai cimatuyyo hagaadan yaagidi yooto, ‘Taani ta na7iyo
hagaayyo machcho oottada immaas; shin i o ixxiis. [17] I, “Ne na7en geela7otetti baawa”
yaagidi o mooridi haasayees; shin ta na7ee geela7otettaa malaataa hagaa be7ite’ yaagidi,
i geela7otettaa erissiya carqqiyaa besso. [18] Yaatin he katamaa cimati a xurqqayiyan
shocona. [19] I Israa7eela geela7ee sunttaa moorido gishshau, cimati a xeetu xaqara biraa
qaxxayidi, hegaa na7ee aawaayyo immona. Na7iyaakka ayyo machcho gidada de7u; ba
de7o laitta ubban i o yeddanau bessenna.
[20] “A mootoi tuma gididi, na7en geela7otettai xayikko, [21] na7iyo i aawaa kare ehiidi, he
katamaa attumaasai o shuchchan caddidi woro. Aissi giikko, a ba aawaa son de7aidda
shaaramuxa gidada, Israa7eela giddon ha pokkobaa oottaasu; hegaadan oottidi intte
giddoppe iitaa diggite.
[22] “Ai asinne hara asa maccaasaara shaaramuxiiddi ohettikko, ikka aara shaaramuxida
maccaasiyaakka haiqqona. Hegaadan oottidi, intte giddoppe iitaa diggite.
[23] “Ai asinne harau giigida geela7iyo katamaa giddon demmidi iira shaaramuxikko, [24] eta
naa77aakka katamaappe gaxaa kessidi, shuchchan caddidi worite. Aissi giikko, na7iyaa

kataman de7aidda, asi ashshanaadan waassabeikku. I haiqqiyoogee qassi hara asau giiga
uttida geela7iyo moorido gishshaassa. Hegaadan oottiyoogan intte giddoppe iitaa diggite.
25 "Issi asi asau giigida geela7iyo asi bainna sohuwan wolqqan oiqqidi, iira zin77ikko, a
xallai haiqqo. 26 Na7iyo ainne oottoppite; o woranau bessiya nagara oottabeikku. Hagee
issi asi coo ba shooruwaa bolli denddidi, woriya asa pirddaa mala pirdda. 27 Aissi giikko, i
o asi bainna sohuwan demmidi oiqqin, he geela7o na7iyaa waassaasu; shin o ashshiya asi
de7ibeenna.
28 "Ai asinne asau giigabeenna geela7iyo oiqqidi, i geela7otettaa ekkirggidi ohettikko,
29 na7ee aawaassi ishatamu xaqara biraa qanxxo. Yaatidi na7iyo bau machcho ootto. Ba
de7o laitta ubban o yeddoppo.
30 "Ai asinne ba aawaa machchiyo ekkidi, ba aawaa kaushshoppo.

23

Asaa GODAA Asaa Maabaraappe SHaakkiya Hanota

1 "Sanggisettida woikko qaaratettida attumaasi, GODAA yaa7aa giddon beettoppo.
2 "SHaaramuxan yelettida asi GODAA asaa maabaraa geloppo; harai atto biidi tammantta
yeletaa gakkanaashinkka, a zariyaappe ooninne GODAA asaa maabaraa giddo geloppo.
3 "Amoona asa gidin, woi Moo7aaba asa gidinkka, GODAA asaa maabaraa geloppo;
harai atto biidi tammantta yeletaa gakkanaashinkka, eta asa gidida ooninne merinaukka
GODAA asaa maabaraa geloppo. 4 Aissi giikko, intte Gibxxeppe kiyidi hemettishin,
eti inttena kattaaranne haattaara mokkibookkona. Hegaadankka, Masphphexoomiyan
Patoora giyo kataman de7iya Bi7oora na7aa Balaami inttena qanggana mala qaxaridosona.
5 Qaxarinkka GODAI, intte Xoossai, Balaami giyoogaa siyanau koyibeenna; a qanggettaa
intteyyo anjjuwau laammiis. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttena siiqees. 6 Intte de7o
laitta ubban merinaukka eti saro de7anaadaaninne eti duretanaadan amottoppite.
7 "Intteyyo eti dabbo gidiyo gishshau, Eedoomata karidi ixxoppite; qassi Gibxxetakka
ixxoppite. Aissi giikko, intte eta biittan bete gididi de7ideta. 8 Etayyo heezzantto yeletaa
naati GODAA asaa maabaraa gelanau danddayoosona.

Olau Dunkkaanidosan Wogaadan Geeshshan Naagettiyoogaa

9 "Intte intte morkkiyaa olanau kiyidi issisan galchchiyo wode, inttena tunissiyaabaappe
ubbaappe shaahettite. 10 Qammi aimuwan maccaasaara gaittidoogaa erissiya irxxabai
an de7iyo ai asinne de7ikko, dunkkaanidosaappe gaxaa kiyidi yan gam77o. 11 Sa7ai
omariyoode, ba bollaa meecettidi, lem77iyoode dunkkaanidosaa simmo.
12 "Intte sheeshshau uttiyoosaa dunkkaanidosaappe kareera giigissite. 13 SHeeshshau
uttiyoosaa bookkanau shoodiraa intte ola miishshaara gatti oiqqite; sheeshshau utti
simmidi, ollan biittaa zaarite. 14 Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttena naaganaunne
intte morkketa intte kushiyan aatti immanau, intte moottan yaanne haanne hamettees.
Hegan i sheneyiyaabaa aibanne be7idi, intteppe wora simmennaadan, intte moottai
geeshsha gidanau koshshees.

Dumma Dumma Higgeta

15 "Ba godaappe baqatidi, neekko yiida ailliyaa zaarada a godaayyo immoppa. 16 I intte
katamatuppe ba koyidoogan ba koyido wodiyaa de7o; a huqqunnoppite.
17 "Israa7eela asaappe ooninne attuma gidin, macca gidinkka, allaga xoossaassi goin-
niyaageeti oottiyoogaadan, shaaramuxiyaagaa gidoppo. 18 Hegaadankka, attumaagaa
gidin, maccaaro gidin, shaaramuxan demmido miishshaa shiiquwaa gattanau GODAA
intte Xoossaa keettaa ehooppona. Aissi giikko, eta naa77aakka GODAI intte Xoossai
shenetees.
19 "Ne zare gidiya Israa7eela asau miishshaa, kattaa gidin harabaa tal77ada dichchaa
ekkoppa. 20 Hara biittaa asaappe dichchaa oichchanau danddayaasa; shin neeni laattanau
geliyo biittan neeni oottiyooban ubban GODAI ne Xoossai nena anjjana mala, ne zare
gidiya Israa7eela asaassi dichchau tal77oppa.

[21] "GODAAYYO, ne Xoossaayyo, immanau geppidobaa immanau gam77oppa. GODAI ne
Xoossai neeni geppidoogaa kumettan neeppe koyiyo gishshau, polana xayikko, neeyyo
nagara gidana. [22] SHin neeni geppana xayikko, hegan neeyyo nagari baa. [23] GODAAYYO,
ne Xoossaayyo, immana gaada neeni doonan haasayidoogaa ne dosan immana giido
gishshau, ne inxxarssan haasayidoogaa pola.
[24] "Ne shooruwaa woiniyaa gidduwaara kanttiyo wode, woiniyaappe ne koyido keenaa
mappe attin, appe aibanne ne oiqqido miishshan yeggoppa. [25] Ne shooruwaa shooqaara
kanttiyo wode, he shooqan de7iya tiyaappe duuttada mappe attin, ne shooruwaa kattaa
baacan cakkada soo efooppa.

24

Machchiyo Yeddiyoogaanne Zaariyoogaa

[1] "Issi asi machcho ekki simmidi, issi iitabaa i bolli demmidi o ixxikko, iyyo paramaa
xaafi immidi, ba sooppe kessidi yeddikko, [2] a a sooppe kiyada, hara azinaa gelikko, [3] he
naa77antto azinaikka o dosennan ixxidi, paramaa iyyo xaafi immidi, ba sooppe o kessidi
yeddikko, woikko o ekkida he naa77antto azinai haiqqikko, [4] a tunido gishshau, koiro
paramida azinai naa77antto o zaaridi machchoppo. Hegee GODAA matan ixettidaba; qassi
inttekka GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittan hagaa mala nagaraa oottoppite.
[5] "Ooratta machcho ekkida asi olau booppo; hara deexo oosuwaakka ayyo immoppite.
Issi laittai aadhdhana gakkanaashin, aunne beennan ba ekkido machchiyo ufaisso.

Dumma Dumma Higgeta

[6] "Ai asinne acoyyo woxaa woikko maidiyaa oiqqoppa; aissi giikko, hegee keettaa asai
gaacciyooba xayidi, haiqqona giyoogaa.
[7] "Ba isha gidiya Israa7eela asa wuuqqi efiidi, aille kessiya asi woikko harau baizziya ai
asinne haiqqo. Hegaadan oottiyoogan intte giddoppe iitaa diggeeta.
[8] "Hanttaara goga harggiyan sakettiya asassi Leewa zare gidiya qeeseti inttena tamaaris-
sidoogaadan ubbabaa polite; ta eta azazidoogaa hegaadan oottanau naagettite. [9] Intte
Gibxxeppe kiyidi ogiyan de7ishin, GODAI intte Xoossai Miiriyaami bolli oottidobaa
hassayite.
[10] "Neeni ne shooruwaassi issibaa tal77ada, i oittiyoobaa oichchanau a soo geloppa.
[11] Neeni karen eqqidaashin, ne tal77ido bitanee oittiyoobaa ba sooppe kessidi neeyyo
immo. [12] I hiyyeesa gidikko, ne acuwau oiqqido a maayuwaa ne son aissoppa. [13] I maayidi
aqanaadan, omariyo wode au guyye zaara; i hegan nena galatana. Hegee GODAA ne
Xoossaa matankka neeyyo geeshshatetta gidana.
[14] "Ne ishaa gidiya Israa7eela asa gidin, woikko ne biittaa katamaappe issuwan
de7iya kare biitta asa hiyyeesaa qaxarada naaqqoppa. [15] I hachchi oottidoogaa hachchi
ekkanau minttidi koyiyo gishshau, awai wullennan hachchi qanxxa. Hegee xayikko,
metootanchchai neeppe GODAU waassin, neeyyo nagara gidana.
[16] "Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido
nagaraa gishshaukka, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran
haiqqanau bessees.
[17] "Kare biitta asatu pirddaanne aawu aaya bainnaageetu pirddaa geellayoppa; am77ee
maayuwaa a tal77idobau gaada oiqqoppa. [18] Inttekka Gibxxe biittan aille gididoogaanne
GODAI intte Xoossai inttena yaappe wozidi kessidoogaa hassayite. Taani hagaa inttena
azaziyoogee hegaa gishshaassa.
[19] "Ne shooqaappe kattaa cakkiyo wode, ne dogido mirqqiyaa qoranau guyye booppa.
GODAI ne Xoossai ne kushiyaa ooso ubban nena anjjana mala, hegaa betiyaassi, aaya aawu
bainna naatuyyoonne am77etuyyo aggaaga. [20] Ne wogaraa aifiyaa maxiyo wode, issoinne
attennan wurssada maxanau naa77anttuwaa guyye simmoppa; attidaagaa betiyaassi,
aaya aawu bainna naatussinne am77etussi aggaaga. [21] Ne woiniyaa aifiyaa maxiyo wode,
attidaagaa poshilanau naa77anttuwaa guyye booppa; hegaa betiyaassi, aaya aawu bainna

naatuyyoonne am77etuyyo aggaaga. [22] Inttekka Gibxxe biittan aille gididi de7idoogaa
dogoppite. Taani hagaa inttena azaziyoogee hegaa gishshaassa.

25

[1] "Naa77u asati ooyettidi pirdda keettaa yiikko, daannati geeshshaa ne likke giidi,
naaqqidaagaa ne mooranchcha giidi pirddona. [2] Mooranchchau warai bessiyoogaa
gidikko, tiran zin77issidi zokkuwaa shocanau daannai azazo; yaatobare mooranchchai
daannaa sinttan ba mooruwaa keenaa shocetto. [3] I oitamaa gakkanau shocettoppe attin,
hegaappe daruwaa shocetoppo. Hegaappe daruwaa a shocikko, ne ishai ne sinttan
kauyyana.
[4] "Audiyan kattaa yedhdhiya booraa doonaa qachchoppa.

Na7a Yelennan Haiqqida Asassi A Ishai Oottanau Bessiyaabata

[5] "Issippe de7iya ishanttuppe issoi na7a yelennan haiqqikko, a maccaasiyaa haraa baada
geluppu; i keettaawaa ishai o aisso; aissidi iyyo koshshiyaagaa polo. [6] Yaatobare ha
haiqqidaagaa sunttai Israa7eelappe qucetti xayennaadan, a koiro yeliyo attuma na7ai ha
haiqqidaagaa sunttan xeegetto.
[7] "Gido shin, i ba ishaa machchiyo aissanau koyana xayikko, a katamaa penggen uttida
cimatukko baada, 'Ta azinaa ishai ba ishaa sunttai Israa7eelan de7anau koyibeenna; tana
aissidi, tau koshshiyaaba kunttennan ixxiis' yaagada magannu. [8] Magannin katamaa
cimati a xeegidi oichchona; oichchin ha77ikka, 'Taani o aissikke' giidi ixxikko, [9] he
haiqqidaagaa maccaasiyaa cimatu sinttan akko shiiqada, a gediyaa caammaappe issuwaa
kessada, a som77uwan cuchchaa cuchchaidda hagaadan yaagu; 'Ba ishaassi zeretti
de7anau koyenna asa bolli, hagaa mala kaushshai gakkanau bessees' yaagu. [10] Yaagin a
zaree Israa7eelan, 'Caamma Kessanttasoo' geetetti xeegettiiddi de7ana.

Hara Higgeta

[11] "Naa77u asati warettishin, issuwaa machchiyaa yaada, ba azinaa shociyaagaa
kushiyaappe ashshanau, ba kushiyaa yeddada hinkkuwaa attumatettaa oiqqikko, [12] iyyo
ainne qarettennan i kushiyaa qanxxite.
[13] "Ne joiniyaa giddon gitanne guutta gidida naa77u meezaanati dooppona. [14] Ne
sooni darissidinne guuttidi likkiya naa77u makkiyoobai dooppo. [15] GODAI ne Xoossai
neeyyo immiyo biittan adussa laittaa ne de7anaadan kumettanne likke meezaanainne
makkiyoobai neeyyo de7o. [16] Aissi giikko, GODAI ne Xoossai hegaa malabaa oottidi,
balettiya asaa ubbaa shenetees.

Amaaleeqata Woranau Imettida Azazuwaa

[17] "Intte Gibxxeppe kiyidi biiddi de7ishin, Amaaleeqati intte bolli oottidobaa hassayite.
[18] Eti Xoossau yayyenna asa; intte ogiyan inttenaara eqettidosona. Intte hemettishin,
daafuridi guyye attida asaa ubbaa woridosona. [19] Hegaa gishshau, GODAI intte Xoossai
inttena he biittaa laatissidi, intte yuushuwan de7iya morkketu ubbaappe inttena shemp-
pissiyo wode, ha biittan eta hassayiya asi xayana gakkanaashin, Amaaleeqata ubbaa salo
gufanttoppe xaissite; hegaa oottanaagaa mulekka dogoppite.

26

Baira Kattaa Yarshshuwaa

[1] "GODAI intte Xoossai inttena laatissiyo biittaa gelidi, woppu giidi uttiyo wode, [2] GODAI
intte Xoossai intteyyo immiyo biittan mokkida kattaa ubbaappe bairattuwaa keeshiyaara
GODAI intte Xoossai ba sunttai hegan xeesettanaadan doorido sohuwau ekkidi biite.
[3] Yaatidi he wodiyan aawatiya qeesiyaakko biidi, hagaadan yaagite; 'GODAI nuuyyo
immana giidi kase nu maizza aawatuyyo caaqqido sohuwaa tana gelissidoogau GODAASSI,
nu Xoossaassi, hachchi taani markkattais' yaago.
[4] "Yaatobare qeesee kattai kumido keeshiyaa ne kushiyaappe ekkidi, GODAAYYO, ne
Xoossaayyo yarshshiyoosaa sinttan wotto. [5] Hegaappe guyyiyan, GODAA ne Xoossaa

sinttan hagaadan yaagada haasaya; ‘Ta maizza aawai de7iyoosaa xayidi metootida
Sooriyaa biittaa asa; i metootidi, qoodan guutta asatuura Gibxxe wodhdhidi yan de7iis.
Hegan de7iiddi i gita wolqqaamanne qoodan cora dere kiyiis. [6] Hegaa be7idi, Gibxxeti
nuuyyo meqettaa iitidosona; nuna un77ettidosona. Nu oottanaadan deexo oosuwaa nu
bolli caanidosona. [7] Yaatin, nuuni GODAASSI, nu aawatu Xoossaassi, waassida; waassin
GODAI nu waasuwaa siyiis; nu un77uwaa, nu daafuraanne nu huqqunnaa be7iis. [8] Be7idi
GODAI ba wolqqaama kushiyaaninne ba micettida qesiyan, gita dagaman, malaataaninne
maalaalissiya oorattabaa oottiyoogan, nuna Gibxxeppe kessiis. [9] Ha sohuwaa nuna ehiidi,
maattaanne eessaa goggiya ha biittaa nuuyyo immiis. [10] Immin hekko taani GODAI immido
biittaa aifiyaappe bairattuwaa ehaas’ yaagada, keeshiyaa GODAA ne Xoossaa sinttan
wottada, a sinttan goinna. [11] Neeyyoonne ne so asaayyo GODAI ne Xoossai immidoban
ufaittiiddi, GODAA galatite; Leewatinne intte giddon de7iya beteti ubbaikka inttenaara
ufaittona.
[12] “Asirataa kessiyo heezzantta laittan laittan mokkidabaa ubbaappe asirataa kessada
poliyo wode, ne kataman de7iya Leewatuyyo, betetuyyo, aaya aawu bainnaageetuyyoonne
am77etuyyo imma; yaatobare eti intte kataman banttau koshshiya kattaa maananne
kallana. [13] Hegaappe guyyiyan GODAAYYO, ne Xoossaayyo, hagaadan yaaga; ‘Taani
ta sooppe GODAASSI dummatida kattaa kessada, neeni tana azazido ne azazuwaadan
Leewatuyyo, betetuyyo, aaya aawu bainna naatuyyoonne am77etuyyo immaas. Taani
ne azazuwaappe issuwaanne menttabeikke; qassi issuwaanne doga aggabeikke. [14] Ta
azzanuwaa wodekka, he asirataappe ainne mabeikke; taani wogan geeshsha gidenna
wodekka, appe kare kessidobikka baawa; haiqqida asaukka acaa hegaappe wottabeikke.
Taani GODAAYYO, ta Xoossaayyo, azazettaas; qassi neeni tana azazidoogaa ubbaa po-
laas. [15] Neeni de7iyo geeshsha sohuwaappe, saluwaappe haa duge xeella; ne deriyaa
Israa7eelanne kase nu maizza aawatuyyo ne immana gaada caaqqidoogaadan nuussi
immido ha maattainne eessai goggiyo biittaa anjja’ yaaga.

Xoossaassi Dummatida Asaa

[16] “Neeni ha awaajotanne wogata naaganaadan, GODAI ne Xoossai nena hachchi azaziis;
hegaa gishshau, neeni eta ne kumetta wozanaappenne kumetta shemppuwaappe naaga.
[17] GODAI neeyyo Xoossaa gididoogaa, ne a ogiyan hemettiyoogaa, a wogaa, a azazuwaanne
a higgiyaa neeni poliyoogaa hachchi erissadasa. [18] Qassi GODAIKKA ba gelido qaalaadan
neeni a asa gidiyoogaa, ayyo buzo aqo gidiyoogaanne neeni a azazo ubbaa naaganaagaa
erissiis. [19] Hegaa neeni oottikko, i medhdhido asa ubbaappe nena galatan, sunttaaninne
bonchchuwan gita dere oottana. I gelido qaalaadan neenikka ayyo geeshsha dere
gidanaagaa hachchi erissiis” yaagiis.

27

Masettida SHuchchatu Bolli Xaafettida Higgeta

[1] Hegaappe guyyiyan, Muusee Israa7eela cimatuura gididi, asaa hagaadan yaagiis;
“Taani hachchi inttena azaziyo azazuwaa naagite. [2] Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi,
GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa geliyo wode, gita shuchchata essidi, nooran
tiyite. [3] GODAI intte aawatu Xoossai intteyyo immana giidoogaadan, eessainne maattai
goggiyo biittaa, GODAI intte Xoossai intteyyo immiyo biittaa intte pinniyo wode, ha
higgiyaa qaalata ubbaa he shuchchatu bolli xaafite. [4] Intte Yorddaanoosa pinnido wode,
taani inttena hachchi azazidoogaadan, ha shuchchata Eebaala Deriyaa bollan essidi, eta
nooran tiyite. [5] He sohuwan GODAASSI, intte Xoossaassi, birata miishshi bochchibeenna
shuchchaappe yarshshiyoosaa oottite. [6] He intte GODAASSI, intte Xoossaassi, yarshshiy-
oosaa masettibeenna shuchchaappe oottite; yaatidi hegaa bollan GODAASSI, intte Xoos-
saassi, xuuggiyo yarshshuwaa shiishshite. [7] Issippetettaa yarshshuwaakka shiishshidi,
hegan miiddi, GODAA intte Xoossaa sinttan ufaittite. [8] Ha higgiyaa qaalata ubbaa
qoncciyan beettiyaadan oottidi, ha intte essido shuchchatu bolli xaafite” yaagiis.

[9] Muusee qassikka Leewa gidiya qeesetuura issippe gididi, Israa7eela asa ubbau hagaadan yaagiis; "Inttenoo Israa7eela asau, co77u giidi ezggite! Hekko hachchi intte GODAA intte Xoossaa asa gidideta. [10] Hegaa gishshau, hachchi taani intteyyo immiyo azazuwaanne awaajuwaa naagiyoogan, GODAA intte Xoossaa qaalau azazettite" yaagiis.

Azazettennan Ixxiyoogee Ehiyo Qanggettaa

[11] He gallassikka Muusee asaa hagaadan yaagidi azaziis; [12] "Intte Yorddaanoosa pinnido wode, Gariizaana Deriyaa bolli eqqidi asaa anjjanaageeti: Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakoora, Yooseefanne Biniyaama zareta. [13] Qassi asaa qangganau Eebaala Deriyaa bolli eqqanaageeti: Roobeela, Gaada, Aseera, Zaabiloona, Daananne Nifttaaleema zareta. [14] Leewati bantta qaalaa xoqqu oottidi, Israa7eela asau hagaadan yaagona.

[15] " 'GODAA sinttan tuna gididabaa, kushe hiillanchchi massidi kessido mittaa gidin, woikko birataa tigidi medhdhido eeqaa gidin, ayyo geeman goinniya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[16] " 'Ba aawaa woikko ba aayyiyo kaushshiya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[17] " 'Ba shooruwaa zawaa sugiya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[18] " 'Qooqiyaa baanau bessiya ogiyaappe balasaa zaariya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[19] " 'Betiyaa, aaya aawu bainna naatu pirddaanne am77ee pirddaa geellayiya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i' yaago.

[20] " 'Ba aawaa machcheera zin77idi, ba aawaa bonchchuwaa kaushshiya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[21] " 'Ai meheerakka zin77iya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[22] " 'Ba michchiyo gidiya, aawaa na7eera gidin, ba aayee na7eera zin77iya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[23] " 'Ba bolloteera zin77iya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[24] " 'Ba shooruwaa geeman woriya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[25] " 'Miishshan shamettidi, xillo asa woriya asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

[26] " 'Ha higgiyaa qaalata polidi minttenna asi qanggettidaagaa gido' yaagin, asai ubbai, 'Amin77i!' yaago.

28

Azazettin Beettiya Anjjuwaa

(Wogaabaa 26:3-13; Zaarettido Wogaa 7:12-24)

[1] "GODAAYYO, ne Xoossaayyo, polo azazettikko, hachchi taani neeyyo immiyo azazo ubbaa minttada kaallikko, GODAI ne Xoossai biittan de7iya kawotettatu ubbaappe nena xoqqu xoqqu oottana. [2] GODAAYYO, ne Xoossaayyo, neeni azazettikko, hagaappe kaallidi de7iya anjjoi ubbai nebaa gidana.

[3] "Neeni kataman anjjettidaagaa gidana;
gaxariyankka anjjettidaagaa gidana.
[4] Ne uluwaa aifee, ne shooqaa aifee,
ne mehiyaa maratinne
ne dorssaanne ne deeshshaa wudiyaa marati
corattidi anjjettidaageeta gidana.
[5] Ne kattaa keesheenne ne munaqa keree
anjjettidaageeta gidana.
[6] Neeni gelaiddakka kiyaiddakka

anjjettidaagaa gidana.
7 "Ne bollan denddiya ne morkketa GODAI ne sinttan xoonettidaageeta oottana. Eti ne
bolli issi ogiyaara yaana; shin laappun ogiyaara ne sinttappe baqatidi xayana.
8 "GODAI ne kushee oiqqidobaa ubbaanne ne gootaraa anjjana; GODAI ne Xoossai neeyyo
i immiyo biittan nena anjjana.
9 "Neeni GODAA ne Xoossaa azazuwaa naagikkonne a ogiyan hemettikko, i neeyyo
kase caaqqidoogaadan, GODAI nena baayyo dummatida geeshsha dere oottidi essana.
10 Hegaappe guyyiyan, biittan de7iya asai ubbai GODAA sunttai nenan xeegettidoogaa
be7idi yayyana. 11 GODAI neeyyo immanau kase ne maizza aawatuyyo caaqqido he biittan,
ne uluwaa aifiyaa, ne mehiyaa aifiyaanne, ne shooqaa aifiyaa darissidi nena anjjana.
12 "Ne kushiyaa oosuwaa ubbaa anjjanaunne, GODAI ne biittaassi iraa wodiyan
bukissanau ba minjja keettaa, saluwaa penggiyaa neeyyo dooyana; qassi neeni daro
kawotettatussi tal77anappe attin, ooppenne haa tal77akka. 13 GODAI nena huuphe
kessanappe attin, guyye goina kessenna. Hachchi taani neeyyo immiyo, GODAA ne
Xoossaa azazuwaa siyada, hegaa minttada kaallikko, neeni bolla gidanappe attin, garssa
gedakka. 14 Taani neeyyo hachchi immido azazuwaappe haddirssinne ushachchi gaada,
hara xoossata kaalloppanne etau oottoppa.

Azazettennan Ixxiyoogee Ehiyo Qanggettaa
(Wogaabaa 26:14-46)

15 "SHin neeni GODAA ne Xoossaa qaalaayyo azazettennan ixxada, hachchi taani
nena azaziyo wogaanne azazuwaa ubbaa naagennan aggikko, hagaappe kaallidi de7iya
qanggettati ubbai ne bolli yaananne nena eti demmana.
16 "Neeni kataman qanggettidaagaa gidana; gaxariyankka neeni qanggettidaagaa gi-
dana.
17 "Ne kattaa keesheenne ne munaqa keree qanggettidaagaa gidana.
18 "Ne uluwaa aifee, ne shooqaa aifee, ne marainne ne aayee, ne dorssaanne deeshshaa
wudee qanggettidaagaa gidana.
19 "Neeni gelaiddakka kiyaiddakka qanggettidaagaa gidana.
20 "Neeni ne iita oosuwan tana aggido gishshau, eesuwan neeni xayana gakkanaashin,
ne oottiyo ooso ubban GODAI qanggettaa, shabbirssaanne seeraa yeddana. 21 Neeni
laattanau biyo biittaappe xayana gakkanaashin, GODAI boshai neeppe duuxxennaadan
oottana. 22 GODAI nena gilqqatettan, mishuwaaninne masunttan, xuuggiya awaaninne
koshan, carkkuwaaninne dumma dumma kattaa harggiyan neeni xayana gakkanaashin
shocana. 23 Neeppe bollaara ne ginan de7iya saloi nahaase birata gidana; ne biittaikka
birata gidana. 24 GODAI ne biittan bukkiya iraa buhenne baana kessana; neeni biittaappe
xayana gakkanaashin, baanai saluwaappe duge bukkana.
25 "GODAI nena ne morkketun xoonissana; neeni eta olanau issi ogiyaara kiyana; shin
laappun ogiyaara ne eta sinttappe baqatana. Biittan de7iya kawotetta ubbai ne bolli
gakkidabaa be7idi, yashshan shabbirettana. 26 Ne ahai saluwaa kafo ubbaunne bazzo do7au
quma gidana; eta yedettiyaabikka de7enna.
27 "GODAI nena xalee bainna Gibxxe masunttan, kixan, ilaaninne puusuwan harggissana.
28 GODAI nena gooshshan, qooqetettaaninne dagaman shocana. 29 Gallassa seetan neeni
qooqee xuman tattaafiyoogaadan tattaafana; ne oottiyoobai ubbai neeyyo giigennan
ixxana. Ne de7o laitta ubban huqqunnettadanne bonqqettada daana. Nena maaddiya
asakka demmakka.
30 "Neeni macca na7a giigissana shin, harai o dafidi efaana. Keettaa neeni keexxana;
shin an de7akka. Woiniyaa ne tokkana; shin a aifiyaa maakka. 31 Ne boorai ne sinttan
shukettana; shin a ashuwaa maakka. Ne haree neeppe bogettidi ekettana; shin neeyyo
guyye simmenna. Ne dorssai ne morkkiyau imettana; hegaa ashshanau nena maaddiyaabi
de7enna. 32 Ne aifiyaa sinttan ne attuma naatinne macca naati hara kawotettau imettana;
eti simmin be7ana gaada xeellishin, ne aifee galjjana; hegaa digganau neeyyo aiba
wolqqinne de7enna. 33 Ne biittaa aifiyaanne ne daafuridobaa ubbaa ne erenna asai maana;

ne de7o ubban huqqunnettidaagaanne naaqettidaagaa gidana. [34] Ne be7iyo iitai nena
gooshshana. [35] GODAI xalee bainna iita masunttan ne gulbbataanne ne wodiraa harggis-
sana; yedhdhiya gediyaappe huuphiyaa gakkanaashin, nena he masunttan shocana.

[36] "GODAI nenanne ne kawuwaa, nena gidin, ne maizza aawata gidinkka eribeenna
asa dere efaana. Hegan neeni mittaappenne shuchchaappe merettida hara xoossatuyyo
goinnana. [37] GODAI nena laaliyo hara kawotettatu ubbaa giddon poora hageetubaa giidi,
qilliicciyoobaanne baceessiyoobaa gidana.

[38] "Neeni daro kattaa ne shooqan zerana; shin boolee mirggin, guutta kattaa shi-
ishshana. [39] Woiniyaa tokkada, a oottana; shin guxunee a mirggin, appe ainne maxakka;
agadakka appe uyakka. [40] Ne biitta ubban zaitiyaa wogarai mokkana; shin aifee qoqqofetti-
ichchin, wogaraa zaite demmakka. [41] Attumanne macca naata ne yelana; shin olai omooddi
efirggin, eti nenaara de7okkona. [42] Ne mitta ubbaanne ne biittaa aifiyaa boolee wurssana.

[43] "Ne giddon de7iya betee ne bolli xoqqu xoqqu gaana; shin neeni guyye yaada ziqqi
ziqqi gaana. [44] I neeyyo tal77anappe attin, neeni ayyo tal77akka; i huuphe gidana; neeni
goina gidana.

[45] "GODAAYYO, ne Xoossaayyo, azazettennan ixxido gishshaunne i azazido azazuwaanne
wogaa naagennan ixxido gishshau, neeni xayana gakkanaashin, ha qanggettati ubbai
ne bolli wodhdhana; nena eti yedettana. [46] Ha qanggettati ne bollaaninne ne zaretu
bollan merinau malaatanne maalaalissiyaaba gidana. [47] Neeyyo sa7ai injjetido wode,
GODAU, ne Xoossau, ufaissaaninne galatan goinnabaakka. [48] Hegaa gishshau, nena
namisan, saamuwan, kalluwaaninne metuwan ubbabaa xayada, GODAI ne bolli yeddiyo
ne morkketuyyo haarettana; GODAI nena xaissana gakkanaashin, ne morggiyan birata
qambbaraa waaxana.

[49] "GODAI neeni eta qaalaa erenna kawotettaa ankkoi paalliyoogaadan eesoyiiddi, biittaa
gaxaappe, haahuwaappe ne bolli ehaana. [50] Eti hanqqo som77uwaara de7iyaageeta; cimaa
bonchchennaageeta; guuttatuyyookka qarettennaageeta. [51] Neeni xayana gakkanaashin,
ne mehiyaa maraanne, ne biittaa aifiyaa maana. Eti neeni xayana gakkanaashin, ne kattaa,
ne woiniyaa eessaa, ne zaitiyaa, ne miizzaanne ne dorssaa wudiyaa wurssana. [52] Ne biittan
de7iya neeni ammanettiyo, adussa, mino dirssati mulesaara kolettana gakkanaashin, ne
katamaa yuushuwan dooddidi, nena un77ettana. GODAI ne Xoossai neeyyo immido biitta
ubbaa yuushuwan dooddidi nena un77ettana.

[53] "Ne morkketi katamaa dooddidi nena un77ettiyo wode, miyoobaa xayada, GODAI
ne Xoossai neeyyo immido, ne uluwaa aife gidiya, ne attuma naatunne ne macca naatu
ashuwaa neeni maana. [54] Ne giddon harai atto kase injjiyan de7iis giyo asikka ba
ishaassi, ba siiqiyo machcheessinne ba yelido naatussi qarettenna. [55] Morkketi katamaa
dooddidi un77ettidoogaappe denddidaagan, harabi maanau bainna gishshau, ba miyo
ba naatu ashuwaappe harau ooyyoonne immenna. [56] Ne giddon kase injjiyan de7aasu
giyo, ba injjiyaappe denddidaagan sa7aa yedhdhanau shaatettiya maccaasiyaakka, ba
siiqiyo azinaassi ba attumanne macca naatussi qarettukku. [57] A ba yelido do7aanne ba
yelido yiiraa ba siiqiyo azinaakka ba yelido naatakka gattennan, uuzettada geeman barkka
marggana. Aissi giikko, morkkee a de7iyo katamaa dooddidi o un77ettidonne tuggayido
gishshau, iyyo miyoobi harabi aibinne baawa.

[58] "Ha maxaafan xaafettida higgiyaa qaalata ubbaa neeni naagana xayikko, GODAA ne
Xoossaa maalaalissiyaanne yashshiya sunttaa bonchchennan aggikko, [59] ne bollinne ne
zariyaa ubbaa bolli GODAI yashshiya boshaa, simmenna bashshaanne xalee bainna iita
harggiyaa ne bolli yeddana.

[60] "Kase Gibxxe asaa bolli be7ada, neeni yayyido Gibxxe harggiyaa ubbaa zaaridi, ne bolli
ehaana; he harggee nena yeddenna. [61] Qassi ha higgiyaa maxaafan xaafettibeenna hargge
ubbaanne bosha ubbaa ne xayana gakkanaashin, GODAI ne bolli ehaana. [62] GODAA intte
Xoossaa qaalaa siyennan ixxido gishshau, saluwaa xoolinttiyaadan corattida intteppe
guuttai attana. [63] GODAI intteyyo lo77obaa oottiyo wodenne intte qoodaa corayiyo wode

dosidoogaadan, ha77i intte bollan bashshaa ehiyo wodekka inttena laaliyo wodekka ufaittana; intte laattanau biyo biittaappekka shodettidi xayana.

64 "GODAI inttena biittau ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, biitta ubban laalana. Hegan inttena gidin, woi intte maizza aawati eribeenna, hara mittanne shuchcha xoossatuyyo goinnana. 65 He kawotettatu giddon intte woppaa demmekketa; intte tohuwaa caammai yedhdhiyo sohuwaa keena gadeekka intteyyo de7enna. Hegan GODAI intteyyo metobaa qofa xallan kumida huuphiyaa, amo xallan daafurida aifiyaanne hidootaa qanxxuwan kumida wozanaa immana. 66 Intte de7oi ubbai hirggaana gidana; gallassinne qammi shabbirssaaninne haiquwaa yashshan un77ettidi daana. 67 Intte wozanan kumida yashshaappenne intte aifee be7iyo palaappe denddidaagan, intte wonttiyo wode, 'Aude qammanddeeshsha' qassi qammiyo wode, 'Aude wonttanddeeshsha' yaagana. 68 Taani inttena, 'Naa77antto ha ogiyaa beekketa' giido ogiyaara GODAI inttena zaaridi markkabiyan guyye Gibxxe yeddana. Hegan intte aille gidanau, intte morkketuyyo inttena baizzanau koyana; shin inttena ailleyanaukka shammiyaabaa demmekketa" yaagiis.

29

GODAI Israa7eela Asaara Moo7aaba Dembban Maacettido Maachchaa

1 GODAI Siinaa Deriyan Israa7eelatuura maacettido maachchaa qaalaa bolli haraa Moo7aaban etaara maacettanau Muusa azazido maachchaa qaalati hageeta. 2 Muusee Israa7eela asaa ubbaa xeesi shiishshidi, etassi yootidobai hagaa;

"GODAI intte sinttan Gibxxe kawuwaa bolli, a olanchchatu ubbaa bollinne a biittaa ubbaa bolli oottidobaanne gattidobaa intte aifiyan be7ideta. 3 He iita metota, gita maalaalissiyaabatanne oorattabata intte aifiyan be7ideta. 4 SHin hachchi gakkanaashin, GODAI intteyyo akeekiya wozanaa, xeelliya aifiyaanne siyiya haittaa immibeenna. 5 GODAI oitamu laittaa kumettaa inttena biittaa bazzuwan kaalettiyo wode, intte maayoi intte bollaappe wuribeenna, intte caammaikka intte tohuwaappe wuribeenna. 6 Intte miyo oittai, uyiyo woiniyaa eessai, woikko hara mattoyiya ushshai baawa; xayikkonne GODAI intteyyo Xoossaa gidiyoogaa erissidi tamaarissanaayyo, inttessi koshshiyaabaappe ainne pacissibeenna.

7 "Nuuni ha sohuwaa gakkido wode, Haseboona Kawoi Sihooninne Baasaane Kawoi Oogi nunaara olettanau yiidosona; shin nuuni eta xoonida. 8 Eta biittaa ekkidi, Roobeelanne Gaada zaretu qassi Minaase zariyaappe baggaayyo laata oottidi immida.

9 "Intte oiqqobainne yedhdhobai intteyyo anjjettana mala, ha maachchaa qaalata ammanettidi polite. 10 Hachchi intte ubbai, zariyaa halaqati, cimati, sunttatinne Israa7eela asai ubbai hagan eqqideta. 11 Intte naatuura, intte maccaasaara intte giddon de7iya kare biittaa asaaranne intte son mittaa qoriyaanne haattaa tikkiya oosanchchatuura issippe, hagan eqqideta. 12 GODAARA, intte Xoossaara, qaalaa caaquwaa gelanau, GODAARA maachchan maayidobaa polanau giigidi shiiqideta. 13 GODAI inttena ba asa oottidi minttana; intteyyoonne beni intte maizza aawatuyyo, Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo gelido maachchaa qaalaadan, i intteyyo Xoossaa gidana. 14 Taani ha maachchaa caaquwaa wottiyoogee intte xallaara gidenna. 15 Hachchi hagan nunaara GODAA nu Xoossaa sinttan eqqida nu ubbaaranne sinttanau yaana nu yeleta ubbaara wottais.

16 "Nuuni Gibxxen waani de7idaakkonne qassi hagaa gakkanaashin, ogiyan de7iya kawotettatu gidduwaara waani kanttidi yiidaakko ereeta. 17 Eta giddon de7iya tuna eeqaa, massido mittaa, shuchchaa, biraanne worqqaa eeqa misileta be7ideta. 18 Ha intteppe ooninne attuma gidin macca gidin, issi keetta asa gidin zare gidin, GODAAPPE, nu Xoossaappe, sher77i giidi, hara kawotettatu xoossatuyyo goinnennaadan naagettite. Hegaa oottiya asi cammiyaanne woriya aifiyaa aifiya mitta gidana.

19 "Ha caaquwaa qaalaa siyidi, ba wozanan, 'Ta sheniyan taani biikkokka, aiba metoinne baawa' yaagidi bana cimmikko, hegaa mala asi lo77otu bollinne iitatu bolli bashshaa ehaana. 20 GODAA hanqqoinne qanaatee hegaa mala asa bolli eexxi kiyanaappe attin,

GODAI a maarenna. Ha maxaafan xaafettida qanggetta ubbai a bolli yaana; saloppe
garssa baggaappe a sunttaa GODAI xaissana. [21] GODAI ha Higgiyaa Maxaafan xaafettida
qanggettaa maachchaadan he asa Israa7eela asaappe shaakkidi xaissana.
[22] "Sinttappe yiya yeletai, intte zareenne haaho deriyaappe yiya hara biittaa asai GODAI
intte bolli ehiido boshaanne metuwaa be7ana. [23] Biitta ubbai dinniyaaninne maxiniyan
kamettidi, aiba go77anne immennaagaa gidana; aibanne zeranaunne mokissanau dand-
dayettenna; in maati mitti diccenna. GODAI ba hanqquwan xaissido Sadoomadaaninne
Gamooradan, Adaamadaaninne Xaboima katamatudan hanana. [24] Kawotetta ubbai ha-
gaadan yaagana; 'GODAI ha biittan hagaa malabaa aibissi oottidee? Ha wolqqaama
hanqquwaassi gaaso gididabai aibee?' yaagana.
[25] "Asai zaaridi, 'Eti GODAI, eta aawatu Xoossai, eta Gibxxeppe kessiyo wode, etaara
gelido maachchaa qaalaa menttido gishshaassa. [26] Qassi eti biidi, erenna xoossatuyyoonne
i eta goinnoppite giido xoossatuyyo goinnidosona. [27] Hegaa gishshau, GODAI hanqqettidi,
ha maxaafan xaafettida qanggetta ubbaa eta bolli ehiis. [28] GODAI wolqqaama hanqquwaa
hanqqettidi, eta biittaappe eta shoddidi, hagaadan hara biitti yedettiis' yaagana.
[29] "Xuura yohoti GODAA nu Xoossaassa; shin nuuni ha higgiyaa qaalaa oottanaadan,
qonccida yohoti merinau nuussanne nu naatussa.

30

Wotti Yeggidi Denddiyoonne Anjjettiyo Hanotaa

[1] "Ha ta intte sinttan wottido anjjoinne qanggettai intte bollan gakkiyo wode, GODAI
intte Xoossai inttena laaliyo hara kawotettatu giddon de7iiddi, hagaa intte hassayana.
[2] He wode inttenne intte naati GODAAKKO, intte Xoossaakko, simmidi, intte kumetta
wozanaappenne intte kumetta shemppuwaappe taani hachchi inttena azazido qaalau
azazettikko, [3] hegan GODAI intte Xoossai intte omooduwaa zaarana; i intteyyo qarettana.
GODAI intte Xoossai inttena laalido kawotettatu ubbaa giddoppekka zaaridi shiishshana.
[4] Biittaa gaxaa gakkanaashin laalettikkokka, hegaappe GODAI intte Xoossai inttena zaaridi
shiishshana. [5] Intte aawati kase laattido biittaa inttekka laattanaadan GODAI intte Xoossai
inttena he biittau ehaana. Yan inttena intte aawatuppe aattidi dureyananne intte qoodaa
darissana.
[6] "Intte de7uwan de7ana malanne GODAA intte Xoossaa intte kumetta wozanaappenne
intte kumetta shemppuwaappe siiqanaadan, i intteyyoonne intte naatuyyo azazettiya
wozanaa immana. [7] GODAI intte Xoossai ha qanggetta ubbaa intte morkketunne int-
tena yedettiyaageetu bolli ehaana. [8] Inttekka zaaridi GODAAYYO, intte Xoossaayyo,
azazettana; taani hachchi inttena azaziyo a azazuwaakka naagana. [9-10] Intte ha Higgiyaa
Maxaafan xaafettida GODAA intte Xoossaa azazotanne a wogata naaganau GODAAYYO,
intte Xoossaayyo, azazettikko, qassi intte intte kumetta wozanaappenne intte kumetta
shemppuwaappe GODAAKKO, intte Xoossaakko, simmikko, i inttena intte kushiyaa ooso
ubban, intte uluwaa aifiyan, intte mehiyaa aifiyaaninne intte biittaa aifiyan darissidi
anjjana. Aissi giikko, kase intte aawata anjjiyoogan ufaittidoogaadan, GODAI ha77i inttena
anjjiyoogankka ufaittana.
[11] "Taani hachchi inttena azaziyo ha azazoi hegaa keena deexo gidenna; intteppe
haahokka gidenna. [12] Intte, 'Nuuni siyidi azazettanaadan, saluwaa kiyidi nuuyyo wottanai
oonee?' geennaadan saluwan de7enna. [13] 'Nuuni siyidi azazettanaadan, nuuyyo abbaa
pinnidi ehaanai oonee?' geennaadan abbaa hefinttan de7enna. [14] Qaalai intteyyo keehi
matan de7ees; intte oottanaadan, qaalai intte wozanaaninne intte doonan de7ees.
[15] "Be7ite, taani hachchi intte sinttan de7uwaanne lo77otettaa, haiquwaanne bashshaa
wottaas. [16] Intte GODAA intte Xoossaa siiqiyoogan a ogiyan hemettiyoogaaninne a
azazuwaa, a awaajuwaanne a wogaa naagiyoogan, taani hachchi inttena azaziyo GODAU,
intte Xoossau, azazettikko, intte de7uwan de7ananne corattana; qassi intte laattanau
geliyo biittan GODAI intte Xoossai inttena anjjana.

17 "SHin intte wozanai wora simmin, intte azazettennan ixxikko, hara xoossatussi
goinnikko, qassi etau oottikko, 18 intte wuri xayanaagaa taani hachchi intteyyo yootais.
Yorddaanoosa pinnidi, intte laattanau biyo biittan intte laittai aduqqenna.
19 "Taani intte sinttan de7uwaanne haiquwaa, anjjuwaanne qanggettaa wottidoogau
hachchi saluwaanne sa7aa intte bolli markkayana; simmi inttenne intte zaree de7uwan
de7ana mala, de7uwaa doorite. 20 GODAA intte Xoossaa siiqite; a qaalaa siyite, ayyo
azazettite; aara ohettite. Hegaadan hanikko, GODAI kase intte maizza aawatuyyo,
Abrahaamayyo, Yisaaqayyoonne Yaaqoobayyo immanau caaqqido biittan inttenne intte
naati adussa laittaa de7ana" yaagiis.

31

Yaasu Muuse Sohuwan Sunttettiis

1 Muusee gujjidikka Israa7eela asau hagaadan yaagiis; 2 "Ha77i taayyo xeetanne laatamu
laitta gidido gishshau, hagaappe sinttanau inttena kaalettanau danddayikke; hegaa
bollikka GODAI tana, 'Neeni Yorddaanoosa hefintti pinnakka' yaagidi yootiis. 3 GODAI intte
Xoossai intte sinttan hemettidi inttena kaalettana. Hegan de7iya kawotettata i wurssiyo
gishshau, eta biittaa intte laattana. Qassi GODAI giidoogaadan Yaasu inttena kaalettana.
4 GODAI Amoore Kawota Sihoonanne Ooga xoonidi, eta biittaa xaissidoogaadan, intte
morkketakka hegaadan oottana. 5 GODAI eta intteyyo aatti immana; immin intte eta bolli
taani inttena azazidoogaadan oottana. 6 Minnite; aikko baawa; yayyoppite. Eta be7idi
dagammoppite. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai inttenaara gidana. I inttena yeggenna
woikko aggenna" yaagiis.
7 Hegaappe guyyiyan, Muusee Yaasa xeesidi, Israa7eela asaa ubbaa sinttan hegaadan
yaagiis, "Minna; minna; aikko baawa. Aissi giikko, neeni ha asaara issippe GODAI eta
maizza aawatuyyo immana giidi caaqqido biittaa gelaasa; he biittaakka eta laatissaasa.
8 I GODAI ba huuphen nenaara gididi nena kaalettana. I nena olenna; ainnekka nena
aggenna. Hegaa gishshau, yayyoppa; ne wozanan dagammoppa" yaagiis.

Higgee Laappun Laappun Laittan Nabbabettanau Koshshees

9 Yaagidi Muusee ha higgiyaa xaafidi, GODAA Maachchaa Taabootaa tookkiya qeese
gidiya Leewa naatussinne Israa7eela cimatu ubbaassi immiis. 10 Immidi Muusee eta
hagaadan yaagidi azaziis; "Aco ubbai atto geetettiyo laappuntta laittaa wurssettan,
bonchchettiya Daase Baalaa gallassan, ha higgiyaa xoqqu oottidi nabbabite. 11 GODAA intte
Xoossaa sintti i doorido sohuwaa ayyo goinnanau Israa7eela asai ubbai shiiqiyo wode,
eti siyiyaadan nabbabite. 12 Eti ubbaikka siyidi, GODAASSI, intte Xoossaassi, yayyiyoogaa
tamaarana mala, ha higgiyaa qaala ubbaa ammanettidi polana mala, asaa, attumanne
macca, naatanne intte biittan de7iya kare biitta asaa issippe shiishshite. 13 Ha higgiyaa
qaalaa erenna eta naatikka Yorddaanoosa pinnidi, intte laattanau biyo biittan intte de7iyo
laitta ubban ha higgiyaa siyona; GODAAYYO, intte Xoossaayyo, yayyiyoogaa tamaarona"
yaagiis.

GODAI Muusa Wurssetta Azazuwaa Azaziis

14 Hegaappe guyyiyan, GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Be7a, neeni haiqqiyo gallassai
matiis. I kaaletettiyo azazuwaa ayyo taani immana mala, Yaasa xeegada, neeni aara issippe
Dunkkaaniyaa giddo gelite" yaagin, Muuseenne Yaasu Dunkkaaniyaakko shiiqidosona.
15 SHiiqin GODAI he Dunkkaaniyan shaaraa tuussan etau qoncciis; he shaaraa tuussaikka
Dunkkaaniyaa penggen eqqiis.
16 GODAI Muusa hagaadan yaagiis; "Neeni matan haiqqada ne aawatun gaittaasa.
Neeppe guyyiyan, ha asai tau ammanettennaagaa gidana; taani etaara wottido maachchaa
kanttana. Eti tana aggidi, shaaramuxatudan, bantta laattiyo biittan de7iya eeqata
kaallana. 17 Hegee haniyo wode, ta hanqqoi eta bolli eexxi kiyana. Taanikka eta aggaagana;
ta som77uwaa etappe wora zaarana. Yaatin, eti xayana; iita metoinne bashshai eta bolli
yaana. He wodiyan eti, 'Tumu ha metoi gakkidoi nu Xoossai nu giddon bainnaagaa

gishshaassa gidennee?' yaagidi oichchana. [18] Hara xoossatussi goinnidi, eti hanido iitabaa
gishshau, taani he gallassi ta som77uwaa mulekka etappe wora zaarana.
[19] "Hegaa gishshau, ha77i ha mazamuriyaa xaafada, Israa7eela asaa ubbaa tamaarissa.
Ha mazamuree taayyo Israa7eela asaa bolla markka gidana mala, eta yexissa. [20] Eta maizza
aawatuyyo gelido qaalaadan, maattainne eessai goggiyo biittaa taani eta gelissidoogaappe
guyyiyaaninne eti mi kallidi, wozanaa muumidoogaappe guyyiyan, hara xoossatuyyo
goinnidi, tana karana; ta maachchaakka kanttana. [21] Daro metoinne bashshai eta bolli
gakkido wode, ha mazamuree eta naatu doonaappe kichchenna gishshau, eta bolli markka
gidana. Aissi giikko, taani caaqqido biittaa eta biron gelissennan de7ishin, haarakka eti
qoppiyo qofaa eraichchaas" yaagiis. [22] Yaagin Muusee he gallassi he mazamuriyaa xaafidi,
Israa7eela asaa tamaarissiis.
[23] Hegaappe guyyiyan, GODAI Nawe na7aa Yaasa hagaadan yaagidi azaziis; "Minna,
aikko baawa; taani etau immanau qaalaa gelido biittaa Israa7eela asaa efaada gelissaasa.
Taanikka nenaara issippe gidana" yaagiis.
[24] Muusee ha higgiyaa qaalata koiroppe wurssettaa gakkanaashin, xaafidi wurssi-
doogaappe guyyiyan, [25] GODAA Maachchaa Taabootaa tookkiya Leewata hagaadan yaagidi
azaziis; [26] "GODAA higgee xaafettido ha maxaafaa efiite; efiidi GODAA intte Xoossaa
Maachchaa Taabootaa matan wottite. Hegan i intte bolli markka gidana mala yan wottite.
[27] Intte woisa makkalanchchakkonne woisa morgge zozzakko taani erais. Be7ite, ta
inttenaara de7ido laitta ubban intte GODAU iita makkala; shin taani haiqqaichchin, ubba
woisaa makkalanddetii? [28] Hegaa gishshau, hagaa ubbaa ta etau yootanau, saluwaanne
sa7aa ta eta bolli markkayanau, intte zariyaa halaqata ubbaanne deriyaa kaalettiya asa
ubbaa tau shiishshite. [29] Ta haiqqidoogaappe guyyiyan, intte mule iita asa gidanaagaanne
taani inttena tamaarissido azazuwaappe wora simmanaagaa taani erais. I oottoppite giido
iitabaa intte kushiyan oottidi, GODAA hanqqetissiyo gishshau, sinttappe yiya wodiyan
intte bolli iita boshaa ehaana" yaagiis.
[30] Hegaappe guyyiyan, Muusee ha mazamuriyaa qaalati wurana gakkanaashin, shiiqida
Israa7eela yaa7aa ubbaa sissidi yootiis.

32

Muuse Mazamuriyaa

[1] "Inttenoo, salotoo, taani yootiyoogaa ezggite; biittaikka ta doonaa qaalaa siyo.
[2] Ta timirttee iraadan bukko; ta qaalaikka akkaadan, purcco maataa bollan wodhdhiya
nazziina iraadaaninne carshshaa bollan wodhdhiya diifiyaadan wodhdho.
[3] "Taani GODAA sunttaa awaajjana; gitatettaa nu Xoossau immite. [4] I nu zaallaattenne,
a oosuwan wotoi baa; a oge ubbaikka suure. Nu Xoossai ammanettiyaagaanne iitatettai
bainnaagaa; i tumanchchanne suure.
[5] "Intte ammanettennanne aibaunne pattenna, nagaranchchanne balettiya yeleta
gidiyo gishshau, a asa gidanau intte bessekketa. [6] Inttenoo eeyyanne akeeki bainna asau,
intte GODAAYYO immiyo zaaroi hagee? I inttena medhdhida intte Aawaa gidennee? I
inttena medhdhidi, mintti essiis.
[7] "Kase wodiyaa qoppite; daro yeletatu laittaakka akeekite. Intte aawata oichchite; eti
inttena bessana. Intte cimatakka oichchite; eti intteyyo yootana. [8] Ubbaappe Wolqqaamai
kawotettatuyyo eti de7iyoosaa laatissido wode, asaa naata eta zariyan zariyan shaakkido
wode, Israa7eela asaa qoodaadan, eta zawaa essiis. [9] Aissi giikko, shaahuwan GODAA
gakkidaagee Israa7eela; Yaaqoobikka a gakkida laataa.
[10] "Biittaa bazzuwan eti saamuwan de7ishin, carkko xallai suraggiyoosan bichchaar-
ishin, eta demmiis. Yaatidi ba aifiyaa buluwaadan, etau gonddalle gididi, eta minttidi
naagiis. [11] Argganttai ba maraa paaluwaa tamaarissiyoogaadan, ba miccido qefiyan gakki
oiqqidi ashshiyoogaadan, hegaadan GODAI ba qefiyan haphphidi eta ashshiis. [12] Hara
allaga xoossi bainnan, GODAA xalaalai ba asaa kaalettiis.

13 "I biittaayyo xoqqa sohuwaa eta kessiis. SHooqan mokkida aifiyaa eta miziis.
Zaallaa kooppuwaappe eta eessaa miziis; shuchcha biittaappe zaitiyaa miziis. 14 Eti
mehiyaa wudiyaappe me77ida yeesuwaanne deeshshaa wudiyaappekka maattaa, dorssaa
anqqaraanne galssaa miidosona; qassi Baasaane dorssaa wudiyaanne deeshshaa, lo77o
gisttiyaara miidosona; suuttaa milatiya woiniyaa eessaakka uyidosona.
15 "Yaanidi Israa7eeli orddiis; makkaliis; mii miidi, boborcciis. Bana medhdhida Xoossaa
aggiis; ba Atotettaa Zaallaa bollankka qilliicciis. 16 Eti allaga xoossatuyyo goinniyoogan
a mishissidosona; bantta tuna eeqatun a hanqqetissidosona. 17 Xoossaa gidenna xala-
hetuyyo, kase eti eribeenna xoossatuyyo, zino kiyidaageetuyyo, eta aawati yayyibeenna
xoossatuyyo yarshshidosona. 18 Eti de7uwaa immida Zaallaa qoppibookkona; qassi yeli
dichchida Xoossaa dogidosona.
19 "GODAI hegaa be7idi, eta bolli hanqqettiis. A attumanne macca naata a sinttappe
diggiis. 20 Yaatidi hagaadan yaagiis; 'Taani ta som77uwaa etappe genttana; eti geellanne
ammanettenna dere gidiyo gishshau, eta omarssaa co77u gaada xeellana. 21 Xoossa
gidennaban tana mishissidosona; bantta eeqatun tana hanqqetissidosona. Taanikka
eta zare gidennaageetun mishissana; eeyya asa zaretun taani eta hanqqetissana. 22 Ta
hanqqoi tamaadan eexxidi, biittan de7iyaaba ubbaa xuuggana. He tamai Si7ooliyan
de7iyaagaarakka gattidi xuuggana; deriyaa baasuwaa gakkanaashin, he tamai maana.
23 " 'Taani etau metuwaa metuwaa bolli doorana; ta wonddafiyan eta dukkana. 24 Eti
namisan, xuuggiya mishuwaaninne iita harggiyan wurana. Eta bolli meto gattiya bazzo
do7atanne eta dukkiya allaga shooshshata eta bolli yeddana. 25 Toorai oge ubban eta naata
wurssana. Keetta ubban shabbirssainne dagamai kawotana. Yelaga attumaageetinne
maccaageeti wurana; guutta naatikka cimatikka palahokkona. 26 Eta taani haaho sohuwau
laalana; hegaappe guyyiyan, eta hassayiyaabi xayana. 27 SHin eta morkketi, "Nu wolqqai
eta xooniis; hagaa ubbaa GODAI oottibeenna" yaagidi otoruwan ceeqettennan aggokkona
yaagada qoppaas' yaagiis.
28 "Israa7eela asai zoreti bainna dere; akeeki etau baawa. 29 Eti xoonettidoi aibiinakko
be7anau etau ixettiis; bantta wurssettaikka aibakko erokkona. 30 Issi sha7u asai issi asan,
tammu sha7u asai naa77u asan, waani xoonettidee? GODAI eta Xoossai eta baizzido
gishshaassanne eta medhdhida Wolqqaamai eta aatti immido gishshaassa gidennee!
31 Eta morkketi bantta xoossai laafa gidiyoogaanne Israa7eela Xoossaa mala gidennaagaa
eroosona. 32 Eta woinee Sadooma woiniyaappenne, Gamoora shooqaappe yiidaagaa. Eta
teerai marzze; eta wurccoikka cammiyaagaa. 33 Eta woiniyaa eessai shooshshaa marzze;
woriya marzzee de7iyo haso.
34 "GODAI, 'Hagaa taani dogidanaa? Ta mazggafan attamabeikkinaa? 35 Eta bashshaa
gallassai matattiis; eta bolli gakkanabai eesotees. He wode eta gedee xubettana. Taani
etau haluwaa kessananne kushiyaa zaarana' yaagiis.
36 "Eta wolqqai daafuridoogaanne etakka maaddiyaabi bainnaagaa be7ido wode, GODAI
ba asau pirddana; ba ashkkaratussikka qarettana. 37 I eta hagaadan yaagana; 'Eti
ammanettiyo eta xoossati awaanee? Eti baqatidi a giddon qosettiyo eta zaallai awaanee?
38 Eta yarshshuwaa modhdhuwaa miidaageeti, eta ushshaa yarshshuwaa woiniyaa eessaa
uyidaageeti ha77i denddidi, ane eta maaddona; ane eta ashshona.
39 " 'GODAI tanattenne. Ta xallai Xoossaa. Taappe attin, hara xoossi baawa. Woriyaagee,
de7uwaakka immiyaagee tana; taani masunxxissada, taani pattana; ta kushiyaappe
ooninne ashshenna. 40 Ta kushiyaa pude denttada hagaadan yaagana; "Taani merinaukka
de7o. 41 PHopholqqu giya ta bisuwaa leefada, pirddanau ta kushiyan oiqqiyo wode,
ta morkketu bolli ta haluwaa kiyana; tana ixxiyaageetau eta kushiyaa zaarana. 42 Ta
wonddafeti eta suuttan mattottana; ta bisoikka eta ashuwaa maana. Tana ixxiya ubbaakka
maarikke. Harai atto masunxxidaageetikka omoodettidaageetikka haiqqana" yaagana'
yaagiis.
43 "Inttenoo kawotettatoo, GODAA asaara ufaittite. I ba ashkkaratu suuttaa achchana;
ba morkketa bollankka haluwaa kiyana. Biittan de7iya ba asaa nagaraakka atto gaana"
yaagiis.

[44] Muuseenne Nawe na7ai Yaasu Israa7eela asaa sissiiddi, ha mazamuriyaa qaala ubbaa haasayidosona.

Muusee Immido Wurssetta Zoriyaa

[45] Muusee ha qaala ubbaa Israa7eela asa ubbau yooti wurssido wode, [46] eta hagaadan yaagiis; "Ha higgiyaa qaala ubbaa eti naaganaadaaninne oottanaadan intte naata azazana mala, hachchi ta intteyyo markkattiyo qaala ubbaa intte wozanan wottite. [47] Ha qaalai intteyyo de7oppe attin, coo mela qaala gidenna. Ha qaalaa naagikko, intte Yorddaanoosa pinnidi laattana biittankka adussa laittaa de7ana" yaagiis.

[48] He gallassankka GODAI Muusa hagaadan yaagiis; [49] "Moo7aaban Yarkko katamaappe sintta baggaara de7iya Abaarima Deretuppe issuwaa, hini Nabo Deriyaa kiya; hegan Israa7eela asaa ta laatissana Kanaane biittaa hefintti xeella. [50] Ne ishaa Aarooni Hoora Deriyan haiqqidi, ba maizza aawatun gaittidoogaadan, neenikka ha kiyido deriyan haiqqada, ne maizza aawatun gaittana. [51] Aissi giikko, intte naa77aikka Israa7eela asaa sinttan taayyo ammanettibeekketa; Xiina bazzuwan, Qaadeesa katamaa matan de7iya Mariiba haattaa matan, ta geeshshatettaa Israa7eela asaa bessibeekketa. [52] Hegaa gishshau, biittaa haahuwan hefintti xeellanaappe attin, taani Israa7eela asaa laatissana biittaa gelakka" yaagiis.

33

Muusee Israa7eela Zareta Ubbaa Anjjiis

[1] Xoossa asa gidiya Muusee haiqqanaappe kasetidi, Israa7eela asaa anjjido anjjuwaa qaalai hagaa. [2] I hagaadan yaagiis; "GODAI Siinaa Deriyaappe yiis; Eedoomappe nu bollan haa poo7iis; Paaraana Deriyaappe ba asau poo7iis. SHa7an qoodettiya kiitanchchati aara de7oosona. A ushachcha baggaara tamaa lacoi de7ees. [3] GODAU neeni ne asaa siiqadasa. Geeshshati ubbai ne kushiyan de7oosona; ne gediyaa xaphon gulbbatidi goinnoosona; yaanidi neeppe azazuwaa ekkoosona. [4] Muusee immido higgee Yaaqooba asaayyo laata. [5] Israa7eela zareti ubbainne Israa7eela zariyaa halaqati shiiqido wode, GODAI ba asaa, Israa7eela bolli kawotiis.

[6] "Roobeeli haiqqoppo; i paxa de7o. A asaikka qoodan coratto" yaagiis.

[7] Muusee Yihudaa zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Abeet GODAU, Yihudaa waasuwaa siya; hara ba dabbotuura eti gaittanaadan ootta. Eta kushiyaa minttetta; eti bantta morkkiyaara olettiyo wode, neeni eta maadda!" yaagiis.

[8] Muusee Leewa zariyaabaa hagaadan yaagiis; "Ne Tumiimeenne Uriimee ne dosido asassa. Neeni Masaahan paaccido, Mariiba haattan palamettido asassa. [9] Banttana yelidaageetuppe, ba ishanttuppenne bantta naatuppe aattidi, eti neeyyo ammanettidoogee aadhdhees; ne maachchaa qaalaayyo eti ammanettidosona. [10] Eti ne wogaa Yaaqooba, ne higgiyaakka Israa7eela tamaarissoosona. Ne sinttan ixaanaa cuwayoosona; neeyyo yarshshiyoosan muleera xuuggiyo yarshshuwaa yarshshoosona. [11] Abeet GODAU eta kushee oottidobaa anjja; eti oottiyo ubbaban ne ufaittiyoogaa etau qonccissa. Eta bolli denddiyaabaa mentteretta ola; eta morkketa naa77antta denttoppa" yaagiis.

[12] Biniyaama zariyaabaa hagaadan yaagiis; "GODAI siiqido asai an ammanettidi de7ees. Gallassa kumettan eta i naagees; ba hashiyan tookkidi shemppissees" yaagiis.

[13] Yooseefa zariyaabaa hagaadan yaagiis; "GODAI iraa immiyoogan, biittaappe haattaa pulttissiyoogan, eta biittaa anjjo. [14] Awai kattiyo doorettida aifiyaaninne wodiyan wodiyan ka77iya aifiyan anjjetto. [15] Beniisappe de7iya eta deretinne kerati lo77o aifiyan anjjettona. [16] Eta biittai lo77obaa xallaa kumidaagaa gido; buuran eexxiya tamaa giddon haasayida, GODAAPPE beettiya anjjo xallan kumidaagaa gido. Ha anjjoti ubbai Yooseefa zariyaa gakkona; aissi giikko, i ba ishanttu giddon halaqa. [17] Yooseefi koiro yelettida korimadan mino; a kaceti menttaa kaciyaadan minnona. A kaceti sha7an qoodettiya Minaase zareta; tammu sha7an qoodettiya Efireema zareta. He kacetun i kawotettata qaicana; biittaa gaxaa gakkanaashin eta i sugana" yaagiis.

[18] Zaabiloona zariyaabaa hagaadan yaagiis; “Nenoo Zaabiloonaa, neeni ne kessan ufaitta;
Yisaakooraa, neenikka ne dunkkaaniyan ufaitta. [19] Eti kare dere asaa bantta deriyaakko
xeesana; hegan eti geeshshatettaa yarshshuwaa yarshshana. Bantta aquwaanne bantta
duretettaa, abbaappenne abbaa lanqqe shafiyaappe demmana” yaagiis.
[20] Gaada zariyaabaa hagaadan yaagiis; “Eta biittaa aassida GODAI galatetto; Gaadi
morkkiyaa som77uwaa menttanau, gaammuwaadan shankkatees. [21] Halaqatussi giido
payya biittaa eti ekkidosona; Israa7eela halaqati shiiqido wode, eti GODAA sheniyan
geeshsha pirddaa pirddidosona” yaagiis.
[22] Daana zariyaabaa hagaadan yaagiis; “Daani wodala gaammo mala; i Baasaaneppe
guppidi kiyana” yaagiis.
[23] Nifttaaleema zariyaabaa hagaadan yaagiis; “Nifttaaleemi GODAA aaro kehatet-
taaninne anjjuwan duretiis; eta biittai Galiila Abbaappe biidi tohossa baggaa gakkees”
yaagiis.
[24] Aseera zariyaabaa hagaadan yaagiis; “Aseeri hara zaretu ubbaappe aadhdhidi anjjet-
tidaagaa. Ba ishanttunkka dosettidaagaa gido. A biittai zaitiyan dureto. [25] Eta katamatikka
birata kariyan gorddettidi naagettona; ba laitta ubban i wolqqaama gido.
[26] “Nenoo Israa7eelaa, saluwaappe inttena maaddanau, ba anggan shaaran hemettiya
intte Xoossaa mala xoossi baawa. [27] Merinaa Xoossai intteyyo qato; a merinaa kusheti
intteppe garssaara de7oosona. I intte sinttappe intte morkketa gooddiis; intte eta
wurssi xaissanaadan intteyyo yootiis. [28] Hegaa gishshau, Israa7eela asai, saluwaa irai
bukkiyoosan, qumainne woiniyaa eessai kumido biittan, bochchiyaabi bainnan sarotettan
de7ana. [29] Inttenoo Israa7eela asau! Intte aiba anjjettidetii! GODAI ashshido intte mali
oonee? I intteyyo gonddallenne inttena maaddiyaagaa; an intte xooniyo bisuwaa. Intte
morkketi intte sinttan gufannana; inttekka eta qatuwaa laalana” yaagiis.

34

Muuse Haiquwaa

[1] Muusee Moo7aaba dembbaappe denddidi, Nabo Deriyaa huuphiyaa, qassi Yarkkoppe
arshsho baggaara de7iya Pisgga Deriyaa huuphiyaa gakkiis. Hegan GODAI Daana
gakkanaashin de7iya Gala7aade biittaa, [2] Nifttaaleema biittaa ubbaa, Efireemanne Mi-
naase biittaa, arggo baggaara biidi Meediteraane Abbaa gakkanaashin de7iya Yihudaa
biittaanne [3] tohossa baggaara Xoo7aarappe denddidi, zambbai de7iyo Yarkko katamaa,
zanggaaran de7iya dembbaa ubbaa bessiis. [4] Bessidi GODAI Muusa hagaadan yaagiis;
“Abrahaamassi Yisaaqassinne Yaaqoobassi, ‘Taani intte zariyaassi immana’ yaagada
caaqqido biittai hagaa. Ha77i neeni ne aifiyan be7anaadan taani oottaas; shin neeni yaa
pinnakka” yaagiis.
[5] Yaagin GODAA ashkkaraa Muusee GODAI giidoogaadan, hegan Moo7aaba biittan
haiqqiis. [6] GODAI Beeti-Pa7oora katamaappe sintta baggan Moo7aaba wombban a
moogiis; shin hachchi gakkanaashin, i moogettido man77iyaa eriya asi baawa. [7] Muusee
haiqqiyo wode, a laittai xeetanne laatama; shin au aifee ixxibeenna; a wolqqaikka
ixxibeenna. [8] Israa7eela asai Moo7aaba dembban hasttamu gallassaa Muusessi yeekki-
dosona. Hegaappe guyyiyan, Muusessi yeekkiyoonne kayyottiyo wodee wuriis.
[9] Nawe na7ai Yaasu aadhdhida eratettaa ayyaanan kumiis; aissi giikko, Muusee ba
sohuwan i oottanaadan, a bolli ba kushiyaa wottiis. Israa7eela asai Yaasuyyo azazettiis;
GODAI Muuse baggaara immido azazuwaakka naagiis.
[10] GODAI som77uwan dummayidi erido Muuse mala hananabaa yootiya asi Israa7eelan
mulekka denddibeenna. [11] GODAI Gibxxe kawuwaakko, aara oottiya halaqatukkonne
kumetta asaakko yeddidi, a baggaara oorattabaanne maalaalissiyaabaa ubbaa oottido,
Muuse mala hananabaa yootiya hara asi ooninne baawa. [12] Israa7eela ubbaa sinttan gita
wolqqan maalaalissiyaabaa oottida Muuse mala asi ooninne baawa.

Yaasu Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yaasu Maxaafai Israa7eela asai Muuse sohuwan sunttettida Yaasu kaalettin olaa xoonidi, Kanaane biittaa waati oiqqidaakko yootiya taarikiyaa oiqqiis. Ha maxaafaa giddon xaafettida gita gita taariketu giddoppe waannatiyaageeti: Yorddaanoosa SHaafaa pinettaa, Yarkko gimbbiyaa laalettaa, Aaya katamaa olaanne asai Xoossaara gelido caaquwaa ooraxissido taariketa yootiyaageeta. Ha maxaafaa giddon daro erettida kifile-tuppe issoi, "Intte goinnanaagaa hachchi doorite. SHin tananne ta keettaa asaa gidikko, nuuni GODAAYYO goinnana" yaagiyaagaa. (24:15)

Kanaane Xoonidi Gelanaadan GODAI Yaasa Azaziis

1 GODAA ashkkarai Muusee haiqqidoogaappe guyyiyan, GODAI Muusa maaddiya Nawe
na7aa Yaasa, hagaadan yaagiis; 2 "Ta ashkkarai Muusee haiqqiis. Hegaa gishshau neeninne
ha asai ubbai denddite; denddidi taani Israa7eela asaayyo immiyo biittaa gelanau hagaa
Yorddaanoosa SHaafaa pinnite. 3 Taani Muuseyyo yootidoogaadan, intte tohoi yedhd-
hiyoosaa ubbaa taani intteyyo immaas. 4 Intte zawai Neegeeba Bazzuwaappe denddidi,
Liibaanoosa Deriyaa gakkana; Efiraaxiisa giyo wogga shaafaappe denddidi, Hiitetu biittaa
ubbaara kanttidi, arggo baggaara de7iya Meediteraane Abbaa gakkana. 5 Neeni de7ido
laitta ubban ai asinne nena olidi teqqenna. Taani Muuseera gididoogaadan, nenaarakka
gidana; taani nena mulekka yeggikkenne aggikke. 6 Minna; xala! Aissi giikko, taani
eta maizza aawatussi immana gaada caaqqido biittaa neeni ha asaa laatissana. 7 Minna;
keehippe xala! Ta ashkkarai Muusee nena azazido higgiyaa ubbaa minttada naaga.
Neeni biyo soho ubban neeyyo injjetana mala, appe ushachchi woikko haddirssi booppa.
8 Ha Higgiyaa Maxaafai ne doonaappe shaahettoppo; an xaafettidabaa ubbaa minttada
naaganau, gallassinne qammi a qoppa. Yaatikko, neeyyo ubbabaikka injjetananne giigana.
9 Minna; xala! Ne biyo soho ubban taani GODAI ne Xoossai nenaara de7iyo gishshau,
yayyoppa! Hirggoppa! Hagaa ubbaa taani nena azazaas" yaagiis.

Yaasu Asaa Azaziis

10 Yaagin Yaasu asaa halaqata hagaadan yaagiis; 11 "Biite; asai dunkkaanidosaara kanttidi
biiddi, asaa, 'Intte shinqqiyaa giigissite; heezzu gallassaa garssan, GODAI intte Xoossai
intteyyo immiyo biittaa laattanau Yorddaanoosa SHaafaa pinneeta' yaagidi yootite"
yaagiis.

12 Yaasu, Roobeela zareta, Gaada zaretanne Minaase zaretuppe baggata hagaadan
yaagiis; 13 "GODAA ashkkarai Muusee inttena azazidoogaa hassayite. I inttena, 'GODAI
intte Xoossai inttena shemppissana; ha biittaakka intteyyo immana' yaagiis. 14-15 Intte
maccaasati, intte naatinne intte mehee Yorddaanoosa SHaafaappe hafinttaara Muusee
intteyyo immido biittan de7ishshona. SHin intte olanchchati bantta ola miishshaa
oiqqidi, intte dabbotuppe sintta xeeran olettanau Yorddaanoosa SHaafaa pinnona. GODAI
inttena shemppissidoogaadan, etakka shemppissana gakkanaashiininne GODAI intte
Xoossai etayyookka immiyo biittaa eti laattana gakkanaashin, eta maaddite. Hegaappe
guyyiyan simmidi biidi, GODAA ashkkarai Muusee Yorddaanoosa SHaafaappe hafinttan
awai mokkiyoosaa baazzayidi immido intte biittan de7ite" yaagiis.

16 Yaagin eti Yaasa, "Neeni nuna azazidobaa ubbaa nuuni oottana; neeni kiittiy-
oosaa awanne baana. 17 Muuseyyo ubbaban azazettidoogaadan, neeyyookka azazettana.
GODAI ne Xoossai Muuseera gididoogaadan, nenaarakka gido. 18 Ne azazuwaassi
makkaliyaabainne ne azazidobaa aibanne azazettennan ixxiyaabai haiqqo. Neeni mati
minna; xala!" yaagidosona.

2

Yaasu Xomoosiyaageeta Yarkko Kiittiis

[1] Nawe na7ai Yaasu biittaa xomoosiya naa77u asata SHiixima giyo sohuwaappe qosan
kiittiis; kiittiiddi eta, “Biite; biidi biittaa xomoosite; Yarkko katamaa qassi dumma
xomoosite” yaagiis.

Yaagin eti biidi, Ra7aabo giyo shaaramuxee soo aqanau gelidosona. [2] Gelin Yarkko
kawoi, “Israa7eela asaappe kiitettidaageeti ha biittaa xomoosanau qammi yiidosona” giyo
oduwaa siyiis.

[3] Siyidi Yarkko kawoi Ra7aabiyyo hagaadan yaagidi kiittiis; “Ne soo yiidi gelida asata
kessada imma. Aissi giikko, eti biittaa ubbaa xomoosanau yiidosona” yaagiis.

[4] SHin mishiriyaa he naa77u asata qottarggada, hagaadan yaagaasu; “Ee asati taakko
yiidosona; shin eti auppe yiidaakkonne taani erabeikke. [5] Omarssi katamaa penggiyaa
gorddana haniyo wode, eti kiyidi biidosona; eti au biidaakko taani erikke. Ellelli
kaalliyaabaa gidikko, intte eta oiqqana” yaagaasu. [6] SHin Ra7aaba asata keettaa bollan
dembbayidi oottidosaa kessada, liinuwaa giyo maayuwaa kiyiya talbba dalaa dooriyaa
giddon eta qotta wottaasu. [7] Yaatin, asati xomoosiyaageeta koyanau kiyidi, Yorddaanoosa
SHaafaa pinuwaa efiya ogiyaa oiqqidi biidosona. Koyiyaageeti katamaappe kiyaanne,
katamaa penggee gorddettiis.

[8] Xomoosiyaageeti xiskkanaappe kasetada, a etakko pude kiyada, eta hagaadan yaa-
gaasu; [9] “GODAI ha biittaa intteyyo immidoogaa, intte nuna gita yashshaa yashshiy-
oogaanne ha biittan de7iya asai ubbai intteyyo hirggaa maashiyoogaa taani erais. [10] Aissi
giikko, Gibxxe biittaappe intte kiyido wode, intte sinttan Zo7o Abbaa GODAI waati
melissidaakkonne nuuni siyida. Qassi Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara
de7iya Amoore biittaa kawota naa77ata, Sihoonanne Ooganne intte waati muleera
xaissidaakkonne siyida. [11] Nuuni hegaa siyido wode, nu wozanai maashiis; asai ubbai
intteyyo xaliyoogaa aggi bayiis. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai bolla saluwaanikka
garssa sa7aanikka Xoossa. [12] Hegaa gishshau, taani intteyyo kehidoogaadan, inttekka
ta aawaa keettaa asau kehanaadan taayyo GODAN caaqqite; hegaayyookka ammanttiya
malaataa immite. [13] Ta aawaanne ta aayyiyo, ta ishanttanne ta michcheta etassa gididabaa
ubbaarakka paxa aggite; nuna haiquwaappe ashshite” yaagaasu.

[14] Yaagin he asati, “Nuuni oottidobaa neeni odennan aggin, nuuni neeyyo caaqqido
caaquwaa polana xayikko, Xoossai nuna woro! GODAI ha biittaa nuuyyo immiyo wode,
nuuni neeyyo ammanettananne kehana” yaagidosona.

[15] Ra7aaba de7iyo keettai katamaa dirssaara ohettidi keexetti uttido gishshau,
maskkootiyaara wodoruwaa duge yeddada, an duge wottaasu. [16] Ra7aaba eta, “Inttena
koyiyaageeti demmenna mala, deriyaa biite; biidi eti simmana gakkanaassi, yan heezzu
gallassaa qosettishshite. Hegaappe guyyiyan intte biyoosaa beeta” yaagaasu.

[17-18] Yaagin asati o, “Nuuni ne biitti geliyo wode, ha zo7o kaaloosiyaa neeni nuna
kessido maskkootiyan qachchana xayikkonne ne aawaa, ne aayyiyo, ne ishanttanne
ne so asaa ubbaa neekko soo ehaana xayikko, neeni nuna caaqissido caaqoi nuuyyo
gometenna. [19] Ooninne ne sooppe kare ogiyaa kiyidi haiqqikko, hegee a gome; nuuni
hegan oishettokko. Nenaara son issippe de7iyaabi kushen boshettikko, a suuttaa gomee
nuna gakko. [20] SHin nuuni oottidobaa neeni odikko, neeni nuna caaqettido caaqoi nuuyyo
gometenna” yaagidosona.

[21] Yaagin a, “Intte giidoogaadan hano” gaada, eta moissaasu. Eti biidoogaappe guyyiyan,
he zo7o kaaloosiyaa maskkootiyan qachchaasu.

[22] Eti pude gezziyaa biidi, yan qosettidosona; qosettidi yedettiyaageeti Yarkko simmana
gakkanaassi, eti yan heezzu gallassaa gam77idosona. Yedettiyaageeti oge ubban koyi-
dosona; shin eta demmibookkona. [23] Hegaappe guyyiyan he naa77u asati gezziyaappe
wodhdhidi, Yorddaanoosa SHaafaakka pinnidi, Nawe na7aa Yaasukko simmidi yiidosona.
Yiidi banttana gakkidabaa ubbaa ayyo yootidosona. [24] Eti Yaasa, “GODAI tumu biitta
ubbaa nuuyyo aatti immiis. Qassi biittan de7iya asai ubbai nuuyyo yashshaa maashees”
yaagidosona.

3

Israa7eela Asai Yorddaanoosa SHaafaa Pinniis

1 Yaasunne Israa7eela asai maallado guuran denddidosona. Eti SHiixima giyo so-
huwaappe denddidi, Yorddaanoosa SHaafaakko biidosona; biidi pinnennan yan takki-
dosona. 2 Heezzu gallassaappe guyyiyan, halaqati eti dunkkaanidosan simerettidosona.
3 Simerettiiddi asaa hagaadan yaagidi azazidosona; "GODAA intte Xoossaa Maachchaa
Taabootaanne a tookkida Leewa zare qeeseta be7iyo wode, intte dunkkaanidosaappe
denddidi, eta kaallite. 4 Intte kase ha ogiyaara bi erenna gishshau, intte baana ogiyaa eti
inttena bessana. SHin Maachchaa Taabootaakko shiiqoppite; Maachchaa Taabootaappe
naa77u sha7u wara gidiyaagaa keena haahuwan eqqite" yaagidosona.

5 Yaasu asaa, "Intte huuphiyau geeyite; aissi giikko, GODAI wontto intte giddon
maalaalissiyaabaa oottana" yaagiis. 6 Qassi Yaasu qeeseta, "Maachchaa Taabootaa
tookkidi, asaappe sinttau aadhdhite" yaagidi yootiis. Yootin Maachchaa Taabootaa
tookkidi, asaappe sinttau aadhdhidosona.

7 GODAI Yaasa, "Taani Muuseera gididoogaadan, nenaara gidanaagaa Israa7eela asai
ubbai erana mala, hachchi eta sinttan taani nena xoqqu xoqqu oottanau doommana.
8 Neeni Maachchaa Taabootaa tookkiya qeeseta, 'Yorddaanoosa SHaafaa dooni gakkiyo
wode, haattan gelidi eqqite' yaagada azaza" yaagiis.

9 Yaasu Israa7eela asaa, "Haa yiite; yiidi GODAA intte Xoossaa qaalaa siyite. 10 De7o
Xoossai intte giddon de7iyoogaanne i tumuppe Kanaaneta, Hiiteta, Hiiweta, Parzzeta,
Gerggeeseta, Amooretanne Yaabuusata intte sinttappe kessanaagaa intte eranaagee,
11 sa7aa ubbaa Godaa Maachchaa Taabootai intteppe sinttatidi, Yorddaanoosa SHaafaa
pinniyo wodiyaana. 12 Ha77i Israa7eela zaretuppe tammanne naa77u asata doorite; issi
issi zariyaappe issi issi asa gido. 13 Sa7aa ubbaa Godaa, GODAA Maachchaa Taabootaa
tookkida qeesetu tohoi Yorddaanoosa haattaa bochchiyo wode, qommoppe duge goggiya
Yorddaanoosa haattai eqqana; eqqidi issisaa shiiqidi doorettana" yaagiis.

14 Asai Yorddaanoosa SHaafaa pinnanau bantta dunkkaaniyaappe kiyido wode,
Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti asaappe sinttan hemettidosona. 15 Kattaa cakkiyo
wodiyan ubban Yorddaanoosa SHaafai kixxees. Gidikkonne, Maachchaa Taabootaa
tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa gakkin, eta tohoi haattaa gaxaa yedhdhido wode,
16 qommoppe duge goggiya haattai eqqi bayiis; hini daro haahosan, Xarttaana giyoosan
de7iya Addaama giyo kataman issisaa shiiqidi doorettiis. Duge Aaraba garan de7iya
Maxine Abbau goggiya haattai qassi muleera duuxxidi atti bayiis. Yaatin, asai Yarkko
katamaa baazzaara pinniis. 17 Israa7eela asai mela biittaa yedhdhidi pinniyo wode,
asai ubbai pinnidi wurana gakkanaassi GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti
Yorddaanoosa SHaafaa giddon mela biittan eqqidosona.

4

Hassayissiya SHuchchata Essidosona

1 Asai ubbai Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi wurido wode, GODAI Yaasa, 2 "Israa7eela
asaappe tammanne naa77u asata doora; issi issi zariyaappe issi issi asa gido. 3 Yaatada
eta, 'Yorddaanoosa SHaafaa giddon qeesetu tohoi eqqidosaappe tammanne naa77u
shuchchata ekkite; he shuchchata tookki efiidi, hachchi qammi intte aqiyo sohuwan
wottite' yaagada azaza" yaagiis.

4 Yaasu Israa7eela zariyaappe issuwaa issuwaa ekkidi, tammanne naa77u asaa doori-
doogeeta xeesiis. 5 Xeesidi eta, "GODAA intte Xoossaa Maachchaa Taabootai de7iyo so-
huwaa guyye Yorddaanoosa SHaafaa gelite; gelidi Israa7eela zaretu qoodan, ubbaikka issi
issi shuchchaa intte hashiyan tookkite. 6 Ha shuchchati GODAI hachchi oottidobaa inttena
hassayissiya malaata gidona. Wodeppe intte naati inttena, 'Ha shuchchati aibabee?'
yaagidi oichchiyo wode, 7 intte, 'GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan Yorddaanoosa
SHaafai gogettaa aggidi eqqidoogaa Israa7eela asaa merinau hassayissoosona. Maachchaa
Taabootai pinnishin, Yorddaanoosa haattai duuxxiis' yaagidi etau odite" yaagiis.

[8] Yaagin Israa7eelati Yaasu azazidoogaadan oottidosona. GODAI Yaasussi yootidoogaadan, Israa7eela zaretu qoodan asati tammanne naa77u shuchchata Yorddaanoosa SHaafaa giddoppe ekkidosona; tookki ehiidi, bantta aqiyo sohuwan wottidosona. [9] Yaasu Maachchaa Taabootaa tookkida qeesetu tohoi Yorddaanoosa SHaafaa giddon eqqidosan, hara tammanne naa77u shuchchata essiis; he shuchchati hachchi gakkanaassi yan de7oosona. [10] GODAI Yaasa azazidobaa ubbaa asai polana gakkanaashin, Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa giddon eqqidi gam77idosona; Muusee Yaasa azazido azazoikka hegaa.

Asai eesotidi shaafaa pinniis. [11] Asai ubbai pinnidoogaappe guyyiyan, GODAA Maachchaa Taabootainne qeeseti asai xeellishin pinnidosona. [12] Muusee azazidoogaadan, Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretuppe baggai ola miishshaa oiqqidi, Israa7eela asaa sinttaara pinni uttidosona. [13] Eta qoodai oitamu sha7u gidiyaagaa. Eti GODAA sinttan, Yarkko matan de7iya dembban olau salppidosona. [14] He gallassi GODAI Yaasa Israa7eela asaa ubbaa sinttan xoqqu xoqqu oottiis. Hegaa gishshau Muusa bonchchidoogaadan Yaasakka a de7o laitta ubban bonchchidosona.

[15] GODAI Yaasa, [16] "Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaappe kiyanaadan azaza" yaagidi yootin, [17] Yaasu qeeseta, "Yorddaanoosa SHaafaappe kiyite" yaagidi azaziis. [18] Azazin GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida qeeseti Yorddaanoosa SHaafaa giddoppe kiyidosona; kiyidi mela biittaa eti yedhdhaanne, sohuwaara Yorddaanoosa haattai ba sohuwaa simmi bayiis. Simmidi kase goggiyoogaadan gaxaa gakkanaassi kixxidi, gogettaa doommiis.

[19] Asai koiro aginan he aginau tammantta gallassan Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Yarkkoora arshsho baggan zawatiya Gelggalan dunkkaanidosona. [20] Yaasu Yorddaanoosa SHaafaappe ehettida tammanne naa77u shuchchata Gelggalan essiis. [21] Essidi Israa7eela asaa hagaadan yaagiis; "Wodeppe intte zareti bantta aawata, 'Ha shuchchati aibabee?' yaagidi oichchiyo wode, [22] 'Israa7eela asai Yorddaanoosa SHaafaa mela biittaa yedhdhidi pinnidoogaa hassayissiyaageeta' yaagidi odite. [23] Nuuni pinnana gakkanaassi, GODAI nu Xoossai Zo7o Abbaa kase nu sinttan melissidoogaadan, inttekka pinnana gakkanaassi, GODAI intte Xoossai Yorddaanoosa SHaafaa intte sinttan melissiis. [24] Hegaa i oottidoogee sa7an de7iya asai ubbai GODAA wolqqai ai keena gitakko eranaassanne inttekka GODAU, intte Xoossau, merinau yayyanaassa" yaagiis.

5

[1] Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggaara de7iya Amooretu kawotinne Meediteraane Abbaa lanqqiyaa lanqqiyaa oiqqidi de7iya Kanaanetu kawoti ubbai, Israa7eela asai pinnana gakkanaassi GODAI Yorddaanoosa SHaafaa haattaa melissidoogaa siyido wode, eta wozanai maashiis. Maashin eti Israa7eela asaara gaittanau xalibookkona.

Israa7eela Attumaasai Qaxxarettiis

[2] He wode GODAI Yaasa, "Saluwaa giyo shuchchaappe qara magilaalaa giigissada, Israa7eela attumaasaa beniigeetuugaadan ha77ikka qaxxara" yaagiis. [3] Yaagin Yaasu saluwaa giyo shuchchaappe qara magilaalaa giigissidi, Qaxxaraa Keraa giyo sohuwan Israa7eela asaa qaxxariis. [4] I hegaa oottido gaasoi: Gibxxeppe kiyida asan laittai olau gakkido attumaasai ubbai Gibxxeppe biiddi bazzon haiqqiis. [5] Gibxxeppe kiyida attumaasai ubbai qaxxarettiis; shin bazzon yuuyiyo wode yelettida attuma naati issoinne qaxxarettibeenna. [6] Israa7eela asai GODAASSI azazettennan ixxido gishshau, Gibxxeppe kiyiyo wode laittai olau gakkido attumaasai ubbai haiqqidi wurana gakkanaashin bazzon oitamu laittaa yuuyiis. Hegeenne, GODAI eta, "Eessainne maattai goggiyo aradda biittaa, taani kase intte maizza aawatussi immana giido he biittaa intte be7ekketa" giido qaalai polettanaassa. [7] Hegaa gishshau GODAI eta naata eta sohuwan denttiis; Yaasu qaxxaridoogeetikka hegeeta. Eti qaxxarettennan de7iyoogee ogiyan biiddi eti qaxxarettibeenna gishshaassa.

[8] Asai ubbai qaxxarettidoogaappe guyyiyan, eta mazunttai paxana gakkanaassi bantta
dunkkaanidosan takkidosona. [9] GODAI Yaasa, “Hachchi taani Gibxxetu boriyaa intteppe
diggaas” yaagiis. Yaagin he sohuwaa sunttai hachchi gakkanaassi Gelggala[1] geetettees.
[10] Israa7eela asai Yarkko dembban Gelggala giyoosan dunkkaanidi, aginau tammanne
oiddantta gallassi omaridaagan Paasikaa Baalaa bonchchiis. [11] Paasikaappe guyyiyan
wonttetta gallassi, biittan mokkida kattaa aifiyaappe irshshoi gelibeenna oittaanne
xiixettida tiyaa miis. [12] He biittan mokkida kattaa miido wonttetta gallassi mannai
bukkiyoogaa aggi bayiis. Hegaappe guyyiyan Israa7eela asai mannaa demmibeenna. He
wodeppe doommidi eti Kanaanen mokkida kattaa miiddi de7idosona.

Yaasanne Bisuwaa Oiqqida Bitaniyaa

[13] Yaasu Yarkko matan de7iyo wode, xoqqu giidi xeellidi, issi bitanee bisuwaa shoddi
oiqqidi, ba sinttan eqqidaagaa be7iis. Yaasu akko shiiqidi, “Neeni nu bagga aseeyye nu
morkketu bagga asee?” yaagiis.
[14] Yaagin bitanee, “Taani o baggakka gidikke. SHin taani GODAA olanchchatu gadaawa
gidada ha77i yaas” yaagiis.
Yaagin Yaasu sa7an kunddi goinnidi, “Ta godai ba ashkkaraayyo yootiyoobai aibee?”
yaagiis.
[15] GODAA olanchchatu gadaawai, “Neeni eqqido sohoi geeshsha gidido gishshau, ne
tohuwaappe caammaa kessa” yaagiis. Yaagin Yaasu i giidoogaadan oottiis.

6

Yarkkoi Kunddiis

[1] Israa7eela asaayyo yayyido gaasuwan Yarkko katamaa dirssaa penggeti gorddettidi
naagettoosona; katamaa gelanaunne katamaappe kiyanau danddayiya ooninne baawa.
[2] GODAI Yaasa, “Xeella, taani Yarkko katamaa a kawuwaarakka a mino olanchchatuurakka
ne kushiyan aattada immaas. [3] Neeninne ne olanchchati salppidi, usuppun gallassi
gakkanaassi hachchi hachchi katamaa dirssaa issitoo yuuyi aadhdhite. [4] Qassi laappun
qeeseti dorssatu kaciyaappe kessido laappun malkkatata oiqqidi, GODAA Maachchaa
Taabootaa sinttaara hemettona. Laappuntta gallassi qeeseti malkkatata punnishin,
olanchchati salppidi, issippe katamaa laapputoo yuuyi aadhdhite. [5] Hegaappe guyyiyan
malkkatata punettaa goochchidi punniyoogaa siyiyo wode, sohuwaara asai ubbai ba
qaalaa xoqqu oottidi waasso. Yaatobare katamaa dirssaa gimbbee kunddana; kunddin asai
ubbai sinttau lauhu giidi gelana” yaagiis.
[6] Nawe na7ai Yaasu qeeseta xeegidi, “GODAA Maachchaa Taabootaa tookkite; intteppe
laappun qeeseti laappun malkkatata oiqqidi, Maachchaa Taabootaappe sinttau aadhdhidi
hemettona” yaagiis. [7] Yaagidi asaa, “Sinttau biite; katamaa yuuyi aadhdhite; olau
giigidaageetikka GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan hemettona” yaagidi azaziis.
[8] Yaasu asaassi haasayidoogaadan, laappun qeeseti laappun malkkatata GODAA sinttan
oiqqidi, punniiddi hemettidosona; qassi GODAA Maachchaa Taabootai eta kaalliis. [9] Olau
giigidaageeti malkkatata punniya qeesetu sinttan hemettiyo wode, guyyeera naagiya
olanchchati Maachchaa Taabootaa guyyeera kaallidosona. He wode ubbankka malkkatati
punettoosona. [10] SHin Yaasu asaa, “Taani inttena, ‘Waassite!’ gaana gallassai gakkanaassi,
ola waasuwaa waassoppite; intte qaalai siyettoppo; issi qaalakka qaattoppite. Digin
he wode waassite!” yaagidi azaziis. [11] Yaatidi GODAA Maachchaa Taabootai tooket-
tidi, he katamaa issiton yuuyi aadhdhanaadan oottiis. Hegaappe guyyiyan asai ba
dunkkaanidosaa simmidi, qammaa yan aqiis.
[12] Wonttetta gallassi Yaasu guuridi denddiis; qeesetikka GODAA Maachchaa Taa-
bootaa tookkidosona. [13] Laappun malkkatata oiqqida laappun qeeseti sinttau aadhdhidi,
malkkatata punniiddi GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan hemettidosona. Olau gi-
igidaageeti etappe sinttaara hemettidosona; guyyeera naagiya olanchchatikka GODAA

1 5:9 “Gelggala” giyoogee Ibraawettuwan “Diggiis” woikko “Gonddorssiis” giyoogaa milatees.

Maachchaa Taabootaa guyyeera kaallidosona. He wode ubbankka malkkatati punet-
toosona. [14] Naa77antto gallassi katamaa issitoo yuuyi aadhdhidi, bantta dunkkaanidosaa
simmidosona. Usuppun gallassi gakkanaassi hegaadan hanidosona.
[15] Laappuntta gallassi xalqqee dolishin denddidi, kaseegaadan katamaa laapputoo yuuyi
yuuyi aadhdhidosona. Katamaa eti laapputoo yuuyi yuuyi aadhdhidoi he gallassa
xalaalaana. [16] Laappuntta yuushshan, qeeseti malkkatata punniyo wode, Yaasu asaa,
"GODAI katamaa intteyyo aattidi immido gishshau, waassite! [17] Katamainne katamaa
giddon de7iyaabai ubbai GODAAYYO baqa gididi, xayanau bessees. Nuuni biittaa xo-
moosanau kiittido asata qosada ashshido gishshau, shaaramuxiyaa Ra7aabanne i son iira
issippe de7iya asaa xalaalai attana. [18] SHin intte baqa gididabaappe aibanne ekkennaadan
intte huuphiyau naagettite. Baqa gididabaappe intte ekkikko, Israa7eelati dunkkaanido
sohuwaa bayiya soho oottana; yaatidi he sohuwaayyo metuwaa ehaana. [19] Birainne
worqqai ubbai, qassi nahaasiyaappenne birataappe oosettida miishshati ubbai GODAAYYO
geeyidabaa gidona. Eti GODAA buquraa minjjiyo sohuwan de7ona" yaagiis.
[20] Hegaa gishshau malkkatati punettin asai waassiis. Malkkatatu punettan asai ba
qaalaa xoqqu oottidi waassiis; waassin sohuwaara katamaa dirssaa gimbbee kunddi bayiis!
Hegaappe guyyiyan asai ubbai sinttau lauhu gi gelinnee katamaa oiqqi bayiis. [21] Oiqqidi
kataman shemppoora paxa de7idabaa ubbaa, maccaa attumaa, naatuwaa cimaa, miizzaa,
dorssaanne hariyaa ubbaa qara bisuwan wurssi woriis.
[22] Yaasu biittaa xomoosanau kiitettida naa77u asata, "SHaaramuxee Ra7aabi soo biite;
biidi kase intte iyyo caaqqidoogaadan, onne i so asaa ubbaa gaxi kessite" yaagiis. [23] Yaagin
biittaa xomoosida wodallati biidi, Ra7aabo, i aawaa, i aayyiyo, i ishanttanne i dabbota
ubbaa gaxi kessidosona. Kessidi Israa7eela asai dunkkaanido sohuwaappe gaxaara
wottidosona. [24] Hegaappe guyyiyan katamaanne a giddon de7iyaabaa ubbaa taman
xuuggidosona; shin biraanne worqqaa qassi nahaasiyaappenne birataappe oosettida
miishshata GODAA buquraa minjjiyo sohuwan wottidosona. [25] SHin Yaasu shaaramuxiyo
Ra7aabo i aawaa so asaaranne iira de7iya dabbotu ubbaara haiquwaappe ashshiis. Aissi
giikko, Yaasu Yarkko katamaa xomoosanau kiittido asata a kase qosada ashshaasu. I zareti
hachchi gakkanaassi Israa7eela biittan de7oosona.
[26] He wode Yaasu,
"Denddidi ha Yarkko katamaa
zaaretti keexxiya urai GODAA sinttan
qanggettidaagaa gido.
Biron baasuwaa baasiyo wode,
a baira na7ai haiqqo.
Penggiyaa aattiyo wode,
a wurssetta kaalo na7ai haiqqo"
yaagidi qanggiis.
[27] GODAI Yaasuura gidiis; Yaasu woreenne biitta ubbaa gakkiis.

7

Akkaana Nagaraa

[1] Israa7eela asai GODAAYYO ammanettennan ixxidi, hirima gi wottidobaappe ekkiis.
Hegaa ekkidaagee Akkaana; Akkaani Karmma na7aa; Karmmi Zimira na7aa; Zimiri
Yihudaa zare gidiya Zaraaha na7aa. Yaatin, GODAA hanqqoi Israa7eela asaa bolli eexxi
kiyiis.
[2] Yaasu Yarkkon de7iiddi Beeteele katamaappe arshsho baggaara Beeti-Aweena giyoosaa
matan de7iya Aaya giyo katamaa asa kiittiis. Kiittiiddi, "Biite; biidi he biittaa xomoosite"
yaagiis. Yaagin asati biidi, Aaya katamaa xomoosidosona.
[3] Xomoosida asati Yaasukko simmidi yiidi, "Ubba asai Aaya katamaa olanau baanau
koshshenna; naa77u woikko heezzu sha7u asaa yedda. Yan amarida asai de7iyo gishshau,
asai ubbai daafuroppo" yaagidosona. [4] Yaatin, heezzu sha7u gidiya asati olettanau Aaya

katamaa biidosona. SHin eti Aaya katamaa asaa sinttaappe baqatidosona. [5] Aaya katamaa
dirssaa penggiyaappe doommidi, shuchchaa qoo7iyoosaa gakkanaassi Israa7eela asaa
yedettidosona; yedettiiddi keraa dugettan hasttamanne usuppun gidiya asaa woridosona.
Hegan asaa wozanai maashidi, haatta kiyiis.

[6] Hegaappe guyyiyan Yaasu azzanidi, ba maayuwaa pooshshiis; pooshshidi GODAA
Taabootaa sinttan omarssi gakkanaashin gufanniis. Israa7eela cimatikka aagaadan
hanidosona; bantta huuphiyankka baanaa qolidosona. [7] Yaatin, Yaasu hagaadan yaagiis;
"Hai poora! Ubbaa Haariya GODAU, nuna Amoore asaassi aatta immada wurssissanaashin
aibissi Yorddaanoosa SHaafaa pinttada ehaadii? Nuuni Yorddaanoosa SHaafaappe
hefintta baggan attorkkoniishsha! [8] Abeet Godau, Israa7eela asai xoonettidi, ba morkketu
sinttaappe baqatidoogaa, taani woigoo? [9] Kanaanetinne ha biittan de7iya asai ubbai ha
yohuwaa siyidi, nuna dooddana; dooddidi nuna biittaappe xaissana. Yaatin, ne gita
sunttaayyo neeni oottiyoobai aibee?" yaagiis.

[10] Yaagin GODAI Yaasa, "Dendda eqqa! Hagaadan aissi gufannadii? [11] Israa7eela asai
nagaraa oottiis; taani etaara maacettido ta maachchaa kanttidosona. Eti hirima geetettida
miishshatuppe ekkidosona; wuuqqidosona; worddotidosona. Qassi he miishshaa eti
bantta miishshaara gatti wottidosona. [12] Hegaa gishshau, Israa7eelati bantta morkketu
sinttan eqqanau danddayokkona. Eti xayanau bessiyo gishshau, bantta morkketu sint-
tappe baqatidosona. Hirima geetettida miishshaa intte giddon de7iyaagaa intte xaissana
xayikko, hagaappe sinttau taani inttenaara gidikke.

[13] "Dendda; denddada asaa geeshsha. Etayyo hagaadan yaagada oda; 'Wonttossi intte
huuphiyau geeyite. GODAI Israa7eela Xoossai inttena hagaadan yaagees; "Israa7eelatoo,
hirima geetettida miishshai intte giddon de7ees. Intte he miishshaa intte giddoppe dig-
gana gakkanaashin, intte morkketu sinttan eqqanau danddayekketa" yaagees. [14] Wontto
maallado, intte zariyan zariyan shiiqite; shiiqin GODAI, "Hagaa" giyo zaree, ba yaran yaran
shiiqana; qassi GODAI, "Hagaa" giyo yarai ba so asan asan shiiqana; qassi GODAI, "Hagaa"
giyo so asai issi issi asi kayan kayan shiiqana. [15] Hegaappe guyyiyan hirima geetettidabaara
oiqettida asi, babaa ubbaara taman xuugettana. Aissi giikko, GODAA maachchaa i kanttidi,
Israa7eela asaa giddon kaushshabaa oottiis' yaaga" yaagiis.

[16] Yaasu wonttetta gallassi guuran denddidi, Israa7eela asaa a zariyan zariyan shi-
ishshiis; shiishshin Yihudaa zaree ehettiis. [17] Yihudaa zaree shiiqin, Zaraaha yarai ehettiis;
Zaraaha yarai shiiqin, Zimira so asai ehettiis. [18] Zimira so asai shiiqin, wurssettan Zimira
na7aa na7ai, Karmma na7ai Akkaani ehettiis. [19] Yaatin, Yaasu Akkaana, "Ta na7au, GODAA
Israa7eela Xoossaa bonchcha; a galata. Ane neeni oottidobaa taassi qosennan oda" yaagiis.

[20] Yaagin Akkaani Yaasa, "Ee tuma! Taani GODAA Israa7eela Xoossaa naaqqaas. Taani
oottidoogee hagaa: [21] nuuni omooddido miishshaa giddon taani issi lo77iya Baabiloone
biittaa kaabbaa, naa77u xeetu xaqara biraanne bagga kilo gidiya worqqaa be7aas; be7ada
ekkanau amottido gishshau ekkaas. Yaatada ta dunkkaaniyaa giddon biitta garssan
qottaas; biraikka ubbaappe garssaara de7ees" yaagiis.

[22] Yaagin Yaasu asaa kiittin, eti dunkkaaniyaa woxxidi geliyo wode, dunkkaane giddon
miishshaa qotti wottidoogaa demmidosona; biraikka miishshatuppe garssaara de7ees.
[23] Kiitettidi biida asati miishshaa dunkkaane giddoppe ekkidi, Yaasukkonne Israa7eela asaa
ubbaakko ehiidosona; ehiidi GODAA sinttan wottidosona.

[24] Hegaappe guyyiyan Yaasunne Israa7eela asai ubbai Akkaana biraa, kaabbaa, worqqaa,
a attuma naatanne macca naata, a miizzaa, haretanne dorssata, a dunkkaaniyaanne ayyo
de7iyaabaa ubbaa ekkidi, Metuwaa Wombbaa giyoosaa ehiidosona. [25] Ehin Yaasu Akkaana,
"Ha metuwaa nu bolli aissi ehaadii? GODAI hachchi ne bollikka metuwaa ehaana" yaagiis.

Yaagin Israa7eela asai ubbai Akkaananne a so asaa shuchchan caddi woridi, ayyo
de7iyaabaa ubbaarakka taman xuuggiis. [26] Eti Akkaana bollan hachchi gakkanaassi de7iya
daro shuchchaa keelidosona. Yaatin, GODAI ba eexxiya hanqquwaa wodhdhiis. Hachchi
gakkanaashin he sohoi Metuwaa Wombbaa geetettidoi hegaassa.

8

Aaya Katamai Xoonettiis

1 GODAI Yaasa, “Yayyoppa; hirggoppa! Olanchchata ubbaa nenaara ekkada, Aaya
katamaa olanau kiya. Aaya katamaa kawuwaa, a asaa, a katamaanne a biittaa taani
ne kushiyan aattada immaas. 2 Neeni Yarkko katamaanne a kawuwaa xaissidoogaadan,
hegaadankka Aaya katamaanne a kawuwaa xaissa. Gidikkonne, bonqqido omooduwaanne
di7ido mehiyaa intteyyo ekkite. Katamaappe guyye baggaara zuggidi naagiya olanchchata
wotta” yaagiis.
3 Yaagin Yaasunne olanchchati ubbai Aaya katamaa olanau denddidosona. Yaasu ba
olanchchatu giddoppe hasttamu sha7u gidiya mino olanchchata dooridi, qamman yeddiis.
4 Yeddiiddi eta hagaadan yaagidi azaziis; “Siyite, katamaappe guyye baggaara zuggidi
naagite. Katamaappe haakkidi booppite; ubbaikka giigidi naagite. 5 Taaninne tanaara
de7iya asai ubbai katamaakko shiiqana. He wode Aaya katamaa asai kaseegaadankka
nuna olana giidi kiyana; kiyin nuuni etappe baqatana. 6 Katamaappe eti wuri kiyana
gakkanaashin, nuuni etau woxxana; yaatobare eti, ‘Kaseegaadankka Israa7eelati nu
sinttappe baqatoosona’ yaagana. 7 He wode intte zuggidosaappe kiyinne, katamaa
oiqqi aggana; GODAI intte Xoossai katamaa intte kushiyan aatti immana. 8 Katamaa
oiqqidoogaappe guyyiyan, GODAI azazidoogaadan taman xuuggite. Simmi taani intteyyo
odaas” yaagiis.
9 Yaagidi Yaasu olanchchata yeddiis; yeddin eti zuggiyoosaa biidosona; biidi Aaya
katamaappe arggo baggaara de7iya Beeteeleppenne Aayappenne gidduwan zuggidi naagi-
dosona. SHin Yaasu he galla qammi asaara issippe aqiis.
10 Wonttetta gallassi guuran Yaasu denddidi, olanchchata salppissiis; yaatidi inne
Israa7eela cimatinne olanchchata kaalettiiddi Aaya katamaa biidosona. 11 Aara de7iya
olanchchati ubbai biidi, Aaya katamaa matidosona; matidi katamaappe huuphessa bag-
gaara dunkkaanidosona; etappenne Aaya katamaappenne gidduwan wombbai de7ees.
12 Yaasu ichchashu sha7u olanchchata efiidi, katamaappe arggo baggaara, Beeteelep-
penne Aayappe gidduwan zugissi wottiis. 13 Katamaappe huuphessa baggaara de7iya
olanchchatanne katamaappe arggo baggaara zuggi uttida olanchchata ubbaa sohuwaa
sohuwaa oittiis. He gallassi qammi Yaasu he wombban aqiis.
14 Aaya katamaa kawoi hegaa be7ido wode, inne a olanchchatinne ubbai guuran
ellelli denddidi, Yorddaanoosa SHaafaa duge efiya ogiyaa oiqqidi, Israa7eela asaara olaa
gaittanau yiidosona; shin kawoi katamaappe guyye baggaara zuggi uttida olanchchati
de7iyoogaa eribeenna. 15 Yaasunne Israa7eela ubbainne xoonettidabaa milatidi, eta
sinttappe bazzo simmidi baqatidosona. 16 Aaya kataman de7iya asai ubbai eta yedet-
tanau xeegettidosona. Xeegettidi Yaasa yedettidosona; yedettiiddi katamaappe haakkidi
biidosona. 17 Aayaaninne Beeteelen de7iya asai ubbai Israa7eela asaa yedettanau wuri
kiyiichchin, katamai naagiyaabi bainnan coo dooya attiis.
18 Hegaappe guyyiyan GODAI Yaasa, “Ne kushiyan de7iya tooraa Aaya katamaakko
zaarada mala. Aissi giikko, taani Aaya katamaa ne kushiyan aattada immana” yaagiis.
Yaagin Yaasu ba tooraa katamaakko zaaridi maliis. 19 Yaasu tooraa yaa zaaridi malaanne,
zugan de7iya olanchchati bantta zuggidosaappe eesoti denddidi, katamaa geli bayidosona.
Gelidi oiqqidosona; sohuwaarakka katamaa taman oitti bayidosona.
20 Aaya katamaa asai guyye simmidi xeelliyo wode, katamaa cuwai saluwaa kiyidoogaa
be7idosona; shin yaanne haanne baqatanau danddayibookkona. Aissi giikko, bazzo
baqatida Israa7eela asai banttana yedettida eta bolli guyye simmiis. 21 Yaasunne Is-
raa7eela asai ubbai zuggi uttida olanchchati katamaa oiqqidoogaanne cuwai saluwaa
kiyidoogaa be7ido wode guyye simmidi, Aaya katamaa asaa woridosona. 22 Zuggi uttida
olanchchatikka katamaappe eta bolli kiyidosona. Yaatin, Aaya olanchchati Israa7eela
olanchchatun naa77u baggaara direttidosona. Issi asinne paxa attennan woikko kessi
ekkennan ubbaa wori wurssidosona. 23 SHin Aaya katamaa kawuwaa paxa oiqqidi,
Yaasukko ehiidosona.

[24] Israa7eela asai Aaya katamaa asaa banttana yedettido dembban qara bisuwan butti
wurssidoogaappe guyyiyan, ubbaikka guyye Aaya katamaa simmidi, kataman attida asaa
ubbaa qara bisuwan woridosona. [25] He gallassi Aaya katamaa asai attumainne maccai
ubbai wuri haiqqiis; haiqqida asai muleera tammanne naa77u sha7a. [26] Yaasu Aaya
kataman de7iyaabaa ubbaa mule wurssana gakkanaashin, katamaakko mali wottido
tooraa duge wottibeenna. [27] SHin GODAI Yaasa azazidoogaadan, Israa7eela asai he katamaa
mehiyaanne omooduwaa banttau ekkidosona. [28] Yaasu Aaya katamaa xuuggiis; xuuggin
hachchi gakkanaassi shuchcha keelanne baisa soho gididi atti aggiis. [29] Aaya katamaa
kawuwaa omarssa gakkanaassi mittaa bollan kaqqiis. Awai wulliyo wode, Yaasu azazin,
a ahaa kaqqido mittaappe wottidosona; wottidi katamaa geliyo penggiyan olidosona; a
bollan daro shuchchaa keelidosona. Keelido shuchchai hachchi gakkanaassi he sohuwan
de7ees.

Eebaala Deriyan Higgee Nabbabettiis

[30] Hegaappe guyyiyan Yaasu Eebaala giyo deriyaa bollan GODAASSI Israa7eela Xoos-
saassi yarshshuwaa yarshshiyo sohuwaa gimbbiis. [31] GODAA ashkkarai Muusee Israa7eela
asaa azazidoogaadaaninne Muuse Higgiyaa Maxaafan xaafettidoogaadan, yarshshiyo
sohoi masettibeennanne birati bochchibeenna shuchchaappe gimbbettiis. Gimbbettin
an GODAAYYO xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshidosona.
[32] He sohuwan Israa7eela asai xeellishin, Yaasu Muuse higgiyaa koppiyaa shuchchaa
bollan xaafiis. [33] Xaafiyo wode, Israa7eela asai ubbai, Israa7eela zareti, allagati, cimati,
gadaawatinne daannati ubbai GODAA Maachchaa Taabootaa tookkida Leewa zare gidiya
qeesetu sinttan Maachchaa Taabootaappe ushachcha baggaaranne haddirssa baggaara
eqqidosona. Etappe bagga asai bantta zokkuwaa Gariizaana giyo deriyaakko zaarin,
bagga asai Eebaala giyo deriyaakko zaaridi eqqidosona. Eti GODAA ashkkarai Muusee
kase azazidoogaadan, Israa7eela asaa anjjanau hegaadan hanidosona. [34] Hegaappe
guyyiyan Higgiyaa Maxaafan xaafidoogaadan, Yaasu higgiyaa qaalaa ubbaa, anjjuwaakka
qanggettaakka nabbabiis. [35] Muusee azazidobaa ubbaappe Yaasu nabbabennan aggido issi
qaalikka baawa. Kumetta Israa7eela yaa7aassi, maccaasaassi, naatussi, eta giddon de7iya
allagatussaarakka ubbaassi nabbabiis.

9

Gabaa7oona Asati Yaasa Cimmidosona

[1] Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggaara de7iya kawoti ubbai, gezziyan de7iyaageeti,
bargguwan de7iyaageeti, Meediteraane Abbaa xanxxaa oiqqidi biidi Liibaanoosa
gakkanaashin de7iyaageeti, Hiitetu, Amooretu, Kanaanetu, Parzzetu, Hiiwetunne
Yaabuusatu kawoti ubbai Israa7eela asai xoonidoogaa siyidosona. [2] Siyidi Yaasanne
Israa7eela asaa olanau baanau issippe shiiqidosona.

[3] Gabaa7oona kataman de7iya Hiiweti Yaasu Yarkko katamaaninne Aaya kataman
oottidobaa siyido wode, [4] cimmanau koyidosona. Eti shinqqiyaa qachchidi curqqa
joinetanne daassaa wotti sikkido eessa ogorota hariyan caanidi, Yaasukko asa kiittidosona.
[5] Kiitettida asati wurida ceega maayuwaa maayidi, wotti sikkido caammaa bantta tohuwan
wottidosona; eti shinqqiyaassi giidi oiqqido qumai ubbai melidaagaanne puulummidaa-
gaa. [6] Hegaappe guyyiyan eti Yaasu dunkkaanidosaa Gelggala biidi, assinne Israa7eela
asaassi, “Nuuni haaho biittaappe yiida. Hai nunaara saro de7ana mala maachchaa
maacetterkketii” yaagidosona.

[7] Yaagin Israa7eela asai Hiiweta, “Intte nu biittan de7iya asakkonne shin, aibin eridi
inttenaara maacettanee?” yaagiis.

[8] Yaagin eti Yaasa, “Nuuni ne ashkkarata” yaagidosona.

Yaasu, “Intte oonee? Auppe yiidetii?” yaagidi oichchiis.

[9] Oichchin eti, “Nuuni ne ashkkarati GODAA ne Xoossaa woriyaa siyidi, daro haaho
biittaappe yiida. I Gibxxe biittan oottidobaa ubbaa nuuni siyida. [10] Qassi Yorddaanoosa
SHaafaappe hefintta arshsho baggaara de7iya Amooretu kawota naa77aa, Haseboona

Kawuwaa Sihoonanne Asttaaroota kataman de7iya Baasaane Kawuwaa Ooga i oottidobaakka siyida. [11] Nu dere cimatinne nu biittan de7iya asai ubbai nuna, ‘Intte baana ogiyau shinqqiyaa oiqqidi, biidi etaara gaittite; gaittidi eta, “Nuuni intte ashkkarata; intte nunaara saro de7ana mala maachchaa maacetterkketii” yaagite’ yaagidosona.

[12] “Nuuni inttekko yaanau nu sooppe shinqqiyaa ekkiyo gallassi, ha oittai ho77ees; shin ha77i melidoogaanne puulummidoogaa be7ite! [13] Hageeti eessa ogoroti nuuni kunttiyo wode ooratta; shin ha77i daakettidoogaa be7ite! Ogee haaho gididoogaa gaasuwan, nu maayoinne nu caammai wuriis” yaagidosona. [14] Yaagin GODAA oichchennan, Israa7eela asai eta shinqqiyaappe amaridaagaa ekkiis. [15] Yaatin, Yaasu eti paxa attidi banttanaara saro de7ana mala maachchaa etaara maacettiis; maacettin maabaraa kaalettiyaageetikka he maachchaa qaalaa kanttennaadan caaqqidosona.

[16] Etaara maachchaa maacettido heezzantto gallassaappe guyyiyan, ha asati eta biittan de7iya shooro gidiyoogaa Israa7eela asai siyiis. [17] Siyidi Israa7eela asai heezzu gallassaa hemettidi, asati de7iyo katamata gakkiis. Eta katamati Gabaa7oona, Kafiira, Ba7erootanne Qiriyaati-Yi7aariima geetettoosona. [18] SHin maabaraa sunttati etau GODAA Israa7eela Xoossaa sunttan caaqqido gishshau, eta woribookkona. Yaatin, kumetta maabarai sunttatu bollan zuuzummiis. [19] SHin halaqati ubbai hagaadan yaagidosona; “Nuuni etayyo GODAA Israa7eela Xoossaa sunttan caaqqido gishshau, ha77i simmi eta bochchanau danddayokko. [20] SHin nuuni eta hagaadan oottana; nuuni etayyo caaqqido caaquwaa kaddin GODAA hanqqoi nu bollan wodhdhennaadan, eti paxa de7ona. [21] Eti de7ona; shin de7iiddi maabarau ubbau mittaa qanxxiyaageetanne haattaa tikkiyaageeta gidona” yaagidosona. Hegaa gishshau Gabaa7oonati sunttati giidoogaadan hanidosona.

[22] Yaasu Gabaa7oona asata xeegidi, “Nu biittan de7iiddi, ‘Nuuni daro haaho biittaappe yiida’ giidi, aibissi nuna cimmidetii? [23] Intte hegaa hanido gishshau qanggettideta; intte merinau ta Xoossaa keettan mitta qanxxiyaanne haattaa tikkiya aille gidana” yaagiis.

[24] Eti Yaasuyyo zaaridi hagaadan yaagidosona; “Nuuni ne ashkkarati GODAI ha biittaa ubbaa intteyyo immanaadaaninne an de7iya asaa ubbaa intte sinttappe xaissanaadan ba ashkkaraa Muusa azazidoogaa geeshshidi siyida. Hegaa gishshau intteppe nu shemppuwau daro yayyidi hagaa oottida. [25] Ha77i simmi nuuni ne kushiyan de7oos. Nuna neeyyo lo77onne suure milati beettaadan ootta” yaagidi zaaridosona. [26] Yaatin, Yaasu eta Israa7eela asai worennaadan ashshiis. [27] He gallassi Yaasu Gabaa7oona asata Israa7eela maabaraassinne GODAAYYO yarshshiyoosaassi mittaa qanxxanaadaaninne haattaa tikkanaadan oottiis; oottin eti hachchi gakkanaassi GODAI asai baayyo goinnanaadan doorido sohuwan awaaninne hegaadan oottiiddi de7oosona.

10

Amooretu Kawoti Xoonettidosona

[1] Yaasu kase Yarkko katamaa olidi bashshidoogaadaaninne eta kawuwaa woridoogaadan, Aaya katamaa olidi muleera bashshidoogaanne eta kawuwaakka woridoogaa Yerusalaame Kawoi Adoonixedeqi siyiis. Qassi Gabaa7oona asai Israa7eela asaara saro de7anau maacettidoogaanne ha77i etaara issippe de7iyoogaa siyiis. [2] Siyidikka a asaikka keehi yayyiis. Aissi giikko, Gabaa7oona katamai kawotu katamatuppe issuwaa mala gita katama; qassi he katamai Aaya katamaappe darees; an de7iya attumaasaikka mino. [3] Yaatin, Yerusalaame Kawoi Adoonixedeqi, Kebroona Kawuwaa Hohaamassi, Yarmmuuta Kawuwaa Piiraamassi, Laakisha Kawuwaa Yaafi7assinne, Egiloona kawuwaa Dabiirassi hagaadan yaagidi kiittiis; [4] “Gabaa7oona katamaa asai Yaasuuranne Israa7eela asaara saro de7anau maacettido gishshau, etaara olettanau yiidi tana maadderkketii” yaagiis. [5] Hegaappe guyyiyan Amooretu kawoti ichchashati Yerusalaame kawoi, Kebroona kawoi, Yarmmuuta kawoi, Laakisha kawoinne Egiloona kawoi bantta olanchchata issippe gattidosona. Bantta olanchchata ubbaa ekkidi pude biidi, Gabaa7oona katamaa dooddidi olidosona.

[6] Gabaa7oona asai Gelggalan dunkkaanida Yaasukko kiittidi, “Nuna ne ashkkarata
aggoppa; eesuwan nuukko yaada nuna ashsha. Gezziyan de7iya Amooretu kawoti
ubbai nuna olanau bantta olanchchata issuwaa oottido gishshau, neeni nuna maadda”
yaagidosona.
[7] Yaagin Yaasu, aara de7iya olanchchati ubbainne mino asati ubbai Gelggalappe
denddidi biidosona. [8] Biishin GODAI Yaasa, “Etau yayyoppa! Taani eta ne kushiyan
aattada immaas. Etappe issoinne nenaara eqettanau danddayenna” yaagiis. [9] Hegaappe
guyyiyan Yaasu Gelggalappe qamma ubban hemettiiddi aqidi, eti akeekennan de7ishin
eta bolli woraajjiis. [10] GODAI Israa7eela asaa sinttan etau wozanaa kahaa bashshiis; yaatin,
Israa7eela asai etappe daro asaa Gabaa7oonan woriis. Israa7eelati eta Beeti-Horoona
efiya ogiyaa oittidi gooddiiddi, Azeeqanne Maqqeeda gakkanaashin buttidosona. [11] Beeti-
Horoonappe duge Azeeqa efiya ogiyaa oiqqidi eti Israa7eela asaa sinttappe baqatishin,
GODAI wolqqaama shachchaa saluwaappe eta bollan bukissiis. Bukissin Israa7eela asai
bisuwan worido asaappe, shachchai worido asai qoodan dariis.
[12] GODAI Amooreta, Israa7eela asaayyo aattidi immido gallassi, Israa7eela asaa sinttan
Yaasu Godaa,
“Awa aifee Gabaa7oona bollan
wullennan takko.
Aginaikka Ayyaaloona Zanggaaraa bollan
eqqi bayo”
yaagiis. [13] Yaagin Israa7eela asai bantta morkketa xoonana gakkanaashin, awai wullennan
takkiis. Aginaikka ba de7iyoosaappe qaaxxibeenna.
Hegee Yaashaara Maxaafan xaafetti uttiis. Awai saluwaassi giddo ginan qaaxxennan
eqqiis; issi gallassa ubbaa awai wullennan takkiis. [14] GODAI asi yootidobaa siyido he
gallassaa mala gallassi hegaappe kase gidinkka, hegaappe haa simminkka mulekka
de7ibeenna. Tumukka GODAI Israa7eela asaassi olettiis.
[15] Hegaappe guyyiyan Yaasunne Israa7eela olanchchati ubbai bantta dunkkaanidosaa
Gelggala simmidosona.
[16] He Amooretu kawoti ichchashati baqatidi, Maqqeeda katamaa matan de7iya gong-
goluwaa giddon qosettidosona. [17] Qosettin Yaasussi, “Ichchashu kawoti, Maqqeeda kata-
maa matan de7iya gonggoluwaa giddon qosettidaageeta demmida” yaagidi odidosona.
[18] Odin Yaasu, “Gita shuchchata gonddorssidi, gonggoluwaa penggiyaa gorddite; gord-
didi eta naagana mala, asa yan wottite. [19] SHin intte yan gam77oppite; intte morkketa
gooddiiddi, guyyeera eta olite, eta eta katamaa gelissoppite. GODAI intte Xoossai eta intte
kushiyan aattidi immiis” yaagiis. [20] Bantta gimbbettida katamata baqatidi gelida amara
asati attin, hinkko asaa ubbaa Yaasunne Israa7eela asai wurssi woridosona. [21] Hegaappe
guyyiyan, asai ubbai saruwan simmidi, Yaasu dunkkaanidi de7iyo Maqqeeda giyoosaa yiis.
Heedeppe doommin Israa7eela asaa bollan issi qaalaanne qaattida asi baawa.
[22] Hegaappe guyyiyan Yaasu, “Gonggoluwaa penggiyaa dooyidi, he ichchashu kawota
kessidi, tau haa ekki yiite” yaagiis. [23] Yaagin gonggoluwaa giddoppe Yerusalaame
kawuwaa, Kebroona kawuwaa, Yarmmuuta kawuwaa, Laakisha kawuwaanne Egiloona
kawuwaa kessidi akko ehiidosona. [24] Eti he kawota Yaasukko ehiido wode, Yaasu Israa7eela
asaa ubbaa baakko xeesiis; xeesidi banaara biida ola gadaawata, “Haa yiite; yiidi intte
tohuwan ha kawotu qooriyaa yedhdhite” yaagiis. Yaagin yiidi bantta tohuwan eta
qooriyaa yedhdhidosona. [25] Yaatin, Yaasu eta, “Yayyoppite; hirggoppite; minnitenne
xalite. Intte olettiyo intte morkketa ubbaa GODAI hagaadan oottana” yaagiis. [26] Hegaappe
guyyiyan Yaasu ichchashu kawota woriis; woridi ichchashu mittaa bollan kaqqiis; kaqqin
eti omarssi gakkanaassi kaquwan pe7idosona. [27] Awai wulliyo wode, Yaasu azazin eta
mittaappe wottidosona; wottidi eti kase qosettidi de7ido gonggoluwaa giddo olidosona.
Yaatidi gonggoluwaa penggiyaa gita gita shuchchata gonddorssidi gorddidosona. He
shuchchati hachchi gakkanaassikka yan de7oosona.

Yaasu Amooretu Katamata Haraatakka Xooniis

[28] He gallassi Yaasu Maqqeeda katamaa oiqqiis; oiqqidi katamaa muleera xaissiis;
kataman de7iya asaa ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woriis. Yarkko katamaa
kawuwaa kase woridoogaadan, Maqqeeda katamaa kawuwaakka woriis.
[29] Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya asai Israa7eela asai ubbai Maqqeeda
katamaappe Liibina giyo katamaa biidi olidosona; [30] GODAI he katamaakka katamaa
kawuwaakka Israa7eela asaa kushiyan aattidi immiis. Yaasu issuwaanne ashshennan,
kataman de7iya asaa ubbaa qara bisuwan busakkiis. Yarkko katamaa kawuwaa kase
woridoogaadan, Liibina katamaa kawuwaakka woriis.
[31] Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Liibina katamaappe
Laakisha katamaa biidosona; biidi he katamaa dooddidi olidosona. [32] GODAI Laakisha
katamaa Israa7eela asaa kushiyan aattidi immiis; immin Yaasu he katamaa naa77antto
gallassaara oiqqiis; oiqqidi Liibina katamaa oottidoogaadan Laakisha katamaakka oottiis;
he kataman de7iya asaa ubbaa qara bisuwan busakkiis. [33] He wode, Gezeera katamaa Kawoi
Horaami, Laakisha katamaa kawuwaa maaddanau yiis; shin Yaasu akka a asaakka xooniis;
etappe issi asinne paxa attibeenna.
[34] Hegaappe simmidi, Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Laakisha katamaappe
Egiloona katamaa biidosona; biidi he katamaa dooddidi olidosona. [35] He gallassi Egiloona
katamaa oiqqidosona; oiqqidi qara bisuwan busakkidosona. Laakisha katamaa ootti-
doogaadan, Egiloona kataman de7iya asa ubbaa wurssi woridosona.
[36] Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Egiloonappe Kebroona
biidosona; biidi Kebroona olidosona. [37] Olidi he katamaa, eta kawuwaanne he katamaa
yuushuwan de7iya qeeri katamata oiqqidosona. Etan de7iya asaa ubbaakka qara bisuwan
busakkidosona. Issi asakka ashshibookkona. Yaasu Egiloona oottidoogaadan he kata-
maakka oottiis; etan de7iya asaakka wurssi woriis.
[38] Hegaappe guyyiyan Yaasunne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Dabiira katamaa
simmidi olidosona. [39] Eti he katamaakka, kawuwaakka, katamaa yuushuwan de7iya qeeri
katamatakka ubbaa oiqqidosona; oiqqidi etan de7iya asaa ubbaa issuwaanne ashshennan
wurssi woridosona. Yaasu Kebroona katamaanne Liibina katamaanne a kawuwaa ootti-
doogaadan, Dabiira katamaanne a kawuwaa oottiis.
[40] Yaasu biitta ubbaa, gezziyaa Neegeeba Bazzuwaa, garaanne bargguwaa, eta ka-
wotuurakka oiqqiis. Oiqqidi GODAI Israa7eela Xoossai azazidoogaadan, biittaa bollan
paxa shemppoora de7iya asa ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woriis. [41] Yaasu eta
Qaadeesa-Barnneppe doommidi biidi Gaaza gakkanaassi, qassi Goshena biitta ubbaappe
doommidi biidi Gabaa7oona gakkanaassi muliyaa xooniis. [42] GODAI, Israa7eela Xoossai
Israa7eela asaassi olettido gaasuwan, Yaasu he kawota ubbaa eta biittaarakka issi dentta
olan xooniis. [43] Hegaappe guyyiyan Yaasunne Israa7eela asai ubbai bantta dunkkaanidosaa
Gelggala simmidosona.

11

Yaasu Huuphessa Bagga Biittaa Kawota Xooniis

[1] Haxoora katamaa Kawoi Yaabini Israa7eela asai xoonidoogaa siyido wode, Madoona
katamaa Kawuwaa Yobaabassi, SHimiroona katamaa kawuwaassi, Akishaafa katamaa
kawuwaassi, [2] huuphessa baggaara gezziyan de7iya kawotussi, Galiila Abbaappe to-
hossa Yorddaanoosa Wombban de7iya kawotussi, arggo baggaara bargguwan de7iya
kawotussinne arggo baggaara de7iya Doora kawuwaassi asaa kiittiis. [3] Qassi arshsho
baggaaranne arggo baggaara de7iya Kanaanetussi, Amooretussi, Hiitetussi, Parzzetussi,
gezziyan de7iya Yaabuusatussinne Mixiphpha biittan Hermmoone Deriyaappe garssaara
de7iya Hiiwetussi kiittiis. [4] Kiittin eti ubbai bantta olanchchata denttidi, Israa7eela olanau
issippe gaittidosona. He olanchchati paratuuranne paraa gaaretuura gaittidi, qoodin
wurenna abbaa doona shafiyaadan corattidosona. [5] He kawoti ubbai bantta wolqqaa
issippe gattidi, Israa7eela asaa olanau Merooma giyo haattaa matan dunkkaanidosona.

[6] GODAI Yaasa, “Neeni etayyo yayyoppa! Taani wontto hannoode eta ubbaakka
worada, Israa7eela asaassi aattada immana. Neeni eta parata ubbaa gilddayana; eta
paratu gaaretakka taman xuuggana” yaagiis. [7] Yaagin Yaasunne a olanchchati ubbai eti
akeekennan de7ishin Merooma Haattaa matan eta bolli puttu giidi, eta olidosona. [8] Godai
eta Israa7eelatu kushiyan aattidi immiis. Immin eta xoonidi, Gita Sidoona giyo biitti,
Misirafoota-Maimanne arshsho baggaara de7iya Mixiphpha Wombbaa gakkanaashin
yedettidosona. Etappe issi asanne ashshennan woridosona. [9] Yaasu GODAI a azazidobaa
ubbaa eta bollan poliis; eta paratakka gilddayiis; eta paraa gaaretakka taman xuuggiis.
[10] Hegaappe guyyiyan Yaasu guyye simmidi, Haxoora giyo katamaa xoonidi oiqqiis;
oiqqidi he katamaa kawuwaa bisuwan woriis. He wode Haxoora katamai he kawotetta
ubbau huuphe katama. [11] Israa7eela asai he kataman de7iya asa ubbaa qara bisuwan woriis.
SHemppoora paxa de7iyaabaa ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woridosona. Yaasu
Haxoora katamaakka taman xuuggiis.
[12] GODAA ashkkarai Muusee azazidoogaadan, Yaasu he kawotu katamatanne eta kawota
ubbaa omooddiis; omooddidi asaa ubbaa qara bisuwan wurssi woriis. [13] Gidikkonne, Yaasu
xuuggido Haxoora katamaappe attin, Israa7eela asai keraa bollan keexettida katamata
ubbaa xuuggibookkona. [14] Israa7eela asai he katamatuppe bonqqido miishsha ubbaanne
mehe ubbaa banttau ekkidosona. SHin asaa ubbaa xaissana gakkanaashin qara bisuwan
woridosona; paxa de7iyaabaa aibakka ashshibookkona. [15] GODAI ba ashkkaraa Muusa
azazidoogaadan, Muuseekka Yaasa azaziis. Azazin Yaasukka azazuwaa poliis; GODAI
Muuseyyo azazidobaa ubbaappe i oottennan aggidobi aibinne baawa.

Yaasu Oiqqido Biittaa

[16] Hegaadan oottidi Yaasu he biittaa ubbaa, gezziyaa, Neegeeba Bazzuwaa ubbaa,
Goshena giyo biittaa ubbaa, arggo baggaara de7iya bargguwaanne Yorddaanoosa garaa
ekkiis. [17] He biittai Eedooma matan de7iya Halaaqa giyo deriyaappe doommidi biidi, Her-
mmoone Deriyaappe garssa baggaara de7iya Liibaanoosa Wombban de7iya Ba7aali-Gaada
gakkanaassi de7iya sohota gakkees. Eta kawota ubbaa Yaasu omooddidi woriis. [18] Yaasu
daro wodiyaa he kawotu ubbaara olettiiddi gam77iis. [19] Gabaa7oonan de7iya Hiiwetuppe
attin, hara katami issoinne Israa7eelatuura saro de7ana maachchaa maacettibeenna; Is-
raa7eelati he katamata ubbaa olan xoonidi oiqqidosona. [20] GODAI Muusa azazidoogaadan,
Yaasu eta qareti bainnan issuwaanne ashshennan wurssi woriis. Aissi giikko, eti
Israa7eelatuura olettanaadan GODAI ba huuphen eta wozanaa muumissiis.
[21] He wode Yaasu biidi, gezziyan Kebroona kataman, Dabiira kataman, Anaaba kataman,
Yihudaa gezziyan ubbaaninne Israa7eela gezziyan ubban de7iya Anaaqe zareta adussata
wori wurssiis. Yaasu etanne eta katamaa muleera xaissiis. [22] Xaissin Anaaqe zaretuppe
Israa7eela biittan ooninne attibeenna; shin amaridaageeti Gaaza, Gaatenne Ashddooda
katamatu xalaalan attidosona. [23] GODAI Muusa azazidoogaadan, Yaasu biittaa ubbaa
oiqqiis; oiqqidi Israa7eela asaayyo eta zariyan zariyan shaakkidi immiis. Hegaappe
guyyiyan biittai olaappe shemppiis.

12

Muusee Olidi Xoonido Kawota

[1] Israa7eela asai Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Arnnoona Zang-
gaaraappe biidi Hermmoone Deriyaa gakkanaashin, qassi arshsho baggaara Yorddaanoosa
garaa gakkanaashin de7iya biittaa kawota ubbaa xoonidi wotti ekkiis. He xoonettida
kawoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. [2] Etappe issoi, Haseboona kataman uttida
Amooretu Kawuwaa Sihoona. I Haaridosai Arnnoona Zanggaaraa lanqqiyan de7iya
Aaro7era katamaappe denddidi, Amoonatu zawaa gakkanaassi de7iya Yaabooqa SHaafaa
gakkees; he sohoi Gala7aade giyo biittaassi baggaa. [3] I qassi arshsho baggaara Yord-
daanoosa garaappe baggaa ekkidi, Galiila Abbaappe biidi, Beeti-Yashimoota katamaara
kanttidi, Pisgga giyo deriyaappe garssa baggaara de7iya Maxine Abbaa gakkanaassi,
biittata haariis.

[4] Hegaadankka, Rafaayetu zariyaappe wurssettan attida Baasaane biittaa Kawuwaa Ooga
xooniis. Oogi Asttaaroota katamaaninne Ediraa7a kataman de7iis. [5] I haaridoosai Her-
mmoone Deriyaa, Salaaka giyoosaa, Baasaane biittaa ubbaa biidi Gashuuranne Maa7ika
asatu zawaa gakkees; qassi Gala7aade biittaappe baggaa ekkidi, biidi Haseboona Kawuwaa
Sihoona zawaa gakkanaashin de7iya biittaa gakkees.
[6] GODAA ashkkarai Muuseenne Israa7eela asai ha kawota xoonidosona. Xoonin GODAA
ashkkarai Muusee eta biittata Roobeela zaretussi, Gaada zaretussinne Minaase zaretuppe
baggaassi shaakkidi immiis.

Yaasu Olidi Xoonido Kawota

[7] Yaasunne Israa7eela asai Yorddaanoosa SHaafaappe arggo bagga biittan de7iya kawota
ubbaa xoonidosona. He biittati Liibaanoosa Wombban de7iya Ba7aali-Gaadappe doom-
midi, tohossa baggaara Eedooma matan de7iya Halaaqa Deriyaa gakkoosona. Yaasu he bi-
ittata shaakkidi, Israa7eela zaretussi laata gade oottidi immiis. [8] Immido biittati, gezziyaa,
arggo baggaara de7iya bargguwaa, Yorddaanoosa garaa, Yihudaa Bazzuwaanne Neegeeba
Bazzuwaa. He biittati kase Hiiteti, Amooreti, Kanaaneti, Parzzeti, Hiiwetinne Yaabuusati
de7ido sohota. [9] Israa7eela asai xoonido kawoti hageeta; Yarkko kawuwaa, Beeteele
matan de7iya Aaya kawuwaa, [10] Yerusalaame kawuwaa, Kebroona kawuwaa, [11] Yarmmuuta
kawuwaa, Laakisha kawuwaa, [12] Egiloona kawuwaa, Gezeera kawuwaa, [13] Dabiira kawuwaa,
Gedeera kawuwaa, [14] Horima kawuwaa, Araada kawuwaa, [15] Liibina kawuwaa, Adulaama
kawuwaa, [16] Maqqeeda kawuwaa, Beeteele kawuwaa, [17] Taappuha kawuwaa, Hefeera
kawuwaa, [18] Afeeqa kawuwaa, Lasharoona kawuwaa, [19] Madoona kawuwaa, Haxoora
kawuwaa, [20] SHimirooni-Maroona kawuwaa, Akishaafa kawuwaa, [21] Taa7inaaka kawuwaa,
Magiddo kawuwaa, [22] Qaadeesa kawuwaa, Qarmmeloosan de7iya Yoqina7aama kawuwaa,
[23] Doora gezziyan de7iya Doora kawuwaa, Gelggalan de7iya Goima kawuwaanne [24] Tirxxa
kawuwaa. Eti muleera hasttamanne isiini kawota.

13

Biron Oiqettibeenna Biittata

[1] Yaasu cimidi, wodiyaa keehippe sugido wode, GODAI ayyo, "Neeni cimadasa;
wodiyaakka keehi sugadasa. SHin oiqettennan attida daro biittai bironkka de7ees.
[2] Oiqettibeenna biittati hageeta: Pilisxxeematu biittaanne Gashuuratu biittaa ubbaa.
[3] Gibxxeppe arshsho baggaara de7iya SHihoora SHaafaappe doommidi, huuphessa bag-
gaara de7iya Eqiroona biittaa gakkanaassi de7iya biittati ubbai Kanaane biittan qoodet-
toosona. Ichchashu Pilisxxeema kawoti haariyo katamati Gaaza, Ashddooda, Asqqaloona,
Gaatanne Eqiroona geetettiyaageeta. Aawetu biittaikka biron oiqettibeenna. [4] Tohossa
baggaara Kanaanetu biittai ubbai, Sidoonatussi de7iya Ma7aara giyoosaappe denddidi
biidi, Amooretu biittan de7iya Afeeqa katamaa gakkanaassikka oiqettibeenna. [5] Gebaalatu
biittainne arshsho baggaara Liibaanoosa biittai ubbai, Hermmoone Deriyaappe garssa
baggaara de7iya Ba7aali-Gaada katamaappe biidi, Hamaata Pinuwaa gakkanaassi biron
oiqettibeenna. [6] Liibaanoosappe biidi Misirafoota-Maima gakkanaassi de7iya gezziyan
de7iya Sidoonatu biittaikka oiqettibeenna. Taani ta huuphen Israa7eela asaa sinttappe
eta laaggada kessana. Taani nena azazidoogaadan, neeni ha biittata Israa7eela asaayyo
gade oottada shaakka. [7] Ha77i neeni ha biittaa uddufun zaretussinne Minaase zaretuppe
baggaassi shaakka" yaagiis.

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Bagga Biittaa SHaahuwaa

[8] Minaase zaretuppe baggati, Roobeela zaretinne Gaada zareti GODAA ashkkarai Muusee
Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara etayyo bazzi wottido biittaa ekki-
dosona. [9] Eta biittai Arnnoona Zanggaaraa lanqqiyan de7iya Aaro7era katamaappe
denddidi, he zanggaaraa giddon de7iya katamaa oiqqidi, Medaaba giyo gezziyaa kanttidi
biidi, Diboona gakkees. [10] Qassi Haseboonan uttidi haariya Amooretu Kawuwaa Sihoona
katamatu ubbaa oiqqidi biidi, Amoonatu zawaa gakkees. [11] Hegaadankka, qassi Gala7aade
biittaa, Gashuuratu biittaa, Maa7ikatu biittaa, Hermmoone Deriyaa ubbaanne Salaaka

gakkanaashin de7iya Baasaane biittaa gakkees. [12] Asttaaroota katamaaninne Ediraa7a
kataman de7idi haariya, Rafaayetu zariyaappe wurssettan attida Baasaane Kawuwaa Ooga
biittaa ubbaa oiqqiis. Muusee he asaa ubbaa xoonidi, eta biittaappe laaggidi kessiis. [13] SHin
Israa7eela asai Gashuura asaanne Maa7ika asaa biittaappe kessibookkona; hegaa gishshau
eti hachchi gakkanaassi Israa7eela asaa giddon de7oosona.
[14] Muusee Leewa zaretu xalaalaayyo laattiyo biittaa immibeenna. GODAI Muuseyyo
giidoogaadan, GODAASSI Israa7eela Xoossaassi taman xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiy-
oogee etayyo laata.

SHaahuwan Roobeela Zareta Gakkida Biittaa

[15] Muusee Roobeela zaretuyyo eta yaran yaran biittaa shaakkidi immiis. [16] Eta biittai
Arnnoona Zanggaaraa lanqqiyan de7iya Aaro7era katamaappe denddidi, he zanggaaraa
giddon de7iya katamaa oiqqidi, Medaaba gezziyaa gakkees. [17] Qassi Haseboona, gezziyan
de7iya katamata, Diboona, Baamooti-Ba7aala, Beetiba7aali-Me7oona, [18] Yahaaxa, Qide-
moota, Mefa7aata, [19] Qiriyaataima, Siibima, zanggaara giddon de7iya keraa bolli de7iya
Xeereta-SHaahara, [20] Beeti-Pa7oora, Pisgga Deriyaappe garssaara de7iya biittaanne Beeti-
Yashimoota geetettiya katamata ubbaa gakkees. [21] Hegaadankka, qassi gezziyan de7iya
katamatanne Haseboona katamaa haarida Amooretu Kawuwaa Sihoona biittaa ubbaa
gakkees. Muusee Kawuwaa Sihoonanne Midiyaamatu halaqata Eewa, Reqeema, Xuura,
Huuranne Rebaa7a xooniis; hageeti Sihoonappe garssaara he biittaa haariyaageeta.
[22] Israa7eela asai olan worido asaappe haraa, shareechchuwaa, Ba7oora na7aa Balaamakka
bisuwan woridosona. [23] Roobeela zaretu zawai Yorddaanoosa SHaafaa. Ha katamatinne
eta heeran de7iya moottati Roobeela zareta eta yaran yaran gakkidaageeta.

SHaahuwan Gaada Zareta Gakkida Biittaa

[24] Muusee Gaada zaretuyyo eta yaran yaran biittaa shaakkidi immiis. [25] Eta biittai
Yaa7izeera, Gala7aaden de7iya katamata ubbaanne Amoonatu biittaappe baggaa ekkidi,
Raabappe arshsho baggaara de7iya Aaro7era gakkees. [26] Hegaadankka, Haseboonappe
denddidi, Raamoota-Mixiphphanne Bexoniima gakkees; qassi Maahinaimappe dend-
didi biidi, Lodabaara zawaa gakkees. [27] Yorddaanoosa Wombbaassi gidduwan Hase-
boona Kawuwaa Sihoona kawotettaappe attidaageeta, Beeti-Haraama, Beeti-Niimira,
Sukkotanne Xafoona geetettiya katamata ekkees. Arggo baggaara eta zawai Yorddaanoosa
SHaafaa gididi biidi, Galiila Abbaa gakkees. [28] He katamatinne eta heeran de7iya moottati
Gaada zaretuyyo eta yaran yaran gakkidaageeta.

SHaahuwan Minaase Zaretuppe Baggaa Gakkida Biittaa

[29] Muusee Minaase zaretuppe baggaayyo eta yaran yaran biittaa shaakkidi immiis.
[30] Eta biittai Maahinaimanne Baasaane biittaa ubbaa xaaxi waaxees; Baasaane Kawuwaa
Ooga kawotettaa ubbaanne Baasaanen de7iya usuppun tammu Yaa7iira katamata oiqqees.
[31] Qassi Gala7aadeppe baggaanne Baasaanen Ooga kawotettaayyo huuphe gidida Ast-
taarootanne Ediraa7a geetettiya katamata gakkees. He ubbai Minaase na7aa Maakiira
zaretuppe baggatussi, eta yaran yaran gakkidaagaa.
[32] Yorddaanoosappe hefinttaara, Yarkkoppe arshsho baggaara de7iya Moo7aaba dem-
bban de7iiddi Muusee shaakkidi immido biittai hagaa. [33] SHin Muusee Leewa zaretuyyo
laattiyo biittaa immibeenna; kase GODAI etau giidoogaadan, GODAI Israa7eela Xoossai eta
laata.

14

Yorddaanoosa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa SHaahuwaa

[1] Qeesee El77aazari, Nawe na7ai Yaasunne Israa7eela zaretu halaqati, Kanaane biittaa
eta yaran yaran shaakkin, eta gakkida heerati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. [2] GODAI
Muuse baggaara azazidoogaadan, eta laata biittai uddufunanne bagga gidiya zaretuyyo
saaman shaahettiis. [3] Aissi giikko, Muusee naa77anne bagga gidiya zaretuyyo Yord-
daanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara kase biittaa immi wottiis; shin Leewa
zaretuyyo eta gidduwan laata biittaa immibeenna. [4] Yooseefa naati Minaasanne Efireema

geetettidi naa77u zare gididosona. Muusee Leewa zaretussi laata biittaa immibeenna; shin hegaa gishshaa etau de7iyo katamatanne eti bantta mehiyaa wudiyaanne dorssaa wudiyaa heemmiyo hentta gadeta immiis. [5] GODAI Muusa azazidoogaadan, Israa7eela asai biittaa shaakkidi ekkiis.

Kebrooni Kaaleebassi Imettiis

[6] Issi gallassi Yihudaa asai Yaasukko Gelggali shiiqidosona; shiiqin etappe issoi, Qeniiziyaa Yifune na7ai Kaaleebi Yaasa hagaadan yaagiis; "Nuuni Qaadeesa-Barnnen de7iyo wode, GODAI Xoossaa asa gidiya Muuseyyo nebaanne tabaa odidoogaa eraasa. [7] GODAA ashkkarai Muusee biittaa wochchada yaanaadan, Qaadeesa-Barnneppe tana kiittiyo wode, taayyo laittai oitama. He wode taani ayyo ammanettiya oduwaa ehaada odaas. [8] Taani GODAA ta Xoossaa polo kaallaas; shin tanaara biida asati asaa wozanaa yashshan maashissidosona. [9] He gallassi Muusee, 'Neeni GODAA ta Xoossaa polo kaallido gishshau, ne tohoi yedhdhido biittai merinau neessinne ne zariyaassi laattiyo biittaa gidana' giidi caaqqiis.

[10] "Ane akeeka; GODAI ha yohuwaa Muuseyyo haasayoosappe, oitamanne ichchashu laitta gidiis. He wodeesappe Israa7eela asai bazzuwan simerettishin, hachchi gattanau GODAI tana paxa wottiis. Be7a, ha77i ta laittai hosppun tammanne ichchashaa gidiis. [11] Gidinkka ha77i tau de7iya minotettai beni Muusee tana kiittiyo wode de7iya minotettaakka mala. Taani ha77ikka olettanaunne aiba gidikkonne oottanau beni he wodeegaadan wolqqaama. [12] Hegaa gishshau, GODAI taayyo immana giido ha gezze biittaa ha77i taayyo imma. He wode, Anaaqeti he biittan de7iyoogaanne eta katamatikka gitanne gimbbettidaageeta gidiyoogaa nuuni haasayishin neeni ne huuphiyau siyadasa. SHin GODAI tanaara gidikko, i giidoogaadan, taani eta he biittaappe yedettana" yaagiis.

[13] Yaagin Yaasu Yifune na7aa Kaaleeba anjjidi, Kebroona ayyo laata oottidi immiis. [14] GODAA Israa7eela Xoossaa polo kaallido gishshau, Kebroona biittai he wodeppe hachchi gakkanaassi, Qeniiziyaa Yifune na7aa Kaaleebayyo laata biitta gidiis. [15] Kase Kebroona sunttai Qiriyaati-Arbbaa7a geetettees; Arbbaa7a giyo bitanee Anaaqetu ubbaappe aadhdhida asa.

Hegaappe guyyiyan, he biittai olaappe shemppiis.

15

SHaahuwan Yihudaa Zareta Gakkida Biittaa

[1] Yihudaa zaretussi eta yaran yaran shaakkin gakkida biittai biidi Eedooma biittan zawatidi, tohossa bagga gaxan de7iya Xiina giyo bazzuwaa wurssettaa gakkees. [2] Tohossa baggaara eta zawai Maxine Abbaappe tohossa bagga wurssettaappe doommidi, [3] Akirabiima Pinuwaa kanttidi, Xiina Bazzuwaara biidi, Qaadeesa-Barnne tohossaa gakkees. Qassi hegaappe shaakkidi biidi, Hexiroonaara kanttidi, pude Adaara gakkidi, Qarqqakko simmees. [4] Hegaappe qassi Aximoona kanttidi, Gibxxe SHaafan gaittidi biidi, Meediteraane Abban zawatees. Tohossa baggaara de7iya Yihudaa zawai hagaa.

[5] Arshsho bagga zawai Maxine Abbaa gididi, Yorddaanoosa SHaafai an geliyo sohuwaa gakkees. Huuphessa zawai qassi Yorddaanoosa SHaafaa Maxine Abban geliyoosaappe doommidi, [6] pude Beeti-Hoogila kiyidi, Beeti-Yorddaanoosa Zanggaaraappe huuphessaara kanttidi, Roobeela na7aa Bohaana shuchchan zawatees. [7] Yaatidi zawai Metuwaa Wombbaappe Dabiira katamaa pude kiyidi, wombbaappe tohossa baggaara de7iya Adumiima Pinuwaa sintta baazzan de7iya Gelggalakko huuphessi mirqqettees. Hegaappe qassi Enishemeesha giyo pulttuwaa kanttidi, Eniroogeela giyoosan zawatees. [8] Hegaappe Hinnooma Zanggaaraa kanttidi, Yaabuusatu katamai Yerusalaamee de7iyo keraappe tohossa baggaara kanttidi, deriyaa huuphiyaa kiyees; he deree Hinnooma Zanggaaraappe arggo baggaaranne Rafaima Wombbaappe huuphessa baggaara de7ees. [9] He deriyaa huuphiyaappe sinttau biidi, Nefttooha haattaa pulttuwaa kanttidi, Efiroona Deriyan de7iya katamatukko kiyees. Hegaappe qassi duge Baa7aala woikko Qiriyaati-Yi7aariima geetettiya katamaakko simmees; [10] Baa7aalappe qassi arggo baggaara de7iya Se7iira Deriyaakko

mirqqettees. Hegaappe qassi huuphessa baggi Yi7aariima woikko Kisaloona geetettiya
deriyaa gakkidi, appe duge Beeti-SHemesha wodhdhidi, Timina kanttidi bees. [11] He zawai
Eqiroona huuphessa baggaara de7iya pudettan zawatidi, SHikaroonakko mirqqettees;
hegaappe Baa7aala Deriyaara kanttidi, Yaabini7eelan zawatees. He huuphessa bagga
zawai Meediteraane Abban zawatees. [12] Arggo baggaara de7iya zawai Meediteraane
Abbaayyo gaxan zawatees. Yihudaa zareti bantta yaran yaran ekkidi de7idoi ha zawati
zaarin de7iya sohotuuna.

Kaaleebi Kebroonanne Dabiira Xoonidi Oiqqiis
(Daannatu Maxaafaa 1:11-15)

[13] GODAI a azazidoogaadan, Yaasu Yifune na7aa Kaaleeba gakkiya shaahuwaa Yihudaa
biittaappe Qiriyaati-Arbbaa7a geetettiya Kebroona immiis. Arbbaa7i Anaaqe aawaa.
[14] Kaaleebi Anaaqe zareta, SHeshaaya, Ahimaananne Talmmaaya geetettiya heezzu yarata
Kebroonappe kessiis. [15] Hegaappe denddidi, Dabiira giyo kataman de7iya asaa olanau
biis; Dabiira katamai kase Qiriyaati-Sefera geetettees. [16] Kaaleebi, "Qiriyaati-Sefera olidi
oiqqiya uraassi taani ta na7iyo Akiso immana" yaagiis. [17] Yaagin Kaaleeba ishaa Qanaaza
na7ai Otini7eeli he katamaa olidi oiqqiis; oiqqin Kaaleebi ba na7iyo Akiso ayyo immiis.
[18] Akisa Otini7eela geliyo wode, i aawai iyyo gade immanaadan woossana mala Otini7eeli
o zoriis. Zorin a baquluwaappe wodhdhaasu; wodhdhin Kaaleebi o, "Ai koyai?" yaagidi
oichchiis.
[19] Oichchin a, "Taayyo woituwaa imma. Neeni kase taayyo immido biittai qa77e
gidido gishshau, haatta pulttota taayyo immarkkii" yaagaasu. Yaagin Kaaleebi iyyo killi
pulttuwaakka hirkki pulttuwaakka immiis.

Yihudaa Katamata

[20] Yihudaa zareti bantta yaran yaran laattido laatati hagaappe kaallidi xaafetti-
daageeta. [21] Tohossa bagga gaxan Eedooma zawaa matan de7iya Yihudaa asaa katamati
Qabxxi7eela, Edeera, Yaagura, [22] Qiina, Dimoona, Adi7aada, [23] Qedeesha, Haxoora, Yiti-
naana, [24] Ziifa, Xelema, Ba7aaloota, [25] Haxoori-Hadaata, Qiriyooti-Hexiroona woikko Hax-
oora, [26] Amaama, SHamaa7a, Molaada, [27] Haxaari-Gaadda, Heshimoona, Beeti-PHaleexa,
[28] Haxaari-SHu7aala, Berssaabeha, Biiziyootiyaa, [29] Baa7aala, Iyuuma, Exeema, [30] Elttolaada,
Kasiila, Horima, [31] Xiqilaaga, Madimaana, Sanssaana, [32] Lebaawoota, SHilihiima, Ainanne
Rimmoona. Ha katamati bantta moottatuura issippe laatamanne uddufuna.
[33] Garan de7iya katamati Eshttaa7oola, Xor77a, Ashiina, [34] Zaanooha, Engganiima,
Taappuha, Enaama, [35] Yarmmuuta, Adulaama, Sooko, Azeeqa, [36] SHaa7iraima, Aditaima,
Gadeeranne Gaderootaima. Ha katamati bantta moottatuura issippe tammanne oidda.
[37] Qassi Yihudaa katamati Xinaana, Hadaasha, Migidaala-Gaada, [38] Diili7aana, Mixiph-
pha, Yoqiti7eela, [39] Laakisha, Boxiqaata, Egiloona, [40] Kaboona, Laahimaasa, Kitiliisha,
[41] Gaderoota, Beeti-Daagoona, Naa7imaananne Maqqeeda. Ha katamati bantta moot-
tatuura issippe tammanne usuppuna.
[42] Qassikka Liibina, Eteera, Ashaana, [43] Yifttaaha, Ashiina, Naxiiba, [44] Qa7iila, Akiziibanne
Mareesha. Ha katamati bantta moottatuura issippe uddufuna.
[45] Hegaadankka, qassi Eqiroona katamaa ba heeran de7iya qeera katamatanne moottata
ubbaa. [46] Ashddooda matan Eqiroonappe biidi, Meediteraane Abbaa gakkanaassi de7iya
katamatanne eta moottata ubbaa.
[47] Qassi Ashddooda katamaanne a moottata, Gaaza katamaanne a moottata, biidi Gibxxe
SHaafaanne Meediteraane Abbaa lanqqiyaa gakkanaassi de7iya sohota.
[48] Gezziyan de7iya katamatikka SHamiira, Yattira, Sooko, [49] Daana, Qiriyaati-Sefera
woikko Dabiira, [50] Anaaba, Eshttamoo7a, Aniima, [51] Goshena, Holoonanne Giilo. Ha
katamati bantta moottatuura issippe tammanne isiino.
[52] Qassi Araba katamaa, Duuma, Esh77aana, [53] Yaaniima, Beeti-Taappuha, Afeeqa,
[54] Humixa, Kebroona woikko Qiriyaati-Arbbaa7anne Xi7oora. Ha katamati bantta moot-
tatuura issippe uddufuna.
[55] Qassikka Maa7oona, Qarmmeloosa, Ziifa, Yuuxa, [56] Iziraa7eela, Yoqidi7aama, Za-
anooha, [57] Qaina, Gib77anne Timina. Ha katamati bantta moottatuura issippe tamma.

[58] Qassi Halihuula, Beetixuura, Gadoora, [59] Ma7iraata, Beeti-Anootanne Elttiqoona. Ha katamati bantta moottatuura issippe usuppuna.
[60] Hegaadankka qassi Qiriyaati-Ba7aala woikko Qiriyaati-Yi7aariimanne Raaba. Ha katamati bantta moottatuura issippe naa77a.
[61] Bazzuwan qassi Beeti-Aaraba, Middiina, Sekaaka, [62] Nibishaana, Maxine katamaanne Enggaada. Ha katamati bantta moottatuura issippe usuppuna.
[63] Gidikkonne, Yihudaa asai Yerusalaamen de7iya Yaabuusata kessanau danddayi-bookkona. Hegaa gishshau Yaabuusati hachchi gakkanaassikka Yihudaa asaara issippe Yerusalaamen de7oosona.

16

SHaahuwan Efireemanne Minaase Zareta Gakkida Biittata

[1] Yooseefa zerettata gakkida biittai tohossa baggaara Yarkko katamaa matan de7iya Yorddaanoosa SHaafan doommees; Yarkko pulttotuppe arshsho bagga gaxaappe denddidi biidi, bazzuwaa kanttidi, gezziyaa pude kiyidi, biidi Beeteele gakkees. [2] Beeteeleppe denddidi, Arkketu biittan de7iya Axaaroota katamaa kanttidi, Looza gakkees. [3] Hegaappe arggo baggi Yaafileexatu biittaa duge wodhdhidi, Hirkki Beeti-Horoona giyoosaara kanttidi, hegaappe Gezeeraara biidi, Meediteraane Abban zawatees.
[4] Yooseefa zeretta gidiya Minaase zaretinne Efireema zareti banttana gakkiya biittaa laattidosona.

Efireema Gakkida SHaahuwaa

[5] Efireema zareta eta yaran yaran gakkida biittai hagaa; eta gakkida biittaa zawai arshsho baggaara de7iya Axaarooti-Addaarappe denddidi, Qommo Beeti-Horoona kanttees; [6] hegaappe simmidi Meediteraane Abban zawatees. Qassi huuphessa baggaara de7iya zawai Mikimataatappe arshsho baggi Taa7anaati-SHiilokko simmidi, arshsho baggaara de7iya Yaanooha gakkees. [7] Yaanoohappe duge Axaarootanne Na7araata wodhdhidi, Yarkko gakkees; wurssettai Yorddaanoosa SHaafan zawatees. [8] Gaxa zawai Taappuhappe doommidi biidi, arggo baggaara de7iya Qaana SHaafaa xanxxaa oiqqidi biidi, Meediteraane Abban zawatees. Efireema zareti bantta yaran yaran laattido biittai hagaa. [9] Hegee Minaase zaretu biittaappe Efireema zaretussi immido katamatanne eta moottata ubbaa gujjennan de7ishiina. [10] SHin Efireema zareti Gezeera kataman de7iya Kanaane asata kessibookkona. Yaatin, Kanaane asati hachchi gakkanaassi Efireema zaretu giddon de7oosona. SHin Efireema zareti eta ailleyidi ootissoosona.

17

Minaase Zareta Gakkida SHaahuwaa

[1] Yooseefa baira na7aa Minaase zaretuyyo imettida biittai hagaa. Gala7aade aawai Maakiiri Minaasessi baira na7aa; Maakiira yarati mino olanchcha gidido gishshau, Gala7aadenne Baasaane biittata ekkidosona. [2] Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggaara de7iya biittai hankko attida Minaase asaayyo imettiis; he yaratikka Abi7eezera, Heleeqa, Asiri7eela, SHekeema, Hefeeranne SHamidaa7a. Yooseefa na7aa Minaase yara gidiya attumaageeti hageeta.
[3] Xalofihaadi Hefeera na7aa; Hefeeri Gala7aade na7aa; Gala7aadee Maakiira na7aa; Maakiiri Minaase na7aa. Xalofihaadayyo macca naatuppe attin, attuma naati baawa; a macca naati Maahilo, No7o, Hoogilo, Milkkonne Tirxxo geetettoosona. [4] Eti qeesiyaa El77aazarakko, Nawe na7aa Yaasukkonne halaqatukko shiiqidi, “Nu dabbotu giddon nuuyyookka gadiyaa shaahuwan immana mala GODAI Muusa azazi wottiisttennee” yaagidosona. Yaagin GODAI azazidoogaadan, eta aawaa ishanttu giddon etayyookka gadiyaa immiis. [5] Minaase yarati Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Gala7aadenne Baasaane bolli gujjidi, tammu saama biittaa ekkidosona. [6] Aissi giikko, Minaase zaretuppe macca naatikka attuma naatuura issippe shaakki ekkidosona. Gala7aade biittai attida Minaase yaratussa gidiis.

[7] Minaase yaratu biittaa zawai Aseera biittaappe doommidi, Sekeemappe arshsho
baggaara de7iya Mikimataata gakkees. He zawai hegaappe denddidi biidi, tohossa
baggaara de7iya Taappuha asai de7iyoosaa xaaxi waaxees. [8] Taappuha biittai Minaasessa;
shin Minaase zawan de7iya Taappuha katamai ba huuphen Efireema zaretussa. [9] Qassi he
zawai hegaappe denddidi biidi, Qaana SHaafan zawatees. Minaase katamatu gidduwan
Efireemassa gidiya katamatikka de7oosona; shin Minaase zawai Qaana SHaafaappe hu-
uphessa bagga gididi, biidi Meediteraane Abban zawatees. [10] SHaafaappe tohossa baggaara
de7iya biittai Efireemassa; huuphessa baggaara de7iya biittai qassi Minaasessa. Minaase
biittaayyo arggo bagga zawai Meediteraane Abbaa. Qassi huuphessa baggaara Aseera
biittaa, arshsho baggaara Yisaakoora biittaa gakkees. [11] Yisaakooranne Aseera biittatu gid-
duwan Beetishaana, Yibila7aama, Doora, Enddoore, Taa7inaakanne Magiddo geetettiya
katamati bantta yuushuwan de7iya moottatuurakka Minaasessa. [12] SHin Minaase zareti
he katamatun de7iya asata kessanaunne katamata oiqqanau danddayibookkona. Hegaa
gishshau Kanaane asati yan de7i bayidosona. [13] Israa7eela asai minnido wode, Kanaane
asata wolqqan haggaazissidoogaappe attin, eta biittaappe muleera kessibookkona.

Yooseefa Zareti Gujo Biittaa Oichchidosona

[14] Yooseefa zareti biidi Yaasa, "Biittaa laataa shaahuwan nuussi aibissi issi saamaa
xalaalaa immadii? Nuuni qoodan cora; aissi giikko, GODAI nuna anjjiis" yaagidosona.
[15] Yaagin Yaasu eta, "Intte cora gidikkonne, Efireema gezzee intteyyo guuxxikko,
Parzzetinne Rafaayeti de7iyo biittaa biidi, woraa intteyyo qeexite" yaagiis.
[16] Yaagin Yooseefa zareti, "Ha gezzee nuussi gidenna; hegaa bollikka qassi Beetishaana
kataman, a yuushuwan de7iya moottatuuninne Iziraa7eela Wombban de7iya Kanaane-
tuyyo parati goochchiyo birataa gaareti de7oosona" yaagidosona.
[17] Yaagin Yaasu Yooseefa naatu Efireemanne Minaase zaretuyyo, hagaadan yaagiis;
"Intte coranne daro wolqqaama; intteyyo issi saamaa xalaalai gidenna. [18] Hegaa gishshau
gezze biittaakka intte ekkana. He gezzee wora gidikkokka qeexite; qeexidi wurssettaa
gaxaa gakkanaassikka inttessa oottite. Kanaanetuyyo parati goochchiyo birata gaareti
de7ikkokka, eti mino gidikkokka, intte eta kessanau danddayeeta" yaagiis.

18

Attida Biittaa SHaahuwaa

[1] Biittaa xoonidi oiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela maabara ubbai Seelon shiiqiis;
shiiqidi GODAASSI goinniyo Dunkkaaniyaa yan essiis. [2] SHin Israa7eela asaappe biittaa
shaakki ekkibeenna laappun zareti attidosona.
[3] Yaatin, Yaasu Israa7eela asaa, "GODAI intte aawatu Xoossai intteyyo immido biittaa
laattennan aude gakkanaassi gam77uuteetii? [4] Issi issi zariyaappe heezzu heezzu asata
doorite. Issi issi zaree laattana biittaa hanotaa eranaadan, taani eta kiittana. Kiittin
eti biittaa ubbaa biidi xomoosana; xomoosidi he biittaabaa xaafi ekkidi, taakko simmidi
yaana. [5] Eti he biittaa laappun kessidi shaakkana. SHin Yihudaa zareti tohossa baggaara
de7iya bantta biittan, Yooseefa zaretikka huuphessa baggaara de7iya bantta biittan
de7ana. [6] Ha laappun kiyi shaahettida biittaa hanotaa xaafidoogaappe guyyiyan, taakko
ekki yiite. Ehin taani GODAA nu Xoossaa sinttan intteyyo saamaa yeggana. [7] Gidikkonne,
Leewa zareti inttenaara saaman laattokkona; aissi giikko, eti qeese gididi GODAASSI
oottiyo oosoi eta laata. Gaada zareti Roobeela zaretinne Minaase zaretuppe baggai
Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara, GODAA ashkkarai Muusee etassi immido
biittaa kaseti laattidosona" yaagiis.
[8] Asati biittaa hanotaa xaafanau baanaappe kasetidi, Yaasu eta, "Biite; biidi yuuyi
be7idobaa xaafite. Yaatidi taakko simmidi yiite. Yin hagan Seelon GODAA sinttan taani
intteyyo saamaa yeggana" yaagidi azaziis. [9] Azazin asati biidi, biitta ubbaa yuuyidosona.
Yuuyidi katamata ubbaa xaafidi, biittaa waatidi laappun kessi shaakkanaakko erissi-
dosona. Yaatidi Yaasu dunkkaanidosaa Seelo simmidosona. [10] Hegaappe guyyiyan Yaasu

GODAA sinttan Seelon etassi saamaa yeggiis; yan Yaasu Israa7eela asaayyo biittaa eta
zariyaa shaahuwaadan shaakkidi immiis.

Biniyaama Zareta Gakkida SHaahuwaa

11 Koiro saamai Biniyaama zareta eta yaran yaran gakkiis. Eta gakkida biittai Yihudaa
zaretu biittaappenne Yooseefa zaretu biittaappe gidduwan de7ees. 12 Huuphessa baggaara
eta zawai Yorddaanoosa SHaafaappe doommidi, Yarkkoppe huuphessa baggaara de7iya
pudettan zawatees; hegaappe arggo baggaara gezziyaa kanttidi, Beeti-Aweena bazzuwan
zawatees. 13 Hegaappe tohossa baggi simmidi, kase Looza geetettiya Beeteele pudettaa
kanttidi, Axaarooti-Addaara dugettaa kanttidi, Hirkki Beeti-Horoonappe tohossa baggan
de7iya deriyan zawatees. 14 He zawai tohossa baggaara Beeti-Horoona sinttan de7iya de-
riyaappe arggo baggi mirqqettidi, Qiriyaati-Ba7aala woikko Qiriyaati-Yi7aariima geetet-
tiya Yihudaa zaretu kataman zawatees. Arggo baggaara de7iya zawai hagaa. 15 Tohossa
bagga zawai Qiriyaati-Yi7aariimappe denddidi, Nefttooha haattaa pulttotan zawatees.
16 Hegaappe zawai duge biidi Rafaima Wombbaappe huuphessa baggan de7iya Hinnooma
Zanggaaraappe sintta bagga keraa tohossan zawatees. Hegaappe Hinnooma Zanggaaraa
kanttidi biidi, Yaabuusatu katamaa Yerusalaamessinne Eniroogeela katamaassi tohossa
bagga pudettan zawatees. 17 Hegaappe qassi huuphessa baggi Enishemeeshakko mirqqet-
tidi, Adumiima pudettaappe sintta baggaara de7iya Galilootan zawatees; hegaappe
qassi Roobeela na7aa Bohaana shuchchau duge wodhdhees. 18 Hegaappe qassi Beeti-
Aaraba huuphessa bagga pudettaara kanttidi, duge Yorddaanoosa Wombbaa wodhdhees.
19 Hegaappe qassi Beeti-Hoogila pudettaappe huuphessa baggaara kanttidi, Yorddaanoosa
SHaafai goggidi geliyoosaa, Maxine Abbaappe huuphessa bagga gaxaa gakkees. Hegee
tohossa bagga zawaa. 20 Arshsho baggaara de7iya zawai Yorddaanoosa SHaafaa. Biniyaama
zareti laattido biittai ubbasaarakka zawatido zawati hageeta.

21 Biniyaama zareti bantta yaran yaran ekkido katamati Yarkko, Beeti-Hoogila, Emeqi-
Qaxiixa, 22 Beeti-Aaraba, Xamaraima, Beeteele, 23 Awiima, Paara, Oofira, 24 Kaafaari-
Amoona, Oofinanne Gebaa7a. Eti muleera tammanne naa77a; eta yuushuwan de7iya
moottatikka etan gujettoosona. 25 Qassi Gabaa7oona, Raama, Ba7eroota, 26 Mixiphpha,
Kafiira, Mooxa, 27 Reqeema, Yirphpha7eela, Taraala, 28 Xelaa7a, Eleefa, Yerusalaame
geetettiya Yaabuusatu katamaa, Gib77anne Qiriyaati-Yi7aariima. Eti muleera tammanne
oidda; eta yuushuwan de7iya moottatikka etan gujettoosona. Biniyaama zareti bantta
yaran yaran laattido biittai hagaa.

19

Simoona Zareta Gakkida SHaahuwaa

1 Naa77antto saamai Simoona zareta eta yaran yaran gakkiis. Eta gakkida biittai
Yihudaa zareti laattido biittaa giddon de7ees. 2 Eti laattido katamati Berssaabeha woikko
SHebaa7a, Molaada, 3 Haxaari-SHu7aala, Baala, Exeema, 4 Elttolaada, Batuula, Horima,
5 Xiqilaaga, Beeti-Markkaboota, Haxaari-Suusa, 6 Beeti-Labaa7ootanne SHaruheena. Eti
muleera tammanne heezza; eta yuushuwan de7iya moottati etan gujettoosona. 7 Qassi
Aina, Rimmoona, Eteeranne Ashaana. Eti muleera oiddu katamata; eta yuushuwan de7iya
moottatikka etan gujettoosona. 8 Neegeeba Bazzuwan de7iya Baa7ilaati-Ba7eera woikko
Raama gakkanaashin, ha katamatu yuushuwan de7iya moottata ubbaa laattidosona.
Simoona zareti bantta yaran yaran laattido biittai hagaa. 9 Yihudaa zareta gakkida biittai
etayyo aahuwaa darido gishshau, appe shaakkin Simoona zaretussi imettiis.

Zaabiloona Zareta Gakkida SHaahuwaa

10 Heezzantto saamai Zaabiloona zareta eta yaran yaran gakkiis. Eti laattido biittai
Sariida giyo katamaa gakkees. 11 Hegaappe qassi arggo baggi biidi Mar77ila kanttidi,
biidi Dabasheeta bochchiiddi biidi, Yoqina7aamappe arshsho baggan de7iya shaafaa
gakkees. 12 Hara baggaara qassi Sariida katamaappe arshsho baggi simmidi, Kisilooti-
Taaboora gakkidi, Dabiraataaninne Yaafi7an zawatees. 13 Hegaappe qassi arshsho baggaara
Gaate-Hefeera, Iiti-Qaxiinanne Rimmoona gakkidi, Nee7akko mirqqettees. 14 Huuphessa

baggaara zawai Hanatoona simmidi, Yifttaahi7eela Wombban zawatees. [15] Yan Qaxaata,
Naahilaala, SHimiroona, Yidaalanne Beetaliheeme geetettiya katamatikka de7oosona.
Eti muleera tammanne naa77a; eta yuushuwan de7iya moottatikka etan gujettoosona.
[16] Zaabiloona zareti bantta yaran yaran laattido biittaa giddon de7iya katamatinne eta
yuushuwan de7iya moottati hageeta.

Yisaakoora Zareta Gakkida SHaahuwaa

[17] Oiddantto saamai Yisaakoora zareta eta yaran yaran gakkiis. [18] Eta biittaa katamati
Iziraa7eela, Kasuloota, SHuneema, [19] Hafaraima, SHi7oona, Anaharaata, [20] Rabbiita, Qishiy-
oona, Abeexa, [21] Remeeta, Engganiima, Enihaadanne Beeti-PHaxeexa. [22] He biittaa zawai
Taaboora, SHahaxuumanne Beeti-SHemesha bochchiiddi biidi, Yorddaanoosa SHaafan
zawatees. Eti muleera tammanne usuppuna; eta yuushuwan de7iya moottatikka etan
gujettoosona. [23] Yisaakoora zareti bantta yaran yaran laattido biittaa giddon de7iya
katamatinne eta yuushuwan de7iya moottati hageeta.

Aseera Zareta Gakkida SHaahuwaa

[24] Ichchashantto saamai Aseera zareta eta yaran yaran gakkiis. [25] Eta biittaa katamati
Helqqaata, Hala, Bexeena, Akishaafa, [26] Alaameleka, Ami7aadanne Mish77aala. Arggo
baggaara Qarmmeloosaaninne SHihoori-Libinaatan zawatees. [27] Qassi arshsho baggi
simmi Beeti-Daagoonakko mirqqettidi, Zaabiloona biittaanne Yifttaahi7eela Wombbaa
bochchiiddi biidi, Beeti-Emeeqanne Na7i7eela gakkees. Qassi huuphessa baggaara
Kaabula gakkees. [28] Hegaappe qassi Ebroona, Rahooba, Hammoonanne Qaana kanttidi,
Sidoonan zawatees. [29] Hegaappe qassi biittaa zawai Raama simmidi, gimbbettida Xiiroosa
katamaa gakkees. Hegaappe qassi Hoosakko mirqqettidi, Meediteraane Abban zawatees.
Qassi Mahalaaba, Akiziiba, [30] Uuma, Afeeqanne Rahooba geetettiya katamatikka yan
de7oosona. Eti muleera laatamanne naa77a; eta yuushuwan de7iya moottatikka etan
gujettoosona. [31] Aseera zareti bantta yaran yaran laattido biittan de7iya katamatinne eta
yuushuwan de7iya moottati hageeta.

Nifttaaleema Zareta Gakkida SHaahuwaa

[32] Usuppuntta saamai Nifttaaleema zareta eta yaran yaran gakkiis. [33] Eta zawai
Heleefappenne Da7inaaniima wolaappe doommidi, Adaami-Neqeeba, Yaabini7eelanne
Laaqquuma kanttidi biidi, wurssettai Yorddaanoosa SHaafaa gakkees. [34] Hegaappe qassi
zawai arggo baggi Azinooti-Taaboorakko mirqqettees; hegaappe qassi Huqooqa sim-
midi, tohossa baggaara Zaabiloona biittaaninne arggo baggaara Aseera biittan zawatidi,
arshsho baggaara Yorddaanoosa SHaafaa gakkees. [35] Gimbbettida katamati Xiddiima,
Xeera, Haamata, Raaqata, Kinaareeta, [36] Adaama, Raama, Haxoora, [37] Qedeesha, Ediraa7a,
Enihaxoora, [38] Yir77oona, Migidaali7eela, Horeema, Beeti-Anaatanne Beeti-SHemesha. Eti
muleera tammanne uddufuna; eta yuushuwan de7iya moottatikka etan gujettoosona.
[39] Nifttaaleema zareti bantta yaran yaran laattido biittan de7iya katamatinne eta yu-
ushuwan de7iya moottati hageeta.

Daana Zareta Gakkida SHaahuwaa

[40] Laappuntta saamai Daana zareta eta yaran yaran gakkiis. [41] Eti laattido biittaa katamati
Xor77a, Eshttaa7oola, Irshshemeesha, [42] SHa7albbiima, Ayyaaloona, Yitaala, [43] Eloona,
Timina, Eqiroona, [44] Elttaaqe, Gibbatoona, Baa7ilaata, [45] Yihuda, Banebaraaqa, Gaate-
Rimmoona, [46] Meyarqqoona, Raaqoonanne qassi Yoophphe katamaa yuushuwan de7iya
heerata. [47] Daana zareti biittaa laattanau injjetennaagaa be7ido wode, biidi Laayisha
katamaa olidi xoonidosona; xoonidi he kataman de7iya asaa qara bisuwan wori wurssidi,
katamaa banttau ekkidosona; ekkidi yan de7idosona. He katamaa sunttaakka laammidi,
bantta aawaa Daana sunttan Daana giidi sunttidosona. [48] Daana zareti bantta yaran yaran
laattido biittan de7iya katamatinne eta yuushuwan de7iya moottati hageeta.

[49] Israa7eela asai biittaa shaakkidi wurssido wode, Nawe na7aa Yaasussi laattiyo biittaa
bantta giddon immidosona. [50] GODAI azazidoogaadan, Yaasu oichchin, Efireema gezziyan
de7iya Timinaati-Seraaha giyo katamaa ayyo immidosona. Immin katamaa wotti yeggi

keexxidi, yan de7iis. [51] Qeesee El77aazari, Nawe na7ai Yaasunne Israa7eela asaa zaretuyyo
yaratu halaqati GODAA sinttan Seelon, Xoossaa Dunkkaaniyaa penggen saamaa yeggidi,
gishido laata biittai hagaa. Eti biittaa yaati shaakkidi polidosona.

20

Baqati Biidi Attiyo Katamata

[1] Hegaappe guyyiyan GODAI Yaasa hagaadan yaagiis; [2] "Israa7eela asaayyo hagaadan
yaaga; 'Taani Muuse baggaara inttena azazidoogaadan, asai baqati biidi attiyo katamata
doorite. [3] Ai asinne akeekennaaninne erennaani asa worikko, yaa baqati biidi, suuttaa
achchiyaagaappe attana. [4] Asa woridaagee he katamatuppe issuwaakko baqato; baqatidi
biidi, katamaa geliyo penggiyan eqqidi, hanidabaa he katamaa cimatuyyo yooto. Yootin
eti bantta katamaa efiidi, i de7ana sohuwaa immin, i etaara yan de7o. [5] Suuttaa
achchiyaagee a kaallidi yiikko, he katamaa cimati a aattidi immoppona. Aissi giikko, ba
shooruwaa i halchchidi, ba kase morkketettaa gishshau woribeenna. [6] Yaa7aa sinttan
pirddau i eqqana gakkanaassinne he wodiyan de7iya qeese ubbatu halaqai haiqqana
gakkanaassi, he kataman de7o. Hegaappe guyyiyan, baqatidi kiyido katamaa guyye
simmidi, ba soo gelo' yaaga" yaagiis.

[7] Yaagin Israa7eela asai Nifttaaleema gezziyan, Galiilan de7iya Qedeeshanne a
hentta gadeta, Efireema gezziyan de7iya Sekeemanne a hentta gadetanne Yihudaa
gezziyan de7iya Qiriyaati-Arbbaa7a woikko Kebroona dummayidosona. [8] Yorddaanoosa
SHaafaappe hefinttan, Yarkkoppe arshsho baggaara bazzon, xoqqasan de7iya Roobeela
zaretu biittaappe Beexera, Gaada zaretu biittaappe Gala7aaden de7iya Raamootanne
Minaase zaretu biittaappe Baasaanen de7iya Golaana dummayidosona. [9] Israa7eela asaa
ubbaassinne eta giddon de7iya betetussi dummayido katamati hageeta; erennan de7iiddi
asa worida ai asinne, yaa7aa sinttan eqqana gakkanaassi, suuttaa achchiyaagaa kushiyan
haiqqennaadan, he katamatuppe issuwaakko baqatanau danddayees.

21

Leewatu Katamata

[1] Hegaappe guyyiyan Leewa zaretu yaratu halaqati qeesiyaa El77aazarakko, Nawe na7aa
Yaasukkonne Israa7eela asaa zaretuyyo yaratu halaqatukko shiiqidosona. [2] SHiiqidosan
Kanaane biittan de7iya Seelon eta hagaadan yaagidosona; "Nuuni de7ana katamatanne
nu mehiyaassi hentta gadeta neeni nuussi immana mala GODAI Muuse baggaara azaziis"
yaagidosona. [3] Yaagin GODAI azazidoogaadan, Israa7eela asai Leewa zaretuyyo ha
katamatanne hentta gadeta bantta biittaappe qanxxidi etau immidosona.

[4] Koiro saamai Qahaata yaratussi kiyiis. Qeesiyaa Aaroona zare Leewati Yihudaa
zaretuppe, Simoona zaretuppenne Biniyaama zaretuppe tammanne heezzu katamata
saaman ekkidosona. [5] Attida Qahaata yarati Efireema zaretuppe, Daana zaretuppenne
Minaase zaretu baggaappe tammu katamata saaman ekkidosona.

[6] Gershshoona yarati Yisaakoora zaretuppe, Aseera zaretuppe, Nifttaaleema zaretup-
penne Baasaanen de7iya Minaase zaretu baggaappe tammanne heezzu katamata saaman
ekkidosona.

[7] Maraara yarati Roobeela zaretuppe, Gaada zaretuppenne Zaabiloona zaretuppe tam-
manne naa77u katamata ekkidosona.

[8] GODAI Muuse baggaara azazidoogaadan, Israa7eela asai ha katamatanne eta hentta
gadeta Leewatuyyo saaman shaakkidi immidosona.

[9] Yihudaa zaretuppenne Simoona zaretuppe Israa7eela asai ekkidi immido katamatu
sunttai hagaappe kaallidi xaafettiis. [10] Koiro saamai Leewa zaretuppe yelettidi, Qahaata
yara gidida Aaroona zaretussi kiyin, etau immido katamati hageeta: [11] Israa7eela asai
Yihudaa gezziyan de7iya Qiriyaati-Arbbaa7a woikko Kebroonanne a yuushuwan de7iya
hentta gadeta etayyo immidosona. (Arbbaa7i Anaaqe aawaa.) [12] SHin he katamaa

yuushuwan de7iya gadetanne moottata Yifune na7aa Kaaleebayyo laata oottidi immidosona. [13] Qeesiyaa Aaroona zaretuyyo asa worida asi baqati biidi attiyo Kebroona katamanne a hentta gadeta, Liibinanne a hentta gadeta, [14] Yattiranne a hentta gadeta, Eshttamoo7anne a hentta gadeta, [15] Holoonanne a hentta gadeta, Dabiiranne a hentta gadeta, [16] Ainanne a hentta gadeta, Yuuxanne a hentta gadetanne Beeti-SHemeshanne a hentta gadeta, muleera uddufun katamata Yihudaa zaretuppenne Simoona zaretuppe ekkidi immidosona. [17] Biniyaama zaretuppe Gabaa7oonanne a hentta gadeta, Gebaa7anne a hentta gadeta, [18] Anatootanne a hentta gadetanne Almmoonanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. [19] Aaroona zare qeesetu katamatinne eta hentta gadeti muleera tammanne heezza.

[20] Attida Qahaata yarati, Leewa zare gidiyaageeti Efireema zaretu katamatuppe shaakkin ekkidosona. [21] Etayyo Efireema gezziyan de7iya, asa worida asi baqati biidi attiyo Sekeemanne a hentta gadeta, Gezeeranne a hentta gadeta, [22] Qibixaimanne a hentta gadetanne Beeti-Horoonanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. [23] Daana zaretuppe Elttaaqenne a hentta gadeta, Gibbatoonanne a hentta gadeta, [24] Ayyaaloonanne a hentta gadetanne Gaate-Rimmoonanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. [25] Minaase zaretu baggatuppe Taa7inaakanne a hentta gadetanne Gaate-Rimmoonanne a hentta gadeta, muleera naa77u katamata ekkidi immidosona. [26] Attida Qahaata yaratu katamatinne eta hentta gadeti muleera tamma.

[27] Minaase zaretu baggatuppe asa worida asi baqati biidi attiyo, Baasaanen de7iya Golaana katamaanne a hentta gadetanne Ba7eshttaaranne a hentta gadeta, muleera naa77u katamata ekkidi, Gershshoona yara gidiya hara Leewatuyyo immidosona. [28] Yisaakoora zaretuppe Qishiyoonanne a hentta gadeta, Dabiraatanne a hentta gadeta, [29] Yarmmuutanne a hentta gadetanne Engganiimanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. [30] Aseera zaretuppe Mish77aalanne a hentta gadeta, Abddoonanne a hentta gadeta, [31] Helqqaatanne a hentta gadetanne Rahoobanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. [32] Hegaadankka Nifttaaleema zaretuppe asa worida asi baqati biidi attiyo Galiilan de7iya Qedeeshanne a hentta gadeta, Hammootanne a hentta gadeta, Dooranne a hentta gadetanne Qarttaananne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi, etayyo immidosona. [33] Gershshoona yaratu katamatinne eta hentta gadeti muleera tammanne heezza.

[34-35] Attida Maraara yara gidiya Leewatuyyo Zaabiloona zaretuppe asa worida asi baqati biidi attiyo Yoqina7aamanne a hentta gadeta, Qarttanne a hentta gadeta, Diiminanne a hentta gadetanne Naahilaalanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi immidosona. [36] Roobeela zaretuppe Beexeranne a hentta gadeta, Yahaaxanne a hentta gadeta, [37] Qidemootanne a hentta gadetanne Mefa7aatanne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi, etayyo immidosona. [38] Qassi Gaada zaretuppe asa worida asi baqati biidi attiyo, Gala7aaden de7iya Raamootanne a hentta gadeta, Maahinaimanne a hentta gadeta, [39] Haseboonanne a hentta gadetanne Yaa7izeeranne a hentta gadeta, muleera oiddu katamata ekkidi, etayyo immidosona. [40] Maraara yara gidiya hara Leewatuyyo shaakkin gakkida katamati muleera tammanne naa77a.

[41] Israa7eela asai laattido biittan de7iya Leewatuyyo muleera oitamanne hosppun katamati eta hentta gadetuura de7oosona. [42] He katamatu ubbaa yuushuwan hentta gadeti de7oosona.

[43] Hegaadan oottidi, GODAI eta aawatuyyo immanau caaqqido biittaa ubbaa Israa7eela asaayyo immiis; immin eti laattidi, yan de7idosona. [44] GODAI eta aawatuyyo caaqqidoogaadan, eta ubba baggaarakka shemppissiis. GODAI eta morkketa ubbaa etayyo aatti immido gishshau, eta morkketuppe issoinne etaara eqettanau danddayibeenna. [45] GODAI Israa7eela asaayyo immana giido lo77o qaalaa ubbaa poliisippe attin issoinne sa7an attibeenna.

22

Naa77u Zaretinne Baggati Bantta Soo Soo Simmidosona

1 Hegaappe guyyiyan Yaasu Roobeela zareta, Gaada zaretanne Minaase zaretuppe
baggata xeegiis. 2 Xeegidi, "GODAA ashkkarai Muusee inttena azazido ubbaa polideta;
qassi taassikka ubbaban azazettideta. 3 Daro wodiyaasappe hachchi gakkanaassi, intte
intte ishantta yeggibeekketa; GODAI intte Xoossai inttessi immido hadaraa polideta.
4 Simmi GODAI intte Xoossai etayyo giido qaalaadan, intte ishantta shemppissiis. Hegaa
gishshau, GODAA ashkkarai Muusee intteyyo Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggaara
immido laata biittan de7iya intte soo soo simmite. 5 GODAA ashkkarai Muusee inttena
azazido azazuwaanne higgiyaa mintti naagite. GODAA intte Xoossaa siiqite; a ogetu ubban
hemettite; a azazuwaassi azazettite; aara minni oiqettite; intte kumetta wozanaappenne
kumetta shemppuwaappe ayyo oottite" yaagiis.

6-8 Yaasu eta anjjidi yeddiiddi hagaadan yaagiis; "Be7ite, intte ha77i daro mehiyaa, biraa,
worqqaa, nahaasiyaa, birataanne daro maayuwaa ekki duretidi, intte biittaa simmana
haneeta. Hegaa gishshau intte morkketuppe omooddidoogaa, intte ishanttuura shaakki
ekkite" yaagiis. Hegaappe guyyiyan eti bantta soo soo biidosona.

Muusee Minaase zaretuppe baggatussi Baasaanen biittaa immi wottiis; shin attida
Minaase zaretu baggatussi Yaasu Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggan hara zaretuura
issippe laattiyo biittaa immiis.

9 Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretu baggati bantta laata biittaa simmidi
biidosona. GODAI Muuse baggaara azazin laattido Gala7aade biittaa baanau, Kanaane
biittan Seelon de7iya Israa7eela asaappe shaakettidosona.

Yorddaanoosa SHaafaa Matan Gimbbido Yarshshosaa

10 Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretuppe baggati Yorddaanoosa SHaafaa
matan Kanaane biittan de7iya Galiloota yiido wode, shaafaa matan yarshshuwaa
yarshshiyo gita sohuwaa gimbbidosona. 11 Gimbbin, "Roobeela zareti, Gaada zaretinne Mi-
naase zaretuppe baggati Yorddaanoosa matan, Galilootan, Kanaane zawan, Israa7eelatu
baggaara yarshsho sohuwaa gimbbidosona" giyoogaa Israa7eelati siyidosona. 12 Siyinne
kumetta Israa7eela asaa yaa7ai eta olanau baanau Seelo giyoosan issippe shiiqiis.

13 SHiiqidi Israa7eela asai qeesiyaa El77aazara na7aa Piinihaasa, Gala7aade biittan de7iya
Roobeela zaretukko, Gaada zaretukkonne Minaase zaretuppe baggatukko kiittiis. 14 Issi issi
zaree ba yaratu halaqatuppe issi issi asa dooridi, tammu asaa Piinihaasaara yeddiis.

15 Eti Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretu baggati de7iyo Gala7aade biittaa
biidosona. Biidi eta, 16 "GODAA asai kumetta yaa7ai inttena hagaadan yaagees; 'Israa7eela
Xoossaa bolli aissi hagaa mala iitabaa oottidetii? Waanidi giikko, intte hara yarshsho
sohuwaa intteyyo gimbbidi, GODAA bolli makkalideta! A kaalliyoogaakka aggideta!
17 Pa7ooran nuuni oottido nagarai nuuyyo gidennee? Israa7eela yaa7aa bolli boshai
wodhdhidabaa gidikkonne, hachchi gakkanaassikka nuuni he nagaraappe geeyibookko.
18 GODAA kaalliyoogaappe hachchikka wora simmuuteetiiyye?

" 'Intte hachchi GODAA bolli makkalikko, GODAI wontto kumetta Israa7eela yaa7aa
hanqqettana. 19 Intte de7iyo biittai tunidabaa gidikko, GODAA Dunkkaanee eqqido biittaa
haa yiidi, nunaara gadiyaa shaakkite. SHin kaseppe de7iya GODAA nu Xoossaa yarshsho
sohuwaappe hara yarshsho sohuwaa gimbbidi, Xoossaa bolli makkaloppite; woikko
nunakka makkalanchcha kessoppite. 20 Zaraaha zaree Akkaani hirima giidobaappe ekkidi,
nagaraa oottido gishshau, kumetta Israa7eela yaa7aa bolli GODAA hanqqoi wodhdhibeen-
nee? Ba nagaraa gaasuwan haiqqidai a xalaalaa gidenna' yaagees" yaagidosona.

21 Yaagin Roobeela zareti, Gaada zaretinne Minaase zaretuppe baggati Israa7eela yaratu
halaqatuyyo hagaadan yaagidi zaaridosona; 22 "Wolqqaamai Xoossaa GODAA! Wolqqaamai
Xoossaa GODAA! Nuuni hagaa aibissi oottidaakko i erees! Nuuni aibissi oottidaakko

inttekka eranaadan koyoos. Nuuni GODAA bollan makkalidabanne azazettennan ixxid-
abaa gidikko, hachchi nuna paxa wottoppite. [23] Nuuni GODAA kaalliyoogaa aggidi, xuug-
giyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshanaunne
yarshshiyo sohuwaa gimbbidabaa gidikko, GODAI nuna he autiyaa achcho. [24] Nuuni
hegaassi gimbbibookko; nuuni yarshsho sohuwaa gimbbidoogee, sinttappe yaana laittan
intte naati nu naata, 'Inttena GODAN Israa7eela Xoossan aibee gattiyai? [25] Inttenoo,
Roobeelanne Gaada zaretoo, GODAI nu giddooninne intte giddon Yorddaanoosa SHaafaa
zawayiis. GODAN inttena gattiyaabi baawa' yaaganaakkonne giidi hirggido gishshaassa.
Hegaadan oottidi, intte zareti nu zareta GODAAYYO goinnennaadan teqqennan ag-
gokkona.

[26] "Hegaa gishshau nuuni nu giddon yarshsho sohuwaa ane gimbboos giida; shin xuug-
giyo yarshshuwaassa woikko hara yarshshuwaassa gidenna. [27] Nuuni yarshsho sohuwaa
gimbbidoogee xuuggiyo yarshshuwaa, issippetettaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaa
yarshshiiddi, GODAASSI a Dunkkaaniyan goinnana mala, hagee nu gidduwaaninne intte
gidduwaani, qassi nu kaalliya yeletaa gidduwan markka gidanaassa. Wodeppe intte
zareti nu zareta, 'Inttena GODAN gattiyaabi aibinne baawa' gaanau danddayokkona.
[28] Eti geelladan nuna woikko nu yeletaa wodeppe hegaadan giikko, nuuni etau zaaridi,
'GODAASSI yarshshiyo sohuwaa leemisuwaa hagaa be7ite. Hagaa nu aawati xuuggiyo
yarshshuwaanne hara yarshshuwaa yarshshanaassa gidennan, intteppenne nuuppenne
gidduwan markka gidana mala gimbbidosona' yaagana. [29] GODAA bolli makkalanaagee
nuuppe haakko! GODAA nu Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan eqqida yarshshuwaasaappe
haraa, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne hara yarshshuwaa yarshshiyo
sohuwaa gimbbidi, hachchi wora simmibookko" yaagidi zaaridosona.

[30] Qeesee Piinihaasinne aara de7iya Israa7eela yaratu halaqati, Roobeela, Gaadanne
Minaase zareti yootidoogaa siyidi, keehi ufaittidosona. [31] Qeesiyaa El77aazara na7ai
Piinihaasi Roobeela, Gaadanne Minaase zaretussi, "GODAI nu giddon de7iyoogaa nuuni
hachchi erida; aissi giikko, ha yohuwaa intte GODAA bolli makkalanau oottibeekketa. Intte
ha77i GODAA qixaatiyaappe Israa7eela asaa ashshideta" yaagiis.

[32] Hegaappe guyyiyan qeesiyaa El77aazara na7ai Piinihaasinne halaqati Gala7aaden
de7iya Roobeelanne Gaada zaretu matappe Kanaanen de7iya Israa7eela asaakko simmi-
dosona; simmidi hanidabaa etayyo yootidosona. [33] Yootidobai Israa7eela asaa ufaissin,
Xoossaa galatidosona. Qassi Roobeela asatinne Gaada asati de7iyo biittaa olidi bashshanau
baanau haasayiyoogaakka aggi bayidosona.

[34] Roobeelanne Gaada zareti, "Ha yarshsho sohoi GODAA xalaalai Xoossaa gidiyoogau nu
ubbaappe gidduwan markka gidana" yaagidosona; yaagidi he yarshsho sohuwaa Markka
sunttidosona.

23

Yaasu Israa7eela Asaassi Wurssetta Haasayaa Haasayiis

[1] Daro wodiyaappe guyyiyan, GODAI Israa7eela asaa eta yuushuwan de7iya morkketu
ubbaappe shemppissiis. He wode Yaasu cimidi, wodiyaa keehippe sugiis. [2] Yaatidaagee
Israa7eela asaa ubbaa, cimata, halaqata, daannatanne ola gadaawata issippe xeegidi,
hagaadan yaagiis; "Taani cimada, wodiyaa keehippe sugaas. [3] GODAI intte Xoossai intte
gishshau ha kawotettata ubbaa oottidobaa intte intte huuphiyau be7ideta. Intteyyo
olettidaagee GODAA intte Xoossaattennee. [4] Be7ite, Yorddaanoosa SHaafaappe doommidi
arggo baggaara de7iya Meediteraane Abbaa gakkanaassi de7iya, attida kawotettatu biitta
ubbaa, taani xaissido kawotettatu biittaarakka laata gade oottada, intte zaretuyyo taani
shaakkada immaas. [5] GODAI intte Xoossai eta sugananne intte sinttaappe laaggana;
laaggin GODAI intte Xoossai giidoogaadan, intte eta biittaa laattana.

[6] "Hegaa gishshau, Muuse Higgiyaa Maxaafan xaafettida ubbaa naaganaunne oottanau
keehippe minnite; appe ushachchi haddirssi gooppite. [7] Hagan intte giddon attida ha
kawotettatuura walahettoppite. Eta xoossatu sunttaa denttoppite woikko eta sunttan

caaqqoppite. Etayyo oottoppite woikko etayyo goinnoppite. [8] SHin hachchi gakkanaassi
intte oottidoogaadan, GODAA intte Xoossaa mintti oiqqite.
[9] "Aissi giikko, GODAI gitanne mino kawotettata intte sinttappe kessiis. Inttena gidikko,
hachchi gakkanaassi ooninne inttenaara eqettanau danddayibeenna. [10] GODAI intte
Xoossai intteyyo giidoogaadan, i ba huuphen intteyyo olettiyo gishshau, intteppe issi asi
sha7u asaa yedettees. [11] GODAA intte Xoossaa ubbaton siiqanaagaa dogoppite. [12] Intte
guyye simmidi, kawotettatuppe hagan intte giddon attida asaara issuwaa gidikko, eta
maccaasaa intteyyo, intte maccaasaa etayyo immi walahettikko, [13] GODAI intte Xoossai ha
kawotettata intte sinttaappe gooddiiddi de7i bayennaagaa geeshshidi erite. SHin GODAI
intte Xoossai immido ha lo77o biittaappe intte xayana gakkanaassi, eti intteyyo pirenne
gite gidana; intte zokkuwaayyo lisso, intte aifiyaayyookka aguntta gidana.
[14] "Ha77i simmi taani haiqqana mataas. GODAI intte Xoossai intteyyo immana giido
lo77o ubbaappe issibinne attibeennaagaa intte ubbai intte wozanaaninne shemppuwan
ereeta. I intteyyo immana giidobaappe issibinne attennan, ubbai polettiis. [15] GODAI intte
Xoossai intteyyo immana giido lo77obai ubbai attennan polettidoogaadan, GODAI intte
Xoossai intteyyo immido ha lo77o biittaappe inttena xaissana gakkanaassi, iita qixaatiyaa
ubbaakka intte bollan hegaadan ehaana. [16] GODAI intte Xoossai inttenaara maacettido
maachchaa intte kanttikko, biidi hara xoossatussi oottikkonne goinnikko, GODAA hanqqoi
intte bolli eexxi kiyana; i intteyyo immido lo77o biittaappekka intte eesuwan xayana"
yaagiis.

24

Yaasu Sekeeman Haasayido Haasayaa

[1] Hegaappe guyyiyan Yaasu Israa7eela zaretu ubbaa Sekeema giyo kataman shiishshiis.
Cimata, halaqata, daannatanne ola gadaawata ubbaa xeegiis; xeegin eti Xoossaa sint-
tan shiiqidosona. [2] Yaasu asau ubbau hagaadan yaagiis; "GODAI Israa7eela Xoossai
hagaadan yaagees; 'Beni intte aawati Efiraaxiisa SHaafaappe hefinttan de7idosona; eti
hara xoossatussi oottidosona. Etappe issoi Abrahaamanne Naakoora aawaa Taara.
[3] Hegaappe guyyiyan intte aawaa Abrahaama, he shaafaappe hefinttan de7iya biittaappe
xeesada, Kanaane biitta ubban kaalettaas. A zariyaakka corayaas; Yisaaqakka au immaas.
[4] Yisaaqassikka Yaaqoobanne Eesawa immaas. Eesawassi Eedooma gezziyaa laattanaadan
immaas; shin Yaaqoobinne a naati duge Gibxxe biidosona.
[5] " 'Guyyeppe Muusanne Aaroona kiittada taani yan oottidoban Gibxxe biittaa asaa
boshan shocaas; hegaappe guyyiyan inttena kessaas. [6] Taani intte aawata Gibxxeppe
kessin, Zo7o Abbaakko yiideta; yin Gibxxeti intte aawata parati goochchiyo gaaretuuninne
paraasatun yedettidosona. [7] Eti GODAASSI waassido wode, etappenne Gibxxetuppe
gidduwan xumaa yeggaas; yaatada, abbai eta bolli simmanaadaaninne eta muukkanaadan
oottaas. Taani Gibxxetu bolli oottidobaa intte intte aifiyan be7ideta. Inttekka bazzon daro
wodiyaa de7ideta.
[8] " 'Hegaappe guyyiyan Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Amooretu
biittaa taani inttena ehaas. Eti inttenaara olettin, taani eta intte kushiyan aattada
immaas; immin eta biittaa laattideta. Qassi taani eta intte sinttaappe xaissaas. [9] Hegaappe
guyyiyan Xippoora na7ai Baalaaqi, Moo7aaba biittaa kawoi denddidi, Israa7eelatuura
olettiis. Ba7oora na7ai Balaami inttena qangganaadan, kiittidi xeesissiis; [10] shin taani
Balaamabaa siyabeikke. Hegaa gishshau i inttena anjjiis; yaatin, taani inttena Baalaaqa
kushiyaappe ashshaas.
[11] " 'Ashshin Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Yarkko yiideta; yin Yarkko asainne
Amooreti, Parzzeti, Kanaaneti, Hiiteti, Gerggeeseti, Hiiwetinne Yaabuusati inttenaara
olettin, taani eta intte kushiyan aattada immaas. [12] Kashiyaa intteppe sinttau kiittada,
Amooretu kawota naa77ata intte sinttaappe kessaas. Hagee ubbai hananau danddayi-
doogee, intte bisuwaaninne intte wonddafiyaani gidenna. [13] Intte oottidi kessibeenna

biittaanne intte keexxibeenna katamata taani intteyyo immin, an de7eeta. Ha77i intte
tokkibeenna woiniyaa turaa aifiyaanne wogaraa aifiyaa meeta' yaagees.
14 "Hegaa gishshau ha77ikka GODAAYYO yayyite; tumu wozanaappe ammanettidi ayyo
goinnite. Intte maizza aawati Efiraaxiisa SHaafaappe hefinttaaninne Gibxxen goinnido
allaga xoossata wora olidi, GODAAYYO goinnite. 15 GODAASSI goinniyoogee inttena iitikko,
intte aawati shaafaappe hefinttan de7iiddi goinnido xoossata gidin, woikko ha77i intte
de7iyo Amoore biittaa asatu xoossata gidin, intte goinnanaagaa hachchi doorite. SHin
tananne ta keettaa asaa gidikko, nuuni GODAAYYO goinnana" yaagiis.
16 Yaagin asai zaaridi, "GODAA aggi bayidi, hara xoossatussi goinnanaagee nuuppe
haakko! 17 Gibxxe biittaappe, ailletettaa keettaappe, nunanne nu aawata kessidi ehidaagee,
he gita malaatata nu xeellishin oottidaagee, nuuni biido oge ubbaaninne kanttido biittatu
ubbaa giddon nuna naagidaagee, GODAA nu Xoossaattennee. 18 Qassi GODAI asaa ubbaa,
he biittan de7iya Amoore asatuurakka nu sinttaappe laaggidi kessiis. Hegaa gishshau
nuunikka GODAASSI goinnana; aissi giikko, i nu Xoossaa" yaagiis.
19 SHin Yaasu asaa hagaadan yaagiis; "Intte GODAAYYO goinnanau danddayekketa. Aissi
giikko, i geeshsha Xoossaa; i qanaatiya Xoossaa; i intte naaquwaa woikko intte nagaraa
atto geenna. 20 Intte GODAA aggidi, allaga xoossatussi goinnikko, i intteyyo lo77obaa
oottidoogaappe guyyiyan, simmidi inttena qohananne xaissana" yaagiis.
21 Yaagin asai Yaasa, "CHii, chii! Nuuni GODAAYYO goinnana" yaagiis.
22 Yaagin Yaasu asaa, "Intte GODAASSI goinnanaagaa dooridoogau intte huuphiyau intte
markka" yaagiis.
Yaagin eti, "Ee nuuni markka!" yaagidosona.
23 Yaasu, "Yaatikko, intte giddon de7iya allaga xoossata wora olite; intte wozanaa
GODAAKKO, Israa7eela Xoossaakko zaarite" yaagiis.
24 Yaagin eti, "Nuuni GODAASSI, nu Xoossaassi, goinnana; a azazuwaakka polana"
yaagidosona.
25 He gallassi Yaasu asaara maachchaa maacettiis; maacettidi, Sekeeman higgiyaanne
wogaa etau kessiis. 26 Kessidi Yaasu he qaalata Xoossaa Higgiyaa Maxaafan xaafiis.
Hegaappe guyyiyan, issi gita shuchchaa ekkidi, GODAA Dunkkaaniyaa matan de7iya wolaa
garssan essiis. 27 Yaasu asau ubbau, "Be7ite, GODAI nuuyyo haasayido qaalaa ubbaa ha
shuchchai siyido gishshau, i nu bolli markka gidana. Intte Xoossaa bollan makkalikko,
ha shuchchai intte bolli markka gidana" yaagiis. 28 Hegaappe guyyiyan, Yaasu asaa ubbaa
yeddin, ubbaikka ba laata biitti biitti simmidi biis.

Yaasu Haiquwaanne El77aazara Haiquwaa

29 Hegaappe guyyiyan GODAA ashkkarai, Nawe na7ai Yaasu, laittai xeetanne tammaa
gidin haiqqiis. 30 Haiqqin asai Ga7aasha Deriyaappe huuphessa baggan, Efireema gezziyan
de7iya a laata gadiyan, Timinaati-Seeran moogidosona.
31 Yaasu paxa de7ido wode ubbaaninne Yaasuppe simmin de7idi, Xoossai Israa7eelatussi
oottido ooso ubbaa erida cimatu wode ubban Israa7eelati GODAASSI goinnidosona.
32 Israa7eela asai Gibxxe biittaappe ehiido Yooseefa meqettaa Sekeeman moogidosona.
He sohuwaa Yaaqoobi SHekeema aawaa Hamoora naatuppe xeetu xaqara biran shammiis;
shammin guyyeppe Yooseefa zareti laattidosona.
33 Aaroona na7ai El77aazari haiqqiis; haiqqin a na7aa Piinihaasassi imettida Efireema
gezziyan de7iya Gib77a giyo kataman moogidosona.

Daannatu Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Daannatu Maxaafai Kanaanee oiqettido wodiyaappe doommidi, kawoi kawotiyo kawotettai eqqana gakkanaashin de7iya taariketa oiqqiis; he wodee Israa7eela asaa taarikiyan higgee bainna wode. Ha taariketi "Daannata" geetettiya mino asati oottidobaa bessoosona. Ha daannatuppe dariya baggati ola gadaawata. Etappe qassi keehi erettidaagee, a minotettai miraafiyaa 13-16 gakkanaashin xaafettido Samssoona giyo asa. Ha maxaafaappe nuuni demmiyo gita timirttee, Israa7eela asaa de7oi tumu de7o gidiyoogee eti Xoossaassi ammanettidi de7ido keesaana gidiyoogaa. Eti ayyo ammanettennan ixxiyo wode, ubbatonkka eta bolli bashshai yees. Hegaappekka qassi aadhdhiya harabai de7ees; hegeenne, asai Xoossaassi ammanettennan ixxido gaasuwan eta bolli bashshai gakkikkokka, eti nagaraa paaxidi simmido wode ubban, Xoossai eta ashshanau giigi uttidoogaa.

Yihudaa Zaretinne Simoona Zareti Adooni-Beezeqa Olidi Oiqqidosona

1 Yaasu haiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai, "Kanaane biittaa asaa olanau nu
zaretuppe koirottidi kiyanai oonee?" yaagidi GODAA oichchiis.
2 Oichchin GODAI, "Yihudaa zareti koirottidi kiyona. Taani biittaa eta kushiyan aattada
immaas" yaagiis.
3 Yihudaa asai bantta dabbota, Simoona zareta, "Nuuni Kanaanetuura olettana mala,
nuna shaakkin gakkidasaa nunaara hinddite. Hegaappe guyyiyan, inttena shaakkin gakki-
dasaa inttenaara issippe baana" yaagiis. Yaagin Simoona zaretinne Yihudaa zareti olau
issippe biidosona. 4 Bin GODAI Kanaanetanne Parzzeta eta kushiyan aattidi immiis; immin
Bezeeqa giyo kataman tammu sha7u asaa woridosona. 5 Bezeeqa kataman Adooni-Bezeeqa
demmidi, aara olettidosona; olettidi Kanaanetanne Parzzeta xoonidosona. 6 Adooni-
Beezeqi baqatidaagaa yedetti oiqqidi, a kushiyaa wogga biradhdhetanne a tohuwaa wogga
biradhdheta qanxxidosona.
7 Qanxxin Adooni-Beezeqi, "Kushiyaa wogga biradhdhetanne tohuwaa wogga biradhd-
heta taani qanxxido laappun tammu kawoti ta masoofiyaappe laalettida suuppaa pip-
paaridi moosona. Taani eta oottidoogaadan, Xoossai tana oottiis" yaagiis. A Yerusalaame
ehin, yan haiqqiis.

Yihudaa Zareti Yerusalaamenne Kebroona Oiqqidosona

8 Yihudaa asai Yerusalaame olidi oiqqiis; oiqqidi asaa qara bisuwan woridi, katamaa
taman xuuggiis. 9 Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai gezziyan, Neegeeba Bazzuwaaninne
garan de7iya Kanaaneta olanau biis. 10 Biidi kase Qiriyaati-Arbbaa7a geetettiya Kebroona
kataman de7iya Kanaaneta olidosona; olidi SHeshaaya, Ahimaananne Talmmaaya geetet-
tiya yarata xoonidosona.

Otini7eeli Dabiira Katamaa Oiqqiis
(Yaasu Maxaafaa 15:13-19)

11 Hegaappe denddidi Yihudaa asai Dabiira giyo kataman de7iya asaa olanau biis. Dabiira
katamai kase Qiriyaati-Sefera geetettees. 12 Kaaleebi, "Qiriyaati-Sefera olidi oiqqiya uraassi
taani ta na7iyo Akiso immana" yaagiis. 13 Yaagin Kaaleeba ishaa kaaluwaa Qanaaza na7ai
Otini7eeli he katamaa olidi oiqqiis; oiqqin, Kaaleebi ba na7iyo Akiso ayyo immiis.
14 Akisa Otini7eela geliyo wode, i aawai iyyo gade immanaadan woossana mala,
Otini7eeli o zoriis. Zorin a baquluwaappe wodhdhaasu; wodhdhin Kaaleebi o, "Ai koyai?"
yaagidi oichchiis.
15 Oichchin a, "Taayyo woituwaa imma. Neeni kase taayyo immido biittai qa77e gidido
gishshau, haatta pulttota taayyo immarkkii" yaagaasu. Yaagin Kaaleebi killi pulttuwaakka
hirkki pulttuwaakka iyyo immiis.

Yihudaa Zaretinne Biniyaama Zareti Xoonido Xoonuwaa

16 Muuse bolluwaa zareti Qeenati Yihudaa asaara Zambbaa Katamaa geetettiya Yarkko
katamaappe denddidosona; denddidi Araada giyo katamaappe tohossa baggaara, Neegee-
ban de7iya Yihudaa Bazzuwaa biidosona; biidi yan de7iya asaa gidduwan uttidosona.
17 Yihudaa asai Simoona asaara issippe biidi, Xafaata giyo kataman de7iya Kanaaneta
xooniis; xoonidi katamaa muleera xaissiis. Xaissidi Horima[1] yaagidi sunttidosona.
18 Yihudaa asai gujjidikka Gaaza, Asqqaloonanne Eqiroona katamata eta yuushuwan
de7iya biittatuurakka oiqqiis. 19 GODAI Yihudaa asaara de7iyo gishshau, gezze biittaa
eti laattidosona; shin dembbaa biittaa asatuyyo birataappe oosettida olaa para gaareti
de7iyo gishshau, Yihudaa asai eta yedettanau danddayibeenna. 20 Muusee giidoogaadan,
Kebroona katamaa Kaaleebayyo immidosona; immin Kaaleebi Anaaqe zare gidiya heezzu
yarata yedettidi kessiis.
21 SHin Biniyaama zareti Yerusalaamen de7iya Yaabuusata yedettibookkona; yaatin,
Yaabuusati Biniyaama zaretuura hachchi gakkanaassi Yerusalaamen issippe de7oosona.

Efireema Zaretinne Minaase Zareti Beeteele Xoonidi Oiqqidosona

22-23 Yooseefa naatu, Efireemanne Minaase zareti qassi Beeteele katamaa bollan woraa-
jjidosona. Kase he katamai Looza geetettees. Woraajjiyo wode GODAI etaara de7ees.
Yooseefa zareti Beeteele katamaa xomoosiya asata kiittidosona. 24 Kiittin eti katamaappe
kiyiya issi bitaniyaa demmidi, “Katamaa giddo waani gelanau danddayettiyaakko nuna
bessa; bessikko, nuuni neeyyo kehana” yaagidosona. 25 Yaagin i eta bessiis; bessin
kataman de7iya asaa qara bisuwan busakkidosona; shin he bitaniyaanne a so asaa ubbaa
ashshidosona. 26 Guyyeppe he bitanee Hiitetu biittaa biidi, yan katamaa keexxiis; keexxidi
Looza yaagidi sunttiis; sunttin hachchi gakkanaassi he katamai he sunttan xeesettees.

Israa7eela Asati Biittaappe Yedettibeenna Asata

27 Minaase zareti Beetishaana, Taa7inaaka, Doora, Yibila7aamanne Magiddo katamatu-
uninne eta yuushuwan de7iya moottatun de7iya asata kessidi yedettanau danddayi-
bookkona. Yaatin, Kanaaneti yan de7uwaa minttidosona. 28 Israa7eela asai minnido
wode, Kanaaneta banttau wolqqan ootissidosona; shin eta muleera biittaappe kessidi
yedettibookkona.
29 Efireema zaretikka Gezeera giyo kataman de7iya Kanaaneta kessidi yedettibookkona;
yaatin, Kanaane asati yan etaara issippe de7idosona.
30 Zaabiloona zareti Qitiroona katamaaninne Naahilaala kataman de7iya asata kessidi
yedettibookkona; yaatin, Kanaaneti yan etaara issippe de7idosona. SHin Zaabiloona zareti
eta banttau wolqqan ootissidosona.
31 Aseera zaretikka Aakkon, Sidoonan, Ahilaaban, Akiziiban, Helbban, Afeeqaaninne
Rahooban de7iya asata kessidi yedettibookkona. 32 Kanaaneti kiyennan aggido gishshau,
Aseera zareti etaara yan issippe de7idosona.
33 Nifttaaleema zaretikka Beeti-SHemesha katamaaninne Beeti-Anaata kataman de7iya
asata kessidi yedettibookkona; shin Kanaanetuura yan issippe de7idosona. Beeti-
SHemeshanne Beeti-Anaata katamaa asata banttau wolqqan ootissidosona.
34 Amooreti Daana zareta pude gezziyau yedettidosona; eti duge dembba biittaa wodhd-
hennaadan teqqidosona.
35 Amooreti Hereesa Deriyaaninne Ayyaaloonanne SHa7albbiima geetettiya katamatun
de7uwaa minttidosona; shin Efireemanne Minaase zareti minni minnidi biidi, banttau
wolqqan ootissidosona. 36 Amooretu biittaa zawai Selaa7a matan de7iya Akirabiima giyo
pudettaappe doommidi, huuphessa baggi gakkees.

2

GODAA Kiitanchchai Bokiima Biis

---

1 1:17 Horima: Ha sunttaa birshshettai “Muleera xaissiis” giyoogaa.

[1] GODAA kiitanchchai Gelggalappe Bokiima biidi, Israa7eela asaa hagaadan yaagiis;
"Taani inttena Gibxxeppe kessaas; kessada beni intte maizza aawatussi immana gaada
caaqqido biittaa inttena gelissaas. Gelissada inttena hagaadan yaagaas; 'Taani inttenaara
maacettido maachchaa mulekka kanttikke. [2] Intte ha biittan de7iya asatuura maachchaa
maacettoppite; eti yarshshiyoosaa kolite' yaagaas; shin intte taayyo azazettibeekketa.
Aissi hegaadan hanidetii? [3] Hegaa gishshau, taani inttena, 'Eta taani intte sinttaappe
yedettikke; eti intteyyo morkke gidana; eta xoossatikka intteyyo pire gidana' yaagais"
yaagiis. [4] GODAA kiitanchchai hegaa Israa7eela asau ubbau haasayido wode, asai ba qaalaa
xoqqu oottidi yeekkiis. [5] Yaatidi he sohuwaa Bokiima[2] yaagidi sunttiis; sunttidi hegan
GODAASSI yarshshuwaa yarshshiis.

Yaasu Haiquwaa

[6] Yaasu Israa7eela asaa yeddidoogaappe guyyiyan, asai issoi issoi bana shaakkin gakkiya
biittaa ekkanau biis. [7] Yaasu paxa de7ido laitta ubban asai GODAASSI oottiis; i haiqqi-
doogaappe guyyiyankka, GODAI Israa7eela asaassi oottido gita ooso ubbaa be7ida cimatu
wode ubban GODAASSI oottiyoogaa aggibeenna.

[8] GODAA ashkkarai, Nawe na7ai Yaasu, laittai xeetanne tammaa gidin haiqqiis; [9] haiqqin
Ga7aasha Deriyaappe huuphessa baggan, Efireema gezziyan, Timinaati-Seraaha giyoosan
de7iya a laata gadiyan moogidosona. [10] He yeleta ubbai haiqqidi ba maizzan gaitti-
doogaappe guyyiyan, GODAA woikko Israa7eela asaassi i oottidobaa ubbaa erenna hara
yeletai denddiis.

Israa7eela Asai GODAAYYO Goinniyoogaa Aggi Bayiis

[11] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAA sinttan iitabaa oottiis; Ba7aala geetettiya
eeqatuyyo goinniis. [12] Gibxxe biittaappe eta kessida GODAA, bantta maizza aawatu Xoossaa
aggi bayidosona; bantta yuushuwan de7iya asatu eeqatukko simmidi, etassi goinnidosona;
hegan GODAA hanqqetissidosona. [13] Qassi GODAA aggi bayidi, Ba7aalayyoonne Asttaa-
rootiyyo goinnidosona. [14] Yaatin, GODAA hanqqoi Israa7eela asaa bolli eexxi kiyiis;
bonqqiyaageeti bonqqanaadan eta bessi bayiis; eta yuushuwan de7iya morkketuyyo eta
aattidi immiis. Yaatin, eti bantta morkketuura eqettanau danddayibookkona. [15] Eti
olettanau kiyido wode ubban, GODAI kase etassi caaqqidoogaadan eti xoonettana mala,
i eta bolli denddiis. Yaatin, eti keehippe waayettidosona.

[16] Yaatin, GODAI pirddiya daannata etau denttiis; denttin eti Israa7eela asaa bon-
qqidaageetu kushiyaappe ashshidosona. [17] SHin Israa7eela asai pirddiya daannatussi
azazettibeenna; eti GODAASSI ammanettennan ixxidosona; ixxidi hara xoossatukko
simmidi, etassi goinnidosona. Eta aawati hemettido ogiyaappe sohuwaara guyye simmi-
dosona; eta maizza aawati GODAAYYO azazettidoogaadan, eti azazettibookkona. [18] GODAI
etau pirddiya daannata denttido wode audenne i he pirddiya daannatuura issippe gidiis;
gididi he daannai paxa de7ido laitta ubban eta morkketu kushiyaappe eta ashshiis. Aissi
giikko, huqqunnainne tuggai darin, eti waassiyoogaa siyidi, GODAI etau qarettiis. [19] SHin
pirddiya daannai haiqqidoogaappe guyyiyan, asai guyye simmidi, kase eta aawati oottido
iitaappe aadhdhida iitaa oottidosona; eti hara xoossatukko simmidi, etassi goinnidosona;
bantta iita oosuwaanne geella ogiyaa aggennan ixxidosona. [20] Ixxin GODAA hanqqoi
Israa7eela asaa bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI hagaadan yaagiis; "Ha asai taani eta
maizza aawatussi gelido maachchaa kanttido gishshaunne taayyo azazettennan ixxido
gishshau, [21] hachchippe doommin, Yaasu haiqqido wode biittaa bollan attida dere asatuppe
issuwaanne taani eta sinttaappe yedettada kessikke. [22] Ha Israa7eela asai kase bantta
maizza aawatudan ta ogiyaa kaalliyaakko, woikko kaallennaakko paaccanau, taani he
attida dere asatun go7ettana" yaagiis. [23] Hegaa gishshau, GODAI he dere asati kiyennan
gam77anaadan oottiis. I eta eesuwan yedettidi kessibeenna; Yaasussikka eta aattidi
immibeenna.

---

2 2:5 Bokiima: Ha sunttaa birshshettai "Yeekkiyaageeta" giyoogaa.

3

Biittaa Bollappe Yedetettennan Attida Asata

1 Kase Kanaanen ai olanne olettidi meezetibeenna Israa7eela asaa paaccana mala, GODAI
ha asata ashshiis. 2 I hegaa oottidoogee, hagaappe kase olaa olettidi meezetibeenna
Israa7eela yeletaa olettiyo hiillaa tamaarissanaassa. 3 He asati oonee oonee giikko,
ichchashu Pilisxxeema katamata haariya asata, Kanaaneta ubbaa, Sidoona katamaa
asatanne Ba7aali-Hermmoone giyo deriyaappe doommidi, Hamaata Pinuwaa gakkanaassi
Liibaanoosa Deriyan de7iya Hiiweta. 4 GODAI Muuse baggaara kase Israa7eela maizza
asaa aawatussi immido azazuwaa eti azazettiyaakko azazettennaakko paacissanau eta
ashshiis. 5 Yaatin, Israa7eela asai Kanaanetuura, Hiiwetuura, Amooretuura, Parzzetuura,
Hiitetuuranne Yaabuusatuura issippe de7iis. 6 Eta macca naata banttau machchidosona;
bantta macca naatakka eta attuma naatussi immidosona. Yaatidi eta xoossatuyyo
goinnidosona.

Otini7eela

7 Israa7eela asai GODAA sinttan iitabaa oottiis. Eti GODAA bantta Xoossaa dogidi,
Ba7aalanne Asheero geetettiya xoossatuyyo goinnidosona. 8 Hegaa gishshau, GODAA
hanqqoi Israa7eela asaa bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI Masphphexoomiyaa biittaa
Kawuwaa Kushaani-Rish77ataima kushiyan eta aattidi immiis; immin eti ayyo hosppun
laittaa haarettidosona.
9 SHin Israa7eela asai GODAASSI waassido wode, eta ashshiya uraa kiittiis; ikka Kaaleeba
kaalo ishaa Qanaaza na7aa Otini7eela geetettees. 10 GODAA Ayyaanai a bolli wodhdhin, i
Israa7eela bolli pirddiya daanna gidiis. Gididi olaa olettanau biis; bin GODAI Masphphex-
oomiyaa biittaa Kawuwaa Kushaani-Rish77ataima ayyo aattidi immiis; immin Kushaani-
Rish77ataima xooniis. 11 Yaatin, biittai oitamu laittaa woppaa demmiis. Hegaappe
guyyiyan, Qanaaza na7ai Otini7eeli haiqqiis.

Ehuuda

12 Israa7eela asai zaarettidikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. GODAA sinttan eti iitabaa
oottido gishshau, GODAI Moo7aaba Kawoi Egilooni Israa7eela bollan wolqqaamanaadan
oottiis. 13 Egilooni Amoonatanne Amaaleeqata baakko shiishshidi biidi, Israa7eela asaa
olidi xooniis; xoonidi Zambbaa Katamaa geetettiya Yarkko katamaa oiqqiis. 14 Yaatin,
Israa7eela asai Moo7aaba Kawuwaa Egiloonayyo tammanne hosppun laittaa haarettiis.
15 SHin Israa7eela asai GODAASSI waassido wode, eta ashshiya uraa kiittiis; ikka
Biniyaama zariyaappe Geera na7aa Ehuuda geetettees; i haddirssa kushiyan oottiya
asa. Israa7eela asai Ehuuda Moo7aaba Kawuwaa Egiloonakko giiraara kiittiis. 16 Ehuudi
naa77u baggaara qarattida issi wara gidida bisuwaa baayyo giigissiis; giigissidi ushachcha
miyyiyaa baggaara ba maayo giddon gixxiis. 17 Hegaappe guyyiyan, Moo7aaba Kawuwaa
Egiloonayyo giiraa ekki efiidi immiis. Egilooni keehippe ordde asa. 18 Ehuudi giiraa
kawuwaayyo immidoogaappe guyyiyan, giiraa tookkidi biida asata moissiis. 19 SHin Ehuudi
Gelggala matan de7iya masettida shuchchatu matappe Egiloonakko guyye simmi biidi,
“Kawuwau, taani neeyyo xuuriyoobi de7ees” yaagiis.
Yaagin kawoi, “Co77u ga!” yaagiis; yaagin a naagiyaageeti ubbai kare kiyidosona.
20 He wode kawoi pooqiyan de7iya issi kifiliyan barkka uttidaashin, Ehuudi akko shiiqidi,
“Xoossai neeyyo kiittidobai de7ees” yaagiis. Yaagin kawoi ba uttidosaappe eqqiis; 21 eqqin
Ehuudi ba haddirssa kushiyaa yeddidi, ushachcha bagga miyiyaappe bisuwaa shoddidi,
kawuwaayyo uluwan dirggintti bayiis. 22 Yaatin, bisuwaayyo tuutee attennan ulo giddo
gelin, handdai kammiis. Ehuudi bisuwaa kawuwaa uluwaappe shoddibeenna gishshau,
zokkuwaara kantti kiyiis. 23 Hegaappe guyyiyan Ehuudi kare kiyidi, pooqiyan de7iya
kifiliyaa penggiyaa gorddidi, a bolli qulppiis.
24 I biichchidoogaappe guyyiyan, ashkkarati yiidi, penggee gorddettidaagaa be7idosona;
be7idi, giddo kifiliyan katta sheeshshau uttennan aggenna yaagidi qoppidosona. 25 Eta
naagoi pokkana gakkanaassi keehippe naagidosona. SHin kawoi penggiyaa dooyennan

ixxin, qulppiyaa ekkidi penggiyaa dooyidosona; dooyidi bantta godai haiqqidi, wuigen kunddidaagaa be7idosona.
[26] Eti naagiiddi gam77idaashin, Ehuudi kessi ekkidi, masettida shuchchata kanttidi, Sa7iira giyoosaa baqatiis. [27] Baqati biidi Efireema gezziyaa gakkido wode, Israa7eela asai olau shiiqanaadan malkkataa punniis; punnin asai a kaallidi, yaappe duge wodhdhiis. [28] Wodhdhin eta, "Tana kaallite; aissi giikko, GODAI intte morkketa, Moo7aabata intte kushiyan aattidi immiis" yaagiis. Yaagin a kaallidi wodhdhidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinniyoosaa oiqqidosona; oiqqidi Moo7aaba asaappe issi urainne hegaara kanttennaadan teqqidosona. [29] He wode Moo7aaba asaappe tammu sha7u gidiya doorettida mino olanchchata woridosona; issi asinne kessi ekkidi attibeenna. [30] He gallassi Moo7aaba asai Israa7eela asaassi haarettiis; yaatin biittai hosppun tammu laittaa woppaa demmiis.

SHamggaara

[31] Ehuudappe guyyiyan, Anaata na7ai SHamggaari denddiis; denddidi Pilisxxeema asaappe usuppun xeetaa booraa laaggiyo philxxuwan woridi, Israa7eela asaa ashshiis.

4

Debooronne Baaraaqa

[1] Ehuudi haiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAA sinttan zaarettidikka iitabaa oottiis. [2] Hegaa gishshau, GODAI Haxoora giyo kataman kawotida Kanaane Kawuwaa Yaabinayyo eta aattidi immiis; a olanchchatu gadaawai Sisaari Dere-Harosheeta giyo kataman de7ees. [3] Yaabinayyo birataappe oosettida uddufun xeetu paraa gaareti de7iyo gishshaunne i Israa7eela asaa qareti bainnan laatamu laittaa huqqunnido gishshau, eti maaduwaa demmanau GODAASSI waassidosona.
[4] He wode Laappidoota machchiyaa Deboora, hananabaa yootiyaara Israa7eela biittan pirddiya daanniyo. [5] Deboora Efireema gezziyan, Raama katamaappenne Beeteele katamaappe gidduwan de7iya Deboori zambbaa garssan uttada pirddausu; Israa7eela asai ba yohuwaa pirddissanau ikko yees. [6] Issi gallassi Deboora Abino7aama na7aa Baaraaqa Nifttaaleema biittan de7iya Qedeesha katamaappe kiittada xeesissaasu; xeesissada, "GODAI Israa7eela Xoossai nena hagaadan yaagidi azazees; 'Nifttaaleema zariyaappenne Zaabiloona zariyaappe tammu sha7u asaa ekkada, Taaboora Deriyaa ba. [7] Taani Yaabina olanchchatu gadaawai Sisaari paraa gaaretanne olanchchata ekkidi, Qiishoona SHaafan nenaara olaa gaittanau yaanaadan oottana; yin taani neeyyo a aattada immana' yaagees" yaagaasu.
[8] Yaatin, Baaraaqi, "Neeni tanaara biikko, taani baana; shin neeni tanaara baana xayikko, taanikka biikke" yaagiis.
[9] Yaagin a, "Eeno, taani nenaara baana; shin GODAI Sisaara macca asa kushiyan aattidi immana gishshau, he buussai neeyyo bonchcho gidenna" yaagaasu. Yaagada Deboora denddada, Baaraaqaara Qedeesha baasu. [10] Baaraaqi Nifttaaleemanne Zaabiloona zareta Qedeesha xeesin, tammu sha7u asai a kaallidi kiyiis; Deboorakka aara baasu.
[11] He wode Hebeera giyo issi bitanee de7ees; i Qeena asa; i Muuse bolluwaa Hobaaba yara. I hara Qeenatuppe shaahettidi, Qedeeshakko shiiqidi, Da7inaaniiman de7iya wolaa matan ba dunkkaaniyaa toliis.
[12] Abino7aama na7ai Baaraaqi Taaboora Deriyaa biidoogaa Sisaari siyido wode, [13] birataappe oosettida ba uddufun xeetu paraa gaaretanne banaara de7iya asaa ubbaa xeesissidi, Dere-Harosheetappe Qiishoona SHaafaa shiishshiis.
[14] Yaatin, Deboora Baaraaqa, "Dendda! Hachchi GODAI ne kushiyan Sisaara aattidi immiyo gallassa. Be7a, GODAI neeppe sinttatidi biis" yaagaasu. Yaagin Baaraaqi tammu sha7u asaa kaalettidi, Taaboora Deriyaappe wodhdhiis. [15] GODAI Sisaara, a paraa gaareta ubbaanne a olanchchata ubbaa qara bisuwan Baaraaqa sinttaappe baqatissiis. Yaatin, Sisaari ba paraa gaariyaappe wodhdhidi, gediyan baqatiis. [16] Baaraaqi he paraa gaaretanne olanchchata Dere-Harosheeta gakkanaassi yedettiis. Sisaara olanchchati ubbai qara bisuwan haiqqidosona; issi asinne attibeenna.

[17] He wode Haxoora Kawoi Yaabini Qeenaa Hebeera keettaa asaara saro de7ees. Hegaa gishshau, Sisaari gediyan baqatidi, Qeenaa Hebeera machchee Yaa7eeli dunkkaaniyaa gakkiis. [18] Gakkin Yaa7eela Sisaara mokkanau kiyada, "Ta godau, gela; haa gela; yayyoppa" yaagaasu. Yaagin dunkkaaniyaa ikko gelin, a ba bullukkuwan kammaasu.
[19] Sisaari, "Tana saammees; uyiyo guutta haatta immarkkii" yaagiis. Yaagin maattaa tigiyo ogoruwaa pogada ushshaasu; yaatada zaarettada kammaasu. [20] Hegaappe guyyiyan i o, "Dunkkaaniyaa penggen eqqa. Ai asinne yiidi, 'Hagan asi de7ii?' yaagidi oichchikko, 'Baawa' ga" yaagiis.
[21] Sisaari keehi daafurido gishshau, xiskkuwaa kairiis. Kairin Hebeera machchiyaa Yaa7eela madooshaanne dunkkaaniyaa xishiyaa ekkada, loddaara akko shiiqaasu; shiiqada xishiyaa haitta kariyan essada, madooshan xishada, biittaara sikkin, Sisaari haiqqiis.
[22] Baaraaqi Sisaara koyiiddi yin, Yaa7eela a mokkanau kare kiyaasu; kiyada, "Haaya; neeni koyiyo bitaniyaa taani nena bessana" yaagaasu. Yaagin iira dunkkaane giddo gelidi, Sisaara haitta kariyan xishee gelin, a ahai sa7an zin77idaagaa be7iis.
[23] He gallassi Xoossai Israa7eela asai Kanaane Kawuwaa Yaabina xoonanaadan oottiis. [24] Israa7eela asai Kanaane Kawuwaa Yaabina bolli minni minnidi biidi, wurssettan a xaissiis.

5

Deboorinne Baaraaqa Yettaa

[1] He gallassi Debooranne Abino7aama na7ai Baaraaqi ha yettaa yexxidosona.
[2] "Israa7eela asaa kaalettiyaageeti
kaalettido gishshau,
asaikka dosidi,
ba huuphiyaa aattidi immido gishshau,
GODAA galatite!
[3] Inttenoo kawotoo, hagaa siyite!
Inttenoo deriyaa haariyaageetoo, ezggite!
Taani GODAASSI yexxana.
GODAASSI Israa7eela Xoossaassi
galataa yettaa yexxana.
[4] Abeet GODAU, neeni
Se7iira Deriyaappe denddido wode,
neeni Eedooma biittaappe kiyido wode,
biittai qaaxxiis.
Saluwaappe irai bukkiis;
ee, haattai shaaratuppe duge soosiis.
[5] GODAA sinttan dereti qaaxxidosona;
harai attin, Siinaa Dereekka GODAA
Israa7eela Xoossaa sinttan kokkoriis.

[6] "Anaata na7aa SHamggaara wodenne
Yaa7eeli wode caana mehiyaa laaggiya
zal77anchchati he biittaara kanttibookkona.
Ogiyaara biyaageetikka ogiyaa aggidi,
loossuwaara biidosona.
[7] Israa7eela katamati
asi de7enna baisa gididosona.
Nenoo Debooraa, neeni Israa7eela asaayyo
aayo gidada denddana gakkanaashin onidi attidosona.
[8] Israa7eela asai allaga xoossata
doorido wode,
biittan olai denddiis.
Oitamu sha7u Israa7eela olanchchatu giddon

issi gonddallee woikko issi toori beettibeenna.
[9] Ta wozanai Israa7eela
ola gadaawatuura de7ees.
Asaa giddon dosidi banttana aattidi
immidaageetuura de7ees.
GODAA galatite!

[10] "Inttenoo, gilaasiyaa wottido
bootta hareta toggiyaageetoo,
inttenoo, ogiyaara hemettiyaageetoo,
hagaa siyite!
[11] Haattaa ollatu matan
shiiqida yettanchchatu yettaa siyite.
Eti GODAI xoonidoogaa yexxoosona;
qassi Israa7eela asai xoonidoogaa yexxoosona.
Hegaappe guyyiyan, GODAA asai
katamaa geliyo penggetukko duge wodhdhiis.

[12] "Debooraa! Beegotta! Beegotta!
Beegotta! Beegottada mazamuriyaa yexxa.
Baaraaqaa, dendda!
Nenoo, Abino7aama na7au,
ne omooduwaa ekkada ya.

[13] "Hegaappe guyyiyan, attida asati
halaqatukko duge wodhdhidosona.
GODAA asati olettanau giigidi
Baaraaqakko yiidosona.
[14] Amaaleeqa zareti
beni de7ido sohuwan
de7iya Efireema asati yiidosona.
Qassi Biniyaama asati
eta kaallidosona.
Halaqati Maakira zaretuppenne,
ola gadaawati Zaabiloona zaretuppe
duge wodhdhidosona.
[15] Yisaakoora halaqati
Debooriira yiidosona;
ee, Yisaakoora asai yiis.
Baaraaqikka yiis;
yin eti a geeduwaa kaallidi, zanggaaraa gelidosona.
SHin Roobeela zareti qofan shaahettidi,
yaanaagaa agganaagaa qachchibookkona.
[16] Eti aibissi attidonaa? Dorssata heemmiyaageetu imbbiliitiyaa
siyanau attidonaayye?
Roobeela zareti qofan shaahettidi,
yaanaagaa agganaagaa qachchibookkona.
[17] Gala7aade asati Yorddaanoosa
SHaafaappe hefinttan attidosona.
Daana zareti markkabetu matan
attidosona.
Aseera zareti bantta de7iyosan
Meediteraane Abbaa lanqqen attidosona.
[18] Zaabiloona zareti

bantta shemppuwaa haiquwau
aattidi immida asata.
Nifttaaleema zaretikka etaagaadan
ola dembban bantta shemppuwaa aattidi immidosona.

19 "Kawoti yiidi, Magiddo pulttotu matan
de7iya Taa7inaakan olettidosona.
He Kanaane kawoti yan olettiiddi,
omooddanau aiba biranne demmibookkona.
20 Saluwan de7iya xoolinttetikka
olettidosona.
Bantta yuuyiyo yuushshan
eti Sisaaraara olettidosona.
21 Qiishoona SHaafai, beniisappe
erettida Qiishoona SHaafai kixxidi,
he kawota shokkidi efiis.
Ta shemppee, simmi minna;
minnada sinttau horddofa.

22 "Hegaappe guyyiyan, paraasati
adaraasissiiddi yiidosona.
Parati bantta kottiyan
biittaa giirissidosona.

23 "GODAA kiitanchchai,
'Merooza qanggite!
Yan de7iya asaa iissidi qanggite!
Aissi giikko, eti GODAA
maaddanau yibookkona.
A wolqqaama morkketuura olettanau
kiyibookkona' yaagiis.

24 "Qeenaa Hebeera machchiyaa
Yaa7eela macca asa ubbaappe
anjjettidaaro gidu.
Dunkkaane giddon de7iya macca
asa ubbaappe a anjjettidaaro gidu.
25 Sisaari o haattaa oichchin,
maattaa ayyo immaasu.
Lo77o xibbuwan meqqida maattaa ehaasu.
26 Issi kushiyaa yeddada
dunkkaaniyaa xishiyaa, ushachcha kushiyan
oosanchchatu madooshaa oiqqaasu.
Oiqqada Sisaara huuphiyan xishaasu;
xishada haitta kariyaara kantta kessaasu.
27 Yaatin, i bolqqu giidi kunddiis.
I he i tohuwaa matan
bolqqu giidi kunddiis.
He kunddido sohuwan haiqqiis.

28 "Sisaara aayyiyaa
maskkootiyaara xeellaasu.
Xeellada, 'Ta na7aa paraa gaaree
aibissi gam77idee?
Parati eesotidi aibissi simmibookkona?'

yaagada oichchaasu.
[29] I aadhdhida eranchcha macca asati
i oishaa zaaridosona.
SHin a ba qofan zaara zaaradakka
hagaadan yaagaasu;
[30] ‘Eti omooddidi
shaakkiyoobaa demmennan aggokkona.
Issi issi olanchchaa issi issi woikko
naa77u naa77u geela7oti gakkennan aggokkona.
Sisaarayyo eti lo77iya maayuwaa immana;
qassi taayyookka qooriyan xaaxanau
xilifiyan alleeqettidi lo77iya maayota
eti ehaana’ yaagaasu.

[31] “Abeet GODAU, ne morkketi ubbai
hegaadan haiqqona!
SHin ne siiqoti
maallado mokkiya awaadan phoolona”
yaagidosona.
Hegaappe guyyiyan, biittai oitamu laittaa woppaa demmiis.

6

Geedoona

[1] Israa7eela asai GODAA sinttan zaarettidi iitabaa oottiis. Hegaa gishshau, GODAI eta Midiyaama asaayyo aattidi immiis. Immin laappun laittaa eta haaridosona. [2] Midiyaama asai Israa7eela asaa bolli minniis; minnin Israa7eela asai etappe attanau deriyaa bollan kooppuwaa, gonggoluwaanne qatuwaa giigissiis. [3] Israa7eela asai kattaa zerido wode ubban, Midiyaama asai Amaaleeqa asaaranne arshsho bagga biittan de7iya asaara yiidi eta oloosona. [4] Eti he biittan dunkkaanidi, Gaaza katamaa gakkanaashin, biittaa ubbaa bollan mokkidabaa xaissoosona; dorssaa, mehiyaanne hariyaa laaggidi efiyo gishshau, Israa7eela asaassi aibanne ashshokkona. [5] Bantta mehiyaanne bantta dunkkaaniyaa ekkidi, boolee yiyoogaadan corattidi yoosona; etanne eta gaameelata qoodanau danddayettenna; eti yiiddi biittaa bashshoosona. [6] Israa7eela asai Midiyaama asaa gaasuwan kauyyiis; yaatidi maaduwaa demmanau GODAASSI waassiis.

[7] Midiyaama asaa gaasuwan Israa7eela asai GODAASSI waassido wode, [8] GODAI etakko issi hananabaa yootiyaagaa kiittiis. Kiittin hananabaa yootiyaagee eta, “GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Gibxxeppe, ailletetta biittaappe taani inttena kessaas. [9] Taani inttena Gibxxe asaa kushiyaappenne huqqunniya asaa ubbaa kushiyaappe ashshaas; intte sinttaappekka huqqunniya asaa yedettada, eta biittaa intteyyo immaas. [10] Yaatada taani inttena, “Taani GODAA intte Xoossaattennee; intte eta biittaa laattido Amooretu xoossatuyyo goinnoppite” yaagada yootaas. SHin intte ta qaalaa siyennan ixxideta’ yaagees” yaagiis.

[11] Hegaappe guyyiyan, GODAA kiitanchchai Oofira giyoosan de7iya Abi7eezera yaraa Yo7aasha wolaa garssan uttiis. He wode Yo7aasha na7ai Geedooni Midiyaama asaappe qosettanau woine eessaa gum77iyoosan gisttiyaa qoxxees. [12] Hegan GODAA kiitanchchai ayyo beettidi, “Laa nenoo, mino olanchchau, GODAI nenaara de7ees” yaagiis.

[13] Yaagin Geedooni a, “Hai ta godau! GODAI nunaara de7iyaabaa gidikko, ha metoi ubbai yaatin nuna aibissi gakkidee? Nu aawati, ‘GODAI nuna Gibxxe biittaappe kessiis’ yaagidi nuuyyo yootido maalaalissiya a oosoti ubbai awan de7iyoonaa? SHin ha77i GODAI nuna mule aggidi, Midiyaama asaassi aattidi immiis” yaagiis.

[14] Hegaappe guyyiyan GODAI akko simmidi, “Neeyyo de7iya wolqqan baada, Israa7eela asaa Midiyaama asaa kushiyaappe ashsha. Be7a, nena kiittiyaagee tana” yaagiis.

[15] Yaagin Geedooni, “Abeet Godau, taani Israa7eela asaa waatada ashshoo? Ta yarai
Minaase zaretu ubbaappe aadhdhida laafa; taanikka ta aawaa so asaa ubbaappe guutta”
yaagidi zaariis.
[16] Zaarin GODAI, “Tumuppe taani nenaara gidana; issi asa shociyoogaadan, neeni
Midiyaama asaa shocada xoonana” yaagiis.
[17] Yaagin Geedooni, “Neeni tanan ufaittidabaa gidikko, tanaara haasayiyaagee neeni
tumuppe GODAA gidiyoogaa taani erana mala, malaataa tana bessa. [18] Taani guyye
simmada baada, neeyyo immiyoobaa ehaana gakkanaashin, hayyanaa hannippe booppa”
yaagiis.
Yaagin GODAI, “Neeni simmana gakkanaashin, taani hagan naagana” yaagiis.
[19] Geedooni ba soo gelidi, anqqara deeshsha maraa shukkidi kattiis; issi tammu kilo
giraame gidiya xilliyaa ekkidi, irshsho yeggennan oittaa uukkiis. Ashuwaa masoobiyan
wottidi, cambbaa keriyan tigiis; ubbaakka ekki efiidi, wolaa garssan uttida GODAA
kiitanchchaassi shiishshiis. [20] Xoossaa kiitanchchai a, “Ashuwaanne irshshoi gelibeenna
oittaa ekkada, ha shuchchaa bolli wotta; cambbaakka a bolli tiga” yaagiis; yaagin
Geedooni hegaadan oottiis. [21] GODAA kiitanchchai ba kushiyan oiqqido xam77aa xeeran
ashuwaanne irshshoi gelibeenna oittaa bochchiis; bochchin tamai shuchchaa giddoppe
kiyidi, ashuwaanne irshshoi gelibeenna oittaa miis; hegaappe guyyiyan, GODAA ki-
itanchchai a sinttappe geemmiis.
[22] Geedooni be7idoogee GODAA kiitanchchaa gidiyoogaa akeekido wode, “Aayye7ana!
Ubbaa Haariya GODAU, taani GODAA kiitanchchaa ta aifiyan be7aas!” yaagiis.
[23] SHin GODAI, “Saroi neeyyo gido! Yayyoppa! Haiqqakka” yaagiis. [24] Yaagin Geedooni
GODAAYYO yarshshiyoosaa yan giigissidi, he sohuwaa GODAI Saro Xoossaa yaagidi
sunttiis. He yarshshiyoosai Abi7eezera yaratubaa gidiya Oofiran hachchi gakkanaashin
eqqidi de7ees.
[25] He gallassi qammi GODAI Geedoona, “Ne aawaa booraa naa77anttuwaa, laittai
laappuna gididoogaa ekka. Ne aawai Ba7aala giyo eeqaayyo yarshshiyoosaa kola; a
lanqqiyan de7iya Asheero giyo macca xoossee misiliyaakka qanxxeretta yegga. [26] Ha keraa
huuphiyan GODAASSI, ne Xoossaassi, shuchchaappe yarshshiyoosaa loittada giigissa;
hegaappe guyyiyan, neeni qanxxerettido Asheero giyo xoossee misiliyaa qerettaa eettada,
naa77antto booraa muleera xuuggiyo yarshsho oottada yarshsha” yaagiis. [27] Yaagin
Geedooni ba ashkkaratuppe tammata ekkidi, GODAI ayyo yootidoogaadan oottiis. SHin
i ba aawaa so asaassinne kataman de7iya asaassi yayyido gishshau, hegaa gallassan
oottiyoogaa aggidi qamman oottiis.
[28] Maallado guuran katamaa asai denddido wode, Ba7aala giyo eeqau yarshshiyoosai
kolettiichchidaagaanne a lanqqen de7iya Asheeri misilee qanxxerettidi wodhdhidaagaa
be7iis. Qassi eti yarshshiyoosai giigidaagaanne a bolli naa77antto boorai yarshshettidaa-
gaa be7idosona. [29] Bantta giddon, “Laa hagaa oottidaagee oonee?” yaagidi issoi issuwaa
oichchidosona. Eti yuuyi yuuyidi oichchidi, hegaa oottidaagee Yo7aasha na7aa Geedoona
gidiyoogaa eridosona. [30] Hegaappe guyyiyan katamaa asai Yo7aasha, “Ba7aala giyo eeqau
yarshshiyoosaa kolido gishshaunne a lanqqen de7iya Asheeri misiliyaa qanxxerettidi
yeggido gishshau, nuuni a worana mala, ne na7aa haa kessa” yaagiis.
[31] Yaagin Yo7aashi ba bollan denddida asa ubbaa, “Intte Ba7aalayyo mootetteetii?
Woikko intte a ashshanau xabaqateetii? Intte giddoppe ayyo mootettiya urai de7ikko,
sa7ai wonttanaashin i haiqqo! Ba7aali xoossa gidikko, ba yarshshiyoosaa kolidaagaara i
bau mootetto” yaagiis. [32] Yaatin, he gallassi Yo7aashi, “Kolettidai au yarshshiyo sohuwaa
gidido gishshau, aara Ba7aali mootetto” yaagidi Geedoona sunttaa Yeruba7aala giidi
sunttiis.
[33] Hegaappe guyyiyan, Midiyaama biittaa asai, Amaaleeqa biittaa asainne arshsho bagga
biittaa asai ubbai issippe shiiqidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinnidosona; pinnidi Iziraa7eela
giyo wombban dunkkaanidosona. [34] Hegaappe guyyiyan, GODAA Ayyaanai Geedoona bolli
wodhdhiis; wodhdhin Abi7eezera yara gidiya asai ubbai bana kaallana mala, eta xeesanau

malkkataa punniis. [35] Minaase zaretu ubbaassi asaa kiittidi, bana kaallana mala etakka
xeesissiis. Qassi Aseera zaretuyyo, Zaabiloona zaretuyyoonne Nifttaaleema zaretuyyo
asaa kiittin, etikka aara olaa baanau kiyidosona.
[36] Hegaappe guyyiyan Geedooni Xoossaa, "Taani Israa7eela asaa ashshana mala, neeni
tana dooridoogaa tau yootadasa. [37] Be7a, gisttiyaa qoxxiyo audiyan dorssaa agoziyaa taani
wottana; xaazai he dorssaa agoziyaa xalaalan de7in, biitta ubbai mela gidikko, neeni
yootidoogaadan, Israa7eela asaa neeni ta kushiyan ashshanaagaa taani erana" yaagiis.
[38] Yaagin i giidoogaadan haniis. Wonttetta gallassi maallado guuraara denddidi, dorssa
agoziyaa gum77ido wode, issi kuixaaro gidiya haattai appe kiyiis.
[39] Yaatin, Geedooni qassikka Xoossaa, "Hayyanaa hanqqettoppa! Taani nena gujjadakka
issiton oichchais; dorssa agoziyaa bolli hara malaataa bessanaadan taani nena oichchais.
Ha77i qassi dorssa agozee mela gidin, biittai haaxxidi xaazatanaadan oottarkkii" yaagiis.
[40] Yaagin he gallassi qammi Xoossai he malaataa oottiis. Wonttetta gallassi maallado
dorssaa agozee mela gidin, biitta ubbai haaxxidi xaazatiis.

7

Geedooni Midiyaamata Xooniis

[1] Issi gallassi Yeruba7aala geetettiya Geedooninne aara de7iya asai ubbai maallado
guuran denddidi biidi, Harooda giyo pulttuwaa matan dunkkaaniis. Midiyaama biittaa
asatikka etappe huuphessa baggaara Moore giyo keraa matan de7iya wombbaa giddon
dunkkaanidosona.
[2] GODAI Geedoona hagaadan yaagiis; "Midiyaama asaa taani intte kushiyan aattada
immanau, nenaara de7iya asai dariis; Israa7eela asai, 'Nu wolqqan attida' giidi ta bolli
ceeqettenna mala, Midiyaama asaa taani etau aattada immikke. [3] Hegaa gishshau, ha77i
asaayyo, 'Yashshan kokkoriya asi ooninne de7ikko, Gala7aade Deriyaappe simmidi, guyye
ba soo ba soo bo' yaagada awaajja" yaagiis. Yaatin, laatamanne naa77u sha7u asai guyye
simmiis; simmin tammu sha7u asai attiis.
[4] Hegaappe guyyiyan GODAI Geedoona, "Ha77ikka asai dariis. Neeni eta duge haattau
efa; efin taani eta neeyyo yan paaccana. Taani, 'Hagee nenaara bo' giyoogee nenaara bo;
taani, 'Hagee nenaara booppo' giyoogee booppo" yaagiis.
[5] Yaatin, Geedooni asaa haattaakko efiis. Efin GODAI Geedoona, "Ha asaa giddoppe
gulbbatidi, haattaa uyiyaageetanne kanadan equwan haattaa inxxarssan labaci labaci
oottidi uyiyaageeta shaakka" yaagiis. [6] Bantta kushiyan haattaa equwan kophphetidi
labaci oottidi uyidaageetu qoodai heezzu xeeta; shin attidaageeti ubbai haattaa uyanau
gulbbatidosona.
[7] GODAI Geedoona, "Bantta kushiyan haattaa equwan kophphetidi labaci oottida heezzu
xeetu asatan taani inttena ashshana; Midiyaama asata intteyyo aattada immana. SHin
attida asai ubbai ba soo ba soo simmo" yaagiis. [8] Yaatin, Geedooni asatu shinqqiyaanne
malkkataa sheeraa ekkida heezzu xeetu asata banaara ashshidi, hankko asaa ubbaa eta soo
eta soo yeddiis. Ha ubbabai haniyo wode, Midiyaama olanchchati etappe hirkki baggaara
wombban dunkkaanidi uttidosona.
[9] He galla qamman GODAI Geedoona, "Taani neeyyo aattada immido gishshau, denddada
eti dunkkaanidosan etaara olaa gaitta. [10] Neeni baada olanau yayyikko, ne ashkkaraa Puura
ekkada, eti dunkkaanidosaa duge ba; [11] baada eti giyoobaa siya. Hegaappe guyyiyan, neeni
eta olanau minnana" yaagiis.
Yaagin Geedooninne a ashkkarai Puuri, Midiyaamati dunkkaanidosaa lanqqiyan
naagiya olanchchatukko biidosona. [12] He wode booledan corattida Midiyaama asai,
Amaaleeqa asainne arshsho baggaara de7iya asai ubbai wombbaa giddon dunkkaanidi
uttidosona. Eta gaameelati abbaa doonan de7iya shafiyaadan qoodanau danddayetten-
naageeta.
[13] Geedooni yaa gakkiyo wode, issi bitanee ba aimottido aimuwaa ba laggiyaayyo
yootees; yootiiddi, "Siya, taani aimo aimottaas. Issi bangga oittai bululidi, Midiyaamati

dunkkaanidosaa yiis. Yi gakkidi dunkkaaniyaa dom77iis; dom77in dunkkaanee aadhdhi wodhdhidi micettiis" yaagiis.

[14] Yaagin a laggee zaaridi, "Hegee Israa7eeliyaa Yo7aasha na7aa Geedoona bisuwaappe attin, harabaa gidenna. Xoossai Midiyaamanne Midiyaamatuura de7iya olanchchata ubbaa Geedoonayyo aattidi immirggiis" yaagiis.

[15] Geedooni he odido aimuwaanne aimuwaa birshshettaa siyido wode, gulbbatidi Xoossaassi goinniis. Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati dunkkaanidosaa guyye simmidi, "Denddite! GODAI Midiyaama olanchchata intte kushiyan aattidi immirggiis!" yaagiis. [16] Heezzu xeetu asata heezzu citan shaakkiis; shaakkidi etau huuphiyan huuphiyan issi issi malkkataanne giddon eexxiya xomppee de7iyo issi issi xaaruwaa immiis. [17] Immidi eta, "Taakko haa xeellidi, taani oottiyoogaa oottite. Taani eti dunkkaanidosaa mataa gakkada oottiyoogaadan, inttekka oottite. [18] Taaninne tanaara de7iyaageeti ubbati malkkataa punniyo wode, inttekka eti dunkkaanidosaa yuuyi aadhdhidi, intte malkkataa punniiddi, 'GODAASSINNE Geedoonassi olettoos!' yaagidi waassite" yaagiis.

[19] Qammau giddo shaaho gidanau guuttai attidaashin, naagiya olanchchati laamettidoogaappe guyyiyan, Geedooninne aara de7iya xeetu asati biidi, Midiyaamati dunkkaanidosaa mati gakkidosona; gakkidi bantta malkkataa punnidosona; bantta oiqqido xaaro ubbaakka menttidosona. [20] Hara baggaara de7iya naa77u citatikka bantta malkkataa punnidi, xaarotakka menttidosona; haddirssa kushiyan eexxiya xomppiyaa, ushachcha kushiyan malkkataa oiqqidi punniiddi, "GODAASSINNE Geedoonassi bisuwan olettoos!" yaagidi waassidosona. [21] Asai ubbai Midiyaamati dunkkaanidosaa yuushuwan ba sohuwan sohuwan eqqidaashin, Midiyaama olanchchati ubbai waassiiddi baqatidosona. [22] Geedoona asai heezzu xeetu malkkataa punnido wode, morkketu olanchchati bantta bisuwan issoi issuwaa woranaadan GODAI oottiis; yaatin, attida olanchchati Xarttakko simmidi, Beetishiixa giyo katamaa gakkanaashin, hegaappekka kanttidi, Xabaata matan de7iya Aabeeli-Mahoola gakkanaashin baqatidosona.

[23] Hegaappe guyyiyan Geedooni, Nifttaaleema zariyaappe, Aseera zariyaappenne Minaase zaretu ubbaappe Israa7eela asaa xeesidi shiishshin, eti Midiyaamata yedettidosona. [24] Efireema gezziyan de7iya asaa ubbaakko Geedooni asaa kiittidi, "Midiyaama asaa olanau duge wodhdhite; wodhdhidi Beetibaara gakkanaashin de7iya Yorddaanoosa SHaafaanne an geliya qeeri shaafata etappe kasetidi oiqqite" yaagiis. Yaagin Efireema asai ubbai xeegetti shiiqidi, Beetibaara gakkanaassi Yorddaanoosa SHaafaanne an geliyo qeeri shaafata oiqqiis. [25] Oreebanne Za7eeba geetettiya Midiyaamatu halaqata naa77aa omooddidosona; Oreeba Oreeba Zaallaa giyoosan woridosona; Za7eeba qassi Za7eeba Woiniyaa Gum77iyoosaa giyoosan woridosona. Hegaappe guyyiyankka attida Midiyaamata yedettiiddi, Oreeba qooriyaanne Za7eeba qooriyaa muucidosona; muucidi eta guuggeta Geedoonakko ehiidosona. He wode Geedooni Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggaara de7ees.

8

Midiyaamati Wurssetta Xoonetuwaa Xoonettidosona

[1] Hegaappe guyyiyan, Efireema asai Geedoona, "Midiyaamata olanau baidda nuna aibissi xeesabeikkii? Nuna aibissi hagaadan oottadii?" yaagidi keehippe palamettidosona.

[2] SHin Geedooni zaaridi, "Taani oottidoogaappe intte oottidoogee aadhdhenneeyye? Ta yarati Abi7eezerati shiishshido mule kattaappe intte Efireema zareti qorido poshiloi kehenneeyye? [3] Midiyaamatu halaqata, Oreebanne Za7eeba Xoossai intte kushiyan aattidi immiis. Intte oottidoogaa mala, taani ai oottanau danddayiyaanaa?" yaagiis. I hegaadan gin, eti hanqquwaappe zarbbidosona.

[4] Geedooninne aara de7iya heezzu xeetu asai Yorddaanoosa SHaafaa yiidi pinnidosona; eti ai daafurikkokka, bantta morkketa yedettiyoogaa aggibookkona. [5] Yedettiiddi Sukkota gakkido wode, Geedooni katamaa asaa, "Ta asai daafurido gishshau, hayyanintta amarida

oitta immerkketii. Taani Midiyaamatu kawota Zebaahanne Xalmmunaa7a yedettaidda
de7ais" yaagiis.
6 Yaagin Sukkota katamaa halaqati, "Zebaahanne Xalmmunaa7a neeni
omooddabaakkashin, ne olanchchatussi aibissi oittaa immanee?" yaagidosona.
7 Yaatin, Geedooni, "Lo77o aikkobaa! GODAI Zebaahanne Xalmmunaa7a ta kushiyan
aattidi immiyo wode, taani bazzo agunttaaninne kinddiichchuwan inttena wadhdhana"
yaagiis. 8 Yaagidi hegaappe Panu7eela giyoosaa biis; biidi yan de7iya asaakka he oishaa
oichchiis. Oichchin Panu7eela asaikka Sukkota katamaa asai zaaridoogaadan zaariis.
9 Yaatin, Panu7eela asaakka, "Taani xoonada saro simmiyo wode, intte katamaa naagiyo
ha adussa gimbbiyaa laalana" yaagiis.
10 Zebaahinne Xalmmunaa7i arshsho baggappe yiida olanchchatuppe attida bantta
tammanne ichchashu sha7u olanchchatuura Qarqqoora giyo kataman de7oosona. Kase
arshsho baggappe yiida olanchchatuppe bisuwan olettiya issi xeetanne laatamu sha7u
gidiya olanchchati olan haiqqi wuridosona. 11 Geedooni Nobaahappenne Yogibaahappe
arshsho baggan de7iya bazzuwaa gaxaa ogiyaara biidi, hegan de7iya olanchchatu bolli eti
akeekennan de7ishin woraajjiis; 12 woraajjin eti ubbai dagammidosona. Midiyaama kawoti
Zebaahinne Xalmmunaa7i naa77aikka baqatidosona; shin Geedooni eta yedetti gakkidi
omooddiis.
13 Yo7aasha na7ai Geedooni olaappe Hereesa Pinuwaara simmiis. 14 Simmiiddi Sukko-
tappe issi wodallaa oiqqidi oichchiis. Oichchin wodallai Sukkota halaqatunne cimatu
laappun tammanne laappunatu sunttaa xaafidi au immiis. 15 Hegaappe guyyiyan, Gee-
dooni Sukkota asaakko yiidi, " 'Zebaahanne Xalmmunaa7a neeni omooddabaakkashin, ne
daafurida asaassi aibissi oittaa immanee?' giidi intte tana qilliiccideta; shin Zebaahanne
Xalmmunaa7a hageeta be7ite" yaagiis. 16 Hegaappe guyyiyan, bazzo agunttaaninne
kinddiichchuwan wadhdhidi; Sukkota halaqata qaxxayiis. 17 Qassi Panu7eelan katamaa
naagiyo adussa gimbbiyaa laalidi, kataman de7iya attumaasaa woriis.
18 Yaatidi Geedooni Zebaahanne Xalmmunaa7a, "Intte Taabooran worido asati ai
malee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin eti, "Ne mala; eti ubbaikka kawuwaa naata milatoosona" yaagidi zaaridosona.
19 Geedooni, "Eti ta ishantta; eti ta aayee naata. GODAI ero! Intte eta woribeennabaa
gidiyaakko, taanikka inttena worikke shin" yaagiis. 20 Yaagidi ba baira na7aa Yetera,
"Dendda eqqada, hageeta wora" yaagiis. Yaagin Yeteri biron yelaga gidido gishshau
yayyidi, ba bisuwaa shoddibeenna.
21 Hegaappe guyyiyan, Zebaahinne Xalmmunaa7i Geedoona, "Dendda eqqada, neeni
nuna wora. Attumaasa ooso oottanau attumaasa koshshees" yaagidosona. Yaatin,
Geedooni denddidi, eta woriis; woridi eta gaameelatu qooriyan de7iya alleeqo ubbaa
ekkiis.
22 Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Geedoona, "Neeni nuna Midiyaama asaappe
ashshido gishshau, neeni, neeppe guyyiyan ne na7ainne ne na7aa na7ai nuna haarite"
yaagiis.
23 Yaagin Geedooni, "Taani inttena haarikke; ta na7aikka inttena haarenna; GODAI
inttena haarana" yaagiis. 24 Yaagidi eta, "Ane taani inttena issibaa oichchais: intte
ubbai omooddidi ehiido haittaa worqqaa taayyo immite" yaagiis. Isimaa7eela asaadan,
Midiyaama biittaa asatikka haittan worqqaa wottoosona.
25 Israa7eela asai zaaridi, "Eeno, nu immana" yaagiis. Yaagidi afalaa hiixxidosona;
hiixxidi asai ubbai ba omooddido haittaa worqqaa hiixettida afalaa bollan yeggiis.
26 Geedooni ekkido haittaa worqqai laatamu kilo giraame deexxiyaagaa. Hegeenne,
hara alleeqota, qooriyan aattiyo gozddata, Midiyaamatu kawoti maayiyo ochcha teeraa
milatiya maayotanne eta gaameelatu qooriyaappe ekettida alleeqota gujjennaana.
27 Geedooni worqqaappe eeqa misiliyaa giigissidi, ba de7iyo Oofira kataman wottiis.
Guyyeppe Israa7eela asai ubbai GODAA aggidi, he eeqa misiliyaayyo goinniis; Gee-
doonassinne a so asaassi hegee pire gidiis.

[28] Hegaadan hanidi, Midiyaama asai Israa7eela asaassi haarettiis; eti Israa7eela asaa bolli naa77anttuwaa denddibookkona. Geedooni haiqqana gakkanaashin, oitamu laittaa biittai woppaa demmiis.

Geedoona Haiquwaa

[29] Yo7aasha na7ai, Yeruba7aala giyo Geedooni ba soo guyye biidi, ba keettan de7iis. [30] Geedooni cora maccaasa ekkido gishshau, assi laappun tammu attuma naati yelettidosona. [31] Qassi Sekeema kataman de7iya kaadumatiyaa attuma na7aa ayyo yelin, sunttaa Abimeleka yaagidi sunttiis. [32] Yo7aasha na7ai Geedooni lo77i cimidi haiqqiis; ba aawaa Yo7aasha duufuwan moogettiis. Ha duufoi Abi7eezera yarati de7iyo Oofira kataman de7ees.

[33] Geedooni haiqqidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai GODAAPPE guyye simmidi, Ba7aala geetettiya xoossatuyyo goinniis; Ba7aali-Bariita giyo eeqaa banttayyo xoossa oottidosona. [34] Yaatidi Israa7eela asai eta yuushuwan de7iya morkketu ubbaappe eta ashshida GODAA bantta Xoossaa hassayibookkona. [35] Qassi Geedooni Israa7eela asaayyo oottido lo77o ooso ubbaayyo, eti a so asaayyo kehan kushiyaa zaaribookkona.

9

Abimeleka

[1] Geedoona na7ai Abimeleki Sekeema kataman de7iya ba aayee dabbotukko biis; biidi etanne ba aayee zareta ubbata hagaadan yaagiis; [2] "Ane Sekeema kataman de7iya asaa ubbaa hagaadan yaagidi oichchite; 'Geedoona laappun tammu naati ubbai inttena haarikko lo77ooyye? Woikko issi asi haarikko lo77oo?' yaagidi oichchite. Taani inttessi ashuwan mata dabbo gidiyoogaa qassi dogoppite" yaagiis.

[3] Yaagin a aayee dabboti ha qaala ubbaa a gishshatau Sekeema katamaa asaassi yootidosona; yootin Abimeleki etau dabbo gidido gishshau, Sekeema asai a kaallanau qofaa qachchiis. [4] Yaagidi eti Ba7aali-Bariita Eeqaa Keettaappe laappun tammu xaqara biraa ekkidi, assi immidosona.

Immin Abimeleki he biran shufurotanne bonqqiyaageeta qaxaridi, bana kaallanaadan oottiis. [5] Oofira giyoosan de7iya ba aawaa soo biidi, ba ishantta, Geedoona naata laappun tammata, issi shuchchaa bollan siifissiis. SHin Geedoona na7ai, wurssetta kaaloi, Yo7aataami qosettidi, haiqqennan attiis. [6] Hegaappe guyyiyan, Sekeema asainne Beetimiillo asai issippe shiiqidi, Sekeeman de7iya goinniyo wolaakko biidosona; biidi yan Abimeleka kawoyidosona.

[7] Yo7aataami hegaa siyido wode, biidi Gariizaana Deriyaa xeeraa kiyidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagidi waassiis; "Inttenoo Sekeema asatoo, intte taani odiyoogaa siyite! Xoossaikka intte odiyoogaa siyana.

[8] "Issi gallassi mittati ubbai shiiqidi, bantta bolli kawuwaa kawoyanau biidosona; biiddi wogaraa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. [9] SHin wogarai, 'Ta intte bolli kawotana koshshiyaabaa gidikko, xoossatanne asata bonchchissiya ta zaitiyaa immiyoogaa aggais giyoogaa' yaagidi zaariis.

[10] "Hegaappe guyyiyan, mittati balasiyaa giyo mittaa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. [11] SHin balasee, 'Ta intte bolli kawotana koshshiyaabaa gidikko, mal77iya lo77o aifiyaa aifiyoogaa aggais giyoogaa' yaagidi zaariis.

[12] "Yaatin, mittati woiniyaa turaa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. [13] SHin woiniyaa turai, 'Ta intte bolli kawotana koshshiyaabaa gidikko, xoossatanne asata ufaissiya woiniyaa eessaa immiyoogaa aggais giyoogaa' yaagidi zaariis.

[14] "Yaatin, wurssettan mittati ubbai kinddiichchuwaa, 'Haaya, nu bolli kawota' yaagidosona. [15] Yaagin kinddiichchoi, 'Intte tumuppe tana intte bolli kawoyanau koyikko, haa yiidi ta kuwan shemppite. Hegaa intte ixxikko, kinddiichchuwaappe tamai kiyidi, Liibaanoosa zigata mo' yaagiis.

[16] "Abimeleka intte kawoyidoogee tumatettaaneenne suuretettaanee? Geedooni intteyyo oottidobaa akeekidi, a keettaa asaayyo bessiyaadan kushiyaa zaaridetii? [17] Ta

aawai intteyyo olettidoogaa akeekite; Midiyaama asaappe inttena ashshana yaagidi,
bana haiquwau aattidi immiis. [18] SHin intte hachchi ta aawaa keettaa asaa bollan
denddidi, a laappun tammu naata issi shuchchaa bollan siifideta; Geedooni ashkkareeppe
yelido Abimeleki intteyyo dabbo gidido gishshau, Sekeeman kawoyideta. [19] Ha77i simmi
Geedoonassinne a keettaa asatussi intte oottido oosoi tumatettaananne suuretettaana
gidikko, Abimelekaara issippe ufaittite; ikka inttenaara ufaitto. [20] SHin hegaa gidana
xayikko, Abimelekappe tamai kiyidi, Sekeema asaanne Beetimiillo asaa mo; hegaadankka
qassi, Sekeema asaappenne Beetimiillo asaappe tamai kiyidi, Abimeleka mo" yaagiis.
[21] Yaagidi Yo7aataami ba ishaa Abimelekassi yayyido gishshau, baqatidi Ba7eera giyoosaa
biidi yan de7iis.

[22] Abimeleki Israa7eela biittan heezzu laitta kawotiis. [23] Hegaappe guyyiyan, Xoossai
Abimelekappenne Sekeema asaappe gidduwan iita ayyaanaa kiittiis; kiittin Sekeema
asai Abimeleka bolli makkalidi denddiis. [24] Xoossai hegaa oottidoogee, Abimeleki ba
ishantta worido gishshaassanne Geedoona laappun tammu naata i woranaadan Sekeema
asai a minttettido gishshaassa. [25] Sekeema asai amarida asaa dooridi, deriyaa xeeran
Abimeleka bolli zuggidi uttanaadan oottiis. Zuggi uttidaageeti ogiyaara kanttiya asaa
ubbaa bonqqidosona; bonqqin Abimeleki hegaa ubbaa siyiis.

[26] Hegaappe guyyiyan, Ebeeda na7ai Ga7aali ba ishanttuura Sekeema yiis; yin Sekeema
asai an ammanettiis. [27] Ubbaikka bantta gade biidi, woiniyaa teeraa maxidosona; maxidi
woiniyaa eessaa agidi, gita gibiraa kessidosona. Bantta eeqa keettaa gelidi, yan miiddinne
uyiiddi Abimeleka cayidosona. [28] Ebeeda na7ai Ga7aali, "Nuuni Sekeema asai haarettanau
Abimeleki oonee? I Geedoona na7aa gidennee? Zabuulikka ha katamaa haaranaadan
Abimeleki sunttidoogaa gidennee? Hegaappe nu maizza aawaa Hamoora zaretussi ane
haarettoos. [29] Ha asaa kaalettiyaagee tana gidarkkinaashsha! Yaatiyaakko taani Abimeleka
diggana shin. Abimeleka xeesada, 'Ne olanchchata darissa ekkada, olettanau haaya'
yaagana shin" yaagiis.

[30] Ebeeda na7ai Ga7aali giidoogaa katamaa haariya Zabuuli siyido wode, hanqquwaa
eexxi kiyiis; [31] yaatidi Aruuma kataman de7iya Abimelekakko asa kiittiis. Kiittidi, "Ebeeda
na7ai Ga7aalinne a ishantti Sekeema yiidosona; yiidi kataman de7iya asaa ne bolli dent-
tettoosona. [32] Hegaa gishshau, neeninne nenaara de7iya asai qamman denddidi, shooqan
zuggidi naagite. [33] Wontto maallado awai mokkiyo wode, eti akeekennan katamaa bolli
woraajjite; Ga7aalinne aara de7iya asai inttena olanau kiyiyo wode, intteyyo hanettido
keenaa minnidi olettite" yaagiis.

[34] Yaagin Abimelekinne aara de7iya asai ubbai qamman denddidi, Sekeemappe kareera
oiddu citan shaahettidi zuggidosona. [35] Abimelekinne aara de7iya asai Ebeeda na7ai
Ga7aali kiyidi, katamaa geliyo penggiyan eqqidaagaa be7idi, qosettido sohuwaappe
kiyidosona. [36] Ga7aali asaa be7ido wode Zabuula, "Xeella! Asai deretu huuphiyaappe
wodhdhees" yaagiis.

Yaagin Zabuuli, "Hegeeti asa gidokkona; deretu eeshoi asaa milatiyaagaa be7ada gaasa"
yaagidi zaariis.

[37] Ga7aali zaarettidi, "Xeella! Asai deriyaassi gidduwaa oiqqidi wodhdhees; hara citai
qassi SHareechchotu Wolai de7iyo ogiyaara yees" yaagiis.

[38] Yaatin, Zabuuli Ga7aala, " 'Nuuni ayyo haarettanau Abimeleki oonee?' yaagido ne
doonai ha77i au biidee? Hageeti neeni karido asata gidokkonaayye? Ha77i kiyada etaara
oletta!" yaagiis. [39] Yaagin Ga7aali Sekeema asaa kaaletti kiyidi, Abimelekaara olettiis.
[40] Abimeleki yedettin, Ga7aali baqatiis; katamaa geliyo penggiyaa gakkanaassi daroti
deshettidi kunddidosona. [41] Abimeleki Aruuman de7in, Zabuuli Ga7aalanne a ishantta
Sekeemappe yedettidi kessiis.

[42] Wonttetta gallassi Sekeema asai goshshau biidoogaa Abimeleki siyiis; [43] siyidi ba
asaa ekkidi, heezzu citan shaakkidi, shooqan zuggidi naaganaadan oottiis. Yaatidi
asai katamaappe kiyiyoogaa be7ido wode, eta woranau qosettido sohuwaappe kiyiis.

44 Abimelekinne aara de7iya citai sinttau woxxi biidi, katamaa geliyo penggiyan eqqi-
dosona; attida naa77u citati goshshan de7iya asata olidi woridosona. 45 Gallassa muliyaa
Abimeleki katamaa asaara olettiis; olettidi katamaa oiqqidoogaappe guyyiyan, kataman
de7iya asaa ubbaa woriis. Yaatidi katamaa qoliis; qolidi ubbaa biittaa bolli maxiniyaa
zeriis.
46 Sekeema Adussa Gimbbiyaa giddon de7iya asai ubbai hegaa siyido wode, Ba7aali-
Bariita Eeqa Keettan de7iya qato giddo geliis. 47 Eti he sohuwan shiiqidoogaa Abimeleki
siyiis. 48 Siyidi inne aara de7iya asai ubbai Xalmmoona giyo deriyaa pude kiyidosona.
Kiyin Abimeleki kalttaa ekkidi, mittaa tashiyaa qanxxidi, ba hashiyan tookkiis; tookkidi
banaara de7iya asata, "Taani oottishin be7idoogaa, inttekka eesuwan ha77i oottite"
yaagiis. 49 Yaagin asai ubbaikka mittaa tashiyaa qanxxi ekkidi, Abimeleka kaalliis; he
tasheta qatuwaa yuushuwan zemppissi wottidi, asai a giddon de7ishin tamaa oittidosona;
yaatin, qatuwaa giddon de7iya asai ubbai haiqqi wuriis. Haiqqida attuma asaanne macca
asaa qoodai issi sha7aa gidana.
50 Hegaappe guyyiyan, Abimeleki Tebexa giyo katamaa biidi, katamaa dooddidi oiqqiis.
51 He katamaa giddon issi mino adussa gimbbee de7ees. Katamaa asai ubbai, maccai
attumai, kaalettiyaageetuurakka attennan he adussa gimbbiyaakko yaa woxxidi, a giddo
gelidosona; penggiyaa gorddidi, gimbbiyaa bolli dembbayidi keexxidosaa pude kiyi-
dosona. 52 Abimeleki olettiiddi adussa gimbbiyaa gakkidi, taman xuugganau penggiyaakko
shiiqiis. 53 SHin issi maccaasiyaa Abimeleka huuphiyan woxaa maidiyaa gonddorssa olada,
a guuggiyaa homppu oottaasu. 54 Ba ola miishshaa tookkiya wodallaa eesuwan xeegidi,
"Tana asi, 'Ebela maccaasi woriis' geennaadan, ne bisuwaa shoohuwaappe shoddada,
tana wora" yaagiis. Yaagin wodallai caddin i haiqqiis. 55 Israa7eela asai ubbai Abimeleki
haiqqidoogaa be7idi, ba soo ba soo biis.
56 Abimeleki ba ishantta laappun tammata woridi, ba aawaa bolli oottido gomiyaa
Xoossai a bolli zaariis. 57 Hegaadankka, Xoossai Sekeema asaa iitatetta ubbaa eta bolli
zaariis. Hegaadan hanidi, Geedoona na7ai Yo7aataami qanggido qanggettai eta gakkiis.

10

Tolaa7a

1 Abimeleki haiqqidoogaappe guyyiyan, Doodo na7aa Puuha na7ai Tolaa7i Israa7eela
ashshanau denddiis. I Yisaakoora zare gididi, Efireema gezziyan SHamiira giyoosan
de7iis. 2 Tolaa7i Israa7eela asaa laatamanne heezzu laittau pirddiya daanna gidiis. Tolaa7i
haiqqidi, SHamiiran moogettiis.

Yaa7iira

3 Tolaa7appe kaallidi, Gala7aadiyaa Yaa7iiri denddiis; denddidi Israa7eela asaa laata-
manne naa77u laittau pirddiya daanna gidiis. 4 Assi hasttamu hareta toggiya hasttamu
attuma naati de7oosona; etassi Gala7aade biittan hasttamu katamati de7oosona. He
katamati hachchi gakkanaassi Yaa7iira katamata geetettidi xeesettoosona. 5 Yaa7iiri
haiqqidi, Qaamoonan moogettiis.

Yofttaaha

6 Israa7eela asai GODAA sinttan qassikka iitabaa oottiis; eti Ba7aalanne Asttaarooto
geetettiya eeqatussinne Sooriyaa xoossatussi, Sidoona xoossatussi, Moo7aaba xoossat-
ussi, Amoonatu xoossatussinne Pilisxxeema xoossatussi goinnidosona. Eti GODAA aggi
bayidosona; ayyo goinniyoogaakka aggiigidosona. 7 Yaatin, GODAI Israa7eela asaa bolli
hanqqettidi, eta Pilisxxeema asatussinne Amoona asatussi aattidi immiis. 8 Immin he
laitti Israa7eela asaa eti naaqqidosonanne huqqunnidosona. Yorddaanoosa SHaafaappe
hefintta arshsho baggan, Amooreti kase de7ido Gala7aade biittan de7ida Israa7eela
asaa ubbaa eti tammanne hosppun laittaa huqqunnidosona. 9 Amoona asati qassikka
Yihudaa, Biniyaamanne Efireema zareta olanau Yorddaanoosa SHaafaa pinnidosona;
yaatin, Israa7eela asai keehippe un77ettiis.

[10] Hegaappe guyyiyan Israa7eela asati, “Nuuni nena nu Xoossaa aggidi, Ba7aala eeqa-
tussi goinnidi, nena naaqqida” yaagidi GODAASSI waassidosona.
[11] Waassin GODAI etau, “Gibxxeti, Amooreti, Pilisxxeemati, [12] Sidoonati, Amaaleeqatinne
Maa7oonati inttena huqqunnin, taassi waassideta; waassin taani inttena eta kushiyaappe
ashshabeikkinaa? [13] SHin intte tana aggidi, hara xoossatussi goinnideta. Hegaa gishshau,
taani inttena mulekka ashshikke. [14] Biidi intte doorido xoossatussi waassite. Intte
metuwaa wode eti inttena ashshona” yaagidi zaariis.
[15] SHin Israa7eela asai zaarettidi GODAA, “Nuuni nagaraa oottida. Neeyyo lo77o
milatiyaabaa nu bolli ootta; shin hayyanaa, hachchi nuna ashsha” yaagiis. [16] Yaagidi
allaga xoossata bantta giddoppe diggidi, GODAAYYO goinnidosona. Israa7eela asai
tuggatidoogau GODAIKKA mishettiis.
[17] Hegaappe guyyiyan, Amoonatu olanchchati olau giigidi, Gala7aaden galchchi-
dosona; Israa7eela asaikka issippe shiiqidi, Gala7aaden Mixiphpha giyoosan galchchiis.
[18] Gala7aade biittaa asainne halaqati bantta giddon, “Amoonatu olanchchatuura koirottidi
olaa gaittanai oonee? He urai Gala7aade biittan de7iya asau ubbau halaqa gidana”
yaagidosona.

11

[1] Gala7aadiyaa Yofttaahee mino olanchcha. A aawai Gala7aada; shin a aayyiyaa
shaaramuxiya maccaasa. [2] Gala7aadee ekkido machchiyaakka assi attuma naata yelaasu.
Eti dicci gakkido wode, bantta ishaa Yofttaaha, “Neeni hara maccaasee na7aa gidido
gishshau, nu aawaa aquwaappe aibanne laattakka” yaagidi sooppe yedettidosona. [3] Yaatin,
Yofttaahee ba ishanttuppe baqatidi, Xoba giyo biittan de7iis. Yan i de7ishin, amarida
shufuro asati akko shiiqidi, a kaallidosona.
[4] Amarida wodiyaappe guyyiyan, Amoonati Israa7eelatuura olettidosona. [5] Amoonati
Israa7eela asaara olettido wode, Gala7aade biittaa cimati Xoba biittaappe Yofttaaha zaari
ehanau biidosona. [6] Biidi eti a, “Haaya, Amoonata nuuni olana mala, yaada nuuyyo
gadaawa gida” yaagidosona.
[7] Yaagin Yofttaahee Gala7aade cimata, “Tana ixxidi, ta aawaa keettaappe yedettidai
inttena gidekketii? Ha77i metuwan gelidi, taakko aibissi yiidetii?” yaagiis.
[8] Yaagin Gala7aade cimati a, “Gidikkonne, ha77i nuuni neekko simmida; aissi giikko,
neeni nunaara olaa baada, Amoonata nuussi olana malanne Gala7aade asaa ubbaayyo
neeni halaqaa gidana mala, nuuni koyoos” yaagidosona.
[9] Yaagin Yofttaahee, “Amoonatuura olettanau intte tana guyye soo zaarin, GODAI eta ta
kushiyan aattidi immikko, taani tumu intte halaqa gidanee?” yaagiis.
[10] Gala7aade cimati Yofttaaha, “GODAI nu giddon markka! Neeni giyoobaa tumu nuuni
oottana” yaagidi zaaridosona. [11] Yaatin, Yofttaahee Gala7aade cimatuura biis; bin a bantta
halaqanne gadaawa oottidosona. Yofttaahee Mixiphphan GODAA sinttan ha yohuwaa
ubbaa maayiis.
[12] Hegaappe guyyiyan, Yofttaahee Amoonatu kawuwaakko asaa kiittidi, “Neeni nu
biittaa bollan woraajjidoogee aibi gaasuwaanee?” yaagidi oishissiis.
[13] Yofttaahee kiittido asatuyyo Amoonatu biittaa kawoi zaaridi, “Israa7eela asai
Gibxxe biittaappe kiyido wode, Arnnoona SHaafaappe doommidi, Yaabooqa SHaafaa
gakkanaashin, qassi Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin de7iya ta biittaa ekkiis. Ha77i
ta biittaa saruwan zaarite” yaagiis.
[14] Yofttaahee naa77anttuwaakka Amoonatu kawuwaakko asaa kiittiis. [15] Kiittiiddi
hagaadan yaagiis; “Israa7eela asai Moo7aaba biittaa woikko Amoona biittaa ekkibeenna.
[16] Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, bazzuwaa kanttidi biidi, Zo7o Abbaa
gakkiis; hegaappe qassi Qaadeesa giyoosaa yiis. [17] Yiidi Israa7eela asai Eedooma biittaa
kawuwaakko asaa kiittidi, ‘Ne biittaara nuna aattarkkii’ yaagiis; shin Eedooma kawoi
aattennan ixxiis. Hegaadankka, Moo7aaba kawuwaakko kiittin, ikka aattennan ixxiis.
Yaatin, Israa7eela asai Qaadeesan gam77iis.

18 "Hegaappe guyyiyan bazzuwaara kanttidi, eti Eedoomanne Moo7aaba biittata yu-
uyidi, Moo7aaba biittaappe arshsho baggaara yiidosona; yiidi Arnnoona SHaafaappe
hefintta baggaara de7iya sohuwan dunkkaanidosona; shin Arnnoona SHaafai Moo7aaba
zawa gidido gishshau, Moo7aaba baggi pinnibookkona.

19 "Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Haseboona giyo kataman de7iya Amooretu
Kawuwaa Sihoonakko asaa kiittiis; kiittidi eti, 'Hayyanaa, ne biittaara nuna nu biitti
aattarkkii' yaagidosona. 20 SHin Sihooni Israa7eela asaa aattanau ammanibeenna. I
ba asaa ubbaa shiishshidi, Yahaaxa giyoosan dunkkaanidi, Israa7eela asaara olettiis.
21 Olettin GODAI Israa7eela Xoossai Sihoonanne a asaa ubbaa Israa7eela asaa kushiyan
aattidi immin, eta xoonidosona; xoonidi yan de7ida Amooretu biitta ubbaa laattidosona.
22 Arnnoona SHaafaappe biidi, Yaabooqa SHaafaa gakkanaashiininne bazzuwaappe biidi,
Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin de7iya Amooretu biittaa ubbaa omooddidi ekki-
dosona.

23 "Hegaadan oottidi, GODAI Israa7eela Xoossai ba asaa Israa7eela sinttaappe Amooreta
yedettidi xaissiis. Yaatin, neeni neeyyo ekkanau waana qoppadii? 24 Neeni ne xoossai
Kamooshi neeyyo immiyoobaa ekkikkii? Hegaadankka, nuuni GODAI nu Xoossai nuuyyo
immidobaa ubbaa laattidi de7ana.

25 "Bau neeni Xippoora na7aa Moo7aaba Kawuwaa Baalaaqappe minnai? I Israa7eela
asaara ooyettidee woikko olettidee?

26 "Israa7eela asai Haseboona, Aaro7eranne eta yuushuwan de7iya katamata ubbaa,
hegaadankka, qassi Arnnoona SHaafaa lanqqiyan de7iya katamata ubbaa laattidi, heezzu
xeetu laittaa de7iis. Yaatin, he wode aibissi wotti ekkibeekketii? 27 Taani ta baggaara
inttena aibanne naaqqabeikke; shin tana ola olada naaqqiyai nena. Pirddiya GODAI
hachchi Israa7eela asaappenne Amoona asaappe gidduwan pirddo" yaagiis.

28 SHin Yofttaahee kiittido kiitaa Amoonatu kawoi siyennan ixxiis.

29 He wode GODAA Ayyaanai Yofttaahe bolli wodhdhin, Gala7aadenne Minaase biittata
kantti biiddi, Gala7aade biittan de7iya Mixiphpha simmiis; hegaappe olanchchata kaalet-
tidi, Amoonatu biitti biis. 30 Biiddi GODAASSI shiiquwaa shiiqettiiddi, "Neeni Amoonata
ta kushiyan aattada immikko, 31 olan xoonada taani soo simmiyo wode, tana mokkanau
ta sooppe kiyiyaabi aibanne gidin neessa; taani a neessi xuuggiyo yarshsho oottada
shiishshana" yaagiis.

32 Hegaappe guyyiyan, Yofttaahee Amoonata olanau zawaa pinnidi biis; bin GODAI eta a
kushiyan aattidi immiis. 33 Aaro7erappe doommidi, biidi Miiniitanne Aabeeli-Karaamiima
mati gakkanaashin, laatamu katamata olidi bashshiis; daro asaa wori wurssiis. Hegaappe
guyyiyan, Amoonati Israa7eelatussi haarettidosona.

Yofttaahe Na7iyo

34 Yofttaahee Mixiphphan de7iya ba soo simmido wode, koirottadakka a na7iyaa
karaabiyaa oiqqada yexxaiddanne duraidda a mokkanau kiyaasu. Ayyo ippe hara na7i
baawa. 35 I o be7ido wode, azzanuwan ba maayuwaa pooshshidi, "Hai poora ta na7ee! Tana
kaushsharggadasa; tana gakkiya metuwaayyo neeni gaaso gidadasa. Aissi giikko, taani
GODAASSI shiiqetta uttaas; hegaa shiiquwaa gattennan agganau danddayikke!" yaagiis.

36 Yaagin na7iyaa, "Ta aawau, neeni GODAASSI shiiqettidabaa gidikko, GODAI ne
morkketu, Amoonatu bolli ne haluwaa kessido gishshau, neeni shiiqettidobaa ta bolli
pola" yaagaasu. 37 Qassikka a ba aawaa, "Taayyo issibaa oottarkkii. Taani muleera azina
gelennan attiyo gishshau, ta laggetuura baada deretu bolli ta geela7otettaassi yeekkana
mala, naa77u aginau tana yeddarkkii" yaagada oichchaasu.

38 Oichchin i, "Ba" yaagidi, naa77u aginau yeddiis; yeddin a ba laggetuura deriyaa
huuphiyaa kiyada ba geela7otettaassi etaara yeekkaasu. 39-40 Naa77u aginaappe guyyiyan,
ba aawaakko simmada yaasu; yin GODAASSI ba shiiqettido shiiquwaa gattiis. A mulekka
attumaasan gaittennan attaasu.

He wodeppe doommidi, Israa7eelatu macca naati laittan laittan oiddu gallassaa bantta sooppe haakki biidi, Gala7aadiyaa Yofttaahe na7eessi yeekkiyoogeenne azzaniyoogee meeze gidiis.

12

Yofttaahanne Efireema Asaa

1 Efireema asai olaa baanau xeegettidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinnidi, Xafoona giyo katamaa gakkido wode, Yofttaaha, "Amoonata olanau zawaa pinnada baidda, nenaara baanaadan aissi nuna xeesabeikkii? Nuunikka ne keettaa ne bolli taman xuuggana" yaagidosona.

2 Yaagin Yofttaahee eta hagaadan yaagiis; "Taaninne ta asai Amoonatuura keehippe warettido wode, taani inttena xeesaas; shin intte tana etappe ashshibeekketa. 3 Intte tana ashshennaagaa be7ido wode, zawaa pinnada ta shemppuwaassi qarettennan Amoonata olanau baas; bin GODAI eta ta kushiyan aattidi immiis. Yaatin, intte hachchi aissi tana olanau yiidetii?" yaagiis.

4 Hegaappe guyyiyan, Yofttaahee Gala7aade asaa ubbaa shiishshidi, Efireema asaara olettiis; olettin Gala7aade asati xoonidosona. Aissi giikko, Efireema asai kase eta, "Intte Gala7aaden de7iya asati kase Efireema zaretuppenne Minaase zaretuppe betidi yiidaageetappe attin, harata gidekketa" yaagi wottiis.

5 Efireema asai baqatennaadan, Yorddaanoosa SHaafaa pinuwaa ubbaa Gala7aadeti oiqqidosona; oiqqin baqatanau koyiya Efireema asi ooninne pinnanau oichchiyo wode Gala7aadeti, "Neeni Efireema asee?" yaagidi oichchoosona. Oichchin, "Gidikke" giikko, 6 "Ane, 'SHiboleeta' ga" yaagoosona. SHin i, "SHi" giyo pitaliyaa loitti xeeganau dand-dayenna gishshau, "Siboleeta" yaagees. Yaagiyo wode oiqqidi, Yorddaanoosa SHaafaa pinniyoosan woroosona. He wode yan Efireema asaappe oitamanne naa77u sha7u asai haiqqiis.

7 Yofttaahee Israa7eela asaa bollan daannatidi, usuppun laittaa pirddiis. Hegaappe guyyiyan, Gala7aadiyaa Yofttaahee haiqqiis; haiqqidi Gala7aaden de7iya ba kataman moogettiis.

Ibxxaana

8 Yofttaaheppe kaallidi, Beetaliheemee Ibxxaani Israa7eela asaa bolli pirddiya daanna gidiis. 9 Ibxxaanayyo hasttamu attuma naatinne hasttamu macca naati de7oosona; i ba macca naata ba yara gidenna attuma naatussi immiis; ba attuma naatussikka ba yara gidenna macca naata giigissidi ehiis. Ibxxaani Israa7eela bolli laappun laittaa daannatidi pirddiis. 10 Hegaappe guyyiyan haiqqidi, Beetaliheeme kataman moogettiis.

Eloona

11 Ibxxaanappe kaallidi, Zaabilooniyaa Elooni Israa7eela asaa bolli daannatidi, tammu laittaa pirddiis. 12 Hegaappe guyyiyan haiqqiis; haiqqidi Zaabiloona biittan de7iya Ayyaaloona kataman moogettiis.

Abddoona

13 Eloonappe kaallidi, Hilleela na7ai Abddooni, Pir77aatoona giyoosan de7idaagee, Israa7eela bolli pirddiya daanna gidiis. 14 Abddoonayyo laappun tammu hareta toggiya oitamu attuma naatinne hasttamu naatu naati de7oosona; Abddooni Israa7eela asaa bolli daannatidi, hosppun laittaa pirddiis. 15 Hegaappe guyyiyan, Hilleela na7ai Abddooni haiqqiis; haiqqidi Amaaleeqatu gezziyan Efireema biittan de7iya Pir77aatoonan moogettiis.

13

Samssooni Yelettiis

1 Israa7eela asai GODAA sinttan qassikka iitabaa oottiis. Yaatin, GODAI eta oitamu laittau Pilisxxeema asaa kushiyan aattidi immiis.

[2] He wode Xor77a giyo kataman Maanuha giyo issi bitanee de7ees. I Daana zare; a
machchiyaa maine gidido gishshau, na7a yelabeikku. [3] Issi gallassi GODAA kiitanchchai
he maccaaseessi qonccidi, hagaadan yaagiis; "Be7a, neeni na7a yelabeenna maine; shin
neeyyo ixetai attana; attin neeni attuma na7a yelana. [4] Hegaa gishshau, woine eessaa
woikko mattoyiya ushshaa uyennaadaaninne tunabaa aibanne meennaadan naagetta.
[5] Neeyyo ixetai attin, neeni attuma na7a yelana. Na7ai yelettiyo wodeppe doommidi,
Xoossaassi dummatida Naaziraawe gidiyo gishshau, a binnaanaa mulekka meedoppa. I
Israa7eela Pilisxxeema asaa kushiyaappe ashshanau doommana" yaagiis.

[6] Hegaappe guyyiyan maccaasiyaa baada, ba keettaawaassi hagaadan yaagada odaasu;
"Xoossaa asa issoi taakko yiis; ayyo meraikka Xoossaa kiitanchchaa meraa mala keehippe
yashshiyaagaa. I awappe yiidaakkokka taani a oichchabeikke; ikka ba sunttaa taayyo
yootibeenna. [7] SHin i tana, 'Neeyyo ixetai attin, neeni attuma na7a yelana. Na7ai yelet-
toosappe doommidi haiqqana gakkanaassi, Xoossaassi dummatida Naaziraawe gidiyo
gishshau, woine eessaa woikko mattoyiya ushshaa uyoppa; aiba tunabaakka mooppa'
yaagiis" yaagada yootaasu.

[8] Hegaappe guyyiyan Maanuhee, "Abeet GODAU, na7ai yelettiyo wode ai oottanau
koshshiyaakko erissana mala, neeni wontta kiittido Xoossaa asi nuukko simmidi
yaanaadan oottarkkii" yaagidi GODAA woossiis.

[9] Woossin Xoossai Maanuhe woosaa siyiis. Maccaasiyaa gaden uttidaashin
naa77anttuwaa yiis; shin he wode i keettaawai Maanuhee iira de7enna. [10] Maccaasiyaa
eesuwan ba keettaawaakko baada, "Be7a, ini gallassi taakko yiida bitanee hachchikka
hagan de7ees" yaagaasu.

[11] Yaagin Maanuhee uttidosaappe denddidi, ba maccaasiyo kaallidi biis; bi gakkidi,
bitaniyaa, "Ini ta machcheera haasayidai nenee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin bitanee, "Ee tana" yaagiis.

[12] Yaagin Maanuhee, "Neeni yootido qaalai polettiyo wode, yelettana na7aa
de7uwaassinne oosuwaassi wogi aibee?" yaagidi a oichchiis.

[13] Oichchin GODAA kiitanchchai, "Ne machchiyaa taani yootido ubbabaappe naagettu.
[14] Woiniyaa turaappe kiyiyaabaa aibanne muuppu; woine eessaa woikko mattoyiya
ushshaa uyuppu; aiba tunabaakka muuppu. Taani iyyo yootido ubbaa polu" yaagidi
zaariis.

[15] Maanuhee qassi GODAA kiitanchchaa, "Nuuni neeyyo issi yelaga deeshshaa shukkidi
giigissanaashin, hayyanaa takkarkkii" yaagiis.

[16] Yaagin GODAA kiitanchchai zaaridi, "Taani takkikkokka, ne qumaa miikke. SHin neeni
xuuggiyo yarshshuwaa giigissana koyikko, GODAASSI yarshshanau danddayaasa" yaagiis.
I GODAA kiitanchchaa gidiyoogaa Maanuhee eribeenna.

[17] Maanuhee qassikka GODAA kiitanchchaa, "Neeni yootido qaalai polettiyo wode, nuuni
nena bonchchana mala, ne sunttai oonee?" yaagiis.

[18] Yaagin GODAA kiitanchchai a, "Ta sunttai maalaalissiyaagaa gidiyo gishshau, neeni ta
sunttaa aibissi oichchai?" yaagidi zaariis.

[19] Yaagin Maanuhee he deeshshaanne a kattaa yarshshuwaa ekkidi, shuchchaa bolli
GODAASSI yarshshiis. Maanuheenne a maccaasiyaa xeellishin, GODAI maalaalissiyaabaa
oottiis. [20] Yarshshuwaa yarshshiyoosaappe tamaa lacoi pude pololattishin, GODAA ki-
itanchchai tamaa lacuwaa giddoora saluwaa kiyiis. Maanuheenne a maccaasiyaa hegaa
be7idi, som77uwaa sa7aa gattidi gufannidosona.

[21] GODAA kiitanchchai Maanuhessinne a maccaaseessi naa77anttuwaa beettennan ag-
gin, i GODAA kiitanchchaa gididoogaa Maanuhee he wode akeekiis. [22] Maanuhee ba
machchiyo, "Nuuni Xoossaa be7ido gishshau, nuuni haiqqanaagee geeshsha" yaagiis.

[23] SHin a zaarada, "GODAI nuna woranau koyidobaa gidiyaakko, xuuggiyo
yarshshuwaanne kattaa yarshshuwaa nu kushiyaappe ekkenna, woikko he ubbabaa
nuna bessenna, woikko hagaa nuussi odenna" yaagaasu.

[24] Maccaasiyaa attuma na7aa yelaasu; yelada Samssoona gaada sunttaasu. Na7aikka
dicciis; GODAIKKA a anjjiis. [25] Na7ai Xor77appenne Eshttaa7oolappe gidduwan de7iya
Daana moottan de7ishin, GODAA Ayyaanai a denttettiyoogaa doommiis.

14

Samssooni Machcho Ekkiis

[1] Issi gallassi Samssooni Timina giyoosaa wodhdhiis; wodhdhidi yan issi Pilisxxeema
geela7iyo be7iis. [2] Soo simmidi ba aawaanne ba aayyiyo, "Taani Timinan issi Pilisxxeema
geela7iyo be7aas; ha77i o taayyo oichchidi immite" yaagiis.

[3] SHin a aawainne aayyiyaa a, "Machcho oichchanau ha qaxxarettibeenna Pil-
isxxeematukko baanau nena aibissi koshshidee? Nu dabbotu giddon woikko nu asaa
ubbaa giddon neeyyo haniya issi macca na7a demmanau danddayabeikkii?" yaagidi
oichchidosona.

SHin Samssooni ba aawaa, "Taani o dosido gishshau, o giigissada taayyo imma" yaagiis.
[4] Pilisxxeemata olanau GODAI gaasuwaa koyidi, hagaa eta bolli oottiyoogaa Samssoona
aawainne aayyiyaanne eribookkona. He wode Pilisxxeemati Israa7eela asaa haaroosona.

[5] Hegaappe guyyiyan, Samssooni ba aawaaranne ba aayeera Timina wodhdhiis. Yan
woiniyaa turaa giddoora i kanttidi biishin, issi wodala gaammoi gudiiddi a bolli kiyiis.
[6] Kiyin GODAA Ayyaanai Samssoona bollan wolqqappe wodhdhiis; wodhdhin deeshsha
maraa duuterettiyoogaadan, ba kushiyan aibanne oikkennan gaammuwaa duuteretti
yeggiis. He ba oottidoogaa ba aawaassinne ba aayeessi odibeenna. [7] Hegaappe guyyiyan
biidi, geela7iyo haasayissiis; haasayissidi o dosiis.

[8] Guutta wodiyaappe guyyiyan, o bullachchanau yaa simmidi biis; biiddi ba worido
gaammuwaa gauxaa be7anau ogiyaappe sher77i giidi biyo wode, gaammuwaa gauxaa
giddon mattai eessaa eessidoogaa be7iis. [9] Be7idi eessaappe amaridaagaa kaashi ekkidi,
ogiyan miiddi biis. Ba aawaakkonne ba aayeekko gakkidi, ba oikkido eessaappe amaridaa-
gaa immin, etikka miidosona; shin Samssooni he eessaa gaammuwaa gauxaa giddoppe
ekkidoogaa etau odibeenna.

[10] A aawai maccaasee soo bin, Samssooni yan gibiraa giigissiis. Hegaa mala gibirai bul-
lachchaawu kaseesappekka oottiyo woga. [11] He asai a be7ido wode, aara takkanaadan hast-
tamu wodalla naata dooriis. [12] Samssooni eta, "Ane intte eriyaakkonne issi qan77ishiyaa
taani inttena qan77ishais; bullachchaa baalai bonchchettiyo laappun gallassatu giddon ha
qan77ishiyaa birshshettaa taassi intte yootiyaabaa gidikko, taani inttessi hasttamu liino
iirichchotanne hasttamu kumetta maayota immana. [13] SHin intte taayyo birshshettaa
yootanau danddayana xayikko, intte taayyo hasttamu liino iirichchotanne hasttamu
kumetta maayota immeeta" yaagiis.

Yaagin eti, "Ero, ne qan77ishiyaa ane nuussi yoota" yaagidosona.

[14] I eta,

"Miyaagaappe miyoobai beettiis.
Minuwaa giddoppe mal77iyaabai kiyiis"

yaagiis. Heezzantto gallassi gakkanaassi eti qan77ishiyaa birshshettaa immanau dand-
dayibookkona.

[15] Oiddantto gallassi eti Samssoona machchiyo, "Ane ne keettaawaa cimmada
qan77ishiyaa birshshettaa i nuuyyo yootanaadan ootta. Hegee xayikko, nuuni nenanne
ne aawaa keettaa taman xuuggana. Intte nuna xeesidoogee nuna manqqettanaassee?"
yaagidosona.

[16] Yaatin, Samssoona machchiyaa yeekkaidda akko shiiqada, "Neeni tana siiqakka! Neeni
tana keehippe ixxaasa! Aissi giikko, neeni ta biittaa asaa qan77ishiyaa qan77ishada, a
birshshettaa taassi yootabaakka" yaagaasu.

Yaagin i zaaridi, “Be7a, hagaa taani ta aawaassikka ta aayeessikka yootabeikke. Yaatin, neessi aibissi yootoo?” yaagiis. [17] Yaagin bullachchaa baalai bonchchettiyo laappun gallassatu ubban yeekkada shemppuwaa diggin, laappuntta gallassi qan77ishiyaa birshshettaa iyyo yootiis. Yootin akka baada bantta biittaa asaayyo yootaasu.

[18] Yaatin, laappuntta gallassi awai wullanaappe kase katamaa asati ba zaaruwaa ekki yiidi, Samssoona,

“Eessaappe aadhdhidi mal77iyaabi,
gaammoppe aadhdhidi minniyaabi aibee?”

yaagidosona.

Yaagin Samssooni eta, “Intte ta ussen goyennabaa gidiyaakko, ta qan77ishiyaa birshshettaa erekketa shin” yaagiis.

[19] Hegaappe guyyiyan, GODAA Ayyaanai a bollan wolqqappe wodhdhin, Asqqaloona katamaa wodhdhidi, hasttamu asata woriis; woridi eta maayuwaa qaari ekkidi, qan77ishiyaa birshshida asatussi ehiidi immiis. Hanidaban ubban hanqquwaa suulliiddi, ba aawaa soo simmidi biis. [20] Bin Samssoona machchiyaa a laggiyaassi, a waanna miiziyaassi imettaasu.

15

[1] Guuttaa takkishin, gisttiyaa cakkiyo wode, Samssooni ba machchiyo be7anau issi anqqara deeshshaa ekkidi biis; biidi i aawaa, “Taani ta machchiyaa de7iyo kifiliyaa gelanau koyais” yaagiis.

SHin i gelennaadan, i aawai diggiis. [2] I aawai Samssoona, “Neeni o ubba ixxidabaa milatin, ne miiziyaayyo immaas. SHin i kaalo michchiyaa ippekka aadhdha lo77o; i gishshaa o ekka” yaagiis.

[3] Yaagin Samssooni etau, “Ha77i simmi Pilisxxeema biittaa asaa bolli taani iitabaa oottikko, mooranchcha gidikke” yaagiis. [4] Yaagidi biidi, heezzu xeetu worakanata oiqqiis; oiqqidi naa77aa naa77aa goinaa issippe gattidi, goinatuppe gidduwan yiicettida xomppiyaa wottidi qachchiis. [5] Hegaappe guyyiyan, yiicettida xomppiyan tamaa oittidi, biron cakettibeenna Pilisxxeema asaa kattaa giddo worakanata yeddiis; yeddidi cakettida kattaa, equwan de7iya kattaa, woiniyaa turatanne wogaraa xuuggiis.

[6] Pilisxxeemati, “Hagaa oottidai oonee?” yaagidi oichchidosona.

Oichchin asai, “Samssooni oottiis; aissi giikko, Timina asa gidiya a bolloi, a machchiyo a miiziyaayyo immido gishshaassa” yaagiis. Yaagin Pilisxxeemati biidi, onne i aawaa taman xuuggidosona.

[7] Xuuggin Samssooni etau, “Intte hegaa oottido gishshau, haluwaa kessennan aggikke” yaagiis. [8] Yaagidi eta wolqqaama shochchaa shocidi, darota woriis. Hegaappe guyyiyan biidi, Exaama giyo sohuwan de7iya zaallaa kooppuwaa giddon gam77iis.

Samssooni Pilisxxeemata Xooniis

[9] Hegaappe guyyiyan, Pilisxxeema asai yiidi, Yihudan dunkkaaniis; dunkkaanidi Leeha giyo katamaa oliis. [10] Yihudaa asai eta, “Aibissi nuna olanau yiidetii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Nuuni Samssoona oikki qachchanaunne i nu bolli oottidoogaadan a bolli oottanau yiida” yaagidi zaaridosona. [11] Yaatin, Yihudaappe heezzu sha7u asati Exaama giyo sohuwan de7iya zaallaa kooppuwaa biidi Samssoona, “Nuna haariyaageeti Pilisxxeema asata gidiyoogaa erikkiiyye? Yaatin, nu bolli hagaa aiba palabaa oottai?” yaagidosona.

Yaagin i zaaridi, “Eti ta bolli oottidoogaadan, taanikka eta bolli oottaas” yaagiis.

[12] Etikka zaarettidi, “Nuuni hagaa yiidoogee nena qachchidi, Pilisxxeematussi aattidi immanaassa” yaagidosona.

Yaagin Samssooni eta, “Intte intte huuphen tana worennaadan caaqqite” yaagiis.

[13] Yaagin eti, “Eeno, nuuni nena qachchidi, etau aattidi immanaappe attin, worokko” yaagidi au zaaridosona. Hegaappe guyyiyan, naa77u ooratta wodoruwan qachchidi, zaallaa kooppuwaappe kessidi efiidosona.

[14] Samssooni Leeha biido wode, Pilisxxeema asati wocamiiddi, aara gaittanau yiidosona.
Yin GODAA Ayyaanai a bolli wolqqappe wodhdhiis; wodhdhin a kushiyaa qachchi wottido
wodoruwaa, shaloi tamaa be7idi duuxxiyoogaadan, duuteretti yeggiis. [15] Yaatidi mata
wode haiqqida issi hariyaa gappataa demmi ekkidi, an sha7u asaa woriis. [16] Woridi
Samssooni hagaadan yaagiis;
"Hariyaa gappatan taani
ahaa bollan ahaa dooraas.
Hariyaa gappatan sha7u asaa woraas"
yaagiis. [17] Haasayiyoogaa wurssidoogaappe guyyiyan, ba oikkido gappataa kushiyaappe
oliis; olidi he sohuwaa Raamaati-Leeha[3] yaagidi sunttiis.
[18] Hegaappe guyyiyan, Samssooni keehippe saamettidi, GODAASSI waassiiddi, "Neeni
hagaa mala gita xoonuwaa taassi ne ashkkaraassi immadasa. Yaatin, taani ha77i
saamuwan haiqqoo? Qassi ha qaxxarettibeennaageetu kushiyan kunddoo?" yaagidi
waassiis. [19] Yaagin Xoossai Leehan de7iya biittaa phalqqin, appe haattai kiyiis. Samssooni
he haattaappe uyidi alido gishshau, ayyo shemppoi simmiis. Yaatin, he sohuwaa Aini-
Haqqoore[4] yaagidi sunttiis. Hegee hachchi gakkanaassi Leehan de7ees.
[20] Pilisxxeema asai biittaa haarido wode, Samssooni Israa7eelan laatamu laittau pirddiya
daanna gidiis.

16

Samssooni Gaazan Oottidobaa

[1] Issi gallassi Samssooni Gaaza giyo Pilisxxeematu katamaa biis; biidi yan issi shaara-
muxa maccaasiyo be7idi, iira aqanau i keettaa geliis. [2] Gaaza kataman de7iya asai
Samssooni eta katamaa yiidoogaa siyidi, katamaa yuuyi aadhdhidi, qammaa muliyaa
katamaa penggiyaa naagiiddi aqiis; "Sa7ai wonttanaashin naagidi, nuuni a worana"
yaagidi qammaa muliyaa co77u giidosona. [3] SHin Samssooni yan zin77idoi bilahe
gakkanaashin xalaala. Bilahe denddidi, katamaa dirssaa penggiyaa oikkidi, sanqqaa,
qoriyaa, qosilettaanne gorddiyo hiraqota shoddiis. He ubbaakka hashiyan tookkidi,
Kebroonappe sintta baggaara de7iya keraa huuphiyaa kessiis.

Samssoonanne Daliilo

[4] Hegaappe guyyiyan, Samssooni Soreeqa giyo zanggaaran de7iya issi Daliilo giyo
maccaasiyo siiqiis. [5] Yaatin, Pilisxxeematu halaqati ikko yiidi, "Neeni a cimmada, he
wolqqaa ubbaa aibippe i demmidaakkonne qassi nuuni a waati xoonidi qachchanau
danddayiyaakko oichcha. Issoi issoi nuuni neeyyo issi sha7anne issi xeetu xaqara biraa
immana" yaagidosona.
[6] Yaagin Daliila Samssoona, "Hagaa keena wolqqaa neeni auppe demmidaakko,
hayyanaa tau odarkkii! Issi asi nena qachchidi, waatidi ne wolqqaa daafurssanau
danddayii?" yaagaasu.
[7] Samssooni, "Tana laappun irxxa dafotun asi qachchikko, daafurada, hara asadan
hanana" yaagidi zaariis.
[8] Hegaappe guyyiyan, Pilisxxeematu halaqati Daliiliyyo laappun irxxa dafota ehi-
idosona; ehin a Samssoona qachchaasu. [9] Ba qol77on asaa qotta wottada, "Samssoonaa,
Pilisxxeemati yiichchidosona" gaada xeesaasu. SHin shaloi tamai oiqqin duux-
erettiyoogaadan, dafota duuteretti yeggiis. Yaatin, i waani wolqqaamiyaakko xuurai
erettibeenna.
[10] Yaatin, Daliila Samssoona, "Hekko neeni tanan kaa7aasa; neeni taayyo wordduwaa
odadasa. Ha77ikka neeni qashettanaagee aibiinakko, hayyanaa taayyo yootarkkii!"
yaagaasu.
[11] Yaagin i o, "Asi go7ettibeenna ooratta wodoruwan tana qachchikko, daafurada, hara
asadan hanana" yaagiis.

---

[3] 15:17 Raamaati-Leeha: Ha sunttaa birshshettai "Gappataa Keraa" giyoogaa. [4] 15:19 Aini-Haqqoore: Ha sunttaa birshshettai "Waassiyaagaa Pulttuwaa" giyoogaa.

[12] Yaagin Daliila ooratta wodoruwaa ekkada, Samssoona qachchaasu. Qassikka ba qol77on asaa qotta wottada, “Samssoona, Pilisxxeemati yiichchidosona” yaagaasu. SHin i wodoruwaa qesiyaappe shalodan duuteretti yeggiis.
[13] Yaatin, Daliila Samssoona, “Ha77i gakkanaassi neeni tanan kaa7adasa; neeni taayyo wordduwaa odadasa. Ha77ikka neeni qashettanaagee aibiinakko hayyanaa taayyo yootarkkii!” yaagaasu.
Yaagin i o, “Ta huuphiyaa laappun datta binnaanaa qacinaara gattada, harppan quxarada, muhuuhaa xongga xonggada daddikko, taani daafurada, hara asadan hanana” yaagiis.
[14] Hegaappe guyyiyan, Samssooni xiskkishin, Daliila a huuphiyaa laappun datta binnaanaaranne qacinaara gatta quxarada daddaasu. Hegaappe guyyiyan, “Samssoonaa, Pilisxxeemati yiichchidosona” yaagaasu. Yaagin i xiskkuwaappe beegottidi, ba binnaanaa dadettida maayuwaappenne harppaappe shoddi ekkiis.
[15] Yaatin a, “Ne wozanai tanaara de7ennan, ‘Taani nena siiqais’ waatada gai? Tanan hagaara heezzutoo kaa7adasa. Neeni ha wolqqaa aibippe demmidaakko, taayyo yootabaakka” yaagaasu. [16] Hachchi hachchi zaara zaara oichchada waissin, haniyoobaa xayiis.
[17] Yaatin, “Ta aayee uluwaappe doommin, taani Xoossaassi dummatida Naaziraawe asa gidido gishshau, ta huuphiyaa binnaanai meedetti erenna. Ta binnaanai meedettikko, ta wolqqai taappe xayin, taani daafurada, hara asadan hanana” yaagidi, ba wozanan de7iyaabaa ubbaa iyyo yootiis.
[18] Ba wozanan de7iyaabaa ubbaa i yootidoogaa Daliila be7ido wode, “Ba wozanan de7iyaabaa ubbaa taayyo odido gishshau, ane issitoo simmidi yiite” yaagada Pilisxxeematu halaqatuyyo kiitaa yeddaasu. Yeddin eti biraa ekkidi, ikko yiidosona. [19] Daliila Samssoona ba kiyuwan xiskkissaasu; xiskkissada issi asa xeegin yiidi, a huuphiyaa laappun datta binnaanaa meediis; meedin a wolqqai appe xayiis. Hegaappe guyyiyan, a waissiyoogaa doommaasu; [20] “Samssoonaa, Pilisxxeemati yiichchidosona!” yaagaasu.
Yaagin xiskkuwaappe beegottidi, kaseegaadan duuterettada baana yaagidi qoppiis; shin GODAI appe shaakettiichchidoogaa i eribeenna.
[21] Pilisxxeemati a oiqqidoogaappe guyyiyan, a naa77u aifeta wooci kessidi, Gaaza katamaa efiidosona. Efiidi nahaasiyaa sanssalatan qachchidosona; qachchidi qasho keettan de7iya woxan kattaa gaaccanaadan oottidosona. [22] Eti a huuphiyaa binnaanaa meedidoogaappe guyyiyan, binnaanai simmidi mokettaa doommiis.

Samssoona Haiquwaa

[23] Pilisxxeematu halaqati, “Nu xoossai nu morkkiyaa Samssoona nu kushiyan aattidi immiis” yaagidi bantta xoossaa Daagoonassi gita yarshshuwaa yarshshanaunne ufaittanau issippe shiiqidosona.
[24] Asai ubbai a be7ido wode, “Nu biittaa bashshida, nu asaappe daruwaa worida nu morkkiyaa nu xoossai nu kushiyan aattidi immiis” yaagidi bantta xoossaa galatiis. [25] Eti keehippe ufaittido gishshau, “Kaa7idi nuna ufaissana mala, Samssoona xeesite” yaagidosona. Yaagin Samssoona qasho keettaappe xeesidi ehin, i eta sinttan kaa7iis; kaa7idoogaappe guyyiyan, tuussatuppe gidduwan essidosona.
[26] Samssooni a kushiyaa oiqqidi kaalettiya na7aa, “Taani etan zemppada eqqana mala, keettaa tookkida tuussata tana boshissa” yaagiis. [27] Keettaa giddon attumaasatinne maccaasati kumi uttidosona; qassi hegan Pilisxxeematu halaqati ubbatikka de7oosona. Samssooni kaa7ishin, keettaa bollan dembbayidi keexxido sohuwan uttidi, heezzu sha7u gidiya attumaasatinne maccaasati be7oosona.
[28] He wode Samssooni GODAA woossiiddi, “Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hai tana hassayarkkii! Abeet Xoossau, Pilisxxeemati ta naa77u aifeta kessidoogaa, haluwaa taani kessanaadan, hai tana issiton minttarkkii!” yaagiis. [29] Yaagidi Samssooni keettaa tookkida giddo tuussata naa77aakka oiqqiis. Ushachcha kushiyan issuwaa, haddirssa kushiyan issuwaa oiqqidoogaappe guyyiyan, [30] “Ane taani Pilisxxeematuura issippe haiqqais!”

yaagidi waassiis. Waassidi bau de7iya wolqqa ubban sugin, keettai halaqatu bollinne giddon de7iya asaa ubbaa bolli kunddiis. Samssooni haiqqiiddi worido asai, i paxa de7iiddi worido asaappe dariis.

31 Yaatin, a ishatinne a dabboti ubbai yiidi, a ahaa efiidosona; efiidi Xor77a katamaappenne Eshttaa7oola katamaappe gidduwan, a aawaa Maanuhe duufuwan moogidosona. Samssooni Israa7eelan laatamu laittaa daannatidi pirddiis.

17

Miika Eeqa Misileta

1 Efireema gezziyan Miika giyo issi bitanee de7ees. 2 Issi gallassi Miiki ba aayyiyo, "Neeppe issi asi issi sha7anne issi xeetu xaqara biraa wuuqqido wode, neeni he wuuqqida bitaniyaa qanggishin taani siyaas. Be7a, he miishshai ta achchan de7ees; taani ekkaas" yaagiis.

Yaagin a aayyiyaa, "Ta na7au, nena GODAI anjjo" yaagaasu. 3 Yaagin na7ai issi sha7anne issi xeetu xaqara biraa ba aayeessi zaariis; zaarin a aayyiyaa, "Qanggettai ta na7aa gakkennaadan, taani ha miishshaa ta GODAAYYO dummayana. Yaatobare biraa seerissidi, mittaappe masettidi giigida eeqaa misiliyaa an sheeshshanau go7ettana. Hegaa gishshau, biraa taani neessi zaarana" yaagaasu.

4 Na7ai ba aayeessi miishshaa zaarin, a aayyiyaa he xaqara biraappe naa77u xeetaa ekkada, mittaa massidi biran sheeshshi sheeshshidi eeqa misiliyaa medhdhiya issi hiillaassi immaasu; immin i oottido misilee Miika son de7iis.

5 He Miikassi eeqau goinniyo keettai de7ees. I eefuudiyaanne so giddo eeqaa misileta giigissidi, he keettan ba naatuppe issuwaa qeese oottidi sunttiis. 6 He wode Israa7eela biittan kawoi baawa; asi ubbi bau likke milatidabaa coo oottiis.

7 He wode Yihudaa biittan Beetaliheeme kataman issi wodallai de7ees; i Leewa zare. 8 Ha bitanee baayyo de7iyo soho koyanau Beetaliheeme katamaappe denddidi biis; biidi Efireema gezziyan de7iya Miika soo gakkiis. 9 Gakkin Miiki, "Auppe yaadii?" yaagiis.

Yaagin bitanee, "Taani Yihudaa biittan Beetaliheeme katamaappe yaas; taani Leewa zaree. Ha77i taayyo de7iyo soho koyaidda de7ais" yaagidi au zaariis.

10 Yaagin Miiki a, "Tanaara de7a; taayyo aawanne qeese gida. Taani neeyyo laittan laittan tammu xaqara biraa, kumetta maayuwaanne miyoobaa immana" yaagiis. 11 Yaagin Leewa wodallai Miikaara issippe de7anau maayettiis; maayettidi Miikayyo yelido na7adan haniis. 12 Miiki a ba qeese oottidi sunttin, a son de7iis. 13 Miiki, "Issi Leewee taayyo qeese gidido gishshau, GODAI taayyo ubbabaa loittanaagaa erais" yaagiis.

18

Miikanne Daana Zareta

1 He wode Israa7eela biittan kawoi baawa. He wode gakkanaassi Daana zaretussi Israa7eela zaretu giddon laattido biitti baawa. Hegaa gishshau, eti banttau de7iyo biittaa koyiiddi de7oosona. 2 Hegaa gishshau, Daana zareti bantta zaretuppe ichchashu mino asata dooridi, biittaa wochchidinne akeekidi simmanaadan, Xor77anne Eshttaa7oola geetettiya katamatuppe eta kiittidosona.

Kiittin eti Efireema gezziyaa gakkidi, Miika son aqidosona. 3 Eti Miika son de7ido wode, Leewa zare gidida yelagaa a haasayan eridosona. Eti akko shiiqidi, "Nena hagaa ehiidai oonee? Hagaa aissi yaadii?" yaagidi oichchidosona.

4 Oichchin i, "Miiki tau hagaa hagaa oottiis; i taayyo damoozaa qanxxin, taani ayyo qeese gidada oottais" yaagidi etau zaariis.

5 Zaarin, "Nuuni biyo ogee nuuyyo giiganaa agganaa hayyanaa ane nuuyyo Xoossaa oichcharkkii" yaagidosona.

6 Yaagin qeesee etau, "Saro gakkite; intte biyo ogiyan GODAI inttenaara gidana" yaagidi zaariis.

7 Hegaappe guyyiyan, ichchashu asati yaappe denddidi, Laayisha giyo katamaa biidosona; biidi yan de7iya asai Sidoona biittaa asaadan saruwan de7iyoogaa be7idosona;

asati oonanne sirenna woppa asa; eti aibinne paccennan, ubbabai kumido asa. Ai asaaranne gaittennan Sidoona biittaa asaappe haakkidi, banttarkka dumma de7oosona.

[8] Ichchashu asati Xor77anne Eshttaa7oola katamatun de7iya bantta ishanttukko simmidosona; simmin eta ishantti, “Ai oduwaa ekkidi yiidetii?” yaagidosona.

[9] Yaagin eti zaaridi, “Biittai keehippe aradda gidiyoogaa nuuni be7ida. Hegaa gishshau denddidi, Laayisha kataman de7iya asaa oloos! Hagan ooso xayidi coo uttoppite; eesuwan biidi oiqqite. [10] Intte yaa biidi, oonanne sirennan saro uttida asaakko gakkana. Biittai aaho; asaassi koshshiya ubbabai he biittan de7ees. Xoossai he biittaa intteyyo immiis” yaagidosona.

[11] Yaatin, Daana zaretuppe usuppun xeetu asati ola miishshaa oiqqidi, Xor77anne Eshttaa7oola katamatuppe denddidi biidosona. [12] Biidi Yihudaa biittan de7iya Qiriyaati-Yi7aariima giyo katamaappe arggo baggaara uttidosona. Hegaa gishshau, he sohoi hachchi gakkanaassi Daana Moottaa geetettidi sunttettiis. [13] Hegaappe denddidi, Efireema gezziyan de7iya Miika soo yiidosona.

[14] Laayisha biittaa wochchanau biida ichchashu asati bantta ishantta, “Ha sohuwan, ha keettatuppe issuwan eefuudee, so giddo eeqaa misiletinne mittaappe masettidi biran sheeshettida misilee de7iyoogaa ereetii? Ane ai oottanau koshshiyaakko qoppite” yaagidosona. [15] Yaagin ogiyaappe simmidi, Leewa zare gidida yelaga qeesee de7iyo Miika soo biidi, a sarotidosona. [16] He wode usuppun xeetu Daana asati ola miishshaa oiqqidi, geliyo penggiyan eqqidosona. [17] Eti he qeesiyaara yan eqqidaashin, biittaa wochchida ichchashu asati Miika soo gelidi, mittappe masettidi biran sheeshettida misiliyaa, eefuudiyaanne so giddo eeqaa misileta ekkidosona.

[18] He wode qeesee eta, “Waateetii?” yaagiis.

[19] Yaagin eti a, “Haizza! Issi qaalanne qaattoppa! Nunaara baada nuuyyo aawanne qeese gida. Issi keetta asau qeese gidiyoogaappe Israa7eela gidiya issi zare asaassi qeese gidiyoogee neeyyo kehennee?” yaagidosona. [20] Yaagin qeesee ufaittiis; ufaittidi eefuudiyaa, so giddo eeqaa misiletanne mittappe masettida misiliyaa ekkidi, asatuura issippe biis.

[21] Hegaappe denddidi, bantta naata, bantta mehiyaanne banttassi de7iyaabaa sinttan wottidi biidosona. [22] Eti Miika keettaappe haakkidi biidoogaappe guyyiyan, Miiki ba shooron de7iya asata xeesin, olau kiyidosona; kiyidi Daana asata kaallidi gakkidosona. [23] Gakkidi waassin, Daana asati guyye simmidi Miika, “Waanadii? Ha asaa ubbaa aissi shiishshadii?” yaagidi oichchidosona.

[24] Oichchin Miiki zaaridi, “Taani medhdhido ta xoossatanne tau oottiya qeesiyaa ekki yiichchideta. Tau harai aibee attidai? Intte tana aibissi, ‘Waanadii?’ geetii?” yaagiis.

[25] Daana asati, “Issi qaala qaattada nena era! Ha yiilluwaara de7iya asaa neeni denttettikko, eti ne bolli denddananne ne so asaa ubbaa wurssana” yaagidosona. [26] Yaagidi Daana asati bantta ogiyaa biidosona. Miikikka eti baappe keehi wolqqaamiyoogaa be7idi, ba soo simmidi biis.

[27] Daana asati Miiki medhdhido xoossatanne a qeesiyaa ekkidi, Laayisha kataman oonanne sirennan saro de7iya asatukko biidosona; biidi kataman de7iya ubbaa qara bisuwan woridi, katamaa taman xuuggidosona. [28] Laayisha katamai Sidoona katamaappe haakkidi de7iyo gishshaunne asai hara asaara gaitti erenna gishshau, eta ashshanau ooninne danddayibeenna. Laayisha katamai Beeti-Rahooba giyoosaa matan de7iya wombbaa giddon de7ees.

Daana asati katamaa wotti yeggi keexxidi, yan de7idosona. [29] Katamaa sunttaakka beni bantta maizza aawaa, Yaaqooba na7aa Daana sunttan laammidi, Daana yaagidi sunttidosona; shin koiro he katamai Laayisha geetettees.

[30] Daana asati banttau he masettida misiliyaa wottidi, Muuse na7aa Gershshoomappe yelettida Yonaataana bantta qeese oottidosona. A zareti asai omooddettidi biido wodee gakkanaashin, yan qeese gididosona. [31] Hegaadan hanidi, Xoossaa Dunkkaanee Seelon de7ido laittatun ubban Miiki masissido misileti yan gam77idosona.

19

Issi Leewiyaanne I Laggettiyo Ashkkariyo

1 Israa7eela biittan kawoi bainna wode, Efireema gezziyan, haahosan Leewa zare gidiya
issi bitanee de7ees. He bitanee Yihudaa biittan Beetaliheeme katamaappe issi laggettiyo
ashkkariyo ehiis. 2 SHin aara ooyettada, Yihudaa biittan Beetaliheeme kataman de7iya
ba aawaa soo baasu; baada yan oiddu agina uttaasu. 3 I godai iyyo yooti maizzidi, soo
zaaranau denddidi, ba ashkkaraanne naa77u hareta ekkidi biis; bin a mokka ekkada,
ba aawaa soo gelissaasu. Gelissin i aawai a be7ido wode, ufaittidi mokkiis. 4 Na7ee
aawai bitaniyaa yeddennan diggin, yan aara miiddinne uyiiddi heezzu gallassaa takkiis.
5 Oiddantto gallassi maallado guuran denddidi, baanau giigidosona. SHin na7ee aawai ba
na7ee godaa, "Guutta katta maada, gasttidoogaappe guyyiyan baasa" yaagiis.

6 Yaagin naa77u attuma asatikka uttidi, issippe miidosonanne uyidosona. Hegaappe
guyyiyan na7ee aawai a, "Hayyanaa, hachchi ufaittaidda hagan aqa" yaagiis. 7 Leewa zaree
baanau denddin, beennan aqana mala woossiis; i laggettiyo ashkkaree aawai a woossin,
qassikka yan aqiis.

8 Aqidi ichchashantto gallassi baanau maallado guuran denddin, na7ee aawai,
"Hayyanaa, gasttaidda takkada, omarssi baasa" yaagiis. Yaagin eti naa77aikka qumaa
issippe miidosona.

9 Min bitanee ba laggettiyo ashkkareeranne ba ashkkaraara baanau kiyin, na7ee aawai
hagaadan yaagiis; "Be7ite, sa7ai qammiichchiis! Ufaittiiddi hagan aqi aggite. Maallado
guuraara denddidi, intte soo beeta" yaagiis.

10 SHin i he gallassi yan aqanau koyibeenna. Hegaa gishshau, denddidi biis; biidi
Yaabuusa geetettiya Yerusalaame katamaa mati gakkiis; i laggettiyo ashkkariyaanne
naa77u caanido hareti aara de7oosona. 11 Eti Yaabuusa matin, sa7ai keehi omariis; yaatin,
ashkkarai ba godaa, "Biyoogaa aggidi aibissi ha Yaabuusatu kataman aqokkonii?" yaagiis.

12 Yaagin a godai ayyo zaaridi, "Hagaa Israa7eela asi bainna allaga katamaa bookko.
Gib77a katamaa gakkanaashin nuuni baana" yaagiis. 13 Qassi zaarettidi ba ashkkaraa,
"Haaya, nuuni Gib77a kataman woikko Raama kataman aqiyo soho demmana" yaagiis.
14 Yaatidi bantta ogiyaa oiqqidi biidosona. Biidi Biniyaama biittan de7iya Gib77a katamaa
matin, awai etau wulliis. 15 Eti Gib77a katamaa gelidi aqanau, yaa biidosona; biidi
katamaa asai yaa7aa uttiyo sohuwan uttidosona; shin yaappe eta ba soo efiidi aissiya asi
beettibeenna.

16 Eti hegan uttidaashin, gaden oottiyoosaappe sa7ai omarssin, ba soo simmiya issi
cima bitanee eta mataara kanttiis. Ha bitanee kase Efireema gezziyaappe yiida asa; shin
ha77i i de7iyoi Gib77a giyo katamaana; he biittan Biniyaama zariyaappe yelettida asati
de7oosona. 17 He cima bitanee katamaa asai yaa7aa uttiyo sohuwan uttida bitaniyaa be7idi,
"Auppe yaadii? Au bai?" yaagidi oichchiis.

18 Oichchin Leewa zaree zaariiddi, "Nuuni Yihudaa biittan de7iya Beetaliheeme kata-
maappe yiida. Ha77i Efireema gezziyaappe hefintta baggan de7iya nu soo boos; qassi
GODAA keettinne boos. Yaanidaageeti nuna ba soo efiidi aissiya asa demmibookko. 19 Nu
haretussi utulainne dalai de7ees; taassi, ta laggettiyo ashkkareessinne ta ashkkaraassi
gidiya oittainne woiniyaa eessai de7ees; nuussi koshshiyaabaa ubbaa oiqqida" yaagiis.

20 Yaagin cima bitanee, "Saroi intteyyo gido; intte koyiyoobaa ubbaa taani intteyyo
immana; ai gidikkonne, ha katamaa asai yaa7aa uttiyo sohuwan aqanau koshshenna"
yaagiis. 21 Yaagidi eta ba soo efiis; eta haretuyyookka miyoobaa yeggiis. Hegaappe
guyyiyan, imattati bantta tohuwaa meecettidi, kahuwaa miidosona.

22 Eti ufaittishin, katamaappe shufuro asati yiidi, keettaa yuushuwan dooddidi, peng-
giyaa qoxettaa doommidosona; eti he keettaa godaa, he cima bitaniyaa, "He ne soo gelida
bitaniyaa haa kessa; nuuni aara zin77anau koyoos!" yaagidosona.

23 Yaagin keettaa godai kare kiyidi eta, "Hai ta ishenttoo, hegaa mala palabaa oottoppite;
ha bitanee ta imatta. 24 Be7ite, ta geela7o na7iyaanne i laggettiyo ashkkariyaa hagan

de7oosona. Taani eta intteyyo kare kessana; yaatobare eta intte koyidobaa oottite; shin
ha bitaniyaa bolli hegaa mala hanttaarabaa oottoppite" yaagiis.
25 SHin asati i giidoogaa siyennan ixxidosona. Yaatin, Leewa zaree ba laggettiyo
ashkkariyo kare kessidi, etayyo immiis; immin sa7ai wonttana gakkanaashin, qamma
ubbaa kayan kayan iira wolqqan zin77idi, o paxa kaa7iiddi aqidosona; yaatidi sa7ai
wonttana hanishin, o yeddidosona. 26 Laggettiyo ashkkariyaa wonttanau bazzoi zo77iyo
wode yaada, i godai aqido cima bitaniyaa keettaa penggen kunddaasu; xalqqee dolana
gakkanaassi hegan zin77aasu.
27 He gallassi maallado i godai denddidi, ba ogiyaa baanau keettaa penggiyaa dooyidi
kiyido wode, i laggettiyo ashkkariyaa keettaa penggen ba kushiyaa pengge goccillaa
bolli miccada, zin77idaaro be7iis. 28 Be7idi o, "Ane dendda; denddada hindda!" yaagiis;
shin a ayyo ainne zaarabeikku. Hegaappe guyyiyan, i ahaa hariyan caanidi, ba soo
biis. 29 Biidi gakkidi, mashshaa ekkidi, ba laggettiyo ashkkaree ahaa tammanne naa77u
kessidi qanxxerettiis. Qanxxerettidi issi issi shaahuwaa issi zariyaassi, muleera tammanne
naa77u Israa7eela zaretuyyo kiittiis.
30 Hegaa be7ida ubbai, "Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyoosappe hachchi
gakkanaashin, hagaa milatiyaabi mulekka hanibeenna; nuunikka be7ibookko. Ane hagaa
issippe akeeki zorettidi, issibaa oottoos" yaagidosona.

20

Israa7eela Asai Olau Giigettiis

1 Daanappe Berssaabeha giyo katamaa gakkanaashiininne Gala7aadeppe Israa7eela asai
ubbai issi asadan Mixiphpha giyo kataman GODAA sinttan issippe shiiqiis. 2 He shiiqida
Xoossaa asaara Israa7eela zaretu ubbaa halaqatikka de7oosona. Eta giddon bisuwan
olettanau danddayiya oiddu xeetu sha7u olanchchati de7oosona. 3 He wode Israa7eela
asai Mixiphpha kataman shiiqidoogaa Biniyaama asati siyidosona.
Israa7eela asai, "Ha iitabai ane waanidi hanidaakko, nuuyyo yootite" yaagiis.
4 Yaagin haiqqida laggettiyo ashkkaree godai, Leewa zaree etau hagaadan yaagidi
zaariis; "Taaninne ta laggettiyo ashkkariyaa qammaa aqanau Biniyaama biittan de7iya
Gib77a giyo katamaa yiida. 5 Yiidaashin Gib77a katamaa asati tana woranau yiidi, qamman
keettaa yuuyi aadhdhidi eqqidosona; shin guyyeppe ta laggettiyo ashkkariyo ekkidi,
wolqqan iira eti zin77ishin, a haiqqaasu. 6 Haiqqin taani i ahaa ekkada qanxxerettidoogaappe guyyiyan, eti ha tunabaanne pokkobaa Israa7eelan oottido gishshau, Israa7eela asai laattido biitta ubbaa issi issi qanxxuwaa kiittaas. 7 Be7ite, intte ubbai
Israa7eela asa; zorettidi intte pirdda immite" yaagiis.
8 Yaagin asai ubbai issippe denddidi eqqidi, "Nu giddoppe ooninne ba dunkkaaniyaa
woikko ba keettaa guyye beenna. 9 Nuuni Gib77a oottanaagee hagaa; saamaa yeggidi,
Gib77a katamaa asaa olanau baana asata doorana. 10 Israa7eela zare ubban olaa olettanau
biya olanchchatuppe xeetaappe tammati, sha7aappe xeetati, tammu sha7aappe qassi
sha7ati shinqqiyaa asaassi giigissona. Giigissin attida olanchchati Biniyaama biittan
de7iya Gib77a katamaa biidi, Gib77a asai Israa7eela bolli hagaa mala tunabaa oottidoogaa
haluwaa, Gib77a kataman de7iya asata qaxxayana" yaagidosona. 11 Yaagin Israa7eela asai
ubbai katamaa olanau issippe shiiqiis.
12 Israa7eela zareti Biniyaama zaretu ubbaassi hagaadan yaagidi asa kiittidosona; "Intte
giddon hanida ha iitabai aibee? 13 Nuuni eta woridi, Israa7eelappe ha iitaa xaissana mala,
Gib77a kataman de7iya he shufuro asata kessidi, nuuyyo aattidi immite" yaagidosona.
SHin Biniyaama asati Israa7eela asai yootiyoogaa siyennan ixxidosona. 14 Eti Israa7eela
asaara olettanau bantta katamatuppe kiyidi, issippe Gib77a katamaa shiiqidosona. 15 He
gallassikka Biniyaama katamatuppe yiida bisuwan olettiya laatamanne usuppun sha7u
olanchchata shiishshidosona. Hegee qoodai Gib77a kataman de7iya asaa giddoppe
dumma doorettida asata gujjennaana. Gib77appe doorettidaageeti laappun xeeta. 16 He
ubbatu giddoppe laappun xeetu asati haddirssa kushiyan oliyaageeta; ha ubbatikka

yambbarshshan shuchchaa olidi, harai atto issi binnaanakka halokkona. [17] Biniyaama asai
bainnan, Israa7eela asai bisuwan olettiya oiddu xeetu sha7u olanchchata shiishshiis; he
ubbatikka olau giigidaageeta.

Biniyaama Zaretu Bollan Denddida Olaa

[18] Israa7eela asai denddidi, Beeteele biis; biidi, "Biniyaama asaa olanau nuuppe sinttatidi
kiyanau koshshiyai oonee?" yaagidi Xoossaa oichchiis.

Oichchin GODAI, "Yihudaa zaree sinttatidi bo" yaagiis.

[19] Yaagin wonttetta gallassi maallado guuran Israa7eela asai denddidi, Gib77a katamaa
matan galchchiis. [20] Hegaappe Israa7eela asai Biniyaama asaara olettanau biis; biidi Gib77a
katamaa matan etaara olettanau salppiis. [21] Salppin Biniyaama asati Gib77a katamaappe
kiyidi, he gallassi Israa7eelappe laatamanne naa77u sha7u olanchchata woridosona.
[22-23] Israa7eela asai biidi sa7ai qammana gakkanaassi, GODAA sinttan yeekkiis; yeekkidi, "Nu
ishatuura, Biniyaama asatuura olettanau naa77anttuwaa pude bonii?" yaagidi GODAA
oichchiis.

Oichchin GODAI, "Ee, etaara olettanau pude biite" yaagiis. Yaagin Israa7eela asai
issoi issuwaa minttettidi, koiro gallassi eti olau salppido sohuwan naa77anttuwaakka
salppidosona.

[24] Naa77antto gallassi Israa7eela asai Biniyaama asaara olettanau shiiqiis. [25] Naa77antto
gallassikka Biniyaama asai Gib77a katamaappe kiyidi, Israa7eela asaappe tammanne
hosppun sha7u asata woriis; worido ubbatikka bisuwan olettiyaageeta.

[26] Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati ubbai Beeteele biidi yeekkidosona; yan xoomi-
iddi sa7ai qammana gakkanaassi, GODAA sinttan uttidosona; GODAA sinttan xuuggiyo
yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa shiishshidosona. [27-28] He wode Xoossaa
Maachchaa Taabootai Beeteele kataman de7ees; he Taabootaa naagiyaagee Aarooni yelido
El77aazara na7aa Piinihaasa. Israa7eela asai GODAA, "Biniyaama asa gidiya nu ishanttuura
olettanau qassikka pude boniiyye boopponii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin GODAI, "Biidi olettite! Taani eta wontto intte kushiyan aattada immana"
yaagiis.

[29] Yaagin Israa7eela asai amarida olanchchata Gib77a katamaa yuushuwan zuggidi
naagana mala oottiis. [30] Heezzantto gallassi Israa7eela olanchchati kaseegaadankka
Biniyaama olanchchata olanau biidi, Gib77a katamaappe sintta baggaara salppidosona.
[31] Biniyaama asati etaara olettanau katamaappe kiyidi, eta kaallidi, haakkidi biidosona.
Kaseegaadankka Beeteelenne Gib77a efiya aaho ogetuuninne dembbatun Israa7eela
asaappe hasttamu gidiya asata woridosona. [32] Biniyaama asati, "Nuuni kaseegaadankka
eta xoonida!" yaagidosona.

SHin Israa7eela asati kase, "Eti katamaappe haakkidi, ogetukko kiyana mala, ane nuuni
baqatoos" yaagi wottidosona. [33] Yaatin, Israa7eela asai ubbai bantta sohuwaappe denddidi,
Ba7aali-Taamaara giyoosan salppiyo wode, Israa7eelati bantta zuggi uttido Gebaa7a
Dembbaappe kiyidosona; [34] Israa7eela ubbaappe doorettida tammu sha7u asati Gib77a bolli
olaa denttidosona; olai keehippe wolqqaamiis. He ubbai haniyo wode, banttau bashshai
matattidoogaa Biniyaama asati ainne eribookkona. [35] Israa7eelati Biniyaama asatu bolli
xoonuwaa demmanaadan GODAI oottiis. He gallassi Israa7eela asai Biniyaama asaappe
laatamanne ichchashu sha7anne issi xeetu olanchchata woriis; worido ubbatikka bisuwan
olettiyaageeta. [36] Hegaa gishshau, Israa7eela asai banttana xoonidoogaa Biniyaama asai
eriis.

Israa7eela asai Gib77a katamaa yuushuwan zuggi uttida olanchchatun ammanettido
gishshau, Biniyaama asan xoonettidabaa milatidi guyye shiiqiis. [37] Zuggidi naagiya
olanchchati Gib77a katamaa eesuwan woxxi gelidi, katamaa giddon demmido ubbaa
woridosona. [38] Zuggidi naagiya Israa7eela olanchchati katamaa giddoppe daro cuwaa
shaaradan pude denttana malanne hegee malaataa gidana mala, kase haasayi wotti-
dosona. Hegaa gishshau, daro cuwaa shaarai katamaappe kiyiyoogaa be7ido wode, [39] ola
dembban de7iya Israa7eela asati baqatiyoosaappe guyye simmidi, eta olidosona.

Biniyaama asati Israa7eela asaappe hasttamu gidiya asata woridi, “Kaseegaadan
ha77ikka nuuni eta xoonida” yaagidosona. 40 SHin malaataa cuwai katamaappe pude
kessaa doommiis; doommin Biniyaama asati bantta guyye xeellido wode, katamai muleera
taman xuugettin, tamaa cuwai pude kiyiyaagaa be7idosona. 41 Hegaappe guyyiyan,
Israa7eelati Biniyaama asatu bolli guyye simmidosona; guyye simmin, Biniyaama asati
dagammidosona; aissi giikko, eti wurana haniyoogaa eridosona. 42 Hegaa gishshau,
eti Israa7eela asaa sinttaappe bazzo simmidi baqatidosona; shin olai eta kaallidi
gakkiis. Katamatuppe kiyida Israa7eela olanchchati gidduwan eta wori wurssidosona.
43 Israa7eelati Biniyaama asata dooddidi, Gib77a katamaappe arshsho baggaara de7iya
sohuwaa gakkanaashin kaallidi yedettidosona; yedettiiddi daroti ogiyan de7ishin wori-
dosona. 44 Hegan Biniyaama asaappe tammanne hosppun sha7u mino olanchchati
haiqqidosona; 45 etappe attidaageeti guyye simmidi, bazzuwaa kanttidi, Rimmoona giyo
zaallaakko baqatidosona; Israa7eelati etappe ichchashu sha7u asata ogetun woridosona;
etappe attidaageeta Giidi7ooma giyo sohuwaa gakkanaashin yedettiiddi, naa77u sha7aa
woridosona. 46 He gallassi Biniyaama biittaappe bisuwan olettiya laatamanne ichchashu
sha7u asati haiqqidosona; he ubbatikka mino olanchchata.
47 SHin usuppun xeetu asati bazzuwaa kanttidi, Rimmoona Zaallau baqatidi, yan
oiddu aginaa takkidosona. 48 Israa7eela asai attida Biniyaama asaakko guyye simmidi,
attumaasaanne maccaasaa, naatanne mehiyaa ubbaa woriis; demmido katamata ubbaa
taman xuuggiis.

21

Biniyaama Zaretussi Maccaasa Immanau Koshshiis

1 Israa7eela asai Mixiphpha giyoosan shiiqido wode, “Nu giddoppe ooninne Biniyaama
asaassi ba na7iyo machcho immenna” yaagidi caaqqi wottiis. 2 Israa7eelati Beeteele
katamaa biidi, yan sa7ai qammana gakkanaassi Xoossaa sinttan uttidi, bantta qaalaa
xoqqu oottidi, misho yeehuwaa yeekkidosona. 3 Yeekkiiddi, “Abeet GODAU, Israa7eela
Xoossau, ha yohoi aibissi Israa7eelan hanidee? Hachchi Israa7eela asaa giddoppe issi zaree
aibissi paccii?” yaagidosona.
4 Wonttetta gallassi maallado guuraara eti denddidi, yarshshiyoosaa yan giigissidosona;
giigissidi xuuggiyo yarshshotanne issippetettaa yarshshota shiishshidosona. 5 Yaatidi
Israa7eelati, “Israa7eela zare ubbaappe GODAA sinttan shiiqiyoosaa yibeenna zaree
oonee?” yaagidi oichchidosona. Eti hegaa oichchido gaasotai, Mixiphpha kataman
GODAA sinttan shiiqanau yibeenna asi ooninne, “I muleera haiqqo” yaagidi kase caaqqido
gishshaassa.
6 Israa7eela asati bantta ishanttuyyo, Biniyaama zaretuyyo qarettidi, “Hachchi Is-
raa7eelappe issi zaree xayiis. 7 Nuuni nu macca naata etassi immennaadan GODAN
caaqqido gishshau, haiquwaappe attida Biniyaama zareti macca asa ekkana mala, nuuni
ai oottanee?” yaagidosona.
8 Qassikka eti, “Israa7eela zaretuppe Mixiphpha kataman GODAA sintti yibeennai
oonee?” yaagidi oichchidosona. Oichchidi, Gala7aaden de7iya Yaabeesha giyo kata-
maappe issi asinne shiiquwaa yibeennaagaa eridosona. 9 Eti asaa qoodido wode,
Gala7aaden de7iya Yaabeeshappe issi asinne beettibeenna.
10 Hegaa gishshau, maabarai tammanne naa77u sha7u mino olanchchata Gala7aaden
de7iya Yaabeesha katamaa kiittidosona; kiittiiddi, “Biite; biidi Yaabeeshan de7iyaageeta
ubbaa bisuwan busakkite; maccaasaakka guutta naatakka ashshoppite. 11 Hagaadan
oottite; attuma asa ubbaanne attumaasaara zin77ida macca asaa ubbaa worite” yaagidi
azazidosona. 12 Yaabeesha kataman de7iya asaa giddoppe attumaasaara zin77ibeenna,
oiddu xeetu geela7o macca naata demmidosona; demmidi Kanaane biittan, Seelon de7iya
dunkkaanidosaa ekkidi ehiidosona.
13 Hegaappe guyyiyan, kumetta maabarai Rimmoona Zaallaa giyoosan de7iya Biniyaama
asatukko sigaa kiittidosona. 14 Kiittin Biniyaama asati simmidi yiidosona. Yin Israa7eela

asai Yaabeesha katamaappe worennan ehiido geela7o naata etassi immiis. SHin geela7o
naati attuma asaa ubbaa gakkibookkona.
15 Israa7eela zaretu giddon de7iya issippetettai duuxxanaadan GODAI oottido gishshau,
asai Biniyaama asaassi keehippe qarettiis. 16 Qarettidi maabaraa cimati, “Biniyaama
zaretuppe maccaasi haiqqi wurido gishshau, haiquwaappe attida attuma asaayyo nuuni
maccaasa waati immanee? 17 Israa7eela asaa giddoppe qucetti xayenna mala, Biniyaama
zaretuppe attidaageetussi laattiya naati de7anau koshshees. 18 Gidikkonne, nuuni nu
macca naatuppe etau immanau danddayokko; aissi giikko, Israa7eela asai kase, ‘Ba
na7iyo Biniyaama zariyaassi immiya urai qanggettidaagaa gido’ yaagidi caaqetti wottiis”
yaagidosona.
19 Hegaappe guyyiyan, maabaraa kaalettiya cimati, “Be7ite, laittan laittan Seelon GODAA
bonchchiyo baalai matiis” yaagidosona. Seeloi Beeteeleppe huuphessa baggaara, Laboon-
appe tohossa baggaara, Beeteeleppe Sekeema efiya ogiyaappe arshsho baggaara de7ees.
20 He maabaraa kaalettiya cimati Biniyaama asata hagaadan yaagidi azazidosona; “Biite;
biidi woiniyaa turaa giddon zuggidi, 21 naagite. Seelo katamaa macca naati baalaa gallassi
karaabiyaa oiqqidi, yexxiiddinne duriiddi yiyo wode, intte woiniyaa turaa giddoppe kiyite.
Kiyidi ubbaikka Seelo macca naatuppe intteyyo dafidi, Biniyaama biitti ekkidi biite. 22 Eta
aawati woikko eta ishantti nuukko magannanau yiyo wode, nuuni eta, ‘Hai hayyanintta,
eta nuussi immiigite; aissi giikko, nuuni eta huuphiyan huuphiyan gakkiya maccaasa olaa
sohuwaappe demmibookko. Intte dosidi immibeenna gishshau, mooranchcha gidekketa’
yaagana” yaagidosona.
23 Yaagin Biniyaama asatikka Israa7eela cimati giidoogaadan oottidosona; ubbaikka
Seelon yexxiya macca naatuppe bantta qoodaa keenata dafidi efiidosona. Eti bantta laata
biitti simmidi, katamata wotti yeggi keexxidi, yan de7idosona. 24 He wode Israa7eela asai
yaappe laalettidi, ubbaikka ba zariyaakko zariyaakkonne ba so asaakko asaakko biis.
25 He wode Israa7eela biittan kawoi baawa; asi ubbi baayyo likke milatidabaa coo oottees.

Sameela Maxaafaa Koiruwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Sameela Maxaafan koiro shaahoi Israa7eela asai daannatu haaruwaappe kawoti haariyo kawotettau pinnido hanotaa odees. Ha laamee Israa7eela asaa ubbaa de7uwaa giddon oosettanau danddayidoogee heezzu asatu gaasuwaana. Hegeetuppe koiroi wurssettan de7ida gita gita daannatuppe issuwaa gidiya Sameela gidishin, naa77anttoi Israa7eelassi koiro kawo gidiya Saa7oola. Heezzanttoi qassi maataa oiqqanaappe kase a taarikee Sameelanne Saa7oola taarikiyaara oiqetti uttido Daawita.

Ha maxaafaassi waanna kiitai Gal77a Maachchaa giddon de7iya hara taarike maxaafatu-ugaadankka, Xoossaassi ammanettiyoogee anjjuwaunne injje de7uwau kaalettiyoogaanne azazettennan ixxiyoogee kunddettaanne bashshaa ehiyoogaa bessees. Hegeenne Xoossai qeesiyaa Eelassi odiiddi, "Tana bonchchiyaageeta taani bonchchana; tana kariyaageeta taani kaushshana" giidi haasayido qaalan qoncciyan odees. (2:30)

Ha maxaafai kawoi haariyo kawotettaa essiyo maaran asaassi siyettiya hanotaa qon-ccissees. Kase peeshshan Israa7eela asaassi tumu kawo gididi erettidaagee ba huuphen Xoossaa. SHin guyyeppe takkiiddi asai oishaa denttin, Xoossai etayyo kawuwaa dooriis. SHin ha ubbankka waannabai kawuwaa gidin, Israa7eela asaa gidinkka, Xoossai etappe bollanne pirddiyaagaanne gidin, a garssan eti de7anaagaa (2:7-10). Hegeekka Xoossaa higgiyaappe garssaara dure gidin, manqqo gidinkka, asaa ubbaa maatai bonchchettin de7anau koshshiyoogaa bessees.

Elqqaananne A So Asaa

1 Efireema gezziyan, Raama giyo kataman de7iya, Efireema zarenne Xufa yara gidiya, Elqqaana giyo issi bitanee de7ees; i Yirohaama na7aa; Yirohaami Eelihu na7aa; Eelihu Toohu na7aa; Toohu Xufa na7aa. 2 Elqqaanassi naa77u maccaasati de7oosona; issinnee sunttai Haanno; hinkkoree sunttai Piniino. Piniinissi naati de7oosona; shin Haannissi issi na7ikka baawa.

3 Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI goinnanaunne yarshshanau Elqqaani laittan laittan ba katamaappe Seelo bees. Eela naati naa77ai, Hofiniininne Piinihaasi yan GODAA qeeseta. 4 Elqqaani yarshshuwaa yarshshiyo wode audenne ashuwaappe issi kituwaa ba keettaayee Piniinissi, qassi issi issi kituwaa i attuma naatussinne macca naatussi huuphiyan hu-uphiyan immees. 5 GODAI Haanno yeluwaa diggikkokka, Elqqaani o siiqiyo gishshau, iyyo naa77u kituwaa immees. 6 GODAI Haanniyyo muleera yeluwaa diggido gishshau, i dawuttiyaa o hanqqetissausunne yiilloyausu. 7 Hagee laittaappe laittan haniyaabaa; Haanna GODAA keetti biido wode audenne i dawuttiyaa o yeekkana gakkanaassinne qumaa meettaa ixxana gakkanaassi yiilloyausu. 8 I keettaawai Elqqaani o, "Haannee, neeni aissi yeekkai? Aissi qumaa miikkii? Ne wozanai aissi azzanii? Taani neeyyo tammu naatuppe aadhdhikkinaayye?" yaagees.

Haanni Woosaa

9 Issi gallassi eti Seelon miidoogaappenne uyidoogaappe guyyiyan, Haanna dendda eqqaasu. Dendda eqqiyo wode, GODAA keettaa penggiyaa matan de7iya oidiyan qeesiyaa Eeli uttiis. 10 Haanna keehi mishettada, camo yeehuwaa yeekkada GODAA woossaasu. 11 A hagaadan yaagada shiiquwaa shiiqettaasu; "Ubbaappe Wolqqaama GODAU, tana ne ashkkariyo xeella! Ta mishuwaa be7ada, tana hassaya; tana ne ashkkariyo dogoppa. Neeni taayyo ne ashkkareeyyo attuma na7a immikko, a de7o laitta ubban taani a neeyyo immana; a huuphee mulekka meedettenna" yaagaasu.

12 Haanna GODAA woosaa adussido wode, Eeli i doonaa xeellees. 13 Haanna ba wozanaa giddon Xoossaa woossiyo wode, i menttershshai qaaxxiyoogaappe attin, i qaalai siyet-tenna; hegaa gishshau, Eeli o mattottidabaadan qoppiis. 14 Qoppidi o, "Neeni aude gakkanaashin mattottuutee? Woine eessaa ne achchappe digga" yaagiis.

[15] Yaagin Haanna hagaadan yaagada ayyo zaaraasu; “CHii, ta godau, taani keehi
metootanchcha maccaasa; taani ta shemppuwaappe GODAA woossaisippe attin, woine
eessaa woikko mattoyiya ushshaa uyabeikke. [16] Taani ta tuggaanne ta mishuwaa daruwaa
hagan haasayido gishshau, tana ne ashkkariyo ‘Pattenna maccaasa’ gaada qoppoppa”
yaagaasu.
[17] Yaagin Eeli iyyo zaaridi, “Sarotettan ba; neeni a woossidobaa Israa7eela Xoossai
neeyyo immo” yaagiis.
[18] Yaagin Haanna, “Ne ashkkariyaa ne sinttan nashuwaa demmu” yaagaasu. Hegaappe
guyyiyan, a ba ogiyaa baada, qumaa maasu; hegaappe simmin mulekka azzanabeikku.

Haanna Sameela Yelaasu

[19] Wonttetta gallassi guuraara denddidi, Elqqaaninne a so asai GODAAYYO goin-
nidoogaappe guyyiyan, bantta soo, Raama katamaa simmidosona. Elqqaani ba maccaasee
Haanniira aqiis; GODAI o qoppiis; [20] qoppin a abbe ixettada wodee wurin attuma na7aa
yelaasu. Haanna, “Taani GODAA woossin siyiis” gaada a sunttaa Sameela[1] sunttaasu.
[21] Elqqaani ba so asaa ubbaara laittaa yarshshuwaa GODAU yarshshanaunne shiiquwaa
gattanau Seelo biis; [22] shin Haanna babeikku. A ba keettaawaa, “Ta na7ai xanttaa
duuxxidoogaappe guyyiyan, taani a efaada, GODAAYYO immana; merinau i yan de7ana”
yaagaasu.
[23] I keettaawai Elqqaani, “Nena lo77abaa ootta; a neeni xanttaa duuttana gakkanaassi
son takkashsha; yaaninkka GODAI ba qaalaa polo bain” yaagiis. Yaagin Haanna xanttaa
duuttana gakkanaassi ba na7aa xanttaidda son takkaasu.
[24] Haanna i na7ai xanttaa duuxxidoogaappe guyyiyan, Sameelanne heezzu laitta kori-
maa, tammu kilo giraame xiilliyaanne ogoro kumetta woine eessaa ekkada GODAA keettaa
Seelo baasu; na7ai he wode guutta. [25] Eti mirgguwaa shukkidoogaappe guyyiyan, na7aa
Eelakko efiidosona. [26] Haanna Eela, “Ta godau, ne de7oi ero! Ne sinttan eqqada GODAA
woossida maccaasiyaa tumu tanattennee. [27] Taani ha na7aa yelanau woossin, GODAI taani
a woossidobaa immiis. [28] Hegaa gishshau, taani GODAAYYO a immaas; i ba de7o laitta ubban
GODAAYYO imettiis” yaagaasu. Hegaappe guyyiyan, eti GODAAYYO yan goinnidosona.

2

Haanni Woosaa

[1] Haanna hagaadan yaagada woossaasu;
“Ta wozanai GODAN ufaittees;
GODAN ta wolqqai dariis.
Ta morkketu bollan taani ceeqettada haasayais;
GODAI tana ashshido gishshau, taani ufaittais.
[2] GODAA mala geeshshi issoinne baawa;
a mali issoinne baawa.
Nu Xoossaappe attin,
hara attiyo wogga Zaalli baawa.

[3] “Otoro haasayaa aggite;
otoro qaalai intte doonaappe kiyoppo.
Aissi giikko, GODAI eriya Xoossaa;
asa ooso i yiggi xeellees.

[4] “Olanchchatu wonddafee meqqiis;
shin xubettidaageeti wolqqaa gixxidosona.
[5] Kalli uttidaageeti namisettidi,
qumau keraa oottoosona;
shin namisetti uttidaageeti ha77i kallidosona.
Mainiyaa laappun naata yelaasu;

---

1 1:20 Sameela: Ha sunttaa birshshettai “Xoossai siyettiis” giyoogaa.

shin cora naata yelidaara daafuraasu.

[6] "GODAI woreesinne pattees;
qassi i duge Si7ooliyan yeggeesinne pude kessees.
[7] GODAI manqqetteesinne dureyees;
qassi i ziqqisseesinne xoqqissees.
[8] I hiyyeesata buhiyaappe denttees.
Metootanchchatakka bidinttaa pituwaappe denttees;
denttidi eta halaqatuura utissees;
eta bonchcho araataa laatissees.

"Aissi giikko, biittaa baasoti GODAASSA;
i eta bollan sa7aa essiis.
[9] I Xoossaa asatu gediyaa naagees;
shin iitata i xuman co77u oottana.
Asi ba wolqqan xoonenna;
[10] GODAARA eqettiyaageeti liiqana.
GODAI saluwaappe eta bolli dadadan guummana;
GODAI sa7an de7iyaageeta ubbaa pirddana.
I ba kawuwaayyo wolqqaa immana;
i ba tiyidoogaayyo xoonuwaa immana"
yaagada woossaasu.
[11] Hegaappe guyyiyan, Elqqaani Raaman de7iya ba soo biis; shin na7ai Sameeli qeesiyaa Eelappe garssaara GODAAYYO oottees.

Eela Attuma Naata Iitata

[12] Eela attuma naati iita asata; eti GODAA erokkona, [13] woikko yarshshuwaa immiya asaayyo qeeseti oottiyo wogaa naagokkona. Hegeenne, asi yarshshuwaa yarshshiyo wode, qeesiyaa ashkkarai heezzu achcha birata sirinttaa ekkees; ekkidi ashoi biron porshshishin, [14] doissiyo wogga otuwan woikko keriyan he sirinttaa yeddidi, sirinttai oiqqi kessiyo ai qommo asho gidikkonne efiidi, qeesiyaayyo immees. Yarshsho yarshshanau Seelo yiya Israa7eela asaa ubbaa eti hagaadan oottoosona. [15] Qassi modhdhuwaa yarshshiyoosan xuugganaappe kasetidi, qeesiyaa ashkkarai yarshshuwaa yarshshiya bitaniyaakko biidi, "Qeesee qayye ashoppe attin, doisa asho neeppe ekkenna gishshau, ayyo xiixxanau amarida ashuwaa hamma" yaagees.
[16] Yaagin bitanee zaaridi, "Wogaadan qeeseti modhdhuwaa koiro xuuggona; hegaappe guyyiyan, neeni koyiyoogaa ekka" yaagees; yaagikko qeesiyaa ashkkarai, "CHii; taayyo ha77i imma; shin neeni diggikko, taani neeppe wolqqan ekkana" yaagees.
[17] GODAU immiyo yarshshuwaa Eela naati karido gishshau, eta nagarai GODAA sinttan keehi dariis.

Na7aa Sameela

[18] SHin Sameeli na7atettan de7iiddi, liinuwaa giyo kiriyaappe dadettida eefuude giyo maayuwaa maayidi, GODAAYYO oottees. [19] Sameela aayyiyaa laittan laittan guutta qoliyaa giigissada, laittaa yarshshuwaa yarshshanau ba keettaawaara baidda Sameelayyo ekkada bausu. [20] Bin Eeli Elqqaananne a keettaayyiyo, "Ne keettaayyiyaa GODAAYYO immido na7aa gishshaa GODAI neeyyo ha maccaasen hara naata immo" yaagidi anjjees; yaatin, eti bantta soo simmoosona. [21] GODAI Haanno anjjin, shahaarada heezzu attuma naatanne naa77u macca naata yelaasu. Na7ai Sameeli GODAA sinttan dicciis.

Eelanne A Naata

[22] Eeli keehippe ceeggiis. A naati Israa7eela asaa ubbaa bolli oottido ubbabaanne qassi Xoossaa Dunkkaaniyaa penggiyan GODAAYYO oottiya maccaasatuura zin77idoogaa siyiis. [23] Siyidi eta, "Intte hagaa malabaa aissi ootteetii? Intte iita oosuwaa taani asa ubbaappe siyais. [24] Ta naatoo, hagaa aggite; GODAA asai inttena giyoobaa taani siyidoogee lo77obaa

gidenna. [25] Issi asi asa naaqqikko, Xoossai au gaannatana; shin asi GODAA naaqqikko, oonee
ayyo gaannatanai?" yaagiis.
GODAI, "Taani eta worana" giido gishshau, eti bantta aawaa seeraa siyennan ixxidosona.
[26] Na7ai Sameeli GODAA sinttaaninne asaa sinttan dicciisinne sabettiis.

Eela So Asaa Bolli Odettida Hiraagaa

[27] Issi gallassi Xoossaa asi Eelakko yiidi a, "GODAI hagaadan yaagees; 'Ne maizza aawai
Aarooninne a so asai Gibxxen kawuwaa ailletettan de7iyo wode, taani etayyo qonccaas.
[28] Qonccada Aarooni ta yarshshiyoosaa pude kiyana mala, ixaanaa cuwayana malanne
ta sinttan eefuudiyaa maayana mala, taayyo qeese oottada Israa7eela zaretu ubbaappe
a dooraas. Qassi Israa7eela asai taman yarshshiyo yarshsho ubbaa taani ne aawaa
zariyaayyo immaas. [29] Taani ta de7iyoosaa shiishshana mala azazido ta yarshshuwaanne
immiyoobaa intte aissi yedhdhi kaa7eetii? Ta asai Israa7eeli, taayyo shiishshido yarshsho
ubbaappe murutiyaagaa intteyyo miidi orddiyoogan, neeni ne naata taappe aattada aissi
bonchchadii?' yaagees.
[30] "Hegaa gishshau, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ' "Ne zareenne ne aawaa zaree
merinau taayyo oottana" gaas; shin ha77i, hegee taappe haakko! Tana bonchchiyaageeta
taani bonchchana; tana kariyaageeta taani kaushshana. [31] Ne zariyan asi ceeggenna
mala, taani ne wolqqaanne ne aawaa zariyaa wolqqaa xaissiyo gallassati yaana. [32] Neeni
metootana; taani Israa7eela asaayyo immiyo anjjuwaa be7ada neeni qanaatana; shin ne
zariyan ceeggana asi ooninne baawa. [33] Taani ta yarshshiyoosaappe xaissenna asi de7ikko,
a gaasuwan ne aifee afuxxiiddi qooqananne ne wozanaikka mishuwaa xuugettana; ne daro
zeretta ubbai yelagatettan de7iiddi haiqqana.
[34] " 'Ne naati naa77ai Hofiniininne Piinihaasi issi gallassi haiqqana; hegee neeyyo
malaata gidana. [35] Taani taayyo ammanettiya qeesiyaa, ta wozanaadaaninne ta qofaadan
oottiyaagaa denttana; taani a zareti de7i be7anaadan oottana; taani doorido kawuwaa
sinttan eti ubba wode oottana. [36] Ne zariyan attida ubbai guutta miishsha woikko baso
oitta woossanau yiidi, a sinttan gufannidi, "Taani oitta maana mala, qeesetuppe issuwaa
sohuwaa malan tana wottarkkii" yaagana' yaagees" yaagiis.

3

GODAI Sameela Xeesiis

[1] Na7ai Sameeli Eelappe garssaara GODAAYYO oottees; GODAA qaalai he wode keehi
al77o; ajjuutinne darenna. [2] Aifee xeellanau leppin, waayetti xeelliya Eeli issi gallassi
qammi ba sohuwan zin77iis. [3] He wode Xoossaa xomppee biron to77ibeenna; qassi Xoossaa
Taabootai de7iyo GODAA keettan Sameeli xiskkees. [4] Xiskkidaashin GODAI Sameela xeesiis;
xeesin Sameeli, "Yee!" giidi koyiis. [5] Koyidi Eelakko woxxi biidi, "Neeni xeesin hekko yaas"
yaagiis.
SHin Eeli, "Taani nena xeesabeikke; baada zin77a" yaagiis; yaagin Sameeli biidi zin77iis.
[6] Qassikka GODAI, "Sameelaa" yaagidi naa77anttuwaa xeesiis; xeesin Sameeli denddidi,
Eelakko biidi, "Neeni xeesin hekko yaas" yaagiis.
SHin Eeli, "Ta na7au, taani nena xeesabeikke; baada zin77a" yaagiis.
[7] Sameeli hegee GODAA gidiyoogaa eribeenna; aissi giikko, GODAA qaalai biron ayyo
qonccibeenna. [8] GODAI Sameela heezzanttuwaa xeesiis; xeesin denddidi, Eelakko biidi,
"Neeni xeesin hekko yaas" yaagiis.
Hegan GODAI na7aa xeesiyoogaa Eeli akeekiis; akeekido gishshau, [9] "Baada zin77a; i
nena xeesiyaabaa gidikko, 'GODAU, yoota; taani ne ashkkarai siyais' yaaga" yaagidi yootiis;
yootin Sameeli ba sohuwaa biidi zin77iis.
[10] Hegaappe guyyiyan, GODAI yiidi hegan eqqidi kaseegaadankka, "Sameelaa, Sameelaa"
yaagidi xeesiis.
Xeesin Sameeli, "Yoota; taani ne ashkkarai siyais" yaagiis.
[11] GODAI Sameela, "Be7a! Siyiya asa ubbau haittau iitiya issibaa Israa7eela bolli taani
oottana hanais. [12] Taani Eela so asaa bolli haasayido ubbabaa he gallassan koiruwaappe

wurssettaa gakkanaassi Eela bolli ehaana. [13] Eeli erido nagaraa gishshau, taani a so asaa
bolli merinau pirddanaagaa ayyo yoota wottaas; aissi giikko, a naati qanggissiyaabaa oot-
tiyo wode, i eta seeribeenna. [14] Hegaa gishshau, 'Eela so asaa nagarai yarshshuwaaninne
imuwan mulekka atto geetettoppo' yaagada taani a so asaassi caaqqaas" yaagiis.
[15] Sameeli sa7ai wonttana gakkanaashin zin77iis; wonttin denddidi, GODAA keettaa
penggiyaa dooyiis. Sameeli ajjuutaabaa Eelayyo yootanau yayyiis. [16] Eeli Sameela, "Ta
na7au Sameelaa" yaagidi xeesiis.
Xeesin Sameeli, "Yee" giidi koyiis.
[17] Koyin Eeli hagaadan yaagidi Sameela oichchiis; "GODAI neeyyo yootidobi aibee?
Taappe ainne qosoppa; neeni Xoossai neeyyo yootidobaappe issibaanne taappe qottikko,
Xoossai hegaadan ne bolli ootto" yaagiis. [18] Yaagin Sameeli ainne qosennan ubbabaa
Eelayyo yootiis. Eeli, "I GODAA; i bana lo77aa ootto" yaagiis.
[19] Sameeli dicciyo wode GODAI aara de7ees; Sameeli haasayidobaappe issi qaalinne
sa7an wodhdhenna. [20] Israa7eela zawan Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaassi, Sameeli
GODAAYYO tumu hananabaa yootiyaagaa gidiyoogaa Israa7eela asai ubbai eriis. [21] GODAI
Seelon qonccees; yan ba qaalan banatettaa Sameelayyo qonccissees. Sameeli haasayido
qaalai Israa7eela ubbaa gakkiis.

4

GODAA Taabootai Omoodettiis

[1] Israa7eelati Pilisxxeematuura olettanau kiyidosona; Israa7eelati Eben77eezeran
shiiqin, Pilisxxeemati Afeeqan shiiqidosona. [2] Pilisxxeemati citan citan gididi, Is-
raa7eelatuura olettanau denddidosona; olai suullin, oiddu sha7u Israa7eelata worida
Pilisxxeematun Israa7eelati xoonettidosona. [3] Olanchchati galchchidosaa simmido wode,
Israa7eela cimati, "Hachchi GODAI nuna Pilisxxeematun aissi xoonissidee? Nunaara
baanaadaaninne nuna nu morkketu kushiyaappe ashshanaadan GODAA Maachchaa
Taabootaa Seeloppe ane ehoos" yaagidosona. [4] Hegaa gishshau, asai Seelo kiittin,
kiruubetu gidduwan araatan uttiya Ubbaappe Wolqqaama GODAA Maachchaa Taabootaa
ehiidosona. Eela naati naa77ati Hofiniininne Piinihaasi Xoossaa Maachchaa Taabootaara
yan de7oosona.
[5] GODAA Maachchaa Taabootai galchchidosaa gakkido wode, Israa7eelati ubbai biittai
qaaxxana gakkanaashin bantta qaalaa xoqqu oottidi, "GODAA Maachchaa Taabootai
gakkiis" yaagidosona.
[6] Israa7eelatu wocamaa Pilisxxeemati siyidi, "Hagee Ibraaweti galchchidosan siyettiya,
wolqqaama wocamai aibee?" yaagidosona.
GODAA Taabootai eti galchchidosaa yiidoogaa Pilisxxeemati eridi yayyidosona.
[7] Yayyidi hagaadan yaagidosona; "Xoossai eti galchchidosaa yiis. Aayye7ana nunoo!
Hagaa malabi hagaappe kase hani erenna. [8] Aayye7ana nunoo! Ha wolqqaama xoossatu
kushiyaappe nuna ashshanai oonee? Ha xoossati Gibxxeta bazzon bosha ubban shoci-
daageeta. [9] Inttenoo Pilisxxeematoo, minnite! Asadan olettite! Hinna xayikko, intte
eta kase ailletettan haaridoogaadan, etikka inttena haarana. Hegaa gishshau, asadan
olettite!" yaagidosona.
[10] Pilisxxeemati olettidi, Israa7eelata xoonidosona; xoonin Israa7eelati bantta
dunkkaaniyau baqatidosona. He olan daro asai goora7ettiis; Israa7eela olanchchatuppe
hasttamu sha7ai haiqqiis. [11] Xoossaa Taabootai omoodettiis; Eela naati naa77ai,
Hofiniininne Piinihaasi haiqqidosona.

Eela Haiquwaa

[12] Biniyaama zare gidiya issi bitanee olaa dembbaappe woxxidi, he gallassi Seelo gakkiis;
gakkidi kayyuwaa erissanau i ba maayuwaa pooshshidi, ba huuphiyankka biittaa qoliis.
[13] He bitanee gakkiyo wode, Eeli ba wozanan Xoossaa Taabootaabaa hirggido gishshau,
naagiiddi ogiyaa doonan de7iya ba oidiyan uttiis. Bitanee katamaa gelidi, hanidabaa
yootin, katamai ubbai waasuwaa xulluusiis.

[14] Eelikka he waasuwaa siyidi, “Hagee aiba waasoo?” yaagiis.
Bitanee eesuwan yiidi, Eelassi yootiis; [15] Eeli uddufun tammanne hosppun laitta cima
gidida, aifeekka xeelaa aggidi galjjido asa. [16] Bitanee Eelassi, “Olaa dembbaappe yiidaagee
tana; taani hachchi yaappe baqataas” yaagiis.
Yaagin Eeli, “Ta na7au, yaatin waanidee?” yaagidi oichchiis.
[17] Oichchin oduwaa ehiida bitanee, “Israa7eelati Pilisxxeematu sinttaappe baqati-
dosona; daro asai wuriis; ne naati naa77ai Hofiniininne Piinihaasi haiqqidosona; Xoossaa
Taabootaikka omoodettiis” yaagiis.
[18] Bitanee Xoossaa Taabootaabaa yootido wode, penggiyaa matan de7iya ba oidiyaappe
Eeli guyye kunddiis; kunddidi garbballee meqqin haiqqiis; aissi giikko, i ceeganne ordde.
Eeli Israa7eela biittan oitamu laittaa daannatiis.
[19] Eela na7aa Piinihaasa maccaasiyaa yelanau wodee wurido ixeta. Xoossaa Taabootai
omoodettoogaanne ba bolloinne ba keettaawai haiqqidoogaa a siyido wode, qoppennan
maaretai o oiqqin yelaasu. [20] A haiquwau matattido wode, yelissiyaageeti, “Neeni
attuma na7aa yelido gishshau yayyoppa” yaagidosona; shin etayyo a ainne zaarabeikku;
eti giyoobaakka ezggabeikku. [21] A ba na7aa Ikaabooda[2] sunttaasu; Xoossaa Taabootai
omoodettido gishshaunne ba bolloinne ba keettaawai haiqqido gishshau, “Bonchchoi
Israa7eelatuppe shaahettiis” yaagaasu. [22] A, “Bonchchoi Israa7eelatuppe shaahettiis; aissi
giikko, Xoossaa Taabootai omoodettiis” yaagaasu.

5

GODAA Taabootai Pilisxxeema Katamatun De7iis

[1] Pilisxxeemati Xoossaa Taabootaa omooddidoogaappe guyyiyan, Eben77eezerappe
Ashddooda efiidosona. [2] Xoossaa Taabootaa efiidi, Daagoona giyo eeqaa keettaa gelissidi,
Daagoona matan essidosona. [3] Ashddooda asai wonttetta gallassi guuridi denddido wode,
GODAA Taabootaa sinttan Daagooni ba som77uwan biittan gufannidaagaa be7idosona!
Daagoona denttidi, kase sohuwan essidosona. [4] Qassikka wonttetta gallassi guuraara
denddidi yiidi, eti GODAA Taabootaa sinttan Daagooni ba som77uwan biittan gufannidaa-
gaa be7idosona! He wode Daagoona guuggeenne a naa77u kushee meqerettidi, pengge
gophphiyan de7ees; hinkko asatettai aagee dumma attiis. [5] Hegaa gishshau, Daagoona
qeesetinne Ashddoodan de7iya Daagoona keettaa geliya asati ubbai Daagoona pengge
gophphiyaa hachchi gakkanaashinkka yedhdhi erokkona.
[6] Ashddooda katamaa bollinne hegaa heeran de7iya asaa bolli GODAA kushee
wolqqaamiis; GODAI eta bollan boshaa yeddidi, kixa harggiyan eta qaxxayiis.
[7] Ashddooda katamaa asai hanidabaa be7ido wode, “Israa7eela Xoossaa kushee nu
bollinne nu xoossaa Daagoona bolli wolqqaamido gishshau, Israa7eela Xoossaa Taabootai
nu matan gam77oppo” yaagidosona. [8] Yaagidi Pilisxxeema halaqata ubbaa banttakko xeesi
shiishshidi, “Israa7eela Xoossaa Taabootaa waatonii?” yaagidi oichchidosona.
Oichchin halaqati, “Israa7eela Xoossaa Taabootai Gaate giyo katamaa bo” yaagidi
zaaridosona. Yaatin, Israa7eela Xoossaa Taabootaa Gaate efiidosona.
[9] SHin Taabootai Gaate gakkidoogaappe guyyiyan, GODAA kushee he katamaa bolli
wolqqaamidi, keehi gita daganttuwaa daganttiis; yaatidi kataman de7iya asaa naatuppe
cimaa gakkanaassi kixa harggiyan shociis. [10] Hegaa gishshau, Xoossaa Taabootaa Eqiroona
katamaa yeddidosona.
Xoossaa Taabootai Eqiroona geliyo wode, Eqiroona asati hagaadan yaagidi waassi-
dosona; “Nunanne nu asaa woranau Israa7eela Xoossaa Taabootaa nuukko ehiidosona”
yaagidosona. [11] Hegaa gishshau, Pilisxxeema halaqata xeesi shiishshidi, “Israa7eela
Xoossaa Taabootaa hagaappe diggite; i guyye ba sohuwaa simmo; hegee xayikko, nunanne
nu asaa worana” yaagidosona. Aissi giikko, katamaa ubban haiquwaa dagamai de7ees;
GODAA kusheekka katamaa bolli wolqqaamiis. [12] Haiquwaappe palahida asati kixaa
harggidosona; he katamaa waasoinne saluwaa gakkiis.

---

2 4:21 Ikaabooda: Ha sunttaa birshshettai “Bonchchoi baawa” giyoogaa.

6

GODAA Taabootai Israa7eela Simmiis

1 GODAA Taabootai Pilisxxeema biittan laappun aginaa uttiis. 2 He wode Pilisxxeema
asati qeesetanne shareechchota xeesidi, “GODAA Taabootaa nuuni waatonii? Nuuni guyye
a sohuwaa a waati yeddanaakko, nuuyyo yootite” yaagidosona.
3 Yaagin eti, “Israa7eela Xoossaa Taabootaa guyye yeddiyaabaa gidikko, mela yed-
doppite; ai hanidinne intte mooruwaa yarshshuwaa ayyo yeddite; yaatikko, intte paxana;
a kushee intte bollappe aibissi kichchibeennaakkokka intte erana” yaagidi zaaridosona.
4 Yaagin Pilisxxeema asati, “Nuuni ayyo yeddanau bessiya mooruwaa yarshshoi aibee?”
yaagidi oichchidosona.
Oichchin eti, “Inttenanne intte halaqata gakkida boshai issuwaa gidiyo gishshau,
Pilisxxeema halaqatu qoodaadan ichchashu worqqa kixatanne ichchashu worqqa ecereta
yeddite. 5 Intte he kixaanne intte biittaa bashshiya he eceretu misileta medhdhidi,
Israa7eela Xoossaayyo bonchchuwaa immite; ooni erii intte bollappe, intte xoossatu
bollappenne intte biittaa bollappe ba kushiyaa i denttana. 6 Gibxxe asatinne eta kawoi
zoriyaa ekkennan ixxidoogaadan, intte aissi zoriyaa ekkennan ixxeetii? GODAI eta iissidi
qaxxayin, eti Israa7eelata bantta ogiyaa baana mala yeddibookkonaayye?
7 “Ha77i issi ooratta gaariyaa giigissite; qambbari eta morggen wodhdhi erenna,
xanttiya naa77u miizzata he gaariyan waaxite; shin marata etappe duuttidi soo efi-
ite. 8 GODAA Taabootaa ekkidi, gaariyaa bollan wottite; mooruwaa yarshshuwaayyo
shiishshido worqqa miishshaa saaxiniyaa giddon yeggidi, saaxiniyaa GODAA Taabootaa
matan wottidi, i baana mala yeddite. 9 SHin i biyoosaa xeellite; i ba zawaa oiqqidi,
Beeti-SHemeshi simmidi biyaabaa gidikko, ha gita boshaa nu bolli ehiidaagee GODAA;
beennabaa gidikko, hagee nu bolli coo gakkiisippe attin, nuna dechchidai GODAA kushe
gidennaagaa nuuni erana” yaagidi zaaridosona.
10 Eti hegaadan oottidosona; eti xanttiya naa77u miizzata ekkidi, gaariyan waaxi-
dosona; miizzatu maratakka son gorddidosona. 11 Eti GODAA Taabootaanne qassi worqqa
eceretanne kixa milatissi medhdhido misileta yeggido saaxiniyaa gaariyan wottidosona.
12 Hegaappe guyyiyan, miizzati Beeti-SHemeshi efiya ogiyaa oiqqi sitti giidi, “Himbbaa!”
gi waassiiddi biidosona; eti ogiyaara biiddi, ushachchi woikko haddirssi simmibookkona;
Pilisxxeema halaqati miizzatu geeduwaa kaallidi, Beeti-SHemesha zawaa gakkanaassi
biidosona.
13 Beeti-SHemesha asati he wode wombban gisttiyaa cakkoosona; eti pude xoqqu gi xeel-
lidi, Taabootaa be7idosona; be7idi ufaittidosona. 14 Gaaree Beeti-SHemeshiyaa Yaasu gade
gakkidi, issi gita zaallaa matan eqqiis; eti gaariyaa mittaa qeridi, xuuggiyo yarshshodan he
miizzata GODAASSI yarshshidosona. 15 Leewati GODAA Taabootaanne worqqa miishshaara
de7iya saaxiniyaa gaariyaappe denttidi, gita zaallaa bolli wottidosona. He gallassi
Beeti-SHemesha asati xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshidosona; qassi hara
yarshshotakka yarshshidosona. 16 Pilisxxeema halaqati ichchashati hanidabaa ubbaa
be7idi, he gallassikka Eqiroona simmidosona.
17 Pilisxxeema asati mooruwaa yarshshuwaa GODAAYYO kiittido worqqa kixati Ashd-
dooda, Gaaza, Asqqaloona, Gaatanne Eqiroona geetettiya eta ichchashu katamatu sunt-
tan issuwaa issuwaa kiittidoogeeta. 18 Worqqa eceretu qoodai Pilisxxeema halaqatu
ichchashatuyyo de7iya gimbbettida katamatunne gimbbettibeenna moottatu ubbaa
keena. Eti GODAA Taabootaa wottido gita zaallai, Beeti-SHemeshiyaa Yaasu gaden
de7iyaagee hachchi gakkanaashinkka hegau markka gididi de7ees.
19 SHin GODAI Beeti-SHemesha asaappe amaridaageeta shociis; etappe laappun tammaa
woriis; aissi giikko, eti GODAA Taabootaa giddo xeellidosona. GODAI eta asaa suppu
oottido gishshau, asai yeekkiis. 20 Hegaa gishshau, Beeti-SHemesha asai, “GODAA sinttan,
ha geeshsha Xoossaa sinttan ooni eqqanau danddayii? Taabootainne nuuppe pude
ookko baanee?” yaagiis. 21 Yaagidi Qiriyaati-Yi7aariiman de7iya asatukko kiitaa yeddidi,

"Pilisxxeema asati GODAA Taabootaa zaaridosona; duge yiidi, a pude inttekko ekki biite" yaagidosona.

7

1 Qiriyaati-Yi7aariima asati yiidi, GODAA Taabootaa efiidosona; efiidi keraa huuphiyan
de7iya Abinadaaba so ehiidosona. GODAA Taabootaa naaganaadan, Abinaadaaba na7aa
El77aazaara dummayidi sunttidosona.

Sameeli Israa7eela Asaa Bolli Daannatiis

2 Taabootai Qiriyaati-Yi7aariiman daro wodiyaa gam77iis; hegeenne, laatamu laittaa
heera gidiyaagaa. Israa7eela asai ubbai azzanidi, GODAASSI waassiis.
3 Sameeli Israa7eela asaayyo ubbaayyo, "Kumetta wozanaappe intte GODAAKKO sim-
mikko, allaga xoossatanne Asttaarooto giyo xoossiyo intte giddoppe diggite; intte
huuphiyaa GODAAYYO sheedhdhite; a xalaalaayyo kiitettite; yaatikko, i inttena Pil-
isxxeematu kushiyaappe ashshana" yaagidi haasayiis. 4 Hegaa gishshau, Israa7eela asati
Ba7aalanne Asttaarooto bantta giddoppe diggidi, GODAA xalaalaayyo goinnidosona.
5 Hegaappe guyyiyan, Sameeli Israa7eelata, "Ubbaikka Mixiphpha shiiqite; taani
intteyyo yan GODAA gaannatana" yaagiis. 6 Yaagin eti Mixiphpha shiiqidosona. SHiiqidi
haattaa duuqqidi, GODAA sinttan tigidosona; he gallassi eti xoomidosona; xoomiiddi
he sohuwan, "Nuuni GODAA bolli nagaraa oottida" yaagidi paaxidosona. Mixiphphan
Sameeli Israa7eela asaa bolli daannatiis.
7 Israa7eelati Mixiphphan shiiqidoogaa Pilisxxeema asati siyido wode, eta halaqati
Israa7eelata olanau pude kiyidosona. Israa7eelati hegaa siyidi, Pilisxxeematuyyo yayyi-
dosona. 8 Israa7eelati Sameela, "I Pilisxxeema asatu kushiyaappe nuna ashshana mala,
neeni nuuyyo GODAAKKO, nu Xoossaakko, waassiyoogaa aggoppa" yaagidosona. 9 Sameeli
issi xammiya dorssa maraa ekkidi, ashuwaa wurssi xuuggiyo yarshshodan GODAAYYO
yarshshiis; yarshshidi Israa7eelatu gishshaa GODAAYYO waassiis; waassin GODAI ayyo
siyiis.
10 Sameeli xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyo wode, Pilisxxeemati Israa7eelatuura olet-
tanau shiiqidosona. SHin he gallassi Pilisxxeematu bolli GODAI gita dadaa gunttidi
daganttin, eti Israa7eelatu sinttappe baqatidosona. 11 Israa7eelati Mixiphphappe woxxi
kiyidi, Pilisxxeemata yedettidi, Beetikaarappe garssaa gakkanaassi ogiyan woridosona.
12 Hegaappe guyyiyan, Sameeli issi shuchchaa ekkidi, Mixiphphappenne SHenappe
gidduwan essiis; essidi, "GODAI ha77i gakkanaassi nuna maaddiis" yaagiiddi he sohuwaa
Eben77eezera[3] sunttiis. 13 Pilisxxeema asatikka xoonettidosona; eti Israa7eela biittaa
bolli naa77anttuwaa woraajjibookkona. Sameeli de7ido laitta ubban GODAA kushee Pil-
isxxeema asatu bolli wolqqaamiis. 14 Pilisxxeema asati Eqiroonappe Gaate gakkanaassi Is-
raa7eelatuppe omooddido katamati Israa7eelatussi simmidosona; Israa7eelatikka bantta
kase zawaa Pilisxxeema asatu kushiyaappe wotti ekkidosona. Qassi Israa7eela asainne
Amoore asai saro de7iis.
15 Sameeli ba de7o laitta ubban Israa7eela bollan daannatiis. 16 Sameeli laittan laittan
Beeteele, Gelggalanne Mixiphpha yuuyees; i yuuyiyo sohotu ubban Israa7eela bollan
daannatees. 17 A keettai Raaman de7iyo gishshau, yaa simmees; simmidi he sohuwankka
Israa7eela bollan daannatees. I he sohuwan GODAAYYO yarshshiyoosaa keexxiis.

8

Israa7eela Asai Kawo Koyiis

1 Sameeli cimido wode, ba naata Israa7eela bolli daanna oottidi sunttiis. 2 A baira na7aa
sunttai Yuu7eela; kaalo na7aa sunttai Abiiya; he naati Berssaabehan daannatoosona. 3 A
naati a ogiyaa hemettibookkona. Eti bessenna go77aa demmanaayyo wora simmidosona;
mattaayiyaa ekkidi, xillo pirddaa mirqqidosona.

---

3 7:12 Eben77eezera: Ha sunttaa birshshettai "Maaddiya shuchchaa" giyoogaa.

[4] Hegaa gishshau, Israa7eela cimati ubbai issippe shiiqidi, Sameelakko Raama katamaa yiidi, [5] "Hekko neeni cimadasa; ne naati ne ogiyaa hemettokkona; hara kawotetta ubbaadan nuna aissanau kawuwaa ha77i nuuyyo suntta" yaagidosona.

[6] Eti, "Nuna aissanau kawuwaa nuuyyo imma" giido yohoi Sameela ufaissibeenna. Hegaa gishshau, Sameeli GODAA woossiis. [7] Woossin GODAI Sameela, "Asai nena giyo qaalaa ubbaa siya; aissi giikko, taani eta bolli kawotennaadan, eti tana ixxidosonappe attin, nena ixxibookkona. [8] Eta taani Gibxxeppe kessido gallassaappe doommidi, hachchi gakkanaassi tana aggidi, hara xoossatuyyo goinniiddi de7idosona; simmi ha77i eti ta bolli oottidoogaa ubbaa ne bollikka oottoosona. [9] Ha77ikka eta qaalaa siya; shin eta minttada seera; eta bollan kawotana kawuwaa wogaa eta erissa" yaagiis.

[10] Kawuwaa oichchida deriyaayyo GODAI odido qaalaa ubbaa Sameeli yootiis. [11] I etayyo hagaadan yaagiis; "Intte bolli kawotana kawoi inttena oottanabai hagaa: intte attuma naata ekkidi, gaariyaasatanne paraasata kessana; eti a gaariyaa sinttan woxxana. [12] Etappe attaa shaalaqatanne hamssaalaqata, haraata a biittaa goyiyaageetanne a kattaa cakkiyaageeta, qassi haraata a ola miishshaanne a para gaaretu miishshaa oottiyaageeta kessana. [13] Intte macca naatakka efiidi, baayyo shittuwaa giigissiyaageeta, kattiyaageetanne uukkiyaageeta kessana. [14] Intte goshshaappe, woiniyaa turaa sohuwaappenne wogaraa sohuwaappe ubbaappe lo77iyaagaa ekkidi, ba oosanchchatuyyo immana. [15] Kattaappenne woiniyaappe tammaappe issi kushiyaa i ekkidi, ba sunttatuyyoonne ba oosanchchatuyyo immana. [16] Intte attuma ashkkaratappenne macca ashkkaratappe, qassi intte miizzaappenne hariyaappe lo77iyaageeta ekkidi, ba oosuwaa ootissana. [17] Intte dorssaappenne deeshshaappe tammaappe issi kushiyaa i ekkana; inttekka a ashkkarata gidana. [18] He gallassi intte intteyyo doorido kawuwaappe waassana; shin he gallassi GODAI intte waasuwaa siyenna" yaagiis.

[19] Yaaginkka asai Sameela qaalaa siyennan ixxidi, "CHii! CHii! Nuussi kawoi de7o. [20] Yaanikko, nuunikka hara kawotettatu ubbaa mala gidana. Nu kawoi nuna aissana; nu sintti aadhdhidi, i nu gishshatau olettana" yaagidosona.

[21] Sameeli asaa qaalaa ubbaa siyiis; siyidi GODAAYYO yootiis. [22] Yootin GODAI Sameela, "Eta qaalaa siya; eta bolli kawuwaa kawoya" yaagiis.

Sameeli Israa7eela asaa, "Asai ubbai ba katamaa katamaa simmo" yaagiis.

9

Saa7oolanne Sameela

[1] Biniyaama zariyaappe Qiisa giyo issi bitanee de7ees; i Abii7eela na7aa; Abii7eeli Xaroora na7aa; Xaroori Bakoraata na7aa; Bakoraati Biniyaama zariyaa Afiiha na7aa; he bitanee wolqqaama asa. [2] Ayyo Saa7oola giyo issi wodalla lo77o na7ai de7ees; Israa7eelatu giddon appe aadhdhi lo77iya asi baawa; i hasheppe qommo baggan asa ubbaappe aduqqees.

[3] Issi gallassi Saa7oola aawaa Qiisa hareti bayidosona; bayin Qiisi ba na7aa Saa7oola, "Ashkkaratuppe issuwaa ekkada, dendda; denddada hareta koyanau ba" yaagiis. [4] Eti Efireema gezziyaaranne SHaliisha biittaara koyiiddi kanttidosona; shin hareta demmibookkona. Qassi SHaa7iliima biittaara kanttidosona; shin hegaanikka hareti de7okkona. Biniyaama biittaarakka kanttidosona; shin yaanikka demmibookkona.

[5] Eti Xufa biittaa gakkido wode, Saa7ooli banaara de7iya ashkkaraa, "Haaya; ane guyye simmoos; hinna xayikko, ta aawai haretubaa qoppiyoogaa aggidi, nuuyyo hirggana" yaagiis.

[6] SHin ashkkarai, "Be7a! Xoossaa asa issoi ha kataman de7ees. I bonchchettida asa; i odiyo ubbabai tumattees. Ane ha77i nuuni yaa boos; ooni erii nuuni baana ogiyaa i nuuyyo yootanaakkonne" yaagiis.

[7] Saa7ooli ba ashkkaraa, "Nuuni biyaabaa gidikko, ayyo ai immanee? Korjjuwaappe qumai wuriis; nuuni Xoossaa asaayyo immiyoobi baawa. Nuuyyo aibi de7ii?" yaagiis.

[8] Yaagin ashkkarai Saa7oolayyo, “Be7a; ta kushiyan issi xaqara biraayyo uruubee de7ees;
nuuni baana ogiyaa Xoossaa asi nuuyyo yootanaadan ha biraa ayyo immana” yaagidi
zaariis.
[9] (Beni wode Israa7eela biittan issi asi Xoossaa oichchanau biiddi, “Haayite; ane
xeelliyaagaakko boos” yaagees. Aissi giikko, ha wodiyan hananabaa yootiyaagee beni
wodiyan xeelliyaagaa geetettees.) [10] Saa7ooli ba ashkkaraa, “Lo77o; hindda” yaagin,
Xoossaa asi de7iyo katamaa biidosona. [11] Katamaa pudettaa eti kiyishin, haattaa tikkanau
yiya geela7otuura ogiyan gaittidosona; gaittidi he geela7ota, “Xeelliyaagee hagan de7ii?”
yaagidi oichchidosona.
[12] Oichchin eti, “Ee de7ees; hegaa be7ite; i intteppe sinttan de7ees; eesuwan akko biite.
Asai hachchi goinniyo xoqqa sohuwan yarshshiyo gishshau, i nu katamaa yiis. [13] Katamaa
intte gelidosaara, i maanau goinniyo xoqqa sohuwaa kiyennan de7ishin demmana. I
gakkennan de7ishin, asai meettaa doommenna; aissi giikko, yarshshuwaa i anjjanau
koshshees. I anjjidoogaappe guyyiyan, shoobettidaageeti maana. Pude biite; intte a ha77i
demmana” yaagidosona. [14] Yaagin eti katamaa biidosona; eti katamaa geliyo wode, Sameeli
goinniyo xoqqa sohuwaa pude biiddi, etaara gaittanau yiyaagaa be7idosona.
[15] Saa7ooli yaanaappe kase gallassi, Sameelayyo GODAI hagaadan yaagidi qonccissi
wottiis; [16] “Wontto hannoode Biniyaama biittaappe issi bitaniyaa taani neekko yeddana;
i ta asaa Israa7eela kaalettana mala a tiya; ta asaa Pilisxxeema asatu kushiyaappe i
ashshana; aissi giikko, ta asaa waasoi taakko gakkin, taani eta xeellaas” yaagiis.
[17] Sameeli Saa7oola be7ido wode, GODAI Sameela, “Be7a! Taani neeyyo yootido bitanee
hagaa; i ta asaa haarana” yaagiis.
[18] Saa7ooli penggiyaa matan de7iya Sameelakko shiiqidi, “Xeelliyaagaa keettai
awaanakko hai taayyo yootarkkii?” yaagiis.
[19] Yaagin Sameeli Saa7oolayyo, “Xeelliyaagee tana. Hachchi intte tanaara miyo
gishshau, taappe sinttatidi, pude goinniyo xoqqa sohuwaa biite. Taani nena wontto
guuraara yeddana; ne wozanan de7iya ubbabaa taani yootana. [20] Heezzu gallassaappe
kase bayida ne haretubaa gidikko, eti beettido gishshau, hirggoppa. Israa7eela asai ubbai
amottiyoi oonee? Nenanne ne aawaa so asaa gidennee?” yaagiis.
[21] Saa7ooli zaaridi, “SHin taani Israa7eela zare ubbaappe laafiya Biniyaama zare gidikki-
naa? Ta so asaikka Biniyaama zariyaa giddon guuxxiyaagaa gidennee? Neeni aissi taayyo
hagaa malabaa haasayai?” yaagiis.
[22] Hegaappe guyyiyan, Sameeli Saa7oolanne a ashkkaraa efiidi, aaho wuigiyaa gelissiis;
gelissidi he sohuwan shoobettida hasttamu gidiya asaappe qommo baggaara araatan
utissiis. [23] Sameeli qumaa kattiyaagaa, “ ‘Ne matan wottashsha’ gaada taani neeyyo
immido ashuwaa hamma” yaagiis.
[24] Yaagin kattiyaagee gedaanne a bollan de7iyaagaa ekki ehiidi, Saa7oola sinttan
wottiis. Sameeli Saa7oola, “Neeyyo ashshidoogee hagaa; ekkada ma. Aissi giikko, taani
imattata shoobboosappe doommada, hagaa neeyyo ashshaas” yaagiis. He gallassi Saa7ooli
Sameelaara miis. [25] Eti goinniyo xoqqa sohuwaappe duge katamaa wodhdhin, Sameeli
Saa7oolayyo keettaa bollan dembbayidi oottidosan hiixaa hiixxin zin77iis.

Sameeli Saa7oola Tiyidi Kawoyiis

[26] Eti guuraara denddidosona; sa7ai wonttin, Sameeli Saa7oola he keettaa bollaappe
xeesidi, “Giiga; taani nena moissana” yaagiis. Saa7ooli giigin, inne Sameelinne naa77ai is-
sippe ogiyaa kiyidosona. [27] Eti katamaa gaxaa wodhdhishin, Sameeli Saa7oola, “Ashkkarai
nuuppe sinttau aadhdhana mala yoota” yaagiis; yaagin ashkkarai sinttau aadhdhiis.
Aadhdhin Sameeli Saa7oola, “Taani neeyyo Xoossai giidobaa odana mala, hagan guuttaa
takkashsha” yaagiis.

10

[1] He wode Sameeli tigiyoobaara zaitiyaa ekkidi, Saa7oola huuphiyan tigiis; tigidi
Saa7oola yeridi, hagaadan yaagiis; “Ba asaa Israa7eela haarana mala GODAI nena tiyiis

gidennee? Neeni a asaa kaalettada, eta yuushuwan de7iya morkketu kushiyaappe eta
ashshana. A asaa neeni haarana mala, GODAI nena tiyidoogau malaatai hagaa. [2] Neeni
hachchi taappe shaahettiyo wode, Raaheeli duufuwaa matan, Biniyaama zawan de7iya
Xelxxaaha giyo sohuwan naa77u asatuura gaittana; gaittin eti nena, 'Neeni koshshaa biido
hareti beettidosona; ha77i ne aawai hareta qoppiyoogaa aggidi, "Ta na7ai xayiis; shin
waanooshsha?" yaagiiddi nebaa hirggees' yaagidi yootana.

[3] "Neeni he sohuwaappe denddada, Taaboora giyo gita mittaa gakkanaashin baana;
neeni biishin, Xoossaakko Beeteele biya heezzu asati nenaara gaittana. Etappe issoi
heezzu deeshsha marata tookkiis; naa77anttoi heezzu oittaa tookkiis; heezzanttoi ogoro
kumida woine eessaa tookkiis. [4] Eti nena sarotana; neeyyo naa77u oittaa eti immana; neeni
eta kushiyaappe he oittaa ekkana.

[5] "Hegaappe guyyiyan, neeni Pilisxxeema olanchchatu citai de7iyo Xoossaa Gib77aa
giyo katamaa baana. Neeni he katamaa gakkiyo wode, diittaara karaabiyaara, pu-
laaliyaaranne maazinqqiyaara kaa7iiddinne hananabaa yootiiddi, goinniyo xoqqa so-
huwaappe duge wodhdhiya hananabaa yootiyaageetu citaara gaittana; [6] GODAA Ayyaanai
ne bolli wolqqappe wodhdhana; wodhdhin neenikka etaara hananabaa yootana; neeni
laamettada hara asa kiyana. [7] Ha malaatati polettiyo wode, ne kushiyan gaittidabaa
aibanne ootta; aissi giikko, Xoossai nenaara de7ees.

[8] "Neeni taappe sinttatada Gelggala aadhdha. Taanikka tumuppe xuuggiyo
yarshshuwaanne sarotettaa yarshshuwaa yarshshanau neekko duge baana. Taani
neekko baada neeni oottanabaa odana gakkanaashin, laappun gallassaa gam77aasa"
yaagiis.

[9] Saa7ooli Sameelappe shaahettishin, Xoossai Saa7oola wozanaa laammiis; qassi he
malaatati ubbai he gallassan hanidosona. [10] Saa7oolinne ashkkarai Gib77aa gakkin,
hananabaa yootiyaageetu citai aara gaittiis; Xoossaa Ayyaanai a bolli wolqqappe wod-
hdhiis; wodhdhin eta giddon hananabaa yootiis. [11] Saa7oola kase eriyaageeti ubbai
hananabaa yootiyaageetuura hananabaa yootiyoogaa be7idi, issoi issuwaa, "Qiisa na7ai
waaniichchidee? Qassi Saa7oolikka hananabaa yootiyaageetu zateeyye?" yaagidosona.
[12] He sohuwan de7iya issi bitanee etayyo, "Eta aawai oonee?" yaagidi zaariis. Hegaa
gishshau, "Saa7oolikka hananabaa yootiyaageetu zateeyye?" giyoogee haise gidiis.
[13] Saa7ooli hananabaa yootiyoogaa wurssidoogaappe guyyiyan, goinniyo xoqqa sohuwaa
biis.

[14] Saa7oola aawaa ishai Saa7oolanne ashkkaraa, "Awa biidetii?" yaagiis.

Yaagin Saa7ooli, "Hareta koshshaa biida; hareti beettennan xayin, Sameelakko biida"
yaagiis.

[15] Saa7oola aawaa ishai, "Hayyanaa Sameeli neeyyo giidobaa taayyo yootarkkii" yaagiis.

[16] Yaagin Saa7ooli ba aawaa ishaayyo, "Hareti beettidoogaa Sameeli nuuyyo geeshshidi
yootiis" yaagiis; shin Sameeli, "Kawo gidaasa" giidi ayyo odidoogaa yootibeenna.

Saa7ooli Kawotidoogee Qoncciyan Odettiis

[17] Hegaappe guyyiyan, Sameeli Mixiphphan Israa7eela asaa GODAAKKO xeesi shi-
ishshiis. [18] SHiishshidi eta, "GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani Israa7eela
Gibxxeppe kessaas; Gibxxe asatu kushiyaappenne inttena naaqqiya kawotettatu ubbaa
kushiyaappe taani ashshaas' yaagees. [19] SHin hachchi intte metuwaappenne waayiyaappe
ubbaappe inttena ashshiya intte Xoossaa ixxideta; ixxidi, 'CHii! Nu bolli kawo kawoya'
yaagideta. Hegaa gishshau, ha77i intte intte zariyaaninne intte yaran gididi, GODAA sintti
aadhdhite" yaagiis.

[20] Hegaayyo Sameeli Israa7eela zare ubbaa aattin, saamai Biniyaama zariyan wodhdhiis.
[21] Biniyaama zariyaa yaran yaran aattin, saamai Maaxira yaran wodhdhiis; wurssettan
Qiisa na7ai Saa7ooli doorettiis. Eti a koyidosona; shin i beettibeenna. [22] Hegaa gishshau
eti GODAA, "Biron ha sohuwaa yaana asi de7ii?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin GODAI, "Ee! Saa7ooli miishshatu giddon qosetti uttiis" yaagiis.

[23] Eti woxxi biidi, yaappe a kessi ehiidosona. Asaa giddon i eqqiyo wode, hasheppe
qommo baggan asa ubbaappe aduqqees. [24] Sameeli asa ubbaayyo, “GODAI doorido
bitaniyaa be7eetii? Ha asaa giddon a milatiyaabi ooninne tumu baawa” yaagiis.

Yaagin asai ubbai ba qaalaa xoqqu oottidi, “Kawoi shemppo gam77o” yaagiis.

[25] Hegaappe guyyiyan, Sameeli kawotettaa wogaa asaayyo yootiis; xaaxettiya maxaafan
he wogaa xaafidi, GODAA sinttan wottiis. Yaatidi Sameeli asa ubbaa huuphiyan huuphiyan
a soo a soo yeddiis.

[26] Saa7oolikka ba soo Gib77a biis; Xoossai eta wozanaa bochchido mino asati Saa7oolaara
biidosona. [27] SHin issi issi pattenna asati, “Ha bitanee nuna waatidi ashshanee?”
yaagidosona; eti a karidi, ayyo ainne imota immibookkona. SHin Saa7ooli co77u giis.

11

Saa7ooli Amoona Asata Xooniis

[1] Issi aginaappe guyyiyan, Amoona biittaa Kawoi Naa7oosi denddidi, Gala7aaden de7iya
Yaabeesha katamaa dooddidi uttiis. Uttin Yaabeesha asai ubbai a, “Neeni nunaara
maachchaa wotta; nuuni neeyyo haarettana” yaagiis.

[2] Yaagin Naa7oosi, “Taani issibaa oottanau intte eeno giikko, inttenaara maachchaa
wottana; hegeenne, taani intteyyo ubbaayyo ushachcha aifiyaa woocada kessana; yaatada
Israa7eela ubbaa kaushshana” yaagiis.

[3] Yaabeesha cimati ubbai Naa7oosa, “Israa7eela biitta ubbau nuuni kiitaa yeddana mala,
laappun gallassaa takkashsharkkii; nuna ashshiyaabi ooninne xayikko, nuuni neeyyo
kushiyaa immana” yaagidosona.

[4] Kiitettidaageeti Saa7ooli de7iyoosaa Gib77aa biidi, ha yohuwaa asaayyo yootidosona;
yootin asai ubbai ba qaalaa xoqqissidi yeekkiis. [5] He wode Saa7ooli ba boorata laaggidi
goshshaappe yiyaagee, “Asai waanidee? Aibissi yeekkii?” yaagidi oichchiis; oichchin
Yaabeesha asai giidobaa ayyo yootidosona.

[6] Ha qaalaa Saa7ooli siyido wode, Xoossaa Ayyaanai a bollan wolqqan wodhdhiis;
Saa7ooli hanqquwaa suulliis. [7] Saa7ooli waaxa boorata ekki muxerettidi, kiitettidaageetun
Israa7eela biitta ubbau yeddiiddi, “Saa7oolanne Sameela kaallidi, kiyenna o booratinne
hagaadan muxettana” yaagiis.

Hegaappe guyyiyan, GODAA dagamai asaa bolli wodhdhin, eti issi asadan kiyidosona.
[8] Saa7ooli Bezeeqan eta shiishshidi qoodido wode, Israa7eela asai heezzu xeetu sha7a;
Yihudaa asai hasttamu sha7a. [9] Eti kiitetti yiidaageeta hagaadan yaagidosona; “Bi-
idi Yaabeesha Gala7aade asatuyyo, ‘Wontto xalqqee michchiyo wode, nuuni inttena
ashshana’ yaagidi yootite” yaagidosona. Kiitettidaageeti biidi, Yaabeesha asatuyyo hegaa
yootidosona; yootin eti keehi ufaittidosona.

[10] Yaabeesha asati Amoona asatuyyo, “Nuuni wontto intteyyo kushiyaa immana; intte
nuna dosiyoogaadan oottana danddayeeta” yaagidosona.

[11] Wonttetta gallassi Saa7ooli ba asaa heezzu citan shaakkiis; eti sa7ai wonttiyo
wode, Amoona asati galchchidosaa gelidi, xalqqee michchana gakkanaassi Amoona asata
goora7idosona; goora7aappe attidaageeti naa77u asi issippe de7ennaadan ubbai bau bau
laalettiis.

[12] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai Sameela, “ ‘Saa7ooli nu bolli kawotanee?’ yaagida
asati oonee? Eti oonakko kessite; nuuni eta worana” yaagiis.

[13] SHin Saa7ooli eta, “Issi asinne hachchi haiqqenna; aissi giikko, GODAI Israa7eela wotti
ekkido gallassai hachcha” yaagidi zaariis.

[14] Hegaappe guyyiyan, Sameeli asaa, “Haayite; Gelggali boos; biidi yan Saa7ooli
kawo gidiyoogaa zaarettidi erissoos” yaagiis. [15] Hegaa gishshau, asati ubbai Gelggali
biidi, Gelggalan, GODAA sinttan Saa7ooli kawo gidiyoogaa erissidosona. Yan sarotettaa
yarshshuwaa GODAA sinttan yarshshidosona; Saa7oolinne Israa7eela asai ubbai he so-
huwan xoonuwaa baalaa gita ufaissan bonchchidosona.

12

Sameeli Asaayyo Biddiis

1 Hegaappe guyyiyan, Sameeli Israa7eela ubbaa hagaadan yaagiis; “Intte taayyo yootido
ubbabaa taani siyada, intte bolli kawuwaa kawoyaas. 2 Ha77i simmi inttena kaalettanau
kawoi de7ees. Tana gidikko, taani daro de7aasinne cimaas; ta naati inttenaara de7oosona.
Taani ta yelagatettaasappe hachchi gakkanaashin inttena kaalettaas. 3 Hekko taani hagan
eqqaas; GODAA sinttaaninne i tiyido kawuwaa sinttan ta bolli markkattite. Taani o
boora ekkidanaa? O hare ekkidanaa? Oona cimmidanaa? Oona huqqunnidanaa? Ta
aifiyaa qooqissanau o kushiyaappe mattaaye miidanaa? Hageetuppe issuwaanne taani
oottidobaa gidikko, taani qanxxana” yaagiis.

4 Yaagin eti zaaridi, “Neeni nuna cimmabaakka; woikko nuna huqqunnabaakka; neeni
asa kushiyaappe aibanne mattaaye mabaakka” yaagidosona.

5 Sameeli eta, “Intte ta kushiyan aibanne demmibeennaagau GODAINNE i tiyido ka-
woinne hachchi intte bollan markka” yaagiis.

Etikka, “Ee, i markka” yaagidosona.

6 Sameeli asaa, “Musanne Aaroona dooridaageenne intte aawata Gibxxeppe kessidaagee
GODAA. 7 Ha77i simmi intteyyoonne intte aawatuyyo GODAI oottido xillo oosuwau ubbau
taani inttenaara GODAA sinttan mootettanaadan, hagan eqqite. 8 Yaaqoobinne a so
asai Gibxxe biidi de7ishin, Gibxxe asati eta naaqqido wode, intte aawati GODAAYYO
waassidosona; waassin GODAI Musanne Aaroona kiittiis; eti intte aawata Gibxxeppe
kessidi, hagan wottidosona.

9 “SHin Israa7eela asati GODAA bantta Xoossaa dogidosona; dogin GODAI eta Haxoora
olanchchatu gadaawaa Sisaara kushiyan, Pilisxxeema asatu kushiyaaninne Moo7aaba
kawuwaa kushiyan aattidi immiis; aattidi immin eta olidosona. 10 Eti GODAAYYO, ‘Nuuni
nagaraa oottida; nuuni GODAA aggidi, Ba7aalayyoonne Asttaarootiyyo goinnida. SHin
ha77i neeni nuna nu morkketu kushiyaappe ashsha; nuuni neeyyo goinnana’ yaagidi
waassidosona. 11 Waassin GODAI Geedoona, Baaraaqa, Yofttaahanne Sameela kiittidi, intte
yuusho ubban de7iya morkketu kushiyaappe inttena ashshiis; yaatin, intte saro de7ideta.

12 “Amoona asatu Kawoi Naa7oosi inttekko yiidoogaa be7ido wode, GODAI intte Xoossai
intte kawo gidikkokka, intte tana, ‘CHii, nuuni nuna haaranau kawo koyoos’ yaagideta.
13 Ha77ikka intte dooridi oichchido kawoi hageeho! Be7ite; GODAI intte bolli kawuwaa wot-
tiis. 14 GODAAYYO intte yayyikko, ayyo kiitettikko, a qaalaayyo azazettikko, a azazuwaayyo
makkalennan aggikkonne inttekka intte bolli kawotiya kawoikka GODAA intte Xoossaa
kaallikko, yaatikko lo77o. 15 SHin GODAA qaalaayyo intte azazettennan ixxikkonne a
azazuwaayyo makkalikko, GODAA pirddai kase intte aawatu bolli yiidoogaadan, intte
bollikka yaana.

16 “Simmi ha77i eqqi bayite; GODAI intte aifiyaa sinttan oottiyo ha gitabaa be7ite!
17 Gisttiyaa cahaa wodee ha77a gidenneeyye? GODAI dadaanne iraa yeddana mala, taani
GODAAYYO waassana. Yaaniyaabaa gidikko, kawuwaa intte oichchidoogee GODAA sinttan
gita iitatetta gidiyoogaa intte erananne be7ana” yaagiis.

18 Sameeli GODAAYYO waassiis; GODAI he gallassi dadaanne iraa yeddiis; hegaa gishshau,
asai ubbai GODAANNE Sameela keehippe yayyiis.

19 Asai ubbai Sameela, “Nuuni kawuwaa oichchidi, nu nagaraa ubbaa bolli ha iitatettaa
gujjido gishshau, nuuni ne ashkkarati haiqqennaadan nuuyyo GODAA ne Xoossaa woos-
sarkkii” yaagiis.

20 Yaagin Sameeli asaayyo hagaadan yaagiis; “Yayyoppite; tumakka intte ha iitatetta
ubbaa oottideta; shin intte kumetta wozanaappe GODAAYYO kiitettiteppe attin, a kaalliy-
oogaa aggoppite. 21 Maaddenna, ashshennanne pattenna eeqata kaalloppite; aissi giikko,
hegee pattennabaa. 22 GODAI ba gita sunttaa gishshau ba asaa aggenna; aissi giikko, i
inttena ba asa oottanau ufaittees. 23 Intte gishshau woossiyoogaa aggada GODAA bolli
nagaraa oottanaagee taappe haakko; taani inttena lo77onne suure ogiyaa tamaarissana.
24 GODAAYYO yayyite; intte kumetta wozanaappe ammanettidi, ayyo kiitettite; intteyyo

i oottido gitabaa hassayite. [25] SHin intte iitabaa zaari zaaridi oottikko, inttekka intte
kawoikka xayana" yaagiis.

13

Pilisxxeematuura Denddida Olaa

[1] Saa7ooli Israa7eela bolli naa77u laittaa kawotidoogaappe guyyiyan, [2] Israa7eelatu
giddoppe heezzu asaa dooriis; naa77u sha7ai Mikimaasan, Beeteele gezziyan Saa7oolaara
de7ees; issi sha7ai qassi Biniyaaman de7iya Gib77an Yonaataanaara de7ees; attida asaa
Saa7ooli eta soo soo yeddiis.

[3] Yonaataani Gebaa7an de7iya Pilisxxeema olanchchatu citaa bolli woraajjiis; Pil-
isxxeema asati hegaa siyidosona. Hegaappe guyyiyan Saa7ooli, "Ibraaweti hagaa siyona"
giidi, biittaa ubban malkkataa punissiis. [4] Punissin Israa7eela asai ubbai, "Saa7ooli
Pilisxxeema olanchchatu citaa bolli woraajjiis; woraajjin ha77i Israa7eela asai Pilisxxeema
asaassi sheneyiyaabaa gidiis" yaagiyo oduwaa siyiis. Siyidi asai Saa7oolakko Gelggala
xeesettidi shiiqiis.

[5] Pilisxxeema asati Israa7eelata olanau hasttamu sha7u para gaaretuura, usuppun sha7u
paraasatuuranne abbaa doonan de7iya shafiyaa keena olanchchatuura shiiqidosona;
eti pude biidi, Beeti-Aweenappe arshsho baggaara de7iya Mikimaasan galchchidosona.
[6] Israa7eela olanchchati banttau leelidoogaanne eta citaikka keehippe un77ettidoogaa
be7idi, gonggoluwaa giddon, buuraa giddon, zaallatu giddon, kakaa giddooninne haattau
bookko ollaa giddon qosettidosona. [7] Ibraawetuppe aramidaageeti Yorddaanoosa SHaafaa
pinnidi, Gaadanne Gala7aade biitti biidosona. SHin Saa7ooli Gelggalan attiis; aara de7iya
olanchchati ubbai yashshau kokkoridosona.

[8] Saa7ooli Sameeli keerido laappun gallassaa gam77iis; shin Sameeli Gelggali yibeenna;
yaatin, Saa7oola asai laalettiyoogaa doommiis. [9] Hegaa gishshau, Saa7ooli, "Xuuggiyo
yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa taayyo hammite" yaagiis; ehin Saa7ooli xu-
uggiyo yarshshuwaa yarshshiis. [10] Saa7ooli xuuggiyo yarshshuwaa polosaarakka Sameeli
gakki wodhdhiis. Yaatin, Saa7ooli Sameela mokkanau kare kiyiis.

[11] Sameeli Saa7oola, "Hagee neeni oottidoogee aibee?" yaagiis.

Yaagin Saa7ooli, "Asai laalettiyoogaa, neenikka giido wode yabeennaagaanne Pil-
isxxeemati Mikimaasan shiiqidoogaa taani be7ada, [12] 'Pilisxxeemati tanaara olettanau
ha77i Gelggala wodhdhana; taani GODAA maaduwaa oichchabeikke; hegaa gishshau,
xuuggiyo yarshshuwaa taani yarshshanau koshshees' gaada qoppaas" yaagidi zaariis.

[13] Sameeli Saa7oola, "Neeni eeyabaa oottadasa; GODAI ne Xoossai neeyyo immido
azazuwaa naagabaakka. Naagidaakko GODAI hachchi ne kawotettaa Israa7eela bolli
merinau minttanaagaashin. [14] Simmi ha77i ne kawotettai gam77enna; neeni GODAA
azazuwaa naagabeenna gishshau, GODAI ba wozanaadan oottiya asa koyiis; koyidi a ba
asaa haaranaadan sunttiis" yaagiis.

[15] Hegaappe guyyiyan, Sameeli Gelggalappe denddidi, Biniyaaman de7iya Gib77aa biis.
Bin Saa7ooli banaara de7iya asaa qoodiis; qoodin asai usuppun xeetu keena gidiis.
[16] Saa7ooli, a na7aa Yonaataaninne etaara de7iya asai Biniyaaman de7iya Gebaa7an
galchchidosona; Pilisxxeema asatikka Mikimaasan galchchidosona. [17] Pilisxxeemati
galchchidosaappe woraajjiyaageeti heezzu cuge gididi kiyidosona; etappe issi cugee
SHu7aala biittan de7iya Oofirakko simmidi biis; naa77anttoi Beeti-Horooni biis;
[18] heezzantto cugee bazzuwaa sinttayida, Xabo7iima Wombbaa duge xeelliya zawaa ogiyaa
oiqqidi biis.

[19] Pilisxxeema asati, "Ibraaweti bisuwaanne tooraa qoxxoppona" giido gishshau, Is-
raa7eela biitta ubban birata qoxxiyaabi beettibeenna. [20] Hegaa gishshau, Israa7eela ubbai
bantta marashaa xeeraa, xikkiyaa, kalttaanne baacaa poshissanau Pilisxxeema asatukko
boosona. [21] Marashaa xeeraanne shalkkiyaa poshissanau hosppun giraame deexxiya biraa
qanxxoosona; kalttaa, xikkiyaanne philxxuwaa poshissanau hegau baggaa qanxxoosona.
[22] Hegaa gishshau, Saa7oolaaranne Yonaataanaara de7iya asaa ubbaa kushiyan olaa gallassi

toorinne bisoi baawa; shin Saa7oolaunne a na7aa Yonaataanau de7ees. [23] Pilisxxeematu
cugee Mikimaasa pinuwaa baanau kiyiis.

14

Yonaataani Pilisxxeematu Bolli Woraajjiis

[1] Issi gallassi Saa7oola na7ai Yonaataani ba ola miishshaa tookkiya wodallaa hagaadan
yaagiis; "Haaya; hefintta baggan de7iya Pilisxxeemati galchchidosaa ane boos" yaagiis.
SHin ba aawaayyo ha yohuwaa yootibeenna.
[2] He wode Saa7ooli Gib77a matan Migiroonan, roomaane giyo mittaa garssan de7ees.
Aara usuppun xeetu asatinne [3] eefuudiyaa maayida qeesee, Akiiyi de7oosona. Akiiyi
Ikaabooda ishaanne Ahixuuba na7aa; Ahixuubi Seelon GODAA qeese gidida Eela na7ai
Piinihaasi yelidoogaa. Yonaataani biichchidoogaa asai eribeenna.
[4] Yonaataani Pilisxxeemati galchchidosaa gakkanau pinnanau qoppiyo pinuwaassi
naa77u baggaarakka xeerai puixatiyo gita zaallati de7oosona; issuwaa sunttai Bodeexa;
naa77anttuwaa sunttai Seena. [5] Zaallatuppe issoi pinuwaassi huuphessa baggaara Miki-
maasau baazzatidi de7iyo wode, issoi qassi tohossa baggaara Gebaa7au baazzatidi de7ees.
[6] Yonaataani ba ola miishshaa tookkiya wodallaa hagaadan yaagiis; "Haaya; ha
qaxxarettibeennaageeti galchchidosaa ane hefintti boos. Ooni erii, GODAI nu gishshaa
oottanaakkonne; GODAI daro asan gidin, guutta asan gidin, ashshanaagaa a diggiyaabi
aibinne baawa" yaagiis.
[7] Yaagin a ola miishshaa tookkiyaagee, "Neeni qoppidobaa ubbaa ootta; ba; ta kumetta
wozanaappe taani nenaara de7ais" yaagiis.
[8] Yaagin Yonaataani, "Yaanikko haaya; hefintti asaakko pinnidi, asan be7ettana.
[9] Eti nuna, 'Nuuni inttekko baanaashin hegan naagite' yaagikko, nuuni de7iyoosan
takkanaappe attin, etakko bookko. [10] SHin eti, 'Haa nuukko pude kiyite' giikko, nuuni pude
kiyana; aissi giikko, hegee GODAI eta nu kushiyan aattidi immidoogau nuuyyo malaata
gidana" yaagiis.
[11] Yaatin, naa77aikka Pilisxxeematu qatuwau banttana bessidosona. Bessin Pil-
isxxeemati, "Be7ite! Ibraaweti bantta qosettido ollaappe zuummidi kiyoosona" yaagi-
dosona. [12] Qatuwan de7iya asati Yonaataananne ola miishshaa tookkiyaagaa xeegidi, "Haa
nuukko pude kiyite; nuuni inttena bessana" yaagidosona.
Hegaa gishshau, Yonaataani ba ola miishshaa tookkiyaagaa, "Tana kaallada ha pudettaa
kiya. GODAI eta Israa7eela kushiyan aattidi immirggiis" yaagiis.
[13] Yonaataani ba ola miishshaa tookkiyaagaa kaalettidi, tohuwaaninne kushiyan hamb-
buruucidi pudettaa kiyiis. Pilisxxeemati Yonaataana kushiyan kunddidosona; kunddin
a ola miishshaa tookkiyaagee kaalli kaallidi eta woriis. [14] He koiro woraajjiyan Yon-
aataaninne a ola miishshaa tookkiyaagee bagga booraso gaden laatamu gidiya asaa
woridosona. [15] Hegaappe guyyiyan, gaxa biittan de7iya Pilisxxeema asati dagammi-
dosona; ambbaanotinne qatuwan de7iya olanchchati yashshau kokkoridosona. Biittaikka
qaaxxiis; hegeenne, Xoossaappe kiitettida dagamaa.

Pilisxxeemati Xoonettidosona

[16] Saa7ooli Biniyaama biittan, Gib77an wottido wochchiya asati xeellidi, Pilisxxeema
olanchchati yaara haara piskki giidi laalettiyaageeta be7idosona. [17] Yaatin, Saa7ooli ba-
naara de7iya asata, "Ane olanchchata shiishshite; shiishshidi nu giddoppe ooni biidaakko
be7ite" yaagiis. Yaagin eti shiishshidi qoodiyo wode, Yonaataaninne a ola miishshaa
tookkiyaagee bainnaagaa be7idosona.
[18] Saa7ooli qeesiyaa Akiiya, "GODAA oichchanau ane eefuudiyaa haa ekkada ya" yaagiis.
He wode Akiiyi Israa7eela asaa sinttan eefuudiyaa maayees. [19] Saa7ooli qeesiyaara
haasayishin, Pilisxxeematu qatuwan wocamai dari daridi biis. Hegaa gishshau, Saa7ooli
qeesiyaa, "Eefuudiyaappe ne kushiyaa kessargga" yaagiis.
[20] Hegaappe guyyiyan, Saa7oolinne a asai ubbai shiiqidi, olaa biidosona. Biidi Pil-
isxxeema asati ubbai shabbirettidi, bantta bisuwan issoi issuwaa busakkiiddi de7iyaageeta

demmidosona. [21] Kase Pilisxxeema asatuura de7idi, etaara pude eti galchchidosaa biida
Ibraawetikka eta aggidi, Saa7oolaaranne Yonaataanaara de7iya Israa7eela asan gaitti-
dosona. [22] Efireema gezziyan qosetti uttida hara Israa7eelatikka Pilisxxeemati baqatiiddi
de7iyoogaa siyidosona. Siyidi, etikka yedetaa uukkiya asan gaittidosona. [23] GODAI he
gallassi Israa7eela asaa ashshiis. Beeti-Aweena katamaappe hefintti gakkanaukka olai
olettiis.

Olaappe Simmin Hanidabata

[24] He gallassi Israa7eela asati namisan labbanidosona; aissi giikko, Saa7ooli asaa,
"Sa7ai qammennan de7ishiininne taani ta morkketuyyo halo kessennan de7ishin, quma
miya urai qanggettidaagaa gido" yaagidi asaa caaquwan qachchiis. Hegaa gishshau,
olanchchatuppe quma doonaakko shiishshida asi ooninne baawa.
[25] Olanchchati ubbai muleera woraa giddo geliyo wode, sa7an eessai de7ees. [26] Eti woraa
giddon eessai uzuuziyaagaa be7idosona; shin caaquwaa yayyido gishshau, issi asinne
ba kushiyaa doonaakko shiishshibeenna. [27] SHin Yonaataani ba aawai asaa caaquwan
qachchidoogaa siyibeenna. Hegaa gishshau, ba kushiyan de7iya xam77aa xeeraa ililuwan
yeddi kessidi, laacciis; laaccin a aifee dooyettiis. [28] Hegaappe guyyiyan, olanchchatuppe
issoi a, "Ne aawai olanchchata ubbaa, 'Hachchi quma miya urai qanggettidaagaa gido'
yaagidi, caaquwan qachchi wottiis; asai ubbai labbanidoi hegaassa" yaagiis.
[29] Yaagin Yonaataani hagaadan yaagiis; "Ta aawai biittaassi meto medhdhiis. Taani ha
eessaappe guuttaa laaccin, ta aifee ai keenaa dooyettidaakko be7a. [30] Asai ba morkke-
tuppe omooddidobaappe hachchi miidabaa gidiyaakko, aiba lo77oo shin; eti worana
Pilisxxeematu qoodaikka ai keenaa daranaagaa shin" yaagiis.
[31] He gallassi Israa7eela asati Mikimaasappe Ayyaaloona gakkanaashin, Pilisxxeemata
shoci simmidi daafuridosona. [32] Eti omooduwaa gauhiyidi, dorssata, miizzatanne marata
ekkidosona; ekkidi biittan coo shukkidi, suuttaarakka miidosona. [33] Hegaappe guyyiyan,
issi asi Saa7oola, "Be7a; asai suuttaara de7iya ashuwaa miiddi, GODAA bolli nagaraa
oottees" yaagiis.
Yaagin i eta, "Intte nagaraa oottideta; wogga shuchchaa eesuwan haa taakko gond-
dorssite" yaagiis. [34] Zaarettidikka, "Kiyidi asaa giddo biite; biidi eta hagaadan yaagite;
'Huuphiyan huuphiyan intte booraanne dorssaa taayyo haa ekki yiite; yaatidi hagan
wogaadan shukkidi miite. Suuttaara de7iya ashuwaa miidi, GODAA bolli nagaraa oottop-
pite' yaaga" yaagiis.
Hegaa gishshau, he gallassi qammi asati ubbai ba booraa booraa ehiidi, yan shukki-
dosona. [35] Saa7ooli he sohuwan GODAASSI yarshshiyoosaa gimbbiis; GODAASSI yarshshiy-
oosaa i gimbbishin, hegee ayyo koiro.
[36] Saa7ooli, "Ha qammaara duge Pilisxxeemata kaallidi ane boos; biidi sa7ai wonttana
gakkanaashin, etabaa ubbaa bonqqoos; etakka issuwaanne ashshennan woroos" yaagiis.
Yaagin eti, "Eeno, nena lo77idabaa ubbaa ootta" yaagidi zaaridosona.
SHin qeesee, "Ane hagan Xoossaa oichchoos" yaagiis.
[37] Hegaa gishshau, Saa7ooli Xoossaa, "Pilisxxeema asata kaallada boo? Bin neeni eta
Israa7eelatu kushiyan aattada immuutee?" yaagidi oichchiis. SHin he gallassi Xoossai
ayyo odibeenna.
[38] Yaanin Saa7ooli, "Olanchchata halaqatoo, ubbai haayite; hachchi aiba nagari oosetti-
daakkonne ane qoridi demmoos. [39] Israa7eela ashshiya GODAI ero! Ta na7aa Yonaataana
gidikkokka, haiqqanau bessees" yaagiis. SHin asaappe issi urainne qaala qaattibeenna.
[40] Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli Israa7eela asaa ubbaa, "Intte ubbaikka ya baggan eqqite;
taaninne ta na7aa Yonaataani ha baggan eqqana" yaagiis.
Yaagin asati, "Eeno, nena lo77abaa ootta" yaagidosona.
[41] Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli GODAA Israa7eela Xoossaa, "Taayyo likke zaaruwaa
imma" yaagidi woossiis. Woossin saamai Saa7oola bollinne Yonaataana bolli wodhdhin
asai geeyiis. [42] Qassi Saa7ooli, "Ta bollinne ta na7aa Yonaataana bolli yeggite" yaagiis.
Yaagin saamai Yonaataana bolli wodhdhiis.

43 Wodhdhin Saa7ooli Yonaataana, “Ane neeni oottidobaa oda” yaagiis.
Yaagin Yonaataani, “Taani guutta eessa ililo ta xam77aa xeeraappe laaccaas. Hekko
taani hagan de7ais; taani haiqqana” yaagiis.
44 Saa7ooli hagaadan yaagiis; “Yonaatanaa, neeni haiqqana xayikko, Xoossai tana woro!”
yaagiis.
45 SHin asai Saa7oola, “Yonaataani, Israa7eelassi ha gita xoonuwaa ehiidaagee haiqqa-
nee? Hegee mulekka hanenna! De7o Xoossai ero! A huuphiyaappe issi binnaaninne biit-
tan wodhdhenna; aissi giikko, i hachchi hagaa Xoossaa maaduwan oottiis” yaagidosona.
Yaatidi asai Yonaataana ashshin, i haiqqennan attiis.
46 Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli Pilisxxeema asata yedettiyoogaa aggiis; aggin eti bantta
biitti simmidosona.

Saa7oola Kawotettaanne A So Asaa

47 Saa7ooli Israa7eela bolli kawotidoogaappe guyyiyan, ubba sohuwaara de7iya ba
morkketa oliis; hegeetikka: Moo7aabata, Amoonata, Eedoomata, Xooba kawotanne
Pilisxxeema asata. Ba biidosan ubban xooniis. 48 I minnidi olettiis; Amaaleeqa asata
xooniis; Israa7eela asaa bonqqiyaageetu kushiyaappe ashshiis.
49 Saa7oola attuma naati Yonaataana, Yishiwanne Malkkishuu7a; ayyo baira na7ee
sunttai Meraabo; kaalo na7ee sunttai Miikaalo. 50 A keettaayyiyaa Ahima7aaxa na7iyo
Ahino7aamo. A olanchchatu gadaawai a aawaa ishaa Neera na7aa Abaneera. 51 Saa7oola
aawaa Qiisinne Abaneera aawaa Neeri Abii7eela naata.
52 Saa7ooli de7ido laitta ubban Pilisxxeema asatuura suulo olaa olettiiddi de7iis. Mino
asa woikko xala asa demmido wode ubban, i he uraa ba olanchchatun gujjees.

15

Saa7ooli Amaaleeqa Asaa Bolli Denttido Olaa

1 Sameeli Saa7oola, “Ba asaa Israa7eela bolli neeni kawotanaadan tiyanau GODAI
kiittidoogee tana; GODAA qaalaa siya. 2 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees;
‘Israa7eelati Gibxxeppe kiyidi yiyo wode Amaaleeqa asati ogiyan etaara eqettido gishshau,
taani Amaaleeqa asata qaxxayana. 3 Ha77i ba; baada Amaaleeqa asata shoca; etayyo
de7iyaabaa ubbaa muleera xaissa; eta ashshoppa; eta maccaa attumaa, xammiyaagaa
qucciyaagaa, miizzaa dorssaa, gaameelaanne hariyaa wora’ yaagees” yaagiis.
4 Yaagin Saa7ooli asaa xeegidi, Xeleema giyoosan qoodiis; qoodiyo wode tohuwaasai
naa77u xeetu sha7a; Yihudaappe tammu sha7u asai de7ees. 5 Saa7ooli Amaaleeqatu
katamaa biidi, issi zanggaaraa giddon geemetti uttiis. 6 Saa7ooli Qeena asata, “Taani
inttena Amaaleeqa asatuura issippe bashshenna mala, denddite! Denddidi eta giddoppe
kiyite! Hagaappe kichchite! Aissi giikko, Israa7eelati Gibxxeppe kiyiyo wode, intte
eta ubbaayyo kehideta” yaagiis. Yaagin Qeena asati Amaaleeqa asatu giddoppe kiyidi
biidosona.
7 Saa7ooli Amaaleeqa asata Hawiilappe doommidi, Gibxxe sinttan de7iya SHura
gakkanaashin shociis. 8 Amaaleeqatu Kawuwaa Agaaga paxa de7ishin, Saa7ooli omooddiis;
a asaa ubbaa qara bisuwan wori wurssiis. 9 SHin Saa7oolinne a olanchchati, Agaaganne
ubbaappe lo77iya dorssata, miizzata, anqqara marata, galotanne hara lo77obata ubbaa
ashshidosona; eti hageeta muleera wori wurssanau dosibookkona; shin eti laafabaanne
karettidabaa muleera xaissidosona.

Saa7ooli Kawo Gidiyoogaa GODAI Ixxiis

10 GODAA qaalai Sameelakko hagaadan yaagiiddi yiis; 11 “Taani Saa7oola kawo kessi-
doogau azzanais; aissi giikko, Saa7ooli tana kaalliyoogaa aggiis; ta azazuwaa oottibeenna”
yaagiis. Yaagin Sameeli metootiis; metootidi he qamma kumettaa GODAAKKO waassiis.
12 Maallado guuran Sameeli denddidi, Saa7oolaara gaittanau biis; shin asai ayyo,
“Saa7ooli Qarmmeloosa katamaa biis; biidi yan bana hassayissiya hawulttiyaa essiis;
hegaappe simmidi, Gelggala wodhdhiis” yaagidi yootiis.

[13] Yootin Sameeli Saa7oolakko gakkiis; gakkin Saa7ooli Sameela, “GODAI nena anjjo;
taani GODAA azazuwaa oottaas” yaagiis.
[14] SHin Sameeli Saa7oola, “Ha taani siyiyo dorssaa waasoinne miizzaa waasoi aibee?”
yaagiis.
[15] Yaagin Saa7ooli, “Olanchchati hageeta Amaaleeqatuppe ehiidosona; eti GODAAYYO,
ne Xoossaayyo yarshshanau, ubbaappe lo77iya dorssatanne miizzata ashshidosona; shin
haraata muliyaakka xaissida” yaagiis.
[16] Sameeli Saa7oola, “Ane nangga; GODAI zino qammi taayyo yootidobaa taani neeyyo
odais” yaagiis.
Yaagin Saa7ooli, “Oda” yaagiis.
[17] Sameeli Saa7oola yaagiis; “Neeni nena xeellin guutta gidikkokka, Israa7eela zaretuyyo
kawo gidabeikkii? Israa7eela bolli kawotana mala, GODAI nena tiyiis. [18] GODAI nena, ‘Baada
Amaaleeqa asata iitata muleera xaissa; eti wurana gakkanaashin eta ola’ yaagidi kiittiis.
[19] Yaatin, aissi GODAAYYO azazettabeikkii? Aissi omooduwau yaaretada GODAA sinttan
iitabaa oottadii?” yaagiis.
[20] Yaagin Saa7ooli, “Taani GODAA qaalau azazettaasittennee! I tana kiittidoogaadan
baas; baada Amaaleeqa asata wora wurssaas; eta Kawuwaa Agaaga ehaas. [21] SHin
olanchchati omooduwaappe dorssaanne miizzaa ubbaappe lo77iyaageeta, GODAAYYO, ne
Xoossaayyo, Gelggalan yarshshanau ekki yiidosona” yaagiis.
[22] Sameeli Saa7oola, “GODAI ba qaalau azazettiyoogan ufaittiyoogaa keenaa xuuggiyo
yarshshuwaaninne imotan ufaittii? Be7a; azazettiyoogee yarshshiyoogaappe aadhdhees;
qassi ezggiyoogee dorssaa modhdhuwaappe aadhdhees. [23] Aissi giikko, xibiyoogee sha-
reechchiyo nagaraa mala; qassi otorettiyoogee eeqau goinniyo iitatettaa mala. Neeni
GODAA qaalaa ixxido gishshau, GODAI neeni kawo gidiyoogaa ixxiis” yaagiis.
[24] Saa7ooli Sameela, “Taani nagaraa oottaas; GODAA azazuwaanne ne qaalaa toochchaas.
Taani asaayyo yayyido gishshau, eti giidobaa oottaas. [25] Hai ta nagaraa atto garkkii; taani
GODAAYYO goinnana mala, tanaara Gelggala hinddarkkii” yaagiis.
[26] Yaagin Sameeli Saa7oola, “Taani nenaara simmada biikke! Neeni GODAA qaalaa ixxido
gishshau, neeni Israa7eela bolli kawo gidiyoogaa GODAI ixxiis” yaagiis.
[27] Sameeli Saa7oola matappe baanau denddin, Saa7ooli a maayuwaa macaraa oiqqiis;
oiqqin maayoi pooshettiis. [28] Sameeli Saa7oola, “GODAI hachchi Israa7eela kawotettaa
neeppe pooshshiis; pooshshidi neeppe lo77iya ne shooruwaayyo immiis. [29] Israa7eela
Bonchchoi worddotenna, woikko ba qofaa laammenna; aissi giikko, ba qaalaa laammanau
i asa gidenna” yaagiis.
[30] Yaagin Saa7ooli Sameela, “Taani nagaraa oottaas; shin ta biittaa cimatu sinttaaninne
Israa7eela asaa sinttan hai tana kaushshopparkkii; taani GODAAYYO, ne Xoossaayyo
goinnanaadan, neeni tanaara hinddarkkii” yaagidi zaariis.
[31] Hegaa gishshau, Sameeli Saa7oolaara issippe Gelggala biis; bin Saa7ooli GODAAYYO
goinniis.
[32] Hegaappe guyyiyan Sameeli, “Amaaleeqatu Kawuwaa Agaaga taakko ehiite” yaagidi
azaziis.
Agaagi kokkoriiddi Sameelakko yiis; yiidi, “Tumu haiqoi hagaadan cammii!” yaagiis.
[33] Yaagin Sameeli Agaaga, “Ne bisoi maccaasata xontta ashshidoogaadan, ne
aayyiyaakka maccaasatu giddon xontta attana” yaagiis. Sameeli Agaaga GODAA sinttan
Gelggalan siifiis.
[34] Hegaappe guyyiyan, Sameeli denddidi, Raama katamaa biis; Saa7oolikka ba soo
Gib77aa biis. [35] Sameeli haiqqana gakkanaashin, Saa7oola naa77antto bibeenna;
gidikkonne, Sameeli Saa7oola gishshau yeekkiis. Saa7oola Israa7eela bolli kawoyidoogau
GODAI azzaniis.

16

Daawiti Doorettidi Kawo Gidanau Tiyettiis

[1] GODAI Sameela, “Israa7eela bolli i kawo gidenna mala, taani ixxaichchido Saa7oola
gishshau, neeni aude gakkanaashin yeekkuutee? Ane kaciyan zaitiyaa kunttada kiya;
taani nena Beetaliheemiyaa Isseyakko kiittais; kawo gidana mala, taani a naatu giddoppe
issuwaa doora wottaas” yaagiis.
[2] Yaagin Sameeli, “Taani waanada boo? Saa7ooli siyidi tana worana” yaagiis.
GODAI Sameela, “Ussa issinniyo ekkada ba; baada, ‘Taani GODAAYYO yarshshanau yaas’
yaaga. [3] Isseyakka yarshshuwaasaa xeesa. Neeni oottanabaa taani nena bessana; taani
neeyyo yootiyoogaa taassi tiya” yaagiis.
[4] Yaagin Sameeli GODAI yootidoogaa oottiis; Beetaliheeme biis. Beetaliheeme katamaa
cimati kokkoriiddi aara gaittidosona. Eti a, “Neeni sarotettau yaadii?” yaagidi oichchi-
dosona.
[5] Oichchin Sameeli, “Ee; sarotettau yaas; taani GODAAYYO yarshshanau yaas; inttekka
geeyite; yaatidi tanaara yarshshuwaasaa hinddite” yaagiis; qassi Isseyanne a naata
geeshshidi, yarshshuwaasaa eta xeesiis.
[6] Eti yarshshuwaasaa gakkiyo wode, Sameeli Isseya na7aa Eli7aaba be7idi, “Tumuppe
GODAI tiyoogee hagan a sinttan eqqiis” yaagidi qoppiis.
[7] SHin GODAI Sameela, “A meraa woikko a geesaa adussatettaa xeelloppa; taani a ixxaas.
Aissi giikko, taani GODAI asi xeelliyoogaadan xeellikke; asi som77uwaa xeellees; shin
GODAI wozanaa xeellees” yaagiis.
[8] Isseyi Abinadaaba xeesidi, Sameela sintti aattiis; aattin Sameeli, “CHii; GODAI hagaakka
dooribeenna” yaagiis. [9] Yaatin, Isseyi SHaama aattiis; aattin Sameeli, “CHii; GODAI
hagaakka dooribeenna” yaagiis. [10] Hegaadan oottidi, Isseyi ba naata laappunaa Sameela
sintti aattiis; shin Sameeli Isseya, “GODAI hageeta dooribeenna” yaagiis. [11] Hegaa gishshau,
i Isseya, “Neeyyo de7iya naati hageetu xalaaleeyye?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Isseyi, “Ubbaappe kaalo na7ai attiis; shin i dorssata heemmees” yaagiis.
Yaagin Sameeli, “Kiittada a ehiissa; i yaana gakkanaashin nuuni yarshshokko” yaagiis.
[12] Yaagin Isseyi kiittidi, na7aa ehiissiis; he na7ai arssa; aifiyaara lo77iya puulanchcha.
GODAI Sameela, “Dendda eqqada tiya; hagee a” yaagiis. [13] Yaagin Sameeli kaciyaa
zaitiyaa ekkidi, a ishatu sinttan Daawita tiyiis. He gallassappe doommidi, GODAA Ayyaanai
Daawita bollan wolqqappe wodhdhiis. Hegaappe guyyiyan, Sameeli denddidi, Raama
katamaa biis.

Daawiti Saa7oolayyo Oottees

[14] GODAA Ayyaanai Saa7oolappe shaahettiis; shaahettin GODAAPPE kiitettida iita
ayyaanai Saa7oola niqiichchiis. [15] Saa7oola ashkkarati a, “Xoossaappe kiitettida iita
ayyaanai nena niqiichchees. [16] Nu godai diittaa loitti diixxiya asa koyana mala, ba
ashkkarata, hagan de7iyaageeta azazo. Xoossaappe kiitettida iita ayyaanai nena oiqqiyo
wode, he bitanee diittaa diixxana; i diixxin neeyyo kehana” yaagidosona.
[17] Yaagin Saa7ooli ba ashkkarata, “Diittaa loittidi diixxiya asa koyidi, taayyo ekki yiite”
yaagiis.
[18] Ashkkaratuppe issoi Saa7oola, “Be7a; Beetaliheemiyaa Isseyayyo diittaa loittidi
diixxiya issi na7ai de7ees. He na7ai xalanne tooranchcha asa; haasayassi cinccanne
puulanchcha asa; qassi GODAI aara issippe de7ees” yaagiis.
[19] Yaatin, Saa7ooli Isseyakko kiittidi, “Ne dorssaa heemmiya ne na7aa Daawita taayyo
yedda” yaagiis. [20] Yaagin Isseyi oittaa, ogoro woine eessaanne galo dorssa mara issuwaa
hariyan caanidi, ba na7aa Daawitaara Saa7oolayyo yeddiis.
[21] Daawiti Saa7oolakko yiis; yiidi a oosuwan geliis. Saa7ooli Daawita keehippe dosiis;
Daawiti Saa7oolayyo ola miishshaa oiqqiyaagaa gidiis. [22] Yaatin, Saa7ooli Isseyayyo,
“Daawiti taayyo oottiiddi takkishsho; taani a dosaas” yaagidi kiittiis.
[23] Hegaappe simmin, Xoossaappe kiitettida iita ayyaanai Saa7oola oiqqiyo wode ubban,
Daawiti diittaa ekkidi ba kushiyan diixxees; diixxin iita ayyaanai a yeddiyo gishshau,
Saa7oolayyo keheesinne i paxees.

17

Daawitanne Gooliyaada

1 Pilisxxeema asati bantta olanchchata Yihudan de7iya Sooko giyo sohuwaa olau shi-
ishshidosona; Sookoppenne Azeeqappe gidduwan de7iya Efesxxamiima giyo issi sohuwan
shiiqi uttidosona. 2 Saa7oolinne Israa7eelati Eela giyo zanggaaran shiiqi uttidosona; uttidi
Pilisxxeema asatuura olettanau salppiyan kiyidosona. 3 Pilisxxeema olanchchati issi keran
salppin, Israa7eelatikka hara keran salppidosona; eta naa77aa zanggaarai shaakkees.
4 Gaate kataman de7iya, Gooliyaada giyo issi tooraa qara bitanee Pilisxxeemati galchchi-
dosaappe yiis; a geesai usuppun waranne takkaaro. 5 I ishatamanne laappun kilo giraame
deexxiya nahaase birata kootiyaa maayiis; qassi nahaase birata qophiyaa ba huuphiyan
wottiis. 6 Nahaase birataa gambbaaliyaa ba tohuwan aattiis; ba hashiyan nahaase
birataappe qoxettida xinqqaa tookkiis. 7 A bodaa toomai shimainniyaa wonddarashiyaa
keena; bodaa aifee laappun kilo giraame deexxees; gonddalliyaa tookkida issi bitanee a
sinttan hemettees.
8 Gooliyaadi eqqidi, qaalaa xoqqu oottidi, Israa7eela olanchchatuyyo hagaadan yaagidi
gairiis; “Intte waanana giidi olau salppidetii? Taani Pilisxxeema asa gidikkinaa? Qassi
intte Saa7oola ashkkarata gidekketii? Ane intte giddoppe issi asa doorite; he bitanee
taakko wodhdho. 9 He bitanee tanaara olettidi tana worikko, nuuni intte ashkkarata
gidana; shin taani a xoonada worikko intte nu ashkkarata gidananne nuussi haarettana”
yaagiis. 10 Qassikka he Pilisxxeeme bitanee, “Taani hachchi Israa7eela olanchchata
naassais; taayyo issi asa immite; ane naa77ai olettoos!” yaagiis. 11 Saa7oolinne Israa7eelati
Pilisxxeemiyaa qaalaa siyidi, yeellatidosonanne daroppe yayyidosona.
12 Daawiti Yihudaa biittan Beetaliheemen de7iya Efiraataa Isseya na7aa. Isseyayyo
hosppun attuma naati de7oosona; Saa7ooli kawo gididi de7iyo wode, Isseyi keehippe
cimidanne daro de7ida asa. 13 Isseya attuma naati bairatiyaageeti heezzati Saa7oola
kaallidi olaa biidosona; olaa biida a heezzu naatu sunttai hagaa; bairai Eli7aaba; kaaloi
Aminadaaba; heezzanttoi SHaama. 14 Daawiti naatu ubbaappe kaalo. Baira heezzu naati
Saa7oola kaallidosona; 15 shin Daawiti ba aawaa dorssata heemmanau Saa7oola mataappe
Beetaliheeme simerettees.
16 He Pilisxxeemee oitamu gallassau maalladonne omarssi yiidi, Israa7eelata naassees.
17 Issi gallassi Isseyi ba na7aa Daawitayyo hagaadan yaagiis; “Ha xiixettida tiyaappe
tammu kilo giraamiyaanne ha tammu oittata ekkada, ne ishanttuyyo efa; efaada ne
ishantti galchchidosaa eesuwan gatta. 18 Ha tammu nuha pilatakka eta shaalaqaayyo efa;
ne ishantti waani de7iyaakko be7ada, eti saro de7iyoogau malaataa etappe ekkada ya.
19 Kawoi Saa7ooli, ne ishanttinne Israa7eela asai ubbai, Pilisxxeema asatuura olettiiddi,
Eela Zanggaaran de7oosona” yaagiis.
20 Yaagin Daawiti maallado guuraara denddiis; denddidi dorssaa wudiyaa hara asa
henttidi, Isseyi azazidobaa caani ekkidi biis. Israa7eela olanchchati bantta qaalaa xoqqu
oottidi garmmaamiiddi olau salppishin, Daawiti gakkiis. 21 Israa7eela asatinne Pilisxxeema
asati issoi issuwaakko xeellidi salppidosona. 22 Daawiti ba ehiido miishshaa shinqqiyaa
naagiyaagaa kushiyan wottidi, olaa salppiyaa woxxi biidi, ba ishantta sarotiis. 23 Daawiti
ba ishanttuura haasayishin, Gaateppe yiida tooraa qarai, Pilisxxeemiyaa Gooliyaadi
ba salppiyaappe gaxi kiyidi, haroodeegaadankka Israa7eelata naassiis; i naassiyoogaa
Daawiti siyiis. 24 Israa7eela asai ubbai he bitaniyaa be7ido wode, keehippe yayyidi appe
baqatidosona.
25 Israa7eela asai issoi issuwaa, “Ha kiyiya bitaniyaa be7idetii? I tumaappe Israa7eela
naassanau kiyiis! Ha bitaniyaa woriya urau Kawoi Saa7ooli daro aquwaa immana; qassi
ba na7iyookka ayyo immana; a aawaa keettaa asai Israa7eelan kawo giiraakka giirenna”
yaagidosona.
26 Yaagin Daawiti ba matan eqqida asaa, “Ha Pilisxxeemiyaa woridi, ha yeellaa Is-
raa7eelappe qucciya uraassi aibi oosettanee? Ha qaxxarettibeenna Pilisxxeemee, de7o
Xoossaa olanchchata naassiyaagee i oonee?” yaagidi oichchiis.

[27] Oichchin eti a, “Ha bitaniyaa woriya urau hagee hagee oosettana” yaagidi kaseegaadankka ayyo zaaridosona.
[28] Daawiti asaara haasayiyoogaa a ishai ubbaappe bairai Eli7aabi siyidi, Daawita bolli hanqquwaa eexxi kiyiis; eexxi kiyidi, “Neeni ha sohuwaa aibissi yaadii? He amarida dorssata bazzon oonaara yeggadii? Ne otoruwaanne ne wozanaa iitatettaa taani erais; neeni olaa be7anau yaadasa” yaagiis.
[29] Yaagin Daawiti, “Taani ha77i ai oottidanaa? Harai attikko haasayanaukka danddayikkinaa?” yaagiis. [30] Daawiti ba ishaa aggidi, hara asaakko simmidi, kaseegaadankka oichchiis; oichchin asai ayyo kaseegaadankka zaariis.
[31] Daawiti haasayidoogaa siyida asati Saa7oolayyo yootidosona; yootin Saa7ooli Daawita xeesissiis. [32] Daawiti Saa7oola, “Ha bitaniyaa gaasuwan o wozanaikka maashoppo; taani ne ashkkarai baada, ha Pilisxxeemiyaara olettana” yaagiis.
[33] Yaagin Saa7ooli Daawita, “Ha Pilisxxeemiyaara neeni olettanau danddayakka; aissi giikko, neeni na7a; shin naatettaappe doommidi, i olettiiddi diccida asa” yaagiis.
[34] SHin Daawiti Saa7oola, “Taani ne ashkkarai ta aawaa dorssata heemmais; gaammoi woikko beere giyo do7ai yiidi wudiyaappe dorssaa oiqqiyo wode, [35] a kaallada taani baada a doonaappe wotta ekkais; taakko simmiyo wode, buuchchaa oiqqada, shoca worais. [36] Taani ne ashkkarai gaammuwaanne beeriyaa woraas; ha qaxxarettibeenna Pilisxxeemee de7o Xoossaa olanchchata naassido gishshau, ikka etappe issuwaadan hanana. [37] Gaammuwaanne beeriyaa xugunttaappe tana ashshida GODAI ha Pilisxxeemiyaa kushiyaappekka ashshana” yaagiis.
Saa7ooli Daawita, “Ba; Xoossai nenaara gido” yaagiis.
[38] Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli ba maayuwaa Daawita maizziis; Daawita huuphiyan nahaase birataa qophiyaa wottiis; nahaase birataa kootiyaakka Daawita maizziis. [39] Daawiti ba ola maayuwaa bolli bisuwaa gixxiis; gixxidi hemetti be7iis; shin danddayibeenna; aissi giikko, hegaa malaa maayuwaa maayi erenna.
Hegaappe guyyiyan, Daawiti Saa7oola, “Taani hagaa mala maayuwaa maayada meezetabeenna gishshau, hagaara baanau danddayikke” yaagidi ola maayuwaa ubbaara qaariis. [40] Daawiti ba hentta gatimaa oiqqidi, shaafaappe muila shuchcha ichchashata maxi ekkidi, ba qarcciitan yeggiis; ba yambbarshshaa oiqqidi, Gooliyaadakko matiis.
[41] Gooliyaadikka Daawitakko shiiqi shiiqidi matattiis; gonddalliyaa tookkiya bitanee a sinttan de7ees. [42] I Daawita tishshi ootti xeellidi, Daawiti na7a gididoogaanne meraa lo77onne arssa gididoogaa be7idi kariis. [43] Karidi Daawita, “Neeni gatimaa oiqqada ta bolli yaanau, tana kana gaadiiyye?” yaagiis; yaagidi ba xoossatu sunttan Daawita qanggiis. [44] I qassikka Daawita, “Haaya; taani ne ashuwaa saluwaa kafotussinne sa7aa do7atussi immana” yaagiis.
[45] Yaagin Daawiti Pilisxxeemiyaa, “Neeni bisuwaa, bodaanne xinqqaa oiqqada ta bolli yaasa; shin taani Ubbaappe Wolqqaama GODAA sunttan, neeni naassido Israa7eela olanchchatu Xoossaa sunttan ne bolli yais. [46] Hachchi GODAI nena ta kushiyan aatti immana; taani nena shocana; ne qooriyaakka muuca olana. Pilisxxeema olanchchatu ahaa saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo taani hachchi immana; yaatin, Israa7eelan Xoossai de7iyoogaa sa7an de7iya asai ubbai erana. [47] GODAI ba asaa ashshanau toora woikko biso koyennaagaa hagan shiiqida asai ubbai erana; aissi giikko, olai GODAAGAA. I inttena ubbaa nu kushiyan aatti immana” yaagiis. [48] Pilisxxeemee denddidi biidi, Daawitaara olaa gaittanau shiiqido wode, Daawiti olettiyo baazzau eesuwan woxxiis. [49] Daawiti ba qarcciitaa giddo kushiyaa yeddidi, issi shuchchaa ekkiis; ekkidi yambbarshshan wottidi yambbaridi, Pilisxxeemiyaa som77uwaa caddiis. SHuchchai bitaniyau som77o giddo geliis; yaatin, bitanee biittan gufannidi kunddiis.
[50] Yaatidi Daawiti Pilisxxeemiyaa yambbarshshaaninne shuchchan xooniis. Daawiti ba kushiyan bisoi bainnan Pilisxxeemiyaa caddidi woriis. [51] Daawiti woxxiiddi biidi, a bolli kiyi eqqidi, Pilisxxeemiyaa bisuwaa oiqqidi shoohuwaa giddoppe shoddi ekkidi, a qooriyaa muucidi woriis.

Pilisxxeema asati bantta tooraa qarai haiqqidoogaa be7ido wode baqatidosona.
52 Israa7eela asainne Yihudaa asai denddidi alaahiiddi, Pilisxxeema asata Gaatenne
Eqiroona katamatu penggeta gattanaashin yedettidosona; Pilisxxeema asaa ahai
Gaatenne Eqiroona gakkanaashin, SHaa7iraima efiya ogiyan ubban kunddiis. 53 Israa7eela
asai Pilisxxeema asata yedetti simmidi, eti galchchidosaa bonqqidosona. 54 Daawiti
Pilisxxeemiyaa qooriyaa Yerusalaame ehiis; shin Pilisxxeemiyaa ola miishshaa ba
dunkkaaniyaa giddon wottiis.
55 Daawiti Pilisxxeemiyaakko biishin, Saa7ooli be7ido wode, olanchchatu halaqaa Aba-
neera, "Abaneeraa, ha wodallai o na7ee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin Abaneeri Saa7oola, "Kawuwau, ne shemppoi ero taani a erikke" yaagidi
zaariis.
56 Kawoi zaaridi, "Yaanikko ha wodallai o na7akkonne ane oichchada gakka" yaagiis.
57 Daawiti Pilisxxeemiyaa woridi simmidoogaappe guyyiyan, muucido Pilisxxeemiyaa
huuphiyaa oiqqidosaara, Abaneeri a Saa7oola sintti ekki efiis. 58 Saa7ooli a, "Wodallau,
neeni o na7ee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin Daawiti, "Taani Beetaliheemiyaa ne ashkkaraa Isseya na7a" yaagidi zaariis.

18

Daawitanne Yonaataana

1 Daawiti Saa7oolaara haasayiyoogaa wurssidoogaappe guyyiyan, Saa7oola na7aa Yon-
aataani Daawitaara daro mata dabbotettaa medhdhiis; Yonaataani Daawita ba huuphedan
siiqiis. 2 He gallassaappe doommidi, Saa7ooli Daawita banaara wottiis; ba aawaa soo
guyye simmennaadan diggiis. 3 Yonaataani Daawita ba huuphedan siiqiyo gishshau, aara
maachchaa maacettiis. 4 Yonaataani ba maayido kaabbaa qaaridi, ba ola maayuwaara, ba
bisuwaara, ba wonddafiyaaranne ba qabattuwaara issippe Daawitayyo immiis.
5 Saa7ooli kiittido ubbabaa Daawiti polidi oottiyo gishshau, Saa7ooli Daawita ba
olanchchatu giddon gadaawa sunttiis; hegee asaa ubbaakka a olanchchatakka ufaissiis.

Saa7ooli Daawita Qanaatiis

6 Daawiti Pilisxxeemiyaa Gooliyaada worin asai soo simmiyo wode, maccaasai ufaissa
yettaa yexxiiddinne duriiddi, karaabiyaa baqqiiddinne diittaa diixxiiddi, Kawuwaa
Saa7oola mokkanau Israa7eela katamatu ubbatuppe kiyiis. 7 Maccaasati duriiddi,
"Saa7ooli sha7aa woriis;
Daawiti tammu sha7aa woriis"
yaagidi yexxidosona. 8 Saa7ooli ha yettai iitin, keehippe hanqqettiis; Saa7ooli ba qofan,
"Daawita, 'Tammu sha7aa woriis' giidi, tana, 'Issi sha7aa woriis' giidosona; yaatin,
kawotettappe attin ayyo aibee attidai?" yaagiis. 9 He gallassaappe doommidi, Saa7ooli
Daawita qanaate aifiyan xeelliis.
10 Wonttetta gallassi iita ayyaanai Xoossaappe kiitettidi, Saa7oola oiqqiis; oiqqin
Saa7ooli ba son elumettiis. Daawiti haroodeegaadan diittaa diixxiis; diixxishin Saa7ooli
tooraa ba kushiyan oiqqi uttidaagee, 11 "Daawita godaara gattada sikkaas" giidi tooraa
xonggiis. SHin Daawiti naa77utoo appe halettiis.
12 GODAI Saa7oola aggidi Daawitaara de7iyo gishshau, Saa7ooli Daawitayyo yayyiis.
13 Hegaa gishshau, Saa7ooli Daawita ba sinttappe haassidi, sha7u olanchchatussi halaqa
kessiis. Yaatin, Daawiti ba citaa olan kaalettiis. 14 GODAI Daawitaara issippe de7iyo
gishshau, i oottiyoobai ubbai ayyo injjetiis. 15 Daawiti oottiyoobai ubbai keehippe
injjetiyoogaa Saa7ooli be7idi, ayyo keehi yayyiis. 16 SHin Daawiti eta olan kaalettiyo
gishshau, Israa7eelanne Yihudaa asai ubbai a siiqidosona.
17 Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli Daawita, "Ta na7iyaa bairiyaa Meraaba hannaho; taani
o neeyyo machcho immana; neeni mino asa gida; yaatada GODAA olaa oletta" yaagiis.
Saa7ooli ba wozanan, "Taani a bochchikke; Pilisxxeema asati a worona" yaagidi qoppiis.
18 SHin Daawiti Saa7oola, "Kawoora bollotanau taani oonee? Ta so asaikka aibee? Woikko
ta aawaa yaraikka Israa7eela asaa giddon aibee?" yaagiis. 19 SHin Saa7oola na7iyaa

Meraaba Daawitau imettiyo wodee gakkin, Mahoola katamaappe yiida, Adirii7eela giyo issi bitaniyau imettaasu.

Daawiti Saa7oola Na7iyo Machchiis

[20] Gidikkonne, Saa7oola na7iyaa Miikaala Daawita siiqaasu; Saa7ooli hegaa siyidi ufaittiis. [21] I ba wozanan, "Ayyo pire gidana malanne Pilisxxeema asati a worana mala, taani Miikaalo Daawitayyo immana" yaagidi qoppiis. Hegaa gishshau, Saa7ooli Daawita, "Neeni tanaara bollotanau hagee neeyyo naa77antto qaada" yaagiis.

[22] Qassikka Saa7ooli ba ashkkarata xeesidi, " 'Kawoi nenan ufaittiis; a ashkkarati ubbaikka nena dosoosona; ha77i neeni kawuwaara bollota' yaagidi xuuran Daawitayyo yootite" yaagidi azaziis.

[23] Azazin eti i giidoogaadankka Daawitayyo yootidosona; shin Daawiti etau, "Kawoora bollotanaagee intteyyo laafabaa milatiiyye? Taani hiyyeesanne erettenna asa" yaagidi zaariis.

[24] Saa7oola ashkkarati Daawiti giidobaa Saa7oolayyo yootidosona. [25] Yootin Saa7ooli ba ashkkarata, "Daawitau hagaadan yaagidi yootite; 'Kawoi ba morkketu haluwaa kessanau xeetu Pilisxxeema asatu qaaratuwaappe attin, neeppe hara koitaa koyenna' yaagite" yaagiis. Saa7ooli hegaa giidoogee, "Daawiti Pilisxxeematu kushiyan haiqqo" giidi qoppido gishshaassa.

[26] Saa7oola ashkkarati Saa7ooli giidobaa Daawitayyo yootidosona; kawuwaara bollotiyoogee Daawita ufaissiis. Hegaa gishshau, bullachchaa gallassai gakkanaappe kasetidi, [27] Daawitinne a asai denddidi biidosona; biidi Pilisxxeematuppe naa77u xeetu asaa woridosona. Daawiti kawuwaara bollotanau he asatu qaaratuwaa ehiidi, kawuwaayyo kumettaa qoodidi sheedhdhiis. Hegaa gishshau, Saa7ooli ba na7iyo Miikaalo Daawitayyo immiis.

[28] Saa7ooli GODAI Daawitaara issippe de7iyoogaanne a na7iyaa Miikaala Daawita siiqiyoogaa eriis. [29] Hegaa gishshau, Saa7ooli Daawitayyo kaseegaappe aattidi yayyiis. Saa7ooli ba de7o laitta ubban Daawitayyo morkke gidiis.

[30] Pilisxxeeme halaqati olettanau kiyiyoogaa aggibookkona; shin olau kiyido paido ubban Saa7oola gadaawatu ubbaappe xoonoi haniyoi Daawitassa; hegaa gishshau, i erettida asa gidiis.

19

Saa7ooli Daawita Yedetaa Doommiis

[1] Saa7ooli ba na7aa Yonaataanayyoonne ba ashkkaratu ubbaayyo, "Daawita worite" yaagidi yootiis; shin Saa7oola na7ai Yonaataani Daawita keehippe siiqiis. [2] Hegaa gishshau, Yonaataani Daawitassi hagaadan yaagidi odiis; "Ta aawai Saa7ooli nena woranau koyees; wontto maallado neeyyo naagetta; issi sohuwan qosettada de7ashsha. [3] Taani ta aawaara baada, neeni qosettido gaden eqqana; taani nebaa ayyo yootada, appe siyidobaa neeyyo yootana" yaagiis.

[4] Yonaataani Daawitabaa nashshidi, ba aawaa Saa7oola hagaadan yaagiis; "Kawoi ba ashkkaraa Daawita naaqqoppo; aissi giikko, i nena naaqqibeenna; i oottidobai nena keehi go77iis. [5] I Pilisxxeemiyaa woriyo wode ba shemppuwau qarettibeenna. GODAI Israa7eela ubbaayyo gita xoonuwaa immiis; hegaa be7ada neenikka ufaittadasa. Yaatin, neeni geeshsha asa naaqqanau aissi qoppai? Gaasoi bainnan Daawita woranau aissi koyai?" yaagiis.

[6] Saa7ooli Yonaataani yootidobaa siyidi, "De7o Xoossai ero, taani Daawita worikke" yaagidi caaqqiis.

[7] Yonaataani Daawita xeesidi, haasayidobaa ubbaa yootiis. Yaatidi Daawita Saa7oolakko ehiis; ehin Daawiti Saa7oolaara kaseegaadankka de7iis.

[8] Haranttuwaakka olai denddiis; Daawiti kiyidi Pilisxxeema asatuura olettiis; olettidi eta gita shochchaa shocin, eti a sinttappe baqatidosona.

[9] Hegaappe simmin, Saa7ooli tooraa oiqqidi ba son uttidaashin, iita ayyaanai GODAAPPE
kiitettidi a oiqqiis. Yaatin, Daawiti diittaa diixxishin, [10] Saa7ooli Daawita godaara gattidi
sikkanau tooraa xonggiis; shin Daawiti appe halettiis; halettin toorai godan torettiis. He
gallassa qammi Daawiti baqatidi kessi ekkiis.
[11] Hegaappe guyyiyan, "Daawita keettaa naagidi, maallado a worite" yaagidi Saa7ooli
asaa Daawita soo kiittiis.
Yaatin, Daawita keettaayyiyaa Miikaala, "Hachchi qammi neeni ne shemppuwaa
ashshana xayikko, wontto haiqqaasa" yaagada Daawitayyo yootaasu. [12] Miikaala Daawita
maskkootiyaara luuxissaasu; luuxissin Daawiti baqatidi kessi ekkiis. [13] Miikaala so mis-
iliyaa ekkada arssan zin77issaasu; zin77issada huuphessaara deeshsha ikisiyaa wottaasu;
yaatada afalaa maizzaasu.
[14] Daawita omooddidi ehaana mala, Saa7ooli asaa kiittiis; kiittin Miikaala, "Daawiti
sakettiis" yaagaasu.
[15] Hegaappe guyyiyan, Daawita be7ana mala, Saa7ooli he asata guyye kiittidi, hagaadan
yaagiis; "Taani Daawita woranaadan a arssaara tookkidi ekki ehiite" yaagiis. [16] SHin
asati soo geliyo wode, he so misilee arssan zin77idaagaa demmidosona; a huuphessaara
deeshshaa ikisee de7ees.
[17] Saa7ooli Miikaalo, "Neeni aissi hagaadan oottada tana cimmadii? Ta morkkee kessi
ekkanaadan aissi baqatissadii?" yaagiis.
Yaagin Miikaala, "I tana, 'Tana kessada yedda; hinna xayikko, taani nena worana'
yaagiis" yaagada zaaraasu.
[18] Daawiti baqati attidi, Raaman de7iya Sameelakko biis; biidi Saa7ooli bana oottido
ubbabaa Sameelayyo yootiis. Inne Sameeli Raaman de7iya Naayoota giyoosan biidi
uttidosona. [19] Saa7ooli, "Daawiti Raaman de7iya Naayootan de7ees" yaagiyoogaa siyiis.
[20] Siyidi Daawita omooddana mala, asaa yaa kiittiis. SHin hananabaa yootiyaageetu
citai hananabaa yootishiininne Sameelikka eqqidi eta kaalettishin eti be7ido wode,
Saa7ooli yeddido asatu bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhiis; wodhdhin etikka hananabaa
yootidosona. [21] Saa7ooli hegaa siyido wode, hara asaa yeddiis; etikka qassi hananabaa
yootidosona. Saa7ooli heezzantto asaa yeddiis; yeddin hegeetikka hananabaa yooti-
dosona. [22] Yaatin, i ba huuphiyau Raama baanau denddiis; biidi Seekon de7iya gita ollaa
gakkiis; gakkidi, "Sameelinne Daawitinne awan de7iyoonaa?" yaagidi oichchiis.
Oichchin eti, "Hinin Raaman de7iya Naayootan de7oosona" yaagidi zaaridosona.
[23] Hegaa gishshau, Saa7ooli Raaman de7iya Naayoota biis; qassi Xoossaa Ayyaanai
a bollikka wodhdhiis; wodhdhin Raaman de7iya Naayoota gakkanaashin, hananabaa
yootiiddi biis. [24] Bi gakkidi, ba maayuwaa qaaridi, Sameela sinttan hananabaa yootiis;
he gallassa ubbaanne qammaa ubbaa kallo zin77iis. Asai, "Saa7oolikka hananabaa
yootiyaageetu zateeyye?" giyoogee hegaassa.

20

Yonaataani Daawita Maaddiis

[1] Hegaappe guyyiyan, Daawiti Raaman de7iya Naayootappe baqatidi, Yonaataanakko
biis; biidi Yonaataana, "Taani ai oottidanaa? Ta mooroi aibee? Ne aawai tana woranau
koyiyoogee, taani a waata qohiinee?" yaagidi oichchiis.
[2] Oichchin Yonaataani, "Hegee neeppe haakko! Neeni haiqqakka. Be7a, guuttabaa gidin,
gitabaa gidin, ta aawai taayyo yootennan de7iiddi aibanne oottenna. Ta aawai ha yohuwaa
taappe aissi qottii? Hegaatto gidenna!" yaagidi zaariis.
[3] SHin Daawiti Yonaataana, "Neeni tana siiqiyoogaa ne aawai keehi erees; ne aawai
baayyo, 'Yonaataani ha yohuwaa eroppo; erikko i azzanana!' yaagiis. SHin de7o Xoossai
ero; ne shemppoi ero; taappenne haiquwaappe gidduwan mexi issi tanggoi attiis" yaagidi
caaqqiis.
[4] Caaqqin Yonaataani, "Neeni ootta giidobaa aibanne taani neeyyo oottana" yaagiis.
[5] Yaagin Daawiti hagaadan yaagiis; "Siya, wonttoi aginaa xeeruwaa bonchchiyo gallassa;
taani kawuwaara qumaa maana koshshees. SHin taani baada wontti pe7in omarssi

gakkanaashin, gaden qosettana. [6] Ne aawai tana koyikko, neeni a, ‘Daawitanttaso asai
ubbai laittaa yarshshuwaa yarshshiyo wode gidiyo gishshau, Beetaliheeme ba katamaa
eesuwan baana giidi, tana oichchidi biis’ yaaga. [7] Yaagin i, ‘Yaanikko lo77o’ yaagikko, tau
ne ashkkarau saro; shin i hanqqettikko, i tana qohanau ba qofaa qachchidoogaa hegan era.
[8] Nena gidikko, neeni taayyo ne ashkkaraayyo kehabaa ootta; aissi giikko, neeni tanaara ne
ashkkaraara GODAA sinttan maacettadasa. SHin tanan mooroi de7ikko, tana neeni wora!
Ne aawaassi tana aatta immoppa” yaagiis.

[9] Yaagin Yonaataani, “Hegee neeppe haakko! Ta aawai nena qohanau ba qofaa
qachchidobaa taani eridaakko, neeyyo yootikkinaayye?” yaagidi zaariis.

[10] Yaagin Daawiti, “Ne aawai neeyyo iita zaaruwaa zaarikko, taayyo yootanai oonee?”
yaagidi oichchiis.

[11] Oichchin Yonaataani, “Haaya; gade boos” yaagiis; yaatin, naa77aikka gade biidosona.

[12] Bin Yonaataani Daawita hagaadan yaagiis; “GODAI Israa7eela Xoossai ero, taani wontti
pe7in ta aawaa qorana. I neeyyo keha qoppikko, taani kiittada nena erissana. [13] SHin ta
aawai nena qohanau koyidabaa gidikko, qassi hegaa taani nena erissennan aggikkonne
nena saron moissa yeddennan aggikko, GODAI taayyo iito! GODAI ta aawaara issippe
gididoogaadan nenaarakka issippe gido. [14] Tana asi worennaadan ta de7o laitta ubban
aggenna siiquwaa, GODAAGAA malaa taayyo ootta. [15] Qassi GODAI Daawita morkketa ubbaa
biittaappe xoqollido wodekka, ta keettaa asaappe ne siiquwaa haassoppa” yaagiis.

[16] Hegaa gishshau, Yonaataani, “GODAI Daawita morkketa achcho” yaagidi Daawita
keettaa asaara maachchaa maacettiis. [17] Yonaataani Daawita ba huuphedan siiqido
gishshau, “Neeni tana tumu siiqiyoogaa qonccissanau ane taayyo naa77anttuwaa caaqqa”
yaagidi caaqettiis.

[18] Hegaappe guyyiyan, Yonaataani Daawita, “Wontto aginaa xeeruwaa bonchchiyo
gallassa; neeni uttiyo sohoi mela de7ikko, neeni bainnaagee erettana. [19] Wontti pe7in
omarssi baada, ha metoi doommido gallassi neeni qosettidosan qosetta; qosettada
Exela giyo zaallaappe guyyeera takkashsha. [20] Taani aibakko zambbiyaabaa milatada, a
miyyessaara heezzu zubbeta wonddafiyan dukkana. [21] Hegaappe guyyiyan, ta ashkkaraa,
‘Baada zubbeta koya’ yaagada kiittana; taani a kiittaidda, ‘Be7a; zubbeti neeppe ha
baggaara de7oosona; taakko ekkada ya’ yaagiyaabaa gidikko, haaya; aissi giikko, de7o
GODAI ero, neeyyo sa7i saro; nena aibinne bochchenna. [22] SHin taani ta ashkkaraa, ‘Be7a;
zubbeti neeppe hini baggaara de7oosona’ yaagiyaabaa gidikko, neeni aggada ba; aissi
giikko, GODAI nena wora yeddiis. [23] Neeninne taani haasayido maachchaa gidikko, hegau
neeppenne taappe gidduwan GODAI merinaayyo markka” yaagiis.

[24] Hegaa gishshau, Daawiti gaden qosettiis. Aginaa xeeruwaa bonchchiyo gallassai
gakkido wode, Kawoi Saa7ooli qumaa maanau yiis. [25] Yiidi haroode ba uttiyo sohuwan
godaa lanqqen uttiis; Yonaataani appe sintta baazzan uttiis; Abaneeri Saa7oola lanqqen
uttiis; shin Daawita sohoi mela de7ees. [26] Saa7ooli he gallassa ainne gibeenna; aissi giikko,
Saa7ooli, “Daawiti aibakko haniis; he gallassaa bonchchennaadan tuniis; tuma i tuniis”
yaagidi qoppiis. [27] SHin wonttetta gallassikka, aginau naa77antto gallassi Daawita sohoi
mela de7ees. Saa7ooli ba na7aa Yonaataana, “Isseya na7ai zinokka hachchikka qumaa
maanau aibissi yibeennee?” yaagidi oichchiis.

[28] Oichchin Yonaataani, “Daawiti Beetaliheeme baana giidi tana oichchiis; [29] i tana,
‘Nu keettaa asai kataman yarshshuwaa yarshshiyo gishshaunne ta ishaikka tana azazido
gishshau, hai tana yeddarkkii; neeni tana siiqiyaabaa gidikko, ane taani ta ishantta
be7anau bais’ yaagiis. Kawuwaa maadaappe maanau i yibeennaagee hegaa gishshassa”
yaagidi zaariis.

[30] Saa7ooli Yonaataana bolli hanqquwaa eexxi kiyidi hagaadan yaagiis; “Laa geellanne
makkalanchcha mishiree na7au, neeni ne huuphen kauyyanaunne nena yelida ne aayyiyo
kaushshanau neeni Isseya na7aa bagga gididoogaa taani erikkinaayye? [31] Isseya na7ai ha
sa7aa bollan de7ido peeshan ubban neeni woikko ne kawotettai eqqenna. Ha77i kiittada
taayyo a ehiissa; aissi giikko, i haiqqanau bessees” yaagiis.

[32] Yaagin Yonaataani ba aawaa Saa7oola, “I aibissi haiqqii? I oottidobi aibee?” yaagidi
oichchiis.
[33] Oichchin Saa7ooli Yonaataana woranau tooraa a bolli xonggiis. Hegaa gishshau,
Yonaataani ba aawai Daawita woranau qofaa qachchidoogaa eriis. [34] Eridi, hanqquwaa
suulliiddi maadaappe denddi eqqiis; ba aawai Daawita kaushshido gishshau Yonaataani
azzanidi, he aginau naa77antto gallassaa mibeenna.
[35] Maallado Yonaataani Daawitaara gaittanau gade biis; biidi banaara issi yelaga na7aa
ekki biis. [36] Yonaataani na7aa, “Taani wonddafiyan dukkiyo zubbeta woxxada koya”
yaagiis; yaagin na7ai woxxiyo wode, zubbiyaa hefintti dukkiis. [37] Na7ai Yonaataana
zubbee wodhdhido sohuwaa gakkido wode, Yonaataani na7aa xeegidi, “Zubbee neeppe
hini baggaara de7ennee?” yaagiis. [38] Qassikka Yonaataani na7aa, “Eesota; ellellada ba;
eqqoppa!” yaagidi ba qaalaa xoqqu oottidi odiis. He na7ai zubbiyaa maxidi ekkidi,
ba godaakko ehiis. [39] Na7ai ha yohuwaa ainne erenna; Yonaataananne Daawita xalaalai
eroosona. [40] Yonaataani ba ola miishshaa na7aassi immidi, “Tookka ekkada katamaa efa”
yaagiis.
[41] Na7ai biidoogaappe guyyiyan, Daawiti he zaallaa guyyeppe kiyiis; kiyidi Yonaataana
sinttan gulbbatidi, ba som77uwaa biittaa boshissidi heezzutoo ziggiis. Hegaappe
guyyiyan, issoi issuwaara yerettidi yeekkidosona; shin Daawiti Yonaataanappe aaruwaa
yeekkiis.
[42] Yonaataani Daawita, “Saro ba; ‘Ne giddooninne ta giddon, ne zerettaa giddooninne ta
zerettaa giddon, GODAI merinaayyo markka de7o’ yaagidi nuuni naa77ai GODAA sunttan
caaqqida” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Daawiti denddidi biis; Yonaataanikka katamaa
guyye simmiis.

21

Daawiti Saa7oolappe Baqatiis

[1] Daawiti qeesiyaa Abimelekakko Nooba katamaa biis; Abimeleki Daawitaara gaittanau
kokkoriiddi yiidi, “Neeni aibissi nerkka de7ai? Aibissi hara asi nenaara de7ennee?”
yaagidi oichchiis.
[2] Oichchin Daawiti qeesiyaa Abimeleka, “Kawoi tana, ‘Taani nena kiittido yohuwaanne
azazido azazuwaa ooninne eroppo’ yaagidi tana issibaa azaziis. Ta asati issi sohuwan
tanaara gaittanaadan yootaas. [3] Ha77i ne kushiyan aibi de7ii? Ichchashu bashe oitta
woikko de7idabaa aibanne taayyo immarkkii” yaagiis.
[4] Yaagin qeesee Daawita, “Asi ubbi miyo oitti taayyo baawa; shin geeshsha oittai de7ees;
he asati banttana maccaasappe naagidabaa gidikko, eti maanau danddayoosona” yaagiis.
[5] Yaagin Daawiti qeesiyaa, “Tuma nuuni ha kiitau kiyoosappe doommidi, maccaasaappe
naagettida; harai atto geeshsha gidenna kiitaa wodekka eta asatettai geeshsha; hachchi
usa aadhdhidi geeyanau koshshennee!” yaagiis. [6] Hegaa gishshau, qeesee Daawitayyo
geeshsha oittaa immiis; aissi giikko, qeesiyaayyo de7iyai ho77iya oittaa a sohuwan
wottanau GODAA sinttappe denttido geeshsha oittaa xalaala.
[7] Saa7oola ashkkaratuppe issi bitanee he gallassa GODAA sinttan naagiiddi de7ees; a
sunttai Doiqa; i Eedooma biittaa asa; Saa7oola mehiyaa heemmiyaageetuyyo i halaqa.
[8] Daawiti Abimeleka, “Toori woikko bisoi neeyyo de7anddeeshsha? Kawuwaa kiitai
eesoyido gishshau, taani ta bisuwaa woikko hara ola miishshaa ehabeikke” yaagidi
oichchiis.
[9] Oichchin Abimeleki, “Neeni Eela Zanggaaran worido Pilisxxeemiyaa Gooliyaada bisoi
hagan de7ees; curqqan i xaaxettidi, eefuudiyaa giyo maayuwaappe guyye baggaara
de7ees. Neeni koyiyaabaa gidikko a ekka; appe attin, hara bisoi hagan baawa” yaagidi
zaariis.
Yaagin Daawiti, “Hegaa mala hara bisoi baawa; a taayyo hamma” yaagiis.
[10] He gallassi Daawiti denddidi, Saa7oolappe baqatidi, Gaate katamaa Kawuwaa Aki-
ishakko biis. [11] SHin Akiisha oosanchchati, “Hagee Daawiti ba biittan kawo gidenneeyye?

Qassi maccaasati yexxiiddinne duriiddi, ‘Saa7ooli sha7aa woriis; Daawiti tammu sha7aa woriis’ yaagidi sabbido bitaniyaa gidenneeyye?” yaagidosona.
12 Daawiti eta haasayaa ba wozanan oiqqidi, Gaate Kawuwaa Akiisha keehippe yayyiis.
13 Hegaa gishshau, Daawiti eta sinttan wozani boshettido asa milatiis; eti a oiqqana haniyo
wode, gooyiyaabaadan kare penggiyaa ifittaa qaaceretteesinne buuchchaara duge zaaridi
saassuwaa lokkayees. 14 Akiishi ba oosanchchatuyyo, “Be7ite; hagee bitanee gooyees. Intte
aissi a taakko ehiidetii? 15 Ha bitanee ta sinttan gooyanaadan intte ehiidoogee, ta matan
hari gooyiyaabi xayiineeyye? Ha bitanee ta soo gelanau bessiiyye?” yaagiis.

22

Qeeseta Woridosona

1 Daawiti Gaate katamaappe baqatidi, Adulaama katamaa matan de7iya gonggoluwaa
biis; a ishanttinne a aawaa so asai ubbai hegaa siyido wode, eti yaa duge akko wodhdhi-
dosona. 2 Metootidaageeti, woikko acuwan gelidaageeti, woikko sa7ai iitidoogeeti ubbati
Daawitakko shiiqidosona; shiiqin i etayyo halaqa gidiis. Issi oiddu xeetaa gidiya asai aara
de7ees.
3 Daawiti he sohuwaappe denddidi, Moo7aaban de7iya Mixiphpha biis; biidi Moo7aaba
kawuwaa, “Xoossai taayyo oottanabaa taani erana gakkanaassi ta aayyiyoonne ta aawaa
ne achchan wotissarkkii” yaagidi woossiis. 4 Hegaa gishshau, Daawiti eta Moo7aaba
kawuwaa achchan wottiis; qatuwaa giddon Daawiti qosetti uttido wode ubban eti
kawuwaa achchan de7idosona.
5 Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Gaadi Daawitakko yiidi, “Qatuwaa giddon
gam77oppa; ha sohuwaappe denddada Yihudaa biitti ba” yaagiis; yaagin Daawiti he
sohuwaappe Hereta woraa biis.
6 Daawitinne a asai beettidoogaa Saa7ooli siyiis; Saa7ooli Gib77a katamaa matan de7iya
keran, taamaariskka giyo mittaa garssan tooraa oiqqidi uttiis; a oosanchchati a dooddidi
eqqidosona. 7 Saa7ooli eta, “Inttenoo, Biniyaama asatoo, siyite! Isseya na7ai goshshaanne
woiniyaa tokkiyoosaa intte ubbaayyo immanee? SHaalaqatanne mato halaqata oottidi
inttena sunttanee? 8 Intte ubbai ta bolli maqettideta; ta na7ai Isseya na7aara maachchaa
maacettidoogaa ooninne taayyo yootibeenna. Intteppe issi asinne taayyo qarettenna;
hachchiigaadankka ta na7ai ta ashkkaraa tana worissanau denttidoogaa ooninne taayyo
yootibeenna” yaagiis.
9 Yaagin Saa7oola oosanchchatuura eqqida Eedoomiyaa Doiqi Saa7oola, “Isseya na7ai
Ahixuuba na7aa Abimelekakko Nooba katamaa biidaagaa taani be7aas. 10 Abimeleki
Daawiti oottanabaa GODAA oichchiis; yaatidi Daawitayyo shinqqiyaa immiis; qassi Pil-
isxxeemiyaa Gooliyaada bisuwaakka ayyo immiis” yaagiis.
11 Hegaappe guyyiyan, Ahixuuba na7aa qeesiyaa Abimelekanne Nooba kataman qeese
gididi de7iya a aawaa so asaa ubbaa kawoi xeesissin, eti kawuwaakko yiidosona. 12 Saa7ooli
Abimeleka, “Ahixuuba na7au, siya” yaagiis.
Yaagin Abimeleki, “Ero ta godau” yaagiis.
13 Saa7ooli a, “Neeninne Isseya na7ai ta bolli aibissi maqettidetii? Neeni ayyo oittaanne
bisuwaa immada, i tana woranau denddana mala, ayyo Xoossaa aissi oichchadii?” yaagiis.
14 Yaagin Abimeleki kawuwaa, “Ne ashkkaratu ubbaa giddon Daawitadan ammanettiyai,
kawuwaara bollotidai, nena naagiyaageeta azaziyainne ne so asaa giddon keehippe
bonchchettiyai hari oonee? 15 Taani ayyo Xoossaa oichchishin, hagee tau koiro? Akkaikka!
Kawuwau, tana ne ashkkaraa woikko ta aawaa so asa ubbaa ainne mootoppa; aissi giikko,
taani ne ashkkarai ha yohuwaa guutta gidin gita gidinkka mule erikke” yaagiis.
16 Yaagin kawoi, “Abimelekaa, neeninne ne aawaa keettaa asai ubbai haiqqana” yaagiis.
17 Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli ba matan eqqidi naagiyaageeta, “GODAA qeeseta worite;
aissi giikko, etikka Daawita maaddidosona; Daawiti baqatidoogaa eriiddi, taayyo yooti-
bookkona” yaagiis. SHin kawuwaa oosanchchati GODAA qeesetu bolli bantta kushiyaa
wottennan ixxidosona.

18 Yaanin kawoi Doiqa, “Qeeseta neeni wora” yaagidi azaziis. Azazin Eedoomiyaa Doiqi
qeeseta shociis; shocidi he gallassi eefuudiyaa maayida hosppun tammanne ichchashu
qeeseta i woriis. 19 Hegaa bollikka qeesetu katamaa, Nooba qara bisuwan busakkiis;
he kataman de7iya attumaa, maccaa, naata, yiirata, meheta, haretanne dorssata qara
bisuwan Doiqi suppu oottiis.
20 SHin Ahixuuba na7aa Abimeleka naatuppe Abiyaataara geetettiya issi na7ai kessi
ekkidi, Daawitakko baqatiis. 21 Baqati biidi, Saa7ooli GODAA qeeseta woridoogaa Daaw-
itayyo yootiis. 22 Daawiti Abiyaataara, “Eedoomiyaa Doiqi he sohuwan de7iyoogaa taani
be7ido wode, i Saa7oolayyo yootanaagaa he gallassi eraas. Ne aawaa so asaa ubbaa
haiquwau oishettiyai tana. 23 Simmi neeni tanaara de7a; yayyoppa. Nena woranau koyiya
urai tana woranau koyiyaagaa; shin neeni ta achchan saro de7ana” yaagiis.

23

Daawiti Qa7iila Katamaa Pilisxxeematuppe Ashshiis

1 “Pilisxxeema asati Qa7iila katamaa oloosona; audiyaakka bonqqoosona” yaagiyo
oduwaa Daawiti siyiis.
2 Siyidi Daawiti GODAA, “Taani baada Pilisxxeema asata oloo?” yaagidi oichchiis.
GODAI Daawita, “Ba; Pilisxxeema asata ola; Qa7iila katamaa ashsha” yaagiis.
3 SHin Daawita asati, “Nuuni hagan Yihudaa biittan de7iiddinne yayyoos; shin Pil-
isxxeema asatuura olettanau nuuni Qa7iila katamaa biiddi, waani aatti yayyanddoni-
ishsha!” yaagidosona.
4 Hegaa gishshau, Daawiti zaarettidi GODAA oichchiis; oichchin GODAI a, “Pilisxxeema
asata taani neeyyo aatta immana; dendda; denddada Qa7iila katamaa ba” yaagiis.
5 Daawitinne a asai Qa7iila katamaa biidi, Pilisxxeema asatuura olettidosona; olettidi eta
mehiyaa di77idosona. Etappe daro asaa woridi, Daawiti Qa7iila katamaa asaa ashshiis.
6 Abimeleka na7ai Abiyaataari Daawitakko Qa7iila katamaa baqatiyo wode, eefuudiyaa
giyo maayuwaa ekki biis.
7 Daawiti Qa7iila katamaa biidoogaa Saa7ooli siyiis; siyidi, “Xoossai Daawita ta kushiyan
aatti immiis; aissi giikko, ifittainne hiraaqoi de7iyo katamaa gelidi, barkka qashet-
tiis” yaagiis. 8 Qa7iila katamaa biidi, Daawitanne a asaa dooddana mala, Saa7ooli ba
olanchchata ubbaa xeesiis.
9 Saa7ooli ba bolli iitabaa maqettidoogaa Daawiti eriis; eridi qeesiyaa Abiyaataara,
“Eefuudiyaa haa ekka ya” yaagiis. 10 Hegaappe guyyiyan Daawiti, “Abeet GODAU, Is-
raa7eela Xoossau, ta gaasuwan Saa7ooli Qa7iila katamaa bashshanau maqettidoogaa
taani ne ashkkarai wurssada siyaas. 11 Qa7iila katamaa asai tana Saa7oolayyo aattidi
immaneeshsha? Taani ne ashkkarai siyidoogaadan Saa7ooli tumukka haa yaaneeshsha?
Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, taayyo ne ashkkaraayyo yootarkkii” yaagiis.
Yaagin GODAI Daawita, “Ee; Saa7ooli yaana” yaagidi zaariis.
12 Daawiti, “Qa7iila katamaa asati tananne ta asaa Saa7oolayyo aattidi immaneeshsha?”
yaagidi zaarettidikka GODAA oichchiis.
Oichchin GODAI, “Ee; eti inttena aattidi immana” yaagiis. 13 Daawitinne usuppun xeetu
gidiya asai Qa7iila katamaappe kiyidi, issisaappe issisaa hemetaa oiqqidosona. Daawiti
Qa7iila katamaappe baqatidoogaa Saa7ooli siyido wode, baanau qoppidoogaa aggi bayiis.

Saa7ooli Daawita Oiqqanau Koyiis

14 Daawiti bazzo qatotuuninne Ziifa bazzuwan de7iya keratun de7iis. Saa7ooli a
demmanau ubba gallassi koyees; shin Xoossai a Saa7oola kushiyan aatti immibeenna.
15 Daawiti Ziifa bazzuwan de7iya Horeesha giyoosan de7ishin, Saa7ooli bana woranau
kiyidoogaa Daawiti eriis. 16 Saa7oola na7aa Yonaataani denddidi, Daawitakko Horeesha
biis; biidi Daawita GODAN wolqqaa demmanaadan minttettiiddi, 17 “Yayyoppa; ta aawaa
Saa7ooli nena kushiyaaninne bochchenna; neeni Israa7eela bolli kawotana; taanikka
neeppe garssaara haarana; harai atto ta aawai Saa7oolikka hegaa erees” yaagiis. 18 Eti

naa77aikka GODAA sinttan issoi issuwaara maacettidosona; Daawiti Horeeshan gam77in Yonaataani ba soo biis.

[19] Ziifa asati Saa7oolakko Gib77a katamaa biidi, “Daawiti Yasemoonappe tohossa baggaara Hakiila Deriyaa bolli Horeesha qatuwan nu matan qosetti uttiis. [20] Nu kawuwau, ha77ikka neeni dosido wode haa duge wodhdha; yaatikko, nuuni a ne kushiyan aatti immana” yaagidosona.

[21] Yaagin Saa7ooli eta, “Intte taayyo qarettido gishshau, inttena GODAI anjjo. [22] Biidi ane gujjidikka geeshshite; Daawiti darotoo awa biyaakkonne qassi yan ooni a be7idaakko, qoridi erite; aissi giikko, i keehi cincca giyoogaa taani siyaas. [23] Daawiti qosettiyo sohota ubbaa be7idi, muruta yohuwaa ekkidi, taakko simmidi yiite. Hegaappe guyyiyan, taani inttenaara baana; i he heeran de7ikko, taani a kumetta Yihudaa yaraa giddon demmana gakkanau koyana” yaagiis.

[24] Hegaa gishshau, eti Saa7oolappe sinttatidi Ziifa biidosona. Daawitinne a asai Yasemoonappe tohossa baggaara de7iya Maa7oona bazzuwan Aaraba giyo garan de7oosona. [25] Saa7oolinne a asai Daawita koyanau biidosona. Daawiti hegaa siyido wode, zaallaakko wodhdhidi, Maa7oona bazzuwan uttiis. Saa7ooli hegaa siyido wode Maa7oona bazzuwaa Daawita koyiiddi biis. [26] Saa7ooli deriyaappe issi bagga miyyiyaara bees; Daawitinne a asai hinkko bagga miyyiyaara boosona. Eti Saa7oolappe baqatanau eesotoosona; aissi giikko, Saa7oolinne a asati, Daawitanne a asata oiqqanau mati uttidosona. [27] SHin kiitettidaagee Saa7oolakko yiidi, “Haaya! Pilisxxeema asati biittaa bolli woraajjidosona” yaagiis. [28] Saa7ooli Daawita koyiyoogaa aggidi, Pilisxxeema asatuura olettanau biis. Hegaa gishshau, he sohoi “SHaakkiya zaallaa” geetettiis. [29] Daawiti he sohuwaappe kiyidi, Enggaada katamaa matan de7iya qatotun uttiis.

24

Daawiti Saa7oola SHemppuwaa Ashshiis

[1] Saa7ooli Pilisxxeema asata yedettiyoosaappe simmin, “Daawiti Enggaada katamaa matan de7iya bazzuwan de7ees” giidi ayyo yootidosona. [2] Israa7eela ubbaa giddoppe doorettida heezzu sha7u asaa Saa7ooli ekkidi, Daawitanne a asaa koyanau, “Wora Deeshshati Geessiyo Zaallaa” giyoosaa mati biis.

[3] Saa7ooli ogiyaa doonan dorssaa birddiyaa matan de7iya gonggoluwaakko yiis; yiidi sheeshshau uttanau gonggoluwaa giddo geliis. Geliyo wode Daawitinne a asai gonggoluwaayyo giddokko shiiqidi uttidosona. [4] Daawita asai a, “ ‘Hekko taani ne morkkiyaa ne kushiyan aatta immana; neeni a ne koyidoogaadan oottana’ yaagidi GODAI neeyyo yootido gallassai hachcha” yaagidosona. Daawiti Saa7oola erissennan shiiqidi, Saa7oola maayuwaa xeeraappe qanxxi ekkiis.

[5] Qanxxidoogaappe guyyiyan, Daawiti ba wozanan azzaniis. [6] Azzanidi Daawiti ba asata, “GODAI tiyidi kawoyido ta godaa taani hegaa oottanaagaa woikko a bolli ta kushiyaa denttanaagaa GODAI taappe haasso; aissi giikko, GODAI tiyidi kawoyidoogee a” yaagiis. [7] Daawiti hagaadan seeridi, Saa7oola ba asan boshissennan diggiis. Saa7ooli gonggoluwaa giddoppe kiyidi, ba ogiyan geliis.

[8] Saa7ooli biidoogaappe guyyiyan, Daawiti gonggoluwaa giddoppe kiyidi, Saa7oola, “Ta godau, kawuwau!” yaagidi xeesiis; xeesin Saa7ooli guyye simmidi xeelliis; Daawiti biittan duge gufannidi, Saa7oolayyo ziggiis. [9] Yaatidi Daawiti Saa7oola, “ ‘Daawiti nena qohanau koyees’ giya asatu qaalaa neeni aibissi siyai? [10] Ha gonggoluwaa giddon GODAI nena hachchi taayyo aatti immidoogaa neeni ne aifiyan be7adasa; taani nena woranaadan amaridaageeti tana denttettidosona; shin taani, ‘GODAI tiyidi kawoyidoogaa i gidiyo gishshau, taani ta godaa bolli ta kushiyaa denttikke’ yaagada nena ashshaas. [11] Ta aawau, be7a; ta kushiyan de7iya ne maayuwaa xeeraa hagaa xeella! Ne maayuwaa xeeraappe qanxxa ekkaas; shin nena worabeikke; taani nena qohabeennaagaanne makkalabeennaagaa akeekada era; taani nena qohabeikke; shin neeni tana woranau shankkataasa. [12] Nebaanne tabaa GODAI pirddo; GODAI neeni tana qohidoogaa haluwaa kesso; shin taani

ne bolli ta kushiyaa denttikke. [13] Beni wode, ‘Iitaa oottiyaageetuppe iitabi kiyees’ yaagiyo
leemisoi de7ees; hegaa gishshau, taani nena kushiyaaninne bochchikke. [14] Israa7eela
kawoi o bolli kiyidee? Neeni oona oiqqanau koyai? Haiqqida kanaa woikko kasttolliyaa
koyai? [15] GODAI nu giddon daannato; nebaanne tabaa i pirddo; ta yohuwaa xeellidi, ta
gishshau i mootetto; ne kushiyaappe tana i ashsho” yaagiis.
[16] Daawiti Saa7oolayyo haasayiyoogaa wurssido wode, Saa7ooli Daawita, “Ta na7au
Daawitaa, hegee ne qaalee?” yaagiis; yaagidi Saa7ooli ba qaalaa xoqqissidi yeekkiis.
[17] Qassikka Daawita, “Neeni taappe aadhdhida xillo; aissi giikko, taani neeyyo iitabaa
oottin, neeni taayyo lo77obaa oottadasa. [18] GODAI tana hachchi neeyyo aatti imminkka
neeni tana worabeenna gishshau, taayyo neeni oottido lo77obaa tana bessadasa. [19] Asi
ba morkke demmidi qohennan yeddiiyye? Neeni taayyo hachchi oottido kehatettaa
gishshau, GODAI nena anjjo. [20] Ha77ikka neeni Israa7eelau kawo gidanaagaanne Israa7eela
kawotettai ne maataa garssan eqqanaagaa taani erais. [21] Ha77i simmi taappe guyyiyan,
ta zerettaa neeni duuttennaadaaninne ta sunttaakka ta aawaa keettaappe quccennaadan
GODAA sunttan taayyo caaqqa” yaagiis.
[22] Yaagin Daawiti Saa7oolayyo caaqqiis. Hegaappe guyyiyan, Saa7ooli ba soo simmidi
biis; Daawitinne a asai pude qatuwaa biidosona.

25

Sameela Haiquwaa

[1] Sameeli haiqqiis; haiqqin Israa7eela asati ubbai shiiqidi, ayyo yeekkidosona; Raama
kataman de7iya a son moogidosona.

Daawita, Naabaalanne Abigaalo

Hegaappe guyyiyan, Daawiti Paaraana bazzuwaa biis. [2] Maa7oonan issi bitanee de7ees;
he bitaniyaayyo aqoi Qarmmeloosan de7ees; i daro dure; issi sha7u deeshshatinne heezzu
sha7u dorssati ayyo de7oosona. I eta ikisiyaa Qarmmeloosa kataman meedees. [3] He
bitaniyaa sunttai Naabaala; a keettaayee sunttai Abigaalo. A eranchchanne puulanchcha
maccaasa; shin i keettaawai meqetti bainna iita asa. I Kaaleebaa yara.
[4] Daawiti bazzuwan de7iiddi, dorssaa ikisiyaa Naabaali meediyoogaa siyiis. [5] Daawiti
tammu wodallata hagaadan yaagidi kiittiis; “Naabaalakko Qarmmeloosa katamaa biidi, ta
sunttan a sarotite; [6] ‘Saro de7ai! Neenikka ne keettaa asaikka saro! Neessi giidobai ubbai
saro de7ii!
[7] “ ‘Neeni dorssaa ikisiyaa meediyoogaa taani siyaas; ne dorssaa heemmiyaageeti
nunaara issippe de7ido wode, nuuni eta genibookko; eti Qarmmeloosa kataman uttido
wode ubban etabaappe aibinne paccibeenna. [8] Hegaa neeni ne ashkkarata oichchikko, eti
neeyyo yootana. Nuuni hachchi gibira gallassi neekko yiido gishshau, ta wodalla asatussi
hayyanaa keha; ne kushiyan de7iyaabaappe ne ashkkaratuyyoonne ne na7aa Daawitayyo
hayyanaa imma’ yaagite” yaagidi azaziis.
[9] Daawita asati Naabaalakko gakkidi, Daawita kiitaa ayyo yootidosona; yootidi hegan
naagidosona.
[10] Naabaali Daawita ashkkarata, “Daawiti oonee? Isseya na7ai oonee? Ha wodiyan
daro ashkkarati bantta godatuppe baqatoosona. [11] Ta oittaa, ta haattaanne ta dorssaa
meediyaageetuyyo shukettida ashuwaa denttada, ha oonakkonne yiidosai erettenna
asatuyyo aissi immoo?” yaagiis.
[12] Yaagin Daawita asati simmidi guyye biidosona. Bi gakkidi Naabaali giidobaa ubbaa
Daawitayyo yootidosona. [13] Daawiti ba asata, “Intte bisuwaa bisuwaa gixxite” yaagiis;
yaagin ubbatikka bantta bisuwaa bisuwaa gixxidosona; Daawitikka ba bisuwaa gixxiis.
Daawiti oiddu xeetaa gidiya asatuura pude biis; naa77u xeetu asai etabaa naagiiddi attiis.
[14] Ashkkaratuppe issoi Naabaala keettaayyiyo Abigaalo hagaadan yaagiis; “Daawiti
bazzuwan de7iiddi nu godaa, ‘Saro’ gaanau asa kiittiis; shin i eta cayiis. [15] Gidikkokka,
ha asati nuuyyo keehippe lo77o; eti nuna genibookkona; nuuni etaara issippe dembban
pe7ido wode ubban nubaappe aibinne paccibeenna. [16] Nuuni nu dorssaa wudiyaa eta

matan heemmiyo wode, qamminne gallassi eti nuuyyo dirssa gididosona. [17] Hayyanaa ha
yohuwaa waatanaakkonne qoppa; aissi giikko, nu godaa bollinne a so asaa bolli kobabai
kiyana hanees. Nu godai hegaa mala meqetti bainna iita asa gidido gishshau, ooninne
ayyo haasayanau danddayenna" yaagiis.
[18] Abigaala sohuwaarakka naa77u xeetu komppo oittaanne naa77u ogoro woine eessaa,
xiixettida dorssata ichchashata, tammanne laappun kilo giraame tiyaa xiixaa, issi xeetu
wurcco woiniyaa teeraanne balasiyaa lichchakuwaa melaappe naa77u xeetaa ekkada,
hariyan caanaasu. [19] Yaatada ashkkarata, "Intte taappe sinttau aadhdhidi biite; taani
intte geeduwaa kaallana" yaagaasu; shin ba keettaawaa Naabaalayyo ainne yootabeikku.
[20] Ba hariyaa toggada deriyaara duge zanggaaraa wodhdhiyo wode, Daawitinne a asai ikko
simmidi duge wodhdhoosona; wodhdhin a etaara gaittaasu.
[21] Daawiti ba wozanan, "Abaappe aibinne paccennaadan taani ha bitaniyaa aquwaa
ubbaa naagidoogee coo mela; taani lo77idoogaa kushiyaa i taayyo iitaa zaariis. [22] Wontto
maallado gakkanaashin, taani abaa gidida ubbaappe issi attumaanne paxa aggikko, Xoossi
tana paxa aggoppo" yaagiis.
[23] Abigaala Daawita be7ido wode, hariyaappe eesota wodhdhada, Daawita sinttan biittan
gufannada ayyo ziggaasu. [24] A a tohuwan wullada, "Hai ta godau, ha mooroi ta xalaalaassa
gido! Tana ne ashkkariyo haasayissarkkii; taani ne ashkkariyaa haasayiyoogaa siyarkkii.
[25] Ha meqetti bainna iita bitaniyaabaa, Naabaalabaa siyoppa; 'Naabaala' giyoogee 'Eeya'
giyoogaa; i ba sunttaadankka eeya. Ta godau, neeni kiittido asata taani ne ashkkariyaa
be7abeikke.
[26] "De7o GODAI ero! Ne shemppoi ero! Neeni suutta gussennaadaaninne ne kushen ne
halo kessennaadan, nena ta godaa teqqidaagee GODAA. Ne morkketinne nena ta godaa
qohanau koyiyaageeti Naabaaladan hanona. [27] Ha imotai taani ne ashkkariyaa neeyyo ta
godaayyo ehiidoogee nena kaalliya asatuyyo imetto. [28] Hai ta godau, taani ne ashkkariyaa
balido balaa atto yaaga! Neeni GODAA olaa olettiyo gishshau, GODAI nenanne ne zerettaa
kawoyana. Neeni de7ido laitta ubban iitatetti ne bolli beettoppo.
[29] "Ai asinne nena woranau koyikko, issi urai ba al77o miishsha naagiyoogaadan, GODAI
ne Xoossai nena saro naagana. SHin shuchchaa yambbarshshan oliyoogaadan, i ne
morkketu de7uwaa olana. [30] GODAI ta godaayyo oottanau haasayido kehatettaa ubbaa
oottiyo wodenne Israa7eela bolli kawoyiyo wode, [31] gaasoti bainnan suuttaa gussidoban
woikko ba halo kessidoban ta godaa wozanai dagammennanne hirggenna. GODAI neeyyo
kehido wode, tana ne ashkkariyo dogoppa" yaagaasu.
[32] Yaagin Daawiti Abigaalo, "Nena tanaara gaittanau hachchi kiittida GODAI, Israa7eela
Xoossai galatetto. [33] Neeni lo77o qoppido gishshaunne taani asa suuttaa gussennaadaani
ta kushiyan halo kessennaadan teqqido gishshau, anjjetta. [34] Hegee bainnaakko, tana nena
qohennaadan teqqida de7o GODAI, Israa7eela Xoossai ero! Neeni tanaara gaittanau eeso-
tada yeennaakko, sa7ai wonttana gakkanaashin, Naabaalabaa gidiya issi attumaasinne
paxa attenna" yaagiis. [35] Abigaala ayyo ehiidobaa i kushiyaappe Daawiti ekkidi, "Ne soo
saro gakka. Taani ne qaalaa siyaas; ne oishaakka ekkaas" yaagiis.
[36] Abigaala simmada Naabaalakko yiyo wode, kawo son giigiya gibiraa mala gibiraa
miziiddi son uttiis; Naabaali keehippe mattottidi, ba wozanan ufaittees. Hegaa gishshau,
sa7ai wonttanaashin, Abigaala ayyo aibanne qaattabeikku. [37] Maallado Naabaali mattuwaa
zaaridoogaappe guyyiyan, a keettaayyiyaa ha yoho ubbaa ayyo yootaasu; Naabaala
wozanai daafurin i jollu giis. [38] Tammu gallassaappe simmin, GODAI Naabaala shocin, i
haiqqiis.
[39] Naabaali haiqqidoogaa Daawiti siyido wode, "GODAI galatetto! Naabaali tana cayi-
doogaa haluwaa GODAI kessiis; taani a ashkkarai iitabaa oottennaadan teqqiis; Naabaali
oottido iitatettaa GODAI a huuphiyan zaariis" yaagiis.
Hegaappe guyyiyan, Daawiti Abigaalo ekkanau kiitaa yeddidi oishissiis. [40] Daawita
ashkkarati Qarmmeloosa katamaa Abigaalikko biidi, "Neeni Daawita gelanaadan nena ekki
baanau i nuna neekko kiittiis" yaagidosona.

41 Abigaala biittan gufanna ziggada, “Taani ne ashkkariyaa neeyyo kiitettanaunne ne
ashkkaratu tohuwaa meeccanau giiga uttaas” yaagaasu. 42 Abigaala eesuwan denddada ba
hariyaa toggaasu; i danggiriixeti ichchashati o kaallidi biidosona; Daawita ashkkaratuura
baada, Daawita gelaasu.
43 Daawiti hagaappe kase Iziraa7eeliyo Ahino7aamoko ekkiis; eti naa77aikka a keet-
taayeta. 44 Saa7ooli Daawita keettaayyiyo, ba na7iyo Miikaalo Galliima kataman yelettida
Laawisha na7aa Palxxi7eelassi immiis.

26

Daawiti Saa7oola SHemppuwaa Naa77anttokka Ashshiis

1 Ziifa asati Saa7oolakko Gib77a katamaa biidi, “Daawiti Yasemoona sinttan de7iya
Hakiila giyo keran qosetti uttiis gidennee?” yaagidosona. 2 Yaagin Saa7ooli denddidi,
Israa7eelatuppe doorettida heezzu sha7u asata ekkidi, Daawita koyanau Ziifa bazzuwaa
biis. 3 Saa7ooli Yasemoona sinttan de7iya Hakiila keraa bolli ogiyaa lanqqiyan dunkkaaniis;
shin Daawiti he bazzuwan uttiis. Saa7ooli a kaallidi yaa biidoogaa eridi, 4 kafuwaa yeddidi,
Saa7ooli tumukka he sohuwaa gakkidoogaa geeshshiis. 5 Daawiti denddidi, Saa7ooli
dunkkaanidosaa biis; biidi Saa7oolinne ola gadaawai Neera na7aa Abaneeri zin77ido
sohuwaa be7iis. Saa7ooli qato giddon zin77iis; olanchchati a yuushuwan de7oosona.
6 Daawiti Hiitiyaa Abimelekanne Xaruuya na7aa Yoo7aaba ishaa Abishaaya, “Saa7ooli
galchchidosaa tanaara baanai oonee?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Abishaayi, “Taani nenaara baana” yaagiis.
7 Hegaa gishshau, Daawitinne Abishaayi he gallassa qammi olanchchatukko yiyo wode,
Saa7ooli ba tooraa huupheessaara biittan toridi, qato giddon zin77idaagaa demmidosona.
Abaneerinne olanchchati a yuuyi aadhdhidi zin77idosona.
8 Abishaayi Daawita, “Xoossai ne morkkiyaa hachchi ne kushiyan aatti immiis; taani
ta tooran a issitoo biittaara gattada sikkais; taani a naa77utoo caddanau koshshenna”
yaagiis.
9 SHin Daawiti Abishaaya, “Neeni a woroppa; GODAI tiyido kawuwaa bolli ba kushiyaa
denttiya oonanne GODAI qaxxayana” yaagiis. 10 Qassikka i Abishaaya, “De7o GODAI ero!
GODAI a shocanaagaa taani erais; ba gallassai gakkin i haiqqana, woikko olettanau biidi i
xayana. 11 GODAI tiyido kawuwaa bolli taani kushiyaa denttennaadan tana GODAI teqqo.
Ane a huuphessan de7iya tooraanne haattaa otuwaa ekkada hindda” yaagiis.
12 Yaagin Daawiti Saa7oola huuphessan de7iya tooraanne haattaa otuwaa ekkiis; ekkin
eti biidosona. SHin eta ooninne be7ibeenna, woikko ooninne eribeenna, woikko ooninne
beegottibeenna; GODAI wolqqaama xiskkuwaa eta bolli yeggido gishshau, ubbatikka
xiskkuwaa kairidosona.
13 Daawiti hefintti pinnidi, hara keraa huuphiyan unddenna sohuwan haakkidi eqqiis.
14 Daawiti Saa7oola olanchchatanne Neera na7aa Abaneera, “Abaneeraa! Abaneeraa! Taani
xeegiyoogaa siyikkii?” yaagidi waassiis.
Waassin Abaneeri, “Ha xeegidi kawuwaa xiskkuwaa diggiyaagee oonee?” yaagiis.
15 Yaagin Daawiti, “Neeni wozannaama asa gidikkiiyye? Israa7eela giddon ne mali ooni
de7ii? Yaatin, kawuwaa ne godaa aibissi naagikkii? Aissi giikko, issi asi kawuwaa ne
godaa woranau yaa biis. 16 Neeni oottidobi lo77o gidenna. De7o GODAI ero! Neeninne
ne olanchchati GODAI tiyido intte godaa naagibeenna gishshau, intte haiqqanau bessees.
Kawuwaa tooraanne a huuphessan de7iya haattaa otuwaa be7ai?” yaagiis.
17 Saa7ooli Daawita qaalaa gidiyoogaa eridi, “Ta na7au Daawitaa, hegee ne qaalee?”
yaagiis.
Yaagin Daawiti, “Ee; ta godau, kawuwau, hegee ta qaalaa” yaagiis. 18 Qassikka i Saa7oola,
“Ta godau, tana ne ashkkaraa neeni aibissi kaallai? Taani ai oottidanaa? Taani ai
mooridanaa? 19 Ha77ikka ta godau, kawuwau, neeni ta qaalaa, ne ashkkaraa qaalaa
siyanaadan taani nena woossais; GODAI nena ta bolli denttidobaa gidikko, yarshshuwaa
i ekko; shin asati nena denttidobaa gidikko, eti GODAA sinttan qanggettidaageeta gidona!
Aissi giikko, ‘Ba; hara xoossatussi goinna’ yaagidi, GODAA biittan taayyo de7iya saamaappe

eti tana ha77i kessidosona. [20] Ha77i simmi GODAA sinttappe haakkidi de7iya biittan ta
suuttaa gussoppa; issi asi kuraachcho shankkatanau deriyaa huuphiyaa kiyiyoogaadan,
Israa7eela kawoi issi kasttolle koyanau kiyiis" yaagiis.
[21] Yaagin Saa7ooli Daawita, "Taani nagaraa oottaas. Ta na7au Daawitaa, haa simma!
Hachchi qammi neeni tana haiquwaappe ashshido gishshau, taani nena naa77antto
genikke. Tumuppe taani eeyabaa hanaas; gita balaa balaas" yaagiis.
[22] Yaagin Daawiti, "Kawuwau, ne toorai hageeho; ne asatuppe issi asi yiidi ekko. [23] Asi
huuphiyan huuphiyan xillidobaunne ammanettidobau GODAI a waagaa qanxxees. Nena
GODAI hachchi ta kushiyan aattidi immiis; shin GODAI tiyido kawuwaa bolli taani ta
kushiyaa denttanau dosabeikke. [24] Taani tumu hachchi nena ashshidoogaadan GODAI
tanakka ashsho; qassi meto ubbaappekka tana wotti ekko" yaagiis.
[25] Yaagin Saa7ooli, "Ta na7au Daawitaa, neeni anjjetta. Neeni gitabaa oottana; neeni
tumuppe xoonana" yaagiis. Daawiti ba ogiyaa biis; Saa7oolikka ba soo simmiis.

27

Daawiti Pilisxxeema Biitti Baqatiis

[1] Daawiti ba wozanan, "Issi gallassi taani Saa7oola kushiyan daafettana; taani Pil-
isxxeema biitti baqatanaappe attin, harabi taayyo lo77enna. Yaatin, Saa7ooli Israa7eela
biitta ubban tana koyiyoogaa aggana; yaanikko taani a kushiyaappe kessa ekkana" yaagidi
qoppiis.
[2] Hegaa gishshau, Daawitinne aara de7iya usuppun xeetu asati denddidi, Gaate Kawuwaa
Maa7ooka na7aa Akiishakko biidosona. [3] Daawitinne a asai Akiishaara Gaaten utti-
dosona. Asai ubbai ba so asaa asaa ekki biis; Daawitikka ba keettaayeta, Iziraa7eeliyo
Ahino7aamonne Naabaala am77iyo, Qarmmeloosiyo Abigaalo ekkidi biis. [4] "Daawiti Gaate
baqatiis" giyoogaa siyidi, Saa7ooli naa77antto a koyiyoogaa aggi bayiis.
[5] Daawiti Kawuwaa Akiisha, "Neeni tanan ufaittikko, taani yan de7ana mala, ne
kawotettan de7iya katamatuppe issinniyo taayyo imma. Taani ne ashkkarai kawoi de7iyo
kataman nenaara issippe aibissi uttiyaanaa?" yaagiis.
[6] He gallassi Akiishi Xiqilaaga katamaa Daawitayyo immiis; hachchi gakkanaashinkka
Xiqilaaga katamai Yihudaa kawotussa gididi attiis. [7] Daawiti Pilisxxeema biittan issi
laittanne oiddu aginaa de7iis.
[8] Daawitinne a asati pude biidi, Gashuurata, Girzzetanne Amaaleeqata oloosona. Beniis-
appe doommidi, he asati SHurappe biidi Gibxxe gakkanaashin de7iya biittan de7idosona.
[9] Daawiti he biittaa oliyo wode audenne he biittan de7iya maccaa gidin, attuma gidin, paxa
aggibeenna; dorssaanne miizzaa, hariyaanne gaameelaa, maayuwaakka di77ees; yaatidi
Akiishakko simmees. [10] Akiishi, "Hachchi awan woraajjidetii?" yaagidi Daawita oichchees.
Oichchin Daawiti, "Neegeeba bazzuwan de7iya Yihudaa asatu bolli, woikko Yi-
raahima7eela asatu bolli, woikko Qeena asatu bolli woraajjida" yaagees.
[11] Etappe issi asinne Gaate katamaa yiidi, "Daawiti hagaa oottiis" giidi odenna mala,
Daawitinne a asati maccaa attumaa ashshennan wurssi woroosona. Daawiti Pilisxxeema
biittan de7ido wode ubban hegaadan oottiis. [12] Akiishi Daawitan ammanettidi, "Daawiti
ba asan, Israa7eelan keehippe ixettiis; hegaa gishshau, i taayyo merinau ashkkara gidana"
yaagidi qoppiis.

28

Saa7oolanne Enddoore SHareechchiyo

[1] He wode Pilisxxeema asati Israa7eelata olanau bantta olanchchata shiishshidosona.
Akiishi Daawita, "Neeninne ne asati tanaara olaa baanaagaa tuma era utta" yaagiis.
[2] Yaagin Daawiti, "Hegaa gidikko, taani ne ashkkarai oottanabaa neeni be7ana" yaagiis.
Yaagin Akiishi, "Daro lo77o; taani nena ta de7ido laitta ubban tana naagiyaagaa
kessana" yaagiis.

[3] Hagaappe kase baggan Sameeli haiqqin, Israa7eela asati ubbati ayyo yeekkidi, a
kataman Raaman a moogidosona. Saa7ooli moitilliyaa xeesiyaageetanne shareechchota
Israa7eela biittaappe yedettidi kessirggiis.
[4] Pilisxxeema olanchchati shiiqidi yiidi, SHuneema kataman uttidosona; Saa7oolikka
Israa7eela asaa ubbaa shiishshidi, Gilbboo7a Deriyan uttiis. [5] Saa7ooli Pilisxxeema
olanchchata be7idi yayyiis; a wozanaikka keehippe dagammiis. [6] Hegaa gishshau, i ai
oottanaakkonne GODAA oichchiis; shin GODAI aimuwan gidin, woikko Uriimiyan gidin,
woikko hananabaa yootiyaageetu baggaara gidin, ayyo yootibeenna. [7] Hegaappe guyyiyan,
Saa7ooli ba ashkkarata, "Moitilliyaa xeesiya shareechchiyo taayyo koyite; taani ikko baada
o oichchana" yaagidi azaziis.
Azazin Saa7oola ashkkarati, "Moitilliyaa xeesiya issi shareechchiyaa Enddooren
de7ausu" yaagidosona.
[8] Yaagin Saa7ooli bana erissenna mala hara maayuwaa maayidi, naa77u asata ekkidi,
qammi he shareechcheekko biis; biidi maccaasiyo, "Hayyanaa taayyo issi moitilliyaa
xeesarkkii; taani sunttaa odiyo asa taayyo denttarkkii" yaagiis.
[9] Yaagin maccaasiyaa, "Moitilliyaa xeesiyaageetanne shareechchota Israa7eela biit-
taappe Saa7ooli waati yedetti kessidaakko, tuma neeni eraasa. Tana worissanau neeni
taayyo aissi piriyaa yeggai?" yaagaasu.
[10] Yaagin Saa7ooli maccaasiyo, "De7o GODAI ero! Neeni hagaa gishshau qaxxayettakka"
yaagidi GODAN caaqqiis.
[11] Yaatin, maccaasiyaa, "Taani neeyyo oona denttoo?" yaagada oichchaasu.
Oichchin Saa7ooli, "Sameela taayyo dentta" yaagiis.
[12] Maccaasiyaa Sameela be7ada, waasuwaa xulluusaasu; xulluusada Saa7oola, "Neeni
tana aibissi cimmadii? Neeni Saa7oola gidikkii!" yaagaasu.
[13] Yaatin, kawoi, "Aikkobaa; yayyoppa! Neeyyo aibee beettiyai?" yaagiis.
Yaagin maccaasiyaa, "Issi moitillee biittaa giddoppe kiyiyaagee beettees" yaagaasu.
[14] Saa7ooli maccaasiyo, "I ai milatii?" yaagiis.
Yaagin maccaasiyaa, "Afalaa maayida issi cima bitanee kiyees" yaagaasu.
Saa7ooli he bitanee Sameela gididoogaa eridi, a sinttan sa7an lichchi giidi gufanniis.
[15] Sameeli Saa7oola, "Tana duufuwaappe denttada aibissi shabbirai?" yaagiis.
Yaagin Saa7ooli, "Taani daroppe un77ettaas; aissi giikko, Pilisxxeema asati tana
oloosona; Xoossaikka taappe shaahettiis; hananabaa yootiyaageetu baggaara gidin
woikko aimuwan gidin, i taani oichchiyoobaa odenna. Hegaa gishshau, taani oottanabaa
neeni taayyo yootanaadan nena xeegaas" yaagiis.
[16] Yaagin Sameeli, "GODAI shaahettidi ne morkke gidiichchaappe attin, tana aibissi zore-
taa bessai? [17] GODAI ta baggaara kaseti yootidobaa oottiichchiis; GODAI kawotettaa neeppe
dafi ekkidi, ne shooro Daawitayyo immiichchiis. [18] Neeni GODAAYYO azazettabeenna
gishshaunne a hanqquwaa suulliyaagaa Amaaleeqa asatu bolli polabeenna gishshau,
GODAI hachchi ha yohuwaa ne bolli oottees. [19] Nenanne Israa7eelaa, GODAI Pilisxxeema
asatuyyo aatti immana; neeninne ne naati wontto tanan gaittana; GODAI Israa7eela
olanchchata Pilisxxeema asatuyyo aatti immana" yaagiis.
[20] Saa7ooli Sameela oduwaa siyidi yayyido gishshau, sohuwaarakka biittan borccu giidi
kunddi be7iis. Saa7ooli he gallassaa kumettaanne qammaa kumettaa quma mibeenna
gishshau, a wolqqai hitiis. [21] He maccaasiyaa Saa7oolakko yaada, i keehi kokkoriyoogaa
be7aasu; be7ada, "Taani ne ashkkariyaa neeyyo azazettaas; neeni tana oichchidobaa ta
shemppuwaa balada oottaas. [22] Ha77i taani ne ashkkariyaa giyoobaa hayyanaa siya; neeni
maada, gazddada ne ogiyaa baana mala, taani neeyyo guutta quma aattais" yaagaasu.
[23] Yaagin Saa7ooli, "Miikke" yaagidi ixxiis. SHin a asati he maccaaseerakka gididi
shoobbidosona; shoobbin Saa7ooli shoobettidi biittaappe denddidi, hiixan uttiis. [24] He
maccaasiyaa sohuwaarakka ba son de7iya anqqara maraa shukka bayaasu; xiilliyaa ekka
munaqqada, irshshuwaa yeggennan oittaa uukkaasu. [25] Yaatada Saa7oolayyoonne a
asatuyyo aattin, eti miidosona. He gallassi qammikka denddidi biidosona.

29

Akiishi Daawita Guyye Xiqilaagi Yeddiis

1 Pilisxxeema asati bantta olanchchata ubbaa Afeeqan shiishshidosona. Israa7eelati
Iziraa7eelan de7iya haattaa pulttuwaa matan uttidosona. 2 Pilisxxeematu halaqati bantta
xeetatu citaaninne sha7atu citan salppidosona; Daawitinne a asai Akiishaara issippe
guyye baggaara salppidosona. 3 Pilisxxeematu halaqati be7idi, "Ha Ibraaweti hagan ai
oottiyoonaa?" yaagidosona.

Yaagin Akiishi Pilisxxeematu halaqata, "Hagee beni Israa7eela Kawuwaa Saa7oola
ashkkaraa Daawita gidennee? I daro wodeesappe tanaara issippe de7ees; i Saa7oola
kaddidi kiyoosappe hanno gakkanaashin, taani an bala demmabeikke" yaagiis.

4 SHin Pilisxxeematu halaqati Akiisha hanqqettidi, "Ha bitaniyaa neeni ayyo immido
katamaa guyye zaara; i nunaara olaa booppo. Biikko i nuna zaaridi olana. I ba godaara
sigettanau nu asatu qooriyaa muuciyoogaappe hara lo77iyaabi aibee? 5 Qassi maccaasati
yexxiiddinne duriiddi, 'Saa7ooli ba sha7aa woriis; Daawiti ba tammu sha7aa woriis'
yaagidi sabbidoogee ha Daawita gidenneeyye?" yaagidosona.

6 Hegaa gishshau, Akiishi Daawita xeesidi, "De7o GODAI ero! Neeni ammanettiya asa;
neeni tanaara olau baanaagaa taani ufaittais; neeni taakko yoosappe hanno gakkanaashin,
taani ne bolli bala demmabeikke. SHin halaqati neeni olau baanaagaa ufaittokkona.
7 Neeni ha77i simmada saruwan ba; Pilisxxeematu halaqata ufaissennabaa ainne oot-
toppa" yaagiis.

8 Yaagin Daawiti Akiisha, "Taani ai oottidanaa? Taani nenaara de7oosappe hanno
gakkanaashin, tanan bala demmabeikke gaadasa; yaatin, kawuwaa ta godaa morkketuura
baada aibissi olettikkinaa?" yaagiis.

9 Akiishi Daawita, "Xoossaa kiitanchchadan neeni taayyo ammanettiyaagaa gidiyoogaa
taani erais; gidikkokka, Pilisxxeematu halaqati, 'I nunaara olaa booppo' yaagidosona.
10 Ha77i simmi maalladoora denddada, nenaara yiida ne godaa ashkkaratuurakka issippe
sa7ai wonttaanne biite" yaagiis.

11 Yaagin Daawitinne a asati Pilisxxeema biitti simmanau maallado guuran dendd-
dosona; Pilisxxeema asatikka pude Iziraa7eela biidosona.

30

Daawiti Amaaleeqatuura Olettiis

1 Daawitinne a asati heezzantto gallassi Xiqilaaga katamaa gakkidosona. Amaaleeqa
asati Neegeeba bazzuwaanne Xiqilaaga katamaa woraajjidosona; woraajjidi Xiqilaaga
katamaa taman xuuggidosona. 2 Xiqilaaga kataman de7iya maccaasatanne naatuppe
cimaa gakkanaashin de7iya ubbata omooddidosona; eta ubbaa ekki efiidosonappe attin,
issi asanne woribookkona.

3 Daawitinne a asati Xiqilaaga katamaa gakkiyo wode, katamai taman xuugettiichchi-
doogaanne qassi eta maccaasati, eta attuma naatinne eta macca naati omoodettiichchi-
doogaa be7idosona. 4 Yaatin, Daawitinne aara issippe de7iya asai bantta wolqqai ixxana
gakkanaashin waassidi yeekkidosona. 5 Daawita maccaasati naa77ati, Iziraa7eeliyaa
Ahino7aamanne Qarmmeloosiyaa Naabaala am77iyaa Abigaala omoodettidosona.

6 Asai Daawita shuchchan caddanau haasayido gishshau, Daawiti keehippe tuggatiis;
aissi giikko, a asai ubbai ba attuma naatunne macca naatu gishshau, keehippe yiillotiis;
shin Daawiti GODAN ba Xoossan minettiis.

7 Daawiti Abimeleka na7aa qeesiyaa Abiyaataara, "Eefuudiyaa haa ekkada ya" yaagiis;
yaagin Abiyaataari eefuudiyaa Daawitayyo ehiis. 8 Daawiti GODAA, "Taani ha woraajji-
daageetu geeduwaa kaallada boo? Biikko taani eta gakkanee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin GODAI, "Ee; eta kaallada ba; eta neeni gakkana; omoodettidaageetakka
zaarana" yaagiis.

[9] Daawitinne aara de7iya usuppun xeetu asati denddidi Bisoora SHaafaa gakkin, asaappe
amaridaageeti yan attidosona. [10] Aissi giikko, naa77u xeetu asati shaafaa pinnanau
keehippe daafuridosona. SHin Daawitinne oiddu xeetu asati paanaa kaallidosona.
[11] Hegaappe guyyiyan, asati issi Gibxxiyaa dembban demmidi, Daawitakko ehiidosona;
ehiidi ayyo uyanau haattaa, maanaukka qumaa immidosona; immin miis. [12] Qassi balasiyaa
lichchakuwaa melaappe baggaanne naa77u wurcco woiniyaa teeraa ayyo immidosona;
immin miidi gasttiis; aissi giikko, i heezzu gallassinne heezzu qammi quma mibeenna
haattakka uyibeenna. [13] Daawiti he bitaniyaa, "Neeni oossee? Auppe yaadii?" yaagidi
oichchiis.
Oichchin bitanee, "Taani Amaaleeqa bitaniyaassi ailletida Gibxxe asa; heezzu gallas-
appe kase taani sakettido gishshau, ta godai tana yeggi bayiis. [14] Nuuni Yihudaa asatu bolli,
Kariita asatu bollinne Kaaleeba yaratu bolli Neegeeba bazzuwan woraajjida; Xiqilaaga
katamaanne taman xuuggida" yaagiis.
[15] Yaagin Daawiti, "Neeni tana he woraajjida citaakko kaalettana danddayai?" yaagidi
oichchiis.
Oichchin i, "Neeni tana worennaadaaninne ta godaayyo aattada immennaadan taayyo
Xoossan caaqqa; yaatikko, taani nena etakko duge kaalettana" yaagiis.
[16] Hegaappe guyyiyan, bitanee Daawita etakko kaalettidi gattiis. Eti Pilisxxeeme
biittaappenne Yihudaa biittaappe omooddidobai keehippe daro gidido gishshau, ufaittidi
miiddinne uyiiddi biitta ubban laaletti uttidosona. [17] He galla omarssaappe biidi wonttetta
gallassa omarssai gakkanaashin, Daawiti eta shociis; gaameelaa toggidi baqatida oiddu
xeetu yelagatappe attin, hari issi asinne attidi bibeenna. [18] Amaaleeqa asati efiido ubbabaa,
ba naa77u maccaasatuurakka gujjidi, Daawiti wotti ekkiis. [19] Asati omooddi efiidobaappe
aibinne paccibeenna; naatoi woikko cimai, attuma naati woikko macca naati, eti omooddi
efiido harabai ubbabaikka paccennan de7ees; Daawiti ubbaakka zaariis. [20] Qassi Daawiti
dorssaanne miizzaa wudiyaa ubbaa omooddiis; Daawita asai i omooddido wudiyaa hinkko
mehiyaappe sinttaara laaggidi, "Hagee Daawita omooduwaa" yaagiis.
[21] Hegaappe guyyiyan, Daawiti bana kaallanau daafuridi, Bisoora SHaafaa achchan
attida naa77u xeetu asatukko yiis. Eti Daawitanne aara issippe de7iya asata mokkanau
kiyidosona; Daawitinne a asai etakko shiiqin, Daawiti eta sarotiis. [22] SHin Daawitaara
biidaageetu giddoppe issi issi pattenna iita asati, "Eti nunaara bibeenna gishshau, nuuni
zaaridi ehiidobaappe aibanne etaara shaakkokko; eti bantta naatanne bantta maccaasaa
ekkidi boona" yaagidosona.
[23] Yaagin Daawiti eta, "CHii; ta ishanttoo! GODAI nuussi immidoban intte hagaadan
oottanau bessenna. I nuna naagidi, nu bolli woraajjida citaa nuuyyo aattidi immiis.
[24] Intte giyoobaa ooninne maayenna. Olettanau biidaageetinne nubaa naagiiddi hagan
gam77idaageeti issi lagge shaakkana; ubbaageekka issi mala gidana" yaagiis. [25] He gal-
lassappe doommidi, hachchi gakkanaashin, Daawiti Israa7eela biittaayyo hegaa woganne
awaajo oottidi wottiis.
[26] Daawiti Xiqilaaga katamaa gakkido wode, ba dabbo Yihudaa cimata, "GODAA morkke-
tuppe omoodettidabaappe taani intteyyo immiyoogaa heite" yaagidi omooduwaappe
amaridaagaa yeddiis. [27] I hegaa Beeteele, Neegeeban de7iya Raamootanne Yattira
katamatun de7iyaageetuyyo, [28] Aaro7era, Sifimoota, Eshttamoo7anne [29] Rakaala kata-
matun de7iyaageetuyyo, Yiraahima7eela katamatun de7iyaageetuyyo, Qeena kata-
matun de7iyaageetuyyoonne, [30] Horima, Bor77ashaana, Ataakanne [31] Kebroona katamatun
de7iyaageetuyyo yeddiis; inne a asati yuuyido sohotu ubbaayyo yeddiis.

31

Saa7ooli Barkka Bana Woriis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 10:1-12)

[1] Pilisxxeema asati Israa7eela asatuura olettidosona; Israa7eela asati Pilisxxeema asatu
sinttaappe baqatidosona; daro Israa7eelati Gilbboo7a Deriyan haiqqidosona. [2] Pilisxxeema

asati Saa7oolanne a attuma naata yedetti gakkidi, Saa7oola naata Yonaataana, Abi-
nadaabanne Malkkishuu7a woridosona. [3] Olai Saa7oola yuuyi aadhdhidi un77ettiis;
wonddafiyaasati a demmido wode, zubbiyan a caddidi, keehi mazunxxissidosona.
[4] Mazunxxissin Saa7ooli ba ola miishshaa tookkiyaagaa, "Ha qaxxarettibeennaageeti
yiidi, tana caddidi kaa7ennaadan, ne bisuwan caddada, tana neeni wora" yaagiis.
SHin a ola miishshaa tookkiyaagee keehippe yayyido gishshau ixxiis; ixxin Saa7ooli
ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddiis. [5] A ola miishshaa tookkiyaagee Saa7ooli
haiqqidoogaa be7idi, ikka ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddidi, Saa7oolaara haiqqi
aggiis. [6] Hagaadan hanidi, Saa7oolinne a naati heezzati, a ola miishshaa tookkiyaageenne
a asati ubbai he gallassi issippe haiqqidosona.
[7] Wombbaappenne Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggaara de7iya Israa7eela asati
Israa7eela olanchchati baqatidoogaanne Saa7oolinne a naati haiqqidoogaa be7idi, etikka
bantta katamaa aggidi baqatidosona. Baqatin Pilisxxeema asati yiidi, he katamata
oiqqidosona.
[8] Wonttetta gallassi Pilisxxeemati ahatu bollaappe ola miishshata qaari ekkanau yiidi,
Saa7oolinne a naati heezzati Gilbboo7a Deriyan haiqqidi zin77idaageeta demmidosona.
[9] Demmidi eti Saa7oola qooriyaa muucidosonanne a ola miishshaa qaari ekkidosona.
Yaatidi bantta eeqatu keettaaninne bantta asaa giddon xoonuwaa awaajjana mala, Pil-
isxxeema biitta ubbau kiitaa yeddidosona. [10] Saa7oola ola miishshaa Asttaarooto giyo eta
xoossee keettaa giddon wottidosona; Saa7oola ahaa Beetishaana giyo katamaa gimbbiyan
misimaariyan xishidi kaqqidosona.
[11] Pilisxxeema asati Saa7oola oottidobaa Gala7aaden de7iya Yaabeesha asati siyido
wode, [12] eta mino asati ubbai qamman denddi biidi, Saa7oola ahaanne a naatu ahaa
Beetishaana katamaa gimbbiyaappe wotti ekkidi, Yaabeesha katamaa ehiidosona. Ehiidi
yan xuuggidosona. [13] Hegaappe guyyiyan, eta meqettaa maxi ekkidi, Yaabeeshan de7iya
taamaariskka giyo mittaa garssan moogidosona; yaatidi laappun gallassaa xoomidosona.

Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Sameela Maxaafaa naa77antto kifilee, Sameela Maxaafaa koiro kifiliyaa kaalliyaagaa gidishin, Daawiti koiro tohossa bagga Yihudaa kawo (1-4) gididi, takkiiddi qassi huuphessa bagga kifile gidiya Israa7eela gujjidi, kumetta biittau kawo gididi haaridoogaa odiya taarikiyaa oiqqidaagaa (5-24). Maxaafai Daawiti ba kawotettaa aassanaunne ba maataa minttanau, sooranne kareera de7iya morkketuura olettido mino olaabaa loittidi qonccissees. Qassi Daawiti mino ammanoi de7iyoonne Xoossaa siiqiya asa gidiyoogaanne asaikka ayyo ammanettiyo asa gidiyoogaa odees. Hegaa bollankka qassi issi issi meqetti bainna oosotakka i oottidoogaanne ba ashuwaa amuwaa alanau pala hanttaara nagarata i oottidoogaakka qonccissees. Gidikkonne Xoossaa aillee, hananabaa yootiya Naataani akko shiiqidi, a nagaraa a hassayissido wode, i ba nagaraa paaxidi Xoossaa qixaatiyaa ekkiis.

Daawita de7oinne i oottido oosoti Israa7eela asaa keehippe ufaissido gishshau, appe simmin de7ida laittatun eta biittaa bolli metoi gakkiyo wode ubban, eti hara kawo koyiiddi, Daawita na7i, woikko Daawita zare gididi, likke Daawitaagaadan eta aissiya asa demmanau amottoosona.

Daawiti Saa7ooli Haiqqidoogaa Siyiis

1 Saa7ooli haiqqidoogaappe guyyiyan, Daawiti Amaaleeqa asata xoonidosaappe simmiis;
simmidi Xiqilaaga kataman naa77u gallassaa takkiis. 2 Heezzantto gallassi issi bitanee
kayyuwau ba maayuwaa pooshshidi, ba huuphiyan buhiyaa laalidi, Saa7oola qatuwaappe
yiis. Daawitakko i yiido wode, sa7an lichchi giidi ziggiis. 3 Daawiti a, “Neeni awappe
yaadii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i, “Taani Israa7eelatu qatuwaappe kessa ekkada yaas” yaagiis.

4 Daawiti a, “Aibi kiyidaakko ane taayyo oda” yaagiis.

Yaagin i Daawita, “Nu olanchchati olaappe baqatidosona; nu asaappe daroti haiqqidosona; qassi Saa7oolinne a na7ai Yonaataani haiqqidosona” yaagiis.

5 Oduwaa ehiida wodallaa Daawiti, “Saa7oolinne a na7aa Yonaataani haiqqidoogaa neeni
aibin erai?” yaagidi oichchiis.

6 Wodallai, “Qaadadan taani Gilbboo7a deriyan de7ishin, Saa7ooli ba tooraa guufetidi
eqqidaagaa be7aas; paraa gaaretinne paraasati Saa7oolakko matattidosona. 7 He wode
Saa7ooli yuushshi xeellidi tana be7iis; be7idi tana xeesin taani, ‘Yee!’ yaagaas. 8 Yaagin
Saa7ooli tana, ‘Neeni oonee?’ yaagidi oichchiis; oichchin, ‘Taani Amaaleeqa asa’ yaagada
zaaraas. 9 Hegaappe guyyiyan Saa7ooli tana, ‘Taani keehi masunxxada, haiquwau mata
uttaas; neeni ta bolli kiya eqqada tana wora’ yaagiis. 10 I kunddidoogaappe guyyiyan,
haiquwaappe palahennaagaa erido gishshau, taani a bolli kiya eqqada a woraas; a huuphiyan de7iya kallachchaanne a qesiyan de7iya hirbbooraa ekkada neekko ta godaakko
ehaas” yaagiis.

11 Hegaappe guyyiyan, Daawitinne Daawita asai azzanidi, bantta maayuwaa dafidi
pooshshidosona. 12 Eti Saa7ooli, Yonaataani, GODAA olanchchatinne Israa7eela asai olan
wurido gishshau, omarssi gakkanaashin kayyottidosona, yeekkidosonanne xoomidosona.

13 Oduwaa ehiida wodallaa Daawiti, “Neeni awa asee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin i Daawita, “Taani betiyaa Amaaleeqa bitaniyaa na7a” yaagiis.

14 Yaagin Daawiti a, “GODAI tiyido kawuwaa woranau ne kushiyaa denttaidda, aissi
yayyabeikkii?” yaagiis. 15 Daawiti ba asatuppe issuwaa xeesidi, “Ba; baada a wora!” yaagiis;
yaagin i Amaaleeqiyaa dechchidi woriis. 16 Daawiti Amaaleeqiyaa, “ ‘GODAI tiyido kawuwaa
taani woraas’ yaagada neeni ne doonan markkattido gishshau, ne suuttaa gomee nena
oiqqo” yaagiis.

Daawiti Saa7oolayyoonne Yonaataanayyo Zilaalido Zilaassaa

[17] Daawiti Saa7oolayyoonne a na7aa Yonaataanayyo hagaadan yaagi zilaaliis. [18] Yihudaa asaikka "Wonddafiyaa" giyo ha zilaassaa tamaarana mala azaziis; ha zilaassai Yaashaara maxaafan xaafettiis.

[19] "Nenoo Israa7eelaa,
ne halaqati ne xoqqa sohotun haiqqidosona.
Wolqqaamati waani kunddidonaashsha!
[20] Hagaa Gaate kataman yootoppite;
Asqqaloona ogetunkka awaajjoppite.
Hegaa siyikko, Pilisxxeematu macca naati ufaittana;
shaamatu macca naati 'Hashshu!' gaana.

[21] "Inttenoo Gilbboo7a deretoo,
intte bollan iri bukkoppo;
xaazikka xaazatoppo.
He biittaa goshshaikka kattaa mokkoppo;
aissi giikko, yan wolqqaamaa gonddallee tunabaa kiyiis;
Saa7oola gonddalleekka zaitiyan qucettiyoogaa aggiis.
[22] Goora7ettidaageetu suuttaappenne
wolqqaamatu ashuwaappe Yonaataana wonddafee guyye gibeenna.
Qassi Saa7oola bisoikka kallennan simmibeenna.

[23] "Saa7oolinne Yonaataani
asi siiqiyoogeetanne lo77iyaageeta;
bantta haiquwankka bantta paxankka shaahettibookkona.
Eti argganttaappekka aadhdhida eeso;
gaammuwaappekka aadhdhida mino.

[24] "Israa7eela maccaasatoo,
Saa7oolayyo, inttena zo7onne alleeqo maayuwaa maizzidaagaayyoonne
worqqan intte maayuwaa alleeqissidaagaayyo yeekkite.

[25] "Wolqqaamati olan waani kunddidonaashsha!
Yonaataani ne xoqqa sohotun goora7etti zin77iis.
[26] Ta ishaa Yonaataanaa,
taani neeyyo azzanais;
ne taayyo daroppe al77o.
Neeni tana siiqiyo siiqoi garamissiyaagaa,
maccaasa siiqoppekka aadhdhidi garamissiyaagaa.

[27] "Wolqqaamati waani kunddidonaashsha!
Ola miishshaikka waani dippi giidee!"
yaagidi Daawiti zilaaliis.

2

Daawiti Yihudaa Bolli Kawotiis

[1] Hegaappe guyyiyan Daawiti, "Yihudaa katamatuppe issuwaa boo?" yaagidi GODAA oichchiis.
Oichchin GODAI a, "Ee; ba" yaagiis.
Yaagin Daawiti, "Awa boo" yaagidi oichchiis.
Oichchin i, "Kebroona ba" yaagidi zaariis.
[2] Daawiti ba maccaasata naa77ata, Iziraa7eeliyo Ahino7aamonne Qarmmeloosiyo, Naabaala am77iyo Abigaalonne ekkidi, Kebroona katamaa biis. [3] Daawiti banaara de7iya

asatakka eta so asaa ubbaara ekki ehin, Kebroonaaninne a heeran de7iya guutta katamatun uttidosona. [4] Yihudaa asati Kebroona katamaa yiidi, yan eti Daawita Yihudaa asaa bolli kawoyanau tiyidosona.

Saa7oola moogidaageeti Gala7aaden de7iya Yaabeesha katamaa asata gididoogaa Daawiti siyido wode, [5] asaa kiittidi eta, "Intte intte godaa Saa7oola moogido kehatettaa gishshau, GODAI inttena anjjo. [6] Ha77ikka GODAI aggenna siiquwaanne tumatettaa inttena besso; qassi intte ha kehatettaa oottido gishshau, taanikka intteyyo lo77otettan kushiyaa zaarana. [7] Ha77i simmi minnite; xalite; aissi giikko, intte godai Saa7ooli haiqqiichchiis; qassi Yihudaa asati tana tiyidi, bantta bolli kawoyidosona" yaagiis.

Yaabusttee Israa7eela Bolli Kawotiis

[8] Saa7oola olanchchatu gadaawai Neera na7aa Abaneeri Saa7oola na7aa Yaabustta ekkidi, Maahinaima giyo sohuwaa efiis. [9] Efiidi Gala7aade, Aseera, Iziraa7eela, Efireema, Biniyaamanne Israa7eela biittaa ubbaa bollan kawoyiis. [10] Saa7oola na7aa Yaabusttee Israa7eela bolli kawotiyo wode ayyo oitamu laitta; i naa77u laittaa kawotiis; gidikkonne, Yihudaa asai Daawita kaalliis. [11] Daawiti Kebroonan Yihudaa asatu bolli laappun laittanne usuppun aginaa kawotiis.

Israa7eelanne Yihudaa Giddon Denddida Olaa

[12] Neera na7aa Abaneerinne Saa7oola na7aa Yaabustte asai Maahinaimappe Gabaa7oona katamaa biidosona. [13] Xaruuyi na7ai Yoo7aabinne Daawita asai kiyi biidi, Gabaa7oona dalbbanttaa matan etaara gaittidosona; issi citai dalbbanttaappe hefintta baggaara uttin, issi citai hafintta baggaara uttidosona. [14] Yaatin, Abaneeri Yoo7aaba, "Ane wodallati denddidi, nu sinttan olaa gaittona" yaagiis.

Yaagin Yoo7aabi, "Eeno, denddidi gaittona" yaagiis. [15] Hegaa gishshau, Biniyaama baggaunne Saa7oola na7aa Yaabustte baggau tammanne naa77u asati qoodan kiyidi, Daawita baggau eqqida tammanne naa77u asatuura olaa gaittidosona. [16] Gaittidi issoi issuwaa huuphiyaa oiqqidi, ba oiqqidoogaa daaddan daaddan bisuwaa dirgginttidi, issippe haiqqidosona; hegaa gishshau, Gabaa7oonan de7iya he sohoi Bisuwaa Gade geetettees. [17] He gallassi wolqqaama olai olettin, Daawita asai Abaneeranne Israa7eela asaanne xooniis.

[18] Xaruuyi naati heezzai Yoo7aabi, Abishaayinne Asaaheeli he sohuwan de7oosona; Asaaheeli wushadan eesotidi woxxees. [19] Asaaheeli ushachchi woikko haddirssi geennan Abaneera yedetaa sikkiis. [20] Abaneeri guyye simmi xeellidi, "Asaaheelaa, laa nenee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Asaaheeli, "Ee tana" yaagiis.

[21] Yaagin Abaneeri a, "Issi baggi, ushachchi woikko haddirssi simma; simmada asatuppe issuwaa oiqqada a ola miishshaa qaara ekka" yaagiis; shin Asaaheeli a gooddiyoogaa agganau koyibeenna.

[22] Qassikka Abaneeri Asaaheela, "Taani nena biittaara gattada sikkennan de7ishin, tana gooddiyoogaa agga! Nena worada, taani ne ishaa Yoo7aaba som77uwaa waatada xeellanee?" yaagidi seeriis. [23] SHin Asaaheeli a gooddiyoogaa aggennan ixxiis. Hegaa gishshau, Abaneeri tooraa guyye tum77idi, Asaaheela uluwaa caddiis; caddin toorai zokkuwaara kantti kiyiis; Asaaheeli he sohuwankka kunddidi haiqqiis. Asaaheeli haiqqido sohuwaa gakkida asai ubbai hegan eqqiis.

[24] SHin Yoo7aabinne Abishaayi Abaneera gooddidosona; awai wulliyo wode, Gabaa7oona Bazzuwaa efiya ogiyan Giiyaaha katamaappe sintta baggaara de7iya Ama giyo keraa kiyidosona. [25] Biniyaama asati Abaneera guyyen shiiqidosona; eti issi cita gididi, issi keraa huuphiyan eqqidosona. [26] Hegaappe guyyiyan Abaneeri Yoo7aaba xeesidi, "Merinau olettiiddi de7aneeyye? Hagaa wurssettai camo gidanaagaa neeni erikkii? Ne asata, 'Intte ishantta gooddiyoogaa aggite' geennan aude gattuutee?" yaagiis.

[27] Yaagin Yoo7aabi Abaneera, "Xoossai ero! Neeni haasayennan aggidabaa gidiyaakko, ta asai ba ishantta sa7ai wonttana gakkanaashin gooddana shin" yaagiis. [28] Hegaa gishshau,

Yoo7aabi malkkataa punniis; punnin asai ubbai eqqiis. Israa7eelatakka zaarettidi gooddi-
bookkona woikko olibookkona. [29] Abaneerinne a asai he gallassa qammaa ubbaa salppiyan
Aaraba garaara biidosona; biidi Yorddaanoosa SHaafaa pinnidosona. Pinnidi, maalladoora
hemettidi Maahinaima simmidosona.
[30] Yoo7aabi Abaneera gooddiyoogaa aggi bayidi, ba asa ubbaa issi sohuwaa shiishshiis;
shiishshidi xeelliyo wode, Asaaheeli bainnan Daawita asaappe tammanne uddufun asai
pacciis. [31] SHin Daawita asai Abaneera asaappenne Biniyaama zaretuppe heezzu xeetanne
usuppun tammu asata woridosona. [32] Asaaheela ahaa ekkidi, Beetaliheeme kataman
de7iya a aawaa duufuwan moogidosona; Yoo7aabinne a asai qammaa hemettiiddi aqi-
dosona; sa7ai wonttishin Kebroona katamaa gakkidosona.

3

[1] Saa7oola asainne Daawita asai daro wodiyaa olettidosona; Daawiti olan minni minnidi
biyo wode, Saa7oola asai laafi laafidi bees.

Daawita Attuma Naata

[2] Kebroona kataman Daawitayyo naati yelettidosona; Iziraa7eeliyaa Ahino7aama yelido
baira na7ai Aminoona; [3] Qarmmeloosiyaa Naabaala am77iyaa Abigaala yelido na7ai
Kil77aabi naa77antto; Gashuura Kawuwaa Talmmaaya na7iyaa Maa7ika yelido Abeseloomi
heezzantto. [4] Oiddanttoi Haggiiti na7aa Adooniyaa; ichchashanttoi Abiixaali na7aa
SHafaaxiyaa. [5] Usuppunttoi Daawita keettaayee Egili na7aa Yitira7aama; ha naati ubbai
Kebroonan Daawitayyo yelettidosona.

Abaneeri Daawitaara Maacettiis

[6] Saa7oola asaaranne Daawita asaara olettiyo wode, Abaneeri Saa7oola asatu giddon
minni minnidi biis. [7] Saa7oolassi Aaya na7iyaa Rixifo giyo issi baakkiyaa de7ausu;
Yaabusttee Abaneera, "Ta aawaa baakkeera aissi aqadii?" yaagidi oichchiis.
[8] Abaneeri a haasayan daro yiillotidi Yaabustta, "Tana neeni Yihudaa kana huuphe
gaadiiyye? Hachchi taani ne aawaa Saa7oolayyo, a ishanttuyyoonne a dabbotuyyo
ammanettais; taani nena Daawita kushiyan aattada immabeikke. SHin ha77i neeni tana ha
mishiree gaasuwan mootaasa! [9-10] Saa7oola zariyaappe kawotettaa wotti ekkidi, Israa7eela
zawan Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin, Israa7eela bollinne Yihudaa bolli,
Daawita kawotettaa essanau GODAI maaci wottido ha yohuwaa taani oottana xayikko,
Xoossai Abaneera gufantto" yaagiis. [11] Yaabusttee Abaneerayyo yayyido gishshau, hara
qaala qaattibeenna.
[12] Abaneeri Kebroonan de7iya Daawitakko, "Biittai oossee? Neeni tanaara maachchaa
maacetta; Israa7eela asai ubbai neekko simmanaadan taani nena maaddana" yaagidi kiitaa
yeddiis.
[13] Yaagin Daawiti, "Lo77o! Taani nenaara maachchaa wottana. SHin taani nena issibaa
oichchais; neeni tana be7anau yiyo wode, Saa7oola na7iyo Miikaalo taayyo ekkennan
yooppa" yaagiis. [14] Hegaappe guyyiyan, Daawiti Saa7oola na7aa Yaabusttekko kiittidi,
"Xeetu Pilisxxematu qaaratuwaa cilooshada ekkido ta maccaasiyo Miikaalo tau imma"
yaagiis. [15] Yaagin Yaabusttee kiitaa yeddidi, i keettaawaa Laawisha na7aa Palxxi7eelappe
wotti ekkidi ehiissiis. [16] I keettaawai Baahuriima katamaa gakkanaassi yeekkiiddi i
geeduwaa kaalliis; kaallin Abaneeri a, "Guyye simmada so ba" yaagiis; yaagin bitanee
guyye simmidi biis.
[17] Abaneeri Israa7eela cimatukko biidi, hagaadan yaagiis; "Daawiti intte bolli ka-
wotana mala, daro wodiyaa amottideta; [18] ane hekko ha77i polite! Aissi giikko, GO-
DAI, 'Ta asaa Israa7eela, taani Pilisxxeema asatu kushiyaappenne eta morkke ubbatu
kushiyaappe ta ashkkaraa Daawita baggaara ashshana' giidoogaa hassayite" yaagiis.
[19] Abaneeri Biniyaama zaretuyyo dumma haasayiis; hegaappe guyyiyan, Israa7eela asainne
Biniyaama asai ubbai oottanau koyido ubbabaa Daawitayyo yootanau Kebroona katamaa
biis.

[20] Abaneeri banaara laatamu asata ekkidi, Kebroona katamaa bin, Daawiti ayyoonne
a asaayyo imatuwaa makkiis. [21] Hegaappe guyyiyan Abaneeri Daawita, “Eti nenaara
maachchaa maacettanaadaaninne ne wozanai amottiyo ubbaa haaranaadan, taani baada
Israa7eela asaa ubbaa kawuwaassi ta godaassi shiishshais” yaagiis; yaagin Daawiti Aba-
neera moissidi saro yeddiis.

Yoo7aabi Abaneera Woriis

[22] He wode Daawita asainne Yoo7aabi olaappe darobaa omooddidi simmidosona; shin
Abaneeri Kebroona kataman Daawitaara de7enna; aissi giikko, Daawiti yeddin i saro
biichchiis. [23] Yoo7aabinne aara de7iya olanchchati gakkiyo wode, asai Yoo7aaba, “Neera
na7aa Abaneeri kawuwaa Daawitakko yin, kawoi a yeddin, i saro biis” yaagidi yootiis.
[24] Hegaa gishshau, Yoo7aabi kawuwaakko biidi, “Waanadii! Abaneeri neekko yin, aibissi
saro yeddadii? Hekko i biichchiis! [25] Neera na7ai Abaneeri nena cimmanau, neeni
geliyoosaanne kiyiyoosaa be7anaunne neeni oottiyo ubbabaa eranau yiis” yaagiis.
[26] Yoo7aabi Daawita sinttappe kiyidi, Abaneera geeduwaa kiitaa yeddiis; yeddin eti
a Siira haatta ollaa lanqqeppe guyye zaaridosona; shin Daawiti ha yohuwaa erenna.
[27] Abaneeri Kebroona katamaa guyye simmidi yiido wode, Yoo7aabi aara dumma haasayan-
abaadan dirssaa pengge a ekkidi efiis; ba ishaa Asaaheela suuttaa achchanau Abaneera
uluwaa caddiis; caddin Abaneeri he sohuwan haiqqiis.
[28] Daawiti ha yohuwaa siyidoogaappe guyyiyan, “Taaninne ta kawotettai Neera na7aa
Abaneera suuttan GODAA sinttan merinaukka ashettokko. [29] A suuttai Yoo7aabanne a
aawaa so asaa ubbaa achcho; uzuuziya cittoi de7iyo asi, woikko gogai keehippe sakkiyo
asi, woikko wobbiya asi, woikko bison haiqqiya asi, woikko namisettida asi Yoo7aaba
zariyan mulekka xayoppo!” yaagiis. [30] Hegaadan oottidi, Gabaa7oona kataman kiyida
olan bantta ishaa Asaaheela Abaneeri worido gishshau, Yoo7aabinne a ishaa Abishaayi
Abaneera woridosona.
[31] Daawiti Yoo7aabanne aara de7iya asa ubbaa, “Intte maayuwaa pooshshite; maaqiyaa
maayite; Abaneera halaa sinttan hemettiiddi yeekkite” yaagiis. Kawoi Daawiti halaa
kaallidi biis. [32] Abaneeri Kebroonan moogettiis; kawoi ba qaalaa xoqqissidi duufuwan
yeekkiis; asai ubbaikka yeekkiis. [33] Kawoi Abaneerayyo,
“Abaneeri eeya asadan haiqqanau bessii?
[34] A kushee qashettibeenna;
a tohoikka sanssalatan qashettibeenna.
Asi iita asatu kushiyan haiqqiyoogaadan i haiqqiis”
yaagidi zilaaliis. Asai ubbai Abaneerayyo zaarettidikka yeekkiis.
[35] Sa7ai poo7o de7ishin, Daawiti oittaa maanaadan shoobbanau asai ubbai akko yiis; shin
Daawiti, “Awa aifee wullennan de7ishin, oitta woikko harabaa baara be7ikko, Xoossai tana
woro” yaagidi caaqqiis. [36] Kawoi oottidobaa asai ubbai be7idi ufaittiis; tumukka kawoi
oottido ubbabai asa ubbaa ufaissiis. [37] Hegaa gishshau, he gallassi Daawita asai ubbainne
Israa7eela asai ubbai kawoi Neera na7aa Abaneera worissibeennaagaa akeekidosona.
[38] Kawoi ba ashkkarata hagaadan yaagiis; “Israa7eela biittan gita asinne halaqi haiqqi-
doogaa intte akeekekketii? [39] Taani Xoossai tiyido kawo gidikkokka, hachchi taayyo miyyee
pacciis. Hageeti Xaruuyi naati taayyo minnidosona; iitaa oottidaageetuyyo GODAI eta
oosuwaadan zaaro” yaagiis.

4

Yaabusttee Asa Kushen Haiqqiis

[1] Saa7oola na7ai Yaabusttee Abaneeri Kebroonan haiqqidoogaa siyido wode, a wozanai
taahiis; Israa7eela asai ubbaikka dagammiis. [2] Saa7oola na7aa Yaabustteyyo ambbaanota
kaalettiya naa77u halaqati de7oosona; issuwaa sunttai Ba7aana; hinkkuwaa sunttai
Rekaaba; eti Biniyaama zare gidiya Ba7erootiyaa Rimmoona naata. Ba7eroota katamai
Biniyaama baggadan qoodettees; [3] aissi giikko, Ba7erootan de7ida koiro asati Gittaima
biitti baqatidi, heedeesappe hachchi gakkanau betedan yan de7idosona.

[4] Saa7oola na7aa Yonaataanayyo naa77u tohoi silido na7ai de7ees; Saa7oolanne
Yonaataana woree Iziraa7eelappe gakkido wode, i ichchashu laitta na7a; he na7aa
dichchiyaara a ekkada baqataasu; shin a baqatanau dirbbishin, na7ai kunddidi sila kiyiis;
he na7aa sunttai Mafibosheeta.
[5] Ba7erootiyaa Rimmoona naati Rekaabinne Ba7aani Yaabustte so baanau kiyidosona;
eti biidi seeta gallassi gakkidosona; gakkiyo wode, i awaappe shemppees. [6] Kariyaa naagiya
mishiriyaa gisttiyaa punnishin, xiskkoi oiqqin zin77aasu; Rekaabinne a ishaa Ba7aani
leelan Yaabusttee zin77iyoosaa gelidosona.
[7] Eti soo geliyo wode, Yaabusttee qol77on arssan zin77idaagaa demmidi, a uluwaa
caddidi woridosona; woridi a qooriyaappe muucidosona; muucido huuphiyaa ekkidi,
Aaraba garaara efiya ogiyaa oiqqidi, qammaa ubbaa hemettidosona. [8] Yaabustte hu-
uphiyaa Kebroonan de7iya Daawitau ehiidosona; ehiidi kawuwaa, "Nena woranau koyida
ne morkkiyaa Saa7oola na7aa Yaabustte huuphiyaa hagaa be7a; Saa7oola bollaaninne a
naatu bollan kawuwaa nu godaa haluwaa Xoossai hachchi kessiis" yaagidosona.
[9] SHin Ba7erootiyaa Rimmoona naata Rekaabanne a ishaa Ba7aana Daawiti hagaadan
yaagiis; "Meto ubbaappe tana ashshida GODAI ero! [10] Issi bitanee taakko yiidi, mishiraach-
cho odiyaabaadan, 'Saa7ooli haiqqiis' yaagidi taayyo yootin, taani a Xiqilaagan oiqqada
worissaas; taani a mishiraachchuwaassi immido woitoi hegaa. [11] Ba son ba arssan zin77ida
xillo bitaniyaa worida iita asatuyyo a haluwaa kessiyoogee ai keenaa iitanddeeshsha! A
suuttaa taani intte kushiyaappe ha77i achchana; inttena taani biittaa bollappe xaissana!"
yaagiis.
[12] Rekaabanne Ba7aana woranaadan Daawiti ba olanchchata azaziis; azazin olanchchati
eta woridosona; eta kushiyaanne tohuwaa qanxxirggidi, dalbbantta haattaa matan
Kebroona kataman kaqqidosona. Yaabustte huuphiyaa ekki efiidi, Abaneera duufuwan
Kebroonan moogidosona.

5

Daawiti Israa7eela Asaa Bolli Kawotiis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 11:1-9; 14:1-7)

[1] Israa7eela zare ubbati Daawitakko Kebroona katamaa yiidi, "Nuuni ne ashonne
ne suutta. [2] Kase Saa7ooli nuuyyo kawo gididi de7iyo wodekka, Israa7eela asaa olau
kaalettidai nena. GODAI nena, 'Neeni ta asaa Israa7eela heemmana; neeni eta bolli
kawotana' yaagi wottiis" yaagidosona. [3] Hegaa gishshau, Israa7eela cimati ubbai Daaw-
itakko Kebroona katamaa yiidosona; yin i etaara Kebroonan GODAA sinttan maachchaa
maacettiis; Israa7eela bolli kawotanaadan Daawita eti tiyidosona.
[4] Daawiti kawotiyo wode ayyo hasttamu laitta; oitamu laittaa i kawotiis. [5] Kebroona kata-
man Yihudaa bolli laappun laittanne usuppun agina i kawotiis; Yerusalaamen Israa7eela
ubbatu bollinne Yihudaa bolli hasttamanne heezzu laittaa kawotiis.
[6] Yerusalaamen de7iya Yaabuusa asata olanau Daawitinne Daawita asai biidosona;
Yaabuusa asati, "Daawiti ha katamaa gelanau danddayenna" giidi qoppidosona. Yaatidi
eti a, "Neeni ha sohuwaa gelakka; harai attoshin, qooqetinne wobbeti nena teqqanau
danddayoosona" yaagidosona. [7] Gidikkonne, Daawiti Xiyoonen de7iya eta qatuwaa oiqqiis;
oiqqin Xiyoonee Daawita Katamaa geetettiis.
[8] He gallassi Daawiti ba asaa, "Yaabuusa asata xooniya asi ooninne Daawita morkketi,
he 'wobbetinne qooqeti' de7iyoosaa gakkanau, haattai goggidi kiyiyo xoo7iyaara gelanau
koshshees" yaagiis. Hegaa gishshau, "Qooqetinne wobbeti kawo keettaa gelokkona"
geetettiis. [9] Daawiti he qatuwaa oiqqidi, yan de7iis; he qatuwaa Daawita Katamaa
yaagidi sunttiis. Daawiti Miilloppe doommidi, he katamaa yuushshi aattidi gimbbissiis.
[10] Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xoossai aara de7iyo gishshau, Daawiti minni minnidi biis.
[11] Xiiroosa Kawoi Kiiraami Daawitayyo asa kiittiis. Kiittiiddi zigaa mudettaa, anaaxe-
tanne shuchchaa massiyaageeta ayyo yeddiis; yeddin asati Daawitayyo keettaa keexxi-
dosona. [12] GODAI Israa7eela bolli a kawo oottidi essidoogaanne ba asaa Israa7eela gishshau
a kawotettaa xoqqu oottidi bonchchidoogaa Daawiti eriis.

13 Daawiti Kebroonappe Yerusalaame yiidoogaappe guyyiyan, hara baakkotanne hara
maccaasata gujjidi ekkiis. Ekkin hara macca naatinne attuma naati ayyo yelettidosona.
14 Yan ayyo yelettida attuma naatu sunttai SHaamu7a, SHobaaba, Naataana, Solomona,
15 Yibihaara, Elishuu7a, Nefega, Yaafi7a, 16 Elishamaa7a, Eliyadaa7anne Elifeleexa.

Daawiti Pilisxxeema Asata Xooniis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 14:8-17)

17 Daawiti Israa7eela bolli kawo gididi tiyettidoogaa Pilisxxeema asati siyido wode,
eti ubbai Daawita koyanau kiyidosona; shin Daawiti hegaa siyidi, duge qatuwaa biis.
18 Pilisxxeemati qassikka biidi, Rafaima Wombban laalettidi uttidosona. 19 Hegaa gishshau,
Daawiti GODAA, "Taani baada Pilisxxeemata oloo? Neeni eta taayyo aatta immuutee?"
yaagidi oichchiis.

Oichchin GODAI Daawita, "Ee ola. Taani eta neeyyo aatta immana" yaagiis.

20 Yaagin Daawiti Ba7aali-Paraaxiima giyoosaa biidi, yan eta xooniis. Yaatidi Daaw-
iti, "Haattaa di7oi xuussi kanttiyoogaadan GODAI ta morkketu giddoora tana kant-
tissiis" yaagiis. Hegaa gishshau, he sohuwaa sunttai Ba7aali-Paraaxiima[1] geetettiis.
21 Pilisxxeemati bantta eeqata he sohuwan yeggidi biidosona. Yaatin Daawitinne a asai
he eeqata ekkidi efiidosona.

22 Pilisxxeemati guyye simmidi biidi, naa77anttuwaakka Rafaima Wombban laaletti
uttidosona. 23 Daawiti GODAA naa77anttuwakka oichchin, GODAI a, "Sitti gaada pude
eta bolli booppa; eta guyyeera yuuya aadhdhada, ettaappe sintta baggaara olanau giiga.
24 Ettaa huuphiyan salppiyaa cenggurssaa neeni siyiyo wode eesota. Aissi giikko, hegee
Pilisxxeema olanchchata shocanau GODAI neeppe sinttau aadhdhiis giyoogaa" yaagiis.
25 Yaagin Daawiti GODAI azazidoogaadan oottiis; Gebaa7appe biidi Gezeera gakkanaashin,
Pilisxxeema olanchchata Daawiti woriis.

6

GODAA Taabootai Yerusalaame Yiis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 13:1-14; 15:25-16:6,43)

1 Israa7eela giddoppe doorettida hasttamu sha7u asata Daawiti naa77anttuwaa xeesidi
shiishshiis. 2 SHiishshidi inne a asai ubbai Yihudan de7iya Ba7aala katamaappe denddidi,
kiruubetuppe gidduwan ba kawotaa araataa bolli uttida Ubbaappe Wolqqaama GODAA
sunttan xeesettida Xoossaa Taabootaa yaappe ehaanau biidosona. 3 Eti Xoossaa Taa-
bootaa ooratta gaariyan wottidi, keraa huuphiyan de7iya Abinadaaba sooppe ehiidosona;
Abinadaaba naati Uzzinne Ahiyyoi ooratta gaariyaa kaalettoosona. 4 Keraa huuphiyan
de7iya Abinadaaba sooppe Xoossaa Taabootaa ehiyo wode, Ahiyyoi Taabootaappe sint-
taara hemettees. 5 Daawitinne Israa7eela asai ubbai diittaanne maazinqqiyaa diixxiiddi,
karaabiyaa baqqiiddinne daalaanne shaashooraa qaattiiddi, banttau kumetta wolqqan
GODAA sinttan ufaittiiddi bonchchidosona.

6 Naakona kattaa qoxxiyo audiyaa gakkiyo wode, boorati xubettin, Uzzi ba kushiyaa
yeddidi, Xoossaa Taabootaa oiqqiis. 7 Uzzi Taabootaa bochchido gishshau, GODAA hanqqoi
Uzza bolli eexxi kiyiis. Xoossai a shocin, he sohuwankka Xoossaa Taabootaa matan i
haiqqi aggiis. 8 GODAA hanqqoi Uzza shocido gishshau, Daawiti yiillotiis. He sohoi hachchi
gakkanaashin, Uzzi SHocettosaa geetettees.

9 He gallassi Daawiti GODAAYYO yayyidi, "GODAA Taabootai taakko simmi waani
yaanee?" yaagiis. 10 Hegaa gishshau, Daawiti GODAA Taabootaa banaara Daawita Katamaa
ehaanau koyibeenna; hegaa aggidi Gaatiyaa Obeedi-Eedooma giyo bitaniyaa so efiis.
11 GODAA Taabootai Obeedi-Eedooma son heezzu agina gam77iis; GODAI anne a soo asa
ubbaa anjjiis.

12 Hegaappe simmin, "Xoossaa Taabootaa gishshau, GODAI Obeedi-Eedooma so asaanne
ayyo de7iya ubbabaa anjjiis" yaagiyoogaa Kawoi Daawiti siyiis; hegaa gishshau, Daawiti

1 5:20 Ba7aali-Paraaxiima: Ha sunttaa birshshettai "Xuussidi gelida Godaa" giyoogaa.

Obeedi-Eedooma soo biidi, Xoossaa Taabootaa Daawita Katamaa ufaissan ehiis. 13 GODAA
Taabootaa tookkida asati usuppunaa tanggido paiduwan paiduwan eta essidi, issi ko-
rimaanne issi anqqara maraa Daawiti yarshshiis. 14 Daawiti liinuwaa giyo qacinaappe
dadettida eefuudiyaa maayidi, bau de7iya wolqqa ubban GODAA sinttan duriis. 15 Inne
Israa7eela asati ubbati ufaissan hombbociiddinne malkkataa punniiddi GODAA Taabootaa
Daawita Katamaa ehiidosona.

16 GODAA Taabootai Daawita Katamaa geliyo wode, Saa7oola na7iyaa Miikaala
maskkootiyaara xeellada, Kawoi Daawiti GODAA sinttan guppishiininne durishin be7aasu;
be7ada Daawita ba wozanan karaasu.

17 Daawiti GODAA Taabootaa wottanau tolido dunkkaaniyaa giddon Taabootaa ehi-
idi wottidosona; wottin Daawiti xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa
GODAAYYO yarshshiis. 18 Daawiti xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa
yarshshiyoogaa polidoogaappe guyyiyan, Ubbaappe Wolqqaama GODAA sunttan asaa
anjjiis. 19 Anjjidi Israa7eela asau ubbau, maccau attumau huuphiyan huuphiyan issi
issi komppo oittaa, issi issi muxo ashuwaanne woiniyaa teeraa melaappe issi issi
lichchakkuwaa gishiis. Hegaappe guyyiyan asai ubbai ba soo ba soo simmiis.

20 Daawiti ba so asaa anjjanau soo simmido wode, Saa7oola na7iyaa Miikaala a mokkanau
kiyada, “SHufuro asati kallo hemettiyoogaadan, hachchi Israa7eela kawoi ba ashkkaratu
macca ashkkaratu sinttan kallottidi, aiba bonchchettidee!” yaagaasu.

21 Yaagin Daawiti, “Ne aawaappenne a so asaappe aattidi, ba asaa Israa7eela kaalet-
tanaadan tana doorida GODAA sinttan duraas. Taani GODAA bonchchanau duriyoogaa
aggikke. 22 Taani hagaappe aattada bironkka tana toochchana; taani ta huuphiyaa ziqqi
oottana. SHin neeni giido macca ashkkaratu sinttan taani bonchchettana” yaagiis.

23 Hegaa gishshau, Saa7oola na7iyaa Miikaala haiqqana gakkanaashin, na7a yelabeikku.

7

GODAI Daawitassi Immana Giido Ufaissaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 17:1-15)

1 Kawoi Daawiti ba kawo keettan uttidoogaappe guyyiyaaninne GODAI a a morkketu ub-
baappe shemppissidoogaappe guyyiyan, 2 hananabaa yootiya Naataana, “Taani zigaappe
keexettida keettan de7ais; shin Xoossaa Taabootai dunkkaaniyan de7ees” yaagiis.

3 Yaagin Naataani Daawita, “Oottanau ne wozanai qoppidobaa ubbaa ootta; GODAI
nenaara de7ees” yaagiis.

4 SHin he gallassa qammi GODAA qaalai Naataanakko yiidi, 5 “Ba; baada ta ashkkaraa
Daawita hagaadan yaaga; ‘GODAI hagaadan yaagees; “Taani de7ana keettaa keexxanai
nena gidakka. 6 Aissi giikko, taani Israa7eelata Gibxxe biittaappe kessido gallassaappe
doommada hachchi gakkanaashin keettan de7abeikke; taani dunkkaanen yaanne haanne
yuuyaidda de7aas. 7 Taani Israa7eela asaa ubbaara yuuyido soho ubban, ta asaa Israa7eela
heemmana mala, taani sunttidoogeetuppe issuwaanne ‘Taayyo zigaa keettaa aissi ke-
exxabeikkii?’ gaada oichchabeikke” yaagees’ yaaga.

8 “Hegaa gishshau, ha77ikka ta ashkkaraa Daawitassi oda; ‘Ubbaappe Wolqqaama
GODAI nena hagaadan yaagees; “Taani nena hentta gadeppe, dorssaa heemmiyoosaappe
denttada, ta asaa Israa7eela kaalettanaadan ekkaas. 9 Neeni biido soho ubban taani
nenaara gidaas; ne morkketa ubbaa taani ne sinttaappe diggaas. Ha77i simmi taani
ha sa7an erettida gita asatu sunttaadan ne sunttaa gitayana. 10-11 Qassi taani ta asaassi
Israa7eelassi soho immada, eta he sohuwan tokkana. Hegaa gishshau, eti bantta sohuwan
de7ana; naa77antto eti shabbirettokkona. Beni wodiyaaninne ta asaa Israa7eela bolli
daannatiyaageeta taani sunttido wodiyaadan, iitati eta zaarettidi naaqqokkona. Qassi
taani nena ne morkketu ubbaappe shemppissana.

“ ‘ “Hegaa bollankka GODAI ba huuphen ne zareti de7i be7anaadan oottanaagaa neessi
yootees. 12 Ne baree wurin haiqqada, ne maizza aawatun gaittiyo wode, ne gulbbataappe
yelettida na7aa taani denttana; denttada a kawotettaa minttana. 13 Ta sunttaayyo keettaa

keexxanai a; taani a kawotaa araataa merinau mintta essana. [14] Taani ayyo aawa gidana;
ikka taayyo na7a gidana. I baliyo wode, taani a asaa xam77an, asai shociyo lissuwan
a seerana. [15] SHin taani ne sinttaappe diggido Saa7oolappe ta siiqoi ekettidoogaadan,
appe mulekka ekettenna. [16] Ne zaretinne ne kawotettai ta sinttan merinau gam77ana; ne
kawotaa araataikka merinau minni eqqana" yaagees' yaaga" yaagiis.
[17] Naataani GODAI ayyo ajjuutan qonccissido qaalaa ubbaa Daawitayyo odiis.

Daawita Woosaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 17:16-27)

[18] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti dunkkaaniyaa gelidi, GODAA sinttan uttiis. Uttidi
hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni hagaa ubbaa taayyo oot-
tanau taani oonee? Ta so asaikka aibee? [19] Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hagee ne aifiyaa
sinttan guutta milatin, sinttappe ne ashkkaraa zaretussi hananabaakka haasayadasa.
Ubbaa Haariya GODAU, hagee neeni asassi oossikka oottiyo ooso gidenna.
[20] "Hagaappe aadhdhiyaabaa taani Daawiti neeyyo ai gaanau danddayiyaanaa? Ubbaa
Haariya GODAU, neeni tana ne ashkkaraa eraasa. [21] Neeni ne qaalaa gishshau, ne wozanaa
qofaadan ha gitabaa oottada, tana ne ashkkaraa erissadasa.
[22] "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni ai keena giteeshsha! Ne mali issoinne baawa;
nuuni nu haittan siyidoogaadankka, neeppe attin hara xoossi baawa. [23] Neeni ne asa
oottanau wozido ne asaa Israa7eela milatiya hara kawotetti sa7aa bollan baawa. Neeni
etayyo oottido gitanne maalaalissiya oosotu gaasuwan ne sunttai biittan sa7an erettiis.
Neeni ne asaa sinttaappe hara kawotettatanne eta xoossata laaggadasa. [24] Neeni ne asaa
Israa7eela merinau nebaa oottadasa. Abeet GODAU, neenikka eta Xoossaa gidadasa.
[25] "GODAU Xoossau, simmi ha77i neeni ne ashkkaraayyoonne a zerettaayyo oottana
giidoogaa merinau naaga; neeni oottana giidoogaadankka ootta. [26] Hegan ne sunttai
merinau gitatana; asaikka nena, 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI Israa7eela Xoossaa'
yaagana. Ne ashkkaraa Daawita zaretikka ne sinttan minnidi eqqana.
[27] "Abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni hagaa, 'Taani ne
zareti de7i be7anaadan oottana' yaagada taassi ne ashkkaraassi qonccadasa; hegaa
gishshau, taani ne ashkkarai nena ha woosaa woossanau xalaas. [28] Abeet Ubbaa Haariya
GODAU, neeni Xoossaattennee! Ne qaalaikka ammanettiyaagaa; neeni ha lo77o qaalaa
taayyo ne ashkkaraayyo oottana gaadasa. [29] Ne sinttan yaa merinau gam77anaadan, ne
ashkkaraa zariyaa anjjanau ufaitta. Aissi giikko, Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hegaa
haasayadasa; qassi ne anjjuwan ne ashkkaraa zareti merinaukka anjjettana" yaagidi
woossiis.

8

Daawiti Xoonido Xoonota
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:1-17)

[1] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti Pilisxxeemata xoonidi haariis; yaatidi
Metegi7aama giyo katamaa Pilisxxeema asatu kushiyaappe wotti ekkiis.
[2] Qassi Moo7aaba asatakka Daawiti xooniis. Biittan i eta zin77issidi wodoruwan likkiis;
naa77u wodoro likettida ubbata woriis; heezzantto wodoro likettidaageeta paxa aggiis.
Yaatin Moo7aaba asati Daawitayyo haarettidi giiraa giiridosona.
[3] Rahooba na7ai, Xooba Kawoi Hadaadi7eezeri Efiraaxiisa SHaafaa matan de7iya ba
zawaa zaari ekkanau biidi, Daawitaara olettin, Daawiti a xooniis. [4] Daawiti a asaappe issi
sha7anne laappun xeetu paraasatanne laatamu sha7u tohuwaasata omooddiis. Daawiti
gaareta goochchanau xeetu parata ashshidi, hara paratu ubbau gaadiyaa gilddayiis.
[5] Damasqqo kataman de7iya Sooriyaa olanchchati Xooba Kawuwaa Hadaadi7eezera
maaddanau yiido wode, Daawiti etappe laatamanne naa77u sha7ata woriis. [6] Hegaappe
guyyiyan, Daawiti Sooriyaa kawotettaaninne Damasqqo kataman olanchchatu qatota
medhdhiis. Yaatin Sooriyaa asati Daawitayyo haarettidi, giiraa giiridosona. Daawiti biido
soho ubban GODAI ayyo xoonuwaa immiis.

7 Hadaadi7eezera ola gadaawati oiqqiyo worqqa gonddalliyaa Daawiti ekkidi,
Yerusalaame ehiis. 8 Bexaahanne Berotaaya giyo Hadaadi7eezera katamatuppe Kawoi
Daawiti nahaasiyaa giyo birataa keehi daruwaa ekkiis.
9 Hadaadi7eezera olanchchata ubbaa Daawiti xoonidoogaa Hamaata Kawoi Too7i siyiis.
10 Siyidi Hadaadi7eezera olidi xoonido gishshau, a hashshu gaanaunne sarotanau ba
na7aa Yoraama Kawuwaa Daawitakko kiittiis. Aissi giikko, Hadaadi7eezeri Too7aara
olettiiddi gam77iis. Yoraami yiiddi worqqaappe, biraappenne nahaasiyaappe merettida
miishshata Daawitayyo ehiis. 11-12 Ehin Kawoi Daawiti ha miishshata GODAAYYO dummayi
wottiis. Qassi Daawiti ba xoonido kawotettatuppe ubbaappe, Sooriyaappe, Moo7aabappe,
Amoona asatuppe, Pilisxxeema asatuppenne Amaaleeqa asatuppe ekkido worqqaanne
biraa Rahooba na7aa, Xooba Kawuwaa Hadaadi7eezerappe ekkido omooduwaa kase
peeshan GODAAYYO dummayi wottiis.
13 Maxine Wombban tammanne hosppun sha7u Eedooma asata Daawiti wori simmi-
doogaappe guyyiyan, i haittatiis. 14 Daawiti Eedooma biitta ubban olanchchatu qatota
medhdhiis; yaatin he biittaa asai ubbai Daawitayyo haarettiis. Daawiti biido soho ubban
GODAI ayyo xoonuwaa immiis.

Daawiti Ba Kawotettan Sunttido Asata

15 Hegaadan oottidi, Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawotiis; kawotidi ba asaa ubbaa
xillotettaaninne suure pirddan aissiis. 16 Xaruuyi na7ai Yoo7aabi olanchchatu gadaawaa;
Ahiluuda na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa. 17 Ahixuuba na7ai Xaadooqinne
Abiyaataara na7ai Abimeleki qeeseta; Saraayi[2] qassi waanna xaafiyaa; 18 Yoodaahe
na7ai Banaayi Daawita naagiya olanchchatu halaqaa; Daawita attuma naati kawuwaa
zoriyaageeta.

9

Daawitanne Mafibosheeta

1 Issi gallassi Daawiti, "Yonaataana gishshau, taani ayyo kehanaadan hanno gakkanau
Saa7oola qanttaappe attida asi de7iishsha?" yaagidi oichchiis.
2 He wode Xiiba giyo issi ashkkarai Saa7oola son de7ees; i Daawita sintti yaanaadan
xeesidosona; yin kawoi a, "Neeni Xiibee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin, "Ee taani Xiiba, ne ashkkaraa" yaagiis.
3 Yaagin kawoi a, "Xoossaa kehatettaa taani kehanaadan, Saa7oola qanttaappe palahida
issi asinne baawee?" yaagiis.
Yaagin Xiibi kawuwaa, "Yonaataana naatuppe issoi hanno gakkanaashin de7ees; he
na7aayyo naa77u tohotikka sila" yaagiis.
4 Yaagin kawoi, "I awan de7ii?" yaagiis.
Yaagin Xiibi, "Lodabaara giyoosan Ammi7eela na7aa Maakira son de7ees" yaagiis.
5 Yaagin Kawoi Daawiti kiittidi, Lodabaarappe Ammi7eela na7aa Maakira sooppe ehiis-
siis.
6 Saa7oola na7aa Yonaataana na7ai Mafibosheeti Daawitakko yiis; yi gakkidi, Daawita
sinttan lichchi giidi zin77iis.
Yaatin, Daawiti a, "Mafibosheetaa!" yaagidi xeesiis.
Xeesin i, "Abe ta godau, taani ne ashkkaraa" yaagiis.
7 Daawiti a, "Yayyoppa; ne aawaa Yonaataana gishshau, taani neeyyo kehana. Ne
aawaa aawaa Saa7oola gadiyaa ubbaa taani neeyyo zaarana; qassi neeni ubba wode ta
masoofiyaappe maana" yaagiis.
8 Yaagin Mafibosheeti naa77anttuwaakka lichchi gi zin77idi, "Haiqqida kana malaa tana
neeni wudada xeellanau, ne ashkkarai taani oonee?" yaagiis.
9 Kawoi Saa7oola ashkkaraa Xiiba xeesidi, "Saa7oolabaanne Saa7oola so asaabaa gidid-
abaa ubbaa taani ne godaa na7aa na7aayyo immaas. 10 Ne godaa na7aa na7ai maanaadan

---

2 8:17 Saraayi: Ha bitaanee Ibraisxxettuwan oiddu dumma dumma sunttan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:25, Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 4:3, Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:6 xeella.

neeni, ne naatinne ne ashkkarati ayyo gadiyaa goyite; goyidi mokkida kattaa ayyo ehiite.
Gidikkokka, ne godaa na7aa na7ai Mafibosheeti ubba wode ta masoofiyaappe maana”
yaagiis. Xiibayyo tammanne ichchashu attuma naatinne laatamu ashkkarati de7oosona.
11 Xiibi kawuwaa, “Neeni ta godai kawoi ne ashkkaraa azazido ubbabaa taani ne
ashkkarai polana” yaagiis. Hegaa gishshau, Mafibosheeti kawuwaa naatuppe issuwaadan
kawuwaa masoofiyaappe miis.
12 Mafibosheetayyo Miika giyo guutta na7ai de7ees. Xiiba son de7iya asati ubbati Mafi-
bosheetayyo ashkkara gididosona. 13 Mafibosheeti ubba wode kawuwaa masoofiyaappe
miyo gishshau, i Yerusalaamen de7ees. A gedee naa77aikka sila.

10

Daawiti Amoonatanne Sooreta Xooniis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 19:1-19)

1 Hegaappe guyyiyan, Amoonatu Kawoi Naa7oosi haiqqiis; haiqqin a na7ai Hanuuni a
sohuwan kawotiis. 2 Daawiti, “A aawai taayyo kehidoogaadan Naa7oosa na7aa Hanuunayyo
taanikka kehana” yaagiis. Hegaa gishshau, a minttettanau Daawiti ba asaa akko kiittiis.
Daawita asai Amoona biitti gakkido wode, 3 Amoona asaa halaqati bantta godaa
Hanuuna, “Daawiti nena minttettanau ha asata kiittidoogee ne aawaa bonchchuwaa
gishshaassa gaadiiyye? I ba asaa kiittidoogee ha katamaa xeellanaassa, wochchanaas-
sanne olidi xoonanaassa” yaagidosona. 4 Yaagin Hanuuni Daawiti kiittidoogeeta oiqqidi,
eta buuchchaappe baggaa meediis; eta maayuwaakka uttiyo dulliyaa baggaappe qanxxi
ekkidi, eta yeddiis.
5 Hegaa gishshau, asati daro yeellatidosona. Daawiti hegaa siyidi, i etaara gaittiya
asa kiittiis; etakko kiittidi, “Intte buuchchai diccana gakkanaashin, Yarkko Kataman
de7ishshite; hegaappe guyyiyan haa yiite” yaagiis.
6 Amoonati bantta oosuwan Daawiti eta morkkanaadan oottidoogaa erido wode, Beeti-
Rahoobanne Xooba katamatun de7iya Sooriyaa asatuppe laatamu sha7u tohuwaasata,
Xoba biittaappe tammanne naa77u sha7u asatanne Maa7ika biittaa kawuwaappe issi
sha7u asata qaxaridosona.
7 Daawiti hegaa siyido wode, Yoo7aabanne de7iya olanchchata ubbaa eta bolli yeddiis.
8 Amoonati kiyidi, katamaa penggiyan olau salppidosona; Xoobappenne Rahoobappe yiida
Sooriyaa asati, Xooba asatinne Maa7ika asati dembban banttarkka de7oosona.
9 Yoo7aabi bana olai sinttaaranne guyyeera doggomidoogaa be7iis; be7idi Israa7eelatu
giddoppe ubbaappe minniya olanchchata doori ekkidi, Sooriyaa asatu sinttan salppissiis.
10 Attida asata ba ishai Abishaayi azazana mala oottidi, Amoona asatu sinttan salppissiis.
11 Yoo7aabi ba ishaa, “Sooriyaa asati taayyo wolqqaamikko, neeni yaada, tana maadda.
Qassi Amoona asati neeyyo wolqqaamikko, taani yaada, nena maaddana. 12 Simmi minna!
Nu asaa gishshaunne nu Xoossaa katamatu gishshau, ane minni olettoos. GODAI bana
lo77iyaabaa ootto” yaagiis.
13 Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabinne aara de7iya asai Sooriyaa asatuura olettanau lauhu
giidosona. Yaatin, Sooriyaa asati a sinttappe baqatidosona. 14 Sooriyaa asati baqatidoogaa
Amoona asati be7ido wode, etikka Abishaaya sinttappe baqatidi, katamaa gelidosona.
Gelin Yoo7aabi Amoona asatuura olettiyoogaa aggidi, Yerusalaame simmiis.
15 Sooriyaa asati Israa7eela asati eta xoonidoogaa erido wode, bantta olanchchata ubbaa
zaaridi shiishshidosona. 16 Kawoi Hadaadi7eezeri Sooriyaa asata Efiraaxiisa SHaafaappe
hefintta baggappe kiittidi ehiissiis; ehiissin Helaama biidosona. Hadaadi7eezera
olanchchatu gadaawai SHobaaki eta kaalettees.
17 Daawiti hegaa siyido wode, Israa7eela olanchchata shiishshidi, Yorddaanoosa SHaafaa
pinniis; pinnidi Helaama gakkiis. Sooriyaa asati Daawitaara gaittanau salppidi, aara
olettidosona. 18 SHin Sooriyaa asati Israa7eelatu sinttappe baqatidosona; Daawiti
Sooriyaa olanchchatuppe paraa gaariyaa laaggiya laappun xeetu asatanne oitamu sha7u
tohuwaasata woriis; eta ola gadaawaa SHobaakakka shocin, he sohuwan haiqqiis.

19 Hadaadi7eezerau haarettidi de7iya kawoti Israa7eelati eta xoonidoogaa erido wode,
Israa7eelatuura sigettidi, etayyo haarettidosona. Hegaappe simmin, Sooriyaa asati
Amoona asata maaddanau yayyidosona.

11

Daawitanne Berssaabo

1 Ofinttan, kawoti olau kiyiyo wode, Daawiti ba asaaranne Israa7eela olanchchatuura
Yoo7aaba yeddiis. Yeddin biidi Amoona biittaa woraajjiis; woraajjidi Raaba katamaa
dooddidosona; shin Daawiti Yerusalaamen takkiis.
2 Issi gallassa omarssi Daawiti ba hiixaappe denddidi, kawo keettaa bollan dembbayidi
oottidosan hemettiis; hemettiiddi bollaa meecettiya issi mishiriyo be7iis; he mishiriyaa
daro puulanchcha. 3 Daawiti asa kiittidi, a oonakko oishissiis; oishissin he bitanee, "Hanna
Elii7aama na7iyo Hiitiyaa Ooriyoona maccaasiyo Berssaabo" yaagiis. 4 Daawiti asa kiittidi,
o xeesissi ehiissidi, iira aqiis. He wode he maccaasiyaa kushe qitai yiidi aadhdhin,
geeyosaara de7ausu. Hegaappe guyyiyan, a ba soo simmada baasu. 5 Maccaaseessi
shahaarai attin, Daawitakko kiitaa yeddada, "Taayyo shahaarai attiis" yaagaasu.
6 Hegaappe guyyiyan Daawiti, "Hiitiyaa Ooriyoona tau haa yedda" yaagidi Yoo7aabau
kiittiis; kiittin Yoo7aabi Ooriyoona Daawitayyo yeddiis. 7 Ooriyooni yin Daawiti a,
"Yoo7aabi ai malee? Olanchchatikka ai malee? Qassi olai waanii?" yaagidi oichchiis.
8 Hegaappe guyyiyan Daawiti Ooriyoona, "Soo ba; baada shemppa ekka" yaagiis; yaagin
Ooriyooni kawuwaa keettaappe kiyidi biis; kawoi Ooriyoonau aibakko immiyoobaa a
geeduwaa yeddiis. 9 SHin Ooriyooni soo beennan kawuwaa keettaa dirssaa penggiyan ba
godaa ashkkaratu ubbaara zin77i aqiis.
10 "Ooriyooni ba soo bibeenna" giyoogaa Daawiti siyiis; siyidi Ooriyoona, "Neeni
haahosaappe yaadasa gidikkii? Ne soo aibissi babeikkii?" yaagidi oichchiis.
11 Oichchin Ooriyooni Daawita, "Taabootai, Israa7eela asai, Yihudaa asai, ta godaa
Yoo7aabinne ta godaa asai dembban dunkkaaniyan de7oosona. Yaanin taani waanada soo
baada moo, uyoo, qassi ta keettaayeera aqoo? Ne shemppoi ero! Taani hagaa malabaa
oottikke" yaagidi zaariis.
12 Yaagin Daawiti Ooriyoona, "Issi gallassaa hagan takka; wontto nena guyye yed-
dana" yaagiis; yaagin Ooriyooni he gallassinne wonttetta gallassi Yerusalaamen takkiis.
13 Daawiti shoobbin, Ooriyooni aara miisinne uyiis. Daawiti a mattoyiis. SHin he omarssi
Ooriyooni ba soo beennan, ba hiixaa hiixxidi, ba godaa ashkkaratu giddon aqiis.
14 Wonttin maallado Daawiti Yoo7aabayyo dabddaabbiyaa xaafidi, Ooriyoona bolli
yeddiis. 15 Daawiti dabddaabbiyan Yoo7aaba, "Olai teequwaa dariyoosan, sintta baggaara
Ooriyoona wotta; hegaappe guyyiyan, i shocetti haiqqana mala, a matappe kichchiich-
chite" yaagiis.
16 Yoo7aabi he katamaa dooddiiddi, morkkiyaa olanchchatuppe minoti de7iyoosaa
eridi, Ooriyoona yan wottiis. 17 Katamaa asati kiyidi Yoo7aabaara olettin, Daawita
olanchchatuppe aramati haiqqidosona; Hiitiyaa Ooriyoonikka haiqqiis.
18 Yoo7aabi olan hanidabaa ubbaa Daawitayyo kiittiis. 19 Kiitettidi biya bitaniyaa
Yoo7aabi, "Olan hanidabaa ubbaa neeni kawuwaayyo oda wurssishin, 20 ooni erii, kawoi
hanqquwaa eexxi kiyana; hanqqettidi nena, 'Intte etaara olettanau katamaakko aibissi
keehi shiiqidetii? Eti gimbbiyaa xeeraara wonddafiyaa dukkanaagaa eribeekketiiyye?
21 Geedoona na7aa Abimeleka ooni woridee? Gaacciyo maidiyaa gimbbiyaa xeeraara duge
olada, Tebexa giyoosan issi maccaara woraasu gidekkee? Yaatin, intte gimbbiyaakko
aibissi shiiqidetii?' yaagidi oichchiyaabaa gidikko neeni kawuwaa, 'Ne ashkkarai, Hiitee
Ooriyoonikka haiqqiis' yaaga" yaagidi azaziis.
22 Kiitettidaagee denddidi bi gakkidi, Yoo7aabi bana kiittidobaa ubbaa Daawitayyo
yootiis. 23 Bitanee Daawita, "Nu morkketi nuuppe wolqqaamidosona; nunaara olettanau
katamaappe gaxi dembbaa kiyidosona; shin nuuni eta katamaa penggiyaa gakkanaashin,
guyye zaaridi yedettida. 24 Hegaappe guyyiyan, wonddafiyaa dukkiyaageeti gimbbiyaa

xeeraara ne ashkkaratu bolli dukkidosona; dukkin kawuwaa asatuppe amaridaageeti haiqqidosona; qassi ne ashkkarai, Hiitee Ooriyoonikka haiqqiis" yaagiis.
[25] Yaagin Daawiti kiitettidi yiidaagaa, "Neeni Yoo7aaba hagaadan yaaga; 'Hagau yiillo-toppa; aissi giikko, bisoi issitoo hagaa, issitoo qassi haraa worees; katamaa olada oiqqanau minna' yaagada a minttetta" yaagiis.
[26] Ooriyoona maccaasiyaa ba keettaawai haiqqidoogaa siyido wode, ayyo yeekkaasu. [27] A kayyottiyo wodee polettoogaappe guyyiyan, Daawiti o ba soo kiittidi ehiissiis. Ehiissin a ayyo machcho gidaasu; yaatada ayyo attuma na7aa yelaasu. SHin Daawiti oottido oosoi GODAA sinttan iitabaa gidiis.

12

Naataani Ehiido Kiitaanne Daawita Nagaraa Paaxettaa

[1] GODAI Naataana Daawitakko kiittiis; kiittin Naataani akko yiidi, hagaadan yaagiis; "Issi kataman naa77u asati de7oosona; etappe issoi dure; qassi issoi manqqo. [2] Dure bitaniyaayyo daro dorssainne miizzai de7ees; [3] shin manqqo bitaniyaayyo i shammidi heemmiyo issi dorssa mareeppe harabi aibinne baawa. He dorssiyaa aaranne a naatuura diccaasu; a a qumaappe mausu; a wanccaappe uyausunne a kiyuwan zin77ausu. He dorssiyaa ayyo macca na7a mala.
[4] Issi gallassi issi imattai he dure bitaniyaa soo yiis; shin duree ba dorssaappe woikko ba miizzaappe ekki shukkidi, ba soo yiida imattaa imattanau koyibeenna. I he manqqo bitaniyaa dorssiyo ekkidi, he soo yiida imattaa miziyoobaa kattiis" yaagiis.
[5] Daawiti he dure bitaniyaa bolli hanqquwaa eexxi kiyidi Naataana, "GODAI ero! Hagaa oottida bitanee haiqqanau bessees. [6] Qassi i he dorssa maree gishshaa oiddu kushiyaa aattidi qanxxanau koshshees; aissi giikko, qaretaa xayidi i hegaa oottiis" yaagiis.
[7] Naataani Daawita, "He bitanee nena! GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani nena Israa7eela bolli tiyada kawoyaas; Saa7oola kushiyaappekka taani nena ashshaas; [8] taani ne godaa keettaa neeyyo immaas; ne godaa maccaasatakka ne kiyuwan yeggaas; Israa7eela keettaa asaanne Yihudaa keettaa asaa taani neeyyo immaas. Hagee ubbaikka guuxxikko, taani neeyyo haraakka gujja immana shin. [9] Hagaa mala iitabaa GODAA sinttan oottada, aibissi GODAA qaalaa karadii? Hiitiyaa Ooriyoona bisuwan woradasa; yaatada a keettaayyiyo neeyyo ekkadasa. Ee, Amoona asatu bisuwan a woradasa. [10] Neeni tana karada, Hiitiyaa Ooriyoona keettaayyiyo neeyyo ekkido gishshau, ne zariyaappe bisoi mulekka shaahettenna' yaagees.
[11] "Hegaa gishshau GODAI, 'Taani ne so asaa giddoppe ne bolli iitabaa ehaana; ne maccaasata neeni xeellishin denttada, neeyyo matattiya urau immana; seeta gallassan he bitanee ne maccaasatuura zin77ana. [12] Neeni hegaa geeman oottadasa; shin taani hagaa seeta gallassi Israa7eela asaa ubbaa sinttan oottana' yaagees" yaagiis.
[13] Yaagin Daawiti Naataana, "Taani GODAA bolli nagaraa oottarggaas" yaagiis.
Yaagin Naataani, "GODAIKKA ne nagaraa atto girggiis; neeni haiqqakka. [14] Neeni hagaa oottada, GODAA morkketi a karanaadan oottido gishshau, neeyyo yelettida na7ai haiqqana" yaagiis.
[15] Naataani ba soo biidoogaappe guyyiyan, Ooriyoona maccaasiyaa Daawitayyo yelido na7aa GODAI shociis; shocin i harggiis. [16] Daawiti ha na7aassi Xoossaa woossiis; Daawiti kattaa meennan xoomiisinne ba soo gelidi, qamma qamma biittan zin77i aqiis. [17] A so cimati a biittaappe denttanau a matan eqqidosona; shin biittaappe denddennan ixxiis; i etaara qumaa mibeenna.
[18] Laappuntta gallassi na7ai haiqqiis. Daawita ashkkarati na7aa haiquwaa odanau yayyidosona; yayyidi, "Na7ai paxa de7ishin nuuni Daawita haasayissida; shin siyennan ixxiis. Yaatin, na7ai haiqqidoogaa nuuni ayyo waatidi yootanau danddayiyoo? Ooni erii, i bana qohanaakkonne" yaagidosona.
[19] Ba ashkkarati issoi issuwaara saasukettiyoogaa Daawiti be7ido wode, yiirai haiqqi-doogaa eriis. Daawiti eta, "Yiirai haiqqidee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, “Ee haiqqiis” yaagidosona.
[20] Yaagin Daawiti biittaappe denddi eqqiis. Meecettidi, tiyettidinne ba maayuwaa laammidi, GODAA keettaa geliis; gelidi goinniis. Hegaappe guyyiyan ba soo biidi, qumaa oichchin eti a sintti aattidosona; aattin qumaa miis.
[21] A ashkkarati a, “Neeni hagaadan aissi hanadii? Na7ai paxa de7ishin xoomadasanne yeekkadasa; shin na7ai haiqqin denddada, qumaa maadasa!” yaagidosona.
[22] Yaagin Daawiti eta, “Na7ai paxa de7ishin taani xoomaasinne yeekkaasi; aissi giikko, ‘Ooni erii, GODAI tana maarin, na7ai paxanaakkonne’ yaagada qoppaas. [23] SHin na7ai ha77i haiqqiichchin, taani aibissi xoomoo? Taani na7aa guyye zaarana danddayiyaanaa? Taani akko baanaappe attin, i taakko simmenna” yaagiis.
[24] Hegaappe guyyiyan, Daawiti ba keettaayyiyo Berssaabo minttettiis. Daawiti ikko gelidi iira aqiis; yaatin, a ayyo attuma na7aa yelaasu; na7aa Solomona sunttiis; GODAI he na7aa siiqiis. [25] GODAI na7aa siiqido gishshau, na7aa “Yidiidiyaa” giidi sunttana mala, hananabaa yootiya Naataana bolli kiittiis.

Daawiti Raaba Katamaa Olidi Oiqqiis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 20:1-3)

[26] He wode Yoo7aabi Amoonatu katamaa Raaba olidi, kawo qatuwaa oiqqiis. [27] Oiqqidi, Yoo7aabi Daawitakko kiitaa yeddidi, “Taani Raaba katamaa olada, haattaa duuqqiyo sohuwaa oiqqaas. [28] Hegaa gishshau, attida olanchchata shiishshada katamaa olada oiqqa. Hegee xayikko, taani katamaa oiqqais. Yaatikko, i ta sunttan xeegettana” yaagiis.
[29] Yaagin Daawiti ba olanchchata ubbaa shiishshidi, Raaba katamaa biidi, olidi oiqqiis. [30] Eta kawuwaa kallachchaakka a huuphiyaappe ekkiis. He worqqa kallachchai hasttamanne ichchashu kilo giraame deexxees; a giddon inqquwaa giyo al77o shuchchai de7ees. He kallachchai Daawita huuphiyan goxettiis. Katamaappe keehi daro omooduwaa Daawiti omooddidi ehiis. [31] He katamaa asaa yaappe kessidi, magaaziyan, birata shalkkiyaaninne birata kalttan oottanaadan oottiis; qassi eta urqqaappe xuubiyaa medhdhanaadan oottiis. Amoonatu katamatu ubban de7iya asaa i hegaadan oottiis. Hegaappe guyyiyan, Daawitinne a olanchchati ubbai Yerusalaame simmidosona.

13

Aminoonanne Taamaaro

[1] Issi wode hagaadan haniis. Daawita na7aa Abeseloomayyo Taamaaro giyo issi puulanchcha michchiyaa de7ausu; Daawita na7ai Aminooni Taamaaro siiqiis. [2] A michchiyaa Taamaara geela7o gidido gishshaunne i o ainne oottanau danddayennabaa au milatido gishshau, Aminooni Taamaaro qoppidi gilqqiis.
[3] SHin Aminoonayyo Daawita ishaa SHaama na7aa Yonadaaba giyo laggee de7ees; Yonadaabi daro gaica asa. [4] Yonadaabi Aminoona, “Neeni kawuwaa na7a; yaatin, maallado maallado aissi gilqqai? Neeni taayyo aibissi odikkii?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Aminooni a, “Ta ishaa Abeselooma michchiyo Taamaaro taani siiqais” yaagiis.
[5] Yonadaabi Aminoona, “Ba; baada sakettiyaabaa malatada hiixan zin77a baya. Ne aawai nena be7anau yiyo wode, ‘Ta michchiyaa Taamaara yaada taayyo miyoobaa immu; taani o xeellishin qumaakka ta sinttan kattada tana barssu’ yaagada oichcha” yaagiis.
[6] Yaagin Aminooni sakettidabaa milatidi biidi hiixan zin77iis. Kawoi a be7anau yiido wode, Aminooni a, “Ta michchiyaa Taamaara yaada, taayyo issi lo77o oittaa ta xeellishin uukkiyaakkonne taani i kushiyaappe miyaakko dosais shin” yaagiis.
[7] Yaagin Daawiti Taamaarikko kawo soo kiittidi, “Ne ishaa Aminoona soo ha77i baada, ayyo qumaa katta” yaagiis. [8] Taamaara ba ishaa Aminoona soo baasu; he wode i zin77iis. Taamaara aramida xiilliyaa munaqqada, Aminooni xeellishin oittaa uukkaasu. [9] Taamaara bashiyaappe oittaa kessada ayyo aattaasu; shin i meennan ixxiis.
Aminooni, “Asa ubbaa hagaappe kessirggite” yaagiis; yaagin asai ubbai a matappe kiyiis. [10] Hegaappe simmin Aminooni Taamaaro, “Taani ne kushiyaappe maanaadan qumaa haa ta siirixaa ekkada ya” yaagiis; yaagin Taamaara ba uukkido oittaa ekkada, ba ishaa Aminoona

siirixaa gelissaasu. [11] Taamaara qumaa akko shiishshido wode, o oiqqidi, “Ta michchee,
haaya! Tanaara zin77a” yaagiis.
[12] Yaagin a, “Ta ishau, chii hanenna! Tana wolqqanttoppa! Hagaa malabi Israa7eela
biittan oosettanau bessennabaa; hagaa mala iitabaa oottoppa. [13] Ta pokkuwaa taani
waatada genttanau danddayiyaanaa? Qassi neenikka Israa7eela giddon kaushsha asa
gidana. Hayyanaa kawuwaa ha77i oichcha. I taani nena gelanau diggenna” yaagaasu.
[14] SHin a odiyoogaa siyennan ixxiis. I ippe wolqqaama gidiyo gishshau, o wolqqan oiqqidi
mooriis.
[15] Hegaappe guyyiyan, Aminooni o keehippe ixxiis; kase o siiqidoogaappe aattidi ixxiis.
Aminooni o, “Kiya! Kiyada ba!” yaagiis.
[16] Yaagin a, “Biikke! Neeni tana ha77i kare iiggiyo balai neeni hanno gakkanaashin ta
bolli oottido balaappe aadhdhees” yaagaasu.
SHin i iyyo siyennan ixxiis. [17] Aminooni ba ashkkaraa xeesidi, “Ha maccaasiyo ta
sinttaappe kessa; o kare kessarggada, kariyaa gorddada hiraqa” yaagiis. [18] Yaagin ashkkarai
maccaasiyo kare kessirggidi, kariyaa gorddidi hiraqiis.
A daro alleequwaara de7iya maayuwaa maayaasu; aissi giikko, kawo macca naati
geela7oti hegaa mala maayuwaa maayoosona. [19] Taamaara bidinttaa ba huuphiyan qolada,
ba maayido alleequwaara de7iya maayuwaa pooshshaasu; pooshshada ba huuphiyaa
oiqqada, waasuwaa xulluusaidda baasu.
[20] I ishaa Abeseloomi o be7ido wode, “Ne ishai Aminooni nena mooridee? Ta michchee,
neeni ha77i co77u ga. I ne ishaa; ha yohuwaa neeni uluwan oiqqoppa” yaagiis. Hegaa
gishshau, Taamaara azzanaidda ba ishaa Abeselooma son, asan gaittennan de7aasu.
[21] Kawoi Daawiti ha yohuwaa siyido wode, keehi hanqqettiis. [22] Abeseloomi Aminoonassi
mal77aa cammaakka qaattibeenna. Ba michchiyo Taamaaro moorido gishshau, Aminoona
morkkiis.

Abeseloomi Aminoona Woriis

[23] Naa77u laittaappe guyyiyan, Efireema zawaa matan Haxoora giyoosan Abeseloomi
dorssaa ikisiyaa meedissees; kawuwaa naati ubbai he sohuwaa yaanaadan Abeseloomi eta
xeesiis. [24] Abeseloomi kawuwaakko yiidi, “Ta kawuwau, taani ne ashkkarai ta dorssatu
ikisiyaa meedissais; neeninne ne oosanchchati nunaara hindderkketii!” yaagiis.
[25] Yaagin kawoi Abeselooma, “CHii ta na7au! Nuuni ubbai biikko, neeyyo tooho gidana”
yaagiis. Abeseloomi kawuwaa daroppe shoobbiis; shoobbin kawoi beettaa ixxiis; shin
Abeselooma anjjiis.
[26] Abeseloomi kawuwaa, “Neeni baana xayikko, ta ishaa Aminooni nunaara bo” yaagiis.
Yaagin kawoi, “I nenaara aibissi bii?” yaagiis. [27] SHin Abeseloomi shoobbidi aggennan
ixxin, Daawiti Aminoonanne ba attuma naata hinkkoota aara yeddiis.
[28] Abeseloomi ba ashkkarata, “Siyite! Aminooni woiniyaa eessaa uyidi kalliyo wodenne
taani inttena, ‘Aminoona shocite’ yaagiyo wode, intte a worite. Yayyoppite! Inttena
azazidai tana. Minnite! Xalite!” yaagidi azaziis. [29] Azazin Abeselooma ashkkarati i
azazidoogaadan Aminoona oottidosona. Hegaappe guyyiyan, kawuwaa attuma naati
ubbati denddidi, bantta baquluwaa baquluwaa toggidi baqatidosona.
[30] Eti biron ogiyan de7ishin, “Abeseloomi kawuwaa naata ubbaa wurssiis; etappe
issoinne attibeenna” giyo odoi Daawitakko gakkiis. [31] Gakkin kawoi denddi eqqidi,
azzanuwau ba maayuwaa pooshshiis; yaatidi biittan zin77iis. A ashkkarati ubbatikka
bantta maayuwaa pooshshidi, a matan eqqidosona.
[32] Daawita ishaa SHaama na7ai Yonadaabi, “Ta godau, ‘Eti kawo naata ubbaa worirggi-
dosona’ gaada qoppoppa; Aminoona xallai haiqqiis. Aissi giikko, Aminooni ba michchiyo
Taamaaro moorido gallassaappe doommidi, Abeseloomi a bollan polanau halchchidobaa
gidiis. [33] Ha77ikka ta godai kawoi ba wozanan, ‘Kawuwaa naati ubbati haiqqidosona’
yaagidi odido oduwaa tuma gooppo; Aminoona xallai haiqqiis” yaagiis.
[34] He wode Abeseloomi baqatiis.

Naagiya bitanee xoqqu giidi xeelliyo wode, baappe awai wulliyo baggaara de7iya
ogiyaara keraa lanqqiyaa oiqqidi, cora asai yiyaagaa be7iis; be7idi kawuwaayyo yootiis.
35 He wode Yonadaabi kawuwaa, "Be7a! Taani ne ashkkarai odidoogaadan kawo naati
yiidosona" yaagiis.
36 I haasayidi wurssaanne kawuwaa naati gelidosona; gelidi bantta qaalaa xoqqu oottidi
waassidosona. Qassi kawoinne a oosanchchati ubbai yibbaata yeeho yeekkidosona.
37 Abeseloomi baqatidi, Amihuuda na7aa Talmmaayakko, Gashuura biittaa kawuwaakko
biis; shin Kawoi Daawiti ubba gallassi ba na7aayyo yeekkiis.
38 Abeseloomi baqatidi Gashuura biitti biidoogaappe guyyiyan, yan heezzu laittaa de7iis.
39 Kawoi Daawiti Abeseloomakko baanau amottiis; aissi giikko, Aminoona haiquwaassi
azzaniyoogaappe i minettiis.

14

Abeseloomi Yerusalaame Simmiis

1 Xaruuyi na7ai Yoo7aabi Kawoi Daawiti Abeselooma laamotidoogaa eriis. 2 Hegaa
gishshau, Yoo7aabi Taqo7a katamaa kiittidi, yaappe issi eranchcha mishiriyo ehiissiis;
ehiissidi o, "Neeni kayyottiya asadan hana; kayyo maayuwaa maaya; shicissiyaabaa
tiyettoppa; daro wodeesappe doommidi, haiqqida asau kayyottiya maccaasadan hana.
3 Yaatada kawuwaakko baada ha qaalata ayyo oda" yaagiis. Yoo7aabi a kawuwaayyo
odanabaa iyyo yootiis.
4 Taqo7a katamaa maccaasiyaa kawuwaakko biido wode, biittan lichchi gaada gufan-
nada, "Kawuwau, tana maaddarkkii!" yaagaasu.
5 Yaagin kawoi o, "Nena aibee metidai?" yaagidi oichchiis.
Oichchin a, "Taani azini haiqqido maccaasa. 6 Taayyo ne ashkkareeyyo naa77u attuma
naati de7oosona. Eti issoi issuwaara dembban warettidosona; eta shaakkanau issi asinne
xayin, issoi hinkkuwaa shocidi woriis. 7 Ha77i ta dabboti ubbai ta bolli denddidi, 'Ba ishaa
i worido gishshau, nuuni a woranaadan ba ishaa woridaagaa nuuyyo hamma; yaatidi
nuuni laattiyaabaa xaissana' yaagidosona. Yaatikko, eti taayyo laatau attida issi xiifaa
toissoosona; ta keettaawaa sunttaakka a zerettaa biittaappe xaissoosona" yaagaasu.
8 Kawoi he mishiriyo, "Ne soo ba; taani neeyyo azazana" yaagiis.
9 SHin Taqo7a katamaa maccaasiyaa kawuwaa, "Ta godau kawuwau, gomee tananne ta
aawaa keettaa asaa oiqqo; shin kawoinne a kawotaa araatai geeshsha gido" yaagaasu.
10 Yaagin kawoi maccaasiyo, "Ne bolli qaala qaattiya oonanne taakko eha; i nena
naa77antto bochchenna" yaagiis.
11 Yaagin maccaasiyaa kawuwaa, "Suuttaa achchiyaagee bashshaa bolli bashshaa gujjen-
naadaaninne ta na7aakka worennaadan kawoi GODAA ba Xoossaa sunttan taayyo caaqqo"
yaagaasu.
Kawoi o, "Xoossai ero! Ne na7aa huuphiyaa binnaanaappe issoikka biittan wodhd-
henna" yaagiis.
12 Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa kawuwaa, "Ta godaa kawuwaayyo taani issi qaalaa
haasayais" yaagaasu.
Yaagin kawoi, "Haasaya" yaagiis.
13 He maccaasiyaa kawuwaa, "Yaatin, neeni Xoossaa asaa bolli hagaa malabaa aibissi
oottadii? Kawoi iiggido ba na7aa guyye zaaribeenna gishshau, ba haasayido qaalau kawoi
mooranchcha gidennee? 14 Nuuni ubbai haiqqana; biittan gukkida haattai simmennaa-
gaadan, nuuni naa77antto simmokko. SHin Xoossai bohettida asi mulekka xayenna mala,
ayyo ogiyaa giigisseesippe attin, i coo xayanaadan koyenna.
15 "Tana asai yashissiyo gishshau, ta godaayyo kawuwaayyo taani hagaa yootanau ha77i
yaas. Taani ne ashkkariyaa, 'Taani kawuwaayyo haasayana; ooni erii, taani a ashkkariyaa
oichchiyoobaa kawoi polanaakkonne; 16 Xoossai nuuyyo immido laataappe tananne ta
na7aa xaissanau koyiya asa kushiyaappe kawoi siyidi ashshanaakkonne' yaagada qoppais.
17 Qassikka taani ne ashkkariyaa, 'Lo77uwaanne iitaa shaakkanau ta godai kawoi Xoossaa

kiitanchcha mala gidiyo gishshau, ta godaa kawuwaa qaalai tana woppisso. GODAI ne
Xoossai nenaara gido' yaagais" yaagaasu.
[18] Kawoi mishireeyyo, "Taani nena oichchana haniyoobaa zaaruwaa neeni taappe
qottoppa" yaagiis.
Yaagin maccaasiyaa, "Ta godai kawoi haasayo" yaagaasu.
[19] Kawoi mishiriyo, "Hagan ubban Yoo7aaba kushe nenaara de7ii?" yaagidi oichchiis.
Oichchin maccaasiyaa, "Ta godau kawuwau, ne shemppoi ero! Neeni ta godai kawoi
haasayido ubbabaappe ushachchi woikko haddirssi gaanau danddayiya issi asikka baawa.
Ee; hagaa tana azazidaagee, ta doonan, ne ashkkaree doonan hagaa wottidaagee ne
ashkkaraa Yoo7aaba. [20] Ha77i de7iya hanotaa laammanau ne ashkkarai Yoo7aabi hagaa
oottiis. Xoossaa kiitanchchaayyo de7iya aadhdhida eraa malai ta godaayyo de7ees; biittan
haniyaabaa ubbabaa i erees" yaagaasu.
[21] Kawoi Yoo7aaba, "Daro lo77o! Taani hagaa oottana! Ba; baada he yelaga bitaniyaa
Abeselooma ekkada ya" yaagiis.
[22] Yaagin Yoo7aabi kawuwaa sinttan lichchi giidi gufannidi, kawuwaa hagaadan yaagidi
anjjiis; "Ta godau kawuwau, ne sinttan nashettidoogaa ne ashkkarai hachchi eriis; aissi
giikko, kawoi ba ashkkarai oichchidobaa siyiis" yaagiis.
[23] Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi denddidi Gashuura biitti biis; biidi Abeselooma
Yerusalaame ekki ehiis. [24] SHin kawoi, "I ba soo baanau bessees; i ta som77uwaa be7oppo"
yaagiis; yaagin Abeseloomi ba soo biis; kawuwaa som77uwaakka be7ibeenna.
[25] Israa7eela ubbaa giddon mera lo77on Abeseloomadan sabettida issi asinne baawa. A
huuphiyaappe biidi tohuwaa yachchaa gakkanaashinkka an boriyoobi baawa. [26] I bana de-
exxiyo wode ba huuphiyaa binnaanaa qanxxissees; ba huuphiyaa binnaanaa qanxxissiyo
wode ubban miizaanan wottidi mazzanees; mazzanin kawo meezaanaa likkiyan naa77u
kilonne heezzu xeetu giraame deexxees. [27] Abeseloomayyo heezzu attuma naatinne issi
macca na7iyaa yelettidosona; macca na7ee sunttai Taamaaro; he na7iyaa puulanchcha
maccaasa gidaasu.
[28] Abeseloomi naa77u laitta kumettaa kawuwaa som77uwaa be7ennan Yerusalaamen
de7iis. [29] "Taani nena kawuwaakko kiittana mala, taakko haaya" yaagidi Abeseloomi
Yoo7aabassi kiittiis; shin Yoo7aabi yeennan ixxiis. Ixxin naa77anttokka kiittiis; shin
Yoo7aabi akko yeennan ixxiis. [30] Hegaappe guyyiyan, Abeseloomi ba ashkkarata, "Siyite!
Ta goshshaa matan Yoo7aabayyo goshshai de7ees; ayyo hegan banggai de7ees. Biite;
biidi tamaa oittite" yaagiis. Yaagin Abeselooma ashkkarati Yoo7aaba banggaa tamaa
oittidosona.
[31] Yaatin, Yoo7aabi denddidi, Abeselooma soo biis; biidi "Ne ashkkarati ta banggaa aibissi
tamaa oittidonaa?" yaagiis.
[32] Yaagin Abeseloomi Yoo7aaba, "Neeni taani kiittin yeennan ixxido gishshaassa. Neeni
kawuwaakko baada, 'Abeseloomi hagaadan yaagees; "Taani Gashuura biittaappe aibissi
yiidanaa? Taani hanno gakkanaashinkka yan de7idabaa gidiyaakko taayyo keha shin"
yaagees' gaada taayyo oichchanaadan koyaas. Ha77ikka taani kawuwaa som77uwaa
be7anau koyais; taani mooranchcha gidikko, i tana woro" yaagiis.
[33] Yaagin Yoo7aabi kawuwaakko biidi, Abeseloomi giidoogaa yootiis. Kawoi Abeselooma
xeesissiis; xeesissin Abeseloomi soo gelidi, kawuwaa sinttan sa7an lichchi giidi ziggiis;
yaatin, kawoi Abeselooma yeriis.

15

Abeselooma Maqquwaa

[1] Hegaappe guyyiyan, Abeseloomi para gaariyaa, paratanne ba sinttan woxxanau
ishatamu asata giigissiis. [2] Abeseloomi maallado guuraara denddidi, katamaa pengge
efiya ogiyaa doonan eqqees. Mootoi de7iyo ai asinne kawuwaa sintti pirddau yiido wode,
Abeseloomi he bitaniyaa xeesidi, "Neeni awa katamaappe yaadii?" yaagidi oichchees.
Oichchin he bitanee, "Taani ne ashkkarai Israa7eela zaretuppe issuwaappe yaas" yaagidi

ayyo zaarees. [3] Abeseloomi a, “Be7a! Ne yohoi lo77onne suure; shin kawuwaa baggappe
neeyyo siyiyaabi baawa” yaagees. [4] Abeseloomi gujjidikka, “Taani Israa7eela biittan
pirddanau sunttettidabaa gidarkkinaashsha! Hegaa gidiyaakko, mootoi woikko yohoi
de7iyo ubbai taakko yin, taani ayyo suure pirddaa pirddana shin” yaagees.
[5] Ooninne akko yiidi ayyo ziggiyo wode, Abeseloomi ba kushiyaa yeddidi, he uraa oiqqidi
yerees. [6] Pirddettanau kawuwaakko yiya Israa7eelatu ubbaayyo Abeseloomi hegaadan
haniis; yaatidi Israa7eela asaa wozanaa Abeseloomi wuuqqiis.
[7] Oiddu laittaappe guyyiyan, Abeseloomi kawuwaa, “Taani GODAAYYO shiiqqido shi-
iquwaa gattanau Kebroona biitti baana. [8] Taani ne ashkkarai Gashuura kataman Sooriyaa
biittan de7aidda, ‘Tana GODAI Yerusalaame guyye efiyaabaa gidikko, Kebroona kataman
taani GODAAYYO goinnana’ yaagada shiiqqa uttaas” yaagiis.
[9] Yaagin kawoi Abeselooma, “Saro ba” yaagin, i denddidi Kebroona katamaa biis.
[10] SHin Abeseloomi Israa7eela zaretu ubbaakko qosan kiitaa yeddidi, “Malkkataa punaa
intte siyido wode, ‘Abeseloomi Kebroonan kawotiis’ yaagite” yaagiis. [11] Abeseloomi
xeesin, Yerusalaameppe aara issippe biida imattati naa77u xeetu asa; he asati ainne
erennan coo ashkketettan biidosona. [12] Abeseloomi yarshshuwaa yarshshiiddi, Daawita
zoriya Akixoofeela Giilo katamaappe xeesissiis; kawuwaa bolli denddida maqqoi goobiis;
Abeselooma kaalliyaageetikka coratti coratti biidosona.

Daawiti Yerusalaameppe Baqatiis

[13] Issi kiitettidaagee yiidi Daawita, “Israa7eela asaa wozanai Abeseloomakko simmi-
ichchiis” yaagiis.
[14] Hegaappe guyyiyan, Daawiti banaara issippe Yerusalaamen de7iya ba oosanchchata,
“Denddite! Nuuni baqatoos! Hegee xayikko, nu giddoppe ai asinne Abeseloomappe kessi
ekkenna. Nuuni eesotidi baana koshshees; hegee xayikko, i eesotidi yiidi nuna xaissana;
nu katamaa bisuwan busakkana” yaagiis.
[15] Yaagin kawuwaa oosanchchati a, “Neeni nu godai kawoi doorido ubbabaa nuuni ne
ashkkarati oottanau giigi uttida” yaagidosona.
[16] Yaagin kawoi kiyidi biis; a so asai ubbai aara issippe biis; shin ba keettaa naaganaadan
tammu baakkota ashshiis. [17] Kawoi kiyin, asai ubbai aara biis; biidi katamau wurssetta keet-
taa lanqqen eqqidosona. [18] A oosanchchati ubbai appe sinttaara salppidi aadhdhidosona;
eta kaallidi kawuwaa naagiyaageeti salppidosona; qassi eta kaallidi Gaate katamaappe
yiida usuppun xeetu asati, kawuwaa sinttaara salppidi aadhdhidosona.
[19] Kawoi Gaatiyaa Ittaaya, “Neeni nunaara aibissi yai? Guyye simmada, kawuwaa
Abeseloomaara de7ashsha. Neeni asa biittaa asa; neeni bete. [20] Neeni sa7a zino yaadasa;
taani ta huuphessi biyoosaa erennan de7aidda, nena hachchi waatada tanaara yuushshoo?
Guyye simma; ne dere biittaa asatakka nenaara efa. GODAI neeyyo kehonne ammanetto!”
yaagiis.
[21] Yaagin Ittaayi kawuwaa, “GODAI ero! Ta godai kawoi ero! Ta godai kawoi de7iyoosan
awan gidinkka, i tau haiqo gidin, paxa gidinkka, taani ne ashkkarai nenaara de7ana”
yaagiis.
[22] Yaagin Daawiti Ittaaya, “Lo77o! Baada salppa” yaagiis; yaagin Gaatiyaa Ittaayi ba asatu
ubbaaranne ba so asaa ubbaara salppiis.
[23] He ubba asai kanttishin, he biittaa asai ubbai bantta qaalaa xoqqissidi yeekkidosona;
kawoi Qediroona SHaafaa pinniis; asai ubbaikka bazzo simmidi biis.
[24] Qeesiyaa Saadooqikka he sohuwan de7ees; Xoossaa Maachchaa Taabootaa tookkiya
Leewatikka aara issippe de7oosona. Asai ubbai katamaappe kiyi wurana gakkanaashin,
Xoossaa Taabootaa biittan wottin, qeesiyaa Abiyaataari yarshshuwaa yarshshiis.
[25] Hegaappe guyyiyan kawoi Xaadooqa, “Xoossaa Taabootaa katamaa guyye efa. GODAI
tanan ufaittiyaabaa gidikko, tana i zaaretti ehiidi, ba Taabootaanne ba de7iyoosaa
naa77anttuwaa bessana. [26] SHin i, ‘Taani nenan ufaittikke’ giikko, i bana lo77iyaabaa ootto;
taani hagan de7ais” yaagiis.

[27] Qassikka kawoi qeesiyaa Xaadooqa, “Siya; neeni ne na7aa Ahima7aaxanne
Abiyaataara na7aa Yonaataana ekkada katamaa saro ba. [28] Intte tana erissanau qaala
kiittana gakkanaashin, taani bazzon de7iya shaafaa pinuwan de7ashshana” yaagiis.
[29] Hegaa gishshau, Xaadooqinne Abiyaataari Xoossaa Taabootaa Yerusalaame guyye
efiidosona; efiidi yan de7idosona.
[30] SHin Daawiti yeekkiiddi Dabira Zaite pudettaa kiyiis. I azzanuwau ba huuphiyaa
gulletti uttiis; i mela tohuwan hemettiis; aara de7iya asatikka gullettidi yeekkiiddi
pudettaa kiyidosona. [31] Asai Daawita, “Akixoofeelikka Abeseloomaara maqettiyaageetu
giddon de7ees” yaagidi yootidosona.
Yootin Daawiti, “GODAU, Akixoofeela zoriyaa eeyyatettau laamma” yaagidi woossiis.
[32] Daawiti asai Xoossaayyo goinniyoosaa, deriyaa huuphiyaa gakkido wode, Arkkiyaa
Hushaayi azzanuwau ba maayuwaa pooshshidi, ba huuphiyaanikka buhiyaa qolidi, Daaw-
itaara gaittanau yiis. [33] Yin Daawiti a, “Neeni tanaara biyaabaa gidikko, neeni taayyo
tooho kiyana. [34] SHin neeni katamaa guyye simmada Abeselooma, ‘Kawuwau, taani
ne ashkkara gidana; hagaappe kase ne aawaa ashkkara gididoogaadankka neeyyookka
ashkkara gidana’ yaagikko, Akixoofeela zoriyaa halissada tana maaddana. [35] Qeeseti
Xaadooqinne Abiyaataari nenaara yan issippe de7ana gidokkonaa? Neeni kawuwaa son
siyiyoobaa ubbaa etayyo yoota. [36] Xaadooqa na7aa Ahima7aaxinne Abiyaataara na7aa
Yonaataani yan etaara de7oosona; neeni siyiyoobaa aibanne eta bolli taayyo kiitta”
yaagiis.
[37] Abeseloomi Yerusalaame gelishin, Daawita laggee Hushaayikka katamaa gakkiis.

16

Daawitanne Xiiba

[1] Daawiti deriyaa huuphiyaappe hefintta baggaara aadhdhishin, Xiiba giyo Mafi-
bosheeta ashkkarai aara gaittiis; naa77u xeetu baso oittaa, woiniyaa teeraa lichchakkuwaa
xeetaa, balasiyaa teeraa lichchakkuwaa xeetaanne issi ogoro woine eessaa naa77u haretun
caaniis.
[2] Kawoi Xiiba, “Hagaa aibissi ehaadii?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Xiibi, “Hareti kawuwaa so asai togganaassa; oittainne lichchakkoi asati
maanaassa; qassi woiniyaa eessai bazzuwan daafuriyaageeta ushshanaassa” yaagiis.
[3] Hegaappe guyyiyan kawoi Xiiba, “Ne godaa na7aa na7ai awan de7ii?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Xiibi, “I, ‘Israa7eela asai ta aawaa aawaa kawotettaa hachchi taayyo zaari
immana’ yaagidi Yerusalaamen uttiis” yaagiis.
[4] Kawoi Xiiba, “Be7a! Mafibosheetayyo de7iyaabai ubbai ha77i neessa” yaagiis.
Yaagin Xiibi, “Eeno ta godau kawuwau! Taani biittan gufannais; taani nena ufais-
siyaabaa oottana” yaagiis.

Daawitanne SHim77a

[5] Kawoi Daawiti Baahuriima giyo katamaa yiido wode, Saa7oola dabbo gidiya issi
bitanee hegaappe kiyiis. A sunttai Geera na7aa SHim77a. I Daawita qanggiiddi kiyiis.
[6] Daawita bollinne kawuwaa oosanchchatu bolli shuchchaa olees; i hegaa oottiyo wode,
olanchchati ubbainne kawuwaa naagiyaageeti ushachchaaranne haddirssaara kawuwaa
Daawita doggomi wottidosona. [7] SHim77i Daawita qanggiiddi, “Kichcha; kichcha! Ha
suuttaa gussiyaagee! Ha pattennaagee! [8] Neeni Saa7oola sohuwan kawotadasa; neeni
gussido Saa7oola asaa suuttaa ubbaa GODAI ne bolli zaariis; qassi GODAI kawotettaa ne
na7aa Abeseloomayyo sheedhdhiis. Neeni suutta gussida asa gidiyo gishshau, neeni
xayiyo wodee gakkiis” yaagiis.
[9] Hegaappe guyyiyan, Xaruuyi na7ai Abishaayi kawuwaa, “Ha kana bautai ta godaa
kawuwaa aibissi qanggii? Taani baada a qooriyaa muucais” yaagiis.
[10] Yaagin kawoi, “Inttenoo, Xaruuyi naatoo, inttena gattiyaabi aibee? GODAI a, ‘Daawita
qangga’ yaagido gishshau i qanggiyaabaa gidikko, ‘Neeni aibissi hagaa oottai?’ yaagidi
oichchanau danddayiyai oonee?” yaagiis.

[11] Hegaappe guyyiyan, Daawiti Abishaayanne ba ashkkarata ubbata, “Ta na7ai, ta ashoi,
tana woranau koyees; yaatin, ha Biniyaama asi waati agguutee! A bochchoppite; i qanggo
bayin! Aissi giikko, GODAI a azaziis. [12] Ooni erii, GODAI ta metuwaa be7idi, taani hachchi
ekkiyo qanggettaa gishshau taayyo kehaa zaaranaakkonne” yaagiis.
[13] Daawitinne a asai ogiyaa oiqqidi boosona. SHim77ikka keraa xanxxaa oiqqidi, Daawita
ginaara bees; biiddi a qanggeesinne shuchchaa a bolli olees; buhiyaakka a bolli laalees.
[14] Kawoinne aara de7iya asati bantta biyoosaa daafuridi gakkidosona. Gakkin kawoi yan
shemppiis.

Abeseloomanne A Zoriyaageeta

[15] Abeseloominne Israa7eela asati ubbai Yerusalaame gelidosona; Akixoofeelikka etaara
issippe de7ees. [16] Daawita laggee Arkkiyaa Hushaayi Abeseloomakko yiidi, “Kawoi
shemppo gam77o! Kawoi shemppo gam77o!” yaagiis.
[17] Yaagin Abeseloomi Hushaaya, “Neeni ne laggiyaa siiqido siiqoi hageekka? Ne
laggiyaara aibissi babeikkii?” yaagiis.
[18] Hushaayi Abeselooma, “CHii! GODAINNE ha asai qassi Israa7eela asai ubbainne
dooridoogaayyo taani aqana; taani aara attana. [19] Hegaappekka qassi taani ooyyo
oottanee? A na7aayyo oottanau bessikkinaayye? Taani ne aawaayyo oottidoogaadan
ha77i neeyyookka oottana” yaagiis.
[20] Abeseloomi Akixoofeela, “Neeni ane nuna zora; nuuni ai oottonii?” yaagiis.
[21] Yaagin Akixoofeeli Abeselooma, “Kawo keettaa naaganau attida ne aawaa baakkotuura
baada zin77a; neeni ne aawaa siiriyan xinqqidoogaa Israa7eela asai ubbai siyana; nenaara
issippe de7iya ubbatu kushee hegan minnana” yaagiis. [22] Kawuwaa keettaa bollan dem-
bbayidi oottidosan, Abeseloomayyo dunkkaaniyaa tolidosona; tolin asai ubbai xeellishin
Abeseloomi gelidi, ba aawaa baakkotuura zin77iis.
[23] He gallassatun Akixoofeeli a zorido zore issi asi GODAA oichchidi ekkiyo zore
mala. Daawitinne Abeseloominne naa77aikka Akixoofeela zoriyaa ubbaa ekkidoogee
hagaadaana.

17

[1] Hegaappe guyyiyan Akixoofeeli Abeselooma, “Hachchi qammi taani tammanne
naa77u sha7u asata doorada, Daawita yedettada oiqqanau kiyais. [2] I daafuridaashiininne
xalalidaashin, taani a bolli woraajjana. Taani a daganttana; hegan aara de7iya asai
ubbaikka baqatana; taani kawuwaa xalaalaa shocana. [3] Yaatada taani asa ubbaa neekko
zaarana. Neeni issi asa xalaalaa woranau koyaasa; hara asai saro attana” yaagiis.
[4] Akixoofeela zoree Abeseloomanne Israa7eela cimata ubbaa ufaissiis.
[5] Hegaappe guyyiyan Abeseloomi, “Arkkiyaa Hushaaya qassi xeesite; ane i giyoobaa
siyoos” yaagiis. [6] Hushaayi akko yiido wode, Abeseloomi a, “Akixoofeeli zorido zoree
hagaa; nuuni i giyoobaa oottanau bessii? Bessennabaa gidikko, ne qofai aibee?” yaagiis.
[7] Yaagin Hushaayi Abeselooma, “Akixoofeeli zorido zoree ha wodiyan lo77o gidenna.
[8] Ne aawainne ne aawaa asati mino olanchchata gidiyoogaanne ba marata bonqqettida
maahee mala yashshiyaageeta gidiyoogaa neeni eraasa. Ne aawai olau meeze asa; i
qammi ba olanchchatuurakka aqenna. [9] Be7a, i hannoode gonggolo giddon woikko
hara sohuwan qosetti uttiis. I intte citaa bolli koiro woraajjikko, hegaa siyida asi
ooninne, ‘Abeselooma kaalli biida asati shocettidosona’ yaagana. [10] Ne aawai toora qara
gidiyoogaanne aara de7iya asatikka mino gidiyoogaa Israa7eela asai ubbai eriyo gishshau,
harai atto gaammodan xaliya minotu wozanaikka maashana.
[11] “SHin taani nena zoriyoogee hagaa; Israa7eela zawan Daanappe biidi Berssaabeha
gakkanaashin de7iya Israa7eela ubbaa, abbaa doonan de7iya shafiyaa keenaa neekko
shiishsha; yaatada neeni ne huuphen eta olau kaaletta. [12] Yaatobare nuuni a demmosan
awaaninne shocana; xaazai sa7an wodhdhiyoogaadan nuuni a bolli wodhdhana. A
gidinkka woikko aara de7iya asaa gidinkka issoinne paxa attenna. [13] I katamaa giddo

gelikkokka, Israa7eela asai ubbai wodoruwaa he katamaa ehiidi, katamaa giddon issi shuchchikka beettennaadan nuuni he katamaa zanggaarau duge goochchana" yaagiis.

14 Abeseloominne Israa7eela asai ubbai, "Arkkiyaa Hushaaya zoree Akixoofeela zoriyaappe lo77o" yaagidosona. Hegee hanidoogee, GODAI Abeselooma bolli iitabaa ehaana mala, Akixoofeela zoriyaa lo77uwaa halissanau qachchido gishshaassa.

15 Hegaappe guyyiyan, Hushaayi qeeseta Xaadooqanne Abiyaataara, "Akixoofeeli Abeseloomanne Israa7eela cimata hagaa hagaa giidi zoriis; taanikka eta hagaa hagaa gaada zoraas. 16 Ha77ikka Daawitakko eesuwan kiittidi, 'Bazzo pinuwan hachchi qammi aqoppa; hefintti pinnaichcha! Hinna xayikko, kawoinne aara de7iya asai ubbai xayana' yaagidi yootite" yaagiis.

17 Yonaataaninne Ahima7aaxi qoncciyan katamaa gelishin eta asi be7enna mala, Eniroogeela giyoosan uttidi naaganaunne issi ashkkariyaa ya yaada etayyo yootin, eti biidi Kawuwaa Daawitayyo yootanau qoppidosona. 18 SHin issi wodallai eta be7iis; be7idi Abeseloomayyo yootiis. Hegaa gishshau, eti naa77aikka he sohuwaappe eesuwan kichchidi biidi, Baahuriima kataman issi bitaniyaa soo gakkidosona. He bitaniyaayyo dirssaappe so baggaara haatta ollai de7ees; eti he ollaa giddo duge gelidosona. 19 Aibinne erettennaadan bitaniyaa maccaasiyaa kammiyoobaa ekkada ollaa doonan hiixxaasu; yaatada a bolli kattaa miccaasu.

20 Abeselooma ashkkarati bitaniyaa soo yiidi maccaasiyo, "Ahima7aaxinne Yonaataani awan de7iyoonaa?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin maccaasiyaa, "Eti shaafaa pinnidi biidosona" yaagaasu; eti koyin beettennan xayin, Yerusalaame aggidi simmidosona.

21 He asati biidoogaappe guyyiyan, naa77u asati ollaappe kiyidi, Kawuwaa Daawitayyo yootanau biidosona; biidi Daawita, "Eesuwan denddidi shaafaa pinnite; aissi giikko, Akixoofeeli intte bolli hagaa hagaa giidi zori wottiis" yaagidosona. 22 Yaagin Daawitinne aara issippe de7iya asai ubbai Yorddaanoosa pinnidi biidosona. Wonttiyo wode Yorddaanoosa pinnennan attida issi asinne baawa.

23 Akixoofeeli ba zoree ekettibeennaagaa be7ido wode, ba hariyaa kooridi, ba de7iyo katamaa biis; Akixoofeeli ba soo giigissidi, barkka sulettidi haiqqiis; haiqqidi ba aawaa duufuwan moogettiis.

24 Daawiti Maahinaima katamaa gakkido wode, Abeseloominne aara de7iya asai ubbai Yorddaanoosa SHaafaa pinnidosona. 25 Abeseloomi ba olanchchatu bolli Yoo7aaba sohuwan Amaasa sunttiis. Amaasi Israa7eeliyaa Yetera na7aa; Yeteri Abigaalo ekkidaagaa; Abigaala Naa7oosa na7iyoonne Yoo7aaba aayee Xaruuyi michchiyo. 26 Israa7eelatinne Abeseloomi Gala7aade biittan uttidosona.

27 Daawiti Maahinaima katamaa gakkiyo wode, Amoona biittaappe Raabappe yiida Naa7oosa na7ai SHoobi, Lodabaara katamaappe yiida Ammi7eela na7ai Maakiirinne Rogaliima katamaappe yiida Gala7aadiyaa Barzzillaayi 28 hiixxiyoobata, samppatanne urqqa miishshata ehiidosona. Qassi eti gisttiyaanne banggaa, xilliyaanne shaashshaa, baa7eelaanne misiraa, 29 eessaanne meqqida maattaa, miizzaa maattaa pilaanne dorssaa Daawitinne a asai maanaadan ekki yiidosona. Hegaa eti ehiidoogee, "Asai bazzon namisettiis, daafuriisinne saamettiis" giidi qoppido gishshaassa.

18

Abeseloomi Xoonettidi Haiqqiis

1 Daawiti ba asata ubbaa issippe shiishshiis; shiishshidi shaalaqatanne mato halaqata eta bolli sunttiis. 2 Daawiti asaa heezzu citan shaakkiis; issi citaa Yoo7aabi azaziis; naa77antto citaa Yoo7aaba ishai, Xaruuyi na7ai Abishaayi azaziis; heezzantto citaa qassi Gaatiyaa Ittaayi azaziis. Kawoi asaa, "Taani ta huuphenkka inttenaara issippe baana" yaagiis.

3 SHin asai a, "Neeni baanau bessenna! Nuuni baqatiyaakkonne, eti nubaa koyokkona; harai atto nuuni baggai haiqqiyaakkokka, nubaa eti wudokkona. SHin neeni nuuppe

tammu sha7atuppe daraasa; hegaa gishshau, neeni kataman uttada, nuuyyo maaduwaa kiittikko lo77o" yaagiis.

4 Yaagin kawoi eta, "Inttena lo77idabaa taani oottana" yaagiis.

Daawiti dirssaa penggen eqqidaashin, asai ubbai xeetai xeetai, sha7ai sha7ai ba citan citan salppidi kiyiis. 5 Yaatin, kawoi Yoo7aaba Abishaayanne Ittaaya, "Ta gishshau giidi, he yelaga bitaniyaa Abeselooma qohoppite" yaagidi azaziis. Kawoi Abeseloomabaa gadaawatu ubbaayyo odiyo wode, olanchchati ubbai siyidosona.

6 Daawita olanchchati Israa7eelatuura olettanau gaxariyan salppidosona; olaa so-hoi Efireema woraana. 7 He sohuwan Daawita olanchchati Israa7eela olanchchata xoonidosona; he gallassi keehi daro asai, laatamu sha7u asai haiqqiis. 8 Olai gaxariyaa ubbaa gakkiis; he gallassi worai wurssido asai bisoi wurssido asaappe daro.

9 Abeseloomi akeekennan de7iiddi Daawita asatuura gaittiis; Abeseloomi ba baquluwaa toggidaashin, daro daashshai de7iyo wolaa garssi baquloi geliis; gelin Abeselooma huuphee wolaa ballan oiqettiis. Abeseloomi sa7aappenne saluwaappe gidduwan giili giishin, i toggido baquloi sinttau bi aggiis. 10 Asaappe issoi hegaa be7idi Yoo7aaba, "Be7a! Abeseloomi issi wolaa bolli kaqettidaagaa taani be7aas" yaagidi yootiis.

11 Yootin Yoo7aabi baayyo yootida bitaniyaa, "Hee? Be7aas gai? Aibissi biittau duge shocabeikkii? Neeni shocidabaa gidiyaakko, taani neeyyo tammu xaqara biraanne issi qabattuwaa immanaagaa shin" yaagiis.

12 Yaagin bitanee, "Neeni sha7u xaqara biraa ta kushiyan wottiyaakkokka, taani kawuwaa na7aa bolli ta kushiyaa denttikke! Nuuni ubbai siyishin, kawoi nenanne Abishaaya Ittaaya, 'Ta gishshau giidi, yelaga bitaniyaa Abeselooma ashshite' yaagidi azaziis. 13 Taani kawuwaa azazuwaa shaarada Abeselooma woridabaa gidiyaakko, kawoi ubbabaa siyiyoogaadan hegaakka siyanaagee attenna. Neeni he wode taappe haahuwan eqqana" yaagiis.

14 Yaagin Yoo7aabi a, "Taani nenaara hagaadan gam77ikke" yaagiis; yaagidi heezzu tooraa ba kushiyan ekkidi, Abeseloomi wolan kaqettidi paxa de7iyaagaa wozana aifiyan caddiis. 15 Caddin Yoo7aaba ola miishshaa tookkiya tammati Abeselooma dooddidi, shoci woridosona.

16 Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi olaa essanau malkkataa punniis; punnin asai Is-raa7eelata yedettiyoogaa aggiis. 17 Eti Abeselooma ekki efiidi, woran de7iya gita ollaa giddon yeggidi, daro shuchchaa a bolli dooridosona. He wode Israa7eela asai ubbai ba so ba so baqatiis.

18 Abeseloomi paxa de7iiddi, "Ta sunttaa hassayissiya na7i taayyo baawa" yaagidi, bana hassayissiya shuchchaa massido tuussaa kawo dilbban essiis; essidi he tuussaa ba sunttan xeesiis. Hachchi gakkanaashin, he tuussai "Abeselooma tuussaa" geetettees.

Daawiti Abeseloomi Haiqqidoogaa Siyidi Yeekkiis

19 Hegaappe guyyiyan, Xaadooqa na7aa Ahima7aaxi Yoo7aaba, "A morkketu kushiyaappe GODAI a ashshido mishiraachchuwaa sissanau, taani kawuwaakko woxxa baada yootais" yaagiis.

20 Yaagin Yoo7aabi Ahima7aaxa, "CHii! Hachchi neeni mishiraachcho yootiyo gallassa gidenna; hara gallassi yootanau danddayaasa. Kawuwaa na7ai hachchi haiqqido gishshau, neeni hachchi yootanau koshshenna" yaagiis.

21 Yaagidi Yoo7aabi Toophphe asa gidiya issi bitaniyaa xeegidi, "Ba; baada neeni be7idobaa kawuwaayyo yoota" yaagiis; yaagin he bitanee Yoo7aabayyo ziggidi woxxiis.

22 Xaadooqa na7ai Ahima7aaxi naa77anttuwaakka Yoo7aaba, "Ainne hano; taani ha Toophphe bitaniyaa geeduwaa woxxais" yaagiis.

Yaagin Yoo7aabi, "Ta na7au, neeyyo woito ehiya odoi bainnaashin, neeni aibissi woxxanau koyai?" yaagiis.

23 Yaagin Ahima7aaxi Yoo7aaba, "Ainne hano; taani woxxanau koyais" yaagiis.

Yaagin Yoo7aabi a, "Yaanikko woxxa" yaagiis. Hegaa gishshau, Ahima7aaxi dembbaa ogiyaa oiqqidi woxxiis; woxxidi Toophphe bitaniyaa yeggidi aadhdhiis.

[24] Gimbbiyaa penggiyaayyo kare dooyettiya sanqqaappenne soo dooyettiya sanqqaappe
gidduwan aaho sohuwan Daawiti uttidaashin, naagiya bitanee gimbbiyaara ohettida
penggiyaa sarggaa huuphiyaa pude kiyiis; kiyidi xeellidi, issi bitanee barkka woxxiyaagaa
be7iis. [25] Naagiya bitanee kawuwaa xeesidi yootiis.
Yootin kawoi, "I barkka de7ikko, mishiraachchuwaa ekki yees" yaagiis. Woxxiya bitanee
etakko mati matidi yiis.
[26] Naagiyaagee hara asikka woxxiyaagaa be7iis; be7idi penggiyaa naagiya bitaniyaa,
"Be7a! Hara bitaneekka barkka woxxees" yaagiis.
Kawoi, "Ha bitaneekka qassi mishiraachchuwaa ekki yees" yaagiis.
[27] Naagiyaagee, "Koiro bitaniyaa wottai Xaadooqa na7aa Ahima7aaxa wottaa tau mila-
tees" yaagiis.
Yaagin kawoi, "I lo77o asa; i lo77o odoora yees" yaagiis.
[28] Ahima7aaxi kawuwaa xeesidi, "Ubbabaikka lo77o!" yaagiis. Kawuwaa sinttan lichchi
giidi gufannidi, "Ta godaa kawuwaa bolli bantta kushiyaa denttida asata neeyyo aattidi
immida GODAI ne Xoossai galatetto" yaagiis.
[29] Yaagin kawoi, "Yelaga bitanee Abeseloomi saroo?" yaagidi oichchiis.
Oichchin Ahima7aaxi, "Yoo7aabi tana kiittana haniyo wode, wolqqaama gurubai
de7iyaagaa be7aas; shin i aibakkonne taani erabeikke" yaagiis.
[30] Kawoi a, "Yaa shiiqa eqqa" yaagiis; yaagin i yaakko shiiqidi eqqiis.
[31] Hegaappe guyyiyan, Toophphe bitanee gakkidi kawuwaayyo, "Ta godau kawuwau,
mishiraachcho! Ne bolli denddidaageetu ubbaa kushiyaappe GODAI hachchi nena
ashshiis" yaagiis.
[32] Kawoi Toophphe bitaniyaa, "Yelaga bitanee Abeseloomi saroo?" yaagidi oichchiis.
Oichchin Toophphe bitanee kawuwaa, "Ta godau kawuwau, ne morkketinne ne bolli
iitabaa oottanau denddiyaageeti ubbati he yelaga bitaniyaadan hanona" yaagiis.
[33] Yaagin kawoi daroppe azzaniis; gimbbiyaa penggiyaa huuphen de7iya keettaa gelidi
yeekkiis; kawoi biiddi, "Aayye ta na7au Abeseloomaa! Ta na7au! Ta na7au Abeseloomaa!
Ne gishshaa taani haiqqarkkinaashsha! Aayye ta na7au Abeseloomaa! Ta na7au!" yaagidi
yeekkiis.

19

[1] "Abeseloomayyo kawoi yeekkeesinne zilaalees" yaagidi Yoo7aabayyo yootidosona.
[2] Olanchchati ubbai, "Kawoi ba na7aayyo yeekkees" giyoogaa siyido gishshau, he gallassi
eti ubbai xoonido xoonoi yeehuwau laamettiis. [3] Olaappe baqatidi yeellatida olanchchatu-
dan, asai he gallassi wuuqettidi katamaa geliis. [4] Kawoi ba som77uwaa gullettidi, ba qaalaa
xoqqissidi, "Aayye ta na7au Abeseloomaa! Aayye Abeseloomaa ta na7au! Ta na7au!"
yaagidi zilaaliis.
[5] Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi he keettaa biidi kawuwaa, "Ne shemppuwaa, ne attuma
naatunne ne macca naatu shemppuwaa, ne maccaasatunne ne baakkotu shemppuwaa
hachchi ashshida ne asaa ubbaa neeni hachchi kaushshadasa. [6] Nena ixxiyaageeta neeni
siiqaasa; nena siiqiyaageeta neeni ixxaasa. Ne olanchchatinne eta halaqati neeyyo
aibanne gidennaagaa neeni hachchi qonccissadasa. Nuuni ubbai haiqqin, Abeseloomi
hachchi paxa attidaakko, neeni ufaittanaagaa taani be7aas. [7] Ha77i dendda! Kare kiyada
ne asaa minttetta. GODAI ero! Neeni kiyana xayikko, hachchi qammi nenaara issi asinne
attenna. Ne yelagatettaasappe hachchi gakkanaashin, nena gakkida iitaa ubbaappe hagee
neeyyo aadhdhiya iita gidana" yaagiis.
[8] Yaagin kawoi denddidi gimbbiyaa penggen uttiis. "Kawoi penggen uttiis" giyoogaa
asati ubbai siyido wode, kawuwaa sintti yiidosona.

Daawiti Yerusalaame Simmiis

He wode Israa7eela asati ubbai bantta so bantta so baqatidosona. [9] Israa7eela zareti ub-
bai issoi issuwaara hagaadan yaagidi palamettoosona; "Kawoi Daawiti nuna nu morkketu
kushiyaappe ashshiis; nuna Pilisxxeema asatu kushiyaappe wotti ekkiis; shin i ha77i

Abeselooma gaasuwan biittaa aggidi baqatiis. [10] Nu bolli kawotanaadan nuuni tiyido
Abeseloomi olan haiqqiichchiis. Yaatin, kawuwaa guyye ehaanau intte aibissi co77u
giidetii?" yaagidosona.
[11] Kawoi Daawiti qeesetuyyo Xaadooqayyoonne Abiyaataarayyo kiitaa yeddidi, "Yihudaa
cimata hagaadan yaagite; 'Daawiti hagaadan yaagees; "Israa7eela asai ubbai haasayiy-
oogee kawuwaa gakkiis. Yaatin, kawuwaa a keettaa zaari ehaanau intte aibissi haratuppe
guyye atteetii? [12] Intte ta ishantta; intte ta ashonne ta suutta. Yaatin, kawuwaa
guyye zaari ehaanau intte aibissi haratuppe guyye atteetii?" yaagees' yaagite. [13] Qassi
Amaasayyookka, 'Daawiti nena, "Neeni ta ashonne ta suutta gidikkii? Hachchippe
doommin, taani nena Yoo7aaba sohuwan ta olanchchatuyyo gadaawa kessana xayikko,
Xoossai tana woro!" yaagees' yaagite" yaagiis.
[14] Kawuwaa haasayai Yihudaa asatu ubbaa wozanaa issuwaa oottidi maizziis. Hegaa
gishshau, eti kawuwaakko kiittidi, "Neenikka ne asai ubbaikka haa simmite" yaagidosona.
[15] Yaagin kawoi simmidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaassi yiis. Yihudaa asati kawuwaa
mokkanaunne Yorddaanoosa SHaafaa pinttanau, Gelggala giyoosaa yiidosona.
[16] Baahuriima katamaappe yiida Biniyaama zaree, Geera na7ai SHim77i Daawita
mokkanau ellellidi, Yihudaa asatuura biis. [17] Biishin aara Biniyaama zare gidida sha7u
asati, Saa7oola so ashkkarai Xiibi, a naati tammanne ichchashatinne a ashkkarati
laatamati de7oosona. Eti kawoi de7iyoosaa Yorddaanoosa SHaafaa jaamiiddi biidosona.
[18] Kawuwaa so asaa pinttanaunne kawuwaa ufaissiyoobaa oottanau pinuwaara pinnidi
biidosona.
Geera na7ai SHim77i Yorddaanoosa SHaafaa pinnido wode, kawuwaa sinttan gufannidi,
[19] hagaadan yaagiis; "Ta mooruwaa kawoi atto go. Ta godai kawoi Yerusalaameppe kiyiyo
gallassi taani ne ashkkarai balido balaa neeni hassayoppa. Hegaa ne uluwan oiqqoppa.
[20] Aissi giikko, ne ashkkarai taani nagaraa oottidoogaa erais; shin nena ta godaa kawuwaa
mokkanau, Yooseefa so asa ubbaappe koirottada taani hachchi yaas" yaagiis.
[21] Hegaappe guyyiyan, Xaruuyi na7ai Abishaayi, "SHim77i GODAI tiyido kawuwaa
qanggido gishshau, i haiqqanau bessenneeyye?" yaagiis.
[22] Yaagin Daawiti Abishaaya, "Inttenoo, Xaruuyi naatoo, inttena gattiyaabi aibee? Intte
hachchi taayyo morkke gideetii! Hachchi Israa7eelan ai asinne haiqqenna! Hachchi
Israa7eela kawoi tanattennee!" yaagiis.
[23] Kawoi SHim77a, "Neeni haiqqakka" yaagidi ayyo caaqqiis.
[24] Qassi Saa7oola na7ai Mafibosheeti kawuwaa mokkanau duge wodhdhiis. Kawoi biido
gallassaappe doommidi, i sarotettan guyye simmiyo gallassi gakkanaassikka, Mafibosheeti
ba tohuwaa meeccibeenna; ba buuchchaa qanxxibeenna; qassi ba maayuwaakka meec-
cibeenna. [25] Mafibosheeti kawuwaara gaittanau Yerusalaameppe yiido wode, kawoi a,
"Mafibosheetaa, neeni tanaara aissi babeikkii?" yaagidi oichchiis.
[26] Oichchin i, "Ta godau kawuwau, taani ne ashkkarai sila gidiyo gishshau, 'Taani toggada
kawuwaara baanaadan ta hariyaa koora' yaagaas. SHin ta ashkkarai Xiibi tana cimmiis;
[27] cimmidi tana ne ashkkaraa ta godaassi kawuwaassi zigiriis. Neeni ta godai kawoi Xoossaa
kiitanchchaa mala; hegaa gishshau, nena ufaissiyaabaa ootta. [28] Ta aawaa aawaa asai ubbai
harabaa gidennan, ta godai kawoi beni woranau bessiyo asa; shin taani ne ashkkarai
ne masoofiyaappe miyaageetuura maanaadan neeni taayyo sohuwaa immadasa. Yaatin,
taani hagaappe aadhdhiyaabaa kawuwaa oichchanau taayyo aiba maati de7ii?" yaagiis.
[29] Yaagin kawoi a, "Neeni darobaa haasayanau koshshenna. Neeninne Xiibi gadiyaa
shaakki ekkana mala taani azazais" yaagiis. [30] Mafibosheeti kawuwaa, "Ta godai kawoi saro
so simmaappe attin, ubbabaakka Xiibi ekko" yaagiis.
[31] Gala7aadiyaa Barzzillaayi kawuwaara issippe Yorddaanoosa SHaafaa pinnanaunne
yaappe a moissanau Rogaliima giyoosaappe yiis. [32] Barzzillaayi laittai hosppun tammaa
gidido cima asa. I daro dure asa gidiyo gishshau, kawoi Maahinaima kataman de7iyo wode,
kawuwaassi koshshiyaabaa immiis. [33] Kawoi Barzzillaaya, "Neeni tanaara Yerusalaame
hindda; taani nena yan koshshiyaabaa immana" yaagiis.

[34] SHin Barzzillaayi kawuwaa, “Taani hagaappe sinttan daro laittaa de7ikke; yaatin,
taani kawuwaara Yerusalaame aibissi boo? [35] Taani ha77i hosppun tammu laitta asa;
taani ha77i iitaanne lo77uwaa shaakkada eranau danddayiyaanaa? Taani ne ashkkarai
ta miyoobaanne uyiyoobaa mal77uwaa masuhuwaa shaakkada eranau danddayiyaanaa?
Attumaageetinne maccaageeti yexxiyo yettaa taani siyanau danddayiyaanaa? Yaatin,
taani ne ashkkarai ta godau kawuwau aibissi gujo tooho gidoo? [36] Taani ne ashkkarai
Yorddaanoosa SHaafaa pinnada nena guuttaa moissana. SHin kawoi taayyo hegaadan
kushe zaaranau aibissi koshshii? [37] Taani ta aawaanne ta aayee duufuwaa matan ta
kataman haiqqana mala simmais. Ta na7ai Kimihaami hageeho; ta godaara kawuwaara
issippe i bo; nena ufaissiyaabaa neeni ayyo ootta” yaagiis.
[38] Yaagin kawoi, “Kimihaami tanaara pinno; nena ufaissiyaabaa taani ayyo oottana.
Qassi neeni tana oichchiyoobaa aibanne taani neeyyo oottana” yaagiis. [39] Hegaappe
guyyiyan, asai ubbai Yorddaanoosa SHaafaa pinniis; kawoikka pinniis. Pinnidi Barzzil-
laaya yeridi anjjiis; yaatin, Barzzillaayi ba soo simmiis.
[40] Kawoi pinnidi Gelggala biyo wode, Kimihaamikka aara issippe biis. Yihudaa
olanchchati ubbatinne Israa7eela olanchchatuppe baggati kawuwaara issippe biidosona.
[41] Hegaappe guyyiyan, Israa7eelati ubbai kawuwaakko biidi, “Nu ishantti Yihudaa asati
kawuwaanne a so asaa aibissi wuuqqidonaa? Qassi a asaa ubbaara issippe Yorddaanoosa
SHaafaa aibissi pinttidonaa?” yaagidosona.
[42] Yaagin Yihudaa asati ubbai Israa7eelata, “Kawoi nuuyyo mata dabbo gidiyo gishshau,
nuuni hagaa oottida; yaatin, intte hegau aibissi hanqqetteetii? Nuuni kawuwaa qumaappe
aibakko miidoniiyye? Woikko nuuni appe aibakko nuuyyo ekkidoniiyye?” yaagidosona.
[43] Israa7eela asati Yihudaa asata, “Kawuwaappe tammu kushee nuna gattees; hegaa
gishshau, Daawita achchan nuuyyo intteppe aaro maatai de7ees! Yaatin, intte nuna aibissi
karidetii? Nu kawuwaa guyye zaaridi ehaanau kasetidi haasayidai nuna gidokkonii?”
yaagidosona.
SHin Israa7eela asatuppe Yihudaa asati haasayaa keehippe wolqqanttidosona.

20

SHebaa7i Daawita Bolli Denddiis

[1] Biniyaama zare gidiya Biikira na7ai SHebaa7a giyo issi shori bainna bitanee yan de7ees.
He bitanee malkkataa punnidi, “Nuuni Daawitaara ekkiyo saami baawa! Isseya na7aara
nuuni laattanabai baawa! Israa7eela asatoo, ubbaikka intte soo intte soo gelite!” yaagiis.
[2] Yaagin Israa7eela asati ubbai Daawita aggidi, Biikira na7aa SHebaa7aara biidosona.
SHin Yihudaa asati ammanettidi, Yorddaanoosappe Yerusalaame gakkanaashin, bantta
kawuwaa kaallidosona.
[3] Daawiti ba soo Yerusalaame simmido wode, kawo keettaa naaganau ashshido tammu
baakkota ekki efiidi, issi keettan naagissi wottiis; etayyo koshshiyaabaa immiis; shin
i etaara aqibeenna. Eti he keettan naagettidi, bantta haiquwaa gallassai gakkanaassi
am77edan de7idosona.
[4] Hegaappe guyyiyan kawoi Amaasa, “Yihudaa asaa ubbaa heezzu gallassan taayyo
xeesada shiishsha; yaatada neenikka ne huuphen etaara shiiqa” yaagiis. [5] Yaagin Amaasi
Yihudaa asata xeesanau biis; shin kawoi ayyo keerido gallassaappe gam77iis.
[6] Daawiti Abishaaya, “Ha77i Biikira na7aa SHebaa7i Abeseloomaagaappekka aattidi nuna
qohana. Ne godaa ashkkarata ekkada neeni a paanaa kaalla. Hegee xayikko, i gimbbettida
katamata demmidi nuuppe kessi ekkana” yaagiis. [7] Yaagin Yoo7aaba asati, kawuwaa
naagiyaageetinne mino olanchchati ubbai Abishaayaara Biikira na7aa SHebaa7a paanaa
kaallanau Yerusalaameppe kiyidi biidosona.
[8] Eti biidi Gabaa7oonan de7iya wogga zaallaa gakkiyo wode, Amaasi etaara gaittanau
yiis; Yoo7aabi olaa maayuwaa maayi uttiis; ba xeessan bisuwaa shoohuwaara aatti
wottido qabattuwaa gixxiis. I sinttaukko tanggishin, he bisoi shoohuwaappe kessi ekkidi
wodhdhiis.

[9] Yoo7aabi Amaasa, “Ta ishau, neeni saro de7ai?” yaagiis; yaagidi Yoo7aabi Amaasa
yeranau ba ushachcha kushiyan a buuchchaa oiqqiis. [10] SHin Amaasi Yoo7aaba haddirssa
kushiyan de7iya bisuwaa be7ibeenna; hegaa gishshau, appe naagettibeenna. Yoo7aabi
a uluwaa caddidi, a maracciyaa biittan zaaziis; naa77anttuwaa cadettennankka Amaasi
sohuwaara haiqqi bayiis.

Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabinne a ishaa Abishaayi Biikira na7aa SHebaa7a paanaa
kaallidosona. [11] Yoo7aaba asatuppe issoi Amaasa ahaa matan eqqidi, “Yoo7aaba
dosiyaageenne Daawitabaa gidiyaagee ooninne Yoo7aaba kaallo” yaagiis. [12] Amaasi ogiyaa
giddo ginan kunddidi, ba suuttan moorettidi zin77iis. Olanchchati ubbai yiidi, he sohuwan
eqqidoogaa he bitanee be7iis; be7idosaarakka Amaasa ahaa ogiyaappe gaxi shooqau
goochchi yeggidi, a bolli maayuwaa oliis. [13] Amaasa ogiyaappe diggidoogaappe guyyiyan,
Biikira na7aa SHebaa7a paanaa kaallanau olanchchati ubbai Yoo7aabaara biidosona.

[14] SHebaa7i Israa7eela zaretu ubbaa biittaara kanttidi, Aabeeli-Beetimaa7ika giyo kata-
maa gakkiis. Biikiratu biittaara kanttishin, asai ubbai shiiqidi a kaalliis. [15] Yoo7aabaara
de7iya asati ubbai gakkidi, SHebaa7a Aabeeli-Beetimaa7ika kataman yuuyi aadhdhidi doo-
ddidosona. Eti katamaa gimbbiyan zemppissidi biittaa dooridosona. Qassi Yoo7aabaara
de7iya asati ubbai gimbbiyaa qolanau bookkoosona. Eti bookkishin, [16] katamaappe issi
eranchcha mishiriyaa eta xeesada, “Siyite! Siyite! Biidi, Yoo7aaba xeegite. Taani ayyo
yootiyoobai de7ees” yaagaasu. Yaagin i mishireekko bin a, [17] “Neeni Yoo7aabee?” yaagada
oichchaasu.

Oichchin i, “Ee, tana” yaagiis.

Mishiriyaa a, “Taani ne ashkkariyaa giyoobaa siya” yaagaasu.

Yaagin Yoo7aabi, “Taani siyais” yaagiis.

[18] Mishiriyaa Yoo7aaba, “Beni wode asai ‘Aabeela katamaappe ne oishau zaaruwaa
demma’ yaagees; hegan yohoi wurees. [19] Israa7eela giddon saro de7iya ammanettiya asi
nuna. Israa7eela biittan de7iya aaye katamaa neeni bashshanau malaasa. Neeni GODAA
buzo biittaa aibissi xaissanau koyai?” yaagada haasayaasu.

[20] Yaagin Yoo7aabi o, “Hegee taappe haakko! Bashshiyoogee woikko xaissiyoogee taappe
haakko! [21] Yohoi hegaa gidenna; Efireema gezziyaappe Biikira na7aa SHebaa7a giyo issi
bitanee Kawuwaa Daawita bolli ba kushiyaa denttiis. He bitaniyaa taayyo sheedhdhite;
yaatikko, taani katamaappe baana” yaagiis.

Yaagin mishiriyaa Yoo7aaba, “A huuphee gimbbiyaa xeeraara neeyyo olettana” yaa-
gaasu.

[22] Hegaappe guyyiyan, mishiriyaa ba era zoriyaara asaa ubbaakko baasu. Hegaa
gishshau, asai Biikira na7aa SHebaa7a qooriyaappe muucidi, huuphiyaa Yoo7aabayyo
oliis. Yaatin, Yoo7aabi malkkataa punniis; punnin asai ubbai katamaappe kiyidi, ba soo
ba soo biis; bin Yoo7aabi kawuwaakko Yerusalaame simmiis.

Daawita Oosanchchata

[23] Yoo7aabi Israa7eela olanchchatu ubbaayyo gadaawaa; Yoodaahe na7ai Banaayi
Daawita naagiya olanchchatu halaqaa. [24] Adooniraami wolqqan coo ootissiyoogeetu
halaqaa; Ahiluuda na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa. [25] Suusi[3] waanna xaafe;
Xaadooqinne Abiyaataari qeeseta. [26] Yaa7iira katamaa asa gidiya Irikka Daawitayyo qeese.

21

Saa7oola Yaratu Bolli Wodhdhida Pirddaa

[1] Daawiti kawotido wode, heezzu laitta kumettaa biittai koshatiis. Hegaa gishshau,
Daawiti GODAA oichchiis; oichchin GODAI a, “Hegee hanidoogee Saa7oola asai gussido
suuttaa gishshaassa; aissi giikko, i Gabaa7oona asata woriis” yaagiis.

---

[3] 20:25 Suusi: Ibraawettuwan “SHawa” geetettees; ha bitaanee Ibraawettuwan oiddu dumma dumma sunttan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:17, Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 4:3, Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:6 xeella.

[2] Hegaa gishshau, kawoi Gabaa7oona asata xeesidi haasayissiis. Gabaa7oona asati
Israa7eela zare gidokkona; eti Amoore biittaa asatu atettata. Israa7eelati eta ashshanau
etaara caaqettidosona; shin Saa7ooli Israa7eelayyoonne Yihudaayyo mishettido gishshau,
eta ubbaara xaissanau doommiis. [3] Daawiti Gabaa7oona asata, "Taani intteyyo ai oottoo?
GODAA buzo biittaa intte anjjana mala, taani intteyyo ai kaasoo?" yaagiis.
[4] Yaagin Gabaa7oona asati zaaridi kawuwaa, "Nuuppenne Saa7oolappe gidduwan,
woikko nuuppenne Saa7oola keettaa asaappe gidduwan de7iya yohoi worqqa woikko bira
yoho gidenna; qassi nuuni Israa7eela giddon issi uraanne woranau nuuyyo maati baawa"
yaagidosona.
Yaagin Daawiti eta, "Yaatin, taani intteyyo ai oottanau koyeetii?" yaagidi oichchiis.
[5] Oichchin eti kawuwaa, "Saa7ooli nuna xaissiis; nuuppe ai asinne Israa7eela zawan
awaaninne paxa attennaadan maqettiis. [6] Hegaa gishshau, Saa7oola yaraappe laappun
attuma asata nuuyyo aattada imma; GODAI dooridi kawoyido Saa7oola kataman Gib77an
GODAA sinttan nuuni eta kaqqana" yaagidosona.
Yaagin kawoi eta, "Taani eta intteyyo aattada immana" yaagiis.
[7] Saa7oola na7ai Yonaataaninne Daawiti GODAA sinttan caaqqido caaquwaa gishshau,
Saa7oola na7aa Yonaataana na7aa Mafibosheeta kawoi ashshiis. [8] SHin Daawiti
Aaya na7iyaa Rixifa Saa7oolayyo yelido naa77u attuma naata, Armmoonanne Mafi-
bosheeta, qassi Saa7oola na7iyaa Meraaba Mahoola katamaappe yiida Barzzillaaya na7aa
Adirii7eelayyo yelido ichchashu naata ekkiis. [9] Ekkidi Gabaa7oona asatuyyo aattidi immiis;
immin eti eta GODAA sinttan deriyaa huuphiyan kaqqidosona; laappunatikka issippe
haiqqidosona; katta cahan, banggaa cahai doommiyo wodiyan eta woridosona.
[10] Aaya na7iyaa Rixifa maaqiyaa ekkada, zaallaa bolli baayyo hiixxaasu; hiixxada kattaa
cakkiyo aginai doommiyo gallassaappe biidi ahatu bolli irai saluwaappe wodhdhana
gakkanaashin, gallassi saluwaa kafoti woikko qammi sa7aa do7ati bochchennaadan
naagaasu.
[11] Saa7oola baakkiyaa, Aaya na7iyaa Rixifa oottidoogee Daawitayyo odettiis. [12] Odettin
Daawiti biidi, Saa7oola meqettaanne a na7aa Yonaataana meqettaa Gala7aaden de7iya
Yaabeesha katamaa asatuppe ekkiis. Pilisxxeema asati Saa7oolanne a naata Gilbboo7a de-
riyan woridi, Beetishaana gutaran kaqqidoogaappe guyyiyan, he gutaraappe Gala7aaden
de7iya Yaabeesha asati qosan ekkidosona. [13] Daawiti Saa7oola meqettaanne a na7aa
Yonaataana meqettaa he sohuwaappe ehiis; qassi kaqettida laappun asatu meqettaakka
shiishshidosona. [14] Saa7oola meqettaanne a na7aa Yonaataana meqettaa Biniyaama
biittan Xelaa7a kataman de7iya a aawaa Qiisa duufuwan moogidosona. Kawoi azazidobaa
ubbaa eti polidosona; hegaappe guyyiyan, eti he biittaayyo woossido woosaa Xoossai
siyiis.

Pilisxxeema Asatuura Olettido Olata
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 20:4-8)

[15] Pilisxxeema asatuuranne Israa7eela asatuura naa77anttuwaakka olai denddiis; dend-
din Daawiti ba asatuura biis. Pilisxxeematuura olettidi Daawiti daafuriis. [16] Adussa mino
asatu yaraappe gidiya Yishibibanooba giyo issi bitanee de7ees; i oiqqido toorai heezzu
kilo giraamenne baggaa deexxiya, nahaasiyaa giyo birataappe qoxettidaagaa; i ooratta
bisuwaa gixxi uttiis. Yaanidaagee "Taani Daawita worana" giis; [17] shin Xaruuyi na7ai
Abishaayi Daawita ashshiis; Pilisxxeemiyaa shocidi woriis. Hegaappe guyyiyan Daawita
asati Daawita, "Israa7eela xomppee to7ennaadan neeni naa77antto mulekka nunaara olau
baakka" yaagidi caaqqidosona.
[18] Hegaappe guyyiyan, Gooba giyo sohuwan Pilisxxeema asatuura olai olettiis; olettin
Huushappe yiida Sibbakaayi adussa mino asatu yaraappe gidiya Saafa woriis. [19] Qassikka
he sohuwan Pilisxxeema asatuura hara olai olettiis; olettin Beetaliheemeppe yiida
Yaa7iira na7ai Elihanaani, tooraa toomai shimainniyaa wonddarashiyaa keeniyo, Gaate
katamaappe yiida Gooliyaada woriis.
[20] Qassikka Gaate kataman hara olai olettiis. He sohuwan issi wogga adussa bitanee
de7ees. He bitaniyaayyo issi issi kushiyan usuppun biradhdheti, issi issi tohuwankka

usuppun biradhdheti, muleera laatamanne oiddu biradhdheti de7oosona. Ikka adussa
mino asatu yaraappe gidiya asa. [21] He bitanee Israa7eela naassido wode, Daawita ishaa
SHaama na7ai Yonaataani a woriis.
[22] He oiddati Gaate kataman de7iya adussa mino asatu yarata. Eta Daawitinne a asati
woridosona.

22

Daawiti Xoonidi Simmiiddi Yexxido Mazamuriyaa
(Mazamure Maxaafaa 18)

[1] GODAI a morkketu ubbaa kushiyaappenne Saa7oola kushiyaappe ashshido gallassi
Daawiti GODAASSI ha yettaa yexxiis.

[2] "GODAI tau wogga zaallaa;
taani olaappe naagettiyo miixaa;
i tana ashshiyaagaa.
[3] Ta Xoossai taani akko baqatiyo ta wogga zaallaa.
I ta gonddalliyaa;
i tana ashshiya wolqqaamaa.
I taani qosetta attiyo soho;
i tana makkalanchcha asatuppe ashshees.
[4] Galatai bessiyo GODAA taani xeesais;
i ta morkketuppe tana ashshees.

[5] "Haiquwaa beetai ta heeran sirimettees;
bashshai di7odan tana muukkiis.
[6] Duufuwaa wodoroi tana qachchana hanees;
haiqoi piredan tana oiqqiis.
[7] Tana metoi iissin GODAA xeesaas;
'Tana maadda' gaada ta Xoossaayyo waassaas.
I ba Beeta Maqidasiyan ta cenggurssaa siyiis;
taani waassido waasoi a haittan wodhdhiis.

[8] "Wodhdhin Xoossai hanqqettido gishshau,
biittai yaaqiyaaqidi qaaxxiis;
deretu xaphoi gajigajidi kokkoriis.
[9] A siiriyaappe hanqquwaa cuwai cuwattiis;
a doonaappe miya tamaa lacoinne xuuggiya bonqqoi kiyiis.
[10] Saluwaa i phalqqidi,
duge wodhdhiis.
He wode a gediyaappe garssaara sikkida shaarai de7ees.
[11] Qefiyaara de7iya kiitanchchatun, kiruubetun uttidi paalliis;
carkkuwaa qefiyaa bollan beettiis.
[12] Bana xuman kammiis;
a dunkkaanee iraara sikkida shaaraa.
[13] A sinttan de7iya gita poo7uwaappe
tamaa lacoi kiyiis.

[14] "Qassi GODAI dadaadan
saluwaappe guummiis.
Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ba cenggurssaa sissiis.
[15] Ba wonddafiyaa zubbiyaa yeddidi,
ba morkketa laaliis.
Wolqqanttaa poo7uwaa kiittidi,
eta yedettiis.
[16] GODAI seerido wodenne

hanqqettidi peenuqido wode,
abbaa haattai zin77ido biittai beettiis.
Qassi sa7aa baasoikka qoncciis.

17 "GODAI bollappe kushiyaa duge yeddidi, tana oiqqiis;
ciimma haattaappe tana kessiis.
18 I tana ta wolqqaama morkkiyaappenne
tana ixxiyaageetuppe ashshiis;
aissi giikko, eti taayyo keehi daro wolqqaama.
19 Ta waayiyaa gallassi
eti ta bolli denddidosona;
shin GODAI tana zemppissiyaagaa.
20 I tana aaho sohuwaa kessiis;
tanan ufaittido gishshau, tana ashshiis.

21 "Ta xillotettaadan GODAI tau qanxxiis;
ta kushiyaa geeshshatettaadan i tau zaariis.
22 Taani GODAA ogiyaa kaallaas;
taani ta Xoossaa aggada wora babeikke.
23 Taani a higgiyaa ubbaa naagaas;
a wogaa poliyoogaa aggabeikke.
24 Taani a sinttan suure de7aas;
taani tana nagarappe naagaas.
25 Hegaa gishshau, GODAI tau
ta xillotettaadaaninne ta geeshshatettaadan zaariis.

26 "Abeet GODAU, ammanettiyaageetuyyo neeni ammanettiyaagaa;
suuretuyyo neenikka suure.
27 Geeshshatuyyo neenikka geeshsha;
shin geellatuyyo neeni cincca.
28 Banttana ziqqissiyaageeta ashshaasa;
shin banttana xoqqissiyaageeta ziqqissanau neeni eta xeellaasa.
29 Abeet GODAU, ta xomppee nena;
GODAI poo7issin, ta xumai kichchees.
30 Ne maaduwan taani ta morkke olanchchatu bolli woraajjais;
ta Xoossan taani eta miixaa xeeraara guppa aadhdhais.

31 "Xoossaa ogee suure.
GODAA qaalai ammanettiyaagaa.
Akko baqatiya ubbatussi i gonddalle.
32 GODAAPPE attin, hara xoossi baawa;
nu Xoossaappe attin,
hara wogga zaalli baawa.
33 Taayyo wolqqaa immiyaageenne
ta ogiyaa saro oottiyaagee
Xoossaattennee.
34 I ta gediyaa
genessaa gediyaadan minttees.
Tana xoqqa sohotun sarotettan wottees.
35 I ta kushiyaa olaa meezeyees;
hegaa gishshau, taani ta qesiyan
nahaasiyaa giyo birataa wonddafiyaa dafada dukkais.

36 "Tana ashshiya ne gonddalliyaa

neeni taayyo immadasa;
ne lo77o ohettai tana gitayees.
37 Taani hemettiyoosaa aassaasa;
hegaa gishshau, ta tohoi harchchibeenna.
38 Ta morkketa taani yedettada mentterettaas;
taani eta xaissennan de7aidda guyye simmabeikke.
39 Taani eta naa77antto denddennaadan shocaas;
eti ta tohuwan wullidosona.
40 Olau tana wolqqaa gixissadasa;
tanaara gaaddetiyaageeta taayyo gulbbatissadasa.
41 Ta morkketa ta sinttappe guyye baqatissadasa;
tana ixxiyaageeta taani xaissaas.
42 Banttana maaddiyaabaa koyidosona;
shin ooninne eta ashshibeenna.
GODAAKKA eti xeesidosona;
shin i etau koyibeenna.
43 Taani eta baanadan liiqissaas;
ogiyan de7iya urqqaadankka eta dirxxerettada yedhdhaas.

44 "Ta asaa makkalaappe tana ashshadasa.
Kawotettatu bolli sunttada, tana naagadasa;
taani erenna asai tau haarettiis.
45 Allaga dere asaikka ta sinttan lahottees.
Eti ta woriyaa siyidi,
tau azazettoosona.
46 Eti wozanaa kahaa bayoosona.
Bantta naagettiyo miixaappe kokkoriiddi yoosona.

47 "GODAI de7ees! Xoossai,
ta wogga zaallai galatetto.
Xoossai, tana ashshiya zaallai,
xoqqu xoqqu go.
48 I ta haluwaa kessiya Xoossaa;
kawotettata taappe garssaara wottiyaagaa.
49 Ta morkketuppe tana kessi ekkiyaagaa.
Abeet GODAU, neeni tanaara gaaddetiyaageetu bollan
tana xoqqu xoqqu oottaasa.
Makkalanchcha asatuppe neeni tana ashshaasa.
50 Hegaa gishshau, taani
nena kawotettatu giddon galatana;
taani ne sunttaakka sabbana.

51 "Xoossai ba kawuwaassi
xoonuwaa bollan xoonuwaa immees.
Ba tiyidoogaassi, Daawitassinne a zerettaassi,
aggenna siiquwaa merinau bessees"
yaagidi yexxiis.

23

Daawiti Wurssettan Haasayido Qaalata

1 Hageeti Daawiti wurssettan haasayido qaalata.

Isseya na7ai Daawiti haasayees;
Xoossai xoqqu xoqqu oottidoogee,

Yaaqooba Xoossai tiyidi kawoyidoogee,
Israa7eelan lo77o mazamuriyaa kessidaagee hagaadan yaagees;

2 "GODAA Ayyaanai ta baggaara haasayees;
a qaalai ta inxxarssan de7ees.
3 Israa7eela Xoossai haasayiis;
Israa7eela Zaallai tana hagaadan yaagiis;
'Xillotettan deriyaa haariya kawoi,
Xoossaassi yayyiiddi kawotiya kawoi
4 shaari bainna guuran doliya xalqqiyaa poo7uwaa mala.
He urai irai bukki simmin,
biittaappe maataa mokissiya booqalssaa mala' yaagiis.

5 "Tumu ta keettaa asai Xoossaa sinttan suure.
I tanaara merinaa maachchaa maacettiis;
ubbabaikka ha maachchaa giddon giigidinne minnidi uttiis.
Xoossai taayyo xoonuwaa immana;
qassi taani amottidobaa ubbaa i tumuppe polana.
6 SHin iita asati ubbai
kushen shiishshanau hanenna agunttatudan
wora olettana.
7 Agunttata bochchiya ooninne
birataa woikko toora toomaa ba kushiyan oiqqanau koshshees.
He agunttati bantta de7iyo sohuwan eexxana"
yaagiis.

Daawita Asata Minota
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 11:10-41)

8 Daawita asatu minotu sunttai hagaappe kaallidi xaafettiis. Etappe heezzati keehippe erettidaageeta. Heezzatuppe koiroi Taahikimoonappe yiida Yooshebi-Baashebeeta geetettees; i issitoo olan ba tooran hosppun xeetu asaa woriis.

9 Heezzu mino asatu giddon a kaallidi de7iyaagee Ahoohiyaa Doodo na7aa El77aazara. Issi gallassi inne Daawiti olau shiiqida Pilisxxeemata naassidosona; hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai guyye simmiis. 10 SHin i ba sohuwan minni eqqidi, a kushee xalalidi, bisuwaara oiqettana gakkanaashin, Pilisxxeema asata shociis. He gallassi GODAI gita xoonuwaa immiis. Olai eqqin, olanchchati El77aazarakko simmidi yiidosona; shin eti haiqqida Pilisxxeematuppe olaa maayuwaa qaaridosonappe attin, harabaa oottibookkona.

11 Appe kaalliyaagee qassi Haaraarappe yiida Age na7aa SHamma. Issi gallassi Pilisxxeema asati misirai kumi uttido shooqan shiiqidosona; shiiqin Israa7eela asati eta sinttaappe baqatidosona. 12 SHin SHammi shooqau giddo baazzan murttidi eqqidi olettiis. Pilisxxeema asata shocidi dippiyiis. Hegan GODAI wolqqaama xoonuwaa immiis.

13 Katta cahan hasttamu mino asatuppe heezzati Daawitakko Adulaama katamaa matan de7iya gonggoluwaa biidosona. He wode Pilisxxeema olanchchati Rafaima Wombban shiiqi uttidosona. 14 He wode Daawiti qatuwaa giddon de7ees; Pilisxxeema olanchchatu citai qassi Beetaliheemen de7ees. 15 Daawiti haattaa uyanau amottidi, "Beetaliheeme katamaa penggiyaa lanqqen de7iya pultto haattaappe tana ooni ushshanddeeshsha!" yaagiis. 16 Yaagin heezzu mino asati Pilisxxeema olanchchatu moottaa kanttidi, Beetaliheeme katamaa penggen de7iya pulttuwaappe haattaa duuqqidi Daawitayyo ehiidosona. SHin i uyennan ixxiis; ixxidi, GODAA sinttan tigidi, 17 "Abeet GODAU, hagaa uyanaagee taappe haakko! Ha haattai bantta shemppuwaa shenehoo giidi xalidi biida asatu suuttaa gidennee?" yaagidi uyennan ixxiis.

Ha heezzu mino asati hagaa oottidosona.

[18] Xaruuyi na7aa Yoo7aaba ishai Abishaayi hasttamatuyyo halaqa; i heezzu xeetu asata
ba tooran olidi woriis; yaatidi ikka hara heezzatudan erettiis. [19] I hasttamatuppe aadhdhidi
bonchchettida asa; i etayyo halaqa gidiis. Gidikkonne, i he heezzatu qoodan de7enna.
[20] Qassi Qabxxi7eelappe yiida Yoodaahe na7ai Banaayikka mino asa. I mino oosota
oottiis. I naa77u erettida Moo7aaba asata woriis. Qassi shachchai dariyo issi gallassi
ollaa duge gelidi, gaammuwaa woriis. [21] Qassi Gibxxe bitaniyaa issi pomppollaa woriis;
Gibxxe bitanee tooraa oiqqiis; shin i dullaa oiqqidi a bolli biis; biidi a kushiyaappe tooraa
dafi ekkidi, a tooran a woriis. [22] Yoodaahe na7ai Banaayi hageeta oottiis. A sunttaikka
he heezzatuugaadan erettiis. [23] I hasttamatu giddon daro bonchchettis; shin i heezzatu
qoodan de7enna. Daawiti a bana naagiya olanchchatussi halaqa kessiis.
[24] He hasttamatu giddon de7iyaageeti: Yoo7aaba ishaa Asaaheela, Beetaliheemeppe
yiida Doodo na7aa Elihanaana, [25] Haroodappe yiida SHammanne Eliiqa, [26] Palxxa yara
gidiya Heleexa, Taqo7appe yiida Iqqeesha na7aa Ira, [27] Anatootappe yiida Abi7eezera,
Huushappe yiida Mabunaaya, [28] Ahooha yara gidiya Xalmmoona, [29] Naxoofappe yiida
Maahiraayanne Ba7aana na7aa Heleeba, Biniyaama biittaappe, Gib77appe yiida Rib-
aaya na7aa Ittaaya, [30] Pir77aatoonappe yiida Banaaya, Ga7aasha Zanggaaraa matappe
yiida Hiddaaya, [31] Aarabappe yiida Abi7albboona, Baahiruumappe yiida Azimaaweeta,
[32] SHa7albboonappe yiida Eliyaahiba, Yaasheena naata, Yonaataana, [33] Haaraarappe yiida
SHamma, Haaraarappe yiida SHaraara na7aa Ahi7aama, [34] Maa7ikappe yiida Ahasabaaya
na7aa Elifeleexa, Giiloppe yiida Akixoofeela na7aa Elii7aama, [35] Qarmmeloosappe yiida
Hexira, Araba katamaappe yiida Pa7araaya, [36] Xooba katamaappe yiida Naataana na7aa
Yigi7aala, Gaadappe yiida Baana, [37] Amoonappe yiida Xeleqa, Xaruuyi na7aa Yoo7aaba ola
miishshaa tookkiya Ba7erootappe yiida Naahiraaya, [38] Yatira yara gidiya Ira, Yatira yara
gidiya Gaareebanne [39] Hiitiyaa Ooriyoona. Eti muleera hasttamanne laappuna.

24

Daawiti Asaa Qoodissiis
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 21:1-27)

[1] Qassikka GODAA hanqqoi Israa7eela bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI Daawita eta bolli
denttettidi, "Ba; baada Israa7eelanne Yihudaa asaa qooda" yaagiis. [2] Hegaa gishshau,
kawoi Yoo7aabanne aara de7iya olanchchatu halaqata hagaadan yaagiis; "Israa7eela
zaretu giddo Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin biite; biidi eti aappunakko taani
erana mala, Israa7eela asaa qoodite" yaagiis.
[3] SHin Yoo7aabi kawuwaa, "GODAI ne Xoossai ha de7iya asaa bolli xeetu kushiyaa gujjo!
Hegaa ne aifee, ta godaa kawuwaa aifee be7o! SHin ta godai kawoi aissi hegaa malabaa
oottanau koyii?" yaagiis. [4] SHin kawuwaa qaalai Yoo7aabanne olanchchatu halaqata
xooniis. Xoonin eti kawuwaa sinttappe kiyidi, Israa7eela asaa qoodanau biidosona.
[5] Eti Yorddaanoosa SHaafaa pinnidoogaappe guyyiyan, zanggaaraappe tohossa baggan
de7iya Aaro7era kataman uttidosona; hegaappe qassi Gaada kanttidi Yaa7izeera gakki-
dosona. [6] Hegaappe guyyiyan, eti Gala7aadenne Hiitetu biittan de7iya Qaadeesa biidosona;
he sohuwaappe qassi Daana katamaa biidosona; hegaara Sidoona katamaa biidosona.
[7] He sohuwaappe denddidi, Xiiroosa katamaa qatuwaanne Hiiwetunne Kanaanetu katama
ubbaa biidosona. Wurssettan qassi Yihudaa Neegeeban de7iya Berssaabeha katamaa
biidosona.
[8] Eti biittaa ubbaa yuuyiiddi, uddufun aginanne laatamu gallassaa gam77idoogaappe
guyyiyan, Yerusalaame katamaa simmidosona.
[9] Yoo7aabi qoodido asaa qoodaa kawuwaa erissiis: erissidoogaadan Israa7eelan bisuwan
olettanau danddayiya hosppun xeetu sha7a; mino olanchchati de7oosona; Yihudan qassi
ichchashu xeetu sha7ai de7oosona.
[10] Asaa qoodidoogaappe guyyiyan, Daawita wozanai shabbarettiis; hegaa gishshau,
Daawiti GODAA, "Taani ha oosuwan gita nagaraa oottaas. SHin ha77i abeet GODAU,

taani nena woossais; ta mooruwaa, ne ashkkaraa mooruwaa qucca. Taani daro eeyyabaa
hanaas" yaagiis.
[11] Wonttetta gallassi maallado, Daawiti hiittaappe denddido wode, Daawitassi hanan-
abaa yootiya Gaadakko GODAA qaalai yiis. [12] Yiidi, "Ba; baada Daawita, 'GODAI nena, "Taani
nena heezzubaappe dooruwaa bessais; taani ne bolli polanau taayyo etappe issuwaa
doora" yaagees' yaaga" yaagiis.
[13] Yaagin Gaadi Daawitakko biidi, "Heezzu laitti ne biittai koshatanaagaa doorai? Woikko
ne morkketi nena yedettishin, heezzu aginaa neeni eta sinttappe baqatanaagaa doorai?
Woikko ne biittaa bolli heezzu gallassa boshai yaanaagaa doorai? Ane ha77i qoppa
kuuyada, taani tana kiittidaagaayyo zaariyoobaa oda" yaagiis.
[14] Hegaappe guyyiyan Daawiti Gaada, "Taani keehippe un77ettaas. GODAA maarotai
gita gidiyo gishshau, nuuni ane a kushiyan kunddoos; tana asatu kushiyan kunddissoppa"
yaagiis.
[15] Hegaa gishshau, maalladoppe biidi ba giido gallassai gakkanaashin, GODAI Israa7eela
biittan boshaa kiittiis; kiittin Israa7eela zawan Daanappe biidi Berssaabeha gakkanaashin,
laappun tammu sha7u asai haiqqiis. [16] Yerusalaame katamaa xaissanau kiitanchchai
ba kushiyaa yeddido wode, GODAI he gakkida boshau azzaniis; azzanidi asaa shociya
kiitanchchaa, "Agga! Hegee gidana!" yaagiis. GODAA kiitanchchai he wode Yaabuusiyaa
Ornna audiyan de7ees.
[17] Asaa shociya kiitanchchaa Daawiti be7ido wode, GODAA, "Be7a! Nagaraa oottidaagee
tana; taani mooraas! Ha dorssati, eti ai oottidonaa? Hayyanaa, tananne ta aawaa so asaa
neeni qaxxayana mala taani woossais" yaagiis.
[18] He gallassi Gaadi Daawitakko yiidi, "Ba; pude Yaabuusiyaa Ornna audiyaa baada,
GODAAYYO yarshshiyoosaa yan gimbba" yaagiis. [19] Yaagin Daawiti GODAI Gaada baggaara
azazidoogaadan pude biis. [20] Ornni duge xeelliyo wode, kawoinne a asati baakko yiyaageeta
be7iis; be7idi gaxi kiyidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi, kawuwaassi ziggiis.
[21] Ziggidi Ornni, "Ta godai kawoi ba ashkkaraakko, taakko aibissi yiidee?" yaagiis.
Yaagin Daawiti, "Asaa bollaappe boshai kichchanaadan taani GODAAYYO yarshshiy-
oosaa gimbbanau, ne audiyaa shammanau yaas" yaagiis.
[22] Yaagin Ornni, "Ta godai kawoi ba koyidobaa aibanne ekkidi yarshsho! Be7a; xuuggiyo
yarshshuwaayyo boorati, eettiyo mittaayyo qassi kattaa qoxxiyo miishshatinne booraa
qambbarati hageetihoona. [23] Kawuwau, hagaa ubbaa taani Ornni kawuwaayyo immais"
yaagiis. Qassikka Ornni kawuwaa, "GODAI ne Xoossai ne yarshshuwaa ekko" yaagiis.
[24] SHin kawoi Ornna, "CHii, chii! Taani tumuppe miishshan shammana; aissi giikko, mi-
ishsha ekkibeenna xuuggiyo yarshshuwaa taani GODAAYYO, ta Xoossaayyo, yarshshikke"
yaagiis.
Hegaa gishshau, kawoi audiyaanne boorata Ornnappe ishatamu xaqara biran shammiis.
[25] Daawiti he sohuwan yarshshiyoosaa gimbbidi, xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa
yarshshuwaa GODAAYYO yarshshiis; yaatin, GODAI he biittaa gishshau woosettida woosaa
siyidi, boshaa Israa7eelappe diggiis.

Kawotu Maxaafaa Koiruwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Kawotu Maxaafaa koiro shaahoi, Sameela maxaafatun naa77atun doomettida, Israa7eela biittaa kawotu taarikiyaappe attidaagaa kaallidi odees. Maxaafaa heezzu waanna waanna kifiletun shaakkidi xeellanau danddayoos.

1. Solomoni ba aawaa Daawita sohuwan Israa7eelanne Yihudaa kawo gidiyoogaanne a aawaa Daawita haiquwaabaa odees.
2. Qassi ha maxaafai Solomona kawotettaa equwaanne i oottido oosuwaa odiya taarike. I oottido oosotuppe odanau doonaa kumiyaagee Yerusalaamen gimbbettida Beeta Maqidasiyaa.
3. Israa7eeli huuphessanne tohossa kawotetta geetettidi naa77u kiyidi shaahettidoogaanne he shaahettida kawotettata Kiristtoosi yelettanaappe kase, uddufuntto xeetu laittai gakkanaashin dumma dumma haarida kawotu taarikiyaa odees.

Ha naa77u maxaafatun asaa kaalettiya kawoi lo77onne iitanne geetettidi pirddettiyoogee, Xoossaassi i ammanettiyoogaa keenaana. Hegaadankka qassi he biittai dicciyo dichchainne demmiyo injjee he kaalettiya kawoi Xoossaassi ammanettidoogaa keenaana. Hara baggaara qassi allaga xoossatussi goinnidoogeenne azazettennan ixxidogee kaalettiyaageetakka kaalliya asaakka bashshau efiis. Huuphessa bagga kawotettaa kawoti ubbaikka paaciyan kunddidosona. SHin Yihudaa kawotu taarikee iitatuugaakka lo77otuugaakka odees.

Kawotu maxaafan koiro kifiliyan daro erettidageeti, Xoossa doona gididi hiraagaa qaalaa yootidanne asai eeqassi goinnenna malanne Xoossaassi azazettennan ixxenna mala, minttidi erissida hananabaa yootiya mino asata. Etappekka eretaa dariyaagee Eelaasa. Eelaasi Ba7aala qeesetuura naasettido taarikeekka he sohuwan odettiis (Miraafiyaa 18 xeella).

Kawoi Daawiti Cimiis

1 Kawoi Daawiti cimidi wodiyaa keehippe sugiis. Yaatidaagau ashkkarati maayuwaa
a bolli kuurinkka a ho77ennan ixxiis. 2 Hegaa gishshau, a oosanchchati a, “Kawuwaa
achchan de7ana malanne a heemmana mala, issi geela7o na7iyo nuuni neeyyo koyana; nu
godaa kawuwaa ho7ettanau a a lanqqen zin77anau danddayausu” yaagidosona. 3 Yaagidi
eti Israa7eela biittan ubban koyidi Abishaago giyo issi puulanchcha geela7iyo SHuneema
giyo katamaappe demmidosona. Demmidi o kawuwaassi ehiidosona. 4 He geela7iyaa
keehippe puulanchcha na7a. A kawuwaa heemmaasunne ayyo oottaasu; shin kawoi iira
inddan gaitti erenna.

Adoonee Kawotanau Koyiis

5 Haggiiti na7ai Adoonee, “Taani kawotanau koyais” yaagidi denddiis; denddidi paraa
gaaretanne parata ba sinttan woxxiya ishatamu asaara giigissiis. 6 A aawai aban gelidi,
“Aissi hagaa oottai?” giidi mulekka a oichchi erenna. Adooneekka qassi meraa keehippe
lo77o asa; i Abeselooma kaallidi yelettiis. 7 Adoonee Xaruuyi na7aa Yoo7aabanne qeesiyaa
Abiyaataara ha yohuwaa zoretaa bessiis; bessin eti a maaddanau maayidosona. 8 SHin
qeesiyaa Xaadooqi, Yoodaahe na7ai Banaayi, hananabaa yootiya Naataani, SHim77i,
Ree7inne Daawita naagiyaageeti Adooniyaara de7okkona.
9 Issi gallassi Adoonee Eniroogeela katamaa matan Zoheleeta Zaallaa giyo sohuwan
dorssata, mehetanne anqqara marata yarshshiis. Kawo naata ba ishata ubbaanne
kawuwaassi oottiya Yihudaa asata ubbaa ba yarshshiyo sohuwaa xeesiis; 10 shin hananabaa
yootiya Naataana, Banaaya, kawuwaa naagiyaageetanne ba ishaa Solomona xeesibeenna.

Solomoni Kawotiis

[11] Hegaappe guyyiyan, Naataani Solomona aayyiyo Berssaabo hagaadan yaagidi
oichchiis; “Nu godai Daawiti erennan de7ishin, Haggiiti na7ai Adoonee kawotidoogaa
neeni siyabeikkiiyye? [12] Yaatikko, ha77i neeni ne shemppuwaanne ne na7aa Solomona
shemppuwaa waatada ashshanaakko nena taani ane zorais. [13] Kawuwaa Daawitakko gelada
hagaadan yaaga; ‘Ta godau kawuwau, taassi ne ashkkareessi, “Tuma, taappe guyyiyan ne
na7ai Solomoni kawotana; ta kawotaa araatan i uttana” yaagada caaqqabeikkii? Yaatin,
Adoonee aibissi kawotidee?’ yaaga. [14] Neeni kawuwaara haasayaidda yan de7ishin taani
gelada, ne haasayaa maizzada haasayana” yaagiis.
[15] Yaagin Berssaaba cimida kawuwaa haasayissanau i de7iyo ilppinniyaa gelaasu;
SHuneema katamaappe yiida Abishaaga kawuwaa heemmausu. [16] Berssaaba kawuwaa
sinttan lichchi gaada gufannaasu.
Gufannin kawoi, “Ai koyadii?” yaagidi oichchiis.
[17] Oichchin a, “Ta godau, taassi ne ashkkareessi, ‘Taappe guyyiyan ne na7ai Solomoni
kawotana; ta kawotaa araatankka i uttana’ gaada GODAN, ne Xoossan, neeni ne huuphen
caaqqadasa. [18] SHin ha77i Adoonee kawotiis; neeni ta godai kawoi hegaa erakka. [19] I keehi
daro meheta, anqqara maratanne dorssata yarshshiis. Yarshshiiddi kawuwaa naata ubbaa,
qeesiyaa Abiyaataaranne ola gadaawaa Yoo7aaba xeesiis; shin ne ashkkaraa Solomona
xeesibeenna. [20] Ta godau kawuwau, ta godaappe kawuwaappe guyyiyan ooni ne kawotaa
araatan uttanaakko eranau Israa7eela asaa ubbaa aifee nena xeelli uttiis. [21] Hinna xayikko,
ta godai kawoi haiqqidi ba maizzan gaittiyo wode, taaninne ta na7ai Solomoni daafabaa
oottida asadan qoodettana” yaagaasu.
[22] Berssaaba biron kawuwaara haasayishin, hananabaa yootiya Naataani kawo keettaa
gakkiis. [23] Gakkin kawuwaayyo, “Hananabaa yootiya Naataani yiis” yaagidi yootidosona.
Yaatin, Naataani kawuwaa sintti aadhdhidi, ba som77uwaa sa7aa gattidi ziggiis.
[24] Hegaappe guyyiyan Naataani, “Ta godau kawuwau, neeppe guyyiyan Adoonee ka-
wotanaadaaninne ne kawotaa araatan uttanaadan odadiiyye? [25] Hachchi i duge biidi
keehi daro meheta, anqqara maratanne dorssata yarshshiis. Yarshshiiddi kawuwaa
naata ubbaa, ola gadaawatanne qeesiyaa Abiyaataara xeesiis. Eti ha77i aara miiddinne
uyiiddi, ‘Kawoi Adoonee merinau de7o!’ yaagiiddi de7oosona. [26] SHin tana ne ashkkaraa,
qeesiyaa Xaadooqa, Yoodaahe na7aa Banaayanne ne ashkkaraa Solomona xeesibeenna.
[27] Hagee ta godaa kawuwaappe guyyiyan a kawotaa araatan ooni uttanaakko ba ashkkarata
erissennan de7iiddi ta godai kawoi oottidobeeyye?” yaagiis.
[28] Yaagin Kawoi Daawiti, “Berssaabo tau xeesite” yaagiis; yaagin kawoi de7iyoosaa gelada
a sinttan eqqaasu. [29] He wode kawoi iyyo hagaadan yaagidi caaqqiis; “Tana meto ubbaappe
ashshida GODAI ero! [30] GODAN, Israa7eela Xoossan taani neeyyo caaqqido caaquwaa tumu
hachchi polana; taappe guyyiyan ne na7ai Solomoni kawotana; ta kawotaa araatan, ta
sohuwan i uttana” yaagiis.
[31] Yaagin Berssaaba ba som77uwaa sa7aa gattada kawuwaa sinttan ziggaasu; ziggada
kawuwaa, “Ta godai, Kawoi Daawiti merinau de7o!” yaagaasu.
[32] Hegaappe guyyiyan Kawoi Daawiti, “Tau qeesiyaa Xaadooqa, hananabaa yootiya
Naataananne Yoodaahe na7aa Banaaya xeesidi gelissite” yaagiis. Yaagin eti gelidi,
kawuwaa sintti aadhdhidosona. [33] Aadhdhin i eta, “Ta ashkkarata inttenaara ekkidi biidi,
ta na7aa Solomona taani toggiyo baquluwaa togissidi, duge Giyoona pulttuwaa efiite.
[34] Efin qeesiyaa Xaadooqinne hananabaa yootiya Naataani a tiyidi Israa7eela asaa bollan
kawoyona. Hegaappe guyyiyan malkkataa punnidi, intte qaalaa xoqqu oottidi, ‘Kawoi
Solomoni merinau de7o!’ yaagite. [35] Hegaappe guyyiyan intte a ajabidi aara pude biite;
bin i yiidi ta kawotaa araatan uttidi, ta sohuwan kawoto. Taani Israa7eelanne Yihudaa
haariyaagaa oottada a sunttaas” yaagiis.
[36] Yoodaahe na7aa Banaayi kawuwaayyo zaaridi, “Amin77i! GODAI, ta godaa kawuwaa
Xoossaikka hegaa go! [37] GODAI ta godaara kawuwaara gididoogaadan Solomonaarakka
gido; yaatin, a kawotaa araataa ta godaa Kawuwaa Daawita kawotaa araataappekka aattidi
gitayo” yaagiis.

[38] Hegaa gishshau, qeesiyaa Xaadooqi, hananabaa yootiya Naataani, Yoodaahe na7ai Banaayinne kawuwaa naagiyaageeti Solomona Kawoi Daawiti toggiyo baquluwaa togissidi, Giyoona efiidosona. [39] Qeesiyaa Xaadooqi Xoossaa Dunkkaaniyaappe zaitiyaa kaciyan tigi ekkidi, Solomona tiyidi kawoyiis. Hegaappe guyyiyan eti malkkataa punnin, asai ubbai ba qaalaa xoqqu oottidi, "Kawoi Solomoni merinau de7o!" yaagiis. [40] Asai ubbaikka a kaallidi pude biis; eti pulaaliyaa punni punnidi kaa7iiddi keehippe ufaittidosona. He hombbocettan biittai qaaxxiis.

[41] Adooneenne aara de7iya imattati gibiraa mi wurssiiddi hagaa siyidosona. Malkkataa punettaa siyidi Yoo7aabi, "Ha kataman wocamiya wocamai ubbai aibabee?" yaagidi oichchiis.

[42] I biron haasayishin qeesiyaa Abiyaataara na7ai Yonaataani gakki wodhdhiis. Gakkin Adoonee, "Ane haa gela. Ne mala lo77o asi lo77o odo eheennan aggenna" yaagiis.

[43] Yaagin Yonaataani, "CHii, taani lo77o odo ehabeikke! Nu godai Kawoi Daawiti Solomona kawoyiis. [44] A ajabana mala kawoi qeesiyaa Xaadooqa, hananabaa yootiya Naataana, Yoodaahe na7aa Banaayanne kawuwaa naagiyaageeta aara yeddiis; eti kawoi toggiyo baquluwaa a togissidosona. [45] Qeesiyaa Xaadooqinne hananabaa yootiya Naataani, Giyoona SHaafan a tiyidi kawoyidosona; hegaappekka eti hombbociiddi pude biidosona; hegau katamaikka kooshimmees. Ha77i intte siyiyo wocamai hegaa. [46] Hegaa bollikka Solomoni kawotaa araatan uttiis. [47] Qassi kawo oosanchchatikka nu godaa Kawuwaa Daawita, 'Ne Xoossai Solomona woriyaa neegaappekka aatti woreyo! A kawotaa araataa neegaappekka aatti gitayo!' yaagidi anjjidosona. Anjjin kawoi ba arssan de7iiddi hokkidi Xoossaassi goinniis. [48] Goinnidi, 'Ta kawotaa araatan uttidi ta sohuwan kawotiyaabaa tana hachchi ta aifiyan bessida GODAI Israa7eela Xoossai galatetto!' yaagiis" yaagiis.

[49] Hegaa siyidi, Adooniyaa imattati ubbai dagammi denddidi, laalettidosona. [50] Laalettin Adoonee Solomonayyo yayyidi biidi, yarshshiyoosaa kaceta oiqqiis. [51] Oiqqin asai Solomona, "Adoonee Kawuwaa Solomonayyo yayyidi, yarshshiyoosaa kaceta oiqqiis; oiqqidi, 'Kawoi Solomoni tana ba ashkkaraa bisuwan worennaadan taayyo hachchi caaqqo' yaagees" yaagidi yootidosona.

[52] Yaagin Solomoni zaaridi, "I ba hanuwaa loittanabaa gidikko, harai attin a huuphiyaappe issi binnaaninne boshettenna; shin an iitatetti beettikko, i haiqqana" yaagiis. [53] Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni asaa kiittin, eti yarshshuwaa yarshshiyoosaappe duge a wottidosona. Wottin Adoonee yiidi, Solomonayyo ziggiis; yaatin, Solomoni a, "Ne soo ba" yaagiis.

2

Daawiti Solomonayyo Wurssetta Azazuwaa Azaziis

[1] Daawiti haiqqiyo wodee matin, ba na7aa Solomona hagaadan yaagidi azaziis; [2] "Taani haiqqiyo wodee matiis. Hegaa gishshau, minna; yeeqenna asa gida. [3] GODAI ne Xoossai azazidobaa naaga; a ogetun hemetta; Muuse Higgiyan xaafettidoogaadan a awaajuwaa, a azazuwaa, a higgiyaanne a wogaa naaga. Yaatikko, neeni oottiyoobai ubbainne neeni biyo soho ubbai neeyyo injjetana. [4] Qassi GODAI tana, 'Ne zerettati bantta de7uwan naagettidi de7ikko, eti ta sinttan bantta kumetta wozanaappenne bantta kumetta shemppuwaappe ammanettidi hemettikko, Israa7eela kawotaa araatan uttiya asi neeyyo mulekka xayenna' yaagido ufaissaa qaalaa taayyo polana.

[5] "Qassi Xaruuyi na7ai Yoo7aabi Israa7eela ola gadaawata naa77aa, Neera na7aa Abaneeranne Yetera na7aa Amaasa woridi, i tana oottidobaa neeni akeekaasa. Hegeenne, eti olaa wode woridoogaa haluwaa eta sigaa wode woridi, he suuttan ba xeessaa qabattuwaanne ba gediyaa caammaa alleeqiis. [6] Neeni a ne aadhdhida eratettaadan ootta; bau mati i ceeggidi saro haiqqanaadan oottoppa.

[7] "SHin Gala7aade giyo biittan de7iya Barzzillaaya naatuyyo keha; eti ne maaddan miya asaara mona. Aissi giikko, taani ne ishaa Abeseloomappe baqatiyo wode, eti taayyo miyye gididosona.

[8] "Taani Maahinaima katamaa biido wode, tana iita qanggettaa qanggida Biniyaama
biittan Baahuriima katamaappe yiida Geera na7aa SHim77i nenaara de7iyoogaa hassaya.
I tanaara gaittanau Yorddaanoosa SHaafaa duge yiido wode, 'Taani nena worikke' gaada
GODAN ayyo caaqqaas. [9] SHin ha77i neeni a xillo asadan qoodoppa. Neeni aadhdhida erai
de7iyo asa; neeni a waatanaakko erana. Neeni he cima bitaniyaa suuttaara mooga" yaagiis.

Daawita Haiquwaa

[10] Hegaappe guyyiyan Daawiti haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaatidi Daawita Kataman
moogettiis. [11] Daawiti Israa7eela bolli oitamu laitta kawotiis; Kebroonan laappun laitta,
Yerusalaamen hasttmanne heezzu laitta kawotiis. [12] Solomoninne ba aawaa Daawita
kawotaa araatan uttiis; a kawotettaikka keehippe minniis.

Adooniyaa Haiquwaa

[13] Haggiiti na7ai Adoonee, Solomona aayee Berssaabikko biis; bin Berssaaba, "Neeni
taakko saruwan yaadii?" yaagada a oichchaasu.
Oichchin i, "Ee; saruwan yaas" yaagidi zaariis. [14] Hegaappe guyyiyan gujjidikka, "Taani
nena oichchiyoobi de7ees" yaagiis.
Yaagin a, "Oichcha" yaagaasu.
[15] Yaagin i hagaadan yaagiis; "Kawotanau bessiyai tana gididoogaanne Israa7eela asai
ubbai tana bantta kawodan xeellidoogaa neeni ne huuphen eraasa. SHin yohoti laamettin
kawotettai ta ishaayyo yuuyiis; hegeenne, ayyo GODAAPPE yiis. [16] Ha77i taani nena issibaa
oichchana. Hayyanaa taayyo ixxoppa" yaagiis.
Yaagin a, "Oichcha" yaagaasu.
[17] Yaagin i, "Kawoi Solomoni neeyyo ixxis geenna; hegaa gishshau, SHuneema kata-
maappe yiida Abishaago giyo geela7iyo taani machchanau i o taayyo immana mala,
hayyanaa a taayyo oichcharkkii" yaagiis.
[18] Yaagin Berssaaba, "Daro lo77o; taani hegaa neeyyo kawuwaassi odana" yaagaasu.
[19] Hegaa gishshau, Berssaaba Adooniyaa kiitaa odanau Solomonakko gelin, kawoi o
mokkanau denddi eqqidi, iyyo ziggiis; ziggi simmidi ba kawotaa araatan uttiis. Qassi ba
aayeessi hara kawotaa araataa ehiissidi, an baappe ushachcha baggaara utissiis.
[20] Uttidoogaappe guyyiyan, "Nena taani issi guuttabaa oichchiyoobi de7ees. Hayyanaa
taayyo ixxis gooppa" yaagaasu.
Yaagin kawoi zaaridi o, "Ta aayee, oichcha. Taani ixxis giikke" yaagiis.
[21] Yaagin a, "SHuneema katamaappe yiida Abishaago ne ishai Adoonee machchana mala
ayyo immarkkii" yaagaasu.
[22] Yaagin Kawoi Solomoni zaaridi ba aayyiyo, "SHuneema katamaappe yiida Abishaago
neeni Adooniyaayyo aissi oichchai? I ta bairaa gidennee? Neeni ayyo kawotettaakka
oichchanaagaa shin aggadasa! Ee, neeni ayyo, qeesiyaa Abiyaataarayyoonne Xaruuyi
na7aa Yoo7aabayyo kawotettaakka oichchanaagaa aggadasa!" yaagiis.
[23] Yaagidi Kawoi Solomoni GODAN caaqqidi, "Adoonee hagaa oichchido gishshau taani
a worana xayikko, GODAI tana woro! [24] Ha77i simmi tana ta aawaa Daawita kawotaa
araatan utissidi, ta kawotettaa mintti essidi, ta zareti de7i be7anaadan oottida GODAI ero!
Adooniyaa hachchi worana!" yaagiis. [25] Yaagidi Kawoi Solomoni Yoodaahe na7aa Banaaya
azazin, i biidi Adooniyaa shocidi woriis.

Abiyaataara Guyye Yeddidosona

[26] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni qeesiyaa Abiyaataara hagaadan yaagiis; "Neeni
Anatootan de7iya ne gade guyye ba. Neeni haiqqanau bessaasa; shin nena taani ha77i
worikke. Aissi giikko, neeni ta aawaa Daawita sinttan Ubbaa Haariya GODAA Taabootaa
tookkadasa; qassi ta aawaa metuwaa ubbaa aara metootadasa" yaagiis. [27] Yaatidi Solomoni
Abiyaataara GODAA qeese gidiyoosaappe diggidi, GODAI Seelon Eela keettaa asaabaa
yootidoogaa poliis.

Yoo7aaba Haiquwaa

[28] Abeselooma maaddana xayikkonne Adooniyaa maaddida Yoo7aabakko ha odoi gakkiis. Gakkin GODAA Dunkkaaniyau i baqati biidi, yarshshiyoosaa kaceta oiqqiis. [29] Yoo7aabi GODAA Dunkkaaniyau baqatidi biidi, yarshshiyoosaa lanqqen de7iyoogaa Kawuwaa Solomonassi yootidosona. Yootin Solomoni Yoodaahe na7aa Banaaya, "Ba, baada a wora!" giidi azaziis.

[30] Yaagin Banaayi GODAA Dunkkaaniyaa giddo gelidi Yoo7aaba, "Kawoi nena, 'Hagaappe kiya' yaagees" yaagiis.

SHin i zaaridi, "Kiyikke! Taani hagan haiqqana" yaagiis.

Yaagin Banaayi kawuwaayyo, "Yoo7aabi taayyo hagaa hagaa giidi zaariis" giidi odiis.

[31] Kawoi Banaaya, "I giidoogaadan a ootta; a worada mooga! Yaatikko, Yoo7aabi xillo asatu suuttaa gussido daafaappe tananne ta aawaa keettaa asaa geeshshaasa. [32] I gussido suuttaa acuwaa GODAI ayyo qanxxana. Aissi giikko, i ta aawai Daawiti erennan de7ishin naa77u asata bisuwan woriis; Israa7eela ola gadaawai Neera na7ai Abaneerinne Yihudaa ola gadaawai Yetera na7ai Amaasi, eti naa77aikka appe kehaanne suuriyaa daro asa. [33] Yoo7aabi ha asata worido gishshau, eta suuttaa daafai merinau Yoo7aaba huuphiyaaninne a zerettatu huuphiyan wodhdho. Daawita bollinne a keettaa asaa bolli, a zerettatu bollinne a kawotaa araataa bolli merinau GODAA saroi gido" yaagiis.

[34] Hegaa gishshau, Yoodaahe na7ai Banaayi pude kiyidi, Yoo7aaba shocidi woriis; worin i bazzon de7iya ba gaden moogettiis. [35] Kawoi Yoodaahe na7aa Banaaya Yoo7aaba sohuwan ola gadaawa oottidi sunttiis; qassi Abiyaataara sohuwan qeesiyaa Xaadooqa sunttiis.

SHim77a Haiquwaa

[36] Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni SHim77ayyo kiittidi hagaadan yaagiis; "Neessi Yerusalaamen keettaa keexxada, yan de7a; harasaa awanne booppa. [37] Neeni katamaappe kiyada, Qediroona Zanggaaraa pinnido gallassi haiqqanaagaa era. Ne suuttaa gomee nena oiqqana" yaagiis.

[38] Yaagin SHim77i zaaridi kawuwaa, "Neeni giyoogee lo77o; taani ne ashkkarai neeni ta godai kawoi giidoogaadan oottana" yaagiis. SHim77i Yerusalaamen daro wodiyaa de7iis.

[39] SHin heezzu laittaappe guyyiyan, SHim77a ashkkaratuppe naa77ati betidi, Maa7ika na7aa, Gaate Kawuwaa Akiishakko biidosona; bin, "Ne ashkkarati Gaaten de7oosona" giidi SHim77ayyo yootidosona. [40] Yootin i ba hariyaa kooridi, ba ashkkarata koyanau Akiishakko Gaate biis; biidi Gaateppe ba ashkkarata zaaridi ehiis.

[41] SHim77i Yerusalaameppe Gaate katamaa biidi simmidoogaa Solomoni siyido wode, [42] SHim77a xeesissidi hagaadan yaagiis; " 'Neeni yaappe denddada harasaa awanne biido gallassi, haiqqiyoogaa era' gaada taani nena GODAN caaqettada seerabeikkinaa? He wode neeni 'Ne giyoogee lo77o; eeno, taani azazettana' gaadasa. [43] Yaatin, GODAAYYO caaqqido caaquwaanne ta azazuwaa aissi naagabeikkii?" yaagiis.

[44] Qassikka kawoi SHim77a, "Ta aawaa Daawita bolli neeni oottido iita oosuwaa ubbaa ne wozanai erees. Ha77i simmi ne iita oosuwaa GODAI neeyyo zaarana. [45] SHin Kawoi Solomoni anjjettana; Daawita kawotaa araataikka GODAA sinttan merinau saro de7ana" yaagiis. [46] Yaagidi kawoi Yoodaahe na7aa Banaaya azaziis; azazin Banaayi biidi, SHim77a shocidi woriis.

Yaatin, kawotettai Solomona kushiyan minnidi eqqiis.

3

GODAI Aadhdhida Eratettaa Immana Mala Solomoni Woossiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 1:3-12)

[1] Solomoni Gibxxe Kawuwaara zuppetidi, a na7iyo baayyo machcho ekkiis; ekkidi ba kawo keettaa, GODAA Beeta Maqidasiyaanne Yerusalaame yuushuwaa dirssaa gimbbidi polanaashin, o Daawita Katamaa ehiis. [2] GODAA sunttaayyo Beeta Maqidasee biron ke-exettiichchibeenna gishshau, asai he wode goinniyo xoqqa sohotun yarshshiiddi takkiis. [3] Solomoni GODAA siiqiyoogaa ba aawaa Daawita wogan hemettiyoogan erissiis; shin goinniyo xoqqa sohotun yarshshiisinne ixaanaa cuwayiis.

[4] Kawoi yarshshuwaa yarshshanau Gabaa7oona biis; aissi giikko, he sohoi hara ubbaappe
aadhdhi koshshiya goinniyo xoqqa soho. Solomoni sha7u mehiyaa ehiidi, he yarshshiy-
oosan xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiis. [5] GODAI Solomonayyo Gabaa7oonan qammi
aimuwan qoncciis. Qonccidi Xoossai a, "Taani neeyyo ai immanau koyai?" yaagiis.
[6] Yaagin Solomoni, "Ne ashkkarai ta aawai Daawiti neeyyo ammanettiya xillonne suure
asa gidiyo gishshau, neeni aggenna siiquwan a siiqadasa. Neeni ha gita siiquwaa aggennan
siiqaidda, hachchi ha gallassi a kawotaa araatan uttiya attuma na7aa ayyo immadasa.
[7] "Ha77ikka abeet GODAU, ta Xoossau, neeni tana ne ashkkaraa, ta aawaa Daawita
sohuwan kawoyadasa. SHin taani guutta na7a gidiyo gishshau, asaa waata kaalettanaakko
taani erikke. [8] Taani ne ashkkarai neeni doorido asaa giddon, qoodai bainna asaa giddon
de7ais. [9] Hegaa gishshau, taani ne asaa aissanaunne lo77uwaanne iitaa shaakkada eranau
taayyo ne ashkkaraayyo akeeka wozanaa imma. Hegee xayikko, ha ne gita asaa ooni
kaalettanau danddayii?" yaagiis.
[10] Solomoni hegaa oichchido gishshau, GODAI ufaittiis. [11] Hegaa gishshau, Xoossai a
hagaadan yaagiis; "Neeni neeyyo baree aduqqanau, woikko dure gidanau, woikko ne
morkketi haiqqanau oichchennan aggada, hagaa asaa suure pirddan aissiyo aadhdhida
eratettaa oichchido gishshau, [12] neeni oichchidoogaa taani oottana. Be7a, neeppe kase ne
mali bainnaagaadan neeppe simminkka ne mali denddennaagaadan, aadhdhida eratet-
taanne akeeka wozanaa taani neeyyo immana. [13] Qassi neeni oichchabeennabaakka taani
neeyyo immana; neeni de7ido laitta ubban kawotu giddon ne keena kawoi de7ennaadan,
duretaanne bonchchuwaa taani neeyyo immana. [14] Neeni ne aawai Daawiti hemetti-
doogaadan ta ogiyan hemettikko, ta wogaunne ta azazuwau azazettikko, taani ne bariyaa
adussana" yaagiis.
[15] Hegaappe guyyiyan Solomoni beegottiis; beegottidi hegee aimo gidiyoogaa akeekiis.
I Yerusalaame simmidi biidi, GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan eqqiis; eqqidi xuug-
giyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshiis. Yaatidi ba oosanchchatu
ubbaayyo gibiraa kessiis.

Solomoni Era Pirdda Pirddiis

[16] Issi gallassi naa77u shaaramuxati Kawuwaa Solomonakko yiidi, a sinttan eqqidosona.
[17] Eqqin etappe issinniyaa hagaadan yaagaasu; "Ta godau, taaninne ha mishiriyaa issi
keettan de7oos. Yan a tanaara issippe de7ishin, taani issi na7a yelaas. [18] Ta na7ai yelettido
heezzantto gallassi ha mishiriyaakka issi na7a yelaasu. He keettan nu naa77aappe hara
asi ooninne baawa.
[19] "Issi gallassi qammi a a bolli zin77ido gishshau, ha mishiree na7ai haiqqiis. [20] Haiqqin
a qamma bilahe denddada, taani ne ashkkariyaa xiskkidaashin, ta na7aa ta miyyiyaappe
ekkaasu; ekkada a ba kiyuwan wottada, ba haiqqida na7aa ta kiyuwan wottaasu. [21] Wonttin
guuran taani ta na7aa xanttanau denddido wode, haiqqiichchiis! SHin taani maallado
poo7uwan tishshi oottada xeelliyo wode, hekko taani yelido na7aa gidenna" yaagaasu.
[22] Yaagin hankko maccaasiya hagaadan yaagaasu; "CHii! Paxa de7iyaagee ta na7aa;
haiqqidaagee neegaa" yaagaasu.
SHin koiro maccaasiyaa zaarada, "CHii, haiqqidaagee ne na7aa; paxa de7iyaagee ta
na7aa" yaagaasu. Hegaadan giidi eti kawuwaa sinttan palamettidosona.
[23] Palamettin Kawoi Solomoni hagaadan yaagiis; "Ha maccaasiyaa, 'Paxa de7iya na7ai
taagaa; haiqqidaagee neegaa' yaagausu; hankkorakka, 'CHii! Ne na7ai haiqqidaagaa; ta
na7ai paxa de7iyaagaa' yaagausu" yaagiis.
[24] Yaagidi kawoi, "Tau bisuwaa ekki yiite" yaagiis; yaagin eti ayyo bisuwaa ehiidosona.
[25] Ehin kawoi, "Paxa de7iya na7aa naa77u kessidi phalqqite; phalqqidi issi baggaa hannissi
immite; issi baggaa hinnissi immite" yaagidi azaziis.
[26] Azazin ha paxa de7iya na7ai ibaa gidiyo maccaasiyaa ba na7aassi mishettada kawuwaa,
"Hai ta godau, paxa de7iya na7aa iyyo imma! A woroppa!" yaagaasu.
SHin hankkoriyaa, "Taayyookka neeyyookka gidoppo; naa77u kiyidi phalqqetto" yaa-
gaasu.

[27] Hegaappe guyyiyan kawoi, “Ha paxa de7iya na7aa ha koiro maccaaseeyyo immite;
na7aa woroppite. Hanna na7aa aayyiyo!” yaagidi pirddiis.
[28] Israa7eela asai ubbai kawoi pirddido pirddaa siyido wode, eti kawuwaa keehippe
bonchchidosona. Aissi giikko, asaayyo xillotettan pirddanau ayyo aadhdhida eratettai
Xoossaappe imettidoogaa be7idosona.

4

Solomoni Sunttido Oosanchchata

[1] Kawoi Solomoni Israa7eela biittaa ubbaa bolli kawotiis. [2] I sunttido halaqati ha-
gaappe kaallidi xaafettidaageeta. Xaadooqa na7ai Azaariyaasi qeese; [3] SHiishsha[1] naati
Elihoreefinne Akiiyi waanna xaafeta; Ahiluuda na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa;
[4] Yoodaahe na7ai Banaayi ola gadaawaa; Xaadooqinne Abiyaataari qeeseta; [5] Naataana
na7ai Azaariyaasi deriyaa heemmiyaageetu halaqaa; Naataana na7ai Zaabudi qeesenne
kawuwaa dumma zoriyaagaa; [6] Ahishaari kawo keettaa halaqaa; Abdda na7ai Adooniraami
gabbaaratu halaqaa.
[7] Qassi Solomonayyo Israa7eela biittan ubban tammanne naa77u dereta heem-
miyaageeti de7oosona; eti kawuwaassinne kawuwaa son de7iya asaa ubbaassi miyo kattaa
ehiyaageeta. Etappe issoi issoi laittaa giddon issi issi aginaa kattaa ehees. [8] Eta sunttai
hagaappe kaallidi xaafettiis.
Benihuuri Efireema gezziyaa heemmiyaagaa. [9] Benddeqari Maaqaxa, SHa7albbiima,
Beeti-SHemeshanne Elooni-Beetihanaana katamata heemmiyaagaa. [10] Beniheseedi
Arubboota biittaa heemmiyaagaa; Sooko biittainne Hefeera biittai ubbaikka abaa.
[11] Benabinadaabi Doora giyo biitta ubbaa heemmiyaagaa; i Solomona na7iyo Xaafaato ekki-
daagaa. [12] Ahiluuda na7ai Ba7aana Taa7inaakanne Magiddo giyo katamata, Iziraa7eelappe
garssan Xarttaana matan de7iya Beetishaana biittaa ubbaa, Beetishaanappe biidi Aabeeli-
Mahoolaara kanttidi, Yoqima7aama hefintti gakkanaashin de7iya katamata heemmiyaa-
gaa. [13] Benggebeeri Gala7aaden Raamoota giyo katama, Gala7aaden Minaase na7aa
Yaa7iira katamatanne, yuushuwan gimbbeenne gimbbiyaa penggetun nahaasiyaa birataa
hiraqoti de7iyo usuppun tammu gita katamatuura de7iya, Arggooba giyo biittaa heem-
miyaagaa. Arggoobi Baasaanen de7ees. [14] Iddo na7ai Ahinaadaabi Maahinaima giyo biittaa
heemmiyaagaa. [15] Ahima7aaxi Nifttaaleema biittaa heemmiyaagaa; i Solomona na7iyo
Baasemaato ekkiis. [16] Hushaaya na7ai Ba7aani Aseera biittaanne Ba7aaloota katamaa
heemmiyaagaa. [17] Paaruha na7ai Yoosaafixi Yisaakoora biittaa heemmiyaagaa. [18] Eela
na7ai SHim77i Biniyaama biittaa heemmiyaagaa. [19] Uura na7ai Gebeeri Gala7aade biittan
Amooretu Kawoi Sihooninne Baasaane Kawoi Oogi kawotido biittata heemmiyaagaa; he
biittata heemmiyaagee a xalaala.

Duretettai Kumido Solomona Kawotettaa

[20] Yihudaa asainne Israa7eela asai abbaa doona shafiyaadan corattidosona; eti miiddinne
uyiiddi ufaittidi de7idosona. [21] Solomoni Efiraaxiisa SHaafaappe doommidi Pilisxxeema
biittaa gakkanaashin, hegaappekka Gibxxe zawaa gakkanaashin de7iya kawotettata ubbaa
haariis. He biittaa asati au giiraa giiridosona; eti a de7o laitta ubban ayyo haarettidosona.
[22] Solomonayyo hachchi hachchi qumau ishatamu konttaale muruta xiilliyaa, xeetu
konttaale xiilliyaa, [23] xiikkin modhdhida tammu boorata, yedan miida laatamu booratanne
xeetu dorssata, eta bollikka cofoshota, gaarata, genessatanne ordde kuttota koshshees.
[24] Solomoni Efiraaxiisa SHaafaappe arggo baggaara de7iya kawotettata ubbaa Tifisaaha
katamaappe doommidi Gaaza katamaa gakkanaashin haariis; ba yuushuwan de7iya biitta
ubbaarakka saro de7iis. [25] A de7o laitta ubban Yihudaa asainne Israa7eela asai Daanappe
biidi Berssaabeha gakkanaashin, ubbai ba woiniyaa turaa kuwaaninne ba ettaa kuwan saro
de7iis.

---

[1] 4:3 Shiishsha: Ha bitaanee Ibraawettuwan oiddu dumma dumma sunttan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwa 8:17; 20:25nne Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 18:16 xeella.

[26] Solomonayyo olaa paraa gaareta goochchiya oitamu sha7u gaaxaata paratinne tammanne naa77u sha7u paraasati de7oosona. [27] He deriyaa heemmiyaageeti bantta aginan aginan Kawoi Solomoninne a maaddan maanau yiida asai ubbai miyoobaa shiishshidosona. Eti hegaappe aibanne pacissokkona. [28] Eti qassi gaariyaa paratinne hankko parati maanau banggaanne dalaa peeriyan banttana gakkidaagaa gakkidaagaa ehiidi a wottiyoosan wottidosona.

[29] Xoossai Solomonayyo aadhdhida eratettaa, akeekaanne zawi bainna aaho qofaa immiis. [30] Solomona aadhdhida eratettai arshsho baggaara de7iya asa ubbaa aadhdhida eratettaappenne Gibxxetu aadhdhida eratetta ubbaappekka aadhdhiis. [31] I asa ubbaappe aadhdhida eranchcha; qassi i Ezirahiyaa Etaanappekka, Maahola naatu Hemaanappe, Kalkkoolappenne Darddaa7appekka aadhdhida eranchchaa. A woree yuushuwan de7iya kawotettata ubbaa gakkiis. [32] I heezzu sha7u leemisota haasayiis; qassi a yettati issi sha7anne ichchasha. [33] Solomoni Liibaanoosa zigaappe doommidi, keettaa gimbbiyaa bolli mokkiya hiisoophphiyaa giyo mittaa gakkanaashin, mittaabaa yootiis; hegaadankka qassi mehetubaa, do7atubaa, kafotubaa, sa7aara gooshettiya meretatubaanne moletubaa tamaarissiis. [34] A aadhdhida eratettaa siyida biittan sa7an de7iya kawoti ubbai kiittin, kawotetta ubbaappe asai Solomona aadhdhida eraa siyanau yiis.

5

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Giigissiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 2:1-18)

[1] Xiiroosa Kawoi Kiiraami Daawitaara ubbaton siiqettiiddi gam77ido gishshau, Solomoni ba aawaa Daawita sohuwan kawotanau tiyettidoogaa siyidi, ba oosanchchata Solomonakko kiittiis. [2] Kiittin Solomonikka Kiiraamayyo zaaridi hagaadan yaagidi kiittiis; [3] "GODAI a morkketa a tohuwaappe garssaara haarissana gakkanaashin, ta aawaa Daawita bolli ubbasaara denddida olaa gaasuwan, GODAA ba Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidase i keexxibeennaagaa neeni eraasa. [4] SHin ha77i GODAI ta Xoossai taayyo ubbasaara shemppuwaa immiis; immin taayyo aiba morkkeekka woikko iitabikka baawa. [5] GODAI ta aawaa Daawitayyo, 'Taani ne sohuwan, ne kawotaa araatan kawoyiyo ne na7ai ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxana' giidoogaadankka, taani GODAA ta Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau halchchaas. [6] Hegaa gishshau, Liibaanoosappe zigaa taayyo qanxxiya asata azaza; ta asati ne asatuura oottana. Yaatobare ne asatussi neeni qanxxa giido damoozaa aiba gidikkonne, taani qanxxana. Sidoona asatudan mittaa qanxxuwaa hiillaa nu asai erennaagaa neeni eraasa" yaagiis.

[7] Kiiraami Solomona kiitaa siyidi keehippe ufaittiis; ufaittidi, "Ha gita kawotettaa haarana mala, Daawitassi ha aadhdhida eranchcha na7aa immida GODAI hachchi galatetto" yaagiis.

[8] Hegaappe guyyiyan Kiiraami Solomonayyo hagaadan yaagidi kiittiis; "Neeni taayyo kiittido kiitai tana gakkiis. Neeni koyidobaa ubbaa taani oottana; zigaa mudettaanne xiiddaa mudettaa taani neeyyo shiishshana. [9] Ta asati ne mudettaa Liibaanoosappe duge abbau miyyana. Miyyin taani qashissada, abbaa bollaara tookettidi neeni malaatosaa gakkanaadan oottana; gakkin taani yan birshshissana; birshshissada yaappe efiissana. Hegaappe guyyiyan neeni ne baggaara ta kawo keettan de7iya asaayyo miyoobaa kiittiyoogan ta amuwaa polana" yaagiis.

[10] Hegaadan oottidi Kiiraami Solomoni koyido keena zigaa mudettaanne xiiddaa mudettaa ubbaa immiis. [11] Immin Solomonikka kawo keettan de7iya asai maanau laatamu sha7u konttaale gisttiyaanne oiddu xeetu sha7u litiro geeshsha wogaraa zaitiyaa laittan laittan paccennan Kiiraamayyo immiis. [12] GODAI Solomonassi immana giidoogaadan, ayyo aadhdhida eratettaa immiis. Kiiraaminne Solomoni bantta giddon saro de7idosona; eti naa77ai bantta giddon maachchaa maacettidosona.

[13] Kawoi Solomoni Israa7eela ubbaappe hasttamu sha7u gabbaarata dooridi kessiis. [14] Dooridi Adooniraama giyo bitaniyaa eta bolli halaqa oottidi sunttiis. Gabbaaratakka

tammu sha7aa tammu sha7aa shaakkidi, heezzu cita kessiis; issi issi citai kayan kayan
biidi, issi aginaa Liibaanoosan oottanaadaaninne naa77u aginaa bantta son de7anaadan
kuuyiis. 15 Solomonayyo tooho tookkiya laappun tammu sha7u asatinne shuchchaa
qoo7iya hosppun tammu sha7u asati gezziyan de7oosona. 16 Hageeti halaqa gididi asaa
oosuwaa ootissiya heezzu sha7anne heezzu xeetu asata gujjennaana. 17 Oosanchchati Ka-
woi Solomoni azazin, Beeta Maqidasiyaayyo baaso gidana mala wogga muruta shuchchata
qoo7idi massidosona. 18 Solomona asatinne Kiiraama asati kushe hiillaa eriyaageeti,
Gebaala asatuurakka gididi, Beeta Maqidasiyaa keexxanau mittaa qanxxidinne shuchchaa
qoo7idi giigissidosona.

6

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxiis

1 Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido oiddu xeetanne hosppun tammantta laittan,
Solomoni Israa7eela bolli kawotido oiddantto laittan, Ziifa giyo naa77antto aginan,
Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxanau doommiis. 2 Solomoni GODAAYYO ke-
exxido Beeta Maqidasee zananaa usuppun tammu wara adussa; gomppaa laatamu wara
aaho; geesaa hasttamu wara xoqqa. 3 Beeta Maqidasiyaa geliyoosan de7iya baranddaa
gomppai Beeta Maqidasiyaa gomppaakka keena laatamu wara; keettaa zananai Beeta
Maqidasiyaa geliyoosaa gakkanaashin tammu wara. 4 Beeta Maqidasiyau so baggaara
aakkidi, kare baggaara xuummida maskkooteti de7oosona. 5-6 He keettaa yuushuwan
hara kifileta keexxiis; he kifileti heezzu pooqeti de7iyoogeeta; zamadaa yeggiyo mittai
geeshsha sohuwaa giddo gelenna mala, koiro godaara oisettidi shuchchaa wottidi, gimb-
biyaayyo hirkki wurssettaa orddissiis. Hegaa gaasuwan garssa koiro pooqee ichchashu
wara aaho; naa77antto pooqee usuppun wara aaho; heezzantto pooqee laappun wara
aaho.
7 Beeta Maqidasee hini qoo7iyoosan masettida shuchcha xalaalan gimbbettiis; yaatin,
Beeta Maqidasee gimbbettido wode, dijino, kaltta, woikko hara ai birata cenggurssinne
Beeta Maqidasiyan siyettibeenna.
8 Ubbaappe garssaara de7iya pooqiyaa geliyo penggee Beeta Maqidasiyaappe tohossa
baggaara de7ees; he sohuwaappe naa77antto pooqiyaunne heezzantto pooqiyau baanau
yedhdhi kiyiyo xekkati de7oosona. 9 Hegaadan oottidi, Solomoni keettaa keexxidi poliis;
yaatidi zigaa xaulaanne masettaa bollaara kammiis. 10 Qassi Beeta Maqidasiyaa yuushuwan
pooqeta keexxidi poliis; eta xoqqatettai issuwaagee issuwaagee ichchashu wara gididi,
godaara zigaa xaulan oiqettidosona.
11 GODAA qaalai Solomonakko yiis; yiidi Solomona, 12 "Ha neeni keexxiyo Beeta Maqi-
dasiyaa gidikko, neeni ta awaajuwaa kaallikko, ta wogaa oottikko, ta azazota ubbaa
naagikkonne azazettikko, yaatikko, taani ne aawaa Daawitassi immido ufaissaa ne bag-
gaara polana. 13 Yaatada taani Israa7eela asaa giddon de7ana; taani ta asaa Israa7eela
aggikke" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaayyo So Giddo Oosuwaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 3:8-14)

14 Solomoni Beeta Maqidasiyaa keexxidi poliis. 15 Beeta Maqidasiyaayyo so bagga godaa,
wuigiyaappe biidi kaaraa gakkanaashin zigaa xaulaa licidi kammiis; qassi wuigiyankka
xiiddaa xaulaa hiixxiis. 16 Beeta Maqidasiyaa giddon Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha
Sohuwaa giyo qol77uwaa medhdhanau, guyye baggaara laatamu wara gidiya sohuwaa
shaakkiis; shaakkidi wuigiyaappe kaaraa gakkanaashin zigaa xaulaa godaa essiis. 17 He
qol77uwaappe sintta baggaara de7iya wuigiyaa zananai oitamu wara adussa. 18 Beeta
Maqidasiyaayyo so baggai massido gosiyaanne ciyyida ciishshaa misiliyaa medhdhido
zigaa xaulan licetti kamettiis; ubbabaikka ziga; aiba shuchchinne beettenna.
19 Solomoni GODAA Maachchaa Taabootaa wottanau Beeta Maqidasiyaa giddon Ub-
baappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giigissiis. 20 Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha So-
hoi laatamu wara adussa, laatamu wara aahonne laatamu wara xoqqa. Solomoni he

qol77uwaassi so baggaa walahi bainna worqqan sheeshshiis. Qassi yarshshiyoosaikka
zigaa xaulan kamettiis. 21 Solomoni Beeta Maqidasiyaa gidduwaa walahi bainna worqqan
sheeshshiis; worqqaa sheeshshido qol77uwaa geliyo penggiyaayyo bolla qoriyaa yaanne
haanne gakkiya worqqa sanssalataa tolidi alleeqissiis. 22 Yaatidi keetta giddo ubbaa
worqqan sheeshshiis; qassi Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan de7iya
yarshshiyoosaa worqqan sheeshshiis.

23 Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan wottanau issoi issoi tammu waraa aduqqiya
wogaraappe naa77u kiruubetu misileta massidi giigissiis. 24 Koiro kiruubiyaa qefee
issoi ichchashu wara; naa77anttoi qassi ichchashu wara; koiro qefiyaa xeeraappe biidi
naa77antto qefiyaa xeeraa gakkanaashin tammu wara. 25 Naa77antto kiruubeekka tammu
wara; naa77u kiruubetu qottainne merai issi mala. 26 Issi kiruubiyaa geesai tammu wara;
naa77anttuwaageekka hegaa keena. 27 Solomoni Beeta Maqidasiyan de7iya Ubbaappe
Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan kiruubeta wottiis. Eta qefee micetti uttiis; issi kiruubiyaa
qefee issi bagga godaa bochchiyo wode, hinkko kiruubiyaa qefee qassi hinkko bagga godaa
bochchees; eta naa77aa qefetikka so giddon issoi issuwaa bochchoosona. 28 Solomoni
kiruubetakka worqqan sheeshshiis.

29 Qol77uwaanne wuigiyaa godaa ubbaa kiruubeta, zambbaanne ciyyida ciishshaa mis-
iliyaa massidoogan alleeqissiis. 30 Beeta Maqidasiyaayyo so giddo kifiliyaa wuigiyaakka
kare bagga kifiliyaa wuigiyaakka worqqan sheeshshiis.

31 Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa geliyo penggiyaassi wogaraa mittaappe
sanqqata kessiis. Qosilettati ichchashu baggaara zoozee de7iyoogeeta. 32 Wogaraa
mittaappe oosettida naa77u sanqqatu bollan kiruubeta, zambbaanne ciyyida ciishshaa
misiliyaa massidi, sanqqata, kiruubetanne zambbaa worqqan sheeshshiis. 33 Hegaadankka,
Beeta Maqidasiyaa wuige geliyo penggiyau wogaraappe kessido oiddu zooziyaara de7iya
qosilettaa essiis. 34 I qassi he penggiyaayyo issi issi sanqqai gidduwan dakkotidi dooyettiyo
naa77u sanqqata kessiis. 35 Kiruubeta, zambbaanne ciyyida ciishshaa misileta eta bolli
massiis; he masettidaageetu bolli worqqaa issi mala oottidi sheeshshiis.

36 So baggaara de7iya dabaabaa gimbbiis; he gimbbee masettida shuchchaa heezzaa,
issuwaa issuwaa bolli wottidi, issi zigaa masettaa eta bolli wottidi gimbbidoogaa.

37 GODAA Beeta Maqidasiyaa baasoi Solomoni kawotido oiddantto laittan, Ziifa giyo
naa77antto aginan baasettiis. 38 Solomoni kawotido tammanne isiinintta laittan, Bula
giyo hosppuntta aginan Beeta Maqidasee halchchidoogaadan muleera keexettidi polettiis.
Solomoni Beeta Maqidasiyaa laappun laittan keexxidi wurssiis.

7

Solomoni Baayyo Kawo Keettaa Keexxiis

1 Solomoni ba keettaa tammanne heezzu laittan keexxidi wurssiis. 2 Liibaanoosa Woraa
Keettaa geetettiya keettaa Solomoni keexxiis; he keettaa zananai xeetu wara; gomppai
ishatamu wara; geesai hasttamu wara. Zigaa tuuqeti oiddu maaran eqqidosona; qassi
masettida zigaa mudettati eta bolli wodhdhidosona; 3 mudettati heezzu maaran, issi issi
maaran tammanne ichchashu mudettati de7oosona; eti muleera oitamanne ichchasha.
4 He keettaayyo maskkooteti heezzu maaran de7oosona; eti issoi issuwau sintta baazzan
de7oosona. 5 Penggetinne maskkooteti oiddu zooziyaara de7oosona; maskkooteti heezzu
maaran gididi, issoi issuwau sintta baazzan de7oosona.

6 Solomoni Tuuqetu Keettaa geetettiya keettaakka keexxiis; he keettaa zananai
ishatamu wara; gomppai hasttamu wara. He keettaa sinttan daro tuuqiyan zemppidanne
bollaara kaaran kamettida baranddai de7ees. 7 Qassi i pirddaayyo kawotaa araatai de7iyo
Pirdda Keettaakka keexxiis; he keettai wuigiyaappe biidi kaaraa gakkanaashin zigan
kametti uttiis. 8 Pirdda Keettaappe guyyen de7iya hara dabaaban bau daanau kawo keettaa
hankko keettatudan oottidi keexxiis; ba keettaayeessi, Gibxxe kawuwaa na7eessikka he
keettaa mala keettaa keexxiis.

[9] Ha keettati ubbai, kareppe doommidi biidi dirssaappe soora de7iya gita gutaraara
gakkanaashin, baasuwaappe doommidi kaaraa gakkanaashin, likkidi massidonne
sooranne kareera soofidi giigissido muruta shuchchaappe oosettidosona. [10] Gimbbee
hiixettidoi tammu wara woikko hosppun wara gidiya lo77o masettida gita shuchchaana.
[11] Hegaappe bolla baggaara likettidi masettida muruta shuchchainne zigaa mudettai
de7ees. [12] Gita dabaabaa yuushuwan de7iya gimbbee GODAA Beeta Maqidasiyaadaaninne
baranddaadan masettida shuchchaa heezzaa, issuwaa issuwaa bolli wottidi, issi zigaa
masettaa eta bolli wottidi gimbbidoogaa.

Huraama Oosuwaa

[13] Kawoi Solomoni kiittidi, Huraama giyo bitaniyaa Xiiroosa katamaappe ehiissiis.
[14] Huraama aayyiyaa am77e; a Nifttaaleema zare asa. A aawai Xiiroosa asa. Huraami
nahaasiyaa giyo birataa qoxxiyo hiillai de7iyo asa; i nahaasiyaappe qoxxidi kessiyooban
ubban keehippe loohida asa; Solomonakko i yiidi, a ooso ubbaa oottiis.

Naa77u Nahaasiyaa Tuussata
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 3:15-17)

[15] Huraami issuwaa issuwaa geesai tammanne hosppun wara aduqqidi, yuushoi tam-
manne naa77u wara aakkido naa77u tuussata nahaasiyaa seerissidi tigidi kessiis. Tuus-
satuyyo giddoi kofa. [16] Hegaadankka, tuussatu huuphiyan wottanau naa77u gumbbota na-
haasiyaappe seerissidi, medhdhiis; issi issi gumbboi ichchashu wara aduqqees. [17-18] Tuussaa
huuphiyan de7iya issi issi gumbbota gitedan oottido laappun sanssalataa qaxiqallotu-
uninne naa77u maaraara roomaane giyo teeraa misiletun alleeqissi wottiis. [19] Baranddan
eqqida tuussatu bolli de7iya gumbboti ciishshaa meran merettidosona; eta geesai oiddu
wara. [20] Naa77u tuuqetu huuphiyan de7iya gumbbotun mulumuqqetti uttida sohuwaappe
bolla baggaara, sanssalataa qaxiqalluwaappe kaallidi, naa77u xeetu roomaane teeraa
misileti naa77u maaran yuuyi aadhdhidi de7oosona. [21] Huraami he naa77u tuussata
Beeta Maqidasiyaa baranddaa matan essiis. Essidi ushachcha baggaara eqqida tuussaa
Yaakiina sunttiis; haddirssa baggaara eqqida tuussaa qassi Boo7eeza sunttiis. [22] Tuussatu
huuphiyan de7iya gumbboti ciishsha milatidi merettidosona. Hegaadan hanidi tuussatu
oosoi polettiis.

Nahaasiyaappe Medhdhido Abba Sainiyaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 4:2-5)

[23] Huraami Abba Sainiyaa giyo issi keehi gita sainiyaa nahaasiyaa birataappe seerissi
tigidi medhdhiis. He Abba Sainiyaa doonai ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin tammu
wara; geesai ichchashu wara; yuushoi qassi hasttamu wara. [24] Abba Sainiyaa doonan kare
baggaara ziqqi giidi, aara oiqettidi merettida gosetu misileti de7oosona; he gosetu misileti
naa77u maaran, issi issi waran tammai tammai yuuyi aadhdhidi shuuyettidosona.
[25] He Abba Sainee nahaasiyaa birataappe merettida tammanne naa77u booratu misiletu
zokkuwan uttiis. Booratu misiletuppe heezzati huuphessa baggi, heezzati arggo baggi,
heezzati tohossa baggi, heezzati qassi arshsho baggi simmidi xeelliyaabaa milatoosona.
Abba Sainee eta bolli uttiis; etayyo guyye baggai giddokko simmi uttiis. [26] Abba Sainee
issi takkaaro keena ordde; a doonai wanccaa doonaa mala; qassi ciishshai ciyyidaagaakka
malatees. He Abba Sainee oitamu sha7u litiro gidiya haattaa oiqqiyaagaa.

Nahaasiyaa Gaareta

[27] Huraami qassi tammu gaareta nahaasiyaa birataappe medhdhiis. He gaareti issoi
issoi oiddu wara adussa; oiddu wara aahonne heezzu wara xoqqa. [28] He gaareti hagaadan
oosettidosona; pude eqqida oiddu biratatu bolli piddi giida lochcha nahaase biratati
oiqetti uttidosona. [29] He biratatu bolli gaammota, booratanne kiruubeta milatissidi
medhdhido misileti de7oosona; gaammotunne booratu misiletuppe huuphessaaranne
tohossaara de7iya biratatu bolli qassi qoxxidi medhdhido ciishshaa enccurssaa misileti
de7oosona. [30] Issi issi gaariyaayyo nahaasiyaappe oottido oiddu irzziizotinne irzziizota

gatti waaxiyo nahaasiyaa kasoti de7oosona. Hegaadankka, oiddu zoozetun keriyaa zemp-
pissiyoobati de7oosona. He zemppissiyoobati ciishshaa enccurssaa milatiya misiletun
alleeqetti uttidosona. [31] Gaariyaa zemppissiyoobatu huuphiyan irzziizoti uttida shaashee
de7ees; he shaashee gaariyaa xeeraappe pude issi wara gidiyaagaa xoqqu giidi, duge
bagga wara gidiyaagaa ziqqi giidi merettiis. He shaashiyaayyo doonai yuuyi aadhdhidi
misiliyan alleeqetti uttiis. [32] Irzziizotu geesai issi waranne bagga; irzziizoti lochcha
nahaase biratatuyyo garssa baggaara de7oosona. Irzziizoti oiqetti uttido kasoti gaariyaara
oiqetti uttidosona. [33] Irzziizoti olaa paraa gaariyaa irzziizotudan merettidosona; irzziizota
gattidi oiqqiya kasoti, charkketinne raazheti ubbaikka nahaasiyaappe tigettidi oosetti-
dosona. [34] He gaaretu ubbaa zoozetussikka eta tohossaara tohossaara etaara issuwaa gidi
oiqettidi, nahaasiyaappe merettida zemppoti de7oosona. [35] Issi issi gaariyaa huuphiyaa
yuushuwan issi waraayyo baggaa aduqqiya shaashee de7ees; zemppotinne lochcha na-
haaseti gaariyaara oiqettidi, issuwaa gididi oosettidosona. [36] Ha zemppotuppenne lochcha
nahaasetuppe gidduwan de7iya kallo sohotu ubbai kiruubetu, gaammotunne zambbatu
misiletun alleeqetti uttidosona; qassi eta yuushoi ciishsha enccurssaa misiliyan alleeqetti
uttiis. [37] Simmi tammu gaaretikka hagaadan oosettidosona; seerissidi eta tigido miishshai
issuwaa gidiyo gishshau, eta geesaikka eta qottaikka issi mala.

[38] Huraami meecettiyo tammu kereta nahaasiyaappe medhdhiis; issi issi keriyaa gomp-
pai oiddu wara aaho gididi, hosppun xeetu litiro haattaa oiqqees; tammu gaaretussi
huuphiyan huuphiyan issi issi meecettiyo keree de7ees. [39] Huraami gaareta ichchashata
Beeta Maqidasiyaayyo huuphessa baggaara, ichchashata qassi Beeta Maqidasiyaayyo
tohossa baggaara wottiis; qassi nahaasiyaappe oosettida Abba Sainiyaa Beeta Maqi-
dasiyaappe tohossa arshsho baggi zaaridi essiis.

Beeta Maqidasiyaa Miishshata
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 4:11-5:1)

[40] Qassi Huraami kereta, akaafatanne kuixaarota medhdhiis; yaatidi Kawuwaa
Solomonassi GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa oottidi poliis. [41] I oottido oosotikka:
naa77u tuussata,
tuussatu huuphiyan wottiyo saine mala naa77u gumbbota,
tuussatu bolli de7iya naa77u gumbbota alleeqissiyo naa77u gite mala sanssalatata,
[42] issi issi gumbbuwaa bolli naa77u maaran nahaasiyaappe merettida issi issi xeetu
roomaane teeraa misileta, muleera oiddu xeetu roomaane teeraa misileta,
[43] tammu gaareta, gaaretu bollan wodhdhiya, meecettiyo tammu kereta,
[44] Abba Sainiyaanne appe garssan de7iya tammanne naa77u booratu misileta,
[45] kereta, akaafatanne kuixaarota.
Huraami Kawuwaa Solomonayyo GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi medhdhido ha
miishshata ubbaa qucettida nahaasiyaappe medhdhiis. [46] Kawoi Solomoni Sukkotappenne
Xarttaanappe gidduwan, Yorddaanoosa dembban de7iya, nahaasiyaa birataa seerissiyo
sohuwan hageeta ubbaa ootissiis. [47] Nahaasiyaa birataappe merettida ha miishsha ubbai
keehi daro gidido gishshau, Solomoni a mazzanissibeenna; hegaa gishshau, woisaa
deexxiyaabaakko likkee erettibeenna.

[48] Qassikka Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa giddon de7iya miishshata ubbaa
worqqaappe merissiis. Hegeetinne:
worqqaappe oottido yarshshiyoosaa,
GODAA sinttan wottiyo oittai uttiyo xaraphpheezaa,
[49] Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaappe sinttan ushachcha baggaaranne haddirssa
baggaara eqqida, ichchashu ichchashu xomppiyaa wottiyo ballata,
ciishshata, xomppetanne qapheta,
[50] xuu7ata, xomppiyaa toissiyoobata, kuixaarota, ixaanaa cuwayiyoobata, tamaa ekkiyo
miishshatanne,

Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giyo qol77uwaa penggetanne Beeta Maqidasiyaayyo kare bagga penggeta oiqqida maaxafeta. Ha miishshati ubbai worqqaappe oosettidosona.

51 Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa ubbaa polidoogaappe guyyiyan, a aawai Daawiti GODAAYYO dummayidi wottido biraa, worqqaanne hara miishshatakka ubbaa ehiidi, Beeta Maqidasiyaa buquraa minjjiyoosan wottiis.

8

GODAA Taabootai Beeta Maqidasiyaa Geliis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 5:2-6:2)

1 Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni GODAA Taabootaa Daawita Katamaappe, Xiyooneppe kessidi, Beeta Maqidasiyaa ehanaadan, Israa7eela cimata, zaretu ubbaa halaqatanne Israa7eela keettaa asata kaalettiyaageeta Yerusalaame katamaa shiishshiis. 2 Etaaniima giyo laappuntta aginan, Daase Baalai bonchchettiyo wode, Israa7eela asai ubbai Kawuwaa Solomonakko shiiqiis.

3 Israa7eela cimati ubbai gakkin, qeeseti Taabootaa denttidosona. 4 Leewatinne qeeseti, GODAA Taabootaa, Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa giddon de7iya geeshsha miishshata ubbaa tookkidi ehiidosona. 5 Kawoi Solomoninne aara de7iya Israa7eela yaa7ai kumettai Taabootaa sinttan shiiqidi, qoodanau danddayettenna cora dorssaanne mehiyaa yarshshidosona.

6 Hegaappe guyyiyan qeeseti GODAA Maachchaa Taabootaa Beeta Maqidasiyaayyo giddo geeshsha qol77uwaa, Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa giyo sohuwaa ehiidi, kiruubetu misiletu qefetuppe garssa baggaara wottidosona. 7 Micetti uttida kiruubetu qefeti Taabootaanne Taabootaa tookkiyo kasota kammidosona. 8 Kasoti keehippe adussa gidiyo gishshau, eta xeerai Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan de7iya Geeshsha Sohuwan beettanau danddayees; shin Geeshsha Sohuwaappe kareera beettanau danddayenna. Eti hachchi gakkanaashin he sohuwan de7oosona. 9 Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, GODAI etaara maachchaa maacettido Siinaa Deriyan Muusee wottido naa77u masettida shuchchatuppe attin, Taabootaa giddon harabi aibinne baawa.

10 Qeeseti Geeshsha Sohuwaappe kiyin, shaarai GODAA Beeta Maqidasiyaa kumiis. 11 He shaaraa gaasuwan qeeseti bantta oosuwaa oottanau danddayibookkona; aissi giikko, GODAA bonchchoi a Beeta Maqidasiyaa kumi uttiis.

12 Hegaappe guyyiyan Solomoni hagaadan yaagiis; "Abeet GODAU, neeni, 'Taani xuma shaaran de7ana' yaaga wottadasa. 13 Taani tumuppe neeyyo lo77o Beeta Maqidasiyaa, neeni an merinau de7ana sohuwaa keexxaas" yaagiis.

Solomoni Asaassi Haasayido Haasayaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 6:3-11)

14 Israa7eela yaa7ai kumettai eqqidaashin, kawoi etakko simmidi, hagaadan yaagidi eta anjjiis; 15 "GODAI Israa7eela Xoossai galatetto! Ta aawaa Daawitassi ba doonan odido ufaissaa ba kushiyan poliis. He i odido ufaissai, 16 'Taani ta asaa Israa7eela Gibxxeppe kessada ehiido gallassaappe doommin, ta sunttai an de7ana mala, Beeta Maqidase keexxanau Israa7eela zaretu giddon ai katamanne doorabeikke; shin ta asaa Israa7eela kaalettana mala, taani Daawita dooraas' yaagiis.

17 "Ta aawai Daawiti GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ba wozanan qoppiis. 18 SHin GODAI ta aawaa Daawita, 'Neeni ta sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ne wozanan qoppido gishshau, lo77obaa oottadasa. 19 Gidikkonne, Beeta Maqidasiyaa keexxanaagee nena gidakka; ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaagee ne gulbbataappe yelettana ne na7aa' yaagiis.

20 "Ha77ikka GODAI ba immana giido ufaissaa qaalaa poliis. GODAI kase immido ufaissaadankka taani ta aawaa Daawita sohuwan kawotaasinne ha77i Israa7eela kawotaa araatan uttaas. Qassi GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxaas.

[21] GODAI nu aawata Gibxxeppe kessido wode etaara maacettido maachchai de7iyo Taa-
bootaayyookka a giddon sohuwaa injjeyaas" yaagiis.

Solomona Woosaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 6:12-42)

[22] Hegaappe guyyiyan Solomoni GODAAYYO yarshshiyo sohuwaa sinttan, Israa7eela
yaa7ai kumettai de7iyoosan eqqidi, ba kushiyaa saluwaa zaaridi micciis. [23] Miccidi ha-
gaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, bolla saluwan woikko garssa
sa7an ne mala xoossi baawa. Neeni ne maachchaa naagaasa; ba kumetta wozanaappe
ne sinttan hemettida ne ashkkarata aggenna siiquwan siiqaasa. [24] Ne ashkkaraayyo, ta
aawaa Daawitayyo neeni oottana gaada haasayido qaalaa naagadasa; neeni kase ne doonan
haasayidoogaa ne kushiyan hachchi poladasa.

[25] "Ha77ikka abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraassi, ta aawaa Daaw-
itassi, 'Neeni ta sinttan hemettidoogaadan ne naatikka ta sinttan hemettana mala bantta
ogiyaa naagikko, ta sinttan Israa7eela kawotaa araatan uttiya asa neeni mulekka xayakka'
yaagido qaalaa pola. [26] Abeet Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraayyo, ta aawaa
Daawitayyo haasayido ne qaalaa ha77ikka aggoppa.

[27] "SHin Xoossai tumu sa7an de7aneeyye? Be7a, saloti, ubbaappe xoqqan de7iya saloikka
neeyyo gidanau danddayenna. Yaatin, ha taani keexxido Beeta Maqidasee neeyyo ai
keenaa guuxxanddeeshsha! [28] Gidikkonne, abeet GODAU, ta Xoossau, taani ne ashkkarai
hachchi woossiyoogaanne watiwatiyoogaa neeni ezgga. [29] Neeni, 'Ta sunttai he sohuwan
de7ana' giido ha Beeta Maqidasiyaa ne aifee qamminne gallassi xeello. Taani ne ashkkarai
ha sohuwaakko simmada, woossiyo woosaa neeni siya. [30] Taani ne ashkkarainne ne asai
Israa7eeli ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, watiwatiyo watiwatuwaa neeni siya. Neeni
de7iyoosan saluwan siyada, nuuyyo atto yaaga.

[31] "Issi asi ba shooruwaa naaqqidi kashi gin, a caaqettanau ha Beeta Maqidasiyaa ehin, a
giddon de7iya yarshshiyo sohuwaa sinttan i caaqqikko, [32] neeni saluwan siya; siyada ootta.
Ne ashkkaratu gidduwan pirdda. Mooranchchaa bolli pirddada, i oottidobaa a bolli zaara;
xilluwaa shatinttada, ayyo a xillotettaadan zaara.

[33] "Ne asai Israa7eeli ne bolli nagaraa oottido gaasuwan morkkiyan xoonettidi, eti
neekko simmidi, ne sunttaa xeesidi, ha Beeta Maqidasiyan nena woossikkonne neeyyo
watiwatikko, [34] neeni saluwan siya. Siyada ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga; yaatada
neeni kase eta maizza aawatuyyo immido biittau eta guyye zaara.

[35] "Ne asai ne bolli nagaraa oottido gaasuwan saloti gorddettiininne irai bukkennan
ixxin, eti ha sohuwaa simmidi, woossikkonne neeni eta un77ettido gishshau ne sunttaa
xeesidi, bantta nagaraappe simmikko, neeni saluwan siya. [36] Siyada ne ashkkaratu nagaraa,
ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga. Eti hemettanau bessiya lo77o ogiyaa eta tamaarissa;
yaatada neeni ne asaa laatissido biittan iraa bukissa.

[37] "Biittaa bollan koshai woikko boshai yin, woikko kattaa xuuggi xaissiya carkkoi woikko
boolee woikko gumbburoi biittaa bollan yin, woikko morkkee eta katamata dooddin,
woikko ai mala bashshai woikko harggee yin, [38] ne asaa Israa7eelappe ooninne nena
woossikkonne neeyyo watiwatikko, qassi ai asinne ba wozanan un77ettiyoobaa eridi, ha
Beeta Maqidasiyaakko simmidi, ba kushiyaa miccikko, [39] neeni de7iyoosan saluwan siya.
Siyada eta nagaraa atto yaaga; yaatada etau ootta. Neeni asaa wozanaa eriyoogaadankka,
asa ubbau a oosuwaadan oosuwaadan imma. Aissi giikko, asaa ubbaa wozanaa eriyai ne
xalaala. [40] Yaatikko, neeni nu maizza aawatuyyo immido biittan de7iyo wode ubban, eti
neeyyo yayyana.

[41-42] "Hegaadankka, ne asaa Israa7eela gidenna kare biittaa asi ne gita sunttaabaanne
neeni ne asaayyo oottido maalaalissiya oosotubaa siyidi, haaho biittaappe yiidi, ha Beeta
Maqidasiyaakko simmidi, nena woossikko, [43] neeni de7iyoosan saluwan siya. Ne asati
Israa7eelati eriyoogaadan, sa7an de7iya asai ubbai ne sunttaa erana malanne neeyyo
yayyana mala, qassi taani keexxido ha Beeta Maqidasee, neeyyo goinniyo soho gididoogaa
eti erana mala, he kare biittaa asi nena woossiyoobaa ayyo pola.

[44] "Ne asati bantta morkketa olana mala neeni kiittidosaa aunne biidi, eti neeni
doorido ha katamaakkonne taani ne sunttaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi,
nena GODAA woossikko, [45] eta woosaanne watiwatuwaa saluwan neeni siya; siyada etau
xoonuwaa imma.
[46] "Nagara oottenna asi bainnaagaadankka, eti ne bolli nagaraa oottin, neeni etayyo
hanqqettada morkketuyyo eta aattada immin morkketikka eta omooddidi, haakkin
matinkka bantta biitti ekkidi efin, [47] eti he omoodettido biittan de7iiddi, bantta wozanan
nagaraappe simmikko, he omoodettido biittan eti de7iiddi, 'Nuuni nagaraa oottida;
nuuni moorida; nuuni iitabaa hanida' yaagidi neeyyo watiwatikko, [48] banttana omooddidi
efiida morkketu biittan de7iiddi, eti bantta kumetta wozanaappenne bantta kumetta
qofaappe neekko simmikko, neeni eta maizza aawatuyyo immido eta biittaakko, neeni
doorido katamaakkonne taani ne sunttaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi,
nena woossikko, yaatikko, [49] eta woosaanne eta watiwatuwaa neeni de7iyoosan saluwan
siya. Siyada etau pirdda. [50] Ne asai ne bolli oottido nagaraanne moorido mooruwaa atto
yaaga; eta omooddidi efiida asati etayyo qarettanaadan ootta. [51] Aissi giikko, eti he birataa
seerissiya cooce mala biittaappe, Gibxxeppe neeni kessido ne asatanne ne buzota.
[52] "Taani ne ashkkarainne ne asai Israa7eeli watiwatiyoogaa ne aifee xeello; qassi
eti waassiyo wode audenne neeni etayyo alla. [53] Aissi giikko, abeet Ubbaa Haariya
GODAU, neeni kase nu aawata Gibxxeppe kessiyo wode ne ashkkaraa Muuse baggaara
odidoogaadan, eta neeni sa7an de7iya kawotettatu ubbaa giddoppe ne buzo oottanau
dummayadasa" yaagidi woossiis.

Solomona Wurssetta Anjjuwaa

[54] Solomoni GODAA woosaanne watiwatuwaa polidoogaappe guyyiyan, ba kushiyaa
saluwaa miccidi yarshshiyo sohuwaa sinttan gulbbatidosaappe denddi eqqiis. [55] Eqqidi
Israa7eela yaa7aa ubbaa ba qaalaa xoqqissidi, hagaadan yaagidi anjjiis; [56] "I kase haasayido
ba qaalaadan ba asaa Israa7eela shemppissida GODAI galatetto; i ba ashkkaraa Muuse
baggaara immido lo77o ufaissai ubbai polettiis. [57] GODAI nu Xoossai kase nu aawatuura
de7idoogaadan, nunaarakka de7o; i nuna mulekka aggoppo woikko yeggoppo. [58] Nuuni
a ogetun ubban hemettana malanne i nu aawatussi immido azazota, wogatanne higgeta
naagana mala, nu wozanaa baakko zaaro. [59] Hachchi hachchi de7uwaassi koshshiy-
oogaadan, GODAI tana ba ashkkaraanne ba asaa Israa7eela maaddana mala, taani GODAA
sinttan woossaidda giido ha qaalati qamminne gallassi GODAAKKO, nu Xoossaakko, shi-
iqona. [60] Hegeenne, sa7an de7iya asai ubbai GODAI Xoossaa gidiyoogaanne appe attin hara
xoossi bainnaagaa eranaassa. [61] Hachchiigaadankka intte a wogaadan hemettanaunne
ayyo azazettanau GODAAYYO, nu Xoossaayyo, intte wozanai ammanettiyaagaa gido"
yaagidi anjjiis.

Beeta Maqidasiyaa Anjjissuwaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 7:4-10)

[62] Hegaappe guyyiyan kawoinne Israa7eela asai ubbai issippe GODAA sinttan
yarshshuwaa yarshshidosona. [63] Solomoni GODAAYYO issippetettaa yarshshuwaa
yarshshanau laatamanne naa77u sha7u booratanne xeetanne laatamu sha7u dorssata
shiishshiis. Hegaadan oottidi kawoinne Israa7eela asai ubbai GODAA Beeta Maqidasiyaa
anjjissidosona. [64] Kawoi Solomoni Beeta Maqidasiyaayyo sintta baazzan de7iya giddo
dabaabaa he gallassi dummayiis. Dummayidi he sohuwan xuuggiyo yarshshuwaa,
kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshiis. I hegaa
oottidoogee GODAA sinttan de7iya, nahaasiyaa giyo birataappe oosettida yarshshiyo
sohoi xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe
modhdhuwaa yarshshanau guuxxido gishshaassa.
[65] He wode Solomoninne Israa7eela asai ubbai laappun gallassaayyo Daase Baalaa
bonchchiis; Israa7eela zawan Hamaata Pinuwaappe biidi Gibxxe SHaafaa gakkanaashin
de7iya cora asai GODAA Xoossaa sinttan baalaa bonchchanau shiiqiis. [66] Wonttetta gallassi
kawoi asaa moissiis; asai kawuwaa anjjidi, GODAI ba ashkkaraa Daawitayyoonne ba asaa

Israa7eelayyo oottido kehatettan ufaittiiddinne wozanappe pashkkiiddi, ba soo ba soo biis.

9

GODAI Solomonayyo Naa77anttuwaa Qoncciis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 7:11-22)

1 Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa keexxidi makkidoogaappenne
oottanau amottido amuwaa ubbaa polidoogaappe guyyiyan, 2 Gabaa7oona kataman kase
qonccidoogaadan, GODAI naa77anttuwaa ayyo qoncciis. 3 Qonccidi GODAI a hagaadan
yaagiis; "Neeni ta sinttan woossido woosaanne watiwatido watiwatuwaa taani siyaas.
Neeni keexxido Beeta Maqidasee merinau ta sunttai an xeesettana mala oottada taani
geeshshaas; ta aifeenne ta wozanai ubba wode ha Beeta Maqidasiyan de7ana.
4 "Nena gidikko, neeni ne aawai Daawiti hemettidoogaadan boree bainnan suuretettan
ta sinttan hemettikko, taani azazidobaa ubbaa oottikkonne ta wogaanne ta higgiyaa
naagikko, 5 taani ne aawaa Daawitayyo, 'Israa7eela kawotaa araatan uttiya asa neeni
mulekka xayakka' giidoogaadan, ne kawotaa araataa Israa7eela bolli merinau minttada
essana.
6 "SHin neeni woikko ne naati tana kaalliyoogaa aggidi wora simmikko, taani inttena
azazido ta azazuwaanne ta wogaa naagennan ixxikkonne hara xoossatuyyo oottanaunne
goinnanau biikko, 7 yaatikko, Israa7eela asaa taani kase etayyo immido biittaappe xo-
qollana; taani ta sunttaayyo geeshshido ha Beeta Maqidasiyaakka aggaagana. Aggin
Israa7eelati asaa ubbaa giddon haiseyiyoobaanne qilliicciyoobaa gidana. 8 Ha Beeta Maqi-
dasee qolettidabai keelettido soho gidana; mataara kanttiya asi ubbi dagammiiddinne
'Poora!' giiddi, 'GODAI ha biittaanne ha Beeta Maqidasiyaa aibissi hagaadan oottidee?'
yaagana. 9 Yaagin asai, 'Eta maizza aawata Gibxxeppe kessida GODAA bantta Xoossaa eti
aggidi, hara xoossata kaallido gishshaassinne etayyo oottidi goinnido gishshaassi, GODAI
eta bolli ha iitabaa ubbaa ehiis' yaagidi zaarana" yaagiis.

Solomoni Oottido Hara Oosota
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 8:1-18)

10 Solomoni ha naa77u keettata, Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa keexxido laata-
mantta laittaa wurssettan, 11 Xiiroosa Kawoi Kiiraami i koyiyo xiiddaa, zigaanne worqqa
ubbaa immido gishshau, Galiilan de7iya laatamu katamata Solomoni ayyo immiis. 12 SHin
Kiiraami Xiiroosa katamaappe kiyidi, Solomoni ayyo immido katamata be7anau biido
wode, katamati a ufaissibookkona. 13 Yaatin, Kiiraami Solomona, "Ta ishau, hageeti neeni
taayyo immidoogeeti aiba katamee?" yaagiis. Hegaa gishshau, i he katamata, "Pattenna
biittaa" yaagidi sunttiis. He heerai hachchi gakkanaashinkka he sunttan xeesettees.
14 Kiiraami oiddu sha7u kilo giraame deexxiya worqqaa Kawuwaa Solomonayyo yeddi
wottiis.
15 GODAA Beeta Maqidasiyaa, ba keettaa, Miillo, Yerusalaame katamaa gimbbiyaanne
Haxoora, Magiddonne Gezeera katamata gimbbanau Kawuwaa Solomonayyo gabbaarati
de7oosona. 16 Gibxxe biittaa Kawoi kase Gezeera katamaa oiqqiis; oiqqidi katamaa taman
xuuggiis. Kataman de7iya Kanaane asatakka woriis; yaatidi Solomoni machchido ba
na7eeyyo woito oottidi immiis; 17 immin Solomoni Gezeera katamaa wotti yeggidi keexxiis.

Hegaadankka qassi, Solomoni Hirkki Beeti-Horoona, 18 Baa7ilaata, Yihudaa Bazzuwan
de7iya Taamaara katamaa, 19 miishshaa minjjiyo katamata ubbaa, ba paratanne paraa
gaareta wottiyo katamatanne Yerusalaamen, Liibaanoosaaninne ba haariyo biittan ubban
keexxanau amottido ubbaa keexxiis.
20 Amooretuppe, Hiitetuppe, Parzzetuppe, Hiiwetuppenne Yaabuusatuppe attida asati
ubbai Israa7eela asa gidokkona; 21 eti Israa7eela asati biittaappe wurssi xaissanau dand-
dayennan aggin, he biittan attida asatu zerettata. Solomoni eta gabbaaratettaa ootissiis;
eti hachchi gakkanaashinkka gabbaaratettan oottoosona. 22 SHin Solomoni Israa7eela

asatuppe oonanne ailleyibeenna; eti ayyo oosanchchata, olanchchata, olanchchatu halaqatanne gadaawata, paraa gaareta laaggiyaageetu halaqatanne paraasata gididi oottidosona. [23] Hegaadankka qassi, eti Solomona oosuwaa oottiyaageetu halaqata; etappe ichchashu xeetanne ishatamati oosuwaa oottiya gabbaarata xeellidi ootissoosona.

[24] Gibxxe Kawuwaa na7iyaa Daawita Katamaappe Solomoni iyyo keexissido keettaa pude biidoogaappe guyyiyan, i Miillo gimbbiis.

[25] Solomoni GODAAYYO gimbbido yarshsho sohuwan xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa laittan heezzutoo yarshshees; GODAA sinttan ixaanaakka cuwayees. Yaatiiddi Beeta Maqidasiyaa poliis.

[26] Hegaappe guyyiyan Kawoi Solomoni Eedooma biittan Zo7o Abbaa doonan, Eelaata giyo katamaa matan de7iya Eexiyooni-Gaabiran markkabeta medhdhiis. [27] Kawoi Kiiraami Solomona asatuura oottana mala markkabiyaa laaguwaa loohida ba asata kiittiis. [28] Kiittin eti Ofiira biitti biidosona; biidi yaappe tammanne oiddu sha7u kilo giraamiyaappe dariya worqqaa Kawuwaa Solomonayyo ekkidi yiidosona.

10

Saaba Kawiyo

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 9:1-12)

[1] Saaba kawiyaa GODAA sunttan woretida Solomona woriyaa siyada, deexo oishata ekkada, a paaccanau denddaasu. [2] Denddada sawuwaa, keehi daro worqqaanne al77o shuchchaa caanettida daro gaameelatu cugiyaara keehi daro ajaban Yerusalaame gakkada, Solomona sintti aadhdhaasu. Aadhdhada ba wozanan de7iyaabaa ubbaa Solomonayyo yootaasu. [3] Solomoni a oichchidobaa ubbaa odiis; iyyo birshshennan appe geemmi attidabi aibinne baawa. [4] Saaba kawiyaa Solomona aadhdhida eratettaa, i keexxido kawo keettaa, [5] a maaddan shiiqiya qumaa, a oosanchchati uttiyo utettaa, a ashkkarati oottiyo oosuwaanne maayiyo maayuwaa, a eessaa tigiyaageetanne GODAA Beeta Maqidasiyan i xuuggiyo yarshshuwaa be7ido wode, i wozanai gagettiis.

[6] Hegaappe guyyiyan a kawuwaa, "Nebaanne ne aadhdhida eratettaabaa taani ta deren de7aidda siyidoogee tuma. [7] SHin taani yaada, ta aifiyaa biraanan be7ana gakkanaashin eti taayyo yootidobaa ammanabeikke. Taayyo asai yootidoogee bagganne gakkenna; aadhdhida eratettankka duretettankka taani siyidoogaappe keehi darees. [8] Ubba wode ne sinttan eqqidi, ne aadhdhida eratettaa siyiya ne asatinne ne oosanchchati aiba ufaittiyoonaashsha! [9] Nenan ufaittidi, nena Israa7eela kawotaa araatan utissida GODAI ne Xoossai galatetto! GODAI Israa7eela asaa merinau siiqido gishshau, neeni suure pirddaanne xillotettaa oottana mala i nena kawoyiis" yaagaasu.

[10] Yaagada kawiyaa oiddu sha7u kilo giraame deexxiya worqqaa, keehi daro sawuwaanne al77o shuchchaa kawuwaayyo immaasu. Saaba kawiyaa Kawuwaa Solomonayyo immidoogaa keena daro sawuwaa hegaappe simmin ooninne ehibeenna.

[11] (Kawuwaa Kiiraama markkabeti, Ofiirappe worqqaa ehiidaageeti yaappekka sanddale giyo keehi daro mittaanne al77o shuchchaa ehiidosona. [12] Kawoi Solomoni he sanddalliyaappe GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa tuuqeta, mazamuriyaa yexxiyaageetuyyo diittaanne maazinqqiyaa merissiis. Hegaa mala sanddalee he gallassappe haa simmin yinne erenna, beettinne erenna.)

[13] Kawoi Solomoni kawoi immanau bessiya imotaappe haraa, Saaba Kawiyaa amottada a oichchidobaa ubbaa iyyo immiis. Hegaappe guyyiyan Saaba Kawiyaa ba ajabaara denddada, ba biitti simmaasu.

Solomona Aquwaa

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 9:13-28)

[14] Solomoni laittan laittan ekkiyo worqqai laatamanne heezzu sha7u kilo giraame deexxiyaagaa. [15] Hegee zal77anchchatuppe ekkido qaraxaanne Araba biittaa kawotu ubbaappenne Israa7eela biittaa haariyaageetuppe ekkido giiraa gujjennaana. [16] Solomoni

naa77u xeetu wogga gonddalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi gonddalliyan
laappun kilo giraame gidiya worqqai geliis. 17 Qassikka i heezzu xeetu qeeri gonddalleta
qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi qeeri gonddalliyan naa77u kilo giraame gidiya
worqqai geliis. Kawoi he gonddalleta Liibaanoosa Woraa Keettaa giyo keettan wottiis.
18 Qassikka kawoi issi gita kawotaa araataa danggarssaa zaaliyaappe merissidi, muruta
worqqan sheeshshiis. 19 Kawotaa araatai de7iyoosaa pude kiyanau yedhdhiyo usuppun
xekkati de7oosona. He araatai guyye baggaara kiikiyan muumi uttiis. Araatau naa77u
baggaarakka qesiyaa zemppissiyo sohoti de7oosona; he naa77u sohotu lanqqiyankka
eqqida issi issi gaammo misilee de7ees. 20 He araataa pude kiyiyo usuppun xekkatun ya
baggaaranne ha baggaara issi issi gaammo misilee, muleera tammanne naa77u misileti
de7oosona. Hagaa mala kawotaa araatai hara kawotettan awaaninne oosettibeenna.
21 Kawoi Solomoni ushshaa uyiyo miishsha ubbai worqqaappe oosettiis; Liibaanoosa
Woraa Keettan de7iya miishsha ubbaikka muruta worqqaappe oosettiis. Issibainne
birappe oosettibeenna; aissi giikko, Solomona wode biri mulekka go77iyaabadan qood-
etti erenna. 22 Kawuwaayyo Kiiraama markkabetuura zal77iya gita markkabeti abban
de7oosona. He markkabeti worqqaanne biraa, danggarssaa zaaliyaa, geleshshotanne
qaareta caani ekkidi, heezzu laittaappe issiton simmoosona.
23 Kawoi Solomoni duretettaaninne aadhdhida eratettan sa7an de7iya kawotu ubbaappe
dariis. 24 Sa7an de7iya asai ubbai a sintti aadhdhanaunne Xoossai a wozanan wottido
aadhdhida eratettaa siyanau koyees. 25 Laittaappe laittan yiya ubbai ayyo immanau
worqqanne bira miishshata, maayota, ola miishshatanne sawuwaa, paratanne baqulota
ekkidi yees.
26 Solomoni paraa gaaretanne parata shiishshiis; ayyo issi sha7anne oiddu xeetu paraa
gaaretinne tammanne naa77u sha7u parati de7oosona. I eta paraa gaaretu katamatu-
uninne banaara Yerusalaamen wottiis. 27 Kawoi Yerusalaamen biri shuchchadan koret-
tanaadan, zigikka bargguwan dicciya ettaadan corattanaadan oottiis. 28 Solomona parati
Gibxxeppenne Qaawe giyo biittaappe yiidosona. Kawuwaa zal77anchchati eta Qaaweppe
miishshan shammidi ehoosona. 29 Eti issi issi paraa gaariyaa usuppun xeetu xaqara biran,
issi issi paraa xeetanne ishatamu xaqara biran Gibxxeppe shammidi ehoosona; ehiidi
etikka Hiitetu kawotussi ubbatussinne Sooriyaa kawotussi baizzoosona.

11

Solomoni Xoossaappe Wora Simmiis

1 Kawoi Solomoni daro allaga biittaa maccaasata siiqiis; hegeetinne Gibxxe kawuwaa
na7ee bolli gujjin Moo7aabatu, Amoonatu, Eedoomatu, Sidoonatunne Hiitetu maccaasata.
2 Eti, “Intte ha asatuura ehuwan geluwan walahettoppite; aissi giikko, eti intte wozanaa
tumuppe bantta eeqaa xoossatukko zaarana” yaagidi GODAI Israa7eela asaayyo odido ka-
wotettatu maccaasata; shin Solomoni etaara siiquwan qashettiis. 3 Solomonayyo kawotu
naata gidiya laappun xeetu machchetinne heezzu xeetu baakkoti de7oosona. A mac-
caasati a wora zaaridosona. 4 Solomoni cimi cimidi biishin, a maccaasati a wozanaa hara
xoossatukko zaaridosona; yaatin, a aawaa Daawiti kumetta wozanaappe siiqidoogaadan,
GODAA ba Xoossaa i siiqibeenna. 5 Solomoni Asttaarooto giyo Sidoonatu xoosseeyyoonne
Molooka giyo Amoonatu xoossaayyo, sheneyiyaagaayyo goinniis. 6 Yaanidi Solomoni
GODAA sinttan iitabaa oottiis; a aawaa Daawiti kaallidoogaadan, GODAA polo kaallibeenna.
7 Hegaappe guyyiyan Solomoni Kamoosha giyo tuna eeqaayyoonne Amoonati eeqiyo,
Molooka[2] giyo tuna eeqaayyo Yerusalaame katamaappe arshsho baggan de7iya deriyaa
huuphiyan goinniyo xoqqa sohota keexxiis. 8 Allaga biittaappe ekkido ba maccaasatu
ubbaayyookka i hegaadan giigissiis; giigissin eti bantta xoossatuyyo yan ixaanaa cuwayi-
dosonanne yarshshuwaa yarshshidosona.
9 Ayyo naa77utoo qonccida GODAAPPE Israa7eela Xoossaappe Solomona wozanai wora
simmido gishshau, GODAI a hanqqettiis. 10 Hara xoossata kaallennaadan GODAI Solomona

2 11:7 Molooka: Amoonatu eeqai, Molooki Ibraawettuwan Milkkaama geetettees.

azaziis; gidikkonne, Solomoni GODAA azazuwaa naagibeenna. [11] Hegaa gishshau, GODAI
Solomona hagaadan yaagiis; “Neeni hagaadan hanido gishshau, taani nena azazido
ta maachchaanne ta wogaanne neeni naagennan ixxido gishshau, taani ne kawotet-
taa neeppe dafa ekkada, ne ashkkaratuppe issuwaayyo immana. [12] Gidikkonne, ne
aawaa Daawita gishshau taani hagaa neeni paxa de7iyo laittan dafa ekkikke; ne na7aa
kushiyaappe dafa ekkana. [13] Hegaakka qassi kawotettaa muliyaa appe dafa ekkikke; ta
ashkkaraa Daawita gishshaunne taani doorido katamaa Yerusalaame gishshau issi zariyaa
ayyo immana” yaagiis.

GODAI Solomona Bolla Baarigaarata Denttiis

[14] Hegaappe guyyiyan GODAI Eedoomiyaa Hadaada, Eedooma biittaa kawotu zare
gididaagaa baarigaara oottidi Solomona bolli denttiis. [15] Hagaappe kase baggan Daawiti
Eedooma asatuura olettido wode, haiqqidaageeta moogissanau pude biida ola gadaawai
Yoo7aabi, Eedooman de7iya attumaasa ubbaa wori wurssiis. [16] Eedooman de7iya at-
tumaasa ubbaa xaissana gakkanaashin Yoo7aabinne Israa7eela asai ubbai yan usuppun
agina uttiis.
[17] SHin he wode guutta na7a gidida Hadaadi, a aawaassi oottida Eedooma oo-
sanchchatuppe amaridaageetuura Gibxxe biitti baqatiis. [18] Eti Midiyaamappe dend-
didi, Paaraana biidosona; Paaraanappe banttanaara asaa ekkidi Gibxxe biitti, Gibxxe
kawuwaakko biidosona. Kawoi Hadaadayyo issi keettaanne gadiyaa immidi, qumaakka
ayyo azaziis. [19] Hadaadi kawuwaa keehippe ufaissiis; ufaissin kawoi ba keettaayee, Kawee
Xaafineesi michchiyo ayyo machcho immiis. [20] Xaafineesi michchiya ayyo Ganubaata giyo
na7aa yelaasu. Yelin Xaafineesa a kawo keettan dichchaasu; Ganubaati yan kawuwaa
naatuura issippe de7iis.
[21] Hadaadi Gibxxen de7iiddi Daawiti haiqqidi ba maizzan gaittidoogaanne ola gadaawai
Yoo7aabikka haiqqidoogaa siyiis; siyidi Hadaadi kawuwaayyo, “Taani ta biitti simmana
mala tana yedda” yaagiis.
[22] Yaagin kawoi a, “Neeyyo hagan aibi pacciinee neeni ne biitti baanau koyiyoi?” yaagidi
oichchiis.
Oichchin Hadaadi, “Taayyo aibinne paccibeenna; shin taani baana” yaagiis.
[23] Hegaadankka qassi, Xoossai Eliyadaa7a na7aa Razoona giyoogaa Solomona bolli baari-
gaara oottidi denttiis; Razooni Xooba Kawuwaa Hadaadi7eezerappe baqatiis. [24] Daawiti
Xooba biittaa olanchchata xaissido wode, Razooni baayyo asaa shiishshidi, shittatu halaqa
gidiis; shittati Damasqqo biidi, he katamaa oiqqidi, yan uttidi, Razoona kawoyidosona.
[25] Hadaadi medhdhido metuwaa bollikka gujjidi, Solomoni de7ido keenan ubban Razooni
Israa7eelatuyyo baarigaara gidiis; yaatidi i Sooriyan kawotidi Israa7eela asaa morkkiis.

Xoossai Iyorbbaamassi Immana Giidobaa

[26] Hegaa bollikka Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Solomona bolli makkalidi denddiis; i
Solomona ashkkaratuppe issuwaa. I Efireema biittan Xareedappe yiida asa; a aayyiyaakka
Xiruu7o giyo am77iyo. [27] Kawuwaa bolli i makkalidi denddido taarikee hagaappe kaallidi
xaafettidaagaa. Solomoni Miillo gimbbiisinne ba aawaa Daawita Katamaa yuushuwaa
gimbbiyan de7iya kallo sohuwaa kunttiis. [28] Iyorbbaami mino asa; Solomoni ha wodallai
ba oosuwaa waati loitti oottiyaakko be7iis; be7idi Minaasenne Efireema biittan oottiya
gabbaaratu ubbaa bolli a halaqa oottidi sunttiis.
[29] Issi gallassi Iyorbbaami Yerusalaame katamaappe kiyidi bees; biishin Seeloppe yiida,
hananabaa yootiya Akiiyi aara ogiyan gaittiis. Akiiyi he wode ooratta maayuwaa maayi
uttiis. Dembban eta naa77aa xalaalai de7oosona. [30] Akiiyi ba maayido ooratta maayuwaa
oiqqidi, tammanne naa77u kessidi pooshshiis. [31] Pooshshidi Iyorbbaama hagaadan yaagiis;
“Tammu pooshota neeyyo ekka. Aissi giikko, GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees;
‘Be7a, taani kawotettaa Solomona kushiyaappe pooshshada, tammu zareta neeyyo im-
mana hanais. [32] SHin ta ashkkaraa Daawita gishshaunne Israa7eela zaretu ubbaa giddoppe
taani doorido Yerusalaame katamaa gishshau, issi zariyaa ayyo aggana. [33] Taani hagaa oot-
tana gaasoi, Solomoni tana aggidi Sidoonatu xoossee Asttaarootiyyo, Moo7aabatu xoossaa

Kamooshayyoonne Amoonatu xoossaa Molookayyo goinnido gishshaassanne ta ogiyan hemettennan, ta sinttan suurebaa hanennaaninne a aawai Daawiti naagidoogaadan ta wogatanne ta higgeta naagennan ixxido gishshaassa.

34 " 'Gidikkonne, taani kawotettaa Solomona kushiyaappe wurssa ekkikke; taani dooridonne ta azazuwaanne ta wogaa naagida ta ashkkaraa Daawita gishshau, Solomoni paxa de7ido peeshan ubban i haaranaadan oottaas. 35 Hegaappe guyyiyan taani kawotettaa a na7aa kushiyaappe ekkana; ekkada tammu zareta neeyyo immana. 36 Ta sunttai an xeesettana mala, taani doorido Yerusalaame kataman ubba wodekka ta ashkkaraa Daawita zerettai kawotana mala, taani issi zariyaa a na7aassi immana.

37 " 'Nena gidikko, taani nena ekkana; ekkin ne wozanai amottido ubbaa neeni haarana; neeni Israa7eela bolli kawotana. 38 Taani nena azaziyoogaa neeni oottikko, ta ogiyan hemettikkonne ta ashkkarai Daawiti naagidoogaadan ta wogatanne ta azazota naagada ta sinttan suurebaa hanikko, taani nenaara gidana; Daawitassi oottidoogaadankka ne zareti de7i be7anaadan oottana; Israa7eelakka taani neeyyo immana. 39 Solomona nagaraa gishshau Daawita zerettata taani qaxxayana; shin merinassi gidenna' yaagees" yaagiis.

40 Yaatin, Solomoni Iyorbbaama woranau kajjeeliis; shin Iyorbbaami Gibxxe biitti Kawuwaa SHiishaaqakko baqatidi biis; biidi Solomoni haiqqana gakkanaashin Gibxxen takkiis.

Solomona Haiquwaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 9:29-31)

41 Solomoni hanido harabai, i oottidobai ubbai, a aadhdhida eratettaabai Solomona Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. 42 Solomoni Israa7eela ubbaa bolli Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. 43 Hegaappe guyyiyan Solomoni haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba aawaa Daawita Kataman moogettiis. A na7ai Robi7aami a sohuwan kawotiis.

12

Israa7eela Zareti Tammati Makkalidosona
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 10:1-19)

1 Israa7eela asai ubbai Robi7aama kawoyanau Sekeema katamaa biido gishshau, ikka yaa biis. 2 Nabaaxa na7ai Iyorbbaami, Kawuwaa Solomonappe baqatidi Gibxxen de7iyaagee hagaa siyido wode, Gibxxeppe simmidi yiis. 3 Yin Israa7eela asai Iyorbbaamayyo kiittidi xeesissin, inne Israa7eela maabarai ubbai Robi7aamakko biis; biidi, 4 "Ne aawai nuna deexo qambbaraa toossiis; shin ha77i neeni i nuna ootissiyo wolqqaama oosuwaanne deexo qambbaraa nuuyyo kaushsharkkii. Yaatikko, nuuni neeyyo haarettana" yaagidosona.

5 Yaagin Robi7aami etayyo, "Biite; biidi heezzantto gallassi simmidi taakko yiite" yaagiis; yaagin asai biis.

6 Hegaappe guyyiyan Kawoi Robi7aami a aawai Solomoni paxa de7iyo wode, Solomona zorida cimata zoretaa bessiis. I eta, "Ha asaayyo woigada zaara geetii?" yaagidi oichchiis.

7 Oichchin cimati Robi7aama, "Hachchi neeni asaayyo ashkkara gidada oottikkonne eti oichchiyoobau neeni lo77o qaalaa zaarikko, ubbaton eti neeyyo ashkkara gidana" yaagidosona.

8 SHin Robi7aami cimati zorido zoriyaa aggidi, aara diccidi ayyo oottiya yelaga asata zoretaa bessiis. 9 I eta, "Intte tana zoriyoobi aibee? 'Ne aawai nuna toossido deexo qambbaraa nuuyyo kaushsharkkii' yaagiya ha deriyaayyo woigada zaaroo?" yaagidi oichchiis.

10 Oichchin aara diccida yelagati, " 'Ne aawai nuna deexo qambbaraa toossiis; shin neeni nuuyyo kaushsharkkii' yaagiya asaayyo, 'Ta gil77a biradhdhee ta aawaa xeessaappe orddees. 11 Ta aawai intte qambbaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana' yaagada zaara" yaagidosona.

12 Hegaappe guyyiyan Kawoi Robi7aami, "Heezzantto gallassi simmidi taakko yiite" giidoogaadankka, Iyorbbaaminne asai ubbai heezzantto gallassi simmidi yiidosona. 13 Yin

kawoi etayyo hanqqo zaaruwaa zaariis. Cimatu zoriyaa aggi bayidi, [14] yelagati zorido
zoriyaa kaalliis. Yaatidi hagaadan yaagiis; "Ta aawai intte qambbaraa deexettiis; shin taani
hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena
masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana" yaagidi zaariis. [15] Kawoi asai giyoogaa
siyennan ixxiis; aissi giikko, GODAI Seeloppe yiida Akiiya baggaara kase Nabaaxa na7aa
Iyorbbaamayyo yootido qaalai polettanaadan hagee GODAAPPE haniis.

[16] Israa7eela asai ubbai kawoi eti giyoogaa siyennan ixxidoogaa be7idi, kawuwaa
hagaadan yaagidosona; "Daawitabaappe nuna gakkiyaabi aibee? Isseya na7aappe nuuni
laattanabi baawa! Israa7eela asau, intte soo intte soo simmite! Ha77i simmi Robi7aami
bau naagetto!" yaagidosona. Yaagidi Israa7eela asai ubbai bantta soo bantta soo
simmidosona. [17] SHin Robi7aami Yihudaa katamatun de7iya Israa7eela asaa bolli kawotiis.

[18] Hegaappe guyyiyan Kawoi Robi7aami ba gabbaaratu halaqaa Adooniraama Israa7eela
asaakko kiittiis; kiittin eti shuchchan caddidi woridosona. Yaatin, Kawoi Robi7aami
ba paraa gaariyan eesuwan kiyi uttidi, Yerusalaame baqatiis. [19] Heedeppe doommidi
hachchi gakkanaashin Israa7eela zareti tammati Daawita zariyaappe kawotida kawotu
bolli makkalidosona. [20] Iyorbbaami Gibxxeppe simmidoogaa Israa7eela asai ubbai siyido
wode, a bantta yaa7au xeesissidi, Israa7eela bolli kawoyidosona; Daawita zariyaappe
kawotida kawotussi ammanettidi attidai Yihudaa zariyaa xalaala.

SHamaa7ee Hananabaa Yootiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 11:1-4)

[21] Solomona na7ai Robi7aami Yerusalaame katamaa gakkido wode, Israa7eela biittaa
asaara olettidi, kawotettaa baayyo zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biniyaama
zariyaappe doorettida issi xeetanne hosppun tammu sha7u olanchchata shiishshiis.
[22] SHin Xoossaa qaalai, Xoossaa asa gidiya SHamaa7iyaakko yiis; yiidi, [23] "Solomona
na7aa, Yihudaa Kawuwaa Robi7aamayyo, Yihudaanne Biniyaama zaretuyyoonne attida
asa ubbaayyo hagaadan yaaga; [24] 'GODAI inttena, "Intte dabbotuura, Israa7eelatuura
olettanau booppite. Hagaa taani oottido gishshau, intte ubbaikka intte soo intte soo
simmite" yaagees' yaagada yoota" yaagiis. Yaagin eti GODAA qaalaa siyidi, simmidi soo
biidosona.

Iyorbbaami GODAAPPE Wora Simmiis

[25] Hegaappe guyyiyan Iyorbbaami Efireema gezziyan de7iya Sekeema qato kessidi
gimbbidi, yan de7iis; hegaappe kiyi biidi PHinii7eela gimbbiis.

[26] Iyorbbaami ba wozanan, "Kawotettai Daawita zariyaassi simmana. [27] Ha asai GODAA
Beeta Maqidasiyan yarshshuwaa yarshshanau Yerusalaame katamaa biyaabaa gidikko, eti
qassikka bantta godaakko, Kawuwaa Robi7aamakko simmana. Eti tana woridi, Yihudaa
Kawuwaa Robi7aamakko simmana" yaagidi qoppiis.

[28] Hegaa gishshau, kawoi zorettidoogaappe guyyiyan worqqaappe naa77u maratu mis-
ileta medhdhiis. Medhdhidi asaayyo, "Intte hagaappe Yerusalaame biido keenai gidana.
Inttenoo Israa7eela asatoo, inttena Gibxxeppe kessida intte xoossati hageetihoona!"
yaagiis. [29] Etappe issuwaa Beeteelen, issuwaa qassi Daanan wottiis. [30] Ha yohoi etayyo
nagaratiis; aissi giikko, issi maraa misiliyaayyo goinnanau asai Daana gakkanaashin bees.
[31] Iyorbbaami keraa huuphiyan goinniyo xoqqa sohuwaa giigissiis; giigissidi Leewa zare
gidana xayikkokka, ubba qommo asaappe qeese oottidi sunttiis.

[32] Yihudan bonchchiyoogaadan hosppuntta aginan tammanne ichchashantta gallassan
baalai bonchchettanaadan, Iyorbbaami gallassaa keeriis; keeridi yarshshuwaa yarshshiis.
I hagaadan haniis; Beeteele biis; biidi ba medhdhido maraa misiliyaayyo yarshshuwaa
yarshshiis. Qassi ba medhdhido goinniyo xoqqa sohotun qeeseta Beeteelen sunttidi
wottiis. [33] I ba huuphen doorido hosppuntta aginan, he aginau tammanne ichchashantto
gallassi Beeteele biis; biidi he gallassai Israa7eela asaayyo baalaa gidanaadan awaajjiis.
Yaatidi ixaanaa cuwayanau pude yarshshiyo sohuwaa kiyiis.

13

Beeteele Bolli Hananabaa Yootida Bitaniyaa

[1] Iyorbbaami ixaanaa cuwayanau yarshshuwaa yarshshiyo sohuwaa matan eqqidaashin,
GODAA qaalan kiitettida, Xoossaa asa giyo issi bitanee Yihudaappe yiis; [2] yiidi GODAI azazin
he yarshshiyo sohuwaa bolli hagaadan yaagidi waassiis; "Yarshshiyo sohuwau, yarshshiyo
sohuwau, GODAI nena hagaadan yaagees; 'Daawita zariyaassi Yoosiyaasa geetettiya issi
na7ai yelettana. He na7ai ha77i hagan yarshshiiddi de7iya xoqqa sohotu qeeseta ne bolli
yarshshana; ne bolli asaa meqettai xuugettana' yaagees" yaagidi waassiis. [3] He gallassi
Xoossaa asi malaataa immiiddi, "GODAI yootido malaatai hagaa; ha yarshshiyo sohoi
phalqqettana; a bollan de7iya bidinttaikka wora laalettana" yaagiis.

[4] Kawoi Iyorbbaami Xoossaa asi Beeteelen de7iya yarshshiyo sohuwaa bolli waassi-
doogaa siyido wode, yarshshiyo sohuwaappe ba kushiyaa yeddidi, "He bitaniyaa oiqqite!"
yaagiis. SHin i bitaniyaayyo yeddido kushee sohuwaarakka xiiggidi siliis; Hegaa gishshau,
ba kushiyaa guyye zaaridi ekkanau danddayibeenna. [5] Qassi Xoossaa asi GODAA qaalan
immido malaataadan yarshshiyo sohoi phalqqetti wodhdhin, a bollan de7iya bidinttaikka
wora laalettiis. [6] Yaatin, Kawoi Iyorbbaami Xoossaa asa, "Ta kushee kaseegaadan hanana
mala taayyo gaannatada GODAA ne Xoossaa woossarkkii!" yaagiis. Hegaa gishshau, Xoos-
saa asi kawuwaayyo gaannatidi GODAA woossin, kawuwaa kushee simmidi kaseegaadan
haniis.

[7] Kawoi Xoossaa asa, "Tanaara ta soo hindda; kattanne ma. Qassi taani neeyyo imotaa
immana" yaagiis.

[8] SHin Xoossaa asi kawuwaassi hagaadan yaagidi zaariis; "Harai attin neeni ne
aquwaayyo baggaa taassi immiyaakkokka, taani nenaara biikke; hagan oittaakka miikke,
haattaakka uyikke. [9] Aissi giikko, GODAA qaalai tana, 'Neeni oittakka mooppa, haattakka
uyoppa, ne yiido ogiyaarakka simmada booppa' yaagidi azaziis" yaagiis. [10] Hegaa gishshau,
bitanee hara ogiyaara biis; i Beeteele yiido ogiyaara simmidi bibeenna.

Beeteelen Hananabaa Yootiya Cima Bitaniyaa

[11] Hananabaa yootiya issi cima bitanee Beeteele kataman de7ees. Beeteelen he gallassi
Xoossaa asi oottido ubbabaa he cima bitaniyaa naati yiidi yootidosona; qassi he bitanee
kawuwaayyo yootido qaalaa eti bantta aawaayyo yootidosona. [12] Yootin aawai eta, "Awa
ogiyaara biidee?" yaagiis; yaagin Yihudaappe yiida Xoossaa asi biido ogiyaa ayyo
malaatidosona. [13] Hegaappe guyyiyan i ba naata, "Taayyo ane hariyaa koorite" yaagiis;
yaagin eti ayyo hariyaa koorin toggiis. [14] Toggidi Xoossaa asa geeduwaa kaallidi biis; issi
wolaa kuwan uttidaagaa demmidi, "Yihudaappe yiida Xoossaa asi neneeyye?" yaagiis.

Yaagin bitanee, "Ee tana" yaagiis.

[15] Yaagin hananabaa yootiya cima bitanee a, "Qumaa maanau ta soo tanaara hindda"
yaagiis.

[16] Xoossaa asi zaaridi, "Taani guyye simmada nenaara baanau, woikko ha sohuwan
nenaara oittaa maanau, woikko haatta uyanau danddayikke. [17] Aissi giikko, GODAA qaalai
tana, 'Neeni he sohuwan oittakka mooppa, haattakka uyoppa, ne yiido ogiyaarakka
simmada booppa' yaagidi azaziis" yaagiis.

[18] Yaagin hananabaa yootiya cima bitanee, "Taanikka nenadan hananabaa yootiyaagaa.
Kiitanchchai GODAA qaalan tana, 'Oittaa i maana malanne haattaa uyana mala, a zaarada
ne soo nenaara ekkada ya' yaagiis" yaagiis. SHin cima bitanee hegaa ayyo wordduwaa
odiis. [19] Hegaa gishshau, Xoossaa asi aara simmidi, a son miisinne uyiis.

[20] Eti maaddan uttidaashin, GODAA qaalai bitaniyaa guyye zaarida hananabaa yootiya
cima bitaniyaakko yiis. [21] Yin bitanee Yihudaappe yiida Xoossaa asayyo ba qaalaa xoqqu
oottidi, "GODAI hagaadan yaagees; 'Neeni GODAA qaalaa ixxadasa; GODAI ne Xoossai nena
azazido azazuwaakka naagabaakka. [22] Neeni GODAI, "He sohuwan mooppa woikko uyoppa"
giido sohuwaa guyye simmada baada, yan oittaa maadasa; haattaakka uyadasa. Hegaa
gishshau, ne ahai ne aawatu duufuwan moogettenna' yaagees" yaagiis.

[23] Xoossaa asi miyoogaanne uyiyoogaa polidoogaappe guyyiyan, hananabaa
yootiyaagee ba guyye zaaridi ehiido bitaniyaayyo hariyaa kooriis. [24] Koorin i ogiyan
biishin gaammoi aara gaittidi, a woriis. Worin ahai ogiyan canggaraariis; hareenne
gaammoinne naa77aikka ahaa lanqqen eqqidosona. [25] He ogiyaara aadhdhiya asai ahai
canggaraaridaagaanne gaammoi ahaa lanqqen eqqidaagaa be7iis; be7idi biidi hananabaa
yootiya cima bitanee de7iyo kataman yootiis.
[26] Biyoosaappe bitaniyaa guyye zaarida hananabaa yootiya cima bitanee hegaa siyido
wode hagaadan yaagiis; "Hegee GODAA qaalaayyo azazettennan ixxida Xoossaa asa.
Hegaa gishshau, GODAA qaalai ayyo kasetidi odidoogaadan, GODAI gaammuwan a gattiis;
yaatin, gaammoi a mentterettidi woriis" yaagiis.
[27] Hegaappe guyyiyan cima bitanee ba naata, "Taayyo hariyaa koorite" yaagiis. Yaagin
eti ayyo hariyaa kooridosona; [28] koorin bitanee kiyidi biis. Biidi ogiyan canggaraarida
ahaanne ahaa matan eqqida hariyaanne gaammuwaa demmiis; gaammoi ahaa mibeenna
woikko hariyaakka menttibeenna. [29] Hananabaa yootiya cima bitanee Xoossaa asa ahaa
denttidi, hariyaa zokkuwan wottidi, yeekkanaunne mooganau guyye ba katamaa ekkidi
ehiis. [30] Ehiidi bau makki wottido duufuwan ahaa wottiis; wottin a bolli, "Aayyee ta ishau!
Aayyee ta ishau!" yaagidi yeekkidosona.
[31] Moogi simmidi ba naata hagaadan yaagiis; "Taani haiqqiyo wode, Xoossaa asi moogettido duufuwan tana moogite; ta meqettatakka a meqettata lanqqiyan wottite. [32] Aissi
giikko, Beeteele kataman de7iya yarshshiyoosaa bollinne Samaariyaa katamatun de7iya
goinniyo xoqqa sohotu bolli GODAI azazin he bitanee waassidoogee tumu polettana"
yaagiis.

Iyorbbaama Keettaa Asaa Xaissanau Gattida Nagaraa

[33] Hegaappe guyyiyankka Iyorbbaami ba iita ogiyaappe simmibeenna; shin goinniyo
xoqqa sohotuyyo ubba qommo asaappe qeeseta gujjidi sunttiis; qeese gidanau koyiya
oonanne goinniyo xoqqa sohuwan wottiis. [34] Iyorbbaama keettaa asaa ongganaunne
biittaa bollaappe xaissanau gattida nagarai hegaa.

14

Akiiyi Iyorbbaama Bolli Hananabaa Yootiis

[1] He wode Iyorbbaama na7ai Abiiyi harggiis. [2] Yaatin, Iyorbbaami ba keettaayyiyo,
"Dendda; denddada neeni Iyorbbaama keettaayyiyo gidiyoogaa ooninne erenna mala, ne
maayuwaa laamma; laammada Seelo ba. Taani ha asaa bolli kawotanaagaa taayyo yootida
hananabaa yootiya Akiiyi yan de7ees. [3] Tammu oittaa, amarida komppuwaanne issi oto
eessaa ayyo ekkada akko ba. Bobare ha harggida na7ai hananabaa i neeyyo yootana"
yaagiis.
[4] Yaagin Iyorbbaama keettaayyiyaa i giidoogaadan oottaasu; denddada Akiiya soo Seelo
baasu. Akiiyi xeellanau danddayenna; i cimmido gishshau, a aifee demmenna. [5] SHin
GODAI Akiiya, "Iyorbbaama keettaayyiyaa ba na7aa harggiyaabaa nena oichchanau yausu.
Neeni iyyo hagaa hagaa yaagada oda. A ya gakkada hara maccaasa milatana" yaagiis.
[6] Hegaa gishshau, Akiiyi maccaasiyaa penggen di77i di77iyoogaa siyidi hagaadan yaagiis;
"Iyorbbaama keettaayee, ane haa gela. Aissi hagaadan hara asa milatadii? Taani iita
wore neeyyo yootanau kiitettaas. [7] Neeni Iyorbbaamakko baada hagaadan yaaga; 'GODAI
Israa7eela Xoossai nena, "Taani nena asaa giddoppe xoqqissaas; ta asaa Israa7eela bolli
nena kawoyaas. [8] Taani Daawita zariyaappe kawotettaa wotta ekkada, neeyyo immaas.
SHin neeni ta ashkkaraa Daawita mala gidakka; i ta azazuwaa naagiisinne ta sinttan
suurebaa xalaalaa oottiiddi, ba kumetta wozanan tana kaalliis. [9] Neeppe kase de7ida ubbati
oottidoogaappe dariya iitaa neeni oottadasa; neeni neeyyo hara xoossata, seerissido
birataappe eeqata medhdhadasa. Yaatada tana hanqqetissadasa; tana neeppe guyye
aattadasa.
[10] " ' "Hegaa gaasuwan taani Iyorbbaama keettaa asau iitaa ehaana. Israa7eela biittan
Iyorbbaama keettaa asaappe aille gidin goqa gidin, issi attumaasinne attennan xoqollana.

Issi uri oshai wurana gakkanaashin kessiyoogaadan, Iyorbbaama keettaa asaa taani wurssa
kessana. [11] Iyorbbaama zare gididi kataman haiqqiya oonanne kanati maana; gaxariyan
haiqqiyaageeta qassi saluwaa kafoti maana. Taani GODAI hagaa odaas!" yaagiis' yaaga.
[12] "Nena gidikko, ha77i neeni denddada ne soo ba. Ne tohoi katamaa geliyo wode,
na7ai haiqqana. [13] Israa7eela ubbai na7aayyo yeekkidi moogana; Iyorbbaama keettaa
asan GODAA Israa7eela Xoossaa sinttan ha na7an lo77obai beettido gishshau, Iyorbbaama
keettaa asaappe a xalaalai duufuwan moogettana.
[14] "Hegaappe guyyiyan Iyorbbaama keettaa asaa xoqolli xaissiya kawuwaa GODAI baayyo
Israa7eela bolli denttana. [15] Haattaa giddon woshoi qaaxxiyoogaadan, GODAI he wode
Israa7eelata shocidi qaattana. Asheero giyo xoosseessi eti misiliyaa essidi, GODAA
hanqqetissido gishshau, eta aawatuyyo i immido lo77o biittaappe eta diggana; yaatidi
eta Efiraaxiisa SHaafaappe hefinttan laalana. [16] Iyorbbaami oottido nagaraa gishshaunne
Israa7eela asaa i ootissido nagaraa gishshau, GODAI Israa7eela aggi bayana" yaagiis.
[17] Hegaappe guyyiyan Iyorbbaama keettaayyiyaa denddada baada Tirxxa gakkaasu.
Gakkada keettaa pengge goccillaa yedhdhaanne na7ai haiqqi aggiis. [18] Ba ashkkaraa
hananabaa yootiya Akiiya baggaara GODAI yootidoogaadankka a moogidosona; Israa7eela
asai ubbai ayyo yeekkiis.

Iyorbbaama Haiquwaa

[19] Iyorbbaami hanido harabai, a olatinne a aisuwaa maarati Israa7eela Kawotu Taarikiyaa
Maxaafatun xaafetti uttidosona. [20] Iyorbbaami laatamanne naa77u laittaa kawotiis.
Hegaappe guyyiyan haiqqidi ba maizzan gaittiis. A sohuwan a na7ai Nadaabi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Robi7aama
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 11:5-12:15)

[21] Solomona na7aa Robi7aami Yihudan kawotiis; Robi7aami kawotiyo wode laittai ayyo
oitamanne isiino. GODAI ba sunttaa wottanau Israa7eela zaretu katamatu ubbaa giddoppe
doorido Yerusalaame kataman Robi7aami tammanne laappun laitta kawotiis. A aayee
sunttai Naa7imo; a Amoona biittaa asa. [22] Yihudaa asati GODAA sinttan iitabaa oottidosona;
bantta oottido nagaran eti bantta aawatuppe aattidi GODAA qanaatissidosona. [23] Hegaa
bollikka qassi eti banttau goinniyo xoqqa sohota, eeqa shuchchatanne Asheero giyo
xoossee misileta xoqqa keratu ubbaa bollinne irxxa mittatu ubbaa garssan essidosona.
[24] Harai attin eti goinniyo sohotun goino woga oottidi attumaasati attumaasatuura
shaaramuxiyaageeti de7oosona. GODAI Israa7eelatu sinttaappe kessidi yedettido dere
asati meezetido, he sheneyiya oosota ubbaa Israa7eela asati oottidosona.
[25] Robi7aami kawotido ichchashantto laittan Gibxxe Kawoi SHiishaaqi Yerusalaame
katamaa bolli woraajjiis. [26] Woraajjidi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettan
de7iya buquraa, Solomoni qoxissido worqqa gonddalletuura ubbaa bonqqi ekkidi biis.
[27] Yaatin, kawoi Robi7aami he gonddalletu gishshaa nahaasiyaa birataappe hara gonddal-
leta merissiis; merissidi eti naagidi wottana mala kawo keettaa penggiyaa naagiyaageetu
halaqatuyyo immiis. [28] Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa biyo wode ubban, naagiyaageeti
gonddalleta oiqqoosona. Hegaappe simmin eti zaaridi, naagiyaageetu keettan wot-
toosona.
[29] Robi7aami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Max-
aafan xaafetti uttiis. [30] Robi7aaminne Iyorbbaami ubba wode olettiiddi de7idosona.
[31] Robi7aami haiqqidi ba maizzan gaittiis; i Daawita Kataman de7iya ba aawatu duufuwan
moogettiis. A aayee sunttai Naa7imo; a Amoona biittaa asa. Robi7aama sohuwan a na7ai
Abiiyi kawotiis.

15

Yihudaa Kawuwaa Abiiya
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 13:1-14:1)

[1] Nabaaxa na7aa Iyorbbaami kawotido tammanne hosppuntta laittan Abiiyi Yihudan
kawotiis. [2] Abiiyi Yerusalaamen heezzu laitta kawotiis. A aayyiyaa Abeselooma na7ee

na7iyo; i sunttai Maa7iko. [3] Appe kase a aawai oottido nagarata ubbaa oottiis; a wozanai a
aawaa aawaa aawaa Daawita wozanai polo gididoogaadan GODAAYYO, ba Xoossaayyo polo
gidibeenna. [4] Gidikkonne, appe guyyiyan Yerusalaamen kawotana malanne Yerusalaame
sarotettaa naagana mala, GODAI a Xoossai Daawita gishshau Abiiyassi issi attuma na7aa
immiis. [5] GODAI hagaa oottido gaasotai, Daawiti GODAA sinttan suurebaa oottiis; Hiitiyaa
Ooriyoona bolli nagara oottoorippe attin, ba de7o laitta ubban GODAA azazotuppe
issibaanne naagennan aggibeenna. [6] Abiiyi de7ido laitta ubban Robi7aama asaaranne
Iyorbbaama asaara olettiiddi de7idosona.

[7] Abiiyi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis. Abiiyinne Iyorbbaami olettiiddi de7idosona. [8] Abiiyi haiqqidi ba maizzan
gaittiis; i Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Asi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Asa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 15:16-16:6)

[9] Israa7eela Kawoi Iyorbbaami kawotido laatamantto laittan Asi Yihudan kawotiis.
[10] Asi Yerusalaamen oitamanne isiini laitta kawotiis. A aawaa aayee sunttai Maa7iko;
a Abeselooma na7iyo. [11] Asi ba maizza aawai Daawiti oottidoogaadan, GODAA sinttan
suurebaa oottiis. [12] Goino woga oottidi attumaasaara shaaramuxiya attumaasata Asi ba
biittaappe xaissiis; appe kase de7ida kawoti medhdhido eeqa misileta ubbaa xoqolerettidi
oliis. [13] A aawaa aayyiyaa Maa7ikakka Asheero giyo xoosseessi tuna eeqaa misiliyaa med-
hdhido gishshau, Kawuwaa Aayyiyo a geetettiyo bonchchuwaappe o diggiis. Asi he eeqaa
misiliyaa qanxxerettidi, Qediroona Zanggaaran xuuggiis. [14] Asi goinniyo xoqqa sohota
xaissennan aggikkonne, i ba de7ido laitta ubban Xoossaassi wozanappe ammanettiya
asa gididi de7iis. [15] Inne a aawai Xoossaayyo dummayi wottido biraa, worqqaanne hara
miishshata ehiidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa giddon wottiis.

[16] Yihudaa Kawoi Asinne Israa7eela Kawoi Baa7ishi, bantta kawotido laitta ubban
olettidosona. [17] Israa7eela Kawoi Baa7ishi Yihudaa bolli woraajjiis; woraajjidi Yihudaa
Kawuwaa Asa biittaappe ooninne gelennaadaaninne kiyennaadan teqqanau Raama kata-
maa yuushuwaa minttidi gimbbiis.

[18] Hegaa gaasuwan Kawoi Asi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne ba kawo keettan at-
tida worqqaanne biraa ubbaa kessidi, ba oosanchchatu kushiyan wottiis. Wottidi
Heziyoona na7aa na7aa, Xabrimmoona na7aayyo, Damasqqo kataman de7iya Sooriyaa
Kawuwaa Benihadaadayyo, imota oottidi yeddiis. Yeddiiddi hagaadan yaagiis; [19] "Kase
ta aawaaranne ne aawaara maacettidoogaadan, ane tanaaranne nenaara maacettoos.
Be7a, hagaa biraanne worqqaa taani neeyyo imotaa immanau yeddaas. Israa7eela
Kawoi Baa7ishi ba olanchchata ta biittaappe kessana mala, neeni kase aara maacettido
maachchaa kola" yaagiis.

[20] Yaagin Benihadaadi Kawoi Asi giidoogaa maayidi, ba ola gadaawata Israa7eela
katamata olanau yeddiis. Yeddin eti Iyoona, Daananne Aabeeli-Beetimaa7ika geetettiya
katamata, Galiila Abbaa matan de7iya biittaa, Nifttaaleema biittaarakka gujjidi ubbaa
xoonidosona. [21] Kawoi Baa7ishi hegaa siyidi, Raama katamaa gimbbiyoogaa aggiigidi,
Tirxxa katamaa biis.

[22] Hegaappe guyyiyan Kawoi Asi Yihudan de7iya asaa ubbaa azaziis; azazin issoinne
attennan denddidi, Baa7ishi kase yan go7ettiyo shuchchaanne mittaa Raamappe miyyi-
dosona. Miyyin Kawoi Asi Mixiphphanne Biniyaama biittan de7iya Gebaa7a an minttidi
gimbbiis.

[23] Asi hanido harabai, a minotettai ubbai, i oottidobai ubbainne i keexxido katamati
Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttidosona. SHin i cimido wode tohuwaa
sakettiis. [24] Asi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba maizza aawaa Daawita Kataman moogettiis.
A na7ai Yoosaafixi a sohuwan kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Nadaaba

[25] Yihudaa Kawoi Asi kawotido naa77antto laitti Iyorbbaama na7ai Nadaabi Israa7eelan kawotiis; i Israa7eela biittan naa77u laitta kawotiis. [26] Nadaabi kase ba aawaa ogiyaanne Israa7eela asaa i ootissido a nagaraa ogiyan hemettidi, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

[27] Yisaakoora zare gidida Akiiya na7ai Baa7ishi Nadaaba bolli maqettiis. He wode Nadaabinne a olanchchati Pilisxxeeman de7iya Gibbatoona katamaa dooddidi de7oosona. [28] Yihudaa Kawoi Asi kawotido heezzantto laittan Baa7ishi Nadaaba woriis; woridi a sohuwan i bau kawotiis. [29] Baa7ishi kawotaa doommosaarakka Iyorbbaama so asaa ubbaa wori wurssiis; GODAI Seeloppe yiida ba ashkkaraa hananabaa yootiya Akiiya baggaara yootidoogaadankka Iyorbbaama keettaa asai ubbai haiqqi wuriis. [30] Hegee hanidoogee Iyorbbaami ba huuphen oottido nagaraa gishshaassa, Israa7eela asaa i ootissido nagaraa gishshaassanne GODAA Israa7eela Xoossaa hanqqetissido gishshaassa.

[31] Nadaabi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [32] Yihudaa Kawoi Asinne Israa7eela Kawoi Baa7ishi bantta kawotaa laitta ubban olettiiddi de7idosona.

Israa7eela Kawuwaa Baa7isha

[33] Yihudaa Kawoi Asi kawotido heezzantto laittan Akiiya na7ai Baa7ishi Israa7eela asaa ubbaa bolli kawotiis; i Tirxxa kataman laatamanne oiddu laitta kawotiis. [34] Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottidinne a ogiyan hemettidi, Baa7ishi GODAA sinttan iitabaa oottiis.

16

[1] Hanaana na7aa Yeehu baggaara GODAA qaalai Baa7ishabaa hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Taani nena buhiyaappe denttada ta asaa Israa7eela bolli halaqa kessaas; shin neeni Iyorbbaama ogiyan hemettadasa. Qassi ta asaa Israa7eela nagaraa ootissada, eta nagaran tana hanqqetissadasa. [3] Hegaa gishshau, be7a! Taani Baa7ishanne a keettaa asaa pittana hanais. Baa7ishaa, taani ne keettaa asaa Nabaaxa na7aa Iyorbbaama keettaa asaadan oottana. [4] Baa7isha zare gididi, kataman haiqqiya oonanne kanai maana; qassi gaxariyan haiqqiya oonanne saluwaa kafoti maana" yaagiis.

[5] Baa7ishi hanido harabai, i oottidobainne a minotettai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [6] Baa7ishi haiqqidi ba maizzan gaittiis; Tirxxa kataman moogettiis. A na7ai Eeli a sohuwan kawotiis. [7] GODAI hananabaa yootiya Yeehu baggaara Baa7isha bollinne a so asaa bolli he hananabaa yootido gaasoi Baa7ishi oottido nagaraa gishshaassanne Iyorbbaaminne a so asai oottidoogaadan, iitabaa oottidi, GODAA hanqqetissido gishshaassa. Qassi i Iyorbbaama so asaa ubbaa wori wurssido gishshaassa.

Israa7eela Kawuwaa Eela

[8] Yihudaa Kawoi Asi kawotido laatammanne usuppuntta laittan Baa7isha na7ai Eeli Israa7eelan kawotiis. Tirxxa kataman i naa77u laitta kawotiis. [9] Kawuwaa ola gadaawatuppe issuwaa gididi, a paraa gaaretuppe baggaa azaziya Zimiri kawuwaa bolli maqettiis. Kawoi Eeli he wode Tirxxan de7iya kawo keettau aawatiya Arxxa son Tirxxan mattotti uttiis. [10] Yihudaa Kawoi Asi kawotido laatamanne laappuntta laittan Zimiri Arxxa soo gelidi kawuwaa woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.

[11] Zimiri kawotidi, kawotaa araatan uttosaarakka Baa7isha so asaa ubbaa woriis. Baa7ishayyo dabbo gidin lagge gidin issi attumaasanne paxa ashshibeenna. [12] Hananabaa yootiya Yeehu baggaara GODAI Baa7isha bolli haasayido qaalaadan Zimiri Baa7isha so asaa ubbaa wori xaissiis. [13] Hegee hanidoogee Baa7ishinne a na7ai Eeli bantta eeqau goinnidi, oottido nagaraa ubbaa gaasuwaaninne Israa7eela asaa ootissido nagaraa gaasuwan, GODAA, Israa7eela Xoossaa hanqqetissido gishshaassa.

[14] Eeli hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

Israa7eela Kawuwaa Zimira

[15] Yihudaa Kawoi Asi kawotido laatamanne laappuntta laittan Zimiri Tirxxan laappun gallassa xalaalaa kawotiis. He wode Israa7eela olanchchati Gibbatoona giyo Pilisxxeema

katamaa dooddidi uttidosona. [16] Dooddi uttida Israa7eelati Zimiri kawuwaa bolli maqettidi
a woridoogaa siyido wode, ola gadaawaa Omira he gallassikka he sohuwan Israa7eela
kawo kessidi kawoyidosona. [17] Omirinne aara de7iya Israa7eela asai ubbai Gibbatoona
katamaappe kiyidi biidi, Tirxxa katamaa dooddidosona. [18] Katamai ohettiichchidoogaa
be7ido wode, Zimiri kawo keettaa giddon de7iya qatuwaa gelidi, kawo keettan tamaa oit-
tiis; yaatidi ikka haiqqiis. [19] Hegee hanidoogee Iyorbbaami oottido nagaraanne Israa7eela
asaa ootissido nagaraa kaallidi, Zimiri GODAA sinttan iitabaa oottido gishshaassa.
[20] Zimiri hanido harabainne i maqqido maqqoi Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis.

Israa7eela Kawuwaa Omira

[21] He wode Israa7eela asai naa77u kiyidi shaahettiis. Asaappe baggai Ginaata na7aa
Tiibina kawoyanau koyin, baggai qassi Omira kawoyanau koyiis. [22] SHin Omira maaddiya
asai Ginaata na7aa Tiibina maaddiya asaappe minniis. Hegaa gishshau, Tiibini haiqqin
Omiri kawotiis.
[23] Yihudaa Kawoi Asi kawotido hasttamanne isiinintta laittan Omiri Israa7eela asaa
bolli kawotiis. Kawotidi tammanne naa77u laittaa haariis; hegaappe usuppun laittaa
Tirxxan haariis. [24] Omiri Samaariyaa giyo keraa SHemeera giyo bitaniyaappe usuppun
sha7u xaqara biran shammiis; shammidi issi katamaa an keexxiis. Yaatidi he katamaa
kase he keraa godaa sunttan Samaariyaa giidi sunttiis.
[25] SHin Omiri GODAA sinttan iitabaa oottiis; i baappe kase de7ida kawotu ubbatuppekka
aadhdhiya nagaraa oottiis. [26] Nabaaxa na7ai Iyorbbaami oottido nagaraanne Israa7eela
asaa ootissido nagaraa Omiri kaalliis; he eeqau goinniyo hanotai GODAA Israa7eela
Xoossaa hanqqetissiis.
[27] Omiri hanido harabai, i oottidobainne a minotettai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa
Maxaafan xaafetti uttiis. [28] Omiri haiqqidi ba maizzan gaittiis; Samaariyaa kataman
moogettiis. A na7ai Akaabi a sohuwan kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Akaaba

[29] Yihudaa Kawoi Asi kawotido hasttamanne hosppuntta laittan Omira na7ai Akaabi Is-
raa7eelan kawotiis; Omira na7ai Akaabi Samaariyaa kataman Israa7eela bolli laatamanne
naa77u laitta kawotiis. [30] Omira na7ai Akaabi baappe kase wode de7ida kawotu ubbatuu-
gaappekka aadhdhiya iitabaa GODAA sinttan oottiis. [31] Nabaaxa na7ai Iyorbbaami oottido
nagaraa oottiyoogaa laafabaa giidi qoppiyoogaa xalaala gidennan Sidoonatu Kawuwaa
Etiba7aala na7iyo Elzzaabeelo bau machcho ekkidi, Ba7aala giyo eeqau oottanaunne
au goinnanau doommiis. [32] Samaariyaa kataman i keexissido Ba7aala Eeqaa Keettan
Ba7aalayyo yarshshiyoosaa keexxiis. [33] Qassi Akaabi Asheero giyo xoossee misiliyaa essidi,
baappe kase de7ida kawotu ubbatuppe aattidi GODAA Israa7eela Xoossaa hanqqetissiya
nagaraa oottiis.
[34] Akaaba kawotettaa wode Beeteeleppe yiida Hii7eela giyo issi bitanee Yarkko katamaa
zaarettidi keexxiis. Nawe na7aa Yaasu baggaara GODAI odidoogaadan, Hii7eeli Yarkko
keexxanau baasiyo wode, Abiiraama giyo a baira na7ai haiqqiis; qassi penggiyaa aattiyo
wode Saguba giyo a wurssetta kaalo na7ai haiqqiis.

17

Eelaasi Iri Xayanaagaa Odiis

[1] Gala7aaden Tishbbe giyoosaappe yiida, hananabaa yootiya Eelaasa giyo issi bitanee
Kawuwaa Akaaba hagaadan yaagiis; "Taani ayyo oottiyo GODAI Israa7eela Xoossai ero!
Ha sinttaara yiya laittatun taani odennan de7ishin, sa7an iri bukkenna woikko xaazi
xaazatenna" yaagiis.
[2] Hegaappe simmin GODAA qaalai hananabaa yootiya Eelaasakko yiidi a hagaadan
yaagiis; [3] "Hagaappe denddada arshsho baggi ba; yan Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho
baggaara de7iya Kariita SHaafaa matan qosetta. [4] Neeni he shaafaappe haattaa uyana;
qooraaseti nena he sohuwan qumaa mizanaadan taani eta azazaas" yaagiis. [5] Yaagin

Eelaasi GODAI giidoogaa oottiis; Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho baggaara de7iya Kariita SHaafaa biidi, yan uttiis. [6] Maalladonne omarssi qooraaseti oittaanne ashuwaa Eelaasayyo ehoosona; haattaakka shaafaappe uyees. [7] Biittan iri bukkenna gishshau, guutta wodiyaappe guyyiyan shaafai meliis.

Eelaasanne Siraafitan De7iya Am77iyo

[8] Hegaappe guyyiyan GODAA qaalai Eelaasakko yiidi, a hagaadan yaagiis; [9] "Ha sohuwaappe denddada, Sidoona matan de7iya Siraafiti ba; baada yan de7ashsha. Issi am77e maccaasiyaa nena qumaa mizanaadan taani azazaas" yaagiis.

[10] Yaagin Eelaasi denddidi Siraafiti biis; i biidi katamaa penggiyaakko gakkiyo wode, issi am77e maccaasiyaa mittaa mixausu. Eelaasi mishiriyo xeesidi, "Hayyanaa, tau uyanau haatta bulen ekka yarkkii" yaagiis. [11] Mishiriyaa haattaa ehaanau biishin i xeesidi, "Hayyanaa guutta baso oittakka ekkada yarkkii" yaagiis.

[12] Yaagin mishiriyaa ayyo, "GODAI ne Xoossai ero! Taayyo oitti baawa. Taayyo otuwan issi kuuchcha xiilleenne xaaruwan qii zaite xalaalai de7ees. Taani hagaa yiidoogee guutta mitta mixada, soo simmada, hinnokka taayyoonne ta na7aayyo issitoo uukkanaassanne miidi haiqqanaassa" yaagaasu.

[13] Yaagin Eelaasi mishireeyyo, "Aikko baa, yayyoppa; baada neeni giidoogaadan ootta. SHin kasetada ne xiilliyaappe guutta komppuwaa komppada taayyo ekka ya; hegaappe simmada neeyyoonne ne na7aayyo komppa. [14] Aissi giikko, GODAI Israa7eela Xoossai, 'Sa7aa bollan GODAI iraa bukissana gakkanaashin, xiillee otuwaappe wurenna; zaiteekka xaaruwaappe coroshettenna' yaagees" yaagiis.

[15] Hegaa gishshau, mishiriyaa baada, Eelaasi yootidoogaadan oottaasu; hegan Eelaasi, mishiriyaanne i so asai ubba gallassi qumaa miidosona. [16] Aissi giikko, GODAI Eelaasa baggaara yootido qaalaa naagidi, otuwaappe xiillee wuribeennanne xaaruwaappe zaiteekka coroshettibeenna.

[17] Guutta wodiyaappe guyyiyan he keettaa godee na7ai harggiis; harggee goobi goobidi bin, wurssettan na7ai shemppuwaa teqettidi haiqqiis. [18] Yaatin, mishiriyaa Eelaasa, "Xoossaa asoo, neeni tana morkkiyoobi aibiinee? Neeni ta nagaraa hassayissada ta na7aa woranau yaadii?" yaagaasu.

[19] Yaagin Eelaasi o, "Ne na7aa taayyo hamma" yaagiis. Na7aa i kiyuwaappe ekkidi, pude ba de7iyo pooqiyaa efiis; efiidi ba arssan zin77issiis. [20] Yaatidi GODAAYYO hagaadan yaagidi waassiis; "Abeet GODAU, ta Xoossau, qassi ha taani de7iyo mishiree am77ee na7aa worada, i bollakka meto ehai?" yaagiis. [21] Hegaappe simmidi na7aa bolli heezzutoo zaqqullidi, GODAAYYO hagaadan yaagidi waassiis; "Abeet GODAU, ta Xoossau, ha na7aa shemppuwaa zaara" yaagiis.

[22] Yaagin GODAI Eelaasa waasuwaa siyiis. Na7aa shemppoikka simmin, na7ai paxiis. [23] Eelaasi na7aa ekkidi pooqiyaappe duge wodhdhiis; na7aa aayeeyyo immidi hagaadan yaagiis; "Be7a, ne na7ai paxiis" yaagiis.

[24] Hegaappe guyyiyan mishiriyaa Eelaasa, "Neeni Xoossaa asa gididoogaanne ne doonaappe odettiya GODAA qaalai tuma gididoogaa taani ha77i eraas" yaagaasu.

18

Eelaasanne Ba7aala Sunttan Hananabaa Yootiyaageeta

[1] Irai xayoosappe heezzantto laittan, unddenna aginai aadhdhin GODAI Eelaasa, "Ba; baada Kawuwaa Akaabayyo beetta. Taani ha biittan iraa bukissana" yaagiis. [2] Yaagin Eelaasi Akaabayyo beettanau denddidi biis.

He wode Samaariyan wolqqaama koshai de7ees. [3] Akaabi ba keettau aawatiya Obaadiyaa xeesiis. Obaadee GODAA minttidi ammaniya asa. [4] Elzzaabeela GODAA sunttan hananabaa yootiyaageeta worissiyo wode, Obaadee etappe xeetata ekkidi, ishatamaa ishatamaa shaakkidi, gonggolotu giddon qosidi, kattaa miziiddi haattaakka ushshiiddi wottiis.

[5] Akaabi Obaadiyaa xeesidi, "Biittan sa7an pulttoi de7iyoosaa ubbaanne shaafaa qoco ubbaa ba. Ooni erii, nuuni maataa demmidi paratanne baqulota worennan

ashshanaakkonne" yaagiis. [6] Yaagin eti biittaa shaakki shaakki ekkin, Akaabi issi ogiyaa oiqqidi barkka biis; qassi Obaadeekka hara ogiyaa oiqqidi barkka biis.

[7] Obaadee ba ogiyaa oiqqidi biishin, Eelaasi aara gaittiis. Gaittin Obaadee Eelaasa eridi ba som77uwan gufannidi, "Ta godau Eelaasaa, hagee neneeyye?" yaagiis.

[8] Yaagin Eelaasi ayyo, "Ee tana. Neeni baada, 'Eelaasi hagan de7ees' yaagada ne godaassi oda" yaagiis.

[9] Yaagin Obaadee Eelaasayyo, "Taani nena ai naaqqiinee neeni tana ne ashkkaraa haiqqo gaada Akaaba kushiyan aatta immiyoi? [10] GODAI ne Xoossai ero! Ta godai nena koyissanau kiittibeenna deree woikko kawotetti mulekka baawa. Eti, 'Eelaasi hagan baawa' yaagiyo wode, neeni hegan bainnaagee tuma gidiyoogaa eranau Akaabi deriyaa haariyaageeta caaqettiis. [11] Ha77i neeni tana, 'Baada ne godaayyo, "Eelaasi hagan de7ees" yaagada yoota' yaagaasa. [12] Taani nena yeggada baanne, GODAA Ayyaanai nena denttidi, taani erenna sohuwaa efaana. Taani Akaabayyo yootin, i nena demmana xayikko, tana worana. Taani ne ashkkarai naatettaappe doommada GODAAYYO yayyiya asa. [13] Elzzaabeela GODAA sunttan hananabaa yootiyaageeta worissiyo wode, taani etappe xeetaa ekkada, ishatamaa ishatamaa issi gonggoluwan qosada, qumaa mizaasinne haattaakka ushshaas. Yaatin, ha taani oottidobai neeyyo ta godaayyo odettibeenneeyye? [14] Ha77i qassi neeni tana, 'Baada ne godaayyo, "Eelaasi hagan de7ees" yaagada yoota' yaagaasa. Yootikko i tana worana" yaagiis.

[15] Yaagin Eelaasi a, "Taani ayyo azazettiyo, Ubbaappe Wolqqaama GODAI ero! Tuma taani hachchi Akaabayyo beettana" yaagiis.

[16] Obaadee Akaabaara gaittanau biis; biidi Akaabayyo yootiis. Yootin Akaabi Eelaasaara gaittanau biis. [17] Akaabi Eelaasa be7ido wode, "Israa7eela biittaa aatta yeggiyaagee, laa hagee nenee?" yaagiis.

[18] Yaagin Eelaasi Akaaba, "Israa7eela biittaa aatti yeggiyai tana gidikke. GODAA azazuwaa aggidi, Ba7aala eeqatussi goinnidi, biittaa aatti yeggiyai nenanne ne aawaa so asaa. [19] Ha77i Israa7eela asaa ubbaa Qarmmeloosa Deriyaa taakko shiishsha; qassi Elzzaabeeli maaddaappe miya hananabaa yootiyaageeta ubbaa etaara issippe he sohuwaa shiishsha. Hegeetikka Ba7aala sunttan hananabaa yootiya oiddu xeetanne ishatamatanne Asheeri sunttan hananabaa yootiya oiddu xeetata" yaagiis.

[20] Hegaa gishshau, Akaabi kiittidi, Israa7eela asaa ubbaanne hananabaa yootiyaageeta Qarmmeloosa Deriyaa shiishshiis. [21] Eelaasi shiiqida asaakko biidi, "Aude gakkanaashin naa77u qofan buuteetii? GODAI Xoossaa gidikko, a kaallite; gidennan Ba7aala gidikko, ini akka kaallite" yaagiis. Yaagin asai ayyo qaalanne qaattennan sirphphi giis.

[22] Hegaappe guyyiyan Eelaasi asaayyo hagaadan yaagiis; "GODAA sunttan hananabaa yootiyaageetuppe ta xalaalai attaas; shin Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeti oiddu xeetanne ishatama. [23] Ane nuuyyo naa77u korima boorati imettona. He korimatuppe issuwaa eti doorona; korimaa shukkidi qanxxerettona; yaatidi ashuwaa mittaa bolli wottona; shin tamaa eettoppona. Taanikka naa77antto korimaa giigissada, mittaa bolli wottana; taanikka tamaa eettikke. [24] Intte intte xoossaa sunttaa xeesite; taanikka GODAA sunttaa xeesana. Xeesin koyidi, yarshshuwaa miya tamaa kiittiya xoossai Xoossaa gido" yaagiis.

Yaagin asai, "Hagee lo77o qofa" yaagidi maayiis.

[25] Hegaa gishshau, Eelaasi Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeta, "Intte cora gidiyo gishshau, issi korimaa doori ekkidi, kasetidi giigissite. Yaatidi intte xoossaa sunttaa xeesite; shin an tamaa eettoppite" yaagiis.

[26] Eti banttau imettida korimaa ekkidi giigissidosona.

Maalladoppe seeta gallassi gakkanaashin, Ba7aala sunttaa xeesidi, "Hai Ba7aalaa, nu woosaa siya" yaagidi woossidosona. SHin siyettiya cenggurssi baawa; issi asinne koyibeenna. Yaatin, bantta giigissido yarshshiyoosaa yuuyi aadhdhidi duridosona.

[27] Sa7ai seeta gallassa gidin, Eelaasi eta bolli, “Intte qaalaa xoqqu oottidi woossite! I
xoossa gidennee! Ooni erii, i qofan sheekkidaakko, woikko au oosoi daridaakko, woikko
manddaridaakko, woikko xiskkidabaa gidikko denttanau koshshees!” yaagidi qilliicciis.
[28] Yaagin bantta qaalaa xoqqu oottidi woossidosona. Qassi kase bantta goinniyo
wogaadan bantta bollaara suuttai goggana gakkanaashin tooraaninne mashshan banttana
caddidosona. [29] Yarshshuwaa shiishshiyo omarssai gakkanaashin eti hegaadan haniiddi,
hananabaa yootoosona; shin siyettiya cenggurssi baawa. Etabaa ezggidi zaaro immiyaabi
issoinne baawa.
[30] Yaatin, Eelaasi asaa ubbaayyo, “Haa taakko shiiqite” yaagiis. Yaagin asai akko
shiiqin, GODAASSI yarshshiyoosai qolettiichchidaagaa zaarettidi gimbbiis. [31] GODAA qaalai
Yaaqoobakko yiidi, “Ne sunttai Israa7eela gidana” yaagidi yootido Yaaqooba naatu zaretu
qoodaadan Eelaasi tammanne naa77u shuchchata ekkiis. [32] Ekkidi GODAA sunttaayyo he
shuchchatun yarshshiyoosaa gimbbiis. Gimbbidi tammanne oiddu litiro haattaa tigin
ekkiya ollaa yarshshiyoosaa yuushuwan bookkiis.
[33] Hegaappe guyyiyan yarshshiyoosaa bolli mittaa giigissi wottidi, korimaa ashuwaa
a qommuwan qommuwan qanxxerettidi, mittaa bolli wottiis. Wottidi asata, “Oiddu
baattatun haattaa kunttidi, xuuggana yarshshuwaa bollinne mittaa bolli gussite” yaagiis;
yaagin eti gussidosona. [34] Yaatin, Eelaasi asata, “Naa77anttuwaakka gujjite” yaagiis; yaagin
eti naa77anttuwaakka gujjidosona.
Qassikka Eelaasi asata, “Heezzanttuwaakka gujjite” yaagiis; yaagin heezzanttuwaakka
gujjidosona. [35] Haattai yarshshiyoosaa yuushuwan goggiis; goggidi ollan haattai kumiis.
[36] Omarssa yarshshuwaa shiishshiyo wodee gakkin, hananabaa yootiya Eelaasi
yarshshiyoosaa shiiqidi hagaadan yaagidi woossiis; “Abeet GODAU, Abrahaama Xoossau,
Yisaaqa Xoossau, Israa7eela Xoossau, neeni Israa7eela biittan Xoossa gidiyoogeenne,
taanikka ne ashkkara gidiyoogeenne, qassi taani hagaa ubbaa ne qaalan oottiyoogee
hachchi eretto. [37] Abeet GODAU, koya! Neeni GODAI Xoossaa gidiyoogaanne neeni eta
wozanaa neekko zaaraidda de7iyoogaa ha asati eranaadan neeni taayyo koya!” yaagiis.
[38] Yaagin GODAA tamai wodhdhidi, xuuggiyo yarshshuwaa, mittaa, shuchchaanne
biittaa miis; ollaa giddon de7iya haattaakka laacciis. [39] Asai ubbai hegaa be7ido wode,
bantta som77uwan gufannidi, “GODAI Xoossaa! GODAA xalaalai Xoossaa!” yaagidosona.
[40] Hegaappe guyyiyan Eelaasi eta, “Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeta oiqqite.
Etappe issi asinne kessi ekkidi booppo” yaagiis. Yaagin eta oiqqidosona; Eelaasi eta
Qiishoona SHaafaa efiidi woriis.

GODAI Iraa Bukissiis

[41] Eelaasi Akaaba, “Kiyada ba; baada ma uya. Aissi giikko, wolqqaama iraa gunttai
siyettees” yaagiis. [42] Hegaa gishshau, Akaabi maanaunne uyanau biis. SHin Eelaasi
Qarmmeloosa Deriyaa xeeri kiyiis; kiyidi ba som77uwaa ba gulbbatatu giddo duge gelissidi
gufanniis.
[43] Hegaappe guyyiyan Eelaasi ba ashkkaraa, “Ba; pude kiyada ane abbaakko zaarada
xeella” yaagiis.
Yaagin a ashkkarai biidi xeelliis; xeellidi ayyo, “Aibinne baawa” yaagiis.
Eelaasi ba ashkkaraa laapputon, “Qassikka ane xeella” yaagiis.
Yaagin ashkkarai laapputoo xeelliis. [44] Laappuntto xeelan, “Be7a, asa kushe keena
shaarai abbaappe kiyiis” yaagiis.
Yaagin Eelaasi ba ashkkaraa, “Ba; baada Akaaba, ‘Irai nena beettaa diggennaadan, ne
paraa gaariyan uttada, duge ne soo wodhdha’ yaaga” yaagiis.
[45] Guutta keenaa gam77ishin, saloi shaaraa dulkkiis; carkkoikka carkkiis; wolqqaama
iraikka bukkiis. Akaabi paraa gaariyan uttidi Iziraa7eela katamaa biis. [46] GODAA wolqqai
Eelaasa bolli wodhdhiis; Eelaasi kaabbaa qabattuwan pude sirqqidi, Iziraa7eela katamaa
gakkanaashin Akaabappe sinttatidi woxxiis.

19

Eelaasi Siinaa Deriyaa Biis

1 Eelaasi oottidobaa ubbaanne Ba7aala sunttan hananabaa yootiyaageeta ubbaa bisuwan
i waati woridaakko Akaabi Elzzaabeeliyyo yootiis. 2 Yootin Elzzaabeela, “Neeni he
hananabaa yootiyaageeta oottidoogaadan, wontto hannoode taani nena oottana xayikko,
xoossati tana worona” yaagada Eelaasassi kiittaasu.
3 Yaatin, Eelaasi ba shemppuwau yayyidi, Yihudaa biittan de7iya Berssaabeha yiis.
Ba ashkkaraa hegan yeggiis; 4 yeggidi barkka issi gallassa ogiyaa bazzuwan hemettiis.
Hemettiiddi biidi issi sankkaaraa kuwan uttidi, “Abeet GODAU, taayyo gidana; taani ta
maizza aawatuppe kehikke. Ta shemppuwaa ekka” yaagidi haiqqanau woossiis.
5 Hegaappe guyyiyan sankkaaraa kuwan zaqqullidi xiskkiis; xiskkidaashin issi ki-
itanchchai a bochchidi, “Dendda; denddada ma” yaagiis. 6 Yaagin denddidi i xeelliyo
wode, ho77o shuchchaa mishuwan uukettida komppo oittainne oto haattai a huuphessan
de7iyaagaa be7iis. Be7idi miidi uyiis; yaatidi guyye zin77iis. 7 GODAA kiitanchchai
naa77anttuwaakka yiidi Eelaasa bochchidi, “Neeni baana ogee daro adussa gidiyo
gishshau, denddada ma” yaagiis.
8 Yaagin Eelaasi denddidi miisinne uyiis. He i miido kattaa wolqqan Xoossaa deriyaa
Siinaa gakkanaashin, oitamu gallassaanne oitamu qammaa hemettiis. 9 He sohuwan
de7iya gonggoluwaa giddo gelidi aqiis.
GODAI a, “Eelaasaa; hagan ai oottai?” yaagiis.
10 Yaagin Eelaasi, “Ubbaappe Wolqqaama GODAAYYO Xoossaayyo taani daroppe mishet-
taas. Aissi giikko, Israa7eela asai nenaara maacettido maachchaa kanttiis; neeyyo
yarshshiyoosaakka qoliis; ne sunttan hananabaa yootiyaageetakka bisuwan woriis.
Yaatin, taani tarkka attaas; ha77i eti ta shemppuwaakka ekkanau koyoosona” yaagiis.
11 Yaagin GODAI a, “Hegaappe kiyada baada, deriyaa huuphiyan ta sinttan eqqa” yaagiis.
Yaagin Eelaasi eqqidaashin GODAI a mataara kanttiis. He wode mino wolqqaama carkkoi
deriyaa phalqqerettiis; zaallatakka kinchcherettiis; shin GODAI he carkkuwaa giddon
baawa. Carkkuwaappe simmin biittai qaaxxiis; shin GODAI he biittaa qaattankka baawa.
12 Biittaa qaattaappe simmin tamai kiyiis; shin GODAI tamaa giddon baawa. Tamaappe
simmin saasukettai siyettiis. 13 Eelaasi he saasukettaa siyido wode, ba som77uwaa kaabban
kammiis. Yaatidi kare kiyidi gonggoluwaa penggen eqqiis.
Eelaasakko cenggurssai yiidi, “Eelaasaa, hagan ai oottai?” yaagiis.
14 Yaagin Eelaasi, “Ubbaappe Wolqqaama GODAAYYO Xoossaayyo taani daroppe mishet-
taas. Aissi giikko, Israa7eela asai nenaara maacettido maachchaa kanttiis; neeyyo
yarshshiyoosaakka qoliis; ne sunttan hananabaa yootiyaageetakka bisuwan woriis.
Yaatin, taani tarkka attaas; ha77i eti ta shemppuwaakka ekkanau koyoosona” yaagiis.
15 Yaagin GODAI Eelaasa, “Neeni yiidosaara simmada, Damasqqo bazzuwaa ba. Baada
yaa gakkada, Hazaa7eeli Sooriyaa bolli kawotanaadan tiya. 16 Qassi Nimisha na7ai Yeehu
Israa7eela bolli kawotanaadan tiya. Ne sohuwan hananabaa yootanaadan Aabeeli Ma-
hoolappe yiida SHafaaxa na7aa Elssaa7a tiya. 17 Hazaa7eela bisuwaappe kessi ekkiya ubbaa
Yeehu worana; qassi Yeehu bisuwaappe kessi ekkiya ubbaa Elssaa7i worana. 18 Ba7aalayyo
gulbbatibeenna woikko bantta doonan Ba7aala eeqaa yeribeenna laappun sha7u asaa
taani Israa7eelan taayyo ashshana” yaagiis.

Eelaasi Elssaa7a Xeesiis

19 Eelaasi he sohuwaappe denddidi biidi, SHafaaxa na7ai Elssaa7i tammanne naa77u
waaxa booran gadiyaa goyiyaagaa demmiis; tammanne naa77antta waaxaa Elssaa7i ba
huuphen oiqqidi goyees. Goyishin Eelaasi a achchaara aadhdhiiddi, ba kaabbaa a maizziis.
20 Elssaa7i boorata yeggi aggi, Eelaasa geeduwaa woxxidi, “Taani ta aawaanne ta aayyiyo
saruwan gaada, yera ekkada, hegaappe simmada, nena kaallana” yaagiis.
Yaagin Eelaasi Elssaa7a, “Ba. Taani neeyyo ai oottidanaa?” yaagiis.

[21] Hegaa gishshau, Elssaa7i aggidi guyye simmiis. Simmidi waaxa boorata shukkiis;
boora miishshaa qeri eettidi ashuwaa doissiis; doissido ashuwaa aattin asai miis.
Hegaappe guyyiyan denddidi biidi, Eelaasassi oottiis.

20

Sooree Samaariyaa Oliis

[1] Sooriyaa Kawoi Benihadaadi ba olanchchata ubbaa issippe shiishshiis. Hasttamanne
naa77u kawotun, eta paratuuninne paraa gaaretun maadettidi, pude biidi Samaariyaa
katamaa dooddiis; dooddidi a bolli woraajjiis. [2] Woraajjidi Israa7eela Kawuwaa Akaabassi
katama giddo asaa kiittidi hagaadan yaagiis; [3] "Benihadaadi, 'Ne birainne ne worqqai tabaa
ne maccaasatuppenne ne naatuppe lo77uwaa dariyaageeti tabaa' yaagees" yaagiis.
[4] Yaagin Israa7eela kawoi zaaridi, "Ee, ta godau kawuwau, neeni giidoogaakka mala;
taanikka taayyo de7iyaabaikka ubbai nebaa" yaagiis.
[5] Qassikka kiitettida asati naa77anttuwaa yiidi, "Nena Benihadaadi, 'Taani kase nena,
"Ne biraanne ne worqqaa, ne maccaasaanne ne naata taayyo sheedhdhaasa" gaada
kiittaas. [6] SHin wontto hannoode ne keettaanne ne oosanchchatu keettaa pilggi xeellana
mala ta oosanchchata yeddana. Eti neeni payyabaa gaada wottidobaa ubbaa ekkidi efaana'
yaagees" yaagidosona.
[7] Yaagin Israa7eela kawoi he biittaa cimata ubbaa xeesi shiishshidi, "Ha bitanee nuna
bashshanau koyiyoogaa be7ite. I ta maccaasatanne ta naata, ta biraanne ta worqqaa
ekkanau kiittiis; kiittin taani au ixxisi gabeikke" yaagiis.
[8] Yaagin cimatikka asaikka ubbai Akaaba, "I odiyoobaa siyoppa! Woikko ayyo, 'Eeno'
gooppa!" yaagidosona.
[9] Hegaa gishshau, Benihadaadi kiittidoogeetuyyo Akaabi, "Intte ta godaassi kawuwaassi,
'Neeni koiro kiittido kiitaa taani polana; shin ha kiitaa taani polanau danddayikke' yaagees
giidi odite" yaagiis.
Yaagin kiitettidi yiidaageeti biidi hegaa Benihadaadayyo odidosona. [10] Hegaappe
guyyiyan Benihadaadi hara kiitaa yeddidi, "Tana kaalliya asaa Samaariyaa katamaa buhee
issi issi kuuchcha gakkikko, xoossati tana worona" yaagiis.
[11] Yaagin Israa7eela kawoi kiitettidi yiidaageeta, " 'Tumu olanchchi olaappe simmiiddi
gaireesippe attin, biron biiddi gairenna' yaagidi odite" yaagiis.
[12] Benihadaadinne kawoti, bantta dunkkaaniyaa giddon ushshaa uyiiddi hegaa siyido
wode, kawoi ba olanchchata, "Olanau salppite" yaagidi azaziis. Azazin eti katamaa olanau
salppidosona.
[13] He wode hananabaa yootiya issi bitanee Israa7eela Kawuwaa Akaabakko yiidi, "GODAI
nena hagaadan yaagees; 'Ha kenchcho olanchchata ubbaa be7ai? Taani hachchi eta
ne kushiyan aattada immana; immobare taani GODAA gidiyoogaa neeni hegan erana'
yaagees" yaagiis.
[14] Akaabi, "Olaa doommanai oonee?" yaagiis.
Yaagin hananabaa yootiyaagee, "Auraajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchati
doommana" yaagiis.
Yaagin kawoi, "Attiya olanchchata oonee azazanai?" yaagiis.
Yaagin hananabaa yootiyaagee, "Neeni azazana" yaagiis.
[15] Hegaa gishshau, Akaabi auraajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchata, naa77u
xeetanne hasttamanne naa77ata shiishshiis. Qassi attida Israa7eela asaa, laappun sha7aa
shiishshiis.
[16] Benihadaadi bana maaddida hasttamanne naa77u kawotuura issippe dunkkaaniyan
uttidi ushshan mattottidaashin, seeta gallassi Israa7eela olanchchati olau kiyidosona.
[17] Auraajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchati koiro kiyidi biidosona.
Benihadaadi xomoosiyaageeta kiittin, eti simmidi ayyo, "Samaariyaappe asai kiyidi
yiiddi de7ees" yaagidi odiis.
[18] Odin i, "Eti sigau yiikkokka olau yiikkokka, eta paxa oiqqite" yaagiis.

[19] Auraajjaa haariyaageeti azaziyo yelaga olanchchati salppidi, katamaappe gaxi kiyi-
dosona; Israa7eela olanchchatikka eta kaallidi kiyidosona. [20] Ubbatikka huuphiyan
huuphiyan banttanaara olaa gaittida morkkiyaa woridosona. Yaatin, Sooriyaa asati
baqatidosona; baqatin Israa7eela asati kaallidi yedettidosona. Qassi Sooriyaa Kawoi
Benihadaadi ba paraasatuura ba paran kessi ekkidi biis. [21] Israa7eela kawoi olau kiyidi,
paratanne paraa gaareta omooddiis; Sooriyaa asatakka woruwaa buttiis.
[22] Hegaappe guyyiyan hananabaa yootiyaagee Israa7eela kawuwaakko yiidi, "Ba; baada
ne baggaa mintta. Minttada, oosettanau bessiyaabi aibakko akeeka. Aissi giikko, yiya laitti
bone Sooriyaa kawoi nena naa77anttuwaakka olana" yaagiis.

Sooreti Naa77anttuwaakka Olidosona

[23] Hegaadan de7ishin Sooriyaa kawuwaa oosanchchati a hagaadan yaagidi zoridosona;
"Eta xoossati deretu xoossata; eti nuuyyo wolqqaamidoikka hegaassa. SHin nuuni etaara
dembban olaa gaittiyaakko, nuuni tumu etappe minnana. [24] Issibaa hana; kawota ubbaa
eti azaziyoosaappe diggada, hara halaqata eta sohuwan wotta. [25] Nuuni Israa7eelatuura
dembban olettanaunne xoonanau danddayana mala, neeyyo kase wurida olanchchatu
sohuwan olanchchata, paratu sohuwan parata, paraa gaaretu sohuwan paraa gaareta
wottada, denttanau koshshees" yaagidosona. Yaagin ikka eta zoriyaa maayidi, hegaadan
oottiis.
[26] Yiya laitti bone Benihadaadi Sooriyaa olanchchata shiishshidi, Israa7eelatuura olet-
tanau Afeeqa giyo katamaa biis. [27] Israa7eela olanchchatikka shiiqidi, shinqqiyaanne ola
miishshaa ekkidi, etaara olaa gaittanau naa77u cita gididi kiyidosona. Kiyidi Israa7eelati
naa77u guutta deeshsha wude malatidi, etakko simmidi uttidosona; shin Sooreti gaxariyaa
ubbaa maayidosona.
[28] Xoossaa asa giyo issi bitanee pude yiidi, Israa7eela kawuwaa, "GODAI hagaadan
yaagees; 'Sooriyaa asati, "GODAI deretu Xoossaa gidiyoogaappe attin dembbatu Xoossaa
gidenna" yaagido gishshau, ha kenchchechcha olanchchata ubbaa taani ne kushiyan aatta
immana. He wode taani GODAA gidiyoogaa neeninne ne asai erana' yaagees" yaagiis.
[29] Sooretinne Israa7eelati issoi issuwaakko simmidi salppidi, laappun gallassaa takki-
dosona. Laappuntta gallassan olaa gaittidosona; gaittin Israa7eelati issi gallassan Sooriyaa
asaappe xeetu sha7u tohuwaasata woridosona. [30] Etappe attidaageeti kessi ekki biidi,
Afeeqa katamaa gelidosona. Gelidaageetuppe laatamanne laappun sha7u asaa bolli
katamaa yuushuwaa gimbbee kunddidi yan woriis.
Benihadaadikka he katamau baqatidi, issi qol77uwan qosettiis. [31] A oosanchchati a,
"Israa7eela kawoti maariyaageeta gidiyoogaa nuuni siyida. Waaruwaa nu shayan maayidi,
wodoruwaa nu qooriyan xaaxidi, ane Israa7eela kawuwaakko boos. Ooni erii, i nena paxa
ashshanaakkonne" yaagidosona. [32] Yaagidi waaruwaa bantta shayan maayidi, wodoruwaa
bantta qooriyan xaaxidi, Israa7eela kawuwaakko biidosona. Biidi a, "Ne ashkkarai
Benihadaadi nena, 'Hai tana woropparkkii' yaagees" yaagidosona.
Yaagin kawoi, "I hanno gakkanaashinkka paxa de7ii? I ta ishaa" yaagiis.
[33] Asati lo77o malaatadan a haasayaa ellelli ekkidi, "Ee, ne ishai Benihadaadi paxa
de7ees" yaagidosona.
Yaagin i eta, "Biidi a taakko ekkidi yiite" yaagiis. Benihadaadi kiyidi yin, Akaabi a pude
ba para gaariyaa bolli kessidi utissiis.
[34] Yaatin, Benihadaadi Akaaba hagaadan yaagiis; "Ta aawai ne aawaappe ekkido
katamata taani neeyyo zaarana. Ta aawai Samaariyan giyaa essidoogaadan neenikka
Damasqqo kataman giyaa essana" yaagiis.
Yaagin Akaabi a, "Taani ha maachchan nena yeddana" yaagiis. Yaagidi aara maachchaa
maacettidi a yeddiis.

Akaaba Bolli Hananabai Odettiis

[35] Hananabaa yootiyaageetu citaappe issi bitanee GODAA qaalan azazettidi issi ba
laggiyaa, "Tana shoca" yaagiis; shin he bitanee shocennan ixxiis. [36] Ixxin hananabaa

yootiyaagee a, “Neeni GODAAYYO azazettennan ixxido gishshau, neeni taappe shaahet-
tada baanne sohuwaarakka nena gaammoi worana” yaagiis. Yaagin bitanee hananabaa
yootiyaagaappe shaahetti baanne sohuwaarakka gaammoi gaittidi wori bayiis.
37 Hananabaa yootiyaagee qassikka hara issi bitaniyaa demmidi, “Tana shoca” yaagiis.
Yaagin bitanee a shociis; shocin hananabaa yootiyaagee masunxxiis.
38 Masunxxidi biidi, kawuwaa naagiiddi ogiyaa doonan eqqiis. Erettennan attanau ba
som77uwaa gooziis. 39 Kawoi ogiyaara kanttiyo wode, hananabaa yootiyaagee kawuwaa
xeesidi hagaadan yaagiis; “Taani ne ashkkarai olan olettishin issi bitanee taakko yiidi,
‘Ha omoodettida bitaniyaa naaga. Ha bitanee baqatiyaabaa gidikko, ne shemppoi a
shemppuwaara gada, woikko heezzu sha7u xaqara biraa gumiyaa qanxxaasa’ yaagiis.
40 Yaagin taani ne ashkkarai oosoi darin, yaanne haanne giishin, bitanee kessi ekkidi
biichchiis” yaagiis.
Yaagin Israa7eela kawoi, “Neeni nerkka pirddadasa; ne pirddaikka hegaa gidana”
yaagiis.
41 Hananabaa yootiyaagee ba som77uwaa goozido carqqiyaa pooshshi yeggiis.
Pooshshin i hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa gidiyoogaa kawoi sohuwaarakka
eriis. 42 Hananabaa yootiyaagee kawuwaayyo, “GODAI, ‘Taani, “I haiqqana bessees” giido
bitaniyaa neeni yedda aggadasa. Hegaa gishshau, ne shemppoi a shemppuwaara gada; ne
asai a asaara gada’ yaagees” yaagiis. 43 Yaagin Israa7eela kawoi yiillotiiddinne lancciiddi,
ba soo Samaariyaa katamaa biis.

21

Naabute Woiniyaa Turaa Sohuwaa

1 Iziraa7eeliyaa Naabutessi Samaariyaa Kawuwaa Akaaba keettaa matan Iziraa7eelan
woiniyaa turaa sohoi de7ees. 2 Akaabi Naabuta, “Ta keettaa matan de7iyo gishshau, taani
taayyo ataakiltte soho oottanau taayyo ne woiniyaa turaa sohuwaa imma. A gishshaa
neeyyo taani hara lo77o woine turaa sohuwaa immana; woikko neeni dosikko, a waagaa
taani neeyyo qanxxana” yaagiis.
3 Yaagin Naabutee Akaabayyo, “Taani ta aawatuppe laattido gadiyaa tana neeyyo
imissiyaabaappe GODAI ashsho” yaagiis.
4 Iziraa7eeliyaa Naabutee, “Taani ta aawatuppe laattido gadiyaa neeyyo immikke” giido
gishshau, Akaabi yiillotidinne lanccidi ba soo biis. Biidi ba hiixan godaakko simmi
zin77idi, qumaa meennan ixxiis.
5 A maccaasiyaa Elzzaabeela akko gelada, “Neeni hagaa keeni aibissi yiillotadii? Aibissi
qumaa meennan ixxai?” yaagada oichchaasu.
6 Oichchin Akaabi iyyo, “Iziraa7eeliyaa Naabuta taani, ‘Ne woiniyaa turaa sohuwaa
taayyo baizza; woikko ne dosikko, a gishshaa taani neeyyo hara woiniyaa turaa sohuwaa
immana’ yaagin, i, ‘Ta woiniyaa sohuwaa neeyyo immikke’ yaagiis. Taani hegaa gishshau
yiillotaas” yaagiis.
7 A maccaasiyaa Elzzaabeela a, “Neeni Israa7eela bolli kawo gidaidda hagaadan hanai?
Dendda; denddada ma! Wozanappe ufaitta! Iziraa7eeliyaa Naabute woiniyaa turaa
sohuwaa taani neeyyo immana” yaagaasu.
8 Hegaa gishshau, maccaasiyaa Akaaba sunttan dabddaabbeta xaafada, a maatafan
attamaasu; attamada Naabuteera issippe kataman de7iya cimatuyyoonne gita asatuyyo
kiittaasu. 9 He dabddaabbeta hagaadan yaagada xaafaasu; “Issi gallassau xoomaa awaajjite;
yaatidi asaa giddon Naabuta bonchcho sohuwan utissite. 10 Utissidi naa77u pattenna asata
a sinttan utissite. He asati, ‘Naabutee Xoossaanne kawuwaa cayiis’ yaagidi markkat-
tanaadan oottite. Hegaappe guyyiyan gaxi kessidi, shuchchan caddidi worite” yaagada
xaafaasu.
11 Hegaa gishshau, Naabuteera issippe kataman de7iya cimatinne gita asati Elzzaabeela
etau xaafido dabddaabbetun giidoogaadan oottidosona. 12 Eti xoomaa awaajjidi, Naabuta
asaa giddon bonchcho sohuwan utissidosona. 13 Hegaappe guyyiyan naa77u pattenna asati

yiidi, akko simmi uttidi, asaa sinttan, “Naabutee Xoossaanne kawuwaa cayiis” yaagidi wordduwaa markkattidosona. Markkattin Naabuta katamaappe gaxi kessidi, shuchchan caddidi woridosona.

[14] Hegaappe guyyiyan cimati Elzzaabeelikko kiittidi, “Naabutee shuchchan cadettidi haiqqiis” yaagidosona.

[15] Naabutee shuchchan cadettidi haiqqidoogaa Elzzaabeela siyosaarakka, Akaaba, “Iziraa7eeliyaa Naabutee neeyyo miishshan baizzanau ixxido woiniyaa turaa sohuwaa denddada baada, neeyyo ekka. I ha77i paxa de7enna; haiqqiichchiis” yaagaasu. [16] Iziraa7eeliyaa Naabutee haiqqidoogaa Akaabi siyidi, Naabute woiniyaa turaa sohuwaa bau ekkanau denddidi, duge biis.

[17] Hegaappe guyyiyan Tishbbiyaa Eelaasakko GODAA qaalai yiidi, [18] “Samaariyan ka-wotida Israa7eela Kawuwaa Akaabaara gaittanau duge wodhdha. I ha77i Naabute woiniyaa turaa sohuwaa ekkanau biidi, yan de7ees. [19] Neeni a hagaadan yaaga; ‘GODAI nena, “Bitaniyaa worada, a gadiyaa neeyyo ekkadasa gidikkii?” yaagees’ yaaga. Qassikka a, ‘GODAI nena, “Naabute suuttaa kanati laaccido sohuwan ne suuttaakka kanati laaccana” yaagees’ yaaga” yaagiis.

[20] Hegaappe guyyiyan Akaabi Eelaasa, “Hai ta morkkiyau, tana demmarggadii?” yaagiis.

Yaagin, “Ee, taani nena demmarggaas; aissi giikko, neeni GODAA sinttan iitabaa oottanau, ne huuphiyaa nagaraassi baizzadasa. [21] GODAI nena hagaadan yaagees; ‘Siya, taani ne bolli iitabaa ehaana. Taani ne zerettaa xaissana; taani Israa7eela biittan Akaaba keettaa asaappe aille gidin goqa gidin, issi attumaasinne attennan xoqollana. [22] Taani ne so asaa Nabaaxa na7aa Iyorbbaama so asaadaaninne Akiiya na7aa Baa7isha so asaadan oottana. Aissi giikko, neeni Israa7eela asaa nagaraa ootissada, tana hanqqetissadasa’ yaagees. [23] Qassi GODAI Elzzaabeelibaa yootiiddi, ‘Iziraa7eela katamaa gimbbiyaa lanqqen kanati Elzzaabeelo maana’ yaagees. [24] Akaaba zare gididi kataman haiqqiya oonanne kanai maana; qassi gaxariyan haiqqiya oonanne saluwaa kafoti maana” yaagiis.

[25] Ba maccaasiyaa Elzzaabeela denttettin, GODAA sinttan iitabaa oottanau ba huuphiyaa nagaraassi baizzida, Akaaba mala asi mulekka baawa. [26] GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido Amooretudan eeqau goinniyoogan Akaabi aadhdhiya sheneyiyaabaa haniis.

[27] Akaabi ha haasayaa siyido wode, ba maayuwaa pooshshidi, waaruwaa maayiis; yaatidi xoomiis. Waaruwaa maayosaara zin77iis; azzaniiddi hemettiis.

[28] Hegaappe guyyiyan GODAA qaalai Tishbbiyaa Eelaasakko yiidi, [29] “Akaabi ba huuphiyaa ta sinttan kaushshidoogaa be7adii? I ta sinttan ba huuphiyaa kaushshido gishshau, taani ha bashshaa a wodiyan ehiikke. SHin taani a na7aa wodiyan a so asaa bolli ha bashshaa ehaana” yaagiis.

22

Hananabaa Yootiya Mikaayi Akaabayyo Xoonettiyoogaa Odiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 18:2-27)

[1] Sooreenne Israa7eeli olettennan heezzu laittaa saro de7idosona. [2] Heezzantto laittan Yihudaa Kawoi Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa be7anau biis. [3] Biidaashin Israa7eela kawoi ba ashkkaratuyyo, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamai nuugaa gidiyoogaanne nuuni hanno gattanau he katamaa Sooriyaa kawuwaappe wotti ekkanau ainne oottibeennaagaa erekketii?” yaagiis. [4] Qassikka i Yoosaafixa, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau tanaara buutee?” yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Ee, neeni olaa baanau giigiyo wode audenne, taani giigana. Ta olanchchati ne olanchchatu mala; ta paratikka ne paratu mala” yaagiis. [5] Qassikka Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Gidikkonne, neeni kasetada GODAA oichcha” yaagiis.

[6] Yaagin Israa7eela kawoi hananabaa yootiya oiddu xeetu asata issippe shiishshidi, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau booyye booppoo?” yaagidi eta oichchiis.

Oichchin eti, “Ba; aissi giikko, GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana”
yaagidosona.
[7] SHin Yoosaafixi, “Nuuni GODAA oichchanau danddayiyo hananabaa yootiya hara asi
hagan baawee?” yaagiis.
[8] Yaagin Israa7eela kawoi Yoosaafixassi zaaridi, “Nuuni a baggaara GODAA oichchanau
danddayiyo issi hara bitanee de7ees; i Yimila na7aa Mikaaya. SHin taani a ixxais; aissi
giikko, i ubba wodekka tabaa iitabaa yooteesippe attin lo77obaa yooti erenna” yaagiis.
Yaagin Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Kawoi hegaadan gooppo!” yaagiis.
[9] Hegaappe guyyiyan Israa7eela kawoi ba oosanchchatuppe issuwaa xeesidi, “Yimila
na7aa Mikaaya eesuwan ekkada ya” yaagiis.
[10] Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi bantta kawotaa maayuwaa maayidi,
Samaariyaa katamaa geliyo penggiyaa matan de7iya audiyan bantta kawotaa araatan
uttidosona; uttin hananabaa yootiya ubbati eta sinttan hananabaa yootoosona. [11] Etappe
issoi, Kanaa7ina na7ai Xidiqee birataappe kaceta giigissidi, Akaaba, “GODAI hagaadan
yaagees; ‘Sooreti xayana gakkanaashin neeni eta ha kacetun qaicana’ yaagees” yaagiis.
[12] Hananabaa yootiya hara ubbatikka, “Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa ba; baada
ola; oladakka xoona. Aissi giikko, GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana”
yaagidi yootidosona.
[13] Hegaappe guyyiyan Mikaaya xeesanau kiitetti biida bitanee a, “Be7a, hananabaa
yootiya ubbati issi doona gididi, ‘Kawoi ha olaa xoonana’ yaagidi yootidosona. Hegaa
gishshau, hayyanaa ne odoikka etappe issuwaagaa mala gido; neenikka lo77obaa oda”
yaagiis.
[14] SHin Mikaayi he bitaniyaa, “GODAI ero! GODAI taayyo yootiyoobaa taani yootana”
yaagiis.
[15] Mikaayi kawuwaakko yiido wode, kawoi a, “Mikaayaa, nuuni Gala7aaden de7iya
Raamoota katamaa olanau boniiyye boopponii?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Mikaayi kawuwaa, “Ba; baada ola; oladakka xoona. GODAI he katamaa
kawuwaa kushiyan aattidi immana” yaagiis.
[16] Yaagin kawoi a, “Neeni GODAA sunttan tumaappe attin harabaa taayyo odennaadan
taani nena aapputoo caaqettanau koshshii?” yaagiis.
[17] Yaagin i, “Israa7eela olanchchati ubbai henttanchchi bainna dorssatudan deriyan
laalettidaageeta taani be7aas. GODAI eta, ‘Hageetuyyo godi baawa. Eti ubbaikka bantta
soo bantta soo saro boona’ yaagees” yaagiis.
[18] Yaatin, Israa7eela kawoi Yoosaafixa, “ ‘I tabaa iitabaa yooteesippe attin, lo77obaa yooti
erenna’ gaada, taani neeyyo yootabeikkinaa?” yaagiis.
[19] Mikaayi gujjidikka hagaadan yaagiis; “Simmi GODAI giyoobaa siya! GODAI ba
kawotaa araatan uttin, saluwaa olanchchati ubbai a ushachchaaranne haddirssaara
eqqidaageeta taani be7aas. [20] GODAI, ‘Akaabi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidi,
yan haiqqanaadan balettanai oonee?’ yaagiis. Yaagin issoi hagaadan giyo wode, harai
qassi hegaadan giis. [21] Hegaappe guyyiyan issi ayyaanai kiyidi GODAA sinttan eqqidi, ‘Taani
a balettana’ yaagiis.
[22] “Yaagin GODAI ayyaanaa, ‘Waata balettuutee?’ yaagiis.
“Yaagin ayyaanai, ‘Taani kiyada baada, ayyo hananabaa yootiyaageetu ubbatu doonan
worddotiya ayyaana gidana’ yaagiis.
“Yaagin GODAI, ‘Ee, neeni a balettana; neeyyo hegee hanana. Ba; baada baletta’ yaagiis”
yaagiis.
[23] Mikaayi gujjidikka, “Hegaa gishshau, GODAI neeyyo hananabaa yootiyaageetu
hageetu ubbatu doonan worddotiya ayyaanaa wottiis; aissi giikko, GODAI ne bolli
bashshaa ehaanau qachchiis” yaagiis.
[24] Hegaappe guyyiyan Kanaa7ina na7ai Xidiqee shiiqidi, Mikaaya qinxxalliyaa baqqiis.
Baqqidi, “GODAA Ayyaanai ta achchappe waanidi neeyyo odanau biidee?” yaagiis.
[25] Yaagin Mikaayi a, “Neeni qosettanau qol77o geliyo gallassi hegaa demmana” yaagiis.

[26] Hegaappe guyyiyan Israa7eela kawoi ba olanchchatuppe issuwaa azaziiddi, "Mikaaya oiqqa; oiqqada katamaa haariya Amoonayyoonne ta na7aa Yo7aashayyo efaada imma.
[27] Immada eta, 'Kawoi inttena, "Ha bitaniyaa qasho keettan qachchite. Qachchidi taani saro simmana gakkanaashin, qii oittaappenne haattaappe harabaa aibanne ayyo immoppite" yaagees' yaaga" yaagiis.
[28] Yaagin Mikaayi a, "Tumu neeni saro simmiyaabaa gidikko, GODAI tanan haasayibeenna" yaagiis. Qassikka Mikaayi, "Asau ubbau, taani yootidobaa akeekite" yaagiis.

Akaaba Haiquwaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 18:28-34)

[29] Hegaappe guyyiyan Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidosona. [30] Israa7eela kawoi Yoosaafixa, "Taani maayuwaa laammada, hara asa malatada, olau gelana; shin neeni ne kawo maayuwaa maaya" yaagiis. Yaagin Israa7eela kawoi maayuwaa laammidi, hara asa malatidi, olau geliis.
[31] Sooriyaa kawoi ba paraa gaareta azaziya hasttamanne naa77u asata, "Gitatin guuxxin hara asa oonaarakka olettoppite; Israa7eela kawuwaa xalaalaara olettite" yaagidi azaziis.
[32] Paraa gaariyaa azaziyaageeti Yoosaafixa be7ido wode, "Tuma hagee Israa7eela kawuwaa" yaagidosona. Yaagidi aara olettanau simmidosona; simmin Yoosaafixi waassiis. [33] Waassin paraa gaareta azaziyaageeti i Israa7eela kawuwaa gidennaagaa be7idi, a yedettiyoogaa aggiigidosona.
[34] Issi bitanee coo ba wonddafiyaa olanchchatu bolli dukkidi, Israa7eela kawuwaa olaa maayoi gaittiyo kayyiyaara caddiis. Caddin Israa7eela kawoi ba gaariyaa laaggiya bitaniyaa, "Gaariyaa guyye zaarada, tana olaa gidduwaappe kessa. Aissi giikko, taani iita cachchaa cadettaichchaas" yaagiis. [35] He gallassi olai suulliyo wode, Israa7eela Kawoi Akaabi ba paraa gaariyaa giddon zemppidi, Sooretu sinttan takkiis. A cachchaa suuttai paraa gaariyaa giddo gukkin, he omarssikka i haiqqi bayiis.
[36] Awai wullanau matishin olanchchatu giddon, "Asai ubbai ba katamaa ba katamaa bo! Asai ubbai ba biitti ba biitti bo!" yaagiya azazoi kiyiis.
[37] Hegaappe guyyiyan eti kawuwaa Samaariyaa katamaa ehiidi yan moogidosona. [38] SHaaramuxati meecettiyo, dagatti uttida Samaariyaa haattan eti gaariyaa meeccidosona. GODAI kase haasayido qaalaadankka, a suuttaa kanati laaccidosona.
[39] Akaabi hanido harabai, i oottidobai ubbai, danggarssaa zaaliyan kawo keettaa i keexxidobainne i gimbbido katamatubai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [40] Akaabi haiqqidi ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Akaaziyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 20:31-21:1)

[41] Israa7eela Kawoi Akaabi kawotido oiddantto laittan Asa na7ai Yoosaafixi Yihudan kawotiis. [42] I kawotiyo wode laittai ayyo hasttamanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne ichchashu laitta kawotiis. A aayyiyaa SHiiliha na7iyo Azuubo geetettausu. [43] Yoosaafixi ba aawaa Asa ogiyan ubban hemettiis; i he ogiyaappe sher77i gibeenna; GODAA sinttan suurebaa oottiis. Gidikkonne, goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asai he sohotun yarshshuwaa yarshshiyoogaanne ixaanaa cuwayiyoogaa aggibeenna. [44] Yoosaafixikka Israa7eela kawuwaara sigettiis.
[45] Yoosaafixi hanido harabai, a minotettainne i olettido olai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [46] Goino woga oottidi attumaageeti attumaageetuura shaaramuxiyaageeta, a aawai Asi kawotido wodiyaappe attidaageeta biittaappe xaissiis.
[47] He wode Eedooma biittan kawoi baawa; he biittaa sunttettida halaqai haariis.
[48] Ofiira biitti biidi worqqaa ehaanaadan Yoosaafixi gita markkabeta medhdhiis; shin he markkabeti Eexiyooni-Gaabiran meqerettidosonappe attin mulekka bibookkona. [49] He wode Akaaba na7ai Akaaziyaasi Yoosaafixa, "Ta ashkkarati ne ashkkaratuura issippe markkabiyan boona" yaagiis; shin Yoosaafixi ixxiis.

[50] Yoosaafixi haiqqidi ba maizzan gaittiis. Ba maizza aawaa Daawita Kataman moogettiis.
A sohuwan a na7ai Yoraami kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Akaaziyaasa

[51] Yihudaa Kawoi Yoosaafixi kawotido tammanne laappuntta laittan Akaaba na7ai
Akaaziyaasi Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; Israa7eela bolli naa77u laitta kawotiis.
[52] Akaaziyaasi GODAA sinttan iitabaa oottiis; ba aawaanne ba aayee ogiyaaninne Israa7eela
asaa nagaraa ootissida Nabaaxa na7aa Iyorbbaama ogiyan hemettiis. [53] Akaaziyaasi
Ba7aalayyo oottiisinne goinniis. A aawai kase oottidoogaadan, GODAA, Israa7eela Xoossaa
i hanqqetissiis.

Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Kawotu Maxaafaa naa77antto shaahoi, Kawotu Maxaafaa koiro shaahoi eqqidosaappe doommidi, naa77u Israa7eela kawotettatubaa yootees. Maxaafaa naa77u waanna waanna kifiletun shaakkidi xeellanau danddayoos.

1. Kiristtoosa yeletaappe kase uddufuntto xeetu laittau baggaappe doommidi biidi, Kiristtoosa yeletaappe kase laappun xeetanne laatamanne isiini laittan huuphessa bagga kawotettai kunddana gakkanaashin de7iya naa77u kawotettatu taarikiyaa,
2. Israa7eela kawotettaa kunddettaappe biidi, Kiristtoosa yeletaappe kase ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan Kawoi Naabukadanaxoori Yerusalaame katamaa oiqqidi laalido wodiyaa gakkanaashin de7iya Yihudaa kawotettaa taarikiyaa. Maxaafai Gadaalee Baabiloona haaruwaa garssan Yihudaa biittaa haariyaagaa gididoogaanne Yihudaa kawoi Yo7aakiini Baabiloona qasho keettaappe kiyidoogaa qonccissi odidi, taarikiyaa wurssees.

Ha bashsha ubbai Israa7eela bolli yaanau danddayidoogee Yihudaanne Israa7eela kawotinne asai Xoossaassi ammanettiyo ammanaatuwaa pacissido gishshataassa. Yerusalaame katamai laalettidoogeenne Yihudaa asaappekka dariya baggai ba biittaappe betidoogee, Israa7eela asaa taarikee biyo ginaa laammanaadan oottida gaasotuppe waannatiyaageeta.

Kawotu maxaafan naa77antto shaahuwan daro erettida asi Eelaasa sohuwan hananabaa yootiyaagaa kiyida Elssaa7a.

Eelaasanne Kawuwaa Akaaziyaasa

[1] Akaabi haiqqidoogaappe guyyiyan, Moo7aaba biittaa asai Israa7eela bolli denddiis.

[2] He wode Kawoi Akaaziyaasi Samaariyaa kataman bolla pooqiyaa baranddaappe kunddidi deshettiis. Hegaa gishshau asata, “Biite; biidi, taani ha deshettaappe paxanaakko, agganaakko, Eqiroona katamaa xoossaa Bi7eeli-Zeebula ane tau oichchite” yaagidi kiittiis.

[3] SHin GODAA kiitanchchai Tishbbiyaa Eelaasa hagaadan yaagiis; “Ba; pude baada, Samaariyaa kawoi kiittido asataara gaitta. Gaittada eta, ‘Intte Eqiroona katamaa xoossaa Bi7eeli-Zeebula oichchanau biidoogee, Israa7eelan Xoossi xayiineeyye?’ yaaga. [4] Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; ‘Kawuwau, neeni haiqqanaappe attin, ha zin77ido hiixaappe denddakka’ yaagees” yaagiis. Yaagin Eelaasi biidi, etayyo odiis.

[5] Kiittido asati kawuwaakko guyye simmin, i eta, “Aissi simmidetii?” yaagidi oichchiis.

[6] Oichchin eti ayyo hagaadan yaagidi zaaridosona, “Issi bitanee nunaara gaittanau yiidi, ‘Inttena kiittida kawuwaakko simmidi biite. Biidi ayyo hagaadan yaagite; “GODAI nena, ‘Eqiroona xoossaa Bi7eeli-Zeebula oishissanau neeni asaa kiittiyoogee, Israa7eelan Xoossi xayiineeyye? Hegaa gishshau, neeni haiqqanaappe attin, ha zin77ido hiixaappe denddakka’ yaagees” yaagite’ yaagiis” yaagidosona.

[7] Yaagin kawoi eta, “Inttenaara gaittanau yiidi, ha yohuwaa intteyyo yootida bitanee ai mala asee?” yaagidi oichchiis.

[8] Oichchin eti, “Mehiyaa ikisiyan dadettida kaabbaa maayidi, ba xeessan dafuwaa gixxees” yaagidi zaaridosona.

Yaagin i, “Hegee Tishbbiyaa Eelaasa” yaagiis.

[9] Hegaappe guyyiyan, kawoi hamssaalaqaa a ishatamu olanchchatuura kiittiis. Kiittin halaqai keraa huuphiyan uttida Eelaasakko pude kiyidi, “Xoossaa asoo, kawoi nena, ‘Duge wodhdha’ yaagees” yaagiis.

[10] SHin Eelaasi hamssaalaqaayyo, “Taani Xoossaa asa gidikko, tamai saluwaappe wodhdhidi, nenanne ne ishatamatanne mo” yaagidi zaariis. Yaagin tamai saluwaappe wodhdhidi, hamssaalaqaanne a ishatamatanne miis.

[11] Qassi kawoi hara ishatamu olanchchatuura hara hamssaalaqaa Eelaasakko kiittiis.
Kiittin hamssaalaqai Eelaasa, "Xoossaa asoo, kawoi nena, 'Eesuwan duge wodhdha'
yaagees" yaagiis.
[12] Yaagin Eelaasi ayyo, "Taani Xoossaa asa gidikko, tamai saluwaappe wodhdhidi,
nenanne ne ishatamatanne mo" yaagiis. Yaagin Xoossaa tamai saluwaappe wodhdhidi,
hamssaalaqaanne a ishatamatanne miis.
[13] Qassikka kawoi ishatamu olanchchatuura hara heezzantto hamssaalaqaa kiittiis.
Kiittin hamssaalaqai pude kiyidi, Eelaasa sinttan gulbbatidi, "Xoossaa asoo, hayyanaa,
tananne tanaara de7iya ha ishatamu asata maara! Nu shemppuwaakka haiquwaappe
ashsha! [14] Tamai saluwaappe wodhdhidi, kase hamssaalaqata naa77aanne eta ishatamata
ubbaanne miis. SHin ha77i tana maara!" yaagidi woossiis.
[15] GODAA kiitanchchai Eelaasayyo, "Yayyoppa! Aara duge wodhdha" yaagiis.
Yaagin Eelaasi denddidi, aara kawuwaakko duge wodhdhiis. [16] Wodhdhidi i
kawuwaayyo, "GODAI nena hagaadan yaagees; 'Neeyyo oichchanau Israa7eelan Xoossi
xayiinee, neeni Eqiroona xoossaa Bi7eeli-Zeebula oichchanau asaa kiittidoogee? Neeni
hagaa oottido gishshau, haiqqana! Ne zin77ido hiixaappekka denddakka' yaagees"
yaagiis.
[17] Eelaasi haasayido GODAA qaalaadankka Akaaziyaasi haiqqiis; Akaaziyaasayyo attuma
na7i bainna gishshau, a ishai Yoraami a sohuwan kawotiis; hegee hanidoogee Yoosaafixa
na7ai Yoraami Yihudan kawotido naa77antto laittaana. [18] Akaaziyaasi hanido harabainne
i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

2

GODAI Eelaasa Saluwaa Efiis

[1] GODAI Eelaasa gotiyan saluwaa efaanau haniyo wode, Eelaasinne Elssaa7i Gelggalappe
denddidi biidosona. [2] Biishin Eelaasi Elssaa7a, "GODAI tana Beeteele katamaa kiittido
gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha" yaagiis.
SHin Elssaa7i, "GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke" yaagiis.
Yaagin eti duge Beeteele wodhdhidosona.
[3] Beeteelen de7iya hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7ekko kiyidi, "GODAI hachchi
ne godaa neeppe shaakkidi efaanaagaa neeni erai?" yaagidi oichchidosona.
Oichchin Elssaa7i, "Ee erais. SHin intte co77u giite" yaagidi zaariis.
[4] Hegaappe guyyiyan, Eelaasi Elssaa7a, "GODAI tana Yarkko kiittido gishshau, hayyanaa
neeni hagan takkashsha" yaagiis.
SHin Elssaa7i, "GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke" yaagidi
zaariis. Hegaa gishshau, eti Yarkko biidosona.
[5] Yarkkon de7iya hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7ekko kiyidi, "GODAI hachchi ne
godaa neeppe shaakkidi efaanaagaa neeni erai?" yaagidi oichchidosona.
Oichchin i, "Ee erais. SHin intte co77u giite" yaagidi zaariis.
[6] Hegaappe guyyiyan, Eelaasi Elssaa7a, "GODAI tana Yorddaanoosa SHaafaa kiittido
gishshau, hayyanaa neeni hagan takkashsha" yaagiis.
Yaagin Elssaa7i, "GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani neeppe shaahettikke" yaagiis.
Yaagin eti naa77aikka issippe biidosona.
[7] Hananabaa yootiyaageetuppe ishatamu asati eta kaallidi, Yorddaanoosa SHaafaa
gakkanaashin biidosona. Eelaasinne Elssaa7i shaafaa doonan eqqidaashin, hananabaa
yootiyaageeti etappe guuttaa haakkidi eqqidosona. [8] He wode Eelaasi ba kaabbaa ekkidi
xaaxidi, an haattaa shociis. SHocin haattai yaanne haanne shaahettiis; shaahettin mela bi-
ittaa yedhdhidi pinnidosona. [9] Pinnin Eelaasi Elssaa7a, "Taani neeppe ekettaichchanaappe
kasetada, neeyyo ai oottana mala koyai? Ane oda" yaagiis.
Yaagin Elssaa7i, "Taani nena laattishin, ne ayyaanai taayyo naa77u saama gidana mala,
taani nena woossais" yaagidi zaariis.
[10] Yaatin Elssaa7a, "Neeni waissiyaabaa oichchadasa. SHin taani neeppe ekettiyo wode
neeni tana xeelliyaabaa gidikko, hegee neeyyo hanana. Hinna xayikko hanenna" yaagiis.

[11] Hegaappe guyyiyan, eti issippe haasayiiddi hemettishin, tamaa paratinne eti
goochchiyo tamaa gaaree akeekennan puttu giidi, eta naa77aappe gidduwan gelidi,
shaakki bayiis. SHaakkin Eelaasi gotiyan saluwaa kiyiis. [12] Elssaa7i hegaa be7idi, "Ta aawau,
Ta aawau! Neeni Israa7eela asau wolqqanne gonddalle shin!" yaagidi waassiis. Hegaappe
simmin, i Eelaasa mulekka be7ibeenna.
Elssaa7i hegan azzanidi, ba maayuwaa naa77u kessidi, pooshshi oliis. [13] Yaatidi
Eelaasappe wodhdhida kaabbaa i denttidi, guyye simmiis; simmidi Yorddaanoosa SHaafaa
doonan eqqiis. [14] Eelaasappe wodhdhida kaabbaa ekkidi, haattaa an shociiddi, "GODAI
Eelaasa Xoossai awan de7ii?" yaagiis. Elssaa7i haattaa shocido wode, haattai yaanne
haanne shaahettiis; shaahettin shaafaa pinniis.
[15] Yarkkoppe yiida hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7a be7ido wode, "Eelaasa
ayyaanai Elssaa7a bolli shemppiis" yaagidosona. Eti aara gaittanau yiidi, a sinttan sa7an
gufannidosona. [16] Yaatidi eti a, "Be7a, nuuni ne ashkkarati ishatamu mino asati hagan
de7oos. Hayyanaa nuuni ne godaa koyanau baana. Ooni erii, GODAA Ayyaanai a ekkidi,
issi deriyaa huuphiyan woikko zanggaaraa giddon yeggidaakkonne" yaagidosona.
Yaagin Elssaa7i, "CHii, booppite!" yaagiis.
[17] SHin ixxisi gaanaagee a yeellayana gakkanaashin, eti a oichchidi aggennan ixxin,
"Biite" yaagiis. Yaagin eti ishatamai biidosona. Biidi heezzu gallassaa koyidi, a demmi-
bookkona. [18] Elssaa7i Yarkkon takkidaashin, eti akko simmidi yiidosona. Yin, "Woni taani
inttena 'Booppite' yaagabeikkinaa?" yaagiis.

Elssaa7i Oottido Maalaalissiyaabata

[19] Hegaappe guyyiyan, Yarkko kataman de7iya asati Elssaa7a, "Neeni nu godai
be7iyoogaadan ha katamai de7iyoosai lo77o. SHin haattai iita; qassi biittaikka aifenna"
yaagidosona.
[20] Yaagin i eta, "Ane ooratta keriyan maxiniyaa qolidi, taayyo ekki yiite" yaagidi azaziis;
azazin ayyo ehiidosona. [21] Ehin Elssaa7i pulttuwaa biidi, maxiniyaa an yeggiis. Yeggidi,
"GODAI, 'Taani ha haattaa pattaas. Hagaappe sinttanau ha haattai haiquwaassi gaaso
gidenna; biittaikka aifana' yaagees" yaagiis. [22] Elssaa7i haasayidoogaadankka hachchi
gakkanaashin, he haattai xillo gidiis.
[23] Elssaa7i yaappe denddidi, pude Beeteele kiyiis. I ogiyan biishin, yelaga attuma naati
katamaappe kiyidi, "Laa ha huuphiyaara bo77au, pude kiya! Laa ha huuphiyaara bo77au,
pude kiya!" yaagidi a bolli qilliiccidosona.
[24] Qilliiccin guyye simmi xeellidi, eta GODAA sunttan qanggiis. Yaatin beere geetettiya
naa77u macca do7ati woraappe kiyidi, naatuppe oitamanne naa77u yelagata puuzerettidi
woridosona. [25] Worin Elssaa7i hegaappe denddidi, Qarmmeloosa Deriyaa biis; qassi
hegaappekka Samaariyaa simmiis.

3

Moo7aabi Israa7eela Bolli Denddiis

[1] Yihudaa Kawoi Yoosaafixi kawotido tammanne hosppuntta laittan Akaaba na7ai
Yoraami Samaariyan Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne naa77u laitta kawotiis. [2] I
GODAA sinttan iitaa oottiis. SHin ba aawaanne ba aayee Elzzaabeeli keena iita gidenna;
aissi giikko, a aawai oottido Ba7aala eeqaa i xoqolliis. [3] Gidikkonne Nabaaxa na7ai
Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa i baxuuxi oiqqiis.
[4] Moo7aaba biittaa Kawoi Meeshi dorssaa heemmees. I Israa7eela kawuwaayyo xeetu
sha7u anqqara dorssatanne xeetu sha7u orgge dorssatu ikisiyaa laittan laittan giirees.
[5] SHin Israa7eela Kawoi Akaabi haiqqidoogaappe guyyiyan, Moo7aaba Kawoi Meeshi
Israa7eela bolli makkaliis.
[6] He wode Kawoi Yoraami Samaariyaappe kiyidi, Israa7eela ubbaa shiishshiis. [7] Qassi
Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixakko kiitaa yeddidi, "Moo7aaba kawoi ta bolli makkaliis;
Moo7aabaara olettanau neeni tanaara buutee?" yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi, “Ee taani baana. Taani ne mala; ta asaikka ne asaa mala; qassi ta paratikka ne paratu mala” yaagidi zaariis. [8] Yoosaafixi qassi, “Nuuni awa ogiyaara biidi eta olanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin kawuwaa Yoraami, “Eedooma Bazzuwan de7iya ogiyaara biidi olana” yaagidi zaariis.

[9] Hegaa gishshau, Israa7eela kawoi, Yihudaa kawoinne Eedooma kawoi olau kiyidosona. Eti laappun gallassa ogiyaa yuuyidoogaappe guyyiyan, olanchchatuyyookka eta kaallida mehiyaayyookka aiba haattinne attibeenna. [10] He wode Israa7eela kawoi, “Aayye7ana! GODAI nuna ha heezzu kawota issippe Moo7aaba kawuwaassi aattidi immanau xeesiis” yaagiis. [11] SHin Yoosaafixi, “Nuuni a baggaara GODAA oichchanaadan hagan hananabaa yootiyaabi baawee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Israa7eela kawuwaa ola gadaawatuppe issoi, “Eelaasa maaddidi de7ida SHafaaxa na7ai Elssaa7i hagan de7ees” yaagidi zaariis.

[12] Yaagin Yoosaafixi, “Ee, i tumu hananabaa yootiyaagaa” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi, Yoosaafixinne Eedooma kawoinne Elssaa7ekko duge wodhdhidosona.

[13] Elssaa7i Israa7eela kawuwaa, “Tanaaranne nenaara aibee gattiyai? Ba; baada ne aawainne ne aayyiyaanne oichchido hananabaa yootiyaageeta oichcha” yaagiis.

Yaagin Israa7eela kawoi zaaridi, “CHii, aissi giikko, ha heezzu kawotakka issippe Moo7aaba kawuwaassi aattidi immanau nuna xeesidaagee GODAATTENNEE!” yaagiis.

[14] Elssaa7i, “Taani ayyo oottiyo Ubbaappe Wolqqaama GODAI ero! Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa gishshi bainnaakko, taani nena aifiyaaninne xeellikkenne be7ikke shin. [15] Ane taayyo ha77i diittaa diixxiyaagaa ehiite” yaagiis.

Diixxiyaagee diixxishin, GODAA wolqqai a bolli wodhdhiis. [16] Wodhdhin Elssaa7i, “GODAI, ‘Ha mela zanggaara ubban ollaa kaashite’ yaagees. [17] Aissi giikko, GODAI, ‘Carkkuwaa woi iraa be7ekketa; shin ha kaashido zanggaaran haattai kumana; kumin intte, intte miizzainne intte hara mehee uyana’ yaagees. [18] Hagee GODAA sinttan laafabaa; qassi GODAI Moo7aabakka intteyyo aattidi immana. [19] Gimbbettida katamatanne gita katamata ubbaa intte xoonana. Lo77o mittata ubbaakka qanxxana; haattaa pulttota ubbatakka intte barana; aradda shooqatu ubbaa bollan shuchchaa laalidi moorana” yaagiis.

[20] Wonttetta gallassi maallado yarshshuwaa yarshshiyo wodee gakkin, Eedooma baggaara haattai goggiis; goggidi haattai biittan eelliis.

[21] Moo7aaba biittaa asai heezzu kawoti eta olanau yiidoogaa siyiis. Siyidi naatoi cimai, ola miishshaa tookkanau danddayiya asai ubbai xeesetti yiidi, bantta biittaa zawaa naagidosona. [22] Eti maallado guuraara denddiyo wode, haattaa bolli wodhdhida xalqqee zo77idi, etau suutta milatidi beettiis. [23] Yaatin eti, “Be7ite, hagee suutta! Kawoti bantta giddon issoi issuwaara olettidi, haiqqi wuridosona. Moo7aaba asau, ane biidi, eta qatuwaa qociroos” yaagidosona.

[24] Yaagidi Moo7aaba biittaa asai Israa7eelatu qatuwaa biis; bin Israa7eelati denddidi, eta shocidosona. SHocidi eta biittaa bollan woraajjidosona; woraajjidi Moo7aaba asaa woridosona. [25] Katamatakka olidi bashshidosona. Asai ubbai huuphiyan huuphiyan issi issi shuchchaa ekkidi, aradda shooqati ubbati kamettana gakkanaashin, eta bolli oliis. Pultto ubbaa baridi, lo77o mitta ubbaakka qanxxidosona. Qiirihereesa giyo issi katamaa gimbbe xalaalai equwan attiis; shin yambbarshshan oliya asati he katamaakka dooddidi shocidosona.

[26] Moo7aaba kawoi olai ba bolli goobidoogaa be7ido wode, bisuwaa gixxida laappun xeetu asata ekkiis. Ekkidi olaa gidduwan daakkidi, Eedooma kawuwaakko pinnanau denddiis; shin ayyo hanennan ixxiis. [27] Hegaappe guyyiyan, ba sohuwan kawotanau de7iya ba baira na7aa ekkidi, katamaa gimbbiyaa bollan taman xuuggidi yarshshiis. Moo7aabati Israa7eelatu bolli hanqquwaa suullidosona. Yaatin Israa7eelati he katamaa aggidi, bantta biitti simmidosona.

4

Elssaa7i Issi Hiyyeesa Am77iyo Maaddiis

[1] Hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa maccaasiyaa Elssaa7ekko baada, “Ne ashkkarai ta azinai haiqqiis. I GODAASSI yayyiya asa gidiyoogaa neeni eraasa. SHin ha77i a acuwaawai ta naata naa77aa bau aille kessanau yiis” yaagada ayyo waassaasu.

[2] Waassin Elssaa7i iyyo, “Yaatin taani neeyyo ai oottoo? Ne son aibi de7ii? Ane taayyo yoota” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Taayyo ne ashkkareeyyo issi xaaron zaitee de7iyooripp e attin, harabi aibinne baawa” yaagaasu.

[3] Yaagin Elssaa7i o, “Ba; baada ne shoorotu ubbaappe mela otota garxxa. Garxxaidda guuttaa garxxoppa. [4] Hegaappe guyyiyan, soo gelada, ne bollinne ne naatu bolli kariyaa gordda. Gorddada ototu ubban zaitiyaa tiga; zaitee kumido otuwaa otuwaa issi baggi zaara” yaagiis.

[5] Yaagin maccaasiyaa baada, kariyaa ba bollinne ba naatu bolli gorddaasu. Eti iyyo otota shiishshin, a zaitiyaa tigettaa oiqqa gaasu. [6] Oto ubbai kumido wode, maccaasiyaa ba na7aa, “Ane tau hara otuwaa ekkada ya” yaagaasu.

SHin na7ai zaaridi, “Hari issi otoinne attibeenna” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, zaitee goggiyoogaa aggi bayiis.

[7] Maccaasiyaa simmada baada, Elssaa7essi odaasu. Odin i “Ba; baada zaitiyaa baizzada, ne acuwaa qanxxa. Attidaagan neeninne ne naatinne go7ettidi de7anau danddayeeta” yaagiis.

Elssaa7anne SHuneema Kataman De7iya Maccaasiyoonne

[8] Issi gallassi Elssaa7i issi dure maccaasiyaa de7iyo SHuneema giyo katamaa biis. Bin maccaasiyaa a shoobbada, qumaa mizaasu. He gallassappe doommidi, i hegaara kanttiyo wode ubban, qumaa maanau i soo gelees. [9] A ba keettaawaa, “Ha ubba wode nu mataara kanttiya bitanee Xoossaa asa gidiyoogaa taani erais. [10] Hegaa gishshau, ane issi guutta kifile bolla pooqiyan assi keexxoos; keexxidi a giddon arssaa, araataa, xaraphpheezaanne xomppiyaa wottoos. Hegaappe guyyiyan, i nuukko yiido wode ubban, hegan gelana danddayees” yaagaasu.

[11] Issi gallassi Elssaa7i SHuneema katamaa yiidi, ba kifiliyaa pude kiyidi, yan shemppiis. [12] Hegaappe guyyiyan, ba ashkkaraa Gehaaza, “Ba; baada he maccaasiyo xeesa” yaagiis; yaagin Gehaazi xeesin, a yaada Elssaa7a sinttan eqqaasu. [13] Elssaa7i Gehaaza, “Ha maccaaseeyyo ‘Neeni nu gishshau, hagaa ubbaa metootadasa. Yaatin nuuni neeyyo ai oottinoo? Neeyyo nuuni biidi, kawuwaa woikko ola gadaawaa haasayissiyoobi de7ii?’ yaagada o oichcha” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “Taani hagan ta asaa giddon de7ishin, tana metiyaabi baawa” yaagaasu.

[14] Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i Gehaaza, “Yaatin nuuni iyyo ai oottanee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Gehaazi, “Iyyo na7i baawa; i azinaikka cimiis” yaagiis.

[15] Yaagin Elssaa7i, “Maccaasiyo qassikka xeesa” yaagiis. Yaagin o xeesiis; xeesin a yaada, penggen eqqaasu. [16] Elssaa7i maccaasiyo, “Laitti hannoode neeni attuma na7aa idimmana” yaagiis.

Yaagin maccaasiyaa, “CHii ta godau, neeni Xoossaa asa gidikkii, taayyo worddotoppa!” yaagaasu.

[17] SHin maccaasiyaa shahaaraasu; Elssaa7i iyyo yootidoogaadan laitti he wode attuma na7aa yelaasu.

[18] He na7ai dicciis; diccidi issi gallassi kattaa cakkiya asatuura de7iya ba aawaakko biis. [19] Biidi ba aawaayyo, “Woo ta huuphiyau! Woo ta huuphiyau!” yaagiis.

Yaagin a aawai issi ashkkarau, “Tookkada a aayeekko efa” yaagidi yootiis.

[20] Yaagin ashkkarai na7aa ekkidi, aayeekko efiis. Efin gallassa seetai gakkanaashin, na7ai ba aayee kiyuwan uttiis; hegaappe guyyiyan, na7ai haiqqi aggiis. [21] Maccaasiyaa na7aa pude efaada, Xoossaa asa arssan zin77issaasu. Yaatada a bolli kariyaa gorddada baasu.

22 Hegaappe guyyiyan, ba azinaa xeesada, “Taani Xoossaa asakko eesuwan baada yaana
mala, ashkkaratuppe issuwaanne haretuppe issuwaanne taayyo yedda” yaagaasu.
23 Yaagin i, “Hachchi agina xeero gallassa woikko Sambbata gidennabaa, aibee nena akko
efiyai?” yaagiis.
Yaagin a, “Aibinne baawa” yaagaasu. 24 Hegaappe guyyiyan, hariyaa koorada, ba
ashkkaraayyo, “Hariyaa laagga! Taani neeyyo yootana gakkanaashin, leddan laaggoppa”
yaagaasu. 25 Maccaasiyaa hegaappe denddada, Qarmmeloosa Deriyan de7iya Xoossaa
asakko baasu.
Elssaa7i maccaasiyaa yiyaaro haahuwan be7idi, ba ashkkaraa Gehaazayyo, “Be7a,
SHuneema kataman de7iya maccaasiyaa yausu. 26 O mokkanau woxxa baada, ‘Neeni saroo?
Ne azinai saroo? Ne na7ai saroo?’ yaagada oichcha” yaagiis.
Yaagin maccaasiyaa, “Nuuni ubbaikka saro” yaagaasu.
27 Maccaasiyaa deriyaa bollan de7iya Xoossaa asakko gakkido wode, hokkada a tohuwaa
oiqqaasu.
Oiqqin Gehaazi maccaasiyo digganau shiiqiis; shin Xoossaa asi a, “Agga! A gita metuwan
de7ausu; shin GODAI taappe hegaa genttiis. I metuwaa taayyo yootibeenna” yaagiis.
28 Hegaappe guyyiyan maccaasiyaa, “Ta godau, neeni tau na7a immanaadan taani nena
oichchidanaa? Taani nena, ‘Tana coo mela qaaqqayoppa’ yaagabeikkinaa?” yaagaasu.
29 Yaagin Elssaa7i Gehaaza, “Ne adussa maayuwaa ne qabattuwan sirqqa; yaatada ta
gatimaa ekkada eesota. Ogiyan oonaaranne gaittikko, sarotoppa; ooninne nena sarotikko,
zaarada sarotoppa. Ta gatimaa na7aa som77uwan wotta” yaagiis.
30 SHin na7aa aayyiyaa, “GODAI ero! Ne shemppoi ero! Taani nena yeggada biikke”
yaagaasu. Yaagin Elssaa7i denddidi, o kaalliis. 31 Gehaazi etappe sinttatidi biis. Biidi
gatimaa na7aa som77uwan wottiis; shin cenggurssi woikko shemppoi baawa. Yaatin
Gehaazi Elssaa7eera gaittanau simmidi yiidi, “Na7ai beegottibeenna” yaagidi yootiis.
32 Elssaa7i soo gelidi, he na7aa ahai a arssan zin77idaagaa be7iis. 33 Be7idi ba bollinne
na7aa bollinne kariyaa gorddidi, GODAA woossiis. 34 Hegaappe guyyiyan, na7aa ahaa bolli
kiyidi, ba doonaa a doonan, ba aifiyaa a aifiyan, ba kushetakka a kushetun gatti wottidi
zin77iis. Zin77aanne na7aa bollai ho77iis. 35 Ho77in Elssaa7i denddidi, so giddon yaanne
haanne simerettiis. Naa77anttuwaakka simmidi, na7aa bolli cogochchidi zin77iis. Yaatin
na7ai laapputoo hedhdhishidoogaappe guyyiyan xeelliis.
36 Yaatin Elssaa7i Gehaaza xeesidi, “Ane ha SHuneemiyo xeesa” yaagiis. Yaagin Gehaazi
o xeesiis. Xeesin a yiido wode, Elssaa7i o, “Ne na7aa ekka” yaagiis. 37 Hegaappe guyyiyan,
maccaasiyaa Elssaa7a tohuwan wullada, biittan gufannaasu. Yaatada ba na7aa ekkada
kare kiyaasu.

Hara Naa77u Maalaalissiyaabata

38 Elssaa7i Gelggala simmidi yiido wode, biittai namisetti uttiis. Hananabaa
yootiyaageetu citai a sinttan uttidaashin, i ba ashkkaraa, “Wogga keriyaa taman wottada,
ha asatuyyo woxiyaa katta” yaagiis. 39 Etappe issoi santta milatiya bonccota maxidi
ehaanau gade biis. Biidi mokkida gosiyaa turaa demmiis; demmidi tookkanau danddayiy-
oogaa keena daro gosiyaa ekkidi yiis. I aibakko erennan anccidi, keriyan yeggiis. 40 Asati
maana mala, woxiyaa tigidosona. Eti woxiyaa tushkki a mi be7ido wode, “Xoossaa asoo,
ha keriyan woriyaabai de7ees!” yaagidi waassidosona. Asati maanau danddayibookkona.
41 Yaatin Elssaa7i, “Yaatikko tau xiilliyaa ekkidi yiite” yaagiis. He xiilliyaa keriyan qolidi,
“Asai maanaadan woxiyaa tigite” yaagiis. Hegaappe simmin, keriyan iitabi beettibeenna.
42 Koiro gakkida kattaappe uuhettida laatamu, banggaa komppuwaa, tiya kattaara
issippe ba ogoruwan yeggi ekkidi, Xoossaa asassi ehiya issi bitanee Ba7aali-SHaliisha
giyoosaappe yiis. Yin Elssaa7i ba ashkkaraa, “Maanaayyo asau aatta” yaagiis.
43 Yaagin a ashkkarai, “Taani xeetu asaa sintti hagaa waata aattoo?” yaagidi oichchiis.
SHin Elssaa7i, “Maanaayyo asau aato aatta; aissi giikko, GODAI ‘Eti maana; min
xarzzaikka attana’ yaagees” yaagiis. 44 Hegaa gishshau, ashkkarai eta sintti aattin, eti
miidosona. Min GODAI giidoogaadan, xarzzai attiis.

5

Naa7imaani Hanttaara Goga Harggiyaappe Paxiis

1 Sooriyaa kawuwaa ola gadaawai Naa7imaani ba godan daroppe dosettidanne
bonchchettida asa. Aissi giikko, a baggaara GODAI Sooriyaa olanchchatuyyo xoonuwaa
immiis. Naa7imaani toorau qara asa; shin hanttaara goga harggee a oiqqi uttiis.
2 Issi wode Sooriyaa biittaappe ambbaanoti Israa7eela biitti biidoogan, issi guutta na7iyo
Israa7eelappe omooddidosona. He na7iyaa Naa7imaana maccaaseeyyo ashkkara gidaasu.
3 He na7iyaa ba godiyo, "Ta godai Samaariyan de7iya hananabaa yootiyaagaara gaittidabaa
gideerennee! Yaatiyaakko i a pattana shin" yaagaasu.
4 Yaagin Naa7imaani ba godaakko biidi, Israa7eelappe yiida na7iyaa giidoogaa ayyo
yootiis. 5 Yootin Sooriyaa kawoi Naa7imaana, "Ba, taani Israa7eela kawuwaayyo dab-
ddaabbiyaakka kiittana" yaagidi zaariis. Yaatin Naa7imaani hasttamu sha7u xaqara
biraa, usuppun sha7u worqqa santtimiyaanne tammu kumetta maayuwaa ekkidi biis.
6 Israa7eela kawuwaayyo i ekkidi efiido dabddaabbee, "Ha hanttaara goga harggiyaappe
neeni ta ashkkaraa Naa7imaana pattana mala, ha dabddaabbiyaara taani a neekko
kiittaas" yaagiyaagaa.
7 Israa7eela kawoi dabddaabbiyaa nabbabido sohuwaara dagammidi, ba maayuwaa
pooshshidi, hagaadan yaagiis, "Taani a woranaunne pattanaunne Xoosseeyye? Taani issi
asa a hanttaara goga harggiyaappe pattana mala, ha bitanee taakko aissi kiittii? I tanaara
ooyettanau gaasuwaa koyiyoogaa be7ite" yaagiis.
8 Xoossaa asa gidiya Elssaa7i Israa7eela kawoi ba maayuwaa pooshshidoogaa siyido
wode, akko asa kiittidi, "Ne maayuwaa aissi pooshshadii? A haa taakko yedda; Israa7eelan
hananabaa yootiyaagee de7iyoogaa taani a erissana" yaagiis.
9 Yaatin Naa7imaani ba paratanne paraa gaareta ekkidi biis; biidi Elssaa7a karen eqqiis.
10 Elssaa7i akko asa kiittidi, "Ba, baada Yorddaanoosa SHaafan laapputoo meecetta; ne
harggiyaappe neeni paxananne geeyananne" yaagidi azaziis.
11 SHin Naa7imaani hanqqetti denddidi, "Be7ite, taani, tumukka i taakko yi eqqidi,
GODAA ba Xoossaa sunttaa xeesidi, qassi ba kushiyaa he xelequwaa bollan qaattidi,
tana ha hanttaara goga harggiyaappe pattees yaagada qoppaas. 12 Damasqqo shaafati,
Abaaninne Parifaari Israa7eelan de7iya shaafa ubbaappe kehokkonaayye? Yaatin taani
etan meecettada geeyaichchikkinaa?" yaagiis. Yaagi hanqqettidi, guyye simmiis.
13 Simmin a ashkkarati akko shiiqidi, "Nu aawau, hananabaa yootiyaagee neeni gitabaa
oottanaadan neeyyo yootiyaakko, woni neeni oottikkiiyye? Yaatin i nena, 'Baada
meecettada geeya' yaagidoogee ai deexxii?" yaagidosona. 14 Yaatin i duge wodhd-
hidi, Xoossaa asi ayyo yootidoogaadan Yorddaanoosa SHaafan laapputoo muukettidi
meecettiis. Meecettin a bollai yiira na7a bollaadan hanidi paxiis; paxidi geeyiis.
15 Hegaappe guyyiyan, Naa7imaaninne aara yiida asai ubbai Elssaa7ekko guyye biis. Bin
Naa7imaani a sinttan eqqidi, "Israa7eela biittaanappe attin, sa7a ubban Xoossi bainnaagaa
taani ha77i eraas. Hayyanaa ha77i taani ne ashkkarai immiyo imuwaa ekka!" yaagiis.
16 Yaagin Elssaa7i, "Taani ayyo oottiyo GODAI ero! Taani neeppe aibanne ekkikke"
yaagiis. Elssaa7i imuwaa ekkanaadan Naa7imaani woossinkka, i ixxiis.
17 Hegaappe guyyiyan Naa7imaani, "Ekkana xayiyaabaa gidikko, neeni taayyo naa77u
baqulo caana biittaa immanaadan taani nena woossais. Aissi giikko, taani ne ashkkarai
hachchippe hini baggan xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshanaappe attin, hara
xoossatuyyo yarshshikke. 18 SHin GODAI taayyo ne ashkkaraayyo issibaa atto go. Ta kawoi
Rimmoona giyo eeqau goinnanau geliyo wode, taanikka a ajjabada gelada goinnanau
koshshees. GODAI taayyo ne ashkkaraayyo hegaa atto go" yaagiis.
19 Yaagin Elssaa7i, "Saruwan gakka!" yaagiis. Yaagin Naa7imaani denddidi biis.
I guuttaa zardda7idi biishin, 20 Xoossaa asa gidiya Elssaa7a ashkkarai Gehaazi, "Ta
godai Elssaa7i Sooree Naa7imaani ehiidobaappe aibakka ekkennan coo yeddiis. GODAI
ero! Taani a geeduwaa woxxada, appe issibaa ekkana" yaagidi qoppiis. 21 Hegaa
gishshau, Gehaazi Naa7imaana kaalliis. Ba geeduwaa woxxiyoogaa Naa7imaani be7idi,

aara gaittanau paraa gaariyaappe wodhdhidi, “Aibeeshsha, saro gidennee?” yaagidi oichchiis.
22 Oichchin Gehaazi, “Aikko baa; saro! SHin tana ta godai, ‘ “Efireema gezziyaappe hananabaa yootiyaageetu zata gidiya naa77u wodallati ha77i taakko yiidosona. Hayyanaa etayyo heezzu sha7u xaqara biraanne naa77u kumetta maayonne imma” gaada a oichcha’ yaagidi kiittiis” yaagiis.
23 Yaagin Naa7imaani Gehaaza, “Yaatikko hayyanaa usuppun sha7u xaqara biraa ekka” yaagiis. Naa7imaani Gehaaza shoobbidi, he biraa naa77u qarcciitan yeggidi, naa77u kumetta maayuwaarakka naa77u ashkkarata toossidi, Gehaazappe sinttau yeddiis.
24 Gehaazi de7iyo keraa eti gakkin, biraanne maayuwaanne etappe ekkidi, soo gelissiis. Yaatidi eta moissin, eti biidosona.
25 Hegaappe guyyiyan, soo gelidi, ba godaa Elssaa7a sinttan eqqiis. Yaatin Elssaa7i Gehaaza, “Au baadii?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Gehaazi, “Taani ne ashkkarai awanne babeikke” yaagidi zaariis.
26 SHin Elssaa7i zaaridi, “Bitanee nenaara gaittanau paraa gaariyaappe wodhdhiyo wode, ta ayyaanai nenaara de7ees gidennee? Hagee miishshaanne maayuwaa, woikko wogaraanne woiniyaa turaa sohuwaa, woikko dorssaa wudiyaanne miizzaa wudiyaa, woikko attuma ashkkaraanne macca ashkkaraa ekkiyo wodeeyye? 27 Hegaa gishshau, Naa7imaana oiqqida hanttaara goga harggee nenanne ne zerettaa ubbaa meri merinau oiqqana” yaagiis. Yaagin Gehaazi Elssaa7a sinttappe kiyidi biishin, he harggee a oiqqin, a gogai shachchaadan booxxi bayiis.

6

Haattaa Bollan Toohettida Beexiyaa Aifiyaa

1 Hananabaa yootiyaageetu citai Elssaa7a, “Hagaa be7a! Nuuni de7iyo sohoi nuna daroppe un77ees. 2 Nuuni ubbatikka mittaa qanxxanau Yorddaanoosa SHaafaa ane boos. Yan nuuyyo de7iyo soho ane keexxoos” yaagidosona.
Yaagin Elssaa7i, “Biite” yaagiis.
3 Yaagin hananabaa yootiyaageetuppe issoi, “Hayyanaa neenikka ne ashkkaratuura nunaara hinddarkkii?” yaagiis.
Yaagin Elssaa7i, “Eeno baana” yaagidi zaariis; 4 yaatidi etaara issippe biis.
Biidi eti Yorddaanoosa gakkido wode, mittaa qanxxuwaa doommidosona. 5 SHin etappe issoi mittaa qanxxishin, beexiyaa aifee kessi ekkidi, haattaa giddon geliis. Gelin he bitanee, “Hai ta godau, taani garxxa ekkidoogaa; shin waanooshsha!” yaagidi waassiis.
6 Waassin Xoossaa asi, “Awan gelidee?” yaagidi oichchiis; oichchin bitanee gelido sohuwaa bessiis. Bessin Elssaa7i gatimaa qanxxidi, haattan oliis; olin beexiyaa aifee haattaa bollan toohettiis. 7 Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i bitaniyaa, “Kessada ekka” yaagiis. Yaagin bitanee ba kushiyaa yeddidi ekkiis.

Elssaa7i Sooriyaa Olanchchata Qooqissidi Wora Kaalettiis

8 Sooriyaa biittaa kawoi Israa7eelatuura olettiiddi de7ees. Yaanidaagee ba ola gadaawatuura zorettiiddi, “Taani hiqqasan, hiqqasan qatuwaa medhdhana” yaagiis.
9 Xoossaa asi Elssaa7i Israa7eela kawuwaakko asa kiittidi, “Sooriyaa asati he sohuwaa duge wodhdhiyo gishshau, he sohuwaara kanttoppa” yaagiis. 10 Hegaa gishshau, Israa7eela kawoi Xoossaa asi malaatido sohuwaa kiittidi, yan de7iya asai naagettanaadan hassayissiis. Kawoi naagettana mala, Elssaa7i wodiyan wodiyan hassayissiis.
11 Ha yohoi Sooriyaa kawuwaa keehippe hanqqetissiis; yaatin i ba ola gadaawata xeesidi, “Nu giddon Israa7eela kawuwaa bagga gididai oonakko ane taayyo yootite” yaagidi oichchiis.
12 A ola gadaawatuppe issoi, “Ta godau, kawuwau, nu giddon hegaa oottiyai ooninne baawa. SHin ne siirixan de7aidda neeni haasayiyoobaa ubbaa Israa7eelan de7iya hananabaa yootiya Elssaa7i Israa7eela kawuwaayyo yootees” yaagiis.

[13] Yaagin kawoi, “Taani asa kiittada a omooddanaadan, biidi awan de7iyaakkonne koyite” yaagiis.
Guyyeppe eti, “I Dootaana giyo kataman de7ees” yaagidi yootidosona.
[14] Yootin kawoi daro olanchchata paratuuranne paraa gaaretuura yaa yeddiis. He yeddidoogeeti qammi yiidi, katamaa dooddidosona. [15] Xoossaa asa Elssaa7a ashkkarai wonttetta gallassi guuraara denddidi, kare kiyiyo wode, olanchchati paratuuranne paraa gaaretuura katamaa dooddi wottidosona. He ashkkarai, “Aayye7ana nunoo! Ta godau, nuuni waananee?” yaagidi oichchiis.
[16] Oichchin i, “Yayyoppa! Nunaara de7iyaageeti etaara de7iyaageetuppe daroosona” yaagidi zaariis.
[17] Hegaappe guyyiyan Elssaa7i, “Abeet GODAU, i be7anaadan a aifiyaa poga” yaagidi woossiis. Woossin GODAI Elssaa7a ashkkaraa aifiyaa pogin, Elssaa7a yuusho ubban de7iya tamaa paratinne paraa gaaretinne keraa maayidaageeta be7iis.
[18] Sooreti a bolli woraajjido wode Elssaa7i, “Ha asatu aifiyaa qooqissarkkii” yaagidi GODAA woossiis. Elssaa7i woossidoogaadan GODAI eta aifiyaa qooqissiis. [19] Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i eta, “Ogee hagaa gidenna; katamaikka hagaa gidenna. Intte koyiyo asa taani inttena bessana; tana kaallite” yaagiis. Yaagidi eta kaalettidi, Samaariyaa katamaa efiis.
[20] Eti Samaariyaa katamaa gelosaarakka Elssaa7i, “Abeet GODAU, ha asati xeellanaadan eta aifiyaa poga” yaagiis. Yaagin GODAI eta aifiyaa pogin, eti Samaariyaa giddon de7iyoogaa be7idosona. [21] Israa7eela kawoi eta be7ido wode Elssaa7a, “Ta aawau, taani eta woroo? Taani eta woroo?” yaagidi oichchiis.
[22] Oichchin Elssaa7i, “CHii woroppa! Hageeti attin, neeni ne bisuwaaninne ne wonddafiyan omooddidoogeetakka woranau bessenna. Eti miidi uyidi bantta godaakko baanaadan, oittaanne haattaanne eta sintti aatta” yaagiis. [23] Hegaa gishshau, Israa7eela kawoi etau gibiraa giigissiis. Giigissin eti miidoogaappenne uyidoogaappenne guyyiyan, i eta yeddin, bantta godaakko simmidosona. He wodeppe doommin, Sooreti Israa7eelatu bollan woraajjiyoogaa aggi bayidosona.

Samaariyaa Katamai Doodettiis

[24] Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa Kawoi Benihadaadi ba olanchchata ubbaa shiishshidi, biidi Samaariyaa katamaa dooddiis. [25] Eti dooddido gaasuwan Samaariyaa kataman hanttaara koshai geliis; gelin issi hariyaa huuphee hosppun tammu xaqara biran, naa77u xeetu giraame gidiya haraphphiyaa shiyai ichchashu xaqara biran baizettiis.
[26] Israa7eela kawoi katamaa dirssaa gimbbiyaa bollaara aadhdhishin, issi maccaasiyaa, “Ta godau, kawuwau, tana maaddarkkii” yaagada waassaasu.
[27] Waassin kawoi o, “Nena GODAI maaddennan ixxikko, taani neeyyo maaduwaa auppe demmanau danddayiyaanaa? Kattaa qoxxiyo audiyaappeeyye, woiniyaa aifiyaa gum77iyo sohuwaappee?” yaagiis. [28] Qassi i o, “Neeni waanadii?” yaagidi oichchiis.
Oichchin maccaasiyaa zaarada, “Ha maccaasiyaa tana, ‘Hachchi ne na7aa maanau ekkada ya; qassi wontto nuuni ta na7aa maana’ yaagaasu. [29] Hegaa gishshau, ta na7aa doissidi miida; wonttetta gallassi taani o, ‘Nuuni maanau ne na7aa ekkada ya’ yaagaas. SHin a ba na7aa qosaasu” yaagaasu.
[30] Kawoi maccaasiyaa yootidoogaa siyidi, ba maayuwaa pooshshi oliis. Yaatidi i gimbbiyaa bollaara aadhdhishin, garssa baggaara i maayido waaruwaa asai be7iis. [31] Hegaappe guyyiyan kawoi, “SHafaaxa na7aa Elssaa7a guuggee a bolli hachchi pe7ikko, Xoossi tana woro!” yaagiis.
[32] He wode Elssaa7i ba son uttiis; cimatikka aara issippe de7oosona. Kawoi baappe sinttau asa kiittiis; shin he bitanee gakkanaashin, Elssaa7i cimata, “Ha shemppo woriyaagee ta qooriyaa muucissanau asa kiittidoogaa intte be7eetii? He kiitettidaagee yiido wode, kariyaa gorddidi gelissoppite. A godaikka a kaallidi yiiddi de7ees” yaagiis.
[33] I cimatuura haasayishin, kiitettidaagee akko yiis. Yin kawoikka yiidi, “Ha metoi GODAAPPE yiis. Yaatin taani hagaappe daruwaa GODAA aissi naagiyaanaa?” yaagiis.

7

[1] Yaagin Elssaa7i, “GODAA qaalaa siya! GODAI hagaadan yaagees, ‘Wontto hannoode heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai Samaariyaa katamaa penggen issi xaqara biran baizettana’ yaagees” yaagiis.

[2] Kawuwaassi matattiya halaqai Xoossaa asayyo, “Be7a, GODAI salotu maskkootiyaa dooyiyaakkonne hegee hanenna” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i zaaridi, “Neeni hegaa ne aifiyan be7ana; shin appe ainne maakka” yaagiis.

Sooriyaa Olanchchati Baqatidosona

[3] Katamaa geliyo penggiyan hanttaara goga harggee oiqqido oiddu asati de7oosona. Eti issoi issuwaa, “Nuuni haiqqana gakkanaashin, hagan aissi gam77iyoo? [4] Nuuni katamaa gelana giikko, koshai de7iyo gishshau, nuuni yan haiqqana. Qassi hagan gam77ikkokka haiqqana. Hegaa gishshau, Sooretu qatuwaa ane boos. Eti nuna ashshikko attana; eti worikko haiqqana” yaagidosona.

[5] Sa7ai lem77ido wode denddidi, Sooretu qatuwaa biidosona. Eti biidi qatuwaa gakkiyo wode, issi asinne yan baawa. [6] Aissi giikko, GODAI paraa gaaretunne paratu gurubaanne daro olanchchatu cenggurssaa Sooriyaa asata sissiis. Yaatin eti issoi issuwaa, “Siyite, Israa7eela kawoi nuna olissanau, Hiitetunne Gibxxetu kawota keraa qanxxidi ehiis” yaagidosona. [7] Hegaa gishshau, eti denddidi, bantta qatuwaa, bantta dunkkaaniyaa, bantta paratanne bantta haretanne muliyaa yeggi bayidi, sa7ai lem77idaagan bantta shemppuwaa ashshanau baqatidosona.

[8] He hanttaara goga harggee oiqqido asati Sooretu qatuwaa gakkidi, eta dunkkaanetuppe issuwaa gelidosona. Gelidi miidosonanne uyidosona; qassi biraa, worqqaanne maayuwaa ekki efiidi qottidosona. Naa77anttuwaa simmidi, hara dunkkaaniyaa gelidosona; gelidi appe ekkidoogaakka qottidosona.

[9] Hegaappe guyyiyan, eti issoi issuwaa, “Nuuni lo77obaa oottibookko. Hachchi mishiraachcho gallassa; shin nuuni co77u giida. Sa7ai wonttana gakkanaashin, co77u giidi uttikko, nuuni qaxxayettana. Ane ha77i sohuwaara biidi, kawuwaa so asau yootoos” yaagidosona. [10] Hegaa gishshau, eti biidi, katamaa penggiyaa naagiyaageeta xeesidi, hagaadan yaagidosona; “Nuuni Sooretu qatuwaa biida; shin issi asi woikko asa cenggurssinne he sohuwan baawa. Qashetti uttida paratu xalaalainne haretinne de7oosona; qassi eti aggidi biido dunkkaanetikka de7oosona” yaagidosona. [11] Yaagin penggiyaa naagiyaageeti xeesidi, kawuwaa so asaayyo yootidosona.

[12] Yootin kawoi qammi denddidi ba halaqatuyyo, “Sooreti nuna oottidobaa taani intteyyo yootana. Nuuni namisettiyoogaa eti eroosona. Hegaa gishshau, bantta qatuwaappe kiyidi, gaxariyan qosettidi, eti katamaappe kare kiyin, nuuni eta paxa oiqqidi, katamaa gelana yaagidi qoppidosona” yaagiis.

[13] Kawuwaa halaqatuppe issoi, hagaadan yaagiis; “Ha kataman attida asai kase haiqqida asaakka mala; haiquwaappe attenna. Hegaa gishshau, hanidabaa eranau ane asa dooroos. Dooridi attida ichchashu paratuura ane eta Sooretu qatuwaa yeddoos” yaagiis.

[14] Hegaa gishshau, eti parai goochchiyo naa77u gaaretanne eta paratanne dooridosona. Doorinne kawoi eta Sooriyaa olanchchatu geeduwaa yeddiis. Kawoi toggiyaageeta, “Biidi hanidabaa be7ite” yaagidi azaziis. [15] Azazin eti Sooretu geeduwaa kaallidi, Yorddaanoosa SHaafaa gakkanaashin biidosona. Sooriyaa asati baqatiiddi olido maayoinne ola miishshainne ogiyan kumiis. Kiitetti biida asati guyye simmidi, kawuwaayyo yootidosona.

[16] Hegaappe guyyiyan, asai biidi, Sooretu qatuwaa bonqqiis. Bonqqin GODAI gidoogaadan heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai issi xaqara biran baizettiis. [17] Kawoi baassi matattiya halaqaa penggiyaa naagiyaageetu halaqa kessidi sunttiis; shin asai a penggen dirxxiis. Kawoi Elssaa7ekko biido wode, Elssaa7i ha halaqaa bolli yootidoogaadan, bitanee haiqqiis. [18] Aissi giikko, Xoossaa asi Elssaa7i kase kawuwaayyo, “Wontto hannoode heezzu kilo giraame gisttiyaa xiillee woikko usuppun kilo giraame banggai Samaariyaa kataman issi xaqara biran baizettana” yaagiis.

[19] He wode he halaqai Elssaa7eyyo, “Be7a, GODAI salotu maskkootiyaa dooyiyaakkonne hegee hanenna” yaagidi zaariis. Yaagin Elssaa7i, “Neeni hegaa ne aifiyan be7ana; shin appe ainne maakka” yaagidi zaariis. [20] Yaatin Elssaa7i yootidoogaadan, he bitanee asai penggen dirxxin haiqqiis.

8

SHuneema Katamaappe Betida Maccaasiyaa Simmaasu

[1] Elssaa7i i na7aa haiqqidaagaa pattido maccaasiyo issi wode, “Ne so asaa ekkada hagaappe ba; baada neeni danddayiyo sohuwan awaaninne gam77ashsha. Aissi giikko, GODAI laappun laitta gam77iya koshaa ha biittaa bolli awaajjirggiis” yaagiis. [2] Yaagin maccaasiyaa Elssaa7i yootidoogaadan ba so asaara baada, Pilisxxeema biittan laappun laittaa de7aasu. [3] Laappuntta laittaa wurssettan maccaasiyaa Pilisxxeema biittaappe simmaasu. Simmada ba keettaanne ba gadiyaanne oichchanau kawuwaakko baasu.

[4] He wode kawoi Xoossaa asa Elssaa7a ashkkaraa Gehaazaara haasayiiddi, “Elssaa7i oottido gita ooso ubbaa taayyo ane oda” yaagiis. [5] Elssaa7i haiqqida na7aa waatidi pattidaakko, Gehaazi kawuwaayyo odishin, Elssaa7i na7aa pattido maccaasiyaa ba keettaanne ba gadiyaanne oichchanau yaasu.

Yin Gehaazi, “Ta godau, kawuwau, maccaasiyaakka hanno; Elssaa7i haiquwaappe pattido i na7aikka hagaa” yaagiis. [6] Kawoi maccaasiyo hegaabaa oichchin, ayyo yootaasu.

Hegaa gishshau, kawoi halaqaa xeesidi, “Ha maccaaseessa gidida ubbabaanne qassi a agga biido wodiyaappe hachchi gakkanaashin, i gaden mokkida ubbabaa iyyo zaara” yaagidi azaziis.

Hazaa7eeli Sooriyaa Biittan Kawotiis

[7] Elssaa7i Damasqqo katamaa biis; biidi gakkiyo wode, Sooriyaa Kawoi Benihadaadi harggees. Harggiyaagaayyo, “Xoossaa asi hagaa yiis” yaagidi odidosona.

[8] Odin kawoi Hazaa7eela, “Immiyoobaa oiqqada, Xoossaa asaara gaittanau ba. Baada a baggaara, ‘Taani ha harggiyaappe paxanee?’ yaagada GODAA oichcha” yaagiis.

[9] Hegaa gishshau, Hazaa7eeli Damasqqon de7iya dumma dumma qommo murutabaappe oitamu gaameelan caanidi ekkidi, Elssaa7eera gaittanau biis. Biidi Elssaa7a sinttan eqqidi, “Ne na7ai Sooriyaa Kawoi Benihadaadi, ‘Taani ha harggiyaappe paxanee?’ yaagidi, nena oichchanaadan tana neekko kiittiis” yaagiis.

[10] Yaagin Elssaa7i Hazaa7eelayyo, “Neeni baada ayyo, ‘Tuma neeni paxana’ yaaga. SHin i tuma haiqqanaagaa tana GODAI bessiis” yaagiis. [11] Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli yeellatana gakkanaashin, Elssaa7i a tishshi oottidi xeelliis; xeellidi yeekkiis.

[12] Yaatin Hazaa7eeli, “Ta godai aibissi yeekkii?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Elssaa7i, “Neeni Israa7eela asaa bolli oottana iitabaa taani eriyo gishshau yeekkais. Eta qatuwaa neeni taman xuuggana; eta wodallata neeni bisuwan worana. Qassi eta yiiratakka neeni shuchchan mentterettana; eta shahaara maccaasatu uluwaakka neeni daakkana” yaagidi zaariis.

[13] Hazaa7eeli zaaridi, “Taani ne ashkkarai, pattenna kanai, hagaa mala gitabaa oottanau waatada danddayiyaanaa?” yaagiis.

Yaagin Elssaa7i zaaridi, “Neeni Sooriyaa biittan kawotanaagaa tana GODAI bessiis” yaagiis.

[14] Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli Elssaa7eppe shaahettidi, ba godaakko simmidi biis. Bin Benihadaadi a, “Elssaa7i nena woigidee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Hazaa7eeli, “Neeni tumuppe paxana yaagidi taayyo yootiis” yaagiis.

[15] SHin wonttetta gallassi Hazaa7eeli bullukkuwaa ekkidi, haattan yakkissidi, kawuwaa an tucciis; tuccin kawoi haiqqiis. Haiqqin Hazaa7eeli a sohuwan bau kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yoraama
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 21:1-20)

16 Akaaba na7ai, Israa7eela Kawoi Yoraami kawotido ichchashantto laittan, Yihudaa
Kawuwaa Yoosaafixa na7ai Yoraami Yihudan kawotiis. 17 Yoraami kawotiyo wode laittai
ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hosppun laitta kawotiis. 18 Yoraami Akaaba
na7iyo machcho ekkido gishshau, Akaaba so asai hemettidoogaadankka kase Israa7eela
kawotu ogiyan i hemettiis; GODAA sinttankka iitabaa oottiis. 19 Gidikkonne ba ashkkaraa
Daawita gishshau, GODAI Yihudaa xaissanau koyibeenna; Daawita zerettai merinau
kawotanau GODAI ufaissaa immi wottiis.
20 Yoraami kawotido wode, Eedooma asai Yihudaa kawuwaa bolli makkalidi, banttau
kawuwaa kawoyidosona. 21 Hegaa gishshau, Yoraami ba paraa gaaretu ubbaara Xa7iira
giyo sohuwaa biis. Bin Eedooma asati anne a paraa gaaretu halaqatanne dooddidosona;
shin Yoraami qammi denddidi, doodaa duuterettidi kanttiis. A olanchchatikka baqatidi,
guyye soo simmidosona. 22 He wodeppe doommidi hachchi gakkanaashin, Eedooma asai
Yihudaa asaassi haarettibeenna. Liibina asai qassi he wode makkaliis.
23 Yoraami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis. 24 Yoraami haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Ba maizza aawatuura Daawita
Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Akaaziyaasi kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:1-6)

25 Akaaba na7ai, Israa7eela Kawoi Yoraami kawotido tammanne naa77antto laittan,
Yihudaa Kawuwaa Yoraama na7ai Akaaziyaasi Yihudan kawotiis. 26 Akaaziyaasi kawotido
wode, laittai ayyo laatamanne naa77a;[1] i Yerusalaamen issi laitta kawotiis. A aayee sunttai
Ataalo; a Israa7eela Kawuwaa Omirayyo na7aa na7iyo. 27 Akaaba so asaa ogiyaa i hemettiis;
Akaaba so asai oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis. I hegaa hanidoogee etayyo
bollo gidido gishshaassa.
28 Akaaziyaasi Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara Gala7aaden de7iya Raamoota giyo
kataman olettanau biiddi, Akaaba na7aa Yoraamaara issippe biis. Bin Sooriyaa asati
Yoraama caddidosona. 29 Yoraami Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara olettiyo wode,
Sooriyaa asati caddido cachchaa patti ekkanau Iziraa7eela katamaa simmiis. Hegaappe
guyyiyan, Yoraama na7ai, Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi Akaaba na7aa Yoraama cadettidaa-
gaa oichchanau duge Iziraa7eela katamaa biis.

9

Yeehu Israa7eela Bolli Kawotanau Tiyettiis

1 Hananabaa yootiya Elssaa7i hananabaa yootiyaageetu citaappe issi bitaniyaa xeesidi,
hagaadan yaagiis; “Ne kaabbaa ne qabattuwan sirqqa; sirqqada ha xaaruwaa zaitiyaa
ekkada, Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa ba. 2 Baada gakkada, Yoosaafixa na7aa,
Nimishayyo na7aa na7aa Yeeha koya. Koya demmada, a laggetuppe a gaxi kessada, qol77o
gelissa. 3 Hegaappe guyyiyan, xaaruwaa zaitiyaa ekkada, a huuphiyan tigaidda, ‘Nena
GODAI, “Neeni Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena tiyais” yaagees’ yaaga. Yaatada
kariyaa dooyada, baqatappe attin, gam77oppa” yaagiis.
4 Hegaa gishshau, hananabaa yootiya wodallai Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa
biis. 5 Biidi i yaa gakkido wode, ola gadaawati issippe zorettiyaageeta demmiis. Demmidi,
“Gadaawau, taani neeyyo yootiyoobai de7ees” yaagiis.
Yaagin Yeehu, “Nu giddoppe oossi yootuutee?” yaagidi oichchiis.
Oichchin hananabaa yootiyaagee, “Gadaawau, neeyyo yootana” yaagidi zaariis.
6 Yeehu denddidi soo gelin, hananabaa yootiyaagee a huuphiyan zaitiyaa tigidi, “GODAI
Israa7eela Xoossai nena hagaadan yaagees, ‘Neeni GODAA asaa bolli, Israa7eela bolli
kawotanaadan taani nena tiyais. 7 Neeni ne godaa Akaaba zariyaa xaissana. Aissi giikko,
taani Elzzaabeela gussido hananabaa yootiya ta ashkkaratu suuttaanne ta hara ashkkaratu
suuttaa haluwaa kessana. 8 Akaaba zare ubbai xayana; taani Israa7eelan Akaaba zariyaappe

1 8:26 Laatamanne naa77a: Laittai ayyo laatamanne naa77a woikko oitamanne naa77a. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:2 xeella.

aille gidin, goqa gidin, attuma ubbaa xoqollana. [9] Akaaba zariyaa Nabaaxa na7aa Iyorb-
baama zariyaadaaninne Akiiya na7aa Baa7isha zariyaadan taani oottana. [10] Elzzaabeelo
gidikko, Iziraa7eela goshshan o kanati maana; ooninne o moogenna' yaagees" yaagiis.
Hegaa yootidoogaappe guyyiyan, kariyaa dooyi yegginne wottaa kati bayiis.

[11] Yeehu ba lagge gidida ola gadaawatukko biido wode, etappe issoi a, "Sa7ai saroo? Ha
gooyiya bitanee neekko aibissi yiidee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Yeehu etayyo, "Ha bitaniyaanne a haasayaanne intte ereeta" yaagiis.

[12] Yaagin eti, "Hagee worddo. Ane neeni nuuyyo yoota" yaagidosona.

Yaagin Yeehu, "I taayyo, 'GODAI nena, "Neeni Israa7eela bolli kawotanaadan taani nena
tiyaas" yaagees' yaagiis" yaagiis.

[13] He wode eti eesuwan bantta maayuwaa ekkidi, Yeehu yedhdhidi kiyiyo xekkan
hiixxidosona; hiixxidi malkkataa punnidosona. Bantta qaalaakka xoqqu oottidi, "Yeehu
kawotiis" yaagidosona.

Israa7eela Kawuwaa Yoraama Woridosona

[14] Yaatin Yoosaafixa na7ai, Nimishayyo na7aa na7ai Yeehu Yoraama bolli maqettiis.
Hegee haniyo wode, Yoraaminne Israa7eela asai ubbai Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelappe
Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa naaganau biichchidosona. [15] SHin etappekka
Kawoi Yoraami Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelaara olettido wode, Sooriyaa biittaa asati a
caddido cachchaa xalettanau Iziraa7eela katamaa yiichchiis.

Yaatin Yeehu gadaawata, "Intte qofai hegaa gidikko, ha katamaappe issi asinne
kiyi biidi, Iziraa7eela kataman ha oduwaa odennaadan teqqite" yaagiis. [16] Hegaappe
guyyiyan, Yeehu paraa gaariyan kiyi uttidi, Iziraa7eela katamaa biis. Aissi giikko, Yoraami
paxiichchibeennaagee yan shemppees. Qassi Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi a oichchanau
yaa duge bi uttiis.

[17] Iziraa7eela katamaa gimbbiyaa bolli eqqidi wochchiyaagee xeesidi, "Issi citai yiyaagee
tau beettees" yaagiis.

Yaagin Yoraami, "Etaara gaittanaadan issi paraasa yedda. Paraawai biidi, 'Sa7ai saroo?'
yaago" yaagiis.

[18] Paraawai Yeehuura gaittanau biidi, "Kawoi nena, 'Sa7ai saroo?' yaagees" yaagiis.

Yaagin Yeehu, "Saroban nena gattiyaabi baawa. Ta guyye aadhdhada tana kaalla"
yaagidi zaariis.

Yaatin wochchiyaagee kawuwaa, "Kiitettidaagee etakko gakkiis; shin guyye sim-
mibeenna" yaagidi yootiis.

[19] Hegaa gishshau, kawoi naa77antto paraawaakka etakko kiittiis. Kiittin i etakko yiidi,
"Kawoi inttena, 'Sa7i saroo?' yaagees" yaagiis.

Yaagin Yeehu bitaniyaa, "Saroban nena gattiyaabi baawa. Ta guyye aadhdhada tana
kaalla" yaagiis.

[20] Wochchiyaagee, "Naa77antto paraawai etakko gakkiis; shin guyye simmidi yeenna.
Qassi gaariyaa laagoi Nimisha na7aa na7aa Yeehu laaguwaa mala; i gooyiya asadan
laaggees" yaagidi yootiis.

[21] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoraami, "Taayyo paraa gaariyaa waaxite" yaagidi azaziis.

Azazin paraa gaariyaa waaxidosona. Waaxin Israa7eela Kawoi Yoraaminne Yihudaa
Kawoi Akaaziyaasi bantta gaariyan gaariyan uttidi, Yeehuura gaittanau biidosona. Biidi
Iziraa7eeliyaa Naabute gaden a demmidosona. [22] Yoraami Yeeha be7ido wode, "Yeehuu,
sa7i saroo?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Yeehu, "Ne aayee Elzzaabeeli eeqaa goinoinne bitainne hegaa keeni dari-
daashin, saroi waani de7anau danddayii?" yaagidi zaariis.

[23] Yaatiyoorin Yoraami ba paraa gaariyaa guyye zaaridi baqatiis. Baqatiiddi Akaaziyaasa
xeesidi, "Akaaziyaasaa, hagee makkala" yaagiis. [24] Hegaappe guyyiyan, Yeehu ba
wonddafiyaa ba kumetta wolqqaappe dafidi, Yoraama naa77u katissiyaappe gidduwan
dukkiis. Dukkin zubbee a wozanaara kanttidi kiyin, ba gaariyaa giddo kunddiis. [25] Kunddin
Yeehu gadaawaa Bidiqaara, "Yoraama denttada, kase Iziraa7eeliyaa Naabute gaden ola.

Neenne taanne issippe Yoraama aawaa Akaaba kaallidi toggidi biishin, GODAI a bolli hananabaa giidi yootidoogaa hassaya. [26] He wode GODAI, ‘Naabute suuttaanne a attuma naatu suuttaa taani zino be7aas; hegaa acuwaa taani nena tumu ha gaden qanxxissana’ yaagiis. Ha77i simmi GODAI giidoogaadan, Yoraama denttada, ha gaden ola” yaagiis.

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa Woridosona

[27] Yihudaa Kawoi Akaaziyaasi hegaa be7ido wode, Beeti-Haggaana giyo katamaa baqatidi biis. Bin Yeehu a kaallidi yedettiiddi, “Akka dukkite” yaagiis. Yaagin eti a kaallidi, Yibila7aama katamaa matan de7iya Guura giyo pudettan a gaariyaa bolli dukkidosona. Yaatin i Magiddo giyo katamaa baqatidi, yan haiqqiis. [28] Haiqqin a ashkkarati gaariyan a ekkidi, Yerusalaame efiidosona; efiidi a maizza aawatuura Daawita Kataman moogidosona.

[29] Akaaba na7ai Yoraami kawotido tammanne isiinintta laittan Akaaziyaasi Yihudan kawotiis.

Kawee Elzzaabeeli Haiquwaa

[30] Hegaappe guyyiyan, Yeehu Iziraa7eela katamaa biis. Elzzaabeela hegaa siyido wode, ba aifiyaa tiyada, ba huuphiyaakka pixada, maskkootiyaara duge ogiyaa xeellaasu. [31] Yeehu penggeera gelishin, “Laa ne godaa worida Zimiraa,[2] hagaa sarossi yaadii?” yaagaasu.

[32] Yaagin Yeehu pude maskkootiyaakko xeellidi, “Laa ta bagga gidanai oonee? Ane oonee?” yaagiis. Yaagin naa77u woikko heezzu mureessati akko xeellidosona. [33] Xeelliyaageeta Yeehu, “O duge oli aggite” yaagiis. Yaagin eti o duge olidosona. Yaatin i suuttai godaa bollinne paratu bollinne caccafettiis; parati bantta tohuwan o yedhdhidosona.

[34] Hegaappe guyyiyan, Yeehu kawo keettaa gelidi, miisinne uyiisinne. Yaatidi i, “Ha qanggettida mishiriyo efiidi moogite; ai gidikkonne a kawo na7a” yaagiis. [35] SHin eti o mooganau biiddi, iyyo guuggiyaappe, tohotuppenne kushetuppe attin, harabaa demmibookkona.

[36] Hegaa gishshau, eti simmidi, Yeehuyyo yootidosona; yootin i, “GODAI ba ashkkaraa Tishbbiyaa Eelaasa baggaara, ‘Iziraa7eelan de7iya gaden Elzzaabeeli ashuwaa kanati maana. [37] Miishin attidaageekka Iziraa7eelan de7iya gadiyan pito mala gidana. Hegaa gishshau ooninne, “Hanna Elzzaabeelo” gaanau danddayenna’ yaagidi yootido qaalai hagaa” yaagiis.

10

Akaaba Zareta Ubbaa Woridosona

[1] Akaabayyo Samaariyaa kataman laappun tammu zareti attumaageeti de7oosona. Hegaa gishshaa Yeehu dabddaabbiyaa xaafidi, he katamaa halaqatussi, cimatussinne Akaaba zareta dichchiyaageetussi Samaariyaa katamaa kiittiis. He dabddaabbiyan i, [2] “Simmi intte godaa zareti inttenaara de7iyo gishshau, qassi paratinne paraa gaareti, yuushoi gimbbettido katamatinne ola miishshati intteyyo de7iyo gishshau, ha dabddaabbee inttena gakko sohuwaarakka, [3] intte godaa naatuppe issi payyaa dariyaagaa dooridi, a aawaa kawotaa araatan utissite. Yaatidi intte godaa keettau olettite” yaagiis.

[4] SHin eti daroppe yayyidi, “Be7ite, naa77u kawoti a sinttan eqqanau danddayibookkona! Yaatin nuuni waani eqqanee?” yaagidosona. [5] Hegaa gishshau, kawo keettau aawatiyaagee, katamaa halaqai, cimatinne Akaaba zareta dichchiyaageeti Yeehussi hagaadan yaagidi kiittidosona; “Nuuni ne ashkkarata; neeni giyoobaa ubbaa nuuni oottana. Nu bolli oonanne kawoyokko. Nena lo77idabaa aibanne ootta” yaagidi kiittidosona.

[6] Kiittin Yeehu etayyo naa77antto dabddaabbiyaa xaafidi, “Intte ta bagga gididi, tau azazettanau giigidabaa gidikko, intte godaa naatu qooriyaa muucite; muucidi eta guuggiyaa ekkidi, wontto hannoode Iziraa7eela katamaa yiite” yaagiis.

---

2 9:31 Zimiraa: Zimiri ba kawuwaa woriis. Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 16:8-12 xeella.

Kawuwaa zareti laappun tammatikka banttana dichchiya, he kataman erettida asatuura de7oosona. [7] He kawuwaa zareta dichchiya asatukko dabddaabbee gakkido wode, kawuwaa zareta laappun tammatakka woridosona. Woridi eta qooriyaa muucidi, eta guuggiyaa keeshiyan aattidi, Iziraa7eela kataman de7iya Yeehussi yeddidosona.

[8] Yeddin asai, "Eti kawuwaa zaretu guuggeta ekki yiidosona" yaagidi Yeehussi yootiis.

Yootin Yeehu, "Wontto maallado gakkanaashin, katamaa geliyo penggiyan eta naa77usan dooridi wottite" yaagidi azaziis.

[9] Wonttetta gallassi maallado Yeehu kare kiyidi, asaa ubbaa sinttan eqqiis. Eqqidi, "Intte xillo. Ta godaa bolli maqettada woridai tana. SHin hageeta ubbaa woridai oonee? [10] Yaatikko simmi GODAI Akaaba zaretu bolli yootidoogaappe issi qaalinne sa7an wodhdhennaagaa inttiyo erite. Aissi giikko, GODAI ba ashkkaraa Eelaasa baggaara yootidobaa poliis" yaagiis. [11] Hegaa gishshau, Yeehu Iziraa7eelan attida Akaaba zareta, a gita asata, a laggetanne a qeeseta ubbaa, ayyo aibanne ashshennan wori wurssiis.

[12] Hegaappe guyyiyan, Yeehu denddidi, Samaariyaa biis. Biidi Henttanchchatu Moottaa giyoosaa gakkiiddi, [13] Yihudaa kawuwaa Akaaziyaasa dabbotuura gaittiis. Gaittidi "Intte oonee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, "Nuuni Akaaziyaasa dabbota; nuuni kawuwaa zaretanne kawee Elzzaabeeli naatanne sarotanau beettees" yaagidosona.

[14] Yeehu ba asata, "Eta paxa oiqqite" yaagidi azaziis. Azazin eta paxa oiqqidi, Henttanchchatu Moottan de7iya haattaa ollaa matan eta oitamanne naa77atakka woridosona; i etappe issuwaanne ashshibeenna.

[15] Yeehu he sohuwaappe denddidi yiidi, Rekaaba na7aa Yonadaabaara gaittiis. Gaittidi a sarotidi, "Ta qofainne ne qofainne issuwaa. Yaatin ta bagga giduutee?" yaagiis.

Yaagin Yonadaabi, "Ee gidana" yaagidi zaariis.

Zaarin i "Ane ta kushiyaa oiqqa" yaagiis. Yaagin a kushiyaa oiqqidaagaa pude gaariyaa bolli kessiis. [16] Kessidi, "Tanaara hindda. Taani GODAU mishettiyoogaanne be7a" yaagiis. Yaagidi a ba gaariyan utissiis. [17] Yeehu Samaariyaa yiido wode, Akaaba zariyaappe attida ubbaa woriis; GODAI Eelaasassi odido qaalaadan eta xaissiis.

Ba7aalayyo Goinniyaageeta Woridosona

[18] Hegaappe guyyiyan, Yeehu asaa ubbaa issippe shiishshidi, "Akaabi Ba7aalayyo guutta keenaa goinniis; shin taani appe daro goinnana. [19] Ha77i simmi Ba7aala sunttan hananabaa yootiya ubbata, ayyo goinniyaageeta ubbatanne a qeeseta ubbata taayyo xeesidi shiishshite. Etappe issi asinne paccennaadan xeellite. Aissi giikko, taani Ba7aalayyo daro yarshshuwaa yarshshanau hanais. He sohuwaa yeennan aggiya asi paxa de7enna" yaagiis. SHin Yeehu Ba7aalayyo goinniyaageeta cimmidi xaissanau hegaa oottiis.

[20] Yeehu, "Ba7aalayyo goinnana gallassaa awaajjite" yaagiis. Yaagin eti awaajjidosona. [21] Hegaappe guyyiyan, Yeehu Israa7eela biitta ubbaa kiittin, Ba7aalayyo goinniyaageetappe issi asinne attennan ubbati yiidosona; yiidi ubbaikka Ba7aala Eeqa Keettaa ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, qilxxi giidi kumidosona.

[22] Yeehu goinniyaageetu maayuwaayyo aawatiya issi bitaniyaa, "Ba7aalayyo goinniyaageetu ubbatussi maayuwaa eha" yaagiis. Yaagin bitanee etayyo maayuwaa ehiis.

[23] Hegaappe guyyiyan, Yeehunne Rekaaba na7ai Yonadaabinne Ba7aala Eeqa Keettaa gelidosona. Gelin Yeehu Ba7aalayyo goinniyaageeta, "Ba7aalayyo goinniyaageetappe attin, GODAA ashkkaratuppe issi asinne intte giddon de7ikko xeellite" yaagiis. [24] Hegaappe guyyiyan, eti xuuggiyo yarshshotanne hara yarshshotanne yarshshanau giddo gelidosona.

Yeehu Ba7aala Eeqa Keettaappe kareera hosppun tammu asata giigissi wottiis. Yaatidi, "Intteppe issi urai taani intte kushiyan wottiyo asatuppe issuwaa yeddikko, a shemppoi he uraa shemppuwaara gada" yaagiis.

[25] Yeehu xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogaa polosaara, naagiyaageetanne halaqatanne, "Giddo gelidi, eta worite. Etappe issi asinne kessi ekkoppo" yaagidi azaziis. Azazin eta bisuwan suppiyidi wurssidosona. Yaatidi naagiyaageetinne halaqatinne eta

ahaa kare olidosona. Hegaappe guyyiyan, Ba7aala Eeqa Keettaa qol77o gelidosona.
[26] Gelidi Ba7aala Eeqa Keettaappe eeqa tuussata kessidi xuuggidosona. [27] Qassikka Ba7aalau
goinniyo eeqa shuchchaa kinchcherettidosona; Ba7aala eeqa keettaakka qolidosona.
Yaatidi he sohuwaa sheeshsha keetta kessidosona; hachchi gakkanaashinkka he sohoi
sheeshsha keetta gididi attiis.
[28] Hegaadan oottidi, Yeehu Ba7aala Israa7eelappe xaissiis. [29] Gidikkonne Nabaaxa na7ai
Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa i aggibeenna. Beeteeleeninne
Daanan Iyorbbaami essido worqqa maratu misiletuyyo i ba huuphen goinniis.
[30] Hegaappe simmin, GODAI Yeeha, "Neeni ta sinttan likke gididabaa oottada polido
gishshaunne ta qofan de7iyaabaa ubbaa neeni Akaaba zaretu bolli oottido gishshau,
ne zareti oiddantto yeletaa gakkanaashin, Israa7eela kawotaa araatan uttana" yaagiis.
[31] Hegaa gidi uttinkka, Yeehu GODAA Israa7eela Xoossaa higgiyaa ba kumetta wozanaappe
minttidi naagibeenna; qassi Iyorbbaami Israa7eela naata ootissido nagaraa oottiyoogaa
aggibeenna.

Yeehu Haiquwaa

[32] He wodiyan GODAI Israa7eela biittaa xunttanau doommiis. Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli
Israa7eela biittaappe daro sohota xooniis. [33] Xoonidi Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho
baggaara de7iya Gala7aadenne Baasaane biitta ubbaa oiqqiis. He biittati Arnnoona
SHaafaa matan de7iya Aaro7era katamaappe doommidi, Roobeela biittaa, Gaada biit-
taanne Minaase biittaa gakkoosona.
[34] Yeehu hanido harabai, i oottidobai ubbainne a minotettai ubbai Israa7eela Kawotu
Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [35] Hegaappe guyyiyan, Yeehu haiqqidi, ba maizzan
gaittiis; i Samaariyan moogettiis. A sohuwan a na7ai Yo7akaazi kawotiis. [36] Yeehu
Samaariyaa kataman Israa7eela biittaa bolli laatamanne hosppun laittaa kawotiis.

11

Yihudaa Kawiyo Ataalo

(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 22:10-23:15)

[1] Akaaziyaasa aayyiyaa Ataala ba na7ai haiqqidoogaa be7ido wode, denddada kawuwaa
zariyaa ubbaa xaissaasu. [2] SHin Kawuwaa Yoraama na7iyaa, Akaaziyaasa michchiyaa
Yihoshebaa7a, haiqqanau de7iya kawuwaa naatu giddoppe Akaaziyaasa na7aa Yo7aasha
wuuqqada ekkaasu. Ekkada anne a xanttiyaaronne hiixa keettan qottada, Ataala woren-
naadan ashshaasu. [3] Ataala biittaa haariyo wode ubban, na7ai Yihoshebaa7i matan GODAA
Beeta Maqidasiyan usuppun laittaa qosettidi de7iis.
[4] Laappuntta laittan Yoodaahee kawuwaa naagiyaageetunne kawo keettaa
naagiyaageetu halaqatussi kiittidi, baakko GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiissiis. Ehiissidi
etaara maachchaa maacettidi, eta GODAA Beeta Maqidasiyan caaqissiis. Hegaappe
guyyiyan, eta kawuwaa na7aa Yo7aasha bessiis. [5] I eta, "Intte oottanabai hagaa.
Sambbatan naaguwau geliyo kayai gakkido intte heezzu citaappe issi citai kawuwaa
keettaa naago; [6] issi citai Suura giyo penggiyaa naago; qassi issi citai naagiyaageetuppe
guyye baggaara de7iya penggiyaa naago. [7] Qassikka Sambbatan naaguwaappe haa kiyiya
hankko naa77u citati kumettati kawuwaayyo Beeta Maqidasiyaa naagona. [8] Ola miishshaa
oiqqidi, kawuwaa giddoyidi, kawoi kiyiyo wodenne geliyo wode ubban aara issippe
de7ona. Inttekko shiiqiya oonakka worite" yaagiis.
[9] He halaqati qeesee Yoodaahee azazidobaa ubbaa oottidosona. Eti ubbaikka Sambbata
gallassan naaguwaa kayai gakkidoogeetakka naaguwaa kayaa polidaageetakka ekkidi,
qeesiyaa Yoodaahekko yiidosona. [10] Yin qeesee GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya, beni
Kawuwaa Daawita gonddalletanne tooratanne ubbaa halaqatuyyo immiis. [11] Naagiyaageeti
issoi issoi ola miishshata bantta kushiyan oiqqidi, Beeta Maqidasiyaappe haddirssa
baggaappe doommidi, ushachcha bagga gakkanaashin, yarshshiyoosaa mataaninne Beeta
Maqidasiyaa matan kawuwaa yuushuwan eqqidosona. [12] Hegaappe guyyiyan, Yoodaahee
kawuwaa na7aa kare kessidi, a huuphiyan kallachchaa wottiis. Wottidi Kawotaa Higgiyaa

Maxaafaa ayyo immidi, tiyidi kawoyiis. Kawoyin asai kushiyaa baqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, “Kawoi shemppo gam77o!” yaagiis.

13 Kawiyaa Ataala naagiyaageetu wocamaanne asaa wocamaanne siyido wode, asaakko
GODAA Beeta Maqidasiyaa baasu. 14 Baada kawoi kase kawoti haniyoogaadan tuussaa
matan eqqidaagaa be7aasu. Halaqatinne xurumbbaa punniyaageeti kawuwaa matan
de7oosona; he biittaa asai ubbai ufaittidi, xurumbbaa punnees. Punnin Ataala ba
maayuwaa pooshshada, “Hagee makkala! Hagee makkala!” yaagada waassaasu.

15 Qeesee Yoodaahee olanchchatu halaqata, “Ataalo Beeta Maqidasiyan woroppite! O
yaaranne haaranne salppida salppetu gidduwan wottidi, kare kessite. O ashshanau
kajjeeliya asi de7ikko worite!” yaagiis. 16 Hegaa gishshau, eti o oiqqidi, kawo keettaa
efiidosona; efiidi Paraa Penggiyan o woridosona.

Yoodaahee Maachchaa Ooraxissiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 23:16-21)

17 Hegaappe guyyiyan, asai GODAA asa gidana mala, Yoodaahee kawoinne asainne
GODAARA maachchaa maacettana mala oottiis. Qassi kawuwaappenne asaappenne
gidduwankka maachchaa maacissiis. 18 He wode Yihudaa asai ubbai Ba7aala Eeqa Keettaa
biidi, he keettaa qoliis; qolidi yarshshiyo sohotanne a misileta kinchcherettiis. Qassi
Mataana giyo Ba7aala qeesiyaa yarshshiyo sohotu sinttan woridosona.

Hegaappe simmin, qeesiyaa Yoodaahee GODAA Beeta Maqidasiyan naagiyaageeta wot-
tiis. 19 Wottidi banaara gadaawata, kawuwaa naagiyaageeta, kawo keettaa naagiyaagee-
tanne Yihudaa asaa ubbaa ekkin, eti kawuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe duge ehiidi,
Naagiyaageetu Penggiyaa giyo penggiyaa baggaara kawo keetti issippe gelidosona. Gelin
kawoi ba kawotaa araatan uttiis. 20 Yaatin Yihudaa asai ubbai ufaittiis. Ataala kawo keettan
bisuwan haiqqidoogaappe guyyiyan, katamaikka woppu giis.

21 Yo7aashi kawotiyo wode laappun laitta na7a.

12

Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 24:1-16)

1 Yeehu Israa7eela biittan kawotido laappuntta laittan, Yo7aashi Yihudan kawotiis; i
Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. A aayee sunttai Xiibiyo; a Berssaabeha katamaappe
yiida asa. 2 Qeesee Yoodaahee a tamaarissidonne zorido gishshau, i de7ido laitta ubban
Yo7aashi GODAA sinttan suurebaa oottiis. 3 Gidikkonne asai goinniyo xoqqa sohota xais-
sibeenna; asaikka he sohotun yarshshuwaa yarshshiyoogaanne ixaanaa cuwayiyoogaa
aggibeenna.

4 Yo7aashi qeeseta xeesidi, “GODAA Beeta Maqidasiyaa yiya geeshsha miishshaa ubbaa
shiishshite. Hegeekka huuphiyaa qoodaa wode imettiya miishshaanne asai ba sheniyan
Beeta Maqidasiyaayyo ehiyo miishsha. 5 Yaatobare qeeseti ubbai he miishshaa ehiya
asatuppe bantta siiriyaara siiriyaara ekkidi, Beeta Maqidasiyaa giddon moorettidasaa
ubbaa bottokonona” yaagiis.

6 SHin Kawoi Yo7aashi kawotido laatamanne heezzantto laitti gakkanaashin, qeeseti
GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonibookkona. 7 Hegaa gishshau, Kawoi Yo7aashi qeesiyaa
Yoodaahanne hara qeesetanne xeesidi, “Beeta Maqidasiyaa giddon moorettida sohota
aibissi bottokonekketii? Miishshaa Beeta Maqidasiyaa bottokonanau immiteppe attin,
intteyyo imettiya miishshaa oiqqoppite” yaagiis.

8 Yaagin qeeseti, “Asaappe hara miishshaa ekkokko; Beeta Maqidasiyaa giddon moorett-
tida sohotakka bottokonokko” yaagidi maayidosona.

9 Hegaappe guyyiyan, qeesiyaa Yoodaahee saaxine issuwaa ekkidi, a qum77uwan
xoo7iyaa lukkiis; lukkidi yarshshiyoosaa matan GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosan
ushachcha baggaara wottiis. Geliyoosaa naagiya qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida
miishsha ubbaa saaxiniyaa giddon yeggoosona. 10 Saaxiniyaa giddon daro miishshai

dagattidaagaa eti be7ido wode ubban, kawo xaafeenne qeese ubbatu halaqai yoosona; yiidi GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaa qoodidi, qarcciitatun qoloosona.

11 Qoodettida miishshaa likkiyaa eridoogaappe guyyiyan, Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asatuyyo immoosona. Immin eti miishshaa ekkidi, GODAA Beeta Maqidasiyan anaaxetussinne gimbbiyaageetussi immoosona. 12 Qassi shuchchaa massiyaageetuyyoonne shuchchaa qoo7iyaageetuyyo qanxxoosona. Qassikka GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau sanqqaanne shuchchaanne koshshiya harabata shammoosona. 13 SHin Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaappe GODAA Beeta Maqidasiyaayyo bira burccukkota, qapheta, keretanne xurumbbata woikko worqqaappenne biraappenne medhdhiyo hara geeshsha miishshata oottanau kessibookkona. 14 He miishsha ubbai Beeta Maqidasiyaa bottokoniya asaayyo qanxxettiis. 15 Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asata ooninne, “Miishshan ai ai oottidetii?” giidi oichchibeenna; aissi giikko, asati ammanttiyaageeta. 16 Mooruwaa gishshaunne nagaraa gishshau yarshshiyo yarshshuwau qanxxettiya miishshai qeesetuyyo geleesippe attin, GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokoniyo miishshaa saaxiniyan gelenna.

17 He wode Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli biidi, Gaate katamaa olidi oiqqiis. Yaatidi Yerusalaame olanau simmiis. 18 SHin Yihudaa Kawoi Yo7aashi appe kase kawotida Yihudaa kawoti Yoosaafixi, Yoraaminne Akaaziyaasi GODAAYYO dummayi wottido miishshata, qassi i ba huuphen immido imotanne GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya worqqaa ubbaa ekkiis. Ekkidi Sooriyaa Kawuwaassi Hazaa7eelassi yeddiis; yeddin Hazaa7eeli Yerusalaame olanaagaa aggi bayiis.

19 Kawoi Yo7aashi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. 20 Hegaappe guyyiyan, a oosanchchati a bolli maqettidi, Siilla giyo sohuwaa efiya ogiyan Miillo giyoosan de7iya keettan woridosona. 21 A worida oosanchchati SHim77aata na7aa Yozakaaranne SHomeera na7aa Yihozabaada. Yo7aashi Daawita Kataman ba maizza aawatu duufuwan moogettiis; a sohuwan a na7ai Amesiyaasi kawotiis.

13

Israa7eela Kawuwaa Yo7akaaza

1 Akaaziyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aashi kawotido laatamanne heezzantto laittan, Yeehu na7ai Yo7akaazi Samaariyaa kataman Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne laappun laitta kawotiis. 2 Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa kaallidi, Yo7akaazi GODAA sinttan iitabaa oottiis; i he nagaraa oottiyoogaa aggibeenna. 3 Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Israa7eela bolli suulliis; GODAI eta daro wodiyau Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eelayyoonne a na7aa Benihadaadayyo zaari zaaridi aattidi immiis.

4 Hegaappe guyyiyan, Yo7akaazi GODAA woossiis. Woossin GODAI ayyo siyiis; aissi giikko, Sooriyaa kawoi Israa7eela ai mala iita huqqunnaa huqqunnidaakko GODAI be7iis. 5 Be7idi Israa7eela asaa ashshiyaagaa immiis; immin eti Sooriyaa asatu kushiyaappe kessi ekkidosona. Yaatidi Israa7eela asai kaseegaadankka ba son saruwan de7iis. 6 Gidikkokka Israa7eela asai Iyorbbaama so asai ootissido nagaraappe simmibeenna; eti he nagaraa oottiyoogaa aggibookkona. Qassi Asheero giyo xoossee misilee Samaariyan eqqosan attiis. 7 Yo7akaazayyo ishatamu paraasatuppenne tammu gaaretuppenne, tammu sha7u toho olanchchatuppe attin, hara olanchchi attibeenna. Aissi giikko, Sooriyaa kawoi eta xaissiis; i eta audiyan de7iya suulladan oottiis.

8 Yo7akaazi hanido harabai, i oottidobai ubbainne a minotettai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. 9 Yo7akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Yo7aashi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Yo7aasha

10 Yihudaa Kawoi Yo7aashi kawotido hasttamanne laappuntta laittan, Yo7akaaza na7ai Yo7aashi Samaariyan Israa7eela bolli kawotiis; i tammanne usuppun laitta kawotiis.

[11] Yo7aashi GODAA sinttan iitabaa oottiis. Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa oo-
tissido nagaraappe issuwaanne ashshennan oottiis; i he nagaraa oottiyoogaa aggibeenna.
[12] Yo7aashi hanido harabai, i oottidobai ubbainne Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasaara
olettido minotettai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [13] Yo7aashi
haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Samaariyan Israa7eela kawotuura moogettiis. A sohuwan
a na7ai Iyorbbaami kawotiis.

Elssaa7a Haiquwaa

[14] Elssaa7i bana woriya harggiyaa harggiyo wode, Israa7eela Kawoi Yo7aashi a be7anau
biidi, "Ta aawau; ta aawau! Neeni Israa7eela asau wolqqanne gonddalle!" yaagidi yeekkiis.
[15] Yeekkin Elssaa7i, "Wonddafiyaanne zubbetanne ekka ya" yaagiis; yaagin Yo7aashi
ehiis.
[16] Hegaappe guyyiyan, Elssaa7i Israa7eela kawuwaa, "Wonddafiyaa giigissa oiqqa"
yaagiis; wonddafiyaa i giigissi oiqqidaashin, Elssaa7i ba kushiyaa kawuwaa kushiyaa bolli
wottiis.
[17] Wottidi, "Arshsho bagga maskkootiyaa dooya" yaagin dooyiis. Dooyin Elssaa7i,
"Zubbiyaa wonddafiyan dukka" yaagiis; yaagin dukkiis. Dukkin Elssaa7i, "Hagee GODAA
zubbe! Hagee Sooriyaa asata xooniya zubbe! Neeni Sooriyaa asata Afeeqa kataman
xoonana gakkanaashin olana" yaagiis.
[18] Hegaappe guyyiyankka Elssaa7i kawuwaa, "Zubbeta ekka" yaagin ekkiis. Ekkin
Elssaa7i, "Etan biittaa cadda" yaagiis. Yaagin heezzutoo biittaa caddidi aggi bayiis.
[19] Yaatin Xoossaa asi kawuwaa hanqqettidi, "Ichchashutoo woikko usupputoo biittaa
caddidabaa gidiyaakko, neeni Sooriyaa asata xoonada muleera xaissanaagaa shin! Neeni
ha77i eta heezzutoo xalaala xoonana" yaagiis.
[20] Elssaa7i haiqqidi moogettiis.
Moo7aaba biittaappe ambbaanoti Israa7eela biittaa bolli laittan laittan woraajjoosona.
[21] Issi gallassi amarida Israa7eela asati issi bitaniyaa ahaa moogiiddi, Moo7aaba biittaa
ambbaanota be7idosona. Be7idi bitaniyaa ahaa Elssaa7a duufo giddo olidi baqatidosona.
Yaatin ahai Elssaa7a meqettaa bolli wodhdhiis; wodhdhosaara paxinne denddi eqqiis.

Israa7eelanne Sooriyaa Giddon Denddida Olaa

[22] Yo7akaazi kawotido laittan ubban Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli Israa7eela huqqun-
niis. [23] SHin GODAI Abrahaamaara, Yisaaqaaranne Yaaqoobaara maacettido maachchaa
gishshau, etayyo kehiis, qarettiisinne qoppiis. Hachchi gattanaukka i eta xaissibeenna
woikko ba sinttappe diggibeenna.
[24] Sooriyaa Kawoi Hazaa7eeli haiqqin, a sohuwan a na7ai Benihadaadi kawotiis.
[25] Hegaappe guyyiyan, Hazaa7eeli a aawaa Yo7akaazappe olan oiqqido katamata Yo7akaaza
na7ai Yo7aashi Hazaa7eela na7aa Benihadaadappe wotti ekkiis. Yo7aashi a heezzutoo
xoonidi, Israa7eela katamata zaariis.

14

Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 25:1-24)

[1] Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi kawotido naa77antto laittan, Yihudaa
Kawuwaa Yo7aasha na7ai Amesiyaasi kawotiis. [2] I kawotiyo wode laittai ayyo laata-
manne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai
Yiho7aadino; a Yerusalaame asa. [3] Amesiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin a
maizza aawai Daawiti oottidoogaadan oottibeenna. Ubbabaakka i ba aawaa Yo7aasha
qulliis. [4] Asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asaikka he sohotun yarshshuwaa
yarshshiyoogaanne ixaanaa cuwayiyoogaa aggibeenna.
[5] Amesiyaasi kawotettaa ba kushiyan mintti oiqqidosaarakka, kase kawuwaa ba aawaa
Yo7aasha worida oosanchchata woriis. [6] Muuse higgiyaa maxaafan xaafettidoogaadan,
GODAI, "Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido

nagaraa gishshaukka, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran haiqqanau bessees”[3] yaagidi azazidoogaadankka, woridaageetu naata woribeenna.

[7] Amesiyaasi Maxine Zanggaaraa giyo sohuwan tammu sha7u Eedooma biittaa asaa woriis; woridi Selaa7a giyo katamaakka olan oiqqiis. Oiqqidi Yoqiti7eela yaagidi sunttiis; sunttin hachchi gakkanaashin ha sunttan xeesettees.

[8] Hegaappe guyyiyan, Amesiyaasi Yeehu na7aa na7aa, Yo7akaaza na7aa, Yo7aashassi asa kiittidi, “Haaya; ane naa77ai olaa gaittoos” yaagidi naassiis.

[9] SHin Israa7eela Kawoi Yo7aashi Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa hagaadan yaagiis; “Liibaanoosan de7iya kinddiichchoi Liibaanoosan de7iya zigaayyo kiittidi, ‘Ne na7iyo ta na7aassi imma’ yaagiis. SHin Liibaanoosan de7iya issi do7ai hegaara kanttiiddi, he kinddiichchuwaa yedhdhiis. [10] Ee, neeni tumukka Eedooma biittaa asaa xoonadasa; hegan ha77i otorettaasa. Neeni ne xoonuwan ufaittaidda, ne son woppu gaada uttaaga. Ne bollinne ne biittaa Yihudaa bolli metonne bashshanne ehiyaabaa aibissi denttettai?” yaagidi zaariis.

[11] SHin Amesiyaasi sissaa ixxiis. Hegaa gishshau, Israa7eela Kawoi Yo7aashi olanau kiyin, inne Yihudaa Kawoi Amesiyaasinne Yihudan de7iya Beeti-SHemesha giyo kataman olaa gaittidosona. [12] Gaittin Israa7eela asai Yihudaa asaa xooniis; xoonin Yihudaa asai ubbai baqatidi, ba soo ba soo biis. [13] Israa7eela Kawoi Yo7aashi Akaaziyaasa na7aa na7aa, Yo7aasha na7aa, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Beeti-SHemesha kataman omoodiis. Hegaappe guyyiyan, Yo7aashi Yerusalaame biidi, Yerusalaame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biidi, Zooziyaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya oiddu xeetu wara gidiya, sohuwaa laaliis. [14] Laalidi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya worqqaa, biraanne miishshaa ubbaa ekkiis; qassi iggitiyaa oiqettida asatakka ekkidi, Samaariyaa simmiis.

[15] Yo7aashi hanido harabai, i oottidobai, a minotettainne Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasaara i olettidobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [16] Yo7aashi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Samaariyaa kataman Israa7eela kawotuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Iyorbbaami kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Haiquwaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 25:25-28)

[17] Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi haiqqidoogaappe guyyiyan, Yo7aasha na7ai, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi tammanne ichchashu laittaa de7iis. [18] Amesiyaasi hanido harabai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

[19] Amesiyaasa woranau asai Yerusalaamen maqettiis; yaatin i Laakisha giyo katamaa baqatiis. SHin eti a geeduwaa Laakisha katamaa asa kiittin, a yan woridosona. [20] Woridi a ahaa paran caani ehiidi, Daawita Kataman Yerusalaamen a maizza aawatuura moogidosona. [21] Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbai tammanne usuppun laitta gidiyo na7aa Ooziyaana a aawaa Amesiyaasa sohuwan kawoyiis. [22] A aawai Amesiyaasi haiqqidoogaappe guyyiyan, i Ooziyaani Eelaata giyo katamaa zaaretti keexxidi, Yihudan timiis.

Israa7eela Kawuwaa Naa77antto Iyorbbaama

[23] Yo7aasha na7ai, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi kawotido tammanne ichchashantto laittan, Israa7eela Kawuwaa Yo7aasha na7ai Iyorbbaami Samaariyan kawotiis; i oitamanne isiini laitta kawotiis. [24] Iyorbbaami GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagara ubbaa oottiyoogaa aggibeenna. [25] Gaate-Hefeeriyaa Amiitaaya na7aa hananabaa yootiya ba ashkkaraa Yoonaasa baggaara GODAI Israa7eela Xoossai ba qaalan haasayidoogaadan, Hamaata Pinuwaa giyoosaappe doommidi, Maxine Abbaa gakkanaashin de7iya Israa7eela zawaa Yo7aasha na7ai Iyorbbaami xoonidi zaariis. [26] Aissi giikko, Israa7eelan de7iya asai ubbai aille gidin, goqa gidin, ai keena tuggaa tuggatidaakko, GODAI be7iis; eta maaddiyaabi ooninne baawa. [27] GODAI Israa7eela asaa

3 14:6 Ha xiqisee Zaarettido Wogaa 24:16 beettees.

sunttaa saluwaappe garssan quccana yaagibeenna. Hegaa gishshau, GODAI eta Yo7aasha
na7aa Iyorbbaama baggaara ashshiis.
28 Iyorbbaami hanido harabai, i oottidobai ubbai, i olettidobainne Yihudaa baggaa gidida
Damasqqo katamaanne Hamaata katamaa Israa7eelayyo zaaridobai Israa7eela Kawotu
Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. 29 Iyorbbaami haiqqidi, ba maizza aawatun Israa7eela
kawotun gaittiis; a sohuwan a na7ai Zakkaariyaasi kawotiis.

15

Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 26:1-23)

1 Israa7eela Kawoi Iyorbbaami kawotido laatamanne laappuntta laittan, Yihudaa
Kawuwaa Amesiyaasa na7ai Ooziyaani[4] kawotiis. 2 I kawotido wode, laittai ayyo tam-
manne usuppuna; i Yerusalaamen ishatamanne naa77u laitta kawotiis. A aayee sunttai
Yikoolo; a Yerusalaame asa. 3 A aawai Amesiyaasi oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan
suurebaa oottiis. 4 Gidikkonne asai goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; he sohotun
yarshshuwaa yarshshiyoogaanne ixaanaa cuwayiyoogaa aggibeenna. 5 GODAI Ooziyaana
hanttaara goga harggiyan oittiis; haiqqana gakkanaashinkka he harggee a yeddibeenna
gishshau, dumma keettan barkka de7iis. He wode kawuwaa na7ai Yo7aataami kawo
keettan de7idi, he biittaa asaa haariis.
6 Ooziyaani hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis. 7 Ooziyaani haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman ba maizza
aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Yo7aataami kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Zakkaariyaasa

8 Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne hosppuntta laittan, Iyorbbaama
na7ai Zakkaariyaasi Israa7eela asaa bolli Samaariyaa kataman kawotiis; i usuppun agina
kawotiis. 9 A maizza aawati oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa
na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa aggibeenna. 10 Hegaappe
guyyiyan, Yaabeesha na7ai SHaaluumi Zakkaariyaasa bolli maqetti denddidi, Yibila7aama
giyoosan woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.
11 Zakkaariyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa
Maxaafan xaafetti uttiis.
12 Hagaadan hanidi, GODAI Yeehuyyo, “Ne zaree oiddantto yeletaa gakkanaashin,
Israa7eela kawotaa araatan uttana” yaagidi yootido qaalai polettiis.

Israa7eela Kawuwaa SHaaluuma

13 Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne uddufuntta laittan, Yaabeesha na7ai
SHaaluumi kawotiis; i Samaariyan issi agina kawotiis. 14 Hegaappe guyyiyan, Gaada na7ai
Minaaheemi Tirxxa giyo katamaappe Samaariyaa biis. Biidi Samaariyan de7iya Yaabeesha
na7aa SHaaluuma woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.
15 SHaaluumi hanido harabainne i maqettido maqqoi Israa7eela Kawotu Taarikiyaa
Maxaafan xaafetti uttiis. 16 He wode Minaaheemi Tirxxa katamaappe denddidi, Tifisaaha
giyo katamaa, kataman de7iya asaanne katamaa heeran de7iya biittata ubbaa oliis. Eti
bantta katamaa dirssaa penggiyaa ayyo dooyennan ixxido gishshau, Tifisaaha katamaa
olidi bashshiis; qassi he kataman de7iya ixeta maccaasaa uluwaa ubbaa phalqqi yeggiis.

Israa7eela Kawuwaa Minaaheema

17 Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido hasttamanne uddufuntta laittan, Gaada na7ai
Minaaheemi Israa7eela bolli kawotiis; i Samaariyan tammu laittaa kawotiis. 18 I GODAA
sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa
oottiyoogaa aggibeenna.
19 Hegaappe guyyiyan, Asoore biittaa Kawoi Tigilaati-Paleseeri Israa7eela biittan woraa-
jjiis. Woraajjin kawotettan bana minttana malanne maaddana mala, Minaaheemi

4 15:1 Ooziyaani: Ibraawettuwan Kawoi Ooziyaani ha miraafiyan Azaariyaa geetettees.

Tigilaati-Paleseerayyo hasttamanne oiddu sha7u kilo giraame xaqara biraa immiis.
[20] Minaaheemi he miishshaa Israa7eela asaa wolqqan peerissiis; Asoore biittaa kawuwaassi
immanau dure asa ubbai issoi issoi ishatamu xaqara biraa peeridosona. Hegaadan oottin,
Asoore kawoi Israa7eela biittaa aggidi, ba biitti simmiis.
[21] Minaaheemi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa
Maxaafan xaafetti uttiis. [22] Minaaheemi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai
Paqaahi kawotiis.

Israa7eela Kawuwaa Paqaaha

[23] Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido ishatamantta laittan, Minaaheema na7ai Paqaahi
Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; i naa77u laitta kawotiis. [24] Paqaahi GODAA sinttan
iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido nagaraa oottiyoogaa
aggibeenna. [25] A ola gadaawatuppe issoi, Ramaaliyaa na7ai Paaquha giyoogee a bolli
maqettidi denddiis. Denddidi Gala7aade asaappe ishatamu attumaasaa banaara ekki
biidi, Samaariyaa kataman kawo keettan de7iya qatuwaa geliis. Gelidi Paaquhi Paqaaha
Arggoobaarakka Haariyaarakka issippe woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.
[26] Paqaahi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis.

Israa7eela Kawuwaa Paaquha

[27] Yihudaa Kawoi Ooziyaani kawotido ishatamanne naa77antto laittan, Ramaaliyaa
na7ai Paaquhi Israa7eela bolli Samaariyan kawotiis; i laatamu laitta kawotiis. [28] Paaquhi
GODAA sinttan iitabaa oottiis; Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Israa7eela asaa ootissido
nagaraa oottiyoogaa aggibeenna.
[29] Israa7eela Kawuwaa Paaquha wodiyan Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri yiidi Iyoona,
Aabeeli-Beetimaa7ika, Yaanooha, Qedeeshanne Haxoora geetettiya katamata olidi oiqqiis;
qassikka Gala7aade, Galiilanne Nifttaaleema biittata ubbaa olidi, asaa Asoore biitti
omooddidi efiis.
[30] Ooziyaana na7ai Yo7aataami kawotido laatamantta laittan, Eela na7ai Hoshee7i
Ramaaliyaa na7aa Paaquha bolli maqettidi woriis; woridi a sohuwan bau kawotiis.
[31] Paaquhi hanido harabainne i oottidobai ubbai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 27:1-9)

[32] Ramaaliyaa na7ai, Israa7eela Kawoi Paaquhi kawotido naa77antto laittan, Yihudaa
Kawuwaa Ooziyaana na7ai Yo7aataami kawotiis. [33] Yo7aataami kawotiyo wode ayyo laittai
laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta kawotiis. A aayee
sunttai Yaruusho; Yaruusha Xaadooqa na7iyo. [34] Ba aawai Ooziyaani oottidoogaadan,
Yo7aataamikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. [35] Gidikkonne asai goinniyo xoqqa
sohota xaissibeenna; he sohotun yarshshuwaa yarshshiyoogaanne ixaanaa cuwayiyoogaa
aggibeenna. Yo7aataami Beeta Maqidasiyaa geliyo qommo bagga penggiyaa zaarettidi
oottiis.
[36] Yo7aataami hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Max-
aafan xaafetti uttiis. [37] He wodiyan GODAI Sooriyaa Kawuwaa Raaxiinanne Ramaaliyaa
na7aa, Israa7eela Kawuwaa Paaquha Yihudaa biittaa olissanau doommiis. [38] Yo7aataami
haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba maizza aawaa Daawita Kataman ba maizza aawatuura
moogettiis. A sohuwan a na7ai Akaazi kawotiis.

16

Yihudaa Kawuwaa Akaaza
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 28:1-27)

[1] Ramaaliyaa na7ai Paaquhi kawotido tammanne laappuntta laittan, Yo7aataama na7ai
Akaazi Yihudan kawotiis. [2] I kawotiyo wode laittai ayyo laatama; Yerusalaamen i
tammanne usuppun laitta kawotiis. A maizza aawai Daawiti suurebaa oottidoogaadan,

GODAA ba Xoossaa sinttan i suurebaa oottibeenna. [3] I kase de7ida Israa7eela kawotu
ogiyan hemettiis. Qassi GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido asatu de7uwaa
wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ba yelido na7aa addaa taman xuuggidi, eeqau yarshshiis.
[4] Akaazi asai goinniyo xoqqa sohotun, keratu huuphiyaaninne daashsha mitta ubbaa
garssan yarshshuwaa yarshshiisinne ixaanaa cuwayiis.

[5] Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa Kawoi Raaxiininne Ramaaliyaa na7ai, Israa7eela Kawoi
Paaquhi Yerusalaame olanau yiidosona. Yiidi dooddidosona; shin Akaaza xoonanau
danddayibookkona. [6] He wode Sooriyaa Kawoi Raaxiini Eelaata giyo katamaa zaaridi
ekkidi, Yihudaa asaa laaggidi kessiis. Yaatin Eedooma asati Eelaata katamaa yiidi, hachchi
gakkanaashin yan de7oosona.

[7] Hegaa gishshau, Akaazi Asoore Kawuwaa Tigilaati-Paleseerassi kiitaa yeddidi, "Taani
ne na7anne ne ashkkara. Hayyanaa haaya; yaada tana oliya Sooriyaa kawuwaa kushiyaap-
penne Israa7eela kawuwaa kushiyaappe tana ashsha" yaagiis. [8] Qassi Akaazi GODAA
Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjjiyoosan de7iya biraanne worqqaa
ekkidi, Asoore kawuwaayyo imo oottidi yeddiis. [9] Akaazi giidoogaa Asoore kawoi maayidi,
Damasqqo katamaa olidi oiqqiis. Oiqqidi asaa omooddidi, Qiira giyo sohuwaa efiis;
Kawuwaa Raaxiinakka woriis.

[10] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Akaazi Asoore Kawuwaa Tigilaati-Paleseeraara gait-
tanau Damasqqo biis. Biidi Damasqqon de7iya yarshshiyoosaa be7iis; be7idi a mi-
latiya yarshshiyoosaa keexxana mala, he yarshshiyoosaa misiliyaanne keexxiyo hanotaa
qeesiyaa Ooriyoonayyo kiittiis. [11] Hegaa gishshau, Kawoi Akaazi Damasqqoppe simmidi
yaanaashin, qeesiyaa Ooriyooni he leemisuwaa milatiya yarshshiyoosaa giigissiis.

[12] Kawoi Damasqqoppe simmido wode, yarshshiyoosai oosettidi polettidoogaa be7iis.
Be7idi yarshshiyoosaakko shiiqidi, [13] ba xuuggiyo yarshshuwaanne ba kattaa yarshshuwaa
yarshshiis. Qassi ba ushshaa yarshshuwaa gussiis; ba issippetettaa yarshshuwaa suut-
taakka yarshshiyoosaa bolli caccafiis. [14] Nahaasiyaa giyo birataappe oottidi, GODAAYYO
dummayi wottido yarshshiyoosai ooratta yarshshiyoosaappenne Beeta Maqidasiyaappe
gidduwan de7ees. Yaatin Akaazi he gal77a yarshshiyoosaa denttidi, ba ootissido ooratta
yarshshiyoosaappe huuphessa baggaara wottiis.

[15] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Akaazi qeesiyaa Ooriyoona hagaadan yaagidi azaziis;
"Ha wogga ooratta yarshshiyoosaa maallado xuuggiyo yarshshuwaa, omarssi shiishshiyo
kattaa yarshshuwaa, kawoi shiishshiyo xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa yarshshuwaa,
asai ubbai shiishshiyo xuuggiyo yarshshuwaa, eta kattaa yarshshuwaanne eta ushshaa
yarshshuwaa yarshshiyoosaa ootta. Hankko nahaasiyaappe oosettida yarshshiyoosaa
taani tau oichchiyo soho kessana" yaagiis. [16] Yaagin Ooriyooni Kawoi Akaazi azazi-
doogaadan oottiis.

[17] Kawoi Akaazi Beeta Maqidasiyaa giddon go7ettiyo, nahaase birataappe oosettida
gaaretu lochcha birata qanxxidi, miyyiyaappe diggiis; diggidi meecettiyo kereta gaaretu
bollaappe denttiis. Qassi Abba Sainiyaa, a zemppissida nahaase booratu misiletu bollappe
denttidi, shuchchaa baasuwaa bolli wottiis. [18] Asoore kawuwaa gishshau, Akaazi ba
kawotaa araataa kase wottiyo sohuwaappe diggiis. Qassi appe kase de7ida kawoti GODAA
Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyaa gorddiis.

[19] Kawoi Akaazi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa
Maxaafan xaafetti uttiis. [20] Akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman ba
maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Hizqqiyaasi kawotiis.

17

Israa7eela Kawuwaa Hoshee7a

[1] Yihudaa Kawoi Akaazi kawotido tammanne naa77antto laittan, Eela na7ai Hoshee7i
Israa7eela bolli Samaariyaa kataman kawotiis; i uddufun laitta kawotiis. [2] GODAA sinttan
i iitabaa oottiis; gidikkonne appe kase de7ida Israa7eela kawoti oottidoogaa keesa iitaa
oottibeenna.

[3] Asoore Kawoi SHalmman77eeseri yiidi, aara olaa gaittiis; gaittin Hoshee7i xoonettidi,
ayyo giiraa giiriis. [4] SHin amarida laittaappe simmin, Kawoi Hoshee7i Soo7a giyo Gibxxe
kawuwaassi kiitaa yeddidi, bana maaddana mala oichchiis. Yaatidi kaseegaadan Asoore
kawuwaassi giiriyoogaa aggi bayiis. Kawoi SHalmman77eeseri hegaa siyidi, a oittidi,
qasho keettaa gelissiis.

Samaariyaa Katamai Xoonettiis

[5] Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi Israa7eela biittaa ubbaa bolli woraajjidi, Samaariyaa
katamaa dooddiis; dooddidi heezzu laitta gattiis. [6] Hoshee7i kawotido uddufuntta laittan
Asoore kawoi[5] Samaariyaa katamaa omooddiis. Omooddidi Israa7eela asaa ekkidi, Asoore
biitti efiis. Efiidi eta attaa Halaaha kataman, attaa Meedoonatu katamatun, haraata qassi
Gozaana biittan de7iya Haboora SHaafaa matan wottiis.
[7] Hagee ubbai hanidoogee, Israa7eela asai GODAA bantta Xoossaa bolli, eta Gibxxeppe,
Gibxxe kawuwaa kushiyaappe kessidaagaa bolli nagaraa oottido daafaana. Qassi eti
hara xoossatussi goinnidi, [8] GODAI eta sinttappe laaggidi kessido dere asati de7ido
de7uwaa wogaa kaallido daafaana. Hegaa bollikka qassi Israa7eela kawoti doommido iita
wogaa kaallido daafaana. [9] Israa7eela asai GODAA bantta Xoossaa bolli iitabaa geeman
oottidosona; qii guutta moottaappe biidi, wogga gita katamaa gakkanaassi de7iya sohotun
ubban banttau goinniyo xoqqa sohota medhdhidosona. [10] Qassi eti eeqa shuchchatanne
Asheero giyo xoossee misileta keraa huuphe ubbaaninne daashsha mitta ubbaa garssan
essidosona. [11] Qassikka eti GODAI beni eta sinttappe laaggidi kessido dere asati ootti-
doogaadan, xoqqa soho ubban ixaanaa cuwayidosona. Eti GODAA hanqqetissiya iitabaa
oottidosona. [12] GODAI eta, "Eeqau goinnoppite" gi wottidaashin, eti eeqau goinnidosona.
[13] GODAI Israa7eela asaanne Yihudaa asaa ba hananabaa yootiya ubbatu baggaaranne
ajjuutan be7iya ubbatu baggaara, "Inttena erite! Intte iita ogiyaappe simmite; taani
hananabaa yootiya ta ashkkaratu baggaara, intte aawati azazettanaadan immido higgiyan
de7iya wogaanne awaajuwaa ubbaa naagite" yaagi wottiis. [14] SHin eti siyennan ixxidosona.
GODAA bantta Xoossaa ammanettibeenna bantta aawatudan morggiyaa zozzissidosona.
[15] Eti a wogaa, i eta aawatuura maacettido maachchaanne a seeraa karidosona. Eti shufuro
eeqatau goinnidi, bantta huuphiyaukka shufuro gididosona.
GODAI eta, "Intte yuushuwan de7iya dere asati oottiyoogaadan oottoppite" gi wotti-
daashin ixxidi, eti eta de7uwaa wogaa kaallidosona. [16] GODAA bantta Xoossaa azazuwaa
ubbaa aggiigidosona. Aggiigidi mara milatiya, naa77u goinniyo misiletanne Asheero giyo
xoossee misiliyaa medhdhidosona. Saluwan de7iya xoolintte ubbaassi goinnidosonanne
Ba7aala giyo eeqaassi oottidosona. [17] Eti bantta attuma naatanne macca naata taman
xuuggidi yarshshidosona. Kaayiyoogaanne moitilliyaa haasayissiyoogaa meezetidosona.
Hegaadan iitabaa oottanau bantta huuphiyaa baizzidi, GODAA hanqqetissidosona. [18] Hegaa
gishshau, GODAI Israa7eela asaa keehippe hanqqettiis; hanqqettidi eta ba sinttappe
diggiis. Diggin Yihudaa zariyaa xalaalai attiis.
[19] SHin Yihudaa asatikka GODAA bantta Xoossaa azazuwaa naagibookkona; eti Israa7eela
asai doommido de7uwaa wogaa kaallidosona. [20] Hegaa daafan GODAI Israa7eela zeretta
ubbaa aggi bayiis. I eta tuggayidi, ba sinttappe diggana gakkanaashin, eta bonqqiyaageetu
kushiyan yeggi bayiis.
[21] GODAI Israa7eela asaa Daawita zerettatu kawotettaappe beni shaakkido wode, Is-
raa7eela asai Nabaaxa na7aa Iyorbbaama banttau kawoyidosona. Hegaappe guyyiyan,
Israa7eela asai GODAA kaallennaadan Iyorbbaami diggiis; i eta hanttaara nagaraa ootissiis.
[22-23] GODAI hananabaa yootiya ba ashkkaratu ubbatu baggaara kase yooti wottidoogaadan,
ba sinttappe diggana gakkanaashin, Israa7eela asai Iyorbbaami oottido nagaraa ubbaa
oottiis. Hegaa gishshau, Israa7eela asai bantta yelettido biittaappe omoodettidi, Asoore
biitti biidosona; biidi eti hanno gakkanaashinkka yan de7oosona.

Asooreti Israa7eela Biittan Uttidosona

---

5 17:6 Asoore kawoi: I Naa77antto Sarggoona gidennan aggenna.

[24] Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi Baabiloone biittan de7iya Kuuta, Iiwa, Hamaatanne
Safariwaima geetettiya katamatun de7iya asaa ehiis; ehiidi Israa7eela asaa sohuwan
Samaariyaa katamatun wottiis. Eti he katamata laattidi, etan de7idosona.
[25] Eti koiro yan duussaa doommido wode, GODAASSI goinnibookkona. Hegaa daafan
GODAI eta giddo gaammota yeddiis; yeddin gaammoti eta giddoppe aramata mentterettidi
woridosona. [26] Yaatin Asoore kawuwaa, "Neeni dentta efaada Samaariyaa katamatun
wottido asai he biittaa xoossaa wogaa erenna. Erennaagaa daafan i eta mentteretti woriya
gaammota eta bolli yeddiis" yaagidi yootidosona.
[27] Yootin Asoore kawoi, "Intte Samaariyaappe omooddidi ehiido qeesetuppe issuwaa
zaaridi, yaa yeddite. Yeddin i yan de7idi, he biittaa xoossaa wogaa eta tamaarisso" yaagidi
azaziis. [28] Hegaa gishshau, Samaariyaappe omooddidi efiido qeesetuppe issoi Beeteelen
de7anau yiis; yiidi GODAAYYO goinniyo wogaa eta tamaarissiis.
[29] Gidikkonne Samaariyaa yiidi uttida asai bau goinniyo eeqa misileta ba de7iyoosan
de7iyoosan medhdhiis. Medhdhidi Samaariyaa asai keexxido goinniyo xoqqa sohotun
wottiis. [30] Hegaa maaran Baabiloone asai Sukkoti-Banooba giyo eeqaa misileta medhdhiis.
Kuuta asai Nerggaala giyo eeqaa misileta medhdhiis. Hamaata asai qassi Ishiima giyo
eeqaa misileta medhdhiis. [31] Iiwa asai Nibihaazanne Tarttaaqa geetettiya eeqatu misileta
medhdhiis. Safariwaima asai qassi Adiraamelekanne Anaameleka geetettiya bantta
xoossatuyyo bantta naata taman xuuggidi yarshshiis. [32] Eti GODAASSI goinnidosona;
shin bantta giddoppe dumma dumma asaa dooridi, goinniyo xoqqa sohotun qeese
oottidi sunttidosona. [33] Eti GODAASSI goinnidosona; shin bantta yiido biittaa biittaa asaa
meeziyaa kaallidi, bantta xoossatuyyookka goinnidosona. [34] Eti hachchi gakkanaashinkka
kase bantta meeziyaadan oottoosona.
Eti tumuppe GODAAYYO goinnokkona woikko GODAI Israa7eela giidi sunttido Yaaqooba
zerettaassi immido awaajuwaanne wogaa, higgiyaanne azazuwaa naagokkona. [35] GODAI
Israa7eela asaara beni maacettido wode, eta hagaadan yaagidi azaziis; "Hara xoossatussi
goinnoppite; etau gulbbatoppite; etau oottoppite woikko etau yarshshoppite. [36] SHin
Gibxxeppe inttena ba gita wolqqaaninne ba yeddido kushiyan kessida GODAAYYO oot-
tite; ayyo gulbbatite; ayyo yarshshuwaa yarshshite. [37] Taani GODAI intteyyo xaafido
awaajuwaanne wogaa, higgiyaanne azazuwaa ubba wode naagite; hara xoossatuyyo
goinnoppite. [38] Taani inttenaara maacettido maachchaa dogoppite; hara xoossatuyyookka
goinnoppite. [39] Hegaa aggidi, GODAAYYO intte Xoossaayyo goinnite. Intte morkketu
ubbaappe inttena ashshanaagee tana" yaagidi azaziis. [40] Azazinkka eti ayyo eenennan
ixxidi, kase bantta meeziyaakka baqqi oiqqidosona.
[41] He asati GODAAYYO goinniiddikka, issi baggaara bantta eeqaa misiletuyyo goin-
noosona. Hachchi gakkanaashinkka eta zerettai eta aawati goinniyoogaadan goinniiddi
de7ees.

18

Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 29:1-2; 31:1)

[1] Eela na7ai Hoshee7i Israa7eelan kawotido heezzantto laittan Yihudaa Kawuwaa
Akaaza na7ai Hizqqiyaasi kawotiis. [2] I kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha;
Yerusalaamen i laatamanne uddufun laittaa kawotiis. A aayee sunttai Abiiyo geetettees;
a Zakkaariyaasa na7iyo. [3] A maizza aawaa Daawiti oottidoogaadan, Hizqqiyaasikka
GODAA sinttan suurebaa oottiis. [4] Asai goinniyo xoqqa sohota i diggiis. Eeqa tuussata
mentterettiis. Asheero giyo xoossee misiliyaa qanxxi oliis. Qassi Muusee nahaasiyaappe
medhdhido shooshshaakka mentterettiis. Aissi giikko, he wodee gakkanaashinkka
Israa7eela asai ayyo ixaanaa cuwayiiddi takkiis. He shooshshaa sunttai Nehushttaana.
[5] Hizqqiyaasi GODAA Israa7eela Xoossaa ammaniis; Yihudaa kawotu ubbaa giddon a
mala kawoi appe kase gidin, appe guyye gidin beettibeenna. [6] Aissi giikko, GODAA
i baxuuxiis; GODAA kaalliyoogaa aggibeenna; GODAI Muusa azazido azazota naagiis.

7 GODAI aara issippe gidiis; yaatin i oottiyoobai ubbai ayyo injjetiis. I Asoore kawuwaa
bolli makkaliis; makkalidi ayyo haarettennan ixxiis. 8 I Pilisxxeema asaa oliis; olidi qii
guutta moottaappe biidi, wogga gita katamaa gakkanaashin, Gaazakka a yuushuwan
de7iya biittatikka attennan eti de7iyo sohota ubbaa xooniis.
9 Kawoi Hizqqiyaasi kawotido oiddantto laittan, Eela na7ai Israa7eela Kawoi Hoshee7i
kawotido laappuntta laittan, Asoore Kawoi SHalmman77eeseri Israa7eela bolli woraajjiis;
woraajjidi Samaariyaa katamaa dooddiis. 10 Dooddido heezzantto laitti Samaariyaa
katamaa xooniis. Yaatin Hizqqiyaasi kawotido usuppuntta laittan, Israa7eela kawoi
Hoshee7i kawotido uddufuntta laittan, Samaariyaa katamai xoonettiis. 11 Asoore kawoi
Israa7eela asaa Asoore biitti efiis. Efiidi eta attaa Halaaha kataman, attaa Meedoonatu
kataman, haraata qassi Gozaana biittan de7iya Haboora SHaafaa matan wottiis. 12 Hagee
hanidoogee eti GODAASSI bantta Xoossaassi azazettennan ixxidi, GODAA maachchaa,
GODAA ashkkarai Muusee azazido azazuwaa ubbaa kanttido daafaana. Eti a azazota
siyanaukka azazettanaukka koyibookkona.

Asooreti Yerusalaame Olanau Naassidosona
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:1-19; Isiyaasa 36:1-22)

13 Kawoi Hizqqiyaasi kawotido tammanne oiddantto laittan, Asoore Kawoi Sanaakireebi
gimbbetti uttida Yihudaa katamata ubbaa olidi oiqqiis. 14 Yaatin Yihudaa Kawoi
Hizqqiyaasi Laakisha kataman de7iya Asoore Kawuwaa Sanaakireebassi kiitaa yeddidi,
“Taani mooraas. Hayyanaa ta biittaa yeddada kiya. Neeni tana oichchidobaa aibanne ta
immana” yaagiis.
Yaagin Asoore kawoi Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa, “Neeni tammu sha7u kilo giraame
biraanne issi sha7u kilo giraame worqqaa tau yedda” yaagiis.
15 Yaagin Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettaa buquraa minjjiy-
oosan de7ida biraa ubbaa ayyo yeddiis. 16 He wode Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi GODAA
Beeta Maqidasiyaa penggiyaa sanqqata maayi uttida worqqaanne qassi i ba huuphen he
pengge qosilettata maizzi wottido worqqaa poqqi qaaridi, Asoore kawuwaayyo yeddiis.
17 Hegaappe guyyiyan, Asoore kawoi heezzu ola gadaawata[6] cora olanchchatuura
Laakisha giyo katamaappe Kawuwaa Hizqqiyaasakko Yerusalaame yeddiis. Yeddin eti
biidi, Yerusalaame gakkidosona; gakkidi Maayuwaa Meecciyaagaa gade efiya ogiyaappe
qommo baggaara de7iya, dagattida haattai goggiyo zaraa lanqqen eqqidosona. 18 Yaatidi
eti kawuwaa xeesidosona. Xeesin Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi,
waanna xaafee SHeebininne Asaafa na7ai taarikiyaa xaafiya Yo7aahi akko kare kiyidosona.
19 Kiyin Asooretu gadaawai eta, “Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi yootite; ‘Asoore
kawoi, wolqqaamai nena hagaadan yaagees; “Neeni hagaa keeni aibin ammanettadii?
20 Neeni coo mela, ‘Olaa olettanau taayyo aadhdhida erainne wolqqainne de7ees’ yaagaasa.
SHin neeni oonan ammanettada ta bolli hagaa makkaladii? 21 Neeni Gibxxe kawoi
maaddana gaada qoppidabaa gidikko, meqqida shombboqo gatiman guufetiya asa mala.
Aissi giikko, gatimai meqqin, pinccoi kushiyaa caddeesinne masunxxissees. Gibxxe Kawoi
banan ammanettiya asa ubbau hegaa mala.
22 “ ‘ “SHin neeni taayyo, ‘Nuuni GODAN nu Xoossan ammanettoos’ yaagikko,
Hizqqiyaasi Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa, ‘Intte Yerusalaamen de7iya yarshshiy-
oosan goinnanau koshshees’ giidi, ayyo goinniyo xoqqa sohotanne yarshsho sohota
diggirggido Xoossaa i gidennee?
23 “ ‘ “Ane ha77i haaya! Yaada ta godaa Asoore kawuwaara naasetta. Neeni togganau
danddayiya, gidiya asa demmikko, naa77u sha7u parata taani neeyyo immana. 24 Neeni
‘Gibxxeti paraasatanne paraa gaareta taayyo yeddana’ gaada ammanikkonne, ta godaa
olanchchatu halaqatuppe issi laafiyaagaakka zaaranau danddayakka. 25 Hegaa bollikka
qassi, taani ha77i tumu GODAA azazoi bainnan ha biittaa xaissanau kiyidanaa? GODAI

---

6 18:17 Ha ola gadaawati Ibraawettuwan Tarttaana, Rab-Saarisanne Rab-SHaaqa geetettoosona. Rab-Sarisanne Rab-Sahaaqa birshshettai, “Waanna Mureessaanne Eessaa Tigiyaageetu Halaqaa” giyoogaa.

ba huuphen tana, 'Ba, he biittaa baada, olada bashsha' yaagidi odiis" yaagees' yaagite"
yaagiis.
[26] Hegaappe guyyiyan, Hilqqiyaa na7ai Eliyaaqiimi, SHeebininne Yo7aahi Asooretu
gadaawaa hagaadan yaagidosona; "Nuuni birshshettaa eriyo gishshau, hayyanaa neeni
nuuyyo ne ashkkaratuyyo Sooriyaa qaalan oda. Dirssaa gimbbiyaa huuphiyan de7iya asai
siyenna mala, Ibraawetto qaalan nuuyyo odoppa" yaagidosona.
[27] SHin gadaawai zaarettidi, "Ha qaalata taani inttessinne intte godaa xalaalaassi
yootanau tana ta godai kiittideeyye? Inttenaara issippe bantta shiyaa maanaunne bantta
sheeshshaa uyanau de7iya, ha dirssaa gimbbiyaa bolli uttida asaassaara ubbau odanaassa
gidenneeyye?" yaagiis.
[28] Hegaappe guyyiyan, Asooretu gadaawai denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi,
Ibraawetto qaalan hagaadan yaagiis; "Asoore kawoi wolqqaamai inttena giyoobaa siyite!
[29] Kawoi inttena hagaadan yaagees; 'Hizqqiyaasi inttena cimmoppo; aissi giikko, i inttena
ta kushiyaappe wotti ekkanau danddayenna. [30] I inttena, "GODAI tuma nuna ashshana; ha
katamaikka Asoore kawuwaa kushiyan gelenna" yaagidi inttena GODAN ammanttoppo'
yaagees.
[31] "Ee, intte Hizqqiyaasi odiyoobaa siyoppite. Asoore kawoi inttena, 'Tanaara sigettite;
haa taakko kiyite. Yaatikko intte ubbaikka intte woiniyaa teeraappenne intte balasiyaa
teeraappe miishshana; intte bookkido ollaappekka haattaa uyishshana. [32] Hegaappe
guyyiyan, taani yaada, inttena intte biittaa milatiya biitti ekkada efaana. He biittai
kattinne woine eessi, oittinne woine ataakilttee kumido biitta; wogarainne mattaa
eessainne kumido biitta. Intte taayyo azazettikko, paxa de7ana; haiqqekketa' yaagees.
"Hizqqiyaasi inttena, 'GODAI nuna ashshana' yaagidi cimmiyoogaa siyoppite. [33] Dere
asatu xoossatuppe ba biittaa Asoore kawuwaa kushiyaappe ashshida xoossi de7iiyye?
[34] Hamaata xoossatinne Arifaada xoossati awan de7iyoonaa? Safariwaima, Henaa7anne
Iiwa xoossati awan de7iyoonaa? Eti Samaariyaa ta kushiyaappe wotti ekkidonaa? [35] Ha
biittatu xoossatu ubbaa giddon ba biittaa ta kushiyaappe ai xoossi ashshidoogaa shin,
GODAI Yerusalaame ta kushiyaappe ashshanee?" yaagiis.
[36] SHin asai issi qaalanne ayyo zaarennan co77u giis. Aissi giikko, kawoi eta, "Ayyo
ainne zaaridi odoppite" yaagi wottiis. [37] Hegaappe guyyiyan, Hilqqiyaa na7ai kawo
keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHeebininne taarikiyaa xaafee Asaafa na7ai
Yo7aahi bantta maayuwaa pooshshidi, Hizqqiyaasakko biidosona; biidi Asooretu gadaawai
giidobaa ubbaa ayyo odidosona.

19

Kawoi Hizqqiyaasi Isiyaasa Zoriyaa Oichchiis
(Isiyaasa 37:1-7)

[1] Kawoi Hizqqiyaasi hegaa siyido wode, ba maayuwaa pooshshiis; pooshshidi waaruwaa
maayidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis. [2] Kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna
xaafee SHeebininne cima qeeseti waaruwaa maayidi, Amoxa na7aa hananabaa yootiya
Isiyaasakko baana mala kiittiis. [3] Kiittin eti Isiyaasakko biidi, "Hizqqiyaasi hagaadan
yaagees; 'Hachchi gallassai meto gallassa, seera gallassanne yeella gallassa. Hegeekka
na7i yelettanau wodee gakkin, bannakkada yelanau maccaaseessi wolqqi xayiyoogaa
mala. [4] De7o Xoossaa cayanaadan, a godai, Asoore kawoi, kiittido gadaawaa qaalaa ubbaa
GODAI, ne Xoossai siyennan aggenna. Qassi GODAI, ne Xoossai he siyido qaalaa daafan a
qaxxayennan aggenna. Hegaa gishshau, nu asaa giddon palahi attanaageetussi woossa!'
yaagees" yaagidosona.
[5] Kawuwaa Hizqqiyaasa ashkkarati Isiyaasakko yiido wode, [6] Isiyaasi eta hagaadan
yaagiis; "Intte godaassi hagaadan yaagidi odite; 'GODAI nena, "Asoore kawuwaa
ashkkarati tana cayishin, neeni siyido cashshaa qaalaassi yayyoppa. [7] Be7a, oduwaa siyidi,
i ba biitti simmana mala, taani a giddon issi ayyaanaa wottana. Yaatada i ba biitti biidi,
yan bisuwan i haiqqanaadan taani a oottana" yaagees' yaagite" yaagiis.

Asooreti Haranttuwaakka Naassidosona
(Isiyaasa 37:8-20)

8 Asoore kawoi Laakisha katamaappe denddidi biichchidoogaa Asooretu gadaawai siyidi,
guyye simmiis. Simmidi kawoi Liibina kataman olettiyaagaa demmiis.
9 Kawoi Sanaakireebi, "Toophphiyaa Kawoi Tirihaaqi nena olanau yiis" yaagiyo oduwaa
siyiis. Siyidi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; 10 "Yihudaa Kawuwau Hizqqiyaasaa,
neeni ammanettiyo xoossai nena, 'Yerusalaamee Asoore kawuwaa kushiyan gelenna'
yaagidi cimmoppo. 11 Be7a, Asoore kawoti biittata ubbaa muleera xaissidi, eti oottidobaa
neeni siyadasa. Yaatin neeni attuutee? 12 Beni ta maizza aawati bashshido biittatu xoossati,
hegeetinne Gozaana, Kaaraanenne Rexeefa biittatu xoossatinne Talassaaran de7iya Edene
asaa xoossati he biittata bashshaappe ashshidonaa? 13 Hamaata kawoi, Arifaada kawoi,
Safariwaima kawoi, Henaa7a kawoinne Iiwa kawoi awan de7iyoonaa?" yaagidi kiittiis.
14 Hizqqiyaasi dabddaabbiyaa kiitettida asatuppe ekkidi nabbabiis. Nabbabido dabd-
daabbiyaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ekki efiidi, GODAA sinttan micciis. 15 Yaatidi GODAA
hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, kiruubetuppe gidduwan uttiya Israa7eela
Xoossau, sa7aa kawotettatu ubbaa bolli ne xalaalai Xoossaa. Saluwaanne sa7aa neeni med-
hdhadasa. 16 Abeet GODAU, ne haittaa haa yeggada siya. Abeet GODAU, ne aifiyaa pogada
xeella. Nena, de7o Xoossaa cayanau Sanaakireebi kiittido qaalaa siya. 17 Abeet GODAU,
Asoore biittaa kawoti kawotettatanne eta biittaa bashshidoogee ee tuma. 18 Eta xoossata
taman xuuggi xaissidosona; aissi giikko, eta xoossati wonikka asa kushee massidi kessido
mittanne shuchchanne gidiyo gishshau, tumu xoossata gidokkona; hegaa gishshau, eti
eta xaissidosona. 19 Abeet GODAU, ne xalaalai Xoossaa gidiyoogaa sa7aa kawotettati ubbai
erana mala, ha77i simmi, GODAU, nu Xoossau, neeni nuna a kushiyaappe wotta ekka!"
yaagidi woossiis.

Isiyaasi Kawuwaassi Yeddido Kiitaa
(Isiyaasa 37:21-38)

20 Hegaappe guyyiyan, Amoxa na7ai Isiyaasi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis;
"GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Neeni Asoore Kawuwaa Sanaakireeba
gaasuwan tana woossido woosaa siyaas' yaagees. 21 GODAI Sanaakireebabaa hagaadan
yaagidi haasayees;
" 'Xiyoonen de7iya asai nena karees;
Yerusalaame asai ba huuphiyaa qaattidi, nena qoosees.

22 " 'Neeni cayidoogeenne
toochchidoogee oonee?
Neeni o bollan ne qaalaa
xoqqu oottada haasayadii?
Qassi otoruwan oona
xoqqu gaada xeelladii?
Hegaa neeni oottidoi ta bollaana,
Israa7eela Geeshshaa bollaana gidennee!
23 Neeni kiittido asatu baggaara
GODAA cayadasa.
Qassi hagaadan yaagadasa;
"Taani taayyo de7iya cora paraa gaaretun
xoqqa deretu huuphiyaa,
Liibaanoosa Deriyaa kiikiyaa kiyaas.
Kiyada ubbaappe aduqqiya zigatanne
ubbaappe lo77iya xiiddata qanxxaas.
Taani ayyo wurssetta gaxaanne
tuujjuma woraa gakkaas.
24 Taani allaga biittatun haatta ollata

bookkada, haattaa etappe uyaas.
Gibxxe biittan goggiya haatta ubbaa
taani ta tohuwaa gomppan yedhdhada melissaas" yaagadasa.

25 " 'Daro wodiyaappe kase neeni
gimbbettida katamata qoqqofada,
shuchcha keela kessana mala,
taani qofaa qachcha wottidoogaa neeni erabeikkii?
Taani ha77i poliyo halchchota
beni halchcha wottaas.
26 Hegaa gishshau, eta asaayyo
wolqqai ixxin,
eti kauyyidosonanne yeellatidosona.
Eti gade maataa mala;
goshshan mokkida carshshaa mala.
Eti keettaa huuphiyan mokkiya
sharafaadaaninne ka77ennan de7ishin, leegee miido kattaadan hanidosona.

27 " 'SHin neeni uttiyoosaa,
kiyiyoosaa, geliyoosaanne ta bolli
neeni hanqqettido hanqquwaa taani erais.
28 Neeni ta bolli hanqqettido gishshaunne
ne otoruwaakka taani siyido gishshau,
taani ne siiriyan ta dafuwaa aattana;
ne doonankka ta bixaalaa barssana.
Yaatada ne yiido ogiyaara taani
nena guyye zaarana'
yaagees" yaagiis.
29 Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasa hagaadan yaagiis; "Hagee polettanaagau neeyyo malaatai hagaa: Ha laitti intte azabba mokkida kattaa maana; laitti qassi ha laitti mokkidaagaa azabbaa maana. SHin kaalla laitti intte intte huuphen zeritenne cakkite; woiniyaa turaakka tokkitenne a teeraa miite. 30 Yihudaa asaa atettati xaphuwaa duge yeddidi, bollan aifiyaa aifiya mittaa mala gidana. 31 Aissi giikko, wuriiddi attidaageeti Yerusalaameppe, palahidaageetikka Xiyooneppe kiyana. Ubbaappe Wolqqaama GODAA mishoi hegaa oottidi polana.
32 "Hegaa gishshau, Asoore kawuwaabaa GODAI hagaadan yaagees; 'Asoore kawoi ha katamaa gelenna; woikko hagan ba wonddafiyaa dukkenna. I ba gonddalliyaa oiqqidi, ha katamaa sintti aadhdhenna; woikko qassi katamaa yuushuwaa biittaa dooriyan diddiqenna. 33 Asoore kawoi ba yiido ogiyaara guyye simmana; i ha katamaa gelenna. Taani GODAI hagaa odaas. 34 Taani ta bonchchuwaa gishshaunne ta ashkkaraa Daawita gishshau, ha katamaa boshissennan ashsha ekkana' yaagees" yaagiis.
35 He gallassi qammi GODAA kiitanchchai kiyidi, Asoore asai dunkkaanidosan issi xeetanne hosppun tammanne ichchashu sha7u attumaasaa woriis. Yaatin asai maallado suuridi be7iyo wode, haiqqida asaa ahai hegan kumiis. 36 Hegaa gishshau, Asoore Kawoi Sanaakireebi denddidi, guyye simmi biidi, Nanawe kataman uttiis. 37 Issi gallassi Sanaakireebi ba xoossaa Nisirooka Eeqaa Keettan goinniiddi de7ishin, a naati Adiraamelekinne Sar77eexeri bisuwan a woridosona. Woridi Araaraate giyo biitti baqatidosona. A na7ai Asaarihi[7] a sohuwan kawotiis.

20

Kawoi Hizqqiyaasi Harggidi Paxiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:24-26; Isiyaasa 38:1-8,21-22)

7 19:37 Asaarihi: Ibraawettuwan "Esar-Haddon" geetettees.

[1] He wode Kawoi Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis. Yaanidaashin Amoxa na7ai
hananabaa yootiya Isiyaasi akko biidi, “GODAI nena, ‘Neeni haiqqaasappe attin paxakka;
hegaa gishshau, ne keettaa giigissa’ yaagees” yaagiis.
[2] Yaagin Hizqqiyaasi godaakko simmi zin77idi, GODAA woossiis. [3] Woossiiddi, “Abeet
GODAU, taani ne sinttan tumatettaaninne kumetta wozanan hemettidoogaanne qassi
nena ufaissiyaabaa oottidoogaa taayyo neeni hassayana mala, taani nena woossais”
yaagidi woossiis. Woossiiddi Hizqqiyaasi keehi mishettidi yeekkiis.
[4] Isiyaasi kawuwaa sinttappe kiyiis; kiyidi kawo keettaa dabaabaappe kanttidi biichchen-
nan de7ishin, GODAA qaalai hagaadan yaagiiddi, akko yiis. [5] Yiidi, “Guyye simmada
ba; baada ta asaa kaalettiya Hizqqiyaasayyo hagaadan yaagada oda; ‘GODAI, ne maizza
aawaa Daawita Xoossai hagaadan yaagees; “Taani ne woosaa siyaas; ne afuttaakka be7aas.
Taani nena pattana; heezzu gallassaappe guyyiyan, neeni pude GODAA Beeta Maqidasiyaa
baana. [6] Ne laittaa bolli taani neeyyo tammanne ichchashu laittaa gujjana. Taani nenanne
ha katamaanne Asoore biittaa kawuwaa kushiyaappe ashshana. Taani ta bonchchuwaa
gishshaunne ta ashkkaraa Daawita gishshau, ha katamaayyo olettada ashshana” yaagees’
yaaga” yaagiis.
[7] Hegaappe guyyiyan Isiyaasi, “Balasiyaa teeraa daaxxidi, a kixaa bolli wottite. Yaatikko
i paxana” yaagiis.
[8] Hizqqiyaasi Isiyaasa, “GODAI tana pattanaagaunne taani heezzantto gallassi GODAA
Beeta Maqidasiyaa pude baanaagau malaatai aibee?” yaagidi oichchiis.
[9] Oichchin Isiyaasi, “GODAI ba giido qaalaa polanaagau neeyyo malaataa immana. Simmi
neeni hagaappe augaa doorai? Hagee kuwai tammu xekkata sinttau baanaagaa dooraiyye,
tammu xekkata hagaappe guyye simmanaagaa doorai?” yaagidi oichchiis.
[10] Yaatin Hizqqiyaasi a, “Kuwai sinttau baanaagee metenna; hegaappe kuwai guyye
simmanaadan ootta” yaagiis. [11] Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi GODAA
woossiis; woossin GODAI Kawoi Akaazi gimbbissido xekkata kuwayida kuwaa tammu
xekkata he sohuwaappe guyye zaariis.

Baabilooneppe Kiitettidi Yiida Asata
(Isiyaasa 39:1-8)

[12] He wode Baladaana na7ai, Baabiloone Kawoi, Marodaaki Baladaani Hizqqiyaasi harggi-
doogaa siyido gishshau, dabddaabbiyaanne imuwaa Hizqqiyaasayyo yeddiis. [13] Yeddin
Hizqqiyaasi kiitettidi yiida asata mokkiis. Yaatidi ba buquraa minjjiyo keettan de7iya
biraa, worqqaa, sawuwaa, al77o zaitiyaa, ba ola miishshaanne ba buquraa minjjiyo keettan
de7iyaabaa ubbaa eta bessiis. Ba son woikko ba kawotettaa giddon de7iyaabaa ubbaappe
Hizqqiyaasi eta bessennan aggidobi aibinne baawa.
[14] Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasakko yiidi, “Ha
asati woigidonaa? Eti auppe yiidonaa?” yaagidi oichchiis.
Oichchin Hizqqiyaasi, “Eti taakko haaho biittaappe, Baabilooneppe yiidosona” yaagiis.
[15] Isiyaasi qassikka, “Eti ne son ai ai be7idonaa?” yaagiis.
Yaagin Hizqqiyaasi, “Eti ta son de7iya ubbabaa be7idosona; ta buquraa minjjiyo keettan
de7iyaabaappe taani eta bessabeennabi aibinne baawa” yaagiis.
[16] Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Hizqqiyaasa, “GODAI giyoobaa siya. [17] I hagaadan
yaagees; ‘Ne kawo keettan de7iyaabai ubbabainne ne maizza aawati hachchi gakkanaashin
shiishshidobai ubbabai muleera omoodettidi, Baabiloone biitti baana gallassati yaana;
appe aibinne attenna. [18] Qassi neeyyo yelettana, ne ashonne ne suuttanne gidiya ne attuma
zaretuppekka omoodettidi baana; biidi Baabiloone kawo keettan mureessa gididi oottana’
yaagees” yaagiis.
[19] Yaagin Hizqqiyaasi zaaridi, “Neeni odido GODAA qaalai lo77o” yaagiis. Aissi giikko,
Hizqqiyaasi, “Taani de7ido laittan saroinne woppai de7ana gidennee” yaagidi qoppiis.

Hizqqiyaasa Haiquwaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:32-33)

[20] Hizqqiyaasi hanido harabai, a minotettainne haatta zeeridi, biitta giddoora waaruwan
katamaa i gelissidobai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [21] Hizqqiyaasi
haiqqidi, ba maizzan gaittiis; a sohuwan a na7ai Minaasee kawotiis.

21

Yihudaa Kawuwaa Minaasa
(Hanidabaa Odiyaa Naa77antto Maxaafaa 33:1-20)

[1] Minaasee kawotiyo wode laittai ayyo tammanne naa77a; i Yerusalaamen ishatamanne
ichchashu laitta kawotiis. A aayee sunttai Hefxxiibo.
[2] GODAI Israa7eela asaa sinttappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa, he sheneyiyaa-
gaa qullidi, Minaasee GODAA sinttan iitabaa oottiis. [3] A aawai Hizqqiyaasi laalido, goinniyo
xoqqa sohota i zaarettidi keexxiis; Israa7eela Kawoi Akaabi oottidoogaadan, Ba7aala giyo
xoossaassi yarshshiyo sohotanne Asheero giyo xoossee misileta medhdhiis. Qassi saluwaa
xoolinttetu ubbaayyookka goinniisinne etau oottiis. [4] GODAI kase, "Taani ta sunttaa
Yerusalaamen xeesissana" yaagi wottido GODAA Beeta Maqidasiyan hara xoossatussi
yarshshiyo sohota giigissiis. [5] GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya naa77u dabaabatun
saluwaa xoolinttetu ubbau yarshshiyo sohota giigissiis. [6] Ba yelido na7aa taman xuug-
gidi yarshshiis. I ba huuphenkka bitiyaagaanne gojiyaagaa gididi, shareechchotanne
moitilliyaa haasayissiyaageeta zoriyaa oichchiis. GODAA sinttan daro iitabaa oottidi, a
hanqqetissiis.
[7] Asheero giyo xoossee misiliyaa, masetti kiyidaagaa ehiidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa
giddon essiis. He Beeta Maqidasee, GODAI Daawitanne a na7aa Solomona, "Israa7eela
zare ubbaa giddoppe taani doorido ha Beeta Maqidasiyaaninne Yerusalaamen taani ta
sunttaa merinau xeesissana. [8] Israa7eela asaa taani azazido azazo ubbaanne ta ashkkarai
Muusee etau immido higgiyaa ubbaa naagidi oottikko, taani eta maizza aawatuyyo immido
biittaappe eta denttada toilayikke" yaagi wottido Beeta Maqidasiyaa. [9] SHin asai siyennan
ixxiis. GODAI Israa7eela asaa sinttappe xaissido dere asaagaappekka aadhdhiya iitaa
oottana mala, Minaasee eta balettiis.
[10] GODAI hananabaa yootiya ba ashkkaratu baggaara hagaadan yaagiis; [11] "Yihudaa Kawoi
Minaasee ha tuna oosuwaa oottiis; baappe kase de7ida Amoore asaa ubbaa nagaraappekka
aadhdhiya iitaa oottiis; Yihudaa asaa ba medhdhido eeqaa misiliyaayyo goinissidi,
nagaraa ootissiis. I hegaa oottido gishshau, [12] taani GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan
yaagais; 'Siyiya asa ubbaa haittau iitiya bashshaa taani Yerusalaame bollinne Yihudaa
bolli ehaana hanais. [13] Taani Samaariyaa bolli goochchido wodoruwaa, Yerusalaame bolli
goochchana; Akaaba so asaa bolli yeddido tumbbiyaakka, Yerusalaame bolli yeddana. Issi
asi keriyaa qucci gufanttidi melissiyoogaadan, taani Yerusalaame quccada gufanttana.
[14] Ta asaappe attidaageeta taani haassana; taani eta eta morkketu kushiyan aattada
immana. Eta morkketi ubbai eta oiqqananne bonqqana. [15] Eta maizza aawati Gibxxeppe
kiyoosappe doommidi, hachchi gakkanaashin, eti ta sinttan iitabaa oottido gishshaunne
tana hanqqetissido gishshau, taani hagaadan oottana' yaagais" yaagiis.
[16] Minaasee Yihudaa asaa GODAA sinttan nagaraa ootissidoogaa bollikka gujjidi, xillo
asaa woriis; woridi Yerusalaamen ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, suuttaa kunttiis.
[17] Minaasee hanido harabai, i oottidobai ubbainne i oottido nagaraabai Yihudaa Kawotu
Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [18] Minaasee haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaanidi ba
keettaa matan de7iya Uzza Ataakilttiyaa Sohuwaa giyoosan moogettiis. A sohuwan a na7ai
Amooni kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Amoona
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 33:21-25)

[19] Amooni kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne naa77a; i Yerusalaamen naa77u laitta
kawotiis. A aayee sunttai Mashulemeeto; a Yaaxiba kataman de7iya Haruuxa na7iyo.
[20] A aawai Minaasee oottidoogaadan, Amoonikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. [21] I ba
aawai hemettido ogiyan ubban hemettiis; ba aawai oottido eeqatussi ikka oottiisinne

etassi goinniis. [22] GODAA, ba maizza aawatu Xoossaa aggi bayiis; GODAA ogiyankka i
hemettibeenna.
[23] Amoona oosanchchati a bolli maqettidi, a kawo keettan a woridosona. [24] Hegaappe
guyyiyan, Yihudaa asati Kawuwaa Amoona bolli maqettida ubbata woridosona. Woridi
Amoona sohuwan a na7aa Yoosiyaasa kawoyidosona.
[25] Amooni hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis. [26] Amooni Uzza Ataakilttiyaa Sohuwaa giyoosan de7iya ba duufuwan
moogettiis; a sohuwan a na7ai Yoosiyaasi kawotiis.

22

Yihudaa Kawuwaa Yoosiyaasa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:1-2)

[1] Yoosiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo hosppuna; i Yerusalaamen hasttamanne isiini
laitta kawotiis. A aayee sunttai Yidiido; a Boxiqaata giyo kataman de7iya Adaaya na7iyo.
[2] Yoosiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; ushachchi haddirssi geennan ba maizza
aawaa Daawita ogiyan ubban hemettiis.

GODAA Higgiyaa Maxaafai Beettiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:8-28)

[3] Kawoi Yoosiyaasi ba kawotido tammanne hosppuntta laittan, Mashulaama na7aa
na7aa, Axaaliyaa na7aa, waanna xaafiyaa Saafaana GODAA Beeta Maqidasiyaa ha-
gaadan yaagidi kiittiis; [4] "Asai Beeta Maqidasiyaa ehin, Beeta Maqidasiyaa penggiyaa
naagiyaageeti asaappe shiishshido miishshaa qoodanaadan, qeese ubbatu halaqaa
Hilqqiyaakko ba. [5] Qeese ubbatu halaqai miishshaa GODAA Beeta Maqidasiyaa bot-
tokonissiya halaqatussi sheedhdhana mala oda. Etikka Beeta Maqidasiyaa bottokoniya
oosanchchatuyyo, [6] anaaxetuyyo gimbbiyaageetuyyoonne shuchchaa massiyaageetuyyo
qanxxona. Qassi Beeta Maqidasiyaa bottokonanau, mittaanne qoo7ettida shuchchaa
shammiyaageetuyyo qanxxona. [7] He oosuwaa wochchiyaageeti ammanettiya asa gidiyo
gishshau, eta kushiyan gelida miishshan ai ai oottidaakko, eta oichchanau koshshenna"
yaagiis.
[8] Hegaappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai Hilqqee waanna xaafiyaa Saafaana,
"Higgiyaa Maxaafaa GODAA Beeta Maqidasiyan demmaas" yaagiis. Yaagidi maxaafaa
Saafaanayyo immiis; immin Saafaani ekkidi nabbabiis.
[9] Waanna xaafee Saafaani kawuwaakko simmidi biidi, "Beeta Maqidasiyan de7iya
miishshaa ne oosanchchati wurssi ekkidi, Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatuyyo
immidosona" yaagidi yootiis. [10] Qassikka waanna xaafee Saafaani kawuwaa, "Qeesee
Hilqqee taayyo maxaafaa immiis" yaagiis; yaagidi kawuwaa sinttan he maxaafaa nab-
babiis.
[11] Nabbabin Kawoi Higgiyaa Maxaafan de7iya qaalaa siyido wode, azzanidi ba maayuwaa
pooshshiis. [12] Hegaappe guyyiyan, kawoi qeesiyaa Hilqqiyaa, Saafaana na7aa Ahiqaama,
Mikaaya na7aa Akiboora, waanna xaafiyaa Saafaananne kawuwaa oosanchchaa Asaaya
hagaadan yaagidi azaziis; [13] "Biite; biidi ta gishshaa, ha asaa gishshaanne Yihudaa ubbaa
gishshaa, ha beettida maxaafaa qaalaabaa ane GODAA oichchite. Aissi giikko, nuussi
xaafettida ubbabaa oottanau, nu maizza aawati ha maxaafaa qaalaayyo azazettibeenna
gishshau, nu bolli suullida GODAA hanqqoi keehippe daro" yaagiis.
[14] Yaagin qeesee Hilqqee, Ahiqaami, Akiboori, Saafaaninne Asaayi hananabaa yootiya
Hulddo giyo mishiriyo oichchanau biidosona. Huldda Harihaasa na7aa Tiiqiwa na7aa,
Beeta Maqidasiyaa maayuwaa naagiya SHaaluuma maccaasiyo. A Yerusalaamen
naa77antto shuchchan de7ausu. He biida asati iira haasayidosona.
[15] Haasayin Huldda eta, "GODAI Israa7eela Xoossai, 'Inttena taakko kiittida bitaniyaayyo
yootite' yaagees. [16] GODAI hagaadan yaagees; 'Be7ite, Yihudaa kawoi nabbabido maxaafan
xaafettida iita qaalaa ubbaa taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli
ehaana hanais. [17] Eti tana aggidi, hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayidosona; yaatidi eti

bantta kushiyan oottidoban ubban tana hanqqetissidosona. Hegaa gishshau, ta hanqqoi ha sohuwaa bolli eexxi kiyiis; to7anau danddayenna' yaagees.

18 "GODAA oichchanau inttena kiittida kawuwaa hagaadan yaagite; 'GODAI Israa7eela Xoossai neeni siyido qaalaabaa hagaadan yaagees; 19 "Taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli, 'Taani inttena xaissananne baisa kessana' gaada haasayidoogaa neeni siyido wode, ne wozanai shuggin, ta sinttan ne huuphiyaa kaushshido gishshaunne ne maayuwaa pooshshada, ta sinttan yeekkido gishshau, taani ne woosaa siyaas. 20 Hegaa gishshau, taani nena saruwan ne maizzan gattana; neeni saro moogettana. Taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana iitabaa ne aifee be7enna" yaagees' yaagite" yaagaasu. Yaagin eti biidi, ha haasayettidabaa kawuwaayyo yootidosona.

23

Yoosiyaasi Eeqaa Goinuwaa Biittaappe Xaissiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 34:3-7,29-33)

1 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosiyaasi kiittidi, Yihudaa cimatanne Yerusalaame cimata ubbaa i shiishshiis. 2 Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyiis; Yihudaa asai ubbai, Yerusalaamen de7iya asai ubbai, qeesetinne hananabaa yootiyaageeti, guuttaappe gitaa gakkanaashin, asai ubbai aara issippe GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyidosona. Kiyin GODAA Beeta Maqidasiyaappe beettida Maachchaa Maxaafaa qaalaa ubbaa kawoi eti siyishin nabbabiis. 3 Hegaappe guyyiyan, kawoi tuussaa matan eqqidi, eti GODAA ogiyan hemettanaunne, a higgiyaa, a wogaanne a azazuwaa ba kumetta wozanaaninne ba kumetta shemppuwan naaganau, qassi ha maxaafan xaafettida maachchaadan oottanau GODAA sinttan geppiis. Yaatin asai ubbaikka maachchaa naaganau geppiis.

4 Hegaappe guyyiyan, kawoi qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaa, appe garssaara de7iya qeesetanne penggiyaa naagiyaageeta Ba7aalayyo, Asheeriyyoonne saluwaa xoolinttetuyyo goinnanau giigissido miishshata ubbaa Beeta Maqidasiyaappe kessanaadan azaziis. Kawoi hegeeta Yerusalaameppe gaxi kessidi, Qediroona Zanggaaran xuuggiis; xuuggidi bidinttaa Beeteele efiis.

5 Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame yuushuwan de7iya xoqqa sohotun ubban ixaanaa cuwayanaadan Yihudaa kawoti sunttido eeqatu qeeseta ubbaa oosuwaappe kessiis. Ba7aalayyo, awaayyo, aginaayyo, xoolinttetuyyoonne saluwan de7iya hara meretatuyyo ixaanaa cuwayiyaageeta ubbaa diggiis.

6 Asheero giyo xoossee misiliyaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe ekkidi, Yerusalaame katamaappe gaxi kessidi, Qediroona Zanggaaraa efiis. Efiidi yan xuuggiis; xuuggidoogaa liiqissi gaaccidi, xiille kessiis. Yaatidi he buhiyaa dere asaa makkaanaa bolli laaliis.

7 GODAA Beeta Maqidasiyaa giddon goino woga oottidi, attumaasati attumaasatuura shaaramuxiyo keettata qoliis; he keettatun maccaasai Asheero giyo xoosseeyyo magalashuwaa suqqees.

8 Yoosiyaasi qeeseta ubbaa Yihudaa katamatuppe ehiis; ehiidi kase qeeseti ixaanaa cuwayido xoqqa sohota, Gebaa7appe biidi Berssaabeha gakkanaashin de7iyaageeta tunissiis. Katamaa haariya Yaasu Penggiyaa giyo penggiyaa geliyoosaappe haddirssa baggaara de7iya goinniyo sohotakka qoqqofiis. 9 Xoqqa sohuwaa qeeseti Yerusalaamen GODAASSI yarshshiyoosaa pude yookkona; shin eti hara qeesetuura issippe irshshoi gelibeenna oittaa moosona.

10 Kawoi Yoosiyaasi Hinnooma Zanggaaran de7iya Toofeeta giyo yarshsho sohuwaa tunissiis. Yaatidi Molooka giyo xoossau issi asinne ba attuma na7aa woikko ba macca na7iyo taman yarshshennaadan teqqiis.

11 Yihudaa kawoti GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyan awaayyo dummayi wottido parata diggiis. Awaa parati Naataani-Meleka giyo halaqaa kifiliyaa matan de7iya dabaaban de7oosona. Hegaappe guyyiyan, awaayyo dummayi wottido paraa gaareta Yoosiyaasi taman xuuggiis.

12 Akaaza keettaa pooqiyaa bollan Yihudaa kawoti giigisissido yarshsho sohotanne
Minaasee GODAA Beeta Maqidasiyaayyo de7iya naa77u dabaabatu giddon giigissido
yarshshiyoosata Kawoi Yoosiyaasi qoliis. Eta he sohuwaappe diggidi kinchcherettiis;
kinchcherettidi suuppaa Qediroona Zanggaaran oliis.
13 Qassikka kawoi Yerusalaame katamaappe arshsho baggaara Dabira Zaite[8] giyo de-
riyaappe tohossa baggan de7iya goinniyo xoqqa sohota tunissiis. He xoqqa sohoti
Israa7eela Kawoi Solomoni Sidoonatu xoossee Asttaarootiyyo, Moo7aabatu xoossaa
Kamooshayyoonne, Amoonatu xoossaa Molookayyo,[9] he tuna xoossatuyyo goinnanau
giigissido xoqqa sohota. 14 Kawoi Yoosiyaasi goinniyo shuchcha tuussatakka mentterettidi,
Asheero giyo xoossee misiletakka qanxxerettiis. Yaatidi eti eqqido sohuwan haiqqida asaa
meqettaa kunttiis.
15 Qassi Israa7eela asaa nagaraa ootissida Nabaaxa na7ai Iyorbbaami Beeteelen xoqqa
sohuwan giigissido yarshshiyoosaa Kawoi Yoosiyaasi qoliis. Qolidi he yarshshiyoosaa
shuchchatakka mentterettidi, xiille kessiis; Asheeri misiliyaakka xuuggiis. 16 Hegaappe
guyyiyan, Yoosiyaasi yuushuwaa xeellidi, keraa lanqqiyan de7iya duufota be7iis; be7idi
meqettata duufotuppe kessidi, yarshshiyo sohuwaa bolli wottidi, taman xuuggiis. Yaatidi
yarshshiyo sohuwaa tunissiis. Hegee hanidoogee Xoossaa asi kase awaajjido GODAA
qaalaa maaraana. 17 Hegaappe guyyiyan kawoi, “Ha beettiyaagee o duufoo?” yaagidi
oichchiis.
Oichchin Beeteele katamaa asati, “Yihudaappe yiidi, Beeteele yarshshiyo sohuwaa bolli
ha77i neeni ootta simmiyoogee polettanaagaa kasetidi odida Xoossaa asa duufuwaa”
yaagidi yootidosona.
18 Kawoi, “Aggi bayite; issi asinne a meqettaa sohuwaappe qaattoppo” yaagiis. Hegaa
gishshau, Samaariyaappe yiida hananabaa yootiya bitaniyaa meqettaara issippe a meqet-
taa bochchennan aggi bayidosona.
19 Israa7eela kawoti Samaariyaa katamatun ootissidi, GODAA hanqqetissido, goinniyo
xoqqa sohota Yoosiyaasi diggiis; Beeteelen oottidoogaadan, etakka oottiis. 20 I he xoqqa
sohotun oottiya qeeseta ubbaa yarshshiyoosaa bolli woriis; qassi he yarshshiyoosaa bolli
asaa meqettaa xuuggiis. Hegaa ubbaa oottidi, Yerusalaame simmiis.

Yoosiyaasi Paasikaa Baalaa Bonchchiis
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 35:1-19)

21 Hegaappe guyyiyan, kawoi asaa ubbaa, “Ha Maachchaa Maxaafan xaafettidoogaadan
GODAAYYO intte Xoossaayyo Paasikaa Baalaa bonchchite” yaagidi azaziis. 22 Israa7eela
haariya daannatu wodeppe doommidi, Israa7eela kawotu wodiyaaninne Yihudaa kawotu
wodiyan ubban hagaa mala Paasikaa Baalai mulekka bonchchetti erenna. 23 SHin Ka-
woi Yoosiyaasi kawotido tammanne hosppuntta laittan Yerusalaame kataman GODAA
bonchchanau ha Paasikaa Baalai GODAAYYO bonchchettiis.

Yoosiyaasi Oottido Hara Oosota

24 Qassi qeesetu ubbaa halaqai Hilqqee GODAA Beeta Maqidasiyan beettida maxaafan
xaafettida higgiyaa qaalaa minttanaadan, iita ayyaanaa xeesiyaageetanne shareechchota,
so giddo eeqaa misileta, eeqa miishshatanne Yihudaa biittaaninne Yerusalaame kataman
beettida hara sheneyiyaabata ubbaa Yoosiyaasi xaissiis. 25 Muuse higgiyaadan ba kumetta
wozanan, ba kumetta shemppuwaaninne, ba kumetta wolqqan GODAAKKO simmidaban
Yoosiyaasa mala kawoi, appe kase gidin, appe guyye gidin, mulekka denddibeenna.
26 Gidikkonne Minaasee GODAA hanqqetissanau oottido iita ooso ubbaa gishshau, GODAI
Yihudaa bolli hanqqettido ba hanqquwaa teegaappe simmibeenna. 27 Hegaa gishshau
GODAI, “Taani Israa7eela ta sinttappe diggidoogaadan, Yihudaakka ta sinttappe diggana;
taani doorido katamaa, Yerusalaamenne taani, ‘Ta sunttai hagan de7ana’ giido ha Beeta
Maqidasiyaa diggana” yaagiis.

---

8 23:13 Dabira Zaite: Ibraawettuwan “Zaite Deriyaa” woikko “Tuna Deriyaa” geetettees.
9 23:13 Molookayyo: Ibraawettuwan Molooki “Milkom” geetettees.

Yoosiyaasa Kawotaa Wurssettaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 35:20-36:1)

[28] Yoosiyaasi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [29] Yoosiyaasa wode Gibxxe Kawoi Nakoi, Asoore biittaa kawuwaa olan maaddanau Efiraaxiisa SHaafaa biis. Biishin Kawoi Yoosiyaasi aara olettanau ba olanchchata ekkidi kiyiis; shin Kawoi Nakoi aara Magiddon gaittidi, a woriis. [30] Worin a ashkkarati a ahaa paraa gaariyan wottidi, Magiddoppe Yerusalaame ehiidosona; ehiidi a duufuwan a moogidosona. Hegaappe guyyiyan, he biittaa asati Yoosiyaasa na7aa Yo7akaaza dooridosona; dooridi a aawaa sohuwan a tiyidi kawoyidosona.

Yihudaa Kawuwaa Yo7akaaza
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:2-4)

[31] Yo7akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne heezza; i Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. A aayee sunttai Hamuxaalo; a Liibina kataman de7iya Ermmaasa na7iyo. [32] Ba maizza aawati oottidoogaadan, Yo7akaazi GODAA sinttan iitabaa oottiis. [33] Yo7akaazi Yerusalaamen kawotennaadan Gibxxe Kawoi Nakoi Hamaata giyo biittan Ribila giyoosan a qachchiis. Qachchidi heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya xaqara biraanne hasttamanne oiddu kilo giraame deexxiya worqqaa Yihudaa asaa giirissiis. [34] Kawoi Nakoi Yoosiyaasa na7aa Eliyaaqiima a aawaa sohuwan kawoyiis; yaatidi a sunttaa Yo7aqeema yaagidi laammiis. SHin Yo7akaaza Gibxxe efiis; efin Yo7akaazi yan haiqqiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:5-8)

[35] Yaatin Yo7aqeemi Kawoi Nakoi oichchido giiraa biraanne worqqaanne ayyo immiis. He giiraa qanxxanau Yo7aqeemi he biittaa asai demmiyo keena biraappenne worqqaappe giiraa shiishshiis.

[36] Yo7aqeemi kawotiyo wode laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne isiini laitta kawotiis. A aayee sunttai Zabido; a Ruuma kataman de7iya Padaaya na7iyo. [37] Yo7aqeemi ba maizza aawati oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

24

[1] Yo7aqeema wode Baabiloone biittaa Kawoi Naabukadanaxoori Yihudaa bolli woraajjiis. Yaatin Yo7aqeemi ayyo heezzu laittaa haarettiis. Hegaappe guyyiyan simmidi, Naabukadanaxoora bolli makkaliis. [2] GODAI Baabiloone biittaa ambbaanota, Sooriyaa biittaa ambbaanota, Moo7aaba biittaa ambbaanotanne Amoona biittaa ambbaanota Yo7aqeema bolli yeddiis; hananabaa yootiya ba ashkkaratu baggaara GODAI kase haasayidoogaadan, Yihudaa biittaa bashshanaadan hageeta yeddiis. [3-4] Kawoi Minaasee oottido nagara ubbaa gishshau, qassi xillo asaa suuttaa i gussidi, Yerusalaamen kunttido gishshau, GODAI Yihudaa asaa ba sinttappe digganau ha bashshaa yeddiis; GODAI Minaaseyyo he nagaraa atto gaanau koyibeenna.

[5] Yo7aqeemi hanido harabainne i oottidobai ubbai Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [6] Yo7aqeemi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. A sohuwan a na7ai Yo7aakiini kawotiis.

[7] Gibxxe biittaa kawoi naa77antto ba biittaappe denddidi, olau yibeenna; aissi giikko, Gibxxe SHaafaappe doommidi, biidi Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin, Gibxxe kawoi haarido biittaa ubbaa Baabiloone kawoi ekkirggiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:9-10)

[8] Yo7aakiini kawotiyo wode laittai ayyo tammanne hosppuna;[10] Yo7aakiini Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. A aayee sunttai Nahushtto; a Yerusalaamiyaa Elnnaataana na7iyo. [9] Yo7aakiini ba aawai oottidoogaadan, GODAA sinttan iitabaa oottiis.

---

10 24:8 Tammanne hosppuna: Laittai ayyo tammanne hosppuna woikko hosppuna. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:9 xeella.

[10] He wode Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora olanchchati Yerusalaame yiidi,
katamaa doggomi wottidosona. [11] Doggomi uttidaashin, Baabiloone Kawoi Naabukadanax-
oori he katamaa yiis. [12] Yihudaa Kawoi Yo7aakiini, a aayyiyaa, a ashkkarati, a halaqatinne
kawo keettaa oosanchchati ubbati Baabiloone kawuwaayyo kushiyaa immidosona.

Yo7aakiini kawotido hosppuntta laittan, Baabiloone kawoi Yo7aakiina qachchiis.
[13] GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettan de7iya aquwaa ubbaa he sohuwaappe
denttidi efiis. GODAI kase haasayidoogaadan Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan
giigissido worqqa miishshata ubbaa Baabiloone kawoi qanxxerettiis. [14] Naabukadanaxoori
Yerusalaame asaa, halaqata ubbaa, olanchchata ubbaa, kushe hiillanchchata ubbaanne
birataa qoxxiyaageeta ubbaa, muleera tammu sha7u asaa, Yerusalaameppe omooddidi
efiis; efin biittan hiyyeesa asa xalaalai attiis.

[15] Naabukadanaxoori Yo7aakiina omooddidi, Baabiloone efiis; aara kawiyo a aayyiyo, a
maccaasata, a oosanchchatanne biittan de7iya gita asaa ubbaa ekkidi biis. [16] He asaappe
laappun sha7ati olanchchata; issi sha7u asati dumma dumma kushe hiillanchchata; eti
ubbaikka minonne olaa olettanau danddayiyaageeta. [17] Hegaappe guyyiyan, Baabiloone
kawoi Yo7aakiina sohuwan a aawaa ishaa Mataaniyaa kawoyiis. Kawoyiiddi a sunttaa
Sedeqiyaasa yaagidi laammiis.

Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:11-12; Ermmaasa 52:1-3)

[18] Sedeqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne isiino; Yerusalaamen i tammanne
isiini laittaa kawotiis. A aayee sunttai Hamuxaalo; a Liibina kataman de7iya Ermmaasa
na7iyo. [19] Yo7aqeemi oottidoogaadan, Sedeqiyaasikka GODAA sinttan iitabaa oottiis.
[20] GODAI hanqqettido gishshau, Yerusalaame asaa bollinne Yihudaa asaa bolli hagee haniis;
wurssettan eta i ba sinttappe diggiis.

Yerusalaame Kunddettaa
(Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 36:13-21; Ermmaasa 52:3-11)

Sedeqiyaasi Baabiloone kawuwaa bolli makkaliis.

25

[1] Makkalin Sedeqiyaasi kawotido uddufuntta laitti, tammantta aginan, tammantta
gallassi, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori ba olanchchata ubbaa ekkidi yiidi,
Yerusalaame dooddiis. A yuushuwankka biittaa keelaa diddiqiis. [2] Sedeqiyaasi kawotido
tammanne isiinintta laittaa gakkanaassi, katamai doodettidi gam77iis.

[3] Hegaa gaasuwan biittan koshai suullin, he laitti oiddantto aginan, uddufuntta gal-
lassan he biittaa asaayyo miyoobi xayiis. [4] Yaanidaashin katamaa yuushuwaa gimbbee
issi baggaara qolettiis. Qolettin Baabiloone asai katamaa yuuyi aadhdhidi naagikkokka,
Yihudaa kawuwaa olanchchati mule ubbai qammi kawo ataakilttiyaa sohuwaa efiya ogiyaa
oiqqidi, naa77u dirssaa gimbbeta issippe gattiya penggiyaara kiyidi baqatidosona. Eti
Yorddaanoosa dilbbaakko simmidi biidosona; [5] shin Baabiloone olanchchati kawuwaa
yedettidi, Yarkko dembbaa gattiiddi oiqqidosona. Oiqqin a olanchchati ubbai appe shaa-
hettidi laalettidosona. [6] Hegaappe guyyiyan, eti a Ribila kataman de7iya Naabukadanax-
oorakko efiidosona. Efin Baabiloone kawoi yan Sedeqiyaasa bolli pirddiis. [7] Sedeqiyaasa
naata Sedeqiyaasi xeellishin woridosona. Hegaappe guyyiyan, a aifeta wooci kessidi,
sanssalatan a qachchidosona; yaatidi Baabiloone biitti ekkidi efiidosona.

Beeta Maqidasee Qolettiis
(Ermmaasa 52:12-33)

[8] Naabukadanaxoori Baabiloonen kawotido tammanne uddufuntta laitti, ichchashantta
aginan, laappuntta gallassi kawuwaa oosanchchatuppe issoi, kawuwaa naagiyaageetu
halaqai Naabuzaraadaani Yerusalaame geliis. [9] Gelidi GODAA Beeta Maqidasiyaa,
kawo keettaanne Yerusalaamen de7iya keetta ubbaa xuuggiis; gita keetta giyo keetta

ubbaa eetti wurssiis. [10] Baabiloone olanchchati ubbai kawuwaa naagiyaageetu halaqaa azazuwan Yerusalaame katamaa yuushuwan de7iya dirssaa gimbbiyaa ubbaa qolidosona. [11] Naabuzaraadaani kataman attida asatanne Yihudan attida asata, kaddidi Baabiloone olanchchatun gaittida asatuurakka ubbaa oiqqidi, omooduwau efiis. [12] SHin Naabuzaraadaani wurssetta hiyyeesatuppe amaridaageeta woiniyaa turaa tokkanaadaaninne gadiyaa goyanaadan Yihudan ashshiis.

[13] Baabiloone asati GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya nahaasiyaappe medhdhido tuussata, miishshata wottiyo gaaretanne Abbaa Sainiyaa mentterettidosona; mentterettidi nahaasiyaa ubbaa Baabiloone efiidosona. [14] Hegaadankka qassi kereta, akaafata, xomppiyaa shaluwaa xeeraa pittiyoobata, cilppatanne yarshshiyo wode go7ettiyo nahaase miishshata ubbaa ekki efiidosona. [15] Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani muruta biraappenne muruta worqqaappe merettida tamaa kaashiyo shaatetakka kuixaarotakka ubbaa ekkidi efiis. [16] Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan oosettiyaabatussi medhdhido naa77u tuussati, Abbaa Saineenne gaareti merettido nahaasiyaa biratai meezaanan likkanau danddayettennaagaa keena daro. [17] Naa77u tuussati issi mala gididi, issuwaa issuwaa geesai tammanne hosppun wara; qassi issi issi tuussaa huuphiyan de7iya gumbboti heezzu wara adussa. He gumbbotu yuushoi nahaasiyaa qaxiqallotuuninne nahaasiyaappe medhdhido roomaane giyo teeraa misiletun alleeqetti uttiis.

Yihudaa Asai Omoodettidi Baabiloone Biis
(Ermmaasa 52:24-27)

[18] Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani qeese ubbatu halaqaa Saraaya, appe kaalliya qeesiyaa Xafaaniyaanne penggiyaa naagiya hara heezzu asata oiqqiis. [19] Qassi he wode gakkanaashin, kataman de7iya asaappe Yihudaa ola gadaawaa, kawuwaa zoriyaageetuppe ichchashu asata, ola gadaawaa xaafiyaa, hegeenne olanchchata asaa giddoppe qoridi kessiyaagaanne hara usuppun tammu gita asata efiis. [20] Halaqai Naabuzaraadaani eta ubbaa ekkidi, Baabiloone kawuwaakko Ribila katamaa efiis. [21] Yan Ribila kataman, Hamaata biittan Baabiloone kawoi eta ubbaa worissiis. Hegaadan hanidi, Yihudaa asai ba biittaappe omoodetti denddidi biis.

Gadaalee Yihudaa Haariis
(Ermmaasa 40:7-9; 41:1-3)

[22] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori Saafaana na7aa na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaa, Baabiloone beennan Yihudan attida asaa haariya halaqa oottidi sunttiis. [23] Kushiyaa immibeenna Yihudaa ola gadaawatinne olanchchati hegaa siyidi, Mixiphphan de7iya Gadaaliyan biidi gaittidosona. He gadaawati Nataaniyaa na7aa Isimaa7eela, Qaareeha na7aa Yohanaana, Naxoofa katamaappe yiida Taanihumeeta na7aa Saraayanne Maa7ikappe yiida issi bitaniyaa na7aa Yazaaniyaa. [24] Gadaalee etassinne eta olanchchatussi caaqqidi, hagaadan yaagiis; "Hageetussi Baabiloone halaqatussi yayyoppite. Ha biittan de7ite; yaatidi Baabiloone kawuwaassi haarettite. Yaatikko mule ubbabai inttessi lo77o gidana" yaagiis.

[25] SHin laappuntta aginan kawo zare gidiya Elishamaa7a na7aa Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli tammu asaara Mixiphpha biidi, Gadaaliyaanne aara de7iya Yihudaa asaanne Baabiloone asaa ubbaa woriis. [26] Hegaappe guyyiyan, Baabiloone asaayyo yayyidi, Yihudaa asai, guuttai gitai attennan, ola gadaawatuurakka ubbai Gibxxe biitti baqatidosona.

Yo7aakiini Qashuwaappe Birshshettiis
(Ermmaasa 52:31-34)

[27] Ewiili-Marodaaki kawotido laitti Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina qashuwaappe birshshidi maariis. Hegee hanidoogee Yo7aakiini omoodetti qashettidi biido hasttamanne laappuntta laitti, tammanne naa77antta aginan, laatamanne laappuntta gallassaana. [28] Ewiili-Marodaaki Yo7aakiinaara mal77o qaalaa haasayidi, Baabiloonen omooduwan de7iya hara kawotu ubbaappe aattidi, a bonchchiis. [29] Hegaa gishshau, Yo7aakiini qasho keettan maayido maayuwaa laammiis. Laammidi i attida ba de7o laitta ubban kawo maaddaappe miis. [30] Hachchi hachchi ayyo koshshiyaabaa ubbaa Baabiloone kawoi immiis.

Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hanidabaa Odiya maxaafati, Sameela maxaafatuuninne Kawotu maxaafatun xaafettida taariketa dumma ogiyan naa77anttidi odoosona. Hanidabaa odiya maxaafatun Israa7eela kawotu kawotettaa taarikee naa77u waanna waanna kifiletun shaahettidi odettiis.

1. Israa7eelanne Yihudaa kawotettati mooruwan kunddidaageeta gidikkonne, Xoossai ba asaassi gelido qaalaa ubbaa naagidoogaanne Yihudan de7iyaageetu baggaara ba asaassi ba halchchido halchchuwaa polidoogaa bessanaassa. Hagee tuma gidiyoogaa erissanau, ha maxaafaa xaafidaagee Daawitinne Solomoni oottido gita gita oosota, Yoosaafixi, Hizqqiyaasinne Yoosiyaasi asaa de7uwaa ooraxissido ooraxissuwaanne Xoossaassi minnidi ammanettida asaa hanotaa loittidi xeelliis.
2. Yerusalaamen de7iya Beeta Maqidasiyan Xoossaassi goinniyo goinoi waanidi doomettidaakko odanaassa. Qassi he wode goinuwaa wogaa kaalettiyaageeti qeeseta gidiyo gishshau, eti kaalettiyo ooso keettai waanidi doomettidaakkonne qonccissanaassa. Beeta Maqidasiyaa keexxidaagee Solomona gidikkokka, Beeta Maqidasiyaanne goinuwaa wogaa koiro essidaagee Daawita gidiyoogaa odanaassa.

Addaameppe Biidi Abrahaama Gakkanaassi De7iya Yeletaa
(Doomettaabaa 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

1 Addaamee Seeta yeliis; Seeti Heenoosa yeliis; Heenoosi Qainaana yeliis; 2 Qainaani
Malaali7eela yeliis; Malaali7eeli Yaareeda yeliis; 3 Yaareedi Heenooka yeliis; Heenooki
Maatusaala yeliis; Maatusaali Laameeka yeliis; 4 Laameeki Noha yeliis. Nohee Seema,
Kaamanne Yaafeeta yeliis.
5 Yaafeeta attuma naati Goomera, Maagooga, Maadaaya, Yaawaana, Tubaala,
Meshekanne Tiiraasa. 6 Goomera attuma naati Ashkkanaaza, Riifaatanne Togarmma.
7 Yaawaana attuma naati Eliisha, Tarsseesa, Kitiimanne Rooda.
8 Kaama attuma naati Kuusha, Mixiraima, Puuxanne Kanaana. 9 Kuusha attuma naati
Saaba, Hawiila, Saabita, Raa7imanne Sabttaka. Raa7ima attuma naati Saabanne Dadaana.
10 Qassi Kuushi Naamiruuda yeliis. Naamiruudi sa7an wolqqaama olanchcha gidiis.
11 Mixiraimi Ludeta, Anaameta, Lahaabeta, Nafttuuheta, 12 Patiroosata, Kaasiluuhetanne
Pilisxxeema zareta yelida Kafttooreta yeliis. 13 Kanaanee baira na7aa Sidoonanne a
kaaluwaa Heeta yeliis; 14 qassi Kanaanee Yaabuusata, Amooreta, Gerggeeseta, 15 Hiiweta,
Arqqeta, Siinata, 16 Ariwaadeta, Xamaaretanne Hamaatata yeliis.
17 Seema attuma naati Elaama, Asoora, Arifaakisaada, Luuda, Araama, Uuxa, Huula,
Geteeranne Mesheka. 18 Arifaakisaadi SHelaaha yeliis; SHelaahi Eboora yeliis. 19 Eboori
naa77u naata yeliis; issoi yelettido wode sa7ai shaahettido gishshau, a sunttai Peeleega
geetettiis; a ishaa sunttai Yoqixaana. 20 Yoqixaani Almmodaada, SHeleefa, Haxarm-
maaweta, Yeraaha, 21 Hadoraama, Uzaala, Diiqila, 22 Eebaala, Abimaa7eela, Saaba, 23 Ofiira,
Hawiilanne Yobaaba yeliis. Hageeti ubbati Yoqixaana zareta.
24 Seemappe biidi, Abrahaama gakkanaassi de7iya yeletai hagaappe kaallidi xaafetti-
daagaa: Seema, Arifaakisaada, SHelaaha, 25 Eboora, Peeleega, Raa7a, 26 Saruuga, Naakoora,
Taaranne 27 Abrahaama geetettidi xeesettiya Abraama.

Isimaa7eela Yeletaa
(Doomettaabaa 25:12-16)

28 Abrahaama attuma naati Yisaaqanne Isimaa7eela. 29 Eta yeletai hagaappe kaallidi
xaafettiis.
Isimaa7eela bairai Nabaayoota; hegaappe simmin Qeedaaree, Adibi7eeli, Mibssaami,
30 Mishimaa7i, Duumi, Maasi, Hadaadi, Teemi, 31 Yixuri, Naafiishinne Qeedimi yelettido-
sona. Hageeti Isimaa7eela naata.

[32] Abrahaama kaadumatee Qaxuri attuma naati Ziimiraana, Yoqishaana, Madaana, Midiyaama, Yishibaaqanne SHuha. Yoqishaana attuma naati Saabanne Dadaana. [33] Midiyaama attuma naati Eefa, Efeera, Hanooka, Abiidaa7anne Elddaa7a. Hageeti ubbati Qaxuri zareta.

Eesawa Yeletaa
(Doomettaabaa 36:1-19)

[34] Abrahaami Yisaaqa yeliis. Yisaaqa attuma naati Eesawanne Israa7eela. [35] Eesawa attuma naati Elifaaza, Ra7u7eela, Yi7uusha, Yaa7ilaamanne Qoraaha. [36] Elifaaza attuma naati Temaana, Omaara, Xafa, Ga7itaama, Qanaaza, Timinaa7anne Amaaleeqa. [37] Ra7u7eela attuma naati Nahaata, Zaraaha, SHammanne Miiza.

Eedooman Koiro De7ida Asata
(Doomettaabaa 36:20-30)

[38] Eedooman koiro de7ida Se7iira attuma naati Loxaana, SHobaala, Xibaa7oona, Aana, Dishoona, Exeeranne Dishaana. [39] Loxaana attuma naati Hooranne Homaama. Loxaana michchiyaa Timinaa7o. [40] SHobaala attuma naati Aaliwaana, Manahaata, Eebaala, SHefanne Oonaama. Xibaa7oona attuma naati Aayanne Aana. [41] Aana na7ai Dishoona. Dishoona attuma naati Hemddaana, Eshibaana, Yitiraananne Karaana. [42] Exeera attuma naati Bilihaana, Za7iwaananne Aqaana. Dishaana attuma naati Uuxanne Araana.

Eedooma Kawota
(Doomettaabaa 36:31-43)

[43] Israa7eelan ai kawoinne kawotanaappe kase Eedooma biittan kawotida kawoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.
Ba7oora na7ai Belaa7i kawotiis; a katamaa sunttai Dinaaba.
[44] Belaa7i haiqqin, Booxirappe yiida Zaraaha na7ai Yobaabi a sohuwan kawotiis.
[45] Yobaabi haiqqin, Temaana biittaappe yiida Hushaami a sohuwan kawotiis.
[46] Hushaami haiqqin, Moo7aaba biittan Midiyaamata xoonida Badaada na7aa Hadaadi a sohuwan kawotiis; a katamaa sunttai Awiita.
[47] Hadaadi haiqqin, Maasireeqappe yiida Saamili a sohuwan kawotiis.
[48] Saamili haiqqin, shaafaa matan de7iya Rahobootappe yiida SHaa7uli a sohuwan kawotiis.
[49] SHaa7uli haiqqin, Akiboora na7ai Ba7aalihanaani a sohuwan kawotiis.
[50] Ba7aalihanaani haiqqin, Hadaadi a sohuwan kawotiis; a katamaa sunttai Paa7a. A keettaayyiyaa Mezaahaaba na7ee Maaxireedi na7iyo Mahexaabi7eelo. Hegaappe guyyiyan, Hadaadi haiqqiis.
[51] Eedooma zaretu halaqati hageeta: Timinaa7a, Aliwa, Yeteeta, [52] Oholiibaama, Eela, Piinoona, [53] Qanaaza, Temaana, Mibxxaara, [54] Maagidi7eelanne Iraama. Hageeti Eedooma halaqata.

2

Yihudaa Yeletaa

[1] Israa7eela attuma naati hageeta: Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa, Yisaakoora, Zaabiloona, [2] Daana, Yooseefa, Biniyaama, Nifttaaleema, Gaadanne Aseera.
[3] Kanaanee Baatishu7ippe Yihudai yelido heezzu attuma naati Eera, Oonaananne SHeela. Yihudaa na7ai bairai, Eeri GODAA sinttan iitabaa oottido gishshau, GODAI a woriis. [4] Yihudaa na7aa machchiya Ti7imaara Yihudaayyo Paareesanne Zaraaha yelaasu. Yihudaayyo ubbaara ichchashu attuma naati de7oosona.
[5] Paareesa attuma naati Hexiroonanne Hamuula.
[6] Zaraaha attuma naati Zimira, Etaana, Hemaana, Kalkkoolanne Darddaa7a; eti muleera ichchasha. [7] Zaraaha zerettaappe gidida Karmma na7ai Akkaani Xoossaayyo dummayi wottido omooduwaa ekkidi, Israa7eela asaa waissidaagaa. [8] Etaana na7ai Azaariyaa.

Hexiroonappe Biidi Daawita Gakkanaassi De7iya Yeletaa

[9] Hexirooni yelido naati Yiraahima7eela, Raamanne Kaaleeba. [10] Raami Aminadaaba yeliis. Aminadaabi Yihudaa zaretu halaqaa Na7asoona yeliis. [11] Na7asooni Salmmoona

yeliis; Salmmooni Boo7eeza yeliis; [12] Boo7eezi Yoobeeda yeliis; Yoobeedi Isseya yeliis.
[13] Isseyi ba baira na7aa Eli7aaba, naa77antto na7aa Aminadaaba, heezzantto na7aa
SHaama, [14] oiddantto na7aa Nataani7eela, ichchashantto na7aa Raddaaya, [15] usuppuntto
na7aa Ooxeemanne laappuntto na7aa Daawita yeliis. [16] Isseya macca naati Xaruuyonne
Abigaalo. Xaruuyi naati heezzati Abishaaya, Yoo7aabanne Asaaheela. [17] Abigaala Amaasa
yelaasu; Amaasa aawai Isimaa7eeliyaa Yetera.

Hexiroona Yeletaa

[18] Hexiroona na7ai Kaaleebi ba maccaasee Azuubin, Yirii7ooto giyo na7iyo yeliis.
Yirii7oota Yesheera, SHobaabanne Arddoona yelaasu. [19] Azuuba haiqqin, Kaaleebi Efiraato
ekkiis; Efiraata Huura yelaasu. [20] Huuri Uura yeliis; Uuri Baxaali7eela yeliis.

[21] Hexirooni usuppun tammu laitta asa gididoogaappe guyyiyan, Gala7aade aawaa
Maakira na7iyo ekkidi, Saguba yeliis. [22] Sagubi Yaa7iira yeliis. Yaa7iiri beni Gala7aade
biittan laatamanne heezzu katamata haariis. [23] SHin Gashuuranne Sooriyaa kawoti
Yaa7iira katamata Qanaataaranne Qanaata moottatuura usuppun tammu katamata olidi
oiqqidosona; yan de7ida asai ubbai Gala7aade aawaa Maakira zare. [24] Hexirooni Kaaleeba
Efiraata giyoosan haiqqidoogaappe guyyiyan, Hexiroona maccaasiyaa Abiiya Taqo7a
aawaa Ashihuura yelaasu.[1]

Yiraahima7eela Yeletaa

[25] Hexiroona na7aa bairaa Yiraahima7eela na7ai bairai Raama; kaaloti Buuna, Oreena,
Ooxeemanne Akiiya. [26] Yiraahima7eelayyo Ataaro geetettiya hara maccaasiyaa de7ausu;
Ataara Oonaama aayyiyo.

[27] Yiraahima7eela na7aa bairaa Raama naati Ma7aaxa, Yaamiinanne Eqeera.

[28] Oonaama naati SHammaayanne Yaada.

SHammaaya naati Nadaabanne Abishuura. [29] Abishuura maccaasiyaa Abihaila
Ahibaananne Moliida yelaasu. [30] Nadaaba attuma naati Seledanne Afaayima; Seledi na7a
yelennan haiqqiis. [31] Afaayima na7ai Yishi7a; Yishi7a na7ai SHeeshaana; SHeeshaana na7ai
Ahilaaya.

[32] SHammaaya ishaa Yaada naati Yeteranne Yonaataana; Yeteri na7a yelennan haiqqiis.
[33] Yonaataana naati Peleetanne Zaaza.

Hageeti Yiraahima7eela zareta.

[34] SHeeshaanayyo maccappe attin, attuma naati baawa. SHeeshaanayyo Yaariha7a
geetettiya ashkkarai Gibxxe biittaappe yiidaagee de7ees. [35] SHeeshaani ba ashkkaraa Yaar-
iha7ayyo ba macca naatuppe issinno immiis; immin na7iyaa Attaaya yelaasu. [36] Attaayi
Naataana yeliis; Naataani Zabaada yeliis; [37] Zabaadi Efilaala yeliis; Efilaali Yoobeeda yeliis;
[38] Yoobeedi Yeeha yeliis; Yeehu Azaariyaa yeliis; [39] Azaaree Heleexa yeliis; Heleexi El77aasa
yeliis; [40] El77aasi Sisimaaya yeliis; [41] Sisimaayi SHaaluuma yeliis; SHaaluumi Yiqaamiyaa
yeliis; Yiqaamee Elishamaa7a yeliis.

Kaaleeba Yeletaa

[42] Yiraahima7eela ishaa Kaaleeba na7ai bairai Meesha. Meesha na7ai Ziifa; Ziifa na7ai
Mareesha; Mareesha na7ai Kebroona. [43] Kebroona naati Qoraaha, Taappuha, Reqeemanne
SHemaa7a. [44] SHemaa7i Yorqqa7aama aawaa Rahaama yeliis. Reqeemi SHammaaya yeliis.
[45] SHammaaya na7ai Maa7oona. Maa7ooni Beetixuura yeliis.

[46] Kaaleeba kaadumatiyaa Eefa Haaraana, Mooxanne Gazeeza yelaasu; Haaraani Gazeeza
yeliis.

[47] Yaahidaaya naati Regeema, Yo7aataama, Geshaana, Peleexa, Eefanne SHa7aafa.

[48] Kaaleeba kaadumatiyaa Maa7ika SHebeeranne Tirihaana yelaasu. [49] Qassikka Maa7ika
SHa7aafanne SHawa yelaasu. SHa7aafi Madimaana yeliis. SHawi Maakibeenanne Gibaa7a
yeliis.

Kaaleeba na7iyaa Akiso.

---

1 2:24 Woikko Hexirooni haiqqidoogaappe guyyiyan, Kaaleebi ba aawaa am77iyo Efiraato aissiis. Aissin eti Taqo7a katamaa keexxida, Ashihuura giyo attuma na7aa yelidosona.

50 Kaaleeba naati harati hagaappe kaallidi xaafettidosona. Kaaleebi ba baira
na7aa Huura ba keettaayee Efiraatin yeliis. Huura naati Qiriyaati-Yi7aariima aawaa
SHobaala, 51 Beetaliheema aawaa Salmmoonanne Beeti-Gadeera aawaa Hareefa.
52 Qiriyaati-Yi7aariima aawaa SHobaala yarati Haro7eetatanne Manuhoota yaratuppe
baggata. 53 Qiriyaati-Yi7aariima yarati Yatirata, Puutata, SHumaatatanne Mishiraa7ata.
Xor77atinne Eshttaa7oolati hageetuppe yelettidosona. 54 Beetaliheema aawaa
Salmmoona yarati Naxoofata, Axirooti-Beetayoo7aabata, Manuhoota yaratuppe attiya
baggatanne Xor77ata. 55 Yaabeexa kataman de7iya xaafiyaageetu yarati qassi Tir77ata,
SHim77aatatanne Sukkata. Hageeti Rekaabatu aawaa Haamatappe yelettida Qeenata.

3

Kawuwaa Daawita Naata

1 Kebroona kataman Daawiti yelido naati hagaappe kaallidi xaafettidosona.
Iziraa7eeliyaa Ahino7aama yelido a bairai Aminoona. Qarmmeloosiyaa Abigaala yelido
a naa77antto na7ai Daaneela. 2 Gashuura biittaa Kawuwaa Talmmaaya na7iyaa Maa7ika
yelido a heezzantto na7ai Abeselooma. Haggiita yelido a oiddantto na7ai Adooniyaasa.
3 Abiixaala yelido a ichchashantto na7ai SHafaaxiyaa. A maccaasiyaa Egila yelido a
usuppuntta na7ai Yitira7aama. 4 Daawiti he usuppun naata Kebroonan yeliis. Daawiti
Kebroonan laappun laittanne usuppun agina kawotiis.

Qassi Yerusalaamen hasttamanne heezzu laitta kawotiis. 5 Daawiti Yerusalaamen
yelido naati oiddati Ami7eela na7iyaa Berssaaba yelido SHim77a, SHobaaba, Naataananne
Solomona. 6 Qassi hara uddufun attuma naati Yibihaara, Elishamaa7a, Elifeleexa,
7 Nogaaha, Nefega, Yaafi7a, 8 Elishamaa7a, Eliyadaa7anne Elifeleexa.[2] 9 Ha attuma naatu
ubbaa bollikka Daawitayyo kaadumatatuppe yelettida attuma naati de7oosona; qassi
Taamaara ha attuma naatu michchiyo.

Kawuwaa Solomona Yeletaa

10 Kawuwaa Solomona yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Solomona na7ai
Robi7aama; Robi7aama na7ai Abiiya; Abiiya na7ai Asa; Asa na7ai Yoosaafixa; 11 Yoosaafixa
na7ai Yoraama; Yoraama na7ai Akaaziyaasa; Akaaziyaasa na7ai Yo7aasha; 12 Yo7aasha
na7ai Amesiyaasa; Amesiyaasa na7ai Ooziyaana; Ooziyaana na7ai Yo7aataama;
13 Yo7aataama na7ai Akaaza; Akaaza na7ai Hizqqiyaasa; Hizqqiyaasa na7ai Minaasa;
14 Minaase na7ai Amoona; Amoona na7ai Yoosiyaasa. 15 Yoosiyaasa na7ai bairai Yohanaana;
naa77anttoi Yo7aqeema; heezzanttoi Sedeqiyaasa; oiddanttoi SHaaluuma. 16 Yo7aqeema
naati Yo7aakiinanne[3] Sedeqiyaasa.

Kawuwaa Yo7aakiina Yeletaa

17 Omoodettidi Baabiloone biida Yo7aakiina attuma naati Salaatiyaala, 18 Malkkiraama,
Padaaya, SHenaaxaara, Yiqaamiyaa, Hoshamaa7anne Nadaabiyaa. 19 Padaaya attuma naati
Zarubaabeelanne SHim77a. Zarubaabeela attuma naati Mashulaamanne Hanaaniyaa; eta
michchiyaa SHalomiito. 20 Hageeta bollan hara ichchashu attuma naati Zarubaabeelassi
de7oosona; etikka Hashuuba, Oheela, Berekiyaa, Hasaadiyaanne Yushaabi-Heseeda.

21 Hanaaniyaa attuma naati Palaaxiyaanne Yishaa7iyaa. Yishaa7iyaa na7ai Rafaaya;
Rafaaya na7ai Arnnaana; Arnnaana na7ai Obaadiyaa; Obaadiyaa na7ai SHakaaniyaa;
22 SHakaaniyaa na7ai SHamaa7iyaa. SHamaa7iyaa naati ichchashati Haxxuusha, Yigi7aala,
Bariyaaha, Na7aariyaanne SHafaaxa. 23 Na7aariyaa naati heezzati Eliyoo7enaaya,
Hizqqanne Aziriqaama. 24 Eliyoo7enaaya naati laappunati Hodaawiyaa, Eliyaashiba,
Palaaya, Aqquuba, Yohanaana, Dalaayanne Anaana.

---

[2] 3:8 Daawitassi Yerusalaamen yelettida attuma naatu sunttai Naa77antto Sameela 5:14-16; Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 3:5-7nne 14:4-7 xaafettiis; shin Ibraawettuwan issuwaa issuwaa sunttai ubbasan issi mala gidenna. [3] 3:16 Yo7aakiinanne: Ibraawettuwan ha sunttai "Yokoniyaa" geetettees.

4

Yihudaa Yeletaa

1 Yihudaa zareti Paareesa, Hexiroona, Karmma, Huuranne SHobaala.
2 SHobaala na7ai Ra7aayi Yahaata yeliis; Yahaati Ahumaayanne Lahaada yeliis. Hageeti
Xor77atu yarata. 3-4 Huuri ba aayee Efiraatissi baira na7aa; Huuri Beetaliheema yeliis. Ex-
aama attuma naati Iziraa7eela, Yuushimanne Yidibaasha; eta michchiyaa Haxilelppoono.
Panu7eeli Gadoora yeliis. Exeeri Huusha yeliis. Hageeti Huura yarata.
5 Taqo7a aawaa Ashihuurayyo Heelonne Naa7iro geetettiya naa77u maccaasati
de7oosona. 6 Naa7ira Ahuzaama, Hefeera, Teminanne Ahashttaara Ashihuurayyo yelaasu;
hageeti Naa7iri naata. 7 Heela Xeereta, Xoohaaranne Etinaana Ashihuurayyo yelaasu.
8 Qooxi Anuuba, Xobeebanne Haruuma na7aa Ahariheela yarata yeliis.
9 Yaabeexi ba ishanttu ubbaappe aadhdhi bonchchettees. A aayyiyaa, "Taani a iita
maaretan yelido gishshau, a sunttai Yaabeexa" gaada sunttaasu. 10 Yaabeexi Israa7eela
Xoossaa xeesidi, "Abeet Xoossau, hai tana neeni anjja; ta gadiyaakka aassa. Tanaara
issippe gida; tana sakkennaadan tana qohiyaabaappe neeni naaga" yaagidi woossiis.
Woossin Xoossai a woosaa siyiis.

Hara Asatu Yeletaa

11 SHuha ishai Kaluubi Mahiira yeliis; Mahiiri Eshttoona yeliis. 12 Eshttooni Beetiraafa,
Paaseehanne Tahinna yeliis. Tahinni Nahaasha katamaa asaa yeliis. Hageeti Reeka biittan
de7idosona.
13 Qanaaza naati Otini7eelanne Saraaya; Otini7eela naati Hataatanne Ma7onootaaya.
14 Ma7onootaayi Oofira yeliis. Saraayi Yoo7aaba yeliis. Yoo7aabi Kushe Hiillatu Zanggaaraa
giyoosan de7ida asaa yeliis.
15 Yifune na7aa Kaaleeba naati Ira, Eelanne Na7aama. Eela na7ai Qanaaza.
16 Yihaali7eela naati Ziifa, Ziifaaha, Tiirayanne Asaari7eela.
17 Eezira naati Yetera, Mereda, Efeeranne Yaaloona. Meredi Gibxxe kawuwaa na7iyo
Biitiyo ekkiis; ekkin a Miiriyaamo, SHammaayanne Yishiba ayyo yelaasu. Yishibi
Eshttamoo7a yeliis. 18 Yihudaa biittaappe ekkido maccaasiyaa Gadoora aawaa Yereda,
Sooko aawaa Hebeeranne Zaanooha aawaa Yaqiiti7eela Meredayyo yelaasu. 19 Nahaama
michchee, Hodiyaa maccaasee naati Gaariman de7ida Qa7iila aawaanne Maa7ikan de7ida
Eshttamoo7a aawaa.
20 SHimoona naati Aminoona, Riinna, Benihanaananne Tiiloona.
Yishi7a naati Zoheetanne Benzzoheeta.

SHeela Yeletaa

21 Yihudaa na7aa SHeela zareti Leeka aawaa Eera, Mareesha aawaa Laa7idanne Beeti-
Ashibee7a kataman de7iya liinuwaa giyo maayuwaa daddiyaageetu yarata. 22 Harati
qassi Yoqiima, Yo7aasha, Yaashubiliheema, Moo7aaba biittaa haarida Saraafanne Kozeeba
kataman de7ida asata. Ha yeletaa mazggafai beni wodeesappekka de7iyaagaa. 23 Hageeti
Naxa7iimaaninne Gadeeran de7ida urqqaa medhdhiya asata. Eti kawuwaa oosuwaa
oottanau aara issippe de7idosona.

Simoona Yeletaa

24 Simoona naati Nemu7eela, Yaamiina, Yaariiba, Zaraahanne SHaa7ula. 25 SHaa7ula
na7ai SHaaluuma; SHaaluuma na7ai Mibssaama; Mibssaama na7ai Mishimaa7a;
26 Mishimaa7a na7ai Hammu7eela; Hammu7eela na7ai Zakkuura; Zakkuura na7ai
SHim77a. 27 SHim77ayyo tammanne usuppun attuma naatinne usuppun macca naati
de7oosona; shin a ishatuyyo cora naati de7okkona. Yihudaa zaretudan Simoona zareti
corattibookkona.
28 Simoona zareti Berssaabeha katamaaninne Molaada, Haxaari-SHu7aala, 29 Baala,
Exeema, Tolaada, 30 Baatu7eela, Horima, Xiqilaaga, 31 Beeti-Markkaboota, Hoxaari-Susiima,
Beetibiiranne SHaa7iraima katamatun de7idosona. Daawiti kawotana gakkanaassi
hageeti eta katamata gididi de7idosona. 32 Qassi eta moottati Exaama, Aina, Rimmoona,
Tokeenanne Ashaana. Eti muleera ichchashu katamata. 33 Baa7ilaata gakkanaashin, ha

katamatu yuushuwan de7iya moottati ubbai etan gujettoosona. Hageeta eti de7ido sohota
eti bantta yeletaa maaran mazggafan xaafidi oiqqidosona.
34 Simoona yaratu halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eti Mashobaaba,
Yaamileeka, Amesiyaasa na7aa Yoosha, 35 Yuu7eelanne Yoshiibiyaa na7aa Yeeha. Yeehu
aawaa aawai Asa7eela na7aa Saraaya. 36 Hara halaqati qassi Eliyoo7enaaya, Yaaqooba,
Yashohaaya, Asaaya, Adii7eela, Yashimi7eela, Banaayanne 37 Ziiza. Ziizi SHif77a na7aa;
SHif77i Alloona na7aa; Allooni Yadaaya na7aa; Yadaayi SHiimira na7aa; SHiimiri
SHamaa7iyaa na7aa. 38 Simoona yaratu halaqati hageeta.
Eta aawatu zerettai keehippe corattiis. 39 Eti bantta mehiyaayyo heemmiyoosaa
koyanau Gadoora geliyoosaa matan de7iya wombbaayyo arshsho baggaara de7iya sohota
gakkanaassi biidosona. 40 Biidi issi keehippe araddida lo77o heemmiyo sohuwaa demmi-
dosona; he biittai woppainne saroi kumido aaho biitta. Beni wode he biittan de7idaageeti
Kaama zerettata. 41 Hagaappe qommo baggaara sunttai xaafettido Simoona zareti Yihudaa
Kawuwaa Hizqqiyaasa wode Gadoora biitti biidi, yan de7iya Kaama zerettatanne Ma7uuna
asata olidi xaissidosona. Xaissidi he biittan eta mehiyaayyo heemmiyo sohoi de7iyo
gishshau, Simoona zareti hachchi gattanau yan uttidosona.
42 Simoona zaretuppe ichchashu xeetu asati Se7iira Deriyaakko biidosona. Eta halaqati
Palaaxiyaa, Na7aariyaa, Rafaayanne Uzzi7eela; eti Yishi7a naata. 43 Amaaleeqa asatuppe
kase baqati attidaageeta Simoona asati xaissidosona. Eti hachchi gakkanaassi he biittan
de7oosona.

5

Roobeela Yeletaa

1 Israa7eela na7aa bairaa Roobeela yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Roobeeli
baira na7a; shin ba aawaa hiixaa i tunissido gishshau, bairatettau bessiyaabai Is-
raa7eela na7aa Yooseefa naatuyyo imettiis. Hegaa gishshau, i yeletan baira gididoogee
xaafettibeenna. 2 Yihudai ba ishanttuppe minniis; a bairatettai Yooseefau imettidabaa
gidikkokka, Israa7eela asaa haariyaagee Yihudaappe kiyiis. 3 Israa7eela na7aa bairaa
Roobeela attuma naati Hanooka, Paala, Hexiroonanne Karmma.
4 Yuu7eela na7ai SHamaa7iyaa; SHamaa7iyaa na7ai Googa; Googa na7ai SHim77a;
5 SHim77a na7ai Mikiyaasa; Mikiyaasa na7ai Ra7aaya; Ra7aaya na7ai Ba7aala. 6 Ba7aala
na7ai Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri omooddidi efiido Ba7eera; Ba7eeri Roobeela zaretu
halaqaa. 7 Ba7eera dabboti, bantta yeletaa mazggafan xaafettida Roobeela yaratu halaqati
Yi7i7eela, Zakkaariyaasanne 8 Belaa7a. Belaa7i Azaaza na7aa; Azaazi SHemaa7a na7aa;
SHemaa7i Yuu7eela zare. Yuu7eela zareti Aaro7era kataman, Nabo biittaaninne Ba7aali-
Ma7oona biittan de7idosona.
9 Roobeela zaretu mehee Gala7aaden corattido gishshau, eti yaappe arshsho baggi
biidi, Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin tanggaccida bazzuwan uttidosona. 10 Saa7oola
laittan Aggaari yaratuura Roobeela yarati olettin, Roobeela yarati xoonidosona. Xoonidi
Gala7aadeppe arshsho baggaara de7iya Aggaari yaratu biittan uttidosona.

Gaada Yeletaa

11 Gaada zareti Roobeela zaretuppe huuphessa baggan, Salaaka gakkanaashin de7iya
Baasaane biittan uttidosona. 12 Yuu7eeli koiro yaratussi halaqa; SHafaami naa77antto
yaratussi halaqa. Yaa7inaayinne SHafaaxi Baasaanen uttida yaratussi halaqata. 13 Eta
dabboti, laappun yaratu halaqati, Mikaa7eela, Mashulaama, Saaba, Yoraaya, Yaa7ikaana,
Zii7anne Ebeera. 14 Hageeti Abihaila naati Buuza zareta. Buuzi Yaahida yeliis; Yaahidoi
Yeshishaaya yeliis; Yeshishaayi Mikaa7eela yeliis; Mikaa7eeli Gala7aada yeliis; Gala7aadee
Yaarooha yeliis; Yaaroohi Huura yeliis; Huuri Abihaila yeliis. 15 Eta aawatu so halaqai
Guuna na7aa na7aa Abddi7eela na7aa Aaha. 16 Eti Gala7aadeeninne Baasaanen he biittatu
katamatuuninne Saaroona biittan mehee heemettiyo sohotun uttidosona. 17 Hageetu
ubbaa yeletai Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama wodenne Israa7eela Kawuwaa Iyorbbaama
wode yeletaa mazggafan xaafettiis.

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Baggan Uttida Zaretu Olanchchata

18 Roobeela zaretuppe, Gaada zaretuppenne Minaase zaretuppe baggatuppe
olanchchati, wolqqaamati, gonddalliyaanne bisuwaa oiqqiyaageeti, wonddafiyaa duhan
loohidaageetinne olaa salppiyaa eriyaageeti oitamanne oiddu sha7anne laappun
xeetanne usuppun tamma. 19 Eti Aggaari yaratuura, Yixuratuura, Naafiishatuuranne
Nodaabatuura olettidosona. 20 Eti he asatuura olettiiddi, Xoossaakko waassido gishshau,
maaduwaa demmidosona. Eti Xoossan ammanettido gishshau, i etau woosettiis.
Hegaa gishshau, Aggaari yaratinne etaara de7iya harati eta kushiyan gelidosona.
21 Bantta morkketuppe ishatamu sha7u gaameelata, naa77u xeetanne ishatamu sha7u
dorssata, naa77u sha7u haretanne xeetu sha7u asata omooddidi efiidosona. 22 Olai
Xoossaagaa gidido gishshau, daroti haiqqidosona. Xoonidaageeti omooduwaa wodee
gakkanaashinkka he asatu sohuwan uttidosona.

Yorddaanoosa SHaafaappe Arshsho Baggan Uttida Minaase Zareta

23 Minaase zaretuppe bagga yarati Baasaaneppe doommidi, Ba7aali-Hermmoone, Sani-
iranne Hermmoone Deriyaa gakkanaashin de7iya he biittatun uttidosona; eti he sohotun
corattidosona. 24 Eta aawatu so halaqati Efeera, Yishi7a, Eli7eela, Aziri7eela, Ermmaasa,
Hodaawiyaanne Yaahidi7eela. Hageeti eta aawaa keettan erettida, xalanne wolqqaama
asata.
25 SHin ha zareti bantta aawatu Xoossaa naaqqidosona; Xoossai eta sinttaappe xaissido
he biittaa asatu xoossatuura shaaramuxidosona. 26 Hegaa gishshau, Israa7eela Xoossai
Tigilaati-Paleseera woikko Puula giyo Asoore kawuwaa ayyaanaa denttettiis. Yaatidi
Roobeela zareta, Gaada zaretanne Minaase zaretuppe baggata omooddidi, Halaaha,
Habooranne Haara biittatanne Gozaana SHaafaa efiis. Eti hachchi gakkanaashin yan
de7oosona.

6

Qeese Ubbatu Halaqatu Yeletaa

1 Leewa naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara.
2 Qahaata naati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne Uzzi7eela.
3 Amiraama naati Aaroona, Muusanne Miiriyaamo.
Aaroona naati Nadaaba, Abiiha, El77aazaranne Itaamaara.
4 El77aazari Piinihaasa yeliis; Piinihaasi Abishuu7a yeliis; Abishuu7i Buuqa yeliis; 5 Buuqi
Uzza yeliis; 6 Uzzi Zaraahiyaa yeliis; Zaraahee Maraayoota yeliis; 7 Maraayooti Amaariyaa
yeliis; Amaaree Ahixuuba yeliis; 8 Ahixuubi Xaadooqa yeliis; Xaadooqi Ahima7aaxa yeliis;
9 Ahima7aaxi Azaariyaasa yeliis; Azaariyaasi Yohanaana yeliis; 10 Yohanaani Azaariyaasa
yeliis. Solomoni Yerusalaamen keexissido Beeta Maqidasiyan oottida qeesee Azaariyaasa.
11 Azaariyaasi Amaariyaa yeliis; Amaaree Ahixuuba yeliis; 12 Ahixuubi Xaadooqa yeliis;
Xaadooqi SHaaluuma yeliis; 13 SHaaluumi Hilqqiyaa yeliis; Hilqqee Azaariyaasa yeliis;
14 Azaariyaasi Saraaya yeliis; Saraayi Yoxedeeqa yeliis. 15 GODAI Yihudaanne Yerusalaame
Naabukadanaxooran omoodissido wode Yoxedeeqikka omoodettidi biis.

Leewa Zareta Haraata

16 Leewa naati Gershshoona, Qahaatanne Maraara. 17 Gershshoona naatu sunttai
Liibinanne SHim77a. 18 Qahaata naati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne Uzzi7eela.
19 Maraara naati Maahilanne Musha. Bantta aawaa keettan keettan xaafettida Leewatu
yarati hageeta.
20 Gershshoona na7ai Liibina; Liibina na7ai Yahaata; Yahaata na7ai Ziimma. 21 Ziimma
na7ai Yo7aaha; Yo7aaha na7ai Idda; Iddo na7ai Zaraaha; Zaraaha na7ai Ya7atiraaya.
22 Qahaata na7ai Aminadaaba; Aminadaaba na7ai Qoraaha; Qoraaha na7ai Asiira; 23 Asiira
na7ai Elqqaana; Elqqaana na7ai Ebiyaasaafa; Ebiyaasaafa na7ai Asiira; 24 Asiira na7ai
Tahaata; Tahaata na7ai Uri7eela; Uri7eela na7ai Ooziyaana; Ooziyaana na7ai SHaa7ula.
25 Elqqaana naati Amaasaayanne Ahimoota. 26 Ahimoota na7ai Elqqaana; Elqqaana na7ai
Xofaaya; Xofaaya na7ai Nahaata; 27 Nahaata na7ai Eli7aaba; Eli7aaba na7ai Yirohaama;
Yirohaama na7ai Elqqaana.

[28] Sameela na7ai bairai Yuu7eela; kaaloi Abiiya.

[29] Maraara na7ai Maahila; Maahila na7ai Liibina; Liibina na7ai SHim77a; SHim77a na7ai Uzza; [30] Uzza na7ai SHim77a; SHim77a na7ai Haggiiya; Haggiiya na7ai Asaaya.

Beeta Maqidasiyan Yexxiyaageeta

[31] Daawiti Taabootaa Yerusalaame ehiidoogaappe guyyiyan, mazamuriyaa yexxanaadan GODAA keettan sunttidoogeeti hagaappe kaallidi xaafettidosona. [32] Solomoni Yerusalaamen GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxana gakkanaashin, GODAA Taabootai de7iyo Dunkkaaniyaa sinttan eti mazamuriyaa yexxiiddi, kayan kayan oottoosona. [33] Bantta naatuura issippe yexxidaageeti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Qahaata yaratuppe yexxiyaagee Hemaana. Hemaani Yuu7eela na7aa; Yuu7eeli Sameela na7aa; [34] Sameeli Elqqaana na7aa; Elqqaani Yirohaama na7aa; Yirohaami Eli7eela na7aa; Eli7eeli Tooha na7aa; [35] Toohi Xufa na7aa; Xufi Elqqaana na7aa; Elqqaani Mahaata na7aa; Mahaati Amaasaaya na7aa; [36] Amaasaayi Elqqaana na7aa; Elqqaani Yuu7eela na7aa; Yuu7eeli Azaariyaasa na7aa; Azaariyaasi Xafaaniyaa na7aa; [37] Xafaanee Tahaata na7aa; Tahaati Asiira na7aa; Asiiri Ebiyaasaafa na7aa; Ebiyaasaafi Qoraaha na7aa; [38] Qoraahi Yixihaara na7aa; Yixihaari Qahaata na7aa; Qahaati Leewa na7aa; Leewi Israa7eela na7aa.

[39] A dabboi Asaafi a ushachcha baggaara eqqees. Asaafi Berekiyaa na7aa; Berekee SHim77a na7aa; [40] SHim77i Mikaa7eela na7aa; Mikaa7eeli Ba7iseeya na7aa; Ba7iseeyi Malkkiyaa na7aa; [41] Malkkee Etaana na7aa; Etaani Zaraaha na7aa; Zaraahi Adaaya na7aa; [42] Adaayi Etaana na7aa; Etaani Ziimma na7aa; Ziimmi SHim77a na7aa; [43] SHim77i Yahaata na7aa; Yahaati Gershshoona na7aa; Gershshooni Leewa na7aa.

[44] Eta haddirssa baggaara eta dabboti, Maraara yarati eqqoosona. Etaani Qiisha na7aa; Qiishi Abdda na7aa; Abddi Malluuka na7aa; [45] Malluuki Hashaabiyaa na7aa; Hashaabee Amesiyaasa na7aa; Amesiyaasi Hilqqiyaa na7aa; [46] Hilqqee Amoxa na7aa; Amoxi Baana na7aa; Baani SHemeera na7aa; [47] SHemeeri Maahila na7aa; Maahili Musha na7aa; Mushi Maraara na7aa; Maraari Leewa na7aa. [48] Eta dabboti Leewati Xoossaa Dunkkaaniyaayyo oottanau sunttettidosona.

Aaroona Yeletaa

[49] SHin Aarooninne Aaroona zerettati ixaanaa cuwayoosona; yarshshiyoosan xuuggiyo yarshshuwaakka yarshshoosona. Xoossaa ashkkarai Muusee azazidoogaadan, Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan goinniyo goino ubbaayyonne Xoossai Israa7eela nagaraa atto giyo yarshshuwaayyo aawatettai etayyo de7ees.

[50] Aaroona yeletai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. Aaroona na7ai El77aazara; El77aazara na7ai Piinihaasa; Piinihaasa na7ai Abishuu7a; [51] Abishuu7a na7ai Buuqa; Buuqa na7ai Uzza; Uzza na7ai Zaraahiyaa. [52] Zaraahiyaa na7ai Maraayoota; Maraayoota na7ai Amaariyaa; Amaariyaa na7ai Ahixuuba; [53] Ahixuuba na7ai Xaadooqa; Xaadooqa na7ai Ahima7aaxa.

Leewa Yarati De7ido Sohota

[54] Aaroona zareti bantta zawaa giddon de7anau eta utettaadan etayyo imettida sohoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Qahaata yarati koiro saamaa ekkidosona. [55] He saaman Yihudan de7iya Kebroona katamaanne Kebroona yuushuwan de7iya hentta gadeta etayyo immidosona; [56] shin katamaa goshshaanne katamaa yuushuwan de7iya moottata Yifune na7aa Kaaleebayyo immidosona. [57] Aaroona naatuyyo asai baqati biidi attiyo katamata, Kebroona, Yattira, Liibinanne eta hentta gadeta Eshttamoo7anne a hentta gadeta, [58] Hiilenanne a hentta gadeta, Dabiiranne a hentta gadeta, [59] Ashaananne a hentta gadetanne Beeti-SHemeshanne a hentta gadeta immidosona. [60] Qassi Biniyaama zaretuppe Gebaa7anne a hentta gadeta, Alemeetanne a hentta gadetanne Anatootanne a hentta gadeta immidosona. Aaroona naatuyyo imettida katamati muleera tammanne heezza. [61] Minaase yaratu baggatu biittaappe tammu katamata attida Qahaata yaratuyyo saaman immidosona.

[62] Yisaakoora zaretu biittaappe, Aseera zaretu biittaappe, Nifttaaleema zaretu biittaappenne Baasaanen de7iya Minaase yaratu biittaappe tammanne heezzu katamata Gershshoona yaratuyyo saaman immidosona.
[63] Roobeela zaretu biittaappe, Gaada zaretu biittaappenne Zaabiloona zaretu biittaappe tammanne naa77u katamata Maraara yaratuyyo saaman immidosona.
[64] Hegaadan oottidi, Israa7eela asai Leewatuyyo ha katamatanne katamatu heeran de7iya hentta gadeta immiis. [65] Qassi Yihudaa zaretu biittaappe, Simoona zaretu biittaappenne Biniyaama zaretu biittaappe, hagaappe qommo baggaara bantta sunttan xaafettida katamata etayyo saaman immiis.
[66] Qahaata yaratuppe amaridaageeti bantta katamata Efireema zaretu katamatuppe ekkidosona. [67] Etayyo asai baqati biidi attiyo katamata, Efireema gezziyan de7iya Sekeemanne a hentta gadeta, Gezeeranne a hentta gadeta, [68] Yoqima7aamanne a hentta gadeta, Beeti-Horoonanne a hentta gadeta, [69] Ayyaaloonanne a hentta gadetanne Gaate-Rimmoonanne a hentta gadeta immidosona. [70] Minaase zaretu baggatuppe Aneeranne a hentta gadetanne Bil77aamanne a hentta gadeta ekkidi, Qahaata yaratuppe attidaageetuyyo immidosona.
[71] Minaase zaretu baggatuppe Baasaanen de7iya Golaananne a hentta gadetanne Asttaarootanne a hentta gadeta ekkidi, Gershshoona yaratuyyo immidosona. [72] Qassi Yisaakoora zaretuppe Qaadeesanne a hentta gadeta, Dabiraatanne a hentta gadeta, [73] Raamootanne a hentta gadetanne Aaneemanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona. [74] Qassikka Aseera zaretuppe Maashaalanne a hentta gadeta, Abddoonanne a hentta gadeta, [75] Huqooqanne a hentta gadetanne Rahoobanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona. [76] Hegaadankka Nifttaaleema zaretuppe Galiilan de7iya Qedeeshanne a hentta gadeta, Hammoonanne a hentta gadetanne Qiriyaataimanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona.
[77] Attida Maraara yaratuyyo Zaabiloona zaretuppe Rimmoonanne a hentta gadetanne Taabooranne a hentta gadeta ekkidi immidosona. [78] Qassi Roobeela zaretuppe Yarkko ginan, Yorddaanoosappe hefinttan arggo baggaara, xoqqa dembban de7iya Beexeranne a hentta gadeta, Yaahixanne a hentta gadeta, [79] Qidemootanne a hentta gadetanne Mefa7aatanne a hentta gadeta ekkidi, etayyo immidosona. [80] Qassikka Gaada zaretuppe Gala7aaden de7iya Raamootanne a hentta gadeta, Maahinaimanne a hentta gadeta, [81] Haseboonanne a hentta gadetanne Yaa7izeeranne a hentta gadeta ekkidi etayyo immidosona.

7

Yisaakoora Yeletaa

[1] Yisaakoorayyo oiddu naati de7oosona; etikka Tolaa7a, Puuwa, Yaashuubanne SHimiroona.
[2] Tolaa7a naati Uzza, Rafaaya, Yirii7eela, Yaahimaaya, Yibisaamanne SHalumi7eela; eti Tolaa7a yaratu halaqata. Eti wolqqaamanne xala asata. Daawita wode eta qoodai laatamanne naa77u sha7anne usuppun xeeta.
[3] Uzza na7ai Yiziraahiyaa. Yiziraahiyaa naati Mikaa7eela, Obaadiyaa, Yuu7eelanne Yishiyaa; ha ichchashatikka so asaa halaqata. [4] Bantta aawatu so asaa yeletaadan Uzza yaratuppe olau giigida olanchchati hasttamanne usuppun sha7a; aissi giikko, etayyo cora maccaasainne cora naati de7oosona.
[5] Yisaakoora zaretuppe olanchchati bantta yeletaa mazggafan qoodettidi, muleera hosppun tammanne laappun sha7a gididosona.

Biniyaamanne Daana Yeletaa

[6] Biniyaamayyo heezzu naati de7oosona; etikka Belaa7a, Bekeeranne Yidi7eela.
[7] Belaa7a naati Exiboona, Uzza, Uzzi7eela, Yaarimootanne Ira; ha ichchashatikka so asaa halaqata. Eti wolqqaamanne xala asata. Bantta yeletaadan qoodettida olanchchati laatamanne naa77u sha7anne hasttamanne oiddaa gididosona.

[8] Bekeera naati Zamiira, Yo7aasha, El77eezara, Eliyoo7enaaya, Omira, Yaarimoota, Abiiya, Anatootanne Alemeeta; hageeti ubbati Bekeera naata. [9] Bantta yeletaa mazggafaadan
qoodettida wolqqaamanne xala asati laatamu sha7anne naa77u xeeta gididosona.
[10] Yidi7eela na7ai Bilihaana. Bilihaana naati Yi7uusha, Biniyaama, Ehuuda, Kanaa7ina,
Zetaana, Tarsseesanne Ahishahaara; [11] hageeti ubbati Yidi7eela naata. Eti so asaa
halaqatanne wolqqaamanne xala asata. Bantta yeletaadan qoodettida olanchchati tam-
manne laappun sha7anne naa77u xeeta.
[12] Qassi SHufiiminne Hufiimi Ira naata. Hushiimi Daana na7aa.

Nifttaaleema Yeletaa

[13] Nifttaaleema naati Yaahixi7eela, Guuna, Yexeeranne SHaaluuma; hageeti Baali naatu
naata.

Minaase Yeletaa

[14] Minaase zareti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Minaasee Sooriyaa biittaappe
ekkido kaadumatiyaa yelido attuma naati Asiri7eelanne Gala7aade aawaa Maakiira.
[15] Maakiiri Hufiimassinne SHufiimassi issi issi maccaasa oichchidi immiis. Maakiira
michchee sunttai Maa7iko. Maakiira na7ai kaaloi Xalofihaada. Xalofihaadi macca naatu
xalaalaa yeliis.
[16] Maakiira maccaasiyaa Maa7ika ayyo naata yelaasu. Baira na7aa Peresha sunttaasu;
Peresha ishaa sunttai SHereesha. Peresha naati Ulaamanne Raqeema. [17] Ulaama na7ai
Badaana. Hageeti Minaase na7aa na7aa, Maakiira na7aa Gala7aade zareta.
[18] Gala7aade michchiyaa Hamolekeeta Ishooda, Abi7eezeranne Maahila yelaasu.
[19] SHamidaa7a naati Ahiyaana, SHekeema, Liiqihanne Ani7aama.

Efireema Yeletaa

[20] Efireema na7ai SHutelaaha; SHutelaaha na7ai Bereeda; Bereeda na7ai Tahaata;
Tahaata na7ai El77aada; El77aada na7ai Tahaata; [21] Tahaata na7ai Zabaada; Zabaada na7ai
SHutelaaha.
Efireemayyo Edeeranne El77aada geetettiya hara naa77u naati de7oosona. Eti Gaate
katamaa asatu mehiyaa wuuqqishin, asai eta oiqqidi woriis. [22] Hegaa gishshau, eta aawai
Efireemi daro wodiyaa azzaniis; azzanin a ishantti a minttettanau yiidosona.
[23] Hegaappe guyyiyan, i ba keettaayeera gaittiis; gaittin a shahaarada attuma na7aa
yelaasu. Efireema soo gakkida iita metuwaa gishshau, i ba na7aa Barii7a sunttiis.
[24] Efireemayyo SHe7iiro giyo na7iyaa de7ausu; Hirkki Beeti-Horoona, Qommo Beeti-
Horoonanne Uzenishe7iira geetettiya katamata he na7iyaa keexxaasu.
[25] Efireema attuma na7ai Refaaha; Refaaha na7ai Resheefa; Resheefa na7ai Telaaha;
Telaaha na7ai Tahaana; [26] Tahaana na7ai La7idaana; La7idaana na7ai Amihuuda; Amihuuda
na7ai Elishamaa7a; [27] Elishamaa7a na7ai Nawa; Nawe na7ai Yaasa.
[28] Efireema zaretu biittainne eti de7iyoosai Beeteelenne Beeteele moottata, arshsho
baggaara de7iya Na7iraana, arggo baggaara de7iya Gezeeranne Gezeera moottata, SHe-
keemanne SHekeema moottatanne Aayanne Aaya moottata. [29] Qassi Minaase zaretu
biittaa zawan de7iya Beetishaananne Beetishaana moottata, Taa7inaakanne Taa7inaaka
moottata, Magiddonne Magiddo moottatanne Dooranne Doora moottata. Israa7eela
na7aa Yooseefa zareti ha katamatun de7idosona.

Aseera Yeletaa

[30] Aseera attuma naati Yimina, Yishiwaaha, Yishiwanne Barii7a; eta michchiyaa Ser-
aaho.
[31] Barii7a attuma naati Hebeeranne Birzzaawita aawaa Malkki7eela.
[32] Hebeeri Yaafileexa, SHomeeranne Hotaama yeliis; eta michchee sunttai SHuu7o.
[33] Yaafileexa attuma naati Paasaaka, Bimihaalanne Ashiwaata; hageeti Yaafileexa naata.
[34] Yaafileexa ishaa SHomeera attuma naati Aaha, Rohiga, Yahuubanne Araama.
[35] A ishaa Hotaama attuma naati Xofaaha, Yiminaa7a, SHeleeshanne Amaala.
[36] Xofaaha attuma naati Suha, Harnneefera, SHu7aala, Beera, Yimira, [37] Beexera, Hooda,
SHamma, SHilshsha, Yitiraananne Ba7eera.

38 Yetera attuma naati Yifuna, Pisppanne Aara. 39 Ulla attuma naati Araaha,
Hani7eelanne Riixiyaa.
40 Hageeti ubbati Aseera zareta. Eti bantta aawatu so asaa halaqatanne doorettida
wolqqaamanne xala asata. Bantta yeletaadan qoodettida olanchchati laatamanne usup-
pun sha7aa gididosona.

8

Biniyaama Yeletaa

1 Biniyaama na7ai bairai Belaa7a; kaaloi Ashibeela; heezzanttoi Ahiraaha; 2 oiddanttoi
Noha; ichchashanttoi Raafa.
3 Belaa7a attuma naati Adaara, Geera, Abihuuda, 4 Abishuu7a, Naa7imaana, Ahooha,
5 Geera, SHafufaamanne Huraama.
6-7 Ehuuda attuma naati Naa7imaana, Akiiyanne Geera. Eti Gebaa7an de7ida bantta
aawatu so asaa halaqata. Hegaappe guyyiyan, eti Manahaata biitti omoodetti biidosona.
Eta halaqai Geeri Uzzanne Ahihuuda aawaa.
8 SHaharaami ba maccaasata Hushiimonne Baa7iro yeddidoogaappe guyyiyan,
Moo7aaba biittan attuma naata yeliis. 9 SHaharaami ba maccaasee Hodeeshin Yobaaba,
Xiibiyaa, Meesha, Malkkaama, 10 Ya7uuxa, Saakiyaanne Mirmma yeliis. A naati ubbai so
asaa halaqata gididosona. 11 I ba maccaasee Hushiimin, Ahixuubanne Elppa7aala yeliis.
12 Elppa7aala attuma naati Ebeera, Misha7aamanne SHemeda. SHemedi Oonanne Looda
katamatanne eta heeran de7iya moottata keexxiis.
13 Qassi SHaharaami Barii7anne SHemaa7a yeliis. Eti Ayyaaloona kataman de7iya bantta
so asaa halaqata. Eti Gaate kataman de7iya asaa yedettidosona. 14 Qassikka SHaharaami
Ahiyya, SHaashaqa, Yiremoota yeliis.
15 Zabaadee, Araadi, Edeeri, 16 Mikaa7eeli, Yishppinne Yoohi Barii7a attuma naata.
17 Zabaadee, Mashulaami, Hizqqi, Hebeeri, 18 Yishimaraayi, Yuzilii7inne Yobaabi
Elppa7aala attuma naata.
19 Yaaqiimi, Ziikiri, Zabddi, 20 Eli7enaayi, Xilttaayi, Eli7eeli, 21 Adaayi, Baraayinne SHiimi-
raati SHim77a attuma naata.
22 Yishphphaani, Ebeeri, Eli7eeli, 23 Abddooni, Ziikiri, Hanaani, 24 Hanaanee, Elaami,
Anttootee, 25 Yifidaayinne Panu7eeli SHaashaqa attuma naata.
26 SHaamisharaayi, SHahaaree, Ataalee, 27 Yaa7ireeshee, Eelaasinne Ziikiri Yirohaama
attuma naata.
28 Hageeti bantta yeletan Yerusalaamen uttida bantta so asaa halaqata.

Kawuwaa Saa7oola Yeletaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 9:35-44)

29 Gabaa7oona aawai Yi7i7eeli Gabaa7oona kataman de7iis. A keettaayee sunttai
Maa7iko. 30 A na7ai bairai Abddoona; a attuma naati harati Xuura, Qiisa, Ba7aala, Nadaaba,
31 Gadoora, Ahiyya, Zekeranne 32 Miqiloota. Miqilooti SHim77a yeliis. Hageeti qassi
Yerusalaamen de7iya bantta dabbotu matan de7idosona.
33 Neeri Qiisa yeliis; Qiisi Saa7oola yeliis. Saa7ooli Yonaataana, Malkkishuu7a, Abinadaa-
banne Eshiba7aala yeliis. 34 Yonaataana na7ai Mariiba7aala;[4] Mariiba7aali Mikiyaasa yeliis.
35 Mikiyaasa attuma naati Pittoona, Meleka, Taree7anne Akaaza. 36 Akaazi Yaho7aada
yeliis. Yaho7aadi Alemeeta, Azimaaweetanne Zimira yeliis. Zimiri Mooxa yeliis; 37 Mooxi
Biini7a yeliis; Biini7i Raafa yeliis; Raafi El77aasa yeliis; El77aasi Axeela yeliis.
38 Axeelayyo usuppun attuma naati de7oosona. Eta sunttai Aziriqaama, Bookera,
Isimaa7eela, SHa7aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hageeti ubbai Axeela naata.
39 Axeela ishaa Esheeqayyo heezzu naati de7oosona. A na7ai bairai Ulaama; kaaloi
Yi7uusha; heezzanttoi Elifeleexa.
40 Ulaama naati wolqqaamanne xala asata; eti wonddafiyaasata. Ulaamayyo xeetanne
ishatamaa gidiya naatinne naatu naati de7oosona.

---

4 8:34 Mariiba7aala: I qassi Mafibosheeta geetettiis. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 4:4 xeella.

Hageeti ubbati Biniyaama zareta.

9

Omooduwaappe Simmida Israa7eela Asaa

1 Israa7eela asai ubbai ba yeletan yeletan xaafettiis; ha taarikee Israa7eela Kawotu
Maxaafan de7ees.
Yihudaa asai ammanettibeenna gishshau, Baabiloone biitti omoodetti biidosona.
2 Koiro simmida Israa7eela asai, qeeseti, Leewatinne Beeta Maqidasiyan oottiyaageeti
bantta sohotuuninne bantta katamatun uttidosona. 3 Yihudaa zaretuppe, Biniyaama
zaretuppe, Efireema zaretuppenne Minaase zaretuppe amaridaageeti Yerusalaamen
de7idosona.

Yihudaa Yarata

4 Yihudaa na7aa Paareesa yaratuppe Utaayi Yerusalaamen uttidaageetu halaqaa. Utaayi
Amihuuda na7aa; Amihuudi Omira na7aa; Omiri Imira na7aa; Imiri Baana na7aa.
5 Yihudaa na7aa SHeela yaratuppe Asaayinne a naati Yerusalaamen uttidaageetu
halaqata.
6 Yihudaa na7aa Zaraaha yaratuppe Yi7u7eeli Yerusalaamen uttidaageetu halaqaa.
Yihudaa zareti qoodin muleera usuppun xeetanne uddufun tamma.

Biniyaama Yarata

7-9 Biniyaama yaratu halaqati hagaappe kaallidi xaafettidosona.
Halaqai Saalu Mashulaama na7aa; Mashulaami Hodaawiyaa na7aa; Hodaawee Has-
sanuu7a na7aa.
Halaqai Yibinaayi Yirohaama na7aa.
Halaqai Eeli Uzza na7aa; Uzzi Miikira na7aa.
Halaqai Mashulaami SHafaaxiyaa na7aa; SHafaaxee Ra7u7eela na7aa; Ra7u7eeli Yib-
iniyaa na7aa.
Biniyaama zareti qoodin muleera uddufun xeetanne ishatamanne usuppuna.

Yerusalaamen De7ida Qeeseta

10 Yerusalaamen de7ida qeeseti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.
Eti Yadaaya, Yihoyaariba, Yaakiinanne 11 Xoossaa Beeta Maqidasiyan halaqatiya
Azaariyaasa. Azaariyaasi Hilqqiyaa na7aa; Hilqqee Mashulaama na7aa; Mashulaami
Xaadooqa na7aa; Xaadooqi Maraayoota na7aa; Maraayooti Ahixuuba na7aa.
12 Harati qassi Yirohaama na7aa Adaayanne Adii7eela na7aa Ma7isaaya. Yirohaami
Paashihuura na7aa; Paashihuuri Malkkiyaa na7aa. Adii7eeli Yaahizeera na7aa; Yaahizeeri
Mashulaama na7aa; Mashulaami Mashilemiita na7aa; Mashilemiiti Imeera na7aa.
13 Bantta so asaassi halaqatiya qeeseti issi sha7anne laappun xeetanne usuppun tamma.
Hageeti Xoossaa Beeta Maqidasiyan oottanau danddayiya asata.

Yerusalaamen De7ida Leewata

14 Yerusalaamen de7ida Leewati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.
Hashshuuba na7ai SHamaa7ee Maraara yara. Hashshuubi Aziriqaama na7aa;
Aziriqaami Hashaabiyaa na7aa.
15 Harati qassi Baqibaqaara, Hereesha, Galaalanne Mataaniyaa. Mataanee Miika na7aa;
Miiki Ziikira na7aa; Ziikiri Asaafa na7aa.
16 Harati qassi Naxoofa asatu moottatun uttida Obaadiyaanne Berekiyaa. Obaadee
SHamaa7iyaa na7aa; SHamaa7ee Galaala na7aa; Galaali Yidutuuna na7aa. Berekee Asa
na7aa; Asi Elqqaana na7aa.

Yerusalaamen Penggiyaa Naagiyaageeta

17 Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti SHaaluuma, Aqquuba, Xalmmoona, Ahi-
maananne eta dabbota. SHaaluumi eta halaqaa. 18 Ha yarati kase arggo baggaara de7iya,
Kawo Penggiyaa giyo penggiyaa naagidosona. Hegaappe kase eti Leewati dunkkaaniyo
wode, eta dunkkaaneta naagidosona.

19 SHaaluumi Ebiyaasaafa na7aa Qore na7aa; i Qoraaha yara asa. Qoraaha yarati kase
GODAA Dunkkaaniyaa naagidoogaadan, SHaaluuminne Qoraaha yara gidiya a dabboti
Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyaa naagoosona.
20 El77aazara na7ai Piinihaasi beni wode Qoraaha yaratu halaqaa; GODAI aara de7iis.
21 Mashelemiyaa na7ai Zakkaariyaasi Dunkkaaniyaa geliyo penggiyaa naagiis.
22 Penggiyaa naaganau doorettidaageeti muleera naa77u xeetanne tammanne naa77a;
hageeti bantta moottan moottan qoodettidi xaafettidosona. Eta yaratuyyo ha aawatettaa
immidaageeti Kawuwaa Daawitanne hananabaa yootiya Sameela. 23 Hegaa gishshau,
etinne eta naati Beeta Maqidasiyaa geliyo penggiyaa naagoosona. 24 Oiddu zoozetun
arggon, arshshon, huuphessaaninne tohossan issi issi penggee de7ees; he penggeta
naagiyaageetikka de7oosona. 25 He moottan de7iya eta dabboti laappuntta laappuntta
gallassan laametti naagidi, eta maaddoosona.
26 Penggiyaa naagiya oiddu halaqati Leewata; eti Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo, a giddo
kifiletuyyoonne kifiletu giddon de7iya miishshatuyyo aawatoosona. 27 Xoossaa Beeta
Maqidasiyaa naagiyaageetinne qassi maallado maallado kariyaa dooyiyaageeti eta gidiyo
gishshau, yan aqoosona.

Hara Leewata

28 Leewatuppe amaridaageeti goinniyo wode go7ettiyo miishshatuyyo aawatoosona; he
miishshata kare kessiyo wodenne soo gelissiyo wode eti qoodoosona. 29 Qassi etappe
issooti issooti Beeta Maqidasiyaa giddon go7ettiyo hara miishshatuyyo, liiqo xiilliyaayyo,
woine eessaayyo, zaitiyaayyo, ixaanaayyoonne sawotuyyo aawatoosona. 30 SHin qeesetu
naatuppe issooti issooti sawuwaa likki likkidi walakkoosona.
31 Qoraaha yaratuppe SHaaluuma baira na7ai Matiitee yarshshuwaa oittaa uukkiyoogau
aawatees. 32 Qahaata yara gidiya eta dabbotuppe amaridaageeti qassi Sambbatan Samb-
batan xaraphpheezan wottiyo oittaa giigissiyo aawatettaa oiqqoosona.
33 Leewatu zaretuppe amarida halaqati Beeta Maqidasiyan yexxiyaageeta. Qammikka
gallassikka eti oottiyo gishshau, hara ooso oottennan, Beeta Maqidasiyaa dirssaa giddon
de7iya keettatun de7oosona.
34 Leewa zaretu so asaa halaqati ubbai hagaappe qommoora xaafettidaageeta; eti
Yerusalaamen de7idosona.

Kawuwaa Saa7oola Yeletaa
(Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 8:29-38)

35 Gabaa7oona aawai Yi7i7eeli Gabaa7oona kataman de7iis. A keettaayee sunttai
Maa7iko. 36 A na7ai bairai Abddoona; a naati harati Xuura, Qiisa, Ba7aala, Neera, Nadaaba,
37 Gadoora, Ahiyya, Zekeranne Miqiloota. 38 Miqilooti SHim77a yeliis. Hageeti qassi
Yerusalaamen de7iya bantta dabbotu matan de7idosona.
39 Neeri Qiisa yeliis; Qiisi Saa7oola yeliis. Saa7ooli Yonaataana, Malkkishuu7a, Abinadaa-
banne Eshiba7aala yeliis. 40 Yonaataana na7ai Mariiba7aala;[5] Mariiba7aali Mikiyaasa yeliis.
41 Mikiyaasa naati Pittoona, Meleka, Taree7anne Akaaza. 42 Akaazi Yaa7iira yeliis. Yaa7iiri
Alemeeta, Azimaaweetanne Zimira yeliis. Zimiri Mooxa yeliis; 43 Mooxi Biini7a yeliis;
Biini7i Rafaaya yeliis; Rafaayi El77aasa yeliis; El77aasi Axeela yeliis.
44 Axeelayyo usuppun attuma naati de7oosona. Eta sunttai Aziriqaama, Bookera,
Isimaa7eela, SHa7aariyaa, Obaadiyaanne Hanaana; hageeti ubbai Axeela naata.

10

Kawuwaa Saa7oola Haiquwaa
(Sameela Maxaafaa Koiruwaa 31:1-13)

1 Pilisxxeema asati Israa7eela asatuura olettidosona. Israa7eela asati Pilisxxeema asatu
sinttappe baqatidosona. Daro Israa7eelati Gilbboo7a Deriyan haiqqidosona. 2 Pilisxxeema

5 9:40 Mariiba7aala: I qassi Mafibosheeta geetettiis. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 4:4 xeella.

asati Saa7oolanne a attuma naata yedetti gakkidi, Saa7oola naata Yonaataana, Abinadaabanne Malkkishuu7a woridosona. [3] Olai Saa7oola yuuyi aadhdhidi un77ettiis; wonddafiyaasati Saa7oola demmido wode, zubbiyan a caddidi masunxxissidosona.

[4] Masunxxissin Saa7ooli ba ola miishshaa tookkiyaagaa, "Ha qaxxarettibeenna Pilisxxeemati yiidi, ta bolli kaa7ennaadan, ne bisuwan caddada, tana neeni wora" yaagiis.

SHin a ola miishshaa tookkiyaagee keehippe yayyido gishshau ixxiis; ixxin Saa7ooli ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddiis. [5] A ola miishshaa tookkiyaagee Saa7ooli haiqqidoogaa be7idi, ikka ba bisuwaa sa7an essidi, a bolli kunddidi, haiqqi aggiis. [6] Hagaadan hanidi, Saa7ooli, a naati heezzainne a so asai ubbai he gallassi issippe haiqqidosona. [7] Wombban de7iya Israa7eela asati ubbai bantta olanchchati baqatidoogaanne Saa7oolinne a naati haiqqidoogaa be7idi, etikka bantta katamata aggidi baqatidosona. Baqatin Pilisxxeema asati yiidi, he katamatun de7idosona.

[8] Wonttetta gallassi Pilisxxeemati ahatu bollaappe ola miishshata qaari ekkanau yiidi, Saa7oolinne a naati Gilbboo7a Deriyan haiqqidi, zin77idaageeta demmidosona. [9] Demmidi eti Saa7oola qooriyaa muucidosonanne a ola miishshaa qaari ekkidosona. Yaatidi bantta eeqatu keettaaninne bantta asaa giddon xoonuwaa awaajjana mala, Pilisxxeema biittau ubbau asaa kiitaa yeddidosona. [10] Eti Saa7oola ola miishshaa bantta xoossatu keettatuppe issuwan wottidosona; a guuggiyaakka bantta xoossaa Daagoona Eeqa Keettan kaqqidosona.

[11] Pilisxxeema asati Saa7oola oottidobaa ubbaa Gala7aaden de7iya Yaabeesha katamaa asati siyido wode, [12] eta mino asati ubbai biidi, Saa7oola ahaanne a naatu ahaa ekkidi, Yaabeesha katamaa ehiidosona. Ehiidi Yaabeeshan de7iya wolaa garssan eta meqettaa moogidosona; yaatidi laappun gallassaa xoomidosona.

[13-14] Saa7ooli GODAASSI ammanettibeenna gishshau haiqqiis. GODAA qaalaa i naagibeenna; GODAARA zorettiyoogaa aggidi, moitilliyaa xeesiya asaara zorettiis. Hegaa gishshau, GODAI a woridi, a kawotettaa Isseya na7aa Daawitayyo aattidi immiis.

11

Daawiti Israa7eelaaninne Yihudan Kawotiis
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 5:1-10)

[1] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai ubbai issippe Kebroonan de7iya Daawitakko shiiqidi, "Nuuni ne suuttanne ne asho. [2] Kase Saa7ooli kawo gididi de7iyo wodekka, Israa7eela asaa olau kaalettidai nena. GODAI ne Xoossai nena, 'Ta asaa Israa7eela neeni heemmana; eta bollikka neeni kawotana' yaagiis" yaagiis. [3] Hegaa gishshau, Israa7eela cimati ubbai Kawuwaa Daawitakko Kebroona katamaa yiidosona; i etaara Kebroonan GODAA sinttan maachchaa maacettiis. GODAI Sameela baggaara haasayido qaalaadan, Daawiti Israa7eela bolli kawotanaadan eti a tiyidosona.

[4] Daawitinne Israa7eela asai ubbai Yerusalaame katamaa biidosona. He wode Yaabuusa asati he sohuwan de7iyo gishshau, he katamai Yaabuusa geetettees. [5] Yaabuusa asati Daawita, "Neeni ha katamaa gelanau mulekka danddayakka" yaagidosona. Gidikkonne, Daawiti Xiyoonen de7iya eta qatuwaa oiqqiis; oiqqin Xiyoonee Daawita Katamaa geetettiis. [6] Daawiti ba olanchchata, "Yaabuusa asata kaseti oliya ooninne ola gadaawa gidana" yaagiis. Yaagin Xaruuyi na7ai Yoo7aabi kaseti biidi oliis; yaatidi gadaawa gidiis. [7] Daawiti he qatuwan de7iis; hegaa gishshau, he katamai Daawita Katamaa geetettiis.

[8] Daawiti Miilloppe doommidi, he katamaa zaarettidi keexxiis; attida katamaa qassi Yoo7aabi zaarettidi keexxiis. [9] Ubbaappe Wolqqaama GODAI aara de7iyo gishshau, Daawiti minni minnidi biis.

Daawita Asatu Minotaa
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:8-39)

[10] Daawita asati minoti hagaappe kaallidi xaafettidosona. GODAI Israa7eelabaa haasayidoogaadan, Daawiti kawotana mala, ha asati Israa7eela asaara gididi, keehippe maaddidosona. Qassi a kawotettaakka minttidosona.

[11] Daawita asati minoti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Etappe heezzati keehippe
erettidaageeta. Heezzatuppe koiroi Hakimoonappe yiida Yaashobi7aama; Yaashobi7aami
issitoo olan heezzu xeetu asaa ba tooran woriis. [12] Heezzu mino asatu giddon a
kaallidi de7iyaagee Ahoohiyaa Doodo na7aa El77aazara. [13-14] Pilisxxeema asati olettanau
Pasddaamima giyoosaa shiiqido wode, El77aazari Daawitaara issippe de7ees. Israa7eela
olanchchati Pilisxxeema asatu sinttaappe baqatiyo wode, El77aazari banggaa shooqan
de7ees. Inne a asati shooqaa giddon eqqidi, Pilisxxeema asataara olettidosona. Olettin
GODAI gita xoonuwaa immidi, eta ashshiis.

[15] Pilisxxeema olanchchati Rafaima Wombban dunkkaanido wode, hasttamu ha-
laqatuppe heezzati Daawiti de7iyo Adulaama gonggoluwan de7iya zaallaakko yiidosona.
[16] He wode Daawiti qatuwaa giddon de7ees; Pilisxxeema olanchchatu citai Beetaliheemen
de7ees. [17] Daawiti haattaa uyanau amottidi, "Beetaliheeme katamaa penggiyaa lanqqen
de7iya pultto haattaappe tana ooni ushshanddeeshsha!" yaagiis. [18] Yaagin heezzu mino
asati Pilisxxeema asati dunkkaanidosaa kantti biidi, Beetaliheeme katamaa penggen
de7iya pulttuwaappe haattaa duuqqidi, Daawitayyo ehiidosona. SHin Daawiti uyennan
ixxiis; ixxidi i he haattaa GODAA sinttan tigiis. [19] Tigidi, "Hagaa uyanaagee taappe haakko!
Bantta shemppuwaa olidi biida ha asatu suuttaa taani uyoo? Aissi giikko, eti bantta
shemppuwaa aatti immidi, haattaa ehiidosona" yaagiis. Hegaa gishshau, Daawiti he
haattaa uyibeenna. He heezzu mino asati hegaa oottidosona.

[20] Yoo7aaba ishai Abishaayi hasttamatuyyo halaqa. I ba tooran heezzu xeetu asata olidi
woriis. Yaatidi ikka hara heezzatudan erettiis. [21] I hasttamatuppe aadhdhi bonchchettida
asa; i etau halaqa gidiis. SHin i he heezzatu qoodan de7enna.

[22] Qabxxi7eelappe yiida Yoodaahe na7ai Banaayi mino asa; mino oosota oottiis. I naa77u
erettida Moo7aaba biittaa asata woriis. Qassi shachchai darido issi gallassi ollaa giddo ge-
lidi, gaammuwaa woriis. [23] Banaayi geesai ichchashu wara gakkiyo Gibxxe biittaa bitaniyaa
adussaa woriis. Gibxxe bitaniyaa kushiyan shimainniyaa wonddarashiyaa keena toorai
de7ees; shin Banaayi gatimaa oiqqidi, bitaniyaakko biis. Biidi he bitaniyaa kushiyaappe
tooraa dafi ekkidi, a tooran a woriis. [24] Yoodaahe na7ai Banaayi hageeta oottiis. A
sunttaikka he heezzatuugaadan erettiis. [25] I hasttamatu giddon daro bonchchettiis; shin i
heezzatu qoodan de7enna. Daawiti a bana naagiya olanchchatussi halaqa kessiis.

[26] Mino asati Yoo7aaba ishaa Asaaheela, Beetaliheemeppe yiida Doodo na7aa Eli-
hanaana, [27] Haroodappe yiida SHammoota, Piloonappe yiida Heleexa, [28] Taqo7appe
yiida Iqqeesha na7aa Ira, Anatootappe yiida Abi7eezera, [29] Huushappe yiida Sib-
bakaaya, Ahoohiyaa Ilaaya, [30] Naxoofappe yiida Maahiraaya, Naxoofappe yiida Ba7aana
na7aa Heleeda, [31] Biniyaama biittan de7iya Gib77a katamaappe yiida Ribaaya na7aa
Ittaaya, Pir77aatoonappe yiida Banaaya, [32] Ga7aasha Zanggaaraa matappe yiida Huraaya,
Aarabappe yiida Abii7eela, [33] Baahiruumappe yiida Azimaaweeta, SHa7albboonappe yiida
Eliyaahiba, [34] Giizoonappe yiida Hasheema, Haaraarappe yiida SHaage na7aa Yonaataana,
[35] Haaraarappe yiida Sakaara na7aa Ahi7aama, Uura na7aa Elifaala, [36] Makeerappe yiida
Hefeera, Piloonappe yiida Akiiya, [37] Qarmmeloosappe yiida Hexira, Ezbbaaya na7aa
Naa7iraaya, [38] Naataana ishaa Yuu7eela, Haagira na7aa Mibihaara, [39] Amoonappe yiida
Xeleqa, Xaruuyi na7aa Yoo7aaba ola miishshaa tookkiya Ba7erootappe yiida Naahiraaya,
[40] Yatira yara gidiya Ira, Yatira yara gidiya Gaareeba, [41] Hiitiyaa Ooriyoona, Ahilaaya
na7aa Zabaadanne [42] Roobeela zare gidiya SHiiza na7aa Adiina. I Roobeela zaretu
halaqa; aara issippe hasttamu asati de7oosona. [43] Hara mino asati qassi Maa7ika na7aa
Hanaana, Mitaanappe yiida Yoshafaaxa, [44] Ashttaarappe yiida Ooziyaana, Aaro7erappe
yiida Hotaama naata SHamaa7anne Yi7i7eela, [45] SHiimira na7aa Yidi7eelanne a ishaa
Tiixappe yiida Yooha, [46] Mahaawappe yiida Eli7eela, Elnna7aama naata Yiriibaayanne
Yooshaawiyaa, Moo7aaba biittaappe yiida Yitima, [47] Xooba katamaappe yiida Eli7eela,
Yoobeedanne Ya7isi7eela.

12

Biniyaama Zariyaappe Daawita Kaallida Asata

1 Daawiti Qiisa na7aa Saa7oolappe baqati biidi, Xiqilaagan uttido wode, akko yiida
asati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Eti kase Daawita olan maaddida mino asatu
giddon de7oosona. 2 Eti wonddafiyaasata; qassi bantta ushachcha kushiyaaninne had-
dirssa kushiyan shuchchaa yambbarshshan olanau danddayoosona. Eti Biniyaama zare
gidiya Saa7oola dabbota. 3 Eta halaqai Ahi7eezera; Ahi7eezerappe simmin Yo7aasha; eti
Gib77appe yiida SHamaa7a naata.

Harati qassi Azimaaweeta naata gidiya Yizi7eelanne Peleexa, Baraaka, Anatootappe
yiida Yeeha, 4 hasttamatu giddon wolqqaama gididi, eta kaalettiya Gabaa7oonappe
yiida Yishimaa7iyaa, Ermmaasa, Yahaazi7eela, Yohanaana, Gedeerappe yiida Yoz-
abaada, 5 El77uzaaya, Yaarimoota, Ba7aaliyaa, SHamaariyaa, Hariifappe yiida SHafaaxiyaa,
6 Qoraaha yarata gidiya Elqqaana, Yishiyaa, Azaari7eela, Yo7eezeranne Yaashobi7aama,
7 Gadoorappe yiida Yirohaama naata Yo7eelanne Zabaadiyaa.

Gaada Zariyaappe Daawita Kaallida Asata

8 Daawiti bazzuwan de7iya baqati attiyo sohuwan uttidaashin, Gaada zariyaappe
asati akko yiidosona. Eti mino asatanne olau giigidaageeta; qassi gonddalliyaanne
tooraa oiqqanau danddayiyaageeta. Eta som77oi gaammuwaa som77uwaa milatees; eti
deretu huuphiyan guppiya genessaadan eesotoosona. 9 Eta halaqai Exeera; naa77anttoi
Obaadiyaa; heezzanttoi Eli7aaba; 10 oiddanttoi Mishimaanna; ichchashanttoi Ermmaasa;
11 usuppunttoi Attaaya; laappunttoi Eli7eela; 12 hosppunttoi Yohanaana; uddufunttoi
Elzzabaada; 13 tammanttoi Ermmaasa; tammanne isiininttoi Maakibanaaya. 14 Hageeti
Gaada zare olanchchatuyyo halaqata. Etappe laafiyaageeti mato halaqata; minniyaageeti
shaalaqata. 15 Yorddaanoosa SHaafai, gaxaappe gaxaa gakkanaashin kumi kixxido koiro
aginan pinnidaageeti hageeta. Eti wombban arshshooranne arggoora uttida asaa ubbaa
yedettidosona.

Biniyaamanne Yihudaa Zaretuppe Daawita Kaallida Asata

16 Biniyaama zaretuppenne Yihudaa zaretuppe amarida asati Daawitakko qatuwaa
yiidosona. 17 Yin Daawiti etaara gaittanau kiyidi, hagaadan yaagiis; “Intte tana maaddanau
saruwan taakko yiidabaa gidikko, ta wozanai inttenaara issippe gidana. SHin intte tana ta
morkketuyyo aatti immanau yiidabaa gidikko, inttena erite! Taani oottido iitabi bainna
gishshau, nu aawatu Xoossai hegaa be7o; i inttena pirddo!” yaagiis.

18 Hegaappe guyyiyan, hasttamatu halaqaa Amaasaaya bolli Xoossaa Ayyaanai wodhd-
hin,
“Daawitaa, nuuni neegeeta!
Isseya na7au, nuuni nenaara issippe de7eettees!
Saroi neessi gido!
Nena maaddiyaageetussikka saroi gido!
Ne Xoossai nena maaddees” yaagiis.
Yaagin Daawiti eta ekkidi, ba olanchchatuyyo halaqata oottiis.

Minaase Zariyaappe Daawita Kaallida Asata

19 Daawiti Pilisxxeematuura issippe gididi, Saa7oola olanau biido wode, Minaase
zariyaappe amarida asati Daawitan gaittidosona. SHin Pilisxxeema asatu halaqati Daaw-
itinne Daawita asai banttanaara beennaadan diggidosona. Pilisxxeema asati keehippe
zorettidoogaappe guyyiyan, eta guyye yeddidosona; aissi giikko, Daawitinne Daawita asai
eta Kawuwaa Saa7oolayyo aatti immanaakkonne giidi yayyidosona. 20 Daawiti Xiqilaaga
katamaa simmishin, Minaase zariyaappe Daawita maaddanau kiyida shaalaqati Adinaaha,
Yozabaada, Yidi7eela, Mikaa7eela, Yozabaada, Eelihanne Xilttaaya. 21 Eti ubbaikka
xalanne wolqqaama asa gidiyo gishshau, Daawiti ambbaanota paanaa kaalliyo wode, eti a
maaddidosona. 22 Daawita olanchchati Xoossaa olanchchatudan corattana gakkanaashin,
a maaddiya asai gallassi gallassi gujettees.

Daawita Olanchchatu Qoodaa

23 GODAI haasayidoogaadan Saa7oola kawotettaa Daawitayyo zaaranau olau gixxi giigidi,
Kebroonan de7iya Daawitakko yiida olanchchatu qoodai hagaappe kaallidi xaafettidaagaa.
24 Gonddalliyaanne tooraa oiqqidi, olau gixxi giigida Yihudaa zareti usuppun sha7anne
hosppun xeeta. 25 Simoona zariyaappe olau giigida xalanne wolqqaama olanchchati
laappun sha7anne issi xeeta. 26 Leewa zariyaappe oiddu sha7anne usuppun xeeta.
27 Aaroona zaretu halaqai Yoodaaha; Yoodaaheera issippe heezzu sha7anne laappun xeetu
asati de7oosona. 28 Qassi Xaadooqi yelaga xalanne wolqqaama asa; Xaadooqa aawaa
keettaa asaappe laatamanne naa77u halaqati aara issippe de7oosona. 29 Biniyaama zare
gidiya Saa7oola dabboti heezzu sha7u asa. SHin Biniyaama zariyaappe dariya bagga asai
Saa7oola keettaa asau he wodee gakkanaashin ammanettiyaageeta. 30 Efireema zariyaappe
bantta aawatu keettaa asan erettida xalanne wolqqaama asati laatamu sha7anne hosppun
xeeta. 31 Daawita kawoyanau baanau doorettida Minaase zariyaappe baggati tammanne
hosppun sha7a. 32 Qassi Israa7eela asai ai oottanau bessiyaakko, wodiyaabaa shaakki
eriya akeekanchcha asati, Yisaakoora zariyaayyo halaqati naa77u xeeta; eta dabboti ubbai
etayyo azazettoosona. 33 Ola miishshaa ubbaa oiqqidi, bantta kumetta wozanan Daawita
maaddanau giigida olanchchatun Zaabiloona zare asati ishatamu sha7a. 34 Nifttaaleema
zariyaappe issi sha7u halaqati de7oosona; gonddalliyaanne tooraa oiqqiya hasttamanne
laappun sha7u asati etaara issippe de7oosona. 35 Daana zariyaappe olau giigida asati laata-
manne hosppun sha7anne uddufun xeeta. 36 Olau kiyanau Aseera zariyaappe giigidaageeti
oitamu sha7a. 37 Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta arshsho baggan de7iya Roobeela
zariyaappe, Gaada zariyaappenne Minaase zariyaa baggaappe ola miishshaa ubbaa oiqqidi
yiida asati issi xeetanne laatamu sha7a.

38 Ha olau giigida olanchchati ubbai Daawita Israa7eela bolli kawoyanau bantta qofaa
qachchidi, Kebroona katamaa yiidosona. Qassi Israa7eelappe attidaageetikka Daawita
kawoyanau issi wozana gididosona. 39 Eta dabboti etayyo koshshiyaabaa giigissi wottido
gishshau, miiddinne uyiiddi Daawitaara heezzu gallassaa uttidosona. 40 Israa7eela asaayyo
ufaissa gidiyo gishshau, huuphessa baggaara de7iya Yisaakoorappe, Zaabiloonappenne
Nifttaaleemappe asati daro qumaa ehiidosona. Xiilliyaa, balasiyaa lichchakkuwaa,
woiniyaa teeraa, woine eessaanne zaitiyaa hariyan, baquluwan, gaameelaaninne booran
caanidi ehiidosona; qassikka eti miizzaanne dorssaa shukkidi maanau ekkidi yiidosona.

13

Taabootaa Qiriyaati-Yi7aariimappe Denttidosona
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 6:1-11)

1 Hegaappe guyyiyan, Daawiti shaalaqatuuranne mato halaqatuura zorettiis. 2 Zorettidi
Israa7eela asaa ubbaa, "Intteyyo lo77o milatiyaabaa gidikkonne, GODAA nu Xoossaa shene
gidikko, Israa7eela biittaa gaxan de7iya nu dabboti, qeesetinne bantta kataman de7iya
Leewati nunaara issippe shiiqanaadan asa kiittoos. 3 Saa7ooli kawotido wode shenehoo
gin, dogettidi attida nu Xoossaa Taabootaa ane zaaridi ehoos" yaagiis. 4 Daawiti odido
yohoi suure gidido gishshau, asai ubbai maayiis.

5 Hegaa gishshau, Daawiti Xoossaa Taabootaa Qiriyaati-Yi7aariimappe ehaana mala,
Gibxxe zawaappe doommidi, Hamaata Pinuwaa gakkanaashin de7iya Israa7eela asaa
ubbaa shiishshiis. 6 Daawitinne Israa7eela asai ubbai kiruubetuppe gidduwan ba kawotaa
araataa bolli uttida GODAA sunttan xeesettida Xoossaa Taabootaa ehaanau Yihudaa
biittan de7iya Ba7aala giyo Qiriyaati-Yi7aariima katamaa biidosona. 7 Xoossaa Taabootaa
parai goochchiyo ooratta gaariyan wottidi, Abinadaaba sooppe ehiidosona; Uzzinne
Ahiyyoi gaariyaa laaggoosona. 8 Daawitinne Israa7eela asai ubbai diittaanne maazinqqiyaa
diixxiiddi, karaabiyaa baqqiiddi, daalaa qaattiiddinne xurumbbaa punniiddi, bantta
kumetta wolqqan Xoossaa sinttan ufaittidi bonchchidosona.

9 Eti Kiidoona giyosan de7iya kattaa qoxxiyo audiyaa gakkiyo wode, boorati xubettin,
Uzzi Taabootaa oiqqanau ba kushiyaa yeddiis. 10 Yeddin a kushee Taabootaa bochchido

gishshau, GODAA hanqqoi Uzza bolli eexxi kiyiis. Hegaa gishshau, GODAI a shocin, i he sohuwan Xoossaa sinttan haiqqi aggiis. [11] GODAI hanqqettidi Uzza worido gishshau, Daawiti yiillotiis. Hachchi gakkanaashin, he sohoi Uzzi SHocettosaa geetettees.

[12] He gallassi Daawiti Xoossaayyo yayyido gishshau, "Xoossaa Taabootaa taakko waata ehaanau danddayiyaanaa?" yaagiis. [13] Hegaa gishshau, Taabootaa banaara Daawita Katamaa efibeenna. SHin Gaatiyaa Obeedi-Eedooma giyo bitaniyaa soo efiis. [14] Xoossaa Taabootai Obeedi-Eedooma keettan a keettaa asaara heezzu aginaa gam77iis. GODAI a keettaa asaanne ayyo de7iya ubbabaa anjjiis.

14

Daawiti Yerusalaamen Oottido Oosuwaa
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 5:11-16)

[1] Xiiroosa Kawoi Kiiraami Daawitayyo asata kiittiis. Kiitettida asatuura keettaa keexxanaadan zigaa mudettaanne qassi shuchchaa massiyaageetanne anaaxeta ayyo yeddiis. [2] GODAI Israa7eela bolli a kawo oottidi essidoogaanne ba asaa Israa7eela gishshau, a kawotettaa xoqqu oottidi bonchchidoogaa Daawiti eriis.

[3] Hegaappe guyyiyan, Daawiti Yerusalaamen hara maccaasaa gujji ekkidi, attuma naatanne macca naata yeliis. [4] Daawiti Yerusalaamen yelido attuma naati SHaamu7a, SHobaaba, Naataana, Solomona, [5] Yibihaara, Elishuu7a, Elppaaleexa, [6] Nogaaha, Nefega, Yaafi7a, [7] Elishamaa7a, Be7eliyaadanne Elifeleexa.[6]

Daawiti Pilisxxeema Asaa Xooniis
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 5:17-25)

[8] Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawo gididi tiyettidoogaa Pilisxxeema asai siyido wode, eti ubbai Daawita koyanau kiyidosona. Daawiti eti kiyidoogaa siyidi, etaara olettanau kiyiis. [9] Pilisxxeema asai Rafaima Wombbaa yiidi bonqqidosona. [10] Daawiti Xoossaa, "Taani baada Pilisxxeemata oloo? Neeni eta taayyo aatta immuutee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin GODAI a, "Baada ola. Taani eta neeyyo aatta immana" yaagiis.

[11] Yaagin Daawitinne a asai Ba7aali-Paraaxiima giyoosaa biidi, yan eta xoonidosona. Xoonin Daawiti, "Haattaa di7oi xuussi kanttiyoogaadan Xoossai ta morkketu giddoora tana kanttissiis" yaagiis. Hegaa gishshau, he sohuwaa sunttai Ba7aali-Paraaxiima geetettiis. [12] Pilisxxeemati bantta eeqata he sohuwan yeggidi biidosona. Yaatin Daawiti azazidi, eta eeqata taman xuugissiis.

[13] Pilisxxeema asati naa77anttuwaakka ha wombbaa simmi yiidi bonqqidosona. [14] Bonqqin Daawiti Xoossaa naa77anttuwaakka oichchiis. Oichchin Xoossai a, "Neeni eta geeduwaa booppa. Eta guyyeera yuuya aadhdhada ettaappe sintta baggaara olanau giiga. [15] Ettaa huuphiyan salppiyaa cenggurssaa neeni siyiyo wode, olanau kiya. Aissi giikko, hegee Pilisxxeema olanchchata shocanau Xoossai neeppe sinttau aadhdhiis giyoogaa" yaagiis. [16] Xoossai azazidoogaadan Daawiti oottiis. Gabaa7oonappe biidi Gezeera gakkanaashin, Israa7eela asai Pilisxxeema olanchchata woriis. [17] Hegaappe guyyiyan, Daawita woree biittaa ubbaa gakkiis. Kawotettati ubbai Daawitayyo yayyanaadan GODAI oottiis.

15

Taabootaa Ehaanau Makkido Mahaa

[1] Daawiti ba kataman baayyo keettaa keexxiis; Xoossaa Taabootaukka sohuwaa giigissidi, dunkkaaniyaa essiis. [2] Hegaappe guyyiyan Daawiti, "Xoossaa Taabootaa tokkanaadaaninne meri merinau Xoossau oottanau GODAI doorido Leewatuppe attin, ooninne Xoossaa Taabootaa tookkanau bessenna" yaagiis. [3] Daawiti GODAA Taabootaayyo giigissido sohuwaa Taabootaa ehaanaadan, Israa7eela asaa ubbaa Yerusalaamen shiishshiis.

---

6 14:7 Daawitassi Yerusalaamen yelettida attuma naatu sunttai Naa77antto Sameela 5:14-16, Hanidabaa Odiya Koiro Maxaafaa 3:5-7nne 14:4-7 xaafettiis; shin Ibraawettuwan issuwaa issuwaa sunttai ubbasan issi mala gidenna.

[4] Qassi Daawiti Aaroona zaretanne Leewata xeesidi shiishshiis. [5] Qahaata yaratuppe
halaqai Uri7eelinne issi xeetanne laatamu a dabboti yiidosona. [6] Maraara yaratuppe ha-
laqai Asaayinne naa77u xeetanne laatamu a dabboti yiidosona. [7] Gershshoona yaratuppe
halaqai Yuu7eelinne xeetanne hasttamu a dabboti yiidosona. [8] Elxxaafaana yaratuppe
halaqai SHamaa7eenne naa77u xeetu a dabboti yiidosona. [9] Kebroona yaratuppe halaqai
Eli7eelinne hosppun tammu a dabboti yiidosona. [10] Uzzi7eela yaratuppe halaqai Ami-
nadaabinne xeetanne tammanne naa77u a dabboti yiidosona.
[11] Hegaappe guyyiyan, Daawiti qeeseta Xaadooqanne Abiyaataara, qassi Leewata
Uri7eela, Asaaya, Yuu7eela, SHamaa7iyaa, Eli7eelanne Aminadaaba xeesissiis. [12] Xeesissidi
eta, "Intte Leewatu zaretuyyo halaqata. GODAA Israa7eela Xoossaa Taabootaa taani
giigissa wottido sohuwaa ehaanau inttenne intte dabboti geeyite. [13] Intte Leewati koiro
Xoossaa Taabootaa tookkibeenna gishshaunne nuuni a wogaadan waati efaanaakko
Xoossaa oichchibeenna gishshau, GODAI nu Xoossai nuna qaxxayiis" yaagiis.
[14] Hegaappe guyyiyan, GODAA Israa7eela Xoossaa Taabootaa ehaanau qeesetinne Lee-
wati banttana geeshshidosona. [15] GODAI Muuse baggaara kase azazidoogaadan, Leewati
Xoossaa Taabootaa kasuwaara bantta hashiyan tookkidosona.
[16] Hegaappe guyyiyan, diittaanne maazinqqiyaa diixxiiddi, daalaa qaattiiddi, ufaissiya
yettaa yexxana mala, Leewata kaalettiyaageeti bantta dabbota sunttanaadan Daaw-
iti azaziis. [17] Azazin Leewati Yuu7eela na7aa Hemaana, a dabbotuppe Berekiyaa
na7aa Asaafanne eta dabbotuppe Maraara yaraa Qusaaya na7aa Etaana sunttidosona.
[18] Qassi naa77antto kayan Zakkaariyaasa, Yaa7izi7eela, SHamiraamoota, Yihi7eela,
Uunna, Eli7aaba, Banaaya, Ma7iseeya, Matiitiyaa, Elifaala, Miiqineeyanne penggiyaa
naagiyaageeta Obeedi-Eedoomanne Yi7i7eela sunttidosona.
[19] Nahaasiyaa daalaa xoqqu oottidi qaattanaadan Hemaani, Asaafinne Etaani sunttetti-
dosona. [20] Qassi Zakkaariyaasi, Yaa7izi7eeli, SHamiraamooti, Yihi7eeli, Uunni, Eli7aabi,
Ma7iseeyinne Banaayi diittaa lee7iyan diixxoosona. [21] Matiitee, Elifaali, Miiqineeyi,
Obeedi-Eedoomi, Yi7i7eelinne Azaazee diittaa orddiyan diixxoosona.
[22] Leewatu halaqai Kanaanee mazamuriyaa kaalettanau sunttettiis; i eranchcha gidiyo
gishshau, eta tamaarissees. [23] Berekeenne Elqqaani Taabootaa dunkkaaniyaa peng-
giyaa naaganau doorettidosona. [24] Qassi qeeseti SHabaanee, Yoshafaaxi, Nataani7eeli,
Amaasaayi, Zakkaariyaasi, Banaayinne El77eezari Xoossaa Taabootaa sinttan xurumbbaa
punnanau doorettidosona. Obeedi-Eedoominne Yuuhee Taabootaa naaganau doorettidosona.

Taabootaa Yerusalaame Efiidosona
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 6:12-22)

[25] Hegaappe guyyiyan Daawiti, Israa7eela cimatinne shaalaqati GODAA Maachchaa
Taabootaa Obeedi-Eedooma sooppe ehaanau ufaittidi biidosona. [26] GODAA Maachchaa
Taabootaa tookkida Leewata Xoossai maaddido gishshau, eti laappun korimatanne
laappun dorssa orggeta yarshshidosona. [27] Daawiti, Taabootaa tookkida Leewati ubbai,
mazamuriyaa yexxiyaageetinne mazamuriyaa yexxiyaageetu halaqai Kanaanee liinuwaa
giyo qacinaappe dadettida maayuwaa maayidosona. Daawitikka qassi liinuwaappe
dadettida eefuudiyaa giyo maayuwaa maayiis. [28] Hagaadan oottidi, Israa7eela ubbai
hombbociiddi, xurumbbaanne malkkataa punniiddi, daalaa qaattiiddinne, diittaanne
maazinqqiyaa diixxiiddi, GODAA Maachchaa Taabootaa ehiidosona.
[29] GODAA Maachchaa Taabootai Daawita Katamaa gelido wode, Saa7oola na7iyaa Mi-
ikaala maskkootiyaara xeellada, Kawoi Daawiti ufaittidi durishiininne kaa7ishin be7aasu;
be7ada Daawita ba wozanan karaasu.

16

[1] Eti Xoossaa Taabootaa ehiidi, Daawiti Taabootaa wottanau tolido dunkkaaniyaa
giddon wottidosona. Wottidi xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa Xoos-
saayyo yarshshidosona. [2] Daawiti xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa

yarshshidi polidoogaappe guyyiyan, GODAA sunttan asaa anjjiis. [3] Israa7eela asau
ubbau, maccaunne attumau, huuphiyan huuphiyan issi issi komppo oittaa, issi issi muxo
ashuwaanne woiniyaa teeraa melaappe issi issi lichchakkuwaa gishiis.
[4] GODAA Taabootaa sinttan oottanaadaaninne GODAA Israa7eela Xoossaa sabbanaadan,
galatanaadaaninne bonchchanaadan, amarida Leewata Daawiti sunttiis. [5] Leewatu ha-
laqai Asaafa; Asaafa kaallidi naa77antto halaqai Zakkaariyaasa. Zakkaariyaasa kaallidi
de7iyaageeti Yi7i7eela, SHamiraamoota, Yihi7eela, Matiitiyaa, Eli7aaba, Banaayanne
Obeedi-Eedooma. Eti maazinqqiyaanne diittaa diixxanau sunttettidosona; shin Asaafi
daalaa qaattanau sunttettiis. [6] Qeesiyaa Banaayinne Yahaazi7eeli Xoossaa Maachchaa
Taabootaa sinttan ubba wode xurumbbaa punnanau sunttettidosona. [7] He gallassi Daawiti
kasetidi, Asaafinne a dabboti GODAA sabbanaadan azaziis.

Galata Mazamuriyaa
(Mazamure Maxaafaa 105:1-15; 96:1-13; 106:1,47-48)

[8] GODAA galatite; a sunttaa xeesite.
I oottidobaa kawotettatu gidduwan erissite.
[9] A sabbite; galata yettaa au yexxite.
A maalaalissiya oosuwaa ubbaa yootite.
[10] A geeshsha sunttan ceeqettite;
GODAA koyiyaageetu wozanati ufaittona.
[11] GODAANNE a wolqqaa xomoosite;
ubbatoo a sinttaa koyite.
[12-13] Inttenoo,
a ashkkaraa Abrahaama zerettatoo,
doorettida Yaaqooba naatoo,
i oottido maalaalissiyaabaa,
a malaataanne i pirddido pirddaa hassayite.

[14] I GODAA nu Xoossaa;
a pirddaikka sa7aa ubbaa bollaana.
[15] I ba maachchaa merinaassi,
ba azazido qaalaa
sha7u yeletaa gakkanaassi naagees.
[16] Hegeenne,
i Abrahaamaara maacettido maachchaa,
Yisaaqassi caaqqido maachchaa.
[17] Yaaqoobassi woga,
Israa7eelassikka merinaa maachcha
oottidi minttidoogaa.
[18] Hagaadan yaagiis;
“Neeyyo Kanaane biittaa immana;
i ne zerettatuyyo laata gidana” yaagiis.

[19] Xoossaa asati qoodan qii guuttanne
Kanaane biittan bete gididi de7iyo wode,
[20] issi deriyaappe hara deriyaa,
issi kawotettaappe hara kawotettaa yuuyidosona.
[21] Xoossai eta ooninne naaqqanau immibeenna;
eta gishshau kawota seeriiddi,
[22] “Taani tiyidoogeeta bochchoppite;
ta hananabaa yootiyaageeta qohoppite” yaagiis.

[23] Sa7an de7iya asau, ubbaikka GODAASSI yexxite;
i ashshiyo mishiraachchuwaa hachchi hachchi yootite.

[24] Kawotettatu giddon a bonchchuwaabaa,
asaa ubbaa giddon a maalaalissiya oosuwaabaa awaajjite.
[25] Aissi giikko, GODAI gita;
aaro galatai ayyo bessees.
Xoossatu ubbaappe aadhdhidi, i yayettanau bessees.
[26] Hara asaa xoossati ubbai eeqata;
shin GODAI salota medhdhida Xoossaa.
[27] Bonchchoinne anggai a yuushuwan de7ees;
minotettainne ufaissai a Beeta Maqidasiyan de7ees. [28] Inttenoo, asa zaretoo ubbau,
GODAABAA yootite;
"Bonchchoinne wolqqai GODAABAA" giidi yootite.
[29] "Bonchchoi a sunttaassa" giidi
GODAABAA yootite.
Yarshshuwaa ekkidi, a sintti yiite.
A geeshshatettaa puulan GODAAYYO goinnite.
[30] Biittan de7iya asau ubbau, a sinttan kokkorite.
Sa7ai minni eqqiis; mulekka qaaxxenna.

[31] Saloti ufaittona; sa7aikka hashshu go!
Kawotettatu giddon eti, "GODAI kawotiis!" yaagona.
[32] Abbainne a giddon kumidabati guummona.
SHooqainne shooqan de7iyaabati ubbati ufaittona.
[33] Hegaappe guyyiyan woran de7iya mitta ubbai
ufaissan GODAA sinttan yexxana.
Aissi giikko, i sa7aa bollan pirddanau yees.

[34] GODAI keha gidiyo gishshaunne
aggenna a siiqoi merinaagaa gidiyo gishshau,
GODAA galatite.
[35] Hegaappe guyyiyan intte,
"Abeet nuna ashshiya Xoossau, nuna ashsha.
Nuuni ne geeshsha sunttaa galatanaadaaninne
ne bonchchuwan ceeqettanaadan,
kawotettatu giddoppe shiishshada ashsha" yaagite.
[36] GODAI Israa7eela Xoossai
merinaappe merinaa gakkanaayyo galatetto!
Hegaappe guyyiyan asai ubbai, "Amin77i" giidi, GODAA galatiis.

Yerusalaameeninne Gabaa7oonan Hanida Goinuwaa Maaraa

[37] GODAA Maachchaa Taabootaa sinttan hachchi hachchi goinuwaassi koshshiyaabaa ubba wode eti oottanaadan, Daawiti Asaafanne a dabbota wottiis. [38] I qassi Obeedi-Eedoomanne a dabbota usuppun tammanne hosppunata etaara oottanaadan wottiis; Yidutuuna na7aa Obeedi-Eedoomanne Hoosa penggiyaa naaganaadan wottiis.

[39] Qeesee Xaadooqinne aara oottiya qeeseti Gabaa7oonan de7iya xoqqa sohuwan, Dunkkaaniyaa sinttan oottanaadan yan attidosona. [40] GODAI Israa7eelayyo immido higgiyan xaafettidoogaadan, eti maalladonne omarssi ubba wode xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosan yarshshoosona. [41] Aggenna a siiqoi merinaagaa gidiyo gishshau, GODAA yettan galatanaadan Hemaana, Yidutuunanne doorettida haraata Daawiti etaara issippe wottiis. [42] Hemaaninne Yidutuuni xurumbbaa punnoosona, daalaa qaattoosonanne galataa mazamuriyaa yexxiiddi kaa7iyo hara miishshata kaa7oosona. Yidutuuna attuma naati penggiyaa naaganau sunttettidosona.

[43] Hegaappe guyyiyan, asai ubbai ba soo ba soo biis. Daawitikka ba so asaa anjjanau simmiis.

17

Naataani Daawitassi Hananabaa Yootiis
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 7:1-17)

1 Daawiti ba kawo keettan de7iiddi, hananabaa yootiya Naataana, "Taani zigaappe
keexettida keettan de7ais; shin GODAA Maachchaa Taabootai dunkkaane garssaana"
yaagiis.
2 Yaagin Naataani Daawita, "Oottanau ne wozanai qoppidobaa ubbaa ootta; GODAI
nenaara de7ees" yaagiis.
3 SHin he gallassa qammi GODAA qaalai Naataanakko yiidi, 4 "Ba; baada ta ashkkaraa
Daawita hagaadan yaaga; 'GODAI hagaadan yaagees; "Taani de7ana keettaa keexxanai
nena gidakka. 5 Aissi giikko, taani Israa7eelata Gibxxeppe kessido gallassaappe doommada
hachchi gakkanaashin, keettan de7abeikke; taani dunkkaaniyaappe dunkkaaniyau, qassi
issi sohuwaappe hara sohuwau yuuyada de7aas. 6 Taani Israa7eela asaa ubbaara yuuyido
soho ubban, ta asaa heemmanau taani azazido Israa7eela daannatuppe oossinne, 'Taayyo
zigaa keettaa aissi keexxabeikkii?' gaada oichchabeikke" yaagees' yaaga.
7 "Hegaa gishshau, ha77ikka ta ashkkaraa Daawita, 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI nena
hagaadan yaagees; "Taani nena hentta gadeppe, dorssaa heemmiyoosaappe denttada, ta
asaa Israa7eela kaalettanaadan ekkaas. 8 Neeni biido soho ubban taani nenaara issippe
gidaas; ne morkketa ubbaa ne sinttaappe diggaas. Ha77i simmi taani ha sa7an erettida gita
asatu sunttaadan ne sunttaa gitayana. 9-10 Qassi taani ta asaassi, Israa7eelassi soho immada,
eta he sohuwan tokkana. Hegaa gishshau, eti bantta sohuwan de7ana; eti naa77antto
shabbirettokkona. Kase taani ta asaa Israa7eela bolli daannata sunttido wodiyaappe
doommin naaqqidoogaadan, naa77antto iita asati eta naaqqokkona. Taani ne morkketa
ubbaa neeyyo haarissana.
" ' "Hegaa bollankka GODAI ba huuphen ne zareti de7i be7anaadan oottanaagaa neessi
yootees. 11 Ne baree wurin, haiqqada ne maizza aawatun gaittiyo wode, taani neeppe
guyyiyan ne zariyaa, ne naatuppe issuwaa denttada, a kawotettaa minttana. 12 Taayyo
keettaa keexxanai a; taani a kawotaa araataa merinau mintta essana. 13 Taani ayyo aawa
gidana; ikka taayyo na7a gidana. Neeppe kase kawotida Saa7oolappe taani ta siiquwaa
ekkarggidoogaadan, taani appe mulekka ekkikke. 14 Taani a ta asaa bollinne ta kawotettaa
bolli merinau sunttana; a kawotaa araataikka merinau minni eqqana" yaagees' yaaga"
yaagiis.
15 Naataani Xoossai ayyo ajjuutan qonccissido qaalaa ubbaa hagaadan Daawitayyo odiis.

Daawita Woosaa
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 7:18-29)

16 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti dunkkaaniyaa gelidi, GODAA sinttan uttiis. Uttidi
hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, Xoossau, neeni hagaa ubbaa taayyo oottanau
taani oonee? Ta so asaikka aibee? 17 Abeet GODAU, hagee ne aifiyaa sinttan guutta milatin,
ne ashkkaraa zareti sinttappe yaana laittatun hananabaa yootadasa. Tana qassi gita asa
kessadasa. 18 Neeni tana ne ashkkaraa bonchchido gishshau, taani Daawiti simmi ai gaanau
danddayiyaanaa? Neeni tana ne ashkkaraa eraasa. 19 Abeet GODAU, ne ashkkaraa gishshau,
ne wozanaa qofaadan ha gitabaa ubbaa oottada, ha gitatettaa ubbaa tana erissadasa.
20 "Abeet GODAU, ne mali issoinne baawa. Nuuni nu haittan siyidoogaadan, neeppe
attin, hara xoossi baawa. 21 Neeni ne asa oottanau wozido ne asaa Israa7eela milatiya hara
kawotetti sa7aa bollan baawa. Neeni oottido gitanne maalaalissiya oosotu gaasuwan ne
sunttai biittan sa7an erettiis. Neeni Gibxxeppe wozido ne asaa sinttaappe kawotettata
laaggadasa. 22 Neeni ne asaa Israa7eela merinau nebaa oottadasa. Abeet GODAU, neenikka
eta Xoossaa gidadasa.
23 "Abeet GODAU, neeni ne ashkkaraabaanne a zerettaabaa haasayidoogee merinau
minni eqqo; neeni oottana giidoogaadankka ootta. 24 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI,
Israa7eela Xoossai tumaappe Israa7eelassi Xoossaa' geetettanaadan ne sunttai merinau
minni eqqananne gitatana. Ne ashkkaraa Daawita zareti ne sinttan minni eqqana.

25 "Abeet ta Xoossau, 'Taani ne zareti de7i be7anaadan oottana' yaagada neeni taassi ne
ashkkaraassi qonccadasa. Hegaa gishshau, taani ne ashkkarai ha woosaa nena woossanau
xalaas. 26 Abeet GODAU, neeni Xoossaattennee! Neeni ha lo77o qaalaa taayyo ne
ashkkaraayyo oottana gaadasa. 27 Ne sinttan yaa merinau gam77anaadan, ne ashkkaraa
zariyaa anjjanau ufaitta. Abeet GODAU, neeni anjjidoogee merinau anjjettidaagaa gidana"
yaagidi woossiis.

18

Daawiti Xoonido Xoonota
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:1-18)

1 Hegaappe guyyiyan, Daawiti Pilisxxeemata xoonidi haariis; yaatidi Gaate giyo kata-
maanne a moottata Pilisxxeema asatu kushiyaappe wotti ekkiis. 2 Qassi Daawiti Moo7aaba
biittaa asata xoonin, eti ayyo haarettidosona; haarettidi giiraa giiridosona.
3 Hamaata katamaa matan de7iya Xooba biittaa Kawoi Hadaadi7eezeri, ba kawotet-
taa Efiraaxiisa SHaafaa gakkanaashin aassanau biishin, Daawiti a xooniis. 4 Daawiti
Hadaadi7eezerappe issi sha7u para gaareta, laappun sha7u paraasatanne laatamu sha7u
tohuwaasata omooddiis. Daawiti xeetu gaaretuyyo gidiya parata ashshidi, hara paratu
ubbau gaadiyaa gilddayiis.
5 Damasqqo kataman de7iya Sooreti Xooba biittaa Kawuwaa Hadaadi7eezera maad-
danau yiido wode, Daawiti etappe laatamanne naa77u sha7u asaa woriis. 6 Hegaappe
guyyiyan, Sooriyaa biittan Damasqqo kataman olanchchatu qatota medhdhiis. Yaatin,
Sooriyaa asati Daawitayyo haarettidi, giiraa giiridosona. Daawiti biido soho ubban GODAI
ayyo xoonuwaa immiis.
7 Kawoi Daawiti Hadaadi7eezera oosanchchati tookkido worqqa gonddalleta ekkidi,
Yerusalaame efiis. 8 Qassi Daawiti Hadaadi7eezeri haariyo Xebaahanne Kuna katamatuppe
nahaasiyaa giyo birataa keehi daruwaa ekkiis. Hegaappe simmin, Solomoni he nahaasiyaa
birataappe Abba Sainiyaa, tuussatanne dumma dumma miishshata medhdhiis.
9 Daawiti Xooba biittaa Kawuwaa Hadaadi7eezera olanchchata ubbaa xoonidoogaa
Hamaata Kawoi Too7i siyiis. 10 Siyidi Hadaadi7eezera olidi xoonido gishshau, a hashshu
gaanaunne sarotanau ba na7aa Hadoraama Kawuwaa Daawitakko kiittiis. Aissi gi-
ikko, Hadaadi7eezeri Too7aara olettiiddi gam77iis. Hadoraami worqqaappe, biraap-
penne nahaasiyaappe medhdhido miishshata ekkidi yiis. 11 Kawoi Daawiti Eedoomappe,
Moo7aabappe, Amoona asatuppe, Pilisxxeematuppenne Amaaleeqa asatuppe omooddi
ekkido biraanne worqqa ha miishshatuura issippe gattidi, GODAU dummayidi wottiis.
12 Xaruuyi na7ai Abishaayi Eedooma asaappe tammanne hosppun sha7ata Maxine
Wombban woriis. 13 Hegaappe guyyiyan, Daawiti Eedooman olanchchatu qatota medhd-
hiis; yaatin, he biittaa asai ubbai Daawitayyo haarettiis. Daawiti biido soho ubban GODAI
ayyo xoonuwaa immiis.
14 Hegaadan oottidi, Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawotiis; kawotidi ba asaa ubbaa
xillotettaaninne suure pirddan aissiis. 15 Xaruuyi na7ai Yoo7aabi ola gadaawa; Ahiluuda
na7ai Yoosaafixi hanidabaa xaafiyaagaa; 16 Ahixuuba na7ai Xaadooqinne Abiyaataara na7ai
Abimeleki qeeseta; Saraayi[7] waanna xaafe; 17 Yoodaahe na7ai Banaayi Daawita naagiya
olanchchata halaqa; Daawita attuma naati a kawotettan xoqqa sohuwaa oiqqida halaqata.

19

Daawiti Amoonatanne Sooreta Xooniis
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 10:1-19)

1 Hegaappe guyyiyan, Amoonatu Kawoi Naa7oosi haiqqiis; haiqqin a na7ai a sohuwan
kawotiis. 2 Daawiti, "A aawai Naa7oosi taayyo kehido gishshau, taani a na7aa Hanuunayyo
kehana" yaagiis. Hanuuna aawai haiqqido gishshau, Daawiti a minttettanau asa kiittiis.

---

7 18:16 Saraayi: Ha bitaanee Ibraawettuwan oiddu dumma dumma sunttan xeesettees. Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:17; 20:25nne Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 4:3 xeella.

Daawiti kiittidoogeeti Hanuuna minttettanau Amoona biitti gakkido wode, [3] Amoona
asaa halaqati Hanuuna, “Daawiti nena minttettanau ha asata kiittidoogee ne aawaa
bonchchuwaa gishshaassa gaadiiyye? I ba asaa kiittidoogee ha katamaa xeellanaassa,
wochchanaassanne olidi xoonanaassa” yaagidosona.
[4] Yaagin Hanuuni Daawiti kiittido asata oiqqidi, eta buuchchaa meediis; eta
maayuwaakka uttiyo dulliyaa baggaappe qanxxi ekkidi, eta yeddiis. [5] Hegaa gishshau,
asati daro yeellatidosona. Daawiti hegaa siyidi, i etaara gaittiya asa kiittiis. Kiittidi,
“Intte buuchchai diccanaashin, Yarkko kataman de7ishshite; hegaappe guyyiyan haa
yiite” yaagiis.
[6] Amoonati bantta oosuwan Daawiti eta morkkanaadan oottidoogaa erido wode,
Hanuuninne Amoonati Masphphexoomiyaappenne Sooriyan de7iya Maa7ikanne Xooba
geetettiya katamatuppe paraa gaaretanne paraasata qaxaranau hasttamanne oiddu sha7u
kilo giraame deexxiya xaqara biraa yeddidosona. [7] Yeddidi hasttamanne naa77u sha7u
paraa gaareta, paraasata, Maa7ika kawuwaanne a olanchchata qaxaridosona; qaxarin
yiidi, Medaaban dunkkaanidosona. Qassi Amoonati bantta katamaappe shiiqidi, olau
giigettidosona.
[8] Daawiti hegaa siyido wode, Yoo7aabanne olanchchata ubbaa yeddiis. [9] Amoonati kiyidi,
katamaa penggiyan olau salppidosona. Eta maaddanau yiida kawotikka bantta sohuwaa
oiqqidi, dembban shiiqidosona.
[10] Yoo7aabi bana olai sinttaaranne guyyeera doggomidoogaa be7ido wode, Israa7eelatu
giddoppe ubbaappe minniya olanchchata doori ekkidi, Sooriyaa asatu sinttan salppissiis.
[11] Attida asatuppe ba ishai Abishaayi azazana mala oottidi, Amoona asatu sinttan salppi-
dosona. [12] Yoo7aabi ba ishaa Abishaaya, “Sooriyaa asati taayyo wolqqaamikko, neeni yaada
tana maadda. Qassi Amoona asati neeyyo wolqqaamikko, taani yaada nena maaddana.
[13] Simmi minna! Nu asaa gishshaunne nu Xoossaa katamatu gishshau, ane minni olettoos.
GODAI bana lo77iyaabaa ootto” yaagiis.
[14] Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabinne aara de7iya asai Sooriyaa asatuura olettanau lauhu
giidosona. Yaatin, Sooriyaa asati a sinttaappe baqatidosona. [15] Sooriyaa asati baqatidoogaa
Amoona asati be7ido wode, etikka a ishaa Abishaaya sinttaappe baqatidi, katamaa
gelidosona. Hegaappe guyyiyan, Yoo7aabi Yerusalaame simmiis.
[16] Sooriyaa asati Israa7eela asati eta xoonidoogaa erido wode, asa kiittidi Efiraaxi-
isa SHaafaappe hefinttaara de7iya Sooriyaa asata ehiissidosona. Hadaadi7eezera ola
gadaawai SHobaaki eta kaalettees.
[17] Daawiti hegaa siyido wode, Israa7eela olanchchata shiishshidi, Yorddaanoosa SHaafaa
pinniis; pinnidi Sooriyaa asatuura olettanau eta sinttan salppidosona. Daawiti etaara
olettanau salppin, etikka aara olettidosona. [18] Olettin Sooriyaa asati Israa7eelatu sint-
taappe baqatidosona; Daawiti Sooriyaa asatuppe paraa gaariyaa laaggiya laappun sha7u
asatanne oitamu sha7u tohuwaasata woriis; eta ola gadaawaa SHobaakakka woriis.
[19] Hadaadi7eezera olanchchati Israa7eelatun xoonettidoogaa erido wode, Daawitaara
sigettidi, ayyo haarettidosona. Hegaappe simmin, Sooriyaa asai Amoona asaa maaddanau
dosibeenna.

20

Daawiti Raaba Katamaa Olidi Oiqqiis
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 12:26-31)

[1] Ofinttan, kawoti olau kiyiyo wode, Yoo7aabi olanchchata kaalettidi, Amoona biittaa
woraajjiis; woraajjidi Raaba katamaa dooddiis. SHin Daawiti Yerusalaamen takkiis;
Yoo7aabi Raaba katamaa olidi bashshiis. [2] Hegaappe guyyiyan Daawiti yiidi, eta kawuwaa
worqqa kallachchaa a huuphiyaappe ekkiis. Kallachchai mazzaniyo wode hasttamanne
oiddu kilo giraame gidiis; a giddon inqquwaa giyo al77o shuchchai de7ees. He
kallachchai ekettidi, Daawita huuphiyan goxettiis. Qassi Daawiti he katamaappe keehi
daro omooduwaa ekkiis. [3] Yaatidi kataman de7iya asaa kessidi, magaaziyan, birata

shalkkiyaaninne kalttan ootissiis. Amoona katamatun de7iya asaa ubbaakka hegaadan ootissiis. Hegaappe guyyiyan, Daawitinne a asai ubbai Yerusalaame simmiis.

Pilisxxeema Asatuura Olettido Olata
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:15-22)

4 Hegaappe simmin, Pilisxxeema asatuura Gezeeran olai denddiis; denddin Huushappe
yiida Sibbakaayi adussa mino asatu yaraappe gidiya Sippaaya woriis. Yaatin, Pilisxxeemati
xoonettidosona.
5 Hegaappe simminkka Pilisxxeema asatuura hara olai denddiis; denddin Yaa7iira na7ai
Elihanaani tooraa toomai shimainniyaa wondderashiyaa keeniyo, Gaate katamaappe yiida
Gooliyaada ishaa Laahima woriis.
6 Qassikka hara olai Gaate kataman denddiis. He sohuwan issi wogga adussa bitanee
de7ees. He bitaniyaayyo issi issi kushiyan usuppun biradhdheti, issi issi tohuwankka
usuppun biradhdheti, muleera laatamanne oiddu biradhdheti de7oosona. He bitanee
adussa mino asatu yaraappe gidiya asa. 7 He bitanee Israa7eelata naassido wode, Daawita
ishaa SHaama na7ai Yonaataani a woriis. 8 Hageeti Gaate kataman de7iya adussa mino
asatu yarata; eti ubbai Daawita kushiyaaninne a asaa kushiyan haiqqidosona.

21

Daawiti Asaa Qoodissiis
(Sameela Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:1-25)

1 Seexaanai Israa7eela bolli metuwaa ehaanau koyidi, Daawiti Israa7eela asaa
qoodanaadan denttettiis. 2 Daawiti Yoo7aabanne olanchchatu halaqata hagaadan yaagiis;
"Daanappe Berssaabeha gakkanaashin biite; biidi Israa7eela asaa qoodite. Yaatidi asaa
qoodai aappunakko tana erissite" yaagiis.
3 SHin Yoo7aabi a, "GODAI ha de7iya ba asaa bolli xeetu kushiyaa gujjo! Ta godau,
kawuwau, eti ubbai ta godaa ashkkarata gidokkonaayye? Ta godai hegaa malabaa
oottanau aibissi koyii? Israa7eela kawotettaa aibissi mooranchcha kessii?" yaagiis.
4 SHin kawuwaa qaalai Yoo7aaba xooniis. Xoonin Yoo7aabi kiyidi, Israa7eela biittaa
ubbaa yuuyiis; yuuyidi Yerusalaame simmiis. 5 Yoo7aabi qoodido asaa qoodaa Daawitayyo
immiis. Israa7eela biittan ubban bisuwan olettanau danddayiya issi miiloonenne issi
xeetu sha7u mino asati de7oosona. Qassi Yihudaa biittan bisuwan olettanau danddayiya
oiddu xeetanne laappun tammu sha7u mino asati de7oosona. 6 Yoo7aabi kawuwaa
azazuwaa shenetido gishshau, Leewatanne Biniyaama zareta qoodan gujjibeenna.
7 Xoossai ha yohuwan ufaittibeenna gishshau, Israa7eela qaxxayiis. 8 Yaatin Daawiti
Xoossaa, "Taani ha oosuwan gita nagaraa oottaas. SHin ha77i nena woossais; ta
mooruwaa, ne ashkkaraa mooruwaa qucca. Taani daro eeyyabaa hanaas" yaagiis.
9 Yaagin GODAI Daawitayyo hananabaa yootiya Gaada hagaadan yaagidi haasayissiis;
10 "Ba; baada Daawita, 'GODAI nena, "Taani nena heezzubaappe dooruwaa bessais; taani
ne bolli polanau taayyo etappe issuwaa doora" yaagees' yaaga" yaagiis.
11-12 Yaagin Gaadi Daawitakko biidi a, "GODAI nena, 'Haageetuppe issuwaa doora:
heezzu laitta koshaa doorai? Woikko ne morkketi nena yedettishin, heezzu aginaa
eta sinttaappe baqatanaagaa doorai? Woikko GODAA bisoi ne biittaa heezzu gallassaa
shocanaagaanne hegaarakka qassi Israa7eela biittaa kantti kiyanaashin haiquwaa boshan
shociya kiittanchchaa i kiittiyoogaa doorai?' yaagees. Ane ha77i kuuyada, taani tana
kiittidaagaayyo zaariyoobaa oda" yaagiis.
13 Daawiti Gaada, "Taani keehippe un77ettaas. GODAA maarotai keehi gita gidiyo
gishshau, ane taani a kushiyan kunddana; taani asa kushiyan kunddikke" yaagiis.
14 Hegaa gishshau, GODAI Israa7eela bolli boshaa yeddin, laappun tammu sha7u Is-
raa7eela asati haiqqidosona. 15 Hegaappe guyyiyan, Xoossai Yerusalaame bashshanau
kiitanchchaa kiittiis. SHin kiitanchchai Yerusalaame bashshanau mati uttidaashin, GODAI
be7idi azzaniis. Azzanidi bashshiya kiitanchchaa, "Agga! Hegee gidana!" yaagiis. He wode
GODAA kiitanchchai Yaabuusiyaa Ornna audiyaa matan eqqiis.

[16] Kiitanchchai ba bisuwaa ba kushiyan oiqqidi, Yerusalaame bashshanau sa7aappenne
saluwaappe giddon eqqidaagaa Daawiti be7iis. Hegaappe guyyiyan, Daawitinne cimati
waaruwaa maayidi, bantta som77uwan gufannidosona. [17] Daawiti Xoossaa, "Asai qoodet-
tanaadan oottidai tana gidikkinaayye? Naaqqidaageenne iitabaa oottidaagee tana. SHin
ha dorssati, eti ai oottidonaa? Abeet GODAU, ta Xoossau, hayyanaa ne kushee tananne ta
aawaa so asaa qaxxayo. Ne kushee ne asaa qaxxayoppo!" yaagiis.
[18] Hegaappe guyyiyan, GODAA kiitanchchai Gaada hagaadan yaagidi azaziis; "Daawiti
pude Yaabuusiyaa Ornna audiyaa biidi, GODAAYYO yarshshiyoosaa yan gimbbanaadan
yoota" yaagiis. [19] GODAA sunttan Gaadi yootidoogaadan Daawiti biis.
[20] He wode Ornninne a oiddu attuma naati audiyan gisttiyaa qoxxoosona. Qoxxiiddi
guyye simmi xeellidi, kiitanchchaa be7idosona; be7in aara de7iya naati qosettidosona.
[21] Daawiti Ornnakko yiido wode, Ornni a be7idi, audiyaappe gaxi kiyidi, ba som77uwaa
sa7aa gattidi, Daawitayyo ziggiis.
[22] Hegaappe guyyiyan, Daawiti Ornna, "Boshai asaa bollappe kichchana mala, taani
GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiyoosaa keexxanau ne audiyaa taayyo baizzarkkii. Taani
neeyyo kumetta waagaa qanxxana" yaagiis.
[23] Yaagin Ornni Daawita, "Neeyyo ekka; ta godai kawoi bana ufaissiyaabaa ootto.
Be7a, xuuggiyo yarshshuwau booraa, eettanau kattaa qoxxiyo miishshaanne kattaa
yarshshuwau gisttiyaa taani immana. Taani ha ubbaakka neeyyo immana" yaagiis.
[24] SHin Kawoi Daawiti Ornna, "CHii, chii! Taani kumetta waagaa qanxxada shammana.
Aissi giikko, taani nebaa GODAAYYO ekkikke; qassi taani miishshaa kessabeennabaa
xuuggiyo yarshsho oottada yarshshikke" yaagiis.
[25] Hegaa gishshau, Daawiti he audiyaayyo usuppun xeetu worqqa santtimiyaa im-
miis. [26] Hegaappe guyyiyan, Daawiti he sohuwan GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiy-
oosaa keexxiis. Yaatidi xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshiis;
yarshshidi GODAA woossin, GODAI xuuggiyo yarshshuwaa bolli saluwaappe tamaa yed-
didi, ayyo zaariis.
[27] Hegaappe guyyiyan, GODAI kiitanchchaa azazin, kiitanchchai ba bisuwaa shoohuwau
zaariis. [28] Daawiti GODAI a woosau zaaridoogaa be7idi, Yaabuusiyaa Ornna audiyan
naa77anttuwaa yarshshiis. [29] Muusee bazzon giigissido GODAA Dunkkaaneenne xuuggiyo
yarshshuwaa yarshshiyoosai he wode Gabaa7oonan goinniyo xoqqa sohuwan de7ees.
[30] SHin Daawiti GODAA kiitanchchaa bisuwau yayyido gishshau, Xoossaa oichchanau he
sohuwaa baanau danddayibeenna.

22

[1] Hegaa gishshau, Daawiti, "GODAA Beeta Maqidasee hagan de7ana; Israa7eela asai
xuuggiyo yarshshuwaa yarshshana sohoi hagaa gidana" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Giigissiyo Giigaa

[2] Hegaa gishshau, Daawiti Israa7eela biittan de7iya hara biittaa asata shiishshanaadan
azaziis. Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxanau shuchchaa massiyaageeti shuchchaa
massidi loittanau eta giddoppe sunttiis. [3] Daawiti penggiyaa sanqqaa oottanau misi-
maariyaayyoonne maaxafiyau haniya cora birataanne mazzananau danddayettenna, zawi
bainna nahaasiyaa birataa giigissiis. [4] Sidoona asatinne Xiiroosa asati Daawitayyo zigaa
ehiyo gishshau, Daawiti qoodai bainna zigaa giigissiis. [5] Daawiti, "Ta na7ai Solomoni
lammachchanne yelaga na7a. GODAAYYO keexettiya Beeta Maqidasee biitta ubban erettidanne bonchchettida, lo77o keetta gidanau bessees. Hegaa gishshau, au koshshiyaabaa
taani giigissana" yaagiis. Daawiti haiqqanaappe kasetidi darobaa giigissi wottiis.
[6] Hegaappe guyyiyan, Daawiti ba na7aa Solomona xeesidi, GODAAYYO Israa7eela Xoos-
saayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaadan azaziis. [7] Daawiti Solomona, "Ta na7au, taani
GODAA ta Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau ta wozanan qoppaas. [8] SHin
GODAA qaalai tana, 'Neeni daro suuttaa gussadasa; qassi daro olaakka olettadasa. Neeni
ha sa7aa bollan ta sinttan daro suuttaa gussido gishshau, ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa

keexxakka. [9] Be7a; neeyyo issi saro na7i yelettana. A yuushuwan de7iya morkketu ubbaara
taani a saro oottana. A sunttai Solomona; taani i kawotido laittan Israa7eela asaayyo
sarotettaanne woppaa immana. [10] I ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxana. I ta na7a
gidana; taanikka ayyo aawa gidana. A kawotaa araataa Israa7eelan merinau mintta essana'
yaagiis.

[11] "Ha77ikka ta na7au, GODAI nenaara gido. GODAI kase nebaa haasayidoogaadan,
GODAA ne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxanaagaa nena polisso. [12] GODAI nena
Israa7eela asaa bolli kawo oottiyo wode, GODAA ne Xoossaa higgiyaa naaganaadan, GODAI
neeyyo aadhdhida eratettaanne akeekaa immo. [13] GODAI Muuse baggaara Israa7eela
azazido azazuwaanne wogaa naagiyaabaa gidikko, ubbai neeyyo hanana. Aikko baa
minna! Yayyoppa woikko dagammoppa! [14] Taani daro tuggan GODAA Beeta Maqidasiyaa
keexxanau heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya worqqaanne hasttamanne
oiddu sha7u kilo giraame deexxiya biraa shiishshaas; qassi zawi bainna nahaasiyaanne
birataa shiishshaas; qassikka mittaanne shuchchaa giigissaas. Gidikkokka, neeni hegaa
bolli haraa gujjanau koshshees. [15] Ne matan daro oosanchchati de7oosona; shuchchaa
qoo7iyaageetinne massiyaageeti, anaaxetinne ubba oosuwaa oottanau danddayiya er-
anchcha asati de7oosona. [16] Eti oottiyo worqqau, birau, nahaasiyaunne biratau zawi baawa.
Ha77i neeni oosuwaa doomma. GODAI nenaara gido" yaagiis.

[17] Daawiti Israa7eela kaalettiyaageeti ubbai ba na7aa Solomona maaddanaadan ha-
gaadan yaagidi azaziis; [18] "GODAI intte Xoossai inttenaara de7enneeyye? I inttena
ubbasaara shemppissibeennee? Ha biittan de7iyaageeta i ta kushiyan aatti immido
gishshau, ha biittai GODAAYYONNE a asaayyo haarettiis. [19] Ha77ikka GODAA intte Xoossaa
koyanau intte wozanaanne intte shemppuwaa immite. GODAA sunttau keexettida Beeta
Maqidasiyaa giddon GODAA Maachchaa Taabootaanne Xoossaa geeshsha miishshata
ehiidi wottanaadan, intte denddidi, GODAA Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxite" yaagiis.

23

[1] Daawiti ceeggido wode, ba na7aa Solomona Israa7eela bolli kawoyiis.

Leewatu Oosuwaa

[2] Daawiti Israa7eela kaalettiyaageeta ubbata, qeesetanne Leewata issippe shiishshiis.
[3] Hasttamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Leewati qoodettidosona; qoodettidi eti
muleera hasttamanne hosppun sha7u attumaasa gididosona. [4] Hageetu giddoppe GO-
DAA Beeta Maqidasiyaayyo aawatiya laatamanne oiddu sha7ata kawoi wottiis. Qassi
halaqatanne pirdda daannata usuppun sha7ata wottiis. [5] Penggiyaa naagiyaageeta
oiddu sha7ata wottiis. GODAA galatanau Daawiti medhdhido yetta miishshan GODAA
galatiyaageeta oiddu sha7ata wottiis.

[6] Daawiti Leewi yelido attuma naata Gershshoona, Qahaatanne Maraara eta yaran yaran
heezzu citan shaakkiis.

[7] Gershshooni yelido attuma naati La7idaananne SHim77a. [8] La7idaana attuma naati
heezza; etikka Yihi7eela, Zetaamanne Yuu7eela. [9] SHim77a attuma naati heezzati
SHalomoota, Hazii7eelanne Haaraana; hageeti La7idaana yaratuyyo halaqata. [10-11] SHim77a
attuma naati oiddati, bantta yeletaa yeletaa maaran Yahaata, Ziina, Yi7uushanne Barii7a.
Yi7uushassinne Barii7assi naati darenna; hegaa gishshau, eti issi yaradan qoodettidosona.

[12] Qahaata naati oiddati Amiraama, Yixihaara, Kebroonanne Uzzi7eela. [13] Amiraama
attuma naati Aaroonanne Muusa. Aarooninne a zerettai ubbaappe aaro geeshsha
gidanaadan dummatidosona. Eti GODAA sinttan ixaanaa cuwayanau, GODAAYYO oot-
tanaunne GODAA sunttan asaa anjjanau merinau dummatidosona. [14] Xoossa asa gidiya
Muuse naati Leewa zaretuura gatto qoodettidosona. [15] Muuse naati Gershshoomanne
El77eezara. [16] Gershshooma naatu giddoppe halaqai SHabu7eela. [17] El77eezara na7ai
Rahaabiyaa. El77eezarayyo hara na7i baawa; shin Rahaabiyaa naati keehi cora.

[18] Yixihaara naatu halaqai SHalomiita. [19] Kebroona na7ai bairai Yiriiya; naa77anttoi
Amaariyaa; heezzanttoi Yahaazi7eela; oiddanttoi Yiqami7aama. [20] Uzzi7eela na7ai bairai
Mikiyaasa; naa77anttoi Yishiyaa.
[21] Maraara naati Maahilanne Musha. Maahila naati El77aazaranne Qiisha. [22] El77aazari
macca naatuppe attin, attuma naata yelennan haiqqiis. Hegaa gishshau, eta ishantti
Qiisha naati eta machchidosona. [23] Musha naati heezzati Maahila, Edeeranne Yiremoota.
[24] Leewa yeletan bantta zariyaaninne keettan bantta sunttan mazggafettidaageeti
hageeta; laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Leewa zareti ubbai GODAA Beeta
Maqidasiyan oottidosona. [25] Daawiti, "GODAI Israa7eela Xoossai ba asaa shemppissiis.
GODAI Yerusalaamen merinau de7ana. [26] Hegaa gishshau, Dunkkaaniyaanne a giddon
go7ettiyo miishshata hagaappe sinttanau Leewati tookkanau bessenna" yaagiis. [27] Daawiti
wurssettan azazido azazuwaadankka laatamu laittanne hegaappe bollaara de7iya Leewati
qoodettidosona. [28] Eti GODAA Beeta Maqidasiyan oottiya Aaroona zerettata maad-
doosona. GODAA Beeta Maqidasiyan kareeranne soora oottoosona; geeshsha miishsha
ubbaa tunennaadan naagoosona. [29] Qassi eti Xoossaa sinttan wottiyo oittaayyo, kattaa
yarshshuwaayyo, shiishshiyo xiilliyaayyo, irshshoi gelibeenna oittaayyoonne zaitiyan
munaqettiya xiilliyaayyo aawatoosona; eti makkiyoobaayyoonne likkiyoobau ubbau
aawatoosona. [30-31] Qassi eti ubba gallassi maalladonne omarssi, GODAASSI xuuggiyo
yarshshoi yarshshettiyo Sambbata gallassi, aginai xeeriyo wodenne higgiyan xaafettida
hara baala gallassati gakkiyo wode, GODAA galatanaunne bonchchanau sunttettidosona.
[32] Dunkkaaniyaanne GODAA Beeta Maqidasiyaa naaganaadaaninne Aaroona zerettata
maaddanaadan aawatettai Leewatuyyo imettiis.

24

Qeesetu Oosuwaa

[1] Aaroona zaretu citati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Aaroona naati Nadaaba, Abi-
iha, El77aazaranne Itaamaara. [2] SHin Nadaabinne Abiihu na7a yelennan bantta aawaappe
kase haiqqidosona. Hegaa gishshau, El77aazarinne Itaamaari qeese gididosona. [3] Daawiti
Aaroona zareta eta oosuwaadan oosuwaadan citan shaakkiis. El77aazara yaraappe
Xaadooqinne Itaamaara yaraappe Abimeleki Daawita maaddidosona. [4] El77aazara yarati
tammanne usuppun citan shaahettin, Itaamaara yarati qassi hosppun citan shaahet-
tidosona. El77aazara yaratu halaqati Itaamaara yaratu halaqatuppe dari beettido
gishshau, hegaadan haniis. [5] El77aazara yaratu giddooninne Itaamaara yaratu giddon
Beeta Maqidasiyau halaqatinne Xoossaa oosuwau halaqati de7iyo gishshau, hageetinne
hinkkootinne oosuwaa saaman shaakkidosona. [6] El77aazara yaratinne Itaamaara yarati
bantta kayan kayan saamaa kessidosona. Kessin Leewa zare gidiya Nataani7eela
na7ai xaafee SHamaa7ee eta mazggafiis. Kawoinne a halaqati, qeesiyaa Xaadooqinne
Abiyaataara na7ai Abimeleki, qeesetu yaratu halaqatinne Leewatu yaratu halaqati ubbati
ha yohuwau markka.
[7] Ha asati saamaa kessin, koiro saamai Yihoyaariba gakkiis. Naa77anttoi Yadaaya
gakkiis. [8] Heezzanttoi Hariima gakkiis. Oiddanttoi Sa7oorima gakkiis. [9] Ichchashanttoi
Malkkiyaa gakkiis. Usuppunttoi Miyaamiina gakkiis. [10] Laappunttoi Haqqooxa gakkiis.
Hosppunttoi Abiiya gakkiis. [11] Uddufunttoi Yaasa gakkiis. Tammanttoi SHakaaniyaa
gakkiis. [12] Tammanne isiininttoi Eliyaashiba gakkiis. Tammanne naa77anttoi Yaaqiima
gakkiis. [13] Tammanne heezzanttoi Huppa gakkiis. Tammanne oiddanttoi Yesheka7aaba
gakkiis. [14] Tammanne ichchashanttoi Bilgga gakkiis. Tammanne usuppunttoi Imeera
gakkiis. [15] Tammanne laappunttoi Heziira gakkiis. Tammanne hosppunttoi Happixeexa
gakkiis. [16] Tammanne uddufunttoi Pataahiyaa gakkiis. Laatamanttoi Yihezqqeela gakkiis.
[17] Laatamanne isiininttoi Yaakiina gakkiis. Laatamanne naa77anttoi Gamuula gakkiis.
[18] Laatamanne heezzanttoi Dalaaya gakkiis. Laatamanne oiddanttoi Ma7aaziyaa gakkiis.
[19] GODAI Israa7eela Xoossai eta maizza aawaa Aaroona baggaara azazidoogaadan, eti
GODAA Beeta Maqidasiyaa gelidi, kayan kayan oottanau xaafettidosona.

Hara Leewatu Sunttaa

[20] Leewa zaretu halaqati harati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.
Yehidaayi SHabu7eela baggaara Amiraama zare.
[21] Yishee Rahaabiyaa zare.
[22] Yahaati SHalomiita baggaara Yixihaara zare.
[23] Yiriiyi, Amaaree, Yahaazi7eelinne Yiqami7aami Kebroona zare; eti bantta yeletaa maaran xaafettidosona.
[24] SHamiiri Mikiyaasa baggaara Uzzi7eela zare.
[25] Zakkaariyaasi Mikiyaasa ishaa Yishiyaa baggaara Uzzi7eela zare.
[26] Maahili, Mushinne Yaa7izee Maraara zareta. [27] Yaa7iziyaa naati heezzati SHohaama, Zakkuuranne Iibira. [28] Maahila naati naa77ati El77aazaranne Qiisha. El77aazarayyo attuma na7i baawa. [29] Qiishayyo Yiraahima7eela giyo issi attuma na7ai de7ees. [30] Mushayyo Maahila, Edeeranne Yiremoota geetettiya heezzu attuma naati de7oosona.
Hageeti Leewa zaretu halaqata.
[31] Kase eta dabboti, Aaroona zare qeeseti oottidoogaadan, Leewa zaretu halaqatinne kaalotiya ishanttuppe issoi saamaa yeggees. Saamai kiyiyo wode Kawoi Daawiti, Xaadooqi, Abimeleki, qeesetu halaqatinne Leewatu halaqati markka.

25

Beeta Maqidasiyan Yexxiyaageeta

[1] Daawitinne ola gadaawati Asaafa naatuppe, Hemaana naatuppenne Yidutuuna naatuppe maazinqqiyan diittaaninne daalan hananabaa yootiyaageetu oosuwaa oottanaadan dummayidosona. Banttau imettida oosuwaa oottin, sunttai mazggafettido asati hageeta.
[2] Asaafa naati Zakkuura, Yooseefa, Nataaniyaanne Asaari7eela. Asaafa naati kawoi azazin, hananabaa yootiya Asaafappe garssaara azazettoosona.
[3] Yidutuuna naati Gadaaliyaa, Xara, Yishaa7iyaa, SHim77a, Hashaabiyaanne Matiitiyaa. Ha usuppunati maazinqqiyan hananabaa yootiiddi, GODAA galatiiddinne bonchchiiddi, bantta aawaa Yidutuunappe garssaara azazettidosona.
[4] Hemaana naati Buqqiyaa, Mataaniyaa, Uzzi7eela, SHabu7eela, Yaarimoota, Hanaaniyaa, Hanaana, Eli7aata, Giddaltta, Romamtti7eezera, Yoshibaqaasha, Malloota, Hotiiranne Maahizi7aata. [5] Hageeti ubbai kawuwaayyo hananabaa yootiya Hemaana naata. Xoossai kase immana giidoogaadan, Hemaana xoqqu xoqqu oottana mala, ha tammanne oiddu attuma naatanne heezzu macca naata ayyo immiis. [6] Hageeti ubbai GODAA Beeta Maqidasiyan daalaa qaattanau, diittaanne maazinqqiyaa diixxiiddinne yexxiiddi goinnanau, bantta aawaappe garssaara de7oosona.
Asaafi, Yidutuuninne Hemaani kawuwaa azazuwan de7oosona. [7] Hageeti laatamanne oiddu asati daro erai de7iyo asata. Eta dabboti yettan loohidaageeta; eti muleera naa77u xeetanne hosppun tammanne hosppuna. [8] Eti bantta oosuwaa shaakki eranau gitai guuttai, asttamaaree tamaaree, ubbaikka lagge saamaa yeggidosona.
[9] Yeggin koiro saamai Asaafa na7aa Yooseefa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. Naa77antto saamai Gadaaliyaa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [10] Heezzantto saamai Zakkuura gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [11] Oiddantto saamai Xara gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [12] Ichchashantto saamai Nataaniyaa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [13] Usuppuntta saamai Buqqiyaa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [14] Laappuntta saamai Asaari7eela gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [15] Hosppuntta saamai Yishaa7iyaa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [16] Uddufuntta saamai Mataaniyaa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [17] Tammantta saamai SHim77a gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. [18] Tammanne isiinintta saamai Uzzi7eela gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.

19 Tammanne naa77antta saamai Hashaabiyaa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera
tammanne naa77a. 20 Tammanne heezzantta saamai SHabu7eela gakkiis; i, a naatinne a
dabboti muleera tammanne naa77a. 21 Tammanne oiddantta saamai Matiitiyaa gakkiis;
i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. 22 Tammanne ichchashantta saamai
Yaarimoota gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. 23 Tammanne
usuppuntta saamai Hanaaniyaa gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne
naa77a. 24 Tammanne laappuntta saamai Yoshibaqaasha gakkiis; i, a naatinne a dabboti
muleera tammanne naa77a. 25 Tammanne hosppuntta saamai Hanaana gakkiis; i, a
naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. 26 Tammanne uddufuntta saamai Malloota
gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. 27 Laatamantta saamai
Eli7aata gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a. 28 Laatamanne
isiinintta saamai Hotiira gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.
29 Laatamanne naa77antta saamai Giddaltta gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera
tammanne naa77a. 30 Laatamanne heezzantta saamai Maahizi7aata gakkiis; i, a naatinne
a dabboti muleera tammanne naa77a. 31 Laatamanne oiddantta saamai Romamtti7eezera
gakkiis; i, a naatinne a dabboti muleera tammanne naa77a.

26

Beeta Maqidasiyaa Penggiyaa Naagiyaageeta

1 Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.

Koiroi Qoraaha yaraappe Asaafa baggaara Qore na7aa Mashelemiyaa. 2 Mashelemee
laappun attuma naata yeliis; eti bantta yeletaa maaran Zakkaariyaasa, Yidi7eela,
Zabaadiyaa, Yaatini7eela, 3 Elaama, Yahohanaananne Eliyaho7enaaya.

4 Xoossai Obeedi-Eedoomakka anjjido gishshau, i hosppun attuma naata yeliis. Eti
bantta yeletaa maaran SHamaa7iyaa, Yihozabaada, Yo7aaha, Sakaara, Nataani7eela,
5 Ami7eela, Yisaakooranne Pa7ulttaaya. 6 Qassi Obeedi-Eedooma na7ai SHamaa7eekka
usuppun attuma naata yeliis; eti mino asa gidido gishshau, bantta aawaa keettan halaqa
gididosona. 7 SHamaa7iyaa naati Ootina, Rafaa7eela, Yobeedanne Elzzabaada; eta ishantti
Eelihunne Samaakee aadhdhida mino asata. 8 Hageeti ubbati Obeedi-Eedooma zareta;
eti, eta naatinne eta dabboti oosuwau mino. Obeedi-Eedooma zareti muleera usuppun
tammanne naa77a.

9 Mashelemiyaayyo mino naatinne mino dabboti de7oosona; eti muleera tammanne
hosppuna.

10 Maraara yaraappe Hoosayyookka naati de7oosona. SHiimiri baira na7a gidenna; shin
a aawai a halaqa oottiis. 11 A ishantti Hilqqiyaa, Xabaaliyaanne Zakkaariyaasa. Hoosa
naatinne a dabboti muleera tammanne heezza.

12 Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageeti bantta keettaa asaa halaqatun, citan
citan shaahettidosona. Hara Leewatudan etakka GODAA Beeta Maqidasiyaa oosoi
shaahuwan gakkiis. 13 Penggiyaa ubbaa naaganau bantta keettan keettan guuttai gitai
saamaa kessidosona. 14 Arshsho Penggiyaa giyo penggiyaa naagiyo saamai SHeleemiyaa
gakkiis. Lo77o zoriya a na7aa Zakkaariyaasa Huuphessa Penggiyaa giyo penggiyaa naagiyo
saamai gakkiis. 15 Obeedi-Eedooma Tohossa Penggiyaa giyo penggiyaa naagiyo saamai
gakkiis. A naata buquraa minjjiyo keettaa naagiyo saamai gakkiis. 16 Arggo Penggiyaanne
bolla ogiyaa baggaara de7iya SHalekoota Penggiyaa geetettiya penggeta naagiyo saamai
SHufiimanne Hoosa gakkiis. Naagoi kayan kayan gakkees.

17 Gallassan gallassan arshsho baggaara usuppun Leewati naagoosona. Huuphessa
baggaara oiddati naagoosona. Tohossa baggaara oiddati naagoosona. Qassi naa77ai
naa77ai buquraa minjjiyo keettaa naagoosona. 18 Arggo baggaara dabaabau efiya ogiyaa
oiddati naagoosona. Qassi dabaabaa gidduwaa naa77ati naagoosona. 19 Simmi Qoraaha
yaratussinne Maraara yaratussi imettida pengge naago oosoi hagaa.

Beeta Maqidasiyaa Giddon Oottiyo Hara Oosota

[20] Akiiya giyo Leewee Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya buquraanne Xoossaayyo
dummayi wottido imota naaganau sunttettiis. [21] Gershshoona na7aa La7idaana yaraappe
Yihi7eeli dumma dumma keettaa asau aawatees. [22] Yihi7eela naati Zetaamanne a ishaa
Yuu7eela; eti GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya buquraa naaganau sunttettidosona.
[23] Amiraama yaratuyyo, Yixihaara yaratuyyo, Kebroona yaratuyyoonne Uzzi7eela
yaratuyyo oosoi shaahetti imettiis. [24] Muuse na7aa Gershshooma yara gidiya SHabu7eeli
Beeta Maqidasiyan de7iya buquraa naagiyaageetu halaqatu bolli sunttettiis. [25] I Ger-
shshooma ishaa El77eezara baggaara SHalomiitayyo dabbotees. El77eezari Rahaabiyaa
yeliis; Rahaabee Yishaa7iyaa yeliis; Yishaa7ee Yoraama yeliis; Yoraami Ziikira yeliis;
Ziikiri SHalomiita yeliis. [26] Kawoi Daawiti, aawatu keettaa asaa halaqati, shaalaqati,
mato halaqatinne ola gadaawati Xoossaayyo dummayi wottido miishsha ubbaa bolli
SHalomiitinne a dabboti sunttettidosona. [27] Ha miishshaa Beeta Maqidasiyaa bottoko-
nanau dummayi wottida asati ha miishshaa kase olaappe omooddi wottidosona. [28] Qassi
hananabaa yootiya Sameeli, Qiisa na7ai Saa7ooli, Neera na7ai Abaneerinne Xaruuyi na7ai
Yoo7aabi kase dummayi wottido imota ubbaa SHalomiitinne a dabboti naagoosona.

Hara Leewata Gakkida Oosuwaa

[29] Yixihaara yaratuppe Kanaaneenne a naati Beeta Maqidasiyaappe kareera de7iya
oosuwan Israa7eela asaa aissanaunne daannatanau sunttettidosona.
[30] Kebroona yaratuppe Hashaabeenne a dabboti, issi sha7anne laappun xeetu mino
asati, GODAA ooso ubbaunne kawuwaa ooso ubbau Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttan
arggo baggaara de7iya Israa7eela asaa bolli sunttettidosona. [31] Kebroona yaratuppe
halaqatiyaagee Yiriiya. Daawiti kawotido oitamantto laittan koyin, eta asaa giddoppe
mino asati Gala7aade biittan Yaa7izeera giyo sohuwan beettidosona. [32] Aawatu keetta asau
halaqatiya Yiriiya dabboti minoti naa77u sha7anne laappun xeeta. Kawoi Daawiti Xoossaa
ooso ubbaunne kawuwaa ooso ubbau eta Roobeela zaretu biittaa bolli, Gaada zaretu biittaa
bollinne Minaase zaretuppe baggatu biittaa bolli sunttiis.

27

Israa7eela Asaa Kaalettiyaageeta

[1] Bantta citan citan kawotettaa aissida Israa7eela keettaa asatu halaqati, shaalaqatinne
mato halaqati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta. Issi issi citan laatamanne oiddu sha7u
asati de7oosona. Issi issi citai laittaa giddon issi issi aginau kayan kayan kawotettaa
oosuwaa oottanau kiyees.
[2] Koiro aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Zabddi7eela na7aa Yaashobi7aama; a citan
laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. [3] Yaashobi7aami Paareesa zeretta; i koiro aginau
olanchchatu halaqatuyyo gadaawa.
[4] Naa77antto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Ahoohiyaa Dodaaya; a citan laatamanne
oiddu sha7u asai de7ees. Appe kaalliyaagee Miqiloota.
[5] Heezzantto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee qeesiyaa Yoodaahe na7aa Banaaya; a
citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. [6] Banaayi hasttamu erettida asatu giddon mino
asa gididi, hasttamatuyyo halaqatiis. A sohuwan a na7ai Amizabaadi halaqatiis.
[7] Oiddantto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Yoo7aaba ishaa Asaaheela; a citan
laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. A sohuwan a na7ai Zabaadee halaqatiis.
[8] Ichchashantto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Yixihaara yaraappe SHamihuuta; a
citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.
[9] Usuppuntta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Taqo7appe yiida Iqqeesha na7aa Ira; a
citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.
[10] Laappuntta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Efireema zariyaappe Piloonappe yiida
Heleexa; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.
[11] Hosppuntta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Huushappe yiida Sibbakaaya; a citan
laatamanne oiddu sha7u asai de7ees. Sibbakaayi Yihudaa zarenne Zaraaha yara.
[12] Uddufuntta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Biniyaama zare gidida Anatootiyaa
Abi7eezera; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

[13] Tammantta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Naxoofappe yiida, Zaraaha yara gidiya Maahiraaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.
[14] Tammanne isiinintta aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Pir77aatoonappe yiida, Efireema zare gidiya Banaaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.
[15] Tammanne naa77antto aginan kiyiya citaa kaalettiyaagee Naxoofappe yiida, Otini7eela yara gidiya Helddaaya; a citan laatamanne oiddu sha7u asai de7ees.

Israa7eela Zareta Aissiyaageeta

[16] Israa7eela zareta aissanau sunttettidaageeti hagaappe kaallidi xaafettidaageeta.
Roobeela zariyaa aissiyaagee Ziikira na7aa El77eezara.
Simoona zariyaa aissiyaagee Maa7ika na7aa SHafaaxiyaa.
[17] Leewa zariyaa aissiyaagee Qamu7eela na7aa Hashaabiyaa.
Aaroona zariyaa aissiyaagee Xaadooqa.
[18] Yihudaa zariyaa aissiyaagee Daawita ishaa Eeliha.
Yisaakoora zariyaa aissiyaagee Mikaa7eela na7aa Omira.
[19] Zaabiloona zariyaa aissiyaagee Obaadiyaa na7aa Yishimaa7iyaa.
Nifttaaleema zariyaa aissiyaagee Aziri7eela na7aa Yaarimoota.
[20] Efireema zariyaa aissiyaagee Azaaziyaa na7aa Hoshee7a.
Yorddaanoosa SHaafaappe arggo baggan de7iya Minaase zaretuppe baggaa aissiyaagee Padaaya na7aa Yuu7eela.
[21] Yorddaanoosa SHaafaappe arshsho bagga Gala7aaden de7iya Minaase zaretuppe baggaa aissiyaagee Zakkaariyaasa na7aa Idda.
Biniyaama zariyaa aissiyaagee Abaneera na7aa Ya7isi7eela.
[22] Daana zariyaa aissiyaagee Yirohaama na7aa Azaari7eela.
Hageeti Israa7eela zareta aissiyaageeta.
[23] GODAI Israa7eela asaa saluwaa xoolinttiyaadan corayana giido gishshau, Daawiti laatamu laittanne laatamu laittaappe garssaara de7iyaageeta qoodan gelissibeenna. [24] Xaruuyi na7ai Yoo7aabi asaa qoodaa doommiis; shin qoodi wurssibeenna. Asaa qoodido gaasuwan GODAI Israa7eela asaa bolli hanqqettiis. Hegaa gishshau, eta qoodai Kawuwaa Daawita taarikiyaa mazggafan xaafettibeenna.

Kawo Aquwaassi Aawatiyaageeta

[25] Kawo buquraa minjjiyoosau aawatiyaagee Adii7eela na7aa Azimaaweeta. Gaxariyan, katamatuuninne moottatun de7iya miishshaassi aawatiyaagee Ooziyaana na7aa Yon-aataana. [26] Biittaa goyiya goshshanchchatu bolli aawatiyaagee Kaluuba na7aa Eezira. [27] Woiniyaa turaa sohotuyyo aawatiyaagee Raamappe yiida SHim77a. Woiniyaa eessaa minjjiyoosau aawatiyaagee SHafaamappe yiida Zabdda.
[28] Bargguwan de7iya wogaraayyoonne ettaayyo aawatiyaagee Gedeerappe yiida Ba7aalihanaana. Zaitiyaa minjjiyoosau aawatiyaagee Yo7aasha. [29] Saaroona Dembban heemettiya miizzaayyo aawatiyaagee Saarooniyaa SHiixiraaya. Wombban hemettiya miizzaayyo aawatiyaagee Adilaaya na7aa SHafaaxa. [30] Gaameelatuyyo aawatiyaagee Isimaa7eeliyaa Obiila. Haretuyyo aawatiyaagee Meronootiyaa Yehidaaya. [31] Dorssatuyyoonne deeshshatuyyo aawatiyaagee Aggaari zariyaappe Yaaziiza. Hageeti ubbai Daawita aquwaa bolli aawatidaageeta.

Daawita Zoriyaageeta

[32] Daawita aawaa ishai Yonaataani xaafee, akeekanchcha asanne kawuwaa zoriya asa. Hakimoona na7ai Yihi7eeli kawuwaa naata tamaarissees. [33] Akixoofeeli qassi kawuwaa zoriyaagaa. Arkkiyaa Hushaayi kawoi siiqiyo asa. [34] Akixoofeeli haiqqin, a sohuwan Banaaya na7ai Yoodaaheenne Abiyaataari kawuwaa zoriyaageeta; Yoo7aabi kawuwaa ola gadaawaa.

28

Daawiti Beeta Maqidasiyaa Waati Keexxanaakko Odiis

[1] Israa7eela halaqati ubbai Yerusalaamen shiiqanaadan Kawoi Daawiti azaziis;
hegaa gishshau, zaretu halaqati, kawo oosanchchatu halaqati, shaalaqati, mato
halaqati, kawuwaayyoonne kawuwaa naatuyyo de7iya aquwaayyoonne mehiyaayyo
aawatiyaageeti, kawuwaa keettan oottiya halaqati, erettida mino asatinne gita asati ubbai
Yerusalaamen shiiqidosona.
[2] SHiiqin Kawoi Daawiti denddi eqqidi, hagaadan yaagiis; "Ta ishanttoo, ta asatoo,
siyite! GODAA Maachchaa Taabootaa wottiyoonne nu Xoossaa tohoi shemppiyo Beeta
Maqidasiyaa keexxanau ta wozanan qoppaas; keexxanau koshshiyaabatakka giigissaas.
[3] SHin Xoossai tana, 'Neeni olanchchanne suuttaa gussida asa gidiyo gishshau, ta sunt-
taayyo keettaa keexxakka' yaagiis. [4] Taani Israa7eela bolli merinau kawotanaadan, GODAI
Israa7eela Xoossai ta aawaa keettaa asaa ubbaappe tana dooriis. Kaalettanaadan koiro
Yihudaa zariyaa dooriis; Yihudaa zariyaappe ta aawaa so asaa dooriis; ta aawaa naatu
giddoppe tana dooridi, Israa7eela ubbaa bolli kawoyanau ufaittiis. [5] GODAI taayyo
cora naata immiis; ta naatu ubbaappe GODAA kawotaa araatan uttidi, Israa7eela bolli
kawotanaadan ta na7aa Solomona dooriis.
[6] "GODAI tana, 'Ta Beeta Maqidasiyaanne ta dabaabaa keexxanaagee ne na7aa Solomona.
Aissi giikko, i taayyo na7a gidanaadan taani a dooraas; taanikka ayyo aawa gidana. [7] I
ha77i oottiyoogaadan sinttappekka ta azazuwaanne ta higgiyaa minnidi naagikko, taani
a kawotettaa merinau minttana' yaagiis. [8] Hegaa gishshau, ha77ikka GODAA yaa7ai,
Israa7eela asai ubbai be7ishiininne nu Xoossai siyishin, GODAA intte Xoossaa azazuwaa
ubbaa intte minttidi naagana mala, taani intteyyo odais. Yaatikko, intte ha lo77o biittaa
laattananne intte naatakka merinau laatissana.
[9] "Solomonaa, ta na7au, ne aawaa Xoossaa era. Ne kumetta wozanaaninne ne eeno giya
qofan ayyo ootta. Aissi giikko, GODAI wozanaa ubbaa qorees; qofan de7iya halchchuwaa
ubbaakka erees. Neeni a koyikko, i neeyyo beettana; shin neeni a aggikko, i nena merinau
aggi bayana. [10] Ha77ikka Beeta Maqidasiyaa keexxanau GODAI nena dooridoogaa dogoppa.
Minnada oosuwaa ootta" yaagiis.
[11] Hegaappe guyyiyan, Daawiti ba na7aa Solomonayyo Beeta Maqidasiyaa keexxiyo
halchchuwaa immiis; baranddaa halchchuwaa, buquraa minjjiyoosaa halchchuwaa, bolla
kifiliyaanne giddo kifiliyaa halchchuwaanne nagarai atto geetettiyo sohuwaa qum77uwaa
wottiyo kifiliyaa halchchuwaa immiis. [12] Qassikka Daawiti ayyo GODAA Beeta Maqidasiyaa
dabaabaa keexxanau ba qofan de7iya halchchuwaa, a yuushuwan de7iya ubba kifiletu
halchchuwaanne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa buquraa minjjiyo sohotunne GODAASSI
dummayi wottido imota minjjiyo sohotu halchchuwaa immiis.
[13] Hegaadankka Daawiti qeesetunne Leewatu citati bantta oosuwaa oottana maaraa,
GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa oottana maaraanne Beeta Maqidasiyaa miishshata
naagiyo maaraa yootiya halchchuwaa ayyo immiis.
[14] Qassikka Daawiti hagaappe kaallidi xaafettida dumma dumma miishshata medhd-
hanau woisa keenaa deexxiya worqqaanne woisa keenaa deexxiya biraa koshshiyaakko
xaafidi, Solomonayyo immiis. [15] Hegeetikka, worqqa xomppeta wottiyo ballaanne worqqa
xomppeta, bira xomppeta wottiyo ballaanne bira xomppeta, [16] GODAA sinttan oittaa
wottiyo worqqa xaraphpheezata, bira xaraphpheezata, [17] worqqa qapheta, worqqa kereta,
worqqa wanccata, worqqa kuixaarota, bira kuixaarotanne [18] ixaanaa cuwayiyo geeshsha
worqqa saaxiniyaa. GODAA Maachchaa Taabootaa bolli bantta qefiyaa miccidi kammiya,
kiruubeta wottiyo worqqa gaariyaa giigissiyo halchchuwaakka ayyo immiis. [19] Daawiti,
"GODAI ba kushiyaa ta bolli wottidi, ha xaafettida halchchuwaa ubbaa tana erissiis"
yaagiis.
[20] Hegaappe guyyiyan, Daawiti ba na7aa Solomona, "Aikko baa; minna! Oosuwaa ootta!
GODAI Xoossai, ta Xoossai nenaara de7iyo gishshau, yayyoppa; dagammoppa! GODAA
Beeta Maqidasiyaa oosoi polettana gakkanaashin, Xoossai nena yeggennanne aggenna.
[21] Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya ooso ubbau qeesetinne Leewati sunttetti uttidosona.
Kushe hiilla erai de7iyo asai ubbai nena ooso ubban maaddana. Halaqatinne asai ubbai
neeyyo ubbabankka azazettana" yaagiis.

29

Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Imettida Imota

1 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daawiti shiiqida asau ubbau hagaadan yaagiis; "Xoossai
dooridoi ta na7aa Solomona; i yelaganne oosuwaayyookka lammachcha. Ha keexettana
keettai asa keetta gidennan GODAA Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gidiyo gishshau, oosoi
gita. 2 Taani taayyo de7iya wolqqaa keenaa ta Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo worqqan
oosettanabau worqqaa, biran oosettanabau biraa, nahaasiyan oosettanabau nahaasiyaa,
biratan oosettanabau birataanne mittan oosettanabau mittaa giigissa wottaas. Qassi
maragidiyaa, ibinabaradiyaa, dumma dumma meraara de7iya alleeqo shuchchata, al77o
shuchchatanne inqqota giigissa wottaas. 3 Ta Xoossaa Beeta Maqidasiyaa taani keehippe
siiqiyo gishshau, taani ta Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo giigissidoogaappe haraa taayyo
buzo de7iya worqqaappenne biraappe geeshsha Beeta Maqidasiyaayyo immaas. 4 Beeta
Maqidasiyaa godaa maizzanau xeetu sha7u kilo giraame deexxiya geeshsha worqqaanne
naa77u xeetanne oitamu sha7u kilo giraame deexxiya geeshsha biraa immaas. 5 Kushe
hiillati oottana ooso ubbaassi, worqqan oosettanabau worqqaa, biran oosettanabau biraa,
immaas. Yaatin, intteppe hachchi ba sheniyan GODAAYYO kehidi immanai oonee?"
yaagiis.

6 Yaagin Israa7eela keettaa asatu halaqati, zaretu halaqati, shaalaqati, mato halaqatinne
kawo oosanchchatu halaqati bantta sheniyan banttau de7iyaabaa immidosona. 7 Eti
Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaayyo issi xeetanne laappun tammu sha7u kilo giraame
deexxiya worqqaa, heezzu xeetanne oitamu sha7u kilo giraame deexxiya biraa, usuppun
xeetanne laatamu sha7u kilo giraame deexxiya nahaasiyaa birataanne heezzu miiloo-
nenne oiddu xeetu sha7u kilo giraame deexxiya birataa immidosona. 8 Al77o shuchchai
de7iyo asai ubbai buquraa naagiya Leewaa Gershshoona yara gidiya Yihi7eela baggaara
GODAA Beeta Maqidasiyaa buquraa minjjiyo keettau immiis. 9 Asai ba sheniyan ba kumetta
wozanan GODAAYYO immido gishshau ufaittiis; Kawoi Daawitikka keehippe ufaittiis.

Daawiti GODAA Galatiis

10 Hegaa gishshau, Daawiti yaa7aa ubbaa sinttan hagaadan yaagidi, GODAA galatiis;
"Abeet GODAU, nu aawaa Israa7eela Xoossau, neeni merinaappe merinau galatetta.
11 Abeet GODAU, saluwaaninne sa7an de7iya ubbabai nebaa! Gitatettai, wolqqai, bonch-
choi, xoonoinne anggai nebaa! Abeet GODAU, maatai nebaa; neeni ubbaappe bollanne hu-
uphe. 12 Duretainne bonchchoi neeppe yees; neeni ubbabaa haaraasa. Wolqqainne minotai
ne kushiyaana; neeni asaa ubbaa gitayanaunne minttanau danddayaasa. 13 Ha77ikka nu
Xoossau, nuuni nena galatoos; ne bonchcho sunttaakka sabboos.

14 "Nuuni hagaa keenabaa immanau taanne ta asainne oonee? Aissi giikko, ubbabai
neeppe yees; nuuni ne kushiyaappe ekkidobaa neeyyo zaaretti immida. 15 Kase nu aawatu
ubbaadan nuunikka ne sinttan betenne imatta. Ha sa7aa bollan nu de7o laittai kuwaadan
aadhdhiyaagaa; nuuni haiqoppe attanau danddayokko. 16 Abeet GODAU, nu Xoossau, ne
geeshsha sunttau nuuni Beeta Maqidasiyaa keexxanau shiishshido ubbai ne kushiyaappe
yiidabaa; hagee ubbai nebaa.

17 "Ta Xoossau, neeni wozanaa paacciyoogaanne suuretettaa dosiyoogaa taani erais.
Taani ta wozanaa suuretettan ta sheniyan hagaa ubbaa immaas. Ha sohuwan de7iya
ne asaikka neeyyo ba sheniyan ufaissan immidoogaa taani be7aas. 18 Abeet GODAU, nu
maizza aawatu Abrahaama, Yisaaqanne Israa7eela Xoossau, ne asaa wozanan ha gita
siiquwaa merinau naaga; eta wozanaakka neekko shiishsha. 19 Ne wogaa, ne azazuwaanne
ne higgiyaa naaganaadaaninne taani halchchada giigissa wottidoban Beeta Maqidasiyaa i
keexxanaadan ta na7aa Solomonau kumetta wozanaa imma" yaagidi galatiis.

20 Hegaappe guyyiyan, Daawiti yaa7au ubbau, "GODAA intte Xoossaa galatite" yaagiis.
Yaagin yaa7ai ubbai GODAA bantta aawatu Xoossaa galatidosona. Galatidi GODAAYYO
gufannidi goinnidosonanne kawuwaayyookka lichchi giidi gufannidosona. 21 Wonttetta
gallassi asai GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiis. Qassi xuuggiyo yarshshuwaakka GO-
DAAYYO yarshshiis; issi sha7u korimata, issi sha7u dorssa orggeta, issi sha7u dorssa

marata, ushshaa yarshshuwaanne daro yarshshota yarshshiis. [22] Asai he gallassi GODAA
sinttan keehippe ufaittiiddi, miisinne uyiis. Yaatidi asai Kawuwaa Daawita na7aa
Solomona naa77anttuwaa zaitiyaa tiyidi, a kawotettan minttiis. Xaadooqakka qeese
gidanaadan GODAA sinttan tiyiis.
[23] Hegaappe guyyiyan, Solomoni ba aawaa Daawita sohuwan GODAA kawotaa araatan
uttiis. Au ubbabai haniis; Israa7eela ubbaikka ayyo azazettiis. [24] Halaqati ubbai, mino
asatinne Kawuwaa Daawita naati Kawuwaa Solomonau azazettanau qaalaa gelidosona.
[25] GODAI Solomona Israa7eela asaa ubbaa sinttan xoqqu xoqqu oottiis; appe kase Israa7eela
kawotuyyo imettibeenna bonchchuwaa Solomonayyo immiis.

Daawita Haiquwaa

[26] Isseya na7ai Daawiti Israa7eela ubbaa bolli kawotiis. [27] Daawiti Israa7eela bolli oitamu
laitta kawotiis; Kebroonan i laappun laitta kawotiis; Yerusalaamen hasttamanne heezzu
laitta kawotiis. [28] Daawiti daro laittaa de7idi, duretidi, bonchchettidi, lo77o cimidi
haiqqiis. A sohuwan a na7ai Solomoni kawotiis. [29] Daawiti koiroppe doommidi wurssettaa
gakkanaashin oottidobai, Hananabaa Yootiya Sameela Taarikiyaa Maxaafan, Hananabaa
Yootiya Naataana Taarikiyaa Maxaafaaninne Hananabaa Yootiya Gaada Taarikiyaa Max-
aafan xaafetti uttiis. [30] I waati haaridaakkonne i waanida wolqqaama asakko, i hanidobai,
Israa7eela asainne heeran de7iya kawotettati ubbai hanidobai he maxaafatun xaafetti
uttiis.

Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hanidabaa Odiya Maxaafaa Naa77antto shaahoi Hanidabaa Odiya Maxaafaa Koiro shaahoi eqqidosaappe doommees. Hegeekka Kawuwaa Salomona haaruwaappe doommidi, i haiqqana gakkanaashin de7iya wodiyaa kantti kiyees. Huuphessa baggan de7iya zareti ba aawaa Salomona sohuwan kawotida Yihudaa Kawuwaa Roobaama bolli makkalido hanotaa odi simmidi, Yerusalaamee laalettido wodiyaa, Kiristtoosa yeletaappe kase 586 laittaa gakkanaashin de7iya tohossa bagga Yihudaa taarikiyaa shiishshidi odees.

Kawoi Solomoni Aadhdhida Eraa Ekkanau Woossiis
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 3:1-15)

1 Daawita na7ai Kawoi Solomoni ba kawotettaa minttiis. GODAI a Xoossai aara gididi, a
keehippe gitayiis.
2 Solomoni Israa7eela ubbaa, shaalaqata, mato halaqata, daannata, Israa7eela asaa
kaalettiya ubbatanne keettaa asatu halaqata xeesidi shiishshiis. 3 Hegaappe guyyiyan,
Solomoninne shiiqida asai ubbai Gabaa7oonan de7iya goinniyo xoqqa sohuwaa bi-
idosona; aissi giikko, GODAA ashkkarai Muusee bazzon medhdho Xoossaa Dunkkaanee
yan de7ees. 4 Kase Daawiti Xoossaa Taabootaayyo Yerusalaamen dunkkaaniyaa tolidi,
Xoossaa Taabootaa Qiriyaati-Yi7aariima katamaappe he giigissi wottido sohuwau ehi
wottiis. 5 Huura na7aa Uura na7ai Baxaali7eeli nahaasiyaa birataappe oottido yarshshiy-
oosai Gabaa7oonan GODAA Dunkkaaniyaa sinttan de7ees. Solomoninne he shiiqida
asai GODAAYYO hegan goinnidosona. 6 Solomoni Xoossaa Dunkkaaniyaa sinttan de7iya
nahaasiyaappe oosettida yarshshiyoosaakko, GODAA sintti biidi, issi sha7u xuuggiyo
yarshshuwaa yarshshiis.
7 He gallassa qammi Xoossai Solomonassi qonccidi, “Taani neeyyo ai immanau koyai?”
yaagiis.
8 Yaagin Solomoni Xoossaa, “Neeni ta aawaa Daawita aggenna gita siiquwan siiqadasa;
yaatada tana a sohuwan kawoyadasa. 9 Ha77ikka abeet GODAU, Xoossau, neeni ta aawaa
Daawitayyo kase giido qaalai poletto. Neeni tana sa7an de7iya baanaadan corattida asaa
bolli kawoyido gishshau, 10 taani ha asaa kaalettanau neeni taayyo aadhdhida eratettaanne
akeekaa imma. Hegee xayikko, ha ne gita asaa ooni aissanau danddayii?” yaagiis.
11 Yaagin Xoossai Solomona hagaadan yaagiis; “Neeni dure gidanau, woikko aquwaa
demmanau, woikko bonchchettanau, woikko ne morkketi haiqqanau, woikko neeyyo
baree aduqqanau oichchennan aggada, taani nena kawoyido ta asaa aissiyo aadhdhida
eratettaanne akeekaa oichchido gishshau, 12 taani neeyyo aadhdhida eratettaanne akeekaa
immana. Qassi neeppe kase de7ida kawotuyyo woikko neeppe guyyiyan yaana kawotuyy-
ookka bainna duretaa, aquwaanne bonchchuwaa taani neeyyo immana” yaagiis.
13 Hegaappe guyyiyan, Solomoni Xoossaa Dunkkaanee Gabaa7oonan de7iyo, goinniyo
xoqqa sohuwaappe simmidi, Yerusalaame biis; biidi Israa7eela bolli kawotiis.

Kawuwaa Solomona Minotettaanne Duretettaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:26-29)

14 Solomoni paraa gaaretanne parata shiishshiis. Ayyo issi sha7anne oiddu xeetu
paraa gaaretinne tammanne naa77u sha7u parati de7oosona. I eta paraa gaaretu
katamatuuninne banaara Yerusalaamen wottiis. 15 Kawoi worqqinne biri Yerusalaamen
shuchchaadan korettanaadan, zigikka bargguwan dicciya ettaadan corattanaadan oot-
tiis. 16 Solomona parati Gibxxeppenne Qaawe giyo biittaappe yiidosona. Kawuwaa
zal77anchchati eta Qaaweppe miishshan shammidi ehoosona. 17 Eti issi issi paraa gaariyaa
usuppun xeetu xaqara biran, issi issi paraa issi xeetanne ishatamu xaqara biran Gibxxeppe
shammidi ehoosona; ehiidi Hiitetu kawotu ubbatussinne Sooriyaa kawotussi baizzoosona.

2

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxanau Giigissiis
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 5:1-18)

1 Solomoni GODAA sunttaayyo Beeta Maqidasiyaanne baayyo kawo keettaa keexxanau
halchchiis. 2 Hegaa gishshau, Solomoni tookkiyoobaa toossanau laappun tammu sha7u
asatanne gezziyan shuchchaa qoo7anau hosppun tammu sha7u asata dooriis; qassi eta
wochchiya heezzu sha7anne usuppun xeetu asata eta bolli sunttiis.
3 Hegaappe guyyiyan, Solomoni Xiiroosa Kawuwaa Kiiraamayyo kiitaa kiittidi, "Ta aawai
Daawiti baayyo kawo keettaa keexxanau neeni zigaa yeddidoogaadan, taayyookka yedda.
4 Ha77i taani GODAA ta Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau hanais. Taani
sawuwaa tonggu giya ixaanaa cuwayanau, ubba wode GODAA sinttan oittaa wottanaunne
ubbato maalladonne omarssi, Sambbata gallassatun, aginai xeeriyo wodetuuninne GODAA
nu Xoossaa baalaa gallassatun xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanau, he Beeta Maqidasiyaa
dummayana. Israa7eela asai merinau oottanaadan azazettido oosoti hageeta.
5 "Nu Xoossai hara xoossatu ubbaappe gita gidiyo gishshau, taani keexxanau haniyo
Beeta Maqidasee gita. 6 SHin ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau danddayiyai oonee? Aissi
giikko, saluwaappe xoqqa saloikka ayyo gidanau danddayenna! Yaatin, taani a sinttan
ixaanaa cuwayanaappe attin, taani ayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanau oonee?
7 "Ha77ikka alleeqota kessiyo oosuwaa, worqqaa, biraa, nahaasiyaanne birataa seerissi
tigiyo oosuwaanne zo7o maayuwaa, ochchaa teera milatiya maayuwaanne salo milatiya
maayuwaa giigissiyo oosuwaa eratettai de7iyo asa taayyo yedda. Ta aawai Daawiti
Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya kushe hiillaa eriyaageeta doori wottiis; i etaara
issippe oottana. 8 Liibaanoosan de7iya ne asati mittaa waati qanxxiyaakko eriyoogaa taani
erais. Hegaa gishshau, neeni taayyo Liibaanoosappe zigaa, xiiddaanne sanddalliyaa yedda.
Ta asati ne asatuura gididi, 9 taayyo daro mittaa giigissana. Aissi giikko, taani keexxiyo
Beeta Maqidasee gitanne maalaalissiyaagaa. 10 Mittaa qanxxiya ne ashkkaratuyyo taani
laatamu sha7u konttaale gisttiyaanne laatamu sha7u konttaale banggaa, qassi oiddu xeetu
sha7u litiro woine eessaanne oiddu xeetu sha7u litiro wogaraa zaitiyaa immana" yaagiis.
11 Yaagin Xiiroosa Kawoi Kiiraami Solomonayyo dabddaabbiyaa kiittidi, "GODAI ba
asaa siiqiyo gishshau, i nena eta bolli kawoyiis" yaagiis. 12 Kiiraami qassikka, "GO-
DAAYYO Beeta Maqidasiyaanne baayyo kawo keettaa keexxanaadan aadhdhida er-
anchcha, akeekanchchanne cincca na7aa Kawuwaa Daawitayyo immida, saluwaa sa7aa
medhdhida GODAI, Israa7eela Xoossai galatetto.
13 "Ha77ikka taani neeyyo Huraama giyo hiillanchchanne akeekanchcha bitaniyaa
yeddaas. 14 A aayyiyaa Daana zare; qassi a aawai Xiiroosa biittaa asa. I worqqaa, biraa,
nahaasiyaa, birataa, shuchchaanne mittaa oottiya asa; qassi ochchaa teeraa milatiya
maayuwaa, salo milatiya maayuwaa, zo7o maayuwaanne liinuwaa giyo maayuwaa giigis-
siyo oosuwaa erees. Qassikka i dumma dumma alleeqota kessidi, odidoogaadan ubbabaa
oottanau danddayees. Hegaa gishshau, kushe hiillan loohida ne asatuuranne kase ne
aawaassi, Daawitassi oottida asatuura a ootissa.
15 "Ha77ikka neeni ta godai immana giido gisttiyaanne banggaa, zaitiyaanne woiniyaa
eessaa ta ashkkaratuyyo yedda. 16 Neeni Liibaanoosappe koyido mittaa keenaa nuuni
qanxxana; qanxxidi qashissidi, abbaa bollaara toohettidi, neekko Yoophphe baanaadan
oottana. Yaatobare neeni yaappe Yerusalaame gakkanau efiissana" yaagiis.

Solomoni Beeta Maqidasiyaa Keexxiis
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 6:1-38)

17 A aawai Daawiti kase qoodidoogaadan, Solomoni Israa7eela biittan de7iya kare biitta
asaa ubbaa qoodiis; qoodin eti xeetanne ishatamanne heezzu sha7anne usuppun xeeta
gididosona. 18 Solomoni he asaappe laappun tammu sha7aa tookkiyoobaa toossanau,
hosppun tammu sha7aa gezziyan shuchchaa qoo7anau dooriis; qassi eta wochchanau
heezzu sha7anne usuppun xeetu asata sunttiis.

3

[1] Solomona aawai Daawiti GODAA Beeta Maqidasee keexettana sohuwaa Mooriyaa giyo
deriyan Yerusalaamen giigissi wottiis. He sohoi GODAI Daawitayyo qonccido, Yaabuusiyaa
Ornna audiyaa. [2] Solomoni ba kawotido oiddantto laittan, naa77antto aginan Beeta
Maqidasiyaa keexxanau doommiis.
[3] Solomoni Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxanau baasido baasuwaa zananai usuppun
tammu wara; gomppai laatamu wara. [4] Beeta Maqidasiyaa geliyoosan de7iya baranddaa
gomppai Beeta Maqidasiyaa gomppaakka keena laatamu wara; geesai laatamu wara.[1] A
gidduwaa geeshsha worqqan sheeshshiis. [5] Wuige godaa xiiddaa xallaa licidi kammiis;
kammidi muruta worqqan sheeshshiis; yaatidi zambbaa misiliyaaninne sanssalatan
alleeqissiis. [6] Beeta Maqidasiyaakka al77o shuchchan alleeqissiis; i alleeqissido worqqai
Pariwaima biittaappe yiida worqqaa. [7] Godata, zabaayeta, qosilettatanne penggeta
worqqan sheeshshiis; qassi godaa bolli kiruubetu misiliyaa massiis.
[8] Solomoni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa keexxiis. He sohuwaa zananai
Beeta Maqidasiyaa gomppaadan laatamu wara; gomppai laatamu wara. He sohuwaa godaa
laatamu sha7u kilo giraame muruta worqqan sheeshshiis. [9] Eti go7ettido misimaaree
ichchashu xeetanne laappun tammu giraame worqqaappe merettiis. Pooqiyan de7iya
kifiletakka worqqan sheeshshiis.
[10] Solomoni Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwan naa77u kiruubetu misileta massi
giigissidi, worqqan sheeshshiis. [11] He kiruubetu qefee micettidi, laatamu wara; koiro kiruu-
biyau koiro qefee ichchashu wara gididi, Beeta Maqidasiyaa godaa bochchees; naa77antto
qefeekka ichchashu wara gididi, hara kiruubiyaa qefiyaa bochchees. [12] Naa77antto
kiruubiyau koiro qefee ichchashu wara gididi, Beeta Maqidasiyaa godaa bochchees;
naa77antto qefeekka ichchashu wara gididi, koiro kiruubiyaa qefiyaa bochchees. [13] Ha
naa77u kiruubetu qefee micettidi, laatamu wara gidiis; eti bantta som77uwaa Geeshsha
Sohuwaakko zaaridi, bantta tohuwan eqqidosona.
[14] Solomoni salo milatiya maayuwaappe, ochchaa teeraa milatiya maayuwaappe, zo7o
maayuwaappenne liinuwaa qacinaappe dadettida maayuwaappe magalashuwaa oottidi,
a bolli kiruubetu misileta medhdhiis.

Naa77u Nahaasiyaa Tuussata
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 7:15-22)

[15] Solomoni Beeta Maqidasiyaa sinttan issuwaa issuwaa geesai hasttamanne ichchashu
wara aduqqiyo naa77u tuussata merissidi, eta huuphiyan ichchashu wara gumbbuwaa
wottiis. [16] Qassi sanssalataa gitedan merissidi, tuussatu huuphiyan wottiis; yaatidi
roomaane giyo teeraa misileta xeetata merissidi, sanssalataa bolli wottiis. [17] Tuussatuppe
issuwaa Beeta Maqidasiyaa sinttan ushachcha baggaara, naa77anttuwaa qassi haddirssa
baggaara essiis. Essidi ushachcha baggaara de7iya tuussaa Yaakiina sunttiis; haddirssa
baggaara de7iya tuussaa Boo7eeza sunttiis.

4

Beeta Maqidasiyaa Miishshata
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 7:23-51)

[1] Hegaappe guyyiyan, Solomoni zananai laatamu wara, gomppai laatamu wara, geesai
tammu wara gidiyo yarshshiyoosaa nahaasiyaa birataappe ootissiis.
[2] Qassi nahaasiyaa birataa seerissidi, doonai ya gaxaappe ha gaxaa gakkanaashin tammu
wara, geesai ichchashu waranne yuushoi hasttamu wara gidiyo Abba giyo sainiyaa
merissiis. [3] Abba Sainiyaa doonan kare baggaara ziqqi giidi, aara oiqettidi merettida
misileti de7oosona; he misileti naa77u maaran de7iya booratu misileta.
[4] He Abba Sainee nahaasiyaa birataappe merettida tammanne naa77u booratu misiletu
zokkuwan uttiis. Booratuppe heezzati huuphessa baggi, heezzati arggo baggi, heezzati

---

1 3:4 Laatamu wara: Ibraawettoi issi xeetanne laatamu wara gees.

tohossa baggi, heezzati qassi arshsho baggi simmidi xeelliyaabaa milatoosona. Abba
Sainee eta bolli uttiis; etayyo guyye baggai giddokko simmi uttiis. 5 Abba Sainee issi
takkaaro keena ordde; a doonai wanccaa doonaa mala; qassi ciishshai ciiyyidaagaakka
milatees. He Abba Sainee usuppun tammu sha7u litiro gidiya haattaa oiqqiyaagaa.

6 Solomoni qassikka meecettiyo tammu kereta merissiis; merissidi ichchashata tohossa
baggaara, qassi ichchashata huuphessa baggaara wottiis. Etan xuuggiyo yarshshuwaa
ashoi meecettees; shin Abba Sainiyaa haattan qeeseti meecettoosona.

7 Hegaappe guyyiyan, Solomoni etau imettida halchchuwaadan xomppiyaa wottiyo
ballata tammata worqqaappe ootissidi, ichchashata ushachcha baggaara, ichchashata
haddirssa baggaara Beeta Maqidasiyaa giddon wottiis. 8 Qassikka i tammu xaraphpheezata
oottidi, ichchashata ushachcha baggaara, ichchashata haddirssa baggaara Beeta Maqi-
dasiyaa giddon wottiis. Qassi xeetu kuixaarotakka worqqaappe merissiis.

9 Solomoni qeesetuyyo giddo dabaabaanne kare bagga gita dabaabaa giigissiis;
dabaabaayyo penggeta giigissidi, penggeta nahaasiyaa biratan sheeshshiis. 10 Abba
Sainiyaa Beeta Maqidasiyaappe tohossa arshsho baggi wottiis.

11 Huraami kereta, akaafatanne kuixaarota medhdhiis; yaatidi Huraami Kawuwaa
Solomonassi Xoossaa Beeta Maqidasiyan oosuwaa oottidi poliis. 12 I oottido oosotikka
naa77u tuussata, tuussatu huuphiyan wottiyo saine mala naa77u gumbbota, tuussatu
bollai de7iya naa77u gumbbota alleeqissiyo naa77u gite mala sanssalatata, 13 issi issi
gumbbuwaa bolli naa77u maaran nahaasiyaappe merettida issi issi xeetu roomaane
teeraa misileta, muleera oiddu xeetu roomaane teera misileta, 14 tammu gaareta, gaaretu
bollan wodhdhiya, meecettiyo tammu kereta, 15 Abba Sainiyaanne appe garssan de7iya
tammanne naa77u booratu misileta, 16 kereta, akaafata, qaphetanne hara miishshata
ubbaa.

Huraami Kawuwaa Solomonayyo GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi medhdhido ha
miishshata ubbaa qucettida nahaasiyaappe medhdhiis. 17 Kawoi Solomoni Sukkotappenne
Xareedappe gidduwan, Yorddaanoosa dembban de7iya nahaasiyaa birataa seerissiyo
sohuwan hageeta ubbaa ootissiis. 18 Nahaasiyaa birataappe merettida ha miishshai ubbai
keehi daro gidido gishshau, woisaa deexxiyaabaakko, likkee erettibeenna.

19 Qassikka Solomoni Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshata worqqaappe ubbaa
merissiis. Hegeetinne worqqaappe oottido yarshshiyoosaa, GODAA sinttan wottiyo
oittai uttiyo xaraphpheezaa, 20 etau wottido wogaadan Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha
Sohuwaa sinttan poo7anaadan xomppiyaa wottiyo worqqa ballata, eta worqqa xomppeta,
21 geeshsha worqqaappe oottido ciishshaa misileta, xomppetanne qapheta, 22 xomppiyaa
toissiyoobata, kuixaarota, ixaanaa cuwayiyoobatanne tamaa ekkiyo miishshata. Ha
miishshati ubbai geeshsha worqqaappe oosettidosona. Beeta Maqidasiyaayyo kare
bagga penggetanne Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa geliyo penggeta worqqan
sheeshshiis.

5

1 Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa ubbaa polidoogaappe guyyiyan, a aawai
Daawiti GODAAYYO dummayi wottido biraa, worqqaanne hara miishshata ubbaa ehiidi,
Xoossaa Beeta Maqidasiyaa buquraa minjjiyoosan wottiis.

GODAA Taabootai Beeta Maqidasiyaa Geliis
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:1-9)

2 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni GODAA Maachchaa Taabootaa Daawita Kata-
maappe, Xiyooneppe ehanaadan Israa7eela cimata, zaretu ubbaa halaqatanne Israa7eela
keettaa asata kaalettiyaageeta Yerusalaame katamaa shiishshiis. 3 Israa7eela asai ubbai
laappuntta aginan, Daase Baalai bonchchettiyo wode, kawuwaakko shiiqiis. 4 Israa7eela
cimati ubbai gakkin, Leewati Taabootaa denttidosona. 5 Leewatinne qeeseti Taabootaa,
Xoossaa Dunkkaaniyaanne Dunkkaaniyaa giddon de7iya geeshsha miishshata ubbaa

tookkidi ehiidosona. [6] Kawoi Solomoninne aara issippe de7iya Israa7eela yaa7ai kumettai Taabootaa sinttan shiiqidi, qoodanau danddayettenna, cora dorssaanne mehiyaa yarshshidosona.

[7] Hegaappe guyyiyan, qeeseti GODAA Maachchaa Taabootaa Beeta Maqidasiyaayyo giddo geeshsha qol77uwaa, Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa giyo sohuwaa ehiidi, kiruubetu misiletu qefetuppe garssa baggaara wottidosona. [8] Micetti uttida kiruubetu qefeti Taabootaanne Taabootaa tookkiyo kasota kammidosona. [9] Kasoti keehippe adussa gidiyo gishshau, eta xeerai Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa sinttan de7iya Geeshsha Sohuwan beettanau danddayees; shin Geeshsha Sohuwaappe kareera beettenna. Eti hachchi gakkanaashin, he sohuwan de7oosona. [10] Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyido wode, GODAI etaara maachchaa maacettido Siinaa Deriyan Muusee wottido naa77u masettida shuchchatuppe attin, Taabootaa giddon harabi aibinne baawa.

GODAA Bonchchuwaa

[11-14] He sohuwan de7iya qeeseti ubbati bantta oottiyo sohuwan sohuwan shaahettennan, issippe banttana GODAASSI dummayi wottidosona. Mazamuriyaa yexxiya Leewati ubbati, Asaafi, Hemaaninne Yidutuuni, eta naatinne eta dabboti liinuwaa giyo maayuwaa maayidosona. He maayuwaa maayidi, daalata, diittatanne maazinqqeta oiqqidi, yarshshiyoosaappe arshsho baggaara eqqidosona; xeetanne laatamu qeeseti xurumbbata punnanau etaara issippe eqqidosona. Eti ubbai xurumbbata punniiddi, daalata qaattiiddi, diittata diixxiiddinne hara kaa7iyo miishshatun kaa7iiddi,

"GODAI keha!
Aggenna a siiqoi merinaagaa"

yaagidi GODAA sabbidosona.

Qeeseti Beeta Maqidasiyaappe kiyiyo wode, shaarai GODAA Beeta Maqidasiyaa kumiis; he shaaraa gaasuwan qeeseti bantta oosuwaa oottanau danddayibookkona; aissi giikko, GODAA bonchchoi Xoossaa Beeta Maqidasiyaa kumi uttiis.

6

Solomoni Asaassi Haasayido Haasayaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:12-21)

[1] Hegaappe guyyiyan, Solomoni hagaadan yaagiis; "Abeet GODAU, neeni, 'Taani xuma shaaran de7ana' yaaga wottadasa. [2] SHin taani neeyyo lo77o Beeta Maqidasiyaa, neeni an merinau de7ana sohuwaa keexxaas" yaagiis.

[3] Israa7eela yaa7ai kumettai eqqidaashin, kawoi etakko simmidi, eta hagaadan yaagidi anjjiis; [4] "GODAI Israa7eela Xoossai galatetto! Ta aawaa Daawitassi ba doonan odido ufaissaa ba kushiyan poliis. He i odido ufaissai, [5] 'Taani ta asaa Israa7eela Gibxxeppe kessada ehiido gallassaappe doommin, ta sunttai an xeesettana mala, Beeta Maqidase keexxanau Israa7eela zaretu giddon ai katamanne doorabeikke; woikko i ta asaa Israa7eela kaalettana mala, oonanne doorabeikke. [6] SHin ha77i ta sunttai Yerusalaamen xeesettana mala, taani Yerusalaame dooraas; qassi ta asaa Israa7eela kaalettana mala, Daawita dooraas' yaagiis.

[7] "Ta aawai Daawiti GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ba wozanan qoppiis. [8] SHin GODAI ta aawaa Daawita, 'Neeni ta sunttaayyo Beeta Maqidase keexxanau ne wozanan qoppido gishshau, lo77obaa oottadasa. [9] Gidikkonne, Beeta Maqidase keexxanaagee nena gidakka; ta sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxanaagee ne gulbbataappe yelettana ne na7aa' yaagiis.

[10] "Ha77ikka GODAI ba giido ufaissaa qaalaa poliis. GODAI kase immido ufaissaadankka, taani ta aawaa Daawita sohuwan kawotaasinne ha77i Israa7eela kawotaa araatan uttaas. Qassi GODAA Israa7eela Xoossaa sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxaas. [11] GODAI Israa7eela asaara maacettido maachchai xaafettido masettida shuchchati de7iyo Taabootaakka a giddon wottaas" yaagiis.

Solomona Woosaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:22-53)

12-13 Solomoni zananai ichchashu wara, gomppai ichchashu waranne qassi geesai heezzu
wara gidido madirakiyaa nahaasiyaa birataappe giigissidi, dabaabaa giddon essi wottiis.
Hegaappe guyyiyan, Solomoni GODAAYYO yarshshiyoosaa sinttan, Israa7eela yaa7ai
kumettai de7iyoosan eqqidi, ba kushiyaa saluwaa zaaridi micciis; miccidi Israa7eela
yaa7aa kumettaa sinttan gulbbatiis. 14 Gulbbatidi hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet
GODAU, Israa7eela Xoossau, saluwan woikko sa7an ne mala xoossi baawa. Neeni ne
maachchaa naagaasa; bantta kumetta wozanaappe ne sinttan hemettida ne ashkkarata
aggenna siiquwan siiqaasa. 15 Ne ashkkaraayyo, ta aawaa Daawitayyo neeni oottana gaada
haasayido qaalaa naagadasa; neeni kase ne doonan haasayidoogaa ne kushiyan hachchi
poladasa.

16 "Ha77ikka abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraassi, ta aawaa
Daawitassi, 'Neeni ta sinttan hemettidoogaadan ne naatikka ta higgiyan hemettanau
bantta ogiyaa naagikko, Israa7eela kawotaa araatan uttiya asa neeni mulekka xayakka'
yaagido qaalaa pola. 17 Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni ne ashkkaraa Daawitayyo
haasayido ne qaalai ha77ikka poletto.

18 "SHin Xoossai tumu, asaara issippe ha sa7an de7aneeyye? Be7a, saloti, ubbaappe
xoqqan de7iya salotikka neeyyo gidanau danddayokkona. Yaatin, ha taani keexxido
Beeta Maqidasee neeyyo ai keenaa guuxxanddeeshsha! 19 Gidikkonne, abeet GODAU,
ta Xoossau, ta woosaa, ne ashkkaraa woosaanne watiwatuwaa neeni ezgga. Taani ne
ashkkarai ne sinttan woossiyo woosaanne waasuwaa neeni siya. 20 Neeni 'Ta sunttai he
sohuwan xeesettana' giido ha Beeta Maqidasiyaakko, ne aifee qamminne gallassi xeello.
Taani ne ashkkarai ha Beeta Maqidasiyaakko simmada, woossiyo woosaa neeni siya.
21 Taani ne ashkkarainne ne asai Israa7eeli ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, watiwatiyo
watiwatuwaa neeni siya. Neeni de7iyoosan saluwan siyada, nuuyyo atto yaaga.

22 "Issi asi ba shooruwaa naaqqidi kashi gin, a caaqettanau ha Beeta Maqidasiyaa ehin,
a giddon de7iya yarshshiyoosaa sinttan i caaqqikko, 23 neeni saluwan siya; siyada ootta.
Ne ashkkaratu gidduwan pirdda. Mooranchchaa bolli pirddada, i oottidobaa a bolli zaara;
xilluwaa shatinttada, ayyo a xillotettaadan zaara.

24 "Ne asai Israa7eeli ne bolli nagaraa oottido gaasuwan morkkiyan xoonettidi, eti
neekko simmidi, ne sunttaa xeesidi, ha Beeta Maqidasiyan nena woossikkonne neeyyo
watiwatikko, 25 neeni saluwan siya. Siyada ne asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga; yaatada
neeni kase etayyoonne eta maizza aawatuyyo immido biittau eta guyye zaara.

26 "Ne asai ne bolli nagaraa oottido gaasuwan saloi gorddettiininne irai bukkennan ixxin,
eti ha sohuwaa simmidi, woossikkonne neeni eta un77ettido gishshau, ne sunttaa xeesidi,
bantta nagaraappe simmikko, 27 neeni saluwan siya. Siyada ne ashkkaratu nagaraa, ne
asaa Israa7eela nagaraa atto yaaga. Eti hemettanau bessiya lo77o ogiyaa eta tamaarissa;
yaatada neeni ne asaa laatissido biittan iraa bukissa.

28 "Biittaa bollan koshai woikko boshai yin, woikko kattaa leegee, woikko leeshoi, woikko
boolee, woikko gumbburoi bashshin, woikko morkkee eta katamata dooddin, woikko ai
mala bashshai woikko harggee yin, 29 ne asaa Israa7eelappe ooninne woikko ne asai ubbai
nena woossikkonne neeyyo watiwatikko, qassi ai asinne ba wozanan un77ettiyoobaanne
azzaniyoobaa eridi, ha Beeta Maqidasiyaakko simmidi, ba kushiyaa miccikko, 30 neeni
de7iyoosan saluwan siya. Siyada eta nagaraa atto yaaga; yaatada etau ootta. Neeni asaa
wozanaa eriyoogaadankka asa ubbau a oosuwaadan oosuwaadan imma. Aissi giikko, asaa
ubbaa wozanaa eriyai ne xalaala. 31 Yaatikko, neeni nu maizza aawatuyyo immido biittan
bantta de7iyo wode ubban, eti neeyyo yayyidi, ne ogiyan hemettana.

32 "Hegaadankka, ne asaa Israa7eela gidenna kare biitta asi ne gita sunttaa gishshaunne
neeni ne asaayyo oottido maalaalissiya oosotu gishshau, haaho biittaappe yiidi, ha Beeta
Maqidasiyaakko simmidi woossikko, 33 neeni de7iyoosan saluwan siya. Siyada he kare
biittaa asi oichchiyoobaa ubbaa ootta. Ha sa7aa asai ubbai ne sunttaa eranaadan, ne

asaa Israa7eeladan neeyyo yayyanaadaaninne taani keexxido ha Beeta Maqidasee neeyyo goinniyo soho gididoogaa eti eranaadan kare biittaa asi nena woossiyoobaa ubbaa pola.
[34] "Ne asati bantta morkketa olana mala, neeni kiittidosaa aunne biidi, eti neeni doorido
ha katamaakkonne taani ne sunttaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi, nena
woossikko, [35] eta woosaanne watiwatuwaa saluwan neeni siya; siyada etau xoonuwaa
imma.
[36] "Nagara oottenna asi bainnaagaadankka, eti ne bolli nagaraa oottin, neeni etayyo
hanqqettada morkketuyyo aatta immin, morkketikka eta omooddidi, haakkin matinkka
bantta biitti ekkidi efin, [37] eti he omoodettido biittan de7iiddi, bantta wozanan na-
garaappe simmikko, qassi he omoodettido biittan de7iiddi, 'Nuuni nagaraa oottida;
nuuni moorida; nuuni iitabaa hanida' yaagidi neeyyo watiwatikko, [38] banttana omooddidi
efiida morkketu biittan de7iiddi, eti bantta kumetta wozanaappenne bantta kumetta
qofaappe neekko simmikko, neeni eta maizza aawatuyyo immido eta biittaakko, neeni
doorido katamaakkonne taani ne sunttaayyo keexxido Beeta Maqidasiyaakko simmidi,
nena woossikko, [39] yaatikko, eta woosaanne watiwatuwaa neeni de7iyoosan saluwan siya.
Siyada etau pirdda; ne bolli nagaraa oottida ne asaayyo atto yaaga.
[40] "Ha77ikka abeet ta Xoossau, ha sohuwan woossiyo woosaa ne aifee xeello; ne
haittaikka ezggo. [41] Hegaa gishshau, abeet GODAU, Xoossau, dendda! Denddada ne
wolqqau malaata gidida ne Taabootaara ne shemppiyo sohuwaa gela. Abeet GODAU,
Xoossau, ne qeeseti atotettaa maayona; ne geeshsha asatikka ne kehatettan ufaittona.
[42] Abeet GODAU, Xoossau, neeni tiyido kawuwaa aggoppa. Ne ashkkaraa Daawitassi
aggenna ne siiquwaa hassaya" yaagiis.

7

Beeta Maqidasiyaa Anjjissuwaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 8:62-66)

[1] Solomoni woosaa polido wode, saluwaappe tamai wodhdhidi, xuuggiyo
yarshshuwaanne hara yarshshuwaa miis. Yaatin, GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa
kumiis. [2] GODAA bonchchoi GODAA Beeta Maqidasiyaa kumido gishshau, qeeseti GODAA
Beeta Maqidasiyaa gelanau danddayibookkona. [3] Israa7eela asai ubbai tamai saluwaappe
wodhdhishiininne GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa kumishin be7ido wode, bantta
som77uwaa biittaa gatti gufannidi goinnidosona; goinnidi,
"GODAI keha!
Aggenna a siiqoi merinaagaa"
yaagidi GODAA galatidosona.
[4] Hegaappe guyyiyan, kawoinne asai ubbai GODAA sinttan yarshshuwaa yarshshi-
dosona. [5] Kawoi Solomoni laatamanne naa77u sha7u korimatanne xeetanne laatamu
sha7u dorssata yarshshiis. Hegaadan oottidi, kawoinne asai ubbai Xoossaa Beeta Maqi-
dasiyaa anjjissidosona. [6] Qeeseti banttau giigida sohuwan eqqin, Leewati qassi Kawoi
Daawiti GODAA sabbanau kase oottido, mazamuriyaa yexxiyo miishshaa oiqqidi, eta
sinttan eqqidi, "Aggenna a siiqoi merinaagaa" yaagidi yexxiiddi, GODAA galatidosona.
Qeeseti Leewatu sinttan eqqidi, xurumbbata punnidosona; punnishin Israa7eela asai
ubbai eqqiis.
[7] Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaa sintta baazzan de7iya giddo dabaabaa dummayiis.
Dummayidi he sohuwan xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaappe mod-
hdhuwaa yarshshiis. I hegaa oottidoogee GODAA sinttan de7iya, nahaasiyaa giyo
birataappe oosettida yarshshiyoosai xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne
issippetettaa yarshshuwaappe modhdhuwaa yarshshanau guuxxido gishshaassa.
[8] He wode Solomoninne Israa7eela asai ubbai Daase Baalaa laappun gallassau bonchchi-
dosona; Israa7eela zawan Hamaata Pinuwaappe biidi, Gibxxe SHaafaa gakkanaashin
de7iya cora asai he sohuwaa shiiqiis. [9] Asai yarshshiyoosaa anjjissiyo baalaa laappun
gallassaa, qassi Daase Baalaa hara laappun gallassaa bonchchiis. Hosppuntta gallassan
geeshsha yaa7au asai shiiqiis. [10] Hegaappe guyyiyan, Solomoni laappuntta aginan,

laatamanne heezzantto gallassi asaa moissiis; GODAI Daawitayyo, Solomonayyoonne ba
asaa Israa7eelayyo oottido kehatettan asai ufaittiiddinne wozanappe pashkkiiddi, ba soo
ba soo biis.
[11] Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne kawo keettaa keexxidi wurssiis; Solomoni
GODAA Beeta Maqidasiyaaninne ba kawo keettan oottanau ba wozanan qoppidobaa ubbaa
poliis. [12] GODAI Solomonayyo qammi qonccidi, hagaadan yaagiis; "Taani ne woosaa siyaas;
taani ha sohuwaa taayyo yarshshoi yarshshettiyo Beeta Maqidase gidanaadan dooraas.
[13] Taani irai bukkennaadan saluwaa gorddin, woikko sa7aa kattaa maanaadan booliyaa
azazin, woikko ta asaa giddon boshaa yeddin, [14] ta sunttan xeesettida ta asati bantta
asatettaa kaushshidi woossikko, eti tana koyikkonne bantta iita ogiyaappe simmikko,
taani saluwan eta woosaa siyana. Siyada eta nagaraa atto gaana; eta biittaakka pattana.
[15] Ha77ikka ha sohuwan woosettiya woosaa ta aifee xeellana; ta haittaikka siyana.
[16] Ha77ikka ha Beeta Maqidasee merinau ta sunttai an de7ana mala oottada taani dooraas;
dooradakka geeshshaas. Ta aifeenne ta wozanai ubba wode ha Beeta Maqidasiyan de7ana.
[17] "Nena gidikko, neeni ne aawai Daawiti hemettidoogaadan ta sinttan hemettikko,
taani azazidobaa ubbaa oottikkonne ta wogaanne ta higgiyaa naagikko, [18] taani ne aawaa
Daawitaara, 'Israa7eela haariya asa neeni mulekka xayakka' yaagada maacettidoogaadan,
ne kawotaa araataa mintta essana.
[19] "SHin intte Israa7eela asati wora simmikko, taani inttena azazido ta azazuwaanne
ta wogaa aggi bayikkonne hara xoossatuyyo oottanaunne goinnanau biikko, [20] yaatikko,
taani kase intteyyo immido biittaappe inttena xoqollana; taani ta sunttaayyo geeshshido
ha Beeta Maqidasiyaakka aggaagana. Taani ha Beeta Maqidasiyaa asaa ubbaa giddon
haiseyiyoobaanne qilliicciyoobaa oottana. [21] Ha77i keehippe bonchchettida ha Beeta
Maqidasiyaa mataara kanttiya asi ubbi dagammiiddi, 'GODAI ha biittaanne ha Beeta Maqi-
dasiyaa aibissi hagaadan oottidee?' yaagana. [22] Yaagin asai, 'Eta maizza aawata Gibxxeppe
kessida GODAA bantta Xoossaa eti aggidi, hara xoossata kaallido gishshaassinne etayyo
oottidi goinnido gishshaassi, GODAI eta bolli ha iitabaa ubbaa ehiis' yaagidi zaarana"
yaagiis.

8

Solomoni Oottido Hara Oosota
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 9:10-28)

[1] Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyaanne ba kawo keettaa keexxido laatamantta laittaa
wurssettan, [2] Kawoi Kiiraami zaaridi immido katamata Solomoni wotti yeggidi keexxiis;
keexxidi Israa7eela asaa he katamatun wottiis.
[3] Hegaappe guyyiyan, Solomoni Hamaatanne Xooba geetettiya biittata biidi, he biittata
omooddiis. [4] Yaatidi bazzuwan de7iya Taaximoora giyo katamaanne miishshaa ubbaa
minjjiyo katamata Hamaata biittan keexxiis. [5] Hegaadankka, Solomoni Killi Beeti-
Horoonanne Hirkki Beeti-Horoona geetettiya katamata zaarettidi keexxiis; he katamati
dirssai, penggeenne gorddee de7iyo diretti uttida katamata. [6] Baa7ilaata katamaa, mi-
ishshaa minjjiyo katamata ubbaa, ba paratanne paraa gaareta wottiyo katamata ubbaanne
i keexxanau amottido ubbaa Yerusalaamen Liibaanoosaaninne ba haariyo biitta ubban
keexxiis.
[7] Hiitetuppe, Amooretuppe, Parzzetuppe, Hiiwetuppenne Yaabuusatuppe attida asati
ubbai Israa7eela asa gidokkona; [8] eti Israa7eela asati biittaappe wurssi xaissennan aggin,
he biittan attida asatu zerettata. Solomoni eta gabbaaratettaa ootissiis; eti hachchi
gakkanaashinkka gabbaaratettan oottoosona. [9] SHin Solomoni ba oosuwaayyo Israa7eela
asaappe oonanne ailleyibeenna; eti ayyo olanchchata, ola gadaawata, para gaareta
laaggiyaageetu halaqatanne paraasata gididi oottidosona. [10] Hegaadankka, qassi eti
Kawuwaa Solomona oosuwaa oottiyaageetu halaqata. Etappe naa77u xeetanne ishatamati
oosuwaa oottiya gabbaarata xeellidi ootissidosona.
[11] Hegaappe guyyiyan Solomoni "GODAA Taabootai gelido sohoi geeshsha gidiyo
gishshau, ta keettaayyiyaa Israa7eela Kawuwaa Daawita keettan de7anau bessukku"

yaagiis; yaagidi Gibxxe kawuwaa na7iyo Daawita Katamaappe denttidi, i iyyo keexxi wottido kawo keettaa ehiis.

12 Solomoni he wode Beeta Maqidasiyaa sinttan GODAAYYO keexxido yarshshiyoosan xuuggiyo yarshshuwaa GODAAYYO yarshshees. 13 Muuse higgee azaziyoogaadan hachchi hachchissi bessiya xuuggiyo yarshshuwaa yarshshees. Solomoni Sambbatan Sambbataaninne aginai xeeriyo wodiyan wodiyan, qassi laittaappe heezzuton bonchchiyo baalatun (Oittaa Baalan, Saaminttatu Baalaaninne Daase Baalan) GODAAYYO yarshshuwaa yarshshees.

14 A aawai Daawiti kase azazidoogaadan, qeeseta eta oosuwan oosuwan shaakkidi sunttiis; qassi gallassi gallassi mazamuriyan sabbanaunne qeeseta maaddanau Leewata shaakkidi sunttiis. Qassikka Xoossaa asa gidida Daawiti azazidoogaadan, pengge ubbaa kayan kayan naaganaadan penggiyaa naagiyaageeta shaakkidi sunttiis. 15 Hegaadankka, kase Daawiti buquraa minjjiyoosaabaanne hara allaalletubaa qeesetanne Leewata azazidoogaadan, issoinne attennan ubbaikka polettiis.

16 Solomoni halchchido ooso ubbai oosettidi wuriis; GODAA Beeta Maqidasee baasettido wodiyaappe doommidi, polettana gakkanaashinkka ooso ubbai lo77o oosettiis.

17 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Solomoni Eedooma biittan Zo7o Abbaa doonan de7iya Eexiyooni-Gaabiranne Eelaata geetettiya katamata biis. 18 Kawoi Kiiraami markkabetanne markkabiyaa laaguwan loohida ba asata Solomonayyo yeddiis; yeddin eti Solomona asatuura issippe Ofiira biitti biidosona; biidi yaappe tammanne ichchashu sha7u kilo giraame deexxiya worqqaa Kawuwaa Solomonayyo ekkidi yiidosona.

9

Saaba Kawiyo

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:1-13)

1 Saaba kawiyaa Solomona woriyaa siyada, deexo oishata ekkada, a paaccanau denddaasu. Denddada sawuwaa, keehi daro worqqaanne al77o shuchchaa caanettida daro gaameelatu cugiyaara keehi daro ajaban Yerusalaame gakkada, Solomona sintti aadhdhaasu. Aadhdhada ba wozanan de7iyaabaa ubbaa Solomonayyo yootaasu. 2 Solomoni a oichchidobaa ubbaa odiis; i iyyo birshshennan appe geemmi attidabi aibinne baawa. 3 Saaba kawiyaa Solomona aadhdhida eratettaa, i keexxido kawo keettaa, 4 a maaddan shiiqiya qumaa, a oosanchchati uttiyo utettaa, a ashkkarati oottiyo oosuwaanne maayiyo maayuwaa, a eessaa tigiyaageeti maayiyo maayuwaanne GODAA Beeta Maqidasiyan i xuuggiyo yarshshuwaa be7ido wode, i wozanai gagettiis.

5 Hegaappe guyyiyan, a kawuwaa, "Nebaanne ne aadhdhida eratettaabaa taani ta deren de7aidda siyidoogee tuma. 6 SHin taani yaada ta aifiyaa biraanan be7ana gakkanaashin, eti taayyo yootidobaa ammanabeikke. Ne aadhdhida eratettaa gitatettaayyo baggaanne taayyo yootibookkona; taani siyidobaappe neeni keehi xoqqaasa. 7 Ubba wode ne sinttan eqqidi, ne aadhdhida eratettaa siyiya ne asatinne ne oosanchchati aiba ufaittiyoonaashsha! 8 Nenan ufaittidi, nena ba kawotaa araatan utissida GODAI ne Xoossai galatetto! Ne Xoossai Israa7eela asaa siiqido gishshaunne merinau mintti essanau koyido gishshau, neeni suure pirddaanne xillotettaa oottana mala, i nena eta bolli kawoyiis" yaagaasu.

9 Yaagada kawiyaa 4,000 kilo giraame deexxiya worqqaa, keehi daro sawuwaanne al77o shuchchaa kawuwaayyo immaasu; Saaba kawiyaa Kawuwaa Solomonayyo immido sawuwaa milatiya sawoi mulekka baawa.

10 (Ofiirappe worqqaa ehiida, Kiiraama asatinne Solomona asati yaappekka sanddalle giyo mittaanne al77o shuchchaa ehiidosona. 11 Kawoi Solomoni he sanddalliyaappe GODAA Beeta Maqidasiyaa, kawo keettaa geliyoosaayyo xekkatanne mazamuriyaa yexxiyaageetuyyo maazinqqiyaanne diittaa merissiis. Hegaa milatiyaabi Yihudaa biittan kase beetti erenna.)

12 Kawoi Solomoni Saaba kawiyaa amottada a oichchidobaa ubbaa iyyo immiis. A ayyo
ehiidoogaappe daruwaa i iyyo immiis. Hegaappe guyyiyan, Saaba kawiyaa ba ajabaara
denddada, ba biitti simmaasu.

Solomona Aquwaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 10:14-25)

13 Solomoni laittan laittan ekkiyo worqqai laatamanne heezzu sha7u kilo giraame
deexxiyaagaa. 14 Hegee zal77anchchatuppe ekkido qaraxaanne Araba biittaa kawotu
ubbaappenne Israa7eela biittaa haariyaageetuppe ekkido worqqaanne biraa gujjennaana.
15 Kawoi Solomoni naa77u xeetu wogga gonddalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi
issi gonddalliyan laappun kilo giraame gidiya worqqai geliis. 16 Qassikka i heezzu xeetu
qeeri gonddalleta qoxxido worqqaappe merissiis; issi issi qeeri gonddalliyan naa77u kilo
giraame gidiya worqqai geliis. Kawoi he gonddalleta Liibaanoosa Woraa Keettaa giyo
keettan wottiis.
17 Qassikka kawoi danggarssaa zaaliyaappe issi gita kawotaa araataa merissidi, geeshsha
worqqan sheeshshiis. 18 Kawotaa araatai de7iyoosaa pude kiyanau yedhdhiyo usuppun
xekkati de7oosona. Gediyan yedhdhanau kawotaa araataara gattidi, worqqaappe oottido
oidee de7ees. Araatau naa77u baggaarakka qesiyaa zemppissiyo sohoti de7oosona; he
naa77u sohotu lanqqiyankka ya baggaaranne ha baggaara eqqida issi issi gaammo misilee
de7ees. 19 He araataa pude kiyiyo usuppun xekkatun ya baggaaranne ha baggaara issi issi
gaammo misilee, muleera tammanne naa77u misileti de7oosona. Hagaa mala kawotaa
araatai hara kawotettan awaaninne oosettibeenna.
20 Kawoi Solomoni ushshaa uyiyo miishsha ubbai worqqaappe oosettiis; Liibaanoosa
Woraa Keettan de7iya miishsha ubbaikka muruta worqqaappe oosettiis. Solomona
wode biri mulekka go77iyaabadan qoodetti erenna. 21 Kawuwaayyo Kiiraama markka-
betuura zal77iya gita markkabeti abban de7oosona. He markkabeti worqqaanne biraa,
danggarssaa zaaliyaa, qaaretanne geleshshota caani ekkidi, heezzu laittaappe issiton
simmoosona.
22 Kawoi Solomoni duretettaaninne aadhdhida eratettan sa7an de7iya kawotu ubbaappe
darees. 23 Sa7an de7iya kawoti ubbai a sintti aadhdhanaunne Xoossai a wozanan wottido
aadhdhida eratettaa siyanau koyoosona. 24 Laittaappe laittan yiya ubbai ayyo immanau
worqqanne bira miishshata, maayota, ola miishshatanne sawuwaa, paratanne baqulota
ekkidi yees.
25 Solomonau paratuyyoonne gaaretuyyo oiddu sha7u gaaxaatai de7ees; qassi tam-
manne naa77u sha7u parati ayyo de7oosona. Solomoni hegeeta paraa gaaretu katamatu-
uninne banaara Yerusalaamen wottiis. 26 Solomoni Efiraaxiisa SHaafaappe doommidi,
Pilisxxeema biittaanne Gibxxe zawaa gakkanaassi de7iya kawota ubbaa haariis. 27 Kawoi
Yerusalaamen biri shuchchadan korettanaadan, zigikka bargguwan dicciya ettaadan
corattanaadan oottiis. 28 Solomonayyo parata Gibxxeppenne hara biitta ubbaappe
ehoosona.

Solomona Haiquwaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 11:41-43)

29 Koiroppe wurssettaa gakkanaassi Solomoni hanido harabai Hananabaa Yootiya
Naataana Taarikiyaa Maxaafan, Seeloppe Yiida Akiiyi Hananabaa Yootido Maxaafaaninne
Nabaaxa Na7aa Iyorbbaamabaa Hananabaa Yootida Iddoi Be7ido Ajjuutaa Maxaafan
xaafetti uttiis. 30 Solomoni Israa7eela ubbaa bolli Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis.
31 Hegaappe guyyiyan, Solomoni haiqqidi, ba maizzan gaittiis; ba aawaa Daawita Kataman
moogettiis. A na7ai Robi7aami a sohuwan kawotiis.

10

Israa7eela Zareti Tammati Makkalidosona
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 12:1-20)

[1] Israa7eela asai ubbai Robi7aama kawoyanau Sekeema katamaa biido gishshau, ikka yaa
biis. [2] Nabaaxa na7ai Iyorbbaami, Kawuwaa Solomonappe baqatidi Gibxxen de7iyaagee
hagaa siyido wode, Gibxxeppe simmidi yiis. [3] Yin Israa7eela asai ubbai Iyorbbaamayyo
kiittidi xeesissin, inne Israa7eela yaa7ai ubbai Robi7aamakko biis; biidi, [4] "Ne aawai nuna
deexo qambbaraa toossiis; shin ha77i neeni i nuna ootissiyo wolqqaama oosuwaanne de-
exo qambbaraa nuuyyo kaushsharkkii. Yaatikko, nuuni neeyyo haarettana" yaagidosona.
[5] Yaagin Robi7aami eta, "Biite; biidi heezzantto gallassi simmidi, taakko yiite" yaagiis.
Yaagin asai simmidi biis.
[6] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami a aawai Solomoni paxa de7iyo wode, Solomona
zorida cimata zoretaa bessiis. I eta, "Ha asaayyo woigada zaara geetii?" yaagidi oichchiis.
[7] Oichchin cimati Robi7aama, "Neeni ha asaayyo kehikko, eta ufaissikkonne etau lo77o
qaalaa zaarikko, eti ubbaton neeyyo ashkkara gidana" yaagidosona.
[8] SHin Robi7aami cimati zorido zoriyaa aggidi, aara diccidi, ayyo oottiya yelaga asata
zoretaa bessiis. [9] I eta, "Intte tana zoriyoobi aibee? 'Ne aawai nuna toossido deexo qamb-
baraa nuuyyo kaushsharkkii' yaagiya ha asaayyo woigada zaaroo?" yaagidi oichchiis.
[10] Oichchin aara diccida yelagati, " 'Ne aawai nuna deexo qambbaraa toossiis; shin
neeni nuuyyo kaushsharkkii' yaagiya asaayyo, 'Ta gil77a biradhdhee ta aawaa xeessaappe
orddees. [11] Ta aawai intte qambbaraa deexettiis; shin taani hegaappekka aattada deexet-
tana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin taani inttena masimasuwaadan dukkiya
lissuwan wadhdhana' yaagada zaara" yaagidosona.
[12] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami, "Heezzantto gallassi simmidi, taakko yiite"
giidoogaadankka, Iyorbbaaminne asai ubbai heezzantto gallassi simmidi yiidosona. [13] Yin
Kawoi Robi7aami etayyo hanqqo zaaruwaa zaariis. Cimatu zoriyaa aggi bayidi, [14] yelagati
zorido zoriyaa kaalliis. Yaatidi hagaadan yaagiis; "Ta aawai intte qambbaraa deexettiis;
shin taani hegaappekka aattada deexettana. Ta aawai inttena lissuwan wadhdhiis; shin
taani inttena masimasuwaadan dukkiya lissuwan wadhdhana" yaagidi zaariis. [15] Kawoi
asai giyoogaa siyennan ixxiis; aissi giikko, GODAI Seeloppe yiida Akiiya baggaara kase
Nabaaxa na7aa Iyorbbaamayyo yootido qaalai polettanaadan hagee Xoossaappe haniis.
[16] Israa7eela asai ubbai kawoi eti giyoogaa siyennan ixxidoogaa be7idi, kawuwaa
hagaadan yaagidosona; "Daawitabaappe nuna gakkiyaabi aibee? Isseya na7aappe nuuni
laattanabi baawa! Israa7eela asau, intte soo intte soo biite! Simmi Robi7aami bau
naagetto!" yaagidosona. Hegaa gishshau, Israa7eela asai ubbai bantta soo bantta soo
biidosona. [17] SHin Robi7aami Yihudaa biittan de7iya Israa7eela asaa bolli kawotiis.
[18] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Robi7aami ba gabbaaratu halaqaa Adooniraama Israa7eela
asaakko kiittiis; kiittin eti a shuchchan caddidi woridosona. Yaatin, Kawoi Robi7aami
ba paraa gaariyan eesuwan kiyi uttidi, Yerusalaame baqatiis. [19] Heedeppe doommidi,
hachchi gakkanaashin, Israa7eela zareti tammati Daawita zariyaappe kawotida kawotu
bolli makkalidosona.

11

SHamaa7ee Hananabaa Yootiis
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 12:21-24)

[1] Robi7aami Yerusalaame katamaa gakkido wode, Israa7eela biittaa asaara olettidi,
kawotettaa baayyo zaarana mala, Yihudaa zariyaappenne Biniyaama zariyaappe doorett-
tida issi xeetanne hosppun tammu sha7u olanchchata shiishshiis. [2] SHin GODAA qaalai
Xoossaa asa gidiya SHamaa7iyaakko yiis; yiidi, [3] "Solomona na7aa Yihudaa Kawuwaa
Robi7aamayyoonne Yihudaaninne Biniyaaman de7iya Israa7eela asaa ubbaayyo hagaadan
yaaga; [4] 'GODAI inttena, "Intte ishanttuura, Israa7eelatuura olettanau booppite. Hagaa
taani oottido gishshau, intte ubbaikka intte soo intte soo simmite" yaagees' yaagada
yoota" yaagiis. Yaagin eti GODAA qaalaa siyidi, Iyorbbaama olanau biyoogaa aggidi
simmidosona.

Robi7aami Qatota Gimbbiis

[5] Robi7aami Yerusalaamen uttidi, hagaappe kaallidi xaafettida Yihudaanne Biniyaama
katamatussi qatota gimbbiis. [6] He katamatikka Beetaliheeme, Exaama, Taqo7a,
[7] Beetixuura, Sooko, Adulaama, [8] Gaate, Mareesha, Ziifa, [9] Adoraima, Laakisha, Azeeqa,
[10] Xor77a, Ayyaaloonanne Kebroona. [11] Robi7aami katamatu qatuwaa minttidi, halaqata
etan wottiis; qassi qumaa, zaitiyaanne woine eessaa etan wottiis. [12] He gimbbettida
katamatu ubban gonddalletanne toorata wottiis; yaatidi eta keehippe minttiis. Hegaadan
oottidi, Yihudaanne Biniyaama biittata haariiddi de7iis.

Qeesetinne Leewati Ubbai Yihudaa Yiidosona

[13] Israa7eela ubban de7iya qeesetinne Leewati ubbai bantta de7iyoosaappe
Robi7aamakko yiidosona. [14] Leewati bantta hentta gadiyaanne bantta sohuwaa
aggidi, Yihudaanne Yerusalaame yiidosona. Aissi giikko, eti qeese gididi GODAAYYO
oottennaadan, Iyorbbaaminne a naati diggidosona. [15] Iyorbbaami goinniyo xoqqa
sohotun hara qeeseta sunttiis; sunttin eti xalahetussinne i medhdhido maratu
misiletussi qeese gididi oottidosona. [16] Leewati yiidoogaappe guyyiyan, Israa7eela
zaretu ubbaappe GODAAYYO, Israa7eela Xoossaayyo bantta wozanappe goinnanau
koyiyaageeti GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo yarshshuwaa yarshshanau eta
geeduwaa kaallidi, Yerusalaame yiidosona. [17] Eta yuussai Yihudaa kawotettaa minttiis; eti
heezzu laitta kumettaa Solomona na7aa Robi7aama maaddidosona. Eti Kawuwaa Daawita
ogiyaanne Kawuwaa Solomona ogiyaa kaallidi, heezzu laittaa saro de7idosona.

Robi7aama So Asaa

[18] Robi7aami Mahilaato giyo maccaasiyo ekkiis. Mahilaati aawai Daawita na7aa Yaa-
rimoota; i aayyiyaa Isseya na7aa Eli7aaba na7iyo Abihailo. [19] Mahilaata Robi7aamayyo
Yi7uusha, SHamaariyaanne Zahaama geetettiya attuma naata yelaasu. [20] Hegaappe
guyyiyan, Abeselooma na7ee na7iyo Maa7iko ekkiis; Maa7ika Robi7aamayyo Abiiya,
Attaaya, Ziizanne SHalomiita yelaasu. [21] Robi7aami ba maccaasatuppenne ba baakkotu
ubbaappe Abeselooma na7ee na7iyo Maa7iko aaro siiqees. Ayyo tammanne hosppun
maccaasatinne usuppun tammu baakkoti de7oosona. I laatamanne hosppun attuma
naatanne usuppun tammu macca naata yeliis. [22] Robi7aami Maa7iki na7aa Abiiya
baappe guyyiyan kawoyanau qoppido gishshau, a ishanttu bolli halaqa oottidi sunttiis.
[23] Robi7aami cinccidi, ba attuma naata Yihudaanne Biniyaama biittatu ubban de7iya
gimbbettida katamatu ubban shaakki shaakki wottiis; wottidi etayyo daro kattaa immiis.
Qassi etayyo cora maccaasaa immiis.

12

Gibxxee Yihudaa Bolli Woraajjiis

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 14:25-28)

[1] Robi7aama kawotettai minni eqqido wode, inne Israa7eela asai ubbai GODAA higgiyaa
aggi bayidosona. [2] Eti GODAU ammanettennan ixxido gishshau, Robi7aami kawotido
ichchashantto laittan Gibxxe Kawoi SHiishaaqi Yerusalaame katamaa bolli woraajjiis.
[3] Aara issippe Gibxxeppe yiidai issi sha7anne naa77u xeetu paraa gaareta, usuppun
tammu sha7u paraasatanne qoodai bainna Liibiyaa olanchchata, Sukka olanchchatanne
Toophphiyaa olanchchata. [4] Kawoi SHiishaaqi gimbbettida Yihudaa katamata omooddidi,
Yerusalaame katamaa yiis.

[5] Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya SHamaa7ee Robi7aamakkonne SHiishaaqappe
baqatidi, Yerusalaamen shiiqi uttida Yihudaa kaalettiyaageetukko yiidi, “GODAI hagaadan
yaagees; ‘Intte tana aggideta; hegaa gishshau, taanikka inttena SHiishaaqa kushiyan
aggaas’ yaagees” yaagiis.

[6] Yaagin Israa7eela kaalettiyaageetinne Kawoi Robi7aami banttana kaushshidi, “GODAI
xillo” yaagidosona.

[7] Eti banttana kaushshidoogaa GODAI be7ido wode, SHamaa7iyaa GODAI hagaadan
yaagiis; “Eti banttana kaushshido gishshau, taani eta wurssa xaissikke; taani eta ashshana.
Ta hanqqoi SHiishaaqa baggaara Yerusalaame bolli tigettenna. [8] Gidikkonne, eti taayyo

haarettiyoogaaninne hara biittatu kawotuyyo haarettiyoogan de7iya dummatettaa erana mala, eti SHiishaaqayyo haarettana" yaagiis.

9 Hegaa gishshau, Gibxxe Kawoi SHiishaaqi Yerusalaame katamaa olidi, GODAA Beeta Maqidasiyaaninne kawo keettan de7iya buquraa ubbaa ekkiis. Qassi Solomoni worqqaappe ootissido gonddalletakka ekki efiis. 10 I efiido worqqa gonddalletu gishshaa, Kawoi Robi7aami nahaasiyaa birataappe hara gonddalleta ootissiis; ootissidi kawo keettaa penggiyaa naagiyaageetu halaqaa kushiyan wottiis. 11 Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo wode ubban, penggiyaa naagiyaageeti yiidi, he gonddalleta oiqqoosona. Hegaappe simmin, eti zaaridi, naagiyaageetu keettan wottoosona. 12 Robi7aami bana kaushshido gishshau, i wuri xayennaadan GODAA hanqqoi appe kichchiis. Ubba Yihudaa biittau muliyau sa7ai injjetiis.

Robi7aama Kawotaa Wurssetta

13 Kawoi Robi7aami bana minttidi, Yerusalaamen kawotiis. Robi7aami kawotido wode a laittai oitamanne isiino; GODAI ba sunttaa yan wottanau Israa7eela biitta ubbaappe doorido Yerusalaame kataman tammanne laappun laitta kawotiis. Robi7aama aayyiyaa Amooniyo Naa7imo. 14 Robi7aami GODAAYYO wozanappe goinnanau koyibeenna gishshau, iitabaa oottiis.

15 Robi7aami koiroppe wurssettaa gakkanaassi hanidobainne a yeletaa maarai Hananabaa Yootiya SHamaa7iyaa Taarikiyaa Maxaafaaninne Iddoi Be7ido Ajjuutaa Maxaafan xaafetti uttiis. Robi7aaminne Iyorbbaami ubba wode olettiiddi de7idosona. 16 Robi7aami haiqqidi, ba maizzan gaittiis; i Daawita Kataman moogettiis. A sohuwan a na7ai Abiiyi kawotiis.

13

Yihudaa Kawuwaa Abiiya

(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 15:1-8)

1 Kawoi Iyorbbaami kawotido tammanne hosppuntta laittan Abiiyi Yihudan kawotiis.
2 Abiiyi Yerusalaamen heezzu laitta kawotiis. A aayee sunttai Mikaayo;[2] Mikaaya Gib77appe yiida Uri7eela na7iyo.

Abiiyinne Iyorbbaami olettiiddi de7idosona. 3 Abiiyi doorettida oiddu xeetu sha7u mino olanchchata ekkidi, olanau kiyiis; kiyin Iyorbbaamikka doorettida hosppun xeetu sha7u mino olanchchata ekkidi, Abiiyaara olettanau kiyiis.

4 Hegaappe guyyiyan, Abiiyi Efireema gezziyan de7iya Xamaraima giyo deriyaa huuphiyan eqqidi, hagaadan yaagiis; "Inttenoo, Iyorbbaamaanne Israa7eela asatoo, ubbaikka taani giyoobaa siyite! 5 GODAI Israa7eela Xoossai Daawitinne a zerettai Israa7eela bolli merinau kawotanaadan, Daawitaara i laamettenna maachchaa maacettidoogaa intte erekketiiyye? 6 SHin Daawita na7aa Solomona ashkkarai, Nabaaxa na7ai Iyorbbaami denddidi, ba godaa bolli makkaliis. 7 Robi7aami yelaganne lammachcha gididi, etaara eqettanau danddayenna wode, pattenna shufuro asati Iyorbbaamakko shiiqidi, Solomona na7aa Robi7aama bolli minnidosona.

8 "Ha77ikka GODAI Daawita zerettatuyyo immido kawotettaara intte gaaddetanau qoppeeta. Intte hegaa qoppidoogee intte keehippe cora asa gidiyo gishshaassanne intteyyo xoossata gidana mala, Iyorbbaami worqqaappe merissido marati inttenaara de7iyo gishshaassa. 9 Aaroona zare gididi, GODAASSI oottiya qeesetanne Leewata intte yedettideta. Yedettidi hara biittaa asai oottiyoogaadan intteyyo hara qeeseta sunttideta. Bana dummayanau issi mirgguwaanne laappun dorssa orggeta ekkidi yiya ooninne worddo xoossatuyyo qeese gidana.

10 "SHin nuna gidikko, GODAI nu Xoossaa; nuuni a aggibookko. Aaroona zare gididi GODAASSI oottiya qeeseti nuuyyo de7oosona; qassi Leewati eta maaddoosona. 11 Eti ubba gallassi maalladonne omarssi GODAAYYO xuuggiyo yarshshuwaa yarshshoosonanne

---

2 13:2 Mikaayo: Mikaayo woikko Maa7iko geetettausu. Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 11:20 xeella.

sawiya ixaanaa cuwayoosona. GODAA sinttan wottiyo oittaa geeshsha xaraphpheezan wottosona. Omarssi omarssi poo7issanaadan worqqaappe oottido xomppeta wottiyo ballan wottidi giigissoosona. Aissi giikko, nuuni GODAA nu Xoossaa azazuwaa naagoos; shin intte a aggideta. [12] Be7ite, Xoossai nunaara de7ees; i nuna kaalettiyaagaa. Olaa xurumbbaa punniya a qeesetikka nunaara de7oosona; nuuni inttenaara olaa doommanau xurumbbaakka eti punnana. Israa7eela asau, GODAARA intte aawatu Xoossaara olettoppite! Aissi giikko, intte a xoonanau danddayekketa" yaagiis.

[13] I haasayishin, Iyorbbaami ba olanchchatuppe issi citaa etappe guyyeera zuggidi naagana mala yeddiis. Israa7eela olanchchati Yihudaa olanchchatu sinttan de7iyo wode, zuggidi naagiya olanchchati etappe guyyeera de7oosona. [14] Yihudaa olanchchati guyye simmi xeelliyo wode, eta olanau yiidaageeti guyyeeranne sinttaara de7iyoogaa be7idosona. Be7idi GODAASSI waassidosona; qeesetikka xurumbbaa punnidosona. [15] Hegaappe guyyiyan, Yihudaa olanchchati ola waasuwaa waassidosona. Eti ola waasuwaa waassido wode, GODAI Iyorbbaamanne Israa7eela asaa ubbaa Abiiya sinttaaninne Yihudaa sinttan xooniis. [16] Israa7eela olanchchati Yihudaa olanchchatu sinttaappe baqatin, Xoossai eta Yihudaa olanchchatu kushiyan aattidi immiis. [17] Abiiyinne a olanchchati eta suppu oottidi wurssidosona; yaatin, ichchashu xeetu sha7u doorettida Israa7eela olanchchati haiqqidosona. [18] Israa7eela asai he wode xoonettiis; Yihudaa asai GODAN, bantta aawatu Xoossan ammanettido gishshau, eta xoonidosona.

[19] Abiiyi Iyorbbaama yedettidi, appe Beeteele katamaa, Yishaana katamaanne Efiroona katamaa eta moottatuura oiqqiis. [20] Abiiyi de7ido laittan ubban Iyorbbaami simmidi minnibeenna. GODAI Iyorbbaama dechchin haiqqiis.

[21] SHin Abiiyi minni minni biis. Abiiyi tammanne oiddu maccaasaa ekkidi, laatamanne naa77u attuma naatanne tammanne usuppun macca naata yeliis. [22] Abiiyi oottido harabai, i hanidobainne i giidobai ubbai Hananabaa Yootiya Iddo Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

14

Kawoi Asi Toophphiyaa Olanchchata Xooniis

[1] Abiiyi haiqqidi, ba maizzan gaittiis; Daawita Kataman a moogidosona. A sohuwan a na7ai Asi kawotiis. I kawotido wode biittai tammu laitta woppaa demmiis.

[2] Asi GODAA ba Xoossaa sinttan lo77obaanne suurebaa oottiis. [3] Asi allaga xoossatuyyo yarshshiyo sohotanne goinniyo xoqqa sohuwaa xaissiis. Goinnanau shuchchaappe oottido tuussatakka mentterettiis; Asheero giyo xoossee misiletakka qanxxeretti oliis. [4] Yihudaa asai GODAA bantta aawatu Xoossaa koyanaadaaninne a higgiyaanne a azazuwaa naaganaadan Asi azaziis. [5] Qassi goinniyo xoqqa sohotanne ixaanaa cuwayiyo sohota Yihudaa katamaa ubbaappe xaissiis. Xaissin a kawotettaa laittan biittai woppaa demmiis. [6] Kawoi Asi Yihudan de7iya katamatussi qatota medhdhiis. GODAI a shemppissido gishshau, biittaikka shemppiis; he laittatun aara ooninne olettibeenna.

[7] Asi Yihudaa asaa hagaadan yaagiis; "Ane nuuni ha katamata keexxoos; keexxidi eta yuushuwan miixata medhdhoos. Medhdhidi eta bolli adussa gimbbeta, penggetanne penggeta gorddiyo hiraqota kessoos. Nuuni GODAA nu Xoossaa koyido gishshau, biittai ha77ikka nuussa. Nuuni a koyida; i nuuyyo ubba baggaara woppaa immiis" yaagiis. Hegaa gishshau, eti katamata keexxidi polidosona.

[8] Asayyo wogga gonddalletanne toorata oiqqiya heezzu xeetu sha7u olanchchati Yihudaa zariyaappe de7oosona; qassi qeeri gonddalleta oiqqiyaageetinne wonddafiyaa dukkiyaageeti naa77u xeetanne hosppun tammu sha7u olanchchati Biniyaama zariyaappe de7oosona. Hageeti ubbaikka mino asata.

[9] Zeraaha giyo issi Toophphiyaa asi issi miiloone olanchchatanne heezzu xeetu paraa gaareta ekkidi, Yihudaa olanau yiidi, Mareesha gakkiis. [10] Gakkin Asikka aara olettanau kiyiis; kiyidi ba olanchchata Mareesha matan de7iya Xafaata Wombban salppissiis. [11] Hegaappe guyyiyan, Asi GODAA ba Xoossaa woossidi, "Abeet GODAU, wolqqi bainna olanchchati wolqqaama olanchchata xoonanaadan maaddiyai neeppe attin, harai baawa!

Abeet GODAU, nu Xoossau, nuuni nenan ammanettidi, ha cora olanchchatuura ne sunttan olettanau yiido gishshau, neeni nuna maadda. Abeet GODAU, neeni nu Xoossaa; nena asi xoonenna" yaagiis.

12 Hegaa gishshau, GODAI Asa sinttaaninne Yihudaa olanchchatu sinttan Toophphiyaa olanchchata shociis; shocin Toophphiyaa olanchchati baqatidosona. 13 Asinne aara de7iya asai eta Garaara gakkanaassi yedettidosona. Toophphiyaa olanchchatuppe daroi haiqqido gishshau, eti simmidi minnanaunne olettanau danddayibookkona. Hegaadan hanidi, Toophphiyaa olanchchati GODAANINNE a olanchchatun xoonettidosona. Kawuwaa Asa olanchchatikka darobaa omooddidosona. 14 Hegaa heeran de7iya asai GODAI oottidobaa be7idi, daro dagammiis. Asa olanchchatikka Garaara yuushuwan de7iya katamata ubbaa bonqqidi xaissidosona. 15 Qassi mehiyaa heemmiyaageetu moottata olidi, daro dorssaa, deeshshaanne gaameelaa di7idi, Yerusalaame simmidosona.

15

Kawoi Asi Yihudan De7iya Eeqaa Misileta Xaissiis

1 Odeeda na7aa Azaariyaasa bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhiis; 2 Wodhdhin Asaara gaittanau biidi, hagaadan yaagiis; "Asaa, neeni, Yihudaa asainne Biniyaama asai ubbai siyite! Intte GODAARA issippe de7iyo keena ubban ikka inttenaara de7ees. Intte a koyikko, i intteyyo beettana; shin intte a aggikko, ikka inttena aggana. 3 Israa7eela asai tumu Xoossai, tamaarissiya qeeseenne higgee bainnan daro wodiyaa de7iis. 4 SHin banttana metoi gakkido wode, eti GODAAKKO, Israa7eela Xoossaakko simmidi, a koyidosona; koyin i etau beettiis. 5 He wodiyan kare kiyiyaagaunne soo geliyaagau sarotettai baawa; aissi giikko, biittaa ubbaa bollan de7iya asai daro shabbarettees. 6 Xoossai eta dumma dumma metuwan yeggido gishshau, deree deriyaa, katamaikka katamaa un77ettees. 7 SHin intte minnite; laafoppite! Aissi giikko, intte oottido oosuwau woitoi de7ees" yaagiis.

8 Odeeda na7ai hananabaa yootiya Azaariyaasi odido qaalaa siyido wode, Asi minniis. Asi Yihudaanne Biniyaama biittatu ubbaappenne Efireema gezziyan i omooddidi oiqqido katamatuppe sheneyiya eeqa misileta xaissiis. Hegaappe guyyiyan, GODAA Beeta Maqidasiyaa sinttan de7iya GODAAYYO yarshshiyoosaakka bottokoniis.

9 GODAI a Xoossai aara de7iyoogaa be7ido gishshau, daro asai Israa7eelappe akko yiis; Yihudaa asaanne Biniyaama asaa ubbaa, etaara de7iya Efireema zareta, Minaase zaretanne Simoona zareta Asi shiishshiis. 10 Asi kawotido tammanne ichchashantto laittan, heezzantto aginan he asai Yerusalaamen shiiqiis. 11 He gallassi omooddi ehiidobaappe laappun xeetu korimatanne laappun sha7u dorssata GODAAYYO yarshshidosona. 12 GODAA bantta aawatu Xoossaa bantta kumetta wozanaaninne bantta kumetta shemppuwan koyanau qaalaa gelidosona. 13 "GODAA Israa7eela Xoossaa koyenna asi, guutta gidin gita gidin, attuma gidin macca gidin, haiqqo" giidi maacettidosona. 14 Hegaa bollankka malkkataanne xurumbbaa punniiddi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, GODAASSI caaqqidosona. 15 Yihudaa asai ubbai bantta kumetta wozanan ha caaquwaa caaqqido gishshau, ufaittidosona. Aissi giikko, GODAA eti laamotidi koyin, i etau beettiis. GODAI etayyo ubba baggaarakka woppaa immiis.

16 Kawoi Asi ba aawaa aayyiyaa Maa7ika Asheero giyo xoosseessi sheneyiya eeqaa misiliyaa medhdhido gishshau, Kawuwaa Aayyiyo a geetettiyo bonchchuwaappe o diggiis. Asi he eeqaa misiliyaa qanxxeretti suuppayidi, Qediroona Zanggaaran xuuggiis. 17 Goinniyo xoqqa sohota Asi Israa7eela biittaappe xaissennan aggikkonne, i ba de7ido laitta ubban GODAAYYO wozanappe ammanettiya asa gididi de7iis. 18 Inne a aawai GODAAYYO dummayi wottido biraanne worqqaa hara miishshata ehiidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa giddon wottiis. 19 Asi kawotido hasttamanne ichchashantto laitti gakkanaassi oli baawa.

16

Yihudainne Israa7eeli Olettidosona
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 15:16-22)

1 Asi kawotido hasttamanne usuppuntta laittan Israa7eela Kawoi Baa7ishi Yihudaa bolli
woraajjiis; woraajjidi Yihudaa Kawuwaa Asakko ooninne gelennaadaaninne kiyennaadan
teqqanau Raama katamaa yuushuwaa minttidi gimbbiis. 2-3 Hegaa gaasuwan Kawoi Asi
GODAA Beeta Maqidasiyaanne ba kawo keettaa buquraa minjjiyoosaappe worqqaanne
biraa ekkiis. Ekkidi Damasqqo kataman de7iya Sooriyaa Kawuwaa Benihadaadayyo
hagaadan yaagidi yeddiis; "Kase ta aawaaranne ne aawaara maacettidoogaadan, ane
tanaaranne nenaara maacettoos. Be7a, taani neeyyo biraanne worqqaa yeddaas. Is-
raa7eela Kawoi Baa7ishi ba olanchchata ta biittaappe kessana mala, neeni kase aara
maacettido maachchaa kola" yaagiis.
4 Yaagin Benihadaadi Kawoi Asi giidoogaa maayidi, ba ola gadaawata Israa7eela kata-
mata olanau yeddiis. Yeddin eti Iyoona, Daananne Aabeeli-Beetimaa7ika geetettiya kata-
matanne Nifttaaleema biittan de7iya miishshaa minjjiyo katamata ubbaa xoonidosona.
5 Baa7ishi hegaa siyidi, Raama katamaa gimbbiyoogaa aggi bayiis.
6 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Asi Yihudaa asaa ubbaa shiishshiis; shiishshin asai Baa7ishi
kase yan go7ettiyo shuchchaanne mittaa Raamappe miyyidosona. Miyyin i Gebaa7anne
Mixiphpha geetettiya katamata an minttidi gimbbiis.

Kawoi Asi Hananabaa Yootiya Hanaana Qasho Keettan Yeggiis

7 He wode hananabaa yootiya Hanaani Yihudaa Kawuwaa Asakko yiidi, "Neeni Sooriyaa
kawuwan ammanettada, GODAN, ne Xoossan, ammanettabeenna gishshau, Sooriyaa
kawuwaa olanchchati ne kushiyaappe kessi ekkidosona. 8 Toophphiyaa asatinne Liibiyaa
asati, cora paraa gaaretinne parati de7iyo daro olanchchata gidokkonaayye? SHin neeni
GODAN ammanettido gishshau, GODAI eta ne kushiyan aatti immiis. 9 Aissi giikko, ba
kumetta wozanaappe GODAN ammanettiya asa minttettanau GODAA aifee sa7aa bollan
ubbasaa xeellees. Neeni ha yohuwan eeyyadasa; hegaa gishshau, hachchippe doommin,
neeppe oli shaahettenna" yaagiis.
10 Yaagin Asi hananabaa yootiyaagaa bolli daro hanqqettiis; hanqqettidi qasho keettan
yeggiis. Qassi Asi he wode asaappe amaridaagaa waissiis.

Kawuwaa Asa Haiquwaa

11 Asi oottidobai koiroppe wurssettaa gakkanaassi Yihudaa Kawotunne Israa7eela
Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. 12 Asi kawotido hasttamanne uddufuntta
laittan tohuwaa sakettiis; au sahoi keehi darikkokka, i aakimeta koyiisippe attin, GODAA
koyibeenna. 13 Asi ba kawotido oitamanne isiinintta laittan haiqqidi, ba maizzan gaittiis.
14 Eti a ahaa duufuwan dumma dumma shittoinne sawoi de7iyo arssaa bolli wottidosona.
Eti a bonchchuwau daro mittaa dooridi, tamaa eettidi, daroppe yeekkidosona. Asi baayyo
Daawita Kataman shuchchaa woocidi giigissido duufuwan a moogidosona.

17

Yoosaafixi Yihudan Kawotiis

1 Asa na7ai Yoosaafixi a sohuwan kawotiis; Yoosaafixi Israa7eela olanau bana mint-
tiis. 2 Gimbbetti uttida Yihudaa katamatu ubban olanchchata wottiis; qassi Yihudaa
biittaaninne a aawai Asi omooddido Efireema biittaa katamatun olanchchatu qatuwaa
medhdhiis.
3-4 GODAI Yoosaafixa anjjiis; aissi giikko, a aawai koiro kawo gidido wode, GODAASSI
ammanettidoogaadan, ikka ammanettiis. Ammanettidi Ba7aala eeqa misiliyaayyo goin-
nennan ixxiis. Yoosaafixi ba aawaa ogiyan hemettidi, GODAA azazuwaa poliis. I
Israa7eela kawoti oottido iita oosuwaa oottibeenna. 5 Hegaa gishshau, GODAI a Yihudaa
kawotettan mintti essiis. Yihudaa asai ubbai Yoosaafixayyo imuwaa ehiidosona; yaatin, i
keehippe duretiisinne bonchchettiis. 6 Yoosaafixi GODAASSI wozanappe oottiya asa gidiis.
Hegaa bollankka goinniyo xoqqa sohotanne Asheero giyo Xoossee eeqa misileta Yihudaa
biittaappe xaissiis.
7 Yoosaafixi ba kawotido heezzantto laitti Yihudaa katamatun tamaarissanaadan ba
oosanchchata Benihaila, Obaadiyaa, Zakkaariyaasa Nataani7eelanne Mikaaya kiittiis.

[8] Qassi etaara issippe Leewata SHamaa7iyaa, Nataaniyaa, Zabaadiyaa, Asaaheela, SHamiraamoota, Yonaataana, Adooniyaa, Xoobbiyaanne Xobaadooniyaa yeddiis; qassikka qeeseta Elishamaa7anne Yoraama etaara issippe kiittiis. [9] Eti ubbai GODAA Higgiyaa Maxaafaa banttanaara ekkidi, Yihudaa biittan de7iya katamata ubbaa biidi, yan asaa tamaarissidosona.

Yoosaafixa Gitatettaa

[10] Yihudaa biittaa yuushuwan de7iya kawotettata ubbaa GODAI yashissin, eti Yoosaafixaara olettibookkona. [11] Pilisxxeema asatuppe aramidaageeti imuwaanne biraa giiraa Yoosaafixayyo ehiidosona; qassi Arabatikka ayyo laappun sha7anne laappun xeetu dorssa orggetanne laappun sha7anne laappun xeetu deeshsha orggeta ehiidosona. [12] Hegaa gishshau, Yoosaafixi keehippe minni minni biis. I Yihudan qatotanne minjjiyoobaa wottiyo katamata keexxiis. [13] Keexxidi i he katamatun darobaa minjjiis.

Yerusalaamen ayyo mino olanchchati de7oosona. [14] Eti bantta aawatu keettan keettan hagaappe kaallidi xaafettidosona. Yihudaa zariyaappe shaalaqai Adinaaha; aara 300,000 mino olanchchati de7oosona.

[15] Adinaaha kaallidi de7iya halaqai Yohanaana; aara 280,000 mino olanchchati de7oosona.

[16] GODAASSI ba sheniyan kiyida Amaasaayi a kaallidi de7iya heezzantto halaqa; i Ziikira na7aa. Amaasaayaara 200,000 mino olanchchati de7oosona.

[17] Biniyaama zariyaappe halaqai mino olanchchaa Eliyadaa7a; aara wonddafiyaanne gonddalliyaa oiqqiya 200,000 olanchchati de7oosona.

[18] Eliyadaa7a kaallidi de7iya halaqai Yihozabaada; aara olaa baanau gixxida 180,000 olanchchati de7oosona.

[19] Ha ubba olanchchati kawuwaayyo Yerusalaamen oottidaageeta; hageetu qoodai Yihudan de7iya gimbbettida katamatun ubban kawoi wottido olanchchata gujjenna.

18

Hananabaa Yootiya Mikaayi Akaabayyo Xoonettiyoogaa Odiis
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:1-28)

[1] Yoosaafixi keehippe duretiisinne bonchchettiis; qassi Akaabaarakka bollotiis. [2] Amarida laittaappe guyyiyan, Yoosaafixi Akaaba be7anau Samaariyaa biis. Bin Akaabi assinne aara issippe de7iya asaassi daro dorssatanne boorata shukkiis. Yaatidi Yoosaafixi Gala7aaden de7iya Raamoota giyo katamaa olanau banaara baanaadan maizziis. [3] Israa7eela Kawoi Akaabi Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa, “Gala7aaden de7iya Raamoota olanau tanaara buutee?” yaagidi oichchiis.

Oichchin Yoosaafixi, “Ee, neeni olaa baanau giigiyo wode audenne taani giigana. Ta olanchchati ne olanchchatu mala; nuuni nenaara olanau baana” yaagiis. [4] Qassikka Yoosaafixi Israa7eela kawuwaa, “Gidikkonne, neeni kasetada GODAA oichcha” yaagiis.

[5] Yaagin Israa7eela kawoi hananabaa yootiya oiddu xeetu asata shiishshidi, “Taani Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa olanau booyye booppoo?” yaagidi eta oichchiis.

Oichchin eti, “Ba; aissi giikko, Xoossai he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana” yaagidosona.

[6] SHin Yoosaafixi, “Nuuni GODAA oichchanau danddayiyo hananabaa yootiya hara asi hagan baawee?” yaagiis.

[7] Yaagin Israa7eela kawoi Yoosaafixassi zaaridi, “Nuuni a baggaara GODAA oichchanau danddayiyo issi hara bitanee de7ees; i Yimila na7aa Mikaaya. SHin taani a ixxais; aissi giikko, i ubba wodekka tabaa iitabaa yooteesippe attin, lo77obaa yooti erenna” yaagiis.

Yaagin Yoosaafixi, “Kawoi hegaadan gooppo!” yaagiis.

[8] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi ba oosanchchatuppe issuwaa xeesidi, “Yimila na7aa Mikaaya eesuwan ekkada ya” yaagiis.

[9] Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi, bantta kawotaa maayuwaa maayidi, Samaariyaa katamaa geliyo penggiyan bantta kawotaa araatan uttidosona; uttin hananabaa yootiya ubbati eta sinttan hananabaa yootoosona. [10] Etappe issoi, Kanaa7ina na7ai Xidiqee birataappe kaceta giigissidi, Akaaba, "GODAI hagaadan yaagees; 'Sooreti xayana gakkanaashin, neeni eta ha kacetun qaicana' yaagees" yaagiis.

[11] Hananabaa yootiya hara ubbatikka, "Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa ba; baada ola; oladakka xoona. Aissi giikko, GODAI he katamaa kawuwaa kushiyan aattidi immana" yaagidi yootidosona.

[12] Hegaappe guyyiyan, Mikaaya xeesanau kiitetti biida bitanee a, "Be7a, hananabaa yootiya ubbati issi doona gididi, 'Kawoi ha olaa xoonana' yaagidi yootidosona. Hegaa gishshau, hayyanaa ne odoikka etappe issuwaagaa mala gido; neenikka lo77obaa oda" yaagiis.

[13] SHin Mikaayi he bitaniyaa, "GODAI ero! Ta Xoossai yootiyoobaa taani yootana" yaagiis.

[14] Mikaayi kawuwaakko yiido wode, kawoi a, "Mikaayaa, nuuni Gala7aaden de7iya Raamoota olanau boniiyye boopponii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin Mikaayi kawuwaa, "Ba; baada ola; oladakka xoona. Aissi giikko, eti ne kushiyan aadhdhi imettana" yaagiis.

[15] Yaagin kawoi a, "Neeni GODAA sunttan tumaappe attin, harabaa taayyo odennaadan taani nena aapputoo caaqettanau koshshii?" yaagiis.

[16] Yaagin i, "Israa7eela olanchchati ubbai henttanchchi bainna dorssaadan deriyan laalettidaageeta taani be7aas. GODAI eta, 'Hageetuyyo godi baawa. Eti ubbaikka bantta soo bantta soo saro boona' yaagees" yaagiis.

[17] Yaatin, Israa7eela kawoi Yoosaafixa, " 'I tabaa iitabaa yooteesippe attin, lo77obaa yooti erenna' gaada taani neeyyo yootabeikkinaa?" yaagiis.

[18] Mikaayi gujjidikka hagaadan yaagiis; "Simmi GODAI giyoobaa siya! GODAI ba kawotaa araatan uttin, saluwaa olanchchati ubbai a ushachchaaranne a haddirssaara eqqidaageeta taani be7aas. [19] GODAI, 'Israa7eela Kawoi Akaabi Gala7aaden de7iya Raamoota katamaa biidi, yan haiqqanaadan a balettanai oonee?' yaagiis. Yaagin issoi hagaadan giyo wode, harai qassi hegaadan giis. [20] Hegaappe guyyiyan, ayyaanai kiyidi GODAA sinttan eqqidi, 'Taani a balettana' yaagiis.

"Yaagin GODAI, 'Waata balettuutee?' yaagiis.

[21] "Yaagin ayyaanai, 'Taani kiyada baada, ayyo hananabaa yootiyaageetu ubbatu doonan worddotiya ayyaana gidana' yaagiis.

"Yaagin GODAI, 'Ee, neeni a balettana; neeyyo hegee hanana. Ba; baada baletta' yaagiis" yaagiis.

[22] Qassikka i, "Hegaa gishshau, GODAI neeyyo hananabaa yootiyaageetu hageetu doonan worddotiya ayyaanaa wottiis; aissi giikko, GODAI ne bolli bashshaa ehaanau qachchiis" yaagiis.

[23] Hegaappe guyyiyan, Kanaa7ina na7ai Xidiqee shiiqidi, Mikaaya qinxxalliyaa baqqiis. Baqqidi, "GODAA Ayyaanai ta achchappe waanidi neeyyo odanau biidee?" yaagiis.

[24] Yaagin Mikaayi a, "Neeni qosettanau qol77o geliyo gallassi hegaa demmana" yaagiis.

[25] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoi ba olanchchatuppe issuwaa azaziiddi, "Mikaaya oiqqa; oiqqada katamaa haariya Amoonayyoonne ta na7aa Yo7aashayyo efaada imma. [26] Immada eta, 'Kawoi inttena "Ha bitaniyaa qasho keettan qachchite. Qachchidi taani saro simmana gakkanaashin, qii oittappenne haattappe harabaa aibanne ayyo immoppite" yaagees' yaaga" yaagiis.

[27] Yaagin Mikaayi a, "Tumu neeni saro simmiyaabaa gidikko, GODAI tanan haasayibeenna" yaagiis. Qassikka Mikaayi, "Asau ubbau, taani yootidobaa akeekite" yaagiis.

Akaaba Haiquwaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:29-35)

[28] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela kawoinne Yihudaa Kawoi Yoosaafixi Gala7aaden
de7iya Raamoota katamaa biidosona. [29] Israa7eela kawoi Yoosaafixa, “Taani ta maayuwaa
laammada, hara asa malatada, olau gelana; shin neeni ne kawo maayuwaa maaya” yaagiis.
Yaagidi Israa7eela kawoi ba maayuwaa laammidi, hara asa milatidi olau geliis.
[30] Sooriyaa kawoi ba paraa gaareta azaziya asata, “Gitatin guuxxin, hara asa oonaarakka
olettoppite; Israa7eela kawuwaa xalaalaara olettite” yaagidi azaziis.
[31] Paraa gaareta azaziyaageeti Yoosaafixa be7ido wode, “Hagee Israa7eela kawuwaa”
yaagidosona. Yaagidi aara olettanau simmidosona. Simmin Yoosaafixi waassiis; waassin
GODAI Xoossai a maaddidi, eta guyye zaariis. [32] Paraa gaareta azaziyaageeti i Israa7eela
kawuwaa gidennaagaa be7idi, a yedettiyoogaa aggiigidosona.
[33] Issi bitanee coo ba wonddafiyaa olanchchatu bolli dukkidi, Israa7eela kawuwaa
olaa maayoi gaittiyo kayyiyaara caddiis. Caddin kawoi ba gaariyaa laaggiya bitaniyaa,
“Gaariyaa guyye zaarada, tana olaa giddoppe kessa. Aissi giikko, taani iita cachchaa
cadettaichchaas” yaagiis. [34] He gallassi olai suulliyo wode, Israa7eela Kawoi Akaabi ba
paraa gaariyaa giddon zemppidi, omarssi gakkanaashin, Sooretu sinttan takkiis. Takkidi
awai wullido wode, i haiqqi bayiis.

19

Hananabaa Yootiya Yeehu Yoosaafixa Seeriis

[1] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosaafixi ba soo Yerusalaame saro simmiis. [2] Simmin
hananabaa yootiya Hanaana na7ai Yeehu aara gaittanau kiyidi, Kawuwaa Yoosaafixa,
“Neeni iitata maaddanau woikko GODAA ixxiyaageeta siiqanau bessii? Hegaa gishshau,
GODAA hanqqoi ne bolli yiis. [3] Gidikkonne, Asheero giyo eeqee misileta biittaappe diggido
gishshaunne Xoossaa koyanau ne wozanaa giigissido gishshau, neeni lo77obaa oottadasa”
yaagiis.

Yoosaafixi Daannata Sunttiis

[4] Yoosaafixi Yerusalaamen de7iis. Qassi Yoosaafixi Berssaabehappe doommidi, Efireema
gezziyaa gakkanaashin, asaa giddon yuuyidi, GODAAKKO, eta aawatu Xoossaakko, eta
zaariis. [5] Yihudaa biittan de7iya gimbbettida katamatu ubban daannata sunttiis. [6] Sunttidi
i daannatuyyo, “Intte oottiyooban inttena erite. Aissi giikko, intte asayyo pirddekketa;
GODAAYYO pirddeeta. Intte pirddiyo wode, i inttenaara de7ees. [7] Ha77ikka intte
GODAAYYO yayyite; intte oottiyooban inttena erite. Aissi giikko, GODAA nu Xoossaa
matan naaqoi, asa sinttaa xeellidi maaddiyoogeenne mattaayiyaa miyoogee baawa”
yaagiis.
[8] GODAA higgiyaa kanttiyoogaanne asaa giddon denddiya yohuwaa pirddanaadan
Leewatuppe, qeesetuppenne Israa7eela asaa aawatu keettaa halaqatuppe amarida asata
Yoosaafixi Yerusalaamen sunttiis. [9] Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixi eta hagaadan yaagidi
azaziis; “GODAASSI yayyidi, ammanettiyoogaaninne kumetta wozanan oottite. [10] Bantta
kataman de7iya intte ishantti shemppo yoho, woikko higgebaa, woikko azazobaa, woikko
awaajobaa, woikko pirddabaa inttekko ehiikko, eti GODAA sinttan mooranchcha gi-
dennaadaaninne a hanqqoi intte bollinne intte ishanttu bolli yeennaadan eta seerite.
Intte eta seerikko, intte intte huuphiyau mooranchcha gidekketa. [11] GODAA bagga yoho
ubbaayyo aawatiyaagee qeesetu halaqaa Amaariyaa; qassi kawuwaa bagga yoho ubbaayyo
aawatiyaagee Yihudaa zaretu halaqaa Isimaa7eela na7aa Zabaadiyaa. Leewati intte
sinttan halaqa gidana. Intte minnidi oottite. Suurebaa haniyaageetuura GODAI issippe
gido” yaagiis.

20

Eedooma Biittai Yihudaa Bolli Woraajjiis

[1] Hegaappe guyyiyan, Moo7aabatinne Amoonati qassi etaara issippe Ma7uunati
Yoosaafixa bolli woraajjidosona. [2] Yaatin, amarida asati yiidi Yoosaafixayyo, “Maxine
Abbaappe hefinttaara de7iya Sooriyaappe daro olanchchati nena olanau yiidosona. Be7a,

eti Haxaaxooni-Taamaaran de7oosona” yaagidi yootidosona. (Haxaaxooni-Taamaari
Enggaadayyo harantto sunttaa.)
3 Yaatin, Yoosaafixi yayyidi, GODAA oichchanau ba qofaa qachchiis; qachchidi Yihudaa
biittan ubban xoomaa awaajjiis. 4 Awaajjin Yihudaa asai ubbai GODAAPPE maaduwaa
koyanau issippe shiiqiis; eti GODAAPPE maaduwaa koyanau Yihudaa katamatu ubbaappe
yiidosona.
5 Yin Yoosaafixi Yihudaanne Yerusalaame yaa7aa giddon, GODAA Beeta Maqidasiyan
de7iya Ooratta Dabaabaa sinttan eqqiis. 6 Eqqidi hagaadan yaagiis, “Abeet GODAU,
nu aawatu Xoossau, saluwan de7iya Xoossai nena! Sa7an de7iya kawotettata ubbaa
haariyaagee nena! Gitatettainne wolqqai ne kushiyan de7iyo gishshau, nenaara eqettanau
danddayidabi baawa. 7 Abeet nu Xoossau, kase ha biittan de7iyaageeta ne asaa Israa7eela
sinttaappe yedettada, ne siiquwaa Abrahaama zerettatuyyo merinau immidai nena! 8 Eti
ha biittan de7idosona; eti hagan ne sunttaayyo Beeta Maqidasiyaa keexxidi, 9 ‘Nu bolli
iitabai, woi olai, woi boshai, woikko koshai yiyaakko, nuuni ne sunttai de7iyo ha Beeta
Maqidasiyaa sinttaaninne ne sinttan eqqidi, nu metuwan neekko waassana. Neeni nu
waasuwaa siyada, nuna ashshana’ yaagidosona.
10 “Ha77ikka Amoonati, Moo7aabatinne Eedoomati nu bolli woraajjidosona. Beni nu
aawati Gibxxeppe kiyido wode, neeni eta he biittata gelennaadan diggadasa; hegaa
gishshau, nu aawati he biittatun yuuyidi aadhdhidosonappe attin, eta xaissibookkona.
11 Nuuni oottidobau eti nuuyyo zaaridobaa be7a. Neeni nuuyyo immido laata biittaappe
eti nuna yedettanau yiidosona. 12 Abeet nu Xoossau, neeni eta bolli pirddikkii? Aissi
giikko, nuna olanau yiida ha daro olanchchatuura olettanau nuuyyo wolqqi baawa. Nuuni
oottanabaakka erokko; shin nu aifeti nena xeelloosona” yaagiis.
13 Yihudaa asai ubbai bantta yiira naatuura, bantta maccaasatuuranne bantta naatuura
issippe gididi, GODAA sinttan eqqidosona.
14 Hegaappe guyyiyan, Zakkaariyaasa na7ai Yahaazi7eeli yaa7aa giddon eqqidaashin,
GODAA Ayyaanai a bolli wodhdhiis. Zakkaariyaasi Banaaya na7aa; Banaayi Yi7i7eela
na7aa; Yi7i7eeli Mataaniyaa na7aa; Mataanee Leewa zarenne Asaafa yara. 15 GODAA
Ayyaanai Yahaazi7eela bolli wodhdhin, hagaadan yaagiis; “Kawuwau Yoosaafixaa, Yi-
hudaaninne Yerusalaamen de7iya asau, ubbaikka siyite! GODAI inttena hagaadan
yaagees; ‘Ha daro olanchchatu gaasuwan yayyoppitenne dagammoppite. Aissi giikko,
olai Xoossaagaappe attin, intteegaa gidenna. 16 Intte wontto eta bolli kiyite. Kiyidi Xiixa
giyo pudettan Yiru7eela Bazzuwan de7iya zanggaaraa wurssettan intte eta demmana.
17 Ha olaa olettiyaageeti inttena gidekketa. Intte sohuwaa sohuwaa oiqqi eqqidi, GODAI
inttena ashshiyoogaa be7eeta’ yaagees. Yihudaa asau, Yerusalaame asau, yayyoppitenne
dagammoppite! Etaara olettanau wontto kiyite. GODAI inttenaara gidana” yaagiis.
18 Yoosaafixi som77uwaa sa7aa gattidi goinniis; hegaadankka, Yihudaa asai ubbainne
Yerusalaamen de7iya asai ubbai GODAA sinttan kunddidi, GODAAYYO goinnidosona.
19 Qahaata yaraappenne Qoraaha yaraappe amarida Leewati eqqidi, bantta qaalaa xoqqu
oottidi, GODAA Israa7eela Xoossaa galatidosona.
20 Eti maallado guuran denddidi, Taqo7a Bazzuwaa baanau kiyidosona; eti kiyido wode
Yoosaafixi denddi eqqidi, “Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asau, taani giyoogaa siyite.
GODAN, intte Xoossan, ammanettite; intte minnana. Qassi hananabaa yootiyaageetun
ammanettite; yoho ubbi intteyyo injjetana” yaagiis. 21 Yoosaafixi asaara zorettidoogaappe
guyyiyan, mazamuriyaa yexxiyaageetanne GODAA galatiyaageeta sunttiis. Sunttin eti
ba7aala gallassa maayuwaa maayidi, olanchchatu sinttaara kanttiiddi,
“GODAA galatite!
Aggenna a siiqoi merinaagaa”
yaagi yaagidi yexxanaadan azaziis.
22 Eti mazamuriyaa yexxiyoogaanne galatiyoogaa doommido wode, Yihudaa olanau
yiida Amoonatu bolli, Moo7aabatu bollinne Eedoomatu bolli GODAI shabbirssaa yeddiis.
23 Yeddin Amoonatinne Moo7aabati Eedoomatu bolli denddidi, eta muleera xaissidosona.

Eti Eedoomata xaissidoogaappe guyyiyan, bantta giddon issoi issuwaa xaissidosona.
[24] Yihudaa asai bazzuwan de7iya wochchiyo sohuwaa yiido wode, bantta morkketi de7iyo
sohuwaa xeellidosona; xeellidi eta ahai biittan zin77idaagaa be7idosona. Etappe issi
asinne kessi ekkidi bibeenna.
[25] Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixinne a asai omooduwaa ekkanau biidi, daro meheta,
shinqqeta, ola miishshata, maayotanne hara al77o miishshata demmidosona. SHin
omoodo ubbabaa tookki efaanau danddayibookkona. Omooddidobai keehippe daro
gidido gishshau, hegaa shiishshanau heezzu gallassaa ekkiis. [26] Hegaappe guyyiyan, eti
oiddantto gallassi Beraaka Wombbaa giyoosan shiiqidosona; shiiqidi he sohuwan GODAA
galatidosona. Hegaa gishshau, eti he sohuwaa Galataa Wombbaa yaagidi sunttidosona.
[27] Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbainne Yerusalaame asai ubbai, Yoosaafixi
kaalettin, ufaissan Yerusalaame simmiis. [28] Eti Yerusalaame gakkidi, diittaara, maazin-
qqiyaaranne xurumbbaara GODAA Beeta Maqidasiyaa gelidosona.
[29] Israa7eela morkketa GODAI olidoogaa biittan de7iya kawotettati ubbai siyido wode,
eti Xoossaayyo yayyidosona. [30] Yaatidi Xoossai Yoosaafixayyo ubba baggaara shemppuwaa
immido gishshau, a kawotettai sarotettaa demmiis.

Yoosaafixa Kawotaa Wurssettaa
(Kawotu Maxaafaa Koiruwaa 22:41-50)

[31] Yoosaafixi Yihudan kawotiyo wode, a laittai hasttamanne ichchasha; i Yerusalaamen
laatamanne ichchashu laitta kawotiis. A aayyiyaa SHiiliha na7iyo Azuubo geetettausu.
[32] Yoosaafixi ba aawaa Asa ogiyan hemettiis; i he ogiyaappe sher77i gibeenna; GODAA
sinttan i suurebaa oottiis. [33] Gidikkonne, goinniyo xoqqa sohota xaissibeenna; asai biron
ba kumetta wozanaappe ba maizza aawatu Xoossaakko simmibeenna.
[34] Yoosaafixi hanido harabai, koiroppe wurssettaa gakkanaassi Israa7eela Kawotu
Taarikiyaa Maxaafan, Hanaana Na7aa Yeehu Taarikiyaa giddon xaafetti uttiis.
[35] Issi wode, Yihudaa Kawoi Yoosaafixi iitabaa oottida Israa7eela Kawuwaa
Akaaziyaasaara issippetettaa oottiis. [36] Yaatidi Yoosaafixi aara zal77iyo gita
markkabeta medhdhanau maayiis. Maayidi he markkabeta Eexiyooni-Gaabira kataman
merissidosona. [37] Hegaappe guyyiyan, Mareeshappe yiida Dodaawa na7ai El77eezari,
"Neeni Akaaziyaasaara issippetettaa oottido gishshau, neeni oottido oosuwaa GODAI
xaissana" yaagidi, Yoosaafixa bolli hananabaa yootiis. Hegaa gishshau, markkabeti
meqqidosona; eti awanne baanau danddayibookkona.

21

[1] Hegaappe guyyiyan, Yoosaafixi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Daawita Kataman ba
maizza aawatuura moogettiis. A sohuwan a na7ai Yoraami kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yoraama
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:17-24)

[2] Yoraama ishantti Azaariyaasa, Yihi7eela, Zakkaariyaasa, Azaariyaasa, Mikaa7eelanne
SHafaaxiyaa; hageeti ubbai Yihudaa Kawuwaa Yoosaafixa naata. [3] Eta aawai Yoosaafixi
etayyo daro biraa, worqqaanne al77o miishshaa immiis; qassi gimbbettida Yihudaa
katamatakka immiis. SHin Yoraami ba aawau baira na7a gidiyo gishshau, kawotettaa ayyo
immiis. [4] Yoraami ba aawaa kawotettaa ekkidi minnido wode, ba ishantta ubbatanne issi
issi Israa7eela halaqata bisuwan woriis.
[5] Yoraami kawotiyo wode, laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hosppun
laitta kawotiis. [6] Yoraami Akaaba na7iyo ekkido gishshau, Akaaba so asai hemetti-
doogaadankka kase Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis; GODAA sinttankka iitabaa oottiis.
[7] Gidikkonne, GODAI kase Daawitaara maacettido maachchaa gishshau, Daawita zerettaa
xaissanau koyibeenna. Daawita zerettai merinau kawotanau GODAI ufaissaa immi wottiis.
[8] Yoraami kawotido wode, Eedooma asai Yihudaa kawuwaa bolli makkalidi, banttau
kawuwaa kawoyidosona. [9] Hegaa gishshau, Yoraami ba ola gadaawatuuranne ba paraa
gaaretu ubbaara issippe Eedooma biittaa olanau biis; bin Eedooma asai anne a paraa

gaaretu halaqata dooddidosona. SHin Yoraaminne a asai qammi denddidi, doodaa kanttidi
baqatidosona. [10] He wodeppe doommidi, hachchi gakkanaashin, Eedooma asai Yihudaa
asaassi haarettibeenna. Yoraami GODAA ba aawatu Xoossaa aggido gishshau, Liibina asai
qassi he wode Yihudaa kawuwaa bolli makkaliis.
[11] Yoraami qassi Yihudaa gezziyan goinniyo xoqqa sohota giigissiis; giigissidi Yerusalaa-
men de7iya asai shaaramuxanaadan oottiis; Yihudaa asaakka balettiis. [12] Hegaappe
guyyiyan, hananabaa yootiya Eelaasi Yoraamayyo dabddaabbiyaa hagaadan yaagidi ki-
ittiis; "GODAI, ne maizza aawaa Daawita Xoossai, 'Neeni ne aawaa Yoosaafixa ogiyan
woikko Yihudaa Kawuwaa Asa ogiyan hemettiyoogaa aggada, [13] Israa7eela kawotu ogiyan
hemettadasa. Akaaba so asai oottidoogaadan, Yihudaaninne Yerusalaamen de7iyaageeti
shaaramuxanaadan oottadasa. Qassikka neeppe kehiya, ne aawaa keettan de7iya ne
ishantta woradasa. [14] Hegaa gishshau, GODAI ne asaa, ne naata, ne maccaasatanne neeyyo
de7iya ubbabaa wolqqaama boshan shocana. [15] Nena maracciyaa harggee oiqqin, neeyyo
sahoi yaa goobi goobidi baana' yaagees" yaagiis.
[16] Hegaappe guyyiyan, GODAI Pilisxxeematanne Toophphiyaa matan de7iya Arabata
Yoraama olanaadan denttettiis. [17] Yaatin, eti Yihudaa bolli woraajjidosona; woraajjidi
kawo keettan de7iya miishshaa ubbaa, kawuwaa attuma naatanne a maccaasata omood-
didosona. A naatu ubbaappe kaaluwaa Akaaziyaasappe attin, hara issi na7inne ayyo
attibeenna.
[18] He ubbaappe guyyiyan, paxanau danddayenna maracciyaa harggiyan Yoraama GODAI
shociis. [19] Naa77u laittaa giddon harggee a bolli goobiis; goobin a maraccee kare
kiyiis; yaatin, keehi sahettidi haiqqiis. A moogiyo wode asai kase a maizza aawatuyyo
oottidoogaadan, a bonchchuwau mittaa dooridi, tamaa eettibeenna.
[20] Yoraami kawotiyo wode, laittai ayyo hasttamanne naa77a; i Yerusalaamen hosppun
laitta kawotiis. I haiqqiyo wode ooninne azzanibeenna. Yoraami Daawita Kataman
moogettiisippe attin, kawotu makkaanan moogettibeenna.

22

Yihudaa Kawuwaa Akaaziyaasa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:25-29; 9:21-28)

[1] Arabati yiidi Yoraamayyo baira naata ubbata worido gishshau, Yerusalaame asai
Yoraama na7aa ubbaappe kaaluwaa Akaaziyaasa a sohuwan kawoyidosona. Hegaa
gishshau, Yoraama na7ai Akaaziyaasi kawotaa doommiis. [2] Akaaziyaasi kawotiyo wode,
laittai ayyo oitamanne naa77a;[3] i Yerusalaamen issi laitta kawotiis. A aayee sunttai Ataalo;
a Omirayyo na7aa na7iyo.
[3] Akaaziyaasi iitatettan baanaadan a aayyiyaa a zorido gishshau, ikka Akaaba so asaa
ogiyan hemettiis. [4] A aawai haiqqidoogaappe guyyiyan, Akaaba so asaikka a zoriyo
gishshau, Akaaba so asaadan ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. Yaatidi a xayuwau
gaaso gididosona. [5] Akaaziyaasi Akaaba so asaa zoriyaa kaallidi, Akaaba na7aa Israa7eela
Kawuwaa Yoraamaara issippe, Sooriyaa Kawuwaa Hazaa7eela olanau Gala7aaden de7iya
Raamoota giyo katamaa biis. Bin Sooriyaa asati Yoraama caddidosona. [6] Sooriyaa
Kawuwaa Hazaa7eelaara i olettiyo wode, Sooriyaa asati a Raamootan caddido cachchaa
patti ekkanau Iziraa7eela katamaa simmiis. Hegaappe guyyiyan, Yoraama na7ai, Yihudaa
Kawoi Akaaziyaasi Akaaba na7aa Yoraama cadettidaagaa oichchanau duge Iziraa7eela
katamaa biis.
[7] Akaaziyaasi Yoraamakko biidoogee Akaaziyaasau haiqo gidanaadan Xoossai oottiis.
Akaaziyaasi Yoraama be7ishin, Akaaba zariyaa xaissanaadan GODAI doorido Nimisha
na7aa Yeeha mokkanau naa77ai issippe kiyidosona. [8] Yeehu Akaaba zariyaa bolli pirddiy-
oogaa polido wode, Yihudaa halaqatanne Akaaziyaasa maaddiya a ishanttu naata demmidi
woriis. [9] Qassi Yeehu Akaaziyaasa koyiis; koyin Samaariyan qosetti uttidaagaa a asati

---

3 22:2 Oitamanne naa77a: Ayyo laittai laatamanne naa77a woikko oitamanne naa77a. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 8:26 xeella.

demmidosona; demmidi Yeehukko ehiidi woridosona. Woridi, “Ba kumetta wozanaappe GODAA koyida Yoosaafixa na7aa” yaagidi moogidosona.

Hegaa gishshau, Akaaziyaasa so asaappe kawotettaa oiqqanau danddayiyai ooninne baawa.

Yihudaa Kawiyo Ataalo
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:1-3)

10 Akaaziyaasa aayyiyaa Ataala ba na7ai haiqqidoogaa be7ido wode, denddada Yihudaa kawuwaa zariyaa ubbaa xaissaasu. 11 SHin kawuwaa na7iyaa Yihoshebaa7a, haiqqanau de7iya kawo naatu giddoppe Akaaziyaasa na7aa Yo7aasha wuuqqada ekkaasu. Ekkada anne a xanttiyaaro hiixa keettan qosaasu. Hegaadan oottada, Ataala na7aa worennaadan, Kawuwaa Yoraama na7iyaa, Akaaziyaasa michchiyaa, qeesiyaa Yoodaahe machchiyaa, Yihoshebaa7a a qosaasu. 12 Ataala biittaa haariyo wode ubban, na7ai eta matan Xoossaa Beeta Maqidasiyan usuppun laitta qosettidi uttiis.

23

Ataali Bolli Makkalidi Denddidosona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:4-16)

1 Laappuntta laittan Yoodaahee minnidi, mato halaqata Yirohaama na7aa Azaariyaasa, Yahohanaana na7aa Isimaa7eela, Yoobeeda na7aa Azaariyaasa, Adaaya na7aa Ma7iseeyanne Ziikira na7aa Elishafaaxa shiishshidi, etaara maachchaa maacettiis. 2 Eti Yihudaa biitta ubbaa yuuyidi, Yihudaa katamatun de7iya Leewatanne Israa7eela yaratu halaqata ubbaa ekkidi, Yerusalaame yiidosona.

3 Hegaappe guyyiyan, he shiiqida asai ubbai Xoossaa Beeta Maqidasiyan kawuwaara maachchaa maacidosona. Yoodaahee he asaa, “Kawuwaa na7aa hagaa be7ite! GODAI kase Daawita zerettaabaa haasayidoogaadan i kawoto. 4 Intte oottanau bessiyaabai hagaa: Sambbata gallassan ha Beeta Maqidasiyaa geliya qeesetuppenne Leewatuppe heezzu kushiyaappe issi kushee penggiyaa naagite; 5 qassi heezzu kushiyaappe issi kushee kawo keettan de7ite; heezzu kushiyaappe issi kushee qassi Baasuwaa Penggen de7ite. Asai ubbai GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaabaa shiiqo. 6 Qeesetuppenne oottiya Leewatuppe attin, ooninne GODAA Beeta Maqidasiyaa geloppo. Eti geeshsha gidiyo gishshau, gelona; shin hara asai ubbai GODAA azazuwaa naagiiddi, Beeta Maqidasiyaappe kareera de7ona.

7 “Leewati ubbai bantta ola miishshaa bantta kushiyan kushiyan oiqqidi, kawuwaa gid-doyidi, kawoi kiyiyo wodenne geliyo wode ubban aara issippe de7ona. Beeta Maqidasiyaa geliya oonanne worite” yaagiis.

8 Leewatinne Yihudaa asai ubbai qeesee Yoodaahee azazidobaa ubbaa oottidosona. Qeesee Yoodaahee Sambbatan oosuwaappe kiyanau bessiya Leewata kessidi yeddibeenna. Hegaa gishshau, naaguwaa kayai gakkidoogeetikka naaguwaa kayaa polidaageetikka ub-bai yan de7oosona. Hegan halaqatussi ekkanau gidiya asai de7ees. 9 Hegaappe guyyiyan, qeesee Yoodaahee Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya, beni Kawuwaa Daawita toorata, wogga gonddalletanne qeera gonddalleta halaqatuyyo immiis. 10 Asai ubbai ola miishshaa ba kushiyan ba kushiyan oiqqidi, Beeta Maqidasiyaayyo ushachcha baggaappe haddirssa bagga gakkanaassi, yarshshiyoosaa mataaninne Beeta Maqidasiyaa matan kawuwaa yuushuwan eqqanaadan qeesee Yoodaahee oottiis. 11 Hegaappe guyyiyan, Yoodaahee kawuwaa na7aa Yo7aasha kare kessidi, a huuphiyan kallachchaa wottiis; wottidi Kawotaa Higgiyaa Maxaafaa ayyo immidi kawoyiis. Yoodaaheenne a naati Yo7aasha tiyidi, “Kawoi shemppo gam77o!” yaagidosona.

12 Asai woxxiiddinne kawuwaa sabbiiddi hombbociyoogaa Ataala siyido wode, asaakko GODAA Beeta Maqidasiyaa baasu. 13 Baada kawoi penggen ba tuussaa matan eqqidaagaa be7aasu. Halaqatinne xurumbbaa punniyaageeti kawuwaa matan de7oosona; Yihudaa asai ubbai ufaittidi, xurumbbaa punnoosona; mazamuriyaa yexxiyaageetikka sinttau aadhdhidi, banttau de7iya yetta miishshan galatoosona. Ataala ba maayuwaa pooshshada, “Hagee makkala! Hagee makkala!” yaagada waassaasu.

[14] Qeesee Yoodaahee olanchchatu halaqata, “Ataalo Beeta Maqidasiyan woroppite! O yaaranne haara salppida salppetu gidduwan wottidi, kare kessite; o ashshanau kajjeeliya asi de7ikko worite!” yaagiis. [15] Hegaa gishshau, eti o oiqqidi, kawo keettaa efiidosona; efiidi Paraa Penggiyan o woridosona.

Yoodaahee Maachchaa Ooraxissiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 11:17-20)

[16] Hegaappe guyyiyan, Yoodaahee i ba huuphen, asai ubbainne kawoi GODAA asa gidanaadan maachchaa wottiis. [17] He wode asai ubbai Ba7aala Eeqa Keettaa biidi, he keettaa qoliis; qolidi yarshshiyo sohotanne misileta kinchcherettiis. Qassi Mataana giyo Ba7aala qeesiyaa yarshshiyo sohotu sinttan woridosona.

[18] Yoodaahee qeesetanne Leewata Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi halaqa oottidi sunttiis. Eta oosoi Muuse higgiyan xaafettidoogaadan GODAAYYO xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogaanne Kawoi Daawiti odidoogaadan mazamuriyaa yexxiyoogaanne baalaa bonchchissiyoogaa. [19] Higgiyan xaafettidoogaadan tuna asi issoinne gelennaadan Yoodaahee GODAA Beeta Maqidasiyaa penggen naagiyaageeta wottiis.

[20] Yoodaahee olanchchatu halaqata, gita asata, deriyaa haariyaageetanne he biittaa asaa ubbaa banaara ekkidi, kawuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe duge wottiis. Qommo bagga penggiyaara kawo keettaa gelidosona; gelidi kawuwaa kawotaa araatan utissidosona. [21] Yaatin Yihudaa asai ubbai ufaittiis. Ataalo kawo keettan bisuwan haiqqidoogaappe guyyiyan, katamai woppu giis.

24

Yihudaa Kawuwaa Yo7aasha
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 12:1-16)

[1] Yo7aashi kawotiyo wode, laittai ayyo laappuna; i Yerusalaamen oitamu laitta kawotiis. A aayee sunttai Xiibiyo; a Berssaabeha katamaappe yiida asa. [2] Qeesee Yoodaahee de7ido laitta ubban Yo7aashi GODAA sinttan suurebaa oottiis. [3] Yoodaahee Yo7aashayyo naa77u maccaasata immiis; immin eti ayyo attuma naatanne macca naata yelidosona.

[4] Hegaappe guyyiyan, Yo7aashi GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau qoppiis. [5] Yo7aashi qeesetanne Leewata shiishshidi, “Yihudaa katamata biidi, intte Xoossaa Beeta Maqidasiyaa laittan laittan bottokonanau Israa7eela ubbaappe miishshaa shiishshite; ha yohuwaa eesuwan oottite” yaagiis. SHin Leewati eesuwan oottibookkona. [6] Hegaa gishshau, kawoi qeese ubbatu halaqaa Yoodaaha xeesidi, “Yerusalaame asaappenne Yihudaa asaappe giiraa shiishshanau aissi Leewata kiittabeikkii? GODAA ashkkarai Muuseenne Israa7eela asai Xoossaa Dunkkaaniyaa oosuwaassi giirai shiiqanaadan beni maayi uttidosona. [7] He iita mishiriyo Ataalo kaalliya asati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa moorirggidosona; eti GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya geeshsha miishsha ubbaa ekkidi, Ba7aalayyo goinnanau go7ettidosona” yaagiis.

[8] Hegaa gishshau, kawoi Leewata azazin, eti saaxiniyaa giigissidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa penggiyaappe kare baggaara wottidosona. [9] Xoossaa ashkkarai Muusee bazzon de7iiddi, Israa7eela asaappe shiishshanaadan azazido giiraa GODAAYYO ehaana mala, Yihudaaninne Yerusalaamen Leewati awaajjidosona. [10] Awaajjin halaqatinne asai ubbai ufaittidi, giirai saaxiniyaa kumana gakkanaashin, an yeggidosona. [11] Saaxinee Leewatu baggaara kawo oosanchchatukko gakkin, saaxiniyaa giddon daro miishshai dagattidaagaa eti be7ido wode ubban, kawo xaafeenne qeese ubbatu halaqai sunttido bitanee yoosona; yiidi saaxiniyaappe miishshaa kessoosona; kessidi saaxiniyaa sohuwan zaari wottoosona. Eti ubba gallassi hegaadan oottidi, daro miishshaa dagayidosona.

[12] He miishshaa kawoinne Yoodaahee GODAA Beeta Maqidasiyaa oosuwaa wochchanau sunttettida asatuyyo immoosona. Immin eti GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau shuchchaa massiyaageetanne anaaxeta, qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa bottokonanau birataanne nahaasiyaa oosanchchata qaxaridosona. [13] Qaxarin oosanchchati Xoossaa Beeta Maqidasee moorettidaagaa minni oottidi, bantta kushiyan kaseegaadan ooraxissidosona.

[14] Oosanchchati Beeta Maqidasiyaa bottokonuwaa polido wode, palahida worqqaanne biraa kawuwaakkonne Yoodaahekko ehiidosona. Ehin eti he worqqaaninne biran GODAA Beeta Maqidasiyaa giddo oosuwaayyo maaddiya miishshata, xuuggiyo yarshshuwaayyo haniya sainetanne hara dumma dumma miishshata ootissidosona.

Yoodaahee de7ido laittan GODAA Beeta Maqidasiyan xuuggiyo yarshshuwaa ubba wode eti yarshshoosona.

[15] Yoodaahee keehippe cimmidi haiqqiis; i haiqqiyo wode a laittai xeetanne hasttama. [16] Yoodaahee Israa7eelan Xoossaayyoonne Xoossaa Beeta Maqidasiyaayyo lo77obaa oottido gishshau, Daawita Kataman kawotu makkaanan a moogidosona.

Yo7aashi GODAAPPE Wora Simmiis

[17] Yoodaahee haiqqidoogaappe guyyiyan, Yihudaa halaqati yiidi, kawuwaayyo lichchi giidi gufannidosona. Yaatin, kawoi eta zoriyaa siyiis. [18] Eti GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa aggidi, Asheeri misiletuyyoonne eeqatuyyo goinnidosona. Eti oottido balaa gishshau, Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis. [19] Asai baakko simmanaadan GODAI hananabaa yootiyaageeta etakko kiittiis; kiittin hananabaa yootiyaageeti eta bolli markkattidosona; shin eti siyennan ixxidosona.

[20] Hegaappe guyyiyan, qeesiyaa Yoodaahe na7aa Zakkaariyaasa bolli Xoossaa Ayyaanai wodhdhiis; wodhdhin Zakkaariyaasi asaa sinttan eqqidi, "Xoossai hagaadan yaagees; 'Intte GODAA azazuwaa poliyoogaa aissi ixxeetii? Hegee intteyyo iita. Intte GODAA aggido gishshau, ikka inttena aggiis' yaagees" yaagiis. [21] Yaagin asai a bolli maqettiis. Kawoi eta azazin, GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaaban a shuchchan caddidi woridosona. [22] Kawoi Yo7aashi Zakkaariyaasa aawai Yoodaahee baayyo oottido kehatettaa hassayennan aggidi, a na7aa Zakkaariyaasa worissiis. Zakkaariyaasi haiqqiiddi, "GODAI hagaa be7idi, halo kesso" yaagiis.

Yo7aasha Kawotaa Wurssettaa

[23] He laittai laamettiyo wode, Sooriyaa olanchchati Yo7aasha olanau yiidosona. Yiidi Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli woraajjidi, asaa halaqata ubbaa woridi, etappe omooddidobaa ubbaa Damasqqon de7iya bantta kawuwaassi yeddidosona. [24] Sooriyaa olanchchati qoodan guutta; shin Yihudaa asai GODAA bantta aawatu Xoossaa aggido gishshau, GODAI keehi daro gidida eta olanchchata Sooriyaa olanchchatu kushiyan aattidi immiis. Eti hagaadan oottidi, Yo7aasha qaxxayidosona.

[25] Sooriyaa olanchchati appe shaahettiyo wode, Yo7aashi keehippe masunxxi uttiis. Qeesiyaa Yoodaahe na7aa suuttaa gishshau, a oosanchchati a bolli maqettidi, i ba hiixan zin77idaashin woridosona. I haiqqin, Daawita Kataman a moogidosona; shin kawotu makkaanan a moogibookkona. [26] Yo7aasha bolli maqettidaageeti Amoonee SHim77aati na7aa Zabaadanne Moo7aabee SHiimiriiti na7aa Yihozabaada. [27] Yo7aasha naatubai, a bolli hananabaa yootido darobainne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa i bottokonissidobai Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. Yo7aashi haiqqin, a sohuwan a na7ai Amesiyaasi kawotiis.

25

Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:2-6)

[1] Amesiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yiho7aadino; a Yerusalaame asa. [2] Amesiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin kumetta wozanaappe gidenna. [3] Amesiyaasi kawotettaa mintti oiqqidosaara, ba aawaa worida oosanchchata woriis. [4] Muuse Higgiyaa Maxaafan xaafettidoogaadan, GODAI, "Naati oottido nagaraa gishshau, aawata woranau bessenna; qassi aawati oottido nagaraa gishshaukka, naata woranau bessenna. Asai ubbai ba oottido nagaran nagaran haiqqanau bessees" yaagidi azazidoogaadan, woridaageetu naata woribeenna.

Eedooma Bolli Denddida Olaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:7)

5 Amesiyaasi Yihudaa asaa shiishshidi, bantta aawatu keettan keettan shaalaqatunne
mato halaqatu sunttatettaa giddon wottiis. I laatamu laittanne laatamu laittaappe
bollaara de7iya Yihudaa zaretanne Biniyaama zareta ubbaa qoodiis; qoodidi gonddal-
liyaanne tooraa oiqqidi, olau giigida heezzu xeetu sha7u doorettida asata demmiis.
6 Qassi Israa7eelappe xeetu sha7u mino asata heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame
deexxiya biran Amesiyaasi qaxariis. 7 SHin Xoossaa asa giyo issi bitanee Amesiyaasakko
yiidi, "Kawuwau, GODAI Israa7eelaaranne Efireema asaara de7enna gishshau, Israa7eela
olanchchati nenaara booppona. 8 Neeni, eti tana minttana gaada qoppikko, Xoossai nena
ne morkketu sinttan kaushshana. Aissi giikko, maaddanau woikko kaushshanau Xoossau
wolqqai de7ees" yaagiis.

9 Yaagin Amesiyaasi Xoossaa asa, "Taani Israa7eela olanchchatussi qanxxido he birai
ubbai waananee?" yaagiis.

Yaagin Xoossaa asi, "GODAI neeyyo hegaappe aattidi immanau danddayees" yaagiis.
10 Hegaa gishshau, Amesiyaasi Efireemappe baakko yiida olanchchati bantta soo soo
baanaadan moissiis. Moissin eti Yihudaa asaa bolli keehippe hanqqettiiddi, bantta soo
soo simmidosona.

11 Hegaappe guyyiyan, Amesiyaasi bana minttidi, ba olanchchata kaalettidi, Maxine
Wombbaa biis; bin a olanchchati Se7iira asaappe tammu sha7aa woridosona. 12 Qassi
eti tammu sha7u olanchchata paxa omooddidosona; omooddidi eta aafuwaa dooni
efiidosona; efiidi he aafuwan duge olin, hirkkin de7iya shuchchan asati ubbai meqerettidi
wuridosona. 13 SHin he wode Amesiyaasi banaara olau beennaadan guyye yeddido
Israa7eela olanchchati Samaariyaappe biidi, Beeti-Horoona gakkanaassi de7iya Yihudaa
katamata olidosona. Eti Yihudaa asaappe heezzu sha7aa woridi, daro omooduwaa
ekkidosona.

14 Amesiyaasi Eedooma asata woridi simmiiddi, Se7iira asaa xoossatu misileta ekkidi yiis.
He misileti baageeta gidanaadan essidi, etayyo goinniisinne ixaanaa cuwayiis. 15 Hegaa
gishshau, GODAA hanqqoi Amesiyaasa bolli eexxi kiyiis; yaatin, GODAI issi hananabaa
yootiyaagaa Amesiyaasakko kiittiis. Kiittin biidi, "Bantta asaa ne kushiyaappe ashshanau
danddayibeenna xoossatussi neeni aibissi goinnadii?" yaagiis.

16 Hananabaa yootiyaagee haasayishin, kawoi, "Neeni kawuwaara zorettanaadan nuuni
nena sunttidooyye? Agga! Neeni aibissi haiqqanau koyai?" yaagiis.

Yaagin hananabaa yootiyaagee aggi ekkidi, "Neeni hagaa oottido gishshaunne taani
nena zoridoogaa siyabeenna gishshau, Xoossai nena xaissanau qachchidoogaa ha77i taani
eraas" yaagiis.

Israa7eela Bolli Denddida Olaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:8-20)

17 Hegaappe guyyiyan, Yihudaa Kawoi Amesiyaasi bana zoriya asatuura zorettidi, Is-
raa7eela Kawuwaa Yeehu na7aa na7aa, Yo7akaaza na7aa, Yo7aashassi asa kiittidi, "Haaya;
ane naa77ai olaa gaittoos" yaagidi naassiis.

18 Naassin Israa7eela Kawoi Yo7aashi Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa hagaadan yaagiis;
"Liibaanoosan de7iya kinddiichchoi Liibaanoosan de7iya zigaayyo kiittidi, 'Ne na7iyo
ta na7aassi imma' yaagiis. SHin Liibaanoosan de7iya issi do7ai hegaara kanttiiddi, he
kinddiichchuwaa yedhdhiis. 19 Neenikka, 'Be7a, Eedooma biittaa asaa xoonaas' yaagada ne
wozanan otoruwan kumadasa. SHin ha77i neeni ne son woppu gaada uttaaga. Ne bollinne
ne biittaa Yihudaa bolli metonne bashsha ehiyaabaa aibissi denttettai?" yaagidi zaariis.

20 SHin Amesiyaasi sissaa ixxiis. Eti Eedooma xoossatussi goinnido gishshau, Xoossai
eta eta morkketu kushiyan aattidi immanau koyiis. 21 Hegaa gishshau, Israa7eela Kawoi
Yo7aashi olanau kiyin, inne Yihudaa Kawoi Amesiyaasi Yihudan de7iya Beeti-SHemesha
giyo kataman olaa gaittidosona. 22 Gaittin Israa7eela asai Yihudaa asaa xooniis; xoonin
Yihudaa asai ubbai baqatidi, ba soo ba soo biis. 23 Hegaappe guyyiyan, Israa7eela Kawoi

Yo7aashi Akaaziyaasa na7aa na7aa, Yo7aasha na7aa, Yihudaa Kawuwaa Amesiyaasa Beeti-SHemeshan omooddidi, Yerusalaame ehiis. Yaatidi Yerusalaame dirssaa gimbbiyaa, Efireema Penggiyaappe biidi Zooziyaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya, oiddu xeetu wara gidiya sohuwaa laaliis. [24] Laalidi Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya worqqaanne biraa ubbaa, Obeedi-Eedooma zerettai naagiyo miishshaanne kawo keettan de7iya miishshaa ubbaa ekkiis; qassi iggitiyaa oiqettida asatakka ekkidi, Samaariyaa simmiis.

[25] Yo7akaaza na7ai, Israa7eela Kawoi Yo7aashi haiqqidoogaappe guyyiyan, Yo7aasha na7ai Yihudaa Kawoi Amesiyaasi tammanne ichchashu laitta de7iis. [26] Amesiyaasi oottidobai ubbai, koiroppe wurssettaa gakkanaassi, Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [27] Amesiyaasi GODAA kaalliyoogaa aggidoogaappe guyyiyan, eti a bolli Yerusalaamen maqettidosona. Maqettin i Laakisha katamaa baqatiis. SHin eti a geeduwaa Laakisha asa kiittin, a yan woridosona. [28] Woridi a ahaa paran caani ehiidi, Daawita Kataman a maizza aawatuura moogidosona.

26

Yihudaa Kawuwaa Ooziyaana

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 14:21-22, 15:1-7)

[1] Hegaappe guyyiyan, Yihudaa asai ubbai tammanne usuppun laitta gidiyo na7aa, Ooziyaana a aawaa Amesiyaasa sohuwan kawoyiis. [2] A aawai Amesiyaasi haiqqidoogaappe guyyiyan, i Eelaata giyo katamaa zaaretti keexxidi, Yihudan timiis.

[3] Ooziyaani kawotiyo wode, laittai ayyo tammanne usuppuna; i Yerusalaamen ishatamanne naa77u laitta kawotiis. A aayee sunttai Yikoolo; a Yerusalaame asa. [4] A aawai Amesiyaasi oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan suurebaa oottiis. [5] Xoossaa yashshatettaa bana tamaarissida Zakkaariyaasi paxa de7ido wodiyan, Xoossaassi i ammanettidi oottiis. GODAASSI i oottido wode ubban, Xoossai a anjjiis.

[6] Ooziyaani Pilisxxeematuura olettanau kiyidi, Gaate katamaa yuushuwaa gimbbiyaa, Yaabine katamaa yuushuwaa gimbbiyaanne Ashddooda gimbbiyaa laaliis; yaatidi Ashddooda katamaa mataaninne Pilisxxeematu giddon katamata keexxiis. [7] Ooziyaani Pilisxxeemata, Gurbba7aalan de7iya Arabatanne Ma7uunata xoonanaadan Xoossai a maaddiis. [8] Amoona asati Ooziyaanayyo giiridosona. Ooziyaani keehippe minnido gishshau, a woree Gibxxe zawaa gakkanaassi siyettiis.

[9] Qassi Ooziyaani Zooziyaa Penggiyaa matan, Zanggaara Penggiyaa mataaninne dirssai sookko baqqiyo zooziyaa matan adussa gimbbeta gimbbissidi, Yerusalaame qatuwaa minttiis. [10] Ayyo bargguwaaninne dembban cora mehee de7iyo gishshau, he sohotun adussa gimbbiyaa gimbbiis; gimbbidi daro ollaa bookkiis. I qassi goshshaa dosiyo gishshau, keratuuninne aradda gadiyan ayyo daro goshshanchchatinne woiniyaa turaa tokkiyaageeti de7oosona.

[11] Qassikka Ooziyaanayyo olau giigida keehi daro olanchchati de7oosona. Olanchchatu xaafee Yi7i7eelinne halaqai Ma7iseeyi olanchchatu sunttaa mazggafan xaafidosona. Eta halaqai gadaawaa Hanaaniyaa. [12] Bantta aawatu keettau halaqatiya mino asati naa77u sha7anne usuppun xeeta. [13] Kawuwaa morkketuura olettidi, bantta kumetta wolqqan kawuwaa maaddanau kiyiya heezzu xeetanne laappun sha7anne ichchashu xeetu olanchchati eta kushiyan de7oosona. [14] Ooziyaani olanchchatu ubbau gonddalliyaa, tooraa, huuphiyan wottiyo birata qophiyaa, tiran maayiyo ola miishshaa, wonddafiyaa, yambbarshshaanne mulumuqqe shuchchaa giigissiis. [15] Yerusalaamen de7iya kushe hiillaa eriya asata Kawoi Ooziyaani azazidi, wochchiyo adussa gimbbetuppenne katamaa dirssaa gimbbiyaa zoozetuppe, wonddafiyaa zubbeta dukkiyo miishshatanne gita gita shuchchata pixiridi oliya miishshata merissiis. Xoossai a maaddin, i keehippe minniis; a woreekka ubbasaa gakkidi siyettiis.

Ooziyaani Ba Otoruwan Qaxxayettiis

[16] SHin Ooziyaani minnido wode otorettiis; otoroi a kunddettau kaalettiis. Ooziyaani GODAA ba Xoossaa naaqqiis; i ixaanaa cuwayiyo saaxiniyan ixaanaa cuwayanau GODAA

Beeta Maqidasiyaa geliis. [17] Qeesee Azaariyaasinne GODAA qeeseti hosppun tammati a gee-
duwaa kaallidi gelidosona; he qeeseti mino asata. [18] Qeeseti Kawuwaa Ooziyaana teqqidi,
"Ooziyaanaa, neeni GODAAYYO ixaanaa cuwayanau bessakka. Ixaanaa cuwayiyoogee
bessiyoi, ixaanaa cuwayanau geeyi uttida, Aaroona zeretta gidiya qeesetu xalaalaassa. Ha
Geeshsha Sohuwaappe kiya! Aissi giikko, neeni GODAA Xoossaa naaqqadasa; neeni appe
bonchcho demmakka" yaagidosona.

[19] SHin Ooziyaani ixaanaa cuwayanau ixaanaa cuwayiyo miishshaa ba kushiyan oiqqi
uttidi hanqqettiis. Ooziyaani qeeseta hanqqettidi, GODAA Beeta Maqidasiyan ixaanaa
cuwayiyo saaxiniyaa matan qeesetu sinttan eqqidaashin, a som77uwaa hanttaara goga
harggee oiqqiis. [20] Qeesiyaa halaqai Azaariyaasinne hara qeeseti ubbai akko xeelliyo
wode, a som77uwaa hanttaara goga harggee oiqqidoogaa be7idi, a eesuwan Beeta
Maqidasiyaappe kessidosona. Ikka GODAI a qaxxayidoogaa erido gishshau, eesuwan
hegaappe kiyidi biis. [21] Kawoi Ooziyaani haiqqana gakkanaashinkka he harggiyaara de7iis;
GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosaappekka teqettiis. He harggiyaa gaasuwan dumma
keettan barkka de7iis. He wode a na7ai Yo7aataami kawo keettan de7idi, he biittaa asaa
haariis.

[22] Kawoi Ooziyaani hanido harabaa ubbaa koiroppe wurssettaa gakkanaassi Amoxa
na7ai, hananabaa yootiya Isiyaasi xaafi wottiis. [23] Ooziyaani haiqqidi, ba maizzan gaittiis.
Yaatin, asai a, "Hanttaara goga harggen oiqettidaagaa" giidi, kawotu makkaanaa matan a
moogidosona. I haiqqin, a sohuwan a na7ai Yo7aataami kawotiis.

27

Yihudaa Kawuwaa Yo7aataama
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 15:32-38)

[1] Yo7aataami kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen
tammanne usuppun laitta kawotiis. A aayee sunttai Yaruusho; a Xaadooqa na7iyo. [2] Ba
aawai Ooziyaani oottidoogaadan, Yo7aataamikka GODAA sinttan suurebaa oottiis; shin i
a aawai GODAA Beeta Maqidasiyaa gelidoogaadan gelibeenna. Gidikkonne, asai nagaraa
oottiyoogaa aggibeenna.

[3] Yo7aataami GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyo Qommo Penggiyaa zaarettidi oottiis;
qassi Yerusalaame katamaa gimbbiyan Ofeela giyoosan daro oosuwaa oottiis. [4] Yihudaa
gezziyan katamata keexxiis; worai dariyo keran qatuwaanne adussa gimbbiyaa gimbbiis.

[5] Yo7aataami Amoona kawuwaara olettidi xooniis. Amoonati he laitti heezzu sha7anne
oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biraa, tammu sha7u konttaale gidiya gisttiyaanne
tammu sha7u konttaale gidiya banggaa ayyo giiridosona. Amoonati naa77antto laittinne
heezzantto laitti hegaadankka ehiidi, ayyo giiridosona. [6] Yo7aataami GODAA ba Xoossaa
sinttan suure hemettido gishshau, keehippe minniis.

[7] Yo7aataami hanido harabai, i olettido olaabai ubbainne i oottidobai ubbai Israa7eela
Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [8] Yo7aataami kawotiyo
wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta
kawotiis. [9] Yo7aataami haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Eti a Daawita Kataman moogidosona.
A sohuwan a na7ai Akaazi kawotiis.

28

Yihudaa Kawuwaa Akaaza
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 16:1-5)

[1] Akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo laatama; i Yerusalaamen tammanne usuppun laitta
kawotiis. Akaazi ba maizza aawai Daawiti suurebaa oottidoogaadan, GODAA sinttan i
suurebaa oottibeenna; [2] i kase de7ida Israa7eela kawotu ogiyan hemettiis. Ba7aalayyo
goinnanaadan nahaasiyaa seerissidi, misiliyaa medhdhiis. [3] Qassi Hinnooma Zanggaaran
ixaanaa cuwayiis; GODAI Israa7eela asaa sinttaappe laaggidi kessido asatu de7uwaa wogaa,
he sheneyiyaagaa qullidi, ba attuma naata taman xuuggidi, eeqau yarshshiis. [4] Akaazi

asai goinniyo xoqqa sohotun, keratu huuphiyaaninne daashsha mitta ubbaa garssan yarshshuwaa yarshshiisinne ixaanaa cuwayiis.
[5] Hegaa gishshau, GODAI a Xoossai a Sooriyaa kawuwaa kushiyan aatti immiis. Immin eti a xoonidi, a asaappe daro asaa omooddidi, Damasqqo efiidosona. Qassikka GODAI a Israa7eela kawuwaa kushiyau aatti immin, kawoi iita shochchaa shociis. [6] Yihudaa asai GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa aggido gishshau, Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Yihudaa olanchchatuppe xeetanne laatamu sha7u mino asata issi gallassi woriis. [7] Efireema zare gidiya mino olanchchai Ziikiri kawuwaa na7aa Ma7iseeya, kawo keettau aawatiya Aziriqaamanne kawuwaa kaallidi de7iya Elqqaana woriis. [8] Israa7eela asai bantta dabbotuppe naa77u xeetu sha7u maccaasaa, attuma naatanne macca naata omooddidosona; qassi eti keehippe daro omooduwaa ekkidi, Samaariyaa efiidosona.

Hananabaa Yootiya Odeeda

[9] GODAA sunttan hananabaa yootiya Odeeda giyo issi bitanee Samaariyan de7ees. Odeedi Samaariyaa yiya olanchchatuura gaittanau kiyidi, hagaadan yaagiis; "Be7ite, GODAI, intte aawatu Xoossai Yihudaa hanqqettido gishshau, intte kushiyan aatti immiis. SHin inttekka saluwaa gakkida hanqquwan eta siifideta. [10] Ha77ikka Yihudaa asainne Yerusalaame asai intteyyo maccanne attuma aille gididi, haarettanaadan qoppeeta. Inttekka etaagaadan hanidi, GODAA intte Xoossaa naaqqideta gidekketii? [11] Hegaa gishshau, ha77i intte taani giyoogaa siyite. GODAA hanqqoi intte bolli wodhdhido gishshau, intte omooddidi qachchido intte dabbota yeddiigite" yaagiis.
[12] Hegaappe guyyiyan, Efireema zaretu halaqatuppe oiddati, Yohanaana na7ai Azaariyaasi, Mashilemoota na7ai Berekee, SHaaluuma na7ai Yihizqqeenne Hadilaaya na7ai Amaasi olaappe simmidaageetu bolli denddidosona. [13] Denddidi, "He omoodettida asata intte hagau ehooppite! Ehiikko, kase nuuni GODAA bolli oottido nagaraanne naaquwaa bolli hara naaquwaa gujjeeta. Nu naaqoi kasekka dari uttido gishshau, Israa7eela bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis" yaagidosona.
[14] Hegaa gishshau, olanchchati omoodettida asatanne omoodettida miishshaa halaqatu sinttaaninne kumetta yaa7aa sinttan sheedhdhidosona. [15] Hegaappe guyyiyan, sunttai hagaappe qommoora xaafettido asati denddi eqqidi, omoodettida asata ekkidosona. Ekkidi eta giddon kallo de7iyaageeta omoodettidabaappe maizzidosona; eti he asatussi maayuwaanne caammaa immidosona. Qassi eta mizidosonanne ushshidosona; eta mazunttaakka zaitiyaa tiyidosona. Eta giddon daafurida ubbata hariyaa togissidi, eta ishanttukko, zambbai de7iyo Yarkko katamaa ehiidosona. Hegaappe guyyiyan, eti Samaariyaa simmidosona.

Akaazi Asoore Kawuwaa Maaduwaa Oichchiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 16:7-9)

[16] He wode Kawoi Akaazi Asoore kawoi bana maaddanaadan kiitaa kiittiis. [17] Aissi giikko, Eedooma asati naa77anttuwaakka Yihudaa bolli woraajjidi, daro asaa omooddidi efiidosona. [18] Pilisxxeema asati qassi Yihudaa bargguwaanne Neegeeba Bazzuwan de7iya katamata olidosona; olidi Beeti-SHemesha, Ayyaaloona, Gaderoota, Sooko, Timina, Giimizonne eta yuushuwan de7iya moottata woraajji oiqqidi, yan de7idosona. [19] Yihudaa Kawoi Akaazi Yihudaa asaa nagaraa ootissido gishshaunne GODAASSI ammanettibeenna gishshau, GODAI Yihudaa kaushshiis. [20] Hegaa gishshau, Asoore Kawoi Tigilaati-Paleseeri Akaazakko yiidi, a tuggayiisippe attin maaddibeenna. [21] Akaazi GODAA Beeta Maqidasiyaappe, kawo keettaappenne asaa halaqatuppe darobaa ekkidi, Asoore kawuwaayyo immiis. SHin hegaa oottidoogeekka a ainne go77ibeenna.

Akaaza Nagaraa

[22] Kawoi Akaazi ba huuphen ba tuggaa wode GODAASSI ammanettenna hanotaa kaseegaappe gujji gujjidi biis. [23] Bana xoonida Damasqqo xoossatuyyo yarshshiiddi, "Sooriyaa kawotu xoossati eta maaddido gishshau, tanakka eti maaddanaadan taani etau yarshshana" yaagiis. SHin he xoossati ayyoonne Israa7eela asaa ubbaayyo bashshaa

ehiidosona. [24] Akaazi Xoossaa Beeta Maqidasiyaa miishshaa ubbaa issisaa shiishshidi kinchcherettiis. Kinchcherettidi GODAA Beeta Maqidasiyaa penggeta gorddiis. Yaatidi Yerusalaamen ubbasan baayyo yarshshiyo sohota essiis. [25] Akaazi hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayanau Yihudan de7iya katamatu ubban goinniyo xoqqa sohota medhdhiis. Yaatidi GODAA ba aawatu Xoossaa hanqqetissiis.

[26] Akaazi hanido harabainne i oottidobai ubbai koiroppe wurssettaa gakkanaassi Yihudaa Kawotunne Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [27] Akaazi haiqqidi, ba maizzan gaittiis. Yerusalaame kataman a moogidosona; shin Israa7eela kawotu makkaanan moogibookkona. A sohuwan a na7ai Hizqqiyaasi kawotiis.

29

Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:1-3)

[1] Hizqqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen laatamanne uddufun laitta kawotiis. A aayee sunttai Abiiyo; a Zakkaariyaasa na7iyo. [2] A maizza aawai Daawiti oottidoogaadan, Hizqqiyaasikka GODAA sinttan suurebaa oottiis.

Beeta Maqidasiyaa Geeshshatettaa

[3] Hizqqiyaasi ba kawotido koiro laittan, koiro aginan, GODAA Beeta Maqidasiyaa penggeta dooyidi bottokoniis. [4] Qeesetanne Leewata ehiissidi, Beeta Maqidasiyaayyo arshsho baggaara de7iya dabaaban shiishshiis. [5] SHiishshidi hagaadan yaagiis; "Leewatoo, taani giyoogaa siyite! Ha77i intte huuphiyau geeyite; GODAA intte aawatu Xoossaa Beeta Maqidasiyaakka geeshshite. Beeta Maqidasiyaa tunissiyaabaa ubbaa diggite. [6] Aissi giikko, kase nu aawati ammanettibookkona; GODAA nu Xoossaa sinttan iitabaa oottidosona. Eti GODAA aggidi, GODAI de7iyoosaappe bantta som77uwaa wora zaaridi, bantta zokkuwaa akko zaaridosona. [7] Eti qassi Beeta Maqidasiyaa penggeta gorddidosona; xomppiyaakka toissidosona. Beeta Maqidasiyan Israa7eela Xoossaayyo ixaanaa cuwayibookkona, woikko xuuggiyo yarshshuwaa yarshshibookkona. [8] Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli wodhdhiis. Intte aifiyan intte be7iyoogaadan, GODAI eta intteyyo yashsha, dagamanne 'Poora!' giyoobaa oottiis. [9] Hegaa gaasuwan nu aawati bisuwan haiqqidosona; nu attuma naati, nu macca naatinne nu maccaasati omoodettidosona.

[10] "GODAA hanqqoi eexxiyaagee nu bollappe kichchana mala, taani GODAARA, Israa7eela Xoossaara maachchaa maacettanau ta wozanan qoppais. [11] Ta naatoo, intte GODAA sinttan eqqidi, ayyo oottiya oosanchcha gididi, ixaanaa cuwayanaadan inttena i doorido gishshau, shenehoo gooppite" yaagiis.

[12] He sohuwan de7iya Leewati hagaappe kaallidi xaafettidaageeta:

Qahaata yaraappe Amaasaaya na7aa Mahaatanne Azaariyaasa na7aa Yuu7eela.

Maraara yaraappe Abdda na7aa Qiisanne Yihaali7eela na7aa Azaariyaasa.

Gershshoona yaraappe Ziimma na7aa Yo7aahanne Yo7aaha na7aa Edeena.

[13] Elxxaafaana yaraappe SHiimiranne Yi7u7eela.

Asaafa yaraappe Zakkaariyaasanne Mataaniyaa.

[14] Hemaana yaraappe Yihi7eelanne SHim77a.

Yidutuuna yaraappe SHamaa7iyaanne Uzzi7eela.

[15] Eti bantta dabbota, Leewata, shiishshin, eti ubbaikka bantta huuphiyau geeyidosona. Kawoi eta azazin, GODAA higgiyan xaafettidoogaadan eti GODAA Beeta Maqidasiyaa geeshettaa doommidosona. [16] Hegaa gishshau, qeeseti GODAA Beeta Maqidasiyaa geeshshanau giddo gelidosona; gelidi GODAA Beeta Maqidasiyaa giddon de7iya tunabaa ubbaa kessidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaabaa ehiidosona. Ehin Leewati ekkidi, Qediroona Zanggaaran olidosona. [17] Eti koiro aginan, koiro gallassi Beeta Maqidasiyaa geeshshiyoogaa doommidosona; he aginaayyo hosppuntta gallassi baranddaa gakkidosona. Hara hosppun gallassan GODAA Beeta Maqidasiyaa goinuwaassi giigissidosona. Koiro aginaayyo tammanne usuppuntta gallassi eti he oosuwaa polidosona.

[18] Hegaappe guyyiyan, eti Kawuwaa Hizqqiyaasakko gelidi, “Nuuni GODAA Beeta Maqidasiyaa ubbaa, xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoosaanne he yarshshiyoosan go7ettiyo miishshaa ubbaa, GODAA sinttan wottiyo oittaa xaraphpheezaanne he xaraphpheezan de7iya miishshata ubbaa geeshshida. [19] Qassi Kawoi Akaazi kawotidi de7iyo wode, Xoossaayyo ammanettennan aggidi, efiido miishsha ubbaa nuuni zaaridi geeshshida. Be7a, nuuni geeshshido miishshai ubbai GODAASSI yarshshuwaa yarshshiyoosaa sinttan de7ees” yaagidosona.

[20] Kawoi Hizqqiyaasi wonttetta gallassi guuran denddidi, katamaa halaqata shiishshidi, etaara issippe GODAA Beeta Maqidasiyaa biis. [21] Eti kawotettaa gishshau, Beeta Maqidasiyaa gishshaunne Yihudaa asaa gishshau, laappun korimata, laappun dorssa orggeta, laappun dorssa maratanne qassi laappun deeshsha orggeta nagaraa yarshshuwaayyo ehiidosona. Aaroona zeretta gidiya qeeseti, GODAAYYO yarshshuwaa yarshshiyoosan hegeeta yarshshanaadan kawoi azaziis. [22] Azazin qeeseti korimata shukkidi, eta suuttaa yarshshiyoosaa bolli caccafidosona. Qassi dorssa orggeta shukkidi, eta suuttaa yarshshiyoosaa bolli caccafidosona. Qassikka dorssa marata shukkidi, eta suuttaa yarshshiyoosaa bolli caccafidosona. [23] Nagaraa yarshshuwaassi haniya deeshsha orggeta kawuwaa sinttinne shiiqida asaa sintti ehiidosona; ehin eti ubbai bantta kushiyaa deeshshatu bolli wottidosona. [24] Wottin qeeseti deeshshata shukkidi, Israa7eela asaa ubbaa nagarai atto geetettana mala, eta suuttaa yarshshiyoosaa bolli yarshshidosona. Aissi giikko, kawoi eti xuuggiyo yarshshuwaanne nagaraa yarshshuwaa yarshshanaadan azazido gishshaassa.

[25] Hegaappe guyyiyan, GODAI kawuwaassi hiraagiya Gaada baggaaranne hananabaa yootiya Naataana baggaara Kawuwaa Daawita azazido azazuwaa Hizqqiyaasi kaallidi, Leewata daalaa, diittaanne maazinqqiyaa oittidi, GODAA Beeta Maqidasiyan essiis. [26] Leewati Daawiti kase yettaa yexxido miishshata oiqqin, qeeseti qassi xurumbbata oiqqidi eqqidosona. [27] He wode eti xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanaadan Hizqqiyaasi azaziis. Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogee doomettido wode, xurumbbatuuninne Israa7eela Kawuwaa Daawita yettaa miishshatun GODAAYYO yettai doomettiis. [28] Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogee polettana gakkanaashin, kumetta yaa7ai GODAAYYO goinnees; yettaa yexxiyaageetikka yexxoosona; xurumbbaa punniyaageetikka punnoosona. [29] Qeeseti yarshshuwaa yarshshiyoogaa polido wode, kawoinne aara de7iya asai ubbai gulbbatidi goinnidosona. [30] Kawoi Daawitinne hananabaa yootiya Asaafi xaafido galataa mazamuriyaa GODAAYYO yexxanaadan Kawoi Hizqqiyaasinne halaqati Leewata azazidosona; azazin Leewati ufaissan galatidi, gulbbatidi goinnidosona.

[31] Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi asaa, “Ha77i intte inttena GODAAYYO dummayideta. Intte shiiqidi, yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiite” yaagiis. Yaagin shiiqida asai yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa ehiidosona; qassi koyida asati xuuggiyo yarshshuwaa ehiidosona. [32] He shiiqida asai ehiido xuuggiyo yarshshuwaa qoodai laappun tammu korimata, xeetu dorssa orggetanne naa77u xeetu dorssa marata; hegeeti ubbai GODAAYYO xuuggiyo yarshshota. [33] Qassi issippetettaa yarshshoti usuppun xeetu korimatanne heezzu sha7u dorssata. [34] SHin xuuggiyo yarshsho ubbaa shukkidi, galbbaa qaaranau de7iya qeeseti qoodan keehi guutta. Hegaa gishshau, oosoi wurana gakkanaashiininne hara qeeseti bantta huuphiyau geeyana gakkanaashin, eta dabboti, Leewati eta maaddidosona. (Bantta huuphiyau geeyiyoogan Leewati qeesetuppe aadhdhidi ammanettoosona.) [35] Qeesetu oosoi daro; xuuggiyo yarshshuwaa, issippetettaa yarshshuwaa handdaanne xuuggiyo yarshshuwaara issippe yarshshettiya ushshaa yarshshuwaa ubbaa eti yarshshoosona.

Hegaadan hanidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa oosoi naa77anttuwaa doommiis. [36] Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasinne asai ubbai he oosuwaa eesuwan polanaadan Xoossai eta maaddido gishshau, keehippe ufaittidosona.

1 GODAA Israa7eela Xoossaa Paasikaa Baalaa bonchchanau, Yerusalaamen de7iya GODAA
Beeta Maqidasiyaa Israa7eela asai ubbainne Yihudaa asai ubbai yaanaadan Hizqqiyaasi
kiittiis; qassi Efireema asaayyoonne Minaase asaayyo dabddaabbiyaa xaafiis. 2 Kawoi,
halaqatinne, Yerusalaamen shiiqida asai ubbai Paasikaa Baalaa naa77antto aginan
bonchchanau qofaa qachchidosona. 3 Qoodin gidiya qeeseti bantta huuphiyau geey-
ibeenna gishshaunne daro asikka Yerusalaamen shiiqibeenna gishshau, asai Paasikaa a
wodiyan, koiro aginan bonchchanau danddayibeenna. 4 He qofai kawuwaassinne shiiqida
asaassi lo77o qofa gidiis. 5 Hegaa gishshau, GODAA Israa7eela Xoossaa Paasikaa Yerusalaa-
men bonchchanau Berssaabehappe doommidi Daana gakkanaassi de7iya Israa7eela asai
ubbai yaanaadan awaajjanau qofaa qachchidosona. Aissi giikko, ha Paasikaa Baalaabai
kase higgiyan xaafettidoogaadan daro asai bonchchibeenna.

6 Kawoinne kawuwaa halaqati azazin, kiitettidaageeti Israa7eela biittaa ubbaanne
Yihudaa biittaa ubbaa hagaadan yaagiya dabddaabbiyaa ekkidi efiidosona; "Israa7eela
asau, Asoore biittaa kawotu kushiyaappe kessi ekkidi, intte biittan attida inttekko i sim-
manaadan, inttekka GODAAKKO, Abrahaama, Yisaaqanne Israa7eela Xoossaakko simmite!
7 Bantta GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo ammanettibeenna intte aawatudaaninne
intte ishanttudan hanoppite. Intte eriyoogaadan Xoossai eta hanttaara qixaatiyaa
qaxxayiis. 8 Intte GODAAYYO azazettiteppe attin, kase intte aawatudan intte morggiyaa
zozzissoppite! GODAI merinau geeshshido Beeta Maqidasiyaa haa yiite. GODAA hanqqoi
eexxiyaagee intte bollappe kichchanaadan, GODAAYYO, intte Xoossaayyo, goinnite. 9 Intte
GODAAKKO simmikko, intte ishanttinne intte naati banttana omooddidaageetu sinttan
maarotaa demmidi, ha biitti simmana. Aissi giikko, GODAI intte Xoossai qarettiyaagaanne
maariyaagaa. Intte akko simmikko, ba sinttaa intteppe wora zaarenna" yaagiyaagaa.

10 Kiitettidaageeti Efireema biittaanne Minaase biittaa kanttidi, Zaabiloona biittaa
gakkanaassi katamaappe katamaa biidosona. SHin he katamatun de7iya asati eta karidi,
eta bolli miiccidosonanne qilliiccidosona. 11 Gidikkonne, Aseera asatuppe, Minaase asat-
uppenne Zaabiloona asatuppe aramida asati banttana kaushshidi, Yerusalaame yiidosona.
12 Kawoinne kawuwaa oosanchchati GODAA qaalaa maaran azazidobaa, Yihudaa asai issi
wozanan azazettanaadan, Xoossaa kushee Yihudaa asaa bolli de7ees.

Paasikaa Baalai Bonchchettiis

13 Naa77antto aginan Oittaa Baalaa bonchchanau keehi daro asai Yerusalaamen shiiqiis.
14 Eti denddidi, Yerusalaamen de7iya yarshshiyo sohota qolidi, ixaanaa cuwayiyo miishsha
ubbaa diggidi, Qediroona Zanggaaran olidosona. 15 Hegaappe guyyiyan, naa77antto
aginan, tammanne oiddantto gallassi Paasikaa dorssaa shukkidosona. Bantta huuphiyau
geeyibeenna qeesetinne Leewati yeellatidi, bantta huuphiyau geeyidosona; yaatidi xu-
uggiyo yarshshuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiidosona. 16 Xoossaa asa gidiya Muuse
higgiyaadan, Beeta Maqidasiyaa giddon bantta sohuwan sohuwan eqqidosona; eqqidi
qeeseti Leewatu kushiyaappe ekkido suuttaa caccafidosona.

17 He yaa7aa giddon geeyibeenna daro asati de7oosona. Hegaa gishshau, he dorssata
GODAAYYO geeshshanau, geeshsha gidenna ubbatuyyo Leewati Paasikaa dorssaa shukki-
dosona. 18-19 Efireema zariyaappe, Minaase zariyaappe, Yisaakoora zariyaappenne Zaa-
biloona zariyaappe daro asati higgee azaziyoogaadan bantta huuphiyau geeyibeennabaa
gidikkokka, Paasikaa Baalaa gibiraa miidosona. Hegaa gishshau, Kawoi Hizqqiyaasi etau
woossiiddi, "Abeet, asa ubbau keha GODAU, hageeti higgee azaziyoogaadan bantta hu-
uphiyau geeyibeennabaa gidikkokka, eti neeyyo, GODAAYYO, bantta aawatu Xoossaayyo
goinnoosona. Hegaa gishshau, neeni etayyo atto yaaga" yaagidi woossiis. 20 Woossin
GODAI Hizqqiyaasa woosaa siyidi, etayyo atto giis.

21 Yerusalaamen shiiqida Israa7eela asai Oittaa Baalaa gita ufaissan laappun gallassi
bonchchiis. Leewatinne qeeseti yetta miishshan yexxiiddi, gallassi gallassi GODAA
galatoosona. 22 Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi GODAA oosuwan akeekanchcha gidiya
Leewatussi haasayidi, eta minttettiis.

Asai ubbai issippetettaa yarshshuwaa yarshshiiddi, GODAA bantta aawatu Xoossaa galatiiddi, miiddinne uyiiddi, baalaa laappun gallassi bonchchidosona. 23 Kumetta yaa7ai baalaa hara laappun gallassaa gujjidi bonchchanau maayiis; maayidi asai laappun gallassi baalaa ufaittiiddi bonchchiis. 24 Aissi giikko, Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi yarshshuwaa yarshshanau, sha7u korimata, laappun sha7u dorssatanne deeshshata yaa7aassi immiis; qassi halaqati sha7u korimatanne tammu sha7u dorssata yaa7aassi immidosona. Keehippe daro qeesetikka bantta huuphiyau geeyidosona. 25 Kumetta Yihudaa yaa7ai, qeeseti, Leewati, Israa7eelappe yiida asai ubbainne kase Israa7eela biittaappe yiidi, Yihudaa biittan de7ida asai ubbai ufaittiis. 26 Daawita na7aa, Israa7eela Kawuwaa Solomona wodiyaasappe doommin, hachchi gakkanaassi, Yerusalaamen hagaa milatiya baali bonchchetti erenna gishshau, Yerusalaamen asai keehippe ufaittiis. 27 Hegaappe guyyiyan, qeesetinne Leewati denddidi, GODAI asaa anjjana mala woossidosona; woossin Xoossai saluwan, ba de7iyo geeshsha sohuwan eta woosaa siyiis.

31

Kawoi Hizqqiyaasi Goinuwaa Hanotaa Ooraxissiis

1 Hagee ubbai polettido wode, he sohuwan de7iya Israa7eela ubbati Yihudaa katamata biidi, de7iyaaba ubbaa xaissana gakkanaashin, eeqaa tuussata kinchcherettidosona; Asheero giyo xoossee misiliyaa qanxxi olidosona; Yihudaa biittaaninne Biniyaama biittan ubban, qassi Efireema biittaaninne Minaase biittan de7iya goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyo sohota laalidosona. Eti hegeeta ubbaa xaissidoogaappe guyyiyan, Israa7eela asai ubbai bantta katamaa katamaanne bantta soo soo simmidosona.

2 Hizqqiyaasi qeesetanne Leewata eta oosuwaa maaran citan citan shaakkidi essiis. Eta oosoi xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa GODAAYYO yarshshiyoogaanne Beeta Maqidasiyaa penggiyan GODAA galatiyoogaanne sabbiyoogaa. 3 GODAA higgiyan xaafettidoogaadan maalladonne omarssi, Sambbatan, aginai xeeriyo wodiyaaninne baalaa gallassatun yarshshiyo, xuuggiyo yarshshuwaassi koshshiya meheta kawoi baappe immees.

4 GODAA higgiyan xaafettidoogaadan, qeesetinne Leewati GODAA oosuwaa oottana mala, etayyo bessiyaabaa immanaadan Yerusalaamen de7iya asaa kawoi azaziis. 5 Hizqqiyaasi hegaa azazosaarakka, Israa7eela asai kattaappe, woine eessaappe, zaitiyaappe, mattaa eessaappenne goshshan mokkidabaappe xeeraa GODAAYYO darissidi immidosona; banttau de7iya ubbabaappekka asirataa GODAAYYO kessidosona. 6 Yihudaa katamatun de7iya Israa7eela asainne Yihudaa asai booraappenne dorssaappe asirataanne GODAAYYO, bantta Xoossaayyo, dummayi wottidobaa ehiidosona; ehiidi dooridosona. 7 Eti heezzantto aginan doorettaa doommidi, laappuntta aginan polidosona. 8 Hizqqiyaasinne halaqati doorettidaagaa yiidi be7ido wode, eti GODAANNE GODAA asaa Israa7eela galatidosona.

9 Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi dooridi wottido imuwaabaa qeesetanne Leewata oichchiis.

10 Oichchin Xaadooqa yara gidiya qeese ubbatu halaqai Azaariyaasi Hizqqiyaasa, “Asai bantta imuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiyoogaa doommin, nuuni miidi kallida. GODAI ba asaa anjjido gishshau, hagee keehi daroi attiis” yaagiis.

11 Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyan aibakko minjjiyo kifileta giigissanaadan asaa azaziis; azazin asai giigissiis. 12 Asai imuwaa, bau de7iyaagaappe asirataanne GODAAYYO dummayi wottidobaa ammanetti immidi, he kifileta gelissidosona. Leewee Konaanee eta bolli sunttettiis; a ishai SHim77i a kaallidi sunttettiis. 13 Kawoi Hizqqiyaasinne Xoossaa Beeta Maqidasiyan halaqatiya Azaariyaasi azazin, Yihi7eeli, Azaazee, Nahaati, Asaaheeli, Yaarimooti, Yozabaadi, Eli7eeli, Yisimaakee, Mahaatinne Banaayi sunttettidosona; eti Konaaniyaanne a ishaa SHim77a aawatettaappe garssaara oottanau sunttettidosona. 14 Leewiyaa Yimina na7ai Qoree, arshsho bagga penggiyaa naagiyaagee, asai Xoossaayyo ba dosan coo ehiido imuwaanne dummayi wottidobaa

ekkanaunne shaakki shaakkidi immanau sunttettiis. [15] Qeeseti de7iyo katamatun gi-
taappe guuttaa gakkanaassi de7iya bantta ishanttuyyo ammanettidi, eta oosuwaadan
oosuwaadan shaakki shaakkidi immanaadan Edeni, Miniyaamini, Yaasu, SHamaa7ee,
Amaareenne SHakaanee Qoreppe garssaara sunttettidosona. [16] Bantta citan citan bantta
oosuwaa gallassi gallassi GODAA Beeta Maqidasiyan oottiyaageetuyyo, laittai hasttamaa
gakkidonne hasttamaappe bolla gidido attumaasa ubbaayyo eta gakkiyaagaa gakkiyaagaa
shaakkidi immidosona. [17] Bantta aawatu keettan keettan qoodetti uttida qeesetuyyookka
immidosona. Qassi laittai laatamaa gakkidonne laatamaappe bolla gidido Leewatuyyo
bantta oosuwaadan oosuwaadan bantta citan citan shaaketti qoodettidaageetuyyo eta
gakkiyaagaa shaakkidi immidosona. [18] Qeesetinne Leewati bantta yeletaadan yeletaadan
qoodettiyo wode, eti bantta guutta naatuura, bantta maccaasatuura, bantta macca naatu-
uranne bantta attuma naatuura issippe xaafettidosona; aissi giikko, eti ammanettidi,
bantta huuphiyau geeyidosona. [19] Qassi bantta katamatu yuushuwan de7iya hentta
gadetun woikko hara katamatun de7iya Aaroona yara gidiya qeesetuyyo, qeesetu zare
gidiya attuma asatu ubbaayyoonne bantta yeletaadan qoodettida Leewatu ubbaayyo eta
gakkiya qumaa shaakkanau asati sunttettidosona.

[20] Kawoi Hizqqiyaasi GODAA ba Xoossaa sinttan lo77o suurenne tuma gididabaa Yihudaa
biittaa ubban oottiis. [21] Hizqqiyaasi GODAA Beeta Maqidasiyaayyo oottido ooso ubban,
higgiyaaninne azazuwan xaafettidoogaadan Xoossaa ba kumetta wozanaappe koyido
gishshau, ayyo ubbabai injjetiis.

32

Asooreti Yerusalaame Olanau Naassidosona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:13-17; 19:14-19,35-37; Isiyaasa 36:1-22; 37:8-38)

[1] Kawoi Hizqqiyaasi GODAAYYO ammanettidi oottido ha oosuwaappe guyyiyan, Asoore
Kawoi Sanaakireebi Yihudaa biittaa bolli woraajjiis; woraajjidi baayyo oiqqanau qoppidi,
gimbbetti uttida katamata dooddiis.

[2] Sanaakireebi Yerusalaamen olanau yiidoogaa Hizqqiyaasi be7ido wode, [3] katamaappe
kareera goggiya pultto haattaa zeeranau ba oosanchchatanne ba mino asata zoretaa
bessiis; bessin eti a maaddidosona. [4] Hegaa gishshau, eti daro asaa shiishshidi, hegaa
heeran de7iya pulttota ubbaanne goggiya shaafaa baridosona. Baridi, "Asoore kawoti
yiidi, ai haattanne demmoppona" yaagidosona.

[5] Hegaappe guyyiyan, Hizqqiyaasi minni oottidi, laalettida dirssaa gimbbiyaa ubbaa
zaarettidi gimbbiis; yaatidi a bolli adussa gimbbiyaa gimbbiis. He dirssaa gimbbiyaappe
kare baggaara hara dirssaa gimbbiyaa gimbbiis; qassi Daawita Kataman de7iya Miillo
giyoosaa minttiis. Daro ola miishshaakka gonddalliyaakka medhdhiis.

[6] Yaatidi olanchchatu halaqata asaa bolli sunttiis; eta ubbaa katamaa penggiyaa matan
de7iya gutaran shiishshidi, [7] "Hayyanintta minnite! Asoore kawuwaara de7iyaagaappe
nunaara de7iyaagee aadhdhees. Hegaa gishshau, Asoore kawuwaayyoonne aara de7iya
daro olanchchatuyyo yayyoppite! Dagammoppite! [8] Aara asa wolqqi de7ees; shin nunaara
GODAI nu Xoossai nuna maaddanaunne nuuyyo olettanau de7ees" yaagidi eta minttettiis.
Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasi haasayidoban asai minettiis.

[9] Hegaappe guyyiyan, Asoore Kawoi Sanaakireebi ba olanchchatu ubbaara issippe Laak-
isha katamaa dooddishin, Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasakkonne Yerusalaamen de7iya
Yihudaa asaa ubbaakko, oosanchchata kiittiis. [10] Kiittidi, "Asoore Kawoi Sanaakireebi,
'Inttenoo, ha doodetti uttida Yerusalaame kataman de7iya asatoo, oonan ammanettidetii?
[11] Hizqqiyaasi inttena, "Asoore kawuwaa kushiyaappe GODAI nu Xoossai nuna ashshana"
yaagees; shin i inttena hegaadan balettiiddi, namisaaninne saamuwan woranau hanees.
[12] Xoossaayyo goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyo sohota diggirggidi, Yihudaanne
Yerusalaame asaa, "Intte issi yarshshiyoosaa sinttan goinnite; qassi intte yarshshuwaakka
a bolli xuuggite" yaagiyaagee ha Hizqqiyaasa gidennee?

[13] “ ‘Taaninne ta aawati hara kawotettatu asaa ubbaa bolli oottidobaa intte eribeekketii?
He kawotettatu xoossati bantta biittaa ta kushiyaappe ashshanau danddayidonaa? [14] Ta
aawati xaissido ha kawotettatu xoossatu ubbaa giddon ba asaa ta kushiyaappe ashshanau
danddayidai oonee? Yaatin, intte Xoossai inttena ta kushiyaappe waati ashshanau
danddayii? [15] Hegaa gishshau, ha77ikka, Hizqqiyaasi inttena balettoppo woikko hagaadan
cimmoppo. Intte Hizqqiyaasa ammanoppite. Aissi giikko, a asaa ta kushiyaappe
woikko ta aawatu kushiyaappe, dere asaa xoossati woikko kawotettaa xoossati ashshanau
danddayibookkona. Yaatin, hegee intte Xoossai inttena ta kushiyaappe ashshanau waani
danddayii?’ yaagees” yaagidosona.

[16] Sanaakireeba oosanchchati GODAA Xoossaa bollinne a ashkkaraa Hizqqiyaasa bolli
hara corabaakka haasayidosona. [17] Sanaakireebi qassikka GODAA Israa7eela Xoossaa
cayanaunne a bolli haasayanau dabddaabbiyaa xaafiiddi, “Sa7aa bollan de7iya kawotet-
tatu xoossati bantta asaa ta kushiyaappe ashshibeennaagaadan, Hizqqiyaasa Xoossaikka
ba asaa ta kushiyaappe ashshenna” yaagidi xaafiis. [18] Sanaakireeba oosanchchati katamaa
omooddanau koyidi, dirssaa gimbbiyaa bolli uttida Yerusalaame asaa yashissanaunne
daganttanau bantta qaalaa xoqqu oottidi, Ibraawettuwan eta bolli waassidosona. [19] Asaa
kushiyan oosettida, ha sa7an de7iya hara asatu xoossatu bolli haasayiyoogaadan,
Yerusalaame Xoossaa bollikka haasayidosona.

[20] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Hizqqiyaasinne Amoxa na7ai, hananabaa yootiya Isiyaasi
hagaa gishshau, Xoossaa woossidosona; eti saluwaa pude waassidosona. [21] Waassin Asoore
kawoi dunkkaanidosan de7iya olanchchata ubbata, gadaawatanne halaqata xaissiya
kiitanchchaa GODAI kiittiis. Hegaa gishshau, Asoore kawoi kauyyidi, ba biitti simmiis.
Simmidi, ba xoossaa keettaa gelido wode, a naati a he sohuwan bisuwan woridosona.

[22] Hegaadan oottidi, GODAI Hizqqiyaasanne Yerusalaamen de7iya asaa Asoore Kawuwaa
Sanaakireeba kushiyaappenne hara morkketu ubbatu kushiyaappe ashshiis; ashshidi eta
shooro biittatu ubbabaappe eta shemppissiis. [23] Daro asati GODAAYYO imotaa immi-
dosona; Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasayyookka al77o miishsha ehiidosona. He wodeppe
doommidi, kawotetta ubbai Hizqqiyaasa keehippe bonchchiis.

Hizqqiyaasa Harggiyaanne A Otoruwaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:1-3,12-19; Isiyaasa 38:1-3; 39:1-8)

[24] He wode Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis; yaatidi GODAA woossiis. Woossin
GODAI ayyo woosettiis; woosettidi a pattanau malaataa immiis. [25] SHin Hizqqiyaasi
otorettido gishshau, GODAI ayyo kehido kehaassi a galatibeenna. Hegaa gishshau, a bolli,
Yihudaa bollinne Yerusalaame bolli GODAA hanqqoi wodhdhiis. [26] Gidikkonne, wurssettan
Hizqqiyaasi ba otoruwaa aggidi, Yerusalaame asatuura issippe banatettaa kaushshiis.
Hegaa gishshau, Hizqqiyaasa wodiyan GODAA hanqqoi eta bolli wodhdhibeenna.

Hizqqiyaasa Duretettaanne Bonchchuwaa

[27] Hizqqiyaasayyo keehippe daro duretettainne bonchchoi de7ees; Hizqqiyaasi ba bi-
rau, worqqau, al77o shuchchau, sawuwau, gonddalliyaunne hara al77o miishsha ubbau
buquraa minjjiyoosaa keexxiis. [28] Kattaa, woine eessaanne zaitiyaa wottiyo sohotakka
keexxiis. Dumma dumma mehee eqqiyo aqotanne dorssaa wudee eqqiyo birddiyaa
oottiis. [29] Xoossai ayyo keehi daro aquwaa immido gishshau, baayyo katamata keexxiis;
dorssaa wudiyaanne mehiyaa wudiyaa daruwaa shiishshiis. [30] Ha Hizqqiyaasikka qommo
baggaara de7iya Giyoona haattaa pulttuwaa zeeridi, Daawita Katamaayyo arggo baggi
zaaridi, haattaa yeddiis. Hizqqiyaasi oottidobai ubbai lo77o polettiis. [31] SHin Yihudaa
biittan hanida maalaalissiya malaataabaa oichchanau Baabiloone haariyaageeti kiittido
asati Hizqqiyaasakko yiido wode, GODAI a paaccanaunne a wozanan de7iyaabaa ubbaa
eranau a yeddi bessiis.

Hizqqiyaasa Haiquwaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 26:20-21)

[32] Hizqqiyaasi hanido harabainne GODAAYYO i oottido lo77o oosuwaabai Amoxa Na7aa,
Hananabaa Yootiya Isiyaasa Ajjuutaa Maxaafaaninne Yihudaa Kawotunne Israa7eela
Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. [33] Hizqqiyaasi haiqqidi, ba maizzan gaittiis;
gaittin qommo baggaara de7iya Daawita zerettatu makkaanan a moogidosona. I haiqqin,
Yihudaa asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai a bonchchidosona. A sohuwan a na7ai
Minaasee kawotiis.

33

Yihudaa Kawuwaa Minaasa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:1-9)

[1] Minaasee kawotiyo wode, laittai ayyo tammanne naa77a; i Yerusalaamen ishatamanne
ichchashu laitta kawotiis. [2] GODAI Israa7eela asaa sinttaappe laaggidi kessido asatu
de7uwaa wogaa, he sheneyiyaagaa qullidi, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. [3] Minaasee
ba aawai Hizqqiyaasi laalido, goinniyo xoqqa sohota zaarettidi keexxiis; Ba7aalayyo
yarshshiyo sohotanne Asheero giyo xoossee misileta medhdhiis. Qassi saluwaa xoolint-
tetu ubbatuyyookka goinniisinne etayyo oottiis. [4] GODAI kase, "Ta sunttai merinau
Yerusalaamen de7ana" yaagi wottido GODAA Beeta Maqidasiyan Minaasee hara xoossat-
uyyo yarshshiyo sohota giigissiis. [5] GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya naa77u dabaabatun
saluwaa xoolinttetu ubbaayyo yarshshiyo sohota giigissiis. [6] Hinnooma Zanggaaran ba
attuma naata taman xuuggidi yarshshiis. I ba huuphenkka bitiyaagaanne gojiyaagaa
gididi, shareechchotanne moitilliyaa haasayissiyaageeta zoriyaa oichchiis. GODAA sinttan
i daro iitabaa oottidi, a hanqqetissiis.

[7] Hegaappe guyyiyan, ba medhdhido eeqaa misiliyaa Xoossaa Beeta Maqidasiyaa giddon
essiis. He Beeta Maqidasee, Xoossai Daawitayyoonne a na7aa Solomonayyo, "Israa7eela
zare ubbaa giddoppe taani doorido ha Beeta Maqidasiyaaninne Yerusalaamen taani ta
sunttaa merinau xeesissana. [8] Taani Israa7eela asaa azazido azazo ubbaanne Muuse
baggaara imettida higgiyaa, wogaanne pirddaa ubbaa eti naagidi oottikko, taani eta
maizza aawatuyyo immido biittaappe eta kottiyaa shodissikke" yaagi wottido Beeta
Maqidasiyaa. [9] SHin Minaasee Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa balettiis; yaatin, eti
GODAI Israa7eela asaa sinttaappe xaissido dere asaagaappe aadhdhiya iitaa oottidosona.

Minaasee Ba Nagaraappe Simmiis

[10] GODAI Minaaseyyoonne a asaayyo haasayiis; shin eti a haasayaa siyennan ixxidosona.
[11] Hegaa gishshau, GODAI Asoore kawuwaa ola gadaawata eta bolli denttiis; denttin eti
Minaase siiriyan dafuwaa aattidi oiqqidosona; oiqqidi nahaasiyaa sanssalatan qachchidi,
Baabiloone biitti efiidosona. [12] Minaasee tuggatido wode, GODAA ba Xoossaa maaduwaa
woossiis; ba aawatu Xoossaa sinttan banatettaa keehippe kaushshiis. [13] Minaasee Xoossaa
woossido wode, Xoossai ayyo woosettiis; a watwatuwaakka siyiis. Siyidi Yerusalaamen a
kawotettan zaaretti wottiis. GODAI Xoossaa gididoogaa Minaasee hegan eriis.

[14] Hegaappe guyyiyan, Minaasee Giyoona Pulttuwaa matan de7iya sohuwaappe
doommidi, Ofeela giyo sohuwaara kanttidi biidi, Moliyaa Penggiyaa giyo penggiyaa
gakkanaashin, kaseegaappe kare baggaara hara dirssaa gimbbiyaa gimbbiis. He gimbbee
Daawita Katamaappe arshsho baggaara de7iya zanggaaran de7ees. Yihudaa katamatu
ubban ola gadaawata wottiis.

[15] Allaga xoossatanne eeqaa misiliyaa GODAA Beeta Maqidasiyaappe diggiis; GODAA
Beeta Maqidasee de7iyo deriyaa bollinne Yerusalaamen i oottido yarshshiyo sohota ubbaa
qolidi, he katamaappe kare kessidi oliis. [16] Minaasee qassi GODAAYYO yarshshiyoosaa
ooraxissidi, issippetettaa yarshshuwaanne galataa yarshshuwaa an yarshshiis. Yihudaa
asaakka GODAASSI Israa7eela Xoossaassi goinnanaadan azaziis. [17] Asai goinniyo xoqqa
sohotun yarshshuwaa yarshshiyoogaa aggana xayikkokka, eti yarshshiyoogee GODAA
bantta Xoossaa xalaalaassa.

Minaase Haiquwaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:17-18)

18 Minaasee hanido harabai, i ba Xoossaa woossido woosainne GODAA Israa7eela Xoossaa
sunttan hananabaa yootiyaageeti ayyo yootidobai Israa7eela Kawotu Taarikiyaa Maxaafan
xaafetti uttiis. 19 Qassi a woosainne Xoossai ayyo woosettidobai, i oottido nagarainne
naaqoi ubbai, Minaasee bana kaushshanaappe kase oottido goinniyo xoqqa sohotinne
Asheeri misiletanne ba goinniyo eeqata i essido sohoti ubbai Hananabaa Yootiyaageetu
Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttidosona. 20 Minaasee haiqqidi, ba maizzan gaittiis; yaatin,
Minaasa a kawo keettan moogidosona. A sohuwan a na7ai Amooni kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Amoona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 21:19-26)

21 Amooni kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne naa77a; i Yerusalaamen naa77u laitta
kawotiis. 22 A aawai Minaasee oottidoogaadan, ikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. A
aawai Minaasee ootissido misiletu ubbaayyo yarshshiisinne etayyo oottiis. 23 SHin a aawai
Minaasee banatettaa kaushshidoogaadan, i banatettaa GODAA sinttan kaushshibeenna;
Amooni naaquwaa yaa yaa darissiis.

24 Amoona oosanchchati a bolli maqettidi, a kawo keettan a woridosona. 25 Hegaappe
guyyiyan, Yihudaa asati Kawuwaa Amoona bolli maqettida ubbata woridosona. Woridi
Amoona sohuwan a na7aa Yoosiyaasa kawoyidosona.

34

Yihudaa Kawuwaa Yoosiyaasa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:1-2)

1 Yoosiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo hosppuna; i Yerusalaamen hasttamanne isiini
laitta kawotiis. 2 Yoosiyaasi GODAA sinttan suurebaa oottiis; ushachchi haddirssi geennan,
ba maizza aawaa Daawita ogiyan hemettiis.

Yoosiyaasi Eeqau Goinniyo Sohota Xaissiis

3 I kawotido hosppuntta laittan biron yelaga de7iiddi, ba maizza aawaa Daawita
Xoossaayyo goinnanau doommiis; qassikka i kawotido tammanne naa77antto laittan
Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya goinniyo xoqqa sohotanne Asheero giyo xoossee
misiletanne massi giigissidonne seerissi medhdhido misileta xaissiyoogaa doommiis. 4 I
eqqidi azazin, Ba7aalayyo yarshshiyo sohota laalidosona; etappe bollaara de7iya ixaanaa
cuwayiyoobatakka qanxxerettidosona. Asheeri misileta, massi giigissido eeqatanne
seerissi medhdhido misileta kinchcheretti liiqissidi, xiille kessidosona; yaatidi he xiilliyaa
etayyo goinniya asatu duufuwan laalidosona. 5 Qassi Yoosiyaasi eta qeesetu meqettaa he
yarshshiyo sohotu bollan xuuggiis; yaatidi Yihudaanne Yerusalaame geeshshiis.

6 Minaase biittan, Efireema biittaaninne Simoona biittan, biidi Nifttaaleema bi-
ittaa gakkanaashin de7iya katamatanne moorettida sohota ubbaa hegaadan oottidi
geeshshiis. 7 Yoosiyaasi yarshshiyo sohota laaliis; Asheeri misiletakka hara eeqaa misile-
takka kinchcherettidi liiqissiis. Israa7eela biittan ubban ixaanaa cuwayiyoobata ubbaa
qanxxerettiis. Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Yerusalaame simmiis.

GODAA Higgiyaa Maxaafai Beettiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:3-20)

8 Yoosiyaasi kawotido tammanne hosppuntta laittan, biittaanne Beeta Maqidasiyaa
geeshshidoogaappe guyyiyan, GODAA ba Xoossaa Beeta Maqidasiyaa bottokonana mala,
Axaaliyaa na7aa Saafaana, Yerusalaame katamaa haariya Ma7iseeyanne Yo7akaaza na7aa,
waanna xaafiyaa Yo7aaha kiittiis.

9 Kiitettidaageeti qeese ubbatu halaqaa Hilqqiyaakko yiidosona. Penggiyaa naagiya
Leewati Minaaseppe, Efireemappe, attida Israa7eela asaa ubbaappe, Yihudaappe,
Biniyaamappenne Yerusalaamen de7iyaageetuppe kase shiishshidi, Xoossaa Beeta Maqi-
dasiyaa ehiido miishshaa Hilqqiyaayyo immidosona. 10 Hegaappe guyyiyan, eti GODAA
Beeta Maqidasiyaa bottokonissiya halaqatuyyo immidosona. Immin eti GODAA Beeta

Maqidasiyaa bottokonanaadaaninne wotti yeggidi keexxanaadan oosanchchatuyyo immidosona. [11] Qassi Yihudaa kawoti moorissido Beeta Maqidasiyaa loitissanau he miishshan anaaxetinne gimbbiyaageeti mittaanne shuchchaa shammanaadan immidosona.

[12] Oosuwaa oottiya asati ammanettidaageeta. Eta bolli sunttettida oiddu Leewati, Maraara yaraappe Yahaatanne Obaadiyaanne, Qahaata yaraappe Mashulaamanne Zakkaariyaasa. Yettaa miishshaa eriya Leewati ubbai [13] tookkiya asatu bollinne dumma dumma oosuwaa oottiyaageetu bolli sunttettidosona. Qassi hara Leewati xaafeta, halaqatanne penggiyaa naagiyaageeta gididosona.

[14] Eti GODAA Beeta Maqidasiyaa yiida miishshaa kessiyo wode, qeesee Hilqqee GODAI Muuse baggaara immido Higgiyaa Maxaafaa demmiis. [15] Hilqqee waanna xaafiyaa Saafaana, "Taani GODAA Beeta Maqidasiyaappe Higgiyaa Maxaafaa demmaas" yaagiis. Yaagidi he maxaafaa Saafaanayyo immiis.

[16] Immin Saafaani he maxaafaa kawuwaakko ehiidi, "Ne oosanchchati azazettido azazo ubbaa oottoosona. [17] GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya miishshaa wurssi ekkidi, bottokonissiya halaqatuyyonne bottokoniya oosanchchatuyyo immidosona" yaagidi yootiis. [18] Qassikka waanna xaafee Saafaani kawuwaa, "Qeesee Hilqqee taayyo maxaafaa immiis" yaagiis; yaagidi Saafaani maxaafaa kawuwaa sinttan nabbabiis.

[19] Nabbabin kawoi higgiyaa qaalaa siyido wode, azzanidi ba maayuwaa pooshshiis. [20] Hegaappe guyyiyan, kawoi Hilqqiyaa, Saafaana na7aa Ahiqaama, Mikaaya na7aa Abddoona, waanna xaafiyaa Saafaananne kawuwaa oosanchchaa Asaaya hagaadan yaagidi azaziis; [21] "Biite; biidi ta gishshaanne Israa7eelaaninne Yihudan attidaageetu gishshaa, ha beettida maxaafaa qaalaabaa ane GODAA oichchite. Aissi giikko, ha maxaafan xaafettida ubbabaa oottanau, nu maizza aawati GODAA qaalaa naagibeenna gishshau, nu bolli tigettida GODAA hanqqoi keehippe daro" yaagiis.

[22] Yaagin Hilqqeenne kawoi kiittido asati hananabaa yootiya Hulddikko biidosona. Huldda Harihaasa na7aa Tiiqiwa na7a, Beeta Maqidasiyaa maayuwaa naagiya SHaaluuma[4] maccaasiyo. A Yerusalaamen naa77antto shuchchan de7aasu. He biida asati iyyo ha yohuwaa yootidosona.

[23] Yootin Huldda eta, "GODAI Israa7eela Xoossai, 'Inttena taakko kiittida bitaniyaayyo yootite' yaagees. [24] GODAI hagaadan yaagees; 'Be7ite, Yihudaa kawuwaa sinttan nabbabettida maxaafan xaafettida iita qanggettaa ubbaa, ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana hanais. [25] Eti tana aggidi, hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayidosona; yaatidi eti bantta kushiyan oottidoban ubban tana hanqqetissidosona. Hegaa gishshau, ta hanqqoi ha sohuwaa bolli tigettana; i mulekka teqettenna' yaagees.

[26] "GODAA oichchanau inttena kiittida Yihudaa kawuwaa hagaadan yaagite; 'GODAI Israa7eela Xoossai neeni siyido qaalaabaa hagaadan yaagees; [27] "Ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli Xoossai haasayidobaa neeni siyido wode, ne wozanai shuggin, ta sinttan ne huuphiyaa kaushshido gishshaunne ne maayuwaa pooshshada, ta sinttan yeekkido gishshau, taani ne woosaa siyaas. [28] Hegaa gishshau, taani nena ne maizzan gattana; neeni saro moogettana. Taani ha sohuwaa bollinne ha sohuwan de7iya asaa bolli ehaana iitabaa ne aifee be7enna" yaagees' yaagite" yaagaasu.

Yaagin eti biidi, ha haasayettidabaa kawuwaayyo yootidosona.

Yoosiyaasi GODAASSI Azazettanau Geppiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:1-20)

[29] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Yoosiyaasi kiittidi, Yihudaa cimatanne Yerusalaame cimata ubbaa shiishshiis. [30] Kawoi GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyiis; Yihudaa asai ubbai, Yerusalaamen de7iya asai, qeesetinne Leewati, guuttaappe gitaa gakkanaassi de7iya asai ubbai aara issippe pude kiyidosona. Kiyin GODAA Beeta Maqidasiyaappe beettida maachchaa maxaafaa qaalaa ubbaa kawoi eti siyishin nabbabiis. [31] Hegaappe guyyiyan, kawoi ba sohuwan eqqidi, GODAA ogiyan hemettanaunne a higgiyaa, a wogaanne a azazuwaa

---

4 34:22 SHaaluuma: Ibraawettuwan SHaaluumi Hasiraha na7aa Toqaata na7aa geetettiis. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 22:14 xeella.

ba kumetta wozanaaninne ba kumetta shemppuwan naaganau, qassi ha maxaafan xaafet-
tida maachchaadan oottanau GODAA sinttan geppiis. 32 Yerusalaameeninne Biniyaaman
de7iya asata ubbaa he maachchaa naaganaadan gefissiis; gefissin Yerusalaamen de7iya
asai Xoossaa, bantta maizza aawatu Xoossaa maachchai giyoogaadan oottidosona.

33 Yoosiyaasi Israa7eela asau de7iya biittaappe tunabaa ubbaa diggiis. Diggidi yan de7iya
ubbati GODAAYYO, bantta Xoossaayyo, oottanaadan oottiis. Yoosiyaasi de7ido laitta
ubban, eti GODAA bantta maizza aawatu Xoossaa kaalliyoogaa aggibookkona.

35

Yoosiyaasi Paasikaa Baalaa Bonchchiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:21-23)

1 Hegaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Yerusalaamen GODAAYYO Paasikaa Baalaa bonchchiis.
Koiro aginan tammanne oiddantto gallassi Paasikaa dorssa maraa shukkidosona.
2 Yoosiyaasi qeeseta eta oosuwan oosuwan sunttiis; sunttidi eta GODAA Beeta Maqi-
dasiyaa oosuwan minttettiis. 3 GODAAYYO geeshsha gididi, Israa7eela ubbaa tamaarissiya
Leewata i hagaadan yaagiis; “Geeshsha Taabootaa Daawita na7ai, Israa7eela Kawoi
Solomoni keexissido Beeta Maqidasiyan wottite. Hagaappe sinttan Taabootaa intte
hashiyan tookkanau koshshenna. Ha77ikka GODAAYYO, intte Xoossaayyoonne, a asaa
Israa7eelayyo oottite. 4 Israa7eela Kawoi Daawitinne a na7ai Solomoni xaafidoogaadan,
intte citan citaaninne intte aawatu keettan keettan inttena giigissite.

5 “Intte Leewati intte dabbota, Israa7eela zaretu yarata maaddana mala, intte yaran
yaran shaahettidi, Beeta Maqidasiyaa giddon eqqite; 6 Paasikaa dorssa maratakka shukkite.
Intte huuphiyaukka geeyite; GODAI Muuse baggaara haasayido qaalaa eti oottanaadan
intte dabbotuyyo dorssa marata giigissite” yaagiis.

7 Yoosiyaasi Paasikaa yarshshuwau hananaadan he sohuwan de7iya asaayyo hasttamu
sha7u dorssa maratanne deeshsha marata immiis; qassi heezzu sha7u korimatakka im-
miis. Hageeta ubbaa kawoi ba wudiyaappe immiis. 8 Kawoi sunttido halaqatikka asaayyo,
qeesetuyyoonne Leewatuyyo banttabaa bantta sheniyan immidosona. Xoossaa Beeta
Maqidasiyaa halaqati Hilqqee, Zakkaariyaasinne Yihi7eeli Paasikaa yarshshuwau haniya
naa77u sha7anne usuppun xeetu dorssa maratanne deeshsha marata qeesetuyyo immi-
dosona; qassi heezzu xeetu korimatakka immidosona. 9 Leewatu halaqati Konaaneenne a
ishantti SHamaa7eenne Nataani7eeli, qassi Hashaabee, Yi7i7eelinne Yozabaadi Paasikaa
yarshshuwau haniya ichchashu sha7u dorssa maratanne deeshsha marata Leewatuyyo
immidosona; qassi ichchashu xeetu korimatakka immidosona.

10 Paasikaa Baalaayyo ubbabai giigiis; giigin kawuwaa azazuwaadan qeeseti bantta
sohuwan sohuwan, Leewatikka bantta citan citan eqqidosona. 11 Paasikaa dorssa marati
shukettiyo wode, Leewati galbbaa qaarishin, qeeseti suuttaa ekkidi, yarshshiyoosaa
bolli caccafidosona. 12 Hegaappe guyyiyan, xuuggiyo yarshshuwaayyo giigida dorssatu
ashuwaa Leewati ba keettaa asan asan shaahetti uttida Israa7eela zaretu yaratuyyo immi-
dosona. Leewati hegaa immidoogee Muuse maxaafan xaafettidoogaadan asai GODAAYYO
yarshshanaassa. Eti korimatakka hegaadan oottidosona. 13 Leewati wogai azaziyoogaadan
shukettida Paasikaa dorssa maratu ashuwaa taman xiixxidosona; geeshsha yarshshota
xaaruwan, otuwaaninne disttiyan doissidosona. Yaatidi ka77idaagaa Israa7eela zaretu
yaratu ubbau eesuwan shaakki shaakkidi immidosona.

14 Hegaappe guyyiyan, Leewati banttayyoonne Aaroona zeretta gidiya qeesetuyyo
Paasikaa yarshshuwaa giigissidosona. Aissi giikko, he qeeseti xuuggiyo yarshshuwaanne
handdaa yarshshuwaa yarshshiiddi, qammaa gakkanaashin oottoosona. 15 Daawiti,
Asaafi, Hemaaninne kawuwaayyo hananabaa yootiya Yidutuuni kase azazidoogaadan,
Asaafa yarati, mazamuriyaa yexxiyaageeti bantta sohuwan de7oosona. Penggiyaa
naagiyaageetikka bantta naagiyo penggiyaa penggiyaa naagoosona. Eta dabboti, Leewati
etayyo giigissido gishshau, eti bantta oosuwaa aggibookkona.

16 GODAAYYO oottiyo oosoi ubbai, Paasikaa Baalaa bonchchiyoogeenne xuuggiyo
yarshshuwaa GODAAYYO yarshshiyoosaa bolli yarshshiyoogee, Kawoi Yoosiyaasi azazi-
doogaadan hanidi, he gallassi giigiis. 17 Hegan shiiqida Israa7eela asai he gallassi
Paasikaa Baalaa bonchchiis; eti Oittaa Baalaakka laappun gallassi bonchchidosona.
18 Hananabaa yootiya Sameela wodiyaappe doommin, hegaa mala Paasikaa Baalai Is-
raa7eelan bonchchetti erenna. Yoosiyaasi, qeesetinne Leewati, he sohuwan shiiqida
Yihudaa asai, Israa7eela asai ubbainne Yerusalaamen de7iya asai bonchchidoogaa mala
Paasikaa Baalaa kase Israa7eela kawotuppe bonchchidai issoinne baawa. 19 Ha Paasikaa
Baalai Yoosiyaasi kawotido tammanne hosppuntta laittan bonchchettiis.

Yoosiyaasa Kawotaa Wurssettaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:28-30)

20 Ha ubbaappe guyyiyan, Yoosiyaasi Beeta Maqidasiyaa giigissido wode, Gibxxe Kawoi
Nakoi Efiraaxiisa SHaafaa matan de7iya Karkkamiisha giyo kataman olettanau biis. Biishin
Yoosiyaasi a teqqanau kiyiis. 21 SHin Nakoi Yoosiyaasakko asa kiittidi, “Yihudaa kawuwau,
tananne nena ooshshiyai aibee? Taani yiidoi ta morkketa olanaassappe attin, nena
olanaassa gidenna. Ta morkketa taani eesuwan olanaadan Xoossai tana azaziis. Xoossai
nena xaissennaadan, tanaara de7iya Xoossaara gaaddetiyoogaa agga” yaagiis.
22 Gidikkonne, Yoosiyaasi GODAI Nako baggaara odidoogaa siyennaaninne guyye sim-
mennan ixxiis. Ixxidi morkketi bana erenna mala, ba kawotaa maayuwaa laammiis;
laammidi Magiddo dembbaa olettanau geliis.
23 Gelin wonddafiyaasati Kawuwaa Yoosiyaasa dukkidi caddidosona. Caddin kawoi ba
ashkkaratuyyo, “Taani keehippe cadettaas; tana olaa giddoppe kessite” yaagiis. 24 Yaagin
ashkkarati Yoosiyaasa paraa gaariyaappe denttidi, ayyo de7iya naa77antto paraa gaariyan
wottidi, a Yerusalaame ehiidosona. Ehin i yan haiqqiis; haiqqidi ba maizza aawatu
makkaanan moogettiis. Yihudaa asainne Yerusalaame asai ubbai ayyo yeekkiis.
25 Ermmaasi Yoosiyaasayyo zilaaliyo zilaassaa kessidi xaafiis; xaafin yeeho yeekkiya
maccaasatinne attumaasati Yoosiyaasa qoppi qoppidi yeekkiyo wode, ha Ermmaasi
kessido zilaassaa zilaaliyoogee Israa7eela biittan woga gidiis. He zilaassai Israa7eelatu
Yeehuwaa Zilaassaa Maxaafan xaafetti uttiis.
26 Yoosiyaasi hanido harabai, GODAA higgiyan xaafettidoogaadan i oottido lo77o
oosuwaabainne 27 koiroppe wurssettaa gakkanaassi i polidobai ubbai Israa7eela Ka-
wotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis.

36

Yihudaa Kawuwaa Yo7akaaza
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:30-35)

1 Hegaappe guyyiyan, he biittaa asai Yoosiyaasa na7aa Yo7akaaza dooridosona; dooridi
a aawaa sohuwan Yerusalaamen kawoyidosona. 2 Yo7akaazi kawotiyo wode, laittai ayyo
laatamanne heezza; i Yerusalaamen heezzu agina kawotiis. 3 Hegaappe guyyiyan, Gibxxe
kawoi Yo7akaaza Yerusalaame kawotettaappe wottiis; wottidi heezzu sha7anne oiddu
xeetu kilo giraame deexxiya xaqara biraanne hasttamanne oiddu kilo giraame deexxiya
worqqaa Yihudaa asaa giirissiis. 4 Gibxxe kawoi Yo7akaaza ishaa Eliyaaqiima Yihudaa
bollinne Yerusalaame bolli kawoyiis; kawoyidi a sunttaa Yo7aqeema yaagidi laammiis.
Yaatidi Yo7aqeema ishaa Yo7akaaza Gibxxe efiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 23:36-24:7)

5 Yo7aqeemi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne ichchasha; i Yerusalaamen tam-
manne isiini laitta kawotiis. GODAA ba Xoossaa sinttan iitabaa oottiis. 6 Baabiloone
Kawoi Naabukadanaxoori a olidi, Baabiloone efaanau nahaasiyaa sanssalatan qachchiis.
7 Naabukadanaxoori qassi GODAA Beeta Maqidasiyaappe miishshaa ekkidi, Baabiloone
efiidi, ba kawo keettan wottiis.

[8] Yo7aqeemi hanido harabai, i oottido tunabainne i oottido iitabai ubbai Israa7eela
Kawotunne Yihudaa Kawotu Taarikiyaa Maxaafan xaafetti uttiis. I haiqqin, a sohuwan
a na7ai Yo7aakiini kawotiis.

Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:8-17)

[9] Yo7aakiini kawotiyo wode, laittai ayyo hosppuna;[5] i Yerusalaamen heezzu aginanne
tammu gallassa kawotiis. GODAA sinttan i iitabaa oottiis. [10] Laittai laamettiyo wode Kawoi
Naabukadanaxoori asaa kiittidi, Yo7aakiinanne GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya al77o
miishshata aara issippe Baabiloone ehiissiis. Yaatidi a aawaa ishaa Sedeqiyaasa Yihudaa
bollinne Yerusalaame bolli kawoyiis.

Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:18-20; Ermmaasa 52:1-3)

[11] Sedeqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne isiino; i Yerusalaamen tammanne
isiini laitta kawotiis. [12] GODAA ba Xoossaa sinttan i iitabaa oottiis; qassi GODAA sunttan
hananabaa yootiya Ermmaasa sinttan bana kaushshibeenna.

Yerusalaame Kunddettaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:1-21; Ermmaasa 52:3-11)

[13] Sedeqiyaasi ammanettanaadan bana Xoossaa sunttan caaqettida Naabukadanaxoora
bolli makkaliis. GODAAKKO Israa7eela Xoossaakko simmiyoogaa aggidi, ba morggiyaa
zozzissiis; ba wozanaakka muumissiis. [14] Qassi Yihudaa asainne eta kaalettiya qeeseti,
mulekka ammanettennaageeta gididosona. Eti hara kawotettaa asai oottiyo sheneyiya
oosota qullidi, GODAI Yerusalaamen geeshshido a Beeta Maqidasiyaakka tunissidosona.
[15] GODAI, eta maizza aawatu Xoossai ba asaayyoonne ba Beeta Maqidasiyaayyo qaret-
tiyo gishshau, ba hananabaa yootiyaageeta etayyo zaari zaaridi kiittiis. [16] SHin GO-
DAA hanqqoi eta bolli wodhdhana gakkanaashiininne etayyo kessi ekkiyoosai xayana
gakkanaashin, eti GODAI kiittidoogeetu bolli qilliiccidosona, a qaalaa karidosonanne
hananabaa yootiyaageetu bolli miiccidosona.
[17] Hegaa gishshau, GODAI Baabiloone kawuwaa eta bolli denttidi ehiis. Ehin eta
yelaga attuma asaa Beeta Maqidasiyaa giddon bisuwan woriis; yelaga attumaasatuyyo,
woikko geela7otuyyo, woikko cimatuyyo, woikko ceegatuyyo qarettennan, Xoossai eta
ubbaa Naabukadanaxoora kushiyan aattidi immiis. [18] Baabiloone kawoi Xoossaa Beeta
Maqidasiyan de7iya miishshata ubbaa, gitaanne guuttaa, GODAA Beeta Maqidasiyan
de7iya buquraa, kawuwaa buquraanne a oosanchchatu buquraa ubbaa ekkidi, Baabiloone
efiis. [19] Hegaappe guyyiyan, Baabiloone olanchchati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa taman
xuuggidi, Yerusalaame dirssaa gimbbiyaakka laalidosona. Kawo keettata ubbaa taman
xuuggidi, yan de7iya al77o miishsha ubbaa xaissidosona.
[20] Xaissin kawoi bisuwaappe palahidi attidaageeta omooddidi Baabiloone efiis. Parsse
kawotettai wolqqaamana gakkanaassi, eti ayyoonne a naatuyyo ashkkara gididosona.
[21] Hegan GODAI hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara odido qaalai polettiis. Wurssettan
biittai laappun tammu laitta kumettaa asi bainna soho gididi shemppiis; hegeenne,
laappuntta laappuntta laittaa Sambbata oottidi, biittaa shemppissiyoogaa asai aggido
gishshaassa.
[22] Parsse Kawoi Qiiroosi kawotido koiro laittan, hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara
GODAI haasayidobaa poliis. Parsse Kawoi Qiiroosi ba kawotettaa giddon ubbasan ha-
gaadan yaagidi awaajjanaadaaninne xaafidi wottanaadan GODAI a ayyaanaa denttettiis;
[23] "Parsse Kawoi Qiiroosi hagaadan yaagees; 'GODAI, saluwaa Xoossai ha sa7aa kawotettata
ubbaa taayyo immiis; qassi Yihudan de7iya Yerusalaamen taani ayyo Beeta Maqidasiyaa
keexxanaadan tana sunttiis. Xoossaa asaa gidida ooninne yaa bo. GODAI a Xoossai aara
gido!' yaagees" yaagiis.

---

5 36:9 Hosppuna: Laittai ayyo hosppuna woikko tammanne hosppuna. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:8 xeella.

Izira Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Izira Maxaafai Hanidabaa Odiya naa77u maxaafata kaalliyaagaa. Ha maxaafai Aihudatuppe omoodettidi biida amarida asati Baabilooneppe simmidoogaanne Yerusalaamen asaassi de7oikka goinoikka ooraxxidoogaa odees. Ha hanotati hagaappe kaallidi xaafettidosona.

1. Omooduwan biida Aihudatuppe Parsse Kawuwaa Qiiroosa sheniyan koiro simmiyaageeti Baabilooneppe simmidosona.
2. Beeta Maqidasee wotti yegetti keexettidi anjjettiis. Xoossaassi goinniyoogeekka wotti yegettidi doomettiis.
3. Issi amarida wodiyaappe simmin, Xoossaa higgiyaa loittidi eriya Iziri kaalettin, hara Aihudati Yerusalaame simmidosona. Iziri Israa7eela asaa ayyaanaa de7uwaa kase sohuwaa zaaranau, asai ayyaanaa de7uwaanne issippetettaa de7uwaa wotti yeggidi minttanaadan maaddiis.

Aihuda Asai Bantta Biittau Simmana Mala Qiiroosi Awaajjiis

1 Parsse Kawoi Qiiroosi kawotido koiro laittan, hananabaa yootiya Ermmaasa baggaara
GODAI haasayidobaa poliis. Parsse Kawoi Qiiroosi ba kawotettaa giddon ubbasan ha-
gaadan yaagidi awaajjanaadaaninne xaafidi wottanaadan GODAI a ayyaanaa denttettiis;
2 "Parsse Kawoi Qiiroosi hagaadan yaagees; 'GODAI, saluwaa Xoossai ha sa7aa kawotettata
ubbaa taayyo immiis; qassi Yihudan de7iya Yerusalaamen taani ayyo Beeta Maqidasiyaa
keexxanaadan tana sunttiis. 3 Xoossaa asa gidida ooninne yaa bo. A Xoossai aara gido!
Intte Yihudan de7iya Yerusalaame biidi, yan Yerusalaamen de7iya GODAA, Israa7eela
Xoossaa Beeta Maqidasiyaa zaarettidi keexxite. 4 Dumma dumma biittan de7iya asai ubbai
Aihudatuppe attidaageetuyyo biraa, worqqaa, dumma dumma miishshatanne mehiyaa
immidi maaddona; qassi Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaassikka bantta
dosan immiyo imotaa immona' yaagiis" yaagees.
5 Hegaappe guyyiyan, Yihudaa zaretunne Biniyaama zaretu halaqati, qeesetinne Lee-
wati, qassi Xoossai eta wozanaa denttettido ubbati Yerusalaamen GODAA Beeta Maqi-
dasiyaa keexxanau baanau denddidosona. 6 Qassi eta shooron de7iyaageetikka bantta
dosan immidobaa bolli gujjidi, bira miishshaanne worqqa miishshaa, hara dumma dumma
miishshatanne mehiyaa immidi, eta maaddidosona. 7 Hegaa bollikka qassi Kawoi Qiiroosi
Naabukadanaxoori Yerusalaameppe efiidi ba xoossatu keettan wottido GODAA Beeta
Maqidasiyaa miishshata immiis. 8 Immin Parsse Kawoi Qiiroosi miishshata wottiyo
keettaa halaqaa Mitiredaatan kesissidinne qoodissidi, Yihudaa haariya SHeshibaaxaara
kushiyan sheedhdhiis. 9 Simmida miishshatu qoodai hagaa: hasttamu worqqa saineta,
issi sha7u bira saineta, laatamanne uddufun billamata, 10 worqqaappe oosettida hasttamu
miishshata, biraappe oosettida oiddu xeetanne tammu miishshatanne issi sha7u hara
dumma dumma miishshata. 11 Worqqa miishshatunne bira miishshatu qoodai muleera
ichchashu sha7anne oiddu xeeta; ha miishshata ubbaa omooduwan biida asai Baa-
biloonepe Yerusalaame simmiyo wode SHeshibaaxaari ekki yiis.

2

Omooduwaappe Simmida Israa7eela Asaa Qoodaa
(Nahimiyaa 7:4-73)

1 Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori omooddidi, ba biitti efiido asaappe guyye bantta
katamaa katamaa, Yerusalaamenne Yihudaa simmida asati hagaappe kaalliyaageeta.
2 Eta halaqati Zarubaabeela, Yaasa, Nahimiyaa, Saraaya, Ra7eelaaya, Marddikiyoosa,
Bilishaana, Misppaara, Bigiwaaya, Rehuumanne Ba7aana.

Omooduwaappe simmida Israa7eela asaa qoodai hagaa.

[3] Par77oosha yarati 2,172.
[4] SHafaaxiyaa yarati 372.
[5] Araaha yarati 775.
[6] Yaasunne Yoo7aaba naata gidiya Paahati-Moo7aaba yarati 2,812.
[7] Elaama yarati 1,254.
[8] Zattu yarati 945.
[9] Zakkaaya yarati 760.
[10] Baana yarati 642.
[11] Bebaaya yarati 623.
[12] Azggaada yarati 1,222.
[13] Adooniqaama yarati 666.
[14] Bigiwaaya yarati 2,056.
[15] Adiina yarati 454.
[16] Hizqqiyaasa yara gidiya Axeera yarati 98.
[17] Bexaaya yarati 323.
[18] Yoora yarati 112.
[19] Hashuuma yarati 223.
[20] Gibbaara yarati 95.
[21] Beetaliheeme asai 123.
[22] Naxoofa katamaa asai 56.
[23] Anatoota katamaa asai 128.
[24] Azimaaweeta katamaa asai 42.
[25] Qiriyaati-Yi7aariima, Kafiirannе Ba7eroota katamatu asai 743.
[26] Raamanne Gebaa7a katamatu asai 621.
[27] Mikimaasa katamaa asai 122.
[28] Beeteelenne Aaya katamatu asai 223.
[29] Nabo katamaa asai 52.
[30] Maagibiisha katamaa asai 156.
[31] Naa77antto Elaama katamaa asai 1,254.
[32] Hariima katamaa asai 320.
[33] Looda, Hadiidanne Oono katamatu asai 725.
[34] Yarkko katamaa asai 345.
[35] Sanaa7a katamaa asai 3,630.
[36] Hageeti omooduwaappe simmida qeeseta:
Yaasu yara gidiya Yadaaya yarati 973;
[37] Imeera yarati 1,052;
[38] Paashihuura yarati 1,247;
[39] Hariima yarati 1,017.
[40] Hageeti omooduwaappe simmida Leewata:
Hodaawiyaa yara gidiya Yaasunne Qaadimi7eela yarati 74;
[41] Asaafa yara gidiya mazamuriyaa yexxiyaageeti 128;
[42] Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiya SHaaluuma, Axeera, Xalmmoona, Aqquuba, Haxiixanne SHobaaya yarati 139.
[43] Hageeti omooduwaappe simmidi, Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkaratu yarata: Xiiha yarata, Hasuufa yarata, Xabba7oota yarata, [44] Qeeroosa yarata, Si7aaha yarata, Padoona yarata, [45] Labaana yarata, Hagaaba yarata, Aqquuba yarata, [46] Hagaaba yarata, SHamilaaya yarata, Hanaana yarata, [47] Giddeela yarata, Gahaara yarata, Ra7aaya yarata, [48] Raaxiina yarata, Naqoda yarata, Gazzaama yarata, [49] Uzza yarata, Paaseeha yarata, Besaaya yarata, [50] Asina yarata, Me7uniima yarata, Nafisiima yarata, [51] Baaqibuuqa yarata, Haquufa yarata, Harihuura yarata, [52] Baaxiluuta yarata, Mahiida yarata, Harshsha yarata, [53] Barqqoosa yarata, Sisaara yarata, Temaaha yarata, [54] Naxiiha yaratanne Haxiifa yarata.
[55] Hageeti omooduwaappe simmida Solomona ashkkaratu yarata: Soxaaya yarata, Hassofereeta yarata, Paruuda yarata, [56] Yaa7ila yarata, Darqqoona yarata, Giddeela yarata, [57] SHafaaxiyaa yarata, Haxxiila yarata, Pokereti-Haxxabaima yaratanne Aama yarata.

[58] Omooduwaappe simmidi, Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkaratu yaratunne Solomona
ashkkaratu yaratu qoodai muleera heezzu xeetanne uddufun tammanne naa77a.
[59] Haratikka qassi Telmmelaaha, Teliharshsha, Karuuba, Adaananne Imeera giyo kata-
matuppe Yerusalaame simmidosona. SHin eti woikko eta aawati Israa7eela sheeshsha
gidiyoogaa erissanau eti danddayibookkona. [60] Hegeeti Dalaaya, Xoobbiyaanne Naqoda
yarata; eta qoodaikka muleera usuppun xeetanne ishatamanne naa77a.
[61] Qeesetuppe qassi Habaaya yarati, Haqqooxa yaratinne Barzzillaaya yarati simmi-
dosona. Hagee Barzzillaaya giyoogee Gala7aade biitta asa gidiya Barzzillaaya na7iyo
machchidi, ba bolluwaa sunttaa ekkiis. [62] Hageeti bantta yeleta xaphuwaa eranau yeletaa
maxaafan koyidosona, shin demmibookkona. Hegaa gishshau, eti tunadan qoodettidi,
qeesetettan oottennaadan digettidosona. [63] Qassi Uriimiyaaninne Tumiimiyan shaakkidi
pirddiya qeesee denddana gakkanaashin, eti geeshsha qumaappe maanau danddayennaa-
gaa Aihudata haariyaagee etau yootiis.
[64] Omooduwaappe Yihudaa biittaa simmida asaa qoodai muleera 42,360. [65] Hegaa
bollikka qassi 7,337 attuma ashkkaratinne macca ashkkaratinne 200 attumanne macca
mazamuriyaa yexxiyaageetikka simmidosona. [66] Omooduwaappe muleera simmida asaa
paratu qoodai 736; baquloti 245; [67] gaameelati 435; hareti qassi 6,720.
[68] Eti Yerusalaamen kase GODAA Beeta Maqidasee de7iyo sohuwaa gakkido wode, yaratu
halaqatuppe amaridaageeti GODAA Beeta Maqidasee kase ba sohuwan keexettana mala,
bantta dosan imotaa immidosona. [69] Issoi issoi bau danddayiyoogaa keenaa keenaa ha
Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi immiis; eti muleera 500 kilo giraame deexxiya worqqaa,
2,800 kilo giraame deexxiya biraanne 100 qeesetu maayuwaa immidosona.
[70] Hegaappe guyyiyan qeeseti, Leewatinne asaappe amaridaageeti Yerusalaamen ut-
tidosona; mazamuriyaa yexxiyaageeti, Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiyaageetinne
Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkarati Yerusalaame yuushuwan de7iya katamatun utti-
dosona; qassi attida asati ubbai bantta katamatun katamatun uttidosona.

3

Kase Eti Goinniyo Wogaa Zaaretti Doommidosona

[1] Israa7eela asai bantta kataman kataman woppu giidi uttidosona. Hegaappe guyyiyan,
laappuntta aginai gakkiyo wode, eti ubbai issi asadan Yerusalaamen shiiqidosona.
[2] SHiiqin Yoxedeeqa na7aa Yaasunne aara oottiya qeeseti qassi Salaatiyaala na7aa
Zarubaabeelinne a dabboti Xoossaa asaa Muuse higgiyan kase xaafettidoogaadan xu-
uggiyo yarshshuwaa yarshshanau, Israa7eela Xoossaayyo yarshshiyoosaa giigissidosona.
[3] Eti he biittan de7iya asau yayyikkonne, aggennan yarshshuwaa yarshshiyoosaa kase i
kolettido man77iyan zaarettidi keexxidosona. Keexxi giigissidi, xuuggiyo yarshshuwaa
GODAASSI maalladonne omarssi ubba wode yarshshidosona. [4] Kase xaafettidoogaadankka
eti Daase Baalaa bonchchidosona; xuuggiyo yarshshuwaakka hachchissi hachchissi
bessiyaagaa qoodaa pacissennan yarshshidosona. [5] Qassi ubba wode yarshshiyo xuuggiyo
yarshshuwaa, aginai xeeriyo wode yarshshiyo yarshshuwaanne GODAA geeshsha baalatun
yarshshiyo yarshsho ubbaakka yarshshidosona. Hegaa bollikka asai ba dosan GODAASSI
immido imota ubbaakka yarshshidosona. [6] Laappuntta aginan koiro gallassan eti GO-
DAAYYO xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogaa doommidosona; shin he wode GODAA
Beeta Maqidasiyaa keexxiyo baasoi biron baasettiichchibeenna.

Beeta Maqidasiyaa Zaaretti Keexxiyoogaa Doommidosona

[7] Hegaappe guyyiyan, shuchchaa massiyaageetussinne anaaxetussi miishshaa qanxxidi
qaxaridosona. Parsse Kawoi Qiiroosi etau azazido gishshau, Liibaanoosappe zigaa abbaa
pinttidi, Yoophphe ehaanau Sidoonanne Xiiroosa biittaa asau qumaa, ushshaanne zaitiyaa
immidosona.
[8] Hegaappe guyyiyan, eti Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasee de7iyo so-
huwaa gakkido naa77antto laittan naa77antto aginan, Salaatiyaala na7ai Zarubaabeeli,
Yoxedeeqa na7aa Yaasunne eta dabboti, qeeseti, Leewatinne omooduwaappe simmidi,

Yerusalaame yiida asai ubbai oosuwaa doommidosona. Qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa
oosuwaa aawatettan xeellana mala, laatamu laitta gididoogeetanne laatamu laittappe
aadhdhido Leewata sunttidosona. [9] Leewa zare gidiya Yaasu, a naatinne a dabboti,
Hodaawiyaa yara gidiya Qaadimi7eelinne a naati issippe gididi, GODAA Beeta Maqidasiyaa
oosuwaa aawatettan xeellidosona; qassi Henadaada yara gidiya Leewatikka eta maaddi-
dosona.
[10] Anaaxeti GODAA Beeta Maqidasiyaa keexxanau baasuwaa baasidi wurssido wode,
qeeseti bantta maayuwaa maayidinne xurumbbaa oiqqidi, qassi Asaafa yara gidiya,
Leewatikka, daalaa oiqqidi, Israa7eela Kawuwaa Daawita wogaadan GODAA galatanau
eqqidosona. [11] Eti GODAA galatiiddinne kayan kayan mazamuriyan sabbiiddi, hagaadan
yaagidi, au yexxidosona;
"GODAI keha;
i Israa7eela siiqiyo aggenna siiqoi merinaagaa" yaagidosona.
Qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa baasoi baasettido gishshau, asai ubbai bantta qaalaa
xoqqu oottidi hombbociiddi, GODAA galatidosona. [12] SHin kase Beeta Maqidasiyaa be7ida
cima qeesetuppe, Leewatuppenne zaretu halaqatuppe daroti ha77i Beeta Maqidasiyaa
keexxanau baasettida baasuwaa be7ido wode, bantta qaalaa xoqqu oottidi yeekkidosona;
harati mati ufaittidi hombbocidosona. [13] Hegaa gishshau, ufaittidi hombbociyaagaa
yeekkiyaagaappe shaakkidi eranau danddayettibeenna. Aissi giikko, eti keehippe
wocamiyo gishshau, eta wocamaikka haahosan siyettees.

4

Beeta Maqidasiyaa Zaaridi Keexxenna Mala Digganau Denddidaageeta

[1] Omooduwaappe simmida asati GODAASSI, Israa7eela Xoossaassi Beeta Maqidasiyaa
keexxiyoogaa Yihudaanne Biniyaama morkketi siyidosona. [2] Siyidi, Zarubaabeelakkonne
zaretu halaqatukko yiidi, hagaadan yaagidosona; "Asoore Kawoi Asiraadooni[1] nuna ha
sohuwau ehiido gallassaappe doommidi, nuunikka intte Xoossaayyo yarshshoosinne ayyo
goinnoos. Hegaa gishshau, nuunikka inttenaara issippe ane keexxoos" yaagidosona.
[3] SHin Zarubaabeeli, Yaasunne Israa7eela zaretu halaqati etayyo zaaridi, hagaadan
yaagidosona; "Nu Xoossaassi Beeta Maqidasiyaa keexxanau nuuyyoonne intteyyo aiba
issippetettinne baawa. SHin Parsse Kawoi Qiiroosi azazidoogaadan, nu xalaalai GODAASSI
Israa7eela Xoossaassi Beeta Maqidasiyaa keexxana" yaagidosona.
[4] Hegaappe guyyiyan, Yihudaa biittaa asati Beeta Maqidasiyaa keexxennaadan, he
biittan de7iya asati hashiyaa sho7idosonanne yashissidosona. [5] Qassi Parsse Kawuwaa
Qiiroosa laittai wuranaashiininne appe simmin Daariyoosi[2] Parssen kawotido wodee
gakkanaashin, eti Yihudaa asatu zoretaa laalanau zorettiyaageeta miishshan qaxari-
dosona.

Yerusalaamee Naa77anttuwaa Keexettennaadan Digettiis

[6] Hegaappe guyyiyan, Arxxekssiisi kawotaa doommiyoorin, eti Yihudaanne
Yerusalaame asaa mootanau pailiyaa dooyidosona.
[7] Qassi simmidi, Arxxekssiisi kawotiiddi de7ishin, Bishilaami, Mitiredaati,
Xaabi7eelinne eta yarati issippe gididi, Parsse Kawuwaa Arxxekssiisau dabddaabbiyaa
xaafidosona; he dabddaabbee Sooriyaa biittaa pitaliyaaninne qaalan xaafettiis.
[8] Biittaa haariya Rehuuminne xaafiyaa SHimshshaayi Yerusalaamebaa hagaadan
yaagidi, Kawuwaa Arxxekssiisau dabddaabbiyaa xaafidosona; [9] "Ha dabddaabbee biit-
taa haariya Rehuumappe, xaafiyaa SHimshshaayappe, beni Elaama biittan de7iya Su-
usappe, Ereekappenne Baabilooneppe yiida pirddiyaanne daannatiyaa eta yaratuppenne

---

[1] 4:2 Asiraadooni: Ibraawettuwan "Esar-Haddon" geetettees. Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:37 xeella. [2] 4:5 Daariyoosi: Daariyoosa taarikee paiduwaa 24ppe doommidi xaafettiis. Paiduwaa 6-23 gakkanau xaafettida taarikee Beeta Maqidasee keexettoosappe issi xeetu laitta gidiyaagaa gam77in hanidabaa.

10 gitanne bonchchettida Kawuwaa Asanaafari[3] omooddi ehiidi, Samaariyaaninne Efiraaxi-
isa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan wottido asa ubbaappe xaafettiis" yaagidosona.
11 Eti ayyo kiittido dabddaabbee hagaadan yaagees; "Kawuwaa Arxxekssiisau, Efiraaxiisa
SHaafaappe Arggo Bagga Biittan de7iya ne ashkkaratuppe:
12 "Kawuwau, ne matappe haa nuukko yiida Aihudati Yerusalaame biidi, he
makkalanchchanne iita katamaa zaaridi keexxiiddi de7iyoogaa era. A gimbbiyaa
ooraxissoosona; a xaphuwaakka bottokonoosona. 13 Qassi kawuwau, ha katamai
keexettiyaabaa gidikkonne a gimbbiyaakka ooraxissiyaabaa gidikko, hegaappe guyyiyan,
eti giiraanne qaraxaa qanxxennaagaa era. Hegaappe denddidaagan kawo keettau geliya
miishshai paca gidana. 14 Nuuni kawoi sunttin oottiyaageeta gidiyo gishshaunne kawoi
kauyyishin be7anau koyenna gishshau, hagaa neeni erana mala giidi kiittoos. 15 Hegaa
gishshau, kase ne aawatu taarikiyaa maxaafai koyettidi xeeletto; hegan xaafettidabaappe
neeni ha katamai beniisappekka doommidi, makkalanchcha katama gidiyoogaanne
kawotussinne biittatussi metuwaa medhdhidaagaa gidiyoogaa eranau danddayaasa.
Hegaappe denddidaagan i kolettiis. 16 Hegaa gishshau, ha katamai keexettiyaabaa
gidikkonne a gimbbiyaakka ooraxissiyaabaa gidikko, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga
Biittai ne kushiyaappe kiyidoogaa era" yaagidosona.
17 Kawoi hagaadan yaagiya zaaruwaa etayyo yeddiis; "Biittaa haariya Rehuumaa,
xaafiyaa SHimshshaayaa, Samaariyaaninne Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan
de7iya eta yara gidiya asa ubbau, inttena saro gais. 18 Intte taayyo yeddido dabddaabbee
birshshettidi nabbabettiis. 19 Taani azazin, kase taarikee koyettidi xeelettiis; xeelettiyo
wode, ha katamai beniisappekka doommidi, kawotussi makkalanchcha gidiyoogeenne
metuwaa medhdhiyaageeti de7iyo soho gidiyoogee erettiis. 20 Yerusalaamen wolqqaama
kawoti kawotidosona; Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaappekka he kawoti
giiraanne qaraxaa ekkidosona. 21 Hegaa gishshau, taani etayyo oottite giyo azazuwaa
immana gakkanaashin, ha asati he katamaa keexxiyoogaa essana mala odite. 22 Intte ha
yohuwaa shenehoo geennaadan naagettite. Aissi giikko, kawotuyyo metuwaa darissanau
koshshenna" yaagidi kiittiis.
23 Kawuwaa Arxxekssiisa dabddaabbee Rehuumassi, xaafiyaa SHimshshaayassinne eta
yara gidiya ubbatussi nabbabettido wode, Yerusalaamen de7iya Aihuda asatukko eesoti-
iddi biidi, eti keexxiyoogaa wolqqan teqqidosona.
24 Teqqin Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosoi Daariyoosi kawotido
naa77antto laittai gakkanaashin, eqqosan atti aggiis.

5

Beeta Maqidasiyaa Oosoi Naa77anttuwaa Doomettiis

1 He wodiyan hananabaa yootiya Haggeenne Iddo na7ai Zakkaariyaasi Yihudaaninne
Yerusalaamen de7iya Aihuda asatuyyo Israa7eela Xoossaa sunttan hananabaa yooti-
dosona. 2 Salaatiyaala na7ai Zarubaabeelinne Yoxedeeqa na7ai Yaasu denddidi, Yerusalaa-
men de7iya GODAA Beeta Maqidasiyaa zaarettidi keexxanau doommidosona. Hananabaa
yootiyaageetikka etaara issippe gididi, eta maaddidosona.
3 He wode, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaaya giyoogee,
SHatarbbozina giyoogeenne etaara oottiyaageeti yiidi, "Intte ha Beeta Maqidasiyaa
keexxana malanne polana mala, intteyyo oonee odidai?" yaagidi oichchidosona. 4 Eti
qassi, "Ha Beeta Maqidasiyaa keexxiya asatu sunttai oonee oonee?" yaagidikka oichchi-
dosona. 5 SHin he yohoi Daariyoosakko gakkin, a matappe dabddaabbee xaafettidi yaana
gakkanaashin, eti bantta oosuwaa aggibookkona; aissi giikko, eta Xoossaa aifee Yihudaa
biittaa cimatu bollan de7ees.
6 Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaayi, SHatarbbozininne
etaara oottiyaageeti Kawuwaa Daariyoosayyo kiittido dabddaabbee 7 hagaadan yaagees;

3 4:10 Asanaafari: Ibraawettuwan "Osnappar" geetettees. Ha kawoi qassi "Assurbanipal" geetettees.

"Kawuwaa Daariyoosaa, kumetta sarotettai neeyyo gido!
[8] "Nuuni Yihudaa biittan de7iya gita Xoossaa Beeta Maqidasiyaakko biida. He Beeta
Maqidasee gita shuchchan keexettiis; qassi gimbbiyaa bollankka mittai wodhdhiis.
Oosoikka gita akeekaaninne eesuwan oosettiiddi de7ees.
[9] "Eta kaalettiya cimata nuuni hagaadan yaagidi oichchida; 'Ha Beeta Maqidasiyaa
keexxana malanne polana mala, intteyyo oonee odidai?' yaagidi oichchida. [10] Qassi neeyyo
xaafidi erissana mala, eta ha oosuwan kaalettiyaageetu sunttaikka oonakko oichchida.
[11] "Oichchin, eti hagaadan yaagidi zaaridosona; 'Nuuni saluwaanne sa7aa Xoossaa
ashkkarata; qassi nuuni Israa7eela kawuwaa gitai daro laittaappe kase baggan keexxi
polido Beeta Maqidasiyaa zaaretti keexxeettees. [12] Nu aawati saluwaa Xoossaa han-
qqetissido gishshau, i eta Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora kushiyan aatti immiis.
Immin, i ha Beeta Maqidasiyaa koli aggiis; asaakka Baabiloone biitti omooduwau ekkidi
biis.
[13] " 'SHin Baabiloone Kawoi Qiiroosi ba kawotido koiro laittan, Xoossaa Beeta Maqi-
dasiyaa, hagaa zaaretti keexxana mala, awaajuwaa kessiis. [14] Naabukadanaxoori Yerusalaa-
men de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe ekki efiidi, Baabiloone biittan de7iya ba
xoossatu keettan wottido worqqanne bira miishshatakka Qiiroosi zaaridi yeddiis.
" 'He miishshati Kawoi Qiiroosi Yihudaa biittaa haarana mala doorido SHeshibaaxaara
kushiyan sheerettidosona. [15] SHeedhdhiiddi Kawoi Qiiroosi a hagaadan yaagiis; "Ha
miishshata ekka efaada Yerusalaamen de7iya Beeta Maqidasiyan wotta; qassi Xoossaa
Beeta Maqidasiyaakka kase i de7iyo sohuwan keexxa" yaagiis. [16] Hegaappe guyyiyan,
SHeshibaaxaari yiidi, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxiyo sohuwaa Yerusalaamen
baasiis. I ha77ikka wuribeennaagaa gidikkonne, he wodeesappekka doommidi, keexet-
tiiddi de7ees' yaagidosona.
[17] "Ha77i simmi ha yohoi kawuwaa ufaissiyaabaa gidikko, ane Kawoi Qiiroosi ha Beeta
Maqidasiyaa Yerusalaamen keexxana mala, tumukka awaajuwaa kessidaakko eranau
kase aadhdhida Baabiloone kawotu taarikiyaa mazggafai koyettidi xeeletto. Hegaappe
guyyiyan, kawoi nuuni ha yohuwaa waatanau bessiyaakko qachchido qofaa nuuyyo kiitto"
yaagidi xaafidosona.

6

Qiiroosi Kase Azazido Azazoi Koyettidi Beettiis

[1] Hegaa gishshau, Kawoi Daariyoosi azazin, Baabiloone miishshata wottiyo keettan
de7iya taarikiyaa mazggafata eti koyidosona. [2] SHin Baabiloone kataman gidennan
de7ishin, Meedoona biittan de7iya Ahimtta[4] giyo kataman issi xaatta maxaafai beettiis.
He maxaafan xaafettidabai hagaadan yaagees;
[3] "Wodenau dogettennaadan, Kawoi Qiiroosi ba kawotido koiro laittan, Yerusalaa-
men de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaa gishshau, hagaadan yaagiya awaajuwaa kessiis;
'Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidase gidiya, Aihudati yarshshuwaa yarshshiyo
sohoi zaarettidi keexetto; a baasoikka baasetto. He Beeta Maqidasee usuppun tammu
wara adussanne usuppun tammu wara aaho gido. [4] Qassi heezzu maaran gita shuchchai
wodhdhin, he maaratu bollan bollaara issi maara mittai wodhdho. Hegau koshshiya
miishshai ubbai kawo keettan buquraa wottiyo keettaappe imetto. [5] Naabukadanaxoori
Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe ekkidi, Baabiloone ehiido Xoossaa
Beeta Maqidasiyaa worqqanne bira miishshati bantta sohuwau guyye Yerusalaame sim-
mona; simmidi Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7ona' yaagiis" yaagees.
[6] Hegaappe guyyiyan, Daariyoosi xaafido dabddaabbee hagaadan yaagees; "Inttenoo
Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaayaa, SHatarbbozinaanne
etaara oottiya ubbatoo, he Beeta Maqidasiyaakko shiiqoppite. [7] Ha asati keexxiyo Xoossaa
Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi xube gidoppite. Aihudata haariyaageenne Aihuda cimati
Xoossaa Beeta Maqidasiyaa kase i de7iyo sohuwan zaaridi keexxona.

---

4 6:2 Ahimtta: Ha katamai qassi Ekibataana geetettees.

[8] "Qassi ha Aihuda cimati Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxiyo wode, eti oottiyo
oosoi eqqenna mala, etassi koshshiya miishshaa ubbaa Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo
Bagga Biittaappe shiishshido kawuwaa giiraa miishshaappe intte etayyo immana mala,
taani azazaas. [9] Yerusalaamen de7iya qeeseti saluwaa Xoossaassi xuuggiyo yarshshuwaa
yarshshanau koshshiyaabai mirggota gidin, dorssa orggeta gidin woikko qassi dorssa
marata gidikkokka etayyo immite. Qassi aibanne pacissennan eti koyiyo gisttiyaa,
maxiniyaa, woiniyaa eessaanne zaitiyaa etayyo hachchi hachchi immite. [10] Hegaa
intte immiyoogee eti saluwaa Xoossaa keehi ufaissiya yarshshuwaa yarshshanaassanne
kawuwaanne kawuwaa naatu de7uwaa gishshaukka woossanaassa.
[11] "Ha awaajuwaa laammiya ooninne de7ikko, 'A keettaa tuussaa shoddidi, he tuussaa
xeeraa pooxidoogan lukettidi haiqqo; a keettaikka pito oliyo soho gido' gaada gujjadakka
azazaas. [12] Ha azazuwaa laammanaunne qassi Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta
Maqidasiyaa kolanau kushiyaa denttiya ai kawo woi dere gidin, ba sunttai xeesettana mala
Yerusalaame doorida Xoossai a xaisso. Taani Daariyoosi hagaa azazaas. Ha yohuwaa asai
ubbai minotettan polo" yaagees.

Beeta Maqidasiyaa Anjjissiyo Baalaa

[13] Hegaappe guyyiyan, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariya Tattanaayi,
SHatarbbozininne etaara oottiya ubbati Kawoi Daariyoosi azazidoogaadan minotet-
tan oottidi polidosona. [14] Hegaa gishshau, Aihuda cimati bantta oosuwaa aggennan
oottidosona; qassi hananabaa yootiya Haggeenne Iddo na7ai Zakkaariyaasi yootido
qaalankka minettidosona. Israa7eela Xoossai azazidoogaadaaninne Parsse biittaa kawoti
Qiiroosi, Daariyoosinne Arxxekssiisi awaajjidoogaadan Beeta Maqidasee keexettidi wuriis.
[15] Daariyoosi kawotido usuppuntta laittan Adaare giyo aginan heezzantto gallassan, Beeta
Maqidasiyaa oosoi polettiis.
[16] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai, qeeseti, Leewatinne omooduwaappe simmida
asai ubbai Xoossaa Beeta Maqidasiyaa anjjissiyo baalaa ufaissan bonchchidosona. [17] He
baalaa bonchchiyo wode, eti issi xeetu korimata, naa77u xeetu dorssa orggetanne oiddu
xeetu dorssa marata yarshshidosona; qassi nagaraa yarshshuwaassi tammanne naa77u Is-
raa7eela zaretu qoodan tammanne naa77u deeshsha orggetakka yarshshidosona. [18] Muuse
Maxaafan xaafettidoogaadan, Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyan oottana
mala, qeesetanne Leewata eta maaraadan maaraadan wottidosona.

Paasikaa Baalaa

[19] Omooduwaappe simmida asati kaalliya laittan koiro aginan tammanne oiddantto
gallassan Paasikaa Baalaa bonchchidosona. [20] Qassi qeesetinne Leewati banttana
geeshshidosona; hegaa gishshau, eti ubbaikka geeshsha. Hegaappe guyyiyan, Leewati
omooduwaappe simmida ubbaayyo, qeesetuyyoonne bantta huuphiyau Paasikaa dorssaa
shukkidosona. [21] SHukkin, omooduwaappe simmida Israa7eela asainne Aihuda gidenna
asati oottiyo tunatettaappe banttana shaakkidi, GODAAKKO, Israa7eela Xoossaakko sim-
mida asai ubbai Paasikaa miidosona. [22] Qassi eti laappun gallassau Oittaa Baalaa ufaissan
bonchchidosona; aissi giikko, GODAI eta ufaissiis; qassi Xoossaa, hegeekka Israa7eela
Xoossaa Beeta Maqidasiyaa eti keexxidi polana mala, Asoore kawuwaa qofaa GODAI
laammin, kawoi eta maaddiis.

7

Iziri Yerusalaame Yiis

[1] Hegaappe simmin, daro wodiyaappe guyyiyan, Parsse biittan Arxxekssiisi kawotido
wodiyan Izira giyo issi asi de7iis. I Saraaya na7aa; Saraayi Azaariyaa na7aa; Azaaree
Hilqqiyaa na7aa; Hilqqee SHaaluuma na7aa; [2] SHaaluumi Xaadooqa na7aa; Xaadooqi Ahix-
uuba na7aa; Ahixuubi Amaariyaa na7aa; [3] Amaaree Azaariyaa na7aa; Azaaree Maraayoota
na7aa; Maraayooti Zaraahiyaa na7aa; [4] Zaraahee Uzza na7aa; Uzzi Buuqa na7aa; [5] Buuqi
Abishuu7a na7aa; Abishuu7i Piinihaasa na7aa; Piinihaasi El77aazara na7aa; El77aazari
qeese ubbatu halaqaa Aaroona na7aa.

[6] Iziri Baabilooneppe yiis. I GODAI, Israa7eela Xoossai immido Muuse Higgiyaa
loitti xanna7ida eranchcha asa. GODAA a Xoossaa kushee a bollan de7iyo gishshau, i
oichchidobaa ubbaa kawoi ayyo immiis. [7] Israa7eela asaappe amaridaageetinne qassi
qeesetuppe, Leewatuppe, mazamuriyaa yexxiyaageetuppe, penggiyaa naagiyaageetup-
penne Beeta Maqidasiyaa ashkkaratuppe amaridaageeti Kawoi Arxxekssiisi kawotido
laappuntta laittan Iziraara issippe Yerusalaame biidosona. [8] Kawoi kawotido laappuntta
laittan ichchashantto aginan Iziri Yerusalaame gakkiis. [9] Koiro aginan koiro gallassan
Baabilooneppe kiyidi, ichchashantto aginan koiro gallassan Yerusalaame gakkiis. Aissi
giikko, a Xoossaa lo77o kushee a bollan de7ees. [10] Hegaa xalla gidennan Iziri GODAA
Higgiyaa xanna7anaunne oottanau, qassi Israa7eela asaakka a wogaanne a pirddaa
tamaarissanau ba wozanaa giigissi wottiis.

Kawoi Arxxekssiisi Izirassi Xaafidi Immido Dabddaabbiyaa

[11] GODAI Israa7eelayyo immido higgiyaa xanna7idi, loitti eriya qeesenne xaafe gidiya
Izirayyo Kawoi Arxxekssiisi immido dabddaabbee hagaadan yaagees;
[12] "Kawotu Kawuwaa Arxxekssiisappe, qeesiyaanne saluwaa Xoossaa Higgiyaa loitti
xanna7iya Iziraa, saroi neeyyo gido!
[13] "Ta kawotettaa giddon de7iya Israa7eela asaappe ooninne, qeesetuppe woi Lee-
watuppe gidikkokka, Yerusalaame baanau koyiya asai ubbai nenaara issippe baanaadan
taani odaas. [14] Taaninne tanaara zorettiya laappun asati issippe gididi, neeni ne kushiyan
de7iya Xoossaa Higgiyaadan, baada Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya hanotettai ai
malakko oichchanaadan nena kiittoos. [15] Au de7iyo sohoi Yerusalaamen de7iyo Israa7eela
Xoossaassi, taani kawoinne tanaara zorettiya asati nu dosan immido worqqaanne biraa
imotata neeni ekkada ba. [16] Hegaa bollikka qassi neeni Baabiloone biittaa kumettaappe
demmido biraanne worqqaa ubbaa, qassi Israa7eela asainne qeeseti Yerusalaamen de7iya
bantta Xoossaa Beeta Maqidasiyaassi bantta dosan immido imotaakka ekkada ba. [17] Baada,
ha miishshan korimata, dorssa orggetanne dorssa marata, qassi kattaa yarshshuwaayy-
oonne ushshaa yarshshuwaayyo koshshiyaabata shammada, Yerusalaamen de7iya intte
Xoossaa Beeta Maqidasiyan yarshshiyoosan yarshsha.
[18] "Hegaappe palahidi attida biraanne worqqaa neeninne nenaara de7iya ne biittaa asati
oottanau koyiyoobaa intte Xoossaa sheniyaadan oottite. [19] Qassi intte Xoossaa Beeta
Maqidasiyaa giddon oosettiya oosuwaassi intte go7ettana mala, nuuni neeyyo immido
miishshata ubbaa Yerusalaame Xoossaa sinttan wotta. [20] Hagaappe harabai intte Xoossaa
Beeta Maqidasiyaassi koshshiyaabai aibanne gidikko, hegau koshshiya miishshaa kawo
keettan miishshaa wottiyo keettaappe ekkanau danddayaasa.
[21] "Hegaa gishshau, ha77i taani Kawoi Arxxekssiisi Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga
Biittan de7iya miishshaa keettan aawatettai de7iyo ubbatussi ha azazuwaa immaas. Qeese
gidiyaanne Saluwaa Xoossaa Higgiyaa loitti xanna7iya Iziri inttena oichchiyoobaa aiba
gidikkonne ayyo immite. [22] Qassi heezzu sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya
biraa, issi xeetu kunttaale gisttiyaa, naa77u sha7u litiro woine eessaanne naa77u sha7u
litiro wogaraa zaitiyaa, qassi koshshiya keena maxiniyaara ubbaa Izirayyo immite.
[23] Kawuwaa bollinne kawuwaa naatu kawotettaa bolli hanqqoi yeenna mala, saluwaa
Xoossai azazidobaa ubbaa saluwaa Xoossaa Beeta Maqidasiyaassi aibanne ashshennan
immite. [24] Qassi qeesetuppe, Leewatuppe, mazamuriyaa yexxiyaageetuppe, penggiyaa
naagiyaageetuppe, Beeta Maqidasiyaa ashkkaratuppenne Beeta Maqidasiyaa giddon
dumma dumma oosuwaa oottiya asa ubbaappe intte giiraanne qaraxaa ekkanau intteyyo
aiba maatinne baawa.
[25] "Nenoo Iziraa, neeni qassi, neeyyo Xoossai immido aadhdhida eratettaadan Efi-
raaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittan de7iya ne Xoossaa Higgiyaa eriya asaa bolli
pirddana mala, daannatanne pirddiyaageeta suntta. Qassi he higgiyaa erennaageeti
de7ikko, eta tamaarissite. [26] Ne Xoossaa Higgiyaassinne kawuwaa higgiyaassi azazettenna
ooninne de7ikko, i sohuwaarakka haiquwan, yedetan, a miishshaa bonqqiyoogan woikko
qashuwan qaxxayetto" yaagees.

Iziri GODAA Galatiis

27 Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyaa hagaadan loittana mala, kawuwaa
wozanan ha qofaa wottida GODAASSI, nu aawatu Xoossaassi galatai gido! 28 Qassi
kawuwaa, kawuwaara zorettiyaageetunne aara oottiya wolqqaama halaqatu ubbaa sinttan
ba aggenna siiquwaa taassi bessida Xoossaassi galatai gido! GODAA, ta Xoossaa kushee
tanaara de7iyo gishshau, taani minettaas. Qassi Israa7eela halaqatuppe amaridaageeti
tanaara simmidi, Yerusalaame baana mala shiishshaas.

8

Iziraara Issippe Omooduwaappe Simmida Asaa

1 Kawoi Arxxekssiisi kawotido wode tanaara issippe Baabiloone biittaappe simmidi,
Yerusalaame yiida zaretu halaqati hageeta; eta yeletaa maaraikka hagaa:
2 Piinihaasa yaraappe Gershshooma, Itaamaara yaraappe Daaneela, Daawita yaraappe
SHekaaniyaa na7aa Haxxuusha,
3 Par77oosha yaraappe Zakkaariyaasinne eta yeletaa maarai xaafettido hara issi xeetanne
ishatamu attumaageeta,
4 Paahati-Moo7aaba yaraappe Zaraahiyaa na7aa Eliyoo7enaayanne aara issippe hara
naa77u xeetu attumaageeta,
5 Zattu yaraappe Yahaazi7eela na7aa SHekaaniyaanne aara issippe hara heezzu xeetu
attumaageeta,
6 Adiina yaraappe Yonaataana na7aa Ebeedanne aara issippe hara ishatamu attumaageeta,
7 Elaama yaraappe Ataaliyaa na7aa Yishaa7iyaanne aara issippe hara laappun tammu
attumaageeta,
8 SHafaaxiyaa yaraappe Mikaa7eela na7aa Zabaadiyaanne aara issippe hara hosppun
tammu attumaageeta,
9 Yoo7aaba zariyaappe Yihi7eela na7aa Obaadiyaanne aara issippe hara naa77u xeetanne
tammanne hosppun attumaageeta,
10 Baana yaraappe Yosiifiyaa na7aa SHalomiitanne aara issippe hara issi xeetanne usuppun
tammu attumaageeta,
11 Bebaaya yaraappe Bebaaya na7aa Zakkaariyaasanne aara issippe hara laatamanne
hosppun attumaageeta,
12 Azggaada yaraappe Haqqaxaana na7aa Yohanaananne aara issippe hara issi xeetanne
tammu attumaageeta,
13 Adooniqaama yaraappe wurssettan simmidaageeti, Elifeleexa, Yi7u7eela,
SHamaa7iyaanne etaara issippe hara usuppun tammu attumaageetanne
14 qassi Bigiwaaya yaraappekka Utaaya, Zakkuuranne etaara issippe hara laappun tammu
attumaageeta.
15 Taani Iziri eta Ahaawa giyo sohuwaakko goggiya shaafaa matan shiishshaas. Nuuni he
sohuwan dunkkaanidi, heezzu gallassaa takkida. Qassi taani he sohuwan de7iya asaanne
qeeseta qoodiyo wode, Leewa zaretuppe issuwaanne demmabeikke. 16 Hegaa gishshau,
halaqa gidiya El77eezara, Ar77eela, SHamaa7iyaa, Elnnaataana, Yaariiba, Elnnaataana,
Naataana, Zakkaariyaasanne Mashulaama giyoogeetanne qassi aadhdhida eranchcha asa
gidiya Yoyaariibanne Elnnaataana xeegaas. 17 Xeegada, nu Xoossaa Beeta Maqidasiyan oot-
tiya asaa nuuyyo yeddana mala, Kaasifiyaa giyo sohuwan de7iya Leewatussi halaqa gidiya
Iddokkonne a dabbotukko, hegeetikka Beeta Maqidasiyaa ashkkara gidiyaageetukko eta
kiittaas. 18 Nu Xoossaa lo77o kushee nu bollan de7iyo gishshau, SHerebiyaa a naatuuranne
a ishanttuura, muleera tammanne hosppunaa eti nuuyyo yeddidosona. I Israa7eela na7aa
Leewa zare gidiya Maahila yaranne keehi akeekai de7iyo asa. 19 Qassi Hashaabiyaa, Maraara
yara gidiya Yishaa7iyaara, a naatuuranne a ishanttu laatamaara yeddidosona. 20 Hegaa
bollikka Leewata maaddanaadan giidi, Daawitinne aara oottiya halaqati sunttido Beeta
Maqidasiyaa ashkkaratuppekka naa77u xeetanne laatamata yeddidosona. Hegeeti ubbati
bantta sunttan xaafettidosona.

[21] Hegaappe guyyiyan, nu Xoossaa sinttan nu huuphiyaa kaushshidi, i nu ogiyan nuuyyo,
nu naatuyyoonne nu aqo ubbaayyo sarotettaa immanaadan woossana mala, hegan
Ahaawa SHaafaa matan taani xoomaa awaajjaas. [22] Aissi giikko, kawuwaayyo nuuni kase,
"Nu Xoossaa lo77o kushee a koyiyaageetuura issippe de7ees; shin a wolqqaama hanqqoi a
aggiyaageetu bollan de7ees" yaagidi yootido gishshau, nuuni biyo ogiyan de7iya morkke-
tuppe nuna naaganaadan olanchchatanne paraasata immanaadan kawuwaa oichchanau
taani yeellataas. [23] Hegaa gishshau, nuuni xoomidi, Xoossaa woossida; woossin, i nu
woosaa siyiis.

[24] Qeesetu halaqatuppe SHerebiyaa, Hashaabiyaanne hara eta dabbo gidiya tammu
asata taani dooraas. [25] Doorada, kawoi, kawuwaara zorettiyaageeti, kawuwaara
oottiyaageetinne Israa7eela ubbai nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaassi immido biraa
worqqaanne, miishshata ubbaa likkada eta kushiyan sheedhdhaas. [26] Taani etayyo
immidobai hagaa: laatamanne naa77u sha7u kilo giraame deexxiya biraa, heezzu
sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya biraappe oosettida xeetu miishshata, heezzu
sha7anne oiddu xeetu kilo giraame deexxiya worqqaa, [27] hosppun kilo giraamenne oiddu
xeetu giraame deexxiya worqqaappe oosettida laatamu sainetanne worqqadan al77onne
muruta gidida nahaasiyaappe oosettida naa77u saineta.

[28] Hegaappe guyyiyan, taani etayyo hagaadan yaagaas; "Inttenne ha miishshati ub-
baikka GODAAYYO dummatideta; ha birainne worqqai asai ba dosan GODAAYYO, intte
aawatu Xoossaayyo immidoogaa. [29] Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqidasiyan mi-
ishshaa wottiyo keettaa gakkidi, qeese halaqatu sinttan, Leewatu sinttaaninne Israa7eela
zaretu halaqatu sinttan sheedhdhana gakkanaashin, ha miishshata loitti naagite" yaa-
gaas. [30] Hegaa gishshau, qeesetinne Leewati Yerusalaamen de7iya GODAA Beeta Maqi-
dasiyau efaanau biraa, worqqaanne hara miishshata ubbaa miizaanan likkidi sheerettidosona.

[31] Hegaappe guyyiyan, nuuni koiro aginan tammanne naa77antto gallassan Yerusalaame
baanau Ahaawa SHaafaa mataappe denddida. Denddidi biyo wode, nu bollan de7iya
nu Xoossaa lo77o kushee nu biyo ogiyan de7iya morkketuppenne panggatuppe nuna
naagiisinne ashshiis. [32] Nuuni Yerusalaame gakkidi, yan heezzu gallassaa uttida.

[33] Oiddantto gallassi biraa, worqqaanne hara miishshata ubbaakka likkidi, Ooriyoona
na7aa qeesiyaa Maremootassi sheedhdhida. Piinihaasa na7aa El77aazari, Leewa gidiya
Yaasu na7aa Yozabaadinne Biinuya na7aa No7aadee aara issippe de7oosona. [34] Ubbabaikka
qoodettiisinne likettiis; likettidi muleera ai keena gididaakko, he wode xaafettiis.

[35] Hegaappe guyyiyan, omooduwaappe simmida asai Israa7eela Xoossaassi xuuggiyo
yarshshuwaa yarshshidosona. Eti Israa7eela ubbaa gishshau, tammanne naa77u korimata,
uddufun tammanne usuppun dorssa orggetanne laappun tammanne laappun dorssa
marata, qassi nagaraa yarshshuwaassikka tammanne naa77u deeshsha orggeta yarshshi-
dosona. Hagee ubbai xuuggiyo yarshsho gididi, GODAAYYO shiiqiis. [36] Eti qassi kawoi
azazido azazuwaakka kawuwaappe garssaara biittaa haariyaageetuyyoonne Efiraaxiisa
SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariyaageetuyyo immidosona; immin eti Israa7eela
asaanne Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaa maaddidosona.

9

Aihuda Gidenna Asatuura Ekettidaageetinne Gelettidaageeti De7iyoogaa Iziri Akeekiis

[1] Ha ubbabai hanidoogaappe guyyiyan, asaa kaalettiyaageeti taakko yiidi, hagaadan
yaagidosona; "Israa7eela asai, harai atto qeesetikka Leewatikka, bantta heeran de7iya
Aihuda gidenna asatuppe banttana shaakkibookkona. Etikka Kanaaneti, Hiiteti, Parzzeti,
Yaabuusati, Amoonati, Moo7aabati, Gibxxetinne Amooreti oottiyoogaadan tuna oosuwaa
oottoosona. [2] Qassi banttayyoonne bantta naatuyyo Aihuda gidenna macca naatuppe
machcho oottidi ekkidosona; hegaappe denddidaagan geeshsha zerettati Aihuda giden-
naageetuura walakettidosona. Kaalettiyaageetinne halaqati ammanettennaageeta gididi,
hagaa malabaa oottanau sintta xeera gidoosona" yaagidosona.

[3] Taani ha yohuwaa siyido wode, ta maayuwaanne ta qumaashshaa pooshshaas; ta
huuphiyaa binnaanaanne ta buuchchaakka shoddaas; qassi daro dagammada utta aggaas.
[4] Omooduwaappe simmida asai oottido nagaraa gishshau, Israa7eela Xoossai yootido
qaalaassi yayyida asai ubbai taani de7iyo sohuwaa taakko shiiqiis. Omarssa yarshshuwaa
yarshshiyo wodee gakkanaashinkka dagammada utto sohuwaappe taani denddabeikke.
[5] SHin omarssa yarshshuwaa yarshshiyo wodee gakkiyo wode, ta maayoinne ta
qumaashshai pooshetti uttidaashin, taani kauyyada utto sohuwaappe denddaas. Qassi
gulbbatada GODAAKKO, ta Xoossaakko, ta kushiyaa denttada, hagaadan yaagada woos-
saas; [6] "Abeet ta Xoossau, taani ta sinttaa neekko pude denttanaukka yayyaisinne yeel-
latais; aissi giikko, nu nagarai doorettidi, nu huuphiyaappe pude aadhdhiis; nu naaqoikka
saluwaa gakkiis. [7] Nuuni nu maizza aawatu wodiyaappe doommidi, hachchi gakkanaashin,
nena keehippe naaqqida. Nu nagaraappe denddidaagan nuuni, nu kawotinne nu qeeseti
ha77iigaadankka allaga kawotu kushiyan mashshaassi, omooduwaassi, bonqqiyaassinne
wurssetta yeellaassi aadhdhidi imettida.
[8] "SHin ha77i nuuyyo guutta maarotettaa wodee imettiis; aissi giikko, GODAI nu Xoossai
nuuppe amarida zerettati attana mala oottiis; ha geeshsha sohuwan i nuna sarotettan
wottiis. Nu Xoossai nu aifiyaa dooyiis; qassi nu ailletettaappekka nuuyyo ooratta
de7uwaa immiis. [9] Nuuni aille gidikkonne, nu Xoossai nuna ailletettan aggibeenna; nu
de7uwaa ooraxissiis. Qassi nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa keexxana mala, kolettidaagaa
bottokonana malanne Yihudaaninne Yerusalaamen nuuni sarotettan de7ana mala, Parsse
biittaa kawotu sinttan nuuyyo ba aggenna siiquwaa bessiis.
[10] "SHin nu Xoossau, ha77i yaatin, nuuni woiganau danddayiyoonii? Aissi giikko, nuuni
ha77ikka ne azazuwaa aggiigida. [11] Hananabaa yootiya ne ashkkaratu baggaara neeni
hagaadan yaagadasa; 'Intte laattanau geliyo biittai he biittan de7iya asaa tunatettaappe
denddidaagan tuniis; ha gaxaappe biidi, hini gaxaa gakkanaashin, eti a bantta tuna
oosuwan kunttidosona. [12] Hegaa gishshau, intte mino gidana mala, he biittaa aifiyaa
maana malanne merinau intte naatussi laatissana mala, intte macca naata eta attuma
naatuyyo immoppite; eta macca naatakka intte attuma naatuyyo ekkoppite. Eti sarotet-
taaninne duretettan de7ana malakka amottoppite' yaagadasa.
[13] "Nu bolli gakkida iitabai ubbai nu iita oosuwaappenne nu gita naaquwaappe dendd-
daagaana. Gidikkonne, neeni nu Xoossai nu nagaraa daruwaa keenaa nuna pirddabaakka;
shin nuuppe amaridaageeta zerettau palahissadasa. [14] Yaatin, nuuni ha77ikka zaarettidi,
hagaa mala tunabaa oottiya asatuura imuwaaninne ehuwan walahettidi, ne azazuwaa
ixxisi gaanee? Qassi ha attida guutta zerettatikka xayana gakkanaashin, ne hanqqoi nu
bollan darenneeyye? [15] Abeet GODAU, Israa7eela Xoossau, neeni xillo. Nu naaquwaappe
denddidaagan nuuppe issoinne ne sinttan eqqanau danddayennaagaa gidikkonne, nuuni
zerettau palahidi attidaageeti hachchi hagan ne sinttan de7oos" yaagaas.

10

Aihudati Aihuda Gidennaageetuppe Ekkido Machchota Yedissanau Kessido Halchchuwaa

[1] Iziri Xoossaa Beeta Maqidasiyaa sinttan kunddidi yeekkiiddi woossiyo wodenne na-
garaakka paaxiyo wode, Israa7eela asaappe daroi, maccai, attumainne naatoi ubbai akko
shiiqidi, misho yeehuwaa aara yeekkidosona. [2] Hegaappe guyyiyan, Elaama yara gidiya
Yihi7eela na7ai SHakaanee hagaadan yaagiis; "Nuuni ha biittan de7iya Aihuda gidenna
maccaasata machchido gishshau, nu Xoossaassi ammanettibookko. Gidikkonne, qassi
Israa7eelassi ha77ikka hidootai de7ees. [3] Hegaa gishshau ta godau, neeninne nu Xoossaa
azazuwaassi yayyiyaageeti zoridoogaadan nuuni ha maccaasatanne etappe yelettida
naata ubbaa yeddanau nu Xoossaara maacettoos. Hagee ubbai higgee giyoogaadan
poletto. [4] Ha yohuwaa nuuni waati oottanaakko, nuna kaalettanaagee ne ooso gidiyo
gishshau, dendda! Minna! Nuunikka nena maaddana" yaagiis.
[5] Yaagin Iziri denddi eqqidi, halaqata, qeeseta, Leewatanne Israa7eela asaa ubbaa ha
geetettidaagaadan oottana mala caaqissiis; etikka caaqqidosona. [6] Hegaappe guyyiyan,

Iziri Xoossaa Beeta Maqidasiyaa sinttaappe denddidi, Eliyaashiba na7ai Yahohanaani de7iyo kifiliyaa geliis. Gelidi kumetta qammaa omooduwaappe simmida asatu nagaraassi yeekkiiddi aqido gishshau, he sohuwan qumaa mibeenna; haattaakka uyibeenna.

7 Hegaappe guyyiyan, omooduwaappe simmida asai ubbai Yerusalaame shiiqana mala, Yihudaa ubbaaninne Yerusalaamen awaajuwaa awaajjidosona. 8 Ha heezzu gallassatu gid-
don he sohuwaa shiiqenna ooninne de7ikko, au de7iyaabai ubbai appe ekettanaadaaninne
ikka omooduwaappe simmida galchchaappe shaahettidi yedetettanaadan halaqatinne
cimati kuuyidosona.

9 He geetettida heezzu gallassati wurennan de7ishin, uddufuntta aginan laatamantta
gallassan Yihudaanne Biniyaama asai ubbai Yerusalaame shiiqidosona; shiiqidi, ha
deexo yohuwaappenne wolqqaama iraappe denddidaagan kokkoriiddi, Xoossaa Beeta
Maqidasiyaa sinttan de7iya dabaaban uttidosona. 10 Uttidaashin qeesee Iziri denddi eqqidi,
eta hagaadan yaagiis; “Aihuda gidenna maccaasatuppe machchota ekkidi naaqqideta;
he gaasuwan Israa7eela asaa naaquwaa kaseegaappekka yaa darissideta. 11 Ha77i intte
nagaraa GODAASSI, intte maizza aawatu Xoossaassi paaxite; i dosiyoobaakka oottite.
He biittan de7iya Aihuda gidenna asatuppenne Aihuda gidenna intte machchetuppe
shaahettite” yaagiis.

12 Yaagin he sohuwan shiiqida galchchai bantta cenggurssaa xoqqu oottidi, hagaadan
yaagidosona; “Neeni nuuyyo yootidoogaadan nuuni oottanau bessees. 13 SHin asaa
qoodai cora; irainne wolqqaamidi bukkees. Yaaniyo gishshau, nuuni iraappe attiyoosi
bainna sohuwan hagan eqqi agganau danddayokko. Qassi nuuni ha yohuwan keehippe
naaqqido gishshau, hagee issi gallassan woi naa77u gallassan giigiyaabaa gidenna. 14 Hegaa
gishshau, ha shiiqida asaa sunttan nu halaqati Yerusalaamen takkidi, koshshiyaabaa
oottona. Ha yohuwaappe denddidaagan Xoossaa wolqqaama hanqqoi nuuppe simmana
gakkanaashin, nu katamatun de7iya Aihuda gidenna maccaasata machchida ubbai keerido
wodiyan Yerusalaame yona; qassi he katamatu cimatinne pirddiyaageetikka etaara
yona” yaagidosona. 15 Asaaheela na7ai Yonaataaninne Tiiqiwa na7ai Yaahizaayi eta
qofaa phalqqidosona; qassi Mashulaaminne Leewa gidiya SHabbataayi phalqqiyaageeta
maaddidosona.

16 Hegaa gishshau, omooduwaappe simmida asai he giidoogaadan oottidosona. Qeesee
Iziri ubba zaretuppekka halaqata dooridi, ubbaakka eta sunttan sunttan xaafiis. Tam-
mantta aginan koiro gallassan halaqati yohuwaa qori xeellanau doommidosona. 17 Koiro
aginan koiro gallassai gakkiyo wode, Aihuda gidenna maccaasata machchida asata ubbaa
qoridi wurssidosona.

Aihuda Gidenna Maccaasatuppe Machcho Ekkida Asaa Sunttaa

18 Aihuda gidenna maccaasatuppe machcho ekkidaageeti hagaappe kaallidi xaafetti-
daageeta.

Qeesetuppe: Yoxedeeqa naata gidiya Yaasunne a ishanttu yaraappe Ma7iseeya,
El77eezara, Yaariibanne Gadaaliyaa. 19 Hageeti bantta Aihuda gidenna machchota yed-
danau caaqqidosona; qassi bantta naaquwaa gishshau, wudiyaappe issi dorssa orggiyaa
naaquwaa yarshsho oottidi yarshshidosona. 20 Imeera yaran Aihuda gidenna mach-
chota ekkidaageeti Hanaananne Zabaadiyaa. 21 Hariima yaratuppe Ma7iseeya, Ee-
laasa, SHamaa7iyaa, Yihi7eelanne Ooziyaana. 22 Paashihuura yaratuppe Eliyoo7enaaya,
Ma7iseeya, Isimaa7eela, Nataani7eela, Yozabaadanne El77aasa.

23 Leewatuppe: Yozabaada, SHamaa7iyaa, Qaliixa giyo Qelaaya, Pataahiyaa, Yihudaanne
El77eezara.

24 Mazamuriyaa yexxiyaageetuppe: Eliyaashiba.

Penggiyaa naagiyaageetuppe: SHaaluuma, Xelemanne Uura.

25 Qassi hara Israa7eela asaappe: Par77oosha yaratuppe Raamiyaa, Yizziyaa, Malkkiyaa,
Miyaamiina, El77aazara, Malkkiyaanne Banaaya.

26 Elaama yaratuppe Mataaniyaa, Zakkaariyaasa, Yihi7eela, Abdda, Yiremootanne Ee-
laasa.

[27] Zattu yaratuppe Eliyoo7enaaya, Eliyaashiba, Mataaniyaa, Yiremoota, Zabaadanne
Aziiza.
[28] Bebaaya yaratuppe Yahohanaana, Hanaaniyaa, Zabbaayanne Atilaaya.
[29] Baana yaratuppe Mashulaama, Malluuka, Adaaya, Yaashuuba, SHa7aalanne Yire-
moota.
[30] Paahati-Moo7aaba yaratuppe Adinaaha, Kalaala, Banaaya, Ma7iseeya, Mataaniyaa,
Baxaali7eela, Biinuyanne Minaasa.
[31] Hariima yaratuppe El77eezara, Yishiyaa, Malkkiyaa, SHamaa7iyaa, SHim77oona,
[32] Biniyaama, Malluukanne SHamaariyaa.
[33] Hashuuma yaratuppe Matanaaya, Mataata, Zabaada, Elifeleexa, Yeremaaya, Mi-
naasanne SHim77a.
[34] Baana yaratuppe Ma7idaaya, Amiraama, U7eela, [35] Banaaya, Bediyaa, Kaluuha,
[36] Waaniyaa, Maremoota, Eliyaashiba, [37] Mataaniyaa Matanaayanne Yaa7isa.
[38] Biinuya yaratuppe SHim77a, [39] SHeleemiyaa, Naataana, Adaaya, [40] Makinadabaaya,
SHashaaya, SHaraaya, [41] Azaari7eela, SHeleemiyaa, SHamaariyaa, [42] SHaaluuma,
Amaariyaanne Yooseefa.
[43] Nabo yaratuppe Yi7i7eela, Matiitiyaa, Zabaada, Zabiina, Yaddaaya, Yuu7eelanne
Banaaya.
[44] Hageeti ubbati Aihuda gidenna machchota machchidaageeta. Issooti issooti harai atto
naatakka yelidosona.

Nahimiyaa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Nahimiyaa Maxaafaa heezzusan shaakkidi be7anau danddayeettees:

1. Yihudaa biittaa aissana mala, Parsse kawoi kiittido Nahimee kaalettin, Yerusalaame dirssaa gimbbee bottokonettidoogaa odiya taarikiyaa. Hegaappekka qassi Nahimee asaa issippetettaanne ammanuwaa wogaa ooraxissidoogaa.
2. Xoossaa higgiyaa maxaafaa Iziri nabbabidobaanne asaikka ba nagaraa paaxidobaa odiya shaahuwaa.
3. Nahimee Yihudaa biittaa haariyaagaa gididi oottido hara harabata odiya shaahuwaa.

Ha maxaafan daridi beettiya taarikee Nahimee Xoossaa mintti ammanidoogaanne i Xoossaa woossido woosatubaa odiya taarikiyaa.

Nahimee Yerusalaame Gishshau Un77ettiis

1 Hakaaliyaa na7ai Nahimee oottido oosuwaa qonccissiya qaalai hagaa. Arxxekssiisi
Parsse biittan kawotoosappe laatamantto laittan, Kisileewa geetettiya aginan, taani
Nahimee waanna katama gidiya Suusan de7ais. 2 De7ishin, ta ishanttuppe issoi, Hanaana
giyoogee hara asatuura issippe gididi, Yihudaappe taakko yiis; yin taani Yerusalaame-
baanne Baabiloone biittan omooduwan gam77idi simmida Aihudatubaa eta oichchaas.
3 Eti zaaridi, "Omooduwan gam77idi, bantta biittaa simmida Aihudati gita metuwaaninne
yeellaa giddon de7oosona. Yerusalaame gimbbiyaa dirssai kolettiis; qassi gimbbiyaa
penggetikka taman xuugettidosona" yaagidosona.
4 Taani hagaa ubbaa siyido wode uttada yeekkaas. Daro gallassaa azzanada xoomaidda,
saluwaa Xoossaa, hagaadan yaagada woossaas; 5 "Abeet GODAU, saluwaa Xoossau, gi-
taunne bonchchettidaagoo, nena dosiyaageetussinne ne azazuwaa naagiyaageetussi ne
aggenna siiquwaa maachchaa naagiya Xoossau, 6 taani ne ashkkarai qassi ne ashkkarata
gidiya Israa7eela asaa gishshaassi qamminne gallassi nena woossiyo woosaa siyanau ne
haittai ezggo; ne aifeekka duge taakko xeello. Nuuni Israa7eela asai oottido nagaraa
ubbaa neeyyo paaxais; tumakka taaninne ta maizza aawati nena naaqqida. 7 Nuuni ne
bollan keehi iita nagaraa oottida; neeni ne ashkkaraa Muuse baggaara nuussi immido
azazuwaa, wogaanne higgiyaa naagibookko. 8 Ne ashkkaraa Muusessi neeni hagaadan
yaagada yootido qaalaa hayyanaa qoppa; 'Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte taayyo am-
manettennan ixxikko, taani inttena Aihuda gidenna biittatun laalana. 9 SHin intte taakko
simmidi, ta azazuwaa naagikko, intte harai atto sa7aa gaxaa gakkanaashin laalettikkokka,
taani intte taayyo goinnana mala, taani doorido sohuwau zaarada shiishshana' giidoogaa
qoppa.
10 "Hageeti neeni ne gita wolqqaaninne ne mino qesiyan woza ekkido ne ashkkaratanne
ne asata. 11 Abeet Godau, taani ne ashkkarai woossiyo woosaanne nena bonchchanau
dosiya, ne ashkkaratu woosaa ne haittai ezggo. Taani ne ashkkarai hachchi oottanau
koyidobai taayyo ushachchanaadan, kawuwaa wozanaa shugissada tana maadda" yaagaas.

Taani he wode kawuwaassi eessaa tigiyaagaa.

2

Nahimee Yerusalaame Biis

1 Oiddu aginaappe simmin, Arxxekssiisi kawotido laatamantto laittan, Niisaana giyo
aginan, issi gallassi kawuwaa sinttan woiniyaa eessai de7iyaagaa ekkada, taani ayyo
immaas. He gallassappe attin, kase mulekka kawuwaa sinttan azzana erikke. 2 Hegaa
gishshau, kawoi tana, "Nena sakkiyaabi baawa; shin hagaa keenaa aissi azzanadii? Hagee
ne wozanaa azzanissidabi issi aibakko de7iyoogaa bessees" yaagiis.

Yaagin taani keehi yayyaidda zaarada, [3] “Kawoi merinau de7o! Ta maizza aawati
moogettido katamai kolettidi xayin, qassi he katamaa dirssaa penggetikka taman xuuget-
tiichchin, taani aissi azzanikkinaa?” yaagaas.
[4] Kawoikka zaaridi, “Yaatin, ha77i taani neeyyo ai oottanaadan koyai?” yaagiis.
Yaagin taani saluwaa Xoossaa woossa simmada, [5] kawuwaa hagaadan yaagaas;
“Kawuwau, taani nena ufaissiyaabaa gidikko, qassi ta oichchiyoobaa neeni immanau
dosikko, Yihudaa biittaa, ta maizza aawati moogettido katamaa baada, he katamaa zaarada
keexxana mala, tana yeddarkkii” yaagaas.
[6] He wode, kawiyaa Kawuwaa Arxxekssiisa matan uttidaashin, kawoi zaaridi, “Ne biyo
ogee woisa wodiyaa ekkanee? Qassi neeni aude simmuutee?” yaagidi tana oichchiis.
Taanikka ta simmana wodiyaa ayyo yootaas; yootin kawoi ufaittidi, tana yeddiis.
[7] Qassikka kawuwaa taani hagaadan yaagaas; “Kawuwau, nena ufaissiyaabaa gidikko,
taani Yihudaa gakkanaashin, he biittaara kanttada baana mala, Efiraaxiisa SHaafaappe
Arggo Bagga Biittaa haariyaageetussi dabddaabbee xaafetto. [8] Qassi Beeta Maqidasiyaa
qatuwaa penggiyaa giigissanau, katamaa gimbbe dirssaa diranaunne taani de7iyo keettaa
keexxanau taayyo mittaa immana mala, kawuwaa woraa naagiya Asaafassikka dabd-
daabbee xaafetto” yaagaas. Yaagin, Xoossaa lo77o kushee tanaara de7iyo gishshau, kawoi
taani oichchidobaa ubbaa immiis.
[9] Kawoi tanaara amarida ola gadaawatanne paraasata yeddiis; yeddin etaara issippe
Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa baada gakkada, kawoi yeddido dabddaabbiyaa
he biittaa haariyaageetussi immaas. [10] SHin Beeti-Horoona katamaa asa gidiya Sanbbalaax-
inne Amoona biittaa halaqa gidiya Xoobbee, “Israa7eela asaassi lo77obaa oottiya asi yiis”
giyoogaa siyido wode, keehi yiillotidosona.
[11] Taani Yerusalaame gakkada heezzu gallassaa yan takkaas. [12] Gido shin, Yerusalaamessi
taani oottanaadan Xoossai ta wozanan wottido qofaa oossinne yootabeikke. Hegaappe
guyyiyan, tanaara de7iya asaappe amaridaageeta ekkada, qamman denddada baas. He
wode taani toggidoogaappe hara toga mehee nuuyyo baawa. [13] Taani bilahe denddada,
Zanggaaraa Penggiyaara kiyada, Demiyaa Pulttuwaa giyo sohuwaara aadhdhada, Pituwaa
Oliyo Penggiyaa giyo penggiyaa gakkanaashin baas. Hegaa baidda, kolettida Yerusalaame
gimbbiyaanne qassi taman xuugettida gimbbiyaa penggeta akeekada xeellaas. [14] Hegaappe
simmada, Pulttuwaa Penggiyaakkonne dagattida kawuwaa haattai de7iyo sohuwaa baas.
Gido shin, taani toggido toga mehee aadhdhiyo ogiyaa demmabeikke. [15] Hegaa gishshau,
qamman Qediroona Zanggaaraa giddoora aadhdhada gimbbiyaa xeellaas. Hegaappe
guyyiyan, guyye simmada Zanggaaraa Penggiyaara katamaa gelaas.
[16] Hegan de7iya halaqatuppe ooninne taani awa biidaakko, woikko qassi ai ootti-
daakkonne eribeenna. Aissi giikko, taani Aihudatussi, qeesetussi, bonchchettida asat-
ussi, halaqatussinne oosuwaa oottanau de7iya asaappe oossinne ta halchchuwaa biron
yootabeikke. [17] Hegaappe guyyiyan, taani etau hagaadan yaagaas; “Nuuni ai mala metuwaa
giddon de7iyaakko be7eeta; aissi giikko, Yerusalaame katamai kolettiis; qassi gimbbiyaa
penggetikka taman xuugettidosona. SHin hagaappe sinttau nuuni hagaadan kauyyidi
de7ennaadan, ane denddidi, Yerusalaame gimbbiyaa zaarettidi gimbboos” yaagaas.
[18] Qassi Xoossaa lo77o kushee tanaara de7iyoogaanne kawoi taayyo odidobaa ubbaa etayyo
yootaas.
Etikka, “Ane denddoosinne zaarettidi gimbboos” yaagidosona. Yaagidi bantta kushiyaa
lo77o oosuwaassi minttidosona.
[19] SHin Beeti-Horoona katamaa asa gidiya Sanbbalaaxi, Amoona biittaa asa gidiya
Xoobbeenne Araba biittaa asa gidiya Gesheemi hagaa siyido wode, nu bollan qilliiccidi
miiccidosona. Qassi, “Hagee intte oottiyoobai aibee? Woikko qassi kawuwaa bollan
wonjjalanau koyeetii?” yaagidi oichchidosona.
[20] Taani zaarada, “Saluwaa Xoossai nuuyyo injjeyana; nuuni a ashkkarati gimbbiyaa
doommana. SHin Yerusalaamen de7iyaabaappe inttena gakkiya shaaho gidin, maata
gidin, woikko intte dogettennaadan qofissiyaabi intteyyo baawa” yaagaas.

3

Yerusalaame Dirssaa Asai Zaarettidi Gimbbiis

1 Hegaappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai Eliyaashibinne hara qeeseti Dorssaa Penggiyaa giyo penggiyaa zaaretti gimbbidi, Xoossaassi dummayidosona; sanqqaakka aattidosona. Eti Xeetu Adussa Gimbbiyaanne Hanaani7eela Adussa Gimbbiyaa gakkanaashin gimbbido gimbbiyaa Xoossaassi dummayidosona.

2 Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Yarkko asai gimbbiis.

Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Imira na7ai Zakkuuri gimbbiis.

3 Hassinaa7a naati Moliyaa Penggiyaa giyo penggiyaa gimbbidosona. Eti pengge mittaa essidi, sanqqaakka aattidosona; qassi sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyo hiraquwaa giigissidosona.

4 Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Haqqooxa na7a gidiya Ooriyoona na7ai Maremooti gimbbiis.

A lanqqiyan de7iya sohuwaa Mashezaabeela na7aa Berekiyaa na7ai Mashulaami gimbbiis.

A lanqqiyan de7iya sohuwaa Ba7aana na7ai Xaadooqi gimbbiis.

5 A lanqqiyan de7iya sohuwaa Taqo7a katamaa asati gimbbidosona; gido shin, he katamaa halaqati banttau imettida oosuwaa ixxidosona.

6 Paaseeha na7ai Yoodaaheenne Basoodiyaa na7ai Mashulaami Gal77a Penggiyaa giyo penggiyaa gimbbidosona. Eti pengge mittaa essidi, sanqqaakka aattidosona; qassi sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyo hiraquwaa giigissidosona.

7 Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Gabaa7oona katamaa asa gidiya Malaaxeenne Meronoota katamaa asa gidiya Yadooni gimbbidosona. Qassi Gabaa7oonanne Mixiphpha katamatu asatikka etaara issippe gididi, Efiraaxiisa SHaafaappe Arggo Bagga Biittaa haariyaagee de7iyo keettaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbidosona.

8 Worqqaa tigiya Harihaaya na7ai Uzzi7eeli eta lanqqiyan de7iya sohuwaa gimbbiis. Qassi a lanqqiyan de7iya sohuwaa shittuwaa medhdhiya Hanaanee gimbbiis. Eti naa77ai issippe Aaho Gimbbiyaa giyo sohuwaa gakkanaashin, Yerusalaame gimbbiyaa gimbbidosona.

9 Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Huura na7ai, Yerusalaame woradaa shaahuwaa haariya Rafaayi gimbbiis.

10 Harumaafa na7ai Yadaayi ba keettaappe sintta baggaara de7iya sohuwaa gimbbiis.

A lanqqiyan de7iya sohuwaa Hashaabaniyaa na7ai Haxxuushi gimbbiis.

11 Hariima na7ai Malkkeenne Paahati-Moo7aaba na7ai Hashshuubi a lanqqiyan de7iya sohuwaanne Itoone Adussa Gimbbiyaa gimbbidosona.

12 Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Halloheesha na7ai, Yerusalaame woradaa naa77antto shaahuwaa haariya SHaaluuminne a macca naati gimbbidosona.

13 Hanuuninne Zaanooha kataman de7iya asati issippe Zanggaaraa Penggiyaa giyo penggiyaa gimbbidosona. Eti penggiyan sanqqaa aattidi, sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyo hiraquwaa giigissidosona. Qassi Pituwaa Oliyo Penggiyaa giyo penggiyaa gakkanaashin, sha7u wara adussa gimbbiyaa gujjidi gimbbidosona.

14 Rekaaba na7ai, Beeti-Hakkareema woradaa haariya Malkkee Pituwaa Oliyo Penggiyaa giyo penggiyaa gimbbiis. Penggiyan sanqqaa aattidi, sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyo hiraquwaa giigissiis.

15 Kolihooza na7ai, Mixiphpha woradaa haariya SHaaluumi Pulttuwaa Penggiyaa giyo penggiyaa zaarettidi gimbbiis. I penggiyaassi sarggaa giigissoogaappe guyyiyan, sanqqaa aattiis; sanqqaayyo gordde mittaanne mittaa gelissiyo hiraquwaa giigissiis. Hegaa bollikka qassi, SHelaaha giyo dagattida haattai de7iyo baggaara kawuwaa ataakilttiyaa sohuwaappe doommidi, Daawita Katamaappe yiida xekkaa biidi gakkanaashin de7iya gimbbiyaa gimbbiis.

16 Hegaappe kaalliyaagaa Azibuuqa na7ai, Beetixuura woradaa shaahuwaa haariya Nahimee gimbbiis; i Daawita duufuwaappe sintta baggaara de7iya sohuwaa gakkanaashin,

dagattida haattai de7iyo sohuwaa gakkanaashiininne Olanchchatu Keettaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbiis.
[17] Hegaappe kaalliyaagaa Baana na7aa Rehuuma aawatettaa giddon de7iya, Leewati gimbbidosona.
Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Qa7iila woradaa shaahuwaa haariya Hashaabee ba woradaa sunttan gimbbiis.
[18] Appe kaalliyaagaa Henadaada na7ai, Qa7iila woradaa naa77antto shaahuwaa haariya Baawaayinne a ishantti gimbbidosona.
[19] Eta lanqqiyan de7iya sohuwaa Yaasu na7ai, Mixiphpha woradaa haariya Exeeri gimbbiis; i ola miishshaa wottiyo keettaappe sinttaa baggaara de7iya sohuwaa gakkanaashiininne gimbbiyaayyo zooziyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbiis.
[20] Appe kaalliyaagaa Zabbaaya na7ai Baaruki gimbbiyaa zooziyaappe doommidi, biidi qeese ubbatu halaqaa Eliyaashiba keettaa penggiyaa gakkanaashin, minotettan gimbbiis.
[21] Appe kaalliyaagaa Haqqooxa na7a gidiya Ooriyoona na7ai Maremooti Eliyaashiba keettaa penggiyaappe doommidi, biidi keettaa wurssettaa gakkanaashin gimbbiis.
[22] Appe kaalliyaagaa Yerusalaame heera garatiya biittan de7iya qeeseti gimbbidosona.
[23] Etappe kaalliyaagaa Biniyaaminne Hashshuubi bantta keettaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbidosona.
Etappe kaalliyaagaa Anaaniyaa na7a gidiya Ma7iseeya na7ai Azaaree ba keettaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbiis.
[24] Appe kaalliyaagaa Azaariyaa keettaappe doommidi, biidi gimbbiyaa zooziyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa Henadaada na7ai Biinuyi gimbbiis.
[25] Uzaaya na7ai Paalaali gimbbiyaa zooziyaappe doommidi, biidi naagiyaageeti wochchiyo dabaabaa matan de7iya qommo bagga kawo keettaa xoqqa gimbbiyaa sinttaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbiis.
Appe kaalliyaagaa Par77oosha na7ai Padaayinne [26] Beeta Maqidasiyaa ashkkarati, Ofeelan de7iyaageeti gimbbidosona; eti Haattaa Penggiyaa giyo penggiyaa matan arshsho baggaara de7iya sohuwaanne xoqqa gimbbiyaa gakkanau de7iya sohuwaa gimbbidosona.
[27] Etappe kaalliyaagaa Taqo7a katamaa asai gimbbiyaa sinttan de7iya sohuwaappe biidi, Ofeela matan de7iya xoqqa gimbbiyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbidosona.
[28] Hara qeesetikka ubbai Paraa Penggiyaa giyo penggiyaa matan de7iya bantta keettaa sinttappe sinttappe doommidi, huuphessa baggaara de7iya sohuwaa gimbbidosona.
[29] Etappe kaalliyaagaa Imeera na7ai Xaadooqi ba keettaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbiis.
Appe kaalliyaagaa Arshsho Penggiyaa naagiya SHakaaniyaa na7ai SHamaa7ee gimbbiis.
[30] Appe kaalliyaagaa SHeleemiyaa na7ai Hanaaneenne Xalaafassi usuppuntta na7a gidiya Hanuuni gimbbidosona.
Etappe kaalliyaagaa Berekiyaa na7ai Mashulaami ba de7iyo kifiliyaa sinttan de7iya sohuwaa gimbbiis.
[31] Appe kaalliyaagaa Xomoosiyo Penggiyaa giyo penggiyaa sinttan de7iya Beeta Maqidasiyaa ashkkaratunne zal77anchchatu keettaa gakkanaashin de7iya sohuwaa worqqaa tigiya Malkkee gimbbiis. Qassikka i gimbbiyaa zooziyan bolla baggaara de7iya kifiliyaa gakkanaashin de7iya sohuwaakka gimbbiis.
[32] Worqqaa tigiyaageetinne zal77anchchati he kifiliyaappe doommidi, Dorssaa Penggiyaa gakkanaashin de7iya sohuwaa gimbbidosona.

4

Nahimee Gimbbiyaa Gimbbennaadan Digganau Denddida Halchchuwaa

[1] Nuuni gimbbiyaa dirssaa oosuwaa doommidoogaa Sanbbalaaxi siyido wode hanqquwaa eexxi kiyiis; qassi keehi yiillotidi, nuna baceessiis. [2] Ba laggetunne Samaariyaa olanchchatu sinttan i hagaadan yaagiis; “Hageeti, ha pattenna Aihudati ai oottiyoonaa? Katamaa zaarettidi gimbbanau koyiyoonaayye? Yarshshuwaakka yarshshanau

koyiyoonaa? Oosuwaa issi gallassi wurssanabaa etau milatiiyye? Gimbbiyaassi haniya shuchchaa ha xuugettidi issisan doorettida suuppaa giddoppe kessanabaa etau milatii?" yaagiis.

3 A miyyiyan eqqida Amoona biittaa asa gidiya Xoobbeekka qassi hagaadan yaagiis; "Eti qassi aiba gimbbe gimbbanau danddayiyoonaa? Eti gimbbiyo gimbbee worakanai a bolli kiyiyaakkonne wulli aggana" yaagidi baceessiis.

4 Hegaappe guyyiyan, taani hagaadan yaagada woossaas; "Nu Xoossau, eti nuna waati waati baceessiyaakkonne hagaa siya! Eti nuna cayiyo cashshai eta huuphiyau simmo. Banttau de7iya aquwaa bonqqettiichchidi, allaga biittan omoodettida asa gidona. 5 Eta naaquwaa genttoppa; eta nagaraakka ne sinttappe mule quccoppa. Aissi giikko, gimbbiyaa gimbbiyaageeta nuna cashshan kaushshidosona" yaagaas.

6 Nuuni gimbbiyaa oosuwaa aggennan oottida. Qassi asaikka oosuwaa minotettan oottiyo gishshau, gimbbiyaa xoqqatettai sohuwaarakka bagga keena gidi aggiis.

7 Sanbbalaaxi, Xoobbee, Araba biittaa asai, Amoona biittaa asainne Ashddooda katamaa asai Yerusalaame gimbbiyaa oosoi lo77o hanotettan oosettiiddi de7iyoogaanne daahettida sohotikka barettidoogaa siyido wode keehi yiillotidosona. 8 Hegaappe denddidaagan issippe Yerusalaame yiidi nuna olanaunne shabbiranau maqettidosona. 9 SHin nuuni nu Xoossaa woossida; etappe denddidaagan qamminne gallassi naagiya naaganchchatakka wottida.

10 He wodiyan Yihudaa asai hagaadan yaagidosona; "Toohuwaa tookkiyoogee kaseegaappe nuna daafurssees; qassi denttanau koshshiya gimbbiyaappe kolettida daro shuchchaikka biron de7ees. Yaatin, nuuni hachchi ha gimbbiyaa waatidi gimbbanau danddayiyoonii?" yaagidosona.

11 Nu morkketi, "Nuuni biidi eta giddo gakkanaashin, eti oosuwaa oottennaadan teqqanaashiininne eta worana gakkanaashin, eti erokkona" yaagidosona.

12 Gido shin, nu morkketu heeran de7iya Aihudati tamma simmidi nuukko yiidi, "Eti mule baggaara yiidi, nuna olana" yaagidi nuuyyo yootidosona.

13 Hegaa gishshau, nu asaappe bisuwaa, tooraanne wonddafiyaa oiqqida asaa eta zariyan zariyan maarayada, oosoi wuribeenna heeran gimbbiyaappe zokko baggaara naaganaadan wottaas. 14 Asai shabbirettidoogaa taani be7ido wode, dendda eqqada, eta, eta kaalettiyaageetanne hara halaqata ubbaa hagaadan yaagaas; "Nu morkketussi yayyoppite! Xoossai gitanne hoola giyo Xoossa gidiyoogaa hassayite. Hegaa gishshau, intte zaretussi, intte attuma naatussi, intte macca naatussi, intte keettaayetussinne intte keettaassi olettite" yaagaas.

15 Nu morkketi nuna qohanau maqettidoogaa nuuni eridoogaa eti siyidosona. Qassi Xoossaikka eta maqquwaa hada kessidoogaa akeekidosona.

Hegaappe guyyiyan, nuuni ubbaikka simmidi, nu gimbbiyaa oosuwaa doommida. 16 He wodiyaappe doommidi, ta ashkkaratuppe baggai oosuwaa oottiyo wode, baggai tiran wottiyo ola miishshaa maayidi, tooraa, gonddalliyaanne wonddafiyaa oiqqidi naaganaadan oottaas. Qassi halaqatikka Yihudaa asa ubbaappe guyyeera eqqidi minttettoosona. 17 Gimbbiyaa gimbbiyaageetinne koshshiyaabaa tookkiyaageeti ubbai issi kushiyan ola miishshaa oiqqidi, issi kushiyan oosuwaa oottoosona. 18 Gimbbiyaa oosuwaa oottiya ubbai bisuwaa ba xeessan gixxi gixxi uttiis. Malkkataa punniyaageekka ubba wode taappe shaahetti erenna.

19 Asaa kaalettiyaageeta, halaqatanne asa ubbaa taani hagaadan yaagaas; "Gimbbiyaa oosoi gitanne keehi aaho gidiyoogaappe denddidaagan, nuuni issoi issuwaappe shaahettidi haakkida. 20 Hegaa gishshau, intte malkkataa punniyoogaa siyiyo wode, i punettiyoosaa taakko haa shiiqite. Nu Xoossaikka nu gishshatau olettana" yaagaas. 21 Oosuwaa wonttimaatti bazzoi zo77iyo wodeppe doommidi, omarssi xoolinttee kiyana gakkanaashin oottiyo wode ubban, baggai oottiyo wode, baggai tooraa oiqqidi naagoosona.

22 He wode taani asaassi hagaadan yaagaas; "Qamman nuna naaganaunne gallassi qassi oosuwaa oottanau intte ubbaikka intte ashkkaratuura Yerusalaamen aqite" yaagaas.

[23] Hegaa gishshau, tana gidin, ta ishantta gidin, ta ashkkarata gidin, woi qassi tana
naagiyaageeta gidinkka, nuuni ubbaikka nu maayuwaa kessennan aqeettees; qassi nu ola
miishshaikka, nuuppe mulekka shaahettenna.

5

Hiyyeesati Naaqettido Naaquwaa

[1] Guutta wodiyaappe guyyiyan, daro asai, attumai maccai bantta zare gidiya Aihudatu
bollan wolqqaama cabbuwaa kessidosona. [2] Eti hagaadan yaagidosona; "Nuuni, nu attuma
naatinne nu macca naati cora; hegaa gishshau, nuuni miidi paxa de7ana mala, nuuyyo
kattaa koshshees" yaagidosona.

[3] Harati qassi, "Nuna gakkida iita koshaappe nuna ashshiya qumaa demmanau giiddi,
nu goshshai, nu woiniyaa turaa sohoinne nu keettai attennan asassi oittida" yaagidosona.

[4] Haratikka qassi hagaadan yaagidosona; "Nu goshshaassinne nu woiniyaa turaa
sohuwaassi kawoi oichchido giiraa qanxxanau miishshaa dichchaa ekkida. [5] Aihuda
zaretuura nuuni issi asho; nu naatikka eta naatu mala. SHin nuuni nu yelido naata
ailletettau aattidi immanau giddettida; ubba qassi nu macca naatuppe issooti issooti
ailletettau baizettidosona. Gidikkonne, nu goshshainne nu woiniyaa turaa sohoi nuuppe
ekettiichchido gishshau, nuuni ainne oottanau danddayokko" yaagidosona.

[6] Eta cabbuwaanne eta qaalaa taani siyido wode, keehi hanqqettaas. [7] Oottiyoobaa ta
wozanan qoppoogaappe guyyiyan, asaa kaalettiyaageetanne halaqata xeegada hagaadan
yaagaas; "Intte ubbai intte ishantta dichchaa qanxxissiyoogan huqqunneeta" yaagada
etaara ooyettaas.

He metuwaabaa haasayidi birshshanau gita galchchaakka shiishshaas. [8] SHiishshada
hagaadan yaagaas; "Aihuda gidennaageetuyyo baizettida Aihuda zare gidiya nu ishantta
wozanau nuuni nu wolqqai danddayidobaa ubbaa oottida. SHin intte qassi, intte ishantta
gidiya Aihudati bantta zare gidiya inttessi banttana baizzana mala oottiiddi de7eeta"
yaagaas. Yaagin kaalettiyaageetussi zaariyo qaali xayin, co77u yaagidosona.

[9] Taani qassikka hagaadan yaagaas; "Intte oottiyoobai likke gidenna; nu morkketi,
Aihuda gidennaageeti nu bollan qilliiccenna mala, nu Xoossaassi yayyanaunne likke
gidiyaabaa oottanau intteyyo bessennee? [10] Taani ta huuphen, ta ishanttinne ta
ashkkaratikka asaassi miishshaanne kattaa tal77ida; gido shin, ane etappe dichchaa
ekkiyoogaa aggoos. [11] Eta goshshaa, woiniyaa turaa sohuwaa, zaitiyaa wogaraanne keettaa
ubbaakka etau sa7a hachchi zaarite. Qassi miishshan, kattan, woiniyaa eessan gidin
zaitiyan, intte etappe ekkido xeetaappe issi kushe dichchaa ubbaa etau eesuwan zaarite"
yaagaas.

[12] Etikka zaaridi, hagaadan yaagidosona; "Nuuni mulebaakka etaagaa zaaridi, etau
immana; eta aibanne oichchokko. Neeni giidoogaadan, hegaadan nuuni oottana"
yaagidosona.

Yaagin qeeseta haa taakko xeegada, kaalettiyaageeti bantta giido qaalaa polana mala,
caaqettanaadan oottaas. [13] Hegaappe guyyiyan, ta maayuwaa qoqqofada hagaadan
yaagaas; "Ooninne intteppe ba giido qaalaa polennan xayikko, Xoossai a hagaadan a
keettaappenne a aquwaappe qoqqofo; ikka qoqqofettidi mela atto" yaagaas.

SHiiqida asai ubbai issi qaalan, "Amin77i" yaagidi GODAA galatidosona. Asai ubbai ba
caaqqidoogaadan oottiis.

[14] Arxxekssiisi kawotido laatamantto laittaappe biidi, hasttamanne naa77antto laittaa
gakkanaashin, taani Yihudaa haariyaagaa gidada gam77aas. He tammanne naa77u laittaa
giddon, tana gidin woi ta ishantti haariyaagaassi bessiya kattaa damooza ekkibookko.
[15] SHin taappe kase doorettida haariyaageeti asaassi deexo tooho gididi, hachchi hachchi
kattaassinne woiniyaa ushshaassi oitamu xaqara biraa qanxxissidosona. Harai atto
haariyaageetu ashkkaratikka banttana asaa bollan goda milatissiiddi gam77idosona.
Gidikkonne, taani Xoossaassi yayyido gishshau, hegaadan oottabeikke. [16] Taayyo de7iya

wolqqaa ubbaa Yerusalaame gimbbiyaa keexxiyo oosuwaassi immaasippe attin, ta hu-
uphessi aiba biittaanne shammabeikke. Ta ashkkaratikka ubbai tanaara he oosuwan
issippe gam77idosona. [17] Nu heeran de7iya Aihuda gidennaageetuppe nuukko yiida
asai bainnan de7ishin, hachchi hachchi tanaara ta masoofiyan miya Aihudatunne eta
kaalettiyaageetu qoodai xeetanne ishatama. [18] Hachchi hachchi issi booraa, usuppun
doorettida dorssatanne daro kuttota shukki shukkidi, asaassi shiishshoosona; qassi
tammu gallassan issitoo daro baattaa woiniyaa eessaa etayyo agoosona. SHin asaa bollan
de7iya toohoi deexo gidiyoogaa taani eriyo gishshau, biittaa haariyaagaassi bessiya kattaa
damooza oichchabeikke.

[19] "Ta Xoossau, taani ha asaassi oottido lo77otettaa ubbaa qoppada, taassikka
lo77otettaa ootta" yaagada taani woossaas.

6

[1] Sanbbalaaxi, Xoobbee, Araba biittaa asa gidiya Gesheeminne hara nu morkketi nuuni
gimbbiyaa oottidi polidoogaanne qassi oosettibeenna paca sohoikka issoinne attibeen-
naagaa siyidosona. Gido shin, nuuni gimbbiyaa penggetun biron sanqqaa aattiichchi-
bookko. [2] Hegaa eti siyido wode, Sanbbalaaxinne Gesheemi hagaadan yaagidi, taakko
kiittidosona; "Oono giyo dembban de7iya qeeri katamatuppe issuwan yaada nunaara
gaitta" yaagidosona. SHin eti ta bolli iitaa oottanau maqettidosona.

[3] Hegaa gishshau, taani etayyo hagaadan yaagada zaarada kiittaas; "Taayyo daro oosoi
de7ees; hegaa gishshau, taani intte giyo sohuwaa baanau danddayikke. Taani yaa bin,
oosoi aissi xubettii?" yaagaas. [4] He kiitaa zaari zaari oiddutoo taakko kiittidosona; shin
taani issi mala zaaruwaa etayyo immaas.

[5] Ichchashanttuwan Sanbbalaaxi ba ashkkaratuppe issuwan issi poga de7iya dabddaab-
biyaa taakko kiittiis. Dabddaabbeekka hagaadan yaagees; [6] "Neeninne ne zare gidiya Aihu-
dati makkalanau qoppidoogaanne hegaappe denddidaagan ha gimbbiyaa gimbbiyoogaa
shooro biittan de7iya asai ubbai haasayiyoogaa Gesheemi taayyo yootiis. Qassi neeni nena
kawo kessanau koyiyoogaanne [7] neeni Yihudaa kawo gidiyoogaa Yerusalaamen awaajjana
mala, hananabaa yootiyaageeta ne wottidoogaakka i taayyo yootiis. Ha woriyaa kawoi
siyiyoogee attenna. Hegaa gishshau, tanaara gaittada zorettanau haaya" yaagees.

[8] Taanikka, "Ha neeni giyo yoho ubbai mulekka tuma gidennabanne neeni coo medhd-
hidobaa" yaagada zaaraas.

[9] Nu oottiyo oosoi polettenna mala, "Eta kushee oosuwau daafuriichchiis" yaagidi eti
nuna yashissiiddi gam77idosona.

Hegaa gishshau, "Xoossau ha77i tana minttarkkii" yaagada taani woossaas.

[10] Hegaappe guyyiyan, sooppe kiyennaadan gorddi wottido Mahexaabi7eela na7aa
na7aa Dalaaya na7aa SHamaa7iyaakko baas. I taayyo hagaadan yaagiis; "Issi qammi
audekko eti nena woranau yaanau de7iyo gishshau, neeninne taani Xoossaa Beeta
Maqidasiyaa giddo gelidi, penggiyaa gorddidi qosettoos" yaagiis.

[11] Taani hagaadan yaagada zaaraas; "Tana milatiya asi baqatidi qosettii? Woi qassi
tana milatiya asi Beeta Maqidasiyaa giddo gelidi, ba shemppuwaa ashshii? Taani hegaa
mulekka oottikke" yaagaas. [12] Yohuwaa qoppiyo wode, tumukka SHamaa7ee Xoossai
kiittido hananabaa yootiyaagaa gidennaagaanne Xoobbeenne Sanbbalaaxi a miishshan
shammido gishshau, ta bolli worddo hananabaa yootiyaagaa gidiyoogaa akeekaas. [13] I
miishshan shamettido waanna gaasoi tana i yashissin, i giyoogaadan oottada taani
nagaran gelanaadaana. Yaatin, eti ubbai hegaa siyido wode, tana boriyoobaa ta bollan
demmanaassa.

[14] "Ta Xoossau, Xoobbeenne Sanbbalaaxi oottidobaa qoppa. No7aado giyo macca
hananabaa yootiyaaranne hara worddo hananabaa yootiyaageeti ubbai tana yashissanau
eti oottidobaa ubbaakka qoppa" yaagada taani woossaas.

[15] Gimbbiyaa oosoi doomettoosappe ishatamanne naa77u gallassa giishin, Eluula giyo
aginan laatamanne ichchashantto gallassan polettiis. [16] Nu yuushuwan de7iya kawotettatu

giddon de7iya nu morkketi hegaa siyido wode yayyidosonanne yeellatidosona. Aissi giikko, hagee oosoi nu Xoossai maaddin oosettidoogaa akeekidosona.
[17] He wodiyan Aihudata kaalettiyaageeti ubba wode Xoobbiyaassi dabddaabbiyaa xaafi-iddi gam77idosona; ikka zaaridi, etayyo xaafiis. [18] Aissi giikko, i Araaha na7aa SHakaaniyaa na7iyo machchido gishshaunne a na7ai Yahohanaani Berekiyaa na7aa Mashulaama na7iyo machchido gishshau, Aihudatuppe daroti aara caaqetti uttidosona. [19] He asati Xoobbee oottido lo77obaa ubbaa ta sinttan haasayoosona; qassi taani giyoobaakka ayyo yootoosona. Hegaa gishshau, Xoobbeekka ubba wode tana yashissanau dabddaabbiyaa xaafiyoogaa aggibeenna.

7

[1] Gimbbiyaa oosoi wurin, penggetuunikka sanqqai geliis. Qassi penggiyaa naagiyaageeti, mazamuriyaa yexxiyaageetinne Leewati bantta oosuwan oosuwan gelidosona. [2] Hegaappe guyyiyan, Yerusalaame katamaa aissiyo maataa ta ishaa Hanaanassinne qatuwaa gadaawaa Hanaaniyaassi immaas. Hanaanee hara ubbaappe aadhdhida tumanchchanne Xoossaassi yayyiya asa. [3] Taani eta hagaadan yaagada azazaas; "Maallado awai kiyidi ho77ana gakkanaashin, Yerusalaame gimbbiyaa penggeta dooyoppite. Qassi omarssi naagiyaageeti bantta oosuwaa wurssidi baanaappe kasetidi, penggeta mintti gorddanaadan oottite. Hegaa bollikka Yerusalaamen de7iya asaappe dooridi, issoi issoi kayan kayan naaganaadaaninne qassi harati bantta heeran de7iiddi, bantta keettaa ginaa ginaa naaganaadan oottite" yaagaas.

Omooduwaappe Simmida Asaa Sunttaa

[4] He wode Yerusalaame katamai keehi aahonne gita; shin a giddon de7iya asaa qoodai keehi guutta. Qassi daro keettikka biron keexettibeenna. [5] Hegaappe guyyiyan, asaa kaalettiyaageeta, halaqatanne asa ubbaa shiishshada eta yeletaa maaran maaran mazggafana mala, Xoossai tana qofissiis. Omooduwaappe kasetidi simmida asaa yeletaa maaraa maxaafaakka demmaas; he maxaafan xaafettidaagee hagaa.
[6] Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori omooddidi, ba biitti efiido asaappe guyye bantta katamaa katamaa Yerusalaamenne Yihudaa simmida asati hagaappe kaalliyaageeta. [7] Eta halaqati Zarubaabeela, Yaasa, Nahimiyaa, Azaariyaa, Ra7aamiyaa, Nahamaana, Mard-dikiyoosa, Bilishaana, Misppereeta, Bigiwaaya, Nahuumanne Ba7aana.
Omooduwaappe simmida Israa7eela asaa qoodai hagaa.

[8] Par77oosha yarati 2,172.
[9] SHafaaxiyaa yarati 372.
[10] Araaha yarati 652.
[11] Yaasunne Yoo7aaba naata gidiya Paahati-Moo7aaba yarati 2,818.
[12] Elaama yarati 1,254.
[13] Zattu yarati 845.
[14] Zakkaaya yarati 760.
[15] Biinuya yarati 648.
[16] Bebaaya yarati 628.
[17] Azggaada yarati 2,322.
[18] Adooniqaama yarati 667.
[19] Bigiwaaya yarati 2,067.
[20] Adiina yarati 655.
[21] Hizqqiyaasa yara gidiya Axeera yarati 98.
[22] Hashuuma yarati 328.
[23] Bexaaya yarati 324.
[24] Hariifa yarati 112.
[25] Gabaa7oona yarati 95.
[26] Beetaliheemenne Naxoofa katamatu asai 188.
[27] Anatoota katamaa asai 128.

[28] Beeti-Azimaaweeta katamaa asai oitamanne naa77a.
[29] Qiriyaati-Yi7aariima, Kafiiranne Ba7eroota katamatu asai 743.
[30] Raamanne Gebaa7a katamatu asai 621.
[31] Mikimaasa katamaa asai 122.
[32] Beeteelenne Aaya katamatu asai 123.
[33] Naa77antto Nabo giyo katamaa asai 52.
[34] Naa77antto Elaama yarati 1,254.
[35] Hariima katamaa asai 320.
[36] Yarkko katamaa asai 345.
[37] Looda, Hadiidanne Oono katamatu asai 721.
[38] Sanaa7a katamaa asai 3,930.

[39] Hageeti omooduwaappe simmida qeeseta:

Yaasu yara gidiya Yadaaya yarati 973;
[40] Imeera yarati 1,052;
[41] Paashihuura yarati 1,247;
[42] Hariima yarati 1,017.

[43] Hageeti omooduwaappe simmida Leewata:

Hodaawiyaa yara gidiya Yaasunne Qaadimi7eela yarati 74;
[44] Asaafa yara gidiya mazamuriyaa yexxiyaageeti 148;
[45] Beeta Maqidasiyaa penggiyaa naagiya
SHaaluuma, Axeera, Xalmmoona, Aqquuba, Haxiixanne SHobaaya yarati 138.

[46] Hageeti omooduwaappe simmidi,
Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkaratu yarata:
Xiiha yarata, Hasuufa yarata, Xabba7oota yarata, [47] Qeeroosa yarata, Sii7a yarata, Padoona yarata, [48] Labaana yarata, Hagaaba yarata, SHalmmaaya yarata, [49] Hanaana yarata, Giddeela yarata, Gahaara yarata, [50] Ra7aaya yarata, Raaxiina yarata, Naqoda yarata, [51] Gazzaama yarata, Uzza yarata, Paaseeha yarata, [52] Besaaya yarata, Me7uniima yarata, Nafushesiima yarata, [53] Baaqibuuqa yarata, Haquufa yarata, Harihuura yarata, [54] Baaxiliita yarata, Mahiida yarata, Harshsha yarata, [55] Barqqoosa yarata, Sisaara yarata, Temaaha yarata, [56] Naxiiha yaratanne Haxiifa yarata.

[57] Hageeti omooduwaappe simmida Solomona ashkkaratu yarata:
Soxaaya yarata, Sofereeta yarata, Pariida yarata, [58] Yaa7ila yarata, Darqqoona yarata, Giddeela yarata, [59] SHafaaxiyaa yarata, Haxxiila yarata, Pokereti-Haxxabaima yaratanne Amoona yarata.

[60] Omooduwaappe simmidi, Beeta Maqidasiyan oottiya ashkkaratu yaratunne Solomona ashkkaratu yaratu qoodai muleera 392.
[61] Haratikka qassi, Telmmelaaha, Teliharshsha, Karuuba, Adoonanne Imeera giyo katamatuppe Yerusalaame simmidosona. SHin eti woikko eta aawati Israa7eela sheeshsha gidiyoogaa erissanau danddayibookkona. [62] Hegeeti Dalaaya, Xoobbiyaanne Naqoda yarata; eta qoodaikka muleera 642.
[63] Qeesetuppe qassi Hobaaya yarati, Haqqooxa yaratinne Barzzillaaya yarati Yerusalaame simmidosona. Hagee Barzzillaaya giyoogee Gala7aade biitta asa gidiya Barzzillaaya na7iyo machchidi, ba bolluwaa sunttaa ekkiis. [64] Hageeti bantta yeletaa xaphuwaa eranau yeletaa maxaafan koyidosona, shin demmibookkona. Hegaa gishshau, eti tunadan qoodettidi, qeesetettan oottennaadan digettidosona. [65] Qassi Uriimiyaaninne Tumiimiyan shaakkidi pirddiya qeesee denddana gakkanaashin, eti geeshsha qumaappe maanau danddayennaagaa Aihudata haariyaagee etau yootiis.

[66] Omooduwaappe Yihudaa biittaa simmida asaa qoodai muleera 42,360. [67] Hegaa
bollikka qassi 7,337 attuma ashkkaratinne macca ashkkarati mazamuriyaa yexxiya 245
attumanne macca asati simmidosona. [68] Omooduwaappe muleera simmida asaa paratu
qoodai 736; baquloti 245; [69] gaameelati 435; hareti qassi 6,720.
[70] Yaratu halaqatuppe amaridaageeti oosuwaassi imotaa immidosona. Biittaa
haariyaagee hosppun kilo giraame worqqaa, 50 disttetanne 530 qeesetu maayota immiis.
[71] Yaratu halaqati 168 kilo giraame worqqaanne 1,250 kilo giraame biraa immidosona.
[72] Attida asai muleera 168 kilo giraame worqqaa, 1,100 kilo giraame biraanne 67 qeesetu
maayota immidosona.
[73] Hegaappe guyyiyan qeeseti, Leewati, penggiyaa naagiyaageeti, mazamuriyaa
yexxiyaageeti, asaappe darotinne Beeta Maqidasiyaa ashkkarati, muleera Israa7eela ubbai
bantta kataman kataman uttidosona.

8

Iziri GODAA Higgiyaa Asaayyo Nabbabiis

[1] Laappuntta aginai gakkiyo wode, Israa7eela asai ubbaikka bantta kataman kataman
uttidosona. He aginan eti ubbaikka issippe Haattaa Penggiyaa sinttan de7iya dabaaban
shiiqidosona. SHiiqidi GODAI Muuse baggaara Israa7eela asaassi immido Higgiyaa
Maxaafaa ehaana mala, xaafiyaa Izira oichchidosona. [2] Yaatin, laappuntta aginan koiro
gallassan, attumai maccai, akeekanau danddayiya asai ubbai shiiqidosaa Iziri Higgiyaa
Maxaafaa ehiis. [3] Ehiidi Haattaa Penggiyaa sinttan de7iya dabaaban eqqidi, attumau
maccau, akeekanau danddayiya asa ubbau Higgiyaa Maxaafaa maalladoppe gallassa seetai
gakkanaashin nabbabiis; asaikka loitti ezggidi siyiis.
[4] Iziri eqqidi nabbabanau mittaappe giigissido madirakiyaa bollan eqqiis. Appe
ushachcha baggaara Matiitiyaa, SHamaa7iyaa, Anaaya, Ooriyoona, Hilqqiyaanne
Ma7iseeya giyo asati eqqidosona. Haddirssa baggaara qassi Padaaya, Mishaa7eela,
Malkkiyaa, Hashuuma, Hashibadanaaha, Zakkaariyaasanne Mashulaama giyo asati
eqqidosona.
[5] Iziri asa ubbaappe xoqqiya sohuwan eqqido gishshau, ubbaikka a loittidi xeellishin,
eta sinttan Higgiyaa Maxaafaa dooyiis. Dooyido wode eti ubbai uttidosaappe denddi
eqqidosona. [6] Denddi eqqin, Iziri GODAA, gita Xoossaa galatiis. Asai ubbai bantta kushiyaa
pude denttidi, “Amin77i, Amin77i” yaagidosona. Qassi eta som77oi sa7aa bochchana
gakkanaashin gufannidi, GODAASSI goinnidosona.
[7] Hegaappe guyyiyan denddidi, bantta de7iyoosan eqqidosona. Yaasa, Baana, SHere-
biyaa, Yaamiina, Aqquuba, SHabbataaya, Hodiyaa, Ma7iseeya, Qaliixa, Azaariyaa, Yoz-
abaada, Hanaananne Palaaya giyo Leewati higgiyaa asai akeekanaadan oottidosona. [8] Eti
Xoossaa Higgiyaa Maxaafaappe nabbabidi, qassi nabbabettidaagee woigiyaakko, asai
erana mala, birshshidi qonccissidosona.
[9] Asai higgiyaa qaalaa siyido wode, bantta wozanan mishettidi yeekkidosona. Hegaa
gishshau, biittaa haariya Nahimee, qeesenne xaafe gidiya Izirinne asaassi maxaafaa
birshshiya Leewati asaa hagaadan yaagidosona; “Ha gallassai GODAASSI, intte Xoossaassi,
geeshsha gallassa gidiyo gishshau, issoinne azzanoppitenne yeekkoppite” yaagidosona.
[10] Qassi Nahimee gujjidikka hagaadan yaagiis; “Biite, modhdhuwaa miite;
mal77iyaabaakka uyite; qassi bainnaageetussikka intteegaappe shaakkidi immite.
Aissi giikko, hachchi gallassai nu GODAASSI geeshsha gallassa. GODAA ufaissai intteyyo
wolqqa gidiyo gishshau azzanoppite” yaagiis.
[11] Leewatikka qassi, “Hagee geeshsha gallassa gidiyo gishshau, azzanoppite; haizzite”
yaagidi asaa co77u oottidosona. [12] Hegaappe guyyiyan, asai ufaissan maanaunne uyanau
qassi bainnaageetussikka banttaagaappe shaakkidi immanau biidosona. Aissi giikko, eti
yootido qaalaa siyidosonanne akeekidosona.
[13] Aginaayyo naa77antto gallassi zaretu halaqati, qeesetinne Leewati higgiyaa qaalaa
etayyo birshshana mala, Izirakko yiidosona. [14] Hegan tamaariiddi, laappuntta aginan

Daase Baalaa bonchchiyo wode, Israa7eela asai ubbai daasiyaa giddon uttanaadan Xoossai
Muuse baggaara azazidoogaa akeekidosona. [15] Hegaa gishshau, katamatu ubbaaninne
Yerusalaamen hagaadan yaagidi awaajjidosona; "Deriyaa huuphiyaa kiyite; zaitiyaa wog-
araappe, woran mokkida wogaraappe, barsseneetiyaa mittaappe, zambbaa mittaappenne
haittai de7iyo mitta ubbaappe higgiyan xaafettidoogaadan, daasiyaa daasanau tashiyaa
ehiite" yaagidosona.
[16] Hegaa gishshau, asai biidi mittaa tashiyaa ehiidosona; ehiidi bantta keettaa bol-
lan de7iya dembba sohuwan, bantta gibbiyan, Xoossaa Beeta Maqidasiyaa dabaaban,
Haattaa Penggiyaa dabaabaaninne Efireema Penggiyaa dabaaban daasiyaa daasidosona.
[17] Omooduwaappe simmida asai ubbai daasiyaa daasidi, a giddon uttidosona. Nawe na7aa
Yaasu wodiyaappe doommidi, he gallassai gakkanaashin, eti hagaa mala baalaa bonchchi
erokkona. Hegaa gishshau, ubbaikka keehi ufaittidosona. [18] Baalai doomettoosappe
biidi wurana gakkanaashin, hachchi hachchi Iziri Xoossaa Higgiyaa Maxaafaappe asaassi
nabbabiis. Baalaa laappun gallassaa bonchchoogaappe guyyiyan, hosppuntta gallassan
higgee azaziyoogaadan geeshsha yaa7aa oottidosona.

9

Israa7eela Asai Bantta Nagaraa Paaxidosona

[1] He aginan laatamanne oiddantto gallassan Israa7eela asai xoomiiddi, waaruwaa
maayidinne bantta huuphiyan baanaa tisttidi, issisaa shiiqidosona. [2] Banttana allaga dere
asa ubbaappe shaakkidosona. Hegaappe guyyiyan eqqi denddidi, etinne kase eta aawati
oottido nagaraa ubbaa paaxidosona. [3] Hegan eti eqqidaashin, heezzu saate gidiyaagaa
keenaa GODAA eta Xoossaa Higgiyaa Maxaafai etayyo nabbabettiis. Qassi hara heezzu
saate gidiyaagaa bantta nagaraa paaxiiddinne GODAASSI, bantta Xoossaassi, goinniiddi
gam77idosona.
[4] Leewatuppe amaridaageeti madirakiyaa bollan kiyidi, cenggurssaa xoqqu oottidi
GODAAKKO, bantta Xoossaakko, waassidosona. Hegeetikka Yaasa, Baana, Qaadimi7eela,
SHabaaniyaa, Buuna, SHerebiyaa, Baananne Kanaana.
[5] Leewatuppe Yaasu, Qaadimi7eeli, Baani, Hashaabanee, SHerebee Hodee, SHabaa-
neenne Pataahee Israa7eela asaa hagaadan yaagidosona; "Denddi eqqidi, merinaappe
merinau de7iya GODAA intte Xoossaa galatite! Galata ubbaappenne saba ubbaappe
bollaara xoqqu xoqqu giidanne bonchchettida Xoossaa sunttaa sabbite" yaagidosona.

Nagaraa Paaxiyo Woosaa

[6] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai hagaadan yaagidi woossidosona; "Xoossau, ne
xalaalai GODA! Neeni salotanne salotun de7iya meretata ubbaa, sa7aanne a bollan de7iya
meretata ubbaanne abbatanne eta giddon de7iya meretata ubbaa medhdhadasa; ubbaassi
de7uwaa immadasa. Saluwaa meretati ubbai neeyyo goinnoosona.
[7] "GODAU, neeni Xoossa! Neeni Abraama Uura giyo Kaladaawetu katamaappe doorada
kessadasa; a sunttaakka laammada, Abrahaama yaagada sunttadasa. [8] I neeyyo ammanet-
tiya asa gidiyoogaa be7ada, Kanaanetu, Hiitetu, Amooretu, Parzzetu, Yaabuusatunne
Gerggeesetu biittaa a zaretussi laata biittaa oottada immanau ayyo maachchaa geladasa.
Neeni xillo gidiyo gishshau, ne giido qaalaakka poladasa.
[9] "Neeni kase nu maizza aawata Gibxxe biittan gakkida tuggaa be7adasa; qassi Zo7o
Abbaa giyo abbaa matan de7iiddi eti, 'Nuna maaddarkkii!' yaagidi waassido waasuwaakka
siyadasa. [10] Gibxxe kawoi, a biittaa halaqatinne he biittaa asai ubbai Israa7eela asaa bollan
otorettido gishshau, eta bollan malaataanne maalaalissiyaabaa oottadasa. Hegaappe
denddidaagan, hachchi gakkanaashin, ne sunttai bonchchuwan xeegettanaadan oot-
tadasa. [11] Abbaa yaanne haanne shaakkada, gidduwaara ne asaa mela biittaara pinttadasa.
SHin shuchchai ciimma haattan olin, xaggaa duge wodhdhiyoogaadan, eta yedettiya
morkketa abban mitissada xaissadasa. [12] Israa7eela asaa gallassi shaaraa tuussan kaalet-
tada, qammi qassi eti hemettiyo ogiyan poo7ana mala, tamaa tuussaa eta sinttan essada
kaalettadasa.

13 “Neeni saluwaappe wodhdhada, ne asaa Siinaa Deriyaa bollan haasayissadasa. Sitta
pirddaanne tuma gidida higgiyaa qassi lo77o wogaanne azazuwaa etayyo immadasa.
14 Geeshsha ne Sambbataa eti bonchchana mala, eta tamaarissadasa. Ne ashkkaraa
Muuse baggaara etayyo azazuwaa, wogaanne higgiyaa immadasa. 15 Eti namisettido wode
saluwaappe qumaa immadasa; qassi eti saamettido wode zaallaappe haattaa pulttissadasa.
Neeni etayyo immanau caaqqido biittaa gelidi laattana mala azazadasa.

16 “SHin nu maizza aawati otorettidosona. Yootin siyenna morgge zozza gididi, neeyyo
azazettibookkona. 17 Azazettennan ixxidosona; qassi neeni etayyo oottido maalaalis-
siyaabaa ubbaa hassayibookkona. Eti morgge zozza gididosona; qassi bantta makkalaappe
denddidaagan, Gibxxe biittaa guyye ailletettau zaaridi kaalettana mala, halaqaa banttau
dooridosona. Gido shin, neeni atto giya Xoossaa; kehanne maariyaagaa. Siiquwan
kumidaagaanne hanqquwaassi eesotennaagaa. Hegaa gishshau, neeni eta aggabaakka.

18 “Eti mara milatiya eeqaa medhdhidi, ‘Inttena Gibxxe biittaappe kessida intte xoossai
hagaa’ yaagidi nena gita cashshaa cayikkokka, 19 ne daro maarotettaa gishshau, neeni eta
he biittaa bazzuwan aggabaakka. Eti biyo ogiyaa kaalettana mala, gallassi shaaraa tuussai,
qassi eta ogiyaa poo7issana mala, qammi tamaa tuussai etappe haakkibeenna. 20 Eta
tamaarissana mala, ne lo77o Ayyaanaa etayyo immadasa. Maanau mannaa eta doonaappe
pacissabaakka; qassi eta saamuwaassikka haattaa immadasa. 21 Oitamu laittaa ubbaa eti
bazzuwan hemettiyo wode, etau koshshiyaabaappe issibaanne xaissabaakka. Eta maayoi
wuribeenna; eta gedeekka kixxibeenna.

22 “Bantta zawan de7iya gaxa biittatanne kawotettata eti xoonidi oiqqanaadan oot-
tadasa. Sihoona giyo kawoi haariyo Haseboona biittaanne Ooga giyo kawoi haariyo
Baasaane biittaa eti laattidosona. 23 Eta zerettatu qoodaa saluwaa xoolinttiyaadan
darissadasa. Kase eta aawatussi gelissananne laatissana gaada neeni yootido biittaa eta
gelissadasa. 24 Eti Kanaane biittaa laattidosona; he biittan de7iya Kanaane asaa ubbaa
eta sinttan neeni kaushshadasa. Eti Kanaane asaa bollan, eta kawotu bollaaninne he
biittan de7iya asa ubbaa bollan bantta dosidobaa oottana mala, eta kushiyan aatta im-
madasa. 25 Qassi eti yuushoi gimbbettido katamatanne aradda biittaa xoonidi ekkidosona;
qassikka lo77obai ubbai kumido keettata, bookettida haatta ollata, woiniyaa turaa sohota,
wogaratanne hara aifiyaa immiya daro mittata laattidosona. Hegaappe miidi kallidi
orddidosona; ne gita kehatettan eti ufaittidosona.

26 “Gidikkokka, ne asati azazettennan ixxidi, ne bollan makkalidosona; ne higgiyaayy-
ookka zokkuwaa zaaridosona. Neekko eti simmanaadan etayyo minttidi yootida hanan-
abaa yootiyaageeta woridosona. Keehi gita cashshaa nena cayidosona. 27 Hegaappe
denddidaagan eta un77ettiya morkketu kushiyan aatta immadasa; immin morkketi eta
un77ettido wode neekko waassidosona. Eta waasuwaa saluwan gidada siyadasa; siyada ne
maarotettaa daruwaadankka, eta eta morkketu kushiyaappe ashshiyaageeta kiittadasa.

28 “SHin eti shemppuwaa demminne zaarettidi, ne sinttan nagaraa oottidosona. Oottin
neenikka zaarettada eta morkketu kushiyan aattada immin, eta morkketi eta haaridosona.
SHin ha77ikka eti neekko waassin, eta waasuwaa saluwan gidada siyadasa. Ne maarotet-
tan eta zaara zaaradakka ashsha ekkadasa.

29 “Ne higgiyaakko eti simmana mala, neeni etayyo minttada yootadasa; shin eti
otorettidosona; ne azazuwaakka ixxisi yaagidosona. Asi azazettikko de7uwaa demmiyo ne
higgiyaa kanttidosona; qassi morgge zozza gididi, neeyyo zokkuwaa zaaridi, azazettennan
ixxidosona. 30 Gidikkonne, daro laittaa eta danddayadasa; hananabaa yootiyaageetu
baggaara ne Ayyaanan etau minttada yootadasa; shin eti siyibookkona. Hegaappe dend-
didaagan Aihuda gidenna kawotettati eta haarana mala, eta kushiyan aatta immadasa.
31 SHin neeni kehanne maariya Xoossaa gidiyo gishshau, ne gita maarotettan eta muleera
aggabaakkanne xaissabaakka.

32 “Nu Xoossau, gita, wolqqaamanne yayettida Xoossau, ne aggenna siiquwaa
maachchaa naagiyaagoo, nu bollan gakkida metoi ne sinttan laafabaa milatoppo. Beni

Asoore kawotu wodiyaappe doommidi, hachchi gakkanaashin, nu bollan, nu kawotu bollan, nu halaqatu bollan, nu qeesetu bollan, nu hananabaa yootiyaageetu bollan, nu maizza aawatu bollaaninne ne asa ubbaa bollan gita metoi gakkiis. [33] Nuna gakkidaban ubban neeni xillo. Aissi giikko, nuuni nena naaqqikkokka neeni ammanettiyoogaa aggabaakka. [34] Nu kawoti, nu halaqati, nu qeesetinne nu maizza aawati ne higgiyaa naagibookkona; qassi neeni etau immido azazuwaanne ne mintta yootidoogaakka siyibookkona. [35] Neeni eta kawotettan etayyo gita anjjuwaa immadasa; qassi aahonne mokkiya biittaakka etayyo immadasa; shin eti neeyyo goinnibookkonanne bantta iita oosuwaappe simmibookkona.

[36] "Hegaappe denddidaagan, nuuni hachchi aille gidiyoogaa be7a. Qassi hegeekka eti a aifiyaanne i immiyo anjjuwaa ubbaa maana mala, nu maizza aawatussi neeni immido he biittan, nuuni aille gidida. [37] Nu nagaraa gishshau, neeni nu bollan denttido kawoti biittaa anjjuwaa ubbaa eti go77ettoosona. Qassi nu bollaaninne nu mehiyaa bollan bantta koyidobaa oottoosona; nuunikka gita metuwaa giddon de7oos" yaagidosona.

Asai Bantta Maayettido Maachchaa Paramidosona

[38] Hanida yoho ubbaa gishshau, nuuni haasayidi maacido maachchaa xaafida; he nuuni xaafido maachchaa woraqataa bollan nu halaqati, nu Leewatinne nu qeeseti bantta maatafaa wottidosona.

10

[1] Hagaappe kaalliya asati he maatafai wodhdhido woraqataa bollan paramidosona. Hegeetikka Hakaaliyaa na7aa biittaa haariya Nahimiyaa; qeesetuppe: Sedeqiyaasa, [2] Saraaya, Azaariyaa, Ermmaasa, [3] Paashihuura, Amaariyaa, Malkkiyaa, [4] Haxxuusha, SHabaaniyaa, Malluuka, [5] Hariima, Maremoota, Obaadiyaa, [6] Daaneela, Ginnetoona, Baaruka, [7] Mashulaama, Abiiya, Miyamiina, [8] Ma7aaziyaa, Bilggaayanne SHamaa7iyaa.

[9] Leewatuppe: Azaaniyaa na7aa Yaasa, Henadaada yara gidiya Biinuya, Qaadimi7eelanne [10] eta ishantta SHabaaniyaa, Hodiyaa, Qaliixa, Palaaya, Hanaana, [11] Miika, Rahooba, Hashaabiyaa, [12] Zakkuura, SHerebiyaa, SHabaaniyaa, [13] Hodiyaa, Baananne Baniina.

[14] Qassi asaa kaalettiyaageetuppe: Par77oosha, Paahati-Moo7aaba, Elaama, Zatta, Baana, [15] Buuna, Azggaada, Bebaaya, [16] Adooniyaa, Bigiwaaya, Adiina, [17] Axeera, Hizqqiyaasa, Azuura, [18] Hodiyaa, Hashuuma, Bexaaya, [19] Hariifa, Anatoota, Nebaaya, [20] Maagippi7aasha, Mashulaama, Heziira, [21] Mashezaabeela, Xaadooqa, Yadduu7a, [22] Palaaxiyaa, Hanaana, Anaaya, [23] Hoshee7a, Hanaaniyaa, Hashshuuba, [24] Halloheesha, Piiliha, SHobeeqa, [25] Rehuuma, Hashaabina, Ma7iseeya, [26] Akiiya, Hanaana, Anaana, [27] Malluuka, Hariimanne Ba7aana.

Israa7eela Asai Maacettido Maachchaa

[28] Qassi attida asaikka qeeseti, Leewati, penggiyaa naagiyaageeti, mazamuriyaa yexxiyaageeti, Beeta Maqidasiyaa ashkkaratinne Xoossaa higgiyaassi azazettanau Aihuda gidennaageetuppe banttana shaakkida ubbai, qassi eta machchoti, eta attuma naati, eta macca naatinne yohuwaa akeekanau asa gamma gakkida ubbai, [29] banttana kaalettiyaageetuura ha caaquwan maayettidosona. Hegeekka ba ashkkaraa Muuse baggaara Xoossai etayyo immido higgiyaadan baanau, GODAA bantta Xoossaa azazuwaa, pirddaanne wogaa naaganaassanne oottanaassa. Hegee xayikko, Xoossai yeddiyo qanggettai bantta bolli yaanaadan maayettidosona.

[30] Eti hagaadan yaagidi maacidosona; "Nu macca naata Aihuda gidenna biittaa attuma naatussi immokko; qassi eta macca naatakka nu attuma naatussi machcho oottidi ekkokko.

[31] "Aihuda gidenna biittaa asati kattaa gidin woi harabaa aibanne Sambbata gallassi woi hara baala gallassi baizzanau ehiikko, etappe shammokko.

"Laappuntta laittai gakkiyo wode wode, nu biittaa goyokko; nuuni tal77ido acuwaakka oichchokko.

[32] "Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi ichchashu giraame deexxiya biraa laittan laittan aggennan immana. [33] Hegee aibissee giikko, GODAA sinttan wottiyo oittaassa,

hachchi hachchi yarshshiyo kattaa yarshshuwaassa, xuuggiyo yarshshuwaassi shukkiyo mehiyaassa, Sambbata gallassan, aginai xeeriyo wodenne laittan de7iya hara baalatun yarshshiyo yarshshuwaassanne hara geeshsha miishshatu ubbaassa; qassi Israa7eela asaa nagaraa atto giissanau yarshshiyo yarshshuwaassanne nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaassi koshshiya ubbabaassa.

34 "Nuuni qeesetuyyo, Leewatuyyoonne hara asa ubbaayyo saamaa yeggida. Aissi giikko, higgiyan xaafettidoogaadan GODAASSI, nu Xoossaassi, yarshshiyoosan yarshshuwaa xuuggiyo mittaa nu Xoossaa Beeta Maqidasiyau o yarai ehaanau bessiyaakko eranaassa.

35 "Laittan laittan nu biittaa aifiyaappe koiro gakkiyaagaanne aifiyaa immiya dumma dumma mittatuppe nuuni koiro maxido aifiyaa ubbaa GODAA Beeta Maqidasiyaa aggennan ehiidi sheedhdhana.

36 "Higgiyan xaafettidoogaadan nuuni ubbaikka koiro yelettiya nu attuma naata nu Xoossaa Beeta Maqidasiyan oottiya qeesetukko ehiidi, Xoossaassi dummayana; qassi nu miizzati, nu dorssatinne nu deeshshati yeliyo koiro maraa ubbaakka yaa ehiidi, qeesetussi sheedhdhana.

37 "Nuuni nu biittan mokkida kattaa aifiyaappe koiruwaa, qassi nu mitta ubbaa aifiyaa, woiniyaanne zaitiyaa imota oottidi, nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa haa qeesetukko ehaana. Qassi Leewati nu katamatun de7iya biitta ubbaa aifiyaappe asirataa ekkiyaageeta gidiyo gishshau, nu biittai aifidobaappe ubbaappe asirataa etayyo immana. 38 Leewati asirataa shiishshiyo wode, Aaroona yara gidiya qeeseti etaara issippe de7anau bessees. Leewatikka asirataa shiishshoogaappe guyyiyan, asirataappe kessido asirataa nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa ehiidi, miishshaa wottiyo kifiliyan wottoosona. 39 Israa7eela asainne Leewati kattaa, woiniyaanne wogaraa zaitiyaa imotaa, Beeta Maqidasiyaa miishshatinne Beeta Maqidasiyan oottiya qeeseti, penggiyaa naagiyaageetinne mazamuriyaa yexxiyaageeti de7iyo kifileta ehoosona.

"Nuuni nu Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaa mulekka shenehoo gookko" yaagidi caaqqidosona.

11

Yerusalaamen De7iya Asaa

1 Asaa kaalettiyaageeti Yerusalaamen de7idosona. Qassi hinkko asaappekka tammaappe issoi issoi geeshsha kataman Yerusalaamen de7ana mala, saamaa yeggidi dooridosona. SHin hara uddufun kushe asai bantta katamatun de7idosona. 2 Yerusalaamen de7anau bantta sheniyan maayida asaa ubbaa asai anjjiis.

3 Hara katamatun de7iya Israa7eela asai, qeeseti, Leewati, Beeta Maqidasiyaa ashkkaratinne Solomona ashkkaratu yarati ubbai bantta kataman kataman de7iya gadiyaa oiqqidi de7idosona. SHin hagaappe kaallidi xaafettidaageeti, Yerusalaamen de7anau yiida biittaa kaalettiyaageeta.

4 Yihudaa zariyaappe yiida kaalettiyaageeti Paareesa yara gidiya Ataayanne SHeela yara gidiya Ma7iseeya. Ataayi Ooziyaana na7aa; Ooziyaani Zakkaariyaasa na7aa; Zakkaariyaasi Amaariyaa na7aa; Amaaree SHafaaxiyaa na7aa; SHafaaxee Malaali7eela na7aa. 5 Ma7iseeyi Baaruka na7aa; Baaruki Kolihooza na7aa; Kolihoozi Hazaaya na7aa; Hazaayi Adaaya na7aa; Adaayi Yoyaariiba na7aa; Yoyaariibi Zakkaariyaasa na7aa. 6 Paareesa yaraappe wolqqaama gidida oiddu xeetanne usuppun tammanne hosppun asati Yerusalaamen de7idosona.

7-8 Biniyaama zariyaappe yiida kaalettiyaageeti Saala, Gabbaayanne Sallaaya. Saalu Mashulaama na7aa; Mashulaami Yo7eeda na7aa; Yo7eedi Padaaya na7aa; Padaayi Qolaaya na7aa; Qolaayi Ma7iseeya na7aa; Ma7iseeyi Iti7eela na7aa; Iti7eeli Yishaa7iyaa na7aa. Muleera uddufun xeetanne laatamanne hosppun Biniyaama zareti Yerusalaamen de7idosona. 9 Ziikira na7ai Yuu7eeli eta halaqaa; qassi Hassanuu7a na7ai Yihudai kataman naa77antto maaragee de7iyo halaqa.

10-11 Qeesetuppe yiida kaalettiyaageeti Yoyaariiba na7aa Yadaaya, Yaakiinanne Saraaya. Saraayi Hilqqiyaa na7aa; Hilqqee Mashulaama na7aa; Mashulaami Xaadooqa na7aa;

Xaadooqi Maraayoota na7aa; Maraayooti Xoossaa Beeta Maqidasiyaa halaqa gidida Ahixuuba yara. [12] Etaara issippe Xoossaa Beeta Maqidasiyaa oosuwaa oottidaageeti muleera hosppun xeetanne laatamanne naa77a. Qassi hara kaalettiyaagee Adaaya; Adaayi Yirohaama na7aa; Yirohaami Palaaliyaa na7aa, Palaalee Amoxa na7aa; Amoxi Zakkaariyaasa na7aa; Zakkaariyaasi Paashihuura na7aa; Paashihuuri Malkkiyaa na7aa. [13] Adaayaara issippe de7iya asai muleera naa77u xeetanne oitamanne naa77a. Qassikka hara kaalettiyaagee Amaashasaaya; Amaashasaayi Azaari7eela na7aa; Azaari7eeli Ahizaaya na7aa; Ahizaayi Mashilemoota na7aa; Mashilemooti Imeera na7aa. [14] Amaashasaayaara issippe de7iya olanchchati muleera issi xeetanne laatamanne hosppuna. Qeesetu halaqai Haggidoolima na7aa Zabddi7eela.

[15] Leewatuppe yiida kaalettiyaageetuppe issoi SHamaa7iyaa; SHamaa7ee Hashshuuba na7aa; Hashshuubi Aziriqaama na7aa; Aziriqaami Hashaabiyaa na7aa; Hashaabee Buuna na7aa. [16] Qassi harati SHabbataayanne Yozabaada; eti Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe kareera oosettiya oosotussi aawatiya Leewatu halaqata. [17] Qassikka harai Mataaniyaa; i galataa woosaa woossiyo wode galataa mazamuriyaa yexxiyaageetussi halaqa; i Asaafa yaraappe yelettida Zabdda na7aa na7aa, Miika na7aa. Banaara issippe yexxiyaageetu giddon Baaqibuuqee naa77antto. Qassi haraikka Abdda; i SHaamu7a na7aa; SHaamu7i Galaala na7aa; Galaali Yidutuuna na7aa. [18] Muleera xeetanne hosppun tammanne oiddu Leewati geeshsha kataman Yerusalaamen de7idosona.

[19] Penggiyaa naagiyaageetuppe Aqquuba, Xalmmoonanne etaara issippe oottiya hara issi xeetanne laappun tammanne naa77ata.

[20] Attida qeeseti, Leewatinne Israa7eela asai ubbai bantta gadee de7iyoosan de7iyoosan dumma dumma Yihudaa katamatun de7idosona. [21] SHin Beeta Maqidasiyaa ashkkarati Yerusalaame kataman issi baggaara de7iya Ofeela giyo heeran de7idosona. Xiihinne Gishppinne naa77ai eta kaalettiyaageeta.

[22] Yerusalaamen de7iya Leewatussi halaqai Uzza. I Baana na7aa; Baani Hashaabiyaa na7aa; Hashaabee Mataaniyaa na7aa; Mataanee Miika na7aa. Uzzi Beeta Maqidasiyan yexxiyaageetussi halaqa gidiya Asaafa yara. [23] Eti hachchi hachchi oottanabau kawuwaappe etayyo imettida azazoi de7ees.

[24] Yihudaa na7aa Zaraaha yaraappe yelettida Mashezaabeela na7aa Pataahee Israa7eela asaa xeelliya ubbabaassi eta doona gididi, kawuwaa matan de7ees.

Hara Qeeri Katamatun De7ida Asaa

[25] Asaappe daroti bantta goshshaa goshshaa matan de7iya qeeri katamatun de7idosona. Hegaa gishshau, Yihudaa zareti Qiriyaati-Arbbaa7an, Diboonan, Yaqabxxi7eelaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatun de7idosona. [26] Eti qassi Yaasun, Molaadan, Beeti-PHaleexan, [27] Haxaari-SHu7aalan, Berssaabehaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatun, [28] Xiqilaagan, Makoonaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatun de7idosona. [29] Qassikka Enirimmoonan, Xor77aaninne Yarmmuutaanikka de7idosona. [30] Hegaa xalla gidennan Zaanoohan, Adulaamaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatuuninne Laakishaaninne hegaa heeran de7iya goshshan, qassi Azeeqaaninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatuunikka de7idosona. Hegaa gishshau, Yihudaa asai muleera Berssaabehappe biidi, Hinnooma Zanggaaraa gakkanaashin de7iya sohuwan de7idosona.

[31] Biniyaama zareti Beeteeleeninne hegaa heeran de7iya qeeri katamatuuninne Gebaa7an, Mikimaasan, Aayan, [32] Anatootan, Nooban, Anaaniyan, [33] Haxooran, Raaman, Gittaiman, [34] Hadiidan, Xabo7iiman, Nabalaaxan [35] Loodan, Oonooninne Kushe Hiillatu Zanggaaraa giyoosankka de7idosona. [36] Yihudan de7ida Leewatuppe daroti Biniyaama asaara issippe de7anaadan oosettidosona.

12

Omooduwaappe Simmida Qeesetunne Leewatu Sunttaa

[1] Salaatiyaala na7aa Zarubaabeelaaranne qeese ubbatu halaqaa Yaasuura omooduwaappe simmida qeeseti hageeta: Saraaya, Ermmaasa, Izira, [2] Amaariyaa,

Malluuka, Haxxuusha, [3] SHakaaniyaa, Rehuuma, Maremoota, [4] Idda, Ginnetoona, Abiiya,
[5] Miyamiina, Ma7aadiyaa, Bilgga, [6] SHamaa7iyaa, Yoyaariiba, Yadaaya, [7] Saala, Amooka,
Hilqqiyaanne Yadaaya. Hageeti Yaasu laittan qeesetussinne qeesetu yaratussi halaqa
gididaageeta.

[8] Etaara issippe simmida Leewati Yaasa, Biinuya, Qaadimi7eela, SHerebiyaa, Yihudaanne
Mataaniyaa. Mataanee hara banaara oottiyaageetuura issippe galataa mazamuriyaa
yexxiyaageetussi halaqa. [9] Etaara issippe yexxiya Baaqibuuqeenne Uunnoi etappe sint-
taara haa simmi eqqidi yexxoosona.

[10] Yaasu Yoyaaqiima yeliis; Yoyaaqiimi Eliyaashiba yeliis; Eliyaashibi Yoyaadaa7a yeliis;
[11] Yoyaadaa7i Yonaataana yeliis; Yonaataani Yadduu7a yeliis. [12] Yoyaaqiimi qeese ubbatu
halaqa gidido laitti, hagaappe kaallidi xaafettidaageeti, qeesetu yaratu halaqa gididosona.

Saraaya yaraa halaqai Maraaya.
Ermmaasa yaraa halaqai Hanaaniyaa.
[13] Izira yaraa halaqai Mashulaama.
Amaariyaa yaraa halaqai Yahohanaana.
[14] Malluuka yaraa halaqai Yonaataana.
SHabaaniyaa yaraa halaqai Yooseefa.
[15] Hariima yaraa halaqai Adiina.
Maraayoota yaraa halaqai Hilqqaaya.
[16] Iddo yaraa halaqai Zakkaariyaasa.
Ginnetoona yaraa halaqai Mashulaama.
[17] Abiiya yaraa halaqai Ziikira.
Miniyaaminanne Ma7aadiyaa yaraa halaqai Pilxxaaya.
[18] Bilgga yaraa halaqai SHaamu7a.
SHamaa7iyaa yaraa halaqai Yonaataana.
[19] Yoyaariiba yaraa halaqai Matanaaya.
Yadaaya yaraa halaqai Uzza.
[20] Sallaaya yaraa halaqai Qaallaaya.
Amooka yaraa halaqai Ebeera.
[21] Hilqqiyaa yaraa halaqai Hashaabiyaa.
Yadaaya yaraa halaqai Nataani7eela.

[22] Leewatu halaqati Eliyaashibi, Yoyaadaa7i, Yohanaaninne Yadduu7i qeese halaqa
gidido dumma dumma laittan xaafettidosona. Qassi qeeseti Parsse biittaa asa gidiya
Daariyoosi kawotido laittan xaafettidosona. [23] Gido shin, Leewatu yaratu halaqati mazg-
gafan xaafettidoi Eliyaashiba na7aa na7aa Yohanaani haiqqana gakkanaashin de7iya
wodiyaa xalaalaana.

[24] Leewata kaalettiyaageeti Hashaabiyaa, SHerebiyaanne Qaadimi7eela na7aa Yaasa. Eti
Xoossa asa gidiya Kawoi Daawiti azazidoogaadan, naa77an shaahetti eqqidi, kayan kayan
Xoossaa bonchchoosonanne ayyo galataa mazamuriyaa yexxoosona.

[25] Beeta Maqidasiyaa gimbbiyaa penggiyaa matan keexettida dumma dumma miishshaa
wottiyo keettaa naagiyaageeti Mataaniyaa, Baaqibuuqiyaa, Obaadiyaa, Mashulaama,
Xalmmoonanne Aqquuba giyoogeeta. [26] Hageeti Yoxedeeqa na7aa na7aa, Yaasu na7aa
Yoyaaqiimi, biittaa haariyaa Nahimeenne qeesenne xaafe gidiya Iziri de7ido laittan
oottidosona.

Nahimee Yerusalaame Katamaa Gimbbiyaa Anjjissiyo Baalaa Oottiis

[27] Yerusalaame gimbbee gimbbettidi wurido baalaa bonchchiyo wode, Leewati bantta
de7iyo sohuwaappe sohuwaappe koyettidi, Yerusalaame yiidosona; yiidi daalan, diit-
taaninne maazinqqiyan galataa mazamuriyaa ufaissan yexxiiddi, baalaa puulayidosona.
[28] Ha baalaa bonchchanau Leewatu zareti, mazamuriyaa yexxiyaageeti ubbai bantta
keexxidi uttido Yerusalaame yuushuwaappenne Naxoofatu biittan de7iya qeeri kata-
matuppe, [29] Beeti-Gelggalappe, Gebaa7appenne Azimaaweetappe shiiqettidi yiidosona.

[30] Hegaappe guyyiyan, qeesetinne Leewati bantta huuphiyau geeyidosona; qassi asai ubbai,
gimbbiyaa penggetinne gimbbee Xoossaassi geeyanaadan oottiyo wogaa polidosona.
[31] Taani Yihudaa kaalettiyaageeta gimbbiyaa bollan shiishshaas; qassi mazamuriyaa
yexxiyaageetakka naa77u citan shaakkada Xoossaa galatana mala oottaas. Issi citai
gimbbiyaa huuphiyaara ushachchi simmidi, Pituwaa Oliyo Penggiyaa baggau biis.
[32] Hoshaayinne Yihudaa kaalettiyaageetuppe baggati etappe guyyeera kaalloosona.
[33] Harati qassi etaara de7iyaageeti Azaariyaa, Izira, Mashulaama, [34] Yihudaa, Biniyaama,
SHamaa7iyaa, Ermmaasanne [35] xurumbbaa oiqqida qeeseta. Qassi etappe guyyeera
yiidaagee Zakkaariyaasa; Zakkaariyaasi Yonaataana na7aa; Yonaataani SHamaa7iyaa
na7aa; SHamaa7ee Mataaniyaa na7aa; Mataanee Mikaaya na7aa; Mikaayi Zakkuura
na7aa; Zakkuuri Asaafa na7aa. [36] Zakkaariyaasa yara gidiya SHamaa7ee, Azaari7eeli,
Milalaayi, Gilalaayi, Ma7aayi, Nataani7eeli, Yihudainne Hanaani Xoossaa asa gidiya Daaw-
iti Xoossaassi yexxiyo wode go7ettiyo yetta miishsha ubbaa ekkidi, Zakkaariyaasappe
guyyeera kaallidosona. Eta citaa kaalettiyaagee xaafiyaa Izira. [37] Pulttuwaa Penggiyaakko
gakkoogaappe guyyiyan, Daawita Katamaakko simmidi, gimbbiyaa bollan de7iya xekkaa
kiyidosona; kiyidi Daawita keettaa aadhdhidi, katamaappe arshsho baggaara de7iya
Haattaa Penggiyaakko biidosona.
[38] Naa77antto mazamuriyaa yexxiyaageetu citai gimbbiyaa huuphiyaa oiqqidi, had-
dirssi simmidi biis. Taani asaappe baggaara issippe gidada etappe guyyeera kaal-
laas. Itoone Adussa Gimbbiyaappe aadhdhidi, Aaho Gimbbiyaa giyo sohuwaa gakkida.
[39] Qassi hegaappekka simmin, Efireema Penggiyaa, Gal77a Penggiyaa, Moliyaa Penggiyaa,
Hanaani7eela Adussa Gimbbiyaanne Xeetu Adussa Gimbbiyaa gakkanaashinkka biida.
Wurssettan Dorssaa Penggiyaa mataara biidi, Naagiyaageetu Penggiyaa gakkidi eqqida.
[40] Mazamuriyan Xoossaa galatiya naa77u citaikka Xoossaa Beeta Maqidasiyaakko
gakkidosona; qassi taanikka tanaara issippe de7iya kaalettiyaageetuura gakkaas.
[41] Nuuppe harati hagaappe kaallidi xaafettida, xurumbbaa punniya qeesetikka gakki-
dosona. Hegeetikka Eliyaaqiima, Ma7iseeya, Miniyaamina, Mikaaya, Eliyoo7enaaya,
Zakkaariyaasanne Hanaaniyaa. [42] Eta kaallidi gakkidaageeti Ma7iseeya, SHamaa7iyaa,
El77aazara, Uzza, Yahohanaana, Malkkiyaa, Elaamanne Exeera. Nuuni ubbai denddi
eqqoogaappe guyyiyan, mazamuriyaa yexxiyaageeti Yiziraahee eta kaalettin, bantta
cenggurssaa xoqqu oottidi yexxidosona.
[43] He gallassi daro yarshshuwaa asai Xoossaassi yarshshiis; aissi giikko, Xoossai eta gita
ufaissan ufaissiis; macca asaikka naatikka ufaittidosona. Hegaa gishshau, Yerusalaame
asai ufaittiyo ufaissai haahuwan siyettiis.
[44] He gallassi asai immiyo imotataa, asirataanne laittan ka77iyaa kattaa aifiyaappe
koiruwaa shiishshidi, miishshata wottiyo keettan wottidi, naagiya halaqata doori-
dosona. Ha doorido asati dumma dumma katamatun de7iya shooqatuppe higgee
azaziyoogaadan, qeesetussinne Leewatussi bessiya qommuwaa shiishshoosona. Aissi
giikko, Yihudaa asai ubbai qeesetuuninne Leewatun keehippe ufaittidosona. [45] Eti
Xoossai azazidobaa oottidosona; qassi geeyiyo wogaakka polidosona. Eta xalla gi-
dennan, mazamuriyaa yexxiyaageetinne penggiyaa naagiyaageeti Daawitinne a na7aa
Solomoni azazido oosuwaa polidosona. [46] Kase Daawitanne Asaafa wodiyaappe doom-
midikka mazamuriyaa yexxiyaageetu citaa kaalettiyaageeti Xoossaa yettan galatanaunne
bonchchanau de7iyoogee erettidi de7iyaabaa. [47] Zarubaabeela laittaaninne Nahimiyaa
laittan Israa7eela ubbai mazamuriyaa yexxiyaageetussinne penggiyaa naagiyaageetussi
bessiya qommuwaa hachchi hachchi immidosona; qassi Leewatussikka etau dummayido
qommuwaa immidosona. Leewatikka qassi Aaroona yarata gidiya qeesetussi etayyo
dummayido qommuwaa immidosona.

13

Israa7eela Asai Allaga Asaappe SHaahettiis

[1] He gallassi asai ubbai siyishin, Muuse Maxaafai nabbabettiis; he wode eti, “Moo7aaba
biittaa asainne Amoona biittaa asai Xoossaa maabaran gaittanau bessenna” giya so-
huwaa maxaafaa giddon demmidosona. [2] Aissi giikko, Israa7eela asai Gibxxeppe kiyidi,
Kanaane biyo wode, Moo7aabanne Amoona biittaa asai etau kattaanne haattaa immennan
ixxidosona. Hegaa bollikka qassi Israa7eela asaa qanggana mala, Balaamassi miishshaa
immidi shammidosona. Gido shin, nu Xoossai qanggettaa anjjuwau laammiis. [3] Ha
higgiyaa Israa7eela asai siyido wode, allaga zare walahai de7iyo ubbaa Israa7eelappe
shaakkiis.

Nahimee Moorettida Wogaa Ooraxissiis

[4] Hegaappe kasetidi, Beeta Maqidasiyan miishshata wottiyo kifiletussi halaqa gidiya
Eliyaashibi Xoobbiyaara dabbotaa medhdhi uttiis. [5] Hegaappe denddidaagan kattaa
imotaa, ixaanaa, Beeta Maqidasiyan de7iya dumma dumma miishshata, kattaappe
woiniyaappenne zaitiyaappe Leewatussi, mazamuriyaa yexxiyaageetussinne penggiyaa
naagiyaageetussi immiyo asirataanne qeesetussi immiyo qommuwaa wottiyo wogga
kifiliyaa Eliyaashibi Xoobbee aqana mala, ayyo giigissiis.

[6] Ha ubbabai haniyo wode taani Yerusalaamen de7ikke. Aissi giikko, Arxxekssiisi
Baabiloone biittan kawotido hasttamanne naa77antto laittan taani simmada Baabiloone
biittaa kawuwaakko baichchaas. Gido shin, guutta wodiyaappe guyyiyan, kawuwaa
oichchada, [7] Yerusalaame simmada yaas. Yaada Xoossaa Beeta Maqidasee de7iyoosan
Eliyaashibi Xoobbiyaassi aqiyo kifiliyaa giigissidi, i oottido iitabaa akeekaas. [8] Keehi
yiillotada, Xoobbiyaa so miishshaa muliyaa kifiliyaappe kessada, kare olaas. [9] Kifiliyaakka
qassi wogaadan geeshshana mala azazaas. Xoossaa Beeta Maqidasiyaa miishshata, kattaa,
imotaanne ixaanaa zaarada he sohuwaa gelissaas.

[10] Qassi asai Leewatussinne mazamuriyaa yexxiyaageetussi bessiya qommuwaa im-
mibeenna gishshau, Leewatinne mazamuriyaa yexxiyaageeti ubbai bantta oosuwaa ag-
gidi, goshshau guyye biidoogaa be7aas. [11] Hegaa gishshau, taani halaqata, “Xoossaa Beeta
Maqidasiyaa oosuwaa aissi oli aggidetii?” yaagada hanqqettaas. Hegaappe guyyiyan, eta
xeegada ubbaakka eta oosuwau oosuwau zaaraas. [12] Yaatin, Yihudaa asai ubbai kattaappe,
woiniyaappenne zaitiyaappe immiyo asirataa Beeta Maqidasiyaa miishshata wottiyo
keettaa zaaridi, ehuwaa doommiis. [13] Taani qeesiyaa SHeleemiyaa, xaafiyaa Xaadooqanne
Leewiyaa Padaaya miishshaa wottiyo keettau halaqa oottada sunttaas. Qassi Mataaniyaa
na7aa na7aa Zakkuura na7ai Hanaani eta maaddiyaagaa. Hageeti ubbaikka koshshiyaabaa
ubbaa bantta ishanttussi shaakki shaakki immiyoogan ammanettiyaageeta gididosona.

[14] “Ta Xoossau tana qoppa; qassi ne Beeta Maqidasiyaa oosoi giigana mala, taani oottido
lo77o oosuwaakka dogoppa” yaagada taani woossaas.

[15] He wodiyan taani Yihudan de7iya asai Sambbata gallassi woiniyaa gum77ishin be7aas;
haratikka qassi kattaa, woiniyaa eessaa, woiniyaa aifiyaa, balasiyaa aifiyaanne hegeeta
milatiyaabata bantta hariyan caanidi, Sambbata gallassan Yerusalaame ehiyoogaa be7aas.
Hegaa gishshau, eti Sambbata gallassan zal77ennaadan taani etau minttada yootaas.
[16] Hegaa bollikka qassi Yerusalaamen de7iya Xiiroosa biittaa asati moliyaanne hara issi issi
zal77e miishshata ehiidi, Sambbatan Yerusalaamen Yihudaa asaassi baizzoosona. [17] Hegaa
gishshau, taani Yihudaa kaalettiyaageetuura hagaadan yaagada ooyettaas; “Hagaa mala
iita oosuwaa oottidi, Sambbataa aissi tunisseetii? [18] Xoossai hagaa mala metuwaa nu
bollaaninne nu katamaa bollan ehiidoogee, kase intte aawati hegaa mala iitabaa oottiina
gidenneeyye? Ha77i intte qassi Sambbataa tunissidi, Israa7eela bollan hara hanqquwaa
ehaanau haneeta” yaagaas.

[19] Hegaappe guyyiyan, Sambbata gallassaappe kasetidi de7iya gallassan sa7ai lem77iyo
wode, Yerusalaame gimbbiyaa penggeti gorddettanaadaaninne Sambbatai aadhd-
hanaashin dooyettennaadan taani azazaas. Qassi Sambbata gallassan aiba zal77enne
ekkidi gelennaadan naagana mala, ta ashkkaratuppe issoota issoota gimbbiyaa penggiyan
essaas. [20] Hegaa gishshau, dumma dumma zal77e miishshata ehiya zal77anchchati

issuwaappe biidi naa77aa gakkanaashin, Yerusalaame gimbbiyaappe gaxa baggaara aqi-
dosona. [21] SHin taani eta hagaadan yaagada seeraas; "Gimbbiyaappe gaxaara waananau
aqeetii? Intte naa77antto hegaadan oottikko, taani wolqqankka inttena teqqana" yaagaas.
He gallassappe guyyiyan, naa77antto Sambbata galla mule yibookkona. [22] Leewati
bantta huuphiyaa geeshshanaadaaninne Sambbata gallassaikka geeshsha gidana mala,
gimbbiyaa penggeta naaganaadan taani azazaas.

"Ta Xoossau, ha ubbabaa gishshau, neeni tana qoppa; qassi ne aggenna siiquwaa
gishshau, neeni taayyo qaretta" yaagada taani woossaas.

[23] He wode qassikka taani Yihudaa attuma asaappe issooti issooti machchiyo Ashddooda,
Amoonanne Moo7aaba biittatuppe ekkidoogaa be7aas. [24] Ubba qassi iitabai eta naatuppe
baggai Ashddooda biittaa woikko issi issi hara biittaa qaalan haasayoosonappe attin,
bantta biittaa, Yihudaa qaalan haasayanau danddayokkona. [25] Taani etaara ooyettaasinne
eta qanggaas; qassi etappe issoota issoota dechchada, eta huuphiyaa binnaanaa shoddaas.
Hegaa xalla gidennan eti naa77antto bantta macca naata eta attuma naatussi immen-
naadaaninne eta macca naatakka banttassinne bantta attuma naatussi ekkennaadan
Xoossaa sunttan caaqettaas. [26] Qassikka eta hagaadan yaagaas; "Kawoi Solomoni nagaraa
oottidoogee allaga biittaa maccaasatuppe denddidaagaana gidenneeyye? Solomona
mala kawoi hara daro biittaa kawotu giddonkka baawa; Xoossaikka a dosido gishshau,
Israa7eela asaa ubbaa bollan kawoyiis. Gido shin, harai atto akka allaga biittaa maccaasati
hagaa mala nagaraa ootissidosona. [27] Yaatin, nuunikka qassi intte zoriyaa siyidi, allaga
maccaasaa ekkidinne hegaa mala iitabaa oottidi, Xoossaa naaqqaneeyye?" yaagaas.

[28] Qeese ubbatu halaqaa Eliyaashiba naatuppe issoi Yoyaadaa7a; shin a naatuppe issoi
Beeti-Horoona katamaa asa gidiya Sanbbalaaxa na7iyo machchiis. Yaatin, taani a ta
de7iyoosaappe yedettaas.

[29] "Ta Xoossau, hageeti qeesetettaa wogaa tunissidoogaanne neeni qeesetuuranne
Leewatuura wottido qaalaa maachchaa kolidoogaa be7a" yaagada taani woossaas.

[30] Eta allaga gidiya yoho ubbaappe geeshshoogaappe guyyiyan, qeesetussinne Leewa-
tussi eta oosuwaa oosuwaa immaas. [31] Qassi yarshshuwaa xuuggiyo mittaikka wodiyan
wodiyan yaana malanne asaikka bau aifidabaappe koiro aifiyaa imota oottidi ehaana mala,
wogaa wottaas.

"Ta Xoossau, ne lo77otettan tana qoppa" yaagada taani woossaas.

Asttiri Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Asttiri maxaafan odettida taariketi Parsse kawoi balggo balggo de7iyo sohuwan polettidaageeta. He taariketi ba gita xalaaninne ba asaa siiqiyo gita siiquwan, morkketi biittaappe xaissana haniyo ba asaa ashshida, Asttiro giyo Aihudatu minee taarikiyaa minttidi odoosona. Ha maxaafai Aihudati bonchchiyo, Puriima geetettidi erettiya baalaa doomettaanne a birshshettaa loittidi odees.

Kawiyaa Asxxiina Kawuwaa Arxxekssiisa Azazuwaa Ixxaasu

1-2 Hagee Kawoi Arxxekssiisi Hindde biittaappe Toophphiyaa biittaa gakkanaashin
de7iya, xeetanne laatamanne laappun biittata haariyo wode hanidabaa. I uttidi haariyo
waanna katamai Suusa geetettees.
3 I kawotido heezzantto laittan, baappe garssaara haariyaageetussinne biittaa ais-
siyaageetussi gita gibiraa giigissiis. He gibiraa sohuwan Meedoonanne Parsse biittaa ola
gadaawati, biittaa halaqatinne aissiyaageeti beettidosona. 4 Kawoi issi xeetanne hosppun
tammu gallassaa kumettaa ba kawotettaa duretettaanne ba bonchcho anggaa ubbaa eta
bessiis.
5 He gallassatuppe guyyiyan, kawoi qassikka hara laappun gallassau gam77iya gibiraa,
Suusa kataman, duriyaappe manqquwaa gakkanaashin de7iya asa ubbaassi giigissiis. He
gibirai kawo keettaa ataakilttiyaa sohuwan giigiis. 6 He sohuwan de7iya dabaabai, liin-
uwaappe dadettida boottanne salo milatiya magalashotun puulatti uttiis. Magalashotikka
ochcha teera milatiya lo77o liinuwaa baqettan aattin, ibinabarade giyo shuchchaappe
oosettida dizggiyaa bollan de7iya bira migidotun kaqetti uttidosona. Qassi worqqaap-
penne biraappe oosettida arssati, dumma dumma merai de7iyo al77o shuchchatuppenne
inqqotuppe oosettida baasuwan maaran yegetti uttidosona. 7 Issoi issuwaappe dumma
gidida worqqa burccukkuwan woine eessai asa ubbaassi imettees; kawoikka daro keha
gidido gishshau, woine eessaassi zawi baawa. 8 SHin issi issi asi ba koyoogaa keenaa uyees;
hegaa kawoi kasetidi, ba ashkkaratussi odi wottiis.
9 He wode Kawiyaa Asxxiinakka maccaasa ubbaassi gibiraa kawuwaa keettan giigissaasu.
10 Gibirai doomettido laappuntta gallassi, Kawoi Arxxekssiisi woiniyaa eessaa alidi
ufaittido wode, ba ashkkarata Mahumaana, Biztta, Harbboona, Biigita, Abaagita, Ze-
taaranne Karkkaasa geetettiya laappun mureessata xeegidi, 11 "Kawiyo Asxxiino kawotaa
kallachchaa goxissidi, haa ekki yiite" yaagidi azaziis. Aissi giikko, a keehippe puulanchcha
gidiyo gishshau, halaqatinne asai ubbai o be7ana mala, kawoi koyiis. 12 SHin kawuwaa
azazuwaa mureessati odin, Kawiyaa Asxxiina kawuwaa sinttau yeennan ixxaasu. Hegee
kawuwaa hanqquwaa suulissiis.
13-14 Hegaa gishshau, kawoi gita maatai de7iyo laappun Parssenne Meedoona sunttata
xeesidi gelissiis. Eti Karshshaana, SHetaara, Adimaata, Tarsseesa, Mereesa, Marssananne
Mamukaana geetettoosona. He asati aadhdhida eranchchanne he biittaa higgiyaanne
de7uwaa wogaa minttidi eroosona. Hagaa malabaassi kawoi ubba wodekka eta oichchees.
15 Kawoi eta, "Taani, Kawoi Arxxekssiisi, ta mureessatu bolli kiittin, Kawiyaa Asxxiina ta
azazuwaa polennan ixxaasu. Hegaa gishshau, higgee odiyo maaran o waatanau bessii?"
yaagidi oichchiis.
16 Oichchin etappe issoi, Mamukaani kawuwaa sinttaaninne halaqatu sinttan zaaridi,
hagaadan yaagiis; "Kawiyaa Asxxiina kawuwaa xalaala gidennan de7ishin, a halaqata
ubbaanne a kawotettaa giddon de7iya asaa ubbaa naaqqaasu. 17 Aissi giikko, ha kawotettaa
giddon de7iya maccaasai ubbai Kawiyaa Asxxiina oottidoogaa siyidi, ba azinaa azinaa
karanau doommana. Etikka, 'Kawoi Arxxekssiisi baakko yaanaadan xeegissin, Kawiyaa
Asxxiina ixxabeikkeeyye!' yaagana. 18 Hegaa xalla gidennan, Parssenne Meedoona

halaqatu maccaasati hagaa siyido wode, hachchi awai wullanaashinkka bantta azinata hegaadan giidi karana. Hegan maccaasatuppenne azinatuppe gidduwan ooshshai darana.
[19] "Hegaa gishshau kawuwau, neeni dosikko, Kawiyaa Asxxiina naa77antto ne sintti aadhdhennaadan teqqiya awaajuwaa kessa; he awaajoikka naa77antto laamettenna mala, Parssenne Meedoona higgiyaa giddon xaafetto. Hegaappe guyyiyan, a kawiyo gidiyo bonchchuwaa ippe kehiya harannissi imma. [20] Aissi giikko, ha neeni aattido awaajoi ha gita kawotettan ubban odettiyo wode, issi issi maccaasiyaa dure gidin, manqqo gidin, shaakkennan ba azinaa bonchchana" yaagiis.
[21] Yaagin kawoinne a halaqati ha zoriyan ufaittidosona. Hegaa gishshau, Mamukaani giidoogaadan kawoi oottiis. [22] I ba kawotettaa giddon de7iya dumma dumma biittatussi eta pitaliyaaninne eta qaalan xaafidi, dabddaabbiyaa kiittiis; he awaajoi, issi issi azinai ba keettaa keettaa aissiya halaqa gidiyoogaa odees.

2

Asttira Kawiyo Gidaasu

[1] Hegaappe simmin, Kawuwaa Arxxekssiisa hanqqoi dochchiis; dochchin Kawiyaa Asxxiina oottidobaanne ikka i bollan kessido awaajuwaabaa qoppiis. [2] He wode kawo keettan oottiya ashkkarati a hagaadan yaagidosona; "Lo77o puulaara de7iya geela7o macca naata koyidi, kawuwaassi ehaana mala, [3] ne kawotettaa giddon de7iya biittatu ubban halaqata suntta. Etikka lo77o puulaara de7iya geela7o macca naata dooridi, Suusa katamaa ehiidi, maccaasau giigida keettan wottona. Hegan he maccaasaa keettau halaafe gidiya kawo mureessaa Hegaaya kushiyan eti de7ishin, eta puulaa loittiyaabai ubbai etau imetto. [4] Hegaappe guyyiyan, kawuwaa ubbaappe aadhdhada ufaissiya geela7iyaa Asxxiini sohuwan kawiyo gidu" yaagidosona. Yaagin ha zoree kawuwaa ufaissido gishshau, kawoi hegaadan oottiis.
[5] Hegan Suusa kataman issi Marddikiyoosa giyo Aihuda biittaa asi de7ees. Ikka Yaa7iira na7aa; Yaa7iiri SHim77a na7aa; SHim77i Biniyaama zare gidiya Qiisa na7aa. [6] Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiinanne hara Aihuda asaa olan omooddidi efiido wode, Marddikiyoosi etaara issippe biidaagaa. [7] Gido shin, i he biittan de7iiddi, ba aawaa ishaa na7iyo, Ibraisxxe qaalan Hadaaso geetettiya Asttiro banaara wottidi dichchees. Asttira merankka qottankka keehi puulanchcha. I aawainne aayyiyaa haiqqoogaappe guyyiyan, Marddikiyoosi o efiidi, ba macca na7iyo oottidi dichchiis.
[8] Kawoi kessido awaajuwaanne azazuwaa maaran, Suusa katamaa ehiido doorettida daro geela7otuppe issinna Asttiro. Akka yaada, maccaasau giigida keettaa halaafe gidiya Hegaaya giyoogaa aawatettan uttaasu. [9] Hegaayi Asttiro be7ido wode, in keehippe ufaittiis; o dumma xeelliis. Yaatidi sohuwaarakka maanau dumma qumaanne bollaa gorppettiyo tishshaa iyyo immiis. Qassi iyyo oottanau kawo keettaappe doorettida laappun danggiriixeta sunttidi, maccaasau giigida keettan, kifile ubbaappe aadhdhidi lo77iya kifiliyan onne i danggiriixeta efiidi wottiis.
[10] Marddikiyoosi iyyo kasetidi odidoogaadan, Asttira Aihuda asa gidiyoogaa oossinne odabeikku. [11] Qassikka Marddikiyoosi Asttiri payyatettaanne iyyo haniyaabaa eranau, maccaasaa keettaa sinttaara hachchi hachchi yaanne haanne hemettees.
[12] Geela7oti kawuwaakko gelanaappe kasetidi, issi laittaa kumettaa bantta puulaa loittiiddi gam77oosona; hegeekka, koiro usuppun aginaa karbbiyaa zaitiyan gorppettiiddi gam77idi, naa77antto usuppun aginaa qassi, lo77o sawiya shittuwan gorppettoosona. [13] Hegaappe guyyiyan, issi geela7iyaa kawuwaakko geliyo wodee gakkiyo wode, ba koyido maayuwaa maaya puulattada, maccaasaa keettaappe kiyada, kawoi de7iyoosaa gelausu. [14] Qammi gelada, kawuwaara aqidoogaappe hini baggan, wonttin maallado kiyausu. Kiyin kawo baakkoti de7iyo hara keettaa o efoosona. Efin he keettaassi halaafe gidiya kawo mureessai SHa7ishagaazi o naagees. Kawoi dosidinne i sunttaa xeegidi, "Onakko ehiite" gaana xayikko, a naa77antto kawuwaakko gelanau danddayukku.

[15] Hegaa gidishin, kawuwaakko geliyo kayai Asttiro gakkiis. Asttira Marddikiyoosa aawaa ishaa Abihaila na7iyo; Marddikiyoosi ba na7iyo kessidi dichchidooro. A maccaasau giigida keettau halaafe gidiya kawo mureessai Hegaayi zoridoogaadan maayuwaa maayaasu. O be7ida ubbai i puulaa nashshiis. [16] Arxxekssiisi kawotido laappuntta laittan, Tebeeta giyo tammantta aginan Asttira kawoi de7iyoosaa gelaasu.

[17] Gelido wode, kawoi hara maccaasa ubbaappe aattidi, o dosiisinne hara geela7otu ubbaappe in ufaittiis. Hegaa gishshau, kawotaa kallachchaa i huuphiyan goxxidi, o Asxxiini sohuwan kawiyo kessiis. [18] Hegaappe guyyiyan, kawoi Asttiri bonchchuwaassi gita gibiraa giigissiis. Giigissidi halaqatanne biittaa aissiyaageeta xeesiis. Qassi ba kawotettaa giddon ufaissa baalai bonchchettana mala awaajjidi, imotaakka ba kehatettaa keenaa huuphiyan huuphiyan immiis.

Marddikiyoosi Kawuwaa SHemppuwaa Ashshiis

[19] Hegee hegaadan de7ishin, Marddikiyoosi kawuwaa keettan halaqa gididi sunttettiis. [20] Asttira Aihuda asa gidiyoogaa ha77i gakkanaashinkka oossinne odabeikku. O Marddikiyoosi, "Odoppa" giido gishshau, kase na7atettan azazettiyoogaadan, ha77ikka ayyo azazettaasu.

[21] Marddikiyoosi kawo keettan oottiiddi de7iyo wode, kawoi de7iyo kifileta geliyo penggiyaa naagiya kawo mureessatuppe naa77ati, Bigitaaninne Tereshi Kawuwaa Arxxekssiisa morkkidi, woranau maqettidosona. [22] Eta maqquwaa Marddikiyoosi siyidi, Kawee Asttirissi yootin, akka Marddikiyoosa sunttan kawuwaassi yootaasu. [23] Yootin kawoi yohuwaa loittidi, qoridi xeelliyo wode, yohoi tuma gididi beettin, he naa77u asata kocan kaqqidi woriis. Ha hanotettaikka Kawuwaa Arxxekssiisa Taarikiyaa Xaafiyo Maxaafan xaafettiis.

3

Hamaani Aihudata Xaissanau Maqettiis

[1] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Arxxekssiisi Hamaana giyo issi banaara oottiyaagaayyo sunttatettaa xoqqissidi, ba halaqatuyyo halaqa oottidi sunttiis. Hamaana aawai Hammadaati Aihudatu morkkiyaa, Agaaga zare. [2] Kawoi azazi wottido gishshau, kawo keettaa penggen oottiya halaqati ubbati Hamaani kanttiyo wode, gulbbatidi a bonchchoosona. Gido shin, Marddikiyoosi Hamaanassi gulbbatennaaninne bonchchennan ixxiis. [3] He wodiyan kawo keettaa penggen oottiya halaqati Marddikiyoosa, "Kawuwaa azazuwaa polennan aissi ixxai?" yaagidi, [4] hachchi hachchi odoosona; shin i eti odiyoogaa siyanau koyibeenna. Ubba qassi, "Taani Aihuda asa gidiyo gishshau, Hamaanassi gulbbatanaunne a bonchchanau danddayikke" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan eti, "Ha Marddikiyoosi odiyo gaasuwaa siyidi, Hamaani waanandeeshsha!" giiddi, ayyo yootidosona. [5] Marddikiyoosi baayyo gulbbatennaagaanne bana bonchchennaagaa Hamaani erido wode, hanqquwaa tamaadan eexxi kiyiis. [6] Hegaa bollikka qassi, Marddikiyoosi Aihuda asa gidiyoogaa eriis; eridi a xalaalaa qaxxayiyoogee laafabaa giidi qoppido gishshau, Arxxekssiisa kawotettaa giddon de7iya Aihuda zariyaa ubbaa woranau halchchiis.

[7] Arxxekssiisi kawotido tammanne naa77antto laittan, Niisaana giyo koiro aginan, Aihudata woriyo aginaanne gallassaa eranau, Puriima giyo saamaa a sinttan yegganaadan, Hamaani azaziis. He saamai wodhdhido maaran, Adaare giyo tammanne naa77antta aginan, tammanne heezzantto gallassai Aihudati wuriyo gallassa gidiyoogee qashettiis.

[8] Hegaappe guyyiyan, Hamaani Kawuwaa Arxxekssiisassi hagaadan yaagidi yootiis; "Ne kawotettaa giddon mulesan laalettidi de7iya issi zare asati de7oosona; eta de7uwaa maarai hara asaagaappe dumma; hegaa xalla gidennan, eti kawuwaa higgiyaassikka haarettokkona. Hegaa gishshau, neeni eta de7ona gaada co77u giikko, hegee lo77o gidenna. [9] Hegaa gishshau kawuwau, ha qofai nena ufaissikko, ha asata wori xaissana mala, awaajuwaa kessa. Hegaa ne oottikko, taani heezzu xeetanne oitamu sha7u kilo giraame deexxiya biraa kawo buquraa minjjiyo keettau gelissanaadan, ne kawotettaa aissiyaageetussi immana" yaagiis.

[10] Yaagin kawoi ba maataa erissanau awaajuwaa bolli wottiyo migido maatafaa ba
biradhdhiyaappe kessidi, Aihudatu morkkiyaa, Agaaga zariyaa, Hammadaata na7aa
Hamaanassi immiis. [11] Kawoi Hamaana, "Neeni immana giido birai ne achchan de7o; shin
ha asatu bolli ne dosidobaa ootta" yaagiis.
[12] Hegaa gishshau, koiro aginan, tammanne heezzantto gallassan, Hamaani kawuwaa
xaafeta ubbata xeegiis. Xeegidi, he awaajoi biitta ubban de7iya asaassi dumma dumma
qaalaaninne dumma dumma pitaliyan xaafettidi, kawoppe garssaara biittaa haariyaageetukko, auraajjaa haariyaageetukkonne dere halaqatu ubbaakko kiitettanaadan azaziis.
Awaajoikka Kawuwaa Arxxekssiisa sunttan xaafettidi, migido maatafai a bolli wodhdhoogaappe hini baggan, [13] eesotiya wottanchchati a kawotettaa biittaa ubbaa gattanaadan
kiitettidosona. He awaajoi, "Adaare giyo tammanne naa77antto aginan tammanne heezzantto gallassan, Aihuda ubbaa, yelagaa cimaa, maccaa attumaa, naatakka ashshennan
mexi issi gallassi wurssi worite; eta aquwaakka bonqqite" yaagees. [14] Hegaa gishshau,
he keerido gallassai gakkiyo wode, asi ubbi giigettanaadan, he awaajoi biittau ubbau
kiitettiisinne asau ubbau awaajjettiis.
[15] Kawuwaa azazuwan eesotiya wottanchchati biitta ubbaakka kiitaa gattidosona. Qassi
Suusa katamankka odettiis. Yaatin, Suusa katamaa asai ubbai shabbirettiis. SHin
kawuwaaranne Hamaanaara issippe uttidi, woiniyaa eessaa uyoosona.

4

Marddikiyoosi Asttiro Maaduwaa Woossiis

[1] Marddikiyoosi ha hanidabaa ubbaa siyido wode, azzanidi ba maayuwaa pooshshiis;
pooshshidi waaruwaa maayiis; ba huuphiyankka bidinttaa qoliis. Ba cenggurssaakka
xoqqu oottidi, misho yeehuwaa yeekkiiddi, katamaa giddon yuuyiis. [2] Yuuyiiddi, kawo
keettaa geliyo penggiyaa gakkanaashin biis; shin gelanau danddayibeenna. Aissi giikko,
waaruwaa maayidi, kawo keettaa gelanau oossinne danddayettenna. [3] Kawuwaa awaajoi
siyettido biitta ubban Aihudatu giddon gita kayyoi, xoomai, yeehoinne zilaassai doomettiis. Etappe darotikka qassi waaruwaa maayidi, kayyottanau bidinttan uttidosona.
[4] Kawee Asttiri danggiriixetinne o naagiya mureessati yiidi, Marddikiyoosabaa iyyo
odido wode, a keehippe azzanaasu. Azzanada Marddikiyoosi waaruwaa kessirggidi
maayana mala, ayyo hara maayuwaa kiittaasu; shin i ekkennan ixxiis. [5] Hegaappe
guyyiyan Asttira, kawoi iyyo oottanaadan wottido Hataaka giyo mureessaa xeegada,
Marddikiyoosa metoi aibakkonne qassi i aibissi kayyottiyaakkonne erana mala, akko
kiittaasu. [6] Kiittin, Hataaki kawuwaa keettaa geliyo penggiyaa mata dabaaban de7iya
Marddikiyoosakko biis. [7] Bin Marddikiyoosi, ba bolli gakkidabaa ubbaa qonccissidi,
ayyo yootiis. Qassikka Aihudata worissi wurssanau Hamaani kawuwaa buquraa minjjiyo keettau immanau geppido miishshaa likkiyaara ubbai attennan geeshshidi yootiis.
[8] Hegaa xalla gidennan, Aihudata wurssanau Suusa kataman kiyida awaajoi xaafettido
woraqataakka Hataakassi immidi, hegaa Asttirissi immanaadaaninne haniyaabaa ubbaa
iyyo yootanaadan odiis. Qassi Asttira kawuwaakko gelada, ba asai wurennaadan gaannatana mala, Hataakassi yootiis.
[9] Hataaki yiidi, Marddikiyoosi kiittidobaa ubbaa Asttirissi yootiis. [10] Yootin Asttira
Hataaka zaarada, Marddikiyoosakko hagaadan yaagada kiittaasu; [11] "Higgee, 'Macca gidin,
attuma gidin, ooninne xeegettennan de7iiddi, kawuwaara gaittanau kawo keettaassi
giddo dabaabaa gelikko, haiqqo. SHin i xeegettennan kawuwaakko geliyo wode, kawoi
worqqaappe oosettida ba kawotaa xam77aa xeeraa akko zaaridi bessikko, he uraa xalaalai
atto' yaagees. Ha higgiyaa kawuwaara zorettiyaageetuppe biidi, coo asaa gakkanaashin
de7iya asi ubbi erees. SHin taani hasttamu gallassa gidoosappe kawuwaakko gelanau
xeegetta erikke" yaagaasu.
[12] Marddikiyoosi Asttira kiittido kiitaa siyidoogaappe guyyiyan, [13] iyyo zaaruwaa kiittiiddi, hagaadan yaagiis; "Neeni, 'Taani kawo keettan de7iyo gishshau, hara Aihudatuppe attin, tana bochchiyaabi baawa' gaada qoppoppa! [14] Neeni hagaa mala wodiyan co77u giikko,

Aihudatussi maadoi harasaappe yaana. Etikka tumuppe attana; shin neeninne ne aawaa
keettaa asai haiqqana. Neeni kawiyo gidada yiidoogee hagaa mala wodiyaassakkonne ooni
erii?" yaagiis.
15 Asttira Marddikiyoosassi hagaadan yaagada zaarada kiittaasu; 16 "Ba; baada Suusa
kataman de7iya Aihudata ubbaa issippe shiishsha. SHiiqidi xoomiiddi, taassi woossite.
Heezzu gallassainne heezzu qammai wuranaashin, quma mooppite; haattaa uyoppite.
Taanikka ta danggiriixetuura hegaadan xoomana. Hegaappe guyyiyan, i ubba higgiyan
teqettidaagaa gidikkokka, kawoi de7iyo sohuwaa taani gelana. Taani haiqqikkonne
haiqqana" yaagaasu.
17 Marddikiyoosi biidi, Asttira a azazidoogaadan mulebaa oottiis.

5

Asttira Gibiraa Giigissaasu

1 Xoomaa doommoosappe heezzantto gallassi Asttira kawotaa maayuwaa maayada,
kawo keettan giddo dabaabaa gelada eqqaasu. He dabaabai kawoi uttiyo wuigiyaa baazzan
de7ees. Kawoikka kawo keettaa geliyo penggiyaa baazzan de7iya, ba kawotaa araatan
uttiis. 2 Kawiyaa Asttira gelada, giddo dabaaban eqqidaaro kawoi be7iis; be7idi in ufaittido
gishshau, ba worqqa xam77aa ikko micciis. Akka shiiqada xam77aa xeeraa bochchaasu.
3 Kawoi o hagaadan yaagiis; "Kawee Asttiree, neeni taakko aibissi yaadii? Qassi neeni
tana oichchiyoobai aibee? Harai atto ta kawotettaappe baggaa gidikkokka, taani neeyyo
immana" yaagiis.
4 Asttira zaarada hagaadan yaagaasu; "Kawuwau, nena ufaissiyaabaa gidikko, taani
neeyyo giigissido gibiraa maanau neeninne Hamaani naa77ai hachchi omarssi yiyaakko
dosais" yaagaasu.
5 Hegaappe guyyiyan kawoi, "Nuuni Asttira giigissido gibiraassi baanau, Hamaana
eesuwan ehiite!" yaagiis.
Yaagin naa77aikka he sohuwaa biidosona. 6 Eti issippe woiniyaa eessaa uyiiddi de7ishin,
kawoi naa77anttuwaa Asttiro, "Neeni tana woossiyoobai aibee? Taani neeyyo immana.
Qassi neeni tana oichchiyoobai aibee? Harai atto ta kawotettaappe baggaa gidikkokka,
taani ne oishaa polana" yaagiis.
7 Asttira zaarada hagaadan yaagaasu; 8 "Kawuwau, neeni tanan ufaittidabaa gidikko,
qassi taani woossiyoobaa immanaunne ta oishaa polanau neeni dosiyaabaa gidikko,
wontto ta giigissiyo hara gibiraassi neeninne Hamaani yaanaadan oichchais. Taani ai
koyiyaakko, he wode neessi qonccissana" yaagaasu.

Hamaana Maqquwaa

9 Hamaani gibiraa sohuwaappe kiyidi biyo wode, keehippe ufaittido gishshau, ba
wozanan poocu giiddi biis. SHin i kawo keettaa geliyo penggiyaa mataara aadhdhidi
biyo wode, hegan uttida Marddikiyoosa be7iis; ayyo denddibeennaagaanne yayyidi kokko-
ribeennaagaa akeekidi, Hamaani hanqquwaa eexxi kiyiis. 10 Gidikkonne, ba hanqquwaa
danddayidi biidi, ba soo gakkiis.
Hegaappe guyyiyan, ba laggetanne ba keettaayyiyo Zereesho issippe xeegissidi,
11 Hamaani ba duretettaa likkiyaa, ba attuma naatu qoodaa, kawoi bana bonchchido
bonchchuwaanne hara halaqatuppenne kawo oosanchchatuppe aadhdhiya sunttatettaa
ayyo immidi, waatidi a bonchchidaakko, etayyo gairiis. 12 Gujjidikka Hamaani hagaadan
yaagiis; "Harai atto Kawiyaa Asttirakka ba giigissido gibiraassi kawuwaara baanau taappe
attin, haraa oonanne xeegabeikku. Qassi wonttokka kawuwaara baanaadan tana xeesa
wottaasu. 13 SHin he Aihudai Marddikiyoosi kawo keettaa geliyo penggen uttidaagaa
be7iyo wode, ha ubbabaikka tana kalissenna" yaagiis.
14 He wode a keettaayyiyaa Zereeshanne a laggeti ubbai hagaadan yaagidosona; "Neeni
ishatamu wara adussa kocaa esissa; yaatada wontto guuraara Marddikiyoosi he kocan
kaqettana mala, kawuwaa oichcha. Hegaappe guyyiyan, ufaittaidda gibiraa maanau ba"
yaagidosona. Hamaana ha qofai ufaissido gishshau, eti giidoogaadan kocaa giigisissiis.

6

Kawoi Marddikiyoosa Bonchchiis

[1] He gallassi qammi kawuwaa xiskkoi efeennan ixxiis. Hegaa gishshau, kawoi Kawo Taarikiyaa Xaafiyo Maxaafaa ehiidi, hegan xaafettida, kase hanida taariketa ayyo nabbabana mala azaziis. [2] Nabbabettida taariketuppe issoi Marddikiyoosi oottidobaa; hegeenne, kawoi de7iyo kifiliyaa naagiya, Bigitaananne Teresha giyo naa77u mureessati kawuwaa woranau maqettido maqquwaa Marddikiyoosi qonccissidoogaa. [3] Kawoi, "Yaatin, i hagaa qonccissidoogaassi ayyo imettida sunttatettai woi woitoi aibee?" yaagiis.

Kawuwaa ashkkarati zaaridi, "Ayyo aibinne oosettibeenna" yaagidosona.

[4] Kawoikka zaaridi, "Kawo keettaa kare dabaaban oonee de7iyai?" yaagiis. He wode ba giigissido kocan Marddikiyoosa kaqqanau, kawuwaa oichchana giidi, Hamaani kawo keettaa kare dabaabaa geliiddi de7ees.

[5] Kawuwaa ashkkarati, "Hamaani hagan de7ees" yaagidosona.

Kawoi zaaridi, "Haa gela giite" yaagiis.

[6] Hamaani geloogaappe guyyiyan kawoi, "Kawoi bonchchanau dosiyo asayyo ai oottanau koshshii?" yaagidi oichchiis.

Hamaani, "Kawoi taappe haraa oona bonchchanau dosii?" yaagidi ba wozanan qoppiis. [7-8] Hegaa gishshau, Hamaani kawuwaassi yaagidi zaariis; "Kawoi bonchchanau dosiyo asaayyo kawoi maayido ba kawotaa maayuwaa ehiisso. Qassi ba toggiyo paraa huuphiyankka kallachchaa goxisso. [9] Hegaappe guyyiyan, banaara oottiya halaqatuppe issi keehi bonchchettidaagaa xeegissidi, kawotaa maayuwaa a maizzanaadaaninne kawuwaa paran a utissidi, katamaa dabaabaa kessanaadan azazo. Yaatobare he keehi bonchchettida halaqai a sinttan hemettiiddi, 'Kawoi bonchchanau dosiyo urau hagaadan oottees' yaagidi awaajjo" yaagiis.

[10] Yaagin kawoi zaaridi, Hamaana hagaadan yaagidi azaziis; "Hodde eesuwan dendda! Denddada kawotaa maayuwaanne ta paraa ekkada, ne giidoogaadan Aihudaa Marddikiyoosassi ootta. I kawo keettaa geliyo penggen de7ees. Ne giidobaappe issibaanne ashshoppa" yaagiis.

[11] Hegaa gishshau, Hamaani Marddikiyoosa kawotaa maayuwaa maizzidi, kawuwaa paraa bollan utissiis. Qassi katamaa dabaaban appe sinttaara hemettiiddi, "Kawoi bonchchanau dosiyo urau hagaadan oottees" yaagidi awaajjiis.

[12] Hegaappe guyyiyan, Marddikiyoosi kawo keettaa pengge guyye simmidi biis. SHin Hamaani daro azzanido gishshau, ba som77uwaa gullettidi, eesotidi ba soo biis. [13] Biidi bana gakkidabaa ubbaa ba keettaayee Zereeshissinne ba laggetussi yootiis. Yootin eti a, "A sinttan neeni kauyyanau doommido ha bitanee, Marddikiyoosi, Aihuda asa gidikko, ne aara eqettada, a xoonanau mulekka danddayakka; tumuppe i nena xoonana" yaagidosona.

Hamaani Kaqettiis

[14] Eti biron hegaa haasayiiddi de7ishin, kawuwaa mureessati gakkidi, Hamaana Asttira giigissido gibiraassi eesoyiiddi efiidosona.

7

[1] Efin kawoinne Hamaani Kawee Asttiri gibiraa maanau biidosona. [2] He naa77antto gallassa gibiraassi biidi, eti woiniyaa eessaa uyiiddi de7ishin, kawoi qassikka, "Kawee Asttiree, neeni woossiyoobai aibee? Taani neeyyo immana. Qassi neeni tana oichchiyoobai aibee? Harai atto ta kawotettaappe baggaa gidikkokka, taani ne oishaa polana" yaagidi oichchiis.

[3] Kawiyaa Asttira zaarada yaagaasu; "Kawuwau, neeni tanan ufaittidabaa gidikko, qassi ta oishaakka polanau neeni dosidabaa gidikko, ta woosainne ta oishai taaninne ta asai haiqqennan attanaassa. [4] Aissi giikko, taaninne ta asai issoinne attennan wuri haiqqanau baizettida. Nuuni baizettidoogee macca aillenne attuma aille gididi de7anaassa gidiyaakko, taani co77u gaana; aissi giikko, hegaa mala metoi kawuwaa waissanau bessiyaabaa gidenna" yaagaasu.

[5] Kawoi Arxxekssiisi zaaridi, “Hegaa oottanau xalidaagee oonee? I he bitanee awan
de7ii?” yaagidi Kawiyo Asttiro oichchiis.
[6] Oichchin Asttira, “Nu morkkee, nuna yedettiyaagee hagaa ha iitaa Hamaana” yaagaasu.
He wode Hamaani kawuwaa sinttaaninne kawee sinttan daro dagammiis. [7] Kawoi
keehippe hanqqettidi, ba uttosaappe denddi eqqidi, kawo keettaa ataakilttiyaa sohuwaa
biis. SHin Hamaani kawoi a bolli iitabaa ehaanau qachchirggidoogaa erido gishshau,
Kawiyaa Asttira a haiquwaappe ashshana mala woossanau guyye attiis.
[8] Kawoi kawo keettaa ataakilttiyaa sohuwaappe simmidi, wontta eti woine eessa uyiyo
sohuwaa geliyo wode, Hamaani Kawee Asttirippe maarotaa woossana giidi, a uttido arssaa
bollan gufannidaagaa be7iis. Be7idi hanqquwaa eexxi kiyidi, ba qaalaakka xoqqu oottidi,
“Laa ha bitanee hagan kawo keettan, ubba qassi ta sinttan, kaweera zin77anau koyiiyye?”
yaagiis.
Kawoi biron hegaa haasayishin, kawo mureessati yiidi, Hamaana som77uwaa gul-
leyidosona. [9] Qassi etappe issoi, Harbboona giyo mureessai, “Kawuwau, Hamaani nena
haiquwaappe ashshida Marddikiyoosa kaqqana giidi essido ishatamu wara kocai a son
de7ees” yaagiis.
Kawoi zaaridi, “Hamaana efiidi, he kocan kaqqite!” yaagidi azaziis.
[10] Hegaa gishshau, Marddikiyoosa kaqqana giidi giigissido kocan Hamaani kaqettiis.
Hegaappe guyyiyan, kawuwaa hanqqoi dochchiis.

8

Aihudati Bantta Morkketa Zaarettidi Olanaadan Odettiis

[1] Aihudatu morkkee Hamaani kaqettido gallassi Kawoi Arxxekssiisi Hamaana aquwaa
ubbaa Kawee Asttirissi aattidi immiis. Qassi Marddikiyoosi iyyo mata dabbo gidiyoogaa
Asttira kawuwaassi yootaasu. Hegaa gishshau, he gallassappe doommidi, Marddikiyoosi
kawuwaakko gelanau danddayiis. [2] Kawoikka Hamaanappe guyye ekkido ba migido
maatafaa kessidi, Marddikiyoosassi immiis. Immin Asttira Marddikiyoosa Hamaana
aquwaa bollan aawayada sunttaasu.
[3] Hegaappe guyyiyan, Asttira yeekkaidda, kawuwaa tohuwaa bollan zaarettada kund-
dada, Agaaga zare gidiya Hamaani Aihudatu bollan tukkido iita maqqoi oosuwan
pe7ennaadan kawuwaa woossaasu. [4] Yaatin, kawoi ba worqqa xam77aa iyyo miccin, a
dendda eqqada, hagaadan yaagaasu; [5] “Kawuwau, neeni tanan ufaittidabaa gidikko, qassi
ta oishaakka polanau neeni dosidabaa gidikko, ne kawotettaa giddon de7iya Aihuda ubbaa
wurssidi worana mala, Agaaga zare gidiya Hammadaata na7ai Hamaani kessido awaajuwaa
shaariya hara awaajuwaa neeni kessanaadan woossais. [6] Ha ubba bashshai ta asaa bollan
gakkiyo wode, taani waana xeellanau danddayiyaanaa? Qassi ta dabbotakka muliyaa
xaissiyo wode, taani waana xeellanau danddayiyaanaa?” yaagaasu.
[7] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Arxxekssiisi, Kawiyo Asttironne Aihudaa Marddikiyoosa
hagaadan yaagiis; “Hamaani Aihudata woranau awaajuwaa kessido gishshau, taani
mittaa kocan a kaqissidoogaanne a aquwaakka ubbaa Kawee Asttirissi immidoogaa intte
ereeta. [8] Gidikkonne, kawo keettaa maatafai wodhdhin, kawuwaa sunttan kiyida awaajoi
laamettanau danddayenna. Hegaa gishshau, intte intte baggaara Aihudata maaddanau
koyidobaa xaafite. Hegaa ta sunttan xaafidi, kawo maatafaa a bollan wottite” yaagiis.
[9] Siiwaana giyo heezzantto aginan, laatamanne heezzantto gallassan, Marddikiyoosi
kawuwaa xaafeta ubbaa xeegiis; xeegidi Hinddeppe Toophphiyaa gakkanaashin de7iya,
xeetanne laatamanne laappun biittata kawoppe garssaara haariyaageetussi, auraajjaa
haariyaageetussinne biittaa halaqatussi yeddiyo awaajuwaa xaafissiis. Awaajoi dumma
dumma qaalaaninne dumma dumma pitaliyan xaafettiis; qassi Aihudatussikka eta
qaalaaninne eta pitaliyan xaafettiis. [10] Marddikiyoosi he awaajuwaa ubbaa Kawuwaa
Arxxekssiisa sunttan xaafissidi, kawo maatafaa wottiis. Wottidi kawo keettaa gaaxaatan
yelettida, eesotiya parata toggiya asatu bolli biittau ubbau kiittiis.

[11] Kawoi kessido awaajoi katamatu ubban de7iya Aihudati issippe shiiqanaunne bantta
bolli yiyaabaa olettidi teqqanau danddayana mala, maataa etau immees. Qassi ola
miishshaa oiqqidi, ai biittappe gidikkokka, eta olanau yiyaageeta, eta naatuuranne eta
maccaasaara ubbaa issuwaanne ashshennan wurssi woranaunne eta aquwaakka bonqqidi
ekkanau maataa immees. [12] Aihudati Kawuwaa Arxxekssiisa kawotettan hegaa oottanau
keerettida gallassai, Adaare giyo tammanne naa77antto aginaa, tammanne heezzantto
gallassaa. [13] Kawuwaa awaajuwaa biittatu ubban de7iya asai eranaadan, higge gididi
awaajjettiis; hegeekka Aihudati bantta morkketu bollan haluwaa kiyanau banttana giigis-
sanau danddayissees. [14] Kiitettiyaageeti kawo keettaa parata toggidi, kawuwaa azazuwaa
gattanau eesotidi biidosona. Qassi Suusa katamankka ha awaajoi asa ubbau odettiis.
[15] Marddikiyoosi salo milatiyaanne bootta kawotaa maayuwaa maayidi, ochcha
teera milatiya kaabbaa, liinuwaappe dadettidaagaa bollaara gujjiis; qassi gita worqqa
kallachchaakka goxxidi, kawuwaa sinttappe kiyiis. Kiyin Suusa katamai ililiisinne ufaissau
poocu giis. [16] Hegee Aihudatussi qassi gita ufaissanne ililssa, woppanne gibira wode gidiis.
[17] Hegaa gishshau, kawuwaa awaajoi nabbabettido biittaaninne katamaa ubban de7iya
Aihudati ubbai gita baalaa awaajjidi, ufaittiiddinne gibiraa miiddi pe7idosona. Hegaa
gaasuwan Aihudatussi yayyidi, hegan de7iya hara zare asaappe daroti Aihuda gididosona.

9

Aihudati Bantta Morkketa Woridosona

[1] Adaare giyo tammanne naa77antto aginan tammanne heezzantto gallassai gakkiis.
He gallassai, kawoi koiro kessido awaajuwaa maaran Aihudatu morkketi eta xoonana
giido gallassaa. SHin yohoi aadhdhi wodhdhin, Aihudati bantta morkketa xoonidosona.
[2] Kawuwaa Arxxekssiisa kawotettaa giddon de7iya Aihudati ubbai banttana qohanau
koyiya ubbaa xaissanau bantta kataman kataman issippe shiiqidosona. Etaara ai asinne
eqettanau danddayibeenna; aissi giikko, hara zare gidiya asai ubbai etau yayyiis. [3] Ubba
qassi Marddikiyoosassi yayyido gishshau, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, au-
raajjaa haariyaageetinne biittaa halaqati ubbai Aihudata haa maaddidosona. [4] Aissi
giikko, Marddikiyoosi kawo keettan gita maatai imettidonne wolqqaa gujji gujji biya asa
gididoogee, he kawotettaa giddon de7iya biitta ubban erettiis.
[5] He keerido gallassi Aihudati bantta morkketa ubbaa bisuwan goora7idi wurssidosona;
banttana ixxiya ubbaa bollankka bantta koyaa oottidosona. [6] Waanna katama gidiya
Suusa xallan ichchashu xeetu asaa woridosona. [7-10] Eti qassi Parshshanddaata, Dalifoona,
Asppaata, Poraata, Adaaliyaa, Ariidaata, Parmmashtta, Ariisaaya, Ariidaayanne Waizaata
geetettiya, Aihudatu morkkiya Hamaana naata tammaakka woridosona. SHin eti eta
aquwaa bonqqibookkona.
[11] Aihudati Suusa kataman worido asaa qoodai aappunakko he gallassikka kawuwaayyo
odettiis. [12] Yaatin, kawoi Kawiyo Asttiro hagaadan yaagiis; “Aihudati waanna katama gidiya
Suusa xallan ichchashu xeetu asaanne Hamaana naata tammaa woridosona. Hegee hegaa
gidikko, kawuwaa biittatun haratun eti woridoogeeti aappuna gidanddonaashsha! Qassi
ha77i neeni woossiyoobai aibee? Taani neeyyo immana. Neeni tana oichchiyoobai harabai
aibee? Taani neeyyo polana” yaagiis.
[13] Asttira zaarada, “Kawuwaa ha qofai ufaissikko, Suusa kataman de7iya Aihudati
hachchi oottidoogaadan wonttokka oottona. Qassi Hamaana naatu tammatu ahaakka
kocaa bollan kaqqanaadan azaza” yaagaasu.
[14] Yaagin kawoi hegaa oottanaadan azaziis; awaajoikka Suusa kataman naa77anttuwaa
awaajjettin, Hamaana naatu tammatu ahai kocaa bollan kaqettiis. [15] Adaare giyo aginan
tammanne oiddantto gallassan, Suusa kataman de7iya Aihudati qassikka issippe shiiqidi,
hara heezzu xeetu asaa woridosona; shin ha77ikka eti eta aquwaa bonqqibookkona.
[16] He wode Suusa katamaappe gaxaara de7iya kawuwaa biittatun haratun de7iya
Aihudatikka issippe shiiqidi, bantta morkketa ubbaa olidi teqqidosona. Eti muleera
laappun tammanne ichchashu sha7u asaa woridoogaappe guyyiyan, bantta morkketuppe

shemppidosona. SHin eta aquwaa bonqqibookkona. [17] Hagee ubbai hanidoogee Adaare giyo aginan tammanne heezzantto gallassaana; tammanne oiddantto gallassan eti shemppidi, gibiraa miiddi, uyiiddinne ufaittiiddi pe7iyo gallassa oottidosona.
[18] SHin Suusa kataman de7iya Aihudati tammanne heezzanttonne tammanne oiddantto gallassatun woriiddi pe7idi, tammanne ichchashantto gallassan shemppidosona. He gallassaa etikka gibiraa miiddi, uyiiddinne ufaittiiddi pe7iyo gallassaa oottidosona.
[19] Hegaa gishshau, qeeri qeeri katamatun de7iya Aihudati hachchi gakkanaashinkka Adaare giyo aginan tammanne oiddantto gallassaa baala gallassa oottidi bonchchoosona. He gallassan moosonanne uyoosona; qassi issoi issuwaassi qumaa imotaa immoosona.

Puriima Baalaa

[20] Marddikiyoosi ha hanida ubba taarikiyaa xaafiis; xaafidi dabddaabbiyaa Kawuwaa Arxxekssiisa biittatun ubban, haahuwan matan, de7iya Aihuda ubbaassi kiittiis. [21] He dabddaabbiyan Marddikiyoosi Adaare aginan tammanne oiddanttonne tammanne ichchashantto gallassata, Aihudati laittan laittan baala oottidi bonchchana mala, etayyo yootiis. [22] Aissi giikko, he gallassati Aihudati bantta morkketuppe shemppuwaa demmido gallassata; qassi he aginaikka eta azzanoinne yeehoi ufaissaunne gibiraa meettau laamettido agina. Hegaa gishshau, eti muussaaninne ushshan ufaittiiddi, issoi issuwaassinne qassi hiyyeesatussikka qumaa imotaa immiiddi bonchchana mala, etau odettiis.
[23] Odettin Aihudati Marddikiyoosi immido azazuwaa ekkidi, eti bonchchanau doommido baalaa laittan laittan aggennan bonchchanau maayidosona. [24] Agaaga zaree Hammadaata na7ai Hamaani, Aihudatu ubbatu morkkee, eta xaissanau kase maqettiis; maqettidi eta wurssi woriyo aginaanne gallassaa eranau Puriima giyo saamaa yegissiis. [25] SHin Asttira kawuwaakko gelidoogaappe guyyiyan, Hamaani Aihudatu bolli maqettido iita maqqoi ubbai guyye simmidi, a bolli polettanaadan kawoi xuufiyan azaziis. Yaatin, Hamaaninne a naati tammai kocan kaqettidi haiqqidosona. [26] Hegaa gishshau, ha naa77u gallassati Puriima Baalaa geetettoosona. Ha dabddaabbiyan etau xaafettidabaa ubbaa gaasuwan, eti bantta aifiyan be7idobaa gaasuwaaninne eta bollan gakkidabaa gaasuwan [27] Aihudati banttassi, bantta zaretussinne Aihuda gidanau koyiya ubbaassi, ha baalaa bonchchiyoogaa woga oottidosona. Hegeekka laittan laittan aggennan ha naa77u gallassata bonchchanaassa. [28] Qassi, ha kawotettaa biittan ubbaaninne katamatun ubban de7iya Aihudatu keettaa asai ubbainne yaana yeleta ubbai ha Puriima Baalaa hassayanau bessiyoogee kuuyettiis. Hegaa bollankka, Aihudati aude gidikkonne, ha Puriima gallassata bonchchanaunne he gallassatun hanidabai eta zariyankka dogettennan agganau bessees.
[29] Hegaappe guyyiyan, Abihaila na7iyaa, Kawiyaa Asttiranne Aihudai Marddikiyoosi Puriima Baalaa xeelliyaagan kase xaafido dabddaabbiyaa minttettanau hagaa naa77antto dabddaabbiyaa kumetta maatan xaafidosona. [30] He dabddaabbeti Arxxekssiisa kawotettan, xeetanne laatamanne laappun biittan de7iya Aihudatussi ubbaassi saroinne woppai gido giya sarotaara xaafettidi kiitettidosona. [31] Qassi eti kase xoomanaunne kayyottanau wogaa kessidoogaadan, ha77i eta gidin, sinttappe yaana eta zareta gidin, ha Puriima gallassata laittan laittan woga oottidi bonchchana mala, he dabddaabbeti qonccissoosona. Hegee Aihudai Marddikiyoosinne Kawiyaa Asttiranne naa77ai maayettidi kessido azazuwaa. [32] Kawee Asttiri azazoi Puriima Baalaa wogaa minttiis; ikka maxaafan xaafettiis.

10

Kawuwaa Arxxekssiisanne Marddikiyoosa Gitatettaa

[1] Kawoi Arxxekssiisi ba kawotettaa giddon ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaashin de7iya asai ubbai giiraa qanxxana mala, wolqqan azaziis. [2] I oottido gitanne maalaalissiya oosoti ubbati, qassi Marddikiyoosakka xoqqu oottidi, waati bonchchidaakko qonccissiya taarikee Meedoonanne Parsse Kawotettaa Taarikiyaa Maxaafan xaafettiis. [3] Maataa baggan gidikko, Kawuwaa Arxxekssiisa istta gin, Marddikiyoosi naa77antto. Qassi i Aihudatunkka keehi bonchchettidanne dosettida asa; aissi giikko, i ba asa gidiya Aihudati, sarotettaaninne hirggi bainnan de7ana mala, keehi daafurida asa.

Iyyooba Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Iyyooba maxaafan nuuni be7iyo taarikee, daro tuggainne bashshai gakkido issi keha bitaniyaabaa odiya taarike. Ha bitanee ba naatu ubbaappenne ba aqo ubbaappe mela attida asa. Hegaa bollikka qassi hanttaara mazunttaa sahettiis. Hegaappe guyyiyan gixime xuufiyan qonccissido heezzu haasayatun Iyyoobinne Iyyooba laggeti ha sahuwan banttau siyettidabaa haasayidosona. Wurssettan qassi Xoossai Iyyoobau qoncciis.

Iyyooba laggeti Iyyooba gakkida metuwaa bolli qofaa immiiddi, benippe bantta eriyo ammanuwaa wogan keten77idi immoosona. Hegaa gishshau eti, "Xoossai keha asassi lo77obaa immees; shin iita asa qaxxayees. Hegaa maaran Iyyooba ha metoi ubbai gakkidoogee, i nagaraa oottido gishshaassa gidanau koshshees" yaagoosona. SHin Iyyoobi geeshshanne keha asa gidido gishshau, hagaa mala qixaatee bessiyo asa gidenna. Ubba qassi erettenna qan77ishe gididaagee, a milatiya keha asa bolli hagaa mala qixaatee wodhdhidoogaa. Iyyooba ammanoi sohuwaappe deshana xayikkokka, likke pirddaa pirddidi, bana ha harggiyaa qashuwaappe birshshana malanne beni de7uwau zaarana mala, minttidi woossiyoogaa aggibeenna.

Xoossai Iyyoobi oichchido oishaassi istti naa77an zaaruwaa immibeennabaa gidikkonne, a ammanuwaa minotettaa nashshidi, ba Xoossatettaa wolqqaanne ba aadhdhida eraa maalaalissiya gixime haasayan qonccissiis. Hegaappe guyyiyan Iyyoobi Xoossai gita gidiyoogaanne aadhdhida eranchcha gidiyoogaa eridi, xalaaninne hanqquwan kumida qaalata haasayidoogau azzanidi, nagaraappe simmiis.

Wurssettan gixime gidenna yeda xuufiyan xaafettida sohuwan Iyyooba de7oi benisaa simmidoogaanne aquwaa baggaara gidikko, kaseegaappe dakko daruwaa demmidoogaa be7eettees. Iyyooba laggeti a gakkida metoi awaara yiidaakko etau gelibeenna gishshau, Xoossai eta mino seeraa seeriis. Meeze ammanuwaa qofaappe Xoossai gita gidiyoogaa eridaagee Iyyooba xalaala.

Seexaanai Iyyooba Paaccanaadan GODAI SHeniyaa Immiis

Iyyoobi Suure Asa

1 Uuxa giyo biittan Iyyooba giyo issi bitanee de7ees; i boree bainnanne suure asa;
Xoossaassi yayyidi, iitabaappekka haakkida asa. 2 Ayyo laappun attuma naatinne heezzu
macca naati yelettidosona. 3 Aquwaa gidikko, ayyo laappun sha7u dorssati, heezzu sha7u
gaameelati, ichchashu xeetu waaxa boorati, ichchashu xeetu macca haretinne keehi daro
ashkkarati de7oosona. Arshsho baggaara de7iya asa ubbaappe i aadhdhida dure asa.
4 A attuma naati bantta son bantta son, kayan kayan gibiraa giigissidi, bantta heezzu
michcheta banttanaara maanaunne uyanau xeesoosona. 5 Gibiraa gallassati polettido
wode, Iyyoobi maallado guuraara denddidi, ba naatu issuwaa issuwaa sunttan xuuggiyo
yarshshuwaa yarshshees. I hegaa oottiyoogee, "Ta naati geelladan bantta wozanan Xoos-
saa qanggidi, nagara oottidaakkonne" giidi hirggido gishshaassa. I eta geeshshanaassi
hegaa ubbaton oottees.

Seexaanai GODAA Sintti Yiis

6 Issi gallassi kiitanchchati GODAA sinttan beettanau yiidosona; Seexaanaikka qassi
etaara yiis. 7 Yin GODAI Seexaanaa, "Laa neeni auppe yaadii?" yaagiis.

Yaagin Seexaanai GODAAYYO, "Taani sa7an ubban yaanne haanne yuuyiyoosaappenne
simerettiyoosaappe yaas" yaagidi zaariis.
8 Yaagin GODAI Seexaanaa, "Yaatin, ta ashkkaraa Iyyooba akeekada be7adii? Sa7aa
bollan a milatiya boree bainnanne suure asi mulekka baawa. I GODAASSI yayyiya,
iitabaappekka haakkida asa" yaagiis.

[9] Yaagin Seexaanai, “Tumu Iyyoobi neeyyo coo yayyii? [10] Anne a so asaanne ayyo
de7iyaabaa ubbaa neeni dirada naagabeikkii? I oottiyo ooso ubbaa neeni anjjido gishshau,
a mehiyaa wudee biittaa ubbaa bollan dariis. [11] SHin neeni ne kushiyaa yeddada, ayyo
de7iya aquwaa ubbaa shociyaakko, i nena tumu ne sinttan qanggana” yaagiis.
[12] Yaagin GODAI Seexaanaa, “Eeno, ayyo de7iyaabai ubbai ne kushiyaana. SHin neeni a
bollaa bochchoppa” yaagiis. Hegaappe guyyiyan, Seexaanai GODAA sinttaappe kiyidi biis.

Seexaanai Iyyooba Koiro Paacciis

[13] Issi gallassi Iyyooba attuma naatinne macca naati bantta baira ishaa son miiddinne
woine eessaa uyiiddi de7oosona. [14] Yaatishin issi bitanee Iyyoobakko yiidi, “Nuuni boorata
waaxidi goyishin, haretikka nu matan maataa miiddi de7ishin, [15] Saaba biittaa asati
akeekennan yiidi, olaa kessidosona; yaatidi ubbaakka ekki biidosona. Qassi ashkkaratakka
qara bisuwan busakkidosona. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa neeyyo yootanau
yaas” yaagiis.
[16] I biron haasayishin, hara bitanee yiidi, “Xoossaa tamai saluwaappe wodhdhidi,
dorssatanne dorssata heemmiyaageeta miis. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa
neeyyo yootanau yaas” yaagiis.
[17] I biron haasayishin, hara bitanee yiidi, “Kaladaawetu biittaappe heezzu citan shaahet-
tida ambbaanoti yiidi, nuna olidi, gaameelaa ubbaa ekki biidosona; ashkkaratakka qara
bisuwan busakkidosona. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa neeyyo yootanau yaas”
yaagiis.
[18] I biron haasayishin, hara bitanee yiidi, “Ne attuma naatinne macca naati bantta
baira ishaa son miiddinne woine eessaa uyiiddi de7ishin, [19] wolqqaama gotee akeekennan
bazzoppe denddidi, keettaa muleera shociis. SHocido keettai eta bolli kunddin, naati
haiqqidosona. Yaatin, ta xalaalai attada, ha hanidabaa neeyyo yootanau yaas” yaagiis.
[20] Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi denddidi, kayyuwau ba maayuwaa pooshshiis; ba
huuphiyaakka meedettiis. Biittan gufannidi goinniiddi, [21] hagaadan yaagiis;
“Taani ta aayee uluwaappe kallo yelettaas;
haiqqiyoodekka taani ekkada biyoobi baawa.
GODAI immiis;
GODAI zaaridi ekkiis.
GODAA sunttai galatetto”
yaagiis.
[22] Ha ubbankka Iyyoobi nagaraa oottibeenna; Xoossaa amassalibeenna.

2

Seexaanai GODAA Sintti Naa77anttuwaa Yiis

[1] Hara gallassikka qassi kiitanchchati GODAA sinttan beettanau yiidosona; Seexaanaikka
qassi etaara issippe a sinttan beettanau yiis. [2] Yin GODAI Seexaanaa, “Laa neeni auppe
yaadii?” yaagiis.
Yaagin Seexaanai GODAAYYO, “Taani sa7an ubban yaanne haanne yuuyiyoosaappenne
simerettiyoosaappe yaas” yaagiis.
[3] Yaagin GODAI a, “Ta ashkkaraa Iyyooba akeekada be7adii? Sa7aa bollan a milatiya
boree bainnanne suure asi mulekka baawa. I GODAASSI yayyidi, iitabaappekka haakkida
asa. Gaasoi bainnan taani a xaissana mala, neeni tana denttettinkka, ha77i gakkanaassi i
ba suuretettan minni eqqiis” yaagiis.
[4] Seexaanai zaaridi GODAA, “ ‘Hegee ta mashuwaa ekko!’ yaagiyoogaadan, asi ba
shemppuwaa gishshau, bau de7iyaabaa ubbaa immana. [5] SHin neeni ne kushiyaa yeddada,
a bolla ubbaa ane shoca. Yaatiyaakko i nena tumu ne sinttan qanggana” yaagiis.
[6] Yaagin GODAI Seexaanaa, “Eeno, a woroppappe attin, a bolli neeni koyidobaa oottanau
danddayaasa” yaagiis.

Seexaanai Iyyooba Naa77anttuwaa Paacciis

7 Hegaappe guyyiyan, Seexaanai GODAA sinttappe kiyidi, Iyyooba tohuwaappe hu-
uphiyaa gakkanaassi iita masunttai a bolli kiyanaadan oottiis. 8 Yaatin, Iyyoobi bidinttaa
bolli uttidi, kon77an bana goodiis.
9 A maccaasiyaa a, "Ha77i gakkanaassikka neeni ne suuretettan minna uttadii? Xoossaa
qanggada haiqqaaga" yaagaasu.
10 Yaagin i zaaridi o, "Neeni eeyya maccaasadan haasayaasa. Nuuni Xoossaappe lo77obaa
ekkii ekkidi, iitabaa ekkokkoniiyye?" yaagiis.
Ha ubbankka Iyyoobi ba giidoban nagaraa oottibeenna.

Heezzu Iyyooba Laggeti A Be7anau Yiidosona

11 Iyyooba laggeti heezzati, Temaana biittaappe Elifaazi, SHuuha biittaappe Bild-
daadinne Naa7ima biittaappe Xoofaari Iyyooba bolli gakkida metuwaa siyido wode, ayyo
qarettanaunne a minttettanau bantta sooppe bantta sooppe qaagetti ekkidi, issippe akko
yiidosona. 12 Eti a haahuwan eqqidi xeelliyo wode, i Iyyooba gidiyoogaa eribookkona.
Guyyeppe a gidiyoogaa erido wode, bantta qaalaa xoqqu oottidi yeekkidosona; bantta
maayuwaakka pooshshidi, bantta huuphiyan buhiyaa qolidosona. 13 Hegaappe guyyiyan,
eti aara laappun gallassaanne laappun qammaa biittan uttidosona. A sahoi keehi
daridoogaa eti be7ido gishshau, ayyo ai asinne qaalanne qaattibeenna.

3

Koiro Haasayata

Iyyoobi Ba Yelettido Gallassaa Qanggiis

1-2 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi ba doonaa dooyidi, ba yelettido gallassaa hagaadan
yaagidi qanggiis; 3 "Taani shahaarettido qammainne taani yelettido gallassai coo xayona!
4 He gallassai xuma gido! Bolla Xoossai he gallassaa shenehoo go; a bollan poo7oikka
poo7oppo. 5 Leelida xumainne ciggaarai a goozo; a shaarai kammo; a poo7uwaakka
xumai gentto. 6 He gallassa qammaa sakkana xumai oiqqo. Laittaa giddon de7iya
gallassatun i qoodettoppo; aginatu qoodankka geloppo. 7 He gallassa qammai maino;
ufaissa ililssikka an siyettoppo. 8 Lewaataana giyo miimminttiyaa denttanau loohida
shareechchoti he gallassaa qanggona. 9 He qammaayyo bakkaaliyaa xoolinttee poo7oppo;
poo7uwaa naagidikka demmoppo; maallado xalqqeekka ayyo xalqqoppo. 10 He qammai
taani ta aayee uluwan shahaarettennaadaaninne ha metuwaa be7ennaadan teqqibeenna
gishshau, qanggettidaagaa gido.
11 "Taani ta aayee uluwan haatta kiyarkkinaashsha! Ta aayee uluwaappe yeletta
wodhdhaanne haiqqarkkinaashsha! 12 Ta aayyiyaa tana aissi ba kiyuwan zaaradeeshsha?
Ba xanttaakka tana aissi xanttadeeshsha? 13-15 He wode taani haiqqidabaa gidiyaakko,
ha77i shemppada xiskkaas shin! Qolettida sohota banttau zaaretti keexxida sa7aa
kawotuuranne eta zoriyaageetuura, worqqai de7iyoonne bantta keettan biraa kunttida
halaqatuura issippe duufuwan zin77aas shin! 16 Woikko aayee uluwaappe boshettidi
yelettida na7adan, woikko gallassa poo7uwaa ainne be7ibeenna yiiraadan, taani biitta
giddon qosettaichcharkkinaashsha! 17 Duufuwan iitati bantta iita oosuwaa aggoosona;
yan daafuranchchatikka shemppoosona. 18 He sohuwan qashuwaasatikka shemppidi
ufaittoosona; oosuwaa ootissiyaageetu waasuwaa eti hegan siyokkona. 19 Guuttai gitaikka
yan de7ees; ailleekka ba godaassi ailletiyoosaappe kiyees.
20 "Metuwan de7iyaageetuyyo poo7oi aissi imettidee? De7oi cammiyoogeetussi, 21 haiqoi
yanddeeshsha giidi amottin, yeennan ixxiyoogeetussi, qotti wottido buquraa koyiy-
oogaappe aattidi, haiquwaa koyiyaageetussi, 22 duufuwaa biidi gakkiyo wode, ufais-
saaninne ililssan poocammiyaageetussi de7oi aissi imettidee? 23 Ogee bayiichchido
uraassi, Xoossai a yuushuwaa dirirggido uraassi poo7oi aissi imettidee? 24 Qumaa
miyoogaa gishshaa oolais; ta oolee aggennan goggiya haattaa mala. 25 Taani yayyidobai
ta bolli gakkiis; taani dagammidobaikka tanan haniis. 26 Taayyo metoppe attin, saroi,
woppinne shemppoi baawa" yaagiis.

4

Elifaazi Koiro Haasayido Haasayaa

1 Hegaappe guyyiyan, Temaana biittaappe yiida Elifaazi zaaridi, hagaadan yaagiis; 2 "Issi
uri nenaara xalidi haasayikko, neeni lanccuutee? SHin haasayennaaninne agganai oonee?
3 Be7a, neeni darota tamaarissadasa; arggaacida kushetakka minttettadasa. 4 Ne qaalai
xubettidaageeta kaafidi essiis; daafurida gulbbatatakka minttiis. 5 SHin ha77i metoi
neekko yiis; yin neeni genccabaakka. Metoi nena gakkin, neeni shabbirettadasa. 6 Neeni
Xoossaassi yayyiyoogee nena ammanttidi wottennee? Ne hemettiyo suure hemetai
neeyyo hidoota gidennee?
7 "Ane neeni ha77i qoppa: geeshsha gidida asan xayidai oonee? Woikko suure asi awan
xoqollettidi xayi erii? 8 Taani be7idoogaadan, iitatettaa goyidi, metuwaa zeriyaageeti
iitatettaanne metuwaa cakkana. 9 Eti Xoossaappe kiyiya shemppuwan punettidi bayana; a
hanqquwaa peenuqettankka eti meetetti xayana. 10 Iitati gudiyaanne daariya gaammotu
mala; shin Xoossai eta co77u ootteesinne eta achchaa menttees. 11 SHankkatidi miyoobaa
demmibeenna gaammotudan, iitati namisan haiqqoosona; eta naatikka laalettoosona.
12 "Issi gallassi issi xuuri taakko yiis; he xuurai saasukettidi, ta haittan wodhdhiis.
13 Taani qammi xiskkuwaa kairidaashin, tana iita aimoi un77ettiis. 14 Tana yashshainne
kokkorssai oiqqiis; oiqqidi ta meqetta ubbaa gajigajissiis. 15 Issibai ta som77uwaa pittiiddi,
ta sinttaara kanttiis; kanttin dagamaappe denddidaagan ta bollan de7iya beelaalai
eqqiis. 16 I ta sinttan eqqiis; shin i aibakko taani shaakkada eranau danddayabeikke.
Hegaappe guyyiyan, co77u giidasaappe hagaadan yaagiya cenggurssaa siyaas; 17 'Haiqqiya
asi Xoossaa sinttan xillo gididi beettanau danddayii? Woikko asi bana Medhdhidaagaa
sinttan geeshsha gididi beettanau danddayii? 18 Xoossai ba ashkkaratun ammanettenna;
ba kiitanchchatunkka mooruwaa demmees. 19 Yaatin, urqqaappe merettidaageetun, eta
de7uwaa baasoi baanaa gididoogeetun, bil77aappekka eesuwan haiqqiyaageetun ai keena
daro mooroi beettanddeeshsha! 20 Maallado paxa de7iya asi omarssi gakkanaashin,
ooninne hassayennan de7ishin haiqqees. 21 Eta de7uwaa xishee shodetti wodhdhiyo wode,
eti aadhdhida eratettaa demmennan haiqqi bayoosona' yaagiyaagaa siyaas.

5

Qassikka Elifaazi Haasayees

1 "Iyyoobaa, ane xeesa! SHin oonee neeyyo koyanai? Kiitanchchatuppe ookko simmuu-
tee? 2 Eeyya uraa lanccee worees; akeekai paccido uraakka qanaatee xaissees. 3 Eeyya
urai minnidi de7iyaagaa taani ta huuphen be7aas; shin sohuwaarakka taani a keettaa
qanggaas. 4 A naati saroi bainnasan de7oosona; eti shilootan, maaddidi haasayiyaabi
bainnasan kinchchettidosona. 5 I shiishshido kattaa namisettidaageeti maana; agunttaa
giddon mokkidaagaakka eti ayyo aggokkona. Saamettidaageeti a aquwaa ekkanau
hel77oosona. 6 Tuggai baanaappe kiyenna; metoikka biittaappe mokkenna. 7 Tamai piri
wodhdhiyoogaadan, asi metuwau yelettiis.
8 "Tana gidiyaakko, taani Xoossaakko shiiqana; ta mootuwaakka a sinttan wottana.
9 Gidduwaa pilggidi eranau danddayettenna gitabatanne qoodi bainna oorattabata Xoossai
oottees. 10 Iraa biittan bukissees; gadiyaukka haattaa yeddees. 11 Ziqqi giidaageeta
xoqqu xoqqu oottees; kayyottiyaageetakka minttettidi ufaissees. 12 Genanchchatu
halchchuwaakka halissees; hegaa gishshau, eta kushiyaa oosoi polettenna. 13 Aadhdhida
eranchchata i eta geniyan oiqqees; geellatu maqquwaakka aatti yeggees. 14 Etau gallassai
xumana; gallassa seetankka eti henqqeleela bilahiyaadan tattaafana. 15 Hiyyeesata i eta
morkketu bisuwaappe ashshees; i eta wolqqaamatu kushiyaappekka wotti ekkees. 16 Hegaa
gishshau, hiyyeesatuyyo hidootai de7ees; iita asata i co77u oottees.
17 "Xoossai seeriyo uri anjjettidaagaa; hegaa gishshau, Ubbaa Danddayiya Xoossaa
seeraa karoppa. 18 I masunxxissees, shin masunttaa qachchees. I dechchees, shin
a kushee xallees. 19 Usuppun qommo metobaappe i nena ashshana; laappunttikka
nena bochchenna. 20 Koshaa wode haiquwaappe, olaa wodekka bisuwaa qaraappe i

nena ashshana. [21] I nena inxxarssaa lissuwaappe genttana; bashshai gakkiyo wodekka
yayyakka. [22] Bashshaa bollinne koshaa bolli neeni miiccana; bazzo do7atuyyookka
yayyakka. [23] Ne goyiyo goshshan shuchchi de7enna; bazzo do7atikka nenaara saro gidana.
[24] Ne dunkkaanee saro gidiyoogaa neeni geeshshada erana; ne dorssatu birddiyaakka
neeni xomoosiyo wode, etappe issoinne paccenna. [25] Ne yeletai corattanaagaanne ne
zerettatikka dembbaa maataa keena gidanaagaa neeni erana. [26] Gisttiyaa mirqqee ba
wodiyan audiyaa yiyoogaadan, neeni adda cimada, duufuwaa baana. [27] Iyyoobaa, nuuni
hagaa ubbaa pilggi xeellida. Hegee tuma gidiyo gishshau, hegaa siyada, neeyyo ekka”
yaagiis.

6

Iyyoobi Haasayees

[1] Yaagin Iyyoobi zaaridi, [2] “Ta waayeenne ta azzanoi ubbai meezaanan likketteeren-
neeshsha! [3] Yaatiyaakko abbaa doona shafiyaappekka aadhdhi deexxana. Hegaa gishshau,
ta qaalai xala gidiis. [4] Ubbaa Danddayiya Xoossaa wonddafiyaa zubbeti tana caddidosona;
ta bollaikka eta yiishshaa uyees. Xoossaa dagamai ta bolli salppiis. [5] Haree maatai a sinttan
de7ishin caaggiiyye? Woikko boorai phachchaa demmidi xaaggiiyye? [6] Mal77ennabi
maxinee gelennan meetettiiyye? Woikko phuuphulle giddo haattai laqilaqiiyye? [7] Hegaa
mala qumaa taani shenetais; hegaa mala qumaa miikko, tana sakkees.

[8] “Taani woossido woosai gakkeerenneeshsha! Xoossaikka ta wozanaa amuwaa im-
meerenneeshsha! [9] Xoossai tana woreerenneeshsha! I ba kushiyaa yeddidi, ta de7uwaa
turaa duutteerenneeshsha! [10] Taani Geeshsha Xoossaa qaalaa kaddabeenna gishshau,
taayyo seelai darikkonne, ta haiqoi tana minttettees. [11] Taani paxa de7anau taayyo aiba
wolqqi de7ii? Taani danddayanau, ta wurssettai aibee? [12] Ta wolqqai shuchchaa wolqqaa
malee? Woikko ta ashoi nahaase birataa malee? [13] Taani tana maaddanau aiba wolqqinne
taayyo baawa; maado demmanau taani biyoosikka de7enna.

[14] “Metuwan de7iya uri Ubbaa Danddayiya Xoossaassi yayyiyoogaa aggiyaakkokka, a
laggeti ayyo kehatettaa bessanau koshshees. [15] Ta ishatoo, intte irai bukkenna wode meliya
shaafaa mala, tana cimmeeta. [16] Balggo aginatun he shaafai ordde shachchaaninne suuppa
shachchan kumees. [17] SHin bonee gakkiyo wode, he shachchai seeridi, haatta kiyees;
haattaikka he sohuwaappe xayees. [18] Caana mehiyaa laaggidi biya zal77anchchati haatta
koyanau bantta ogiyaappe gaxi kiyidi, bazzuwan toilattiiddi, haiqqi xayoosona. [19] Teema
biittaa zal77anchchatinne Saaba biittaa manddarati haattaa demmana giidi, koshshaa
buusidosona. [20] SHin eti ammanettidi koyin xayido gishshau, yeellatidosonanne hidootaa
qanxxidosona. [21] Inttekka taayyo he shaafatu mala gidideta; tana gakkida metuwaa be7idi
yayyideta. [22] Taani inttena, ‘Taayyo issibaa immite’ woikko, ‘Intte aquwaappe ta gishshaa
asassi mattaayiyaa immite’ giidanaa? [23] Woikko, ‘Tana ta morkkiyaa kushiyaappe ashshite’
woikko, ‘Huqqunniyaageetu kushiyaappe tana wozite’ giidanaa?

[24] “Intte tana tamaarissite; taani co77u gaana. Taani ai mooridaakko, ane tana bessite.
[25] Tuma gidida qaali caddees! SHin intte taayyo odiyo seerai ubbai tana ainne maaddenna.
[26] Intte taani haasayiyo haasayaa carkko mala giidi qoppeeta. Yaatin, taani hidoota
qanxxada haasayiyo haasayaa aissi qoreetii? [27] Aawai bainnaageeta shaakki ekkanau intte
saamaa yeggeeta; intte laggiyaakka baizzanau washisseeta. [28] Ane tishshi oottidi, tana
xeellite. Taani intte sinttan wordduwaa haasayikke. [29] Hayyanintta, ane zaarettidi qoppite;
taani xillo gidiyo gishshau, ta bolli coo pirddoppite. [30] Taani ta inxxarssan worddotidobaa
milatii? Ta doonai wordduwaanne tumaa shaakkidi haasayanau danddayennee?

7

Qassikka Iyyoobi Haasayees

[1] “Asa de7oi sa7aa bollan wolqqaama baaxe gidenneeyye? A de7o laittai keraa oottiya
asa de7o laittaa mala gidenneeyye? [2] Kuwaa amottiya ashkkaraadan, woikko ba damoozaa
ekkanau naagiya oosanchchaadan, [3] hegaadan taayyo mela aginatinne tugga qammati

imettidosona. [4] Taani zin77iyo wode, ‘Aude beegottanddinaashsha?’ yaagais. SHin qam-
mai taayyo aduqqees; sa7ai wonttana gakkanaassi hiixan aadhdha aadhdha wodhdhais.
[5] Ta bollai guxuniyaanne googuwaa maayiis; ta masunttaappe giishshai goggees. [6] Ta laittai
shimainniyaa muhuuhaappekka aadhdhi eesotees; aiba hidootinne bainnan ta laittai
wurees.

[7] “Abeet Xoossau, ta laittai siiriyaara shemppiyo issi shemppo mala gidiyoogaa hassaya!
Ta aifee naa77antto kehabaa be7ennan attiis. [8] Neeni tana ha77i be7aasa; shin naa77antto
be7akka; neeni tana koyikko, taani xayaichchana.

[9] “SHaarai piskki giidi xayiyoogaadan, duufuwaa wodhdhida uri simmidi kiyenna. [10] Ba
sookka naa77antto simmidi yeenna; a eriya asaikka a dogees.

[11] “Hegaa gishshau, taani co77u giikke; taani ta tuggaa gishshau haasayana; ta de7oi
cammido gishshau zuuzummana. [12] Hagaa keenaa neeni tana aissi naagai? Taani neeyyo
abba woikko abba giddo miimmintte gaadiiyye? [13] Taani, ‘Ta hiixai tana minttettand-
deeshsha; ta alggaikka tana zuuzunttaappe shemppissanddeeshsha!’ yaagiyo wode,
[14] neeni tana aimuwan yashissaasa; ajjuutankka tana daganttaasa. [15] Taani ha sakkiya
bollaara de7anaagaappe sulettiyoogaanne haiqqiyoogaa doorais. [16] Taani ta de7uwaa
karaas; taani merinau de7anau koyikke. Ta laittai siiriyaara shemppiyo issi shemppo mala
gidiyo gishshau, neeni tana agga baya.

[17] “Neeni a gitabaadan xeellanau asi aibee? Neeni abaa aissi ezggai? [18] Maallado maallado
neeni a xomoosaasa; qassi daqiiqan daqiiqan a paaccaasa. [19] Neeni taakko xeelliyoogaa
mulekka aggikkii? Woikko taani ta cuchchaa mittiyo wodiyaakka taayyo immikkii?
[20] Abeet asa wochchiyaagoo, taani nagaraa oottidaba gidikko, nena aibi qohidee? Neeni
aissi tana caddi kaa7iyoobaa oottadii? Neeyyo taani deexo tooho gididanaayye? [21] Ta
balaappe aissi tana maarennan ixxai? Ta nagaraakka aissi atto geennan aggai? Simmi
taani duufuwaa wodhdhiyo wodee gakkiis; neeni tana koyiyo wodekka, taani beettikke”
yaagiis.

8

Bilddaadi Koiro Haasayido Haasayaa

[1] Hegaappe guyyiyan, SHuuha biittaappe yiida Bilddaadi zaaridi, hagaadan yaagiis;
[2] “Neeni hagaa malabaa aude gakkanaassi haasayuutee? Ne doonaappe kiyiya qaalai
wolqqaama gote mala. [3] Ubbaa Danddayiya Xoossai pirddaanne xillobaa geellayii? [4] Ne
naati Xoossaa bolli nagaraa oottido gishshau, i eta etau bessiyaagaadan qaxxayiis. [5] SHin
neeni Xoossaakko simmikko, Ubbaa Danddayiya Xoossaa woossikko, [6] neeni geeshshanne
suure gidikko, i ne gishshau denddidi, nena maaddana; i kase ne de7uwau zaaridi woitana.
[7] Ne doomettai guutta milatikkonne, ne wurssettai keehippe darana.

[8] “Kase yeletaa ane oichcha; oichchada nu maizza aawati ai ai tamaaridaakko, qorada
demma. [9] Aissi giikko, nuuni zino yelettidaageeta; nuuni aibanne erokko. Nuuni ha
sa7an de7iyo laittai kuwaa mala. [10] Eti nena tamaarissona, neeyyo yootonanne bantta
akeekidobaappe haasayona.

[11] “Ceeccai caree bainnasan diccanau danddayenna; maqqaikka haatti bainnasan
mokkanau danddayenna. [12] Biron dicciiddi, qanxxettennan de7iiddi, maataappekka
eesuwan shullana. [13] Xoossaa dogiya asaa ubbaa wurssettai hegaa mala; Xoossai bainna
uraa hidootaikka xayana. [14] I ammanettiyoobai meqqiichchiyaabaa; i ceeqettiyoobaikka
shararootiyaa keettaa mala. [15] I ba shararoote keettan zemppees, shin eqqenna; i a
oiqqana, shin a danddayenna. [16] I awan haattaa ushshido ataakilttiyaa mala; ataakilttiyaa
sohuwaa pinni kiyana gakkanau daayees. [17] Keela shuchchaa yuushuwan ba xaphuwaa
yeddees; shuchchatu giddonkka baayyo sohuwaa koyees. [18] SHin i ba sohuwaappe shodetti
xayiyaakko, he sohoi a, ‘Taani nena be7abeikke’ yaagana. [19] Be7a, iita asatu ufaissai hagaa
mala. Aissi giikko, hara asati yiidi, eta sohuwaa oiqqoosona.

[20] "Xoossai tumaappe boree bainna asa oli aggenna; iitaa oottiyaageeta qassi maad-
denna. [21] I zaaridi, nena miicissananne ililissana. [22] Nena ixxiyaageeti yeellaa maayana;
iitatu keettai xayana" yaagiis.

9

Iyyoobi Haasayees

[1] Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; [2] "Ee, hagee intte giyoogee
tuma gidiyoogaa taani erais. SHin asi Xoossaa sinttan xillo gidanau waani danddayii?
[3] Aara issi uri palamettanau koyikko, he urai i oichchiyo sha7u oishaappe issuwaanne
zaaranau danddayenna. [4] Xoossai ba wozanan aadhdhida eranchcha; ba abbiyankka daro
wolqqaama. Aara eqettanau danddayiya ooninne baawa. [5] Erennan de7ishin, xoqqa
dereta i eta sohuwaappe diggees; ba hanqquwankka aatti yeggees. [6] I biittaa a sohuwan
qaattees; biittaa tuuqetakka yaaqiyaaqissees. [7] Awai awaxxennaadaaninne xoolintteti
poo7ennaadan azazanau danddayees. [8] I barkka salota micciis; abbaa beetaa bollikka
hemettees. [9] Xoossai Wogga Beeriyaa giyo xoolinttetu citaa, Ooriyoona giyo xoolinttetu
citaa, Piliyaadisa giyo xoolinttetu citaanne tohossa baggaara de7iya xoolinttetu citata
medhdhidaagaa. [10] Gidduwaa pilggidi eranau danddayettenna gitabata, qoodi bainna
oorattabata i oottees.

[11] "Xoossai taakko shiiqiyaakkokka, taani a be7anau danddayikke; i ta lanqqeera
kanttiyaakkokka, taani i hegan de7iyoogaa eranau danddayikke. [12] I ba koyidobaa
ekkin, a ooninne digganau danddayenna. 'Waatai?' yaagidi a oichchana asi baawa.
[13] Xoossai ba hanqquwaa teqqenna; Ra7aaba giyo miimminttiyaa maaddiya ba morkketa
ba tohuwaappe garssau aattidi yedhdhees.

[14] "Yaatin, taani a oishaa zaaranau lo77o qaalaa auppe demmanau danddayiyaanaa?
[15] Taani xillo gidiyaakkokka, pirddiya Xoossai tana maaranaadan woossanaappe attin,
taani a bolli zaarikke. [16] Taani a xeesin, i taayyo koyiyaakkokka, 'Ta cenggurssaa siyiis'
gaada ammanikke. [17] I tana gotiyan mentterettees; gaasoi bainnan i ta masunttaa
darissees. [18] Tana shemppuwaakka shemppissennan diggees; i ta de7uwaa camettees.
[19] Wolqqaabaa haasayikko, i wolqqaama. Pirddaabaa haasayikko, a xeesidi, pirdda keetti
shiishshana asi baawa. [20] Taani xillo gidiyaakkonne ta doonai tana mooranchcha kessees;
taani boree bainna asa gidiyaakkonne, i tana geella kessees.

[21] "Taani boree bainna asa. SHin ta de7uwaa wudikke; taani ta de7uwaa karais.
[22] Dummatetti baawa; hegaa gishshau, taani, 'I boree bainnaageetanne iitata naa77aakka
issippe xaissees' yaagais. [23] Bashshai xillo asata qoppennan woriyo wode, Xoossai
qilliiccees. [24] Xoossai ha sa7aa iita asatuyyo aattidi immiis; pirddiyaageetu aifiyaakka
gooziis. Hagaa ubbaa oottidai a gidanaappe attin, harai oonee?

[25] "Ta de7o laittati wottaa woxxiya uraappekka aadhdhidi eesotoosona; eti lo77obaa
be7ennan paallidi xayoosona. [26] Ta de7o laittati maqqaa wolwolotudan eesotoosona;
argganttai bau miyoobaa oiqqanau saluwaappe duge paalliyoogaadan paalloosona.
[27] Taani, 'Ta zuuzunttaa dogana; ta som77uwaakka xumissiyoogaa aggada pashkkana'
yaagikko, [28] tana gakkana waaye ubbaassi taani yayyais; aissi giikko, neeni tana geeshsha
geennaagaa taani erais. [29] Yaatin, taani mooranchcha gidaichchaappe attin, coo mela aissi
daafuriyaanaa?

[30] "Taani ta bollaa harai atto saamunan meecettiyaakkokka, [31] neeni tana urqqa ollan
olana; olin ta maayoikka tana shenetana. [32] Taani ayyo zaaruwaa immana gaanau,
Xoossai ta mala asa gidenna. Gididaakko nuuni naa77ai daanna sintti aadhdhana; [33] shin
ba kushiyaa nu naa77aa bolli wottidi, nuna sigettiya asi nu giddon de7eerenneeshsha!
[34] Abeet Xoossau, tana qaxxayiyoogaa agga; tana daganttiyoogaanne yashissiyoogaa agga.
[35] Yaatikko, taani neeyyo yayyennan haasayana; shin ha77i danddayikke.

10

Qassikka Iyyoobi Haasayees

[1] "Taani ta de7uwaa karais! Hegaa gishshau, taani mootettanaappe attin, co77u giikke;
taani mishettada haasayais. [2] Taani Xoossaa hagaadan yaagais: Hai ta bolli pirddoppa;
neeni tana mootiyo mootoi aibakkonne taayyo yoota. [3] Neeni tana huqqunnanau bessii?
Neeni ne kushiyan medhdhido uraa kariyoogee, qassi iitatu halchchuwaa polissiyoogee
lo77oo? [4] Ne aifee asa aife malee? Asi xeelliyoogaadan neeni xeellai? [5] Ne de7o
laittaikka asa de7o laittaa keenee? [6] Yaatin, ta mooruwaa aissi koyai? Ta nagaraakka aissi
qorai? [7] Taani mooranchcha gidennaagaanne ne kushiyaappe tana ooninne ashshanau
danddayennaagaa neeni eraasa.
[8] "Tana ne kushee giigissidi medhdhiis; shin ha77i he kushee simmidi, tana xaissees.
[9] Neeni tana urqqaappe medhdhidoogaa hassaya. Yaatin, ha77i tana baanaadan liiqissanau
hanai? [10] Tana maattadan ta aayee uluwan tigidaageenne dichchidaagee nena. [11] Tana
neeni ashuwaanne gogaa maizzadasa; ta meqettaa xaphuwaara gattada waaxadasa.
[12] Neeni taayyo de7uwaanne aggenna ne siiquwaa immadasa; ne naaguwan neeni tana
paxa wottadasa.
[13] "SHin neeni he wodeppe doommada, ne wozanaa giddon tana qohanau qoppiyoogaa
taani erais. [14] Taani nagaraa oottikko be7anau, neeni tana wochchaasa; ta mooruwaakka
atto gaakka. [15] Taani mooranchcha gidikko, taayyo aayye7ana! Qassi taani xillo
gidiyaakkokka, ta huuphiyaa pude xoqqu oottanau danddayikke. Aissi giikko, neeni
tana yeellan kuntta wottadasanne tuggan mattoya wottadasa. [16] Taani otorettikko, neeni
tana gaammodan yedettada oiqqana; oiqqada qassikka tana qohanau, ne maalaalissiya
oosuwaa neeni oottana. [17] Neeni ta bolli ooratta markkata ehaasa; ne hanqquwaakka ta
bolli darissaasa; tana olanau ooratta halchchota giigissaasa.
[18] "Yaatin, tana ta aayee uluwaappe aissi kessadii? Ooninne tana be7ennan haiqqarkki-
naashsha! [19] Taani de7ennan aggarkkinaashsha! Woikko ta aayee uluwaappe kiyosaara
duufuwan wodhdharkkinaashsha! [20] Ta de7anau attida laittati guutta gidokkonaa? Taani
qiibaa ufaitta ekkana mala, hai tana aggarkkii! [21] Leelida xuma sohuwaa taani biyo wodee
matiis; taani hegaappe simmada haa yiikke. [22] Taani biyo sohoi sakkana xumainne cabboi
de7iyo biitta; hegan de7iya poo7oikka xumaa mala" yaagiis.

11

Xoofaari Koiro Haasayido Haasayaa

[1] Yaagin Naa7ima biittaappe yiida Xoofaari zaaridi, hagaadan yaagiis; [2] "Ha haasayettida
qaalau ubbau zaaro immiya asi baawee? Woikko hagaa haasayida bitanee tumanchcha
gidanau danddayii? [3] Ne mela haasayai asaa co77u oottii? Neeni qilliicciyo wode, nena
seeriyaabi baawa gaadiiyye? [4] Neeni odaidda, 'Ta timirttee tuma; taani Xoossaa sinttan
geeshsha' yaagaasa. [5] Wai ana, Xoossai ne bolli ba doonaa dooyidi haasayeerenneeshsha!
[6] I neeyyo aadhdhida eratettaa xuuraa qonccisseerenneeshsha! Aissi giikko, tumu
aadhdhida eratettaassi daro kifileti de7oosona. Xoossai nena ne oottido nagaraa keenaa
qaxxayibeennaagaa era.
[7] "Neeni Xoossaa ciimma xuuraa qorada eranau danddayai? Woikko Ubbaa Danddayiya
Xoossaa zawata koyada demmanau danddayai? [8] Eti salotuppekka xoqqa; neeni ainne oot-
tanau danddayakka. Eti Si7ooliyaappekka aadhdhida ciimma; neeni eranau danddayakka.
[9] Xoossaa aadhdhida eratettai biittaa zananaappe aduqqees; abbaa gomppaappekka
aakkees. [10] I yiidi, nena qasho keettan yeggiyaakkonne pirdda keetti shiishshiyaakko, a
digganau danddayiyai oonee? [11] Xoossai pattenna asata erees; iitabaa be7iyo wode, i coo
aggenna. [12] Eeyya asai aadhdhida eranchcha gidiyoogaappe harddiidiyaa asa yeliyoogee
matees.
[13] "Iyyoobaa, neeni ne wozanaa suure oottikko, ne kushiyaakka akko miccada woos-
sikko, [14] nagaraa ne kushiyaappe haassikko, ne keettankka iitabai de7ennaadan oottikko,
[15] yaatikko, neeni xoqqu gaada yeellai bainnan ubbabaa xeellana; yashshiyaabi bainnankka
minnada eqqana. [16] Ne metuwaa ubbaakka neeni dogana; gukkida haattaadan, neeni a
naa77antto hassayakka. [17] Ne de7oi seetaa awaappekka aadhdhidi poo7ana; ne de7uwaa

xumaikka maallado poo7uwaa mala gidana. [18] Neeyyo hidootai de7iyo gishshau, neeni
hirggennan de7ana. Xoossai nena naagiyo gishshau, neeni woppu gaananne shemppana.
[19] Neeni xiskkiyo wode, nena yashissana uri baawa; daroti nena auddashana. [20] SHin iitati
metuwaa be7idikka akeekokkona; appe baqati attanaukka danddayokkona. Etau haiqoppe
attin, hara hidooti de7enna" yaagiis.

12

Iyyoobi Haasayees

[1] Yaagin Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; [2] "Hayyanintta, intte tumukka asa; aadhdhida
eratetta ubbaikka inttenaara haiqqana! [3] SHin taukka intteegaadan akeekai de7ees; taani
intteppe laafikke! Ha intte haasayidobaa ubbaa ooninne erees. [4] Taani Xoossaa woossin,
i siyido asa gidikkonne, ta laggetuyyo miicciyoobaa kiyaas; taani xillonne boree bainna
asa gidikkokka, qilliicciyoobaa kiyaas. [5] Inttena aiba metoinne gakkibeenna gishshau,
ta metuwaa kareeta; kunddanau ganddigaariya bitaniyaakka sugeeta. [6] Bonqqiyaageetu
keettati saro de7oosona; Xoossaa yiilloyiyaageetikka hirggi bainnan de7oosona. Eta
kushiyaa wolqqai eti goinniyo xoossa.

[7] "SHin neeni ane meheta oichcha; eti nena tamaarissana. Woikko saluwaa kafota
oichcha; eti neeyyo yootana. [8] Woikko sa7aara gooshettiya meretati nena tamaarissana;
abbaa moletikka neeyyo odana. [9] GODAA kushee hagaa oottidoogaa hageetu ubbaa giddon
erennai oonee? [10] Paxa de7iya meretatu ubbaa de7oinne asa ubbaa shemppoi a kushiyaana.
[11] Inxxarssai qumaa shaakki eriyoogaadan, haittai haasayaa shaakkidi erenneeyye?

[12] "Aadhdhida eratettai cimida asatu matan de7ees; daro wodiyaa de7iyoogee akeekaa
immees. [13] Xoossaassi aadhdhida eratettainne wolqqai de7ees; zoreenne akeekai an
beettees. [14] Xoossai qolidobaa zaaretti keexxanai oonee? I qachchido uraakka birshshi
yeddanai oonee? [15] Xoossai iraa teqqikko, biittai melees; i iraa bukissikko, di7oi biittaa
bashshees.

[16] "Minotettainne xoonoi Xoossaagaa; cimettiyaageenne cimmiyaageenne naa77aikka
appe garssaara de7oosona. [17] Zoriyaageetuppe i aadhdhida eraa qaari ekkees; ha-
laqatakka i gooshshees. [18] I kawota kawotaa araataappe wottees; wottidi ailleta
kessees. [19] Qeesetuppekka bonchchuwaa qaari ekkees; wolqqaamatakka aatti yeggees.
[20] Ammanettida asatakka co77u oottees; cimatuppekka akeekaa wotti ekkees. [21] Halaqata
kaushshees; deriyaa kaalettiyaageetu wolqqaakka wurssees.

[22] "Xuman de7iya xuura yohota qonccissees; sakkana xuma sohuwaakka poo7o kessees.
[23] Xoossai kawotettata gitayees; gitayidi qassi xoonees. Kawotettaakka aassees; aassidi
qassi xaissees. [24] Sa7aa asaa halaqata akeekaa diggidi, ogee bainna bazzuwan toilat-
tanaadan oottees. [25] Poo7oi bainna xuman eti tattaafoosona; mattottida asatudan eti
ganddigaaroosona.

13

Qassikka Iyyoobi Haasayees

[1] "Hagaa ubbaa ta aifee be7iis; ta haittaikka siyidi akeekiis. [2] Intte eriyoogaa taanikka
erais; taani intteppe laafikke. [3] SHin taani Ubbaa Danddayiya Xoossaassi haasayanau
koyais; inttenaara gidenna. Taani ta mootuwaa aara mootettanau amottais. [4] Intte
erenna asa gidiyoogee erettennaadan, wordduwan kammeeta; intte ubbaikka pattenna
aakimeta. [5] Intte ubbai co77u giidaa giderkketiishsha! Yaatiyaakko, inttena asai aadhdhida
eranchcha gaana shin!

[6] "Ha77i ta mootuwaa siyite; ta doonaappe kiyiya palamaa ezggite. [7] Intte Xoossaa
doona gididi, wordduwaa haasayeetiiyye? A gishshaa eqqidi, cimobaa haasayeetiiyye?
[8] Intte a maaddiyoobi de7ii? Woikko ayyo xabaqa gididi mootetteetii? [9] I inttena pilggi
xeelliyaakko, intteppe lo77obaa demmanee? Intte asaa cimmiyoogaadan, a cimmanau
danddayuuteetiiyye? [10] Intte geeman asaa som77uwaa xeellidi maaddikko, Xoossai tumu
inttena seerana. [11] A bonchchoi inttena daganttennee? A anggai inttena yashshennee?

[12] Intte odiyo leemisoti bidintta mala pattennaageeta; intte shiishshiyo palamai urqqaappe
merettida gonddalliyaa mala.
[13] "Ane co77u giite! Taani haasayana; hagaappe guyyiyan, ba hanaa hano. [14] Taani
tana gakkiyaabaa, haiquwaa gidiyaakkokka, ekkanau giiga uttaas. [15] Be7ite, Xoossai tana
woriyaabaa gidikkonne, taani a danddayan naagana. Gidikkonne, taani ta mootuwaa
a sintti shiishshana. [16] Nagaranchcha asi a sintti shiiqanau danddayenna; hagee taani
shiiqanau xaliyoogee, ooni erii, ta atettaassi gaaso gidanau danddayees. [17] Ta haasayaa
akeekidi siyite; taani odiyoogee intte haittan gelo. [18] Be7ite, taani ta mootuwaa giigissaas;
shatimmanaagaakka erais.
[19] "Abeet Xoossau, neeni tana mootanau yai? Neeni tana mooranchcha kessikko, taani
co77u gaada haiqqana. [20] SHin neeni taayyo ha naa77ubata ootta; oottikko taani neeppe
geemmikke. [21] Tana qaxxayiyoogaa agga; tana daganttoppa. [22] Hegaappe guyyiyan, tana
xeesa; xeesin taani koyana. Woikko taani haasayin, taayyo zaarada haasaya. [23] Bau, taani
moorido mooroinne nagarai aappunee? Ta balaanne ta nagaraa ane tana bessa.
[24] "Neeni aibissi ne som77uwaa taappe genttai? Qassi tana aibissi ne morkkedan qoodai?
[25] Tana, carkkoi efiyo boncco malaa, yashissuutee? Woikko melida suulla malaa yedet-
tuutee? [26] Neeni ta bolli xaafido mootoi camo; harai attin, taani yelagatettan de7aidda
oottido mooruwaanne ashshabaakka. [27] Neeni ta tohuwaa toho biratan qachchadasa;
ta tanggiyo tanggo ubbaa wochchaasa; ta tohuwaa kottiyaa pilgga xeellaasa. [28] Taani
musidabaadaaninne bil77ai miido afaladan musais.

14

Qassikka Iyyoobi Haasayees

[1] "Maccaasappe yelettida asa baree qantta; hegaa keesaikka metuwan kumi uttiis.
[2] I ciishshaadan ciyyidi, sohuwaarakka qoqqofetti aggees; qassi gam77ennan kuwaadan
eesuwan aadhdhiichchees. [3] Yaatin neeni, Xoossai, hegaa mala asakka xeelluutee? Qassi
a pirddanau ne sintti shiishshuutee? [4] Tunabaappe geeshshabaa kessanau danddayiyai
oonee? Ooninne baawa. [5] Asi de7ana laittati zawati uttidosona; i de7ana aginaakka
neeni qooda wottadasa; neeni wottido zawaappe aadhdhiyaabi baawa. [6] Hegaa gishshau,
keraa oottiya asi ba oosuwaa polidi shemppiyoogaadan, asi ba daafura laittaa polidi
shemppanaadan, a aggaaga.
[7] "Mittaassikka hidootai de7ees; mittai qanxxikko aacees; aacaikka hegaadan haniiddi,
de7i bayees. [8] He mittaa xaphoi biitta garssan ceeggikkokka, a durumaikka biittan
musikkokka, [9] haattaa peenuwaa demmidi aacees; puutiyaadan ooratta licuwaa kessees.
[10] "SHin asi haiqqin, a wolqqai wurees; a shemppoi kiyaappe hini baggan, i awan de7ii?
[11] Abbaappe haattai meliyoogaadan, qassi shaafaa haattaikka to77iyoogaadan, [12] hegaadan
asaikka haiqqees; he sohuwaappe denddenna. Saloti aadhdhana gakkanaashinkka asi
beegottenna; ba xiskkuwaappekka denddenna.
[13] "Abeet Xoossau, neeni tana duufo giddon genttada, ne hanqqoi aadhdhana
gakkanaashin qottidabaa gidarkkiishsha! Neeni taayyo keeruwaa immada, he gallassi
tana hassayidabaa gidarkkiishsha! [14] Issi asi haiqqikko, simmidi paxanee? Ta laamee
yaana gakkanaashin, ha tugga wodiyaa ubbaa danddayan naagana. [15] Neeni medhdhido
tanakka be7anau neeni laamotiyo wode, neeni tana xeesana; xeesin taani neeyyo koyana.
[16] Hegaappe guyyiyan, neeni tumuppe ta tangguwaa wochchana; shin ta nagaraa ta bolli
qoodakka. [17] Ta mooroi qarcciitaa giddon yiicetti uttiis; ta nagaraakka neeni kammadasa.
[18] "Deree kunddiyoonne meqerettiyoogaadan, zaallaikka xoqolettiyoogaadan,
[19] haattaikka shuchchaa bookkiyoogaadaaninne di7oikka biittaa meeccidi efiyoogaadan,
hegaadan neenikka asaa hidootaa xaissaasa. [20] Neeni a merinau xoonaasa; yaatobare i bi
aggees. A meraanne laammada, ne sinttappe yeddaasa. [21] A naati bonchchettikko, hegaa
i erenna; eti tooshettikkokka be7enna. [22] SHin a bollaa seelai a xalaalau siyettees; i ba
xalaalau yeekkees" yaagiis.

15

Naa77antto Haasayata

Elifaazi Naa77antto Haasayido Haasayaa

1 Yaagin Temaana biittaappe yiida Elifaazi hagaadan yaagidi zaariis; 2 “Aadhdhida
eranchcha asi carkkodan ohettennabaa haasayii? Woikko arshsho bagga carkkuwaa ba
uluwaa coo kunttii? 3 Pattenna woikko maaddenna mootuwaa mootettii? 4 Hegaa gidikko,
neeni Xoossaassi yayyiyoogaa guuttadasa; haratikka Xoossaassi goinnennaadan diggaasa.
5 Ne iitatettai ne haasayan erettees; ne cincca haasayai nena genttees. 6 Ne bolli pirddiyai
ne doonaappe attin, tana gidikke; ne inxxarssai ne bolli markkattees.
7 “Koiro yelettida asi nenee? Woikko neeni dereti merettanaappe kase yelettadii?
8 Neeni Xoossaa xuura yaa7aa tumu siyadii? Woikko aadhdhida eratettaa ne xalaalai
eriyaabaa neeyyo milatii? 9 Nuuni erennabaa neeni eriyoobi aibee? Nuuyyo gelennan
aggidi, neeyyo gelidabai aibee? 10 Ne aawaappe bairatiya asati, cimidi puulummida asati
nu giddon de7oosona.
11 “Xoossai neeyyo immido minttettoinne nuuni neeyyo ashkketettan haasayido qaalai
guutteeyye? 12 Ne wozanai nena aissi wora efii? Ne aifeekka aissi xeelaa dereqqii?
13 Yaatada neeni Xoossaa bolli hanqqettadasa; hegaa mala qaalaakka ne doonaappe
kessadasa. 14 Asi Xoossaa sinttan geeshsha gidanau danddayii? Woikko maccaasappe yelet-
tida asi xillo gidanau danddayii? 15 Be7a, Xoossai ba kiitanchchatunkka ammanettenna;
harai atto salotikka a sinttan geeshsha gidokkona. 16 SHin ha sheneyiyaanne tunida asi,
nagaraakka haattaadan ganiya asi ubba iitaa darennee!
17 “Iyyoobaa, ane siya! Taani neeyyo yootana; taani be7idobaa ubbaa neeyyo odana.
18 Aadhdhida eranchcha asati bantta maizza aawatuppe demmido eratettaa genttennan
tana tamaarissidosona. 19 Ha biittai eta xalaalaassi imettiis; hara biittaa asaa timirttee eta
giddon walahettibeenna.
20 “Asa huqqunnidi de7iya iita asi, ba de7o laitta ubban tuggi appe shaahettenna.
21 Ubbaton daganttiya cenggurssai a haittan siyettees; i saro de7ais giishin, panggati a
bolli yaana. 22 Xumaappe kessi ekkanaagaa i ammanenna; i bisuwau qaadettiis. 23 A ahai
ankkuwau quma gidana; baayyo xuma gallassai matattidoogaa i erees. 24 Metoinne tuggai
olau kiyida kawuwaadan a daganttana. 25 Aissi giikko, i ba kushiyaa Xoossaa bolli denttiis;
Ubbaa Danddayiya Xoossaa bollikka xaliis. 26 Burzzuzzai burzzuzzai kiyi uttido ordde
gonddalliyaa oiqqidi, Xoossaa bolli makkaliis.
27 “A som77oi modhdhido gishshau, a xeessaikka boborccido gishshau, 28 i laattidi de7iyo
katamatikka olan laalettido gishshaunne i de7iyo keettatikka ooninne de7enna ona gidido
gishshau, 29 i ba duretettan daro gam77enna; a aqoikka aara takkenna.
30 “Xumaappe i kessi ekkenna; a tasheta lacoi melissana; a ciishshaakka carkkoi pitti
xaissana. 31 Barkka bana cimmiiddi, hadaban ammanettoppo. Ammanettikko, i ekkan-
abaikka hadabaa. 32 Wodee gakkennan shulliyaanne meli simmidi, naa77antto aacanau
danddayenna mittaa mala i gidana. 33 Teerennan wurccuwaara qoqqofettiya woiniyaa
malanne ciishshai qoqqofettiyo wogaraa mala i gidana. 34 Xoossaassi yayyenna asatussi
zaree xayana; mattaayiyan keexettida keettaakka tamai maana. 35 Eti metuwaa shahaaridi,
iitabaa yeloosona; eta uluwankka cimoi kumi uttiis” yaagiis.

16

Iyyoobi Haasayees

1 Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; 2 “Taani hagaa mala haasayaa daruwaa siyaas;
intte minttettoos giiddi, tana metiyaageeta. 3 Ha go77i bainna intte haasayaayyo wurssetti
baawee? Tanaara inttena hagaa keenaa palamissiya gaasoi aibee? 4 Intte ta sohuwan de7in,
taani intte sohuwan de7idabaa gidiyaakko, taanikka ta huuphiyaa qaattaidda, ha77i intte
giyoobaa ubbaa intte bolli loittada haasayana shin! 5 Hegaadankka, ta zoriyan taani inttena
minttana shin! Ta doonaappe kiyiya haasayaikka inttena minttettana shin!

6 “SHin taani haasayiyaakkokka, ta sahoi decenna; taani co77u gaada dand-
dayiyaakkokka, taappe kichchenna. 7 Abeet Xoossau, neeni tana hitti oottadasa; ta keettaa
asaa ubbaakka xaissadasa. 8 Neeni ta gogaa melissadasanne gunddissadasa; ta bollaakka
gilqqissadasa. Hegaa gishshau, asai tana be7idi, ‘Hagee i nagaranchcha gidiyoogau
markka’ yaagees. 9 Xoossai ba hanqquwan tana duuteretti yeggiis; ba achchaakka ta bolli
garcciis; i ta morkkee tana dereqqees. 10 Asati ta yuushuwan shiiqidosona; shiiqidi ta bolli
qilliicciiddi, ta qinxxalliyaa baqqidosona. 11 Xoossai nagaraa oottiya asatuyyo tana aattidi
immiis; iitatu kushiyankka i tana oliis.

12 “Taani kase woppu gaada de7aas; shin Xoossai tana kinchcherettiis; ta mirggaaciyaa
oiqqidi, i tana mentterettiis. Qassi i tana zambbi kaa7anau baazzan wottiis; 13 a
wonddafiyaa zubbeti tana yaara haara muddidosona. Qareti bainnan i ta kilahuwaa
caddidi, ta ciyyiyaa ta tiriyaappe sa7an gussees. 14 Olanau woxxiya olanchchaadan, i
tana zaari zaaridi masunxxissees. 15 Taani kayyottada, waaruwaa maayaas; ta wolqqaikka
baanan olettiis. 16 Taani yeekkiyo yeehuwaa daruwan ta som77oi puuriis; ta aifeekka
zo77iis. 17 SHin ha ubbankka taani mooridobi baawa; ta woosaikka geeshsha.

18 “Biittau, biittau, ta suuttaa kammoppa; taani waassanaagaa diggoppa. 19 Ha77ikka
ta markkai saluwaana; taayyo xabaqatiyaagee bolla xoqqaana. 20 Ta laggeti tana karidi
xeelloosona; ta aifee Xoossaa sinttan afuttaa tigees. 21 Asaa asaara walassidi sigettiya asi
de7iyoogaadan, tana Xoossaara sigettiya asi de7idaa gideerenneeshsha! 22 Aissi giikko,
aramida laittati aadhdhidoogaappe guyyiyan, taani simmennasaa baana.

17

Qassikka Iyyoobi Haasayees

1 “Ta shemppiyaa kiyausu; ta laittai qaammiis; taayyo duufoi giigi uttiis. 2 Tana qilli-
icciyaageeti tumuppe ta yuushuwan de7oosona; eti taayyo yiillotiyo yiilluwaa ubbaton
taani be7ais.

3 “Abeet Xoossau, neeppe hari tana maaddiyaabi bainna gishshau, neeni ne huuphiyan
taayyo waase gida. 4 Etau gelennaadan, neeni ta laggetu wozanaa dammettadasa. Hegaa
gishshau, neeni etau xoonuwaa immoppa. 5 Miishshaa demmana giidi, ba laggeta aatti
immiya asaa nagarai a naata kaa7ana.

6 “Xoossai tana asa ubbau qilliicciyoobaa kessiis; asi som77uwan cuchchiyo asa taani
gidaas. 7 Taani daro kayyottido gishshau, ta aifeekka galjjiis; ta kushetinne ta tohoti laafidi,
xinqqo keesa kiyidosona. 8 Keha asati tana be7idi dagammidosona; suuretikka Xoossaa
kaddiyaageetu bolli yiillotidosona. 9 Gidikkonne, xilloti bantta ogiyaappe yaakka haakka
simmokkona; suureti wolqqaa gujji gujji boosona. 10 SHin ha77i ubbaikka ane taakko haa
yiite! Yiyaakkokka, taani intte giddon issi aadhdhida eranchcha asakka demmikke.

11 “Ta de7o laittai wuriis; ta halchchido halchchoikka ta wozanaa amoikka coo at-
tiis. 12 Ta laggeti qammaa gallassa goosona; xumi uttidaashin, ‘Poo7ana hanees’ yaa-
goosona. 13 Taani ufaissan naagiyo ta keettai duufuwaa; ta hiixaakka yan xuman hiixxana.
14 Duufuwaa taani, ‘Neeni ta aawaa’ yaagana; guxuniyaakka, ‘Neeni ta aayyiyo’ woikko ‘Ta
michchiyo’ yaagana. 15 Yaatin, ta hidootai awaanee? Ooni a be7idee? 16 Ta hidootai tanaara
duufuwaa banddee? Nuuni naa77ai issippe biittan duge wodhdhaneeshsha?” yaagiis.

18

Bilddaadi Naa77antto Haasayido Haasayaa

1 Hegaappe guyyiyan, SHuuha biittaappe yiida Bilddaadi hagaadan yaagidi zaariis;
2 “Iyyoobaa, neeni ha haasayaa aude wurssuutee? Ane akeeka. Yaatobare nuuni
haasayana. 3 Nuna aissi miizza kessai? Aissi nuna damma kessai? 4 Neeni ne hanqquwan
nena qohaasa. Ne hanqquwan biittai baisa gidanee? Woikko zaallati bantta sohuwaappe
xoqolettanee?

5 "Nagaranchchatu de7oi xomppee to7iyoogaadan to7anaagee geeshsha; i naa77antto
mulekka eexxenna. 6 I xomppee bainna keetta mala; kase a matan de7iya xomppeekka
to7ees. 7 I tanggiyo tanggoikka qaammees; i haraata zoriyo zoree a onggees.
8 "A hemetai a efiidi, piriyan gelissees; diizzaa giddon i hemettees. 9 Piree a ginddiyaa
oiqqees; oiqqidi a qaatuwaa diggees. 10 Ayyo yurddo wodoroi geeman sa7an hiixetti uttees;
i hemettiyo ogiyankka gitee wodhdhi uttees.
11 "Dagamai a dooddees; dagamai a guyyeera ginddiyaa matidi yedettees. 12 A wolqqai
namisan daafuriis; bashshai a lanqqen naagees. 13 Woriya harggee a bollan ubban
woraajjees; a kushiyaanne a tohuwaa duushissees. 14 I hirggi bainnan de7iyo ba keettaappe
yedetettees; eti Haiquwaa giyo kawuwaakko, a efoosona. 15 Harggiyaa gooddanau dinniyaa
laaloogaappe guyyiyan, ooninne a keettan de7ena. 16 I xaphoi garssaara meliyoonne
tashetikka bollaara qoqqofettiyo mittaa mala gidees. 17 A woree biittaappe xayees; a
sunttaikka sa7an hassayettennan attees. 18 I poo7uwaappe xumau yedetettana; asai de7iyo
biittaappekka i xayana. 19 Ayyo na7i woikko zaree xayana; i de7ido sohuwan issi asinne
paxa attenna. 20 Arggo bagga asai a gakkidaban dagammees; arshsho bagga asaikka
yashshau kokkorees. 21 Audekka iita asatu wurssettai hegaa mala; Xoossaa erennaageetu
qaadaikka hegaa mala" yaagiis.

19

Iyyoobi Haasayees

1 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; 2 "Intte tana aude gakkanaassi
mudduuteetii? Aude gakkanaassi intte qaalan tana gaaccuuteetii? 3 Intte tana tammutoo
cayideta; tana kaushshiiddikka yeellatekketa. 4 Taani tumu balidabaa gidiyaakkokka, ta
balai tana oichchana. 5 Intte taappe kehiyoobaa intteyyo milatin, 'Hagee metoi ubbai a
gakkidoogee, i moorido gishshaassa' yaagidi, ta bolli pirddeeta. 6 SHin ha metuwaa ubbaa
ta bolli gattidaageenne gitiyan tana gelissidaagee Xoossaa gidiyoogaa erite.
7 "Taani, 'Naaqettaas' yaagada waassin, taayyo alliyaabi baawa; qaalaa xoqqu oot-
tada, suure pirddaassi waassinkka, siyiyaabi baawa. 8 Taani kanttennaadan Xoossai ta
ogiyaa diriis; ta hemettiyoosaakka xuman gooziis. 9 Ta duretettaa taappe qaariis; ta
bonchchuwaakka taappe diggiis. 10 I tana mentteretti yeggiis; ta hidootaakka xaphuwaara
xoqolettida mittaa mala oottiis. 11 A hanqqoi ta bolli eexxi kiyiis; i tana ba morkkedan
qoodees. 12 Ta bolli woraajjanau i ba olanchchata kiittees; eti tana olanau ogiyaa
kessoosona; ta dunkkaaniyaa yuushuwaakka dooddoosona.
13 "Xoossai ta ishata taappe haassiis; tana eriyaageeti muleera taayyo allaga gididosona.
14 Ta dabboti taappe shaahettidosona; ta laggetikka tana dogidosona. 15 Ta son de7iya imat-
tati tana dogidosona; ta macca ashkkaratikka tana imattadaaninne betedan xeelloosona.
16 Taani ta ashkkaraa xeegin, taayyo koyenna; taani woossinkka, taayyo eenenna. 17 Ta
maccaasiyaa ta doonaa peenuwaa ixxaasu; ta ishanttikka tana shenetoosona. 18 Harai attin,
guutta naatikka tana karoosona; taani eqqiyo wode, ta bolli qilliiccoosona. 19 Ta mata
laggeti ubbai tana shenetoosona; taani siiqidoogeetikka taayyo zokkuwaa zaaridosona.
20 Ta meqettai ta gogaara ohettiis; haiquwaappe qiisasan taani attaas.
21 "Inttenoo ta laggetoo, Xoossaa kushee tana dechchido gishshau, taayyo qarettite.
22 Xoossai tana yedettiyoogaadan, intte tana aissi yedetteetii? Hanno gakkanaassi intte
tana tuggayidoogee gidennee?
23 "Hanno gakkanaashin taani haasayido qaalai, wai hassayettidaa gideerenneeshsha!
Maxaafankka wai xaafettidaa gideerenneeshsha! 24 Daro gam77ana mala, birata maarisan
zaallaa bollan woocettidi xaafetteerenneeshsha!
25 "Tana Wozidaagee paxa de7iyoogaanne wurssettan biittaa bollan i eqqanaagaa taani
erais. 26 Ta gogai meetetti wurikkonne, taani ta ashuwaappe shaahettada, Xoossaa
be7anaagaa erais. 27 Hara uraa gidennan, taani ta huuphen, ta aifiyan a be7ana. Hegaa
gishshau, ta wozanai aiba laamotii!

28 "Intte, 'Metuwaayyo unkkoi a gidido gishshau, ane haayite! A yedettoos!' giikko,
29 bisuwaayyo yayyite! Xoossaa hanqqoi bisuwaara yaana; pirddai de7iyoogaakka erite"
yaagiis.

20

Xoofaari Naa77antto Haasayido Haasayaa

1 Naa7ima biittaappe yiida Xoofaari hagaadan yaagidi zaariis; 2 "Ne haasayai tana
lanccissido gishshau, taani ainne takkennan ne haasayaayyo zaaruwaa immana. 3 Ne
cashsha haasayaa taani siyais; siyin ayyo bessiya zaaruwaa tana imma imma gees.
4-5 "Asa biittaa bolli wottido wodiyaappe doommidi, beniisappekka nagaranchcha asatu
ceeqoi qantta wodiyaassa gidiyoogaa, Xoossaa erenna asatu ufaissaikka liphida aifee
xeellanaashiina gidiyoogaa neeni eraasa. 6 Iita asi shaaraa gakkanaashin aduqqikkokka,
7 i buhiyaadan pitetti xayana. A eriya ubbai, 'I awan de7ii?' yaagana. 8 Aimuwaadan i
paalli xayana; simmidikka beettenna; qammaa ajjuutaadan i xayi bayana. 9 A be7ida aifeti
naa77anttidi, a be7okkona; i ba de7iyoosaappekka tippi giidi xayana. 10 Iita aawai bonqqi
ekkido miishshaa a naati bantta kushiyan guyye zaarana. 11 Payyanne mino gidiya a bollai
guutta wodiyaappe guyyiyan, biitta kiyana.
12 "Iita asa doonan iitatettai qumadan laqilaqikkokka, i ba inxxarssaappe garssa bag-
gaara genttikkokka, 13 wurennaadan ba doonan coommiiddi, wotti bayikkokka, 14 a ulo
giddon a qumai laamettana; laamettidi woriya shooshshaa yiishshaa mala au gidana.
15 Iita asi ba mittido duretettaa haa cuchchana; a uluwaappe Xoossai cooshshidi kessana.
16 Iita asi mittiyoobai au yiishsha gidana; shooshshaa yiishshaa mala gididi, a worana.
17 Eessainne maattai haattaadan goggishin, i be7ennan haiqqana. 18 Ba daafurido daafuraa
cawaa meennan, haraassi sheedhdhana; zal77idi worissido ba woriyankka ufaittenna.
19 Aissi giikko, hiyyeesata i un77ettiis; eta shenehoo giis; hara asi keexxido keettaakka bau
ekkiis.
20 "A yiiqiyau zawi baawa; ba dosiyoobaa xarzzanau danddayenna; 21 i miidoogaappe
guyyiyan, aibinne attenna. Hegaa gishshau, a duretettai gam77enna. 22 I daro aquwaa
demmiyo wode, metoi akeekennan a bolli gakki wodhdhana. 23 I miidi kallishin, Xoossai
a qaxxayanau ba suulliya hanqquwaa a bolli gussana. 24 Birata bisuwaappe i baqatana;
shin nahaasiyaa zubbee a caddana. 25 He zubbee ayyo zokkuwaara kantti kiyana; he
phooliyaa xeerai a tiriyaa kanttidi, ciyyiyaa gussana. Hegaa gishshau, dagamai a wozanaa
shabbirana.
26 "I shiishshido aqo ubbai xayana; asi eettibeenna tamai a maana; a keettan attida asai
ubbaikka taman meetettana. 27 Saloti ha bitaniyaa nagaraa qonccissana; biittaikka a bolli
markkattana. 28 Xoossai hanqqettidi ehiyo beetan a keettainne ayyo de7iyaabai ubbai
shohettidi baana. 29 Xoossai iita asatuyyo wottido qaadai hagaa" yaagiis.

21

Iyyoobi Haasayees

1 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; 2 "Ane ta haasayaa akeekidi
ezggite; ezggiyoogee intte tana minttettiyoogaa gido bayin. 3 Taani issiton haasayanau
taayyo kayaa immite. Taani haasaya simmin, qilliiccite! 4 Taani mootettiyoi asaara
gidenna. Yaatin, tau danddayai wurikko, hegee garamissiyaabee? 5 Ane tana xeellite;
xeellidi garamettite; intte kushiyankka intte doonaa oiqqite. 6 Tana gakkidabaa taani
qoppiyo wodekka, tana daganttees; ta bollaikka kokkorees.
7 "Iita asati aissi paxa de7iyoonaa? Eta baree aissi aduqqii? Eta wolqqaikka aissi dari dari
bii? 8 Etau naatinne naatu naati de7oosona; eti diccishin be7anau, gam77idi de7oosona.
9 Eta soi hirggi bainnan saro de7ees; Xoossai eta ba gatiman shoci erenna. 10 Eta korima
boorati macca miizzaara gaittiyo wode, koxxennaadan oittoosona; macca miizzatikka
aucayennan yeloosona. 11 Bantta naata dorssaa wudiyaadan kessoosona; eta naatikka
yan han duroosona. 12 Karaabiyaa baqqiiddinne diittaa diixxiiddi, yettaa yexxoosona;

pulaaliyaa punniiddikka ufaittoosona. [13] Eti bantta de7o laittaa ishaluwan polidi, bantta
duufuwaakka saro boosona. [14] Yaanidikka eti Xoossaa, ‘Nuuppe haakka! Nuuni ne ogiyaa
eranau koyokko! [15] Nuuni ayyo oottanau Ubbaa Danddayiya Xoossai oonee? Nuuni a
woossidi, go7ettanabi aibee?’ yaagoosona. [16] Eti bantta ishalo de7uwaa bantta minotettan
demmida goosona; shin taani eta qofaa ekkikke.
[17] “Iita asatu de7uwaa xomppee to7i erii? Eta bolli bashshai wodhdhi erii? Xoossai ba
hanqquwan eta qaxxayi erii? [18] Carkkuwaa sinttan eti suullaadan hanido wodee de7ii?
Gotee pitti efiyo baanaadan eti hani eriyoonaa?
[19] “Intte, ‘Xoossai aawatu mooruwan eta naata qaxxayees’ yaageeta. Ane Xoossai
nagaranchchata eta huuphen qaxxayo! Yaatiyaakko eti bantta mooruwaa erana. [20] Eti
bantta qixaatiyaa banttau ekkona. Ubbaa Danddayiya Xoossaa hanqquwaa xuu7aakka eti
bantta huuphen uyona. [21] Aissi giikko, eti haiqqiichchidoogaappe guyyiyan, eta naata aibi
gakkikkonne koyokkona.
[22] “Bolla xoqqan de7iyaageeta pirddiya Xoossaa eraa tamaarissanau danddayiya asi
de7ii? [23] Issi asi kumetta wolqqainne kumetta saroi de7ishin, ishaluwan de7iiddi haiqqees.
[24] A bollai orddidaashin, a meqettaa kolzzeekka shica de7ishin haiqqees. [25] SHin hara asi
a shemppuwan azzanoi paccennan, ba de7on mulekka lo77obaa demmennan haiqqees.
[26] Haiqqidi eti naa77aikka issi mala biittan moogettoosona; eta naa77aakka guxuneti
kammoosona.
[27] “Intte tana naaqqanau qoppidi, intte wozanan halchchido halchchuwaa muliyaa taani
loittada erais. [28] Intte, ‘He iitaa oottiya, gita bitaniyaa keettai ha77i awaanee?’ yaageeta.
[29] Ogiyaara hemettiya asata oichchibeekketii? Eti odiyoogaa ammanekketii? [30] Eti, ‘Iita
asati bashshaa gallassi boshettennan attoosona; Xoossaa hanqqoi qoncciyo gallassikka eti
kessi ekkana’ yaagoosona. [31] Iita asa a iitatettau oonee walassanai? I oottido iitabaukka
a qaxxayanai oonee? [32] I haiqqin, a ahaa duufuwaa efiyo wode, a duufoi bonchchuwan
naagettana. [33] Qoodi bainna asai a baliyan pe7ees; a duufuwaa biittaikka utulaadan au
kauyyees. [34] Yaatin, intte tana waati hada oduwan minttetteetii? Intte ta oishaassi zaarido
zaaroi ubbai worddo!” yaagiis.

22

Heezzantto Haasayata

Elifaazi Heezzantto Haasayido Haasayaa

[1] Hegaappe guyyiyan, Temaana biittaappe yiida Elifaazi hagaadan yaagidi zaariis; [2] “Asi
Xoossaa go77anau danddayii? Harai atto aadhdhida eranchcha gidiyaakkokka, i bana
go77anaappe attin, Xoossaa go77enna. [3] Neeni xillo gidikko, hegee Ubbaa Danddayiya
Xoossaa ufaissii? Ne ogee boree bainnaagaa gidikko, hegan i aiba wore demmii?
[4] “Neeni ayyo yayyiyo gishshaassee, i nena seeriyoogeenne pirddiyoogee? [5] Ne iitatettai
daro gidennee? Ne nagarau zawi baawa. [6] Neeni ne ishata gaasoi bainnan waasiyaa
xeesissadasa; asaa maayuwaakka qaarada eta kallo ashshadasa. [7] Neeni saamettidaageeta
haattaa ushshabaakka; namisettidaageetakka qumaa diggadasa. [8] Neeni ne wolqqaaninne
ne maatan zemppada, hara asaa biittaa neeyyo coo ekkadasa. [9] Am77eta mela kushe
yeddadasa; aawi bainnaageetakka huqqunnadasa. [10] Ne yuushuwan gitee dooddi ut-
tidoogee hegaassa; akeekennan yashshai nena kokkorssiyoogeekka hegaassa. [11] Neeni
be7ennaadan, neeyyo xumiyoogee hegaassa; qassi kixa haattai nena muukkiyoogeekka
hegaassa.
[12] “Xoossai bolla xoqqa saluwan uttidi, xoqqan de7iya xoolintteta duge xeellees. [13] SHin
neeni, ‘Xoossai ai erii? I hegaa mala, sakkana xumaa giddoorakka pirddanau danddayii?
[14] Salo gufanttuwaa bolli i simerettiyo wode, i be7ennaadan, sikkida shaarai a goozees’
yaagaasa.
[15] “Nagaranchchati hemettido beni ogiyan baanau qofaa qachchadii? [16] Eti bantta wodee
gakkennan de7ishin haiqqidosona; eta de7uwaa baasoikka di7uwan meecetti xayiis. [17] Eti
Xoossaa, ‘Nuuppe haakka! Ubbaa Danddayiya Xoossai nuuyyo ai oottanau danddayii?’

yaagidosona. [18] Gidikkonne, eta keettan lo77obaa kunttidaagee Xoossaa. Hegaa gishshau,
iita asatu qofai taayyo gelenna.
[19] "Iita asatu bolli gakkiyaabaa be7idi, xilloti ufaittoosona; suure asatikka hagaadan
yaagidi, eta bolli qilliiccoosona; [20] 'Tumaappe nu morkketi xayidosona; eta duretettaakka
tamai miis' yaagoosona.
[21] "Iyyoobaa, ha77ikka Xoossaara giiga; aara saro de7a. Yaatikko, neeni anjjettana. [22] A
doonaappe timirttiyaa ekka; a qaalatakka ne wozanan wotta. [23] Nenatettaa ziqqissada,
Ubbaa Danddayiya Xoossaakko, neeni simma; iita ooso ubbaa ne sooppe digga. [24] Ne
worqqaa sa7an ola; ne muruta worqqaakka shaafaa shuchchan ola. [25] Ubbaa Danddayiya
Xoossai neeyyo worqqanne doorettida bira gido.
[26] "Hegaappe guyyiyan, neeni Ubbaa Danddayiya Xoossan tumu ufaittana; ufaittada
yeellatenna Xoossaakko pude xeellana. [27] Neeni Xoossaa woossana; woossin i siyana;
qassi neeni ne shiiquwaa ayyo gattana. [28] Neeni zorettada qachchidobai neeyyo polet-
tana; ne hemettiyo ogiyankka poo7oi poo7ana. [29] Aissi giikko, Xoossai otorettiyaageeta
kaushshees; shin banttana ziqqissiyaageeta ashshees. [30] I suure asa wotti ekkees. Ne
kushee naaquwaappe geeshsha gidikko, i nena ashshana" yaagiis.

23

Iyyoobi Haasayees

[1] Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; [2] "Taani ha77ikka Xoossaa bolli makkalaisinne
zuuzummais; aissi giikko, taani oolinkka a kushee ta bolli deexxiyoogaa aggibeenna.
[3] I de7iyoosaa taani erarkkinaashsha! I uttidosaakka gakkarkkinaashsha! [4] Yaatiyaakko,
taani ta mootuwaa a sinttan biddana shin! Ta doonaakka palaman kunttana shin! [5] I
ta mootuwaayyo zaariyoobi aibakkokka taani erana shin! [6] I ba gita wolqqan tanaara
eqettaneeshsha? CHii, chii, i taani odiyoogaa siyanaappe attin, hegaa hanenna. [7] Ta
wozanai suure gidiyo gishshau, taani Xoossaara mootettanau danddayais; i ta daannai
tana merinau shatinttana.
[8] "SHin aissee, taani arshsho biikko, i yan de7enna; qassi taani arggo biikkokka, a
demmikke. [9] I huuphessa bagga biittan oottiyo wode, taani a be7ikke; qassi tohossa
bagga biitti simmiyo wodekka, taani a demmikke. [10] SHin i ta tangguwaa ubbaa erees;
i tana paaccikko, taani worqqaadan geeshsha gidiyoogaa i be7ana. [11] Taani i hemettido
ogiyaa baqqa oiqqada hemettaas; a ogiyaappe wora simmabeikke. [12] A doonaappe kiyiya
azazuwaappe taani shaahettabeikke; a qaalaakka ta wozanan wottaas.
[13] "Xoossai laamettenna. Aara eqettana, woikko ba koyidobaa i oottennaadan a teqqana
asi baawa. [14] I taayyo halchchidobaa polana; hegeetu mala, hara daro halchchotikka ayyo
de7oosona. [15] Hegaa gishshau, a sinttan eqqiyoogee keehippe tana yashshees; hegaa
ubbabaa qoppada, taani kokkorais. [16] Ta wozanai taahanaadan Xoossai oottiis; Ubbaa
Danddayiya Xoossai tana daganttiis. [17] Sakkana xumai ta som77uwaa goozikkokka, tana
he xumai haasayaa diggibeenna.

24

Qassikka Iyyoobi Haasayees

[1] "Ubbaa Danddayiya Xoossai pirddiyo wodiyaa aissi keerennee? A eriyaageeti he
wodiyaa aissi be7okkonaa? [2] Iita asati bantta gadiyaa aassanau, zawan de7iya shuchchaa
shoddoosona. Dorssaakka wuuqqi ehiidi, bantta dorssaa wudiyan gattidi heemmoosona.
[3] Aawai bainna naatu hareta laaggidi, ekki boosona; am77ee booraakka acuwau oiqqidi,
banttau ekkoosona. [4] Hiyyeesata ogiyaappe yedettoosona; biittan de7iya hiyyeesata
ubbaa bantta sinttappe qosetissoosona. [5] Bazzon de7iya harddiidatudan, hiyyeesati bantta
naatuyyo miyoobaa koyiiddi, bazzon daafuroosona. [6] Eti dembban hara asau kattaa
cakkoosona; iita asatu woiniyaa teera wurccuwaakka xunqqoosona. [7] Eti qammaa kallo
aqoosona; meeguwaa wodekka bollan paliyoobi etau baawa. [8] Deretun bukkiya iran eti
murxxoosona; geliyoosaa xayidi, shuchchaa qoommoosona.

[9] "Iita asati aawai bainna na7aa aayee xanttaa xammiyoosaappe dafi ekkoosona;
hiyyeesatu guutta naatakka acuwaayyo oiqqoosona. [10] Hiyyeesati maayuwaa xayidi, kallo
hemettoosona. Eti mirqqiyaa miyyiiddi namisettoosona. [11] Eti zaitiyaa kessanau wogaraa
teeraa burxxoosona; woine teeraakka gum77iiddi saamettoosona. [12] Kataman kataman
haiqqana haniya asati ooloosona; deshettida asatikka maaduwaa koyidi waassoosona; shin
Xoossai eta metuwaa xeellenna.
[13] "Poo7uwaa ixxiya asati de7oosona; eti poo7oi aibakko erokkona; a ogiyaappekka
wora boosona. [14] SHemppuwaa woriyaagee wonttimaatti denddidi, hiyyeesatanne
metootanchchata worees; qammi qassi kaisodan wuuqqees. [15] SHaaramuxiyaagee sa7ai
lem77anaagaa naagees; i, 'Ooninne tana be7oppo' giidi, ba som77uwaa kammees. [16] Kaisoti
qammi keettaa bookkidi, wuuqqanau geloosona; shin gallassi poo7uwaa ixxidi, qosetti
pe7oosona. [17] Eta gallassa poo7oi yashshees; shin qamma xumai eta daganttenna.
[18] "Iita asata di7o haattai quccidi efees; eta gakkida gadee qanggettidaagaa gidees.
Ooninne eta woiniyaa turaa sohuwaa beenna. [19] SHachchai hombbiyan seerin, awai
a melissi xaissiyoogaadan, hegaadankka, nagaranchchati haiqqidi xayoosona. [20] Hari
attin, yelida aayetikka eta hassayokkona. Guxunee eta ashuwaa mal77in mees. Eta iita
oosoikka wullida mittaadan meqqana. [21] Aissi giikko, eti na7i bainna maine maccaasaa
naaqqidosona; am77e maccaasaakka maaddennan ixxidosona.
[22] "Xoossai ba wolqqan minota xaissees; i eta bolli denddido wodekka, eti paxa
attokkona. [23] Xoossai eti saro de7anaadan oottikkokka, eta ogiyaa wochchees. [24] Iita
asati guutta wodiyaassi xoqqu xoqqu goosona; shin sohuwaarakka sharafaadan shullidi
xayoosona; kattaadan cakettoosona.
[25] "Hegee hanenna giidi, kaddiya asi de7ii? Taani odido qaalaakka worddo giidi,
ammanttiya asi de7ii?" yaagiis.

25

Bilddaadi Heezzantto Haasayido Haasayaa

[1] Hegaappe guyyiyan, SHuuha biittaappe yiida Bilddaadi hagaadan yaagidi zaariis;
[2] "Xoossai wolqqaama gidiyo gishshau, asai yayyidi, ayyo haarettees. I ba saluwaa
kawotettaa saruwan naagees. [3] A olanchchata qoodanau danddayiya asi de7ii? Xoossaa
poo7oi gakkenna sohoi de7ii? De7enna. [4] Yaatin, asi Xoossaa sinttan waani xillo gidanau
danddayii? Maccaasappe yelettida asi waani wogaadan geeshsha gidanau danddayii?
[5] Xoossaa sinttan aginaikka wagagga poo7o gidenna; a sinttan xoolinttetikka geeshsha
gidokkona. [6] Yaatin, Xoossaa sinttan uu7enne guxune gidiya asi ai keena laafee?" yaagiis.

26

Iyyoobi Gidduwaara Kilppayees

[1] Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagidi zaariis; [2] "Wolqqi bainna asa neeni aiba maado
maaddadii! Daafurida qeeseta neeni aiba ashetta ashshadii! [3] Aadhdhida eratettai
bainnaagaa aiba zore zoradii! Ai keena gita eratettaa qonccissadii! [4] Neeni ha qaalaa
haasayanaadan nena oonee maaddidai? Qassi hagaadan haasayanau nena denttettidaagee
o ayyaanee?" yaagiis.

Bilddaadi Ba Haasayaa Wurssees

[5] Yaagin Bilddaadi, "Haiqqidaageetu moitilleti biittaappe garssa baggaara haattaa
giddon kokkoroosona. [6] Xoossaa sinttan Si7ooleekka qoncce; aibinne a genttanau
danddayenna. [7] Xoossai huuphessa bagga salota micciis; sa7aakka aibakko bainnasan
kaqqiis. [8] I shaaratun haattaa kunttees; kunttin haattaa deexuwan shaarati daakettokkona.
[9] Goobanida aginaa i ba shaaran kammees. [10] Poo7uwaa xumaappe shaakkanau, saloi
sa7aara danttettiyoosan qammainne gallassai laamettiyo zawaa Xoossai essees. [11] I
seeriyo wode, salotu tuuqeti dagamau kokkoroosona. [12] Ba wolqqan abbaa co77u oottiis;
ba akeekan Ra7aaba giyo miimminttiyaa xaissiis. [13] I shemppiyo shemppuwan saloti
geeyidosona; a kusheekka xonggettiya shooshshaa woriis. [14] Hageeti ubbai Xoossai

oottido oosotuppe amaridaageeta; nuuni siyoogee saasuketta xalaala. Yaatin, a wolqqaa gitatettaa akeekanau danddayiyai oonee?" yaagiis.

27

Iyyoobi Haasayees

1 Yaagin Iyyoobi hagaadan yaagiis; 2 "Ta suure pirddaa tana diggidi, ta de7uwaa camo
kessida, Ubbaa Danddayiya Xoossan taani caaqqais. 3 Xoossai taayyo de7o shemppuwaa
immido keenan, 4 ta doonai wordduwaa haasayenna; ta inxxarssaikka cimuwaa odenna.
5 Intte haasayidoogee likke gaada taani ekkikke; haiqqana gakkanaassikka taani tana suure
giyoogaa aggikke. 6 Ta xillotettaa mintta oiqqanaappe attin, xillotettaa aggikke; taani
de7ido laitta ubban ta wozanai kahai tana walassenna.
7 "Ta morkketinne tanaara eqettiyaageeti ubbai iitanne mooranchcha asaadan
qaxxayettona. 8 Xoossai eta shemppuwaa eta ashuwaappe shaakkidi, eta laittaa qanttiyo
wode, iitatuyyo sinttanaa ufaissi aibee? 9 Eta bolli metoi gakkiyo wode, Xoossai eta
waasuwaa siyii? 10 Ubbaa Danddayiya Xoossan eti ufaittanee? Eti ubba wode Xoossaa
xeesanee?
11 "Taani inttena Xoossaa wolqqaabaa tamaarissana; Ubbaa Danddayiya Xoossaa matan
de7iyaabaa taani intteppe qottikke. 12 Intte ubbai hagaa intte huuphen be7ideta. Yaatin,
ha hada haasayaa aissi haasayeetii?
13 "Xoossai iita asatuyyo battido qaadainne huqqunniya asati Ubbaa Danddayiya Xoos-
saappe ekkiyo woitoi hagaappe kaalliyaagaa. 14 Eta naati ai keenaa darikkonne, eti olan
wuroosona; eta zaretikka miyoobaa xayidi namisettoosona. 15 Hegaappe attidaageeti
boshan wuroosona; eta am77etikka etayyo yeekkokkona.
16-17 "Iita asati, qoodin wurenna biraa shiishshinkka, eta biraa suure asati shaakki
ekkana; qassi maayuwaa darissidi shiishshinkka, eti shiishshiyoogaa xilloti maayana. 18 Eti
keexxiyo keettati shararootiyaa keettaa mala; naagiyaageeti keexxido zamppaa mala.
19 "Eti dure gididi, bantta hiixan zin77ana; shin eti xiskkuwaappe beegottiyo wode, aib-
inne xayin mela attana. 20 Dagamai di7uwaadan qoppennan eta bolli yaana; qammankka
gotee eta denttidi efaana. 21 Arshsho bagga carkkoi eta de7iyoosaappe pittidi efaana. 22 Eti
kessi ekkanau baqatishin, qareti bainnan eta bolli wodhdhana. 23 Wodhdhidi wolqqaama
cenggurssaa sissiiddi, eta yedettana.

28

Aadhdhida Eratettaa Timirttiyaa

1 "Biraa bookki kessiyoosainne worqqaa geeshshanau seerissiyoosai de7ees. 2 Biratai
asai biittaappe bookkin kiyees; nahaaseekka a shuchchaa seerissin kiyees. 3 Asai xomp-
piyaa ehiidi, xumaa xoonees; biittaa xaggaa gakkidi, sakkana xumaa giddon he shuchchaa
koyees. 4 Asai de7iyoosaappe haakkidi, asaa tohoi yedhdhi erennasaa biidi, hegan ciimma
ollaa bookkees; bookkidi hegan wodoruwan yaanne haanne kuulumuliiddi, asaappe
shaahettidi de7ees. 5 Kattai biittaappe mokkees; shin he biittaa giddoi taman seeridi,
aadhdhi aadhdhi wodhdhees. 6 He biittaa giddon de7iya shuchchaappe sampperiyaa giyo
al77o shuchchai kiyees; a baanaa giddoppekka kulkka worqqai beettees.
7 "He shuchchaa bookkiyoosaa efiya ogiyaa xinggillee erenna; gaceekka be7ibeenna.
8 Hanttaara do7ati bantta tohuwan he sohuwaa yedhdhi erokkona; gaammoikka hegaara
kanttenna.
9 "Asi mino zaallaa mentterettees; deriyaakka bookkidi, xaphuwaappe aatti yeggees.
10 Zaallaa lukkidi, kanttiyo ogiyaa kessidi, he al77o shuchchaakka demmees. 11 Haattai he
sohuwau goggennaadan zeerees; geemmidabatakka poo7uwau kessees.
12 "SHin aadhdhida eratettai awappe beettanau danddayii? Akeekai beettiyoosai awee?
13 Asi a tumu waagaa erenna; aissi giikko, aadhdhida eratettai paxa de7iyaageetu giddon
beettanau danddayenna. 14 Abbaa ciimmai, 'Aadhdhida eratettai ta giddon baawa' yaagees.

15 "Aadhdhida eratettai worqqan woikko biran shamettenna. 16 Aadhdhida eratettai
muruta worqqan, maragidiyaanne sampperiyaa geetettiya al77o shuchchan shamettenna.
17 Worqqainne heregaappe oosettida miishshatu waagai aara likettenna; worqqaappe
oosettida al77obankka laamettenna. 18 Aadhdhida eratettaa waagai zaagooliyaappe,
almmaaziyaappenne inqqo ubbaappe aadhdhees. 19 Tophaaziyooniyaa giyo Toophphiyaa
inqqoikka aara likettenna; muruta worqqankka shamettenna.
20 "Yaatin, aadhdhida eratettai auppe yii? Akeekai beettiyoosai awee? 21 Paxa de7iya
mereta ubbaappe geemmi uttiis; saluwaa kafotikka a demmokkona. 22 Bashshainne haiqoi,
'Nuuni aadhdhida eratettau odo xalaalaa nu haittan siyida' yaagoosona.
23 "Aadhdhida eratettaakko efiya ogiyaanne i de7iyo sohuwaa eriyai Xoossaa xalaala.
24 Aissi giikko, Xoossai sa7aa gaxaa ubbaa xeellees; xeellidi salotuppe garssaara de7iyaabaa
ubbaa be7ees. 25 Xoossai carkkuwaassi wolqqaa immido wodenne shaaraa haattaa likkido
wode, 26 iraikka awan bukkanaakko, dadaikka awan wodhdhanaakko wogaa wottido wode,
27 i he wode, aadhdhida eratettaa be7iis; be7idi paacciis; paaccidi, lo77o giis. 28 Hegaappe
guyyiyan, Xoossai asaassi odiiddi, 'Xoossaassi yayyiyoogee aadhdhida eratetta; iitaappe
haakkiyoogeekka akeeka' yaagees" yaagiis.

29

Iyyoobi Wurssetta Mootuwaa Mootees

Iyyoobi Haasayees

1 Iyyoobi qassikka hagaadan yaagiis; 2 "Ha77i ta de7iyo duussai Xoossai beni tana naagido
wodiyaagaa mala gideerenneeshsha! 3 A xomppee ta bolli poo7in, taani a poo7uwan
hemettaas. 4 He wodee Xoossai tananne ta so asaa naagin, taani ta kumetta wolqqaara
de7ido wode. 5 He wode Ubbaa Danddayiya Xoossai tanaara de7ees; ta naatikka ta
yuushuwan de7oosona. 6 Taani ta kushiyaa maattan meecettaas; ta gaacciyo woxaappekka
zaitee shaafaadan goggiis.
7 "Taani kataman de7iya pirdda keettaa biido wode, daannatuura issippe uttaas. 8 He
wode yelagati tana be7idi, ogiyaa immidosona; cimatikka tana bonchchanau denddidi
eqqidosona. 9 Halaqati haasayiyoogaa aggi bayidosona; bantta doonankka bantta kushiyaa
wottidosona. 10 He kataman de7iya gita asatikka co77u giidosona; eta inxxarssaikka eta
kookkiyaa baqqi oiqqiis.
11 "Tabaa siyidaageetinne tana be7idaageeti ubbai tana galatidi haasayidosona. 12 Aissi
giikko, maaduwaassi waassiya hiyyeesatanne aawai aayyiyaa xayin, maaddiyaabi bain-
naageeta taani ashshaas. 13 Haiqqana haniya bitanee tana anjjiis; am77iyaakka ta
maaduwan ufaittaasu. 14 Taani xillotettaa maayodan maayaas; suure pirddaikka ta
afala malanne qumaashsha mala. 15 Taani qooqetuyyo aife, wobbetuyyo toho gidaas.
16 Hiyyeesatuyyo aawa gidaas; taani erenna asatuyyookka xabaqa gidaas. 17 Taani iitatu
gappataa menttaas; eti shankkatidi oiqqidoogeetakka eta doonaappe wotta ekkaas.
18 "Hegaa gishshau, taani ta qofan, 'Taani lo77o, adussa laittaa ta so asaa gidduwan
de7ada haiqqana. 19 Aissi giikko, taani ba xaphota haattaa giddo yeddidanne xaazai qamma
ubban a tashiyaa bolli de7iyo mittaa mala. 20 Taani ubbatonkka bonchchettada de7ana; ta
wolqqaikka ubbaton ooraxxana' gaada qoppaas.
21 "Taani haasayiyoogaa asai sirphphi gi ezggidi, ta zoriyaa ekkiis. 22 Taani haasayi-
doogaappe guyyiyan, eti zaarettidi haasayibookkona; aissi giikko, ta qaalai eta wozanan
xokkiis. 23 Goshshanchchai iraa naagiyoogaadan, eti taani haasayanaagaa siyanau hanggidi
naagidosona. 24 Eti hirggi uttidaashin, taani ta som77uwaa pashkkissaas; hegan eti
minettidosona. 25 Taani eti de7ana ogiyaa dooraas; doorada eta halaqadan uttaas. Ba
olanchchatu giddon de7iya kawuwaadan, taani eta giddon de7aas. Qassi azzaniyaageeta
minttettiya asa mala gidaas.

30

Qassikka Iyyoobi Haasayees

[1] "SHin ha77i taappe yelagiya asati tana baceessoosona. Eti ta dorssaa wudiyaa
heemmiya kanata maaddana ginkka taani diggido aawatu naata. [2] Eta aawati wolqqi
ixxidoogeetanne bolli gilqqidoogeeta gidido gishshau, tana ainne maaddibookkona.
[3] Metuwaanne namisaa gaasuwan qammi denddidi, bazzo biiddi, xaphuwaa coommi-
dosona. [4] Qassi sharafaanne bonccuwaa maxidosona; mal77enna sankkaaraa xaphotakka
miidosona. [5] Asai waassiiddi, kaisota yedettidoogaadan, asaa giddoppe eta yedettiis. [6] Eti
zanggaaraa giddon, gonggolo giddooninne zaalla kooppo giddon de7idosona. [7] Eti buuraa
giddon bazzo do7atudan waassidosona; doobbiyaa garssan shiiqidi, issippe de7idosona.
[8] Eti xurqqayyiyan shocettidi, biittaappe goodettidosona. Eti sunttaara moorettidi, eeyya
gididi de7idosona.

[9] "Ha77i eta naati tana yettan qilliiccoosona; taani eta giddon leemisidi odiyoobaa
gidaas. [10] Eti tana shenetidi, taappe haakkoosona; ainne yeellatennan ta som77uwan
cuchchaa cuchchoosona. [11] Xoossai ta wolqqaa laafettidi, tana kaushshido gishshau, eti
tana qohanau, bixaalaa kessirggido paraadan, yeda gididosona. [12] Ha seeri bainnan diccida
naati ta bolli denddidi, tana yedettoosona; eti tana xaissanau ta bolli woraajjoosona. [13] Eti
ta hemettiyo ogiyaa gorddidi, tana xaissanau koyoosona; ooninne eti hegaa oottanaagaa
diggenna. [14] Olanchchati katamaa dirssaa menttidi geliyoogaadan, eti ta bolli yiidosona.
[15] Gita dagamai tana hitti oottiis; ta bonchchoikka carkkoi efiyoobaadan biis; ta ishaloikka
shaaraadan xayiis.

[16] "Ta shemppiyaa hitaasu; tuggaa gallassai tana cirppintti oiqqiis. [17] Qammi qammi
sahoi ta meqettaa coommees; seelaikka shemppi ekkennan gede gujjees. [18] Ta maayoi
gunddidi moorettiis; qoliyaa qooriyaadan, tana cuulli oiqqiis. [19] Xoossai tana urqqan oliis;
olin taani biittaappe bidinttaappe kehenna asa gidaas.

[20] "Abeet Xoossau, taani neeyyo waassais; shin neeni taayyo allabaakka. Eqqada nena
woossaas; shin neeni ta woosaa siyabaakka. [21] Neeni kaseegaappe dummatada, taayyo
meqettaa iitadasa; ne gita wolqqan tana yedettaasa. [22] Neeni tana carkkuwan denttadasa;
denttada a togissadasa; gotiyankka tana suragissadasa. [23] Asau ubbau wurssetta gidida
haiquwau neeni tana aattada immiyoogaa taani erais.

[24] "Kunddidi meqqida asi tuggatiiddi, 'Tana maaddarkkii' giidi waassin, au qarettenna
asi de7ii? [25] Tuggan de7iyaageetuyyo taani yeekkabeikkinaa? Hiyyeesatuyyo taani
qarettabeikkinaa? [26] Lo77obaa demmana gaada taani amottiyo wode, iitabai tana gakkiis.
Taayyo sa7ai kehees gaada taani naagiyo wode, gallassai taayyo xumiis. [27] Ta wozanai
hirggiis; taani woppaa demmabeikke; gallassaappe gallassan ta tuggai yaa dariis. [28] Ta
bollai awaa suuluwan gidennan azzanuwan karexxiis; taani shiiquwan eqqada, 'Tana
maaddite!' gaada waassais. [29] Taani worakanatuyyo isha, yanchchatuyyookka dabbo
gidaas. [30] Ta gogai xiiximmidi, poqetti poqetti wodhdhees; ta bollaikka mishuwan
xuugettees. [31] Hegaa gishshau, ta maazinqqee zilaassau diixettiis; ta imbbiliiteekka
yeehuwau punettiis.

31

Iyyoobi Ba Haasayaa Poliis

[1] "Maccaasa xeellada amottennaadan, taani ta aifiyaara maachchaa maacettaas. [2] Taani
hegaa oottidabaa gidiyaakko, bollan de7iya Xoossai taayyo aiba qaada immanddeeshsha?
Saluwan de7iya Ubbaa Danddayiya Xoossai asaassi immiyo woitoi aiba gidanddeeshsha?
[3] Iitatu bolli boshai, mooruwaa oottiyaageetu bolli bashshai gakkanaagee erettidaagaa
gidenneeyye? [4] Xoossai ta hemetaa ubbaa be7ees; ta tangguwaa ubbaakka qoodees.

[5] "Taani iitabaa mulekka oottabeikke; asakka cimmanau kajjeelabeikke. [6] Xoossai tana
likke meezaanan mazzano; yaatidi taani xillo gidiyoogaa ero. [7] Ta hemetai ogiyaappe
sher77idabaa gidikko, ta wozanaikka ta aifee xeellidobaa amottidabaa gidikkonne, qassi
ta kusheekka nagaran tunidabaa gidikko, [8] ta carshshai ubbai shodetti xayo; taani
zeridobaakka harai mo.

[9] "Ta wozanai ta shooruwaa maccaasa amottidaba gidikko, woikko taani i penggen
zuggada naagidabaa gidikko, [10] ta keettaayyiyaa hara asau gaaccu; qassi hara attuma asati
iira zin77ona. [11] Aissi giikko, shaaramuxiyoogee keehippe pokkonne pirddan qaxxayissiya
nagara. [12] Ha nagarai tamaadan xuuggidi, ta aquwaa ubbaa xaissiyaabaa.
[13] "Taani ta attuma woikko ta macca ashkkarati tana mootin, eta mootuwaa karidabaa
gidikko, [14] Xoossai tana pirddiyo wode, taani waananee? Qassi i tana oichchiyo wode, taani
woiga zaaranee? [15] Aissi giikko, tana medhdhida Xoossai ta ashkkaratakka i medhdhiis.
Nuna ubbaakka nu aayee nu aayee uluwan tilidaagee issi a xalaalaa.
[16] "Taani hiyyeesati woossidobaa diggabeikke; woikko am77eta minttettennan agga
erikke. [17] Aawai aayyiyaa bainna naati mela aqiyo wode, taani ta qumaa tarkka mabeikke.
[18] Taani eta ta yelagatettaappe doommada, eta aawadan dichchaas; ta aayee uluwaappe
yelettoosappe doommada, am77eta maaddaas. [19] Maayoi xayin, meegoi woriyo uraa,
woikko kallo de7iya metootanchcha demmiyo wode, [20] ta dorssatu ikisiyaappe oosettida
maayuwaa taani etau immennan agga erikke. Hegaa gishshau, etikka bantta polo wozanan
tana galatoosona. [21] Taani mootuwan eta shatimmanaagaa erada, aawi bainna naata
naaqqidabaa gidikko, [22] ta qesee kuriyaappe meqqo; ta kusheekka hashiyaappe karetti
wodhdho. [23] Hegaa taani oottennaagee Xoossaa qixaatiyaassi yayyiyo gishshaassanne a
anggai tana daganttiyo gishshaassa.
[24] "Taani worqqan ammanettido wodee baawa. Muruta worqqaakka, 'Taani nenan
ceeqettais' gabeikke. [25] Ta duretettaa daruwan, ta kushee demmido woriyan taani
ufaittabeikke. [26] Awaa phoolettaa woikko aginaa lo77otettaa be7ada, [27] ta wozanan geeman
eta bonchchabeikke, woikko ta kushiyaa piddi ootta yerada, etau goinnabeikke. [28] Taani
hegaa oottidaakko, Xoossaa kaddaas shin. He nagaraikka pirddan qaxxayissiya nagara.
[29] "Ta morkketa gakkida iita qaadan taani ufaittabeikke; eta gakkida metuwankka
hombbocabeikke. [30] 'Ta morkkee xayo' yaaga qanggada, nagara oottabeikke. [31] Taani
ubbaton imattaa mokkiyoogaa ta ashkkarati taayyo markkattoosona. [32] Sa7ai qammido asa
karen aissabeikke; taani ta keettaa penggiyaa ogiyaara biyaagau ubbatoo dooya wottaas.
[33] Asai qosiyoogaadan, taani ta nagaraa ta shophphan qosabeikke. [34] Taani asaa haasayaassi
dagammabeikke; eta boriyaassi yayyada, taani co77u giido wodeenne kare kiyennan
aggido wodee baawa.
[35] "Taani haasayiyoogaa siyiyaabi de7eerenneeshsha! Taani haasayidobai ubbai tuma
gidiyoogau taani paramais; Ubbaa Danddayiya Xoossai taayyo zaaruwaa immo. Ta
baarigaarai tana mootido pailee de7in, wai be7arkkinaashsha! [36] Be7iyaakko, woitodan
taani ta hashiyan sikkana shin! Kallachchadan ta huuphiyan goxxana shin! [37] Taani
halaqadan akko shiiqada, ta oottidobaa ubbaa ayyo yootana shin!
[38] "Ta goshsha biittai, 'Tana bonqqa ekkadasa!' giidi, ta bolli waassidabaa gidikko, ta
yafaratikka ta bolli yeekkidabaa gidikko, [39] he biittan mokkidaagaa miishsha qanxxennan
coo miidabaa gidikko, woikko he biittaa oottiyaageeta namisan woridaba gidikko, [40] taayyo
gisttiyaa gishshaa agunttai, banggaa gishshaakka sharafai he biittan mokko" yaagiis.
Iyyooba haasayai hagan polettiis.

32

Eelihu Haasayaa

Eelihu Haasayees

[1] Iyyoobi, "Taani xillo asa" giido gishshau, ha heezzu asati ayyo zaaruwaa immiyoogaa
aggi bayidosona. [2] Iyyoobi Xoossaa xillo giyoogaa aggidi, bana xillo oottido gishshau,
Raama yara gidiya Buuziyaa Barkkeela na7ai Eelihu Iyyooba bolli keehippe hanqqettiis.
[3] Eelihu qassi Iyyooba heezzu laggetakka hanqqettiis; aissi giikko, eti a coo mooranchcha
giidosonappe attin, ayyo zirxxa zaaro zaaranau danddayibookkona. [4] Eelihu etappe
kaalotiyo gishshau, eti ubbai haasayaa wurssana gakkanaashin naagiis. [5] Ha heezzu
asati Iyyoobayyo gidiya zaaruwaa immanau danddayibeennaagaa be7idi, i keehippe
hanqqettiis.

[6] Hanqqettidi Buuziyaa Barkkeela na7ai Eelihu hagaadan yaagidi, haasayaa doommiis;
"Taani laittan naatais; intte taappe cimeeta. Hegaa gishshau, taani ta qofaa intteyyo
yootanau yayyaas. [7] Taani, 'Cimati haasayona; bantta daro laittan demmido aadhdhida
eratettaa tamaarissona' gaada qoppaas. [8] SHin asa giddon aqidi, aadhdhida eratettaa
asassi immiyaagee Ubbaa Danddayiya Xoossaa Ayyaanaa. [9] Asaa aadhdhida eranchcha
kessiyaagee cimatetta gidenna, woikko likkebai geliyoi daro de7ida asatussa gidenna.
[10] Hegaa gishshau, siyite; taanikka ta qofaa intteyyo yootana.

[11] "Be7ite, intte haasayiyo wode, taani co77u gaada ezggaas; intte haasayana qaalaa
qoppishinkka naagaas. [12] Taani intte giyoogaa ubbaa wurssa siyaas; shin intteppe ooninne
Iyyoobi mooranchcha giidi ammanttibeenna; qassi intteppe ooninne a palamau bessiya
zaaruwaa immibeenna. [13] Iyyooba haasayaayyo kalissiya zaaruwaa zaaranai Xoossaappe
attin, asa gidenna gishshau, intte, 'Nuuni aadhdhida eratettaa demmida' geennaadan
naagettite. [14] Iyyoobi palamettidoogee inttenaarappe attin, tanaara gidenna. Taani intte
haasayidoogaadan ayyo zaaruwaa immikke.

[15] "Iyyoobaa, eti dagammidi, ne haasayaassi zaaruwaa immanau danddayibookkona;
etau haasayiyoobai xayiis. [16] Eti haasayiyoobaa xayidi, co77u giidi eqqikko, taanikka
naaganau koshshii? [17] CHii, chii, taayyookka yootiyoobai de7ees; taanikka ta qofaa
yootana. [18] Taani daro haasayiyoobai de7iyo gishshau, ta giddon de7iya ayyaanai tana
oda giidi giddees. [19] Be7ite, taayyo haasayiyo kayai imettennabaa gidikko, taani ho77o
woine eessai kumido ogoruwaadan xuuqqana hanais. [20] Taayyo hagaappe guuttaa kehana
mala, taani haasayanau koshshees; ta doonaakka dooyada, taani ta zaaruwaa immanau
koshshees. [21] Ha yohuwan taani oonanne maaddikke, woikko ai asanne coo sabbikke.
[22] Aissi giikko, asa coo sabbiyoobi taayyo mulekka erettenna. Taani qassi hegaa hanikko,
tana Medhdhidaagee tana qaxxayana.

33

Qassikka Eelihu Haasayees

[1] "Iyyoobaa, ha77i taani yootiyoogaa siya; ta giyoobaa ubbaakka ezgga. [2] Taani
haasayanau giigaas; ta qaalatikka ta inxxarssaa xeeran de7oosona. [3] Ta haasayiyo
qaalati ta wozanaa suuretettaa qonccissoosona; taani eriyoogaa ta inxxarssai tumatettan
haasayees. [4] Tana Xoossaa Ayyaanai medhdhiis; Ubbaa Danddayiya Xoossaa shemppoi
taayyo de7uwaa immiis. [5] Neeni danddayiyaabaa gidikko, taayyo zaaruwaa imma; nena
giigissada, tanaara gaitta.

[6] "Be7a, taani Xoossaa sinttan ne mala; qassi taanikka urqqaappe merettaas. [7] Neeni
taassi yayyiyo gaasoi baawa; taani nena naaqqikke.

[8] "Ne haasayaa ubbaa taani ezggaidda takkaas; neeni hagaadan yaagishin siyaas; [9] 'Taani
geeshshanne boree bainna asa; taani xillonne nagara oottabeenna asa. [10] SHin Xoossai tana
qaxxayanau gaasuwaa koyees; i tana ba morkkedan qoodees. [11] Ta tohuwaa toho biratan
qachchees; taani tanggiyo tanggo ubbaakka i wochchees' yaagadasa.

[12] "Iyyoobaa, neeni ha haasayan likke gidakka! Ane taani neeyyo yootais; Xoossai
asappe aadhdhees. [13] Neeni, 'Xoossai taani haasayido haasayau zaaruwaa immenna' gaada,
aissi aara palamettai? [14] Asi akeekennappe attin, Xoossai ha ogiyaarakka he ogiyaarakka
haasayees.

[15] "Asai qammi hiixan zin77idi, xiskkuwaa kairido wode, Xoossai aimuwaaninne ajjuutan
haasayees. [16] He wode asai siyanaadan haittaa dooyees; ba seerankka i eta daganttees.
[17] Yaatidi asi nagaraa oottennaadan teqqees; otoruwaakka asaappe diggees. [18] Xoossai asaa
bashshaappe ashshees; haiquwaappekka naagees.

[19] "Xoossai sakkiya harggiyan asaa oittidikka, asi ba balaappe simmanaadan seerees.
[20] Hegaadan hanidi, harggida uri kattaa ixxees; daro mal77o qumaikka a sheneyees. [21] A
ashoikka gilqqidi wurees; a bollaikka melin, meqettai qoodettees. [22] I haiqqanaunne
moogettanau hanees.

[23] "Asau suure ogiyaa bessiya, sha7an qoodettiya kiitanchchatuppe issoi ayyo gaan-
natanau yiyaakko, [24] yiidikka ayyo qarettidi, 'I duufuwaa gelennaadan a ashsha. Taani
ayyo woziyoobaa demmaas' yaagiyaakko, [25] a bollai yelagana; a yelagatettaa wolqqaikka
ayyo simmana. [26] He bitanee Xoossaa woossana; woossin Xoossai a woosaa siyana. Xoossai
ayyo a xillotettaa zaariyo gishshau, i ufaissan Xoossaassi goinnana. [27] He wode asaa sinttan
i hagaadan yaagidi yexxana; 'Taani nagaraa oottaas; suurebaakka geellayaas; shin Xoossai
ta mooruwaadan taayyo qanxxibeenna. [28] Taani duufuwan gelennaadan tana ashshiis;
hekko, ha77i paxa de7ada, poo7uwaa be7ais' yaagana.

[29] "Be7ite, Xoossai asaassi hagaa ubbaa zaari zaaridi oottees; [30] hegaadan oottidi, asaa
duufuwan geliyoogaappe ashshees; de7uwan i ufaittanaadan oottees.

[31] "Simmi Iyyoobaa, taani yootiyoogaa ezggada siya. Ane neeni co77u gin, taani
haasayais. [32] Neeni haasayanau koyiyoobi de7ikko, taayyo haasaya. Taani neeni xillo
gidiyoogaa bessanau koyais. [33] Hegee xayikko, co77u gaada, taani haasayiyoogaa siya.
Nena taani aadhdhida eratettaa tamaarissana" yaagiis.

34

Qassikka Eelihu Haasayees

[1] Qassikka Eelihu hagaadan yaagiis, [2] "Inttenoo, aadhdhida eranchchatoo, taani
haasayiyo haasayaa siyite. Inttenoo, eranchchatoo, intte haittaa taakko yeggite.
[3] Inxxarssai qumaa mal77uwaa eriyoogaadan, haittaikka yohuwaa shaakkidi erees. [4] Ane
nuuni likkebaanne lo77obaa shaakkidi eroos.

[5] "Iyyoobi, 'Taani xillo; shin Xoossai ta suure pirddaa tana diggiis. [6] Taani likke
gidaidda, worddanchchadan qoodettaas. Tanan mooroi bainnankka, i tana paxennaadan
masunxxissiis' yaagiis.

[7] "Xoossaa bolli Iyyoobadan qilliicciya asi de7ii? [8] I iitabaa oottiyaageetuura zuppetees;
nagaranchchatuurakka hemettees. [9] Waanidi giikko, i, 'Asi Xoossaa ufaissana giidi
oottiyoobi ainne maaddenna' yaagees.

[10] "Hegaa gishshau, inttenoo, akeekanchcha asatoo, taani yootiyoogaa ane siyite!
Ubbaa Danddayiya Xoossai iitabaa mulekka oottenna. [11] Xoossai asassi a oosuwaadan
immees; aawu ogiyaadan aawussi qanxxees. [12] Xoossai tumuppe iitabaa oottenna; Ubbaa
Danddayiya Xoossai suure pirddaa geellayenna. [13] Sa7aa bollan Xoossaayyo maataa
immidai oonee? Qassi biittaa ubbaa bolli a sunttidai oonee? [14] Xoossai ba Ayyaanaanne
ba de7o shemppuwaa baakko zaaridi ekkiyaakko, [15] asho maayida ubbai issippe xayana; asi
biittau duge simmana.

[16] "Intte akeekanchcha gidikko, hagaa siyite; ta haasayiyoogaakka ezggite. [17] Suure
pirddaa ixxiyaagee biittaa haaranau danddayii? Yaatin, neeni xillonne wolqqaama gidiya
Xoossaa pirddai? [18] Xoossai kawota, 'Intte shufurota' yaagees; qassi biittaa haariyaagee-
takka, 'Intte iita' yaagees. [19] Halaqatu som77uwaa xeellidi maaddenna; duriyaakka
manqquwaappe aattidi xeellenna. Aissi giikko, eti ubbaikka a oosota. [20] Eti hekka bilahe
akeekennan haiqqana; asai ubbaikka kokkoridi xayana; wolqqaamatikka ai asa kusheenne
bochchennan kichchana.

[21] "Xoossai asaa hemetaa xeellees; a tanggo ubbaakka wochchees. [22] Iitaa oottiyaageeta
Xoossaappe genttanau danddayiya sakkana xumi baawa. [23] Xoossai asaa bolli pirddanau,
asai a sintti shiiqanaadan keero immenna. [24] Wolqqaamata ainne oichchennan ment-
terettees; yaatidi eta sohuwan haraata wottees. [25] I eta oosuwaa eriyo gishshau, eta
issi qammi maataappe wottidi xaissees. [26] Eta iitatettaa gishshau, asi ubbi be7iyoosan
i eta qaxxayees. [27] Qaxxayiyoogeekka eti a kaallennan ixxidi, a azazuwaakka aggido
gishshaassa. [28] Eti hiyyeesata huqqunnidi, eta Xoossaakko waassanaadan oottidosona;
oottin Xoossai hiyyeesatu waasuwaa siyiis. [29] Xoossai co77u giikko, a pirddanai oonee? I ba
som77uwaa wora zaarikko, asa maaddiyaabi baawa. [30] Hegaadankka, Xoossaassi yayyenna
asati haarennaadaaninne asaassikka gite gidennaadan, asai ubbai digganau danddayenna.

31 "Iyyoobaa, ne nagaraa Xoossaayyo paaxadii? Qassi zaarada nagara oottennaadan
geppadii? 32 Ne mooruwaa neeyyo qonccissana mala, Xoossaa woossadii? Sinttanau iita
ooso oottennan agganau maayadii?
33 "Neeni Xoossai oottiyoobaa ixxaidda, ne waagai neeni dosiyoogaadan hananau koyai?
Simmi qofaa qachchanai nenappe attin, tana gidikke. Hegaa gishshau, neeni qoppiyoobaa
taayyo yoota. 34 Akeekanchcha asati taani yootiyoogaa maayoosona; taani odiyoogaa
siyiya aadhdhida eranchchatikka hagaadan yaagoosona; 35 'Iyyoobi eri paccin, hagaa
haasayees; i haasayiyoobau birshshettikka baawa' yaagoosona. 36 Iyyoobi iita asatudan
zaaruwaa immido gishshau, wurssettaa gakkanau paacettidaa gideerenneeshsha! 37 Aissi
giikko, i ba nagaraa bolli makkalaa gujjees; nu sinttan Xoossaa qilliiccees. Ba qaalaakka
darissidi, Xoossaa bolli biddees" yaagiis.

35

Qassikka Eelihu Haasayees

1 Eelihu qassikka hagaadan yaagiis; 2 "Iyyoobaa, neeni, 'Taani Xoossaa sinttan xillo'
giyoogee likkee? 3 Qassi, 'Taani nagaraa oottikko, nena ai qohiyaanaa? Nagaraa
oottennan aggikko, taani go7ettiyoobi aibee?' yaagada neeni Xoossaa oichchadasa. 4 Taani
neeyyoonne nenaara de7iya ne laggetuyyo zaaruwaa haasayana.
5 "Xoqqu gaada salota xeella; neeppe bollaara de7iya shaaratakka ane akeekada be7a.
6 Neeni nagaraa oottikko, hegee Xoossaa ainne qohenna. Ne mooroi darikkokka, neeni
Xoossaa ainne oottakka. 7 Xillo gidikko, ayyo neeni ai immuutee? Woikko ne kushiyaappe
i ai ekkanee? 8 Neeni nagaraa oottikko, ne mala asaa qohaasa; qassi xillikkokka, asaa
go77aasa.
9 "Huqqunnai darobare asai waassees; wolqqaamatu kushiyaappe kessi ekkanau alluwaa
xeegees. 10-11 SHin ooninne, 'Xoossai, tana Medhdhidaagee, qamman mazamuriyaa
immidaagee, sa7aa do7atuppe aattidi, nuna tamaarissiyaageenne saluwaa kafotuppe
aadhdhida eranchcha nuna oottiyaagee awan de7ii?' yaagenna. 12 Iita asati waassoosona;
shin Xoossai eta otoruwaa gaasuwan, etau allenna. 13 Hada waasuwaa Xoossai tumuppe
siyenna; Ubbaa Danddayiya Xoossai hegaa ezggenna.
14 "Iyyoobaa, neeni, 'Taani Xoossaa be7anau danddayikke; ta mootoi a sinttan de7ees;
taani a naagais' yaagaasa. Yaatin, neeyyo i zaaruwaa immanau, ne gaasoi ai keena
guuxxanddeeshsha! 15 Xoossai asaa qaxxayennabaanne nagaraakka shenehoo giidi
aggiigiyaabaa gaada qoppai? 16 Hegaa gidikko, neeni ne doonaa coo mela dooyaasa;
dooyadakka eri bainna haasayaa darissaasa" yaagiis.

36

Qassikka Eelihu Haasayees

1 Eelihu gujjidikka hagaadan yaagiis; 2 "Xoossaa doona gidada taani neeyyo yootiyoobai
biron de7iyo gishshau, guuttaa danddayada siya. 3 Taani ta eraa zaassada ehais; tana
Medhdhidaagee xillo gidiyoogaa taani nena erissana. 4 Taani worddo haasayikke; kumetta
erai de7iyo uri nenaara de7iyoogaa ammana.
5 "Be7a, Xoossai wolqqaama; shin i oonanne karenna. I akeekaukka mino. 6 Iitata
i paxa wottenna; shin huqqunnettidaageetu maataa i naagissees. 7 Xoossai ba aifiyaa
xillotuppe denttenna. I eta kawotuura utissidi, merinau xoqqu xoqqu oottees. 8 SHin
asai sanssalatan qashettikko, woikko tuggaa wodoruwan oiqettikko, 9 i eta oosuwaanne
otoruwan eti oottido nagaraa qonccissees. 10 Seeraa siyanaadan eta haittaa dooyees;
nagaraappe simmanaadankka i eta azazees. 11 Eti siyidi, ayyo oottikko, bantta laittaa
saruwaaninne ufaissan wurssana. 12 SHin eti siyennan ixxikko, olan wurana; eti eraa
xayido gishshau haiqqana.
13 "Xoossaa ammanenna asati bantta wozanan yiilluwaa dagayoosona; i eta qaxxayiyo
wodekka, maadda giidi woossokkona. 14 Eti bantta yelagatettan haiqqoosona; eta de7oikka

yeellan wurees. [15] Xoossai tuggatiyaageeta eta tuggan tamaarissees; i eta metuwaa
baggaara eta sissees.

[16] "Xoossai nena metuwaappe kessiis; kessidi metoi bainna aaho sohuwaa efiis; ne
miyo masoofiyankka modhdhuwaa guuppiis. [17] SHin ha77i iitatu bolli gakkanau bessiya
pirddai ne bolli gakkiiddi de7ees. [18] Nena ooninne duretettaa bessidi cimmennaadan, daro
mattaayiyankka balettennaadan naagetta. [19] Ne aquwaa daroi woikko ne minotettai nena
metuwaappe ashshanee? [20] Kawotettati bantta sohuwaappe xayiyo qammai yaanaadan
amottoppa. [21] Ha metoi ubbai nena gakkidoogee, nena iitaappe ashshanaassa. Hegaa
gishshau, iitatettau guyye simmennaadan nena akeeka.

[22] "Xoossai ba wolqqan xoqqu xoqqu giis! A mala asttamaaree oonee? [23] 'Hagaa ootta'
giidi Xoossaa azaziya asi, woikko, 'Neeni iita ooso oottadasa' yaaganau danddayiya asi
baawa. [24] Asai mazamuriyan sabbido a oosuwaa neenikka sabbanau hassaya. [25] Asai
ubbai Xoossaa oosuwaa be7iis; shin be7iiddi, haahuwan be7iis. [26] Be7ite, Xoossai gita! A
gitatettaa nuuni akeekibookko; a laittaa coratettaikka qoodin gakettenna.

[27] "Xoossai haattaa sa7aappe pude saluwaa efees; efiidi yan ira kessees. [28] He irai
shaaraappe kiyidi, asau daro bukkanaadan oottees. [29] SHaarai waani yuuyiyaakko,
dadaikka Xoossai de7iyo saluwan waani guummiyaakko, ooninne erenna. [30] I ba yu-
ushuwan wolqqanttaa poo7uwaa laalees; shin abbaa ciimmaa i xuman kammees. [31] Iraa
bukissiyoogan ba asaassi daro kattaakka mokissees. [32] I wolqqanttaa ba kushiyan oiqqees;
oiqqidi ba halchchido sohuwaa shocanau azazees. [33] Dadai guummiyoogee uushoi
uushanaagaa awaajjees; meheekka uushoi yiyoogaa erees.

37

Qassikka Eelihu Haasayees

[1] "Uushoi ta wozanaa diddiqissees; ba de7iyo sohuwankka pirees. [2] Ubbaikka Xoossaa
cenggurssaa, dadaadan guummiya a qaalaa siyite. [3] I salo ubbaappe kiittiyo wolqqanttai
biittaa gaxaappe gaxaa gakkanaashin beettees. [4] Hegaappe guyyiyan, a gunttaa cenggurs-
sai siyettees; ba wolqqaama cenggurssan guummees; a cenggurssai siyettiyo wode, ba
wolqqanttaa teqqenna. [5] Xoossaa cenggurssai maalaalissiya gunttaa guummees; nuuni
akeekanau danddayenna gitabaa i oottees. [6] SHachchaa i, 'Sa7an wodhdha!' yaagees;
wolqqaama iraakka, 'Bukka' yaagidi azazees.

[7] "Asai ubbai a oosuwaa erana mala, he wode ba oosuwaa oosuwaa agganaadan oottees.
[8] He wode do7atikka bantta geessuwaa geessuwaa geloosona; gelidi yan uttoosona.
[9] Tohossa baggappe gotee yees; huuphessa baggappekka meegoi yees. [10] Xoossai siiriyaara
shemppiyo shemppuwaappe shachchai merettees; hegan aaho haattatikka shuchchaadan
minnoosona. [11] SHaarai haattaa tookkanaadan i oottees; ba wolqqanttaakka shaaraa
giddon laalees. [12] A kaaletuwan shaarati yuuyi yuuyi aadhdhoosona; i azaziyoobaa ubbaa
eti sa7aa bolli oottoosona. [13] Xoossai iraa bukissiyoogee biittaa irxxissanaassa, woikko asaa
qaxxayanaassa, woikko ba siiquwaa eta bessanaassa.

[14] "Iyyoobaa, hagaa siya; Xoossai oottiyo maalaalissiya oosuwaa takki gaada akeeka.
[15] Xoossai shaarata waati azaziyaakkonne ba wolqqanttaakka waati wolqqanttiyaakko
erai? [16] SHaarati saluwan waani toohettiyaakkonne qassi a erai polo gidido Xoossai
oottiyo maalaalissiya oosuwaa neeni erai? [17] CHii, tohossa carkkoi yiidi, biittaa mishissiyo
wode, neeni hombbiyan metootanaappe attin, mulekka hegaa erakka. [18] Xoossai saluwaa
heregaadan piddi oottidi micciyo wode, neeni a maaddanau danddayai? [19] Nuuni eraa
paca gidiyo gishshau, nuuni Xoossaassi woigi haasayanaakko, neeni nuna tamaarissa.
[20] Xoossaara haasayana gaada taani oichchikke. Hagaadan oottada, i tana xaissana mala,
taani aissi a dentterettiyaanaa? [21] Carkkoi salota pittidi geeshshidoogaappe guyyiyan,
salotun phooliya awaa poo7uwaa asi xeellanau danddayenna. [22] Huuphessa baggaara
worqqaa milatiya poo7oi beettees; Xoossaikka yashshiya anggan qonccees.

[23] "Nuuni Ubbaa Danddayiya Xoossaa mati shiiqanau danddayokko; a wolqqai gita. I ba
tumu pirddaaninne ba gita xillotettan huqqunnenna. [24] Hegaa gishshau, asai ayyo yayyees;
banttana aadhdhida eranchcha giyaageeta ubbata i wudenna" yaagiis.

38

GODAA Haasayaa

GODAI Iyyoobassi Haasayees

[1] Hegaappe guyyiyan, GODAI gotiyaa giddoppe Iyyoobassi hagaadan yaagidi zaariis;
[2] "Eri bainna haasayan ta zoriyaa tashsha7issiyaagee i hagee oonee? [3] Ane neeni asadan
ne xeessaa gixxa denddada, taani oichchiyoogaa taayyo oda.

[4] "Taani sa7aa medhdhiyo wode, neeni awan de7ai? Ane neeyyo akeekai de7ikko, taayyo
yoota. [5] Ha sa7ai ai keena gidanau bessiyaakko, he qofaa qachchidai oonee? Likkiyo
wodoruwaakka sa7aa bolli yeggidaagee oonee? Hegaa zaaruwaa ubbaa erai? [6] Sa7aa
tuuqeta kunddennaadan mintti oiqqidabai aibee? Sa7aa baasuwau koiro shuchchaa
wottidai oonee? [7] He gallassi maallado xoolintteti issippe yexxidoogaanne kiitanchchati
ubbai ufaissau ililidoogaa neeni erai?

[8] "Abbaa haattai, biittaa gomppaappe xuuqqidi kiyiyo gallassi, a penggeta gorddi-
daagee oonee? [9] Abbaa shaaraa maizzidaagee, qassi xumankka xaaxa wottidaagee tana.
[10] Abbaayyo kanttenna zawaa medhdhidaagee, a penggiyaanne a hiraquwaa sohuwan
wottidaagee tana. [11] Taani, 'Hagaa gakka; shin hagaappe aadhdhoppa; ne wolqqaama
beetaikka hegan eqqo' yaagaas.

[12] "Iyyoobaa, neeni yelettoosappe awai maallado guuraara kiyanaadan azaza erai?
[13] Biittaa xanxxan poo7uwaa bessana malanne iita asatakka eti qosettidosaappe qoncciyaa
kessana mala, neeni wonttaa azaza erai? [14] Gallassaa poo7oi zumatanne zanggaarata
dakkoyidi wottido maayoi eqqidabaadan beettanaadan oottees; qassi urqqa miishshaa
bolli wottido maatafaadan geeshshidi bessees. [15] Iitati banttau poo7o gi wottido xumai
xayees; eti makkalau denttiyo kusheekka meqqees.

[16] "Ciimma abbaa giddo gelada, pulttuwaa be7adii? Woikko asi gakki erenna abbaa
gidduwaa paacca xeella erai? [17] Haiquwaa penggeta nena oonakko bessidee? Woikko
sakkana xumaa penggeta be7adii? [18] Sa7ai ai keena gitakko erai? Hegaa ubbaa neeni
eriyaabaa gidikko, taayyo yoota.

[19] "Poo7oi de7iyoosaa efiya ogee awan de7ii? Qassi xumai de7iyo sohoi awee? [20] Eta
neeni eta soo soo efaanau danddayai? Eti de7iyoosaa efiya ogeta neeni erai? [21] Neeni sa7ai
merettiyo wode yelettido gishshaunne daro laittaakka de7ido gishshau, hegaa erennan
aggakka!

[22] "Suuppa shachchai minjjettiyoosaa geladii? Ordde shachchai doorettidosaakka
be7adii? [23] Taani eta meto wodiyaassi, ola wodiyaassinne toora gallassaassi minjja wottaas.
[24] Wolqqanttai kiyiyo sohuwaa efiya ogee awan de7ii? Woikko arshsho bagga carkkoi
awappe kiyidi carkkii?

[25] "Wolqqaama irai wodhdhiyo loossuwaa giigissidaagee, dadaassi ogiyaa kessidaagee
oonee? [26] Asi de7enna bazzuwan iraa bukissiyai oonee? [27] Mela bazzoi iraa haattan
shuggidi, mul77o maataa mokkanaadan oottidaagee oonee?

[28] "Irau woikko xaazau aawi de7ii? [29] Ordde shachchaunne burcce shachchau aaya de7ai?
[30] Kinchchoi haattaa shuchchaadan minttees; abbaa haattau bolla baggaakka shachcha
kessees.

[31] "Piliyaadisa geetettiya xoolinttetu citaa issippe gattada qachchanau danddayai?
Ooriyoona geetettiya xoolinttetu citai qashettido wodoruwaa birshshanau danddayai?
[32] Citan citan de7iya xoolintteta eta wodiyan wodiyan kessanau danddayai? Wogga
Beeriyaanne Qeera Beeriyaa geetettiya xoolinttetu citata issippe kaalettanau danddayai?
[33] Saloti aqiyo higgiyaa neeni erai? Woikko he higgee sa7an haaranaadan oottanau
danddayai?

34 "Di7oi nena muukkanaadan iraa bukissanau, ne qaalaa xoqqu oottada, shaarata
azazuutee? 35 Wolqqanttati biidi yiidi, 'Hekko, ha77i ai oottonii?' gaana mala, neeni
eta azazanau danddayai? 36 Haatta kafuwaayyo aadhdhida eraa, kutto addiyaayyookka
akeekaa immidai oonee? 37-38 Ba eran shaarata qoodanau danddayiyai oonee? Baanaa
munaqqidi, urqqa kessidi, minttanau saluwaa shaarata geddi oottidi, haattaa duge
tigiyaagee oonee?
39-40 "Gaammoti ubbai bantta geessuwan geessuwan zin77idaashin woikko zuggidi naag-
ishin, neeni etayyo miyoobaa shankkatada immanau danddayai? Woikko namisetti uttida
eta marata kalissanau danddayai? 41 Quuroti namisetti bichchaariyo wode, eta maratikka
miyoobaa demmanau taayyo, Xoossaayyo, waassiyo wode, etayyo miyoobaa immiyai
oonee?

39

Qassikka GODAI Iyyoobassi Haasayees

1 "Deriyan de7iya genessati aude yeliyaakko, neeni erai? Gaarati bannakkidi, bantta
marata yeliyo wode be7adii? 2 Eti kunttiiddi, woisa keena aginaa gam77iyaakkonne qassi
aude yeliyaakko erai? 3 Eti gulbbatidi, bantta marata yeliyoi audekko erai? 4 Eta marati
bazzon diccidi minnoosona; minnidi bantta aayetu achchappe boosona; naa77antto guyye
simmokkona.
5 "Harddiidati yeda daanaadan oottidai oonee? Qashuwaappe eta birshshi yeddidai
oonee? 6 Etau taani bazzuwaa de7iyoosaa oottada immaas; maxine biittan eti de7anaadan
oottaas. 7 Katamaa wocamaappe eti haakkidi de7oosona; laaggiyaageetu waasuwaakka
siyokkona. 8 Eti dereta banttau heemettiyo soho oottoosona; hegan miyo mul77o maataa
qoroosona.
9 "Menttai neeyyo oottanau eeno ganddee? Woikko ne gaaxaatan qammaa aqanddee?
10 Goyana mala, neeni a waaxuutee? Woikko kaduwaa goochchanaadan a oottanau
danddayai? 11 Neeni a wolqqaa minotettan ammanettuutee? Ne daafurssiya oosuwaa i
oottanaadan, ayyo yegga agguutee? 12 I simmidi yiidi, ne kattaa qoxxiyo ne audiyaayyo
shiishshees gaada neeni an ammanettai?
13 "Yanchchiyaa ba qefiyaa eesuwan qaattausu; shin yanchchee qefeti sanggaanuwaa
qefetunne baalletu mala gidokkona. 14 Yanchchiyaa ba phuuphulliyaa biittan phuuphul-
lausu; phuuphullada baanai ho7ettanaadan aggaagausu. 15 'Tohoi menttana' woikko,
'Bazzo do7ati yedhdhana' gaada qoppukku. 16 Marati babaa gidennabaadan qoodada,
etau meqettaa iitausu. I daafurai ubbai mela attiyoogee iyyo aibanne milatenna. 17 Aissi
giikko, taani Xoossai a aadhdhida eratettaa doganaadan oottaas; taani akeekaakka iyyo
immabeikke. 18 SHin denddada a woxxiyo wode, banaara naasettiya paraa bollinne
paraawaa bolli miiccausu.
19 "Iyyoobaa, paratuyyo wolqqaa immidai, woikko paratu morggiyaa gotosho gam-
maa maizzidai nenee? 20 Parati booliyaadan guppanaadaaninne yashshiya daarettaa
eti daaranaadan oottidai nenee? 21 Parati zanggaaran biittaa booddoosona; bantta
wolqqankka ufaittoosona; yaatidi ola miishshata gixxidaageetuura gaittanau ola dembbaa
piriixoosona. 22 Yashsha giyoobaa eti mulekka erokkona; eta aibinne daganttenna; eta
bolli bisuwaa zaarettiyaakkonne guyye simmokkona. 23 Eta toggiya olanchchati oiqqido ola
miishshati phooliiddi, issoi issuwaara gaittidi giirettoosona. 24 SHin parati paachchuriiddi
yashissiiddi, olau sinttau piriixoosona. Malkkataa punettaa cenggurssaa siyiyo wode,
co77u giidi eqqanau danddayokkona; 25 malkkataa punniyo wode, 'Hayyashsho!' yaa-
goosona. Olaa peenuwaa haahuwan ekkoosona; ola gadaawati azaziyo azazuwaanne
olanchchatu ceequwaa siyoosona.
26 "Gacee ba qefiyaa tohossi miccidi paallanau danddayanaadan, aadhdhida eratettaa
ayyo immidai nenee? 27 Argganttai pude kiyidi, ba keettaa xoqqa deretun keexxanau
ne azazuwaa naagii? 28 Argganttai aafuwaa doonan ba keettaa keexxidi de7ees; zaallatu
za7otikka ayyo qato gididosona. 29 Hegan uttidi, baayyo miyoobaa wochchees; wochchidi

a aifee haahuwaappe demmees. [30] Argganttaa marati suuttaa uyoosona; gauxai de7iyoosan
awankka i shiiqees" yaagiis.

40

[1] GODAI Iyyooba hagaadan yaagiis; [2] "Iyyoobaa, asi Ubbaa Danddayiya Xoossaara
mootettidi, shatimmi erii? Ane Xoossaara mootettiya uri ayyo zaaro" yaagiis.

Iyyoobassi Haasayiyoobai Xayiis

[3] Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi zaaridi, hagaadan yaagiis; [4] "Abeet GODAU, taani pattenna
laafa asa; taani neeyyo waata zaaranau danddayiyaanaa? Taani ta doonan ta kushiyaa
wottaas. [5] Taani issitoo haasayaas; shin taayyo zaariyoobi baawa. Naa77anttuwaa
haasayikke" yaagiis.

GODAI Naa77anttuwaa Haasayees

[6] Hegaappe guyyiyan, GODAI gotiyaa giddoppe Iyyoobassi hagaadan yaagiis;
[7] "Attumaasadan ne xeessaa gixxa denddada, taani oichchiyoogaa taayyo oda. [8] Neeni
tana mooranchcha kessana hanai? Neeyyo xillo gidanau, tana worddo kessai? [9] Xoossaa
wolqqaa mala wolqqai neeyyo de7ii? Xoossai guummiyoogaadan neeni guummanau
danddayai? [10] Hegaa gidikko, ane ne bonchchuwaaninne gitatettan dendda! Ne puulaanne
anggaa maaya! [11] Ne hanqquwaa teegaa ane tiga; otorettiya asa ubbaa xeellada, ane
kaushsha! [12] Ane loitta xeellada, otorettiya ubbaa yeellaya; iitaa oottiyaageeta ubbaa eti
de7iyoosan yedhdha! [13] Eta ubbaa biittan mooga; duufuwaa duge wottada, eta gordda.
[14] Yaatikko, ne wolqqan neeni xoonanaagaa taani neeyyo markkattana.

[15] "Taani nena medhdhidoogaadan medhdhido, Bihemoota giyo do7aa ane xeella! I
booradan maataa mees. [16] A xeessan de7iya wolqqainne a uluwaa kammida shayaa
minotettai keehi daro. [17] A goinai zigaadan sitti gi uttiis; a gediyaa xaphotikka minuwan
dooqettidaageeta. [18] A meqettati nahaasiyaa bombbaa mala; a gedeekka birataa hiraqotu
mala.

[19] "Xoossai medhdhido meretatu ubbaappe i aadhdhi maalaalissiyaagaa. A Medhd-
hidaagaappe attin, a xoonanau danddayiyaabi baawa. [20] Do7ai ubbai kaa7iyo deree
ayyo miyoobaa mokissees. [21] Agunttai de7iyo mittaa garssan zin77ees; maqqaa giddon
torqquwan qosettees. [22] Agunttai de7iyo mittati bantta kuwan a genttoosona; shaafaa
doonan mokkiya mittati a kammoosona. [23] SHaafai kixxidi goggiyo wodekka dagammenna;
Yorddaanoosa SHaafai a som77uwan xarccettiyo wodekka i saro de7ees. [24] A aifiyaa
toissidi, a oiqqanau danddayiya asi de7ii? A siiriyaakka piriyaa qaran caddi oiqqanau
danddayiyai oonee?

41

Qassikka GODAI Haasayees

[1] "Neeni Lewaataana giyo miimminttiyaa moliyaa oiqqiyo hinggittan oiqqanau, woikko
a inxxarssaa wodoruwan qachchanau danddayai? [2] A siiriyan dafuwaa gelissanau
danddayai? Woikko a gacuwaa hinggittan caddada oiqquutee? [3] I nena, 'Hayyanaa
tana yeddarkkii' yaagidi woossanee? Woikko i neeyyo mal77o qaalan haasayanee?
[4] Neeni a merinau ne ashkkara oottanau, i nenaara maachchaa maacettanee? [5] Asi
kafuwaara kaa7iyoogaadan, neeni aara kaa7uutee? Woikko a qachchada, ne macca
ashkkaratuyyo kaa7anau immuutee? [6] Moliyaa oiqqiyaageeti a waagan palamettiyoonaa?
Woikko zal77anchchati a qanxxerettidi baizziyoonaa? [7] Neeni a galbbaa maccaamiyan, a
huuphiyaakka philxxuwan caddada qohanau danddayai? [8] Ane a ne kushiyan bochcha;
neeni aara baaxetido baaxiyaa hassayada, naa77anttada aara baaxetanau kajjeelakka!

[9] "He miimminttiyaa oiqqanau kajjeeliyoogee mela; harai attin, a be7ida ubbaikka
yashshau kokkorees. [10] I zin77idosaappe a denttanau ooninne xalenna; yaatin, ta sinttan
eqqanau danddayiyai oonee? [11] Taani kushiyaa zaarana mala, taayyo koiro immidai oonee?
Saloppe garssaara de7iyaabai ubbai tabaa.

12 "Lewaataana gedetubaa, a gita wolqqaabaanne a lo77iya bollaabaa haasayiyoogaa
taani aggikke. 13 A galbbaa qaaranau danddayiyai oonee? Birata milatiya a maayuwaa cad-
danau danddayiyai oonee? 14 Yashshiya achchai de7iyo a manggaagaa pooqqanau dand-
dayiyai oonee? 15 A zokkuwaa galbbai issoi issuwaa bollan doorettidanne shuchchaadan
minnida gonddalleta milatees. 16 Eti issoi issuwaayyo keehi matattido gishshau, eta
giddoora, harai atto, carkkoikka kanttanau danddayenna. 17 Eti ubbaikka issoi issuwaara
gaitti uttido gishshau, eta aibinne shaakkenna.
18 "I hedhdhishiyo wode, pholqqu giya poo7oi kiyees; a aifetikka maallado xalqqiyaadan
zo77oosona. 19 A doonaappe tamaa lacoi kiyees; tamaikka piridi wodhdhees. 20 Penttiya
disttiyaappe garssa baggaara eexxiya maqqaappe kiyiya cuwaadan, a siiriyaappe cuwai
kiyees. 21 A siiriyaara kiyiya shemppoi xiixinttaa bonqqissees; tamaa lacoikka a doonaappe
kiyees.
22 "A morggiyan wolqqai de7iyo gishshau, i keehippe yashshiyaagaa. 23 A ashoi issippe
nuketti uttido gishshau, a bollai birataadan minnees. 24 A wozanai shuchchaadan mino;
gaacciyo woxaadankka mino. 25 I denddiyo wode, minotikka yayyoosona; eti dagammidi
baqatoosona. 26 Akko gakkiya bisoi ainne allaalle kessenna; toorai, woikko zubbee, woikko
philxxoi a ainne oottenna. 27 Birataa i daladan, nahaasiyaakka musida mittaadan qoodees.
28 Wonddafiyaa zubbee a baqatissenna; yambbarshshan oliyo shuchchaikka ayyo suulla
mala. 29 Dullai ayyo issi buuxa mala; tooraa xonggiyo wode, qilliiccidi miiccees. 30 A uluwaa
bollan de7iya galbbai meqerettida kon77aadan qara; urqqaara i biyo wode, marashaadan
biittaa phalqqees.
31 "Abbaa penttida haattaadan bukkees; xaaro giddon penttiya zaitiyaadankka bulibulis-
sees. 32 Baappe guyyeera phooliya ogiyaa kessees; abbaa haattaakka bootta hoommuwau
laammees. 33 Biittaa bollan a mala mereti baawa; i yayyi erenna mereta. 34 Keehippe gita
gidida meretata ubbaa i ziqqi oottidi xeellees; do7a ubbatussi i kawo" yaagiis.

42

GODAI Iyyooba Zaaridi Ishalissiis

Iyyoobi Zaaridi GODAASSI Haasayees

1 Hegaappe guyyiyan, Iyyoobi GODAAYYO hagaadan yaagidi zaariis; 2 "Neeni ubbabaa
oottanau danddayiyoogaanne ne halchchuwaakka halissanau danddayiyaabi bainnaagaa
taani erais. 3 'Laa ha eri bainnan ta zoriyaa genttiyaagee oonee?' yaagada tana
oichchadasa. Tumuppe taani taayyo gelibeennabaa haasayaas; ta eraappe haakkida
maalaalissiyaabaa haasayaas.
4 "Neeni tana, 'Taani yootiyo wode ezgga; taani oichchiyo wode oda' yaagadasa.
5 "Taani kase nebaa ta haittan siyaas; shin ha77i ta aifiyan nena be7aas. 6 Hegaa gishshau,
taani haasayidobai tana yeellayiis. Yaatin, taani bidinttaaninne baanan uttada paaxais"
yaagiis.

Iyyoobi Ba Laggetussi GODAA Woossees

7 GODAI hagaa Iyyoobassi haasayidoogaappe guyyiyan, Temaanappe yiida Elifaaza
hagaadan yaagiis; "Ta ashkkaraa Iyyoobadan, intte tabaa likke haasayibeenna gishshau,
ne bollinne ne naa77u laggetu bolli ta hanqqoi eexxi kiyiis. 8 Hegaa gishshau, ha77i
laappun korimatanne laappun dorssa orggeta ekkidi, ta ashkkaraa Iyyoobakko biite; biidi
xuuggiyo yarshshuwaa intte mooruwaassi yarshshite. Ta ashkkarai Iyyoobi intteyyo
woossana; taanikka a woosaa siyada, intte mooruwaadan qaxxayikke. Aissi giikko, intte
ta ashkkaraa Iyyoobadan tabaa likke haasayibeekketa" yaagiis.
9 Hegaappe guyyiyan, Temaanappe yiida Elifaazi, SHuuhappe yiida Bilddaadinne
Naa7imappe yiida Xoofaari biidi, GODAI eta azazidoogaadan oottidosona. GODAIKKA
Iyyooba woosaa siyiis.

GODAI Iyyoobassi Dakkuwaa Zaarees

[10] Iyyoobi ba laggetuyyo woossidoogaappe guyyiyan, GODAI ayyo zaaridi ishalissiis;
ayyo kaseegaa gishshaa naa77u kushe oottidi immiis. [11] Hegaappe guyyiyan, a ishati, a
michchetinne kase a eriyaageeti ubbati akko yiidosona; yiidi a son aara gibiraa miidosona.
Ayyo azzanidi, GODAI a bolli ehiido meto ubbaappe a minttettidosona. Qassi ubbaikka
ayyo worqqa migiduwaanne biraa immidosona.
[12] GODAI Iyyooba wurssetta laittaa koiro laittaappe aattidi anjjiis. Iyyoobayyo tam-
manne oiddu sha7u dorssati, usuppun sha7u gaameelati, issi sha7u waaxa booratinne
issi sha7u macca hareti de7oosona. [13] Qassi ayyo laappun attuma naatinne heezzu macca
naati yelettidosona. [14] Baira macca na7iyo Yimiimo, naa77anttiyo Qaxii7o, heezzanttiyo
Qerenihafuuko yaagidi sunttiis. [15] Iyyooba macca naatudan mera lo77o macca asi biittan
sa7an awaaninne beettenna. Eta aawai etayyo eta ishatuura laattiyo biittaa shaakkidi
immiis.

Iyyooba Haiquwaa

[16] Hegaappe simmin, Iyyoobi xeetanne oitamu laittaa de7iis; ba naatanne ba naatu naata
oiddantto yeletaa gakkanaashin be7iis. [17] Iyyoobi daro wodiyaa de7idi, lo77o cimaa cimidi
haiqqiis.

Leemiso Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Leemiso Maxaafai hiilla haasayaaninne Leemiso haasayan giigida oosonne ammano timirtte. I daro baggi asaa de7uwan hachchi hachchi gaittiya hanotubaa odees. Koiro doomiiddikka, "Aadhdhida eratettaassi doomettai Xoossaassi yayyiyoogaa" yaagi hassayissiiddi doommees. I tamaarissiyoogee ammano wogan asi oottanabaa xalaala gidennan, asi ba hachchi hachchi de7uwan hananau bessiyo lo77o eeshshaanne oottanau bessiyo lo77o oosuwaa gujjidi tamaarissees. Ha maxaafaa giddon ashkketettaaban, asassi qarettiyoobaaninne ammanettiyooban daro timirttee leemisuwan imettiis.

Leemisuwaassi De7iya Go77aa

1 Hageeti Israa7eela Kawuwaa Daawita na7aa Solomona leemisota. 2 Leemisoti asai
aadhdhida eratettaa, seeraanne era haasayaa akeekanau maaddoosona. 3 Eti aadhdhida eratettan, de7ana de7uwaa, xillotettaa, suure pirddaanne suuretettaa tamaarissiyaageeta, 4 hiillaa erennaageeta erissiyaageeta, wodallatussi eratettaanne adussa qofaa immiyaageeta. 5 Aadhdhida eranchchati ha leemisota siyidi, eraa gujjoosona;
akeekanchcha asatikka lo77o zoriyaa ekkoosona. 6 Hegaadan leemisotanne eta birshshettaa, aadhdhida eranchchatu haasayaanne eta qan77isheta akeekanau danddayettees.
7 Aadhdhida eratettaassi doomettai GODAASSI yayyiyoogaa; shin eeyyati aadhdhida
eratettaanne seeraa karoosona.

Yelaga Naatussi Imettida Zoriyaa

8 Ta na7au, ne aawaa zoriyaa ezgga; ne aayyiyaa tamaarissiyoogaakka karoppa. 9 Hegee
ne huuphiyau bonchcho kallachcha; ne qooriyaukka gozdda gidana.
10 Ta na7au, nena nagaranchchati balettikko, eeno gooppa. 11 Eti nena, "Nunaara
hindda; asa woranau zuggidi naagoos; gaasoi xayikkonne xillota woranau qosetti uttoos;
12 Si7oolee mittiyoogaadan, nuunikka eta paxa de7ishin mittoos; nuuni eta ciimma ollan
oliyo asatudan oottana. 13 Nuuni al77o miishsha ubbaa demmana; demmidi nu keettaa
omooduwan kunttana; 14 nunaara zuppeta; demmidobaakka issippe shaakkana" yaagana.
15 Ta na7au, etaara ogiyaa hemettoppa; ne tohuwaa eta loossuwaa yettoppa. 16 Aissi
giikko, eti iitabaa oottanau woxxoosona; asaa suuttaa gussanau jaamoosona. 17 Kafoi
xeellishin, a oiqqanau gitiyaa yeggiyoogee ainne maaddenna. 18 SHin eti bantta suuttaa
gussanau zuggoosona; bantta shemppuwaa woranau qosetti uttoosona. 19 Geniyan go77aa
demmiya ubbatu wurssettai hegaa mala; he aawu shemppuwaa ekkees.

Aadhdhida Eratettaa Ixxikko Nena Era!

20 Aadhdhida eratettiyaa ogiyan xeesausu; dere gutaran ba qaalaa xoqqu oottada
alaahausu. 21 Aadhdhida eratettiyaa asai shiiqiyo sohuwan eqqada xeesausu; katamaa
geliyo penggiyan eqqada, hagaadan yaagada biddausu;
22 "Inttenoo, akeekai paccidoogeetoo, intte akeekaa pacaa aude gakkanaashin dosuu-
teetii? Qilliicciyaageetoo, qilliicciyoogan aude gakkanaashin ufaittuuteetii? Eeyyatoo,
eratettaa aude gakkanaassi ixxuuteetii? 23 Ta seeran simmite; be7ite; taani ta eraa intte
bolli gussana; ta qaalaakka inttena tamaarissana. 24 Taani xeesido wode, intte koyennan
ixxideta; taani kushiyaa yeddinkka, ooninne akeekibeenna. 25 Ta zore ubbaa karideta;
ta seeraakka ekkibeekketa. 26 Hegaa gishshau, inttena metoi gakkiyo wode, taani intte
bolli miiccana; intte dagaman kokkoriyo wode, taani inttena qilliiccana. 27 Dagamai
uushuwaadan intte bolli yiyo wode, metoi gotiyaadan intte bolli yiyo wode, tuggainne
waayee intte bolli gakkiyo wode, taani inttena qilliiccana.
28 "He wode eti tana xeesana; shin taani koyikke; eti tana minttidi koyana; shin
demmokkona. 29 Aissi giikko, eti eratettaa ixxidosona; GODAASSI yayyiyoogaa doori-
bookkona. 30 Ta zoriyaa ekkibookkona; ta seera ubbaakka karidosona. 31 Hegaa gishshau, eti

bantta oottido oosuwaa aifiyaa maana; bantta halchchido halchchuwaa aifiyaakka kallana.
32 Akeekai paccidoogeeta aadhdhida eratettaappe haakkiyoogee worees; eeyyata shenehoo
giyoogee xaissees. 33 SHin taani odiyoogaa siyiyaageeti ubbai woppu giidi, saro de7ana;
metuwaa hirggaappekka shemppana" yaagausu.

2

Aadhdhida Eratettaappe Beettiya Anjjuwaa

1 Ta na7au, neeni ta giyoogaa ekka; ta azazuwaakka ne giddon minjja. 2 Aadhdhida
eratettaa ezgga; ne wozanaappe akeeka. 3 Eratettaa xeesa; akeekaassikka xoqqu oottada
alaaha. 4 Asi biraa woikko qosido miishshaa koyiyoogaadan, neeni eratettaa koya. 5 He
wode neeni GODAASSI yayyiyoogaa giyoogee aibakko akeekana; Xoossaakka loittada
erana. 6 Aissi giikko, GODAI aadhdhida eratettaa immees; appe eratettainne akeekoi
beettees. 7 I suuretussi maaddiya zoriyaa minjjees; boree bainnan hemettiyaageetassikka
i gonddalle. 8 Tumaa pirddiyaageetu ogiyaa naagees; ba ammanettiyaageetu ogiyaakka
naagees.

9 He wode neeni xillotettaa, suure pirddaa, suuretettaanne lo77o ooso ubbaa erana.
10 Aissi giikko, neeni aadhdhida eranchcha gidana; ne eratettaikka nena ufaissana. 11 Nena
adussi qoppiyoogee naagana; akeekaikka nena saro ashshana. 12 Aadhdhida eratettai nena
iita asatu balaappe naagana; geellabaa haasayiyaageetuppekka ashshana. 13 Eti nagaraa
xuman de7anau, xillotettaa ogiyaa aggoosona. 14 Iitaa oottiyoogan ufaittoosona; geellaban
hashshu goosona. 15 Eti oottiyoogee mirqqetta; eta de7oikka geella.

16 Aadhdhida eratettai shaaramuxa maccaaseeppenne sheleeshshiya qaalan haasayiya
laggetteeppe nena ashshana. 17 A ba naatettaa azinaa aggaagausu; ba Xoossaa sinttan
maacettido maachchaakka dogausu. 18 I soo biyoogee haiqqanau biyoogaa; ikko biyoogee
haiqqida asai biidosaa kaalettees. 19 Ikko biya oonikka guyye simmenna; de7uwaa
ogiyaakka demmenna. 20 Hegaa aggada, neeni lo77o asatu leemisuwaa kaalla; xillo asatu
de7uwaakka qulla. 21 Aissi giikko, suure asatinne boree bainna asati biittan gam77idi
de7ana. 22 SHin iitati biittaappe xoqollettana; ammanttennaageetikka shodettidi xayana.

3

GODAN Ammanettiyoogaa

1 Ta na7au, taani nena tamaarissiyoogaa dogoppa; ta azazotakka ne wozanan wotta.
2 Aissi giikko, eti ne bariyaa adussana; ishalo de7uwaakka neeyyo gujjana. 3 Aggenna
siiqoinne tumatettai neeppe haakkoppona; eta ne qooriyan qachcha; ne wozanankka eta
xaafa. 4 Yaatikko, neeni Xoossaanne asaa sinttan sabettananne nashettana.

5 Ne polo wozanan GODAA ammanetta; ne akeekan zemppoppa. 6 Neeni oottiyo ooso
ubban a sinttaya; i nena likke ogiyaa kaalettana. 7 Nena ne huuphen aadhdhida eranchcha
kessoppa; GODAASSI yayya; iitaappekka haakka. 8 Hegee ne bollaa payya wottana; ne
meqettaakka xallana. 9 GODAA ne duretettan bonchcha; koiro aifida katta ubbaappekka
xeeraa ayyo immiyoogan a bonchcha. 10 Yaatikko, ne gootaratun kattai kumana; ne
baattaakka aife woine eessai kumidi palahana.

11 Ta na7au, GODAA seeraa karoppa; i nena qaxxayiyo wodekka lanccoppa. 12 Aissi giikko,
aawai ba siiqiyo na7aa seeriyoogaadan, GODAI ba ufaittiyo uraa seerees. 13 Aadhdhida
eratettaa demmiya urai, akeekaakka babaa oottiya urai anjjettidaagaa. 14 Aissi giikko,
appe demmiyo go77ai biraappe demmiyo go77aappe aadhdhees; appe beettiya go77ai
worqqaappe beettiya go77aappe kehees. 15 Aadhdhida eratettai inqquwaappe keehi
al77o; neeni demmanau amottiyo ubbai aadhdhida eratettaara likkettenna. 16 Aadhdhida
eratettai ne bariyaa adussees; i neeyyo duretettaanne bonchchuwaa gujjees. 17 A ogeti
ufaissiya ogeta; a loosso ubbaikka saro. 18 I bana oiqqiyaageetussi de7o mitta; a mintti
oiqqiya ubbatikka anjjettidaageeta.

19 GODAI ba aadhdhida eratettan sa7aa medhdhiis; ba akeekankka salota minttiis. 20 A
eratettan shaafati goggoosona; shaaratuppekka irai bukkees.

[21] Ta na7au, lo77o aadhdhida eratettaanne adussi qoppiyoogaa naaga; eti neeppe
shaahettoppona. [22] Eti neeyyo de7o gidana; eti neeyyo ishalonne ufaissa de7uwaa
immana. [23] He wode neeni ne ogiyan hirggi bainnan hemettana; ne tohoikka xubettenna.
[24] Neeni zin77ido wode, yayyakka; zin77adakka mal77o xiskkuwaa xiskkana. [25] Akeekennan
gakkiya bashshau, woikko iitati xayiyo xayuwau yayyakka. [26] Aissi giikko, GODAI neeyyo
ammanettiyaagaa gidana; ne gedeekka piriyan oiqettennaadan, i nena naagana.
[27] Neeyyo wolqqai de7ishin, metootidaagau lo77obaa oottiyoogaa aggoppa. [28] Ha77i
neeyyo de7ishin, ne shooruwaayyo, "Simmada ya; taani neeyyo wontto immana"
yaagoppa. [29] Nenan ammanettidi, ne matan de7ishin, ne shooruwaa bolli iitabaa oottanau
halchchoppa. [30] Nena naaqqibeenna asa, coo mootoppa. [31] Sugetta oottiya asata qulloppa;
eta iita oosuwaakka kaalloppa. [32] Aissi giikko, GODAI iitaa oottiyaageeta ixxees; shin su-
uretuyyo i ulottees. [33] GODAA qanggettai iitaa oottiyaageetu soona; shin a anjjoi suurebaa
haniyaageetu soona. [34] Otorettidi qilliicciyaageeta GODAIKKA qilliiccees; shin banttana
kaushshiyaageeta nashshees. [35] Aadhdhida eranchchati bonchchuwaa demmana; shin
eeyyati kauyyana.

4

Aawai Zoriyo Lo77o Zoriyaa

[1] Ta naatoo, intte aawaa zoriyaa siyite; loitti ezggite; yaatikko, intte akeekana. [2] Taani
intteyyo lo77o timirttiyaa immiyo gishshau, ta timirttiyaa yeggoppite. [3] Taani ta hu-
uphenkka ta aawaassi na7a; ta aayeessikka a siiqiyo mexi issi na7a. [4] Ta aawai tana
tamaarissiiddi, hagaadan yaagiis; "Taani odiyoogee neeyyo gelo; ta azazuwaa naaga;
yaatikko, neeni paxa de7ana. [5] Aadhdhida eratettaanne akeekaa demmanau minna; taani
neeyyo odidobaa dogoppa; ta qaalaappe kiyoppa. [6] Aadhdhida eratettaayyo zokkuwaa
zaaroppa; aissi giikko, i nena ashshana; a siiqa; siiqikko i nena naagana. [7] Aadhdhida
eratettai ubbaappe aadhdhiyo gishshau, aadhdhida eratettaa demma. Akeekai ne aquwaa
ubbaa wurssi ekkikkokka a demma. [8] Neeni a bonchcha; ikka nena xoqqu xoqqu oottana;
neeni a oiqqikko, i nena bonchchana. [9] I ne huuphiyan sabaa akiliiliyaa wottana; bonchcho
kallachchaakka immana" yaagiis.
[10] Ta na7au, siya; taani giyoogaakka ekka; ne bareekka aduqqana. [11] Taani nena aadhd-
hida eratettaa ogiyaa kaalettana; suure loossuwaarakka efaana. [12] Neeni hemettiyo wode,
ne hemettiyoosan xubbiyaabi de7enna; woxxikkokka xubettakka. [13] Tamaaridoogaa has-
saya; timirttee neeyyo de7o gidido gishshau, loitta naaga; yeddoppa. [14] Nagaranchchatu
ogiyaa yedhdhoppa; iita asatu ogiyankka hemettoppa; [15] appe haakka; an hemettoppa;
appe guyye simma; yaatada ne ogiyan ba. [16] Aissi giikko, eti iitabaa oottana gakkanaashin,
xiskkanau danddayokkona; eti asa xubbennan eta xiskkoi efeenna. [17] Eti nagaraa oittadan
moosona; sugettaa oosuwaakka ushshadan uyoosona.
[18] Xillotu ogee gallassai seetana gakkanaashin, gujji gujji poo7iya maallado xalqqiyaa
mala. [19] SHin nagaranchchatu ogee sakkana xumaa mala; eti aibin xubettiyaakkokka
erokkona.
[20] Ta na7au, taani yootiyoogaa siya; taani odiyoogaakka loittada ezgga. [21] Taani odidobati
ne baazzaappe deshoppona; eta ne wozanan wotta. [22] Aissi giikko, etabai geliyo asau ubbau
eti de7uwaa immoosona; eta bollaukka payyatettaa immoosona. [23] Ubbabaappekka ne
wozanaa minttada naaga; aissi giikko, de7oi appe pulttees. [24] Ne doonaappe gene haasayaa
digga; wordduwaa haasayiyaageetu achchappekka kichcha. [25] Sitti gaada sinttau xeella; ne
aifee ne sinttan de7iyaabaa tishshi oottidi xeello. [26] Ne gediyaassi ogiyaa salallissa; suure
oge xalaalan hemetta. [27] Suure ogiyaappe ushachchi haddirssi baqqoppa; ne tohoi iitasaa
beennaadan naaga.

5

SHaaramuxa Maccaasaappe Haakka

[1] Ta na7au, ta aadhdhida eratettaa ezgga; ne haittaa ta akeekaakko yegga. [2] Yaatikko,
adussa qofai neessi de7ana; ne haasayaikka ne eratettaa qonccissana.
[3] SHaaramuxa maccaasee inxxarssaappe eessaa ililoi xokkees; i haasayai zaitiyaappekka
aadhdhi looxigees. [4] SHin a wurssettan - godare uttaadan cammausu; naa77u baggan
qanxxiya mashshadan qara; [5] i tohoti haiquwaakko duge boosona; i hemetai sitti oottidi,
duufuwau efees. [6] A de7uwaa ogiyaa qoppukku; i ogeti geella; shin geella gidiyoogaakka a
erukku.
[7] Ta na7au, ha77ikka taani odiyoogaa siya; taani giyoogaappe kiyoppa. [8] SHaaramuxa
maccaasee heeri booppa; i keettaa penggiyaakko shiiqoppa. [9] Hegee xayikko, neeni ne
bonchchuwaa haratuyyo aattada immana. Neeni ne yelagatettan meqetti bainna asatu
kushiyan haiqqana. [10] Ne aquwaa allaga asati ekkana. Ne daafurada shiishshidobai
haraassa gidana. [11] Wurssettan ne ashoinne ne asatettai gilqqin, neeni oolana. [12] Qassi
hagaadan yaagana; "Taani timirttiyaa aissi ixxidanaashsha! Ta wozanaikka seeraa aissi
karideeshsha! [13] Taani tana tamaarissiyaageeti odidobaa ekkabeikke; tana zoriyaageetu
zoriyaakka ezggabeikke. [14] Hegaa gishshau, taani deree shiiqido yaa7an, akeekennan
kauyyanau de7ais" yaagana.
[15] Neeni ne pulttuwaappe haattaa uya; ne keettaayee xalaalaa siiqa. [16] Ne pulttuwaa
dabaaban, ne ollaa haattaakka dembban aissi gussai? [17] Eta neeni ne xalaalau buzotta; hara
allaga uraara koxxoppa.
[18] Ne pulttoi neeyyo anjjetto; yelagatettan neeni ekkido ne maccaaseera ufaitta.
[19] Lo77iya gaareedaaninne ufaissiya genesseedan, i xanttai ubba wodekka nena alo;
ubbatoo i siiqoi nena omooddo. [20] Ta na7au, shaaramuxa maccaasiyaa nena aibissi
omooddai? Hara asa machchiyo aibissi qoommai?
[21] Aissi giikko, asi oottiyoobaa ubbaa GODAI be7ees; i hemettiyo loosso ubbaa xeellees.
[22] Nagaranchchaa i oottido nagarai oiqqees. A nagaraa gitee a qachchees. [23] I ba eeyyatettan
haliis; ba huuphiyaa naagibeenna gishshau haiqqiis.

6

Hachchi Hachchi De7uwaassi Maaddiya Timirttiyaa

[1] Ta na7au, neeni miishsha tal77ida ne shooruwaassi waase gelidabaa gidikko, neeni
erenna uraassi ne kushiyaa baqqada geppidabaa gidikko, [2] neeni geppido gefaa gitiyan
gelidabaa gidikko, ne doonaappe kiyida qaalan oiqettidabaa gidikko, [3] simmi neeni ne
shooruwaa kushiyan geladasa. Hegaa gishshau, ta na7au, hegaappe kiyanau koyikko,
elle ne shooruwaa soo ba; baada waasetettaa i ne bollappe wottana mala, auddashada
a woossa. [4] Hagaa oottennan de7aidda xiskkoppa; shemppuwaakka shemppoppa.
[5] SHankkaappe genessiyaa kessa ekkiyoogaadan, gitiyaappe kafiyaa attiyoogaadan, ne
huuphiyaa ashsha.
[6] Inttenoo azallatoo, qaacotukko biite; biidi etappe tamaarite. Yaatidi aadhdhida
eranchcha gidite. [7] Qaacota ootissanau azaziyaabi, halaqi woikko eta haariyaabi baawa;
[8] shin banttau maanabaa bone minjjoosona; kattaa cakkiyo wodekka banttau koshshiya
kattaa shiishshoosona. [9] Nenoo azallau, neeni aude gakkanaashin xiskkuutee? Ne
xiskkuwaappekka aude dendduutee? [10] Neeni qassikka guuttaa zin77aasa; guuttaa
xiskkaasa; kushiyaa shiishsha ekkada, guuttaa shemppaasa. [11] Yaatiyo wode hiyyeesatettai
panggaadan, pacai ola miishshaa oiqqida asadan, ne bolli yaana.
[12] Iita asinne hanttaara asi, yuuyi yuuyidi wordduwaa odees; [13] i ba aifiyan qim77otees;
ba tohuwan bessees; ba biradhdhiyan malaatees. [14] A uluwan geellatettai de7ees; i iitabaa
qoppees; ubbatookka i ooshshaa medhdhees. [15] Hegaa gaasuwan bashshai akeekennan a
bolli yaana; i hassayennan meqqana; meqqidikka paxenna.
[16] GODAI ixxiyo usuppun yohoti de7oosona; i shenetiyo yohoti ubba laappuna:
[17] karidi xeelliya aifiyaa,
worddotiya inxxarssaa,
ashkke asata woriya kushiyaa,

[18] iitabaa maqqiya wozanaa,
iitabaakko eesotidi woxxiya tohuwaa,
[19] wordduwaa bolli wordduwaa gujji gujjidi odiya worddo markkaa,
ishatu giddon ooshshaa medhdhiya asa.

SHaaramuxiya Asi Qaxxayettennan Attenna

[20] Ta na7au, ne aawaa azazuwaa pola; ne aayyiyaa nena tamaarissidoogaakka aggoppa;
[21] eta ubbatoo ne wozanan oiqqa; ne qooriyankka qachcha. [22] Neeni hemettiyo wode,
eti nena kaalettana; neeni zin77iyo wode, eti nena naagana; neeni beegottiyo wodekka,
eti nena zorana. [23] Aissi giikko, ha azazoti xomppe; timirttetikka poo7o; qassi seeraikka
de7uwaakko efiya oge. [24] Ha azazotinne ha timirtteti iita maccaarippenne azina machchi
cimo inxxarssaappe nena naagana. [25] I puulaa ne wozanan qaaqqatoppa; i qim77otankka
omoodettoppa. [26] Issi attumaasi issi oittaa immidi, shaaramuxa maaccaasa demmanau
danddayees; shin azina machcho laggettiyoogee nena worissana. [27] Issi asi tamaa idimmin,
a maayoi meetettennan attanau danddayii? [28] Issi asi tamaa bonqquwaa yedhdhi hemettin,
a tohoi xuugettennan attanee? [29] Asa machcho laggettiya urai hegaakka mala; o bochchiya
ubbai qaxxayettennan attenna. [30] Kaisoi namisettidi, baayyo maanau wuuqqikko, asai
a karenna. [31] SHin i oiqettidabaa gidikko, laappun kushe qanxxana; ba son de7iya
miishsha ubbaakka immana. [32] SHin maccaasaara shaaramuxiya asi wozana paca; he
urai ba shemppuwaa bashshees. [33] Deshettiyoogeenne kauyyiyoogee a gakkida saama. A
yeellai appe mulekka qucettenna. [34] Aissi giikko, maccaasee azinai mishettidi, hanqquwaa
suullana; suullidi ba haluwaa kessiyo wode, au qarettenna. [35] I aiba afilaamakka ekkenna;
ai keena imoikka a hanqquwaa doshissenna.

7

SHaaramuxa Maccaasee Cimuwaa

[1] Ta na7au, ta qaalaa naaga; ta azazuwaakka baloppa. [2] Neeyyo paxa de7anau ta azaziy-
oogaa ootta; ta timirttiyaakka ne aifiyaa buluwaadan naaga. [3] Hassayissiyaabaadan eta
ne biradhdhetun qachcha; ne wozanankka xaafa. [4] Aadhdhida eratettaa ne michchidan,
akeekaakka ne mata dabbodan xeella. [5] Eti nena shaaramuxiya maccaaseeppenne ba
qaalan cimmiya azina machchippe naagana.

[6] Issi gallassi taani ta keettaa maskkootiyaara kare xeellaas; [7] xeellada wozanaa kunt-
tibeenna wodalla naata be7aas. Eta giddoppe issoi keehi eeyya. [8] He wodallai ogiyaara
biidi, issi shaaramuxa maccaasee keettaa mataara kanttiis; i soo efiya ogiyaakko pinnidi,
i keettaa heeran hemettees. [9] He wode sa7ai qammanau lankkilankkees. [10] Hegaappe
guyyiyan, maccaasiyaa a demmaasu. A shaaramuxa gidiyoogaa i maayoi erissees. A asaa
cimmanau halchchada kiyaasu. [11] A xalanne yeelli bainna maccaasa; son woppu gaada
uttukku. [12] A issitoo ogiyan, issitoo giyan, dabaaba ubban eqqada naagausu.

[13] A he na7aa qoommada yeraasu; a a aifiyaa tishshi ootta xeellaidda hagaadan yaagaasu;
[14] "Taani ta yarshshuwaa yarshshada, ta shiiquwaa ha77i gatta simmais. [15] Yaatada nena
xomoosanau kiyaas; nena keehi koyaas; ha77i simmi demmaas. [16] Taani Gibxxeppe yiida,
alleequwaara de7iya anssollaakka ta hiixan yeggaas. [17] Taani karbbiyaa, almmuniyaanne
qarafaa geetettiya sawotuppe kessido shittuwaa ta hiixan caccafaas. [18] Haaya; ane wont-
tana gakkanaashin siiquwaa aloos; qoomettidikka ufaittoos; [19] aissi giikko, ta keettaawai
son de7enna; haahosaa manddara biis. [20] Biiddi miishshaa qarcciitaa kuntti ekkidi biido
gishshau, aginai goobanan uttennan soo simmenna" yaagaasu.

[21] Yaagada ba mal77o haasayan a sheleeshshaasu; ba liiqo inxxarssan cimmaasu.
[22] Yaatin, sohuwaarakka i o kaallidi, bi aggiis. Boorai shukkiyoosaa laagettiyoogaadan,
gaarai eesotidi piriyan geliyoogaadan, [23] gelin zubbee a wozanaa caddiyoogaadan haniis.
Gitiyaa giddo gelida kafo milatiis. Hagee ubbai au a shemppuwaa maanau haniyoogaa
eribeenna.

[24] Ta na7au, ane ha77i siya; ta doonaappe kiyiya qaalaakka ezgga. [25] Ne qofai he
maccaaseera booppo; i ogiyan gelada xayoppa. [26] A caddada olidoogeeti unddenna; a

woridoogeetikka keehi daro. [27] I soi duufuwaakko efiya badaasa oge; he ogee duge
haiquwaa geessuwau kaalettees.

8

Aadhdhida Eratettiyo Sabbiyo Sabaa

[1] Siyite! Aadhdhida eratettiyaa xeesausu; akeekaikka ba qaalaa xoqqu oottidi alaa-
hees. [2] Ogiyaa doonan de7iya keratu bollinne ogeti danttettiyoosan a eqqausu; [3] dirssaa
penggiyaa lanqqen, katamaa geliyo penggen eqqada, ba qaalaa xoqqu oottada, hagaadan
yaagausu; [4] "Inttenoo asatoo, taani inttena xeesais; taani asa ubbaa xeesais. [5] Inttenoo
akeekai paccidoogeetoo, hayyuwaa demmanau tamaarite. Inttenoo eeyyatoo, akeekaa
demmite. [6] Taani daro lo77obaa odiyo gishshau siyite; taani odiyoobai ubbai suurebaa.
[7] Taani tumaa odais; worddobaa taani ixxais. [8] Taani haasayiyoobai ubbai tuma; geella
woikko mirqqetta gidenna. [9] Akeeki de7iyo urau ta haasayai likke; erai de7iyoogeetau ta
haasayai qoncce.

[10] "Biraa aggidi, ta zoriyaa doorite; muruta worqqaakka aggidi, eratettaa doorite.
[11] Aissi giikko taani, aadhdhida eratettiyaa, inqquwaa giyo daro al77o shuchchaappekka
aadhdhais; neeni amottiyoobai ubbaikka tanaara laggetanau danddayenna.

[12] "Taassi, aadhdhida eratetteessi akeekai de7ees; eratettaikka adussa qofaikka tanaara
issippe de7oosona. [13] Godaassi yayyiyoogee iitatettaa ixxiyoogaa; taani otoruwaanne
ayyuwaa ixxais; iitasaa efiya ogiyaanne worddo haasayaa dosikke. [14] Zoreenne lo77o
erai taageeta; akeekainne wolqqainne taassi de7oosona. [15] Kawoti tanan kawotoosona;
qassi haariyaageeti suure higgiyaa tanan kessoosona. [16] Halaqati taani maaddin, deriyaa
haaroosona; sa7an dere haariya gita asata ubbaakka taani maaddais.

[17] "Taani tana siiqiyaageeta siiqais; tana minttidi koyiyaageetikka demmana.
[18] Duretettainne bonchchoi tanaara de7oosona; wurenna aqoinne injjee ta mataana.
[19] Intte taappe demmiyo go77ai muruta worqqaappenne seerissi kessido biraappe
aadhdhees. [20] Taani xillotettaa ogiyan hemettais; suure pirddaa loossuwaara kanttais.
[21] Tana siiqiyaageetau taani aquwaa immana; eta keettaakka taani kunttana.

[22] "GODAI tana ba ooso ubbaappe koiro medhdhiis; benippekka a oosuwau doomettai
tana. [23] Beni wode, biittai sa7ai merettanaappe kase taani sunttettaas. [24] Gita abbati
bainna wode, haattaa pulttoti xuuqqenna wode, he wode taani yelettaas. [25] Deretinne
kerati bantta sohuwan merettanaappe kase taani yelettaas. [26] GODAI sa7aanne sa7an
de7iya gadeta ubbaa medhdhanaappe kase, woikko issi kophphe gidiya koiro sophphee
oosettanaappe kase taani yelettaas.

[27] "GODAI salota miccido wodenne gita abbatuppe bollaara salo gufanttuwaa giigissido
wode, taani yan de7ais. [28] GODAI shaarata bollan wottido wode, gita abbaa pulttota xuus-
sido wode, [29] abbaa haattati banttau imettida zawaappe pinnidi, bollau aadhdhennaadan,
i eta azazido wode, sa7aa baasuwaa i baasido wode, taani yan de7ais. [30] He wode taani a
matan waanna oosanchcha; ubba gallassi taani a ufaissais; taukka a sinttan ufaittais. [31] I
medhdhidobai ubbai, sa7aikka asaa naatikka tana ufaissoosona.

[32] "Ha77ikka simmi ta naatoo, siyite; taani yootiyoogaadan oottiyaageeti anjjetti-
daageeta. [33] Ta timirttiyaa siyite; siyidi aadhdhida eranchcha gidite; siyidobaa shenehoo
gooppite. [34] Taani yootiyoogaa siyiya urai, hachchi hachchi ta penggen beettiya urai, ta
soo geliyoosankka naagiya urai anjjettidaagaa. [35] Tana demmiyaagee de7uwaa demmees;
GODAAPPE i sabaa demmees. [36] SHin tana demmennan aggiya urai bana qohees; tana
ixxiya ubbati, haiquwaa siiqoosona" yaagausu.

9

Aadhdhida Eratettaanne Eeyyatettaa

[1] Aadhdhida eratettiyaa ba keettaa keexxausu; keexxaidda he keettau laappun tuussata
essaasu. [2] A ba giigissiyo gibiraayyo modhdho mehiyaa shukkaasu; woiniyaa eessaakka
agada giigissaasu. Giigissada maaddaa sinttau aattaasu. [3] Yaatada asaa xeesanau ba

ashkkarata kiittaasu. Kiittin ashkkarati katamaassi xoqqa sohuwan eqqidi, [4] "Inttenoo,
eri paccidoogeetoo hagaa gelite!" yaagidosona. Eeyyatakka a hagaadan yaagaasu; [5] "Haa
yiite; yiidi ta qumaa miite; taani agido woiniyaa eessaakka uyite! [6] Eeyyatettaa aggidi,
shemppoora paxa de7ite; akeekaa ogiyan hemettite" yaagausu.

[7] Qilliicciya uraa seeriya asi bau cashshaa ekkees; iita uraa zoriyaageekka bau qohettees.
[8] Qilliicciya uraa zoroppa; zorikko i nena ixxana. Aadhdhida eranchcha uraa zora; zorikko
i nena siiqana. [9] Aadhdhida eranchcha uraa tamaarissa; yaatikko, i kaseegaappekka
aadhdhida eranchcha gidana. Xillo uraakka tamaarissa; yaatikko i eraa gujjana.

[10] Aadhdhida eratettaassi doomettai GODAASSI yayyiyoogaa; Geeshsha GODAA eriy-
oogee akeekiyoogaa. [11] Tanan aadhdhida eratettan laittai darana; ne bareekka aduqqana.
[12] Neeni aadhdhida eranchcha gidikko, ne huuphiyau go7ettaasa. Neeni qilliicciyaagaa
gidikkokka, ne huuphiyau qohettaasa.

[13] Issi Eeyyo giyo maccaasiyaa wocama darausu; iyyo yeelli baawa; a ainne erukku. [14] A ba
karen, woikko katamaassi xoqqa sohuwan oidiyan uttausu. [15] Uttada suure bantta ogiyaa
oiqqidi biya asaa xeesausu; xeesada, [16] "Inttenoo, eri paccidoogeetoo, taakko haa yiite"
yaagausu. Akeeki bainnaagaakka, [17] "Wuuqqidi uyiyo haattai mal77ees; geeman miyo
qumaikka pashkkissees" yaagausu. [18] SHin haiqqida asai yan de7iyoogaa, i imattatikka
hirkkin, duufo giddon de7iyoogaa i erenna.

10

Solomona Leemisota

[1] Hageeti Solomona leemisota. Aadhdhida eranchcha na7ai ba aawaa ufaissees; shin
eeyya na7ai ba aayyiyo azzanissees.

[2] Nagaran demmido miishshai go77enna; shin xillotettai haiquwaappe ashshees.

[3] GODAI xillota namisissenna; shin nagaranchchatu amuwaa polissenna.

[4] Azallatettai hiyyeesissees; shin minnidi oottiyoogee dureyees.

[5] Aadhdhida eranchcha urai kattaa boniyan shiishshees; shin kattaa cakkiyo wode
xiskkiya urai kauyyees.

[6] Xillo asai anjjettees; shin nagaranchchaa doonai makkalaa genttees.

[7] Xilluwaa sunttai anjjuwan xeesettiiddi, de7i aggees; shin nagaranchchatu sunttai
sohuwaara dogettees.

[8] Aadhdhida eranchchati azazidobaa oottoosona; shin eeyyatettan coo biddiyaageeti
bashshau boosona.

[9] Suure asi saro de7ees; shin geella urai ba mooruwan ohettees.

[10] Geniiddi qim77otiya uri meto kessees; shin yayyennan seeriya uri sarotettaa medhd-
hees.

[11] Xilluwaa haasayai de7uwaa pultto; shin nagaranchchaa haasayai makkalaa genttees.

[12] Ixoi palamaa denttettees; shin siiqoi mooruwaa ubbaa qoodenna.

[13] Wozannaama asai aadhdhida eran haasayees; shin eeyya urai xam77an shocettees.

[14] Aadhdhida eranchchati eraa dagayoosona; shin eeyya haasayaa haasayiya urai bana
bashshees.

[15] Duriyaa miishshai direttida katamaadan, ba godaa naagees; shin hiyyeesatettai
hiyyeesaa xaissees.

[16] Xillo uraa a lo77o oosoi de7uwau kaalettees; shin iita uraa wurssettai qixaate.

[17] Seerin eeniya urai de7uwaa ogiyan hemettees; shin seerin ixxiya urai balees.

[18] Ixxiiddi ba ixxiyoogaa erissenna urai worddanchcha; zigirssaa laaliya uraikka eeyya.

[19] Daro haasayaa giddon nagari xayenna; shin ba doonaa shiishshi ekkiya uri aadhdhida
eranchcha.

[20] Xilluwaa inxxarssai tigettida geeshsha biraa mala; shin iita uraa qofau gatee guutta.

[21] Xillo uraa haasayai daro asaa go77ees; shin eeyyati bantta wozanaa pacan
haiqqoosona.

[22] GODAA anjjoi dure kessees; i he duretettan meto walakkenna.

[23] Eeyya urau iitabaa oottiyoogee kaassa mala; shin wozannaama urai aadhdhida
eratettan ufaittees.
[24] Iita urai hirggidobai a bolli gakkana; shin xilloi amottidobai imettana.
[25] Gotee denddidi aadhdhiichchiyo wode, nagaranchchati beettokkona; shin xilloti
merinau minnidi de7ana.
[26] Caalai achchaa zil77issiyoogaadaaninne cuwai aifiyaa poogiyoogaadan, azalla uraa
kiittiyoogee yiilloyees.
[27] GODAASSI yayyiyoogee bariyaa adussees; shin nagaranchcha uraa baree qaammees.
[28] Xillo urai sinttaara ufaissai yaana giidi naagees; shin iita urai sinttaara yaana giidi
naagiyoobi aibinne baawa.
[29] GODAA ogee xillotussi baqati attiyo soho; shin iitaa oottiyaageetassi bashsha.
[30] Xilloti mulekka xoqolettokkona; shin iitati biittaa bolli de7okkona.
[31] Xillo asai aadhdhida eratettaa haasayees; shin geellabaa haasayiya inxxarssai
qanxxettana.
[32] Xillo asai bessiya haasayaa erees; shin iita asai geellaa haasayees.

11

[1] GODAI worddo meezaanaa ixxees; shin likke meezaanan ufaittees.
[2] Otoroi yiyo wode kaushshatettai yees; shin ashkketettaara aadhdhida eratettai yees.
[3] Xillota eta suuretettai kaalettees; shin ammanettennaageeta eta geellatettai xaissees.
[4] Hanqquwaa gallassi duretettai go77enna; shin xillotettai haiquwaappe ashshees.
[5] Boree bainna uraa ogiyaa a xillotettai sittissees; shin iita urai ba iitatettan kunddees.
[6] Suureta eta xillotettai ashshees; shin ammanettennaageeta eta amoi pire gididi
oiqqana.
[7] Iita asi haiqqiyo wode, i naagiyo ufaissaikka aara issippe haiqqees; i ba wolqqan
ceeqettiyoobai ubbikka xayees.
[8] Xilloi metuwaappe attees; a gishshaa iitaa bolli metoi yees.
[9] Xoossaa kaddida asi ba doonan asa xaissees; shin xilloti eran kessi ekkoosona.
[10] Xilloti bonchchettiyo wode, katamai ufaittees; qassi iitati haiqqiyo wode, hashshu
gees.
[11] Xillotu anjjuwaa gaasuwan katamai diccees; shin iita uraa haasayai katamaa xaissees.
[12] Ba shooruwaa kariya urau wozani baawa; shin akeekanchcha uri co77u gees.
[13] Zigirssanchcha asi xuuraa laalees; shin ammanettiya asi xuuraa genttees.
[14] Kaalettiyaabi xayikko, kawotettai kunddees; shin daro zoriyaageeti de7ikko, saroi
de7ees.
[15] Erenna urau waase gidiya asi tumuppe metootana; hegaappe waase gidennan ixxiy-
oogee lo77o.
[16] Ulo keha maccaasiyaa bonchchettausu; shin meqettaa iita asai duretetta xalaalaa
duretees.
[17] Keha asi baassi lo77obaa oottees; shin meqettaa iita asi bana qohees.
[18] Iita asi demmiyo miishshai cimo; shin xillotettaa zeriya uri tumu woituwaa cakkana.
[19] Xillotettan minnidi de7iya uri paxa de7ana; shin iitatettaa kaalliya uri haiqqana.
[20] GODAI iita qofai de7iyo asata ixxees; shin suure hemettiyaageetan ufaittees.
[21] Iita asi qaxxayettanaagee attenna; shin xillotu zaree attana.
[22] Adussa qofi bainna puulanchcha maccaasee puulai gudunttaa siiriyan aattido worqqaa
alleequwaa mala.
[23] Xillotu amuwaa poloi lo77o xalaala; shin iitatu amuwaa poloi hanqqo xalaala.
[24] Issi issi asati bantta miishshaa asau coo kehoosona; shin eta aqoi yaa darees. Hara
asati qassi bantta miishshau pala uuzettoosona; shin eta aqoi haa paccees.
[25] Keha asi duretana; harata maaddiya asi maadettana.
[26] Kattai al77in baizzanau minjjiya uraa asai qanggees. SHin ba kattaa asai koyiyo wode
baizziya uraa anjjees.
[27] Lo77obaa minttidi koyiya uri ufaissaa demmees; shin iitabaa koyiya uraa iitabai
demmees.

[28] Ba duretettan ammanettiya asi kunddana; shin xilloti balggo mittaadan daayana.
[29] Ba so asaa bolli cabbo denttiya uri go7ettanabi aibinne baawa. Eeyyatikka aadhdhida eranchchatuyyo ashkkara gidana.
[30] Xillo asi de7o aifiyaa aifiya mitta mala; shemppo ashshiyaageeti aadhdhida eranchcha.
[31] Xilloti sa7an bantta oosuwaa waagaa ekkiyaabaa gidikko, iitatinne nagaranchchati bantta oosuwaassi ekkana waagai waani daranddeeshsha!

12

[1] Seeriyoogaa dosiya uri eratettaa dosees; shin seeraa ixxiya uri damma.
[2] Lo77o asi GODAAPPE sabaa demmees; shin GODAI genanchchata pirddees.
[3] Asa iitatettai minttidi essenna; shin xillotu xaphoi qaaxxenna.
[4] Wozannaama maccaasiyaa ba keettaawau kallachcha mala; shin ba keettaawaa kaushshiya maccaasiyaa a meqettaa miya ajaajje mala.
[5] Xillotu qofai suure; shin iitatu zoree cimo.
[6] Iitatu haasayai asa woranaassa; shin xillotu haasayai eta ashshees.
[7] Iita asati kunddana; etau zerettikka attenna; shin xillotu zerettai minnidi de7ana.
[8] Asi ba aadhdhida eratettaa keenaa galatettees; shin geella qofai de7iyo asi karettees.
[9] Dure asa milatidi, metuwan de7iya asaappe coo asa milatidi, oottiiddi ba de7uwaa sugiya asi keha.
[10] Xillo asi ba mehiyaassi qarettees; shin iita asa kehatettau meqetti baawa.
[11] Ba biittaa mintti oottiya urai kattaa kallees; shin pattennabaa yedettiya uri akeekai paccidoogaa.
[12] Iitati nagaranchcha asatu omooduwaa ekkanau amottoosona; shin xillotu xaphoi daayidi de7ana.
[13] Iita asa a doonaappe kiyida haasayai pire gididi oiqqees; shin xilloi metuwaappe kessi ekkees.
[14] Asi ba doonaappe kiyiya qaalan lo77obaa kallees; ba oottido oosuwaa waagaakka ekkees.
[15] Eeyya asi biyo buussai au a huuphen likke milatees; shin aadhdhida eranchcha asi zoriyaa siyees.
[16] Eeyya uraa hanqqoi sohuwaara erettees; shin cincca asi cashshaa wudenna.
[17] Tumaa haasayiya asi suurebaa yootees; shin worddo markkai wordduwaa yootees.
[18] Akeekennan haasayiyo haasayai cuphedan caddees; shin aadhdhida eranchchaa inxxarssai pattees.
[19] Worddo haasayi guutta wodiyaassa; shin tuma haasayi merinau de7ana.
[20] Iitaa qoppiyaageetu wozanan genee de7ees; shin sarobaa zorettiyaageetu wozanan ufaissai kumees.
[21] Xillota metoi gakkenna; shin iitatussi metoppe attin, harabi de7enna.
[22] GODAI worddanchchata ixxees; shin tumanchcha asatun i ufaittees.
[23] Cincca asi ba eraa qottees; shin eeyyati bantta eeyyatettaa yootoosona.
[24] Minnidi oottiya uri deriyaa haarees; shin azallai haarettees.
[25] Hirggiyoogee asa ufaissaa diggees; shin shonggaara de7iya haasayai a ufaissees.
[26] Xillo asi ba shooruwaa zoridi, suure ogiyaa kaalettees; shin iitatu ogee tumaappe haassees.
[27] Azalla asi shankkatidi ehiido ashuwaa kattenna; shin asau aqoi minnidi oottiyoogaa.
[28] Xillotettaa ogiyan de7oi de7ees; he ogiyan haiqoi baawa.

13

[1] Eranchcha na7ai ba aawaa seeraa siyees; shin qilliicciyaagee seeraa siyenna.
[2] Asi ba doonaappe kiyiya qaalan lo77obaa ekkees; shin ammanttennaageeti makkalabaa amottoosona.
[3] Ba doonaa naagiya urai ba shemppuwaa naagees; shin eesuwan haasayiya urai bana xaissees.

[4] Azallai amottees; amottikkonne aibanne demmenna; shin minnidi oottiyaageeti kallana.
[5] Xillo asati worddo haasayaa ixxoosona. SHin iita asatu haasayai yeellayeesinne kaushshees.
[6] Suure de7uwaa de7iya uraa a xillotettai naagees; shin nagaranchchaa a nagarai onggees.
[7] Bana dure milatissiya asi de7ees; shin au aibinne baawa; harai qassi bana hiyyeesa milatissiyaagee de7ees; shin au daro aqoi de7ees.
[8] Asi ba miishshan ba shemppuwaa wozanau danddayees; shin hiyyeesaa yashissiyaabi baawa.
[9] Xillotussi ubbatoo poo7o; shin iitatu xomppee to7ana.
[10] Otoroi ooshshaa yelees; shin zoriyaa ekkiyaageeti aadhdhida eranchcha.
[11] Daafuri bainnan demmido miishshai eesuwan xayees; shin minni oottidi demmido aqoi, dari daridi bees.
[12] Koyiyoobai polettennan gam77iyoogee azzanissees; shin amottidobai polettiyoogee ufaissees.
[13] Zore kariya uri meton gelees; shin azazuwaa bonchchiya uri saruwan de7ana.
[14] Aadhdhida eranchchai immiyo timirttee de7o pultto; hegee asi haiquwaa piriyaappe kessi ekkanau maaddees.
[15] Akeeki de7iyo uri bonchchettees; shin ammanettennan aggiyoogee bashshau efees.
[16] Cincca asai ubbai eran oottees; shin eeyyai ba eeyyatettaa qonccissees.
[17] Iita asati kiitettidi, meton geloosona; shin ammanttiya asati kiitettidi, sarotettaa ehoosona.
[18] Seeraa ixxiya asi hiyyeeseesinne yeellatees; shin seerin siyiya urai bonchchettees.
[19] Amottidobaa demmiyoogee keehi ufaissees; shin iitati iitaappe haakkanau koyokkona.
[20] Aadhdhida eranchcha asatuura hemettiya asi aadhdhida eranchcha gidees; shin eeyya asatuura hemettiya asi metuwan gelees.
[21] Nagaranchchata iita qaadai kaallees; shin xilloti lo77o oosuwaa woituwaa ekkana.
[22] Lo77o asi ba naatu naata laatissees; shin nagaranchchaa aqoi xilluwaassi dagattees.
[23] Hiyyeesaa goshshai daro kattaa aifanau danddayees; shin suure pirddai paccidoogaa gaasuwan xayees.
[24] Qaixaariyan wadhdhanau qarettiya uri ba na7aa ixxees; shin ba na7aa siiqiya uri minnidi seerees.
[25] Xilloi a uloi kallana gakkanaassi mees; shin nagaranchchai namisettees.

14

[1] Aadhdhida eranchcha maccaasiyaa ba keettaa keexxausu; shin eeyyiyaa ba keettaa ba kushiyan qolausu.
[2] Suure hemettiya asi GODAASSI yayyees; shin ba ogiyaa geellayiya asi GODAA karees.
[3] Eeyyaa haasayai a zokkuwaassi gatimaa ehees; shin aadhdhida eranchchatu inxxarssai eta naagees.
[4] Boorati bainnasan gootarai mela de7ees; shin neeyyo goyiyo wolqqaama boorati de7ikko, ne gootaran kattai kumees.
[5] Ammanettiya markkai ubbaton tumaa odees; shin worddo markkai worddo xalaalaa haasayees.
[6] Qilliicciyaagee aadhdhida eratettaa koyees; shin demmenna; akeekai de7iyo asi eratettaa demmanaagee a waayissenna.
[7] Eeyya asappe haakka; aissi giikko, neeni a haasayaappe era demmakka.
[8] Cincca asi ba oottiyoogaa eriyo gishshau, aadhdhida eranchcha gidees; shin eeyya asi ainne erennankka eriyaabaa milatiyo gishshau eeyya gidees.
[9] Eeyyati nagaraa oottidi, azzaniyoogaa gishshaa qilliiccoosona; shin suureti bantta nagarai atto geetettanau koyoosona.
[10] Ba wozanaa azzanuwaa aawu erees; a ufaissaakka ooninne aara koxxenna.
[11] Iitatu keettai qolettana; shin suuretu keettai minnidi de7ana.

12 Asaassi likke milatiya ogee de7ees; shin bin, a wurssettai haiquwan kessi yeggees.
13 Miichchankka wozanai azzani erees; ufaissaa wurssettaikka azzano gidanau danddayees.
14 Iita asi ba iita oosuwaa waagaa ekkana; lo77o asikka ba lo77o oosuwaa waagaa ekkana.
15 Eeyya asi ubbabaa ammanees; shin cinccai akeekidi tanggees.
16 Aadhdhida eranchcha asi yayyees; iitaappekka haakkees; shin eeyyai banan ammanettidi otorettees.
17 Elle hanqqettiya asati eeyya ooso oottoosona. SHin cinccati danddayanchcha.
18 Eeyyati bantta azallatettaa waagaa ekkoosona; shin cinccati eratettaa kallachchaadan goxxoosona.
19 Iita asati lo77o asatu sinttan hokkidi, maarotaa woossoosona. Nagaranchchatikka xillotu penggiyan hokkoosona.
20 Hiyyeesai ba shooruwankka dosettenna; shin duretussi daro laggeti de7oosona.
21 Ba shooruwaa kariya asi nagaraa oottees; shin hiyyeesaa maaddiyaageeti anjjettidaageeta.
22 Iitabaa maqettiyaageeti baloosona gidokkonaa? SHin lo77obaa oottanau halchchiyaageeti tumatettaanne aggenna siiquwaa demmoosona.
23 Minnidi oottidoban ubban go77ai de7ees; shin coo mela haasayai hiyeesatetta xalaalaa ehees.
24 Aadhdhida eranchchatussi eta duretettai etau kallachcha; shin eeyyati bantta eeyyatettaa gujji gujjidi eeyyoosona.
25 Tumu markkai shemppuwaa ashshees; shin worddo markkai kashi erikke gees.
26 GODAASSI yayyiya urau mino qatoi de7ees. I a naatussikka baqatidi attiyo soho gidana.
27 GODAASSI yayyiyoogee de7oi kiyiyo pultto; hegaa gishshau, neeni haiquwaappe kessa ekkanau koyikko, GODAASSI yayya.
28 Kawuwaa gitatettai i haariyo asaa coratettaana; shin haariyo asi xayikko, ikka pattenna.
29 Danddayanchcha asaassi gita akeekai de7ees; shin elle hanqqettiya asi ba eeyyatettaa qonccissees.
30 Woppu giida wozanai bollaa payya wottees; shin qanaatee bollau ajaajje harggiyaa mala.
31 Hiyyeesata toochchiya asi eta Medhdhidaagaa cayees; shin metootanchchatussi kehiya asi Xoossaa bonchchees.
32 Iitati bantta iita oosuwan kunddana; shin xilloti bantta suuretettan naagettana.
33 Akeekanchcha asaa wozanan aadhdhida eratettai kumiis; shin eeyyati aadhdhida eratettaabaa aibanne erokkona.
34 Xillotettai issi kawotettaa asaa xoqqu xoqqu oottees; shin nagarai ai asanne kaushshees.
35 Kawoi eranchcha ashkkaran ufaittees; shin yeellayiya oosuwaa oottiya ashkkaraa hanqqettees.

15

1 Liiqo haasayai hanqquwaa zarbbissees; shin porddolla qaalai hanqquwaa denttettees.
2 Aadhdhida eranchchaa inxxarssai eraa puulayees; shin eeyyatu doonai eeyyatettaa xuuqqees.
3 GODAA aifeti ubbasaa xeelloosona; iitaa oottiyaageetakka lo77uwaa oottiyaageetakka be7oosona.
4 SHonggaara de7iya lo77o haasayai de7o mittaa mala; shin geella haasayai ayyaanaa kinchchees.
5 Eeyya asi ba aawaa seeraa karees; shin ba aawaa zoriyaa ekkiya asi eranchcha.
6 Xillo uraa keettan daro miishshai de7ees; shin iitaassi geliya miishshai metuwaa ehees.
7 Aadhdhida eranchchatu doonai eraa zerees; shin eeyyatu wozanai hegaa mala gidenna.
8 GODAI iitatu yarshshuwaa shenetees; shin suuretu woosai a ufaissees.
9 GODAI iita asatu hemetaa shenetees; shin xillotettaa kaalliyaageeta i siiqees.

[10] Likke ogiyaa aggida asa iita boshai naagees; seeriyoogaa ixxiya asi haiqqees.
[11] Harai attin, duufoikka bashshaikka GODAA sinttan qoncciyan beettoosona. Yaatin, asa wozanaa qofai waani appe geemmanee?
[12] Qilliicciya asi seeriyoogaa dosenna; aadhdhida eranchchatuppekka zore oichchenna.
[13] Wozanai ufaittin, som77oi poo7ees; shin wozani azzanikko, he aawu siiddees.
[14] Akeekiya wozanai de7iyo asi eratettaa koyees; shin eeyyati bantta eeyyatettan ufaittoosona.
[15] Hiyyeesatu de7oi ubba gallassikka baaxe. SHin ufaittiya asati ubbatonkka bantta de7uwaa aloosona.
[16] Ooshshai de7iyo gita aquwaappe GODAA yashshatettai de7iyo guuttabai keha.
[17] Ooshshai de7iyoosan modhdho ashuwaa maanaappe siiqoi de7iyoosan santtaa miyoogee keha.
[18] Hanqqettiya asi ooshshaa kessees; shin hanqqettanau eesotenna asi ooshshaa irxxissees.
[19] Azalla uraassi metoi a oge ubban aguntta dirssa mala; shin suure uraa ogee badaasa.
[20] Eranchcha na7ai ba aawaa ufaissees; shin eeyya na7ai ba aayyiyo karees.
[21] Wozani bainna asi ba eeyatettan ufaittees; shin wozannaama asi likkebaa oottees.
[22] Zoretai xayikko, halchchidobai halettees; daro zoriyaageeti de7iyoosan halchchidobai polettees.
[23] Oishettidobaassi likke zaaruwaa zaariyoogee he uraa ufaissees; haasayaa likke wodiyan haasayiyoogee aiba lo77obee!
[24] Aadhdhida eranchchai bollau kaalettiya de7uwaa ogiyan hemetteesippe attin, duge duufuwau wottiya ogiyan hemettenna.
[25] GODAI otoranchchatu keettaa qolana; shin am77ee aquwaa naagees.
[26] GODAI iitatu qofaa shenetees; shin geeshsha qaalai a ufaissees.
[27] Wordduwan woriyaa demmanau jaamiya asi ba so asaa bolli metuwaa ehees; shin mattaayiyaa ixxiya asi paxa de7ana.
[28] Xillo asi haasayanaappe kasetidi qoppees; shin iitatu inxxarssai palabaa pulttees.
[29] GODAI iitatuppe haakkees; shin xillotu woosaa siyees.
[30] Pashkkidi xeelliyo xeelai wozanaa ufaissees; mishiraachcho odoikka bollaa pattees.
[31] De7uwaa immiya zoriyaa siyiya asi aadhdhida eranchchatuura issippe de7ana.
[32] Seeraa ixxiya asi bana qohees; shin seeraa ekkiya asi akeekaa demmees.
[33] GODAASSI yayyiyoogee asa aadhdhida eratettaa tamaarissees; bonchchettana koyida asi koiro bana kaushshanau koshshees.

16

[1] Asi ba wozanan halchchees; shin likke zaaroi GODAAPPE beettees.
[2] Asi oottiyo ooso ubbai au likke milatees; shin GODAI koiro denddo qofaa yiggi xeellees.
[3] Ne oottiyoobaa ubbaa hadaraa GODAAYYO imma; yaatikko, neeni halchchidobai polettana.
[4] GODAI medhdhidobau ubbau a wurssettai de7ees; makkalanchchatu wurssettaikka bashshaa.
[5] GODAI otorettiya ubbaa shenetees; eti qaxxayettennan attokkona.
[6] Aggenna siiquwaaninne ammanettiyoogan nagarai atto geetettees; asi GODAAYYO yayyiyoogan iitabaa oottennan naagettees.
[7] Asa hemeti GODAA ufaissiyaabaa gidikko, he aawu ba morkketu addiniitaarakka saro de7anaadan, GODAI oottees.
[8] Xillotettan beettiya guuttabai wordduwan demmiyo daro woriyaappe keha.
[9] Asi ba wozanan ba oottanabaa halchchees; shin halchchoi GODAI maaddin polettees.
[10] Kawoi Xoossaappe ekkido maatan pirddees; pirddiiddi i balenna.
[11] Yiggiyo meezaanatinne makkiyo miishshati ammanttiyaageeta gidanaadan, GODAI koyees; baizziyooban ubban genee de7ennaadan koyees.
[12] Kawoti mooro oosuwaa shenetoosona; aissi giikko, eta kawotaa araatai xillotettan eqqees.

13 Kawoti xillo inxxarssan ufaittoosona; tumaa haasayiyaageetakka dosoosona.
14 Kawuwaa hanqqoi haiquwaa kiitanchchaa mala; shin aadhdhida eranchcha asi hanqquwaa irxxissanau auddashees.
15 Kawuwaa som77oi pashkkikko, hegee simmi de7o. I nashshiyoogee badhdheesaa iraa ehiya shaaraa mala.
16 Aadhdhida eratettaa demmiyoogee worqqaa demmiyoogaappe keha; akeekaa demmiyoogee biraa demmiyoogaappekka aadhdhees.
17 Suureti biyo ogee iiti de7iyoosaappe haahuwaara kanttissees; ba hemetaa naagiya uri ba shemppuwaa naagees.
18 Otoruwaa geeduwaa bashshai kaallees; ayyuwaa geeduwaakka kunddettai kaallees.
19 Ayyiyaageetuura zuppetidi, omooduwaa shaakki ekkanaappe ashkke gididi, hiyyeesidi de7iyoogee keha.
20 GODAA qaalaa loittidi ezggiya urau i oottiyoobai ubbai injjettana; GODAN ammanettiya uri anjjettidaagaa.
21 Ba qofan aadhdhida eranchcha gidida asi akeekanchcha geetettees; lo77o qaalai eratettaa gujjees.
22 Cincca urau eratettai de7o pultto mala; shin eeyyata seeriyoogee coo wode wurssiyoogaa.
23 Aadhdhida eranchcha asi haasayanaappe kasetidi qoppees; qoppidi asi ekkiyo haasayaa haasayees.
24 Lo77o qaalai eessaa ililuwaadan mal77ees; bollaakka maaddeesinne pattees.
25 Asaassi suure milatiya ogee de7ees; shin wurssettan haiquwau gattees.
26 Namisainne metoi asi minnidi oottanaadan giddoosona.
27 Iita asi iitabaa halchchees; a haasayaikka xuuggiya tamaa mala.
28 Geella asi ooshshaa denttees; zigirssanchcha asi ammanettiya laggeta shaakkees.
29 Gene asi ba shooruwaa cimmees; lo77o gidenna ogiyau i a kaalettees.
30 Ba aifiyaa qim77otiya asi geellabaa qoppees; ba menttershshaa saxxidi manddiya asi iitabaa polees.
31 Puulummida huuphee bonchcho kallachcha; hegeekka beettiyoi xillo de7uwaa de7iina.
32 Wolqqaama asa gidiyoogaappe, hanqqettanau eesotenna asa gidiyoogee lo77o; daro katamata olidi oiqqiyoogaappe, asi ba huuphiyaa haariyoogee aadhdhees.
33 Asi saamaa yeggees; shin GODAI ubbabaa battees.

17

1 Ooshshai de7iyoosan de7iya gita gibiraappe saroinne woppai de7iyoosan mela oittaa poquwaa miyoogee keha.
2 Cincca ashkkarai ba godaa na7aa pattenna laafaa haarees; yaatidi ishanttuura issippe laattees.
3 Worqqainne birai taman paacettiyoogaadan, GODAI asaa wozanaa paaccees.
4 Iita asi iita uraa haasayaa siyees; worddanchchaikka genanchchaa oduwaa ezggees.
5 Hiyyeesatu bolli qilliicciya asi eta medhdhida Xoossaa cayees; hara asa gakkiya metuwan ufaittiya asi qaxxayettennan attenna.
6 Naatu naati cimida asatuyyo kallachcha; aawati bantta naatuyyo bonchcho.
7 Daro lo77o haasayai eeyya uraassi giigenna; hegaappekka aaruwaa worddo haasayai deriyaa haariyaagaassi giigenna.
8 Mattaayee bana immiyaagau dumma wolqqa mala; i simmido soho ubbai ayyo injjetees.
9 Naaqettidi ba naaquwaa genttiya urai siiquwaa koyees; shin yoho zaari zaaridi woociya urai, ammanettiya laggeta shaakkees.
10 Eeyyai xeetuton lissuwan shocin eriyoogaappe akeeki de7iyo asi coo seerin eriyoogee aadhdhees.

[11] Iita asi makkalabaa xalaalaa koyees; hegaa gishshau, meqetti bainna daanni a bolli kiitettana.
[12] Eeyyatetti oiqqido uraara gaittiyoogaappe marata bonqqi ekkirggido maaheera gaittiyoogee keha.
[13] Lo77o oottidoogaa kushiyaa iitaa zaariya uraayyo iitai a sooppe mulekka kichchenna.
[14] Ooshshai doommiiddi, zeeruwaa xuussiya haattaa mala; hegaa gishshau, ooshshaappe kasetada palamaa aggaaga.
[15] Nagaranchchaa xillissiyoogeenne xilluwaa bolli pirddiyoogee eti naa77aikka GODAA sheneyiya ooso.
[16] Akeekiya wozani au bainnaashin, eeyyaa kushiyan aadhdhida eratettaa shammiyo miishshai aibissi de7ii?
[17] Laggee mule wodekka siiqees; ishaikka metuwaa wode maaddanaassi yelettees.
[18] Akeekai paccido asi erenna uraa acuwaa qanxxanau waase gelees.
[19] Ooshshaa dosiya asi nagaraa dosees; ubbatoo ceeqettiya asi bashshaa ba bolli xeesees.
[20] Geella qofai de7iyo asi lo77obaa demmenna; shikkaalobaa haasayiya asikka metuwan gelees.
[21] Azalla na7aa yelida aawi azzanees; eeyya na7aa aawau ufaissi baawa.
[22] Wozani ufaittiyoogee asassi lo77o xale; shin kayyottiyoogee asau wolqqaa xaissees.
[23] Iita daannai pirddaa geellayanau geeman mattaayiyaa ekkees.
[24] Akeekai de7iyo uri aadhdhida eratettaa sinttan wottidi bees; shin eeyyaa aifee biittaa sa7aa xanxxaa yuuyidi xeellees.
[25] Azalla na7ai ba aawaa azzanissees; bana yelida aayyiyookka zil77issees.
[26] Xillo asa qaxxayiyoogee, suure asakka a suuretettaa gishshau dechchiyoogee lo77o gidenna.
[27] Amarida qaala haasayiya asi eranchcha; woppa ayyaani de7iyo asikka akeekanchcha.
[28] Eeyya uri co77u giikkonne ba doonaa barikko, eranchcha milatees.

18

[1] SHaahettanau koyiya asi ba amuwaa kaallees; lo77o era ubbaakka phalqqees.
[2] Eeyyai ba qofaa qonccissanaagaa xalaalaa dosiyoogaappe attin, hara asappe era ekkanau dosenna.
[3] Iitatettai yiyo wode, karee, kaushshinne yeelli a kaallidi yi bayoosona.
[4] Asaa doonaappe kiyiya haasayai ciimmaa haattaa mala; aadhdhida eratettaa pulttoikka goggiya haattaa mala.
[5] Mooranchchaa maaddidi, xilluwaa pirddaa geellayiyoogee lo77o gidenna.
[6] Eeyya asi ba haasayan ooshshaa denttees; a doonaappe kiyiya qaalai a warissees.
[7] Eeyya asi, haasayiiddi bana qohees; a haasayai gite gididi, a oiqqees.
[8] Zigirssanchchaa qaalai mal77o qumaa mala; ufaissiiddi duge ganjjiyaa gakkees.
[9] Ba oottiyo oosuwan azalliya asi bashshiya urappe ainne dummatenna.
[10] GODAA sunttai mino gimbbe mala; xillo asi yaa woxxidi saro attana.
[11] SHin dure asatussi eta duretettai yuushoi gimbbettido katamaa mala; eta qofan eta duretettai mino dirssaadan eta naagiyaabaa milatees.
[12] Asi kunddanaappe kase a wozanai otorettees; bonchchettiyoogaappekka ba huuphiyaa ziqqi oottiyoogee sinttatees.
[13] Siyennan de7iiddi zaariyoogee, hegee he uraayyo eeyyatettanne yeella.
[14] Asa ayyaani harggiyaa danddayanaadan maaddees; shin ayyaani meqerettiichchikko, a ooni danddayanee?
[15] Akeekanchcha asati tamaaranau keehi koyoosona; aadhdhida eri de7iyoobaakka ezggoosona.
[16] Immiyoobi immiyaagau ogiyaa dooyees; gita asaarakka erissees.
[17] Kasetidi daannan mootiya uri baarigaarai yiidi a oichchana gakkanaashin, ubbatonkka he urai xillo milatees.

18 Saamaa yeggiyoogee palamaa teqqees; naa77u wolqqaama baarigaaratakka shaak-
kees.
19 Naaqettida ishaara giiganaagee gimbbettida katamaa omooddanaagaappekka aad-
hdhi waayissees; penggiyaa gorddiyo birata hiraquwaadan, palamai dabbota shaakkees.
20 Ba doonan haasayidobaappe asi ba ganjjiyaa kunttees: ba inxxarssaappe kiyidaban
kallees.
21 Neeni haasayidoogee nena wottees woikko worees; hegaa gishshau, neeni ne haasayaa
gaasuwan yiyaabaa ekkanau de7aasa.
22 Machcho demmida asi lo77obaa demmiis; he urai GODANKKA nashettees.
23 Hiyyeesa asi auddashidi haasayees; shin duree phenqqeshidi zaarees.
24 Daro laggee de7iyo asi xayana; shin ishappe aadhdhidi ammanttiya laggee de7ees.

19

1 Worddo haasayaa haasayiya eeyyaappe ba de7on boree bainna hiyyeesa asi keha.
2 Eri bainna minotai lo77o gidenna; hemettiiddi eesotiya uraikka wora bees.
3 Issi issi asai ba eeyyatettan ba de7uwaa bashshees; yaatidi qassi GODAA bolli yiillotees.
4 Duretettai daro laggeta gujjees; shin hiyyeesatettai de7iya laggetakka duuttees.
5 Worddo markki qaxxayettennan beenna; wordduwaa haasayiyaageetikka kessi
ekkokkona.
6 Daro asai daannaa sinttaa koyees; coo immiya uraara asi ubbi dabbotees.
7 Hiyyeesa asa a ishantti ubbai ixxoosona; hegaappekka aaruwaa a laggeti appe
haakkoosona; i eta auddashidi kaallinkka, eti a gatti oittokkona.
8 Aadhdhida eratettaa demmiyaagee bana siiqees; akeekaa qoraphphiyaagee lo77obaa
demmees.
9 Worddo markki qaxxayettennan attenna; wordduwaa haasayiyaageekka xayana.
10 Azalla uraassi ishalo de7oi bessenna; hegaappekka aillee halaqata haariyoogee iitaa
darees.
11 Aawussi de7iya aadhdhida eratettai hanqquwaa mitissees; moorida urau atto giy-
oogeekka bonchchissees.
12 Kawuwaa hanqqoi gaammuwaa gudettaa mala; shin a nashettai maataa aacissiya
akkaa mala.
13 Eeyya na7ai ba aawaa xaissees; ooshshanchcha machchiyaakka keetti ubbaton aattiyo
aato mala.
14 Issi asi keettaanne aquwaa ba aawaappe laattanau danddayees; shin akeekanchcha
machchiyo GODAI immees.
15 Coo zolppattiya uraayyo xiskkoi yees; ooso oottenna asi namisettees.
16 Azazuwaa naagidi oottiya asi, ba shemppuwaa naagees; shin shenehoo giya asi
haiqqees.
17 Hiyyeesaassi kehiya asi GODAASSI tal77ees; GODAI he lo77o oosuwaa acuwaa
qanxxees.
18 Simmiyo menttoi de7ishin, ne naata seera; seerana xayikko, neeni eta bashshadasa.
19 Hanqquwaa suulliya asi ba waagaa ekko; a aggaaga; neeni a ashshiyaabaa gidikko,
haranttuwaakka neeni a hegaadan oottanaagee attenna.
20 Zoriyaa siya; timirttiyaakka ekka. Yaatikko, neeni wurssettan aadhdhida eranchcha
gidana.
21 Asai darobaa halchchees; shin GODAI giidobai polettees.
22 Asappe koyettiyaagee aggenna siiquwaa; worddanchcha gidanaappe hiyyeesa gidiy-
oogee keha.
23 GODAASSI yayyiyoogee de7uwau kaalettees; assi yayyiya asi kallidi de7ees; iitabikka a
bochchenna.
24 Issi issi asai daro azalla; woxiyan tushkkido buddeenaakka pude baaranau waayettees.
25 Neeni qilliicciyaagaa shocikko, akeekai paccidoogee cinccatettaa tamaarana;
akeekanchcha asa neeni seerikko, i eratettaa demmana.

[26] Ba aawaa bonqqiya na7ai, ba aayyiyookka sooppe kessidi yedettiya na7ai, he na7ai yeellaanne kaushshaa ehiya na7a.
[27] Ta na7au, neeni zoriyaa siyiyoogaa aggidabaa gidikko, erau zokkuwaa zaaradasa.
[28] Worddo markkai suure pirddaa bolli qilliiccees; iita asaa doonai iitatettaa gubbidi mittees.
[29] Qilliicciyaageetussi pirddai, eeyyatussikka warai koshshees.

20

[1] Daro mattoyiya ushshaa uyiyoogee daro bidisseesinne ooshshees; mattottiya asi wozani paccido asa.
[2] Kawo hanqqoi gaammuwaa gudettaa mala; a yiilloyiya asi ba shemppuwaa bolli pirddees.
[3] Palamaappe gaxan de7iyoogee aawussi bonchcho; shin eeyya asi ubbi ooyettanau eesotees.
[4] Azalla goshshanchchai wodiyaa naagidi goyenna; hegaa gishshau, kattaa cakkiyo wode i woossees; shin aibakka demmenna.
[5] Asaa wozanaa halchchoi ciimma ollaa giddon de7iya haattaa mala; shin wozannaama asi hegaa duuqqidi kessees.
[6] Daro asati bantta kehatettaa yootoosona; shin tumu ammanettiya asa demmanai oonee?
[7] Xillo asi boree bainna de7uwaa de7ees; a kaallidi, a naatikka anjjettidaageeta.
[8] Kawoi pirddanau ba kawotaa araatan uttido wode, iita ubbaa ba aifiyan harqqidi kessees.
[9] "Ta wozanaa geeshshaas; tanan nagarikka baawa" yaaganau danddayiya asi de7aneeshsha?
[10] GODAI worddo meezaanan yiggiyaageetanne likke gidennaban makkiyaageeta ixxees.
[11] Na7i geeshshanne suure gidiyoogee i oottiyo oosuwan erettees.
[12] Siyiya haittaanne xeelliya aifiyaanne, eta naa77aakka GODAI medhdhiis.
[13] Xiskkon ne wodiyaa wurssoppa; wurssikko neeni hiyyeesana. Beegotta; yaatikko, neeni kattaa kallana.
[14] SHammiya asi, "Qohees! Qohees!" yaagees; shin biidoogaappe guyyiyan, "Hiraisuwan shammaas" yaagiiddi ceeqettees.
[15] Erai kumido haasayai worqqaappekka inqquwaa giyo daro al77o shuchchaappekka aadhdhida al77obaa.
[16] Erenna asau waase geliya uraa maayuwaa qaari ekkite; imatta asau waase geliya uraa maayuwaa oiqqite.
[17] Wordduwan demmido kattai asa mal77ees; shin aqi kiyiiddi, doonaa giddon shaa-hetaadan hanees.
[18] Zoriyaa ekkada ne halchchiyoobaa halchcha; zore ekkennan de7aidda olau booppa.
[19] Zigirssanchcha asi xuuraa genttenna; hegaa gishshau, odanchcha uraara gaittoppa.
[20] Asi ba aawaa woikko ba aayyiyo cayikko, a de7uwaa xomppe sakkana xuman to7ana.
[21] Koiroora eesuwan shiiqida aqoi wurssettan anjjettenna.
[22] Neeyyo iitaa oottida urau, taanikka ayyo iitaa oottana gooppa; GODAN ammanettada naaga; i nena ashshana.
[23] GODAI naa77u qommo meezaanata shenetees; worddo meezaanatikka a ufaissokkona.
[24] Asai baanau bessiya ogiyaa GODAI kaalettees; yaatin, asi ba de7uwan baana ogiyaa waatidi akeekanau danddayii?
[25] Issibaa eesotidi, "Hagaa taani Xoossaassi immaas" girggiyoogeenne guyyeppe zil77ettiyoogee, hegee asa oiqqiya pire.
[26] Aadhdhida eranchcha kawoi makkalanchchata shaakkidi erees; i etau qarettennan qaxxayees.
[27] Asaa ayyaanai GODAAYYO xomppe; hegaa gishshau, i nu giddo asatetta ubbaa pilggi xeellees.

[28] Aggenna siiqoinne ammanettiyoogee kawuwaa naagoosona; a kawotaa araatai
aggenna siiquwan minnees.
[29] Yelagatu bonchchoi eta wolqqaa; cimatuyyookka eta puulunttai etau bonchcho.
[30] Mino qixaatee iitatettaa shoddees; wadhdhiyoogee iita wozanaa laammanau dand-
dayees.

21

[1] Kawuwaa wozanai GODAA kushiyaana; i a wozanaa goggiya haattaa zaariyoogaadan,
ba koyidosaa zaarees.
[2] Asi oottiyoobai ubbai aawussi likke milatees; shin GODAI a wozanaa qofaa paaccees.
[3] Yarshshuwaa yarshshiyoogaappekka aattidi, xillobaanne suurebaa oottiyoogaa GODAI
dosees.
[4] Iitati otorettiyoogaaninne ayyiyoogan erettoosona; hegeekka nagara.
[5] Mino oosanchchaa halchchoi dureyees; shin eesotiya ubbai hiyyeesana.
[6] Worddotidi dagayido aqoi penttuwaa suuluwaadan xayees; hegaa koyiyaageeti
haiquwaa koyoosona.
[7] Iitati suurebaa oottanau ixxiyo gishshau, eta makkala oosoi eta ekkidi bees.
[8] Mooranchchati geella ogiyan hemettoosona; shin geeshshati suurebaa oottoosona.
[9] Ooyettiya machcheera issi keettan de7iyoogaappe he keettaa shakkuwan de7iyoogee
keha.
[10] Iitati iitabaa oottanau amottoosona; bantta shoorotussi qarettokkona.
[11] Qilliicciyaagee qaxxayettido wode, wozani paccido urai aadhdhida eraa tamaarees;
qassi wozannaama urai tamaaridi, eraa demmees.
[12] Xillo Xoossai iitatu son oosettiyaabaa ubbaa be7ees; eta aatti yeggidi xaissees.
[13] Hiyyeesaa waasuwaa siyanaappe giidi, ba haittaa tucciya uri, ikka waassana; waassin
alliyaabai xayana.
[14] Geeman immiyo imoi hanqquwaa doshissees. Afala giddoora immido mattaayee suulo
hanqquwaa irxxissees.
[15] Suure pirddai pirddettido wode, hegee xilluwaassi ufaissa; shin iitaa oottiyaageetussi
dagama.
[16] Akeeka ogiyaappe haddirida uraa haiqoi naagees.
[17] Aaro injjiyan de7ana giya urai manqqees; woine eessanne zaite dosiya asi duretenna.
[18] Issi issiton Xoossaasata ashshanau iita asati qaxxayettoosona; ammanettenna
asatikka suure asatu gishshaa qaxxayettoosona.
[19] Ooyettiyanne yiillotiya machcheera de7anaappe bazzon de7iyoogee keha.
[20] Wozannaama uraa son mal77o qumainne oissai minjjettees; shin eeyya asi bau
de7iyaabaa ubbaa mirggees.
[21] Xillotettaanne aggenna siiquwaa koyiya uraa baree aduqqees; qassi he urai xillotet-
taanne bonchchuwaa demmees.
[22] Wozannaama asi wolqqaama olanchchati de7iyo katamaa olidi oiqqees; oiqqidi eti
ammanettido mino qatuwaakka laalees.
[23] Ba doonaanne ba inxxarssaa naagiya asi bana metuwaappe naagees.
[24] Otorettiyanne ayyiya asi qilliicciyaagaa geetettees; i otoranchcha gidido gishshau,
asau qoppenna.
[25] Azallaa amoi worees; aissi giikko, i oottanau koyenna. [26] Azallai gallassa kumettaa
darobaa demmanau amottees; shin xilloi bau ashshennan immees.
[27] GODAI iitatu yarshshuwaa shenetees; hegaappekka eti au iita qofan shiishshiyo
yarshshuwaa aatti shenetees.
[28] Worddo markkai xayana; shin qoppidi akeekan haasayiya uraa haasayai ehettana.
[29] Iita asi taagaa xalaalai likke gees; shin suure asi yuushshi qoppees.
[30] Asi ba aadhdhida eratettan, akeekaaninne zoriyan GODAARA eqettanau danddayenna.
[31] Olaayyo paraa kooranau danddayettees; shin olaa xoonissiyaagee GODAA.

22

1 Lo77o sunttai daro duretettaappe aadhdhees; sabettiyoogeekka biraappenne
worqqaappe aadhdhees.
2 Duriyaanne manqquwaa ubbaakka GODAI medhdhiis; hegan eti naa77aikka lagge.
3 Cincca asi iitaa be7idi, qosetti aattees; shin akeeki paccido asi metuwan gelidi
qohettees.
4 Neeni ashkke gidikkonne GODAASSI yayyikko, duretettaa, bonchchuwaanne de7uwaa
demmana.
5 Iita uraa ogiyan agunttainne piree de7ees; shin bana naagiya asi etappe haakkees.
6 Na7i waanidi de7ana bessiyaakko tamaarissa; yaatikko, i cimidikka hegaa aggenna.
7 Duree hiyyeesaa haarees; tal77i ekkidaagee tal77iyau immidaagau aille gidees.
8 Nagaraa zeriya urai waayiyaa cakkees; harata i tuggayiyo tuggaikka attees.
9 Keha asi ba qumaappe hiyyeesau coo immiyo gishshau anjjettana.
10 Qilliicciya asa diggarggikko, palamai, ooshshainne cashshai kichchana.
11 Neeni wozanaa geeshshatettaanne keha haasayaa dosikko, kawoi nenaara dabbotees.
12 GODAI tumaa naagees; shin worddanchchatu qaalaa i aatti yeggees.
13 Azalla asi, “Taani kare kiyikko, gaammoi tana maana; tana ogiyan asi worana” yaagees.
14 SHaaramuxa maccaasee doonai ciimma ollaa mala; GODAI hanqqettido uri a giddon
kunddees.
15 Na7a wozanaa azallatettai baqqi oiqqees; shin qaixaariyan qaxxayiyoogee appe
haassees.
16 Baayyo aquwaa gujjana giidi, hiyyeesaa naaqqiyaageenne duriyaassi imuwaa im-
miyaagee naa77aikka hiyyeesana.

Hasttamu Aadhdhida Era Haasayata

17 Ne haittaa haa yeggada, aadhdhida eranchchai odiyoobaa siya; ne wozanaakka ta
eraakko zaara. 18 Aissi giikko, eta ne wozanan wottikkonne ne doonankka eta ubbaa
hassayikko, neeni ufaittana. 19 Ne ammanoi GODAN gidana mala, taani nena - ee nena
- hachchi tamaarissaas. 20 Taani neessi zoreenne eratettai de7iyo hasttamu leemisota
xaafoohoo! 21 Nena kiittidaagaayyo neeni likke zaaruwaa zaarana mala, taani nena
tumatettaa tamaarissaas.
22 Hiyyeesatussi aibinne bainna gishshau, etabaa bonqqoppa; shilootankka
metootanchchatu maataa xaissoppa. 23 Aissi giikko, GODAI eta gishshaa mootettana;
eta bonqqidaageetakka i bonqqana.
24 Hanqqettiya uraara laggetoppa; hanqqettanau eesotiya uraarakka zuppetoppa.
25 Neeni a hanuwaa meezetikko, guyyeppe agganau danddayakka.
26 Asassi aco ta qanxxana gaada waase geloppa. 27 Neeni qanxxiyoobi xayikko, ne
zin77iyo hiixai attennan, neessi de7iyaabai ubbai ekettana.
28 Ne maizza aawati tokkido beni zawaa shoddoppa.
29 Ba oosuwaa cinccatettan oottiya asa be7adii? I kawotussi ootteesippe attin, coo
asatussi oottenna.

23

1 Neeni deriyaa haariyaagaara qumaa maanau uttido wode, ne sinttan de7iyaagaa
loittada akeeka. 2 Neeni daro yora asa gidikko, naagetta. 3 I nena paaccanau danddayiyo
gishshau, aadhdhida mal77o qumau yiiqetoppa.
4 Duretanau daafuroppa; hegaa mala keesiyaa agganau cincca gida. 5 Hegaa mala
duretettai neeni xeellishin xayana; qefiyaa kessidi argganttaagaadan, saluwaa paallana.
6 Uuziyaa qumaa mooppa; a mal77o qumaakka maanau amottoppa. 7 Milatissanau i
nena, “Ma; uya” yaageesippe attin, a wozanai nenaara de7enna. 8 Neeni miido qiiba qumaa
cooyana; ne galataikka hada gidana.
9 Eeyyaassi payyabaa haasayoppa; aissi giikko, ne aadhdhida era haasayaa i karana.
10 Beni zawaa shoddoppa; qassi aawi bainna naatu gadiyaa zawaa sugoppa; 11 aissi giikko,
eta ashshiya GODAI mino; i eta gishshaa nenaara mootettana.

12 Ne asttamaaree neessi odiyoogaa ezgga; ne haittaakka eraa qaalaakko yegga.
13 Na7a seerennan aggoppa; neeni a qaixaariyan wadhdhikko, i haiqqenna. 14 Neeni a
qaixaariyan wadhdhikko, a shemppuwaa haiquwaappe ashshaasa.
15 Ta na7au, neeni aadhdhida eranchcha gidikko, ta wozanaikka ufaittana; 16 ne inxxars-
sai suurebaa haasayiyo wode, ta wozanai ufaittees.
17 Nagaranchchata qanaatoppa; shin ubbatoo GODAASSI yayyiyoogaa aggoppa.
18 Yaanikko neeyyo sinttanau sa7i kehana; sinttappe yaana kehikka neeyyo xayenna.
19 Ta na7au, siya; wozannaama gida; ne wozanaa suure ogiyan wotta. 20 Daro woine eessaa
uyiyaageetuuranne ashuwaa muussau yaaretiyaageetuura zuppetoppa; 21 aissi giikko,
mattottiyaageetinne yoranchchati manqqana; xiskkuwaa daroi asaa wurida curqqaa
maizissees.
22 Nena yelida ne aawai odiyoobaa siya; ne aayyiyaakka ceeggido wode karoppa.
23 Tumaa, aadhdhida eratettaa, timirttiyaanne akeekaa shammappe attin, mulekka baiz-
zoppa. 24 Xillo na7aa aawai keehippe ufaittana; wozannaama na7aa yelida urikka an poccu
gaana. 25 Ne aawainne ne aayyiyaa ufaittona; nena yelidaarakka poccu gu.
26 Ta na7au, ta zoriyaa ezgga; taani haniyoogaadan hana. 27 Aissi giikko, shaaramuxiya
maccaasiyaa ciimma ollaa mala; laggettuwaa oiqqiya machchiyaakka un77o ollaa mala.
28 A panggadan zuggada naagausu; ammanettenna attumaasaa asaa giddon darissausu.
29 "Woo!" giyo waasoi oossee? Azzanoi oossee? Ooshshi oossee? Zuuzuntti
oossee? Gaasoi bainnan masunxxiyai oonee? Aifee zo77iyoi oossee? 30 Woine eessaa
uyiiddi gam77iyaageetussa gidennee? Walahettida woine eessaa uyi uyi be7iyaageetussa
gidennee? 31 Woine eessai zo77ido wode, a merai birilliyaa giddon phooliyo wode,
uyishin yalalattiiddi geliyo wode, a xeelloppa. 32 Wurssettan i shooshshadan dukkees;
mulumuqqe shooshshadankka ba yiishshaa yiishshees. 33 Ne aifee be7i erennabaa be7ana;
ne wozanaikka suure qoppanaunne haasayanau danddayenna. 34 Neeni abbaa giddon
dambbalai qaattiyo markkabiyaa xeeran zin77ida uraa mala gidana. 35 Neeni, "Eti tana
dechchidosona; shin taani qohettabeikke. Eti tana wadhdhidosona; shin tau erettibeenna.
Hara ushshaa uyanau taani aude denddanddinaashsha?" yaagana.

24

1 Ta na7au, iita asatu mala gidarkkinaashsha gooppa; etaara dabbotanaukka amottoppa;
2 aissi giikko, eti ubbatoo makkalabaa maqettoosona; bantta inxxarssan genebaa haasay-
oosona.
3 Keettai aadhdhida eratettan keexettees; akeekankka minnees. 4 Erai de7ikko, qol77oi
al77obaaninne lo77oban ubban kumees.
5 Wozannaama urau gita wolqqai de7ees; eranchcha asikka minotettaa gujjees. 6 Neeni
olau kiyanaappe kasetada halchchuwaa halchchana koshshees; daro zoriyaageetu zoriyan
xoonoi beettees.
7 Eeyyai aadhdhida eratettaa akeekanau danddayenna; au yaa7ankka odiyoobi aibinne
baawa.
8 Iitaa oottanau halchchiya urai genanchcha geetettana. 9 Eeyyatettaa qofai nagara; asai
qilliicciyaagaa ixxees.
10 Neeni metuwaa gallassi laafikko, ne wolqqai guutta giyoogaa.
11 Haiqqanau bessennan, haiquwau pirddidi efiyoogeeta ashsha; worana haniyo wode
co77u gaada xeelloppa. 12 Neeni, "Nuuni hagaa eribookko" yaagikko, wozanaa eriyaagee
i be7ennee? Ne de7uwaa naagiyaagee erennee? Asa ubbau a oosuwaa oosuwaadan
zaarennee?
13 Ta na7au, eessaa ma; eessai lo77o. Eessaa ililoi manggaagan mal77ees. 14 Aadhdhida
eratettaikka hegaa mala; i ne shemppuwau mal77o gidiyoogaa era. Neeni a demmiyaabaa
gidikko, sinttaara yaana kehai neessa; neeni ekkana gaada ufaissan naagiyoobaikka
xayenna.
15 Xilluwaa keettaanne aquwaa bonqqanau qoppiya iita asadan hanoppa. 16 Xillo asi
laapputoo kunddikkokka denddees; shin iitati metuwan xayana.

17 Ne morkkee kunddiyo wode ufaittoppa; i xubettiyo wodekka, “Hashshu!” gooppa.
18 Neeni ufaittikko, GODAI hegaa be7idi ufaittenna; a hanqqettiyoogaakka aggiigana.
19 Iitaa oottiyaageetu gishshau hirggoppa; eta mala gidarkkinaashsha gooppa. 20 Aissi
giikko, iita urau sinttaara yaana kehi baawa; iitatu xomppeekka to7ana.
21 Ta na7au, GODAAYYOONNE kawuwaayyo yayya; etayyo makkaliyaageetuurakka zup-
petoppa. 22 Aissi giikko, hegaa mala asata qoppenna metoi gakkees; kawuwaappenne
GODAAPPE yaana metuwaa oonee eriyai?

Hara Aadhdhida Era Haasayata

23 Aadhdhida eranchchati gujjidikka hagaadan yaagidosona:
Pirddiiddi maaddiyoogee lo77o gidenna. 24 Mooranchchaa, “Neeni moorabaakka”
yaagiya daannaa asai qanggana; kawotettatikka a ixxana. 25 Mooranchchaa
qaxxayiyaageeti keehi nashettananne anjjettana.
26 Suure zaaruwaa zaariyoogee dabbotau malaata mala.
27 Kasetada ne gadiyaa ootta; kattaakka zera; hegaappe guyyiyan, ne keettaa keexxa.
28 Ne shooruwaa bolli gaasoi bainnan markkattoppa; ne doonankka cimmoppa. 29 “I tau
oottidoogaadan, taani au oottana; taani au a oosuwaa kushiyaa zaarana” yaagoppa.
30 Taani issi gallassi, issi azallanne akeekai paccido bitaniyaa gaden de7iya woiniyaa
turaa giddoora kanttaas. 31 Kanttiyo wode, agunttainne sharafai goozi wottiis; yuushuwan
de7iya shuchchaa gimbbeekka qolettiichchiis. 32 Taani a be7ido wode, qoppaas; taani
be7idoogaappe timirttiyaa tamaaraas. 33 Neeni guuttaa liphphi ga; guuttaa xiskka; ne
kushiyaakka shiishshada guuttaa shemppa ekka. 34 Hegaappe guyyiyan, hiyyeesatettai
panggadan yaana; pacaikka ola miishshaa oiqqida asadan puttu gaana.

25

Solomoni Xaafido Hara Leemisota

1 Hageetikka qassi, Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasa asati duuqqidi xaafido Solomona
leemisota.
2 Xuuraa genttiyoogee Xoossaayyo bonchcho; xuuraa pilggidi kessiyoogee qassi ka-
wotuyyo bonchcho.
3 Salotu xoqqatettaanne sa7aa ciimmatettaa asi gakkennaagaadan, kawotu qofaakka asi
eranau danddayenna.
4 Biraappe shiyaa diggargga; hegaappe guyyiyan, wogaacee qoxxidi, lo77obaa kessana.
5 Kawuwaa sinttappe iitata diggargga; yaatikko, a kawotaa araatai xillotettan minni
eqqana.
6 Kawuwaa sintti aadhdhiyo wode ceeqettoppa; gita asatuppe gidduwan soho koyoppa.
7 Neeppe gitatiya asassi sohuwaa immanau halaqai nena denttin kauyyiyoogaappe, halaqai
nena, “Hagaakko xoqqu ga” giyoogee neeyyo keha.
8 Ne aifiyan be7idobaa markkattanau dabaabaa baanau eesotoppa; aissi giikko, neeni
markkatta simmin, hara asi ne markkatettai bala gidiyoogaa qonccissikko, neeni yeel-
latana. 9 Neeppenne ne shooruwaappe gidduwan palami merettikko, aara haasayada ne
palamaa wurssa. Hara asa xuuraa qonccissoppa. 10 Hegee xayikko, neeni odiyoogaa siyida
asi nena kaushshana; hegan ne sunttai naa77antto simmennaadan moorettana.
11 Koshshiyo wodiyan haasayettida likke qaalai biraa bolli tigido worqqaa alleequwaa
mala.
12 Ezggiya uraa eranchcha asi zoriyo zoree haittan wottido worqqaa woikko geeshsha
worqqaappe oottido alleequwaa mala.
13 Kattaa cakkiyo boniyan irxxa haattai uyin aliyoogaadan, kiittin ammanettiya asi bana
kiittiyaageeta ufaissees.
14 Immennabaa “Immana” yaagiiddi ceeqettiya asi iri bainna shaaraanne carkkuwaa
mala.
15 Danddayanchcha asi deriyaa haariyaagau odidi maizzees; liiqo qaalai meqettaa
kanttidi gelees.

16 Eessaa demmikko, kallana gakkanaashin ma; shin darissikko, neeni cooyana. 17 Nena
uufidi ixxennaadan, ne shooruwaa soo ubbaton booppa.
18 Ba shooruwaa bolli wordduwan markkattiya asi dullai, bisoinne qara zubbee asa
qohiyoogaa keenaa qohees.
19 Metuwaa wode ammanettenna uran zemppiyoogee qaaxxiya achchan coommiy-
oogaanne silida tohuwan hemettiyoogaa mala.
20 Azzani uttida asassi yettaa yexxiyoogee meego gallassi maayuwaa qaariyoogaanne
masunttaa bolli caalabaa tigiyoobaa mala.
21 Ne morkkee namisettikko, miza; saamettikko, ushsha. 22 Aissi giikko, neeni hegaa
oottiyoogee a huuphiyan tamaa bonqquwaa kaashidi qoliyoogaa mala. GODAIKKA neeyyo
woitana.
23 Huuphessa bagga carkkoi iraa ehiyoogaadan, zigirssai hanqquwaa ehees.
24 Ooyettiya maccaaseera issi keettan de7anaappe son shakkuwaa huuphiyan
de7iyoogee keha.
25 Daafurida uri irxxa haattaa uyidi aliyoogaadan, haaho biittaappe yiya lo77o odoi
ufaissees.
26 Iita uraa eeshshaa tamaariya xillo asi bulqqotida pulttuwaanne moorettida olla
haattaa mala.
27 Daro eessaa miyoogee lo77o gidenna; hegaadankka, ba bonchcho koyiyoogee
bonchchissenna.
28 Ba huuphiyaa naagenna asi dirssai meqqido katamaa mala.

26

1 Boniyan shachchai, kattaa cakkiyo wodiyankka irai koshshennaagaadan, eeyyau
bonchchoi koshshenna.
2 Kafoti yaanne haanne paallidi, asa qohennaagaadan, gaasoi bainnan qanggiyo
qanggetti asa gakkenna.
3 Parau lissuwaa, hariyau poxooruwaa koshshiyoogaadan, azallaa zokkuwau waraa
koshshees.
4 Eeyya urau a eeyyatettaadan zaaroppa; zaarikko neenikka a mala gidana.
5 Eeyya urau a eeyyatettaadan zaara; hinna xayikko, i bana eranchchadan qoodana.
6 Eeyya asa bolli kiitaa kiittiyoogee ba tohuwaa qanxxiyoogaanne woriyaabaa uyiyoogaa
mala.
7 Eeyya uraa leemisoi wobbe uraa tohuwaa mala maaddenna.
8 Eeyya uraa bonchchiya asi shuchchaa yambbarshshaa bolli qachchi wottidi yamb-
bariya asa mala.
9 Eeyya uraa leemisoi mattottida asi ba kushiyaa caddida agunttaa kessanau baaxetiy-
oogaa mala.
10 Eeyya asa woikko bau ogiyaara kanttiya asa oosossi qaxariya asi demmido asa ubbaa
coo dukkiya wonddafiyaasa mala.
11 Kanai ba cooshshaa guyye simmidi miyoogaadan, eeyyai ba eeyyatettaa oosuwaa zaari
zaari oottees.
12 Barkka bana, “Taani aadhdhida eranchchaa” giya asa be7adii? Appe eeyya urau
sinttanaa lo77o qaadai de7ees.
13 Azallai, “Ogiyan gaammoi de7ees; yashshiya gaammoi aaho ogiyan yuuyees” yaagees.
14 Penggee ba maaxafiyan yaanne haanne qaaxxiyoogaadan, azallaikka ba hiixan yaanne
haanne aadhdhi wodhdhees.
15 Issi issi asati daro azalla; eti harai attin, woxiyan tushkkido buddeenaakka pude
baaranau daafuroosona.
16 Azalla asi markkaara odiya laappun eranchchatuppekka bana aadhdhida eranchcha
giidi qoppees.
17 Bana gattiyaabi bainnasan palamau aadhdhiya asi ogiyaara biya kanaa haittaa oiqqiya
asa mala.

[18-19] Ba shooruwaa cimmidi, “Taani kaassau oottaas” yaagiya asi, gooyidi tamaa xiifaa oliya, woikko woriya zubbiyaa dukkiya asa mala.
[20] Mittai wurikko, tamai to7ees; zigiriyaabi xayikko, ooshshai attees.
[21] Xiixinttai bonqquwaa darissiyoogaadaaninne mittai tamaa darissiyoogaadan, amalanchcha asi ooshshaa darissees.
[22] Zigirssanchchaa qaalai mal77o qumaa mala; ufaissiiddi duge ganjjiyaa gakkees.
[23] Wozanan iitabai de7ishin, ba inxxarssan cimo qaalaa haasayiya asi biran sheeshshido urqqa miishshaa mala.
[24] Lo77o milatiya iita asi ba wozanan de7iya iitatettaa ba nasho haasayan genttees. [25] A wozanan laappun tunatettai kumi uttido gishshau, i lo77o qaalaa haasayikkokka a ammanoppa. [26] Ba morkketettaa i genttikkokka, i oottiyo iitatettai yaa7an qonccana.
[27] Haratussi ollaa bookkiya uri he ollan bau kunddana; haratu bolli shuchchaa gond-dorssiya uraa bolli he shuchchai simmidi gonddorettana.
[28] Worddotiya inxxarssai ba qohido asata ixxees; sheleeshsho haasayai bashshaa ehaanaappe attin, harabaa eheenna.

27

[1] Wonttoban ceeqettoppa; wonttoi ehaanabaa neeni erakka.
[2] Nena hara asi galatoppe attin, neeni nena nerkka galatoppa; asai ne gishshaa markkattoppe attin, neeni ne kehatettaa odoppa.
[3] SHuchchai gita tooho; shaahetaa tookkiyoogeekka deexo; shin eeyya urai denttiyo ooshshai eta naa77aappekka deexxees.
[4] Hanqqossi qareti baawa; yiilloikka bashshiya di7o mala; shin qanaatiyan ubba gat-toppo.
[5] Geemmida siiquwaappe baliyo wode qoncciyan seeriyoogee keha.
[6] Morkkee nena darotoo yeriyoogaappe siiqoi nena dechchiyoogee keha.
[7] Kallida uraa eessaa ililoi iitees; shin namisettida uraa cammiyaabaikka mal77ees.
[8] Ba soo aggidi yuuyiya asi, ba keettaappe haakkada paalliya kafee mala.
[9] SHittoinne sawiya ixaani asaa ufaissiyoogaadan, siiqo laggiyaa zoreekka ufaissees.
[10] Ne siiqo laggiyaanne ne aawaa siiqo laggiyaa aggoppa; nena metido wode ne ishaa soo booppa. Haahuwan de7iya ishaappe matan de7iya shooroi keha.
[11] Ta na7au, neeni aadhdhida eranchcha gida. Yaatiyaakko taani ufaittananne tana boriyaageetu oishaakka zaarana.
[12] Cincca asi metoi yiyo wode be7idi qosettees; shin akeekai paccido asi sitti gi biidi, metuwan gelees; yaatidi guyyeppe wai ana gees.
[13] Erenna asau waase geliya uraa maayuwaa qaari ekkite; imatta asau, waase gelida uraa maayuwaa oiqqite.
[14] Maallado guuran ba qaalaa xoqqu oottidi, ba shooruwaa sarotiyoogee a qanggiyoogaa mala.
[15] Walassada duuxxenna machchiyaanne irai bukkin xokkidi aggenna aatoi issi mala. [16] Carkko teqqanau woikko zaite cuccumidi oiqqanau danddayettennaagaadan, o co77u oottanau danddayettenna.
[17] Biratai birataa poshiyoogaadan, asai issoi issuwaappe tamaarees.
[18] Balase giyo mittiyo ishalissidi naagida uri i aifiyaa maana; bana aissidaagaa kabboyiya ashkkarai bonchchettana.
[19] Haattai heregaadan som77uwaa bessiyoogaadan, aawu wozanai aawu eeshshaa bessees.
[20] Haiqoinne bashshi kalli erokkona; hegaadankka, asa amoi kallenna.
[21] Birainne worqqai taman paacettidi geeyiyoogaadan, asikka ba ekkiyo galatan paacettees.
[22] Eeyya asa kattaara udulan yeggada, udula mittan caddiyaakko, appe eeyyatettai kichchenna.
[23] Ne dorssati de7iyo hanotaa loittada era; ne mehiyaa wudiyaakka wozanappe heemma. [24] Aissi giikko, duretettai merinau de7enna; kallachchaikka yeletaappe yeletau

aadhdhennan agganau danddayees. [25] Mela maatai buucettidoogaappe, aaca maatai
kiyidoogaappenne deriyaa bollan de7iya maatai shiiqidoogaappe guyyiyan, [26] dorssatu
ikisiyaappe neeni neeyyo maayiyoobaa kessana; deeshshata baizzido birankka neeyyo
gadiyaa shammana. [27] Attiya deeshshatu maattai neessi, ne so asaassinne ne macca
ashkkaratussi quma gidana.

28

[1] Iitati ooninne yedettennan baqatoosona; shin xilloti gaammo mala xala.
[2] Issi kawotettai nagaranchcha gidikko, a haariyaageeti laametti laamettidi haaroosona.
SHin kaalettiyaageeti aadhdhida eranchchanne akeekanchcha gidiyo wode, mino gididi,
daro wodiyaa takkees.
[3] Hiyyeesata huqqunniya hiyyeesa daannai kattaa xaissiya wolqqaama iraa mala.
[4] Higgiyaa bonchchenna urai mooranchchaa sabbees; shin higgiyaa bonchchiyaagee
mooranchchatu qofaa phalqqees.
[5] Iita asatussi suure pirddaabai gelenna; shin GODAASSI goinniyaageetussi ubbabaikka
gelees.
[6] Geella asa gididi, dure gidiyoogaappe suure asa gididi, hiyyeesa gidiyoogee keha.
[7] Higgiyaa naagiya wodallai akeekanchcha. SHin pattenna shufurotuura zuppetiyaagee
ba aawaa yeellayees.
[8] Miishshaa dichchau immiyoogaaninne bonqqiyoogan duretiya asi he aquwaa hiyy-
eesatussi kehiya asassi shiishshees.
[9] Higgiyaa siyanaappe giidi, ba haittaa wora zaariya uraa woosai GODAA sheneyiyaabaa.
[10] Suureta iita ogiyaa kaalettiya uri ba bookkido ollan bau kunddana; shin geeshsha asi
lo77obaa laattana.
[11] Dure asi bana aadhdhida eranchcha giidi qoppees; shin akeekai de7iyo hiyyeesai a
paaccees.
[12] Xilloti xoonido wode, asai ubbai ufaittees; shin iitati maataa oiqqido wode, asai
qosettees.
[13] Ba nagaraa genttiya uri aacenna; shin paaxiyaageenne nagaraa aggiyaagee maaret-
tana.
[14] GODAAYYO ubbatoo yayyiya asi anjjettidaagaa; shin ba wozanaa dammissiya asi
meton gelana.
[15] Hiyyeesa asaa haariya iita daannai gudiya gaammuwaanne namisettida godariyaa
mala.
[16] Wozani paccido daannai ba asaa naaqqees; shin asa naaqqiyoogaa ixxiyaagee daro
laittaa haarana.
[17] Asa worida asi haiqqana gakkanaashin baqatiiddi de7ees; a ooninne shiishshi ekkenna.
[18] Boree bainnan hemettiya uri qohettennan attana; shin geella asi issi kuttan kunddana.
[19] Ba gadiyaa oottiya urai kattaa kallees. SHin shufurota kaalliya urai ubbatoo hiyyeesidi
de7ees.
[20] Ammanettida urai daro anjjettana; shin duretanau jaamiyaagee qaxxayettennan
attenna.
[21] SHaakkidi maaddiyoogee lo77enna; shin asi guutta oittaa gishshau giidikka, shaakkidi
maaddees.
[22] Uuzettiya urai duretanau jaamees; bana hiyyeesatetti oiqqanaagaakka erenna.
[23] Asa coo sabbiya uraappe seeriya uri guyyeppe galatettees.
[24] Ba aawaappenne ba aayeeppe wuuqqidi, “Taani ainne nagara oottabeikke” yaagiya
urainne bashshiya urai issi mala.
[25] Yaaretiya urai ooshshaa denttees; shin GODAN ammanettiyaagee kallees.
[26] Banan ammanettiya asi eeyya; shin aadhdhida eratettan hemettiyaagee saro de7ees.
[27] Hiyyeesau immiya urau paccenna; shin eta be7anaappe giidi qilimmiyaagee qanggett-
taa ekkana.
[28] Iita asati sunttettiyo wode, asai qosettees; shin eti xayiyo wode, xilloti corattoosona.

29

[1] Daroton seerin ixxidi, morgge zozzida urai hassayennan meqqana; he urau paxoikka baawa.
[2] Xillo asati sunttettiyo wode asai ufaittees; shin iitati biittaa haariyo wode asai oolees.
[3] Aadhdhida eraa dosiya asi ba aawaa ufaissees; shin shaaramuxa maccaasatu heeran yuuyiya asi ba miishshaa wurssees.
[4] Tumaa pirddiya kawoi ba kawotettaa woppu oottees; shin mattaaye maanau yi-iqetiyaagee ba kawotettaa bashshees.
[5] Ba shooruwaa sabbidi haasayiya urai, a tohuwaassi gitiyaa yeggees.
[6] Iita asi gitee oiqqiyoogaadan, ba nagaran oiqettees; shin xillo asi ufaittanaunne yexxanau danddayees.
[7] Xillo asi hiyyeesaa maataa erees; shin iita asi hegaa mala eraa mulekka erenna.
[8] Qilliicciyaageeti kataman ooshshaa denttoosona; shin aadhdhida eranchcha asati hanqquwaa gabbissoosona.
[9] Aadhdhida eranchcha asi eeyya asa pirdda keettaa efiikko, eeyyai hanqqetteesinne qirees; au yaatobare saroi xayees.
[10] Suutta gussanau jaamiya asati suure asa ixxoosona; qassi xillo asakka woranau koyoosona.
[11] Eeyya asi ba hanqquwaa yeddi bessees; shin aadhdhida era asi ba hanqquwaa mittees.
[12] Issi sunttettida urai worddo odo ekkikko, a oosanchchati ubbai iita kiyoosona.
[13] Hiyyeesinne asa naaqqiya asi issibaa koxxoosona; eta naa77aa aifiyaakka GODAI xeelissees.
[14] Issi kawoi hiyyeesassi suure pirddikko, i ba kawotettan gam77ana.
[15] Qaixaareenne seeri naatussi aadhdhida eraa immees; shin yedan diccida na7i ba aayyiyo kaushshees.
[16] Iita asati dariyo wode, nagarai darees; shin xilloti eta kunddettaa be7ana.
[17] Ne na7aa seera; yaatikko, i nena saruwaa diggenna; i nena ufaissana.
[18] GODAI kaalettiyo kaaletuwaa ekkenna deree yeda; shin higgiyaa naagiya uri anjjetti-daagaa.
[19] Ashkkari coo odo xalaalan seeretti erenna; odoi au geliyaakkokka i azazettenna.
[20] Eesuwan eesuwan haasayiya uraa be7a eraishsha? Appe eeyya uraassi sinttanau daro ufaissai de7ees.
[21] Ne ashkkaraassi naatettan doommin, i koyiyoobaa ubbaa ayyo imma meezeyikko, issi gallassi neeyyo de7iyaabaa ubbaa ekkanau i kajjeelanaagee attenna.
[22] Hanqqettiya asi ooshshaa denttettees; elle yiillotiya asi daro nagaraa oottees.
[23] Otoroi asa kaushshees; shin ziqqi giya ayyaanai de7iyo asi bonchchettees.
[24] Kaisoora shaakkiya uri bana ixxiya asa; i dabaaban tumaa odikkokka qaxxayettees; tumaa odana xayikko qassi, GODAI a qaxxayana.
[25] Asassi yayyiyoobi he aawussi pire gidees; shin GODAN ammanettiya asi saro de7ees.
[26] Daroti sunttatettai de7iyo asata auddashoosona; shin suure pirddai GODAA achchappe beettees.
[27] Xilloti nagaranchchata shenetoosona; nagaranchchatikka suure uraa shenetoosona.

30

Aguri Haasayido Haasayaa

[1] Hagaappe kaallidi xaafettidaagee Yaaqe na7ai Aguri haasayido hayyo haasayaa. He bitanee Iti7eelassinne Ukaalassi hagaa haasayiis. [2] Tumu taani ai asappekka eeyyaa darais; asassi de7iya akeeki taassi de7enna. [3] Taani aadhdhida eraa tamaarabeikke; Geeshsha Xoossaabaakka aibanne erikke. [4] Saluwaa pude kiyidi, duge wodhdhidai oonee? Carkko ba kushen oiqqidai, haatta ba afalan yiicidai, sa7aa gaxaa a sohuwan sohuwan wottidai oonee? Ane erikko a sunttaa taayyo oda. A na7aa oona giyo?

[5] Xoossai odiyo qaalai ubbai tuma; baakko baqatidi biya ubbaassi i gonddalle. [6] A qaalaa
bolli aibanne gujjoppa; gujjikko i nena seerana; neeni worddanchcha gidiyoogaakka i
qonccissana.
[7] Abeet GODAU, taani nena naa77ubata oichchais; taani haiqqana gakkanaashin, eta
tana diggoppa. [8] Koiruwan, taani asa cimmennaadaaninne worddo haasayennaadan tana
naaga; naa77anttuwan, taayyo koshshiya keesa qumaa immappe attin, tana dure woikko
manqqo kessoppa. [9] Hinna xayikko, dure gidada, "GODAI oonee?" gaada nena kaddana;
woikko manqqo gidada, wuuqqana; yaatada ta Xoossaa sunttaa cayissana.
[10] Nena qanggenna malanne i qanggin neeyyo gometenna mala, ashkkaraa a godaa
sinttan boroppa.
[11] Bantta aawata qanggiyaanne bantta aayeta anjjenna asati de7oosona. [12] Daro tunaa
tuni uttidi, banttana geeshshadan qoodiya asati de7oosona. [13] Otoruwaa meexxiya
asatinne asa karidi xeelliya asati de7oosona. [14] Eta achchai biso mala gidin, eta manggaagai
billama mala gidin, hiyyeesatanne metootanchchata naaqqidi, etabaa bonqqiya asati
de7oosona.
[15] Ullatteessi naa77u macca naati de7oosona. Eti, "Hamma! Hamma!" yaagidi waas-
soosona. Mulekka kalli erenna heezzubati de7oosona; oiddanttoi qassi mule, "Gidana" gi
erenna. [16] Hegeetikka:

duufuwaa,
maine maccaasaa,
haatti kalissi erenna mela biittaanne,
"Tau gidana!" gi erenna tamaa.

[17] Ba aawaa baceessiya na7aa aifiyaa, ba aayyiyaa cimin kariya na7aa aifiyaa, zanggaaran
de7iya quuroti woocana; a ashuwaa ankkoti maana.
[18] Tana heezzubati maalalissoosona; oiddanttoi ubba taayyo gelenna. [19] Hegeetikka:

arggantti saloora paalliyo paaluwaa,
shooshshi shuchchaa bollaara sololiyo sololettaa,
markkabee abbaa bollan solddiyo solldduwaanne
wodallinne geela7oi siiquwaa doommiyo doomettaa.

[20] SHaaramuxa maccaasiyaa haniyo hanoikka hegaa mala. A muussaa mausu; shin
miidoogaappe guyyiyan, ba doona quccarggada, "Taani ainne moorabeikke" yaagausu.
[21] Heezzu yohotun biittai qaaxxees; oiddanttuwaa ubba tookkanaukka danddayibeenna.
[22] Hegeetikka:

aillee kawotido wode,
eeyyai kattaa kallido wode,
[23] asi ixxido maccaasiyaa azina gelido wodenne
macca ashkkariyaa ba godiyo laattido wode merettiya hanotaa.

[24] Sa7aa bolli oiddu guutta meretati de7oosona; shin eti keehi aadhdhida eranchcha.
[25] Hegeetikka:
Cunccalleta - cunccalleti wolqqi bainna mereta;
shin banttau miyoobaa bone shiishshidi, minjjoosona.
[26] Guppalleta - guppalleti guutta wolqqai de7iyoogeeta;
shin bantta keettaa shuchchaa kooppuwan keexxoosona.
[27] Booleta - booletussi kawoi baawa;
shin eti ubbaikka maaran mankkan zattoosona.
[28] Zareta - zareti kushiyan oiqqinkka oiqettoosona;
shin eti harai attin, kawo keettankka de7oosona.
[29] Bantta maataa bessiiddi hemettiya heezzu meretati de7oosona; oiddanttoikka lo77o
hemetaa hemettees. [30] Hegeetikka:

do7a ubbaappe minniyanne yayyidi baqati erenna gaammuwaa;
[31] inddetu giddon ayyiiddi hemettiya adde kuttuwaa,
deeshsha orggiyaanne
ba olanchchatu giddon eqqiya kawuwaa.

[32] Neeni eeyyada otorettidabaa gidikkonne, iitabaa oottanau halchchidabaa gidikko, ane
takki gaada qoppa.
[33] Maattaa bukkiyoogee oissaa kessiyoogaadan, siiriyaa yimppiyoogeekka suuttaa ehiy-
oogaadan, hegaadan hanqquwaa denttettiyoogee ooshshaa ehees.

31

Kawoi Limu7eeli Haasayido Haasayaa

[1] Hagaappe kaallidi xaafettida hayyo haasayai, Kawuwaa Limu7eela aayyiyaa Kawuwaa
Limu7eela tamaarissidoogaa.
[2] "Laa ta na7au, ta uluwaappe wodhdhidaagoo, taani shiiqettada yelidoogoo,
[3] maccaasan ne wolqqaa wurssoppa; he kawota bashshiya maccaasatun ne akataa xais-
soppa.
[4] "Limu7eelaa, hagee kawotussi bessenna; woiniyaa eessaa uyiyoogee kawotussi
bessenna; mattoyiya ushshaa uyiyoogee deriyaa bolli sunttettidaageetussi bessenna.
[5] Eti uyiyo wode higgiyaa baloosona; balidi naaqettida asaa maataa shenehoo goosona.
[6] Mattoyiya ushshaa haiqqana haniya uraunne sa7ai iitido urau immite. [7] Eti bantta
manqqotettaanne bantta tugga de7uwaa dogana mala uyona.
[8] "Bantta metuwaa odanau danddayennaageetu gishshaa neeni oda; maaddiyaabi
bainnaageetu maataa gishshau neeni bidda. [9] Biddada etayyo suure pirddaa pirdda;
hiyyeesatunne metootanchchatu maataa naaga" yaagada tamaarissaasu.

Wozannaama Machchiyo

[10] Wozannaama machcho ooni demmanau danddayii? Inqquwaa giyo al77o
shuchchaappekka a al77ausu. [11] I keettaawai o ubbabankka ammanees; ayyo de7anau
bessiyaabaappe aibinne paccenna. [12] A ba de7o laitta ubban ayyo lo77obaappe attin,
iitabaa oottukku.
[13] Suufiyaanne liinuwaa a koyada, ufaittaidda ba kushiyan oottausu. [14] A zal77anchchatu
markkabetu mala; ba qumaa haaho biittaappe ehausu. [15] A ba so asaassi qumaa
kattanaunne ba macca ashkkaratussi oosuwaa bazzanau, sa7ai biron qamma de7ishin
denddausu. [16] Gadiyaa a koyada shammausu; ba kushiyan oottada demmido miishshan
woiniyaa turaa tokkausu.
[17] A gooba oosanchcha gidiyoogaa xalaala gidennan, minonne cincca asa. [18] A ba woriyaa
demmanau minnada zal77ausu; a oottaidda qamissiyo, ba xomppiyaa eesuwan toissukku.
[19] A ba hinddiriitan suqqada, ba afalaa daddausu.
[20] A hiyyeesatussinne metootanchchatussi babaappe coo immausu.
[21] I so asai ubbai ho77iya maayuwaa maayido gishshau, shachchai bukkiyaakko, a
hirggukko. [22] Arssaa bollan hiixxiyo maayuwaa sikkausu; liinuwaappe dadettida zo7o
maayuwaakka baayyo maayausu.
[23] Dere cimati shiiqiyo dubbushan i keettaawai bonchchettida asa.
[24] Liinuwaappe maayuwaanne qabattuwaa ootta oottada, zal77anchchatussi baizzausu.
[25] A minonne bonchcho asa; yiya laittatussi a mulekka hirggukku. [26] Aadhdhida eran a
haasayausu; ammanttiya zoree i inxxarssaappe kiyees. [27] A ba so asaa de7uwaa injjeyanau
ubbaton ooso oottaidda de7ausu; azalla hanoi i bollan beetti erenna.
[28] I naati denddi eqqidi, o nashshoosona; i keettaawaikka o galatiiddi, [29] "Lo77obaa
oottida daro maccaasati de7oosona; shin neeni eta ubbaappe aadhdhaasa" yaagees.
[30] Mera lo77otetti allaalle kessenna; puulikka xayana; shin GODAASSI yayyiya mac-
caasiyaa, a galatettanau bessausu. [31] A oottidobau ubbau iyyo i kushiya zaarite; a oottido
oosoi ubbai dabaaban o galatisso.

Eranchchaa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

"Eranchchaa Maxaafaa" giddon xaafettidi beettiyaabati, asa de7oi qantta gidiyoogaa xalaala gidennan, daafurai, shabbirssai, pirddaa geellatettainne arggaacai kumidoogaa gidiyoogaa eridi, "Asa de7oi hada" yaagidi qachchida issi eranchchaa qofata. Ha eranchchai asaa de7uwaa wurssettaa gakkanaashin naagiya, Xoossaa oosoi aibakko eranau au ixettiis. Gidikkonne asai ba de7ido laitta ubbaaninne bau danddayettido keena ubban, minnidi oottanaageenne Xoossai immidobatun ufaittanaagee koshshiyoogaa zorees.

Eranchchaa qofatuppe dariya baggati issoi issuwaara maayettenna xeelati de7iyoogeetanne hidootaa qanxxiyo hanotati de7iyoogeeta. Gidikkonne ha maxaafai Geeshsha Maxaafaa giddo gelidoogee, Geeshsha Maxaafaa bolli eqqida ammanoi harai attin, ha issoi issuwaara maayettenna qofaanne siree kumido maxaafaa ba gomppan oiqqiyo keena aaho gidiyoogaa bessees. Hagee ha Eranchchaa Maxaafai asaa de7uwaa heregaadan bessiyo gishshau, daro asati ha maxaafaappe minttettuwaa demmidosona. Hegaadankka ha qofata oiqqida Geeshsha Maxaafai, ini ikka, de7uwaassi gita birshshettaa immiya Xoossan hidootaa oottanaadan zoriyoogaa akeekidosona.

Ubbabaikka Hada

1 Hagee, Daawita na7aa, Yerusalaamen kawotida eranchchaa qaalaa. 2 He eranchchai,
"Ubbabaikka hada; qassi ubbabaikka hadaappe aadhdhida hada; ubbabaikka muleera
hada" yaagiis. 3 Ba de7iyoosan ubban, asi daafuridi oottiyooban ubban ayyo woree aibee?
4 Issi yeletai aadhdhiyo wode, hara yeletai sohuwaa oiqqees. SHin ha biittai merinaukka
laamettennan de7ees. 5 Awai mokkeesinne wullees; qassi naa77anttuwaakka mokkanau
yaa mokkiyo sohuwaakko eesotees. 6 Carkkoi issitoo tohossi issitoo huuphessi carkkees;
qassi yuuyi yuuyi aadhdhidi, simerettidi yees. 7 Goggiya haattai ubbai abban gelees;
shin abbai kumi erenna. He haattai qassikka simmidi gogganau, guyye ba pulttiyo
sohuwaa bees. 8 Ubbabaikka salettiyaabaa. Salettiyaabai i woisa keenaa salettiyaakkokka
odi wurssanau danddayettenna. Aifee xeellidi, kalli erenna; haittaikka siyidi, tau
gidiis gi erenna. 9 Kase hanidabai sinttanaukka simmidi i hanana; qassi ha77i haniiddi
de7iyaabaikka kase hanidabaa. Hegaa gishshau, salo gufantton oorattabaa giyoobi aibinne
baawa. 10 Ooninne, "Be7ite! Hagee oorattabaa" giikko, hegee ooratta gidenna; hegee nuuni
yelettanaappe kase baggan hanidabaa. 11 Kase aadhdhida wodetun hanidabata zaaridi
hassayiyaabi baawa; guyyeppe hananabatakka etappe guyyiyan ooninne hassayenna.

Aadhdhida Eratettai Alenna

12 Taani eranchchai, Yerusalaamen Israa7eelassi kawo gidada de7aas. 13 Taani biittan
sa7an de7iyaabaa ubbaa qora qorada eranaunne aadhdhida eratettan pilgga xeellanau
ta qofaa qachchaas. Yaatada asaa ubbaassi Xoossai immido de7oi keehippe daa-
furssiyaabaanne ufaissennabaa gidiyoogaa akeekaas. 14 Saloppe garssa baggan hanidabaa
ubbaa taani be7aas; shin ubbabaikka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.
15 Geellai sittanau danddayenna; qassi bainnabaakka qoodanau danddayettenna.
16 Taani woni ta wozanan hagaadan yaagada qoppaas; "Taappe kase Yerusalaame
haarida ubbatuppe taani gitanne aadhdhida eranchcha gidaas. Cinccatettaanne eraa
giyoogee i aibakko paaccada eraas" yaagaas. 17 Qassi taani aadhdhida eratettaappe,
gooshshaappenne eeyyatettaappe gidduwan de7iya dummatettai aibakko eranau keehi
daafuraas. SHin wurssettan hegeekka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala hada
gidiyoogaa eraas. 18 Aadhdhida eratettai dariyo wode azzanissiyaabai darees; erai dariyo
wodekka qassi metoi darees.

2

Bana Ufaissiyoogeekka Hada

[1] Taani ta wozanan, “Ane taayyo gita ufaissaa immiyaabi aibakko, qassi de7iyo de7uwaa giddonkka lo77obi aibakko be7ana” yaagada qoppaas; shin hegeekka hada. [2] Ubbatoo miicciyoogee eeyyatetta gidiyoogaa, qassi daro ufaissaikka ainne go77ennabaa gidiyoogaa akeekaas. [3] Hegee hegaa gidi uttidaashin, aadhdhida eratettaa demmanau amottada, ta wozanaa woine eessan ufaissaidda, hegaa suganau eeyyatettan qofaa qachchaas. Qassi asai ha sa7aa bolli baayyo de7iya qantta wodiyaa aattiyo, ubbaappe aadhdhiya lo77o ogeekka hagaa gaada qoppaas.

[4] Qassi hara issi gitabaa oottaas; taayyo de7iyo keettata keexxaas; woiniyaa turaakka tokkaas. [5] Dumma dumma ataakilttiyaanne aifiyaa aifiya mittata tokkiyo sohuwaanne asai shemppiyo sohuwaa gannatiyaadan loittada giigissaas. He sohuwan dumma dumma aifiyaa aifiya mittatakka tokkada, dichchaas. [6] He dicciya mittata ushshanau, haattaa dagayiyo sohuwaa zeerada giigissaas. [7] Attumanne macca ailleta shammaas; qassi ta son yelettida hara ailletikka taayyo de7oosona. Taappe kase Yerusalaamen de7ida oogaappenne dariya mehiyaa, deeshshaanne dorssaa wudiyaa haaraas. [8] Taani haariyo dumma dumma biittatuppe bonchchettida kawo keettaa buquraa ehiissada, daro worqqaanne biraa taayyo dagayaas. Qassi, tana sabbidi yexxiya attumanne macca yettanchchata qaxaraas; hegaa bollikka, asassi ufaissaa immiya keehi daro macca asaakka shiishshaas.

[9] Hegaa gishshau, taani taappe kase Yerusalaamen de7ida ooppenne aadhdhida gita asa gidaas. Ta aadhdhida eratettaikka tanaara wurssettai gakkanaashin de7iis. [10] Ta aifee xeellidobaanne ta wozanai amottidobaa ubbaa demmaas; ta asatettai koyiyo ufaissaa ubbaakka diggabeikke. Taani oottido ooso ubban ufaittais; ta daafuraayyo woreekka hegaa. [11] Gido shin, hegaa ubbaa ootta simmada taani akeekiyo wode, keehi taani ayyo daafuridobai ubbaikka hada gidiyoogaa be7aas. Salo gufantton go77iyaabi aibinne baawa; ubbaikka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

Eranchchai Ba De7uwaappe Demmido Eraa

[12] Hegaappe guyyiyan, taani aadhdhida eratettai, eeyyatettainne gooshshai aibakko paaccada eranau qofaa doommaas. Kawuwaa man77iyan kawotiya hara kawoi kase oosettidabaappe aadhdhiya harabaa ai oottanee? [13] Taani hagaadan yaagaas; “Tumukka poo7oi xumaappe kehiyoogaadan, aadhdhida eratettai eeyyatettaappe kehees. [14] Cincca asati bantta denddiyo sohuwaanne biidi gakkiyo sohuwaa eroosona; shin eeyyati hegaa ubbaa erokkona” yaagaas. Gidoppe attin, eta naa77aa wurssettaikka issuwaa.

[15] Taani ta wozanan, “Eeyyaa gakkiya qaadai tanakka gakkees; yaatin, taani aadhdhida eranchcha gidiyoogee tana ai maaddii?” yaagada qoppaas. Qassi taani ta wozanan, “Hagee ubbabaikka hada!” yaagaas. [16] Aissi giikko, eeyyin aadhdhida eranchcha gidin, haiqoppe hefinttan simmidi, a hassayiyaabi baawa; sinttappe yiya laittatun nuuni ubbaikka dogetti attana. Eeyyai haiqqiyoogaadan, aadhdhida eranchchaikka haiqqees.

Ootti Daafuriyoobikka Hada

[17] Metoppe attin, go77iyaabi bainna gishshau, ha sa7aa de7oi tana iitiis. Hegeekka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala. [18] Salo gufantton taani keehi daafurada demmido ta aquwaa ubbaa taappe guyyiyan yiya urau yeggada biyo gishshau, taani daafuridobai ubbai tana iitiis. [19] Taappe guyyiyan yiya bitanee aadhdhida eranchchakko eeyyakko ooni erii? SHin i oona gidinkka, taani keehi daafuridobaanne ta cinccatettan taani demmidobaa ubbaa bau ekkidi, goda gidana; yaatikko, hegeekka hada.

[20] Hegaa gishshau, salo gufantton hagaa keenaa aissi daafuridanaashsha gaada ta wozanan azzanaas. [21] Asi ba de7ido laittan bau de7ida aadhdhida eratettan, eraaninne hiillan daafuridi demmidobaa ubbaa ainne daafuribeennaagau yeggidi bees. Hegeekka qassi, hadanne likke gidennabaa. [22] Yaatin, salo gufantton asi keehi daafuridi oottidobaappe ubbaappe ai go77a demmii? [23] I ba de7uwaa laittan daafuriyo daafurai ubbai azzanoppenne kayyoppe harabaa ainne au gujjenna; harai atto qammikka a huuphee qofaappe shemppenna; gido shin, he ubbaikka hada.

[24] Hegaa gishshau, asassi go77a gidiyaabi aibee giikko, asi ba daafuridobaappe miidinne
uyidi ufaittiyoogaa. He ufaissaikka qassi Xoossaa kushiyaappe imettidabaa gidiyoogaa
taani akeekaas. [25] Aissi giikko, a shene gidana xayikko, min uyinkka asau ufaissi
awan beettii? [26] Xoossaa ufaissiya uraassi Xoossai cinccatettaa, eratettaanne ufaissaa
immees; nagaranchchaassi mati i daafuridi shiishshanaadan, daafuraa immees; shin i
shiishshidoogaa Xoossai ekkidi, baayyo yayyiyaagau harau immees. Hegaa gishshau, ha
ubbaikka hadanne carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

3

Ubbabaukka Wodee De7ees

[1] Ubbabau wodee de7ees; saloppe garssa baggaara oosettiyaabau ubbau
a laittai laittai de7ees.
[2] Hegaa gishshau, yelettanau wodee de7ees;
haiqqanaukka wodee de7ees.
Tokkanau wodee de7ees;
tokkidoogaa shoddanaukka wodee de7ees.
[3] Woranau wodee de7ees;
pattanaukka wodee de7ees.
Qolanau wodee de7ees;
qassi keexxanaukka wodee de7ees.
[4] Yeekkanau wodee de7ees;
miiccanaukka wodee de7ees.
Kayyottanau wodee de7ees;
qassi ufaittidi yexxanaukka wodee de7ees.
[5] SHuchchaa laalanau wodee de7ees;
shuchchaa shiishshanaukka wodee de7ees.
Qoomettanau wodee de7ees;
qassi shaahettanaukka wodee de7ees.
[6] Koyidi demmanau wodee de7ees;
bashshanaukka wodee de7ees.
SHiishshi oiqqanau wodee de7ees;
laalanaukka wodee de7ees.
[7] Peeranau wodee de7ees;
sikkanaukka wodee de7ees.
Co77u gaanau wodee de7ees;
qassi haasayanaukka wodee de7ees.
[8] Dosanau wodee de7ees;
ixxanaukka wodee de7ees.
Olaassi wodee de7ees;
saruwaassi wodee de7ees.

[9] Yaatin, oosanchchi ba daafurido daafuraappe aiba wore demmii? [10] Taani qassi, asaa
naati daafuridi oottana mala, Xoossai immido toohoi keehi deexo gidiyoogaa be7aas.
[11] Xoossai ubbabaa a wodiyan wodiyan loittidi oottiis. Xoossai asaa wozanan meri-
natettaa wottiis; hegaa gidikkonne, Xoossai oottidobaa ubbaa koiruwaappe wurssettai
gakkanaashin, asai wurssidi eranau danddayenna. [12] Hegaa gishshau, asi ba de7ido lait-
tan lo77iyaabaa oottiyoogaappenne, ufaittiyoogaappe aadhdhiyaabi aibinne bainnaagaa
taani akeekaas. [13] Qassi, asassi au a daafurau waaga gidiyaabi muussaaninne ushshan bana
ufaissiyoogaa; hegeekka au Xoossaappe imettida imota.

[14] Xoossai oottidobai ubbai merinau de7iyaabaa gidiyoogaa taani eraas; i oottidobaa
bollan gujjanau woikko appe haa guuttanau danddayettenna. Xoossai hegaa oottidoogee,
asai baayyo yayyidi bonchchanaassa. [15] Ha77i haniiddi de7iyaabai woikko sinttappe
hananau de7iyaabai ubbai kase aadhdhida wodiyan hanidabaa; aissi giikko, Xoossai kase
hanidabai zaari zaaridikka hananaadan oottees.

Ha Sa7an Pirddi Geellattidobaa

16 Qassi taani, salo gufantton geeshsha pirddaa sohuwan iitatettai, xillotettaa so-
huwankka nagarai de7iyoogaa be7aas. 17 Be7ada ta wozanan, “Xoossai xilluwaanne iitaa
naa77aakka pirddau shiishshana; aissi giikko, Xoossai allaalle ubbaunne ooso ubbau
wodiyaa keeri wottiis” yaagada qoppaas.
18 Qassi taani ta wozanan, “Asai do7atuppe kehennaagaa eta bessanau, Xoossai eta
paaccees” yaagaas. 19 Aissi giikko, asaa gidin, do7ata gidinkka, eta qaadai issuwaa; issoi
haiqqiyoogaadan, hankkoikka haiqqees. Qassi naa77aikka issi carkkuwaa shemppoosona;
hegaa gishshau, asatikka do7atuppe kehokkona; hegeekka hada. 20 Eti naa77aikka
issi sohuwaa boosona; naa77aikka biittaappe merettido gishshau, biittau simmoosona.
21 Yaatin, asaa shemppoi saluwaa pude kiyiyoogaanne do7atu shemppoi biittaa ciimmau
duge wodhdhiyoogaa shaakkidi eranau danddayiyai oonee? 22 Hegaa gishshau, asi ba
oottido oosuwan ufaittiyoogaappe kehiyaabi harabi ayyo bainnaagaa be7aas. Aissi giikko,
au de7iya lo77o qaadai hegaa xalaala. Asi haiqqiichchobare appe guyyiyan haniyaabaa
bessanau, a haiqoppe guyye ehaanau danddayiyai oonee?

4

1 Taani qassikka, salo gufantton asi asa ai keenaa naaqqiyaakkonne xeellaas. Naaqet-
tidaageeti banttana minttettiyaabaa xayidi yeekkoosona. Naaqqiyaageetussi gita maatai
de7iyoogaappe attin, naaqettiyaageeta maaddiyaabi ooninne baawa. 2 Hegaa gishshau,
taani, “Ha77i paxa de7iyaageetuppe kase haiqqiichchidaageeti keha” yaagaas. 3 Gido shin,
ha naa77aappekka aadhdhidi qassi, mule yelettibeennaageetu qaadai lo77o; aissi giikko,
eti salo gufantton oosettiya naaquwaa muliyaa be7ibookkona.
4 Asai ba amottidobaa demmanau keehi daafuridi oottees; shin he daafurai ba laggiyaa
bollan qanaatiyo qofaappe denddidaagaana gidiyoogaa taani akeekaas. Hegeekka qassi
hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala. 5 Ba kushiyaa xaaxidi, utti aggiya azallai,
namisan haiqqees. 6 Daafuraaninne carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala jaaman
daafuridi demmiyo naa77u kushebaappe, woppan demmiyo issi kushebai darees.
7 Qassi taani, salo gufantton hada gididabaa issi harabaakka be7aas. 8 Hegeekka issi
barkka de7iya bitaniyaabaa; ayyo attuma na7i woikko ishi baawa. SHin i daafuriyo
daafurau zawi baawa; qassi baayyo de7iyaaban alenna. I barkka bana oichchiiddi, “I ta
hagaa oossi daafuriyaanaa? Tana ta huuphiyaa aibissi ufaissaa diggiyaanaa?” yaagidi
oichchiis. Hegeekka qassi hadabaanne tugga de7o.
9 Issuwaa gidiyoogaappe naa77a gidiyoogee lo77o; aissi giikko, eta oosoi issuwaagaappe
aadhdhidi, lo77o aifiyaa immanau danddayees. 10 Qassi, naa77aappe issoi kunddikko
issoi denttees; shin barkka de7iya urai kunddikkonne a denttiyaabi bainna gishshau, au
aayye7ana! 11 Meego wodiyan naa77ai issippe zin77ikko ho77ees; shin barkka zin77iya uraa
auppe ho77anau danddayii? 12 Issi asi barkka teqqanau danddayenna metuwaa naa77u
asati issippe eqettidi, teqqanau danddayoosona. Heezzu achchan dooqettida wodoroikka
elle duuxxenna.
13 Lo77o zoriyaa ekkenna ceega kawuwaappe hiyyeesa gidikkonne, aadhdhida er-
anchcha yelagai keha. 14 Aissi giikko, i he hiyyeesa gidiyo sohuwaappe denddidi, woikko
qasho keettaappe kiyidi, ba biittan kawo gidiyo sohuwaa gakkanau danddayees. 15 Taani
salo gufantton de7iyaanne hemettiya asa ubbai kawuwaa kawotettaa araataa laattiya
yelagaa kaalliyaagaa be7aas. 16 Issi kawoi haariyo asai qoodi bainna cora gidanau
danddayees. SHin kawotaappe i kichchiyo wode, i oottidobau ooninne a galatenna. Hegaa
gishshau, ha ubbaikka hada; carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala.

5

Gefa Geppanau Ellelloppa

1 Xoossaa keettaa geliyo wode, ne tohuwaa akeekada tangga. Siyanau mataa shiiqiy-
oogee, eeyyati yarshshuwaa shiishshiyoogaappe aadhdhees; aissi giikko, eti iita oosuwaa
oottiiddi de7iyoogaa erokkona. 2 Ne doonan haasayanau, Xoossaa sinttankka biddanau

eesotoppa. Qassi issibaa Xoossassi immana gaada ne wozanan eesotada geppaichchoppa;
aissi giikko, Xoossai saluwan de7ees, neeni qassi hagan sa7an de7aasa; hegaa gishshau,
ne haasayiyo qaalai guutta gido bayin. [3] Hirggai dariyo wode, qamman aimoikka darees;
hegaadankka, biddaa daroi eeyyatettaa qaalaa kessees. [4] Xoossaassi neeni geppidobaa
polanau gam77oppa; aissi giikko, gam77iya eeyyatun Xoossai ufaittenna. Hegaa gishshau,
neeni geppidobaa ubbaa pola. [5] Issibaa Xoossassi geppidi, polennan aggiyoogaappe koiro
geppennan aggiyoogee lo77o. [6] Nena ne doonai nagaran yeggennaadan, ne doonaa
zawaappe aadhdhida yeda oottoppa; qassi Xoossaassi oottiyaagau, "Kasekka hagaa taani
akeekennan geppaas" gooppa. Aissi giikko, hegaa Xoossai keehi hanqqettiyo gishshau,
neeni daafurada demmidobaa, ne kushiyaa oosuwaa ubbaa i ba hanqquwan quccidi xais-
sanau danddayees. [7] Daro aimuwaa aimottikkonne woikko qassi darobaa haasayikkonne
he ubbaikka hada; hegaa gishshau, neeni hegaa aggaagada Xoossaassi yayya.

De7oi Hada

[8] Issi kawotettai ba biittan de7iya hiyyeesata naaqqishiininne pirddaa geellayishin neeni
be7ikko, darin maalaalettoppa. Issi issi halaqau appe bollaara sunttettidi, a xeelliya
hara halaqai de7ees. Qassi eta naa77aappekka bollaara sunttettidi, eta xeelliya hara
halaqatikka de7oosona. [9] Harai attin, kawuwaa gidikkonne, goshshaappe beettiya aifeti
xayikko, woppan de7anau danddayenna.

[10] Bira dosiya uraassi biri gidi erenna; duretanau siiqiya uraikka miishshaa kalli erenna.
SHin ha ubbaikka hada. [11] Duretettai dariyo wode, miyaabaikka hegaa keenaa darees.
Yaatin, ba aquwaa coo aifiyan xeellidi, "Taani dure" gaanaappe attin, harabaa au ai
maaddii!

[12] Oosuwaa oottiya asi guutta min, daro min, saro xiskkuwaa xiskkidi aqees; shin duree
ba duretettaassi ubba wode un77ettidi qoppiyo gishshau, xiskkuwaa xayidi de7ees.

[13] Salo gufantton keehi azzanissiyaabaa harabaakka taani be7aas; iita wodiyan bana
maaddo giidi, asi bau de7idabaappe guyye wottidi dagayees. [14] Qassi he duretettai issi
iitabai gaittin xayiichchees. I na7a yelidabaa gidikkokka, na7a laatissiyoobaara xayidi,
mela attees. [15] Asi ubbi koiro kallo yelettidoogaadan, mela kushiyaara simmidi baana. Ai
keenaa i daafuridi oottikkonne, ba daafuridobaappe ekkidi biyoobi aibinne baawa.

[16] Asi kallo yelettidi, kallo guyye simmiyoogeekka qassi keehi azzanissiya iitabaa. A
daafuri ubbi carkkuwaa kuucciyoogaadan hada gidaappe sinttan, i hegan ai maadettii? [17] I
ba laittaa ubbaa xuma de7uwan, azzanuwan, yiillotiyoogan, harggiyaaninne hanqquwan
wurssees.

[18] Hegee hegaa gidikkonne, taani akeekido issi lo77obai de7ees; hegeekka salo gufantton
Xoossi asi de7anaadan immido qantta laittaa giddon, asi daafuraappe miyoogee, uyiy-
oogeenne ufaittiyoogee lo77onne bessiyaabaa. Aissi giikko, a qaadai hegaa. [19] Xoossai
asassi duretettaanne aquwaa immiyoogee, ba daafuraa waagaa demmidi, miidinne uyidi
ufaittanaassa. Hegeekka qassi Xoossaappe au imettida imota. [20] Xoossai a wozanan ubba
wode ufaissaa kuntti wottiyo gishshau, i ba de7uwaa laittaabaa daro qoppenna.

6

[1] Salo gufantton asa bolli gakkiya keehi iitabaa taani be7aas. [2] Xoossai asassi aquwaa,
duretettaanne bonchchuwaa ubbaa immees; ayyo koshshiyaabaappe aibanne pacissenna.
SHin, ayyo imettida aqonne duretetta ubban keettaawu ufaittana mala, kumetta sheniyaa
au immenna. Hegaa xallakka gidenna; i daafuridi demmidoban hara daafuribeennaagee
ufaittanaadan oottees. Hegeekka hadanne keehi azzanissiya iitabaa.

[3] Issi asi xeetu naata gakkanau yelidi, adussa laittaa de7idi ceegganau danddayees; shin
i bau imettidaban ufaittiyo qaadai au xayikko, qassi wurssettan bonchcho mooguwaakka
moogettennan attikko, appe ba ayyee uluwan haiqqidi yelettida boshai keha gais. [4] Aissi
giikko, he boshai coo yelettiis; simmidi qassi, a ooninne hassayenna xumau bees; a
sunttaikka he xuman kamettidi attees. [5] I awaa poo7uwaa be7ibeenna; de7obaikka aibakko
eribeenna. Hinkko bitaniyaagaappe aadhdhidi shemppiyai a. [6] Hegaa gishshau, ufaissi

bainnan de7ishin, naa77u sha7u laittaa de7iya asappe he boshaa qaadai lo77o. Aissi giikko, wurssettan naa77aikka issi sohuwaa boosona.
[7] Asi daafuridi oottiyo ubbai bau miyoobaa demmanaassa; shin a uloi audenne gidana gi erenna. [8] Yaatin, cincca asi eeyyaappe aibin kehii? Hiyyeesaikka keehi cinccidi, haratu sinttan waani simerettanaakko eriyoogee au ai maaddii? [9] Aifiyan be7iyoobai amottiyoobaappe keha. Qassi hegeekka carkkuwaa oiqqanau yedettiyoogaa mala hada.
[10] Haniyaabai ubbaikka kasetidi kuuyetti uttiis. Issi issi asi waananau de7iyaakko, adussa wodiyaappe kase baggan eretti uttiis; qassi ai asinne baappe minniyaagaara gaaddetanau danddayenna. [11] Haasayai corattiyo wode, hadabai corattees; hegee yaatin, asa ai maaddii?
[12] Hada gididi, kuwaadan coo aadhdhiya guutta laittaa baagaa asi waatidi aattanau koshshiyaakko eriyai oonee? Qassikka asi haiqqidi biichchin, salo gufantton hananau de7iyaabaa asassi odanau danddayiyai oonee?

7

De7obaa Qoppiyoogaa

[1] Waagai al77o gidido lo77o shittuwaappe lo77o sunttai aadhdhees; yelettiyo gallassaappekka haiqqiyo gallassai lo77o.
[2] Gibiraa keettaa biyoogaappe, yeeho keettaa biyoogee lo77o; aissi giikko, asa ubbaa wurssettai haiqo; paxa de7iya asaikka hegaa ba wozanan wottanau koshshees.
[3] Miichchaappe azzanoi keha; aissi giikko, azzanoi som77uwaa karexissikkokka wozanaa poo7issees.
[4] Ubbatoo ufaissiyaabaa xallaa qoppiya urai de7ikko, he urai eeyya; shin cincca asi haiquwaabaakka qoppees.
[5] Eeyyati sabbidi yexxiyo yettaa siyiyoogaappe, aadhdhida eranchcha asi seeriyo seeraa ezggiyoogee lo77o.
[6] Eeyyaa miichchai, suuppa agunttaa taman yeggin eexxiiddi xuuqqiyoogaa mala. Hegeekka qassi hada.
[7] Sugetta oosoi aadhdhida eranchchaa eeyya kessees; maganxxuwaa asappe ekkiyoogeekka wozanaa bashshees.
[8] Ai yohuwaassi gidikkonne, doomettaappe wurssettai keha; qassi otoranchcha uraappekka danddayanchcha urai keha.
[9] Hanqqoi azallati haluwaa kiyanau go7ettiyo miishsha gidiyo gishshau, elle hanqqettoppa.
[10] "Ha77i wodiyaappe kase aadhdhida wodee aissi keha gididee?" gaada oichchoppa; aissi giikko, hegaa mala oishai aadhdhida eranchcha giyo asi oichchiyo oisha gidenna.
[11] Ha sa7an de7iya asi ubbi aadhdhida eranchcha gidanau koshshees; aissi giikko, aadhdhida eratettaa demmiyoogee aquwaa laattiyoogaappe guuxxenna. [12] Miishshai asa iitaappe kammidi ashshiyoogaadan, aadhdhida eratettaikka ashshees. SHin, aadhdhida eratettai miishshaappe dariyoogee, i asassi de7o immanau danddayiyoogaana.
[13] Ane Xoossai oottidobaa akeeka! Xoossai geellayidobaa ooni sittissanau danddayii? [14] Neeyyo ubbabai giigido wodiyan ufaitta; qassi metoi gakkiyo wodiyankka akeeka; aissi giikko, ufaissa gidin, meto gidin, Xoossai yeddiyo wodiyan yees. SHin augee kasetidi yaanaakko, neeni erakka.
[15] Ha hada gidida laittan taagan darobaa taani be7aas. Hegeekka, geellai ba geellatettaa oottiiddi, adussa laittaa de7iyo wode, xillotettaa oottiya xilloi qantta laittan haiqqees. [16] Hegaa gishshau, neeni elle xayennaadan, keehi daro xillo woikko keehi daro aadhdhida eranchcha gidoppa. [17] Qassi wodee bainnan neeni haiqqennaadan, ubba hanttaara iitanne gidoppa; ubba yooqolo eeyyanne gidoppa. [18] Ha ubbankka Xoossaassi yayyiya urai, meto ubbaappe xoonuwan kiyanau danddayiyo gishshau, neeni daro iita woikko daro xillonne gidennan giddo asa gida.
[19] Aadhdhida eratettai aadhdhida eranchchatuyyo immiyo wolqqai tammu katamata haariya asatau wolqqaappe darees.

[20] Xillobaa xalaalaa oottiiddi, nagara oottennan de7iya asi ha sa7aa bollan baawa.
[21] Asai haasayiyo qaalaa muliyaa ezggada polana gooppa; neeni muliyaa ezggana giikko,
ne ashkkarai nena qanggishin, neeni siyana. [22] Qassi neenikka ne huuphen harata
qanggidoogaa ne wozanai erees.
[23] Hagaa ubbaa taani aadhdhida eratettan pilggada xeellaas; yaatada, "Taanikka aad-
hdhida eranchcha gidana" yaagaas. SHin taani giidoogaadan hanibeenna. [24] Aadhdhida
eratettai ubbatonkka haahuwan de7iyaabaanne ciimmabaa; yaatin, a qoridi demmanau
danddayiyai oonee? [25] Taani eranau, pilgga xeellanaunne aadhdhida eratettaanne yoho
ubbaa wurssettaa eranau, qassi nagarai eeyyatetta gidiyoogaanne eeyyatettikka gooshsha
gidiyoogaa eranau, ta wozanan yuushsha yuushshada qoppaas.
[26] Taani haiquwaappe aadhdhidi cammiya hara issibaa pilgga xeellada demmaas;
hegeekka, i wozanai pire woikko yardde gidin, i kushee sanssalata mala gidido issi
maccaaseebaa. Xoossaa ufaissiya urai ippe kessi ekkana; shin nagaranchchaa a ba piriyaa
waaxada oiqqana.
[27] Eranchchai hagaadan yaagiis; "Taani kaalla kaallada, pilgga xeellada, haraa dem-
midobai hagaa. [28] Hegeekka, taani hachchi gakkanaashin koyada demmabeennabaa.
SHa7u attuma asaa giddoppe bonchchoi bessiyo issi asa xallaa demmaas; shin macca
asaa giddoppe issinnonne demmanau danddayabeikke. [29] Taani qorada demmido harabai,
Xoossai asaa suure qofai de7iyoogeeta oottidi medhdhiis; shin asai daro hiilla ogiyaa
koyidi biis" yaagiis.

8

[1] Aadhdhida eranchcha asa mala asi oonee? Yohotu ubbaa birshshettaa eriyai oonee?
Aadhdhida eratettai pashkkissidi, xumida som77uwaa poo7issees.

Kawossi Azazettiyoogaa

[2] Kawuwaassi azazetta; aissi giikko, azazettanau neeni kase Xoossaa sinttan caaqqa
uttadasa. [3] Ubba wode iita oosuwaa oottoppa; aissi giikko, kawoi ba koyidobaa oottanau
danddayiyo gishshau, neeni a sinttappe elle xayana. [4] Mulebaa oottanau kawuwaassi
maatai de7ees; yaatin, "Aissi hagaa oottadii?" yaagidi a oichchanau danddayiyai oonee?
[5] A azazuwaa poliya urai qaxxayettenna; aadhdhida eranchcha asi likke gidiya wodiyaanne
oottiyo ogiyaa erees. [6] Issi asa bollan deexo metoi gakkikkonne, yoho ubbaassi au a
wodeenne a ogee ogee de7ees. [7] Sinttappe hananabaa eriyaabi baawa; hegaa gishshau,
"Hagee hanana" giidi odanau danddayiyai oonee? [8] SHemppoi shaahettidi biyo gallassi
oiqqidi, teqqanau danddayiya asi baawa; woikko haiqoi ba gallassan yeennaadan digganau
danddayiya asikka baawa. Hegee ooninne kessi ekkanau danddayenna ola. Hegaa
gishshau, haiquwaa sinttan iitatetti iitaa oottiya uraa ashshi ekkenna.

Iita Asatunne Keha Asatu Hanota

[9] Salo gufantton haniyaabaa ubbaa taani akeekada qoppiyo wode, issi asi bau de7iya
haariyo maataa hara asa qohanau go7ettiyoogaa be7aas. [10] Qassi iita asati bonchchuwan
moogettishin be7aas. Hegaappe aadhdhiyaageekka qassi, mooguwaappe simmiyo wode,
eti he iitatettaa oottido katamaa asai shiiqidi, eta sabbishin siyaas. Hegee ubbaikka hada.
[11] Asi halchchidi iitabaa oottiyo gaasoi, iitabaa oottida asata eesuwan qaxxayiyaabi
bainna gishshaassa. [12] Nagaranchchai xeetutoo iitabaa oottishin, a baree aduqqikkokka,
Xoossaassi yayyiyaageetussi sa7ai lo77anaagaa taani erais. [13] Iitati Xoossaassi yayyenna
gishshau, sarotettai etassi baawa; Xoossaassi eti yayyenna gishshau, eta bareekka
kuwaadan qaammana. [14] Ha sa7an oosettiya issi hadabai de7ees; hegeekka, geeshsha
asati nagaranchchatussi yiya qixaatiyaa ekkin, nagaranchchati qassi, geeshshatussi yiya
lo77obaa ekkoosona. Ha ubbaikka hada.
[15] Hegaa gishshau, asi ba de7on ufaittikko lo77o gaada qofaa immais; aissi giikko, asi
miyoogaappe, uyiyoogaappenne bana ufaissiyoogaappe aadhdhida lo77obi ayyo saloppe
garssa baggaara hara baawa. Xoossai au immido laittan i daafuridi demmidoban hegaadan
oottikko, ufaittanau danddayees.

16 Taani aadhdhida eratettai aibakko eranaunne asi ha sa7aa bollan daafuriyo daafuraa
akeekanau halchchaas; wurssettan asi xiskko xayidi oottiyo duuxxenna oosoi de7iyoogaa
be7aas. 17 Hegaappe guyyiyan, Xoossai oottidobaa ubbaa be7aas. Qassi saloppe garssa
baggan oosettida oosuwaa asi pilggidi eranau danddayennaagaa eraas. Asi ai keenaa
daafuridi pilggi xeellikkonne, a birshshettaa eranau danddayenna. Qassi aadhdhida
eranchcha asi, "Taani hagaa erais" giikkonne, i eranau danddayenna.

9

1 Ha ubba yohotubaa adussa wodiyaa taani qoppidoogaappe guyyiyan, aadhdhida
eranchchanne xillo gidida asatinne eta oosoti Xoossaa kushiyan de7oosona gaada
qachchaas; shin siiqoi naagiya, ixoi naagiya ooninne bana naagiyaabaa kasetidi erenna.
2 Dummatetti bainnan de7ishin, ubbaa gakkiya qaadai issuwaa; xillo gidin makkalanchcha
gidin, lo77o gidin iita gidin, geeshsha gidin tuna gidin, yarshshuwaa yarshshiyaagaa gidin
yarshshennaagaa gidin, eta ubbaa qaadai issuwaa. Lo77o asassi nagaranchchaagaappe
kehiya qaadi baawa; caaqo caaqqanau yayyiyaageekka caaqqanau xaliyaagaappe dum-
matenna.
3 Asa ubbaa qaadai issuwaa gidiyoogee, ha sa7an de7iya hara iitatettaakka mala daro iita.
Asi de7uwan de7ido laittan ubban a wozanai iitatettaaninne gooshshan kumidi de7ees;
wurssettan haiqqi aggees. 4 Haiqqida gaammuwaappe paxa de7iya kanai keha; aissi giikko,
paxa de7iyaageetuura de7iya asassi hidootai de7ees.
5 Paxa de7iya asati issitoo haiqqanau de7iyoogaa eroosona; shin haiqqidaageeti aibanne
erokkona. Eti mulekka dogettiichchidaageeta gidiyo gishshau, ainne maaddokkona. 6 Eta
siiqoi, ixoinne qanaatee ubbai etaara issippe xayiichchiis. Hegaa gishshau, hagaappe hini
baggan salo gufantton oosettiya yoho ubban etau merinaukka qaadi baawa.
7 Ba, ne qumaa ufaissan ma; ne woiniyaa eessaakka ne wozanai pashkkishin uya. Aissi
giikko, Xoossai hegaa neeyyo kaseppekka bazzi wottiis. 8 Ubba wode ne maayoi bootta
gido; ne huuphiyankka zaitiyaa tiyetta. 9 Saloppe garssa baggaara Xoossai neessi immido
ha hada de7uwan, ne hada de7otu ubban neeni siiqiyo ne machcheera ufaittada de7a; aissi
giikko, neeni saloppe garssa baggaara daafurada oottidobaa ubbaappe nena gakkiya saami
hegaa. 10 Ne kushee oottanau demmidobaa ubbaa ne kumetta wolqqan ootta; aissi giikko,
neeni baanasan duufuwan oosoi, woikko halchchoi, woikko eri, woikko aadhdhida eratetti
baawa.
11 Taani saloppe garssaara harabaakka be7aas; hegeekka, eesotiya wottanchchati ubba
wode xoonokkona; woikko mino olanchchatikka ubba wode olan xoonokkona; woikko
aadhdhida eranchchati ubba wode qumaa demmokkona; woikko cinccati ubba wode
duretokkona; woikko tamaarida asati ubba wode sabettokkona. SHin ubbaikka qaadainne
wodee oottoogaadan hanees.
12 Hegaa bollikka qassi, sinttappe yaanau de7iya meto wodee aude gakkanaakko, eranau
danddayiya asi baawa; kafoi paalliiddi piriyan geliyoogaadan, woikko molee yarddiyan
oiqettiyoogaadan, asi ubbi qoppennan gakkiya iita wodiyan oiqettees.

Aadhdhida Eratettaanne Eeyyatettaa

13 Salo gufantton taani be7idobai harabaikka de7ees; hegeekka aadhdhida eratettai
gita leemiso gidiyoogaa. 14 Issi biittan issi guutta asai de7iyo qeeri katamiyaa de7ausu;
he katamiyo issi wolqqaama kawoi olanau denddiis. Denddidi o dooddiis. 15 Qassi, issi
hiyyeesa shin cincca gidida bitanee, he katamen de7ees; i ba aadhdhida eratettan he
katamiyo ashshiis. SHin, he hiyyeesa bitaniyaa zaarettidi hassayidabi baawa. 16 Taani,
"Aadhdhida eratettai wolqqaappe darees" yaagaas. Gido shin, aadhdhida eranchcha
gidikkonne, hiyyeesa asi karettees; i haasayiyoobaakka ezggiyaabi baawa. 17 Hegaa
gidikkokka, deriyaa haariyaagee azallatu yaa7an waassiyo waasuwaa siyiyoogaappe,
leelan odettiya aadhdhida eranchchaa qaalaa siyiyoogee lo77o. 18 Aadhdhida eratettai olaa
miishshaappe lo77o; shin issi nagaranchcha asi daro lo77obaa moorees.

10

[1] Haiqqida udunxxeti sawiya zaitiyaa shittuwaa xinqqettanau danddayoosona;
hegaadankka, guutta eeyyatettai aadhdhida eratettaanne gita bonchchuwaa moorees.
[2] Aadhdhida eranchcha asa wozanai a ushachchau kaalettees; shin eeyya asa wozanai
haddirssau kaalettees. [3] Eeyya asi ogiyan hemettiyo wodekka, ayyo akeeki baawa;
hegaappe denddidaagan i eeyya gidiyoogaa asi ubbi erees.
[4] Ne halaqai ne bollan hanqqettikkonne, ne sunttettido sohuwaappe kichchaichchoppa;
aissi giikko, co77u giidi danddayiyoogee gita mooruwaakka atto giissees.
[5] Salo gufantton taani be7ido hara iitabai de7ees; hegeekka deriyaa haariyaageeti
oottiyo naaquwaa. [6] Eeyyati daro xoqqa sunttatettaa oiqqidi de7iyo wode, dureti hirkki
ziqqa sohuwan uttidosona. [7] Taani, ailleti haariyaageetudan paraa toggidi biishiininne
qassi haariyaageeti ailletudan gediyan hemettishin be7aas.
[8] Olla bookkiya uri he ollan i kunddana; qassi gimbbe dirssaa koliya uraa shooshshai
dukkana. [9] SHuchchaa a sohuwaappe aatti yeggiya uri he shuchchan deshettees; qassi
mitta qeriya urikka he mittan deshettees.
[10] Tunida kalttaa poshennan coo qerikko, daro wolqqaa wurssees; shin aadhdhida eran
oottiyoogee oosuwaa purissees.
[11] SHooshshai dukkirggin, shooshshaa jallettiyo daadumataa daadumatiyoogee he
aawussi ainne maaddenna.
[12] Aadhdhida eranchchaa haasayai ayyo bonchchuwaa imissees; shin eeyyai ba doon-
aappe kiyida qaalan i bau metuwan gelees.
[13] Eeyyai ba haasayaa eeyya qaalan doommidi, iitatettaaninne gooshshan polees.
[14] Eeyyai darobaa haasayees. Gidikkonne, sinttappe hananau de7iyaabaa ooninne
erenna. Asi haiqqiichchin, hananau de7iyaabaa ayyo odanau danddayiyaabi baawa.
[15] Eeyya asi ba oosuwan daafurees; i ba soo biyo ogiyaa erenna.
[16] Yiira na7a gidida kawoinne maallado guuraara gibiraa giigissidi, banttau miya halaqati
de7iyo biittee neeyyo aayye7ana! [17] Bonchchettida kawoinne mattuwaassa gidennan
wolqqaanne minotettaa demmanau maaran miyaanne uyiya halaqati de7iyo biittiyaa
galatettidaaro.
[18] Bitanee azalla gidikko, a kaarai woddees; a kushee billi giidaagaa gidikko, a keettai
aattees.
[19] Qumaa miyoogaaninne woiniyaa eessaa uyiyoogan ufaissai beettees; shin miishshi
ubbabaa shammees.
[20] Siyiyaabi baawa gaada ne wozanaa qofan gidikkonne, kawuwaa cayoppa; woikko
ne zin77iyo kifiliyan duriyaa cayoppa; aissi giikko, ne giidoogaa saluwaa kafoi woikko,
qefiyaara de7iya meretati biidi, etayyo yootana.

11

Aadhdhida Eranchcha Uri Oottanau Bessiyaabaa

[1] Ne oittaa haattaa bollan ola; daro gallassatuppe guyyiyan, neeni zaarettada a dem-
mana. [2] Neeyyo de7iya aquwaa laappun woikko, ubba hosppun sohuwan shaakkada wotta;
aissi giikko, sinttappe ha sa7aa bolli aiba iitabi yaanaakko, neeni erakka.
[3] SHaarai haattan kumidabaa gidikko, biittaa bollan iraa tigees.
Mittai huuphessi kunddin tohossi kunddin, he ba kunddido sohuwan de7ees.
[4] Carkkuwaa hanotaa naagiya ooninne kattaa zerenna; qassi shaarai denddanaashin
naagiya ooninne ba kattaa cakkenna.
[5] Carkkoi awaara biyaakko, a ogiyaa erakka; qassi na7i aayee uluwan waani
merettiyaakkokka erakka. Hegaadankka, ubbabaa medhdhiya Xoossai ba oosuwaa waati
oottiyaakko, eranau danddayakka.
[6] Maallado guuran gidinkka omarssan, ne zerettaa zeriyoogaa aggoppa; aissi giikko,
maalladoogee lo77anaa omarssaagee lo77anaa neeni erakka.

7 Poo7oi ufaissiyaabaa. Awa aifiyaa be7iyoogeekka lo77obaa. 8 Asi keehi adussa laittaa
ha sa7an de7ikko, he ubba laittankka ufaitto. SHin xuma wodeta qoppa. Aissi giikko, he
wodeti aduqqana. Yaanau de7iya ubbabaikka hada.

Wodallatussinne Geela7otussi Bessiya Zoriyaa

9 Nenoo yelagau, yelagatettai keehi lo77obaa gidiyo gishshau, ne yelagatettaa laittan
ufaitta; ne wozanaikka ufaitto. Ne aifee xeellidobaanne ne wozanai amottidobaa ubbaa
pola. SHin, he neeni oottidobaa ubbaa gishshau, nena Xoossai pirddanau de7iyoogaa
dogoppa.

10 Hegaa gishshau, simmi ne wozanaappe hirggaa, ne bollaappekka seelaa diggargga.
Aissi giikko, naatettainne yelagatettai hada.

12

1 Ne yelagatettaa laittan nena Medhdhidaagaa qoppa. Metiya gallassati yeennan
de7ishin, neeni, "Tana hagee ufaissenna" giyo wodeti gakkennan de7ishin, 2 awainne
poo7oi, aginainne xoolinttee xumennan de7ishin, irai bukki aadhdhinkka shaarai haa sim-
mennan de7ishin, nena Medhdhidaagaa qoppa. 3 Aissi giikko, hegee keettaa naagiyaageeti
kokkoriyo wode, mino asi quunniyo wode, gaacciyaageeti qoodan guuxxido gaasuwan
gaachchaa aggiyo wode, qassi maskkootiyaara xeelliyaageeti galjjiyo wode gidana. 4 He
wode wogga ogiyaakko simmida penggeti gorddettiyo wode, gaacciya woxatu cenggurssai
ziqqi giyo wode, kafuwaa waasoi asaa xiskkuwaappe beegottiyo wode, shin, yettanchcha
macca naatu yettaa cenggurssai leppiyo wode gidana. 5 He wodee asai xoqqa sohota
kiyanaunne aaho ogetuura hemettanau yayyiyo wode, ne huuphee puulummiyo wode,
neeni nena danddayada hemettiyoogee neeyyo ixxiyo wode, amoyiyaabai aggiyo wode
gidana. He wodee asi ba merinaa keettaa biyo wode, yeekkiyaageetikka aaho ogiyaara
yeekkiiddi yuuyiyo wode gidana.

6 Bira qacinai duuxxennan, worqqa kereekka meqqennan, haattaa otoikka pulttuwaa
lanqqiyan meqqennan, haattaa pude goochchiyo wodoroikka duuxxennan de7ishin,
7 biittai kase ba ekettido biittaakko simmennan, shemppoikka bana immida Xoossaakko
simmidi beennan de7ishin, nena Medhdhidaagaa qoppa.

8 Eranchchai odiiddi, "Hada! Hada! Ubbabaikka hada!" yaagiis.

Wurssetta Qofaa

9 Eranchchaassi aadhdhida eratettai de7iyo gishshau, eratettaa dere asaa tamaarissiis.
I daro leemisota pilggi qoridi, issuwaa issuwaa a maaran maaran dummayidi wottiis.
10 Eranchchai likke gidida qaalaa demmanau koyiis; hegaa gishshau, i xaafidobai sittanne
tuma.

11 Eranchchatu qaalai henttanchchai wudiyaa laaggiyo xeeraa lee7e gatimaa mala. Qassi
issippe shiishshido leemisotikka gomppaa gakkidi geliya misimaaretu mala.

12 Ta na7au, ha ubbaappe bollaara neeni naagettanau koshshiyaabai de7ees. Maxaafaa
xaafidi wurssanau danddayettenna. Qassi darobaa pilggi xeellidi aggennan ixxiyoogeekka
asatettaa daafurssees.

13 Hekko ubbabai odettiis; hegaa gishshau, ubbabau kuushshai hagaa: Xoossaassi yayya;
a azazuwaa naaga. Aissi giikko, hegee asassi waanna ooso. 14 Xoossai ooso ubbaa bollan,
qassi geemmida yoho ubbaa bollan, lo77o gidin, iita gidinkka pirddanau de7ees.

Isiyaasa

Gidduwaa Erissuwaa

Isiyaasa maxaafai Kiristtoosi yelettanaappe kase, hosppuntto xeetu laittaa heeran Yerusalaamen de7ida, hananabaa yootiya Isiyaasa sunttan xeesettees. Ha maxaafaa heezzu waanna waanna kifiletun shaakkidi be7anau danddayeettees.

1. Miraafiyaa 1ppe biidi 39 gakkanaashin de7iyaagee tohossa baggaara de7iya Yihudaa kawotettaa Asoore giyo wolqqaama shooro kawotettai qimiixiyoogaa odees. Yihudaa hegaa mala daafan yeggidaagee Asoore kawotettaa minotettaa gidennan, asaa nagaraa, Xoossaassi azazettennan ixxiyoogaa, hegaadankka eti Xoossan ammanettennan aggiyoogaa gidiyoogaa Isiyaasi malaatiis. Hananabaa yootiyaagee qoncce haasayaaninne oosuwan asaanne asaa kaalettiyaageeta xillotettainne suure pirddai kumido de7uwaakko simmana mala akeekissiis; qassi Xoossaassi azazettennan aggiyoogee gammaa meettaanne bashshaa kaalettiyoogaa etassi minttidi odiis. Isiyaasi hegaa bollikka gujjidi odiiddi, yaana wodetun sa7aa yuushuwan saroi kumido, boree bainnan kaalettiya, Daawita zare gidiya kawoi yaanau de7iyoogaa kasetidi odiis.
2. Miraafiyaa 40ppe biidi 55 gakkanaashin de7iya kifiliyaappe dariya baggai Yihudaa asai omoodettidi Baabiloone biido wode, eta de7oi kunddidonne eti hidootaa qanxxido wodetubaa odees. Hananabaa yootiyaagee Xoossai ba asaa he hanotaappe birshshi yeddana wodeenne eti ooratta de7uwaa doommana mala, eta Yerusalaame efaana wodee matattidoogaa odiis. Ha miraafetu giddon qonccidi beettiya yohoi Xoossai taarikiyaayyo Goda gidiyoogaanne ba asaayyo ayyo de7iya halchchuwaa, hegeenne Israa7eela asaa baggaara anjjettanau de7iya asaakko eti biidi, oottanau bessiyoogaa odiya kifile.
3. Miraafiyaa 56ppe biidi 66 gakkanaashin de7iya kifilee odiyoogee guyyen Yerusalaamen de7iya asaabaa; he asai Xoossai ba asaassi gelido qaalaa polanaagaa geeshshidi eranau, markka gidiyaabaa demmanau koyiiddi uttiis. Eti bairayidi oottanaadan koyettida oosoti xillotettaa, suure pirddaa, Sambbataa bonchchiyoogaa, yarshshuwaa yarshshiyoogaanne woosan sheekkiyoogaa. Ha kifiliyan erettida miraafee 61:1-2 de7iyaagaa gidishin, Yesuusi koiro oosuwaa doommiiddi, ba xeessaabau markka oottidi shiishshido qaalati ha paidotu giddon de7oosona.

[1] Ooziyaani, Yo7aataami, Akaazinne Hizqqiyaasi Yihudaa kawota gidido wode, Amoxa na7ai Isiyaasi Yihudaabaanne Yerusalaamebaa be7ido ajjuutai hagaa.

GODAI Ba Asaa Seeriis

[2] Salotun de7iyaageetoo, siyite; sa7an de7iyaageetoo, ezggite; aissi giikko, GODAI hagaadan yaagiis; "Taani naata dichcha gattaas; shin eti taayyo makkalidosona. [3] Boorai ba godaa erees; hareekka bana haaridaagaa zadaluwaa erees; shin Israa7eelati erokkona; ta asati akeekokkona.

[4] "Nagaraa oottiya kawotettau, intte naaquwan deexettida asau, iitaa oottiya zariyau, tuniya naatoo, intteyyo aayye7ana! GODAA intte aggideta; Israa7eela Geeshshaa sheneyideta; ayyo zokkuwaa zaarideta. [5] Intte aissi makkalaa bolli makkalaa gujji gujji beetii? Aissi qassikka shocettuuteetii? Intte kumetta huuphee sakettiis; intte kumetta wozanaikka daafuriis. [6] Tohuwaa biradhdhiyaappe huuphiyaa binnaanaa gakkanaassi payyatetti baawa; masuntti, kixinne giiyiyaabi de7ees; etinne giiyibookkona, woikko meecetti qashettibookkona, woikko zaitiyan tiyettidi looxigibookkona.

[7] "Intte biittai xafe gidiis; intte katamatikka taman xuugettidosona; intte goshshaa intte xeellishin, allagati ekkoosona; imatta asati laalin, mela attiis. [8] Yerusalaame katamai woiniyaa turaa naagiyo daasedan, lellehiyaa naagiyo zamppadaaninne morkkiyan direttida katamadan hanidi attiis. [9] Ubbaappe Wolqqaama GODAI nuuyyo amarida zareta

ashshennaakko, nuuni Sadooma katamaadaaninne Gamoora katamaadan hanidashin”
yaagiis.
[10] Inttenoo, Sadooma haariyaageetu malatoo, GODAA qaalaa siyite! Inttenoo, Gamoora
asaa malatoo, nu Xoossaa higgiyaa ezggite! [11] GODAI hagaadan yaagees; “Intte
yarshshuwaa daroi taayyo ai go77ii? Hanno gakkanau intte taayyo shiishshido xuugettida
orgge dorssatanne xiikkido mehetu modhdhuwaa yarshshuwaa taani kallaas; korima
booratu, dorssa maratunne deeshshatu suuttan taani ufaittikke. [12] Intte tau goinnanau
yiyo wode, ta Beeta Maqidasiyaa dabaabaa inttena yedhdhite giidai oonee? [13] Simmi hada
yarshshuwaa ehiyoogaa aggite! Intte cuwayiyo ixaanai tana sheneyees; aginaa xeeruwaa
intte bonchchiyo gallassaa, intte Sambbataanne intte keerido yaa7ata, ha shiiqota ubbaa
iitatettaara issippe walahettidaageeta taani danddayikke. [14] Aginaa xeeruwaa intte
bonchchiyo gallassaanne keerettida intte baalaa gallassata taani ixxaas; eti taayyo tooho
gididosona; taani eta tookkaidda daafuraas.
[15] “Intte kushiyaa miccidi, intte woossiyo wode, taani ta aifiyaa intteppe genttana; intte
daro woosaa woossikkokka, taani siyikke; aissi giikko, intte kushee suuttan munaqettiis.
[16] Meecettite; geeyite; intte iita oosuwaa ta sinttappe diggite. Iitaa oottiyoogaa aggite;
[17] lo77obaa oottanau tamaarite. Xillo pirddaa koyite; un77ettidaageetu morggiyaa oiqqite.
Aawu bainnaageetuyyo pirddite; azini haiqqido maccaasatuyyo mootettite” yaagees.
[18] Qassikka GODAI, “Haayite; ane zorettoos. Intte nagarai baaraadan zo77ikkokka,
shachchaadan booxxana; sinadan zo77ikkokka, puuttodan booxxana. [19] Intte eeno giidi,
tau azazettikko, biittaappe mokkiya murutaa maana. [20] SHin intte ixxis giidi makkalikko,
bisuwan meetettana” yaagees. GODAI ba doonaappe hagaa haasayisttennee.

Nagarai Kumido Katamaa

[21] Ammanettida gita katamiyaa waanada shaaramuxa gidadee! A kase suure pirddai ku-
midooro; xillotettai kase i giddon de7iis; shin ha77i asa woriyaageeti i giddon de7oosona.
[22] Ne birai shiyiichchiis; ne lo77o woiniyaa eessaikka haattaara yeelettiis. [23] Intte daannati
makkalanchchatanne kaisotu exata gididosona; eti ubbatikka mattaayiyaa dosoosonanne
miishshaa yedettoosona; aawi bainnaageetussi pirddokkona; azini haiqqido maccaasatu
mootoi etakko shiiqenna.
[24] Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Wolqqaamai, ha-
gaadan yaagees; “Hai taani ta ixotuppe shemppana; taani ta morkketu bolli ta haluwaa
kessana. [25] Taani ta kushiyaa ne bolli wottana; ne kinssaa qulxxuxxissada geeshshana;
nenaara walahettidabaa ubbaa geeshshada yedissana. [26] Taani beniigeetu mala daannata,
koiroogeetu mala zoriyaageeta neeyyo zaarana. Hegaappe guyyiyan, neeni Xillotettaa
Katama, Ammanettida Katama geetettana” yaagees.
[27] Xiyoonee suure pirddan, bantta nagaraa paaxiyaageetikka xillotettan wozettana.
[28] SHin makkalanchchatinne nagaranchchati naa77aikka meqqana; GODAA aggiyaageeti
xayana. [29] Bassaa wottanau dosido wolaa gishshau, intte yeellatana; intte doorido
kaashshaa gishshaukka intte kauyyana. [30] Bonccoi qoqqofettiyo woladan, woikko dubbi
bainna shooqadan, intte hanana. [31] Minoi galaba gidana; a oosoikka xiifa gidana; eti issippe
xuugettana; he tamaa toissiyaabi xayana.

2

Merinaa Sarotettaa
(Mikiyaasa 4:1-3)

[1] Yihudaa biittaabaanne Yerusalaame katamaabaa Amoxa na7ai Isiyaasi be7idoogee
hagaa.
[2] Wurssetta gallassatun GODAA Beeta Maqidasee keexettido deree deretu ubbaappe
xoqqidi beettana; kera ubbatuppekka bollaara xoqqu xoqqu gaana. Kawotettatun de7iya
asai ubbai akko zulana. [3] Daro asai yiidi, “Haayite! GODAA deriyaa, Yaaqooba Xoossaa
Beeta Maqidasiyaa ane pude kiyoos. I koyiyoogaadan nuuni baana mala, i nuna ba
ogiyaa tamaarissana” yaagana. Aissi giikko, higgee Xiyooneppe, GODAA qaalaikka

Yerusalaameppe kiyana. [4] Kawotettatuppenne kawotettatuppe gidduwan i pirddananne
daro asatu palamaa shaakkana. Eti bantta bisuwaa marasha, bantta tooraakka baaca
kessanau qoxxana. Kawotettai kawotettaa bolli bisuwaa denttenna. Hegaappe guyyiyan
eti mulekka olaa timirttiyaa tamaarokkona.
[5] Inttenoo, Yaaqooba zaretoo, haayite! Ane GODAA poo7uwan hemettoos.

GODAA Gallassaa

[6] GODAU, ne asaa, Yaaqooba zareta aggadasa. Eti awai mokkiyo bagga biittaa asatu bitan
kumidosona; Pilisxxeema asatudan kaayoosona. Eti allaga asatuura issippe zuppetoosona.
[7] Eta biittai birainne worqqai kumidoogaa; eta miishshau zawi baawa. Eta biittai pari
kumidoogaa; eta para gaaretussi zawi baawa. [8] Eta biittai eeqati kumidoogaa; eti bantta
kushee oottido oosuwau hokkidi goinnoosona.
[9] Hegaa gishshau, asai ubbai tooshettananne kauyyana. Etau atto gooppa.
[10] GODAA dagamaappenne a anggaa bonchchuwaappe attanau zaallaakko biite; biitta
giddon qosettite! [11] Asa otoroi giiyana; a kilahoikka seerana; he gallassi GODAA xalaalai
xoqqu xoqqu gaana. [12] Ubbaappe Wolqqaama GODAI issi gallassaa keeriis. He gallassi
otorettiyaageeta, ayyiyaageetanne xoqqu xoqqu giidaageeta kaushshana; [13] adussanne
xoqqa gidiya Liibaanoosa zigatanne Baasaane wolaa ubbaa xaissana; [14] xoqqa deretakka
keratakka dembbayana; [15] katamaa naagiyo adussa miixata ubbaanne katamaa yuushuwan
de7iya mino gimbbeta ziqqissana; [16] GODAI gitanne lo77iya markkabetakka haattan
mitissana. [17] Asa otoroi ziqqi gaana; a ayyoikka xayana. He gallassi GODAA xalaalai xoqqu
xoqqu gaana; [18] eeqa ubbaikka muleera xayi aggana.
[19] GODAI ha biittaa qaattanau denddiyo wode, a dagamaappenne a anggaa
bonchchuwaappe attanau asai shuchchaa gonggoluwaunne biittaa ollau baqatana.
[20] He gallassi asai goinnanau medhdhido bantta bira misiletanne bantta worqqa misileta
occotuyyoonne wurkkaawurkkotuyyo olana. [21] GODAI ha biittaa qaattanau denddiyo
wode, a dagamaappenne a anggaa bonchchuwaappe attanau eti gonggolo giddonne
shuchchaa kooppo giddo baqatana.
[22] Simmi haiqqiya asan ammanettiyoogaa aggite! Asi ai maaddii?

3

Yerusalaame Gakkana Metuwaa

[1] Be7ite, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI minjjaanne maaduwaa naa77aakka
Yerusalaameppenne Yihudaappe diggana hanees. [2] Kattaa minjjaanne haattaa minjjaa ub-
baa, minotanne olanchchata, daannatanne hananabaa yootiyaageeta, kaayiyaageetanne
cimata, [3] ola gadaawatanne deriyaa aissiyaageeta, zoriyaageeta, hiillatiyaageetanne cincca
bitanchchata ubbaa diggana hanees.
[4] Taani yelaga attuma naata eta halaqa kessana; guutta naati eta haarana. [5] Asai
asaa bolli, shooroi shooruwaa bolli denddidi, issoi issuwaa sugana. Yelagai cimaa bolli,
karettidaagee bonchchettidaagaa bolli denddana.
[6] Issi asi ba aawaa keettan ba ishanttuppe issuwaa oiqqidi, “Neeyyo maayoi de7ees; neeni
nuuyyo suntta gida; ha qolettida sohuwaa aawatettaa ekka” yaagana.
[7] Yaagin i he gallassi ba qaalaa xoqqissidi, “Tanan xalee baawa; ta son qumi woikko
maayoi baawa; intte bolli tana sunttoppite” yaagana.
[8] Yerusalaamee ganddigaarees; Yihudai kunddees; aissi giikko, eti bantta oduwaaninne
bantta oosuwan GODAA bolli denddidi, a bonchchuwaa toochchoosona. [9] Eta som77uwaa
merai eta bolli markkattees; eti bantta nagaraa Sadooma asaadan awaajjoosona; bantta
nagaraa qottokkona. Etau aayye7ana! Aissi giikko, eti bantta bolli iitabaa ehiidosona.
[10] Xillotuyyo, “Intteyyo lo77o gidana” gaada oda; aissi giikko, eti bantta oosuwaa aifiyaa
maana. [11] Iitatuyyo aayye7ana! Etau iitana; aissi giikko, eti bantta kushiyaa oosuwaa
waagaa ekkana. [12] Yelagati ta asaa un77ettoosona; maccaasatikka eta haaroosona. Ta asau,
inttena kaalettiyaageeti inttena wora kaalettoosona; intte biyo ogiyaakka balettoosona.

GODAI Ba Asaa Pirddana

[13] GODAI daannadan, shilootan uttees; asaa pirddanau denddees. [14-15] Asaa cimatanne
kaalettiyaageeta pirddanau shiishshidi, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan
yaagees; "Woiniyaa turaa tokkidosaa bashshidaageeti inttena; hiyyeesatuppe bonqqi-
dobai intte keettan de7ees. Ta asaa aissi kinchcheretteetii? Hiyyeesatu som77uwaa aissi
gaacceetii?" yaagees.

GODAI Xiyoone Maccaasata Seeriis

[16] GODAI qassikka, "Xiyoone maccaasati otorettidosona; bantta ziizziyaa essi ekkidi,
bantta aifiyan qim77otiiddi, bantta hemetaa makkisiiddi, bantta gediyaa albbuwaa gi-
irissiiddi hemettoosona. [17] Hegaa gishshau, taani Godai Xiyoone maccaasatu huuphiyaa
cittuwan goo7issana. Taani GODAI eta huuphiyaa bo77ayana" yaagees.

[18] He gallassi Godai Xiyoone maccaasatu alleeqota, hegeetinne eta giirettiya albbuwaa,
shaashiyaa, qooriyaa gujjumaa, [19] haittaa gutichchaa, kushiyaa sagaayuwaa, som77uwaa
kammiyo kutaa, [20] huuphiyan wottiyo alleequwaa, qesiyan qachchiyo sanssalataa,
xeessan gixxiyo danccuwaa, shittuwaa xaaramusiyaa, kitaafaa, [21] siiriyaanne biradhd-
hiyaa migiduwaa, [22] minjja maayuwaa, adussa maayuwaa, jaanuwaa, borssaa, [23] heregaa,
liinuwaa giyo qacinaappe dadettida, giddoora maayiyo maayuwaa, binnaanan wottiyo
alleequwaanne sharbbiyaa ubbaa dafi ekkana.

[24] SHittuwaa gishshaa xinqquwaa gidana; danccuwaa gishshaa wodoruwaa, goofariyaa
gishshaa meeseeliyaa, adussa maayuwaa gishshaa waaruwaa, puulaa gishshaa mazo
xalaala gidana.

[25] Ne asati bisuwan, ne olanchchati olan haiqqana. [26] Xiyoone penggetun de7iya asai
yeekkananne zilaalana; mela attidi, biittan uttana.

4

[1] He gallassi laappun maccaasati issi attumaagaa oikkidi, "Nuuni nu kattaa maana;
nu maayuwaa maayana; 'Azini bainnaageeta' giyo cashshaappe attana mala, 'Onakko
machchota' geetettanau nuna ne sunttan xeesissarkkii" yaagidi woossana.

GODAI Yerusalaame Geeshshana

[2] He gallassi GODAA mittaa marai lo77ananne bonchchettana; Israa7eela asaappe
attidaageetussi he biittaa kattai ceeqonne bonchcho gidana. [3] Xiyoonen attiyaageeti,
Yerusalaamen gam77iyaageeti, Yerusalaamen paxa de7iyaageetuura xaafettiyaageeti,
"Eti geeshshata" geetettana. [4] Godai Xiyoone maccaasatu qitaa meeccana; pirddiy-
oogaaninne xuuggiyoogan suuttaa gussiyo mooruwaa Yerusalaameppe i geeshshana.
[5] GODAI Xiyoone Deriyaa ubbaa bollinne yan shiiqiyaageetu bolli gallassi shaaraanne
cuwaa, qammi eexxiya tamaa poo7uwaa medhdhana; merettidi bonchcho ubbaa bolli
kammiyoobaa gidana. [6] I gallassaa awaa suuluwaappe ashshiya kuwanne gotiyaappenne
iraappe baqati attiyo soho gidana.

5

Woiniyaa Turaa Tokkiyo Sohuwaa Leemisuwaa

[1] Taani ta siiqiyoogau a woiniyaa turaa tokkiyo sohuwaabaa siiqo yettaa yexxana.

Taani siiqiyoogau
araddida keran woiniyaa turaa tokkiyo sohoi de7ees.
[2] Biittaa bookkidi,
shuchchaa qori kessidi,
ubbaappe lo77iya woiniyaa turaa tokkiis.
Tokkidi naagiyo shakkuwaa a giddon shakkiis;
woiniyaa eessaa gum77iyoosaa woocidi giigissiis.
Hegaappe guyyiyan, lo77o aifiyaa aifees
yaagidi naagiis;
shin caaliya aifiyaa aifiis.

[3] Yaatin, ta siiqoi hagaadan yaagiis;
"Inttenoo, Yerusalaamen de7iyaageetoo,
inttenoo, Yihudaa asatoo,
taappenne ta woiniyaa turaa tokkiyo sohuwaappe gidduwan de7iya yohuwaa
ane ha77i pirddite.
[4] Taani ta woiniyaa turaa sohuwaassi oottidoogaappe
haraa ai oottanaagee attidee?
Lo77o aifiyaa aifees yaagada naagishin,
aissi caaliya aifiyaa aifidee?
[5] Ha77i taani ta woiniyaa turaa
sohuwaa oottiyoobaa intteyyo yootais.
Taani dirssaa shoddana;
he turaikka xayanaadan oottana.
Taani gimbbiyaa qolana;
he sohoikka tubettana.
[6] Taani he sohuwaa la7a biitta oottana.
He turai xunqqettennanne bul77ettenna;
yaatin, kinddiichchoinne agunttai yan mokkana.
Irai an bukkennaadan, taani shaarata azazana" yaagiis.

[7] Ubbaappe Wolqqaama GODAA woiniyaa turaa sohoi
Israa7eela asaa.
Yihudaa asai i ufaittiyo darkkuwaa.
Eti suure pirddoosona giidi naagiis;
shin suuttaa gussidosona.
Xillotettaa oottoosona giidi naagiis;
shin waaso gidiis.

[8] Sohoi xayin, intte xalaalai biittaa bolli de7ana gakkanaashin, keettaa keettaa bolli gujjiyaageetoo, gadiyaa gadiyaara gattiyaageetoo, intteyyo aayye7ana! [9] Ubbaappe Wolqqaama GODAI tana hagaadan yaagiis; "He gita keettati onana; he lo77o keettatun de7anau asi xayana. [10] Tammu waaxa booratun tokkido woiniyaa aifiyaappe issi oto gidiya gum77ettida woiniyaa eessaa xalaalai kiyana; tammu qun77a kattaa zerin, issi qun77a kattaa xalaalaa aifana" yaagiis.

[11] Mattoyiya ushshaa koyanau maallado guuraara denddiyaageetuyyoonne woiniyaa eessan xuugettana gakkanaashin, sa7aa qamissiyaageetuyyo aayye7ana! [12] Eta imatuwan maazinqqee, diittai, karaabee, cachcha zayeenne woiniyaa eessai de7ees; shin eti GODAA oosuwaa wudokkona; i ba kushiyan oottidobaa bonchchokkona. [13] Yaatin, ta asai akeekaa xayido gishshau, omoodettidi baana; eta deriyaa aissiyaageetikka namisan haiqqana; eta aaho dereekka koppisaa melana. [14] Duufoi ba gomppaa aassees; ba doonaakka zawi bainnaagaa hanggees; hanggidi, Yerusalaamen de7iya gita asaanne hankko daro asaa, wocamiyaageetanne ufaittiyaageeta mittana.

[15] Asai ubbai tooshettananne kauyyana; otorettiyaageeti ubbaikka kauyyana. [16] SHin Ubbaappe Wolqqaama GODAI, suure pirddan xoqqu xoqqu gaana; geeshsha Xoossai geeshsha gidiyoogaa ba xillotettan bessana. [17] He wode dorssati bantta qooruwan heemettiyoogaadan heemettana; dorssa marati qolettida duretu keettatu giddon maana.

[18] Cimo baqettan nagaraa, gaare wodoruwan iitatettaa goochchiyaageetuyyo aayye7ana! [19] "Ane Xoossai ellello! Nuuni be7ana mala, ba oosuwaa eesoyo! Gatto! Ee, nuuni erana mala, Israa7eela Geeshshai qoppido qofai poletto" yaagiyaageetuyyo aayye7ana!

[20] Iitaa lo77o lo77uwaa iita yaagiyaageetuyyoo, xumaa poo7o poo7uwaa xuma oottiyaageetuyyoonne cammiyaagaa mal77iyaagaa mal77iyaagaa cammiyaagaa oottiyaageetuyyoo aayye7ana!

[21] Banttana, "Taani aadhdhida eranchcha! Taani cincca gidikkinaa!" yaagi qoppiyaageetuyyo aayye7ana!

[22] Woiniyaa eessaa uyiyoogan erettidaageetuyyoonne mattoyiya ushshaa walakkanau
goobiyaageetuyyo aayye7ana! [23] Mattaayiyaa ekkidi, mooranchchata xillissiyaageetuyy-
oonne xillo asatussi suure pirddaa diggiyaageetuyyo aayye7ana! [24] Tamaa lacoi dalaa
oiqqiyoogaadaaninne mela maatai eexxi xayiyoogaadan, hegaadan eta xaphoi wooqqana;
eta ciishshaikka buhiyaadan laaletti xayana; aissi giikko, eti Ubbaappe Wolqqaama GODAA
higgiyaa ixxidosona; Israa7eela Geeshshaa qaalaakka karidosona. [25] Hegaa gishshau,
GODAA hanqqoi a asaa bolli eexxi kiyees; i ba kushiyaa eta bolli denttidi, eta diippees.
Dereti qaaxxoosona; haiqqida asaa ahai ogiyan buura mala gidees; yaaninkka a hanqqoi
simmenna; a kushee ha77ikka denddidosan de7ees.
[26] GODAI haahuwan de7iya kawotettatuyyo malaataa xoqqan essees; sa7aa gaxan de7iya
morkketuyyookka suiqees. Etikka eesuwan jaamidi, puttu goosona. [27] Eta giddon daa-
furiyaabinne wobbiyaabi baawa; etappe issoinne xiskkenna woikko zin77enna. Xeessan
gixxido qabattoikka birshshettenna; eta caammaa dafoikka duuxxenna. [28] Eta zubbee
qara; eta wonddafeekka waaxettidaagaa. Eta paratu qinccafilee zaalla shuchchaa mala;
eta paraa gaaretu irzzoikka gote mala. [29] Eta gudettaikka gaammuwaagaa mala; wodala
gaammotudan gudoosona; eti daariiddi, banttau miyoobaa oiqqoosona; oiqqidi, tookki
ekkidi boosona; etappe wotti ekkanai ooninne baawa.
[30] He gallassi eti gita abbaa gunttaadan, Israa7eela bolli guummana; issi asi he biittaa
xeellikko, xumaanne waayiyaa be7ana; poo7oikka shaaran mitettana.

6

GODAI Isiyaasa Hananabaa Yootiya Asa Kessanau Xeesiis

[1] Kawoi Ooziyaani haiqqido laitti Godai bollaaninne xoqqa araatan uttidaagaa be7aas;
a maayoi Beeta Maqidasiyaa kumiis. [2] Suraafeela geetettiya kiitanchchati appe bol-
laara de7oosona; issi issi suraafeeliyau usuppun qefeti de7oosona; naa77u qefetun ba
som77uwaa kammiis; naa77u qefetun ba tohuwaa kammiis; naa77u qefetun paalliis. [3] Issoi
issuwaara, "Geeshshai, geeshshai, geeshshai Ubbaappe Wolqqaama GODAATTENNEE!
Sa7a ubbai a bonchchuwan kumiis" yaagidi xeesettidosona. [4] Eta xeessaa cenggurssan
Beeta Maqidasiyaa baasoi qaaxxiis; qassi Beeta Maqidasee cuwan kumiis.
[5] Yaatin, taani, "Taayyo aayye7ana! Taani bayaas; aissi giikko, taani doonai tunida
asa; qassi doonai tunido asatu giddon de7ais; shin taani Kawuwaa, Ubbaappe Wolqqaama
GODAA ta aifiyan be7aas" yaagaas.
[6] Yaagin suraafeelatuppe issoi yarshshiyoosaappe qaphido tamaa bonqquwaa ekkidi
paalliiddi, taakko yiis. [7] Tamaa bonqquwan ta doonaa bochchidi, "Be7a; ha tamaa bonqqoi
ne doonaa bochchiis; bochchin ne mooroi neeppe kichchiis; ne nagaraikka atto geetettiis"
yaagiis.
[8] Hegaappe guyyiyan Godai, "Oona kiittoo? Nuuyyo oonee baanai?" yaagishin siyaas.
Siyada, "Hekko, tana kiitta" yaagaas.
[9] Yaagin Godai hagaadan yaagiis; "Ba; baada ha asaayyo, 'Intte sissaa siyeeta; shin
intteyyo gelenna; xeeluwaakka xeelleeta; shin be7ekketa' yaagada yoota. [10] Ha asaa
wozanaa dammetta; eta haittaakka tulissa; eta aifiyaakka qilimmissa; hegee xayikko, eti
bantta aifiyan be7ana; bantta haittan siyana; bantta wozanankka akeekana; yaatidi eti
taakko simmananne paxana" yaagiis.
[11] Yaatin, taani, "Abeet Godau! Hagee aide gakkanaashiinee?" yaagaas.
Yaagin i zaarettidi, "Katamati de7iya asaa xayidi, qolettana gakkanaashiina, keettatikka
onana gakkanaashiinanne biittaikka muleera baisa gidana gakkanaashiina. [12] Taani GODAI
asaa haassana; biittaakka balaale kessana. [13] Tammu asaappe issi asi biittaa bolli attikko,
ikka xayana; qanxxirggin attida wolaa durumaa mala gidana; he durumai geeshsha zeretta
gidana" yaagiis.

7

Kawuwaa Akaazassi Yiida Kiitaa

[1] Ooziyaana na7ai Yo7aataami yelido Akaazi Yihudaa biittan kawotido wode, Sooriyaa
biittaa Kawoi Raxiininne Israa7eela biittaa Kawoi Ramaaliyaa na7ai Paaquhi Yerusalaame
olanau yiidosona; shin xoonanau danddayibookkona.
[2] Sooriyaa biittai Efireema biittaara issippe olau caaqettidoogaa Daawita zariyaappe
kawotida kawoi siyido wode, deriyan carkkoi qaattiyo mittaadan, a wozanainne a asaa
wozanai dagaman shabbirettiis.
[3] Yaatin, GODAI Isiyaasa, "Neeni ne na7aa SHa7aari-Yaashuuba[1] ekkada, Akaazaara
gaittanau ba; baada maayuwaa meecciyaageetu goshshaakko efiya ogiyaa matan qom-
moora de7iya dalbbanttaa zaraa xeeran neeni a demmana. [4] Demmada ayyo hagaadan
yaagada yoota; 'Naagetta; hirggoppa; Sooriyaa asaa, Kawuwaa Raxiinanne Ramaaliyaa
na7aa hanqquwau yayyoppa; ne wozanaikka shabbirettoppo; aissi giikko, naa77u kawoti
tamaappe attidi cuwattiya naa77u mitta duruma mala.
[5] " 'Sooriyaa biittaa asai Efireema asaaranne Ramaaliyaa na7aara ne bolli iitabaa maqet-
tidi, [6] "Ane Yihudaa biittan woraajjidi, mentterettidinne nu giddon shaakkidi, Xaabi7eela
na7aa kawoyoos" yaagoosona' yaaga" yaagiis.
[7] Gidikkonne, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He eta maqqoi minnenna;
mulekka hegee polettenna. [8] Aissi giikko, Damasqqoi Sooriyaa biittau huuphe; Kawoi
Raxiinikka Damasqqo katamaayyo huuphe. Usuppun tammanne ichchashu laittaa giddon
Efireema biittai bunchchettidi, kawotetta gidennan attana. [9] Qassi Samaaree Efireema
biittau huuphe; Ramaaliyaa na7ai Samaariyaa katamaayyo huuphe; intte ammanuwan
minnidi eqqennan xayikko, inttekka eqqekketa" yaagees.

Amaanu7eeli Yaanaagaa Bessiya Malaataa

[10-11] Qassikka GODAI Akaazayyo, "GODAI ne Xoossai neeyyo bolla saluwaappe, woikko
garssa sa7aa ciimmaappe issi malaata immana mala oichcha" yaagiis. [12] SHin Akaazi,
"Oichchikke; GODAAKKA paaccikke" yaagiis.
[13] Yaatin, Isiyaasi, "Inttenoo, Daawita zaretoo, siyite! Intte asaa daafurssiyoogee ai
guuxxin, qassi ta Xoossaa daafursseetii? [14] Yaatikko, Godai ba huuphen intteyyo malaataa
immana; geela7iyaa shahaarada attuma na7aa yelana; a sunttaakka "Amaanu7eela"[2] yaa-
gada sunttana. [15] I iitaa ixxanaunne lo77uwaa dooranau eriyo wode, meqqida maattaanne
eessaa usttana. [16] SHin na7ai iitaa ixxanaunne lo77uwaa dooranau eranaappe kasetidi,
neeni keehi yayyido naa77u kawotu biittati booddilana.
[17] "Efireema biittai Yihudaa biittaappe shaahettoosappe doommin hanibeenna meto
wodiyaa GODAI ne bolli, ne asaa bollinne ne aawaa keettaa bolli ehaana; i ehaanaageekka
Asoore biittaa kawuwaa" yaagiis.
[18] He gallassai gakkiyo wode, GODAI udunxxetuyyo, Gibxxen haaho shaafan de7iya
asatuyyo suiqana; i mattata, Asoore biittaa asata xeesana. [19] Yaatin, eti ubbaikka yiidi,
zanggaaraa shoobban, shuchchaa gonggoluwan, agunttai de7iyo buuraaninne mehiyaa
heemmiyoosan gau7ana.
[20] He gallassi Godai Efiraaxiisa SHaafaappe hefintta baggaappe huuphiyaa qanxxiya asa
xeesana; ikka Asoore biittaa kawuwaa; i yiidi, intte huuphiyaa binnaanaa, intte asatettaa
beelaalaanne intte buuchchaa meedana.
[21] He gallassi issi asi mexi issi maatta miizzanne naa77u deeshshatu xalaalaa ashshana.
[22] Gidikkokka, eti maaxxiyo maattai keehi daro gidiyo gishshau, i meqqida maattaa usttana;
he biittan attida asai ubbaikka meqqida maattaanne eessaa usttana.
[23] He gallassi issi sha7u biran washettiya sha7u woiniyaa anoti de7iyoosan ubban
kinddiichchonne agunttа xalaalai mokkana. [24] Biitta ubban kinddiichchoinne agunttai
kumido gishshau, asai yaa biyo wode, zubbiyaanne wonddafiyaa oiqqidi baana. [25] Kase
xikkiyan bul77ido keratun ha77i kinddiichchoinne agunttai kumido gishshau yayyidi, issi
asinne yaa beenna. Mehee la7ettiyoosaanne dorssi tubbiyoosaa gidana.

---

[1] 7:3 SHa7aari-Yaashuuba: Ha Ibraawetto sunttaa birshshettai "Amaridaageeti simmana" giyoogaa.
[2] 7:14 Amaanu7eela: Ha Ibraawetto sunttaa birshshettai, "Xoossai nunaara de7ees" giyoogaa.

8

Asoore Kawuwaa Yuussaa

1 GODAI tana hagaadan yaagiis; "Gita xaatta woraqataa ekkada, 'Omooduwau eesota!
Bonqqiyau ellella!' yaagada, nabbabettiya pitaliyan xaafa. 2 Qeesiyaa Ooriyoonanne
Yibaarakiyaa na7aa Zakkaariyaasa ammanttiya markkata oottada taani sunttana" yaagiis.
3 Hegaappe guyyiyan, taani hananabaa yootiya ta keettaayeera zin77aas; yaatin,
a shahaarada issi na7aa yelaasu; yelin GODAI tana hagaadan yaagiis; "A sunttaa,
'Omooduwau-Eesota-Bonqqiyau-Ellella' yaagada suntta. 4 Na7ai, 'Ta aawau, ta aayee'
yaagidi xeesiyoogaa eranaappe kase, Asoore biittaa kawoi Damasqqo duretettaanne
Samaariyaa omooduwaa ekkidi efaana" yaagiis.
5 GODAI qassikka taayyo hagaadan yaagidi haasayiis; 6 "Ha asai loddaara goggiya
Salihooma haattata ixxidi, Raxiinanne Ramaaliyaa na7aa ufaittidi ekkidosona. 7 Hegaa
gishshau, taani Godai minonne daro gidiya Efiraaxiisa haattaa, Asoore kawuwaa a
tooranchchatu ubbaara ehaana hanais. I shafiyaa ubbaa kumidi kiyana; gaxaa ubbaa
maayidi goggana. 8 Kixxidi goggiiddi, Yihudaa gelana; eelliiddi yaara kanttana; kixai
qooriyaa gakkana. Abeet Amaanu7eelaa,[3] kafoi ba qefiyaa micciyoogaadan, haattaa kixai
ne biittaa ubbaa bollan micettana" yaagiis.
9 Inttenoo kawotettatoo, issippe shiiqidi garmmaamite! SHin meqerettite! Haaho biitta
ubban de7iya asatoo, ezggite! Olau giigite! SHin meqerettite! Ee, olau giigite; shin
meqerettite! 10 Olaa olettanau maqettite; shin intte maqqoi laalettana; intte halchchuwaa
haasayite; shin intte halchchoi halana; aissi giikko, Xoossai nunaara de7ees.[4]

GODAI Seeriis

11 GODAI ba mino kushiyaa ta bolli wottidi, taayyo haasayiis; taani ha asaa ogiyaa
kaallenna mala, tana hagaadan yaagidi seeriis; 12 "Ha asai maqqo giyoobaa ubbaa maqqo
gooppite; eti yayyiyoobau yayyoppite woikko dagammoppite. 13 Intte geeshshaa gaanau
bessiyaagee Ubbaappe Wolqqaama GODAATTENNEE; intte ayyo yayyanaunne dagam-
manau bessees. 14 I geeshsha soho gidana; shin Yihudaa biittaa asaayyoonne Israa7eela
biittaa asaayyo i xubbiya shuchchanne ooggiya zaalla gidana; Yerusalaamen de7iya
asaayyo i gitenne pire gidana. 15 Etappe daroi xubettana; kunddidikka meqqana; piriyan
oiqettidikka omoodettana" yaagiis.
16 Taani yootidoogaa naaga; ta erissiyo ashkkaratu giddon higgiyaa attama. 17 Taani ba
som77uwaa Yaaqooba zaretuppe genttiya GODAA naagana; qassi an ammanettana.
18 Tananne taayyo GODAI immido naata be7ite. Nuuni Xiyoone Deriyan de7iya Ubbaappe
Wolqqaama GODAAPPE Israa7eelayyo malaatanne markka.
19 "Saasukkidinne zuuzummidi haasayiya shareechchotanne moitilliyaa
haasayissiyaageeta oichchite" yaagidi inttena zoriya asai de7ees. Haiqqidaageeta
paxa de7iyaageetubaa oichchiyoogaappe, asai bantta Xoossaa oichchanau bessennee?
20 Higgiyaanne GODAI yootiyoobaa siyite! He asati ha qaalaadan haasayana xayikko, etau
sa7ai wonttenna.
21 Asai waayettidinne namisettidi, biittan toilattana; eti namisettido wode yiillotidi,
pude xeellidi bantta kawuwaanne bantta Xoossaa qanggana. 22 Sa7aakko duge xeellidi,
waayiyaa, xumaanne yashshiya shoonnuwaa be7ana; eti sakkana xumau olettana.

9

Sinttappe Kawotana Kawuwaa

1 Gidikkonne, waayettidaageetussi hagaappe sinttau xumenna. Beni wode GODAI Zaa-
biloona biittaanne Nifttaaleema biittaa kaushshiis; shin sinttappe he Meediteraane Abbaa
ogiyan de7iya biittaanne Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggan de7iya "Aihuda
gidenna asai de7iyo Galiila" giyo biittaa i bonchchana.

---

[3] 8:8 Amaanu7eelaa: Ha Ibraawetto sunttaa birshshettai, "Xoossai nunaara de7ees" giyoogaa. [4] 8:10 Xoossai nenaara de7ees: Hagee Ibraawetto qaalan "Amaanu7eela" giyoogaa.

[2] Xuman hemettiya asai wolqqaama poo7uwaa be7iis; qassi sakkana xuma biittan
de7iyaageetuyyo poo7oi poo7iis.
[3] Neeni kawotettaa asaa darissadasa; etau ufaissaa gujjadasa; asai kattaa cakkiyo
wode ufaittiyoogaadan, woikko omooduwaa shaakkidi ekkiyo wode ufaittiyoogaadan,
ne sinttan ufaittana. [4] Aissi giikko, neeni Midiyaama biittaa xoonido gallassaadan,
eta deexxiya qambbaraa, eta hashiyaa xam77aanne eta naaqqiyaageetu dullaa ment-
terettadasa. [5] Woraajjiya olanchchatu caammainne suuttan munaqettida maayoi ubbai
taman eettiyoobaa gidana. [6] Na7i nuuyyo yelettiis! Attuma na7i nuuyyo imettiis!
Kawotettai a hashiyan wodhdhana; a sunttai, "Maalaalissiyaabaa Zoriyaagaa, Wolqqaama
Xoossaa, Merinaa Aawaa, Sarotettaa Halaqaa" geetettana. [7] A kawotettaa daruwaunne
a sarotettau zawai de7enna; hachchippe doommidi, merinaa gakkanaassi, suure pird-
daaninne xillotettan minttanaunne essanau Daawita kawotaa araataaninne a kawotettan
i kawotana; Ubbaappe Wolqqaama GODAA mishoi hegaa polana.

Godaa Hanqquwaa

[8] Godai Yaaqooba zaretu bolli qaalaa kiittiis; kiittin Israa7eela kawotettaa darc-
cunttanau gakkiis. [9] Asai ubbai, Efireema asainne Samaariyaa kataman de7iyaageeti,
ayyuwaaninne otoruwan haasayiyaageeti, hagaa oottidaagee Godaa gidiyoogaa erana.
[10] Eti, "Xuubiyaappe keexettidaageeti qolettidosona; shin nuuni eta zaarettidi, masettida
shuchchatun keexxana; ettati qanxxettidosona; shin nuuni eta sohuwan zigata laam-
mana" yaagidosona.
[11] Hegaa gishshau, etaara olettida morkketa GODAI eta bolli denttettiis. [12] Awai
mokkiyo baggaappe Sooriyaa biittaa asatinne awai wulliyo baggaappe Pilisxxeema biittaa
asati bantta doonaa hanggidi, Israa7eela miidosona. He ubbankka GODAA hanqqoi
simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan de7ees.
[13] Gidikkonne, asati banttana shocidaagaakko simmibookkona; Ubbaappe Wolqqaama
GODAAKKA koyibookkona. [14] Hegaa gishshau, mexi issi gallassi GODAI Israa7eelappe hu-
uphiyaanne goinaa, xoqqa zambbaa daashshaanne ziqqa maqqaa qanxxana. [15] Cimatinne
bonchchettidaageeti huuphe; wordduwaa tamaarissiya hananabaa yootiyaageeti goina.
[16] Ha asaa kaalettiyaageeti, wora kaalettoosona; eta kaalliyaageetikka baloosona. [17] Hegaa
gishshau, Godai eta yelaga asatun ufaittenna; aawi bainna naatussinne am77etussi
qarettenna. Aissi giikko, asi ubbi iitanne Xoossaa erennaagaa; asi ubbi ba doonan iitabaa
haasayees. He ubbankka Godaa hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan
de7ees.
[18] Iitatettai tamadan xuuggees; kinddiichchuwaanne agunttaa mi xaissees; sikkida
worai eexxin, cuwai tuussadan sitti giidi, pude kiyees. [19] Ubbaappe Wolqqaama GODAA
hanqquwan biittai xuugettana; asaikka taman eettiyoobaa mala gidana; ooninne ba ishaa
ashshanau qoppenna. [20] Eti ushachcha baggappe bonqqana; shin namisettana; haddirssa
baggappe maana; shin kallokkona; eti bantta yelido naata maana. [21] Minaasee Efireema,
Efireemikka Minaasa maana; eti issippe gididi, Yihudaa biittaa morkkana. He ubbankka
GODAA hanqqoi simmibeenna; a kusheekka biron denddidosan de7ees.

10

[1] Iita higgiyaa kessiyaageetussinne huqqunniyo xuufiyaa xaafiyaageetuyyoo aayye7ana!
[2] Hegan eti manqqotu pirddaa geellayoosona; hiyyeesatu maataakka sugoosona. Yaatidi
am77etu aquwaanne aayyiyaa aawai bainna naatakka bonqqoosona. [3] Haaho biittaappe
yiya metuwan i inttena qaxxayiyo wode, waanuuteetii? Maaduwaa demmanau ookko
baqatuuteetii? Intte duretettaa awan qottuuteetii? [4] Intte olan haiqqana; qachchidi
goochchin, intte baana. Hegee ubbai haninkka, GODAA hanqqoi wuribeenna; qaxxayanau
i ba kushiyaa yeddi wottiis.

Asoore Kawoi Xoossai Go7ettiyo Miishsha Kiyana

5 Godai hagaadan yaagees; “Ta yiilluwau gatima gididanne ta eexxiya hanqquwau
xam77a gidida Asoore biittaa asau aayye7ana! 6 Taani Asooreta Xoossaa erenna kawotet-
tatu bolli kiittana; eta duretaa ubbaa omooddanaadaaninne bonqqanaadan, qassi ogiyan
de7iya urqqaadan, eta yedhdhanaadan, tana hanqqetissida asaa bolli taani Asooreta
azazana” yaagiis.
7 SHin Asoore kawoi hagaa halchchibeenna; a wozanaikka hagaadan qoppibeenna. I
halchchidoogee kawotettata bashshanaassanne muleera xaissanaassa. 8 I ceeqettiiddi,
hagaadan yaagiis; “Ta gadaawati ubbati kawo gidokkonaayye? 9 Kalnno katamai Karkkami-
isha katamaa mala gidenneeyye? Hamaata katamai Arifaada katamaa mala gidenneeyye?
Samaariyaa katamaikka Damasqqo katamaa mala gidenneeyye? 10 Yerusalaameeninne
Samaariyan de7iya masettida eeqaa misiletuppe dariya misiletussi goinniya kawotettata
qaxxayanau, taani ta kushiyaa yeddaas. 11 Taani Samaariyaa katamaa bollinne an
de7iya eeqa misiletu bolli oottidoogaadan, Yerusalaame katamaa bollinne a eeqatu bolli
oottikkinaayye?” yaagiis.
12 Godai Xiyoone Deriyaa bollinne Yerusalaame bolli ba oottiyo ooso ubbaa poli-
doogaappe guyyiyan, Asoore biittaa kawuwaa a ayyuwaunne a otoruwau qaxxayana.
13 Aissi giikko, Asoore kawoi hagaadan yaagees; “Ta kushiyaa minotettan, ta aadhdhida
eratettaaninne taayyo de7iya akeekan taani hagaa oottaas. Taani kawotettatu giddon
de7iya zawata shoddaas; eta biittatun de7iya asaa aquwaa bonqqaas; korima booraadan
qaicada, kawotaa araatatun uttidaageeta ubbaa duge wottaas. 14 Asi kafo keettan kushiyaa
yeddiyoogaadan, taani kawotettaa duretettaa bolli ta kushiyaa yeddaas. Qassi dogettidi
attida phuuphulleta shiishshiyoogaadan, taani biitta ubbaa shiishshaas. Paallanau
ba qefiyaa baqqiyaabi, woi haasayanau ba doona pogiyaabi, woikko qassi waassiyaabi
issoinne baawa” yaagiis.
15 Tumu kalttai banan qanxxiya bitaniyaappe, “Taani aadhdhais” gaanau danddayiiyye?
Woikko magaazee bana goochchiya bitaniyaappe, “Taani darais” giiyye? Xam77ai
bana oiqqiya asa denttenna; cugoi asa denttenna. 16 Hegaa gishshau, Godai, Ub-
baappe Wolqqaama GODAI, a mino tooranchchatu bolli laafettiya harggiyaa yeddana; a
bonchchuwaappe garssaara mishoi eexxiya tamaadan eexxi kiyana. 17 Israa7eela Poo7oi
tama gidana; Israa7eela Geeshshaikka laco gidana; yaatidi a agunttaanne a kindd-
ichchuwaa issi gallassi xuugganannе maana. 18 GODAI ba woraa mittaa bonchchuwaanne
ba aradda gadiyaa bonchchuwaa xaissana; simmi hegee harggiya asi siliyoogaadan silana.
19 A woran attana mittati keehi guutta gidiyo gishshau, issi guutta na7ikka qoodidi
wurssana.

Amaridaageetu Simuwaa

20 He gallassan Israa7eelappenne Yihudaappe attidaageeti banttana shocidaageetun
zemppokkona; shin eti tumuppe GODAN, Israa7eela Geeshshan zemppana. 21 Atettai,
Yihudaa asaa atettai Wolqqaama Xoossaakko simmana. 22 Nenoo Israa7eelaa, ne asai
abbaa matan de7iya shafiyaa keena gidikkokka, etappe amaridaageetu xalaalai simmana.
Xillotettai kumi palahido bashshai awaajettiis. 23 Ee, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI
sa7aa ubbaa bollan ehaanau qachchido bashshaa ehaana.

Xoossai Asoora Qaxxayana

24 Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Xiyoone
kataman de7iya ta asatoo, Gibxxeti oottidoogaadan, Asooreti inttena xam77an shociyo
wodenne bantta gatimaa intte bolli denttiyo wode yayyoppite. 25 Qii guutta wodiyaappe
guyyiyan, taani inttena hanqqettiyoogaa aggana; hegaappe guyyiyan, ta hanqqoi eta
xaissanau baana” yaagees.
26 Ubbaappe Wolqqaama GODAI Oreeba giyo shuchchaa achchan Midiyaamata shoci-
doogaadan, eta bolli lissuwaa denttana. I Gibxxen oottidoogaadan, ba gatimaa abbaa bolli
denttana. 27 He gallassi, a toohoi intte hashiyaappe wodhdhana; a qambbaraikka intte
morggiyaappe kichchana. Intte orddido gishshau, qambbarai meqqana.

Woraajjiyaageeti Olido Olaa

28 Morkkiyaa wotaaddarati Aaya katamaa gelidosona; Migiroona giyo sohuwaarakka
kanttidosona; bantta ola miishshaakka Mikimaasa kataman wottidosona. 29 Eti deriyaa
kanttiyoosaara pinnidi, Gebaa7a kataman aqidosona. Raama kataman de7iya asai ubbai
kokkoriis; kawuwaa Saa7oola kataman Gib77an de7iya asaikka baqatiis. 30 Galliima asau,
waasuwaa xulluusite! Laisha asau, ezggite! Anatoota kataman de7iya asau, oichchiyoogaa
odite! 31 Maadimeena giyo katamaa asai baqatiis; Gebiima asaikka ba shemppuwau
qosettiis. 32 Hachchi morkkiyaa wotaaddarati Nooba kataman de7oosona; yan eti bantta
kushiyaa qaattiiddi, Xiyoone Deriyaa, Yerusalaame katamaa baabisoosona.
33 Be7ite, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI tasheta gita wolqqan qanxxana; aduqqida
mittatikka qanxxettana; qassi bonchchettidaageetikka kauyyana. 34 GODAI sikkida woraa
kalttan qanxxana; Liibaanoosikka Wolqqaamaa sinttan kunddana.

11

Sarotettai Kumido Kawotettaa

1 Daawita aawaa Isseya zaree mittaa durumaa mala gidana; durumai aaciyoogaadan,
Daawita zaretu giddoppe marai (issi kawoi) kiyana. 2 GODAA Ayyaanai, aadhdhida
eratettaanne akeekaa Ayyaanai, zoriyaanne wolqqaa Ayyaanai, eratettaanne GODAAYYO
yayyiyo Ayyaanai a bolli shemppana. 3 GODAAYYO yayyiyoogan i ufaittees; ba aifee
be7idoban coo pirddenna; woikko ba haittai siyidoban coo kuuyenna. 4 SHin hiyyeesat-
uyyo i xilluwan pirddana; sa7an de7iya metootanchchatu yohuwaakka i suuretettan
kuuyana. I ba inxxarssaa gatiman sa7aa shocana; ba doonaa shemppuwan iitata worana.
5 Xillotettai a xeessau dancco gidana; ammanettiyoogeekka a miyyiyau qabatto gidana.
6 Wanggireelloi dorssa maraara issippe de7ana; maaheekka deeshsha maraara issippe
zin77ana; miizzaa maraara, gaammuwaa maraaranne daddaruwaara issippe heemettana;
guutta na7i eta heemmana. 7 Miizziyaanne beeriyaa geetettiya do7ai issippe maana;
eta maratikka issippe zin77ana; gaammoi booraadan utulaa maana. 8 Xammiya na7i
shooshshaa ollan kaa7ana; xanttaa duuxxida na7i woriya shooshshaa ollan ba kushiyaa
yeddana. 9 Ta geeshsha deriyan ooninne qohettenna, woikko bayenna; aissi giikko, abbai
haattan kumiyoogaadan, sa7ai GODAA eriyoogan kumana.

Betida Asai Simmiyo Simuwaa

10 He gallassi Isseya zaree asaayyo malaata gididi eqqana; eqqin kawotetta ubbai a
koyana; i de7iyo sohoikka bonchchettana. 11 He gallassi Godai ba asaa atettaa Asooreppe,
Gibxxeppe, Patiroosappe, Toophphiyaappe, Elaamappe, Baabilooneppe, Hamaatappenne
abbaa doonan de7iya biittatuppe naa77anttuwaakka zaaridi ekkanau ba kushiyaa yed-
dana. 12 Kawotettatussi malaataa i xoqqu oottidi denttana; Israa7eelappe laalettidaageeta
issippe gattana; Yihudaappe piskki giidaageetakka sa7aa oiddu zooziyaappe i shiishshana.
13 Hegaappe guyyiyan, Efireema qanaatee appe shaahettana; qassi Yihudaa wais-
siyaageetikka xoqoletti xayana. Efireemi Yihudaa qanaatenna; Yihudaikka Efireema wais-
senna. 14 Eti arggo baggan de7iya Pilisxxeema biittaa bolli paallidi wodhdhana; arshsho
baggan de7iya asaakka eti issippe bonqqana. Eti Eedooma bollinne Moo7aaba bolli bantta
kushiyaa wottana; Amoonatikka etau azazettana. 15 GODAI Gibxxe miyyiyan de7iya Zo7o
Abbaa muleera melissana; ba laxiya carkkuwaara ba kushiyaa Efiraaxiisa SHaafaa bolli
wuxaawuxana. Yaatidi asai mela sohuwaara pinnana mala, laappun qeeri shaafa kessidi
shocana. 16 Israa7eela asai Gibxxe biittaappe kiyiyo wode ogee de7idoogaadan, a asaappe
attida atettatussi Asoore biittaappe kiyiyo ogee de7ana.

12

Galataa Yettaa

1 He wode intte hagaadan yaagana;

“Abeet GODAU, neeni tana hanqqettadasa;

hanqquwaappekka simmadasa;
yaatada tana minttettadasa.
Hegaa gishshau, taani nena galatais.

[2] "Be7ite, Xoossai ta atotettaa;
taani an ammanettada, yayyikke.
Aissi giikko, GODAI Xoossai
taayyo wolqqanne yetta.
I ta atotettaa gidiis"
yaagana.
[3] Ashshiya pulttotuppe haattaa intte ufaissan duuqqana. [4] He gallassi qassi intte hagaadan yaagana;

"GODAA galatite!
A sunttaakka xeesite.
A oosota kawotettatu ubbaa giddon erissite.
A sunttai xoqqu xoqqu giidoogaa awaajjite.
[5] GODAI gita oosuwaa oottido gishshau,
ayyo yexxite.
Hagee sa7a ubban eretto.
[6] Israa7eela Geeshshai intte giddon
xoqqu xoqqu giido gishshau,
inttenoo, Xiyoonen de7iyaageetoo,
hombbocite! Ufaissau yexxite!"
yaagana.

13

Xoossai Baabiloone Qaxxayana

[1] Amoxa na7aa Isiyaasayyo GODAI Baabiloonebaa qonccissin be7idoogee hagaa.
[2] Mela deriyaa bolli banddiraa essite; essidi, intte qaalaa xoqqu oottidi, etayyo waassite; eti halaqatu penggiyaara gelana mala, wuttite. [3] Taani hanqqettidoogeeta qaxxayana mala, ta geeshshata azazaas; taani xooniyoogan ufaittiya ta wolqqaama tooranchchatakka xeesaas.
[4] Cora asai wocamiyoogaadan, deriyaa huuphiyan wocamiyo wocamaa siyite! Qassi kawotettati issippe shiiqidi shabbirettiyo wocamaa siyite! Ubbaappe Wolqqaama GODAI tooranchchata olau salppissees. [5] GODAINNE i ba hanqquwaa polissanau go7ettiyo miishshati biitta ubbaa xaissanau, haaho biittaappe, salotu gaxaappe yoosona.
[6] GODAA gallassai matido gishshau yeekkite! He gallassai Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa matappe bashshadan yaana. [7] Hegaa gishshau, kushe ubbai hilssi gaana; asa ubbaa wozanaikka seerana. [8] Eti dagammana; miixainne sahoi eta oiqqana. Maareti oiqqido maccaaseedan, eti miixattana. Eti dagammidi, issoi issuwaa xeellana; eta som77oikka yeellatana. [9] Be7ite; meqettaa iitidi, yiilluwaaninne suulo hanqquwan biittaa baisa kessanaunne an de7iya nagaranchchata xaissanau, GODAA gallassai yees. [10] Saluwaa xoolinttetinne xoolinttetu citati bantta poo7uwaa immennan ixxana; awa aifee mokkiiddi xumana; aginaikka poo7ennan aggana.
[11] GODAI hagaadan yaagees, "Taani ha sa7aa a iitatettaa gishshau, iitatakka eta nagaraa gishshau qaxxayana. Taani otoranchchatu otoruwaa shaarana; meqettaa iitatu otoruwaakka kaushshana. [12] He bashsha ubbaappe attidaageeti walahi bainna worqqaappekka aadhdhidi be7anau al77ana; asa na7ai Ofiira walahi bainna worqqaappekka aadhdhidi be7anau al77ana. [13] Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAA hanqquwan, a hanqquwaa suuluwaa gallassi taani salota kokkorssana; sa7aikka ba de7iyoosaappe qaaxxana" yaagees.

[14] SHankkaappe baqatiya gaaraadan, woikko heemmiya asi bainna dorssaa wudiyaadan,
asi ubbi ba asaakko asaakko simmana; ubbaikka ba biitti baqatana. [15] Beettidai ooninne
cadettana; oiqettidai ooninne bisuwan haiqqana. [16] Eta guutta naati eta sinttan busaket-
tana; eta keettatikka bonqqettana; eta maccaasatuurakka wolqqan hara attumaasati
gaittana.
[17] Be7ite, biraa koyenna, worqqankka ufaittenna Meedoona biittaa asata taani eta bollan
denttana. [18] Eta wonddafeti wodallata woroosona; qiiba naatakka yeddi maarokkona;
eta aifee purggiya naatuyyookka qarettenna. [19] Kawotettatussi bonchcho, qassi Baa-
biloone asaassikka alleeqonne ayyo gidida Baabiloone biittaa GODAI Sadoomadaaninne
Gamooradan aatti yeggana. [20] He biittan mulekka asi uttenna; woikko yeletaappe yeletaa
gakkanaassikka yan asi de7enna; Araba asikka yan ba dunkkaaniyaa tolenna; dorssaa
wudiyaa heemmiyaageetikka yan bantta wudiyaa allaxxissokkona. [21] SHin yan bazzo
do7ati allaxxana. Worakanati eta keettaa kumana; guttoti hegan de7ana; bazzo deeshshati
hegan guppana. [22] Eta qatotun godaree waassana; eta yallisa kawo keettatunkka worakanai
boccana. A wodee matattiis; gallassaikka gam77enna.

14

Israa7eela Asai Omooduwaappe Simmana

[1] GODAI Israa7eela asau qarettana; Israa7eelakka zaarettidi doorana. Eta eta buzo biittan
wottana; betetikka etaara gaittidi, Israa7eela asaara issippe de7ana. [2] Daro kawotettai
Israa7eela asaa ekkidi, eta sohuwaa ehaana; ehin Israa7eela asai kawotettata maccanne
attuma ashkkaradan, GODAA biittan haarana. Eti banttana omooddidaageeta omooddana;
banttana huqqunnidaageetakka haarana.

Baabiloone Kawoi Duufuwan Gelido Gelettaa

[3] GODAI inttena intte tuggaappe, metuwaappenne intte haarettido iita ailletettaappe
shemppissido gallassi, [4] intte Baabiloone kawuwaa bolli hagaadan yaagidi qilliiccana;
"Huqqunniyaagee waani aggidee; a hanqquwaa suuloikka waani attidee! [5-6] Kawotettata
qareti bainna naaquwaa naaqqida iitatu gatimaanne haariyaageetu xam77aa GODAI
menttiis. Eti asaa wurssetti bainna hanqquwan shocidosona. [7] Biitta ubbai etappe
shemppidi, woppan de7ees; asaikka yettaa yexxees. [8] Harai attin, zigatikka Liibaanoosa
xiiddatikka, kawuwaa kunddettan ufaittidi, 'Neeni kauyyada wodhdhaichchaappe sinttan,
nuna qanxxanau yiyaabi baawa' yaagoosona.
[9] "Neeni yiyo wode, Si7oolee nena mokkanau hirkkin giigiis; i kase biittaa kaalettida
asatu moitilleta nena sarotanaadan denttettees; qassi kase kawotettatussi kawo gidida ub-
batakka eta araataappe dentti essees. [10] Eti ubbaikka hagaadan yaagana; 'Hekko neenikka
nunadan, wolqqa xayadasa; neenikka nu mala gidadasa! [11] Kase diittaa diixxiiddi sabbiyo
ne bonchchoi Si7ooliyan duge geliis. Duuchchati neeni zin77iyo hiixa; guxunetikka neeni
maayiyo afala gidana' yaagana.
[12] "Nenoo wonttaa na7au, bakkaaliyau, saluwaappe waana kunddadii! Nenoo ka-
wotettaa kaushshidaagoo, waana qanxxettada sa7an wodhdhadii! [13] Neeni ne wozanan,
'Taani saluwaa kiyana; ta kawotettaa araataakka Xoossaa xoolinttetuppe bollaara xoqqan
wottana; huuphessa bagga gaxan, yaa7ai shiiqiyo deriyaa huuphiyan uttana. [14] SHaarati
de7iyo xoqqaappekka bollau pude aadhdhana; taani tana Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa mala
oottana' yaagadasa. [15] SHin neeni Si7ooliyan, hirkki ciimma ollan duge yegettadasa.
[16] "Nena be7iyaageeti, 'Biittaa qaattidaagee, kawotettata kokkorssidaagee, [17] sa7aa
bazzo kessidaagee, sa7an de7iya katamatakka aatti yeggidaagee, ba qasho asatakka soo
yeddennan diggida bitanee hagee?' yaagidi tishshi ootti akeekidi xeellana.
[18] "Kawotettatu kawoti ubbai ba duufuwan duufuwan bonchchuwan zin77ana. [19] SHin
neeni ixettida tashedan, ne duufuwaappe gaxi olettadasa; ne ahai bisuwan cadetti
haiqqida ahan, qassi ollan de7iya shuchchatukko duge wodhdhiyaageetu ahan kamettiis.
Neeni tohuwan yerettida aha mala gidadasa. [20] Neeni mooguwaakka etaara issippe
moogettakka; aissi giikko, neeni ne biittaa bashshadasa; ne asaakka woradasa. Iitaa

oottiyaageetu sunttai naa77antto mulekka xeesettoppo. [21] Eta aawatu nagaraa gishshau,
naata woranau giigissite; hegee xayikko eti denddidi, biittaa laattana; sa7aa ubbaakka
katama xalla oottana" yaagana.

Xoossai Baabiloone Biittaa Xaissana

[22] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Taani eta bollan denddana; dend-
dada eta sunttaa, eta atettaa, eta zerettaanne eta yeletaa Baabilooneppe xaissana. [23] Taani
Baabiloone guttoi de7iyoosanne haatti eelliyoosa oottana; bashshaa puxan taani a pittana.
Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa odais" yaagees.

Xoossai Asooreta Xaissana

[24] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagidi caaqqiis; "Taani halchchidoogaadan
hanana; taani qoppidoogaadankka polettana. [25] Taani Asoore biittaa bitaniyaa ta biittan
mentterettana; ta deretu huuphiyan taani a yedhdhana; a qambbarai eta bollaappe, a
toohoikka eta hashiyaappe kichchana" yaagiis. [26] Sa7au muliyau qofettida qofai hagaa;
kawotettatu ubbaa bollan micettida kusheekka hagaa. [27] Ubbaappe Wolqqaama GODAI
hagaa qoppido gishshau, a ooni digganau danddayii? A kusheekka micettiis; hegaa ooni
guyye zaaranau danddayii?

Xoossai Pilisxxeemata Xaissana

[28] Kawoi Akaazi haiqqido laitti odettida qaalai hagaadan yaagiyaagaa; [29] "Inttenoo Pil-
isxxeema asatoo ubbatikka, inttena shocida xam77ai meqqido gishshau ufaittoppite; aissi
giikko, he shooshshaa zariyaappe hasoi kiyana; a zerettaikka qassi paalliya shooshshaa
gidana. [30] Hiyyeesatu baira naati qumaa maana; metootanchchati woppu giidi zin77ana.
SHin taani ne zariyaa koshan wurssana; qassi neeppe attidaageetakka worana.
[31] "Nenoo penggiyau, yeekka! Nenoo katamau, waassa! Inttenoo Pilisxxeema asau
ubbau, intte ubbaikka hirggan maashite! Aissi giikko, huuphessa baggappe cuwai kiyidi
yees; he citaappe duuxxidi guyye attiyaabi baawa. [32] Kawotettai kiittidoogeetussi woigidi
zaaranee? 'GODAI Xiyoone keexxiis; keexxin qohettida a asai i giddon qosetti attiyoosaa
demmiis' yaagana" yaagiya qaalai odettiis.

15

Xoossai Moo7aaba Biittaa Xaissana

[1] Moo7aaba biittaabaa GODAI odido qaalai hagaa: Moo7aaban de7iya Eera giyo katamai
issi qammi qolettidi xayiis; qassi Moo7aaban de7iya Qiira giyo katamaikka issi qammi qo-
lettidi xayiis. [2] Diboona katamaa asai bantta eeqa keettan yeekkanau xoqqa sohuwaa kiyi-
dosona. Moo7aaba biittaa asai Nabonne Medaaba giyo katamatussi hegaadan yeekkees.
Huuphe ubbai bo77atiichchiis; buuchcha ubbaikka meedettiichchiis. [3] Ogee de7iyoosan
ubban eti waaruwaa maayidosona; keettaa bollan dembbayi keexxosaaninne dabaaba
bolla ubban eti yeekkoosonanne afuttaa holssayoosona. [4] Haseboona katamaa asainne
El77aale katamaa asai waassoosona; eta waasuwaa cenggurssaikka Yahaaxa giyoosaa
gakkanaashin siyettees. Hegaa gishshau, olau gixxida Moo7aaba wotaaddarati bantta
cenggurssaa xoqqissidi waassidosona; eta shemppoikka eta garssan kokkoriis. [5] Taani
Moo7aabassi wozanaappe yeekkaas; an de7iya asai Xoo7aaronne Egilaati-SHaliishiyaa
giyo katamatau baqatiis. Eti Luhiita ogiyan yeekkiiddi boosona; baggati qassi Horonaima
biyo ogiyan, bantta bashshaa gishshau, waasuwaa xulluusoosona. [6] Nimiriima haattati
to7idosona; maatai meliis; aacaikka shulliis; irxxabai ubbaikka xayiis. [7] Hegaa gishshau,
eti bantta shiishshido aquwaanne minjjaa tookki ekkidi, ahaayaa giyo mittai de7iyo
wombbaappe hefintti efoosona. [8] Moo7aaba yuushoi ubbai waaso xalla gidiis; eta waasoi
Egilaimanne Bi7eeri-Eliima gakkanaashin siyettees. [9] Diboona katamaa haattati suutta
xalla gididosona; gidikkonne, taani Diboona katamaa bolli hegaappekka dariyaabaa
ehaana. Moo7aabappe kessi ekkidi yiyaageetu bollinne he biittan paxa attidi de7iyaageetu
bolli gaammuwaa yeddada wurssana.

16

Moo7aabassi Hidooti Baawa

1 Moo7aaba asai bazzo biyo ogiyan de7iya Selaa7a katamaappe yelaga dorssa orggeta
Yerusalaamen de7iya biittaa haariyaagaayyo yeddite. 2 Moo7aaba maccaasai bantta de7iyo
keettaappe gaxan laalettida kafotudan, Arnnoona SHaafaa lanqqiyan laalettana.
3 Moo7aaba asai Yihudaa asaa hagaadan yaagana; "Nuna zorite; suure pirddite;
seeta gallassan intte kuwaa qammaadan kuwayite. Yedetettidaageeta qosite; baqati
yiidaageetakka aatti immoppite. 4 Moo7aabappe yedetettidaageeti intte giddon de7ona;
eta xaissiyaageetuppe eti qosetti attiyo soho gidite. Eta huqqunniyaageeti wuridosona;
bashshai attiis; eta tuggayiyaageetikka biittaappe xayidosona. 5 Hegaappe guyyiyan,
issi kawotaa araatai aggenna siiquwan eqqana; he araatan, Daawita dunkkaaniyan issi
ammanettiya daannai uttana. I suuretettaa koyana; xillotettaa oottanaukka eesotana"
yaagana.
6 Yihudaa asai hagaadan yaagana; "Moo7aaba biittaa asai ai keenaa otorettiyaakko, nu
eta otoruwaabaa siyida; eta ayyuwaanne eta cashshaakka siyida; shin eta otoroi hada"
yaagana.
7 Hegaa gishshau, Moo7aabi yeekko; asi ubbikka Moo7aabassi yeekko; Qiirihereesa
kataman intte de7iyo wode miido lo77o qumaa hassayidikka yeekkite. 8 Haseboona
shooqatinne Siibima woiniyaa tokkiyo sohoti xayidosona; etau tashee Yaa7izeera gakkidi,
bazzuwau zaa7ido doorettida woineta kawotettatu halaqati yererettidi xaissidosona; eta
aacaikka zaa7idi, abbaa pinniis. 9 Taani Yaa7izeera katamau yeekkiyoogaadan, Siibima
katamaa woinetussikka yeekkais. Haseboonanne El77aale katamatoo, taani ta afuttan
inttena looxigissais. Aissi giikko, intte mittaa aifiyaanne intte bootida kattaa bollan olaa
waasoi denddiichchiis. 10 Kattaa aifiyan kumida shooqaappe ufaissainne hashshu guussai
ekettiichchiis. Woiniyaa tokkiyo sohuwankka mazamuree yexettenna. Ufaissan woiniyaa
teeraa gum77iyo sohuwan gum77iyaabi baawa. Taani gum77iyaageeti ililiyo ililssaakka
xaissaas. 11 Hegaa gishshau, ta wozanai Moo7aabassi, ta garssa asatettaikka Qiirihereesassi
diittaadan waassees. 12 Moo7aabi ba xoqqa sohuwaa biikkonne, coo bana daafurssees; qassi
i ba eeqa keettaa woossanau biikkonne, hegee a ainne maaddenna.
13 GODAI kasetidi, Moo7aababaa yootido qaalai hegaa. 14 SHin ha77i GODAI hagaadan
yaagees; "Konttiraate oosanchchaa laittaa qoodaadan, Moo7aaba bonchchoinne a coratet-
tai heezzu laittatu giddon wurana; an attiya asatikka amaridaageetanne wolqqi bain-
naageeta gidana" yaagees.

17

Xoossai Sooriyaanne Israa7eela Qaxxayana

1 Damasqqo katamaabaa GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, hagaappe sinttanau
Damasqqoi katama gidiyoogee attana; i burcce doore gidana. 2 Sooriyaa biittaa katamati
asi de7enna bazzo gidana; hegan mehiyaa wudee allaxxana; eta yashissiyaabikka de7enna.
3 Efireemappe qatoti, Damasqqoppekka kawotettati xayana; Sooriyaa asaappe attidaageeti
Israa7eela asaa bonchchuwaa mala gidana. Taani, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa
odais" yaagees.
4 GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi Israa7eela bonchchoi qaarettana; a modhd-
hoikka shoorana. 5 Israa7eeli cakkiyaagee equwan de7iya kattaa shiishshi oiqqidi, maqa
zawaappe qanxxi qanxxi cakkiyoogaa mala gidana; woikko Rafaima wombban kattaa
cakkidi, pushalido soho mala gidana. 6 Wogaraa qaatti simmin, xeeran naa77u woikko
heezzu poshilo aifeti attiyoogaadan, woikko daashshaa giddon oiddu woikko ichchashu
aifeti attiyoogaadan, Israa7eelappe poshiloti attana" yaagiis. Hegaa GODAI, Israa7eela
Xoossai haasayiis.
7 He gallassi asai banttana Medhdhidaagaakko xeellana; bantta aifiyaakka Israa7eela
Geeshshaakko zaarana. 8 Eti bantta kushiyan giigissido yarshshiyoosaa xeellokkona;

Asheero giyo eeqee misiliyaa gidinkka, ixaanaa cuwayiyoosaa gidinkka, eti bantta biradhdhiyan medhdhidoban ammanettiyoogaa aggana.

9 He gallassi Israa7eela asaa gaasuwan Hiiwetanne Amooreta katamati laalettidoogaadan, eta mino katamati laalettana; he katamati baisa gidana. 10 Aissi giikko,
intte inttena Ashshiyaagaa, Xoossaa dogideta; intte baqati attiyo wogga Zaallaakka
hassayibeekketa. Hegaa gishshau, neeni lo77o mittata tokkikkokka, kare biittaappe yiida
lo77o ataakilttiyaa tokkikkokka, 11 ne tokkido gallassi eta dichchiyaakkokka, qassi ne
zerido maallado neeni eta ciyyissiyaakkokka, ne azzanuwaanne ne paxanau danddayenna
sahuwaa gallassi he cahau gakkida kattai baqati xayana.

Morkke Kawotettati Xoonettidosona

12 Be7a, daro asai guummees; eti abbaa beetaadan guummoosona. Qassi kawotettati
waassoosona; eti wolqqaama haattaadan waassoosona. Etau aayye7ana. 13 Kawotettati
daro haattatu gunttaadan guummoosona; shin GODAI eta seerana; seerin eti deriyaa
huuphiyan de7iya suullai carkkuwan denddiyoogaadaaninne gotee denttiyo baanaadan,
yedetettidi, haahosaa baqatana. 14 Sa7ai qammiyo wode, eti shabbirettana; sa7ai
wonttanaappe kasetidi, eti xayiichchana; nubaa wolqqan ekkiyaageetu qaadainne nuna
bonqqiyaageetu saamai hagaa.

18

Xoossai Toophphiyaa Asaabaa Yootido Qaalaa

1 Toophphiyaa shaafatuppe hefintta baggaara de7iya markkabiyaa qefeti giirettiyo
biittaassi aayye7ana! 2 He biittai kiitettiya asata Naile SHaafaa bollaara kiittees; qassi
shombboquwaa wolwoluwan wottidi, haattatu bollaarakka kiittees. Inttenoo, eesotiya
kiitettiyaageetoo, issi adussanne liiqo asaakko biite; matai haahoi yayyiyo asaakko,
wolqqaamanne xooniya kawotetta gidiya, shaafai eta biittaa gidduwan shaakkidi goggiyo
biittaa asaakko biite.

3 Inttenoo, sa7an de7iya ubbatoo, inttenoo, biittan de7iyaageetoo, deretu bollan
malaatai eqqiyo wode, intte be7ana; qassi malkkataikka punettiyo wode, intte siyana.
4 Aissi giikko, GODAI taayyo hagaadan yaagiis; “Sa7ai seetiyo wode kiyiya wolqqaama
mishuwaadan, qassi kattaa cakkiyo aginan hombbiya qamman xaazatiya xaazaadan,
taani co77u gaada, ta de7iyo sohuwaappe duge xeellana” yaagiis. 5 Kattaa cakkiyo
wodiyaappe kase, ciishshai qoletti simmin, woiniyaa aifee teeriyo wode, i xunqqiyo
baacan a xeeraa xunqqirggana; daayiya maraa daashshaakka i diggirggana. 6 Eti ubbaikka
deriyaa huuphiyan de7iya, miyoobaa wochchiya kafotussinne sa7aa do7atussi attana;
miyoobaa wochchiya kafoti balgguwaa, sa7aa do7ati boniyaa eta miiddi shaaccana.

7 He wode adussanne liiqo asaappe, matai haahoi yayyiyo asaappe, wolqqaamanne
xooniya kawotettaappe, qassi shaafai eta biittaa gidduwan shaakkidi goggiyo biittaa
asaappe, Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI imotai Xiyoone Deriyaa, a sunttai de7iyo
sohuwaa yaana.

19

Xoossai Gibxxe Qaxxayana

1 Gibxxe biittaabaa GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, GODAI eesotiya shaaraa toggidi,
Gibxxe yees. Gibxxe eeqati a sinttan kokkorana; Gibxxe asaa wozanaikka eta giddon
seerana” yaagees.

2 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Taani Gibxxe biittaa asaa Gibxxe
asa bolli denttana; eti bantta giddon ishai ishaara, shooroi shooruwaara, katamai
katamaara, kawotettai kawotettaara olettana. 3 Gibxxe asaa ayyaanai gagettana; taani eta
halchchuwaa hada oottana. Eti eeqatanne moitilliyaa haasayissiya asata, kaayiyaageetanne shareechchota zoretaa bessana. 4 Qassi taani Gibxxe biittaa asaa issi meqetti bainna
godaa kushiyan aattada immana; immin issi meqetti bainna kawoi eta haarana” yaagees.

[5] Naile SHaafaa haattai melana; shaafaikka leelan leelan meli aggana. [6] Zaaro haattati
xinqqana; Gibxxe pulttoti guuxxunananne to77ana. SHombboqotinne ceeccati shul-
lana; [7] Naile SHaafaa lanqqen de7iya sohoti, abbaa shoobbati ubbai booddilana. Naile
SHaafaa lanqqen zeridobai ubbai melana, laalettananne xayana. [8] Moliyaa oiqqiyaageeti
kayyottana. Naile SHaafan piriyaa yeggiya ubbati yeekkana; haattan gitiyaa yeg-
giyaageetikka doccana. [9] Paatettida talbbaappe liinuwaa oottiyaageeti, qassi bootta pu-
uttuwaa maayuwaa daddiya shimainnetikka yeellatana. [10] SHimainnetinne keraa oottiya
ubbatikka azzanana.
[11] Xo7aane katamaa haariyaageeti mulekka eeyya; aadhdhida eranchcha giyo Gibxxe
kawuwaa zoriyaageetu zoreekka damma. Yaatin, intte Gibxxe kawuwaayyo, "Nuuni
aadhdhida eranchchatu naata; nuuni beni kawotu naata" gaanau waanidi danddayeetii?
[12] Ne aadhdhida eranchcha asati yaatin ha77i awan de7iyoonaa? Ubbaappe Wolqqaama
GODAI Gibxxe bolli oottanau halchchidobaa ane eti neeyyo odonanne nena erissona.
[13] Xo7aane katamaa haariyaageeti eeyyidosona; Memppisa katamaa haariyaageetikka
cimettidosona. Gibxxe asaa zariyaa giddoppe asaa kaalettiyaageeta giidi wottidoogeeti
Gibxxe balettidosona. [14] GODAI eta giddon geella ayyaanaa walakkiis; yaatin, eti mattottida
asi ba cooshshan ganddigaariyoogaadan, Gibxxee ba ooso ubban ganddigaaranaadan
oottidosona. [15] Gibxxessi a huuphee woikko a goinai, a zambbaa tashee, woikko a
shombboqoi oottanabi aibinne baawa.

Gibxxeti Xoossaassi Goinniyo Gallassai Yaana

[16] He gallassi Gibxxe biittaa asai maccaasa mala gidana. Qassi Ubbaappe Wolqqaama
GODAI eta bollan wuxaawuxiyo a kushiyaa be7idi, eti yashshan kokkorana. [17] Yihudaa
biittai Gibxxe biittaa asaa yashshiyaagaa gidana; Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta bollan
oottanau qoppido qofaa gishshau, Yihudaabaa siyiya ubbai yayyana.
[18] He gallassi Gibxxe biittan de7iya ichchashu katamati Kanaane qaalan haasayiyaagee-
tanne Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI ammanettanau caaqqiyaageeta gidana. He
katamatuppe issoi, "Awaa katamaa" geetettidi xeesettana.
[19] He gallassi Gibxxe biittaayyo gidduwan, GODAAYYO yarshshiyoosai giigana; qassi
Gibxxe biittaa zawankka GODAAYYO tuussai eqqana. [20] Hegee Ubbaappe Wolqqaama
GODAAYYO Gibxxe biittan malaatanne markka gidana; eti banttana huqqunniyaagee-
tuppe denddidaagan GODAAKKO waassiyo wode, i etau ashshiyaagaa kiittana; kiittidi
eta ashshana. [21] He wode GODAI Gibxxe biittan erettidaagaa gidana; Gibxxe asaikka
he gallassi GODAA erananne yarshshuwaanne xuuggiyo yarshshuwaa ekki yiidi, ayyo
goinnana. Eti GODAASSI shiiqqananne bantta shiiquwaakka gattana. [22] GODAI Gibxxe
shocana; shocananne pattana. Etikka GODAAKKO simmana; ikka eta watiwatuwaa siyidi,
eta pattana.
[23] He gallassi Gibxxeppe Asoore gakkanau aaho oge kiyana; Asoore asai Gibxxe, Gibxxe
asaikka Asoore simerettana; qassi Gibxxe asai Asoore asaara issippe goinnana. [24] He
gallassi Israa7eeli Gibxxeeranne Asooreera heezzantto biitta gididi, sa7aa giddon anjjo
gidana. [25] Ubbaappe Wolqqaama GODAI eta hagaadan yaagidi anjjana; "Ta asau Gibxxee,
ta kushee medhdhido Asooreenne taani doorido Israa7eelaa anjjettidaageeta gidite"
yaagana.

20

Kallo Xiire Hemettiya Hananabaa Yootiyaagaa Malaataa

[1] Asoore biittaa Kawoi Sarggooni kiittido ola gadaawai yiidi, Ashddooda giyo Pil-
isxxeema katamaa olidi oiqqido laitti, [2] he wode GODAI Amoxa na7aa Isiyaasa hagaadan
yaagiis; "Ba; baada ne shayaappe waaruwaa qaara; ne tohuwaappekka ne caammaa
kessa" yaagiis; yaagin Isiyaasi GODAI giidoogaadan hanidi, kallo xiirenne mela tohuwan
hemettiis.
[3] GODAI hagaadan yaagiis; "Ta ashkkarai Isiyaasi Gibxxenne Toophphiyaa bollan
gakkiyaabau malaata gidana mala, heezzu laittaa kallo xiirenne mela tohuwan hemettiis.

[4] Hegaadan Asoore kawoi, Gibxxeppe omoodettidaageetanne Toophphiyaappe betidi kiyidaageeta kallo xiirenne mela tohuwaara, dulleekka kallo de7ishin laaggidi, Gibxxe yeellau efaana. [5] Toophphiyan ammanettiyaageetinne Gibxxen ceeqettiyaageeti yayyidi yeellatana. [6] Abbaa lanqqiyan de7iya asai he gallassi hagaadan yaagana; 'Be7ite, nuuni Asoore kawuwaappe attanau maaddoosona giidi nu ufaissaa wottidonne etakko baqatido asaa bolli hagee gakkiis; yaatin, nuuni waanidi kessi ekkanau danddayiyoonii?' yaagana" yaagiis.

21

Baabiloone Kunddettaa Bessiya Ajjuutaa

[1] Abbaa lanqqen de7iya bazzuwau odettida GODAA qaalai hagaa.

Tohossa baggappe gotiyaa carkkoi suraggiiddi yiyoogaadan, bashshai bazzoppe, hanttaara biittaappe yees.

[2] Issi yashshiya ajjuutai taayyo qoncciis. Bonqqiyaagee bonqqees; xaissiyaageekka xaissees; Elaama biittau, woraajja! Meedoona biittau, katamaa doodda! Baabiloone gaasotan gakkida ooliyaa taani gidissana.

[3] Hegaa gishshau, ta xeessai saho xalaala gidiis; maccaasaa maaretai oiqqiyoogaadan, tana un77oi oiqqiis; taani siyiyoogaappe denddidaagan hokkaas; taani be7idoogaappe denddidaagan dagammaas. [4] Tana yiicoyees; tana yashshai kokkorssees; taani amottido omarssai taayyo kokkorssau laamettiis.

[5] Taani be7ido ajjuutan eti gibiraa giigissidosona; minxxaafiyaakka hiixxidosona; yaatidi moosonanne uyoosona. Yaatishin, "Inttenoo halaqatoo, denddite! Denddidi intte gonddalleta quccite!" yaagiya azazoi yiis.

[6] Godai tana hagaadan yaagiis; "Ba; baada xomoosiya asa wotta; wottin i ba be7iyoobaa yooto. [7] Gammaama mehiyaa toggiyaageeta, naa77aa naa77aa gididi biya paraasata, hareta toggiyaageetanne gaameelata toggiyaageeta be7iyo wode, loittidi xeello; daro loittidi xeello" yaagiis.

[8] Hegaappe guyyiyan, wochchidaagee hagaadan yaagidi waassiis; "Godau, taani wochchiyoosan gallassi gallassi paci bainnan eqqaas; ta santtariyiyankka qammaa muliyaa tolettaas. [9] Be7ite, gammaama mehiyaa toggiya paraasati naa77a naa77a gididi yoosona" yaagiis. I qassikka hagaadan yaagiis; "Baabiloonee kunddiis; a xoossatu misiletikka kunddidosona. Eti ubbaikka sa7an duge kunddidi gaacettidosona" yaagidi waassiis. [10] Inttenoo, ta audiyan qoxettida ta asatoo, Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE, Israa7eela Xoossaappe siyidobaa taani intteyyo erissais.

Eedoomabai Odettidaagaa

[11] Eedooma biittaabaa GODAI hagaadan yaagiis; "Issi bitanee Eedooma baggaara tana xeesidi, 'Laa wochchiyaagoo, sa7ai wonttanau woqqai attidee? Laa wochchiyaagoo, sa7ai wonttanau woqqai attidee?' yaagees. [12] Wochchiyaagee zaaridi, 'Sa7ai wonttana hanees; wonttidikka qassi qammana; intte oichchanau koyikko, simmidikka yiidi oichchite' yaagees" yaagiis.

Araba Biittaabai Odettidaagaa

[13] Araba giyo biittaabaa Godai hagaadan yaagees; "Inttenoo Dadaana zal77anchchatoo, intte intte caaniyo gaameelatuurakka Araba biittaa bazzuwan aqana. [14] Inttenoo, Teema giyo biittan de7iya asatoo, saamettidaageetussi haattaa ehiite; betetuyyo miyoobaa immite. [15] Aissi giikko, eti bisuwaappe, shoohuwaappe shoddido bisuwaappe, dafido wonddafiyaappenne mino olaappe baqatidi yiidosona" yaagees.

[16] Hegaappe guyyiyan, Godai tana hagaadan yaagiis; "Konttiraate oosanchchaa wodiyaadan, mexi issi laittaa giddon Qeedaare bonchchoi ubbai wurana. [17] Qeedaare biittan de7iya wonddafiyan dukkiya wolqqaama olanchchatuppe guuttati attana; hegaa GODAI Israa7eela Xoossai odiis" yaagiis.

22

Yerusalaamebai Odettidaagaa

1 Ajjuutaa Wombbaa giyo sohuwaabaa GODAI yootido qaalaa. Inttena ubbaa keettaa
bollan dembbayidi oottidosaa kessidabai aibee? 2 Nenoo waasoi, dirbbainne wocamai
kumido katamau, ne giddon haiqqida asati bisuwan haiqqibookkona; woikko olankka
haiqqibookkona. 3 Intte halaqati ubbai issippe baqatidosona; eti wonddafee bainnan
coo omoodettidosona; eti haahosaa baqatikkonne beettida ubbati ohettidosona. 4 Hegaa
gishshau, taani hagaadan yaagaas; "Tana xeelloppite; ane taani afuxxada misho yeehuwaa
yeekkais; xayida ta asaassi yeekkiya tana minttettana giidi daafuroppite" yaagaas. 5 Godai,
Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha gallassa Ajjuutaa Wombban dagama, yerettanne shab-
birssa gallassa oottiis; qassi gimbbetikka kolettiyo gallassanne deretukkokka waassiyo
gallassa.

6 Elaami ba para gaaretuuranne para asatuura ba wonddafiyaa oiqqidi yiis; Qiira biittaa
wotaaddarati qassi bantta gonddalleta giigissidosona. 7 Keehi lo77iya intte wombbati para
gaaretun kumidosona; para asati Yerusalaame katamaa penggiyaa sinttan eqqidosona. 8 I
Yihudaa qatota qaariis. He gallassi intte woraa keettan de7iya kawuwaa olaa miishshata
xeellideta. 9 Qassi intte Daawita Katamaa giddon kolettidasai daridoogaa be7ideta; be7idi
ziqqa sohuwaa dalbbanttaa dagayideta. 10 Yaatidi intte Yerusalaamen de7iya keettata
qoodideta; qoodidi gimbbiyaa minttanau keettata qolideta. 11 Kase gal77a dalbbanttan
de7iya haattaa zaaridi, a minjjiyoosaa naa77u gimbbetuppe gidduwan giigissideta. SHin
intte hegaa medhdhidaagee Xoossaa gidiyoogaa akeekibeekketa; woikko daro wodiyaappe
kase hegaa halchchidaagaa yainnibeekketa.

12 He gallassi Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI inttena yeekkanaunne zilaalanau,
intte huuphiyaa meedettanaunne waaruwaa maayanau inttena xeesiis. 13 SHin be7ite,
intte ufaitteetanne poocu geeta; booraanne dorssaa shukkeeta; ashuwaa meeta; woiniyaa
eessaakka uyeeta; "Nuuni wontto haiqqiyo gishshau, ane moosinne uyoos" yaageeta.

14 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa taayyo yootiis; i, "Intte haiqqana gakkanaassikka
ha nagarai intteyyo atto geetettenna. Taani Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa
odais" yaagiis.

SHeebina, "Nena Era!" Giidobaa

15 Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagiis; "Ba; kawo keettan sunttettida
alaafiyaa SHeebinakko baada hagaadan yaaga; 16 'Hagan neeni ai oottai? Qassi neeni hagan
neeyyo duufo bookkanau, neeyyo hagan oonee de7iyai? Nenoo xoqqa sohuwan neeyyo
duufuwaa massiyaagoo, qassi shuchchaa gomppan neeyyo de7iyo sohuwaa woociyaagoo,
17 nenoo mino bitaniyau, nena GODAI wolqqan wora zaaridi olana. Nena i birxxotti oiqqidi,
18 yuushshi yuushshi aattidi kuwaasedan, issi aaho biittan oliigana. Nenoo ne godaa
keettaassi yeella gidida bitaniyau, neeni yan haiqqana; ne bonchcho para gaaretikka yan
attana. 19 Taani nena ne oosuwaappe kessana; ne daannatettaappekka nena shaarana'
yaaga.

20 "He gallassi taani Hilqqiyaa na7aa ta ashkkaraa Eliyaaqiima xeesana. 21 Xeesada ne
maayuwaa a maizzana; ne gixxiyoogaakka a gixissana; ne sunttatettaakka ayyo aattada
immana. I Yerusalaamen de7iya asaassinne Yihudaa asaassi aawa gidana. 22 Taani Daawita
keettaa qulppiyaa a hashiyan wottana; i dooyana; dooyin ooninne gorddenna; qassi
i gorddana; gorddinkka ooninne dooyenna. 23 Taani a ammanttiya sohuwan xishedan
xishana; i ba aawaa keettaassi bonchcho kawotaa araata gidana. 24 Wanccaappe biidi,
xoqqabaa gakkanaashin kocan kaqqidoogaadan, eti a aawaa keettaa bonchcho ubbaa,
naata, naatu naatakka, a bolli wottana" yaagiis.

25 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi ammanettiya sohuwan
xishido xishee kichchana; qanxxettananne kunddana. A bollan kaqqido tooho ubbai
duuxxi wodhdhana" yaagees. Hagaa GODAI odiis.

23

Xiiroosabai Hiraagan Odettidaagaa

1 Xiiroosa katamau odettida GODAA qaalai hagaa.
Inttenoo Xiiroosa markkabiyaa laaggiyaageetoo yeekkite! Aissi giikko, Xiiroosa
katamai keetti woikko shemppiyoosi bainna baisa kiyiis; he odoi etau Qophphiroosa
biittaappe yiis. 2 Inttenoo, abbaa lanqqiyan de7iya asatoo, inttenoo Sidoona katamaa
zal77anchchatoo, co77u giite! Intte kiittiyo asati abbaa pinnidosona. 3 Intte kawotettaassi
geliyaagee Naile SHaafaappe cakettida SHihoora biittaa kattaa. Intte kawotettatussi
zal77iyaa zal77iyo soho.
4 Nenoo Sidoona katamau, abbaa qatuwan, abbai, "Taani na7a yelabeikke; taani attuma
na7akka macca na7akka dichchabeikke" yaagidi haasayido gishshau yeellata. 5 Odoi
Gibxxe biittaa gakkiyo wode, eti Xiiroosabaa siyidi mishettana.
6 Inttenoo abbaa lanqqiyan de7iya asatoo, zilaalite; hefintti Tarsseesa biitti pinnite.
7 Beni wode keexettida, kare biittaa oiqqidi haaranau a tohoi a haassi efiidonne, intte
an ufaittiyo Xiiroosa katamai hagaadan hanidee? 8 Kallachchaa goxissiya katamaa
a zal77anchchati biittaa haariyaageeta gididonne a giddon baizziyaageetinne laam-
miyaageeti biittaa bollan bonchchettidaageeta gidido Xiiroosa katamaa bolli hagaa
halchchidai oonee? 9 Otorettiyaageetu bonchcho ubbaa guuttanau, qassi biittaa bollan
bonchchettidaageeta ubbaa kaushshanau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa halchchiis.
10 Inttenoo, Xiiroosa biittaa asatoo, inttena teqqiyaabi bainna gishshau, Naile
SHaafaadan, intte biittaa bollan kumidi goggite. 11 GODAI abbaa bollan ba kushiyaa micciis;
i kawotettaakka qaattiis; Kanaane biittaa qatota laalana mala, GODAI azazuwaa immiis.
12 Qassi i hagaadan yaagiis; "Inttenoo, un77ettida Sidoona asatoo, intte ufaissaa poocu
giyo wodee wuriis. Denddite; denddidi hefintti Qophphiroosa pinnite. Harai atto yankka
intteyyo shemppoi beettenna" yaagiis.
13 Baabiloone biittaa be7ite; he biittaa asai ha77i pattennabaa gidiis. Asoore biittaa asati
he biittan do7ai adaraasanaadan oottidosona. Eti hegan de7iya wogga keettata kolidi,
bantta qatota gimbbidosona; biittaakka baisa oottidosona.
14 Inttenoo, Xiiroosa biittaa markkabiyaasatoo, intte qatoi laalettido gishshau, zilaalite.
15 Xiiroosa katamai laappun tammu laittaa dogettidi de7ana wodee yaana; hegeenne,
issi kawuwaa laittaa keena giyoogaa. Laappun tammu laittai wuriyo wode, shaaramuxa
maccaaseessi yexettiya yetta malai, Xiiroosa katamaassi yexettana. Eti, 16 "Bii, dogettida
shaaramuxee, ne diittaa ekka; ekkada kataman yuuya. Nena asai hassayana mala, mal77o
qaalan daro yettaa yexxa" yaagana.
17 Laappun tammu laittai polettiyo wode, GODAI Xiiroosa xomoosana. SHin hegaappe
guyyiyan, a beni ba shaaramuxaa oosuwau simmana; simmada sa7an de7iya kawotettatu
ubbaara shaaramuxana. 18 Gidikkonne, i zal77eenne i damoozai GODAAYYO dummatidaa-
gaa gidana; i zal77ee daro qumaanne lo77o maayuwaa shammanau, GODAASSI oottiya
asatussi imettanaappe attin, miishsha keettaaninne minjja keettan uttenna.

24

Xoossai Sa7aa Qaxxayana

1 Be7ite, GODAI biittaa booddilissananne baisa kessana; i biittaa mooridi, an de7iya
asaakka laalana. 2 Hara asaa bollan haniyoogaadan, qeesetu bollankka, ashkkaraa bollan
haniyoogaadan godaa bollankka, ashkkaree bollan haniyoogaadan godee bollankka,
shammiyaagaa bollan haniyoogaadan baizziyaagaa bollankka, tal77iyaa immiyaagaa bol-
lan haniyoogaadan tal77iyaa ekkiyaagaa bollankka, acuwaa achchiyaagaa bollan haniy-
oogaadan, acuwaa ashettiyaagaa bollankka hanana. 3 Biittai muleera baisa kiyana; qassi
muleerakka bonqqettana. Aissi giikko, ha qaalaa GODAI haasayiis.
4 Biittai keehi melin, a aacai ubbai shullees; biittan de7iya wolqqaama asaikka daafurees.
5 Biittai banan de7iya asaappe denddidaagan tuniis. Aissi giikko, eti higgiyaa kanttidosona;
wogaa menttidosona; merinaa maachchaakka kolidosona. 6 Hegaa gishshau, Xoossaa

qanggettai biittaa mees; qassi an de7iya asatikka bantta mooruwaa gaasuwan tugga-
toosona. Hegaa gishshau, sa7an de7iya asati xuugettidosona; yaatin qoodan qii guutta asai
attiis. 7 Woiniyaa turaa anoi melin, woine eessaikka al77iis; kase ufaittiya ubbai azzanees.
8 Karaabiyaa baqaa ufaissai sirphphi giis. Ufaittiyaageetu hombbocettaikka eqqiis. Lo77iya
diittaa ufaissaikka sirphphi giis. 9 Hagaappe sinttanau yettaa yexxiiddi, eti woiniyaa
eessaa uyokkona; mattoyiya ushshai uyiyaageetau camo gidana. 10 Maaraa mankkaa
xayida katamai laalettiis; ooninne gelennaadan, keetta ubbai gorddettiis. 11 Woine
eessai xayidoogau asai gutaran waassees; ufaissa ubbai azzanuwau laamettiis; sa7aa
ufaissai ubbai kichchiis. 12 Katamai qolettidi attiis; katamaa penggetikka meqerettidosona.
13 Wogaraa teeraa qaattidi qoqqofiyoogaadan, woikko woiniyaa teeraa maxi simmidi,
poshiluwaa maxiyoogaadan, biittaa bollan de7iya kawotettatu giddon hegaadan hanana.

14 Eti bantta qaalaa xoqqu oottidi, ufaissan yexxoosona; arggo baggaara de7iya ubbai
GODAA gitatettaa yootana. 15 Hegaa gishshau, arshsho baggaara de7iyaageetoo, GODAU
bonchchuwaa immite; abbaa doonan de7iya biittatun de7iyaageetoo, Israa7eela Xoossaa,
GODAA sunttaassi bonchchuwaa immite. 16 Biittaa gaxaappe, “Xilluwau bonchchoi gido”
yaagiya yettaa nuuni siyoos.

SHin taani, “Taani gilqqais! Taani gilqqais! Taayyo aayye7ana! Aissi giikko,
kaddiyaageeti kaddoosona; kaddiyaageeti keehippe kaddoosona” yaagais. 17 Inttenoo,
sa7aa bollan de7iya asatoo, dagamai, aafoinne piree inttena naagees. 18 Saluwaa
maskkooteti dooyettido gishshaunne, biittaa baasotikka qaaxxiyo gishshau, daganttiya
cenggurssaappe baqatiyaagee ollan kunddana; qassi ollaappe pude kiyiyaagee piriyan
ohettana. 19 Biittai za77idi phalqqettiis; nippi giidi meqerettiis; wolqqappe qaaxxiis.
20 Biittai mattottida asadan ganddigaarees; carkkoi sugiyo daasedan, yonqqu gees.
Makkalanchchatu mooroi a keehippe deexxido gishshau, naa77antto denddennaadan
kunddees.

21 He gallassi GODAI saluwaa wolqqata saluwan, qassi sa7aa kawotakka sa7an qaxxayana.
22 Eti ollan de7iya qasho asatudan, issippe shiiqana; shiiqidi qasho keettan gorddettidi
uttana. Qassi daro gallassaappe guyyiyan, eti qaxxayettana. 23 Hegaappe guyyiyan,
aginaikka awaikka yeellatana. Aissi giikko, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xiyoone de-
riyaaninne Yerusalaamen kawotana; qassi i Yerusalaame cimatu sinttan ba bonchchuwaa
qonccissana.

25

Galataa Yettaa

1 Abeet GODAU, neeni ta Xoossaa. Taani nena xoqqu xoqqu oottana; ne sunttaakka
galatana. Aissi giikko, neeni polo ammanettiyoogan beniisappe halchchettidi de7iya
maalaalissiya oosota oottadasa. 2 Neeni katamaa shuchcha doore oottadasa; min-
uwan gimbbettida katamaa qoladasa. Allagatu kawo keettaakka naa77antto katama
gidennaadan oottadasa. Simmidi mulekka keexettenna. 3 Hegaa gishshau, mino asati
nena bonchchana; meqetti bainna kawotettatu katamatikka neessi yayyana. 4 Neeni
hiyyeesau baqati attiyo soho. Metootanchchaukka ba metuwaa wode baqati attiyo
soho, uushuwaappe sheephetiyo sohonne awaa seelaappe attiyo kuwa gidadasa. Aissi
giikko, meqetti bainna asaa hanqqoi gimbbiyaa shociya uushuwaa malanne 5 bazzo biittaa
mishuwaa mala. Awaa mishoi shaaraa kuwan gabbi giyoogaadan, neeni allagatu wocamaa
haizissadasa; yaatin, meqetti bainna asatu yettai sirphphi giis.

6 Ubbaappe Wolqqaama GODAI asa ubbaayyo ha deriyaa bollan gita gibiraa giigissana;
hegeekka modhdhobata, kolzziyaara de7iyaabatanne lo77o ka77ida woiniyaa eessaa
gibiraa. 7 Ha deriyan asa ubbaa cammidabaa, kawotetta ubbaa bollankka micettida
magalashuwaa taani xaissana. 8 Haiquwaa i merinau mittana; Ubbaa Haariya GODAI aife
ubbaappe afuttaa quccana; ba asaa kaushshaakka biitta ubbaappe diggana. Hagaa GODAI
odiis.

[9] He gallassi eti hagaadan yaagana; “Hagee tumu nu Xoossaa; nuuni i nuna
ashshanaadan naagida; naagin i nuna ashshiis. Hagee GODAA; nuuni a naagida. Ane a
atotettan hashshu goosinne ufaittoos” yaagana.

Xoossai Moo7aaba Biittaa Qaxxayana

[10] Aissi giikko, GODAA kushee ashshanau ha deriyaa bollan gidana. SHin darccaa pito
ollan yeggidi yedhdhiyoogaadan, Moo7aaba biittaa asai ba sohuwan yerettana. [11] Haattaa
wadhdhiyaagee haattaa wadhdhanau ba kushiyaa piddi oottiyoogaadan, eti hegaa gid-
don bantta kushiyaa piddi oottana. SHin GODAI a otoruwaa a kushiyaa geniyaarakka
gattidi kaushshana. [12] Eti xoqqissidi, minuwan gimbbido gimbbiyaa i duge ehaananne
kaushshana; duge sa7an, ubba hirkki buhiyan olana.

26

Xoossai Ba Asaassi Xoonuwaa Immana

[1] He gallassi Yihudaa biittan ha yettai yexettana.

Nuuyyo mino katamai de7ees;
Xoossai atotettaa a yuushuwan gimbbedaaninne qatodan essees.
[2] Ammanuwaa naagiya xillo kawotettai
gelana mala, kareta dooyite.
[3] Ba qofaa nenan wottida asa
neeni polo sarotettan naagaasa;
aissi giikko, i nenan ammanettees.
[4] GODAN merinau ammanetta;
aissi giikko, GODAI Xoossai merinaa Zaallaa.
[5] Xoqqan de7iyaageetanne
eta xoqqa katamaa ziqqi oottiis;
i a kaushshees.
Duge biittaa gakkanau ziqqi oottees;
biittaa buhiyan oli bayees.
[6] Hiyyeesaa gedee, metootanchchaa tohoi a yedhdhana.

[7] Xillotu ogee salalla.
Abeet Xilluwau, neeni
xillotu ogiyaa salallissaasa.
[8] Ee GODAU, ne higgiyaa ogiyan hemettiiddi,
nuuni nena naagoos.
Nu wozanaa amoi
ne sunttaa bonchchanaagaa xalaala.
[9] Qamman taani nena laamotais;
ta giddon de7iya ta ayyaanai
tumuppe nena minttidi koyees.
Aissi giikko, ne pirddai sa7an de7iyo wode,
sa7an de7iya asai xillotettaa tamaarees.
[10] Iita asayyo kehatettaa oottikkokka,
i xillotettaa tamaarenna.
Suure asatu biittan iitabaa oottees;
GODAA gitatettaakka erenna.
[11] Abeet GODAU, neeni
ne kushiyaa xoqqu oottadasa;
shin eti be7okkona.
Ne asau neeni mishettiyo mishuwaa
be7idi yeellatona.
Neeni ne morkketuyyo wottido tamai

eta mi xaisso.

[12] Abeet GODAU, neeni
nuuyyo sarotettaa minttadasa;
nu ooso ubbaa neeni nuuyyo oottadasa.
[13] Abeet GODAU, nu Xoossau,
neeppe harati nuna haaridosona;
shin nuuni ne sunttaa xalaalaa bonchchoos.
[14] Eti haiqqidosona;
simmidi paxa de7okkona.
Neeni qaxxayin xayido gishshau,
simmidi denddokkona.
Eti hassayettiyoobaa ubbaa qucca xaissadasa.
[15] Abeet GODAU!
Neeni asaa darissadasa.
Asaa darissada, neeni bonchchettadasa;
biittaa zawaa ubbaakka aassadasa.

[16] Abeet GODAU!
Metuwaa wode eti nena koyidosona.
Neeni eta qaxxayido wode,
eti nena woossidosona.
[17] Abeet GODAU! SHahaarida maccaasiyaa
yeliyo wodee gakkin,
maaretan un77ettada waassiyoogaadan,
nuunikka ne sinttan hegaadan hanida.
[18] Nuuni shahaarida; maaretaakka ohettida;
shin carkkuwaa yeliyaabaa gidida.
Nuuni sa7au atotettaa ehibookko;
sa7an de7iya asaakka yelibookko.

[19] Haiqqida ne asai paxana;
eta ahaikka denddana.
Inttenoo, biittaa buhiyaa giddon de7iyaageetoo,
intte xaazai maallado xaazaa mala gidiyo gishshaunne,
sa7aikka haiqqidaageeta zaarettidi immiyo gishshau,
beegottitenne ufaissau yexxite.

Pirddaanne Omooduwaappe Simmiyoogaa

[20] Ta asatoo, haa yiite; yiidi intte soo gelidi, kariyaa intte bolli gorddite. GODAA hanqqoi aadhdhana gakkanaassi, guutta wodiyaa inttena qosite. [21] Biittaa bollan de7iya asaa, eta nagaraa gishshau qaxxayanau, GODAI ba de7iyoosaappe kiyidi yees. Biittaikka ba bollan gukkida suuttaa qonccissana; woridoogeetakka naa77antto genttenna.

27

[1] He gallassi GODAI ba mino, gitanne wolqqaama bisuwan Lewaataana giyo kolxxiyaanne xaaxettiya shooshshaa qaxxayana; abban de7iya demiyaakka worana. [2] He gallassi hagaadan geetettana; "Hagee dosettida woiniyaa turaa soho; abaa yexxite! [3] Taani, GODAI a naagiyaagaa; taani a ha77i ha77i haattaa ushshais; ooninne a qohennaadan, taani qamminne gallassi a naagais. [4] Taani hanqqettikke; tanaara olettanau, agunttainne gom77oree de7orkkonaashsha! Taani eta bolli kiya eqqada, eta xuugga wurssana shin. [5] Woikko baqati qosetti attanau taakko yoona; tanaara giigona; ee, tanaara giigona" yaagetettana.

[6] Yaana gallassatun Yaaqoobi xaphuwaa yeddana; Israa7eeli aacananne ciyyana; yaatidi aifido aifee sa7aa ubbaa kumana.

7 Eta shocidaageeta shocidoogaadan, GODAI Israa7eela asaa shocideeyye? Woikko
eta woridaageeti haiqqidoogaadan, eti haiqqidonaayye? 8 GODAI ba asaa omooduwau
yeddiyoogan qaxxayiis; arshsho bagga carkkuwaa gallassi eta ba yashshiya gotiyan
laaggidi kessiis. 9 Hegaa gishshau, Yaaqooba mooroi atto geetettanainne a nagarai polo
qucettanai hagaana: hegeekka yarshshiyoosaa shuchchaa ubbaa i meqerettida booqintta
shuchchaadan oottiyo wodenne, Asheero giyo macca xoossee misilee, woikko ixaanaa
cuwayidi, yarshshiyoosaikka equwan attennaadan oottiyo wode.
10 Minuwan direttida katamai oniis; kase asi de7iyo sohoi ha77i bazzodan, mela
attiisinne dogettiis; i mehee heemettiyo soho gidido gishshau, mittaa bonccuwaa miiddi,
marati hegan allaxxoosona. 11 Mittaa tasheti meliyo wode meqerettoosona; maccaasaikka
yiidi, eta eettanau efees. Ha asai akeeki bainna asa gidiyo gishshau, eta Medhdhidaagee
etau qarettennanne maarenna.
12 He gallassi Efiraaxiisa SHaafaappe Gibxxe SHaafaa gakkanaashin, GODAI kattaa
qoxxana; inttenoo, Israa7eela asatoo, inttekka intte kayan kayan shiiqana.
13 He gallassi gita malkkatai punettana; punettin Asoore biittan xayiyaageetinne Gibxxe
biittau goossidaageeti yaana; yiidi Yerusalaamen geeshsha deriyan GODAAYYO goinnana.

28

Huuphessa Kawotettaa, "Nena Era!" Giidobaa

1 Efireeman de7iya mattottiyaageetu kallachchaunne, woiniyaa eessai xoonidoogeetu
aradda wombban de7iya, shulliya ciishsha mala gidida a bonchchuwaa puulau aayye7ana!
2 Be7ite, Godaayyo wolqqaamanne mino gidida issoi de7ees; Godai a shachchaa
uushuwaadan, bashshiya gotiyaadaaninne kixxidi goggiya wolqqaama haattaadan, mino
kushiyan duge sa7aa olana. 3 He mattottiya Efireema asatu otoruwaa kallachchai tohuwan
yerettana. 4 Aradda wombbaa huuphiyan de7iya qoqqofettiya ciishshai, a bonchchuwaa
puulai wodee gakkanaappe kasetidi teerida balasiyaa mala gidana; issi asi he balasiyaa
be7iyo wode, ba kushiyan oiqqosaara mi aggees.
5 He gallassi Ubbaappe Wolqqaama GODAI ba asaappe attidaageetussi bonchcho
kallachchanne puula alleeqo gidana. 6 I daannatussi likke pirddiyo ayyaana, olaa miix-
aappe zaariyaageetussikka wolqqa gidana.

Isiyaasanne Mattottidi Hananabaa Yootiya Yihudaa Asata

7 Hageetikka woiniyaa eessaa uyidi yiicotoosonanne mattoyiya ushshan ganddigaa-
roosona. Qeeseenne hananabaa yootiyaagee mattoyiya ushshan yiicotoosona; eti
woiniyaa ushshan chaarikettoosona; mattoyiya ushshankka ganddigaaroosona. Ajjuutaa
likke be7okkona; pirddiiddikka xubettoosona. 8 Eti miyo maadda ubbai cooshsha xalla
gidiyo gishshau, moorettibeenna sohoi mulekka baawa.
9 Eti hagaadan yaagana; "Eratettaa i oona tamaarissanee? Kiitaakka oossi qonccissanee?
Maattaa paahuwaa biron aggidaageetusseeyye, woikko xanttaa biron duuxxidaagee-
tussee? 10 Aissi giikko, i giyoogee hagaa; azazuwaa bolli azazuwaa, azazuwaa bolli
azazuwaa, wogaa bolli wogaa, wogaa bolli wogaa, hagan guuttaa, hegan guuttaa" yaagana.
11 SHin GODAI allagatu qaalaaninne imattatu doonan ha asaassi haasayana. 12 I etau
hagaadan yaagiis; "Hagee shemppuwaa. Xalalidaagaa shemppissite. Hagee shemppi
ekkiyo soho" yaagiis. SHin eti siyennan ixxidosona. 13 Hegaa gishshau, eti biidi kunddana
mala, meqqana malanne gitiyan oiqettidi omooduwaa baana mala, GODAA qaalai etau
azazuwaa bolli azazuwaa, azazuwaa bolli azazuwaa, wogaa bolli wogaa, wogaa bolli wogaa
gididi, hagan guuttai, hegan guuttai gidiis.

Xiyoonessi Godaa Xaphuwaa Minttiya SHuchchaa

14 Hegaa gishshau, inttenoo, Yerusalaamen de7iya asaa haariya qilliicciyaageetoo,
GODAA qaalaa siyite. 15 Intte, "Nuuni haiquwaara maacettida; Si7ooliyaarakka caaqettida;
nuuni wordduwaa nuussi qato oottido gishshaunne malttiyaa nuussi qosetti attiyo soho

oottido gishshau, hanttaara boshai yiidikka nuna bochchennan aadhdhana” yaagidi
ceeqetteeta.
[16] Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, taani Xiyoo-
nen baasuwaassi shuchchaa, paacettida shuchchaa, godaa xaphuwaa minttiya, al77o
shuchchaa wottaas; aani ammaniya ooninne yeellatenna. [17] Taani suure pirddaa baa-
suwaa likkiyo wodoro, xillotettaakka tumbbe oottana. Qassi intte qatuwaa wordduwaa,
shachchai shocana; intte qosetti attiyoosaakka haattai muukkana” yaagees. [18] Hegaappe
guyyiyan, intte haiquwaara maacettido maachchai laalettana. Si7ooliyaarakka caaqettido
caaqoikka minnenna. Hanttaara boshai yiyo wode, intte an shocettana. [19] He boshai maal-
lado maallado, qamminne gallassi hegaara aadhdhana; he aadhdhiyo wode ubbankka,
inttena ekki baana.
A kiitaa akeekiyoogee intteyyo shabbirssa dagama gidana. [20] Arssai gediyaa cogochchidi
zin77anau qantta; afalaikka gatti maayanau guutta. [21] Aissi giikko, Paraaxiima Deriyaa
bollan GODAI oottidoogaadan, ba oosuwaa, ba imatta oosuwaa, hegeekka ba ooratta
oosuwaa oottanau denddana. Qassi Gabaa7oona wombban hanqqettidoogaadan hanqqet-
tana. [22] Godaappe, Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE i boshaa biitta ubbaa bolli ehaanau
qachchidoogaa taani siyido gishshau, intte qashoi minnenna mala, qilliicciyoogaa aggite.

Xoossaassi Aadhdhida Eratettai De7ees

[23] Intte haittaa haa yeggidi, taani yootiyoogaa siyite; ta haasayaakka akeekidi ezg-
gite. [24] Kattaa zeranau goyiya goshshanchchai ubbatookka goyiiddi de7iigii? Qassi i
ubbatookka guulluwaa kinchchiiddinne liiqissiiddi de7iigii? [25] Gadiyaa liiqissidi, aanugaa
laalees; karetta sawuwaakka zerees; gisttiyaakka a yippan, banggaakka a do7uwan,
qambbaraakka au bessiya sohuwan zerees gidennee? [26] Aissi giikko, ha hiillaa a Xoossai
a erisseesinne tamaarissees. [27] Karetta sawuwaa udula mittan qoxxenna; aanugaakka
cuguwan bukkenna. Hegaa aggidi, karetta sawuwaa gatiman, aanugaakka xam77an
qoxxees. [28] Oittaa uukkiyo kattaa qoxxiyoosan qoxxiyaagee liiqissiiyye? CHiikka, i a
qoxxiiddi qoxxiiddi, merinau de7iigenna. Qassi i kattaa qoxxiyo para gaareta a bollaara
laaggiiddikka kattai gaacettanaadan oottenna. [29] Hageekka qassi maalaalissiya zoriyaa
zoriya, oosuwaakka aadhdhida eran oottiya Ubbaappe Wolqqaama GODAAPPE yees.

29

Daawita Katamaa Yerusalaamessi Aayye7ana!

[1] Nenoo Daawiti de7ido Arii7eela giyo katamau, neeyyo aayye7ana! Laittaa bollan
laittaa gujja; baalatakka zaara zaarada bonchcha. [2] Taani Arii7eela giyo katamaa bironkka
un77ettana; un77ettin eti zilaalananne yeekkana. He katamai suuttai kammido yarshshiy-
oosaa mala gidana. [3] Taani ne yuushuwan dooddananne adussa gimbbiyan nena dirana;
ne bollan olaa miixaa keexxana. [4] Hegaappe guyyiyan, neeni biittaa ciimmaappe haa
pude haasayana; hirkki baanaappe ne cenggurssai yaana. Ne cenggurssai moitilliyaa
cenggurssaadan, biitta giddoppe kiyana; ne haasayaikka baanaa giddoppe saasukettana.
[5] SHin ne morkketi liiqo baana keena coranne ne meqetti bainnaageetu qoodaikka
carkkoi efiyo suullaa keena daro gidana. Qoppennan de7ishin eesuwan, [6] Ubbaappe
Wolqqaama GODAI dadan, biittaa qaattan, gita cenggurssan, gotiyan, carkkuwaaninne
miya tamaa lacuwan inttena xomoosona. [7] Arii7eela katamaa oliya cora kawotetta ubbai,
he katamaanne a qatuwaa oliya ubbai, a waissiya ubbai aimodan, qamma ajjuutadan
hanana. [8] Namisettida asi aimuwan mees; shin beegottiyo wode a namisai aggenna; woikko
saamettida asi aimuwan uyees; shin beegottiyo wode daafurees; saamuwaakka alibeenna;
Xiyoone Deriyaa oliya cora kawotetta ubbai hegaadan hanana.

Xoossa Azazuwaa Kariyoogee Ehiyo Qixaatiyaa

[9] Inttena intterkka dammettidi, damma asa gidite; inttena intterkka qooqissidi, qooqe
asa gidite. Mattottite; shin woiniyaa eessaana gidoppo. Ganddigaarite; shin mattoyiya
ushshaana gidoppo. [10] Aissi giikko, GODAI xiskkuwaa sonnu oottiya ayyaanaa intte bollan

gussiis. Hananabaa yootiyaageetoo, yaatidi intte aifeta i gooziis. Ajjuutaa be7iyaageetoo,
intte huuphetakka gulleyiis.
[11] Ha ubba ajjuutai neeyyo attamettida maxaafa mala gidiis. Asai, "Hei, hagaa nabbaba"
yaagidi, issi nabbabi danddayiya urau immiyo wode i, "Maxaafai attamettido gishshau,
taani nabbabanau danddayikke" yaagana. [12] Qassi maxaafaa nabbabi danddayenna urau,
"Hei, hagaa nabbaba" yaagidi immiyo wode, i, "Taani nabbabanau danddayikke" yaagana.
[13] Yaatin, Godai hagaadan yaagana; "Hagee asai ba bolla doonan taakko shiiqees; ba in-
xxarssan tana bonchchees; shin eta wozanai taappe haahuwan de7ees. Eti asi medhdhido
wogaa tamaariiddi, taassi hadan goinnoosona. [14] Hegaa gishshau, be7ite, taani ha asaa bolli
zaarettadakka maalaalissiyaabaa oottana; maalaaliyaabaanne oorattabaa oottana. Eta
eranchchatu aadhdhida eratettai daallamana; eta akeekanchchatu akeekaikka qosettana"
yaagiis.

Sinttappe Yaana Kehaa

[15] Bantta halchchuwaa ciimmayidi, GODAAPPE qottiyaageetussi, bantta oosuwaa xuman
oottiiddi, "Nuna ooni be7ii? Nuna ooni erii?" yaagiyaageetussi aayye7ana! [16] Intte
yohota aatti yeggeeta; urqqaa medhdhiyaagee urqqaa mala giidi qoppeeta! Merettidaagee
medhdhidaagaa, "I tana medhdhibeenna" gaanee? Otoi bana medhdhidaagaa, "I ainne
erenna" gaanau danddayii?
[17] Liibaanoosa worai aradda gadiyau laamettanau, aradda gadee qassi wora gidanau,
guutta wodee attiis gidenneeyye?
[18] He gallassi tulleti maxaafaa qaalaa siyana; lem77ilem77aappenne xumaappe kiyidi,
qooqetu aifee xeellana. [19] Ashkketi gujjidikka GODAN ufaittana; asaa giddon de7iya hiyy-
eesatikka Israa7eela Geeshshan hashshu gaana. [20] Meqetti bainnaageeti wurana. Qilliic-
ciyaageeti tim77i gaana. Iitabaa oottanau wochchiyaageeti ubbai xayana. [21] Hegeeti yohon
asa mooranchcha kessiyaageeta, shilootan asaa seeriyaageetau piriyaa wottiyaageetanne
wordduwan xillo bitaniyaa pirddaa teqqiyaageeta.
[22] Hegaa gishshau, Abrahaama wozida GODAI Yaaqooba zariyau hagaadan yaagees;
"Yaaqooba zaree hagaappe sinttanau yeellatenna; eta som77oikka yeellatidi, sa7aa
xeellenna. [23] SHin eti ta kushe ooso gidiya bantta naata bantta giddon be7iyo wode, ta
sunttaa geeshshatettan naagana; eti Yaaqooba Geeshshaa geeshshatettaa moorokkona.
Israa7eela Xoossaakka yashshatettan bonchchana. [24] Ayyaanan balidaageeti simmidi
akeekana; zuuzummiyaageetikka timirttiyaa ekkana" yaagees.

30

Gibxxeera Maacettiyo Hada Maachchaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Makkalanchcha naatussi aayye7ana! Taani halchch-
abeennabaa oottiyaageetussi, ta Ayyaanaappe gidenna exaa banttau giigissiyaageetussi,
nagaraa nagaraa bolli gujjiyaageetussi aayye7ana. [2] Gibxxe kawuwaa qatuwan attanaunne
Gibxxe kuwan attiyoosaa koyanau, tana zoretaa bessennan, duge Gibxxe wodhdhiyaagee-
tau aayye7ana! [3] Hegaa gishshau, Gibxxe kawuwaa qatoi intteyyo yeella, kuwaikka
kaushsha gidana. [4] Eta halaqati Xo7aanen de7ikkokka, eti kiittidoogeeti Haneesa giyo
katamaa gakkikkokka, [5] yeellappenne kaushshappe attin, haraabaa aibanne wodhdhenna
asaa, aibanne maaddenna woikko go77enna asan ammanettida asi ubbi kauyyana"
yaagees.
[6] Neegeeban de7iya do7atubaa GODAI giyoogee hagaa; kiitettiyaageeti metoinne tuggai
de7iyo biittaa gidduwaara, gaammoinne gaammiyaa woriya shooshshatinne paalliya
demeti kolxxiyo iita biittaara kanttidi baana. Bantta duretettaa haretu zokkuwan, bantta
aquwaa gaameelatu zimettan caani ekkidi, etayyo aibanne worissenna biitti baana. [7] Aissi
giikko, Gibxxe maadoi waagi bainnabaanne mela. Hegaa gishshau, taani a, "Co77u giidi
uttida Ra7aaba" yaagada sunttaas.

Azazettenna Asaa

[8] Ha77i ba; baada sinttaara yaana wodiyaassi merinaa malaata gidana mala, eta sinttan
shuchchaa masettan qaaca; mazggafankka xaafa. [9] Aissi giikko, hageeti makkalanchcha
asatanne worddanchcha naata; eti GODAI yootiyoobaa siyanau koyenna naata. [10] Eti
ajjuutaa yootiyaageeta, "Ajjuutaa be7oppite" yaagoosona; hananabaa yootiyaageetakka,
"Ufaissiyaabaappenne milatiyaabaappe attin, nuuyyo suurebaa yootoppite. [11] Ogiyaappe
kichchite; loossuwaappekka issi baggi simmite; nuuni Israa7eela Geeshshaabaa zaarettidi
siyokko" yaagoosona.

[12] Yaatin, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; "Intte ha qaalaa ixxidi, asa naaqqiy-
oogan ammanettido gishshaunne cimmiyoogan ceeqettido gishshau, [13] ha nagarai
intteyyo za77idi wodhdhiya, akeekennan eesuwan kunddiya adussa gimbbiyaa mala
gidana. [14] A meqoi urqqaappe medhdhidonne nippi giidi meqqida otuwaa mala gidana;
he mequwaa giddon tama kaashiyo woikko ollaappe haatta duuqqidi kessiyo kon77inne
beettenna" yaagees.

[15] Ubbaa Haariya GODAI, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; "Intte taakko sim-
miyoogaaninne shemppiyoogan attana; co77u giyoogeenne ammanettiyoogee intteyyo
wolqqa gidana; shin intte ixxideta. [16] Ixxidi hagaadan yaagideta; 'CHii, nuuni paratun
uttidi baqatana' yaagideta; hegaa gishshau, intte baqatana. Qassikka intte, 'Eesotiya
parata toggidi biichchana' yaagideta; hegaa gishshau, inttena yedettiyaageeti eesotana.
[17] Issi tooranchchaa be7idi, intteppe sha7u asai baqatana; ichchashu tooranchchati
inttena muliyaa yedettana. Deriyaa huuphiyan essido banddiraa mittaappe attin, intte
tooranchchatuppe issoinne attenna" yaagees.

[18] SHin GODAI intteyyo kehanau naagees; i intteyyo qarettiyoogaa bessanau denddees.
Aissi giikko, GODAI xillo pirddiya Xoossaa; a naagiyaageeti ubbati anjjettidaageeta.

Xoossai Ba Asaa Anjjana

[19] Inttenoo, Yerusalaamen de7iya Xiyoone asatoo, hagaappe sinttanau yeekkekketa;
intte waasuwan i intteyyo tumuppe qarettana; i intte waasuwaa siyiyo wode, intteyyo
zaaruwaa immana. [20] Godai intteyyo metuwaa oittaanne tuggaa haattaa immikkokka,
intte asttamaaree hagaappe sinttan bana qottenna. SHin intte aifee intte asttamaariyaa
be7ana. [21] Intte ushachchi woikko haddirssi simmiyo wode, guyyeera inttena, "Ogee
hagaa; an biite" yaagiya cenggurssaa intte siyana. [22] Hegaappe guyyiyan, biran alleeqettida
eeqatanne worqqan kamettida misileta intte tunissana. Qita curqqadan intte eta,
"Nuuppe haakkite" yaagidi wora olana.

[23] He wode intte biittan zerido kattaassi i iraa bukissana; biittaappe mokkiya kattaikka
murutanne daro gidana. He gallassi intte miizzai aaho dembban hemettana. [24] Gadiyaa
goyiya booratinne hareti laidaaninne gillan suraggidi, maxiniyan sohido harqquwaa
maana. [25] Intte morkketu qatoti omoodettin, asai goora7ettidi wuriyo gallassi, gita
deretuppenne xoqqa deretuppe pultto haattati goggana. [26] He gallassi aginee poo7oi
awaa poo7uwaadan hanana; awaa poo7oikka kaseegaappe laappun kushe darana; laappun
gallassa poo7uwaa keenaa poo7ana. He gallassi GODAI meqqida ba asaa koolana; i
dechchin masunxxida masunttaakka pattana.

Xoossai Asoore Qaxxayana

[27] Be7ite, GODAA sunttai suulliya hanqquwaara, sikkida cuwaa shaaraara haahosaappe
yaana; a doonai hanqqoi kumidoogaa; a inxxarssaikka miya tama. [28] Ubbabaa pitti
qucci efiya di7uwaadan, xaissiya carkkuwaa yeddana. I kawotettata bashshaa zazzariyan
baqqana; asaa gappataakka wora efiya bixaalaa barssana. [29] Geeshsha baalai bonchchettiyo
qammi yexxiyoogaadan, intte yexxana; GODAA deriyaa Israa7eela Zaallaakko biyo wode,
pulaaliyaa punnidi yexxiya asai ufaittiyoogaadan, intte ufaittana.

[30] Qassi GODAI ba yashshiya cenggurssaa sissana; a qesee wodhdhidi shociyo shochchaa
ba suulliya hanqquwan, miya tamaa lacuwan, gotiyan, uushuwaaninne shachchaa bur-
cciyan qonccissana. [31] GODAI ba xam77an shociyo wode, Asoore biittaa asati ceng-
gurssaa siyidi dagammana. [32] GODAI eta ba qaxxayiyo xam77an shocana shochchai ubbai

karaabiyaaninne diittan gidana. Olan i ba qeesiyaa denttidi, eta olana. [33] Aissi giikko,
tamaa eettiyoosai beni giigiis; he sohoi giigidoi kawuwaassa. He sohoi ziqqanne aaho
gididi, tamainne daro mittai dooretti uttidoo soho. GODAA shemppoi dinniyaa shaafaadan
yiidi, he tamaa eetti kessana.

31

Xoossai Yerusalaame Naagana

[1] Maaduwaa koyanau duge Gibxxe wodhdhiyaageetussinne paran ammanettiyaageetussi aayye7ana! Cora gidiyo gishshau paraa gaaretun, daroppe mino gidiyo gishshau paraasatun ammanettiyaageetussi aayye7ana! Eti Israa7eela Geeshshaakko xeellokkona; woikko GODAAPPE maaduwaa koyokkona. [2] SHin ikka bashshaa ehaanau danddayiya aadhdhida eranchcha; ba giidoogaakka aggenna; iitatu keettaa asaa bollinne iitabaa oottiyaageeta maaddiyaageetu bolli denddana. [3] Gibxxe biittaa asati asappe attin, xoossa gidokkona. Eta paratikka ashoppe attin, ayyaana gidokkona. GODAI hanqquwan ba kushiyaa micciyo wode, maaddiyaagee xubettana; maadettiyaageekka kunddana; eti ubbaikka issippe xayana.

[4] GODAI tana hagaadan yaagees; "Gaammoi woikko wodala gaammoi mehiyaa oiqqidi daariyo wode, daro henttanchchati a bolli xeesetti shiiqikkokka, i eta waasuwaassi dagammenna. Eta wuigiyaassikka yayyenna. Hegaadankka, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xiyoone Deriyaaninne a xoqqan olaa gaittanau duge wodhdhana. [5] Kafoi bollaara aallanttiyoogaadan, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Yerusalaame gonddallananne ashshi ekkana; i a bollaara kanttidi, a wotti ekkana" yaagees.

[6] Inttenoo Israa7eela asatoo, intte keehippe makkalidoogaakko simmite. [7] Aissi giikko, asa ubbai bantta nagaranchcha kushiyan biraappenne worqqaappe medhdhido eeqata he gallassi olana.

[8] Tamai Xiyoonen, coocee Yerusalaamen de7iyo GODAI hagaadan yaagees; "Asooree asabaa gidenna bisuwan kunddana; asabaa gidenna bisoi eta maana. Eti bisuwaa sinttappe baqatana; eta wodalla asati deexo oosuwau azazettana. [9] Dagamaa gaasuwan, eta mino qatoi laalettana; eta ola gadaawatikka dagamau olaa banddiraa aggi bayidi baana" yaagees.

32

Xillotettan Aissiya Kawuwaa

[1] Be7ite, kawoi xillotettan kawotana; haariyaageetikka suuretettan haarana. [2] Asai huuphiyan huuphiyan carkkuwaappe geemmiyo soho, gotiyaappe baqatiyo soho gidana; mela sohuwan goggiya haattanne booddila biittan de7iya gita zaallaa kuwaa mala gidana. [3] Xeelliya asatu aifee qilimmenna; siyiyaageetu haittaikka ezggana. [4] Tafitafiya asatu wozanai erananne akeekana. Deddotiya asatu inxxarssaikka suure geeshshidi haasayana. [5] Hagaappe sinttanau eeyyi bonchcho asa geetettenna. Iita asi bonchchettenna. [6] Aissi giikko, eeyyai eeyyatettaa haasayees; a wozanaikka nagaraa oottanau, GODAA bolli xalabaa haasayanau, namisettidaageeta kalissennan agganaunne saamettidaageeta ushshennan digganau, iitabaa maqettees. [7] Uuzettiyaagaa uuzee iita; metootanchchai suurebaa haasayinkka, wordduwan hiyyeesaa xaissanau i iita qofaa qoppees. [8] Lo77o uri lo77obaa halchchees; he lo77o halchchuwan minnidi de7ees.

Pirddaanne Betiyaappe Simmiyoogaa

[9] Inttenoo qofi bainnan de7iya maccaasatoo, denddite; denddidi ta odiyoogaa siyite; inttenoo ammanettidi uttida macca naatoo, taani intteyyo yootiyoogaa ezggite. [10] Issi laittaappe qiibaa aadhdhishin, intte ammanettidi uttidaageeti kokkorana; woiniyaa a wodiyan xunqqiyoogee attana. Tookkidobaappe intte aifiyaa shiishshana wodekka yeenna. [11] Inttenoo ishaluwan de7iya maccaasatoo, kokkorite. Inttenoo ammanettidi uttida macca naatoo, gajigajite. Intte maayuwaa qaarite; qaaridi kayyo afalaa intte xeessan gixxite. [12] Lo77iya shooqainne aifiyaa herxxexxida woinee xayido gishshau,

azzanidi, intte tiraa baqqite. [13] Agunttaa buurainne kinddiichchoi ta asaa gaden mokkiis.
Asai ufaittidi de7ido keettatussinne ufaissan de7ida ha katamaassi yeekkite. [14] Miixai
attana; daro asai de7iyo katamatikka onana; qatoinne wochchiyo gimbbeti merinau baisa
gidana; eti wora hareti ufaittiyoosaanne dorssaa wudee hemettiyoosaa gidana.
[15] Hegeenne, bolla xoqqaappe nu bolli ayyaanai gukkana gakkanaassa, mela bazzoi
araddana gakkanaassanne aradda biittaikka wora gidiis geetettidi qofettana gakkanaassa.
[16] Hegaappe guyyiyan, suure pirddai mela bazzon, xillotettaikka aradda biittan de7ana.
[17] Xillotettaa oosoi sarotetta gidana; xillotettaa aifeekka merinau woppatettanne am-
manettidi de7iyoobaa gidana. [18] Ta asai sarotettai de7iyo sohuwan, naagettiya keet-
taaninne woppu giida shemppo sohotun de7ana. [19] SHachchai woraa diippikkonne, qassi
katamai muleera qolettikkonne, [20] he haattaa ubbaa lanqqen intte kattaa zeridi, intte
mehiyaakka intte haretakka henttau birshshi yeddidi, intte keehi anjjettana.

33

Maaduwaa Demmanau Woossido Woosaa

[1] Nenoo, nena xaissennan de7ishin xaissiyaagoo, neeyyo aayye7ana! Nenoo, nena aatti
immennan de7ishin, aatta immiyaagoo, neeyyo aayye7ana! Neeni xaisuwaa aggido wode
nena xaissana; neeni aatta imuwaa aggido wode nena aatti immana.
[2] Abeet GODAU, nuna maara; nuuni nena naagoos; maallado maallado nuussi wolqqa
gida; metuwaa wodekka nuna ashshiyaagaa gida. [3] Ne cenggurssai dadaadan guummiyo
wode asai baqatees; neeni nuna maaddanau dendda eqqiyo wode, kawotettati laalet-
toosona. [4] Gonddoi shiiqiyoogaadan, intte omoodoi shiiqana; boolee dirbbiyoogaadan,
asai a bolli dirbbana.
[5] GODAI bollan de7iyo gishshau, xoqqu xoqqu giis; i Xiyoone suure pirddaaninne
xillotettan kunttana. [6] I intteyyo intte wodiyaa minttiyaagaa, intte kumetta atotettaa,
aadhdhida eratettaanne eraa gidana; GODAASSI yayyiyoogee au aqo gidana.
[7] Be7ite, eta gooba asati ogiyan waassoosona; sigatettaassi kiittidoogeetikka mishettidi
yeekkoosona. [8] Aaho ogeti onidosona; ogiyaara kanttiyaagee aggiis. I ba maacettido
maachchaa koliis; katamatakka kariis. Asaakka wudibeenna. [9] Biittai azzaneesinne
labbanees. Liibaanoosi yeellatidi melees; Saaroona giyo aradda dilbbai mela bazzo gidiis.
Baasaane giyo deriyaaninne Qarmmeloosa deriyan de7iya mittatu haittai qoqqofettees.

Xoossai Bana Ixxiyaageeta Ubbaa, "Inttena Ye77e!" Giidoogaa

[10] GODAI kawotettatussi hagaadan yaagees; "Ha77i taani denddana; ha77i taani
bonchchettana; ha77i taani xoqqu xoqqu gaana. [11] Intte utulaa shahaaridi, suullaa yelideta.
Intte shemppiyo shemppoi inttena miya tama. [12] Asai taman xuugettida booqintta mala
gidana; qassi qanxxettidi, taman eexxida aguntta mala gidana. [13] Inttenoo, haahuwan
de7iyaageetoo, taani oottidoogaa siyite; matan de7iyaageetoo, taani wolqqaama gidiy-
oogaa akeekite" yaagees.
[14] Xiyoonen de7iya nagaranchchati yayyidosona; Xoossaasa gidennaageeta kokkorssai
oiqqiis. Hegaa gishshau, eti, "Miya tamaara de7anau danddayiya uri nu giddon oonee?
Eexxiiddi de7i aggiyaabaara de7anau danddayiya uri nu giddon oonee?" yaagoosona.
[15] Xillotettan hemettiyaagee, suurebaa haasayiyaagee, suure gidenna ogiyaara beettiya
go77aa ixxiyaagee, mattaayiyaa ekkanau ba kushiyaa yeddennaagee, suuttaa gussiyoobaa
siyennaadan, ba haittaa tucciyaagee, iitabaa xeellennaadan, ba aifiyaa qilimmiyaagee, [16] he
urai xoqqasan de7ana. I baqatidi attana sohoikka mino zaalla qato gidana; a oittaikka au
imettana; i uyiyo haattaikka paccenna.

Bonchchoi Kumido Sinttaara Yaana Laittaa

[17] Intte aifeti kawuwaa a puulaara be7ana; haakkidi de7iya biittaakka be7ana. [18] Intte
wozanai, "Qoodidaagee awan de7ii? Giiraa yiggi xeellidaagee awan de7ii? Adussa
gimbbeta qoodidaagee awan de7ii?" yaagidi yashshiya benibaa qoppana. [19] Intte qareti
bainna asata, intteyyo gelenna haasayaa haasayiya asatanne inxxarssai deddotiyo asata
hagaappe sinttan be7ekketa.

[20] Nuuni nu baalaa bonchchiyo Xiyoone katamaa be7ite! Woppu giidi de7iyoosaa,
a xishee shodettenna, a wodoroikka duuxxennanne qaaxxenna dunkkaane malaa,
Yerusalaame katamaa intte intte aifiyan be7ana. [21] SHin GODAI nuussi he sohuwan ba
gita wolqqaa qonccissana. He sohoi aaho shaafatunne goggiya haattatu mala gidana.
Laaggiyo wolwoloi a bollaara baanau danddayenna; gita markkabeekka yaara kanttanau
danddayenna. [22] Aissi giikko, GODAI nu daannaa; GODAI nuuyyo higgiyaa immidaagaa.
GODAI nu kawuwaa; i nuna ashshana.
[23] Ne wodoruwaa qaxiballoi dol77ees; markkabiyaa tuussaa a sohuwan mintti oiqqanau
woikko sharaakka xagaaganau danddayenna. He wode daro omooddidi ehiidobai shaaket-
tana; harai attin, wobbetikka omooduwaa omooddana. [24] Xiyoonen de7iya ooninne, "Taani
harggais" yaagenna; yan de7iya asaa nagarai atto geetettana.

34

Xoossai Ba Morkketa Qaxxayana

[1] Inttenoo, kawotettatoo, shiiqidi siyite! Inttenoo asatoo ezggite! Biittainne bi-
ittan de7iyaabai ubbai, sa7ainne sa7an de7iyaabai ubbai siyo! Biittainne biittaappe
kiyiyaabai ubbai ezggo! [2] Aissi giikko, GODAI kawotetta ubbaa hanqqettiis; a yiilloikka
eta tooranchchatu ubbaa bollaana. I eta muleera xaissana; eta siifiyaageetussi aattidi
immana. [3] Etappe woridoogeeti olettana; eta ahai xinqqana. Wogga dereti eta suuttan
kamettana. [4] Saluwaa xoolintteti ubbai seerana; saloti woraqatadan xaaxettana. Eta
xoolintteti ubbai woiniyaappe haittai qoqqofettiyoogaadan, balasiyaappe aifee qoqqofet-
tiyoogaadan qoqqofettana.
[5] Ta bisoi salotu giddon alana gakkanaashin uyiis. Be7ite, i Eedooma bolli, taani
qanggido asaa bolli pirddanau wodhdhees. [6] GODAASSI Booxira giyo kataman yarshshoi,
Eedooma biittan gita shuhai de7iyo gishshau, a bisoi suuttan meecettidi, modhdhuwan
xaaxettiis. Dorssatunne deeshshatu suuttan meecettidi, dorssatu kilahotu modhdhuwan
xaaxettiis. [7] Qassi menttati, mirggotinne korima boorati etaara kunddana. Eta biittai
suutta xalla gidana; eta sophpheekka modhdhuwan munaqettana. [8] Aissi giikko, hegee
GODAI haluwaa kessiyo gallassa; Xiyoone ashshidi, a morkketussi kushiyaa zaariyo laittaa.
[9] Goggiya Eedooma haattati shidau, a sophpheekka dinniyau laamettana; a biittai
eexxiya shida gidana. [10] Tamaikka qamman gallassan to77enna; a cuwaikka merinau
cuwattana. Eedooma biittai yeletaappe yeletaa gakkanaashin, baisa gidana; ooninne
merinau hegaara kanttenna. [11] SHin xinggilleenne quxarssai a laattana; guttoinne quuroi
an de7ana. Xoossai Eedooma bolli qolettaa likkiyo wodoruwaanne baisatettaa likkiyo
tumbbiyaa piddi oottidi yeddana. [12] He biittan kawotiyaabi xayana; halaqatikka hegaappe
kichchana. [13] A qatotun agunttai, a miixatun ohai odooroi mokkana. I worakanati al-
laxxiyoosaanne yanchchati de7iyoosaa gidana. [14] Bazzo do7ati godaretuura gaittana; tuna
ayyaanati issoi issuwaara xeesettana; qamma xalaheti wodhdhidi, yan de7ana. [15] Guttiyaa
yan keettaa keexxana; keexxada phuuphullido phuuphulleta haphphada qoxana. Ba
maratakka ba qefetu garssan haphphana; qassi gaceti bantta laggiyaara laggiyaara he
sohuwaa shiiqana.
[16] GODAA maxaafaappe koyidi nabbabite. GODAA doonai azazido gishshaunne a
ayyaanai shiishshido gishshau, hageetuppe issoinne paccenna; qassi issoinne ba laggee
bainnan de7enna. [17] I etau saamaa kessiis; a kushee etau biittaa wodoruwan shaakkiis; eti
a merinau haarana; yeletaappe yeletaa gakkanaashin, eti an de7ana.

35

Xillotettaa Ogiyaa

[1] Bazzoinne mela biittai ufaittana; bazzoi ufaissaa poocu giiddi, ciishshaa ciyyana.
[2] I keehippe ciyyana; poocu giidi ufaissan yexxana. Liibaanoosa bonchchoinne Qar-
mmeloosanne Saaroona gitatettai imettana; eti GODAA bonchchuwaanne nu Xoossaa
gitatettaa be7ana.

3 Daafurida kushetanne arggaacida gulbbataa minttettite. 4 Wozanan yashshai
de7iyoogeeta, “Minnite! Yayyoppite! Be7ite, intte Xoossai haluwaa kessanaunne ba
xoossatettan eta qaxxayanau yaana; yiidi i inttena ashshana” yaagite.
5 He wode, qooqetu aifee dooyettana; tulletu haittaikka siyana. 6 Wobbeti genessadan
guppana; duudetikka ufaissan yexxana; bazzon haattai melosan pulttoi xuuqqana.
7 Xuuggiya shafee dagattida haatta gidana; mela biittai haattaa pulttana; worakanati
allaxxiyoosan maatai shombboqoinne ceeccai mokkana.
8 Yan aaho ogee de7ana; ikka Geeshshatettaa Ogiyaa geetettana. Geeshsha gide-
naageeti he ogiyaara kanttokkona. SHin i geeshshatussa gidana; iita eeyyati an simeret-
tokkona. 9 Yan gaammoi de7enna; yashshiya do7atikka hegaara kanttokkona; yaanikka
beettokkona; shin wozettidaageetu xallai hemettana. 10 GODAI wozidoogeeti simmana;
simmidi yexxiiddi, Xiyoone yaana; merinaa ufaissai eta huuphiyan wodhdhana. Eti
ufaissaanne hashshu giyoobaa demmana; azzanoinne oolee wora baqatana.

36

Asooreti Yerusalaame Naassidosona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 18:13-27; Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:1-19)

1 Kawuwaa Hizqqiyaasi kawotido tammanne oiddantto laittan, Asoore Kawoi
Sanaakireebi gimbbetti uttida Yihudaa katamata ubbaa olidi oiqqiis. 2 Hegaappe
guyyiyan, Asoore biittaa Kawoi Laakisha giyo katamaappe issi waannatiya ola gadaawaa
cora olanchchatuura Kawuwaa Hizqqiyaasakko Yerusalaame yeddiis. Yeddin biidi,
Maayuwaa Meecciyaagaa gade efiya ogiyaappe qommo baggaara de7iya dagattida
haattai goggiyo zaraa lanqqen eqqiis. 3 Yaatin, Hilqqiyaa na7ai kawo keettan aawatiya
Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHeebininne Asaafa na7ai taarikiyaa xaafiya Yo7aahi akko
kare kiyidosona.
4 Kiyin Asooretu gadaawai eta, “Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi yootite; ‘Asoore kawoi,
wolqqaamai nena hagaadan yaagees; “Neeni hagaa keeni aibin ammanettadii? 5 Neeni
coo mela, ‘Olaa olettanau taayyo aadhdhida erainne wolqqai de7ees’ yaagaasa. SHin
neeni oonan ammanettada ta bolli hagaa makkaladii? 6 Neeni Gibxxe kawoi maaddana
gaada qoppidabaa gidikko, meqqida shombboqo gatiman guufetiya asa mala. Aissi giikko,
gatimai meqqin, pinccoi kushiyaa caddeesinne masunxxissees. Gibxxe kawoi banan
ammanettiya asa ubbau hegaa mala.
7 “ ‘ “SHin neeni taayyo, ‘Nuuni GODAN, nu Xoossan, ammanettoos’ yaagikko,
Hizqqiyaasi Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa, ‘Intte Yerusalaamen de7iya yarshshiy-
oosan goinnanau koshshees’ giidi, ayyo goinniyo xoqqa sohotanne yarshshiyo sohota
diggirggido Xoossaa i gidennee?
8 “ ‘ “Ane ha77i haaya! Yaada ta godaa Asoore kawuwaara naasetta. Neeni togganau
danddayiya, gidiya asa demmikko, naa77u sha7u parata taani neeyyo immana. 9 Neeni,
‘Gibxxeti paraasatanne paraa gaareta taayyo yeddana’ gaada ammanikkonne, ta godaa
olanchchatu halaqatuppe issi laafiyaagaakka zaaranau danddayakka. 10 Hegaa bollikka
qassi, taani ha77i tumu GODAA azazoi bainnan ha biittaa xaissanau kiyidanaa? GODAI
ba huuphen tana, ‘Ba, he biittaa baada, olada bashsha’ yaagidi odiis” yaagees’ yaagite”
yaagiis.
11 Hegaappe guyyiyan Eliyaaqiimi, SHeebininne Yo7aahi Asooretu gadaawaa ha-
gaadan yaagidosona; “Nuuni birshshettaa eriyo gishshau, hayyanaa neeni nuuyyo ne
ashkkaratuyyo Sooriyaa qaalan oda. Dirssaa gimbbiyaa huuphiyan de7iya asai siyenna
mala, Ibraisxxe qaalan odoppa” yaagidosona.
12 SHin gadaawai zaarettidi, “Ha qaalata taani inttessinne intte godaa xallaassi yootanau
tana ta godai kiittideeyye? Inttenaara issippe bantta shiyaa maanaunne bantta
sheeshshaa uyanau de7iya, ha dirssaa gimbbiyaa bolli uttida asaassaara ubbau odanaassa
gidenneeyye?” yaagiis.

13 Hegaappe guyyiyan Asooretu gadaawai denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi,
Ibraisxxe qaalan hagaadan yaagiis; “Asoore kawoi wolqqaamai inttena giyoobaa siyite!
14 Kawoi inttena hagaadan yaagees; ‘Hizqqiyaasi inttena cimmoppo; aissi giikko, i inttena
ta kushiyaappe wotti ekkanau danddayenna. 15 I inttena, “GODAI tuma nuna ashshana; ha
katamaikka Asoore kawuwaa kushiyan gelenna” yaagidi inttena GODAN ammanttoppo’
yaagees.
16 “Ee, intte Hizqqiyaasi odiyoobaa siyoppite. Asoore kawoi inttena, ‘Tanaara sigettite;
haa taakko kiyite. Yaatikko, intte ubbaikka intte woiniyaa teeraappenne intte balasiyaa
teeraappe miishshana; intte bookkido ollaappekka haattaa uyishshana. 17 Hegaappe
guyyiyan taani yaada, inttena intte biittaa milatiya biitti ekkada efaana. He biittai
kattinne woine eessi, oittinne woine ataakilttee kumido biittaa’ yaagees.
18 “Hizqqiyaasi inttena, ‘GODAI nuna ashshana’ yaagidi cimmennaadan naagettite. Dere
asatu xoossatuppe ba biittaa Asoore kawuwaa kushiyaappe ashshida xoossi de7iiyye?
19 Hamaata xoossatinne Arifaada xoossati awan de7iyoonaa? Safariwaima giyo katamaa
xoossati awan de7iyoonaa? Eti Samaariyaa ta kushiyaappe wotti ekkidonaa? 20 Ha biittatu
xoossatu ubbaa giddon ba biittaa ta kushiyaappe ai xoossi ashshidoogaa shin, GODAI
Yerusalaame ta kushiyaappe ashshanee?” yaagiis.
21 SHin asai issi qaalanne ayyo zaarennan co77u giis. Aissi giikko, kawoi eta, “Ayyo
ainne zaaridi odoppite” yaagi wottiis. 22 Hegaappe guyyiyan Hilqqiyaa na7ai kawo
keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna xaafee SHeebininne taarikiyaa xaafee Asaafa na7ai
Yo7aahi bantta maayuwaa pooshshidi, Hizqqiyaasakko biidosona; biidi Asooretu gadaawai
giidobaa ubbaa ayyo odidosona.

37

Kawoi Hizqqiyaasi Isiyaasa Zoriyaa Oichchiis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:1-7)

1 Kawoi Hizqqiyaasi hegaa siyido wode, ba maayuwaa pooshshiis; pooshshidi waaruwaa
maayidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa geliis. 2 Kawo keettan aawatiya Eliyaaqiimi, waanna
xaafee SHeebininne cima qeeseti waaruwaa maayidi, Amoxa na7aa hananabaa yootiya
Isiyaasakko baana mala kiittiis. 3 Kiittin eti Isiyaasakko biidi, “Hizqqiyaasi hagaadan
yaagees; ‘Hachchi gallassai meto gallassa, seera gallassanne yeella gallassa. Hegeekka na7i
yelettanau wodee gakkin, bannakkada yelanau maccaaseessi wolqqi xayiyoogaa mala.
4 De7o Xoossaa cayanaadan, a godai, Asoore kawoi, kiittido gadaawaa qaalaa GODAI ne
Xoossai siyennan aggenna. Qassi GODAI ne Xoossai he siyido qaalaa daafan a qaxxayennan
aggenna. Hegaa gishshau, nu asaa giddon palahi attanaageetussi woossa!’ yaagees”
yaagidosona.
5 Kawuwaa Hizqqiyaasa ashkkarati Isiyaasakko yiido wode, 6 Isiyaasi eta hagaadan
yaagiis; “Intte godaassi hagaadan yaagidi odite; ‘GODAI nena, “Asoore kawuwaa
ashkkarati tana cayishin, neeni siyido cashshaa qaalaassi yayyoppa. 7 Be7a, oduwaa siyidi,
i ba biitti simmana mala, taani a giddon issi ayyaanaa wottana. Yaatada i ba biitti biidi,
yan bisuwan haiqqanaadan, taani a oottana” yaagees’ yaagite” yaagiis.

Asooreti Haranttuwaakka Naassidosona
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:8-19)

8 Asoore kawoi Laakisha katamaappe denddidi biichchidoogaa Asooretu gadaawai siyidi,
guyye simmiis. Simmidi kawoi Liibina kataman olettiyaagaa demmiis.
9 Kawoi Sanaakireebi, “Toophphiyaa Kawoi Tirihaaqi nena olanau yiis” yaagiyo oduwaa
siyiis. Siyidi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis; 10 “Yihudaa Kawuwaa Hizqqiyaasaa,
neeni ammanettiyo Xoossai nena, ‘Yerusalaamee Asoore kawuwaa kushiyan gelenna’
yaagidi cimmoppo. 11 Be7a, Asoore kawoti biittata ubbaa muleera xaissidi, eti oottidobaa
neeni siyadasa. Yaatin, neeni attuutee? 12 Beni ta maizza aawati bashshido biittatu
xoossati, hegeetinne Gozaana, Kaaraanenne Rexeefa biittatu xoossatinne Talassaaran
de7iya Edene asaa xoossati he biittata bashshaappe ashshidonaa? 13 Hamaata kawoi,

Arifaada kawoi, Safariwaima kawoi, Henaa7a kawoinne Iiwa kawoi awan de7iyoonaa?”
yaagidi kiittiis.
[14] Hizqqiyaasi dabddaabbiyaa kiitettida asatuppe ekkidi nabbabiis. Nabbabido dab-
ddaabbiyaa GODAA Beeta Maqidasiyaa ekki efiidi, GODAA sinttan micciis. [15] Yaatidi
GODAA hagaadan yaagidi woossiis; [16] “Abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, kiruubetuppe
gidduwan uttiya Israa7eela Xoossau, sa7aa kawotettatu ubbaa bolli ne xalaalai Xoossaa.
Saluwaanne sa7aa neeni medhdhadasa. [17] Abeet GODAU, ne haittaa haa yeggada siya.
Abeet GODAU, ne aifiyaa pogada xeella. Nena, de7o Xoossaa cayanau Sanaakireebi kiittido
qaalaa siya.
[18] “Abeet GODAU, Asoore biittaa kawoti kawotetta ubbaanne eta biittaa bashshidoogee
ee tuma. [19] Eta xoossata taman xuuggi xaissidosona; aissi giikko, eta xoossati wonikka asa
kushee massidi kessido mittanne shuchcha gidiyo gishshau, tumu xoossata gidokkona;
hegaa gishshau, eti eta xaissidosona. [20] Ha77i simmi abeet GODAU, nu Xoossau, ne xalaalai
GODAA gidiyoogaa sa7aa kawotettati ubbai erana mala, neeni nuna a kushiyaappe wotta
ekka!” yaagidi woossiis.

Isiyaasi Kawuwaassi Yeddido Kiitaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 19:2-37)

[21] Hegaappe guyyiyan, Amoxa na7ai Isiyaasi Hizqqiyaasassi hagaadan yaagidi kiittiis;
“GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Neeni Asoore Kawuwaa Sanaakireeba
gaasuwan tana woossido woosaa siyaas’ yaagees.
[22] “GODAI Sanaakireebabaa hagaadan yaagidi haasayees;

“ ‘Xiyoonen de7iya asai nena karees;
Yerusalaame asai ba huuphiyaa qaattidi, nena qoosees.
[23] Neeni cayidoogeenne toochchidoogee oonee?
Neeni o bollan ne qaalaa
xoqqu oottada haasayadii?
Qassi otoruwan oona
xoqqu gaada xeelladii?
Hegaa neeni oottidoi ta bollaana,
Israa7eela Geeshshaa bollaana gidennee!
[24] Neeni kiittido asatu baggaara Godaa cayadasa.
Qassi hagaadan yaagadasa;
“Taani taayyo de7iya cora paraa gaaretun
xoqqa deretu huuphiyaa, Liibaanoosa Deriyaa kiikiyaa kiyaas.
Kiyada ubbaappe aduqqiya zigatanne
ubbaappe lo77iya xiiddata qanxxaas.
Taani xoqqau wurssetta gaxaanne
tuujjuma woraa gakkaas.
[25] Taani allaga biittatun
haattaa ollata bookkada,
haattaa etappe uyaas.
Gibxxe biittan goggiya haatta ubbaa
taani ta tohuwaa gomppan yedhdhada melissaas”
yaagadasa.

[26] “ ‘Daro wodiyaappe kase,
neeni gimbbettida katamata qoqqofada,
shuchcha keela kessana mala,
taani qofaa qachcha wottidoogaa neeni erabeikkii?
Taani ha77i poliyo halchchota
beni halchcha wottaas.
[27] Hegaa gishshau, eta asaayyo wolqqai ixxin,

eti kauyyidosonanne yeellatidosona.
Eti gade maataa mala;
goshshan mokkida carshshaa mala.
Eti keettaa huuphiyan
mokkiya sharafaadaaninne ka77ennan de7ishin,
leegee miido kattaadan hanidosona.

28 " 'SHin neeni uttiyoosaa,
kiyiyoosaa, geliyoosaanne
ta bolli neeni hanqqettido hanqquwaa taani erais.
29 Neeni ta bolli hanqqettido gishshaunne,
ne otoruwaakka taani siyido gishshau,
taani ne siiriyan ta duufuwaa aattana;
ne doonankka ta bixaalaa barssana.
Yaatada neeni yiido ogiyaara
taani nena guyye zaarana' yaagees"
yaagiis.

30 Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasa hagaadan yaagiis; "Hagee polettanaagau neeyyo malaatai hagaa: Ha laitti intte azabba mokkida kattaa maana; laitti qassi ha laitti mokkidaagaa azabbaa maana. SHin kaalla laitti intte intte huuphen zeritenne cakkite; woiniyaa turaakka tokkitenne a teeraa miite. 31 Yihudaa asaa atettati xaphuwaa duge yeddidi, bollan aifiyaa aifiya mittaa mala gidana. 32 Aissi giikko, wuriiddi attidaageeti Yerusalaameppe, palahidaageetikka Xiyooneppe kiyana. Ubbaappe Wolqqaama GODAA mishoi hegaa oottidi polana.

33 "Hegaa gishshau, Asoore kawuwaabaa GODAI hagaadan yaagees; 'Asoore kawoi ha katamaa gelenna; woikko hagan ba wonddafiyaa dukkenna; woi ba gonddalliyaa oiqqidi, ha katamaa sintti aadhdhenna; woikko qassi katamaa yuushuwaa biittaa dooriyan diddiqenna. 34 Asoore Kawoi ba yiido ogiyaara guyye simmana; i ha katamaa gelenna. Taani GODAI hagaa odais. 35 Taani ta bonchchuwaa gishshaunne ta ashkkaraa Daawita gishshau, ha katamaa boshissennan ashsha ekkana' yaagees" yaagiis.

36 He gallassi qammi GODAA kiitanchchai kiyidi, Asoore asai dunkkaanidosan, issi xeetanne hosppun tammanne ichchashu sha7u attumaasaa woriis. Yaatin, asai maallado suuridi be7iyo wode, haiqqida asaa ahai hegan kumiis. 37 Hegaa gishshau, Asoore Kawoi Sanaakireebi denddidi, guyye simmi biidi, Nanawe kataman uttiis.

38 Issi gallassi Sanaakireebi ba xoossaa Nisirooka keettan goinniiddi de7ishin, a naati Adiraamelekinne Sar77eexeri bisuwan a woridosona. Woridi Araaraate giyo biitti baqatidosona. A na7ai Asiraadooni[5] a sohuwan kawotiis.

38

Kawoi Hizqqiyaasi Harggidi Paxiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:1-11; Hanidabaa Odiya Naa77antto Maxaafaa 32:24-26)

1 He wode Kawoi Hizqqiyaasi harggidi, haiqqana matiis. Yaanidaashin Amoxa na7ai hananabaa yootiya Isiyaasi akko biidi, "GODAI nena, 'Neeni haiqqaasappe attin paxakka; hegaa gishshau, ne keettaa giigissa' yaagees" yaagiis.

2 Yaagin Hizqqiyaasi godaakko simmi zin77idi, GODAA woossiis. 3 Woossiiddi, "Abeet GODAU, taani ne sinttan tumatettaaninne kumetta wozanan hemettidoogaanne qassi nena ufaissiyaabaa oottidoogaa taayyo neeni hassayana mala, taani nena woossais" yaagidi woossiis; woossiiddi Hizqqiyaasi keehi mishettidi yeekkiis.

4 Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai Isiyaasakko hagaadan yaagiiddi yiis. 5 Yiidi, "Ba; baada Hizqqiyaasa, 'GODAI ne maizza aawaa Daawita Xoossai hagaadan yaagees; "Taani ne woosaa siyaas; ne afuttaakka be7aas. Ne laittaa bolli taani neeyyo tammanne ichchashu

5 37:38 Asiraadooni: I Ibraawetto qaalan "Esar-Haddon" geetettees.

laittaa gujjana. [6] Nenanne ha katamaa Asoore biittaa kawuwaa kushiyaappe ashshana;
taani ha katamaayyo olettada ashshana" yaagees' yaaga" yaagiis.
[7] Isiyaasi gujjidikka hagaadan yaagiis; "GODAI ba giido qaalaa polanaagau malaatai
hagaa: [8] Be7a, Akaazi pude kiyanau giigissido xekkan de7iya kuwai tammu tangguwaa
guyye simmidi baanaadan, taani oottana" yaagiis. Yaagin kuwai tammu tangguwaa guyye
simmidi biis.
[9] Yihudaa kawoi Hizqqiyaasi harggi paxidoogaappe guyyiyan, xaafido mazamuree
hagaa: [10] Taani, "Ta de7o laittaayyo biron bagga gakkiyo wode, haiquwaa penggeera
gelana haniyaanaa? Ta attida laittaa bonqqirggin, mela attana haniyaanaa?" yaa-
gaas. [11] Hegaadankka qassi, "Taani paxa de7iyaageetu biittan GODAA be7ikke; ha sa7an
de7iyaageetu giddonkka naa77antto be7ikke. [12] Dorssaa heemmiyaagaa dunkkaaniyaadan,
ta de7oi shodettiis. SHimainnee afalaa harppan xaaxiyoogaadan, taani ta de7uwaa xaax-
aas; ikka tana wonddarashiyaappe duuttiis. Gallassaappe qammi gakkanaashin, neeni
tana xaissadasa" yaagaas. [13] Sa7ai wonttana gakkanaashinkka taani maaduwaa demmanau
waassaas. SHin gaammuwaadan i ta meqettaa ubbaa menttiis. Qassi gallassappe qammi
gakkanaashin, neeni tana xaissadasa. [14] Taani cirashuwaadaaninne haatta kafuwaadan
waassaas; haraphphedankka zuuzummaas. Ta aifeti saluwaa pude xeelliiddi xeelliiddi
daafuridosona. Abeet Godau, taani un77ettaas; neeni tana ha un77uwaappe kessa!"
yaagaas.
[15] Hagaa ubbaa GODAI i ba huuphen oottiis; yaatin, taani ai gaanau danddayiyaanaa? Ta
shemppoi keehippe un77ettido gishshau, xiskkoi taappe haakkiis. [16] Abeet Godau, hageetu
mala yohotun asi paxa de7ees. Hai ta payyatettaa zaarada, tana paxa wottarkkii! [17] Be7a,
taani ha gita tuggaa tuggatidoogee taayyo lo77o gidiis. Neeni ta shemppuwaa bashshaa
ollaappe guyye zaarada ashshadasa; neeni ta nagara ubbaa neeppe guyye zaarada oladasa.
[18] Aissi giikko, duufoi nena galatenna; haiqoikka nena sabbenna. Ciimma ollau duge
wodhdhiyaageeti nena ammanttees giidi ufaissaa oottokkona. [19] Taani hachchi nena
galatiyoogaadan, paxa de7iyaageetu xalaalati nena galatoosona; neeni ammanttiyoogaa
aawai ba naatussi yootees.
[20] GODAI tana ashshana; hegaa gishshau, nuuni nu de7o laitta ubban, GODAA keettan
baqettan waaxettida diittan yexxana.
[21] Hagaappe kase Isiyaasi, "Balasiyaa teeraa daaxxidi, a kixaa bolli wottite. Yaatikko, i
paxana" yaagi wottiis.
[22] Yaagin Hizqqiyaasikka, "Taani paxada GODAA Beeta Maqidasiyaa pude kiyanaagau
malaatai aibee" yaagidi Isiyaasa oichchi wottiis.

39

Baabilooneppe Kiitettidi Yiida Asata
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 20:12-19)

[1] He wode, Baladaana na7ai, Baabiloone Kawoi Marodaaki Baladaani, Hizqqiyaasi
harggidi paxidoogaa siyido gishshau, dabddaabbiyaanne imuwaa Hizqqiyaasayyo yeddiis.
[2] Yeddin Hizqqiyaasi kiitettidi yiida asata mokkiis. Yaatidi ba buquraa minjjiyo keettan
de7iya biraa, worqqaa, sawuwaa, al77o zaitiyaa, ba ola miishshaanne ba buquraa minjjiyo
keettan de7iyaabaa ubbaa eta bessiis. Ba son woikko ba kawotettaa giddon de7iyaabaa
ubbaappe Hizqqiyaasi eta bessennan aggidobi aibinne baawa.
[3] Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Isiyaasi Kawuwaa Hizqqiyaasakko yiidi, "Ha
asati woigidonaa? Eti auppe yiidonaa?" yaagidi oichchiis.
Oichchin Hizqqiyaasi, "Eti taakko haaho biittaappe, Baabilooneppe yiidosona" yaagiis.
[4] Isiyaasi qassikka, "Eti ne son ai ai be7idonaa?" yaagiis.
Yaagin Hizqqiyaasi, "Eti ta son de7iya ubbabaa be7idosona; ta buquraa minjjiyo keettan
de7iyaabaappe taani eta bessabeennabi aibinne baawa" yaagiis.
[5] Hegaappe guyyiyan, Isiyaasi Hizqqiyaasa, "Ubbaappe Wolqqaama GODAI giyoobaa
siya. [6] I hagaadan yaagees; 'Ne kawo keettan de7iyaabai ubbabainne ne maizza aawati

hachchi gakkanaashin shiishshidobai ubbabai muleera omoodettidi, Baabiloone biitti
baana gallassati yaana; appe aibinne attenna. 7 Qassi neeyyo yelettana, ne ashonne ne
suutta gidiya, ne attuma zaretuppekka omoodettidi baana; biidi Baabiloone kawo keettan
mureessa gididi oottana' yaagees" yaagiis.
8 Yaagin Hizqqiyaasi zaaridi, "Neeni odido GODAA qaalai lo77o" yaagiis. Aissi giikko,
Hizqqiyaasi, "Taani de7ido laittan saroinne woppai de7ana gidennee" yaagidi qoppiis.

40

Minttettoi Kumido Qaalaa

1 Intte Xoossai hagaadan yaagees; "Ta asaa minttettite! Minttettite!
2 Yerusalaamessikka, a omooduwan de7ido wodee polettidoogaa, i nagarai atto
geetettidoogaa yootite; i nagaraa gishshau, GODAI o naa77u dakko qaxxayidoogaa
yootite" yaagees.
3-4 Issi hagaadan yaagiya cenggurssai siyettees; "Bazzuwan GODAA ogiyaa giigissite; nu
Xoossaayyo mela biittan aaho ogiyaa sitti oottite. Wombba ubbai xoqqu gaana; deree
ubbainne kerai ubbai ziqqi gaana. Moorettida ogee salallana; kirttaakirtto biittaikka
dembbattana. 5 He wode, GODAA bonchchoi qonccana; asho maayida ubbai hegaa issippe
be7ana. Aissi giikko, GODAA doonai hegaa haasayiis" yaagees.
6 Issi cenggurssai, "Waassa!" yaagiyaagaa siyaas.
Siyada taani, "Woigada waassoo?" yaagaas.
"Asai ubbai maataa mala; a bonchcho ubbaikka dembbaa ciishshaa mala. 7 GODAI ba
shemppuwaa a bollan shemppiyo wode, maatai melees; ciishshaikka qoqqofettees. Asai
tumu maataa mala. 8 Maatai melees; ciishshaikka qoqqofettees; shin nu Xoossaa qaalai
merinau eqqidi de7ees" yaagada waassa.
9 Nenoo mishiraachchuwaa yootiya Xiyoonee, xoqqa deriyaa pude kiya; nenoo mishi-
raachchuwaa yootiya Yerusalaamee, ne cenggurssaa wolqqappe xoqqu ootta; yayyoppa;
xoqqu ootta; yaatada Yihudaa katamatussi, "Intte Xoossai hageeho" yaagada yoota.
10 Be7ite, Ubbaa Haariya GODAI wolqqaara yees; yin a qesee ayyo haarana. Be7ite, a woitoi
aara de7ees; a oosuwaa waagaikka a sinttaana. 11 I ba wudiyaa henttanchchaadan mizees;
ba dorssa maratakka ba qesiyan shiishshidi, ba kiyuwan idimmana. Xanttiyaageetakka
loddaara kaalettana.

Ubbaappe Bolla Gidida Israa7eela Xoossaa

12 Haattata ba kushiyaa kophphiyan makkidai, salota takkaaruwan likkidai, biittaa
buhiyaa qun77an makkidai, qassi deretanne keratakka meezaanan likkidai oonee?
13 GODAA Ayyaanaa azazidai, woikko a zoriyaabaa gididi tamaarissidai oonee? 14 I bau
qonccanaadan, oonaara zorettidee? Woikko a sitta pirddaa ogiyaa oonee tamaarissidai?
Woikko a aadhdhida eratettaa tamaarissidai woi a akeekaa ogiyaa bessidai oonee?
15 Be7ite, kawotettati gombbo giddon de7iya issi xohetta haatta mala. Eti meeza-
anan de7iya guutta baanadan qoodettidosona. Be7ite i haruurota liiqo baanadan
denttees. 16 Liibaanoosa mittai ayyo eettanau gidenna; an de7iya do7atikka xuuggiyo
yarshshuwaassi gidokkona. 17 Kawotettati ubbai a sinttan bainnabaa mala; eti a sinttan
ubba bainna melaappekka guuttadan qoodettoosona.
18 Yaatin, Xoossaa intte oonaara milatissuuteetii? Woikko aibiira likkissi xeelluu-
teetii? 19 Eeqa misile gidikko, kushe hiilla eriya asi a massees; hegaa qassi worqqaa
tigiyaagee worqqan sheeshshees; biraa tigiyaageekka a bolli biraa sanssalataa medhdhees.
20 Hegaayyo miishshi bainna hiyyeesai yarshshuwau musenna mittaa doorees; yaatidi, he
misilee qaaxxennaadan essanau kushe hiillaa eriya asa koyees.
21 Eribeekketii? Woikko siyibeekketii? Hagee intteyyo koiroppe odettibeennee? Woikko
sa7ai merettoosappe hagaa intte akeekibeekketii? 22 I biittaa irzzuwaappe bolla baggan ba
araatan uttees; biittan de7iyaageeti a sinttan gumbburo mala. Salota magalashodan piddi
oottiyaagee, qassi de7iyo soho oottidi, dunkkaanedan toliyaagee, 23 halaqata bainnabadan
oottiyaagee, biittaa kaalettiyaageetakka hada oottiyaagee a. 24 Biron eti tokettosaaranne

zerettosaara, qassi xaphuwaakka biron biittan yeddosaara, GODAI eta bolli carkkuwaa
yeddiigiis; etikka melidosona; melin gotee eta suullaadan efi aggiis.
25 Geeshshai eta, "Yaatin, taani aara likkettanau tana oonaara milatissuuteetii?"
yaagees. 26 Intte aifiyaa xoqqu oottidi, saluwaa xeellite; he xoolintteta medhdhidai oonee?
I eta olanchchaadan kaalettees; eta qoodaakka erees. I eta ubbaakka eta sunttan sunttan
xeesees. A anggaa gitatettaappenne a wolqqaa minotettaappe denddidaagan, etappe
issoinne xayenna.
27 Nenoo Yaaqoobaa, nenoo Israa7eelaa, "Ta ogee GODAAPPE geemmiis; Xoossai ta
pirddaa shenehoo giis" yaagada aissi amassalai? Qassi aissi hegaadan gaada haasayai?
28 Erabeikkii? Siyabeikkii? GODAI merinaa Xoossaa; i biittaa ubbaakka medhdhidaagaa.
I daafurenna; woikko wolqqai au wurenna; ooninne a qofaa eranau danddayenna.
29 Daafuranchchau wolqqaa immees; minotetti bainnaagaukka minotettaa gujjees. 30 Harai
atto yelaga naatikka daafuroosona; qassi wolqqaa wuroosona. Wodallatikka muleera
daafuridi kunddoosona. 31 SHin GODAA ammanettidi naagiyaageeti, bantta wolqqaa
ooraxissana. Eti argganttatudan, qefiyan pude kiyana; woxxidi daafurokkona; hemet-
tidikka wolqqaa wurokkona.

41

Israa7eelassi Xoossaa Maaduwaa

1 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo abbaa doonan de7iya biittatoo, co77u giidi,
taani yootiyoogaa siyite! Asai bantta minotettaa ooraxissona; eti haa shiiqona; shiiqidi
haasayona. Ane nuuni pirddettanau issippe shiiqoos.
2 "Biyo soho ubban xooniya issuwaa arshsho baggappe denttidai oonee? I kawotettata
a sinttan aattidi immees; yaatin, i kawota tohuwaappe garssaara yedhdhees. I eta ba
bisuwan baanaadan oottees; qassi ba wonddafiyan suullaadan oottees. 3 I eta yedetti-
iddi, a tohoi kase yedhdhibeenna ogiyaarakka saro kanttees. 4 Hagaa oottidaageenne
polidaagee qassi yeletatakka koiroppe xeesidaagee oonee? Taani GODAI, koiroi, wurs-
settaageetuurakka de7iyaagee, taani a" yaagees. 5 Abbaa doonan de7iya biittati be7idi
yayyidosona; sa7aa gaxatikka kokkoridosona. Eti issippe shiiqidi, taakko yiidosona. 6 Asa
ubbai ba shooruwaa shooruwaa maaddees; qassi ba ishaa, "Minna" yaagees. 7 Kushiyaa
hiillanchchai worqqaa tigiyaagaa minttettees; kalttan massiyaagee naariqan qoxxiyaagaa,
"Minna" yaagees. I birataa issippe gattiyoogaa, "Hagee lo77o" yaagees; qassi he eeqai
qaaxxennaadan, eti misimaariyan baxxannoosona.
8 GODAI hagaadan yaagees, "SHin nenoo Israa7eelaa, ta ashkkarau, taani doorido
Yaaqoobaa, ta dabbuwaa Abrahaama zariyau, 9 taani nena biittaa gaxaappe ekkada, qassi
wurssetta haahosaappe xeegada, 'Neeni ta ashkkaraa' yaagidoogoo, taani nena dooraas;
qassi taani nena olikke. 10 Taani nenaara de7iyo gishshau yayyoppa; taani ne Xoossaa
gidiyo gishshau dagammoppa. Taani nena minttana; qassi taani nena maaddana. Taani
nena ta xooniya ushachcha kushiyan kaafada oiqqana.
11 "Be7a, nena hanqqettiya ubbai yeellatidi kauyyana; nenaara eqettiyaageeti kasekka
bainnabaadan hanidi xayana. 12 Nenaara ooyettiyaageeta neeni koyana; shin neeni eta
demmakka. Nenaara olettiyaageeti kasekka bainnabaadan, shufuro gididi xayana. 13 Aissi
giikko, taani GODAI, ne Xoossai, ne ushachcha kushiyaa oiqqana. Nena, 'Yayyoppa, taani
nena maaddana. 14 Nenoo guxuniyau, Yaaqoobaa, inttenoo Israa7eela asau, yayyoppite;
taani inttena maaddana. Taani, inttena woziyaagee, Israa7eela Geeshshaa' yaagais. 15 Be7a,
taani nena ooratta, qaranne achchaara de7iya, qoxxanau go7ettiyo miishsha oottaas.
Neeni dereta qoxxada liiqissana; keratakka suullaadan oottana. 16 Neeni eta suraggana;
suraggin carkkoi eta efaana; goteekka eta laalana. SHin neeni GODAN ufaittana; qassi
Israa7eela geeshshan bonchchettana.
17 "Hiyyeesatinne metootanchchati haattaa koyin etau xayiyo wode, qassi eta kook-
keekka saamuwan meliyo wode, taani GODAI etau siyana; taani, Israa7eela Xoossai eta
aggikke. 18 Taani mela xoqqa sohotun shaafaa, qassi wombbatu giddonkka pulttuwaa

xuussana. Bazzuwaa haatti eelliyoosa, qassi mela biittaakka haatti xuuqqiyoosa oottana.
19-20 Israa7eela Geeshshai hegaa medhdhidoogaa, qassi GODAA kushee hegaa oottidoogaa
asai be7ananne erana mala, qassi qoppananne issippekka akeekana mala, taani bazzuwan
zigaanne guuganttaa, barsseneetiyaanne zaitiyaa wogaraa mokissana. Qassikka bazzuwan
xiiddaa, odooruwaanne wogaraa issippe wottana" yaagees.

Xoossai Worddo Xoossata Ixxees

21 "GODAI, 'Ane intte mootuwaa haa aattite' yaagees. Yaaqooba Kawoi, 'Ane intte
markkaakka haa ehiite' yaagees. 22 Ane eti bantta misileta haa ehin, aibi hananau
de7iyaakko, eta misileti nuuyyo yootona. Nuuni akeekana malanne eta wurssettaakka
erana mala, kase yohoti aibakko nuuyyo yootite; woi qassi sinttappe hananabaakka
nuuyyo awaajjite. 23 Intte xoossata gidiyoogaa nuuni erana mala, sinttappe yaanau
de7iyaabaa nuussi yootite. Nuuni dagammana malanne yayyana mala, lo77o gidin iita
gidin, ane issibaa oottite. 24 Be7ite, intte bainnabaa mala; intte oosoikka hada. Inttena
dooriya asikka ba huuphiyau sheneyiyaagaa.
25 "Taani huuphessa baggappe issuwaa denttaas; denttin i yiis. Qassi ta sunttaa xeesiya
issoi arshsho baggappe yaana. Urqqaa medhdhiyaagee urqqaa yedhdhiyoogaadan, i
kaalettiyaageeta yedhdhana.
26 "Hagaa nuuni erana mala, koiro nuussi awaajjidai oonee? Woikko nuuni, 'I likke' gaana
mala, kasetidi nuussi yootidai oonee? Ooninne hagaa yootidai baawa; ooninne hananabaa
yootibeenna. Qassi intte qaalaakka siyidai baawa. 27 Taani hagaa kasetada Xiyoonessi
awaajjaas; qassi taani Yerusalaamessikka mishiraachchuwaa yootiyaagaa immaas. 28 SHin
taani xeellido wode issoinne baawa; taani zoriyaa oichchiyo wode, eta misiletu giddon
zaaruwaa immiya issoinne baawa. 29 Be7ite, eti ubbaikka hada; eta oosoikka mela;
seerissidi medhdhido eta misileti mela carkko" yaagees.

42

Xoossaa Ashkkaraa

1 Taani kaafada oikkido ta ashkkarai, ta shemppoi an ufaittiyoogee, taani dooridoogee
hageeho. Taani ta Ayyaanaa a bolli wottaas; i kawotettatussi suure pirddaa ehaana. 2 I
waassenna; woi ba qaalaa xoqqissenna; woi qassi ba qaalaa ogiyan sissenna. 3 Dinccettida
shombboquwaa i menttenna; qassi lii7attidi eexxiya muqaaddaakka i toissenna. I
ammanettidi, suure pirddaa ehaana. 4 I biittan suure pirddaa essennan de7iiddi aggenna;
woikko guyye geenna. Abbaa doona biittatun de7iya asai ubbai a higgiyaa siyanau
naagees.
5 Xoossai GODAI, salota medhdhidi miccidaagee, sa7aanne sa7aappe kiyiyaabaa ubbaa
oottidaagee, sa7an de7iya asau shemppuwaa immiyaagee, an hemettiya ubbau de7uwaa
immiyaagee hagaadan yaagees; 6-7 "Taani GODAA; taani nena xillotettan xeesaas; taani
ne kushiyaa oiqqada, nena naagana. Neeni qooqiyaa aifiyaa dooyana mala, omoodet-
tidaageeta omooduwaa keettaappe kessana mala, xuman de7iyaageetakka qasho keet-
taappe kessana mala, taani nena kawotettatussi poo7o oottada, qassi asaassikka maachcha
oottada immana. 8 Taani GODAA; hegee ta sunttaa. Ta bonchchuwaa taani harau immikke;
ta galataakka masettidi giigida misiletussi immikke. 9 Be7ite, kase taani yootidobati ubbai
polettidosona. Ha77i qassi taani oorattabaa awaajjais; eti hananaappe kasetada taani
intteyyo yootais" yaagees.

Galataa Yettaa

10 GODAASSI ooratta mazamuriyaa yexxite;
biittaa gaxaappe doommidi, a galataa yootite.
Abbaa bollan biyaageetinne
an kumida ubbaikka ane waassona.
Abbaa doona biittatinne etan de7iya ubbaikka yexxona.
11 Bazzoinne bazzon de7iya katamati,
qassi Qeedaare asai de7iyo moottatikka

bantta qaalaa xoqqu oottona.
Selaa7a giyo kataman de7iyaageetikka
deriyaa huuphiyaappe bantta ililssaa sissona.
12 Eti bonchchuwaa GODAU immona;
a galataakka gaxa biittatun awaajjona.
13 GODAI mino asadan kiyana;
olanchcha asadan, i ba hanqquwaa denttana.
I waassana;
ba qaalaakka xoqqu oottidi alaahana.
I mino gidiyoogaa ba morkketa bessana.

Xoossai Ba Asaa Maaddanau Qaalaa Geliis

14 GODAI hagaadan yaagees;
"Adussa wodeesappe taani saruwan takkaas;
co77u gaada danddayaas.
Ha77i maaretai oikkido maccaaseedan,
taani waassana;
tookka tookkada shemppananne peenuqana.
15 Taani deretanne kerata laalana;
etan mokkidabaa ubbaa melissana.
Shaafata haruuro kessana;
deelletakka melissana.
16 "Taani qooqeta
eti erenna ogiyaara ehaana;
eti erenna loossuwaarakka kaalettana.
Eta sinttan de7iya xumaa poo7uwau laammana;
kirttaakirtto sohuwaakka salallissana.
Hageeta taani etau oottana;
taani eta mulekka aggikke.
17 SHin massidi giigissido misiletun ammanettiyaageeti,
qassi seerissidi giigissido misileta,
'Intte nu xoossata' yaagiyaageeti
guyye simmana.
Eti muleerakka yeellatana"
yaagees.

Israa7eela Asai Tamaarennan Ixxido Ixuwaa

18 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo tulletoo, siyite; inttenoo qooqetoo, intte be7ana
mala xeellite. 19 Ta ashkkaraappe hara qooqee oonee? Taani kiittiyo uraappe hara tullee
oonee? GODAASSI dummatida uraadan, woikko GODAA ashkkaraadan qooqee oonee?
20 Darobaa xeellaasa; shin akeekakka. Ne haittatikka dooya; shin siyakka" yaagees.
21 GODAI ba xillotettaa gishshau, ba higgiyaa gitayanaunne bonchchanau dosiis. 22 SHin
hagee asai bonqqettiisinne wotti ekettiis. Eti ubbaikka diizzan ohettidi, qasho keettan
qosettidosona. Eti bonqqettidosona; shin eta ashshiyaabi baawa. Qassi omoodettidosona;
shin ooninne, "Zaarite" yaagiyaabi baawa.
23 Intte giddoppe hagaa siyanai oonee? Qassi sinttappe yaana wodiyaabaa ezgganai
oonee? 24 Yaaqooba omooddiyaagau, Israa7eela bonqqiyaagau aattidi immidai oonee?
A bollan nuuni nagaraa oottido, a ogiyan eti beennan ixxidonne a higgiyaukka eti
azazettennan ixxido GODAA gidenneeyye? 25 Hegaa gishshau, i eta bolli ba hanqquwaa
suuluwaanne yashshiya olaa gussiis; i eta yuushuwan tamaa eettiis, shin eti eribookkona;
i eta xuuggiis; shin eti akeekibookkona.

43

Xoossai Ba Asaa Ashshana Giis

[1] SHin nenoo Yaaqoobaa, nenoo Israa7eelaa, nena medhdhida GODAI hagaadan yaagees;
"Taani nena wozido gishshau yayyoppa. Taani nena ne sunttan xeesaas; neeni taa-
gaa. [2] Neeni haattaa gidduwaara pinniyo wode, taani nenaara gidana. Neeni shaafatu
gidduwaara pinniyo wodekka eti nena muukkokkona. Neeni tamaa giddoora aadhd-
hiyo wode, xuugettakka; lacoikka nena meenna. [3] Aissi giikko, taani nena Ashshiyaa-
gaa Israa7eela Geeshshaa, GODAA ne Xoossaa. Taani Gibxxe neeyyo wozo oottada,
Toophphiyaanne Saaba ne laamiyaa immana. [4] Neeni ta sinttan al77onne bonchcho
gidiyo gishshaunne, taanikka nena siiqiyo gishshau, ne laamiyau asaa, ne shemppuwaa
laamiyaukka kawotettata immana.
[5] "Taani nenaara de7iyo gishshau yayyoppa; taani ne zerettata arshshoppenne arggoppe
shiishshada ehaana. [6-7] Taani huuphessa baggaa, 'Eta zaarada eha!' yaagana. Tohossa bag-
gaakka, 'Eta teqqoppa' yaagana. Ta attuma naata haahuwaappe, ta macca naatakka sa7aa
gaxaappe ehaana; ta sunttan xeegettida ubbata, taani ta bonchchuwau medhdhidoogeeta,
taani giigissidoogeetanne oottidoogeeta hammite" yaagana.

Israa7eeli Xoossaa Markka

[8] Aifee de7ishin qooqida asata, haittaikka de7ishin tullidaageeta kessa; [9] Kawotettati
ubbai issippe shiiqona; asaikka yaa7aa utto. Eta giddoppe hagaa yootanaunne kase
aadhdhida yohota nuna bessanau danddayiyai oonee? Hara asaikka siyidi, "Hagee tuma"
yaagana mala, eti likke gidiyoogaa bessanau bantta markkata ehoona;
[10] GODAI hagaadan yaagees; "Intte ta markkata; intte tana erana malanne ammanana
mala, qassi taani Xoossaa gidiyoogaa akeekana mala, taani doorido ta ashkkarati inttena.
Taappe kase hara xoossi merettibeenna; woikko taappe guyyiyankka hara xoossi de7enna.
[11] "Tanattennee; taani GODAA. Taappe attin, hara ashshiyaabi baawa. [12] Taani yootaas,
ashshaasinne awaajjaas. Intte giddon hara allaga xoossi de7ibeenna. Taani Xoossaa
gidiyoogau taayyo intte markkata. [13] Taani Xoossaa; xaphoppe doommadakka taani
tanattennee. Ta kushiyaappe ooninne ashshenna; taani oottidoogaa laammanau dand-
dayiyaabi baawa" yaagees.

Baabilooneppe Kessi Ekkiyoogaa

[14] GODAI, inttena Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; "Intte gishshau,
Baabiloone kiittada eta gordde mittaa menttana; eta ililssaikka zilaassau laamettana.
[15] Taani GODAA, intte Geeshshaa, Israa7eela medhdhidaagaa, intte Kawuwaa" yaagees.
[16] Abbaa giddon ogiyaa, wolqqaama haattatu giddoorakka loossuwaa kessidi, [17] para
gaaretanne parata, olanchchatanne mino asata abbau ehiidi, eti denddennaadan za-
qqulssida GODAI, qassi eta muqaaddaa lacuwaadan toissida GODAI hagaadan yaagees;
[18] "Kase yohota haasayoppite; benibatakka qoppoppite. [19] Be7ite, ha77i taani oorattabaa
oottais; ikka ha77i mokkees. Intte hegaa erekketiiyye? Taani bazzon ogiyaa, mela biit-
tankka shaafata kessana. [20-21] Bazzo do7ati, worakanatinne yanchchati tana bonchchana.
Aissi giikko, ta galataa awaajjana mala, ta giigissidonne doorido ta asaassi taani bazzon
haattaa, mela biittankka shaafata immais.

Israa7eela Nagaraa

[22] "SHin nenoo Yaaqoobaa, neeni ta sunttaa xeesabaakka; nenoo Israa7eelaa, neenikka
tana salettadasa. [23] Neeni taayyo xuuggiyo yarshshuwaassi dorssaa ehabaakka; woi hara
yarshshotunkka tana bonchchabaakka. Taani nena kattaa yarshshuwaa imma gaada
waissabeikke; woi qassi ixaanaa imma gaada daafurssabeikke. [24] Neeni taayyo ixaanaa
miishshan shammabaakka; woikko ne mehiyaa yarshshuwaa modhdhuwan tana kaliss-
abaakka. SHin neeni ne nagaran tana waissadasa; ne naaquwankka tana daafurssadasa.
[25] "Tana, ne mooruwaa ta gishshau gaada qucciyai tanattennee; ne nagaraakka zaaret-
tada hassayikke. [26] Tana hassayissa; ane issippe ha yohuwaa mootettoos. Neeni xillo
gidiyoogaa be7anau ane ne yohuwaa bidda. [27] Ne koiro aawai nagaraa oottiis; nena
tamaarissiyaageetikka tana naaqqidosona. [28] Hegaa gishshau, taani Beeta Maqidasiyaa
halaqata tunissaas; Yaaqooba bashshau, Israa7eelakka cashshau aattada immaas" yaagees.

44

GODAI Xoossaa Xalaala

1-2 GODAI hagaadan yaagees; "Ta ashkkarau Yaaqoobaa, taani doorido Israa7eelaa,
ha77ikka siya. Taani nena medhdhaas; ne aayee uluwan nena giigissaasinne maaddaas.
Ta ashkkaraa Yaaqoobaa, taani dooridoogoo, yayyoppa. 3 Taani saamettida biittan haattaa
gussana; mela biittankka pulttuwaa gogissana. Taani ta Ayyaanaa ne naatu bolli, ta
anjjuwaakka ne zerettatu bolli gussana. 4 Haattaa doonan mokkida maataadan, qassi
goggiya pulttuwaa lanqqiyan de7iya mittaadan, eti mokkana. 5 Issoi, 'Taani GODAAGAA'
yaagana; harai qassi bana Yaaqooba sunttan xeesana; haraikka, qassi ba kushiyaa bollan,
'Taani GODAAGAA' yaagidi xaafana; i qassi bana Israa7eeli xeegettiyo siiqo sunttan
xeesana" yaagees.

6 GODAI, Israa7eela Kawoi, a Woziyaagee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan
yaagees; "Koiroi tana; wurssettaikka tana. Taappe hara Xoossi baawa. 7 Ta mali
oonee? De7ikko ane awaajjo; qassi ane ta sinttan eqqidi yooto. Beniisappe doom-
midi, sinttappe yaanabata yootiyaagee oonee? Ane eti sinttappe hananabaa nuuyyo
yootona. 8 Yayyoppite; qassi dagammoppite. Taani hagaa intteyyo beniisappe doommada
yootabeikkinaa? Qassi awaajjabeikkinaa? Hegau taayyo intte markka. Taappe attin, hara
Xoossi de7ii? Hara Zaalli baawa; taani oonanne erikke" yaagees.

Eeqaa Goinuwaa Bolli Haasayettida Bore Haasayaa

9 Eeqa misileta massidi medhdhiya ubbati hada; eti an ufaittiyoobati eta go77okkona.
Eta markkatikka be7okkonanne erokkona. Hegaa gishshau, eti yeellatana. 10 Xoossa
giigissidai, woikko aibaunne go77enna misile massidai oonee? 11 Be7ite, a laggeti ubbai
yeellatana; kushe hiillanchchati ubbai asa. Ane eti ubbaikka issippe shiiqidi eqqona. Eti
yayyana; qassi eti ubbaikka issippe yeellatana.

12 Birataa qoxxiyaagee ba qoxxiyo birataa taman wottees; wottidoogee bonqqidaagaa
naariqan qoxxidi, ba mino qesiyan a meretaa giigissees. Hegaa giigissidi namisettees; a
minotettaikka wurees. Haattaakka uyenna; labbanees.

13 Anaaxee wodoruwan likkees; likkidi irssaasiyan a bolli malaataa wottees; yaatidi
maloogiyan lil77issees. Lil77idaagaa likkidi, puulaara de7iya asa misile milatissi giigissidi,
ba son wottees. 14 I hegaa oottanau zigaa qanxxees; woikko wolaa woi xiiddaa wora
giddoppe dooridi diccanaadan oottees. Woi ixxikko, i zigaa tokkin, irai a dichchanaashin
naagees. 15 Hegaappe guyyiyan, i assi eettiyo mitta gidees; ikka appe baggaa ekkidi,
eettidi ho77ees; qassi baggaa eettidi, oittaa uukkees. Appekka xoossaa medhdhidi, ayyo
goinnees; qassi misiliyaa massidi, a sinttan gufannees. 16 Appe baggaa taman eettidi,
qumaa kattees; baggan ashuwaa xiixxidi, kallidi mees. Qassi tamaa ho77i simmidi,
"Hashshukkonne, laa hagee aiba ho77ii!" yaagees. 17 Qassi attida mittaa massidi, bau
goinniyo xoossa misile kessees. He misiliyaa sinttan gufannidi, ayyo goinnees; yaatidi,
"Neeni ta xoossaa gidido gishshau, tana ashsha" yaagidi woossees.

18 Eti ainne erokkona; ainnekka akeekokkona. Aissi giikko, eti be7enna mala, eta aifee
goozettiis; qassi akeekenna mala, eta wozanaikka gorddettiis. 19 Eeqaa oottiya asi ba
wozanan, "Appe baggaa taman eettaas; a bonqquwankka oittaa uukkaas; ashuwaakka an
xiixxada maas. Yaatin, appe attidaagaa sheneyiya eeqaa oottada medhdhoo? Qassi mittaa
muduwau gufannada goinnoo?" yaagiyo eri woi akeeki oossinne baawa. 20 I bidinttaa
mees; a cimettida wozanai a wora kaalettiis. I ba shemppuwaa ashshanau woikko, "Ta
ushachcha kushiyan de7iyaagee eeqappe attin, Xoossaa gidenna" gaanau danddayenna.

Xoossai Medhdhidaagaanne Ashshiyaagaa

21 GODAI hagaadan yaagees; "Yaaqoobaa, nenoo Israa7eelaa, neeni ta ashkkaraa gidiyo
gishshau, ha yohota hassaya. Taani nena giigissaas; neeni ta ashkkaraa. Nenoo
Israa7eelaa, taani nena dogikke. 22 Taani ne mooruwaa shaaraadan, ne nagaraakka
ciggaaraadan quccaas. Taani nena wozido gishshau, taakko simma" yaagees.

[23] Inttenoo salotoo, GODAI hagaa oottido gishshau, ufaissan yexxite. Inttenoo biittaa
ciimmatoo, ililite. Inttenoo deretoo, woraunne a giddon de7iya mitta ubbau, maza-
muriyaa kinchchite. Aissi giikko, GODAI Yaaqooba woziis; qassi Israa7eela giddonkka i
bonchchettana.

[24] Nena Woziyaagee, aayee uluwan nena tilida GODAI hagaadan yaagees; "Taani GODAA,
ubba yohota Medhdhidaagaa; salota tarkka tolidaagaa; sa7aakka tarkka miccidaagaa.
Ta hegaa oottiyo wode, tanaara ooni de7ii? [25] Taani worddo hananabaa yootiyaageetu
malaataa hada oottais; qassi shareechchotakka eeyya kessais. Taani aadhdhida er-
anchchata guyye zaarais; eta eraakka eeyya oottais. [26] Taani ta ashkkaraa qaalaa minttais;
ta kiittidoogeeti hanana giidobaakka polais. Taani Yerusalaame katamaa, 'Neeni asi
de7iyo soho gidana' yaagais; Yihudaa katamatakka, 'Intte simmidi keexettana; intte
gimbbiyaakka ooraxissana' yaagais. [27] Taani haattaa ciimmatakka, 'Melite! Intte goggiya
haattatakka melissana' yaagais. [28] Qassi Qiiroosa, 'Neeni ta asaa heemmiyaagaa; neeni
Yerusalaame katamaa, "Ne simmada keexettana" yaagadanne, Beeta Maqidasiyaakka, "Ne
baasoi baasettana" yaagada ta halchchuwaa poliyaagaa' yaagais" yaagees.

45

Xoossai Qiiroosa Kawo Kessanau Dooriis

[1] GODAI tiyidoogau, kawotettata ayyo haarissana mala, kawotu gittaa birshshana
malanne penggeekka ayyo a sinttan dooyettana mala, a ushachcha kushiyaa oiqqido
Qiiroosau GODAI hagaadan yaagees; [2] "Taani ne sinttaara baana; dereta dembbayana.
Nahaasiyaa birataa sanqqata menttana; birata hiraqotakka qanxxana. [3] Nena ne sunttan
xeesiyaagee tana GODAA, Israa7eela Xoossaa gidiyoogaa neeni erana mala, taani neeyyo
xuma sohuwan de7iya aquwaanne geeman qosettida duretaa immana. [4] Ta ashkkaraa
Yaaqooba gishshaunne taani doorido Israa7eela gishshau, taani nena ne sunttan xeesais.
Neeni tana erana xayikkonne, taani nena bonchcho sunttan xeesais.

[5-6] "Taani GODAA; taappe hari baawa; taappe hara Xoossi de7enna. Awai mokkiy-
oosaappe biidi, wulliyoosaa gakkanaashin de7iya asai taappe hari bainnaagaa erana mala,
taani nena gixissais. Gidikkonne, neeni tana erabaakka. Taani GODAA; taappe hari baawa.
[7] Taani poo7uwaa oottais; xumaakka medhdhais. Sarotettaa oottais; bashshaakka ehais.
Taani GODAI, ha ubba yohota oottiyaagaa.

[8] "Inttenoo salotoo, bollappe duge xillotettaa tigite; shaaratikka a bukkona. Biittai
dooyetto; dooyettin atotettaikka pude mokko. Xillotettaikka aara issippe dicco. Taani
GODAI hagaa medhdhaas.

Xoossai Meretaassinne Taarikiyaassi Godaa

[9] "Bana Medhdhidaagaara baaxetiyaagau aayye7ana! Aissi giikko, i urqqa miishshaappe
issuwaa. Urqqai medhdhiyaagaa, 'Ai oottai?' woi qassi, 'Neeni hiillaa erakka' yaagiiyye?
[10] Ba aawaa, 'Ai yeladii?' yaagiya urau, woikko ba aayyiyo, 'Ai maarettadii?' yaagiya
urau aayye7ana! [11] GODAI, Israa7eela Geeshshai, a Medhdhidaagee, hagaadan yaagees;
'Sinttappe hananabaa eranaunne ta naatubaa tana oichchanau intte besseetii? Ta
kushiyan taani oottanabaakka tana azazanau besseetii? [12] Taani sa7aa oottaas; asaakka a
bolli medhdhaas. Salota taani ta kushiyan tolaas; etan de7iya meretata ubbaakka azazaas.
[13] Taani Qiiroosa xillotettan denttaas; a ogiyaa ubbaakka suure oottana. Miishsha qanxxen-
nan, woikko mattaaye immennan, i ta katamaa keexxana; ta asaakka omooduwaappe
kessana' yaagees. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa odais" yaagees.

[14] GODAI hagaadan yaagees; "Gibxxe duretainne Toophphiyaa zal77ee, qassi geesaa
adussa gidiya Sabaa7ata asatikka neekko yiidi, nebaa gidana. Eti sanssalatan qashettidi,
nena kaallana. Eti neeyyo goinniiddi, 'Xoossai ne xallaara de7ees; hari baawa; appe hara
xoossi baawa' yaagidi neeyyo watiwatana" yaagees.

[15] Abeet Xoossau, Israa7eela Ashshiyaagoo, tumuppe neeni nena genttiya Xoossaa.
[16] Eeqaa medhdhiyaageeti ubbaikka yeellatananne kauyyana. Eeqa misiliyaa medhdhiyaageeti ubbai issippe kaushshau baana. [17] SHin Israa7eela GODAI merinaa atotettan ashshirggiis; intte merinaukka yeellatekketanne kauyyekketa.
[18] Salota medhdhida GODAI, biittaakka giigissidi oottidaagee, qassi asi de7anaadaanappe attin, biittaa coo medhdhibeenna Xoossai hagaadan yaagees; "Taani GODAA; taappe hari baawa; [19] taani geeman, awankko issi xuma biittan haasayabeikke. Yaaqooba zerettaassikka, 'Tana mela sohuwan koyite' gabeikke. Taani GODAI tumaa haasayais; likkebaa odais.

Saluwaa Sa7aa Medhdhida Xoossaanne Baabiloone Eeqata

[20] "Inttenoo kawotettatuppe attidaageetoo, issippe shiiqidi haayite; mataa shiiqite. Mittaappe oosettida eeqa misiliyaa tookki yuuyiyaageetaunne, ashshanau danddayenna xoossaa woossiyaageetau eri baawa. [21] Ane yootite; intte mootuwaa shiishshite; etikka ane issippe zorettona. Adussa wodiyaappe kase hagaa odidai oonee? Benippe hagaa awaajjidai oonee? Tana GODAA gidikkinaayye? Taappe attin hara Xoossi baawa. Taani xillo Xoossaanne Ashshiyaagaa. Taappe hari baawa.
[22] "Inttenoo biittaa gaxan de7iya ubbatoo, taakko simmidi, attite. Aissi giikko, taani Xoossa; taappe hari baawa. [23] Taani ta huuphiyan caaqqaas; guyye simmenna qaalai ta doonaappe xillotettan kiyiis: 'Asai ubbai taayyo gulbbatana; inxxarssa ubbaikka tanan caaqqana' yaagaas.
[24] "Eti tabaa haasayiiddi, 'Xillotettainne minotettai GODAA xalaalan de7ees' yaagana" yaagees.
A ixxiyaageeti ubbai akko yaana; yiidi yeellatana. [25] SHin Israa7eela zerettai ubbai GODAN, xoonuwaanne bonchchuwaa demmana.

46

[1] Beela giyo Baabiloone eeqai goinnees; Naba giyo eeqaikka hokkees. Kase intte tookkiyo eta misileti ha77i caana mehetu bollan caanettidi, etau deexo tooho gididosona. [2] Caana meheti deexuwaappe denddidaagan, caanaara issippe kunddidosona; eeqati banttana ashshanau danddayenna gishshau, bantta huuphiyaukka omoodettidi biidosona.
[3] GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eelappe attidaageetoo, Yaaqooba zaretoo, taani yootiyoogaa siyite; intte yelettido wodiyaappe doommada taani inttena tookkaas.
[4] Intte cimmana gakkanaashinkka taani tanakka; intte puulummana gakkanaashinkka, taani inttena maaddana. Taani inttena medhdhaas; taani inttena denttana; taani inttena tookkananne ashshana.
[5] "Tana o mala guuteetii? Qassi oonaara likkissuuteetii? Nuuni issi mala gidanaadan, tana oonaara gatti xeelluuteetii? [6] Worqqaa bantta qarcciitaappe qoliyaageetinne biraa meezaanan wottidi likkiyaageeti hegaa etau xoossa oottidi medhdhana mala, worqqaa tigiyaagaa qaxaroosona. Ikka xoossa oottidi medhdhees; yaatin, eti he eeqaa sinttan hokkidi goinnoosona. [7] Eti a denttidi, bantta hashiyan tookkoosona; tookkidi a sohuwan a wottoosona. Yaatobare i hegan eqqi aggees; hegaappe yaa haa qaaxxenna. Issi asi ayyo waassikkokka, zaaruwaa immenna; qassi a metuwaappekka a ashshenna.
[8] "Inttenoo nagaranchchatoo, hagaa hassayitenne qoppite; intte wozanan kahan wottite. [9] Beni wode hanida yohota hassayite. Aissi giikko, taani Xoossaa; hari baawa. Taani Xoossaa; ta mali ooninne baawa. [10] 'Ta qofai minnana; qassi taanikka ta halchchuwaa ubbaa polana' yaagais. Wurssettan hananabaa doomettan, qassi biron hanibeenna yohota beni wodiyaappe doommada awaajjais. [11] Arshsho baggappe bonqqiya kafo, haaho biittaappe ta qofaa poliya asa taani xeesada, taani giidoogaa taani polana; taani halchchidobaakka taani oottana.
[12] "Inttenoo wozanai muumidoogeetoo, xillotettaappekka haakkidaageetoo, taani yootiyoogaa siyite; [13] taani ta xillotettaa mataa ehais; ikka haaho gidenna. Ta atotettai gam77enna; taani ta atotettaa Xiyoonessi, ta bonchchuwaakka Israa7eelassi immana" yaagees.

47

Baabiloone Bolli Yiya Pirddaa

1 GODAI hagaadan yaagees; "Bii Baabiloone geela7ee, duge wodhdha; wodhdhada
baanan utta. Bii Kaladaawetu na7ee, ne kawotaa araataa aggada sa7an utta. Aissi giikko,
hagaappe sinttanau neeni saaphotiyaaronne baalotiyaaro geetettakka. 2 Woxaa ekkada
kattaa gaacca. Ne gullettaa qaara; ne adussa maayuwaakka kessa. Ne xifaa bessa; yaatada
shaafata pinna. 3 Ne kalloi qaarettana; ne pokkoikka beettana. Taani haluwaa kiyana;
oossikka qarettikke" yaagees.

4 Nuna Woziyaagee, ayyo sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA gidiyoogee, Israa7eela
Geeshshaa.

5 GODAI hagaadan yaagees; "Bii Kaladaawetu na7ee, ba; baada xuman co77u gaada
uttaaga. Aissi giikko, hagaappe sinttau neeni kawotettatu kawiyo geetettakka. 6 Taani
ta asaa hanqqettaas; ta laataakka tunissaas; taani eta ne kushiyan aattada immaas.
Neeni etau qarettabaakka; cimidaageetu bollankka ne qambbaraa keehi deexettadasa.
7 Neeni, 'Taani merinau kawiyo gidana' yaagadasa. Hegaa gishshau, ha yohota ne wozanan
qoppabaakka; eta wurssettaakka hassayabaakka.

8 "Nenoo woppu gaada uttidaareenne ishaluwaa dosiyaaree, siya. Ne wozanan, 'Tana;
taappe attin, hari baawa. Taani am77e kiyikke; woikko yelada na7i bainna maine gidikke'
yaagadasa. 9 Ha naa77u yohoti issi gallassi aifee liphanaashin, ne bolli yaana. Ne bitai daro,
ne murunnoikka gita wolqqaama gidikkonne, neeni ne naatuppe mela attiyoogeenne
am77etettai ne bolli kumettan yiyoogee attenna.

10 "Neeni ne iitatettan ammanetta uttadasa; qassi, 'Tana ooninne be7enna' yaagadasa.
Ne aadhdhida eratettainne cinccatettai nena wora kaalettin, neeni ne wozanan, 'Tana,
taappe attin, hari baawa' yaagadasa. 11 SHin neeni waata daadumatada haassanaakko
erenna iitai ne bolli yaana. Neeni waagaa qanxxanau danddayenna boshai ne bollan
wodhdhana; qassi neeni aibanne erenna bashshai qoppennan ne bolli yaana.

12 "Ane neeni ne naatettaasappe oottaidda de7ido ne bitaanne ne murunnuwaa ha77ikka
aggoppa. Ooni erii, ne googaadan hananaakko; woi neeni an daganttanaakko. 13 Zore
xalaalan ne daafuradasa. Saluwaa xoolinttiyaa qoodiyaageeti, a xeellidi hananabaa
yootiyaageeti, qassi, aginaa xeeruwan xeeruwan ne bollan yaanabaa yootiyaageeti ane
nena ashshona. 14 Be7a, eti durcca mala; tamai eta maana. Eti tamaa lacuwaappe banttana
ashshanau danddayokkona. Hegee asi ba bollaa ho7ettanau ho77iyo bonqqo woikko
qassi asi a sinttan uttanau danddayiyo tama gidenna. 15 Neeni etaara daafuridoogeeti, ne
naatettaasappe doommidi, nenaara zal77idaageeti neeyyo hegaa mala. Eti ubbaikka ba
ginaara ginaara laalettana; nena ashshiyaabikka issoinne baawa.

48

GODAI Sinttappe Hananabaa Eriya Xoossaa

1 "Inttenoo Yaaqooba zaretoo, Israa7eela sunttan xeesettiyaageetoo, qassi Yihudaa
zerettaappe yiidaageetoo, hagaa siyite. Intte GODAA sunttan caaqqeeta; Israa7eela Xoos-
saa xeeseeta; shin tumatettaaninne xillotettan gidenna. 2 Intte inttena geeshsha katamaa
sunttan xeeseeta; Israa7eela Xoossan zemppeeta; a sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA.

3 "Taani kase hanidabata daro wodiyaappe kase yootaas; ta doonaappe eti kiyidosona.
Kiyin eti eesuwan polettanaadan, taani oottaas. 4 Aissi giikko, neeni yootin siyennaagaa,
ne morggee birataa mala gidiyoogaa, ne som77oikka nahaasiyaa giyo birataadan leeqqa-
mennaagaa taani eraas. 5 Hegaa gishshau, neeni, 'Hagaa ta eeqai oottiis; qassi ta masettida
misiletinne ta seerissidi oottido misilee oottiis' geennaadan, taani hegaa neeyyo benippe
doommada odaas. Qassi eti hananaappe kasetada, taani eta neeyyo awaajjaas.

6 "Neeni kase siyadasa; ha77i simmi hagaa ubbaa be7a. Yaatin, neeni hagaa ubbaa
tuma giikkii? Ha77ippe doommada sinttanau neeni oorattabaa siyanaadan, taani oottana.
7 Eti ha77i merettidosonappe attin, beni merettibookkona. Neeni, 'Be7a, taani eta
erais' geennaadan, hachchippe kase neeni mulekka etabaa siyabaakka. 8 Neeni mulekka

siyabaakka; qassi mulekka erabaakka. Ne haittai benippekka dooyettibeenna. Aissi giikko, neeni cimmiyaagaa gidiyoogaa taani erais; qassi yelettoosappekka neeni makkalanchcha geetettada xeesettadasa.

9 "Ta sunttaa gishshau, taani ta hanqquwaa zaarana; taani nena xaissennaadan, ta hanqquwaa teqqana. 10 Be7a, taani nena paaccaas; shin biraadan gidenna; taani nena metuwaa taman paaccaas. 11 Taani ta gishshau, hagaa oottais. Aissi giikko, ta sunttai tooshettanau taani koyikke. Taani ta bonchchuwaa harau immikke.

Qiiroosi Kaalettanau Xoossai Doorido Asa

12 "Nenoo Yaaqoobaa, taani xeesido Israa7eela, taani giyoobaa siya. Taani tana; koiroikka wurssettaikka tana. 13 Biittaa baasuwaa ta kushee baasiis. Salotakka ta ushachcha kushee micciis. Taani eta xeesiyo wode, eti issippe eqqoosona.

14 "Intte ubbai issippe shiiqidi siyite; eeqatuppe hagee hananaagaa kasetidi yootidai oonee? GODAI dooridoogee a qofaa Baabiloone bolli polana; a qeseekka Baabiloone biittaa asaa bolli gidana. 15 Taani ta addiniitai a xeesaasinne ayyo yootaas; a ehiidai tana. Qassi i oottiyoobai ubbai ayyo injjetana.

16 "Taakko haa shiiqidi, hagaa siyite; taani koiroppe doommadakka geeman haasayabeikke; hegee hanido wodiyaappekka doommada taani yan de7ais" yaagees.

Qassi Ubbaa Haariya GODAINNE a Ayyaanai ha77i tana kiittidosona.

Xoossai Ba Asaassi Halchchido Halchchuwaa

17 GODAI, nena Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; "Taani GODAI, ne Xoossai, nena maaddiyaabaa tamaarissiyaagaa. Neeni baanau bessiya ogiyankka nena kaalettiyai tana. 18 Neeni ta azazuwaa siyidabaa gidiyaakko, ne sarotettai shaafaa haattaadan goggana shin; ne xillotettaikka abbaa beetaadan hanana shin. 19 Ne zaree abbaa shafiyaadan, ne naatikka qoodi bainna sa7aa baanaadan corattana shin; eta sunttaikka ta sinttappe xayennan woikko kichchennan aggana shin" yaagees.

20 Baabiloone biittaappe kiyite; Baabiloone asaappekka baqatite! Qaalaa xoqqu oottidi, ufaissan hagaa haasayite; sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin, hagaa kiittite. Kiittidi, "GODAI ba ashkkaraa Yaaqooba woziis" yaagidi odite. 21 I eta bazzo giddoora kaalettido wode, eti saamettibookkona. Zaallaappe haattaakka etau pulttissiis; zaallaa i phalqqin, haattai xuuqqiis.

22 GODAI, "Iitatussi saroi baawa" yaagees.

49

Israa7eeli Biittan De7iya Asaayyo Poo7o

1 Inttenoo, abbaa doonan de7iya biittatoo, taani odiyoogaa siyite. Inttenoo, haahuwan de7iya kawotettatoo, ezggite. Taani yelettanaappe kase GODAI tana xeesiis; qassi ta aayee uluwan de7ishin, ta sunttaa sunttiis. 2 Ta inxxarssaa qara bisuwaadan oottiis; ba kushiyaa kuwan tana genttiis; i tana poshshido zubbe oottiis; yaatidi ba shoohuwaa giddon tana yeggidi qottiis.

3 I tana, "Neeni taani nenan bonchchettiyo ta ashkkaraa Israa7eela" yaagiis.

4 SHin taani hagaadan yaagaas; "Taani mela coo daafuraas; ta wolqqaakka go77ennabaaninne hadaban coo wurssaas. Ta pirddai GODAA mataana; ta waagaikka ta Xoossaa mataana" yaagaas.

5 Ha77ikka, taani GODAA aifiyaa sinttan bonchchettido gishshaunne ta Xoossai taayyo wolqqa gidido gishshau, Yaaqooba akko zaaranaunne Israa7eela akko shiishshanau, taani au ashkkara gidanaadan, tana ta aayee uluwan tilida GODAI hagaadan yaagees; 6 "Neeni Yaaqooba zariyaa denttanaunne Israa7eelappe attidaageeta zaarada ehaanau, neeni taayyo ashkkara gidiyoogee qii guuttabaa. Hegaa gishshau, ta atotettai biittaa gaxaa gakkanaadan, taani nena kawotettatuyyo poo7o oottana" yaagees.

7 Asai karidoogau, ixxidoogaunne deriyaa haariyaageetu ashkkarau, GODAI, Israa7eela Woziyaagee, Israa7eela Geeshshai hagaadan yaagees; "Ammanettiya GODAA gishshaunne

nena doorida Israa7eela Geeshshaa gishshau kawoti be7idi, denddi eqqana. Deriyaa haariyaageetikka be7idi goinnana" yaagees.

Yerusalaamee Zaaretti Oosettana

8 GODAI hagaadan yaagees; "Taani doorido wodiyan ne oishaa zaaraas. Atotettaa gallassi taani nena maaddaas. Taani nena naagana; neeni biittaa zaarettada essana mala, asi de7enna biittatakka neeni laatissana mala, taani nena asaayyo maachcha oottada immaas. 9 Omooduwan de7iyaageeta, 'Kiyite!' xumaa qashuwan de7iyaageetakka, 'Birshshettite!' gaana mala, asaassi maachcha oottada nena immana. Eti ogiyaa lanqqen heemettana; booddila kera ubbaa bolli allaxxana. 10 Eti namisettokkona woi saamettokkona. Eta bazzuwaa mishoi xuuggenna; awaikka eta meenna. Etau qarettiyaagee eta kaalettana; pultto haattaakkokka eta laaggana.

11 "Taani ta dereta ubbaa oge kessana; ta wogga ogetikka zanggaaraappe xoqqu gaana. 12 Be7a, ta asai haahosaappe yaana: huuphessa baggaappenne arggo baggaappe yaana. Qassi Asiwaane biittaappekka yaana" yaagees.

13 Inttenoo salotoo, ufaissan yexxite. Nenoo biittau ufaitta. Inttenoo deretoo, ililite! Aissi giikko, GODAI ba asaa minttettiis; qassi ba metootanchchatussikka qarettees.

14 SHin Xiyoona, "GODAI tana aggi bayiis; Godai tana dogi bayiis" yaagausu.

15 GODAI hagaadan yaagidi zaarees; "Aayyiyaa ba xanttiyo na7aa doganau danddayaiyye? Ba uluwaappe yelido na7au qarettekkeeyye? Geelladan a dogiyaakkokka, taani nena dogikke! 16 Be7a, taani nena ta kushiyaa gomppan xaafa wottaas; ne dirssaa gimbbetikka ubbatoo ta sinttan de7oosona.

17 "Nena zaarettidi keexxiyaageeti yaana; nena qolidaageeti kiyidi baana. 18 Ane xoqqu gaada, ne yuushuwaa xeella; ne naati ubbai issippe shiiqidi, neekko yaana. Taani GODAI ta de7uwan caaqqais: neeni eta ubbaa alleeqodan maayana; bullashettanau haniya maccaaseedan, neeni eta qumaayana.

19 "Ne bashsha sohotinne baisa biittati ha77i nenan de7iya asaassi keehi un77ana; qassi nena qolidaageetikka neeppe haakkana. 20 Neeni kayyottiyo laittatun neeyyo yelettida naati ne haittan odiiddi, 'Hagee sohoi nuuyyo keehi un77o; hegaa gishshau, nuuyyo de7anau aaho sohuwaa imma' yaagana. 21 Yaagin neeni ne wozanan, 'Hageeta naata ubbaa taayyo oonee yelidai? Taani yelada xontta attaas shin; taani mainaas shin; taani omoodettada wora baas shin. Yaatin, hageeta oonee dichchidai? Be7a; taani tarkka attaas; yaatin hageeti naati ubbai auppe yiidonaa?' yaagana" yaagees.

22 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7a, taani kawotettatussi malaataa bessana; taani asaassi ta banddiraa essana. Eti ne attuma naata idimmidi ehaana; ne macca naatakka bantta hashiyan tookkidi ehaana. 23 Kawoti nena dichchiya aawata gidana; eta macca kawotikka nena xanttiyaageeta gidana. Eti gufannidi, neessi goinnana; qassi ne tohuwaa baanaakka laaccana. Taani GODAA gididoogaa neeni hegan erana; tanan ammanettidi naagiyaageeti yeellatokkona" yaagees.

24 Omooduwan ekkidobaa wolqqaamaa kushiyaappe zaarissana danddayettiiyye? Woikko omooddidi efiido asi meqetti bainna iitaa kushiyaappe kessi ekkanau danddayiiyye?

25 SHin GODAI hagaadan yaagees; "Wolqqaami omooddidi efiidobai simmana; meqetti bainna iitatu kushiyan omoodettida asikka kessi ekkana. Aissi giikko, nenaara olettiyaageetuura taani olettana; ne naatakka taani ashshana. 26 Nena huqqunniyaageeti bantta ashuwaa maanaadan, taani oottana; qassi woine eessaa uyidi mattottiyoogaadan, eti bantta suuttaa uyidi mattottana. Yaatobare asa ubbai taani GODAA, nena Ashshiyaagaa, Woziyaagaanne, Yaaqooba Wolqqaama gidiyoogaa hegan erana" yaagees.

50

1 GODAI hagaadan yaagees; "Taani intte aayyiyo yeddido paramai awan de7ii? Woikko oossi inttena taani baizzidanaa? Be7ite, intte nagaraa gishshau, intte baizettideta; intte mooruwaa gishshau, intte aayyiyaa yedettaasu. 2 Taani yiido wode, aibissi hegan asi

xayidee? Taani xeesido wode, ‘Yee!’ gaanau aibissi asi hegan de7ibeennee? Taani inttena wozanau ta kushee qantteeyye? Woikko inttena ashshanau taayyo wolqqi baaweeyye? Be7ite, taani seerada abbaa melissais. SHaafatakka bazzo oottais. Etan de7iya moleti haattai xayin wooqqoosona; saamoi worin haiqqoosona. [3] Taani salota karettabaa maizzais; waaruwaakka eti kamettiyoobaa oottais” yaagees.

Xoossaa Ashkkarai Azazettiyaagaa

[4] Daafuridaagaa taani qaalan waatada minttettanaakko erana mala, Ubbaa Haariya GODAI taayyo tamaarida inxxarssaa immiis. I tana maallado maallado beegottidi, taani tamaariya asadan siyanaadan, ta haittaa ezggissees. [5] Ubbaa Haariya GODAI ta haittaa dooyiis; taanikka makkalanchcha gidabeikke; guyyekka simmabeikke. [6] Taani ta zokkuwaa shociyaageetussi, ta gacuwaakka buuchchaa shoddiyaageetussi aattada immaas. Ta som77uwaa kaushshaappenne cuchchaa cushettiyoosaappe genttabeikke. [7] Ubbaa Haariya GODAI tana maaddiyo gishshau, taani yeellatabeikke; hegaa gishshau, taani ta som77uwaa salo giyo shuchchaadan oottaas. Taani yeellatennan attanaagaakka erais. [8] Tana shatinttiyaagee matan de7ees; yaatin, tana mootiyaagee oonee? Ane issippe tanaara eqqo! Ta baarigaarai oonee? Ane tanaara gaitto! [9] Be7ite, Ubbaa Haariya GODAI tana maaddees; yaatin, tana mooranchcha gaanai oonee? Be7ite, eti ubbaikka maayuwaadan ceeggi wurana; bil77ai eta maana.

[10] Intte giddoppe GODAASSI yayyiyaageenne a ashkkaraa qaalaassi azazettiyaagee oonee? Xuman hemettiyaageenne poo7oi bainnaagee i oonee? He urai GODAA sunttan ammanetto; ba Xoossankka zemppo. [11] Be7ite, inttenoo tamaa eettiya ubbatoo, yiichcha xomppiyaa lacuwaa intteyyo shiishshiyaageetoo, intte eettido tamaa poo7uwan hemettite! Intte yiicido xomppiyaa lacuwaa poo7uwan simerettite! Intte ta kushiyaappe ekkanau de7iyoobi hagaa: Intte hanttaara seelan zin77ana.

51

Yerusalaame Minttettiya Qaalaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo xillotettaa kaalliyaageetoo, inttenoo tana, GODAA koyiyaageetoo, siyite. Intte phalqqettidi ekettido shuchchaanne intte bookettidi kiyido ollaa xeellite. [2] Intte aawaa Abrahaamakkonne inttena yelida Saarikko xeellite. I barkka de7ishin, taani a xeesaas; xeesada anjjaasinne qoodan corayaas.

[3] “GODAI Xiyooneeninne a qolettido sohotun de7iya ubba asaa minttettana. I bazzuwaa Edene Gannatiyaadan, i mela sohotakka GODAA ataakilttiyaa sohuwaadan oottana. Ufaissainne hashshu guussai yan de7ana; galataanne mazamuriyaa cenggurssai yan siyettana.

[4] “Ta asau; taani yootiyoobaa siyite. Ta kawotettau, ne haittaa taakko yeggada ezgga. Aissi giikko, higgee taappe kiyees; ta suure pirddaikka kawotettatussi poo7o gidana. [5] Ta xillotettai eesotidi shiiqana; ta ashettaikka kiyidi, ogiyan de7ees. Ta qesee asaa haarana; abbaa doona biittatun de7iya asai ubbai tanan ammanettidi naagana; qassi taani eta ta wolqqan ashshanaagaa, ufaissa oottidi naagana. [6] Pude xoqqu giidi, salota xeellite; duge sa7aakka xeellite. Aissi giikko, saloti cuwaadan piskki giidi xayana; sa7aikka afaladan wurana; an de7iya asai ubbai udunxxetudan haiqqana. SHin ta ashettai merinau de7ana; ta xillotettaikka wurenna.

[7] “Inttenoo xillotettaa eriyaageetoo, ta higgeekka intte wozanan de7iyoogeetoo, siyite. Asaa boriyau yayyoppite; eta cashshaukka dagammoppite. [8] Aissi giikko, maayuwaa miyoogaadan, bil77ai eta maana; dorssaa ikisiyaa miyoogaadan, guxunee eta maana. SHin ta xillotettai merinau de7ana; ta ashettaikka yeleta ubbau gakkana” yaagees.

[9] Abeet GODAU, beegotta! Beegotta! GODAA qesiyau, wolqqaa maaya; kase aadhdhida wodetuuninne yeletatun beegottidoogaadan beegotta. Ra7aaba giyo demiyaa qanxxerettidaagee, miimminttiyaakka caddidaagee nena gidikkiiyye? [10] Abbaanne gita ciimma haattaa melissidaagee nena gidikkiiyye? Neeni wozidoogeeti pinnana mala, ciimma abbaa oge oottidaagee nena gidikkiiyye? [11] GODAI wozidoogeeti simmidi, yexxiiddi

Xiyoone yaana; yiidi merinaa ufaissai eta bollan de7ana; eti ufaissaanne hashshu giyoobaa demmana. Qassi azzanoinne yeehoi etappe haakkana.

12 GODAI hagaadan yaagees; "Inttena minttettiyaagee tana. Yaatin, haiqqiya asau yayyanau, maatadan eesuwan meliya asaa na7au yayyanau intte oonee? 13 Intte salota miccidanne sa7aa baasuwaakka baasida GODAA, inttenakka medhdhida Xoossaa dogidetii? Eti inttena xaissanau giigissido, inttena huqqunniya asatu hanqquwaa gaasuwan gallassa kumetta yayyideta. SHin inttena huqqunniyaageetu hanqqoi awan de7ii? 14 Omoodettidaagee eesuwan birshshettana; haiqqenna; ollankka gelenna; ayyo oittikka paccenna. 15 Aissi giikko, taani GODAA ne Xoossaattennee. Dambbalai waassanaadan, abbaa qaattais. Ta sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA. 16 Salota miccanaadan, biittaa baasuwaakka baasanaadan, qassi Xiyoone, 'Neeni ta asa' gaanaadan, taani ta qaalaa ne doonan wottaas; ta kushiyaa kuwan taani nena genttaas" yaagees.

17 Nenoo, GODAA kushiyaappe a hanqquwaa xuu7aa uyida Yerusalaamee, beegotta! Dendda! Neeni ganddigaarissiya xuu7aa cinggada uyadasa. 18 A yelido naatu ubbaappe o kaalettiyaabi issoinne baawa; qassi a dichchido naatu ubbaappekka i kushiyaa oiqqiyaabi issoinne baawa. 19 Dakko daro bashshai ne bollan gakkiis; yaatin, nena oonee minttanau danddayiyai? Hegeetikka kolettaa, bashshaanne bisuwaa. Yaatin, taani nena waatada minttettanee? 20 Ne naati labbanidosona; eti gitiyaa giddon gelida genesseedan, oge ubbaa gaxan kunddidosona. Eti GODAA hanqquwaaninne ne Xoossaa seeran kumidosona.

21 Hegaa gishshau, nenoo, woine eessaa uyennan mattottida metootanchchee, hagaa siya. 22 Ne Godai, ba asau mootettiya GODAI ne Xoossai hagaadan yaagees; "Be7a; nena ganddigaarissiya, ta hanqquwaa xuu7aa taani ne kushiyaappe ekkaas; neeni naa77anttuwaa a mulekka uyakka. 23 Taani hegaa nena tuggayiyaageetu kushiyan wottana. Eti nena, 'Nuuni ne bollaara hemettidi aadhdhana mala, zaqqulla' yaagidosona. Yaagin neeni aadhdhana gakkanau, ne zokkuwaa etau biittadaaninne ogedan oottadasa" yaagees.

52

Xoossai Yerusalaame Ashshana

1 Nenoo Xiyoone katamau, beegotta; beegottada minotettaa afalaadan maaya. Nenoo, geeshsha katamau, Yerusalaamee, ne bonchcho maayuwaa maaya; aissi giikko, hagaappe sinttanau qaxxarettibeennaageenne tunai ne giddo gelenna. 2 Nenoo, omoodettida Yerusalaamee, ne baanaa qoqqofa. Dendda; denddada ne kawotaa araatan utta. Inttenoo, omooduwan de7iya Xiyoone asatoo, intte qooriyan qashettida sanssalataa birshshite.

3 Aissi giikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte kasekka waaga ekkennan baizettideta; qassi ha77ikka miishsha immennan coo wozettana. 4 Ta asai koiro bete gididi, Gibxxe biittaa biis; shin Asooreti ta asaa coo huqqunnidosona. 5 Yaatin, ta asai waaga qanxxennan coo omooduwan biichchin, tau hagan aibee de7iyai? Eta haariyaageeti waassoosona; ta sunttaikka ubbatoo gallassa kumettaa cayettees. 6 Hegaa gishshau, ta asai ta sunttaa erana; he gallassi haasayiyai tana gidiyoogaa eti erana. Ee hegee tana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

7 Lo77o mishiraachchuwaa ehiya, sarotettaa yootiya, ufaissiya mishiraachchuwaa yootiya, atotettaa yootiyaanne, Xiyoonekka, "Ne Xoossai kawotees" giiddi deretu bollaara yiya bitaniyaa tohoti aiba lo77iyoonaa! 8 Siyite, intte katamaa naagiyaageeti bantta qaalaa xoqqu oottidi, ufaissau issippe yexxoosona; GODAI Xiyoone simmiyo wode, a simettaa eti bantta aifiyan be7ana. 9 Inttenoo Yerusalaamen qolettida sohotoo, issippe ufaissau yexxite; aissi giikko, GODAI ba asaa minttettiis; Yerusalaame katamaakka woziis. 10 GODAI ba geeshsha qesiyaa kawotettatu ubbaa sinttan qonccissiis; qassi biittaa gaxai ubbaikka nu Xoossaa atotettaa be7ana.

11 Inttenoo GODAA keettaa miishshata tookkiyaageetoo, kichchite, kichchite; yaappe kiyite. Tunabaa bochchoppite; a giddoppe kiyiichchite. Intte huuphiyaukka geeyite. 12 SHin kiyiiddi, eesuwan kiyekketa; woikko betidi beekketa; aissi giikko, GODAI intteppe sinttau aadhdhidi kaalettana; Israa7eela Xoossaikka guyyeera gididi, inttena naagana.

Metoi Gakkiyo Ashkkaraa

13 GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, ta ashkkarai akeekan oottana; i bonchchettidi,
xoqqu xoqqu gaana; i keehi gitatana. 14 A som77oi asa ubbaagaappe, a meraikka
asa naatuugaappe moorettiis; moorettin a be7idi, daro asai dagammiis. 15 SHin ha77i
daro kawotettati ubbai aban garamettana;[6] appe denddidaagan, kawoti bantta doonaa
oiqqana; aissi giikko, eti banttau odettibeennabaa be7ana; siyibeennabaakka akeekana”
yaagees.

53

1 Nuuni odidoogaa ooni ammanidee? GODAI ba wolqqaa oona bessidee? 2 I a sinttan
mela biittan de7iya durumaappe xaphuwaa yeddidi, aaciya yelaga aacaadan dicciis. Nuuni
a loitti xeellanau, ayyo merai woikko qottai baawa; nuuni akko shiiqanau ayyo puuli
baawa. 3 I asan karettiisinne ixettiis; i harggeppenne metoppe shaahetti erenna azzaniya
asa gidiis. I asi a be7anaappe giidi, ba som77uwaa wora zaariyo asadan karettiis; nuunikka
a bonchchibookko.
4 I tumu nu harggiyaa bau ekkiis; qassi nu azzanuwaakka tookkiis. SHin a gakkida
metoi, deshettainne waayee Xoossaappe ayyo yiidabaa giidi nuuni qoppida. 5 SHin i nu
mooruwaa gishshau, cadettidi masunxxiis; nu nagaraa gishshaukka shocettidi liiqiis. I
qaxxayettidoogan, nuuni saruwaa demmida; a masunttan nuuni paxida. 6 Nuuni ubbai
oge balida dorssatudan wora biida; nuuni ubbaikka nu ogiyau ogiyau simmida. GODAI nu
ubbai naaqqido naaquwaa a bolli wottiis.
7 I un77etiisinne qohettiis; shin ba doonaa pogibeenna. SHukkanau efiyo dorssaadan
laagettiis; ba ikisiyaa meediyaageetu sinttan co77u giya dorssa maraadan, ikka ba doonaa
pogibeenna. 8 Eti a huqqunnidinne a bolli sugetta pirddaa pirddidi efiidosona. I ta asaa
mooruwaa gishshau shocettidi, paxa de7iyaageetu biitaappe i kichchidoogaa a zariyaappe
oonee akeekidai? 9 I ba haiquwan iita asatuura qoodettiis; haiqqidikka dure asa duufuwan
moogettiis. Gidikkonne, palabaa i oottibeenna; ba doonankka worddo haasayibeenna.
10 SHin i qohettanaagee GODAA shene gidiis; qassi GODAI i tuggatanaadan oottiis. I
bana nagarau yarshsho oottiyo wode, ba zerettaa be7ana. A bareekka aduqqana; GODAA
sheneekka a kushiyan polettana. 11 A shemppiyaa waayettidoogaappe guyyiyan, i de7uwaa
poo7uwaa be7ana; be7idi ufaittana. Ta xillo ashkkarai ba eratettan darota xillissana;
eta mooruwaakka tookkana. 12 Hegaa gishshau, gita asatu gidduwan taani au bonchcho
sohuwaa shaakkada immana; qassi minotuura i omooduwaa shaakkana. Aissi giikko, i ba
shemppuwaa haiquwau aattidi immiis; yaatidi mooranchchatuura paidettiis. Gidikkonne,
i daro asaa nagaraa tookkiis; tookkidi mooranchchatuyyookka gaannatiis.

54

Xoossai Israa7eela Siiqiyo Siiquwaa

1 GODAI hagaadan yaagees; “Bii, yelabeenna mainee, yexxa! Nenoo, maareti oiqqi
erennaaree, ne qaalaa xoqqu oottada ilila! Aissi giikko, ba azinaara de7iya maccaasee
naatuppe, barkka de7iya maccaasee naati darana. 2 Ne dunkkaaniyaa sohuwaa aassa;
qassi neeni de7iyo sohuwan magalashotakka piddi oottada micca. Guyye gooppa;
wodoruwaakka adussa; xishiyaakka mintta. 3 Neeni ushachcha baggaaranne haddirssa
baggaara aakkana; ne zareti kawotettata laattana; laattidi eta baisa katamatun keexxidi
uttana.
4 “Yayyoppa; aissi giikko, neeni yeellatakka. Dagammoppa; aissi giikko, neeni
kauyyakka. Neeni ne yelagatetta yeellaa dogana; ne am77etettaa boriyaakka hagaappe
sinttan hassayakka. 5 Aissi giikko, nena Medhdhidaagee neessi azinaa; ayyo sunttaikka
Ubbaappe Wolqqaama GODAA. Israa7eela Geeshshai nena Wozidaagaa; i biitta ubbaa
Xoossaa geetettees” yaagees. 6 Ne Xoossai hagaadan yaagees; “Azinai muleera aggi bayin,

6 52:15 daro kawotettati ubbai aban garamettana: Ibraawetto qaalan “Kawotettata ubbaa i aracana” yaagees.

dogettada azzaniya maccaaseedaaninne yelagatettan azinaa sooppe kiyida maccaaseedan
neeni hana uttidaashin, taani GODAI nena xeesaas.
7 "Issi guutta wodiyau taani nena aggaas; shin gita maarotan nena taani shiishshana.
8 Suulliya hanqquwan, taani ta sinttaa neeppe guutta wodiyau genttaas; shin merinaa
siiquwan taani neeyyo qarettana" yaagees. GODAI, nena Woziyaagee hagaa odees.
9-10 Neessi qarettiya GODAI hagaadan yaagees; "Hagee taassi Nohe wodiyaa mala.
He wode taani Nohe bashshaa haattai naa77anttuwaa sa7aa mittennaadan caaqqaas;
hegaadankka, nena naa77antto hanqqettennaaninne seerennan agganau taani caaqqaas.
Dereti qaaxxanau, keratikka bantta de7iyoosaappe kichchanau danddayoosona; shin ta
aggenna siiqoi neeppe shaahettenna; ta sarotettaa maachchaikka kichchenna" yaagees.
11 GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, metootida katamee! Gotee yaanne haanne shoci-
dooree, minttettiyaabi xayidooree, be7a, taani nena bonchcho shuchchan alleeqissada
keexxana; ne baasuwankka sampperiyaa giyo shuchchaa hiixxana. 12 Ne adussa shuchchaa
gimbbiyan de7iya gumbbuwaa taani inqquwaa giyo daro al77o zo7o shuchchan gimb-
bana; ne penggiyaa phooliya al77o inqquwan, ne dirssa ubbaakka bonchcho shuchchan
gimbbana. 13 Ne attuma naata ubbaa GODAI tamaarissana; ne naatu sarotettaikka darana.
14 Neeni xillotettan minnada eqqana; sugettainne huqqunnai neeppe haakkana. Neeni
aibaassikka yayyakka; dagamaikka neekko shiiqenna. 15 Nena olanau denddiyaabi de7ikko,
hegee ta sheniyaa oottenna; taani ne bagga gidiyo gishshau, nena olanau denddiya ubbai
kunddana.
16 "Be7a, womppiinan tamaa womppiinidi, ba halchchuwau haniya ola miishshaa
qoxxiya wogaaciyaa taani medhdhaas. Qassi bashshanaadan, bashshiyaageetakka taani
medhdhaas. 17 Nena qohanau oottido ai miishshinne nena qohidi kantti kiyenna. Nena
mootiya inxxarssa ubbau gidiya zaaruwaa neeni immana. GODAA ashkkaratu laatai hagaa;
eta taani shatinttana" yaagees. GODAI hegaa yootees.

55

Xoossaappe Beettiya Maarotaa

1 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo saamettidaageetoo, ubbaikka haattaakko haa
yiite; miishshi bainnaageetoo, haayite. SHammite; miite. Haa yiidi, miishsha qanxxennan
coo woine eessaakka maattaakka shammite. 2 Intte miishshaa quma gidennabau aibissi
kesseetii? Kalissennaban intte wolqqaa aibissi wursseetii? Ane loittidi, taani odiyoogaa
ezggite; lo77obaa miite; qassi modhdhuwan intte asatettaa ufaissite.
3 "Ta asau, siyite; taakko haa yiite. SHemppoora paxa de7ana giikko, taani yootiyoogaa
siyite. Taani inttenaara merinaa maachchaa maacettana. Taani anjjana gaada Daawita
anjjidoogaadan, inttenakka anjjana. 4 Be7ite, taani a asaayyo markka, kaalettiyaagaanne
halaqa oottaas. 5 Be7a, neeni erenna kawotettata xeesana; qassi GODAA ne Xoossaa
Israa7eela Geeshshaa gaasuwan, nena erenna kawotettati neekko eesotidi yaana. Aissi
giikko, GODAI nena bonchchiis" yaagees.
6 GODAI beettiyo wode a koyite; matan de7iyo wode a xeesite. 7 Iitai ba oosuwaa,
nagaranchchaikka ba qofaa aggo; GODAAKKO i simmo. Simmin i a maarana. I nu
Xoossaakko simmo. Simmin i ayyo coo atto gaana.
8 Aissi giikko, GODAI, "Ta qofai intte qofaa mala gidenna; intte ogeekka ta ogiyaa mala
gidenna. 9 Saloti sa7aappe xoqqiyoogaadan, ta ogee intte ogiyaappe xoqqees; ta qofaikka
intte qofaappe xoqqees. 10 Irainne suuppa shachchai saluwaappe wodhdhidi, biittaa alidi,
mokkanaadaaninne aifanaadan oottiyoogaadan, qassi zeriyaagau zerettaa, miyaagaukka
kattaa immennan guyye saluwaa simmennaagaadan, 11 ta doonaappe kiyiya qaalaikka
hegaa mala. I taani halchchidoogaa polana; qassi kiittidoogaa oottanaappe attin, taakko
coo simmenna.
12 "Intte ufaissan kiyana; kiyidi saruwan moisettana. Deretinne kerati intte sinttan
ufaittidi yexxana; dembban de7iya mittati ubbaikka bantta kushiyaa baqqana. 13 Agunttaa
gishshaa xiiddai, gom77oriyaa gishshaakka xaittai mokkana. Mokkidi hegee GODAI
hassayettiyoobanne merinau xayenna malaata gidana" yaagees.

56

Aihuda Gidenna Asaikka Xoossaa Asa Gidana

1 GODAI hagaadan yaagees; "Tumu pirddaa naagite; xillobaa hanite; aissi giikko, ta
ashettai ellellidi yaana; ta xillotettaikka matan qonccana. 2 Hagaa oottiya uraa, Sam-
bataa tunissennaadan bonchchiya uraanne iitabaa oottennan ixxiya uraa taani anjjana"
yaagees.
3 GODAAKKO shiiqida betee, "GODAI tana ba asaappe tumu shaakkana" gooppo. Qassi
mureessaikka, "Be7a, taani melida mitta" gooppo.
4 GODAI hagaadan yaagees; "Ta Sambbatata bonchchiya, tana ufaissiyaabaa dooriyaanne
ta maachchaa minttidi naagiya mureessatussi, 5 etassi taani ta Beeta Maqidasiyaa gid-
dooninne ta dirssaa gimbbiyaa giddon, eti hassayettiyoobaa immana. Macca naatuppenne
attuma naatuppe lo77iya sunttaa taani etau immana; taani etau merinau xayenna
sunttaa immana. 6 GODAASSI oottanau, GODAA sunttaa dosanaunne a ashkkara gidanau,
banttana akko shiishshiya beteta, qassi Sambbataa tunissennan bonchchiyaageetanne ta
maachchaa minttidi naagiyaageeta ubbata 7 taani ta geeshsha deriyaa ehaana; ehaada
ta woosa keettan eta ufaissana. Eti ta yarshshiyoosaa bollan shiishshiyo, xuuggiyo
yarshshoinne hara yarshshoi ekettana; aissi giikko, ta keettai asai ubbai Xoossaa woossiyo
keetta geetettana" yaagees.
8 Israa7eelappe laalettidaageeta shiishshiya, Ubbaa Haariya GODAI, "SHiiqidaageetu
bolli gujjada, taani haratakka shiishshana" yaagees.

Israa7eela Kaalettiyaageeti Pirddettidosona

9 Inttenoo bazzo do7atoo, inttenoo woran de7iya do7atoo, ubbaikka haa yiidi miite.
10 Israa7eela asaa naagiyaageeti qooqe; etau ubbaukka eri baawa. Eti ubbaikka boccanau
danddayenna duude kanatu mala. Eti zin77idi aimottoosona; eti xiskko dosoosona. 11 Eti
daro yiiqetiya kana mala; miidi kalli erokkona. Eti akeeki paccido henttanchcha; eti
ubbai bantta ogiyaa ogiyaa simmidosona; ubbaikka bantta go77a xallaa koyoosona. 12 Eti
ubbaikka, "Haa yiite; woiniyaa eessaa ane uyoos. Ane nu mattoyiya ushshaa kumettaa
ganoos! Wonttoikka hachchi mala gidana; woikko hachchippekka aadhdhi lo77ana"
yaagoosona.

57

Israa7eelati Eeqau Goinniyo Goinoi Pirddettees

1 Xillo asi haiqqees; shin hegaa akeekidi qoppiyaabi baawa. Banttana Xoossaassi
immida asati biittaappe xayoosona; shin xillo asi bashshai yaanaappe kasetidi eket-
tiyoogaa ooninne akeekenna. 2 I biidi sarotettai de7iyo sohuwaa gelees. Suuretettan
hemettiyaageeti haiqqidi shemppuwaa demmoosona.
3 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, shareechchee naatoo, inttenoo laggettiyaarinne
shaaramuxiyaari zerettatoo, haayite. 4 Intte o bolli qilliicceetii? Intte oona qooseetii?
Intte inxxarssaakka o bolli kesseetii? Intte makkalanchchatu naatanne worddanchchatu
naata gidekketii? 5 Intte wolaa giddooninne daashsha mitta ubbaa garssan amuwan
xuugetteetanne tunabaa ootteeta; intte naatakka zanggaaraa shoobbaaninne shuchchaa
kooppuwan shukkidi yarshsheeta. 6 Zanggaaraa shoobban de7iya liiqo shuchchati intte
xoossata. Intte etau ushshaa yarshshuwaa tigideta; kattaa yarshshuwaakka immideta.
Yaatin, taani hagan ubban ufaittiyaabaa intteyyo milatii? 7 Keehi xoqqanne adussa
deriyaa huuphiyan intte hiixaa yeggideta; yeggidi yan yarshshanau pude kiyideta. 8 Intte
penggiyaappenne qosilettaappe so baggaara eeqaa misileta essideta. Tana aggiigidi, intte
arssaa aassidi, yaa pude kiyideta. Etaara maachchaa maacettideta; yaatidi eta arssaa
dosideta; eta kalluwaakka be7ideta. 9 Zaitiyaa ekkidi, Molooka giyo eeqaakko biideta;
intte shittuwaakka darissideta; inttiyo kiitettiyaageeta haahosaa kiittideta; harai attin,
Si7ooliyaa gakkanaashin wodhdhideta. 10 Intte hara xoossata koyiiddi daafurideta; shin,
'Hidooti baawa' yaagibeekketa. Intte wolqqai haa ooraxxiis; hegaa gishshau, labbanidi
kunddibeekketa.

[11] "Intte oossi yayyidi, taayyo worddotidetii? Intte tana hassayibeekketa; intte
wozanankka qoppibeekketa. Taani daro wodiyaa co77u giido gishshaassa gidennee,
intte taassi yayyennan aggidoogee? [12] Taani intte xillotettaanne intte oosota awaajjana;
shin inttena ainne go77okkona. [13] Intte waassiyo wode, intte shiishshido eeqati inttena
ashshona! Eta ubbaakka carkkoi ekki efaana; issiton shemppiyo shemppoi eta punni
xaissana. SHin tana baayyo baqati attiyo soho oottiya asi biittaa laattana; ta geeshsha
deriyaakka i ekkana" yaagees.

Xoossai Ba Asaa Maaddanaunne Pattanau Immido Hidootaa

[14] GODAI hagaadan yaagees; "Gimbbite, Gimbbite! Ogiyaakka giigissite; ta asaa
ogiyaappe xubbiyaabaa ubbaa diggite" yaagees. [15] Aissi giikko, merinau de7iyaagee, gitai,
xoqqan de7iyaagee, a sunttaikka Geeshshaa geetettiyoogee, hagaadan yaagees; "Taani
xoqqu giidanne geeshsha sohuwan de7ais; gidikkonne, bantta oottido nagarau azzanidi
simmiyaageetuuranne banttana ziqqi oottiyaageetuura de7ais. Yaatada taani bantta
oottido nagarau azzanidi simmiyaageetu ayyaanaanne banttana ziqqi oottiyaageetu
wozanaa ooraxissais. [16] Taani merinau mootikke; ubbatonkka hanqqettikke. Hanqqettikko
asaa ayyaanai, taani medhdhido asaa shemppoi daafurana. [17] Eta nagaraa gaasuwaaninne
eta yaariyaa gaasuwan, taani eta hanqqettaas. Hanqqettada eta shocaas; ta sinttaakka
etappe genttaas. SHin eti ha77ikka simmidi, bantta wozanaa qofan biidosona. [18] Taani
eta ogeta be7aas; shin taani eta pattana, kaalettananne yeekkiyaageeta minttettana.
[19] Israa7eela biittan yeekkiyaageetu menttershshan galataa wottana. Haahuwaaninne
matan de7iyaageetussi saroi gido. Taani eta pattana" yaagees. [20] SHin iitati bulqquwaanne
urqqaa pude pushakkiya, woppu gaanaukka danddayenna abbaa beetaa mala. [21] Ta
Xoossai, "Iitatussi saroi baawa" yaagees.

58

Tumu Xoomaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Ne qaalaa xoqqu oottada waassa; guyye gooppa. Ne
cenggurssaa malkkataagaadan xoqqissa. Ta asaassi eta makkalaa, Yaaqooba keettaa asaas-
sikka eta nagaraa yoota. [2] SHin eti tana hachchi hachchi koyoosona; ta ogiyaakka kaal-
lanau dosiyaabaa milatoosona. Xillobaa oottida kawotettadaaninne Xoossaa azazuwaa
olibeenna asadan, eti tana suure pirddaa oichchoosona; taakko Xoossaakko shiiqanaukka
dosoosona" yaagees.

[3] Eti shiiqidi GODAA, "Nuuni xoomida; shin neeni aibissi nuna xeellabeikkii? Nuuni
nunatettaa kaushshida; shin neeni nuna aibissi erabeikkii?" yaagoosona.

GODAI zaaridi, eta hagaadan yaagees; "Be7ite, intte xoomiyo gallassi inttena ufais-
siyaabaa ootteeta; intte oosanchcha ubbaa huqqunneeta. [4] Be7ite, intte ooshshaunne
waretau xoomeeta; qassi meqetti bainna deshettaa dechchanau xoomeeta. Hachchi intte
xoomiyo hagaa mala xoomai, intte qaalai bollan siyettanaadan oottenna. [5] Taani dooriyo
xoomai hagaa maleeyye? Issi asi banatettaa kaushshiyoogee hagaa mala gallassaaneeyye?
Qassi taani koyiyo xoomai asi ba huuphiyaa ceeccaadan duge hokissiyoogeeyye? Bidinttaa
tisttidi, waaruwaa hiixxidi zin77iyoogeeyye? Yaatin, hegaa xoomaa giidi xeegeetiiyye?
Qassi he xoomiyo gallassaikka GODAI ufaittiyo gallassa geetettiiyye?

[6] "Taani doorido xoomaa hagaa be7ite: pirddan naaqqidi qachchidoogeetu sanssalataa
lefettiyoogaa, qambbaraa gonniyaa birshshiyoogaa, huqqunnettidaageeta huqqun-
nuwaappe kessiyoogaanne qambbara ubbaa menttiyoogaa. [7] Qassi taani doorido xoomai
namisettidaagau intte qumaa shaakkiyoogaa, keetti bainna hiyyeesata soo ekkiyoogaa,
kallottidaageeta be7iyo wode, maizziyoogaa, maaduwaa koyiya intte dabbuwaappe intte
sinttaa genttennan aggiyoogaa.

[8] "Yaatikko, intte poo7oi maallado xalqqiyaadan poo7ana; intte paxatettaikka eesuwan
yaana. Intte xillotettai intteppe sinttaara baana; GODAA bonchchoikka intteppe guyyeera
gididi, inttena naagana. [9] He wode intte xeesana; xeesin GODAI intteyyo koyana. Intte
maaduwaa ekkanau waassana; waassin GODAI, 'Hekko, taani hagan de7ais!' yaagana.

"Intte giddoppe intte huqqunniyo qambbaraa diggikko, qassi biradhdhiyan malaatiy-
oogaanne iitabaa haasayiyoogaa aggikko, [10] namisettidaagaa qumaa mizidi kalissikko,
naaqettidaagaa i koyiyoobaa kalissikko, he wode intte poo7oi xuman poo7ana; intte
qammaikka seeta gallassa gidana. [11] GODAI inttena ubbatoo kaalettana; inttena mela
bazzuwan koshshiyaabaakka i inttiyo kunttana. Intte bollaa xaphuwaakka minttana.
Qassi intte haattaa ushshiyo gannatiyaa malanne a haattai mulekka to77enna pulttuwaa
mala gidana. [12] Beni qolettidaageeta intte zaarettidi keexxana; daro wodiyaappe kase
baasettida baasotikka keexettidi xoqqu gaana. Inttekka qolettida gimbbeta zaaret-
tidi gimbbiyaageetanne asai de7iyo sohotun ogiyaa kessiyaageeta geetetti xeesettana"
yaagees.

Sambbataa Bonchchiyoogaa Woituwaa

[13] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Sambbataa GODAAYYO dumma gallassadan
xeellikko, he ta geeshsha gallassi intte go77aa yedettiyaageeta gidana xayikko, Sambbataa
ufaissiyaanne bonchchettida GODAA gallassa bonchcho giidi xeesikko, qassikka intte intte
ogiyaa beennan aggidi, bonchchiyaabaa gidikko, woikko inttena ufaissiyaabaa ootten-
naaninne hadabaa haasayennan aggikko, [14] he wode intte GODAN ufaittana. Qassi taani
inttena daro bonchchettidaageeta oottana; intte aawaa Yaaqooba biittaappe laatettidabaa
intte maanaadan, taani inttena oottana. Taani GODAI hagaa haasayaas" yaagees.

59

Hananabaa Yootiyaagee Asaa Nagaraa Pirddiis

[1] Be7ite, GODAA kushee inttena ashshanau qaammibeenna; a haittaikka siyennan
ixxanau tullibeenna. [2] SHin intte nagarai intteppenne intte Xoossaappe gidduwan
shaahotettaa medhdhiis. Qassi i siyenna mala, intte nagarai a sinttaa intteppe genttiis.
[3] Aissi giikko, intte kushee suuttan, intte biradhdheekka naaquwan tuniis; intte doonai
wordduwaa haasayees; intte inxxarssaikka iitabaa zuuzummees.
[4] Xillotettan mootiyai baawa; tumatettan pirddiyaikka baawa. Eti mela palaman ceeqet-
toosona; wordduwaa haasayoosona. Qassi metuwaa shahaaridi, iitatettaa yeloosona. [5] Eti
shooshshaa phuuphulliyaa qoxoosona; shararootiyaa keettaakka keexxoosona. Eta phuu-
phulleta miya asi haiqqees; phuuphulliyaappe issoi me77ikko, shooshshai a giddoppe kiy-
ees. [6] Eti keexxido shararoote keettai maayanau eta go77enna. Eti bantta medhdhidoogan
banttana kammokkona. Eta oosoi iita ooso; makkala oosoi eta kushiyan de7ees. [7] Eta tohoti
iitabaa oottanau woxxoosona; xilluwaa suuttaa gussanaukka jaamoosona. Eta qofai iita
qofa. Eti biido soho ubban qohoinne bashshai de7ees. [8] Eti sarotettaa ogiyaa erokkona; eti
biyo ogiyan suure pirddi baawa; eti bantta ogiyaa geellayidosona; he ogetuura hemettiya
ooninne sarotettaa erenna.

Asai Ba Nagaraa Paaxiis

[9] Hegaa gishshau, suure pirddai nuuppe haakkiis; xillotettaikka nuukko gakkenna.
Nuuni poo7uwaa koyoos; shin be7ite, xuma gidiis; wolqqaama poo7uwaa koyoos; shin
xuman hemettoos. [10] Nuuni aifee bainna qooqedan, dirssaa gimbbiyaakko tattaafoos.
Sa7ai lem77in hemettiyaabaadan, seeta gallassi xubettoos. Qassi kumetta wolqqaara
de7iya asatu giddon nuuni haiqqida asatu mala gidida. [11] Nuuni ubbaikka gaammuwaadan
gudoos; haraphphetudankka azzanidi ooloos. Nuuni suure pirddaa koyida; shin demmi-
bookko. Qassi atotettaakka koyida; shin i nuuppe haakkiis.
[12] Aissi giikko, nu mooroi ne sinttan dariis; nu nagaraikka nu bolli markkattees. Nu
mooroi nunaara de7ees; nu naaquwaakka nuuni eroos. [13] Nuuni makkalidi, GODAA
kaddida; nu Xoossaa kaalliyoogaa aggidi, guyye simmida; sugettaanne geniyaa haasayida.
Qassi nuuni shahaarido worddo qaalaa nu wozanaappe yelida. [14] Suure pirddai guyye
simmiis; xillotettaikka nuuppe haakkiis; aissi giikko, tumatettai gutaran xubettees;
ammanettiyo hanotaayyo geliyo sohoi xayiis. [15] Tumatetti awaaninne beettenna; iitatet-
taappe haakkiya asi bau omoodettees.

Xoossai Ba Asaa Ashshanau Giigi Uttiis

GODAI be7idi, suure pirddai bainnaagau azzaniis. [16] Huqqunnettidaageeta maaddiya
asi bainnaagaa GODAI be7iis; be7idi gaannatiya asi bainnaagau garamettiis. Hegaa
gishshau, i eta ba gita wolqqaaninne ba suure pirddan ashshanau, i ba huuphen geliis.
[17] GODAI xillotettaa tiran wottiyo ola miishshadan maayiis; ba huuphiyankka atotettaa
qophiyaa wottiis. Haluwaa kessiyo maayuwaakka maayidi, mishuwaa qumaashshaa
qumaayiis. [18] I etau eta oosuwaadan oosuwaadan zaarana; ba morkketussi hanqquwaa,
ba baarigaaratussikka qixaatiyaa zaarana. Abbaa doona biittatun de7iyaageetussikka eta
oosuwau bessiyaagaa immana. [19] Hegaa gishshau, arggo baggaara de7iyaageeti GODAA
sunttaayyo yayyana; arshsho baggaara de7iyaageetikka a bonchchuwaayyo yayyana. Aissi
giikko, GODAA carkkoi gagantti yeddin, goggiya di7uwaadan i yaana.

[20] GODAI hagaadan yaagees; "Taani Xiyoonessinne Yaaqooba zaretun bantta nagaraappe
simmiyaageetussi Woziyaagaa gidada yaana" yaagees.

[21] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Tana gidikko, taani etaara maacettiyo maachchai
hagaa: intte bollan de7iya ta Ayyaanainne taani intte doonan wottido ta qaalai hachchippe
doommidi, merinaa gakkanaashin, intte doonaappe, intte naatu doonaappenne intte
naatu naatu doonaappe shaahettenna. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

60

Sinttappe Yaana Yerusalaame Bonchchuwaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Dendda! Denddada poo7issa; aissi giikko, ne poo7oi yiis.
GODAA bonchchoikka ne bollan poo7iis. [2] Be7a, xumai sa7aa kammana; sakkana xumaikka
asaa bollan wodhdhana. SHin GODAI ne bolli denddana; a bonchchoikka ne bolli poo7ana.
[3] Kawotettati ne poo7uwaakko, kawotikka ne wonttaa wajajjaakko yaana.

[4] "Xoqqu gaada ne yuushuwaa xeella. Eti ubbai issippe shiiqidi, neekko yaana. Ne
attuma naati haahuwaappe yaana; ne macca naatikka ba7ettidi, neekko yaana. [5] He wode
neeni be7ada ufaittana; ne wozanaikka keehi poccu gaana. Aissi giikko, abbaa bollan
de7iya gidai neekko simmana; kawotettatu duretettaikka neekko yaana. [6] Midiyaama
biittaappenne Eefa biittaappe yiida yelaga gaameelatu wudee ne biittaa kammana. Qassi
worqqaanne ixaanaa caanettida gaameelati GODAA galataa awaajjiiddi, Saabappe yaana.
[7] Qeedaarenne Nabaayoota dorssaa wudeti ubbai yarshshuwaassi ta yarshsho sohuwaa
neekko shiiqana; qassi taanikka ta bonchcho keettaa bonchchana.

[8] "Ha shaaraadaaninne bantta keettaakko paalliya haraphphetudan paalliyaageeti
oonee? [9] Hageeti Tarsseesappenne abbaa doonan de7iya haaho biittatuppe denddidi,
ne asaa neekko miyyiya markkabeta. Hegaarakka gujjidi, kawotettati ubbai a asaa
bonchchanaadan oottida GODAA ne Xoossaa, Israa7eela Geeshshaa sunttaa bonchchanau,
biraanne worqqaa caanidi ekki yaana.

[10] "Allaga biittaa asai ne dirssaa gimbbana; eta kawoti neeyyo oottana. Nena taani
ta hanqquwan kase shocidabaa gidikkokka, ha77i ta qaretan taani nena maaraas. [11] Ne
penggeti ubbatoo dooya de7ana. Kawotettatu duretettaanne omoodettida kawota neekko
ehaana mala, gallassikka qammikka gorddettokkona. [12] Neessi oottenna asai woikko
kawotettai ubbai muleera xayana. [13] Ta Beeta Maqidasiyaa sohuwaa loittana mala,
Liibaanoosa bonchchoi, zigai, xiiddainne xaittai neekko yaana; taani ta tohuwaa wottiyo
sohuwaa bonchchana. [14] Nena huqqunnidaageetu attuma naati neessi hokkiiddi, neekko
yaana; nena karida ubbati ne sinttan goinnana. Eti nena, 'GODAA Katamee Xiyoonee,
Israa7eela Geeshshaa Katamee' yaagidi xeesana.

[15] "Ooninne ne giddoora kanttennaagaa keenaa neeni kase olettadasanne ixettadasa.
SHin ha77i taani nena merinau gita oottana; qassi yeleta ubbai ufaittiyo soho oottana.
[16] Neeni kawotettatu maattaa uyana; kawotu xanttaakka xammana. Hegaappe guyyiyan,
taani GODAI nena Ashshiyaagaa; Woziyaagaanne, Yaaqooba Wolqqaamaa gidiyoogaa
neeni erana. [17] Nahaasiyaa gishshaa worqqaa, birataa gishshaakka biraa, mittaa gishshaa
nahaasiyaa, shuchchaa gishshaa birataa taani neeyyo ehaana. Taani nena haariyaageeta

saro, ne halaqatakka xillo oottana. [18] Hagaappe guyyiyan, sugetta oosoi ne biittan
siyettenna; ne zawankka laalettainne bashshai siyettenna. Neeni ne dirssaa gimbbiyaa,
'Atotettaa,' ne penggetakka, 'Galataa' yaagada xeesana.
[19] "Hegaappe guyyiyan, gallassi neeyyo awaa poo7uwaa koshshenna; qammikka aginaa
poo7uwaa koshshenna. Aissi giikko, GODAI neeyyo merinaa poo7o gidana; ne Xoossai
neeyyo bonchcho gidana. [20] Ne awai naa77antto wullenna; ne aginaikka poo7iyoogaa
aggenna. Aissi giikko, GODAI neeyyo merinaa poo7o gidana; neeni yeekkido gallassatikka
wurana. [21] Ne asai ubbai xillo gidana; eti biittiyookka merinau laattana. Eti taani ta
bonchchuwaa qonccissanau tokkido puuteta; eti ta kushe oosota. [22] Intte giddon issi keet-
tan de7iya qoodan guutta asata taani sha7issana; ubbaappe qoodan guuxxiyaageetakka
gita kawotetta oottana. Taani GODAA; wodee gakkiyo wode, taani hagaa eesuwan polana"
yaagees.

61

Atotettaa Mishiraachchuwaa Yootiya Lo77o Oduwaa

[1] Ubbaa Haariya GODAA Ayyaanai ta bollan de7ees; aissi giikko, qohettidaageetussi lo77o
mishiraachchuwaa yootana mala, GODAI tana tiyiis. I tana wozanai meqqidoogeetussi
koolettiyoogaanne omoodettidaageetussi omooduwaappe kiyiyoogaa awaajjana malanne
qashettidaageetussi birshshettiyoogaa awaajjana mala kiittiis. [2] GODAI doorido laittaanne
nu Xoossai haluwaa kessiyo gallassaa awaajjana malanne azzaniyaageeta ubbata mintte-
tana mala, tana kiittiis. [3] Hegaadankka qassi, Xiyoonen kayyottiyaageetussi, bidinttaa
gishshaa akiliiliyaa, azzanuwaa gishshaa ufaissaa zaitiyaa, daafura ayyaanaa gishshaa
galataa qumaashshaa immana mala, tana kiittiis. Eti GODAI ba bonchchuwau tokkido xillo
mitta geetettidi xeesettana.
[4] Eti beni qolettidaageeta zaarettidi keexxana; beni kunddidaageetakka zaarettidi
essana. Eti onidaageetanne daro yeletaappe kase kolettida katamata zaarettidi ke-
exxana. [5] Allaga biittaa asati intte dorssaa wudiyaa heemmana; imattatikka intte gadiyaa
goyananne intte woiniyaa turaa naagiyaageeta gidana. [6] Intte qassi, "GODAA qeeseta"
geetettidi xeesettana; asaikka inttena, "Nu Xoossaa oosanchchata" yaagidi xeesana. Intte
kawotettatu duretettaa maana; eta gidankka intte bonchchettana.
[7] Intte yeellaa gishshaa intte naa77u kushe saamaa ekkana; kauyyidoogaa gishshaakka
intte qaadan intte ufaittana. Hegaa gishshau, intte intte biittan naa77u dakkuwaa
laattana; intte ufaissaikka merinaa ufaissa gidana.
[8] Xoossai hagaadan yaagees; "Taani GODAI suure pirddaa dosais; wuussaanne mooruwaa
ixxais. Taani ammanettada, eta oosuwaa waagaa etayyo qanxxana. Taani etaara merinaa
maachchaa maacettana. [9] Eta zareti kawotettatu giddon, eta naatikka dere asatu giddon
erettana; eta be7ida ubbai taani, GODAI anjjido asata eti gidiyoogaa geeshshidi erana"
yaagees.
[10] Taani GODAN keehippe ufaittais; ta shemppiyaakka ta Xoossan hashshu gausu. Aissi
giikko, bullachchiyaagee ba huuphiyan ciishsha akiliiliyaa wottiyoogaadan, bullashet-
tiyaarakka dumma dumma alleequwan alleeqettiyoogaadan, i tana atotettaa maayuwaa
maizziis; xillotettaa qumaashshaakka bollaara taayyo gujjiis. [11] Biittai carshshaa mokkiy-
oogaadaaninne ataakilttiyaa sohoikka tokkidobaa dichchiyoogaadan, hegaadankka, Ub-
baa Haariya GODAI xillotettaanne galataa kawotetta ubbaa sinttan caarissana.

62

[1] Xiyoone gishshau, taani co77u giikke; Yerusalaame xillotettai gita poo7uwaadan,
i atotettaikka eexxiya xomppiyaadan poo7ana gakkanaashin, taani co77u giikke.
[2] Kawotettati ne xillotettaa, kawoti ubbaikka ne bonchchuwaa be7ana. GODAI ba
doonaappe sunttiyo ooratta sunttan neeni xeesettana. [3] Neeni GODAA kushiyan lo77ida
akiliilenne kawotettaa kallachcha mala gidana. [4] Hagaappe sinttanau neeni, "Dogetta
attidaaro" geetettakka. Qassi ne biittiyaakka, "Xontta attidaaro" geetettukku. SHin

neeni, “Ta ufaissai in de7iyooro,” ne biittiyaakka, “Azinaa gelidaaro” geetettana. Aissi giikko, GODAI nenan ufaittana; ne biitteessikka i azina mala gidana. [5] Wodallai geela7iyo machchiyoogaadan, ne naati nena machchana; machchiyo bullachchiyaagee bullashettiyaarin ufaittiyoogaadan, hegaadankka, ne Xoossai nenan ufaittana.

[6-7] Nenoo Yerusalaamee, ne dirssaa gimbbiyaa bollan wochchiyaageeta taani wottaas; eti gallassikka qammikka co77u gookkona. Inttenoo, Yerusalaamebaa GODAA hassayissiyaageetoo, i Yerusalaame keexxana gakkanaashiininne biittaa ubbaa bollan nashettida katama oottana gakkanaashin, intteyyookka shemppoppite; akka shemppissoppite.

[8] GODAI ba ushachcha kushiyaaninne ba wolqqaama qesiyan hagaadan yaagidi caaqqiis; “Taani naa77antto intte kattaa intte morkketussi quma oottada immikke; qassi intte daafurido intte woine eessaakka allagati uyokkona. [9] SHin cakkidaageeti bantta kattaa maana; yaatidi GODAA eti galatana; woiniyaa teeraa maxidaageeti ta Beeta Maqidasiyaa dabaaban uyana” yaagees.

[10] Aadhdhite! Penggiyaara kiyidi biite! Asaayyo ogiyaa kessite! Kessite, wogga ogiyaa kessite! SHuchchatakka diggite; kawotettati ogiyaa demmana mala, banddiraa essite.

[11] Be7ite, GODAI biittaa sa7aa gaxaassi hagaadan yaagidi awaajjiis; “Xiyoone asaayyo hagaadan yaagite; ‘Be7ite, inttena Ashshiyaagee gakkiis! Be7ite, a waagai aara de7ees; oosuwau i immiyo keraikka a sinttan de7ees’ yaagite” yaagiis. [12] Intte, “GODAI Wozido Geeshsha Asata” geetettidi xeesettana; Yerusalaameekka, “Koyettidaaro, Yegetta Attabeenna Katamiyo” geetettana.

63

Aihuda Gidenna Asata Xoossai Xooniyo Xoonuwaa

[1] Eedooma biittan de7iya Booxira giyo katamaappe zo7o maayuwaa maayidi yiyaagee, hegee i oonee? Ha puulaara de7iya maayuwaa maayidi, ba wolqqaa minotettan sinttau horddofiyai oonee?

GODAI, “Hegee xilluwaa haasayiyaanne wolqqan ashshiya tana gidikkinaa!” yaagees.

[2] Woiniyaa gum77iyoosan woiniyaa yedhdhiya bitaniyaa maayuwaadan, ne maayoi aibissi zo77idee?

[3] GODAI hagaadan yaagidi zaarana; “Woiniyaa gum77iyoosaa taani tarkka yedhdhaas; kawotettatuppe issi asinne tanaara baawa. Taani eta ta hanqquwan yedhdhaas; ta yiilluwankka eta dirxxerettaas. Eta suuttai ta maayuwaa bollan xacettin, ta maayoi ubbai moorettiis. [4] Taani ta asaa woziyo gallassainne eta morkketussi haluwaa kessiyo laittai gakkiis. [5] Taani xeellaas; shin tana maaddiya issi asinne beettibeenna. Maaddiyaabi xayido gishshau, taani maalaalettaas. Hegaa gishshau, ta qesee taayyo xoonuwaa ehiis; ta hanqqoikka tana maaddiis. [6] Taani ta hanqquwan kawotettata yedhdhaas; ta yiilluwankka eta mentterettaas; eta suuttaakka taani biittan gussaas” yaagana.

Xoossai Israa7eelassi Kehiyo Kehaa

[7] GODAI nuussi oottido ooso ubbaa gishshatau, GODAA aggenna siiquwaanne a galataa taani yootana; ee, ba maarotaaninne ba kehatettaa daruwan Israa7eela asaassi i immido cora lo77obaa taani yootana. [8] GODAI odiiddi, “Eti tumu ta asatanne ta naata gidiyo gishshau, tana cimmanau koyokkona” yaagiis. Hegaa gishshau, i eta Ashshiyaagaa gidiis. [9] Eta waayee ubban i waayettiis. A sintta kiitanchchai eta ashshiis. I eta ba siiquwaaninne ba maarotan woziis. Kase aadhdhida wodetu ubban i eta denttidi tookkiis.

[10] SHin eti makkalidosona; a Geeshsha Ayyaanaakka azzanissidosona. Hegaa gishshau, i simmidi, etau morkke gidiis; etaarakka olettiis.

[11] Hegaappe guyyiyan asai benibaa, i ba ashkkaraa Muuse wode oottidobaa hassayidi, hagaadan yaagiis; “Ba wudiyaa henttanchchatuurakka ubbaa abbaa giddoora kanttissidi kessidaagee awan de7ii? Qassi he wode ba Geeshsha Ayyaanaa eta giddon wottidaagee ha77i awan de7ii? [12] Ba bonchcho qesiyaa gita wolqqaa Muusessi ushachcha kushe gidanaadan kiittidaagee, ba merinaa haittaa kessanau, eta sinttan de7iya haattaa shaakkidaagee, [13] eta ciimmaa giddoora pinttidaagee awan de7ii?” yaagidosona.

Bazzuwaara kanttiya paraadan, eti xubettibookkona. [14] Wombbaa duge wodhdhiya mehiyaadan, GODAA Ayyaanai eta shemppissiis. Hegaadan neeni ne sunttaa bonchchissanau ne asaa kaalettadasa.

Maarotaanne Maaduwaa Demmanau Woossiyo Woosaa

[15] Abeet GODAU, saluwaara duge xeella; xeellada neeni de7iyo geeshshanne bonchcho gidida sohuwaara be7a. Neeni mishettiyo mishoinne ne wolqqai anee? Ne wozanai nuna laamotiyo laamotainne ne qaretai nuuppe haakkiis. [16] Abrahaami nuna erana xayikkokka, Yaaqoobi nuna akeekennan xayikkokka, abeet GODAU, neeni nu aawaa. Beni wodiyaasappekka doommidi, ne sunttai nuna woziyaagaa. [17] Abeet GODAU, nuuni ne ogiyaappe bayanaadan, aibissi oottadii? Qassi nuuni neessi yayyennaadan, nu wozanaa aibissi dammissadii? GODAU, ne ashkkaratu gishshau, ne biittaa laattida zaretu gishshau, nuukko simma. [18] Ne geeshsha asai ne Beeta Maqidasiyaa guutta wodiyaassi laattidosona; shin nu morkketi a duge zaaridi yedhdhidosona. [19] Neeni beniisappe haarabeenna asaadaaninne ne sunttankka xeesettibeenna asaadan nuuni hanida.

64

[1] Abeet GODAU, neeni salota daakkada duge wodhdhidaa gidarkkiishsha! Wodhdhin deretikka gaji gajidi kokkoridaa gidorkkonaashsha! [2] Tamai qaixaariyaa miidi, haattaa penttissiyoogaadan, duge wodhdhada, ne sunttaa ne morkketa erissa; kawotettatakka ne sinttan kokkorssa. [3] Kasekka neeni nuuni naagibeenna maalaalissiyaabaa oottido wode wodhdhadasa; wodhdhin dereti ne sinttan gaji gajidi kokkoridosona. [4] Beniisappe doommidi, nenan ammanettidi, naagiyaageetussi maalaalissiyaabaa oottida neeppe attin, hara Xoossaa asa haitti siyibeenna; asa aifeekka be7ibeenna. [5] Xillotettaa ufaittidi oottiyaageetanne ne ogiyan nena hassayiyaageeta neeni gakkada maaddaasa. Be7a, neeni hanqqettadasa; shin nagaraa oottiyoogaa aggibookko. Nuuni nagaraa oottiiddi, adussa wodiyaa de7ida; yaatin, nuuni waanidi attanee? [6] Nuuni ubbaikka tuna asa gidida; nu xillotetta ooso ubbaikka qita curqqa mala. Nuuni ubbaikka bonccodan shullida; nu nagarai nuna carkkodan, pittidi efiis. [7] Ne sunttaa xeesiyai, woikko nena mintti oikkanau koyiyai baawa. Aissi giikko, neeni ne sinttaa nuuppe genttadasa; nuna nu nagaraa gishshau, agga bayadasa.

[8] Gidikkonne, abeet GODAU, neeni nu aawaa; nuuni urqqa; neeni urqqaa medhdhidaagaa; nuuni ubbaikka ne kushiyan merettida. [9] Abeet GODAU, keehi hanqqettoppa; nu nagaraakka merinau hassayoppa. Be7a, nuuni ubbaikka ne asa gidiyo gishshau, nuna maara. [10] Ne geeshsha katamati bazzo gididosona; harai attin, Xiyoone katamaikka bazzo gidiis; Yerusalaameekka battaale gidiis. [11] Nu aawati nena galatido geeshshanne lo77o gidida nu Beeta Maqidasee taman xuugettiis; qassi nu lo77o sohoti ubbaikka moorettidosona. [12] Abeet GODAU, neeni hagaa ubbaa be7adakka aggaaguutee? Neeni co77u gaada, nuna zawi bainna qixaatiyaa qaxxayuuteeyye?

65

Xoossai Makkalanchchata Qaxxayees

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Taani tana oichchibeennaageetuyyo qonccaas; qassi tana koyibeennaageetuyyo beettaas. Taani ta sunttaa xeesibeenna kawotettaayyo, 'Yee! Yee!' yaagada koyaas. [2] Bantta qofaa kaalliiddi, lo77o gidenna ogiyan hemettiya makkalanchcha asatukko gallassa ubban ta kushiyaa miccaas. [3] Ha asai ataakilttiyaa giddon yarshshiiddinne xuubiyaa bollan ixaanaa cuwayiiddi, taani xeellishin, tana ubba wode hanqqetissoosona. [4] Qassi eti duufo giddon uttiyaageeta; geema sohuwan qammaa aqiyaageeta. Gudunttaa ashuwaa miyaageeta; eta xaaruwan tuna ashuwaa cambbai de7iyoogeeta. [5] Hegaa oottiiddi, eti qassi harata, 'Yan intteyyo de7ite; nuuni intteppe geeshsha gidiyo gishshau, nuukko shiiqoppite!' yaagoosona. Eti ta siire giddoppe kiyiya cuwanne gallassaa ubbaa eexxiya tama.

[6] "Be7ite, ta sinttan xaafetti uttiis; taani etau zaaranappe attin, co77u giikke; eta
qaxxayanau qachchaas. [7] Ee, taani eta mooruwaanne eta aawatu mooruwaa acuwaa
issippe etau qanxxana. Aissi giikko, eti deriyaa bollan ixaanaa cuwayidosona; qassi keratu
bollan tana cayidosona. Eti kase oottido oosuwaa acuwaa taani etau qanxxana" yaagees.
[8] GODAI hagaadan yaagees; "Woiniyaa aifee woiniyaa turan de7iyo wode asai, 'A
giddon anjjoi de7iyo gishshau, a xaissoppite' giyoogaadan, taani ta ashkkaratu gishshau,
hegaadan oottana; taani eta ubbaakka xaissikke. [9] Taani Yaaqoobappe zerettaa, Yi-
hudaappekka ta dereta laattiyaageeta kessana; taani dooridoogeeti a laattana; ta
ashkkaratikka yan de7ana. [10] Tana koyida ta asaayyo Saaroona giyo dembbai dorssaa
wudiyaa heemmiyo soho gidana; qassi Akoora Wombbai miizzaa wudiyaa allaxxissiyo
soho gidana.
[11] "SHin inttenoo, GODAA aggidaageetoo, ta geeshsha deriyaa dogidaageetoo, Qaada
giyo eeqaayyo maaddaa giigissidaageetoo, qassi intte wurssettaa eranau, Saama giyo ee-
qaayyo walaha woine eessaa wanccan kunttidaageetoo, [12] taani intte wurssettaa bisuwau
aattada immana; intte ubbaikka goora7ettanau hokkana. Aissi giikko, taani inttena xeesin
koyibeekketa; haasayinkka siyibeekketa" yaagees. Intte ta sinttan iitabaa oottideta; taani
dosennabaakka doorideta.
[13] Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, ta ashkkarati
maana; shin intte namisettana. Ta ashkkarati uyana; shin intte saamettana. Ta ashkkarati
ufaittana; shin intte yeellatana. [14] Be7ite, ta ashkkarati wozanan ufaittidi yexxana; shin
intte wozanan azzanidi waassana. Qassi intte ayyaanai meqqido gishshau, intte zilaalidi
yeekkana. [15] Intte intte sunttaa ta doorettidaageetussi qanggettau immana. Ubbaa
Haariya GODAI inttena worana; shin i ba ashkkarata dumma sunttan xeesana. [16] He
biittan anjjuwaa koyiya ubbai tumatettaa Xoossai anjjanaadan woossana. He biittan caaqo
caaqqiya ubbaikka tumatettaa Xoossan caaqqana; aissi giikko, kase metoti dogettidosona;
ta aifiyaa sinttaappekka geemmidosona" yaagees.

Ooratta Meretaa

[17] GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani ooratta salotanne ooratta sa7aa medhdhais;
kasebai ubbai hassayettennanne qofettenna. [18] SHin taani medhdhiyooban merinau ufait-
titenne hashshu giite. Aissi giikko, taani medhdhido Yerusalaama ufaissan kumidaaro
gidana; Yerusalaame asikka hashshukkonne giyaagaa gidana. [19] Taani Yerusalaamen
ufaittana; ta asankka hashshu gaana. Hagaappe sinttanau yeekkiyaabaa cenggurssainne
un77ettidi waassiyaabaa cenggurssai yan siyettenna.
[20] "Yerusalaame giddon hagaappe sinttanau, guutta wode xalaala de7idi haiqqiya
qii na7i, woikko ba laittaa wurssennan haiqqiya cima asi de7enna. Xeetu laittaara
haiqqiya urai daro yelagan haiqqiis geetettana; xeetu laittaa gattennan haiqqiyaagee
qanggettidabaadan qoodettana. [21] He wodetun asati keettata keexxidi, etan de7ana;
woiniyaa turatakka tokkidi, eta aifiyaa maana. [22] Eti keexxin, harai de7enna; harai
maanau tokkiyoobaa tokkokkona. Ta asaa laittai mittaa laittaadan aduqqana; qassi
taani dooridoogeeti bantta adussa wodiyau bantta kushiyaa oosuwan ufaittana. [23] Eti
coo daafurokkona; woikko naata boshau yelokkona; aissi giikko, eti bantta naatuurakka
GODAN anjjettida zeretta gidana. [24] Eti tana xeesanaappe kasetada taani etau koyana;
qassi eti biron haasayishin, taani etau siyana. [25] Wanggireelloinne dorssaa marai issippe
heemettana; gaammoikka booraadan, utulaa maana. Qassi shooshshaayyo buhee quma
gidana. He wodetun ta geeshsha dere ubban, eti qohokkonanne bashshokkona. Taani
GODAI hagaa odais" yaagees.

66

Xoossai Aihuda Gidenna Asaa Bolli Pirddana

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Saloi ta kawotaa araata; sa7aikka ta tohoi yedhdhiyo
soho. Yaatin intte taayyo keexxana keettai ai mala keettee? Taani shemppana sohoinne
awaanee? [2] Hageeta ubbabaakka ta kushee oottiis gidennee? Hegaa gishshau, hageeti

ubbatikka taageeta. SHin taani bana ziqqi oottiyaagaakko, ba oottido nagarau azzanidi
simmiyaagaakkonne ta qaalan kokkoriyaagaakko xeellana.
3 "Asai ubbai bau bau injjetiya ogiyaa doorido gaasuwan, korimaa yarshshiyaagee asa
woriya uraa mala; dorssa maraa yarshshiyaageekka kanaa goora7iya asa mala; kattaa
yarshshuwaa yarshshiyaageekka gudunttaa suuttaa yarshshiya ura mala; qassi hassayis-
siya ixaanaa cuwayiya urikka eeqaassi goinniya asa mala. Eta shemppoikka eta tunatettan
ufaittees. 4 Hegaa gishshau, taani metuwaa etayyo doorana; eti yayyidobaakka taani eta
bollan ehaana. Aissi giikko, taani xeesido wode, ooninne koyibeenna; taani haasayido
wodekka ooninne ezggibeenna. Eti ta sinttan iitabaa oottidosona; taani ufaittennabaa
dooridosona" yaagees.
5 Inttenoo, GODAA qaalaayyo yayyidi kokkoriyaageetoo, a qaalaa siyite; "Intte is-
hantti, inttena ixxiyaageeti, ta sunttaa gishshau, inttena bohiyaageeti, 'Intte ufaissaa
nuuni be7ana mala, GODAI ane bonchchettin be7ana' yaagidosona; shin eti yeellatana.
6 Katamaappe yiya waasuwaa siyite; Beeta Maqidasiyaappe yiya cenggurssaakka siyite.
Hegee cenggurssai ba morkketussi eta oosuwaa mala kushiyaa zaariya GODAA ceng-
gurssaa.
7 "Bannakkennan na7a yeliya maccaasi de7ii? Leessoikka un77ettennan attuma na7a
yeliya maccaasi de7ii? 8 Hagaa malabaa oonee siyidai? Qassi hagaa malabaa oonee
be7idai? Issi biittaa asai pexi issi gallassi yelettanau danddayiiyye? Woikko kawotettai
issi kuttan yelettii? Yerusalaama bannakkosaarakka, issi kuttan ba naata yelaagaasu.
9 Yelana wodiyaa gattiya taani eti yelanaadan oottikkinaayye? Qassi yelanaadan oottiya
taani yeliyo uluwaa gorddiyaanaayye? Hagaa giyaagee tana, GODAA ne Xoossaa.
10 "Inttenoo Yerusalaamo siiqiya ubbatoo, iira ufaittite; i gishshaukka ufaissan poocu
giite. Inttenoo issi yeekkiya ubbatoo, iira keehippe ufaittite. 11 Aissi giikko, intte i
minttettiya xanttaa xammidi kallana; qassi i daro bonchchuwaappe loitti uyidi, intte
ufaittana" yaagees.
12 GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani iyyo sarotettaa shaafadan darissana; kawotet-
tatu duretettaakka kumidi goggiya pulttuwaadan, iyyo ehaana. Yaatobare intte hegaa
xammana; i hashiyan intte toohettana; i kiyuwan uttidi, intte baalotana. 13 Aayyiyaa ba
na7aa minttettiyoogaadan, taanikka inttena minttettanna; intte Yerusalaamen minet-
tana. 14 Intte hegaa be7iyo wode, intte wozanai ufaittana; intte meqettaikka maataadan
aacana. Qassi GODAA kushee a ashkkaratuura de7iyoogeenne a hanqqoi a morkketu bollan
de7iyoogee erettana" yaagees.
15 Be7ite, GODAI tamaa ekkidi yaana. Ba hanqqettidoogeeta qaxxayanaunne tamaa
lacuwan seeranau gotiyaa qefiyaa toggidi, i yaana. 16 Aissi giikko, GODAI asho maayida
ubbaa tamaaninne bisuwan pirddana. Qassi GODAA bisuwan haiqqidaageetu qoodai
darana.
17 GODAI hagaadan yaagees; "Ataakilttiyaa sohuwan bantta eeqau goinnanau, bantta
giddon de7iya issuwaa kaallidi, banttana dummayidi geeshshiyaageeti, qassi gudunttaa
ashuwaa, sheneyiyaabaanne eceriyaa miyaageeti ubbai issippe xayana.
18 "Taani eta oosuwaanne eta qofaa eriyo gishshau, kawotettata ubbaanne dumma
dumma qaalan haasayiyaageeta issippe shiishshanau yais; eti shiiqidi, ta bonchchuwaa
be7ana. 19 Taani eta giddon malaataa oottana; etappe attidaageetakka ta gitatettaa
siyibeennanne ta bonchchuwaa be7ibeenna kawotettatukko, Tarsseesakko, Liibiyaakko,[7]
Lidiyaakko, Tubaalakko, Yaawaanakkonne abbaa doonan de7iya haaho biittatukko kiit-
tana; kiittin eti ta bonchchuwaa kawotettatu giddon yootana. 20 Israa7eela asai kattaa
yarshshuwaa geeshsha miishshan wottidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa ehiyoogaadan, eti
intte ishantta ubbaa kawotettatu ubbaa giddoppe paratun, paraa gaaretun, gaamee-
latun, baqulotuuninne miishshata caaniyo gaaretun utissidi, taayyo imo gidanaadan, ta
geeshsha deriyaa Yerusalaame ehaana. 21 Etappe issoota issoota taani qeesetanne Leewata
kessana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

7 66:19 Liibiyaakko: Ibraawettuwan "Puuxa" geetettees.

[22] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Taani medhdhiyo ooratta salotinne ooratta sa7ai
ta sinttan minnidi de7iyoogaadan, hegaadankka, intte zerettainne intte sunttai minnidi
de7ana. [23] Aginaa xeeruwaappe biidi hara xeeruwaa gakkanaashiininne issi Sambbataappe
biidi hara Sambbataa gakkanaashin, asai ubbai ta sinttan goinnanau yaana. [24] Eti kiyidi
biidi, ta bolli makkalida asatu ahaa be7ana. Hegeeta miya guxunee haiqqenna; eta
xuuggiya tamaikka to77enna. Eti asa ubbau sheneyiyaabaa gidana” yaagees.

Ermmaasa Hiraagaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Ermmaasi Kiristtoosi yelettanaappe kase laappuntto xeetu laittaa wurssettaaninne usuppuntto xeetu laittaa doomettaa heeran de7iis. Ermmaasi daro wodiyaa oottido ba oosuwan eta eeqaa goinuwaanne eta nagaraa oosuwaa gaasuwan Xoossaa asaa bolli gita bashshai yiiddi de7iyoogaa eta minttidi erissiis. Ba yootidoogee ubbai polettidoogaa paxa de7idi ba aifiyan be7iis. Baabiloone Kawoi Naabukadanax-oori Yerusalaame oiqqidi, katamaanne Beeta Maqidasiyaa laaliis. Yihudaa kawoinne asaappekka dariya baggai omoodettidi Baabiloone biis. Gujjidikka Ermmaasi asai omooduwaappe simmanaagaanne Israa7eela kawotettai eqqanaagaa kasetidi odiis.

Ermmaasa maxaafaa oiddu kessidi be7anau danddayettees.

1 Yoosiyaasa, Yo7aaqeema, Yo7aakiinanne Sedeqiyaasa kawotettaa laittatun Yihudaa asaassinne eta kaalettiyaageetussi Xoossaappe yiida qaalaa.

2 Hananau odettida dumma dumma qaalatanne Ermmaasa de7uwan polettida waanna waanna yohota gujjidi, Ermmaasa xaafiyaa Baaruki xaafidi oiqqido qeeri dautaraappe beettida xuufeta.

3 Dumma dumma allaga biittaa asaayyo Xoossaappe odettida hiraagaa qaalata.

4 Yerusalaame oiqettaabaanne asai omoodettidi Baabiloone baanabaa odiya gujo taariketa.

Ermmaasi ba asaa pala siiqiyaanne eta bolli bashshaa pirddaa aattanau keehippe daro ixxiya asa. Hananabaa yootiya asa gididi oottana mala Xoossai a xeesido gishshau, bana gakkida metuwaa gaasuwan i azzanido mino azzanoi a maxaafaa giddon daro sohuwan xaafetti uttiis. Xoossaa qaalai a wozanaa giddon tamaadan xuuggiyo gishshau, hegaa baridi wottiiganau danddayibeennaagaa qonccissiis.

Ha maxaafan xaafettida hananabaa yootido gita gita qaalatuppe issooti issooti metoi kumido Ermmaasa laittaappe kanttidi, wozanan xaafettido gishshau, hassayissiya astta-maare koshshennan, ubbaton naagiyo ooratta maachchai Xoossaa asaassi imettiyo wodee yaanau de7iyoogaa malaatoosona (31:31-34).

[1] Biniyaama biittan Anatoota kataman de7iya qeesetuppe issuwaa gidiya Hilqqiyaa na7aa Ermmaasa qaalai hagaa. [2] Amoona na7ai, Yihudaa Kawoi Yoosiyaasi kawotido tammanne heezzantto laittan GODAA qaalai Ermmaasayyo yiis. [3] Qassi Yoosiyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido laittatun GODAA qaalai Ermmaasayyo yiis. Qassikka Yoosiyaasa na7ai, Sedeqiyaasi kawotin, tammanne isiini laittaa gakkanaashin, GODAA qaalai daroton ayyo yiis. He laitti ichchashantta aginan Yerusalaame asai omoodettidi biis.

Ermmaasi Xeesettiis

[4] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [5] "Taani nena ne aayee uluwan tilanaappe kase eraas. Neeni uluwaappe yelettanaappe kase taani nena geeshshada dummaya wottaas. Qassi kawotettatuyyo hananabaa yootiyaagaa oottada nena sunttaas" yaagiis.

[6] Yaagin taani, "Hai Ubbaa Haariya GODAU, taani na7a. Taani waati haasayiyaakko erikke" yaagaas.

[7] SHin GODAI tana hagaadan yaagiis; " 'Taani na7a' gooppa. Taani nena kiittiyo asa ubbaakko ba. Taani azaziyoogaa ubbaakka yoota. [8] Etau yayyoppa. Aissi giikko, taani nena ashshanau nenaara issippe de7ana. Taani GODAI hagaa odaas" yaagiis.

[9] GODAI ba kushiyaa yeddidi, ta doonaa bochchiis. Bochchidi, "Be7a; taani ta qaalaa ne doonan wottaas. [10] Neeni shoddanaunne qolanau, xaissanaunne aatta yegganau, ke-exxanaunne tokkanau, dere asaa bollinne kawotettatu bolli taani hachchi nena sunttaas" yaagiis.

[11] GODAA qaalai taakko yiidi, "Ermmaasaa, neeyyo aibi beettii?" yaagiis.

Yaagin taani zaarada, “Lauze giyo mittaappe kiyida gatimai beettees” yaagaas.
12 GODAI tana, “Neeni likke be7adasa. Aissi giikko, taanikka ta qaalai polettin, hegaadan
be7anau naagais”[1] yaagiis.
13 Naa77anttuwaakka GODAA qaalai taakko yiidi, “Harabai qassi aibi beettii?” yaagiis.
Yaagin taani zaarada, “Issi penttiya xaaroi huuphessa baggappe haa simmidi, geddi gi
uttidaagee beettees” yaagaas.
14 GODAI tana, “Huuphessa baggappe bashshai poridi, biittan de7iya asaa ubbaa bolli
gukkana. 15 Taani huuphessa bagga kawotettatun de7iya asaa ubbaa xeesana hanais. Taani
GODAI hagaa odaas. Eta kawoti yiidi, Yerusalaame geliyo penggetun, dirssaa yuushuwaa
ubbaaninne Yihudaa katamatu ubban bantta araatata wottana. 16 Yihudaa asai tana aggidi,
hara xoossatuyyo yarshshiiddinne bantta kushiyan eti oottidobaayyo goinniiddi, oottido
eta iitatettaa ubbaa gishshau, taani ta pirddaa eta bolli yootana.
17 “SHin neeni ne huuphiyau giiga! Dendda eqqada, taani nena azaziyoogaa ubbaa
etayyo oda. Etayyo yayyoppa. Neeni etayyo yayyikko, taani nena eta sinttan gujja
yashissana. 18 Hachchi taani nena ha biittaa ubbaa bolli, Yihudaa kawotu bolli, halaqatu
bolli, qeesetu bollinne ha biittaa asaa bolli gimbbettida katamadan, birata tuussadaaninne
nahaase biratan dirido dirssadan oottada minttaas. 19 Eti nenaara olettana. SHin taani
ashshanau nenaara issippe de7iyo gishshau, nena xoonokkona. Taani GODAI hagaa odaas”
yaagiis.

2

Israa7eela Asaa Nagaraa

1 GODAA qaalai taayyo yiidi, 2 “Ba; baada Yerusalaame asaa haittan hagaadan yaagada
awaajja; ‘Neeni yelagatettan taayyo ai keena ammanettidaakko, qassi neeni biron mishi-
ran de7iyo wode, tana ai keena siiqidaakko, taani GODAI hassayais. Neeni bazzo gid-
duwaara, zeretti zeretti erenna biittaara tana kaalladasa. 3 He wode Israa7eeli GODAAYYO
geeshsha. I shiishshiyo baira katta; appe miida ubbati mooranchcha gididosona. Yaatin,
eta bolli iitabai yiis. Taani GODAI hagaa odaas’ yaaga” yaagees.
4 Inttenoo, Yaaqooba asatoo, Israa7eela zaretoo, ubbaikka GODAA qaalaa siyite! 5 GODAI
hagaadan yaagees; “Kase intte aawati tanan ai mooro demmidi, taappe haakkidi biidonaa?
Eti pattenna eeqatuyyo goinniiddi, pattennabaa gididosona. 6 Eti, ‘Nuna Gibxxeppe
kessidaagee, qa77enne aafo gidida bazzuwaara, koshainne sakkana xumai de7iyo biit-
taara, ai asinne aadhdhenna woikko de7enna sohuwaara kaalettida GODAI awan de7ii?’
yaagibookkona. 7 Intte appe teeraanne lo77obaa maana mala, taani inttena aradda
biittau ehaas; shin intte yiidi, ta biittaa tunissidetanne tana sheneyiyaabaa oottideta.
8 Qeesetikka, ‘GODAI awan de7ii?’ yaagibookkona. Ta higgee eta kushiyan de7iyo
asatikka tana eribookkona. Deriyaa haariyaageetikka ta bolli makkalidosona. Hananabaa
yootiyaageetikka Ba7aala sunttan hananabaa yootidi, pattenna eeqatuyyo goinnidosona”
yaagees.
9 Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Hegaa gishshau, taani inttena bironkka mootana;
intte naatu naatakka mootana. 10 Ane arggo baggi biidi, Qophphiroosa giyo haruuruwaa
xeellite. Woikko arshsho baggi Qeedaare giyo biittaa asa kiittidi xomoosissite. Yaatidi
ane hagaa malabai hagaappe kase baggan hanidaakkonne be7ite. 11 Eti tumu xoossata
gidana xayikkonne, deree ba xoossata laammibeenna. SHin ta asai tana ba bonchchuwaa
pattenna eeqatun laammiis” yaagees.
12 Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Salotoo, ‘Poora!’ giite; dagammidi kokkorite!
13 Aissi giikko, ta asai naa77u iitabata oottiis; hegeetinne, de7o haattaa pulttuwaa tana
aggiis; haattaa oiqqanau danddayenna, xoo7etiichchida ollaa baayyo bookkiis.
14 “Israa7eeli ashkkaranne gidenna; son yelettida aillenne gidenna. Yaatin, i aissi do7i
oiqqiyoobaa gididee? 15 A morkketi gaammodan, a bollan gudidosona. Eti bantta qaalaa
xoqqu oottidi daaridosona; eti a biittaa booddila kessidosona; a katamatikka laalettidi,

1 1:12 “Naagais” giyoogee Ibraisxxe qaalan “Lauze” giyoogaa milatees.

de7iyaabaa xayidosona. [16] Hegaa bollikka Memppisanne Xaafinaasa asati a liiphiyaa
meedidosona. [17] Nenoo Israa7eelaa, i nena ogiyan kaalettishin, GODAA ne Xoossaa
aggidoogan hagaa ne bolli ehiidai nena gidikkii? [18] Naile SHaafaappe haattaa uyanau
Gibxxe biyoogee nena ai maaddanee? Woikko Efiraaxiisa SHaafaappe haattaa uyanau
Asoore biittaa biyoogee nena ai go77anee? [19] Simmi ne iitatettai nena qaxxayana; neeni
tana aggidoogee ne bolli pirddana" yaagees.

Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Neeni tana GODAA ne Xoossaa
aggidoogee ai keena iitanne camo gidiyaakko, ane eranne be7a. Neeni taayyo yayyiyo
yashshi nenan baawa.

[20] "Taani ne qambbaraa beni menttaas; ne qashuwaakka duuttaas. Yaatinkka, 'Taani
neeyyo oottikke' yaagadasa. Yaagada dere ubbaa bollinne daashsha mittaa ubbaa garssan
shaaramuxadan zin77adasa. [21] Taani nena muruta zerettaappe ekkada, lo77o woine
turadan tokkaas. Yaatin, waana guyye simmada, woran mokkida, moorettida woine tura
gidadii?" yaagees.

[22] Qassikka Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Neeni hancciiciyan
meecettiyaakkokka, saamunaa darissada gorppettiyaakkokka, ne mooruwaa qitai
ha77ikka ta sinttaana. [23] Neeni waanada, 'Taani tunabeikke; taani Ba7aala eeqatuyyo
goinnanau woxxabeikke' gaanau danddayai? Ane neeni wombban hanidobaa xeella;
neeni oottidobaanne akeeka. Neeni yaanne haanne wottaa jaamiya gaameelee mala.
[24] Neeni bazzuwaa meezetida, ba ziitaa wode carkkuwaa singgettiya haree mala. A
birassau eqqaichchin, ooni o teqqanau danddayii? O ziittiya ai wodala hareenne
daafurenna; i i ceggenan o demmi aggees. [25] Nenoo, Israa7eelaa, ne caammai wurana
gakkanaashiininne ne kookkee melana gakkanaashin, hara xoossatu geeduwaa hagaadan
woxxoppa. SHin neeni, 'Ixxisi, hegee tana ainne maaddenna. Aissi giikko, taani imatta
xoossata siiqarggaas; taani etau goinnana' yaagadasa.

[26] "Kaisoi ohettido wode yeellatiyoogaadan, Israa7eela asai yeellatees; etikka, eta kawoti,
eta halaqati, eta qeesetinne eta hananabaa yootiyaageeti ubbai yeellatoosona. [27] Eti mittaa,
'Neeni ta aawaa' yaagoosona; qassi shuchchaa, 'Neeni tana yeladasa' yaagoosona. Eti
taayyo bantta som77uwaa aggidi, bantta zokkuwaa zaaridosona. SHin eti metootiyo wode
tana, 'Dendda! Denddada nuna ashsha!' yaagoosona. [28] SHin anee, intte intteyyo medhd-
hido xoossati awan de7iyoonaa? Intte metootiyo wode inttena ashshanau danddayikko,
ane denddona! Inttenoo, Yihudaa asatoo, intte xoossati intte katamatu keena cora"
yaagees.

[29] GODAI hagaadan yaagees; "Intte tanaara aissi mootetteetii? Intte ubbaikka taayyo
makkalideta. [30] Taani inttena coo mela qaxxayaas; qaxxayinkka intte baayibeekketa.
Namisettida gaammuwaadan, intte bisoi intte hananabaa yootiyaageeta mirggiis"
yaagees.

[31] Inttenoo, ha wodiyaa yeletatoo, GODAA qaalaa siyite! I hagaadan yaagees; "Taani
intteyyo, Israa7eelatuyyo bazzo mala woi sakkana xuma biittaa mala gididanaayye?
Yaatin, aissi ta asai, 'Nuuni nu shenedan baana; naa77antto mulekka neekko simmokko'
yaagii? [32] Geela7iyaa ba alleequwaa woikko bullashettiyaara ba bullachchaa maayuwaa
dogai? SHin ta asai tana qoodi bainna gallassaa dogiis. [33] Neeni ne laggettotu geeduwaa
woxxiyoogaa aiba meezetadii! Keehi iita maccaasatikka ne ogiyaappe tamaaranau
danddayoosona. [34] Qassi menttidi gelishin oiqqido asaa suuttan gidennan, xillo hiyyeesatu
suuttaa xacan ne maayoi mooretti uttiis.

"Neeni hagaa ubbaa oottadakka, [35] 'Taani xillo; tumuppe GODAI ta bolli hanqqettenna'
yaagaasa. Neeni, 'Taani nagara oottabeikke' giyo gishshau, taani ne bollan pirddana.
[36] Yaanin neeni ne ogiyaa laammanau aissi bichchaarai? Kase nena Asoore biittai yeel-
layidoogaadan, Gibxxe biittaikka yeellayana. [37] Neeni hagaappekka ne huuphiyaa oiqqada
kiyana. Aissi giikko, GODAI neeni ammanettiyoogeeta ixxiis. Neeni etan maadettakka"
yaagees.

3

Ammanettenna Israa7eelo

1 GODAI hagaadan yaagees; "Issi asi ba keettaayyiyo yeddin, a baada hara azinaa gelikko,
he bitanee naa77antto o zaarii? Zaarikko he biittai aadhdhida tunaa tunees! SHin
neeni shaaramuxadan, cora laggettotuura de7adasa; yaanadakka ha77i neeni taakko
simmuutee! 2 Ane xoqqu gaada, aibinne bainna dereta xeella. Neeni shaaramuxadan
zin77abeennasi hegan de7ii? Arabai bazzon bonqqanau uttidi naagiyoogaadan, neeni
laggettota naagaidda ogiyaa xaphon uttadasa. Yaatada ne shaaramuxaaninne ne iitatet-
tan biittaa tunissadasa. 3 Hegaa gishshau, badhdheesai teqettiis; silaa iraikka bukkennan
aggiis. Hegaa hanikkokka, neeyyo shaaramuxiyo merai de7ees; neeni yeellatennan
ixxadasa.
4 "Ha77i neeni tana, 'Ta aawau, ta naatettaasappe doommin, neeni tana siiqaasa. 5 Neeni
ubbaton ta bolli yiillotuutee? Ne hanqqoi merinaukka aggennee?' yaagaasa. Ee, neeni
hagaa yaagaasa; shin neeni oottanau danddayiyo iitaa ubbaa oottaasa" yaagees.
6 Kawoi Yoosiyaasi kawotido laitti, GODAI tana hagaadan yaagiis; "Hanna ammanoi
bainna Israa7eela oottidobaa neeni be7adii? A dere ubbaa bollinne daashsha mittatu
ubbaa garssi baada, yan shaaramuxaasu. 7 A hagaa ubbaa oottadakka, taakko simmausu
gaada qoppaas, shin simmabeikku. Qassi i michchiyaa, ammanettenna Yihudakka hegaa
be7aasu. 8 Ammanoi bainna Israa7eela daroton shaaramuxido gishshau, paramaa immada
o yeddaas. Hegaa gidinkka Israa7eeli michchiyaa, ammanettenna Yihuda yayyennaagaa
taani be7aas; akka kiyada shaaramuxaasu. 9 SHaaramuxiyoogee iyyo qii laafabaa gidiyo
gishshau, mittaaranne shuchchaara shaaramuxada biittaa tunissaasu. 10 Hegan ubbankka
i michchiyaa, ammanettenna Yihuda, coo simmidabaa milatausuppe attin, kumetta
wozanaappe taakko simmabeikku. Taani GODAI hagaa odaas" yaagiis.
11 GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Ammanettenna Yihudippe ammanoi bainna Is-
raa7eela xillo. 12 Ba; baada huuphessa baggaassi hagaadan yaagada awaajja; 'GODAI
hagaadan yaagees; "Bii, ammanoi bainna Israa7eelee, simma! Taani maarotai kumidoogaa
gidiyo gishshau, taani nena iita aifiyan xeellikke. Merinau hanqqettikke. 13 Gidikkonne,
neeni, 'Taani GODAA ta Xoossaa bolli makkalaas. Allaga xoossatuura daashsha mittaa
ubbaa garssan shaaramuxaas. Ne qaalaayyo azazettabeikke' gaada ne mooruwaa am-
mananau koshshees. Taani GODAI hagaa odaas" yaagees' yaaga" yaagiis.
14 Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, ammanettenna asatoo, simmite;
aissi giikko, taani intte azinaa. Taani inttena issuwaa issi katamaappe, naa77aa issi
yaraappe doorada ekkana; ekkada inttena Xiyoone ehaana. 15 Hegaappe guyyiyan,
taani ta wozanaadan, inttena heemmiya henttanchchata intteyyo immana. Eti inttena
eratettaaninne akeekan heemmana" yaagees.
16 Qassikka GODAI, "He gallassatun intte he biittan corattiyo wode, asati, 'GODAA
Maachchaa Taabootaa' giidi haasayokkona. I etayyo karihinne geenna, woikko hassayet-
tenna, woikko bainnaageekka etau qofettenna; qassi harai oosettenna. 17 He wodiyan eti
Yerusalaame GODAA Kawotaa Araataa giidi xeesana. Kawotetta ubbaappe asai GODAA
sunttaa bonchchanau Yerusalaame shiiqana. Hegaappe sinttan eti ixxisi giidi, bantta iita
qofaa kaallokkona. 18 He gallassatun Yihudaa asati Israa7eela asatuura issippe gaittidi,
huuphessa bagga biittaappe taani kase intte aawata laatissido biittaa issippe yaana"
yaagees.

Xoossaa Asai Eeqaa Misiletussi Goinniis

19-20 GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena attuma naatudan waata wottanaakkonne,
payya biittaa, kawotetta ubbaappe aadhdhidi, lo77iya biittaa waata laatissanaakkonne
qoppaas. Qassi tana, 'Ta aawau' giidi xeesananne tana kaalliyoosaappe guyye simmokkona
gaada qoppaas. SHin Israa7eela asatoo, intte ba azinaayyo ammanettenna maccaaseedan
taayyo ammanettibeekketa" yaagees.
21 Aibakko bainna xoqqa deretu bollan cenggurssai siyettees; hegeenne, Israa7eela asaa
yeehuwaanne watiwatuwaa. Aissi giikko, eti bantta ogiyaa geellayidosonanne GODAA

bantta Xoossaa dogidosona. [22] GODAI eta, “Inttenoo, ammanoi bainna asatoo, taakko
simmite. Intte ammanettana mala, taani inttena pattana” yaagiis.
Yaagin eti, “Eeno, nuuni neekko simmana. Aissi giikko, neeni GODAA nu Xoossaa.
[23] Nuuni keratu huuphiyaaninne deretu huuphiyan eeqau goinniyoogee tumuppe cimo.
Tumuppe nuuyyo, Israa7eelatuyyo atotettai GODAANA, nu Xoossaana. [24] Nu yelagatettaas-
appe doommin, nu aawati daafuridi demmidobaa, eta dorssaanne miizzaa, eta maccanne
attuma naata, yeellayiya eeqati mi xaissidosona. [25] Nu yelagatettaasappe doommidi,
hachchi gakkanaassi, nuunikka nu aawatikka GODAA nu Xoossaa bolli nagaraa oottida.
GODAA nu Xoossaa qaalaassi azazettibookko. Hegaa gishshau, ane nuuni yeellau duge
gufannoos; qassi kaushshai nuna afaladan kammo” yaagoosona.

4

Simmite Giyo Xeessaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; “Israa7eela asau, simmikko, haa taakko simmite. Intte
taani shenetiyo intte eeqata ta sinttappe diggikko, taappe wora baana xayikkonne [2] intte
tuman, suuretettaaninne xillotettan, ‘GODAI ero!’ giidi caaqqikko, he wode kawotettati
an anjjettananne an ceeqqana” yaagees.
[3] GODAI Yihudaa asaayyoonne Yerusalaamen de7iyaageetuyyo hagaadan yaagees;
“Intte otta biittaa goyite; agunttaa bolli zeroppite. [4] Inttenoo, Yihudaa asatoo, Yerusalaa-
men de7iyaageetoo, intte intte huuphen Xoossaayyo qaxxarettite; intte wozanaa
shoohuwaa diggite. Hegee xayikko, intte oottido iitatettaa gishshau, ta hanqqoi tamaadan
eexxi kiyana. A ooninne toissanau danddayenna” yaagees.

GODAI Huuphessa Bagga Biittaappe Iitabaa Ehees

[5] GODAI hagaadan yaagees; “Yihudan yootite. Yerusalaamen, ‘Biitta ubban malkkataa
punnite!’ yaagidi awaajjite. Intte qaalaa xoqqissidi, hagaadan giidi waassite! ‘Issippe
shiiqite! Ane gimbbee yuuyi aadhdhido katamaa hinddite!’ yaagite. [6] Asai Xiyoone
baana mala malaatite! Intteyyo saro attanau baqatite! Gam77oppite! Aissi giikko,
taani huuphessa bagga biittaappe iitabaanne gita bashshaa ehais. [7] Gaammoi ba de7iyo
buuraappe kiyiyoogaadan, kawotettata xaissiyaagee ba sohuwaappe denddiis. Denddidi
intte biittaa xaissanau yiis. Intte katamati moorettidi ona gidana. [8] Hegaa gishshau,
waaruwaa maayidi, ‘Aayyee! Aayyee!’ yaagidi zilaalitenne yeekkite. Aissi giikko, GODAA
hanqqoi suulliyaagee nu bollappe kichchiichchibeenna” yaagees.
[9] Qassikka GODAI, “He gallassi, kawuwaa wozanainne halaqatu wozanai taahana.
Qeesetikka dagammana. Hananabaa yootiyaageetikka, ‘Poora!’ giidi doonaa oiqqana”
yaagees.
[10] Yaagin taani, “Hai Ubbaa Haariya GODAU, bisoi eta qooriyan wodhdhiyo wode,
‘Intteyyo sa7i saro gidana’ yaagada, ha asaanne Yerusalaame pala cimo cimmadasa”
yaagaas.
[11] He wodiyan ha asaassinne Yerusalaamessi, GODAI hagaadan yaagees geetettana;
“Bazzuwan de7iya aibinne bainna xoqqa deretuppe michchiyaa carkkoi ta asaa bolli
carkkana; shin hegee kattaa suragganaassanne geeshshanaassa gidenna. [12] Hegaappe
keehi wolqqaamiya carkkoi ta azazuwan carkkana; ha77i taani eta bolli pirddana” gees
geetettana.

Yihudaa Biittai Morkkiyan Doodettiis

[13] Be7ite, morkkee shaaraadan kiyees. A paraa gaaretikka gote mala; a parati arggant-
taappekka aadhdhi eesotoosona. Aayye7ana nunoo! Baa xayida!
[14] Nenoo Yerusalaamee, attana mala, ne wozanaa meeccada iitatettaappe geeshshargga!
Iita qofai ne wozanan aude gakkanaashin gam77anee? [15] Daana katamaappenne Efireema
Deriyaappe yiidaageeti iitabaa awaajjoosona. [16-17] GODAI hagaadan yaagees; “Kawotet-
tatuyyo yootite; Yerusalaameyyookka hagaadan yaagidi awaajjite; ‘Haaho biittaappe olai
yees; yiidi Yihudaa katamatu bollan alaahees. I ta bolli makkalido gishshau, gaden de7iya

kattaa naagiyaageetuugaadan, he olanchchati Yihudaa yuushuwan yuuyi aadhdhoosona'
yaagite" yaagees.
18 Yihudaa asatoo, intte hanoinne intte oosoi hagaa ubbaa intte bolli ehiis. Hagee
intteyyo qixaate. I ai keesa cammiyaabee! Intte wozanaa ai keesa caddiyaabee!

Ermmaasi Ba Asaa Gishshau Zilaaliis

19 Aayyee tanoo! Taani hagaa waata danddayanee! Aayyee ta wozanau! Ta wozanai
diddiqees; taani co77u gaanau danddayikke. Aissi giikko, taani malkkataa punettaanne
olaa alaassaa siyaas. 20 Iitabai iitabaa kaallees; mule biittai moorettiis. Ta dunkkaanetinne
magalashoti eesuwan xayidosona. 21 Taani aude gakkanau olaa malaataa xeellaneenne
malkkataa punettaa siyanee?
22 GODAI hagaadan yaagees; "Ta asai eeyya; eti tana erokkona. Eti qofi bainna naata;
etayyo akeeki baawa. Eti iitabaa oottanau eranchcha; shin lo77obaa oottanau erokkona"
yaagees.

Ermmaasi Be7ido Ajjuutaa

23 Taani sa7aa xeellaas; xeellada sa7ai giigiichchibeennaagaanne aibinne bainna mela
gidiyoogaa be7aas. Qassi salota xeellaas; xeellada etan poo7oi bainnaagaa be7aas. 24 Taani
dereta xeellaas; xeellada eti qaaxxiyoogaanne kerati ubbai guyyenne sinttau gajigajiy-
oogaa be7aas. 25 Taani xeellaas; shin aiba asanne be7abeikke; saluwaa kafotikka ubbai
paallidi baqatidosona. 26 Taani xeellaas; xeellada aradda biittai qa77e gididoogaa be7aas;
GODAA sinttan, a suulo hanqquwaa sinttan he biittaa katamatikka yoodettidosona.
27 GODAI hagaadan yaagees; "Mule biittai moorettana; shin taani a wurssa xaissikke.
28 Hegaa gishshau, sa7ai yeekkana; salotikka bollan xumana. Aissi giikko, taani garggaas;
marssettikke. Taani qofaa qachchaichchaas; aggikke" yaagees.
29 Paraasatunne wonddafiyaasatu garmmaamuwan, asai katama ubbaappe goossiis.
Baggati woxxidi woraa garssi gelin, baggati qassi zaallaa shibboosona. Katamai ubbai
onidi, de7iya asa xayiis.
30 Nenoo, moorettaichchidaaree, neeni ai oottai? Ne zo7o maayuwaanne aissi maayai?
Worqqa alleeqonne aissi wottai? Ne aifiyaa ciruwaanne aissi tiyai? Neeni coo mela nena
loittaasa. Ne laggettoti nena karidosona; eti nena woranau koyoosona. 31 Taani maareta
ohettida maccaasiyaa waassiyoogaa mala waasuwaa siyaas. I waasoi koiro na7a yeliya
maccaasee ooliyaa mala. He waasoi, Yerusalaama shemppuwaa teqettada, ba kushiyaa
zohaidda, "Aayyee tanoo! Hekko tana woranau hanoosona!" yaagada waassiyo waasuwaa.

5

Yerusalaame Asaa Nagaraa

1 GODAI hagaadan yaagees; "Ane Yerusalaame ogiyaa pudenne duge hemettite; ane
yuuyi aadhdhidi xeellitenne akeekite; a gutarankka koyite. Xillo pirddiyaanne tumaa
koyiya issi asa intte demmikko, taani Yerusalaame maarana. 2 SHin eti, 'GODAI ero'
giikkokka, eti tumuppe wordduwan caaqqoosona" yaagees.
3 Abeet GODAU, ne aifeti tumaa xeellokkonaayye? Neeni eta dechchadasa, shin eta
sakkibeenna. Neeni eta kinchcherettadasa, shin eti seeraa ekkennan ixxidosona. Eti
bantta som77uwaa zaallaappe aatti minttidi, bantta nagaraappe simmennan ixxidosona.
4 Hegaappe guyyiyan, taani hagaadan yaagada qoppaas; "Hageeti hiyyeesa kanchche;
hageeti eeyya. Aissi giikko, eti GODAA ogiyaa, bantta Xoossaa higgiyaa erokkona.
5 Simmi taani gita asatukko baananne etau odana. Aissi giikko, eti GODAA ogiyaa, bantta
Xoossaa higgiyaa eroosona" yaagada qoppaas. SHin eti ubbaikka issippe a qambbaraa
menttidosonanne qashuwaakka duuttidosona. 6 Hegaa gishshau, gaammoi ba woraappe
kiyidi, eta worana. Suilaalee bazzoppe kiyidi, eta mi xaissana. Maahee eta katamata
zuggidi naagana. He katamatuppe kiyiya ubbai puuzetti wurana. Aissi giikko, eta makkalai
dalggiis; eta hereecaikka dariis.

[7] GODAI hagaadan yaagees; "Taani intte nagaraa aissi atto goo? Intte naati tana aggidi,
worddo xoossatun caaqqidosona. Taani eta mizada kalissaas; shin eti shaaramuxidoso-
nanne shaaramuxatu keettaa ziiridosona. [8] Eti xiikettida korima paradan ziittiiddi, hara
asa machcho laggettanau jaamoosona. [9] Tumu taani ha yohotu gishshau, eta qaxxayanau
bessikkinaa? Hagaa mala kawotettaassi ta haluwaa kessikkinaa?" yaagees.

[10-11] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "I woiniyaa turaa maaraa giddoora biiddi
bashshite; shin wurssi xaissoppite. I tasheta kari olite; aissi giikko, eti GODAASSA
gidokkona. Israa7eela asatinne Yihudaa asati mulekka ammanettibookkona" yaagees.

[12] Eti hagaadan giidi, GODAA bolli wordduwaa haasayidosona; "I ainne oottenna;
qohiyaabi aibinne nu bolli yeenna. Morkkiyaa bisuwaa woikko koshaa nuuni mulekka
be7okko. [13] Hananabaa yootiyaageeti carkko mala; etan Xoossaa qaalai baawa. Hegaa
gishshau, eti giyoobai ubbai eta gakko" yaagoosona.

[14] Hegaa gishshau, GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai Israa7eela asaa hagaadan
yaagees; "Eti ha qaalaa haasayido gishshau, taani ta qaalaa ne doonan tama kessana. Ha
asaakka mitta kessana; he tamai eta mi xaissana" yaagees.

[15] GODAI inttena hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani intte bolli haaho
biittaappe issi kawotettaa ehais. Inne wolqqaamanne beni kawotetta. Eta qaalaa intte
erenna, eta haasayaikka intteyyo gelenna kawotetta. [16] Eta zubbiyaa shoohoi dooya de7iya
duufo mala. Eti ubbaikka wolqqaama asa. [17] Eti intte kattaanne qumaa dafidi maana. Intte
attuma naatakka macca naatakka worana. Intte dorssaakka miizzaakka dafidi maana.
Intte woiniyaa turaa teeraakka balasiyaa giyo mittaa teeraakka dafidi maana. Intte
ammanettiyo, gimbbettida katamatakka eti bantta bisuwan olidi bashshana" yaagees.

[18] GODAI Ermmaasa hagaadan yaagees; "SHin he gallassatun gidikkokka, taani ta asaa
muleera wurssa xaissikke. [19] Asai nena, 'GODAI nu Xoossai nu bolli hagaa ubbaa aissi
oottidee?' giidi oichchiyo wode, neeni etayyo, 'Intte tana, GODAA aggidi, inttesan imatta
xoossatussi oottidoogaadan, hegaadan inttekka asasan imatta asatussi oottana' yaaga"
yaagiis.

Xoossai Ba Asaa, "Inttena Erite" Gees

[20] Qassikka GODAI, "Hagaa Yaaqooba asatuyyo oda; Yihudaa biittankka hagaadan
yaagada awaajja; [21] 'Inttenoo, aifee de7ishin xeellennaageetoo, haittai de7ishin siyen-
naageetoo, eeyyanne damma asatoo, hagaa siyite! [22] Laa intte taayyo aissi yayyekketii?
Intte ta sinttan aissi kokkorekketii? Aissi giikko, taani shaahetaa abbaayyo zawa, merinau
a pinttenna dirssa oottaas. Beetati pushakettikkokka xoonanau danddayokkona. Eti
guummikkokka pinnanau danddayokkona. [23] SHin ha asatuyyo muumenne makkala
wozanai de7ees. Eti issi baggi simmidi, wora biidosona. [24] Eti bantta wozanan, "Nuussi
silaa iraara gabbaa iraara wodiyan wodiyan immiya, nuna nu kattaa dabarssissennan
shiishissiya GODAASSI, nu Xoossaassi, ane yayyoos" gibookkona. [25] Intte iita oosoi hageeta
teqqiis. Intte nagarai inttena lo77obaappe ashshiis' yaaga" yaagees.

[26] GODAI hagaadan yaagees; "Ta asaa giddon iita asati de7oosona. Kafota oiqqanau
naagiya asatudan zuggidi naagoosona. Eti gitiyaa yeggoosona; yeggidi asata oiqqoosona.
[27] Koottan kafoi kumidoogaadan, eta keettan cimoi kumiis. Hegaa gishshau, eti gitanne
dure gididosona. [28] Eti orddenne modhdho gididi diccidosona. Eta iita oosuwaassi zawai
baawa. Eti aawi bainna naata shatinttanau eta gishshaa mootettokkona; hiyyeesatu
maataakka naagibookkona. [29] Yaatin, taani GODAI eta hegaa gishshau, qaxxayanau
bessikkinaa? Hagaa mala kawotettaa bolli ta haluwaa kessanau bessikkinaa?" yaagees.

[30] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Daro iitabainne daganttiyaabai biittaa bollan
haniis. [31] Hananabaa yootiyaageeti wordduwaa yootoosona; qeesetikka eta zoriyan
aissoosona. Ta asaikka hegaa malabaa dosees! SHin wurssettan waanuuteetii?" yaagees.

6

Yerusalaamee Morkkiyan Doodettiis

[1] Qassikka GODAI, “Inttenoo, Biniyaama asatoo, intte shemppuwaa ashshanau baqatite!
Yerusalaameppe kiyite! Taqo7a kataman malkkataa punnite! Beeti-Hakkareema giyoosan
malaataa bessite! Aissi giikko, huuphessa baggappe iitabainne hanttaara bashshai
yaana hanees. [2] Taani lo77iyaanne ufaissiya Xiyoone katamata xaissana. [3] Morkketi
henttanchchatudan bantta wudiyaa ekkidi, a bolli yaana. Yiidi a yuushuwan bantta
dunkkaaniyaa dunkkaanana; bantta wudiyaanne bantta sohuwan sohuwan heemmana.
[4] Eti issoi issuwaa, ‘Yerusalaameera olettanau giigite! Denddite! Ane nuuni a seeta
gallassi oloos. SHin aayye7ana! Sa7ai qammees; omarssaa kuwai aduqqi aduqqi bees.
[5] Hegaa gishshau, denddite! Denddidi ane qamma oloos; olidi a qatuwaa laaloos’ yaagidi
maqettoosona” yaagees.

[6] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Mittata qanxxite. Yerusalaame
gimbbiyaa lanqqen biittaa dooridi diddiqite. He kataman naaqoi kumido gishshau, i
qaxxayettanau bessees. [7] Ollai ba haattaa pulttiyoogaadan, ikka ba iitatettaa pulttees.
Makkalabainne bashshabai a giddon siyettees. Muletoo a sahoinne masunttai ta sinttan
beettees. [8] Nenoo Yerusalaamee, taani nena seeriyoogaa ekka. Ekkennan ixxikko, taani
neeppe shaahettananne ne biittaa issi asinne de7enna baadine biitta kessana” yaagees.

Israa7eela Asaa Makkalaa

[9] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Woiniyaa teeraa poshiliyoogaadan,
Israa7eela asaa atettata loittidi poshilite. Woiniyaa teeraa qoriya asadan, intte kushiyaa
daashshatu giddo naa77anttuwaakka yeddite” yaagees.

[10] Taani oossi odooshsha? Oona seerooshsha? Ooni siyanddeeshsha? Be7ite, eti siyenna
mala, eta haittai baretti uttiis. Be7ite, GODAA qaalai etayyo qilliicciyoobaa gidiis; eti an
ufaittokkona. [11] Hegaa gishshau, GODAA hanqqoi tanan kumi uttiis. Taani ha hanqquwaa
teqqanau danddayikke.

Yaatin, GODAI tana hagaadan yaagees; “Ta hanqquwaa ogiyan de7iya naatu bollinne
shiiqida yelaga asaa bolli tiga. Maccaasiyookka azinaakka, ceeggi wurida asaakka i ekki
baana. [12] Taani he biittan de7iyaageetu bolli ta kushiyaa yeddiyo wode, eta keettati, eta
goshshaarakka eta maccaasaarakka ubbai haratuyyo imettana” yaagees.

[13] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Guuttaikka gitaikka ubbai woriyaa maanau
yiiqetees. Hananabaa yootiyaageetikka qeesetikka ubbai asa cimmoosona. [14] Ta asaa
masunttaa sakkennabaa giidi, guutta xaliyaa wottoosona. Saroi bainnan, ‘Saro; saro!’
yaagoosona. [15] Ha sheneyiya oosuwaa oottidi, eti yeellatidonaa? CHii, eti mulekka
yeellatibookkona. Eti yeelli aibakkokka erokkona. Hegaa gishshau, etikka kunddidaageetu
giddon kunddana. Taani eta qaxxayiyo wode, eta kaushshana” yaagees.

[16] GODAI hagaadan yaagees; “Ogiyan eqqidi xeellite; beni loossoti de7iyoosaa oichchite.
‘Lo77o ogee awan de7ii?’ yaagidi oichchitenne an hemettite. Yaatidi intteyyo shemppi
ekkite. Yaagin intte, ‘Nuuni he ogiyan hemettokko!’ yaagideta. [17] Taani naagiyaageeta
intte bolli sunttada, ‘Malkkatai punettiyo wode siyite!’ yaagada odaas. SHin intte, ‘Nuuni
siyokko’ yaagideta.

[18] “Hegaa gishshau, kawotettatoo, siyite! Maabaratoo, taani ta asaa oottiyoobaa erite!
[19] Sa7an de7iya asatoo, hagaa siyite! Taani eta iita qofaa gishshau, iitabaa ha asaa bolli
ehais. Aissi giikko, eti ta qaalaa siyennan ixxidosona; ta higgiyaakka oli bayidosona.
[20] Saaba giyo biittaappe yiida ixaani woikko haaho biittaappe yiida sawiya qimamee tau
aissee? Intte xuuggiyo yarshshoikka ekettenna. Intte yarshshoi tana ufaissenna” yaagees.

[21] Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, taani ha asaa sinttan xubeta
wottana. Wottin aawatinne naati issippe etan xubettana. SHoorotinne laggeti xayana”
yaagees.

Huuphessa Baggaappe Woraajjiya Olanchchata

[22] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, huuphessa bagga biittaappe olanchchati
woraajjoosona; issi gita kawotettai sa7aa gaxaappe denddiis. [23] Eti wonddafiyaanne
tooraa oiqqidosona. Eti qareti bainnaageetanne yeddi maarennaageeta. Eti bantta paran

piriixiyo wode, abbai guummiyoogaadan guummoosona. Inttenoo, Xiyoone katamaa
asatoo, eti inttena olanau issi asadan salppidosona" yaagees.
[24] Nuuni he oduwaa siyin, nu kushee hilssi giis. Maccaasiyo maaretai oiqqiyoogaadan,
nuna metoi un77iis. [25] SHooqaa kiyoppite; ogiyaarakka hemettoppite. Aissi giikko,
morkkee bisuwaa oiqqiis; yaara haarakka daganttiyaabai de7ees. [26] Hai ta asau, waaruwaa
maayidi, bidinttan gonddorettite; ba mexi issi na7aassi yeekkiyaabaadan misho yeehuwaa
yeekkite. Aissi giikko, xaissiyaagee akeekennan de7ishin, nu bolli yaana.
[27] GODAI Ermmaasa hagaadan yaagees; "Ermmaasaa, neeni eta ogiyaa xomoosana
malanne paaccana mala, taani nena birataa paacciya asa kessaas; ta asaakka paacettiya
birataa kessaas. [28] Eti ubbai zigiri yuuyiya, odin ekkenna makkalanchcha. Eti nahaasenne
birata; eti ubbaikka mooruwaa oottoosona. [29] Birataa bollan de7iya kinssaa xuuggidi
geeshshana mala, womppiinai wolqqappe womppiinettiis. SHin geeshshanau waayido
waayee ubbaikka mela; ta asaa giddon de7iya iitati kichchibookkona. [30] GODAI eta oli
aggido gishshau, eti Olettida Biraa geetettoosona" yaagees.

7

Ermmaasi Beeta Maqidasiyan Awaajjiis

[1] GODAAPPE Ermmaasassi yiida qaalai hagaa; [2] "GODAA Beeta Maqidasiyaa penggen
eqqa. Eqqada, ha qaalaa hagaadan yaagada awaajja; 'Inttenoo, GODAAYYO goinnanau
ha penggetuura geliya Yihudaa asatoo, ubbaikka GODAA qaalaa siyite! [3] Ubbaappe
Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Intte ogiyaanne intte oosuwaa
laammite; laammikko, taani inttena ha sohuwan wottana. [4] Cimo qaalan, 'Hagee GODAA
Beeta Maqidasiyaa! Hagee GODAA Beeta Maqidasiyaa! Hagee GODAA Beeta Maqidasiyaa!'
yaagidi ammanettoppite. [5] Intte intte ogiyaanne oosuwaa tumuppe laammikko, issoi
issuwaassi tumaa pirddikko, [6] betetanne aawai bainna naata, azinai haiqqido am77e
maccaasaa naaqqennan aggikko, ha sohuwan xillo asatu suuttaa gussennan aggikkonne,
intte qohettennaadan, hara xoossatuyyo goinnennan aggikko, [7] yaanikko, taani intte
maizza aawatuyyo meri merinau immido biittan inttena wottana. [8] Be7ite! Intte ainne
pattenna cimo qaalan ammanetteeta" yaagees' yaaga" yaagees.
[9] GODAI hagaadan yaagees; "Intte wuuqqeeta, woreeta, shaaramuxeeta, caaqqidi
wordduwaa markkatteeta, Ba7aala giyo eeqaayyo yarshshuwaa yarshsheeta, hagaappe
kase intte erenna hara xoossatuyyo goinneeta. [10] Yaatidi ta sunttan xeegettida Beeta
Maqidasiyaa yiidi, ta sinttan eqqidi, 'Nuuni saro attida!' yaageeta. SHin ha sheneyiya
oosuwaa ubbaa oottanau saro attidetii? [11] Ta sunttan xeegettida ha Beeta Maqidasee
intteyyo panggati qosettiyo gonggolo giidetiiyye? Intte oottiyoobaa ubbaa taani ta
huuphen be7aas" yaagees.
[12] GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta sunttaassi de7iyoosaa oottada koiro doorido,
Seelon de7iya ta sohuwaa ane biite. Ta asaa Israa7eela iitatettaa gishshau, taani he
sohuwaa waatidaakko be7ite. [13] Intte ha ubbabaa oottideta. Taani intteyyo zaara zaarada
odaas; shin siyennan ixxideta. Taani inttena xeesaas; shin taayyo koyibeekketa. [14] Hegaa
gishshau, taani Seelo bolli oottidoogaa, hagan intte ammanettiyo, ta sunttan xeegettida
ha Beeta Maqidasiyaa bollikka oottana. Intteyyoonne kase intte aawatuyyo immido
sohuwan hagan, taani Seelo bolli oottidoogaa malaa zaarettada oottana. [15] Intte dabbota,
Efireema zerettata taani diggidoogaadan, ta sinttappe inttenakka diggana" yaagees.

Asai Azazettennan Ixxiis

[16] GODAI hagaadan yaagees; "Ermmaasaa, hegaa gishshau, ha asatuyyo woossoppa; eta
gishshataa oichchoppa woikko waassoppa; neeni etabaa gaannatoppa. Aissi giikko, taani
neeyyo siyikke. [17] Eti Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun oottiyoobi aibakko
be7ikkiiyye? [18] Naati mittaa mixoosona; aawati tamaa eettoosona; maccaasati, 'Saluwaa
kawiyo' giyo xoosseessi oittaa uukkanau xiilliyaa munaqqoosona. Eti tana qohana giidi,
ushshaa yarshshuwaa hara xoossatuyyo gussoosona. [19] Hagan tumu qohettiyai tanee?
Hagan qohettidi yeellatiyai bantta huuphiyau eta gidokkonaa?" yaagees.

[20] Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, ta yiilloinne ta
hanqqoi ha sohuwaa bolli, asaa bollinne mehiyaa bolli, gaden de7iya mittaa bollinne
biittan de7iya kattaa bolli gukkana. Gukkidi eexxana; to77anaukka danddayenna”
yaagees.
[21] Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; “Intte xuuggiyo
yarshshuwaa hara yarshshotuura gujjidi, he ashuwaa intteyyo miite. [22] Taani eta Gibxxe
biittaappe kessiyo gallassi, xuuggiyo yarshshobaa gidin, hara yarshshotubaa gidin, intte
maizza aawatussi odabeikke woikko azazabeikke. [23] SHin taani etayyo ha azazuwaa
immaas; ‘Taayyo azazettite. Yaatikko, taani intte Xoossaa gidana; inttekka ta asaa gidana.
Intteyyo lo77ana mala, taani inttena azaziyo oge ubban hemettite’ yaagaas. [24] SHin eti
taayyo siyennan woikko ezggennan ixxidosona. Eti bantta iita wozanaa muumetettaadan
hemettidosona; eti sinttau biyoogaa aggidi, guyye biidosona. [25] Intte maizza aawati Gibxxe
biittaappe kiyido gallassaappe doommidi, hachchi gakkanaassi, taani ta ashkkarata,
hananabaa yootiyaageeta wonttin wonttin intteyyo kiittaidda takkaas. [26] SHin intte
taayyo siyennan woikko ezggennan ixxideta. Intte morggiyaa zozzidetanne intte maizza
aawatuppekka aadhdhidi, iitabaa oottideta.
[27] “Hagaa ubbaa neeni etayyo yootana; shin eti ne giyoobaa siyokkona. Neeni eta
xeesana; shin eti neeyyo koyokkona. [28] Hegaa gishshau, Ermmaasaa, neeni etayyo
hagaadan yaaga; ‘GODAU ba Xoossau azazettenna woikko seerin simmenna kawotettai
hagaa. Tumai xayiis; tumai eta inxxarssaappe bayiis. [29] Intte huuphiyaa meedissidi olite.
Aibinne bainna xoqqa deretu bolli kiyidi zilaalite. Aissi giikko, GODAI bana yiilloyida
yeletaa ixxiisinne aggi bayiis’ yaaga” yaagees.
[30] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Yihudaa asati ta sinttan iitabaa oottidosona. Eti ta
sunttan xeegettida Beeta Maqidasiyaa tunissanau, tana sheneyiya eeqata ehiidi, a giddon
wottidosona. [31] Eti bantta attuma naatanne macca naata taman xuuggidi yarshshanau,
Hinnooma Zanggaaraa xoqqan Toofeeta giyo yarshsho sohuwaa gimbbidosona. SHin
hegee taani eta azazabeennabaanne ta qofan bainnabaa. [32] Hegaa gishshau, he sohoi Hin-
nooma Zanggaaraa woikko Toofeeta geetettiyoogee attidi, SHuha Zanggaaraa yaagettidi
xeesettana gallassati yoosona. Aissi giikko, moogiyo sohoi bainna gishshau, Toofeeti eti
bantta ahaa moogiyo soho gidana. [33] He wode he asatu ahai saluwaa kafotuyyoonne sa7aa
do7atuyyo quma gidana; eta yashissidi yedettiyaabi de7enna. [34] Taani ililssaanne ufaissaa
cenggurssai, bullachchiyaagaanne bullashettiyaari cenggurssai Yihudaa katamatuuninne
Yerusalaame ogetun siyettennaadan teqqana. Aissi giikko, biittai baisa attana” yaagees.

8

[1] GODAI hagaadan yaagees; “He wodiyan Yihudaa kawotu meqettai, halaqatu meqettai,
qeesetu meqettai, hananabaa yootiyaageetu meqettainne Yerusalaamen de7iya asatu
meqettai ubbai duufuwaappe maxettidi kiyana. [2] Kiyidi eti siiqido, kiitettido, kaallido,
zoriyaa oichchidonne goinnido awau, aginaunne saluwaa xoolintte ubbau micettana.
Eta meqettai shiiqenna woikko moogettenna; shin biittaa bollan pito mala gidana.
[3] Taani laalidosan de7iya, ha iita kawotettaappe attida asati ubbai de7uwaappe haiquwaa
doorana. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa odais” yaagees.

Nagaraanne Qixaatiyaa

[4] GODAI tana hagaadan yaagiis; “Asatuyyo yaaga; ‘GODAI hagaadan yaagees; “Issi asi
kunddikko, simmidi denddenneeyye? Woikko issi asi wora biikko, guyye simmenneeyye?
[5] Yaatin, ha asai aissi wora biidee? Yerusalaamee aissi ubbatoo wora bii? Eti cimuwaa
baqqi oiqqidosona; haa simmennan ixxidosona. [6] Taani minttada ezggaas; shin eti tumaa
haasayokkona. ‘Ta ai oottidanaashsho?’ giidi ba iita oosuwaa paaxiyaabi issoinne baawa.
Ubbaikka olayyo piriixiya paraadan bau bau woxxees. [7] Harai atto, shimalaa giyo kafoti
bantta wodiyaa eroosona; haraphpheti, dagicetinne waaliyaa giyo kafoti bantta simmiyo
wodiyaa naagoosona; shin ta asai GODAA wogaa erenna.

[8] “ ‘ “Yaatin, waanidi, ‘Nuuni aadhdhida eranchcha; aissi giikko, GODAA higgee nunaara
de7ees’ gaanau danddayettii? Worddanchcha xaafeti bantta biiriyan ta higgiyaa worddo
kessidoogaa be7ekketiiyye? [9] Aadhdhida eranchchati yeellatana; eti kauyyananne oiqet-
tana. Eti GODAA qaalaa olirggin, etayyo aiba eratetti de7ii? [10] Hegaa gishshau, taani
eta machcheta haratuyyo, eta gadiyaakka eta xoonidaageetuyyo immana. Aissi giikko,
guuttaikka gitaikka ubbai woriyaa maanau yiiqetoosona. Hananabaa yootiyaageetikka
qeesetikka ubbai asaa cimmoosona. [11] Eti ta asaa masunttaa sakkennabaa giidi, guutta
xaliyaa wottoosona. Saroi bainnan, ‘Saro, saro!’ yaagoosona. [12] Ha sheneyiya oosuwaa
oottidi, eti yeellatidonaa? CHii, eti mulekka yeellatibookkona. Eti yeelli aibakkokka
erokkona. Hegaa gishshau, etikka kunddidaageetu giddon kunddana; eti qaxxayettiyo
wode kauyyana. Taani GODAI hagaa odaas” yaagees’ yaaga” yaagiis.

[13] GODAI hagaadan yaagees; “Taani eta tumuppe dafa ekkana. Eta woiniyaa turan aifee
xayana; balasiyaa giyo mittankka aifee xayana. Ayyo bonccoikka shullana; taani etayyo
immidobai etappe ekettiichchana” yaagees.

[14] Yaagin asati hagaadan yaagoosona; “Nuuni co77u giidi aissi uttiyoonii? Ane issippe
shiiqite; hini gimbbettida katamata gelidi, yan haiqqoos. GODAI nu Xoossai nuna
haiquwau pirddirggiis; nuuni a bolli nagaraa oottido gishshau, nuuyyo uyanau woriya
haattaa immirggiis. [15] ‘Sa7i saro gidana’ giidi ufaissan naagida; shin lo77obi yibeenna.
‘Nuuni paxana’ giidi naagida; shin dagama gidiis. [16] Nu morkketu paraa daarettai Daana
giyo kataman siyettees; eta korima paratu caagettan biittai ubbai qaaxxees. Biittaanne bi-
ittan de7iyaabaa ubbaa, katamaanne kataman de7iya asaa ubbaa mi xaissanau yiidosona”
yaagoosona.

[17] GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, taani shooshshata intte giddo yeddana. Murun-
niyaageetu daadumatai teqqanau danddayenna hasota intte giddo yeddana; yeddin eti
inttena dukkana” yaagees.

Ermmaasi Azzaniis

[18] Paxanau danddayenna keenaa taani azzanaas; ta wozanaikka ta giddon seerees. [19] Ta
asai haaho biittan waassiyo waasuwaa siyite. Eti, “GODAI Xiyoonen baawee? Ha Xiyoone
Kawoi naa77antto yan de7ennee?” yaagidi waassoosona.

Waassin GODAI eta Kawoi, “Eti bantta massido misiletun, bantta pattenna allaga
eeqatun woni tana aissi yiilloyidonaa?” yaagees.

[20] Yaagin asai, “Hekko cahaa wodeenne aadhdhiis; boneenne wuriis; nuuninne atti-
bookko” yaagidi waassoosona.

[21] Simmi ta asai mazunxxido gishshau, ta wozanaikka mazunxxiis. Taani kayyottais;
yeellai tana oiqqiis. [22] Gala7aaden tiyiyo xalee baaweeyye? Yan aakimee de7ennee? Yaatin,
ta asaa meqoi aissi paxennee?

9

[1] Ta huuphee haatta olla gideerenneeshsha! Ta aifetikka afutta pultto gidorkkon-
aashsha! Yaatiyaakko taani ta asatuppe morkketu kushiyan haiqqidaageetuyyo qam-
minne gallassi yeekkana shin! [2] Taani ta asaappe shaahettada baana mala, taayyo
bazzon manddarai aqiyo sohoi de7eerenneeshsha! Aissi giikko, eti ubbai shaaramuxa; eti
makkaliya asaa zata.

[3] GODAI hagaadan yaagees; “Ta asati bantta inxxarssan wordduwaa odanau ubba
wode giigi uttidosona; eta biittan tumaa gishshaa worddoi minniis. Eti iitaappe iitau
aadhdhoosona; tana erokkona” yaagees.

[4] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “SHooroi shooruwaappe naagettite; intte ishatakka
ammanettoppite. Aissi giikko, ishi ubbi cimmiyaagaanne shooro ubbi zigiriyaagaa.
[5] SHooroi shooruwaa cimmees; issoinne tumaa haasayenna. Eti bantta inxxarssaa word-
duwaa haasayanau tamaarissi wottidosona. Eti nagaraa oottidi daafuroosona. [6] Neeni
cimo giddon de7aasa. Eti bantta cimuwan tana erennan ixxidosona” yaagees.

7 Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Taani eta seerissada
paaccana. Ta asaa gishshau, simmi taani harabaa ai oottanau danddayiyaanaa? 8 Eta
inxxarssai woriya zubbe mala; eti an cimuwaa haasayoosona. Bantta doonan issoi
issuwaassi saro qaalan haasayoosona; shin bantta wozanan piriyaa wottoosona. 9 Yaatin,
taani ha yohuwaayyo eta qaxxayanau bessikkinaa? Taani ta huuphiyau hagaa mala
kawotettaa bolli haluwaa kiyikkinaa?” yaagees.
10 Taani xoqqa deretussi yeekkananne waassana; bazzo hentta gadetubaa zilaalana. Aissi
giikko, eti bayidosona; yaara issi asinne kanttenna. Mehe xaagoinne siyettenna; saluwaa
kafotinne do7ati baqatidi biichchidosona.
11 GODAI hagaadan yaagees; “Yerusalaame katamaa taani qolettida keelanne worakanati
geessiyo ona oottana. Yihudaa katamatakka ooninne de7enna baisa soho oottana”
yaagees.
12 Hagaa akeekanau aadhdhida eranchchi oonee? I hara asaassi yootana mala, GODAI
ba inxxarssan oossi odidee? Issi asinne a giddoora kanttenna mala, biittai moorettidi,
bazzodan onidoogee aibissee?
13 GODAI yaagiis; “Hagee hanidoogee, etayyo taani immido higgiyaa eti aggido
gishshaassa. Eti taayyo azazettennaaninne ha higgiyaa kaallennan ixxido gishshaassa.
14 Hegaa aggidi, eti bantta wozanaa muumetettaa kaallidosona; eti bantta aawati tamaaris-
sidoogaadankka Ba7aala giyo eeqatuyyo goinnidosona” yaagiis.
15 Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees;
“Be7ite, taani ha asaa cammiya qumaa mizananne woriya haattaa ushshana. 16 Eti woikko
eta aawati erenna kawotettatu giddon taani eta laalana. Taani eta xaissana gakkanaashin,
bisuwan yedettana” yaagees.

Yerusalaame Asai Zilaaliis

17 Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Ane qoppite. Yeehuwaa
yeekkiya maccaasata xeesidi ehiissite; zilaassaa zilaaliya eranchcha maccaasatau kiittite.
18 Eti eesuwan yiidi, nu aifee afuttaa siluwaa xoohana gakkanaassinne nu aifiyaa ciroi
haattaa pulttana gakkanaassi nu bolli zilaalona. 19 Xiyoonen hagaadan giya zilaassaa
cenggurssai siyettees; ‘Aayyeeroo! Nuuni moorettida! Nuuni mulekka kauyyida! Nu
keettai qolettiichchido gishshau, nuuni biittaa aggidi baanau koshshees’ yaagoosona”
yaagees.
20 Inttenoo, maccaasatoo, GODAA qaalaa siyite! Intte haittai a doonaappe kiyiya qaalaa
ezggo. Intte macca naata zilaassaa tamaarissite; shooriyaa shooriyo koissaa tamaarissu.
21 Aissi giikko, haiqoi naata ogiyan, wodallatakka gutaran qeexiiddi yiidi, nu maskkooteta
gakkiis; nu kawo keettatunkka geliis.
22 GODAI tana hagaadan yaagidi azaziis; “GODAI hagaadan yaagees; ‘Asaa ahai
pituwaadan dembban laalettana; eti cakkiyaageeti cakkidi olido kattaa mala; eta ooninne
shiishshenna’ yaaga” yaagidi azaziis.
23 GODAI hagaadan yaagees; “Aadhdhida eranchchai ba eran ceeqqoppo; wolqqaamai
ba wolqqan ceeqqoppo; woikko duree ba duretettan ceeqqoppo. 24 SHin ceeqqiya urai
ooninne tana eriyoogaaninne akeekiyoogan ceeqqo. Aggenna siiquwaa, suure pirddaanne
xillotettaa sa7aa bollan oottiya GODAA, tana eriyoogan ceeqqo. Aissi giikko, taani
hageetan ufaittais. Taani GODAI hagaa odaas” yaagees.
25 Qassikka GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, bantta asho xalaalaa qaxxarettida asata
taani qaxxayana gallassati yoosona. 26 Hegeetikka Gibxxe, Yihudaa, Eedooma, Amoonanne
Moo7aaba biittaa asatanne bantta huuphiyaa shubeeriyaa meedidi, bazzon de7iya asata
ubbata. Aissi giikko, ha kawotettatu ubbaa asai tumuppe qaxxarettibeenna; Israa7eela
asai ubbaikka ba wozanan qaxxarettibeenna” yaagees.

10

Xoossaanne Eeqaa

[1] Inttenoo, Israa7eela asatoo, GODAI intteyyo yootiyo qaalaa siyite! [2] GODAI hagaadan
yaagees; "Deretu ogiyaa intte tamaaroppite. Dereti saluwaa bolli malaataa be7idi
dagammikkokka, intte dagammoppite. [3] Aissi giikko, deretu wogai hada. Eti mittaa
woraappe qanxxoosona; massiyaagee kalttan massees. [4] Eti biraaninne worqqaani allee-
qissoosona; qaaxxennaadan madooshan misimaariyaa xishidi oittoosona. [5] Eta eeqati eti
leehiyaa garssan kafuwaa daganttanau essiyo misile mala. Haasayanau danddayokkona.
Hemettanau danddayenna gishshau, asai eta tookkees. Etayyo mulekka yayyoppite.
Aissi giikko, eti inttena qohanau danddayokkona; qassi maaddanaukka danddayokkona"
yaagees.

[6] Abeet GODAU, ne mali ooninne baawa. Neeni gita; ne sunttaikka gitanne wolqqaama.
[7] Abeet kawotettatu Kawuwau, nena bonchchennan agganai oonee? Nena bonchchanau
bessees; aissi giikko, aadhdhida eranchcha asaa giddooninne eta kawotettaa ubbaa giddon
ne mali baawa. [8] Eti eeyyanne damma; eti mittaappe massido, pattenna eeqatuppe ai
tamaariyoonaa? [9] He eeqati Tarsseesappe yiida biraaninne Ufaazeppe yiida worqqan
alleeqettidosona. Eti woiniyaa eessaanne saluwaa milatiya meraara de7iya maayuwan
kamettidosona. Eti ubbai kushe oosuwaa hiillatun oosettidosona. [10] SHin GODAI tumu
Xoossaa; i de7o Xoossaanne merinaa Kawuwaa. A hanqquwan biittai qaaxxees; kawotet-
tatikka a yiilluwaa danddayokkona.

[11] GODAI hagaadan yaagees; "Etayyo hagaadan yaagada yoota; 'Hegeeti saluwaanne
sa7aa medhdhibeenna xoossati sa7aappenne salo garssaappe xayana' yaaga" yaagees.

Xoossaa Sabbiyo Sabaa

[12] Ba wolqqan sa7aa medhdhidaagee,
ba aadhdhida eran sa7aa essidaagee,
ba akeekan salota miccidaagee a.
[13] I wolqqaamiyo wode,
salotun de7iya haattati guummoosona.
I shaarata sa7aa gaxaappe pude denttees.
I iraa bukissiiddi,
wolqqanttaa wolqqammissees.
Carkkuwaakka ba minjja man77iyaappe kessees.
[14] Asi ubbi era xayidi dammiis;
worqqaa tigiya asi ubbi
ba eeqatun yeellatiis.
Aissi giikko, he eeqati cimo;
etan shemppoi baawa.
[15] Eti pattennabaa;
eti qire ooso.
Eti qaxxayettiyo wodiyan xayana.
[16] SHin Yaaqooba Saamaa gidiyaagee
hegeeta mala gidenna.
Aissi giikko, i ubbabaa medhdhidaagaa;
Israa7eeli i baassi doorido zare.
A sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama GODAA.

Yiya Iitaa

[17] Inttenoo, morkkee dooddidoogeetoo, biittaappe kiyanau intteyyo de7iyaabaa qoridi
shiishshite. [18] Aissi giikko, GODAI hagaadan yaagees; "Taani ha wodiyan ha biittan de7iya
asata kessada yambbarana. Intte omoodettana mala, taani intte bolli iitabaa ehaana"
yaagees.

[19] Aayyee ta masunttau! Ta masunttai paxennaagaa. SHin taani, "Hagee ta hargge; taani
danddayanau bessees" yaagaas.

[20] Ta dunkkaanee qoletti xayiis; a wodoroi ubbai duuxerettiis. Ta naati ubbai taappe
shaahettidi biichchidosona; eti baawa. Ta dunkkaaniyaa zaaridi tolanau woikko ta
magalashuwaa kaqqanau ha77i issi asinne attibeenna.
[21] Henttanchchati dammidosona; eti GODAA oichchibookkona. Hegaa gishshau, etau in-
jjetennan ixxiisinne eta wudee ubbai laalettiis. [22] Siyite! Ooratta odoi yiis; hegeenne, "Hu-
uphessa baggaara de7iya kawotettan gita dirbbai denddiis" yaagiyaagaa. A olanchchati
yiidi, Yihudaa katamata baisanne worakanati geessiyoosaa kessana.
[23] Abeet GODAU, asa de7oi he aawussi buzo gidennaagaanne ba hemetaa suurissanaagee
aawu shene gidennaagaa taani erais. [24] Abeet GODAU, tana seera; shin likkiyan gido.
Ne hanqquwan gidoppo; hankkoode neeni tana guuttada xaissana. [25] Ne hanqquwaa
nena erenna kawotettatu bollinne ne sunttaa xeesenna asatu bolli tiga. Aissi giikko,
eti Yaaqooba asaa miidosona; eti eta ashshennan mi bayidosonanne eta aawaa biittaa
xaissidosona.

11

Ermmaasanne GODAA Maachchaa

[1] GODAAPPE Ermmaasayyo yiida qaalai hagaa; [2] "Ha maachchaa qaalata siya; siyada
Yihudaa asaayyoonne Yerusalaame kataman de7iyaageetuyyo yoota. [3-4] GODAI Israa7eela
Xoossai hagaadan yaagees gaada oda. 'Taani kase intte aawata Gibxxe biittaappe, birataa
seerissiya cooociyaappe kessiyo wode, azazido maachchaa qaalaayyo azazettennaagee
qanggettidaagaa. Taani GODAI hagaadan yaagaas; "Taayyo eeno giite; ta inttena azaziy-
oobaa ubbaa oottite. Yaanikko, intte ta asa gidana; taanikka intte Xoossaa gidana.
[5] Hegaadankka, maattaanne eessaa goggiya biittaa kase intte aawatussi immanau, taani
caaqqido caaquwaa polana" yaagaas. Hegeenne, hachchi intte laattido biittaa' yaaga"
yaagees.
Yaagin taani, "Eeno, GODAU, amin77i" yaagaas.
[6] Yaagin GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Hagaa ta qaalaa ubbaa Yihudaa katamatu-
uninne Yerusalaame ogetun hagaadan yaagada awaajja; 'Ha maachchaa qaalaa siyite;
siyidi a kaallite. [7] Kase intte aawata taani Gibxxe biittaappe kessoosappe hachchi
gakkanaashin, zaara zaarada, "Taayyo azazettite!" gaada seeraas. [8] SHin eti ta qaalaa
siyibookkona woikko ezggibookkona. Hegaa aggidi, eti bantta iita wozanaa muumetettaa
kaallidosona. Taani ta maachchaa qaalaa eti naagana mala azazaas; shin eti ixxidosona.
Hegaa gishshau, he maachcha giddon xaafettida qanggettaa ubbaa eta bolli ehaas' yaaga"
yaagiis.
[9] Zaaridikka GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Yihudaa asaa giddooninne Yerusalaamen
de7iyaageetu giddon maqqoi de7ees. [10] Eti kase ta qaalaa siyennan ixxida bantta maizza
aawatu nagarau guyye simmidosona. Eti hara xoossatuyyo goinnidosonanne etayyo
oottidosona. Israa7eela asatikka Yihudaa asatikka taani kase eta maizza aawatuura
maacettido maachchaa kanttidosona. [11] Hegaa gishshau, GODAI eta hagaadan yaagees; 'Eti
baqatidi attanau danddayenna metuwaa taani eta bolli ehaana. Eti taayyo waassinkka,
taani etau siyikke. [12] He wode Yihudaa katamatu asatinne Yerusalaame asati biidi, bantta
ixaanaa cuwayiyo xoossatussi waassana. SHin metuwaa wode he xoossati mulekka eta
maaddokkona. [13] Inttenoo, Yihudaa asatoo, intte xoossati intte katamatu keena cora.
Qassi Ba7aala giyo he yeella xoossaassi ixaanaa cuwayanau intte essido yarshshiyo sohoti
Yerusalaame ogetu keena cora' yaagees.
[14] "Ermmaasaa, ha asatuyyo tana ainne woossoppa; eta gishshaa gaannatoppa woikko
oichchoppa. Aissi giikko, eti bantta metuwaa gallassi tana xeesiyo wode taani etau siyikke.
[15] "Darotuura ba iita maqquwaa maqettaidda ta siiqiya ta Beeta Maqidasiyan beet-
tanau bessii? Intte intte iita oosuwaa oottishin, yarshshettida mehiyaa ashoi inttena
qixaatiyaappe ashshanee? Ashshiyaakko intte ufaittana shin" yaagiis.
[16] GODAI nena, Dicciya, Lo77o Aifiyaa Aifiya Wogara yaagidi sunttiis. SHin i ha wogaraa
wolqqaama dadaa gunttan, taman xuuggana; a tashetikka meqerettana.

[17] Taani, inttena tokkida Ubbaappe Wolqqaama GODAI intte bolli iitabaa ehaanau
awaajjaas. Aissi giikko, Israa7eela asatinne Yihudaa asati Ba7aalayyo ixaanaa cuwayidi,
tana yiilloyidosona.

Ermmaasa Woranau Maqettido Maqquwaa

[18] GODAI eta maqquwaa taayyo qonccissido gishshau, taani eraas. He wode eti iitaa
oottiyoogaa i tana bessiis. [19] Taani shuhau kaalettidi efiyo aada dorssa maraa mala gidaas.
Eti ta bolli, "Ane nuuni mittaakka a aifiyaakka xaissoos. A sunttai mulekka hassayettenna
mala, ane nuuni a paxa de7iyaageetu giddoppe xoqollidi xaissoos" yaagidi maqettidobaa
taani erabeikke. [20] SHin abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, xillo pirddiyaagoo, asaa
wozanaa kahaa qoriyaagoo, neeni eta bolli ne haluwaa kessiyoogaa tana bessa. Aissi
giikko, taani ta qohuwaa neeyyo magannaas.

[21] Hegaa gishshau, "GODAA sunttan hananabaa yootoppa; yootikko neeni nu kushiyan
haiqqana" yaagidi, nena woranau koyiya Anatoota asaabaa GODAI giyoogee hagaa.
[22] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Taani eta qaxxayana. Eta wodallati
bisuwan haiqqana; eta macca naatinne attuma naati koshan haiqqana; [23] etappe issoinne
attenna. Aissi giikko, taani qaxxayiyo laitti Anatoota asaa bolli iitabaa ehaana" yaagees.

12

Ermmaasa Oishaa

[1] Abeet GODAU, taani nenaara mootettiyo wode, ubbabankka neeni xillo. Gidikkonne,
taani xillo pirddaabaa nenaara haasayanau koshshees. Iita asati oottiyoobai etau aissi
injjetii? Ammanettennaageeti aissi ishalidi de7iyoonaa? [2] Neeni eta tokkadasa; tokkin
xaphuwaa yeddidosona; diccidi aifiyaa aifidosona. Eti nena doonaappe yeggokkona;
shin eta wozanaappe neeni haahuwan de7aasa. [3] SHin abeet GODAU, neeni tana eraasa.
Tana be7aasa; taani neeyyo ai qoppiyaakko paaccaasa. SHukkiyo dorssatudan, neeni
he iita asata goochchada kessa! SHuhaa gallassau eta dummayada wotta! [4] Biittai
melanainne dembba ubban mokkida maatai shullanai aude gakkanaassee? Biittan de7iya
asaa iitatettaa gishshau, do7ainne kafoi wuriis. Hegaa bollikka asati, "GODAI nuuni
oottiyoobaa demmenna" yaagoosona.

GODAA Zaaruwaa

[5] GODAI Ermmaasassi hagaadan giidi zaariis; "Neeni tohuwan woxxiya asatuura wottaa
naasettada daafurikko, paraara waana naasettuutee? Neeni saro biittan xubettikko,
Yorddaanoosa woraa garssan waana hemettuutee? [6] Ne ishati, intte so asati nena aattidi
immidosona; eti nena iiggidosona. Hegaa gishshau, eti neeyyo lo77obaa haasayikkonne,
etan ammanettoppa.

[7] "Taani Israa7eela aggaas; taani ta doorettida kawotettaa olaas. Taani ta siiqiyo asaa
a morkketu kushiyan aattada immaas. [8] Ta doorettida asai taayyo bazzon de7iya gaammo
mala gidiis. I ta bolli gudiis; hegaa gishshau, taani a ixxaas. [9] Ta doorettida asai taayyo hara
gaceti dooddidi dukkiyo gazza gacee mala gididee? Biite; biidi do7ata ubbaa shiishshite;
shiishshidi a maana mala ehiite.

[10] "Daro allaga kawoti ta woiniyaa turaa sohuwaa mooridosona; ta gadiyaa tubbidosona;
ta lo77o biittaa bazzo oottidosona. [11] He biittai moorettidi oxxiis; ta sinttan melanne
baisa gidiis. Qarettiyaabai bainna gishshau, mule biittaikka moorettiis. [12] Bazzuwan
de7iya aibinne bainna xoqqa deretu ubbaa kanttidi, bonqqiyaageeti yiidosona; aissi
giikko, GODAA bisoi biittaa ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaassi miis. Hegaa gishshau,
ooninne saro attanau danddayenna. [13] Eti gisttiyaa zeridi, agunttaa cakkidosona. Eti daro
daafuridosona; shin ainne worissibookkona. GODAA hanqquwaa teegaa gaasuwan eta
kattai xayiis" yaagiis.

[14] GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta asatuyyo Israa7eelatuyyo immido biittaa oiqqida,
ta iita shooro kawotettata gidikko, taani eta eta biittaappe xoqollana. Qassi Yihudaa
asatakka eta giddoppe xoqollana. [15] SHin eta biittaappe xoqollidoogaappe guyyiyan,
zaarettada taani etayyo qarettana; taani eta huuphiyan huuphiyan eta laata gade,

eta kawotettaa biitti zaarada ehaana. [16] Kase ta asaa Ba7aala sunttan caaqqanaadan
tamaarissidoogaadan, eti ta asaa ogiyaa loitti tamaarikkonne ta sunttan, 'GODAI ero!'
yaagidi caaqqikko, eti ta asaa giddon minnidi de7ana. [17] SHin ai kawotettinne azazettennan
ixxikko, taani a muleera xoqollada xaissana. Taani GODAI hagaa odaas" yaagees.

13

Liinuwaa Danccuwaa

[1] GODAI tana, "Ba; baada liinuwaa giyo qacinaappe dadettida danccuwaa shammada,
ne xeessan dancca; shin haattan boshissoppa" yaagiis. [2] Hegaa gishshau, taani GODAI
azazidoogaadan danccuwaa shammada, ta xeessan danccaas.
[3] GODAA qaalai naa77antto taakko yiis; yiidi, [4] "Neeni shammido danccuwaa, ne xeessan
neeni danccidoogaa ekkada, Efiraaxiisa SHaafaa efa. Efaada, shuchchaa kooppuwan qosa"
yaagiis. [5] Yaagin taani GODAI tau odidoogaadan efaada, Efiraaxiisa SHaafaa lanqqen
qosaas.
[6] Daro gallassaappe guyyiyan GODAI, "Dendda; Efiraaxiisa SHaafaa baada, taani nena,
'Yan qosa' giido danccuwaa ekka" yaagiis. [7] Yaagin taani Efiraaxiisa SHaafaa baada,
bookkada, danccuwaa ta qottidosaappe kessada ekkaas. SHin he danccoi ha77i moorettidi,
muleera ainne go77ennabaa gidiis.
[8] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai taakko yiis; [9] "GODAI hagaadan yaagees; 'Taani
hegaadan Yihudaa asaa ayyuwaanne Yerusalaame gita otoruwaa giishshana. [10] Ta qaalaa
siyennan ixxidi, bantta wozanaa muumetettaa kaallidi, hara xoossatussi oottanaunne
goinnanau biya ha iita asati, ha danccuwaadan mulekka go77ennabaa gidana. [11] Danccoi
asa xeessaa baqqi oiqqiyoogaadan, Yihudaa asai ubbainne Israa7eela asai ubbai ta asa gi-
dana malanne ta sunttaayyo galatanne bonchcho gidana mala, eti tana baqqi oiqqanaadan
oottaas. SHin eti siyennan ixxidosona' yaagees" yaagiis.

Woiniyaa Eessaa Xuggaa

[12] Qassikka i, "Ermmaasaa, asaayyo hagaadan yaaga; 'GODAI Israa7eela Xoossai, "Issi issi
xuggan woiniyaa eessai kumana" yaagiis' yaaga. Yaagin eti nena, 'Woni nuuni issi issi
xuggan woiniyaa eessai kumanaagaa erokkoniiyye?' yaagikko, [13] neeni etayyo yaagada
yoota, 'GODAI yaagees; "Taani ha biittan de7iya asaa ubbaa, harai atto Daawita kawotaa
araatan uttiya kawota, qeeseta, hananabaa yootiyaageetanne Yerusalaamen de7iya asaa
ubbaa, eti mattottana gakkanaashin, woiniyaa eessan kunttana. [14] Taani eta, asaa asaara,
aawaa na7aara dom77issana. Taani eta xaissanappe attin, etau kehikke, qarettikkenne
maarikke" yaagees' yaaga" yaagiis.

Omooduwaabaa

[15] Siyitenne ezggite; aggite otorettoppite. Aissi giikko, hagaa GODAI yootiis.
[16] GODAI intte Xoossai xumissanaappe kasetidi, intte tohoikka xumiya deriyan xubet-
tanaappe kasetidi, a bonchchite. Intte, "Poo7oi yaana" giidi naageeta; shin i sakkana
xumau laammana.
[17] SHin intte siyennan ixxikko, intte otoruwaa gishshau, taani geeman yeekkais. GODAA
wudee omoodettidi biichchido gishshau, taani yeekkais; ta aifeekka afuttaa holssayees.
[18] GODAI tana, "Kawuwaassinne kawuwaa aayeessi, kaweessi hagaadan yaagada yoota;
'Intte bonchcho alleeqo kallachchai intte huuphiyaappe kunddido gishshau, intte kawotaa
araataappe duge wodhdhite. [19] Neegeeba biittan de7iya katamati ubbai gorddettiichchi-
dosona. Eta dooyanau issi asikka yan baawa. Yihudaa asai muleera betidi biichchiis'
yaaga" yaagiis.
[20] Qassikka GODAI, "Ane xoqqu gaada, huuphessa baggaappe yiyaageeta xeella. Neeyyo
imettida wudee, neeni ceeqettido dorssati awan de7iyoonaa? [21] Neeni neeyyo dabbo gi-
dana mala, koyidoogeeti nena xoonidi haariyo wode woiguutee? Yelanddeedan maaretai
nena oiqqennee? [22] Neeni ne wozanan, 'Hagee ubbai ta bolli aissi gakkidee?' giikko,
ne maayoi daahettidoogeekka nena asi daafidoogeekka ne nagarai darido gishshaassa.
[23] Tumu Toophphiyaa asi ba bollaa meraa, woikko maahee ba gazzatettaa laammanau

danddayii? Danddayenna! Hegaadankka, iita oosuwaa ootti meezetidaageeti intte, lo77o
oosuwaa oottanau mulekka danddayekketa" yaagiis.
[24-25] GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena bazzo carkkoi efiyo suullaadan laalana.
Intte saamai, taani intteyyo gattana basoi hagaa. Intte tana dogido gishshaunne
worddo xoossatun ammanettido gishshau, [26] intte kalloi beettana mala, taani intte
bollaappe maayuwaa qaara yeggana. [27] Neeni laggettiyoogaa, neeni korima paraadan,
ziitau caaggiyoogaanne ne yeelli bainna shaaramuxatettaa, neeni keraaninne dembban
oottiyo sheneyiya oosuwaa taani be7aas. Yerusalaamee, neeyyo aayyee! Neeni aude
gakkanaashin geeyennan de7uutee?" yaagees.

14

Koshaabaa

[1] Koshaabaa GODAI Ermmaasassi yootido qaalai hagaa; [2] "Yihudaa biittai kayyottees;
a katamati labbanoosona. An de7iya asati biittan uttidi yeekkoosona; Yerusalaame
asai waasuwaa xulluusees. [3] Dure asati haattaa tikkanau bantta ashkkarata kiittoosona.
Kiittin eti haattaa ollaa boosona; shin haatta demmokkona. Bantta otuwaa mela tookki
ekkidi simmoosona. Haniyoobaa xayi yeellatidi, bantta huuphiyaa gullettoosona. [4] Irai
bukkenna gishshau, biittai melidi za77ees. Goshshanchchati yeellatidi, bantta huuphiyaa
gullettoosona. [5] Maati bainna gishshau, wushiyaa ba yelido galo mariyo dembban ola
bayada bausu. [6] Wora hareti aibinne bainna xoqqa deretun eqqidi, worakanatudan
hel77oosona. Etau miyoobi xayin, eta aifee xeellanau daafuriis" yaagiis.
[7] Asai hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, nu nagarai nu bollan markkattikkonne,
ne sunttaa gishshau, nuussi issibaa ootta. Nuuni neeppe darotoo guyye simmida;
ne bollan nagaraa oottida. [8] Abeet Israa7eeli naagiyo ufaissau, metuwaa wodiyan a
ashshiyaagoo, neeni biittan imattadan, issi qamma aqanau gelida ogiyaasadan aissi hanai?
[9] Neeni dagammida asadan, ashshanau danddayenna mino asadan aissi hanai? Abeet
GODAU, neeni nu gidduwan de7aasa! Nuuni ne sunttan xeesettida; nuna neeni aggoppa!"
yaagiis.
[10] Ha asatubaa GODAI hagaadan yaagees; "Eti toilattiyoogaa keehippe siiqoosona; bantta
tohuwaa teqqokkona. Hegaa gishshau, GODAI etan ufaittenna. I eta iita oosuwaa
hassayidi, eta nagaraa gishshau, eta qaxxayana" yaagees.
[11] Hegaappe guyyiyan, GODAI tana; "Ha asatu sarotettau tana woossoppa. [12] Eti
xoomikkokka, taani eta waasuwaa siyikke. Xuuggiyo yarshshuwaanne kattaa
yarshshuwaa eti yarshshikkokka, taani eta yarshshuwaa ekkikke. Taani eta olan,
koshaaninne boshan xaissana" yaagiis.
[13] Yaagin taani hagaadan yaagaas; "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hananabaa
yootiyaageeti etayyo, 'Intte olaa be7ekketa woikko koshi inttena oikkenna. Taani
intteyyo ha biittan paccenna sarotettaa immana' yaagees yaagoosona" yaagaas.
[14] Yaagin GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Hananabaa yootiyaageeti ta sunttan word-
duwaa yootoosona. Taani eta kiittabeikke, woikko azazabeikke, woikko etau yootabeikke.
Eti intteyyo hananabaa giidi yootiyoobai worddo ajjuutaa, pattenna kaayuwaanne qoppi
ekkidi yootiyo worddobaa. [15] Hegaa gishshau, GODAA sunttan hananabaa yootiyaagee-
tubaa gidikko, taani GODAI eta kiittabeikke. SHin eti, 'Olai woikko koshai ha biittaa
bochchenna' yaagoosona. He hananabaa yootiyaageeti bantta huuphiyau olaaninne
koshan xayana! [16] Qassi eti hananabaa yootiyo asai koshaanne olaa gaasuwan haiqqana;
eta ahai karen Yerusalaame ogiyan olettana. Eta woikko eta maccaasaa, eta attuma naata
woikko eta macca naata moogiyaabi xayana. Taani etayyo bessiya waayiyaa eta bolli
tigana" yaagiis.
[17] Ta azzanuwaabaa taani asaayyo hagaadan yaagada yootana mala, GODAI tana azaziis;
" 'Ta asai daro deshettidi, keehippe mazunxxido gishshau, ta aifeti qamminne gallassi
shemppennan afuxxona. [18] Taani dembbaa biikko, bisuwan siifettidaageeta be7ais. Kata-
maa gelikko, qassi koshan gilqqidaageeta be7ais. Hananabaa yootiyaageetinne qeeseti,

"Nuuni paci bainnan oottoos" goosona; shin eti bantta oottiyoobaa erokkona' yaaga" yaagiis.

Asai GODAA Woossiis

19 Abeet GODAU, neeni Yihudaa mule aggadii? Xiyoone asaa ixxadii? Neeni nuna paxennaadan oottada aissi dechchadii? "Saro gidana" giidi naagida; shin aibinne lo77obi nuuyyo gakkibeenna. "Paxana wodee yaana" giidi naagida; shin dagama xalaalai yiis.
20 Abeet GODAU, nuuni nu iitatettaanne nu aawatu mooruwaa paaxoos; nuuni tumuppe ne bolli nagaraa oottida. 21 Nuna ne sunttaa gishshau karoppa; ne bonchcho araatai de7iyo Yerusalaame kaushshoppa. Neeni nunaara maacettido maachchaa hassaya; ne maachchaa kanttoppa. 22 Woni kawotettatu eeqatuppe issoi ira bukissanau danddayii? Saloi ba sheniyan diifiyaa duge kiittanau danddayii? Danddayenna! Abeet GODAU, nu Xoossau, hegaa danddayiyaagee nena! Hagaa ubbaa oottiyaagee nena gidiyo gishshau, nuuni nenan ufaissaa oottoos.

15

Yihudaa Asaa Bolli Gakkiya Pirddaa

1 Hegaappe guyyiyan, GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Harai atto Muuseenne Sameeli ta sinttan eqqiyaakkonne, ta wozanai ha asatukko simmenna. Eta ta sinttappe digga; eti boona. 2 Qassi eti nena, 'Nuuni au baanee?' giidi oichchikko, GODAI hagaadan yaagees gaada etayyo oda; 'Haiquwau pirddettidaageeti, haiquwau boona. Bisuwau pirddettidaageeti, bisuwau boona. Koshau pirddettidaageeti, koshau boona. Omoodettanau pirddettidaageeti, omooduwau boona' yaagees" yaagiis.
3 GODAI hagaadan yaagees; "Taani oiddu qommo bashshaa eta bolli ehaana; hegeetinne, eta woranau bisuwaa, eta ahaa goochchanau kanata, eta ashuwaa miidi xaissanau saluwaa kafotanne sa7aa do7ata. 4 Hizqqiyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Minaasee Yerusalaamen oottido palaa gishshau, taani eta sa7aa kawotetta ubbau dagama oottana.
5 "Yerusalaame asatoo, intteyyo oonee qarettanai? Intteyyo azzananai oonee? 'Intte ai malee?' giidi inttena oichchanau eqqanai oonee?" yaagees.
6 GODAI hagaadan yaagees; "Intte tana aggideta; ha77i ha77ikka intte guyye simmideta. Hegaa gishshau, taani intte bolli ta kushiyaa yeddada inttena xaissaas; taani intteyyo qarettaidda daafuraas. 7 Taani eta he biittaa katamatu penggiyan laidaa ekkada suraggaas. Eta naatakka wora wurssaas; taani ta asaa xaissaas. Aissi giikko, eti bantta iita ogiyaappe simmennan ixxidosona. 8 Taani eta am77etu qoodaa abbaa shafiyaappekka darissaas. Taani gallassa seetan eta wodallata wori xaissiyaageeta eta aayetu bolli ehaas. Qoppennan de7ishin, mishuwaanne dagamaa taani eta bolli duge yeddaas. 9 Laappun naati haiqqido aayyiyaa siiphphuwaa teqettada labbanaasu. Iyyo gallassai qammiis; a kauyyaasunne yeellataasu. Biron paxa de7iyaageetakka taani eta morkketu sinttan bisuwan siifissaas. Taani GODAI hagaa odaas" yaagees.

Ermmaasi Ba Metuwaa GODAASSI Maganniis

10 Aayyee ta aayee! Tana yelennan aggarkkiishsha! Taani biitta ubban de7iya asaara ooyettiyaanne baaxetiya asa gidaas. Taani oossinne tal77abeikke, woikko ooppenne tal77ada ekkabeikke; gidikkonne, asai ubbai tana qanggees.
11 GODAI hagaadan yaagiis; "Tumuppe taani nena lo77obaassi ashsha ekkana. Tumuppe ne morkketi metuwaa wodenne waayiyaa wode neessi watiwatanaadan, taani oottana.
12 "Woni asi birataa, huuphessa baggaara yiya birataa woikko nahaasiyaa menttanau danddayii? 13 Biitta ubban intte oottido nagaraa gishshau, taani intte aquwaa peeshshaa, coo bonqqiyaageetussi immana. 14 Taani inttena intte erenna biittan intte morkketuyyo ailleyana; aissi giikko, ta hanqqoi miya tamaa gididi, merinau eexxana" yaagiis.
15 Abeet GODAU, neeni eraasa. Tana hassayada maadda; tana yedettiyaageetu bolli ta haluwaa kessa. Neeni etabaa danddayada, tana wora yeggoppa. Taani ne gishshau cayettiyoogaa qoppa. 16 Abeet GODAU, Ubbaappe Wolqqaama Xoossau, taani ne sunttan xeesettido gishshau, ne qaalai taakko yin maas. Min tana pashkkissiisinne ta wozanaa

ufaissiis. [17] Coo poocammiyaageetu citan uttabeikke; etaara ufaittabeikke. Neeni ne
kushiyaa ta bolli wottido gishshaunne taayyo yiillotido gishshau, taani tarkka dumma
uttaas. [18] Sahoi taappe duuxxennan ixxiyoogeenne ta masunttai paxennan ixxiyoogee
aibissee? Neeni taayyo meliya shaafadan, to7iya pulttodan, hanana hanaiyye?
[19] Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Neeni taakko simmikko, taani zaarada
nena ekkana; neeni taayyo oottana. Hada yohuwaa aggada, bonchcho qaala xalaala
yootikko, neeni ta doona gidana. Hageeti asati neekko simmana; shin neeni etakko
simmakka. [20] Taani nena ha asaayyo nahaasiyaa giyo birataara gimbbettida gimbbe
oottana. Eti nenaara olettana; shin nena xoonokkona. Aissi giikko, taani GODAI nena
ashshanaunne wotta ekkanau nenaara de7ais. [21] Iitatu kushiyaappe taani nena ashshana;
qareti bainnaageetuppekka taani nena wozana" yaagees.

16

GODAI Ermmaasa Azazidobaa

[1] GODAA qaalai, hagaadan yaagiiddi, taakko yiis; [2] "Neeni machcho ekkoppa; maccaa
attumaakka ha sohuwan yeloppa. [3] Ha sohuwan yelettida macca naatinne attuma
naati, eta yelida aayetinne aawati hananabaa taani GODAI neeyyo hagaa odais. [4] Eti
hanttaara harggiyan haiqqana; etayyo yeekettenna, woikko eti moogettokkona; eta ahai
biittaa bollan pito mala gidana. Eti bisuwaaninne koshan wurana; eta ashoi saluwaa
kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo quma gidana" yaagiis.
[5] GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Yeeho keettaa geloppa; yeekkanau woikko qaret-
tanau booppa. Aissi giikko, taani GODAI ha asaa bollappe ta sarotettaa, aggenna ta
siiquwaanne ta maarotaa diggaichchaas. [6] Gitatikka guuttatikka ha biittan haiqqana; eti
moogettokkona. Ai asinne etau yeekkenna; ai asinne etau qaacenna woikko huuphe
meedissidi kayyottenna. [7] Yeekkiya asau haatta ushuwaa efiidi, qumaa aara issippe
miidinne uyidi, kayyuwaa balettiyaabi issoinne de7enna. Harai atto aayyiyaa woikko
aawai haiqqido uraakka balettiyaabi baawa.
[8] "Gibirai de7iyo keettaakka geloppa; maanaunne uyanau etaara issippe uttoppa. [9] Taani
Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaa odais. Be7a, taani ufaissaanne
ililssaa cenggurssaa, machcho bullachchiyaagaanne bullashettiyaari cenggurssaa ha so-
huwaappe diggana. Hegaa asai ba laittan ba aifiyan be7ana.
[10] "Neeni ha qaalaa ubbaa ha asaayyo odiyo wode, eti nena, 'GODAI aissi hagaa mala
gita iitabaa nu bolli awaajjidee? Nuuni ai mooridoo? GODAAYYO, nu Xoossaayyo, nuuni
oottido nagari aibee?' yaagana. [11] He wode neeni etayyo yaaga; ' "Taani GODAI hagaa oot-
tidoogee kase intte aawati tana aggido gishshaassa, eti hara xoossata kaallido gishshaassa,
etau oottidonne goinnido gishshaassa, tana aggidonne ta higgiyaa naagennan ixxido
gishshaassanne [12] intte kase intte aawatuppekka aadhdhi iitido gishshaassa. Be7ite, intte
huuphiyan huuphiyan intte iita wozanaa muumetettaa kaallideta; taayyo azazettennan
ixxideta. [13] Hegaa gishshau, taani inttena ha biittaappe denttada, intte woikko intte
aawati erenna biitti olana. Yan intte hara xoossatussi gallassinne qammi goinnana. Taani
mulekka intteyyo qarettikke" yaagees' yaaga" yaagiis.

GODAI Israa7eelata Zaaridi Ehaana

[14-15] GODAI hagaadan yaagees; " 'Israa7eela asaa Gibxxe biittaappe kessida GODAI ero'
yaagidi caaqqiyoogaa asai aggidi, 'Israa7eela asaa huuphessa bagga biittaappenne eta i
laalido biittatu ubbaappe zaaridi ehiida GODAI ero' yaagidi caaqqana gallassai yaana. Aissi
giikko, taani eta kase eta aawatussi immido buzo biittaa zaarada ehaana" yaagees.

Yiya Qixaatiyaa

[16] GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani moliyaa oiqqiya daro asatussi kiittais; eti eta
oiqqana. Hegaappe guyyiyan, taani daro shankkanchchatussi kiittana; shankkanchchati
dere ubbaappe, kera ubbaappenne shuchchaa kooppotuppe eta shankkatidi kessana.
[17] Aissi giikko, taani eta ogiyaa ubbaa be7ais. Eti taappe qosettibookkona; eta nagaraikka

ta aifiyaappe geemmibeenna. [18] Taani eta iitatettaanne eta nagaraa gishshaa etau naa77u
kushiyaa zaarana. Aissi giikko, eti bantta ixettida eeqatun, he aha milatiyaageetun ta
biittaa tunissidosonanne bantta sheneyiya misiletun ta laataa kunttidosona" yaagees.

Ermmaasa Woosaa

[19] Abeet GODAU, ta wolqqau, ta wolqqaama miixau, metuwaa gallassan taani baqata
attiyo sohuwau, kawotettati sa7aa gaxaappe neekko yaana. Yiidi hagaadan yaagana;
"Nu aawati pattennanne maaddenna worddo xoossatu xalaalaa laattidosona. [20] Woni asi
bau xoossata medhdhanau danddayiiyye? Danddayenna! I medhdhiyaakkokka eti tumu
xoossata gidokkona!" yaagana.

[21] GODAI hagaadan yaagees; "Hegaa gishshau, taani eta erissana. Issiton ta wolqqaanne
ta minotettaa eta erissana; yaatobare eti ta sunttai GODAA gidiyoogaa erana" yaagees.

17

Yihudaa Nagaraanne Qixaatiyaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Yihudaa nagarai birata biiriyan xaafettiis; eta wozanaa
bollinne eti yarshshiyoosan de7iya kaciyaa bolli almmaaziyaa giyo shuchchaa xeeran
qaacettidi xaafettiis. [2-3] Eta naati irxxa mitta ubbaa garssan, xoqqa keratu bollaaninne
dembba biittan de7iya deretu bollan, giigissido yarshshiyo sohotun Asheero giyo
xoosseessi essido misiliyau goinnoosona. Intte biitta ubbaa bollan oottido nagaraa
acuwau qanxxo oottada, intte miishshaanne intte aqotaa ubbaa taani intte morkketuyyo
immana. [4] Taani inttena laatissido biittaappe intte baana; taani inttena intte erenna
biittan intte morkketuyyo ailleyana. Aissi giikko, intte ta hanqquwaa oisettideta; i
merinau eexxana" yaagees.

Dumma Dumma Leemisota

[5] GODAI hagaadan yaagees; "Asan, haiqqiya asaa wolqqan ammanettiyaageenne ba
wozanan taappe wora simmiyaagee qanggettidaagaa. [6] He asi bazzo buura mala. Kehabai
yiyo wode be7enna. I bazzon, mela sohon, asi de7enna maxine biittan de7ana.

[7] "GODAN ammanettiya asi, i ammanettiyoi GODAA gidiyo asi anjjettidaagaa. [8] I
haattaa lanqqiyan tokettidi, ba xaphuwaa goggiya haattau yeddida mittaa mala. Awaa
suuluwaassikka i yayyenna. Aissi giikko, he mittaa haittai irxxi irxxashin de7ees. Irai
bukkenna laittankka hirggenna; aifiyaa aifiyoogaakka dabarssenna.

[9] "Asa wozani ubbabaappe aadhdhi cimmiyaabaanne keehi daro iita. A ooni eranau
danddayii? [10] Taani GODAI asau ubbau a ogiyaadaaninne a oosuwaadan zaaranau, asaa
wozanaa qoraisinne a kahaa paaccais" yaagees.

[11] Xillenna ogiyaara duretiya asi babaa gidenna phuuphulliyaa qoxiya kuraachchee
mala. I ba laittaa biron baggettishin, a aggidi xayana; wurssettan i eeyya gidana.

[12] Nu Beeta Maqidasee koiroppe doommidi, bonchcho kawotaa araataadan, xoqqa
deriyaa huuphiyan beettees. [13] Abeet GODAU, Israa7eeli ufaissan naagiyoogoo, nena
aggida ubbati yeellatana. Nena aggidi wora biyaageeti, nena GODAA, de7o haattaa
pulttuwaa aggido gishshau, eti biittan xaafettana.

Ermmaasa Woosaa

[14] Abeet GODAU, tana patta; taani paxana. Tana ashsha; taani attana. Aissi giikko, neeni
taani galatiyoogaa.

[15] Asati tana, "GODAI nuna naassido naasee awan de7ii? Ane polo!" yaagoosona.

[16] Neeni eta bolli iitabaa kiittana mala, taani mulekka nena denttettabeikke; eti
metootana gallassaa taani amottabeikke. Ta doonaappe kiyida qaalaa neeni eraasa. [17] Tana
daganttoppa. Neeni metuwaa gallassi taayyo baqata attiyo soho. [18] Tana yedettiyaageeta
yeellaya; shin tana yeellayoppa. Eta dagantta; shin tana daganttoppa. Eta bolli meto
gallassaa eha; eta naa77u kushe qixaatiyaa qaxxaya.

Sambbataa Bonchchiyoogaa

[19] GODAI tana hagaadan yaagiis; “Ba, Yihudaa kawoti katamaa geliyoonne kiyiyo
Biniyaama Penggiyaa giyo penggiyaaninne hara Yerusalaame penggetu ubban baada
eqqa. [20] Eqqada eta hagaadan yaaga; ‘Inttenoo Yihudaa kawotoo, inttenoo Yihudaa asatoo,
inttenoo Yerusalaamen de7iya asatoo, inttenoo ha penggetuura geliya asatoo, ubbaikka
GODAA qaalaa siyite! [21] GODAI hagaadan yaagees; “Sambbata gallassan tooho tookkenna
malanne aibanne tookkidi, Yerusalaame penggiyaara gelenna mala, intteyyo naagettite!
[22] Sambbata gallassan intte keettaappe tooho tookkidi kessoppite, woikko aiba oosonne
oottoppite. Kase intte aawata taani azazidoogaadan, Sambbata gallassaa dummayidi
bonchchite. [23] Gidikkonne, eti siyibookkona; bantta haittaakka taakko yeggibookkona. Eti
siyennaaninne taappe tamaarennan ixxidosona.

[24] “ ‘ “SHin intte taani GODAI yootiyoogaa siyikko, Sambbata gallassan ai toohonne
tookkidi, ha katamaa penggetuura gelennan aggikko, Sambbata gallassaa dummayidi,
an ai oosonne oottennan bonchchikko, [25] Daawita kawotaa araatan uttiya kawoti bantta
halaqatuura paratanne paraa gaareta toggidi, he penggetuura gelana. Eti Yihudaa
asaaranne Yerusalaame kataman de7iya asaara gelana; ha katamai merinau asi de7iyo
katama gidana.

[26] “ ‘ “Asai xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaa, ix-
aanaanne galataa yarshshuwaa ekkidi, Yihudaa katamatuppe, Yerusalaame yuushuwan
de7iya moottatuppe, Biniyaama biittaappe, bargguwaappe, gezziyaappenne Neegeebappe
GODAA Beeta Maqidasiyaa yaana.

[27] “ ‘ “SHin intte Sambbata gallassata dummayidi bonchchanaadaaninne Sambbata
gallassatun tooho tookkidi, Yerusalaame penggetuura gelennaadan, taani yootidoogaa
siyennan ixxikko, taani he penggetun tamaa oittana. Oittin Yerusalaame kawo keettata
maana. He tamai to77enna” yaagees’ yaaga” yaagiis.

18

Ermmaasi Urqqaa Medhdhiya Bitaniyaa Soo Biis

[1] GODAAPPE Ermmaasassi yiida qaalai hagaa; [2] “Dendda; denddada urqqaa medhdhiya
bitaniyaa soo ba. Yan taani nena ta qaalaa sissana” yaagiis. [3] Yaagin taani duge
urqqaa medhdhiya bitaniyaa soo baada, i ba medhdhiyo irzzuwan urqqaa medhdhiyaagaa
be7aas. [4] I medhdhishin, miishshai a kushiyan moorettiis. Moorettin i he urqqaa zaaridi
munaqqidi, bana lo77iya hara miishsha kessidi medhdhiis.

[5] He wodiyan GODAA qaalai, hagaadan yaagiiddi, taakko yiis; [6] “Israa7eela asatoo,
ha urqqaa medhdhiya bitanee oottiyoogaadan, taani inttena oottanau danddayikkinaa?
Israa7eela asatoo, be7ite; urqqai bana medhdhiyaagaa kushiyan de7iyoogaadan, inttekka
ta kushiyan de7eeta. [7] Ai wode gidikkonne, taani issi biittaabaa woikko issi kawotet-
taabaa, ‘Taani inttena xoqollana, yooddananne xaissana’ gaada yootin, [8] he taani yootido
kawotettai ba iitatettaappe aggidi simmikko, taani eta bolli ehaana giido iitabaa eheennan
agga bayana. [9] Qassi ai wode gidikkonne, taani issi biittaabaa woikko issi kawotettaabaa,
‘Taani inttena keexxananne tokkana’ gaada yootin, [10] he kawotettai taani yootiyoogaa
siyennan ixxikkonne ta sinttan iitabaa oottikko, taani oottana giido lo77obaa oottennan
agga bayana.

[11] “Hegaa gishshau, ha77i Yihudaa asatuyyoonne Yerusalaamen de7iyaageetuyyo
hagaadan yaaga; ‘GODAI yaagees; “Be7ite, taani intte bolli iitabaa medhdhaisinne
halchchais. Intte ubbaikka intte iita ogiyaappe simmite; intte ogiyaanne intte oosuwaa
laammite” yaagees’ yaaga. [12] SHin eti, ‘Hegee ainne maaddenna! Nuuni nu halchchi-
doogaadan hanana; nuuni huuphiyan huuphiyan nu iita wozanaa muumetettaadan
oottana’ yaagana” yaagiis.

[13] Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; “ ‘Hagaa malabaa siyi ereetii?’ yaagidi
ane kawotettatu giddon lal77ite. Geela7iyaa Israa7eela keehippe sheneyiyaabaa oottaasu.
[14] I bau, Liibaanoosa Deriyaa bollan de7iya shachchai, zaallaa xeeraappe xayi erii? He
deriyaappe goggiya irxxa haattai meli erii? [15] SHin ta asati tana dogiichchidosona;

eti pattenna xoossatussi ixaanaa cuwayoosona. Bantta ogiyaappe, bantta beni loos-
suwaappe xubettidosona; eti ogiyaa aggidi, gaxaara biidosona. [16] Eti bantta biittaa dagant-
tiyaabaanne merinau karettidabaa kessidosona. Yaara aadhdhiya ooninne sheneteesinne
ba huuphiyaa qaattees. [17] Arshsho bagga carkkuwaadan, taani eta eta morkketu sinttan
laalana. Eta metuwaa gallassi taani etayyo zokkuwaa zaaranaappe attin, ta som77uwaa
zaarikke" yaagees.

Ermmaasa Bolli Maqettido Maqquwaa

[18] Asati hagaadan yaagidosona; "Haa yiite; ane Ermmaasa bolli maqettoos. Aissi
giikko, qeeseti tamaarissiyo higgee, aadhdhida eranchchati immiyo zoree, hananabaa
yootiyaageeti yootiyo qaalai xayenna. Haa yiite; ane a mootoos. I yootiyo qaalaa siyennan
aggoos" yaagidosona.

[19] Abeet GODAU, ta yootiyoogaa siya; ta morkketi ta bolli haasayiyoogaa ezgga. [20] Lo77o
oottida asau iitaa zaariyo? SHin eti taayyo ollaa bookkoosona. Taani ne hanqqoi
etappe simmana mala, eta gishshaa lo77obaa haasayanau ne sinttan eqqidoogaa qoppa.
[21] Hegaa gishshau, eta naata koshau aattada imma; etakka bisuwau aattada imma.
Eta maccaasatikka na7i bainnaageetanne am77e gidona. Eta attumaasatikka woriya
harggiyan gaittona; eta wodallatikka olan siifettona. [22] Eti qoppennan neeni eta bolli
bonqqiyaageeta yeddin, eta keettan waasoi kiyo. Aissi giikko, eti tana ongganau ollaa
bookkidosona; ta tohuwaassikka piriyaa wottidosona. [23] SHin abeet GODAU, eti tana
woranau maqettidoogaa ubbaa neeni eraasa. Neeni eta iitatettaa atto gooppa, woikko
eta nagaraa ne sinttappe quccoppa. Eti ne sinttan xoonettidi kunddona. Ne hanqquwaa
wode neeni eta hagaadan ootta.

19

Meqqida Gombbuwaa Leemisuwaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Ba; baada urqqaa medhdhiyaagaappe gombbo shamma.
SHammada nenaara amarida dere cimatanne amarida qeese cimata ekkada, [2] Kon77a
Me7o Penggiyaa giyo penggiyaa lanqqiyaara aadhdhada, Hinnooma Zanggaaraa ba; yan
taani neeyyo yootiyo qaalaa awaajja. [3] Hagaadan yaaga; 'Inttenoo Yihudaa kawotoo,
inttenoo Yerusalaame katamaa asatoo, GODAA qaalaa siyite! Ubbaappe Wolqqaama
GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Be7ite, siyiya ubbau haittau iitiya palabaa
ha biittaa bolli taani ehaana. [4] Aissi giikko, asati tana aggidosona; eti woikko eta aawati,
woikko Yihudaa kawoti erenna hara xoossatussi xuuggiyo yarshshuwaa yarshshiyoogan
ha sohuwaa tunissidosona. Eti xillo asatu suuttaa ha sohuwan kunttidosona. [5] Qassi
taani eta azazabeennabaa, woikko yootabeennabaa, woikko ta wozanan qoppabeennabaa
oottidosona; eti bantta attuma naata Ba7aalayyo taman xuuggiyo yarshsho oottidi
yarshshanau, goinniyo xoqqa sohotun yarshshiyoosaa gimbbidosona. [6] Hegaa gishshau,
ha sohoi Toofeeta woikko Hinnooma Zanggaaraa geetettiyoogee attidi, SHuha Zanggaaraa
yaagettidi xeegettana gallassati yoosona.

[7] " ' "Yihudaanne Yerusalaame asaa halchchuwaa taani ha sohuwan halissana. Eti
bantta morkketu bisuwaaninne banttana woranau koyiyaageetu kushiyan haiqqanaadan
taani oottana. Eta ahaa saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo quma oottada immana.
[8] Taani ha katamaa baisanne qilliicciyoobaa kessana. Hegaara aadhdhiya ubbai a bashshan
garamettidi, 'Poora!' yaagana. [9] Eti bantta macca naatunne attuma naatu ashuwaa
maanaadan taani oottana. Eta woranau koyiya morkketi eta waissiyo waayiyaaninne
dooddiyo doodan, eti ubbai issoi issuwaa ashuwaa maana" yaagees' yaaga.

[10] "Hegaappe guyyiyan, nenaara issippe biida asatu sinttan he gombbuwaa mentta.
[11] Menttada eta hagaadan yaaga; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees;
"Zaaridi koolin oiqqennaadan oottidi, issi asi gombbuwaa menttiyoogaadan, taani ha
kawotettaanne ha katamaa mentterettana. Asati ahaa moogiyo sohoi bainna gishshau,
Toofeetan moogana. [12] Taani GODAI ha sohuwaanne an de7iya asaa oottanaagee hagaa;
taani GODAI ha katamaa Toofeetadan oottana. [13] Yerusalaame asaa keettatinne Yihudaa

kawotu keettati, keettaa bollan dembbayidi oottidosan saluwaa xoolinttetussi ixaanaa cuwayidonne hara xoossatussi ushshaa yarshshuwaa gussido keettati ubbai Toofeeta giyo sohuwaadan tunidaageeta gidana" yaagees' yaaga" yaagees.
[14] Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi GODAI hananabaa yootanau kiittido Toofeetappe simmidi yiidi, GODAA Beeta Maqidasiyaa giddon de7iya dabaaban eqqiis. Eqqidi asa ubbau hagaadan yaagiis; [15] "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Siyite, taani ha katamaa bollinne a heeran de7iya moottatu ubbaa bolli ehaana giido iitabaa ubbaa eta bolli ehaana hanais. Aissi giikko, eti morgge zozza gididi, taani yootidobaa siyennan ixxidosona' yaagees" yaagiis.

20

Ermmaasanne Paashihuura

[1] He wode GODAA Beeta Maqidasiyan halaqa gidiya, Imeera na7aa Paashihuura giyo qeesee, Ermmaasi ha yohoti hananabaa yootishin siyiis. [2] Siyidi Paashihuuri hananabaa yootiya Ermmaasa deshissiis; deshissidi Qommo Biniyaama Penggiyaa giyo GODAA Beeta Maqidasiyaa geliyoosan de7iya gonggiyaa luhuwan qashissiis. [3] Wonttetta gallassi Paashihuuri Ermmaasa qashuwaappe birshshin, Ermmaasi ayyo hagaadan yaagiis; "Hachchippe doommin, GODAI ne sunttaa Paashihuura yaagenna; i ne sunttaa Yan Han Dagama yaagana. [4] Aissi giikko, GODAI hagaadan yaagees; 'Taani nena ne huuphiyaayyoonne ne laggetu ubbaayyo dagama kessana. Eti neeni xeellishin, bantta morkketu bisuwan wurana. Taani Yihudaa asaa ubbaa Baabiloone kawuwaa kushiyan aattada immana. I eta omooddidi, Baabiloone efaana; efiidi yan bisuwan eta worana. [5] Hegaadankka, ha katamaa aquwaa peeshshaa ubbaa, ootti kessidobaa ubbaa, duretettaa ubbaanne Yihudaa kawotu miishshaa ubbaa taani eta morkketussi aattada immana. Immin eti eta bonqqi oiqqidi, Baabiloone efaana. [6] Qassi neeni Paashihuurikka ne son de7iya asai ubbai omoodettidi, Baabiloone baana. Neeni wordduwaa hananabaa yootido ne laggetu ubbaarakka yan haiqqananne yan moogettana' yaagees" yaagiis.

Ermmaasi GODAASSI Maganniis

[7] Abeet GODAU, neeni tana cimmadasa; taanikka cimettaas. Neeni taappe minnada, tana xoonadasa. Gallassa kumettaa taani asi miicciyoobaa kiyaas; ubbai tana qilliiccees. [8] Taani haasayiyo wodiyan ubban xoqqissada, "Makkalabainne bashshai gakkiis" yaagada waassais. GODAA qaalai taayyo gallassa kumettan karenne qilliice ehiis. [9] Taani, "Taani GODAABAA denttada haasayikke" woikko, "A sunttan naa77antto yootikke" giikko, GODAA qaalai ta meqettaa giddon qum77ettidi, eexxiya tama mala gididi, ta wozanan michchees. Taani giddon oiqqada ashshana gaada daafuraas; shin teqqanau danddayabeikke. [10] Taani daro saasukettaa siyais; "Yan han dagamai de7ees! Ane a mootite! Nuunikka a mootoos" yaagoosona. Taayyo mata laggeti ubbai ta kunddettaa naagidi, "Ooni erii, nuuni a oiqqana malanne nu haluwaa kessana mala, i cimettanau danddayees" yaagoosona.
[11] SHin GODAI yashissiya toora qaraadan tanaara de7ees. Hegaa gishshau, tana yedettiyaageeti xubettana; eti tana xoonokkona. Etau giigenna gishshau, eti gita yeellaa yeellatana. Eta kaushshai mulekka dogettenna. [12] Abeet Ubbaappe Wolqqaama GODAU, xillota paacciyaagoo, wozanaa kahaa be7iyaagoo, neeni ta morkketu bollan ta haluwaa kessada tana bessa. Aissi giikko, taani ta mootuwaa neeyyo aattaas.
[13] GODAAYYO yexxite! GODAA galatite! Aissi giikko, i hiyyeesata iitatu kushiyaappe ashshees.
[14] Taani yelettido gallassai qanggettidaagaa gido! Ta aayyiyaa tana yelido gallassai anjjettoppo! [15] Ta aawaayyo, "Neeyyo mishiraachcho; neeyyo attuma na7ai yelettiis!" yaagi yootidi, daro ufaissida bitaneekka qanggettidaagaa gido! [16] He bitanee GODAI qarettennan aatti yeggidi xaissido katamatudan hano. He bitanee maallado waasuwaa, gallassa seetan, "Olai gakkiis!" giyo oduwaa siyo. [17] Aissi giikko, ta aayyiyaa taayyo duufo gidana malanne i uloikka tana merinau oiqqi uttana mala, tana uluwan woribeenna.

[18] Taani metonne azzano be7anaunne laittaa ubbaa yeellataidda wurssanau, aissi ta aayee
uluwaappe kiyidanaashsha?

21

Yerusalaamee Xoonettanaagaa Hiraagai Odettiis

[1-2] Kawoi Sedeqiyaasi Malkkiyaa na7aa Paashihuuranne Ma7iseeya na7aa qeesiyaa
Xafaaniyaa ha oishaa oichchana mala, Ermmaasakko kiittiis. Eti, "Baabiloone Kawoi
Naabukadanaxoori ba olanchchatuura ha katamaa yuuyi aadhdhidi dooddido gishshau,
ane nuussi GODAA oichcha. Ooni erii, GODAI beniigaadan, maalaalissiya oosuwaa nu
gishshau oottidi, a guyye zaaranaakkonne" yaagidosona.

GODAAPPE Ermmaasassi yiida qaalai hagaa. [3] Ermmaasi etayyo zaaridi, hagaadan
yaagiis; "Biidi Sedeqiyaasassi yaagite; [4] 'GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees;
"Neeni Baabiloone kawuwaaranne gimbbiyaappe kareera ne katamaa dooddiya a
olanchchatuura olettiyo, ne kushiyan de7iya ola miishshaa taani guyye zaarana. Qassi
eta ubbaakka ha katamau giddo gelissana. [5] Taani ta huuphen yeddido kushiyan,
wolqqaama qesiyan, yiilluwan, hanqquwaaninne gita teegan nena olana. [6] Taani ha
kataman de7iyaageeta, asaakka mehiyaakka shocana. Eti iita boshan wurana. [7] Hegaappe
guyyiyan, Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa, a oosanchchatanne boshaappe, bisuwaap-
penne koshaappe palahida, ha katamaa asaa ubbaa, Baabiloone Kawuwaa Naabukadanax-
oorayyoonne eta woranau koyiya morkketuyyo taani GODAI aattada immana. I eta qara
bisuwan siifana. I etau qarettenna, woikko saalidi aggenna, woikko maarenna" yaagees'
yaagite" yaagiis.

[8] GODAI Ermmaasa, "Gujjadakka asaayyo hagaadan yaagada yoota; 'GODAI hagaadan
yaagees; "Be7ite, taani intte sinttan de7uwaa ogiyaanne haiquwaa ogiyaa wottaas. [9] Ha
katamaa giddon takkiya asi ooninne bisuwan, koshan woikko boshan haiqqana. SHin
katamaappe kiyidi biidi, katamaa dooddidi oiqqida Baabiloonetussi ba kushiyaa immiya
asi ooninne paxa attana; he urai ba shemppo xalaalaa ashshana. [10] Aissi giikko, taani ha
katamaassi kehanau gidennan iitanau ta qofaa qachchaas. Taani Baabiloone kawuwaassi
a aattada immana; ikka ha katamaa taman xuuggana. Taani GODAI hagaa odaas" yaagees'
yaaga.

[11] "Qassikka Yihudaa kawuwaa keettaa asaayyo hagaadan yaaga; 'GODAA qaalaa siyite!
[12] Inttenoo, Daawita zaretoo, GODAI inttena hagaadan yaagees; "Wonttin wonttin suure
pirddite; bonqqettidaageeta huqqunniyaageetu kushiyaappe ashshite. Hinna xayikko,
intte iita oosuwaa gaasuwan ta hanqqoi tamadan eexxi kiyana; ooninne a toissenna"
yaagees' yaaga" yaagiis.

[13] GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, Yerusalaamee, neeni dembban de7iya zaalladan,
dilbbaappe pude xoqqu gaada beettaasa; shin taani nenaara olettana. Neeni, 'Ooninne
ta bolli xalenna woikko ta de7iyoosaa gelenna' yaagaasa; [14] shin taani GODAI nena ne
oosuwaadan qaxxayana. Taani ne kawo keettan tamaa oittana; oittin ne yuushuwan
de7iyaabaa ubbaa mi xaissana" yaagees.

22

Ermmaasi Yihudaa Kawuwaa So Asaayyo Yootido Qaalaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Ba; duge Yihudaa kawuwaa soo baada, yan hagaa qaalaa
oda. [2] 'Nenoo Yihudaa kawuwau, Daawita kawotaa araatan uttiyaagoo, neenikka ne
ashkkaratikka ha penggiyaara geliya ne asai ubbaikka GODAA qaalaa siyite! [3] GODAI
hagaadan yaagees; "Suure pirddaanne xillobaa oottite. Bonqqettidaageeta huqqun-
niyaageetu kushiyaappe ashshite. Betetu bolli, aawai bainna naatu bollinne azinati
haiqqido maccaasatu bolli genebaa woikko makkalabaa oottoppite. Qassi xillo asa suuttaa
ha sohuwan gussoppite. [4] Intte taani giidoogaadan tumu azazettikko, Daawita kawotaa
araatan uttiya kawoti paraanne para gaariyaa toggidi, bantta oosanchchatuuranne bantta

asaara ha kawo keettaa penggetuura gelana. [5] SHin intte azazettennan ixxikko, ‘Ha kawo
keettai ona gidana’ yaagada taani GODAI ta huuphiyan caaqqais” yaagees’ yaaga” yaagees.
[6] GODAI Yihudaa kawuwaa keettaabaa hagaadan yaagees; “Neeni taayyo Gala7aade
biittaanne Liibaanoosa Deriyaa xeeraa mala gidikkokka, taani nena bazzonne asi de7enna
katama oottana. [7] Taani nena qoliyaageeta huuphiyan huuphiyan ola miishshaa oittada,
neeyyo kiittana. Eti zigaappe masettida ne tuuqeta qanxxerettidi, taman olana.
[8] “Cora kawotettaappe asai he katamaa lanqqiyaara aadhdhana. Aadhdhiiddi, issoi
issuwaa, ‘GODAI aissi ha gita katamaa hagaadan oottidee?’ yaagidi oichchana. [9] Oichchin
eti, ‘Eti GODAA bantta Xoossaara maacettido maachchaa aggido gishshaassanne hara
xoossatussi goinnidonne oottido gishshaassa’ yaagana” yaagees.

Ermmaasi SHaaluumabaa Yootido Qaalaa

[10] Haiqqida Kawuwaa Yoosiyaasayyo yeekkoppite woikko kayyottoppite. Hegaa aggidi,
omoodettidi biida SHaaluumayyo seelettidi yeekkite. Aissi giikko, i mulekka guyye
simmenna; ba yelettido biittaa naa77antto be7enna.
[11] Ba aawaa gishshaa Yihudan kawotidi de7iiddi, ha sohuwaappe biida Yoosiyaasa na7aa
SHaaluumabaa GODAI hagaadan yaagees; “I mulekka guyye simmenna. [12] I omoodettidi
biido biittan haiqqana. Mulekka ha biittaa be7enna” yaagees.

Ermmaasi Yo7aqeemabaa Yootido Qaalaa

[13] Ba keettaa sugettan keexxiyaagaayyo, xillo gidenna ogiyan pooqiyaa bolli pooqiyaa
gujjiyaagaayyo, ba dere asaayyo ainne immennaaninne kera qanxxennan ootissiyaa-
gaayyo, ayyo aayyee! [14] I, “Taani taayyo aaho pooqiyaara de7iya gita keettaa keexxana”
yaagees. Yaagidi ba keettau gita maskkooteta kessees; kessidi zigaa masettan bollaa
kammidi, zo7o qalamiyaa tiyees.
[15] Bau neeni daro zigan keexxidoogee nena lo77o kawo kessees gaada qoppadii? Ne
aawaa Yoosiyaasassi miyoobinne uyiyoobi xayidee? I suure pirddaanne xillobaa oottiis.
Hegaa gishshau, au ubbabaikka injjetiis. [16] I hiyyeesatuyyoonne metootanchchatuyyo
suure pirddiyo gishshau, au ubbabaikka haniis. GODAA erees yaagiyoogee hagaa. [17] SHin
harabaa aggidi, ne aifeenne ne wozanai jaamiyoogee ne go77aa demmanaassanne xillo
suuttaa gussanaassa, asa suganaassanne huqqunnanaassa.
[18] Hegaa gishshau, GODAI Yoosiyaasa na7aa, Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeemabaa hagaadan
yaagees; “I haiqqiyo wode eti ayyo, ‘Aayyee! Aayyee! Ta ishau!’ yaagidi yeekkokkona.
Qassi, ‘Ta godau, aayyee! Ta kawuwau, aayyee!’ yaagidi zilaalokkona. [19] A moogoikka
hariyaa mooguwaa mala gidana. A ahai gooshettidi, Yerusalaame penggetuppe ya baggan
olettana” yaagees.

Yerusalaame Gakkiya Metuwaabaa Ermmaasi Yootido Qaalaa

[20] GODAI Yerusalaamebaa hagaadan yaagees; “Ba; pude Liibaanoosa baada, yan waassa.
Baasaane biittan waasuwaa xulluusa. Abaarima Deriyankka waassa. Aissi giikko, olau
nenaara zuppetiyaageeti ubbai xoonettidosona. [21] Neeni saro de7ishin, taani neessi
yootaas; shin neeni, ‘Taani siyikke’ yaagadasa. Ne yelagatettaasappe doommidikka ne
hanoi hagaa; neeni taayyo azazettennan ixxadasa. [22] Ne henttanchchata ubbaa carkkoi
efaana; olau nenaara zuppetiyaageetikka omoodettidi baana. He wode ne iitatettaa ubbaa
gishshau, yeellatananne kauyyana. [23] Inttenoo, Liibaanoosa zigan keexettida keettan
de7iyaageetoo, maaretai oiqqido maccaaseegaa mala un77oi intte bolli puttu giyaakko,
waani oolanddetiishsha!” yaagees.
[24] GODAI hagaadan yaagees; “Ta de7oi ero! Neeni Yo7aqeema na7ai, Yihudaa Kawoi
Yo7aakiini, ta ushachcha kushiyan de7iya ta attamiyo migido gidiyaakkonne ta nena
kessa yeggana. [25] Nena woranau koyiyaageetuyyo, neeni yayyiyo Baabiloone Kawuwaa
Naabukadanaxoorayyoonne a olanchchatuyyo taani nena aattada immana. [26] Taani
nenakka nena yelida ne aayyiyookka intte yeleta biitta gidenna hara biittau olana; olin
intte naa77aikka yan haiqqana. [27] Intte simmanau laamotiyo biittaa mulekka simmekketa”
yaagees.

[28] Bau ha bitanee Yo7aakiini, karidonne meqqida gombboo? I ooninne koyenna
miishshee? Aissi inne a naati yedetettidi, bantta erenna biittan olettidi attidonaa? [29] Bii
biittee, biittee, biittee! GODAA qaalaa siya! [30] GODAI hagaadan yaagees; "Ha bitaniyaa,
'Na7i bainna asa, ba laitta ubban de7oi injjetenna asa' gaada xaafa. Aissi giikko, a
zerettaappe issuwaassinne injjetenna; Daawita kawotaa araatan uttiyai woikko Yihudan
kawotiyai etappe issoinne de7enna" yaagees.

23

GODAI Ba Huuphen Oottana Giidobata

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Ta hentta gaden de7iya dorssata bashshiyaanne laaliya
henttanchchatau aayye7ana!" yaagees.
[2] GODAI Israa7eela Xoossai ba asaa heemmiya henttanchchatubaa hagaadan yaagees;
"Intte ta dorssata laalidi, wora yedettideta. Intte eta xomoosibeenna gishshau, taani
intte oottido iitatettau ubbau inttena qixaatiyaara xomoosana. [3] Hegaappe guyyiyan,
ta wudiyaappe attidaageeta kase laalido biitta ubbaappe taani ta huuphen shiishshana.
SHiishshada eta guyye eta hentta gade zaarana. Etikka hagan yelettidi corattana.
[4] Taani eta loitti heemmiya henttanchchata etau wottana. Eti naa77antto yayyokkonanne
dagammokkona; etappe issoinne bayenna. Taani GODAI hagaa odaas" yaagees.
[5] GODAI hagaadan yaagees; "Taani Daawitassi xillo aacaa denttana gallassati yaana.
I kawodan kawotananne aadhdhida eratettan haarana; biittan i suurebaanne xillobaa
oottana. [6] I kawotiyo laittan taani Yihudaa ashshana; Israa7eelakka saro wottana. I
xeesettana sunttai GODAA, nu Xillotettaa geetettana" yaagees.
[7-8] Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Asai, 'Israa7eela asaa Gibxxe biittaappe
kessidi ehiida GODAI ero' yaagidi caaqqiyoogaa aggidi, 'Israa7eela zerettaa huuphessa
bagga biittaappenne i laalido biittatu ubbaappe ehiida GODAI ero' yaagidi caaqqana
gallassati yaana. Hegaappe sinttan eti bantta buzo biittan de7ana" yaagees.

Worddo Hananabaa Yootiyaageetubaa

[9] Hananabaa yootiyaageetubaa taani qoppiyo wode, ta wozanai taahees; ta meqettati
ubbaikka kokkoroosona. GODAA gishshaunne a geeshsha qaalaa gishshau, taani mattot-
tida asa mala, woiniyaa eessai wolqqaa diggido asa mala gidaas. [10] Aissi giikko, biittai
shaaramuxatun kumiis. Qanggettaa gishshau, biittai yeekkees; bazzo hentta gadetikka
melidosona. Hananabaa yootiyaageeti iita ogiyaa hemettoosona; bantta wolqqaakka likke
gidennasan go7ettoosona.
[11] GODAI, "Hananabaa yootiyaageenne qeeseenne naa77aikka tunidosona; harai attin, ta
Beeta Maqidasiyankka eta iitatettaa taani demmaas" yaagees.
[12] Qassikka GODAI, "Hegaa gishshau, eta ogee hallixxana; eti xumau laagettidi, an
kunddana. Eti qaxxayettiyo laitti taani eta bollan iitabaa ehaana" yaagees.
[13] Qassikka i hagaadan yaagees; "Samaariyan de7iya hananabaa yootiyaageetu giddon
sheneyiyaabaa be7aas. Eti Ba7aala sunttan hananabaa yootoosonanne ta asaa Israa7eela
wora kaalettoosona. [14] Qassi Yerusalaamen de7iya hananabaa yootiyaageetu giddonkka
daganttiyaabaa be7aas. Eti shaaramuxoosonanne worddotiiddi hemettoosona. Ooninne
ba iita oosuwaappe simmennaadan, eti iitaa oottiyaageeta gede minttettoosona. Eti
ubbaikka taayyo Sadooma mala; Yerusalaame asaikka Gamoora mala" yaagees.
[15] Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hananabaa yootiyaageetubaa hagaadan
yaagees; "Yerusalaamen de7iya hananabaa yootiyaageetuppe tunabai kiyidi, biitta ubban
laalettido gishshau, taani eta cammiya qumaa mizana; taani eta woriya haattaa ushshana"
yaagees.
[16] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Hananabaa yootiyaageeti yootiy-
oobaa siyoppite. Eti hanennabaa, 'Hanana' giidi, wordduwaa odoosona. GODAI ba
doonaappe yootin gidennan, eti banttappe qoppi ekkidi, ajjuutaa yootoosona. [17] Tana
kariyaageeta eti, 'GODAI, "Intte saro de7ana" yaagees' yaagoosona. Qassi bantta wozanaa

muumetettaa kaalettiyaageeta ubbaa eti, ‘Intte bolli aiba iitabinne yeenna’ yaagoosona”
yaagees.
[18] SHin be7anau woikko a qaalaa siyanau GODAI zoriyoosan etappe ooninne eqqibeenna.
A qaalaa ezggidai woikko siyidai ooninne baawa. [19] GODAA gotee, aatti yeggiya gaga
hanqqoi hageeho kiyiis! I iita asatu huuphiyan eqqana. [20] A wozanaa qofaa oottidi
polennan de7iiddi, GODAA hanqqoi simmenna. Wurssetta gallassatun hagaa intte
akeekana.
[21] GODAI hagaadan yaagees; “Taani hananabaa yootiyaageeta kiittabeikke; shin eti
woxxoosona. Taani etau odabeikke; shin eti hananabaa yootoosona. [22] Eti taani zoriyoosan
eqqidabaa gidiyaakko, ta qaalaa ta asaassi yootana shin! Eti eta iita ogiyaappenne eta iita
oosuwaappe zaarana shin!” yaagees.
[23] Qassikka GODAI, “Taani mata xalaalan Xoossee? Haahosan Xoossaa gidikkinaa?
[24] Taani be7ennaadan, geema sohon bana qottanau asi danddayii? Saluwaaninne sa7an
kumidaagee tana GODAA gidikkinaa?” yaagees.
[25] GODAI hagaadan yaagees; “Ta sunttan wordduwaa hananabaa yootiyaageeti giyoobaa
siyaas. Eti, ‘Taani aimottaas; taani aimottaas!’ yaagoosona. [26] Ha hananabaa yootiyaageeti
bantta qoppi ekkido wordduwan aude gakkanaassi ta asaa cimmanee? [27] Eta aawati Ba7aala
giyo eeqaa gaasuwan ta sunttaa dogidoogaadan, eti issoi issuwaassi yootiyo aimuwan
ta asai ta sunttaa doganaadan oottanau qoppoosona. [28] Aimuwaa aimottida hananabaa
yootiyaagee ba aimuwaa yooto. SHin ta qaalaa siyidaagee he qaalaa ashshennan
aattennan yooto. Dalainne gisttee awan gaittii? [29] Ta qaalai tama mala gidennee? Zaallaa
mentterettiya madooshaa mala gidennee?” yaagees.
[30] GODAI hagaadan yaagees; “Hegaa gishshau, taani ta qaalaa issoi issuwaappe wuuqqiya
hananabaa yootiyaageetu bolli de7ais. [31] Hegaadankka, bantta inxxarssan haasayiiddi,
‘GODAI yaagees’ yaagiya hananabaa yootiyaageetu bolli de7ais. [32] Taani GODAI hagaa
odais! Wordduwaa aimottidi, hananabaa yootiyaageetu bolli taani de7ais. Eti he aimuwaa
yootidi, bantta wordduwaaninne bantta ceequwan ta asaa wora kaalettoosona. Taani eta
kiittabeikke woikko, ‘Yootite’ gabeikke. Eti ha asaa ainne maaddokkona. Taani GODAI
hagaa odaas” yaagees.

GODAA Toohuwaa

[33] GODAI tana hagaadan yaagiis; “Ermmaasaa, ha asaappe issoi, woikko hananabaa
yootiyaagee, woikko qeesee, ‘GODAA toohoi aibee?’ giidi oichchikko, neeni eta, ‘ “GODAA
toohoi inttena; hegaa gishshau, ta bollappe taani inttena wottana” yaagees’ yaaga.
[34] Hananabaa yootiyaagee, woikko qeesee, woikko asaappe issoi, ‘Hagee GODAA toohuwaa’
yaagidi haasayikko, taani he bitaniyaanne a so asaa qaxxayana. [35] Hegaa aggidi asai,
‘GODAI woigidee?’ woikko, ‘GODAI yootidobai aibee?’ yaagidi ba laggetanne ba dabbota
oichchanau bessees. [36] Hegaa gishshau, ooninne, ‘GODAA toohuwaa’ yaagidi naa77antto
haasayanau bessenna. Aissi giikko, aawu doonaappe kiyiya qaalai aawussi tooho gidees.
Hegan de7o Xoossaa, Ubbaappe Wolqqaama GODAA, nu Xoossaa qaalaa intte mirqqeeta.
[37] “Neenikka hananabaa yootiyaageeta, ‘GODAI inttena woigidee?’ woikko, ‘Ai
yootidee?’ yaagada oichchanau bessees. [38] SHin intte, ‘Hagee GODAA toohuwaa’ giikko,
GODAI hagaadan yaagees; ‘Taani inttena, “ ‘Hagee GODAA toohuwaa’ gooppite” yaaginkka
intte, “Hagee GODAA toohuwaa” giideta. [39] Hegaa gishshau, tumuppe taani inttena
dogana; inttenanne inttessinne intte aawaassi immido katamaa ta sinttappe wora olana.
[40] Taani intte bolli merinaa kaushshaanne merinau dogettenna yeellaa ehaana’ yaagees”
yaagiis.

24

Balasiyaa Teeraa Qoliyo Naa77u Keeshetu Leemisuwaa

[1] Yo7aqeema na7aa, Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiina[2] Yihudaa halaqatuura, kushe
oosuwaa hiillatuuranne birataa qoxxiyaageetuura Yerusalaameppe Baabiloone Kawoi

2 24:1 Yo7aakiina: Ibraisxxe qaalan Yekoneyah geetettees.

Naabukadanaxoori omooddidi, Baabiloone efi simmin, GODAI tana ajjuutaa bessiis; bessin
taani GODAA Beeta Maqidasiyaayyo sintta baggaara balasiyaa teeraa qoliyo naa77u
keesheta be7aas. [2] Issi keeshiyan koiro teeridabaa milatiya daro lo77o balasiyaa teerai
de7ees. Naa77antto keeshiyan qassi maanau giigenna daroppe iita balasiyaa teerai de7ees.
[3] GODAI tana, "Ermmaasaa, hegee neeni be7iyoogee aibee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin taani, "Balasiyaa teeraa be7ais. Lo77o teerai keehippe lo77o; iita teerai qassi
maanau giigenna keehippe iita" yaagada odaas.
[4] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai taakko yiis; [5] "GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan
yaagees; 'Taani Yihudaa biittaappe omooduwan Baabiloone biittaa yeddido asata, ha lo77o
balasiyaa teeraadan lo77o gaana. [6] Taani keha aifiyan eta xeellana; qassi taani eta zaarada
ha biitti ehaana. Taani eta keexxanaappe attin qolikke. Taani eta tokkanaappe attin
shoddikke. [7] Taani GODAA gidiyoogaa eti eranaadan, taani etau wozanaa immana. Eti
bantta kumetta wozanaappe taakko simmanau de7iyo gishshau, eti ta asa gidana; taanikka
eta Xoossaa gidana' yaagees.
[8] "Qassi GODAI hagaadan yaagees; 'Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa, a halaqata, ha biittan
attida Yerusalaame asaa atettatanne Gibxxe biittan de7iyaageeta, maanau giigenna he
keehippe iita balasiyaa teeraadan iita gaana. [9] Laalada yeddiyo biitta ubban taani eta ha
sa7aa kawotettatu ubbau daganttiyaabaanne cayiyoobaa, boriyoobaanne leemisiyoobaa,
qilliicciyoobaanne qanggiyoobaa oottana. [10] Taani etayyoonne eta maizza aawatuyyo
immido biittaappe eti muleera xayana gakkanau, bisuwaa, koshaanne boshaa eta bolli
yeddana' yaagees" yaagiis.

25

Laappun Tammu Laitta Omooduwaa Hiraagaa

[1] Yoosiyaasa na7ai, Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido oiddantto laittan, Baabiloone
Kawoi Naabukadanaxoori kawotido koiro laittan, Yihudaa asaa ubbaa xeelliyaaban Er-
mmaasakko yiida qaalai hagaa. [2] Hananabaa yootiya Ermmaasi Yihudaa asaa ubbaayy-
oonne Yerusalaamen de7iya ubbatuyyo hagaadan yaagiis; [3] "Amoxa na7ai, Yihudaa Kawoi
Yoosiyaasi kawotido tammanne heezzantto laittaappe doommidi, hachchi gakkanaassi,
laatamanne heezzu laittaa GODAA qaalai taakko yiis. Yin taanikka zaara zaarada intteyyo
yootaas; shin intte siyennan ixxideta.
[4] "GODAI ba ashkkarata, hananabaa yootiyaageeta ubbaa zaari zaaridikka intteyyo kiit-
tiis; shin intte haizzidi siyennan ixxideta. [5] Eti hagaadan yaagidosona; 'Intte ubbaikka intte
iita ogiyaappenne intte iita oosuwaappe ha77i simmite. Simmikko, GODAI intteyyoonne
intte maizza aawatuyyo meri merinaassi immido biittan intte de7ana. [6] Hara xoossatussi
oottanaunne goinnanau kaalloppite. Qassi intte kushee oottidoban GODAA yiilloyoppite.
Yaanikko GODAI inttena qohenna' yaagidosona.
[7] "GODAI hagaadan yaagees; 'Intte taani yootiyoogaa siyanaagaa aggidi, intte kushee
oottidoban tana yiilloyideta; yaatidi inttena qohiyaabaa intte huuphiyan ehiideta'
yaagees.
[8] "Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; 'Intte ta qaalau
azazettennan ixxido gishshau, [9] taani huuphessa bagga asaa ubbaanne ta ashkkaraa,
Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora xeegana. Xeegada eta ha biittaa bolli, ha
biittan de7iya asaa bollinne hagaa heeran de7iya kawotettatu ubbaa bolli ehaana. Taani
ha biittata muleera xaissana; qassi be7idai dagammiyoobaa, "Poora!" giyoobaanne
merinau baisa oottana. Taani GODAI hagaa odaas. [10] Taani etappe ililssaanne ufaissaa
cenggurssaa, bullachchiyaagaanne bullashettiyaari cenggurssaa, woxan gaacciyo ceng-
gurssaanne xomppiyaa poo7uwaa xaissana. [11] Ha biittai muleera bashsha baisa biitta
gidana; ha kawotettatikka Baabiloone kawuwaayyo laappun tammu laittaa haarettana.
[12] " 'Laappun tammu laittai poletti simmin, taani GODAI Baabiloone kawuwaanne
a kawotettaa asaa eta mooruwaa gishshau qaxxayana; eta biittaakka merinau baisa
oottana. [13] Taani he biittaa bollan haasayidobaa ubbaa, Ermmaasi kawotettatu ubbaa

bolli, “Hanana” giidi yootido, ha maxaafan xaafettidabaa ubbaa he biittaa bollan ehaana.
[14] Daro kawotettatinne gita kawoti Baabilooneta ailleyidi haarana. Taani etayyo eta
hanuwaadaaninne eta kushiyaa oosuwaadan qanxxana’ yaagees” yaagiis.

GODAI Kawotettatu Bolli Ehiyo Pirddaa

[15] GODAI Israa7eela Xoossai taayyo hagaadan yaagiis; “Hagaa ta hanqquwaa woine eessai
kumido wanccaa hei. Efaada taani nena kiittiyo kawotettata ubbaa ushsha. [16] Eti uyidi,
taani eta giddo yeddiyo bisuwaa gaasuwan ganddigaarananne gooyana” yaagiis.

[17] Yaagin taani GODAA kushiyaappe wanccaa ekkada, i tana kiittido kawotettata ubbaa
ushshaas. [18] Hachchi hanidoogaadankka eta ubbaa bashshanne dagama, cashshanne
qanggetta oottana mala, Yerusalaamenne Yihudaa katamata, a kawotanne a halaqata
ubbaa ushshaas. [19] Gibxxe biittaa kawuwaa, a ashkkarata, a halaqata, a biittaa asaa
ubbaanne [20] yan de7iya allaga asata ubbaa ushshaas. Uuxa biittaa kawota ubbaa ushshaas.
Pilisxxeema biittan de7iya Asqqaloona, Gaaza, Eqiroonanne Ashddoodappe attida baggaa
kawota ubbaa ushshaas. [21] Eedooma, Moo7aabanne Amoona ushshaas. [22] Xiiroosa kawota
ubbaa, Sidoona kawota ubbaanne Meediteraane Abbaappe hefintta gaxan de7iya biittaa
kawotakka ushshaas. [23] Dadaana, Temaana, Buuzanne bantta huuphiyaa shubeeriyaa
meediya asata ubbata ushshaas. [24] Araba biittaa kawota ubbaanne bazzon de7iya zaretu
kawota ubbaa ushshaas. [25] Zimira, Elaamanne Meedoona kawota ubbaa ushshaas.
[26] Huuphessa bagga biittaa kawota ubbaa, haahuwaaninne matan de7iya kawota ubbaa eta
kayan kayan, sa7aa bollan de7iya kawotettata ubbaa ushshaas. Eta ubbaappe guyyiyan,
Baabiloone kawoikka uyana.

[27] GODAI tana hagaadan yaagiis; “Hegaa gishshau, etayyo yoota; ‘Ubbaappe Wolqqaama
GODAI, Israa7eela Xoossai inttena, “Uyitenne mattottite. Cooyitenne kunddite. Taani
intte giddo yeddiyo bisuwaa gaasuwan naa77antto denddoppite” yaagees’ yaaga. [28] SHin
eti ne kushiyaappe wanccaa ekkennaaninne uyennan ixxikko, etau hagaadan yaagada
yoota; ‘Ubbaappe Wolqqaama GODAI inttena, “Intte uyanau koshshees! [29] Be7ite, taani
ta sunttan xeesettida katamaa bolli iitabaa oottanau doommais. Yaanin intte qaxxayet-
tennan attidi buuteetii? Intte qaxxayettennan attidi beekketa! Aissi giikko, taani sa7an
de7iya ubbaa bolli bisuwaa xeesais. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa odaas”
yaagees’ yaaga.

[30] “Hegaa gishshau, Ermmaasaa, ha qaalai ubbai eta bolli hananaagaa etayyo yoota.
‘GODAI bolla xoqqan guummana. GODAI ba de7iyo geeshsha sohuwaappe ba gunttaa
sissana. I ba hentta gadiyaa bollan wolqqappe guummana. I woiniyaa teeraa yedhdhidi,
gum77iyaageeti waassiyoogaadan, sa7an de7iya ubbaa bolli waassana. [31] A wocamai sa7aa
gaxaa gakkidi siyettees. Aissi giikko, GODAAYYO kawotettatuura mootoi de7ees. GODAI
asa ubbaara pirddettana; i iitata bisuwau aattidi immana. Taani GODAI hagaa odaas’
yaaga” yaagiis.

[32] Ubbaappe Wolqqaama GODAI, “Be7a, iitabai kawotettaappe kawotettau laalettees;
sa7aa gaxaappe gaganttiya carkkoi denddees” yaagees.

[33] He wodiyan GODAI woridoogeetu ahai, biittaa bollan ha gaxaappe hini gaxaa gakkanau
laalettana. Etayyo yeekettenna, eta ahai shiiqenna woikko moogettenna. Eti biittan pito
mala gidana.

[34] Inttenoo, henttanchchatoo, yeekkitenne waassite. Inttenoo, wudiyaa kaalettiyaagee-
too, bidinttan gonddorettite. Aissi giikko, intte shuhettiyo wodee gakkiis; intte kund-
dananne lo77o urqqa miishshadan meqerettana. [35] Henttanchchati baqatidi biyoosi
baawa; wudiyaa kaalettiyaageetikka kessi ekkiyoosi baawa. [36] GODAI eta hentta gadiyaa
xaissiyo gishshau, henttanchchati waassiyo waasuwaanne wudiyaa kaalettiyaageeti
yeekkiyo yeehuwaa siyite. [37] GODAA suulo hanqquwaa gaasuwan saro de7iya hentta gadee
onana. [38] Gaammoi ba de7iyo woraappe kiyiyoogaadan, GODAIKKA ba de7iyoosaappe
kiyana. Eta biittaikka naaqqiyaageetu bisuwaaninne GODAA suulo hanqquwan baisa biitta
gidana.

26

Ermmaasi Haiquwaa Pirddaappe Attiis

1 Yoosiyaasa na7ai Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi koiro kawotido wode, ha qaalai GODAAPPE
yiis. 2 GODAI tana hagaadan yaagiis; "GODAA Beeta Maqidasiyaa dabaaban eqqa. Eqqada
GODAA Beeta Maqidasiyan goinnanau Yihudaa katamatuppe yiya ubbaayyo oda. Taani,
'Oda' gaada azazido qaalaa ubbaappe issuwaanne ashshoppa. 3 Ooni erii, eti siyidi, bantta
iita ogiyaappe simmanaakkonne. Yaatiyaakko taanikka eta oosuwaa iitatettaa gishshau,
eta xaissanau qoppidoogaa agga bayana.
4 "Etayyo yoota; 'GODAI hagaadan yaagees; "Intte taani yootiyoogaa siyennan ixxikko,
taani intteyyo immido higgiyan beennan ixxikkonne, 5 (intte siyennan ixxinkka) taani
zaara zaarada inttekko kiittido, hananabaa yootiya ta ashkkaratu qaalaa siyennan ixxikko,
6 yaatikko taani ha Beeta Maqidasiyaa Seelodan oottana. Ha katamaakka sa7an de7iya
kawotettatau ubbau qanggetta oottana" yaagees' yaaga" yaagiis.
7 Ermmaasi GODAA Beeta Maqidasiyan ha qaalaa yootishin, qeeseti, hananabaa
yootiyaageetinne asai ubbai siyidosona. 8 Qassi Ermmaasi GODAI, "Asa ubbaayyo oda"
giidi a azazido qaalaa ubbaa yooti polido wode, qeeseti, hananabaa yootiyaageetinne asai
ubbai a oiqqidosona. Oiqqidi, "Neeni haiqqanau bessaasa! 9 Neeni, 'Ha Beeta Maqidasee
Seelodan hanana; qassi ha katamaikka baisanne ona gidana' yaagada, GODAA sunttan
aissi hananabaa yootadii?" yaagidosona. Yaagidi GODAA Beeta Maqidasiyan shiiqida asati
ubbai Ermmaasa dooddidosona.
10 Yihudaa halaqati hegaa siyido wode, kawuwaa keettaappe kiyidi, GODAA Beeta
Maqidasiyaa yiidosona. Yiidi GODAA Beeta Maqidasiyaa yuushuwaa gimbbiyau Ooratta
Penggiyaa giyo penggiyan uttidosona. 11 Qeesetinne hananabaa yootiyaageeti halaqatuyy-
oonne asaa ubbaayyo hagaadan yaagidosona; "Intte intte haittan siyidoogaadan, ha bita-
nee ha katamaa bollan hananabaa yootido gishshau, i haiqqanau bessees!" yaagidosona.
12 Yaagin Ermmaasi halaqatussinne asaa ubbaassi hagaadan yaagidi haasayiis; "Ha intte
siyido qaalai ubbai ha Beeta Maqidasiyaa bollinne ha katamaa bolli, 'Hanana' gaada
taani yootana mala, GODAI tana kiittiis. 13 Hegaa gishshau, ha77i intte ogiyaakka intte
oosuwaakka laammite; GODAA intte Xoossaa qaalau azazettite. Yaatikko, GODAI intte
bolli ehaana giido iitabaa aggiigana. 14 Tana gidikko, taani intte kushiyan de7ais. Intteyyo
lo77onne suure milatidabaa ta bolli oottite. 15 Intte mati siree bainnan issibaa erite. Intte
tana worikko, intte intte bolli, ha katamaa bollinne a giddon de7iya asaa bolli xillo suuttaa
acuwaa ehaana. Aissi giikko, taani ha qaalaa ubbaa intte haittan yeggana mala, tumuppe
GODAI tana kiittiis" yaagiis.
16 Yaagin halaqatinne asai ubbai qeesetuyyoonne hananabaa yootiyaageetuyyo ha-
gaadan yaagidosona; "Ha bitanee haiqqanau bessenna! Aissi giikko, i GODAA nu Xoossaa
sunttan nuuyyo yootiis" yaagidosona.
17 Dere cimatuppekka issooti issooti eqqidi, shiiqida asaassi ubbaassi hagaadan yaagidi
yootidosona; 18 "Hizqqiyaasi Yihudan kawotido laittan Mooreshetappe yiida Mikiyaasi
Yihudaa asau ubbau hagaadan yaagidi, hananabaa yootiis; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI
hagaadan yaagees; "Xiyoonee shooqaadan goyettana. Yerusalaame katamaikka qolettidi,
shuchcha doore gidana. Beeta Maqidasee keexettido deree woraa maayana" yaagees'
yaagiis. 19 Yaatin, Yihudaa Kawoi Hizqqiyaasinne Yihudaa asai ubbai a woridee? CHii,
Hizqqiyaasi GODAASSI yayyidi, GODAAYYO watiwatiis. Watiwatin GODAI ba oottana giido
iitabaa aggiigiis. SHin nuuni nurkka nu bolli pala iitabaa ehaana hanoos" yaagiis.
20 (Qiriyaati-Yi7aariima giyoosan de7iya SHamaa7iyaa na7aa Ooriyoona giyo issi hara bi-
tanee de7ees; ikka Ermmaasi yootidoogaadan, ha katamaa bollinne ha biittaa bolli GODAA
sunttan hananabaa yootiis. 21 Kawoi Yo7aqeemi, a olanchchati, a oosanchchati Ooriyooni
yootidoogaa siyido wode, kawoi a woranau koyiis. Ooriyooni hegaa siyidi yayyidi, Gibxxe
biitti baqatiis. 22 Gido shin, Kawoi Yo7aqeemi Akiboora na7aa Elnnaataananne hara asata
Gibxxe kiittiis. 23 Eti Ooriyoona Gibxxeppe kessidi, Kawuwaa Yo7aqeemassi efiidosona.
Efin bisuwan i a worissidi, a ahaa dere makkaanan olissiis.)

[24] SHin Saafaana na7aa Ahiqaami Ermmaasa maaddido gishshau, asai a woranau aattidi immibeenna.

27

Ermmaasi Ba Morggiyan Wottido Qambbaraa

[1] Yoosiyaasa na7ai Sedeqiyaasi, Yihudan kawotaa doommido heeran, ha qaalai GODAAPPE Ermmaasassi yiis. [2] GODAI taayyo yootidoogee hagaa; "Neeyyo qambbaraanne gonniyo dafo wodoruwaara de7iya qinqqiriitiyaa medhdha; medhdhada ne morggiyan wotta. [3] Wottada Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasakko Yerusalaame kiitettida asatu bolli, Eedooma kawuwaassi, Moo7aaba kawuwaassi, Amoona asatu kawuwaassi, Xiiroosa kawuwaassinne Sidoona kawuwaassi kiitta. [4] Eti bantta godatuyyo hagaadan yaagidi yootana mala, eta azaza; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; [5] "Ta gita wolqqaaninne ta yeddido kushiyan ha sa7aa, sa7an de7iya asaa, mehiyaanne do7aa taani medhdhaas. A taani ta dosiyo urau immais. [6] Simmi ha77i taani biitta ubbaa ta ashkkaraassi, Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorassi aattada immaas. Qassi taani bazzo do7atikka ayyo haarettana mala oottaas. [7] A biittai haarettiyo wodee gakkanaashin, kawotettati ubbai ayyo, a na7aayyoonne a na7aa na7aayyo haarettana. Hegaappe guyyiyan, daro kawotettatinne gita kawoti a haarana.

[8] " ' "SHin ai biittinne woikko ai kawotettinne ha Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorassi azazettennan ixxikkonne a qambbaran gelennan ixxikko, taani GODAI he kawotettaa a kushiyan xaissana gakkanaashin, bisuwan, koshaaninne boshan qaxxayana. [9] Hegaa gishshau, inttena, 'Baabiloone kawuwaassi haarettekketa' yaagiya intte hananabaa yootiyaageeti, intteyyo kaayiyaageeti, intte aimuwaa birshshiyaageeti, intte shareechchotinne maliyaageeti yootiyoogaa siyoppite. [10] Aissi giikko, eti intteyyo wordduwaa yootoosona; hegaa inttena intte biittaappe haassoosona. Taani inttena laaggada kessana; inttekka xayana. [11] SHin ai kawotettinne Baabiloone kawuwaa qambbaran gelidi, ayyo haarettikko, taani GODAI he kawotettaa a biittan ashshana; eti he biittaa goyananne yan de7ana" yaagees' yaaga" yaagiis.

[12] Taani Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasassikka hagaa milatiya qaalaa yootaas; "Baabiloone kawuwaa qambbaran hokkada gela. Gelada ayyoonne a asaayyo haaretta. Yaatikko, neeni paxa de7ana. [13] GODAI Baabiloone kawuwaassi haarettennan ixxiya kawotettaassi giidoogaadan bisuwan, koshaaninne boshan neeninne ne asai aissi haiqqeetii? [14] 'Intte Baabiloone kawuwaassi haarettekketa' giya hananabaa yootiyaageetu qaalaa siyoppite. Aissi giikko, hegee eti intteyyo yootiyoogee worddo. [15] GODAI hagaadan yaagees; 'Taani eta kiittabeikke; shin eti ta sunttan, "Hananabaa" giidi wordduwaa yootoosona. Hegaa gishshau, taani inttena laaggada kessana; inttekka intteyyo hananabaa yootiyaageetikka xayana' yaagees" yaagaas.

[16] Hegaappe guyyiyan, taani qeesetussinne ha asaa ubbaassi hagaadan yaagada haasayaas; "GODAI hagaadan yaagees; ' "GODAA Beeta Maqidasiyaa miishshai Baabiloneppe ha77i mataara simmidi yaana" yaagidi yootiya intte hananabaa yootiyaageetu qaalaa siyoppite. Aissi giikko, eti intteyyo yootiyoogee worddo. [17] Eti giyoobaa siyoppite; Baabiloone kawuwaassi haarettitenne paxa de7ite! Ha katamainne aissi qolettiichchida soho gidanee? [18] Eti hananabaa yootiyaageeta gidikkonne GODAA qaalai etan de7ikko, GODAA Beeta Maqidasiyan, Yihudaa kawuwaa keettaaninne Yerusalaamen attida keena miishshai Baabiloone beennaadan tana, Ubbaappe Wolqqaama GODAA woossona' yaagees.

[19-20] "Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yo7aqeema na7aa, Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiinanne Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya gita asaa ubbaa omooddidi efiido wode, ha kataman attida tuussatubaa, Abba Sainiyaabaa, gaaretubaanne hara miishshatu ubbatubaa Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees. [21] Ee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai GODAA Beeta Maqidasiyan, Yihudaa kawuwaa keettaaninne Yerusalaamen attida miishshatubaa hagaadan yaagees; [22] 'Eti Baabiloone biittau miyettana; taani eta gishshau yaana gallassai gakkanaassi, eti yan de7ana. He wode taani eta guyye zaarada eta sohuwan wottana. Taani GODAI hagaa odaas' yaagees" yaagaas.

28

Ermmaasanne Hananabaa Yootiya Hanaaniyaa

1 He laitti, Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi kawotaa doommido heeran, oiddantto laittan,
ichchashantto aginan Gabaa7oonappe yiida Azuura na7ai hananabaa yootiya Hanaanee,
GODAA Beeta Maqidasiyan qeesetunne asatu ubbaa sinttan taayyo hagaadan yaagidi
haasayiis; 2 "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani
Baabiloone kawuwaa qambbaraa menttana. 3 Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori
hagaappe denttidi, Baabiloone efiido, GODAA Beeta Maqidasiyaa miishsha ubbaa taani
naa77u laittaa giddon zaarada, ha sohuwaa ehaana. 4 Qassi taani Yo7aqeema na7aa
Yihudaa Kawuwaa Yo7aakiinakka, Yihudaappe omoodettidi, Baabiloone biida asaa ubbaa
zaarada ha sohuwaa ehaana. Aissi giikko, taani Baabiloone kawuwaa qambbaraa ment-
tana. Taani GODAI hagaa odaas' yaagees" yaagiis.
5 Yaagin GODAA Beeta Maqidasiyaa giddon eqqida qeesetunne asatu ubbatu sinttan
hananabaa yootiya Ermmaasi hananabaa yootiya Hanaaniyaassi 6 hagaadan yaagiis;
"Amin77i! GODAI yaato! GODAA Beeta Maqidasiyaa miishshatanne omoodettidi biida
asaa ubbaa Baabilooneppe zaaridi, ha sohuwaa ehiidi, neeni odido qaalaa GODAI polo!
7 Gidikkonne, ane taani neessikka ha asaa ubbaassikka yootiyoogaa siya. 8 Beni neeppenne
taappe kase de7ida hananabaa yootiyaageeti olai, iitabainne boshai daro biittatu bollinne
gita kawotettatu bolli hananaagaa yootidosona. 9 SHin, 'Sarobai hanana' giidi yootiya
hananabaa yootiyaagaabaa gidikko, he yootiyaagaa qaalai polettiyo wode, he wode
tumuppe GODAI a kiittidoogee erettana" yaagiis.
10 Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Hanaanee hananabaa yootiya Ermmaasa
morggiyaappe qambbaraa ekkidi menttiis. 11 Menttidi Hanaanee asaa ubbaa sinttan
hagaadan yaagidi haasayiis; "GODAI hagaadan yaagees; 'Taani naa77u laittatu giddon
Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora qambbaraa kawotettatu ubbaa morggiyaappe
denttada hagaadan menttana' yaagees" yaagiis. Yaatin, hananabaa yootiya Ermmaasi
denddidi, ba biyoosaa biis.
12 Hananabaa yootiya Hanaanee hananabaa yootiya Ermmaasa morggiyaappe qamb-
baraa menttidoogaappe guyyiyan, GODAA qaalai hananabaa yootiya Ermmaasassi yiis;
13 yiidi, "Ba; baada Hanaaniyaassi yoota; 'GODAI hagaadan yaagees; "Neeni mitta
qambbaraa menttadasa; shin taani a gishshaa birata qambbaraa medhdhana" yaagees.
14 Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Eti Baa-
biloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo haarettana mala, taani ha kawotettatu ubbaa
morggiyan birata qambbaraa wottana; etikka ayyo haarettana. Taani harai attin, bazzo
do7atakka ayyo immaas" yaagees' yaaga" yaagiis.
15 Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Ermmaasi hananabaa yootiya Hanaaniyaa
hagaadan yaagiis; "Hanaaniyaa, siya! GODAI nena kiittibeenna; shin neeni ha asai
worddoban ammanettana mala oottadasa. 16 Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees;
'Taani nena ha sa7aa bollaappe diggana. Neeni ha asai ta bollan makkalanaadan zorido
gishshau, neeni ha laitti haiqqana' yaagees" yaagiis.
17 He laittikka laappuntta aginan hananabaa yootiya Hanaanee haiqqiis.

29

Ermmaasi Baabiloonen De7iya Omoodettida Asaassi Yeddido Dabddaabbiyaa

1 Hananabaa yootiya Ermmaasi omoodettidaageetu giddon de7iya attida cimatussi,
qeesetussi, hananabaa yootiyaageetussinne Naabukadanaxoori Yerusalaameppe omood-
didi, Baabiloone efiido hara asatussi ubbaassi Yerusalaameppe yeddido dabddaabbee
hagaappe kaallidi xaafettidaagaa. 2 Hagee hanidoogee, Kawoi Yo7aakiini, kawiyaa a
aayyiyaa, a oosanchchati, Yihudaanne Yerusalaame halaqati, kushe oosuwaa hiillatinne
birataa qoxxiyaageeti Yerusalaameppe kiyi simmiina. 3 Ermmaasi Yihudaa Kawoi Sede-
qiyaasi Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo kiittiyo Saafaana na7aa El77aasanne
Hilqqiyaa na7aa Gamaariyaa bollan he dabddaabbiyaa kiittiis.

Dabddaabbee hagaadan yaagiis; [4] "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai,
taani Yerusalaameppe Baabiloone omoodissada yeddido asau ubbau hagaadan yaagais;
[5] 'Keettata keexxidi, etan de7ite. Kattaa zeridi, aifiyaa miite. [6] Maccaasaa ekkite;
ekkidi maccaa attumaa yelite. Intte naatussikka maccaasaa giigissidi immite; intte
macca naatakka azinau immite. Etikka maccaa attumaa yelona. Yan qoodaa corattite;
guuxxoppite. [7] Qassi taani inttena omooduwau yeddido katamaassi saroi de7anaadan
koyite. He katamaayyo GODAA woossite. Aissi giikko, ayyo saroi de7ikko, intteyyookka
saroi de7ana' yaagais.
[8] "Ee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Intte giddon
de7iya intte hananabaa yootiyaageetinne shareechchoti yootiyooban cimettoppite. Eti
aimottiyo aimokka siyoppite. [9] Aissi giikko, eti ta sunttan "Hananabaa" giidi worddobaa
yootoosona; taani eta kiittabeikke' yaagees.
[10] "GODAI hagaadan yaagees; 'Baabiloone laittai laappun tammai polettiyo wode, taani
intte gishshau yaana; yaada, "Taani inttena intte biitti zaarada ehaana" giido lo77o
qaalaa polana. [11] Aissi giikko, taani intteyyo halchchiyo halchchuwaa taani GODAI erais;
hegeenne, intteyyo sintta wodiyaanne ufaissaa immana mala, saro halchchoppe attin,
iita halchcho gidenna. [12] Hegaappe guyyiyan, intte tana xeegana; taakko yaananne tana
woossana; taanikka intteyyo siyana. [13] Intte tana koyana; intte tana intte polo wozanaappe
koyido wode demmana. [14] Taani intteyyo beettana. Taani inttena omooduwaappe zaarana.
Taani inttena laalido kawotettatu ubbaappenne soho ubbaappe shiishshana. SHiishshada
taani inttena omooduwau yeddanaappe kase intte de7ido sohuwaa guyye zaarada ehaana.
Taani GODAI hagaa odaas' yaagees.
[15] "Intte, 'GODAI hananabaa yootiyaabaa nuuyyo Baabiloonen denttiis' yaagideta.
[16] Yaagido gishshau, Daawita kawotaa araatan uttiya kawuwaabaa, ha kataman de7iya
asaa ubbaabaanne inttenaara omooduwan kiyibeenna intte dabbotubaa GODAI hagaadan
yaagees. [17] Ee, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; 'Taani eta bolli bisuwaa,
koshaanne boshaa ehaana. Qassi taani eta maanau giigenna wooqqida balasiyaa teeraa
mala oottana. [18] Taani eta bisuwan, koshaaninne boshan yedettana; yedettada taani eta
sa7an de7iya kawotetta ubbaayyo bollai caaliyoobaa oottana. Qassi taani eta kessada
yeddido biitta ubban qanggetta, dagama, borenne cashsha oottana. [19] Aissi giikko, hanan-
abaa yootiya ta ashkkaratu bolli taani etayyo zaara zaarada kiittido ta qaalaa eti siyennan
ixxidosona. Inttekka omoodetti biidaageeti siyennan ixxideta. [20] Taani Yerusalaameppe
Baabiloone omoodissada yeddido asatoo, intte ubbaikka ta qaalaa, GODAA qaalaa siyite'
yaagees.
[21] " 'Hananabaa' giidi intteyyo GODAA sunttan worddobaa yootiya Qolaaya na7aa
Akaababaanne Ma7iseeya na7aa Xidiqiyaabaa Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela
Xoossai hagaadan yaagees; 'Taani eta Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo aat-
tada immana. Intte xeellishin, i eta worana. [22] Hegaappe guyyiyan, Yihudaappe
omoodettidi, Baabiloone biida asai issi uraa qangganau koyikko, "GODAI nena Baabiloone
kawoi taman xuuggido Xidiqiyaadaaninne Akaabadan ootto" yaagana. [23] Aissi giikko, eti
Israa7eelan pala nagaraa oottidosona. Eti bantta shoorotu maccaasaa laggettidosona;
yaatidi taani eta azazabeenna worddobaa ta sunttan haasayoosona. Hegaa eriyaagee tana;
hegau taani markka. Taani GODAI hagaa odaas' yaagees" yaagiis.

SHamaa7iyaa Dabddaabbiyaa

[24] GODAI Nehelaamiyaa SHamaa7iyaayyo ha kiitaa kiittana mala, Ermmaasayyo odiis.
[25] "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Neeni ne sunt-
tan dabddaabbiyaa Yerusalaamen de7iya asaayyo ubbaayyo, Ma7iseeya na7aa qeesiyaa
Xafaaniyaayyoonne hara qeesetu ubbaayyo yeddadasa. Neeni Xafaaniyaa hagaadan
yaagadasa; [26] "GODAA Beeta Maqidasiyan halaqa gidana mala, nena GODAI Yoodaahe
gishshaa qeese oottidi sunttiis. 'Hananabaa yootoos' giya gooyiya asata, qaphiyaaninne
toollan gelissanau bessees. [27-28] Nuuni Baabiloonen de7ishin, Ermmaasi xaafidi, nuuyyo
hagaadan yaagidi kiittiis; 'Yan intte gam77ana. Keettata keexxidi, de7ite. Kattaa zeridi,

aifiyaa miite' yaagiis. Hegaa gishshau, intte giddon hananabaa yootiya Anatootappe yiida
Ermmaasa aissi hegaadan oottabeikkii?" yaagadasa' yaagees" yaagidi kiittiis.
[29] Qeesiyaa Xafaanee hananabaa yootiya Ermmaasayyo ha dabddaabbiyaa nabbabiis.
[30] Nabbabin GODAA qaalai Ermmaasassi hagaadan giidi yiis; [31] "Kiitaa omooduwan de7iya
asaayyo ubbaayyo hagaadan yaagada kiitta; 'Nehelaamiyaa SHamaa7iyaabaa GODAI
hagaadan yaagees; "Taani kiittennan SHamaa7ee intteyyo, 'Hananabaa' giidi yootido
gishshaunne inttena wordduwaa ammanttido gishshau, [32] taani GODAI Nehelaamiyaa
SHamaa7iyaanne a so asaa qaxxayana. Ta bolli i makkalabaa haasayido gishshau, ha asaa
giddon ayyo issi urinne paxa attenna. Qassi i ba huuphenkka taani ta asaassi oottana
kehatettaa be7enna. Taani GODAI hagaa odaas" yaagees' yaaga" yaagiis.

30

GODAI Ba Asaassi Immana Giido Ufaissaa

[1] GODAAPPE Ermmaasassi yiida qaalai hagaa. [2] GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan
yaagees; "Ermmaasaa, taani neeyyo odido qaalaa ubbaa xaatta maxaafan xaafa. [3] Taani
ta asaa Israa7eelanne Yihudaa omooduwaappe guyye zaarada ishalissiyo gallassati yaana;
taani eta maizza aawatussi immido biittau eta zaarana; etikka laattana. Taani GODAI hagaa
odais" yaagees.
[4] GODAI Israa7eela asaabaanne Yihudaa asaabaa yootido qaalai hagaa. [5] GODAI hagaadan
yaagees; "Taani asai yashshau waassiyo waasuwaa siyaas; dagama waasoppe attin, hagee
saro waaso gidenna. [6] Ane lal77itenne wochchite! Attumaasi bannakkidi, na7a yelanau
danddayii? Yaatin, attumaasai ubbai maaretai oiqqido maccaasadan, ba kushiyan ba
uluwaa oiqqidaashin taani be7iyoogee aibee? Asaa ubbaa som77oi aissi tossu giidee?
[7] Aayye7ana! He gallassai hanttaara gallassa; hegaa mala gallassi mulekka baawa. He
gallassai Yaaqooba zaretussi meto wode gidana. Gidikkonne eti hegaappe attana" yaagees.
[8] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi taani eta morggiyaappe
qambbaraa menttana; eti qashettido sanssalataakka duuttana. Hagaappe sinttanau allaga
biittaa asai eta ailleyenna. [9] Hegaa aggidi eti GODAASSI, bantta Xoossaassi, oottana; taani
etayyo denttiyo Kawuwaa Daawitassi eti haarettana.
[10] "Hegaa gishshau, ta ashkkaratoo, Yaaqooba zaretoo, yayyoppite! Inttenoo, Is-
raa7eelatoo, dagammoppite! Intte haahosan de7ishin, taani inttena ashshana; intte
zaretakka eti omoodettido biittaappe yedissana. Yaaqooba zareti simmidi, aibakko
bochchennan saro de7ana; eta ai asinne yashissenna. Taani GODAI hagaa odais. [11] Taani
inttena ashshanau inttenaara de7ais. Taani GODAI hagaa odais. Taani inttena laalido
kawotettata ubbaa muleera xaissana; shin inttena muleera xaissikke. Taani inttena likke
pirddan qaxxayana; qixaatee bainnan inttena muleera coo yeddikke" yaagees.
[12] GODAI hagaadan yaagees; "Intte deshettai paxennaagaa; intte masunttaikka hant-
taara. [13] Intte yohuwan inttena maaddiyaabi baawa; intte masunttaukka xalee baawa;
intteyyo paxoi baawa. [14] Intte siiqoti ubbati inttena dogidosona; eti inttebaa wudokkona.
Taani inttena morkkedan shocaas; meqetti bainna asi qaxxayiyoogaadan qaxxayaas. Aissi
giikko, intte mooroi dalggiis; intte nagaraikka dariis. [15] Ha paxenna intte deshettau aibissi
waasseetii? Intte mooroi dalggido gishshaunne intte nagarai darido gishshau, hagaa intte
bolli taani oottais.
[16] "SHin inttena biittaa kessi miida ubbati meetettana; intte morkketi ubbatikka
omooduwau baana. Inttena bonqqidaageeti bonqqettana; inttebaa olan ekkidaagee-
tubaakka olan ekkana. [17] Taani intteyyo kehissana; intte masunttaakka pattana. Aissi gi-
ikko, eti inttena, 'Hageeti olettidaageeta; Xiyoone asaabaa wudiyaabi baawa' yaagoosona.
Taani GODAI hagaa odais" yaagees.
[18] GODAI hagaadan yaagees; "Taani Yaaqooba zaretu keettaa omoodettosaappe guyye
zaarada, ishalissana; eti de7iyo sohuwaukka qarettana. Yerusalaame katamaikka kase ba
qolettidosan, kawo keettaikka kase ba sohuwan simmidi keexettana. [19] Yan de7iya asai
ubbai galataa mazamuriyaanne ufaissaa yettaa yexxana. Taani eta qoodaa darissana; eta

qoodai naa77antto guuxxenna. Taani eta bonchchettida dere oottana; eti guuxxokkona.
[20] Eta zerettai beni wode de7uwaadan de7ana; eta maabaraikka ta sinttan minni eqqana.
Eta un77ettiyaageeta ubbaakka taani qaxxayana. [21] Eta halaqai eta asaappe issuwaa gidana;
eta haariyaagee eta giddoppe kiyana. Taani a ta mati ehaana; ehin i taakko shiiqana. Taani
shiishshennan de7ishin, xalidi taakko shiiqanau danddayiyai oonee? Taani GODAI hagaa
odais. [22] Hegaa gishshau, intte ta asa gidana; taanikka intte Xoossaa gidana" yaagees.
[23] Be7ite, GODAA hanqqoi gotiyaadan hanees; ikka sirimettiiddi, iitatu huuphiyan yaana.
[24] GODAI ba wozanaa halchchuwaa wurssidi polana gakkanaashin, a eexxiya hanqqoi guyye
simmenna. Hegaa guyyeppe yiya wodetun intte akeekana.

31

Israa7eela Asai Ba Biitti Simmana

[1] GODAI hagaadan yaagees; "He wode taani Israa7eela yaratussi ubbaassi Xoossaa
gidana; etikka ta asa gidana" yaagees.
[2] GODAI hagaadan yaagees; "Bisuwaappe palahida asai taappe aaro kehatettaa bazzuwan
demmiis. Israa7eela asai shemppi ekkanau koyido wode, [3] taani GODAI etau haahosaappe
hagaadan yaagaidda qonccaas; 'Israa7eela asau, taani inttena merinaa siiquwan siiqais;
ta aggenna siiquwan taani inttena taakko shiishshaas. [4] Geeshsha Israa7eela asau, taani
inttena zaarettada keexxana; inttekka keexettana. Zaarettidikka karaabiyaa oikkidi, ufait-
tiyaageetuura yexxananne durana. [5] Intte zaarettidikka Samaariyaa keratu bolli woiniyaa
turata tokkana; tokkidaageeti a teeran ufaittana. [6] Efireema gezziyan naagiyaageeti,
"Haayite; GODAAKKO, nu Xoossaakko, pude Xiyoone ane boos!" yaagidi xeesiyo wodee
yaana' yaagaas" yaagees.
[7] GODAI hagaadan yaagees; "Yaaqooba asaassi ufaissan yexxite; kawotettatu ubbaappe
aadhdhiya Israa7eelassi hombbocite. 'GODAI Israa7eela asaappe attidaageeta ashshiis'
yaagidi galataa mazamuriyaa yexxite. [8] Be7ite, taani eta huuphessa bagga biittaappe
ehaana; sa7aa gaxaappekka taani eta shiishshana. Qooqeti, wobbeti, abbe ixeta mac-
caasatinne maaretai oiqqido maccaasati etaara issippe yaana; keehi daro asai ba biittaa
simmana. [9] Taani eta zaarada ehiyo wode, eti ufaissaa daruwan yeekkiiddinne woossiiddi
yaana. Taani eta shaafaa lanqqiyaara, eta xubbenna sitta ogiyaara kaalettana. Aissi giikko,
taani Israa7eela asaassi aawa; Efireemikka taassi baira na7a.
[10] "Inttenoo, kawotettatoo, GODAA qaalaa siyite! Siyidi haahosan, abbaa doonan de7iya
biittatun hagaadan yaagidi awaajjite; 'Israa7eelata laalidaagee i eta shiishshana; qassi
henttanchchai ba wudiyaa dorssaa heemmiyoogaadan, i eta heemmana' yaagite. [11] Aissi
giikko, GODAI Yaaqooba zareta woziis; i eta etappe minniyaageetu kushiyaappe ashshiis.
[12] Eti yiidi Xiyoone Deriyan ufaissau yexxana; eti GODAI immiyo kehatettan, kattan,
woine eessan, zaitiyan, dorssaa maratuuninne miizzaa maratun ufaittana. Eti haattaa
loitti ushshido ataakiltte soho mala gidana; eti naa77antto shullokkona. [13] He wode
geela7oti ufaittidi durana; wodallatikka cimatikka ufaittana. Taani eta yeehuwaa ufaissau
laammana; taani eta minttettana; eta azzanuwaa gishshaa taani eta ufaissana. [14] Taani
qeesetussi daro qumaa immana; ta asaikka ta kehatettan kallana. Taani GODAI hagaa
odais" yaagees.

GODAI Israa7eela Maariis

[15] GODAI hagaadan yaagees; "Yeehoinne zilaassai Raama giyo kataman siyettiis; Raa-
heela ba naatuyyo yeekkausu; eti xayido gishshau, agga gin, aggennan ixxaasu" yaagees.
[16] GODAI hagaadan yaagees; "Yeekkiyoogaa aggidi, intte aifiyaa afuttaa quccite. Aissi
giikko, intte oottido oosuwau woituwaa intte ekkana; morkkiyaa biittaappe intte naatikka
simmana. Taani GODAI hagaa odais. [17] Intte naati bantta biitti simmanau de7iyo gishshau,
intteyyo sinttanau ufaissai de7ees. Taani GODAI hagaa odais.
[18] "Efireema zareti azzanidi, hagaadan yaagidi odiyoogaa tumuppe taani siyaas; 'Neeni
nuna xurqqayettibeenna mirgguwaadan wadhdhadasa; nuunikka keedida. Neeni GODAA
nu Xoossaa gidiyo gishshau, ane nuna zaara; nuuni neekko simmana. [19] Nuuni kase neeppe

wora simmidi biida; shin ha77i paaxida. Neeni nuna qaxxaya simmin yeellatidi, nu
tiraa baqqida; nuuni nu yelagatettaa laittaa nagaraa gishshau, kauyyidanne yeellatida'
yaagidosona.
20 "Tumu Israa7eeli taayyo al77o na7ee? I taani siiqiyo na7ee? Ee! Taani darotoo a
bolli iitabaa haasayikkokka, a hassayiyoogaa aggabeikke. Hegaa gishshau, ta wozanai a
laamotees; taani assi keehi qarettais. Taani GODAI hagaa odais.
21 "Ogiyan malaataa wottite; malaatiyo mittatakka essite. Yaatidi intte biido ogiyaa
akeekite. Geeshsha Israa7eela asau, simmite; intte katamatukko simmite. 22 Inttenoo, am-
manoi bainna Israa7eelatoo, aude gakkanaashin toilattuuteetii? GODAI sa7aa bollan issi
oorattabaa medhdhana; hegeenne, maccaasi attumaasaassi eqettidi, saro ashshiyoogaa
mala oorattabaa" yaagees.

GODAA Asai Sinttanau Ishalana

23 Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; "Taani Is-
raa7eela asaa omooduwaappe zaarada ishalissiyo wode, Yihudaa biittaaninne a kata-
matun eti naa77anttuwaa, 'Nenoo xillotettai de7iyo sohuwau, nenoo geeshsha deriyau,
GODAI nena anjjo' yaagana. 24 Yihudaanne Yihudan de7iya katamatun ubban asai
de7ana; goshshanchchatikka wudiyaara yuuyiya henttanchchatikka yan de7ana. 25 Taani
daafuranchchata gazddissana; qassi namisettidi gilqqidaageetakka kalissana" yaagees.
26 Hegan beegottada ta yuushuwaa xeellaas; ta xiskkoikka taayyo mal77o xiskko gidiis.
27 GODAI hagaadan yaagees; "Taani Israa7eela biittaaninne Yihudaa biittan asaanne
mehiyaa kunttiyo wodee yaana. 28 Eta xoqollanau, qolanau, aatta aatta yegganau,
xaissanaunne bashshaa ehaanau wudada naagidoogaa keenaa, eta zaarada gimbbanaunne
tokkanau wudada naagana. Taani GODAI hagaa odais.
29 "He wode asai, 'Aawati caala woiniyaa teeraa min, naatu achchai zil77iis' yaagidi
haasayiyoogaa aggana. 30 SHin asai issoi issoi ba nagaran nagaran haiqqana; caala woiniyaa
teeraa miya asa ubbau a achchai achchai zil77ana" yaagees.
31 GODAI hagaadan yaagees; "Taani Israa7eela asaaranne Yihudaa asaara ooratta
maachchaa maacettiyo gallassati yaana. 32 He maachchai taani eta Gibxxeppe kessanau
eta kushiyaa oiqqido wode, eta maizza aawatuura maacettido maachchaa mala gidenna;
taani etayyo azina mala gida uttinkka eti ta maachchaa kanttidosona. Taani GODAI
hagaa odais. 33 SHin taani GODAI he gallassatuppe guyyiyan Israa7eela asaara maacettana
maachchai hagaa: taani ta higgiyaa eta giddon wottana; qassi eta wozanankka xaafana.
Taani eta Xoossaa gidana; qassi etikka ta asa gidana. 34 Asi ba shooruwaa woikko ba ishaa,
'GODAA era' yaagidi tamaarissiyoogaa aggana; aissi giikko, guuttaappe doommidi, gitaa
gakkanaashin, eti ubbai tana erana. Taani eta naaquwaa atto gaana; eta nagaraakka
naa77antto hassayikke. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.
35 GODAI, awaa gallassan poo7issidaagee, aginainne xoolintteti qamman poo7anaadan
higgiyaa wottidaagee, abbaakka qaattidi, beetai guummanaadan oottiyaagee, Ubbaappe
Wolqqaama GODAA geetettiyaagee, hagaadan yaagees; 36 "Ha eqqidi de7iya mereta higgee
ta sinttappe kichchikko, he wode Israa7eela zerettati ta sinttan merinau kawotetta gididi
de7iyoogee attana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.
37 GODAI hagaadan yaagees; "Bolla saloti likettanau, woikko garssa sa7aa baasoikka
erettanau danddayikko, he wode taani Israa7eela zerettata ubbaa, eti oottido mooruwaa
ubbaa gishshau, ta sinttappe diggana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.
38 GODAI hagaadan yaagees; "Hanaani7eela Adussa Gimbbiyaappe doommidi, Zooziyaa
Penggiyaa gakkanaashin, Yerusalaame katamai taayyo, GODAAYYO, katama gididi, sim-
midi keexettiyo gallassati yaana. 39 He katamaa zawaikka arggo baggaappe kaallidi
biidi, Gaareeba Keraanne Go77a yuushuwaa gakkanaassi aakkana. 40 Ahaa moogiyoonne
bidinttaa oliyo zanggaarainne Qediroona Zanggaaraappe qommoora arshsho baggaara
biidi, Paraa Penggiyaa zooziyaa gakkanaashin de7iya gade ubbai GODAASSI dummatidi,
geeshsha gidana. Hagaappe sinttanau katamai merinau shodettennanne qolettenna"
yaagees.

32

Ermmaasi Gadiyaa SHammiis

1 Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi kawotido tammantta laittan, Baabiloone Kawoi
Naabukadanaxoori kawotido tammanne hosppuntta laittan GODAAPPE Ermmaasayyo
qaalai yiis. 2 He wode Baabiloone kawuwaa olanchchati Yerusalaame dooddidosona;
hananabaa yootiya Ermmaasi Yihudaa kawuwaa keettan de7iya, naagiyaageetu dabaaban
gorddetti uttiis.
3 Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi a hegan qachchidi, hagaadan yaagiis; "Neeni aissi ha-
gaadan yaagada hananabaa yootai? 'GODAI hagaadan yaagees; "Be7a, taani ha katamaa
Baabiloone kawuwaa kushiyan aattada immana hanais; immin i omooddana. 4 Yihudaa
Kawoi Sedeqiyaasi Baabiloonetu kushiyaappe kessi ekkenna; i tumaappe Baabiloone
kawuwaa kushiyan gelana. I a sinttan eqqidi, aara haasayana; i a ba aifiyan be7ana.
5 Hegaappe guyyiyan, Naabukadanaxoori Sedeqiyaasa Baabiloone efaana; efin taani a bolli
pirddana gakkanaashin, i yan de7ana. Taani GODAI hagaa odais. Neeni Baabiloonetuura
olettiyaabaa gidikko, hegee nena kessenna" yaagees' yaagadasa" yaagiis.
6 Yaagin Ermmaasi, "GODAA qaalai he wode taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 7 'Ne aawaa
ishaa SHaaluuma na7ai, Hanaami7eeli neekko yiidi, "Anatoota kataman de7iya ta gadiyaa
shamma; aissi giikko, shammanau dabbotai gattiyoi nena" yaagana' yaagiis.
8 "GODAI giidoogaadan, ta aawaa ishaa na7ai Hanaami7eeli taakko naagiyaageetu
dabaabaa yiidi, 'Biniyaama biittan Anatootan de7iya ta gadiyaa shamma; gadiyaa sham-
manaunne buzottanau gattiyoi nena' yaagiis. Yaagin taani hegan GODAA qaala gidiyoogaa
eraas. 9 Yaatada Anatoota kataman de7iya gadiyaa ta aawaa ishaa na7aa Hanaami7eelappe
shammaas; shammada i ekkiyo waagaa ayyo meezaanan kilaas; kilin tammanne laappun
xaqara bira gidiis. 10 SHamaa paramaa markkati de7iyoosan paramada, maatafaa an
wottaas; miishshaakka meezaanan kilada immaas.
11 "Hegaappe guyyiyan, taani attamettida shamaa paramaanne attamettibeenna shamaa
paramaa ekkaas. 12 Ekkada ta aawaa ishaa na7ai Hanaami7eeli, shamaa paramaa paramida
markkatinne naagiyaageetu dabaaban uttida Aihudati ubbai xeellishin, he shamaa para-
maa Mahiseeya na7aa na7aa, Neeriyaa na7aa Baarukassi immaas. 13 Immada eta sinttan
taani Baaruka hagaadan yaagada azazaas; 14 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela
Xoossai, hagaadan yaagees; "Daro wodiyaa gam77ana mala, ha attamettida paramaanne
attamettibeenna paramaa ekka efaada, urqqaappe merettida otuwan wotta" yaagees.
15 Aissi giikko, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; "Ha
biittan asai zaaridikka keettaa, gadiyaanne woiniyaa turaa tokkiyo sohuwaa shammana"
yaagees' yaagaas" yaagiis.

Ermmaasa Woosaa

16 Taani Neeriyaa na7aa Baarukayyo shamaa paramaa woraqataa immidoogaappe
guyyiyan, GODAA hagaadan yaagada woossaas; 17 "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, neeni
salotanne sa7aa ne gita wolqqaaninne ne yeddido kushiyan medhdhadasa! Neessi
danddayettennabi mulekka baawa. 18 Neeni sha7atuyyo aggenna siiquwaa bessaasa; shin
aawatu mooruwaa eta naatu bolli zaaraasa. Abeet gitanne wolqqaama Xoossau, ne
sunttai Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettees. 19 Ne zoree gita; ne oottiyo oosoikka
wolqqaama. Asaa ogiyaa ubbaa neeni be7aasa; asau ubbaukka a ogiyaadaaninne a
oosuwaadan zaaraasa.
20 "Neeni Gibxxen malaataanne oorattabaa oottadasa; hachchi gakkanaassikka ha
ooratta oosota Israa7eela asaa giddooninne hara kawotettatu ubbaa giddon oottiyoogaa
aggabaakka. Hegaappe denddidaagan ne sunttai ubbasan erettiis. 21 Neeni ne asaa
Israa7eela Gibxxeppe malaataaninne oorattaban, ne mino qesiyaaninne ne yeddido
kushiyan, qassi gita dagaman kessadasa. 22 Eta maizza aawatuyyo neeni immanau caaqqido
biittaa, maattainne eessai goggiyo ha biittaa etayyo immadasa; 23 immin eti ha biittaa
gelidi laattidosona. SHin eti neeyyo azazettibookkona; ne higgiyaakka kaallibookkona;

eti oottanaadan neeni azazidobaa ubbaakka oottibookkona. Hegaa gishshau, neeni eta
bolli ha bashsha ubbaa ehaadasa.
[24] "Be7a, Baabilooneti katamaa oiqqanau gimbbiyaa yuushuwan biittaa dooridi doo-
ddidosona; olaappe, koshaappenne boshaappe denddidaagan, katamai etaara olettiya
Baabiloonetu kushiyan aadhdhidi imettiis. Neeni ha77i be7iyoogaadan, ne giidobai
ubbai polettiis. [25] Abeet Ubbaa Haariya GODAU, katamai Baabiloonetuyyo imettanau
hanishinkka, neeni tana, 'Markkata xeesada, miishshan ha gadiyaa shamma' yaagadasa"
yaagada woossaas.
[26] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai Ermmaasayyo hagaadan yaagiiddi yiis; [27] "Taani
GODAA, asaa ubbaa Xoossaa. Taassi danddayettennabi de7ii?" yaagiis. [28] Hegaa gishshau,
GODAI hagaadan yaagees; "Taani ha katamaa Baabiloonetuyyoonne Baabiloone Kawuwaa
Naabukadanaxoorayyo aattada immana; immin eti a oiqqana. [29] Ha katamaa bolli woraa-
jjiya Baabilooneti yiidi, katamaa taman xuuggana; keettaa bollan dembbayidi oottidosan
Ba7aalayyo ixaanaa cuwayidinne hara xoossatuyyo ushshaa yarshshuwaa gussidi, tana
hanqqetissida asati de7ido keettatakka xuuggana.
[30] "Israa7eela asainne Yihudaa asai bantta yelagatettaappe doommidi, ta sinttan iitabaa
oottidosonappe attin, harabaa oottibookkona; eti bantta kushiyan oottido oosuwan tana
hanqqetissidosona. [31] Keexettido wodiyaappe hachchi gakkanaashin, ha katamaa asati
tana hanqqetissidosonanne yiilloyidosona; hegaa gishshau, taani ha katamaa ta sinttappe
xaissana. [32] Israa7eela asainne Yihudaa asai, eta kawotinne halaqati, eta qeesetinne
hananabaa yootiyaageeti oottido iita ooso ubban tana hanqqetissidosona. [33] Eti bantta
som77uwaa aggidi, bantta zokkuwaa taayyo zaaridosona. Taani eta zaara zaarada
tamaarissikkokka, eti siyibookkonanne seeraakka ekkibookkona. [34] Eti sheneyiya bantta
eeqata ta sunttan xeesettida Beeta Maqidasiyaa giddon essidi tunissidosona. [35] Eti bantta
attuma naatanne macca naata Molooka eeqaayyo yarshshanau Hinnooma Zanggaaran
Ba7aalayyo yarshshiyo xoqqa sohota giigissidosona. Eti hegaa oottana mala, taani eta
azazabeikke; Yihudaa asaa eti nagaraa ootissanau hegaa mala sheneyiyaabaa oottanaagee
ta wozanan mulekka aadhdhibeenna" yaagiis.

GODAI Israa7eela Asaa Zaarada Ishalissana Yaagiis

[36] Intte Yerusalaame asai, "Ha katamai olan, koshaaninne boshan Baabiloone kawuwaa
kushiyan aadhdhidi imettana" yaagido ha katamaabaa GODAI Israa7eela Xoossai ha-
gaadan yaagees; [37] "Be7ite, taani ta suulo hanqquwaaninne ta gita yiilluwan eta laalido
biitta ubbaappe shiishshana; shiishshada ha sohuwaa zaarada ehaada, eti sarotettan
de7anaadan oottana. [38] Eti ta asa gidana; taanikka eta Xoossaa gidana. [39] Eti taayyo merinau
yayyana mala, taani etayyo issi wozanaanne issi ogiyaa immana; hegee etayyoonne etappe
guyyiyan, eta naatuyyo lo77o gidana. [40] Taani etaara merinau maachchaa maacettana.
He maachchan taani etayyo lo77obaa oottiyoogaa aggikke; eti taappe wora simmenna
mala, taani eti taayyo yayyanaadan oottana. [41] Taani etayyo lo77obaa oottiyoogan
ufaittana; qassi taani ta kumetta wozanaappenne ta kumetta shemppuwaappe ha biittan
eta tumaappe tokkana" yaagees.
[42] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Taani ha asaa bolli ha iita bashshaa ubbaa
ehiidoogaadan, hegaadankka taani etayyo immana giido lo77obaa ubbaa immana. [43] Intte,
'Ha biittai asaikka meheekka de7enna, baisa biitta gidana; i Baabiloonetussi imettiichchiis'
yaagido biittan asai zaarettidi, gadiyaa shammana. [44] Asai gadiyaa miishshan shammana;
markkaa sinttan paramaa paramidi, maatafaa wottana. Hagee ubbai Biniyaama biittan,
Yerusalaame yuushuwan de7iya heeratun, Yihudaa katamatun, gezziyan de7iya kata-
matun, bargguwan de7iya katamatuuninne Neegeeba Bazzuwan de7iya katamatu ubban
hanana. Aissi giikko, taani eta zaarada ishalissana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

33

GODAI Naa77anttuwaakka Israa7eela Asaa Ishalissana Yaagiis

[1] Ermmaasi biron naagiyaageetu dabaaban de7ishin, GODAA qaalai naa77anttuwaakka
yiis. [2] Sa7aa medhdhida GODAI, giigissidi a sohuwan wottida GODAI, a sunttaikka GODAA
geetettiyoogee tana hagaadan yaagees; [3] "Neeni tana xeesa; taani neeyyo koyana; neeni
erenna gitabaanne wolqqaamabaa taani neeyyo yootana. [4] Baabiloonetu biittaa doorettaa,
doodettaanne bisuwaa teqqana mala, dirssaa gimbbiyaa minttanau qolido ha katamaa
keettatubaanne Yihudaa kawotu keettatubaa taani GODAI, Israa7eela Xoossai odais.
[5] Inttenaara olettanaunne taani ta hanqquwaaninne yiilluwan shocana asatu ahaa he
sohotun kunttanau Baabilooneti geloosona. Aissi giikko, eta iitatettaa ubbaa gishshau,
taani ha katamaappe ta som77uwaa genttaas.

[6] "Gidikkonne, taani ha katamaanne an de7iya asaa zaarada pattana; eta payyatettaakka
zaarana; keehi daro saruwaanne woppa de7uwaa taani etayyo immana. [7] Taani Yihudaa
asaanne Israa7eela asaa omooduwaappe zaarada ishalissana; eti kase de7idoogaadan
oottada taani eta gimbbana. [8] Eti tana naaqqido nagara ubbaappe taani eta geeshshana;
geeshshada eti tana naaqqido naaquwaanne makkalido makkala ubbaa atto yaagana.
[9] Hegaappe guyyiyan, Yerusalaame katamai taayyo ufaissaa, bonchchuwaanne galataa
sa7an de7iya kawotettatu ubbaa sinttan ehaana. Taani Yerusalaame asaassi oottiyo
lo77obaanne he katamaassi ehiyo duretettaanne sarotettaa siyidi, kawotettati ubbai
yashshan kokkorana" yaagees.

[10-11] GODAI hagaadan yaagees; "Intte, 'Asainne mehee bainna bazzo' giido ha soho-
tun, asainne mehee bainna Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun, ufaissaanne
ililssaa cenggurssai, bullachchiyaagaanne bullashettiyaari cenggurssainne GODAA Beeta
Maqidasiyaa galataa yarshshuwaa ehiiddi, hagaadan yaagidi yexxiya asaa cenggurssai
siyettana;

'Ubbaappe Wolqqaama GODAA galatite;
aissi giikko, i keha.
Aggenna a siiqoi merinaagaa' yaagoosona.

Aissi giikko, taani eta omooduwaappe zaarada eta biitti ehaana; eti kase de7idoogaadan
oottada, taani ishalissada wottana" yaagees.

[12] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Ha asainne mehee bainna baisa
biittaaninne an de7iya katamatun henttanchchati bantta dorssaa wudiyaa allaxxissiyo
gadee de7ana. [13] Gezziyan de7iya katamatun, bargguwan de7iya katamatun, Neegeeba
Bazzuwan de7iya katamatun, Biniyaama biittan, Yerusalaame yuushuwan de7iya heer-
atuuninne Yihudaa katamatun henttanchchati bantta dorssaa zaarettidi qoodana. Taani
GODAI hagaa odais" yaagees.

[14] GODAI hagaadan yaagees; "Taani Israa7eela asaayyoonne Yihudaa asaayyo oottana
giido lo77o qaalaa poliyo gallassati yaana; [15] he gallassatuuninne he wodetun taani
Daawita zariyaappe issi xillo Aacaa denttana; i he biittan suure pirddaanne xillotettaa
oottana. [16] He wode Yihudaa asai attana; Yerusalaame asaikka woppu giidi de7ana; ha
katamaikka GODAA, Nu Xillotettaa yaagetti xeesettana. [17-18] Daawita zerettaappe Israa7eela
kawotaa araatan uttiya asi mulekka xayenna. Hegaadankka, xuuggiyo yarshshuwaa,
kattaa yarshshuwaunne hara yarshshuwaa ubbatoo yarshshanau Leewa zariyaappe qeese
gidiya asi merinaukka ta sinttan xayenna. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

[19] GODAA qaalai Ermmaasakko yiis. [20] GODAI hagaadan yaagees; "Taani gallassaaranne
qammaara maachchaa maacettaas; he maachchan eti banttau keerettida wodiyan
simerettoosona. He gallassaanne qammaa maachchaa intte laammanau danddayikko,
[21] taani a zariyaappe kawotaa araatan uttana asi mulekka xayennaadan, ta ashkkaraa
Daawitaara maacettido maachchaa laammana; qassi ubbatoo taayyo oottiya, Leewa zare
gidiya qeesetuura maacettido maachchaakka laammana. [22] Taani ta ashkkaraa Daawita
zerettatanne ta sinttan oottiya Leewa zare qeeseta qoodanau danddayettenna saluwaa
xoolinttetudaaninne makkin wurenna abbaa shafiyaadan corayana" yaagees.

[23] GODAA qaalai qassikka Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; [24] "Ha asai, 'GODAI
ba doorido naa77u kawotettata, Israa7eelanne Yihudaa aggi bayiis' yaagidi haasayiy-
oogaa neeni akeekabeikkii? Eti ta asaa karidi, bana danddayida kawotetta kiyokkona
giidi qoppoosona. [25] Taani GODAI gallassaaranne qammaara maacettido maachchaanne
saluwaanne sa7aa higgiyaa minttabeennabaa gidiyaakko, [26] taani Yaaqooba zerettatanne
ta ashkkaraa Daawita zerettata agga bayana; yaatabeennabaa gidiyaakko, Abrahaama,
Yisaaqanne Yaaqooba zaretu bolli kawoyanau Daawita zerettaa doorennan aggana. Taani
ta asaa maarana; taani eta zaarada ishalissana" yaagiis.

34

Kawuwaa Sedeqiyaasassi Odettida Hiraagaa

[1] Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori, a olanchchati ubbainne i haariyo kawotettatun
de7iya asai ubbai, Yerusalaamenne Yerusalaame yuushuwan de7iya katamata ubbaa oliyo
wode, ha qaalai GODAAPPE Ermmaasayyo yiis; [2] GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan
yaagiis; "Ba; baada Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasa hagaadan yaaga; 'GODAI hagaadan
yaagees; "Be7a, taani ha katamaa Baabiloone kawuwaa kushiyan aattada immana; immin
i ha katamaa taman xuuggana. [3] Neeni a kushiyaappe kessa ekkakka; neeni omoodet-
tananne ayyo aadhdha imettana. Neeni ne aifiyan Baabiloone kawuwaa be7ana; ikka
nenaara haasayana. Hegaappe guyyiyan, neeni Baabiloone biitti baana" yaagees.
[4] " 'Gidikkonne, Yihudaa Kawuwau Sedeqiyaasaa, GODAI giyoobaa siya! Nebaa GODAI
hagaadan yaagees; "Neeni olan haiqqakka; [5] neeni saro haiquwaa haiqqana. Neeppe kase
de7ida kawotu bonchchuwaassi, ne maizza aawatussi ixaanaa cuwayidoogaadan, asai ne
bonchchuwaassikka ixaanaa cuwayana. Yaatidi, 'Aayyee nu kawuwau!' yaagidi neeyyo
yeekkana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees' yaagada yoota" yaagiis.
[6] Hegaappe guyyiyan, hananabaa yootiya Ermmaasi ha hiraagaa ubbaa Yihudaa
Kawuwaa Sedeqiyaasayyo Yerusalaamen yootiis. [7] He wode Baabiloone kawuwaa
olanchchati Yerusalaame katamaanne Yihudan attida katamata olidosona. Laakishanne
Azeeqa geetettiya katamatu xalaalai Yihudan attida gimbbettida katamata.

Ailleta Ailletettaappe Kessiyo Awaajjuwaa

[8] Kawoi Sedeqiyaasi ailleta ailletettaappe kessiyo awaajjuwaa awaajjanau Yerusalaamen
de7iya asaa ubbaara maachchaa maacettidoogaappe guyyiyan, Ermmaasassi GODAAPPE
qaalai yiis. He awaajjoi, [9] "Asai ubbai ba Ibraawe attumaasatanne maccaasata ailletet-
taappe kesso; ooninne Aihuda asa gidida ba ishaa aille oottoppo" yaagees. [10] Hegaa
gishshau, asai ubbainne halaqati ubbai maacettido maachchaadan, bantta attumanne
macca ailleta ailletettaappe kessanaunne naa77antto zaaridi ailleyennan agganau maayi-
dosona; maayidoogaadankka eta ailletettaappe kessidosona. [11] SHin bantta qofaa laam-
midi, ailletettaappe kessido bantta attumanne macca ailleta zaaridi ailleyidosona.
[12] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai Ermmaasakko yiis. [13] GODAI Israa7eela Xoossai
hagaadan yaagees; "Taani intte maizza aawata Gibxxeppe, ailletettaa biittaappe kessido
wode, etaara maachchaa maacetta uttaas. [14] He maachchaa maaran, 'Ibraawe aillee
de7iyo asai ubbai, ailleta usuppun laittaa ootissi simmidi, laappuntta laitti ailletettaappe
kessi yeddite' yaagada azazaas. SHin intte maizza aawati taani odiyoogaa siyennan
ixxidosonanne taayyo azazettibookkona. [15] Inttekka mata wodiyaappe kase intte nagaraa
aggidi, ailleta ailletettaappe kessanau awaajjideta; awaajjidi ta sinttan likkebaa oottideta.
Qassi hegaa oottanau ta sinttan, ta sunttai xeesettiyo ta Beeta Maqidasiyan maachchaa
maacettideta. [16] SHin ha77ikka intte intte qofaa laammidi, ta sunttaa tunissideta. Waatidi
giikko, eti koyidoogaadan, ailletettaappe kessido intte attumanne macca ailleta zaaridi
ailleyideta.
[17] "Hegaa gishshau, taani GODAI odiyoogee hagaa: intte taayyo azazettennan ixxidi,
intte ishaa woikko intte shooruwaa ailletettaappe kessiyo awaajjuwaa awaajjibeekketa.
Be7ite, intte bolli olai boshainne koshai kiyana mala, taani awaajjais. Taani inttena sa7aa
bolli de7iya kawotettatussi dagama oottana. [18] Ta maachchaa kanttida asaa, ta sinttan

maacettido maachchaa qaalata naagennan ixxida asaa, eti maachchau shukkidi, baggaa
baggaa kessi maaran wottidi, naa77u baggaappe gidduwaara kanttido, he maraadan taani
eta oottana. [19] He asatikka Yihudaa halaqata, Yerusalaame halaqata, biittaa haariyaageeta,
qeesetanne maaran wottido maraa ashuwaa giddoora kanttida asaa ubbaa. [20] Taani eta eta
morkketu kushiyaaninne eta woranau koyiya asatu kushiyan aattada immana; immin eta
ahai saluwaa kafotuyyoonne sa7aa do7atuyyo quma gidana.

[21] "Taani Yihudaa Kawuwaa Sedeqiyaasanne a halaqatakka eta morkketu kushiyan,
eta woranau koyiyaageetu kushiyaaninne inttena oliyoogaa aggida Baabiloone kawuwaa
olanchchatu kushiyan aattada immana. [22] Taani GODAI Baabiloone olanchchata azazana;
azazin eti ha katamaa simmana. Simmidi eti ha katamaa olana, omooddananne taman
xuuggana. Yihudan de7iya katamatakka asi de7enna baisa soho oottana" yaagees.

35

Ermmaasanne Rekaaba Yarata

[1] Yoosiyaasa na7aa Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema laittan, Ermmaasassi GODAAPPE
qaalai hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Rekaaba yara gidiya asaakko baada, etaara haasaya.
Haasayada Beeta Maqidasiyaa kifiletuppe issuwaa giddo gelissada woine eessaa etau
imma" yaagiis. [3] Yaagin baada, Habaadiiniyaa na7aa na7aa, Ermmaasa na7aa
Ya7azaaniyaa, a ishanttanne a attuma naata ubbaa, hegaa giyoogee Rekaaba yaraa
muliyaa ekkada, [4] Beeta Maqidasiyaa ehaas. Ehaada Yigidaaliyaa na7aa, hananabaa
yootiya Hanaana erissiyo ashkkaratu kifiliyaa eta gelissaas. He kifilee penggiyaa naagiya
SHaaluuma na7aa Ma7iseeya kifiliyaappe bolla baggaara, halaqatu kifiliyaa matan de7ees.
[5] Hegaappe guyyiyan, taani Rekaaba yaratu sinttan woiniyaa eessai kumido xuggatanne
xuu7ata wottada, "Woiniyaa eessaa uyite" yaagaas.

[6] SHin eti zaaridi, "Nuuni woiniyaa eessaa uyokko; aissi giikko, nu maizza aawaa Rekaaba
na7ai Yonadaabi nuna, 'Inttekka intte naatikka woiniyaa eessaa merinau uyoppite. [7] Qassi
keettaa keexxoppite; zerettaa zeroppite; woine turaakka tokkoppite. Hegaa aggidi,
dunkkaane giddon de7ite. Yaanikko intte adussa laittaa ha biittan de7ana' yaagiis.
[8] Nu maizza aawaa Rekaaba na7ai Yonadaabi nuna azazido ubbau nuuni azazettida.
Nuuni, woikko nu maccaasati, woikko nu attuma naati, woikko nu macca naati nu de7o
laitta ubban woine eessaa uyibookko; [9] de7iyo keettaakka keexxibookko; woiniyaa turaa
sohoi, woikko goshshai, woikko zerettaikka nuussi baawa. [10] Nuuni dunkkaane giddon
de7ida; nu maizza aawai Yonadaabi azazido ubbaukka azazettida. [11] SHin Baabiloone
Kawoi Naabukadanaxoori nu biittaa bolli woraajjido wode, 'Baabiloonetunne Sooretu
olanchchatuppe attanau, haa Yerusalaame ane boos' yaagida. Ha77i nuuni Yerusalaamen
de7iyoogee hegaassa" yaagidosona.

[12] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai Ermmaasayyo yiis. [13] Ubbaappe Wolqqaama GODAI,
Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Ba; baada Yihudaa asaanne Yerusalaame asaa
hagaadan yaaga; 'Ta qaalaa siyiyoogaanne taani tamaarissidoogau azazettiyoogaa aissi
ixxidetii? Taani GODAI hagaa odais. [14] Rekaaba na7ai Yonadaabi ba attuma naata woiniyaa
eessaa uyennaadan azazido azazuwaa eti naagidosona; eti bantta maizza aawaa azazuwau
azazettido gishshau, hachchi gakkanaassi woiniyaa eessaa uyokkona. Taani intteyyo zaara
zaarada odais; shin intte taani yootiyoogaa siyibeekketa. [15] Qassi taani zaara zaarada
hananabaa yootiya ta ashkkarata ubbaa inttekko yeddaas; yeddin eti, "Intte ubbaikka intte
iita ogiyaappe ha77i simmite; intte oosuwaakka loittite; hara xoossatussi goinnoppitenne
oottoppite. Yaatikko, taani GODAI intteyyoonne intte maizza aawatuyyo immido biittan
intte de7ana" yaagidosona. SHin intte taani odiyoogaa siyanau intte haittaa taakko
yeggekketa. [16] Rekaaba na7aa Yonadaaba zerettati eta maizza aawai eta azazido azazuwaa
polidosona; shin ha asai taayyo azazettibeenna' yaaga" yaagees.

[17] Hegaa gishshau, GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai, Israa7eela Xoossai hagaadan
yaagees; "Siyite, taani Yihudaa asaa bollinne Yerusalaamen de7iyaageetu bolli ehaana

giido iitabaa ehaana. Aissi giikko, taani etassi odaas; odin eti siyennan ixxidosona. Taani
eta xeesaas; xeesin eti koyennan ixxidosona" yaagees.
18 Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi Rekaaba yarata hagaadan yaagiis; "Ubbaappe
Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai inttena hagaadan yaagees; 'Intte intte maizza
aawaa Yonadaabayyo azazettido gishshau, a wogaa kaallido gishshaunne i azazidobaa
ubbaakka polido gishshau, 19 Rekaaba na7ai Yonadaabi taayyo GODAAYYO oottiya attuma
asa audenne xayenna' yaagees" yaagiis.

36

Baaruki Xaatta Maxaafaa Asaayyo Nabbabiis

1 Yoosiyaasa na7ai Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido oiddantto laittan, GODAI Er-
mmaasa hagaadan yaagiis; 2 "Issi xaatta maxaafaa ekkada, taani Yoosiyaasa wodiyan koiro
neeyyo odido gallassaappe doommada, hachchi gakkanaassi Israa7eela bolli, Yihudaa
bollinne hara kawotettatu ubbaa bolli haasayido qaalaa ubbaa xaafa. 3 Taani Yihudaa asaa
bolli ehaana gaada halchchido boshaa ubbaa siyidi, ooni erii, eti bantta iita oosuwaappe
simmanaakkonne. Simmikko taani eta naaquwaanne eta nagaraa atto gaana" yaagiis.
4 Hegaa gishshau, Ermmaasi Neeriyaa na7aa Baaruka xeesiis; xeesidi GODAI ayyo
yootidobaa ubbaa Baarukayyo yootin, i xaatta maxaafan xaafiis. 5 Hegaappe guyyiyan,
Ermmaasi Baaruka, "Taani qasho keettan de7iyo gishshau, GODAA Beeta Maqidasiyaa
gelanau danddayikke. 6 Hegaa gishshau, neeni asai xoomiyo gallassi GODAA Beeta
Maqidasiyaa baada, taani yootin, neeni xaatta maxaafan xaafido GODAA qaalaa etau
nabbaba; bantta katamatuppe yiida Yihudaa asau ubbaukka nabbaba. 7 Ha asaa bolli
GODAI awaajjido hanqqoinne yiilloi hanttaara gidiyo gishshau, ooni erii, eti bantta iita
oosuwaappe simmidi, GODAA woossanaakkonne" yaagiis. 8 Yaagin Neeriyaa na7ai Baaruki
hananabaa yootiya Ermmaasi azazidoogaadan, GODAA Beeta Maqidasiyan GODAA qaalaa
ubbaa nabbabiis.
9 Yoosiyaasa na7ai Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido ichchashantto laittan, uddu-
funtta aginan, Yerusalaamen de7iya asaunne Yihudaa katamatuppe yiida asau ubbau
GODAA sinttan xoomanaadan awaajjidosona. 10 Baaruki GODAA Beeta Maqidasiyan,
qommo bagga dabaaban, Ooratta Penggiyaa giyoosan de7iya, Saafaana na7aa, xaafiyaa
Gamaariyaa kifiliyan eqqidi, Ermmaasa qaalai xaafettido xaatta maxaafaa asau ubbau
nabbabiis.

Baaruki Xaatta Maxaafaa Halaqatuyyo Nabbabiis

11 Saafaana na7aa na7ai, Gamaariyaa na7ai Mikaayi maxaafaappe GODAA qaalaa Baaruki
nabbabishin siyido wode, 12 kawo keettan xaafee uttiyo kifiliyaa biis. I biyo wode, xaafee
Elishamaa7i, SHamaa7iyaa na7ai Dalaayi, Akiboora na7ai Elnnaataani, Saafaana na7ai
Gamaaree, Hanaaniyaa na7ai Xidiqeenne hara halaqati hegan uttidosona. 13 Baaruki
asaayyo maxaafaappe nabbabishin siyido qaalaa ubbaa Mikaayi etayyo yootiis. 14 Yootin
halaqati Nataaniyaa na7aa Yihuuda Baarukakko kiittidi, "Asaayyo neeni nabbabido
maxaafaa ekkada haa ya" yaagidosona. (Nataanee SHeleemiyaa na7aa; SHeleemee Kuusha
na7aa.) Yaagin Baaruki maxaafaa ekkidi, etakko yiis. 15 Etikka a, "Ane uttada, nuuyyo
maxaafaa nabbaba" yaagidosona.
Yaagin Baaruki maxaafaa nabbabiis. 16 I nabbabido qaalaa ubbaa siyidosona; siyidi
ubbaikka yayyidi, issoi issuwaa xeellidi, Baaruka, "Ha qaalaa ubbaa nuuni kawuwaassi
odanau koshshees" yaagidosona. 17 Qassikka zaaridi, "Neeni ha qaalaa ubbaa waatada
xaafidaakko nuuyyo yoota. Hagaa neeyyo Ermmaasi ba doonaappe yootin xaafadii?"
yaagidosona.
18 Yaagin Baaruki, "Ee, ha qaalaa ubbaa Ermmaasi ba doonaappe taayyo yootiis; yootin
taani qalamiyan ha xaatta maxaafan xaafaas" yaagiis.
19 Yaagin eti Baaruka, "Neeninne Ermmaasi biidi qosettite; intte de7iyo sohuwaakka
ooninne eroppo" yaagidosona.

Kawoi Xaatta Maxaafaa Xuuggiis

[20] Halaqati maxaafaa xaafiyaa Elishamaa7a kifiliyan wottoogaappe guyyiyan, kawoi
de7iyo dabaabaa biidi, hanidabaa ubbaa kawuwaassi yootidosona. [21] Yootin he maxaafaa
ehaana mala, kawoi Yihuuda kiittiis; kiittin Yihuudi xaatta maxaafaa Elishamaa7a kifil-
iyaappe ehiidi, kawuwaassinne a yuushuwan eqqida halaqatussi nabbabiis. [22] Uddufuntta
aginan sa7ai balggo gidiyo gishshau, kawoi balgguwaa aattiyo keettan uttiis. He wode
kawuwaa sinttan de7iya coociyan tamai eexxees. [23] Yihuudi heezzu woi oiddu sohota
nabbabidoogaappe guyyiyan, kawoi he sohota xaatta maxaafaappe senxxiyan qanxxi
qanxxidi, taman oliis; hegaadan oottidi, he maxaafaa muleerakka xuuggi aggiis. [24] Ha
qaalaa ubbaa siyidikka kawoinne aara oottiya halaqati ainne yayyibookkona; woikko
azzanidi, bantta maayuwaa pooshshibookkona. [25] Harai atto Elnnaataani, Dalaayinne
Gamaaree kawoi he maxaafaa xuuggennaadan woossinkka, eta woosaa siyennan ixxiis.
[26] Ixxidi kawuwaa na7aa Yiraahima7eela, Aziri7eela na7aa Saraayanne Abddi7eela na7aa
SHeleemiyaa, xaafiyaa Baarukanne hananabaa yootiya Ermmaasa oiqqana mala kawoi
azaziis. SHin GODAI eta qottiis.

Ermmaasi Wotti Yeggidi Xaafido Xaatta Maxaafaa

[27] Ermmaasi yootin, Baaruki xaafido qaalai de7iyo maxaafaa kawoi xuuggi simmin,
GODAA qaalai Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; [28] "Ha77ikka hara xaatta maxaafaa
ekkada, Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kase xuuggido xaatta maxaafaa giddon de7iya qaalaa
ubbaa xaafa. [29] Qassi Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeema hagaadan yaaga: 'GODAI hagaadan
yaagees; "Neeni, ' "Baabiloone kawoi tumuppe yiidi, ha biittaa bashshana; qassi i
giddon de7iya asaanne mehiyaakka wurssana" gaada aissi xaafadii?' yaagada maxaafaa
xuuggadasa. [30] Hegaa gishshau, taani GODAI neessi Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeemassi
hagaa odais: Daawita kawotaa araatan uttiya zaree neeyyo mulekka de7enna. Ne ahaikka
coo olettidi, gallassi awaa suuluwaaninne qammi kinchchuwan sho7ettana. [31] Intte
nagaraa gishshau nena, ne zariyaanne nenaara oottiya ubbaa taani qaxxayana. Intte
taani yootidoogaa siyennan ixxido gishshau, taani yootido iitabaa ubbaa intte bollinne
Yihudaaninne Yerusalaamen de7iya asaa bolli ehaana" yaagees' yaaga" yaagiis.

[32] Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi hara xaatta maxaafaa ekkidi, Neeriyaa na7aa xaafiyaa
Baarukassi immiis. Immin Baaruki Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi taman xuuggido xaatta
maxaafaa qaalaa ubbaa Ermmaasi ayyo doonan yootin xaafiis. Qassi Ermmaasi hegaa
milatiya hara qaalaakka gujjin, ubbaakka Baaruki xaafiis.

37

Ermmaasanne Kawuwaa Sedeqiyaasa

[1] Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Yo7aqeema na7aa Yo7aakiina sohuwan
Yoosiyaasa na7aa Sedeqiyaasa Yihudaa biittan kawoyiis. [2] Sedeqiyaasi, aara oottiya
halaqatinne he biittan de7iya asai ubbaikka GODAI hananabaa yootiya Ermmaasa
baggaara yootido qaalaassi azazettibookkona. [3] SHin Kawoi Sedeqiyaasi SHeleemiyaa
na7aa Yehukaalanne Ma7iseeya na7aa qeesiyaa Xafaaniyaa hagaadan yaagidi,
Ermmaasakko kiittiis; "Nu gishshatau GODAA nu Xoossaa woossa" yaagiis.

[4] He wode Ermmaasi biron qashettiichchibeenna gishshau, asaa giddon simerettees.
[5] Gibxxe kawuwaa olanchchati, Gibxxeppe kiyidi yiyoogaa Yerusalaame dooddida Baa-
biloone olanchchati siyido wode, eti Yerusalaameppe aggidi, guyye simmidosona.

[6] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai hananabaa yootiya Ermmaasakko yiis. [7] GODAI
Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Tana intte oichchana mala, inttena kiittida Yihu-
daa kawuwaassi hagaadan yaagite; 'Be7ite, inttena maaddanau kiyida Gibxxe kawuwaa
olanchchati bantta biitti simmidi baana. [8] Qassi Baabiloone olanchchati simmidi yaana;
yiidi olettidi, ha katamaa oiqqana; tamankka a xuuggana' yaagite" yaagees.

[9] GODAI hagaadan yaagees; " 'Baabiloone olanchchati naa77antto simmidi yookkona'
yaagidi inttena intterkka cimmoppite. Aissi giikko, eti simmidi yaanaagee attenna!

[10] Intte Baabiloone olanchchata muliyaa xooniyaakkonne etappe attidi, olan masunxxidi,
dunkkaaniyaa giddon zin77idaageetikka denddidi, ha katamaa taman xuuggana" yaagees.

Ermmaasi Qashettiis

[11] Gibxxe kawuwaa olanchchati Yerusalaame matido gishshau, Baabiloone olanchchati
bantta de7iyo sohuwaa aggidi, guyye simmidosona. [12] He wode Ermmaasi bana gakkiya
gadiyaa ekkanau Biniyaama biitti baanau Yerusalaameppe denddiis. [13] Gido shin, i
biidi, Biniyaama Penggiyaa giyo penggiyaa gakkishin, penggiyaa naagiyaageetuppe issoi,
Hanaaniyaa na7aa SHeleemiyaa na7ai, Yiiriyaa giyoogee a, "Neeni Baabiloone baasa
gidikkii?" yaagidi oiqqiis.

[14] Ermmaasi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Neeni giyoogee worddo; taani Baabiloone biya
asa gidikke" yaagiis. SHin Yiiree i giyoogaa siyennan ixxiis; ixxidi Ermmaasa oiqqi ekkidi,
halaqatukko efiis. [15] Halaqatikka keehi hanqqettidi, Ermmaasa wadhdhidosona; wadhdhi
simmidi, eti qasho keetta kessido, xaafiyaa Yonaataana keettan efiidi wottidosona.
[16] Ermmaasi hegan biitta giddon de7iya kifiliyan daro wodiyaa gam77iis.

[17] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Sedeqiyaasi asa kiittidi, Ermmaasa ba de7iyoosaa kawo
keettaa xeesissiis; xeesissidi asi erennan a, "GODAI neeyyo yootidobi aibakko de7ii?"
yaagidi oichchiis.

Ermmaasi zaaridi, "Ee de7ees; neeni Baabiloone kawuwaa kushiyan aadhdhada imet-
tana" yaagiis. [18] Qassikka Ermmaasi Kawuwaa Sedeqiyaasa hagaadan yaagidi oichchiis;
"Tana intte qasho keettan yegganau taani ne bollan, neeyyo oottiya halaqatu bollan
woikko ha asaa bollan aiba mooro oottidanaa? [19] Qassi, 'Baabiloone kawoi intte bollaaninne
ha biittaa bollan yiidi olenna' yaagidi neeyyo hananabaa yootidaageeti ha77i awan
de7iyoonaa? [20] Hegaa gishshau, ta godau kawuwau, siya! Taani oichchiyoobaa neeni
polana mala, nena woossais. Taani he sohuwan haiqqennaadan, qasho keetta gidiya
xaafiyaa Yonaataana keettau tana guyye zaaroppa" yaagiis.

[21] Hegaa gishshau, Kawoi Sedeqiyaasi naagiyaageetu dabaaban Ermmaasa wottana mala
azaziis. Hegan a wottidaashin, katamaappe daabboi xayana gakkanaashin, hachchi
hachchi issi issi daabbuwaa uukkiyoosaappe ehi ehiidi, ayyo immidosona.

38

Ermmaasi Haatta Ollan Olettiis

[1] Mataana na7ai SHafaaxee, Paashihuura na7ai Gadaalee, SHeleemiyaa na7ai
Yehukaalinne Malkkiyaa na7ai Paashihuuri Ermmaasi asaa ubbaassi yootido qaalata
siyidosona. [2] Ermmaasi giiddi, "GODAI hagaadan yaagees; 'Ha kataman attiya ooninne
olan, koshaaninne boshan haiqqana. SHin Baabiloonetukko biya ooninne haiqqenna. Ba
huuphiyaa ashshana; paxakka de7ana' yaagees. [3] Qassikka GODAI, 'Hagee Yerusalaame
katamai Baabiloone kawuwaa olanchchatu kushiyan aadhdhidi imettana; etikka a
omooddana' yaagees" yaagiis.

[4] Hegaappe guyyiyan, halaqati kawuwaakko biidi, hagaadan yaagidosona; "Ha bi-
tanee haiqqanau koshshees; hagaa mala xala qaalaa haasayidi, ha kataman de7iya
olanchchatinne asai ubbai shugganaadan oottiis. I asa qohiyaabaa amotteesippe attin,
sarobaa amottenna" yaagidosona.

[5] Yaagin Kawoi Sedeqiyaasi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Intte a bolli oottana giidobaa
aibanne taani inttena digganau danddayikke" yaagiis. [6] Yaagin eti Ermmaasa kawo keettaa
dabaaban de7iya, kawuwaa na7aa Malkkiyaa haatta ollan yeggidosona; eti wodoruwan
a duge wottidosona. He wode he ollan silimoppe attin, haatti baawa; Ermmaasi he
silimuwaa giddo geliis.

[7] SHin Toophphiyaa asa gidiya, kawo keettan oottiya, Abemeleka giyo issi mureessai
Ermmaasi ollan olettidoogaa siyiis. He wode kawoi Biniyaama Penggiyan pirdda shilootan
uttiis. [8] Abemeleki kawuwaakko biidi, hagaadan yaagiis; [9] "Ta godau kawuwau, ha asati
gita iitabaa oottidosona; hegeekka aibee giikko, hananabaa yootiya Ermmaasa haatta ollan
yeggidosona. Qassi kataman qumi bainna gishshau, i hegan namisan haiqqees" yaagiis.

[10] Yaagin kawoi zaaridi, Toophphiyaa asa gidiya Abemeleka, “Hagaappe heezzu asa
nenaara ekkada baada, Ermmaasi haiqqennan de7ishin, haatta ollaappe kessite” yaagiis.
[11] Yaagin Abemeleki asaa ekkidi biis; biidi kawo keettan buquraa minjjiyo kifiliyaappe
garssa baggaara de7iya kifiliyaa gelidi, gal77a maayuwaa curqqaa ekkiis. He curqqaa
wodoruwaa xeeran qachchidi, Ermmaasassi duge olla giddo yeddiis. [12] Toophphiyaa asa
gidiya Abemeleki Ermmaasa olla giddo duge xeegidi, “Hagaa maayuwaa curqqaa wodor-
uwaappe garssa baggaara ne shophphan wotta” yaagiis. Ermmaasikka i giidoogaadan
oottiis. [13] Yaatin, he wodoruwan goochchidi, Ermmaasa ollaappe kessidosona. Kessidi
naagiyaageetu dabaabaa gelissidi gorddidosona.

Sedeqiyaasi Ermmaasa Naa77anttuwaakka Oichchiis

[14] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Sedeqiyaasi Ermmaasakko kiitti ehiissidi, GODAA Beeta
Maqidasiyaa geliyo heezzantto penggiyaa matan a, “Taani issibaa nena oichchana. Neeni
taappe aibanne qosoppa” yaagiis.
[15] Yaagin Ermmaasi zaaridi Sedeqiyaasau, “Taani yootikko, neeni tana worikkii? Taani
zorinkka, neeni siyakka” yaagiis.
[16] Kawoi Sedeqiyaasi Ermmaasassi qosan hagaadan yaagidi caaqqiis; “Taani nena
worennaagaanne qassi nena woranau koyiyaageetussikka aattada immennaagaa nuussi
de7uwaa immida GODAA sunttan caaqqais” yaagiis.
[17] Yaagin Ermmaasi Sedeqiyaasau zaaridi, “GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai, Is-
raa7eela Xoossai hagaadan yaagees; ‘Baabiloone kawuwaa halaqatussi kushiyaa immikko,
neeni paxa attana; ha katamaikka taman xuugettenna; neenikka ne keettaa asaikka
paxa de7ana. [18] SHin neeni etassi kushiyaa immennan ixxikko, ha katamaa Baabilooneti
omooddana; eti a xuuggana; neenikka etappe kessa ekkakka’ yaagees” yaagiis.
[19] Qassikka Kawoi Sedeqiyaasi Ermmaasa, “Taani yayyiyoogee ha biittaappe kaddidi,
Baabiloonetukko biida Aihudatussa. Aissi giikko, Baabilooneti tana eta kushiyan aattidi
immikko, Aihudati tana tuggayana” yaagiis.
[20] Ermmaasi zaaridi, “Aikko baawa! Eti nena etayyo aattidi immokkona. Taani yootiyo
GODAA qaalaassi hayyanaa azazetta. Hegee neeyyo lo77o gidana; neenikka paxa attana.
[21] SHin neeni kushiyaa immennan ixxikko, GODAI tana bessido ajjuutai de7ees. [22] Hegeekka
aibee giikko, Yihudaa kawuwaa keettan attida maccaasati ubbai omoodettidi, Baabiloone
halaqatukko baana. Biiddi eti nena hagaadan yaagana; ‘Neeyyo mata lagge gidiyaageeti
nena balettidosona; eti nena xoonidosona. SHin ha77i ne tohoi silimuwaa giddo gelin,
he laggeti nena yeggidi biidosona’ yaagana. [23] Qassi ne keettaayetinne ne naati ubbai
Baabiloonetun omoodettidi baana. Neenikka eta kushiyaappe kessa ekkakka; Baabiloone
kawoi nena oiqqana. Ha katamaikka taman xuugettana” yaagiis.
[24] Yaagin Sedeqiyaasi Ermmaasau zaaridi, hagaadan yaagiis; “Hagaa neeni taayyo
yootidoogaa asassi odana xayikko, neeni haiqqakka. [25] Halaqati taani nenaara haasayi-
doogaa siyidi yiidi, ‘Nenaara kawuwaara ai haasayidaakko, nuuyyo yoota. Neeni nuuyyo
qottennan yootikko, nuuni nena worokko’ yaagidi nena oichchana. [26] Oichchikko neeni,
‘Taani he sohuwan haiqqennaadan, tana zaarada qasho keetta gidiya Yonaataana keettaa
yeddennaadan, kawuwaa woossaas’ yaagada zaara” yaagiis.
[27] Hegaappe guyyiyan, halaqati ubbai Ermmaasakko yiidi, he oishaa oichchidosona.
Kawoi a azazidoogaadan, ikka etayyo yootiis. Etikka co77u giidi aggiigidosona; aissi giikko,
Ermmaasi kawuwaara haasayishin siyidabi ooninne baawa. [28] Yerusalaamee ohettana
wodee gakkanaashin, Ermmaasi naagiyaageetu dabaaban gorddettidi gam77iis.

39

Yerusalaame Kunddettaa
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:1-12; Ermmaasa 52:4-16)

[1] Sedeqiyaasi Yihudan kawotido uddufuntta laittan, tammantta aginan, Baabiloone
Kawoi Naabukadanaxoorinne a olanchchati ubbai yiidi, Yerusalaame dooddidosona.

[2] Sedeqiyaasi kawotido tammanne isiinintta laittan, oiddantto aginan, uddufuntta gallassan Baabiloone olanchchati katamaa gimbbiyaa menttidosona. [3] He wode Baabiloone kawuwaa halaqati, Nerggaali-SHareexera, Samggari-Neba, Sarssekiimanne hara Nerggaali-SHareexera geetettiyaageeti, hara cora halaqatuura issippe yiidosona; yiidi Giddo Penggiyaa giyo penggen uttidosona.

[4] Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasinne a olanchchati ubbai Baabiloone olanchchata be7ido wode, qamman katamaappe kiyidi, kawuwaa ataakilttiyaa sohuwaa efiya ogiyaa oiqqidi, naa77u dirssaa gimbbeta issippe gattiya penggiyaara baqatidosona. Eti Yorddaanoosa Dilbbaakko simmidi biidosona. [5] SHin Baabiloone olanchchati eta guyyeera yedettidi, Yarkko dembbaa gattiiddi, Sedeqiyaasa oiqqidosona. Oiqqidi Hamaata biittan, Ribila kataman de7iya Kawuwaa Naabukadanaxoorakko efiidosona. Efin Kawoi Naabukadanaxoori yan Sedeqiyaasa bolli pirddiis. [6] Qassi Sedeqiyaasa naata Sedeqiyaasi xeellishin, yan Ribila kataman woriis; Yihudaa halaqata ubbaakka woriis. [7] Hegaappe guyyiyan, Sedeqiyaasa aifeta wooci kessidi, a Baabiloone biittaa efaanau sanssalatan qachchiis.

[8] He wode Baabiloone olanchchati kawo keettaanne asai de7iyo keettata ubbaa taman xuuggidosona; Yerusalaame gimbbiyaakka qolidosona. [9] Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani kataman attida asatanne kaddidi banan gaittida asata ubbaa issippe omooduwan Baabiloone biittaa efiis. [10] SHin kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani aibinne etau bainna hiyyeesatuppe amaridaageeta Yihudan aggidi, etayyo woiniyaa turaa sohotanne goyiyo gadeta immiis.

Ermmaasa Birshshettaa

[11] Naabukadanaxoori kawuwaa naagiyaageetu halaqaa Naabuzaraadaana hagaadan yaagidi azaziis; [12] "Baada Ermmaasa koya demmada, ayyo koshshiyaabaa ubbaa ootta; a bolli hara iitabaa aibanne oottoppa" yaagiis. [13] Hegaa gishshau, Naabuzaraadaani, Naabushaazibaani, Nerggaali-SHareexerinne Baabiloone kawuwaa halaqati ubbai issippe gididi kiittidi, [14] Ermmaasa qashetti uttido, naagiyaageetu dabaabaappe kessidosona. Kessidi ba soo efiidi wottana mala, Saafaana na7aa na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaassi hadaraa immidosona. Hegaappe denddidaagan Ermmaasi ba biittaa asaara issippe de7iis.

Abemelekassi Odettida Kiitaa

[15] Ermmaasi naagiyaageetu dabaaban gorddetti uttidaashin, GODAA qaalai akko hagaadan yaagiiddi yiis; [16] "Ba; baada Toophphe asa gidiya Abemelekassi hagaadan yaaga; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; "Hagaappe kase taani yootidoogaadankka ha katamaa bollan lo77obaa gidennan, bashshaa ehaana. Hegee ubbai haniyo wode, neenikka ha kataman uttada, ne aifiyan be7ana. [17] Gido shin, he gallassan taani GODAI nena wotta ekkana; neeni yayyiyo ne morkketu kushiyankka aadhdhada imettakka. [18] Taani nena ashshana; neeni olan haiqqakka; neeni tanan ammanettido gishshau, haiquwaappe attana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees' yaaga" yaagiis.

40

Ermmaasi Gadaaliyaara De7iis

[1] Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Ermmaasa Raaman birshshi simmin, GODAA qaalai Ermmaasakko yiis. Ermmaasi kase Naabuzaraadaani Yerusalaameppenne Yihudaappe omooddidi, Baabiloone biittaa efaanau sanssalatan qachchido asaa giddon de7ees.

[2] Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Ermmaasa dumma kessidi, hagaadan yaagiis; "GODAI ne Xoossai ha bashshaa ha biittaa bollan ehaana giis. [3] Giidoogaadan ha77i ehiis; GODAA bollan intte nagaraa oottido gishshaunne ayyo azazettennan ixxido gishshau, hagee ubbai haniis. [4] Be7a, ha77i taani ne kushiyan de7iya sanssalataa birshshada nena yeddaas. Tanaara Baabiloone biittaa baana giikko hindda; taani neeyyo koshshiyaabaa ubbaa kunttana. Baabiloone biittaa baanau koyana xayikko booppa. Biittai ubbai ne sinttan de7ees; nena lo77ida sohuwaa awanne ba" yaagiis.

[5] Ermmaasi a matappe biichchennan de7ishin, Naabuzaraadaani gujjidikka yaagiis;
"Saafaana na7aa na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaakko ba; aissi giikko, Baabiloone Kawoi
Naabukadanaxoori a Yihudaa katamata haariyaagaa oottidi sunttiis. Hegaa gishshau,
aara issippe gidada, hegan asaara de7a. Woikko nena lo77ida sohuwaa awanne ba"
yaagiis. Hegaappe guyyiyan, kawuwaa naagiyaageetu halaqai au shinqqiyaanne hara
imota immidi yeddiis. [6] Ermmaasi Mixiphphan de7iya Ahiqaama na7aa Gadaaliyaakko biis.
I hegan attida asaara issippe de7iis.

Gadaalee Yihudaa Haariis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:22-24)

[7] Yihudaa ola gadaawatuppenne olanchchatuppe amaridaageeti bantta kushiyaa Baa-
biloone kawuwaassi biron immiichchibookkona. Eti Baabiloone kawoi Gadaaliyaa he
biittaa haariyaagaa oottidi sunttidoogaanne Baabiloone biittaa omoodettidi beennan
Yihudan attida hiyyeesatussi halaqa oottidoogaa siyidosona. [8] Siyidi Nataaniyaa na7ai
Isimaa7eeli, Qaareeha naati Yohanaaninne Yonaataani, Taanihumeeta na7ai Saraayi,
Naxoofa katamaappe yiida Efaaya naatinne Maa7ika katamaappe yiida issi bitaniyaa na7ai
Yazaanee bantta olanchchatu ubbaara Gadaaliyaakko Mixiphpha yiidosona. [9] Saafaana
na7aa na7ai, Ahiqaama na7ai Gadaalee etayyo hagaadan yaagidi caaqqiis; "Baabiloone-
tuyyo kushiyaa immanau yayyoppite; ha biittan uttidi de7ite; Baabiloone kawuwaassikka
haarettite. Yaatikko, mule ubbabai inttessi lo77o gidana. [10] Taani Mixiphphan uttada,
Baabiloone biittaappe inttenaara gaittanau yiya ubbaara intte doona gidada haasayana.
SHin intte intte de7iyo heeran heeran woiniyaa, wogaraa zaitiyaanne hara ofintta kattaa
aifiyaa ubbaa shiishshidi dagayite" yaagiis.

[11] He wode Moo7aaba biittan, Amoona biittan, Eedooma biittaaninne hara biittatun
de7iya Aihuda ubbai Baabiloone kawoi amarida Yihudaa asati Yihudan attana mala oot-
tidoogaanne eta haariyaagaa oottidi Gadaaliyaa sunttidoogaa siyidosona. [12] Siyidi bantta
laalettidi de7iyo biittatuppe Yihudaa simmidi, Gadaalee de7iyoosaa Mixiphpha yiidosona.
Hegan eti daro woiniyaanne hara ofintta kattaa aifiyaa shiishshidi dagayidosona.

Isimaa7eeli Gadaaliyaa Woriis

[13] Hegaappe guyyiyan, Qaareeha na7ai Yohanaaninne kushiyaa immibeenna ola
gadaawati ubbai Gadaaliyaakko Mixiphpha yiidi, [14] "Amoona Kawoi Ba7aliisi Nataaniyaa
na7aa Isimaa7eela nena worana mala yeddidoogaa erai?" yaagidosona. SHin i eti giyoogaa
ammanennan ixxiis.

[15] Hegaappe guyyiyan, Qaareeha na7ai Yohanaani Mixiphphan de7iya Gadaaliyaakko
yiidi, xuuran hagaadan yaagiis; "Ooninne erennan de7ishin baada, Nataaniyaa na7aa
Isimaa7eela taani worana. Aissi giikko, i nena woriyaabaa gidikko, ne matan shiiqida
Aihuda ubbai laalettana; qassi Yihudan attida asai ubbaikka wurana" yaagiis.

[16] SHin Ahiqaama na7ai Gadaalee zaaridi, hagaadan yaagiis; "Isimaa7eelabaa neeni
odiyoobai ubbai worddo gidiyo gishshau, hegaa malabaa oottoppa" yaagiis.

41

[1] Laappuntta aginan kawo zare gididi, kawuwaara oottiya halaqatuppe issoi, El-
ishamaa7a na7aa na7ai, Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli tammu asatuura issippe biittaa
haariya Gadaaliyaara gaittanau Mixiphpha biis. Ubbaikka issippe uttidi qumaa miishin,
[2] Nataaniyaa na7ai Isimaa7eelinne aara de7iya tammu asati bantta bisuwaa bisuwaa kes-
sidi, Baabiloone kawoi Yihudaa haariyaagaa oottidi sunttido Ahiqaama na7aa Gadaaliyaa
woridosona. [3] Hegaa bollikka qassi Isimaa7eeli Mixiphphan Gadaaliyaara de7iya Aihu-
datanne Baabiloone olanchchata ubbaa woriis.

[4] Gadaalee haiqqin wonttetta gallassi, a haiquwaa ooninne eranaappe kasetidi,
[5] Sekeemappe, Seeloppenne Samaariyaappe hosppun tammu asati azzaniiddi, bantta
buuchchaa meedidi, bantta maayuwaa pooshshidinne bantta bollaakka puuzidi yiidosona.
Eti GODAA Beeta Maqidasiyau immiyo kattaa yarshshuwaanne ixaanaa imotaa ehiidosona.
[6] Isimaa7eeli Mixiphphappe kiyidi, yeekkiiddi etan gaittanau biis; biidi etan gaittido wode,

"Ahiqaama na7aa Gadaaliyaakko haa yiite; yiidi a be7ite" yaagiis. [7] Eti katamaa giddo
geliyoorin, Isimaa7eelinne aara de7iya asati he asata woridi, ollan oli aggidosona.
[8] SHin he hosppun tammu asatuppe tammati Isimaa7eela hagaadan yaagidi woossi-
dosona; "Hai nuna woroppa! Nuuni nu shooqan qosido daro gisttee, banggai, wogaraa
zaiteenne eessai de7ees" yaagidosona. Yaagin i eta worennan yeddi aggiis. [9] Isimaa7eeli
worido asaa ubbaa olido ollai, Israa7eela kawoi Baa7ishi olanau yiido wode, Kawoi Asi
bookissido gita ollaa. Nataaniyaa na7ai Isimaa7eeli he ollaa ahan kunttiis. [10] Isimaa7eeli
kawuwaa macca naatanne Mixiphphan attida asaa ubbaa omooddiis. Hegeeti kawuwaa
naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Ahiqaama na7aa Gadaaliyaara issippe Mixiph-
phan wottidoogeeta. I eta omooddidi, banaara ekkidi, Amoona biittaa baanau denddiis.
[11] Qaareeha na7ai Yohanaaninne aara issippe de7iya ola gadaawati Isimaa7eeli oottido
iitabaa ubbaa siyidosona. [12] Siyidi bantta asaa ekkidi, aara olettanau biidosona; Isi-
maa7eelakka Gabaa7oonan de7iya gita deelliyaa matan gakkidi oiqqidosona. [13] Isimaa7eeli
omooddidi banaara efiido asai ubbai Qaareeha na7aa Yohanaananne aara de7iya ola
gadaawata be7ido wode, keehi ufaittidosona. [14] He omoodettidaageeti ubbai guyye
simmidi biidi, Qaareeha na7aa Yohanaanan gaittidosona. [15] SHin Isimaa7eelinne hara
hosppun asati issippe Yohanaanappe kessi ekkidi, Amoona biittaa baqatidosona.
[16] Hegaappe guyyiyan, Isimaa7eeli Gadaaliyaa wori simmidi, Mixiphphappe omood-
didi ehiido olanchchati, maccaasati, naatinne mureessati ubbai Qaareeha na7aa
Yohanaanaaranne hara ola gadaawatuura denddidi biidosona. [17-18] Baabiloone kawoi
haariyaagaa oottidi sunttido Ahiqaama na7aa Gadaaliyaa Isimaa7eeli worido gishshau,
Baabiloonetussi yayyidosona; yayyidi Baabiloonetuppe baqatidi, Gibxxe baanau dendd-
idosona. Biiddi Beetaliheeme matan de7iya Kimihaama giyo sohuwan shemppidosona.

42

Gibxxe Beennaadan GODAI Odiis

[1] Ola gadaawati ubbai, Qaareeha na7ai Yohanaani, Hoshaaya na7ai Azaariyaasinne asai
ubbai, guuttaappe gitaa gakkanaashin yiidi, [2] hananabaa yootiya Ermmaasa hagaadan
yaagidosona; "Nuuni nena oichchiyoobaa nuussi oottarkkii! Ha attida nu gishshatau
GODAA ne Xoossaa woossarkkii! Nuuni kase daro; shin ha77i neeni be7iyoogaadan,
guuttatu xallai attida. [3] Nuuni biyo ogiyaanne nuuni oottanabaa i nuna bessanaadan,
GODAA ne Xoossaa nu gishshatau woossa" yaagidosona.
[4] Hananabaa yootiya Ermmaasi zaaridi, "Lo77o. Intte giidoogaadankka, GODAA intte
Xoossaa taani woossana; qassi intteppe aibanne qosennan, i yootiyoobaa ubbaakka
intteyyo yootana" yaagiis.
[5] Eti zaaridi, Ermmaasau hagaadan yaagidosona; "GODAI ne Xoossai ne baggaara
nuuyyo kiittiyoobaa ubbaa nuuni polana xayikko, GODAI ba huuphen nu bolli tumunne
ammanettida markka gido. [6] Nuuni dosiyoobaa gidin, ixxiyoobaa gidinkka, nuuni nena
akko kiittiyo GODAI nu Xoossai azaziyoobaa nuuni oottana. Aissi giikko, nuuni ayyo
azazettikko, nuuyyo ubbabai lo77o gidana" yaagidosona.
[7] Tammu gallassaappe guyyiyan, GODAA qaalai Ermmaasakko yiis. [8] Yaatin, i Qaa-
reeha na7aa Yohanaana, aara de7iya ola gadaawatanne asaa ubbaa, guuttaappe gitaa
gakkanaashin xeegidi, [9] hagaadan yaagiis; "Intte woosaa taani akko shiishshana mala, intte
tana kiittido GODAI Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; [10] 'Intte ha77i ha biittan uttikko,
taani inttena keexxanaappe attin kolikke; tokkanappe attin, shoddikke. Aissi giikko,
taani kase intte bollan ehiido iitabai tana azzanissiis. [11] Intte ha77i yayyiyo Baabiloone
kawuwaassi ainne yayyoppite! Inttena a kushiyaappe ashshanau taani inttenaara de7iyo
gishshau yayyoppite! Taani GODAI hagaa odais. [12] Taani intteyyo qarettana; yaatada i
intteyyo qarettidi, inttena intte biittau zaaranaadan oottana' yaagees.
[13] "SHin intte GODAASSI, intte Xoossaassi, azazettennan ixxidi, 'Ha biittan uttokko'
giikko, [14] qassi intte, 'Olaa woriyaanne olau punniyo malkkataa siyennasaaninne namisi
bainnasaa Gibxxe biidi, yan de7ana' giikko, [15] inttenoo Yihudan attidaageetoo, GODAI

inttena giyoobaa siyite. Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan
yaagees; 'Intte Gibxxe biidi, yan de7anau qofaa qachchikko, 16 he intte yayyido olai Gibxxen
inttena oiqqana; intte hirggido koshaikka inttena kaallidi baana; inttekka yan Gibxxen
haiqqana. 17 Gibxxe biittaa biidi de7anau qofaa qachchida asai ubbai olan, woi koshan
woikko boshan haiqqana. Taani eta bollan ehiyo iitabaappe issoinne kessi ekkenna;
issoinne attenna' yaagees.
18 "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; 'Yerusalaamen
de7iyaageetu bollan ta hanqqoinne ta yiilloi gukkidoogaadan, intte Gibxxe geliyo wode
intte bollankka ta hanqqoi hegaadan gukkana. Intte dagama, cashsha, qanggettanne
qilliicciyoobaa gidana; ha sohuwaa naa77antto mulekka be7ekketa' yaagees.
19 "Yihudan attidaageetoo, GODAI inttena, 'Gibxxe booppite!' yaagiis. Taani hachchi
inttena, 'Ye77e!' giidobaa erite. 20 Intte tana, 'Nu gishshatau GODAA nu Xoossaa woossa;
i neeyyo yootiyoobaa ubbaakka nuuyyo yoota; nuuni oottana' yaagidi, tana GODAAKKO,
intte Xoossaakko, kiittideta; hegan gita balaa balideta. 21 Taani i giidoogaa ubbaa hachchi
intteyyo yootaas. SHin GODAI intte Xoossai ta baggaara intteyyo kiittido qaalau intte
azazettennan ixxideta. 22 Simmi hagaa erite: intte biidi de7anau koyiyo biittan intte olan,
koshaaninne boshan haiqqidi wurana" yaagiis.

43

Ermmaasa

1 GODAI eta Xoossai kiittido qaalaa ubbaa Ermmaasi etayyo odidi wurssidoogaappe
guyyiyan, 2 Hoshaaya na7ai Azaariyaasi, Qaareeha na7aa Yohanaaninne otoranchcha asai
ubbai Ermmaasa hagaadan yaagidosona; "Neeni wordduwaa yootaasa! GODAI nu Xoossai
nuuni Gibxxe biidi uttenna mala yootanau, nena nuukko mule kiittibeenna. 3 SHin
Baabiloone biittaa asai nuna woranaadan woi omooddidi bantta biittaa efaanaadan, neeni
nuna eta kushiyan aattada immana mala, nena nu bollan denttidaagee Neeriyaa na7aa
Baaruka" yaagidosona.
4 Hegaa gishshau, Qaareeha na7ai Yohanaani, ola gadaawati ubbainne asai ubbai Yihu-
daa biittan de7anau, GODAI eta azazido azazuwaa polennan ixxidosona. 5 Ixxidi Qaareeha
na7ai Yohanaaninne ola gadaawati ubbai bantta laalettido kawotettatu ubbaappe Yihudan
de7anau simmida Yihudaa asaa banttanaara ekkidi, Gibxxe biidosona. 6 Qassi kawuwaa
naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Saafaana na7aa, Ahiqaama na7aa Gadaaliyaara
issippe de7ana mala ashshido attumaasata, maccaasata, naatanne kawuwaa macca naata
ubbaa efiidosona. Qassikka hananabaa yootiya Ermmaasanne Neeriyaa na7aa Baarukakka
efiidosona. 7 Hegaadan hanidi, GODAI azazidoogaa ixxidi, Gibxxe biitti gelidi, Xaafinaasa
giyo katamaa gakkanaashin biidosona.
8 Xaafinaasan GODAA qaalai Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; 9 "Gita shuchchata
ne kushiyan oiqqa ekkada, Yihudaa asai be7ishin, Xaafinaasan de7iya Gibxxe kawuwaa
keettaa geliyoosaappe sintta baggaara de7iya baasuwan mooga. 10 Moogada eta ha-
gaadan yaaga; 'Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees;
"Taani kiittada, ta ashkkaraa Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora ehiissana; ehi-
issada ha moogettida shuchchatu bollan a kawotaa araataa wottana. Yaatobare i ba
kawotaa dunkkaaniyaa a bollan essana. 11 I yiidi Gibxxe biittaa olana. Haiquwau
de7iyaageeti haiqqana; omooduwau de7iyaageetikka omoodettana; qassi olan haiqqanau
de7iyaageetikka olan haiqqana. 12 Gibxxe xoossatu keettata i taman oittana; eeqatakka
xuuggana, woikko omooduwau ekkidi efaana. Henttanchchai ba calaa maayiyoogaadan,
i Gibxxe biittaa maayana. Yaatidi hegaappe saro baana. 13 Gibxxe biittan Heliyopoliisa
giyo kataman de7iya hawulttiyaa i mentterettana; Gibxxe xoossatu keettatakka taman
xuuggana" yaagees' yaaga" yaagiis.

44

Gibxxen De7iya Aihudatussi Odettida GODAA Qaalaa

[1] Gibxxe biittan Migidoola, Xaafinaasanne Memppisa geetettiya katamatuuninne to-
hossa baggaara de7iya Patiroosa biittan de7iya Aihudata xeelliyaagan GODAA qaalai
Ermmaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoos-
sai, hagaadan yaagees; 'Yerusalaame bollaaninne Yihudaa katamatu ubbaa bollan taani
ehiido bashshaa ubbaa intte intte huuphen be7ideta. Eti hachchi gakkanaashin, koletti
uttidosona; ooninne yan de7enna. [3] Hegee hanidoogee eti iita oosuwaa oottidi, tana
hanqqetissido gishshaassa. Eta gidin, inttena gidin, woi intte maizza aawata gidin,
ooninne erenna hara xoossaassi ixaanaa cuwayidi, ayyo goinnidosona. [4] "Hagaa malaa
taani GODAI ixxiyo sheneyiyaabata oottoppite!" yaagidi yootana mala, zaara zaarada
ta ashkkarata, hananabaa yootiyaageeta, kiittaas. [5] SHin odiyoogaa eti siyennan woikko
ezggennan ixxidosona. Eti hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayiyo iita oosuwaa aggennan
ixxidosona. [6] Hegaa gaasuwan ta suulliya hanqqoinne yiilloi tigettiis; tigettidi Yihudaa
katamatuuninne Yerusalaame ogetun eexxiis. Etikka hachchi intte be7iyoogaadan,
kolettidaageetanne baisa gididosona' yaagees.

[7] "Ha77ikka GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai, Israa7eela Xoossai, hagaadan
yaagees; 'Intteyyo zerettai attenna mala, maccaasaa, attumaasaa, naatanne yoogata
Yihudaa biittaappe xaissanaadan, ha pala iitabaa intte intte bolli aissi ootteetii? [8] Intte
de7anau gelido ha Gibxxe biittan hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayiyoogan tana aissi
hanqqetisseetii? Woikko sa7an de7iya kawotettatu ubbaa giddon qanggettanne bore
gididi, intte huuphiyaa bashshanau aissi koyeetii? [9] Kase intte aawati, Yihudaa kawotinne
eta keettaayeti, qassi inttenne intte keettaayeti Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame
ogetun oottido iitatettaa ubbaa dogidetiiyye? [10] Intte hachchi gakkanaashin, inttenatettaa
ziqqissibeekketa; taassikka yayyibeekketa. Qassi taani inttessinne intte maizza aawatussi
immido higgiyaaninne wogan bibeekketa' yaagees.

[11] "Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan
yaagees; 'Be7ite, bashshaa ehaanaayyo, Yihudan de7iya inttena ubbaa muleera xais-
sanaayyo taani qofaa qachchaas. [12] Yihudan attidaageetu giddoppe, Gibxxe biidi, yan
de7anau qofaa qachchidaageeta taani xaissana. Eti ubbai Gibxxen wurana; olaaninne
koshan haiqqana. Gitaappe guuttaa gakkanaashin de7iya ubbai olaaninne koshan wurana.
Eti dagama, cashsha, qanggettanne qilliicciyoobaa gidana. [13] Taani Yerusalaame olan,
koshaaninne boshan qaxxayidoogaadan, Gibxxe biittan de7iyaageetakka qaxxayana.
[14] Yihudan attidaageetuppe Gibxxe biidi de7iyaageeti mulekka kessi ekkokkona. Eti
simmidi yiidi de7ana giidi amottiyo Yihudaa biittaa ai asinne simmenna; haiquwaappe
palahida issi amara asaappe attin, simmidi yaana hara asi de7enna' yaagees" yaagiis.

[15] Yaagin bantta maccaasati hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayiyoogaa eriya attumaasati
ubbainne hegan eqqida maccaasati ubbai gita maabara gididi, Gibxxen tohossa bag-
gaara de7iya Patiroosa giyoosan de7iya asai ubbai Ermmaasa hagaadan yaagidosona;
[16] "Neeni GODAA sunttan nuuyyo yootiyoobaa ubbaa nuuni siyokko. [17] Nuuni oottana
giidobaa ubbaa oottana. Nuuni, nu maizza aawati, nu kawotinne nu halaqati Yihudaa
katamatuuninne Yerusalaame ogetun kase oottidoogaadan, Saluwaa Kawiyo geetettiya
nu xoosseessi ixaanaa cuwayana; ushshaa yarshshuwaakka iyyo gussana. Aissi giikko,
nuuni kase hegaa oottiyo wode, nuuyyo daro qumai de7ees; he wode nuuyyo sa7ai keha;
nuna aibinne metibeenna. [18] SHin Saluwaa Kaweessi ixaanaa cuwayiyoogaanne ushshaa
yarshshuwaa gussiyoogaa aggoosappe haa simmin, nuuyyo ubbabaikka pacciis; nuuni
olaaninne koshan wurida" yaagidosona.

[19] Maccaasati gujjidikka hagaadan yaagidosona; "Nuuni Saluwaa Kawiyo milatiya oittaa
uukkiyo wode, ixaanaa cuwayiyo wodenne ushshaa yarshshuwaa iyyo gussiyo wode
ubban, nu azinati erennan de7ishin, nuuni oottidobi aibinne baawa" yaagidosona.

[20] Ayyo hegaadan giidi zaarida asau ubbau, maccaunne attumau, Ermmaasi hagaadan
yaagiis; [21] "Inttenne intte maizza aawati, intte kawotinne intte halaqati, qassi biittan
de7iya asai ubbai Yihudaa katamatuuninne Yerusalaame ogetun ixaanaa cuwayidoogaa
GODAI erenna woikko dogiis giidi qoppeetii? [22] Intte oottiyo iitanne sheneyiya oosuwaa

GODAI co77u gaanau danddayibeenna gishshau, intte biittaa moorettida, baisanne
qanggettida biitta oottiis. Hachchi intte be7iyoogaadan, intte biittai asi de7enna biitta
gidiis. [23] Ha bashshai ubbai inttena gakkidoogee intte hara xoossatuyyo ixaanaa cuwayido
gishshaassa, GODAA naaqqido gishshaassa, GODAA qaalaa siyennan ixxido gishshaas-
sanne a higgiyaassinne a wogaassi azazettennan ixxido gishshaassa" yaagiis.
[24] Hegaappe guyyiyan, Ermmaasi asau ubbau, maccaunne attumau hagaadan yaagiis;
"Inttenoo, Yihudaappe yiidi, Gibxxe biittan de7iya asatoo, ubbaikka GODAI giyoobaa
siyite! [25] Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, hagaadan yaagees; 'Inttenne
intte keettaayeti, "Nuuni Saluwaa Kaweessi ixaanaa cuwayana; ushshaa yarshshuwaakka
iyyo gussana" giidi caaqqido caaquwaa polidi, oosuwan bessideta. Ha77ikka gidikko, intte
caaquwaa minttitenne polite' yaagees.
[26] "Gidikkonne, inttenoo, Gibxxe biittan de7iya Yihudaa asatoo, GODAI giyoobaa siyite!
GODAI hagaadan yaagees; 'Hagaappe hini baggan Gibxxe biittan de7iya Yihudaa asaappe
issoinne ta sunttan, "Ubbaa Haariya GODAI ero!" giidi caaqqenna mala, taani ta gita
sunttan caaqqaas. [27] Taani eta bolli lo77obaa ehaanaassi gidennan, iitabaa ehaanaassi
xeellais. Gibxxen de7iya Yihudaa asai muleera wurana gakkanaashin, olaaninne koshan
haiqqana. [28] SHin olaappe attida issi amaridaageeti Gibxxeppe Yihudaa simmana. He wode
Gibxxen de7iya Yihudaa asai ta qaalaappenne eta qaalaappe oogee tumattidaakkonne
akeekidi erana.
[29] " 'Taani inttena ha sohuwan qaxxayanaagaunne, "Taani intte bolli iitabaa ehaana"
giidoogee tumattanaagau, taani GODAI intteyyo malaataa immais: [30] taani Yihudaa
Kawuwaa Sedeqiyaasa ayyo morkke gididi, a woranau koyiya Baabiloone Kawuwaa
Naabukadanaxoorassi aattada immidoogaadan, Gibxxe Kawuwaa Hofirakka a woranau
koyiya a morkketussi aattada immana. Taani GODAI hagaa odais' yaagees" yaagiis.

45

Baarukassi Odettida Hiraagaa

[1] Yoosiyaasa na7ai Yo7aqeemi Yihudan kawotido oiddantto laittan, Neeriyaa na7ai
Baaruki ha qaalata Ermmaasi yootin siyidi, maxaafan xaafiis. He wode Ermmaasi ayyo
yootido qaalai hagaa. [2] "Baarukaa, nena GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees;
[3] 'Neeni, "GODAI ta sahuwaa bollan azzanuwaa gujjido gishshau, aayyee tanoo! Taani
yeehuwan daafurada shemppuwaakka xayaas" yaagadasa' yaagees.
[4] "Baarukaa, nena GODAI hagaadan yaagees; 'Taani keexxidoogaa taani qolana; taani
tokkidoogaakka taani shoddana. Hegaakka qassi taani biittan sa7an ubban oottana.
[5] Yaatin, neeni neeyyo gitabaa koyaiyye? Hegaa koyoppa. Aissi giikko, asaa ubbaa bollan
taani iitabaa ehaana. Taani GODAI hagaa odais. SHin neeni biidosan ubban taani nena
haiquwaappe ashshana' yaagees" yaagiis.

46

Gibxxe Pirddaa

[1] Kawotettatubaa odanau GODAI Ermmaasassi kiittido qaalai hagaa. [2] Yo7aqeemi Yihu-
dan kawotido oiddantto laittan, Efiraaxiisa SHaafaa matan, Karkkamiisha giyo sohuwan,
Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori xoonido Gibxxe Kawuwaa Nako olanchchatubaa
GODAI hagaadan yaagees; [3] "Gibxxe ola gadaawati hagaadan yaagidi garmmaamoosona;
'Intte wogga gonddalliyaanne qeeri gonddalliyaa giigissite; giigissidi olau salppite! [4] Intte
paraa bixaalidi toggite; intte huuphiyan birata qophiyaa wottidi, intte sohuwaa sohuwaa
oiqqite! Intte tooraa leefite; intte ola maayuwaakka maayite!' yaagoosona.
[5] "SHin hagee taani be7iyoogee aibee? Gibxxe olanchchati yayyidi, guyye simmidosona.
Wolqqaamati xoonettidosona; xoonettidi guyyenne xeellennan eesotidi baqatidosona.
Eta yuusho ubban dagamai de7ees! Taani GODAI hagaa odais. [6] Eesotidi woxxiyaageeti
kessi ekkanau danddayokkona; mino olanchchatikka attanau danddayokkona. Huuphessa
bagga biittan, Efiraaxiisa SHaafaa matan ubbaikka xubettidi kunddi aggoosona.

7 "Hegee Naile SHaafai kixxidi, yuushuwaa ubbaa kumiyoogaadan, biitta ubbaa kumi-
daagee oonee? 8 Hegee Naile SHaafai kixxidi, yuushuwaa ubbaa kumiyoogaadan, biitta
ubbaa kumidaagee Gibxxe! Gibxxee hagaadan yaagees; 'Taani kixxada, biittan sa7an
eellana; katamatanne katamatun de7iya asaa ubbaa bashshana. 9 Paratoo, piriixite! Paraa
gaareta laaggiyaageetoo, eesuwan laaggite! Gonddalliyaa oiqqida Toophphiyaappenne
Liibiyaappe[3] yiida olanchchatoo, kiyite! Lidiyaappe yiida wonddafiyaa dukettan loohida
olanchchatoo, woraajjite!' yaagees" yaagiis.
10 He gallassai Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAA gallassa, GODAI ba morkketu bollan
haluwaa kiyiyo gallassa. A bisoi kallana gakkanaashin, eta maana; alana gakkanaashinkka
eta suuttaa uyana. Aissi giikko, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI huuphessa bagga
biittan, Efiraaxiisa SHaafaa matan eta yarshsho oottidi ekkana. 11 Inttenoo, Gibxxe asatoo,
Gala7aade biittaa biidi, intteyyo tiyettiyo xaliyaa demmite. Gido shin, intte coo mela
xaliyaa darisseetappe attin, intteyyo paxoi mule baawa. 12 Intte yeellaa kawotettati
siyidosona; intte yeekkiyo yeehuwaa biittai sa7ai siyiis. Aissi giikko, intte olanchchati
issoi issuwan xubettidi, mulee issippe kunddidosona.

Naabukadanaxoora Yuussaa

13 Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori Gibxxe biittaa olanau yiyo wode, GODAI hanan-
abaa yootiya Ermmaasassi yootido qaalai hagaa: 14 "Hagaa Gibxxen yoota; qassi Gibxxe
katamatun Migidoolan, Memppisaaninne Xaafinaasan awaajja. 'Olai intte yuushuwan
de7iya asaa ubbaa wurssiiddi de7iyo gishshau, denddi eqqidi giigettite!' yaaga. 15 Intte
wolqqaama xoossai Aphphisi aissi kunddidee? GODAI a sugido gishshau kunddiis. 16 Intte
olanchchati xubettidi kunddidosona. Kunddidi issoi issuwaa, 'Denddite! Denddidi ha
morkkiyaa bisuwaappe attanau, nu asaakko, nu biitti ane simmoos' yaagoosona. 17 Eti yan
Gibxxe kawuwaa, 'Ba wodiyaa coo wurssiya odanchchaa' giidi sunttana" yaagiis.
18 Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettiya Kawoi hagaadan yaagees; "Taani ta de7uwan
caaqqais: deretu gidduwan Taaboora Deree, woikko abbaa lanqqiyan de7iya Qarmmeloosa
Deree aduqqiyoogaadan aduqqiya morkkee intte bolli yaana. 19 Inttenoo, Gibxxe biittan
de7iyaageetoo, omooduwan baanau giigite. Aissi giikko, Memppisa katamai kolettidi,
ooninne de7enna bazzo gidana.
20 "Gibxxe biittai lo77iya ussee mala; shin huuphessa bagga biittaappe yiya boxiyan
a saxettana. 21 Gibxxen qaxarettida olanchchati modhdhida mirggotu mala. Ee, etikka
issippe guyye simmidi baqatidosona; eti bantta sohuwan eqqibookkona. Aissi giikko, eta
bashshaa gallassai, eti qaxxayettana wodee gakkiichchiis.
22 "Morkketi wolqqan woraajjiyo wode, Gibxxe asai baqatiya shooshshaadan solddana;
he morkketi mittaa qanxxiya asatudan, kalttaa ekkidi, a bolli yaana. 23 Yiidi asai sixima
woraa qeexidi xaissiyoogaadan, Gibxxe asaa siifi wurssana. Taani GODAI hagaa odais.
Morkketu qoodai booliyaappekka corattees; eta qoodanau danddayettenna. 24 Gibxxe asai
kauyyana; huuphessa baggappe yiya asatu kushiyankka aadhdhidi imettana" yaagees.
25 Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Taani Teebisa
katamaa xoossaa Amoona, Gibxxe kawuwaa, Gibxxe biittaanne Gibxxe xoossata, Gibxxe
kawotanne Gibxxe kawuwan zemppiyaageeta ubbaa qaxxayana. 26 Eta woranau koyiya
Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora kushiyaaninne a olanchchatu kushiyan aattada
immana.
"Hegaappe simmin, Gibxxe biittai kaseegaadan asi de7iyo biitta gidana. Taani GODAI
hagaa odais.

GODAI Ba Asaa Ashshana

27 "Inttenoo, ta ashkkaratoo, Yaaqooba zaretoo, yayyoppite! Inttenoo, Israa7eelatoo,
dagammoppite! Intte haahosan de7ishin, taani inttena ashshana; intte zaretakka eti
omoodettido biittaappe yedissana. Yaaqooba zareti simmidi, aibakko bochchennan saro
de7ana. Eta ai asinne yashissenna. 28 Inttenoo, ta ashkkaratoo, Yaaqooba zaretoo, taani

---

3 46:9 Liibiyaappe: Ibraawettuwan "Puuxa" geetettees.

GODAI inttenaara de7iyo gishshau, yayyoppite! Taani inttena laalido kawotettata ubbaa muleera xaissana; shin inttena muleera xaissikke. Taani inttena likke pirddan qaxxayana; qixaatee bainnan inttena muleera coo yeddikke. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

47

Pilisxxeema Pirddaa

1 Gibxxe kawoi Gaaza olanaappe kasetidi, Pilisxxeema biittaa xeelliyaagan GODAAPPE hananabaa yootiya Ermmaasakko yiida qaalai hagaa. 2 GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, huuphessa bagga biittappe haattai xuuqqananne di7oi gelido kixa haattadan goggana. Goggidi biittaanne biittaa bollan de7iyaabaa ubbaa, katamatanne katamatu giddon de7iya asaa ubbaakka muukkana. Yaatobare asai waassana; he biittan de7iya ubbai yeekkana. 3 Aissi giikko, eti paratu kottiyaa, paraa gaaretu giirettaanne gaaretu irzzotu gonddorssaa siyana; siyidi aawati bantta kushee arggaacido gishshau, bantta naata maaddanau guyye simmokkona. 4 Pilisxxeema asaa xaissanaunne Xiiroosanne Sidoona maaddanau attidaageeta biittaappe xaissanau wodee gakkiis. GODAI Pilisxxeema asata, hegeetikka Meediteraane Abbaa xanxxan attida Kafttoore zareta xaissana hanees. 5 Gaaza asai gita kayyuwaa kayyottiis; Asqqaloona asaikka sirphphi giis. Inttenoo, abbaa xanxxa garan attidaageetoo, intte aude gakkanaashin, intte bollaa qanxxerettiiddi kayyottuuteetii?

6 "Intte, 'Nenoo GODAA bisuwau, neeni co77u geennan ixxiyoogee aude gakkanaashi-inee? Ne shoohuwau simma gela! Co77u gaada shemppa!' yaageeta. 7 SHin GODAI a azazirggin, i waani co77u go geetii? Asqqaloona bollinne abbaa xanxxa biittan de7iya asaa bolli i a sunttirggiis" yaagees.

48

Moo7aaba Pirddaa

1 Moo7aaba biittaa xeelliyaagan Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai ha-gaadan yaagees; "Nabo katamaassi aayye7ana! Aissi giikko, i bayana. Qiriyaataima katamai kauyyananne omoodettana; eta qatotikka kauyyananne meqerettana. 2 Hagaappe hini baggan Moo7aaba ceeqoi xayana. Aissi giikko, Haseboona kataman de7iya asai Moo7aaba bolli, 'Haayite! He biittaa ane muleera xaissoos' yaagidi iitabaa maqettiis. Nenoo, Maadimeena katamau, nenakka sirphphi oottana; ne geeduwaa olai kaallana.

3 "Horonaima asai, 'Laalettainne wolqqaama bashshai gakkiis' yaagidi waassiyo waa-suwaa siyite! 4 Moo7aabi meqerettana; a naati yeekkiyo yeehuwaa siyite! 5 Eti yeekkiiddi, Luhiita pudettaa kiyana; Horonaima dugettaakka bashshau waassiyaageetu waasuwaa siyiiddi wodhdhana. 6 Eti issoi issuwaa, 'Baqatite! Bazzon de7iya harddiidaadan woxxidi, intte shemppuwaa ashshite!' yaagana.

7 "Nenoo, Moo7aaba biittau, neeni ne wolqqaaninne ne duretettan ceeqettido gishshau, neenikka omoodettana. Qassi Kamoosha giyo xoossaikka ba qeesetuuranne ba ha-laqatuura issippe omoodettidi, harasaa baana. 8 GODAI yootidoogaadan, katamata ubbaa xaissiyaagee yaana; issi kataminne attenna; wombbainne dembbai ubbai issippe xayana. 9 Moo7aabayyo i paallidi attiyo qefiyaa immite. A katamati ubbai baisa gidana; issi asinne etan de7enna.

10 "GODAA oosuwaa shenehoo giidi oottiya urai qanggettidaagaa gido! GODAI azazi wottin, suuttaa gussennaadan ba bisuwaa teqqiya uraikka qanggettidaagaa gido!

11 "Moo7aabi yelagatettaappe doommidi, ishaluwan de7ida asa mala; i hara biittau omoodettibeenna. Moo7aabi baattaappe baattau tigettennaaninne qaaxxennan, mal77oi laamettennaaninne sawoi aggennan, uttidi de7i bayida woine eessaa mala. 12 Moo7aaba aatti yeggiyaageeta taani GODAI kiittiyo gallassati yaana. Eti a aatti yeggidi, baattaappe cinggiriishana; cinggiriishidi, a baattaa mentterettana. 13 Yaatin, Israa7eela asai ba ammanettido, Beeteelen de7iya eeqan kauyyidoogaadan, Moo7aaba asaikka ba xoossan Kamooshan kauyyana.

14 “Intte, ‘Nuuni wolqqaama asanne mino olanchcha’ giidi aissi ceeqetteetii? 15 Be7ite,
Moo7aaba biittainne yan de7iya katamati bayidosona. A yelaga attumaasatikka shuhet-
tanau duge biidosona. Taani Kawoi, Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettiyaagee hagaa
odais. 16 Moo7aaba bashshai matattiis; tuggai a bollan yiyo wodeekka eesotiiddi gakkiis.
17 “A yuushuwan de7iya asau, a gitatettaakka eriya ubbau, ‘Mino gidida kawotaa xam77ai
waani meqqidee! Bonchchettida xam77ai waani kinchchettidee!’ yaagidi zilaalite.
18 “Inttenoo, Diboona kataman de7iyaageetoo, intte bonchcho sohuwaappe wodhdhidi,
mela biittan uttite. Aissi giikko, Moo7aaba xaissiyaagee intte bollankka yaana; intte
qatuwaa ubbaakka laalana.
19 “Aaro7era kataman de7iyaageetoo, ogiyaa doonan eqqidi xeellite; kessi ekkidi
baqatiya attumaasaanne maccaasaa, ‘Aibee kiyidai?’ yaagidi oichchite.
20 “Oichchobare eti, ‘Moo7aabi meqqido gishshau kauyyiis; ayyo yeekkitenne zilaalite!
Moo7aabi bayidoogaa Arnnoona SHaafaa lanqqiyan awaajjite!’ yaagidi zaarana.
21 “Gezziyan de7iya Holoona, Yaahixa, Mefa7aata, 22 Diboona, Nabo, Beeti-Dibilaataima,
23 Qiriyaataima, Beeti-Gamuula, Beeti-Ma7oona, 24 Qiriyootanne, Booxira geetettiya kata-
matu bollaaninne mataaninne haahuwan de7iya Moo7aaba katamatu bollan pirddai yiis.
25 Moo7aaba kacee qanxxettiis; a qeseekka meqqiis. Taani GODAI hagaa odais.
26 “GODAA bollan otorettido gishshau, Moo7aaba ushshidi mattoyite. Mattoyin ba
cooyido cooshshaa bollan gonddoretto; asai ubbaikka a bollan qilliicco. 27 Kase neeni
Israa7eela bollan qilliiccabeikkii? Abaa haasayiyo wode, neeni karada huuphiyaa qaat-
tidoogee Israa7eeli kaisotu giddoppe oiqettiineeyye?
28 “Inttenoo, Moo7aaban de7iyaageetoo, katamaappe kiyi biidi, shuchchaa kooppuwaa
giddon de7ite. Aafuwaa doonan ba keettaa keexxiya haraphphee mala gidite. 29 Moo7aabi
keehi otorettiis; Moo7aaba asai ai keenaa ayyiyaakko, minddattiyaakkonne otoret-
tiyaakko, qassi banttana eti ai keenaa xoqqissi wottidaakko, taani siyaas. 30 Taani GODAI eta
minddaa erais; shin ainne maaddenna; eta ceeqoikka aibakka oottenna. 31 Hegaa gishshau,
taani Moo7aabassi waassais; Qiirihereesa asaassikka kayyottada yeekkais.
32 “Inttenoo, Siibima asau, Yaa7izeera asaassi yeekkiyoogaappe aattada taani inttessi
yeekkais. Intte tashee daayidi, Maxine Abbaa pinnidi, Yaa7izeera gakkida woiniyaa
turaa mala; shin intte ofintta teeraanne intte woiniyaa wurccuwaa bonqqiyaageeti
yiidi xaissirggidosona. 33 Lo77o kattai aifiyo Moo7aaba biittaappe pashkkainne ufaissai
ekettiichchiis. Woiniyaa teeraa gum77iyo sohotuppekka woine eessai goggennaadan
teqqarggaas. Ooninne naa77antto a ililiiddi gum77enna. Asaa cenggurssai siyettikkokka,
ufaissa cenggurssa gidenna.
34 “Eti Haseboonaaninne El77aalen waassiyo waasoi Yahaaxa gakkanaashin siyettees.
Qassi Xoo7aaroppe biidi, Horonaimanne Egilaati-SHaliishiyaa gakkanaashin siyettees.
Harai atto Nimiriima haattaikka meliis.
35 “Taani Moo7aaban asai goinniyo xoqqa sohotun yarshshiyaageetanne bantta xoos-
satussi ixaanaa cuwayiyaageeta xaissana. Taani GODAI hagaa odais. 36 Eti kase demmido
duretettai ubbai ha77i xayiichchido gishshau, ta wozanai Moo7aabassinne Qiirihereesa
asaassi baliyan yeekkiya asadan yeekkees. 37 Eti ubbai bantta huuphiyaanne bantta
buuchchaa meedidosona; bantta kushiyaakka qanxxidi masunxxissidosona; qassi bantta
xeessankka waaruwaa gixxidosona. 38 Moo7aaban de7iya keetta ubbaaninne dabaaban
yeehoppe attin, harabi baawa. Aissi giikko, Moo7aaba taani ooninne koyenna otodan
menttaas. Taani GODAI hagaa odais.
39 “Moo7aabi aiba meqo meqqidee! A asainne aiba waaso waassii! Moo7aabi yeellatiiddi,
ba zokkuwaa wora aiba zaaro zaarii! Hegaa gishshau, Moo7aabi ba yuushuwan de7iya
ubbatussi miicciyoobaanne dagammiyoobaa gidiis” yaagees.
40 GODAI hagaadan yaagees; “Arggantai ba qefiyaa piddi ootti paalliiddi yiyoogaadan,
morkkee Moo7aaba bollan yaana. 41 A katamati ohettana; a qatotikka ekettana. He
gallassi Moo7aaba mino olanchchatu wozanaikka maaretai oiqqido maccaasee wozanaa

mala gidana. [42] Moo7aabi ta bollan, GODAA bollan makkalido gishshau xayana; hagaappe
sinttau i kawotetta gidenna.
[43] "Inttenoo, Moo7aaban de7iyaageetoo, yashshiyaabai, ollainne piree inttena naagees.
Taani GODAI hagaa odais. [44] Yashshiyaabaappe baqatidi woxxiya ooninne ollan kunddana;
qassi ollaappe pude kiyiya ooninne piriyan ohettana. Aissi giikko, taani Moo7aaba
qaxxayiyo wodiyan hegaa oottana. Taani GODAI hagaa odais.
[45] "Baqatidi biidaageeti wolqqa xayidi, Haseboona katamaa kuwan eqqidosona. Aissi
giikko, Haseboona katamaappe tamai, qassi Kawoi Sihooni beni de7ido keettaappe lacoi
kiyidi, Moo7aaba biittaa ubbaanne an de7iya makkalanchcha asaa maana. [46] Moo7aaba
asau, intteyyo aayye7ana! Kamoosha giyo xoossaassi goinniyaageeti xayidosona; eta
attuma naatinne macca naati omoodettidi biidosona.
[47] "Gidikkonne, wurssetta wodetun taani Moo7aaba asaassi zaarada sa7aa ishalissana.
Taani GODAI hagaa odais" yaagees.
Moo7aaba bolli odettida hiraagai hagan wuriis.

49

Amoona Pirddaa

[1] Amoona asaa xeelliyaagan GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eelassi attuma na7i
baawee? Woikko laattiyaabi baawee? Yaatin, Molooka giyo xoossau goinniya asati
Gaada biittaa aissi oiqqidonaa? Eta katamankka aissi uttidonaa? [2] Amoona asai de7iyo
Raaba katamaa bollan olaa waasoi siyettanaadan, taani GODAI oottana gallassati yaana.
He katamai qolettidi, baisa attana. A yuushuwan de7iya qeeri katamatikka taman
xuugettana. Israa7eela asaikka bana ba laataappe yedettidaageeta yedettana. Taani
GODAI hagaa odais.
[3] "Inttenoo, Haseboona asatoo, Aaya katamai kolettiichchido gishshau zilaalite! Int-
tenoo, Raaba asatoo, yeekkite! Waaruwaa maayidi kayyottite! Qassi wozanaa bayidi,
katamaa gimbbiyaa giddon woxerettite! Aissi giikko, intte xoossai Molooki ba qeesetuu-
ranne ba halaqatuura omoodettana. [4] Inttenoo, ammanoi bainna asatoo, intte, 'Nu bollan
ooni woraajjii?' yaagidi intte duretettaaninne intte aradda wombbatun aissi ceeqetteetii?
[5] Taani ne yuushuwan de7iyaageeti ubbai nena daganttanaadan oottana. Taani Godai,
Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa odais. Intte ubbaikka kiyidi baqatana; qassi baqatidi
biidaageeta shiishshiyaabai xayana.
[6] "Gidikkonne, wurssetta wodetun taani Amoona asaassi zaarada ishalissana. Taani
GODAI hagaa odais" yaagees.

Eedooma Pirddaa

[7] Eedooma biittaa xeelliyaagan Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees;
"Temaana asaayyo aadhdhida eratettai baawee? Cincca asatuppe zoree xayiichchidee?
Eta aadhdhida eratettai etappe goossiichchidee? [8] Inttenoo, Dadaanan de7iyaageetoo,
baqatidi ciimma gonggoluwan qosettite! Aissi giikko, taani Eesawa zerettaa qaxxayiyo
wodiyan, a bolli bashshaa ehaana. [9] Woiniyaa maxiyaageeti yiikko, maxiiddi poshiluwaa
ashshokkonaa? Kaisoti qammi gelikkokka, banttana koshshiyaagaa xalaalaa ekkokkonaa?
[10] SHin taani Eesawa zerettaa qaarada kallo ashshana; eti qosettanau danddayenna mala,
eti qosettiyo sohotakka taani qaarada, qoncce soho oottana. Eesawa zerettai ubbai xayana;
etappe issoinne attenna. [11] Intte giddon de7iya aaya aawu haiqqiichchido naata taayyo
aggi bayite; eta taani dichchana. Qassi intte am77etikka tanan ammanettona" yaagees.
[12] GODAI hagaadan yaagees; "Simmi qaxxayettanau bessenna asati qixaatiyaa xuu7aa
uyiyaageeta gidaappe attin, intte waani qaxxayettennan attana giidi qoppeetii? Tuma
inttekka qixaatiyaa xuu7aappe uyeetappe attin, coo attekketa. [13] Booxira katamai baisa
gididi attana; a be7ida asaassi ubbaassi daganttiyaabaa, qilliicciyoobaanne qanggiyoobaa
gidana. Qassi a yuushuwan de7iya qeeri katamati ubbaikka merinau kolettidi attana.
Hagaa taani GODAI ta sunttan caaqqais" yaagees.

[14] Taani GODAAPPE yiida issi kiitaa siyaas. Kawotettatu giddo kiitettidaagee, “Eedooma
bolli woraajjanau shiiqite! Aara olettanau denddite!” yaagiis.
[15-16] GODAI hagaadan yaagees; “Simmi taani inttena kawotettatu giddon guuttana;
asaa giddonkka karettidaageeta oottana. Inttenoo, shuchchaa kooppuwaaninne deriyaa
bollan de7iyaageetoo, intte yashissiyo yashshainne intte otoroi inttena cimmiis. Intte
intte keettaa argganttaagaadan xoqqan keexxikkokka, taani inttena hegaappekka duge
wottana.
[17] “Eedooma biittai asa daganttiya biitta gidana. Yaara aadhdhiya asai ubbai a bashshaa
be7idi, dagammananne, ‘Poora!’ gaana. [18] Sadoominne Gamoori bantta yuushuwan
de7iya katamatuura bayiyo wode hanidoogaadan, ooninne yan de7enna; asi mulekka yan
uttenna. Taani GODAI hagaa odais.
[19] “Yorddaanoosa SHaafaa lanqqiyan de7iya woraappe lo77o qooroi de7iyoosaa qop-
pennan kiyiya gaammuwaadan, taani yaada, Eedooma asata qoppennan eta biittaappe
yedettana. Hegaappe guyyiyan, ta doorido asa a bollan sunttana. Ta malai baawa; taani
oottana giidobaakka teqqanau danddayiya asi baawa. Ai henttanchchi tanaara eqettanau
danddayii?
[20] “Hegaa gishshau, taani GODAI Eedooma bollaaninne Temaana katamaa asaa bollan
oottanau halchchidobaanne qoppidobaa siyite! Eta naata wolqqan goochchidi efaana;
hegaa gaasuwan eta so asai ubbai dagammana. [21] Eedooma kunddettaa giirettai biittaa
qaattana; Eedoomatu waasoikka Zo7o Abbaa gakkanaashin siyettana. [22] Argganttai ba
qefiyaa piddi oottidi, bollappe duge eesuwan paallidi yiyoogaadan, morkkee Booxira
bollan yaana. He gallassi Eedooma olanchchati maaretai oiqqido maccaaseedan hirggana”
yaagees.

Damasqqo Pirddaa

[23] Damasqqo xeelliyaagan GODAI hagaadan yaagees; “Iita oduwaa siyido gishshau,
Hamaatanne Arifaada katamatun de7iya asai yeellatiisinne yayyiis. Beetai shociyo
abbaadan, eta wozanai shemppuwaa demmanau danddayibeenna. [24] Damasqqo asai
daafuriis; eti dagaman shabbirettidi baqatidosona; maccaasiyo maaretai oiqqiyoogaadan,
metoinne tuggai eta oiqqiis. [25] Ufaissai kumido he erettida katamai asi de7enna soho
gidana! [26] Hegaa gishshau, he gallassan he kataman de7iya yelaga attumaasa ubbai kata-
maa giddo ogetun haiqqana; olanchchati ubbaikka wurana. Taani, Ubbaappe Wolqqaama
GODAI hagaa odais. [27] Taani Damasqqo katamaa dirssaa gimbbiyan tamaa yeddana; he
tamai Benihadaada qatota ubbaa maana” yaagees.

Qeedaare Yaratu Bollinne Haxoora Kawotettatu Bolli Yaana Pirddaa

[28] Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori olidi xoonido Qeedaarenne Haxoora kawotet-
tata xeelliyaagan GODAI hagaadan yaagees; “Denddite; denddidi Qeedaare asaa olite! He
arshsho baggaara de7iya asaa wurssite! [29] Eta dunkkaanetanne eta wudeta ekkite! Eta
magalashota, eta aquwaa ubbaanne eta gaameelata ekkite! Yaatidi etau, ‘Intte yuusho
ubban shabbirssai denddiis!’ yaagidi odite.
[30] “Inttenoo, Haxooran de7iyaageetoo, Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori intte bol-
lan iitabaa oottanau maqetti uttido gishshau, baqatite; haahosaa biidi, ciimma gong-
goluwan qosettite! Taani GODAI hagaa odaas.
[31] “Naabukadanaxooraa, dendda! Denddada hirggi bainnan saro de7iya kawotettatu
bolli woraajja! Taani GODAI hagaa odais. Eta katamaa gimbbiyau ifitti woikko hiraqoi
baawa. Eti banttarkka de7oosona.
[32] “Eta gaameelati bonqqettana; eta wudeekka omoodettana. Bantta huuphiyaa
shubeeriyaa meedissiyaageeta ubbaa taani carkkuwan laalana; taani ubbasaara eta bolli
bashshaa ehaana. Taani GODAI hagaa odais. [33] Haxoori merinaukka worakanati de7iyo
bazzo gididi attana. Ooninne yan de7enna; asi mulekka yan uttenna” yaagees.

Elaama Pirddaa

34 Yihudaa Kawoi Sedeqiyaasi koiro kawotido wode, Elaama biittaa xeelliyaagan
GODAAPPE Ermmaasakko yiida qaalai hagaa. 35 Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha-
gaadan yaagees; “Elaamassi waanna wolqqa gidiya eta wonddafiyaasata taani worana.
36 Ubbasaara taani Elaama bollan carkkuwaa ehaana; etakka he carkkuwan ubbasaa
laalana. Hegaa gishshau, Elaama asai laalettidi gakkenna biitti de7enna. 37 Eta morkketu
sinttaaninne eta woranau koyiyaageetu sinttan taani Elaama daganttana. Taani ta gita
hanqquwan eta bolli bashshaa ehaana. Taani GODAI hagaa odais. Taani eta xaissana
gakkanaashin, bisuwan yedettana. 38 Taani Elaama kawuwaanne eta halaqata xaissada, ta
kawotaa araataa yan wottana.
39 “Gidikkonne, wurssetta wodetun taani Elaama asaa zaarada ishalissana. Taani GODAI
hagaa odais” yaagees.

50

Baabiloone Pirddaa

1 Baabiloone biittaanne Baabiloone asaa xeelliyaagan hananabaa yootiya Ermmaasa
baggaara GODAI odido qaalai hagaa: 2 “Kawotettatu giddon oditenne awaajjite. Banddiraa
xoqqu ootti oiqqidi, aibanne qosennan, hagaadan yaagidi yootite; ‘Baabiloonee kunddiis!
Beelanne Mardduuka geetettiya a xoossatikka yeellatidosonanne meqerettidosona. Qassi
a misiletinne a eeqati meqerettidosona. 3 Huuphessa bagga biittaappe issi kawotettai
yaana; yiidi Baabiloone biittaa bashshana. Yaatobare asaikka meheekka ubbai baqatana;
ooninne yan de7enna’ yaagite” yaagiis.

Israa7eela Asai Simmana

4 GODAI hagaadan yaagees; “He wodiyaaninne he gallassatun Israa7eela asainne Yihu-
daa asai issippe gididi, yeekkiiddi yaana; yiidi GODAA bantta Xoossaa koyana. 5 Eti Xiyoone
efiya ogiyaa oichchidi, bantta sinttaa yaa zaaridi, ‘Haayite! Nuuni mulekka dogettenna
merinaa maachchaa GODAARA ane maacettoos’ yaagana.
6 “Ta asai bayida dorssatu mala gidiis; eta henttanchchati eta balettidi, deriyan wora
yeddidosona. Issi deriyaappe hara deriyaa toilattiiddi, bantta birddiyaa dogidosona.
7 Demmida ubbai eta dechchiis. Eta morkketi, ‘Nuuni ainne mooribookko; hagee metoi
ubbai eta gakkidoogee, eti GODAA, bantta shemppo sohuwaa, bantta maizza aawatu
hidootaa naaqqido gishshaassa’ yaagidosona.
8 “Inttenoo, Israa7eela asatoo, ha77i simmi Baabiloone asaa giddoppe kiyidi baqatite!
Baabiloonetu biittaappe biite! Yaatidi wudiyaa kaalettiya deeshsha orggiyaa mala gidite.
9 Aissi giikko, taani huuphessa bagga biittaappe gita gita kawotettatu citata denttada,
Baabiloone bolli ehaidda de7ais. Eti a olana; olidikka oiqqana; eta zubbee dukkidi
zambbiya olanchchaa mala. 10 Baabiloone biittai bonqqettana; a bonqqiya ubbai kallana.
Taani GODAI hagaa odais.

Baabiloone Kunddettaa

11 “Inttenoo, Baabiloone asatoo, ta asaa bonqqiyaageetoo, intte ufaittidi, poccu giideta.
Qooruwaa kallida usseedan, intte phixxillideta; korima paraadan caaggideta. 12 SHin ha77i
intte waanna katamai yeellatananne kauyyana. Qassi kawotettatu giddonkka Baabiloonee
ubbaappe wurssetta gidana; haatti bainna mela bazzo gidana. 13 GODAA hanqquwaa
gaasuwan, Baabiloonee asi de7ennasaa gidana; i muleera qolettana. A lanqqiyaara
aadhdhiya ubbai a bollan gakkida boshaa be7idi, dagammananne, ‘Poora!’ gaana.
14 “Inttenoo, wonddafiyaa dukkiyaageetoo, Baabiloone olanau a yuushuwan salppite;
i GODAA bollan nagaraa oottido gishshau, intte zubbetun ubban a dukkite. 15 Ubba
baggaarakka Baabiloone bollan olaa waasuwaa waassite! Baabiloonee kushiyaa immiis; a
adussa gimbbeti kunddidosona; a gimbbiyaa dirssaikka kolettiis. GODAI a bollan haluwaa
kiyiiddi de7iyo gishshau, inttekka a bollan haluwaa kiyite! I haratu bollan oottidobaa
inttekka a bollan oottite! 16 Zerettaa zeriyaagaanne cahaa wode baacaara kiyiyaagaa ubbaa
Baabiloonepe xaissite. Un77ettiyaageetu bisuwaassi yayyido gishshau, he biittan de7iya
asai ubbai ba yaraakko yaraakko simmidi, ba biitti biitti baqatana.

Israa7eela Asai Simmana

17 "Israa7eeli gaammoi yedettidi laalido dorssaa mala. Koiro Asoore kawoi a ashuwaa
miis; wurssettan qassi Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori a meqettaa xoggiis. 18 Hegaa
gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai, taani hagaa odais: Asoore
kawuwaa taani qaxxayidoogaadan, Baabiloone kawuwaakka a biittaakka qaxxayana.
19 SHin Israa7eela i heemettiyo sohuwaa zaarana; Qarmmeloosanne Baasaane Deretun i
heemettana. Qassi eti Efireema gezziyaaninne Gala7aade gezziyan kallidi maana. 20 He
wodiyaaninne he gallassatun asai Israa7eelan mooruwaa koyana; shin mooroi xayana;
Yihudan nagaraa koyana; shin beettenna. Aissi giikko, haiquwaappe taani ashshido
Israa7eela asaa atettaa nagaraa taani atto yaagana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

Baabiloone Pirddaa

21 Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Miraataima biittaanne Piqooda biittan de7iya
asaa bollan denddite; denddidi eta olite, woritenne eta mule xaissite. Taani inttena
azazidoogaadan ubbabaa oottite. 22 He biittan olaa waasoi siyettees; gita bashshaikka
gakkiis. 23 Biittaa sa7aa ubbaa liiqissiya dijinoi aiba meqo meqqidee! Aiba liiqo li-
iqidee! Kawotettatu ubbaa giddon Baabiloonee aiba daganttiyaabaa gididee! 24 Nenoo,
Baabiloonee, taani nena oiqqanau piriyaa wottaas; wottin neeni erennan de7aidda gelada
oiqettadasa. Neeni tanaara, GODAARA gaaddetido gishshau oiqettadasa. 25 Taani GODAI
ta ola miishshaa wottiyo keettaa dooyaas; dooyada ta hanqquwaa ola miishshaa appe
kessaas. Aissi giikko, taani Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Baabiloone biittan
oottiyo oosoi de7ees. 26 Yaara haara a bolli woraajjite! Kattai de7iyo a gootarata pogite;
omooduwaakka kattaadan issidiran guuppite! Aibanne ashshennan akka wurssi xaissite!
27 Boorata shukkiyoogaadan, eta olanchchata siifite! Baabiloone asaayyo aayye7ana! Aissi
giikko, eta gallassai, eti qaxxayettiyo wodee gakkiis.

28 "Omoodettida asati Baabilooneppe kessi ekkidi, Yerusalaame baqatana. Baabiloone
biittaa asai Beeta Maqidasiyaa bollan oottidobaassi GODAI eta Xoossai haluwaa kiyiyoogaa
eti Xiyoonen haasayana.

29 "Baabiloone olanau wonddafiyaa dukkiyaageeta ubbaa xeegite; issoinne kessi ekken-
naadan, eti a yuushuwan dooddona. GODAA bolli, Israa7eela Geeshshaa bolli, i otorettido
gishshau, ayyo a oosuwaadan zaarite. I haratu bollan oottidoogaadan, a bollankka oottite.
30 Hegaa gishshau, a yelaga attumaasati katamaa giddo ogiyan haiqqana; he gallassi a
olanchchati ubbai xayana. Taani GODAI hagaa odais" yaagees.

31 Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, otoranchchau,
taani ne bolli denddaas. Aissi giikko, ne gallassai, neeni qaxxayettiyo wodee gakkiis.
32 Otoranchchai xubettidi kunddana; a denttiyaabikka de7enna. Taani a katamatu giddon
tamaa eettana; he tamai yuushuwan de7iya ubbaa mirggana" yaagees.

33 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asainne Yihudaa asai
issippe naaqettiis. Eta omooddidi efiidaageeti eta wolqqappe mintti oiqqidosona; oiqqidi
yeddennan diggidosona. 34 SHin eta Woziyaagee mino; a sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama
GODAA. I eta biittaayyo shemppuwaa immanau, eta gishshau mootettees. SHin Baa-
biloone biittan de7iyaageetuyyo shabbirssaa immana.

35 "Baabiloone asainne Baabiloone biittan de7iyaageeti bisuwan haiqqona!

"A halaqatinne a aadhdhida eranchchati bisuwan haiqqona! Taani GODAI hagaa odais.

36 "A worddo hananabaa yootiyaageeti, eeyyati bisuwan haiqqona!

"A wolqqaama olanchchati, dagammidaageeti bisuwan haiqqona!

37 "A paratu bollinne a paratu gaaretu bolli, qassi maccaasa mala gidida a allaga
olanchchatu bolli bisoi yo!

"A buquraa minjjiyo keettaa bolli bisoi yo! Yaatobare a buqurai ubbai bonqqettana.

38 "A bolli koshai yo! Yaatobare a haattai melana. Aissi giikko, Baabiloone biittai eeqaa
misileti kumido biitta; he misileti asaa daganttoosonanne eeyyettoosona.

39 "Hegaa gishshau, Baabiloonee bazzo do7atinne worakanati de7iyo soho gidana;
qassi yanchchatikka an de7ana. An merinaukka asi de7enna; yeleta ubbankka asi an

uttenna. [40] Xoossai beni Sadoomanne Gamoora eta yuushuwan de7iya katamatuura issippe
xaissidoogaadan, Baabiloonen ooninne de7enna; asi mulekka yan uttenna. Taani GODAI
hagaa odais.
[41] "Be7ite, asai huuphessa bagga biittaappe yees; mino kawotettatinne daro kawoti sa7aa
gaxaappe yaanau denddoosona. [42] Eti bantta wonddafiyaanne tooraa oiqqidosona; eti
meqettaa iitanne yeddi maarenna asa. Eti bantta paraa toggidi biyo wode, beetai shociyo
abbaa gunttaadan hanees. Nenoo, Baabiloonee, eti ubbaikka olau giigida asaa gididi, ne
bollan salppidosona.
[43] "Baabiloone kawoi eta oduwaa siyiis; siyin a kushee daafuridi, hilssi giis; maaretai
oiqqido maccaaseedan, un77oi a oiqqiis.
[44] "Yorddaanoosa SHaafaa lanqqiyan de7iya woraappe lo77o qooroi de7iyoosaa qop-
pennan kiyiya gaammuwaadan, taani yaada, Baabiloone asaa eta biittaappe yedettana.
Hegaappe guyyiyan, ta doorido asa a bollan sunttana. Aissi giikko, ta mali baawa; taani
oottana giidobaakka teqqanau danddayiya asi baawa. Ai henttanchchi tanaara eqettanau
danddayii? [45] Hegaa gishshau, taani GODAI Baabiloone asaa bollaaninne Baabiloone
biittaa bollan halchchidobaanne qoppidobaa siyite! Eta naata wolqqan goochchidi efaana;
hegaa gaasuwan eta so asai ubbai dagammana. [46] Baabiloone kunddettaa giirettai biittaa
qaattana; Baabiloonetu waasoikka kawotettatu ubban siyettana" yaagees.

51

Baabiloone Bollan Gujo Pirddaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Baabiloone asaanne Baabiloone biittaa xaissiyaabaa taani
kiittana. [2] Taani Baabiloone bolli allagata kiittana; eti yiidi, a suraggana; a biittaa baisa
oottana. A bashshaa gallassi eti ubbasaara a dooddana. [3] A olanchchati wonddafiyaa
dukkanaashin woikko bantta ola miishshaa gixxanaashin gattoppite. A yelagata ashshop-
pite; a olanchchata muliyaa xaissite. [4] Eti Baabiloone biittan siifetti wurana; eta
katamatu ogetunkka cadetti kunddana. [5] Israa7eela biittainne Yihudaa biittai Israa7eela
Geeshshaa, tana, naaqqido nagaran kumidaagaa gidikkonne, Israa7eela gidin, Yihudaa
gidin, naa77aakka taani eta Xoossai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI yeggabeikke.
[6] "Baabilooneppe baqatite! Asi ubbi ba shemppuwaa shemppuwaa ashsho! I oottido
nagaraa gaasuwan intte wuroppite! Hagee wodee taani GODAI ta autiyaa achchiyo
wode. [7] Baabiloonee sa7an de7iya asai ubbai uyidi mattottiyo woine eessai tigettiyo,
ta kushiyan de7iya worqqa wanccaa mala. Kawotettati ubbati he woine eessaa uyidi
gooyidosona. [8] Baabiloonee qoppennan kunddidi meqqiis. Hegaa gishshau, ayyo yeekkite!
A masunttaassi xaliyaa immite. Ooni erii, i paxanaakkonne. [9] Baabiloonen de7iya allaga
asati, 'Nuuni Baabiloone pattanau koyida; shin paxanau danddayibeenna. Ane a aggiigidi,
nu biitti biitti simmoos. Aissi giikko, a pirddai haakkidi, saluwaa gakkiis; bolla saluwaa
gufanttuwaa gakkanau pude xoqqiis' yaagidosona" yaagees.
[10] Israa7eela asai, "GODAI nuna shatinttiis! Ane Yerusalaame biidi, GODAI nu Xoossai
oottidobaa asaassi odoos!" yaagana.
[11] GODAI Baabiloone xaissanau qofaa qachchido gishshau, Meedoonatu kawota olau
denttiis; i ba Beeta Maqidasiyaa autiyaa hagaadan oottidi achchana. Meedoonatu
gadaawati hagaadan yaagidosona; "Zubbeta leefite; gonddalleta oiqqite! [12] Baabiloone
bolli olaa banddiraa denttite; naagiyaageetakka minttite! Wochchiyaageetakka eta
sohuwan sohuwan wottite; zuggidi naagiya olanchchatakka giigissite!" yaagidosona. Aissi
giikko, GODAI Baabiloonen de7iya asaa bolli haasayidobaanne qoppidobaa oottana.
[13] Baabiloonee daro shaafatinne daro aqoi kumido biitta; shin a wurssettai gakkiis;
a de7uwaa turaikka duuxxiis. [14] Ubbaappe Wolqqaama GODAI, "Boolee biittaa kumiy-
oogaadan, taani asata ne biittan kunttana; etikka nena xoonido ufaissaa bantta qaalaa
xoqqu oottidi, ne bollan gairana" yaagidi ba sunttan caaqqiis.

Galataa Mazamuriyaa

[15] GODAI ba wolqqan sa7aa medhdhiis;

ba aadhdhida eratettan biittaa baasiis;
salotakka ba akeekan micciis.
16 I haasayiyo wode,
saluwan de7iya haattati guummoosona.
SHaarata i sa7aa gaxaappe ehees.
Qassi irai bukkiyo wodekka,
wolqqanttaa wolqqammissees.
Ba minjjiyo sohuwaappekka carkkuwaa kessees.
17 Asi ubbi akeekinne eri bainnaagaa.
Qassi worqqaa tigidi,
eeqa misileta medhdhiyaageeti ubbati yeellatidosona.
Aissi giikko, eta misileti worddonne shemppoi bainnaageeta.
18 He misileti pattennaageetanne
karettidaageeta.
Eta bollan pirddai yiyo wode, eti xayana.
19 SHin Yaaqooba Xoossai
hegaa mala gidenna.
Aissi giikko, i ubbabaa medhdhidaagaa.
Israa7eela asai i baassi doorido zare.
A sunttaikka Ubbaappe Wolqqaama GODAA.

GODAA Dijinuwaa

20 GODAI hagaadan yaagees; "Baabiloonee, neeni ta dijinonne ta ola miishsha. Nenan
go7ettada taani biittata mentterettaas; kawotettatakka xaissaas. 21 Nenan paratanne paraa
toggiyaageeta, para gaaretanne eta laaggiyaageeta mentterettaas. 22 Nenan maccaanne
attumaa, cimaanne naatuwaa, wodallatanne geela7ota mentterettaas. 23 Nenan hent-
tanchchaanne a wudiyaa, goyiyaagaanne a waatta boorata, deriyaa haariyaageetanne
halaqata mentterettaas" yaagees.

Baabiloone Pirddaa

24 GODAI hagaadan yaagees; "Baabiloone asainne Baabiloonen de7iyaageeti Xiyoone
bolli oottido iitaa haluwaa taani intte xeellishin kessana.
25 "Nenoo, Baabiloonee, neeni biittaa sa7aa bashshiya wogga deriyaa mala; shin
taani GODAI nena morkkais. Taani ta kushiyaa yeddada, nena deriyaa bollappe duge
gonddorssana; hegaappe guyyiyan, neeni biittanne bidintta gidada attana. 26 Naa77antto
neeppe baasuwan yeggiyo woikko gimbbiyau ekkiyo shuchchi de7enna; neeni merinaukka
baisa gidana. Taani GODAI hagaa odais.
27 "Baabiloone bolli olaa banddiraa denttite; asaa ubbaa giddon malkkataa punnite.
A olanau asaa ubbaa giigissite; Araaraate, Miinanne Ashkkanaaza kawotettata xeesite.
Ola gadaawaakka sunttite; booliyaa keena daro paratakka ehiite. 28 Baabiloone olanau
kawotettata ubbaa giigissite; Meedoona kawota, eta halaqata, deriyaa haariyaageetanne
eti haariyo biittaa asaa ubbaa denttite.
29 "Baabiloone ooninne de7enna bazzo oottanau GODAI halchchido halchchuwaa poliyo
gishshau, biittai ubbai kokkoreesinne porqqattees. 30 Baabiloone olanchchati olaa olet-
tiyoogaa aggidosona; aggidi bantta qatuwan utti bayidosona. Eta wolqqai hitiis; hitin
eti maccaasa mala gididosona. Eta keettatikka xuugettidosona; eta katamaa yuushuwaa
gimbbiyaa penggetikka meqqidosona. 31 Ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaashin, kata-
mai morkkiyan ohettidoogaa Baabiloone kawuwaassi yootanau, woxxiyaagee woxxiyaa-
gaa kaallidi, kiitettidaageekka kiitettidaagaa kaallidi boosona. 32 Qassi shaafaara pin-
niyo sohoti ohettidoogaa, qatoti xuugettidoogaanne olanchchati dagammidoogaa eti
kawuwaassi yootanau boosona" yaagees.
33 Ubbaappe Wolqqaama GODAI, Israa7eela Xoossai hagaadan yaagees; "Baabiloone
biittai kattaa qoxxiyo audiyaa mala; guutta wodiyaappe guyyiyan, i cakettiyo wodee
yaana" yaagees.

34-35 Yerusalaame asai hagaadan yaagees; “Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori nuna
wurssidi miis; nu katamaakka mela de7iya oto mala kessiis. Demee mittiyoogaadan, a
mittiis; mal77oban kunttidoogaadan, i nu aquwan ba ganjjiyaa kunttiis; yaatidi attidaagaa
mucidi cuchchiis. Hegaa gishshau, Baabiloonee nu bollinne nu asaa bolli oottido iitabai
ubbai a bolli simmo. Nu suuttaa acoi Baabiloonen de7iya asaa achcho” yaagees.

GODAI Israa7eela Asaa Maaddana

36 Hegaa gishshau, GODAI Yerusalaame asaassi hagaadan yaagees; “Ne gishshataa taani
mootettana; ne haluwaakka taani kessana. Taani Baabiloone haattaa melissana; a
pulttotakka toissana. 37 Baabiloonee shuchcha doorenne worakanati de7iyo geesso gidana.
Qassi a be7ida ubbai dagammananne, ‘Poora!’ gaana. An issi asinne naa77antto de7enna.
38 Baabiloone asai ubbai gaammodan gudees; qassi gaammo maradan daarees. 39 Etau
bollai ho77iyo wode, taani etayyo ufaissiya ushshaa gibiraa giigissana; eti hegaappe uyidi,
banttana balana gakkanaashin, taani eta mattoyana. Eti naa77antto denddennaadan,
merinau xiskkana. Taani GODAI hagaa odais. 40 SHukkanau efiyo dorssatudan, dorssa
orggetudaaninne deeshsha orggetudan, taani eta shuhau efaana.

Baabiloone Bolli Gakkanabaa

41 “Asai ubbai sabbiyo Baabiloonee ohettiis! Baabiloonee kawotettatu ubbaa giddon
aiba daganttiyaabaa gididee! 42 Baabiloone morkketi abbaa beetai denddiyoogaadan
denddidi, kataman eellidosona. 43 A katamati kolettidi, daganttiyaabaa kiyidosona; iri
bukkenna bazzo biitta, ai asinne de7enna biittanne asa na7i gidduwaara kanttenna
biitta kiyidosona. 44 Beela giyo Baabiloone xoossaa taani qaxxayana; i mittidobaakka
taani a uluwaappe kesissana. Hegaappe guyyiyan, kawotettati akko zuliyoogaa aggana;
Baabiloone gimbbeekka kunddana.

45 “Ta asau, a giddoppe kiyite! Intte ubbaikka GODAA hanqquwaa suuluwaappe intte
huuphiyaa huuphiyaa ashshite! 46 Biittan odettiya oduwaa siyiyo wode, hirggoppitenne
yayyoppite! Laittan laittan odoi oduwaa kaalli kaallidi yaana. He wode kawoi kawuwaa
bolli denddiyo makkala odoi biittan siyettana.

47 “Hegaa gishshau, taani Baabiloone eeqa misileta qaxxayiyo gallassati yaana. He
biittai ubbaikka yeellatana; siifettidaageeti ubbai katamaa giddon kunddana. 48 Huuphessa
baggappe yiya bashshiyaageetu kushiyan Baabiloonee ohettiyo gishshau, saloinne sa7ai
qassi eta giddon de7iya ubbabai ililana. Taani GODAI hagaa odais. 49 Baabiloonee Israa7eela
asaanne hara biittan de7iya asaa ubbaa woridoogaadan, Baabiloone asaikka haiqqanau
koshshees.

Baabiloonen De7iya Israa7eelatussi Odettida Hiraagaa

50 “Ta asau, intte olaappe kessi ekkideta. Hegaa gishshau, biite! Hagan eqqoppite! Intte
de7iyo haaho biittankka tana GODAA hassayite; Yerusalaamekka qoppite. 51 Intte, ‘Nuuni
cayettido gishshau kauyyida; allagati GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya geeshsha sohota
gelido gishshau, nuuni yeellaa maayida’ yaagideta.

52 “SHin taani GODAI Baabiloone eeqata qaxxayiyo wodee yaana. Deshettidaageeti
biitta ubban oolana. 53 Baabiloonee saluwaa pude kiyidi, yan qatuwaa medhdhanau
danddayiyaakkonne, yaa gakkanau kiyidi, a yan bashshiya asaa taani kiittana. Taani
GODAI hagaa odais.

Baabiloonee Xayana

54 “Baabiloonepe asaa waasuwaa cenggurssai, Baabiloone biittaappe gita bashshaa
kooshinchchai siyettana! 55 Aissi giikko, GODAI Baabiloone bashshana; a wolqqaama
cenggurssaakka co77u oottana. Abbaa beetaadan guummiya morkketi woraajjiiddi
garmmaamana. 56 Bashshiyaageeti Baabiloone bolli yaana; yin a olanchchati omoodettana;
eta wonddafeekka meqqana. Taani GODAI haluwaa kessiya Xoossaa gidiyo gishshau, eta
oosuwaadan taani etau zaarana. 57 Taani a halaqata, a aadhdhida eranchchata, a deriyaa

haariyaageeta, a ola gadaawatanne a olanchchata mattoyana; eti naa77antto denddennaadan, merinau xiskkana. Taani Kawoi, Ubbaappe Wolqqaama GODAA geetettiyaagee hagaa odais" yaagees.

58 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Orddiyan gimbbettida Baabiloone yuushuwaa gimbbee sa7an belettana; a adussa penggetikka taman xuugettana. Asai oottidobai ubbai hada; kawotettatikka tami maanabau coo daafuroosona" yaagees.

Ermmaasi Baabiloone Kiitaa Yeddiis

59 Mahiseeya na7aa Neeriyaa na7ai Saraayi Kawuwaa Sedeqiyaasassi oottiya halaqa. Sedeqiyaasi Yihudan kawotido oiddantto laitti, Saraayi aara Baabiloone biis. Biyo wode Ermmaasi Saraaya bolli kiitaa yeddiis. 60 Baabiloone bollan gakkanau de7iya iitabaa ubbaanne Baabiloone xeelliya harabaa ubbaa Ermmaasi issi xaatta maxaafan xaafiis. 61 Xaafidi Saraaya hagaadan yaagiis; "Neeni Baabiloone biittaa gakkido wode, ne qaalaa xoqqu oottada, asaassi ha maxaafaa nabbaba. 62 Qassi hagaadan yaagada woossa; 'Abeet GODAU, neeni, "Taani ha sohuwaa bashshana; ha sohuwan paxa qaaxxiya mereti, asikka, meheekka, do7ikka de7enna; ha sohoi merinau bazzo gidana" yaagadasa' yaaga. 63 Ha xaatta maxaafaa nabbabada wurssidoogaappe guyyiyan, shuchchaa he maxaafaara gatta qachchada, Efiraaxiisa SHaafan ola. 64 Olada, ' "Taani GODAI a bollan ehiyo iitaa gaasuwan, Baabilooneekka hagaadan naa77antto denddennaadan muukettana" yaagais' yaaga" yaagiis.

Ermmaasi haasayido qaalai hagan polettiis.

52

Yerusalaame Kunddettaa

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 24:18-25:7; Ermmaasa 39:1-10)

1 Sedeqiyaasi kawotiyo wode, laittai ayyo laatamanne isiino; Yerusalaamen i tammanne isiini laittaa kawotiis. A aayee sunttai Hamuxaalo; a Liibina kataman de7iya Ermmaasa na7iyo. 2 Yo7aqeemi oottidoogaadan, Sedeqiyaasikka GODAA sinttan iitabaa oottiis. 3 GODAI Yerusalaame asaa bollinne Yihudaa asaa bolli hanqqettido gishshau, wurssettan eta ba sinttappe diggiis.

Sedeqiyaasi Baabiloone kawuwaa bolli makkalidi denddiis. 4 Denddin Sedeqiyaasi kawotido uddufuntta laitti, tammantta aginan, tammantta gallassi Baabiloone Kawoi Naabukadanaxoori ba olanchchata ubbaa ekkidi yiidi, Yerusalaame dooddiis. Eti a yuushuwankka biittaa keelaa diddiqidosona. 5 Sedeqiyaasi kawotido tammanne isiinintta laittaa gakkanaassi, Yerusalaame katamai doodettidi gam77iis.

6 Hegaa gaasuwan biittan koshai suullin, he laitti oiddantto aginan, uddufuntta gallassan, he biittaa asaayyo miyoobi xayiis. 7 Yaanidaashin katamaa yuushuwaa gimbbee issi baggaara qolettiis. Qolettin Baabiloone asai katamaa yuuyi aadhdhidi naagikkokka, Yihudaa kawuwaa olanchchati mule ubbai qammi kawo ataakilttiyaa sohuwaa efiya ogiyaa oiqqidi, naa77u dirssaa gimbbeta issippe gattiya penggiyaara kiyidi baqatidosona. Eti Yorddaanoosa Dilbbaakko simmidi biidosona. 8 SHin Baabiloone olanchchati Kawuwaa Sedeqiyaasa yedettidi, Yarkko dembbaa gattiiddi oiqqidosona. Oiqqin a olanchchati ubbai appe shaahettidi laalettidosona.

9 Hegaappe guyyiyan, eti a Hamaata biittan, Ribila kataman de7iya Baabiloone kawuwaakko efiidosona. Efin yan Naabukadanaxoori Sedeqiyaasa bolli pirddiis. 10 Qassi Sedeqiyaasa naata Sedeqiyaasi xeellishin, Baabiloone kawoi woriis. Yihudaa halaqata ubbaakka eti yan Ribila kataman woridosona. 11 Hegaappe guyyiyan, Sedeqiyaasa aifeta wooci kessidi, sanssalatan a qachchidi, Baabiloone biittaa ekkidi efiidosona. Efiidi i haiqqana gakkanaashin, yan qasho keettan a wottidosona.

Beeta Maqidasee Qolettiis

(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:8-17)

12 Naabukadanaxoori Baabiloonen kawotido tammanne uddufuntta laittan, ichchashantto aginan, tammantto gallassan, kawuwaa oosanchchatuppe issoi, kawuwaa

naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani Yerusalaame geliis. [13] Gelidi GODAA Beeta
Maqidasiyaa, kawo keettaanne Yerusalaamen de7iya keettata ubbaa taman xuuggiis;
gita keetta giyo keetta ubbaa xuuggiis. [14] Baabiloone olanchchati ubbai kawuwaa
naagiyaageetu halaqaa azazuwan, Yerusalaame katamaa yuushuwan de7iya dirssaa
gimbbiyaa ubbaa qolidosona. [15] Naabuzaraadaani wurssetta hiyyeesata, kataman
attida asatanne kaddidi Baabiloone olanchchatun gaittida asata kushe hiillaa eriya
asatuurakka gujjidi, omooduwau efiis. [16] SHin Naabuzaraadaani wurssetta hiyyeesatuppe
amaridaageeta woiniyaa turaa tokkanaadaaninne gadiyaa goyanaadan, Yihudan ashshiis.
[17] Baabiloone asati GODAA Beeta Maqidasiyan de7iya nahaasiyaappe medhdhido tu-
ussata, miishshata wottiyo gaaretanne Abba Sainiyaa mentterettidosona; mentterettidi
nahaasiyaa ubbaa Baabiloone efiidosona. [18] Hegaadankka, qassi kereta, akaafata, xomp-
piyaa shaluwaa xeeraa pittiyoobata, kuixaarota, ixaanaa sainetanne yarshshiyo wode
go7ettiyo nahaase miishshata ubbaa ekki efiidosona. [19] Kawuwaa naagiyaageetu halaqai
Naabuzaraadaani qassikka worqqaappenne biraappe oosettida distteta, tamaa ekkiyo
miishshata, kuixaarota, kereta, xomppiyaa wottiyo ballata, ixaanaa sainetanne ushshaa
yarshshuwaassi go7ettiyo otota ekkidi biis. [20] Kawoi Solomoni GODAA Beeta Maqidasiyan
oosettiyaabatussi medhdhido naa77u tuussati, Abba Sainee, appe garssaara de7iya
tammanne naa77u korimatu misiletinne miishshata wottiyo gaareti merettido nahaase
biratati meezaanan likkanau danddayettennaagaa keena daro. [21] Naa77u tuussatikka issi
mala gididi, issoi issoi tammanne hosppun wara adussa. Eta xeessaa yuushoi tammanne
naa77u wara. Etau giddoi kofa gididi, biratai oiddu biradhdhe keenaa ordde. [22] Naa77u
tuussatu huuphiyankka nahaasiyaappe oosettida gumbboti de7oosona. Issi gumbbuwaa
geesai ichchashu wara gididi, yuushoi gitiyaa misiliyaaninne roomaaniyaa teeraa mis-
iliyan alleeqetti uttiis. Naa77antto gumbboikka a mala. [23] Gumbbotussi miyyiyan
miyyiyan de7iya roomaanetu misileti uddufun tammanne hosppuna; yuushuwan de7iya
gite milatiya misiletuppe bolla baggaara de7iya roomaane misileti muleera issi xeeta.

Yihudaa Asai Omoodettidi Baabiloone Biis
(Kawotu Maxaafaa Naa77anttuwaa 25:18-21, 27-30)

[24] Kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani qeese ubbatu halaqaa Saraaya,
appe kaalliya qeesiyaa Xafaaniyaanne penggiyaa naagiya hara heezzu asata oiqqiis. [25] Qassi
he wode gakkanaashin, kataman de7iya asaappe ola gadaawaa, kawuwaa zoriyaageetuppe
laappun asata efiis. Ola gadaawaa xaafiyaa, hegeenne olanchchata asaa giddoppe qoridi
kessiyaagaanne hara usuppun tammu gita asata efiis. [26] Halaqai Naabuzaraadaani eta
ubbaa ekkidi, Baabiloone kawuwaakko, Ribila katamaa efiis. [27] Yan Ribila kataman,
Hamaata biittan Baabiloone kawoi eta ubbaa worissiis. Hegaadan hanidi, Yihudaa asai
ba biittaappe denddidi, omooduwau biis.
[28] Naabukadanaxoori kawotido laappuntta laittan heezzu sha7anne laatamanne heezzu
asaa Yihudaappe omooddiis. [29] Qassi tammanne hosppuntta laittan hosppun xeetanne
hasttamanne naa77u asaa Yerusalaameppe omooddiis. [30] Naabukadanaxoori kawotido
laatamanne heezzantto laittan kawuwaa naagiyaageetu halaqai Naabuzaraadaani laappun
xeetanne oitamanne ichchashu asaa omooddiis. Omoodettida asaa qoodai muleera oiddu
sha7anne usuppun xeeta.
[31] Ewiili-Marodaaki kawotido laitti Yihudaa kawuwaa Yo7aakiina bonchchidi,
qashuwaappe birshshiis. Hegee hanidoogee Yo7aakiini omoodetti qashettidi biido
hasttamanne laappuntta laitti, tammanne naa77antto aginan, laatamanne ichchashantto
gallassaana. [32] Ewiili-Marodaaki Yo7aakiinaara mal77o qaalaa haasayidi, Baabiloonen
omooduwan de7iya hara kawotu ubbaappe aattidi, a bonchchiis. [33] Hegaa gishshau,
Yo7aakiini qasho keettan maayido maayuwaa laammiis. Laammidi i attida ba de7o laitta
ubban kawo maaddaappe miis. [34] Yo7aakiini haiqqana gakkanaashin, hachchi hachchi
ayyo koshshiyaabaa ubbaa Baabiloone kawoi immiis.

Ermmaasa Zilaassaa

Gidduwaa Erissuwaa

Ermmaasa Zilaassai Kiristtoosi yelettanaappe kase ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan Yerusalaamee laalettido gaasuwaaninne asaikka omoodettidi biido gaasuwan, giximiyan giigida ichchashu azzano zilaassata oiqqidaagaa. Ha maxaafaassi dariya baggai yeehobaanne azzanobaa odiyaagaa gidikkonne, Xoossan ammanettiyoobaanne hidootan de7iyoobaa yootiya kifiletikka an de7oosona. Ha giximeta Aihuda asati Kiristtoosi yelettanaappe kase ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan, he biittaa bolli gakkida bashshaa hassayanaassi, laittan laittan xoomiyoonne azzaniyo wogata poliyo gallassatun go7ettoosona.

Yerusalaame Tuggaa

1 Kase asai kumido Yerusalaame katamiyaa ha77i waanada mela attadee! Kase kawotettatu giddon gita gididaara ha77i azini haiqqido maccaaseedan, waanada barkka attadee!
Katamatu ubbaa giddon kawiyo gididaara ha77i waanada aille gidadee! 2 Qamma ubban
afuttai i gacuwaara holssattishin, yeekkaidda aqaasu. Kase o dosiyaageetuppe ha77i o
minttettiyaabi issoinne baawa. I laggeti o kaddidi, iyyo morkke gididosona. 3 Yihudiyaa
naaqettaiddanne ailletaidda omoodettada baasu. A ha77i kawotettatu giddon de7ausu;
shin shemppiyo soho demmabeikku. O yedettidaageeti a metoota uttidaashin gakkidi
demmidosona. 4 Laittaa giddon bonchchiyo baalata yiyaabi bainna gishshau, Xiyooni
ogeti azzanoosona. Katamaa penggeti baisa attidosona; i qeesetikka ooloosona. I geela7o
naatikka tuggatidosona; qassi a ba huuphiyaukka iita tuggaa tuggata uttaasu. 5 I morkketi
iyyo goda gididosona; etau injjetin de7idosona. Aissi giikko, i nagaraa daruwaa gaasuwan
GODAI o tuggayiis; i guutta naati morkkiyan omoodettidi biidosona. 6 Xiyooni puulai ubbai
ippe qaarettiichchiis; i halaqatikka maataa miyo sohuwaa xayida gaaraa mala gididosona.
Eti wolqqa xayidi, banttana yedettiyaageetu sinttappe baqatidosona.
7 Yerusalaama ha77i ba tuggaanne ba un77uwaa gallassatun beni ba bonchcho buquraa
hassayausu. I asai ubbai morkketu kushiyan aadhdhidi imettido wode, o maaddiyaabi
issoinne attibeenna. I morkketi o xeellidi, i bashshan miiccidosona. 8 Yerusalaama gita
nagaraa oottaasu; hegaa gishshau, a tunabaa gidausu. Kase o bonchchida ubbai ha77i
i kalluwaa be7ido gishshau, o karees. Akka oolausunne guyye simmausu. 9 I tunatettai
i afalaa xeeraa baqqi oiqqiis. Sinttappe ba bolli hananabaa a qoppabeikku. Hegaa
gishshau, i kunddettai daganttiyaagaa. A, "Abeet GODAU, ta tuggaa be7a! Ta morkketi
tana xoonidosona" ginkka, o minttettiyaabi issoinne baawa. 10 Morkketi i bonchcho
buquraa ubbaa bollan bantta kushiyaa yeddidosona. Dere kawotettati, kase neeni GODAI
maabaraa giddo gelissennan diggido asati, i Beeta Maqidasiyaa gelishin be7aasu. 11 I
asati namisettidi, qumaa demmanau ooloosona. Eti paxa de7ana gishshau giidi, bantta
bonchcho buquraa ubbaa quman laammoosona.
Yerusalaama hagaadan yaagausu; "Abeet GODAU, xeella; taani karettidoogaa be7a!
12 Inttenoo, hagaara aadhdhiyaageetoo, hagee inttessi ubbaassi aibanne gidennee? Metoi
ubbi GODAI ba eexxiya hanqquwaa gallassi ta bolli ehiido metuwaa malee? 13 GODAI bolla
xoqqaappe tamaa duge yeddiis; he tamai ta meqettaa giddo geliis. Ta gediyaa oiqqanau
piriyaa wottiis; tana guyye zaariis. I tana gallassa ubban labbanttidi, yeggi bayiis. 14 Taani
oottido nagaraa ubbaa shiishshi qachchidi, qambbaraadan ta morggiyan wottiis. Yaatidi
ta wolqqaa wurssiis. Taani eqettanau danddayennaageetussi Godai tana aattidi immiis.
15 Godai ta giddon de7iya wolqqaama olanchchata ubbaa ixxiis. Ta yelagatakka xaissanau
olanchchata ta bollan xeegiis. Woiniyaa teeraa gum77iyo sohuwan yedhdhiyoogaadan,
Godai Yihudaa asaa yedhdhiis. 16 Taani yeekkiyoogeenne ta aifee afuttaa holssayiyoogee
hegaassa. Tana minttettanaunne ta wolqqaa kunttanau issi asinne baawa. Morkkee
goobiis; ta naatinne mela attidosona" yaagausu.

17 Xiyoona ba kushiyaa miccaasu; shin o minttettiyaabi baawa. I yuushuwan
de7iyaageeti o morkkanaadan, GODAI oottiis. Yerusalaama eta giddon tunabaa gidaasu.
18 A hagaadan yaagausu; "GODAI xillo; a qaalau azazettennan makkalidaara tana.
Inttenoo, asatoo ubbaikka siyite! Ta metuwaakka be7ite. Ta wodallatinne ta geela7oti
omoodettidi biidosona. 19 Taani tana dosiyaageeta xeegaas; shin eti tana cimmidosona. Ta
qeesetinne ta cimati bantta akataa gasttissanau qumaa koyiiddi, katamaa giddon haiqqi
wuridosona. 20 Abeet GODAU, ta waayiyaa be7a! Ta garssai shabbirettiis. Taani keehippe
makkalido gishshau, ta wozanai meqqiis. Karen bisoi wurssees; soonikka haiqo xalaalai
de7ees. 21 Asai taani zilaaliyoogaa siyiis; shin tana minttettiya issi asinne baawa. Ta
morkketi ubbai taani metootiyoogaa siyidosona; siyidi neeni oottidoban ufaittidosona.
Etikka tanadan hanana mala, eta bolli neeni awaajjido gallassaa eha! 22 Eta iitatettai
ubbai ne sintti gakko; ta nagaraa ubbaa gishshau, neeni tana qaxxayidoogaadan, etakka
qaxxaya! Aissi giikko, ta zilaassai dariis; ta wozanaikka meqqiis" yaagausu.

2

Godai Yerusalaame Qaxxayiis

1 Godai ba hanqquwan Xiyoono dulkka shaaraappe garssaara waati wottidee! I Is-
raa7eela puulaa saluwaappe duge sa7aa oliis. I ba hanqquwaa gallassan ba Beeta Maqi-
dasiyaakka qoppibeenna. 2 Godai Yihudan de7iya keettata ubbaa qarettennan xaissiis.
Qassi ba hanqquwan he biittaa qatota ubbaa koliis. He kawotettaanne a halaqata sa7an
duge wottidi kaushshiis. 3 Ba suulliya hanqquwan Israa7eela wolqqaa ubbaa mentterettiis.
Morkkee a olanau yiyo wode, Godai ba ushachcha kushiyaa eta bollappe diggirggiis.
Lacottiya tamaadan, Israa7eela biittan eexxi kiyidi, ba yuushuwan de7iyaabaa ubbaa
mi xaissiis. 4 Morkkiyaadan i ba wonddafiyaa eta bolli dafiis. Huqqunniyaageetudan
i ba kushiyaa minttidi, xeellin lo77iya asaa ubbaa woriis. Xiyoone keettatu bolli ba
hanqquwaa suuluwaa tamaadan qoliis. 5 Godai morkkedan hanidi, Israa7eela xaissiis.
I kawo keettatanne qatota ubbaa qoliis. Yihudaa asaa bollan kayyuwaanne yeehuwaa
gujjiis.
6 I ba Beeta Maqidasiyaa ataakiltte giddon de7iya daasiyaadan, shoddi oliis. Laittaa
giddon bonchchiyo baalatinne Sambbatati mule dogettanaadan, GODAI oottiis. Ba
gita hanqquwan kawuwaanne qeesiyaa kariis. 7 Godai baayyo yarshshuwaa yarshshiyo
sohuwaa ixxiis; ba Beeta Maqidasiyaakka aggi bayiis. Kawo keettatu gimbbiyaa morkketu
kushiyan aattidi immiis. Asai laittaa baalaa bonchchiiddi wocamiyoogaadan, morkketi
GODAA Beeta Maqidasiyan wocamidosona. 8 GODAI Xiyooni gimbbiyaa qolanau qachchiis;
o likkiyo wodoruwaa micciis; o xaissennan de7iiddi, ba kushiyaa zaarenna. Hegaa
gishshau, gimbbeenne qatoi issippe kunddanaadan oottiis. 9 Yerusalaame penggiyaa
sanqqati biittan duge moogettidosona; eta hiraqotakka i mentterettidi xaissiis. I ka-
woinne halaqati omoodettidi, kawotettatu giddo biidosona. Higgiyaa tamaarissiyaabikka
baawa; i hananabaa yootiyaageetussikka GODAAPPE ajjuutai yiyoogaa aggiis. 10 Xiyooni
cimati co77u giidi, biittan utti aggidosona; bantta huuphiyan baanaa qolidi, waaruwaakka
maayidosona. Yerusalaame geela7oti sa7au duge hokkidosona.
11 Ta aifee afuxxii afuxxidi galjjiis; ta wozanaikka azzanuwan shabbirettiis. Aissi giikko,
ta asai xayiis; guutta naatinne yiira naati katamaa ogiyan labbanidi kunddidosona. 12 Eti
bantta aayeta, "Qumaa imma! Woine eessaa imma!" yaagidi waassoosona. Katamaa
ogiyan deshettidi labbaniya asatudan eti labbanin, eta aayetu kiyuwan eta shemppoi
kiyees.
13 Nenoo, Yerusalaamee, taani nebaa ai gaanau danddayiyaanaa? Woi qassi ne qohuwaa
taani aibiira likkanau danddayiyaanaa? Nenoo, dosettida Xiyoonee, qassi taani nena
waata minttettanau danddayiyaanaa? Ne masunttai abbaa keena ciimma. Yaatin, nena
ooni pattanau danddayii? 14 Ne hananabaa yootiyaageeti neeyyo worddonne pattenna
ajjuutaa be7idosona; eti neeni omooduwau beenna mala, ne nagaraa qonccissidi yooti-
bookkona. Eti balettiya worddo ajjuutaa neeyyo be7idosona.

15 Ne mataara aadhdhiya ubbai ba biradhdhiyaa ne bollan dukkees. Qassi, “Biittan
sa7an ubbaappe aadhdhada lo77iya katamiyaa hannii? Kumetta biittau ufaissa geetettida
katamiyaa hannii?” yaagidi nena baceessees; ba huuphiyaakka qaattees. 16 Ne morkketi
ubbai bantta doonaa ne bolli dooyidosona; baceessiiddinne yiilluwan bantta achchaa
garcciiddi, “Nuuni o xaissida! Nuuni naagidi uttido gallassaikka hagaa; ha77i gakkidi
be7ida!” yaagoosona. 17 GODAI ba halchchidoogaa oottiis; beni wode i awaajjido ba
qaalaakka poliis. Yerusalaamissi qarettennan o qoliis. I morkketakka ufaissiis; o
huqqunnidaageetu wolqqaakka xoqqu xoqqu oottiis.

18 Nenoo, Xiyoonee, Godaakko ne dirssaa gimbbee waasso! Ne afuttaikka qamminne
gallassi shaafaadan goggo! Neeni nena shemppissoppa; ne aifiyaukka shemppuwaa
immoppa! 19 Dendda; qammi poo7oora denddada waassa. Godaa sinttan ne wozanaa
haattaadan gussa. Ogiyaa doonan ubban namisettidi, labbanida ne naatu shemppuwaassi
ne kushiyaa akko pude denttada woossa!

20 Abeet GODAU, be7a! Neeni o bolli kase hagaadan oottidaakko, ane qoppa. Aayeti
bantta kiyuwan ishalissidi dichchido bantta naata moona gai? Qassi qeesetinne hanan-
abaa yootiyaageeti Godaa Beeta Maqidasiyaa giddon haiqqona gai?

21 Cimai naatoi katama giddo ogiyaa buhiyan zin77iis; ta geela7otinne ta wodallati
bisuwan wuridosona. Neeni ne hanqquwaa gallassi eta woradasa; etau qarettennan eta
siifadasa.

22 Gibiraa gallassau xeegiyoogaadan, neeni tana daganttiyaageeta ubbasaappe xee-
gadasa. GODAA hanqquwaa gallassan kessi ekki paxa attidai issoinne baawa. Taani ta
kiyuwan ishalissada dichchido naata ubbaa morkkee wori xaissiis.

3

Qixaatiyaa, Nagaraappe Simmiyoogaanne Hidootaa

1 GODAA hanqquwaa gatiman metuwaa be7ida asi tana. 2 I tana laaggi kessidi, poo7oi
bainna xumau efiis. 3 I zaari zaaridikka gallassa muliyaa tana shocanau ba kushiyaa ta
bollan denttiis. 4 I ta galbbaanne ta ashuwaa ceegissiis; ta meqettaakka menttiis. 5 I tana
diriis; metuwaaninne daafuran i tana dooddiis. 6 Beni aidekko haiqqida asadan, tana
xumaa giddon wottiis. 7 Taani kiyennaadan, ta yuushuwaa diriis; deexo sanssalatankka
tana qachchiis. 8 Taani a xeegaas; akko waassinkka, i ta woosaa siyennan ixxiis. 9 Ta ogiyan
masettida shuchchaa wottidi gorddiis; ta hemettiyoosaakka geellayiis.

10 I taayyo zuggiya maahiyaa mala, woikko qosettidi naagiya gaammuwaa mala gidiis. 11 I
tana ta ogiyaappe kessi oliis; olidi duuterettiis. Yaatidi tana asi bainnasan yeggi bayiis.

12 Ba wonddafiyaa dafidi, tana dukkanau maliis. 13 I ba wonddafiyaa dafidi, ta wozanaa
aifiyaa caddiis. 14 Taani asa ubbaassi miicciyoobaanne gallassa kumettaa boridi yexxiy-
oobaa gidaas. 15 I tana camuwan kunttiis; qassi godare uuttaadan cammiya xuu7aa
ushshidi, tana kalissiis.

16 I ta achchaa anccuwan menttiis; buhiyaa giddon i tana yedhdhiis. 17 Saroi taappe
haakkiis; ufaissaakka taani dogaas. 18 Hegaa gishshau, taani, “Ta wolqqai taappe kichchiis;
taani GODAN hidootaa wottidobai ubbaikka xayiis” yaagaas. 19 Ta metuwaanne taani
toilattiyoogaa hassayin, de7oi tana cammiis. 20 Hegee taani mulekka dogennabaanne ta
shemppoikka azzaniyoobaa.

21 Gidikkonne, taani ha issibaa ta wozanan qoppiyo wode, taayyo sinttanau hidootai
de7ees. 22 Hegeenne, GODAA aggenna siiquwaappe denddidaagan nuuni xayibookko.
A qaretaikka mule wuri erenna; 23 eti maallado maallado ooratta. Neeni keehippe
ammanettiyaagaa. 24 Taani taayyo, “GODAI tana gakkida saama; hegaa gishshau, taani an
hidootaa wottais” yaagaas.

25 Bantta hidootaa an wottiyaageetussinne a koyiyaageetussi GODAI lo77o. 26 Hegaa
gishshau, asi GODAI ashshiyo ashettaa danddayan naagikko lo77o. 27 Qassi asi ba
yelagatettan de7iiddi, danddayaa tamaarikko lo77o.

[28] GODAI metuwaa ehiyo wode, i co77u giidi, barkka utti aggo. [29] I ba som77uwaa
biittaa gattidi ziggo. Ooni erii, au sinttanau hidootai de7anaakkonne. [30] I ba qinxxalliyaa
baqqiyaagaassi besso; ba morkketi cayiyo cashshaakka kallo.
[31] Aissi giikko, Godai asa merinau olidi aggenna; [32] issi wode azzanuwaa ehiikkonne,
i ba aggenna siiquwaa daruwaadan qarettees. [33] Aissi giikko, i asa tuggayiyoogaaninne
metoyiyoogan ufaittenna.
[34] A asaa kaalettiyaageeti qashettidaageeta bantta gediyaappe garssa baggaara yedhd-
hidosona; [35] qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa sinttan asassi de7iya maataa diggoosona;
[36] qassikka shilootan pirddaa geellayoosona. Eti Godai hegaa ubbaa be7enna giidi
qoppiyoonaayye?
[37] Godai azazibeennaagaa azazidi, polissanau danddayiyai oonee? [38] Iitabaa gidin
lo77obaa gidinkka, haasayidi poliyaagee Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa gidenneeyye?
[39] Yaatin, nuuni asa gidiyaageeti nu nagaraa gishshau, i nuna qaxxayiyo wode, aibissi
zuuzummiyoo?
[40] Hegaa aggidi, ane nu ogiyaa paaccoosinne qoroos; GODAAKKO ane simmoos. [41] Ane
nu wozanaanne nu kushiyaa saluwan de7iya Xoossaakko denttidi, hagaadan yaagoos;
[42] "Nuuni nena naaqqida; neeyyo makkalida; neenikka nuuyyo atto gabaakka. [43] Ne
maaarotettaikka ne hanqquwan kamettiis; qassi neeni nuussi qarettennan nuna siifadasa.
[44] Nu woosai neekko kanttennaadan, ne huuphiyaa shaaran kammadasa. [45] Asaa giddon
nuna pitonne buura oottadasa. [46] Nu morkketi ubbai nu bollan haasayidosona. [47] Nuuni
dagammidanne gitiyan gelida; bayidanne xayida" yaagoos.
[48] Ta asai metuwan xayido gishshau, ta aifee shaafaadan afuttaa goggees. [49-50] Ta aifee
GODAI saluwaappe duge xeellidi be7ana gakkanaashin, mule wode aggennan afuttaa
tigees. [51] Ta kataman de7iya maccaasatu ubbaa bollan gakkidabaa ta aifee be7ido wode,
ta wozanai azzaniis.
[52] Coo tana morkkiyaageeti tana kafuwaa shankkatiyoogaadan shankkatidosona. [53] Eti
tana paxa de7ishin ollan yeggidi, ollaa doonaa shuchchan gorddidosona. [54] Haattai kumidi,
ta huuphiyaara goggiyo wode, taani xayaas gaada qoppaas.
[55] Abeet GODAU, taani ciimma ollaa giddon de7aidda ne sunttaa xeegaas. [56] Ta waasuwaa
siyanaadan taani nena woossiyo wode, neeni taayyo siyadasa. [57] Taani nena xeesido
wode, taakko shiiqada, "Yayyoppa" yaagadasa. [58] Abeet Godau, neeni ta mootuwaa
mootettada, tana wozadasa. [59] Abeet GODAU, neeni ta tuggaa be7adasa. Hegaa gishshau,
ta mootuwaa neeni pirdda. [60] Eti haluwaa kessanau ta bollan maqettiyo maqquwaa ubbaa
be7adasa. [61] Abeet GODAU, eti tana cayiyo cashshaanne ta bollan maqettiyo maqquwaa
ubbaa siyadasa. [62] Qassi ta morkketi gallassa kumettaa ta bollan zuuzummiyoogaanne
saasukkiyoogaa siyadasa. [63] Be7a, eti uttiiddinne eqqiiddi, tana bori boridi yexxoosona.
[64] Abeet GODAU, eti oottido oosuwaassi bessiya waagaa etau qanxxa! [65] Eta wozanaa
dammetta! Ne qanggettai eta gakko! [66] Abeet GODAU, neeni eta ne hanqquwan yedettada,
ne salotuppe garssaara eti de7iyoosaappe eta xaissa!

4

Yerusalaame Qixaatiyaa

[1] PHooliya worqqai ba meraa laammidi tasiis. Beeta Maqidasee keexettido shuchchai
katamatu oge ubbaa doonan laaletti uttiis. [2] Kase bonchchettida worqqa lagge gidida
Xiyoone naati ha77i kushe hiillai urqqaappe medhdhido miishshaa mala gididosona.
[3] Harai atto worakaniyaanne ba maraa xanttausu; shin ta asai bazzuwan de7iya
yanchchaadan, ba naatussi meqettaa iitiis. [4] Saamuwaa gaasuwan xammiya naatu inxxars-
sai kookkiyaara ohettiis; naati qumaa woossidosona; shin etau immiyaabi issoinne baawa.
[5] Kase mal77iya quma xalaalaa miidaageeti ha77i ogiyaa doonan namisan wuroosona; qassi
kase ishaluwan diccidaageeti ha77i bidinttaa bolli zaqqullidosona.
[6] Ta asaa gakkida qixaatee o kusheenne bochchennaaninne qoppennan aadhdhi wod-
hdhida Sadooma katamaa asaa gakkida qixaatiyaappekka dariis. [7] A halaqati kase

shachchaappe aadhdhida geeshshanne maattaappe aadhdhida bootta. Eta bollai zo7o
inqquwaappe aadhdhida arssa; eta meraikka sampperiyaa giyo al77o inqquwaa mala.
8 SHin ha77i eta som77oi shaalaappe aadhdhidi karexxiis; asi ogiyan be7idinne eta erenna.
Eta gogaikka eta meqettaara oiqettidi, mittaadan meli uttiis.
9 Miyoobaa xayidi, loddi giidi, koshan haiqqidaageetuppe olan haiqqidaageeti keha.
10 Ta asaa bollan yiida bashshaa gaasuwan, qarettiya aayeti bantta yelido naata doissidi,
banttau quma kessidi miidosona. 11 GODAA hanqquwaa xuu7ai kumiis; i ba suulliya
hanqquwaa tigiis. Tigidi Yerusalaame katamaa baasuwaara miida tamaa eetti kessiis.
12 Ha sa7an de7iya kawotuppe woikko kawotettatu giddon de7iya asaappe ooninne
morkkee Yerusalaame penggiyaara gelana giidi ammanibeenna. 13 SHin hagee hanidoogee
a hananabaa yootiyaageetinne a qeeseti oottido nagaraa gishshaassa; qassi eti xillotu
suuttaa a giddon gussido gishshaassa. 14 Eti qooqe asadan, ogiyan tattaafoosona; qassi eti
suuttan tunido gishshau, eta maayuwaa ooninne bochchanau koyenna. 15 Hegaa gishshau,
asai eta, “Kichchite! Intte tuna! Kichchite! Nuna bochchoppite!” yaagidi eta bolli
waassiis.
Yaatin, eti baqatidi toilattido wode, kawotettatu giddon de7iya asai eta, “Intte nunaara
hagan de7anau danddayekketa” yaagidosona. 16 GODAI ba huuphen eta laaliis; i etabaa
naa77antto qoppenna. Eta qeesetikka bonchchettibookkona; eta cimatikka nashetti-
bookkona.
17 Nu aifee maaduwaa demmanau xeelliiddi, coo mela daafuriis. Nuna ashshanau
danddayenna kawotettata, eti yaana giidi wochchida.
18 Asati nu kottiyaa kaalliyo gishshau, nu katamaa ogiyan hemettanau danddayibookko.
Nu wurssettai matattiis; nu laittai wuriis; nu xayiyo wodeekka gakkiis. 19 Nuna yedet-
tiyaageeti saluwaara paalliya argganttaappekka aadhdhidi eesotoosona. Eti nuna deriyaa
huuphiyaara yedettidosona; qassi bazzuwan zuggidi, nuna naagidosona.
20 GODAI tiyido kawuwaa, nuuni siiriyaara shemppiyo nu shemppuwaa, eti bantta
piriyan oiqqidosona. Nuuni a kuwaa garssan uttidi, kawotettatu giddon de7ana giidi
qoppida.
21 Inttenoo, Uuxa biittan de7iya Eedooma asatoo, ufaittitenne poocu giite. SHin
hanqquwaa xuu7ai inttekkokka gakkana; inttekka mattottidi, kallo attana.
22 Inttenoo, Xiyoone asatoo, intte mooruwaa qixaatee polettiis. Hagaappe sinttan i
inttena omooduwan wottenna.
SHin Eedooma asatoo, intte mooruwaa i qaxxayana; intte nagaraakka qonccissana.

5

Maarotaa Ekkanau Woossiyo Woosaa

1 Abeet GODAU, nu bolli gakkidabaa ubbaa hassaya; nuna xeella; nu kaushshaakka be7a!
2 Nu laata biittai allagatussi, nu keettaikka betetussi imettiis. 3 Nuuni aawi haiqqiichchido
naata gidida; nu aayetikka am77e maccaasa gididosona. 4 Nu uyiyo haattaassi miishshaa
qanxxoos; eettiyo mittaakka shammi ekkoos. 5 Nuna yedettiyaageeti nu ginddiyaa xapho
gakkidosona. Nuuni daafurida, shin shemppanau danddayibookko. 6 Nuuni quma kallana
giidi, Gibxxe asatussinne Asoore asatussi kushiyaa immida. 7 Nagaraa oottidaageeti nu
maizza aawata; shin eti ha77i de7okkona. Eti ekkanau bessiya qixaatiyaa ekkiyaageeti
nuna.
8 Ailleti nuna haariyaageeta gididosona; eta kushiyaappekka nuna wotti ekkiyaabi
issoinne baawa. 9 Bisuwan woriyaageeti bazzon de7iyo gishshau, nuuni nu shemppuwaa
shenehoo giidi, nu qumaa demmida. 10 Koshai suullido gaasuwan harggin, nu gogai
tamaa coociyaadan michchees. 11 Xiyoonen maccaasata, Yihudaa katamatunkka geela7ota
wolqqan oiqqidi mooridosona. 12 Halaqata efiidi kaqqidosona; cimatikka bonchchetti-
bookkona. 13 Yelaga attumaasati woxan gaaccidosona; attuma naatikka deexo mittaa
tookkidi ganddigaaridosona. 14 Cima attumaasati katamaa penggen pirddanau uttiyoogaa
aggidosona; yelaga attumaasati yettaa yexxiyoogaa aggidosona. 15 Nu wozanaappe ufaissai
biichchiis; nu durssaikka yeehuwau laamettiichchiis; 16 kallachchai nu huuphiyaappe

kunddiichchiis. Nuuni nagaraa oottido gishshau, nuuyyo aayye7ana! [17] Hegaa gishshau,
nu wozanai daafuriis; nu aifeekka galjjiis. [18] Aissi giikko, Xiyoone Deree baisa gidiis;
worakanatikka an hasoosona.
[19] SHin abeet GODAU, neeni merinau kawotaasa; ne kawotaa araataikka yeletaa ubbaa
gakkanaashin de7ees. [20] Neeni nuna aissi ubba wode dogai? Qassi hagaa keena adussa
wodiyaa nuna aissi aggai? [21] Abeet GODAU, nuna neekko zaara; nuunikka simmana! Nu
beni bonchchuwaa zaarada, nuna ooraxissa! [22] Neeni nuna ubba mule aggadiiyye? Ne
hanqquwaassikka likkee baaweeyye?

Hananabaa Yootiya Hizqqeela Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Hizqqeeli Yerusalaamee Kiristtoosa yeletaappe kase, ichchashu xeetanne hosppun tammanne usuppun laittan laalettanaappe kasenne laalettoogaappe guyye, omooduwan Baabiloonen de7iis. I hananabaa yootidoogee Baabiloonen omooduwan de7iya asaassanne Yerusalaamen de7iya asaassa. Hizqqeela maxaafaassi oiddu kifileti de7oosona.

1. Xoossaa pirddai asaa bolli yaanau matidoogaanne Yerusalaamee oiqettiyoonne laalettiyo wodee gakkidoogaa minttidi erissiya kiitaa.
2. Xoossai ba asaa huqqunnidanne balettida dumma dumma kawotettata qaxxayiyaagaa gidiyoogaa odiya qaalata.
3. Yerusalaame kunddettaappe simmin Israa7eela asaa minttettanau imettida kiitaanne sinttappekka lo77o qaadai gakkanau de7iyoogaa yootiya hidootaa qaalaa.
4. Beeta Maqidaseenne Israa7eela kawotettai beni ba sohuwaa simmanaagaa Hizqqeeli misiledan bessidoogaa. Hizqqeeli gita ammanoinne aassi qoppiya wozanai de7iyo asa. Sinttappe hananabaa i ajjuutan be7iis. A kiitaappe dariya baggai qoncce gidida leemiso oosuwan odettiis. Hizqqeeli asi ba giddo asatettan, ba wozanaaninne ba ayyaanan ooraxxanau koshshiyoogaanne asi ubbi ba nagaran nagaran oishettanau de7iyoogaa minttidi odiis. Hegaarakka gujjidi, asaa de7oi ooraxxanau de7iyo hidootaa qonccissiis. Hizqqeeli qeesenne hananabaa yootiyaagaa gidiyoogaadan, Beeta Maqidasiyaabaanne geeshshatettaabaa dumma wudettidi xeelliya asa i gidiyoogaa bessiis.

Hizqqeeli Xoossaa Kawotaa Araataa Be7iis

1 Hasttamantta laittan, oiddantto aginan, ichchashantto gallassan, taani Kabaara
SHaafan omoodetti biidaageetu giddon de7ishin, taani, Buuza na7ai, qeesee Hizqqeeli,
saloti dooyettin, Xoossaa ajjuutaa be7aas. 2 Kawoi Yo7aakiini omoodettoosappe
ichchashantta laittan, ichchashantto aginan, 3 Baabiloone biittan Kabaara SHaafaa matan
de7iya taakko, GODAA qaalai yiis; GODAA kusheekka hegan ta bolli de7ees.
4 Taani xeelliyo wode, gotee huuphessaara yiyaagaa be7aas; wolqqaama poo7oi gita
shaaraa dooddi wottiis; he shaaraa giddoora wolqqanttai pozhzhu gees. Wolqqanttau
giddo wozanai phooliya nahaasiyaa milatees. 5 Gotiyaa giddon oiddu paxa de7iya meretati
de7oosona. Eti asa milatoosona; 6 shin etau issuwau issuwau oiddu oiddu som77oinne
oiddu oiddu qefee de7ees. 7 Eta gedee sitti giidaagaa; eta gediyaa yachchai mara gede
malanne quccidi geeshshido nahaasiyaa birataadan phoolees. 8 Eta qefiyaappe garssaara
oiddu baggaarakka asa kushe milatiya kushee de7ees. 9 Eta qefee issoi issuwaa bochchees;
eti ubbaikka yaanne haanne simmennan tollu giidi sinttau boosona. 10 Etau issuwau
issuwau sintta baggaara asa som77oi de7ees; ushachcha baggaara gaammuwaa som77oi
de7ees; qassi haddirssa baggaara boora som77oi de7ees; qassi guyye baggaara argganttaa
som77oi de7ees; 11 eta som77oi hegaa milatees. Eta qefee bollau micetti uttiis; eta issuwaa
issuwaa naa77u qefee naa77u baggaarakka hinkko meretaa qefiyaa bochchees; qassi
naa77u qefee eta bollaa bollaa kammees. 12 Eti ubbaikka tollu giidi sinttau biidosona;
yaanne haanne simmennan, bantta ayyaanati biyoosaa awanne boosona. 13 Ha paxa de7iya
meretatu giddon issi eexxiya tama bonqqo milatiyaageenne sinttaunne guyye qaaxxiya,
eexxiya xomppe malatiyaagee de7ees; he tamai phooleesinne a giddoppekka wolqqanttai
kiyees. 14 Ha paxa de7iya meretati wolqqanttaadan, sinttaunne guyye simerettoosona.
15 Ha oiddu meretata taani xeellaidda, eta miyyessan sa7an de7iya irzzota be7aas; issi
issi meretaa miyyessan issi issi irzzoi de7ees. 16 Ha irzzoti inqquwaadan phooloosona; eti
oiddaikka issoi issuwaa milatoosona. Issi irzzoi naa77u irzzo gididi merettiis; merettidi

issoi issuwaa giddoora kantti uttiis. [17] Eti biyo wode bantta sinttaa zaari wottido oiddu gi-
naappe issuwau augaa gidikkonne boosona; ha meretati biyo wode irzzoi wora simmenna.
[18] He oiddu irzzotuyyo wogganne yashshiya charkketi de7oosona; he charkketussi yuusho
ubban xeelliya aifee kumiis.

[19] Ha meretati biyo wode, eta miyyiyan ha irzzoti bululoosona; he meretati biittaappe
pude denddiyo wode, ha irzzotikka denddoosona. [20] Eta ayyaanati biyo awanne ha
irzzotikka denddidi boosona; aissi giikko, ha paxa de7iya meretatu ayyaanati irzzotu
giddon de7oosona. [21] Ha meretati biyo wode, irzzotikka boosona; meretati eqqiyo wode,
irzzotikka eqqoosona; qassi meretati biittaappe pude denddiyo wode, irzzoti etaara
issippe denddoosona. Aissi giikko, ha meretatu ayyaanati irzzotu giddon de7oosona.

[22] Ha paxa meretatu huuphiyaappe bolla baggaara heregaadan phooliya salo gufantto
milatiyaabai de7ees. [23] He gufantto milatiyaagaappe garssa baggaara eta qefee sitti giidi,
issuwaagee issuwaagaakko micetti uttiis; qassi eta ubbaukka eta bollaa kammiya naa77u
naa77u qefee de7ees. [24] Ha meretati paalliyo wode, eta qefiyaa giirettai haattaa kixaa
gunttaadan, qassi Ubbaa Danddayiya Xoossaa cenggurssaadaaninne cora olanchchatu
wocamaadan haniyaagaa siyaas. Eti paaluwaa aggiyo wode, bantta qefiyaa shiishshi
ekkoosona.

[25] Eti bantta qefiyaa shiishshi ekkidi, he sohuwan eqqidaashin, eta huuphiyaappe
bolla baggaara de7iya he gufantto milatiyaasaappe cenggurssai yiis. [26] He gufantto
milatiyaagaappe bolla baggaara sampperiyaa giyo inqquwaappe merettida kawotaa araata
milatiyaagee de7ees; he kawotaa araataa milatiyaagaa bolli asa milatiyaagee uttiis. [27] Taani
a be7iyo wode, a xeessaappe bolla baggai taman de7iya nahaasiyaa birataadan phoolees;
qassi xeessaappe garssa baggai tamaa milatees; a yuushuwan phooliya poo7oi de7ees. [28] A
yuushuwan de7iya phooliya poo7oi ira gallassi shaaran eqqida zuullaa milatees.

Hegee GODAA bonchchuwaa qonccettaa milatees. Taani hegaa be7ido wode, biittan
duge gufannada, issoi haasayiyo cenggurssaa siyaas.

2

Xoossai Hizqqeela Hananabaa Yootanau Xeegiis

[1] I tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, denddada ne gediyan eqqa. Taani neeyyo
yootana" yaagiis. [2] Yaagin Ayyaanai ta giddo gelidi, tana ta gediyan essiis. I taayyo
yootiyoogaakka siyaas.

[3] Hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, taani nena Israa7eela asaakko, ta bolli makkalida
makkalanchcha kawotettaakko kiittais; etinne eta aawati hachchi gakkanaassikka ta
bolli makkaliiddi de7oosona. [4] Eti wozana muumenne morgge zozza gidiyo gishshau,
taani nena etakko kiittais. Baada, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees' yaaga.
[5] Eti makkalanchcha zare gidiyo gishshau, eti siyin ixxin, hananabaa yootiyaagee eta
giddon de7iyoogaa eti erana. [6] Laa asa na7au, etayyookka eta qaalaayyookka yayy-
oppa! Qum77uudeenne agunttai ne yuushuwan de7iyaabaa gidikkokka, qassi masimasotu
gidduwan neeni uttikkokka, yayyoppa. Eti makkalanchcha zare gidiyo gishshau, eta
qaalaayyo yayyoppa; woikko etayyo shabbirettoppa. [7] Eti makkalanchcha zare gidiyo
gishshau, siyin ixxin, ta qaalaa etau yoota.

[8] "SHin, asa na7au, taani neeyyo yootiyoogaa siya! He makkalanchchatudan, neenikka
makkalanchcha gidoppa; ne doonaa dooyada, taani neeyyo immiyoogaa ma" yaagiis.

[9] Hegaappe guyyiyan, taani xeelliyo wode, kushee taakko yedetti uttidaagaa be7aas; he
kushiyan xaatta maxaafai de7ees. [10] I ta sinttan he xaatta maxaafaa birshshiis; he xaatta
maxaafan naa77u baggaarakka yeehoi, azzanoinne misho waasoi xaafetti uttiis.

3

[1] Qassi i tau hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, he ne sinttan de7iyaagaa ma; ha xaatta
maxaafaa ma. Maada baada, Israa7eela asaayyo yoota" yaagiis. [2] Yaagin taani hanggaas;
hanggin taani maanaadan, xaatta maxaafaa i tana barssiis. [3] Barssidi tana, "Laa asa na7au,

ha taani nena barssiyo xaatta maxaafaa ma; maada ne uluwaa an kuntta" yaagiis. Yaagin
taani miyo wode, ta doonan eessaadan mal77iis.
4 Hegaappe simmidi, i tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, ha77i Israa7eela asaakko
ba; baada ta qaalaa etayyo yoota. 5 Neeni kiitettidoi Israa7eela asaassappe attin, allaga
biittaa qaalaaninne deexo qaalan haasayiya asaakko gidenna. 6 Qassi taanikka nena eta
haasayai gelenna, allaga biittaa qaalaa deexuwaa haasayiya daro asaakko kiittabeikke.
Tumaa gais; taani nena hegeetukko kiittidabaa gidiyaakko, eti neeni yootiyoogaa siyana
shin! 7 Israa7eela asai taani yootiyoogaa siyanau koyenna gishshau, eti neeni yootiy-
oogaakka siyokkona. Aissi giikko, kumetta Israa7eela asai morgge zozzanne wozana
muume gidiyo gishshau, ne yootiyoogaa siyokkona. 8 SHin taani nenakka etaagaadan
morgge zozzanne mino oottana. 9 Taani ne som77uwaa salo giyo shuchchaappe aaro
minniya shuchchaa oottana. Eti makkalanchcha asa gidikkokka, etayyo yayyoppa; woikko
etayyo shabbirettoppa" yaagiis.
10 Qassi i tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, taani neeyyo yootiyo qaalaa ubbaa
minttada ezgganne ne wozanan wotta. 11 Ha77i dendda baada, omooduwan de7iya ne asau
yoota. Eti siyin ixxinkka etau, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees' yaagada yoota"
yaagiis.
12 Hegaappe guyyiyan, tana Ayyaanai pude denttin, taappe guyyessan, wolqqaama ceng-
gurssan, "GODAA bonchchoi i de7iyoosan galatettidaagaa gido!" giishin siyaas. 13 Qassi
paxa de7iya meretatu qefee issoi issuwaara boshettiyo cenggurssai, eta miyyiyan de7iya
irzzotu cenggurssaara gaittidi, biittaa qaattaadan haniya gunttaa siyaas. 14 Hegaappe
guyyiyan, Ayyaanai tana pude denttidi, hara sohuwaa efiis. Yaatin, taani GODAA kushee
ta bolli minni uttidaashin, ta ayyaanan camettaiddanne yiillotaidda baas. 15 Baada
Kabaara SHaafaa matan, Tel-Abiiban de7iya omoodettidaageetukko gakkaas. Taani hegan
dagammada, etaara laappun gallassaa gam77aas.

GODAI Hizqqeela Wochchiya Asa Oottidi Sunttiis

16 Laappuntta gallassaa wurssettan GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 17 "Laa
asa na7au, taani nena Israa7eela asaassi wochchiya asa oottaas. Ta doonaappe kiyiya
qaalaa siyido paido ubban, etikka naagettanaadan seera. 18 Taani nagaranchchaa, 'Tuma
neeni haiqqana' yaagiyo wode, neeni baada a seerana xayikko, a shemppoikka attana
mala, i ba nagara ogiyaappe simmanaadan neeni a, 'Nena ye77e!' gaana xayikko, he
nagaranchchai ba nagaran haiqqana; shin a suuttaa taani neeppe achchana. 19 SHin neeni
nagaranchchaa seerin, i ba nagaraappe woikko ba iita ogiyaappe simmennan ixxikko, i ba
nagaran haiqqana; shin neeni ne huuphiyaa ashshana.
20 "Qassi xillo asi ba xillotettaappe guyye simmidi, iitaa oottiyo wode, taani a sinttan
xubiyaa wottin, i haiqqana. I simmanaadan neeni a, 'Nena ye77e!' gabeenna gishshau, i
ba nagaran haiqqana; i kase oottido xillo oosoi zaaridi qofettenna; shin taani a suuttaakka
neeppe achchana. 21 Qassi neeni xillo asi nagaraa oottennaadan seerin, ikka nagaraappe
bana naagikko, tuma i paxa de7ana. Aissi giikko, i neeni seeridoogaa siyiis; neenikka ne
huuphiyaa ashshana" yaagiiddi yiis.

Hizqqeela GODAI Duudissiis

22 He sohuwan GODAA kushee ta bolli de7ees; qassi i tana, "Dendda; denddada dembbaa
ba. Taani neeyyo yan yootana" yaagiis. 23 Yaagin taani denddada, dembbaa baas. He
sohuwan kase Kabaara SHaafaa matan taani be7idoogaadan, hegan GODAA bonchchoi
eqqidaagaa be7aas; be7ada taani ta som77uwaa biittaa gattada gufannaas.
24 Hegaappe guyyiyan, Ayyaanai ta giddo gelidi, tana ta gediyan essidi, tana hagaadan
yaagiis; "Ba; ne soo baada, ne bolli kariyaa gorddada uttaaga. 25 Laa asa na7au, wodoroi
ne bolli wodhdhin, neeni qashettana; hegaa gishshau, neeni asaakko kiyanau dand-
dayakka. 26 Qassi neeni duude gidanaadaaninne eta seerennaadan, taani ne inxxarssaa
ne kookkiyaara gatta oittana. Aissi giikko, eti makkalanchcha asa. 27 SHin taani neeyyo
yootiyo wode, taani ne doonaa dooyin, neenikka etayyo, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan

yaagees' yaagana. Siyiya ooninne siyo; siyennan ixxiya ooninne ixxo. Aissi giikko, eti makkalanchcha asa.

4

Yerusalaamee Morkkiyan Doodettiyoogau Hizqqeeli Malaataa Bessiis

1 "Laa asa na7au, urqqaappe medhdhido xuubiyaa ekkada, ne sinttan wotta; yaatada
Yerusalaame katamaa misiliyaa a bolli medhdha. 2 Medhdhada a doodda; katamaa
gimbbiyaa yuushuwan biittaa doora; olanchchati galchchiyoosaa giigissa; gimbbiyaa
laaliyo ola miishshaakka yuushuwan essa. 3 Qassi birata bashiyaa ekkada, birata godaadan
neeppenne katamaappe gidduwan essa. Ne som77uwaakka akko zaara. He katamai
doodettana; qassi dooddidaikka nena. Hagee Israa7eela asaayyo malaata gidana.
4 "Hegaappe guyyiyan, neeni ne haddirssa miyyiyan zin77a. Israa7eela asaa nagaraa
ubbaa taani ne bolli wottana. Neeni ne haddirssa miyyiyan zin77ido gallassatu qoodaa
keenaa Israa7eela asaa nagaraa tookkana. 5 Israa7eela asaa nagaraa neeni 390 gallassaa
tookkana; issi issi gallassai issi issi laitta qixaatiyaara lagge. Hegaa keena wodiyaa neeni
Israa7eela asaa nagaraa tookkana.
6 "Hegaa ne wurssidoogaappe guyyiyan, qassi zaarada ne ushachcha miyyiyan zin77a;
zin77ada Yihudaa asaa nagaraa tookka. Issi issi gallassai issi issi laitta qixaatiyaara lagge
gidiyo gishshau, eti oottido nagaraa qixaatiyaa oitamu gallassaa neeni zin77anaadan,
taani neeyyo immaas. 7 Ne som77uwaa Yerusalaame doodettaakko zaarada, ne qesiyaa
kallo wottada, Yerusalaame bolli hananabaa yoota. 8 He doodettan neeni gam77iyo
gallassai wuranaashin, issi miyyiyaappe hara miyyiyau aadhdha wodhdhennaadan, taani
nena wodoruwan qachchana.
9 "Ha77i neeni, gisttiyaanne banggaa, baaqeelaanne misiraa, maldduwaanne qambbaraa
ekkada, kattaa wottiyo issi baattan qolada, appe neeyyo oittaa uukka; hegaa neeni ne
haddirssa miyyiyan zin77iyo 390 gallassaa maana. 10 Hachchi hachchi neeni miyo oittai
230 giraame deexxiyaagaa gido; hegaa a wodiyan wodiyan ma. 11 Hachchi hachchi neeni
uyiyo haattai naa77u burccukko gido; hegaa a wodiyan wodiyan uya. 12 He walakkido
kattaa banggaa oittaa uukkiyoogaadan uukka; uukkaidda asai xeellishin, asaa shiyaa
melaa eettada uukka; yaatada ma. 13 Hegee Israa7eela asai taani eta laaliyo kawotettatu
giddon de7iiddi, tunida qumaa maanaagaayyo malaata" yaagiis.
14 Yaatin, taani zaarada hagaadan yaagaas; "Ubbaa Haariya GODAU, hegee hanoppo!
Taani tana tunissa erikke. Ta naatettaappe doommada hachchi gakkanaashin, bautaa
woikko bazzo do7i puuzidi woridobaa ma erikke; tunida ashoi ta doonakko shiiqi erenna"
yaagaas.
15 Yaagin i zaaridi, tana hagaadan yaagiis; "Daro lo77o, yaatikko, asaa shiyaa melan
uukkiyoogaa aggada, miizzaa oshaa kiyyiyan ne oittaa uukkaasa" yaagiis.
16 I qassikka hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, be7a; Yerusalaame katamaa katti
gelennaadan, taani teqqana. Asai kattaa hirggiiddi, makkidi maana; qassi haattaakka
yayyiiddi, likkidi uyana. 17 Etau de7iya kattainne haattai wurana; eti issoi issuwaa, 'Poora!'
giiddi xeellana; eti bantta nagaraa qixaatiyan gilqqana.

5

Yerusalaame Bolli Yiya Bashshaa Malaataa

1 "Laa asa na7au, qara bisuwaa ekkada, ne huuphiyaanne ne buuchchaa an meeda.
Yaatada meezaanan likkada, ne binnaanaa heezzu kessada shaakka. 2 Neeni dooddiyo
wodee wuriyo wode, ne shaakkido binnaanau issi kushiyaa Yerusalaame katamaa mis-
iliyaassi gidduwan taman xuugga. Naa77antto kushiyaa katamaa yuushuwan ubban
bisuwan qanxxeretta. Heezzantto kushiyaa qassi carkkuwau laala; aissi giikko, taani eta
bisuwan yedettana. 3 Qassi hegaappe guutta binnaanaa ekkada, ne maayuwaa xeeran
qachcha. 4 He neeni qachchidoogaappe guuttaa ekkada, taman olada xuugga. Hegan
doommida tamai Israa7eela asaa ubbaa gakkana" yaagiis.

[5] Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Hagee Yerusalaame katamaa; taani biittata
a yuushuwan wottada, kawotettatu ubbaayyo giddo gul77an a wottaas. [6] SHin i ba iita
oosuwan, ba yuushuwan de7iya biittatuppenne kawotettatuppe yaa iitidi, ta higgiyaanne
ta wogaa naagennan ixxiis; i ta higgiyaassi makkaliis; ta wogaakka kaallennan ixxiis”
yaagees.

[7] Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Neeni ne yuushuwan
de7iya kawotettaappe yaa iitada, ta azazuwaa kaallennaaninne ta wogaa naagennan
ixxadasa. Ne yuushuwan de7iya kawotettatu wogaa kaalladasa” yaagees.

[8] Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Nenoo, Yerusalaamee,
taani neeyyo morkke; hara kawotettati ubbai be7ishin, ne bolli ta pirddaa ehaana. [9] Neeni
taani ixxiyoobaa ubbaa oottido gishshau, taani hagaappe kase gattabeennaagaa, qassi
hagaappe sinttaukka gattenna pirddaa ne bolli gattana. [10] Hegaappe denddidaagan, intte
giddon aawati bantta naata maana; qassi naatikka bantta aawata maana. Taani intte bolli
pirddaa ehaana; intteppe attidaageetakka carkko ubbau laalana.

[11] “Hegaa gishshau, taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Intte intte
sheneyiya eeqatuuninne tuna oosotun ta Beeta Maqidasiyaa tunissido gishshau, taanikka
inttena xaissana. Taani intteyyo qarettikkenne intteppe issuwaanne ashshikke. [12] Intte
asaappe issi kushee katamaa giddon boshaaninne koshan haiqqana; naa77antto kushee
katamaappe kareera olan wurana; qassi heezzantto kushiyaa taani carkko ubbau laalada,
eta bisuwan yedettana.

[13] “Ta yiilloi wurana; taani eta bolli hanqqettido hanqqoikka wodhdhana; yaatobare
tau irxxi gaana. Taani eta bollan hanqqettido hanqquwaa wurssiyo wode, taani GODAI
qanaatiyan haasayidoogaa eti erana.

[14] “Intte yuushuwan de7iya kawotettatu giddooninne intte mataara aadhdhiya ubbaa
sinttan taani inttena baisanne qilliicciyoobaa oottana. [15] Taani inttena ta hanqquwaaninne
ta yiilluwan hanttaara pirddaa pirddido wode, intte intte yuushuwan de7iya kawotet-
tatussi qilliicciyoobaanne cayiyoobaa, inttena be7ida asi naagettiyoobaanne dagant-
tiyaabaa gidana. Taani GODAI hagaa odaas. [16] Taani intte bolli woriyaanne xaissiya
koshaa wonddafiyaa dukkiyo wode, inttena xaissanau dukkana. Taani intteyyo koshaa
yaa yaa darissana; Yerusalaame katamaa kattai gelennaadan, taani teqqana. [17] Taani
koshaanne bazzo do7aa intte bolli yeddin, eti intte naata xaissana. Taani boshaa, suuttaa
gussiyoogaanne olaa intte bolli ehaana. Taani GODAI hagaa odaas” yaagees.

6

GODAI Eeqau Goinniyoogaa Pirddiis

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] “Laa asa na7au, Israa7eela deretukko ne
som77uwaa zaarada, eta bolli hananabaa yoota. [3] Hagaadan yaaga; ‘Inttenoo, Israa7eela
deretoo, Ubbaa Haariya GODAA qaalaa siyite! Ubbaa Haariya GODAI Israa7eela dere-
tuyyoonne keratuyyo, zanggaaratuyyoonne wombbatuyyo hagaadan yaagees; “Be7ite,
taani, ta addiniitai intte bolli olaa ehaana; qassi intte goinniyo xoqqa sohotakka xaissana.
[4] Intte yarshshiyo sohoti qolettana; qassi intte ixaanaa cuwayiyo sohotikka meqerettana.
Taani intte asaa intte eeqatu sinttan worana. [5] Taani Israa7eela asaa ahaa eta eeqatu
sinttan zin77issana; intte meqettaakka intte yarshshiyo sohotu yuushuwan laalana. [6] Intte
de7iyoosan ubban intte katamatinne intte goinniyo xoqqa sohoti qolettana. Hegaappe
denddidaagan intte yarshshiyo sohoti baisanne moorettidaageeta gidana; intte eeqati
meqerettananne xayana; intte ixaanaa cuwayiyo sohotikka meqeretti wodhdhana; intte
oosoi ubbai pitetti xayana. [7] Intte asai shuhettidi, intte giddon kunddana. Taani GODAA
gidiyoogaa intte hegan erana.

[8] “ ‘ “Taani intteppe amaridaageeta paxa ashshana; yaatobare kawotettatu giddon intte
laalettana. [9] Kessi ekkidi attidaageeti yan omooduwan de7ana. Yan de7iyo wode, eti tana
hassayana; qassi eeqau goinniyoogaaninne iitaa oottiyoogan eti tana azzanissidoogaa

akeekana. Eti bantta oottido iita oosuwaappenne eta yeellayiya hanotaappe denddidaagan, banttarkka banttana shenetana. [10] Qassi taani GODAA gidiyoogaa eti erana. Taani eta bolli iitabaa ehaana giidoogee coo hada baabiso gidenna" yaagees.

[11] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte kushiyaa baqqite! Intte gediyankka biittaa giirissite! Qassi hagaadan yaagite; 'Israa7eela asaa sheneyiya oosuwaayyo aayye7ana!' yaagite. Aissi giikko, eti olan, koshaaninne boshan wurana. [12] Haahuwan de7iyaagee boshan haiqqana; matan de7iyaagee olan haiqqana; qassi paxa attidaagee koshan haiqqana. Hegaadan oottada, taani ta hanqquwaa eta bolli wurssana. [13] Eta asaa ahai eta eeqaa matan, eti yarshshiyoosaa yuushuwan, xoqqa keratu bollinne deretu kiikiyaa bolli, irxxa mittaa garssan, daro bonccoi de7iyo ettaa garssan, bantta eeqatussi yarshshuwaa xuuggido sohuwan ubban kunddido wode, eti taani GODAA gidiyoogaa erana. [14] Qassi taani ta kushiyaa eta bolli yeddada, eti de7iyo biitta ubbaa, bazzuwaappe biidi Ribila giyo katamaa gakkanaashin, bashshanne baisa oottana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

7

Israa7eelassi Wurssettai Gakkiis

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, Ubbaa Haariya GODAI Israa7eela biittaayyo hagaadan yaagees; 'Wurssettaa! Ubbasaara biittaa bollan wurssettai gakkiis. [3] Hekkoo, wurssettai intte bolla gakkiis! Taani ta hanqquwaa intte bolli yeddana. Taani intte oosuwaadan, intte bolli pirddana; intte tuna hanotaadan, taani inttena qaxxayana. [4] Taani intteyyo qarettikkenne intteppe issuwaanne ashshikke. Taani tumaappe intte tuna hanotaa gaasuwan inttena qaxxayana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana' yaagees.

[5] "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Bashshaa! Bashshaa bollan bashshai yees. [6] Wurssetti gakkiis! Wurssettai gakkiis! I intte bollan denddiis. Be7ite, i gakkiis! [7] Ha biittan de7iyaageetoo, intte pirddai gakkiis; wodee gakkiis; gallassai matattiis! Hegee shabbirssa gallassappe attin, deriyaa bollan ufaissan ililiyo gallassa gidenna. [8] Ha77i matan taani ta hanqquwaa intte bolli gussana; ta yiilluwaakka intte bollan wurssana. Taani intte oosuwaadan, intte bolli pirddana; intte tuna hanotaadan, inttena qaxxayana. [9] Taani intteyyo qarettikkenne intteppe issuwaanne ashshikke. Intte ogiyaadaaninne intte giddon de7iya tuna oosuwaadan, taani inttena qaxxayana. Yaatobare intte inttena shocidai tana GODAA gidiyoogaa erana.

[10] " 'Gallassai hageeho! Gakkiis! Intte pirddai gakkiis! Intte iitatettai aaciis; intte otoroikka ciiyiis. [11] Makkalaa gaasuwan iita oosoi dariis; etappe, woikko eta coratettaappe, woikko eta duretettaappe, woikko eta bonchchuwaappe attanabi baawa. [12] Wodee gakkiis; gallassaikka matattiis! Hanqqoi asaa ubbaa bollaana gidiyo gishshau, shammiyaagee ufaittoppo; woikko baizziyaageekka azzanoppo. [13] Eti naa77ai paxa de7iyo peeshan, baizzidaagee ba baizzidoogaa guyye zaarenna. GODAA hanqqoi asaa ubbaa bolli yees; eta nagaraappe denddidaagan etappe issoinne ba shemppuwaa ashshenna. [14] Ta hanqqoi asaa ubbaa bolli de7iyo gishshau, eti olau xurumbbaa punnidi, ubbabaa giigissikkokka, ooninne olau kiyenna.

Israa7eela Asaa Nagaraa Gaasuwan Yiya Qixaatiyaa

[15] " 'Kareera olai, soora boshainne koshai de7ees. Katamaappe gaxan de7iyaagee olan haiqqana; katamaa giddon de7iyaageeti koshaaninne boshan wurana. [16] Etappe kessi ekkidi attiyaageeti bantta nagaraa gaasuwan wombbaappe yashshan baqatida haraphphetudan, deriyaa bollan oolana. [17] Kushe ubbai doccana; gulbbata ubbaikka haattaadan hanana. [18] Eti waaruwaa maayana; qassi yashshan kokkorana. Eta som77oikka yeellaa maayana; eta huupheekka meedettana. [19] Eti bantta biraa ogiyan olana; eta worqqaikka tunabaa gidana. GODAA hanqquwaa gallassi eta birainne eta worqqai eta ashshanau danddayenna. Etau xube gididi, nagaran gelissida birainne worqqai eta uluwaa kumidi, eta namisaappe ashshenna.

20 “ ‘Eti bantta lo77o alleequwan otorettidosona; otorettidi hegeeta bantta tuna eeqanne
yeellayiya misile medhdhanau go7ettidosona. Hegaa gishshau, taani hegeeta etau
tunabaa kessaas. 21 Taani eta alleequwaa omoodo oottada, allagaunne biittan sa7an de7iya
iitatau aattada immin, eti a tunabaa kessana. 22 He wode taani ta som77uwaa Israa7eelappe
wora zaarana; qassi ta bonchcho Beeta Maqidasiyaa panggati gelidi tunissana.

23 “ ‘Biittai ubbai suuttaa gussiyaageetun kumido gishshaunne katamaikka makkala
oosuwan kumido gishshau, sanssalataa giigissa. 24 Eta keettata baassa oottana mala,
taani ubbaappe iita kawotettaa ehaana. Wolqqaamatu otoruwaakka taani xaissana; eta
geeshsha sohotikka tunana. 25 Bashshai yiyo wode, eti saruwaa koyana; shin demmokkona.
26 Bashshai bashshaa bolli, qassi iita odoi iita oduwaa bolli yaana. Eti hananabaa
yootiyaagaa, “Ne ajjuutaa yoota” yaagana. Qeesetussi tamaarissiyo timirttee xayana;
cimatussikka zoriyoobi xayana. 27 Kawoi yeekkana; halaqai hidootaa qanxxana; he biittaa
asaa kushee yashshan kokkorana. Taani etau eta oosuwaadan oottana; eta pirddaadan,
eta bolli pirddana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana’ yaagees” yaagiiddi yiis.

8

Hizqqeeli Ajjuutan Yerusalaame Nagaraa Be7iis

1 Nuuni omoodettido usuppuntta laittan, usuppuntta aginan, ichchashantta gallassan,
taani ta son uttidaashin, Yihudaa cimatikka ta sinttan uttidaashin, Ubbaa Haariya GODAA
kushee ta bollan wodhdhiis. 2 Taani xeellada, asa milatiyaagaa be7aas; ayyo xeessaappe
garssa baggai tamaa milatees; qassi xeessaappe bolla baggai phooliya nahaasiyaa bi-
rataa milatees. 3 I kushe milatiyaagaa taakko yeddidi, ta huuphiyaa binnaanaa oiqqiis.
Ayyaanai tana sa7aappenne saluwaappe gidduwau pude denttidi, Xoossaa ajjuutan tana
Yerusalaame efiis. Efiidi huuphessa baggaara Beeta Maqidasiyaa giddo dabaabaa geliyo
penggiyaara gelissidi, GODAA qanaatiyaa denttettiya eeqai eqqidaagaa bessiis. 4 Kase
taani dembba biittan ajjuutan be7idoogaadankka, Israa7eela Xoossaa bonchchuwaa hegan
be7aas.

5 Hegan i tau hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, huuphessa baggi xeella” yaagiis. Yaagin
taani xeelliyo wode, qanaatiyaa eeqai dirssaa penggiyaa sinttan de7iya yarshshiyoosaa
matan de7iyaagaa be7aas. 6 Qassikka i tau hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, eti
oottiyoobaa be7ai? Tana ta Beeta Maqidasiyaappe haassanau Israa7eela asai oottiyo gita
tunatettaa be7ai? Hegaappekka aadhdhiya tunatettaa neeni biron be7ana” yaagiis.

7 Hegaappe guyyiyan, tana Beeta Maqidasiyaa dabaabaa pengge ehiis; ehin taani xeelliyo
wode, godan xoo7ee de7iyaagaa be7aas. 8 I tana, “Laa asa na7au, godaa bookka” yaagiis;
yaagin taani bookkiyo wode, issi penggee hegan de7iyaagaa be7aas. 9 Qassi i tana, “Gela;
gelada eti hagan oottiyo gita tunatettaa be7a” yaagiis. 10 Yaagin taani giddo gelada xeelliyo
wode, godaa bollan yuuyyi aadhdhidi biittaara gooshettiya meretatu misilee, geeshsha
gidenna do7atu misileenne Israa7eela asaa eeqatu ubbaa misilee kumidaagaa be7aas.
11 Etappe sintta baggaara Israa7eela asaappe laappun tammu cimati eqqidosona; qassi
SHaafaana na7aa Yazaaneekka eta giddon eqqiis. Ubbaikka ixaanaa cuwayiyoobaa bantta
kushiyan oiqqidosona; ixaanaa cuwaikka toqqattees.

12 Qassi i tana hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, hagaa Israa7eela asaa cimati ubbaikka
xuman bantta eeqa misiliyaa keettan eti oottiyoobaa be7ai? Aissi giikko, eti, ‘GODAI nuna
be7enna; GODAI ha biittaa aggiis’ yaagoosona” yaagiis. 13 Qassikka i tana, “Hegaappekka
aadhdhiya tunatettaa neeni biron be7ana” yaagiis.

14 Hegaappe guyyiyan, i tana Beeta Maqidasiyau huuphessa bagga penggiyau efin, hegan
Tamuuza giyo bantta xoossau kayyottidi yeekkiya maccaasaa be7aas. 15 I tana, “Laa asa
na7au, hagaa be7ai? Hegaappe aadhdhiya tunatettaa neeni biron be7ana” yaagiis.

16 Hegaappe guyyiyan, i tana GODAA Beeta Maqidasiyau giddo dabaabaa efiis; hegan
Beeta Maqidasiyaa penggen baranddaappenne yarshshiyoosaappe gidduwan laatamanne

ichchashu attumaasaa gidiyaagaa be7aas. Eti bantta zokkuwaa GODAA Beeta Maqidasiyaakko, bantta som77uwaa arshshokko zaaridi, arshshoora mokkiya awaayyo goinnoosona.
17 I tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, hagaa be7adii? Yihudaa asaassi ha tunatettaa oottiyoogee ubba laafabaa gididee? Eti biittaa makkala oosuwan kunttidi, zaari zaaridi tana hanqqetissanau bessii? Be7a, eti bantta danddayido keenan tana iissidi cayoosona.
18 Hegaa gishshau, taani etaara hanqquwan gaittana. Taani etayyo qarettikkenne etappe issuwaanne ashshikke. Eti bantta cenggurssaa xoqqu oottidi, ta haittan waassinkka, taani etau siyikke" yaagiis.

9

Eeqau Goinniyaageeta Woridosona

1 Hegaappe guyyiyan, taani siyishin, GODAI ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan azaziis; "Inttenoo, katamaa asaa woriyaageetoo, ubbaikka intte woriya ola miishshaa intte kushiyan kushiyan oiqqidi, haa shiiqite" yaagiis. 2 Yaagin huuphessi xeelliya qommo bagga penggiyaara woriya ola miishshaa oiqqidi, yiya usuppun asata be7aas. Etaara issippe liinuwaappe dadettida maayuwaa maayidi, ba miyyiyan xaafiyoobaa korjjuwan oiqqida issi bitanee de7ees. Eti giddo gelidi, nahaasiyaappe oosettida yarshshiyoosaa lanqqen eqqidosona.
3 Israa7eela Xoossaa bonchchoi kase ba de7iyo kiruubetuppe denddidi, Beeta Maqidasiyaa pengge biis. Hegan GODAI ayyo liinuwaa maayidi, ba miyyiyan xaafiyoobaa korjjuwan oiqqida bitaniyaa xeesiis. 4 Xeesidi a hagaadan yaagiis; "Yerusalaame katamaa gidduwaa kanttada baidda, yan oosettiya tunatettaa gishshau, ooliiddinne kayyottiiddi de7iya asaa som77uwan malaataa wotta" yaagiis.
5 Taani siyishin, i haratakka hagaadan yaagiis; "A geedo kaallidi, katamaa gidduwaa kanttiiddi worite! Issuwaanne ashshoppite; oossinne qarettoppite. 6 Cimata, wodallatanne geela7ota, maccaasatanne naata ubbaakka worite; shin som77uwan malaatai de7iyo asa oonanne bochchoppite. Woruwaa ta Beeta Maqidasiyan doommite" yaagiis. Yaagin eti woruwaa Beeta Maqidasiyaa sinttan eqqida cimatun doommidosona. 7 Hegaappe guyyiyan, i eta hagaadan yaagiis; "Beeta Maqidasiyaa tunissite; dabaabaakka ahan kunttite; kiyite" yaagiis. Yaagin eti kiyidi, katama giddon ubban woruwaa doommidosona.
8 Eti woriiddi de7ishin, taani tarkka attada, ta som77uwaa biittaa gatta gufannada, ta qaalaa xoqqu oottada, "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, ha neeni Yerusalaame bollan gussiyo ne hanqquwan, Israa7eelappe attida muliyaakka wurssuuteeyye?" yaagaas.
9 I zaaridi, taayyo hagaadan yaagiis; "Israa7eelanne Yihudaa nagarai keehi dariis; biitta ubban suuttaa gussiyaageeti kumidosona; qassi katama ubban tumu pirddaa geellayiyaageeti kumidosona. Aissi giikko, asai, 'GODAI ha biittaa aggiis; GODAI be7enna' yaagoosona. 10 Hegaa gishshau, taani etayyo qarettikkenne etappe issuwaanne ashshikke. Taani etayyo eta oosuwaadan oottana" yaagiis.
11 Hegaappe guyyiyan, liinuwaa maayidi, ba miyyiyan xaafiyoobaa korjjuwan oiqqida bitanee guyye simmidi, "Neeni tana azazidoogaadan oottaas" yaagiis.

10

GODAA Bonchchoi Beeta Maqidasiyaappe SHaahettiis

1 Taani xeelliyo wode sampperiyaa giyo inqquwaappe oosettida kawotaa araatai kiruubetu huuphiyaappe bolla baggaara de7iya salo gufantto milatiyaagan de7iyaagaa be7aas.
2 Liinuwaa maayida bitaniyaa GODAI hagaadan yaagiis; "Kiruubetuppe garssa baggaara irzzotu giddoora kanttada ba; baada hegaappe xiixinttaa bonqquwaa ne kushiyan kophpheta ekkada, katamaa bolli laala" yaagiis.
Yaagin taani xeellishin, tamaa ekkanau geliis. 3 Bitanee soo geliyo wode, kiruubeti Beeta Maqidasiyaappe tohossa baggaara eqqidosona; giddo dabaabaakka shaarai kumiis. 4 GODAA bonchchoi kiruubetu bollappe denddidi, Beeta Maqidasiyaa pengge biis.

SHaarai Beeta Maqidasiyaa kumiis; dabaabaikka GODAA bonchchuwaa phoolettan kumiis.
[5] Kiruubetu qefiyaa giirettai Ubbaa Haariya GODAA cenggurssaadan, kare dabaaban
siyettees.
[6] Liinuwaa maayida bitaniyaa GODAI, "Kiruubetu garssa bagga irzzotu giddoppe tamaa
ekka" yaagidi azazin, i gelidi issi irzzuwaa miyyiyan eqqiis. [7] Kiruubetuppe issoi bantta
giddon de7iya tamaakko ba kushiyaa yeddidi, appe guuttaa ekkidi, liinuwaa maayida
bitaniyaa kushiyan wottin, ikka ekkidi kiyiis. [8] Kiruubetu qefiyaappe garssa baggaara asa
kushe milatiyaagee de7ees.
[9] Taani xeelliyo wode, kiruubetu miyyessan oiddu irzzoti de7oosona; issi issi kiruubiyaa
miyyiyan issi issi irzzoi de7iyaagaa be7aas; he irzzoti inqquwaadan phooloosona. [10] Eti
oiddaikka issoi issuwaa malatoosona; issi irzzoi naa77u irzzo gididi merettiis; merettidi
issoi issuwaa giddoora kantti uttiis. [11] Kiruubeti biyo wode, oiddu baggaukka yaanne
haanne simmennan boosona; issi irzzoi biido geeduwaa hankko irzzoti yaanne haanne
simmennan tollu giidi boosona. [12] Eta kumetta bollan, hegeenne eta zokkuwan, eta
kushiyan, eta qefiyaaninne eta oiddu irzzotun xeelliya aifee kumiis. [13] Taani siyishin,
irzzoti Bichchaariya Irzzota geetetti xeegettidosona. [14] Issi issi kiruubiyau oiddu som77oi
de7ees. Issi som77oi kiruubiyaa som77uwaa, naa77anttoi asa som77uwaa, heezzanttoi
gaammuwaa som77uwaanne, oiddanttoi arggantaa som77uwaa.
[15] Hegaappe guyyiyan, kiruubeti pude denddidosona. Hageeti taani Kabaara SHaafaa
matan be7ido paxa de7iya meretata. [16] Qassi kiruubeti biyo wode, eta miyyessan
de7iya irzzotikka bululoosona; qassi kiruubeti biittaappe pude denddanau bantta qefiyaa
micciyo wodekka irzzoti eta miyyiyaappe shaahettokkona. [17] Eti eqqiyo wode, irzzotikka
eqqoosona; qassi eti biittaappe pude denddiyo wode, etikka denddoosona. Hegeekka paxa
de7iya meretatu ayyaanati etan de7iyo gishshaassa.
[18] Hegaappe guyyiyan, GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa penggeppe denddidi,
kiruubetuppe bolla baggan eqqiis. [19] Taani xeellishin, kiruubeti bantta qefiyaa miccidi,
irzzotuurakka issippe biittaappe pude denddidosona. Eti GODAA Beeta Maqidasiyau
arshsho bagga penggiyaara eqqidosona; Israa7eela Xoossaa bonchchoikka etappe bolla
baggaara de7ees.
[20] Hageeti Kabaara SHaafan taani Israa7eela Xoossaappe garssa baggaara be7ido paxa
de7iya meretata; qassi eti kiruubeta gidiyoogaa taani eraas. [21] Etau ubbaukka oiddu
oiddu som77otinne, oiddu oiddu qefeti de7oosona; eta qefetuppe garssa baggaara asa
kushe milatiyaagee de7ees. [22] Eta som77oti Kabaara SHaafaa matan taani be7ido som77ota
milatoosona. Eti ubbaikka tollu giidi, sinttau boosona.

11

Yerusalaame Bolli Gakkida Pirddaa

[1] Hegaappe guyyiyan, Ayyaanai tana denttidi, arshsho xeelliya GODAA Beeta Maqi-
dasiyaa pengge efiis. Hegan he penggiyaa geliyoosan laatamanne ichchashu attumaasai
de7ees; eta giddon asaa kaalettiya Azuura na7aa Azaaniyaanne Banaaya na7aa Palaaxiyaa
be7aas. [2] GODAI tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, ha asati ha kataman iita
halchchuwaa halchchiyaageetanne iita zoriyaa zoriyaageeta. [3] Eti hagaadan yaagoosona;
'Nuuni keettaa zaaretti keexxana wodee matattiis. Ha katamai asho xaaro; qassi nuuni
asho' yaagoosona. [4] Hegaa gishshau, asa na7au, hananabaa yoota! Eta bolli hananabaa
yoota!" yaagiis.
[5] Hegaappe guyyiyan, GODAA Ayyaanai ta bolli wodhdhidi, tana hagaadan yaagiis; "Eta
yaaga; 'GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asau, intte hegaadan geeta; shin taani intte
ai qoppiyaakko erais. [6] Ha kataman intte daro asaa woridi, oge ubban ahaa kunttideta"
yaagees.
[7] " 'Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte woridi hegan olido
ahai asho; qassi ha katamaikka asho xaaro; shin taani inttena ha katamaappe yedettada
kessana. [8] Intte olau yayyideta; taani he intte yayyido olaa intte bolli ehaana. Taani

Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. [9] Taani inttena ha katamaappe kessada, allagatuyyo
aatta immana; taani intte bolli pirddana. [10] Intte olan wurana; taani inttena intte biittan
pirddana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana. [11] Ha katamai intteyyo asho xaaro
gidenna; inttekka a giddon asho gidekketa. Taani intte bolli Israa7eela zawan pirddana.
[12] Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana. Aissi giikko, intte ta azazuwaa kaallennan
ixxideta; ta wogaakka naagennan ixxidi, intte yuushuwan de7iya kawotettatu wogaadan
de7ideta" yaagees' yaaga" yaagiis.
[13] Taani hananabaa yootishin, Banaaya na7aa Palaaxee haiqqiis; haiqqin taani duge
gufannada, ta qaalaa xoqqu oottada, hagaadan yaagada waassaas; "Abeet Ubbaa Haariya
GODAU, Israa7eelappe attidaageeta muleera wurssana hanaiyye?" yaagaas.

GODAI Omooduwan De7iyaageetussi Immido Hidootaa

[14] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [15] "Laa asa na7au, Yerusalaamen
de7iya Israa7eela asai nebaanne omooduwan de7iya ne dabbotubaa, 'Eti GODAAPPE
haakkidosona; ha biittaikka nuuyyo laata gididi imettiis' yaagidi haasayoosona.
[16] "Hegaa gishshau, neeni hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees;
"Taani eta haaho kawotettatu giddo yeddikkokka, qassi biittatun laalikkokka, biido
biittatun guutta wodiyau taani etaara gidana" yaagees' yaaga.
[17] "Hegaa gishshau, neeni hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees;
"Taani inttena kawotettatuppenne intte laalettido biittatuppe shiishshana; qassi Is-
raa7eela biittaa taani zaarada intteyyo immana" yaagees' yaaga.
[18] "Eti guyye simmidi yiidi, sheneyiya misiliyaanne tuna eeqaa biittaappe xaissana.
[19] Taanikka etau shaahettibeenna wozanaa immana; qassi ooratta ayyaanaakka eta giddon
wottana. Etappe shuchcha wozanaa diggada, asho wozanaa etau immana. [20] He wodiyan
eti ta higgiyaa kaallana; ta azazuwaakka naagana. Eti ta asa gidana; taanikka eta Xoossaa
gidana. [21] SHin he sheneyiya misiliyaunne tuna eeqau goinnanau dosidaageeta gidikko,
taani eta oosuwaadan eta oottana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagiiddi
yiis.

Xoossaa Bonchchoi Yerusalaameppe SHaahettiis

[22] Hegaappe guyyiyan, eta miyyiyan irzzoti de7iyo kiruubeti, bantta qefiyaa micci-
dosona; Israa7eela Xoossaa bonchchoikka etappe bollaara de7ees. [23] GODAA bonchchoi
katamaa giddoppe denddidi, arshsho bagga deriyaa bolli eqqiis. [24] Xoossaa Ayyaanai tau
immido ajjuutan Ayyaanai tana biittaappe pude denttidi, Baabiloonen de7iya omoodetti-
daageetukko efiis. Hegaappe guyyiyan, ajjuutai taappe shaahettiis. [25] SHaahettin taanikka
GODAI tana bessidobaa ubbaa omooduwan de7iyaageetuyyo yootaas.

12

Hizqqeeli Omoodettidi Biyoogaa Malaataa Bessiis

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2-3] "Laa asa na7au, neeni makkalanchcha
asaa giddon de7aasa. Eti makkalanchcha asa gidiyo gishshau, etau aifee de7ees,
shin demmokkona; etau haittai de7ees, shin siyokkona. Hegaa gishshau, asa na7au,
omooduwan biya asadan, neeni efaanau danddayiyoobaa ubbaa shiishsha qachchada,
gallassi eti xeellishin kiyada, ne de7iyoosaappe hara sohuwaa ba. Eti makkalanchcha asa
gidikkonne, ooni erii, eti akeekana. [4] Gallassi eti xeellishin, omooduwaa biya asadan, neeni
qachchidobaa kare kessa; qassi omarssi eti xeellishin, omooduwaa biya asaadan kiya. [5] Eti
xeellishin, ne keettaa godaa lukka; lukkada he xoo7iyaara kiya. [6] Neeni kessido miishshaa
eti xeellishin, ne hashiyan tookkada, lem77ishin denddada ba. Biittaa be7ennaadan, ne
som77uwaa kamma. Ha neeni haniyoobai Israa7eela asau malaata gidanaadan, taani
oottaas" yaagiis.
[7] Taanikka i tana azazidoogaadan oottaas. Omooduwau biya asadan, gallassi taani
qachchidobaa kare kessaas. Omarssan qassi ta keettaa godaa ta kushiyan lukkada kiyaas;
taani kessido miishshaa eti xeellishin, ta hashiyan tookkada, lem77ishin baas.

[8] Maallado GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [9] "Laa asa na7au, he
makkalanchcha zareti, Israa7eela asati nena, 'Neeni oottiyoobai aibee?' giidi oichchi-
dosona gidokkonaa? [10] Neeni eta hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; "Ha hiraagai Yerusalaamen de7iya halaqaabaanne Israa7eela asaa kumettaabaa"
yaaga' yaagees. [11] Neeni eta, 'Taani intteyyo malaata. Taani oottidoogaadan, intte bolli
hanana; intte omoodettidi, hara biitti baana' yaaga.
[12] "Eta giddon de7iya halaqai godaa lukki kiyidi, ba miishshaa ba hashiyan tookkidi,
lem77ishin baana; i biittaa be7ennaadan, ba som77uwaa kammana. [13] Taani GODAI ta
gitiyaa a sinttan yeggada, a oiqqana. Taani a Baabiloone katamaa ehaana; shin i he
katamaa be7ennan haiqqana. [14] A yuushuwan de7iya a maaddiyaageetanne a olanchchata
ubbaa taani piskki oottana; taani eta bisuwan yedettana.
[15] "Eta taani hara biittatunne kawotettatu giddo laaliyo wode, taani GODAA gidiyoogaa
eti erana. [16] Eti bantta biyo kawotettatu giddon bantta tuna oosuwaa paaxana mala,
taani etappe amaridaageeta olaappe, koshaappenne boshaappe kessi ekkanaadan oottana.
Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana" yaagiiddi yiis.

Yashshau Kokkoriya Hananabaa Yootiyaagaa Malaataa

[17] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [18] "Laa asa na7au, ne oittaa kokkoraidda
ma; qassi ne haattaakka gajigajaidda uya. [19] Biittan de7iya asau hagaadan yaaga; 'Ubbaa
Haariya GODAI Israa7eela biittan de7iya Yerusalaame asaabaa hagaadan yaagees; "Eti
bantta oittaa hirggan maana; bantta haattaakka shabbirssan uyana. Aissi giikko, yan
de7iya asai ubbai makkalanchcha gidido gishshau, eta biittai qaarettidi, kallo attana.
[20] Ha77i asai kumido katamati xayana; qassi biittaikka baisa gidana. Taani GODAA
gidiyoogaa intte hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Asaa Leemisuwaassi GODAI Immido Zaaruwaa

[21] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [22] "Laa asa na7au, ha Israa7eela
asai, 'Gallassai aadhdhiis; ajjuutai ubbaikka hada gidiis' yaagidi leemisiyoobai i aibee?
[23] Hegaa gishshau, etayyo neeni, 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ha
leemisoi naa77antto hassayettennaadan oottana; eti zaarettidi, hegaa Israa7eela biittan
leemisokkona" yaagees' yaaga. Qassi etayyo, 'Gallassai matattiis; ajjuutai ubbaikka
polettana hanees' yaaga. [24] Hagaappe sinttau Israa7eela asaa giddon worddo ajjuutainne
cimo murunnoi de7enna. [25] Taani GODAI ta oottanaagaa yootais; hegeekka gam77ennan
polettana. Inttenoo, makkalanchcha asatoo, taani yootiyoobaa ubbaa intte laittan taani
polana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagiiddi yiis.
[26] Qassikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [27] "Laa asa na7au, Israa7eela
asai hagaadan yaagees; 'I be7ido ajjuutai sinttanau daro laittaassa; qassi i adussa wodiyan
hananaagaa yootees' yaagees. [28] Hegaa gishshau, neeni etau hagaadan yaaga; 'Ubbaa
Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani yootiyo qaalai polettanaappe attin, issoikka
gam77enna. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

13

Worddo Hananabaa Yootiya Attumaasatussi Odettida Hiraagaa

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, Israa7eelan ha77i
hananabaa yootiyaageetu bolli hananabaa yoota. Bantta qofaappe denddidi, hananabaa
yootiyaageeta hagaadan yaaga; 'GODAA qaalaa siyite! [3] Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; "Aibanne be7ennan coo banttau denddiya eeyya hananabaa yootiyaageetuyyo
aayye7ana! [4] Israa7eela asau, intte hananabaa yootiyaageeti qolettida katamaa giddon
de7iya worakanatu mala. [5] GODAA gallassi olan minni eqqanaadan, Israa7eela asaassi
dirssaa gimbbiyaa bottokonidi minttanau, gimbbee kolettidosaa pude bibookkona. [6] Eta
ajjuutai worddo, qassi eta murunnoikka worddo. Eti GODAI kiittennan, 'GODAI hagaadan
yaagees' yaagoosona. Yaatidi eti yootidoogaa GODAI polana yaagidi naagoosona. [7] Taani

yootennan de7ishin, ‘GODAI hagaadan yaagees’ yaagidi yootiyo intte worddo ajjuutaanne
worddo murunnuwaa be7ibeekketii?” yaagees.
8 “ ‘Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Intte worddobaa
haasayido gishshaunne worddo ajjuutaa be7ido gishshau, taani intteyyo morkke. 9 Ta
kushee worddo ajjuutaa be7idi, worddo hananabaa yootiyaageetu bolli pirddau de7ees.
Eti ta asaa yaa7an gelokkona, woikko Israa7eela asai xaafettido mazggafan xaafettokkona,
woikko eti Israa7eela biittaakka gelokkona. Taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyoogaa intte
hegan erana.
10 “ ‘ “Saroi bainnan de7ishin, eti ta asaa, ‘Sa7i saro!’ yaagidi wora kaalettidosona. Qassi
asai shuchchaa coo keelidi dirin, eti nooraa tiyoosona. 11 Hegaa gishshau, he tiyiyaageeta,
‘He intte tiyido gimbbee kunddana! Wolqqaama irai bukkana; qassi taani GODAI ordde
shachchaa duge yeggana; hanttaara goteekka denddana’ yaagidi yootite. 12 He gimbbee
kunddido wode, asai inttena, intte a tiyido noorai anee? giidi oichchennan agganee?”
yaagees.
13 “ ‘Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Taani ta hanqquwan
hanttaara gotiyaa yeddana; qassi biittaa bashshanau ta yiilluwan ordde shachchaanne
wolqqaama iraa suulliya hanqquwaara kiittana. 14 Intte nooraa tiyido gimbbiyaa taani
mentterettana, biittan laalananne baasuwaa mela ashshana. I kunddiyo wode intte a gid-
don haiqqana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana. 15 Hegaadan hanidi, ta hanqqoi
gimbbiyaa bollinne gimbbiyaa nooraa tiyida asatu bolli wurana. Taani inttena, ‘Ha77i
gimbbee baawa; gimbbiyaa nooraa tiyidaageetikka de7okkona. 16 Israa7eelan de7iya,
Yerusalaamebaa hananabaa yootidaageeti, saroi bainnan ayyo saruwaa be7idaageeti, eti
de7okkona’ yaagais. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais” yaagees’ yaaga.

Worddo Hananabaa Yootiya Maccaasatussi Odettida Hiraagaa

17 “Laa asa na7au, bantta qofaappe denddidi, hananabaa yootiya ne asaa maccaasatukko
ha77i ne som77uwaa zaara; zaarada eta bolli hananabaa yoota. 18 Hagaadan yaaga; ‘Ubbaa
Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Hara asaa bollan asayyo wolqqai de7anaadan, eta
kushiyan ubban murunnobaa sikkidi wottiyaanne qanttanne adussa asaassi shaashiyaa
giigissiya maccaasatoo, intteyyo aayye7ana! Intte ta asaa woranaunne pattanau intteyyo
maatai de7anaadan koyeeta. 19 Issi kophphe bangga woikko issi baso oitta demmanau,
yeellayiyaabaa oottidi, ta asaa sinttan tana kaushsheeta. Hegaa giyoogee intte haiqqanau
bessennaageeta woridi, attanau bessennaageeta ashsheeta giyoogaa. Yaatidi ta asaassi
wordduwaa odeeta; etikka intte wordduwaa siyoosona” yaagees.
20 “ ‘Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Intte hara asaa bollan
asaayyo wolqqai de7anaadan, intte kushiyan wottido murunnuwaa taani ixxais. Taani
a intte kushiyaappe duutta olana; piriyaappe kessi ekkiya kafuwaadan, taani eta intte
wolqqaappe ashsha ekkana. 21 Taani intte shaashiyaakka qaara ekkada, ta asaa merinau
intte kushiyaappe wotta ekkana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana. 22 Taani
azzanissabeenna xillo asaa wozanaa intte wordduwan azzanissideta; nagaranchchatikka
bantta iita oosuwaappe simmidi, bantta shemppuwaa ashshennaadan, intte eta mint-
tideta. 23 Hegaa gishshau, naa77antto worddo ajjuutaa be7ekketa; murunnobaakka
oottekketa. Taani ta asaa intte kushiyaappe wotta ekkana. Taani GODAA gidiyoogaa intte
hegan erana” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

14

GODAI Eeqassi Goinniyoogaa Ixxiis

1 Israa7eela cimatuppe amaridaageeti taakko yiidi, ta sinttan uttidosona. 2 Yaatin GODAA
qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 3 “Laa asa na7au, ha asati bantta wozanan eeqaa
essidosona; qassi eta nagarai etayyo xubbiya shuchchaa mala gidiis. Yaatin, taani eti
tana oichchanaadan oottooyye? 4 Hegaa gishshau, neeni etayyo hagaadan yaagada yoota;
‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Israa7eela asaappe ooninne eeqaa ba wozanan
wottikko, a nagarai ayyo xubbiya shuchcha mala gidikko, qassi hananabaa yootiyaagaakko

i biikko, taani GODAI ta huuphen a eeqatu coratettaadan ayyo zaarana. [5] He eeqati ubbati
Israa7eela asaa taappe wora zaaridosona; shin ha77i taani etayyo immiyo zaaruwan eta
wozanaa taakko zaarana" yaagees' yaaga.
[6] "Hegaa gishshau, Israa7eela asaassi hagaadan yaagada oda; 'Ubbaa Haariya GODAI ha-
gaadan yaagees; "Nagaraa paaxite! Intte eeqaappe simmite! Intte tuna ooso ubbaappekka
simmite!
[7] " ' "Israa7eela asa gidin, woikko Israa7eela biittan de7iya allaga asa gidinkka, taappe
shaahettidi, ba wozanan eeqaa wottikko, a nagarai ayyo xubbiya shuchchaa mala gidikko,
qassi i ta zoriyaa oichchanau hananabaa yootiyaagaakko biikko, taani GODAI ta huuphen
ayyo zaaruwaa immana. [8] Taani he uraara eqettana; taani a leemisonne malaata oottana;
taani a ta asaa giddoppe xaissana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana.
[9] " ' "Hananabaa yootiyaagee cimettidi, hananabaa yootikko, he hananabaa yootiyaagaa
cimmidaagee tana GODAA. Taani a bolli ta kushiyaa yeddada, ta asaa giddoppe a xaissana.
[10] Eti naa77aikka bantta nagaraa nagaraa qixaatiyaa tookkana; hananabaa yootiyaagaa
qixaateekka hananabaa oichchiyaagaa qixaateekka issi mala gidana. [11] Hegaa gishshau,
Israa7eela asati taappe wora bookkona; bantta nagaran ubban banttana tunissokkona.
Eti ta asa gidana; taanikka eta Xoossaa gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais"
yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Noha, Daaneelanne Iyyooba

[12] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [13] "Laa asa na7au, issi biittaa asai nagaraa
oottidi, taayyo ammanettennan ixxikko, taani ta kushiyaa yeddada, etau qumaa xaissada,
koshaa ehaana; he biittaa asaanne mehiyaa worana. [14] Harai atto ha heezzu asati, Nohee,
Daaneelinne Iyyoobi he biittan de7iyaakkokka, eti bantta xillotettan bantta shemppo
xalaalaa ashshana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
[15] "Woi taani eta biittaa bollan bazzo do7ata yeddin, he do7ati an de7iya asaa xaissin, he
do7atu gaasuwan ooninne giddoora kanttennaadan, he biittai baisa gidikko, [16] taani Ubbaa
Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Harai atto, ha heezzu asati he biittan de7iyaakkokka,
eti bantta attumanne bantta macca naata ashshanau danddayokkona. Eta xalaalai attana;
shin biittai baisa gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
[17] "Woikko taani he biittaa bollan bisuwaa ehaada, 'Ha biittaara bisoi kantto' gaada, an
de7iya asaanne mehiyaa worikko, [18] taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Ha
heezzu asati he biittan de7iyaakkokka, bantta attumanne bantta macca naata ashshanau
danddayokkona. Eta xalaalai attana. Taani GODAI hagaa odais.
[19] "Woikko taani he biittaa bollan boshaa yeddada, ta hanqquwaa a bollan gussikko,
an de7iya asaanne mehiyaa worikko, [20] taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais:
Harai atto, Nohee, Daaneelinne Iyyoobi he biittan de7iyaakkokka, eti bantta xillotettan
bantta shemppuwaa ashshanaappe attin, bantta attumanne bantta macca naatakka
ashshokkona. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagiiddi yiis.
[21] Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani asaanne mehiyaa woranau
Yerusalaame bolli ta oiddu hanttaara pirddata, bisuwaa, koshaa, bazzo do7aanne boshaa
yeddiyo wode, i ai keena aaro iitabaa gidanddeeshsha! [22] SHin amarida asati paxa attana;
eti bantta attumanne bantta macca naatakka ashshana. Eti inttekko yiyo wode, eta
hanotaanne eta oosuwaa intte be7idi, taani Yerusalaame bolli ehiido bashshai ubbai
bessiyaagaa gidiyoogaa akeekana. [23] Intte eta hanotaanne eta oosuwaa be7idi, taani eta
bolli coo pirddabeennaagaa erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees.

15

Woiniyaa Turaa Leemisuwaa

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, woiniyaa turai bazzon
de7iya hara mittaappe aibin kehii? [3] Go77i de7iyo mitti turaappe qanxxetti erii? Aibakko
kaqqiyo koca appe kessa erai? [4] A oisettodan taman yeggin, ya baggainne ha baggai taman

meetettin, gidduwan attida xiixinttai ai maaddanee? 5 Xuugettennan de7iiddi, kase aikko
maaddibeennaagee, tamai min eexxiichchidi aikko maaddenna.
6 “Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Taani bazzo mittaa giddon
de7iya woiniyaa turaa tamau oiseto oottada immidoogaadan, Yerusalaamen de7iya
asaakka hegaadan oottana. 7 Taani ta som77uwaa eta bollan zaarana. Eti issi tamaappe
kiyikkokka, hara tamai eta maana. Taani ta som77uwaa eta bolli zaariyo wode, taani
GODAA gidiyoogaa eti erana. 8 Eti tanan ammanettennan aggido gishshau, taani eta biittaa
baisa kessana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais’ yaagees” yaagiiddi yiis.

16

Ammanettenna Yerusalaamo

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 “Laa asa na7au, Yerusalaamo i
tuna oosota erissa. 3 Hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI Yerusalaamo hagaadan
yaagees; “Ne zareenne ne yeletai Kanaane biittaana; ne aawai Amoore biittaa asa; ne
aayyiyaakka Hiite biittaa asa. 4 Ne yelettiyo gallassi ne gul77ai qanxxettibeenna; woikko
nena geeshshanau haattan meecettabaakka; woikko maxiniyan gorppettada carqqiyan
xaaxettabaakka. 5 Ha geetettidabatuppe issuwaanne oottanau neeyyo azzanidabi baawa.
Neeni yelettido gallassi karettido gishshau, dembban olettadasappe attin, neeyyo ooninne
qarettibeenna.
6 “ ‘ “Hegaara taani kanttaidda, neeni ne suuttaa giddon murqquuqada zohettishin
be7aas; be7ada neeni ne suuttaa giddon zin77idosan de7ishin, “Paxa de7a” yaagaas.
7 Taani nena shooqan de7iya kattaadan dichchaas. Neeni dicca aduqqada, gamma
gakkadasa. Ne xanttai uttiis; ne binnaanaikka dicciis; shin neeni kallo attadasa.
8 “ ‘ “Naa77anttuwaa taani hegaara kanttaidda, nena xeelliyo wode, neeni gelossi
gakkada borssida asa gidadasa. Yaatin, ta maayuwaa ne bolli yeggada, ne kalluwaa
kammaas. Taani neeyyo caaqqada nenaara maachchaa maacettin, neeni taaro gidadasa.
Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
9 “ ‘ “Taani ne bollai suuttan moorettidaagaa haattan meecca geeshshada, zaitiyan
tiyaas. 10 Taani nena alleeqo qamisiyaa maizzaas; qassi lo77o galbbaappe oosettida
caammaakka wotissaas; qassi liinuwaa shaashiyaakka nena qacissaas; qassi al77o kutaakka
qumaashshaas. 11 Nena ta alleequwan alleeqaas; ne kushiyan sagaayuwaa wottaas; ne
qooriyankka gujjumaa wottaas. 12 Qassi ne siiriyan gutichchaa, ne haittankka gutichchaa,
ne huuphiyankka lo77o kallachchaa wottaas. 13 Neeni worqqaaninne biran alleeqettadasa;
ne maayoi ubbai payya liinuwaa, al77o kutaanne alleeqo qamise. Ne miyo qumai
muruta xiilliyaa, eessaanne zaitiyaa. Neeni keehi puulanchcha gidada, kawiyo kiyanau
denddadasa. 14 Neeni puulanchcha gidiyo gishshau, kawotettatun erettadasa. Aissi giikko,
taani neeyyo immido bonchchoi nena hagaa oottiis. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa
odais.
15 “ ‘ “SHin neeni ne puulan ammanettadasa; haratun erettidoogaappe denddidaagan
shaaramuxa gidadasa; ogiyaara kanttiya ubbaara shaaramuxadasa. 16 Ne maayuwaappe
amaridaagaa ekkada, ne goinniyo sohota alleeqissadasa; yaatada yan shaaramuxadasa.
Hegaa mala hanotai hagaappe kase hanibeenna; hagaappe sinttanaukka hananau
bessenna. 17 Taani neeyyo immido worqqaappenne biraappe oosettida lo77o alleequwaa,
attuma misileta oottada medhdhadasa; yaatada etaara shaaramuxadasa. 18 Taani immido
alleeqo maayuwaa he misileta maizzadasa. Qassi ta zaitiyaanne ta ixaanaa etau shi-
ishshadasa. 19 Qassi taani neeyyo immido qumaa, muruta xiilliyaa, zaitiyaanne eessaa
eta sinttan sawuwaa tonggu giya yarshsho oottada shiishshadasa. Taani Ubbaa Haariya
GODAI hagaa odais.
20 “ ‘ “Qassikka, neeni taayyo yelido attuma naatanne macca naata efaada, eeqatuyyo
yarshshadasa. Neeni shaaramuxa kiyidoogee neeyyo guuxxidee? 21 Neeni ta naata
shukkada, eeqaassi taman yarshshadasa. 22 Neeni tunatettaaninne ne shaaramuxan ubban

de7aidda, kase ne yelagatettaa laittaa, kallo ne suuttan murqquuqada, zohettido wodiyaa
dogadasa.
23 “ ‘ “Aayye7ana! Neeyyo aayye7ana! Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. Ha ne
iitatetta ubbaa bolli qassi, 24 dabaaba ubban eeqau goinniyo sohota neeyyo giigissadasa.
25 Oge doonan ubban shaaramuxiyo sohota keexxada, ne puulaa tunissadasa; ogiyaara
kanttiya ubbau ne asatettaa aatta immada, shaaramuxettaa darissadasa. 26 Neeni amo
xallan kumida, ne shooro Gibxxetuura shaaramuxadasa; ne shaaramuxettaa daruwankka
tana hanqqetissadasa. 27 Hegaa gishshau, taani ta kushiyaa ne bolli yeddaas; nena gakkiya
ne shaahuwaakka guuttaas. Taani nena ne pokko hanotan yeellatiya, nena morkkiya
Pilisxxeema maccaasatussi aattada immaas. 28 Neeni alenna asa gidiyo gishshau, Asoore
biittaa asaarakka shaaramuxadasa. He ubbankka hagee tau gidana gabaakka. 29 Hegaappe
qassi, zal77iyan aqida Baabiloonetuurakka shaaramuxadasa; hegankka gidana gabaakka.
30 “ ‘ “Neeni ha yeelli bainna shaaramuxeedan haniyaara, ne aiba laafa asee! Taani Ubbaa
Haariya GODAI hagaa odais. 31 Neeni oge doonan shaaramuxiyo sohota neeyyo keexxiyo
wodenne dabaaba ubban eeqau goinniyo sohota giigissiyo wode, hara shaaramuxatudan,
shaaramuxati ekkiyo miishshaakka ekkabaakka.
32 “ ‘ “Bii ha shaaramuxa maccaasee, neeni ne azinaa aggada, allagatuura zin77adasa!
33 Attumaasai shaaramuxatussi miishshaa qanxxees; shin neeni ne laggettotussi miishshaa
qanxxaasa; eti mulesaappe neekko yaanaadan, maganxxaa etau immaasa. 34 Hegan
ne shaaramuxatettai hara maccaasatuugaappe dumma; nenaara shaaramuxanau nena
kaalliyaabi issoinne baawa. Harai neeyyo qanxxennan, yaa qanxxada shaaramuxiyoogan,
haratuppe neeni dumma” yaagees.

GODAI Yerusalaami Bolli Pirddana

35 “ ‘Hegaa gishshau, bii ha shaaramuxee, GODAA qaalaa siya! 36 Ubbaa Haariya GODAI
hagaadan yaagees; “Neeni ne shaaramuxatettan ne laggettotussi ne bollaa qaarido
gishshau, neeyyo tuna eeqati darido gishshaunne ne naatu suuttaa neeni etayyo gussido
gishshau, 37 neeni etan ufaittido ne laggettota ubbaa, neeni siiqiyoogeetanne neeni ixxiy-
oogeeta taani shiishshana hanais. Taani eta ne bolli ubbasaara shiishshada, eta sinttan
nena mulxxu oottada qaarana; qaarin eti ne kalluwaa be7ana. 38 Taani shaaramuxida
maccaasatu bollinne suuttaa gussida maccaasatu bolli pirddiyoogaadan, ne bolli pirddana;
taani ta hanqquwaaninne ta mishuwan ne bolli haiquwaa ehaana. 39 Taani nena ne
laggettotuyyo aatta immana; eti ne shaaramuxiyo sohotanne eeqau goinniyo sohota
qoli xaissana. Eti ne maayuwaa mulxxu ootti qaaridi, ne lo77o alleequwaakka wotti
ekkidi, nena kallo xiire ashshana. 40 Eti nena shuchchan caddi woriyaanne bantta bisuwan
qanxxerettiya guite asaa ne bolli ehaana. 41 Eti ne keettaa xuuggidi, daro maccaasaa
sinttan ne bolli pirddana. Taani ne shaaramuxatettaa agissana; neenikka ne laggettotuyyo
naa77antto yaa miishshaa qanxxakka. 42 Hegaadan oottin, taani ne bolli hanqqettido
hanqqoi wodhdhana; taani ne hanotan mishettido mishoikka hegan aadhdhana. Taani
hegan woppu gaada, naa77antto hanqqettikke.
43 “ ‘ “Neeni ne yelagatettaa laittaa dogada, ha iita ooso ubban tana hanqqetissadasa.
Hegaa gishshau, tumaappe ne oottidobaa ubbaa taani ne bollan zaarana. Neeni ne tuna
oosotu ubbaa bolli shaaramuxatettaa aibissi gujjadii? Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa
odais.

Yerusalaami Michcheta Naa77aa

44 “ ‘ “Bii Yerusalaamee, asai ne bolli, ‘Na7iyaakka aayee mala’ giidi leemisuwaa yootana.
45 Tumu neeni ba azinaanne ba naata shenetida ne aayee mala; qassi bantta azinaa
azinaanne bantta naata naata shenetida ne michchetu mala. Ne aayyiyaa Hiite biittaa
asa; ne aawai qassi Amoore biittaa asa. 46 Ne baira michchiyaa ba macca naatuura neeppe
huuphessa baggaara de7iya Samaariyo; qassi neeppe kaalo michchiyaa ba macca naatuura
neeppe tohossa baggaara de7iya Sadoomo. 47 Neeni eta ogiyaa kaallidoogeenne eta tuna
oosota oottidoogee nena alibeenna. SHin neeni guutta wodiyan oottido oosoi etaagaappe
iitaa darees.

48 “ ‘ “Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Neeninne ne macca naati oottidoogaadan, ne michchiyaa Sadoomanne i macca naati oottibookkona. 49 Ne michchiyaa
Sadooma oottido nagarai hagaa: anne i macca naati otoranchcha, kallidaageetanne
ishaluwan de7iyaageeta gidikkonne, eti metootanchchaanne hiyyeesaa maaddibookkona.
50 Eti otoranchcha gididi, ta sinttan tuna oosota oottidosona. Hegaa gishshau, intte
be7idoogaadankka, taani eta xaissaas.
51 “ ‘ “Samaariyaa neeni oottido nagarau baggaakka oottabeikku; neeni etaagaappe
aadhdhida tuna oosota oottadasa. Yaatada he ne oottido tuna oosotu ubbaa gaasuwan, ne
michcheti xillo milatanaadan oottadasa. 52 Neeni ne michcheta suure asa kessido gishshau,
kaushshaa maaya. Aissi giikko, ne nagarai etaagaappe aadhdhi iitin, hegan eti neeppe xillo
milatidosona. Hegaa gishshau, yeellatada, kaushshaa maaya.
53 “ ‘ “Gidikkonne, Sadoomonne i macca naata, qassi Samaariyoonne i macca naata
taani zaarada ishalissiyo wode, nenakka ishalissana. 54 Neban neeni keehi yeellatana;
neeni kauyyidoogan, ne michcheti neeppe kehiyoogaa eridi minettana. 55 Ne michcheti,
Sadooma ba macca naatuura, qassi Samaariyaakka ba macca naatuura bantta kase
ishaluwau simmana; neenikka ne macca naatuura intte kase ishaluwau simmana. 56-57 Ne
iitatettai qonccanaappe kase, ne otoruwaa wode, neeni harai atto, ne michchee Sadoomi
bolli qilliiccabeikkii? Gidikkonne, ha77i neeni Eedooma macca naatinne a shooro ubbai,
qassi Pilisxxeema macca naatinne ne yuushuwan de7iya, nena ixxiya ubbai qiriyoobaa
kiyadasa. 58 Ne shaaramuxatettaaninne ne tuna oosotun qaxxayettana. Taani GODAI hagaa
odais” yaagees.
59 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Neeni maachchaa kanttido gishshaunne
caaquwaa kolido gishshau, neeni oottido oosuwaadan, taani neeyyo oottana.
60 Gidikkonne, taani ne yelagatettaa wodiyan nenaara maacettido maachchaa qaalaa
hassayana; qassi merinaa maachchaakka nenaara maacettana. 61 Hegaappe guyyiyan,
taani ne bairanne ne kaalo michcheta neekko ehiyo wode, neeni ne hemetaa hassayada
yeellatana. Taani eta neeyyo macca naata oottada immana; shin hegee taani nenaara
maacettido maachchaadan gidenna. 62 Hegau taani ta maachchaa nenaara wottana. Taani
GODAA gidiyoogaa neeni hegan erana. 63 Taani neeni oottido nagaraa ubbaa atto yaagiyo
wode, neeni ne oottidobaa hassayada, yeellau ne doonaa oiqqana. Taani Ubbaa Haariya
GODAI hagaa odais” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

17

Naa77u Argganttatunne Woiniyaa Turaa Leemisuwaa

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 “Laa asa na7au, Israa7eela asaa
qan77ishiyaa qan77isha; etau leemisuwan yoota. 3 Hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI
hagaadan yaagees; “Lo77iya baalletinne gita gita qefeti de7iyo issi argganttai de7ees. He
argganttai Liibaanoosa yiis; yiidi zigaa xeeran uttiis. 4 Uttidi he zigaa licuwaa menttiis; he
menttido licuwaa ekkidi, zal77ee dariyo biittaa, zal77anchchatu katamaa efiis.
5 “ ‘ “I Israa7eela biittaappe puutiyaa efiidi, aradda biittan, daro haattai de7iyoosan
tokkiis. 6 Pude aacida turai darii aduqqennan daayiis. A daashshai argganttaakko simmidi
daayiis; shin a xaphoi biitta giddo geliis. He turai maraa yeliis; haittaakka kessiis.
7 “ ‘ “Hegaadankka, lo77iya baalletinne gita gita qefeti de7iyo hara issi argganttai
de7ees. Haattaa demmana giidi, he turai ba tokettidosaappe he argganttai de7iyoosaakko,
ba xaphuwaanne ba daashshaa yeddiis. 8 I tokettidoi aacanau, aifanaunne lo77o woine
gidanau danddayiyoosan, aradda biittan, daro haattai de7iyoosaana” yaagees’ yaaga.
9 “Etayyo neeni hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “He turai
diccanee? Koiro a tokkida argganttai a shoddennee? SHoddidi a aifeta qoqqofidi, a
irxxa haittata melissennee? A he sohuwaappe xaphuwaara pude shoddanau gita wolqqaa,
woikko daro asaa koshshenna. 10 A shoddidi, harasan tokkiyaakko, i diccanee? Arshsho
bagga bazzo carkkoi shocin, ba tokettidosan muleera melennee?” yaagees’ yaaga”
yaagiiddi yiis.

Leemisuwaa Birshshettaa

11 Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 12 “Ha
makkalanchcha asaayyo hagaadan yaaga; ‘He leemisuwaa birshshettai aibakko erekketii?
Hegee aibee giikko, Baabiloone kawoi Yerusalaame yiidi, eta kawuwaanne eta halaqata
omooddidi, Baabiloone efiis. 13 Qassi kawuwaa keettaa asaappekka issuwaa ekkidi,
aara issippe caaqqidi maacettiis; yaatidi asaa giddon aifettiyaageeta omooddidi efiis.
14 Hegaa oottidoogee eta kawotettai wolqqaa xayidi, naa77antto denddennaadan, bantta
maachchaa xalaalaa naagidi de7anaadaana. 15 SHin Yihudaa kawoi makkali denddidi,
paratanne daro olanchchata yeddanaadan, Gibxxe kiittiis. Ayyo hegee hananddeeshsha?
Hagaa malabaa oottidaagee i bau kessi ekkanddee? Qassi maachchaa kanttidi, i bau kessi
ekkanddee?

16 “ ‘Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Bana kawoyida kawuwaa
maachchaa kanttido gishshaunne caaquwaa karido gishshau, he kawuwaa biittan, Baa-
biloonen i haiqqana. 17 Baabiloone kawoi daro asaa woranau gimbbiyaa lanqqen biittaa
diddiqidi giigissiyo wode, Gibxxe kawoi ba olanchchatuuranne ba daro asaara yinkka,
ainne maaddenna. 18 I caaquwaa kariis; maachchaa kanttiis. I ba kushiyaakka immidi, ba
giidoogaa polibeenna. Hegaa gishshau, au kessi ekkiyoosi baawa.

19 “ ‘Hegaa gishshau, taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais; i karido ta
caaquwaanne i kanttido ta maachchaa taani a bolli zaarada ehaana. 20 Taani ta gitiyaa
a bolli miccin, i ta piriyan ohettana. I taayyo ammanettennan ixxido gishshau, taani a
Baabiloone efaada, hegan a bolli pirddana. 21 Doorettida a olanchchati bisuwan haiqqana;
paxa attidaageeti bantta ginaara ginaara laalettana. Hagaa haasayidaagee tana GODAA
gidiyoogaa intte erana.

22 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Taani adussa zigaa xeeraa licuwaappe
qanxxa ekkada, xoqqanne adussa deriyaa huuphiyan tokkana. 23 Taani a Israa7eela
deriyaa huuphiyan tokkana; hegan maraa yelidi, aifiyaakka aifananne lo77o ziga gidana.
Kafo zaree mulee an keexxana; eti a maaraa kuwan shemppana. 24 Xoqqa mittaa
ziqqi oottiyaagee, ziqqa mittaa xoqqu oottiyaagee, irxxa mittaa melissiyaageenne mela
mittaakka aacissiyaagee, tana GODAA gidiyoogaa bazzo mitta ubbai erana. Taani GODAI
hagaa yootaas; taani yootidoogaa taanikka oottana” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

18

GODAI Asaa A Oosuwaadan Oosuwaadan Pirddees

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 “Israa7eela biittaabaa intte, ‘Aawati
caala woiniyaa teeraa min, naata achchai zil77iis’ giidi intte leemisiyoobai aibee? 3 Taani
Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Hagaappe sinttau intte Israa7eela biittan
ha leemisuwaa leemisekketa. 4 Asaa ubbaa shemppoi taagaa; aawaa shemppoikka na7aa
shemppoikka taagaa. Nagaraa oottiya shemppoi i bau haiqqana.

5 “Issi asi xillo gidikko, tumu pirddaanne suuretettaa oottikko, 6 i deriyaa bolli de7iya
eeqau goinniyo sohotun maana xayikko, i Israa7eela asaa eeqau goinnana xayikko, ba
shooruwaa maccaasaa tunissana xayikko, qassi kushe qitai yiido maccaasaara zin77ana
xayikko, 7 oonanne huqqunnana xayikko, acuwaassi oiqqidobaa guyye zaarikko, issi
uraanne bonqqana xayikko, bau de7iyaagaappe namisettida asa mizikko, kallottidaagaa
maizzikko, 8 i woriyaa ekkanau dichchau tal77ana xayikko, ba kushiyaa balaappe shiishshi
ekkikko, asaa giddon tumaa pirddikko, 9 ta higgiyan hemettikko, ta wogaakka polidi
naagikko, yaatikko, i xillo asa, i tumu paxa de7ana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa
odais.

10 “Ha bitaniyaassi shemppo woriyaa, bonqqiya, woikko ha geetettidabatuppe augaa
gidinkka oottiya issi iita na7i de7ikko, 11 ba aawai oottibeennabaa ubbabaa oottees. I
deriyaa bolli de7iya eeqau goinniyo sohotun mees; i ba shooruwaa maccaasaa tunissees;
12 i hiyyeesaanne manqquwaa huqqunnees; i asabaa bonqqees; acuwaassi oiqqidobaa
zaarenna; eeqaukka goinnees; tunabaakka oottees; 13 i dichchau tal77idi, woriyaa ekkees.

Hegaa mala asi paxa de7anee? CHii, i paxa de7enna! I hegaa mala tunabaa oottido
gishshau, i tuma haiqqana; a suuttaa acoikka a bollaana gidana.
[14] "Ha iita bitaniyaa na7ai ba aawai oottiyo ha nagaraa ubbaa be7iiddi, i hegaa mal-
abaa oottana xayikko, [15] i deriyaa bolli de7iya eeqau goinniyo sohotun maana xayikko,
Israa7eela asaa eeqau goinnana xayikko, i ba shooruwaa maccaasaa tunissana xayikko, [16] i
oonanne huqqunnana xayikko, acuwaassi oiqqidobaa guyye zaarikko, i asabaa bonqqana
xayikko, bau de7iyaabaappe namisettidaageeta mizikko, kallottidaageetakka maizzikko,
[17] i woriyaa ekkanau dichchau tal77ana xayikko, balaappe kushiyaa shiishshi ekkikko, i ta
higgiyaa naagikko, ta wogankka hemettikko, yaatikko, i paxa de7anappe attin, ba aawaa
nagaran haiqqenna. [18] SHin a aawai ba ishantta wolqqan bonqqido gishshaunne ba asaa
giddon iitaa oottido gishshau, ba nagaran haiqqana.
[19] "SHin intte, 'Na7ai ba aawaa nagaran aissi qaxxayettennee?' yaageeta. Na7ai tumu
pirddaanne suuretettaa oottidi, ta higgiyaa minttidi naagikko, i tumu paxa de7ana.
[20] Nagaraa oottiya shemppoi i bau haiqqana. Na7ai aawaa nagaran qaxxayettenna;
hegaadankka, aawai na7aa nagaran qaxxayettenna. Xillo asa xillotettai he aawussa
gidana; iita asa iitatettaikka he aawussa gidana.
[21] "SHin nagaranchchai ba oottido nagara ubbaappe simmidi, ta azazuwaa naagikkonne
tumu pirddaanne suuretettaa oottikko, i tumu paxa de7anaappe attin haiqqenna. [22] I
oottido naaquwaappe issoinne qofettenna. Ba oottido xillo oosuwaa gishshau, i paxa
de7ana. [23] Nagaranchchai ba ogiyaappe simmidi, paxa de7iyoogan ufaittaisippe attin, taani
Ubbaa Haariya GODAI a haiquwan ufaittikke.
[24] "SHin xillo asi ba xillotettaappe guyye simmidi, nagaranchcha asi oottiyo nagaraanne
tuna oosuwaa oottikko, i paxa de7anee? CHii, i oottido xillo oosuwaappe issoinne
qofettenna; i ammanettennan ixxido gishshaunne i oottido nagaraa ubbaa gishshau, i
haiqqana.
[25] "Intte hegan, 'Godaa ogee suure gidenna' yaageeta. Inttenoo, Israa7eela asatoo,
ha77i siyite! Suure gidennai intte ogiyaa gidennee ta ogee? [26] Xillo asi ba xillotettaappe
guyye simmidi, nagaraa oottiyo wode, i ba oottido nagaraa gishshaa haiqqana. [27] SHin
iita asi ba iitatettaappe guyye simmidi, tumu pirddaanne suuretettaa oottiyo wode, i ba
shemppuwaa ashshana. [28] I ba oottido nagaraa ubbaa qoppidi simmido gishshau, i tumu
paxa de7anaappe attin haiqqenna. [29] SHin Israa7eela asati, 'Godaa ogee suure gidenna'
yaagidosona. Inttenoo, Israa7eela asatoo, suure gidennai intte ogiyaa gidennee ta ogee?
[30] "Hegaa gishshau, inttenoo, Israa7eela asatoo, taani inttena ubbaakka intte ogiyaadan
ogiyaadan pirddana. Nagarai intte xayuwaassi gaaso gidennaadan paaxite; intte mooro
ubbaappekka simmite. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. [31] Intte naaqqido naaqo
ubbaappe shaahettidi, ooratta wozanaanne ooratta ayyaanaa ekkite. Inttenoo Israa7eela
asatoo, aibissi haiqqeetii? [32] Taani issi asa haiquwaaninne ufaittikke. Hegaa gishshau, intte
nagaraa paaxi simmidi, paxa de7ite! Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagiis.

19

Zilaassaa

[1] GODAI Hizqqeela, "Israa7eela halaqatuyyo hagaadan yaagada zilaala;
[2] 'Intte aayyiyaa gaammotu giddon
a aiba gaammoo!
Yelaga gaammotu giddon gisada,
ba marata dichchaasu.
[3] A ba maratuppe issuwaa dichchin,
wodala gaammo kiyiis.
I shankkaa tamaaridi, asaa miis.
[4] Kawotettati ubbai abaa siyidi,
ollan a gelissidi oiqqidosona.
Eti a hinggittan goochchidi,
Gibxxe biitti efiidosona.

5 “ ‘A aayyiyaa naagoogee polettennan ixxin,
hidootai xayidoogaa be7ada,
ba maratuppe naa77anttuwaa dichchada,
wodala gaammo kessaasu.
6 I wodala gaammo gididi,
hara gaammotu giddon
yaanne haanne simerettiis.
I shankkaa tamaaridi, asaa miis.
7 I eta wolqqaama qatuwaa mentterettidi,
katamaakka bashshiis.
Biittainne biittan de7iya asai ubbai
a gudettan shabbirettiis.
8 Yuushuwan de7iya kawotettati ubbai
a oiqqanau piriyaa yeggidosona.
Bantta gitiyaakka miccidosona;
bantta ollan a oiqqidosona.
9 Eti bantta hinggittan a goochchidi,
koottadan giigida guutta keettan yeggidi,
Baabiloone kawuwaakko efiidosona.
Naa77antto a gudettai Israa7eela deretun siyettennaadan,
eti a qasho keettaa gelissidosona.
10 “ ‘Ne aayyiyaa haattaa doonan
tokettida woiniyaa turaa mala.
Daro haattai de7iyo gishshau,
he woiniyaa turai aifiyaa darxxaxxi uttiis;
qassi daro maratuura de7ees.
11 A maratuppe minniyaagee
haariyaageetu xam77aa gidiis.
A marai gita maratuppe aduqqidi,
bollau aadhdhiis.
Ba maratu coratettaaninne
xoqqatettan bollaara beettiis.
12 SHin he turai hanqquwan shodettidi,
biittan olettiis.
Arshsho carkkoi a aifiyaa melissiis;
a mino marai melin, tamai miis.
13 Ha77i qassi i haatti bainna
mela bazzuwan tokettiis.
14 Tamai a maratuppe issuwaa oiqqidi,
a aifiyaarakka dippi oottidi miis.
Yaatin, kawotaa xam77a gidiya
ai mino marikka a bollan attibeenna.
“ ‘Hagee yeeho zilaassa; hagaa zilaassadan go7ettanau bessees’ yaaga” yaagiis.

20

Makkalanchcha Israa7eela

1 Nuuni omoodettido laappuntta laittan, ichchashantta aginan, tammantta gallassan, Israa7eela cimatuppe amaridaageeti GODAA oichchanau yiidi, ta sinttan uttidosona.

2 Yaatin, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 3 “Laa asa na7au, Israa7eela cimatuyyo hagaadan yaagada yoota; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Intte yiidoogee tana oichchanaassee? Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Taani inttenan oishettikke” yaagees’ yaaga.

4 “Eta bolli pirdduutee? Laa asa na7au, tumu eta bolli pirdduutee? Hegaa gidikko, eta maizza aawatu tuna oosuwaa eta erissa. 5 Etau hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI

hagaadan yaagees; “Taani Israa7eela doorido wode, Yaaqooba zaretussi Gibxxen de7ishin,
tanatettaa erissada, ‘Taani GODAA intte Xoossaa. 6 Taani inttena Gibxxeppe kessada,
inttessi doorido biittaa, maattainne eessai goggiyo biittaa, biitta ubbaappe aadhdhida
lo77o biittaa ehaana’ gaada caaqqaas. 7 Qassi taani eta, ‘Intteppe issoi issoi ba siiqiyo tuna
eeqata diggo; Gibxxe eeqatun tunoppite. Taani GODAA intte Xoossaa’ yaagaas.
8 “ ‘ “SHin eti taayyo makkalidi, ta odiyoogaa siyennan ixxidosona. Eti bantta amot-
tido tuna eeqata diggibookkona; Gibxxe eeqaukka goinniyoogaa aggibookkona. Hegaa
gishshau, eti Gibxxen de7ishin, ta hanqquwaa eta bolli gussanau, ta yiilluwaakka eta
bolli wurssanau qoppaas. 9 SHin eti de7iyo kawotettatu giddooninne Israa7eela asaa
Gibxxeppe kessiyoogan, taani tanatettaa erissido asaa sinttan ta sunttai tunennaadan
oottaas. 10 Hegaa gishshau, taani eta Gibxxeppe kessada, bazzuwau ehaas. 11 Azazettiya
ubbau de7uwaa immiya ta wogaa taani etau immaas; ta higgiyaakka eta tamaarissaas.
12 Qassi eta geeshshiyaagee tana GODAA gidiyoogaa eti erana mala, taani ta Sambbataa
taappenne etappe gidduwan malaata oottada immaas.
13 “ ‘ “SHin Israa7eela asai ha bazzuwankka ta bollan makkalidosona. Azazettida ubbau
de7uwaa immiya ta wogaadan hemettibookkona; ta higgiyaakka menttidosona; ta Samb-
bataakka daro tunissidosona. Yaatin, taani bazzon ta hanqquwaa eta bolli gussada, eta
wurssanau qoppaas. 14 SHin taani eta Gibxxeppe kessiyoogaa be7ida kawotettatu sinttan
ta sunttai tunennaadan, eta xaissabeikke. 15 Qassi taani eti bazzuwan de7ishin, etayyo
immido biittaa, maattainne eessai goggiyo biittaa, biitta ubbaappe lo77iya biittaa eta
gelissennaadan caaqqaas. 16 Aissi giikko, eti eeqau goinnidi, ta higgiyaa ixxido gishshaassa,
ta wogaadan hemettibeenna gishshaassanne ta Sambbataakka tunissido gishshaassa.
17 Gidikkonne, taani etau qarettido gishshau, bazzuwan eta wurssa xaissabeikke.
18 “ ‘ “Eti bazzuwan de7ishin, taani eta naata hagaadan yaagaas; ‘Intte aawatu wogaadan
hemettoppite; eta higgiyaakka naagoppite; woikko eta eeqatun tunoppite. 19 Taani GODAA
intte Xoossaa. Ta wogaadan hemettite; ta higgiyaakka naagite. 20 Taappenne intteppe
gidduwan malaata gidana malanne taani GODAA intte Xoossaa gidiyoogaa intte erana
mala, Sambbataa hara gallassaappe dummayite’ yaagaas.
21 “ ‘ “SHin he naatikka ta bollan makkalidosona; azazettiya asa ubbau de7uwaa immiya
ta wogaadan hemettibookkona; ta higgiyaakka eti naagibookkona; ta Sambbataakka
tunissidosona. Yaatin, taani bazzon ta hanqquwaa eta bolli gussanau, ta yiilluwaakka eta
bolli wurssanau qoppaas. 22 SHin taani ta kushiyaa shiishsha ekkaas. Taani eta Gibxxeppe
kessiyoogaa be7ida kawotettatu sinttan ta sunttai tunennaadan, eta xaissabeikke. 23 Qassi
eta hara kawotettatussinne hara biittatussi laalanau bazzon caaqqaas. 24 Aissi giikko,
eti ta wogau azazettennan ixxidosona; ta higgiyaakka menttidosona; ta Sambbataa
tunissidosonanne bantta aawatu eeqaa amottidosona. 25 Hegaadankka, qassi etassi lo77o
gidenna wogatanne de7uwaa immenna higgeta immaas. 26 Eti bantta yarshshuwan
tunanaadan, eti bantta baira naata yarshshanaadan, taani eta yedda bessaas. Taani hegaa
oottidoogee eta qaxxayanaassanne taani GODAA gidiyoogaa eta erissanaassa” yaagees’
yaaga.
27 “Hegaa gishshau, asa na7au, Israa7eela asaassi hagaadan yaagada yoota; ‘Ubbaa
Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Intte aawatikka tanan ammanettennan ixxidi, hegan
tana cayidosona. 28 Taani etau immanau caaqqido biittaa eta ehaas. Etikka xoqqa
keraanne irxxa mittaa be7ido wode, etan ubban bantta yarshshuwaa yarshshidosona. Eti
bantta xuuggiyo yarshshuwan, bantta cuwayiyo ixaanaaninne bantta gussiyo ushshaa
yarshshuwan tana hanqqetissidosona. 29 Yaatin, taani eta, ‘Hagee intte biyo xoqqa sohoi
aibee?’ yaagada oichchaas. Hachchi gakkanaassi he sohoi goinniyo xoqqa soho geetetti
xeesettees” yaagees’ yaaga.
30 “Hegaa gishshau, Israa7eela asaayyo hagaadan yaagada yoota; ‘Ubbaa Haariya GODAI
hagaadan yaagees; “Intte maizza aawati oottido nagara ubbaa oottidi, aissi inttena
tunisseetii? Eta tuna eeqau aissi goinneetii? 31 Hachchikka hegaa mala imuwaa shiishshiyo
wodenne intte attuma naata taman xuuggidi yarshshiyo wode, intte eeqan ubban inttena

tunisseeta. Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani inttenan oishettoo? Taani Ubbaa Haariya
GODAI ta de7uwan caaqqais: Taani inttenan oishettikke. 32 Intte, 'Nuuni mittaunne
shuchchau goinniya hara kawotettatu malanne sa7an de7iya asaa mala gidana' yaagidi
qoppeeta. SHin intte qofai mulekka hanenna.

GODAI Qaxxayeesinne Maarees

33 " ' "Taani Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Taani ta mino qesiyan, ta
yeddido kushiyaaninne ta gussido hanqquwan intte bolli kawotana. 34 Kawotettatu
giddoppe taani inttena kessana; intte laalettido biitta ubbaappe ta mino qesiyan, ta
yeddido kushiyaaninne ta gussido hanqquwan taani inttena shiishshana. 35 Taani inttena
kawotettatu bazzuwaa giyo bazzuwaa ehaana; ehaada inttena ta sinttan essada, intte
bolli pirddana. 36 Gibxxe biittaa bazzuwan intte maizza aawatu bolli pirddidoogaadan,
hegaadankka intte bolli pirddana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. 37 Taani
inttena huuphiyan huuphiyan qoodada gelissana; ta maachchaa intte naaganaadan, taani
inttena oottana. 38 Makkalanchchatanne nagaranchchata taani intte giddoppe diggana;
ha77i eti de7iyo biittaappe taani eta kessana; shin eti Israa7eela biittaa gelennaadan
teqqana. Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana" yaagees.

39 " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte ha77i
taani odiyoogaa siyennan ixxikko, biidi ubbaikka intte eeqau goinnite. SHin hegaappe
guyyiyan, intte imuwaaninne intte eeqan ta geeshsha sunttaa tunissekketa. 40 Ta geeshsha
deriyan, xoqqu giida Israa7eela deriyaa bollan intte Israa7eela asai kumettai taayyo,
Ubbaa Haariya GODAAYYO goinnana. Taanikka inttena mokka ekkana; intte yarshshuwaa,
intte doorido imuwaanne intte geeshsha imuwaa taani intteppe koyais. 41 Intte laalettido
kawotettatu giddoppe taani inttena ehiyo wodenne hara biittatuppe taani inttena shi-
ishshiyo wode, sawuwaa tonggu giya yarshshuwaa ekkiyoogaadan, taani inttena ekkana.
Kawotettati xeellishin, taani intte giddon geeshshaa gidiyoogaa erissana. 42 Taani kase
intte maizza aawatuyyo immana gaada caaqqido Israa7eela biittaa inttena zaarada ehiido
wode, taani GODAA gidiyoogaa intte erana. 43 Intte intte iita hemetaanne intte tuna
oosuwaa intte he sohuwan hassayana; intte oottido iita oosuwaa ubbaa intte shenetana.
44 Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani intte iita hemetaadaaninne intte tuna oosuwaadan
gidennan, ta sunttaa gishshau taani oottiyo wode, taani GODAA gidiyoogaa intte erana.
Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Neegeeba Pirddaa

45 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 46 "Laa asa na7au, tohossa baggi simmada
xeella; tohossa baggau oda; Neegeeba Woraa bolli hananabaa yoota. 47 Neegeeba Woraassi
hagaadan yaaga; 'GODAA qaalaa siya! Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ne
giddon tamaa oittana; he tamai ne irxxa mittaakka ne mela mittaakka ubbaa maana. He
eexxiya tamai to7enna; tohossappe biidi, huuphessi gakkanaashin de7iya asaa som77uwaa
ubbaa he lacoi labana. 48 Taani GODAI oittido tama gidiyoogaa asai ubbai be7ana. He tamai
to7enna" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

49 Yaagin taani zaarada, "Hai Ubbaa Haariya GODAU, hagaa ta yootanau tana azazoppa.
Eti tana, 'I ubbatoo leemisuwaa odees gidennee?' yaagidi haasayoosona" yaagaas.

21

GODAA Bisuwaa

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Laa asa na7au, ne som77uwaa
Yerusalaamekko zaarada, asai goinniyo sohotu bolli qaalaa oda; Israa7eela biittaa bollan
hananabaa yoota. 3 Hagaadan yaaga; 'GODAI hagaadan yaagees; "Taani neeyyo morkke.
Taani ta bisuwaa shoohuwaappe shoddada, xillo asaanne iita asaa ubbaa wurssana. 4 Taani
ta bisuwaa shoddada, huuphessappe tohossa gakkanaashin de7iya asaa ubbaa xaissana.
5 Hegan taani GODAI ta bisuwaa a shoohuwaappe shoddidoogaanne guyye zaarennaagaa
asai ubbai erana" yaagees' yaaga.

6 “Hegaa gishshau, asa na7au, asai ubbai xeellishin, ne wozanai meqqin, camo yeehuwaa
yeekka. 7 Eti nena, ‘Aissi yeekkai?’ giidi oichchiyo wode, hagaadan yaaga; ‘Sinttaara yiya
iita oduwaassi yeekkais. Wozani ubbai yashshan seerana; kushe ubbai arggaacana; eta
goobatettai ubbai etappe kichchana; gulbbata ubbaikka kokkorana. He wodee gakkiis! I
tumu polettana! Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais’ yaaga” yaagiiddi yiis.
8 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 9 “Laa asa na7au, hagaadan yaagada
hananabaa yoota; ‘GODAI hagaadan yaagees; “Bisuwaa! Leefettidanne qucettida bisuwaa!
10 Siifanau leefettiis. Wolqqanttaadan pholqqu gaanau qucettiis. Ta asai imettida
seeraanne qixaatiyaa ubbaa ixxido gishshau, hagaappe guyyiyan, ooninne ufaittenna.
11 Go7ettanau bisoi qucettiis; leefettidinne qucettidi, siifiyaagau imettiis.
12 “ ‘ “Laa asa na7au, yeekkanne zilaala! Aissi giikko, he bisoi giigettidoogee ta asaa
bollaananne Israa7eela halaqatu ubbaa bollaana. Halaqatikka ta asaara issippe bisuwan
haiqqana. Hegaa gishshau, ne tiraa baqqa. 13 Taani ta asaa paaccana; eti nagaraa
paaxennan ixxikko, ha metoi ubbai eta bolli gakkana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa
odais” yaagees’ yaaga.
14 “Ha77ikka asa na7au, hananabaa yoota; ne kushiyaakka baqqa. He wode bisoi naa77a
heezza zaaridi shocana; hegeekka daganttiya, woriyaanne siifiya bisuwaa. 15 Hegee eta
wozanai seeranaadaaninne etappe daroti haiqqanaadan oottana. Bisoi wolqqanttaadan
pholqqu gees; siifanau qucettiis. 16 Nenoo, qara bisuwau, ushachchaunne haddirssau, ne
simmido baggaa ubbaa busakka. 17 Taanikka qassi ta kushiyaa baqqana; ta hanqqoikka
dochchana. Taani GODAI hagaa odaas” yaagiiddi yiis.

Baabiloone Kawuwaa Bisuwaa

18 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 19 “Laa asa na7au, Baabiloone kawuwaa
bisoi yiyo naa77u ogetun malaataa wotta. Naa77u ogetikka issi biittaappe denddoosona.
Naa77u ogeti gaittiyo balla ogiyan malaata gidiya tuussaa essa. 20 Issi ogiyan de7iya
malaatai Raaba giyo Amoonatu katamaa biyoosaa malaatees; hinkkoi qassi Yihudan
gimbbettida Yerusalaame katamaa biyoosaa malaatees. 21 Baabiloone kawoi ogeti gaittiyo
ballan, malaata tuussatu matan eqqana. I augaa ogiyaa baanaakko eranau, wonddafiyaa
zubbeta saamaa yeggana; ba eeqatuura zorettana; mehiyaa maracciyaakka xeellana.
22 Hegaadan oottin, Yerusalaame efiya ogee saaman kiyana. He saamai kawoi biidi,
qatuwaa laaliyoobata giigissanaadan, olaa waasuwaa waassanaadan, ceequwaa ceeqet-
tanaadan, qatuwaa laaliyoobata dirssaa penggetukko shiishshanaadaaninne biittaa kee-
lidi, gimbbiyaara gattidi diddiqanaadan, ayyo odana. 23 Yerusalaame asai Baabiloone
kawuwaara maacettido gishshau, hagee bantta bolli gakkees giidi qoppibookkona. SHin
Baabiloone kawoi eta eta nagaraa hassayissidi, omooduwau efaana.
24 “Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Intte nagarai qoncciis;
intte mooranchcha asa gidiyoogaa asai ubbai erees; intte oosoi intte nagaranchcha
gidiyoogaa bessees. Hegaa gishshau, intte mooroi hassayettana; inttekka intte morkkiyau
aadhdhidi imettana’ yaagees.
25 “Nenoo iitanne tuna gidida Israa7eela halaqau, ne wurssetta pirddaa gallassai gakkiis.
26 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Ne huuphiyaappe kallachchaa dentta; ne
huuphiyan xaaxidoogaakka qaara. Hagaappe sinttanau kaseegaadan hananabi baawa;
ziqqi giidaagee xoqqu gaana; xoqqu giidaageekka ziqqi gaana. 27 Bashshaa! Bashshaa!
Taani ha katamaa bashshana! Pirddiyo maatai de7iyoogee yaana gakkanaashin, ha
katamai naa77antto keexettenna. I yiyo wode taani ayyo aattada immana’ yaagees.
28 “Laa asa na7au, hagaadan yaagada hananabaa yoota; ‘Israa7eela cayiya Amoonatuyyo
Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Bisuwaa! Bisoi siifanau shoohuwaappe shodet-
tiis; wurssanaunne wolqqanttaadan pholqqu gaanau qucettiis. 29 Intte be7iyo ajjuutai
worddo; intte yootiyo hiraagaikka worddo. Intte iitanne tuna asa; intte wurssetta pirddaa
gallassai gakkiis. Intte qooriyan bisoi wodhdhana hanees. 30 Bisuwaa shoohuwau zaarite.
Intte merettido sohuwan, intte yelettido biittan taani intte bolli pirddana. 31 Taani ta
hanqquwaa intte bolli gussana; ta hanqquwaa tamai intte bolli eexxi kiyana. Taani inttena

bashshiyoogan loohida, meqetti bainna asatuyyo aatta immana. [32] Intte tamaassi eettiyo
mitta gidana; intte suuttai intte biittan gukkana; intte naa77antto hassayettekketa. Taani
GODAI hagaa odaas" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

22

Yerusalaame Nagaraa

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, suuttaa gussiyaageeti
kumido katamaa bolli pirddanau giigadii? Yaatikko, i oottido tuna ooso ubbaa ayyo yoota.
[3] Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Neeni daro asaa suuttaa
gussido gishshaunne eeqau goinniyoogan nena tunissido gishshau, ne wodee yiis. [4] Neeni
gussido suuttan mooranchcha gidadasa; ne medhdhido eeqankka tunadasa. Yaatin, ne
pirddaa gallassai matattiis; ne wurssettaa laittaikka gakkiis. Hegaa gishshau, taani nena
kawotettatussi baceessiyoobanne hara biittatussikka qilliicciyoobaa kessana. [5] Nenoo,
suntti moorettidonne shabbirettida katamau, mataaninne haahuwan de7iyaageeti nena
qilliiccana.

[6] " ' "Ne giddon de7iya Israa7eela halaqati ubbati suuttaa gussanau bantta wolqqaa ai
keena go7ettiyaakko be7a. [7] Ne giddon de7iyaageeti bantta aawaanne bantta aayyiyo
bonchchokkona; eti betetakka huqqunnidosona; am77etanne aawu aaya bainna naata
naaqqoosona. [8] Eti ta geeshsha miishshata karoosonanne ta Sambbataakka tunissoosona.
[9] Ne giddon de7iyaageetuppe issooti issooti harata worissanau wordduwaa yootoosona;
haraati deriyaa bolli de7iya eeqau goinniyo sohotun moosona; qassi haraati maccaasaara
shaaramuxoosona. [10] Ne giddon de7iyaageetuppe issooti issooti ba aawaa machcheera
zin77oosona; haraati qassi kushe qitai yiido maccaaseera wolqqan gaittoosona. [11] Ne
giddon de7iyaageetuppe issooti issooti ba shooruwaa machcheera zin77oosona; ba na7aa
machcheera zin77oosona; ba aawaa na7ee, ba michcheera zin77oosona. [12] Ne giddon
de7iyaageetuppe issooti issooti miishshaa ekkidi, shemppuwaa woroosona; haraati bantta
miishshaa dichchau immoosonanne, bantta shooruwaa miishshaa yashissidi ekkoosona.
Qassi intte tana mulekka dogideta. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.

[13] " ' "Ne giddon de7iya asai bessenna miishshaa ekkiyo gishshaunne shemppuwaa
woriyo gishshau, taani hanqquwan ta kushiyaa baqqana. [14] Taani nena qaxxayiyo gallassi
ne goobatettai nenaara de7anee? Woikko ne kushee mino gidanee? Taani GODAI hagaa
yootaas; taani yootidoogaa taanikka oottana. [15] Taani ne asaa kawotettatu giddooninne
hara biittatu giddon laalana; ne tunatettaakka taani ne bollappe xaissana. [16] Hara
kawotettatu sinttan neeni kauyyana; shin taani GODAA gidiyoogaa neeni erana" yaagees'
yaaga" yaagiiddi yiis.

GODAA Tamai Geeshshees

[17] Hegaappe guyyiyan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [18] "Laa asa na7au,
Israa7eela asai ainne pattenna toce mala; eti ubbaikka biraa seerissidi xillissiyo wode,
toce gididi attiya nahaase, qorqqoro, biratanne irssaase mala. [19] Hegaa gishshau, Ubbaa
Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Intte ubbaikka toce mala gidido gishshau, taani
inttena ubbaakka Yerusalaame giddo shiishshana. [20] Asai biraa, nahaasiyaa, birataa,
irssaasiyaanne qorqqoruwaa tamaa coociyaakko shiishshidi seerissiyoogaadan, taani ta
hanqquwaaninne ta yiilluwan inttena shiishshada, katamaa giddon seerissana. [21] Taani
inttena shiishshada, ta hanqquwaa tamaa intte bolli womppiinin, intte hegan seerana.
[22] Birai coociyan seeriyoogaadan, intte Yerusalaamen seerana. He wode taani GODAI ta
hanqquwaa intte bolli gussidoogaa intte erana' yaagees" yaagiiddi yiis.

Israa7eela Asaa Kaalettiyaageetu Nagaraa

[23] GODAA qaalai taakko zaaridikka hagaadan yaagiiddi yiis; [24] "Laa asa na7au, eta
biittai tunido gishshau, ta hanqquwan irai bukkennaadan diggada, taani Israa7eela
asaa qaxxayanau haniyoogaa etau yoota. [25] Eta halaqati ba woridobaa gudiiddi ment-
terettiya gaammo mala; eti asaa woroosona; miishshaa gidin, hara buquraa gidin,

ubbaa banttau ekkoosona; eti daro maccaasaa am77e kessidosona. [26] Qeeseti ta higgiyaa
menttidosona; ta geeshshabaakka tunissidosona. Geeshshaanne tunaa shaakkokkona;
qassi geeshshaappenne tunaappe gidduwan de7iya dummatettaa tamaarissokkona; ta
Sambbataa bonchchokkona. Hegaappe denddidaagan, taani Israa7eela asaa giddon
bonchchettabeikke. [27] A giddon de7iya halaqati bantta woridobaa duuterettiya wang-
gireellotu mala; eti banttau duretanau asaa woroosona. [28] Yerusalaame kataman de7iya
hananabaa yootiyaageeti godaa nooraa tiyiya asadan, worddo ajjuutaa be7iyoogaaninne
worddo hiraagaa yootiyoogan, eta nagaraa genttoosona. GODAI yootennan de7ishin,
'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees' yaagoosona. [29] He biittaa asati bonqqoosona;
hiyyeesatanne metootanchchata huqqunnoosona; eti betetakka yashissidi, miishshaa
ekkidi, likke pirddaa diggoosona.

[30] "Taani biittaa xaissennaadan, eta giddon dirssaa gimbbee kolettido baggaara eqqidi
naagiya issi asa koyaas; shin oonanne demmabeikke. [31] Hegaa gishshau, ta hanqquwaa eta
bolli gussana; taani ta hanqquwaa taman eta xaissana; taani eti oottido oosuwaa eta bolli
zaarana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagiiddi yiis.

23

Naa77u SHaaramuxiya Michchetu Leemisuwaa

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, issi aayeeppe yelet-
tida naa77u maccaasati de7oosona. [3] Eti Gibxxen de7iiddi, bantta yelagatettaappekka
doommidi, shaaramuxa gididosona. He biittan eta xanttan attumaasai kaa7iis; eta
geela7otettaikka ekettiis. [4] Etappe bairee sunttai Ohoolo; qassi i michchee kaalee sunttai
Ohoolibo. Eta naa77aakka taani machchin, taayyo attumanne macca naata yelidosona.
Ohoola Samaariyo; Ohooliba qassi Yerusalaamo.

[5] "Ohoola taayyo machcho gidada de7aiddakka shaaramuxaasu; a bana lagget-
tiya Asoore wotaaddarata minttada siiqaasu. [6] Eti salo milatiya maayuwaa maayida
olanchchata, biittaa haariyaageetanne ola gadaawata; eti ubbaikka amoyiya, yelaga
attumaasatanne paraa toggiya paraasata. [7] A bana shaaramuxa oottada, ubbaappe lo77iya
Asoore attumaasatuyyo immaasu. I shaaramuxatettai Asoore biittaa eeqatussi goinnada,
tunanaadan o oottiis. [8] A Gibxxen doommido shaaramuxatettaa ha77ikka aggabeikku; i
yelagatettaappe doommidi, attumaasati i xanttaa kaa7oosonanne iira shaaramuxoosona.

[9] "Hegaa gishshau, a minttada siiqiyo Asoore biittaa laggettotuyyo taani o aattada im-
maas. [10] Eti o qaaridi kalloyidosona; i attumanne macca naata omooddi oiqqidosona; okka
bisuwan woridosona. Bana gakkida pirddaa gaasuwan, maccaasatu giddon qilliicciyoobaa
gidaasu.

[11] "I michchiyaa Ohooliba hagaa be7aasu; be7ikkonne a ba amuwaaninne ba shaara-
muxan ba michcheeppe tunaa daraasu. [12] Akka qassi Asoore biittaa haariyaageeta,
ola gadaawata, lo77o maayuwaa maayida olanchchatanne paraa toggiya paraasata, ub-
batikka amoyiya, yelaga asata minttada siiqaasu. [13] Akka bana tunissidoogaa be7aas; eti
naa77aikka issi ogiyaa boosona.

[14] "A ba shaaramuxatettaa yaa darissaasu; a attumaasatu misilee godaa bollan, zo7o
qalamiyan meretti uttidaagaa be7aasu. [15] Eti bantta xeessan zinnaariyaa gixxidaagee-
tanne bantta huuphiyankka lo77iya carqqiyaa xaaxidaageeta. Eti ubbaikka Baabiloone
biittaa halaqata milatoosona. [16] A eta misileta be7osaarakka daro siiqada, eta xeeganau
Baabiloone biitti asa kiittaasu. [17] Yaatin, Baabilooneti ikko yiidi, iira shaaramuxidi, o
tunissidosona. Tunidoogaappe guyyiyan, a etakka shenetada, wora simmaasu. [18] A ba
shaaramuxatettaa qoncciyan oottido wodenne ba kalluwaa qaara bessido wode, taani
i michcheeppe wora simmidoogaadan, ippekka shenetada wora simmaas. [19] SHin a
Gibxxen shaaramuxa gidada de7iyo, ba yelagatettaa wodiyaa hassayada, ba shaaramuxaa
kaseegaappe yaa darissaasu. [20] Eta attumatettai hariyaagaa mala, etappe kiyiya zerettaikka

paraagaa mala gidido ba laggettota minttada siiqaasu. [21] (Nenoo, Ohoolibee, ne yelagatettaa wode, attumaageeti ne xanttan kaa7ishin, ne geela7otettaakka ekkishin, neeni polido shaaramuxatettaa zaaradakka ha77i oottanau amottaasa.)

GODAI Naa77u Michchetu Bolli Pirddiis

[22] "Hegaa gishshau, Ohoolibee, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Taani ne laggettota, he neeni shenetada wora simmidoogeeta ne bolli denttana; taani eta ne bolli ubbasaara ehaana. [23] Etikka Baabiloonetanne Kaladaaweta ubbaa, Paqooda, SHoo7anne Qo7aana attumaasata, Asooreta ubbaa, amoyiya yelaga asata, biittaa haariyaageeta, ola gadaawata, olanchchata, halaqatanne paraa toggiya paraasata. [24] Eti ola paraa gaaretuura, caana gaaretuuranne daro olanchchatuura huuphessa baggaappe intte bolli yaana. Eti wogga gonddalliyaanne qeeri gonddalliyaa oiqqidi, birata qophiyaa wottidi, ne yuushuwan salppana. Taani nena etan pirddissana; etikka nena bantta wogaadan pirddana. [25] Taani hanqquwaa ne bolli yeddana; etikka nenaara hanqquwaa suuluwan gaittana. Eti ne siiriyaanne ne haittaa qanxxana; neeppe attidaageetikka bisuwan busakettana. Eti ne attuma naatanne ne macca naata oiqqana; neeppe attidaageetakka taman xuuggana. [26] Eti ne maayo ubbaa neeppe qaari ekkana; ne alleeqo ubbaakka neeppe kessi ekkana. [27] Hegaadan oottada, neeni Gibxxeppe ehiido shaaramuxatettaa qaaqqaanne ne shaaramuxatettaa ubbaa taani nena agissana. Neeni naa77antto Gibxxetu eeqa misileta xoqqu gaada xeellennaadan, woikko eta hassayennaadan, taani nena oottana' yaagees.

[28] "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Taani nena neeni ixxiyoogeetuyyo, neeni shenetada, etappe wora simmidoogeetuyyo aattada immana. [29] Eti nena ixxananne neeni daafurada demmidobaa bonqqirggidi, nena kallo xiire ashshana. Ne shaaramuxatettaa pokkoi qonccanaadan oottana. Ne ziitainne ne shaaramuxatettaa amoi, [30] hagaa ne bolli ehiis. Aissi giikko, neeni kawotettatuura shaaramuxadasa; eta eeqatun nena tunissadasa. [31] Ne michchiyaa biido ogiyaa neenikka baadasa. Hegaa gishshau, nenakka taani i xuu7aa ushshana' yaagees.

[32] "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Neeni ne michchee xuu7aappe uyana; he xuu7aikka gitanne cin77a. I tigin, daruwaa ekkiyo gishshau, ne bolli qiriyaanne miichchaa ehaana. [33] Neeni mattuwaa jiilaawananne azzanana. Hegee he ne michchee Samaaree xuu7ai dagamaanne bashshaa xuu7aa. [34] Ne a cinggada uyana; uyada xuu7aakka menttana; menttido kon77ankka ne xanttaa gaarana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais' yaagees.

[35] "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Neeni tana dogido gishshaunne taayyo zokkuwaa zaarido gishshau, neeni ne ziitaanne ne shaaramuxuwaa waagaa ekkana' yaagees" yaagiiddi yiis.

[36] GODAI tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, Ohooli bollinne Ohoolibi bolli pirdduutee? Pirddikko, eti oottido tuna oosuwaa etayyo oda. [37] Eti naa77aikka shaaramuxidosonanne shemppuwaa woridosona. Eti bantta eeqau goinnidosona. Harai attin, eti taayyo yelido bantta attuma naatakka bantta eeqatuyyo quma oottidi yarshshidosona. [38] Hegaappekka harabaa eti ta bolli oottidosona; eti ta Beeta Maqidasiyaa tunissidosona; ta Sambbataakka shaaridosona. [39] Eti bantta naata eeqatussi yarshshido gallassi, he gallassi eti ta Beeta Maqidasiyaa gelidi tunissidosona. Eti ta keettan oottidoogee hagaa.

[40] "Hegaadankka qassi, eti haahosaappe attumaasati yaanaadan, asa kiittidosona; kiittin etikka yiidosona. Yin intte naa77u michcheti intte bollaa meecettideta; intte aifiyaakka qalamiyaa tiyideta; alleequwaakka wottideta. [41] Xaraphpheezai sinttan de7iyo lo77o arssaa bolli uttideta; intte he xaraphpheezzaa bollan ta ixaanaanne ta wogaraa zaitiyaa wottideta. [42] Hirggi bainna asaa cenggurssai intte achchan siyettees; mattottidaageetikka maari bainna asaara bazzoppe yiidosona. Yiidi intte kushiyan sagaayota wottidosona; qassi lo77iya kallachchatakka intte huuphiyan goxxidosona.

43 "Taani ta wozanan, 'Hageeti attumaasati ha bollai wuriichchido maccaasatuura
shaaramuxana giidi haniyoonaa?' yaagaas. 44 Attumaasai shaaramuxeera shaaramuxiy-
oogaadan, eti etaara shaaramuxidosona. Ee, eti he shaaramuxanau qaaqqatiya Ohooli-
iranne Ohoolibiira shaaramuxidosona. 45 Eti shaaramuxa gidiyo gishshaunne shemp-
puwaa woriyo gishshau, xillo asati shaaramuxatu bollinne shemppuwaa woriyaageetu
bolli pirddiyo pirddaa eta bolli pirddoosona" yaagiis.

46 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Eta shabbiriyaanne etabaa bonqqiya asata
denttetta ekkada ya. 47 Ha shabbiriya asati yiidi, eta shuchchan caddonanne bisuwan
busakkona; eti eta attumanne macca naata worona; eta keettaakka taman xuuggona.
48 Maccaasai ubbai inttena qullennaadan duuttanau, taani biitta ubbaappe shaaramuxatet-
taa xaissana. 49 Intte naa77u michcheti intte shaaramuxatettaa qixaatiyaanne eeqatussi
intte goinnido nagaraa waagaa ekkana. Taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyoogaa intte
hegan erana" yaagees.

24

Disttiyaa Leemisuwaa

1 Nuuni omoodettido uddufuntta laittan, tammantta aginan, tammantta gallassan,
GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Laa asa na7au, hagaa hachchi gallassaa
mazggafan xaafa. Aissi giikko, Baabiloone kawoi Yerusalaame dooddidoi hachcha. 3 Ha
makkalanchcha asaayyo ha leemisuwaa oda; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees;
"Nahaasiyaa disttiyaa taman wottada, haattaa an tiga. 4 Yaatada gedaanne anggaasuwaa
milatiya lo77o ashuwaa ubbaa muxada, an yegga; lo77o meqettaakka qanxxerettada,
an kuntta. 5 Hegaassi neeni ekkana dorssai wudiyaappe doorettidaagaa gido. Mittaa
disttiyaappe garssaara korada, ashuwaakka meqettaakka ka77ana gakkanaashin doissa"
yaagees' yaagada oda.

6 "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Suuttaa gussiyaageetu katameeyyo
aayye7ana! SHiyidi mulekka geeyennan ixxida nahaase disttiyaa mala a gidaasu. I giddon
de7iya muxettida ashuwaa ubbaa doorennan, gaittaagaa gaittaagaa kessada wurssa.

7 " 'Aissi giikko, he katamiyaa worido asaa suuttai hanno gakkanaashinkka in de7ees;
suuttaa gussaidda, baanan kammanau biittan gussennan, aibinne kammenna zaallaa
bollan gussaasu. 8 Haluwaa kiyanau, ta hanqquwaa denttettanaadan, i kamettenna mala,
a gussido suuttaa taani zaallaa bollan wottaas' yaagees.

9 "Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Suuttaa gussiya
katameeyyo aayye7ana! Taanikka mittaa keehi guuppana. 10 Hegaa gishshau, daro
mittaa wotta; tamaakka eetta. Ashuwaa loittada doissa; cambbaakka mal77etta; meqettai
xuugetto. 11 I suullidi michchin, a bollan de7iya nahaaseekka bonqqin, a bollan de7iya
qitai seeranaadaaninne a bollan de7iya shiyai xuugetti xayanaadan, mela disttiyaa
tamaa bonqquwaa bolli wotta. 12 He daafurai ubbai coo mela gidiis; a bollan de7iya
daro shiyai harai atto, tamankka kichchibeenna. 13 Bii Yerusalaamee, hegee shiyai ne
shaaramuxatettaa leemiso. Taani nena geeshshanau daafurinkka, neeni ne tunatettaappe
geeyennan ixxido gishshau, ne bollan ta hanqqoi wurana gakkanaashin, neeni naa77antto
geeyakka. 14 Taani GODAI hagaa yootaas; hagee hanana. Taani guyye simmikke; qarettikke;
ta qofaa laammikke. Ne ogiyaadaaninne ne oosuwaadan, taani nena pirddana. Taani
Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais' yaagees" yaagiiddi yiis.

Hizqqeela Machchiyaa Haiqqaasu

15 GODAA qaalai qassikka taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 16 "Laa asa na7au, neeni siiqiy-
oonne ne aifiyau lo77iya ne machchiyo taani issi kuttan woraagana. Hegan kayyottoppa,
yeekkoppanne afuxxoppa. 17 Oola, shin ne ooliyaa asi siyoppo; haiqqidabau kayyottoppa.
Neeni ne huuphiyan xaaxiyoogaa xaaxa; ne gediyankka caammaa wotta. Ne doonaa
kammoppa; shochchaakka mooppa" yaagiiddi yiis.

[18] Yaagin maallado taani asaassi yootaas; he galla omarssi ta keettaayyiyaa haiqqaasu.
Wonttetta gallassi maallado GODAI tana azazidoogaadan oottaas. [19] Yaatin, asai tana, "Ha
neeni oottiyoogaayyo birshshettai aibakko nuussi aissi yootikkii?" yaagidi oichchiis.
[20] Oichchin taani etayyo hagaadan yaagada zaaraas; "GODAA qaalai taakko hagaadan
yaagiiddi yiis; [21] 'Israa7eela asaa hagaadan yaaga; "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; 'Intte ceeqettiyo, intte aifiyaa lo77iyaanne intte shemppoi amottiyo ta Beeta
Maqidasiyaa taani tunissana hanais. Intte guyye ashshido intte attuma naatinne intte
macca naati bisuwan wurana. [22] He wode taani oottidoogaadan, inttekka oottana. Intte
doonaa kammekketa; shochchaakka meekketa. [23] Intte huuphiyaa xaaxeeta; intte gediyan
caammaa wotteeta. Kayyottekketa woikko yeekkekketa. SHin intte intte nagaraa
gaasuwan gilqqananne issoi issuwaayyo oolana. [24] He wodiyan Hizqqeeli intteyyo malaata
gidana; ubbabaakka i oottidoogaadan, intte oottana. Hagee haniyo wode, taani Ubbaa
Haariya GODAA gidiyoogaa intte erana' yaagees" yaaga.
[25] " 'GODAI tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, taani eta ufaissaanne bonchchuwaa,
eta aifiyau lo77iyaabaanne eta wozanai amottiyoobaa, qassi eta attuma naatanne eta
macca naata etappe wotta ekkana. [26] He gallassi neeyyo woriyaa odanau issi kessi
ekkidi attida asi yaana. [27] He gallassi ne doonai dooyettana; neenikka aara haasayana;
naa77antto duude kiyakka. Hegaadan hanada, neeni asaayyo malaata gidana. Taani
GODAA gidiyoogaa eti hegan erana" yaagiis' yaagiiddi yiis" yaagaas.

25

Amoonatu Bolli Odettida Hiraagaa

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, ne som77uwaa Amoona
biittaakko zaarada, Amoonatu bolli hananabaa yoota. [3] Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya
GODAA qaalaa siyite. Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte ta Beeta Maqidasee
tuniyo wode, Israa7eela biittai baisa attiyo wodenne Yihudaa asai omooduwau biyo
wode, 'Hashshu!' giido gishshau, [4] taani inttena arshsho bagga biittaa asaassi laata
oottada immana. Yaatobare eti intte giddon kambbiyaa keexxana; keexxidi de7ana. Intte
maana teeraa eti maana; intte maattaakka eti uyana. [5] Taani Raaba katamaa gaameelati
heemettiyo soho kessana; Amoonatu katamatakka dorssaa wudee allaxxiyo soho oottana.
Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana" yaagees.
[6] " 'Aissi giikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Intte Israa7eela bashshan
kushiyaa baqqido gishshau, guppido gishshaunne ufaittido gishshau, [7] taani intte bolli
ta kushiyaa yeddaas. Inttena kawotettatussi omoodo oottada immana. Taani inttena
asaappe shaakkana; kawotettatu giddoppekka xaissana. Taani GODAA gidiyoogaa intte
hegan erana" yaagees.

Moo7aaba Biittaa Bolli Odettida Hiraagaa

[8] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Moo7aabinne Eedoomi, 'Be7ite, Yihudai
hara kawotettatukka mala' yaagido gishshau, [9] taani Moo7aaba biittaa bollan woraajjana;
woraajjada a zawaa naagiya, Beeti-Yashimoota, Ba7aali-Ma7oonanne Qiriyaataima geetet-
tiya, erettida katamata xaissana. [10] Hagaappe sinttanau Amoonatuurakka gujjada, eti
kawotettatu giddon hassayettennaadan, taani eta arshsho bagga biittaappe yiida asatuyyo
aattada immana. [11] Taani Moo7aaba pirddana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana"
yaagees.

Eedooma Biittaa Bolli Odettida Hiraagaa

[12] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Eedoomati Yihudaa bolli haluwaa kiyido
gishshaunne daro moorido gishshau, [13] taani Ubbaa Haariya GODAI ta kushiyaa Eedooma
bolli yeddana. Yeddada an de7iya asaanne mehiyaa mule xaissana; xaissada baisa kessana.
Temaana katamaappe biidi, Dadaana katamaa gakkanaashin, eti bisuwan busakettana.
[14] Taani Eedoomayyo ta asaa Israa7eela baggaara haluwaa kiyana. Israa7eelati eta bolli

ta hanqquwaanne ta yiilluwaa keenaa oottana. Taani haluwaa kiyidoogaa eti erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees.

Pilisxxeematu Bolli Odettida Hiraagaa

15 " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Pilisxxeemati bantta wozanaa iitatettan haluwaa kiyido gishshaunne aqida lancciyan Yihudaa xaissanau koyido gishshau, 16 taani ta kushiyaa Pilisxxeematu bolli yeddana. Yeddada taani etanne abbaa doonan attidaageeta ubbaa xaissana. 17 Taani etau gita haluwaa kiyana; ta hanqquwan eta qaxxayana. Taani etayyo haluwaa kiyiyo wode, taani GODAA gidiyoogaa eti erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

26

Xiiroosa Katamaa Bolli Odettida Hiraagaa

1 Nuuni omoodettido tammanne isiinintta laittan, aginaayyo koiro gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Laa asa na7au, Xiiroosa katamaa asai ufaittidi, 'Yerusalaamee kunddiis; a zal77iyaa wolqqaikka xayiis. I laalettidi xayido gishshau, hagaappe sinttan nuuni duretana' yaagoosona. 3 Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Nenoo, Xiiroosa katamau, taani neeyyo morkke. Abbaa beetai yiyoogaadan, taani daro kawotettata ne bollan ehaana. 4 Eti ne dirssaa gimbbiyaa qolana; ne miixaakka laalana. Taani nena biitta ubbaa qucci efirggin, kallo de7iya zaalla oottana. 5 Yaatobare neeni asati bantta moliyaa gitiyaa melissanau micciyo soho gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. Hara kawotettati Xiiroosa katamaa bonqqana. 6 Waannatiya biittan de7iya qeeri katamata bisuwan wurssana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana' yaagees.

7 "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Xiiroosa bolli olaa denttana mala, kawotuyyo kawo gidiya Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora taani huuphessa baggappe ehaana; a taani paratuura, paraa gaaretuura, paraasatuuranne daro olanchchatuura ehaana. 8 Eti waannatiya biittan qeeri katamata bisuwan wurssana; eti nena dooddidi, ne dirssaa gimbbiyaara gattidi, biittaa diddiqana. Yaatidi bantta gonddalliyaa ne bolli denttana. 9 Dirssaa gimbbeta dom77idi laaliyo miishshan dirssaa gimbbiyaa mentterettana; bantta ola miishshankka ne adussa gimbbeta laalana. 10 A parati daro gidiyo gishshau, eti denttiyo baanai nena kammana. Paratinne paratu gaareti laalettida katamaa dirssaa penggiyaa geliyoogaadan, geliyo wode, eti sissiyo caagettainne giirettai ne dirssaa gimbbiyaa qaattana. 11 Eta parati ne giddon de7iya ogeta ubbaa yedhdhana. Ne asaakka bisuwan wurssana; ne wolqqaama tuussatikka sa7an kunddana. 12 Baabilooneti ne aquwaanne ne zal77iyo miishshata bonqqana. Ne dirssaa gimbbetanne ne lo77o keettata ubbaa qolana; qolidi he shuchchaa, he mittaanne he laalettida burcce ubbaa efiidi, abban olana. 13 Ne mal77o yettaa taani teqqana; ne diittaa cenggurssaikka naa77antto siyettenna. 14 Taani nena kallo de7iya zaalla oottana; qassi neeni asati bantta moliyaa gitiyaa melissanau micciyo soho gidana. Taani GODAI hagaa yootido gishshau, neeni naa77antto keexettakka. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais' yaagees.

15 "Ubbaa Haariya GODAI Xiiroosa katamaayyo hagaadan yaagees; 'Ne morkketi ne bollan woraajjiyo wode, abbaa doona biittatun de7iya asati ne asai siifettiiddi guurummiyo guurunttaa siyidi, yashshau kokkorana. 16 Hegaappe guyyiyan, abbaa doona biittatun de7iya kawoti bantta araataappe wodhdhana. Bantta qumaashshaanne kushiyan sikkidi alleeqissido bantta maayuwaa qaarana; qaaridi yashshau kokkoriiddi, biittan uttana. Ne bolli gakkida metuwaa qoppiiddi, eti daro shabbirettana; kokkorssaikka eta aggennan ixxana. 17 Hegaappe guyyiyan, eti neeyyo hagaadan yaagidi zilaalana;

"Aayyee, erettida katamau, abbaa giddon
wolqqaamiya asati de7iyo katamau, neeni waana laalettadii!
Neeninne ne giddon de7ida asati
abbaa lanqqiyan de7iya asaa ubbaa yashissideta shin!

18 Neeni kunddiyo gallassi

haruuroti kokkoridosona.
Abbaa giddon de7iya haruuroti
ne wulettan dagammidosona”
yaagana’ yaagees.

19 “Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ‘Ha77i asi de7enna katamatudan, taani
nena baisa kessana. Qassi taani ciimma abbaa ne bollan ehin, he daro haattai nena
kammana. 20 He wode taani nena duge ciimma ollau biyaageetuura issippe, adussa
wodiyaappe kase haiqqida asatukko duge yeggana. Neeni biittaappe garssan, beni
moogettida burcceti de7iyoosan, ciimma ollau biyaageetuura issippe de7anaadan, taani
nena oottana. Neeni naa77antto asi de7iyo katama kiyakka; paxa de7iyaageetu biittankka
simmada, ne sohuwaa oiqqakka. 21 Taani ne wurssettaa daganttiya wurssetta oottana;
neeni naa77antto mulekka de7akka. Asi nena koyana; shin neeni naa77antto mulekka
beettakka. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais’ yaagees” yaagiiddi yiis.

27

Xiiroosassi Kessido Zilaassaa

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 “Laa asa na7au, Xiiroosassi zilaala.
3 Abbaa doonan de7iyaanne abbaa doona daro biittatun de7iya asaara zal77iya, he
katamaassi hagaadan yaagada yoota; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Nenoo
Xiiroosaa, neeni, ‘Taani puulan wotoi bainna kumetta’ yaagada otorettadasa. 4 Ne zawai
abbaa gul77aana; nena keexxiyaageeti nena lo77o markkabedan oottidi keexxidosona.
5 Ne sanqqaa Saniira giyo sohuwaappe qanxxido xiiddan oottidosona; ne markkabiyaa
tuussaa Liibaanoosappe yiida zigaappe giigissidosona. 6 Markkabiyaa solddissanau
haattaa guyye pushakkiya ne mooqeta Baasaane ettaappe oottidosona; ne wuigiyaa
Qophphiroosappe yiida dumma xiiddaa sanqqan oottidosona; he wuigee danggarssaa
zaaliyan alleeqettiis. 7 Ne sharai banddiraadan haahuwan beettana mala, kushiyan
sikkidi alleeqissido Gibxxetu liinuwaappe oosettidaagaa; nena goolloyiyoobatikka Eli-
isha haruuruwaappe yiida, salo milatiyaanne ochchaa teeraa milatiya carqqiyaappe
oosettidaageeta. 8 Ne markkabiyaa solddissiyaageeti Sidoonanne Ariwaada geetettiya
katamatuppe yiidaageeta; ne markkabiyaa laaggiyaageeti loohida ne asata. 9 Markkabiyaa
giddon za77idasaa shiddiyaageeti Gebaalappe yiida cimatanne eranchcha asata; abban
biya markkabe ubban de7iya oosanchchati ne suuqiyaappe shammoosona.

10 “ ‘ “Parsseppe, Lidiyaappenne Liibiyaappe yiida olanchchati ne olanchchata maad-
didi olettidosona; bantta gonddalliyaanne bantta ola qophiyaa ne giddon kaqqidosona;
kaqqidi eti nena bonchchissidaageeta. 11 Ariwaadeppenne Heleekappe yiida olanchchati
ne dirssaa gimbbiyan naagoosona; Gamaadappe yiida asati ne adussa gimbbiyan naa-
goosona. Eti bantta gonddalliyaa ne gimbbiyaa yuushuwan kaqqidosona; neeni puulan
wotoi bainna kumetta gidanaadan oottidaageeti eta.

12 “ ‘ “Ne duretettaa daruwaa gaasuwan Tarsseesi nenaara zal77iis; i biraa, birataa,
qorqqoruwaanne irssaasiyaa immidi, ne miishshaara laammiis. 13 Giriikee, Tubaalinne
Mesheki nenaara zal77idosona; ailletanne nahaasiyaa birataappe oosettida miishshaa
immidi, ne miishshaara laammidosona. 14 Beeti-Togarmmi toggiyo parata, ola paratanne
baluqota immidi, ne miishshaara laammiis. 15 Rooda biittaa asai nenaara zal77iis; qassi
abbaa doona biittatun de7iya asai danggarssaa zaaliyaanne zophphiyaa giyo mittaa ehiidi,
neeyyo qanxxiis.

16 “ ‘ “Ne duretettaa daruwaa gaasuwan, Sooriyaa asatikka nenaara zal77idosona; eti
maata milatiya inqquwaa, zo7o inqquwaa, yeleelluwaappe oosettida alleequwaa, ochchaa
teeraa milatiya carqqiyaa, lee7e liinuwaanne alleequwaa sikkido maayuwaa immidi, ne
miishshaara laammidosona. 17 Yihudaanne Israa7eela asati nenaara zal77idosona; eti
gisttiyaa, mal77o komppuwaa, eessaa, zaitiyaanne balasaame giyo xaliyaa immidi, ne
miishshaara laammidosona. 18-19 Ne duretettaa daruwaa gaasuwaaninne ne shiishshido

dumma dumma miishshatu gaasuwan Damasqqo asati nenaara zal77idosona; eti Helb-
boona woiniyaa eessaanne Saahoora dorssaa ikisiyaa immidi, ne miishshaara laammi-
dosona. Hegaadankka qassi, qoxxido birataanne dumma dumma qimameta neeyyo
immidi laammidosona.
20 “ ‘ “Dadaana asati kooraa gilaasiyaa ehiidi zal77idosona. 21 Arabatinne Qeedaare biittaa
halaqati ubbai ne zal77e miishshaassi dorssa marata, dorssa orggetanne deeshshata ehiidi
zal77idosona. 22 Saabanne Raa7ima zal77anchchati inqquwaa, worqqaanne lo77o doorett-
tida qimameta immidi, ne miishshaara laammidosona. 23 Kaaraane, Kaneeha, Edene,
Asoorenne Kilimmaada geetettiya katamati ubbai nenaara zal77idosona. 24 Eti lo77o
maayota, salo milatiya maayuwaa, alleequwaa sikkido maayuwaa, gazza minxxaafeta,
loitti dooqqido baqettaanne wodoruwaa immidi, ne miishshaara laammidosona.
25 “ ‘ “Ne miishshati zal77anchchatu gita markkabetun caanettidi biidosona. Neenikka
darobai caanettin kumada, abbaa bollan biya markkabe mala gidadasa. 26 Ne markkabiyaa
solddissiyaageeti nena ekkidi, abbau giddo ginaa efiidosona; shin arshsho carkkoi nena
abbaayyo giddo ginan mentterettiis. 27 Neeni meqerettido gallassi ne duretettainne ne
zal77e miishshai ubbai, ne markkabiyaa solddissiyaageeti, ne markkabiyaa laaggiyaageeti,
ne markkabe giddon za77idasaa shiddiyaageeti, ne zal77anchchatinne ne giddon de7iya
olanchchati ubbai abbaa giddo muukettidosona. 28 Muukettiyaageeti waassiyo cenggurssai
abbaa gaxaa gakkanaashin siyettees.
29 “ ‘ “Markkabiyaa solddissiyaageetinne laaggiyaageeti ubbai bantta markkabetuppe
kiyidi, abbaa gaxan eqqidosona. 30 Eti ubbaikka bantta huuphiyan baanaa qolidi, bidinttan
gonddorettiiddi, ne bashshaa gishshau, iita yeehuwaa yeekkidosona. 31 Neeyyo kayyottidi,
bantta huuphiyaa meedidi, waaruwaa maayidosona; eti daro mishettidi, neeyyo yeekki-
dosona. 32 Neeyyo eti hagaadan yaagidi zilaalidosona;
‘Ha77i abbaa giddon sirphphi giida,
Xiiroosaara likkettiyai oonee?
33 Ne zal77e miishshai abbaa pinnidi yiyo wode,
biittan de7iya daro asaa kalssadasa;
ne aquwan kawoti duretidosona.
34 SHin ha77i abbaa ciimman meqerettadasa.
Ne zal77e miishshaikka neeyyo oottiya asati
ubbatikka nenaara abbaa giddon muukettidi xayidosona.
35 Abbaa doona biittatun de7iya asai ubbai
ne bolli gakkidabaa be7idi dagammidosona.
Eta kawotikka daro yayyidosona;
eta som77oi yashshaa erissees.
36 Ne wurssettai daganttiyaagaa gidiis;
neeni naa77antto mulekka de7akka.
Hegaa gishshau, biitta ubban de7iya
zal77anchchati, “Poora!” giidosona’
yaagidi zilaalidosona” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

28

Xiiroosa Halaqaa Bolli Yaana Pirddaa

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 “Laa asa na7au, Xiiroosa halaqaayyo
hagaadan yaagada yoota; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Ne wozanai otoret-
tido gishshau, ‘Taani xoossa; taani abbaa giddo ginan, xoossatu araatan uttaas’ yaagadasa.
Neeni, ‘Taani xoossadan, aadhdhida eranchcha kiyaas’ gaada qoppikkonne, neeni asappe
attin, xoossa gidakka. 3 Neeni Daaneelappekka aadhdhida eranchchee? Ai xuurikka
neeppe geemmennee? 4 Tumukka neeni ne aadhdhida eraaninne ne akeekan dure
gidadasa; biraanne worqqaa ne buquraa minjjiyo keettaa shiishshadasa. 5 Ne zal77iyaa
eran daro woriyaa demmadasa; ne duretaappe denddidaagan ne wozanai otorettiis”
yaagees.

6 “ ‘Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Neeni, ‘Taani xoossadan,
aadhdhida eranchcha’ gaada qoppiyo gishshau, 7 taani ne bolli kawotettatu ubbaappe
meqetti bainna, iita morkketa ehaana; ehin neeni ne aadhdhida eran shiishshido aqo
ubbaa xaissana; ne bonchchuwaakka eti tunissana. 8 Nena eti woridi, abbaa ciimman
olana. 9 Yaatin, nena worana haniyaagaa sinttan neeni, ‘Taani xoossa’ guutee? Nena
woriyaageetu kushiyan neeni asappe attin, xoossa gidakka. 10 Neeni allagatu kushiyan
ammanenna asi haiqqiyo haiquwaa haiqqana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odaas”
yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

Xiiroosa Kawuwaa Kunddettaa

11 Qassikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 12 “Laa asa na7au, Xiiroosa
kawuwaassi hagaadan yaagada zilaala; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Neeni
kase aadhdhida eran kumidaagaa; neeni asi leemisidi odiyo aadhdhida puulanchcha
gidadasa. 13 Neeni Edenen, Xoossaa gannatiyan kase de7adasa; sarddiyoone, tophaaziy-
oone, almmaaze, biralle, maragide, yasphphiide, sampperenne baluura geetettiya al77o
shuchchan alleeqettada, lo77o worqqa alleequwaa kase maayadasa; neeni merettido
gallassi hagee ubbai neeyyo giigiis. 14 Taani nena naagiya kiruube oottada sunttaas;
yaatada nena tiyaas. Ta geeshsha deriyaa bollan neeni de7adasa; qassi tamaadan phooliya
al77o shuchchatu giddon simerettadasa.
15 “ ‘ “Neeni merettido gallassaappe doommada, iitabai ne bolli beettido gallassai
gakkanaashin, boree bainnan de7adasa. 16 Ne daro zal77iyaappe denddidaagan, makkalan
kumada, nagaraa oottadasa. Hegaa gishshau, ta geeshsha deriyaappe tunabaadan, nena
wolqqan kessaas. Nenoo, naagiya kiruubiyau, he tamaadan phooliya al77o shuchchatu
giddoppe taani nena yedettaas. 17 Neeni puulanchcha gidiyo gishshau, daro otorettadasa;
ne bonchchuwaa gaasuwan, ne aadhdhida eraa tunissadasa. Hegaa gishshau, taani nena
sa7an olaas; hara kawoti nena qilliiccanaadan oottaas. 18 Ne nagaraa daruwaaninne ne
cimo zal77iyan, ne goinniyo sohota ubbaa tunissadasa. Hegaa gishshau, taani tamai
ne giddoppe kiyanaadan oottaas; ikka nena miis. Ubbati xeellishin, taani nena sa7aa
bollan bidintta kessaas. 19 Nena kase eriya kawotettati ubbai neban dagammidosona. Ne
wurssettai yashshiyaagaa gidiis; neeni naa77antto mulekka de7akka” yaagees’ yaagada
zilaala” yaagiiddi yiis.

Sidoona Bolli Yaana Pirddaa

20 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 21 “Laa asa na7au, ne som77uwaa Sidoona
katamaakko zaarada, a bolli hananabaa yoota. 22 Hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI
hagaadan yaagees; “Nenoo, Sidoonaa, taani neeyyo morkke! Taani ne bolli oottiyooban
ta bonchchoi qonccana. Ne giddon de7iyaageeta pirddiyoogan taani ta geeshshatettaa
bessiyo wode, taani GODAA gidiyoogaa eti ubbai erana. 23 Taani ne giddon boshaa yeddana;
ne ogiyan suuttai gukkanaadan oottana. Ubba baggaara yiya olaa gaasuwan ne asai
bisuwan haiqqana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana.
24 “ ‘ “Hagaappe sinttanau Israa7eela yuushuwan de7iya, a karidi xeelliya biitta ub-
baappe, aguntta malanne kinddiichcho mala gididi qohiyaabi ooninne de7enna. Taani
Ubbaa Haariya GODAA gidiyoogaa eti hegan erana” yaagees’ yaaga” yaagiiddi yiis.

Israa7eela Asai Anjjettiis

25 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Israa7eela asaa eti laalettido biitta
ubbaappe shiishshada, taani ehiyo wodenne he kawotettatu ubbaa sinttan taani ta
geeshshatettaa bessiyo wode, taani ta ashkkaraa Yaaqoobassi immido bantta biittan eti
de7ana. 26 Hegan eti saruwan de7ana; keettaa keexxana; woiniyaa turaakka tokkana.
Eta karidi xeelliya eta shoorota ubbaakka taani pirddiyo wode, Israa7eela asai saruwan
de7ana. Taani GODAA eta Xoossaa gidiyoogaa eti hegan erana” yaagees.

29

Gibxxe Bolli Yaana Pirddaa

[1] Nuuni omoodettido tammantta laittan, tammantta aginan, tammanne naa77antta
gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, ne som77uwaa
Gibxxe kawuwaakko zaarada, a bollinne Gibxxe biittaa ubbaa bolli hananabaa yoota.
[3] Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo, Naile SHaafaa
giddon zin77ida, keehi gitanne yashshiya do7au, 'Naile SHaafai taagaa; a medhdhidai
tana' yaagiya Gibxxe kawuwau, taani neeyyo morkke! [4] Taani ne manggaagan hinggittaa
gelissana; ne shaafan de7iya moleti ne gogaara oiqettanaadan oottana; moleti ne gogaara
oiqetti uttidaashin, taani nena haattaappe goochchada gaxi kessana. [5] Taani nenanne
ne shaafan de7iya moleta ubbaa bazzo olana; ne ahai dembban oletti attana; ne ahaa
shiishshidi moogiyaabi xayana. Taani nena saluwaa kafotussinne sa7aa do7atussi quma
oottana. [6] Gibxxen de7iya asai ubbai taani GODAA gidiyoogaa hegan erana.
" ' "Neeni Israa7eela asaassi maqqa guufe gidadasa; [7] eti nena oiqqido wode meqqada,
eta kushiyaa caddadasa; eti nenan zemppido wode meqqada, eta zokkuwaa duuttadasa.
[8] Hegaa gishshau, taani Ubbaa Haariya GODAI ne bollan bisuwaa denttiyaageeta ehaana;
eti ne asaanne ne mehiyaa ubbaa wurssana. [9] Gibxxe biittai asi bainna baisa biitta gidana.
Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana.
" ' "Hegeekka neeni, 'Naile SHaafai taagaa; a medhdhidai tana' yaagido gishshau,
[10] taani ne bollinne ne shaafaa bolli denddaas. Taani huuphessa baggaara Migidoolappe
doommada, tohossa baggaara Asiwaane katamaa gakkanaassi, hegaappekka Toophphiyaa
zawaa gakkanaassi Gibxxe ubbaa asi bainna baisa soho kessana. [11] Asa gidin mehe gidin,
hegaara kanttenna; oitamu laittai wurana gakkanaashin, aibinne hegan de7enna. [12] Taani
Gibxxe biittaa biitta ubbaappe aadhdhida baisa biitta oottana; a katamatikka oitamu laittai
wuranaashin, hara kolettida katama ubbaappe aaruwaa kolettidi de7ana. Gibxxe asaa
taani kawotettatu giddooninne hara asaa giddon laalana" yaagees.
[13] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Oitamu laittappe guyyiyan, taani
Gibxxeta laalido kawotettatu giddoppe shiishshana. [14] Taani eta eti yelettido tohossa
Gst ibxxen de7iya Patiroosa biittaa zaarana; hegan eti laafa kawotetta gididi de7ana.
[15] Gibxxee hara kawotettatu ubbaappe aadhdhida laafa kawotetta gidana. Naa77antto
hara kawotettatu bolli bana xoqqu xoqqu oottenna. Naa77antto i hara kawotettaa
haarennaadan, taani a guuttana. [16] Israa7eela asai naa77antto maado demmanau etan
ammanettenna; Gibxxen ammanettidoogee ai keena moorokko Israa7eela asai akeekana.
Taani Ubbaa Haariya GODAA gidiyoogaa eti hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Kawoi Naabukadanaxoori Gibxxe Xoonana

[17] Nuuni omoodettido laatamanne laappuntta laittan, koiro aginan, koiro gallas-
san, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [18] "Laa asa na7au, Baabiloone Ka-
woi Naabukadanaxoori Xiiroosa bolli olaa denttanau giigiis; etau huuphee xiirettana
gakkanaashiininne hasheekka masunxxana gakkanaashin, olanchchati deexo toohuwaa
tookkanaadan oottidosona; gido shin, kawoikka olanchchatikka ha daafura ubban eti Xi-
iroosappe demmidobi baawa. [19] Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees;
'Taani Gibxxe biittaa Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoorayyo aattada immana; ikka
ba olanchchatu damooza gidana mala, omooduwaaninne bonqqiyan ekkidobaa ubbaa
ekkidi baana. [20] Inne a olanchchati taayyo oottido gishshau, taani ayyo Gibxxe biittaa eta
daafurau damooza oottada immana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais' yaagees.
[21] "He gallassi taani Israa7eela asaa minttana. Hizqqeelaa, neenikka asaayyo
yootanaadan, taani nena minttana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana" yaagiiddi
yiis.

30

GODAI Gibxxe Qaxxayana

[1] Qassikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, hagaadan
yaagada hananabaa yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He gallassaayyo,
'Aayyee7ana!' yaagidi zilaalite! [3] Aissi giikko, he gallassai matiis! GODAA gallassai

gakkiis! He gallassai shaarai sikkido gallassanne kawotettatu ubbaayyo meto gallassa
gidana. [4] Gibxxe bolli olai yaana; Toophphiyaa bollankka tuggai yaana. Daroti Gibxxe
biittan haiqqana; he biittaa duretettai bonqqettana; a baasoikka bayana. [5] He olai
Toophphiyaa, Lidiyaa, Liibiyaa, Arabaanne olau maacettida biittaa asaa ubbaa Gibxxeera
gattidi wurssana" yaagees.

[6] " 'GODAI hagaadan yaagees; "Gibxxe maaddiyaageeti kunddana; a otorettiyo wolqqai
wurana. Migidoolappe biidi Asiwaane gakkanaashin, eti bisuwan haiqqana. Taani Ubbaa
Haariya GODAI hagaa odais. [7] Gibxxe biittai biitta ubbaappe aadhdhida baisa biitta
gidana; a katamatikka hara kolettida katama ubbaappe aaruwaa kolettidi de7ana. [8] Taani
Gibxxe taman oittiyo wodenne a maaddiyaageeti ubbai haiqqi wuriyo wode, taani GODAA
gidiyoogaa eti erana.

[9] " ' "He gallassi taani saro de7iya Toophphiyaa asaa daganttanau asata markkabiyan
kiittana. Gibxxee qaxxayettiyo gallassi Toophphiyaa asaa bolli tuggai yaana. Be7ite, he
gallassai gakkiis!" yaagees.

[10] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Baabiloone Kawuwaa Naabukadanaxoora
kushiyan taani Gibxxe duretettaa xaissana. [11] Kawotettatu ubbaappe aadhdhidi, meqettaa
iitiya olanchchata kaalettidi yiidi, i biittaa xaissana; eti Gibxxe asaa bollan bisuwaa
shoddidi, biittan ahaa kunttana. [12] Naile SHaafaa taani melissana; taani Gibxxe iita asatu
kushiyan aattada immana; immin eti he biittaanne an de7iyaabaa muleera xaissana. Taani
GODAI hagaa odaas" yaagees.

[13] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Memppiisa kataman de7iya eeqatanne
misileta ubbaa taani xaissana; Gibxxe biittan naa77antto halaqi de7enna; biitta ubbaa
taani yashissana. [14] Taani Patiroosa giyo tohossa bagga Gibxxe baisa kessana; huuphessa
baggaara de7iya Xo7aane kataman tamaa yeddana; Teebisa katamaakka qaxxayana.
[15] Gibxxeyyo qato gidida Pelusiyaaman ta hanqquwaa gussana; Teebisa asaa ubbaa
wurssana. [16] Taani Gibxxen tamaa oittana; Pelusiyaamikka keehi tuggatana; Teebisa
dirssaa gimbbee kolettana; Memppiisa kataman duuxxenna metoi gakkana. [17] Oona
katamaaninne Bibaasita kataman de7iya yelagai ubbai bisuwan wurana; maccaasatikka
omoodettidi baana. [18] Gibxxe wolqqaa taani mentterettiyo wode, Xaafinaasan gallassai
qammana; i otorettiyo wolqqai wurana; Gibxxe shaarai kammana; katamatu ubban de7iya
asai omooduwan baana. [19] Taani Gibxxe hegaadan qaxxayana. Taani GODAA gidiyoogaa eti
hegan erana" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

Gibxxe Kawoi Xoonettiis

[20] Nuuni omoodettido tammanne isiinintta laittan, koiro aginan, laappuntta gallassan,
GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [21] "Laa asa na7au, taani Gibxxe kawuwaa qe-
siyaa menttaas; a woishshaaninne curqqan xaaxi koolidi pattiya hiillikka baawa; hagaappe
sinttanau i minotettaa ehiidi, biso oiqqanau danddayenna. [22] Hegaa gishshau, Ubbaa
Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Taani Gibxxe kawuwaayyo morkke. Au kase meqo
qesiyaanne payya de7iya qesiyaa naa77aakka taani menttana; a bisoikka a kushiyaappe
sa7an wodhdhanaadan oottana. [23] Taani Gibxxeta kawotettatu giddooninne hara biittatun
laalana.

[24] " 'Taani Baabiloone kawuwaa qesiyaa minttada, ta bisuwaa a oittana. SHin Gibxxe
kawuwaa qesiyaa menttana; ba morkkiyaa sinttan i haiqqana haniyaabi ooliyoogaadan
oolana. [25] Ee, taani Gibxxe kawuwaa qesiyaa daafurssada, Baabiloone kawuwaa qesiyaa
minttana. Taani Baabiloone kawuwaa ta bisuwaa oittiyo wodenne i Gibxxe bolli a denttiyo
wode, Gibxxeti taani GODAA gidiyoogaa erana. [26] Gibxxeta taani kawotettatu giddooninne
biitta ubban laalana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana' yaagees" yaagiiddi yiis.

31

Gibxxe Zigan Leemisettiis

[1] Nuuni omoodettido tammanne isiinintta laittan, heezzantta aginan, koiro gallassan,
GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, Gibxxe kawuwaassinne
asaa ubbaassi hagaadan yaagada yoota; 'Ne gitatettan nena taani oonaara likkoo?
[3] " 'Neeni lo77o daashsha kuwai de7iyo Liibaanoosa zigaa mala. I aduqqidi dicciis;
a xeeraikka shaaraa gakkiis. [4] Hegan a dichchiya haattai de7ees; ciimmaappe kiyiya
pulttotikka i tokettido sohuwan yuushuwan ubban goggoosona; he pulttoti mittai
mokkiyoosaa ubbaa gakkidi ushshoosona. [5] He mittai haattai darido gishshau, woran
de7iya hara mitta ubbaappe geesaa aduqqees; a daashshatikka orddenne adussa. [6] Saluwaa
kafoti ubbai a daashshan bantta keettaa keexxidosona; bazzo do7atikka a daashshaa
garssan maraa yelidosona; gita kawotettati ubbai a kuwan uttoosona. [7] He mittai
ba gitatettaaranne ba daashshaa adussatettaara aiba lo77ii! Ba xaphuwaakka haattaa
ciimmau duge yeddi wottiis. [8] Harai atto Xoossaa gannatiyankka he zigaara likkettiya zigi
baawa; aagaa mala daashshi de7iyo xiiddikka baawa; hegaa mala irxxa mittikka baawa.
Xoossaa gannatiyankka hegaa mala lo77o mitti baawa.
[9] Taani a daro daashshan puulanchcha oottaas. Edene giyo Xoossaa gannatiyan de7iya
mittati a qanaatidosona.
[10] " 'Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He mittai aduqqidi
diccido gishshau, a xeeraikka shaaraa gakkido gishshaunne i ba geesan otorettido
gishshau, [11] taani a aggaagaas; yaatada wolqqaama, allaga kawotettaassi aattada immaas.
He kawotettai ayyo a iitatettaadan oottana. [12] Meqettaa iita allagati he mittaa qanxxi
olana; qanxxido tasheti deretun, wombbatuuninne zanggaaratun oletti attana. A kuwan
uttiya hara kawotettati he sohuwaa aggidi baana. [13] Saluwaa kafoti yiidi kunddida
mittaa bolli uttana; bazzo do7atikka a tasheta yedhdhana. [14] Haattaa lanqqen dicciya
mittatu giddon adan aduqqidi, xeerai shaaraa gakkiyo mitti de7enna. Haiqqiya asaa
bolli gakkiya haiquwaa pirddai he mittaa bolli gakkana; he pirddai i haiqqidi, duufuwan
geliyaageetuura Si7ooliyan gelanaassa" yaagees.
[15] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He mittai Si7ooliyan geliyo gallassi
ciimmaappe kiyiya pulttoti ayyo kayyottanaadan taani oottana; he pulttotu haattai
goggennaadan taani oottana; Liibaanoosikka a gishshau azzananaadan oottana. Qassi
woraa mittai ubbai shullana. [16] Taani he mittaa Si7ooliyan oliyo wode, a kunddettaa
cenggurssan kawotettai ubbai qaaxxana. Kunddidi Si7ooliyan gelida Edene mittatinne
haattaa uyiya doorettidanne lo77o Liibaanoosa mittati ubbai a kunddettan minettana.
[17] Kawotettatu giddon aara maadettidanne a kuwan uttida ubbai kase bisuwan haiqqi-
daageetuura gaittanau aara issippe Si7ooliyan gelana. [18] Edene gannatiyaa giddo mit-
tatunkka hegaa keena gitinne lo77oi baawa; shin ha77i Edene mittatudan, ikka haiqqidi
Si7ooliyan gelees; hegan i bisuwan haiqqida ammanibeennaageetu ubban gaittana.
" ' "He mittai Gibxxe kawuwaanne a asaa ubbaa leemiso. Taani Ubbaa Haariya GODAI
hagaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.

32

Gibxxee Haulaashuwan Leemisettiis

[1] Nuuni omoodettido tammanne naa77antto laittan, tammanne naa77antto aginan,
koiro gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, Gibxxe
kawuwaassi zilaala! Hagaadan yaaga; 'Neeni kawotettatu giddon nena gaammo kessadasa;
shin neeni abbaa giddon de7iya haulaasho mala. Neeni shaafatuppe kiyadasa; ne gedetun
purchchakkada, haattaa bulqqoyadasa.
[3] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Daro asai shiiqiyo wode, taani ta gitiyan
nena oiqqana; oiqqin he asai nena goochchidi, haattaappe gaxi kessana. [4] Kessin taani
nena biittan ola aggana; yaatada saluwaa kafota ne bolli utissana; bazzo do7atakka ne
ashuwaa kalssana. [5] Taani ne ashuwaa deretu bollan laalana; ne wombbatakka ne ahan
kunttana. [6] Dereta kammidi, shaafata kumana gakkanaashin, ne suuttai gukkanaadan
oottana. [7] Taani nena xaissiyo wode, saluwaa goozana; xoolinttetakka xumissana; awaakka

shaaran kammana; aginaikka ba poo7uwaa diggana. [8] Neeppe bollaara de7iya saluwaa
poo7ota ubbaa xaissada, neeyyo biittaa xumissana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa
odais.
[9] “ ‘ “Taani ne bolli gakkida bashshaa oduwaa neeni erenna biittaa ubbaa gattiyo wode,
he asaa wozanai shabbirettana. [10] Taani ne bolli gattiyoobai kawotettata ubbaa dagant-
tana. Taani ta bisuwaa eta sinttan leelleesiyo wode, kawotettati yashshan kokkorana;
neeni kunddiyo gallassi eti ubbaikka bantta shemppuwau shemppuwau yayyana” yaagees.
[11] “ ‘Ubbaa Haariya GODAI Gibxxe kawuwaayyo hagaadan yaagees; “Baabiloone
kawuwaa bisoi ne bollan yaana. [12] Hara kawotettaappe aadhdhidi, meqettaa iitiya
olanchchati bantta bisuwan ne cora asaa wurssanaadan taani oottana. Eti Gibxxe
otoruwaa xaissana; a cora asaikka wurana. [13] Daro haattaa lanqqen de7iya mehe ubbaakka
taani xaissana; hegaappe guyyiyan, haattaa bulqqoyiya asa gidin mehe gidin, mulekka
de7enna. [14] He wode taani ne haattata xillissana; ne shaafatakka woppu oottada gogissana.
Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. [15] Taani Gibxxe baisa kessiyo wode, an de7iyaabaa
ubbaa quccada xaissiyo wodenne an de7iya asaa ubbaa shociyo wode, taani GODAA
gidiyoogaa eti erana.
[16] “ ‘ “Hegee ubbai etayyo zilaaliyo zilaassa gidana. Kawotettatu maccaasati
Gibxxessinne a cora asaassi zilaalana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais” yaagees’
yaaga” yaagiiddi yiis.

Si7ooliyan Geliya Asatubaa

[17] Nuuni omoodettido tammanne naa77antto laittan, koiro aginan, tammanne
ichchashantto gallassan, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [18] “Laa asa na7au,
Gibxxe asaa coraa gishshau yeekka! Hara haiqqida, wolqqaama kawotettatuura eta
Si7ooliyaa yedda. [19] Eta, ‘Inttenoo Gibxxetoo, intte ooppe lo77uwaa dareetii? Intte
Si7ooliyan gelana; hegan intte GODAA ammanibeennaageetuura issippe zin77ana’ yaaga.
[20] “Gibxxe biittaayyo bisoi shodetti uttido gishshau, eti bisuwan haiqqidaageetu giddo
kunddana; Gibxxee ba cora asaa ubbaara duge gooshettana. [21] Si7ooliyan de7iya
wolqqaama halaqati Gibxxebaanne Gibxxe maaddidaageetubaa haasayiiddi, ‘Eti haa
duge yiidosona; GODAA ammanennan, bisuwan haiqqidaageetuura eti zin77idosona’
yaagoosona.
[22] “Asooree Si7ooliyan de7ees. Olan haiqqida Asoore olanchchatu duufoti a yuushuwan
dooddi uttidosona. [23] He duufoti ciimma ollatuppe hirkki xaggattiyaasan de7oosona. A
olanchchati, kase kawotettata ubbaa yashshan kokkorssidaageeti, ha77i a yuushuwan
de7oosona.
[24] “Elaamikka Si7ooliyan de7ees. Elaama olanchchati ubbai a duufuwaa yuushuwan
dooddi uttidosona. Kase kawotettata ubbaa yashshan kokkorssidaageeti GODAA am-
manennan, bisuwan haiqqidaageetuura gaittidi yeellatiiddi, ciimma ollan geloosona.
[25] Haiqqidaageetu gidduwan Elaamassi sohoi giigi uttiis. Elaama olanchchatu duufoti
a yuushuwan de7oosona; eti ubbaikka bisuwan haiqqidosona. Eti ubbaikka GODAA
ammanibeennaageeta. Eti kase asaa yashissidaageeta gidikkokka, ha77i yeellatiiddi,
bisuwan haiqqida asaara ciimma ollan de7oosona.
[26] “Meshekinne Tubaali bantta olanchchatuura issippe Si7ooliyan de7oosona; eti kase
kawotettata ubbaa yashshan kokkorssidaageeta gidikkokka, eti ubbaikka bisuwan haiqqi-
dosona. Eti ubbaikka GODAA ammanennaageeta. [27] Kase olanchchati moogettiyoogee
bantta kumetta ola miishshaara; eta gonddalleta eta tiran wottin, eta bisota eta hu-
uphessan wottin, moogettidosona. SHin hageeti hegaa mala kumetta bonchchoi imettin
moogettibookkona. Eti kase kawotettata yashissidaageeta.
[28] “Intte Gibxxe asatikka xoonettananne bisuwan haiqqida, ammanenna asatuura is-
sippe zin77ana.
[29] “Eedoomi ba kawotuuranne ba halaqatuura issippe Si7ooliyan de7ees; etikka kase
mino olanchchata; shin ha77i olan haiqqida, ammanenna asatuura ciimma ollan geli-
dosona.

30 "Huuphessa bagga halaqatinne Sidoona asati Si7ooliyan de7oosona. Eti kase bantta
wolqqan asaa yashissidosona; shin ha77i etikka bantta yeellaara yaa gelidosona. GODAA
ammanennan, bisuwan haiqqida asatuura issippe gaittidi, yeellatiiddi ciimma ollan
geloosona.
31 "Gibxxe kawoinne a olanchchati bisuwan haiqqida olanchchata yan be7idi minettana.
Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. 32 Taani hagaappe kase kawotettati ubbai
Gibxxe kawuwaassi yayyanaadan oottidabaa gidikkokka, inne a olanchchati GODAA
ammanennan, bisuwan haiqqida asatuura issippe zin77ana. Taani Ubbaa Haariya GODAI
hagaa odais" yaagiis.

33

GODAI Hizqqeela Wochchiya Asa Oottidi Sunttiis

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Laa asa na7au, ne biittaa asaassi
hagaadan yaagada yoota; 'Taani issi biittaa bollan olaa ehiyo wode, he biittaa asai bantta
bolli yiyaabaa wochchiya asa dooro. 3 He wochchiyaagee morkkee yiyoogaa be7innee asai
naagettanaadan, malkkataa punno. 4 Punnin ai asinne he malkkataa cenggurssaa siyidi,
naagettennan ixxin, olai yiidi a worikko, suuttaa acoi aagaa. 5 I malkkataa cenggurssaa
siyidi, naagettennan ixxido gishshau, a suuttaa acoi a bollaana. I siyidi naagettidaakko,
haiquwaappe attiyoogaa shin! 6 SHin he wochchiyaagee morkkee yiyoogaa be7iiddi,
malkkataa punnennan aggikkonne asaa erissana xayikko, olaikka yiidi, he asaappe issi
uraa worikko, he urai ba nagaran haiqqees; shin taani a suuttaa wochchiyaagaa achchana'
yaaga.
7 "Laa asa na7au, taani nena Israa7eela asaayyo wochchiyaagaa oottaas; taani neeyyo
yootiyoogaa siya; siyada asaakka erissa. 8 Issi iita asa taani, 'Laa neeni tumu haiqqana'
yaagiyo wode, i ba nagaraappe simmana mala, neeni ayyo yootana xayikko, he na-
garanchchai ba nagaran haiqqees; shin taani a suuttaa neeppe achchana. 9 SHin na-
garanchchai ba nagaraappe simmanaadan neeni yootin, i ixxikko, ba nagaran haiqqees;
shin neeni ne shemppuwaa ashshadasa.

GODAI Likke Pirddees

10 "Laa asa na7au, Israa7eela asau hagaadan yaaga; 'Intte, "Nuuni oottido nagarainne
naaqoi nu bolla de7ees; hegaappe denddidaagan nuuni gilqqi wurida. Yaatin, nuuni
waanidi paxa de7anau danddayiyoonii?" yaageeta. 11 Taani ta de7uwan hagaadan
yaagada caaqqais; "Nagaranchchai ba nagaraa aggidi, paxa de7ana mala koyaisippe
attin, nagaranchchaa haiquwan ufaittikke. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
Inttenoo, Israa7eela asau, simmite; intte iita oosuwaappe guyye simmite! Aissi haiqqanau
koyeetii?" yaagais' yaaga.
12 "Laa asa na7au, ne biittaa asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Xillo asi nagaraa
oottikko, a xillotettai a ashshenna; qassi nagaranchchai ba nagaraappe simmiichchikko,
kase nagaran i qaxxayettenna. Xillo asikka nagaraa oottikko, kase xillotettaa gishshau
de7uwan de7anau danddayenna. 13 Taani xillo asa, "Neeni tumu paxa de7ana" yaagido
wode, i ba xillotettan ammanettidi nagaraa oottikko, ba oottido nagaran i haiqqanaappe
attin, kase xillotettai ayyo qofettenna. 14 Qassi taani nagaranchcha asa, "Neeni tuma
haiqqana" yaagido wode, i ba nagaraappe simmidi, pirddaanne suure oosuwaa oottikko,
15 miishshaa tal77anau oittidobaa zaarikko, wuuqqidobaakka guyye zaarikko, nagaraa
oottiyoogaa aggidi, de7uwaa immiya higgiyaa kaallikko, yaatikko, i tuma paxa de7anaappe
attin haiqqenna. 16 I kase oottido nagarai issoinne qofettenna; ha77i pirddaanne suure
oosuwaa oottido gishshau, i tuma paxa de7ana.
17 " 'SHin ne biittaa asai, "Godaa ogee likke gidenna" yaagoosona; shin likke gidennaagee
eta ogiyaa. 18 Xillo asi ba xillotettaa aggidi, nagaraa oottikko, i ba nagaran haiqqana.
19 Qassi nagaranchcha asi ba nagaraappe simmidi, pirddaanne suure oosuwaa oottikko, he
oosuwan i paxa de7ana. 20 SHin intte, "Godaa ogee likke gidenna" yaageeta. Israa7eela
asau, taani intte bolli intte oosuwaadan oosuwaadan pirddana' yaaga" yaagiiddi yiis.

Yerusalaame Kunddettai Odettiis

21 Nuuni omoodettido tammanne naa77antto laittan, tammantto aginan, ichchashantto
gallassan, Yerusalaameppe kessi ekki yiida issi asi katamai kunddidoogaa tau yootiis.
22 He bitanee yaanaappe issi gallassaa kasetidi de7iya omarssi GODAA kushee ta bollan
shemppiis; shemppin maallado he bitanee taakko gakkanaappe kasetidi, ta doonai
dooyettiis; taani duude gidiyoogeenne attiis.
23 Yaatin, GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 24 "Laa asa na7au, Israa7eela
biittan kolettida katamatun de7iya asati hagaadan yaagoosona; 'Abrahaami barkka de7iya
issi asa; ha biittaa laattiis; shin nuuni cora; biittaikka tuma nuuyyo laata gade gididi
imettiis' yaagoosona.
25 "Hegaa gishshau, etayyo hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees;
"Intte ha77ikka goora7idi, suuttaa kessirggibeenna ashuwaa meeta; qassi eeqau goin-
neeta; shemppuwaa woreeta. Hagaa ubbaa oottiiddi, tumu intte biittaa laattuuteetii?
26 Intte intte bisuwan ammanetteeta; intte tuna oosuwaa ootteeta; intte ubbaikka intte
shooruwaa shooruwaa maccaasaa tunisseeta. Hegaa ubbaa oottiiddi, tumu intte biittaa
laattuuteetii?" yaagees' yaaga.
27 "Etayyo hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta de7uwan
caaqqais: Kolettida katamatun de7iya asati bisuwan haiqqana; katamaappe gaxan de7iya
asata taani bazzo do7au quma oottada immana; deretuuninne gonggolotun de7iya asati
boshan haiqqana. 28 Taani he biittaa moorettidanne baisa biitta kessana; eti otorettiyo
wolqqai wurana; Israa7eela dereti aiba asinne kanttenna baisa soho gidana. 29 Eti oottido
tunabaa gaasuwan taani biittaa moorettidanne baisa biitta kessiyo wode, taani GODAA
gidiyoogaa eti erana" yaagees' yaaga.
30 "Laa asa na7au, asai katamaa dirssaa lanqqiyaaninne bantta keettatu penggiyan
eqqidi, issoi issuwaara hagaadan yaagidi, nebaa haasayees; 'Haayite; GODAA achchappe
yiida qaali aibakko ane siyoos' yaagoosona. 31 Eti kase asai yiyoogaadan neekko yoosona;
ta asaadan ne sinttan uttoosona; neeni odiyoogaakka siyoosona; shin oottokkona. Eti
siiqobaa haasayoosona; shin eta wozanai go77a xalaalau yaaretees. 32 Be7a, neeni etayyo
issi siiqo mazamuriyaa lo77o cenggurssan yexxiyaanne diittaa loittidi diixxiya asa mala.
Aissi giikko, eti neeni odiyoogaa siyoosona; shin issuwaakka oottokkona.
33 "SHin neeni yootidoogee tumu polettana; polettiyo wode, hananabaa yootiyaagee eta
giddon de7iyoogaa eti erana" yaagiiddi yiis.

34

Israa7eela Henttanchchata

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Laa asa na7au, Israa7eela hent-
tanchchatu bollan hagaadan yaagada hananabaa yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; "Inttenoo, inttena heemmiya Israa7eela henttanchchatoo, intteyyo aayye7ana!
Intte dorssata heemmanau bessennee? 3 Eta maattaa uyeeta; eta ikisiyaappe dadet-
tida suufiyaa maayeeta; etappe modhdhidaageeta shukkidi meeta; shin dorssata suure
heemmekketa. 4 Daafuridaageeta gasttissibeekketa; harggidaageeta pattibeekketa; meqqi-
daageeta koolibeekketa; wora biidaageeta zaaribeekketa; bayidaageeta koyibeekketa.
Intte eta wolqqan meqettaa iitidi haarideta. 5 Dorssati ubbai heemmiyaabi xayin laalettti-
dosona; laalettidi bazzo do7atussi quma gididosona. 6 Ta dorssati laalettidosona; eti keratu
ubbaa bollinne deretu ubbaa bolli bichchaaridosona. Biitta ubbaa gaxaa gakkanaashin
laalettidosona; shin eta xomoosiyaabi woikko koyiyaabi baawa" yaagees.
7 " 'Hegaa gishshau, inttenoo, henttanchchatoo, GODAA qaalaa siyite! 8 Ubbaa Haariya
GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta de7uwan caaqqais: Ta dorssata heemmiyaabai xayin,
ta dorssati oiqettidi, bazzo do7atussi ubbaassi quma gididosona. Ta henttanchchati
ta dorssata koyibeenna gishshaunne eti ta dorssata heemmennan aggidi, banttana
heemmido gishshau, 9 inttenoo, henttanchchatoo, GODAA qaalaa siyite! 10 Taani intteyyo,
henttanchchatuyyo morkke; ta dorssata taani intteppe ekkana; taani inttena naa77antto

etau henttanchcha kessikke. Hagaappe sinttau intte intte xallaa heemmiiddi de7ekketa.
Ta dorssata taani intteppe wotta ekkana; hagaappe sinttan eti intteyyo quma kiyokkona.
Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees.

Lo77o Henttanchchaa

11 " 'Aissi giikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta huuphen ta
dorssata xomoosananne koyana. 12 Henttanchchai ba dorssatuppe bayin koyiyoogaadan,
taanikka ta dorssata koyana; shaarai goozidonne xumai sikkido gallassi eti laalettido
soho ubbaappe taani eta shiishshana. 13 Qassi taani kawotettatu giddoppenne hara biittaa
ubbaappe kessada shiishshana; shiishshada eta biitti ehaana. Ehaada Israa7eela deretun,
pulttotuuninne asai de7iyo sohotun taani eta heemmana. 14 Taani eta lo77o qooruwan
heemmana; qassi Israa7eela kerati eti heemettiyo soho gidana. Hegan eti lo77o qooroi
de7iyo Israa7eela keratu bolli heemettananne allaxxana. 15 Taani ta huuphen ta dorssata
heemmananne allaxissana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. 16 Taani bayidaageeta
koyana; wora biidaageetakka zaarana; meqqidaageeta koolana; harggidaageetakka pat-
tana. SHin modhdhidaageetanne minnidaageeta xaissana; aissi giikko, taani suure
pirddiya henttanchcha" yaagees.
17 " 'Inttenoo, ta wudiyaa dorssatoo, inttebaa gidikko, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; "Inttena ubbaakka taani pirddana; kehaa iitaappe, dorssaa deeshshaappe taani
shaakkana. 18 Intte lo77o qooruwan heemettiyoogee gidana xayiinee, attida maataa intte
tohuwan yererettiyoogee? Qassi intte xillo haattaa uyiyoogee gidana xayiinee, attida
haattaa tohuwan bulqqoyiyoogee? 19 Ta dorssati intte intte tohuwan yererettido maataa
maanaunne intte intte tohuwan bulqqoyido haattaa uyanau bessii?" yaagees.
20 " 'Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, modhdho
dorssatuppenne gilqqa dorssatuppe gidduwan taani ta huuphen pirddana. 21 Laafata intte
intte miyyiyaaninne intte morggiyan sugiyo gishshaunne gaxi kessana gakkanaashin,
intte eta intte kaciyan qaiciyo gishshau, 22 taani ta dorssata ashshana. Hagaappe sinttau
ooninne eta oiqqenna; ta keha dorssatuppenne ta iita dorssatuppe gidduwan taani
pirddana. 23 Taani eta bollan issi henttanchchaa, ta ashkkaraa Daawita sunttana; i eta
heemmananne etau henttanchcha gidana. 24 Hegaappe sinttan taani GODAI eta Xoossaa
gidana; ta ashkkarai Daawiti eta giddon halaqa gidana. Taani GODAI hagaa odaas.
25 " ' "Taani etaara sarotettaa maachchaa maacettana; iita do7atakka taani biittaappe
diggana; yaatobare ta dorssati bazzon saro de7ana; wora garssankka hirggi bainnan
allaxxana. 26 Taani etanne ta deriyaa yuushuwan de7iya sohota anjjana. Etau koshshiya
iraakka wodiyan immana; he irai etau anjjo gidana. 27 Gaden de7iya mittati aifana;
biittaikka kattaa mokkana. Asai ubbai he biittan saro de7ana. Taani eta qambbaraa
menttada, eta ailleyidaageetu kushiyaappe kessiyo wode, taani GODAA gidiyoogaa eti
erana. 28 Hegaappe guyyiyan, eti hara kawotettatussi bonqqiyoobaa kiyokkona; biittan
de7iya do7atikka eta mookkona. Aibinne daganttennan, eti saro de7ana. 29 Taani
etau aradda gadiyaa immana; eti naa77antto koshan wurokkona; woikko qassi hara
kawotettatussi cayiyoobaa kiyokkona. 30 He wode eti taani GODAI, eta Xoossai etaara
de7iyoogaanne Israa7eela asai ta asaa gidiyoogaa erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI
hagaa odais. 31 Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte ta dorssata; ta qooruwan miya dorssata;
taanikka intte Xoossaa. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees' yaaga"
yaagiiddi yiis.

35

Eedooma Pirddaa

1 GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Laa asa na7au, Eedooma biittan
de7iya Se7iira Deriyaa bolli hananabaa yoota. 3 Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI
hagaadan yaagees; "Nenoo, Se7iira Deriyau, taani neeyyo morkke; taani ta kushiyaa ne
bolli yeddada, nena moorettidanne baisa kessana. 4 Taani ne katamata qolana; neenikka
baisa gidana. Taani GODAA gidiyoogaa neeni hegan erana.

5 “ ‘ “Neeyyo Israa7eelaara wurenna morkketettai de7iyo gishshau, eta metuwaa wode,
eta wurssetta qixaatiyaa wode, eta neeni bisuwau aattada immido gishshau, 6 taani
Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: taani nena haiquwan qaxxayana; neeni
haiquwaappe kessa ekkanau mulekka danddayakka! Neeni asa woriya asa gidiyo gishshau,
nena woriya asi nena kaallana! 7 Taani Se7iira Deriyaa moorettida baisa kessana; qassi
hegaara yaanne haanne aadhdhiya ubbaakka xaissana. 8 Taani ne dereta ubbaa ahan
kunttana; ne kerati, ne wombbatinne ne zanggaarati bisuwan haiqqidaageetu ahan
kamettana. 9 Taani nena merinau baisa oottana; ne katamati ona gidana. Taani GODAA
gidiyoogaa intte he wode erana.
10 “ ‘ “Taani GODAI Israa7eelanne Yihudaa biittatun de7ishin intte, ‘Ha naa77u kawotet-
tatanne ha naa77u biittata nuuni oiqqana; eti nubaa gidana’ giido gishshau, 11 taani
Ubbaa Haariya GODAI ta de7uwan caaqqais: Intte eta morkkidi, eta bolli yiillotido
yiilluwaadaaninne qanaatido qanaatiyaadan, taani intteyyo zaarana. Taani inttena
pirddiyo wode, taani tana gidiyoogaa inttena erissana. 12 Qassi intte, ‘Israa7eela dereti
baisa attidosona; nuuni mi xaissana mala, nuussi imettidosona’ giidi, haasayido cashshaa
ubbaa taani GODAI siyidoogaa intte he wode erana. 13 Neeni ta bolli otorettadasanne
darissada haasayadasa; taanikka hegaa siyaas” yaagees.
14 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Biittai sa7ai ufaittana mala, taani inttena
baisa kessana. 15 Israa7eela asaa laatai baisa gididoogan intte ufaittido gishshau, Se7iira
Deriyaanne Eedooma biittaa ubbaa taani baisa oottana. Taani GODAA gidiyoogaa intte
hegan erana” yaagees’ yaaga.

36

Xoossai Israa7eela Anjjana

1 “Laa asa na7au, Israa7eela deretuyyo hananabaa hagaadan yaagada yoota; ‘Int-
tenoo, Israa7eela deretoo, GODAA qaalaa siyite! 2-3 Intte morkketi, “Beni xoqqa dereti
ubbai nubaa gididosona!” yaagido gishshau, eti inttena mentterettidi baisa oottido
gishshau, intte cora kawotettatun haarettanaadan oottido gishshaunne inttena daro
cayettiyaabaanne qilliicettiyaabaa oottido gishshau, 4 GODAA qaalaa siyite! Ubbaa Haariya
GODAI deretussinne keratussi, zanggaaratussinne wombbatussi, yuushuwan de7iya hara
kawotettati oiqqidonne qilliiccido sohotussinne moorettidanne baisa gidida katamatussi
hagaadan yaagees. 5 I tumuppe hagaadan yaagees; “Taani ta eexxiya hanqquwan hara
kawotettatu bollinne Eedooma bolli haasayaas. Eti wozanaappe ufaittiiddinne kariiddi, ta
biittaa banttau ekkidosona; hentta gadetakka laattidosona. 6 Hegaa gishshau, Israa7eela
biittaabaa hananabaa yoota. Kawotettatu cashshaa gishshau, taani GODAI hanqquwan
mishettada giyoogaa ubbaa deretuyyo keratuyyo, zanggaaratuyyoonne wombbatuyyo
yoota. 7 Yuushuwan de7iya kawotettati ubbai cayettanaagaa taani Ubbaa Haariya GODAI
tumuppe caaqqada yootais.
8 “ ‘ “SHin inttenoo, Israa7eela deretoo, intte daayana; ta asaassi Israa7eelassi aifana.
Aissi giikko, eti eesuwan bantta biitti simmana. 9 Taani inttenaara de7ais; taani inttekko
simmana; intte biittai goyettananne zerettana. 10 Taani Israa7eela asaa qoodaa ha biittan
darissana; katamatun asai de7ana; laalettida sohoti simmidi gimbbettana. 11 Taani asaakka
mehiyaakka intte bolli darissana; eti yelettananne corattana. Beniigaadankka intte bolli
asai de7anaadan taani oottana. Taani intteyyo kaseegaappe aadhdhiya lo77obaa oottana.
Taani GODAA gidiyoogaa intte hegan erana. 12 Taani ta asai Israa7eeli intte bollaara
hemettanaadan oottana. Naa77antto eta naata xaissekketa. Eti inttena laattana; inttekka
etayyo laata gidana” yaagees.
13 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Asai inttena, ‘Asaa wursseeta; intte
kawotettaakka na7i bainnabaa kesseeta’ yaagees. 14 Hegaa gishshau, hagaappe sinttanau
intte asaa wurssekketanne intte kawotettaa na7i bainnabaa kessekketa. Taani Ubbaa
Haariya GODAI hagaa odais. 15 Qassi kawotettatu cashshaa hagaappe sinttanau taani

inttena sissikke; intte asaa yeellaakka hagaappe sinttanau tookkekketa; qassi intte asaassi
xube gidekketa. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees' yaaga" yaagiiddi yiis.
16 Qassikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; 17 "Laa asa na7au, Israa7eela
asati bantta biittan de7iyo wode, eti bantta ogiyaaninne bantta oosuwan biittaa tunis-
sidosona; ta sinttan eta eeshshai maccaasaa kushe qitaa tunatettaa mala. 18 Eti biittan
suuttaa gussido gishshaunne bantta eeqan biittaa tunissido gishshau, ta hanqquwaa eta
bollan gussaas. 19 Taani eta kawotettatu giddon laalaas; etikka biitta ubban laalettidosona.
Taani eta eta eeshshaadaaninne eta oosuwaadan pirddaas. 20 Eti biido soho ubban asai eta,
'Hageeti GODAA asata; shin eti a biittaappe wolqqan kiyidaageeta' yaagees; hegan eti ta
geeshsha sunttaa tunissidosona. 21 SHin Israa7eela asai biido kawotettatu ubbaa giddon
tunissido ta geeshsha sunttaabai tana michchees.
22 "Hegaa gishshau, neeni Israa7eela asaayyo hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI
hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani hagaa oottiyoogee, intte biido
kawotettatu ubbaa giddon tunissido ta geeshsha sunttaa gishshaassappe attin, intte
gishshaassa giddenna. 23 Intte tunissin, kawotettatu giddon tunida ta gita sunttaa
geeshshatettaa taani bessana. Eti xeellishin, intte baggaara taani ta geeshshatettaa
bessiyo wode, taani GODAA gidiyoogaa eti erana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
24 " ' "Aissi giikko, taani inttena kawotettatu giddoppe kessana; biitta ubbaappekka
shiishshana. SHiishshada intte biitti zaarada ehaana. 25 Taani inttena xillo haattan
aracana; yaatada inttena intte tunatetta ubbaappenne intte eeqa ubbaappe geeshshana.
26 " ' "Taani intteyyo ooratta wozanaa immana; ooratta ayyaanaakka intte giddon
wottana; qassi shuchcha wozanaa intteppe kessada, asho wozanaa immana. 27 Taani ta
Ayyaanaa intte giddon wottana; yaatada intte ta wogaa kaallanaadaaninne ta higgiyaa
minttidi naaganaadan oottana. 28 Taani intte maizza aawatussi immido biittan intte
de7ana; intte ta asa gidana; taanikka intte Xoossaa gidana. 29 Intte tunatetta ubbaappe
taani inttena ashshana; kattai intteyyo daranaadan oottana; koshaakka naa77antto intte
bolli ehiikke. 30 Koshaa gaasuwan intte kawotettatu giddon kauyyennaadan, taani intte
mittaa aifiyaanne intte shooqaa kattaa darissana. 31 He wode intte intte iita ogiyaanne
intte lo77o gidenna oosuwaa hassayana; hassayidi intte nagaraanne intte tuna oosuwaa
gishshau, intte inttena shenetana. 32 Taani hagaa ubbaa oottiyoogee intte gishshaassa
gidennaagaa erite. Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte intte hanotan yeellatitenne kauyyite.
Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees.
33 " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena intte nagaraa ub-
baappe geeshshiyo gallassi, intte katamatun zaarettidi asai de7anaadan oottana; qolet-
tidaageetikka simmidi gimbbettana. 34 A mataara aadhdhiya asaa sinttan baisa gididi
de7iya biittai baisa gidiyoogaa aggidi goyettana. 35 Asai haasayiiddi, 'Hagee kase baisa
gidida biittai ha77i Edene Gannatiyaa mala gidiis; kase qolettida, asi de7ennanne baisa
katamatikka ha77i gimbbettidanne asi de7iyo katamata gididosona' yaagana. 36 He wode
intte yuushuwan de7iya attida kawotettati taani GODAI qolettida katamata zaarada
keexxidoogaanne qa77ettida biittai simmidi kattaa mokkanaadan oottidoogaa erana.
Taani GODAI hagaa yootaas; taani yootidoogaa taanikka oottana" yaagees.
37 " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asai qassikka issiton tana
maaduwaa oichchanaadan oottana; yaatada eta qoodaa dorssaa wudiyaadan corissana.
38 Yarshshiyo dorssaa wudiyaadan, Yerusalaamen baalaa gallassan yarshshuwaassi shi-
ishshido dorssaa wudiyaadan, eta qolettida katamatun asaa wudee kumana. Taani GODAA
gidiyoogaa eti he wode erana" yaagiis' yaaga" yaagiiddi yiis.

37

Mela Meqettai De7iyo Zanggaaraa

1 GODAA kushee ta bolli wodhdhiis; i tana GODAA Ayyaanan kessidi, meqettai kumi ut-
tido wombban wottiis. 2 I tana eta giddon yaanne haanne kaalettiis; taanikka kinchchillidi

melida meqettati kumidaageeta wombbaa giddon be7aas. [3] I tana, “Laa asa na7au, ha
meqettati simmidi, paxa shemppoora de7anau danddayiyoonaa?” yaagiis.
Yaagin taani, “Ubbaa Haariya GODAU, hagaa neeni eraasa” yaagaas.
[4] Yaagin i tana hagaadan yaagiis; “Ha meqettatuyyo hagaadan yaagada hananabaa
yoota; ‘Inttenoo, mela meqettatoo, [5] GODAA qaalaa siyite! Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; “Taani shemppuwaa intte giddo gelissana; yaatobare intte paxa de7ana. [6] Taani
intte bolli xaphota wottada, ashoikka intte bolli simmanaadan oottada, inttena gogaa
maizzana. Intte paxa shemppoora de7ana mala, taani intte giddo shemppuwaa gelissana.
He wode intte taani GODAA gidiyoogaa erana” yaagees’ yaaga” yaagiis.
[7] Yaagin i tana azazidoogaadan hananabaa yootaas; taani hananabaa yootishin, giiret-
tainne cenggurssai siyettiis; qassi meqettati shiiqidi, ba sohuwan sohuwan ohettidosona.
[8] Taani xeelliyo wode, eta bollan xaphoti de7oosona; ashoikka eta bollan simmiis; gogaakka
maayidosona; shin shemppoi etan de7enna.
[9] Yaatin, i tana hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, carkkuwaassi hananabaa hagaadan
yaagada yoota; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Nenoo, carkkuwau, oiddu
zooziyaarakka haa ya; yaada eti shemppoora de7anaadan, ha haiqqidaageetu giddo
zaarada punna” yaagees’ yaaga” yaagiis. [10] Yaagin i tana azazidoogaadankka, taani
hananabaa yootaas; yootin shemppoi eta giddo geliis; gelin paxidi, keehi daro olanchchata
gididi eqqidosona.
[11] Hegaappe guyyiyan, i tau hagaadan yaagiis; “Laa asa na7au, ha meqettati kumetta
Israa7eela asaa leemiso; Israa7eela asaikka, ‘Nu meqettati melidosona; nu sintta ufais-
saikka kichchiis; nuuni muleera xayida’ yaagoosona. [12] Hegaa gishshau, etassi hagaadan
yaagada hananabaa yoota; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, ta asatoo,
taani intte duufuwaa dooyana; dooyada inttena hegaappe kessana; taani inttena zaarada,
Israa7eela biitti ehaana. [13] Ta asatoo, taani intte duufuwaa dooyiyo wodenne inttena
kessiyo wode, taani GODAA gidiyoogaa intte erana. [14] Taani ta Ayyaanaa intte giddon
wottana; wottobare intte paxa de7ana. Qassi taani inttena intte biittan wottana. He wode
taani GODAI yootidoogaanne yootada oottidoogaa intte erana. Taani GODAI hagaa odais”
yaagees’ yaaga” yaagiis.
[15] Zaaridikka GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [16] “Laa asa na7au, issi
mittaa gatimaa ekkada, a bolli, ‘Hagee Yihudaagaanne aara de7iya Israa7eela asaagaa’
yaagiyaagaa xaafa. Qassi hara gatimaa ekkada, a bolli, ‘Hagee Efireemaagaa; ikka
qassi Yooseefaagaanne aara de7iya Israa7eela asaagaa’ yaagiyaagaa xaafa. [17] Hegaappe
guyyiyan, eti ne kushiyan issi gatima gidanaadan, eta naa77aa issippe gatta.
[18] “Ne biittaa asai nena, ‘Hagee neeni oottiyoogee aibee? Nuuyyo birshshettaa oda’
yaagidi oichchiyo wode, [19] etayyo hagaadan yaaga; ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; “Taani Efireema kushiyan de7iya Yooseefa gatimaanne aara de7iya Israa7eela
zareta ekkanau hanais; ekkada eta naa77aa issi gatima oottanau, Yihudaa gatimaara
gattana. Yaatobare eti naa77ai ta kushiyan issuwaa gidana” yaagees’ yaaga.
[20] “He neeni eta bolli xaafido naa77u gatimata eta sinttan oiqqada, [21] eta hagaadan yaaga;
‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Taani Israa7eela asaa eti biido kawotettatu gid-
doppe kessana; taani eta ubbasaappe shiishshada, eta biitti zaarada ehaana. [22] Israa7eela
deretu bolli, eta biittan taani eta issi kawotetta oottana; eta ubbaa bolli issi kawoi
kawotana. Qassi eti naa77antto naa77u biitta kiyokkona; woikko naa77u kawotetta gididi
shaahettokkona. [23] Hegaappe guyyiyan, eti bantta eeqatuuninne bantta sheneyiyaabatun,
woikko bantta naaquwan banttana tunissokkona. Waanidi giikko, taani eta eti guyye
simmido nagaraa ubbaappe ashshana; qassi taani eta geeshshana. Eti ta asaa gidana;
taanikka eta Xoossaa gidana.
[24] “ ‘ “Ta ashkkarai Daawiti etayyo kawo gidana; etau ubbau issi henttanchchaa xalaalai
de7ana. Eti ta higgiyaa kaallana; ta wogaakka minttidi naagana. [25] Taani ta ashkkaraa
Yaaqoobassi immidonne intte maizza aawati de7ido biittan eti de7ana. He biittan eti,
eta naatinne eta naatu naati merinau de7ana; ta ashkkarai Daawiti eta bollan merinau
halaqa gidana. [26] Taani etaara Sarotettaa maachchaa maacettana; he maachchaikka etaara

merinaa maachcha gidana. Taani eta minttada essana; eta qoodaakka corissana; ta Beeta
Maqidasiyaakka merinau eta giddon wottana. [27] Yaatada taani hegan etaara de7ana. Taani
eta Xoossaa gidana; etikka ta asa gidana. [28] Ta Beeta Maqidasee eta giddon merinau de7iyo
wode, Israa7eelata geeshshiyaagee tana, GODAA gidiyoogaa kawotettati erana" yaagees'
yaaga" yaagiiddi yiis.

38

Googa Bolli Odettida Hiraagaa

[1] GODAA qaalai taakko hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Laa asa na7au, Maagooga biittan
de7iya Googakko, Meshekanne Tubaala asaayyo waanna halaqaakko simmada, a bolli
hananabaa yoota. [3] Hagaadan yaaga; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Laa
Googaa, Meshekanne Tubaala asaayyo waanna halaqau, taani neeyyo morkke. [4] Taani nena
guyye zaarana; ne manggaagan hookkuwaa gelissada, nena ne kumetta olanchchatuura,
ne paratuura, kumetta ola miishshaa maayida ne paraasatuuranne bantta bisuwaa
leelleesiya, gitanne guutta gonddalliyaa oiqqida guite asaara nena goochchada kessana.
[5] Parsseppe, Toophphiyaappenne Liibiyaappe[1] yiida asai gonddalliyaa oiqqidi, huuphiyan
birata qophiyaa wottidi, etaara gidana. [6] Qassi Goomerinne a olanchchati ubbai, hu-
uphessa gaxan de7iya Beeti-Togarmminne a olanchchati guitee, he cora asati nenaara
gidana.

[7] " ' "Neeninne neekko shiiqida asai ubbai giigite; inttena makkite. Yaatada neeni
eta azaziyaagaa gida. [8] Daro wodiyaappe guyyiyan, neeni koyettana; sinttappe yaana
laittatun neeni daro wodiyaa baisa gididi de7ida biittaa, olaappe shemppida biittaa, an
de7iya asai daro kawotettatuppe Israa7eela deretukko shiiqido biittaa woraajjana. Eti
daro kawotettatuppe shiiqidaageetanne ubbaikka ha77i saruwan de7iyaageeta. [9] Neeni, ne
olanchchatinne nenaara de7iya daro kawotettati gotiyaadan denddana; intte shaaraadan,
biittaa kammana" yaagees.

[10] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He wode qofai ne wozana giddo yin, neeni
iitabaa halchchana. [11] Neeni hagaadan yaagana; 'Taani he direttibeenna qeeri katamati
de7iyo biittaa woraajjana; he woppu giidi, hirggi bainnan de7iya asata, etau ubbaukka
dirssi, penggee woikko hiraqoi bainnaageeta taani olana. [12] Taani eta omooddananne
bonqqana; kase baisa gidida biittaa simmidi uttida, kawotettatu giddoppe shiiqida, mi-
izzaanne miishshaa haarida, biittaayyo gul77an uttida asaa bollan ta kushiyaa denttana'
yaagana. [13] Yaagin Saaba asai, Dadaana asainne Tarsseesa katamatu zal77anchchati
ubbai hagaadan yaagana; 'Neeni bonqqanau yaadii? Neeni ne olanchchata omooduwaa
toossanau, biraanne worqqaa efiissanau, miizzaanne miishshaa ekkanaunne keehi daro
omooduwaa oiqqanau shiishshadii?' yaagana" yaagees' yaaga.

[14] "Hegaa gishshau, asa na7au, Googa bolli hananabaa yoota. Hagaadan yaaga; 'Ubbaa
Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He wode, ta asai Israa7eeli hirggi bainnan de7iyo
wode, neeni denddana. [15] Denddada, neeni de7iyo huuphessa gaxa biittaappe yaana.
Neeninne nenaara de7iya cora kawotettati paraa toggidi, mino olanchcha gididi, guitee
yaana. [16] Biittaa kammiya shaaraadan, neeni ta asaa Israa7eela bolli woraajjana. Laa
Googaa, sinttappe yaana wode, taani nena ta biittaa bolli woraajissana. Hegaa taani oot-
tiyoogee kawotettati tana eranaassanne taani ne baggaara oottiyooban ta geeshshatettai
eta sinttan beettanaassa" yaagees.

[17] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Taani ta ashkkaratu baggaara, Is-
raa7eelan hananabaa yootiyaageetu baggaara kase aadhdhida wode yootidoi nena. Eti
he wode daro laittaa taani nena eta bolli ehaanaagaa yootidosona" yaagees.

Googa Bolli Yiya Pirddaa

[18] " 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Googi Israa7eela bolli woraajjiyo wode,
ta hanqqoi suullana. [19] He wode Israa7eela biittan wolqqaama biittaa qaattai hanana;

---

1 38:5 Liibiyaappe: Ibraawettuwan he biittai "Puuxa" geetettees.

hegaa taani ta mishuwaaninne ta eexxiya hanqquwan awaajjais. [20] Abbaa molee, saluwaa
kafoi, deriyan de7iya meheenne do7ai, sa7aa bollan woxxi qaaxxiya mereta ubbainne
sa7an de7iya asai ubbai ta sinttan kokkorana. Dereti kunddana; aafotikka woddana;
qassi dirssaa gimbbee ubbaikka qolettana. [21] Taani ta deretu ubban Googa bolli bisoi
denddanaadan oottana; olanchchati bantta bisuwaa bantta bolli zaaridi, issoi issuwaa
siifana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. [22] Taani boshaaninne haiquwan a
qaxxayana; qassi wolqqaama iraa, shachchaa, eexxiya tamaanne dinniyaa taani a bolli,
a olanchchatu bollinne aara de7iya cora kawotettatu bolli bukissana. [23] Hegaadan oottada,
taani ta gitatettaanne ta geeshshatettaa bessana. Qassi daro kawotettata taani tanatettaa
erissana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana" yaagees' yaaga.

39

Googi Xoonettana

[1] "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Laa asa na7au, Googa bolli hananabaa
yoota. Hagaadan yaaga; "Meshekanne Tubaala asaayyo waanna halaqau Googaa, taani
neeyyo morkke. [2] Taani nena guyye zaarana; huuphessa gaxa biittaappe goochcha kessada,
Israa7eela deretu bollan taani nena ehaana. [3] Hegaappe guyyiyan, taani ne haddirssa
kushiyaappe wonddafiyaa, ne ushachcha kushiyaappe zubbiyaa shocada olissana. [4] Neeni,
ne olanchchatinne nenaara de7iya kawotettati ubbai Israa7eela deriyaa bollan kunddi
attana. Taani intte ashuwaa miya kafotussinne bazzo do7atussi quma oottada immana.
[5] Taani Ubbaa Haariya GODAI yootido gishshau, intte milxxi giida dembban kunddi
attana. [6] Maagooga biittaaninne abbaa doonan, hirggi bainnan uttida asaa bollan taani
eexxiya tamaa yeddana. Taani GODAA gidiyoogaa eti hegan erana. [7] Taani ta geeshsha
sunttai ta asaa Israa7eela giddon erettanaadan oottana. Hagaappe sinttanau ta geeshsha
sunttai cayettenna. Hegaappe guyyiyan, kawotettati taani GODAA, Israa7eela Geeshshaa
gidiyoogaa erana" yaaga' yaagees.

[8] "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; ' "He gallassai yaana; attenna" yaagada
taani yootido gallassai hagaa. [9] He wode Israa7eela katamatun de7iya asai kiyidi, ola
miishshata ubbaa taman eettana; hegeetikka gitanne guutta gonddalleta, wonddafetanne
zubbeta, tooratanne dullata. Laappun laitta kumettaa eti hegeeta eettiyo mittaa kessidi
go7ettana. [10] Eti mittaa mixanau woikko woraappe eettiyo mittaa qanxxanau koshshenna.
Aissi giikko, eti shiishshido ola miishshata eettiyo mitta oottidi go7ettana. Banttana
bonqqidaageeta eti bonqqana; banttabaa ekkidaageetuppe eti ekkana. Taani Ubbaa
Haariya GODAI hagaa odais.

[11] " 'He gallassi Googi moogettiyo sohuwaa taani ayyo Israa7eela biittan immana. He
sohoi abbaappe arshsho baggaara de7iya Ogiyaasatu Wombbaa giyo wombbaa giddoona
gidana. Googinne a olanchchati ubbai hegan moogettiyo gishshau, eta duufoi hegaara
hemettiya asau ogiyaa gorddana. He sohoikka qassi, "Googa Olanchchatu Wombbaa"
yaagetettidi xeegettana. [12] Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai biittaa geeshshanau,
laappun agina kumettaa he ahaa moogiiddi gam77ana. [13] He biittan de7iya asai ubbai
ahaa moogiyoogan maadettana; hegaa gishshau, taani xooniyo gallassi etau bonchcho
gidana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. [14] Laappun aginaappe guyyiyan, attida
ahai de7ikko, biittai geeyanaadan, yuuyi yuuyidi attida ahaa mooganau, asai doorettana.
[15] Eti biittan yuuyishin, asaa meqettai beettikko, he meqettaa miyyiyan malaataa wottana.
Wottin moogiyaageeti yiidi, Googa Olanchchatu Wombban moogana. [16] Hegaadan oottin
biittai simmidi geeyana. Hegaa heeran, "Googa Olanchchatu Katamaa" geetetti xeegettiya
katamai de7ana' yaagees.

[17] "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Laa asa na7au, kafo zare ubbaanne sa7aa
do7ata ubbaa hagaadan yaagada xeesa; "Taani intteyyo Israa7eela deretu huuphiyan
giigissido gita yarshshuwaassi ubbasaappe shiiqidi, issippe haayite. Hagan intte ashuwaa
maana; suuttaakka uyana. [18] Intte mino asatu ashuwaa maana; biittaa halaqatu suuttaakka
uyana. Eti intteyyo dorssa galssa, anqqara dorssa, tumaleessa deeshshanne ordde boora

mala gidana. Eti ubbaikka xiihettida Baasaane mehetu mala. [19] Taani intteyyo giigis-
siyo yarshshuwaappe kallana gakkanau, modhdhuwaa intte maana; qassi mattottana
gakkanau, suuttaa intte uyana. [20] Taani intteyyo aattiyo maaddaappe parata, paraasata,
mino asatanne dumma dumma qommo wotaaddarata intte ganjjee kallana gakkanaashin
intte maana" yaagada xeesa. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
[21] " 'Taani kawotettatu giddon ta bonchchuwaa qonccissana. Qassi taani qaxxayiyo
qixaatiyaanne taani eta bollan denttido ta kushiyaa kawotettati ubbai be7ana. [22] He
gallassaappe doommidi, Israa7eela asai taani GODAA eta Xoossaa gidiyoogaa erana.
[23] Qassi Israa7eela asai omooduwan biidoogee bantta nagaraa gaasuwaana gidiyoogaa hara
kawotettati erana. Eti taayyo ammanettennan ixxido gishshau, taani ta som77uwaa
etappe genttada, eta eta morkketussi aattada immaas; immin eti ubbaikka olan haiqqi
wuridosona. [24] Eta tunatettaanne eta iitatettaa keenaa etau bessiya qixaatiyaa qaxxayaas;
ta som77uwaakka etappe genttaas' yaagees.
[25] "Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; 'Ha77i taani Yaaqooba zareta
omooduwaappe zaarada ehaana; qassi Israa7eela asaa ubbaayyo qarettana. Taani ta
geeshsha sunttai cayettennaadan oottana. [26] Eti eta yashshiyaabi issoinne bainnasan,
bantta biittan saro deettaa doommiyo wode, kase bantta yeellaanne taayyo eti
ammanettennan ixxidoogaa dogana. [27] Taani eta kawotettatu ubbaa giddoppe zaarada
ehaana; qassi eta morkketu biittaappekka eta shiishshana. Hegaadan oottada, taani
geeshsha gidiyoogaa kawotettata ubbaa bessana. [28] Taani eta kawotettatu giddo
omooduwau yeddido gishshaunne eta shiishshada, eta biitti zaarido gishshau, taani
GODAA eta Xoossaa gidiyoogaa eti erana. Taani etappe issuwaanne kawotettatu giddon
aggikke. [29] Taani ta Ayyaanaa Israa7eela asaa bolli gussana; naa77antto ta som77uwaa
etappe mulekka genttikke. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais' yaagees" yaagiiddi
yiis.

40

Sinttappe Keexettana Beeta Maqidasiyaa Ajjuutaa (40:1-48:35)

Hizqqeeli Ajjuutan Yerusalaame Biis

[1] Nuuni omoodettido laatamanne ichchashantta laittan, Yerusalaamee xoonettido
tammanne oiddantto laittan, ooratta laittai gelido tammantta gallassan, GODAA kushee
ta bolli de7ees. [2] Xoossaa ajjuutan i tana Israa7eela biittaa efiidi, issi xoqqa deriyaa
huuphiyan essiis. He deriyaappe tohossa baggaara katama milatiya keettati de7oosona.
[3] I tana yaa ekkidi efiis; efin taani nahaasiyaa birataadan phooliya issi bitaniyaa be7aas.
He bitanee liinuwaappe oosettida meetiriyaanne likkiyo gatimaa oiqqidi, dirssaa penggen
eqqiis. [4] I tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, nena taani ha sohuwaa ehiidoogee taani
nena bessiyoobaa ubbaa neeni mintta akeekanaassa. Hegaa gishshau, ne aifiyan xeella; ne
haittan siya; ne wozanan wotta. Neeni be7iyoobaa ubbaa Israa7eela asau yoota" yaagiis.

Arshsho Penggiyaa

[5] Taani Beeta Maqidasiyaa muleera yuuyi aadhdhida dirssaa gimbbiyaa be7aas. He
bitaniyaa kushiyan likkiyo usuppun adussa wara gatimai de7ees. Issi adussa warai issi
waraa bolli oiddu biradhdheta gujjidoogaa. I gimbbiyaa likkiis; likkin gimbbiyaayyo geesai
6 wara; gomppaikka 6 wara gidiis.
[6] Hegaappe guyyiyan, arshsho baggaara de7iya dirssaa penggiyaakko biis. Xekkata pude
kiyidi, penggiyaa goccillaa likkiis; likkin 6 wara gidiis. [7] Hegaappe kanttin, loossoinne
ushachchaaranne haddirssaara penggiyaa naagiyaageeti eqqiyo heezzu heezzu kifileti
de7oosona; issi issi kifilee 6 wara adussanne 6 wara aaho. Eta giddon de7iya godati 5
wara ordde. Penggiyaa naagiyaageetu kifiletuppe ya baggaara, Beeta Maqidasiyaa xeelliya
baranddaa goccillai 6 wara.
[8] Hegaappe guyyiyan, he bitanee geliyoosaa baranddaa likkiis; likkin 8 wara gidiis.
[9] Hegee Beeta Maqidasiyaa xeelliya penggiyaa wurssettan de7ees. He baranddaa tuuqetu

orddetettai naa77u naa77u wara. [10] Arshsho bagga penggiyan so baggaara, geliyo
loossuwaa penggiyaa naagiyaageetu kifileti, ha baggaara heezzai ya baggaara heezzai
de7oosona. Eta gomppai ubbaageekka lagge; eta shaakkiya dirssaa gimbbiyaa orddetet-
taikka lagge.
[11] Hegaappe guyyiyan, he bitanee dirssaa penggiyaa kanttiyo sohuwaa gomppaa likkiis;
likkin muleera 13 wara gidiis. Penggetuppe gidduwan de7iya loossoi 10 wara. [12] Issi issi
penggiyaa naagiyaageetu kifiliyaa sinttan geesai issi wara, gomppaikka issi wara gidido
godai de7ees; naagiyaageetu kifileti naa77u baggaarakka usuppun usuppun wara.
[13] Hafinttan de7iya naagiyaageetu kifiletu guyye gaxaappe hefinttan de7iya
naagiyaageetu kifiletu guyye gaxaa gakkanaashin de7iya sohuwaa likkiis; likkin 25
wara gidiis. [14] He bitanee giddo dabaabaa xeelliya wurssetta kifiliyaa likkiis; likkin 20 wara
gidiis. [15] Penggiyaa geliyoosaappe biidi, hini wurssettan de7iya a baranddaa gakkanaashin
de7iya zananai 50 wara. [16] Kifiletu ubban kare baggi xeelliya guutta guutta maskkooteti
de7oosona; qassi kifiletuppe gidduwan de7iya godaayyookka maskkooteti de7oosona.
Yaanne haanne shaakkiya godatu bollan zambbaa misilee meretti uttiis.

Kare Dabaabaa

[17] Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana kare dabaabaakko efiis. Hegan taani dabaabaa
yuushuwan de7iya shuchchaa hiixxido baasuwaanne he baasuwan keexettida hasttamu
kifileta be7aas. [18] SHuchchai hiixettido baasoi dabaabaa yuushuwaa ubbaa gakkiis;
hegee kare dabaabai giddo dabaabaappe ziqqees. [19] Giddo dabaabaakko gattiya, xoqqan
oosettida, dirssaa penggee de7ees. He bitanee naa77u penggetuppe gidduwan de7iya
sohuwaa likkiis; likkin gomppai 100 wara gidiis.

Huuphessa Penggiyaa

[20] Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana huuphessa baggi efiis. Huuphessa baggi xeelliya
dirssaa penggiyaa zananaanne gomppaa i likkiis. He dirssaa penggee kare dabaabaakko
gattiyaagaa. [21] Loossuwaappe ushachchanne haddirssa baggaara de7iya heezzu heezzu
naagiyaageetu kifileti, etappe gidduwan de7iya godatinne a baranddai koiro Arshsho
Penggiyaa baggan likkidoogeetuura bixe lagge gididosona. Dirssaa penggiyaa zananai
muleera 50 wara; gomppaikka 25 wara. [22] Baranddai, maskkootetinne merettida zambbaa
misilee kase Arshsho Penggiyaa baggan be7idoogeetuura issi mala. Yaa gattiya laappun
xekkati de7oosona. Baranddai dabaabaa sinttan wurssetta baggaara de7ees. [23] Arshsho
baggaadan, ha huuphessa bagganka giddo dabaabaayyookka hara penggee de7ees. He
bitanee ha naa77u dirssaa penggetuppe gidduwan de7iya sohuwaa likkiis; likkin 100 wara
gidiis.

Tohossa Penggiyaa

[24] Hegaappe simmidi, he bitanee tana tohossa bagga dirssaa pengge kaalettiis; kaalettin
baada, hegan hara dirssaa penggiyaa be7aas. I a likkiyo wode, ikka haratu keena gidiis.
[25] Likke haratuugaadan, ha dirssaa penggiyaa matan de7iya kifiletuyyo ubbau maskkooteti
de7oosona. Dirssaa penggiyaa zananai 50 wara; gomppaikka 25 wara. [26] Yaa gattiya
laappun xekkati de7oosona. Baranddai dabaabaa sinttan wurssetta baggaara de7ees.
Penggiyaa bolli ya baggaaranne ha baggaara zambbaa misilee meretti uttiis. [27] Giddo
dabaabaayyookka hara penggee de7ees. He bitanee ha naa77u dirssaa penggetuppe
gidduwan de7iya sohuwaa likkiis; likkin 100 wara gidiis.

Giddo Dabaabaayyo Tohossa Bagga Penggiyaa

[28] He bitanee tana tohossa dirssaa penggiyaa baggaara hini giddo dabaabaakko efiis. I
dirssaa penggiyaa likkin, hara penggetuugaara likke gidiis. [29] Hegau naagiyaageetu kifileti,
godatinne baranddati ubbai hara dirssaa penggetuugaara issi mala. He dirssaa penggiyaa
yuushuwan de7iya kifiletu ubbau maskkooteti de7oosona. Ha penggiyaa zananai 50
wara; gomppaikka 25 wara. [30] A yuushuwan baranddati de7oosona; eta zananai 25 wara;
gomppaikka 5 wara. [31] He baranddati kare bagga dabaabaa xeelloosona. Penggiyaa bolli

ya baggaaranne ha baggaara zambbaa misilee meretti uttiis. Yaa gattiya hosppun xekkati de7oosona.

Giddo Dabaabaayyo Arshsho Bagga Penggiyaa

32 He bitanee tana arshsho bagga dirssaa penggiyaara hini giddo dabaabaakko efiis. I he
dirssa penggiyaa likkin, hara penggetuura likke gidiis. 33 Naagiyaageetu kifileti, godatinne
baranddai ubbai hara dirssaa penggetuugaara issi mala. He dirssaa penggiyaa yuushuwan
de7iya kifiletu ubbau maskkooteti de7oosona. He penggiyaa zananai 50 wara; gomppaikka
25 wara. 34 Baranddai kare bagga dabaabaa xeellees. Penggiyaa bolli ya baggaaranne ha
baggaara zambbaa misilee meretti uttiis. Yaa gattiya hosppun xekkati de7oosona.

Giddo Dabaabaayyo Huuphessa Bagga Penggiyaa

35 He bitanee tana huuphessa bagga dirssaa penggiyaakko efiis. I he dirssaa penggiyaa
likkin, ikka hara penggetuura likke gidiis. 36 Naagiyaageetu kifileti, godatinne baranddai ubbai hara dirssaa penggetuugaara issi mala. He dirssaa penggiyaa yuushuwan
maskkooteti de7oosona. He penggiyaa zananai 50 wara; gomppaikka 25 wara. 37 Baranddai
kare bagga dabaabaa xeellees. Penggiyaa bolli ya baggaaranne ha baggaara zambbaa
misilee meretti uttiis. Yaa gattiya hosppun xekkati de7oosona.

Huuphessa Penggiyaa Matan De7iya Keettata

38 Kare dabaabau huuphessa baggaara, giddo dirssaa penggiyaa baranddaara ohettida,
hara kifileekka de7ees. Xuuggiyo yarshshuwau ehiyo mehiyaa ashoi meecettiyoi he
kifiliyaana. 39 He baranddan ha baggaara naa77u xaraphpheezati, ya baggaarakka naa77u
xaraphpheezati de7oosona; xuuggiyo yarshshuwaassi, nagaraa yarshshuwaassinne
naaquwaa yarshshuwaassi shukkiyo mehe ubbai shukettiyoi he xaraphpheezatu bollaana.
40 Baranddaappe kare baggaara huuphessa dirssaa penggiyaa matan naa77u xaraph-
pheezati ha baggaara, naa77u xaraphpheezati ya baggaara de7oosona. 41 Hegaa gishshau,
yarshshuwau shiiqida mehee shukettiyo muleera hosppun xaraphpheezati de7oosona;
etappe oiddati baranddan de7oosona; oiddati qassi kare dabaaban de7oosona. 42 Qassi
xuuggiyo yarshshuwaa wottanau giigissido, shuchchaappe masettidi oosettida oiddu
xaraphpheezati de7oosona. Etau geesai issi wara; zananai issi waranne takkaaro; qassi
gomppaikka issi waranne takkaaro. Xuuggiyo yarshshuwaanne hara yarshshota ubbaa
shukkiyo miishshati he xaraphpheezatu bollan uttoosona. 43 Issi takkaaro aduqqiya
kaqqiyo hookkoti godaa bolli yuuyi aadhdhidi xishetti uttidosona. Yarshshuwaassi
shiishshiyo ashoi ubbai he xaraphpheezatu bolli wodhdhees.

44 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana giddo dabaabaa gelissiis. Hegan penggeti giddo
dabaabaakko dooyettiyo naa77u kifileti de7oosona. Etappe issi kifilee huuphessa dirssaa
penggiyaa mataara tohossa baggi xeellees; naa77anttoi qassi tohossa dirssaa penggiyaa
mataara huuphessa baggi xeellees. 45 He bitanee tana hagaadan yaagiis; "Tohossa baggi
xeelliya kifilee Beeta Maqidasiyan oottiya qeesetubaa. 46 Huuphessa baggi xeelliya kifilee
qassi yarshshiyoosan oottiya qeesetubaa. Qeeseti ubbai Xaadooqa yaraappe yelettida
Leewata; GODAAKKO shiiqidi, assi oottanau bessoosona geetettidai eta xalaala" yaagiis.

Giddo Dabaabaanne Beeta Maqidasiyaa

47 He bitanee dabaabaa likkiis; likkin zananai 100 wara, gomppaikka 100 wara gidiis.
Dabaaban Beeta Maqidasiyaappe sintta baggaara issi yarshshiyoosai de7ees. 48 Hegaappe
guyyiyan, i tana Beeta Maqidasiyaa baranddaa efiis. Baranddaa geliyo goccillaa likkiis;
likkin geesai 5 wara; gomppaikka 14 wara. Haddirssaaranne ushachchaara de7iya godatu
orddetettai heezzu heezzu wara gidiis. 49 Baranddaa zananai 20 wara; gomppaikka 10 wara.
Yaa gattiya 10 xekkati de7oosona. Geliyoosan ushachchaaranne haddirssaara eqqida
naa77u tuuqeti de7oosona.

41

1 Hegaappe simmidi, he bitanee tana Beeta Maqidasiyan de7iya Geeshsha Sohuwaa
gelissiis. He Geeshsha Sohuwaa godaa orddetettaa likkiis; likkin 6 wara gidiis. 2 Penggiyaa

gomppai qassi 10 wara gidiis. Haddirssaaranne ushachchaara de7iya godatu gomppai ichchashu ichchashu wara. Qassi i Geeshsha Sohuwaa likkiis; likkin zananai 40 wara, gomppaikka 20 wara gidiis.

[3] Hegaappe guyyiyan, qol77o geliis. He geliyo penggiyaa godaa orddetettaa likkiis; likkin 2 wara gidiis. Penggiyaa gomppai 6 wara gidiis; haddirssaaranne ushachchaara de7iya godatu gomppai laappun laappun wara. [4] Qassi i qol77uwaa likkiis; likkin zananai 20 wara, gomppaikka 20 wara gidiis. Hegaappe guyyiyan i tana, "Hagee Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Yuushuwan Keexettida Kifileta

[5] He bitanee Beeta Maqidasiyaa godaa likkiis; likkin orddetettai 6 wara gidiis. He godaara oiqettidi, Beeta Maqidasiyaa yuushuwan keexettida oiddu oiddu wara aakkiya daro kifileti de7oosona. [6] He kifileti issoi issuwaa bolli keexettida heezzu pooqe gidishin, issi issi pooqiyau hasttamu kifileti de7oosona. Zamadaa yeggiyo mittai Geeshsha Sohuwaa giddo gelenna mala, koiro godaara oisettidi, hara shuchchaa wottidosona. [7] He shuchchai garssa wurssetta pooqiyan orddido gishshaunne pude shiiqiiddi lee7iyo gishshau, kifiletikka pude shiiqiyo wode, aakki aakkidi boosona. Koiro wuigiyaappe giddo pooqiyaara kanttidi, killi wurssetta pooqiyaa gakkanaashin efiya xekkati de7oosona.

[8] Taani Beeta Maqidasiyaa yuushuwan xoqqu giida baasoi de7iyaagaa be7aas. A yuushuwan de7iya kifileti he baasuwaa bollan keexettidosona; he baasoi giddo dabaabaappe 6 wara xoqqees. [9-11] He kifiletu godaa orddetettai 5 wara. Kifileta geliyo naa77u penggeti, issoi huuphessa baggaara, issoi qassi tohossa baggaara de7oosona; qassi he kifiletu yuushuwan de7iya baasuwaa aahotettai 5 wara. Beeta Maqidasiyaa baasuwaappenne giddo dabaaban de7iya kifiletuppe gidduwan de7iya mela sohoi 20 wara.

Arggo Baggaara Keexettida Keettaa

[12] Beeta Maqidasiyaappe arggo baggaara de7iya mela sohuwaappe hefintta baggaara issi keettai de7ees. He keettaayyo zananai 90 wara; gomppaikka 70 wara. He keettaa godai 5 wara ordde.

Beeta Maqidasee Likettiis

[13] He bitanee Beeta Maqidasiyau kare baggaa likkiis; likkin zananai 100 wara. Beeta Maqidasiyaa zokkossaappe biidi, hini arggo bagga keettaa zokkossaa gakkanaashin de7iya sohuwaa likkin, 100 wara gidiis. [14] Arshsho baggaara de7iya Beeta Maqidasiyaa gomppai naa77u mela sohota gujjidi likkin, 100 wara aakkees. [15] Naa77u baggaarakka de7iya kanttiyo sohota gujjidi, arggo baggaara de7iya keettaa zananaa likkiis; likkin 100 wara gidiis.

Beeta Maqidasiyaayyo Giddo Oosota

Beeta Maqidasiyaa Geeshsha Sohoi, a qol77oinne a baranddai [16] wuigiyaappe biidi, maskkooteta gakkanaashin, mittan licetti uttiis; maskkootetikka mittan licetti uttidosona. [17-18] Beeta Maqidasiyaayyo so bagga kifiletu godai penggetuppe bollau aadhdhana gakkanaashin, zambbatunne kiruubetu misiletun alleeqetti uttiis; kifiliyan yuuyi aadhdhanaashinkka zambbaa misileenne kiruubiyaa misilee walahan meretti uttiis. Kiruubetussi ubbaassi naa77u naa77u som77oi de7ees. [19] Issi baggaara asa som77o milatiyaagee zambbaa misiliyaakko xeellees; qassi hara baggaara gaammo som77o milatiyaagee zambbaa misiliyaakko xeellees. [20] Wuigiyaappe denddidi biidi, penggetuppe bolla baggan de7iyo sohuwaa gakkanaashin, godaa yuusho ubbai hegaadan alleeqettiis. [21] Beeta Maqidasiyaa pengge qosilettati ubbai oiddu zooze gididi masettidaageeta; eti ubbaikka issi likke.

Mittaappe Medhdhido Yarshshiyoosaa

Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohuwaa geliyoosaa sinttan [22] mittaappe merettida yarshshiyoosaa milatiyaabi beettees. Ikka oiddu zooze gididi, gomppaikka zananaikka lagge; eti naa77aikka naa77u naa77u wara; ayyo geesai qassi heezzu wara. Zoozetu

tuussati, gedetinne miyyiyaara de7iya sanqqati ubbaikka mittaappe oosettidaageeta. He bitanee tana, “Hagee GODAA sinttan de7iya xaraphpheezaa” yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Penggeta

23 Geeshsha Sohuwaayyo issi penggee de7ees; qassi ubbaappe aadhdhida geeshsha
sohuwaayyo issi penggee de7ees. 24 Issi issi penggiyaayyo gidduwan dakkotidi dooyet-
tiya naa77u sanqqati de7oosona. 25 Geeshsha Sohuwaa godatu bolli merettidoogaadan,
penggetu sanqqatu bollikka kiruubetunne zambbatu misilee meretti uttiis. Baranddaappe
bolla baggaara sinttau zooxida kaarai mittaappe oosettidaagaa. 26 He baranddaa godatu
miyyiyan maskkooteti de7oosona. Godatikka zambbaa misiliyan alleeqettidosona.

42

Beeta Maqidasiyaa Matan Keexettida Naa77u Keettata

1 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana huuphessa bagga penggiyaara kare dabaabaa
kaalettiis; kaalettidi Beeta Maqidasiyaa giddo dabaabaa gimbbiyaara oiqettida keettaakko,
tana ehiis. 2 Ha keettai 100 wara adussanne 50 wara aaho. 3 Ha keettaayyo issi issi
maskkooteti Beeta Maqidasiyaa xeelloosona; harati qassi kare dabaabaa xeelloosona.
He keettaa kifileti heezzu pooqe keexettidosona. 4 He kifiletu penggeti huuphessi
xeelloosona. Etappe sintta baggaara 10 wara aahonne 100 wara adussa gidida, hemettiyo
ogee de7ees. 5 He keettaayyo bolla heezzantto pooqee naa77anttuwaappe xuummees;
naa77anttoi qassi koiruwaappe xuummees. Gaasotaikka eti issoi issuwaappe guyye shiiqi
shiiqidi gimbbettido gishshaassa. 6 Qassi eti heezzu pooqe gidiyo gishshaassanne kare
dabaaban de7iya hara keettatudan, etayyo tuussai bainna gishshaassa. 7-8 He kifiletuppe
sintta baggaara, kare dabaabaa giddon 50 wara aduqqiya dirssaa gimbbeenne hara issi
keettaa godai 50 wara aduqqiyaagee de7ees. 9 Ha hara keettaa penggee arshsho baggaara
de7ees.
10 Hegaadankka, Beeta Maqidasiyaappe tohossa baggaara kare dabaaban hara keettai
de7ees. 11 He keettaa kifiletu sinttan asai hemettiyo ogee de7ees. He keettai huuphessa
baggan de7iya keettaara issi mala; adussatettai, aahotettai, kifiletinne penggeti ubbai
issi mala. 12 Ha keettaa sinttankka hara keettainne dirssaa gimbbee de7ees. He keettaa
penggeekka arshsho baggaara de7ees.
13 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana hagaadan yaagiis; “Hageeti kifileti, huuphes-
saaranne tohossaara Beeta Maqidasiyaa kare dabaabaakko xeelliyaageeti qeesetu kifileta.
Eta giddon GODAASSI oottiya qeeseti ubbaappe aadhdhida geeshsha qumaa maana.
He kifileti geeshsha gidido gishshau, ubbaappe aadhdhida geeshsha imota, hegeetinne
kattaa yarshshuwaa, nagaraa yarshshuwaanne naaquwaa yarshshuwaa ubbaa, eti hegan
wottana. 14 Beeta Maqidasiyaa gelida qeeseti kare dabaabaa kiyiyo wode, GODAASSI oottiyo
wode maayido geeshsha maayuwaa kessidi, he kifiletun wottennan kiyokkona. Aissi
giikko, maayoti geeshsha. Eti kare asaakko kiyiiddi, kase maayiyo hara maayota maayidi
kiyanau koshshees” yaagiis.

Beeta Maqidasee Keexettido Sohuwaa Likkiyaa

15 He bitanee Beeta Maqidasiyaa kare dabaaban de7iya keettata likki wurssidi, arshsho
baggi xeelliya dirssaa penggiyaara tana kare kessiis. Kessidi Beeta Maqidasiyaa heeraa
yuushshi aattidi likkiis. 16 Likkiyo gatimaa ekkidi, arshsho baggaa likkin, zananai 500 wara
gidiis. 17 Simmidi huuphessa baggaa he gatiman likkiis; likkin 500 wara gidiis. 18 Simmidi
tohossa baggaa likkiis; likkin 500 wara gidiis. 19 Simmidikka arggo baggaa likkiis; ikka
500 wara gidiis. 20 Hegaadan oottidi, i oiddu baggatakka likkiis. A yuushuwan 500 wara
aduqqidi, 500 wara aakkiya dirssaa gimbbee de7ees. He gimbbee geeshsha sohuwaa
hankko coo sohuwaappe shaakkanaassa.

43

GODAA Bonchchoi Beeta Maqidasiyaa Simmiis

[1] Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana arshsho baggi xeelliya penggiyaakko ehiis. [2] Ehin
taani Israa7eela Xoossaa bonchchoi arshsho baggappe yiyaagaa be7aas. A yuussaa
cenggurssai daro haattaa kixaa gunttaa mala; qassi biittaikka a bonchchuwan poo7iis.
[3] Taani be7ido ajjuutai kase GODAI Yerusalaame katamaa xaissanau yiido wode be7ido
ajjuutaa milatees; qassi Kabaara SHaafaa matan taani be7ido ajjuutaakka milatees. Hegaa
be7ada, taani ta som77uwaa biittaa gattada gufannaas. [4] GODAA bonchchoi arshsho
xeelliya penggiyaara Beeta Maqidasiyaa giddo geliis. [5] He wode GODAA Ayyaanai tana pude
denttidi, giddo dabaabaa gelissiis; gelissin GODAA bonchchoi Beeta Maqidasiyaa kumiis.
[6] Hegan he bitanee ta miyyiyan eqqidaashin, issoi Beeta Maqidasiyaa giddoppe taayyo
haasayishin siyaas. [7] I hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, hagee ta araataa sohonne
ta gedee yedhdhiyo soho. Taani Israa7eela asaa giddon merinau de7ana. Hagaappe
sinttau Israa7eela asaa gidin, eta kawota gidin, hara xoossatussi goinniyoogan, woikko
bantta kawotu ahan ta geeshsha sunttaa tunissokkona. [8] Waatidi giikko, issi godaa
xalaalai tananne etanne shaakkin, bantta penggiyaa taagaa miyyiyan, bantta pengge
mittaakka taagaa miyyiyan wottidosona. Wottidi bantta sheneyiya oosuwan ta geeshsha
sunttaa tunissidosona. Hegaa gishshau, taani ta hanqquwan eta xaissaas. [9] Ha77i simmi
hara xoossatussi goinniyoogaa aggona; bantta kawotu ahaakka ta achchappe diggona.
Yaatikko, taani eta giddon merinau de7ana.
[10] "Laa asa na7au, taani nena bessido Beeta Maqidasiyaabaa Israa7eela asaassi yoota;
eti bantta oottido nagaran yeellatana mala, a meraabaanne i keexettido maaraa etayyo
oda. [11] Eti bantta oottidoban yeellatiyaageeta gidikko, Beeta Maqidasiyaa meraa, i
keexettido maaraa, kiyiyo sohota, geliyo sohotanne a kumetta misiliyaa etau qonccissa.
Hegaadankka qassi, a wogaa ubbaanne a higgiyaa ubbaa eta erissa. Qassi eti woga
ubbaanne higge ubbaa naaganaunne polanau danddayana mala, neeni eti xeellishin xaafa.
[12] "Beeta Maqidasiyaa higgee hagaa: Beeta Maqidasee keexettido deriyaa huupheenne
a yuushuwan de7iya heerai ubbai ubbaappe aadhdhida geeshsha gidana. Ee, Beeta
Maqidasiyaa higgee hagaa.

Yarshshiyoosaa

[13] "Yarshshiyoosai kase Beeta Maqidasiyaa likkiyaadankka, issi waraa bolli oiddu bi-
radhdheta gujjido, adussa waran likettiis. Yarshshiyoosaa baasuwaa yuushuwan issi
wara ziqqiyaanne issi wara aakkiya boo7ee de7ees; he boo7iyaassi kare bagga xekkai
issi takkaaro xoqqees. Yarshshiyoosaa geesai hagaa mala: [14] baasuwaappe biidi, koiro
xekkaa gakkanaashin 2 wara; naa77antto xekkai issi waraa sookko shiiqi doommidi, 4
wara xoqqees; qassikka issi waraa sookko shiiqidi, [15] yarshshoi xuugettiyo coocee de7iyo
heezzantto xekkai 4 wara xoqqees. I oiddu zooze gididi, oiddu zooziyankka issi issi kacee
de7ees; issi issi kacee issi wara xoqqees. [16] Yarshshuwaa xuuggiyo coocee oiddu zooze
gididi, zananai 12 wara, gomppaikka 12 wara. [17] Naa77antto xekkaikka hegaa mala oiddu
zooze gididi, zananai 14 wara, gomppaikka 14 wara. He xekkaayyo kare bagga gaxai issi
takkaaro xoqqees. Yarshshiyoosaa pude efiya xekkati arshsho baggan de7oosona" yaagiis.
[18] Qassikka i tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagees; 'Yarshshiyoosaa wogai hagaa. Xuuggiyo yarshshuwaa yarshshanaunne suuttaa
aracanau, yarshshiyoosaa gimbbidi poliyo gallassi, [19] taakko shiiqidi, taayyo oottiya
Xaadooqa yaraappe yelettida Leewa zare qeesetussi nagaraa yarshsho oottada, issi
mirgguwaa imma. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. [20] Neeni he suuttaappe ekkada,
oiddu kaceta, naa77antto xekkaa oiddu zooziyaanne he xekkaayyo gaxaa tiya. Hegaadan
oottada, yarshshiyoosaa tunatettaappe geeshsha. [21] Qassi nagaraa yarshshuwaassi imet-
tida he korimaa ekkada, Beeta Maqidasiyaabaa gididi, geeshsha sohuwaappe kare bag-
gaara ayyo azazettida sohuwan xuugga.
[22] " 'Wonttetta gallassi tilla bollaara de7iya issi deeshsha orggiyaa ekkada, nagaraa
yarshshuwaassi yarshsha. Kase korimaa suuttan geeshshidoogaadan, he deeshsha
orggiyaa suuttan yarshshiyoosaa geeshsha. [23] Geeshshiyoogaa polada, tilla bollaara de7iya
issi mirgguwaanne tilla bollaara de7iya issi dorssa orggiyaa ekkada, [24] naa77aakka GODAA

sintti shiishsha. Yaatobare qeeseti eta bolli maxiniyaa qolidi, GODAAYYO xuuggiyo yarshsho oottidi yarshshona.
25 " 'Laappun gallassa kumettaa, hachchi hachchi issi deeshshaa nagaraa
yarshshuwaassi, qassi tilla bollaara de7iya issi mirgguwaanne tilla bollaara de7iya
issi dorssa orggiyaa shiishsha. 26 Qeeseti laappun gallassaa kumettaa yarshshiyoosaa
tunatettaappe geeshshona. Yaatidi GODAAYYO a dummayona. 27 Ha gallassati wuriyo
wode, hosppuntta gallassaappe doommidi, qeeseti intte xuuggiyo yarshshuwaanne intte
issippetettaa yarshshuwaa yarshshiyoosaa bollan yarshshona. He wode taani inttenan
ufaittana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais' yaagees" yaagiis.

44

Arshsho Penggiyaa Wogaa

1 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana guyye zaaridi, Beeta Maqidasiyaayyo arshsho
baggaara de7iya kare bagga dirssaa penggiyaakko ehiis; ehiyo wode, dirssaa penggee
gorddetti uttiis. 2 I tana hagaadan yaagiis; "Ha penggee gorddiyan de7i bayanaappe attin,
naa77antto dooyettenna. Asikka aara gelenna; aissi giikko, GODAI Israa7eela Xoossai
aara geliis. Hegaa gishshau, he penggee gorddiyan de7ana. 3 Gidikkonne, Israa7eela
halaqai GODAA sinttan oittaa maanau hegan uttana danddayees. Penggiyaa baranddaara
i gelanaunne kiyanau danddayees" yaagiis.

Beeta Maqidasiyaa Geliyo Wogaa

4 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana Huuphessa Penggiyaakko efiya ogiyaara efiidi,
Beeta Maqidasiyau sintta baggi gattiis. Hegan taani xeelliyo wode, GODAA bonchchoi
GODAA Maqidasiyaa kumi uttidaagaa be7aas; be7ada ta som77uwaa biittaa gattada
gufannaas.
5 Yaatin, GODAI tana hagaadan yaagiis; "Laa asa na7au, GODAA Beeta Maqidasiyaa
wogata ubbaanne a higgeta ubbaa xeelliyaagan taani neessi yootiyoogaa ne haittan
minttada siya; ne aifiyankka minttada xeella. Beeta Maqidasiyaa gelanaunne kiyanau
bessiya asatinne bessenna asati augeetakko minttada akeeka. 6 Makkalanchcha Israa7eela
asaassi hagaadan yaagada yoota; 'Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo,
Israa7eela asatoo, intte oottiyo tuna oosoi eqqo. 7 Intte taayyo ta qumaa, modhdhuwaanne
suuttaa yarshsho oottidi shiishshiyo wode, wozanainne ashoi qaxxarettibeenna allaga
asata ta Beeta Maqidasiyaa gelissidi, eti a tunissanaadan oottideta. Intte tunatettaa
ubbaa bollankka gujjidi, ta maachchaa kanttideta. 8 Qassi ta geeshsha miishshatu bolli
aawatennan ixxidi, ta Beeta Maqidasiyan allagata aawayideta" yaagees.
9 " 'Hegaa gishshau, Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asaa giddon
de7iya allaga asi, ba wozanaaninne ba ashuwan qaxxarettibeennaagee, ooninne ta Beeta
Maqidasiyaa geloppo.

Leewati Ekkiyo Qixaatiyaa

10 " ' "Taappe haakkida Leewati, Israa7eela asai tana aggidi wora simmin, bantta
eeqatussi goinnanau wora simmidaageeti, bantta qixaatiyaa ekkona. 11 Gidikkonne,
eti ta Beeta Maqidasiyan oosanchcha gidona; ta Beeta Maqidasiyaa dirssaa penggeta
naagona; Beeta Maqidasiyaa oosuwaakka oottona. Eti xuuggiyo yarshshuwaanne asai
ehiyo hara yarshshuwaa shukkona; qassi asaassi oottanau, eti asaakko shiiqona. 12 SHin
eti kase Israa7eela asaa eeqatussi goinissido gishshaunne asaa nagaran onggiya xube
gidido gishshau, eti bantta nagaraa qixaatiyaa ekkanaadan, taani caaqqaas. Taani Ubbaa
Haariya GODAI hagaa odais. 13 Eti qeese gididi oottanau taakko shiiqoppona; woikko taassi
dummatida geeshshabaakkonne ubbaappe aadhdhida geeshshabaakko shiiqoppona. Eti
bantta oottido tuna oosuwaa gishshau, yeellaa maayona. 14 Gidikkonne, eti Beeta
Maqidasiyan aawatanaadaaninne a giddon oottanau de7iya ooso ubbaakka oottanaadan,
taani eta sunttana.

Qeesetu Wogaa

15 “ ‘ “SHin Israa7eela asai tana aggidi, wora simmido wode, ta Beeta Maqidasiyaa
wogaa ammanettidi polida, Leewa zare qeeseti, Xaadooqa yarati, eti taayyo oottanau
taakko shiiqona. Modhdhuwaanne suuttaa shiishshiiddi, eti ta sinttan oottona. Taani
Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais. 16 Ta Beeta Maqidasiyaa eti gelona; taayyo oottanau
ta yarshshiyoosaa eti shiiqona; aawatettaakka eti oiqqona. 17 Eti Beeta Maqidasiyaassi
giddo dabaabaa geliyo wode, liinuwaappe dadettida maayuwaa maayona; giddo dabaabaa
penggen woikko Beeta Maqidasiyaa giddon oottiyo wode, suufe maayo maayoppona.
18 Eti bantta huuphiyan liinuwaa shaashiyaa xaaxona; bantta xeessankka liinuwaa suriyaa
gixxona. Banttana cawayiyaabaa aibanne maayoppona. 19 Asai de7iyo kare dabaabaa eti
kiyiyo wode, Beeta Maqidasiyan oottiiddi maayido maayuwaa qaaridi, geeshsha kifiletun
wottona. Hegee xayikko, eti bantta geeshsha maayuwan asaa GODAASSI geeshshana.
20 “ ‘ “Qeeseti bantta huuphiyaa meedettoppona, woikko bantta dishkkuwaa adussop-
pona; bantta huuphiyaa likkiyan qanxxissona. 21 Ai qeeseenne giddo dabaabaa geliyo
wode, woine eessaa uyoppo. 22 Eti azini haiqqido, woikko yeddido maccaasa ekkoppona.
Israa7eela asaappe geela7iyo ekkona; woikko azinai qeese gididi de7iiddi haiqqido mac-
caasa ekkona.
23 “ ‘ “Qeeseti GODAASSI dummatidabaappenne dummatennan coo de7iyaabaappe gid-
duwan de7iya dummatettaa ta asaa tamaarissona. Qassi geeshshaappenne tunaappe
gidduwan de7iya dummatettaa eta bessona. 24 Ai mootoi denddikkokka, qeeseti higgee
odiyoogaadan pirddona. Ta higgiyaanne ta wogaa naagidi, ta baalata bonchchona; ta
Sambbataakka dummayidi bonchchona.
25 “ ‘ “Qeesee haiqqida ahaakko shiiqidi, bana tunissoppo. Gidikkonne, haiqqidaagee
aawa, woikko aayo, woikko yelido attuma na7a, woikko macca na7a, woikko isha, woikko
azina gelabeenna michcho gidikko, bana tunisso. 26 Tunidoogaappe guyyiyan, laappun
gallassaa qoodidi takko. Hegaappe guyyiyan, i geeshsha gidana. 27 Hegaappe simmidi,
Geeshsha Sohuwan oottanau giddo dabaabaa biyo gallassi, ba nagaraa yarshshuwaa
shiishsho. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
28 “ ‘ “Qeesetuyyo laati baawa; taani etayyo laata. Israa7eela biittan etayyo aiba laatanne
immoppite; eta laatai tana. 29 Eti kattaa yarshshuwaa, nagaraa yarshshuwaanne naaquwaa
yarshshuwaa moona. Israa7eela biittan GODAASSI dummayidobai ubbai etassa. 30 Koiro
gakkiya dumma dumma kattaayyo koiro aifeenne intte GODAAYYO immiyo imota ubbai
qeesetussa. Intte keettan anjjoi shemppana mala, intte xiilliyaappe koiro kushiyaa etayyo
immite. 31 Qeeseti bautidabaa woikko do7i woridobaa kafo asho gidin, mehe asho gidin,
aibanne mooppona.

45

GODAASSI Dummayido Saamaa

1 “ ‘ “Biittaa intte laattanau saaman shaakkiyo wode, he biittaappe issi saamaa GO-
DAASSI dummayidi wottite. Hegeekka tammanne naa77u kilo meetirenne bagga
aduqqiyaanne tammu kilo meetire aakkiya soho gido. He sohoi muleekka geeshsha
soho gido. 2 He sohuwaappe zananai 500 wara, gomppaikka 500 wara gidido sohoi Beeta
Maqidasiyaassa gido; a yuushuwan 50 wara gidida kayye sohoi de7o. 3 He GODAAYYO
dummayido sohuwaappe zananai tammanne naa77u kilo meetirenne bagga, gomppai
qassi ichchashu kilo meetire gidido sohuwaa likkada shaakka. Hegan Beeta Maqidasee,
ubbaappe aadhdhida geeshsha sohoi de7o. 4 Hegee Beeta Maqidasiyaa giddon GODAASSI
oottanau, akko shiiqiya qeesetussi dummatida geeshsha soho gido; qassi eti bantta keettaa
keexxiyo sohonne Beeta Maqidasiyaayyokka geeshsha soho gido. 5 Qassi attiya tammanne
naa77u kilo meetire bagga aduqqiyaanne ichchashu kilo meetire bagga aakkiya sohoi
Beeta Maqidasiyan oottiya Leewatussa gido; eti banttau de7iyo katamata hegan keexxona.
6 “ ‘ “He GODAAYYO dummayido sohuwaa miyyiyan tammanne naa77u kilo meetirenne
bagga aduqqiyaanne naa77u kilo meetirenne bagga aakkiya sohoi katamaa keexxanau
de7o; he sohoi Israa7eela asaassa ubbaassa gido.

Israa7eela Halaqaassi Imettida Saamaa

7 “ ‘ “Israa7eela halaqaassi imettida saamai naa77u baggaarakka GODAAYYO dummayido
sohuwaaninne katamaa sohuwan zawatees. I arggo baggaara Meediteraane Abbaa
gakkees; arshsho baggaara qassi biittaayyo arshsho bagga zawaa gakkees. Ayyo zananai
Israa7eela zariyaappe issuwaa saamaadan, arggo bagga zawaappe biidi, arshsho bagga
zawaa gakkees. 8 He saamai Israa7eela biittaa halaqaassi laata gade gido. Hagaappe sinttan
ta halaqati ta asaa huqqunnoppona; eti Israa7eela asai ubbai ba zariyan zariyan gadiyaa
ekkanaadan oottona” yaagees.

Halaqati Azazettiyo Higgiyaa

9 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, Israa7eela halaqatoo, intteyyo
ha77i gidana! Intte makkaliyoogaanne asaa huqqunniyoogaa aggite; suure pirddaanne
xillotettaa oottite. Ta asaa eta laata biittaappe xoqollidi gooddiyoogaa aggite. Taani
Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.

10 “ ‘ “Intte ubbaayyookka likke meezaanainne lagge gidida makkiyoobai de7o.
11 Likkiyoobatu ubbaayyo giddo gidiyaagee homare[2] yaagiyo likkiyo miishsha gido.
Melabaa makkiyo eefaa giyo miishshai homaree oiqqiyoogau tammantto kushe gido; qassi
gukkiyaabaa makkiyo baatiyaa giyo miishshaikka homariyaayyo tammantto kushe gido.
Hegaa giyoogee efainne baatee bixe lagge giyoogaa. 12 Guuttabaa likkiyo wode, intte
likkiyo miishshai saqile[3] gido. Laatamu gerai issi saqile gido; qassi usuppun tammu saqilee
issi minaane gido.

13 “ ‘ “Intte imuwaa immiiddi, hagaadan immite. Intte qoxxi shiishshiyo gisttiyaappe
usuppun tammaappe issi kushiyaa, banggaappe usuppun tammaappe issi kushiyaa, 14 qassi
wogaraa zaitiyaappe xeetaappe issi kushiyaa immite. Hageeta likkiyo wode, neeni
makkiyo miishshai baate gido. Tammu baatee issi homare woikko issi koore gidees.
15 Israa7eela asai heemmiyo naa77u naa77u xeetu dorssai de7iyo issi wudiyaappe issi
issi dorssa immite. Hegeeti asaa nagaraa atto giissanau, kattaa yarshsho, xuuggiyo
yarshshonne issippetettaa yarshsho gidona. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.
16 Biittan de7iya asai ubbai hagaa ubbaa Israa7eela halaqaassi immo. 17 Halaqai oottanau
bessiya oosoi, Israa7eela asai bonchchiyo baalatun, aginai xeeriyo gallassatuuninne Samb-
batatun xuuggiyo yarshshota, kattaa yarshshotanne ushshaa yarshshota shiishshiyoogaa.
Israa7eela asaa nagaraa atto giissanau, nagaraa yarshshota, kattaa yarshshota, xuuggiyo
yarshshotanne issippetettaa yarshshota ubbaa i shiishsho” yaagees.

18 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Koiro aginan, koiro gallassi tilla bollaara
de7iya issi mirgguwaa Beeta Maqidasiyaa geeshshanau shiishsha. 19 Qeesee ha nagaraa
yarshshuwaa suuttaappe ekkidi, Beeta Maqidasiyaa penggiyaa qosilettata, yarshshiyoosaa
yuushuwan de7iya xekkaayyo de7iya oiddu zoozetanne giddo dabaabaa efiya dirssaa
penggiyaa qosilettata tiyo. 20 Ooninne balidi woikko erana xayidi oottido nagaraa atto
giissanau, aginaassi laappuntta gallassan hegaadankka ootta. Yaatada Beeta Maqidasiyaa
tunatettaappe geeshsha.

21 “ ‘ “Koiro aginan, tammanne oiddantto gallassan Paasikaa Baalaa bonchchite; qassi
laappun gallassi gakkanaashin, irshshoi gelibeenna oittaa miite. 22 He koiro gallassan
halaqai ba gishshaanne ba asaa gishshaa nagaraa yarshsho oottidi, issi korimaa shiishsho.
23 He baalai bonchchettiyo laappun gallassatun hachchi hachchi laappun korimatanne
laappun dorssa orggeta ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta xuuggiyo yarshsho oottidi,
GODAASSI shiishsho. Hegaarakka issippe nagaraa yarshshuwaassi hachchi hachchi issi
deeshsha orggiyaa shiishsho. 24 Issi issi korimaanne issi issi dorssa orggiyaa yarshshiyo
wode, kattaa yarshshuwaassi 22 kilo giraame gisttiyaanne heezzu litiro zaitiyaa shiishsho.

---

2 45:11 Homare: Issi homaree 220 kilo giraame woikko 220 litiro gidees.

3 45:12 Saqile: Issi saqilee tammanne isiini giraamenne bagga deexxees.

25 “ ‘ “Laappuntta aginan, tammanne ichchashantta gallassan doommiya laappun gallassa baalaa wodiyan ubban, nagaraa yarshshuwaa, xuuggiyo yarshshuwaa, kattaa yarshshuwaanne zaitiyaa kaseegaappe dummayennan halaqai shiishsho” yaagees.

46

Goinuwaa Wogaa

1 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Giddo dabaabaa gelissiya arshsho bagga dirssaa penggee ooso gallassatun usuppunatunkka gorddettidi gam77o; shin Sambbata gallassinne aginai xeeriyo gallassi dooyetto. 2 Israa7eela asaa halaqai dirssaayyo pengge bagga dabaabaappe geliyo baranddaa baggaara gelidi, dirssaa pengge mittaa matan eqqo. Eqqidaashin qeeseti i immido xuuggiyo yarshshuwaanne issippetettaa yarshshuwaa yarshshona. I hegan dirssaa penggen goinnidi, simmidi kare kiyo. SHin dirssaa penggee omaranaashinkka gorddettoppo. 3 He biittaa asaikka Sambbataaninne aginai xeeriyo wodiyan he dirssaa penggiyaa geliyoosan, GODAA sinttan goinnona.

4 “ ‘ “Halaqai Sambbata gallassi GODAASSI xuuggiyo yarshsho oottidi, usuppun dorssa maratanne issi dorssa orggiyaa, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta shiishsho. 5 Issi dorssa orggiyaara 22 kilo giraame kattaa yarshshuwaa shiishsho. Dorssa maratuura shiiqiya kattaa yarshshoi halaqai bau shiishshanau koyidoogaa keena gido. Qassi 22 kilo giraame kattaara heezzu litiro zaitee shiiqo.

6 “ ‘ “Aginai xeeriyo gallassi gallassi qassi issi mirgguwaa, usuppun dorssa maratanne issi dorssa orggiyaa, ubbaikka tilla bollaara de7iyaageeta shiishsho. 7 Issi issi mirgguwaanne issi issi dorssa orggiyaa yarshshiyo wode, kattaa yarshshuwaassi 22 kilo giraame gisttiyaanne heezzu litiro zaitiyaa shiishsho. Dorssa maratuura shiiqiya kattaa yarshshoi halaqai bau shiishshanau koyidoogaa keena gido. 8 Halaqai geliiddi, dirssaa penggiyaa baranddaara aadhdhidi gelo; kiyiiddikka hegaara kiyo.

9 “ ‘ “SHin he biittaa asai baala gallassi GODAA sinttan goinnanau yiyo wode, goinuwau huuphessa penggiyaara gelidaageeti tohossa penggiyaara kiyona; qassi tohossa penggiyaara gelidaageeti huuphessa penggiyaara kiyona. Ai asinne ba sinttan de7iya penggiyaara sitti giidi kiyoppe attin, ba gelidosaara kiyoppo. 10 Eti geliyo wode, halaqai etaara gelo; eti kiyiyo wodekka, etaara kiyo.

11 “ ‘ “Ufaissa gallassatuuninne laitta baalatun issi issi mirgguwaaranne issi issi dorssa orggiyaara shiiqiya kattaa yarshshoi 22 kilo giraame gisttenne heezzu litiro zaite gido. Qassi dorssa maratuura shiiqiya yarshshoi halaqai bau shiishshanau koyidoogaa keena gido. 12 Halaqai ba dosan immiyo yarshshuwaa, xuuggiyo yarshshuwaa, woikko issippetettaa yarshshuwaa GODAASSI ehiyo wode, arshsho bagga dirssaa penggee ayyo dooyetto. Ba xuuggiyo yarshshuwaa woikko issippetettaa yarshshuwaa Sambbata gallassi i shiishshiyoogaadan shiishsho. Yaatidi i kiyidi bin, dirssaa penggee gorddetto.

Hachchi Hachchi SHiishshiyo Yarshshuwaa

13 “ ‘ “Halaqai hachchi hachchi tilla bollaara de7iya issi laitta gidido issi dorssaa xuuggiyo yarshsho oottidi, GODAASSI shiishsho; i hegaa maallado maallado paccennan eho. 14 Hegaarakka naa77u kilo giraame xiillee issi litiro zaitiyan munaqettidi, maallado maallado katta yarshsho gididi shiiqo. Hagee intte GODAASSI hachchi hachchi shiishshiyo yarshshuwaa wogaa. 15 Hagee simmi dorssai, kattaa yarshshoinne zaitee paci bainnan maallado maallado shiiqanau bessees” yaagees.

Halaqaa Gadiyaabaa

16 “ ‘Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; “Halaqai ba gadiyaappe shaakkidi, ba attuma naatuppe issuwaassi immikko, hegee he na7aassanne a naatussa gidees. 17 SHin halaqai ba gadiyaappe shaakkidi, ba ashkkaratuppe issuwaassi immikko, Ishatamantta Laittaa baalai gakkanaashin, he gadee abaa. Hegaappe guyyiyan, halaqaassi simmo; hegee halaqaassa gidiyo gishshau, merinau assanne a naatu xalaalaassa. 18 Halaqai asaa sugidi,

asaa laata gadiyaa wolqqan ekkoppo. Ta asai ba laata gadiyaappe xoqolettenna mala, i ba attuma naatussi ba gadiyaappe immo" yaagees' yaaga" yaagiis.

Yarshshuwaa Doissiyo Sohota

19 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana huuphessi xeelliya, qeesetu kifiletukko geliy-
oosaa ehiis. Hegeetikka giddo dabaabau gattiya tohossa bagga dirssaa penggiyaa matan
de7iyaageeta. Etappe arggo baggaara taani issi sohuwaa be7aas. Be7in i tana hagaadan
yaagiis; 20 "Ha sohoi qeeseti nagaraa yarshshuwaanne naaquwaa yarshshuwaa doissiyo
sohonne kattaa yarshshuwaa uukkiyo soho. Ha sohuwan go7ettiyo gaasoi he geeshsha
yarshshota asaakko kare dabaabaa kessin, asai geeshshabaa bochchidi geeyennaadan
naaganaassa" yaagiis.

21 Hegaappe guyyiyan, he bitanee tana kare bagga dabaabau efiidi, he dabaabaayyo
oiddu zooziyaa tana yuushshiis. He dabaabaa zooziyan ubbankka qeeri dabaabati
de7iyaageeta be7aas. 22 Etau ubbaukka zananai 40 wara; gomppaikka 30 wara; oiddu
zooziyan de7iya dabaabatikka issi lagge. 23 He oiddu dabaabatu yuushuwankka shuchchaa
gimbbee de7ees; qassi gimbbiyaa lanqqiyan akko shiiqidi oosettida, tamaa eettiyo sohoti
de7oosona. 24 He bitanee tana, "Hageeti ubbai Beeta Maqidasiyan oottiyaageeti ehiyo
yarshshuwaa doissiyo sohota" yaagiis.

47

Beeta Maqidasiyaa Garssappe Pulttiya Haattaa

1 He bitanee zaaridi, tana Beeta Maqidasiyaa geliyoosaa efiis. Beeta Maqidasiyaa
geliyo penggiyaappe garssaara haattai pulttidi, Beeta Maqidasiyaappe arshsho baggi
goggees. Beeta Maqidasiyaayyo tohossa baggaara duge goggidi, yarshshiyoosaappe
tohossa baggaara kanttees. 2 I tana huuphessa penggiyaa baggaara kessidi, arshshokko
xeelliya penggiyaa yuushuwaara kaalettidi efiis. He penggiyaappe tohossa baggaara
haattai goggees.

3 He bitanee likkiyo meetiriyaa ba kushiyan oiqqidi, arshsho baggi biidi, goggiya haattaa
kaallidi, 1,000 waraa likkiis. Likkidi tana haattaa giddoora kaalettiis; haattai taayyo
meeshi meqettaa gakkees. 4 Naa77anttokka 1,000 waraa likkidi, haattaa giddoora tana
kaalettiis. Haattai taayyo gulbbataa gakkiis. Qassi 1,000 waraa likkidi, tana haattaa
giddoora kaalettiis. He wode haattai taayyo xeessaa gakkiis. 5 I qassikka 1,000 waraa
likkiis. SHin he haattai daro ciimma gidido gishshau, taani pinnanau danddayabeikke; i
asi wadhdhennan pinnanau danddayenna shaafa gidiis. 6 He bitanee tana, "Laa asa na7au,
hagaa be7adii?" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan, i tana shaafaa gaxau guyye zaariis. 7 Taani simmada yaa gakkiyo
wode, shaafaa doonan ha baggaaranne ya baggaara keehi daro mittai de7iyaagaa be7aas.
8 I tana hagaadan yaagiis; "Ha haattai arshsho bagga biittau goggidi, Aaraba Wombban
gelees. I hegan goggenna Maxine Abban geliyo wode, he haattai ooraxxidi, xillo haatta
kiyees. 9 Ha shaafai goggidi biyo sohuwan de7iya, sham77i giya meretati ubbai paxa
de7ana; qassi he shaafai yaa goggidi, abbaa haattaa ooraxissidi xillissiyo gishshau, qoodan
daro corattida moleti yan de7ana. Hegaappe denddidaagan, he shaafai goggiyoosan
de7iyaabai ubbai paxa de7ana. 10 Moliyaa oiqqiyaageeti abbaa doonan eqqana; Eng-
gaadappe biidi En-Egilaima gakkanaashin de7iya sohoi moliyaa oiqqanau gitiyaa yeggiyo
soho gidana. Meediteraane Abban de7iya moletudan, hegankka daro dumma dumma
qommo moleti de7ana. 11 SHin abbaa doonan de7iya careenne deellee maxine gididi
attanappe attin, ooraxxokkona. 12 He shaafaa doonan ha baggaaranne ya baggaara miyo
aifiyaa aifiya, daro dumma dumma qommo mittati de7ana. Eta haittai qoqqofettenna;
aifiyoogaakka aggokkona. Beeta Maqidasiyaappe kiyiya haattai etakko goggiyo gishshau,
eti aginan aginan ooratta aifiyaa aifana. Eti aifido aifee quma gidana; eta haittaikka xale
gidana" yaagees.

13 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela zaretussi tammanne naa77atussi
biittaa laata gade oottada, neeni shaakana zawai hagaa. Yooseefa zaretussi naa77u saamai

imetto. [14] Taani kase intte maizza aawatuyyo ha biittaa laatissanau caaqqaas; ha77i intte
ubbaikka likkiyan shaakkidi laattite.
[15] "Biittaayyo huuphessa bagga zawai hagaa: Meediteraane Abbaappe denddidi, Het-
iloona katamaanne Hamaata Pinuwaa kanttidi, Xedaade katamaa gakkees. [16] Hegaappe
qassi Berootanne (Damasqqoppenne Hamaatappe giddo zawan de7iya) Sibraima katamata
kanttidi, Hauraana zawan de7iya Tiikona[4] katamaa gakkees. [17] Hegaassi Israa7eela biit-
taayyo huuphessa bagga zawai Hamaata biittaa huuphessa baggau aggidi, Meediteraane
Abbaappe arshsho baggi biidi, Damasqqo biittaa zawan de7iya Haxaari-Enaana katamaa
gakkees.
[18] "Arshsho bagga zawai Haxaari-Enaanappe denddidi, Damasqqoppenne Hauraanappe
gidduwaara kanttees. Hegaappe qassi Israa7eelappenne Gala7aadeppe gidduwan de7iya
Yorddaanoosa SHaafan zawatiiddi, Maxine Abbaa kanttidi biidi, Taamaara katamaa
gakkees.
[19] "Tohossa bagga zawai Taamaarappe denddidi biidi, Mariiba Qaadeesan de7iya pult-
tuwaa gakkanaashiina. Hegaappe huuphessaara arggo baggaa oiqqidi, Gibxxe SHaafaa
kaallidi biidi, Meediteraane Abbaa gakkees.
[20] "Arggo bagga zawai Meediteraane Abbaa gididi, huuphessa baggaara Hamaata Pin-
uwaappe arggo baggaa gakkees.
[21] "Hegaa gishshau, ha biittaa Israa7eela zaretu likkiyan shaakki ekkite. [22] Intteyyoonne
intte giddon naata yelidi de7iya betetuyyo biittaa laata oottidi shaakkite. Eta intte intte
biittan yelettida Israa7eela asadan xeellite. Eti inttenaara issippe Israa7eela zaretuura
gadiyaa saaman ekkona. [23] Betee Israa7eelan ai zariyaara de7ikkokka, he i de7iyo zariyaa
giddon ayyo laata biittaa immite. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.

48

Biittaa SHaahuwaa

[1] "Biittaa shaakkanau mazggafettida zaretu sunttai hagaa: Huuphessa baggaara issi
saamai Daana zariyaayyo imetto. Hegeekka Hetiloonappe Hamaatau efiya ogiyaa kaallidi,
hegaappekka Damasqqo biittan de7iya Haxaari-Enaana katamaa gakkees. Hegee ar-
shshoppe biidi arggo gakkanau de7iya sohuwaassi huuphessa bagga zawa gidana. [2] Daana
zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Aseera zariyaayyo
imetto. [3] Aseera zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai
Nifttaaleema zariyaayyo imetto. [4] Nifttaaleema zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo
gakkanaashin de7iya issi saamai Minaase zariyaayyo imetto. [5] Minaase zawaara oiqettidi,
arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Efireema zariyaayyo imetto. [6] Efireema
zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Roobeela zariyaayyo
imetto. [7] Roobeela zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai
Yihudaa zariyaayyo imetto.

Biittaayyo Giddo Ginan De7iya Dumma Sohuwaa

[8] "Yihudaa zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamaa dum-
maya wotta. Ayyo gomppai tammanne naa77u kilo meetirenne bagga gidees. Arshshoppe
arggo gakkanaashin de7iya zananai issi zariyaa shaakkin gakkiya saamaara lagge. Ayyo
giddo ginan Beeta Maqidasee de7ees.
[9] "He saamaappe neeni GODAASSI dummayada wottiyo sohoi tammanne naa77u kilo
meetirenne bagga adussanne tammu kilo meetire aaho gido. [10] He sohuwaayyo bag-
gai qeesetuyyo dummayido soho gido; i huuphessa baggaara tammanne naa77u kilo
meetirenne bagga adussa; arggo baggaara ichchashu kilo meetire aahonne arshsho
baggaarakka ichchashu kilo meetire aaho; qassi tohossa baggaara tammanne naa77u
kilo meetirenne bagga adussa. GODAA Beeta Maqidasee ayyo giddo ginan de7ees.
[11] Ha dummayi wottido sohoi Israa7eela asai ta ogiyaappe wora simmiyo wode, etaara

4 47:16 Tiikona: Ibraawettuwan Hazer-Hatikkon geetettees.

wora simmida Leewatudan gidennan, ammanettidi taayyo oottiiddi gam77ida, geeshsha
qeesetussi, Xaadooqa yaratussi imetto. [12] Hegee GODAASSI dummayido biittaappe etayyo
dumma saama; i ubbaappe aadhdhida geeshsha. Eta saamai Leewatu saaman zawato.
[13] "Qeesetu zawaara oiqettidi, Leewatuyyookka zananai tammanne naa77u kilo meetire
bagga, gomppaikka ichchashu kilo meetire gidido issi saamai imetto. [14] Eti he gadiyaappe
aibanne baizzoppona woikko laammoppona. Hegee biitta ubban dummatidaagaa gidiyo
gishshau, hara asa kushiyan gelanau bessenna; GODAASSI i geeshsha soho.
[15] "Attida naa77u kilo meetirenne bagga aahonne tammanne naa77u kilo meetirenne
bagga adussa sohoi katamaa asai ubbai keettaa keexxiyoonne mehiyaa heemmiyo soho
gido; katamai he biittaayyo giddo ginan de7o. [16] He katamai oiddu zooziyaara de7ees.
Huuphessa baggai 4,500 wara; tohossa baggai 4,500 wara; arshsho baggai 4,500 wara; arggo
baggaikka 4,500 wara. [17] Katamaassi hentta gadee de7o; he gadee huuphessa baggaara,
tohossa baggaara, arshsho baggaaranne arggo baggaara 250 wara aaho gido. [18] Geeshsha
sohuwaa baggaara attida sohoi arshshokko wadhdhiyo wode, zananai ichchashu kilo
meetire; arggo baggi wadhdhiyo wode, zananai ichchashu kilo meetire. He sohuwan
mokkidabai ubbai he kataman oottiyaageetussi quma gidana. [19] Israa7eela zare ubbaappe
he kataman oottanau yiyaageeti he biittaa goyona. [20] Intte dummayiyo sohoi muleera
oiddu zooziyaarakka tammanne naa77u kilo meetirenne bagga aduqqees. He sohoi
katamai keexettido sohuwaanne geeshsha sohuwaa banan gujjees.
[21-22] "Beeta Maqidasiyaappe, qeesetu saamaappe, Leewatu saamaappenne katamaa so-
huwaappe arshsho baggaaranne arggo baggaara de7iya attida biittai halaqaassa gido.
He biittaassi gomppai tammanne naa77u kilo meetirenne bagga. He halaqaa biittai
huuphessa baggaara Yihudaa gakkida saaman, tohossa baggaara Biniyaama gakkida
saaman zawatees.

Attida Zaretussi Imettida Biittaa

[23] "Attida zaretussi biittai hagaadan shaahettees. Arshshoppe arggo gakkanaashin,
issi saamai Biniyaama zariyaayyo imetto. [24] Biniyaama zawaara oiqettidi, arshshoppe
arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Simoona zariyaayyo imetto. [25] Simoona zawaara
oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi saamai Yisaakoora zariyaayyo
imetto. [26] Yisaakoora zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo gakkanaashin de7iya issi
saamai Zaabiloona zariyaayyo imetto. [27] Zaabiloona zawaara oiqettidi, arshshoppe arggo
gakkanaashin de7iya issi saamai Gaada zariyaayyo imetto. [28] Gaada tohossa zawai
Taamaara katamaappe denddidi, Mariiba Qaadeesan de7iya pulttuwaara kanttidi, Gibxxe
SHaafaa kaallidi biidi, Meediteraane Abbaa gakkees.
[29] "Intte Israa7eela asaassi shaakkana biittai hagaa; hageeti eta gakkana saamata. Taani
Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais.

Katamaa Penggeta

[30-31] "Katamaappe kiyiyo penggeti hageeta. Eti Israa7eela zaretu sunttan xeegettana.
Huuphessa dirssaa gimbbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Roobeela penggiyaa,
Yihudaa penggiyaanne Leewa penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana. [32] Arshsho
dirssa gimbbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Yooseefa penggiyaa, Biniyaama
penggiyaanne Daana penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana. [33] Tohossa dirssaa
gimbbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Simoona penggiyaa, Yisaakoora peng-
giyaanne Zaabiloona penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana. [34] Arggo dirssaa
gimbbee 4,500 wara aduqqana; he gimbbiyan Gaada penggiyaa, Aseera penggiyaanne
Nifttaaleema penggiyaa geetettiya heezzu penggeti de7ana.
[35] "Katamaa yuushoi muleera likkin, 18,000 wara gidana. He wodeppe doommidi he
katamai, 'GODAI Hegan De7ees' yaagetettidi xeesettana" yaagees.

Daaneela Hiraagaa

Gidduwaa Erissuwaa

Daaneela maxaafai xaafettidoogee Aihuda asati Aihuda gidenna kawotettatu haaruwaa garssan aqidi, gita yedetainne huqqunnai gakkin, eti barchchiyaa be7iyo wodiyaana. Maxaafaa xaafidaagee ajjuutaappe beettida taariketuuninne oosotun go7ettidi, he wode de7iya asaa minttettees. Xoossai huqqunnidi haariya kawuwaa xaissidi, asaa huqqunnaa qashuwaappe kessanaagau hidootaa immees.

Ha maxaafai naa77u waanna waanna kifiletun shaahettees.

1. Daaneelinne aara issippe omooduwan de7iya amarida asati Xoossaa ammaniyo mino ammanuwaaninne ayyo azazettiyo hanotan bantta morkketa xoonidoogaa odiya taariketa gidishin, etikka polettidoogee Baabiloonenne Parsse kawotettaa laittaana.
2. Daaneeli dumma dumma ajjuutaa be7iis. He ajjuutati leemisuwan bessiiddi, Baabilooneppe doommidi, dumma dumma kawotettati denddi denddidi kunddanaagaanne eta haariya Aihuda gidenna kawoi xayin, Xoossaa asai xoonuwaa demmanaagaa bessees.

Daaneelinne A Laggeti Baabiloonen Tamaaridosona

1 Yihudaa Kawoi Yo7aqeemi kawotido heezzantto laitti, Baabiloone Kawoi
Naabukadanaxoori Yerusalaame katamaa bolli woraajjidi, he katamaa dooddiis. 2 Godai
Yihudaa Kawuwaa Yo7aqeemanne Xoossaa Beeta Maqidasiyan de7iya miishshatuppe
unddennaagaa a kushiyan aattidi immiis. Immin ikka he miishshata Baabiloone biittan
de7iya ba xoossatu eeqa keettaa ehiis; ehiidi ba xoossaa miishshaa minjjiyo keettan
wottiis.
3 Hegaappe guyyiyan, kawoi Ashifanaaza giyo ba oosanchchatu halaqaa hagaadan
yaagidi azaziis; "Israa7eela asaa giddoppe kawo zare gidiyaageetanne gita asatu zare
gidiyaageeta doora. 4 Doorana yelagati asatettan wottiyoobi bainnaageeta, malanchchata,
ai tamaarissikkokka eranau danddayiyaageeta, akeekiyaageeta, eratettai kumidoogee-
tanne kawuwaa keettan oottanau danddayiyaageeta. Eta Baabiloonetu qaalaanne
xifatiyaa tamaarissa" yaagiis. 5 Qassi eti hachchi hachchi maana qumainne uyana
woiniyaa eessai kawuwaassi ka77ida kattaappenne ushshaappe gidanaadan, kawoi azaziis.
Hegaadankka, heezzu laittaa loohidoogaappe guyyiyan, kawuwaa sintti shiiqidi, oosuwaa
doommanaadan kuuyiis.
6 Doorettidaageetu giddoppe Yihudaa zare gidiyaageeti Daaneela, Hanaaniyaa,
Mishaa7eelanne Azaariyaa giyoogeeti de7oosona. 7 Oosanchchatu halaqai eta sunttaa
laammidi, Daaneela Bilxxaasoora, Hanaaniyaa Sidiraaqa, Mishaa7eela Misaaqa, Azaariyaa
Abddanaago giidi sunttiis.
8 Daaneeli kawuwaa qumaa miyoogaaninne woiniyaa eessaa uyiyoogan bana tunissenna
mala, ba wozanan qofaa qachchiis; qachchidi he qofan maayanaadan, oosanchchatu
halaqaa woossiis. 9 Woossin he halaqai Daaneela sabbana malanne ayyo qarettana mala,
Xoossai oottiis. 10 Gido shin, oosanchchatu halaqai Daaneelayyo odiiddi, "Taani intteyyo ha
qumaanne ushshaa azazida ta godaa kawuwaayyo yayyais. Inttenaara laggetiya yelagatu
som77uwaappe intte som77oi gilqqi beettikko, intte gaasuwan kawoi tana worana"
yaagiis.
11 Hegaappe guyyiyan, oosanchchatu halaqai sunttin Daaneela, Hanaaniyaa,
Mishaa7eelanne Azaariyaa hadaraa ekkida bitaniyaa Daaneeli hagaadan yaagiis,
12 "Nuuyyo maanau ataakiltte xalaalaa, uyanaukka haatta xalaalaa immada, nuna ne
ashkkarata tammu gallassatun paacca. 13 Hegaappe guyyiyan, nu som77uwaanne kawo
qumaa miya yelaga asatu som77uwaa xakkaya xeellada, nuna ne ashkkarata neeyyo
milati beettidaagaadan ootta" yaagiis.

[14] Yaagin i hegaa maayidi, tammu gallassaa eta paacciis. [15] Tammu gallassaappe
guyyiyan, kawuwaa qumaa miida yelagatu ubbaappe payyidinne anqqaridi beettidosona.
[16] Yaatin, etau battido qumaanne woiniyaa eessaa diggirggidi, ataakilttiyaa immiis.
[17] Ha oiddu yelagatuyyo Xoossai eraanne ubba qommo xifateenne timirttee geliyo
akeekaa immiis. Daaneeli qassi ajjuutaanne aimuwaa ubbaa birshshettaa erees.
[18] Kawoi yelagati baakko gelanaadan azazido wodee polettin, oosanchchatu halaqai eta
Naabukadanaxoora sintti aattiis. [19] Kawoi eta haasayissido wode, Daaneela, Hanaaniyaa,
Mishaa7eelanne Azaariyaa mala asi eta giddon beettibeenna. Yaatin, eti kawuwaassi
oottanau gelidosona. [20] Kawoi eta oichchido ai aadhdhida eratettanne akeeka oishan, a
kawotettan de7iya shareechchotuppenne murunniyaageetu ubbaappe eti tammu kushe
aadhdhidi beettidosona. [21] Daaneeli Kawoi Qiiroosi kawotido koiro laittai gakkanaassi
oottiiddi gam77iis.

2

Naabukadanaxoora Aimuwaa

[1] Naabukadanaxoori ba kawotido naa77antto laitti aimuwaa aimottiis. He aimoi a
keehin shabbirin, xiskkoi a efeennan ixxiis. [2] Yaatin, i aimottido aimuwaa ayyo yootana
mala, shareechchoti, murunniyaageeti, bitiyaageetinne aadhdhida eranchchati xeegetti
yaanaadan kawoi azaziis. Azazin yiidi, a sinttan eqqidosona. [3] Kawoi eta, "Taani tana
shabbiriya aimo aimottaas; he aimoi aibakko eranau koyais" yaagiis.
[4] Aadhdhida eranchchati kawuwaa Sooretu [1] qaalan, "Kawuwau, merinau de7a! Ne
aimuwaa nuuyyo ne ashkkaratuyyo yoota; nuuni neessi a birshshettaa yootana" yaagi-
dosona.
[5] Yaagin kawoi aadhdhida eranchchata hagaadan yaagiis; "Taani minttada qachchido
qofai hagaa. Intte ha aimuwaanne a birshshettaa tana erissana xayikko, taani inttena
qanxxa yeggana; intte keettati buura ule kiyana. [6] SHin intte aimuwaanne a birshshettaa
taayyo yootikko, imuwaa, woituwaanne daro bonchchuwaa taappe intte ekkana. Hegaa
gishshau, ane aimuwaanne a birshshettaa tana erissite" yaagiis.
[7] Yaagin naa77anttuwaakka eti zaaridi, "Kawoi aimuwaa nuuyyo ba ashkkaratuyyo
yooto; nuuni a birshshettaa erissana" yaagidosona.
[8] Yaagin kawoi etassi zaaridi, "Taani intte halchchuwaa erais; taani minttada qachchido
qofaa inttekka erido gishshau, haganaa sugana giidi haneeta. [9] Intte aimuwaa taayyo
yootana xayikko, issi pirddai inttena naagees. Hanotai laamettana giidi intte ufaissaa
oottiyo gishshau, taayyo worddonne gene qaalaa yootanau maqettideta. Hegaa gishshau,
aimuwaa taayyo yootite; yaatikko, intte a birshshettaa erissanau danddayiyoogaa taani
erana" yaagiis.
[10] Aadhdhida eranchchati kawuwau zaaridi, "Kawoi oichchiyo oishaa zaaranau dand-
dayiya issi asinne biittan baawa. Ai gitatidanne wolqqaamida kawoikka hagaa malabaa
shareechchota, murunniyaageeta woikko aadhdhida eranchchata oichchi erenna. [11] Kawoi
oichchido oishai deexo; asaara issippe de7enna xoossatuppe attin, hagaa kawuwaassi
qonccissanau danddayiyaabi mulekka baawa" yaagidosona.
[12] Hegaa gishshau, kawoi yiillotiis; keehippe hanqqettiis. Hanqqettidi Baabiloonen
de7iya aadhdhida eranchchata ubbaa wurssanaadan azaziis. [13] Azazin aadhdhida er-
anchchata woranau awaajoi kiyiis. Kiyin woriyaageeti Daaneelanne a laggeta woranau
koyidosona.

Xoossai Daaneela Aimuwaa Birshshettaa Erissiis

[14] Kawuwaa naagiya olanchchatu halaqai Ariyooki, Baabiloonen de7iya aadhdhida
eranchchata woranau kiyiyo wode, Daaneeli a akeekaaninne hiillan haasayissiis. [15] I
kawuwaa naagiya olanchchatu halaqaa Ariyooka, "Kawuwaa awaajoi aissi hagaadan
palattidee?" giidi oichchiis. Oichchin Ariyooki hanotaa Daaneelayyo odiis. [16] Hegan

---

[1] 2:4 Daaneela 2:4 ppe biidi miraafiyaa 7 gakkanaashin Sooretu qaalan xaafettiis.

Daaneeli kawuwaakko gelidi, aimuwaa birshshettaa erissanau, baayyo wodee imettana
mala woossiis.
[17] Hegaappe guyyiyan, Daaneeli ba soo simmidi, ba heezzu laggetuyyo, Hanaaniyaayyo,
Mishaa7eelayyoonne Azaariyaayyo hanotaa odiis. [18] Eti Baabiloonen de7iya hankko aad-
hdhida eranchchatuura issippe haiqqennaadan, saluwaa Xoossai maarotaa etau oottidi,
ha xuuraa etau qonccissanau woossana mala, etau yootiis.
[19] He qamman xuurai Daaneelayyo ajjuutan qoncciis. Yaatin, Daaneeli saluwaa Xoossaa
hagaadan yaagidi galatiis;
[20] "Aadhdhida eratettainne wolqqai
Xoossaassa gidiyo gishshau,
a sunttai merinaappe merinaa gakkanaassi galatettidaagaa gido.
[21] Wodetanne aginata i laammees.
Kawota kawotettaappe diggees;
qassi kawota kawotettan utissees.
Aadhdhida eranchchatuyyo aadhdhida eraa,
akeekiyaageetuyyookka eraa i immees.
[22] Ciimma xuuraanne geemmida yohuwaa
i qonccissees.
Xuman de7iyaabaakka i erees;
poo7oikka aara de7ees.
[23] Abeet ta maizza aawatu Xoossau,
taani nena galataisinne sabbais.
Aissi giikko, neeni taayyo
aadhdhida eraanne wolqqaa immadasa.
Nuuni nena oichchidoogaa
tana ha77i erissadasa.
Kawuwaa aimuwaa nuna erissadasa"
yaagiis.

Daaneeli Aimuwaanne A Birshshettaa Kawuwaa Erissiis

[24] Hegaappe guyyiyan, Daaneeli Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata wurssanau
kawuwaappe azazuwaa ekkida Ariyookakko biidi, "Aadhdhida eranchchata woroppa. Tana
kawuwaakko gelissa; yaatobare taani a aimuwaa birshshettaa a erissana" yaagiis.
[25] Ariyooki sohuwaara Daaneela kawuwaakko gelissidi, kawuwaassi, "Yihudaappe
omoodettidi yiida asaappe kawuwaa aimuwaa birshshettaa erissanau danddayiya asa
demmaas" yaagiis.
[26] Kawoi Bilxxaasoora geetettiya Daaneela, "Taani aimottido aimuwaanne a birshshettaa
tana erissanau danddayai?" giidi oichchiis.
[27] Oichchin Daaneeli hagaadan yaagidi zaariis; "Kawuwau, neeni oichchido xuuraa
qonccissanau danddayiya aadhdhida eranchchi, shareechchoi, murunniyaabi, woikko
maliyaabi baawa. [28] SHin xuurata qonccissiya issi Xoossai saluwan de7ees. Wurssetta
gallassatun hananabaa i nena bessiis. Ne arssan zaqqullada, neeni aimottido aimoinne
ajjuutai hagaa.
[29] "Kawuwau, neeni arssan zaqqullada, sinttappe hananabaa qoppadasa. He wode
xuuraa qonccissiya Xoossai sinttappe hananabaa nena bessiis. [30] Ha xuurai taassi qoncci-
doogee taani hara asaappe aadhdhida eranchcha gidiina gidennan, neeni kawoi aimuwaa
birshshettaa eranaadaananne ne huuphe giddon simerettida qofaa akeekanaadaana.
[31] "Kawuwau, neeni keehi gita, phooliyaanne xeellanau yashshiya misilee ne sinttan
eqqidaagaa be7adasa. [32] Ha misiliyaa huuphee geeshsha worqqaappe, a tirainne kusheti
biraappe, uloinne wodirati nahaasiyaa giyo birataappe, [33] suilee birataappenne tohuwau
yachchai baggai birataappe baggai urqqaappe merettiis. [34] Neeni ha misiliyaa xeellishin,
issi shuchchai asa kushee bochchennan deriyaappe xoqolettidi, birataappenne urqqaappe
merettida misiliyaa tohuwaa yachchatu bolli wodhdhidi gaacciis. [35] He wode biratai,
urqqai, nahaase giyo biratai, birainne worqqai ubbai gaacettidi, boniyan audiyan de7iya

suullaa mala gidiis; gidin aibanne ashshennan carkkoi pittidi efiis. SHin misiliyaa bolli wodhdhida shuchchai wogga dere kiyidi, biittaa sa7aa kumiis.

36 "Hagee ne aimuwaa; qassi ha77i birshshettaa nuuni neeyyo odana. 37 Kawuwau, neeni kawotuyyo kawo. Saluwaa Xoossai neeyyo kawotettaanne wolqqaa, minotettaanne bonchchuwaa immiis. 38 Biitta ubbaa bollan nena haariyaagaa oottiis; asaa, bazzo do7aanne saluwaa kafuwaa ne kushiyan wottiis. Hegaa gishshau, worqqa huuphee nena.

39 "Neeppe guyyiyan, minotettan nena gakkenna hara kawotettai denddana. Kaallidi, biittaa ubbaa haariya, nahaase birata gidiya, heezzantto kawotettai denddana. 40 Wurssettan ubbabaa gaaceretti liiqissiya birataadan minnida oiddantto kawotettai denddana. Biratai ubbabaa gaacerettidi liiqissiyoogaadan, ikka baappe kase denddida kawotettata gaacerettidi liiqissana.

41 "Tohotinne tohuwaa biradhdheti baggai birataappe, baggai urqqaappe merettidoogeeta neeni be7idoogaadankka, he kawotettai shaahettida kawotetta gidana. Biratai urqqaara walakettidaagaa ne be7idoogaadankka, baggai birataadan minnidaagaa gidana. 42 Tohuwaa biradhdheti baggai birata, baggai urqqa gididoogaadan, hegaadankka ha kawotettau baggai mino, baggai laafa gidana. 43 Biratai urqqaara walakettidaagaa ne be7idoogaadan, he naa77u bagga asai geluwan ehuwan walakettana; shin biratai urqqaara walakettanau danddayennaagaadankka, eti issuwaa gididi gam77anau danddayokkona.

44 "He kawotu laittan, saluwaa Xoossai mulekka kunddenna, hara asaukka imettenna kawotettaa essana. He eqqida kawotettai he kawotettata ubbaa gaaceretti xaissana; shin i merinau eqqidi daana. 45 Asa kushee bochchennan deriyaappe xoqoletti wodhdhidi, birataappe, nahaasiyaappe, urqqaappe, biraappenne worqqaappe merettida misiliyaa gaacerettida shuchchaa birshshettai he kawotettaa.

"Gita Xoossai sinttanau hananabaa kawuwaa bessiis. Aimoikka tuma; birshshettaikka ammanettidaagaa" yaagidi zaariis.

Kawoi Daaneelassi Woitiis

46 Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori Daaneela bonchchidi, som77uwaa biittaa gattidi gufanniis; yaatidi asai a sinttan yarshshuwaa yarshshanaadaaninne ixaanaa cuwayanaadan azaziis. 47 Kawoi Daaneela, "Tumaappe ne Xoossai xoossatu Xoossaa, kawotu Godaanne xuuraa qonccissiyaagaa. Neeni ha xuuraa qonccissanau danddayidoogee hegaassa" yaagiis.

48 Hegaappe guyyiyan, kawoi Daaneela keehi bonchchiis; daronne al77o imotatakka ayyo immiis; Baabiloone biittaa haariyaagaa oottiis. Qassi Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchatu ubbaa bolli halaqa oottidi, a sunttiis. 49 Daaneeli oichchin, kawoi Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga Baabiloone biittaa aissiyaageeta oottidi sunttiis; shin Daaneeli kawo keettan gam77iis.

3

Naabukadanaxoori Essido Worqqa Misiliyaa

1 Kawoi Naabukadanaxoori geesai usuppun tammu wara, gomppai usuppun wara gidiyo misiliyaa worqqaappe medhdhidi, Baabiloone biittan Duura Dembban essiis. 2 Essidi he misiliyaa anjjissanau yaanaadan, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeta, ola gadaawata, auraajjaa haariyaageeta, kawuwaa zoriyaageeta, miishsha keettan oottiyaageeta, pirdda daannata, higge eranchchatanne auraajjan auraajjan de7iya hara halaqata xeegiis. 3 Yaatin, kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, auraajjaa haariyaageeti, kawuwaa zoriyaageeti, miishsha keettan oottiyaageeti, pirdda daannati, higge eranchchatinne auraajjan auraajjan de7iya hara halaqati issippe he misiliyaa anjjissanau shiiqidi, Kawoi Naabukadanaxoori essido misiliyaa sinttan eqqidosona.

4 He wode awaajuwaa awaajjiyaagee ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagiis; "Inttenoo, asau, kawotettatoo, dumma dumma qaalan haasayiya zaretoo, 5 ubbaikka malkkataa, pulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe

kaa7iyo wode siyosaarakka, Kawoi Naabukadanaxoori essido worqqa misiliyaayyo gufannidi goinnite. [6] Misiliyaa sinttan gufannidi goinnenna urai ooninne eexxiya itoone tamaa giddo olettana" yaagiis.

[7] Yaagin asai ubbai, kawotettati ubbainne dumma dumma qaalan haasayiya zareti ubbai malkkataa, pulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyo wode siyosaarakka, biittan gufannidi, Kawoi Naabukadanaxoori essido worqqa misiliyaayyo goinnidosona.

Misiliyaayyo Goinnennan Ixxida Heezzu Aihudata Mootidosona

[8] Hegaa gishshau, he wode issi issi Baabiloone asati sinttau aadhdhidi, Aihudata mootidosona. [9] Eti Kawuwaa Naabukadanaxoora hagaadan yaagidosona; "Kawuwau, merinau de7a. [10] Kawuwau, neeni malkkataa, pulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa issippe kaa7iyo wode, siyiya ooninne biittan gufannidi, worqqa misiliyaayyo goinnanaadan, [11] qassi biittan gufannidi goinnenna asi de7ikko, eexxiya itoone tamaa giddo olettanaadan awaajuwaa kessadasa. [12] SHin kawuwau, neeni Baabiloone biittaa bolli sunttido Aihudati, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi ne azazuwaa ixxidosona; ne xoossatuyyo oottokkona; qassi ne essido worqqa misiliyaayyookka goinnokkona" yaagidosona.

[13] Naabukadanaxoori hegaa siyido wode, hanqquwaa eexxi kiyidi, Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga ehaanaadan azaziis. Azazin eta kawuwaa sintti ehiidosona. [14] Naabukadanaxoori eta hagaadan yaagiis; "Sidiraaqaa, Misaaqaa, Abddanaagoo, ha intte ta xoossatuyyo oottennaageenne ta essido worqqa misiliyaayyo goinnennaagee tumee? [15] Ha77i malkkataa, pulaaliyaa, maazinqqiyaa, diittaanne cora baqettan waaxettida diittaa kaa7iyoogaa siyiyo wode, taani essido misiliyaayyo gufannidi goinnikko, daro lo77o. SHin intte goinnennan ixxikko, sohuwaara eexxiya itoone tamaa giddon olettana. Ai xoossee inttena ta kushiyaappe ashshanai?" yaagiis.

[16] Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi kawuwaassi zaaridi, "Kawuwau Naabukadanaxooraa, ha yohuwan nuuni neeyyo zaaruwaa immanau bessenna. [17] Kawuwau, nuuni eexxiya itoone tamaa giddo olettiyaakkokka, nuuni ayyo oottiyo Xoossai he tamaappe nuna ashshanau danddayees. Qassi kawuwau, i nuna ne kushiyaappekka ashshana. [18] SHin kawuwau, ubba i nuna ashshennan ixxiyaakkokka, nuuni ne xoossatuyyo oottennaagaanne neeni essido worqqa misiliyaayyo goinnennaagaa era" yaagidosona.

Heezzu Aihudata Haiquwau Pirddidosona

[19] He wode Naabukadanaxoori Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaago bolli hanqquwaa suulliis; suullin a som77oi etau kaseegaappe dummatiis. Tamai kase eexxiyoogaappe laappun kushiyaa aadhdhidi eexxanaadan azaziis. [20] Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga qachchidi, eexxiya itoone tamaa giddo olanaadan, ba olanchchatu giddoppe mino asata azaziis. [21] Yaatin, ha asata, eta qoliyaara, suriyaara, huuphiyan xaaxido xaattaaranne hara maayo ubbaara gatti qachchidi, eexxiya itoone tamaa giddo olidosona. [22] Kawuwaa azazoi keehi eeso gidido gishshaunne itoone tamaikka kaseppe aadhdhi eexxiyo gishshau, Sidiraaqa, Misaaqanne, Abddanaaga taman olida he mino asata tamaa lacoi wori aggiis. [23] Ha heezzu qashettida asati, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi, eexxiya itoone tamaa giddo wodhdhidosona.

[24] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Naabukadanaxoori bana maalaalissin eesuwan denddi eqqidi, "Nuuni qachchidi eexxiya itoone tamaa giddo olido asati heezza gidokkonaayye?" yaagidi bana zoriyaageeta oichchiis.

Oichchin eti, "Kawuwau, ee heezza" yaagidi zaaridosona.

[25] Kawoi zaaridi, "Be7ite, taani qashuwaappekka birshshettidi, tamaa giddon yaa, haa hemeterettiya, tamaikka ainne bochchenna oiddu asata be7ais! Oiddanttoi qassi xoossatu na7a milatees," yaagiis.

Heezzu Aihudati Tamaappe Kiyidosona

[26] Yaatin, Naabukadanaxoori eexxiya itoone tamaa lanqqe shiiqidi, ba qaalaa xoqqu
oottidi, “Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa ashkkaratoo, Sidiraaqaa, Misaaqaa, Abddanaagoo,
kiyite! Kiyidi haayite!” yaagidi xeegiis. Yaatin, Sidiraaqi, Misaaqinne Abddanaagoi tamaa
giddoppe kiyidosona. [27] Kawoppe garssaara biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, auraajjaa
haariyaageeti, kawuwaassi oottiya hara halaqati ubbai etakko shiiqidosona. SHiiqidi
tamai eta bollaa bochchibeennaagaa, eta huuphiyaa binnaanaappe issoikka malaatet-
tibeennaagaa, eta maayoikka labettibeennaagaanne tama peenoikka etan bainnaagaa
be7idosona.
[28] Hegaappe guyyiyan, Naabukadanaxoori hagaadan yaagiis; “Sidiraaqa, Misaaqanne
Abddanaago Xoossai galatetto! I ba kiitanchchaa kiittidi, banan ammanettida ba
ashkkarata ashshiis. Eti kawuwaa azazuwaa ixxidosona; bantta Xoossaappe attin, hara
xoossaassi oottanaappenne goinnanaappe haiqqanaagaa dosidosona. [29] Hegaa gishshau,
Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaago Xoossaa toochchidi haasayiya ai asikka, woikko ai
kawotettikka, woikko dumma dumma qaalan haasayiya ai zareekka qanxxettananne
muxettana mala, eta keettaikka laalettidi, pito doore gidana mala, taani awaajjaas. Aissi
giikko, hara ai xoossinne hagaadan oottidi, asa ashshenna” yaagiis.
[30] Hegaappe guyyiyan, kawoi Sidiraaqa, Misaaqanne Abddanaaga Baabiloone biittan
xoqqu xoqqu oottidi sunttiis.

4

Naabukadanaxoori Aimottido Naa77antto Aimuwaa

[1] Kawoi Naabukadanaxoori asa ubbaassi, kawotettatu ubbaassinne dumma dumma
qaalan haasayiya zaretu ubbaassi hagaadan yaagidi, dabddaabbiyaa kiittiis.
“Saro de7eetii!
[2] “Ubbaappe Xoqqiya Xoossai taayyo oottido maalaalissiyaabaanne oorattabaa taani
intteyyo odanau koyais.

[3] “A malaatai aiba gitee!
I oottiyo oorattabai aiba minoo!
A kawotettai merinaa kawotetta;
a maataikka yeletaappe yeletaa gakkanaashiina.
[4] “Taani Naabukadanaxoori ta kawo keettan gita duretettaaninne injjiyan de7ais. [5] Issi
gallassi taani tana yashshiya aimo aimottaas. Taani ta arssan zaqqullada, be7ido aimoinne
ajjuutai tana daganttiis. [6] Hegaa gishshau, ha aimuwaa birshshettaa tana erissana mala,
Baabiloonen de7iya aadhdhida eranchchata ubbaa taakko ehaanaadan azazaas. [7] He wode
shareechchoti, murunniyaageeti, aadhdhida eranchchatinne xoolinttiyaa paidiyaageeti
taakko yin, ta aimuwaa etau yootaas; shin eti birshshettaa tana erissanau danddayi-
bookkona. [8] Wurssettan ta xoossaa sunttan Bilxxaasoora geetetti xeegettiya, geeshsha
xoossatu ayyaanai aani de7iyo Daaneeli taakko gelin, ayyo ta aimuwaa hagaadan gaada
yootaas.
[9] “ ‘Aadhdhida eranchchatu halaqau Bilxxaasooraa, geeshsha xoossatu ayyaanai nenan
de7iyoogaanne ai xuurinne neeppe geemmennaagaa taani erais. Taani aimottido aimoi
hagaa; ane taayyo a birshshettaa oda.
[10] “ ‘Taani ta arssan zaqqullada, biittaassi giddo ginan issi mittai eqqidaagaa ajjuutan
be7aas; he mittau geesai daro adussa. [11] He mittai diccidi gitatiisinne minniis; ayyo
xeerai saluwaa gakkees; sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin beettees. [12] He mittaa haittai
xeellanau lo77iyaagaa; a aifeekka keehi daro; ubbaukka miyoobi an de7ees. Bazzo do7ati a
kuwan shemppidosona; saluwaa kafotikka a daashshaa giddon keexxidi de7idosona. Paxa
de7iya ubbai appe miis.
[13] “ ‘Ta arssan zaqqullada, geeshsha kiitanchchai saluwaappe wodhdhishin ajjuutan
be7aas. [14] Ikka ba qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan yaagiis; “Ha mittaa qanxxite; a
tashiyaa karite; a haittaakka pirxxite; a aifiyaakka laalite. A garssan de7iya do7atinne

a daashshan de7iya kafoti ubbai baqatona. [15] SHin durumaanne a xaphuwaa birataappenne nahaasiyaappe qoxxido sanssalatan qachchidi, biittan, maataa giddon aggi bayite. Saluwaappe wodhdhiya akkan ka77o; qassi bazzuwan maataa giddon do7aara de7o. [16] A wozanai kahai asaagaappe do7aagau laametto. Hegaadan hanidaashin, a bolli laappun laittai wuro. [17] Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaa, kawotettaa i ba koyiyo uraassi immiyoogaanne harai atto, asa ubbaappe karettidaageetakka i suntiyoogaa paxa de7iya asai ubbai erana mala, qasho qofaa kiitanchchati awaajjidosona. Pirddaakka geeshshati odidosona" yaagiis.

[18] " 'Taani Kawoi Naabukadanaxoori aimottido aimoi hagaa. Ha77i simmi Bilxxaasooraa, taayyo a birshshettaa oda. Aissi giikko, ta kawotettaa giddon de7iya aadhdhida eranchchatuppe issoinne tana birshshettaa erissanau danddayibeenna; shin geeshsha xoossatu ayyaanai nenan de7iyo gishshau, neeni danddayaasa' yaagaas.

Daaneeli Aimuwaa Birshshiis

[19] "He wodiyan Bilxxaasoora geetettiya Daaneeli dagammidi, haniyoobaa xayiis. I ba qofan shabbirettido gishshau, guutta wodiyaa co77u giidi takkiis. Yaatin, kawoi, 'Bilxxaasooraa, ha aimoinne a birshshettai nena daganttoppo' yaagiis.

"Yaagin Bilxxaasoori zaaridi, 'Ta godau, ha aimoi nena ixxiyaageetussi, a birshshettaikka qassi ne morkketussi gideerenneeshsha! [20] Neeni aimuwan be7ido mittai, diccidi minnidaagee, xeerai saluwaa gakkidoogee, sa7aappe sa7aa gaxaa gakkanaashin beettidaagee, [21] haittai xeellanau lo77idoogee, aifeekka keehi daridoogee, ubbau miyoobi an de7iyoogee, bazzo do7ati a kuwan shemppidoogeenne saluwaa kafotikka a daashshaa giddon keexxidi de7idoogee, [22] kawuwau, he mittai nena! Neeni gitatadasanne minnadasa; ne gitatettai diccidi, saluwaa gakkiis; ne kawotaa maataikka sa7aa gaxaa gakkiis.

[23] " 'Kawuwau, neeni geeshsha kiitanchchai saluwaappe wodhdhidi, "Ha mittaa qanxxidi xaissite; shin a durumaanne a xaphuwaa birataappenne nahaasiyaappe qoxxido sanssalatan qachchidi, biittan, maataa giddon aggi bayite. Saluwaappe wodhdhiya akkan i ka77o; laappun laittai wurana gakkanaashin, bazzo do7adan de7o!" giyo wode be7adasa.

[24] " 'Kawuwau, a birshshettai hagaa. Hagee Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ta godaa kawuwaa bolli polanau kiittido pirddaa. [25] Neeni asa giddoppe goodettada, bazzo do7atuura issippe de7ana. Neeni booradan maataa maananne saluwaappe wodhdhiya akkan ka77ana. Qassi Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne kawotettaa ba koyido urau immiyoogaa neeni erana gakkanaashin, laappun laittai ne bollan aadhdhana.

[26] " 'Durumai ba xaphuwaara biittan attanaadan azazettidoogee, neeni saluwaa Xoossai biittaa ubbaa haariyoogaa eriyo wode, ne kawotettai neeyyo simmanaagaa bessees. [27] Hegaa gishshau, kawuwau, ta zoriyaa ekka. Nagaraa oottiyoogaa aggada, xillobaa ootta; huqqunnettidaageeta naaqqiyoogaa aggada, etau qaretta. Yaatin, geella neeni saro de7ana wodee aduqqikkonne' yaagiis.

[28] "Hagee ubbai Kawuwaa Naabukadanaxoora bolli gakkiis. [29] Tammanne naa77u aginaappe guyyiyan, kawoi Baabiloonen de7iya kawo keettaa bolli dembbayi keexxidosan hemettiiddi [30] hagaadan yaagiis; 'Hagee ta kawo keettai an de7ana mala, taani ta gita wolqqan, ta gitatettaa bonchchuwaassi gimbbissido Baabiloone katamaa gitaa gidennee?' yaagiis.

[31] "I haasayidi wurssennan de7ishin, saluwaappe hagaadan giya qaalai puttu giis; puttu giidi, 'Kawuwaa Naabukadanaxooraa, ne bollan pirddettida pirddai hagaa: ne kawotettai neeppe ekettiis. [32] Neeni asaa giddoppe goodettada, bazzo do7aara daana; neeni booradan maataa maana. Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta ubbaa haariyoogaanne kawotettaa i ba koyido uraassi immiyoogaa neeni erana gakkanaashin, laappun laittai ne bolli aadhdhana' yaagiis.

[33] "Naabukadanaxoora bolli giidobai sohuwaarakka polettiis. Asa giddoppe goodettidi, booradan maataa miis. A bollaikka saluwaappe wodhdhiya akkan ka77iis. A binnaanai ankkuwaa baalliyaadan, a xugunttaikka kafuwaa xugunttaadan dicciis.

Naabukadanaxoori Xoossaa Galatiis

34 "He laappun laittai wurido wode, taani Naabukadanaxoori xoqqu gaada saluwaa
xeellaas; ta wozanai kahaikka simmiis. Simmin Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa galataas;
merinau de7iyaagaakka bonchchaasinne sabbaas.

"A maatai merinaa maataa;
a kawotettaikka yeletaappe yeletaa gakkanaashiina.
35 Sa7an de7iya asai ubbai
ayyo aibanne gidenna.
Saluwan de7iya kiitanchchatu bollinne
sa7an de7iya asaa bolli
i ba dosaa oottees.
A kushiyaa teqqanau danddayiyaabi baawa,
woikko a 'Ai oottai?' yaagidi
oichchiyaabi baawa.

36 "Ta wozanai simmaanne, ta kawotettaa bonchchuwaa gishshau, ta anggainne ta puulai
taayyo simmi aggiis. Kase tana zoriyaageetinne ta oosanchchati tana koyidosona. Taani
ta kawotettan minnaas; kaseegaappekka aadhdhiya gitatettai taayyo gujettiis.

37 "Ha77i simmi taani Naabukadanaxoori saluwaa Kawuwaa galatais; a xoqqu xoqqu
oottaisinne bonchchais. Aissi giikko, i oottiyoobai ubbai likke; a ogeti ubbaikka xillo; qassi
otoruwan biyaageeta i kaushshanau danddayees" yaagidi xaafiis.

5

Kawuwaa Belshshaaxaara Gibiraa

1 Issi gallassi Kawoi Belshshaaxaari ba oosanchchatuppe issi sha7atussi gibiraa giigis-
siis; giigissidi etaara issippe woiniyaa eessaa uyiis. 2 Belshshaaxaari woiniyaa eessaa
uyidi, ba aawai Naabukadanaxoori Yerusalaamen de7iya Beeta Maqidasiyaappe ehiido
worqqaappenne biraappe oosettida ushsha miishshata ehaana mala azaziis. Aissi giikko,
inne a oosanchchati, a keettaayetinne a baakkoti ubbai he ushsha miishshatun eessaa
uyana mala, i koyiis. 3 Yaatin, eti he Yerusalaamen de7iya Xoossaa Beeta Maqidasiyaappe
ehiido worqqaappe oosettida ushsha miishshata kawuwaayyo ehiidosona. Ehin kawoi,
a oosanchchati, a keettaayetinne a baakkoti he miishshatun tigettida woine eessaa uyi-
dosona. 4 Eti he woine eessaa uyiiddi, worqqaappe biraappe, nahaasiyaappe, birataappe,
mittaappenne shuchchaappe oosettida xoossata galatidosona.

5 He wode qoppennan de7ishin, asa kushe biradhdheti auppekko kiyidi yiidi, kawo
keettan meeshettida godaa bollan, xomppiyaa wottiyo ballaa sinttan xaafidosona. He
kushee xaafiyo wode, kawoi ba huuphen be7iis. 6 Be7in a som77oi laamettidi, bidintta
milatiis; qassi yashshan a gaadee kokkoriis; a gulbbataikka ixxiis.

7 Kawoi ba qaalaa xoqqu oottidi, murunniyaageeta, aadhdhida eranchchatanne xoolint-
tiyaa paidiyaageeta ehaanaadan azaziis. Eti yin Baabiloone aadhdhida eranchchata
hagaadan yaagiis; "Ha xifatiyaa nabbabidi, a birshshettaa tau yootiya uri ooninne,
ochchaa teeraa milatiya maayuwaa maayana; a qooriyan worqqa sanssalataa aattana;
qassi i ta kawotettaa haariya heezzantto asa gidana" yaagiis.

8 Hegaappe guyyiyan, kawuwaa aadhdhida eranchchati ubbai a sintti aadhdhidosona;
shin etappe ooninne he xifatiyaa nabbabanau, woikko a birshshettaa odanau danddayi-
ibeenna. 9 Hegan Kawoi Belshshaaxaari kaseegaappe aadhdhi dagammin, a som77oikka
kaseegaappe aadhdhi bidintta milatiis. A oosanchchatikka haniyoobaa xayidosona.

10 Kawoinne a oosanchchati wocamiyoogaa a aayyiyaa kawiyaa siyada, eti gibiraa miyo
aaho keettaa gelada, hagaadan yaagaasu; "Kawuwau, merinau de7a! Ha qofan keehi
shabbirettoppa; ne som77oikka laamettoppo. 11 Geeshsha xoossatu ayyaanai an de7iyo issi
asi ne kawotettaa giddon de7ees. Erai, akeekainne xoossatuugaa mala aadhdhida eratettai

an de7ees. Kase ne aawai Kawoi Naabukadanaxoori a shareechchotussi, murunniyaageetussi, xoolinttiyaa paidiyaageetussinne aadhdhida eranchchatussi halaqa oottidi sunttiis.
12 Aissi giikko, ayyo lo77o ayyaanai, erainne akeekai de7ees; aimuwaa birshshanau,
qan77ishiyaa odanaunne xuuraa qonccissanau i danddayees. Hegaa gishshau, kawoi
Bilxxaasoora giidi sunttido Daaneela xeesa. I neeyyo xifatiyaa birshshettaa odana”
yaagaasu.

Daaneeli Xifatiyaa Birshshiis

13 He wodee Daaneela kawuwaakko ehin, kawoi a hagaadan yaagiis; “Neeni Daaneelee?
Ta aawai kawoi Yihudaappe omooddidi ehiidoogeetuppe issuwaa giyoi nenee? 14 Xoossatu
ayyaanai nenan de7iyoogaanne erai, akeekainne keehi aadhdhida eratettai neeyyo
de7iyoogaa taani siyaas. 15 Ha xifatiyaa nabbabanaunne a birshshettaa taayyo odanau
murunniyaageetinne aadhdhida eranchchati yiidosona; shin eti birshshettaa taayyo
odanau danddayibookkona. 16 Neeni birshshettaa odanaunne deexo oishatu zaaruwaa
immanau danddayiyoogaa taani siyaas. Ha77i simmi neeni ha xifatiyaa nabbabanaunne
a birshshettaa taayyo odanau danddayikko, ochchaa teeraa milatiya maayuwaa maayana;
ne qooriyan worqqa sanssalatai aadhdhana; qassi neeni kawotettaa haariya heezzantto
asa gidana” yaagiis.
17 Yaagin Daaneeli kawuwaassi zaaridi, “Neeni immiyo imoi neessa gido; ne woituwaakka
hara urau imma. Taani mati xifatiyaa kawuwaassi nabbabana; birshshettaakka odana.
18 “Kawuwau, Ubbaappe Xoqqiya Xoossai ne aawaa Naabukadanaxoorassi kawotaa,
gitatettaa, bonchchuwaanne anggaa immiis. 19 I ayyo immido gitatettaa gaasuwan he
asatinne dumma dumma qaalaa haasayiya zareti ayyo yayyidosonanne kokkoridosona.
Ba woranau koyiyoogaa woriis; ashshanau koyiyoogaakka ashshiis; ba xoqqissanau
koyidoogaakka xoqqissiis; kaushshanau koyidoogaakka kaushshiis. 20 SHin i otorettido
wodenne a wozanai muumido wode, ba kawotaa araataappe wodhdhiis; a bonchchoikka
qaarettiis. 21 Asaa giddoppe goodettiis; a wozanai kahaikka laamettin, do7a mala gidiis.
Booradan maataa miiddi, dembbaa haretuura issippe de7iis. A bollaikka saluwaappe
wodhdhiya akkan ka77iis. Hegeekka Ubbaappe Xoqqiya Xoossai asaa naatu kawotetta
ubbaa haariyoogaanne i ba koyido uraassi immiyoogaa i erana gakkanaassa.
22 “SHin nenoo, Belshshaaxaaraa, neeni a na7ai he ubbaa eraiddakka, ne huuphiyaa
ziqqi oottabaakka. 23 Qassi Saluwaa Godaa bollan otorettada, ne huuphiyaa xoqqu
xoqqu oottadasa. A Beeta Maqidasiyaappe bonqqiyan yiida worqqa miishshata neeni
ehiissin, ne oosanchchati, ne keettaayetinne ne baakkoti woiniyaa eessaa etan uyidosona.
Qassi xeellanau, siyanaunne eranau danddayenna xoossata, biraappe, worqqaappe, na-
haasiyaappe, birataappe, mittaappenne shuchchaappe oosettidaageeta galatadasa. Ne
shemppuwaanne ne gelaa kessaa ba kushiyan oiqqida Xoossaa bonchchabaakka. 24 Hegaa
gishshau, ha kushe biradhdheti appe kiitettin, ha xifatee xaafettiis.
25 “Xifateekka, ‘MANEE, MANEE, TAQEEL, UUFARSSIIN’ yaagiyaagaa. 26 A birshshettaikka
hagaa;

MANEE (qoodettiis) giyoogee Xoossai ne kawotaa laittaa qoodidi, wuranaadan oottiis giyoogaa.
27 TAQEEL (mazzanettiis) giyoogee meezaanan mazzanettada, kauyyada beettadasa giyoogaa.
28 PAREES (shaahettiis) giyoogee ne kawotettai shaahettidi, Meedoonatuyyoonne Parssetuyyo imettiis giyoogaa” yaagiis.
29 Hegaappe guyyiyan, Belshshaaxaari azazin, ochcha teeraa milatiya maayuwaa Daaneela maizzidosona; a qooriyankka worqqa sanssalataa aattidosona; qassi kawotettaa haariya heezzantto asa gidanaadan awaajjidosona.
30 He galla qammi morkketi gelidi, Baabiloone Kawuwaa Belshshaaxaara woridosona.
31 Worin a kawotettaa Meedooniyaa Daariyoosi ekkiis. He wode Daariyoosayyo laittai usuppun tammanne naa77a.

6

Daaneeli Gaammotu Ollan Olettiis

1 Kawoi Daariyoosi ba kawotettaa ubbaa giddon baappe garssaara biittaa haariya
xeetanne laatamu asata sunttiyoogee lo77o giidi qoppiis. 2 Qassi kawuwaassi aibanne
pacissennaadan, he biittaa haariyaageeta xeellana mala, heezzu asata halaqa oottidi
dooriis; doorettidaageetuppe issoi Daaneela. 3 Daaneeli oosuwaa oottanau bau de7iya
dumma eran hara halaqatuppenne biittaa haariyaageetuppe aadhdhidi beettiis. Hegaa
gishshau, kawoi a ba kumetta kawotettaa bolli bolla oottidi sunttanau halchchiis.

4 Yaatin, biittaa haariyaageetinne halaqati Daaneela mootanau, i aissiyo aisuwaa bolli
bala demmana giidi koyidosona. SHin i keehi kiphatanne ammanettiya asa; qassi
geellabaa oottenna asa gidido gishshau, a mootanau a bolli aiba balanne demmibookkona.
5 Wurssettan eti giiddi, "A Xoossaa higgiyaa baggaara gidikkoppe attin, hara baggaara
Daaneela mootiyoobaa demmokko" yaagidosona.

6 Hegaappe guyyiyan, biittaa haariyaageetinne halaqati issippe kawuwaakko biidi,
hagaadan yaagidosona; "Kawuwau Daariyoosaa, merinau de7a! 7 Nuuni ne kawotettaa
oosuwaa oottiya halaqati, biittaa haariyaageeti, ola gadaawati, zoriyaageetinne auraajjaa
haariyaageeti ubbai maayido issi zoretai de7ees. Hegeekka hachchippe biidi hasttamu
gallassai gakkanaashin, ai asinne nena kawuwaa woossanaappe attin, hara ai asakka
woikko ai xoossakka woossennaadan, neeni awaajuwaa kessanaassa; geelladan woos-
siyaabi de7ikko, gaammotu ollan olettanaadan neeni azazanaassa. 8 Simmi kawuwau, ha
awaajoi shaarettenna Meedoonatunne Parssetu higgiyaadan, minonne laamettennaagaa
gidana mala parama" yaagidosona. 9 Hegaa gishshau, Kawoi Daariyoosi awaajuwaa xaafidi
paramiis.

10 Daaneeli awaajoi parametti kiyidoogaa erido wode, ba soo biis; biidi bolla pooqiyan
de7iya kifiliyaa geliis. He kifiliyaa maskkootee Yerusalaame baggi simmidi dooyetti
uttidaashin, ba kase woossiyoogaadankka gulbbatidi, ba Xoossaa galatiiddi, hachchi
hachchi heezzutoo woossiis.

11 Hegaappe guyyiyan, ha asati issippe biidi, Daaneeli ba Xoossaa woossishiininne
maaduwaa oichchishin demmidosona. 12 Demmidi kawuwaakko biidosona; biidi kawuwaa,
"Kawuwau, ha hasttamu gallassatu giddon nena woossanaappe attin, hara ai asakka
woikko ai xoossakka woossiyaabi gaammotu ollan olettanaadan awaajjabeikkiiyye?"
yaagidi awaajuwaabaa haasayidosona.

Kawoi zaaridi, "Awaajjaas; awaajoi shaarettenna Meedoonatunne Parssetu higgiyaadan
minnidaagaa" yaagiis.

13 Yaagin eti, "Kawuwau, yaatin hekko Yihudaappe omoodettidi, yiidaageetuppe issuwaa
gidiya Daaneeli, neeyyookka neeni paramada kessido ne awaajuwaayyookka azazettenna.
I ha77ikka hachchi hachchi heezzutoo ba Xoossaa woossees" yaagidosona.

14 Kawoi hegaa siyido wode keehi azzaniis; Daaneela ashshanau qofaa qachchidi, awai
wullana gakkanaashin, ashshiyo ogiyaa ubbaa koyiis.

15 He wode asati issippe kawuwaakko biidi, "Kawuwau, Meedoonatunne Parssetu
higgiyaadan gidikko, kawoi awaajjido awaajoi woikko azazido azazoi laamettennaagaa
neeyyo era" yaagidosona.

16 Hegaa gishshau, kawoi azazin, Daaneela ehiidi, gaammotu ollan olidosona. Olishin
kawoi Daaneela, "Neeni ubbaton goinniyo Xoossai nena ashsho" yaagiis. 17 Eti shuchchaa
ehiidi, ollaa doonaa baridosona; ooninne Daaneela hegaappe kessennaadan, kawoi
ba maatafaanne ba kawotettaa halaqatu maatafaa gorddido shuchchaa bolli wottiis.
18 Hegaappe guyyiyan, kawoi ba keettaa simmidi, quma meennaaninne pashkkissiyaabaa
aibakka baakko shiishshennan, xiskkuwaara xayidi aqiis.

19 Maallado guuran kawoi denddidi, eesotiiddi gaammotu ollaakko biis. 20 Ollaakko
bi gakkidi hirggiiddi, "De7o Xoossaa ashkkarau Daaneelaa, neeni ubbaton goinniyo ne
Xoossai nena gaammotuppe ashshanau danddayidee?" yaagidi xeesiis.

[21] Daaneeli zaaridi, “Kawuwau, merinau de7a! [22] Ta Xoossai bari kiitanchchaa kiittidi,
gaammotu doonaa gorddiis; eti tana bochchibookkona. Aissi giikko, taani a sinttan xillo.
Qassi kawuwau, taani ne sinttankka moorobaa oottabeikke” yaagiis.
[23] Yaagin kawoi keehippe ufaittiis; ufaittidi Daaneela ollaappe kessanaadan azaziis.
Daaneeli ollaappe kiyiis; ba Xoossan i ammanettido gishshau, a bollan aiba deshettikka
beettibeenna.
[24] Hegaappe guyyiyan, Daaneela mootida asata ehaanaadan kawoi azaziis. Azazin eti
oiqettidi, bantta maccaasaaranne bantta naatuura issippe yiidi, ubbaikka gaammuwaa
ollan olettidosona. Eti ollaa duge gakkennan de7ishin, gaammoti sophi ekkidi, eta
meqettaa mentteretti aggidosona.
[25] Hegaappe guyyiyan, Kawoi Daariyoosi asaa ubbaassi, kawotettatussi ubbaassinne
dumma dumma qaalan haasayiya zaretussi ubbaassi hagaadan yaagidi xaafiis;
“Saro de7eetii!
[26] “Ta kawotettan de7iya asai ubbai Daaneela Xoossaassi yayyana malanne kokkorana
mala, taani awaajuwaa kessaas.

“Aissi giikko, i de7o Xoossaa;
qassi i merinau de7iyaagaa.
A kawotettai mulekka xayenna;
a kawotaa maataikka mule attenna.
[27] I ashsheesinne
metuwaappe kessi ekkees.
Saluwankka sa7ankka
malaataanne oorattabaa oottees.
Daaneela gaammotu doonaappe
ashshidaagee a!” yaagiis.
[28] Hegaa gishshau, ha Daaneeli Daariyoosa kawotettaa wodenne Parssiyaa Qiiroosa
kawotettaa wode ubban ishalidi de7iis.

7

Daaneeli Be7ido Oiddu Do7atu Ajjuutaa

[1] Baabiloone Kawoi Belshshaaxaari kawotido koiro laitti, Daaneeli ba arssan zaqqullidi,
aimuwaanne ajjuutaa be7iis. I ba aimuwan be7ido aife yohota xaafiis.
[2] Daaneeli hagaadan yaagidi xaafiis; “Qammi taani ta ajjuutan saluwaappe yiida oiddu
carkkoti wogga abbaa bul77akkishin be7aas. [3] Qassi issoi issuwaappe dummatiya oiddu
gita do7ati abbaappe kiyidosona.
[4] “Koiro do7ai gaammo milatees; qassi ayyo ankkuwaadan qefee de7ees. Ta xeellishin, a
qefee shodettin, biittaappe denddidi, asadan naa77u gediyan eqqanaadan oosettiis; qassi
asa wozanaikka au imettiis.
[5] “Qassi naa77antto do7ai issi baggaa xoqqu giidi eqqida beere giyo iita do7aa milatees.
He do7ai heezzu gaille meqettaa ba doonan baaridi, ba achchan saxxi oiqqiis. Yaatidaagee,
‘Dendda; denddada daro ashuwaa ma’ geetettiis.
[6] “Hegaappe simmin qassi, maahe milatiya hara do7aa be7aas. A zokkuwan kafuwaa
qefe milatiya oiddu qefeti de7oosona. Qassi ayyo oiddu huupheti de7oosona. Ha do7aayyo
haariyo maatai imettiis.
[7] “Hegaappe simmin, qamma ajjuutan yashshiya, daganttiyaanne keehippe minniya
oiddantto do7aa be7aas. Ayyo gita birata achchati de7oosona. I banan gaittidabaa ubbaa
etan mentterettidi meesinne miishin attidaagaa bari gediyan yererettees. Kase ta be7ido
do7atu ubbaappe i dummatees; ayyo tammu kacee de7ees. [8] Taani ha kacetubaa qoppishin,
he kacetu giddoppe hara issi guutta kacee kiyishin be7aas; he kacee hankko kacetuppe
heezzata xoqollidi oliis. Ha kaciyaassi asa aife milatiya aifeenne otoruwan haasayiya
inxxarssai de7ees.

Merinaasappe De7iyaagaabai Qonccido Ajjuutaa

9 "Taani hegaa xeellishin, kawotaa araatati utettau giigidosona. Giigin Merinaasappe
De7iyaagee ba araatan uttiis. A maayoi shachchaadan, a huuphiyaa binnaanaikka
puuttuwaadan bootta. A araatainne araataa irzzoti tamaadan lacottoosona. 10 Tamaa
shaafai pulttidi, a araataa giddoppe kiyees. SHa7utoo sha7ati ayyo oottoosona; qassi
daro miilooneti a sinttan eqqidosona. Yaatidaashin pirddaa pirddiyoogee doomettiis;
maxaafatikka dooyettidosona.
11 "Ha guutta kacee haasayiyo otoro qaalai taayyo siyettiyo gishshau, taani ha77ikka
tolada xeellaas. Xeellishin eti ha do7aa woridi, eexxiya taman a olidi xaissidosona.
12 Hankko heezzu do7ata gidikko, eta maataikka ekettiis; shin eti keerettida wodiyaa paxa
de7ona geetettidosona.
13 "Qassikka taani he qamma ajjuutan, asa na7a milatiyaagee saluwaa shaaraara yiyaagaa
be7aas. Yiidaagee Merinaasappe De7iyaagaakko shiiqin, eti a a sintti aattidosona.
14 Asai ubbai, kawotettati ubbainne dumma dumma qaalan haasayiya zareti ubbai ayyo
haarettana mala, maatai, bonchchoinne kawotettai ayyo imettiis. A maatai merinau
shaarettenna maataa; a kawotettai mulekka xayennaagaa.

Ajjuutaa Birshshettaa

15 "Tana Daaneela gidikko, ta be7idoban ubban dagammaas; ta ajjuutaikka tana shab-
bariis. 16 Yaatin, taani hegaa eqqidaageetuppe issuwaakko shiiqada, ha ubbaassi tumu
birshshettai aibakko oichchaas. Oichchin i taayyo a birshshettaa ubbaa hagaadan yaagidi
odiis; 17 'Ha oiddu gita do7ati ha sa7an sinttappe denddana oiddu kawotettata. 18 SHin
Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshshati a kawotettaa ekkidi, merinau banttassa oottana;
meri merinau kawotettaa eti laattana' yaagiis.
19 "Hegaappe guyyiyan, taani hara do7atu ubbaappe dummatidi yashshiya oiddantto
do7aassi de7iya tumu birshshettaa eranau koyaas. He do7aassi birata achchainne
nahaase birata xugunttai de7ees; i banan gaittidabaa ubbaa mentterettidi meesinne
miishin attidaagaa bari gediyan yererettees. 20 Qassi ha do7aa huuphiyan de7iya tammu
kacetubaanne qassi guyyeppe kiyidi, etappe heezzata xoqolli olida qeeri kaciyaabaakka
eranau koyaas. He qeeri kaciyaassi aifetinne otoro qaalaa haasayiya inxxarssai de7ees.
He kacee hankkootu ubbaappe aadhdhi yashshiyaagaa. 21-22 Taani xeellishin, ha kacee
geeshshatuura olaa gaittidi, Merinaasappe De7iyaagee yaana gakkanaashin, eta xooniis.
Hegaappe guyyiyan, Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshshatussi pirddai pirddettiis; eti
kawotettaa laattiyo wodeekka gakkiis.
23 "I taayyo birshshettaa hagaadan yaagidi yootiis; 'Oiddantto do7ai ha sa7an sinttappe
denddana oiddantto kawotettaa. He kawotettai hara kawotettaa ubbaappe dumma;
biittaa sa7aa i maana, yedhdhananne mentterettana. 24 Qassi tammu kaceti ha ka-
wotettatuppe denddana tammu kawota. Hegaappe guyyiyan, kase tammu kawotuppe
dummatiya hara kawoi denddana. I etappe heezzu kawota xoonidi haarana. 25 I Ubbaappe
Xoqqiya Xoossaa bolli xalidi haasayana; a geeshshatakka huqqunnana. Qassi wode-
tanne wogaa laammanau qaaqqatana. Wodee, wodetinne wodiyaa baggai gakkanaashin
geeshshati a maataappe garssaara haarettana.
26 " 'SHin hegaappe guyyiyan, pirddaa pirddiyoogee doomettana; doomettin a maatai
mulee ekettana; ekettidi merinau xayana. 27 Saloppe garssaara de7iya kawotettatu
ubbaa maatai, wolqqainne gitatettai Ubbaappe Xoqqiya Xoossaa geeshsha asatuyyo
imettana. A kawotettaikka merinaa kawotetta gidana; deriyaa haariyaageeti ubbati ayyo
azazettananne ayyo oottana' yaagiis.
28 "Ta ajjuutaabai hagan wuriis. Taani Daaneeli, ta qofan daro shabbarettaas; ta
som77oikka hegaa erissees. SHin ubbabaakka taani ta wozanan wottaas" yaagidi xaafiis.

8

Daaneeli Be7ido Dorssa Orggiyaanne Deeshsha Orggiyaa Ajjuutaa

[1] Belshshaaxaari kawotido heezzantto laitti, taani Daaneeli hagaappe kase be7ido
ajjuutaappe hara ajjuutaa be7aas. [2] He ajjuutan ai be7idanaa giikko, Elaama biittan Suusa
giyo kataman, Uulaaya giyo shaafaa lanqqen eqqidaagaa tana be7aas.
[3] He shaafaa lanqqen naa77u adussa kaceti de7iyo dorssa orggee eqqiis. Naa77u
kacetuppe issoi guyyeppe mokkiis; shin koiro mokkidaagaappe aduqqees. [4] He dorssa
orggee ba kaciyan qaicanau, arggo baggi, huuphessa bagginne tohossa baggi xenggishin
be7aas. Aara eqettanaunne a wolqqaappe kessi ekkanau ai meheenne danddayibeenna. I
ba koyidoogaa oottiis; yaatidi bana gitayiis.
[5] Taani ha ajjuutaabaa qoppishin, issi deeshsha orggee arggo baggappe kiyidi, biittaa
sa7aa kanttidi, tohoi sa7aa yedhdhennan yiis; ayyo naa77u aifetuppe gidduwan issi wogga
kacee de7ees. [6] Ikka daro hanqquwaara jaamidi, shaafaa lanqqiyan taani be7ido naa77u
kaciyaara de7iya dorssaakko, waretau xenggiiddi yiis. [7] Yi gakkidi, daro yiillotidi, taani
xeellishin, dorssa orggiyaa kaceti naa77aikka meqqana gakkanaashin, iita dom77ettaa
dom77iis. Dorssa orggiyaassi aara eqettanau wolqqai baawa; hegaa gishshau, deeshsha
orggee a onggidi, yedhdhi eqqiis. Deeshsha orggiyaa wolqqaappe he dorssa orggiyaa
ashshiyaabi baawa.
[8] He deeshsha orggee keehi gitatiis; shin a wolqqai dari dari biyo wode, a wogga
kacee meqqiis; meqqidaagaa sohuwan, oiddu wogga kaceti biittaayyo oiddu bagga
ginaakko simmidi diccidosona. [9] Ha oiddu kacetuppe issuwaa bolli hara guutta kacee
mokkidi, wolqqan tohossakko, arshshokkonne Israa7eela biittaakko simmidi dicciis. [10] I
biidi saluwan de7iya olanchchata gakkanaashin dicciis; diccidi saluwaa xoolinttetuppe
unddennaageeta sa7an duge olidi, eta yedhdhiis. [11] Qassi i bana xoqqu oottidi, olanchchatu
Gadaawaara likkissiis. Hachchi hachchi assi yarshshiyo xuuggiyo yarshshuwaakka teqqiis.
Qassi a Beeta Maqidasiyaakka laaliis. [12] Makkalaa gaasuwan geeshshatu olanchchatinne
hachchi hachchi yarshshiyo yarshshoi he kaciyaassi imettiis. Tumaikka sa7an olettiis; he
kacee oottiyoobai ubbai ayyo injjetiis.
[13] Hegaappe guyyiyan, issi geeshsha kiitanchchai haasayishin taani siyaas. Hankko
geeshsha kiitanchchai ha kiitanchchaa, "Ha hachchi hachchi yarshshiyo yarshshuwaa
ajjuutai polettana wodee audee? Ha makkalai bashshaa ehiiddi, aude gakkanaashin
gam77anee? Qassi saluwaa olanchchatinne geeshsha sohoi aude gakkanaashin yerettiiddi
de7anee?" yaagidi oichchiis.
[14] Yaagin koiro geeshsha kiitanchchai zaaridi, "Naa77u sha7anne heezzu xeetu maal-
ladoinne omarssai gakkanaashin gam77ana; hegaappe guyyiyan, Beeta Maqidasee
geeyana" yaagidi yootishin siyaas.

Kiitanchchai Gabreeli Ajjuutaa Birshshiis

[15] Taani, Daaneeli, ha ajjuutaa be7aiddanne a birshshettaa eranau qoppaidda de7ishin,
issi asa milatiyaagee ta sinttan eqqidaagaa be7aas. [16] Qassi taani Uulaaya SHaafaappe,
"Gabreelaa, ha bitaniyaassi ha ajjuutaa birshshettaa yoota" yaagiya cenggurssaa siyaas.
[17] I yiidi taani eqqido sohuwaa matido wode, taani dagammada, ta som77uwaa biittau
duge zaarada kunddaas. Kunddin i tana, "Asa na7au, ha ajjuutai wurssettaa wodiyaabaa
bessiyaagaa gidiyoogaa akeeka" yaagiis.
[18] I tanaara haasayiyo wode, taani biittan gufannada, xiskkuwaa kaira uttaas. Yaatin,
i tana biittaappe pude denttidi, ta gediyan essiis. [19] Essidi tana, "Siya, taani GODAA
hanqquwaa wurssettan hananau de7iyaabaa yootais; aissi giikko, ha ajjuutai GODAI keeri
wottido wurssettaa wodiyan hananabaa yootees.
[20] "Neeni be7ido naa77u kaciyaara de7iya dorssa orggee Meedoonanne Parsse kawotu
leemiso. [21] Deeshshaa orggee qassi Giriike kawuwaa leemiso; a naa77u aifetuppe gidduwan
de7iya wogga kacee koiro kawuwaa. [22] Kacee me77i wodhdhin, a sohuwan mokkida oiddu
kaceti a kawotettaappe shaahettidi kiyana oiddu kawotettatu leemiso; shin eta wolqqai
koiroogaa wolqqaa gakkenna.
[23] "Eta kawotettaa wurssettai gakkiyo wodenne eta makkalai zawaa gakkiyo wode,
issi meqettaa iitanne cimmiya cincca kawoi denddana. [24] I keehi mino gidana; shin

ba wolqqaana gidenna. Daganttiya bashshaa i bashshana; i oottiyoobai ubbabai ayyo
injjetana. I mino asatanne geeshsha asata xaissana. [25] I cimmiyo gishshau, ayyo injjetana;
qassi i bana ubbaappe xoqqu xoqqu oottana. Eti sa7i saro gi uttidaashin, etappe darota
worana; qassi halaqatu Halaqaara i eqettana. SHin asi bochchennan i bau xayana.

[26] "Neeyyo odettida naa77u sha7anne heezzu xeetu maalladuwaanne omarssaa xeelliya
ajjuutai tuma; shin daro wodiyaappe guyyiyan polettanau de7iyo gishshau, gorddada
maatafaa a bolli wottada naaga" yaagiis.

[27] Taani Daaneeli, keehi daafurido gishshau, sahettada daro gallassaa zin77aas.
Hegaappe guyyiyan denddada, kawuwaa oosuwaa baas. Ha ajjuutan taani keehippe
shabbirettaas; akeekanaukka danddayabeikke.

9

Daaneeli Ba Asaa Gishshau Woossiis

[1] Meedoona biittaa asa gidiya Arxxekssiisa na7ai Daariyoosi Baabiloonen kawotiis.
[2] I kawotido koiro laitti, taani Daaneeli, Geeshsha Maxaafata nabbabaas; nabbabaidda
hananabaa yootiya Ermmaasassi GODAI yootidoogaadan Yerusalaamee laappun tammu
laittaa kolettidi gam77anau de7iyoogaa akeekaas.

[3] Hegaa gishshau, taani Godaakko Xoossaakko simmaas; simmada waaruwaa maayada,
bidinttaa bolli uttada, xoomaidda, a woossaisinne ayyo watiwatais.

[4] Taani nagaraa paaxaidda, GODAA ta Xoossaa hagaadan yaagada woossaas; "Abeet
Godau, wolqqaamanne yashshiya Xoossau, nena siiqiyaageetuyyoonne ne azazuwaayyo
eeniyaageetuyyo ne aggenna siiquwaanne maachchaa naagiyaagoo, [5] nuuni nagaraa
oottidanne balida; nuuni iitabaa oottidanne makkalida; ne azazuwaappenne ne wogaappe
wora simmida. [6] Nu kawotuyyo, nu halaqatuyyo, nu aawatuyyoonne biittan de7iya asa
ubbaayyo ne sunttan hananabaa yootida ne ashkkarati odidoogaa siyennan ixxida.

[7] "Abeet Godau, neeni xillo; shin nuuni hachchi yeellaa maayida. Yihudaaninne
Yerusalaamen de7iya asai ubbai, nuuni neeyyo ammanettennan ixxin, neeni haaho
biittaaninne mata biittan laalido Israa7eela asai ubbai yeellatida. [8] Abeet Godau, nuuni, nu
kawoti, nu halaqatinne nu aawati nena naaqqido gaasuwan yeellaa maayida. [9] SHin nuuni
ayyo makkalidabaa gidikkokka, Godai nu Xoossai maariyaagaanne atto yaagiyaagaa.
[10] Nuuni GODAASSI, nu Xoossaassi, azazettibookko; qassi hananabaa yootiya ba ashkkaratu
baggaara i immido a higgiyaa naagibookko. [11] Israa7eela asai ubbai ne higgiyaa menttidi,
wora simmidosona; ne azazuwaassikka eenibookkona.

"Nuuni ne bolli nagaraa oottido gishshau, Xoossaa ashkkaraa Muuse Higgiyaa Maxaafan
xaafettida qanggettainne pirddai nu bolli tigettiis. [12] Qassi nu bollinne nuna kaalet-
tiyaageetu bolli gita bashshaa ehaanau neeni haasayido qaalaa nu bolli poladasa. Aissi
giikko, Yerusalaame bolli gakkidabaa mali saloppe garssan hara biittaa bolli mulekka
gakkibeenna. [13] Muuse Higgiyan xaafettidoogaadan, ha bashshai ubbai nu bolli gakkiis.
Gakkinkka nu nagaraappe simmibookko; ne tumaa ezggibookko; nena, GODAA nu Xoos-
saakka maarotaa oichchibookko. [14] GODAI ha bashshaa nu bollan ehaanau guyye gibeenna;
aissi giikko, GODAI nu Xoossai ba oottiyooban ubban xillo; shin nuuni ayyo azazettennan
ixxida.

[15] "Abeet Godau, nu Xoossau, kase ne asaa ne mino kushiyan Gibxxeppe kessada,
hachchiigaadankka ne sunttaa xeegissidaagoo, nuuni nagaraa oottida; nuuni balida.
[16] Abeet Godau, neeni kase ne xillo ooso ubbaa oottidoogaadan, hai ne hanqquwaanne
ne teegaa ne katamaappe, Yerusalaameppe, ne geeshsha deriyaappe, wora zaara. Nuuni
oottido nagarainne nu aawati oottido mooroi Yerusalaamenne ne asaanne nu yuushuwan
de7iya ubbaassi qilliicciyoobaa kessiis.

[17] "Simmi ha77i nu Xoossau, taani ne ashkkarai woossiyo woosaanne watiwatuwaa siya.
Godau, ne sunttaa gishshau gaada, ha kolettida ne Beeta Maqidasiyaa ne keha aifiyan
xeella. [18] Abeet ta Xoossau, ne haittaa nuukko yeggada siya; ne aifiyaakka dooyada, ne

sunttan xeesettida katamaa bashshaa xeella. Nuuni neessi watiwatiyoogee, nu xillotettaa gishshaassa gidennan, ne gita maarotettaa gishshaassa.
[19] "Abeet Godau, siya! Abeet Godau, atto ga! Abeet Godau, ezgganne ootta! Ne katamainne ne asai ne sunttan xeesettido gishshau, abeet ta Xoossau, ne sunttaa gishshau gam77oppa" yaagaas.

Gabreeli Daaneelassi Sinttappe Hananabaa Yootiis

[20] Taani woossaidda, ta nagaraanne ta asaa Israa7eela nagaraa paaxaiddanne ta Xoossaa geeshsha deriyaabaa, Yerusalaamebaa GODAASSI ta Xoossaassi watiwataidda takkaas. [21] Hegaadan hanaidda taani de7ishin, kase ajjuutan taani be7ido Gabreeli, taakko eesuwan paalliiddi, omarssa yarshshuwaa yarshshiyo saatiyan puttu giis. [22] I hagaadan yaagidi, taayyo yootiis; "Daaneelaa, taani eraanne akeekaa neeyyo immanau ha77i yaas. [23] Neeni biron woosaa doommaanne ne woosaa zaaroi imettiis; taanikka hegaa neeyyo yootanau yaas. Aissi giikko, Xoossai nena keehi dosees. Hegaa gishshau, taani odiyoogaa qoppa; ajjuutaakka akeeka.
[24] "Laapputoo laappun tammu laittai Xoossai ne asaassinne ne geeshsha katamaassi keerido wodiyaa. He wodetun naaqoi wurana; nagaraa oosoi attana; mooroi maarettana; merinaa xillotettai gelana; ajjuutainne hiraagai polettananne Ubbaappe Aadhdhida Geeshsha Sohoi tiyettana.
[25] "Hegaa gishshau, hagaa eranne akeeka. Yerusalaame katamai bottokonettanaunne keexettanau azazoi kiyido gallassaappe biidi Halaqai Masee yaana gakkanaashin, laapputoo laappunainne usuppun tammanne naa77utoo laappun laittai aadhdhana. Hegan Yerusalaame katamai bottokonettana; ogetikka yuushuwaa gimbbetikka oosettana. SHin gimbbettiyo wodee meto wode gidana.
[26] "Usuppun tammanne naa77utoo laappun laittaappe guyyiyan, Masiyaa asi worana. A matan aibinne baawa. Yiya halaqaa asai katamaanne Beeta Maqidasiyaa laalana. He katamaa wurssettai di7uwaadan akeekennan yaana. He wodeppe biidi wurssettai gakkanaashin, olainne bashshai awaajetti uttiis. [27] He halaqai laappun laitta gakkanaassi asaara mino maachchaa maacettana. He laappun laittatu gina shaahuwan i yarshshuwaa yarshshiyoogaanne imotaa immiyoogaa teqqana. Beeta Maqidasiyaayyo giddo ginan bashshaa tunatettaa i essana. Wurssettan awaajettida boshai a bolli tigettana" yaagiis.

10

Daaneeli Xegiroosa SHaafaa Matan Be7ido Ajjuutaa

[1] Parsse Kawoi Qiiroosi kawotido heezzantto laitti, Bilxxaasoora giyo Daaneelassi hara ajjuutai qoncciis. He ajjuutan qonccidabai tuma; qonccidabaikka wolqqaama olaabaa. He akeekai au imettidoogee ajjuutaana.
[2] He wode taani, Daaneeli, heezzu saaminttaa azzanaas. [3] Lo77o quma mabeikke; ashoi woikko woine eessi ta doonakko shiiqibeenna. Heezzu saaminttai wurana gakkanaashin aibanne tiyettabeikke. [4] Koiro aginan laatamanne oiddantto gallassan, Xegiroosa giyo gita shaafaa lanqqiyan taani eqqada xeellaas; [5] xeellada liinuwaa giyo maayuwaa maayida issi bitaniyaa be7aas. I ba xeessan muruta worqqaappe oosettida qabattuwaa gixxi uttiis. [6] A bollai phooliya inqquwaa milatees; a som77oi wolqqanttaadan phalqqi gees; a aifetikka tamaa lacuwaa milatoosona; a kusheenne a tohoi qucettida nahaasiyaa birataadan poo7issees; a qaalaikka daro asai haasayiyo qaalaadan hanees.
[7] Ha ajjuutaa taani Daaneeli tarkka be7aas. Tanaara de7iya asati be7ibookkona; eti keehi dagammido gishshau, baqatidi qosettidosona. [8] Taani ha gita ajjuutaa xeellaidda, tarkka attaas; taayyo wolqqai ixxin daafuraas; ta som77oi keehi bullattiis. [9] He wode taani i haasayiyoogaa siyaas; siyada biittan duge gufannaas; gufannidosan xiskkuwaa kairaas.
[10] Hegaappe guyyiyan, issi kushee tana bochchiis; bochchin taani kokkoraidda de7ishin, tana ta kushiyaaninne ta gulbbatan gulbbatissiis. [11] Gulbbatissidi i tana, "Laa, Xoossai keehi siiqido Daaneelaa, taani neeyyo yootiyo qaalaa loittada akeeka; dendda eqqa. Aissi

giikko, taani neekko kiitettada yaas” yaagiis. I tana hagaadan yaagin, taani kokkoraidda
dendda eqqaas.
12 Qassikka i hagaadan yaagiis; “Daaneelaa, ainne yayyoppa! Aissi giikko, neeni
akeekaa demmanau qofaa qachchidonne ne Xoossaa sinttan ne huuphiyaa kaushshido
koiro gallassaappe doommidi, ne woosai siyettiis; taanikka hegau zaaruwaa ekkada yaas.
13 SHin Parsse kawotettaa halaqa gidiya ayyaanai laatamanne isiini gallassaa tana teqqiis.
Yaatin, kiitanchchatu halaqatuppe issoi, Mikaa7eeli tana maaddanau yiis. Taani a yan
Parsse kawotettaa halaqaara aggada yaas. 14 Taani ha77i neekko yiidoogee, wurssetta
gallassatun ne asaa bolli hananau de7iyaabaa neeyyo qonccissanaassa; aissi giikko, ha
ajjuutai sinttappe hananau de7iyaabaa” yaagiis.
15 I hegaa taayyo yootiyo wode, taani ta som77uwan xuggunnada, sirphphi gaas.
16 Hegaappe guyyiyan, asa milatiya issoi ta menttershshaa bochchiis; bochchin ta doonai
dooyettin, haasayaa doommaas. Doommada ta sinttan eqqidaagaa hagaadan yaagaas;
“Ta godau, ha ajjuutan taani keehi dagammido gishshau, daro daafuraas. 17 Taani ne
ashkkarai nenaara ta godaara haasayanau waata danddayiyaanaa? Ta wolqqai wuriis;
shemppanaukka taayyo ixettiis” yaagaas.
18 Yaagin he asa milatiya issoi naa77anttuwaakka tana bochchidi, taayyo wolqqaa
immiis. 19 Yaatidi tana, “Laa, Xoossai keehi siiqido bitaniyau, ainne yayyoppa! Saroi
neeyyo gido. Ha77i simmi minna; ee minna” yaagiis.
I hegaadan gin, taani minnaas; minnada, “Ta godau, neeni tana minttido gishshau,
ha77i oda” yaagaas.
20 Yaagin i zaaridi, “Taani neekko aibissi yiidaakko erai? Ha77i taani simmada baada,
Parsse halaqa gidiya ayyaanaara olettana; qassi taani bin, Giriike halaqa gidiya ayyaanai
yaana. 21 SHin taani neeyyo Tumaa Maxaafan xaafettidabaa yootana. Taani etaara olettiyo
wode, ne halaqaa Mikaa7eelappe attin, tana maaddiya harai issoinne baawa.

11

Huuphessa Biittaa Kawuwaanne Tohossa Biittaa Kawuwaa

1 “Meedoona biittaa asa gidiya Daariyoosi kawotido koiro laittan, taani a maaddanaunne
minttanau a miyyiyan eqqaas.
2 “Ha77i simmi taani neeyyo tumaa odais. Hara heezzu kawoti Parsse biittan kawotana;
qassi etappe guyyiyan kawotiya oiddantto kawoi, kaseegeetu ubbatuppe aadhdhida dure
gidana. I ba duretettaa gaasuwan wolqqaa demmiyo wode, asai ubbai Giriike kawotettaara
olettana mala denttettana.
3 “Hegaappe guyyiyan, wolqqan haariya mino kawoi denddana; denddidi ba koyidobaa
ubbaa oottana. 4 I denddidoogaappe guyyiyan, a kawotettai duuxerettidi, oiddu sohuwan
shaahettana. A zareti a kawotettaa laattokkona; ikka qassi kase haaridoogaadan haarenna.
Aissi giikko, a kawotettai appe ekettidi, haratussi imettana.
5 “Tohossa biittaa kawoi mino gidana; shin a halaqatuppe issoi appe aadhdhi minnidi,
he gita kawotettaa haarana.
6 “Guutta laittaappe guyyiyan, tohossa biittaa kawoinne huuphessa biittaa kawoi bantta
giddon dabbotettaa maachchaa maacettana. Maacettin tohossa biittaa kawuwaa na7iyaa
huuphessa biittaa kawuwaa gelana; shin i wolqqaikka minnenna; qassi ikka a wolqqaikka
daro wodiyaa gam77enna. He wode a, o ajjabiyaageeti, i aawainne o maaddiyaageeti ubbai
aadhdhidi imettana.
7 “Hegaappe simmin, i dabbotuppe issoi tohossa biittan kawotana. Kawotidi huuphessa
biittaa kawuwaa bollan woraajjana; a qatuwaa mentti gelidi, a xoonana. 8 Qassi eta
xoossata, misiletanne biraappenne worqqaappe oosettida miishshata ekkidi, Gibxxe
efaana. Yaatidi amarida wodiyau huuphessa biittaa kawuwaa bochchennan aggi bayana.
9 Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi tohossa biittaa kawotettaa bolli woraajjana;
shin diggin, guyye ba biitti baqana.

[10] "Huuphessa biittaa kawuwaa attuma naati olau giigidi, daro olanchchata shiishshana;
shiishshidi sinttan gaittiyaabaa ubbaa meecciya wolqqaama di7uwaadan, kanttidi oliiddi,
tohossa kawuwaa qatuwaa gakkana. [11] He wodiyan tohossa biittaa kawoi keehi hanqqet-
tidi, huuphessa biittaa kawuwaa olanau denddana. Denddidi huuphessa biittaa kawoi
shiishshido daro olanchchatuura olettidi, eta xoonana. [12] Daro olanchchata omooddi-
doogaappe guyyiyan, tohossa biittaa kawoi otoruwan pugettana. Yaatidi daro sha7aa
worana; shin a xoonoi aara gam77enna.
[13] "Waanidi giikko, huuphessa biittaa kawoi kaseegaappe aadhdhiya hara olanchchata
giigissana; giigissidi amarida laittata takkiiddi, kumetta olaa miishshaa oiqqida ha
olanchchata ekkidi, olau kiyana. [14] He wodiyan daroi tohossa biittaa kawuwaa bolli
denddana. Ha ajjuutai polettana mala, ne asaappekka issi issi makkalanchcha asati etaara
issippe denddana; shin xoonokkona.
[15] "Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi tohossa biitti yiidi, yuushoi gimbbetti
uttido issi katamaa olidi oiqqana. Oiqqin tohossa biittaa kawuwaa olanchchati wolqqa
xayana; harai atto etappe mino olanchchatikka etaara eqettanau danddayokkona. [16] Aara
eqettiyaabi mulekka bainna gishshau, huuphessa biittaa kawoi ba koyiyoobaa ubbaa
oottana. I Israa7eela giyo lo77o biittan bau minni eqqidi, a xaissiyo wolqqaa demmana.
[17] I ba kawotettau de7iya wolqqaa ubbaa ekkidi yaanau qofaa qachchana; qachchidi yiidi,
tohossa biittaa kawuwaara dabbotettaa maachchaa maacettana. He kawotettaa oogganau
halchchidi, ba na7iyo au immana; shin a halchchoi polettenna.
[18] "Hegaappe guyyiyan, i ba qofaa abbaa xanxxan de7iya biittatukko zaaridi, etappe
darota olidi, bau ekkana. SHin issi ola gadaawai a otoruwaa giishshana; yaatidi a otoruwaa
a bolli zaarana. [19] Hegaappe guyyiyan, huuphessa biittaa kawoi ba biitti ba qatuwaa
simmana. SHin i hegan xubettidi kunddana; a naa77antto ooninne be7enna.
[20] "A sohuwan kawotidaagee ba kawotettaa bonchchuwaa naaganau giiraa giirissiya asa
kawotettaa giddo kiittana. Gidikkonne, qantta wodiyaappe guyyiyan, hanqqon woikko
olan gidennan i coo haiqqi xayana.

Huuphessa Biittaa Kawuwaa Karettidaagaa

[21] "A sohuwan qassi issi karettida asi denddana; shin eti kawotettaa bonchchuwaa
ayyo immokkona. Asai sa7i saro giidi uttidaashin, cimmi gelidi, kawotettaa i oiqqana.
[22] Hegaappe guyyiyan, daro olanchchati a sinttappe pitettidi xayana; maachchaa ha-
laqaikka haiqqana. [23] Aara maachchaa maacetti simmidi, ba oottiyoobaa cimuwan oottana;
amarida asatu xalaalaara i minnana. [24] Asai sa7i saro giidi uttidaashin, he biittan daro
duretiya issi baggaa i gelana. Gelidi kase ba aawai woikko ba maizza aawati oottibeennabaa
oottana; ba omooddi shiishshido duretettaanne aquwaa bana kaalliyaageetussi gishana.
Qatotakka laalanau i halchchana; shin guutta wodiyaappe guyyiyan xayana.
[25] "Hegaappe guyyiyan xalidi, ba wolqqaakka minttidi, daro olanchchatuura tohossa
biittaa kawuwaa bolli denddana. Qassi tohossa biittaa kawoi keehi daronne wolqqaama
olanchchatuura olau denddidi, aara olettana. SHin a bolli eti kasetidi maqqido maqquwaa
gaasuwan, i etaara eqettanau danddayenna. [26] Kawuwaara issi maaddan miyaageeti
a worana; a olanchchati pitettana; a olanchchatuppe daroti olan haiqqana. [27] Ha
naa77u kawotikka bantta wozanan iitaa qoppiyo gishshau, eti issippe issi oidiyan uttidi
haasayiiddi, issoi issuwaassi worddotana. SHin eti oottana giyoobai etau injjetenna; aissi
giikko, Xoossai keerido wodee biron gakkiichchibeenna.
[28] "Huuphessa biittaa kawoi daro duretettaara ba biitti simmana. SHin i ba wozanan
geeshsha maachchaa ixxana. Ixxidi a xaissanau issibaa a bolli oottidi, ba biitti simmana.
[29] "Xoossai keerido wodee gakkin, i zaaridi tohossa biittaa bolli woraajjana; shin au
kaseegaadan injjetenna. [30] Aissi giikko, arggo bagga biittaappe yiya olaa markkabeti a
daganttana. Yaatobare i guyye simmidi, geeshsha maachchaa bolli hanqqettana. Qassi
hegaappe simmidi, geeshsha maachchaa aggiyaageetuura dabbotana.
[31] "A olanchchati Beeta Maqidasiyaakka a yuushuwaa gimbbiyaakka tunissananne
hachchi hachchi yarshshiyo yarshshuwaakka teqqana. Yaatidi eti bashshaa tunatettaa

yan essana. [32] Maachchaa koliyaageeta i ba cimo qaalan ba bagga oottana; shin bantta
Xoossaa eriya asai minnananne aara eqettana.
[33] "Asaa giddon de7iya aadhdhida eranchchati daro asaa tamaarissana; shin gu-
utta wodiyaa garssan ha tamaarissiyaageeti bisuwan busakettana, taman xuugettana,
omoodettana woikko bonqqettana. [34] He metotu giddon de7iiddi, eti guutta maado
demmana; daro asaikka eta bagga milatidi, etakko shiiqana; shin wozanappe gidenna.
[35] Aadhdhida eranchchatuppe unddennaageeti xubettana. Hegaadan hanidi, wurssettaa
wodee gakkanaashin, eti paacettidi kiyana, geeyananne boree bainnaageeta gidana. Aissi
giikko, Xoossai keerido wodee biron gakkiichchibeenna.

Bana Xoqqissiya Kawuwaa

[36] "Kawoi bana koshshaa oottana; xoossatu ubbaappe bollaara bana xoqqu oottidi
gitayana; qassi xoossatu Xoossaa bolli kase siyetti erenna iita qaalaa haasayana.
Hananau qofan qashetti uttidabai hananau de7iyo gishshau, Xoossaa hanqqoi polettana
gakkanaashin, i oottiyoobai ubbai ayyo injjetana. [37] I kase ba maizza aawatu xoossata,
woikko maccaasai siiqiyo xoossaa karana; i ba xalaalaa hara ubbaappe aattidi xoqqu
oottanaappe attin, hara ai xoossaanne wudenna. [38] I eta bonchchanaagaa gishshaa
qatotu xoossaa bonchchana; a maizza aawati erenna xoossaassi worqqaa, biraa, al77o
shuchchaanne lo77o imuwaa immidi bonchchana. [39] Imatta xoossaa maaduwan mino
qatotu bolli i woraajjana. Qassi ba maataa eriyaageeta i daro bonchchana. I eta daro asaa
haariyaageeta oottidi sunttana; qassi biittaakka woito oottidi, etayyo shaakki shaakkidi
immana.
[40] "Wurssettaa wodee gakkin, tohossa biittaa kawoi denddidi, huuphessa biittaa
kawuwaa olana. SHin huuphessa biittaa kawoi paraa gaareta, paraasatanne daro markka-
beta ekkidi, a bolli gotiyaadan yaana. Yiidi daro biittaa bolli woraajjana; woraajjidi
di7uwaadan eta meecciiddi kanttana. [41] Qassi i Israa7eela giyo lo77o biittaa bollankka
woraajjana. Woraajjin daro biittati a kushiyan kunddana; shin Eedooma, Moo7aabanne
Amoona biittati a kushiyaappe attana. [42] I daro biittatu bolli woraajjiyo wode, Gibxxeekka
appe kessi ekkenna. [43] Gibxxe biittaa worqqaa, biraanne duretettaa ubbaa i ba kushe
oottana. Liibeenne Toophphee a geeduwaa kaallana.
[44] "SHin arshsho baggaappenne huuphessa baggaappe yiya odoi a daganttana; daganttin
hanqquwaa eexxi kiyidi, darota woranaunne mule xaissanau denddana. [45] I ba kawotaa
dunkkaaniyaa abbaappenne puulanchcha geeshsha deriyaappe gidduwan tokkana. SHin
a wurssettai gakkana; gakkin a maaddiyaabi xayana.

12

Wurssettaa Wodiyaa

[1] "He wodiyan, ne asaa heemmiya gita halaqai Mikaa7eeli denddana. Denddin kawotetti
doommoosappe doommin, he wode gakkanaashin, be7i erenna meto wodee hanana.
Gidikkonne, a sunttai Xoossaa Maxaafan xaafettido ne asai ubbai he wode attana.
[2] Kase haiqqidi moogettida asaappe daroti denddana. Etappe baggati merinaa de7uwau,
baggati qassi yeellaunne merinaa kaushshau denddana. [3] Aadhdhida eranchchati, saluwaa
poo7uwaadan, qassi darota xillotettaa ogiyaa kaalettidaageeti meri merinau xoolint-
tiyaadan poo7ana.
[4] "SHin nenoo Daaneelaa, neeni wurssettaa wodee gakkanaashin, ha maxaafaa qaalaa
gorddada, maatafaa wotta. Daroti yaanne haanne bichchaarana; eraikka darana" yaagiis.
[5] Hegaappe guyyiyan, taani Daaneeli, hara naa77ata, issoi shaafaappe hafintta lan-
qqiyan, issoi shaafaappe hefintta lanqqiyan eqqidaageeta be7aas. [6] Etappe issoi liinuwaa
maayidi, shaafaa haattaappe bolla baggaara eqqidaagaa oichchiiddi, "Ha maalaalissiyaa-
bati polettanau woisa wodiyaa gam77aneeshsha?" yaagiis.
[7] He liinuwaa maayidi, shaafaa haattaappe bolla baggaara de7iyaagee ba ushachcha
kushiyaanne ba haddirssa kushiyaa saluwaa zaari denttidi, merinau de7iyaagaa sunttan
hagaadan yaagidi caaqqiis; "Hagee wodee, wodetinne wodiyaa baggai gakkanaashin

gam77ana; qassi geeshsha asatu wolqqai kinchchettidi wuriyo wode, ha ubbabaikka
polettana" yaagiis.
[8] Hagaa ubbaa taani siyaas; shin taayyo gelibeenna. Yaatin, taani, "Ta godau, ha yoho
ubbaassi wurssettai aiba gidanee?" gaada oichchaas.
[9] Oichchin i zaaridi, hagaadan yaagiis; "Daaneelaa, ba. Aissi giikko, hagee maxaafai
wurssettaa wodee gakkanaashin gorddettidabaanne maatafai a bolli wodhdhidobaa.
[10] Daroti paacettidi kiyana, geeyananne boree bainnaageeta gidana; shin iitati iitabaa
oottana. Iitatuppe issi urinne akeekenna; shin aadhdhida eranchchati akeekana.
[11] "Hachchi hachchi yarshshiyo yarshshoi teqettoosappenne bashshaa tunatettai he
sohuwan eqqoosappe 1,290 gallassa. [12] Genccidi 1,335 gallassati wuranaashin gattiya uri
anjjettidaagaa.
[13] "Nena gidikko, neeni wurssettai gakkanaashin ba. Neeni shemppana; shemppada
gallassatu wurssettan nena gakkiya laataa ekkanau denddana" yaagiis.

Hananabaa Yootiya Hoose7a Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Hoose7i Samaaree Kiristoosa yeletaappe kase laappun xeetanne laatamanne isiini laittan kunddanaappe kasetidi, hanotati meto gidi uttido wodiyan, hananabaa yootiis; i hananabaa yootidoogee hananabaa yootiya Amoxappe guyye gidishin, huuphessa bagga Israa7eela kawotettan yootiis. Hoose7i keehi darissidi odidoogee asai eeqau goinnidoogaanne Xoossaa ammaniyo ammanuwaa pacissidoogaa. Hoose7i hagaa asai Xoossaassi ammanettennan aggiyoogaa qonccissidi odanau, issi ammanettenna maccaasiyo machcho oottidi ekkidoogaa leemiso oottidi go7ettees. A machchiyaa Goomera ayyo ammanettennan ixxidoogaadan, Xoossaa asaikka Xoossaa aggi bayiis. Hegaa gaasuwan Israa7eela asaa bolli pirddai yaana hanees. Gidikkonne wurssettan Xoossai ba asaa siiqiyo siiqoi dariyo gishshau, ba asaa baakko zaaridi, baappenne ba asaappe gidduwan de7iya siiquwaa ooraxissees. A gita siiqoi hagaappe kaalliya haasayan qoncciis; "Israa7eela asatoo, taani inttena waata oloo? Taani inttena waata aattada immoo? Taani inttena siiqiyo siiqoi gita gidiyo gishshau, taani hagaa ubbaa oottanau ta wozanai eenenna" (11:18) yaagiis.

1 Ooziyaani, Yo7aataami, Akaazinne Hizqqiyaasi kaalli kaallidi Yihudan kawotido wode,
qassi Yo7aasha na7ai Iyorbbaami Israa7eelan kawotido wode, Bi7eera na7aa Hoose7akko
yiida GODAA qaalai hagaa.

Hoose7a Maccaasiyoonne Naata

2 GODAI koiro Hoose7a baggaara haasayido wode, Hoose7a, "Ba; baada shaaramuxa
maccaasiyo neeyyo ekka; ekkada shaaramuxeeppe naata yela. Aissi giikko, shaaramuxiya
maccaasiyaa ba azinaappe shaahettiyoogaadan, ta asai taappe shaahettiis" yaagiis.
3 Yaagin biidi, Dibilaima na7iyo Goomero ekkiis; ekkin shahaarada, attuma na7a au
yelaasu. 4 Yaatin, GODAI Hoose7a, "Na7aa sunttaa 'Iziraa7eela' yaagada suntta. Aissi
giikko, Iziraa7eelan gukkida suuttaa autiyau taani Yeehu zareta qantta wodiyan achchana;
Israa7eela kawotettaakka xaissana. 5 He gallassi taani Iziraa7eela Wombban Israa7eela
olanchchata mentterettana" yaagiis.
6 Goomera naa77anttuwaa shahaarada, macca na7iyo yelaasu. Yaatin, GODAI Hoose7a,
"I sunttaa 'Loruhaamo'[1] yaagada suntta. Aissi giikko, hagaappe sinttanau taani Israa7eela
asau qarettikke; etau mulekka atto giikke. 7 SHin taani Yihudaa asaassi qarettana; taani
GODAN, eta Xoossan, eta ashshanaappe attin, wonddafiyan woikko bisuwan woikko olan
woikko paratun woikko paraasatun ashshikke" yaagiis.
8 Goomera Loruhaamo xanttaa duuttidoogaappe guyyiyan, haranttuwaa shahaarada,
attuma na7aa yelaasu. 9 Yaatin, GODAI Hoose7a, "A sunttaa 'Lo7aama'[2] yaagada suntta.
Aissi giikko, intte ta asa gidekketa; taanikka intte Xoossaa gidikke.

Israa7eela Asai Ooraxxana

10 "Israa7eela asai makkanaunne qoodanau danddayettenna abbaa shafe keena gidana.
Etau, 'Intte ta asa gidekketa' geetetti odettidosan, 'Intte de7o Xoossaa naata' geetettana.
11 Yihudaa asainne Israa7eela asai issippe shiiqana; shiiqidi banttau issi halaqaa doorana;
dooridi omoodo biittaappe simmananne ishalidi de7ana. Aissi giikko, Iziraa7eela gallassai
gita gallassa gidana.

2

1 "Intte ishantta, 'GODAI inttena, "Ta asa" yaagees' yaagite. Qassi intte michcheta,
'GODAI inttena, "Taani intteyyo qarettais" yaagees' yaagite.

---

1 1:6 Loruhaamo: "Loruhaamo" giyoogee "Qarettennaaro" giyoogaa. 2 1:9 Lo7aama: "Lo7aama" giyoogee "Ta asa gidenna" giyoogaa.

Israa7eela Asai SHaaramuxee Goomeri Mala Ammanettennaagaa

2 "Intte aayyiyo zorite; o zorite. Aissi giikko, a ta machcho gidukku; taanikka i azina
gidikke. A ba som77uwaa shaaramuxatto bessiyoogaa aggu; ba shaaramuxa oosuwaakka
ba xanttatu gidduwaappe diggu. 3 Hegee xayikko, a yelettido gallassaadan, taani o xiire
kallo ashshana. Qassi melida bazzo biittaadan o oottana; taani o saamuwan worana.
4 Eti shaaramuxeeppe yelettida naata gidido gishshau, taani i naatussi qarettikke. 5 Eta
aayyiyaa shaaramuxaasu; eta ba uluwan tookkidaara kaushshabaa hanaasu. Waanada
giikko, a, 'Taani ta kattaanne ta haattaa, ta suufiyaanne ta liinuwaa, ta zaitiyaanne ta
ushshaa taassi immiya ta laggettota kaallada baana' yaagaasu.
6 "Hegaa gishshau, taani i ogiyaa agunttan gorddana; a ba loossuwaa demmenna mala,
taani gimbbiyaa gimbbana. 7 A ba laggettotu geeduwaa woxxana, shin gakkukku; eta
koyana, shin demmukku. Hegaappe guyyiyan a, 'Tau ha77i duussaappe beniigee kehiyo
gishshau, simmada ta koiro azinaakko baana' yaagana.
8 "Kattaa, woiniyaa eessaanne zaitiyaa iyyo immidaageenne eti Ba7aala giyo eeqau shi-
ishshiyo biraanne worqqaa iyyo darissidaagee tana gidiyoogaa a erennan ixxaasu. 9 Hegaa
gishshau, ka77iyo wode ta kattaa, qassi teeriyo wode ta woiniyaa taani ippe zaarada
ekkana. Hegaadankka, i kalluwaa maizzanau, suufiyaappenne liinuwaappe dadettida
maayuwaakka ippe qaara ekkana. 10 Qassi i laggettotu sinttan taani i kalluwaa bessana;
ta kushiyaappe ooninne o ashshenna. 11 Taani i ufaissai ubbai, i gibirai, i aginai xeeriyo
gallassati, i Sambbata gallassati, laittan laittan bonchchettiya i baalati ubbai attanaadan,
oottana. 12 Akka, 'Ta laggettoti taayyo immido kerai hagaa' yaagido i woiniyaa turatanne
balase geetettiya mittata taani xaissana; taani eta wora oottana; oottin bazzo do7ati eta
maana. 13 A tana dogada, ba laggettota kaallaidda, gutuchchatuuninne alleeqotun bau
alleeqettaidda, Ba7aala giyo eeqaayyo ixaanaa cuwayido baala gallassatu gishshau, taani
o qaxxayana. Taani GODAI hagaa odaas.

GODAI Israa7eela Asaa Siiqiis

14 "Hegaa gishshau, taani o labada bazzo ehaana; ehaada taani iyyo siiqo qaalan odana.
15 Yan taani i woiniyaa turaa sohuwaa iyyo zaarada immana; Metuwaa Wombbaakka a
ufaissan naagiyoobai geliyo pengge oottana. Gibxxe biittaappe kiyido wodiyaadan, ba
geela7otettaa laittaadan, a yan yexxana" yaagees.
16 Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi a tana, 'Ta azinaa' yaagada xeesanappe
attin, hagaappe sinttanau, 'Ta Ba7aala' yaagada xeesukku. 17 Aissi giikko, taani i doonaappe
Ba7aalantta sunttaa diggana; hagaappe sinttanau taani o Ba7aala sunttaa xeesissikke. 18 He
gallassi taani ta asaa gishshau sa7aa do7atuura, saluwaa kafotuuranne biittaara gooshet-
tiya meretatuura maachchaa maacettana. Taani biittaappe wonddafiyaa, bisuwaanne olaa
xaissana; yaatobare eti woppu giidi, saro de7ana.
19 "Taani nena merinau taassi giigissana; giigissaidda xillotettaaninne suure pirddan,
aggenna siiquwaaninne maarotan taassi giigissana; 20 taani ammanettada nena taassi
giigissana. Neenikka GODAA erana" yaagees.
21 Qassikka GODAI, "He gallassi taani zaaruwaa immana; taani salotussi zaaruwaa immin,
eti sa7aassi zaaruwaa immana. 22 Sa7aikka kattau, woine eessaunne zaitiyau zaaruwaa
immana; immin eti Iziraa7eelau zaaruwaa immana. 23 Taani o biittan taassi zerana. Kase
taani qarettabeennaarissi ha77i qarettana. Qassi ta asa gidennaageeta, 'Ta asa' gaana;
etikka tana, 'Neeni nu Xoossaa' yaagana" yaagees.

3

Hoose7anne SHaaramuxa Maccaasiyoo

1 GODAI tana, "Israa7eela asai hara xoossatukko simmidi, woiniyaa teeraa melaa
lichchakkuwaa siiqishinkka GODAI eta siiqiyoogaadan, ba; baada laggettuwaa siiqada,
shaaramuxaidda de7iya beni ne machchiyo neenikka zaarettada siiqa" yaagiis.
2 Yaagin taani o tammanne ichchashu xaqara biraaninne xeetanne ishatamu kilo
giraame deexxiya gisttiyan shammaas. 3 SHammada o, "Neeni shaaramuxennaaninne

hara asaara de7ennan tanaara daro wodiyaa de7anau koshshees. Taanikka nenaara
de7ana" yaagaas.
4 Hegaadankka, Israa7eela asai kawoi woikko halaqai bainnan, yarshshoi woikko eeqa
tuussi bainnaaninne eefuudiyaa giyo maayoi woikko so giddo eeqaa misilee bainnan daro
wodiyaa de7ana. 5 Hegaappe guyyiyan, Israa7eela asai simmidi, GODAA bantta Xoos-
saanne Daawita bantta kawuwaa koyana; koyidi wurssetta gallassatun eti kokkoriiddi,
GODAAKKONNE a anjjuwaakko yaana.

4

GODAI Israa7eela Mootiis

1 Inttenoo, Israa7eela asatoo, GODAA qaalaa siyite! Aissi giikko, ha biittan de7iya asaa
ubbaa GODAI mootiyoobai de7ees. Hegeekka, ha biittan ammanoi, siiqoinne Xoossaa
eriyoogee baawa. 2 Ha biittan de7iyaabai qanggetta, worddo, asa woro, wuussanne
shaaramuxa xalaala. Eti maachcha ubbaa kanttidosona; asaa woroi woruwaa kaallees.
3 Hegaa gaasuwan biittai melana; biittan de7iya ubbai daafurana. Sa7aa do7atikka, saluwaa
kafotikka, harai attin, abbaa moletikka haiqqana.

GODAI Qeeseta Mootiis

4 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, qeesetoo, taani inttena mootiyoobai de7ees.
Hegaa gishshau, ooninne hara asaara palamettoppo; qassi ooninne hara asa mootoppo.
5 Intte gallassi xubettana; hananabaa yootiyaageetikka inttenaara qammi xubettana.
Hegaa gishshau, taani intte aayyiyo xaissana. 6 Ta asai eratettai xayin bayiis. Intte
eratettaa ixxido gishshau, taanikka intte tau qeese gidanaagaa ixxais. Intte Xoossaa
higgiyaa intte dogido gishshau, taanikka intte naata dogana.
7 "Qeeseti dari dari biido keenaa, tana darissi naaqqidosona; taanikka eta bonchchuwaa
yeellau laammana. 8 Ta asaa nagarai etau quma gidiis; hegaa gishshau, eti ta asaa
moorobaa ootissanau jaamoosona. 9 Qeesetikka asai haniyoogaadan hanana. Taani eta
hanotaa gishshau, eta qaxxayana; qassi eta oosuwaadan, etau zaarana. 10 Eti GODAA aggido
gishshau, maana, shin kallokkona; shaaramuxana, shin naata corayokkona.

GODAI Eeqau Goinniyoogaa Ixxees

11 "SHaaramuxatettai, gam77ida woine eessainne yelaga woine eessai ta asaa wozanaa
bashshees. 12 Ta asai mittaappe oosettida eeqa misiliyaa zoriyaa oichchees; eta gatimai
eta oishaa zaarees. SHaaramuxa ayyaanai eta balettiis; eti bantta Xoossaappe shaahettidi
shaaramuxidosona. 13 Deretu huuphiyan yarshshuwaa yarshshoosona; keratu bollankka
kuwai lo77o gidiyo adussanne daashsha mittatu garssankka ixaanaa cuwayoosona.
"Hegaa gishshau, intte macca naati shaaramuxa kiyoosona; intte naatu maccaasatikka
shaaramuxoosona. 14 Intte macca naati shaaramuxiyo wodenne intte naatu mac-
caasati shaaramuxiyo wode, taani qaxxayikke; aissi giikko, attuma asati bantta hu-
uphiyan shaaramuxiyaageetuura zuppetoosona; shaaramuxiyaageetuura yarshshuwaa
yarshshoosona. Hegaa gishshau, akeekai bainna asai aadhdhi wodhdhana.
15 "Israa7eela asatoo, intte shaaramuxa kiyikkokka, Yihudaa asai intteegaadan,
mooranchcha gidoppo. Gelggala booppite; Beeti-Aweenikka pude kiyoppite; 'GODAI ero!'
yaagidi caaqqoppite. 16 Israa7eela asai makkalanchcha usseedan makkaliis. Yaatin, GODAI
eta aaho dembban dorssa maratudan waatidi heemmanee? 17 Efireema asai eeqatun
gaittiis; eta aggiigite. 18 Eti daro woiniyaa uyi simmidi, shaaramuxiyoogaa aggokkona; eta
haariyaageetikka yeellayiyaabaa keehippe dosoosona. 19 Carkkoi eta efaana; bantta eeqau
yarshshido yarshshotu gaasuwan eti yeellatana.

5

1 "Inttenoo, qeesetoo, hagaa siyite! Inttenoo, Israa7eela asatoo, ezggite! Kawuwaa
keettaa asatoo, akeekite! Ha pirddai intte bolli pirddettiis. Intte Mixiphphan piredan
hanideta; Taaboora Deriyaa bollikka miccido gitedan hanideta. 2 Makkalanchchati woriya
diizzadan hanidosona; hegaa gishshau, taani eta ubbaa qaxxayana. 3 Efireemabaa taani

erais; Israa7eelikka taappe geemmibeenna. Efireemaa, neeni ha77i shaaramuxa kiyadasa;
Israa7eelikka tuniis" yaagees.

Hoose7i Asai Eeqaassi Goinnennaadan Seeriis

4 Israa7eela asai bantta Xoossaakko simmennaadan, eta iita oosoi eta teqqiis; shaara-
muxa ayyaanai eta giddon de7ees. Hegaa gishshau, eti GODAA erokkona. 5 Israa7eela
asaa otoroi eta bollan markkattees; hegaa gishshau, Israa7eela asainne Efireema asai
bantta nagaran xubettoosona; Yihudaa asaikka etaara xubettees. 6 Eti GODAASSI
yarshshanau bantta dorssatu wudiyaanne mehiyaa wudiyaa laaggi ekkidi baana; shin eti
a demmokkona. Aissi giikko, i etappe shaahettiichchiis. 7 Eti GODAAYYO ammanetti-
bookkona; eti yelido naatikka assa gidokkona. Hegaa gishshau, ha aginai xeeranaashin,
etikka eta biittaikka xayana.

Israa7eelinne Yihudai Olettiyo Olaa

8 Gib77a kataman malkkataa, Raama kataman xurumbbaa punnite. "Biniyaama asau,
nuuni intte guyyiyan de7oos; hegaa erite!" yaagidi, Beeti-Aweenan waasuwaa xulluusite.
9 Qaxxayettiyo gallassi Efireemi baisa attana; Israa7eela zaretu giddon tumu hananabaa
taani yootais.
10 GODAI hagaadan yaagees; "Yihudaa halaqati zawaa sugiyaageetu mala gididosona;
taani ta hanqquwaa eta bollan haattaadan gussana. 11 Efireema asai maaddanau dand-
dayenna kawotettatuppe maaduwaa oichchanau qachchido gishshau, naaqettiisinne
pirddan qohettiis. 12 Hegaa gishshau, taani Efireema asaayyo bil77a mala, Yihudaa
asaayyookka quno mala.
13 "Efireemi ba harggiyaa, Yihudaikka ba masunttaa be7ido wode, Efireemi Asoore biitti
biis; biidi he biittaa haariya gita kawuwaa maaduwaa oichchiis. SHin i eta harggiyaa
xallanau woikko eta masunttaa pattanau danddayibeenna. 14 Hegaa gishshau, taani
Efireemayyo gaammodan hanana; Yihudaayyookka wodala gaammodan hanana. Taani
eta mentterettada, tookka ekkada baana; ooninne eta taappe wotti ekkenna. 15 Eti
bantta mooruwaa akeekana gakkanaashiininne tana koyana gakkanaashin, taani guyye
ta sohuwaa simmashshana. Eti bantta tuggau tana minttidi koyana" yaagees.

6

Israa7eela Asai Nagaraappe Tuma Gidenna Simuwaa Simmiis

1 Israa7eela asai hagaadan yaagees; "Haayite! Ane GODAAKKO simmoos. I nuna
mentterettiis, shin i nuna pattana; i nuna masunxxissiis, shin i nu masunttaa qachchana.
2 Naa77u gallassaappe guyyiyan, i nuna pattana; heezzantto gallassi nuuni a sinttan de7ana
mala, i nuna denttana. 3 GODAA ane eroos; a erana mala, minttidi ane a kaalloos. Awai
mokkiyoogee tuma gidiyoogaadan, ikka tumu beettana. Badhdheesa iraadan, biittaa aliya
balggo iraadan, i nuukko yaana" yaagees.
4 GODAI hagaadan yaagees; "Efireema asau, taani inttena waatooshsha! Yihudaa asau,
taani inttena waatooshsha! Aissi giikko, intte siiqoi maallado shaaraa mala; sohuwaara
xayiya guuraa xaazaa mala. 5 Hegaa gishshau, taani hananabaa yootiyaageetu baggara
inttena qanxxerettaas; ta doonaappe kiyida qaalan taani inttena woraas. Ta pirddaikka
intte bolli poo7uwaadan pozhzhu gaana. 6 Aissi giikko, taani aggenna siiquwaa koyaisippe
attin, yarshshuwaa koyikke; Xoossaa eriyoogaa koyaisippe attin, xuuggiyo yarshshuwaa
koyikke.
7 "SHin eti Addaamedan, maachchaa kanttidosona; kanttidi yan taassi ammanettennan
ixxidosona. 8 Gala7aade katamai iita oosuwaa oottiya asati de7iyo katama; he katamai asaa
suuttan mooretti uttiis. 9 Panggati asa woranau qosetti uttidi naagiyoogaadan, qeesetu
citaikka hegaadan naagees; naagidi Sekeema katamaa efiya ogiyan asaa worees. Ee, eti
yeellayiya kobabaa oottoosona. 10 Taani Israa7eela asan daganttiyaabaa be7aas. Efireema
giddon shaaramuxatettai de7ees; Israa7eelikka tuniis.
11 "Yihudaa biittaa asatoo, inttenakka qaxxayana gallassaa taani keera wottaas.

7

1 "Taani Israa7eela pattanaunne zaarettada ishalissanau koyiyo wode, Efireema na-
garainne Samaariyaa asaa iita oosoi qoncci beettees. Aissi giikko, eti worddotoosona;
kaisoti son keettaa mentti gelidi wuuqqoosona; panggatikka karen bonqqoosona. 2 SHin
taani eta iita oosuwaa ubbaa hassayiyoogaa eti akeekokkona. Eta iita oosoti eta dooddi
wottidosona; he iita oosoti ubba wodekka ta sinttan de7oosona.

Kawo Keettan Denddida Maqquwaa

3 "Eti kawuwaa bantta iitatettan, halaqatakka bantta wordduwan ufaissoosona. 4 Eti
ubbaikka makkalanchcha; daabbuwaa uukkiyaagee coociyan eettido tamaadan, eti han-
qquwan eexxi kiyoosona. He uukkiyaagee munaqqiyoogaa polidi, munaqai dend-
dana gakkanaashin, tamaa eettenna. 5 Nu kawuwaa baalaa bonchchiyo gallassi,
makkalanchchati halaqata woine eessan mattoyidi harggissidosona; uukkiyaagee ba
kushiyaa denttidi, qilliicciyaageetussi malaatees. 6 Eta wozanai tama cooce mala; eti
shiiqidi maqettidosona. Uukkiyaagee qamma ubbaa xiskkiiddi aqees; sa7ai wonttiyo
wode tama lacodan, a hanqqoi eexxi kiyees. 7 Eti ubbaikka tama coocedan michchoosona;
michchidi banttana haariyaageeta moosona. Eta kawoti ubbaikka kunddidosona; etappe
ooninne tana xeesiyaabi baawa.

Israa7eela Asaanne Hara Kawotettatu Asaa

8 "Efireema asai hara kawotettatu asaara walahettiis; Efireema asai aatti yeggibeenna
oittaa mala gidiis. 9 Allagati a wolqqaa miidosona, shin i hegaa eribeenna; a huupheekka
puulummiis, shin i hegaa eribeenna. 10 Israa7eela asaa otoroi eta bollan markkattees.
Hegee ubbai haninkka eti GODAAKKO, bantta Xoossaakko, simmibookkona woikko a
koyibookkona.
11 "Efireema asai qofi bainna eeyya haraphphe mala. Maaduwaa demmanau issiton
Gibxxe xeesees; issiton qassi Asoorekko simmees. 12 Eti biyo wode, taani eta bollan
gitiyaa yeggana; taani eta saluwaa kafotudan, duge goochchada wottana. Eta iita oosuwaa
gishshau, taani eta qaxxayana.
13 "Etau aayye7ana! Aissi giikko, eti taappe wora simmidosona. Eta bashshiyaabai
yo! Aissi giikko, eti ta bolli makkalidosona. Taani eta wozanau koyaas; shin eti ta
bolli wordduwaa haasayoosona. 14 Bantta hiixan zin77idi zilaaloosonappe attin, bantta
wozanaappe tana woossokkona. Kattaassinne woine eessaassi bantta bollaa mashshan
qanxxiiddi, hara xoossata woossoosona; shin eti ta bolli makkalidosona.
15 "Taani eta loohissaasinne minttaas; yaatinkka tau iitabaa maqettoosona. 16 Eti
simmoosona, shin taakko simmokkona. Eti wora xonggiya wonddafiyaa mala. Eta halaqati
iitabaa haasayiyoogaa daafan, bisuwan wurana; hegan eti Gibxxe asan qilliiccettana.

8

Israa7eela Asai GODAA Ixxiis

1 "Malkkataa punna! Aissi giikko, eti ta maachchaa kanttidi, ta higgiyaa menttido
gishshau, GODAA asaa bolli morkkee argganttaadan aallanttees. 2 Eti, 'Abeet nu Xoossau,
nuuni Israa7eela asai nena eroos' yaagidi taayyo waassoosona. 3 SHin Israa7eela asai
lo77obaa ixxido gishshau, morkkee eta yedettana.
4 "Eti tana oichchennan banttau kawota kawoyidosona; taani yootennan de7ishin,
halaqata dooridosona. Bantta xayuwau gaaso gidiya eeqa misileta bantta biraappenne
worqqaappe medhdhidosona. 5 Samaariyaa asau, mara milatissidi intte medhdhido eeqaa
taani ixxaas; ta hanqqoi intte bolli eexxi kiyiis. Eti geeshsha gidennan aude gakkanaasshin
daanee? 6 Kushe hiillai a medhdhiisippe attin, i Xoossaa gidenna. Samaariyaa eeqa misilee
meqerettana.
7 "Eti carkkuwaa zeroosona; zeridi gotiyaa cakkoosona. Equwan de7iya eta kattau aifee
baawa; hegaa gishshau, xiillee baawa; xiillee de7iyaakkokka allagati maana. 8 Israa7eela
asai mitettiis; ha77i eti allaga asatu giddon de7oosona; eti meqqida miishshadan, pattenna
asa gididosona. 9 Eti baddo harddiidai barkka yuuyiyoogaadan yuuyiiddi, Asoore biitti

biidosona; Efireema asai bana maaddiya asa miishshan shammiis. [10] SHammikkokka, taani
eta shiishshana. Kare biittaa kawotinne halaqati eta huqqunnobare, eti sohuwaara hitana.
[11] "Efireema asai nagaraa yarshshuwaa yarshshiyo daro sohota keexxiis; shin he
yarshsho sohoti nagaraa oottiyo soho gididosona. [12] Taani etau ta higgiyan darobaa
xaafaas; shin eti he higgiyaa allagabaadan xeellidosona. [13] Eti yarshshanau dosoosona;
yarshshuwaa ashuwaakka moosona; shin GODAI etan ufaittibeenna. I ha77i eta mooruwaa
hassayana; qassi eta nagaraa gishshaukka eta qaxxayana; eti Gibxxe biitti baana.
[14] Israa7eela asai bana Medhdhidaagaa dogidi, kawo keettata keexxiis; Yihudaa asaikka
gimbbettida daro katamata keexxiis. SHin taani he katamatun tamaa yeddana; yeddin
eta qatota maana" yaagees.

9

Hoose7i Israa7eela Asaa Bolli Yaana Qixaatiyaa Yootiis

[1] Israa7eela asatoo, ufaittoppite! Hara kawotettatudan, poocu gooppite! Aissi giikko,
intte intte Xoossaappe shaahettidi, shaaramuxideta; kattaa qoxxiyo aude ubban shaara-
muxeessi immiyo waagaa dosideta. [2] Hegaa daafan intte audiyaappe katta, woiniyaa
gum77iyoosaappekka eessa demmekketa; qassi woiniyaa turaikka etau aifenna. [3] Eti
GODAA biittankka gam77okkona. SHin Efireemi Gibxxe biitti simmana; qassi Asoore
biittan tuna qumaa maana.
[4] Eti GODAASSI woiniyaa eessaa yarshshuwaa gussokkona; eta yarshshoikka a ufais-
senna. He yarshshoi etau shochcha mala gidana; hegaa miya ubbai tunana. He oittai eti
maanaassappe attin, GODAA Beeta Maqidasiyaa gelenna. [5] Keerido baala gallassinne GO-
DAA bonchchiyo baala gallassi, intte ai oottuuteetii? [6] Eti bashshaappe kessi ekkikkokka,
Gibxxee eta shiishshana; shiishshin Memppisa giyo katamai eta moogana. Eti shiishshido
bira miishsha ubbai dooyee maayin attana; eta dunkkaaniyaa giddonkka buloi buuzoi
mokkana.
[7] Qixaatiyaa gallassai yiis; Xoossai asaayyo a oosuwaadan oosuwaadan zaariyo wodee
gakkiis. Israa7eela asai hegaa ero! Intte iita nagaraa gishshaunne intte diina
morkketettaa gishshau intte, "Hananabaa yootiyaageeti eeyya; ajjuutaa be7iyaageetikka
gooyiyaageeta" yaagideta. [8] Hananabaa yootiyaagee ta Xoossaara issippe gididi, Efireema
naagiyaagaa. SHin hemettiyo oge ubban Efireemayyo kafo oiqqiyoogaadan, piree
wodhdhi uttiis; a Xoossaa keettankka morkketettai de7ees. [9] Beni Gib77a kataman
hanidoogaadan, eti keehi tunidosona. Xoossai eta mooruwaa hassayana; hassayidi eta
nagaraa qaxxayana.

Israa7eela Asaa Nagaraanne A Kaalliya Pirddaa

[10] GODAI hagaadan yaagees; "Taani Israa7eela asaa bazzon woine teeraa demmiy-
oogaadan demmaas. Taani intte aawata balasiyaa giyo mittan de7iya koiro aifiyaa
be7iyoogaadan be7aas. SHin eti Ba7aali-Pa7oora giyoosaa yiidi, Ba7aala giyo eeqaassi
goinnidosona; yaatidi bantta dosido eeqaadankka tunidosona. [11] Efireema bonchchoi
kafodan paalli xayana; hagaappe sinttanau yeliyoobi baawa; abbe ixettiyoobi baawa;
shahaariyoobi baawa. [12] Eti naata yelidi dichchikkokka, issoinne attennan worarggada,
eta yeloi bainna asa kessana. Taani etappe haakkido wode, etau aayye7ana. [13] Efireema
asai omooduwau imettishin be7aas; Efireema asai bantta naata goora7iyaageetussi kessidi
immanau koshshees" yaagees.
[14] Abeet GODAU, etau imma! Neeni etau ai immuutee? Neeni etau boshettiya uluwaanne
melida xanttaa imma.
[15] GODAI hagaadan yaagees; "Eta iitatetta ubbai Gelggala giyoosaana; taani eta ixxiy-
oogaa yan doommaas. Eta oosuwaa iitatettaa gishshau, taani eta ta keettaappe gooddana;
hagaappe sinttanau taani eta siiqikke; eta haariyaageetikka makkalanchcha. [16] Efireema
asai deshettin, eta xaphoi meliis; aifiyaakka aifokkona. Eti naata yelikkokka, taani eti
siiqiyo naata worana" yaagees.

Hoose7i Israa7eela Asaa Seeriis

[17] Eti ta Xoossai giyoobaa siyenna gishshau, i eta pixiri olana; olin eti kawotettatu giddon
toilattiyaageeta gidana.

10

[1] Israa7eela asai daayida woine turaa mala; eti banttau aifiyaa aifoosona. Eti aifiyo
aifee darido keenaa yarshshiyo sohota darissi keexxidosona. Eta biittai duretido keenaa,
goinniyo eeqa tuussata alleeqissidi medhdhidosona. [2] Eta wozanan genee kumiis; ha77i eti
bantta mooruwaa qixaatiyaa ekkanau koshshees. GODAI eti yarshshiyo sohota laalana; eta
eeqa tuussata xaissana.
[3] He wode eti, "Nuuni GODAASSI yayyibeenna gishshau, nuussi kawoi baawa; shin nuussi
woni kawoi de7iyaakkonne ai oottanee?" yaagana. [4] Eti hekkennabaa haasayoosona;
maachchaa maacettiiddikka wordduwan caaqqoosona. Hegaa gishshau, woriya sharafai
shooqan doliyoogaadan, eta bollan pirddai dolana. [5] Samaariyaa kataman de7iya asai
Beeti-Aweenan de7iya maraa misiliyaayyo yayyoosona. A bonchchoi appe shaahetti-
ichchido gishshau, asai au yeekkana; he eeqaa misiliyau oottiya qeesetikka waassana. [6] He
eeqa misilee Asoore biitti toohetti biidi, gita kawuwaassi giiradan imettana. Efireema asai
yeellatana; Israa7eela asaikka ba eeqaa misiletu daafan kauyyana.
[7] Samaariyaa kawoi haattaa bollan qaixaaree toohettiyoogaadan, toohetti xayana.
[8] Qassi Israa7eela asai Aweena giyo kataman eeqau goinnidi, nagaraa oottiyo xoqqa
sohotikka qolettana; eti yarshshiyoosan agunttainne gom77oree mokkana. Yaatin, eti
dereta, "Nuna genttite!" yaagana. Keratakka, "Nu bolli kunddite!" yaagana.

GODAI Israa7eela Bolli Pirddiis

[9] GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eelatoo, intte Gib77an nagaraa oottido gallassaappe
doommidi, nagaraa oottiyoogaa aggibeekketa. Hegaa gishshau, Gib77a kataman intte bolli
olai denddana. [10] Taani koyiyo wode, he makkalanchchata qaxxayana. Eti oottido daro
nagaraa gaasuwan taani eta qaxxayiyo wode, kawotettati eta bollan shiiqana.
[11] "Efireemi kattaa yerettaa dosiya, wadhdhidi kessido mirggo mala; shin taani a puula
morggiyan qambbaraa wottada waaxana. Yihudaa asai goyanau koshshees; Yaaqooba
asaikka gadiyaa phalqqanau koshshees. [12] GODAI yiidi, xillotettaa intte bolli iraadan
bukissana gakkanaashin, intte a koyiyo wode gidiyo gishshau, inttessi xillotettaa zerite;
zeridi aggenna siiquwaa cakkite; otta biittaakka phalqqite.
[13] "Intte iitatettaa zeridi, nagaraa cakkideta; intte wordduwaa aifiyaakka miideta.
"Intte intte wolqqaaninne intte daro olanchchatun ammanettido gishshau, [14] intte
asaa bolli olaa dirbbai denddana; denddidi beni olaa wode Kawoi SHalmmaani Beeti-
Arbbeela katamaa olidi bashshidoogaadaaninne aayetuuranne naatuura gatto ment-
terettidoogaadan, intte qatoti hegaadan olin bayana. [15] Inttenoo, Beeteele katamaa asatoo,
intte hanttaara iitatettaa daafan intte bollikka hagaa malabai gakkana. He gallassi sa7ai
wonttiyo wode, Israa7eela kawoi muleera xayana.

11

Makkalikkonne GODAI Ba Asaa Israa7eela Siiqees

[1] "Israa7eeli naatettan de7iyo wode, taani a siiqaas; siiqada taani ta na7aa Gibxxe
biittaappe xeesaas. [2] Taani eta darissada xeesin, eti taappe daro haakkidi biidosona.
Ba7aala geetettiya eeqatussi yarshshuwaa yarshshidosona; qassi eeqaa misiletussi ix-
aanaa cuwayidosona. [3] Efireema asaa haraqiyaa oiqqada hemetaa tamaarissidai tana;
shin eta pattidaagee tana gidiyoogaa eti erokkona. [4] Taani eta qaretaaninne siiquwaa
wodoruwan goochchaas; eta morggiyaappe qambbaraa denttaas; denttada hokkada eta
mizaas.
[5] "Eti taakko simmennan ixxido gishshau, Gibxxe biitti simmana; qassi Asoore biittaa
kawoi eta bolli kawotana. [6] Eta morkkiyaa bisoi eta katamata olana. Eta katamatu
penggetakka mentterettana; eta zoretaikka laalettana. [7] Ta asai taappe haakkidi baanau
qofaa qachchiis. Huqqunnaa qambbaraa gaasuwan eti waassana; shin ooninne he
qambbaraa eta morggiyaappe denttenna.

[8] "Efireemaa, taani nena waatada aggoo? Israa7eelaa, taani nena waatada aatta immoo?
Taani nena waatada Adaama giyo katamaadan oottoo? Taani nena waatada Xaboima giyo
katamaadan oottoo? Taani nena keehi siiqiyo gishshau, ta wozanai hegaa eenenna. [9] Taani
ta suulliya hanqquwan eta ainne oottikke; qassi Efireema naa77anttuwaa xaissikke. Aissi
giikko, taani Xoossappe attin, asa gidikke. Taani Geeshsha Xoossai intte giddon de7ais;
inttekko suulo hanqquwan yiikke.
[10] "Eti GODAA kaallana; ikka gaammodan gudana. I gudiyo wode, a naati arggo baggappe
yaana; [11] Gibxxe biittaappe kafotudan, Asoore biittaappekka haraphphetudan, paalliiddi
yaana. Yin taani eta eta keettan keettan wottana. Taani GODAI hagaa odaas" yaagees.

Israa7eela Bollinne Yihudaa Bolli Pirddai Pirddettiis

[12] Efireema asai wordduwan, Israa7eela asaikka cimuwan tana dooddidosona. Yihudaa
asaikka ammanttiya Geeshsha Xoossaa bolli xalttaamiis.

12

[1] Efireema asai maalladoppe omarssi gakkanaashin oottiyoobai ubbai, arshshoora yiya
carkkuwaa kuucciyoogaa woikko yedettiyoogaa mala go77enna. Eti wordduwaanne
makkala oosuwaa darissoosona; Asoore biittaara maachchaa maacettoosona; wogaraa
zaitiyaa Gibxxe biitti yeddoosona.
[2] GODAAYYO Yihudaa asaara mootoi de7ees; i Yaaqooba asaa eta ogiyaadan qaxxayana;
eta oosuwaadankka au zaarana. [3] Yaaqoobi ba aayee uluwan de7iiddi, ba ishaa ginddiyaa
oiqqiis. Qassi gamma gakkidi, Xoossaara baaxetiis; [4] kiitanchchaarakka baaxetidi xooniis.
Bana keha aifiyan xeellanaadan, ba ishaa yeekkidi woossiis. Yaaqoobi Xoossaa Beeteelen
demmiis; demmin Xoossai yan aara haasayiis. [5] Hegee GODAA, Ubbaappe Wolqqaama
Xoossaa. I erettido sunttaikka GODAA geetettees. [6] Hegaa gishshau, intte Xoossaakko
simmite; siiquwaanne suure pirddaa mintti oiqqite; intte Xoossai oottanaashin naagite.
[7] Zal77anchchaa kushiyan worddo meezaanai de7ees; asaa i cimmiyoogaa dosees.
[8] Efireemi, "Taani daro dure; taani taayyo aquwaa demmaas. Ta aquwaa ubbaa giddon
tanan eti bala woikko nagara gidiyaabaa demmokkona" yaagiis.
[9] GODAI hagaadan yaagees; "Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada ehiida GODAA
intte Xoossaa; Daase Baalaa gallassaadan, taani inttena naa77anttuwaakka dunkkaaniyan
wottana. [10] Taani hananabaa yootiyaageetussi haasayaas. Daro ajjuutaakka etau immaas;
qassi eta baggaara daro leemisota yootaas" yaagees.
[11] Gala7aaden nagarai de7ees; Gala7aade asati tumuppe pattennaageeta. Eti Gelggalan
korimata yarshshoosona. Hegaa gishshau, eti yarshshiyoosati goshsha giddon keelido
shuchcha mala gidana.
[12] Yaaqoobi Sooriyaa biitti baqatiis; maccaasa ekkanau keraa oottiis. Maccaasa ekkana
gishshau, i yan dorssaa heemmiis. [13] GODAI Israa7eela asaa hananabaa yootiyaagaa
baggaara Gibxxe biittaappe kessiis; kessidi he hananabaa yootiyaagaa baggaara eta
naagiis. [14] SHin Efireemi GODAA keehi hanqqetissiis; suuttaa i gussidoogaa acuwaa a Godai
a achchana; qassi a cashshaa au zaarana.

13

Israa7eela Wurssetta Pirddaa

[1] Efireema asai haasayido wode, siyida asai yashshau kokkoriis; Israa7eela biittan eti
bonchchettida asa. SHin Ba7aala giyo eeqaayyo goinnidosona; he mooruwaa gaasuwan
haiqqidosona. [2] Ha77ikka nagaraa bolli nagaraa oottoosona; qassi banttau goinnanau,
seerissidi misileta medhdhoosona. He misileti hiillan biraappe merettidaageeta; eti
ubbaikka kushe hiillai medhdhidoogeeta. Etabaa asai haasayiiddi, "Haa yiite; etayyo
yarshshuwaa yarshshite; ha maraa misiliyaakka yerite" yaagees. [3] Hegaa daafan eti
maallado shaaraa mala, woikko guuran qolettiya maallado xaazaa mala woikko carkkoi
audiyaappe denttidi efiyo suulla mala woikko maskkootiyaara kiyiya cuwa mala gidana.

[4] GODAI hagaadan yaagees; “Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada ehiida GODAA
intte Xoossaa. Intte taappe attin, hara xoossa erekketa; ashshiyaageekka taappe attin,
hari baawa. [5] Bazzuwan, mela biittan taani inttena naagaas. [6] Taani inttena mizin, miidi
kallideta; kallidi otorettideta; hegaappe guyyiyan, tana dogideta. [7] Hegaa gishshau, taani
intte bolli gaammo mala gidana; qassi maahedan, ogiyaa doonan zuggana. [8] Marata wotti
ekkido maaheedan, taani inttenaara gaittana; gaittada inttena daakerettana. Qassi taani
inttena gaammodan yan maana; bazzo do7adan, inttena poosherettana.
[9] “Israa7eela asatoo, intte ta bolli, inttena maaddiyaagaa bolli morkketettan denddiyo
gishshau, taani inttena xaissana. [10] Intte tana, ‘Nuussi kawonne deriyaa haariyaageeta
imma’ yaagidi oichchideta. Inttena ashshanau intte kawoi anee? Intte deriyaa
haariyaageeti intte katamatu giddon augan de7iyoonaa? [11] Taani ta hanqquwan intteyyo
kawuwaa immaas; immada ta yiilluwan a diggaas.
[12] “Efireema mooroinne nagarai xaafettidi, mazggafa keettan uttiis. [13] Maareti oiqqido
maccaasiyaa tuggatiyoogaa mala tuggai a bolli yaana. SHin i eri bainna na7a; aissi giikko,
i yelettiyo wodee gakkin, ba aayee uluwaappe wodhdhennan ixxiya na7a mala. [14] Eta
taani duufuwaappe ashshana; haiquwaa wolqqaappekka wozana. Haiquwau, ne boshati
awaanee? Duufuwau, ne bashshai awaanee?
“Taani ta asaayyo qarettikke. [15] Efireemi ba ishanttu giddon minnikkokka, GODAI
yeddido arshsho bagga carkkoi bazzoppe carkkiiddi yaana. Yobare a pulttoti to77ana; a
haatta ollatikka melana. Buquraa i minjjiyo keettatun de7iya al77o miishsha ubbai bon-
qqettana. [16] Samaariyaa asai bantta Xoossaa bolli makkalido gishshau, bantta mooruwaa
qixaatiyaa ekkanau bessees. Eti bisuwan busakettana; eta guutta naatikka kinchchettana;
eta shahaara maccaasatu uloikka phalqqettana” yaagees.

14

Hoose7i Israa7eela Asai GODAAKKO Simmanaadan Watiwatiis

[1] Israa7eela asau, intte nagaraa gaasuwan xubettidi kunddideta. Intte ha77i GODAAKKO,
intte Xoossaakko simmite. [2] GODAAKKO simmidi, hagaadan yaagidi woossite; “Nu
nagara ubbaappe nuna maara; neeni nuna ne kehatettan shiishsha ekka; yaatin nuuni
nu inxxarssan nena galatana. [3] Asoore biittai nuna ashshenna; nuuni olaa paratakka
toggokko. Nuuni nu kushen medhdhido eeqa misileta mulekka, ‘Hageeti nu xoossata’
gookko. Aawai bainnaageetussi qarettiyai nena” yaagite.

GODAI Israa7eela Asaa Ooraxissanau Ufaissaa Immiis

[4] GODAI hagaadan yaagees; “Ta hanqqoi etappe simmiis; hegaa gishshau, taani eta
makkala hanuwaappe eta pattana; pattada eta wozanappe siiqana. [5] Taani Israa7eela
asaayyo xaaza mala gidana; eti ciishshaadan ciyyidi, Liibaanoosa zigaadan, xaphuwaa
yeddana. [6] Eta yelaga marati daayana; wogaraadan eti lo77ana. Eta sawoikka Liibaanoosa
zigaadan tonggu gaana. [7] Asai simmidi, ta kuwaa garssan de7ana; kattaa carshshaadan,
eti salqqisalqqana; qassi eti woiniyaa turaadan ciyyana; Liibaanoosa woiniyaa eessaadan,
deree eriyoobaa gidana. [8] Hagaappe sinttan Efireema asai eeqa misileera gaittenna; taani
intte woosaa siyananne inttena naagana. Taani irxxa zigaa mala; intteyyo anjjo ubbai
taappe beettana” yaagees.

Wurssettaa

[9] Aadhdhida erai de7iyo ooninne hagaa akeeko; wozani de7iyo ooninne hagaa ero. GO-
DAA ogee suure; xilloti he ogiyaara hemettoosona. SHin nagaranchchati an xubettoosona.

Hananabaa Yootiya Yuu7eela Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Yuu7eeli aude de7idaakkonne a de7o taariken daro erettiyaabi baawa. Gido shin, maxaafai beettidoi Kiristtoosa yeletaappe kase, oiddantto woikko ichchashantto xeetu laittaa heeraana geetettidi qofettees. He wodee Parsse kawotettai de7iyo wode. Yuu7eeli odiiddi, Israa7eela biittan daro boolee yaanaagaanne biittaa bashshiya awai awaxxin biittai koshatanaagaa odees. Ha hanotati qassi Godaa Gallassai matattidoogaa odoosona. Godaa Gallassai gakkiyo wode, a geeshsha shenee polettennaadan warettiyaageeta ubbaa i qaxxayanaagaakka gujjidi odoosona. Hananabaa yootiyaagee asai nagaraappe simmiyaabaa gidikko, Xoossai eta kase eti de7iyo hanotaakko zaaridi, anjjanaagaa hassayissiis. Hanana giidi i yootidobaappe gitatidi beettiya hidootai Xoossai attuma asatunne macca asatu bolli, yelagatunne cimatu bolli, ba asaa ubbaa bolli ba ayyaanaa gussanaagaa odiya sohuwaa.

1 Putu7eela na7aa Yuu7eelakko GODAI kiittido qaalai hagaa.

Boolee Biittaa Kammiis

2 Inttenoo cimatoo, hagaa siyite! Yihudaa biittan de7iya asau ubbau, ezggite! Hagaa
malabai intte wode woikko intte aawatu wode hani erii? 3 Hegaa intte naatussi yootite;
yootin intte naati bantta naatussi yootona; qassi eta naatikka kaalliya yeletaassi yootona.
4 Gondduwaappe attida kattaa wude boolee miis; wude booliyaappe attida kattaa
gumbburoi miis; qassi gumbburuwaappekka attida kattaa ukkubboi miis.
5 Inttenoo mattottiyaageetoo, beegottidi yeekkite! Inttenoo, woine eessaa uyiya
ubbatoo, zilaalite! Aissi giikko, mal77iya woine eessai intte doonaappe attiis. 6 Qoodai
bainna wude boolee ta biittaa woraajjiis. Eta achchai gaammuwaa achchaa mala; qassi eta
kasilaikka gaammee kasilaa mala. 7 Eti ta woiniyaa turaa booddilissidosona; ta balasiyaa
mittaakka xoggidosona. Eti poquwaa ubbaa poqqi olido gishshau, woiniyaanne balasiyaa
tasheti ubbai booxxidosona.
8 Asau, ba yelagatettan a giigido azinai haiqqin, waaruwaa maayada yeekkiya
geela7eedan, ubbaikka yeekkite! 9 Kattaa yarshshoinne ushshaa yarshshoi GODAA Beeta
Maqidasiyaa biyoogaa aggiis; hegaa gishshau, GODAASSI oottiya qeeseti yeekkoosona.
10 SHooqai mela attiis; biittaikka yeekkees. Aissi giikko, kattai xayiis; woiniyaa turai meliis;
zaiteekka laafiis.
11 Inttenoo goshshanchchatoo, azzanite! Inttenoo, woiniyaa turaa tokkiyaageetoo,
zilaalite! Aissi giikko, cahau gakkida gistteenne banggai gaden xayiichchiis. 12 Woiniyaa
turai meliis; balasiyaa mittaikka shulliis; roomaane giyo mittai, temire giyo mittai,
appiliyaa giyo mittainne qassi shooqan de7iya hara mitta ubbaikka meliis. Hegaa
gishshau, asaappe ufaissai haakkiis.
13 Inttenoo qeesetoo, waaruwaa maayidi yeekkite! Inttenoo, yarshshiyoosan oottiya
qeesetoo, zilaalite! Inttenoo, ta Xoossaa sinttan oottiyaageetoo, Beeta Maqidasiyaa
gelite; gelidi waaruwaa maayidi aqite. Aissi giikko, kattaa yarshshuwaanne ushshaa
yarshshuwaa Xoossaa Beeta Maqidasiyan yarshshiyoobi baawa.
14 Xoomaa awaajjite; geeshsha yaa7au asaa xeesidi shiishshite; cimatanne biittan de7iya
asa ubbaa GODAA intte Xoossaa Beeta Maqidasiyaa shiishshite; yaatidi yan GODAAKKO
waassite!
15 GODAA gallassai matees; he gallassau aayye7ana! He gallassai Ubbaa Danddayiya
Xoossaappe bashsha gallassa gididi yees. 16 Nu sinttaappe kattai, nu Xoossaa Beeta
Maqidasiyaappe ufaissainne ililssai xayiis gidennee? 17 Zerettai biitta giddon buuqqiis;
kattai meliichchido gishshau, kootta ubbai gufanniis; gootaratikka kolettiichchidosona.
18 Meheti keehi waassoosona; miizzaa wudiyaukka heemettiyoosai bainna gishshau,
yaanne haanne bichchaaroosona. Harai atto, dorssaa wudetikka tuggatoosona.

19 Abeet GODAU, tamai bazzon de7iya hentta gadeta mirggido gishshaunne dembban
de7iya mitta ubbaa lacoi xuuggirggido gishshau, taani neekko waassais. 20 Goggiya haattai
melido gishshaunne tamai bazzon de7iya hentta gadeta mirggido gishshau, harai atto,
bazzo do7atikka neekko waassoosona.

2

Booleti Olanchchatudan Woraajjidosona

1 Xiyoonen malkkataa punnite; ta geeshsha deriyankka malkkataa sissite! Yihudaa
biittan de7iya asai ubbai yashshau kokkoro; aissi giikko, GODAA gallassai yees; yiidi
matattees. 2 He gallassai xumanne ciggaara gallassa; shaaranne sakkana xuma gallassa!
Coranne mino boolee deretu bollan xalqqee wodhdhiyoogaadan wodhdhiis. Eta mali
beniisappe doommin de7ibeenna; hagaappe sinttanau daro yeletaa gakkanaukka eta mali
de7enna.
3 Etappe sinttaara tamai mees; qassi etappe guyyeera lacoi xuuggees; etappe sinttai
Edene Gannatiyaa mala; shin etappe guyyee booddila bazzo mala; etappe aibinne kessi
ekkenna. 4 Eta merai paraa meraa mala; eti olaa paratudan, eesuwan woxxoosona.
5 Parai goochchiyo gaaretudan giiroosona; mela gattaa miya tamaa lacuwaadan xara-
goosona; olaa baanau salppida wolqqaama olanchchatudan, eti deretu xeeraara gup-
poosona. 6 Etappe sinttaara asai kokkorees; eta yashshau ubbaa som77oi karexxees. 7 Eti
wolqqaama asatudan woxxoosona; olanchchatudan dirssaa gimbbiyaakka gi77oosona. Eti
ubbaikka maaran salppoosona; bantta salppiyaappe gaxi kiyokkona. 8 Eti issoi issuwaara
sugettokkona; ubbaikka ba salppiyan salppiyan sitti giidi, sinttau hemettoosona. Eti
banttanaara olettiyaageetu gidduwaara xuussidi kanttoosona; he wode eta teqqiyaabi
baawa. 9 Eti katamaa eesuwan woraajjoosona; dirssaa gimbbiyaa bollankka woxxoosona.
Eti keettaa bollikka kiyoosona; qassi kaisodan, maskkootiyaara geloosona. 10 Etappe
sinttaara biittai qaaxxees; salotikka kokkoroosona. Awainne aginai xumoosona; qassi
xoolinttetikka bantta poo7uwaa genttoosona. 11 GODAI ba olanchchatu sinttan guum-
mees; au azazettiya olanchchati coranne wolqqaama. GODAA gallassai gitanne daroppe
yashshiyaagaa. He gallassaa danddayanai oonee?

Nagaraappe Simmanaadan Xeesiyo Xeessaa

12 GODAI hagaadan yaagees; "Ha77ikka xoomiiddi, yeekkiiddinne kayyottiiddi polo
wozanaappe taakko simmite. 13 Intte wozanaappe attin, intte maayuwaa pooshshoppite"
yaagees.
GODAAKKO, intte Xoossaakko, simmite; aissi giikko, i qaretainne maarotai kumidoogaa;
hanqquwau eesotennaagaanne siiqoi daridoogaa; i inttena qaxxayanau yeemottennaa-
gaa. 14 Ooni erii, GODAI intte Xoossai, ba hanqquwaappe simmidi, intteyyo daro kattaa
anjjuwaa immanaakkonne. He wode GODAASSI, intte Xoossaassi, kattaa yarshshuwaanne
ushshaa yarshshuwaa intte yarshshana.
15 Xiyoonen malkkataa punnite; xoomaa awaajjite; geeshsha yaa7au asaa xeesidi
shiishshite! 16 SHiiqida yaa7aa geeshshite; cimata issippe ehiite; guutta naatanne
xammiyaageetakka ashshoppite. Bullachchaawai ba kare keettaappe kiyo; bullashet-
tiyaarakka ba siirixaappe kiyu. 17 GODAU oottiya qeeseti Beeta Maqidasiyaa baranddaap-
penne yarshshiyoosaappe gidduwan eqqidi yeekkona. Eti hagaadan yaagidi woossona;
"Abeet GODAU, ne asau qaretta; ne asaa kawotettatu giddon boriyoobaanne baceessiy-
oobaa kessoppa. Asai ba giddon aissi, 'Eta Xoossai awan de7ii?' yaaganee?" yaagona.
18 Yaatin, GODAI ba biittaassi mishettana; qassi ba asaukka qarettana. 19 GODAI zaaridi ba
asaa hagaadan yaagana; "Be7ite, taani intteyyo kattaa, woine eessaanne zaitiyaa inttena
adda kalissiyaagaa yeddana; taani inttena mulekka kawotettatu giddon boriyoobaa
kessikke.
20 "Huuphessa baggaara yiida booliyaa taani yedettada, intteppe haassana; bazzonne
mela biitti taani eta yedettana. Sintta baggaara de7iyaageeta Maxine Abbau, guyye

baggaara de7iyaageeta qassi Meediteraane Abbau zaarada yeddana; eta ahai xinqquwaa
xo77u gaana. Hegee ubbai eti intte bolli gita iitabaa oottido gishshaassa" yaagana.
[21] Biittau, simmi yayyoppa; GODAI gitabaa oottido gishshau, ufaittanne hashshu ga!
[22] Inttenoo sa7aa mehetoo, yayyoppite; aissi giikko, bazzon de7iya hentta gadee aaciis;
mittaikka ba aifiyaa aifiis; balasiyaa mittainne woiniyaa turaikka aifiyaa herxxexxiis.
[23] Inttenoo Xiyoone asatoo, ufaittite; GODAN, intte Xoossan, hashshu giite! Aissi giikko,
i badhdheesaa iraa intteyyo darissidi immiis; qassi i kaseegaadan, intteyyo badhdheesaa
iraanne ofinttaa iraa gidissidi immiis. [24] Kattaa qoxxiyo audetun kattai kumana; woiniyaa
eessainne zayitee gum77iyo ollata kumidi palahana.
[25] GODAI hagaadan yaagees; "Kase taani intte giddo yeddido, ta wolqqaama wudeti,
gonddoti, booleti, gumbburotinne ukkubboti miido laittatu acuwaa taani intteyyo
qanxxana. [26] Maanau intteyyo daro qumai de7ana. Hegaa gishshau, intte kallananne
maalaalissiyaabaa intteyyo oottida GODAA intte Xoossaa sunttaa galatana. Qassi ta asai
naa77antto mulekka yeellatenna. [27] He wode taani Israa7eela giddon de7iyoogaa, taani
GODAI intte Xoossaa gidiyoogaanne taappe attin, hara xoossi bainnaagaa intte erana.
Qassi ta asai naa77antto mulekka yeellatenna.

GODAA Gallassaa

[28] "Hegaappe guyyiyan hagaadan hanana; taani asa ubbaa bolli ta Ayyaanaa gussana.
Intte attuma naatinne intte macca naati hananabaa yootana; intte cimatikka aimuwaa
aimottana; intte wodalla naatikka ajjuutaa be7ana. [29] He gallassatun ta attuma ashkkaratu
bollinne ta macca ashkkaratu bolli taani ta Ayyaanaa gussana.
[30] "Qassi taani bolla saluwan maalaalissiyaabaa, garssa sa7ankka suuttaa, tamaanne
sitti giidi pude denddiya cuwaa bessana. [31] Gitanne daroppe yashshiya GODAA gallassai
gakkanaappe kase awai xumana; aginaikka suutta milatana. [32] He wode hagaadan hanana;
GODAA sunttaa xeesiya ubbai attana. GODAI giidoogaadan, Xiyoone Deriyaaninne
Yerusalaamen kessi ekkidi attiyaageeti de7ana. Qassi GODAI xeesidoogeeti paxa de7ana.

3

Aihuda Gidenna Asatu Bollan Xoossai Pirddana

[1] "He gallassatuuninne he wodiyan taani Yihudaanne Yerusalaame asaa omooduwaa
zaarananne ishalissada wottana. [2] Taani kawotettatu ubban de7iya asaa shiishshada,
duge Yoosaafixa Wombbaa wottana; wottada eti ta asaa Israa7eela bolli oottido mooro
ubbaa gishshau, taani eta yan pirddana. Aissi giikko, eti ta asaa kawotettatu giddon
laalidosona; qassi ta biittaakka banttau shaakki ekkidosona; [3] ta asaa bollan saamaa
yeggidosona; shaaramuxa maccaasaa demmanau, attuma na7aa immidosona; qassi woine
eessaa uyanau, macca na7iyo baizzidosona.
[4] "Inttenoo, Xiiroosa, Sidoonanne Pilisxxeema biittaa asatoo, intte ta bolli ai oottanau
qoppidetii? Taani oottidoogaa haluwaa kessanau koyeetii? Hegaa intte koyikko, taani
eesotada intte oottido oosuwaa intte bolli zaarana. [5] Aissi giikko, intte ta biraanne
ta worqqaa ekkideta; ta al77o miishshaakka intte eeqa keettata gelissideta. [6] Yihudaa
biittaa asaanne Yerusalaame katamaa asaa eta biittaappe haassi efiidi, Giriike biittaa asau
baizzideta. [7] Be7ite, intte baizzido sohuwaappe taani eta ha77i kessana; kessada intte
oottidobaa ubbaa intte huuphiyan zaarana. [8] Taani intte attuma naatanne intte macca
naata Yihudaa biittaa asau aatta immana; qassi etikka haaho biittan de7iya Saaba biittaa
asau eta baizzana. Taani GODAI hagaa odaas.
[9] "Hagaadan yaagidi kawotettatu giddon awaajjite; 'Olau giigite; mino asata denttettite!
Olanchchati shiiqonanne kiyona. [10] Intte marashaa biso, intte baacaakka toora kessanau
qoxxite! Daafuranchchai, "Taani mino!" yaago. [11] Inttenoo, yuushuwan de7iya kawotetta
ubbatoo, eesuwan haa yiite; yiidi hegan shiiqite' yaagite" yaagees.
Abeet GODAU, ne olanchchata yaa duge wotta!
[12] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Kawotettati denddidi, Yoosaafixa Wombbaa
yoona; aissi giikko, Israa7eela yuushuwan de7iya kawotettatu ubbaa bollan pirddanau

taani yan uttana. [13] Eta iitatettai keehi dariis. Hegaa gishshau, cahaa wodee gakkin
baacan cakkiyoogaadan, eta cakkite; woiniyaa aifee gum77iyo ollan kumin yedhd-
hiyoogaadankka, eta yedhdhite. [14] Pirddaa wombban GODAA gallassai gakkiis; hegaa
gishshau, daro daro asai pirddaa wombban de7ees. [15] He gallassi awainne aginai xumana;
xoolinttetikka bantta poo7uwaa genttana.

GODAI Ba Asaa Anjjana

[16] "GODAI Xiyoonen gididi guummana; Yerusalaamenkka ba cenggurssaa sissana; sa-
loinne sa7ai kokkorana. SHin GODAI ba asaassi Israa7eelassi baqati attiyo sohonne qato
gidana. [17] Taani ta geeshsha deriyan Xiyoonen de7iya GODAA intte Xoossaa gidiyoogaa
intte he wode erana. Yerusalaame katamai geeshsha gidana; qassi allagati naa77antto
Yerusalaame woraajjokkona.

[18] "He gallassi dereti aife eessaa, woiniyaagaa xokkana; keratikka maattaa goggana.
Yihudaa biittan de7iya shaafa ubbaara haattai shohattana. GODAA Beeta Maqidasiyaappe
pulttoi goggana; goggidi, SHiixima Zanggaaraa ushshana.

[19] "Gibxxe biittai baisa gidana; Eedooma biittaikka booddila bazzo gidana. Aissi giikko,
eti Yihudaa asaa bolli iitabaa oottidosona; qassi Yihudaa biittan xillo asaa suuttaakka
gussidosona. [20] SHin Yihudaa biittai merinau, Yerusalaame katamaikka yeleta ubbaa
gakkanaashin, asi de7iyo soho gidana. [21] Taani haluwaa kessennan aggido eta suuttaa
haluwaa biron kessana; aissi giikko, GODAI Xiyoonen de7ees" yaagees.

Hananabaa Yootiya Amoxa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Odido kiitai Geeshsha Maxaafaa giddon haratuugaappe adussan xaafettido, istta giyo hananabaa yootiya asi Amoxa. Amoxi Yihudan de7iya issi katamaappe yiida asa gidikkonne, Kiristtoosa yeletaappe kase, hosppuntta xeetu laittaassi baggaa heeran ha kiitaa huuphessa baggaara de7iya Israa7eela kawotettau aattiis. He wodee daro duretettai, ayyaanaa de7uwankka asai diccidonne ammanttiya hanotettai beettido wode. Gidikkonne Amoxi duretettai dure asaa xalaalaassi bazzettidoogaa be7iis; qassi hara baggaara suure pirddai xayiyoogeenne hiyyeesata huqqunniyoogee biittan daridoogaa be7iis. Ammanuwaa oiqettaa gidikkokka tumaappe haakkidaagaa, lo77o milatiya iitai kumidoogaanne anoi bainna sarotettai de7iyoogaakka be7iis. Hegaa gaasuwan Xoossai ba asaa bolli qixaatiyaa ehaanaagaa hanqquwaaninne xalan kumidi yootiis. Hegaarakka, "Suure pirddai shaafaa haattaadan goggo" yaagidi qofissiis. Hegaadan hanikko, "Ubbaa Haariya Godai attida Israa7eela asaassi qarettidi maaranaakkonne ooni erii!" yaagiis (5:15).

1 Ooziyaani Yihudaa biittan kawo, qassi Yo7aasha na7ai Iyorbbaami Israa7eela biittan
kawo gididi de7ido laittan Taqo7a biittan dorssaa heemmiyaageetuppe issoi Amoxi, biittai
qaaxxanaappe naa77u laittappe kase Israa7eelabaa be7ido ajjuutai hagaa.
2 I hagaadan yaagiis; "GODAI Xiyoone Deriyan gudees; Yerusalaame katamankka ba
cenggurssaa sissees. Henttanchchati mehiyaa heemmiyo hentta gadeti meloosona;
Qarmmeloosa Deriyaa huuphiyan de7iya irxxaikka shullees" yaagiis.

Israa7eela Yuushuwan De7iya Biittatu Bollan GODAI Pirddiyo Pirddaa

Sooriyaabaa

3 GODAI hagaadan yaagees; "Damasqqo asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau,
taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti Gala7aade biittaa asaa birata achchaara
de7iya gaariyan yettidi qoxxidosona. 4 Hegaa gishshau, taani Kawuwaa Hazaa7eela
keettan tamaa yeddana; yeddin he tamai Kawuwaa Benihadaada qatotakka maana.
5 Taani Damasqqo katamaa penggiyaa hiraquwaa menttana; Aweena Wombban de7iya
asaa yedettananne kawotaa xam77aa oiqqidaagaakka Beeti-Edeenappe xaissana; qassi
Sooriyaa biittaa asaikka omoodettidi, Qiira giyoosaa baana" yaagees GODAI.

Pilisxxeemabaa

6 GODAI hagaadan yaagees; "Gaaza katamaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau,
taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti biittan de7iya asa ubbaa omooddidi,
Eedooma biittaa asau baizzidosona. 7 Hegaa gishshau, taani Gaaza katamaa dirssan
tamaa yeddana; yeddin he tamai katamaa qatotakka maana. 8 Ashddoodan de7iya asaa
taani yedettananne kawotaa xam77aa oiqqidaagaakka Asqqaloonappe xaissana. Eqiroona
kataman de7iya asaakka qaxxayana; qassi Pilisxxeema biittaa asaappe attidaageetikka
haiqqana. Taani Ubbaa Haariya GODAI hagaa odais" yaagees.

Xiiroosabaa

9 GODAI hagaadan yaagees; "Xiiroosa katamaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa
gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti maacettido ishatettaa
maachchaa kanttidi, omoodettida asaa ubbaa Eedooma asaassi baizzidosona. 10 Hegaa
gishshau, taani Xiiroosa katamaa dirssan tamaa yeddana; yeddin he tamai katamaa
qatotakka maana" yaagees.

Eedoomabaa

11 GODAI hagaadan yaagees; "Eedooma biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa
gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti bantta ishantta Israa7eelata
bisuwan yedettidosona; eti etau qarettibookkona. Eti ubbatoo hanqqettoosona; eta yiilloi

merinaukka simmenna. [12] Hegaa gishshau, taani Temaana katamaa bolli tamaa yeddana;
yeddin he tamai Booxira katamaa qatota maana" yaagees.

Amoonabaa

[13] GODAI hagaadan yaagees; "Amoona biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau,
taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti bantta zawaa aassanau Gala7aade
biittan de7iya shahaara maccaasatu uluwaa daakkidosona. [14] Hegaa gishshau, taani Raaba
katamaa dirssan tamaa yeddana; yeddin he tamai katamaa qatota maana. Hegaappe
guyyiyan, olaa gallassi waasoi darana; qassi olanchchati gotiyaadan wolqqaamana. [15] Eta
kawoinne aara oottiya halaqati ubbai omoodettidi issippe baana" yaagees.

2

Moo7aababaa

[1] GODAI hagaadan yaagees; "Moo7aaba biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa
gishshau, taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti Eedooma biittaa kawuwaa
meqettaa bidintta kiyana gakkanaashin xuuggidosona. [2] Hegaa gishshau, taani Moo7aaba
biittan tamaa yeddana; yeddin he tamai Qiriyoota katamaa qatota maana. Moo7aaba
biittaa asai shabbirssaa giddon, olaa waasuwaa giddooninne malkkataa punettaa giddon
haiqqi wurana. [3] Taani Moo7aaba biittaa haariyaagaa xaissana; qassi halaqata ubbaakka
aara issippe worana" yaagees.

Yihudaabaa

[4] GODAI hagaadan yaagees; "Yihudaa biittaa asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau,
taani eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti GODAA higgiyaa ixxidosona; a aza-
zuwaakka naagibookkona. Eta aawati kaallido worddo xoossati etakka balettidosona.
[5] Hegaa gishshau, taani Yihudaa biittaa bolli tamaa yeddana; yeddin he tamai Yerusalaame
qatota maana" yaagees.

Israa7eela Bollan GODAI Pirddiyo Pirddaa

[6] GODAI hagaadan yaagees; "Israa7eela asai zaari zaaridi oottido nagaraa gishshau, taani
eta qaxxayennan aggikke. Aissi giikko, eti miishshaa ekkana gishshau, xilluwaa baiz-
zoosona; qassi caammaa acuwaa ekkana gishshaukka hiyyeesaa baizzoosona. [7] Manqqota
biittaa baanan onggidi, eta huuphiyaa yedhdhoosona; naaqettidaageetu pirddaakka
geellayoosona. Qassi aawainne na7ai naa77ai issi maccaasiyo laggettiyoogan ta geeshsha
sunttaa keehippe tunissoosona. [8] Eti asaappe acuwaassi oiqqido maayuwaa yarshshiyo
sohotu ubbaa matan hiixxidi, an zin77oosona; qassi asaappe maqqacco oottidi ekkido
woine eessaa bantta Xoossaa keettan uyoosona.

[9] "Gidikkonne, zigaadan aduqqidi, wolaadan minnida Amoore biittaa asata eta sint-
tappe xaissidaagee tana. Taani etau bolla aifiyaarakka garssa xaphuwaarakka ubbaa
xaissaas. [10] Taani inttena Gibxxe biittaappe kessada, bazzon oitamu laittaa kaalettaas; qassi
Amooretu biittaakka intteyyo laata oottada immaas.

[11] "Intte attuma naatu giddoppe hananabaa yootiyaageeta, intte yelaga asaa gid-
doppekka banttana GODAASSI dummayida Naaziraaweta denttaas. Inttenoo, Israa7eela
asatoo, hagee tuma gidennee? Hagaa taani GODAI odaas. [12] SHin intte he Naaziraaweta
caaquwaa kolissidi, woine eessaa ushshideta; hananabaa yootiyaageetakka, 'Hananabaa
yootoppite' yaagidi azazideta.

[13] "Be7ite, kattaa darissidi caanido gaaree me77iyoogaadan, taani inttena menttana.
[14] Pala woxxiyaagee baqatidi kessi ekkenna; minuwaayyo wolqqi ixxana; olanchchaikka ba
shemppuwaa ashshenna. [15] Wonddafiyan dukkiyaagee ba sohuwan eqqanau danddayenna;
tohuwaa bol77oikka kessi ekkenna; paraawaikka ba shemppuwaa ashshenna. [16] He gallassi
harai atto olanchchatu giddon keehi xalanchcha giyoogeetikka kallo xiire baqatana"
yaagees GODAI.

3

[1] Inttenoo Israa7eela asatoo, GODAI intte bolli, Gibxxe biittaappe i kessido asa ubbaa
bolli haasayidoogaa siyite. [2] "Sa7an de7iya asa ubbaappe taani intte xalaalaa dooraas.
Hegaa gishshau, intte oottido nagara ubbaassi taani inttena qaxxayana" yaagees.

Hananabaa Yootiyaagaa Oosuwaa

[3] Naa77u asati maayettennan de7iiddi issippe hemettiyoonaa?
[4] Gaammoi oiqqiyoobaa demmennan woran coo gudiiyye? Woikko wodala gaammoi
aibakko yedettidi oiqqennan ba geessuwan daariiyye?
[5] Oiqqanau yeggido gitiyaa giddon katti xayikko, kafoi coo ohettii? Woikko piree aibakko
oiqqiyoobi bainnan coo pirii?
[6] Katamaa giddon olaa malkkatai punettiyo wode, asai yashshan kokkorenneeyye?
Woikko GODAI kiittennan de7ishin, bashshai issi katamaa bollan yiiyye?
[7] Tumaappe Ubbaa Haariya GODAI ba xuuraa hananabaa yootiya ba ashkkaratussi
kasetidi qonccissennan de7iiddi, aibanne oottenna.
[8] Gaammoi gudin, yayyennai oonee? Ubbaa Haariya GODAI odin, hananabaa yootennai
oonee?

Samaariyaa Kunddettaa

[9] Ashddooda katamaaninne Gibxxe kawo keettatun de7iya ubbatussi hagaadan yaagidi
awaajjite; "Samaariyaa deretu bolli shiiqite; shiiqidi yan haniya gita wocamaanne sugetta
oosuwaa be7ite" yaagite.
[10] GODAI hagaadan yaagees; "Ha asati sittabaa oottiyoogaa erokkona; sugettaaninne
bonqqidi ehiido miishshan bantta keettaa kuntti wottidosona" yaagees. [11] Hegaa gishshau,
Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Morkkee intte biittaa dooddana; intte qatuwaa
laalana; intte duretu keettaakka bonqqana" yaagees.
[12] GODAI hagaadan yaagees; "Henttanchchai gaammuwaa doonaappe dorssaa wotti
ekkiyo wode, dorssaayyo naa77u gedeta woikko duuxa haittaa wotti ekkiyoogaadan,
hegaadankka Samaariyaa biittan ishaluwan uttida Israa7eela asaappe amaridaageetu
xalaalai attana" yaagees.
[13] Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xoossai hagaadan yaagees; "Hagaa siyite; siyidi
Yaaqooba zaretu bolli markkattite. [14] Taani Israa7eela asaa eta nagaraa gishshau qaxxayiyo
gallassi, Beeteele kataman de7iya yarshshiyo sohota kolana; yarshshiyo sohuwan de7iya
kacetikka me77idi, sa7an wodhdhana. [15] Balggo eti de7iyo keettaanne bone eti de7iyo
keettaa ubbaa taani xaissana. Danggarssaa zaaliyan alleeqissidi, eti keexxido keettaikka
kolettana; qassi gita gita keettati ubbaikka xayana" yaagees.

4

[1] Inttenoo, Samaariyaa maccaasatoo, Baasaane biittaa macca miizzatudan modhdhi-
daageetoo, hagaa siyite! Intte hiyyeesata huqqunneeta; manqqotakka tuggayeeta. Intte
keettaawatakka, "Nuussi ushshaa hammite" yaageeta. [2] Ubbaa Haariya GODAI hagaadan
yaagidi, ba geeshshatettan caaqqiis; "Intte manxxaquwan oiqettidi gooshettana gallas-
sainne intteppe attida amaridaageetikka manxxaquwan ohettidi biya moletudan hanana
gallassai yaana. [3] Intte ubbaikka dirssaa xoo7iyaara goochchin kiyidi, Hermmoonen
olettana" yaagidi caaqqiis.

Israa7eela Asai Bantta Balaappe Tamaaranau Danddayibookkona

[4-5] Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, biite; Beeteele
biidi, nagaraa oottite; Gelggalakka biidi, nagaraa gujjidi oottite. Maallado maallado intte
yarshshuwaa yarshshite; heezzantto gallassi gallassi intte asirataa ehiite. Irshshuwaa
yeggidi uukkido oittaa xuuggidi, galataa yarshshuwaa yarshshite. Intte intte dosan
immiyoobaa gishshau, otorettiiddi awaajjite. Aissi giikko, intte oottanau dosiyoogee
hegaa" yaagees.
[6] Qassikka GODAI hagaadan yaagees; "Intte katama ubban taani koshaa yeddada, harai
atto intte achchan daxiyoobaakka xaissaas; shin intte hegankka taakko simmibeekketa.

7 Kattaa cakkiyo wodee gakkanau biron heezzu aginai de7ishin, taani intteyyo iraa teqqaas.
Taani issi kataman iraa bukissada hara kataman bukkennaadan diggaas; issi shooqan
bukkiis; hara bukkibeenna shooqai qassi meliis. 8 Hegaa gishshau, naa77u woikko heezzu
katamatu asai haattaa uyanau issi katamaa biidosona; shin alibookkona. Hegankka qassi
intte taakko simmibeekketa" yaagees.
9 GODAI, "Taani intte kattaa bollan harggiyaa yeddaas; intte ataakilttiyaanne intte woine
turaa, intte balasiyaa mittaanne intte wogaraa ubbaa boolee miis; shin intte hegankka
taakko simmibeekketa" yaagees.
10 GODAI, "Taani Gibxxe asatu bolli boshaa yeddidoogaadan, intte bollankka boshaa
yeddaas; intte wodalla naata bisuwan woraas; intte paratikka omoodettanaadan oottaas.
Intte moottan haiqqida asaa ahaa xinqquwan inttena ullaas; shin intte hegankka taakko
simmibeekketa" yaagees.
11 GODAI, "Sadoomanne Gamoora katamata xaissidoogaadan, intteppekka darota xais-
saas; ha attida inttekka tamaappe eexxiiddi attida xiifa mala; shin intte hegankka taakko
simmibeekketa" yaagees.
12 GODAI, "Hegaa gishshau, Israa7eela asatoo, taani inttena hegaadan oottada qaxxayana
hanais. Taani inttena hagaadan oottada qaxxayana haniyo gishshau, Israa7eela asau, intte
Xoossaara gaittanau giigite" yaagees.
13 Dereta giigissidaagee, carkkuwaakka medhdhidaagee, ba wozanaa qofaa asau qon-
ccissiyaagee, wonttaa poo7uwaa xumau laammiyaagee, biittan de7iya xoqqa dereta
yedhdhiyaagee, au sunttai GODAA, Ubbaappe Wolqqaama Xoossaa.

5

Israa7eela Asai Nagaraa Paaxana Mala Yootettiis

1 Israa7eela asatoo, taani intte bolli zilaaliyo zilaassaa siyite!

2 "Geela7iyaa Israa7eela kunddaasu;
simmi naa77antto denddukku.
Sa7an olettaasu;
o denttiyaabikka baawa!" yaagaas.
3 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "SHa7u olanchchata olau yeddiya Israa7eela
katamaassi xeetu olanchchatu xalaalai attana; xeetu olanchchata olau yeddiya Israa7eela
katamaassi qassi tammu olanchchatu xalaalai attana" yaagees.
4 GODAI Israa7eela asaassi hagaadan yaagees; "Tana koyite; yaatikko, intte de7uwan
de7ana. 5 SHin Beeteele koyoppite. Gelggala geloppite. Berssaabehi pinnoppite. Aissi
giikko, Gelggali omoodettana; Beeteeleekka xayana" yaagees.
6 GODAA koyite; yaatikko, intte de7uwan de7ana. Hegee xayikko, i Yooseefa zariyaa
tamaadan xuuggana; Beeteelen de7iya asaakka tamai maana. He tamaa etau ooninne
toissenna.
7 Inttenoo, suure pirddaa geellayidaageetoo, xillotettaakka sa7an oliyaageetoo, hagaa
siyite.
8 Piliyaadisa geetettiya laappun xoolinttetanne Ooriyoona geetettiya xoolinttetu
citaa medhdhidaagee, sakkana xumaa wonttau, gallassa poo7uwaakka qammau laam-
miyaageenne abban de7iya haattata pude saluwaa xeesidi, sa7a micettaa bolli duge
tigiyaagee, au sunttai GODAA. 9 I qatota laalanau wolqqaamatu bolli bashshaa ehees.
10 Intte pirddaa gutaran seeriyaagaa ixxeeta; tumaa yootiyaagaakka sheneteeta. 11 Intte
hiyyeesata yedhdhidi, eta kattaakka etappe bonqqidi ekkideta. Yaatidi masettida
shuchchan keettata gimbbideta; shin intte he keettatun de7ekketa. Lo77iya woine
turatakka tokkideta; shin intte he woiniyaa eessaa uyekketa. 12 Aissi giikko, intte naaqoi
aappunakkonne intte nagaraikka ai keena gitakko taani erais. Intte xillota naaqqeeta;
mattaayiyaakka ekkeeta; qassi gutaran hiyyeesatu pirddaa geellayeeta. 13 Hegaa gishshau,
hagaa mala wodiyan cincca asi co77u gees; aissi giikko, wodee iita.

[14] De7uwan de7anau lo77obaappe attin, iitabaa oottoppite; yaatikko, intte giyoogaadan,
GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai inttenaara gidana. [15] Iitabaa ixxite. Lo77obaa
dosite. Pirddaa gutarankka suure pirddaa pirddite. Yaatikko, ooni erii, GODAI, Ubbaappe
Wolqqaama Xoossai Yooseefa zerettatuppe attida amaridaageetussi qarettanaakkonne.

[16] Hegaa gishshau, Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xoossai hagaadan
yaagees; "Dabaaba ubban waasoi kiyana; oge ubbankka asai, 'Aayye, aayye!' gaana.
Goshshanchchati yeehuwau, koizziyaageetikka koissau xeegettana. [17] Woiniyaa turaa
soho ubban yeehoi de7ana; aissi giikko, taani inttena qaxxayanau intte giddoora
kanttana" yaagees GODAI.

[18] Inttenoo, GODAA gallassai yaanaadan amottiyaageetoo, intteyyo aayye7ana! GODAA
gallassaa aissi amotteetii? He gallassai xumappe attin, poo7o gallassa gidenna. [19] He
gallassi intte gaammuwaappe baqati attiyo wode, maahee gaittiyo asa mala, hegaappekka
qassi baqati ba soo gelidi, ba kushiyaa godan zemppissiyo wode, shooshshai dukkiyo asa
mala gidana. [20] GODAA gallassai xumappe attin, poo7o gidenna; sakkana xumappe attin,
poo7o shori mulekka baawa!

[21] GODAI hagaadan yaagees; "Taani intte bonchchiyo baalata ixxaasinne shenetaas;
intte geeshsha yaa7atikka tana ufaissokkona. [22] Intte taayyo xuuggiyo yarshshuwaanne
kattaa yarshshuwaakka yarshsheeta; shin taani hegaa ekkikke. Qassi intte taayyo galatau
ehiyo issippetettaa yarshshuwaa modhdho mehetakka xeellikke. [23] Intte mazamuriyaa
canccettaa ta matappe haassite; intte diixxiyo diittaakka siyikke. [24] SHin suure pirddai
pultto haattaadan, xillotettaikka to77enna shaafaa haattaadan goggo.

[25] "Inttenoo, Israa7eela asatoo, taani inttena bazzon oitamu laittaa kaalettiyo wode,
taassi yarshsho yarshshidetii? Woikko imota immidetii? [26] He wode intte intte kushiyan
medhdhido Kawuwaa Sakkuuta giyo eeqaanne Keewaana giyo intte xoolintte xoossaa
eeqaa tookkideta. [27] Hegaa gishshau, taani inttena omoodissada Damasqqo katamaappe
aattada haahosaa yeddana" yaagees. Hagaa giyaagee au sunttai Ubbaappe Wolqqaama
Xoossaa geetettiyo GODAATTENNE.

6

Israa7eeli Xayanaagaa

[1] Inttenoo, Israa7eela asai maaduwaa oichchiyo bonchchettida Israa7eela biittaa halaqa-
too, inttenoo, Xiyoonen baaluwan de7iyaageetoo, Samaariyaa katamankka hirggi bainnan
uttidaageetoo, intteyyo aayye7ana! [2] Ane Kalnne giyo katamaa biidi be7ite. Hegaappe
qassi Hamaata giyo gita katamaa biidi, yaara qassi duge Pilisxxeematu katamaa Gaate
wodhdhite. Eti intte naa77u kawotettatuppe kehiyoonaa? Eta biittai intte biittaappe
aakkii? [3] Inttenoo, iita gallassai eesuwan yeenna giidi, sugetta oosuwaa oottiyaageetoo,
[4] danggarssaa zaaliyaappe oottido arssan zin77iyaageetoo, minxxaafiyankka injjetidi
uttiyaageetoo, qassi dorssaa wudiyaappe anqqaratanne miizzaa zadaluwaappe daddarota
miyaageetoo, [5] Daawitadan yettaa miishshaa intteyyo giigissidi, maazinqqiyan dumma
dumma yettaa yexxiyaageetoo, [6] woiniyaa eessaa keriyaara ganiyaageetoo, keehi al77o
shittuwaakka tiyettiyaageetoo, Yooseefa zaretu bashshaassi ainne azzanennaageetoo,
intteyyo aayye7ana! [7] Hegaa gishshau, omoodettidi baanaageetuppe koiroti inttena
gidana; he wode intte injje duussainne intte baalotiyoogee attana.

[8] Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI Xoossai hagaadan yaagidi, barkka banan caaqqiis;
"Taani Yaaqooba otoruwaa ixxais; eta qatotakka shenetaas; taani katamaanne kataman
de7iya ubbaa eta morkketussi aattada immana" yaagiis.

[9] Issi keettan tammu asai attikko, etikka haiqqana. [10] Haiqqidaageetu dabbotuppe issoi
ahaa mooganau sooppe kessidi efaana; efiiddi, he keettaa qol77on de7iya bitaniyaa,
"Nenaara attida hara asi de7ii?" yaagidi oichchana. Oichchin i zaaridi, "Baawa" yaagana.
Yaagin oichchiyaagee, "Haizza, haizza! GODAA sunttaa nuuni xeesanau koshshenna"
yaagana.

[11] GODAI azazin, wogga keettati kolettana; qeeri keettatikka me7erettana. [12] Parati
zaallaa bollan piriixanau danddayiyoonaa? Woi qassi goshshanchchai booraa waaxidi,
abbaa goyanau danddayii? SHin intte tumu pirddaa marzziyau, xillotettaa aifiyaakka
camuwau laammideta. [13] Intte Lodabaara katamaa xoonido gishshau ufaitteeta; qassi,
"Nuuni Qarnnaima katamaakka nu minotettan oiqqida" yaageeta.
[14] GODAI, Ubbaappe Wolqqaama Xoossai hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela
asatoo, taani intte bolli issi kawotettaa denttana; denttin eti inttena Hamaata Pinuwaappe
doommidi, Araba Wombbaa gakkanaassi tuggayana" yaagees.

7

Boolee Yaanaagaa Bessiya Ajjuutaa

[1] Ubbaa Haariya GODAI tana ajjuutaa bessiis. He ajjuutan taani kawuwaa gakkiya
kattai cakettidoogaappe guyyiyan, naa77anttuwaa caarida carshshaa bolli i booliyaa
wudiyaa medhdhishin be7aas. [2] Eti irxxabaa ubbaa miidi wurssido wode taani, "Abeet
Ubbaa Haariya GODAU, hai hayyanaa atto garkkii! Yaaqooba zareti waanidi attanau
danddayiyoonaa? Eti qii guuttattenne!" yaagaas.
[3] Hegaa gishshau, GODAI qarettidi, ba qofaa laammiis; laammidi hagaadan yaagiis; "Ha
neeni be7idobai polettenna" yaagiis.

Taman Pirddanaagaa Bessiya Ajjuutaa

[4] Ubbaa Haariya GODAI tana hara ajjuutaa bessiis. Ubbaa Haariya GODAI ba asaa
pirddanau tamaa xeesiis; xeesin he tamai gita ciimma abbaa mirggidi, biittaakka xuug-
ganau doommiis. [5] Yaatin taani hagaadan yaagaas; "Abeet Ubbaa Haariya GODAU, hai
hayyanaa ha tamaa toissarkkii! Yaaqooba zareti waanidi attanau danddayiyoonaa? Eti
qii guuttattenne!" yaagaas.
[6] Hegaa gishshau, GODAI qarettidi, ba qofaa laammiis; laammidi Ubbaa Haariya GODAI
hagaadan yaagiis; "Hageekka qassi polettenna" yaagiis.

Gimbbiyaa Sittatettaa Likkiyo Tumbbiyaa Bessiya Ajjuutaa

[7] Qassikka i tana hara ajjuutaa bessiis. Taani he ajjuutan be7iyo wode, Godai gimbbiyaa
sittatettaa likkiyo tumbbiyaa oiqqidi, tumbbiyan likettidi gimbbettida gimbbiyaa matan
eqqiis. [8] Eqqidi GODAI tana, "Amoxaa, ha neeni xeelliyoogee aibee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin taani, "Tumbbiyaa" yaagaas.
Yaagin Godai tana, "Be7a, taani ta asaa Israa7eela giddon tumbbiyaa yeggais; taani eta
qaxxayennan aadhdhikke. [9] Yisaaqa zareti goinniyo xoqqa sohoti kolettana; Israa7eela
geeshsha sohotikka xayana; qassi Iyorbbaama kawotettaa bollikka taani bisuwaara dend-
dana" yaagiis.

Amoxanne Amaaxiyaa

[10] Beeteele kataman qeese gididi de7iya Amaaxee Israa7eela Kawuwaa Iyorbbaamakko
hagaadan yaagidi kiittiis; "Amoxi Israa7eela asaa giddon de7iiddi, ne bolli maqettiis; i
ba oduwan biittaa bashshees. [11] Aissi giikko, i hagaadan yaagees; 'Iyorbbaami bisuwan
haiqqana; Israa7eela asaikka bantta biittaappe omoodettidi baana' yaagees" yaagiis.
[12] Yaatin Amaaxee Amoxa hagaadan yaagiis; "Nenoo hananabaa yootiyaagoo, ba; hini
Yihudaa biitti baqata baada, yan quma ma; hananabaakka yan yoota. [13] SHin hagee
Beeteelee kawoi goinniyo sohonne kawotettaa geeshsha soho gidiyo gishshau, naa77antto
ha sohuwan hananabaa yootoppa" yaagiis.
[14] Yaagin Amoxi zaaridi, Amaaxiyaassi hagaadan yaagiis; "Taani mehiyaa heemmiyaa-
gaanne ettaa aifiyaa maxiyaagaappe attin, hananabaa yootiyaagaa woikko hananabaa
yootiyaagaa na7aa gidikke. [15] SHin GODAI tana dorssaa wudiyaa heemmiyoosaappe ekkidi,
'Baada ta asau Israa7eelau hananabaa yoota' yaagiis. [16] Ha77i simmi GODAI giyoobaa
siya! Neeni, 'Israa7eela bolli hananabaa yootoppa; Yisaaqa zaretu bollikka markkattoppa'
yaagadasa. [17] Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; 'Ne machchiyaa katamaa giddon
shaaramuxa gidana; ne attuma naatinne ne macca naati bisuwan haiqqana; ne biittaikka

wodoruwan shaakettana; qassi neeni ne huuphiyaukka allaga biittan haiqqana. Israa7eela asaikka bantta biittaappe omoodettidi tuma baana' yaagees" yaagiis.

8

Teerai Kumido Keeshiyaa Bessiya Ajjuutaa

1 Ubbaa Haariya GODAI tana hara ajjuutaa bessiis; hegeekka, teerai kumido keeshiyaa.
2 I tana, "Amoxaa, ha neeni be7iyoogee aibee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin taani, "Teeri kumido keeshiyaa be7ais" yaagaas.

Yaatin GODAI taayyo hagaadan yaagiis; "Ta asaa Israa7eelassi wurssettai[1] gakkiis; hagaappe sinttanau taani eta qaxxayennan aadhdhikke" yaagiis.

3 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi kawo keettan yexxiyo yettai yeehuwau laamettana; haiqqida asaa ahai mule sohuwan darana; qassi co77u gin, yan han olettana" yaagees.

Israa7eela Kunddettaa

4 Inttenoo, metootanchchata yedhdhiyaageetoo, biittan de7iya hiyyeesatakka xaissanau koyiyaageetoo, hagaa siyite! 5 Intte hagaadan yaageeta; "Nuuni kattaa baizzanau aginai xeeriyo baalai aude aadhdhanee! Qassi nuuni nu zal77iyaa doommanau Sambbatai aude aadhdhanddeeshsha! Yaatiyaakko nuuni kattaa guuttaban makki makkidi, daro miishshaa ekkidi baizzana. Qassi worddo miizaanan likki likkidi, asaa cimmana. 6 Nuuni hiyyeesaa biran, metootanchchaakka mexi naa77u tohuwaa caamman shammana; qassi gisttiyaa harqquwaa muruta gisttiyaa waagan baizzana" yaageeta.

7 GODAI Yaaqoobi ceeqettiyo ba sunttan hagaadan yaagidi caaqqiis; "Taani eti oottido iita oosuwaa mulekka dogikke. 8 Biittai qaaxxiyoogeenne biittan de7iya asai ubbai yeekkiyoogee hegaa gaasuwaana gidenneeyye? Ee Naile SHaafai kixxidi qaaxxiyoogaadan, biitta ubbai qaaxxidi balbbuqettana; qassi he kixai wodhdhiyoogaadan wodhdhana" yaagiis.

9 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi taani awaa seeta gallassi wulissana; sa7aakka galla xumissana. 10 Taani intte baalaa ufaissaa azzanuwau, intte yettaakka yeehuwau laammana. Mexi issi na7ai haiqqin yeekkiya asadan, intte intte huuphiyaa meedettidi waaruwaa maayanaadan, taani inttena oottana. He gallassaa wurssettai daro camo gidana" yaagees.

11 Ubbaa Haariya GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani biitta ubbaa bollan koshaa yeddiyo gallassati yoosona. Taani koshaa yeddiyo gallassi, asai siyanau GODAA qaalaa xayidi namisettanappe attin, kattaa xayidi namisettenna woikko haattaa xayidi saamettenna. 12 Asai arshsho bagga abbaappe arggo bagga abbaa gakkanaashiininne huuphessappe tohossi gakkanaashin bichchaarana. Eti GODAA qaalaa koyanau yaanne haanne woxxana, shin demmokkona. 13 He gallassi puulanchcha geela7otinne wodallati saamuwan hitti gaana. 14 Samaariyaa eeqatun caaqqiyaageeti, 'Daana xoossai ero!' yaagiyaageetinne, 'Berssaabeha xoossai ero' yaagiyaageeti kunddana. Eti naa77antto mulekka denddokkona" yaagees.

9

GODAA Pirddaa

1 Yarshshiyo sohuwaa matan Godai eqqidaashin, taani be7aas. I tana hagaadan yaagiis; "Baasoi qaaxxanaadan, Beeta Maqidasiyaa gumbbuwaa shoca; shocada asa ubbaa huuphiyan mentteretta. Hegaappe attiya asaa taani bisuwan worana. Baqatiya asi kessi ekkenna; kessi ekkida asikka paxa attenna. 2 Eti biittaa bookkidi, Si7ooliyau duge wodhdhikkokka, taani eta hegaappe kessana. Saluwaa pude kiyikkokka, taani eta hegaappe duge wottana. 3 Eti Qarmmeloosa Deriyaa xeeran qosettikkokka, taani eta koyada hegaappe kessana. Abbaa ciimmaa giddo gelidi, ta sinttaappe geemmikkokka, taani miimminttiyaa azazin, i eta dukkana. 4 Qassi bantta morkketun omoodettidi, eti biikkokka, yan eti

1 8:2 "Wurssetta" giyoogee Ibraisxxe qaalan "Teeraa" malatees.

bisuwan haiqqanaadan, taani azazana; taani eta iita aifiyan xeellanaappe attin, lo77o
aifiyan xeellikke" yaagiis.
5 Godai, Ubbaappe Wolqqaama GODAI sa7aa bochchees; bochchin sa7ai seerees; qassi
sa7an de7iyaabai ubbaikka yeekkees. Naile SHaafai kixxidi balbbuqettiyoogaadan, biitta
ubbai balbbuqettees; qassi he kixai wodhdhiyoogaadankka wodhdhees. 6 I bau de7iyo
sohuwaa saluwan giigissees; a baasuwaakka sa7an baasees. Qassi i abbaa haattata xeesidi,
biittaa bollan duge gussees; ayyo sunttai GODAA.
7 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte taayyo Toophphiyaa asaa
mala gidekketiiyye? Taani inttena Gibxxe biittaappe kessidoogaadan, Pilisxxeema asaa
Kafttoorappe, qassi Sooriyaa asaakka Qiirappe kessaas" yaagees.
8 GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, Ubbaa Haariya GODAA aifee nagaranchcha kawotet-
taa bollan de7ees. Taani a biittaa bollappe xaissana; shin taani Yaaqooba zariyaa muleera
xaissikke.
9 "Be7ite, kattaa zazzariyan zazzariyoogaadan, Israa7eela asaa kawotettatu ubbaa
giddon zazzaranaadan, taani azazana; shin eta giddon ammanettiyaageetuppe issoinne
sa7an wodhdhidi xayenna. 10 'Nuna aiba iitabinne gakkenna woikko demmenna' yaagiya
ta asaa giddon de7iya nagaranchchati ubbai bisuwan wurana" yaagees.

Israa7eela Asaassi Sa7ai Kehana

11 Qassikka GODAI, "He gallassi taani kolettidi kunddida keettadan hanida Daawita ka-
wotettaa denttana; xoo7etida sohotakka bottokonana; qassi qolettidasaakka ooraxissana;
taani a beniigaadan oottada keexxana. 12 Hegeenne Israa7eela asai Eedooma biittaappe
attidaageetanne ta sunttan xeesettida kawotettata ubbaa laattanaassa" yaagees. Hagaa
oottiyaagee tana GODAA.
13 GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, kattaa cakkiyaageeti cakkidi wurssennan de7ishin,
gadiyaa goyiyaageeti gakkiyo wodee, woiniyaa teeraa gum77iyaageetikka gum77idi
wurssennan de7ishin, woiniyaa zeriyaageeti gakkiyo gallassati yaana. He wode
dereti mal77o woiniyaa eessaa xokkana; keratu ubbaappekka woine eessai goggana.
14 Omooduwan biida ta asaa Israa7eela zaarada ishalissana. Eti qolettida katamata zaaretti
keexxidi, etan de7ana. Woine turaakka tokkidi, appe woine eessaa uyana. Qassi
ataakilttetakka tokkidi, eta aifiyaa maana. 15 Taani Israa7eela eta biittan tokkana; eti
taani etayyo immido biittaappe naa77antto mulekka shodettokkona" yaagees. Hagaa
yootiyaagee GODAA intte Xoossaa.

Hananabaa Yootiya Abddiyyu Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Ha qantta maxaafai Yerusalaamee laalettanaappe kase, darin erettenna wodiyan xaafettiis. He wode tohossau baqqiya arshsho baggan de7iyaanne Yihudaara adussa wodiyaa morkkettidi de7ida Eedoomi Yerusalaame laalettan ufaittidi, a bollan woraajjiya morkketa maaddiiddinne katamaa aquwaakka bonqqiiddi de7ees. Abddiyyu, Eedoomi Israa7eela morkketu haratuurakka xoonettanaunne hanttaara qixaatiyaa ekkanau de7iyoogaa yootiis.

1 Ubbaa Haariya GODAI Eedooma biittaabaa Abddiyyussi qonccissido ajjuutai hagaa.

GODAI Eedooma Qaxxayana

Eedoomabaa GODAI hagaadan yaagidi, ba kiittiyo uraa bollan kawotettatukko kiittidoogaa nuuni siyida; "Denddite! Eedooma biittaa oloos" yaagidi kiittiis. 2 GODAI Eedooma hagaadan yaagees; "Be7a, kawotettatu giddon taani nena laafa kessana; neeni keehippe karettana. 3 Nenoo, zaallaa kooppuwaa giddon de7iyaagoo, ne keettaa xoqqa deretu bollan keexxidaagoo, qassi ne wozanan, 'Tana hagaappe duge ooni wottii?' yaagiyaagoo, nena ne wozanaa otoroi cimmiis. 4 Neeni arggantaadan pude haakkada paallikko, ne keettaakka xoolinttetu giddon keexxikkokka, taani nena hegaappe duge wottana" yaagees GODAI.

5 "Kaisoti woikko bonqqiyaageeti qammi yiikko, banttau gidiyaagaa keena xalaalaa wuuqqoosona; woiniyaa teeraa maxiyaageetikka maxiiddi, poshiluwaa ashshoosona; shin ne morkketi nena muleera xaissana. 6 Abeet Eesawa zareti waani bonqqettanddonaashsha! Qosan de7iya eta aqoikka waani qocirettanddeeshsha! 7 Nenaara maachchan de7iyaageeti ubbai nena ne biittaappe gaxi yedettana; qassi ne dabbotikka cimmidi nena xoonana. Ne qumaa miyaageetikka neeyyo gitiyaa yeggana; shin neeni hegaa akeekakka" yaagees.

8 GODAI qassikka hagaadan yaagees; "He gallassi taani Eedoomappe aadhdhida eranchchatanne Eesawa Deriyaappekka eraa xaissana. 9 Inttenoo, Temaana asatoo, intte olanchchati dagammana; Eesawa Deriyaa bolli de7iya asai ubbaikka goora7ettana.

Eedoomi Qaxxayettiyo Gaasuwaa

10 "Yaaqooba zare gidiya ne ishanttu bolli neeni oottido iitabaa gishshau, neeni yeellaa maayana; neeni merinau xayaagana. 11 Morkketi yiidi eta aquwaa bonqqiyo wode, he gallassi neeni gaxi shiiqada eqqa xeelladasa. Qassi penggiyaara gelidi, Yerusalaame katamaa saamaa yeggidi shaakkida allagatuppe neeni issuwaa malattenne. 12 Neeni ne ishai metootiyo gallassi a metuwan ufaittanau bessenna; qassi Yihudaa asaa bolli bashshai gakkiyo gallassikka hashshu gaanau bessenna. Ee, eta un77uwaa gallassi eta bolli miiccanaukka bessenna! 13 Eta tuggaa gallassi ta asai de7iyo katamaa gelanaunne eta waayiyan neeni ufaittanau bessenna shin! Qassi eta tuggaa gallassi neeni eta aquwaa bonqqanau bessenna; 14 etappe baqatiyaageeta woranau neeni balla ogiyan zuggada naaganaunne attidaageetakka eta un77uwaa gallassi morkketussi aattada immanau bessenna shin!

Xoossai Aihuda Gidenna Asatu Bollan Pirddana

15 "Aihuda gidenna asatu ubbaa bolli GODAA gallassai gakkiis. Nenoo Eedoomaa, neeni haratu bolli oottidobai ne bolli oosettana; ne daafaikka ne huuphiyan simmana. 16 Ta asai ta geeshsha deriyaa huuphiyan metuwaa xuu7aa uyiis. Hegaadan eta yuushuwan de7iya kawotettati zaari zaaridikka metuwaa xuu7aa uyana; uyidi eti ubbaikka kase hani erennabaa hanana.

Israa7eela Xoonuwaa

17 "SHin Xiyoone Deriyan bashshaappe kessi ekkiyaageeti de7ana; Xiyooneekka geeshsha gidana; Yaaqooba zaretikka bantta biittaa laattana. 18 Yaaqooba zareti tama

gidana; Yooseefa zaretikka laco gidana; Eesawa zareti utula gidana. Tamai utulaa miy-
oogaadan, Yaaqooba zaretinne Yooseefa zareti Eesawa zareta miidi muleerakka xaissana”
yaagees GODAI.
[19] Neegeeba Bazzuwan de7iya asai Eesawa Deriyaa laattana; garatiya biittan de7iya
asai Pilisxxeematu biittaa laattana. Eti Efireema biittaanne Samaariyaa biittaa laattana.
Qassi Biniyaama zaretikka Gala7aade biittaa laattana. [20] Omoodettidi de7ida Israa7eela
asai simmidi, Kanaane biittaa Siraafita giyo katamaa gakkanaashin laattana; qassi
Yerusalaameppe omoodettidi, Safaraada giyo sohuwan de7iya asati Neegeeba Bazzuwan
de7iya katamata laattana. [21] Ashshiyaageeti Eesawa asaa haaranau Xiyoone Deriyaa bolli
kiyana; kawotettaikka GODAABAA gidana.

Hananabaa Yootiya Yoonaasa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yoonaasa maxaafai Xoossaa azazuwaa polikke giida issi hananabaa yootiya bitaniyaa bolli gakkida dumma dumma metota odiya taarike maxaafa gidiyo gishshau, hara maxaafatuppe i dummatees. Xoossai Yoonaasa, "Israa7eelassi diina morkke gididanne wolqqaamaa, Asoore kawotettaassi waanna katama gidida Nanawe ba" yaagidi azaziis; shin Yoonaasi, " 'Xoossai kase he katamaa xaissana' giidi odido mino oduwaa oosuwan peeshshennan agganu hanees" giidi qoppido gishshau, Xoossaa qaalaa ekkidi Nanawe baanau koyibeenna. Daro taarikebati polettidoogaappe guyyiyan ufaittennan de7iiddi azazettiis. Kase odettida bashshaa hiraagai polettibeenna gishshau puuriis.

Ha maxaafai ubbabaa bollan Xoossaassi maatai de7iyoogaa odees. Ubba qassi Godai siiqoinne maarotai kumido Xoossaa gidiyo gishshau, ba asaa morkketa qaxxayiyoogaappenne xaissiyoogaappe, etayyo atto giyoogaanne eta ashshiyoogaa dosiyoogaa qonccissees.

Yoonaasi Azazettennan Ixxiis

1 GODAA qaalai Amiitaaya na7aa Yoonaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Dendda!
Denddada he gita katamaa Nanawe ba; baada he katamaa asaa iitatettai ta sintti gakkido
gishshau, etayyo markkatta" yaagiis. 3 SHin Yoonaasi GODAA sinttaappe baqatidi,
Tarsseesa giyo biitti baanau denddiis; i Yoophphe katamaa wodhdhidi, Tarsseesi biya
markkabiyaa demmiis. GODAA sinttaappe baqatidi, etaara Tarsseesi baanau miishshaa
qanxxidi, markkabiyan geliis.
4 SHin markkabee biishin, GODAI abbaa bolli wolqqaama carkkuwaa denttiis; denttin
abbaa beetai keehi darido gishshau, markkabee me77ana haniis. 5 Yaatin, markkabiyaa
laaggiyaageeti yayyidi, ubbaikka bantta xoossaakko xoossaakko waassidosona. Qassi
markkabee kauyyana mala, a giddon de7iya caanaa denttidi, abban olidosona. SHin
Yoonaasi markkabiyaayyo giddo kifiliyaa gelidi, yan zin77idi, xiskkuwaa kairiis.
6 Markkabiyaa halaqai akko biidi, "Aissi xiskkadii? Dendda, denddada ne xoossaa
woossa! Ooni erii, i ba lo77o aifiyan xeellidi, nuna ashshanaakkonne" yaagiis.
7 Markkabiyaa laaggiyaageeti issoi issuwau hagaadan yaagidosona; "Haayite; ha iitabai
nuna o gaasuwan gakkidaakko eranau saamaa yeggoos" yaagidosona. Yaagidi saamaa
yeggin, saamai Yoonaasa bollan wodhdhiis. 8 Wodhdhin eti Yoonaasa hagaadan yaagidi
oichchidosona; "Ha iitabai o gaasuwan nu bolli gakkidaakko, ane nuussi yoota. Ne oosoi
aibee? Auppe yaadii? Ne biittai awee? Neeni o zaree?" yaagidosona.
9 Yaagin Yoonaasi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Taani Ibraawe asa; abbaanne biittaa
medhdhida GODAAYYO, saluwaa Xoossaayyo goinnais" yaagiis.
10 Yaagin GODAA sinttappe i baqatiyoogaa i etau yootidobaappe asati erido gishshau
yayyidosona. Yayyidi a, "Laa aiba palabaa oottadii?" yaagidosona.
11 Qassi abbaa beetai kaseegaappe haa darido gishshau, asati Yoonaasa, "Nuuyyo abbai
woppana mala, nena nuuni waatinoo?" yaagidi oichchidosona.
12 Oichchin i etau, "Ha wolqqaama beetai intte bollan denddidoogee ta gaasuwaana
gidiyoogaa taani erais. Hegaa gishshau, tana denttidi, abban olite. Yaatikko, abbai
intteyyo woppu gaana" yaagiis.
13 SHin markkabiyaa laaggiyaageeti markkabiyaa guyye abbaa dooni kessanau
wolqqappe shaaridosona; gidikkonne, abbaa beetai keehippe darido gishshau, kessanau
danddayibookkona. 14 Hegaa gishshau, eti hagaadan yaagidi, GODAAKKO waassidosona;
"Abeet GODAU, ha bitaniyaa shemppuwaa gishshau, neeni nuna xaissennaadaaninne
ha geeshsha suuttaa acuwaakka neeni nuuppe achchennaadan, nuuni nena minttidi
woossoos. Aissi giikko, GODAU, neeni ne koyiyoogaadan oottadasa" yaagidosona.

15 Hegaappe guyyiyan, Yoonaasa denttidi, abban olidosona; olin abbaa beetai woppu giis.
16 Yaatin, asati GODAASSI keehi yayyidosona; GODAASSI yarshshuwaa yarshshidosona;
shiiquwaakka shiiqqidosona.
17 Yoonaasa mittana mala, issi gita moliyaa GODAI giigissiis; giigissin he moliyaa uluwan
Yoonaasi heezzu gallassaanne heezzu qammaa de7iis.

2

Yoonaasa Woosaa

1 Yoonaasi moliyaa uluwan de7iiddi, hagaadan yaagidi, GODAAKKO, ba Xoossaakko,
woossiis; 2 "Taani ta tuggaa giddon de7aidda GODAA xeegaas; xeegin i tau koyiis. Taani
Si7ooliyaa ulo giddon de7aidda waassaas; neenikka ta waasuwaa siyadasa. 3 Neeni tana
ciimma abbaa xaggau duge oladasa; haattai ta yuushuwaa dooddiis; ne dambbalainne
ne beetai ta bollaara kanttidosona. 4 Hegaa gishshau, taani hagaadan yaagaas; 'Taani
ne sinttappe wora olettaas; gidikkonne, taani ne geeshsha Beeta Maqidasiyaa zaarettada
be7ana' yaagaas.
5 "Haattai tau qooriyaa gakkanaashin mittiis; ciimma abbai tana muukkiis; abban de7iya
maataikka ta huuphiyan xaaxettiis. 6 Taani dereti baasettido sohuwaa duge wodhdhaas;
biittaaninne a hiraquwan merinau gorddettaas. SHin abeet GODAU, ta Xoossau, neeni ta
shemppuwaa ciimma ollaappe kessadasa.
7 "Taani hitido wode, nena GODAA hassayaas. Ta woosaikka neekko, ne geeshsha
Beeta Maqidasiyaa gakkiis. 8 Hada eeqatuyyo goinniyaageeti GODAN ammanettiyoogaa
aggidosona. 9 SHin taani galataara neeyyo yarshshana; taani shiiqqidobaa ubbaakka
gattana. Aissi giikko, atotettai GODAAPPE yees" yaagiis.
10 Hegaappe guyyiyan, GODAI moliyaa azazin, molee Yoonaasa biittaa bollan cooyiis.

3

Yoonaasi GODAASSI Azazettiis

1 GODAA qaalai naa77anttuwaakka Yoonaasakko hagaadan yaagiiddi yiis; 2 "Dendda!
Denddada he gita katamaa Nanawe ba; baada taani neeyyo yootiyo qaalaa etayyo
markkatta" yaagiis.
3 Yaagin Yoonaasi denddidi, GODAA qaalaadan Nanawe biis. Nanawee keehi gita
katama; ha gaxaappe ya gaxaa gakkanau heezzu gallassa hemetissees. 4 Yoonaasi katamaa
biidi gakkidi, issi gallassa ogiyaa katamaassi giddokko hemettiis; hemettiiddi, "Oitamu
gallassaappe guyyiyan, Nanawee xayana" yaagidi awaajjiis.
5 Yaatin, Nanawe asai Xoossaa ammaniis; ammanidi xoomaa awaajjiis. Gitaappe guuttaa
gakkanaashin, ubbaikka waaruwaa maayidosona.
6 Odoi Nanawe kawuwaakkokka gakkiis; gakkin i ba kawotaa araataappe wodhd-
hidi, kawotaa maayuwaa maayidoogaakka qaaridi, waaruwaa maayidi, bidinttan uttiis.
7 Yaatidi Nanawe asaassi hagaadan yaagidi awaajissiis; "Kawuwaappenne kawuwaa oo-
sanchchatuppe imettida azazuwaa maaran, hachchippe doommidi, asainne mehee, miiz-
zainne dorssaikka ubbai aibanne inxxarssaaninne laaccoppona; haattaakka ganxxoppona.
8 Asaikka meheekka waaruwaa maayo; asai ubbai minttidi Xoossaakko waasso; bantta iita
ogiyaappenne sugetta oosuwaappekka simmona. 9 Yaatiyaakko ooni erii, Xoossai nuussi
qarettidi, nuuni xayennaadan, ba wolqqaama hanqquwaappe simmanaakkonne" yaagiis.
10 Eti bantta iita ogiyaappe simmidoogaa Xoossai be7ido wode, etau qarettidi, eta bolli
ehaana giido iitabaa aggi bayiis.

4

Yoonaasa Yiilluwaanne GODAA Qaretaa

1 SHin hegee Yoonaasa mulekka ufaissibeenna. Hegaa gishshau, i keehi hanqqettiis;
2 hanqqettidi, GODAA hagaadan yaagidi woossiis; "Abeet GODAU, taani biron ta deren
de7aidda giidoogee hagaa gidennee? Taani ne sinttappe baqatada Tarsseesi baanau

eesotidoogeekka hegaassa. Neeni qaretainne maarotai kumido Xoossaa gidiyoogaa, han-
qquwau eesotennaagaanne aggenna siiquwan kumidaagaa, qassi ehaana giido iitabaakka
aggaagiya Xoossaa gidiyoogaa taani kasekka eraas. 3 Abeet GODAU, ha77i simmi hai
hayyanaa tana wora; paxa de7iyoogaappe haiqqiyoogee taayyo keha" yaagiis.
4 Yaagin GODAI a hagaadan yaagiis; "Tumu neeni hagau hanqqettanau bessii?" yaagiis.
5 Yaagin Yoonaasi katamaappe kiyidi biis; biidi katamaappe arshsho baggan uttiis.
Hegan bau daasiyaa daasidi, a kuwan uttidi, katamaa bolli gakkiyaabaa be7anau naagiis.
6 Awaa suuluwaappe Yoonaasa ashshana mala, GODAI Xoossai issi gosiyaa mokissidi
giigissiis; he gosiyaa haittaikka Yoonaasa huuphiyaappe bolla baggaara kuwa gidanaadan
oottiis. Yoonaasi he gosiyaa gaasuwan keehippe ufaittiis. 7 SHin wonttetta gallassi
maallado Xoossai guxuniyaa giigissiis; he guxunee gosiyaa miyoorin, gosee meli aggiis.
8 Awai kiyiyo wode, Xoossai michchiya carkkuwaa arshsho baggappe yeddiis; hegaappe
denddidaagan Yoonaasi labbanana gakkanaashin, awai Yoonaasa huuphiyaa xuuggiis.
Yaatin i, "Paxa de7iyoogaappe haiqqiyoogee taayyo keha" yaagidi haiquwau woossiis.
9 Woossin Xoossai Yoonaasa hagaadan yaagiis; "Tumu neeni ha gosiyaa gishshau
hanqqettanau bessii?" yaagiis.
Yaagin Yoonaasi, "Ee bessees; ubba haiqqana gakkanaassi hanqqettanau bessees"
yaagiis.
10 Yaatin, GODAI Yoonaasa hagaadan yaagiis; "Issi qammi mokkidi, naa77antto qammi
melida gosiyaassi, neeni an daafurabeennaagaassinne dichchabeennaagaassi hagaa
keenaa qarettadasa. 11 Ushachchaanne haddirssaa shaakkidi eribeenna xeetanne laatamu
sha7u asainne daro mehee Nanawen de7ees. Yaatin taani ha gita katamaayyo qarettanau
bessennee?" yaagiis.

Hananabaa Yootiya Mikiyaasa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Mikiyaasi Isiyaasa wode de7ida asa. I yelettidoogee tohossa bagga Yihudaa kawotettaa giddon de7iya issi guutta gaxare katamaana. Amoxi huuphessa kawotettaa bolli bashshai yaanaagaa yootidoogaadan, Mikiyaasikka he gaasotun Yihudaa kawotettaa bolli bashshai gakkanaagaa yootiis. Asai pirddaa geellayiyo, he sheneyiya oosuwaa bolli Xoossai pirddaa ehaanaagaa minttidi erissiis. Gidikkonne Mikiyaasa hiraagaa qaalai sinttappe lo77obati yaanau de7iyoogaa bessiya daro malaatatakka gujjidi oiqqiis.

Dummayidi mintti xeellanau bessiya kifileti Xoossaa haaruwaa garssan kumetta sa7ai saruwaa demmanaagaa (4:1-4); Daawita kawotettaa turaappe gita kawoi denddidi, asaassi saruwaa immanaagaa (5:2-4); hegaadankka qassi Israa7eelan hananabaa yootidaageetu qaalai mexi issi xiqisiyan kuuyettiyoogaa odiyaageeta. He xiqisee odiiddi, “I nuuppe koyiyoogee: nuuni likkebaa oottanaagaa, kehatettai kumido siiquwaa bessanaagaanne nu Xoossaara kumetta ashkketettan hemettanaagaa” (6:8).

[1] Yo7aataami, Akaazinne Hizqqiyaasi kaalli kaallidi Yihudan kawotido wode, Mooresheta katamaa asa gidiya Mikiyaasakko yiida GODAA qaalai hagaa; i be7ido ajjuutai Samaariyaabaanne Yerusalaamebaa.

Yerusalaamessinne Samaariyaassi Zilaaliyo Zilaassaa

[2] Inttenoo, asau ubbau, siyite! Qassi sa7aunne sa7an de7iya ubbatoo, hagaa ezggite! Ubbaa Haariya GODAI intte bolli markkattees; i ba geeshsha Beeta Maqidasiyan inttebaa haasayees. [3] Be7ite, GODAI ba de7iyo geeshsha sohuwaappe yees; duge yiidi, deretu huuphiyan hemettees. [4] Eessaa muqaaddai taman seeriyoogaadan, dereti a tohuwaappe garssaara seerana; eti keraappe zanggaarau duge goggiya haattaadan goggana.

[5] Hagee ubbai haniyoogee Yaaqooba zaretu mooruwaa gishshaassanne Israa7eela asaa nagaraa gishshaassa. Yaaqooba zaretu mooruwaassi gaaso gididai oonee? Eta katamaa Samaariyaa gidennee? Yihudaa asai goinniyo xoqqa sohoi awee? Yerusalaame gidenneeyye? [6] Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; “Taani Samaariyaa, dembban keelettida burcce shuchchanne woiniyaa turaa tokkiyo soho oottana. Qassi taani a shuchchaa burcciyaa duge zanggaarau olana; a baasuwaakka kalloyana. [7] A eeqa misileti ubbai kinchchettana; a eeqa keettan oottiya shaaramuxatussi imettida shaaramuxaa kerai ubbai taman xuugettana; taani a eeqata ubbaa xaissana. Aissi giikko, he kerai ubbaikka shaaramuxidi demmidobaa gidiyo gishshau, ikka qassi simmidi, hara shaaramuxeessi imettana” yaagees.

Yeehuwaanne Waasuwaa

[8] Hegaa gishshau, taani yeekkananne waassana; kallo xiirenne mela tohuwan hemettana; worakanaadan waassana; qassi yanchchaadankka aayyee gaana. [9] Aissi giikko, Samaariyaa masunttai paxanau danddayennaagaa. He tuggai Yihudaa biittaa gakkiis; qassi ta asai de7iyo Yerusalaame katamaa penggiyaakka matiis.

[10] Gaate kataman de7iya nu morkketuyyo hegaa odoppite; eta sinttan mule yeekkoppite. Beeti-Ofira kataman buhiyan gonddorettite. [11] Inttenoo, SHafiira kataman de7iyaageetoo, kallottidi yeellatiiddi, omooduwau biite. Xaa7inaana kataman de7iyaageeti yaappe kiyanau xalokkona. Beeti-Exeela katamai yeehoi de7iyo soho gidiyo gishshau, i intteyyo attiyo soho gidanau danddayenna. [12] Metoi GODAAPPE Yerusalaame pengge gakkanaashin yiido gishshau, Marootan de7iya asai, “Lo77obai yanddeeshsha!” giidi naagiiddi daafuriis.

[13] Inttenoo, Laakisha kataman de7iyaageetoo, gaariyaa goochchiya parata waaxite. Yerusalaame asai nagaraa oottanaadan gaaso gididai inttena; aissi giikko, Xiyoone asaa nagarai koiro intte bolli beettiis. [14] Hegaa gishshau, inttenoo Yihudaa asatoo, intte biiddi,

Mooresheta-Gaate katamaa asaayyo imotaa immana. Akiziiba katamaa asaikka Israa7eela kawota cimmiyaageeta gidana.

15 Inttenoo, Mareesha kataman de7iyaageetoo, GODAI inttena xooniyaagaa intte bolli ehaana; bonchchettida Israa7eela kaalettiyaageeti Adulaama gonggoluwan qosettana.
16 Inttenoo, Yihudaa asatoo, intte siiqiyo naati intteppe omoodettidi baanau de7iyo gishshau, intte huuphiyaa meedettite; intte huuphiyaakka ankkuwaa huuphiyaadan bo77ayite.

2

Hiyyeesata Huqqunniyaageetu Bollan Gakkanau De7iya Iita Qaadaa

1 Iitabaa halchchiyaageetuyyo, qassi bantta hiixan de7iiddi, palabaa waati oottanaakko qoppiyaageetuyyo aayye7ana! Wolqqai eta kushiyan de7iyo gishshau, sa7ai wonttiyo wode, bantta halchchuwaa poloosona. 2 Eti goshsha gadiyaa amottikko, asabaa wolqqan ekki aggoosona; keettata koyikkokka ekki aggoosona. Asa maataa yedhdhidi, a laataa coo bonqqoosona.

3 Hegaa gishshau, GODAI hagaadan yaagees; "Be7ite, taani intte bollan iitabaa ehaanau halchchais; hegaappe intte kessi ekkanau danddayekketa. Hegee iita wode gidiyo gishshau, intte otorettiiddi simerettanau danddayekketa. 4 He gallassi eti intte bollan leemisi leemisidi qilliiccana; qassi hagaadan yaagidi zilaaliiddi, inttena baceessana;
'Nuuni ubbaikka muleera xayida.
GODAI nu biittaa ekkidi,
makkalanchchatussi shaakki shaakkidi
immirggiis' yaagana" yaagees.

5 Hegaa gishshau, gadiyaa saaman shaakkiyo wode, GODAA yaa7aa giddon ne saamaa kessiya issi asinne de7enna.

6 Asai tana hagaadan yaagees; "Nu bolli hananabaa yootoppa. 'Hagee hagee intte bolli hanana' giidi ooninne haasayanau koshshenna. Hegaa mala kaushshai nu bolli mulekka yeenna" yaagoosona.

7 Yaagin taani eta, "Inttenoo Yaaqooba zaretoo, 'GODAA Ayyaanai danddayanchcha gidenneeyye? I hegaa malabaa oottiiyye?' yaagidi intte oichchanau bessii?" yaagaas.

GODAI hagaadan yaagees; "Suure ogiyan biyaageetuyyo ta qaalai lo77obaa oottees gidennee? 8 SHin mata wodiyaappe doommidi, ta asai issoi issuwaa bolli morkkedan denddiis. Intte saro asatu maayuwaa, ola qofi mulekka bainnan ammanettidi kanttiya asatu maayuwaa qaari ekkeeta; 9 ta asaa giddon de7iya maccaasata eta lo77o keettaappe laaggidi kesseeta; ta anjjuwaakka eta naatu bollappe merinau ekkirggeeta. 10 Denddite; denddidi biite! Hagee intteyyo shemppiyo soho gidenna. Aissi giikko, ha sohoi tunatettaappe denddidaagan daro moorettiis.

11 "Issi cimmiya worddanchchai yiidi, 'Intteyyo sinttappe woine eessainne mattoyiya ushshai guufettana' yaagidi wordduwaa hananabaa yootiyaakko, i intteyyo hananabaa yootiyaagaa gidana.

12 "Inttenoo, Yaaqooba zaretoo, taani inttena ubbaakka shiishshana; taani Israa7eela asaappe attidaageeta tumuppe muliyaakka shiishshana. Dorssati birddiyan shiiqiy-oogaadaaninne dorssaa wudee hentta gaden shiiqiyoogaadan, taani eta issippe shi-ishshada wottana. He sohoi daro asaa wocaman kumana. 13 Eta kessiyaagee etappe sinttatidi kiyana; etikka penggiyaa menttidi, hegaara kiyidi baana. GODAI ba huuphen etayyo kawo gididi, eta sinttau aadhdhidi, eta kaalettana" yaagees.

3

Mikiyaasi Israa7eela Kaalettiyaageeta Seeriis

1 Taani hagaadan yaagaas; "Inttenoo, Yaaqooba zaretu halaqatoonne Israa7eela asaa kaalettiyaageetoo, siyite! Intte suure pirddaa eranau intteyyo bessenneeyye? 2 Intte lo77uwaa ixxidi, iitaa doseeta. Ta asaappe eta galbbaa qaareeta; eta ashuwaakka eta

meqettaappe shaakkeeta. [3] Intte ta asaa ashuwaa meeta; eta galbbaakka etappe qaareeta;
eta meqettaa mentterettidi, eta ashuwaakka xaaruwan yegganau muxiyoogaadan mux-
eretteeta" yaagaas.
[4] He wode eti GODAAKKO waassana, shin i etau zaarenna; i ba sinttaa he wode etappe
qottana; aissi giikko, eti iita oosuwaa oottidosona.
[5] Ba asaa wora kaalettiya hananabaa yootiyaageetubaa GODAI hagaadan yaagees;
"Intteyyo miyoobaa immiyo wode, 'Neeyyo sa7ai saro' yaageeta; shin inttena quma
mizennaagaa bolli olaa awaajjeeta. [6] Hegaa gishshau, intteyyo gallassai qamma gi-
danappe attin, ajjuutaa be7ekketa; sa7aikka xumanappe attin, naa77antto murunnekketa.
Hananabaa yootiyaageetussi awai wullin, gallassai xumana. [7] Ajjuutaa be7iyaageeti
yeellatana; murunniyaageetikka kauyyana. GODAA matappe etau zaaroi bainna gishshau,
eti yeellatidi, ubbaikka bantta doonaa oiqqana" yaagees.
[8] SHin tana gidikko, taani Yaaqooba zaretussi eta mooruwaa, Israa7eela asaassikka
eta nagaraa odana mala, wolqqan, GODAA Ayyaanan, suure pirddaaninne minotettan
kumaas. [9] Inttenoo, suure pirddaa ixxiyaanne sitta yohuwaakka geellayiya Yaaqooba
zaretu halaqatoonne Israa7eela asaa haariyaageetoo, hagaa siyite. [10] Intte Xiyoone
katamaa suuttaa gussidi keexxeeta; Yerusalaame katamaakka makkalan keexxeeta. [11] A
halaqati mattaayiyan pirddoosona; a qeeseti damoozan tamaarissoosona; qassi a hanan-
abaa yootiyaageetikka miishshaa qanxxin murunnoosona. SHin yaatidikka, "GODAI nu
giddon de7ees gidennee? Nu bolli aiba iitabaikka yeenna" yaagidi an ammanettoosona.
[12] Hegaa gishshau, intte gaasuwan Xiyoone katamai shooqadan goyettana; Yerusalaame
katamaikka kolettidi issisan doorettida suuppa shuchcha gidana. Beeta Maqidasee
keexettido sohoikka wora gidana.

4

Sarotettai Kumido GODAA Kawotettai Yaana
(Isiyaasa 2:2-4)

[1] Wurssettaa gallassatun GODAA Beeta Maqidasee keexettido deree deretu ubbaappe
xoqqidi beettana; kera ubbatuppekka bollaara xoqqu xoqqu gaana. Dere asai akko
zulana. [2] Daro kawotettatu asai yiidi, "Haayite; GODAA deriyaa, Yaaqooba Xoossaa
Beeta Maqidasiyaa ane pude kiyoos. I koyiyoogaadan nuuni baana mala, i nuna ba
ogiyaa tamaarissana" yaagana. Aissi giikko, higgee Xiyooneppe, GODAA qaalaikka
Yerusalaameppe kiyana. [3] I daro asatu gidduwan pirddana; haahuwan de7iya mino
kawotettatu palamaakka shaakkana. Eti bantta bisuwaa marasha, bantta tooraakka baaca
kessanau qoxxana; kawotettai kawotettaa bolli bisuwaa denttenna. Hagaappe guyyiyan,
eti muleera olaa timirttiyaa tamaarokkona. [4] SHin asi ubbi ba woiniyaa turaa kuwaaninne
balasiyaa kuwan woppu giidi uttana; ai asinne eta yashissenna. Aissi giikko, Ubbaappe
Wolqqaama GODAI hagaa haasayiis.
[5] Asai ubbai ba xoossaa xoossaa sunttan hemettana; shin nuuni GODAA nu Xoossaa
sunttan meri merinau hemettana.

Israa7eela Asai Omooduwaappe Simmana

[6] GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi taani wobbeta shiishshana; qassi omooduwan
haaho sohuwaa biidaageetanne taani tuggayidoogeetakka shiishshana. [7] Taani wobbeta
wuriiddi attida atetta oottana; qassi omooduwan haaho sohuwaa biidaageetakka mino
kawotetta kessana. He wodiyaappe doommada merinaa gakkanaashin, taani GODAI
Xiyoone Deriyan eta bolli kawotana" yaagees.
[8] Nenoo, GODAA asaa wochchiyo Yerusalaame xoqqa gimbbiyau, neeyyo kase ne haariyo
maatai, qassi Yerusalaame kawotettaa zawai ubbaikka simmana.
[9] Ha77i neeni cenggurssaa xoqqu oottada waassiyoogeenne maaretai oiqqido mac-
caaseedan un77ettiyoogee aibissee? Neeyyo kawoi bainna gishshaasseeyye? Woi nena
zoriyaabi xayido gishshaassee? [10] Inttenoo, Xiyoone asatoo, maaretai oiqqido mac-
caaseedan ooliiddi abaraadite. Aissi giikko, intte katamaappe kiyiyoogee attenna; kiyidi

dembban de7ana; hegaappekka Baabiloone baana. Gidikkonne, yan intte attana; GODAI
inttena intte morkketu kushiyaappe wozana.
11 SHin ha77i daro kawotettati ne bolli shiiqidosona; shiiqidi, "Yerusalaamee tuno;
nu aifeekka Xiyoone dereqqo" yaagoosona. 12 SHin eti GODAA qofaa erokkona; a
halchchuwaakka akeekokkona. Kattaa qoxxiyo audiyau shiishshido mirqqiyaadan, GODAI
eta qaxxayanau shiishshiis.
13 GODAI hagaadan yaagees; "Inttenoo, Yerusalaame asatoo, denddite; denddidi, intte
morkketa qoxxite. Taani intte kaciyaa birata, intte qinccafiliyaakka nahaase oottana.
Intte daro kawotettata kinchcherettana; eti sugettan shiishshidobaa ubbaa intte GO-
DAAYYO dummayana; eta aquwaakka intte sa7a ubbaa Godaayyo immana" yaagees.

5

1 Inttenoo, Yerusalaame asatoo, intte olanchchata shiishshite! Aissi giikko, nuuni
morkketun doodettida; etikka Israa7eela kaalettiyaagaa gappataa gatiman shocanau
hanoosona.

Beetaliheemeppe Kaalettiyaagee Kiyanaagee Hiraagan Odettiis

2 GODAI hagaadan yaagees; "Nenoo Efiraataa, Beetaliheeme katamau, neeni Yihudaa
katamatu giddon guutta; shin au denddoi beniisappe doommidi, merinaappe gididoogee,
Israa7eela asaa haariyaagee taayyo neeppe kiyana" yaagees.
3 Hegaa gishshau, maaretan oiqettiya maccaasiyaa he na7aa yelana gakkanaashin, GO-
DAI Israa7eela asaa morkketu kushiyan aattidi immana. Hegaappe guyyiyan, omooduwan
de7iya a ishantti simmidi, bantta asaara walahettana. 4 I yaana; yiidi, GODAA minotettan,
GODAA ba Xoossaa sunttaa anggan ba asaa heemmana. I sa7aa gaxaa gakkanaashin gita
gidiyo gishshau, eti sarotettan de7ana. 5 I etau sarotetta gidana.

GODAI Israa7eela Asaa Ashshananne Eta Morkketakka Xaissana

Asoore biittaa asati nu biittaa woraajjiyo wodenne nu qatotakka yererettidi geliyo
wode, nuuni asaa heemmanaunne kaalettanau gidiyaanne gididi palahiya asaa denttidi,
etaara olaa gaittana. 6 Eti Asoore biittaa olan xoonana; qassi he biittan de7iya Naamiruudi
keexxido katamaakka haarana. Asoore biittaa asati nu biittaa woraajjiyo wodenne nu
zawaakka yedhdhiyo wode, nu biittaa haariyaagee nuna etappe ashshana.
7 Yaaqooba zaretu atettati daro dere asaa giddon GODAI kiittido akka malanne maataa
bollan wodhdhiya diife mala gidana. Akkainne diifee yaanau asaa azazuwaa naagennaa-
gaadan, Israa7eela asaikka GODAAPPE attin, asaa naagenna. 8 Yaaqooba zaretu atettati
kawotettatu giddon, daro asaa giddon, bazzo do7atu giddon de7iya gaammo malanne
dorssaa wudiyaa giddon de7iya wodala gaammo mala gidana. I hegaara kanttiyo wode
yereretteesinne mentterettees; ooninne ashshanau danddayenna. 9 Ne kushee nenaara
eqettiyaageetu bolli denddana; ne morkketi ubbaikka xayana.
10 GODAI hagaadan yaagees; "He gallassi taani ne parata ne giddoppe xaissana; ne para
gaaretakka mentterettana. 11 Taani ne biittaa katamata xaissana; ne qatotakka ubbaa
laalana. 12 Qassi ne kaayuwaa taani xaissana; murunniyaageetikka hagaappe sinttanau
ne giddon de7okkona. 13 Taani ne eeqa misiletanne ne goinnanau essido shuchchata ne
giddoppe xaissana; hagaappe sinttanau neeni ne kushiyan medhdhidobaassi goinnakka.
14 Taani Asheero giyo xoossee misiliyaa ne giddoppe xoqollana; ne katamatakka xaissana.
15 Taayyo azazettibeenna kawotettatu bolli yiilluwaaninne hanqquwan taani haluwaa
kiyana" yaagees.

6

GODAI Israa7eela Asaara Mootettees

1 GODAI Israa7eela asaara mootettiyoogaa siyite.
Abeet GODAU dendda! Denddada xoqqa deretu sinttan pirddetta; neeni giyoobaa
keratikka siyona. 2 Inttenoo deretoo, inttenoo, sa7ai eqqido mino baasotoo, GODAI
mootiyo mootuwaa siyite. GODAI ba asaara mootettees; Israa7eela asaara i palamettees.

[3] GODAI eta hagaadan yaagees; "Ta asau, taani inttena waatidanaa? Taani intteyyo
waanada tooho gididanaa? Ane taayyo odite! [4] Taani inttena Gibxxe biittaappe kessaas;
qassi inttena ailletettaappe wozaas. Inttena kaalettana mala Muusa, Aaroonanne Mi-
iriyaamo inttessi kiittaas. [5] Ta asau, Moo7aaba Kawuwaa Baalaaqi halchchidobaanne
Bi7oora na7ai Balaami au zaaridobaa hassaya. SHiixima giyoosaappe Gelggali neeni biyo
wode, ogiyan hanidabaa ane hassaya. Hegaa hassayikko, taani GODAI nena ashshanau
oottido oosuwaa neeni akeekana" yaagees.

Xoossai Ba Asaappe Koyiyoobaa

[6] GODAA, xoqqa sohuwan de7iya Xoossaa sinttan goinnanau yaidda taani ai ekkada
shiiqoo? Ayyo xuugettiya yarshsho gidana mala, issi laitta gidido mirggota ekkada, a
sintti yooshsha? [7] GODAI sha7u dorssa orggetun woikko tammu sha7u shaafatun de7iya
haattaa keena wogaraa zaitiyan ufaittanddee? Ta naaquwaa gishshau, ta baira na7aa, ta
shemppuwaa nagaraa gishshaukka ta yeluwaa immooshsha?
[8] Hai asau, GODAI neeyyo lo77obaa odi wottiisttenne. GODAI neeppe koyiyoogee aibee
giikko, neeni suurebaa oottanaagaa, aggenna siiquwaa bessanaagaanne ashkketettan ne
Xoossaara hemettanaagaa.
[9] GODAASSI yayyiyoogee aadhdhida eratetta. Yerusalaame katamaa asaa GODAI ha-
gaadan yaagees; "Qaxxayana gatimaanne he gatimaa giigissidaageekka oonakko akeekite.
[10] Nagaranchchaa keettan de7iya nagaran shiishshido buquraanne ta ixxiyo worddo
makkiyo miishshata taani doganeeyye? [11] Yaatin, ha worddo meezaanan likkiyaagaanne
worddo miishshan makkiya asaa nagaraa taani waatada atto gaanau danddayiyaanaa?
[12] He katamaa dureti makkalan kumidaageeta; an de7iya asai ubbai worddanchcha. Eta
doonaa giddon de7iya eta inxxarssaikka ba huuphiyau geella.
[13] "Hegaa gishshau, taani intte nagaraa gaasuwan inttena xaissanaunne digganau
denddaas. [14] Intte maana, shin kallekketa; namisaikka intteppe duuxxenna. Intte buuridi
shiishshana, shin intteyyo dagattenna; intte dagayidobaakka taani olaa yeddada xaissana.
[15] Intte kattaa zerana, shin gakkin cakkekketa; wogaraa teeraa gum77ana, shin he zaitiyaa
tiyettekketa; woiniyaa teeraakka intte gum77ana, shin a eessaa uyekketa. [16] Intte Kawuwaa
Omira wogaa, a na7aa Kawuwaa Akaaba soo iita oosuwaanne eta zoriyaa kaallido gishshau,
taani inttena xaissana; taani inttena asi ubbi boriyooba oottana. Asai ubbai inttena cayiyo
cashshaakka intte tookkana" yaagees.

7

Israa7eela Asaa Tunatettaa

[1] Aayye7ana tanoo! Taani teerai maxetti wuriichchin yiidi, woiniyaa turaappenne
balasiyaa mittaappe ba amottidobaa demmanau danddayibeenna namisettida bitaniyaa
mala gidaichchaas. [2] Xoossaa dosiya keha asi biittan mulekka baawa; asaa garssan suure
asi xayiis. Asi ubbi asa suuttaa gussanau zuggidi naagees; qassi ubbaikka ba ishaa gitiyan
oiqqanau kaallees. [3] Eta kusheti naa77aikka iitabaa oottanau loohi uttidosona. Halaqainne
daannai mattaayiyaa oichchoosona; gita asati bantta amottidobaa odoosona; eti ubbaikka
issippe iitaa phuphphuroosona. [4] Eta garssan onakkoi keha giyoogee aguntta mala; qassi
onakkoi suure giyoogee gom77ore mala. GODAI hananabaa yootiyaageetu baggaara
odidoogaadan, i ba asaa qaxxayiyo gallassai gakkiis; eti shabbirettiyo wodeekka ha77a.
[5] Ne shooruwaa ammanoppa; ne laggiyaakka ammanettoppa. Neeni qoommada aqiyo
ne keettaayeessi odiyoobaakka akeekada oda. [6] Aissi giikko, na7ai ba aawaa karees; na7iyaa
ba aayee bolli, na7aa machchiyaakka ba bollotee bolli denddoosona; aawussi aawu so asai
morkke gidees.
[7] SHin tana gidikko, taani ufaissan GODAA xeellashshana; tana ashshiya Xoossaa taani
naagashshana; ta Xoossai tabaa siyana.

GODAI Ashshiyaagaa

[8] Ta morkkiyau, ta metuwan ufaittoppa. Taani kunddikkokka denddana; taani xuman
uttikkokka, GODAI taayyo poo7ana. [9] Taani GODAA naaqqaas; hegaa gishshau, i taayyo

mootettidi, ta pirddaa kessana gakkanaashin, taani a hanqquwaa danddayana. I tana
poo7uwau kessana; taanikka i ashshiyo ashettaa be7ana. [10] He wode ta morkkeekka
be7ana; qassi tana, "GODAI ne Xoossai awan de7ii?" yaagi yaagidi qilliicciyaagee yeellaa
maayana; i ogiyan de7iya urqqaadan yerettishinkka taani ta aifiyan be7ana.
[11] Inttenoo, Israa7eela asatoo, intte katamaa gimbbe dirssati direttiyo gallassai yaana;
he gallassi intte zawaikka aakkana. [12] He gallassi intte asai inttekko simmana. Eti Asoore
biittaappe, Gibxxe katamatuppe, Efiraaxiisa SHaafaa heeran de7iya sohotuppenne qassi
haahosan de7iya abbatu doonaappenne xoqqa deretuppe inttekko simmana. [13] SHin biittai
an de7iya asaa iitatettaa gaasuwan asi bainna baisa gidana.

Xoossai Israa7eelassi Qarettido Qaretaa

[14] Neeni ne asaa, aradda biittai yuushuwan de7iyo bazzuwan barkka de7iya ne buzo
dorssaa wudiyaa ne gatiman heemma. Eti kaseegaadankka Baasaaneeninne Gala7aaden
heemettona.
[15] GODAI, "Intte Gibxxe biittaappe kiyido wodiyaadan, taani inttena maalaalissiyaabaa
bessana" yaagees.
[16] Kawotettati ubbai hegaa be7idi yeellatana; eta wolqqaikka hada gidiyo gishshau, eti
yeellatidi, bantta doonaa oiqqana; eta haittaikka tullana. [17] Eti shooshshaadan, biittaa
laaccana; sa7aara tiran gooshettiya meretatudan kokkoriiddi, bantta qatuwaappe kiyana.
Kiyidi gita dagaman GODAAKKO, nu Xoossaakko, simmana; eti GODAASSI yayyiiddi
de7ana.
[18] Naaquwaa atto yaagiyaagee, ba asaa atettatu makkalaa qoodennaagee ne mala Xoossai
oonee? Neeni hanqqoi hanqqoshin, merinau de7a aggakka; aissi giikko, neeni ne asaassi
ne aggenna siiquwaa bessiyoogan ufaittaasa. [19] Neeni nuuyyo qassikka qarettana; nu
naaquwaa ne tohuwan yedhdhana; ee nu nagaraakka abbaa ciimman olana. [20] Neeni beni-
isappekka doommada nu maizza aawatussi geppada caaqqidoogaadan, Abrahaamanne
Yaaqooba zare gidida ne asaassi ne ammanettiyoogaanne ne aggenna siiquwaa bessana.

Hananabaa Yootiya Naahooma Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Naahooma maxaafai beniisappe doommidi Israa7eelassi diina morkke gididi de7ida Asoore waanna katamai Nanawee kunddidoogaa ufaissaa giximiyan yootees. Nanawe katamai Yesuusa yeletaappe kase, laappuntta xeetu laittaa wurssettan olan bayidoogee, meqettaa iitanne otoranchcha asaa bolli Xoossai waati pirddidaakkonne bessees.

1 Elqqoosha kataman de7iya Naahoomi Nanawebaa yootido qaalainne be7ido ajjuutai hagaa.

Nanawe Bollan GODAI Hanqqettido Hanqquwaa

2 GODAI qanaatiyaanne haluwaa kessiya Xoossaa; GODAI haluwaa kessiyaagaanne hanqquwan kumidaagaa; GODAI banaara eqettiyaageetussi haluwaa kessees; qassi ba morkketa qaxxayanau ba hanqquwaa giigissi wottiis. 3 GODAI hanqqettanau eesotenna; wolqqaikka aagee gita; i mooranchchaa ai gidikkonne, qaxxayennan aggenna.

GODAASSI carkkuwaanne gotiyaa giddoora ogee de7ees; shaaraikka a tohoi yedhdhin denddiya baana. 4 I abbaa seeridi melissees; shaafata ubbaakka toissees. Baasaaneenne Qarmmeloosi shulloosona. Liibaanoosa ciishshaikka qoqqofettees. 5 A sinttan dereti qaaxxoosona; keratikka maashoosona. I qoncciyo wode biittai sa7ai qaaxxana; sa7an de7iyaabai ubbaikka kokkorana. 6 A hanqquwaa sinttan eqqanai oonee? A hanqquwaa suuluwaakka danddayanai oonee? A hanqqoi tamaadan bukkiyo wode, zaallati za77idi phalqqettoosona.

7 GODAI keha; metuwaa gallassikka baqati attiyo soho; i banan ammanettiyaageeta erees. 8 SHin i ba morkketa di7uwan muukissidi xaissana; banaara eqettiyaageetakka xumau yedettana.

9 Intte GODAA bolli maqettiyoobai i aibee? I hegaa muleera xaissana; metoikka naa77antto denddenna. 10 Eti, xaxiballettida aguntta malati, qassi uyidi mattottidabaadan ganddigaariyaageeti, mela utulaadan taman xuugetti xayana. 11 Nanawee, GODAA bolli iitabaa maqqiyaagee, iita zoriyaa zoriyaagee ne giddoppe kiyiis.

12 GODAI hagaadan yaagees; “Nanaweti minonne cora gidikkokka, xoqolettidi xayana. Yihudaa asau, taani inttena kase tuggayaas; shin hagaappe sinttanau tuggayikke. 13 Ha77i taani Asooretu qambbaraa intte morggiyaappe menttana; intte qashettido qashuwaakka taani duuterettana” yaagees.

14 Nanawee, GODAI ne bolli pirddido pirddai hagaadan yaagiyaagaa; “Hagaappe sinttanau ne sunttaa xeesissiya zeretti neeyyo de7enna. Ne xoossatu keettan de7iya misiletanne eeqata taani xaissana. Neeni hanttaara gidido gishshau, taani ne duufuwaa bookkana” yaagiyaagaa.

15 Be7ite, issi kiitettidaagee lo77o mishiraachchuwaa odiiddinne sarotettaa awaajjiiddi, xoqqa deretu bollaara gakkiis. Inttenoo, Yihudaa asatoo, intte morkketi muleera xayidosona; eti naa77antto intte biittaa woraajjokkona. Hegaa gishshau, intte baalata bonchchite; intte shiiqqidobaakka gattite.

2

Nanawe Kunddettaa

1 Nenoo Nanawe katamau, mentterettiyaabai kiyiichchiis! Hegaa gishshau, ne qatuwaa naaga; ne ogiyaakka wochcha; ne gittaa mintta; ne wolqqaakka kuntta.

2 Bonqqiyaageeti bonqqidi, eta woiniyaa turaa xaissikkokka, GODAI Israa7eela bonchchuwaa zaaridoogaadan, Yaaqooba bonchchuwaakka zaarana.

3 Olanchchatu gonddalleti zo7o; olanchchatikka zo7o maayuwaa maayidosona. Eti olau giigiyo wode, para gaareti tamaa lacuwaadan pholqqu goosona; eti bantta tooraa toomaakka maggulssoosona. 4 Para gaareti ogiyan adaraasuwaa kinchchoosona; eti

yaanne haanne jaamiiddi, katamaa ogiyan yuuyoosona. Qassi eti lacoi poddu giyo
xomppiyaa milatoosona; wolqqanttaadankka eesotoosona. [5] Nanawee ba halaqata xeesidi
shiishshees; shin a halaqati hemettiiddi xubettoosona. Eti katamaa gimbbe dirssaakko
eesotoosona; shin eta morkketa qohuwaappe naagiya gonddallee giigiis. [6] SHaafaa
baggaara de7iya katamaa dirssaa penggeti dooyettidosona; kawo keettaikka shabbirettiis.
[7] Kawiyaa omoodettada baasu; i macca ashkkaratikka azzanidi, haraphetudan waas-
soosona; waassiiddi bantta tiraakka baqqoosona.

[8] Dagatti uttida haattai pogi bessin goggiyoogaadan, Nanawe asai katamaappe baqatana.
Asi eta ba qaalaa xoqqu oottidi, "Eqqite; eqqite!" yaagidi xeesana; shin ooninne guyye
xeellenna. [9] He katamaa aquwaassi, an minjjettida bonchcho miishshaassikka qoodi
baawa. Hegaa gishshau, he biraa bonqqite! He worqqaakka qassi bonqqite!

[10] Nanawe katamai baisa gidiis; qassi onidi, bazzo gidiis! Asaa wozanai yashshan seeriis;
gaadeekka kokkoriis; asa ubbaa xeessai gajigajiis; som77oikka bullattiis! [11] Gaammotu
geesso mala, wodala gaammoti de7iyo soho malanne attumanne macca gaammoti bantta
maratuura eta yashissiyaabi bainnan, yuuyiyo wora mala gidida Nanawe katamai ha77i
awan de7ii? [12] Gaammoi ba maratussi gidiyaabaa oiqqiis; banaara de7iya macca gaam-
meessikka mentterettidi immiis. Ba geessuwaa hasi oiqqidoban, ba gonggoluwaakka hasi
ehiido ashuwan kunttiis.

[13] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Be7a, taani ne bollan denddaas!
Taani ne para gaareta taman xuuggana; ne wodala gaammotakka bisoi maana. Neeni
hasiyoobaa taani biittaappe xaissana; neeyyo kiitettiyaageetu qaalaikka naa77antto
mulekka siyettenna" yaagees.

3

Nanawe Katameessi Aayye7ana!

[1] Daro asaa suuttaa gussida Nanawe katameessi aayye7ana! Worddoi in kumi uttiis.
A wolqqan ekkidonne bonqqido duretau qoodi baawa. [2] Nanawe katamen lissuwaa
arppeelloi, irzzuwaa gonddorssai, paratu adaraasoinne para gaaretu gufettai siyettees.
[3] Paraasati piriixoosona; bisoi phopholqqattees; tooratikka phooloosona. Daro asai
haiqqiis! Ahai ahaa bolli doorettiis! Haiqqidabau qoodi baawa! Hegaara kanttidi
biya asaikka ahan xubettees. [4] Hagee ubbai hanidoogee puulanchcha gidida Nanawi
shaaramuxaa gaasuwaana. A daro murunnuwaa oottausu; kawotettata ba shaaramuxan,
asaakka ba murunnuwan ailleyaasu.

[5] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Be7a, taani ne bollan denddaas!
Taani ne maayuwaa ne bollappe qaarana; qaarada ne kalluwaa dere asaa, ne pokkuwaakka
kawotettata bessana. [6] Taani nena pito oliyo soho kessana; taani nena karana; qassi asi
ubbi nenan qilliicciyoobaa oottana. [7] Nena be7iya ubbai neeppe sher77i gaana; sher77i
giidi, 'Be7ite, Nanawe katamiyaa baisa gidaasu. Iyyo azzaniyai oonee? O minttettiyaabikka
auppe beettanddeeshsha!' yaagana" yaagees.

[8] Nenoo Nanawe katamee, neeni Teebiso giyo Gibxxe katameeppe darai? O Naile SHaafai
dooddi wottiis. SHaafai iyyo qato; haattatikka iyyo dirssa. [9] Toophpheenne Gibxxee iyyo
zawi bainna wolqqa; Puuxinne Liibee o maaddiyaageeta. [10] Gidikkonne, a omoodettada
baasu; in de7iya guutta naatikka darxxettidi, ogiyaa gaxan ubban kunddidosona. I
bonchchettida asatu bollan saamai yegettiis; i gita asati ubbaikka sanssalatan qashetti-
dosona.

[11] Nenoo Nanawe katamee, neeni qassi mattottidi ganddigaariya asadan hanana. Ne
morkketu sinttappe baqatada attiyoosaa neeni koyana. [12] Ne qatoti ubbai koiro teerida
teerai gau7ido balasiyaa mittatu mala; he balasiyaa mittaa qaattiyo wode, teerai miyaagau
doonan wodhdhees. [13] Be7a, ne olanchchati ubbai macca asa mala. Ne zawaa penggetikka
ne morkketussi aakkidi dooyettidosona; gordde mittaakka tamai mirggiis.

[14] Ne morkketi nena dooddidi un77ettiyo wode uyanau haattaa tikka. Ne qatotakka
mintta; urqqaa yedhdha; yedhdhada appe xuubiyaa medhdhiyo miishshan xuubiyaa
giigissa. [15] Nena yan tamai maana; boolee kattaa miyoogaadan, nena bisoi busakkana.
Neeni booliyaadan dara; gumbburuwaadankka coratta. [16] Neeni ne zal77anchchata
saluwaa xoolinttetuppe aattada corayadasa. SHin hegeeti ubbai booliyaadan ubbabaa
mirggidi, paalli xayana. [17] Ne halaqatinne ne ola gadaawati, meego gallassi dirssa giddon
surqqettidi sham77i sham77iya booletu mala. Eti awai kiyiyo wode paallidi xayoosona; eti
de7iyo sohuwaakka eriyaabi baawa.
[18] Nenoo Asoore kawuwau, ne henttanchchati xiskkidosona; ne bonchchettida asatikka
zaqqullidosona. Ne asai deretu bollan laalettiis; eta shiishshiyaabikka baawa. [19] Ne me7oi
koolettenna; ne masunttaikka paxenna. Nebaa siyida ubbai ufaittidi, kushiyaa baqqana.
Aissi giikko, ne zawi bainna iitatettaappe kessi ekkida asi mulekka baawa.

Hananabaa Yootiya Imbbaaqooma Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Imbbaaqoomayyo hiraagaa qaalai yiidoogee Baabiloonati darin minnido wodiyan, Kiristtoosa yeletaappe kase, laappuntta xeetu laittaa wurssettaana. Ha meqettaa iita asati oottiiddi de7iyo sugetta oosuwan Imbbaaqoomi keehi daro un77ettido gishshau, "Yaatin hageeta makkalanchchata waata co77u gaada xeellai? Nagaranchchati banttappe xilluwaa dariyaageeta xaissanau denddiyo wode, aibissi co77u gaadii?" yaagidi Xoossaa oichchiis (1:13). Xoossai ayyo zaaruwaa immiiddi, "Taani ubbabaakka ta wodiyan oottais" yaagi zaaridoogaappe guyyiyan, hegee gakkanaashin, "Xilloi ammanuwan de7uwaa demmees" yaagiis (2:4).

Maxaafaassi attiya kifilee makkalanchchatu bollan gakkiya bashshaabau odettida hiraagaa gidishin, wurssettaa heeran Xoossaa gitatettaabaanne ha giximiyaa xaafida bitaniyaa ammanuwaa minotettaabaa qonccissiya mazamuree de7ees.

[1] Hananabaa yootiya Imbbaaqoomassi GODAI ajjuutan qonccissido qaalai hagaa.

Imbbaaqoomi Suure Pirddai Xayidoogaa GODAASSI Maganniis

[2] Imbbaaqoomi hagaadan yaagiis; "Abeet GODAU, neeni tana maaddanaadan taani xeesiyo wode, aude gakkanaashin siyennan ixxuutee? Qassi taani naaqettada neeyyo waassiyo wode, aude gakkanaashin ashshennan ixxuutee? [3] Ha naaquwaa tana aissi bessai? Mooruwaa xeellaidda neeni aissi co77u gaada danddayai? Bashshainne makkalai ta sinttaana; waretainne ooshshai biitta ubban dariis. [4] Hegaa gishshau, higgee leppiis; tumi kiyi erenna. Qassi nagaranchchati xillo asata dooddi oiqqido gishshau, pirddai geellattees" yaagiis.

GODAI Imbbaaqoomassi Immido Zaaruwaa

[5] GODAI zaaridi ba asaa hagaadan yaagiis; "Intte yuushuwan de7iya kawotettata xeellite! Xeellidi garamettitenne maalaalettite! Aissi giikko, intteyyo yootiyaakkokka intte ammanenna oosuwaa taani intte wodiyan oottana hanais. [6] Taani Kaladaaweta, he meqetti bainna dirbbiya asata denttais. Eti banttabaa gidenna biittaa olidi oiqqanau biitta ubban yuuyoosona. [7] Eti yashissiiddinne daganttiiddi, bantta xalaalaa bonchchissiya higgiyaa kessoosona. [8] Eta parati maahetuppekka aadhdhida eesanchchanne namisettida omarssa wanggireellotuppekka aadhdhida hanttaara. Eta paraasati yeddiiddi, haahosaappe yoosona; eti argganttai aibakko oiqqanau paalliyoogaadan paalloosona. [9] Eta olanchchati ubbai sugettabaa oottanau bazzo carkkuwaadan carkkiiddi yoosona. Yiidi asaa omooddidi, shafiyaadan shiishshoosona. [10] Eti kawotu bolli qilliiccoosona; haariyaageetakka eti baceessoosona; qassi shuchchan direttida geessotu ubban eti miiccoosona. He geessota omooddanau eta lanqqiyan biittaa keeloosona. [11] Hegaappe guyyiyan, eti ubbabaakka carkkuwaadan pittidi kanttana. He makkalanchchatussi eta wolqqai eta xoossaa" yaagiis.

Imbbaaqoomi Naa77anttuwaakka GODAASSI Maganniis

[12] Abeet GODAU, ta Xoossau, ta Geeshshau, neeni merinaappe doommada de7iya Xoossaa gidikkii? Neeni nu Zaalla gidiyo gishshau, nuuni haiqqokko. Abeet GODAU, Kaladaaweti nuna pirddanaadan, neeni eta denttadasa; denttada wolqqaakka etau immadasa. [13] Ne aifeti daro geeshsha gidiyo gishshau, iitabaa xeellanau dosokkona; iitabai oosettiyo wode be7aidda co77u gaanau danddayakka. Yaatin, ha makkalanchchata aibissi co77u gaada xeellai? Nagaranchchati banttappe xilliya asata mittiyo wode aibissi co77u gai?

[14] Neeni asaa abbaa moletudan, kaalettiyaabi etau bainna tiran gooshettiya meretatudan oottadasa. [15] Kaladaaweti dere asaa ubbaa qaphiyan qoridi kessana; eti eta bantta qeera gitiyan oiqqana; qassikka eti eta bantta wogga gitiyan buuridi shiishshana; yaatidi eti ufaittananne hashshu gaana. [16] Hegaa gishshau, eti bantta qeera gitiyaayyo yarshshoosona;

bantta wogga gitiyaayyo ixaanaa cuwayoosona. Aissi giikko, eti ishaluwan de7iyoinne
mal77uwaa miyoi he gitetu wolqqaana. [17] Yaatin, eti bantta bisuwaa shoddi shoddi
kawotettata ubba wode qareti bainnan woriiddi de7anee?

2

[1] Wochchiyo adussa gimbbiyaa bolli kiya eqqada taani naagana. He sohuwan GODAI tana
giyoobaanne ta maganau i immiyo zaaruwaa siyanau xeellashshana.

GODAI Imbbaaqoomassi Immido Naa77antto Zaaruwaa

[2] GODAI taassi zaaridi, "Woxxiya urai nabbabana mala, masettida shuchchaa bolli
taani neeyyo qonccissiyo ajjuutaa orddiyan xaafa. [3] Aissi giikko, ajjuutan beettidabai ba
keerettida wodiyaa naagees. He ajjuutai polettiyo wodee eesuwan gakkana; worddo gididi
attenna. Takkiyaabaa milatikkokka naaga; aissi giikko, i tumuppe yaana; gam77enna.
[4] "Be7a, i otorettiis; a amoikka suure gidenna; shin xilloi ba ammanuwan de7ana.
[5] Duretetti asa cimmees; miishshau yaaretiya asi otorettees. I duufodan yora gidiyo
gishshaunne haiqodan kalli erenna asa gidiyo gishshau, kawotettata ubbaa baayyo
shiishshees; asa ubbaakka baayyo omooddees.
[6] "Omoodettida asai banttana omooddidaagaa keehippe borananne qilliiccana. Eti
hagaadan yaagana; 'Babaa gidenna miishshaa shiishshidi koriyaagaunne aco asaappe
wolqqan ekkido aquwan duretiyaagau aayye7ana! Hagee hagaadan haniiddi, aude
gakkanaashin de7anee?' yaagana. [7] Neeni etappe tal77ido asati ne akeekennan ne bolli
denddidi, nena kokkorssana. Hegaappe guyyiyan, eti ne aquwaa ubbaa bonqqana. [8] Neeni
daro asaa aquwaa bonqqido gishshau, etappe attidaageeti ne aquwaa bonqqana. Aissi
giikko, ne daro asaa suuttaa gussadasa; qassi sa7a ubban, katamatu bollinne etan de7iya
asaa bollikka sugetta oosuwaa oottadasa.
[9] "Metoi nena gakkennaadan, ne keettaa xoqqa sohuwan keexxanau sugettan miishshaa
shiishshiyaagoo, neeyyo aayye7ana! [10] Daro asaa ne genada xaissidoogaa gaasuwan ne so
asaa kaushshadasa; neeni ne bolli bashshaa ehaadasa. [11] Harai atto ne keettaa gimbbiyaa
shuchchaikka ne bolli waassana; waassin zabaayetikka waasuwaa allana.
[12] "Katamaa makkalan baasidi, asaa suuttan keexxiyaageetoo, intteyyo aayye7ana!
[13] Ubbaappe Wolqqaama GODAI asai oottiyoobai ubbai tama kaho gidanaadan, qassi
kawotettati ubbai daafuriyoobai coo mela gidanaadan, qofaa qachchi wottiis. [14] Aissi
giikko, haattai abbaa kammiyoogaadan, GODAA bonchchuwaa eratettai sa7aa kumana.
[15] "Ba shooro asai kallottin be7ana giidi, ba hanqquwaa xuu7aa eta ushshidi mattoyiya
urau aayye7ana! [16] Neeni bonchchuwaa gishshaa kaushshaa maayana. Ha77i simmi
laa nenoo, uya! Uyada ganddigaara! GODAASSI ushachcha kushiyan de7iya xuu7ai
neekko yaana; ne bonchchoi kaushshau laamettana. [17] Neeni Liibaanoosa xaissidoogaadan,
neenikka xayana. Neeni do7ata wora wurssadasa; ha77i qassi eti nena yashissana. Aissi
giikko, ne daro asaa suuttaa gussadasa; qassi sa7a ubban, katamatu bollinne etan de7iya
asaa bollikka sugetta oosuwaa oottadasa.
[18] "I bau eeqi ai maaddii? A asi giigissiis gidennee? Worddoppe attin, an harabi aibinne
beettenna. Yaatin, a medhdhida bitanee ha ainne haasayenna eeqaa ammaniyoogee a ai
maaddanaassee? [19] Mittaappe masettidaagaa 'Beegotta!' giyaagoo, qassi shuchchaappe
masettida duudiyaa, 'Dendda eqqa!' giyaagoo, neeyyo aayye7ana! I woni neeyyo aibakko
qonccissanau danddayii? Be7a, i worqqaaninne biran sheeshshidoogaa; au shemppoi
baawa.
[20] "SHin GODAI ba geeshsha Beeta Maqidasiyaana. Hegaa gishshau, biittan sa7an de7iya
asai ubbai a sinttan co77u go" yaagiis.

3

Imbbaaqooma Woosaa

[1] Hananabaa yootiya Imbbaaqoomi mazamuredan yexxiiddi, woossido woosai hagaa:

[2] Abeet GODAU, neeni kase oottidobaa taani siyada yayyaas. Abeet GODAU, nu
wodiyankka he oosota zaarettada ootta; eti nu wodiyankka erettona. Neeni hanqqettiyo
wode ne maarotaa qoppa.
[3] Xoossai Temaana giyo sohuwaappe yees; he Geeshshai Paaraana Deriyaappe yees.
A bonchchoi saluwaa kammiis; a galataikka sa7aa kumiis. [4] A phoolettaikka awaa
poo7uwaa mala; a wolqqai qosetti uttido a kushiyaappe pozhzhu giya poo7oi kiyees.
[5] GODAI boshaa baappe sinttau kiittees; haiquwaakka ba geeduwaa kaalettees. [6] I eqqidi
biittaa qaattiis. Qassi i xeellidi kawotettata kokkorssiis. Merinaasappe de7ida dereti
meqerettidosona; qassi i eta bollan hemettiyo beniisappe de7ida keratikka laalettidosona.
[7] Taani Toophphiyaa asai tuggatishin be7aas; Midiyaama biittaa asaikka kokkorishin
be7aas.
[8] Abeet GODAU, neeni aibissi hanqqettadii? SHaafati nena hanqqetissidonaa? Woi abbaa
bolli hanqquwaa eexxa kiyadii? CHii, neeni ne paratanne ne para gaareta toggidoogee ne
asaassi xoonuwaa immanaassa. [9] Neeni ne wonddafiyaa giigissadasa; giigissada zubbeta
dukkanau dafadasa. Biittaa phalqqada haattaa kessadasa. [10] Dereti nena be7idi, yashshau
kokkoridosona; haattaa kixaikka kanttiis. Qassi haattaa ciimmatikka waassoosona; waas-
siiddi bantta dambbalaa haa haa darissidosona. [11] I dafidi yeddido zubbetu poo7uwaaninne
ne tooratu phoolettan awainne aginai bantta de7iyoosan de7iyoosan eqqidosona.
[12] Neeni hanqqettaidda biitta ubban yuuyadasa; kawotettatakka hanqquwan yedhd-
hadasa. [13] Neeni ne asaa ashshanaunne ne tiyettidaagaa ashshanau kiyadasa; iitatu ha-
laqaa shocadasa; a maayuwaa qaarada a kallo xiire ashshadasa. [14] A olanchchatu gadaawaa
neeni a tooran a caddadasa. Eti nuna laalanau gotiyaadan yoosona; metootanchchaakka
geeman mittanau dosoosona. [15] Neeni ne paratun abbaa yedhdhaidda aadhdhiyo wode,
daro haattai hoommuwaa goppu gees.
[16] Taani hagaa ubbaa siyin, ta bollai gajigajiis; ta menttershshai kokkoriis; ta meqettaikka
kokkoriis; ta tohotikka qassi gunddidosona. Nuna tuggayiyaageeta GODAI qaxxayana
gakkanaashin, metuwaa gallassaa taani danddayan naagana.
[17] Balasiyaa giyo mittai aifana xayikkokka, woiniyaa turan aifee xayikkokka, wogarai
aifennan ixxikkokka, gadee kattaa mokkennan ixxikkokka, birddiyan dorssi xayikkokka,
qassi aqon mehee xayikkokka, [18] hegee ubbai xayikkokka, taani GODAN ufaittana; tana
ashshiya Xoossan taani ufaissaa poccu gaana. [19] Ubbaa Haariya GODAI tau wolqqa; ta
tohuwaa gaaraa tohuwaadan minttees; taani xoqqa sohotun hemettanau tana danddayis-
sees.
(Yexxiyaageeta kaalettiyaagaa hassayissiyoobaa: ha mazamuree diixxiyoobaa diixxi-
iddi yexxiyo mazamure.)

Hananabaa Yootiya Hagge Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Hagge maxaafan xaafettida qantta qantta kiitati Kiristtoosa yeletaappe kase, ichchashu xeetanne laatamu laittan Xoossai hananabaa yootiya Hagge baggaara odidoogeeta. Asai omooduwaappe simmidi Yerusalaamen de7uwaa doommoosappe issi amarida laittati aadhdhidobaa gidikkonne, Beeta Maqidasee laalettosaarakka de7ees. Hegaa gishshau, kiitai asaa kaalettiyaageeti Beeta Maqidasiyaa bottokonanaadan denttettiyaagaa. Asai ooraxxikkonne geeyikko, sinttappe Xoossai etau saruwaanne duretettaa immanaagaa odees.

Beeta Maqidasiyaa Zaarettidi Keexxanaadan GODAI Immido Azazuwaa

1 Kawoi Daariyoosi kawotido naa77antto laitti, usuppuntta aginan koiro gallassi GODAA
qaalai hananabaa yootiya Hagge baggaara Salaatiyaala na7aa, Yihudaa biittaa haariya
Zarubaabeelakkonne Yoxedeeqa na7aa, qeese ubbatu halaqaa Yaasukko hagaadan yaagi-
iddi yiis; 2 "Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; 'Hagee asai, GODAA Beeta
Maqidasiyaa zaarettidi keexxiyo wodee biron gakkibeenna' yaagees" yaagiiddi yiis.
3 Yaatin, GODAA qaalai hananabaa yootiya Hagge baggaara hagaadan yaagiiddi yiis; 4 "Ta
asau, ta Beeta Maqidasee qoletti uttidaashin, intte intte alleeqettida keettatun de7anau
hagee intteyyo wodeeyye?" yaagiis.
5 Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Ane intte inttena
gakkiiddi de7iyaabaa qoppite. 6 Intte daruwaa zerideta; shin guuttaa shiishshideta. Meeta,
shin kallekketa; uyeeta, shin alekketa. Maayeeta, shin inttena ho77enna; damoozaa
ekkiyaagee daassa qarcciitan yegganau ekkees" yaagees.
7 Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Ane intte inttena gakki-
iddi de7iyaabaa qoppite. 8 Simmi deriyaa pude kiyidi, mittaa qanxxidi ehiite; ehiidi
Beeta Maqidasiyaa zaarettidi keexxite. Yaatobare taani an ufaittananne bonchchettana"
yaagees GODAI.
9 Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Intte daro kattaa shi-
ishshanau halchchideta; shin guutta gidiis; akka intte soo gelissido wode, taani punniy-
oorin xayi aggiis. Hagee aibissi hanidee? Taani hagaa oottidoogee, intte ubbaikka intte
keettaa keettaa keexxishin, ta keettai qolettidi attido gishshaassa. 10 Hegaa gishshau, bolla
saloi iraa immennan, biittaikka kattaa mokkennan ixxidosona. 11 Qassi biittaanne deretu
bolli, kattaa bolli, woiniyaa turaanne zaitiyaa wogaratu bolli, biittai pude mokkiyoobatu
bolli, asaanne mehiyaa bollinne intte daafuridi oottidobaa ubbaa bolli taani koshaa
xeegaas" yaagees.

Asai GODAASSI Azazettiis

12 Hegaappe guyyiyan, Salaatiyaala na7ai Zarubaabeeli, Yoxedeeqa na7ai, qeese ub-
batu halaqai Yaasunne omooduwaappe simmida asai ubbai GODAA bantta Xoossaa
qaalaayyoonne GODAI eta Xoossai hananabaa yootiya Hagge baggaara kiittido qaalaayyo
azazettidosona; asaikka GODAAYYO yayyidosona. 13 Yaatin, GODAI kiittido Haggee asaa,
"Asau, GODAI inttena, 'Taani inttenaara de7ais' yaagees" yaagidi GODAA kiitaa asaayyo
yootiis.
14 Yaatin, GODAI Salaatiyaala na7aa, Yihudaa biittaa haariya Zarubaabeela, Yoxedeeqa
na7aa, qeese ubbatu halaqaa Yaasanne omooduwaappe simmida asa ubbaa denttettiis;
denttettin eti yiidi, Ubbaappe Wolqqaama GODAA, bantta Xoossaa Beeta Maqidasiyaa
keexuwaa doommidosona. 15 Hagee hanidoi Kawoi Daariyoosi kawotido naa77antto
laittan, usuppuntta aginan laatamanne oiddantta gallassaana.

2

Zaarettidi Keexxido Beeta Maqidasiyaa

[1] He laittan laappuntta aginan laatamanne isiinintta gallassan GODAA qaalai hananabaa
yootiya Hagge baggaara hagaadan yaagiiddi yiis; [2] "Salaatiyaala na7aa, Yihudaa haariya
Zarubaabeelayyo, Yoxedeeqa na7aa, qeese ubbatu halaqaa Yaasuyyoonne omooduwaappe
simmida asaayyo hagaadan yaagada yoota; [3] 'Ha Beeta Maqidasiyaa bonchchoi kase ai
malakko be7ida asaappe attidabi intte giddon de7ii? Hachchi intte a xeelliyo wode, waani
uttidee? Intte aifiyan i bainnabaa milatees gidennee?

[4] " 'Gidikkonne, Zarubaabeelaa, ha77i minna! Taani GODAI hagaa odais. Yoxedeeqa
na7au, qeese ubbatu halaqau Yaasuu, neenikka minna! Biittan de7iya asa ubbau,
inttekka minnite! Minnidi oottite; aissi giikko, taani inttenaara de7ais. Taani Ub-
baappe Wolqqaama GODAI hagaa odais. [5] Intte Gibxxeppe kiyiyo wode, taani inttenaara
maacettido maachchaadan, ta Ayyaanai inttenaara de7iyo gishshau yayyoppite!

[6] " 'Qassikka taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa odais. Taani qantta wodiyan
issitoo gujjada, salotanne sa7aa, abbaanne mela biittaakka qaattana. [7] Kawotettata
ubbaakka qaattana; qaattada kawotettatu ubban de7iya aqoi haa yaanaadan oottana.
Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha Beeta Maqidasiyaa bonchchuwan kunttana. [8] Birai
tabaa; worqqaikka tabaa. [9] Koiroogaa bonchchuwaappe ha naa77antto Beeta Maqidasiyaa
bonchchoi darana; taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI ha sohuwan sarotettaakka im-
mana' yaagada yoota" yaagiiddi yiis.

[10] Daariyoosi kawotido naa77antto laittan, uddufuntta aginan laatamanne oiddantto
gallassan GODAA qaalai hananabaa yootiya Hagge baggaara hagaadan yaagiiddi yiis;
[11] "Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; 'Higgee woigiyaakko eranau ane
qeeseta hagaa oichcha: [12] "Issi urai yarshshuwaassi geeshshi wottido ashuwaa ba afalaa
xeeran xaaxi ekkidi efiishin, he afalaa xeerai oittaa, woikko woxiyaa, woikko woine
eessaanne zaitiyaa, woikko hara ai qommo qumanne bochchikko, he boshettida qumai
tumu geeshsha gidanau danddayii?" yaagada oichcha' yaagees" yaagidi yiis.

Oichchin qeeseti, "Gidanau danddayenna" yaagidi zaaridosona.

[13] Haggee qassikka, "Ahaa bochchidi tunida issi urai hageetuppe issi qommo qumaanne
bochchikko, he qumai tumu tunanee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin qeeseti, "Ee tunana" yaagidi zaaridosona.

[14] Yaatin, Haggee zaarettidi, "GODAI hagaadan yaagees; 'Ha asainne ha kawotettai ta
sinttan hegaakka mala; eti oottiyo oosoinne eti shiishshiyo imotai ubbaikka hegaakka
mala tuna' yaagees" yaagiis.

GODAI Ba Asaa Anjjana

[15] GODAI hagaadan yaagees; "Hachchippe doommidi, intte bollan gakkidabaa akeekite!
GODAA Beeta Maqidasiyaa gimbbettaa doommanaappe kase, [16] intte naa77u kunttaale
kattaa ekkana giidi, kattaa wottosaa biideta; shin issi kunttaale xallaa demmideta. Qassi
issi xeetu litiro woine eessaa ekkanau woiniyaa gum77iyo ollaakko biideta; shin intte mexi
oitamu litiro xalla woine eessaa demmideta. [17] Taani intte kushee oottido ooso ubbaa
bollan melissiya carkkuwaa, kattaa harggiyaanne shachchaa yeddada xaissaas. SHin intte
ha ubbankka taakko simmibeekketa" yaagees GODAI.

[18] "Hachchi gallassaappe, ha uddufuntta aginan laatamanne oiddantto gallassaappe
doommidi, ane akeekite; qassi GODAA Beeta Maqidasiyaa baasoi baasettido gallas-
saappekka doommidi qoppite. [19] Ha77i zerettau haniya katti intte gootaran xayikkonne,
qassi woiniyaa turai, balasee, roomaaneenne wogaraikka hachchi gakkanaashin aifiyaa
aifana xayikkonne, hachchippe doommada taani inttena anjjana" yaagees.

GODAI Zarubaabeelassi Oottana Giidobaa

[20] He aginan laatamanne oiddantto gallassan GODAA qaalai naa77anttuwaa Haggekko
hagaadan yaagiiddi yiis; [21] "Yihudaa haariya Zarubaabeelayyo hagaadan yaagada yoota;
'Taani salotanne sa7aa qaattana; [22] kawotettatu araatata aatta yeggana; eta wolqqaa
xaissana. Para gaareta eta laaggiyaageetuura aatta yeggana; paratinne paraasatikka
mulee bantta giddon haiqettana. [23] Ta ashkkarau, Salaatiyaala na7au Zarubaabeelaa, taani

Ubbaappe Wolqqaama GODAI nena he gallassi ekkana; ekkada taani nena ta maatafaa migido mala oottana. Aissi giikko, taani nena dooraas' yaagada yoota" yaagiiddi yiis.

Hananabaa Yootiya Milkkiyaasa Maxaafaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hananabaa yootiya Milkkiyaasa maxaafai beettidoogee Kiristoosi yelettanaappe kase ichchashantto xeetu laittaana gidishin, Yerusalaamen de7iya Beeta Maqidasee naa77antto oosettidoogaappe guyyiyaana. Hananabaa yootiyaagee minttidi qofissiyoogee qeesetikka hankko asaikka Xoossaara maacettido maachchaa ooraxissanaagaa. Xoossaa asai ba de7uwankka ba goinuwankka yeda gididi, moorettidoogee erettidaagaa. Qeesetikka hankko asaikka bessiya yarshshuwaa shiishshennan aggiyoogaaninne i etassi immido kaaletuwan beennaaninne de7ennan ixxiyoogan Xoossaa cimmidosona. Hegaa gishshau, Xoossai ogiyaa giigissanaunne ba maachchaa awaajjanau kiitettiyaagaa kasetidi kiittana; kiittidi asaa bolli pirddanaunne asaa geeshshanau i yaana.

[1] GODAI Milkkiyaasa baggaara Israa7eela asaassi yootido hiraagaa qaalai hagaa.

GODAI Israa7eela Siiqiyo Siiquwaa

[2] GODAI ba asaa, “Taani inttena siiqaas” yaagees.

SHin intte, “Neeni nuna aibin siiqadii?” yaageeta.

Yaagin GODAI, “Eesawi Yaaqooba ishaa gidenneeyye? Gidikkonne taani Yaaqooba siiqaas; [3] shin Eesawa ixxaas. Taani Eesawa gezziyaa baisa oottaas; a gadiyaakka worakanati allaxxiyo bazzo oottaas” yaagees.

[4] Eesawa zeretta gidiya Eedoomati, “Nu katamati kolettidosona; shin nuuni eta zaarettidi keexxana” yaagana.

Giikkonne Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Eti zaarettidi keexxanddosona; shin taani kolana. Asai eta, ‘Ha biittai iita biitta; ha biittaa asaikka GODAI merinau hanqqettido asa’ yaagana” yaagees.

[5] Hegaa intte intte aifiyan be7ana; be7idi, “Hekko GODAI Israa7eela biittaa zawaappe kareerakka gita” yaagana.

GODAI Qeeseta Seeriis

[6] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Inttenoo, ta sunttaa kaushshiya qeesetoo, na7ai ba aawaa, ashkkaraikka ba godaa bonchchees. Yaatin, taani intteyyo aawaa gidikko, intte tana bonchchiyo bonchchoi anee? Qassi taani intteyyo goda gidikko, intte taassi yayyiyo yashshai anee?

“Intte ta sunttaa kaushshideta; yaatidi qassi, ‘Nuuni ne sunttaa waatidi kaushshidoo?’ yaageeta. [7] Intte taayyo yarshshiyoosaa bollan tunida yarshshuwaa shiishshiyoogan ta sunttaa kaushshideta.

“Qassikka intte, ‘Nuuni nena waatidi tunissidoo?’ yaageeta.

“Intte GODAASSI yarshshiyo sohoi karettidabaa gidennee yaagidi qoppiyoogan tana tunissideta. [8] Intte yarshshuwaa yarshshiyo wode, qooqiyaa woi harggaanchchaa woi wobbe gidida mehiyaa yarshshikko, hegee iitabaa gidennee? Intte hegaa mala mehiyaa intte halaqaayyo imota oottidi immiyaakko, i hegan ufaittanabaanne inttena maaddanabaa intteyyo milatii?” yaagees.

[9] Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Xoossai intteyyo qarettana mala, ha77i a woossite. Woni intte hegaa mala imotaa ayyo immin, i inttena maaddanee?” yaagees.

[10] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Intte taayyo yarshshiyoosaa bollan coo hadan tamaa eettiyoogaappe, intteppe issi urai Beeta Maqidasiyaa penggiyaa gorddiyaabaa gideerenneeshsha! Taani inttenan ufaittikke; intte immiyo imotaakka ekkikke” yaagees.

[11] Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Awai mokkiyoosaappe biidi wulliyoosaa gakkanaashin, ta sunttai kawotettatu giddon gita. Soho ubban asati

taayyo ixaanaa cuwayoosona; geeshsha yarshshuwaakka yarshshoosona; aissi giikko, ta sunttai kawotettatu giddon gita" yaagees.

12-13 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "SHin intte, 'GODAASSI yarshshiyo sohoi tuna; an wottiyo yarshshoikka karettidaagaa' yaagidi a kaushshideta. Qassi intte, 'Hagee daafurssiyaabaa' yaagi qilliiccidi, intte siiriyan sim77eeta.

"Intte bonqqi ekkidoogaa woi wobbiyaa woi harggancchaa imota oottidi shiishsheeta. Yaatin, taani intte kushiyaappe hegaa ekkoo? 14 Taayyo yarshshana giidi shiiqettido attuma dorssai a wudiyaa giddon de7ishin, boriyoobai de7iyo dorssaa yarshshiya he cimmiyaagee qanggettidaagaa gido! Aissi giikko, taani gita Kawuwaa; ta sunttaikka kawotettatu giddon yayettidaagaa" yaagees.

2

1 Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "Qeesetoo, ha77i ha azazoi inttessa. 2 Intte siyennan ixxikkonne ta sunttaa bonchchanau intte wozanan qoppennan ixxikko, taani intte bolli qanggettaa kiittana; intte anjjuwaakka taani qanggana. Intte intte wozanan tana bonchchanau qoppibeenna gishshau, taani ha77ikka inttena qanggarggaas. 3 Be7ite, taani intte zerettata qaxxayana. Intte yarshshuwau ehiido mehiyaa tociyaakka intte som77uwan laalana; inttekka he tociyaara issippe a oliyoosaa baana. 4 He wode ta maachchai Leewa zerettatuura minnidi de7anaadan, taani intteyyo ha azazuwaa kiittidoogaa intte erana" yaagees.

5 "Taani etaara maacettido maachchai de7uwaanne sarotettaa maachchaa; eti taayyo yayyanaadan, taani de7uwaanne sarotettaa etayyo immaas; etikka taayyo yayyidosonanne ta sunttaakka bonchchidosona. 6 Tumaa higgee eta doonan de7iis; eta inxxarssankka worddoi beettibeenna. Eti tanaara sarotettaaninne suuretettan hemettidosona; qassi darotakka nagaraappe zaaridosona. 7 Qeeseti Ubbaappe Wolqqaama GODAI kiittidoogeeta gidido gishshau, eta doonai eratettaa tamaarissanau koshshees; asaikka higgiyaa eta doonaappe tamaaranau bessees" yaagees.

8 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; "SHin qeesetoo, intte ogiyaappe wora simmideta; intte timirttiyankka darota xubbideta; taani Leewa zaretuura maacettido maachchaakka tunissideta. 9 Hegaa gishshau, intte ta ogiyan hemettennan ixxidooridan, intte tamaarissiyo higgiyankka asa ubbaa issi likke xeellennan ixxidooridan, taani inttena asa ubbaa sinttan karettidaageetanne kauyyidaageeta oottaas" yaagees.

Asai GODAN Ammanettibeenna

10 Nuussi ubbaassi issi aawai de7ees gidenneeyye? Nuna issi Xoossai medhdhiis gidenneeyye? Yaatin, nuuni nu maizza aawatu maachchaa koliyoogan issoi issuwaassi aissi ammanettennan ixxiyo? 11 Yihudaa asai ammanettibeenna; qassi Israa7eelaaninne Yerusalaamen asai tunatettaa oottiis; aissi giikko, Yihudaa asai GODAI dosiyo Beeta Maqidasiyaa tunissiis; qassi allaga xoossaassi goinniya macca naatakka machchiis. 12 Hagaa oottiyaagee oona gidikkokka, GODAI a Yaaqooba maabaraappe xaisso; he asi Ubbaappe Wolqqaama GODAASSI yarshshuwaa ehiyaagaa gidikkokka, GODAI a shoddo.

13 Qassi intte oottiyo harabai aibee giikko, GODAI intte yarshshuwaakko xeellenna gishshau, woi a ekkenna gishshau, yarshshiyo sohuwaa yeehuwan, afuttaaninne zilaassan kuntteeta. 14 Intte, "I aissi nu yarshshuwaa ekkennee?" yaagidi oichchikko, gaasoi hagaa: intte intte yelagatettan ekkido machcheera machcheera he wode maacettido maachchaa kolideta; intte machchiyaa machchiyaa intteyyo siiqonne intte maachchan machchidooro. Hegau GODAI markka. 15 GODAI inttessinne intte keettaayeessi keettaayeessi issi bollainne issi ayyaanai de7anaadan oottibeenneeyye? Hegaa aissi oottidee? Geeshsha zerettai de7anaadaana gidennee? Hegaa gishshau, intteppe ooninne ba yelagatettan ekkido machcheera maacettido maachchaassi ammanettennaagaa gidennaadan naagetto. 16 Aissi giikko, "Taani GODAI, Israa7eela Xoossai, azinai ba machchiyo yeddiyoogaa ixxais; hegee iitabaa" yaagees. Hegaa gishshau, Ubbaappe Wolqqaama GODAI, "Intte machcheera

machcheera maacettido maachchaassi ammanettennaageeta gidennaadan naagettite”
yaagees.

Pirddaa Gallassai Matattiis

17 Intte intte haasayan GODAA daafurssideta.
SHin intte, “Nuuni a waatidi daafurssidoo?” yaageeta.
Intte a daafurssidoogee, “Iitaa oottiyaageeti ubbai GODAA sinttan suure; qassi ikka etan
ufaittees” yaagiyoogan woikko, “Tumaa pirddiya Xoossai awan de7ii?” yaagiyoogaana.

3

1 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, ta biyo ogiyaa giigis-
sanaadan, taani kiittiyo asa kasetada yeddana; qassi intte koyiyo Godaikka intte qoppen-
nan de7ishin, ba Beeta Maqidasiyaa puttu gaana. Intte naagiyo, ta maachchaa kiitaa ekkidi
yiya ta kiittiyoogeekka yaana” yaagees.
2 SHin i biraanne worqqaa seerissidi geeshshiya tamaa malanne maayuwaa meecciyo
saamunaa mala gidiyo gishshau, i yiyo gallassi danddayanai oonee? Qassi i qoncciyo wode
a sinttan eqqanau danddayiyai oonee? 3 I biraanne worqqaa geeshshiyaagaadaaninne
tigiyaagaadan uttidi, Leewa zareta geeshshana; eti GODAASSI likke yarshshuwaa
yarshshana gakkanaashin, i eta geeshshana. 4 Yaatobare beni wodetuugaadaaninne
aadhdhida laittatuugaadan, Yihudaa asainne Yerusalaame asai yarshshiyo yarshshoi
GODAA ufaissiyaagaa gidana.
5 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Hegaappe guyyiyan, taani pirddaa
pirddanau inttekko yaana; yaada murunniyaageetu bolli, shaaramuxiyaageetu bolli,
wordduwan caaqqidi markkattiyaageetu bolli, oosanchchatussi bessiya damoozaa im-
mennan diggiyaageetu bolli, azinai haiqqido am77iyoonne aaya aawu haiqqido naata
tuggayiyaageetu bolli, betiyaa pirddaa geellayiyaageetu bollinne taayyo yayyennaageetu
bolli eesuwan markkattana” yaagees.

Asirataa Imuwaa

6 Qassikka Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Taani GODAI laamettikke;
hegaa gishshau, inttenoo Yaaqooba zaretoo, intte xayibeekketa. 7 Intte maizza aawatu
wodiyaappe doommidi, intte ta wogaappe wora simmideta; akka naagibeekketa. Ha77i
taakko simmite; taanikka inttekko simmana” yaagees.
SHin intte, “Nuuni waani simminoo?” yaagidi oichcheeta.
8 GODAI, “Asi Xoossa wuuqqii? Wuuqqenna, shin intte tana wuuqqeeta” yaagees.
Qassikka intte, “Nuuni nena waati wuuqqiyoonii?” yaageeta.
Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Intte asirataaninne imotan tana
wuuqqeeta. 9 Intte Israa7eela asai ubbai tana wuuqqiyo gishshau, intte qanggettidaageeta.
10 Ta Beeta Maqidasiyan qumi de7anaadan, asirata ubbaa gootaran yeggite. Yaatidi taani
saluwaa maskkootiyaa dooyada anjjuwaa intteyyo palahissada gussana xayikko, tana
hegan paaccite. 11 Intte biittai mokkiyo kattaa meennaadan, taani intte gishshau qunuwaa
seerana; gaden de7iya woiniyaa aifeekka qoqqofettenna. Taani Ubbaappe Wolqqaama
GODAI hagaa odais. 12 Intte biittai de7anau ufaissiya biitta gidiyo gishshau, kawotettati
ubbai inttena, ‘Anjjettidaageeta’ yaagana” yaagees.
13 GODAI hagaadan yaagees; “Intte ta bolli xala qaalaa haasayideta.
“Yaatidi qassi, ‘Nuuni ne bolli woigi haasayidonii?’ yaagidi oichcheeta.
14 “Qassikka intte, ‘Xoossaassi oottiyoogee hada. A azazuwaa naagiyoogaaninne
Ubbaappe Wolqqaama GODAA sinttan azzaniiddi hemettiyoogan nuuni ai go7ettiyoonii?
15 Nuuni otorettiyaageeti anjjettishin be7eettees; iitaa oottiyaageetikka ishalidi
de7iyoogaa xalla gidennan, Xoossaa paaccidikka kessi ekkoosona’ yaageeta” yaagees.

GODAI Ba Asaa Maaranau Yootido Qaalaa

16 He wode GODAASSI yayyiyaageeti issoi issuwaara haasayidosona; GODAIKKA ezggidi
siyiis. GODAASSI yayyidaageetinne a sunttaakka bonchchidaageeti dogettennaadan, eta
hassayissiya maxaafai a sinttan xaafettiis. 17 Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan

yaagees; “Eti tabaa gidana; taani oottiyo gallassi eti taassi dummatida asa gidana;
aawai baassi oottiya ba na7aa maariyoogaadan, taani eta maarana. [18] He wode intte
zaarettidikka xilluwaappenne nagaranchchaappe gidduwan de7iya zawaanne Xoossaassi
azazettiyaageetuppenne azazettennaageetuppe gidduwan de7iya zawaa be7ana” yaagees.

4

GODAA Gallassai Matattiis

[1] Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaadan yaagees; “Be7ite, coociyaa tamaadan eexxiya
gallassai matattiis; otorettiyaageetinne iitaa oottiyaageeti ubbai utula mala gidana. He
yiya gallassai eta xuuggana; etayyo xaphuwaa xeeraakka ashshenna. [2] SHin intteyyo,
ta sunttaassi yayyiyaageetuyyo a qefiyaa giddon pattiyaabai de7iyo xillotettaa awai
mokkana. Inttekka qashuwaappe yedettida anqqara galuwaadan buraaqana. [3] Taani
oottiyo gallassi, nagaranchchati intte tohuwaappe garssa baggaara bidintta mala gidana;
inttekka eta yedhdhana. Taani Ubbaappe Wolqqaama GODAI hagaa odais.

[4] “Israa7eela asai ubbai oottanaadan, Siinaa Deriyaa bollan taani ta ashkkaraa Muuse
baggaara azazido azazuwaanne higgiyaa hassayite.

[5] “Be7ite, gitanne bonchchettida GODAA gallassai yaanaappe kasetada, taani inttessi
hananabaa yootiya Eelaasa kiittana. [6] Kiittin i yiidi, taani yaada biittaa qanggettan shocen-
naadan, aawatu wozanaa naatukko, naatu wozanaakka aawatukko zaarana” yaagees.

Maatiyoosa Wonggeliyaa Mishiraachchuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Maatiyoosa Wonggeliyaa Mishiraachchoi Yesuusi yaana giyo hidootai kase odetti uttido Xaliyaa gidiyoogaanne Xoossai Gal77a Maachchan ba asaassi immido hidootaa qaalaa polidoogee a baggaara gidiyoogaa mishiraachchuwaa qaalaa oiqqidaagaa. Ha mishiraachchuwaa qaalai Yesuusi eta giddon yelettidi diccido Aihudatu xalaalaassa gidennan, kumetta sa7an de7iya asaassa.

Maatiyoosa Wonggeliyaa mishiraachchoi daro akeekan xaafettida maxaafa. Yesuusa yeletan doommidi, i xammaqettidoogaanne i paacettidoogaa odi simmidi, Galiilan i qaalaa odidobaa, tamaarissidobaanne harggaanchchata pattidobaa odees. Hegaappe kaallidi Yesuusi Galiilappe Yerusalaame biidoogaanne a ha sa7aa de7uwaa wurssetta saaminttan hanidabata qonccissees. Hegeetikka i masqqaliyaa bollan, misimaariyan xishetti kaqettidi haiqqidobaanne haiquwaappe paxidi denddidobaa yootees.

Ha Wonggeliyaa Mishiraachchoi Yesuusa, Xoossaa higgiyaa birshshettaa immanau maatai de7iyoogaanne Xoossaa Kawotettaabaa tamaarissiya gita asttamaare oottidi shiishshees. A timirttiyaappe dariya baggai dumma dumma meran giigissido ichchashu kifiletun shaahettees.

1. Xoossaa kawotettan de7ana asaa eeshshaa, oosuwaa, maataanne wurssetta qaadaa odiya Deriyaa Bolla Timirttiyaa (Miraafiyaa 5ppe biidi 7 gakkanaashin).
2. Tammanne naa77u erissiyo ashkkarati Wonggeliyaa tamaarissanau biido wode etayyo imettida kaaletuwaa (Miraafiyaa 10).
3. Xoossaa kawotettaabaa tamaarissishin shiiqida dumma dumma leemisota (Miraafiyaa 13).
4. Erissiyo ashkkaratettaa birshshettaa odiya timirttiyaa (Miraafiyaa 18).
5. Ha77i laittaa wurssettaanne Xoossaa Kawotettaa yuussaa xeelliyaagan imettida timirttiyaa (Miraafiyaa 24ppe biidi 25 gakkanaashin).

Yesuus Kiristtoosa Yeletaa Turaa
(Luqaasa 3:23-38)

1 Hagee Daawita zarenne Abrahaama zare gidida Yesuus Kiristtoosa yeletaa yootiya maxaafaa.

2 Abrahaami Yisaaqa yeliis; Yisaaqi Yaaqooba yeliis; Yaaqoobi Yihudaanne a ishantta yeliis. 3 Yihudai Ti7imaaro giyo maccaaseeppe Paareesanne Zaraaha yeliis; Paareesi Hexiroona yeliis; Hexirooni Raama yeliis. 4 Raami Aminadaaba yeliis; Aminadaabi Na7asoona yeliis; Na7asooni Solomona yeliis. 5 Solomoni Ra7aabo giyo maccaaseeppe Boo7eeza yeliis; Boo7eezi Uruto giyo maccaaseeppe Yobeeda yeliis; Yobeedi Isseya yeliis. 6 Isseyi Kawuwaa Daawita yeliis.

Kawoi Daawiti Solomona yeliis. Solomona aayyiyaa koiro Ooriyoona giyoogaa machchiyo. 7 Solomoni Robi7aama yeliis; Robi7aami Abiiya yeliis; Abiiyi Asaafa yeliis. 8 Asaafi Yoosaafixa yeliis; Yoosaafixi Yoraama yeliis; Yoraami Ooziyaana yeliis. 9 Ooziyaani Yo7aataama yeliis; Yo7aataami Akaaza yeliis; Akaazi Hizqqiyaasa yeliis. 10 Hizqqiyaasi Minaasa yeliis; Minaasee Amoona yeliis; Amooni Yoosiyaasa yeliis. 11 Israa7eela asai omoodettidi, Baabiloone biitti biido wode, Yoosiyaasi Yo7aakiinanne a ishantta yeliis.

12 Asai omoodetti Baabiloone biitti biidoogaappe guyyiyan, Yo7aakiini Salaatiyaala yeliis; Salaatiyaali Zarubaabeela yeliis. 13 Zarubaabeeli Abiyuuda yeliis; Abiyuudi Eliyaaqiima yeliis; Eliyaaqiimi Azoora yeliis. 14 Azoori Xaadooqa yeliis; Xaadooqi Akiima yeliis; Akiimi Eliyuuda yeliis. 15 Eliyuudi El77aazara yeliis; El77aazari Maataana yeliis; Maataani Yaaqooba yeliis. 16 Yaaqoobi Kiristtoosa giyo Yesuusa yelida Mairaami azinaa Yooseefa yeliis.

17 Hegaa gishshau, zare ubbai Abrahaamappe Daawita gakkanaassi tammanne oidda;
Daawitappe doommidi, asai Baabiloone biitti omoodettidi biido wode gakkanaassi tam-
manne oidda; asai Baabiloone biitti omoodettidi biido wodeppe Kiristtoosi yelettido
wodiyaa gakkanaassi tammanne oidda.

Yesuus Kiristtoosa Yeletaa
(Luqaasa 2:1-7)

18 Yesuus Kiristtoosa yeletai hagaa mala; a aayyiyaa Mairaama Yooseefayyo giigaasu; a
he wode Yooseefaara gaittennan de7aidda, Geeshsha Ayyaanau shahaaraasu. 19 O giigissi
wottida Yooseefi, xillo asa gididaagee, o kaushshanau koyibeenna; ibaa qonccissennan
o aggi bayanau qoppiis. 20 SHin i hegaa qoppishin, Godaa kiitanchchai aimuwan aara
gaittidi, "Daawita na7au Yooseefaa, Mairaama Geeshsha Ayyaanau shahaarido gishshau,
o ekkanaagaa yayyoppa. 21 Attuma na7a a yelana; qassi neeni Yesuusa gaada a sunttana;
aissi giikko, i ba asaa eta nagaraappe ashshana" yaagiis.

22-23 Qassi Godai hananabaa yootiyaagaa baggaara, "Geela7iyaa shahaarada na7aa yelana;
a sunttai Amaanu7eela geetettana" giidoogee polettana mala, hagee ubbai haniis;
"Amaanu7eela" giyoogee "Xoossai nunaara de7ees" giyoogaa.

24 Yooseefi xiskkuwaappe beegottidi, Godaa kiitanchchai bana azazidoogaadan,
Mairaamo efiis. 25 SHin ba baira na7aa a yelana gakkanaassi o bochchibeenna; qassi na7aa
Yesuusa giidi sunttiis.

2

Arshshoppe Yiida Eranchchata

1 Yesuusi Yihudaa biittan Beetaliheeme giyo kataman Heeroodisi kawotidi de7iyo wode
yelettiis; hegaappe guyyiyan, xoolinttiyaa paidiya asati arshsho baggappe Yerusalaame
yiidi, 2 "Aihuda kawo gidanau yelettida na7ai awan de7ii? Aissi giikko, nuuni arshsho
baggaara kiyida a xoolinttiyaa be7idi, ayyo goinnanau yiida" yaagidi oichchidosona.

3 Kawoi Heeroodisi, hegaa siyidi dagammiis; Yerusalaamen de7iya asai ubbaikka
dagammiis. 4 Heeroodisi qeese halaqata ubbatanne higgiyaa tamaarissiyaageeta xeesidi,
"Kiristtoosi awan yelettanddeeshsha?" yaagidi oichchiis.

5-6 Oichchin eti zaaridi, "Yihudaa biittan Beetaliheeme kataman yelettana. Hananabaa
yootiyaagee,
'Yihudaa biittan de7iya Beetaliheemee,
neeni Yihudaa biittaa haariyaageetuppe ainne laafakka.
Aissi giikko, ta asaa,
Israa7eela haariyaagee neeppe kiyana'
giidi xaafiis" yaagidosona.

7 Hegaappe guyyiyan, Heeroodisi arshsho baggappe yiida asata geeman xeesidi, xoolint-
tee etau beettido wodiyaa etappe geeshshidi eriis. 8 Yaatidi Beetaliheeme eta yeddiiddi,
"Biidi na7aa mintti koyite; a demmido wode taanikka baada ayyo goinnanaadan, tana
erissite" yaagiis.

9 Eti kawoi giidoogaa siyidi biidosona; biiddi ogiyan arshsho baggaara eti kase be7ido
xoolinttiyaa be7idosona; he xoolinttee na7ai de7iyoosaa gakkidi eqqana gakkanaassi, eta
kaalettiis. 10 Eti he xoolinttiyaa be7ido wode, zawai bainna daro ufaissaa ufaittidosona.
11 Soo gelidi, na7ai ba aayee Mairaamiira de7iyaagaa be7idosona; gulbbatidi ayyo goin-
nidosona; hegaappe guyyiyan, bantta saaxiniyaa dooyidi, worqqaa, ixaanaanne karbbiyaa
ayyo immidosona.

12 Eti Heeroodisakko simmenna mala, Xoossai aimuwan eta, "Inttena erite" gin hara
ogiyaara bantta dere simmidosona.

Gibxxe Baqatidosona

[13] Eti biidoogaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchai aimuwan Yooseefayyo beettidi,
"Heeroodisi na7aa woranau koyiyo gishshau, denddada na7aanne na7aa aayyiyo ekkada
Gibxxe biitti baqata; taani neeyyo odana gakkanaassi, yan uttaashsha" yaagiis.
[14-15] Yaagin Yooseefi qammi denddidi, na7aanne na7aa aayyiyo ekkidi, Gibxxe biitti
biis; Godai hananabaa yootiyaagaa baggaara, "Taani ta na7aa Gibxxe biittaappe xeesaas"
giidoogee polettana mala, Heeroodisi haiqqana gakkanaassikka i yan de7iis.

Heeroodisi Guutta Naata Worissiis

[16] Hegaappe guyyiyan, Heeroodisi arshsho baggappe yiidaageeti bana cimmidoogaa
erido wode, daro hanqqettiis; hanqqettidi xoolinttee kase beettido wodiyaabaa etappe
siyidoogaadankka, wotaaddarata yeddidi, Beetaliheemeeninne Beetaliheeme heeran
de7iya naa77u laitta attuma naatanne qassi naa77u laittappe guuxxiya attuma naata
ubbaa worissiis.
[17-18] Hananabaa yootiya Ermmaasi,
"Yeehoinne zilaassai Raama giyo kataman siyettiis;
Raaheela ba naatuyyo yeekkausu.
Eti haiqqiichchido gishshau,
agga gin, aggennan ixxaasu"
giidi haasayidoogee polettiis.

Gibxxeppe Simmidosona

[19] SHin Heeroodisi haiqqidoogaappe guyyiyan, Godaa kiitanchchai Gibxxe biittan de7iya
Yooseefayyo aimuwan beettidi [20] a, "Dendda; na7aanne na7aa aayyiyo ekkada, Israa7eela
biitti simma; aissi giikko, na7aa woranau koyiyaageeti haiqqiichchidosona" yaagiis.
[21] Yaagin Yooseefi denddidi, na7aanne na7aa aayyiyo ekkidi, Israa7eela simmiis.
[22] SHin Yooseefi Arkkelawoosi ba aawaa Heeroodisa sohuwan Yihudaa biittan kawoti-
doogaa siyido wode, yaa baanau yayyiis; Xoossai ayyo aimuwan yootin, Galiila biitti biis.
[23] Hananabaa yootiyaageeti, "Asai a, 'Naazireeta asa' giidi Xeesana" giidoogee polettana
mala, Naazireeta giyo katamaa biidi de7iis.

3

Xammaqiya Yohaannisi Qaalaa Odiis
(Marqqoosa 1:1-8; Luqaasa 3:1-18; Yohaannisa 1:19-28)

[1-2] He wode Xammaqiya Yohaannisi asaa, "Saluwaa kawotettai matattido gishshau,
intte nagaraappe simmite" yaagiiddi, Yihudaa Bazzuwan yootiiddi yiis. [3] Aissi giikko,
hananabaa yootiya Isiyaasi, Yohaannisabaa yootiiddi,
"Issoi bazzon ba qaalaa xoqqu oottidi,
'Godaa ogiyaa giigissite.
I hemettana loossuwaakka
ayyo sitti oottite' giis"
yaagiis.
[4] Yohaannisau gaameelaa ikisiyan dadettida afalai de7ees; qassi ba xeessan dafuwaa
gixxees; i miyo qumaikka boolenne degeera eessa. [5] Asai he wode Yerusalaameppe,
Yihudaa biitta ubbasaappenne Yorddaanoosa giyo shaafaa heeran de7iya biitta ubbaappe
akko yees. [6] Yiidi ba nagaraa paaxin, Yorddaanoosa giyo shaafan asaa xammaqiis.
[7] SHin Yohaannisi daro Parisaawetinne Saaduqaaweti xammaqettanau baakko
yiyaageeta be7idi, eta hagaadan yaagiis; "Ha shooshshatoo, Xoossaa hanqqoi yaana
haniyaagaappe baqatana mala, intteyyo oonee odidai? [8] Simmi intte intte nagaraappe
simmidoogaa erissiyaabaa oottite. [9] Intte intte wozanan, 'Abrahaami nu aawaa' giidi
qoppoppite. Aissi giikko, taani inttessi yootais; Xoossai ha shuchchata Abrahaamassi
na7a kessanaukka danddayees. [10] Beexee mittaa xaphuwan qanxxanau giigi uttiis; lo77o
aifiyaa aifenna mitta ubbai qanxxettidi, taman yegettana.
[11] "Intte intte nagaraappe simmidoogaa erissanau, taani inttena haattan xammaqais;
shin taappe guyyeera yiyaagee, inttena Geeshsha Ayyaanaaninne taman xammaqana. I

taappe daro minnees; taani harai atto a caammaa tookkanaukka bessikke. [12] A kushiyan
kattaa suraggiyo laidai de7ees. Kattaa qoxxiyo audiyaa keehi geeshshees; ba gisttiyaa
gootaran qolana; shin dalaa to77enna taman xuuggana" yaagiis.

Yesuusi Xammaqettiis
(Marqqoosa 1:9-11; Luqaasa 3:21-22)

[13] Yesuusi he wode Yohaannisan xammaqettanau, Galiilappe Yorddaanoosa giyo shaafaa
akko biis. [14] SHin Yohaannisi a, "Taani nenan xammaqettanau koyiyo wode neeni taakko
yai?" yaagidi, a qofaa laammanau koyiis.
[15] SHin Yesuusi zaaridi a, "Nuuni xillotetta ooso ubbaa hagaadan polanau bessiyo
gishshau, ha77i tau eeno ga" yaagiis. Yaagin Yohaannisi au eeno giis.
[16] Yesuusi xammaqettidoogaappe guyyiyan, sohuwaara haattaappe kiyiis; saloi dooyet-
tin, Xoossaa Ayyaanai haraphphedan yiishiininne ba bolli wodhdhishin be7iis; [17] qassi
saluwaappe, "Taani siiqiyo ta Na7ai, tana ufaissiyaagee hagaa" yaagiya qaalai yiis.

4

Yesuusi Paacettiis
(Marqqoosa 1:12-13; Luqaasa 4:1-13)

[1] Hegaappe guyyiyan, xalahe halaqai Yesuusa paaccana mala, Geeshsha Ayyaanai bazzo
Yesuusa efiis. [2] Efin Yesuusi oitamu gallassaanne oitamu qammaa xoomidoogaappe
guyyiyan namisettiis. [3] Xalahe halaqai yiidi a, "Neeni Xoossaa Na7a gidikko, ane ha
shuchchati oitta gidana mala azaza" yaagiis.
[4] SHin Yesuusi zaaridi, "Xoossaa maxaafai, 'Asi Xoossai haasayiyo qaala ubban
de7anaappe attin, oitta xalaalan de7enna' yaagees" yaagiis.
[5] Hegaappe guyyiyan, xalahe halaqai Yesuusa geeshsha katamaa efiidi, Beeta Maqi-
dasiyaa xeeraa kessidi, [6] "Neeni Xoossaa Na7aa gidikko, ane duge guppa. Aissi giikko,
Xoossaa maxaafai,
'Xoossai ba kiitanchchata
neeyyo azazana'
qassi 'Eti ne tohoi shuchchan xubettenna mala,
bantta kushiyan nena denttana'
yaagees" yaagiis.
[7] Yesuusi zaaridi a, "Qassikka Xoossaa maxaafai, 'Godaa ne Xoossaa paaccoppa' yaagees"
yaagiis.
[8] Qassi xalahe halaqai Yesuusa issi daro gita deriyaa xeeraa kessidi, sa7an de7iya
kawotetta ubbaanne eta bonchchuwaa bessiis. [9] Bessidi a, "Neeni taayyo gulbbatada
goinnikko, taani hagaa ubbaa neeyyo immana" yaagiis.
[10] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi zaaridi a, "Laa ha Seexaanau haakka; aissi giikko, Xoossaa
maxaafai, 'Godaayyo, ne Xoossaayyo goinna; a xalaalau ootta' gees" yaagiis.
[11] Hegaappe guyyiyan, xalahe halaqai a aggi bayin, kiitanchchati yiidi, ayyo oottidosona.

Yesuusi Ba Tamaarissiyo Oosuwaa Galiilan Doommiis
(Marqqoosa 1:14-15; Luqaasa 4:14-15)

[12] Yohaannisi qashettidoogaa Yesuusi siyido wode, Galiila giyo biitti biis.
[13] Naazireeteppe kiyidi, Qifirinaahooma katamaa biidi, yan de7iis; Qifirinaahoomi
Zaabiloona biittaaninne Nifttaaleema biittan abbaa matan de7ees. [14] Hegee hanidoogee
hananabaa yootiya Isiyaasi giidoogee polettanaassa; hananabaa yootiya Isiyaasi hagaadan
yaagiis;
[15] "Zaabiloona biittaaninne Nifttaaleema biittan,
abbaa ogiyan Yorddaanoosa SHaafaappe hefintta baggan,
Aihuda gidenna asai de7iyo Galiilan,
[16] xuman de7iya asai
wolqqaama poo7uwaa be7iis.
Qassi haiquwaa kuwai de7iyo biittan

uttidaageetuyyo poo7oi kiyiis”
yaagiis.
17 He wodiyaappe doommidi Yesuusi, “Intte nagaraappe simmite; aissi giikko, saluwaa
kawotettai matattiis” giidi qaalaa yootuwaa doommiis.

Yesuusi Moliyaa Oiqqiya Oiddu Asata Xeegiis
(Marqqoosa 1:16-20; Luqaasa 5:1-11)

18 Yesuusi Galiila Abbaa mataara aadhdhiiddi, naa77u ishantti PHeexiroosa giyo
Simooninne a ishaa Inddiraasi, moliyaa oiqqiyaageeta gidido gishshau, gitiyaa abban yeg-
giyaageeta be7iis. 19 Be7idi eta, “Tana kaallite; taani inttena asa oiqqiyoogaa tamaarissana”
yaagiis. 20 Yaagin eti sohuwaarakka bantta gitiyaa yeggi bayidi, Yesuusa kaallidosona.
21 Yesuusi hegaappe sinttaukko biiddi, hara naa77u ishantta, Zabddiyoosa naata
Yaaqoobanne a ishaa Yohaannisa be7iis; eti bantta aawaa Zabddiyoosaara wolwolo giddon
bantta gitiyaa giigissiyaageeta be7idi xeesiis. 22 Xeesin sohuwaarakka eti wolwoluwaanne
bantta aawaa yeggi bayidi, Yesuusa kaallidosona.

Yesuusi Daro Asaa Tamaarissiisinne Pattiis
(Luqaasa 6:17-19)

23 Yesuusi Aihuda woosa keettatun tamaarissiiddi, kawotettaa wonggeliyaa mishi-
raachchuwaa yootiiddinne qassi hargge ubbaappenne saho ubbaappe asaa pattiiddi,
Galiila biitta ubban yuuyiis. 24 A woree Sooriyaa biittaa ubbaa gakkiis; asai dumma dumma
harggiyan ohettidi harggida asaanne sahettida asa ubbaa, xalaheti oiqqido asaa, kaarettai
oiqqido asaanne, qassi bollai silido asaa Yesuusakko ehiis; ehin i eta pattiis. 25 Daro asai
Galiilappe, tammu katamatuppe, Yerusalaameppe, Yihudaappenne Yorddaanoosappe
hefinttan de7iya biittaappe Yesuusa kaalliis.

5

Yesuusi Deriyaa Bollan Gididi Tamaarissido Timirttiyaa
(Miraafiyaa 5-7)

1 Yesuusi daro asaa be7idi, deriyaa huuphiyaa kiyidi uttiis. Bana kaalliyaageeti baakko
shiiqin, 2 tamaarissuwaa doommidi, eta hagaadan yaagiis.

Tumu Ufaissaa
(Luqaasa 6:20-23)

3 Bantta ayyaanan hiyyeesa gididoogaa
eriyaageeti anjjettidaageeta;
aissi giikko, saluwaa kawotettai etassa.
4 Kayyottiyaageeti anjjettidaageeta;
aissi giikko, Xoossai eta minttettana.
5 Ashkketi anjjettidaageeta;
aissi giikko, eti sa7aa laattana.
6 Namisettiyaageetinne saamettiyaageeti
kattaa haattaa koyiyoogaadan,
xillobaa oottanau laamotiyaageeti
anjjettidaageeta;
aissi giikko, Xoossai eta kalissana.
7 Maariyaageeti anjjettidaageeta;
aissi giikko, Xoossai eta maarana.
8 Wozanaa geeshshati anjjettidaageeta;
aissi giikko, eti Xoossaa be7ana.
9 Asa sigettiyaageeti anjjettidaageeta;
aissi giikko, Xoossai eta,
ba naata giidi xeesana.
10 Xillotettaa gishshau

yedetettiyaageeti anjjettidaageeta;
aissi giikko, saluwaa kawotettai etassa.
11 "Intte tana kaalliyo gishshau, asai inttena boriyo wodenne waissiyo wode, qassi intte
bolli iitabaa ubbaa wordduwan haasayiyo wode, intte anjjettidaageeta. 12 Intteyyo saluwan
gita woitoi de7iyo gishshau, ufaittite; hashshu giite; aissi giikko, asai intteppe kase de7ida
hananabaa yootiyaageetakka hegaadan waissiis.

Maxiniyaanne Poo7uwaa Leemisuwaa
(Marqqoosa 9:50; Luqaasa 14:34-35)

13 "Asa ubbaassi intte maxine mala; shin maxinee laqilaqana xayikko, naa77antto a
waatidi laqilaqissanee? Kare olin, asi a yedhdhi hemettanaappe attin, wodeppe ainne
go77enna.
14 "Sa7au intte poo7o mala; deriyaa huuphiyan keexettida katamai geemmana dand-
dayenna. 15 Xomppe oittidi, son de7iya asa ubbau poo7ana mala, xoqqiyaasan wottiy-
oogaappe attin, kere giddon qum77i wottiya asi baawa. 16 Hegaadankka, asi intte oottiyo
lo77o oosuwaa be7idi, saluwan de7iya intte Aawaa galatana mala, intte poo7oi asa sinttan
poo7o.

Muuse Higgiyaabaa

17 "Taani Muuse higgiyaanne hananabaa yootiyaageeti tamaarissiyoogaa xaissanau
yiidobaa intteyyo milatoppo; taani polanau yiidoogaappe attin, xaissanau yabeikke.
18 Aissi giikko, taani intteyyo tumaa odais; saloinne sa7ai aadhdhana gakkanaassi, qassi
ubbabaikka polettana gakkanaassi, higgiyaappe issi qaalaikka woi issi pitaleekka xayenna.
19 Hegaa gishshau, ha azazo ubbaappe guuxxiya issi azazuwaa kanttiya urai ooninne,
qassi haratikka baagaadan oottanaadan tamaarissiya urai ooninne, saluwaa kawotettan
ubbaappe guutta gidana; shin higgiyaa oottiyaageenne tamaarissiyaagee ooninne saluwaa
kawotettan gita gidana. 20 Aissi giikko, taani intteyyo odais; intte xillotettai hig-
giyaa tamaarissiyaageetu xillotettaappenne Parisaawetu xillotettaappe darana xayikko,
saluwaa kawotettaa intte mulekka gelekketa.
21 "Beni asaa, 'Asa woroppa; asa worida ooninne pirddettana' giidoogaa siyideta. 22 SHin
taani intteyyo odais; ba ishaa hanqqettiya ubbai pirddettana; ba ishaa cayiya ubbai yaa7aa
pirddau shiiqana; qassi ba ishaa, 'Eeyyai' giya ubbai Gaannabiyaa tamaa pirddau shiiqana.
23 Hegaa gishshau, neeni yarshshiyoosan yarshshishin, ne ishaa naaqqidobai neeyyo hegan
hassayettikko, 24 ne yarshshuwaa he sohuwankka yegga bayada ba; kasetada ne ishaara
sigettaichcha; hegaappe guyyiyan yaada, ne yarshshuwaa yarshsha.
25 "Nena mootiyaagaara pirdda keettaa baidda ogiyan elle aara sigettaichcha; hegee
xayikko, i nena daanna sintti aattana; qassi daannai nena polisiyau aattidi immin,
polisee nena qachchana. 26 Taani neeyyo tumaa odais; neeni issi santtimee attennan, ne
maqqaccuwaa wurssada qanxxana gakkanaassi, mulekka qasho keettaappe kiyakka.

SHaaramuxanau Bessenna

27 " 'SHaaramuxoppa' giidoogaa siyideta. 28 SHin taani intteyyo odais; maccaaro xeellidi
amottiya ubbai, ba wozana giddon he wode iira shaaramuxiis. 29 Ne ushachcha aifee nena
nagara ootissikko, neeppe shoddada ola baya; aissi giikko, ne bollai muleera Gaannabiyaa
taman olettanaagaappe, appe issoi xayiyoogee neeyyo keha. 30 Qassi ne ushachcha
kushee nena nagara ootissikko, neeppe qanxxada ola baya; aissi giikko, ne bollai muleera
Gaannabiyaa taman olettanaagaappe, appe issoi xayiyoogee neeyyo keha.

Machchiyo Yeddanau Bessenna
(Maatiyoosa 19:9; Marqqoosa 10:11-12; Luqaasa 16:18)

31 " 'Qassi ba machchiyo yeddiya ooninne o yeddiyo paramaa immo' geetettiis. 32 SHin
taani intteyyo odais; ba machchiyaa shaaramuxennan de7ishin yeddiya ooninne o
shaaramuxa kessees; qassi azinai yeddido maccaasiyo ekkiya ooninne shaaramuxees.

Caaquwaabaa

33 "Qassi beni asaa, 'Wordduwan caaqqoppa, shin ne Godau caaqqidoogaa pola' giidoogaa
siyideta. 34 SHin taani intteyyo odais; mulekka caaqqoppite; saloi Xoossaa kawotaa araataa
gidiyo gishshau, saluwan mulekka caaqqoppitenne; 35 qassi sa7ai a gedee yedhdhiyoosaa
gidiyo gishshau, sa7an caaqqoppite; qassi Yerusalaamee gita kawuwaa katama gidiyo
gishshau, Yerusalaamenkka caaqqoppite. 36 Neeni issi binnaanakka bootta woi karetta
kessanau danddayenna gishshau, ne huuphiyankka caaqqoppa. 37 SHin intte, 'Ee' woi,
'CHii' giite; hageetuppe hara caaqoi xalahe halaqaappe yees.

Lancciyaa Uluwan Oiqqanau Bessenna
(Luqaasa 6:29-30)

38 " 'Aife gishshaa aife; achcha gishshaa achcha' giidoogaa siyideta. 39 SHin taani intteyyo
odais; intteyyo iitabaa oottiya uraa diggoppite; ooninne ne ushachcha bagga qinxxalliyaa
baqqikko, ne haddirssa bagga qinxxalliyaakka a bessa; 40 ne qoliyaa ekkanau issi urai nena
mootikko, he urai ne kootiyaakka ekko. 41 Ooninne nena issi saate ogiyaa banaara wolqqan
efiikko, aara naa77u saate ogiyaa ba. 42 Nena woossiya urau imma; qassi neeppe tal77ana
koyiya uraukka diggoppa.

Morkkiyaa Siiqiyoogaa
(Luqaasa 6:27-36)

43 " 'Ne shooruwaa siiqa; ne morkkiyaa morkka' giidoogaa siyideta. 44-45 SHin taani
intteyyo odais; saluwan de7iya intte Aawau naata gidana mala, intte morkketa siiqite;
inttena qanggiyaageetakka anjjite; inttena ixxiyaageetuyyo lo77obaa oottite; inttena
waissiyaageetuyyookka Xoossaa woossite; aissi giikko, iita asaukka lo77o asaukka Xoossai
ba awaa awaxxissees; qassi xillotuyyookka nagaranchchatuyyookka ba iraa bukissees.
46 Aissi giikko, intte inttena siiqiyaageetu xalaalaa siiqikko, intteyyo ai woitoi de7ii?
Harai atto, giiraa ekkiyaageetikka hegaadan oottoosona. 47 Intte intte ishanttu xalaalaa
sarotikko, harati oottiyoogaappe aadhdhiyaabaa ai oottidetii? Harai atto, Xoossaa
ammanenna asaikka hegaadan oottees. 48 Hegaa gishshau, saluwan de7iya intte Aawai bali
bainnaagaa gidiyoogaadan, inttekka bali bainnaageeta gidite.

6

Hiyyeesau Immiyo Maaraa

1 "Intte ammano oosuwaa asa bessanau asa sinttan oottenna mala naagettite; hegee
xayikko, saluwan de7iya intte Aawai intteyyo woituwaa immenna.
2 "Hegaa gishshau, intte aibakko hiyyeesau immiyo wode, lo77o milatiya iitati banttana
bonchchissanau, Aihuda woosa keettatuuninne ogetun awaajissiyoogaadan awaajissop-
pite; taani intteyyo tumaa odais; eti bantta woituwaa ekkiichchidosona. 3-4 SHin intte
hiyyeesau immiyo wode, geeman immanaadan, intte ushachcha kushee oottiyoogaa intte
haddirssa kushee eroppo; geeman be7iya intte Aawai intteyyo qoncciyan immana.

Woosaabaa
(Luqaasa 11:2-4)

5 "Xoossaa woossiiddi, lo77o milatiya iitatudan hanoppite; aissi giikko, banttana asi
be7ana mala; Aihuda woosa keettatuuninne ogetu doonan eqqidi, Xoossaa woossiyoogaa
dosoosona; taani intteyyo tumaa odais; eti bantta woituwaa muleera ekkiichchidosona.
6 SHin intte Xoossaa woossiyo wode, intte soo gelite; kariyaa gorddidi, geeman de7iya intte
Aawaa woossite; geeman be7iya intte Aawai intteyyo qoncciyan immana.
7 "Xoossaa intte woossiyo wode, Xoossaa ammanenna asaagaadan, mela biddoppite;
aissi giikko, Xoossaa ammanenna asai adussidi Xoossaa woossin siyees giidi qoppees.
8 Hegaa gishshau, he asaagaadan hanoppite; aissi giikko, intte Aawai inttena koshshiyaa-
gaa intte woossanaappe kasetidi erees. 9 Simmi intte hagaadan yaagidi, Xoossaa woossite;
'Saluwan de7iya nu Aawau,
ne geeshsha sunttai anjjetto.
10 Ne kawotettai yo;

ne shenee saluwan hanidoogaadan,
sa7ankka hano.
[11] Hachchi hachchi koshshiya qumaa
nuuyyo hachchi imma.
[12] Nuuni nuna naaqqidaageetuyyo
atto giyoogaadan,
neenikka nu naaquwaa atto ga.
[13] Nuna iitabaappe ashshanaappe attin,
paacen gelissoppa.
Kawotettai, wolqqainne bonchchoi
merinaukka neessa. Amin77i' yaagite.

[14] "Intte inttena naaqqida hara asaa naaquwaa atto giikko, saluwan de7iya intte Aawaikka intteyyo atto gaana. [15] SHin intte inttena naaqqida hara asaa naaquwaa atto gaana xayikko, intte Aawaikka intte naaquwaa atto geenna.

[16] "Qassi intte xoomiyo wode, lo77o milatiya iitatudan, kayyottiyaabaa milatoppite; aissi giikko, eti xoomiyoogaa asai be7ana mala, bantta som77uwaa bullaalissoosona; taani intteyyo tumaa odais; eti bantta woituwaa muleera ekkiichchidosona.

Xoomaabaa

[17-18] "SHin intte xoomiyo wode, intte Aawai intte xoomiyoogaa eranaappe attin, asi erenna mala, intte som77uwaa meeccite; intte huuphiyaakka tiyettite; yaatikko, geeman de7iya intte Aawai intte oottiyoogaa geeman be7idi, intteyyo qoncciyan immana.

Ha Sa7aa Bollan Aquwaa Dagayanau Bessenna
(Luqaasa 12:33-34)

[19] "Bil77i bashshiyoosaaninne birati shiyiyoosan, kaisoikka bookkidi wuuqqiyoosan, sa7an intte huuphessi miishsha dagayoppite. [20] SHin bil77inne qunoi bashshennasan, kaisoikka bookkidi wuuqqennasan intte huuphessi saluwan miishsha dagayite. [21] Aissi giikko, ne wozanai ne miishshai de7iyoosan de7ana.

Bollaa Xomppiyaabaa
(Luqaasa 11:34-36)

[22] "Bollaa xomppee aifiyaa; hegaa gishshau, ne aifee payya gidikko, ne bolla ubbai poo7o gidana. [23] SHin ne aifee payya gidana xayikko, ne bolla ubbai xumana; simmi ne bolli de7iya poo7oi xumikko, xumai ai keenaa xumanddeeshsha!

De7ossi Hirgganau Bessenna
(Luqaasa 16:13; 12:22-31)

[24] "Naa77u godatuyyo haarettanau danddayiyai ooninne baawa; aissi giikko, woi issuwaa ixxidi, hinkkuwaa siiqana; woi issuwaa bonchchidi, hinkkuwaa karana; Xoossaassinne miishshaassi haarettanau danddayekketa.

[25] "Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; intte paxa de7anau maanabaassinne uyanabaassi, woi intte bollau maayanabaassi hirggoppite; shemppoi qumappe aadhdhennee? Qassi bollai maayoppe aadhdhennee? [26] Paalliya kafota xeellite; eti zerokkona; cakkokkona; gootarankka qolokkona; shin saluwan de7iya intte Aawai eta mizees; intte etappe keehi aadhdhekketii? [27] Intte giddon keehi qoppidi, ba geesaa bolli issi wara gujjanau danddayiyai oonee?

[28] "Aissi maayossi hirggeetii? Dembban de7iya ciishshati waani dicciyaakko, akeeki xeellite; eti daafurokkona woi puutto suqqokkona. [29] SHin taani intteyyo odais; harai atto, Solomoni hegaa keena bonchchettidaagaa gidiiddi, he ciishshatuppe issuwaagaa malaa maayibeenna. [30] SHin laafa ammanoi de7iyoogeetoo, Xoossai, hachchi de7idi, wontto coociyaa taman eexxiya dembbaa maataa maizziyaagee, inttena etaagaappe aattidi waati maizzennee? [31] Simmi, 'Nuuni ai maanee? Woi ai uyanee? Woi ai maayanee?' yaagidi hirggoppite. [32] Aissi giikko, he ubbabaa Xoossaa ammanennaageeti darissidi koyoosona; he ubbai inttena koshshiyoogaa saluwan de7iya intte Aawai erees. [33] SHin kasetidi, Xoossaa

kawotettaanne a xillotettaa koyite; i intteyyo he ubbabaa immana. [34] Hegaa gishshau,
wonttobau hirggoppite; aissi giikko, wonttoi bau hirggana; gallassa ubbaukka gidiya a
huuphe waayee de7ees.

7

Hara Asaa Bolli Pirddanau Koshshenna
(Luqaasa 6:37-42)

[1] "Xoossai intte bolli pirddenna mala, inttekka haratu bolli pirddoppite. [2] Aissi giikko,
intte haratu bolli pirddiyoogaadan, Xoossai intte bolli pirddana; qassi intte haratuyyo
immanau makkiyooban i intteyyo makkana. [3] Ne aifiyan de7iya tuussaa be7akka; shin ne
ishaa aifiyan de7iya suullaa aissi xeellai? [4] Woi ne aifiyan tuussai de7ishin, neeni ne ishaa,
'Taani ne aifiyaappe suullaa kessoo' waanada gaanau danddayai? [5] Laa ha lo77o milatiya
iitau, kasetada ne aifiyaappe tuussaa kessargga; hegaappe guyyiyan, ne ishaa aifiyaappe
suullaa kessanau geeshshada xeellana danddayaasa.
[6] "Geeshshabaa kanatuyyo immoppite; eti guyye simmidi, inttena saxxana. Qassi
inqquwaa giyo intte al77o shuchchaa gudunttatu sintti oloppite; eti bantta tohuwan
yedhdhana.

Woosaa Aifiyaa
(Luqaasa 11:9-13)

[7] "Woossite; intte ekkana. Koyite; intte demmana. Kare yiidi xeesite; intteyyo karee
dooyettana. [8] Aissi giikko, woossiya ubbai ekkana; koyiya urai demmana; qassi kare yiidi
xeesiya urau karee dooyettana. [9] Woi intte giddon ba na7i, 'Oitta imma' giikko, shuchcha
immiya aawu de7ii? [10] Qassi, 'Mole imma' giikko, ayyo shooshsha immanee? [11] Intte iita
gidiiddi, intte naatussi lo77obaa immiyoogaa erikko, yaatin, saluwan de7iya intte Aawai
bana woossiyaageetussi lo77obaa waati darissidi immanddeeshsha!
[12] "Hegaa gishshau, hara asi intteyyo oottanau koyiyo ubbabaa inttekka asau oottite;
aissi giikko, Muuse higgiyaa birshshettainne hananabaa yootiyaageeti tamaarissiyoogee
hegaa.

Un77o Penggiyaabaa
(Luqaasa 13:24)

[13] "Un77o penggiyaara gelite. Aissi giikko, bashshau efiya penggee aaho; ogeekka
woggaa. Hegaara geliya asaikka daro.
[14] "Aissi giikko, de7uwau efiya penggee un77o; ogeekka xuntta. Qassi hegaara biya
asatikka amaridaageeta.

Mittai Ba Aifiyan Erettees
(Luqaasa 6:43-44)

[15] "Bolla baggaara dorssa milatidi, inttekko yiya wordduwaa hananabaa yootiyaagee-
tuppe naagettite; shin tumaappe eti garssa baggaara wanggireellotu mala. [16] Eti aifiyo
aifiyan intte eta erana; aguntti woine giyo turaa aife aifenna; gom77oreekka balase giyo
mittaa aife aifenna. [17] Hegaadankka, lo77o mitta ubbai lo77o aife aifees; shin iita mitti
iita aife aifees. [18] Lo77o mitti iita aife aifanau danddayenna; qassi iita mittikka lo77o aife
aifanau danddayenna. [19] Lo77o aife aifenna mitta ubbai qanxxettidi, taman yegettana.
[20] Hegaa gishshau, intte eti aifiyo aifiyan eta erana.
[21] "Saluwan de7iya ta Aawai giidoogaa oottiya urai saluwaa gelanaappe attin, 'Ta Godau,
ta Godau' giya ubbai gelenna. [22] He gallassi daro asai tana, 'Nu Godau, nu Godau, nuuni
ne sunttan hananabaa yootibookkonii? Ne sunttan xalaheta kessibookkonii? Qassi nuuni
Xoossai oottiyo malaataa ne sunttan oottibookkonii?' yaagana. [23] Taani he wode eta, 'Taani
inttena mulekka erikke; iitabaa oottiyaageeti intte ta matappe haakkite' yaagana.

SHuchchaa Bolli Woikka SHafiyaa Bolli Keexettida Keettatu Leemisuwaa
(Luqaasa 6:47-49)

24 "Hegaa gishshau, hagaa ta qaalaa siyidi oottiya ubbai shuchchan ba keettaa keexxida
wozannaama asa mala. 25 Irai bukkiis; di7oi di77iis; carkkoikka carkkidi, he keettaa sugiis.
SHin keettai shuchchan keexettido gishshau kunddibeenna.
26 "Hagaa ta qaalaa siyidi oottenna asai ubbai, ba keettaa shafiyan keexxida eeyya asa
mala. 27 Irai bukkiis; di7oi di77iis; carkkoikka carkkidi, he keettaa sugin, keettai kunddiis.
He keettai wolqqaama kunddettaa kunddiis" yaagiis.
28 Yesuusi ba haasayiyoogaa wurssido wode, asai i tamaarissiyoogan garamettiis. 29 Aissi
giikko, i eta tamaarissiiddi, higgiyaa tamaarissiyaageetudan gidennan, bau alaafetettai
de7iyo asadan tamaarissees.

8

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis
(Marqqoosa 1:40-45; Luqaasa 5:12-16)

1 Yesuusi deriyaappe wodhdhido wode, daro asai a kaalliis. 2 Inchchirichchai oiqqido
issi bitanee Yesuusakko yiidi, a sinttan gulbbatidi, "Godau, neeni koyikko, tana pattanau
danddayaasa" yaagiis.
3 Yesuusi ba kushiyaa yeddidi, a bochchidi, "Taani koyais; paxa" yaagiis. Yaagin so-
huwaarakka inchchirichchai bitaniyaa yeddi aggiis. 4 Yesuusi a, "Simmi hagaa ooyyoonne
yootoppa; shin qeesiyaakko baada ne bollaa a bessa; neeni paxidoogaa asaa erissanau
Muusee azazido yarshshuwaa yarshsha" yaagiis.

Yesuusi Mato Halaqaa Na7aa Pattiis
(Luqaasa 7:1-10)

5-6 Yesuusi Qifirinaahooma katamaa gelido wode, issi mato halaqai akko yiidi, "Ta Godau,
ta ashkkaraa asatettai silin, daro sahettiiddi, son zin77iis; hai pattarkkiishsha" yaagidi
woossiis.
7 Woossin Yesuusi, "Taani baada a pattana" yaagiis.
8 SHin mato halaqai zaaridi yaagiis; "Ta Godau, nena ta soo gelissanau tau bessenna; shin
neeni doona xalaalaa haasaya; ta ashkkarai paxana. 9 Aissi giikko, taani taappe bollaara
de7iyaageetuyyo haarettiya asa; qassi taappe garssaara wotaaddarati de7oosona. Taani
issuwaa, 'Ba' giikko bees; qassi hinkkuwaa, 'Haaya' giikko yees; ta ashkkaraa, 'Hagaa ootta'
giikko oottees" yaagiis.
10 Yesuusi hegaa siyido wode garamettidi, bana kaalliya asaa hagaadan yaagiis; "Taani
intteyyo tumaa odais; taani hagaa mala ammanuwaa harai atto, Israa7eela biittankka
be7abeikke. 11 Taani intteyyo odais; daro asai arshshoppenne arggoppe yiidi, Abra-
haamaara, Yisaaqaaranne Yaaqoobaara saluwaa kawotettan issippe uttana. 12 SHin
kawotettan de7anau bessiyo asai xumau kare olettana; hegan eti yeekkananne bantta
achchaa garccana" yaagiis.
13 Yesuusi mato halaqaa, "Ne soo ba; neeni ammanidoogaadan neeyyo hanana" yaagiis;
yaagin mato halaqaa ashkkarai he saatenkka paxi aggiis.

Yesuusi Daro Asata Eta Harggiyaappe Pattiis
(Marqqoosa 1:29-34; Luqaasa 4:38-41)

14 Yesuusi PHeexiroosa soo biidi, a bollotiyaa qoxonne misho harggada zin77idaaro
be7iis. 15 I kushiyaa i bochchin, qoxoinne mishoi o aggi bayiis; aggi bayin, a denddada
ayyo oottaasu.
16-17 Sa7ai omariyo wode, asai xalaheti oiqqido daro asaa Yesuusakko ehiis; hananabaa
yootiya Isiyaasi, "I nu sahuwaa bau ekkiis; qassi nu harggiyaakka tookkiis" giidoogee
polettana mala, Yesuusi tuna ayyaanata ba qaalan kessidi, harggida asa ubbaakka pattiis.

Yesuusa Kaalliyaageeta Gakkiya Metuwaa
(Luqaasa 9:57-62)

18 Yesuusi daro asai ba matan yuuyi aadhdhidi eqqidoogaa be7idi, abbaappe hefintti
pinnana mala, ba erissiyo ashkkarata azaziis. 19 Higgiyaa tamaarissiya issoi akko yiidi,
"Tamaarissiyaagoo, neeni biyoosaa ubbaa taani nena kaallana" yaagiis.
20 Yesuusi a, "Worakanatussi ollai de7ees; kafotussikka keettai de7ees; shin taani, Asa
Na7ai, zin77ada shemppa ekkiyoosikka tau baawa" yaagiis.
21 Qassi kaalliyaageetuppe issoi a, "Godau, taani kaseta baada ta aawaa moogoo?"
yaagiis.
22 SHin Yesuusi a, "Neeni tana kaalla; haiqqidaageeti bantta haiqqidaageeta moogona"
yaagiis.

Yesuusi Beetaa Co77u Oottiis
(Marqqoosa 4:35-41; Luqaasa 8:22-25)

23 Yesuusi wolwoluwan gelin, erissiyo ashkkarati aara biidosona. 24 Beetai wolwoluwaa
kumana gakkanaashin, sohuwaara abban wolqqaama gotee denddiis; shin Yesuusi
xiskkiis. 25 Erissiyo ashkkarati akko biidi, xiskkuwaappe denttidosona; denttidi a, "Godau,
nuuni xayoos; nuna ashsharkkii" yaagidosona.
26 Yesuusi eta, "Ha ammanoi paccidoogeetoo, aissi yayyeetii?" yaagiis. Hegaappe
guyyiyan denddidi, gotiyaanne beetaa aggite gin, goteenne beetai woppu giidosona.
27 Asai garamettidi, "Hagee laa harai atto, goteenne beetai azazettiyoogee aiba asee?"
yaagiis.

Yesuusi Xalahee Oiqqido Naa77u Asata Pattiis
(Marqqoosa 5:1-20; Luqaasa 8:26-39)

28 Yesuusi abbaappe hefinttan de7iya Gerggesenoona giyo biittaa pinniis; xalaheti
oiqqido naa77u asati he biittan de7oosona; asa moogiyo gonggoluwaappe eti kiyidi, aara
gaittidosona. Eti daro wolqqaama gidiyo gishshau, ooninne he ogiyaara aadhdhanau
danddayibeenna. 29 Eti bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Xoossaa Na7au, nunanne nenanne
aibee gattiyai? Wodee gakkennan nuna qaxxayanau yaadii?" yaagidosona.
30 Etappe haahuwan gudunttaa wudee heemettees. 31 Xalaheti Yesuusa, "Neeni nuna
kessanabaa gidikko, hini gudunttaa wudiyaa giddo yeddarkkii" yaagidi woossidosona.
32 Yesuusi eta, "Biite" gin eti bitaniyaappe kiyidi biidi, gudunttatun gelidosona. Gelin
gudunttaa wudee ubbai kakaa huuphiyaara jaamiiddi, abban gelidi, meetetti bayiis.
33 Gudunttaa wudiyaa heemmiyaageeti baqatidi, katamaa biidosona; biidi xalaheti
oiqqido asati hanidobaa ubbaa yootidosona. 34 Yootin kataman de7iya asai ubbai Yesu-
usaara gaittanau kiyiis; a be7ido wode, ba biittaappe baana mala woossiis.

9

Yesuusi Bollai Silido Bitaniyaa Pattiis
(Marqqoosa 2:1-12; Luqaasa 5:17-26)

1 Yesuusi wolwoluwan gelidi, abbaa pinnidi, ba katamaa biis. 2 Amarida asati bollai silido
issi bitaniyaa halan tookkidi, Yesuusakko ehiidosona; Yesuusi eta ammanuwaa be7idi,
bollai silido bitaniyaa, "Ta na7au, yayyoppa; ne nagarai atto geetettiis" yaagiis.
3 Yaagin higgiyaa tamaarissiyaageetuppe issooti issooti bantta wozanan, "Laa ha bitanee
Xoossaa bolli iitabaa haasayeesittennee!" yaagidosona.
4 Yesuusi eta qofaa eridi, eta hagaadan yaagiis; "Intte intte wozanan hegaadan iitabaa
aissi qoppeetii? 5 'Ne nagarai atto geetettiis' giyoogee mateeyye? Woi, 'Dendda eqqada
hemetta' giyoogee matee? 6 SHin sa7aa bollan nagara atto gaanau taayyo, Asa Na7aayyo,
alaafetettai de7iyoogaa taani inttena erissana" yaagidi, hegaappe he bollai silido bi-
taniyaa, "Dendda eqqa; yaatada ne halaa tookkada, ne soo ba" yaagiis.
7 Yaagin silida bitanee denddi eqqidi, ba soo biis. 8 SHin daro asai hegaa be7idi yayyiis;
yayyidi asaayyo hagaa mala alaafetettaa immida Xoossaa galatiis.

Yesuusi Maatiyoosa Xeesiis
(Marqqoosa 2:13-17; Luqaasa 5:27-32)

[9] Yesuusi hegaara aadhdhiiddi, Maatiyoosa giyoogee giiraa giiriyoosan uttidaagaa demmidi a, “Tana kaalla” yaagiis.

Yaagin Maatiyoosi denddi eqqidi, a kaalliis.

[10] Yesuusi maatiyoosa son qumaa maanau uttidaashin, giiraa ekkiya daro asatinne nagaranchchati yiidi, aaranne i erissiyo ashkkaratuura issippe uttidosona. [11] Issi issi Parisaaweti hegaa be7idi, Yesuusi erissiyo ashkkarata, “Inttena tamaarissiyaagee giiraa ekkiyaageetuuranne nagaranchchatuura qumaa aissi issippe mii?” yaagidosona.

[12] SHin Yesuusi eti giyoogaa siyidi, “Harggaanchchatussippe attin, payyatuyyo aakime koshshenna. [13] SHin intte biidi, Xoossaa maxaafai, ‘Taani maarotettaa koyaisippe attin, yarshshuwaa koyikke’ giyoogee woigiyoogaakkonne erite; aissi giikko, taani nagaranchchata xeesanau yiidoogaappe attin, xillota xeesanau yabeikke” yaagiis.

Xoomaabaa Oichchido Oishaa
(Marqqoosa 2:18-22; Luqaasa 5:33-39)

[14] He wode Yohaannisi erissiyo ashkkarati Yesuusakko yiidi, “Nuuninne Parssaaweti xoomoos; shin neeni erissiyo ashkkarati aissi xoomokkonaa?” yaagidi a oichchidosona.

[15] Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Bullachchaa yiida asati machchiyo ekkiyaagee banttanaara de7ishin, kayyottanau danddayiyoonaa? Danddayokkona; shin machchiyo ekkiyaagaa eta matappe efaana wodee yaana; eti he wode xoomana.

[16] “Ceega maayo bolli ooratta woto wotti sikkiya asi baawa; aissi giikko, he wotoi maayuwaa peererettana; peerettaikka kaseegaappe darana. [17] Ho77o woine eessa ceega ogoron naaqqiya asi baawa. SHin naaqqikko, he woiniyaa eessai ogoruwaa daakkana; baukka gukkana; ogoroikka moorettana. SHin, ho77o woine eessa ooratta ogoron naaqqeettees; naa77aikka moorettokkona” yaagiis.

Yaa7iroosa Na7eebaanne Yesuusa Maayuwaa Bochchida Maccaaseebaa
(Marqqoosa 5:21-43; Luqaasa 8:40-56)

[18] Yesuusi etayyo hegaa odishin, Aihuda halaqatuppe issoi akko yiidi, a sinttan gulbbatidi, “Ta na7iyaa ha77i haiqqaasu; shin neeni yaada ne kushiyaa i bolli wottarkkii; haiquwaappe a paxana” yaagiis.

[19] Yaagin Yesuusi denddidi, ba erissiyo ashkkaratuura issippe a kaallidi biis. [20] Biishin tammanne naa77u laittaasappe doommidi, i bollaappe suuttai goggiyo issi maccaasiyaa guyyeera shiiqada, Yesuusa afalaa macaraa bochchaasu. [21] Aissi giikko, a ba wozanan, “Taani a afalaa xalaalaa bochchikko paxana” yaagada qoppaasu.

[22] SHin Yesuusi simmidi o xeellidi, “Ta na7ee, yayyoppa; nena ne ammanoi pattiis” yaagiis. He sohuwaarakka maccaasiyaa paxa aggaasu.

[23] Yesuusi Aihuda halaqaa soo gakkido wode, yeehuwan dinkkiyaa punniya asaanne yeekkiya asaa be7idi, [24] “Kare kiyite; guutta na7iyaa xiskkaasuppe attin, haiqqabeikku” yaagiis. Yaagin asai a bolli keehi miicciis. [25] SHin daro asaa kare i kessidoogaappe guyyiyan, soo gelidi, na7ee kushiyaa oiqqiis; oiqqin na7iyaa dendda aggaasu. [26] He odoi he biitta ubbaa gakkiis.

Yesuusi Naa77u Qooqeta Pattiis

[27] Yesuusi hegaara aadhdhidi biishin, naa77u qooqeti bantta qaalaa xoqqu oottidi, “Daawita na7au, nuna maararkkii” yaagiiddi a kaallidosona.

[28] Yesuusi soo gelido wode, qooqeti akko yiidosona; yin Yesuusi eta, “Taani hagaa oottanau danddayiyoogaa ammaneetii?” yaagiis.

Eti, “Ee Godau” yaagidosona.

[29] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi eta aifiyaa bochchidi eta, “Intteyyo intte ammanuwaadan hano” yaagiis. [30] Eta aifee dooyetti aggiis; Yesuusi etayyo, “Hagaa ooyyoonne odoppite” yaagidi minttidi yootiis. [31] SHin asati biidi, he biitta ubban Yesuusabaa odidosona.

Yesuusi Issi Duudiyaa Pattiis

32 Eti kiyidi biishin, amarida asati xalahee oiqqin duudida bitaniyaa Yesuusakko ehi-
idosona. 33 Yesuusi xalahiyaa kessidoogaappe guyyiyan, duude bitanee haasayiis. Asai,
"Hagee oorattabaa; hagaa malabai Israa7eela biittan mulekka hanibeenna" yaagiis.
34 SHin Parisaaweti, "I xalahetu halaqaa wolqqan xalaheta kessees" yaagidosona.

Yesuusi Asaassi Qarettiis

35 Yesuusi eta Aihuda woosa keettatun tamaarissiiddinne kawotettaa wonggeliyaa
mishiraachchuwaa yootiiddi, qassi hargge ubbaappenne saho ubbaappe asa pattiiddi,
wogga katamatuuninne qeeri katamatun ubban yuuyiis. 36 Daro asaa be7idi, heemmiya asi
bainna dorssadan asai hirggiyo gishshaunne asaa maaddiyaabi bainna gishshau, asaayyo
qarettiis. 37 Yaatidi ba erissiyo ashkkarata, "Kattai daro; shin cakkiya asai guutta. 38 Simmi
kattaa Godai kattaa cakkanau oosanchcha yeddana mala, a woossite" yaagiis.

10

Yesuusi Kiittido Tammanne Naa77u Asatubaa
(Marqqoosa 3:13-19; Luqaasa 6:12-16)

1 Yesuusi ba tammanne naa77u erissiyo ashkkarata xeesidi, eti tuna ayyaanaa kessana
mala, qassi hargge ubbaanne saho ubbaa pattana mala, etayyo maataa immiis. 2 Yesuusi
kiittido tammanne naa77atu sunttai, koiroogee PHeexiroosa giyo Simoonanne a ishaa
Inddiraasa, Zabddiyoosa naata ishantta, Yaaqoobanne Yohaannisa, 3 Piliphphoosanne
Barttalamoosa, Toomaasanne giiraa ekkiya Maatiyoosa, Ilppiyoosa na7aa Yaaqoobanne
Taaddiyoosa giyo Libddiyoosa; 4 ba biittau mishettiya Simoonanne Yesuusa aattidi immida
Asqqorootu Yihudaa.

Yesuusi Kiittido Tammanne Naa77ati Tamaarissanau Kiitettidosona
(Marqqoosa 6:7-13; Luqaasa 9:1-6)

5 Yesuusi ha tammanne naa77ata hagaadan yaagidi kiittiis; "Aihuda gidenna asaa biitti
booppite; qassi Samaaretu katamaakka geloppite; 6 hegaa gishshaa bayida dorssaakko,
Israa7eela asaakko biite. 7 Biidi, 'Saluwaa kawotettai matattiis' yaagidi yootite.
8 Hargganchchata pattite; haiqqidaageeta haiquwaappe denttite; inchchirichchai oiqqi-
doogeetakka pattite; xalahetakka kessite. Intte coo ekkideta; coo immite. 9 Worqqa woi
bira woi santtime intte kiisiyan oiqqoppite; 10 woi ogiyau qarcciita, woi naa77antto qole,
woi caamma woi xam77a oiqqoppite. Aissi giikko, oosanchchau koshshiyaabaa immanau
bessees.
11 "Intte geliyo kataman woi qeeri kataman ubban inttena mokkanau ufaittiyai oon-
akkonne akeekan xomoosite; intte hegaappe kiyana gakkanaashin, aagan uttite. 12 Qassi
soo geliiddi sarotite. 13 He keettan de7iya asai inttena mokkikko, intte sarotido sarotai eta
gakko. SHin eti inttena mokkennan ixxikko, intte sarotido sarotai intteyyo guyye simmo.
14 Qassi issi issi keettai woi katamai inttena mokkennan woi intte yootiyoobaa siyennan
ixxikko, he keettaappe woi he katamaappe kiyiiddi, intte tohuwaappe buhiyaa shocite.
15 Taani intteyyo tumaa odais; Xoossai pirddaa gallassi he katamaa asatuppe, Sadooma
katamaa asaunne Gamoora katamaa asau pirddaa kehissana.

Godai Yaanaappe Kasetidi, Yedetainne Metoi Hanana
(Marqqoosa 13:9-13; Luqaasa 21:12-17)

16 "Be7ite! Taani inttena dorssaa wanggireello giddo yeddiyoogaadan yeddais. Hegaa
gishshau, shooshshadan cincca gidite; qassi haraphphedan, ashkke gidite. 17 SHin asappe
naagettite. Aissi giikko, asi inttena pirdda keettau aattidi immana; qassi ba Aihuda
woosa keettatunkka inttena lissuwan garafana. 18 Deriyaa haariyaageetu sinttaaninne
kawotu sinttan ta gishshau intte eqqidi, etassinne Aihuda gidenna asaassi wonggeliyaa
mishiraachchuwaa yootana. 19 SHin eti inttena pirddau aattiyo wode, intte haasayan-
abaa he saatiyan Xoossai intteyyo immiyo gishshau, intte gaanabaunne woi woigi
haasayanaakkonne hirggoppite. 20 Aissi giikko, inttenan de7idi haasayiyai intte Aawaa
Geeshsha Ayyaanaa gidiyoogaappe attin, haasayiyaageeti inttena gidekketa.

[21] "Ishai ba ishaa, aawai ba na7aa worissana; naati bantta aawatu bollinne bantta aayetu
bolli denddidi, eta worissana. [22] Qassi asai ubbai inttena ta sunttaa gishshau ixxana; shin
wurssettai gakkanaashin gencciyaagee attana. [23] Eti inttena issi katamaappe yedettikko,
hara katamaa baqatite. Aissi giikko, taani intteyyo tumaa gais; taani, Asa Na7ai, yaana
gakkanaashin, intte intte oosuwaa Israa7eela katama ubban ootti wurssekketa.
[24] "Tamaariyaagee bana tamaarissiyaagaappe darenna; ashkkaraikka ba godaappe
darenna. [25] Tamaariyaagee bana tamaarissiyaagaa keeni gidiyoogee, ashkkaraikka ba
godaa keeni gidiyoogee au gidana; eti keettaawaa Bi7eeli-Zeebula giidi xeesikko, a so asaa
ai keenaa mooridi xeesaneeshsha!

Oossi Yayyanau Bessiyaakko
(Luqaasa 12:2-7)

[26] "Simmi asassi yayyoppite; aissi giikko, gentti wottidobai qoncciyaa kiyennan at-
tenna; qottidobaikka erettennan attenna. [27] Taani intteyyo xuman odiyoobaa poo7uwan
haasayite; intteyyo haittan saasukkidi odidobaa, keettaa huuphiyan awaajjite. [28] Ashuwaa
woriyaageetuyyo yayyoppite; eti shemppuwaa woranau danddayokkona. SHin shemp-
puwaanne ashuwaa Gaannabiyan xaissanau danddayiya Xoossaassi yayyite. [29] Naa77u
siine kafoti bakkannan baizettokkonaayye? Intte Aawai gaana xayikko, he siine kafotuppe
issinniyaakka sa7an wodhdhukku. [30] SHin harai atto, intte huuphiyan de7iya binnaana
ubbaikka qoodan de7ees. [31] Simmi yayyoppite; daro siine kafotuppe intte aadhdheeta.

Kiristtoosabaa Markkattanau Bessees
(Luqaasa 12:8-9)

[32] "Hegaa gishshau, asa sinttan tabaa markkattiya ooyyo gidikkonne, taanikka saluwan
de7iya ta Aawaa sinttan markkattana; [33] shin asa sinttan tana kaddiya oonanne taanikka
qassi saluwan de7iya ta Aawaa sinttan a kaddana.
[34] "Taani sa7aassi sarotettaa ehaanau yiidobaa inttessi milatoppo; taani tooraa ehaanau
yiidoogaappe attin, sarotettaa ehaanau yabeikke. [35] Aissi giikko, taani na7aa a aawaappe,
na7iyo i aayeeppe, na7aa machchiyookka i bolloteeppe shaakkanau yaas; [36] asassi morkketi
a so asata gidana.
[37] "Ba aawaa woi ba aayyiyo taappe aattidi siiqiyaagee tabaa gidanau bessenna; ba
attuma na7a woi ba macca na7iyo taappe aattidi siiqiyaagee tabaa gidanau bessenna.
[38] Ba masqqaliyaa tookkidi, ta geeduwaa kaallennaagee tabaa gidanau bessenna. [39] Ba
shemppuwaa ashshiyaagee bashshana; shin ta gishshau ba shemppuwaa bashshiyaagee
ashshana.
[40] "Inttena mokkiyaagee tana mokkees; qassi tana mokkiyaagee tana kiittidaagaa mok-
kees. [41] Hananabaa yootiyaagaa hananabaa yootiyaagaa sunttan mokkiyaagee, hananabaa
yootiyaagaa woituwaa aara shaakkana; qassi xilluwaa xilluwaa sunttan mokkiyaagee,
xilluwaa woituwaa aara shaakkana. [42] Ooninne ha ta erissiyo ashkkaratuppe guuxxiya
issuwau tana kaalliyaagee a gidiyo gishshau, harai atto bule haatta xalaalaa uyanau
immikkokka, taani intteyyo tumaa gais; i ba woituwaa ekkana" yaagiis.

11

Xammaqiya Yohaannisappe Kiitettida Asata
(Luqaasa 7:18-35)

[1] Yesuusi ba tammanne naa77u erissiyo ashkkarata azaziyoogaa polido wode, hegaappe
denddidi, katamatun tamaarissanaunne yootanau biis.
[2] Xammaqiya Yohaannisi qasho keettan de7iiddi, Yesuusi oottidobaa siyidi, ba erissiyo
ashkkaratuppe akko kiittidi, [3] "Yaanaagee neneeyye? Woi nuuni haraa naaganee?" yaagidi
oichchiis.
[4] Oichchin Yesuusi zaaridi, etayyo hagaadan yaagiis; "Biidi intte be7iyoogaanne
siyiyoogaa Yohaannisau yootite; [5] qooqeti xeelloosona; wobbeti hemettoosona;
inchchirichchai oiqqidoogeeti paxoosona; tulleti siyoosona; haiqqidaageeti denddoosona;

hiyyeesati wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyoosona. [6] Tana sirenna urai anjjettidaagaa”
yaagiis.
[7] Yohaannisi erissiyo ashkkarati guyye simmidi biishin, Yesuusi Yohaannisabaa shiiqida
asaassi hagaadan yaagidi haasayiis; “Ai be7anau bazzo kiyidetii? Carkkoi qaattiyo
shombboquwaa be7anau kiyidetiiyye? [8] Yaatin, ai be7anau kiyidetii? Lo77iya maayuwaa
maayida bitaniyaa be7anau kiyidetiiyye? Lo77iya maayuwaa maayiyaageeti kawotu keet-
tan de7oosona. [9] Yaatin, ai be7anau kiyidetii? Hananabaa yootiyaagaa be7anau kiyidetii?
Ee, taani intteyyo odais; hananabaa yootiyaagaappekka aadhdhiyaagaa be7ideta. [10] Aissi
giikko, Xoossaa maxaafan,
‘Xoossai, “Be7a, ta kiittiyoogaa
taani neeppe sinttau yeddana.
I neeyyo ogiyaa kessana” yaagees’
geetettidi Yohaannisabai xaafettiis. [11] Taani intteyyo tumaa odais; aayee uluwaappe
yelettida asa ubban Xammaqiya Yohaannisappe aadhdhiya ooninne de7ibeenna; shin
saluwaa kawotettan ubbaappe laafiyaageekka appe aadhdhana. [12] Xammaqiya Yohaannisa
wodiyaappe doommidi, hachchi gakkanaashin, saluwaa kawotettai daro naaqettees;
wolqqaama asati wolqqan a ekkoosona. [13] Aissi giikko, hananabaa yootiya ubbatinne
Muuse higgee Yohaannisa wode gakkanaashin, kawotettaabaa haasayidosona; [14] intte eta
kiitaa ammananabaa gidikko, yaana giido Eelaasi ha Yohaannisa. [15] Simmi siyiya haitti
de7iyoogee siyo!
[16] “SHin taani ha wodiyaa asaa aibiira leemisoo? Eti qocan uttiya naata milatoosona;
eti bantta laggeta xeesidi, [17] ‘Nuuni intteyyo cachcha zayiyaa punnida; shin duribeekketa;
yeeho yettaakka kessida; shin yeekkibeekketa’ yaagoosona. [18] Aissi giikko, Yohaannisi
xoomiiddinne woine eessa uyennan yin eti, ‘A bolli xalahee de7ees’ yaagidosona. [19] Taani,
Asa Na7ai, maiddanne uyaidda yin, eti tana, ‘Ha yoraanne woine eessaa uyiyaagaa be7ite;
giiraa ekkiyaageetuuranne nagaranchchatuura siiqettees’ yaagoosona; shin Xoossaa
aadhdhida eratettai ba oosuwan tuma gididi beettees” yaagiis.

Ammanennan Ixxido Gishshau Walasettida Katamata
(Luqaasa 10:13-15)

[20] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba malaataappe dariya baggaa oottido katamatun de7iya
asai bantta nagaraappe simmibeenna gishshau, eta hagaadan yaagidi, boruwaa doommiis;
[21] “Koraaziine katamau, neeyyo aayye7ana; Beetasaida katamau, neeyyookka aayye7ana;
aissi giikko, intte bolli Xoossai oottido malaatai Xiiroosa katamaaninne Sidoona kata-
man oosettidobaa gidiyaakko, eti waaruwaa maayidi, didinttaa tisttettidi, beni bantta
nagaraappe simmanaagaa shin. [22] Taani intteyyo odais; pirddaa gallassi Xoossai intteppe
Xiiroosa katamaunne Sidoona katamau pirddaa kehissana. [23] Qassi Qifirinaahooma
katamau, neeni saluwaa pude xoqqu gaanau koyadii? Neeni Si7ooliyaa duge yegettana;
aissi giikko, ne bolli Xoossai oottido malaatai Sadooma kataman oosettidobaa gidiyaakko,
Sadooma katamai hachchi gakkanaassikka de7anaagaa shin. [24] Taani intteyyo odais;
pirddaa gallassi Xoossai neeppe Sadoomayyo pirddaa kehissana” yaagiis.

Kiristtoosan SHemppuwaa Demmiyoogaa
(Luqaasa 10:21-22)

[25] Yesuusi he wode zaaridi, hagaadan yaagiis; “Ta Aawau, saluwaa sa7aa Godau, neeni
hagaa aadhdhida eranchchatuppenne akeekanchchatuppe genttada, erenna naatussi
qonccissido gishshau, nena galatais; [26] ee ta Aawau, aissi giikko, hagee ne shenedan
oosettiis.
[27] “Ta Aawai taassi ubbabaa immiis; Aawaappe harai Na7aa erenna; Na7aappenne Na7ai
Aawaa bessanau koyiyo asatuppe attin, harai Aawaa erenna.
[28] “Daafuranchchatoo, deexuwaa tookkiyaageetoo, ubbati taakko haa yiite; taani inttena
shemppissana. [29] Taani ashkkenne wozanappe kauyyiyaagaa gidido gishshau, ta qamb-
baran waaxettite; taappe tamaarite; intte shemppuwaukka intte shemppo demmana.
[30] Aissi giikko, ta qambbarai giiga; qassi taani inttena toossidoogeekka kaushsha” yaagiis.

12

Sambbataabaa Oichchido Oishata
(Marqqoosa 2:23-28; Luqaasa 6:1-5)

1 Yesuusi he wode Sambbata gallassi, tiya bangga giddoora aadhdhees. Aadhdhishin i
erissiyo ashkkarati namisettidi, tiya banggaa duuttidi, muussaa doommidosona. 2 SHin
Parisaaweti hegaa be7idi Yesuusa, "Be7a, ne erissiyo ashkkarati Sambbata gallassi oot-
tanau higge gidennabaa oottoosona" yaagidosona.
3 SHin Yesuusi etassi hagaadan yaagiis; "Daawitinne aara de7iyaageeti namisettido
wode, Daawiti oottidobaa nabbabibeekketii? 4 Daawiti Xoossaa keettaa gelidi, qeesetu
xalaalai maanaappe attin, inne aara de7iyaageeti maanau higge gidennaagaa Xoossaassi
yarshshido oittaa miidi, banaara de7iyaageetussikka immiis. 5 Woi Sambbata ubban
Beeta Maqidasiyan de7iya qeeseti Sambbataa higgiyaa mooriyoogaa, qassi menttidi eti
borettennaagaa Muuse higgiyan nabbabibeekketii? 6 SHin taani intteyyo odais; Beeta
Maqidasiyaappe aadhdhiyaagee hagan de7ees. 7 Xoossaa maxaafai, 'Taani maarotettaa
koyaisippe attin, yarshshuwaa koyikke' giyoogee woigiyoogaakko intte eriyaakko, nagari
bainna asa bolli pirddekketa. 8 Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, Sambbataa Godaa" yaagiis.

Kushee Silido Bitanee Paxiis
(Marqqoosa 3:1-6; Luqaasa 6:6-11)

9 Yesuusi hegaappe denddidi, Aihuda woosa keettaa biis. 10 Hegan kushee gunddido issi
bitanee de7ees; Yesuusa mootana koyiya asati, "Sambbatan, pattiyoogee higgee?" yaagidi
a oichchidosona.
11 Oichchin Yesuusi eta, "Intte giddon issi dorssi de7iyo urai, he dorssai Sambbata
gallassi aafuwan kunddikko, oiqqidi kessennai oonee? 12 Yaatin, asi dorssappe waani
keehi darennee! Hegaa gishshau, Sambbata gallassi lo77obaa oottiyoogee higge" yaagiis.
13 Hegaappe guyyiyan bitaniyaa, "Ne kushiyaa piddi ootta" yaagin bitanee piddi oottin, a
kushee hinkko kushiyaadankka paxi aggiis. 14 SHin Parisaaweti kare kiyidi, Yesuusa waati
woranaakko maqettidosona.

Xoossai Doorido Ashkkaraa

15 SHin Yesuusi eta zoretaa eridi, he sohuwaappe aggidi biishin, daro asai a kaalliis;
harggida ubbaa pattiis. 16-17 Xoossai hananabaa yootiya Isiyaasa baggaara giidoogee
polettana mala, Yesuusi asatuyyo, "Tabaa hara asassi yootoppite" yaagiis. 18 Xoossai
Isiyaasa baggaara hagaadan yaagiis;
"Taani doorido ta ashkkarai,
taani siiqiyo, tana ufaissiyaagee hageeho.
Taani ta Ayyaanaa
a bolli wottana.
I suure pirddaa Aihuda gidenna asa ubbau yootana.
19 I palamettenna; woi wocamenna.
Ba qaalaakka ogiyan sissenna.
20 Suure pirddaa i
xoonissana gakkanaassi,
dinccettida shombboquwaa menttenna;
qassi cuwattiya muqaaddaakka i toissenna.
21 Aihuda gidenna asai ubbai
an ammanana"
yaagiis.

Yesuusabaanne Bi7eeli-Zeebulabaa
(Marqqoosa 3:20-30; Luqaasa 11:14-23)

22 Hegaappe guyyiyan, amarida asati xalahee oiqqin duudida issi qooqe bitaniyaa
Yesuusakko ehiidosona; Yesuusi he duude bitaniyaa pattidi, haasayissiisinne a aifiyaakka
xeelissiisi. 23 Asai ubbai garamettidi, "Laa hagee Daawita na7a gidanddeeshsha?" yaagiis.

[24] SHin Parisaaweti hegaa siyidi, “Ha bitanee xalahetu halaqai Bi7eeli-Zeebuli baayyo
wolqqaa immin, xalaheta kessees” yaagidosona.
[25] SHin Yesuusi eta qofaa eridi, eta hagaadan yaagiis; “Ba giddon shaakettiya kawotetta
ubbai xayana; qassi ba giddon shaakettiya katamai woi keetta asaikka eqqenna. [26] Qassi
Seexaanai Seexaanaa kessiyaabaa gidikko, ba giddon shaakettiis; yaatin, a kawotettai
waanidi eqqanee? [27] Tau Bi7eeli-Zeebuli wolqqaa immin, taani xalaheta kessiyaabaa
gidikko, intte asau wolqqaa ooni immin xalaheta kessanee? Hegaa gishshau, eti intte
bolli pirddana. [28] SHin Xoossaa Geeshsha Ayyaanai tau wolqqaa immin, taani xalaheta
kessiyaabaa gidikko, simmi Xoossaa kawotettai inttekko yiichchiis.
[29] “Woi asi kasetidi, wolqqaama asa qachchennan de7iiddi, a keettaa gelidi, a miishshaa
bonqqanau waanidi danddayii? Qachchidoogaappe guyyiyan, a keettaa bonqqana dand-
dayees.
[30] “Ta bagga gidenna urai tabaa ixxees; qassi tanaara issippe shiishshennaagee laalees.
[31] Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; Xoossai asayyo ai nagara gidinkka, qassi ai cashsha
gidinkka atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa cayidaagaayyo atto geenna. [32] Ta bolli, Asa
Na7aa bolli, iitabaa haasayiya o nagaraanne Xoossai atto gaana; shin Geeshsha Ayyaanaa
bolli iitabaa haasayiya o nagaraanne sa7an gidin, saluwan gidin, Xoossai atto geenna.

Lo77o Mittai Ba Aifiyan Erettees
(Luqaasa 6:43-45)

[33] “Lo77o aifiyaa demmanau lo77o mittaa dichchana bessees; iita mittaa intte
dichchikko, iita aifiyaa demmana; aissi giikko, mittai erettiyoi ba aifiyo aifiyaana.
[34] SHooshshatoo, intte iita gidiiddi, waatidi lo77obaa haasayanau danddayeetii? Aissi
giikko, doonai wozana giddon kumidabaa haasayees. [35] Lo77o asi ba lo77o minjjaappe
lo77obaa kessees; qassi iita asi ba iita minjjaappe iitabaa kessees. [36] Taani intteyyo odais;
asi ba haasayido pattenna haasaya ubbau pirddaa gallassi zaaro immana. [37] Aissi giikko, ne
haasayai nena xillissana; woi ne haasayai ne bolli pirddana” yaagiis.

Malaata Oottin Be7anau SHiiqida Oishaa
(Marqqoosa 8:11-12; Luqaasa 11:29-32)

[38] Hegaappe guyyiyan, higgiyaa tamaarissiya issi issi asatinne Parisaaweti zaaridi Yesu-
usa, “Tamaarissiyaagoo, neeni malaata oottishin, nuuni be7anau koyoos” yaagidosona.
[39] SHin i zaaridi, etayyo hagaadan yaagiis; “Ha wodiyaa asai iitai, Xoossau ammanetten-
naagee, malaata koyees; hananabaa yootiya Yoonaasa malaataappe attin, hara malaati
au imettenna. [40] Yoonaasi gita moliyaa uluwan heezzu gallassaanne heezzu qammaa
de7idoogaadan, taani, Asa Na7aikka, biitta giddon heezzu gallassaanne heezzu qammaa
de7ana. [41] Nanawe asai Yoonaasi yootidoogan bantta nagaraappe simmido gishshau,
pirddaa gallassi denddidi, inttena mootana; be7ite, Yoonaasappe aadhdhiyaagee hagan
de7ees. [42] Tohossa bagga biittaa kawiyaa Solomona aadhdhida eratettaa siyanau sa7aa
gaxaappe yiido gishshau, pirddaa gallassi denddada, inttena mootana; be7ite, Solomon-
appekka aadhdhiyaagee hagan de7ees.

Tuna Ayyaanai Asaa Bolli Simmidi Geliyoogaa
(Luqaasa 11:24-26)

[43] “Tuna ayyaanai asaappe kiyido wode, baayyo shemppiyoosaa koyiiddi, haatti bain-
nasaara aadhdhees; shin demmenna. [44] He wode, ‘Taani aggada yiido ta keettaa simmana’
yaagees; simmidi yiyo wode, keettai mela de7iyaagaanne pitetti geeyidi, giigi uttidaagaa
demmees. [45] Hegaappe guyyiyan, biidi baappe iitiya laappun hara ayyaanata ehees; he
ayyaanati gelidi, hegan de7oosona. He bitaniyaa de7oi kaseegaappe guyyeegee keehi
iitees. Ha wodiyaa iita asaukka qassi hegaadan hanana” yaagiis.

Yesuusa Aayyiyoonne A Ishantta
(Marqqoosa 3:31-35; Luqaasa 8:19-21)

46 Yesuusi daro asaayyo haasayishin, a aayyiyaanne a ishantti aara haasayanau koyidi,
karen eqqidosona. 47 Issoi a, “Ne aayyiyaanne ne ishantti nenaara haasayanau koyidi,
karen eqqidosona” yaagiis.
48 SHin Yesuusi zaaridi, “Ta aayyiyaa oonee? Ta ishantti oonee?” yaagiis. 49 Ba kushiyan
ba erissiyo ashkkaratukko malaatidi, “Be7ite, ta aayyiyaanne ta ishantti hageetihona.
50 Aissi giikko, saluwan de7iya ta Aawai koyiyoobaa oottiya ubbai, ta isha ta michchonne
ta aayo” yaagiis.

13

Zeriyaagaa Leemisuwaa
(Marqqoosa 4:1-9; Luqaasa 8:4-8)

1 Yesuusi he gallassi sooppe kiyidi, abbaa lanqqiyan uttiis. 2 Keehi daro asai ba lanqqiyan
yuuyi aadhdhidi shiiqettin, wolwoluwaa giddo gelidi uttiis; asai ubbai abbaa lanqqiyan
eqqiis. 3 Asaassi leemisuwan darobaa hagaadan yaagidi yootiis; “Issi bitanee zerettaa
zeranau kiyiis. 4 I zerishin, issi issi zerettai ogiyaa doonan wodhdhiis; wodhdhidaagaa
kafoi yiidi miis. 5 Qassi issi issi zerettai guutta biittai de7iyo shuchchaa anccuwaa bolli
wodhdhiis; daro biittai bainna gishshau, he zerettai sohuwaara mokkiis. 6 SHin awai kiyido
wode carshshai shulliis; adussa xaphuwaa yeddibeenna gishshau meli bayiis. 7 Issi issi
zerettai aguntta giddon wodhdhiis; wodhdhidi mokkidaagaa agunttai diccidi cuulliis. 8 Issi
issi zerettai aradda biittan wodhdhidi mokkiis; issoi xeetu aifiyaa, issoi usuppun tammaa,
issoi hasttamaa aifiis. 9 Siyiyo haitti de7iyo urai siyo!” yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Yootido Gaasuwaa
(Marqqoosa 4:10-12; Luqaasa 8:9-10)

10 Erissiyo ashkkarati Yesuusakko shiiqidi, “Neeni aissi etassi leemisuwan odai?” yaagi-
dosona.
11 Yesuusi zaaridi, etassi hagaadan yaagiis; “Inttessi saluwaa kawotettaa xuuraa erai
imettiis; shin etassi imettibeenna. 12 Aissi giikko, de7iyoogau gujettana; au darana; shin
bainnaagaappe harai atto, he de7iyaageekka ekettiichchana. 13 Taani eti xeelliiddi dem-
menna gishshaunne siyiiddikka siyenna gishshau, woi qassi eti akeekenna gishshaunne
etau leemisuwan odais.
14 “Isiyaasi etabaa hananabaa yootidoogee polettees; hananabaa yootidoogee hagaa;
‘Intte sissaa siyana;
shin intteyyo gelenna;
intte xeeluwaa xeellana;
shin be7ekketa.
15 Aissi giikko, ha asaa wozanai dammiis;
bantta haittaa tulissidosona;
bantta aifiyaakka qilimmidosona.
Hegee bainnaakko, eti bantta aifiyan be7ana;
bantta haittan siyana;
bantta wozanankka akeekana;
eti taakko, Xoossaakko simmana;
taanikka eta pattana, shin attiis’
yaagees.
16 “SHin intte aifee xeelliyo gishshaunne intte haittaikka siyiyo gishshau, intte anj-
jettidaageeta. 17 Taani intteyyo tumaa odais; hananabaa yootiya darotinne xilloti intte
be7iyoogaa be7anau amottidosona; shin be7ibookkona. Intte siyiyoogaa siyanau amot-
tidosona; shin siyibookkona.

Yesuusi Zeriyaagaa Leemisuwaa Birshshettaa Odiis
(Marqqoosa 4:13-20; Luqaasa 8:11-15)

18 “Simmi kattaa zeriyaagaa leemisuwaa birshshettai giyoogaa siyite. 19 Kawotettaa
qaalaa siyidi, akeekenna ooninne ogiyaa doonan wodhdhida zerettaa mala; xalahe

halaqai yiidi, eta wozanan zerettidaagaa maxirggees. [20] SHuchchaa anccoi de7iyo biittan
wodhdhida zerettai qaalaa siyidi, sohuwaara ufaissan ekkiyaageeta milatees. [21] SHin hegee
ha77issau de7iyoogaappe attin, aani xaphoi baawa; qaalaa gaasuwan waayee woi yedetai
yiyo wode, sohuwaara xubetti aggees. [22] Qassi aguntta giddon wodhdhidaagee qaalaa
siyiyaagaa milatees; shin ha sa7aa de7uwau hirggiyoogeenne duretetta siiqiyoogee qaalaa
cuullees; cuullin he zerettai aifennan atti aggees. [23] Aradda biittan zerettidaagee qaalaa
siyidi, akeekiya asa milatees; yaatidi aifees; issoi xeetaa, issoi usuppun tammaa issoi
hasttamaa aifees" yaagiis.

Zardduwaa Leemisuwaa

[24] Yesuusi etayyo hara leemisuwaa hagaadan yaagidi odiis; "Saluwaa kawotettai ba
goshshan lo77o zerettaa zerida bitaniyaa milatees. [25] SHin qammi asai xiskkiichchi-
daashin, a morkkee yiidi, gisttiyaa zeridoogaa bolli zardduwaa zeridi biis. [26] SHin gisttee
mokkidi, aifido wode, zarddoikka a giddon beettiis.
[27] "A ashkkarati akko yiidi, 'Godau, neeni ne goshshan lo77o zerettaa zerabeikkii? Yaatin,
zarddoi auppe yiidee?' yaagidosona.
[28] "Yaagin Godai, 'Hegaa morkkee oottiis' yaagiis.
"Ashkkarati, 'Nuuni biidi shoddanaagaa dosai?' yaagidosona.
[29] "SHin i, 'CHii, zardduwaa intte shoddiiddi, gisttiyaara shoddana. [30] Bochchoppite;
cakkiyo wodee gakkanaashin, issippe diccona. Cakkiyo wodee gakkin, taani
cakkiyaageeta, kasetidi zardduwaa maxite; maxidi taman xuugganau mirqqiyan
mirqqiyan qachchite; shin gisttiyaa ta gootaran qolite' gaana" yaagiis.

Sanaafice Giyo Mittee Zerettaa Leemisuwaa
(Marqqoosa 4:30-32; Luqaasa 13:18-19)

[31] Yesuusi etayyo hara leemisuwaa yaagidi odiis; "Saluwaa kawotettai sanaafici giyo qii
mittee aifiyo milatees; he mittee aifiyo asi ekkidi, ba goshshan zeriis. [32] He zerettiyaa
zeretta ubbaappe guuxxausu; shin diccido wode, hara ataakiltte ubbaappe gitatausu; kafoi
yiidi, i tashiyan keexxiyoogaa keena gita mitta gidausu" yaagiis.

Irshshuwaa Leemisuwaa
(Luqaasa 13:20-21)

[33] Qassikka Yesuusi hara leemisuwaa etau yaagidi odiis; "Saluwaa kawotettai
issi mishiriyaa heezzu kere xiilliyaa ekkada, munaqqido munaqai ubbai denddana
gakkanaassi, aani tigido irshshuwaa milatees" yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Tamaarissido Gaasuwaa
(Marqqoosa 4:33-34)

[34-35] Yesuusi asau he ubbaa leemisuwan odiis; leemisoi bainnan i issibaakka odenna;
hananabaa yootiyaagee,
"Taani etayyo haasayiyo wode
leemisuwan haasayais.
Sa7ai merettoosappe doommidi
geemmida yohota odais"
giidoogee polettana mala, hegaa i odiis.

Yesuusi Zardduwaa Leemisuwaa Birshshettaa Odiis

[36] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi asaa yeggi bayidi, soo geliis; erissiyo ashkkarati akko
biidi, "Goshshan de7iya zardduwaa leemisuwaa birshshettaa nuuyyo oda" yaagidosona.
[37] Yaagin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Lo77o zerettaa zeriyaagee tana Asa
Na7aa. [38] Goshshai sa7aa; lo77o zerettai kawotettaa asaa; zarddoi xalahe halaqaa asaa.
[39] Zardduwaa zerida morkkee xalahe halaqaa; cakkiyo wodee, wodiyaa wurssettaa; qassi
cakkiyaageeti kiitanchchata.
[40] "Hegaa gishshau, zardduwaa maxidi, taman xuuggiyoogaadan, wodiyaa wurssettan
hegaa mala gidana. [41] Taani, Asa Na7ai, ta kiitanchchata kiittana; eti ta kawotettaa giddon
xube gidiya ubbaanne iitabaa oottiyaageeta shiishshana. [42] SHiishshidi to77enna taman

olana; hegan eti yeekkana; qassi achchaa garccana. [43] He wode xilloti bantta aawaa
kawotettan awa aifiyaadan poo7ana. Siyiya haitti de7iyo urai siyo!

Moogido Miishshaa Leemisuwaa

[44] "Saluwaa kawotettai goshshan moogido miishsha milatees; issi bitanee he miishshaa
demmidi, zaarettidi moogiis; daro ufaittiiddi biidi, baayyo de7iyaabaa ubbaa baizzidi, he
goshshaa shammiis.

Inqquwaa Giyo Daro Al77o SHuchchaa Leemisuwaa

[45] "Qassi saluwaa kawotettai inqquwaa giyo daro al77o shuchchaa koyiya zal77anchchaa
milatees. [46] He zal77anchchai daro al77o inqquwaa demmidi, biidi baayyo de7iyaabaa
ubbaa baizzidi, a shammiis.

Gitiyaa Leemisuwaa

[47] "Qassi saluwaa kawotettai ubba qommo moliyaa oiqqiya abban yeggido gitiyaa
milatees. [48] Molee gitiyaa kumido wode, moliyaa oiqqiya asati abbaappe gaxaa kessidi
uttidosona; uttidi lo77o moliyaa qoridi, keeshiyan yeggidosona; shin iita moliyaa wora
olidosona. [49] Wodiyaa wurssettan hegaadan hanana; kiitanchchati yiidi, nagaranchchata
xillotu giddoppe qoridi, [50] to77enna taman olana; hegan eti yeekkana; qassi achchaa
garccana.

[51] "Hagee ubbai intteyyo gelidee?" yaagidi eta oichchiis.

Eti, "Ee" yaagidosona.

[52] Yaagin i, "Hegaa gishshau, saluwaa kawotettan erissiyo ashkkara gidida higgiyaa
tamaarissiya ubbai, ba minjjidosaappe ooratta miishshaanne gal77a miishshaa kessiya asa
milatees" yaagiis.

Naazireeten Yesuusa Ekkennan Ixxidoogaa
(Marqqoosa 6:1-6; Luqaasa 4:16-30)

[53] Yesuusi ha leemisota yootidi wurssidoogaappe guyyiyan, hegaappe denddidi, [54] ba
yelettido katamaa biis. Biidi Aihuda woosa keettan tamaarissiyoogaa siyida asai garam-
ettidi, hagaadan yaagiis; "Hagee ha aadhdhida eratettaanne Xoossai oottiyo malaataa
oottanau wolqqaa awappe ekkidee? [55] Hagee anaaxiyaa na7aa gidennee? A aayyiyaa
Mairaamo gidekkee? A ishantti Yaaqoobanne Yooseefa, Simoonanne Yihudaa gidokkon-
aayye? [56] A michchentti ubbai nunaara de7okkonaayye? Yaatin, i hagaa ubbaa awappe
demmidee?" yaagiis. [57] Eti i giyoobaa ekkennan ixxidosona.

SHin Yesuusi he asaassi, "Hananabaa yootiyaagee ba biittaaninne bantta so asaani
bonchchettennaagaappe attin, hara ubbasan bonchchettees" yaagiis. [58] Eti ammanibeenna
gishshau, Xoossai oottiyo malaataa he sohuwan keehi oottibeenna.

14

Xammaqiya Yohaannisa Haiquwaa
(Marqqoosa 6:14-29; Luqaasa 9:7-9)

[1] He wode oiddantto biittaa haariya Heeroodisi Yesuusabaa siyiis; [2] siyidi ba
ashkkaratussi, "Hagee haiquwaappe denddida Xammaqiya Yohaannisa; Xoossai oottiyo
wolqqaama malaataa i oottiyoogee hegaassa" yaagiis.

[3] Aissi giikko, Heeroodisi ba ishaa Piliphphoosa machchee Heeroodiyaadi gaasotan
Yohaannisa oitti qashissidi, qasho keettan yeggi wottiis. [4] Aissi giikko, Yohaannisi
Heeroodisa, "Neeni Heeroodiyaado ekkanau bessenna" yaagiis. [5] Heeroodisi Yohaan-
nisa woranau koyiis; shin Yihudaa asai hananabaa yootiya asadan Yohaannisa xeellido
gishshau yayyiis.

[6] SHin Heeroodisi yelettido gallassai gakkin, Heeroodiyaadi na7iyaa asaa sinttan durada
Heeroodisa ufaissaasu; [7] ufaissin Heeroodisi na7iyo, "Nena lo77idabaa aibanne gidikko,
tana oichcha; taani neessi immana" yaagidi iyyo caaqqiis. [8] Na7iyaa ba aayee zoriyaa
ekkada Heeroodisa, "Xammaqiya Yohaannisa huuphiyaa ha soruwan wottada tau imma"
yaagaasu. [9] Kawoi au qarettiis; shin ba caaquwaa gishshaunne banaara uttida imattaa

gishshau, iyyo immana mala azaziis. [10] Kawoi kiittidi, Yohaannisa qooriyaa qasho
keettan muucissiis. [11] Huuphiyaa soruwan wotti ehiidi, na7eessi immidosona; na7iyaa
he huuphiyaa ba aayeekko efaasu. [12] Yohaannisi erissiyo ashkkarati yiidi, a ahaa efiidi
moogidosona; moogidi Yesuusau biidi odidosona.

Yesuusi Ichchashu SHa7u Asaa Miziis
(Marqqoosa 6:30-44; Luqaasa 9:10-17; Yohaannisa 6:1-14)

[13] Yesuusi hegaa siyidi, wolwoluwan gelidi, he sohuwaappe barkka asi bainnasaa biis;
asai hegaa siyidi, katamaappe denddidi, tohuwan a kaalliis. [14] Yesuusi wolwoluwaappe
kiyido wode, daro asaa be7idi, he asau qarettiis; yaatidi etaara de7iya harggancchchata
pattiis.

[15] Sa7ai omariyo wode, Yesuusi erissiyo ashkkarati Yesuusakko yiidi, “Hagee sohoi asi
bainna soho; ha77i sa7aikka qammiichchiis; asai ubbai qeeri katamata biidi, bau qumaa
shammana mala, asaa yedda” yaagidosona.

[16] SHin Yesuusi eta, “Asai baanau koshshenna; asau miyoobaa intte immite” yaagiis.

[17] Eti zaaridi a, “Nuuyyo hagan ichchashu oittappenne naa77u moleppe attin, hari
baawa” yaagidosona.

[18] Yaagin Yesuusi eta, “Hegeeta tau haa ekki ehiite” yaagiis. [19] Asai maatan uttana
mala, Yesuusi azaziis; ichchashu oittaanne naa77u moliyaa oiqqidi, saluwaa pude xeellidi,
Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, ba erissiyo ashkkaratussi immin, eti daro asaayyo
gishidosona. [20] Asai ubbai miidi kalliis; kallin attida xarzzai tammanne naa77u samppaa
kumidaagaa denttidosona. [21] Miida asai maccaasaanne naata paidennan, ichchashu sha7aa
gidiyaagaa keena.

Yesuusi Abbaa Bollaara Hemettidi Biis
(Marqqoosa 6:45-52; Yohaannisa 6:15-21)

[22] Yesuusi daro asaa yeddiiddi, ba erissiyo ashkkarati wolwoluwan gelidi, baappe
sinttatidi, abbaappe hefintti pinnana mala azaziis. [23] Asaa yeddidi, Xoossaa woossanau
deriyaa huuphiyaa barkka kiyiis; sa7ai qammiichchinkka hegan barkka de7ees. [24] SHin
wolwoloi he wode abbaa bollan de7ishin, sintta baggaara carkkoi carkkiyo gishshau,
beetai wolwoluwaa sugees.

[25] Baira kuttoi waassi simmin, Yesuusi abbaa bolli hemettiiddi, etakko yiis. [26] Erissiyo
ashkkarati abbaa bolli i hemettishin be7idi dagammidi, “Hegee moitille gidennee!”
yaagidi yayyidi waassidosona.

[27] SHin Yesuusi sohuwaara eta, “Aikko baawa; tanattennee; yayyoppite” yaagiis.

[28] PHeexiroosi zaaridi a, “Ta Godau, hegee nena gidikko, taani haattaa bollaara neekko
baana mala, tana azazarkkii” yaagiis.

[29] Yesuusi PHeexiroosa, “Haa ya” yaagiis.

PHeexiroosi wolwoluwaappe wodhdhidi, haattaa bollaara hemettiiddi, Yesuusakko
beettaa doommiis. [30] SHin wolqqaama carkkuwaa be7idi yayyiis; haattai bana mituwaa
doommido wode, ba qaalaa xoqqu oottidi, “Ta Godau tana ashsharkkii!” yaagiis.

[31] Sohuwaara Yesuusi ba kushiyaa yeddidi, PHeexiroosa oiqqidi, “Laa ha ammanoi
laafidoogoo! Aissi siradii?” yaagiis.

[32] Eti naa77ai wolwoluwan gelido wode, carkkoi woppu giis. [33] Wolwoluwaa giddon
de7iya erissiyo ashkkarati Yesuusa, “Neeni Xoossaa Na7aa gididoogee tuma” yaagidi au
goinnidosona.

Yesuusi Genssereexen Harggancchchaa Pattiis
(Marqqoosa 6:53-56)

[34] Eti abbaa pinnidi, Genssereexa giyo biittaa gakkidosona. [35] He biittaa asai Yesuusa eriis;
eridi hegaa heera biitta ubbaa kiittidi, harggiya asa ubbaa akko ehiis. [36] Harggiya asai a
afalaa macara xalaalaa bochchana mala, a woossiis; macaraa bochchida ubbaikka paxiis.

15

Aawatu Wogaabaa
(Marqqoosa 7:1-13)

1 Hegaappe guyyiyan, higgiyaa tamaarissiya issi issi asatinne Parisaaweti
Yerusalaameppe Yesuusakko yiidi, 2 “Neeni erissiyo ashkkarati aissi nu aawatu
wogaa mooriyoonaa? Aissi giikko, eti qumaa maanaappe kasetidi, bantta kushiyaa
meecettokkona” yaagidosona.
3 Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; “Intte intte wogaa gishshau, Xoossaa azazuwaa
poliyoogaa aissi ixxeetii? 4 Aissi giikko Xoossai, ‘Ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha’
qassi, ‘Ba aawaa woi ba aayyiyo cayiyaagee haiqqo’ yaagiis. 5-6 SHin intte, ‘Issi asi ba
aawaa woi ba aayyiyo maaddiyoobi bau de7in, “Hegee Xoossaabaa” giikko, ba aawaa woi
ba aayyiyo bonchchanau bessenna’ yaageeta; yaatidi intte intte wogaa polanau Xoossaa
qaalaa xaissideta. 7 Ha lo77o milatiya iita asatoo, Isiyaasi balennan inttebau hananabaa
yootiiddi,
8 ‘Xoossai hagaadan yaagiis;
“Hagee asai tana
ba bolla doonan bonchchees;
shin eta wozanai
taappe haahuwan de7ees.
9 Asai tau mela goinnees;
aissi giikko, asi oottido azazuwaa
Xoossaa higgiyaa milatissidi
tamaarissees” giis’ yaagiis”
yaagiis.

Asaa Tunissiyaabata
(Marqqoosa 7:14-23)

10 Yesuusi daro asaa baakko xeesidi, “Siyitenne akeekite; 11 asa tunissiyaabai doona giddo
geliyaabaa gidenna; shin asa tunissiyaabai doonappe kiyiyaabaa” yaagiis.
12 Hegaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati akko yiidi, “Parisaaweti neeni haasayidoogaa
siyidi, hanqqettidoogaa akeekai?” yaagidosona.
13 SHin Yesuusi zaaridi, “Saluwan de7iya ta Aawai tokkibeenna mitta ubbai shodettana.
14 Etabau hirggoppite; eti qooqe kaalettiya qooqeta; qooqee qooqe kaalettikko, naa77aikka
ollan kunddana” yaagiis.
15 Yaagin PHeexiroosi zaaridi, “Ha leemisuwaa birshshettaa nuuyyo odarkkii” yaagiis.
16 Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Intteyyo qassi ha77i gakkanaashinkka gelibeennee?
17 Doonan geliya ubbai ulo giddo biidi, qassi uloppe gaxi kiyiyoogaa erekketii? 18 SHin
doonappe kiyiyaabai wozanappe kiyees; asa tunissiyaabai hegaa malaa. 19 Aissi gi-
ikko, wozana giddoppe iita qofai, woriyoogee, shaaramuxiyoogee, qassi shaaramuxanau
qaaqqatiyoogee ubbai, wuuqqiyoogee, wordduwaa markkattiyoogee, cashshai kiyees.
20 Hegaa milatiyaabai asa tunissiyoogaappe attin, meeccibeenna kushen miyoogee asa
tunissenna” yaagiis.

Kanaane Asa Gidiya Issi Maccaasee Ammanuwaa
(Marqqoosa 7:24-30)

21 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi hegaappe aggidi, Xiiroosanne Sidoona giyo katamati
de7iyo biitti biis. 22 Kanaane giyo biittaa maccaasa issinniyaa hegaappe Yesuusakko yaada,
ba qaalaa xoqqu oottada, “Ta Godau, Daawita na7au, tana maararkkii; ta na7iyo xalahee
pala ohetta oiqqiis” yaagaasu.
23 SHin Yesuusi iyyo qaalanne qaattibeenna; erissiyo ashkkarati akko yiidi, “Ha
mishiriyaa nu geeduwaa kaalla kaallada, ba qaalaa xoqqu oottada yootausu; hegaa
gishshau, neeni o yeddarkkii” yaagidi woossidosona.
24 Yesuusi zaaridi, “Taani bayida dorssau, Israa7eela asaa xalaalau kiitettaas” yaagiis.
25 SHin a yaada, “Ta Godau, tana maaddarkkii!” yaagada au goinnaasu.

[26] Qassi i zaaridi, “Naatu qumaa ekkidi, zairotuyyo oliyoogee lo77o gidenna” yaagiis.
[27] Mishiriyaa, “Ee ta Godau, hegee tuma; shin harai atto zairotikka bantta godati miishin,
masoofiyaappe laalettida suuppaa moosonattennee” yaagaasu.
[28] Yaagin Yesuusi zaaridi o, “Ha mishiree, ne ammanoi gita; neeni koyidoogaadan neeyyo
hano” yaagiis. I na7iyaa sohuwaarakka paxa aggaasu.

Yesuusi Daro Harganchchata Pattiis

[29] Yesuusi hegaappe denddidi, Galiila Abbaa mati biis; qassi issi deriyaa bolli kiyidi,
hegan uttiis. [30] Daro asai wobbeta, qooqeta, quunatanne duudeta, qassi hara darota
ekkidi, akko ehiis; ehiidi a matan wottiis. Yesuusi eta pattiis. [31] Hegaa gishshau, asai
duudeti haasayishin, quunati sitti giishin, wobbeti hemettishin, qooqeti xeellishin be7idi
garamettidi, Israa7eela asaa Xoossaa galatiis.

Yesuusi Oiddu SHa7u Asaa Miziis
(Marqqoosa 8:1-10)

[32] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata baakko xeesidi, “Ha daro asai tanaara heezzu gallassi
gakkanaassi gam77ido gishshau, taani ha asau qarettais; etau ha77i miyoobi baawa. Qassi
eti ogiyan daafuridi kunddenna mala, quma mizennan eta mela yeddanaukka koyikke”
yaagiis.
[33] Erissiyo ashkkarati zaaridi Yesuusa, “Nuuni ha bazzuwan hagaa keena asaa kalissiya
quma auppe demmanee?” yaagidosona.
[34] Qassi Yesuusi eta, “Intteyyo aappun oittai de7ii?” yaagidi oichchiis.
Eti, “Laappun oittainne guutta moletuppe amaridaageeti de7oosona” yaagidosona.
[35] Yesuusi asaa, “Sa7an uttite” yaagiis. [36] Yaagidi he laappun oittaanne moliyaa oiqqidi,
Xoossaa galatiis; menttidi erissiyo ashkkaratussi immiis; qassi erissiyo ashkkarati daro
asaassi immidosona.
[37] Asai ubbai miidi kalliis; miishin attida laappun samppaa kumida xarzzaa erissiyo
ashkkarati denttidosona. [38] Miida asai maccaasaanne naata paidennan, oiddu sha7u
attumaasa. [39] Yesuusi asaa yeddidoogaappe guyyiyan, wolwoluwan gelidi, Magedoona giyo
biitti biis.

16

Malaataa Be7anau Oichchido Oishaa
(Marqqoosa 8:11-13; Luqaasa 12:54-56)

[1] Issi issi Parisaawetinne Saaduqaaweti Yesuusakko yiidi, a paaccanau koyidosona;
yaatidi banttana saluwaappe malaata bessana mala woossidosona. [2] SHin Yesuusi
zaaridi, eta hagaadan yaagiis; “Sa7ai qammiyo wode intte, ‘Saloi zo77ido gishshau, sa7ai
booqallana’ yaageeta; [3] wonttimaatti qassi, ‘Saloi zo77idi gubbanido gishshau, hachchi
irai bukkana’ yaageeta; saluwaa xeellidi, sa7ai hananabaa eranau danddayeeta; shin
ha wodiyaa malaataa shaakki eranau danddayekketii? [4] Ha wodiyaa asai iitai, Xoossau
ammanettennaagee, malaata koyees; hananabaa yootiya Yoonaasa malaataappe attin,
hara malaati au imettenna” yaagiis. Yaagidi, eta yeggi bayidi biis.

Parisaawetunne Saaduqaawetu Irshshuwaa
(Marqqoosa 8:14-21)

[5] Erissiyo ashkkarati abbaa pinnido wode, qumaa efaanaagaa dogidosona. [6] Yesuusi eta,
“Parisaawetu irshshuwaappenne Saaduqaawetu irshshuwaappe inttena eridi naagettite”
yaagiis.
[7] Eti bantta giddon, “I hagaa giyoogee nuuni qumaa ehibeenna gishshaassa” yaagidi
haasayaa doommidosona.
[8] SHin eti giyoogaa Yesuusi eridi, “Ha ammanoi paccidoogeetoo, qumi bainna gishshau,
aissi intte giddon haasayeetii? [9] Ha77ikka intteyyo gelibeennee? Taani ichchashu oittaa
ichchashu sha7u asaayyo battidoogaa, qassi intte aappun samppaa kunttidi denttidaakko
hassayekketii? [10] Woi taani laappun oittaa oiddu sha7u asaayyo battidoogaa, qassi intte
aappun samppaa kunttidi denttidaakko hassayekketii? [11] Taani inttena Parisaawetu

irshshuwaappenne Saaduqaawetu irshshuwaappe naagettite giyoogaappe attin, oittabaa intteyyo haasayabeennaagaa intte waanidi akeekekketii?" yaagiis.
[12] Erissiyo ashkkarati Yesuusi banttau odidoogee, Parisaawetu timirttiyaappenne Saaduqaawetu timirttiyaappe eti naagettanaagaa gididoogaappe attin, oittan tigiyo irshshuwaappe naagettanaagaa gidennaagaa he wode akeekidosona.

PHeexiroosa Ammanuwaanne Markkatettaa
(Marqqoosa 8:27-30; Luqaasa 9:18-21)

[13] Yesuusi Piliphphoosi-Qiisaariyaa giyo biittaa gakkido wode, ba erissiyo ashkkarata, "Asai tana, Asa Na7aa oona gii?" yaagidi oichchiis.
[14] Erissiyo ashkkarati zaaridi, "Nena issi issi asai, Xammaqiya Yohaannisa yaagees; harati qassi Eelaasa yaagoosona; qassi baggati Ermmaasa woi hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa yaagoosona" yaagidosona.
[15] Yaagin Yesuusi eta, "Yaanin intte tana oona geetii?" yaagiis.
[16] Simoon PHeexiroosi zaaridi, "Neeni de7o Xoossaa Na7aa Kiristtoosa" yaagiis.
[17] Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Yoona na7aa Simoonaa, hagaa neessi saluwan de7iya ta Aawai erissidoogaappe attin, asi ooninne nena erissibeenna gishshau, neeni anjjettidaagaa. [18] PHeexiroosaa, taani neeyyo odais; neeni shuchcha; taani ha zaallaa bolli ta woosa keettaa keexxana; ta woosa keettaa harai atto, Si7ooliyaa wolqqaikka xoonanau danddayenna. [19] Taani neessi saluwaa kawotettaa qulppiyaa immana; neeni sa7an qachchiyo ubbai saluwan qashetti uttiis; neeni sa7an birshshiyo ubbai saluwankka birshshetti uttiis" yaagiis.
[20] Hegaappe guyyiyan, Kiristtoosa i gididoogaa erissiyo ashkkarati oossinne odenna mala, eta azaziis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabaanne Haiquwaabaa Koiro Oduwaa Odiis
(Marqqoosa 8:31-33; Luqaasa 9:22-27)

[21] He wodeppe doommidi Yesuusi, "Taani Yerusalaame bin, tana cimati, qeese halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti daro waissanau bessees; eti tana woranaunne taani heezzantto gallassi haiquwaappe denddanau bessees" yaagidi, ba erissiyo ashkkaratussi geeshshidi oduwaa doommiis.
[22] PHeexiroosi a issi baggi zaaridi, "Ta Godau, Xoossai nena hegaappe ashsho; hagee ne bolli mulekka yeenna" yaagidi a zoranau doommiis.
[23] SHin Yesuusi guyye simmidi PHeexiroosa, "Ha Seexaanau, neeni ta matappe kichcha; neeni asi dosiyoobaa qoppiyoogaappe attin, Xoossai dosiyoobaa qoppenna gishshau, tau xube gidadasa" yaagiis.

Yesuusa Kaalliyo Hanotaa
(Marqqoosa 8:34-9:1; Luqaasa 9:23-27)

[24] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba erissiyo ashkkarata hagaadan yaagiis; "Tana kaallanau koyiya urai de7ikko, bana yeggi bayo; yaatidi ba masqqaliyaa tookkidi, tana kaallo. [25] Aissi giikko, ba shemppuwaa ashshana koyiya urai bashshana; shin ba shemppuwaa ta gishshau bashshiya urai ashshana. [26] Issi urai sa7an de7iya ubbabaa bau shiishshidi, ba shemppuwaa bashshikko, a ai maaddanee? Woi issi urai ba shemppuwaa wozanau ai immana danddayii? [27] Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, ta Aawaa bonchchuwan ta kiitanchchatuura yaana hanais; asa ubbau he wode a oosuwaa malaa immana. [28] Taani intteyyo tumaa gais; amarida asati, taani, Asa Na7ai, kawo gidada yiyoogaa be7ana gakkanaassi, haiqqennaageeti hagan de7oosona" yaagiis.

17

Yesuusa Merai Laamettiis
(Marqqoosa 19:2-13; Luqaasa 9:28-36)

[1] Yesuusi usuppun gallassappe guyyiyan, banaara PHeexiroosa, Yaaqoobanne, Yaaqooba ishaa Yohaannisa ekkidi, eta xalaalaa gita deriyaa huuphiyaa kessiis. [2] Qassi eti xeellishin,

eta sinttan laamettiis; a som77oi awa aifiyaadan poo7iis; a maayoikka poo7uwaadan
booxxiis. [3] Muuseenne Eelaasi Yesuusaara haasayishin, ha heezzu erissiyo ashkkarati
be7idosona. [4] PHeexiroosi Yesuusa, "Ta Godau, nuuni hagan de7iyoogee nuussi lo77o;
neeni dosikko, nuuni hagan heezzu zamppata issuwaa neessi, issuwaa Muusessi, issuwaa
Eelaasassi zamppayana" yaagiis.
[5] I haasayishin, poo7iya shaarai yinne eta gentti aggiis; genttin shaaraappe, "Hagee
taani siiqiyo tana ufaissiya ta Na7aa; i giyoogaa siyite" giya qaalai yiis.
[6] Erissiyo ashkkarati he qaalaa siyido wode, daro yayyidi, gufanni wodhdhidosona.
[7] Yesuusi etakko yiidi, eta bochchiis; bochchidi, "Denddite; yayyoppite" yaagiis. [8] Eti xoqqu
giidi xeelliyo wode, Yesuusa xalaalaappe attin, hara asa oonanne be7ibookkona.
[9] Eti deriyaappe wodhdhishin, Yesuusi eta, "Taani Asa Na7ai, haiquwaappe denddana
gakkanaassi, ha intte be7idoogaa ooyyoonne odoppite" yaagidi azaziis.
[10] Erissiyo ashkkarati Yesuusa, "Yaatin, higgiyaa tamaarissiyaageeti aissi, 'Eelaasi kase-
tidi yaanau bessees' giyoonaa?" yaagidi oichchidosona.
[11] Oichchin i zaaridi yaagiis; "Eelaasi kaseti yiidi, ubbabaa giigissana. [12] SHin taani
intteyyo odais; Eelaasi hagaappe kase yiichchiis. Yin asai a ba koyidobaa ubbaa ootti-
doogaappe attin eribeenna; hegaadankka, qassi tana, Asa Na7aa, asai waissana" yaagiis.
[13] Erissiyo ashkkarati he wode banttau Yesuusi Xammaqiya Yohaannisabaa odiyoogaa
akeekidosona.

Yesuusi Xalahee Oiqqido Na7aa Pattiis
(Marqqoosa 9:14-29; Luqaasa 9:37-43)

[14] Eti daro asaakko yiido wode, issi bitanee Yesuusakko yiidi, a sinttan gulbbatidi, [15] "Ta
Godau, ta na7aa kaarettai oiqqin, i daro wode taman, qassi daro wode haattan kunddiyo
gishshau, i keehi sahettees; a pattarkkii. [16] Ne erissiyo ashkkaratukkokka a ehaas; shin
pattanau danddayibookkona" yaagiis.
[17] Yesuusi zaaridi eta, "Ammanenna ha wodiyaa geella asau! Taani inttenaara aude
gakkanaassi de7anee? Qassi inttebaa aude gakkanaassi danddayanee? Na7aa taakko haa
ekki yiite" yaagiis. [18] Yesuusi xalahiyaa, "Appe kiya" giidi azazin, xalahee na7aappe kiyi
aggiis; sohuwaarakka na7ai paxi bayiis.
[19] Hegaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati banttarkka Yesuusakko yiidi, "Nuuni
xalahiyaa kessanau aissi danddayibookkonii?" yaagidosona.
[20] Yaagin Yesuusi eta yaagiis; "Hegee intte ammanoi guuxxido gishshataassa; taani
intteyyo tumaa odais; intteyyo sanaafici giyo qii mittee aifee keena ammanoi de7iyaakko,
intte ha deriyaa, 'Hagaappe yaa shiiqa' yaagiyaakko i shiiqana; intte ai oottanaukka dand-
dayana. [21] SHin hagaa malaa woosappenne xoomappe harabai kessanau danddayenna"
yaagiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Naa77anttuwaa Odiis
(Marqqoosa 9:30-32; Luqaasa 9:43-45)

[22] Erissiyo ashkkarati Galiilan, issippe shiiqi uttidaashin, Yesuusi eta, "Tana, Asa Na7aa,
asi asau aattidi immana. [23] Asai tana worana; worin taani heezzantto gallassi haiquwaappe
denddana" yaagiis. Erissiyo ashkkarati daro qarettidosona.

Beeta Maqidasiyaa Giiraa Giiriyoogaa

[24] Yesuusinne erissiyo ashkkarati Qifirinaahooma katamaa yiido wode, Beeta Maqi-
dasiyaassi giiraa ekkiyaageeti PHeexiroosakko yiidi, "Inttena tamaarissiyaagee Beeta
Maqidasiyaa giiraa giirennee?" yaagidosona.
[25] I zaaridi, "Giirees" yaagiis.
PHeexiroosi soo gelido wode, Yesuusi kasetidi a, "Simoonaa, ne qofai aibee? Ha sa7aa
kawoti qaraxaa woi giiraa ooppe ekkiyoonaa? Bantta biittaa asaappe ekkiyoonaayye woi
hara biitta asaappe ekkiyoonaa?" yaagiis.
[26] Yaagin PHeexiroosi, "Hara biitta asaappe ekkoosona" yaagiis.

Yesuusi PHeexiroosa, “Yaatikko, biittaa asai giiranau bessenna. [27] SHin nuuni ha asata
hanqqetissanau koyokko; neeni abbaa baada aani piriyaa yegga; yaatada koiro kiyiya
moliyaa oiqqada, a doonaa pooqqiyo wode, giirau gidiya miishshaa neeni demmana.
Hegaa ekkada, ta giiraanne ne giiraa etau qanxxa” yaagiis.

18

Ubbaappe Aadhdhiyaagee Oonee?
(Marqqoosa 9:33-37; Luqaasa 9:46-48)

[1] Erissiyo ashkkarati Yesuusakko he wode yiidi, “Saluwaa kawotettan ubbaappe aadhd-
hiyaagee oonee?” yaagidosona.
[2] Yaagin Yesuusi issi guutta na7aa xeesidi, eta giddon essidi, hagaadan yaagiis; [3] “Taani
intteyyo tumaa odais; Xoossaakko intte simmidi, guutta naatudan hanana xayikko,
saluwaa kawotettaa mulekka gelanau danddayekketa. [4] Simmi ha guutta na7aadan, bana
kaushshiya ooninne saluwaa kawotettan ubbaappe aadhdhiyaagaa. [5] Qassi hagaa mala
na7a ta sunttan mokkiya ooninne tana mokkees. [6] SHin tana ammaniya ha guutta
naatuppe issuwaa balettiya ooninne, gaacciyo wogga woxaa ba qooriyan qachchidi,
ciimma abban mitettiyoogee au keha.

Xubiyaassi Gaaso Gidiyaabaa
(Marqqoosa 9:42-48; Luqaasa 17:1-2)

[7] “Sa7ai asaa xubbiyo gishshau, sa7aayyo aayye7ana; aissi giikko, xubbiyaabai yuussaa
aggenna; shin xubee a gaasotan yiyo uraayyo aayye7ana.
[8] “Ne kushee woi ne tohoi nena balettikko, neeppe qanxxa ola; neeni naa77u
kushiyaaranne naa77u tohuwaara merinaa taman olettanaagaappe wobbe woi duuxa
kushiyaara merinaa de7uwaa geliyoogee neeyyo keha. [9] Qassi ne aifee nena balettikko,
neeppe wooca ola; neeni naa77u aifiyaara Gaannabiyaa taman olettanaagaappe issi
aifiyaara merinaa de7uwaa geliyoogee neeyyo keha.
[10] “Intte ha guuttatuppe issuwaanne karenna mala, inttena naagite; aissi giikko, taani
intteyyo odais; saluwan eta kiitanchchati ubba wode, saluwan de7iya ta Aawaa sinttan
de7oosona. [11] Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, bayidaagaa ashshanau yaas.

Bayida Dorssaa Leemisuwaa
(Luqaasa 15:3-7)

[12] “Issi asayyo xeetu dorssati de7iyaageetuppe issoi bayikko, uddufun tammanne
uddufunaa deriyan yeggi bayidi, he bayidaagaa koyanau beennee? Intte woigeetii?
[13] Taani intteyyo tumaa gais; i demmikko, bayibeenna uddufun tammanne uddufun
dorssatuppe aattidi, he issi dorssan ufaittees. [14] Hegaadankka, saluwan de7iya intte Aawai
ha guuttatuppe issoi bayyanaagaakka koyenna.

Moorida Asassi Oottanau Bessiyaabaa

[15] “Ne ishai nena naaqqikko, nerkka akko baada, a mooruwaa au yoota; i nebaa siyikko,
ne ishaa balaappe zaaradasa. [16] SHin i nebaa siyennan ixxikko, naa77u woi heezzu markkai
markkattidoogan yoho ubbai tumattiyo gishshau, hara issi woi naa77u asa nenaara ekka
efa. [17] I etabaa siyennan ixxikko, ubbabaa woosa keettaassi oda; qassi woosa keettai
giyoogaakka i siyennan ixxikko, ammanenna asadaaninne giiraa ekkiya asadan a paida.
[18] “Taani intteyyo tumaa gais; sa7an intte qachchiyo ubbai saluwankka qashetti uttiis;
qassi sa7an intte birshshiyo ubbai saluwankka birshshetti uttiis.
[19] “Qassikka taani intteyyo odais; intteppe naa77u urai sa7an Xoossaa woossiyooban
aibiininne maayettikko, saluwan de7iya ta Aawai hegaa intteyyo immana. [20] Aissi giikko,
naa77u urai woi heezzu urai ta sunttan shiiqiyoosan, taani hegan eta gidduwan de7ais”
yaagiis.

Atto Giyoogaa

[21] PHeexiroosi he wode Yesuusakko yiidi, “Godau, ta ishai tana aapputoo naaqqikko taani
ayyo atto gaanau bessii? Laappuntto gakkanaassi naaqqiineeyye?” yaagidi a oichchiis.

22 Yesuusi zaaridi a, “CHii, taani nena laappun tammutoo laappuntto gaisippe attin,
laappuntto giikke.
23 “Aissi giikko, saluwaa kawotettai ba ashkkaratuura miishshaa qoodettanau qoppida
kawuwaa milatees. 24 He kawoi miishshaa qoodettanau doommido wode, daro sha7u
paundde acoi de7iyo issi bitaniyaa akko ehiidosona. 25 SHin he ashkkarau acuwaa
qanxxiyoobai xayin, a godai he acuwaa qanxxanau, a machchiyaanne inne a naati, qassi
au de7iya ubbabai baizettana mala, a azaziis. 26 Hegaa gishshau, ashkkarai ba godaa sinttan
gulbbatidi, ‘Ta godau, hai nanggashsharkkii; taani neeyyo ubbabaakka qanxxana’ yaagidi
a woossiis. 27 Woossin a godai au qarettidi, a yeddi bayiis; a acuwaakka ayyo maari aggiis.
28 “SHin he ashkkarai kiyidi, ba lagge ashkkaratuppe issoi baappe ishatamu bira
gidiyaagaa tal77idaagaara gaittidi, ‘Ne bolli de7iya ta miishshaa qanxxa’ yaagi oiqqidi, a
cuulliis.
29 “Cuullin he a lagge ashkkarai a sinttan gulbbatidi, ‘Hai nanggashsharkkii; taani neeyyo
ubbabaakka qanxxana’ yaagidi a woossiis.
30 “SHin ixxidi ekki efiidi, a laggee he acuwaa qanxxana gakkanaashin, qasho keettaa
gelissiis. 31 Hegaa gishshau, a lagge ashkkarati hegaa be7idi, daro yiillotidosona; bantta
godaakko biidi, i oottido ubbabaa au odidosona.
32 “Hegaappe guyyiyan, godai he ashkkaraa xeesidi, ‘Ha iita ashkkarau, neeni tana
woossido gishshau, taani he aco ubbaa neeyyo maara aggaas. 33 Taani neeyyo he acuwaa
maaridoogaadan, neenikka ne lagge ashkkarau maaranau bessennee?’ yaagiis. 34 Yaagidi
a daro hanqqettidi, ba acuwaa ubbaa i qanxxana gakkanaashin, paxa kaa7ettana mala,
qasho keettaa gelissiis.
35 “Intte huuphiyan huuphiyan intte ishau wozanappe atto gaana xayikko, he godai
ba ashkkaraa oottidoogaadan, saluwan de7iya ta Aawaikka inttena hegaadan oottana”
yaagiis.

19

Yesuusi Geluwaa Ehuwaabaa Tamaarissiis
(Marqqoosa 10:1-12)

1 Yesuusi he haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan, Galiilappe denddidi, Yorddaanoosa
SHaafaappe hefinttan de7iya Yihudaa biittaa biis. 2 Daro asai a kaallidi biidaagaa hegan
pattiis.
3 Issi issi Parisaaweti paaccanau Yesuusakko yiidi, “Issi asi issiban gaasottidi, ba
machchiyo yeddanau nu higgee azazii?” yaagidi a oichchidosona.
4 Oichchin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; “Xoossai koiro eta medhdhiiddi, at-
tumaasanne maccaasa oottiis. 5 Hegaa gishshau, ‘Issi asi ba aawaanne ba aayyiyo aggi
bayidi, ba machcheera issippe de7ees; eti naa77ai issi asa gidoosona’ yaagiya qaalaa nab-
babibeekketii? 6 Hegaa gishshau, eti issi asa gidiyoogaappe attin, naa77u asa gidokkona;
hegaa gishshau, Xoossai issippe gattidoogaa asi shaakkoppo” yaagiis.
7 Parisaaweti Yesuusa, “Yaatin, Muusee aissi issi urai ba machcheeyyo paramaa immidi
yeddana mala azazidee?” yaagidosona.
8 Yesuusi zaaridi, “Intte intte maccaasaa yeddana mala, Muusee inttena azazidoogee,
intte yootin siyennaageeta gidido gishshaassappe attin, koiro hegaa mala gidenna. 9 Taani
intteyyo odais; ba machchiyo shaaramuxennan de7ishin yeddidi, haranno ekkiya ooninne
shaaramuxees; harai yeddidooro ekkiyaageekka shaaramuxees” yaagiis.
10 Erissiyo ashkkarati a, “Azina giddooninne machchi giddon de7iya wogai hegaa mala
gidikko, ekkennaaninne gelennan de7iyoogee keha” yaagidosona.
11 SHin Yesuusi eta yaagiis; “Hagaa mala timirttee Xoossai immidoogeetussappe attin,
asa ubbaassa gidenna; 12 aissi giikko, bantta aayee uluwaappe yelettiyo wodekka, attu-
matetti bainnan yelettidaageeti de7oosona; qassi asi qaaratidoogeetikka de7oosona; qassi
saluwaa kawotettaa gishshau, banttana qaaratidaageeti de7oosona; ha timirttiyaa eranau
danddayiya ooninne ero” yaagiis.

Yesuusi Guutta Naatu Bolli Ba Kushiyaa Wottiis
(Marqqoosa 10:13-16; Luqaasa 18:15-17)

13 Yesuusi he wode ba kushiyaa guutta naatu bolli wottidi, Xoossaa woossana mala,
issi issi asai naata akko ehiis; shin erissiyo ashkkarati he asaa hanqqettidosona. 14 SHin
Yesuusi, "Guutta naati taakko yiyoogaa diggoppite; aissi giikko, saluwaa kawotettai
hageetu malaassa" yaagiis.
15 Yaagidi ba kushiyaa eta bolli wottidoogaappe guyyiyan, hegaappe aggi bayidi biis.

Yelaga, Dure Bitaniyaa Oishaa
(Marqqoosa 10:17-31; Luqaasa 18:18-30)

16 Issi bitanee Yesuusakko yiidi, "Tamaarissiyaagoo, taani merinaa de7uwaa demmanau
lo77obaa ai oottoo?" yaagiis.
17 Yesuusi a, "Lo77obai aibakko tana aissi oichchai? Issuwaa xalaalai lo77o; shin neeni
merinau de7anau koyikko, azazota naaga" yaagiis.
18 Bitanee, "Augeeta?" yaagidi oichchiis.
Oichchin Yesuusi zaaridi, "Woroppa; shaaramuxoppa; wuuqqoppa; worddo markkat-
toppa; 19 ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha; ne shooruwaakka ne huuphedan siiqa"
yaagiis.
20 He yelaga bitanee Yesuusa, "Taani hegaa ubbaakka guutta naatettaasappe doommada
naagaas; yaatin, tau pacciyaabi aibee?" yaagiis.
21 Yesuusi bitaniyaa, "Neeni polida asa gidanau koyikko, baada neeyyo de7iyaabaa
baizzada, he miishshaa hiyyeesau imma; neeni saluwan duretana; yaatada yaada tana
kaalla" yaagiis.
22 SHin he yelaga bitanee hegaa siyido wode, i daro dure gidiyo gishshau, qarettiiddi aggi
bayidi biis.
23 Yesuusi ba erissiyo ashkkaratussi, "Taani intteyyo tumaa gais; dure asi saluwaa
kawotettaa gelanaagee daro meto gidana. 24 Taani gujjadakka intteyyo odais; dure asi
Xoossaa kawotettaa gelanaagaappe, gaameelai marppiyaa xoo7iyaara aadhdhanaagee
matattees" yaagiis.
25 Erissiyo ashkkarati hegaa siyidi garamettidi, "Yaatin, ooni attanau danddayii?"
yaagidosona.
26 Yesuusi eta tishshi ootti xeellidi, "Hagee asau danddayettenna; shin Xoossau ubbabai
danddayettees" yaagiis.
27 PHeexiroosi he wode zaaridi Yesuusa, "Be7a, nuuni nuuyyo de7iya ubbabaa aggi
bayidi, nena kaallida; yaatidi nuuni ai demmaneeshsha?" yaagiis.
28 Yaagin Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Taani intteyyo tumaa gais; taani, Asa Na7ai,
ooratta biittan ta kawotaa araatan uttiyo wode, tana kaallida inttekka tammanne naa77u
Israa7eela zaretu bolli pirddanau, tammanne naa77u kawotaa araatan uttana. 29 Ta sunttaa
gishshau, keettata woi ishantta woi michchentta, woi aawaa woi aayyiyo woi machchiyo,
woi naata woi gadiyaa aggida ooninne, xeetu kushiyaappe dichchaa ekkana; qassi merinaa
de7uwaakka laattana. 30 SHin daroti ha77i sinttan de7iyaageeti guyye aadhdhana; qassi
daroti ha77i guyyen de7iyaageeti sinttau aadhdhana.

20

Woiniyaa Turaa Giddon Oottiya Oosanchchatu Leemisuwaa

1 "Saluwaa kawotettai woiniyaa giyo turaa gidduwaa oosanchchata keraa ootissanau,
maallado guuraara kiyida woiniyaa turaa godaa milatees. 2 I he oosanchchatuyyo hachchi
hachchi issi shilingge qanxxanau etaara giigidi, ba woiniyaa turaa gidduwaa ootissanau
eta yeddiis.
3 "Qassi heezzu saate gidishin kiyidi, oosoi bainnan qocan eqqida hara asata be7idi, 4 eta,
'Inttekka qassi ta woiniyaa turaa gidduwaa oottanau biite; taani intteyyo bessiya waagaa
qanxxana' yaagiis; yaagin eti biidosona. 5 Naa77anttuwaakka usuppun saatiyaaninne
uddufun saatiyan kiyidi, hegaadan oottiis. 6 Tammanne isiini saatiyan i kiyiyo wode,

harati hegan eqqidaageeta demmidi, ‘Ooso oottennan kumetta gallassaa hagan aissi eqqi
pe7idetii?’ yaagiis.
7 “Yaagin eti, ‘Nuna ootissiya asi xayido gishshau eqqi pe7ida’ yaagidosona.
“I, ‘Inttekka qassi ta woiniyaa turaa gidduwaa oottanau biite’ yaagiis.
8 “Sa7ai omariyo wode, woiniyaa turaa godai oosanchchatu halaqaa, ‘Oosanchchata
xeesada, wurssettan oosuwan gelidaageetuppe doommada koiro gelidaageeta
gakkanaassi, eta damoozaa qanxxa’ yaagiis.
9 “Tammanne isiinintta saatiyan oosuwaa doommidaageeti yiidi, huuphiyan huuphiyan
issi issi shilinggiyaa ekkidosona. 10 Koiro oosuwaa doommida asati yiido wode, daruwaa
ekkanau qoppidosona; shin etikka huuphiyan huuphiyan issi issi shilinggiyaa ekkidosona.
11-12 Ekkidi, ‘Ha guyyeppe yiidaageeti issi saate xalaalaa oottidosona; kumetta gallassaa
daafuraanne hombbiyaa ekkida nuugaara eta damoozaa lagge oottadasa’ yaagidi banttana
oosuwan gelissidaagaa bolli zuuzummidosona.
13 “SHin i etappe issuwaa hagaadan yaagiis; ‘Ta jaalau, taani nena naaqqabeikke; issi
shilinggiyan tanaara giigabeikkiiyye? 14 Neegaa ekkada ba; taani ha wurssettan oosuwan
gelidaagaassikka neegaa keenaa immanau koyais. 15 Taani ta miishshan ta koyidobaa
oottanau tau maati baawee? Woi taani keha gidido gishshau, neeni qanaatai?’ yaagiis.
16 “Hegaadankka, qassi guyyeegeeti sinttau aadhdhana; sinttaageeti guyye aadhdhana;
aissi giikko, xeesettidaageeti daro; shin doorettidaageeti guutta” yaagiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Heezzanttuwaa Odiis
(Marqqoosa 10:32-34; Luqaasa 18:31-34)

17 Yesuusi Yerusalaame biiddi, ogiyan banaara biya tammanne naa77u erissiyo
ashkkarata gaxaa kessidi, dumma etassi yaagiis. 18 “Be7ite, nuuni Yerusalaame ha77i
kiyeettees. Yaani tana, Asa Na7aa qeese halaqatussinne higgiyaa tamaarissiyaageetussi
aattidi immana; eti ta bolli haiqo pirddaa pirddana. 19 Qassi Aihuda gidenna asaassikka
tana aattidi immana; he Aihuda gidenna asai ta bolli qilliiccananne tana lissuwan
garafana; yaatidi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, tana kaqqana; kaqqin taani
heezzantto gallassi haiquwaappe denddana” yaagiis.

Zabddiyoosa Naatu Aayee Woosaa
(Marqqoosa 10:35-45)

20 He wode Zabddiyoosa naatu aayyiyaa ba naatuura Yesuusakko yaasu; yaada a sinttan
gulbbatada issibaa a woossaasu.
21 Yesuusi o, “Ai koyai?” yaagidi oichchiis.
A zaarada, “Ha ta naa77u naati ne kawotettan issoi neeppe ushachcha baggaara, qassi
issoi neeppe haddirssa baggaara uttona garkkii” yaagada woossaasu.
22 SHin Yesuusi zaaridi naata, “Intte ai woossiyaakko erekketa; taani uyana bur-
ccukkuwaappe uyanaunne taani xammaqettana xinqqatiyaa xammaqettanau dandday-
eetii?” yaagiis.
Yaagin eti, “Ee danddayoos” yaagidosona.
23 Yesuusi, “Taani uyiyo burccukkuwaappe tumakka intte uyana; shin taappe ushachcha
baggaaranne haddirssa baggaara uttanaageeta dooranau taayyo maati baawa; shin he
sohoi ta Aawai immanau giigissi wottidoogeetussa” yaagiis.
24 Hankko tammu erissiyo ashkkarati hegaa siyido wode, he naa77u ishantta han-
qqettidosona. 25 SHin Yesuusi eta ubbaa baakko xeesidi, hagaadan yaagiis; “Aihuda
gidennaageetu halaqatinne hegeeta kaalettiya asati bantta asaa haariyoogaa ereeta.
26 Intte giddon hegaa mala gidenna; shin intte giddon gitatana koyiya ooninne intteyyo
ashkkara gidanau bessees. 27 Qassi intte giddon ubbaappe bolla gidana koyiyai ooninne
intteyyo aille gidanau bessees. 28 Hegaadan taani, Asa Na7ai, asaayyo oottanaunne daro
asaa wozanau ta shemppuwaa immanau yiidoogaappe attin, asi tau oottanau yabeikke”
yaagiis.

Yesuusi Naa77u Qooqeta Pattiis
(Marqqoosa 10:46-52; Luqaasa 18:35-43)

29 Yesuusinne erissiyo ashkkarati Yarkkoppe kiyishin, daro asai eta kaalliis. 30 Naa77u
qooqe asati ogiyaa doonan uttidaageeti Yesuusi hegaara aadhdhiyoogaa siyidi, bantta
qaalaa xoqqu oottidi, "Godau, Daawita na7au, nuna maararkkii" yaagidosona.
31 Daro asai eta, "Haizzite" giidi hanqqettiis; shin eti bantta qaalaa keehi xoqqu oottidi,
"Godau, Daawita na7au, nuna maararkkii!" yaagidosona.
32 Yesuusi ogiyan eqqidi, eta xeesiis; xeesidi, "Taani intteyyo ai oottanau koyeetii?"
yaagiis.
33 Qooqeti, "Godau, nu aifiyaa pattarkkii" yaagidosona.
34 Yesuusi etau qarettidi, eta aifiyaa bochchiis; sohuwaarakka eta aifee xeelli aggin, a
kaalli bayidosona.

21

Yesuusi Gita Bonchchuwan Yerusalaame Geliis
(Marqqoosa 11:1-11; Luqaasa 19:28-40; Yohaannisa 12:12-19)

1 Eti Yerusalaame matidi, Dabira Zaite giyo deriyaa lanqqiyan de7iya Beetafaage giyo
qeeri katamaa gakkidosona; Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe naa77aa sinttau kiittidi,
2 eta hagaadan yaagiis; "Intteppe sinttan de7iya qeeri katamaa biite; biidi issi hariyaa
qashuwan de7iyaaro i maraara intte sohuwaara demmana; eta birshshidi, tau ekki yiite.
3 Ooninne inttena oichchikko, 'Godai hageeta koyees' yaagite; sohuwaarakka i eta yeddi
bayana. 4-5 Hananabaa yootiyaagee,
"Xiyoone katamau,
'Be7a, ne kawoi ashkke gididi,
hariyaa bolli, hare maraa bolli uttidi,
neekko yees' yaagite"
yaagidi haasayidoogee polettana mala, hagee haniis.
6 Erissiyo ashkkarati biidi, Yesuusi banttana azazidoogaadan oottidosona. 7 Hariyoonne
hare maraa ehiidi, bantta maayuwaa eta zokkuwan hiixxidosona; hiixxin Yesuusi toggiis.
8 He daro asaappe dariya baggai ba maayuwaa ogiyan hiixxiis; qassi harati mittaa tashiyaa
kari karidi, ogiyan hiixxidosona. 9 Yesuusappe sinttaara hemettiya daro asainne qassi a
geeduwaa kaalliya daro asai, ba qaalaa xoqqu oottidi,
"Daawita na7ai galatetto!
Godaa sunttan yiyaagee anjjettidaagaa!
Xoossai galatetto!" yaagiis.
10 Yesuusi Yerusalaame katamaa gelido wode, kataman de7iya asai ubbai, "Hagee
oonee?" yaagidi shabbirettiis.
11 Asai, "Hagee Galiilan de7iya Naazireeta giyo katamaappe yiida hananabaa yootiya
Yesuusa" yaagiis.

Yesuusi Beeta Maqidasiyaa Geliis
(Marqqoosa 11:15-19; Luqaasa 19:45-48; Yohaannisa 2:13-22)

12 Yesuusi Beeta Maqidasiyaa gelidi, hegan baizziyaageetanne shammiyaageeta ub-
baa kare yedettiis; qassi miishshaa laammiyaageetu xaraphpheezaanne haraphphiyaa
baizziyaageetu oidiyaa aatti yeggidi, 13 eta, "Xoossaa maxaafan, 'Ta keettai Xoossaa
woossiyo keetta geetettana' yaagettidi xaafetti uttiis; shin intte a panggati qosettiyo
gonggolo kesseeta" yaagiis.
14 Qooqetinne tohoi silidoogeeti Yesuusakko Beeta Maqidasiyaa yin, i eta pattiis.
15 SHin qeese halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti Yesuusi oottiyo oorattabaa be7ido
wodenne, guutta naati Beeta Maqidasiyan bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Daawita na7ai
galatetto" yaagiyoogaa be7ido wode hanqqettidosona.
16 Hanqqettidi Yesuusa, "Hageeti giyoogaa siyai?" yaagidosona.

Yesuusi, “Ee siyais; Xoossaa maxaafai, ‘Guutta naatinne xammiya naati nena galatana
mala, eta erissadasa’ yaagiyaagaa mulekka nabbabibeekketii?” yaagiis. [17] Yesuusi eta aggi
bayidi, he katamaappe Biitaaniyaa giyo katamaa biidi, yaani aqiis.

Aifee Xayido Balase Mittiyo
(Marqqoosa 11:12-14, 20-24)

[18] Yesuusi maallado katamaa simmidi yiidi namisettiis. [19] Ogiyaa doonan issi balase giyo
mittiyo be7idi, ikko biis; biidi he balasen haitta xalaalappe attin, aife ainne demmibeenna;
o, “Naa77anttuwaa merinaukka aifoppa” yaagin, he balasiyaa sohuwaara mela aggaasu.
[20] Erissiyo ashkkarati hegaa be7idi garamettidi, “Ha balasiyaa waanada issi kuttan mela
aggadee?” yaagidosona.
[21] Yesuusi zaaridi, “Taani intteyyo tumaa gais; intte ammanoi de7iyoogeetanne siren-
naageeta gidikko, ha balasiyo taani oottidoogaa mala xalaalaa oottekketa; shin harai atto
intte ha deriyaa, ‘Denddada abban kundda’ giikkokka hanana; [22] intte ammanidi Xoossaa
woossiyoobaa aiba gidikkokka ekkana” yaagiis.

Yesuusa Alaafetettai Yiidosaa
(Marqqoosa 11:27-33; Luqaasa 20:1-8)

[23] Yesuusi Beeta Maqidasiyaa yiidi tamaarissishin, qeese halaqatinne Aihuda cimati akko
yiidi, “Neeni hagaa oottanau neeyyo ai alaafetetti de7ii? Neeyyo ha alaafetettaa oonee
immidai?” yaagidosona.
[24] Yesuusi zaaridi eta, “Taanikka inttena issibaa oichchana; intte tau hegaa odikko, taani
hagaa ai alaafetettan oottiyaakko, intteyyo odana; [25] Yohaannisi xammaqiyo alaafetettai
awappe yiidee? Xoossaappe yiideeyye asappe yiidee?” yaagiis.
Eti bantta giddon palamaa doommidi, “Nuuni, ‘Xoossaappe yiis’ yaagikko i nuna,
‘Yaatin, Yohaannisi yootidoogaa aissi ammanibeekketii?’ yaagana. [26] SHin nuuni, ‘Asappe
yiis’ yaagikko, asai ubbai Yohaannisi hananabaa yootiyaagaa gididoogaa eriyo gishshau,
asau yayyoos” yaagidosona. [27] Eti Yesuusayyo, “Nuuni erokko” yaagidi zaaridosona.
Yesuusi, “Taanikka hagaa ai alaafetettan oottiyaakko, intteyyo odikke” yaagiis.

Naa77u Naatu Leemisuwaa

[28] “SHin intte ai qoppeetii? Naa77u naati de7iyo issi bitanee de7ees; he bitanee baira
na7aakko biidi, ‘Ta na7au, hachchi baada ta woiniyaa turaa ootta’ yaagiis. [29] Na7ai zaaridi,
‘Ixxaas’ giis; shin guyyeppe ba wozanan qoppi ekkidi, woiniyaa turaa oottanau biis.
[30] Aawai hinkko na7aakko biidi, bairau giidoogaadankka au giis; kaalo na7ai zaaridi, ‘Ero
ta godau’ yaagiis; shin bibeenna. [31] Ha naa77u naatuppe ba aawai koyidoogaa oottidaagee
augee?” yaagiis.
Yaagin eti, “Bairaa” yaagidosona.
Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Taani intteyyo tumaa gais; giiraa ekkiyaageetinne
shaaramuxati intteppe sinttatidi, Xoossaa kawotettaa gelana. [32] Aissi giikko, Xammaqiya
Yohaannisi xillotettaa ogiyaa tamaarissiiddi, inttekko yin, i giyoogaa ammanibeekketa.
SHin giiraa ekkiyaageetinne shaaramuxati i giyoogaa ammanidosona; intte harai atto
hegaa be7idikka, intte nagaraappe simmidi, i giyoogaa ammanibeekketa” yaagiis.

Woiniyaa Turaa Giddon Oottiya Goshshanchchatu Leemisuwaa
(Marqqoosa 12:1-12; Luqaasa 20:9-19)

[33] Qassikka Yesuusi hagaadan yaagiis; “Hara leemisuwaakka siyite; woiniyaa giyo
turaa tokkida issi bitanee de7ees; woiniyaa turaa yuushshi aattidi diriis; qassi he
woiniyaa gum77iyo ollaakka bookkiis; hegaa naagiya asaayyo adussa shuchchaa gimbbiis.
Hegaappe guyyiyan, kottaa oottiya asau immidi, hara dere biis. [34] Woiniyaa aifiyaa maxiyo
wodee gakkin, bana gakkiyaagaa ekkidi yaana mala, ba ashkkarata ba kottaawatukko
kiittiis. [35] Kottaawati a ashkkarata oiqqidi, issuwaa wadhdhidosona; issuwaa woridi, qassi
hinkkuwaa shuchchan caddidosona. [36] Qassikka he bitanee kaseegeetuppe dariya hara
ashkkarata kiittiis; kottaawati he ashkkaratakka kaseegeetudan oottidosona.
[37] “SHin wurssettan i, ‘Ta na7aa eti bonchchana’ yaagidi ba na7aa etakko kiittiis.

38 "SHin kottaawati na7aa be7idi, bantta giddon, 'Gadiyaa laattanaagee hagaa; hinddite
a woridi, gadiyaa nuuni laattoos' yaagidosona. 39 Na7aa oiqqidi, woiniyaa turaa giddoppe
gaxaa kessidi woridosona.
40 "Simmi woiniyaa turaa godai yiyo wode, he kottaawata waatanee?" yaagidi oichchiis.
41 Oichchin eti, "I he iita asata wori wurssidi, woiniyaa turai aifiyo wode bana gakkiyaa-
gaa wodiyan sheedhdhiya hara kottaawatuyyo immana" yaagidosona.
42 Yesuusi eta hagaadan yaagiis;
" 'Gimbbiyaageeti karidi ixxido shuchchai
godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya shuchcha gidiis.
Hagee Godai oottidobaa;
qassi nu aifiyaukka garamissiyaabaa'
yaagiyaagaa Xoossaa maxaafaappe mulekka nabbabibeekketii?
43 "Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; Xoossaa kawotettai intteppe ekettidi, lo77o
aifiyaa immiya asau imettana. 44 He shuchchaa bolli kunddiya ubbai meqerettana; qassi he
shuchchai asa bolli kunddikko, he kunddido uraa gaaccana" yaagiis.
45 Qeese halaqatinne Parisaaweti Yesuusi odido leemisuwaa siyido wode, banttabaa
haasayiyoogaa eridosona. 46 Eti Yesuusa oiqqanau koyidosona; shin Yesuusa daro asai
hananabaa yootiyaagaa giidi qoppi uttido gishshau, he asau yayyidosona.

22

Bullachchaa Oduwaa Leemisuwaa
(Luqaasa 14:15-24)

1 Yesuusi asaayyo naa77anttuwaa leemisuwan hagaadan yaagidi haasayiis; 2 "Saluwaa
kawotettai ba na7aayyo bullachchaa makkida kawuwaa mala. 3 He kawoi bullachchaa odi
wottido asata xeesanau ba ashkkarata kiittiis; shin asati yaanau koyibookkona.
4 "Qassi hara ashkkarata, 'Xeesettidaageeta, "Taani qumaa giigissaas; ta sanggatinne ta
daddaroti shuhettidosona; ubbabaikka mahettiis. Bullachchaa haa yiite" yaagite' yaagidi
kiittiis. 5 SHin xeesettidaageeti koyennan ixxidi, bantta oosuwau oosuwau biidosona;
issoi ba goshshau bin, hinkkoi ba zal77iyau biis. 6 Attidaageeti qassi kawuwaa ashkkarata
oiqqidi wadhdhidi woridosona.
7 "Kawoi daro hanqqettiis; qassi ba wotaaddarata yeddidi, he shemppuwaa wori-
daageeta worissidi, eta katamaa xuugissiis. 8 Hegaappe guyyiyan, ba ashkkarata, 'Bul-
lachchai mahettiis; shin xeesettidaageeti bullachchau bessiya asa gidokkona. 9 Hegaa
gishshau, wogga ogiyaa biidi, intte demmido asa ubbaa bullachchau xeesite' yaagiis. 10 He
ashkkarati ogiyaa biidi, bantta demmido asa ubbaa lo77uwaa iitaa shiishshidi, bullachchaa
daasiyaa kunttidosona.
11 "SHin kawoi qumaa maanau uttida asaa be7anau gelido wode, bullachchaa maayuwaa
maayibeenna issi bitaniyaa hegan be7idi, 12 'Ta jaalau, bullachchaa maayuwaa maayennan
waanada hagaa geladii?' yaagin bitanee co77u giis.
13 "Hegaappe guyyiyan, kawoi ba ashkkarata, 'Ha bitaniyaa kushiyaanne tohuwaa
qachchidi, kare xumaa kessi olite; i hegan yeekkananne achchaa garccana' yaagiis.
14 "Aissi giikko, xeesettidaageeti daro; shin doorettidaageeti guutta" yaagiis.

Giiraa Giirettaabaa Oichchido Oishaa
(Marqqoosa 12:13-17; Luqaasa 20:20-26)

15 Hegaappe guyyiyan, Parisaaweti biidi, a haasayaappe bala demmidi, a oiqqana
mala maqettidosona. 16 Qassi bantta erissiyo ashkkaratuppenne Heeroodisa baggatuppe
amaridaageeta akko kiittidosona. Kiittin eti, "Tamaarissiyaagoo, neeni tumaa haasayiy-
oogaanne Xoossaa ogiyaa tumatettan tamaarissiyoogaa nuuni eroos; aissi giikko, neeni
asappe asa shaakkakkanne dummayakka. 17 Ne qofai aibakko nuuyyo oda; nuuni Roome
biittaa Kawuwaa Qeesaarayyo giiraa giiriyoogee wogeeyye woga gidennee?" yaagidosona.

18 SHin Yesuusi eta iita qofaa eridi, “Ha lo77o milatiya iita asatoo, aissi tana paacceetii?
19 Giiraa qanxxiyo miishshaa tana bessite” yaagiis. Yaagin eti santtimiyaa au ehiidosona.
20 I, “Ha merainne sunttai oogee?” yaagiis.
21 Yaagidi eta oichchin, eti, “Roome biittaa Kawuwaa Qeesaaraagaa” yaagidosona.
Hegaappe guyyiyan, Yesuusi eta, “Yaatikko, Qeesaaraagaa Qeesaarassi, Xoossaagaa
Xoossaassi immite” yaagiis. 22 Eti hegaa siyido wode, garamettidi a yeggi bayidi biidosona.

Haiqqidaageetu Dendduwaabaa
(Marqqoosa 12:18-27; Luqaasa 20:27-40)

23 Haiqqida asi denddenna giya Saaduqaawetuppe issi issi asati he gallassi Yesuusakko
yiidi, hagaadan yaagidi, a oichchidosona; 24 “Tamaarissiyaagoo, Muusee, ‘Issi asi na7a
yelennan haiqqikko, he haiqqidaagaa ishai a machchiyo aissidi, ba ishaayyo na7a yelanau
bessees’ yaagiis. 25 Nunaara laappun ishantti de7oosona; bairai machchiyo ekkidi,
na7a yelennan haiqqiis; haiqqin a machchiyo a ishai aissiis. 26 Qassi naa77anttoikka
haiqqiis; heezzanttoikka, laappuntta gakkanaashinkka hegaadan hanidosona. 27 Ubbaappe
guyyiyan, he maccaasiyaa haiqqaasu. 28 Yaatin, haiqqida asai haiquwaappe denddiyo gal-
lassi he maccaasiyaa laappunatuppe augaayyo machcho gidanee? Aissi giikko, laappunati
ubbaikka o ekkidosona” yaagidosona.
29 Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; “Xoossaa maxaafata woi a wolqqaa intte erenna
gishshau baleeta. 30 Aissi giikko, haiqqida asai haiquwaappe denddiyo gallassi, saluwan
de7iya kiitanchchatu mala gidanaappe attin, attumaasinne ekkenna; maccaasinne ge-
lenna. 31-32 SHin haiqqidaageetu dendduwaabaa gidikko, Xoossai, ‘Taani Abrahaama
Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa’ yaagidi intteyyo odidoogaa mulekka nab-
babibeekketii? Xoossai paxa de7iyaageetu Xoossaa gidiyoogaappe attin, haiqqidaageetu
Xoossaa gidenna” yaagiis.
33 Daro asai hegaa siyidi, a timirttiyan garamettiis.

Ubbaappe Aadhdhiya Azazuwaa
(Marqqoosa 12:28-34; Luqaasa 10:25-28)

34 SHin Yesuusi Saaduqaaweta co77u oottidoogaa Parisaaweti siyido wode, issisaa
shiiqidosona. 35 Eta giddoppe higgiyaa tamaarissiya issoi, Yesuusa paaccanau issibaa
oichchiis. 36 “Tamaarissiyaagoo, higgiyaa giddon ubbaappe aadhdhiya azazoi augee?”
yaagidi a oichchiis.
37 Oichchin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; “ ‘Neeni Godaa ne Xoossaa ne kumetta
wozanaappe, ne kumetta shemppuwaappe, ne kumetta qofaappe siiqa’ yaagiis. 38 Hegee
ubbaappe gitatiya azazonne qassi ubbaappe aadhdhiya azazo. 39 Qassi naa77antto aza-
zoikka a mala; hegee, ‘Neeni ne shooruwaa ne huuphedan siiqa’ giyaagaa. 40 Muuse higge
ubbainne hananabaa yootiyaageetu timirttee ha naa77u azazotun qashettees” yaagiis.

Kiristtoosabaa Oichchido Oishaa
(Marqqoosa 12:35-37; Luqaasa 20:41-44)

41-42 Parisaaweti issisaa shiiqidaashin Yesuusi eta, “Kiristtoosabaa woigi qoppeetii? I o
na7ee?” yaagidi oichchiis.
Oichchin eti, “Kiristtoosi Daawita na7aa” yaagidosona.
43 Yesuusi eta, “Yaatin, Daawiti bana Geeshsha Ayyaanai haasayissin Kiristtoosa woigidi,
‘Goda’ giidi xeesii? 44 Qassikka Daawiti,
‘Godai ta Godaa,
“Taani ne morkketa neeni yedhdha eqqiyoobaa oottana gakkanaassi,
hagan taappe ushachcha baggaara utta” giis’
yaagiis. 45 Daawiti Kiristtoosa, ‘Godaa’ giidi xeesikko, yaatin, Kiristtoosi waanidi Daawita
na7a gidii?” yaagiis.
46 Yesuusau issi qaala zaaranau danddayida issi asinne baawa; qassi he gallassappe
doommin, hara oisha a oichchanau xalidai oonikka baawa.

23

Muuse Higgiyaa Tamaarissiyaageetunne Parisaawetu Iitatettaa
(Marqqoosa 12:38-39; Luqaasa 11:43-46; 20:45-46)

1 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi shiiqida asaayyoonne ba erissiyo ashkkaratuyyo ha-
gaadan yaagidi haasayiis; 2 "Higgiyaa tamaarissiyaageetinne Parisaaweti Muuse higgiyaa
tamaarissiyo maataara de7oosona. 3 Hegaa gishshau, intte oottana mala, eti inttena
azaziyo ubbabaa oottitenne qassi naagite; shin eti oottiyoogaadan oottoppite; aissi giikko,
eti bantta yootiyoogaa oottokkona. 4 Tookkanau deexxiya toohuwaa eti qachchidi, asa
toossoosona; shin bantta huuphen harai atto, he toohuwaa biradhdhiyan bochchanaukka
koyokkona.
5 "SHin eti bantta ooso ubbaa asi be7anaadan oottoosona; aissi giikko, bantta
som77uwaaninne bantta kushiyaa qesiyan qachchiyo xiqisiyaara de7iya kitaafaa aas-
soosonanne bantta maayuwaa macaraakka adussoosona. 6 Asi banttana imattiyoosan
bonchcho sohuwaa dosoosona; qassi Aihuda woosa keettatunkka daro lo77iya oidiyaa
dosoosona. 7 Asi giyan banttana bonchchidi sarotanaagaanne 'Tamaarissiyaagoo' giidi
banttana xeesanaagaa koyoosona.
8 "SHin inttena tamaarissiyaagee issuwaa xalaala gidido gishshaunne intte ubbai
ishantta gidido gishshau, issoi issuwaa, 'Tamaarissiyaagoo' giidi xeesoppite. 9 Ha sa7an
oonanne 'Aawa' giidi xeesoppite; aissi giikko, intteyyo saluwan de7iya issi Aawai de7ees.
10 Issoi issuwaa, 'Godau' giidikka xeesoppite; aissi giikko, intteyyo issi Godai, Kiristtoosa
xalaalai de7ees. 11 Intte giddon ubbaappe gitatiyaagee intteyyo ashkkara gidanau bessees.
12 Bana gitayiya oonikka kauyyana; qassi bana kaushshiya oonikka gitatana.

Higgiyaa Tamaarissiyaageetinne Parisaaweti Borettidosona
(Marqqoosa 12:40; Luqaasa 11:39-42,44,52; 20:47)

13 "Lo77o milatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoonne Parisaawetoo, asaayyo
saluwaa kawotettaa intte gorddiyo gishshau, intteyyo aayye7ana; aissi giikko, intte
huuphiyaunne gelekketa; qassi gelanau koyiyaageetanne gelissekketa.
14 "Lo77o milatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoonne Parisaawetoo am77etu
keettaa intte bonqqidi, intteyyo lo77o milatanau Xoossaa woosaa adusseeta; hegaa
gishshau, intteyyo aayye7ana; ubbaappe aadhdhiya pirddaa intte ekkana.
15 "Lo77o milatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoonne Parisaawetoo intte issi uraa
ammanttanau abbaaninne sa7an yuuyiyo gishshaunne qassi intte a ammanttiyo wode,
he uraa intteegaappe naa77u kushe iitida Gaannabiyau na7a oottiyo gishshau, intteyyo
aayye7ana.
16 " 'Ooninne Beeta Maqidasiyan caaqqikko, aibinne baawa; shin Beeta Maqidasiyan
de7iya worqqan caaqqikko, he caaqoi a gakkees' giya intteyyo qooqi uttidi asa kaalet-
tiyaageetoo, intteyyo aayye7ana. 17 Ha eeyyati, ha qooqeti, worqqai aadhdhiiyye?
Worqqaa geeshsha oottiya Beeta Maqidasee aadhdhii? 18 Qassi intte, 'Ooninne yarshsho
yarshshiyooban caaqqikko, aikkokka baawa; shin ooninne a bolli de7iya yarshshon
caaqqikko, he caaqoi a gakkees' yaagidi tamaarisseeta. 19 Ha eeyyati, ha qooqeti, yarshshoi
aadhdhiiyye? Woi yarshsho geeshsha oottiya a yarshshiyoobai aadhdhii? 20 Hegaa
gishshau, yarshsho yarshshiyooban caaqqiya urai he yarshshiyoobankka caaqqees; qassi
a bolli de7iya ubbabankka caaqqees. 21 Beeta Maqidasiyan caaqqiya urai, he Beeta
Maqidasiyaaninne a giddon de7iya Xoossan caaqqees. 22 Saluwan caaqqiya urai, Xoossaa
kawotaa araataaninne he araatan uttiyaagan caaqqees.
23 "Lo77o milatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoonne Parisaawetoo, intteyyo
aayye7ana. Aissi giikko, karetta sawuwaappe, katikallaappenne okashiyaappe asirataa
intte immeeta; shin higgiyan de7iya keehi koshshiyaageeta aggi bayeeta; hegeeti pirddaa,
maarotettaanne xillotettaa. Haratakka aggennan, intte oottanau bessiya yohoti hegeeta.
24 Intteyyo qooqi uttidi, asa kaalettiyaageetoo, intte ushshaappe udunxxiyaa gaccidi,
gaameelaa mitteeta.

[25] "Lo77o milatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoonne Parisaawetoo, intteyyo
aayye7ana. Aissi giikko, intte shaatiyaayyoonne keriyaayyo bolla baggaa geeshsheeta;
shin intteyyo giddoora bonqqiyoogeenne uuzettiyoogee kumi uttiis. [26] Ha qooqe
Parisaawiyau, shaatiyaayyoonne keriyaayyo garssaa kasetada geeshshargga; hegaappe
guyyiyan, bolla baggaikka geeshsha gidana.
[27] "Lo77o milatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoonne Parisaawetoo, intteyyo
aayye7ana. Aissi giikko, kare baggaara aannuwan tiyettidi, lo77i uttidi, qassi garssa
baggaara haiqqida asa meqettinne wooqqidabai ubbabai kumido duufota milateeta.
[28] Hegaadankka, qassi bolla baggaara asa ubbau xillo milateeta; shin intteyyo garssa
baggaara lo77o milatiya iitatettainne makkalai kumi uttiis.
[29] "Lo77o milatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoonne Parisaawetoo, intteyyo
aayye7ana. Aissi giikko, hananabaa yootiyaageetu duufuwaa bolli keettaa keexxeeta;
qassi xillotu duufuwaakka loitteeta. [30] Qassi intte, 'Nuuni beni nu aawatu wode de7idobaa
gidiyaakko, etaara issippe hananabaa yootiyaageeta worokko shin' yaageeta. [31] Hegaa
gidikko, hananabaa yootiyaageeta woridaageetu naata intte gididoogaa intte huuphen
markkatteeta. [32] Simmi intte aawati doommidoogaa polekketii!
[33] "Ha shooshshatoo, shooshshaa naatoo, Gaannabiyaa pirddaappe waanidi attuuteetii?
[34] Hegaa gishshau, be7ite, taani hananabaa yootiyaageeta, aadhdhida eranchchatanne
higgiyaa tamaarissiyaageeta inttekko kiittais. Etappe issuwaa issuwaa intte worananne
masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqana; qassi issuwaa issuwaa intte woosa keet-
tatun lissuwan garafananne katamappe katama yedettana. [35] Hegaa gishshau, xilluwaa
Aabeela woroosappe doommidi, Beeta Maqidasiyaappenne yarshshiyoosaappe gidduwan
intte worido Baraakiyaa na7aa Zakkaariyaasa wodiyaa gakkanaassi, haiqqida xillo ubbatu
suuttaa gishshau, intte qaxxayettana. [36] Taani intteyyo tumaa odais; ha ubbabai ha
wodiyaa asaa bolli gakkana.

Yerusalaamessi Odettida Mino Oduwaa
(Luqaasa 13:34-35)

[37] "Yerusalaame katamaa asau, Yerusalaame katamaa asau, hananabaa yootiyaageeta
intte woreeta; Xoossai inttekko kiittidoogeetakka shuchchan caddeeta; kuttiyaa ba
marata ba qefiyan haphphiyoogaadan, taani intte asaa issi diri shiishshanau aapputoo
koyidanaa! SHin tana diggideta. [38] Be7ite, intte keettai muleera ona gidana. [39] Aissi giikko,
taani intteyyo odais; intte, 'Godaa sunttan yiyaagee anjjettidaagaa' gaana gakkanaashin,
naa77anttuwaa tana be7ekketa" yaagiis.

24

Yesuusi Beeta Maqidasee Laalettanaagaa Kasetidi Odiis
(Marqqoosa 13:1-2; Luqaasa 21:5-6)

[1] Yesuusi Beeta Maqidasiyaappe kiyidi biishin, Beeta Maqidasiyaa dirssa giddon de7iya
keettata bessanau erissiyo ashkkarati akko yiidosona. [2] Yesuusi zaaridi eta, "Hagaa ubbaa
be7eetii? Taani intteyyo tumaa odais; ha keettatun de7iya issi shuchchinne attennan
ubbai qolettana" yaagiis.

Wodiyaa Wurssettaabaa
(Marqqoosa 13:3-13; Luqaasa 21:7-19)

[3] Yesuusi Dabira Zaite giyo deriyaa bollan uttidaashin, erissiyo ashkkarati banttarkka
akko yiidi a, "Hegee aude hananaakko, nuuyyo odarkkii; qassi ne yuussaayyoonne wodiyaa
wurssettaayyo malaatai aiba gidanee?" yaagidosona.
[4] Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; "Inttena ooninne balettenna mala naagettite.
[5] Aissi giikko, daro asati ta sunttan, 'Taani Kiristtoosa' yaagiiddi yaana; yiidi daro asaa
balettana. [6] Matan de7iya olaa cenggurssaanne haahuwan de7iya olaa oduwaa siyanau
intte de7eeta; hegaa malabai hananau bessiyo gishshau, naagettite; hirggoppite; shin
wurssettai biroona. [7] Aissi giikko, issi biittaa asai hara biittaa asaara olettana; qassi issi

kawotettai hara kawotettaara olettana; koshainne biittaa qaattai ubbasan de7ana. [8] Hegee
ubbaikka koiro leesso mala.
[9] "Asai he wode inttena waissananne worana; ta sunttaa gishshau, dere ubbai inttena
ixxana. [10] He wode daroti ammanuwaa aggana; bantta giddon issoi issuwaa aattidi
immananne issoi issuwaa ixxana. [11] Qassi wordduwaa hananabaa yootiya daroti denddidi,
daro asaa cimmana. [12] Makkalai dariyo gishshau, daro asaa siiqoi irxxana. [13] SHin
wurssettaa gakkanaashin gencciya urai attana. [14] Asa ubbau markka gidana mala, kawotet-
taa wonggeliyaa mishiraachchoi sa7a ubban odettana; hegaappe guyyiyan, wurssettai
gakkana.

Hanttaara Waayiyaa
(Marqqoosa 13:14-23; Luqaasa 21:20-24)

[15] "Hegaa gishshau, hananabaa yootiya Daaneeli odido bashshaa tunatettai geeshsha so-
huwan eqqidaagaa intte be7ana; hegee woigiyoogaakko, nabbabiyaagee akeeko. [16] Yihudaa
biittan he wode de7iyaageeti deriyaakko baqatona. [17] Keettaa huuphiyan de7iya uraikka
ba son de7iyaabaa ekkanau wodhdhoppo. [18] Gaden de7iyaagee ba maayuwaa ekkanau
guyye simmoppo. [19] He wode shahaara maccaasatuyyoonne xanttiya maccaasatuyyo
aayye7ana. [20] Balggon woi Sambbatan intte baqatenna mala, Xoossaa woossite; [21] aissi
giikko, sa7ai merettoosappe hachchi gakkanaashin de7ibeennabainne qassi hagaappe
sinttaukka mule de7enna iita waayee he wode de7ana. [22] Xoossai he gallassatu qoodaa
guuttiyoi bainnaakko, asa gididai ooninne attenna; shin i ba doorido asatu gishshau, he
gallassatu qoodaa guuttana.
[23] "He wode ooninne inttena, 'Be7ite. Kiristtoosi hagan de7ees' woi, 'Hegan de7ees'
yaagikko abaa ammanoppite. [24] Aissi giikko, worddanchcha Kiristtoosatinne wordduwaa
hananabaa yootiyaageeti denddana; denddidi banttau danddayettikko, harai atto Xoossai
dooridoogeetakka balettanau gita malaataanne garamissiyaabaa bessana. [25] Be7ite, taani
intteyyo hegaa kasetada yootaas.
[26] "Hegaa gishshau, asai inttena, 'Be7ite, Kiristtoosi bazzon de7ees' giikko, hegaa
booppite; woi inttena, 'Be7ite, qol77on de7ees' giikkokka, etabaa ammanoppite. [27] Aissi
giikko, wolqqanttai arshshoppe wolqqammidi, arggo gakkanaassi phooliyoogaadan, ta
yuussai, Asa Na7aa yuussai, hegaadan hanana.
[28] "Gauxai de7iyoosaa ankkoi shiiqana.

Asaa Na7ai Kiristtoosi Naa77anttuwaa Yaana
(Marqqoosa 13:24-27; Luqaasa 21:25-28)

[29] "He wode waayiyaappe guyyiyan,
sohuwaara awai xumana;
aginai poo7iyoogaa aggi bayana;
xoolintteti saluwaappe kunddana;
qassi saluwan de7iya wolqqatikka qaaxettana.
[30] He wode ta malaatai, Asa Na7aa malaatai, saluwan beettana; sa7an he wode de7iya asa
zare ubbai yeekkana. Qassi taani, Asa Na7ai, wolqqaaranne gita bonchchuwaara saluwaa
shaara giddoora yiishin, eti be7ana. [31] I ba kiitanchchata gita malkkataara kiittana; kiittin
kiitanchchati sa7au ha gaxaappe ya gaxaa gakkanaashin, qassi sa7an oiddu zooziyaappe
au doorettida asaa shiishshana.

Godai Yaana Gallassaa Malaataa
(Marqqoosa 13:28-31; Luqaasa 21:29-33)

[32] "Leemisuwaa balasiyo giyo mitteeppe akeekite; balasiyaa aaciyo wodenne i tashee
bonccottiyo wode, bonee matattidoogaa intte erana. [33] Hegaadankka, intte he ubbabaa
be7iyo wode, i matattidi pengge shiiqidoogaa erite. [34] Taani intteyyo tumaa odais;
ha ubbabai hanana gakkanaassi, ha wodiyaa asai haiqqiichchenna. [35] Saloinne sa7ai
aadhdhana; shin ta qaalai mulekka aadhdhenna.

Godai Yaana Gallassaa Ooninne Erenna
(Marqqoosa 13:32-37, Luqaasa 17:26-30,34-36)

36 "SHin he gallassaanne he saatiyaa Aawaa xalaalaappe attin, harai atto saluwan de7iya
kiitanchchata gidin, woi tana Na7aa gidinkka ooninne eriyaabi baawa. 37 Ta yuussai, Asa
Na7aa yuussai, Nohe wode hanidoogaa mala gidana. 38 Aissi giikko, bashshiya haattaa
yuussaappe kase wode, Nohee markkabiyan gelido gallassai gakkanaashin, asai meesinne
uyees; qassi attumaasai machcheesinne maccaasai azinaa gelees. 39 Bashsha haattai yiidi,
eta ubbaa efaana gakkanaashin, eti akeekibookkona; taani, Asa Na7ai, yiyo wodee, hegaa
mala gidana.
40 "He wode naa77u asati gaden oottiyaageetuppe issuwaa efaana; issoi attana. 41 Naa77u
maccaasati woxan gaacciyaageetuppe issinniyo efaana; issinniyaa attana.
42 "Simmi intte Godai ai gallassi yaanaakkonne intte erenna gishshau, naagi uttite.
43 SHin kaisoi qammaappe woqqa wodiyan yaanaakko keettaawai eridaakko, ba keettai
bookettenna mala, beegottidi naagi uttanaagaa erite. 44 Hegaa gishshau, inttekka giigi
uttite; aissi giikko, taani, Asa Na7ai, intte qoppenna saatiyan yaana.

Iitanne Lo77o Ashkkaraa Leemisuwaa
(Luqaasa 12:41-48)

45 "Yaatin, ba so asau qumaa koshshiyo wodiyan immana mala, a godai sunttido
ammanettida wozannaama ashkkari oonee? 46 I hegaadan oottishin, a godai yiidi demmiyo
ashkkarai anjjettidaagaa. 47 Taani intteyyo tumaa odais; godai he ashkkaraa babaa ubbaa
bolli sunttana. 48 SHin ashkkarai iita gidikko, 'Ta godai gam77idi yaana' yaagidi ba wozanan
qoppidi, 49 ba lagge ashkkarata waraa doommikko, mattottiyaageetuura miikkonne uyikko,
50 he ashkkaraa godai i qoppibeenna gallassaaninne i eribeenna saatiyan yaana. 51 Yiidi a
qanxxerettidi, lo77o milatiya iita asati de7iyoosan wottana; hegan i yeekkananne achchaa
garccana.

25

Tammu Geela7otu Leemisuwaa

1 "He wode saluwaa kawotettai bantta kuraaziyaa oiqqidi, machchiyo bullachchiyaagaa
mokkanau kare kiyida tammu geela7ota milatana. 2 Etappe ichchashati eeyya; qassi
ichchashati cincca. 3 Eeyyati bantta kuraaziyaa oiqqidosona; shin lambba oiqqibookkona.
4 SHin cinccati bantta kuraaziyaanne xaaramusiyan lambbaa oiqqidosona. 5 Machchiyo
bullachchiyaagee yeennan gam77in, he geela7oti banttana xiskkissin zin77i bayidosona.
6 "Bilahe gidido wode, 'Be7ite, machchiyo bullachchiyaagee gakkiis; a mokkanau kare
kiyite' yaagiya gita cabboi denddiis.
7 "He wode he geela7oti ubbati beegottidi, bantta kuraaziyaa giigissidosona. 8 Eeyyati
cinccata, 'Nu kuraazee to77ana haniyo gishshau, intte lambbaappe nuuyyo immerkketii'
yaagidosona.
9 "SHin cinccati zaaridi eta, 'CHii, nuuyyoonne intteyyo gidenna; hegaa gishshaa
intteyyo baizziyaageetukko biidi shammi ekkite' yaagidosona. 10 Yaagin eeyya geela7oti
lambbaa shammanau biichchidaashin, machchiyo bullachchiyaagee puttu gin, giigi uttida
ichchashu geela7oti aara issippe bullachchaa keettaa gelidosona; kareekka gorddetti
aggiis.
11 "Guyyeppe qassi hinkko geela7oti yiidi, 'Godau, godau, nuuyyo dooyarkkii' yaagi-
dosona.
12 "SHin machchiyo bullachchiyaagee zaaridi, 'Taani intteyyo tumaa odais; taani inttena
erikke' yaagiis.
13 "Simmi taani, Asa Na7ai, yaana gallassaa woi saatiyaa intte erenna gishshau, naagi
uttite.

Heezzu Ashkkaratu Leemisuwaa
(Luqaasa 19:11-27)

[14] "Aissi giikko, saluwaa kawotettai ba ashkkarata xeesidi, bau de7iyaabaa etau sheed-
hdhidi, oge baana haniya bitaniyaa milatees. [15] Etau huuphiyan huuphiyan eta wolqqaa
keenaa issuwau ichchashu sha7u biraa, issuwau naa77u sha7u biraa, qassi issuwau issi
sha7u biraa immidi, ba ogiyaa biis. [16] Ichchashu sha7u biraa ekkida ashkkarai sohuwaara
biidi zal77idi, hara ichchashu sha7u biraa worissiis. [17] Hegaadankka, qassi naa77u sha7u
biraa ekkida ashkkarai hara naa77u sha7u biraa worissiis. [18] SHin issi sha7u biraa
ekkidaagee biidi, ollaa bookkidi, ba godaa miishshaa moogiis.

[19] "Daro wodiyaappe guyyiyan, he ashkkaratu godai yiidi, ba miishshaa etaara qoodet-
tiis. [20] Ichchashu sha7u biraa ekkida ashkkarai yiidi, hara ichchashu sha7u biraa sheed-
hdhiiddi, 'Ta godau, neeni tau ichchashu sha7u biraa immadasa; be7a, hara ichchashu
sha7u biraa worissaas' yaagiis. [21] A godai a, 'Hayyanaashsho! Neeni lo77onne ammanettiya
ashkkara; neeni guuttaban ammanettadasa. Taani nena darobaayyo alaafe oottana; haa
gelada ne godaara ufaitta' yaagiis.

[22] "Qassi naa77u sha7u biraa ekkidaageekka yiidi, 'Ta godau, neeni tau naa77u sha7u
biraa immadasa; be7a, taani hara naa77u sha7u biraa worissaas' yaagiis. [23] A godai a,
'Hayyanaashsho! Neeni lo77onne ammanettiya ashkkara; neeni guuttaban ammanet-
tadasa. Taani nena darobaayyo alaafe oottana; haa gelada ne godaara ufaitta' yaagiis.

[24] "Issi sha7u biraa ekkidaagee qassi yiidi, 'Ta godau, neeni zerabeennasaappe cakkiya
asa gidiyoogaanne katta laalabeennasaappe maxiya meqetti bainna asa gidiyoogaa taani
erais. [25] Taani yayyaas; yaatada baada ne biraa biittan moogaas; be7a, ne birai hageeho'
yaagiis.

[26] "A godai zaaridi, a hagaadan yaagiis; 'Ha iita azalla ashkkarau, taani zerabeen-
nasaappe cakkiya asa gidiyoogaanne katta laalabeennasaappe maxiya asa gidiyoogaa
eradii? [27] Yaatin, neeni ta miishshaa bankkiyan wottidobaa gidiyaakko, taani simmiyo
wode ta miishshaa woriyaara ekkanaagaa shin attiis. [28] Hegaa gishshau, he miishshaa appe
wotti ekkidi, tammu sha7u birai de7iyoogaayyo immite. [29] Aissi giikko, de7iyo ubbau harai
gujettana; i bau gidiyaagaappe darissidi ekkana; shin bainnaagaappe harai atto, he au
de7iya guuttaikka appe ekettiichchana. [30] Allaalle kessenna ashkkaraa kare xumaa kessi
olite; hegan i yeekkananne ba achchaa garccana' yaagiis.

Wodiyaa Wurssettan Hanana Pirddaa

[31] "Taani, Asa Na7ai, kiitanchcha ubbatuura bonchchuwan yiyo wode, ta bonchcho
kawotaa araatan uttana. [32] Sa7an de7iya asai ubbai ta sintti shiiqana; heemmiyaagee
dorssata deeshshatuppe shaakkiyoogaadan, taani he asaa naa77u kessada shaakkana.
[33] Qassi dorssata taappe ushachcha baggaara essada, deeshshata taappe haddirssa bag-
gaara essana.

[34] "Hegaappe guyyiyan, taani kawoi taappe ushachcha baggaara de7iyaageeta hagaadan
yaagana; 'Ta Aawai anjjidoogeetoo, haa yiidi sa7ai merettoosappe hachchi gakkanaashin,
intteyyo giigida kawotettaa laattite. [35] Aissi giikko, taani namisettin mizideta; saamettin
ushshideta; imatta gidada binkka mokkideta. [36] Taani kallottin maizzideta; harggin
be7ideta; qashettin taakko gakkideta' yaagana.

[37] "Hegaappe guyyiyan, xilloti zaaridi, a hagaadan yaagana; 'Godau, neeni namisettin,
aude be7idi mizidoo? Woi neeni saamettin, aude be7idi ushshidoo? [38] Neeni imatta
gidada yin aude be7idi mokkidoo? Woi neeni kallottin aude maizzidoo? [39] Qassi neeni
harggin, woi qashettin neekko biidi aude nena be7idoo?' yaagana. [40] Taani kawoi zaarada,
'Taani intteyyo tumaa odais; intte ha ta ishanttu ubbaappe harai atto, laafiya issuwaayyo
oottidobaa gidikkokka, hegaa tau oottideta' yaagana.

[41] "He wode, taappe haddirssa baggaara de7iyaageeta taani yaagana; 'Ha qanggetti-
daageetoo, ta matappe kichchite; biidi xalahe halaqaayyoonne a kiitanchchatuyyo giigida
merinaa taman gelite. [42] Aissi giikko, taani namisettin, tana mizibeekketa; saamettin
ushshibeekketa. [43] Taani imatta gidada bin, tana mokkibeekketa; kallottin maizzibeekketa;
qassi harggin, qashettinkka tana be7ibeekketa' yaagana.

[44] "He wode eti qassi hagaadan yaagidi zaarana; 'Godau, neeni namisettin woi saamettin,
woi imatta gidada bin woi kallottin, woi harggin woi qashettin, aude be7idi, nena
maaddennan ixxidonii?' yaagana.
[45] "He wode taani kawoi zaarada eta, 'Taani intteyyo tumaa odais; intte ha ub-
baappe laafiya issuwaa maaddennan ixxidoogee, tana maaddennan ixxidoogaa' yaagana.
[46] Hegeeti merinaa qaxxayuwau baana; shin xilloti merinaa de7uwau baana" yaagiis.

26

Yesuusa Bolli Maqettidosona
(Marqqoosa 14:1-2; Luqaasa 22:1-2; Yohaannisa 11:45-53)

[1] Yesuusi ha timirttiyaa ubbaa wurssido wode, ba erissiyo ashkkarata, [2] "Naa77u
gallassappe guyyiyan, Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassa gidiyoogaa ereeta. He gallassi
tana, Asa Na7aa, asai masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqanau aatti immana"
yaagiis.
[3] He wode qeese halaqatinne dere cimati Qayaafa giyo qeese ubbatu halaqaa gita keettan
shiiqidi, [4] asi erennan Yesuusa oiqqidi, woranau maqettidosona. [5] SHin eti, "Asai ooshshaa
kessenna mala, Paasikaa bonchchiyo gallassi hegaa oottokko" yaagidosona.

Issi Maccaasiyaa Yesuusa SHittuwaa Tiyaasu
(Marqqoosa 14:3-9, Yohaannisa 12:1-8)

[6] Yesuusi Biitaaniyaa kataman inchchirichchaa harggiya Simoona son de7ishin, [7] issi
mishiriyaa albbasxxiroosa giyo shuchchaappe oottido bilqqaadiyaa kumida daro al77o
shittuwaa ekkada yaasu; yaada qumaa i miishin, he shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaasu.
[8] SHin erissiyo ashkkarati hegaa be7idi hanqqettidosona; hanqqettidi, "Ha shittuwaa coo
mooriyoogee aibissee? [9] Aissi giikko, ha shittuwaa al77o waagan baizzidi, miishshaa
hiyyeesau immanau danddayettees" yaagidosona.
[10] Yesuusi eti giyoogaa eridi, eta hagaadan yaagiis; "Ha maccaasiyo aissi waisseetii? A tau
lo77obaa oottaasu. [11] Hiyyeesati ubba wode inttenaara de7oosona; shin taani inttenaara
ubba wode de7ikke; [12] a ha shittuwaa ta bolli tigiyoogee tana mooganau giigissanaassa.
[13] Taani intteyyo tumaa odais; sa7a ubban ha wonggeliyaa mishiraachchuwaa odiyoosan
awaanikka, asai o hassayana mala, a oottidoogee odettana" yaagiis.

Yihudai Yesuusa Aattidi Immanau Maayiis
(Marqqoosa 14:10-11; Luqaasa 22:3-6)

[14] He wode tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issoi Yihudaa Asqqorootu giy-
oogee qeese halaqatukko biis. [15] Biidi, "Taani intteyyo Yesuusa oittikko, tau ai immuu-
teetii?" yaagin eti ayyo hasttamu biraa qoppidi immidosona. [16] Hegaappe guyyiyan,
Yihudai Yesuusa aattidi immanau injjetiya wodiyaa wochchees.

Yesuusi Aihudatu Paasikaa Kahuwaa Ba Kiittidoogeetuura Miis
(Marqqoosa 14:12-21; Luqaasa 22:7-14, 21-23; Yohaannisa 13:21-30)

[17] Oittaa miyo gallassaa bonchchiyo koiro gallassi, erissiyo ashkkarati Yesuusakko yiidi,
"Paasikaa bonchchiyo gallassi neeni maana qumaa awan giigissanee?" yaagidosona.
[18] Yaagin Yesuusi eta, "Katamaa biidi, issi bitaniyaa, 'Tamaarissiyaagee nena, "Tau wodee
gakkiis; taani ta erissiyo ashkkaratuura Paasikaa bonchchiyo gallassaa ne son aattana"
yaagees' yaagite" yaagiis.
[19] Erissiyo ashkkarati Yesuusi banttana azazidoogaadan oottidi, Paasikaa bonchchiyo
gallassi maana qumaa giigissidosona.
[20] Sa7ai omarido wode, Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuura qumaa
maanau uttiis. [21] Eti miishin, Yesuusi eta, "Taani intteyyo tumaa odais; intteppe issi urai
tana aattidi immana" yaagiis.
[22] Eti daro dagammidi, huuphiyan huuphiyan, "Godau, tumu taneeshsha?" giyoogaa
doommidosona.

[23] Yesuusi zaaridi, “Ba kushiyaa tanaara issippe shaatiyan yeddidi tushkkiyaagee tana
aattidi immana. [24] Taani, Asa Na7ai, Xoossaa maxaafai haiqqana giidoogaadan haiqqana;
shin tana, Asa Na7aa, aattidi immiya urau aayye7ana; he urai yelettennan attiyaakko au
keha shin” yaagiis.
[25] A oittiya Yihudai zaaridi, “Tamaarissiyaagoo, neeni giyoogee tanee?” yaagiis.
Yaagin Yesuusi zaaridi a, “Neeni ne huuphen gaadasa” yaagiis.

Godaa Kahuwaa Ekkiyo Wogaa
(Marqqoosa 14:22-26; Luqaasa 22:15-20; Koiro Qoronttoosa 11:23-25)

[26] Eti miishin, Yesuusi oittaa ekkidi, Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, ba erissiyo
ashkkaratuyyo immiiddi, “Heite; miite; hagee ta ashuwaa” yaagiis.
[27] Burccukkuwaa ekkidi, Xoossaa galatiis. Etau immiiddi, “Ubbai hagaappe uyite; [28] aissi
giikko, hagee daro asaa nagarai atto geetettana gishshau gukkiya ta suuttaa; ta suuttai
ooratta maachchaa. [29] SHin taani intteyyo odais; taani ta Aawaa kawotettan ooratta woine
eessaa inttenaara uyana gallassai gakkanaashin, naa77anttuwaa ha woine eessaa mulekka
uyikke” yaagiis.
[30] Mazamuriyaa yexxidoogaappe guyyiyan, Dabira Zaite giyo deriyaa biidosona.

Yesuusi PHeexiroosi Kaddanaagaa Kasetidi Yootiis
(Marqqoosa 14:27-31; Luqaasa 22:31-34; Yohaannisa 13:36-38)

[31] Yesuusi he wode eta, “Hachchi qammi intte ubbai tana yeggi bayidi baqatana; aissi
giikko, Xoossaa maxaafai,
‘Xoossai dorssaa heemmiyaagaa worana;
worin dorssaa wudee laalettana’
yaagees. [32] SHin taani haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, intteppe kasetada
Galiilaa baana” yaagiis.
[33] PHeexiroosi zaaridi, “Eti ubbati nena yeggi bayidi baqatikkokka, taani nena mulekka
yeggikke” yaagiis.
[34] Yesuusi PHeexiroosa, “Taani neeyyo tumaa odais; hachchi qammi kuttoi waas-
sanaappe kase, neeni tana heezzutoo kaddana” yaagiis.
[35] Yaagin PHeexiroosi zaaridi, “Taani harai atto, nenaara issippe haiqqiyaakkokka, nena
mulekka kaddikke” yaagiis.

Yesuusi Geetesemaanen Woossiis
(Marqqoosa 14:32-42; Luqaasa 22:39-46)

Qassi erissiyo ashkkarati ubbatikka hegaadan giidosona.
[36] Yesuusi he wode ba erissiyo ashkkaratuura Geetesemaane giyo sohuwaa biidi eta,
“Taani hiniyo baada Xoossaa woossishin, intte hagan uttiishshite” yaagiis. [37] Yaagidi
PHeexiroosanne Zabddiyoosa naata naa77aa banaara ekki efiidi, daro kayyuwaanne
waayiyaa doommiis. [38] Qassi eta, “Taani haiqqana gakkanaassikka kayyottais; hagan
takkidi, tanaara naagite” yaagiis.
[39] Guuttaa sinttaukko shiiqiiddi, biittan gufannidi, “Ta Aawau, danddayettiyaabaa
gidikko, ha burccukkuwaa taappe digga; shin neeni koyiyoogaadan hanoppe attin, taani
koyiyoogaadan hanoppo” yaagidi Xoossaa woossiis.
[40] Yesuusi erissiyo ashkkaratukko simmidi yiis; xiskkidaageeta demmidi PHeexiroosa,
“Intte issi saatekkonne xiskkennan tanaara naaganaukka danddayibeekketii? [41] Paaciyan
intte gelenna mala, naagitenne Xoossaa woossite; ayyaanai giigi uttiis; shin ashoi
daafuranchcha” yaagiis.
[42] Yesuusi qassi naa77anttuwaa biidi, “Ta Aawau, taani ha burccukkuwaappe uyennan
de7ishin burccukkuwaa denttanaagee danddayettennabaa gidikko, neeni koyiyoobai
hano” yaagidi Xoossaa woossiis. [43] Qassikka simmi yiidi, erissiyo ashkkaratu aifiyaa xiskkoi
goozi wottido gishshau, xiskkidaageeta demmiis.
[44] Qassikka eta yeggi bayidi biidi, heezzanttuwaa kase qaaliyo zaarettidi, Xoossaa
woossiis. [45] Hegaappe guyyiyan, erissiyo ashkkaratukko yiidi, “Ha77i gakkanaashinkka

xiskkeetiinne shemppeetii? Be7ite, tana, Asa Na7aa, nagaranchcha asatuyyo aattidi immiyo wodee gakkiis. [46] Denddidi hinddite; be7ite, tana aattidi immiyaagee hageeho gakkiis" yaagiis.

Yesuusi Ba Morkketun Oiqettiis
(Marqqoosa 14:43-50; Luqaasa 22:47-53; Yohaannisa 18:3-12)

[47] Yesuusi hegaa biron haasayishin, tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issoi, Yihudai, gakki wodhdhiis; qassi qeese halaqatinne dere cimati kiittin, bisuwaanne dullaa oiqqida daro asai aara issippe yiis. [48] Yesuusa aattidi immiyaagee he daro asaa, "Taani yeriyoogee a; a oiqqite" yaagidi malaataa yooti wottiis.

[49] Sohuwaarakka Yesuusakko shiiqidi, "Tamaarissiyaagoo, saro de7ai" yaagidi a yeri ekkiis.

[50] Yesuusi a, "Ta jaalau, neeni oottanabaa ootta agga" yaagiis.

Hegaappe guyyiyan, he daro asai shiiqidi, Yesuusa mintti oiqqiis. [51] Yesuusaara de7iyaageetuppe issoi ba bisuwaa shoddinne qeese ubbatu halaqaa ashkkaraa shocidi, a haittaa qanxxi oliis. [52] Yesuusi he wode a hagaadan yaagiis; "Ne bisuwaa a shoohuwan zaarada wotta; aissi giikko, biso shoddiya ubbai bison haiqqana. [53] Ta Aawai daro sha7u ki-itanchchata issi kuttan yeddidi, tana maaddana mala, taani a woossanau danddayiyoogaa erikkiiyye? [54] Yaatin, Xoossaa maxaafati hagaadan hananau bessees yaagidoogee waanidi polettanau danddayii?" yaagiis.

[55] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi he shiiqida daro asaa hagaadan yaagiis; "Tana pangga kessidi, pangga oiqqiyoogaadan oiqqanau bisonne dulla oiqqidi yiidetii? Taani Beeta Maqidasiyan tamaarissaidda, gallassi gallassi inttenaara oottiyo wode tana oiqqibeekketa; [56] shin hagee ubbai hanidoogee hananabaa yootiyaageeti Xoossaa maxaafatun xaafidoogee polettanaassa" yaagiis.

Erissiyo ashkkarati he wode ubbati a yeggi bayidi baqatidosona.

Yesuusi Pirdda SHangguwau Aadhdhiis
(Marqqoosa 14:53-65; Luqaasa 22:54-55,63-71; Yohaannisa 18:13-14,19-24)

[57] Yesuusa oiqqidaageeti qeese ubbatu halaqaa Qayaafakko, higgiyaa tamaaris-siyaageetinne cimati shiiqidosaa ekki efiidosona. [58] SHin PHeexiroosi qeese ubbatu halaqaa dirssa giddo gakkanaashin, haahuwan a kaalliis; yohuwaa wurssettaa be7anau dirssa giddo gelidi, naagiyaageetuura utti bayiis.

[59] Qeese halaqatinne yaa7aa asai ubbai Yesuusa woranau a bolli worddo markka demmanau koyidosona. [60] SHin harai atto daroti yiidi, a bolli wordduwaa markkattinkka appe ainne demmibookkona. Guyyeppe naa77ati yiidi, [61] "Ha bitanee, 'Taani Xoossaa Beeta Maqidasiyaa qolada, heezzu gallassan zaaretta keexxanau danddayais' yaagiis" yaagidosona.

[62] Qeese ubbatu halaqai denddi eqqidi Yesuusa, "Hageeti nena mootiyo mootuwau neeyyo zaariyoobi baawee?" yaagiis. [63] SHin Yesuusi co77u giis; qassikka qeese ubbatu halaqai a, "Taani nena de7o Xoossaa sunttan callais; neeni Xoossaa Na7aa Kiristtoosa gidikko nuussi oda" yaagiis.

[64] Yaagin Yesuusi zaaridi, "Neeni ne huuphenkka gaadasa; shin taani intteyyo odais; hagaappe sinttan, intte tana, Asa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushachcha baggaara uttidaashiininne saluwaa shaaraara yiishin be7ana" yaagiis.

[65] Hegaappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai ba maayuwaa pooshshi olidi, "Hagee cayiichchiis; nuna hagaappe sinttan aissi hara markka koshshii? I ha77i cayiyoogaa intte siyideta. [66] Intte qofai aibee?" yaagiis.

Yaagin eti, "Au haiqoi bessees" yaagidi zaaridosona.

[67] Hegaappe guyyiyan, eti a som77uwan cuchchidi, a dechchidosona; harati qassi a baqqidi, [68] "Kiristtoosaa! Nena dechchidai oonee? Ane nuuyyo hananabaa yoota" yaagidosona.

PHeexiroosi Yesuusa Kaddiis
(Marqqoosa 14:66-72; Luqaasa 22:56-62; Yohaannisa 18:15-18,25-27)

69 PHeexiroosi keettaappe kareera dirssa giddon uttidaashin, issi ashkkariyaa akko
yaada, “Neenikka Galiilaa Yesuusaara issippe de7aasa” yaagaasu.
70 SHin i eta ubbaa sinttan he ashkkariyo, “Neeni giyoobai aibakko taani erikke” yaagidi
kaddiis.
71 Qassi biidi dirssaa penggekko kiyishin, hara ashkkariyaa a be7ada, hegan de7iya
asatuyyo, “Ha bitanee Naazireeta Yesuusaara de7ees” yaagaasu.
72 Yaagin PHeexiroosi naa77anttuwaa caaqqidi, “Taani hegaa bitaniyaa erikke” yaagiis.
73 Guuttaa gam77ishin, hegan eqqida asati PHeexiroosakko yiidi, “Neenikka tuma etaara
issippe de7aasa; aissi giikko, neeni haasayiyo haasayaikka nena erissees” yaagidosona.
74 Hegaappe guyyiyan PHeexiroosi, “Taani hegaa bitaniyaa erikke!” yaagidi, bana
qanggettaanne caaquwaa doommiis.
He wode sohuwaarakka kuttoi waassi aggiis. 75 PHeexiroosi bana Yesuusi, “Neeni kuttoi
waassanaappe kase heezzutoo tana kaddana” giidoogaa hassayidi, kare kiyidi, mishettidi
yeekkiis.

27

Yesuusi PHilaaxoosa Sintti Pirddau SHiiqiis
(Marqqoosa 15:1; Luqaasa 23:1-3; Yohaannisa 18:28-32)

1 Maallado guuraara qeese halaqati ubbatinne dere cimati Yesuusa woranau maqet-
tidosona; 2 eti Yesuusa qachchidi efiidi, deriyaa haariya PHenxxeniyaa PHilaaxoosayyo
aattidi immidosona.
3 Yesuusa he wode oittida Yihudai PHilaaxoosi Yesuusa bolli pirddidoogaa be7idi,
“Aayye7ana! Oittennan aggarkkinaashsha!” yaagidi, he hasttamu biraa qeese halaqatuyy-
oonne dere cimatuyyo guyye zaaridi, 4 “Taani geeshsha asa oittada nagaraa oottaas”
yaagiis.
SHin eti a, “Hegee nuuyyo ai metoo? Hegee ne shene” yaagidosona.
5 Yihudai biraa Beeta Maqidasiyan oli bayiis; eta matappe aggidi biidi, suletti haiqqiis.
6 Qeese halaqati biraa ekkidi, “Ha birai suutta miishsha gidishin, nuuni Beeta Maqi-
dasiyaa miishshaara gattiyoogee higge gidenna” yaagidosona. 7 Yaagidi issippe zorettidi,
asa biitta asayyo moogo gade oottanau urqqa miishsha medhdhiyaageetu gadiyaa sham-
midosona. 8 Hegaa gishshau, he gadee hachchi gakkanaassikka, suutta gade geetettidi
xeesettees.
9 Hananabaa yootiya Ermmaasi, “Eti Israa7eela asai au qanxxanau qoppido hasttamu
xaqara biraa ekkidi, 10 Godai tana azazidoogaadan, urqqa miishsha medhdhiyaageetu
biittaa shammanau immidosona” giidoogee he wode polettiis.

PHilaaxoosi Yesuusa Qoridi Oichchiis
(Marqqoosa 15:2-5; Luqaasa 23:3-5; Yohaannisa 18:33-38)

11 Yesuusi deriyaa haariyaagaa sintti shiiqin, deriyaa haariyaagee a, “Neeni Aihudatu
kawoo?” yaagidi oichchiis.
Yesuusi a, “Neenikka gaasa” yaagiis.
12 Qeese halaqatinne dere cimati a mootin, etau ainne zaaro immibeenna. 13 He wode,
PHilaaxoosi Yesuusa, “Hageeti nena mootiyoobaa ubbaa siyikkii?” yaagiis.
14 Yesuusi harai atto, issi qaalakka zaarennan ixxin, deriyaa haariyaagee daro garamet-
tiis.

Yesuusi Haiquwau Pirddettiis
(Marqqoosa 15:6-15; Luqaasa 23:13-25; Yohaannisa 18:39-40; 19:1-16)

15 Deriyaa haariyaagee Paasikaa bonchchiyo gallassan, asai koyiyo issi uraa
qashuwaappe birshshiyo meezee de7ees. 16 He wode issi Barbbaana giyo daro erettida iita
asi qasho keettan de7ees. 17 Hegaa gishshau, daro asai issisaa shiiqidaashin PHilaaxoosi,

“Taani intteyyo Barbbaana birshshooyye, woi Kiristtoosa giyo Yesuusa birshshoo?”
yaagidi asaa oichchiis. [18] Aissi giikko, eti qanaatidi Yesuusa oittidoogaa i erees.
[19] PHilaaxoosi pirdda keettan uttidaashin, a machchiyaa ayyo, “He xillo bitaniyaa ainne
oottoppa; aissi giikko, taani hachchi qammi aimuwan aban daro waayettaas” yaagada
kiittaasu.
[20] SHin qeese halaqatinne dere cimati PHilaaxoosi Barbbaana birshshidi, Yesuusa
woranaadan, shiiqida asai a woossana mala, asaa cimmidosona.
[21] PHilaaxoosi zaaridi eta, “Taani eta naa77aappe intteyyo oona birshshanau koyeetii?”
yaagin eti, “Barbbaana birshshanau koyoos” yaagidosona.
[22] PHilaaxoosi, “Yaatin, Kiristtoosa giyo Yesuusa waatoo?” yaagidi eta oichchin ubbai,
“Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqetto” yaagidosona.
[23] PHilaaxoosi asaa, “Aissi? Ai iitabaa oottidee?” yaagiis.
SHin asai kaseegaappekka ba qaalaa xoqqu oottidi, “Masqqaliyaa bolli misimaariyan
xishettidi i kaqetto” yaagidosona.
[24] Ooshshi denddanaagaappe attin, aibinne polettennaagaa PHilaaxoosi be7idi, haattaa
ekkidi, “Ha bitanee haiqqiyooban taani gelikke; hegaa intte erite” yaagidi shiiqida asaa
sinttan ba kushiyaa meecettiis.
[25] SHiiqida asai ubbai zaaridi, “A suuttaa gomee nunanne nu naata gakko” yaagiis.
[26] Hegaappe guyyiyan, PHilaaxoosi Barbbaana etau birshshiis; birshshidi lissuwan
Yesuusa garafidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqanau etau aattidi immiis.

Wotaaddarati Yesuusa Bolli Qilliiccidosona
(Marqqoosa 15:16-20; Yohaannisa 19:2-3)

[27] Hegaappe guyyiyan, PHilaaxoosa wotaaddarati Yesuusa deriyaa haariyaagaa ooso
keettaa ekki efin, wotaaddarati ubbai a lanqqiyan yuuyi aadhdhidi eqqidosona. [28] A
afalaa qaari ekkidi, zo7o afalaa a maizzidosona. [29] Qassi agunttaa akiliiliyaa giigissidi,
a huuphiyan wottidosona; a ushachcha kushiyan shombboqo gatimaa oittidi, a sinttan
gulbbatidi, “Aihudatu kawuwau, saro de7ai!” yaagidi, a bolli qilliiccidosona. [30] A bolli
cuchchidosona; he shombboqo gatimaa ekkidi, a huuphiyaa shocidosona. [31] Eti a bolli
qilliiccidoogaappe guyyiyan, zo7o afalaa appe qaari ekkidi, a afalaa a maizzidosona; qassi
masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi a kaqqanau ekki efiidosona.

Yesuusi Kaqettiis
(Marqqoosa 15:21-32; Luqaasa 23:25-43; Yohaannisa 19:17-27)

[32] Eti kare kiyiiddi, issi Simoona giyo Qareena biitta asa demmidi, Yesuusa masqqaliyaa
wolqqan toossidosona. [33] Golggottaa giyoosaa gakkidosona. “Golggottaa” giyoogee
“Guuggiyaa Sohuwaa” giyoogaa. [34] Hegan eti ciyyee walahettido woine eessaa Yesuusayyo
uyanau immidosona; immin i hegaa ganxxi xeellidi, uyennan ixxiis.
[35] Eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi a kaqqidoogaappe guyyiyan, a afalaa
shaakkidi, saamaa yeggidi ekkidosona. [36] Hegaappe guyyiyan, a naaganau hegan utti
bayidosona. [37] Qassi, “Hagee Aihudatu Kawuwaa Yesuusa” yaagidi mootiyo xifatiyaa a hu-
uphessaara wottidosona. [38] Yesuusaara he wode naa77u panggata issuwaa appe ushachcha
baggaara, qassi issuwaa appe haddirssa baggaara, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi
kaqqidosona.
[39] Ogiyaara aadhdhiya asai Yesuusa karidi, ba huuphiyaa qaattiiddi cayiis. [40] “Beeta
Maqidasiyaa qolada heezzu gallassa giddon keexxiyaagoo, ne huuphiyaa ashsha; neeni
Xoossaa Na7a gidikko, ane masqqaliyaa bollappe wodhdha” yaagiis.
[41] Hegaadankka, qeese halaqati higgiyaa tamaarissiyaageetuuranne cimatuura issippe
Yesuusa bolli qilliicciiddi, hagaadan yaagidosona; [42] “Harata ashshiis; shin bana ashshanau
danddayenna. I Israa7eela kawo; ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho; nuunikka
qassi a ammanana. [43] Xoossan i ammanettees; Xoossai a ashshana koyikko ane ashsho;
aissi giikko, i bana, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ gees” yaagidosona.
[44] Qassi harai atto, aara masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettida panggatikka
hegaadan giidi, a bolli qilliiccidosona.

Yesuusi Haiqqiis

(Marqqoosa 15:33-41; Luqaasa 23:44-49; Yohaannisa 19:28-30)

45 Usuppun saateppe doommidi, uddufun saate gakkanaashin, biitta ubbai xumiis.
46 Uddufun saate gidiyo heeran Yesuusi ba qaalaa xoqqu oottidi, “Elohee, Elohee, laamaa
sabaqitaanii?” yaagiis. Hegaa giyoogee, “Ta Xoossau, ta Xoossau, tana aissi aggadii?”
giyoogaa.
47 Hegan eqqida asaappe issoi hegaa siyidi, “Ha bitanee Eelaasa xeesees” yaagiis.
48 Sohuwaara etappe issoi woxxidi, gombbilla mala ispponjjiyaa ekkidi, caala woine eessaa
kunttiis; hegaa shombboqo gatimaa xeeran wottidi, ushshanau a doonaakko shiishshiis.
49 SHin hankkooti, “Nangga, Eelaasi a ashshanau yaanaakkonne be7oos” yaagidosona.
50 Yesuusi naa77anttuwaa ba qaalaa xoqqu ootti waassidi, haiqqi bayiis.
51 Akeekite; Beeta Maqidasiyan kaqettida magalashoi qommoppe duge gakkanaassi,
naa77u kiyidi, pooshetti wodhdhiis; biittai qaaxxiis. Qassi zaallaikka phalqqettiis;
52 duufoti dooyettidosona. Xoossaa asatuppe daroti haiqqidaageeti, haiquwaappe dend-
didosona. 53 Eti duufuwaappe kiyidi, Yesuusi haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan,
geeshsha katamaa biidosona; hegan eta daro asai be7iis.
54 Mato halaqainne aara Yesuusa naagiya wotaaddarati biittai qaaxxiyoogaanne hegan
hanidabaa ubbaa be7ido wode daro yayyidosona; yayyidi, “Tumu hagee Xoossaa Na7aa”
yaagidosona.
55 Hegan daro maccaasati, Galiilappe doommidi, Yesuusa maaddiiddi kaallidaageeti,
haahuwan eqqidi xeelloosona. 56 Eta giddon Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama,
Yaaqoobanne Yooseefa aayyiyaa Mairaamanne Zabddiyoosa naatu aayyiyaa de7oosona.

Yesuusi Moogettiis

(Marqqoosa 15:42-47; Luqaasa 23:50-56; Yohaannisa 19:38-42)

57 Sa7ai omariyo wode, Yooseefa giyo issi dure bitanee, Armmaatiyaasa katamaa asi yiis;
i ba huuphenkka Yesuusa kaalliyaagaa. 58 Yooseefi PHilaaxoosakko biidi, Yesuusa ahaa
ekkanau woossiis; woossin PHilaaxoosi Yooseefayyo imettana mala azaziis. 59 Yesuusa ahaa
ekkidi, geeshsha moogo afalan xaaxiis. 60 Xaaxidi baayyo moogettanau shuchchaa woocido
ooratta gonggoluwaa giddon a ahaa wottiis; qassi he gonggoluwaa doonan gita shuchchaa
gonddorssi wottidi, aggi bayidi biis. 61 Magddala katamaappe yiida Mairaamanne hinkko
Mairaama hegan gonggoluwaakko simmidi uttidosona.
62 Sambbataassi giigettiyo gallassaappe wonttetta gallassi, qeese halaqatinne
Parisaaweti PHilaaxoosaara gaittidi, hagaadan yaagidosona; 63 “Godau, he worddoi
paxa de7iyo wode, ‘Taani heezzu gallassappe guyyiyan, haiquwaappe denddana’
yaagidoogaa nuuni hassayida. 64 Hegaa gishshau, a moogido gonggoluwaa heezzu gallassa
gakkanaassi, mintti naagana mala azazarkkii; hegee xayikko erissiyo ashkkarati biidi, a
ahaa wuuqqidi asaayyo, ‘Haiquwaappe denddiis’ yaagana; yaagin naa77antto worddoi
kase wordduwaappe ubba yaa palattana” yaagidosona.
65 PHilaaxoosi eta, “Intteyyo naagiyaageeti de7oosona; biidi intte danddayiyoogaa
keenaa naagissite” yaagiis.
66 Yaagin eti biidi, shuchchaa bolli maatafaa attamidi, qassi naagiyaagaa yaani wottidi,
Yesuusa moogido gonggoluwaa naagissidosona.

28

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis

(Marqqoosa 16:1-10; Luqaasa 24:1-12; Yohaannisa 20:1-10)

1 Sambbatai aadhdhin Woggaa gallassi sa7ai wonttishin, Magddala giyo katamaappe
yiida Mairaamanne hinkko Mairaama Yesuusi moogettido gonggoluwaa be7anau bi-
idosona. 2 Godaa kiitanchchai saluwaappe wodhdhido gishshau, biittai daro qaaxxiis; he
kiitanchchai yiidi, shuchchaa gonddorssi olidi, a bolli kiyi uttiis. 3 A merai wolqqantta
milatees; a maayoikka shachchaadan bootta. 4 Naagiyaageeti kiitanchchau yashshaa
kokkoridi, haiqqida asadan hanidosona.

[5] Kiitanchchai maccaasata hagaadan yaagiis; “Yayyoppite; aissi giikko, masqqaliyaa bolli
misimaariyan xishidi kaqqido Yesuusa intte koyiyoogaa taani erais. [6] I hagan baawa;
aissi giikko, i ba giidoogaadankka haiquwaappe denddiichchiis; haa yiidi, i zin77idosaa
be7ite. [7] Intte ha77i eesuwan biidi, Yesuusi erissiyo ashkkaratuyyo, ‘Yesuusi haiquwaappe
denddiichchiis. Qassi i intteppe kasetidi, Galiilaa bees; intte a yaani be7ana’ yaagidi odite.
Be7ite, taani intteyyo odaas” yaagiis.
[8] Eti yayyiiddinne qassi daro ufaittiiddi, Yesuusi moogettido gonggoluwaa matappe
eesuwan aggidi, erissiyo ashkkaratukko odanau woxxidosona.
[9] Sohuwaara Yesuusi etaara gaittinne eta, “Saro de7eetii” yaagi aggiis; eti akko shiiqidi,
a tohuwaa oiqqidi, ayyo goinnidosona. [10] Yesuusi he wode eta, “Yayyoppite; ta ishantti
Galiilaa baana mala, biidi etau yootite; eti tana yaani be7ana” yaagiis.
[11] He maccaasati biishin, gonggoluwaa naagiya wotaaddaratuppe amaridaageeti kata-
maa biidi, hanidabaa ubbaa qeese halaqatuyyo odidosona. [12] Qeese halaqati cimatuura
issippe shiiqi zorettidi, wotaaddaratuyyo daro miishshaa immidi, [13] “ ‘Nuuni xiskkidaashin
erissiyo ashkkarati qammi yiidi, a ahaa wuuqqidosona’ yaagite; [14] ha yohuwaa deriyaa
haariyaagee siyikko, nuuni ayyo yooti maizzana; qassi inttena aibinne hirggissennaadan
oottana” yaagidosona.
[15] Wotaaddarati miishshaa ekkidi, banttau odidoogaadan oottidosona. Ha yohoi Aihu-
datu matan hachchi gakkanaashinkka, odettiiddi de7ees.

Yesuusi Ba Erissiyo Ashkkaratuyyo Beettiis

(Marqqoosa 16:14-18; Luqaasa 24:36-49; Yohaannisa 20:19-23; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 1:6-8; Koiro Qoronttoosa 15:3-8)

[16] SHin tammanne isiini erissiyo ashkkarati Yesuusi banttana biite giido Galiila Deriyaa
biidosona. [17] Biidi a be7ido wode ayyo goinnidosona; shin etappe issooti issooti siridosona.
[18] Yesuusi etakko shiiqidi, eta hagaadan yaagiis; “Maata ubbai saluwaaninne sa7an
taayyo imettiis. [19] Hegaa gishshau, intte biidi, asa ubbaa tana kaalliyaageeta oottite;
Aawaa sunttan, Na7aa sunttaaninne Geeshsha Ayyaanaa sunttan eta xammaqite. [20] Taani
inttena azazidobaa ubbaa eti naagana mala, eta tamaarissite; taani wodiyaa wurssettai
gakkanaassikka ubba wode inttenaara de7iyoogaa akeekite” yaagiis.

Marqqoosa Wonggeliyaa Mishiraachchuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Marqqoosa Wonggelee koiro denddiiddikka, “Hagee Xoossaa Na7aa Yesus Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalau doomettaa” giiddi doommees. Ha wonggeliyaa mishiraachchuwaa giddon Yesuusi oosuwaasanne maataasa gididi shiiqiis. A maatai a timirttiyan, xalahiyaa citaa bolli ayyo de7iya wolqqaaninne nagaraa atto giyoogan beettiis. Yesuusi, “Asaa nagaraa ailletettaappe kessanau taani ta de7uwaa aattada immanau yiida Asaa Na7aa” yaagidi i ba huuphen haasayiis.

Marqqoosi Yesuusa taarikiyaa sitta ogiyaaninne wolqqai kumido ogiyan odiis. I bairayidi odidoogee Yesuusa qaalaanne timirttiyaa gidennan i oottido ooratta oosota. Xammaqiya Yohaannisa taarikiyaa, Yesuusa xinqqatiyaanne paaciyaa qanttan erissi simmidi, Yesuusa tamaarissuwaanne patuwaa aassidi odees. Takkiiddi takkiiddi Yesuusa kaalliyaageeti Yesuusa loittidi eri eridi biidosona. Yesuusa ixxiyaageetikka ixuwaa gujji gujjidi biidosona. Wurssetta miraafeti Yesuusa de7uwan wurssetta saaminttaa giddon polettida oosota, hegeetikka a kaqettaabaanne a dendduwaabaa odiyaageeta.

Wonggeliyaa mishiraachchuwaa wurssettan haphaa giddon beettiya naa77u kifileti issi issi birshshettatu xalaalan de7iyaageeta.

Xammaqiya Yohaannisa Awaajuwaa

(Maatiyoosa 3:1-12; Luqaasa 3:1-18; Yohaannisa 1:19-28)

1 Xoossaa Na7aa Yesuus Kiristtoosa wonggeliyaa mishiraachchuwaa doomettaa.
2 Hananabaa yootiya Isiyaasi xaafido maxaafan Xoossai,
“Be7a, ta kiittiyoogaa
taani neeppe sinttau yeddana.
I neeyyo ogiyaa kessana.
3 Issoi bazzon ba qaalaa xoqqu oottidi,
‘Godaa ogiyaa giigissite.
I hemettana loossuwaakka
ayyo sitti oottite’ giis”
yaagees.

4 Xammaqiya Yohaannisi asaa xammaqiiddinne, “Intte nagaraappe simmidi xammaqettite; Xoossai intte nagaraa atto gaana” yaagidi qaalaa yootiiddi bazzon kiyi wodhdhiis.
5 Yihudaa biittan de7iya asai ubbainne Yerusalaame katamaa asai ubbai Yohaannisakko yees. Yiidi ba nagaraa paaxin, Yohaannisi he asaa Yorddaanoosa SHaafan xammaqees.

6 Yohaannisi gaameelaa ikisiyan daddido afalaa maayidi, ba xeessan dafuwaa gixxees; qassi booliyaanne degeeraa eessaa mees. 7 Yohaannisi qaalaa yootiiddi, “Taappe guyyeera daro minniyaagee yees; harai atto, hokkada a caammaa dafuwaa birshshanaukka taayyo bessenna. 8 Taani inttena haattan xammaqais; shin i inttena Geeshsha Ayyaanan xammaqana” yaagees.

Yesuusi Xammaqettidoogaanne Paacettidoogaa

(Maatiyoosa 3:13-17; 4:1-11; Luqaasa 3:21-22; 4:1-13)

9 Yesuusi he wode Galiila biittan de7iya Naazireete katamaappe yin, Yohaannisi Yorddaanoosa SHaafan a xammaqiis. 10 Yesuusi haattaappe kiyosaara saloi dooyettishiininne Geeshsha Ayyaanai ba bolli haraphphedan wodhdhishin be7iis. 11 Qassi saluwaappe, “Taani siiqiyo ta Na7ai nena; tana nebai ufaissees” yaagiya qaalai yiis.

12 Sohuwaarakka Geeshsha Ayyaanai bazzo a yeddiis. 13 Yesuusi bazzon bana Seexaanai paaccishin, oitamu gallassa gattiis; do7aarakka de7iis; kiitanchchatikka yiidi, ayyo oottidosona.

Yesuusi Moliyaa Oiqqiya Oiddu Asata Xeesiis
(Maatiyoosa 4:12-22; Luqaasa 4:14-15; 5:1-11)

14 Yohaannisi qashettiichchidoogaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawotettaa
wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, Galiila biitti biis; 15 biidi, "Wodee
gakkiis; Xoossaa kawotettaikka matattiis. Intte nagaraappe simmidi, wonggeliyaa
mishiraachchuwaa ammanite" yaagiis.
16 Yesuusi Galiila Abbaa lanqqiyaara aadhdhiiddi, moliyaa oiqqiyaageeta, Simoonanne a
ishaa Inddiraasa, bantta gitiyaa abban yeggiyaageeta be7iis. 17 Be7idi eta, "Tana kaallite;
taani inttena asa oiqqiyoogaa tamaarissana" yaagiis. 18 Yaagin eti sohuwaarakka bantta
gitiyaa yeggi bayidi, Yesuusa kaallidosona.
19 Yesuusi guuttaa sinttaukko biidi, Zabddiyoosa naata naa77u ishantta, Yaaqoobanne
Yohaannisa wolwolo giddon bantta gitiyaa giigissiyaageeta be7iis. 20 I be7osaarakka eta
xeesin, bantta aawaa, Zabddiyoosa, a oosanchchatuura wolwolo giddon yeggi bayidi,
Yesuusa kaallidi biidosona.

Tuna Ayyaanai Oiqqido Bitanee Paxiis
(Luqaasa 4:31-37)

21 Eti Qifirinaahooma giyo katamaa gelidosona; Yesuusi Sambbata gallassi sohuwaara
Aihuda woosa keettaa gelidi, tamaarissuwaa doommi aggiis. 22 Baayyo alaafetettai de7iyo
asadan, asaa i tamaarissiyoogaappe attin, higgiyaa tamaarissiyaageetudan tamaarissenna
gishshau, asai a timirttiyan garamettiis.
23 He wode iita ayyaanai de7iyo issi bitanee Aihuda woosa keettaa gelosaarakka ba qaalaa
xoqqu oottidi, 24 "Naazireeta Yesuusaa, neeni nuuppe ai koyai? Nuna xaissanau yaadii?
Neeni oonakko erais; neeni Xoossaa geeshshaa gidikkii!" yaagiis.
25 Yesuusi he iita ayyaanaa, "Haizza; bitaniyaappe kiya" yaagidi azaziis.
26 Iita ayyaanai bitaniyaa daferettinnee, wolqqappe waasissidi, appe kiyi aggiis. 27 Asai
ubbai garamettidi, "Hagee aibee? Ha bitanee ba alaafetettan harai atto, iita ayyaanatakka
azazees; etikka qassi ayyo azazettoosona; hagee aiba ooratta timirttee?" yaagidi, ba
giddon issoi issuwaa oichchiis.
28 Yesuusabai sohuwaara Galiila biittan de7iya heera ubbaa gakki aggiis.

Yesuusi Daro Harggancchata Pattiis
(Maatiyoosa 8:14-17; Luqaasa 4:38-41)

29 Yesuusi Aihuda woosa keettaappe kiyosaara, Yaaqoobaaranne Yohaannisaara
Simoona soonne Inddiraasa soo bi aggiis. 30 Simoona bollotiyaa qoxonne misho harggada
zin77idaaribaa i yaa gakkosaarakka ayyo odi aggidosona. 31 I ikko shiiqidi, i kushiyaa
oiqqidi, o dentti essiis; qoxoinne mishoi o aggin, a etayyo oottaasu.
32 Harggida asa ubbaanne xalaheti oiqqido asa ubbaa omarssi awai wullidoogaappe
guyyiyan, akko ehiidosona. 33 Kataman de7iya asai ubbai he kare shiiqiis. 34 Yesuusi dumma
dumma harggiyan oiqettida daro asaa pattidi, daro xalahetakka kessiis. Kiristtoosa i
gidiyoogaa xalaheti erido gishshau, eta haasayissennan diggiis.

Yesuusi Galiilan Tamaarissiis
(Luqaasa 4:42-44)

35 Yesuusi maallado wonttimaattan denddidi, sooppe kiyidi, asi bainnasaa biis; biidi yan
Xoossaa woossiis. 36 Simooninne aara de7iyaageeti a koyiiddi biidosona. 37 Eti a demmidi,
"Asai ubbai nena koyees" yaagiis.
38 Yaagin Yesuusi qassi eta, "Hegaa heeran de7iya hara katamata hinddite; taani
hegankka qaalaa yootanau bessees; aissi giikko, taani yiidoogee hegaassa" yaagiis.
39 Yaagidi Aihuda woosa keettatun qaalaa yootiiddinne xalaheta kessiiddi, Galiila biitta
ubbaa yuuyiis.

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 8:1-4; Luqaasa 5:12-17)

40 Inchchirichchai oiqqido issi bitanee Yesuusakko yiidi, a sinttan gulbbatidi, “Neeni
koyikko, tana pattanau danddayaasa” yaagidi woossiis.
41 Yesuusi ayyo qarettiis; ba kushiyaa yeddidi, a bochchidi, “Taani koyais; paxa!” yaagiis.
42 Sohuwaarakka inchchirichchai bitaniyaa yeddi aggin, bitanee paxi aggiis. 43 Yesuusi
wolqqappe godatidi, sohuwaara a kessi yeddiis. 44 Yesuusi a, “Nena era! Hagaa ooyyoonne
yootoppa; shin baada ne bollaa qeesiyaa bessa; qassi neeni ha77i geeshsha gididoogaa asaa
erissanau, Muusee azazido yarshshuwaa yarshsha” yaagiis.
45 SHin bitanee biidi, yohuwaa ubbasan asa ubbau oduwaanne laalettaa doommiis; hegaa
gishshau, Yesuusi qoncciyaa kiyidi, katama gelanau danddayibeenna; shin asi bainnasan
gaxan de7iis; qassi asai ubbasaappe akko yees.

2

Yesuusi Bollai Silido Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 9:1-8; Luqaasa 5:17-26)

1 Amarida gallassaappe guyyiyan, “Yesuusi Qifirinaahooma guyye simmidi, son de7ees”
giyo odoi siyettiis. 2 Keettai ekkennan ixxin, harai atto, kareekka un77ana gakkanaassi
daro asai shiiqiis; shiiqin Yesuusi qaalaa asau yootees. 3 Oiddu asati bollai silido issi
bitaniyaa tookkidi, akko ehiidosona. 4 Asai darido gishshau, bitaniyaa Yesuusakko
efaanau etayyo danddayettennan ixxin, Yesuusi de7iyo ginaara keettaa qaaridi, kaaraa
lukkidosona; he lukkidosaara bitaniyaa i zin77ido halaara duge yeddidi, Yesuusa sinttan
wottidosona. 5 Yesuusi eta ammanuwaa be7idi, he bollai silido bitaniyaa, “Ta na7au, ne
nagarai atto geetettiis” yaagiis.
6 Yaagin higgiyaa tamaarissiyaageetuppe he sohuwan uttida issooti issooti bantta
wozanan, 7 “Laa ha bitanee hagaa mala iitabaa Xoossaa bolli aissi haasayii? Xoossaa
xalaalappe attin, harai ooni nagara atto gaanau danddayii?” yaagidi qoppidosona.
8 Eti bantta wozanan hegaadan qoppidoogaa Yesuusi sohuwaara ba ayyaanan eridi, eta
hagaadan yaagiis; “Intte intte wozanan aissi hegaadan qoppeetii? 9 Bollai silido bitaniyaa,
‘Ne nagarai atto geetettiis’ giyoogee mateeyye? Woi, ‘Dendda eqqada ne halaa tookkada
hemetta’ giyoogee matee? 10 SHin taayyo, Asa Na7aayyo, sa7aa bollan nagara atto gaanau
alaafetettai de7iyoogaa taani inttena erissana” yaagidi he bollai silido bitaniyaa, 11 “Nena
gais; dendda eqqa; yaatada ne halaa tookkada ne soo ba” yaagiis.
12 Bitanee sohuwaara denddi eqqidi, ba halaa tookkidi, asai ubbai xeellishin biis; bin asai
ubbai garamettidi, “Nuuni hagaa malabaa mulekka be7i erokko” yaagidi Xoossaa galatiis.

Yesuusi Leewa Xeesiis
(Maatiyoosa 9:9-13; Luqaasa 5:27-32)

13 Yesuusi naa77anttuwaa Galiila Abbaa dooni biis; asai ubbai akko yiidaagaa tamaaris-
siis. 14 Hegaara aadhdhiiddi, Ilppiyoosa na7aa Leewa, giyoogee giiraa giiriyoosan uttidaa-
gaa demmidi, “Tana kaalla” yaagiis. Yaagin Leewi denddi eqqidi, a kaalliis.
15 Yesuusi qumaa maanau Leewi son uttidaashin, giiraa ekkiya daro asainne na-
garanchchati aaranne i erissiyo ashkkaratuura issippe uttidosona. Aissi giikko, a
kaalliyaageetu giddon hegeetu mala asati daridosona. 16 Higgiyaa tamaarissiya issi issi
Parisaaweti Yesuusi nagaranchchatuuranne giiraa ekkiyaageetuura qumaa miishin be7idi,
“I aissi nagaranchchatuuranne giiraa ekkiyaageetuura qumaa mii?” yaagidi, erissiyo
ashkkarata oichchidosona.
17 Yesuusi eti giyoogaa siyidi, “Harggaanchchatuppe attin, payyatuyyo aakime
koshshenna; taani nagaranchchata xeesanau yiidoogaappe attin, xillota xeesanau
yabeikke” yaagidi etayyo zaariis.

Xoomaabaa Eranau SHiiqida Oishaa
(Maatiyoosa 9:14-17; Luqaasa 5:33-39)

18 Xammaqiya Yohaannisi erissiyo ashkkaratinne Parisaaweti xoomoosona; amarida
asati Yesuusakko yiidi, “Yohaannisi erissiyo ashkkaratinne Parisaaweti erissiyo ashkkarati
xoomoosona; shin neeni erissiyo ashkkarati aissi xoomokkonaa?” yaagidosona.

19 Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Bullachchaa yiida asati machchiyo ekkiyaagee bant-
tanaara de7ishin, xoomanau danddayiyoonaa? Machchiyo ekkiyaagee etaara de7ishin,
xoomanau danddayokkona. 20 SHin machchiyo ekkiyaagaa eta matappe efaana wodee
yaana; eti he wode xoomana.
21 “Ceega maayo bolli ooratta woto wotti sikkiya asi baawa; wotti sikkikko, ooratta wotoi
ceega maayuwaa peererettana; peerettaikka kaseegaappe darana. 22 Qassi ho77o woine
eessa ceega ogoron naaqqiya asi baawa; shin naaqqikko, he woiniyaa eessai ogoruwaa
daakkana; baukka gukkana; ogoroikka moorettana; shin ho77o woine eessaa ooratta
ogoron naaqqeettees” yaagiis.

Sambbataabaa Eranau SHiiqida Oishaa
(Maatiyoosa 12:1-8; Luqaasa 6:1-5)

23 Yesuusi issi Sambbata gallassi tiya banggaa giddoora aadhdhishin, erissiyo ashkkarati
aara biiddi, banggaa tiyaappe duutettaa doommidosona. 24 Parisaaweti Yesuusa, “Be7a;
neeni erissiyo ashkkarati Sambbata gallassi higge gidennabaa aissi oottiyoonaa?” yaagi-
dosona.
25 Yesuusi eta, “Daawiti namisettidi, miyoobaa koyido wode, banaara de7iyaageetuura
oottidobaa mulekka nabbabibeekketii? 26 Abiyaataari qeese ubbatu halaqa gidido wode,
Daawiti Xoossaa keettaa gelidi, qeesetu xalaalai maanaappe attin, ooninne maanau higge
gidennaagaa Godaa sinttan wottido oittaa miidi, banaara de7iyaageetuyyookka immiis”
yaagiis.
27 Qassikka Yesuusi eta, “Sambbatai asau merettidoogaappe attin, asi Sambbatau
merettibeenna. 28 Hegaa gishshau, taani, Asa Na7ai, harai atto, Sambbataukka Goda”
yaagiis.

3

Kushee Silido Bitaniyaa
(Maatiyoosa 12:9-14; Luqaasa 6:6-11)

1 Yesuusi Aihuda woosa keettaa naa77anttuwaa geliis; hegan kushee silido issi bitanee
de7ees. 2 Issi issi asai Yesuusa mootanau koyidi, kushee silido bitaniyaa Sambbatan i
pattiyaakko be7anau mintti naagees. 3 Yesuusi he kushee silido bitaniyaa, “Dendda eqqada
sinttau haa ya” yaagiis. 4 Hegaappe guyyiyan asaa, “Sambbatan lo77obaa oottiyoogee
wogeeyye iitabaa oottiyoogee wogee? Asa shemppo ashshiyoogee wogeeyye woriyoogee
wogee?” yaagidi oichchiis.
SHin asai co77u giis. 5 Yesuusi hanqqettidi, eta yuushshi aatti xeellidi, eti yootin
siyennaageeta gidiyo gishshau, etau keehi qarettiis; he bitaniyaa, “Ne kushiyaa piddi
ootta” yaagiis; bitanee piddi oottin, a kushee paxi aggiis. 6 Parisaaweti Aihuda woosa
keettaappe kare kiyidi, Yesuusa waati woranaakko maqettanau, Heeroodisa baggatuura
sohuwaara issisaa shiiqidosona.

Asai Abbaa Lanqqen Yesuusakko SHiiqiis

7 Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuura Galiila Abbaa biis; Galiilappenne Yihudaappe yiida
daro asai a kaalliis. 8 Qassikka daro asai Yerusalaameppe, Eedomiyaasappe, Yorddaanoosa
SHaafaappe hefintta baggappe, Xiiroosa katamaappenne Sidoona katamaappe Yesuusi
oottidobaa siyidi, Yesuusakko yiis. 9 Yesuusi daro asai bana un77enna mala, ba erissiyo
ashkkarati wolwoluwaa baayyo takkissana mala azaziis. 10 Daro asaa i pattido gishshau,
harggiya asai ubbai a bochchanau sugerettees. 11 Iita ayyaanai de7iyo asatikka a be7ido
wode ubban a sinttan gufannidi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, “Neeni Xoossaa Na7aa
gidikkii!” yaagoosona.
12 Yesuusi he iita ayyaanati babaa asau yootidi, bana qoncciyaa kessenna mala, eta
minttidi azaziis.

Yesuusi Tammanne Naa77u Erissiyo Ashkkarata Dooriis
(Maatiyoosa 10:1-4; Luqaasa 6:12-16)

13 Yesuusi deriyaa bolli kiyidi, ba koyido asata baakko xeesiis; xeesidoogeeti akko
biidosona. 14-15 Eti banaara de7ana malanne qaalaa yootanau eta kiittana mala, xalaheta
kessanaukka etayyo maatai de7ana mala, tammanne naa77u asata dooriis.
16 I doorido tammanne naa77ati hageeta: PHeexiroosa yaagidi sunttido Simoona,
17 Bo7anerggeesa yaagidi sunttidoogeeta, Zabddiyoosa naata Yaaqoobanne Yaaqooba ishaa
Yohaannisa. "Bo7anerggeesa" giyoogee "Dadaa milatiya asata" giyoogaa. 18 Inddiraasanne
Piliphphoosa, Barttalamoosanne Maatiyoosa, Toomaasanne Ilppiyoosa na7aa Yaaqooba,
Taaddiyoosanne ba biittau mishettiya Simoona, 19 Yesuusa aatti immida Yihudaa Asqqo-
roota.

Yesuusanne Bi7eeli-Zeebula
(Maatiyoosa 12:22-32; Luqaasa 11:14-23; 12:10)

20 Yesuusi soo biis; naa77anttuwaakka qassi daro asai shiiqin, inne erissiyo ashkkarati
harai atto, qumaa maanaukka danddayibookkona; 21 asai a, "Gooyees" giyo gishshau, a
dabboti hegaa siyidi, a ekkanau biidosona.
22 Higgiyaa tamaarissiya issi issi asati Yerusalaameppe yiidi, "A bolli Bi7eeli-Zeebuli
de7ees" yaagidosona; qassi harati, "Xalahetu halaqai baayyo wolqqaa immin, xalaheta
kessees" yaagidi haasayidosona.
23 Yesuusi asaa baakko xeesidi, leemisuwaa yootiiddi, "Seexaanai Seexaanaa waati
kessanau danddayii? 24 Issi kawotettai ba giddon shaahettikko, he kawotettai eqqana
danddayenna; 25 qassi issi keetta asaikka ba giddon shaahettikko, he keettaa asaikka
eqqanau danddayenna. 26 Qassi Seexaanai banaara ooyettidi shaahettikko, xayanaappe
attin, de7ana danddayenna.
27 "SHin wolqqaama asa kasetidi qachchennan de7iiddi, a keettaa gelidi, a miishshaa
bonqqanau danddayiya asi baawa; qachchidoogaappe guyyiyan, a keettaa bonqqana
danddayees.
28 "Taani intteyyo tumaa gais; Xoossai asa naatuyyo nagara ubbaanne eti cayiyo
cashsha ubbaa atto gaana; 29 shin Geeshsha Ayyaanaa bolli iitabaa haasayiya ooyyoonne
merinau nagara gidanaappe attin, Xoossai mulekka atto geenna" yaagiis. 30 Yesuusi hegaa
giidoogee, issi issi asati, "A bolli iita ayyaanai de7ees" yaagido gishshaassa.

Yesuusa Aayyiyoonne Ishantta
(Maatiyoosa 12:46-50; Luqaasa 8:19-21)

31 A aayyiyaanne a ishantti yiidi, karen eqqidi, akko asa kiittidi, a xeesissidosona. 32 Daro
asai a matan uttiis; he kiittidoogee a, "Be7a; ne aayyiyaanne ne ishantti karen eqqidi,
nenaara gaittanau koyoosona" yaagiis.
33 Yaagin Yesuusi zaaridi, "Ta aayyiyaa oonee? Qassi ta ishantti oonee?" yaagiis. 34 Ba
matan uttida asaa yuushshi aatti xeellidi, "Be7ite; ta aayyiyaanne ta ishantti hageetihona.
35 Xoossai koyiyoobaa oottiyai ubbai ta isha, ta michchonne ta aayo" yaagiis.

4

Zerettaa Zeriyaagaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 13:1-9; Luqaasa 8:4-8)

1 Yesuusi naa77anttuwaa Galiila Abbaa lanqqiyan tamaarissuwaa doommiis; keehi daro
asai ba lanqqiyan yuuyi aadhdhidi shiiqettin, abban de7iya wolwolo giddo gelidi, aani
uttiis; qassi he asai ubbai abbaa lanqqiyan de7ees. 2 I eta darobaa leemisuwan tamaarissiis.
Tamaarissiiddi hagaadan yaagiis,
3 "Siyite; issi bitanee zerettaa zeranau kiyiis. 4 I zerishin, issi issi zerettai ogiyaa
doonan wodhdhiis; wodhdhidaagaa kafoi yiidi miis. 5 Issi issi zerettai guutta biittai de7iyo
shuchchaa anccuwaa bolli wodhdhiis; daro biittai bainna gishshau, he zerettai sohuwaara
mokkiis. 6 Awai kiyido wode shulliis; adussa xaphuwaa yeddibeenna gishshau, meli bayiis.
7 Issi issi zerettai aguntta giddon wodhdhiis; wodhdhidi mokkidaagaa agunttai diccidi
cuullin, aifennan attiis. 8 Issi issi zerettai aradda biittan wodhdhidi mokkiis; diccidi issoi

hasttamaa, issoi usuppun tammaa aifin, issoi xeetaa aifiis" yaagiis. [9] Yaagidi, "Siyanau
haitti de7iyo urai siyo" yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Odido Gaasota
(Maatiyoosa 13:10-17; Luqaasa 8:9-10)

[10] Yesuusi yootidoogaa siyida hara asatinne tammanne naa77u erissiyo ashkkarati
Yesuusi barkka de7ishin, akko shiiqidi, he leemisuwaa birshshettaa a oichchidosona.
[11-12] Oichchin Yesuusi etassi hagaadan yaagiis; "Inttessi Xoossaa kawotettaa xuura yohuwaa
erai imettiis; shin harati kawotettaappe kareera de7iyaageeti, xeeluwaa xeellidi be7enna
mala, qassi sissaa siyidikka akeekenna mala, eti naa77anttuwaa Xoossaakko simmin, i eta
nagaraa atto geenna mala, etayyo ubbabai leemisuwan odettiis" yaagiis.

Zeriyaagaa Leemisuwaa Birshshettaa
(Maatiyoosa 13:18-23; Luqaasa 8:11-15)

[13] Yesuusi eta, "Ha leemisuwaa erekketii? Yaatin, leemiso ubbaa waati eruuteetii?
[14] Zeriyaagee Xoossaa qaalaa zerees. [15] Qaalai zerettiyo ogiyaa doonan de7iyaageeti
hageeta; eti qaalaa siyiyo wode, Seexaanai sohuwaarakka yiidi, eta wozanan zerettida
qaalaa efirggees. [16] Hegaadankka qassi shuchchaa anccoi de7iyo biittan zerettidaageeti
hageeta; eti qaalaa siyidi, sohuwaara ufaissan ekkoosona. [17] Eti ha77issau de7iyoogaappe
attin, etau mino xaphoi baawa; guyyeppe qaalaa gaasuwan waayee woi yedetai yiyo wode,
eti sohuwaara xubetti aggoosona. [18] Qassi aguntta giddon zerettidaageeti hageeta; eti
qaalaa siyiyaageeta. [19] SHin ha sa7aa de7uwau hirggiyoogee duretettaa siiqiyoogeenne
harabaa amottiyoogee eta wozanan gelidi, qaalaa cuullees; cuullin aifennan atti aggees.
[20] SHin aradda biittan zerettidaageeti qaalaa siyidi ekkiyaageeta; issoi hasttamaa, issoi
usuppun tammaa aifin, issoi xeetaa aifiis" yaagiis.

Geeman De7iya Xomppiyaa
(Luqaasa 8:16-18)

[21] Yesuusi gujjidi, "Xomppe ehiidi, kereppe woi arssappe garssaara wottiya asi de7ii?
Xoqqan wottenneeyye? [22] Aissi giikko, qosidobai ubbai qoncciyaa kiyana; qassi genttidobai
ubbaikka beettennan attenna. [23] Siyanau haitti de7iyo urai de7ikko siyo" yaagiis.
[24-25] Qassikka eta, "Intte siyiyoogaa ezggidi siyite; Xoossai intte makkido qun77an
intteyyo makkana. I intteyyo darissidi immana; aissi giikko, issibai de7iyo urau gujji
immana; bainnaagaappe harai atto, au de7iya he guuttiyookka ekkirggana" yaagiis.

Dicciya Zerettaa Leemisuwaa

[26] Yesuusi qassikka yaagiis; "Xoossaa kawotettai ba gaden katta zeriya asa mala. [27] He
bitanee qammi xiskkees; maallado denddees; i ba huuphen waaniyaakkonne erennan, he
zerettai mokkeesinne diccees. [28] Biittai kattaa barkka mokkeesinne aifees; koiro carshshai
caarees; guyyeppe aifanau kukkumees; qassi wurssettan kumetta aifiyaa aifees. [29] SHin
kattai gakkiyo wode, kattaa shiishshiyo wodee gakkido gishshau, bitanee sohuwaarakka
baacaara geli aggees" yaagiis.

Sanaafici Giyo Mittee Zerettaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 13:31-34; Luqaasa 13:18-19)

[30] Yaagidi Yesuusi, "Nuuni Xoossaa kawotettaa ai milatees gaanee? Woi aibiira leemisa-
nee? [31] Xoossaa kawotettai sanaafici giyo qii mittee aifiyo milatees. He mittee aifiyo zeriyo
wode, sa7an de7iya mitta aife ubbaappekka guuxxausu; [32] o zerin mokkada ataakiltte
ubbaappe gitatausu; daro daashshaa daayausu. Kafoi i tashiyaa kuwan bau keettaa
keexxana danddayees" yaagiis.

[33] Yesuusi hagaa mala daro leemisuwan asau gelana gakkanaassi, ba qaalaa yootiis.
[34] Asaayyo leemisoi bainnan yootenna; shin Yesuusi ba erissiyo ashkkaratu xalaalaara
de7iyo wode, etayyo ubbabaa birshshidi yootees.

Yesuusi Beetaa Co77u Oottiis
(Maatiyoosa 8:23-27; Luqaasa 8:22-25)

35 He gallassi sa7ai omarin, Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, “Abbaa hefintti pinnoos”
yaagiis. 36 Erissiyo ashkkarati daro asaa yeggi bayidi, Yesuusi kase geli uttido wol-
woluwan gelidi, Yesuusa banttanaara efiidosona; hara wolwolotikka hegan de7oosona.
37 Wolqqaama gotee denddin, beetai wolwoluwaa shocin, haattai kumana gakkanaassi
wolwoluwaa giddo geliis. 38 He wode Yesuusi wolwoluwan guyye baggaara borkkotaa
borkkotidi xiskkiis. Erissiyo ashkkarati a denttidi, “Tamaarissiyaagoo, nuuni xayiyo wode
coo xeellai?” yaagidosona.
39 Yaagin i beegottidi gotiyaa, “Co77u ga” giidi, abbaakka, “Woppu ga” giis; goteekka
co77u gin, ubbabaikka woppu giis. 40 Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, “Aissi hagaadan
yayyeetii? Intte waani ammanekketii?” yaagiis.
41 Eti daro yayyidi bantta giddon, “Hagee laa harai atto, goteenne abbai azazettiyoogee
oonee?” yaagidosona.

5

Yesuusi Tuna Ayyaanai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 8:28-34; Luqaasa 8:26-39)

1 Eti abbaappe hefintti pinnidi, Gerggesenoona giyo biitti gakkidosona. 2 Asa moogiyo
gonggoluwaappe iita ayyaanai de7iyo issi bitanee kiyidi, Yesuusi wolwoluwaappe kiyido
wode, Yesuusaara gaittiis; 3 bitanee he gonggoluwan aqidi pe7idi, yan de7ees; a ooninne
naa77anttuwaa harai atto, sanssalatan qachchanaukka danddayibeenna. 4 Aissi giikko, i
darotoo huqqunnaaninne sanssalatan qashettidi de7ees; shin sanssalataa duuterettees;
huqqunnaakka mentterettees; a xoonanau danddayidai ooninne baawa. 5 I ubba wode
gallassinne qammi, he gonggoluwaa giddooninne dere bolli waassees; ba bollaakka
shuchchan gaarees.
6 Yesuusa haahuwan be7ido wode, woxxidi ayyo goinniis. 7 He bitanee ba qaalaa xoqqu
oottidi, “Ubbaappe Bolla Xoossaa Na7au Yesuusaa, nenanne tana aibee gattiyai? Tana
qaxxayenna mala, taani nena Xoossaa sunttan woossais” yaagiis. 8 I hegaa aissi giidee
giikko, Yesuusi a, “Laa ha iita ayyaanau, ha bitaniyaappe kiya” yaagidoogaassa.
9 Yesuusi a, “Ne sunttai oonee?” yaagidi oichchiis.
Oichchin i, “Nuuni daro gidiyo gishshau, ta sunttai Leegiyoona” yaagiis. 10 Yaagidi iita
ayyaanata he biittaappe kessi yeddenna mala, Yesuusa minttidi woossiis.
11 He deriyaa bollan daro gudunttaa wudee heemettees; 12 iita ayyaanati Yesuusa, “Nuna
hini gudunttaa wudiyaakko yeddarkkii; etan biidi geloos” yaagidi woossin, 13 Yesuusi,
“Biite” yaagiis. Yaagin iita ayyaanati bitaniyaappe kiyidi, gudunttatun gelidosona; naa77u
sha7aa gidiya gudunttaa wudee kakaa huuphiyaara jaamiiddi, abban gelidi, meetetti
bayiis.
14 Gudunttaa wudiyaa heemmiyaageeti baqatidi, hanidabaa katamaaninne katamaappe
gaxa biittan yootidosona; yootin hegaa be7anau asai yiis. 15 Asai Yesuusakko yiidi,
xalaheti beni oiqqido Leegiyoona giyo bitanee ba wozanai simmin, maayuwaa maayidi,
hegan uttidaagaa be7idi, ubbai yayyiis. 16 Hegaa be7ida asati xalaheti oiqqido bitanee
hanidobaanne qassi gudunttaa wudiyaabaa he asaassi yootidosona. 17 Hegaa gishshau, asai
bantta biittaappe Yesuusi baana mala, woosaa doommiis.
18 Yesuusi wolwoluwan gelishin, xalaheti oiqqido bitanee Yesuusaara de7ana mala,
Yesuusa woossiis. 19 SHin Yesuusi ixxidi a, “Ne soo simmada, Godai neessi waanida gitabaa
oottidaakkonne qassi i neessi waanida kehakko ne so asau yoota” yaagiis. 20 Bitanee biidi,
Tammu Katamaa giyoosan yuuyidi, Yesuusi baassi waanida gitabaa oottidaakko, yootuwaa
doommiis; i yootidoogaa siyida asai ubbai garamettiis.

Yaa7iroosa Na7aanne Yesuusa Maayuwaa Bochchida Maccaasiyo
(Maatiyoosa 9:18-26; Luqaasa 8:40-56)

21 Yesuusi simmidi, wolwoluwan gelidi, abbaa pinnidoogaappe guyyiyan, daro asai abbaa
lanqqiyan a mati yuuyi aadhdhidi shiiqiis. 22 Yaa7iroosa giyoogee, Aihuda woosa keettaa
halaqatuppe issoi, Yesuusa be7ido wode akko yiidi, a tohuwan kunddiis; 23 kunddidi, “Ta

na7iyaa harggada haiqqana hanausu; a paxada payya de7ana mala, yaada ne kushiyaa i
bolli wottarkkii" yaagidi Yesuusa minttidi woossiis.
24 Yesuusi Yaa7iroosaara biis; biishin keehi daro asai a kaalliiddi un77iis.
25 Tammanne naa77u laittaasappe doommidi, i bollaappe suuttai goggiyo issi mac-
caasiyaa de7ausu. 26 Daro aakimeti o aakimishinkka, a paxa kaa7ettaasu; ba miishshaa
ubbaa wurssinkka iyyo haa iitidoogaappe attin, ainne o maaddibeenna. 27 He maccaasiyaa
Yesuusabaa siyada, asaa giddoora Yesuusappe guyyeera yaada, a afalaa bochchaasu. 28 Aissi
giikko a, "Taani harai atto, a afalaa bochchikko paxana" yaagada qoppaasu.
29 Ippe goggiya suuttai sohuwaarakka aggi bayiis; a ba waayiyaappe paxidoogaa ba
bollan era aggaasu. 30 Yesuusi baappe wolqqai kiyidoogaa ba huuphen eridi, sohuwaara
daro asaa giddon guyye simmidi, "Ta afalaa bochchidai oonee?" yaagiis.
31 Erissiyo ashkkarati a, "Asai nena sugiyoogaa be7aidda, 'Tana oonee bochchidai?'
yaagai?" giidosona.
32 Yesuusi hegaa ooni oottidaakkonne be7anau yuushshi aattidi xeelliis; 33 shin
mishiriyaa baayyo hanidabaa erada, yashshaa kokkoraidda yaada Yesuusa sinttan gufan-
naasu; qassi tumu hanidabaa ubbaa ayyo yootaasu. 34 Yootin Yesuusi o, "Ta na7ee, nena ne
ammanoi pattiis; saruwan ba, ne waayiyaappenne paxa" yaagiis.
35 Yesuusi biron hegaa giishin, Aihuda woosa keettaa halaqaa sooppe kiitettida asati yi-
idi, "Ne na7iyaa haiqqaichchaasu; simmi tamaarissiyaagaa aissi daafurssai?" yaagidosona.
36 SHin Yesuusi eti giyoogaa siyidi, Aihuda woosa keettaa halaqaa, "Ammano xalaalaa
ammanappe attin, yayyoppa" yaagiis. 37 Yesuusi PHeexiroosappe, Yaaqoobappenne
Yaaqooba ishaa Yohaannisappe harai ooninne bana kaallenna mala diggiis. 38 Eti Aihuda
woosa keettaa halaqaa soo gakkido wode, Yesuusi asai wozanaa bayidi yeekkiyoogaanne
zilaaliyoogaa be7iis. 39 Gelidi asaa, "Aissi wozanaa bayidi yeekkeetii? Na7iyaa xiskkaa-
suppe attin, haiqqabeikku" yaagiis.
40 Yaagin asai a bolli miicciis; shin asa ubbaa kare kessidi, na7ee aawaanne aayyiyo he
banaara de7iya erissiyo ashkkaratanne ekkidi, na7iyaa de7iyoosaa geliis. 41 Yesuusi na7ee
kushiyaa oiqqidi, "Xaalitaa, quumii" yaagiis; hegaa birshshettai, "Guutta na7ee, taani
nena dendda gais" giyoogaa.
42 Na7iyaa sohuwaarakka dendda eqqada hemetettaasu; a tammanne naa77u laitta na7a;
hegee haniyoogan asai keehi daro garamettiis. 43 Yesuusi hegaa eti ooyyoonne odenna
mala, eta mintti azazidi, "Iyyo miyoobaa immite" yaagiis.

6

Yesuusa Naazireeten Ekkennan Ixxidosona
(Maatiyoosa 13:53-58; Luqaasa 4:16-30)

1 Yesuusi hegaappe kiyidi, ba biitti Naazireete katamaa biis; erissiyo ashkkaratikka a
kaallidi biidosona. 2 Sambbata gallassi Aihuda woosa keettan tamaarissuwaa doommiis;
i tamaarissiyoogaa siyida daro asai garamettidi, "Hagee ha ubbabaa auppe demmidee?
Ha ayyo imettida aadhdhida eratettai aibee? Xoossai oottiyo malaataa i waatidi oottii?
3 Hagee anaaxiyaa gidennee? Mairaami na7aa, Yaaqooba ishaa, Yoosa ishaa, Yihudaa ishaa,
Simoona ishaa gidenneeyye? A michchentti nunaara hagan de7okkonaayye?" yaagidi, i
giyoobaa ekkennan ixxiis.
4 Yesuusi he asaassi, "Hananabaa yootiyaagee ba biittan, ba dabbotuuninne bantta so
asan bonchchettennaagaappe attin, ubbasan bonchchettees" yaagiis. 5 I he sohuwan ba
kushiyaa amarida asatu bolli wottidi, eta pattidoogaappe attin, Xoossai oottiyo malaataa
oottanau ainne danddayibeenna. 6 Asai ammanibeenna gishshau garamettiis.

Yesuusi Tammanne Naa77u Erissiyo Ashkkarata Kiittiis
(Maatiyoosa 10:5-15; Luqaasa 9:1-6)

Hegaappe guyyiyan, Yesuusi hegaa heeran de7iya qeeri katamatun yuuyi yuuyidi, asaa
tamaarissees. 7 Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkarata baakko xeesidi, naa77aa
naa77aa kiittiis; qassi etayyo iita ayyaanata kessiyo wolqqaa immiis. 8 Immidi eta, "Oge

xam77appe attin, quma, qarcciita, intte kiisen miishsha ainnekka oiqqoppite. [9] Intte
tohuwan caammaa wottite; shin naa77u qole maayoppite" yaagiis. [10] Qassikka eta, "Inttena
asi awan mokkikkokka, katamaappe kiyana gakkanaashin, he keettan utti bayite. [11] Inttena
asi mokkennasaa woi intte yootiyoobaa siyennasaa awa gidikkokka, he biittan de7iya
asaayyo hegee markka gidana mala, he sohuwaappe kiyidi, intte tohuwaappe buhiyaa
shocite" yaagiis.

[12] Tammanne naa77u erissiyo ashkkarati biidi, asai ba nagaraappe simmanaadan, qaalaa
yootidosona. [13] Eti asaappe daro xalaheta kessidi, harggiya asaa daruwaa zaitiyaa tiyidi
pattidosona.

Xammaqiya Yohaannisa Haiquwaa
(Maatiyoosa 14:1-12; Luqaasa 9:7-9)

[14] Asai Yesuusa sunttaa denttiyo gishshau, Kawoi Heeroodisi hegaa ubbaa siyiis; issi
issi asai, "Xammaqiya Yohaannisi haiquwaappe denddiis; Xoossai oottiyo wolqqaama
malaataa i oottiyoogee hegaassa" yaagiis.

[15] SHin harati a, "Hagee Eelaasa gidennee?" yaagidosona.

Harati qassi, "Hagee beni wode hananabaa yootiyaageeta milatiya hananabaa yootiyaa-
gaa gidennee?" yaagidosona.

[16] SHin Heeroodisi hegaa siyido wode, "Hegee taani qooriyaa muucissido xammaqiya
Yohaannisa gidennee? He i haiquwaappe paxiis" yaagiis.

[17] Aissi giikko, Heeroodisi ba ishaa Piliphphoosa machchiyo Heeroodiyaado ekki wottiis;
Heeroodisi i gishshau, ba huuphen asa kiittidi, Yohaannisa oittidi, qashissi wottiis. [18] Aissi
giikko, Yohaannisi Heeroodisa, "Neeni ne ishaa machchiyo ekkanau bessenna" yaagi
wottiis.

[19] Heeroodiyaada Yohaannisau uluwan morkkiyaa oiqqada a worissanau koyaasu; shin
danddayabeikku. [20] Yohaannisi xillo asanne geeshsha asa gididoogaa Heeroodisi erido
gishshau, ayyo yayyidi, loitti naagi wottiis; Yohaannisi giyoobaa siyidi, ba wozanan keehi
metootiiddikka abaa ufaissan siyiis.

[21] Heeroodisi ba yelettido gallassi, deriyaa haariyaageetuyyo, shaalaqatuyyoonne Gali-
ilan de7iya gita asaayyo imatuwaa giigissido wode, wurssettan Heeroodiyaada injje gal-
lassaa demmaasu. [22] Heeroodiyaadi na7iyaa imattaa imattiyoosaa gela durada, Heeroodis-
anne a imattata ufaissaasu; ufaissin kawoi na7iyo, "Nena lo77idabaa aiba gidikkonne tana
oichcha; taani neeyyo immana" yaagiis. [23] Qassi iyyo daro caaqqidi, "Neeni oichchidobaa
aiba gidikkokka, taani neeyyo immana; harai atto, ta kawotettaappe baggaa gidikkokka,
taani neeyyo immana" yaagiis.

[24] Na7iyaa kare kiyada ba aayyiyo, "Ai imma goo?" yaagada oichchaasu.

Oichchin, i aayyiyaa, "Xammaqiya Yohaannisa huuphiyaa imma ga" yaagaasu.

[25] Na7iyaa eesuwan kawuwaakko baada a, "Xammaqiya Yohaannisa huuphiyaa soruwan
wottada, neeni ha77i tau immanaagaa koyais" yaagaasu.

[26] Yaagin kawoi daro qarettiis; shin ba caaquwaa gishshaunne ba imattatu gishshau iyyo
caaqqido caaquwaa maanau koyibeenna. [27] Hegaa gishshau, sohuwaara zabainnaa kiittidi,
Yohaannisa huuphiyaa ehaana mala azaziis; zabainnai qasho keettaa biidi, Yohaannisa
qooriyaa muuciis. [28] He muucidoogaa soruwan wotti ehiidi, na7eeyyo immiis; na7iyaa
qassi ba aayeeyyo immaasu. [29] Yohaannisi erissiyo ashkkarati hegaa siyido wode yiidi, a
ahaa ekki efiidi moogidosona.

Yesuusi SHa7u Asaa Miziis
(Maatiyoosa 14:13-21; Luqaasa 9:10-17; Yohaannisa 6:1-14)

[30] Yesuusi kiittidoogeeti simmidi, Yesuusaara gaittidi, bantta oottidobaanne bantta
tamaarissidobaa ubbaa Yesuusassi odidosona. [31] Biyaabainne yiyaabai darin, harai atto
qumaa maanaukka eta gattennan ixxido gishshau, Yesuusi eta, "Nurkka guuttaa shemppi
ekkanau asi bainnasaa hinddite" yaagiis. [32] Yesuusinne eti banttarkka wolwoluwan uttidi,
asi bainnasaa biidosona.

33 Eti biishin, daro asai eta be7idi eriis; eridi katama ubbaappe woxxidi, eti biyoosaa
etappe kasetidi gakkiis. 34 Yesuusi wolwoluwaappe kiyidi, daro asaa be7iis; asai heemmiya
asi bainna dorssaa mala gidido gishshau, qarettidi asaa darobaa tamaarissuwaa doommiis.
35 Sa7ai omariyo wode, Yesuusi erissiyo ashkkarati akko yiidi, "Hagee sohoi asi bainna
soho; ha77i sa7aikka qammiichchiis; 36 asai dere giddonne qeeri katamatu giddo biidi, bau
miyoobaa shammana mala, asaa yedda" yaagidosona.
37 SHin Yesuusi zaaridi eta, "Asau miyoobaa intte immite" yaagiis.
Yaagin eti, "Nuuni biidi, naa77u xeetu biran oittaa shammidi, asai maanau immanee?"
yaagidi a oichchidosona.
38 Yesuusi eta, "Intteyyo aappun oittai de7ii? Biidi be7ite" yaagiis.
Eti be7idi, "Ichchashu oittanne naa77u mole" yaagidosona.
39 Yesuusi ba erissiyo ashkkarata asa ubbaa citan citan shaakki shaakkidi, maatan
utissana mala azaziis. 40 Asai xeetai xeetainne ishatamai ishatamai citan citan uttiis.
41 Yesuusi ichchashu oittaanne naa77u moliyaa oiqqidi, pude saluwaa xeellidi, Xoossaa
galatiis; oittaa menttidi asau gishana mala, erissiyo ashkkaratussi immiis; qassi naa77u
moliyaakka eta ubbau shaakkiis. 42 Asai ubbai miidi kalliis. 43 Kallin attida oittaa
xarzzainne moliyaa xarzzai tammanne naa77u samppaa kumidaagaa erissiyo ashkkarati
denttidosona. 44 Oittaa miida attumaasai ichchashu sha7a.

Yesuusi Abbaa Bollan Hemettidi Biis
(Maatiyoosa 14:22-33; Yohaannisa 6:15-21)

45 Sohuwaara Yesuusi he daro asaa moissiiddi, ba erissiyo ashkkarati wolwoluwan gelidi,
abbaappe hefinttan de7iya Beetasaida giyo katamaa baappe sinttatidi baanaadan azaziis.
46 Erissiyo ashkkarata moissidoogaappe guyyiyan, Xoossaa woossanau deriyaa huuphiyaa
kiyiis.
47 Sa7ai qammiyo wode wolwoloi abbau gidduwan de7ishin, Yesuusi abbaappe gaxan
barkka de7ees. 48 Carkkoi erissiyo ashkkaratukko carkkiyo gishshau, erissiyo ashkkarata
abbaa shaariyoogee waissiyoogaa Yesuusi be7idi, kuttoi waassana haniyo wode abbaa
bolli hemettiiddi, etakko yiis; eta yeggidi aadhdhanau koyiis. 49 SHin abbaa bolli i
hemettishin, eti a be7idi, banttau moitille milatin waassidosona. 50 Aissi giikko, eti ubbai a
be7idi, yashshaa kokkoridosona; shin sohuwaara Yesuusi eta, "Aikko baawa; tanattennee
yayyoppite" yaagiis. 51 Yesuusi etaara issippe wolwoluwan gelin, carkkoi woppu giis; gin
eti daro garamettidosona. 52 Aissi giikko, eta wozanai dammido gishshau, eti oittaabaa
akeekibookkona.

Yesuusi Genssereexen Hargganchchata Pattiis
(Maatiyoosa 14:34-36)

53 Eti abbaa pinnidi, Gennssereexa giyo biittaa gakkidosona; gakkidi wolwoluwaa gaxaa
shiishshi qachchidosona. 54 Eti wolwoluwaappe wodhdhiyoogan, asai sohuwaara Yesuusa
erinne 55 hegaa heeran de7iya biitta ubban woxerettidi, hargganchchata halan tookkidi,
"Yesuusi de7ees" gin siyidosaa ehuwaa doommiis. 56 Yesuusi biido soho ubban qeeri
kataman gidin, gita kataman gidin, dere giddon gidinkka, asai hargganchchata giyaa
sohuwaa efees. Yesuusi ba afalaa macaraa gidikkonne hargganchchata boshissana mala,
asai a woossiis; woossin bochchida ubbaikka paxiis.

7

Yesuusi Asi Medhdhido Wogaa PHalqqiis
(Maatiyoosa 15:1-9)

1 Parisaawetinne Yerusalaameppe yiidi, higgiyaa tamaarissiya amarida asati Yesuusakko
shiiqidosona. 2 SHiiqidi Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe issooti issooti geeyenna kushiyan,
hegaa giyoogee meecettennan qumaa miyaageeta be7idosona.
3 Aissi giikko, Parisaawetinne Aihuda asai ubbai bantta aawatu wogaa naagidi, bantta
kushiyaa loitti meecettennan mookkona. 4 Qassi giyaappe yiidikka meecettennan de7iiddi

mookkona. Qassi eti bantta aawatuppe ekkido hara daro wogai de7ees; hegee siiniyaanne
keriyaa nahaasiyaappe medhdhido miishshaanne arssaa meecciyo wogaa.
5 Parisaawetinne higgiyaa tamaarissiyaageeti Yesuusa, “Ne erissiyo ashkkarati aissi
aawatu wogaa kaallennan ixxidi, bantta kushiyaa meecettennan oittaa miyoonaa?”
yaagidi oichchidosona.
6-7 Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Isiyaasi hananabaa yootido wode, inttebaa, lo77o
milatiya iitatubaa xaafidoogaadankka,
‘Xoossai, “Hagee asai tana
ba bolla doonan bonchchees.
SHin eta wozanai taappe haahuwan de7ees;
asai tau mela goinnees.
Aissi giikko, asi oottido azazuwaa
Xoossaa higgiyaa milatissidi tamaarissees” giis’
giidi hananabaa tumaa yootiis.
8 “Xoossaa azazuwaa intte aggi bayidi, asa wogaa minttidi naageeta” yaagiis.
9 Qassikka Yesuusi, “Intte intte wogaa naaganau Xoossaa azazuwaa yeggi bayeeta. 10 Aissi
giikko Muusee, ‘Ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha.’ Qassi, ‘Ba aawaanne ba aayyiyo
cayiyaagee haiqqo’ yaagiis. 11 SHin issi urau ba aawaa woi ba aayyiyo maaddiyoobi de7ishin
i, ‘Hagee qurbbaane; hegaa giyoogee Xoossaabaa giyoogaa’ giikko, 12 i ba aawaa woi ba
aayyiyo wodeppe maaddanaagaa ainne koyekketa. 13 Hegaadankka qassi intte haratuyyo
immido intte wogan Xoossaa qaalaa karidi, hegaa mala darobaa ootteeta” yaagiis.

Asa Tunissiyaabata
(Maatiyoosa 15:10-20)

14 Yesuusi daro asaa qassikka baakko xeesidi, “Ubbai taani giyoogaa siyitenne akeekite.
15 Asa wozanappe kiyiyaabai asa tunissiyoogaappe attin, kareppe asa wozanan gelidi, asa
tunissiyaabi aibinne baawa; 16 siyanau haittai de7iyo urai ooninne siyo” yaagiis.
17 Yesuusi daro asaa yeggi bayidi soo gelido wode, i erissiyo ashkkarati he leemisuwaabaa
a oichchidosona. 18 Oichchin i eta, “Intteyyookka qassi gelibeennee? Kareppe asa
wozanan geliyaabai aibinne asa tunissanau danddayennaagaa akeekeetii? 19 Aissi giikko,
qumai asa ulo giddo gelidi, gaxi kiyiyoogaappe attin, asa wozana giddo gelenna” yaagiis.
Hegaadankka Yesuusi quma ubbai geeshsha gidiyoogaa erissiis.
20 Qassikka Yesuusi hagaadan yaagiis; “Asa tunissiyaabai asa wozana giddoppe
kiyiyaabaa. 21 Aissi giikko, asa wozana giddoppe kiyiyaabai iita qofa; shaaramuxanau
qaaqqatiyoogaa, wuuqqiyoogaa, woriyoogaa, shaaramuxiyoogaa, 22 duretettaa amottiy-
oogaa, iitatettaa, geniyaa, amottiyoogaa, qanaatiyoogaa, cashshaa, ayyuwaa, azallatettaa.
23 Ha iitabai ubbaikka asa wozana giddoppe kiyidi, asa tunissees” yaagiis.

Issi Giriike Mishiree Ammanuwaa
(Maatiyoosa 15:21-28)

24 Yesuusi hegaappe aggidi, Xiiroosanne Sidoona giyo katamatu matan de7iya biitti biidi,
issi keettaa geliis; qassi i yaani de7iyoogaa ooninne eranaagaa koyibeenna; shin qosettidi
gam77anau danddayibeenna. 25 SHin ba guutta na7ee bolli iita ayyaanai de7iyo issi
maccaasiyaa Yesuusabaa siyada, sohuwaara akko yanne a tohuwan gufanna wodhdhaasu.
26 He mishiriyaa Aihuda gidukku; a yelettidoikka Sirofinqqe giyo biittaana; a ba na7eeppe
xalahiyaa kessana mala, Yesuusa woossaasu.
27 SHin Yesuusi zaaridi, “Naati kasetidi qumaa kallona; aissi giikko, naatu qumaa ekkidi,
zairotuyyo oliyoogee lo77o gidenna” yaagiis.
28 Mishiriyaa zaarada, “Tumakka ta Godau, harai atto masoofiyaa lanqqiyan de7iya
zairotikka naatuppe attida suuppaa moosona” yaagaasu.
29 Yesuusi qassi o, “Ha ne qaalaa gishshau, ne soo ba; xalahee ne na7eeppe kiyiis” yaagiis.
30 Mishiriyaa ba soo biyo wode, i na7iyaa xalahee ippe kiyin, hiixan zin77idaaro
demmaasu.

Yesuusi Tullenne Duude Gidida Issi Bitaniyaa Pattiis

31 Yesuusi Xiiroosa biittaappe kiyidi, Sidoonaaranne Tammu Katamaa giyo biittaara
kanttidi, Galiila Abbaakko biis. 32 Asai tullenne duude gidida bitaniyaa Yesuusakko ehiidi,
ba kushiyaa a bolli wottana mala, Yesuusa woossiis. 33 Yesuusi barkka he bitaniyaa daro
asaappe gaxaa kessidi, ba biradhdhiyaa a haittan yeddiis; qassi cuchchaa cuchchidi, a
inxxarssaa bochchiis. 34 Bochchidi saluwaa pude xeellidi, tookki shemppidi, "Efttah"
yaagiis; hegaa giyoogee dooyetta giyoogaa. 35 Bitaniyaa haittai sohuwaara dooyetti aggiis;
qassi a dooqettida inxxarssaikka birshshetti aggiis; bitanee ainne waayettennan haasayi
bayiis.
36 Yesuusi asa ubbaa, "Hagaa ooyyoonne odoppite" yaagidi odiis; shin i keehi mintti odin,
asai qassi oduwaa yaa darissiis. 37 Hegaa siyida asai ubbai daro garamettidi, "Ubbabaakka
i loitti oottees. Harai atto tulliyaakka sissees; qassi duudiyaakka haasayissees" yaagiis.

8

Yesuusi Oiddu SHa7u Asaa Miziis
(Maatiyoosa 15:32-39)

1 Amarida wodiyaappe guyyiyan, daro asai qassi Yesuusakko shiiqiis; asaayyo miyoobi
xayin, Yesuusi ba erissiyo ashkkarata baakko xeesidi yaagiis; 2 "Ha daro asai tanaara
heezzu gallassi gakkanaassi gam77idi, miyoobaa ainne demmibeenna gishshau, taani asau
qarettais. 3 Taani asaa namisaara soo yeddikko, asai biiddi, ogiyan daafuridi kunddana;
aissi giikko, issoi issoi haahosaappe yiis" yaagiis.
4 Yesuusi erissiyo ashkkarati zaaridi Yesuusa, "Ha bazzuwan ha asa ubbaa mizanau
gidiya oitta demmanau danddayiyai oonee?" yaagiis.
5 Yaagin Yesuusi eta, "Inttessi aappun oittai de7ii?" yaagidi oichchiis.
Eti, "Laappun oittai de7ees" yaagidosona.
6 Yesuusi daro asaa, "Sa7an uttite" yaagidi azaziis; qassi laappun oittaa ekkidi, Xoossaa
galatiis; galatidi he oittaa menttidi, asaayyo gishana mala, ba erissiyo ashkkaratuyyo
immiis. Erissiyo ashkkarati he daro asaassi gishidosona. 7 Etayyo qassikka amarida suuppa
moleti de7oosona; Yesuusi hegeetuyyookka Xoossaa galatidi, asau gishana mala, erissiyo
ashkkarata azaziis. 8 Asai ubbai miidi kalliis; asai miishin attida xarzzai laappun samppaa
kumidaagaa erissiyo ashkkarati denttidosona. 9 Qumaa miida asai oiddu sha7aa gidana;
hegaappe guyyiyan, Yesuusi asaa yeddiis. 10 I qassi ba erissiyo ashkkaratuura sohuwaara
wolwoluwan gelidi, Dalmmanuta giyo biitti biis.

Parisaaweti Banttau Malaatai Oosettana Mala Oichchidosona
(Maatiyoosa 16:1-4)

11 Parisaaweti yiidi, Yesuusa paaccanau eqqidi, saluwaappe malaataa banttana bessana
mala, Yesuusaara palamaa doommidosona.
12 Yesuusi keehi tookki shemppidi, "Ha wodiyaa asai aissi malaata koyii? Taani intteyyo
tumaa odais; ha wodiyaa asau malaati ubbakka imettenna" yaagiis. 13 Qassi eta hegan yeggi
bayidi, naa77anttuwaa wolwoluwan gelidi, abbaappe hefintti pinniis.

Parisaawetu Irshshuwaanne Heeroodisa Irshshuwaa
(Maatiyoosa 16:5-12)

14 Erissiyo ashkkarati qumaa efaanaagaa dogidosona; etau wolwoluwaa giddon issi
oittappe hari baawa. 15 Yesuusi eta, "Inttena erite; Parisaawetu irshshuwaappenne
Heeroodisa irshshuwaappe naagettite" yaagidi azaziis.
16 Eti bantta giddon, "I hagaa giyoogee nuussi qumi bainna gishshaassa" yaagidi
haasayaa doommidosona.
17 Yesuusi eti giyoogaa eridi, eta yaagiis; "Intteyyo oitti bainnaagaa aissi haasayeetii?
Ha77inne erekketii? Woi akeekekketii? Yootin siyekketii? 18 Intteyyo aifee de7ees;
be7ekketii? Qassi haittai de7ees; siyekketii? Intteyyo hassayettennee? 19 Taani ichchashu
oittaa ichchashu sha7u asau battido wode, aappun samppaa kumida xarzzaa denttidetii?"
yaagiis.

Yaagin eti, “Tammanne naa77u samppaa kumida xarzzaa denttida” yaagidosona.
[20] “Taani qassikka laappun oittaa oiddu sha7u asau battido wode, aappun samppaa kumida xarzzaa denttidetii?” yaagiis.
Yaagin eti, “Laappun samppaa kumida xarzzaa denttida” yaagidosona.
[21] I qassi, “Ha77inne akeekibeekketii?” yaagiis.

Yesuusi Beetasaidan Issi Qooqiyaa Pattiis

[22] Yesuusinne erissiyo ashkkarati Beetasaida giyo katamaa biidosona; amarida asati qooqe bitaniyaa Yesuusakko ehiidi, he bitaniyaa bochchana mala, a woossidosona. [23] Yesuusi qooqe bitaniyaa kushiyaa oiqqidi, qeeri katamaappe gaxaa kessiis; a aifiyan cuchchidi, ba kushiyaa a bolli wottidi, “Neeyyo aibakko beettii?” yaagidi oichchiis.
[24] Bitanee xeellidi, “Taani asaa be7ais; shin asai hemettiiddi, mitta milatees” yaagiis.
[25] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi naa77anttuwaa bitaniyaa aifiyan ba kushiyaa wottin, bitanee loittidi xeelliis; a aifee paxiis; qassi ubbabaakka geeshshidi be7iis. [26] Yesuusi bitaniyaa a soo yeddiiddi, “Harai atto qeeri katamaakka geloppa” yaagiis.

PHeexiroosa Ammanuwaanne A Markkatettaa
(Maatiyoosa 16:13-20; Luqaasa 9:18-21)

[27] Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuura Piliphphoosa-Qiisaariyan de7iya qeeri katamata biis; biishin ogiyan Yesuusi, “Tana asai oona gii?” yaagidi ba erissiyo ashkkarata oichchiis.
[28] Erissiyo ashkkarati, “Issi issi asai nena, ‘Xammaqiya Yohaannisa’ gees; harati, ‘Eelaasa’ goosona; qassi harati, ‘Hananabaa yootiyaageetuppe issuwaa’ goosona” yaagidosona.
[29] Yaagin Yesuusi eta, “Yaanin intte tana oona geetii?” yaagidi oichchiis.
PHeexiroosi, “Neeni Kiristtoosa” yaagidi zaariis.
[30] Yesuusi, “Tabaa ooyyoonne odoppite” yaagidi eta azaziis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabaanne Waayiyaabaa Koiruwaa Haasayiis
(Maatiyoosa 16:21-28; Luqaasa 9:22-27)

[31] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, “Taani, Asa Na7ai, daro waayettanau bessees; cimati, qeese halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti tana ixxanau bessees; eti tana woranaunne taani heezzantto gallassappe guyyiyan, haiquwaappe denddanau bessees” yaagidi tamaarissuwaa doommiis. [32] Hegaa i etayyo geeshshidi odiis; PHeexiroosi a issi baggi zaaridi, zoretaa doommiis.
[33] SHin Yesuusi guyye simmidi, ba erissiyo ashkkarata xeellidi PHeexiroosa, “Kichcha ta matappe! Ha Seexaanau, neeni asi dosiyoobaa qoppiyoogaappe attin, Xoossai dosiyoobaa qoppakka” yaagiis.

Yesuusa Kaalliyoogee Bana Kaddanaagaa Oichchees
(Maatiyoosa 10:38-39; 16:24-28; Luqaasa 9:23-27; 14:26-27)

[34] Qassi Yesuusi daro asaanne ba erissiyo ashkkarata baakko xeesidi, hagaadan yaagiis; “Tana kaallana koyiya urai de7ikko, bana yeggi bayo; yaatidi ba masqqaliyaa tookkidi, tana kaallo. [35] Aissi giikko, ba shemppuwaa ashshana koyiya urai bashshana; shin ta gishshaunne wonggeliyaa mishiraachchuwaa gishshau ba shemppuwaa bashshiya urai ashshana. [36] Aissi giikko, issi urai sa7an de7iya ubbabaa bau shiishshidi, ba shemppuwaa bashshikko, a ai maaddanee? [37] Issi urai ba shemppuwaa wozanau ai immana danddayii? [38] Xoossaa ammanenna mala diggiya ha nagaranchcha wodiyan, issi urai tanaaninne ta qaalan yeellatikko, taanikka, Asa Na7ai, qassi ta Aawaa bonchchuwan geeshsha kiitanchchatuura yiyo wode, aani yeellatana” yaagiis.

9

Yesuusa Merai Laamettiis
(Maatiyoosa 17:1-13; Luqaasa 9:28-36)

[1] Yesuusi eta, “Taani intteyyo tumaa gais; amarida asati Xoossaa kawotettai wolqqaara yiyaagaa be7ennan haiqqennaageeti hagan de7oosona” yaagiis.

[2] Yesuusi usuppun gallassappe guyyiyan, banaara PHeexiroosa, Yaaqoobanne Yohaannisa ekkidi, eta xalaalaa gita deriyaa bolli kessiis; kessidi eta sinttan laamettiis; [3] a maayoikka phooliis; sa7an maayo meecciya ooninne geeshshanau danddayennaagaa keenaa daro booxxiis. [4] He heezzu erissiyo ashkkarati, Eelaasinne Muusee Yesuusaara haasayiyaageeta be7idosona.

[5-6] PHeexiroosi Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, nuuni hagan de7iyoogee nuussi lo77o; nuuni heezzu zamppata issuwaa neessi, issuwaa Muusessi, qassi issuwaa Eelaasassi zamppayana" yaagiis. I woigiyaakkonne eribeenna; aissi giikko, ikko hinkkootikka daro yayyidosona.

[7] Hegaappe guyyiyan, shaarai yiidi eta kammin shaaraappe, "Hagee taani siiqiyo ta Na7aa; i giyoogaa siyite" giya qaalai yiis. [8] Sohuwaara eti yuushshi aatti xeelliyo wode, Yesuusappe attin, haraa oonanne bantta matan be7ibookkona.

[9] Eti deriyaappe wodhdhishin, Yesuusi eta, "Taani, Asa Na7ai, haiquwaappe denddana gakkanaassi, intte be7idobaa ooyyoonne odoppite" yaagidi azaziis.

[10] I azazidoogaa eti, "Eeno" giidi, "Ha haiquwaappe denddiyoogaa giyoogee woigiyoogee" yaagidi, bantta giddon haasayettidosona.

[11] Eti Yesuusa, "Higgiyaa tamaarissiyaageeti aissi, 'Eelaasi kasetidi yaanau bessees' giyoonaa?" yaagidi oichchidosona.

[12] I zaaridi yaagiis; "Eelaasi kaseti yiidi, ubbabaa giigissees; yaatin, aissi Xoossaa maxaafai, 'Asa Na7ai daro waayettananne ixettana' yaagii? [13] SHin taani intteyyo odais; Eelaasi yiis; qassi abai Xoossaa maxaafan xaafettidoogaadankka, asai a ba koyidobaa oottiis" yaagiis.

Yesuusi Tuna Ayyaanai Oiqqido Na7aa Pattiis
(Maatiyoosa 17:14-21, Luqaasa 9:37-43)

[14] Yesuusi, PHeexiroosi, Yaaqoobinne Yohaannisi hinkko erissiyo ashkkaratukko simmidi yiyo wode, daro asai eta yuuyi aadhdhi eqqidaagaanne higgiyaa tamaarissiya amarida asati etaara palamettiyaageeta be7idosona. [15] He daro asai Yesuusa be7ido wode dagammidi, sohuwaara akko woxxi yiidi, a sarotiis. [16] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, "Etaara ai palametteetii?" yaagidi oichchiis.

[17] He daro asaa giddoppe issi bitanee zaaridi, "Tamaarissiyaagoo, ta na7aa bolli haasayaa diggiya iita ayyaanai de7iyo gishshau, a neekko ekkada yaas. [18] Ha iita ayyaanai a oiqqiyo wode ubban, a ooggees; a doonaarakka hoommoi goppattees; qassi achchaa garccissees; bollaakka zoxissees. Appe ha iita ayyaanaa kessana mala, ne erissiyo ashkkaratuyyo odaas, shin kessanau danddayibookkona" yaagiis.

[19] Yesuusi zaaridi eta, "Ammanenna ha wodiyaa asau! Taani inttenaara aude gakkanaassi de7anee? Qassi inttebaa aude gakkanaassi danddayanee? Na7aa taakko haa ekki yiite" yaagiis. [20] Yaagin eti na7aa akko ehiidosona; he iita ayyaanai Yesuusa be7idosaarakka na7aa kokkorssi bayiis; na7ai sa7an kunddidi, doonaara hoommoi goppu giishin gonddorettiis. [21] Yesuusi he na7aa aawaa, "Hagee ne na7aa oiqqoosappe woqqa wode gidanee?" yaagidi oichchiis.

Oichchin, na7aa aawai, "I guuttan de7iyo wodeesappe doommiis. [22] A woranau daro wode tamaaninne haattan oliis; shin neeni danddayikko, nuuyyo qarettada nuna maaddarkkii" yaagiis.

[23] Yaagin Yesuusi a, " 'Neeni danddayikko' gai? Ammaniya asayyo ubbabai danddayettees" yaagiis.

[24] Sohuwaara na7aa aawai ba qaalaa xoqqu oottidi, "Taani ammanais; shin gujja ammananaadan, tana maaddarkkii" yaagiis.

[25] Yesuusi asai dari dari biyoogaa be7idi, iita ayyaanaa, "Ha tullenne duude ayyaanau, ha na7aappe kiya gaada nena ta azazais; qassi naa77anttuwaa aani geloppa" yaagiis.

[26] He iita ayyaanai waassidi, na7aa keehi kokkorssidi, appe kiyiis. Na7ai haiqqidabaa milatin, daro asai, "Na7ai haiqqiis" yaagiis. [27] SHin Yesuusi na7aa kushiyaa oiqqidi denttin, na7ai denddi eqqiis.

[28] Yesuusi soo gelidoogaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati Yesuusa dumma, “Nuuni he
iita ayyaanaa kessanau aissi danddayibookkonii?” yaagidi oichchidosona.
[29] Yesuusi zaaridi, “Hegaa malai woosappenne xoomappe attin, haraban kiyanau dand-
dayenna” yaagiis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabaanne Haiquwaabaa Naa77anttuwaa Odiis
(Maatiyoosa 17:22-23; Luqaasa 9:43-45)

[30] Eti hegaappe denddidi, Galiilaara aadhdhidi biidosona; Yesuusi ba de7iyoosaa ooninne
erana mala koyibeenna. [31] Aissi giikko, i ba erissiyo ashkkarata, “Tana, Asa Na7aa, asi
asau aattidi immananne worana; taani qassi heezzu gallassappe guyyiyan, naa77anttuwaa
haiquwaappe denddana” yaagidi tamaarissees.
[32] SHin etau i giyoogee gelibeenna; qassi a oichchanaukka yayyidosona.

Ubbaappe Aadhdhiyaagee Oonee?
(Maatiyoosa 18:1-5; Luqaasa 9:46-48)

[33] Eti Qifirinaahooma giyo katamaa biidosona; biidi soo gelidoogaappe guyyiyan, Yesuusi
eta, “Ogiyan ai haasayeetii?” yaagidi oichchiis. [34] SHin eti biidi ogiyan, “Nu giddon
nu ubbaappe aadhdhiyaagee oonee?” yaagidi palamettido gishshau, co77u giidosona.
[35] Yesuusi uttidi, tammanne naa77u erissiyo ashkkarata xeesidi eta, “Ooninne sinttau
aadhdhana koyikko, ubbaappe guyye aadhdhidi, he ubbau ashkkara gidanau bessees”
yaagiis.
[36] Issi guutta na7aa oiqqidi, eta giddon essiis; he guutta na7aa qoommidi eta, [37] “Hageetu
mala guutta naatuppe issuwaa ta sunttan mokkiya ooninne tana mokkees; qassi tana
mokkiya ooninne tana kiittidaagaa mokkiyoogaappe attin, ta xalaalaa mokkenna” yaagiis.

Yesuusi, “Nubaa Ixxenna Urai Nu Bagga” Yaagiis
(Luqaasa 9:49-50)

[38] Yohaannisi a, “Tamaarissiyaagoo, issi asi ne sunttan xalaheta kessiyaagaa nuuni
be7idi, nu bagga gidenna gishshau, a diggida” yaagiis.
[39] SHin Yesuusi yaagiis; “Ooninne ta sunttan Xoossai oottiyo malaataa oottidi, so-
huwaara ta bolli iitabaa haasayanau danddayiyaabi bainna gishshau diggoppite; [40] aissi
giikko, nubaa ixxenna urai nu bagga. [41] Taani intteyyo tumaa odais; intte taageeta
Kiristtoosaageeta gidiyo gishshau, ooninne intteyyo ta sunttan bule haatta uyanau
immikkokka, ba woituwaa ekkana.

Nagaraa Gaasuwaa
(Maatiyoosa 18:6-9; Luqaasa 17:1-2)

[42] “Tana ammaniya ha guuttatuppe issuwaa balettiya oonanne, gaacciyo wogga woxaa
a qooriyan qachchidi, abban a oliyoogee au keha. [43-44] Ne kushee nena balettikko,
qanxxa ola; neeni naa77u kushiyaara guxunee mule haiqqennasaanne qassi mulekka
to77enna Gaannabiyaa taman geliyoogaappe, duuxa kushiyaara de7uwaa geliyoogee
neeyyo keha. [45-46] Ne tohoi nena balettikko, qanxxa ola; neeni naa77u tohuwaara guxunee
mule haiqqennasan, qassi mulekka to77enna Gaannabiyaa taman yegettiyoogaappe,
wobbe gidada de7uwaa geliyoogee neeyyo keha. [47-48] Ne aifee nena balettikko, wooca ola;
neeni naa77u aifiyaara guxunee mule haiqqennasan qassi mulekka to77enna Gaannabiyaa
taman yegettiyoogaappe, issi aifiyaara Xoossaa kawotettaa geliyoogee neeyyo keha.
[49] “Aissi giikko, quman maxiniyaa yeggiyoogaadan, tamai asa ubbaa bolli yegettana.
[50] Maxinee lo77o; shin i mal77ana xayikko, zaaridi a waati mal77ettuuteetii? Inttenan
maxinee de7o; yaatidi issoi issuwaara sarotettan de7ite” yaagiis.

10

Machcho Yeddanau Bessenna
(Maatiyoosa 19:1-2; Luqaasa 16:18)

[1] Yesuusi hegaappe denddidi, Yihudaa biitti biis; biidi Yorddaanoosa SHaafaa pinniis.
Daro asai naa77anttuwaa akko shiiqin, kaseegaadankka he asaa tamaarissuwaa doommiis.

[2] Issi issi Parisaaweti paaccanau Yesuusakko yiidi, “Issi asi ba machchiyo yeddanau nu
higgee azazii?” yaagidi a oichchidosona.
[3] Oichchin i zaaridi, “Muusee inttena woigi azazidee?” yaagiis.
[4] Eti, “Muusee, ‘Issi asi ba machcheeyyo paramaa immidi yeddo’ giis” yaagidosona.
[5] Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; “Intte yootin siyennaageeta gidiyo gishshau,
Muusee ha azazuwaa intteyyo xaafiis. [6] SHin Xoossai koiro medhdhiyo wode, at-
tumaasanne maccaasa oottidi, eta medhdhiis. [7] Hegaa gishshau, issi asi ba aawaanne ba
aayyiyo aggi bayidi, ba machcheera issippe de7ees; [8] eti naa77ai issi asa gidoosona; hegaa
gishshau, eti issi asa gidiyoogaappe attin, naa77u asa gidokkona. [9] Hegaa gishshau, Xoossai
issippe gattidoogaa asi shaakkoppo” yaagiis.
[10] Eti soo simmido wode, erissiyo ashkkarati ha yohuwaabaa Yesuusa naa77anttuwaa
oichchidosona. [11] Yesuusi eta yaagiis; “Ba machchiyo yeddidi, haranniyo ekkiya urai
ooninne ba machchen shaaramuxees. [12] Qassi maccaarakka ba azinaappe kiyada hara
azinaa gelikko shaaramuxausu” yaagiis.

Yesuusi Guutta Naata Anjjiis
(Maatiyoosa 19:13-15; Luqaasa 18:15-17)

[13] Yesuusi guutta naata bochchana mala, issi issi asai naata akko ehees; shin erissiyo
ashkkarati he asaa hanqqettidosona. [14] Yesuusi hegaa be7idi, ba erissiyo ashkkarata han-
qqettiis; eta, “Guutta naati taakko yiyoogaa diggoppite; aissi giikko, Xoossaa kawotettai
hageetu malaassa. [15] Taani intteyyo tumaa gais; Xoossaa kawotettaa guutta na7adan
ekkenna urai ooninne he kawotettaa mulekka gelenna” yaagiis. [16] Yaagidi guutta naata
qoommidi, ba kushiyaa eta bolli huuphiyan huuphiyan wottidi, eta anjjiis.

Miishshaa Siiqoi Ehiyo Metuwaa
(Maatiyoosa 19:16-30; Luqaasa 18:18-30)

[17] Yesuusi baanau kiyido wode, issi bitanee woxxiiddi yiidi, a sinttan gulbbatidi, “Lo77o
tamaarissiyaagoo, merinaa de7uwaa laattanau taani ai oottoo?” yaagidi a oichchiis.
[18] Oichchin Yesuusi, “Aissi tana lo77uwau gai? Xoossaa xalaalaappe attin, hara
lo77oi ooninne baawa. [19] Xoossaa azazuwaa, ‘Woroppa; shaaramuxoppa; wuuqqoppa;
wordduwaa markkattoppa; cimmoppa; ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha’ yaagiyaagaa
eraasa” yaagiis.
[20] Bitanee Yesuusa, “Tamaarissiyaagoo, taani hegaa ubbaa naatettaasappe doommada
ha77i gakkanaassikka naagais” yaagiis.
[21] Yesuusi bitaniyaa dosiis; tishshi ootti xeellidi, “Neeyyo issibai paccees; baada neeyyo
de7iyaabaa ubbaa baizzada, he miishshaa hiyyeesau imma; neeni saluwan duretana.
Yaatada yaada tana kaalla” yaagiis. [22] SHin bitanee hegaa siyidi, i daro dure gidiyo
gishshau, ba som77uwaa xumissidi, ufaittennan aggi bayidi biis.
[23] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata yuushshi aatti xeellidi, “Daro dure asi Xoossaa
kawotettaa gelanaagee waani metanddeeshsha!” yaagiis.
[24] Erissiyo ashkkarati a haasayaa siyidi garamettidosona; shin Yesuusi qassikka eta,
“Naatoo, miishshan ammanettiya asatuyyo Xoossaa kawotettaa gelanaagee woqqaa
metanddeeshsha! [25] Dure asi Xoossaa kawotettaa gelanaagaappe, gaameelai marppiyaa
xoo7iyaara aadhdhanaagee matattees” yaagiis.
[26] Yaagin erissiyo ashkkarati garamettidi, “Yaatin, ooni attanau danddayii?” yaagidi
issoi issuwaa oichchidosona.
[27] Yesuusi eta tishshi ootti xeellidi, “Hagee Xoossau danddayettiyoogaappe attin, asau
danddayettenna; aissi giikko, Xoossau ubbabaikka danddayettees” yaagiis.
[28] PHeexiroosi Yesuusa, “Be7a; nuuni nubaa ubbaa aggi bayidi, nena kaallida” yaagiis.
[29] Yesuusi yaagiis; “Taani intteyyo tumaa gais; ta gishshaunne wonggeliyaa mishi-
raachchuwaa gishshau, keettaa woi ishantta woi michchentta, woi aawaa woi aayyiyo
woi machchiyo, woi naata woi gadiyaa aggida asi ooninne, [30] ha77i ha wodiyan xeetu-
tooppe dariya keettata, ishantta, michchentta, aayeta, naata, gadiyaa, qassi waayiyaakka

ekkana. Sinttappe yaana wodiyankka merinaa de7uwaa ekkana. [31] SHin daroti ha77i
sinttan de7iyaageeti guyye aadhdhana; qassi daroti ha77i guyyen de7iyaageeti sinttau
aadhdhana" yaagiis.

Yesuusi Bana Gakkana Metuwaabaanne Haiquwaabaa Heezzanttuwaa Odiis
(Maatiyoosa 20:17-19; Luqaasa 18:31-34)

[32] Eti Yerusalaame biiddi, ogiyan de7oosona; Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuppe sinttan
hemettees. Eti garamettidosona; a kaallidaageetikka yayyidosona. Naa77anttuwaa
tammanne naa77u erissiyo ashkkarata gaxaa kessidi, bana gakkanabaa dumma etassi
hagaadan yaagidi odiis; [33] "Be7ite; nuuni Yerusalaame ha77i kiyeettees; yaani tana, Asa
Na7aa, qeese halaqatussinne higgiyaa tamaarissiyaageetussi aattidi immana. Eti ta bolli
haiqo pirddaa pirddana; qassi Aihuda gidenna asaassikka tana aattidi immana. [34] He
Aihuda gidenna asai ta bolli qilliiccananne cuchchana; tana lissuwan garafananne worana;
taani qassi heezzu gallassappe guyyiyan, haiquwaappe denddana" yaagiis.

Yaaqoobinne Yohaannisi Woossido Woosaa
(Maatiyoosa 20:20-28)

[35] Zabddiyoosa naati Yaaqoobinne Yohaannisi Yesuusakko yiidi, "Tamaarissiyaagoo,
nuuni nena woossiyo ubbabaa nuuyyo oottarkkii" yaagidosona.
[36] Yesuusi eta, "Taani intteyyo ai oottoo?" yaagiis.
[37] Yaagin eti a, "Ne bonchcho kawotettan neeni uttiyo wode, nuuppe issuwaa neeppe
ushachcha baggaara qassi issuwaa haddirssa baggaara utissarkkii" yaagidosona.
[38] SHin Yesuusi eta, "Intte ai woossiyaakkonne erekketa; taani uyanau bessiyo bur-
ccukkuwan uyanau danddayeetii? Qassi taani xammaqettanau bessiyo xinqqatiyaa
xammaqettanau danddayeetii?" yaagiis.
[39] Yaagin eti zaaridi, "Ee danddayoos" yaagidosona.
Yesuusi qassi, "Taani uyanau bessiyo burccukkuwan intte uyana; taani xammaqettanau
bessiyo xinqqatiyaakka intte xammaqettana. [40] SHin taappe ushachcha baggaaranne
haddirssa baggaara uttanaageeta dooranau taayyo maati baawa; shin he sohoi Xoossai
immanau giigissi wottidoogeetussa" yaagiis.
[41] Hankko tammu erissiyo ashkkarati hegaa siyido wode, Yaaqoobanne Yohaannisa
hanqqettidosona. [42] Yesuusi eta ubbaa baakko xeesidi, hagaadan yaagiis; " 'Aihuda
gidennaageeta haariyaageeta' giidi qoppiyoogeetinne hegeeta kaalettiya asati bantta asaa
haariyoogaa ereeta. [43] SHin intte giddon hegaa mala gidenna; intte giddon gitatana koyiyai
ooninne intteyyo ashkkara gidanau bessees. [44] Qassi intte giddon ubbaappe bolla gidana
koyiyai ooninne intte ubbaayyo aille gidanau bessees. [45] Aissi giikko, harai atto taani, Asa
Na7aikka, asau oottanaunne darota wozanau ta shemppuwaa immanaunne yiidoogaappe
attin, asi tau oottanau yabeikke" yaagiis.

Yesuusi Qooqiyaa Barxximoosa Aifiyaa Pattiis
(Maatiyoosa 20:29-34; Luqaasa 18:35-43)

[46] Eti Yarkko giyo katamaa biidosona; Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuuranne keehi daro
asaara Yarkkoppe kiyishin, Ximoosa na7ai qooqee, Barxximoosa giyoogee, ogiyaa doonan
woossiiddi uttiis. [47] Barxximoosi Naazireeta Yesuusa gididoogaa siyidi, ba qaalaa xoqqu
oottidi, "Daawita na7aa Yesuusaa, tana maararkkii!" yaagettaa doommiis.
[48] Daro asai a, "Haizza!" giidi hanqqettiis.
SHin, i ba qaalaa kaseegaappekka keehi xoqqu oottidi, "Daawita na7au, tana
maararkkii!" yaagiis.
[49] Yesuusi ogiyan eqqidi, "A haa xeesite" yaagiis.
Yaagin eti qooqiyaa, "Aikko baawa; dendda eqqa; nena xeesees" yaagidi xeesidosona.
[50] Qooqee ba maayuwaa oli bayidi, guppi denddi eqqidi, Yesuusakko biis.
[51] Yesuusi a, "Taani neeyyo ai oottanau koyai?" yaagiis.
Yaagin qooqee, "Tamaarissiyaagoo, taani xeellanaagaa koyais" yaagiis.

52 Yaagin Yesuusi a, “Ba; ne ammanoi nena pattiis” yaagiis. Sohuwaarakka a aifee xeelli
aggin, ogiyan Yesuusa kaalli bayiis.

11

Yesuusi Gita Bonchchuwan Yerusalaame Geliis
(Maatiyoosa 21:1-11; Luqaasa 19:28-40; Yohaannisa 12:12-19)

1 Eti Yerusalaame matiiddi, Dabira Zaite Deriyaa lanqqiyan de7iya Beetafaaganne
Biitaaniyaa giyo katamata gakkidosona; Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuppe naa77aa
sinttau kiittidi, 2 “Intteppe sinttan de7iya qeeri katamaa biite; biidi yaa gelosaara ooninne
mulekka toggibeenna qashuwan de7iya hare maraa intte demmana; a birshshidi, haa
ekkidi yiite. 3 Ooninne inttena, ‘Hegaa aissi ootteetii?’ yaagidi oichchikko, ‘Godai hagaa
koyees; sohuwaara zaaridi, haa yeddi bayana’ yaagite” yaagiis.
4 Eti biidi, hare maraa penggiyaa matan ogiyan qachchi wottidoogaa demmidi birshshi-
dosona. 5 Hegan eqqida issi issi asati eta, “Hare maraa waatanau birshsheetii?” yaagi-
dosona. 6 Erissiyo ashkkarati Yesuusi banttana azazidoogaa yootin, asati yeddi bayidosona.
7 Eti hare maraa Yesuusakko ehiidi, bantta maayuwaa a zokkuwan hiixxidosona; hiixxin
Yesuusi he hare maraa toggiis. 8 Daro asai ba maayuwaa ogiyan hiixxiis; qassi harati mittaa
tashiyaa kari karidi, ogiyan hiixxidosona. 9 Yesuusappe sinttaara hemettiya asainne a
geeduwaa kaalliya asai ba qaalaa xoqqu oottidi,
“Xoossai galatetto!
Godaa sunttan yiyaagee anjjettidaagaa.
10 Godaa sunttan yiya nu aawaa
Daawita kawotettai anjjettidaagaa.
Salo ubbaappe bolla saluwan
de7iya Xoossai galatetto”
yaagidosona.
11 Yesuusi Yerusalaame biidi, Beeta Maqidasiyaa geliis; qassi ubbabaa yuuyi yuuyi xeelli-
doogaappe guyyiyan, sa7ai qammiyo gishshau, tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuura
Biitaaniyaa giyo katamaa biis.

Yesuusi Qanggido Balase Mittiyo
(Maatiyoosa 21:18-19)

12 Wonttetta gallassi eti Biitaaniyaappe kiyidi biishin, Yesuusi namisettiis. 13 Haahuwan
issi balase giyo mittiyo tashiyaa maaya uttidaaro be7idi, geelladan i bolli aifee beet-
tikkonne giidi, be7anau ikko biis; shin ikko i biyo wode, tashe xalaalaappe attin, ainne
aife demmibeenna; aissi giikko, balasee aifiyo wodee gakkibeenna. 14 Yesuusi he balasiyo,
“Neeppe naa77antto merinau asi aife mooppo” yaagiis. Erissiyo ashkkarati i giyoogaa
siyidosona.

Yesuusi Beeta Maqidasiyan Zal77iyaageeta Kessiis
(Maatiyoosa 21:12-17; Luqaasa 19:45-48; Yohaannisa 2:13-22)

15 Eti Yerusalaame biidosona; Yesuusi Beeta Maqidasiyaa gelidi, hegan baizziyaagee-
tanne shammiyaageeta kare yedetaa doommiis; qassi miishshaa laammiyaageetu xara-
phpheezaanne haraphphiyaa baizziyaageetu oidiyaa aatti yeggidi, 16 ooninne aibakko
tookkidi, Beeta Maqidasiyaa giddoora aadhdhanaagaa diggiis. 17 Yesuusi asaa hagaadan
yaagidi tamaarissiis; “Xoossaa maxaafan, ‘Ta keettai Aihuda gidenna asai ubbai Xoossaa
woossiyo keetta geetettana’ yaagettidi xaafetti uttiis; shin intte a panggati qosettiyo
gonggolo kessideta” yaagiis.
18 Qeese halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti hegaa siyidi, a xaissana ogiyaa
koshshaa doommidosona; shin keehi daro asai i tamaarissiyoogan garamettiyo gishshau,
ayyo yayyidosona.
19 Sa7ai omarido wode, Yesuusinne erissiyo ashkkarati katamaappe gaxaa kiyidosona.

Balase Giyo Mittiya Melaasu
(Maatiyoosa 21:20-22)

20 Eti wonttetta gallassi maallado ogiyaara aadhdhiiddi, he balasiyaa xaphuwaara
melaichchidaaro be7idosona. 21 PHeexiroosi hassayidi, "Tamaarissiyaagoo, be7a; neeni
qanggido balasiyaa melaichchaasu" yaagiis.
22 Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; "Xoossaa ammanite. 23 Taani intteyyo tumaa
gais; ooninne ba wozanan sirennan ba giidobai hananaagaa ammanidi, ha deriyaa, 'Dend-
dada abban kundda' giikko hanana. 24 Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; Xoossaa intte
woossiyoobaanne oichchiyoobaa ubbaanne ekkirggidobaadan ammanite; intte ekkana.
25 Xoossaa woossanau intte eqqiyo wode, saluwan de7iya intte Aawai intte nagaraa atto
gaana mala, ooninne inttena naaqqidobai de7ikko, au atto giite. 26 SHin asa nagara intte
atto gaana xayikko, saluwan de7iya intte Aawaikka intte nagaraa intteyyo atto geenna"
yaagiis.

Yesuusi Aiba Maatan Oottii Giya Oishaa
(Maatiyoosa 21:23-27; Luqaasa 20:1-8)

27 Eti qassikka Yerusalaame biidosona; Yesuusi Beeta Maqidasiyan hemetettishin, qeese
halaqati, higgiyaa tamaarissiyaageetinne cimati akko yiidosona. 28 Yiidi a, "Neeni hagaa
oottanau neeyyo ai alaafetetti de7ii? Woi neeyyo ha alaafetettaa immidai oonee?"
yaagidosona.
29 Yesuusi zaaridi eta, "Taanikka inttena issibaa oichchana; tau odite; taani qassi hagaa
ai alaafetettan oottiyaakko, intteyyo odana. 30 Yohaannisi xammaqiyo alaafetettaa ekkidoi
Xoossaappeeyye woi asappee? Tau odite" yaagiis.
31 Eti bantta giddon palamaa doommidi, "Nuuni, 'Xoossaappe yiis' yaagikko, i nuna,
'Yaatin, Yohaannisi yootidoogaa aissi ammanibeekketii?' yaagana. 32 SHin, 'Asappe yiis
gaanee?' yaagidosona; qassi asai ubbai Yohaannisi hananabaa yootiyaagaa gididoogaa
eriyo gishshau, asau yayyidosona. 33 Hegaa gishshau, eti Yesuusayyo, "Nuuni erokko"
yaagidi zaaridosona;
Yesuusi, "Taanikka hagaa ai alaafetettan oottiyaakko, intteyyo odikke" yaagiis.

12

Woiniyaa Turaa Tokkiya Goshshanchchatu Leemisuwaa
(Maatiyoosa 21:33-46; Luqaasa 20:9-19)

1 Yesuusi etayyo oduwaa leemisuwan yaagidi doommiis; "Issi bitanee woiniyaa giyo tu-
raa tokkidi, dirssaa yuushshi aattidi diriis; qassi he woiniyaa gum77iyo ollaakka bookkiis;
hegaa naagiya asaayyo adussa shuchchaa gimbbiis; hegaappe guyyiyan, kottaa oottiya
asau immidi, hara dere biis. 2 Woiniyaa aifiyaa maxiyo wodee gakkin, bana gakkiyaagaa
ekkidi yaana mala, issi ashkkaraa ba kottaawatukko kiittiis. 3 Kottaa oottiyaageeti a
ashkkaraa oiqqidi wadhdhidi, kushe mela yedettidosona. 4 Naa77anttuwaa hara ashkkaraa
etakko kiittiis; kiittin eti he ashkkaraassi huuphiyaa qoo7idinne kaushshidi yeddidosona.
5 Woiniyaa turaa godai qassikka hara ashkkaraa kiittiis; he ashkkaraa woridosona; qassi
hara darotakka hegaadan oottidosona; issuwaa issuwaa wadhdhidi, harata woridosona.
6 "Woiniyaa turaa godaayyo kiittanau ubbaappe wurssettan i daro siiqiyo a na7aa
xalaalai attiis; i, 'Eti ta na7aa bonchchennan aggokkona' giidi, ba na7aa etakko kiittiis.
7 "SHin kottaa oottiyaageeti bantta giddon, 'Laattanaagee hagaa; hinddite a woroos; a
aqoi nubaa gidana!' yaagidosona. 8 Na7aa oiqqidi woridi, a ahaa woiniyaa turaa giddoppe
gaxaa kessi olidosona.
9 "Simmi woiniyaa turaa godai waatanee? Yiidi he kottaawata wori wurssidi, woiniyaa
turaa kottaa oottiya hara asau immana.

10-11 " 'Gimbbiyaageeti karidi ixxido shuchchai
godaa xaphuwaa minttiya,
ubbaappe aadhdhiya shuchcha gidiis.

Hagee Godai oottidobaa;
qassi nu aifiyaukka garamissiyaabaa'
yaagiyaagaa Xoossaa maxaafaappe nabbabibeekketii?" yaagiis.
12 Qeese halaqati, higgiyaa tamaarissiyaageetinne cimati Yesuusi he leemisuwaa bant-
tanan leemisidoogaa erido gishshau, a oiqqanau koyidosona; shin asau yayyidi, aggi bayidi
biidosona.

Giiraa Giiranee Agganee Giya Oishaa
(Maatiyoosa 22:15-22; Luqaasa 20:20-26)

13 Qassi a haasayaappe bala demmidi, a oiqqana mala, Parisaawetuppenne Heeroodisa
baggatuppe amaridaageeta akko kiittidosona. 14 Kiittin yiidi, "Tamaarissiyaagoo, neeni
tumaa haasayiyoogaanne asappe asa shaakkennaagaa nuuni eroos; aissi giikko, neeni
asa dummayakka; qassi Xoossaa ogiyaa tumatettan tamaarissaasa. Nuuni Roome biittaa
Kawuwaa Qeesaarayyo giiraa giiriyoogee wogeeyye woga gidennee? Giiraa giiraneeyye
digganee?" yaagidosona.
15 SHin eti lo77o milatiya iita asa gididoogaa Yesuusi eridi, "Tana aissi paacceetii? Issi
santtimiyaa haa ehiite; taani be7ais" yaagiis. 16 Eti au ehiidosona; "Ha merainne sunttai
oogee?" yaagidi eta oichchidosona.
Oichchin eti, "Roome biittaa Kawuwaa Qeesaaraagaa" yaagidosona.
17 Yesuusi zaaridi eta, "Yaatikko, Qeesaaraagaa Qeesaarassi, Xoossaagaa Xoossaassi
immite" yaagin eti abaa garamettidosona.

Haiquwaappe Denddiyoogaa
(Maatiyoosa 22:23-33; Luqaasa 20:27-40)

18 Haiqqida asi denddenna giya Saaduqaawetuppe issi issi asati Yesuusakko yiidi, ha-
gaadan yaagidi, a oichchidosona; 19 "Tamaarissiyaagoo, Muusee nuuyyo higgiyaa xaafiiddi,
'Machcho ekkida asi na7a yelennan haiqqikko, he haiqqidaagaa ishai a machchiyo aissidi,
ba ishaayyo na7a yelanau bessees' yaagiyaagaa xaafiis. 20 Issi wode laappun ishantti
de7iyaageetuppe bairai machchiyo ekkidi, na7a yelennan haiqqiis. 21 Haiqqin naa77anttoi
o aissiis; ikka na7a yelennan haiqqiis; heezzanttoikka hegaadan haniis. 22 Laappunatikka o
ekkidi, na7a yelennan haiqqidosona; ubbaappe guyyiyan, qassi he maccaasiyaa haiqqaasu.
23 Yaatin, haiqqida asai haiquwaappe denddiyo gallassi, a etappe augaayyo machcho
gidanee? Aissi giikko, laappunatikka o ekkidosona" yaagidosona.
24 Yesuusi zaaridi, eta hagaadan yaagiis; "Intte baliyoogee, Xoossaa maxaafatanne Xoos-
saa wolqqaa intte erenna gishshaassa! 25 Aissi giikko, haiqqida asai haiquwaappe denddiyo
gallassi, saluwan de7iya kiitanchchatu mala gidanaagaappe attin, attuma asinne ekkenna;
macca asinne gelenna. 26 SHin haiqqidaageetu dendduwaabaa gidikko, Muuse maxaafan
xaafettida xaragettiya buuraabaa odiya sohuwan, Xoossai Muusa, 'Taani Abrahaama
Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa' giidoogaa mulekka nabbabibeekketii? 27 I
paxa de7iyaageetu Xoossaa gidiyoogaappe attin, haiqqidaageetu Xoossaa gidenna; intte
keehi balideta" yaagiis.

Ubbaappe Aadhdhiya Azazuwaa
(Maatiyoosa 22:34-40; Luqaasa 10:25-28)

28 Higgiyaa tamaarissiyaageetuppe issoi eti palamettiyoogaa shiiqidi siyiis; qassi Yesuusi
etayyo loitti zaaridoogaa siyidi, "Azazo ubbaappe aadhdhiya azazoi augee?" yaagidi
Yesuusa oichchiis.
29 Yesuusi zaaridi, a hagaadan yaagiis; "Azazo ubbaappe aadhdhiya azazuwaa siyite;
'Israa7eela asau, Godai nu Xoossai issi Godaa. 30 Intte Godaa intte Xoossaa intte kumetta
wozanaappe, intte kumetta shemppuwaappe, intte kumetta qofaappe, intte kumetta
wolqqaappe siiqite' yaagees. 31 Qassi azazo ubbaappe aadhdhiya naa77antto azazoi hagaa;
'Neeni ne shooruwaa ne huuphedan siiqa' giyaagaa; hageetuppe aadhdhiya hara azazoi
baawa" yaagiis.

[32] Higgiyaa tamaarissiyaagee Yesuusa yaagiis; “Tamaarissiyaagoo, tumaa gaadasa; neeni
‘Xoossai issi Xoossaa xalaala. Appe attin, hari baawa’ giidoogee tuma. [33] Xoossaa kumetta
wozanaappe, kumetta qofaappenne kumetta wolqqaappe siiqiyoogeenne qassi ba
shooruwaakka ba huuphedan siiqiyoogee, xuuggiyo yarshshuwaappenne hara yarshsho
ubbaappe aadhdhees” yaagiis.
[34] Yesuusi higgiyaa tamaarissiyaagaa zaaroi aadhdhida eranchcha asa zaaro gididoogaa
be7idi, “Neeni Xoossaa kawotettaappe haakkabaakka” yaagiis; hegaappe guyyiyan, Yesu-
usa harabaa oichchanau ooninne xalibeenna.

Yesuusi O Na7ee? Yaagiya Oishaa
(Maatiyoosa 22:41-46; Luqaasa 20:41-46)

[35] Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamaarissiiddi, hagaadan yaagiis; “Higgiyaa tamaaris-
siyaageeti Kiristtoosa woigidi Daawita na7a giyoonaa? [36] Daawiti bana Geeshsha Ayyaanai
haasayissin,
‘Godai ta Godaa, “Taani ne morkketa
neeni yedhdha eqqiyoobaa oottana gakkanaassi,
hagan taappe ushachcha baggaara utta” giis’
yaagiis. [37] Daawiti ba huuphen Kiristtoosa, ‘Godaa’ giidi xeesikko, yaatin, Kiristtoosi
waanidi, Daawita na7a gidii?” yaagiis.
Daro asai Yesuusi giyoogaa ufaissan siyiis.

Yesuusi, “Muuse Higgiyaa Tamaarissiyaageetuppe Naagettite” Yaagiis
(Maatiyoosa 23:1-36; Luqaasa 20:45-47)

[38] Yesuusi tamaarissiiddi, hagaadan yaagiis; “Higgiyaa tamaarissiyaageetuppe naaget-
tite; eti adussa maayuwaa maayidi yuuyiyoogaanne giyaa sohuwankka asai eta bonchchidi
sarotiyoogaa dosoosona. [39] Eti Aihuda woosa keettatun daro lo77iya oidiyaa dosoosona;
qassi asi banttana imattiyoosankka bonchcho sohuwaa dosoosona. [40] Eti am77etu keettaa
bonqqidi, banttau lo77o milatanau Xoossaa woosaa adussoosona; eti ubbaappe aadhdhiya
pirddaa ekkana” yaagiis.

Am77ee Muxuwaatiyaa
(Luqaasa 21:1-4)

[41] Yesuusi Beeta Maqidasiyan muxuwaataa yeggiyo saaxiniyaa matan uttidi, asai ba
miishshaa he saaxiniyan yeggiyoogaa be7iis; daro dure asai daro miishshaa he saaxiniyan
yeggees. [42] Issi hiyyeesa am77iyaa yaada, issi santtimiyan laamettiya naa77u bakkannata
he saaxiniyan yeggaasu. [43] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata xeesidi, “Taani intteyyo tumaa
gais; muxuwaataa saaxiniyan yeggida asa ubbaappe ha hiyyeesa am77iyaa darissada
yeggaasu. [44] Aissi giikko, harati ubbai banttau palahida miishshaappe yeggidosona; shin
a ba pacaappe, bau de7iya aquwaa muleera imma aggaasu” yaagiis.

13

Yesuusi Beeta Maqidasee Qolettanaagaa Kasetidi Yootiis
(Maatiyoosa 24:1-2; Luqaasa 21:5-6)

[1] Yesuusi Beeta Maqidasiyaappe kiyishin, erissiyo ashkkaratuppe issoi a, “Tamaaris-
siyaagoo, hagee aiba lo77o shuchchakkonne qassi aiba lo77o shuchcha keettakko be7ai!”
yaagiis.
[2] Yesuusi zaaridi, “Ha gita shuchcha keettata be7ai? Ha keettatun de7iya issi
shuchchinne attennan ubbai qolettana” yaagiis.

Godai Yaanaappe Kasetidi Gakkana Yedetaanne Waayiyaa
(Maatiyoosa 24:3-14; Luqaasa 21:7-19)

[3] Yesuusi Beeta Maqidasiyaappe hini baggaara Dabira Zaite Deriyaa bolli uttidaashin,
PHeexiroosi, Yaaqoobi, Yohaannisinne Inddiraasi banttarkka akko yiidi a, [4] “Hegee aude
hananaakko, nuuyyo odarkkii; qassi hegee ubbai polettana wodiyaa erissiya malaatai aiba
gidanee?” yaagidi oichchidosona.

5 Yesuusi qassi etayyo hagaadan yaagidi, oduwaa doommiis; “Inttena ooninne balettenna mala naagettite. 6 Daro asati ta sunttan, ‘Taani Kiristtoosa’ yaagiiddi yaana; yiidi daro asaa balettana. 7 Matan de7iya olaa cenggurssaanne haahuwan de7iya olaa oduwaa intte siyiyo wode, hirggoppite; hegaa malabai hananau bessees; shin wurssettai biroona. 8 Aissi giikko, issi biittaa asai hara biittaa asaara olettana; qassi issi kawotettai hara kawotettaara olettana; biittaa qaattai ubbasan de7ana; koshaikka de7ana; shin hegee koiro leesso mala.

9 “SHin intte intte huuphen naagettite; aissi giikko, asi inttena oiqqidi, pirdda keettau aattidi immana; qassi ba Aihuda woosa keettatunkka inttena lissuwan garafana; deriyaa haariyaageetu sinttaaninne kawotu sinttan ta gishshau intte markkattanau eqqana. 10 Wonggeliyaa mishiraachchoi koiroora dere ubbau odettiichchanau bessees. 11 Eti inttena pirdda keettaa ehiyo wodenne aattidi immiyo wode, woigidi haasayanaakkonne koiroora hirggoppite; he saatiyan Xoossai intteyyo immiyoobaa haasayite. Aissi giikko, Geeshsha Ayyaanai haasayanaappe attin, haasayiyaageeti inttena gidekketa.

12 “Ishai ba ishaa, aawai ba na7aa worissana; qassi naati bantta aawatu bollinne bantta aayetu bolli denddidi, eta worissana. 13 Asai ubbai inttena ta sunttaa gishshau ixxana; shin wurssettai gakkanaashin gencciyaagee attana.

Yerusalaame Gakkana Hanttaara Metuwaa
(Maatiyoosa 24:15-28; Luqaasa 21:20-24)

14 “SHin hananabaa yootiya Daaneeli odido bashshaa tunatettai eqqanau bessennasan eqqidaashin intte be7iyo wode, hegee woigiyoogaakko, nabbabiyaagee akeeko; Yihudaa biittan he wode de7iyaageeti deriyaakko baqatona. 15 Keettaa huuphiyan de7iya uraikka issibaa ekkanau duge wodhdhidi, ba soo geloppo. 16 Gaden de7iyaageekka ba maayuwaa ekkanau guyye simmoppo. 17 He wode shahaara maccaasatuyyoonne xanttiya maccaasatuyyo aayye7ana. 18 SHin hagee ubbai haniyo wodee balggo gidenna mala, Xoossaa woossite; 19 aissi giikko, Xoossai sa7aa koiro medhdhoosappe doommidi, ha77i gakkanaassi, mulekka de7ibeenna metoi, qassi hagaappe sinttaukka mule de7enna metoi asaa bolli he wode de7ana. 20 Godai he gallassatu qoodaa guuttiyoi bainnaakko, asa gididai ooninne attenna; shin i ba doorido asatu gishshau, he gallassatu qoodaa guuttiis.

21 “He wode ooninne inttena, ‘Be7ite; Kiristtoosi hagan de7ees’ woi, ‘Be7ite; Kiristtoosi hegan de7ees’ yaagikko, hegaa ammanoppite. 22 Aissi giikko, worddanchcha Kiristtoosatinne wordduwaa hananabaa yootiyaageeti denddana; denddidi banttau danddayettikko, harai atto Xoossai dooridoogeetakka balettanau malaataanne garamissiyaabaa bessana. 23 SHin intte naagettite; taani intteyyo ubbabaa kasetada odaas.

Kiristtoosa Naa77antto Yuussaa
(Maatiyoosa 24:29-31; Luqaasa 21:25-28)

24 “SHin he wode he waayiyaappe guyyiyan,
awai xumana;
aginai poo7iyoogaa aggi bayana;
25 xoolintteti saluwaappe kunddana;
qassi saluwan de7iya wolqqatikka qaaxettana.
26 He wode taani, Asa Na7ai, gita wolqqaaranne bonchchuwaara shaaraa giddoora yiishin, eti be7ana. 27 He wode taani kiitanchchata sa7aa oiddu zooziyaa kiittana; kiittada sa7aa gaxaappe saluwaa gaxaa gakkanaashin, Xoossai doorido asaa shiishshana.

Wodee Gakkidoogaa Malaatiya Balase Mittiyo
(Maatiyoosa 24:32-35; Luqaasa 21:29-33)

28 “Leemisuwaa balasiyo giyo mitteeppe akeekite; balasiyaa aaciyo wodenne i tashee bonccottiyo wode, bonee matattidoogaa intte ereeta. 29 Hegaadankka intte he ubbabai haniyoogaa be7iyo wode, i matattidi pengge shiiqidoogaa erite. 30 Taani intteyyo tumaa odais; ha ubbabai hanana gakkanaassi, ha wodiyaa asai haiqqiichchenna. 31 Saloinne sa7ai aadhdhana; shin ta qaalai mulekka aadhdhenna.

Wurssetta Gallassaanne Saatiyaa Ooninne Erenna
(Maatiyoosa 24:36-44)

32 "SHin he gallassaanne he saatiyaa Aawaa xalaalaappe attin, harai atto saluwan de7iya
kiitanchchata gidin, woi tana Na7aa gidinkka ooninne eriyaabi baawa. 33 He wodee aude
gidanaakko, intte erenna gishshau, naagettite; minnite; Xoossaa woossite. 34 Ta yuussai
ba keettaa aggidi, oge biya bitaniyaa mala; bitanee ba ashkkaratuyyo huuphen huuphen
oosuwaa immidi, eta ba oosuwaayyo alaafe oottiis; qassi kariyaa naagiyaageekka minttidi
naagana mala azaziis.
35 "Hegaa gishshau, minnite; aissi giikko, keettaawai omarssa gidin, woi qamma bilahe
gidin, woi kuttoi waassiyo wode gidin, woi maallado guuraara gidin aude yaanaakko, intte
erekketa. 36 Intte akeekennan i yiikko, inttena xiskkidaageeta demmenna mala minnite.
37 Taani intteyyo odiyoogaa asa ubbau odais; minnite" yaagiis.

14

Kiristtoosa Bolli Maqettidosona
(Maatiyoosa 26:1-5; Luqaasa 22:1-2; Yohaannisa 11:45-53)

1 Paasikaa Baalaa giyoogaa bonchchiyo gallassainne oittaa meettaa bonchchiyo gallassai
gakkanau naa77u gallassai attiis; qeese halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti asi
erennan Yesuusa oiqqidi woriyo ogiyaa koyoosona. 2 "Asai ooshshaa kessenna mala,
Paasikaa bonchchiyo gallassi hegaa oottokko" yaagidosona.

Yesuusa SHittuwaa Tiyida Maccaasiyo
(Maatiyoosa 26:6-13; Yohaannisa 12:1-8)

3 Yesuusi Biitaaniyaa kataman inchchirichchaa harggiya Simoona son qumaa maanau
uttidaashin, issi mishiriyaa albbasxxiroosa giyo shuchchaappe oottido bilqqaadiyaa
kumida narddoosiyaa giyo daro al77o shittuwaa ekkada yaasu; yaada he bilqqaadiyaa
menttada shittuwaa Yesuusa huuphiyan tigaasu. 4-5 He sohuwan de7iya asaappe issoi issoi
hanqqettidi, "Ha shittuwaa coo mooriyoogee aibissee? Ha shittuwaa xeetanne ishatamu
biraappe dariya waagan baizzidi, miishshaa hiyyeesau immanau danddayettees" yaagidi
bantta giddon haasayoosona; yaatidi he mishiriyo daro boridosona.
6 SHin Yesuusi hagaadan yaagiis; "Ha maccaasiyo ainne gooppite; o aissi waisseetii? A
tau lo77obaa oottaasu. 7 Hiyyeesati ubba wode inttenaara de7oosona; intte koyido wode
audenne eta maaddanau danddayeeta; shin taani ubba wode inttenaara de7ikke. 8 A ba
danddayidoogaa oottaasu; qassi tana mooguwau giigissanau kasetada shittuwaa tiyaasu.
9 Taani intteyyo tumaa odais; sa7a ubban wonggeliyaa mishiraachchuwaa odiyoosan
awaanikka, asai o hassayana mala, ha a oottidoogee odettana" yaagiis.

Yihudai Yesuusa Aattidi Immanau Zoretaa Maayiis
(Maatiyoosa 26:14-16; Luqaasa 22:3-6)

10 Tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issoi Yihudaa Asqqoroota giyoogee, Yesu-
usa qeese halaqatuyyo aattidi immanau etakko biis. 11 Eti hegaa siyido wode ufaittidi,
"Nuuni neeyyo miishsha immana" yaagidosona; yaagin Yihudai Yesuusa aattidi immanau
injjetiya wodiyaa wochchees.

Yesuusi Ba Erissiyo Ashkkaratuura Paasikaa Miis
(Maatiyoosa 26:17-25; Luqaasa 22:7-14,21-23; Yohaannisa 13:21-30)

12 Oittaa miyo gallassaa bonchchiyo koiro gallassi, Paasikaa qumaa maanau anqqara
dorssaa shukkiyo wode, Yesuusi erissiyo ashkkarati a, "Paasikaa bonchchiyo gallassi neeni
maana qumaa nuuni awa biidi giigissanee?" yaagidi oichchidosona.
13 Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuppe naa77ata hagaadan yaagidi kiittiis; "Katamaa biite;
intte biishin, otuwan haattaa tookkida issi bitanee inttenaara gaittana; a kaallite. 14 I biidi
geliyo keettaawaa, 'Tamaarissiyaagee nena, "Taani ta erissiyo ashkkaratuura Paasikaa
qumaa maanau ta imatta kifilee awaanee?" yaagees' yaagite. 15 Keettaawai inttena

pooqiyaa bollan de7iya giigi uttida aaho kifiliyaa bessana; hegan nuuyyo giigissite”
yaagiis.
16 He naa77u erissiyo ashkkarati kiyidi, katamaa biidosona; Yesuusi banttau odi-
doogaadankka ubbabaa demmidi, Paasikaa qumaa giigissidosona.
17 Sa7ai omariyo wode Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuura yaa biis. 18 Eti
uttidi masoofiyaappe qumaa miishin, Yesuusi eta, “Taani intteyyo tumaa odais; intteppe
issoi tanaara miyaagee, tana aattidi immana” yaagiis.
19 Erissiyo ashkkarati dagammidi, huuphiyan huuphiyan a, “Tumu taneeshsha?” giy-
oogaa doommidosona.
20 Yesuusi zaaridi, “I ha intte tammanne naa77atuppe issuwaa; i tanaara issippe
tushkkanau ba oittaa shaatiyan yeddiyaagaa. 21 Taani, Asa Na7ai, Xoossaa maxaafai
haiqqana giidoogaadan haiqqana; shin tana, Asa Na7aa, aattidi immiya urau aayye7ana;
he urai yelettennan attiyaakko, au keha shin” yaagiis.

Qurbbaaniyaa (Godaa Kahuwaa) Ekkiyo Wogaa
(Maatiyoosa 26:26-30; Luqaasa 22:14-20; Koiro Qoronttoosa 11:23-25)

22 Eti miishin, Yesuusi oittaa ekkidi, Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, ba erissiyo
ashkkaratuyyo immiiddi, “Heite; hagee ta ashuwaa” yaagiis.
23 Burccukkuwaa ekkidi, Xoossaa galatidi, etayyo immiis; immin ubbaikka he bur-
ccukkuwaappe uyidosona. 24 Yesuusi, “Hagee ooratta maachchan daro asaa gishshau
gukkiya ta suuttaa. 25 Taani intteyyo tumaa odais; taani Xoossaa kawotettan ooratta woine
eessaa uyana gallassai gakkanaassi, naa77anttuwaa ha woine eessaa mulekka uyikke”
yaagiis.
26 Mazamuriyaa yexxidoogaappe guyyiyan, Dabira Zaite Deriyaa biidosona.

PHeexiroosi Kaddanaagaa Yesuusi Kasetidi Yootiis
(Maatiyoosa 26:31-35; Luqaasa 22:31-34; Yohaannisa 13:36-38)

27 Yesuusi eta, “Intte ubbai tana yeggi bayidi baqatana; aissi giikko, Xoossaa maxaafai,
‘Xoossai dorssaa heemmiyaagaa worana;
worin dorssai ubbai laalettana’
yaagees. 28 SHin taani haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, intteppe kasetada Galiila
baana” yaagiis.
29 PHeexiroosi zaaridi, “Eti ubbati nena yeggi bayidi baqatikkokka, taani nena mulekka
yeggikke” yaagiis.
30 Yaagin Yesuusi PHeexiroosa, “Taani neeyyo tumaa odais; hachchi qammi kuttoi
naa77utoo waassanaappe kase, neeni tana heezzutoo kaddana” yaagiis.
31 SHin PHeexiroosi kaseegaappekka minttidi, “Taani harai atto, nenaara issippe
haiqqiyaakkokka, nena mulekka kaddikke” yaagiis. Qassi harati ubbatikka hegaadan
giidosona.

Yesuusi Geetesemaanen Woossiis
(Maatiyoosa 26:36-46; Luqaasa 22:39-46)

32 Geetesemaane giyo sohuwaa biidosona; Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, “Taani Xoos-
saa woossanaashin, intte hagan uttiishshite” yaagiis.
33 Yesuusi PHeexiroosa, Yaaqoobanne Yohaannisa banaara ekki efiis; daro gencceeci-
isinne waayettiis. 34 Qassi eta, “Taani haiqqana gakkanaassikka kayyottais; hagan takk-
ishshite; xiskkoppite” yaagiis.
35 Guuttaa sinttaukko shiiqiiddi, biittan gufannidi, danddayettiyaabaa gidikko, he wodee
baappe aadhdhana mala, Xoossaa woossiis. 36 Qassikka, “Abbaa, ta Aawau, ubbabai neeyyo
danddayettees; ha burccukkuwaa taappe digga; shin neeni koyiyoobai hanoppe attin,
taani koyiyoobai hanoppo” yaagiis.
37 Yesuusi erissiyo ashkkaratukko simmi yiidi, xiskkidaageeta demmidi PHeexiroosa,
“Simoonaa, xiskkadii? Neeni issi saatekkonne naaganau danddayabeikkii? 38 Paaciyan

intte gelenna mala, naagitenne Xoossaa woossite; ayyaanai giigi uttiis; shin ashoi
daafuranchcha" yaagiis.
39 Qassikka biidi kaseegaadankka Xoossaa woossiis. 40 Erissiyo ashkkaratukko guyye
simmidi i yiyo wode, xiskkidaageeta demmiis; eta aifiyaa xiskkoi goozi wottido gishshau,
ayyo ai haasayiyaakkokka eribookkona.
41 Heezzanttuwaa etakko yiidi, "Ha77i gakkanaassikka xiskkeetiinne shemppeetii? Gi-
dana; wodee gakkiis; be7ite, tana, Asa Na7aa, nagaranchcha asatun aattidi immiyo wodee
gakkiis. 42 Denddidi hinddite; be7ite, tana aattidi immiyaagee hageeho gakkiis" yaagiis.

Yesuusi Ba Morkketu Kushiyan Oiqettiis
(Maatiyoosa 26:47-56; Luqaasa 22:47-53; Yohaannisa 18:3-12)

43 Yesuusi hegaa biron haasayishin, tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issoi,
Yihudai, sohuwaara gakki wodhdhiis; qassi qeese halaqati higgiyaa tamaarissiyaageetinne
cimati kiittin, bisuwaanne dullaa oiqqida daro asai aara issippe yiis. 44 Yesuusa aattidi
immiyaagee he daro asaayyo, "Taani yeriyoogee a; a oiqqidi loitti naagidi, ekki efiite"
yaagidi malaataa yooti wottiis.
45 Yihudai gakkosaarakka Yesuusakko shiiqidi, "Tamaarissiyaagoo" yaagidi Yesuusa yeri
ekkiis. 46 He daro asai Yesuusa mintti oiqqiis. 47 SHin matan eqqidaageetuppe issoi ba
bisuwaa shoddinne qeese ubbatu halaqaa ashkkaraa shocidi, a haittaa qanxxi oliis.
48 Yesuusi zaaridi, he shiiqida daro asaa, "Tana pangga kessidi, pangga oiqqiyoogaadan
oiqqanau bisonne dulla oiqqidi yiidetii? 49 Taani Beeta Maqidasiyan tamaarissaidda,
gallassi gallassi inttenaara de7iyo wode tana oiqqibeekketa; shin Xoossaa maxaafati
giidoogee polettanau bessees" yaagiis.
50 Erissiyo ashkkarati ubbati a yeggi bayidi baqatidosona.
51 Naxala xalaalan ba kalluwaa kammida issi yelaga bitanee Yesuusa kaalliyaagaa asai
oiqqiis. 52 SHin he bitanee naxalaa oli bayidi, kallo xiire baqatiis.

Yesuusa Pirdda SHangguwaa Efiidosona
(Maatiyoosa 26:57-68; Luqaasa 22:54-55,63-71; Yohaannisa 18:13-14,19-24)

53 Asai Yesuusa qeese ubbatu halaqaa soo, qeese halaqa ubbati, cimatinne higgiyaa
tamaarissiyaageeti shiiqidosaa ekki efiis. 54 PHeexiroosi qeese ubbatu halaqaa dirssa giddo
gakkanaassi haahuwan a kaalliis; yan naagiyaagaara tamaa ho77iiddi, utti bayiis.
55 Qeese halaqatinne yaa7aa asai ubbai Yesuusa woranau a bolli markka koyidosona; shin
ainne demmibookkona. 56 Aissi giikko, daro asati a bolli wordduwaa markkattidosona; shin
eta markkatettai issi mala gidenna.
57-58 Issi issi asati denddi eqqidi Yesuusa bolli, "I, 'Taani asai keexxido ha Beeta
Maqidasiyaa qolada, asai keexxibeenna hara Beeta Maqidasiyaa heezzu gallassa giddon
keexxana' giishin, nuuni siyida" yaagidi wordduwaa markkattidosona. 59 SHin harai atto
eta markkatettai hegankka issi mala gidibeenna.
60 Qeese ubbatu halaqai asa ubbaa sinttan denddi eqqidi Yesuusa, "Hageeti nena mootiyo
mootuwau neeyyo zaariyoobi baawee?" yaagidi oichchiis. 61 SHin Yesuusi co77u giidi,
ainne zaaribeenna; qeese ubbatu halaqai a, "Anjjettida Xoossaa Na7ai Kiristtoosi nenee?"
yaagidi naa77anttuwaa oichchiis.
62 Yesuusi zaaridi, "Ee tana; intte tana, Asa Na7aa, wolqqaama Xoossaappe ushachcha
baggaara uttidaashiininne saluwaa shaaraara yiishin be7ana" yaagiis.
63 Qeese ubbatu halaqai ba maayuwaa pooshshi olidi, "Nuna hagaappe sinttan aissi hara
markka koshshii? 64 Intte a cashshaa siyideta; intte qofai aibee?" yaagiis; yaagin eti ubbai,
"I haiqqana bessees" yaagidi a bolli pirddidosona.
65 Etappe issooti issooti a bolli cushettaa doommidosona; a aifiyaa goozidi dechchidi,
"Nena dechchidai oonee? Ane hananabaa yoota!" yaagidosona; qassi naagiyaageetikka a
qinxxalliyaa baqqiiddi ekki efiidosona.

PHeexiroosi Yesuusa Kaddiis
(Maatiyoosa 26:69-75; Luqaasa 22:56-62; Yohaannisa 18:15-18,25-27)

66 PHeexiroosi dirssa giddon hirkkiira de7ishin, qeese ubbatu halaqaa macca
ashkkaratuppe issinniyaa yaasu. 67 Yaada PHeexiroosi tamaa ho77iyaagaa be7ada,
tishshi ootta xeellada, “Neenikka Naazireeta Yesuusaara issippe de7aasa” yaagaasu.
68 SHin PHeexiroosi, “Neeni giyoobai aibakko taani erikke; tau akeekettenna” yaagidi
kaddiis; yaatidi dirssaa penggiyaakko kiyiis; kuttoikka waassiis.
69 He ashkkariyaa PHeexiroosa be7ada, a matan eqqida asata, “Ha bitaneekka etaara
de7ees” gaada gujjada oduwaa doommaasu. 70 SHin PHeexiroosi qassikka kaddiis.
Guuttaa gam77ishin, matan eqqida asati naa77anttuwaa PHeexiroosa, “Neeni tuma
etaara issippe de7aasa; aissi giikko, neeni Galiila biitta asa” yaagidosona.
71 SHin PHeexiroosi, “Taani hegaa intte giyo bitaniyaa erikke!” yaagidi bana qanggettaanne caaquwaa doommiis.
72 Sohuwaarakka kuttoi naa77anttuwaa waassi aggiis; PHeexiroosi bana Yesuusi, “Neeni
kuttoi naa77utoo waassanaappe kase heezzutoo tana kaddana” giidoogaa hassayidi, daro
yeekkiis.

15

Yesuusa PHilaaxoosakko Efiidosona
(Maatiyoosa 27:1-2,11-14; Luqaasa 23:1-5; Yohaannisa 18:28-38)

1 Maallado guuran sohuwaara qeese halaqati cimatuuranne higgiyaa tamaarissiyaageetuura yaa7aa asa ubbaara maqettidi, Yesuusa qachchidi efiidi, PHilaaxoosayyo aattidi
immidosona.
2 PHilaaxoosi a, “Neeni Aihudatu kawoo?” yaagidi oichchiis.
Yesuusi zaaridi a, “Neenikka gaasa” yaagiis.
3 Qeese halaqati Yesuusa daroban mootidosona. 4 SHin PHilaaxoosi naa77anttuwaa
Yesuusa, “Neeyyo zaariyoobi baawee? Eti ne bolli woqqa mootuwaa ehiyaakko be7ikkii?”
yaagidi oichchiis.
5 SHin Yesuusi harabaa zaarennan ixxin, PHilaaxoosi garamettiis.

Yesuusa Haiquwan Pirddidosona
(Maatiyoosa 27:15-26; Luqaasa 23:13-25; Yohaannisa 18:39-40; 19:1-16)

6 PHilaaxoosayyo Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassan asai koyiyo issi uraa
qashuwaappe birshshiyo meezee de7ees. 7 He wode issi Barbbaana giyo bitanee ooshshaa
kessidi shemppo worida asatuura issippe qasho keettan de7ees. 8 SHiiqida daro asai
PHilaaxoosi kaseegaadankka oottana mala, ba qaalaa xoqqu oottidi, woosaa doommiis.
9 PHilaaxoosi asaa zaaridi, “Taani intteyyo Aihudatu kawuwaa birshshiyoogaa koyeetii?”
yaagidi oichchiis. 10 Aissi giikko, qeese halaqati Yesuusa qanaatidi aatti immidoogaa
PHilaaxoosi eriis.
11 SHin qeese halaqati Yesuusa gishshaa Barbbaana birshshanaadan, he shiiqida asai
PHilaaxoosa woossana mala, asaa maqqidosona. 12 PHilaaxoosi zaaridi naa77anttuwaa,
“Yaatin, ha Aihuda kawo intte giyoogaa waatoo?” yaagiis.
13 Yaagin asai PHilaaxoosayyo naa77anttuwaa ba qaalaa xoqqu oottidi, “Masqqaliyaa
bolli misimaariyan xishada a kaqqa” yaagiis.
14 PHilaaxoosi asaa, “Aissi? I ai iitabaa oottidee?” yaagiis.
SHin asai kaseegaappekka ba qaalaa xoqqu oottidi, “Masqqaliyaa bolli misimaariyan
xishada a kaqqa” yaagiis.
15 PHilaaxoosi asaa ufaissanau koyidi, Barbbaana asaayyo birshshiis; yaatidi lissuwan
Yesuusa garafidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqanau etau aattidi immiis.

Wotaaddarati Yesuusa Qilliiccidosona
(Maatiyoosa 27:27-31; Yohaannisa 19:2-3)

16 Hegaappe guyyiyan, wotaaddarati Yesuusa deriyaa haariyaagaa ooso keettaa ekki
efiidi, hara wotaaddarata ubbaa issippe xeesidosona. 17 Qassi zo7o afalaa a maizzidosona;

agunttaa akiliiliyaa giigissidi, a huuphiyan wottidosona. [18] Hegaappe guyyiyan a, “Aihudatu kawuwau saro de7ai” yaagiiddi, ayyo zigettaa doommidosona. [19] A huuphiyaa shombboqo gatiman shocidosona; qassi a bolli cuchchidosona; gulbbatidi ayyo goinnidosona. [20] A bolli qilliiccidoogaappe guyyiyan, zo7o afalaa appe qaari ekkidi, a afalaa a maizzidosona; maizzidi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, a kaqqanau ekki efiidosona.

Yesuusa Kaqqidosona

(Maatiyoosa 27:32-44; Luqaasa 23:26-43; Yohaannisa 19:17-27)

[21] Eti biidi, Iskkinddiranne Rufoosa yelida aawaa, issi Simoona giyo Qareena biitta asi, gaxaappe katamaa yiyaagaara gaittidi, Yesuusa masqqaliyaa wolqqan toossidosona. [22] Yaatidi Golggottaa giyoosaa Yesuusa efiidosona. “Golggottaa” giyoogee “Guuggiyaa Sohuwaa” giyoogaa. [23] Karbbiyaa giyo xalee wolahettido woine eessaa Yesuusayyo uyanau immidosona; shin i uyennan ixxiis. [24] Eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, a kaqqidosona; qassi oona gakkanaakko eranau a afalaa shaakkidi, saamaa yeggidosona.

[25] Eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi a kaqqiyo wode, maallado heezzu saate. [26] Eti, “Aihudatu kawuwaa” yaagidi a mootiyo xifatiyaa xaafi wottidosona. [27] Yesuusaara naa77u panggata issuwaa appe ushachcha baggaara, qassi issuwaa appe haddirssa baggaara masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqidosona. [28] Xoossaa maxaafai, “Iitabaa oottida asatuura i paidettiis” yaagiyoogee polettiis.

[29] Ogiyaara aadhdhiya asai Yesuusa karidi, ba huuphiyaa qaattiiddi cayiis; “A77a! Beeta Maqidasiyaa qolada heezzu gallassa giddon keexxiyaagoo, ne huuphiyaa ashsha; [30] ane masqqaliyaa bollappe wodhdha” yaagiis.

[31] Hegaadankka qeese halaqati higgiyaa tamaarissiyaageetuura issippe Yesuusa bolli qilliiccidi, hagaadan yaagidosona; “Harata ashshiis; shin bana ashshanau danddayenna; [32] nuuni be7idi ammanana mala, Kiristtoosi Israa7eela kawoi, ane masqqaliyaa bollappe ha77i wodhdho” yaagidosona. Qassi harai atto, aara masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettidaageetikka a bolli qilliiccidosona.

Yesuusa Haiquwaa

(Maatiyoosa 27:45-56; Luqaasa 23:44-49; Yohaannisa 19:28-30)

[33] Usuppun saateppe doommidi, uddufun saate gakkanaassi, biitta ubbai xumiis. [34] Uddufun saatiyan Yesuusi ba qaalaa xoqqu oottidi, “Elohee, Elohee, laamaa sabaqitaanii?” yaagiis. Hegaa giyoogee, “Ta Xoossau, ta Xoossau, tana aissi aggadii?” giyoogaa.

[35] Hegan eqqida asaappe issoi issoi hegaa siyidi, “Be7ite; Eelaasa xeesees” yaagiis. [36] He asaappe issoi woxxidi, gombbilla mala ispponjjiyan caala woine eessaa kunttiis; hegaa shombboqo gatimaa xeeran wottidi, “Nanggite; Eelaasi masqqaliyaappe a wottanau yaanaakkonne ane be7oos” yaagiiddi Yesuusa doonaakko ushshanau shiishshiis.

[37] SHiishshin Yesuusi ba qaalaa xoqqu ootti waassidi, haiqqi bayiis.

[38] Beeta Maqidasiyan kaqettida magalashoi qommoppe duge gakkanaassi, naa77u kiyidi pooshetti wodhdhiis. [39] Masqqaliyaappe sintta baggaara hegan eqqida issi mato halaqai, hegaa keenaa Yesuusi waassidi haiqqidoogaa be7ido wode, “Ha bitanee tumu Xoossaa Na7aa” yaagiis.

[40] Hegan haahuwan eqqidi xeelliya amarida maccaasati de7oosona; eta giddon Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama, kaaluwaa Yaaqoobanne Yoosa aayyiyaa Mairaamanne Salooma de7oosona. [41] He macca asati Yesuusi Galiilan de7iyo wode, a kaallidaageetanne a maaddidaageeta; qassi Yesuusaara issippe Yerusalaame biida hara daro macca asati hegan de7oosona.

Yesuusa Mooguwaa

(Maatiyoosa 27:57-61; Luqaasa 23:50-56; Yohaannisa 19:38-42)

[42-43] Sa7ai omarido wode, yaa7aa asan bonchchettida issi Yooseefa giyo bitanee, Xoossaa kawotettai yaanaagaa naagi uttidaagee, Armmaatiyaasa giyo katamaa asi yiis; he gallassai wonttetta Sambbataayyo giigettiyo gallassa gidido gishshau, Yooseefi xalidi PHilaaxoosakko biidi, Yesuusa ahaa ekkanau woossiis. [44] PHilaaxoosi Yesuusi haiqqidoogaa

siyido wode garamettiis; mato halaqaa xeesidi, “I haiqqoosappe gam77idee?” yaagidi
oichchiis. 45 PHilaaxoosi Yesuusi haiqqidoogaa mato halaqaappe siyidi, a ahaa Yooseefayyo
imissiis. 46 Yooseefi moogo afalaa shammiis; Yesuusa ahaa masqqaliyaappe wottidi, afalan
xaaxidi, shuchchaa woocido asa moogiyo gonggoluwaa giddon a ahaa wottiis; qassi he
gonggoluwaa doonan gita shuchchaa gonddorssidi wottiis. 47 Magddala katamaappe yiida
Mairaamanne Yoosa aayyiyaa Mairaama Yesuusa ahaa eti awan wottiyaakko be7oosona.

16

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis
(Maatiyoosa 28:1-8; Luqaasa 24:1-12; Yohaannisa 20:1-10)

1 Sambbatai aadhdhidoogaappe guyyiyan, Magddala katamaappe yiida Mairaama,
Yaaqooba aayyiyaa Mairaamanne Salooma biidi, Yesuusa ahaa tiyanau shittuwaa sham-
midosona. 2 Woggaa gallassi maallado daro guuran xalqqee kiyishin, he gonggoluwaa bi-
idosona. 3 Eti bantta giddon issoi issuwaara, “Gonggoluwaa doonaappe nuuyyo shuchchaa
oonee gonddorssidi digganaishsha?” yaagidi haasayoosona.
4 Eti xeelliyo wode, he daro gita shuchchaa gonddorssirggidoogaa be7idosona. 5 Yesuusi
moogettido gonggoluwaa giddo geliyo wode, issi wodalla bitanee bootta maayuwaa
maayidi, ushachcha baggaara uttidaagaa be7idi dagammidosona.
6 SHin i eta, “Dagammoppite. Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqido
Naazireeta Yesuusa intte koyeeta. I hagan baawa; denddiichchiis. Eti a wottidosaa hagaa
be7ite. 7 SHin biidi Yesuusi erissiyo ashkkaratuyyoonne PHeexiroosayyo, ‘Yesuusi intteppe
kasetidi Galiila bees; i intteyyo odidoogaadankka intte a yaani be7ana’ yaagidi hagaa
yootite” yaagiis.
8 Macca asati banttana yashshai kokkorssido gishshau, Yesuusi moogettido gong-
goluwaappe kiyidi baqatidosona; qassi eti yayyido gishshau, asau hegaa ooyyoonne ainne
yootibookkona.

Yesuusi Magddala Mairaamissi Beettiis
(Maatiyoosa 28:9-10; Yohaannisa 20:11-18)

Maccaasati biidi, banttau odidobaa ubbaa PHeexiroosaunne aara de7iyaageetau qant-
tan yootidosona; hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba huuphen erissiyo ashkkaratu bolli,
merinau ashshiya laamettenna geeshsha wonggeliyaa mishiraachchuwaa, awai mokkiy-
oosaappe wulliyoosaa gakkanaassi kiittiis.
9 Yesuusi haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, Woggaa gallassi maallado, laap-
pun xalaheta kessido Magddala katamaappe yiida Mairaamiyyo kasetidi beettiis. 10 A
baada kase aara de7iyaageetuyyo, qarettiiddinne yeekkiiddi uttidaageetuyyo odaasu;
11 shin Yesuusi paxa de7iyoogaanne iyyo beettidoogaa eti siyido wode, i oduwaa tuma
gibookkona.

Yesuusi Naa77u Erissiyo Ashkkaratussi Beettiis
(Luqaasa 24:13-35)

12 Hegaappe guyyiyan, etappe naa77ati katamaappe gaxaa kiyidi biishin, ogiyan Yesuusi
kaseegaappe dummatidi, etayyo beettiis. 13 Eti guyye simmidi, haratuyyo odidosona; shin
haratikka eta oduwaa tuma gibookkona.

Yesuusi Tammanne Isiini Erissiyo Ashkkaratussi Beettiis
(Maatiyoosa 28:16-20; Luqaasa 24:36-49; Yohaannisa 20:19-23; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 1:6-8)

14 Guyyeppe tammanne isiini erissiyo ashkkarati qumaa miishin, Yesuusi etayyo beettiis.
Etayyo ammanoi bainna gishshau, i eta boriis; qassi haiquwaappe i denddidoogaa
hinkkooti etau yootin, eti ammanennan ixxido gishshaunne yootin siyennaageeta gidiyo
gishshau, i eta boriis.
15 I eta hagaadan yaagiis; “Sa7a ubbaa biidi, asa ubbau wonggeliyaa mishiraachchuwaa
yootite. 16 Ammaniyaageenne xammaqettidaagee attana; shin ammanennaagaa bolli

Xoossai pirddana. [17] Ammaniyaageetuyyo ha malaatati imettana: eti ta sunttan xalaheta
kessana; qassi eti dumma dumma qaalan haasayana. [18] Eti shooshsha oiqqikkokka, woi
marzze uyikkokka eta qohenna. Qassi eti bantta kushiyaa hargganchchatu bolli wottana;
wottin he hargganchchati paxana" yaagiis.

Yesuusi Saluwaa Pude Kiyiis
(Luqaasa 24:50-53; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 1:9-11)

[19] Godai Yesuusi erissiyo ashkkaratuura haasayidoogaappe guyyiyan, Xoossai a pude
saluwaa ekki efin, Xoossaappe ushachcha baggaara uttiis. [20] Erissiyo ashkkarati biidi,
ubbasan qaalaa yootidosona. Godaikka etaara issippe oottees; eti yootiyo qaalaikka tuma
gididoogaa Xoossai etayyo immiyo malaatatun erissiis.

Luqaasa Wonggeliyaa Mishiraachchuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Luqaasa Wonggelee Yesuusa, koiro yaana gi wottidaagaa, Israa7eela ashshiyaagaa, hegaadankka asaa naata ubbaa ashshiyaagaa yaagidi odees. Luuqaasi Yesuusa Xoossaa Ayyaanai xeesidoogee "Hiyyeesatuyyo wonggeliyaa mishiraachchuwaa odanaassa" gidiyoogaanne ha Wonggelee asaassi de7iya dumma dumma metuwaa qaariyo wolqqaa oiqqidaagaa gidiyoogaa odees. Luqaasa Wonggeliyaa giddon, Yesuusabaa odiya koiro miraafetuuninne qassi Yesuusi saluwaa pude kiyidoogaa odiya wurssetta miraafetun darissidi, odidoi ufaissaabaa. Yesuusi saluwaa kiyidoogaappe guyyiyan Kiristtinnaa ammanoi waani diccidaakkonne waani aakkidaakko odiya taarikiyaa ha maxaafaa xaafida bitanee Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa maxaafan odiis.

Kiitanchchatu mazamuriyaabaa, Yesuusi yelettido wode henttanchchati biidi be7idoogaa yootiya taarikee, Yesuusi naatettan de7iiddi Beeta Maqidasiyaa biidobai, qaretanchcha Saamiraawiyaanne bayidi beettida na7aa taarikee Luqaasa wonggeliyaa giddo xalaalan beettiyaageeta. Ha wonggeliyaa giddon ha gaxaappe hini gaxaa gakkanaashin waannatidi xeelettidabati woosaa, Geeshsha Ayyaanaa, Yesuusa oosuwaa giddon maccaasaassi de7iya sohuwaanne Xoossai nagaraa atto giyoogaa.

1-2 Bonchcho Tewofiloosaa, koiro bantta aifiyan be7idaageetuppenne Xoossaa qaalaa odidaageetuppe ekkidoogaadan, nu matan polettida Yohuwaassi daroti taarikiyaa maaran maaran xaafanau doommidosona. 3-4 Hegaa gishshau, neeni tamaarido yohuwaa geeshshada erana mala, taani qassi koiruwaappe doommada, ubbaa akeekan qorada, maaran maaran neessi xaafikko, lo77o yaagada qoppaas.

Xammaqiya Yohaannisi Yelettanaagaa Kiitanchchai Gabreeli Kasetidi Yootiis

5 Yihudaa biittaa kawuwaa Heeroodisa wodiyan, Zakkaariyaasa yaagiyo issi qeesee de7ees. I Abiiya qeesetuppe issuwaa. A machchiyaanne qeesiyaa Aaroona zare; i sunttai Elssaabeexo. 6 Eti naa77aikka Xoossaassi xillo gididi, Godaa higgiyaanne azazuwaa ubbaa moorennan, naagidi polidosona. 7 Elssaabeexa maine gidido gishshau, etassi na7i baawa; naa77aikka daro cimidosona.

8-9 Bantta qeesetu kayan Zakkaariyaasi Xoossaa sinttan oottishin, qeesetu meeziyaadan, Godaa Beeta Maqidasiyaa gelidi, ixaanaa cuwayanau saamai a gakkiis. 10 Ixaanaa i cuwayiyo wode, asai ubbai karen eqqidi, Xoossaa woossees.

11 Xoossaa kiitanchchai ixaanaa i cuwayiyo sohuwaappe ushachcha baggaara eqqidi, ayyo beettiis. 12 Zakkaariyaasi hegaa be7idi, dagammidi yayyin, 13 kiitanchchai Zakkaariyaasa hagaadan yaagiis; "Yayyoppa; ne woosai siyettiis. Ne machchiyaa Elssaabeexa neessi attuma na7a yelana; neeni he na7aa Yohaannisa yaagada sunttana. 14 I yelettin, neeni daro ufaittana; haratikka ufaittana. 15 Xoossaa sinttan i gita gidana; mattoyiyaabaanne woine eessa uyenna. Biron ba aayee uluwan de7ishin, Geeshsha Ayyaanai aani kumana. 16 Israa7eela asaappe daruwaa Godaakko, eta Xoossaakko, zaarana; 17 Godaassi asaa giigissanau, aawatu wozanaa naatukko zaaranau, azazettennaageetakka xillotettaa eraassi zaaranau, Eelaasa ayyaanaaninne wolqqan Godaappe sinttaara bees" yaagiis.

18 Zakkaariyaasi, "Taani cima; ta machchiyaanne ceeggaasu; hegaa ta aibin eranee?" yaagidi, kiitanchchaa oichchiis.

19 Kiitanchchai zaarettidi yaagiis; "Taani Xoossaa sinttan eqqiya Gabreela; taani ne sinttan eqqada haasayanau, qassi ha mishiraachchuwaa neessi odanau, tana Xoossai neekko kiittiis. 20 Ha77i siya; ba wodiyan polettana ta qaalaa neeni ammanabeenna gishshau, ta neessi odido yohoi polettanaashin, neeni duudana; ne doonai haasayanau danddayenna" yaagiis.

[21] “Beeta Maqidasiyaa giddon i waanidi gam77idee?” yaagidi garamettiiddi, asai zakkaariyaasa naagees. [22] Kare i kiyido wode, haasayanau danddayibeenna. Beeta Maqidasiyaa giddon i aibakko ajjuutan be7idoogaa asai akeekiis; duudidaagee biradhdhiiddi haasayees.
[23] Ba oosuwaa wodiyaa wurssidi, soo biis. [24] He wodiyaappe guyyiyan, a machchiyaa Elssaabeexa shahaarada, ichchashu aginau bana genttaasu. [25] Elssaabeexa, “Xoossai taakko xeelliis; asa sinttan tana yeellaappe ashshanau maaddiis” yaagaasu.

Yesuusi Yelettanaagaa Gabreeli Kasetidi Yootiis

[26] Usuppuntta aginan Xoossai kiitanchchaa Gabreela Galiila biittan Naazireete giyo katamaa kiittiis. [27] Daawita zare gidiya Yooseefa giyo bitaniyaassi giigida issi geela7eekko Xoossai a kiittiis; he geela7ee sunttai Mairaamo. [28] Kiitanchchai ikko yiidi, “Daro doorettidaaree, saro; Godai nenaara de7ees; nena i daro anjjiis” yaagiis.
[29] Mairaama hegaa siyada daro dagammaasu. Dagammada, “Hegee woigiyo sarotee?” yaagada qoppaasu. [30] Kiitanchchai hagaadan yaagiis; “Mairaamee yayyoppa; Xoossan sabettadasa; [31] be7a; neeni shahaarada attuma na7a yelana; a sunttaa Yesuusa yaagada sunttana. [32] I gita gidana; qassi Ubbaappe Bolla Xoossaa Na7a geetettana; Godai ayyo a aawaa Daawita kawotettaa immana; [33] inne Yaaqoobantta zariyan merinau kawotana; a kawotettaassi wurssetti baawa” yaagiis.
[34] Mairaama kiitanchchaa, “Taani geela7o gidishin, hegee waanidi hananee?” yaagaasu.
[35] Kiitanchchai zaaridi Mairaamo, “Geeshsha Ayyaanai ne bolli yaana; Ubbaappe Bolla Xoossaa wolqqai nenan shemppana; hegaa gishshau, ne yelana geeshsha na7ai Xoossaa Na7aa geetettana. [36] Be7a; ne dabbiyaa Elssaabeexa ceeggikkonne attuma na7a shahaaraasu; asai beni o maine gees; shin a ha77i usuppun agina shahaara. [37] Hegeenne Xoossaassi danddayettennabi bainna gishshaassa” yaagiis.
[38] Mairaama, “Taani Godaa ailliyo; ne qaalaadan, taassi hano” yaagaasu. Kiitanchchainne i matappe biis.

Mairaama Elssaabeexo Xomoosaasu

[39] Guutta gallassaappe guyyiyan, Mairaama denddada, deree dariyo Yihudaa giyo biittan de7iya issi katamaa eesuwan baasu. [40] Qassi Zakkaariyaasa soo gelada, Elssaabeexo sarotaasu. [41-42] Elssaabeexa Mairaami sarotaa siyido wode, i uluwan de7iya na7ai qaaxxiis. Elssaabeexin Geeshsha Ayyaanai kumin, qaalaa xoqqissada, “Neeni maccaasa ubban anjjettidaaro; ne uluwan de7iya na7ainne anjjettidaagaa; [43] neeni ta Godaa aayyiyaa taakko yaanau, hegaa mala bonchchoi taassi waanidi bessii? [44] Neeni saro giyo qaalan ta uluwan de7iya na7ai ufaissan qaaxxiis; [45] Godai neeyyo odido qaalai polettanaagaa ammanidaara neeni anjjettidaaro” yaagada Mairaamissi odaasu.

Mairaama Galata Woosaa Woossaasu

[46-49] Mairaama hagaadan yaagaasu;
“Taani a ailliyaa tooshettidoogaa
i be7ido gishshau,
ta shemppoi Godaa bonchchees;
ta ayyaanaikka ta Xoossaa tana ashshiyaagan ufaittees.
Be7a; wolqqaama Xoossai taassi
daro gitabaa oottido gishshau,
hachchippe sinttan tana asai ubbai
anjjettidaaree yaagana.
A sunttai geeshsha.
[50] I baassi yayyiya ubbaassi
yeletaappe yeletaa gakkanaashin,
maarotettaa immees.
[51] Ba kushiyan wolqqaama oosuwaa
oottiis.
Otoranchchata eta qofaara laaliis.

[52] Kawota kawotettaappe duge wottidi,
ziqqan de7iyaageeta xoqqu oottiis.
[53] Namisettidaageeta lo77obaa kalissidinne
dureta mela kushe yedettiis.
[54-55] Nu aawatussi odidoogaadan,
Abrahaamassinne a zariyaassi Xoossai
maarotettaa merinau immanau hassayidi,
ailliyaa Israa7eela maaddiis”
yaagaasu.
[56] Mairaama heezzu agina gidiyaagaa keenaa Elssaabeexi matan uttidoogaappe guyye baggan, ba soo simmaasu.

Xammaqiya Yohaannisi Yelettiis

[57] Elssaabeexissi yeliyo wodee gakkin, attuma na7aa yelaasu. [58] I shoorotinne i dabboti Godai maarotettan iyyo oottido lo77obaa siyidi, iira ufaittidosona.
[59] Hosppuntta gallassan, na7aa qaxxaranau yiidosona; a aawaa sunttaadan, Zakkaariyaasa giidi, sunttanau qoppidosona; [60] shin a aayyiyaa zaarada, “CHii! Yohaannisa giidi sunttana” yaagaasu.
[61] Eti zaarettidi, “Ne dabboppe he sunttan xeesettiyai issoinne baawa” yaagidosona. [62] Qassi, “Woigi sunttanee?” yaagidi, a aawaa biradhdhidi oichchidosona.
[63] Aawai xaafiyoobaa oichchi ekkidi, “Na7aa sunttai Yohaannisa” giidi xaafin, ubbai garamettiis. [64] Sohuwaara a doonai dooyettin, inxxarssai birshshettiis; Xoossaa anjjiiddi haasayiis.
[65] Eta shooro ubbai yayyiis; ha ubba yohoi deree dariyo Yihudaa biittaa ubban daro haasayettiis. [66] Siyida asai ubbai hegaa qoppiiddi, Xoossaa wolqqai a bolli de7iyoogaa erido gishshau, “Ha na7ai wode waananeeshsha?” yaagiis.

Zakkaariyaasi Hananabaa Yootiis

[67] Yohaannisa aawaa Zakkaariyaasan, Geeshsha Ayyaanai kumin, hagaadan hananabaa yootiis;
[68] “Ba asaa maaddanau yiidi,
eta wozido gishshau,
Godai, Israa7eela Xoossai anjjetto.
[69-70] Kaseesappe de7iya hananabaa
yootiya geeshshatu doonan haasayidoogaadan,
ba ashkkaraa Daawita zariyaappe denttidi,
nuna ashshiya wolqqaamaa nuukko kiittiis.
[71] Xoossai nu morkketuppenne
nuna ixxiyaageetu ubbaa kushiyaappe
nuna ashshees.
[72-73] Hagaadan nu aawatussi
maarotettaa immiis.
Nu aawaa Abrahaamassi caaqqido caaquwaa
geeshsha maachchaa qoppiis.
[74-75] Aani nu morkketu kushiyaappe nuuni attidi,
yayyennan nu de7uwaa wodiyaa ubban
Xoossaa sinttan geeshshatettaaninne
xillotettan ayyo oottanau,
nuna danddayissiis.

[76] “Ta na7au, neeni Godaa ogiyaa
giigissanau appe sinttau biyo gishshau,
Ubbaappe Bolla Xoossaassi oottiya
hananabaa yootiyaagaa geetettana.

77 Xoossai eta nagaraa atto giyoogan
a asai attanau danddayiyoogaa
eta erissanau baasa.
78 Hegeenne, nu Xoossaa maarotettainne
qaretai daro gidiyo gishshau,
saluwaa poo7uwaa i nu bollan poo7issana;
79 he poo7oi nuna sarotaa ogiyaa kaalettanau,
xumaaninne haiquwaa kuwan
de7iyaageetussi poo7ana”
yaagiis.
80 Guutta na7ai diccidi, ayyaanan minniis; Israa7eelatussi qoncciyan beettana gakkanaassi bazzuwan de7iis.

2

Yesuusi Yelettiis
(Maatiyoosa 1:18-25)

1 He wode, sa7an de7iya asa ubbaa sunttai xaafettana mala, Roome biittaa kawoi, Augisxxoosi azaziis. 2 Asaa sunttai koiro xaafettiyo wode, Qereneyoosi Sooriyaa biittaa haariyaagaa. 3 Asa ubbai huuphiyan huuphiyan xaafettanau, ba yelettido biittaa biis.
4-5 Yooseefi qassi Daawitantta keettanne zare gidido gishshau, ayyo giigida Mairaamiira xaafettanau Galiilan de7iya Naazireete katamaappe Yihudaa biittan Beetaliheeme giyo Daawita katamaa issippe biis. 6 He wode Mairaama shahaara; eti yan Beetaliheemen de7ishin, a yeliyo wodee gakkiis; 7 ba baira na7aa yelaasu; imattai aqiyo keettan so-hoi bainna gishshau, maayuwan na7aa xaaxada, miizzai kattaa wottin miyo qoriyan zin77issaasu.

Henttanchchatanne Kiitanchchata

8 He deren dorssaa wudiyaa qamma heemmiiddi, dembban aqiya asati de7oosona. 9 Godaa kiitanchchai etakko yiis; Godaa bonchchoi eta yuuyi aadhdhidi poo7iis. Eti daro yayyin, 10-11 kiitanchchai eta, “Hachchi Godai Kiristtoosi, ashshiyaagee Daawita kataman yelettidoogaassi taani asa ubbaa ufaissiya mishiraachchuwaa intteyyo odiyo gishshau, yayyoppite; 12 maayuwan xaaxettida gacino na7ai miizzai kattaa wottin miyo qoriyan zin77idaagaa demmanaagee intteyyo malaata gido” yaagiis.
13 Akeekennan he kiitanchchaara daro saluwaa kiitanchchati kiyidi beettidosona.
14 Xoossaa galatiiddi,
“Salo ubbaappe bolla saluwan
de7iya Xoossaassi bonchchoi gido.
Sa7an a ufaissiya asaassi
sarotettai gido”
yaagidosona.
15 Kiitanchchati etappe shaahettidi, saluwaa biichchidaashin, dorssaa heemmiyaageeti bantta giddon, “Ane Beetaliheeme gakkanaashin biidi, Xoossai nuussi odido yohoi hanidaagaa be7oos” yaagidosona.
16 Eesuwan yiidi, Mairaamonne Yooseefa demmidi, miizzai kattaa wottin miyo qoriyan gacino na7ai zin77idaagaa be7idosona. 17 Eti be7ido kiitanchchai ha guutta na7aabaa etassi odidoogaa erissidosona. 18 Hegaa siyida ubbai dorssaa heemmiyaageeti odido yohuwan garamettiis. 19 Mairaama qassi ha ubba yohuwaa ba wozanaa giddon wottada, qoppaidda de7ausu. 20 Dorssaa heemmiyaageeti kase etassi kiitanchchai yootidoogaadan hanin, siyido ubbaa gishshaunne be7ido ubbaa gishshau, Xoossaa galatiiddinne bonchchiiddi simmidosona.

Guutta Na7aa Yesuusa Beeta Maqidasiyaa Efiidosona

[21] Hosppun gallassaappe guyyiyan, Yesuusi qaxxarettiyo wodee gakkin, Mairaama a
yelanau shahaaranaappe kase kiitanchchai a sunttidoogaadan, a sunttai Yesuusa geetet-
tiis.
[22-23] Muuse higgee azaziyoogaadan, Mairaamissinne Yooseefassi geeyiyo wodee gakkin,
Godaa higgee, "Baira yelettida attuma ubbai Godaassi dummatidaagaa geetetto" gi-
idoogaadan, Godaassi Yesuusa immanau Yerusalaame efiidosona. [24] Qassi Godaa higgee,
"Naa77u buuba haraphpheta woikko naa77u mara haraphpheta" giidoogaadan, Godaassi
yarshshuwaa yarshshanau efiidosona.
[25-26] Yerusalaamen Simoona giyo bitanee de7ees; i Xoossau yayyiya xillo asa; qassi
Israa7eelati attiyo wodiyaa naagiiddi de7ees. He wode, Geeshsha Ayyaanai a bolli
de7iyaagee, "Godai tiyido Kiristtoosa be7ennan haiqqakka" yaagidi, a erissi wottiis.
[27] Simooni ayyaanai kaalettin, Beeta Maqidasiyaa geliis. Aayyiyaanne aawai higgee
azaziyoogaadan, guutta na7aa Yesuusa Beeta Maqidasiyaa ehin, [28] Simooni he na7aa
idimmidi, Xoossaa galatiiddi yaagiis.

[29-31] "Ubbaa Haariya Godau, neeni asa ubbaa sinttan
giigissido ne ashettaa
taani ta aifiyan be7ido gishshau,
ha77i ne qaalaadan,
taani ne aillee sarotan haiqqana.
[32] He ashettai Israa7eela gidenna asau
nebaa bessiya poo7o mala;
qassi ne asaa Israa7eelassi bonchcho"
yaagiis.
[33] Yooseefinne Mairaama Simooni Yesuusabaa odidoogan garamettidosona. [34-35] Simooni
eta anjjiis; anjjidi a aayyiyo Mairaamo, "Israa7eelan de7iya darotu kunddettaassinne
dendduwaassi a ixissiyaageetussi Xoossaappe malaata gidanau, qassi darota wozanan
de7iya geemmida qofai qonccana mala, ha na7ai Xoossaappe doorettiis. Ne wozanaakka
qara bisuwaadan, qaretai qanxxana" yaagiis.
[36] Aseera zerettaappe yelettida Panu7eela na7iyaa Haanna hananabaa yootiyaaro. A ba
geela7otetta azinaara laappun laittaa de7aasu. [37] I azinai haiqqin, hosppun tammanne
oiddu laittaa azina gelennan de7aasu. A daro cima; qassi xoomaiddanne woossaidda
gallassinne qammi Xoossau goinnaasu; Beeta Maqidasiyaappe kiyennan de7aasu. [38] He
saatiyankka shiiqada, Xoossaa galataasu. Qassi Xoossai Yerusalaame wozin be7ana yaagidi
naagiya asaa ubbau na7aabaa odaasu.

Naazireete Simmidosona

[39] Eti Godaa higgee azazidoogaadan, ubbabaa polidoogaappe guyye baggan, Galiila
biittan de7iya Naazireete giyo bantta katamaa biidosona. [40] Na7ai diccidi minniis;
aadhdhida eratettai aani kumiis; ayyaanan minniis; Xoossaa aaro kehatettai a bolli de7ees.
[41] Yesuusa aayyiyaanne aawai laittan laittan, Paasikaa gallassaa bonchchiyo wode,
Yerusalaame boosona. [42] I yelettoosappe tammanne naa77u laitta gidin, haroodee-
gaadankka Yerusalaame biidosona. [43] Paasikaa gallassaa bonchchiyo wodee wurin, eti
guyye bantta soo simuwaa doommidosona; shin Yesuusi so asai erennan Yerusalaamen
attiis. [44] Eti ogiyaa asaara issippe de7ees giiddi, issi gallassa ogiyaa biidosona. Bantta
dabbuwaa giddooninne eriyo asaa giddon a koyidosona.
[45-46] Xayin a koyiiddi, Yerusalaame simmidi, Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamaaris-
siyaageetuppe siyiiddinne eta oichchiiddi eta giddon uttidaagaa heezzantto gallassaappe
guyyiyan demmidosona. [47] A doonaappe kiyiyaabaa siyida ubbai i immiyo era zaaruwan
garamettiis.
[48] Aayyiyaanne aawai a be7idi garamettidosona. Mairaama, "Ta na7au, nuna aissi
hagaadan oottadii? Ne aawainne taani nena koyiiddi, daro tuggatida" yaagaasu.

49 Yesuusi zaaridi, “Tana aissi koyidetii? Taani ta Aawaa keettan de7anau bessiyoogaa
erekketii?” yaagiis. 50 SHin i giidobaa eti akeekibookkona.
51 Etaara duge Naazireete biis. Yan etassi azazettees. Mairaama ha ubba yohuwaa ba
wozanan wottausu. 52 Yesuusi aadhdhida eratettaaranne geesaara dicciiddi, Xoossaaninne
asan sabettiis.

3

Xammaqiya Yohaannisi Tamaarissido Timirttiyaa
(Maatiyoosa 3:1-12; Marqqoosa 1:1-8; Yohaannisa 1:19-28)

1 Xibaariyoosi, Roome biittaa kawoi kawotido tammanne ichchashantta laittan,
PHenxxeniyaa PHilaaxoosi Yihudaa haariyo wode, Heeroodisi Galiila haarees; a ishai
Piliphphoosi, Ixuriyaasanne Xiraakonidoosa biittaa haarees; Lisaaniyoosikka Abilaaniisa
biittaa haarees.
2 Haanninne Qayaafi qeese halaqa. He wode bazzon de7iya Zakkaariyaasa na7aa,
Yohaannisakko Xoossaa qaalai yiis. 3 Yohaannisi Yorddaanoosa SHaafaa heera biittaa
ubban, “Intte nagaraa atto gaanaassi, nagaraappe simmidi xammaqettite” yaagidi yootiis.
4 Hananabaa yootiya Isiyaasi ba maxaafan hagaadan xaafiis;

“Issoi bazzon ba qaalaa xoqqu oottidi,
‘Godaa ogiyaa giigissite.
I hemettana loossuwaakka
ayyo sitti oottite.
5 Gisa biitta ubbai kumana.
Dereenne kerai ubbai baasettidi giigana.
Geella ogee sitta gidana.
Moorettida ogee salallana.
6 Asai ubbai Xoossai ashshiyoogaa
be7ana’ giis”
yaagiis.
7 Hegaa gishshau, Yohaannisi banan xammaqettana giidi yiida asaa, “Ha shooshshatoo,
Xoossaa hanqqoi yaana haniyaagaappe baqatana mala, intteyyo oonee odidai? 8 Intte
nagaraappe simmidoogaa erissiyaabaa oottite. Abrahaami nu aawaa giidi, intte giddon
haasayanau doommoppite. Aissi giikko, ‘Xoossai ha shuchchata Abrahaamassi na7a
kessanaukka danddayees’ yaagada, taani inttessi odais. 9 Beexee mittaa xaphuwan
qanxxanau giigi uttiis. Simmi lo77o aifiyaa aifenna mitta ubbai qanxxettidi, taman
yegettana” yaagiis.
10 “Yaatin nu ai oottanee?” yaagidi, daro asai a oichchiis.
11 I asaassi zaaridi, “Naa77u qolee de7iyo urai issi qoliyaa aibinne bainna urau immo;
qumai de7iyo uraikka hegaadan ootto” yaagiis.
12 Qaraxaa shiishshiyaageeti xammaqettanau yiidi, “Tamaarissiyaagoo, nuuni ai oottanee?” yaagidosona.
13 “Higgee azaziyoogaappe aattidi, ekkoppite” yaagiis.
14 Wotaaddarati, “Qassi nuuni ai oottanee?” yaagidi a oichchidosona.
Oichchin, “Wolqqan dafidi, woi wordduwan mootidi, ooppenne miishsha ekkoppite.
Intte damoozai intteyyo gidana yaagidi, ufaittidi de7ite” yaagiis.
15 Asai Godai tiyido Kiristtoosa naagiiddinne Yohaannisabaa bantta wozanaa giddon qoppiiddi, “Hagee Kiristtoosa gidennan aggenna” yaagidi, a mali wottidaashin,
16 Yohaannisi eta ubbaassi zaaridi, “Taani inttena haattan xammaqais; shin taappe
wolqqaamiyaagee yees. Taani a caammaa qashuwaa birshshanaukka bessikke. I inttena
Geeshsha Ayyaanaaninne taman xammaqana. 17 A kushiyan kattaa suraggiyo laidai de7ees.
Kattaa qoxxidi, audiyaappe geeshshidi pittees; gisttiyaa gootaran qolees; shin dalaa
to7enna taman xuuggana” yaagiis.

[18] Hegaa gishshau, Yohaannisi asaa daro dumma zoriyaa zoriiddi, wonggeliyaa mishi-
raachchuwaa asau yootees; [19] shin deriyaa haariya Heeroodisi ba ishaa machchiyo
Heeroodiyaado ekkido gishshaunne hara iitabaa oottido gishshau, Yohaannisi a hanqqet-
tidi seeriis. [20] Hegaa ubbaa bolli hara iitabaa gujjidi, Heeroodisi Yohaannisa qasho keettaa
gelissiis.

Yesuusi Xammaqettiis
(Maatiyoosa 3:13-17; Marqqoosa 1:9-11)

[21] Ubba asai xammaqettidoogaappe guyye baggan, Yesuusi qassi xammaqettiis. I
woossishin, saloi dooyettiis. [22] Geeshsha Ayyaanai haraphphe milatiiddi, a bolli wodhdhiis.
Qassi saluwaappe, "Taani siiqiyo ta Na7ai nena; tana nebai ufaissees" yaagiya qaalai yiis.

Yesuusa Yeletaa Turaa
(Maatiyoosa 1:1-17)

[23] Yesuusi yelettoosappe hasttamu laitta keena gidishin, tamaarissanau doommiis.
[24] Asai a Yooseefa na7aa yaagidi qoppiis. [25] Yooseefi Eela na7aa; Eeli Maaxaata na7aa;
Maaxaati Leewa na7aa; Leewi Milkka na7aa; Milkki Yoona na7aa; Yooni Yooseefa na7aa;
Yooseefi Maataatiyu na7aa; Maataatiyu Amoxa na7aa; Amoxi Naahooma na7aa; Naahoomi
Esiliima na7aa; Esiliimi Naage na7aa; [26] Naagee Maa7ata na7aa; Maa7ati Maataatiyu na7aa;
Maataatiyu Seemeya na7aa; Seemeyi Yooseefa na7aa; Yooseefi Yooda na7aa; [27] Yoodi Yoon-
aana na7aa; Yoonaani Reesa na7aa; Reesi Zarubaabeela na7aa; Zarubaabeeli Salaatiyaala
na7aa; Salaatiyaali Neera na7aa; [28] Neeri Milkka na7aa; Milkki Hada na7aa; Hadi Yoosaasa
na7aa; Yoosaasi Qosaama na7aa; Qosaami Elmmodaama na7aa; Elmmodaami Eera na7aa;
[29] Eeri Yoosee7a na7aa; Yoosee7i El77eezara na7aa; El77eezari Yoraama na7aa; Yoraami
Maaxaata na7aa; Maaxaati Leewa na7aa; [30] Leewi Simoona na7aa; Simooni Yihudaa
na7aa; Yihudai Yooseefa na7aa; Yooseefi Yoonaana na7aa; Yoonaani Eliyaaqiima na7aa;
[31] Eliyaaqiimi Meliyaa na7aa; Melee Mainaana na7aa; Mainaani Maaxaata na7aa; Maax-
aati Naataana na7aa; Naataani Daawita na7aa; [32] Daawiti Isseya na7aa; Isseyi Yobeeda
na7aa; Yobeedi Boo7eeza na7aa; Boo7eezi Salimoona na7aa; Salimooni Na7asoona na7aa;
[33] Na7asooni Aminadaaba na7aa; Aminadaabi Raama na7aa; Raami Arnna na7aa; Arnni
Hexiroona na7aa; Hexirooni Paareesa na7aa; Paareesi Yihudaa na7aa; [34] Yihudai Yaaqooba
na7aa; Yaaqoobi Yisaaqa na7aa; Yisaaqi Abrahaama na7aa; Abrahaami Taara na7aa;
Taari Naakoora na7aa; [35] Naakoori Saruuga na7aa; Saruugi Raa7u na7aa; Raa7u Peeleega
na7aa; Peeleegi Ebeera na7aa; Ebeeri SHeela na7aa; [36] SHeeli Qainiima na7aa; Qainiimi
Arifaakisaada na7aa; Arifaakisaadi Seema na7aa; Seemi Nohe na7aa; Nohee Laameeka
na7aa; [37] Laameeki Maatusaala na7aa; Maatusaali Heenooka na7aa; Heenooki Yaareeda
na7aa; Yaareedi Malaali7eela na7aa; Malaali7eeli Qainaana na7aa; [38] Qainaani Heenoosa
na7aa; Heenoosi Seeta na7aa; Seeti Addaame na7aa; Addaamee Xoossaa na7aa.

4

Yesuusi Paacettiis
(Maatiyoosa 4:1-11; Marqqoosa 1:12-13)

[1] Yesuusi Geeshsha Ayyaanan kumidi, Yorddaanoosappe simmiis. [2] Ayyaanai kaalettin,
bazzo biidi, oitamu gallassaa xalahe halaqan paacettiis. He gallassatun ainne quma
mibeenna gishshau, oitamu gallassaappe guyyiyan namisettiis.

[3] Xalahe halaqai a, "Neeni Xoossaa Na7aa gidikko ha shuchchaa, 'Oitta gida' gaada azaza"
yaagiis.

[4] Yesuusi zaaridi, "Xoossaa maxaafai, 'Asi Xoossaa qaalaa ubban de7anaappe attin, oitta
xalaalan de7enna' yaagees" yaagiis.

[5] Xalahe halaqai a gita deriyaa huuphiyaa kessidi, sa7aa kawotettaa ubbaa issi kuttan
bessiis. [6] Xalahe halaqai, "Ha wolqqa ubbainne bonchchoi taassi imettido gishshau, taani
dosiyo oossinne immana; neessikka immana. [7] Hegaa gishshau, neeni taassi goinnikko, ha
ubbai neessi gidana" yaagiis.

[8] Yesuusi zaaridi, "Xoossaa maxaafai, 'Godau, ne Xoossau goinna; a xalaalau ootta'
yaagees" yaagiis.

[9] Xalahe halaqai Yesuusa Yerusalaame efiidi, Beeta Maqidasiyaa xeeraa kessidi, “Neeni
Xoossaa Na7aa gidikko, ane duge guppa. [10-11] Aissi giikko, Xoossaa maxaafai,
‘Xoossai nena naagana mala,
ba kiitanchchata azazana’
qassi ‘Eti ne tohoi shuchchan xubettenna mala,
bantta kushiyan nena denttana’
yaagees” yaagiis.
[12] Yesuusi zaaridi a, “Qassikka Xoossaa maxaafai, ‘Godaa ne Xoossaa paaccoppa’
yaagees” yaagiis.
[13] Xalahe halaqai Yesuusa paacciyoogaa ubbaa wurssidoogaappe guyye baggan,
ha77issau appe shaahettiis.

Yesuusi Galiilan Tamaarissuwaa Doommiis
(Maatiyoosa 4:12-17; Marqqoosa 1:14-15)

[14] Yesuusi Ayyaanaa wolqqan Galiila simmiis. Abai hegaa heeran de7iya biitta ubban
odettiis. [15] I bantta Aihuda woosa keettatun tamaarissiiddi, ubban galatettiis. Yesuusi ba
diccido Naazireete katamaa yiis.

Naazireeten Yesuusa Ixxidosona
(Maatiyoosa 13:53-58; Marqqoosa 6:1-6)

[16] Haroodeegaadan Sambbata gallassan Aihuda woosa keettaa gelidi, nabbabanau dend-
diis. [17-19] Hananabaa yootiya Isiyaasan xaafettidi xaaxettida maxaafaa ayyo immidosona.
He maxaafaa dooyidi,
“Taani hiyyeesaassi
lo77o mishiraachchuwaa
yootanau tiyettido gishshau,
Godaa Ayyaanai ta bollan de7ees.
Qashettidaageetussi birshshettiyoogaa,
qooqetussi xeelliyoogaa yootana mala,
qassi qohettidaageeta qohuwaappe
kessana mala,
dosettida Godaa laittaa yootana mala,
tana kiittiis”
geetettidi, xaafettida sohuwaa demmiis.
[20] Maxaafaa xaaxidi, Aihuda woosa keettan naagiyaagaassi immidi uttiis. Aihuda woosa
keettan de7iya asai a akeekidi xeellees. [21] Yesuusi etassi haasayanau doommidi, “Hachchi
nabbabettin, intte siyiyo wode, ha Xoossaa maxaafai giidoogee polettiis” yaagiis.
[22] Ubbai ayyo markkattidosona. A doonaappe kiyiya aaro kehatettaa qaalaa garamettidi,
“Hagee Yooseefa na7aa gidennee?” yaagidosona.
[23] Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Intte taassi, ‘Xaliyaa godau, ne huuphiyaa patta’
yaagiyo leemisuwaa yootanaagaa taani geeshshada erais. Qassi, ‘Neeni Qifirinaahooma
kataman oottidoogaa nuuni siyida; hegaadan hagan ne biittan ootta’ yaagidi, intte taassi
yootana” yaagiis. [24] Qassikka hagaadan yaagiis; “Tumaa gais; hananabaa yootiyaagee ba
biittan bonchchetti erenna.
[25] “SHin taani intteyyo tumaa gais; Eelaasa wodiyan heezzu laittanne usuppun agina
gakkanaashin, saloi gorddettin, sa7an ubban wolqqaama koshai geliis. Gelido wode,
Israa7eelan daro am77e maccaasati de7oosona. [26] Eelaasi Sidoona biittan de7iya Sir-
aafita giyo kataman issi am77e maccaaseekko kiitettoorippe attin, etappe ookkonne
kiitettibeenna. [27] Hananabaa yootiya Elssaa7a wodiyan Israa7eelan daro inchchirichchaa
harggiya asai de7ees. Sooriyaa Naa7imaanappe attin, etappe harai issoinne paxibeenna”
yaagiis.
[28] Aihuda woosa keettan de7iya ubbai hegaa siyidi, daro hanqqettidosona. [29] Eti denddidi,
katamaappe Yesuusa gaxaa efiidosona. Efiidi kakaara duge olanau katamai keexettido
deriyaa huuphiyaa a kessidosona. [30] SHin i eta gidduwaara kanttidi biis.

Tuna Ayyaanai Oiqqido Bitaniyaa
(Marqqoosa 1:21-28)

31 Galiilan Qifirinaahooma giyo katamaa wodhdhidi, Yesuusi Sambbatan asaa tamaaris-
sees. 32 A qaalai alaafetettai de7iyo asa qaala mala gidido gishshau, asai a timirttiyaa siyidi
garamettiis.
33 Aihuda woosa keettan iita ayyaanai de7iyo bitanee ba qaalaa xoqqu oottidi, 34 "Hai
aggarkkii; Naazireeta Yesuusaa, neeni nuuppe ai koyai? Nuna xaissanau yaadii? Neeni
oonakko erais; neeni Xoossaa geeshshaa gidikkii!" yaagiis.
35 Yesuusi he iita ayyaanaa, "Haizza; bitaniyaappe kiya" yaagidi azaziis. Iita ayyaanai a
eta matan gufantti yeggidi, ainne qohennan bitaniyaappe kiyi aggiis.
36 Ubbai garamettidi bantta giddon, "Hagee aiba qaalee? Alaafetettaaninne wolqqan iita
ayyaanata azazees; qassi appe kiyidi boosona" yaagidi haasayidosona. 37 Yesuusabai hegaa
heeran de7iya biitta ubbaa gakki aggiis.

Yesuusi Daro Harganchchata Pattiis
(Maatiyoosa 8:14-17; Marqqoosa 1:29-34)

38 Yesuusi Aihuda woosa keettaappe denddidi, Simoona soo biis. Biyo wode, Simoona
bollotiyaa wolqqaama qoxuwaanne mishuwaa harggada zin77idaaribaa Yesuusayyo yooti-
dosona. 39 I matan eqqidi, qoxuwaanne mishuwaa agga gin, mishoinne qoxoi o aggiis.
Sohuwaara denddada etayyo ootta aggaasu.
40 Dumma dumma harggiyan ohettida asaa ubbaa awai wullin, akko ehiidosona. Ba
kushiyaa eta ubbaa bolli huuphiyan huuphiyan wottidi, ubbaa pattiis. 41 Pattin xalaheti
qassi, "Neeni Xoossaa Na7aa Kiristtoosa gidikkii!" yaagidi waassiiddi, daro asaappe
kiyidosona. I Kiristtoosa gididoogaa eti erido gishshau, haasayennaadan Yesuusi eta
seeridi diggiis.

Yesuusi Qassikka Galiilan Tamaarissiis
(Maatiyoosa 4:23-25; Marqqoosa 1:35-39)

42 Wonttin kiyidi, asi bainnasaa biis. Asai a koyiiddi, akko yiis. I eta matappe beenna
mala, digganau koyidosona. 43 SHin i, "Taani hara kataman de7iya asaukka Xoossaa
kawotettaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootanau bessees. Aissi giikko, Xoossai tana
kiittidoogee hegaassa" yaagiis.
44 Yaagidi, Galiilan de7iya Aihuda woosa keettatun yootiis.

5

Yesuusi Koiro Erissiyo Ashkkarata Xeesiis
(Maatiyoosa 4:18-22; Marqqoosa 1:16-20)

1 Asai Xoossaa qaalaa Yesuusappe siyiiddi a sugin, Yesuusi Genssereexa abbaa lanqqiyan
eqqiis. 2 Eqqidi abbaa lanqqiyan de7iya naa77u wolwoluwaa be7iis. Hegan moliyaa
oiqqiyaageeti wolwoluwaappe kiyidi, bantta gitiyaa meeccoosona. 3 Yesuusi he wol-
wolotuppe issuwan, Simoonaagan gelidi, "Ha wolwoluwaa abbaa lanqqiyaappe guuttiyo
giddokko shiishsha" yaagidi Simoona woossiis. He wolwoluwaa giddon uttidi, deriyaa
tamaarissiis.
4 Haasayaa wurssidoogaappe guyye baggan Simoona, "Ciimmatiya sohuwaa shiiqa;
moliyaa oiqqanau intte gitiyaa haattan yeggite" yaagiis.
5 Simooni zaaridi, "Godau, qamma ubbaa daafuridi, ainne oiqqibookko; shin ha77i ne
qaalaadan gitiyaa yeggais" yaagiis.
6 Yeggidoogaappe guyye baggan, keehi daro moliyaa oiqqin, gitee daahettana haniis.
7 Etaara issippe oottiya hara wolwoluwan de7iyaageeti yiidi banttana maaddana mala,
eta wuttin, yiidi naa77u wolwoluwaakka haattai mittana gakkanaashin, moliyaa kuntti-
dosona.
8 SHin Simoon PHeexiroosi hegaa be7ido wode, Yesuusa tohuwan kunddidi, "Godau,
taani nagaranchcha gidido gishshau, taappe shaahetta" yaagiis. 9 Simooninne aara de7iya
hara asai ubbai bantta oiqqido daro moliyaa be7idi, garamettidosona. 10 Hegaadankka

Simoonaara issippe oottiyaageeti, Zabddiyoosa naati, Yaaqoobinne Yohaannisi garamettidosona.

Garamettin Yesuusi Simoona, “Yayyoppa; hagaappe sinttan neeni asa oiqqiyaagaa gidana” yaagiis. [11] Eti wolwolota haattaappe gaxaa kessidoogaappe guyye baggan, ubbabaa aggi bayidi, Yesuusa kaallidosona.

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 8:1-4; Marqqoosa 1:40-45)

[12] Yesuusi katamatuppe issinnen de7ishin, issi inchchirichchai bolla ubban kumido bitanee Yesuusakko yiidi, a be7idi, a sinttan gulbbatidi, “Godau, neeni koyikko, tana pattanau danddayaasa” yaagidi woossiis.

[13] Yesuusi ba kushiyaa yeddidi, a bochchidi, “Taani koyais; paxa!” yaagin, sohuwaarakka inchchirichchai bitaniyaa yeddi aggiis. [14] Yesuusi a, “Hagaa oossinne yootoppa; shin qeesiyaakko baada ne bollaa a bessa; neeni geeshsha gididoogaa asaa erissanau Muusee azazidoogaadankka yarshshuwaa yarshsha” yaagiis.

[15] SHin Yesuusabai daro sohuwaa gakkiyo wode, cora asai i odiyoogaa siyanaunne bantta harggiyaappe paxanau shiiqoosona. [16] SHin Yesuusi asi bainnasaa biidi woossees.

Yesuusi Silida Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 9:1-8; Marqqoosa 2:1-12)

[17] Issi gallassi, Yesuusi tamaarissishin, Galiilaaninne Yihudan de7iya katamaa ubbaappenne Yerusalaameppe yiida Parisaawetinne higgiyaa tamaarissiyaageeti he sohuwan uttidosona. Yesuusi hargganchchata pattana mala, Godaa wolqqai a bolli de7ees. [18] Amarida asati bollai silido issi bitaniyaa halan tookkidi, Yesuusakko ehiidosona; ehiidi, soo gelissanaunne Yesuusa sinttan a wottanau koyidosona. [19] Asai darido gishshau, soo a gelissanau etassi ogee xayin, keettaa huuphiyaa kiyidi, kaaraa lukkidi, bitaniyaa a halaara duge yeddidi, Yesuusa sinttan de7iya asaa giddon wottidosona. [20] Yesuusi eta ammanuwaa be7idi, “Bitaniyau, ne nagarai atto geetettiis” yaagiis.

[21] Yaagin, higgiyaa tamaarissiyaageetinne Parisaaweti, “Laa hagee Xoossaa bolli iitabaa haasayiyaagee oonee? Xoossaa xalaalaappe attin, harai ooni nagara atto gaanau danddayii?” yaagidi, bantta giddon qofaa doommidosona.

[22] Yesuusi eta qofaa eridi, “Intte intte wozanan hagaadan aissi qoppeetii? [23] ‘Ne nagarai atto geetettiis’ giyoogee mateeyye woi ‘Dendda eqqada hemetta’ giyoogee matee? [24] Qassi sa7aa bollan nagara atto gaanau taayyo Asa Na7aayyo alaafetettai de7iyoogaa taani inttena bessana” yaagidi, bollai silido bitaniyaa, “Nena gais; dendda eqqa. Yaatada ne halaa tookkada ne soo ba” yaagiis.

[25] Sohuwaara eta sinttan denddi eqqidi, ba zin77ido halaa tookkidi, Xoossaa galatiiddi, ba soo biis. [26] Bin eti ubbai, garamettidosona. Daro yayyidi, “Hachchi nuuni oorattabaa be7ida” yaagidi Xoossaa galatidosona.

Yesuusi Maatiyoosa Geetettiya Leewa Xeegiis
(Maatiyoosa 9:9-13; Marqqoosa 2:13-17)

[27] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi kiyidi, giiraa ekkiya Leewa giyoogee giiraa ekkiyo ba sohuwan uttidaagaa demmidi, “Tana kaalla” yaagiis. [28] Yaagin Leewi ubbabaa aggi bayidi, denddi eqqidi, a kaalliis.

[29] Leewi ba son Yesuusa mokkanau daro imatuwaa makkiis. Hegan giiraa ekkiyaageetinne hara asai etaara issippe uttidosona. [30] Parisaawetinne higgiyaa tamaarissiya, etaara oottiyaageeti, “Giiraa ekkiyaageetuuranne nagaranchchatuura intte aissi issippe meetii? Qassi aissi issippe uyeetii?” yaagidi, Yesuusi erissiyo ashkkaratu bolli zuuzummidosona.

[31] Yesuusi zaaridi, “Hargganchchatuppe attin, payyatuyyo aakimee koshshenna. [32] Taani nagaranchchati bantta nagaraappe simmanaadan, eta xeesanau yiidoogaappe attin, xillota xeesanau yabeikke” yaagiis.

Xoomaabaa Oichchido Oishaa
(Maatiyoosa 9:14-17; Marqqoosa 2:18-22)

33 Eti Yesuusa, “Yohaannisi erissiyo ashkkarati daro wode xoomoosona; woossoosona;
qassi Parisaaweti erissiyo ashkkaratikka hegaadan oottoosona. SHin ne erissiyo
ashkkarati moosona, uyoosona” yaagidosona.
34 Yesuusi eta hagaadan yaagiis; “Bullachchaa yiida asata machchiyo ekkiyaagee etaara
de7ishin, xoomissanau danddayeetii? Danddayekketa; 35 shin machchiyo ekkiyaagaa eta
matappe efaana wodee yaana; eti he wode xoomana” yaagiis.
36 Yesuusi etayyo leemisuwaa odiiddi, “Ooratta maayuwaappe peeridi, ceega maayo
bolli wotti sikkiya asi baawa; hegaadan oottikko, ooratta maayuwaa peererettana; ooratta
maayuwaappe peeridoogeekka ceega maayuwaassi giigenna. 37 Ho77o woine eessa ceega
ogoron naaqqiya asi baawa; naaqqikko he woiniyaa eessai ogoruwaa daakkana; baukka
gukkana; ogoroikka moorettana. 38 SHin ho77o woine eessa ooratta ogoron naaqqanau
koshshees; eti issoi issuwaa naagoosona. 39 Gam77ida woine eessa lo77o yaagiyo gishshau,
a uyirggidi, oorattaa uyanau koyiyai ooninne baawa” yaagiis.

6

Sambbataabaa Oichchido Oishaa
(Maatiyoosa 12:1-8; Marqqoosa 2:23-28)

1 Yesuusi issi Sambbata gallassi tiya bangga giddoora aadhdhishin, i erissiyo ashkkarati
tiya banggaa duuttidi, bantta kushiyan shigichchidi moosona. 2 Issi issi Parisaaweti,
“Sambbatan oottanau woga gidennabaa aissi ootteetii?” yaagidosona.
3 Yesuusi etassi zaaridi, hagaadan yaagiis; “Daawitinne aara de7iyaageeti namisettido
wode, Daawiti oottidobaa nabbabibeekketii? 4 Daawiti Xoossaa keettaa gelidi, qeesetuppe
attin, ooninne maanau higge gidennaagaa Xoossaassi yarshshido oittaa miidi, banaara
de7iyaageetussikka immiis” yaagiis.
5 Qassi Yesuusi, “Taani Asa Na7ai, Sambbataa Godaa” yaagidi etassi odiis.

Yesuusi Kushee Silido Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 12:9-14; Marqqoosa 3:1-6)

6 Yesuusi hara Sambbatan Aihuda woosa keettaa gelidi tamaarissiis. Hegan ushachcha
kushee gunddido issi bitanee de7ees. 7 Higgiyaa tamaarissiyaageetinne Parisaaweti Yesu-
usa mootiyoobaa demmanau, i Sambbatan asa pattikko be7ana yaagidi naagi uttidosona.
8 SHin i eta qofaa eridi, kushee gunddido bitaniyaa, “Denddada, hagan gidduwan eqqa”
yaagin, bitanee denddidi eqqiis.
9 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi eta, “ ‘Higgee Sambbatan lo77obaa oottanaagaa azazi-
iyye? Iitabaa oottanaagaa azazii? Asa shemppo ashshanaagaa azaziiyye woranaagaa
azazii?’ yaagada inttena oichchais” yaagiis.
10 Yesuusi eta ubbaa yuushshi aatti xeellidi bitaniyaa, “Ne kushiyaa piddi ootta” yaagiis.
I piddi oottin, a kushee paxiis.
11 Eti daro hanqqettidosona. Hanqqettidi, “Nuuni Yesuusa ai oottanee?” yaagidi, bantta
giddon haasayidosona.

Yesuusi Tammanne Naa77u Erissiyo Ashkkarata Dooriis
(Maatiyoosa 10:1-4; Marqqoosa 3:13-19)

12 He wodiyan Yesuusi Xoossaa woossanau deree de7iyoosaa biis. Biidi qamma ubban
Xoossaa woossiiddi aqiis. 13 Qassi bana kaalliyaageeta wonttin xeesiis; etappe tammanne
naa77aa dooridi, “Kiitettidaageeta” yaagidi sunttiis. 14 Hegeeti PHeexiroosa yaagidi sunt-
tido Simoona, a ishaa Inddiraasa, Yaaqooba, Yohaannisa, Piliphphoosa, Barttalamoosa,
15 Maatiyoosa, Toomaasa, Ilppiyoosa na7aa Yaaqooba, ba biittaassi mishettiya Simoona,
16 Yaaqooba na7aa Yihudaanne Yesuusa aattidi immida Yihudaa Asqqoroota.

Yesuusi Daro Asaa Tamaarissiis; Pattiis
(Maatiyoosa 4:23-25)

17-18 Etaara deriyaappe duge wodhdhidi, kaalliyaageetuppe daruwaara issippe dembba
biittan eqqiis. Qassi i giyoobaa siyidi, bantta harggiyaappe paxanau Yihudaa ubbaappe,
Yerusalaameppe, abbaa matan de7iya Xiiroosappenne Sidoonappe yiida daro asai he
sohuwan de7ees.
Tuna ayyaanan waayettiyaageeti bantta harggiyaappe paxidosona. 19 Wolqqai appe
kiyidi, eta ubbaa pattiyo gishshau, asai ubbai a bochchanau keehi koyees.

Ufaissaanne Kayyuwaa Gaasota
(Maatiyoosa 5:1-12)

20 Yesuusi ba erissiyo ashkkaratukko xeellidi, hagaadan yaagiis;
"Xoossaa kawotettai inttebaa
gidiyo gishshau,
hiyyeesati intte anjjettidaageeta.
21 Intte digin kallana gishshau,
ha77i namisettiyaageeti anjjettidaageeta.
Intte digin miiccana gishshau,
ha77i yeekkiyaageeti anjjettidaageeta.
22 Intte tana Asa Na7aa
kaalliyo gishshau,
asi inttena ixxiyo wode,
asappe shaakkiyo wode,
boriyo wode,
inttena iita sunttan xeegiyo wodekka
intte anjjettidaageeta.
23 "Intteyyo saluwan gita woitoi de7iyo gishshau, he wode ufaissan guppite; aissi giikko,
eta aawati hananabaa yootiyaageeta hegaadan oottidosona.

24 "SHin duretoo, intte
ufaittidi de7iyo gishshau,
intteyyo aayye7ana.
25 Intte digin namisettana gishshau,
ha77i kallidaageetoo, intteyyo aayye7ana.
Intte qarettana gishshaunne
yeekkana gishshau,
ha77i miicciyaageetoo,
intteyyo aayye7ana.
26 Asa ubbai inttebaa loittidi
haasayiyo wode aayye7ana;
aissi giikko, eta aawati
hananabaa yootiya worddanchchatussi
hegaadan oottoosona.

Morkkiyaa Siiqiyoogaa
(Maatiyoosa 5:38-48; 7:12)

27 "SHin taani yootiyoogaa siyiyaageetoo, taani intteyyo odais; intte morkketa si-
iqite; inttena ixxiyaageetussi lo77obaa oottite; 28 inttena qanggiyaageeta anjjite; int-
tena naaqqiyaageetussi Xoossaa woossite. 29 Ooninne ne qinxxalliyaa baqqikko, hinkko
qinxxalliyaakka bessa; ooninne ne kootiyaa ekkikko, qoliyaakka diggoppa.
30 "Nena woossiya ubbau imma; ne miishshaa ekkiya uraappe guyye zaara yaagada
oichchoppa. 31 Asi intteyyo oottanau intte dosiyoogaadan, haraukka hegaadan oottite.
32 "Intte inttena siiqiyaageetu xalaalaa siiqikko, intteyyo ai galati de7ii? Aissi giikko,
nagaranchchatikka banttana siiqiyaageeta siiqoosona. 33 Intte intteyyo lo77obaa oot-
tiyaageetussi lo77obaa oottikko, inttessi ai galati de7ii? Aissi giikko, nagaranchchatikka
qassi hegaadan oottoosona. 34 Intte guyye ekkanau qoppidi tal77ikko, inttessi ai galati

de7ii? Nagaranchchatikka guyye ekkanau nagaranchchatussi tal77oosona; [35] shin Xoossai
bana galatennaageetussikka iitatussikka keha gidido gishshau, intte morkketa siiqite;
etayyo lo77obaa oottite; qassi ainne guyye ekkanau qoppennan tal77ite; intte ekkana
woitoi darana. Qassi intte Ubbaappe Bolla Xoossaa naata gidana. [36] Intte Aawai Xoossai
maariyoogaadan maarite.

Hara Asaa Pirddanau Bessenna
(Maatiyoosa 7:1-5)

[37-38] "Haratu bolli pirddoppite; Xoossai intte bolli pirddenna. Harata iita gooppite;
Xoossai inttena iita geenna. Atto giite; Xoossai intteyyo atto gaana. Immite; Xoossai
intteyyo immana. Baqqi naaqqidi siilli kunttin, palahidi wora laalettiyaagaa Xoossai intte
kiyuwan idinttidi immana. Aissi giikko, intte harau immanau likkidi makkiyooban Xoossai
intteyyo likkidi immana" yaagiis.

[39] Yesuusi etassi leemisuwaa odiiddi, hagaadan yaagiis; "Qooqee qooqe kaalettana
danddayii? Kaalettikko, naa77ai ollan kunddokkonaa? [40] Tamaariyaagee bana tamaaris-
siyaagaappe aadhdhenna; shin tamaaridi wurssida ubbai tamaarissiyaagaa mala gidees.

[41] "Ne aifiyan de7iya tuussaa be7akka; shin ne ishaa aifiyan de7iya suullaa aissi xeellai?
[42] Ne aifiyan de7iya tuussaa be7ennan waanada ne ishaa, 'Ta ishau, taani ne aifiyan
de7iya suullaa kessoo' gaanau danddayai? Laa ha lo77o milatiya iitau, kasetada ne
aifiyaappe tuussaa kessargga. Hegaappe guyyiyan, ne ishaa aifiyan de7iya suullaa
kessanau geeshshada xeellana danddayaasa.

Mittai Ba Aifiyan Erettees
(Maatiyoosa 7:16-20; 12:33-35)

[43] "Lo77o mitti iita aife aifenna; hegaadankka, iita mitti lo77o aife aifenna. [44] Aissi giikko,
mitta ubbai ba aifiyo aifiyan erettees; agunttappe balase giyo mitta aife, gom77oreppe
woine aife maxi erettenna. [45] Lo77o asi ba wozana giddon de7iya lo77o minjjaappe
lo77obaa kessees; qassi iita asi ba iita minjjaappe iitabaa kessees; aissi giikko, asa dooni
a wozanan kumidabaappe haasayees.

Naa77u Qommo Keettaa Keexxiya Asata
(Maatiyoosa 7:24-27)

[46] "Taani giyoogaa oottiyoogaa aggi bayidi, aissi tana, 'Godau, Godau' geetii? [47] Taakko
yiya ubbai qassi ta qaalaa siyidi azazettiyaagee ai mala asakko taani inttena bessana.
[48] I gita ollaa bookkidi, aaho shuchchaa hiixxidi, gimbbidi, keettaa keexxida asa mala.
Di7oi di77ido wode, he keettaa sugiis; shin minttidi keexxido gishshau, qaattanau
danddayibeenna. [49] SHin ta qaalaa siyidi oottenna urai, aaho shuchcha hiixxennaaninne
gimbbennan biittan keetta keexxida asa mala. Di7oi sugin, keettai sohuwaara kunddi
aggiis; he keettai wolqqaama kunddetta kunddiis" yaagiis.

7

Yesuusi Mato Halaqaa Ashkkaraa Pattiis
(Maatiyoosa 8:5-13)

[1] Yesuusi ubbabaa asau wurssi odirggidoogaappe guyye baggan, Qifirinaahooma geliis.
[2] Issi mato halaqai de7iyaagaassi i dosiyo ashkkarai harggidi, haiqqana matiis. [3] He mato
halaqai Yesuusabaa siyido wode, Yesuusi yiidi, ba ashkkaraa pattanau woossana mala,
Yihudaa cimata Yesuusakko kiittiis. [4] Etinne Yesuusakko yiidi, "Neeni hegaa ayyo oottanau
bessees. [5] Aissi giikko, i nu asaa siiqidi, Aihuda woosa keettaa ba miishshan keexxiis"
yaagidi daro woossidosona. Yesuusinne etaara biis.

[6] Biidi mato halaqaa keettaa gakkanau matido wode, mato halaqai ba laggeta akko
kiittidi, "Ta Godau, daafuroppa; aissi giikko, nena ta soo gelissanau tau bessenna. [7] Hegaa
gishshau, taani neekko shiiqanau laafa gidiyoogaa erais; shin neeni doona xalaalaa
haasaya; ta ashkkarai paxana. [8] Taani taappe bollaara de7iyaageetuyyo haarettiya

asa; taappe garssaara wotaaddarati de7oosona. Taani issuwaa, ‘Ba’ giikko bees; qassi hinkkuwaa, ‘Haa ya’ giikko yees; ta ashkkaraa, ‘Hagaa ootta’ giikko oottees” yaagiis.
[9] Yesuusi hegaa siyido wode, aban garamettidi, guyye simmidi, bana kaalliya daro asaa, “Inttena gais; taani hagaa mala ammanuwaa harai atto, Israa7eela biittankka be7abeikke” yaagiis.
[10] Kiitettida asati mato halaqaa soo guyye simmidi, a ashkkarai paxidaagaa be7idosona.

Yesuusi Issi Am77ee Na7aa Haiquwaappe Denttiis

[11] Guyyeppe Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuuranne daro asaara Naina giyo issi katamaa biis. [12] Yesuusi katamaa dooni shiiqido wode, asai haiqqida asa ahaa tookkidi efees. Haiqqidaageenne ba aayeessi issi na7aa; a ba azinai haiqqoosappe am77e gidada de7ausu. Katamaa asaappe daroi o kaalliis. [13] Godai o be7idi, iyyo qarettidi, “Yeekkoppa” yaagiis. [14] I shiiqidi, ahaa saaxiniyaa bochchin, tookkida asai eqqiis. Yesuusi, “Na7au, dendda gais” yaagin, [15] haiqqidaagee xoqqu giidi uttiis. Qassi haasayaa doommin, Yesuusi na7aa a aayeessi immiis.
[16] Asa ubbai daro yayyidi, “Hananabaa yootiya goobai nu giddon beettiis; qassi Xoossai ba asaa maaddanau yiis” yaagiiddi Xoossaa galatidosona. [17] Hagee i oottidobai Yihudaa biittaa ubbaaninne hegaa heeran de7iya biitta ubban haasayettiis.

Xammaqiya Yohaannisappe Yesuusakko Kiitettida Asata
(Maatiyoosa 11:2-19)

[18] Yohaannisi erissiyo ashkkarati hegaa ubbaa Yohaannisassi yootidosona. [19] Yohaannisi ba erissiyo ashkkaratuppe naa77aa baakko xeesidi, “Yaanaagee neneeyye? Woikko nuuni haraa naaganee?” yaagidi, eti oichchana mala, Yesuusakko kiittiis.
[20] Kiittin eti akko yiidi, “ ‘Yaanaagee neneeyye? Woikko nuuni haraa naaganee?’ yaagidi oichchana mala, Xammaqiya Yohaannisi nuna neekko kiittiis” yaagidosona.
[21] He gallassi Yesuusi daro harggissidi, paxa kaa7iya sahuwaappenne iita ayyaanaappe daro asaa pattiis. Qassi daro qooqe asaa xeelissiis. [22] Yesuusi zaaridi, “Biidi intte be7idoogaanne siyidoogaa Yohaannisassi yootite; qooqeti xeelloosona; wobbeti hemettoosona; inchchirichchai oiqqidoogeeti paxoosona; tulleti siyoosona; haiqqidaageeti denddoosona; hiyyeesati wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyoosona. [23] Tana sirenna urai anjjettidaagaa” yaagiis.
[24] Yohaannisi kiittidoogeeti biichchidoogaappe guyyiyan, Yesuusi Yohaannisabaa shiiqida asaassi hagaadan yaagidi haasayiis; “Ai be7anau bazzo kiyidetii? Carkkoi qaattiyo shombboquwaa be7anau kiyidetiiyye? [25] Yaatin ai be7anau kiyidetii? Lo77iya maayuwaa maayida bitaniyaa be7anau kiyidetiiyye? Lo77iya maayuwaa maayidaageetinne duretidi ufaissan de7iyaageeti kawo keettan de7oosona. [26] Yaatin ai be7anau kiyidetii? Hananabaa yootiyaagaa be7anau kiyidetii? Ee; taani intteyyo odais; hananabaa yootiyaagaappekka aadhdhiyaagaa be7ideta. [27] Xoossaa maxaafan,
‘Godai, “Be7a, ta kiittiyoogaa
taani neeppe sinttau yeddana.
I neeyyo ogiyaa kessana” yaagees’
geetettidi Yohaannisabai xaafettiis.
[28] “Taani intteyyo odais; aayee uluwaappe yelettida asa ubban Xammaqiya Yohaannisappe aadhdhiya ooninne de7ibeenna; shin Xoossaa kawotettan ubbaappe laafiyaageekka appe aadhdhana” yaagiis.
[29] Siyida asai ubbai harai atto qaraxaa shiishshiyaageeti attennan, Yohaannisan xammaqettidi, Xoossai xillo gidiyoogaa ammanidosona. [30] SHin higgiyaa tamaarissiyaageetinne Parisaaweti Yohaannisan xammaqettibeenna gishshau, Xoossai etassi qoppidobaa ixxidosona.
[31] Yesuusi, “Yaatin taani ha wodiyaa asaa aibiira leemisoo? Eti ai milatiyoonaa? [32] Eti qocan uttiya naata milatoosona; bantta giddon issoi issuwaa xeesidi, ‘Nuuni intteyyo cachcha zayiyaa punnida; shin duribeekketa. Yeeho yettaakka kessida; shin yeekkibeekketa’ yaagoosona. [33] Aissi giikko, Xammaqiya Yohaannisi Xoomiiddinne woine

eessa uyennan yin intte, 'A bolli xalahee de7ees' yaagideta. [34] Taani Asa Na7ai, maiddanne
uyaidda yin, intte tana Asa Na7aa, 'Ha yoraanne woine eessaa uyiyaagaa be7ite! Giiraa
ekkiyaageetuuranne nagaranchchatuura siiqettees' yaageeta. [35] SHin Xoossaa aadhdhida
eratettai ba oosuwan tuma gididi beettees" yaagiis.

Issi Maccaasiyaa Yesuusa Tohuwaa SHittuwaa Tiyaasu

[36] Parisaawetuppe issoi banaara laaxaa maanau Yesuusa woossin, Yesuusi a soo yiidi,
laaxaa maanau uttiis. [37] He kataman issi nagaranchcha mishiriyaa de7iyaara Yesuusi a
son laaxau uttidoogaa erada, albbasxxiroosa giyo shuchchaappe oosettida bilqqaadiyaa
kumida shittuwaa ehaasu. [38] Guyyeera a tohuwaa matan eqqada yeekkishin, i afuttai a
tohuwan xokkidi, laagottidoogaa ba huuphiyaa binnaanan quccausu. Tohuwaa quccaid-
danne yeraidda shittuwan tiyausu. [39] Yesuusa ba soo xeesida Parisaawee hegaa be7idi,
ba wozana giddon qoppiiddi, "A nagaranchcha gidiyo gishshau, hagee tumu hananabaa
yootiyaagaa gidiyaakko, ha bana bochchiya mishiriyaa oonakko erana" yaagiis.
[40] Yesuusi zaaridi, "Simoonaa, neessi taani odiyoobai de7ees" yaagiis.
Yaagin, Simooni, "Tamaarissiyaagoo, yoota" yaagiis.
[41] Yesuusi hagaadan yaagiis; "Naa77u asati issi bitaniyaappe miishsha tal77idosona. Issoi
naa77u xeetanne ishatamu biraa tal77in, naa77anttoi laatamanne ichchashu biraa tal77iis.
[42] Hegaa qanxxanau etassi miishshi xayin, acuwaawai naa77aakka maariis. Yaatin etappe
augee a aattidi siiqanai?" yaagiis.
[43] Simooni zaaridi, "Dariya biraa aggido bitaniyaa gidennan aggenna" yaagiis.
Yaagin Yesuusi Simoona, "Tumu pirddadasa" yaagiis.
[44] Yesuusi mishireekko xeellidi, Simoona hagaadan yaagiis; "Hanno mishiriyo be7ai?
Taani ne soo yin, harai atto haattaa ta tohuwaassi immabaakka; shin hanna ba afuttan
ta tohuwaa laagottada, ba huuphiyaa binnaanan quccaasu. [45] Neeni tana yerabaakka; shin
a taani soo geloosappe ha77i gakkanaashin, ta tohuwaa yerausu. [46] Neeni ta huuphiyaa
zaitiyan tiyabaakka; shin a ta tohuwaa shittuwan tiyaasu. [47] Hegaa gishshau, taani inttessi
odais; a daro siiqido gishshau, i nagarai daroi atto geetettiis; shin guutta nagaraa atto giido
urai guuttaa siiqees" yaagiis.
[48] Yesuusi mishiriyo, "Ne nagarai attiis" yaagiis.
[49] Yaagin, aara laaxaa maanau uttidaageeti bantta wozana giddon qoppiiddi, "Harai atto
nagaraakka atto gaanau danddayiyaagee hagee oonee?" yaagidosona.
[50] Yesuusi mishiriyo, "Nena ne ammanoi ashshiis; saruwan ba" yaagiis.

8

Yesuusa Kaallidanne Au Oottida Macca Asata

[1] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Xoossaa kawotettaa mishiraachchuwaa yootiiddi, dumma
dumma gita katamaanne guutta katamaa bees. Biyo wode, tammanne naa77u erissiyo
ashkkaratinne [2] iita ayyaanaappenne wolqqaama harggiyaappe paxida issi issi mac-
caasatinne aara issippe de7oosona. Hegeetinne laappun xalaheti kiyido Magddala giyo
katamaappe yiida Mairaamo, [3] Heeroodisa keettan azaziya Kuza machchiyo Yohaano,
Sosinonne Yesuusau banttassi de7iyaagaappe immida daro asata.

Zeriyaagaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 13:1-9; Marqqoosa 4:1-9)

[4] Asai katamaappe kataman Yesuusakko shiiqees. Daro asai shiiqidaagau Yesuusi
leemisuwaa hagaadan yaagidi odiis; [5] "Issi bitanee ba zerettaa zeranau kiyiis. Zerishin,
issoi issoi ogiyaa doonan wodhdhidi yerettiis. Yaatin, kafoi hegaa miis. [6] Harai shuchchaa
bolli wodhdhiis. Mokkidi, dubbai bainna gishshau meliis. [7] Issi issi zerettai aguntta giddon
wodhdhiis; wodhdhidi mokkidaagaa agunttai diccidi cuulliis. [8] Issi issi zerettai aradda
biittan wodhdhidi mokkiis; diccidi xeetu kushiyaa aifiis" yaagiis.

Yesuusi Leemisuwan Haasayido Gaasotaa
(Maatiyoosa 13:10-17; Marqqoosa 4:10-12)

Yesuusi hegaa haasayiiddi, “Siyanau haitti de7iyo urai siyo!” yaagidi wolqqappe haasayiis.
[9] I erissiyo ashkkarati, “Yaatin, ha leemisuwaa birshshettai aibee?” yaagidi Yesuusa oichchidosona. [10] Oichchin, i hagaadan yaagiis; “Inttessi Xoossaa kawotettaa xuuraa erai imettiis, shin
harati xeellidi be7enna mala,
siyidikka akeekenna mala,
taani leemisuwan haasayais.

Yesuusi Zerettaa Leemisuwaa Birshshiis
(Maatiyoosa 13:18-23; Marqqoosa 4:13-20)

[11-12] “Leemisoi hagaa. Zerettai Xoossaa qaalaa. Ogiyaa doonan de7iya zerettai qaalaa siyidaageetu leemisuwaa bessees; shin hegaappe guyyiyan, eti ammanidi attenna mala, xalahe halaqai yiidi, eta wozanaappe qaalaa efirggees. [13] SHuchchaa bollan de7iyaageeti siyiiddi, a qaalaa ufaissan ekkiyaageeta milatoosona; etassi xaphoi baawa. Eti ha77issau ammaniyoogaappe attin, paacee yiyo wode xubettiyaageeta. [14] Qassi aguntta giddon wodhdhidaageeti siyiyaageeta milatoosona. Siyidi banttau de7iiddi, de7uwaa wodiyaa qofan duretettaaninne lo77o de7uwan cuulettiyo gishshau, eta aifee bootennan atti aggees. [15] SHin aradda biittan wodhdhidaageeti hegeeti lo77o wozanaappenne tumu wozanaappe qaalaa siyidi naagidaageeta; eti danddayaara naagidi aifoosona.

Geeman Wottido Xomppiyaa
(Marqqoosa 4:21-25)

[16] “Xomppe oittidi, keren qum77iyai woikko arssa giddon wottiya asi baawa; shin asai geliiddi, poo7uwaa be7ana mala, xomppiyaa qoncciyan wottees. [17] Aissi giikko, qosidobai ubbai qoncciyaa kiyana; qassi genttidobai ubbaikka beettennan attenna.
[18] “Simmi, intte siyiyo yohuwaa ezggidi siyite; aissi giikko, issibai de7iyo urau gujji immana. Bainnaagaappe harai atto, he au de7iyaabaa milatiyaagaakka ekkirggana” yaagiis.

Yesuusa Aayyiyoonne Ishantta
(Maatiyoosa 12:46-50; Marqqoosa 3:31-35)

[19] Yesuusa aayyiyaanne ishantti akko yiidosona; shin daro asaa giddoora aadhdhiyo so-hoi bainna gishshau, aara gaittanau danddayibookkona. [20] Asai Yesuusa, “Ne aayyiyaanne ne ishantti nenaara gaittana koyidi, karen eqqidosona” yaagiis.
[21] SHin Yesuusi zaaridi, “Ta aayyiyaanne ta ishantti Xoossaa qaalaa siyiyaageetanne oottiyaageeta” yaagiis.

Yesuusi Gotiyaa Seeriis
(Maatiyoosa 8:23-27; Marqqoosa 4:35-41)

[22] Issi gallassi, Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuura issippe wolwoluwan gelidi, “Abbaa hefintti pinnoos” yaagiis; yaagin biidosona. [23] Biishin Yesuusi xiskkiis. Wolqqaama gotee abbaa bolli yiis. Wolwoluwan haattai kumi kumi yees. Yiidi haattai eta mittana hanin, [24] erissiyo ashkkarati Yesuusakko biidi, “Godau, Godau, nuuni xayoos” yaagidi, xiskkuwaappe a denttidosona.
Yesuusi denddidi, gotiyaanne beetaa aggite gin, goteenne beetai woppu giidosona. [25] Yaatin Yesuusi, “Intte ammanoi anee?” yaagiis.
Eti yayyidinne garamettidi bantta giddon, “Hagee laa harai atto, gotiyaanne haattaa azaziyaagee oonee? Etikka ayyo azazettoosona” yaagidosona.

Yesuusi Xalaheti Oiqqido Bitaniyaa Pattiis
(Maatiyoosa 8:28-34; Marqqoosa 5:1-20)

[26] Galiila ginan sinttaara de7iya Gerggesenoona giyo biittaa wolwoluwan biidosona. [27] Yesuusi abbaappe gaxaa kiyiyoorin, xalaheti de7iyo bitanee katamaappe kiyidi, aara gaittiis; asa moogiyo gonggoluwan i daro laittaa de7iyoogaappe attin, son de7enna. [28] Yesuusa be7idi, a sinttan kunddidi, qaalaa xoqqu oottidi, “Ubbaappe bolla Xoossaa

Na7au Yesuusaa, tananne nenanne aibee gattiyai? Hayyanaa tana qaxxayopparkkii”
yaagiis. [29] I hegaa aissi giidee giikko, Yesuusi tuna ayyaanai bitaniyaappe kiyidi baana mala
azazidoogaassa. Daroto tuna ayyaanai bitaniyaa oiqqi uttido gishshau, sanssalataaninne
huqqunna biratan qashettidi naagettees; shin sanssalataa duuttees. Xalahee a bazzo
yedettees.

[30] Yesuusi a, “Ne sunttai oonee?” yaagidi oichchiis.

Daro xalaheti an de7iyo gishshau, “Ta sunttai Leegiyoona” yaagiis. [31] Xalaheti Yesuusa,
“Nuna ciimma ollau yeddopparkkii” yaagidi woossidosona.

[32] He deriyaa bollan daro gudunttaa wudee hemettees; xalaheti gudunttatu giddo
gelana mala Yesuusa woossin, i, “Biite” yaagiis. [33] Yaagin xalaheti bitaniyaappe kiyidi,
gudunttatun gelin, wudee kakaara jaamiiddi abban gelidi, meetetti bayiis.

[34] Gudunttaa wudiyaa heemmiyaageeti hanidabaa be7ido wode, baqati biidi, kata-
maaninne katamaappe gaxa biittan yootidosona. [35] Yootin asai hanidabaa be7anau kiyidi,
Yesuusakko biis. Xalahee kiyido bitanee ba wozanai simmin, maayuwaa maayidi, Yesuusa
gediyaa matan uttidaagaa asai be7idi yayyiis. [36] Hegaa be7ida asati xalaheti oiqqido
bitanee waani paxidaakko, asaassi yootidosona. [37] Gerggesenoona biittan de7iya asai ubbai
daro yayyido gishshau, bantta matappe baana mala, Yesuusa woossidosona. Yesuusi
wolwoluwan gelidi simmiis.

[38-39] Xalaheti kiyido bitanee Yesuusaara de7ana mala, Yesuusa woossiis; shin i, “Ne soo
simmada, Xoossai neessi waanida gitabaa oottidaakko yoota” yaagidi a yeddiis. Yeddin,
bitanee baassi Yesuusi waanida gitabaa oottidaakko, kataman de7iya asa ubbau yootiiddi
biis.

Yaa7iroosa Na7iyoonne Yesuusa Maayuwaa Bochchida Mishiriyo
(Maatiyoosa 9:18-26; Marqqoosa 5:21-43)

[40] Ubba asai Yesuusa naagiiddi uttido gishshau, i simmido wode mokkidosona.
[41-42] Yaa7iroosa giyoogee Aihuda woosa keettaa halaqai Yesuusakko yiis. Ayyo tammanne
naa77u laitta na7iyaa de7iyaara harggada haiqqana haniyo gishshau, Yesuusa tohuwan
kunddidi, ba soo gelana mala, a minttidi woossiis.

Yesuusi yaa biishin, asai ubbasaara shiiqidi, a un77iis. [43] Tammanne naa77u laittaasappe
doommidi, i bollaappe suuttai goggiyo issi maccaasiyaa de7ausu. Aakimetussi qanxxaidda
ba miishsha ubbaa wurssaasu; shin ooninne o pattanau danddayibeenna. [44] Guyyeera
shiiqada Yesuusa afalaa macaraa bochchaasu; bochchin i bollaappe goggiya suuttai
sohuwaarakka aggi bayiis.

[45] Yesuusi, “Tana bochchidai oonee?” yaagiis.

Ubba asai, “Nuna gidokko” yaagin, PHeexiroosinne aara issippe de7iyaageeti, “Godau,
daro asai nena sugiiddi un77ees; ‘Tana bochchidai oonee?’ gai?” yaagidosona.

[46] SHin Yesuusi, “Taappe wolqqai kiyido gishshau, tana issi urai bochchidoogaa taani
erais” yaagiis.

[47] Maccaasiyaa qosettada attanau danddayennaagaa erada, kokkoraidda Yesuusa sinttan
gufannaasu; a Yesuusa aissi bochchidaakkonne qassi waanada sohuwaara paxidaakko asa
ubbaa sinttan Yesuusau yootaasu. [48] I, “Ta na7ee, nena ne ammanoi pattiis; saro ba”
yaagiis.

[49] Yesuusi biron hegaa giishin, issi asi Aihuda woosa keettaa halaqaa sooppe yiidi, “Ne
na7iyaa haiqqaichchaasu; simmi tamaarissiyaagaa daafurssoppa” yaagiis.

[50] SHin eti giyoobaa Yesuusi siyidi, “Yayyoppa; ammano xalaalaa ammana; a paxana”
yaagidi Yaa7iroosassi yootiis.

[51] Yesuusi soo geliiddi, PHeexiroosappe, Yaaqoobappe, Yohaannisappe, na7ee aayeep-
penne aawaappe harai ooninne banaara gelenna mala diggiis. [52] Ubbai na7eessi, “Aayyee
aayyee!” yaagidi yeekkoosona. SHin Yesuusi, “Yeekkoppite; na7iyaa xiskkausuppe attin,
haiqqabeikku” yaagiis.

[53] A haiqqidoogaa eridi, asai a bolli miicciis. [54] SHin Yesuusi i kushiyaa oiqqidi, “Na7ee,
dendda” yaagidi xeesiis. [55] Na7ee shemppoi simmin, sohuwaara na7iyaa dendda aggaasu.

Yesuusi, “Iyyo miyoobaa immite” yaagidi azaziis. 56 I aawainne aayyiyaa garamettidosona.
SHin Yesuusi, “Hanidaagaa oossinne odoppite” yaagidi azaziis.

9

Yesuusi Ba Erissiyo 12 Ashkkarata Wonggeliyaa Mishiraachchuwaa Odanaadan Kiittiis
(Maatiyoosa 10:5-15; Marqqoosa 6:7-13)

1 Yesuusi ba tammanne naa77u erissiyo ashkkarata issippe baakko xeesidi, xalahiyaa
ubbaa asaappe kessanaunne harggiyaageeta pattanau etassi wolqqaanne alaafetettaa
immiis.
2 Xoossaa kawotettaabaa yootanaunne harggiyaageeta pattanau eta kiittiis. 3 I eta
hagaadan yaagiis; “Gatima woi qarcciita woi quma woi miishsha ainnekka ogiyaa biiddi
oiqqoppite; naa77antto qoliyaakka oiqqoppite. 4 Inttena asi awan mokkikkokka, kata-
maappe kiyana gakkanaashin, he keettan utti bayite. 5 Katamaa asai inttena mokkennan
ixxikko, he katamaappe kiyite; kiyiiddi eti inttena mokkennan ixxidoogaassi markka
gidana mala, intte tohuwaappe buhiyaa shocite” yaagiis.
6 Erissiyo ashkkarati biidi, qeeri katama ubban Xoossaa qaalaa yootiiddinne harggiya
asaa ubbasan pattiiddi yuuyoosona.

Heeroodisi Yesuusa Woriyaa Siyiis
(Maatiyoosa 14:1-12; Marqqoosa 6:14-29)

7-8 Galiila biittaa haariya Heeroodisi hanidabaa ubbaa siyiis. Issi issi asai, “Yohaannisi
haiquwaappe denddiis” yaagees; hinkko asai, “Eelaasi kiyidi beettiis” yaagees; harati,
“Beni hananabaa yootiyaageetuppe issoi denddiis” yaagoosona. Hegaa gishshau, Heeroo-
disi ba wozana giddon metootiis. 9 Metootidi, “Taani Yohaannisa qooriyaa muucis-
sarggaas; shin hagaadan asai haasayiyo bitanee oonee?” yaagidi, Yesuusa be7anau koyiis.

Yesuusi Ichchashu SHa7u Asaa Miziis
(Maatiyoosa 14:13-21; Marqqoosa 6:30-44; Yohaannisa 6:1-14)

10 Yesuusi kiittidoogeeti simmidi, bantta oottidobaa ubbaa Yesuusassi odidosona. Yesu-
usi eta xalaalaa ekkidi, Beetasaida giyo katamaa matan de7iya bazzuwaa biis. 11 Asai
a eridi kaallin, eta mokkidi, Xoossaa kawotettaabaa yootiis; harggiyaappe pattanau
koshshiyoogeetakka pattiis.
12 Sa7ai omariyo wode, tammanne naa77u erissiyo ashkkarati Yesuusakko yiidi, “Asa
ubbai dere giddonne qeeri katamatu giddo biidi, aqiyoosaanne shinqqe demmana mala,
asaa yedda; aissi giikko, nuuni hagan asi bainnasan de7oos” yaagidosona.
13 SHin Yesuusi eta, “Asau miyoobaa intte immite” yaagiis.
Yaagin eti, “Nuuyyo ichchashu oittappenne naa77u moleppe hari baawa; nuuni ha daro
asau qumaa shammanau baanaagaa koyai?” yaagidosona. 14 Aissi giikko, he sohuwan
ichchashu sha7u gidiya asai de7ees.
Yesuusi ba erissiyo ashkkarata, “Ishatamu ishatamu asaa citan citan shaakki shaakki
utissite” yaagiis. 15 Erissiyo ashkkarati i giidoogaadan, ubba asaa utissidosona. 16 Yesuusi
ichchashu oittaanne naa77u moliyaa oiqqidi, saluwaa pude xeellidi, Xoossaa galatiis;
he oittaanne moliyaa menttidi, “Daro asaa sintti aattite” yaagidi, erissiyo ashkkaratussi
immiis. 17 Asa ubbai miidi kalliis; kallin attida xarzzai tammanne naa77u samppaa
kumidaagaa denttidosona.

PHeexiroosa Ammanuwaanne A Markkatettaa
(Maatiyoosa 16:13-19; Marqqoosa 8:27-29)

18 Issitoo Yesuusi barkka woossiyo wode, i erissiyo ashkkarati a matan de7oosona;
de7ishin, “Asai tana oona gii?” yaagidi eta oichchiis.
19 Eti zaaridi, “Asai nena Xammaqiya Yohaannisa yaagees; hara asai Eelaasa yaagees;
harai qassi beni hananabaa yootiyaageetuppe issoi denddiis yaagees” yaagidosona.
20 Yaagin Yesuusi eta, “Yaanin intte tana oona geetii?” yaagiis.
PHeexiroosi zaaridi, “Neeni Xoossai tiyido Kiristtoosa” yaagidi zaariis.

Yesuusa Kaalliyo Hanotaa
(Maatiyoosa 10:38-39; 16:24-28; Marqqoosa 8:34-38; Luqaasa 14:26-27)

21 SHin Yesuusi eta, “Hagaa oossinne odoppite” yaagidi, minttidi azaziiddi, 22 “Taani,
Asa Na7ai, daro waayettanau bessees; tana cimati, qeese halaqatinne higgiyaa tamaaris-
siyaageeti ixxanau bessees; eti tana woranaunne taani heezzantto gallassi haiquwaappe
denddanau bessees” yaagiis.
23-24 Yesuusi asa ubbaa hagaadan yaagiis; “Ba shemppuwaa ashshana koyiya urai
bashshana; shin ba shemppuwaa ta gishshau bashshiya urai ashshana; hegaa gishshau,
tana kaallana koyiya urai de7ikko, bana yeggi bayo; yaatidi ubba gallassi ba masqqaliyaa
tookkidi, tana kaallo. 25 Issi urai ba huuphiyaa bashshidi, woi bau pacissidi, sa7an de7iya
ubbabaa bau shiishshikko, a ai maaddanee? 26 Asi tanaaninne ta qaalan yeellatikko,
taani Asa Na7ai, ta bonchchuwaara, ta Aawaa bonchchuwaaranne geeshsha kiitanchchatu
bonchchuwaara yiyo wode, aani yeellatana. 27 Taani intteyyo tumaa gais; amarida asati
Xoossaa kawotettaa be7ennan haiqqennaageeti hagan de7oosona” yaagiis.

Yesuusa Merai Laamettiis
(Maatiyoosa 17:1-8; Marqqoosa 9:2-8)

28 Yesuusi hegaadan giidoogaappe guyyiyan, hosppun gallassa gidiyaagaa gam77idi,
PHeexiroosa, Yohaannisanne Yaaqooba ekkidi, woossanau deriyaa huuphiyaa kiyiis. 29 I
woossishin, a merai laamettiis. A maayoikka phoolidi booxxiis. 30 Akeekennan, Muusanne
Eelaasa giyo naa77u asati kiyi beettidi, aara haasayidosona. 31 Eti bonchchuwaara beettidi,
Yesuusi Xoossaa qofaa polanau Yerusalaamen haiqqanaagaa aara haasayidosona. 32 SHin
PHeexiroosinne aara de7iyaageeti xiskkuwan kairidosona. SHin beegottidi, Yesuusa
bonchchuwaanne aara issippe eqqida naa77u asata be7idosona. 33 He naa77u asati Yesuusa
matappe biishin, PHeexiroosi Yesuusassi woigiyaakko akeekidi erennan a, “Ta Godau,
nuuni hagan de7iyoogee nuussi lo77o; nuuni heezzu zamppata issuwaa neessi, issuwaa
Muusessi, issuwaa Eelaasassi zamppayana” yaagiis.
34 PHeexiroosi hegaa etassi giishin, shaarai yiidi, eta genttiis. Genttishin erissiyo
ashkkarati yayyidosona. 35 SHaaraappe, “Hagee taani doorido ta Na7aa; i giyoogaa siyite”
giya qaalai yiis. 36 Yiidoogaappe guyyiyan, Yesuusi barkka attiis. Eti co77u giidi, oossinne
he wode be7ido yohuwaappe ainne odibookkona.

Yesuusi Tuna Ayyaanai Oiqqido Na7aa Pattiis
(Maatiyoosa 17:14-18; Marqqoosa 9:14-27)

37 Wonttetta gallassi, eti deriyaappe duge wodhdhido wode, daro asai Yesuusaara
gaittiis. 38 Asai qoppennan asaappe issoi ba qaalaa xoqqu oottidi, “Tamaarissiyaagoo, taassi
issi na7aa xalaalai de7iyo gishshau, neeni a be7anau nena woossais; 39 qassi iita ayyaanai
au denddees; denddidi akeekennan a waasissees; a doonaara hoommoi goppattana
gakkanaashin a kokkorssidi, ubba gallassi qohiyoogaappe attin, a elle yeddenna. 40 Ne
erissiyo ashkkarati he iita ayyaanaa kessana mala, taani eta woossaas; shin danddayi-
bookkona” yaagiis.
41 Yesuusi zaaridi eta, “Ammanenna ha wodiyaa geella asau! Taani inttenaara aude
gakkanaashin de7anee? Qassi inttebaa aude gakkanaashin danddayanee? Ne na7aa haa
ekka ya” yaagiis.
42 Na7ai yiishin, xalahee a sa7an ooggidi kokkorssiis; shin Yesuusi tuna ayyaanaa
agga giidi, na7aa pattidi, a aawaassi zaaridi immiis. 43 Asa ubbai Xoossaa gita wolqqan
garamettiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Naa77anttuwaa Yootiis
(Maatiyoosa 17:22-23; Marqqoosa 9:30-32)

Eti ubbai Yesuusi oottido ubbaban garamettishin, i ba erissiyo ashkkaratussi yootiiddi,
44 “Tana Asa Na7aa asi asau aattidi immana; ha yohuwaa dogoppite” yaagiis. 45 SHin i
giyoogaa eti akeekibookkona; eti akeekenna mala, etappe yohoi geemmiis. He yohuwaa a
oichchanau yayyoosona.

Ubbaappe Aadhdhiyai Oonee? Giyo Oishaa
(Maatiyoosa 18:1-5; Marqqoosa 9:33-37)

46 Erissiyo ashkkarati, “Nu giddon aadhdhiyaagee oonee?” yaagidi palamettidosona.
47 Yesuusi eti qoppiyoogaa eridi, guutta na7aa ehiidi, ba matan essidi, 48 “Ha guutta na7aa
ta sunttan mokkiya ooninne tana mokkees; qassi tana mokkiyaagee tana kiittidaagaakka
mokkees; aissi giikko, intte ubbaa giddon guuxxiyaagee ubbaappe gitatees” yaagiis.

Intte Giyoogaa PHalqqenna Urai Intte Bagga
(Marqqoosa 9:38-40)

49 Yohaannisi zaaridi, “Godau, issi asi ne sunttan xalaheta kessiyaagaa nuuni be7idi, nu
bagga gidenna gishshau, a diggida” yaagiis.
50 SHin Yesuusi a, “Intte giyoobaa phalqqenna urai intte bagga gidiyo gishshau, a
diggoppite” yaagiis.

Samaariyaa Asati Yesuusa Mokkanau Koyibookkona

51 Yesuusi saluwaa biyo wodee matin, Yerusalaame baanau denddiis. 52 Qassi ba
kiittiyoogeeta baappe sinttau kiittiis; kiittin eti ayyo ubbabaa giigissanau, Samaariyaa
biittan de7iya issi qeeri katamaa biidosona. 53 SHin i Yerusalaame baanau denddido
gishshau, asai a mokkibeenna. 54 I erissiyo ashkkarati Yaaqoobinne Yohaannisi hegaa
be7idi, “Godau, nuuni Eelaasi oottidoogaadan, ‘Tamai saluwaappe yiidi eta mo’ yaagana
mala koyai?” yaagidosona.
55 SHin guyye simmidi eta, “Aggite, inttessi ai mala ayyaani de7iyaakko erekketa. 56 Taani,
Asa Na7ai, asa shemppo ashshanau yiidoogaappe attin, bashshanau yabeikke” yaagiis. Eti
harasan de7iya qeeri katamaa biidosona.

Yesuusa Kaalliyaageeta Gakkiya Paaciyaa
(Maatiyoosa 8:19-22)

57 Eti ogiyaara biishin, issi bitanee a, “Godau, neeni biyoosaa ubbaa taani nena kaallana”
yaagiis.
58 Yesuusi a, “Worakanatussi ollai de7ees; kafotussikka keettai de7ees; shin taani, Asa
Na7ai, zin77ada shemppa ekkiyoosikka tau baawa” yaagiis.
59 Yesuusi haraa, “Tana kaalla” yaagiis.
SHin, bitanee “Godau, taani kaseta baada ta aawaa moogoo?” yaagiis.
60 Yaagin Yesuusi a, “Haiqqidaageeti bantta haiqqidaageeta moogona; nena gidikko
baada, Xoossaa kawotettaabaa yoota” yaagiis.
61 Qassi hara bitanee, “Godau, taani nena kaallana; shin koiroora ta so asaa saro goo?”
yaagiis.
62 SHin Yesuusi a, “Booraa goyiiddi, guyye xeelliyai ooninne Xoossaa kawotettaassi
bessenna” yaagiis.

10

Wonggeliyaa Tamaarissanaadan, Yesuusi 70 Erissiyo Ashkkarata Kiittiis

1 Hegaappe guyyiyan, Godai hara laappun tammu asata dooriis. Etappe naa77aa naa77aa
bau baanau qoppi uttido katamaanne sohuwaa ubbaa baappe sinttau kiittiis. 2 I eta
hagaadan yaagiis; “Kattai daro; shin cakkiyaageeti guutta; hegaa gishshau, kattaa Godai
kattaa cakkiyaageeta yeddana mala, a woossite. 3 Ha77i biite; taani inttena wanggireello
giddon de7iya dorssa maraadan yeddais. 4 Korjjokka qarcciitakka caammakka oiqqoppite;
ogiyan oonanne sarotoppite.
5 “O keettanne intte geliyo wode koiroora, ‘Sarotettai ha keettaassi gido’ yaagite.
6 Sarotettaa koyiya asi hegan de7ikko, sarotettan i de7ana; shin koyennan ixxikko,
sarotettai inttekko simmana. 7 Oosanchchaassi damoozaa qanxxanau koshshiyo gishshau,
eti immiyoobaa miiddinne uyiiddi he keettan utti bayite; ha sooppe ya soo booppite.
8 “Intte ai katamanne geliyo wode, asi inttena mokkikko, intte sinttau aattidobaa miite.
9 Hegan de7iya harggan chchata pattidi eta, ‘Xoossaa kawotettai inttekko matiis’ yaagite;

[10] shin intte geliyo katama ubbai inttena mokkennan ixxikko, he katamaa ogiyaa kiyidi,
[11] 'Nuuni inttena yeellayanau, harai atto intte katamaappe nu tohuwaa oiqqida buhiyaakka
inttessi pittoos; shin Xoossaa kawotettai inttekko matidoogaa hegaa erite' yaagite. [12] He
gallassi Sadooma katamai ekkido pirddaappe aadhdhiya pirddai he katamaa gakkanaagaa
taani inttessi odais.

Ammanennan Ixxido Gishshau Walassido Katamata
(Maatiyoosa 11:20-24)

[13] "Koraaziine katamau, neeyyo aayye7ana; Beetasaida katamau, neeyyookka
aayye7ana; aissi giikko, intte bolli Xoossai oottido malaatai Xiiroosa katamaaninne
Sidoona kataman oosettidobaa gidiyaakko, eti waaruwaa maayidi, bidinttaa tisttidi,
beni bantta nagaraappe simmanaagaa shin; [14] pirddaa gallassi Xoossai intteppe Xiiroosa
katamaunne Sidoona katamau pirddaa kehissana. [15] Qassi Qifirinaahooma katamau, neeni
saluwaa pude xoqqu gaanau koyadii? Neeni Si7ooliyaa duge wodhdhana.
[16] "Intte giyoobaa siyiya asi taani giyoobaa siyees; inttena ixxiya urai tana ixxees; tana
ixxiya urai tana kiittidaagaakka ixxees" yaagiis.

70 Erissiyo Ashkkarati Kiitettidosaappe Simmidosona

[17] Laappun tammu asati, "Godau, harai atto xalahetikka ne sunttan nuussi azazetti-
dosona" yaagiiddi ufaissan simmidosona.
[18] Yesuusi etassi hagaadan yaagiis; "Seexaanai wolqqanttadan saluwaappe kunddishin,
taani be7aas. [19] Intte shooshshaanne masimasuwaa yedhdhidi hemettana mala, morkkiyaa
wolqqaa ubbaa bolli inttessi godatettaa immaas. Inttena qohiyaabi aibinne baawa. [20] Tuna
ayyaanai inttessi azazettiyo gishshau ufaittoppite; shin intte sunttai saluwan xaafettido
gishshau ufaittite" yaagiis.

Yesuusi Ba Ufaissaa Qonccissiis
(Maatiyoosa 11:25-27; 16:13-17)

[21] Yesuusi he wode Geeshsha Ayyaanan ufaittidi, hagaadan yaagiis; "Ta Aawau, saluwaa
sa7aa Godau, neeni hagaa aadhdhida eranchchatuppenne akeekanchchatuppe genttada,
erenna naatussi qonccissido gishshau, nena galatais; ee, ta Aawau, aissi giikko, hegee ne
shenedan oosettiis.
[22] "Ta Aawai taassi ubbabaa immiis; Aawaappe harai ooninne Na7ai oonakko erenna;
Na7aappenne Na7ai Aawaa bessanau koyiyo asatuppe attin, harai ooninne Aawai oonakko
erenna" yaagiis.
[23] Yesuusi ba erissiyo ashkkaratukko guyye simmidi, eta xalaalaa hagaadan yaagiis;
"Intte be7iyoogaa be7iyaageeti anjjettidaageeta. [24] Taani inttessi yootiyoogee aibee giikko,
hananabaa yootiyaageetuppe darotinne kawoti intte be7iyoogaa be7anau koyidosona;
shin be7ibookkona; intte siyiyoogaakka siyanau koyidosona; shin siyibookkona" yaagiis.

Asau Qarettiya Samaare Bitaniyaa

[25] Higgiyaa tamaarissiya issoi Yesuusa paaccanau akko yiidi, "Tamaarissiyaagoo, taani
merinaa de7uwaa laattanau ai oottoo?" yaagidi a oichchiis.
[26] Yesuusi zaaridi, "Higgiyan xaafettidaagee aibee? Neeni ai nabbabai?" yaagiis.
[27] Bitanee zaaridi, "Neeni Godaa ne Xoossaa ne kumetta wozanaappenne ne
kumetta shemppuwaappe, ne kumetta wolqqaappenne ne kumetta qofaappe siiqa;
ne shooruwaakka ne huuphedan siiqa" yaagiis.
[28] Yaagin Yesuusi a, "Neeni giyoogee tuma; hegaa ootta; neeni merinau de7ana" yaagiis.
[29] SHin higgiyaa tamaarissiyaagee bana xillissanau koyidi Yesuusa, "Ta shooroi oonee?"
yaagiis.
[30] Yesuusi zaaridi, "Issi bitanee Yerusalaameppe Yarkko bees; biishin, panggati a bolli
kiyidosona. Eti a maayuwaa qaari ekkidi, a shocidi, haiquwaappenne paxaappe gidduwan
yeggidi biidosona. [31] Issi qeesee qaadadan he ogiyaara biiddi, he bitaniyaa be7iis; be7idi
a yeggi bayidi, harasaara aadhdhiis. [32] Hegaadankka qassi Leewa zaree he sohuwaara
biiddi, bitaniyaa be7idi, yeggi bayidi, harasaara aadhdhiis. [33] SHin Samaariyaa asa issoi he
ogiyaara biiddi, akko yiis. A be7idi, ayyo qarettiis. [34] Akko shiiqidi, zaitiyaanne woiniyaa

eessaa a masunttaa bolli tigidi, qachchiis. Ba hariyaa togissidi, imattai aqiyo sohuwaa efiis; efiidi a maaddiiddi aqiis. [35] Wonttetta gallassi naa77u shilinggiyaa kessidi, imattai aqiyo sohuwaa naagiyaagaassi immidi, 'A naaga; neeni aani wurssiyo miishshai aappuna gidikkonne, taani guyye simmiyo wode, neessi qanxxana' yaagiis.

[36] "Yaatin he panggati shocido bitaniyaassi ha heezzu asatuppe augee shoorotiyai?" yaagiis.

[37] Yaagin higgiyaa tamaarissiyaagee, "Ayyo kehidaagee shoorotees" yaagiis.

Yaagin Yesuusi a, "Baada neenikka hegaadan ootta" yaagiis.

Yesuusi Marttinne Mairaami Soo Biis

[38] Yesuusinne i erissiyo ashkkarati biishin, i issi qeeri katamaa gelin, issi Martto giyo maccaasiyaa a ba son mokkaasu. [39] Marttissi Mairaamo giyo michchiyaa de7iyaara Yesuusa tohuwaa matan uttada, a qaalaa siyausu. [40] SHin Martta baassi oosoi darido gishshau, ba wozana giddon daro metootaasu. Yesuusakko shiiqada, "Godau, taani ha ubba oosuwaa oottishin, ta michchiyaa utta bayidoogaa qoppikkii? Yaatikko o tana maadda ga" yaagaasu.

[41] Yaagin Yesuusi zaaridi o, "Marttee, Marttee, neeni daroban hirggaasa; qassi tuggataasa. [42] SHin koshshiyaagee issibaa; Mairaama baappe ooninne ekkenna lo77obaa dooraasu" yaagiis.

11

Yesuusi Woosaabaa Tamaarissiis
(Maatiyoosa 6:9-13; 7:7-11)

[1] Yesuusi issi sohuwan woossees. Woosaa wurssido wode, i erissiyo ashkkaratuppe issoi, "Godau, Yohaannisi ba erissiyo ashkkarata tamaarissidoogaadan, nuuni woigi woossanaakko, nuna tamaarissa" yaagiis.

[2] Yesuusi eta, "Xoossaa woossiiddi, hagaadan yaagite;
'Saluwan de7iya nu Aawau,
ne geeshsha sunttai anjjetto.
Ne kawotettai yo.
Ne shenee saluwan hanidoogaadan, sa7ankka hano.
[3] Hachchi hachchi koshshiya qumaa
nuuyyo hachchi imma.
[4] Nuuni nuna naaqqidaageetuyyo
ubbaa atto giido gishshau,
neenikka nu naaquwaa atto ga.
Nuna iitabaappe ashshanaappe attin,
paacen gelissoppa'
yaagite" yaagiis.

[5] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata hagaadan yaagiis; "Geelladan hai intteppe issoi qamma bilahe ba lagge asa soo biidi, 'Ta ishau, taassi heezzu baso oitta tal77a. [6] Aissi giikko, ta laggee ogeppe ta soo yiis; taani a sintti aattiyoobi baawa' yaagikko, [7] a laggee sooppe haasayiiddi, 'Tana daafurssoppa; karee gorddettiichchiis; ta naatikka tanaara hiixan de7oosona; taani denddada, neessi ainne immanau danddayikke' yaaganee? [8] Taani inttessi odiyoogee aibee giikko, i a lagge gidido gishshau, denddi eqqidi, ayyo ainne immennan ixxikkokka, a laggee a oichchiiddi waissido gishshau, denddidi i koyiyoobaa ubbaa immana.

[9] "Taani inttessi odais; woossite, intte ekkana; koyite, intte demmana; kare yiidi xeesite; karee intteyyo dooyettana. [10] Aissi giikko, woossiya ubbai ekkana; koyiya urai demmana; qassi kare yiidi xeesiya urau karee dooyettana.

[11] "Intte giddon ba na7i, 'Quma imma' giikko, shuchcha immana aawi de7ii? 'Mole imma' giikko shooshsha immanee? [12] Woi, 'PHuuphulle imma' giikko masimaso immanee? [13] Intte

iita gidiiddi, intte naatussi lo77obaa immiyoogaa erikko, yaatin saluwan de7iya Aawai bana woossiyaageetussi Geeshsha Ayyaanaa waati darissidi immanddeeshsha?" yaagiis.

Yesuusanne Bi7eeli-Zeebula
(Maatiyoosa 12:22-30; Marqqoosa 3:20-27)

14 Yesuusi bitaniyaappe duude xalahiyaa kessiis; xalahee kiyidoogaappe guyyiyan,
bitanee haasayaa doommin, asai garamettiis. 15 SHin etappe issoi issoi, "Xalahetu halaqaa
Bi7eeli-Zeebuli baayyo wolqqaa immin, xalaheta kessees" yaagiis. 16 Harati a paaccanau
i saluwaappe malaataa oottana mala koyidosona. 17 SHin Yesuusi eta qofaa eridi, eta
hagaadan yaagiis; "Ba giddon shaakettiya kawotetta ubbai xayana; shaakettiya keettaikka
kunddana. 18 Yaatin Seexaanaa kawotettai ba giddon shaakettikko, he kawotettai waanidi
eqqanee? Intte tana, 'Bi7eeli-Zeebuli neessi wolqqaa immin, xalaheta kessaasa' yaageeta.
19 Tau Bi7eeli-Zeebuli wolqqaa immin, taani xalaheta kessiyaabaa gidikko, intte asau
wolqqaa ooni immin, xalaheta kessanee? Hegaa gishshau, eti intte bolli pirddana. 20 SHin
Xoossai tau wolqqaa immin, taani xalaheta kessiyaabaa gidikko, simmi Xoossaa kawotettai
inttekko yiichchiis.
21 "Tooraanne gonddalliyaa oiqqida mino bitanee ba keettaa naagikko, a mehee saro
de7ana. 22 SHin appe minniyaagee yiidi, a xoonidi i ammani uttido tooraanne gonddalliyaa
appe wotti ekkidi, a mehiyaa shaakkees.
23 "Ta bagga gidenna urai tabaa ixxees; qassi tanaara issippe shiishshennaagee laalees.

Tuna Ayyaanai Asaa Giddo Simmidi Geliyo Geluwaa
(Maatiyoosa 12:43-45)

24 "Tuna ayyaanai asappe kiyiyo wode, baayyo shemppiyoosaa koyiiddi, haatti bain-
nasaara aadhdhees; au beettennan ixxikko, 'Taani aggada yiido ta keettaa simmana'
yaagees; 25 simmidi yiyo wode, keettai pitettidi, giigi uttidaagaa demmees. 26 Hegaappe
guyyiyan, biidi baappe iitiya laappun hara ayyaanata ehees; he ayyaanati gelidi, hegan
de7oosona; he bitaniyaa de7oi kaseegaappe guyyeegee keehi iitees" yaagiis.

Tumu Ufaissaa

27 Yesuusi hagaa gin, asaa giddoppe issi maccaasiyaa qaalaa xoqqu oottada, "Nena
tookkida uloinne neeni xammido xanttai anjjettidaageeta" yaagaasu. 28 SHin Yesuusi,
"Anjjettidaageeti Xoossaa qaalaa siyidi, he qaalai azaziyoogaadan oottiyaageeta" yaagiis.

Yoonaasi Malaataa Gidiyo Hanotaa
(Maatiyoosa 12:38-42)

29 Daro asai shiiqido wode, Yesuusi hagaadan yaaganau doommiis; "Malaataa koyiya
ha wodiyaa asai iita; hananabaa yootiya Yoonaasa malaataappe harai ayyo imettenna.
30 Yoonaasi Nanawe katamaa asaassi malaata gididoogaadan, taani Asa Na7ai, ha wodiyaa
asaassi malaata gidana. 31 Tohossa bagga biittaa kawiyaa Solomona aadhdhida eratettaa
siyanau sa7aa gaxaappe yiido gishshau, pirddaa gallassi denddada, ha wodiyaa asaa
mootana; be7ite; Solomonappekka aadhdhiyaagee hagan de7ees. 32 Nanawe asai Yoonaasi
yootidoogan bantta nagaraappe simmido gishshau, pirddaa gallassi denddidi, intte bolli
pirddana; be7ite; Yoonaasappe aadhdhiyaagee hagan de7ees.
33 "Soo geliya asaassi poo7ana mala, xomppiyaa xomppidi, xoqqan wottanaappe attin,
genttidi woikko keriyan qum77idi wottiyai ooninne baawa. 34 Ne aifee ne bollaassi xomppe
mala; ne aifee payya gidiyo wode ne bolla ubbai poo7o; shin ne aifee payya gidana
xayikko, ne bollai xuma gidana. 35 Hegaa gishshau, ne bolli de7iya poo7oi xuma gidenna
mala naagetta. 36 Simmi ne bolla ubban ainne xumi bainnan kumetta poo7oi de7ikko,
xomppee ba wagagga poo7uwaa ne bolli poo7issiyoogaadan, ne bollai wagagga poo7o
gidana" yaagiis.

Parisaawetanne Higgiyaa Tamaarissiyaageeta Walassiis
(Maatiyoosa 23:1-36; Marqqoosa 12:38-40)

37 Yesuusi haasayaa wurssido wode, issi Parisaawee, “Tanaara laaxaa markkii” yaagidi
a woossiis; woossin Yesuusi gelidi maanau uttiis. 38 Laaxaa maanaappe kase Yesuusi
kushiyaa meecettibeennaagaa be7idi, Parisaawee garamettiis.
39 Garamettin Godai a, “Parisaawetoo, shaatiyaayyoonne keriyaayyo bolla baggaa
geeshsheeta; shin intteyyo giddoora bonqqiyoogeenne iitatettai kumi uttiis. 40 Eeyyatoo,
gaxaa medhdhida Xoossai gidduwaa medhdhibeenneeyye? 41 SHin intte siiniyaaninne
sainiyan de7iyaagaa hiyyeesaassi immite; inttessi ubbabaikka geeshsha gidana.
42 “SHin Parisaawetoo, intteyyo aayye7ana! Aissi giikko, bootta sawuwaappe, karetta
sawuwaappe, xalotiyaappenne tokkidobaa ubbaappe asirataa Xoossaayyo intte immeeta;
shin xillotettaanne Xoossaa siiqiyoogaa intte aggi bayeeta; haratakka aggennan, oottanau
bessiya yohoti hageeta.
43 “Parisaawetoo, Aihuda woosa keettan intte bonchcho sohuwan uttanau koyiyo
gishshaunne giyan bonchcho sarotaa koyiyo gishshau inttessi aayye7ana. 44 Lo77o
misatiya iitatoo, higgiyaa tamaarissiyaageetoo, Parisaawetoo, inttessi aayye7ana; aissi
giikko, intte asi erennan yedhdhi hemettiyo beettenna duufo misateeta” yaagiis.
45 Higgiyaa tamaarissiyaageetuppe issoi a, “Tamaarissiyaagoo, neeni hegaa yaagiyoogan
nuna qassi cayaasattennee” yaagiis.
46 Yaagin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; “Higgiyaa tamaarissiyaageetoo, inttessi
aayye7ana; aissi giikko, tookkanau deexxiya toohuwaa asa toosseeta; shin tookkiya asa
maaddanau harai atto, intte intte huuphen biradhdhiyankka he toohuwaa bochchekketa.
47 “Intte aawati worido hananabaa yootiyaageetussi duufuwaa bolli keettaa intte ke-
exxiyo gishshau, inttessi aayye7ana. 48 Simmi intte aawati hananabaa yootiyaageeta
worin, intte eta duufuwaa bolli keettaa keexxiyo gishshau, ‘Eta oosoi lo77o’ yaagidi,
etabaa markkatteeta. 49 Hegaa gishshau, Xoossaa aadhdhida eratettai, ‘Taani hananabaa
yootiyaageetanne kiitettidaageeta etakko kiittana; kiittidoogeetuppe issuwaa issuwaa
eti worana; issuwaa issuwaa tuggayana’ yaagiis. 50-51 Aabeela woroosappe doommidi,
yarshshiyoosaappenne Beeta Maqidasiyaappe gidduwan worido zakkaariyaasa wodiyaa
gakkanaashin, sa7ai merettoosappe doommidi gukkida hananabaa yootiya ubbatu suuttaa
gishshau, ha wodiyaa asai qaxxayettanau bessees; ee, ha wodiyaa asai qaxxayettanau
bessees gais.
52 “Higgiyaa tamaarissiyaageetoo, eraa keettaa dooyiya qulppiyaa intte ekkideta; intte
huuphiyaunne gelibeekketa; qassi gelanau koyiyaageetanne gelissekketa” yaagiis.
53-54 Yesuusi hegaappe biido wode, higgiyaa tamaarissiyaageetinne Parisaaweti a daro
ixuwaa doommidi, i balabaa haasayikko oiqqanau naagiiddi, daro yohuwaa keehi oichchi-
dosona.

12

Yesuusi “Lo77o Milatiya Parisaawetu Iitatettaappe Naagettite” Yaagiis
(Maatiyoosa 10:26-27)

1 He wode daro sha7u asai issoi issuwaa yedhdhana gakkanaashin shiiqi uttidaashin,
Yesuusi erissiyo ashkkaratussi koiroora odanau doommidi, “Parisaawetu irshshuwaappe
naagettite; hegeenne, lo77o misatiya iitatettaappe naagettite giyoogaa. 2 SHin aibinne
gentti wottidobai qoncciyaa kiyennan attenna; qassi qotti wottidobaikka erettennan
attenna. 3 Hegaa gishshau, intte xuman haasayidobai ubbai gallassi poo7uwan siyettana;
intte asi bainnasan haittan saasukkidi odidobai ubbai keettaa huuphiyan awaajettana.

Oossi Yayyanau Bessiyaakko
(Maatiyoosa 10:28-31)

4 “Ta ishatoo, taani intteyyo odais; ha77i ashuwaa woridi, guyyeppe ainne hegaappe
aadhdhiyaabaa oottanau danddayennaageetau yayyoppite. 5 SHin intte oossi
yayyanaakko, taani inttena erissana; woridoogaappe guyyiyan, Gaannabiyan olanau
wolqqai de7iyoogaassi yayyite; ee assi yayyite gais.

[6] "Ichchashu siine kafoti santtimiyan baizettokkonaayye? Etappe issinnonne Xoossai
dogenna. [7] SHin harai atto intte huuphiyan de7iya binnaana ubbaikka qoodan de7ees;
simmi yayyoppite; daro siine kafotuppe intte aadhdheeta.

Kiristtoosabaa Markkattanau Bessees
(Maatiyoosa 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

[8] "Taani intteyyo odais; tabaa asa sinttan markkattiya ooyyookka taanikka Asa Na7ai,
qassi Xoossaa kiitanchchatu sinttan markkattana; [9] shin asa sinttan tana kaddiyaagaa
taanikka Asa Na7ai, qassi Xoossaa kiitanchchatu sinttan a kaddana.
[10] "Ta bolli, Asa Na7aa bolli, iitabaa haasayiya ubbaa nagarai atto geetettana; shin
Geeshsha Ayyaanaa cayiya uraa nagarai atto geetettenna.
[11] "Inttena Aihuda woosa keettatukko, daannatukkonne deriyaa haariyaageetukko ehiyo
wode, 'Waatidi zaaranee? Woi woigidi haasayanee?' yaagidi hirggoppite; [12] aissi giikko,
intte he wode gaanau bessiyaabaa inttena Geeshsha Ayyaanai tamaarissana" yaagiis.

Dure Bitaniyaa Eeyyatettaa

[13] Daro asaappe issoi a, "Tamaarissiyaagoo, ta aawai aggidi haiqqido aquwaa ta ishai
tanaara shaakkana mala, ayyo yoota" yaagiis.
[14] SHin Yesuusi, "Bitaniyau, tana intte bolli pirddiya daanna woi hegaa inttessi
shaakkiyaagaa oottidi sunttidai oonee?" yaagiis. [15] Qassi eta, "Asassi daro miishshai
de7ikkokka, a shemppoi he duretettan de7enna gishshau naagettite; duretetta amo
ubbaappekka inttena naagite" yaagiis.
[16] Etassi leemisuwaa odiiddi, "Issi dure bitaniyaa biittai daro mokkees. [17] Bitanee, 'Taassi
ta kattaa wottiyo sohoi bainna gishshau waatooshsha' yaagidi, ba wozanan qoppiis;
[18] 'Taani waatanee giikko, ta gootaraa qolada, hara gitatiyaagaa gootarana; ta kattaanne
tabaa ubbaa hegan wottana. [19] Yaatada tana, "Laa tanooshsho, neessi daro laittaassi gidiya
daro miishshai de7ees; shemppa, ma, uya, ufaitta" gaana' yaagiis.
[20] "SHin Xoossai a, 'Laa ha eeyyau, neeni hachchi qamma haiqqaasa; yaatin, ha neeni
shiishshidobai oossi gidanee?' yaagiis.
[21] "Xoossaa matan dure gidennan, bau miishsha shiishshiyai ooninne he bitaniyaa mala"
yaagiis.

Xoossaa Ammanettiyoogaa
(Maatiyoosa 6:25-34)

[22] Yesuusi erissiyo ashkkarata, "Hegaa gishshau, taani intteyyo odais; intte paxa de7anau
maanabaassinne woi intte bollau maayanabaassi hirggoppite. [23] Aissi giikko, shemppoi
qumappe aadhdhennee? Qassi bollai maayoppe aadhdhennee? [24] Qooraaseta xeellite;
eti zerokkona; cakkokkona; etau minjjiyo keetti woi gootari baawa; eta Xoossai mizees;
kafotuppe intte keehi aadhdheeta. [25] Intte giddon daro qoppidi, ba geesaa bolli issi
wara gujjanau danddayiyai oonee? [26] Yaatin intte hegaa mala, guuttabaa oottanau
danddayennaageeti aissi harabau hirggeetii?
[27] "Ciishshati waani dicciyaakko xeellite; daafurokkona woi puutto suqqokkona. SHin
taani intteyyo odais; harai atto, Solomoni hegaa keena bonchchettidaagaa gidiiddi, he
ciishshatuppe issuwaagaa malaa maayibeenna. [28] Laafa ammanoi de7iyoogeetoo, Xoossai
hachchi de7idi, wontto coociyaa taman eexxiya dembbaa maataa maizziyaagee, inttena
etaagaappe aattidi, waati maizzennee?
[29-30] "Intte maanabaanne uyanabaa darissidi koyoppitenne qassi hirggoppite. Aissi
giikko, ha sa7an de7iya ammanenna asati he ubbabaa darissidi koyoosona; qassi he ubbai
inttena koshshiyoogaa intte Aawai erees. [31] Hegaa aggi bayidi, Xoossaa kawotettaa koyite;
i hegeeta inttessi immana.

Ha Sa7an Miishshaa Dagayanau Bessenna
(Maatiyoosa 6:19-21)

32 "Amarida dorssa wudiyau, intte Aawai ba kawotettaa inttessi immanau ufaittiyo
gishshau yayyoppite. 33 Inttessi de7iyaabaa baizzite; hiyyeesau immite; kaisoi shi-
iqennasan, bil77ai bochchennasan, saluwan wurenna miishshaa dagayidi, ceeggenna
korjjuwaa intte huuphessi oottite. 34 Aissi giikko, intte wozanai intte miishshai de7iyoosan
de7ana.

Oosanchchatu Minotettaa

35-36 "Bantta godai bullachchaappe soo simmidi, kariyaa dooyanau xeegiyo wode, so-
huwaara dooyanau naagiya asatudan, intte xeessan qabattuwaa mintti gixxidi, xomppiyaa
xomppidi, giigi uttite. 37 Bantta godai soo yiyo wode, xiskkennan naagiiddi uttida
ashkkarati waani anjjettanddonaashsha! Taani tumaa gais; i eta, 'Uttite' giidi, ba
qabattuwaa minttidi, eta sinttau qumaa aattana. 38 Omarssa gidin, woi qamma bilahe gidin,
audenne eta godai yiidi, eta giigi uttidaageeta be7ikko, eti waani anjjettanddonaashsha!
39 SHin intte issibaa erite; hegeenne aibee giikko, kaisoi yaana wodiyaa keettaawai eri-
daakko, beegottidi kaisuwan ba keettaa bookissenna. 40 Taani, Asa Na7ai, intte qoppenna
wodiyan yaana gishshau, inttekka qassi giigi uttanau bessees" yaagiis.

Iitanne Keha Oosanchchatu Leemisuwaa
(Maatiyoosa 24:45-51)

41 PHeexiroosi a, "Godau, neeni ha leemisuwaa nuussi odaiyye ubbaassi odai?" yaagiis.
42 Godai zaaridi yaagiis; "Yaatin ba so asau qumaa koshshiyo wodiyan immana mala,
a godai sunttiyo ammanettiya wozannaama ashkkari oonee? 43 I hegaadan oottishin, a
godai yiidi, demmiyo ashkkarai anjjettidaagaa. 44 Taani intteyyo tumaa odais; godai he
ashkkaraa babaa ubbaa bolli sunttana. 45 SHin he ashkkarai, 'Ta godai gam77idi yaana'
yaagidi, ba wozanan qoppidi, hara ashkkarata, attumaageetanne maccaageeta deshettaa
doommikko, qassi meettaanne ushshaa doommikkonne mattottikko, 46 he ashkkaraa godai
i qoppibeenna gallassaaninne qassi i eribeenna saatiyan yaana. Yiidi a qanxxerettidi,
ammanettenna asai de7iyoosan wottana.
47 "Ba godai dosiyoobaa eriiddi giigettibeenna ashkkarai, woi i dosiyoogaadan oottennan
ixxida ashkkarai, lissuwan daro garafettana. 48 SHin ba godai dosiyoobaa erennan lissuwan
garafanau bessiyaabaa oottida ashkkarai lissuwan guuttaa garafettana. Daruwaa immido
uraappe daroi koyettees. Appekka dariyaagaa immido uraappe keehi daroi koyettees.

Ubbabaa Aggidi Yesuusa Kaalliyoogaa
(Maatiyoosa 10:34-36)

49 "Taani taman sa7aa oittanau yaas; ha77ikka xuugettappe harabaa ainne koyikke.
50 Taani xammaqettana xinqqatiyaa de7ausu; he xinqqatiyaa polettanaashin, taani waana
tuggataneeshsha! 51 Taani sa7aassi sarotettaa ehaanau yiidabaa inttessi milatii? CHii,
chii, taani intteyyo odais; taani asaa gidduwan shaahotettaa medhdhanau yiidoogaappe
attin. 52 Aissi giikko, hagaappe sinttan issi keettan ichchashu asati de7ana; de7ishin
heezzai naa77aa bolli, naa77ai heezzaa bolli denddidi, shaahettana. 53 Aawai ba na7aa bolli,
na7ai ba aawaa bolli, aayyiyaa ba na7ee bolli, na7iyaa ba aayee bolli, bollotiyaa ba na7aa
machchee bolli, na7aa machchiyaa ba bollotee bolli, denddidi shaahettana" yaagiis.

Wodiyaa Hanotaa Eriyoogaa
(Maatiyoosa 16:2-3)

54 Yesuusi qassi asaa, "Awai wulliyo baggaara kiyiya shaaraa intte be7iyo wode, so-
huwaara, 'Wolqqaama irai yees' yaageeta; tumakka yees. 55 Tohossa baggaara carkkoi
carkkiyo wode, 'Hombbana hanees' yaageeta; tumakka hombbees. 56 Intte lo77o misatiya
iitati, sa7aanne saluwaa xeellidi, hananabaa eriiddi, ha wodiyaabaa aissi erekketii?

Mootiyaagaara Sigettiichchiyoogaa
(Maatiyoosa 5:25-26)

57 "Yaatin aissi intte intte huuphiyan xilluwaa pirddekketii? 58 Nena pirdda keettan
mootiyaagee daanna sintti goochchenna mala, qassi daannai nena polisiyau aattidi
immenna mala, poliseekka qasho keettaa gelissenna mala, nena mootiyaagaara pirdda

keettaa baidda, ogiyan sigettaichcha. 59 Taani neeyyo odais; neeni issi santtimee attennan,
ne maqqaccuwaa wurssada qanxxana gakkanaassi, mulekka qasho keettaappe kiyakka”
yaagiis.

13

Nagaraappe Simmenna Ubbai Xayana

1 Issi issi asai he wode yiidi, Galiila asatubaa Yesuusassi odiiddi, “PHilaaxoosi Galiila asata
woridi, eta suuttaa eti yarshshiyoobaara walakkiis” yaagiis. 2 Yesuusi zaaridi, hagaadan
yaagiis; “Ha Galiila asati haiqqido gishshau, yaatin inttessi hara Galiila asa ubbaappekka
nagaranchcha milatiyoonaa? 3 CHii, eti gidennaagaa taani inttessi odais; shin intte na-
garaappe simmennan ixxikko, intte ubbaikka hegaadan haiqqana. 4 Woikko Saliihoomen
shuchchan keexxido adussa keettai eta bolli kunddidi, worido tammanne hosppun asati
Yerusalaamen de7iya ubbaappe daro naaqqidaageeta inttessi milatiyoonaa? 5 CHii, eti
naaqqibeennaagaa taani inttessi odais; nagaraappe simmennan ixxikko, intte ubbai
hegaadan haiqqana” yaagiis.

Aifenna Balasee Leemisuwaa

6 Qassi Yesuusi ha leemisuwaa etassi odiis; “Hagee augee giikko, issi bitaniyaassi
woiniyaa turaa giddon tokettida balasiyo giyo mittiyaa de7ausu. He bitanee mittiyaa
aifidaakkonne giidi yin, aifee i bolli xayiis. 7 Woiniyaa turaa oottiyaagaa i, ‘Taani ha
balaseeppe aife demmana yaagaidda, heezzu laitta gakkanaashinkka ya yaada ainne
demmabeikke. He balasiyaa aissi gaden coo eqqa bayadee? Qanxxa ola’ yaagiis.
8 SHin woiniyaa turaa oottiyaagee zaaridi, ‘Godau, taani o bul77ada i xaphuwan oshaa
yegganaashin, ha laittikka agga baya. 9 Laitti a aifikko lo77o; shin aifennan ixxikko
qanxxettu’ giis” yaagiis.

Yesuusi Issi Quuna Mishiriyo Sambbatan Pattiis

10 Issi Sambbatan Yesuusi Aihuda woosa keettatuppe issuwan tamaarissees.
11 Tammanne hosppun laittaasappe doommada, i bolli iita ayyaanai de7iyaagee harggissin,
sahettada de7iya issi mishiriyaa de7ausu. Quuna gididaara muleera sitti gaada eqqanau
danddayabeikku. 12 Yesuusi o be7ido wode, “Maccaasee, ne harggiyaappe paxadasa”
yaagiis. 13 Ba kushiyaa i bolli wottin, sohuwaara sitti ga eqqada Xoossaa galataasu.
14 SHin Aihuda woosa keettaa halaqai Yesuusi Sambbata gallassan harggiyaappe
mishiriyo pattido gishshau hanqqettidi asaa, “Ooso oottiyo gallassati usuppuna; intte yiidi
harggiyaappe paxanau bessiyoi he gallassatuunappe attin, Sambbataana gidenna” yaagiis.
15 Godai zaaridi, “Ha lo77o milatiya iita asatoo, intteppe issoinne Sambbatan booraa
woi hariyaa gaaxaataappe birshshidi, haattaa ushshanau efeennee? 16 Hanna Abrahaama
zariyaa tammanne hosppun laittaasappe Seexaanai qachchidoora qashuwaappe Samb-
batan birshshettanau bessekkee?” yaagiis. 17 I immiyo zaaroi a morkketa yeellayiis; i
oottido ooratta yoho ubban asai ubbai ufaittiis.

Sanaafici Giyo Mittee Zerettaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 13:31-32; Marqqoosa 4:30-32)

18 Yesuusi, “Xoossaa kawotettai ai milatii? I ai milatiyaakko, taani inttena waata bessoo?
19 Xoossaa kawotettai sanaafici giyo qii mittee aifiyo milatees. He mittee aifiyo asai ekkidi
zeriis; zerin mokkidaara diccada gita mitta gidaasu; gidin kafoi i tashiyaa bolli baassi
keexxiis” yaagiis.

Irshshuwaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 13:33)

20 Qassikka Yesuusi, “Xoossaa kawotettai ai milatiyaakko, taani inttena waatada bessoo?
21 Issi mishiriyaa heezzu kere xiilliyaa ekkada, munaqqido munaqai ubbai denddana
gakkanaassi, aani tigido irshshuwaa milatees” yaagiis.

Un77o Penggiyaabaa
(Maatiyoosa 7:13-14,21-23)

22 Yerusalaame biiddi, gita katamaaninne qeeri kataman de7iya asaa tamaarissiiddi aad-
hdhees. 23 Aadhdhishin issi bitanee a, “Ta Godau neeni ashshanaageeti amaridaageetee?”
yaagiis.
Yaagin Yesuusi eta, 24 “Taani intteyyo odais; daro asai gelanau koyana shin danddayenna
gishshau, un77o penggiyaara gelanau olettite. 25 Keettaawai denddidi, ba keettaa gord-
dirggin, karen intte eqqidi, ‘Godau, godau, nuussi dooyarkkii’ yaagidi xeessaa doommiyo
wode, i zaaridi, ‘Intte awappe yiyaakko, taani inttena erikke’ yaagana.
26 “He wode intte, ‘Nuuni nenaara miida; uyida; neeni nu biittan tamaarissadasa’
yaagana.
27 “Yaagin I qassi, ‘Taani inttessi odais; intte awappe yiyaakko, taani inttena erikke;
makkalati ubbaikka ta matappe haakkite’ yaagana.
28 “Abrahaami, Yisaaqi, Yaaqoobinne hananabaa yootiyaageeti ubbai karen intte eqqi-
daashin, Xoossaa kawotettan de7iyaageeta intte be7iyo wode, intte yeekkananne achchaa
garccana. 29 Asai arshshoppenne arggoppe, qassi huuphessa baggappenne tohossa
baggappe yiidi, Xoossaa kawotettan qumaa maanau uttana. 30 Be7ite; ha77i guyyen
de7iyaageeti sinttau aadhdhana; ha77i sinttan de7iyaageeti guyye aadhdhana” yaagiis.

Yesuusi Yerusalaame Walassiis
(Maatiyoosa 23:37-39)

31 He wode Parisaawetuppe issoi issoi Yesuusakko yiidi, “Heeroodisi nena woranau
koyiyo gishshau, hagaappe baichcha” yaagidosona.
32 Yaagin Yesuusi zaaridi, “Biidi he worakanaassi, ‘Hachchinne wontto xalaheta kessana;
qassi harggida asaakka pattana; yaatada heezzantto gallassi ta oosuwaa wurssana’ yaagite.
33 SHin hananabaa yootiyaagee Yerusalaameppe harasan haiqqanau bessenna gishshau,
taani hachchi, wonttonne wonttifen ogiyaa bollan de7anau bessees.
34 “Yerusalaame katamaa asau, Yerusalaame katamaa asau, hananabaa yootiyaageeta
intte woreeta; Xoossai inttekko kiittidoogeetakka shuchchan caddeeta; kuttiyaa ba
marata ba qefiyan haphphiyoogaadan, taani intte naata issi diri shiishshanau aapputoo
koyidanaa! SHin tana diggideta. 35 Be7ite, Xoossai intte keettaa muleera yeggi bayana;
taani intteyyo odais; intte, ‘Godaa sunttan yiyaagee anjjettidaagaa’ gaana gakkanaashin,
tana be7ekketa” yaagiis.

14

Yesuusi Qassikka Issi Harggancchaa Sambbatan Pattiis

1 Issi Sambbata gallassi Yesuusi Parisaawetu halaqatuppe issuwaa soo laaxaa maanau
biis. He wode eti a daro naagoosona. 2 Bollai kixxido issi bitanee Yesuusa sinttan
de7ees. 3 Yesuusi higgiyaa tamaarissiyaageetanne Parisaaweta, “Nu higgee Sambbatan asa
pattanau azaziiyye azazennee?” yaagiis.
4 SHin eti co77u giidosona. Yesuusi he bitaniyaa bollaa bochchidi, pattidi yeddiis.
5 Yesuusi eta, “Intteppe Sambbatan ba boorai woi haree ollan kunddin, Sambbata giidi,
sohuwaara ollaappe kessenai oonee?” yaagiis.
6 SHin etau ha yohuwaassi zaaruwaa immanau danddayettennan ixxiis.

Bana Ziqqi Oottiyoobaanne Imatobaa

7 Issi issi imattati bonchcho sohuwaa waatidi dooriyaakko, Yesuusi xeellidi, leemisuwaa
odiiddi, hagaadan yaagiis; 8 “Nena asi bullachchaa xeesikko, bonchcho sohuwan uttoppa.
Neeppe bonchchettiya asi xeesettidaakkonne ooni erii? 9 Nenanne anne xeesidaagee yiidi
nena, ‘Ha sohuwaa ayyo imma’ yaagin, neeni yeellatada ziqqiyaasan uttana. 10 SHin nena
xeesidaagee yiidi nena, ‘Ta ishau pude aadhdha’ gaana mala, ubbaappe ziqqiyaasan utta;
he wode neeni imatta ubbaa sinttan bonchchettana. 11 Aissi giikko, bana xoqqu oottiya
urai ziqqi gaana; bana ziqqi oottiya urai xoqqu gaana” yaagiis.
12 Yesuusi bana ba soo xeesida bitaniyaa hagaadan yaagiis; “Neeni laaxaa woi kahuwaa
ne son katissiyo wode, ne laggeta woi ne ishantta woi ne dabbota woi ne dure shoorota
xeesoppa; aissi giikko, eti nena kayan xeesidi, he kushiyaa neessi zaarana. 13 SHin neeni

qumaa katissiyo wode, hiyyeesata, quunata, wobbeta, qooqeta xeesa. [14] Eti ne kushiyaa
zaaranau danddayenna gishshau, neeni anjjettana. Xilloti haiquwaappe denddiyo wode
ne kushiyaa Xoossai zaarana" yaagiis.

Gita Gibiraa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 22:1-10)

[15] Qumaa maanau uttida asaappe issoi hegaa siyidi Yesuusa, "Xoossaa kawotettan qumaa
maanau uttanaageeti anjjettidaageeta" yaagiis.
[16] SHin Yesuusi zaaridi, hagaadan yaagiis; "Issi bitanee daro qumaa katissidi, daro
asaa xeesiis. [17] Qumaa miyo wodee gakkin, kase xeesetti uttida asaa, 'Ubbabai ha77i
giigi uttido gishshau, haa yiite' gaanau, ba ashkkarata asaakko kiittiis. [18] SHin ubbai
huuphiyan huuphiyan banttana aggi bayana mala woossidosona. Koiroogee ashkkaraassi
yootiiddi, 'Taani biittaa shammaas; he biittaa baada be7anau koshshees; hayyanaa tana
hanqqettoppa' yaagiis.
[19] "Hankkoi, 'Taani ichchashu waaxa boorata shammidoogeeta goya be7ana bais;
hayyanaa tana hanqqettoppa' yaagiis.
[20] "Harai qassi, 'Taani machchiyo ekkido gishshau, baanau danddayikke' yaagiis.
[21] "Ashkkarai simmidi, hegaa godaassi odiis. Odin godai daro hanqqettidi, ba ashkkaraa,
'Elle katamaa ogiyaanne toho ogiyaa baada, hiyyeesata, quunnida asata, wobbetanne
qooqeta ekkada ya' yaagiis.
[22] "A ashkkarai, 'Ta godau, neeni azazidoogaadan oottaas; shin ha77ikka sohoi de7ees'
yaagiis.
[23] "Yaagin godai ashkkaraa, 'Dere garssa ogiyaanne loossuwaa baada, ta keettaa kumana
mala, asaa ta soo eha. [24] Aissi giikko, kase ta soo xeesettida asatuppe issoinne ta qumaa
meennaagaa taani intteyyo odais' giis" yaagiis.

Yesuusa Kaalliyoogee Yarshshettiyoogaa Koyees
(Maatiyoosa 10:37-38)

[25] Yesuusi daro asaara biidi, asaakko guyye simmidi, [26] "Taakko yiya ooninne ba aawaa, ba
aayyiyo, ba machchiyo, ba naata, ba ishantta, ba michchentta, harai atto banakka ixxana
xayikko, tana kaalliyaagaa gidanau danddayenna. [27] Ba huuphe masqqaliyaa tookkidi, tana
kaallenna urai ta erissiyo ashkkara gidanau danddayenna.
[28] "Intteppe issi urai shuchcha keettaa keexxanau koyikko, keettaa polanau woqqu
miishshaa koshshiyaakko, koiroora uttidi qoodennai oonee? [29-30] Yaanana xayikko, keet-
taa doommidi, i polanau danddayennan aggin, hegaa be7ida asai ubbai, 'Ha bitanee
keexxanau doommidi, polana danddayibeenna' yaagidi, a bolli miichchaa doommees.
[31] "Woi tammu sha7u asai de7iyo kawoi laatamu sha7u asai de7iyo kawuwaara olettanau
danddayiyaakkonne, koiroora uttidi qoppennee? Qoppana xayikko, hegee yaatin aiba
kawoo? [32] Baassi danddayettana xayikko, hinkko kawoi haahuwan de7ishin sigettanau
woossees. [33] Hegaadan baassi de7iya ubbabaa aggi bayenna urai tana kaalliyaagaa gidanau
danddayenna.

Go77enna Maxiniyaa
(Maatiyoosa 5:13; Marqqoosa 9:50)

[34] "Maxinee lo77o; shin laqilaqana xayikko, naa77antto a waatidi laqilaqissanee?
[35] Biittaunne lo77enna; araddissiyaabaanne gidenna. Asai a oli bayees. Siyanau haittai
de7iyoogee hegaa siyo" yaagiis.

15

Bayidi Beettida Dorssaa
(Maatiyoosa 18:12-14)

[1] Issi gallassi, giiraa shiishshiyaageetinne nagaranchchati Yesuusabaa siyanau
daroti akko shiiqidosona. [2] Parisaawetinne higgiyaa tamaarissiyaageeti, "Hagee
nagaranchchatuura dabbotees; etaara mees" yaagidi, Yesuusa bolli zuuzummidosona.

3 Zuuzummin Yesuusi etassi ha leemisuwaa odiiddi, 4 “Intteppe issi uraassi xeetu dorssi
de7iyoogee etappe issinna geelladan bayiyaabaa gidikko, uddufun tammanne uddufunaa
buuran yeggi bayidi, issinno demmana gakkanaashin koyanau beennee? 5 He bayida
dorssiyo demmido wode ufaittidi, ba hashiyan tookkees. 6 Tookkidi soo ehiidi, ba lagge-
tanne ba shoorota issippe xeesees; xeesidi, ‘Taani ta bayida dorssiyo demmido gishshau,
tanaara ufaittite’ yaagidi, etassi odees. 7 Taani intteyyo odiyoogee aibee giikko, hegaadan
nagaraappe simmana koshshenna uddufun tammanne uddufun xillotun ufaittanaappe ba
nagaraappe simmiya issi nagaranchchan saluwan de7iyaageeti ufaittana.

Bayidi Beettida Bootta SHilinggiyaa

8 “Woikko tammu bootta shilinggee de7iyoora geelladan, issi shilinggee bayikko,
xomppiyaa xomppada, ba keettaa pittada demmana gakkanaashin, minttada koyennaara
oonee? 9 Demmido wode, a ba laggetanne ba shoorota issippe xeesada, ‘Taani ta
bayida shilinggiyaa demmido gishshau, tanaara ufaittite’ yaagana. 10 Taani inttessi odais;
hegaadan Xoossaa kiitanchchati nagaraappe simmiya issi nagaranchchan ufaittana”
yaagiis.

Bayidi Beettida Na7aa

11 Qassikka Yesuusi hagaadan yaagiis; “Issi bitaniyaassi naa77u naati de7oosona.
12 Etappe kaaloi ba aawaa, ‘Ta aawau, neessi de7iyaabaappe tana gakkiyaagaa shaakkada
hamma’ yaagin, aawai baassi de7iyaabaa ba naa77u naatussi shaakkiis.
13 “Guutta gallassaappe guyyiyan, kaalo na7ai ba miishshaa ubbaa shiishshi ekkidi,
haaho dere biis. Hegan miishshaa ohettaa mooridi, ba miishshaa laaliis. 14 Ayyo de7iyaabai
ubbai wuriichchidoogaappe guyyiyan, he biittan wolqqaama koshai gelin, i tuggatiis. 15 He
dere asaappe issuwaakko biidi, ‘Tana neessi ashkkara oottarkkii?’ yaagin, bitanee ba
gudunttaa wudiyaa heemmanau dembbaa a yeddiis. 16 Gudunttaa wudee miyo harqquwaa
maanaukka amottiis; shin ayyo ainne immidai baawa.
17 “Ba mooruwaa hassayidi, ‘Qumai xoonidi sa7an attiyo ta aawaa oosanchchati aappuna
shin, tana hagan namisai worii? 18 Denddada ta aawaakko baada, “Ta aawau, taani
Xoossaakka nenakka naaqqaas. 19 Hagaappe sinttan ne na7a geetettanaukka bessikke; tana
ne ashkkaratuppe issuwaadan wottarkkii” gaana’ 20 yaagidi denddidi, ba aawaakko yiis.
“I biron haahuwan de7ishin, a aawai a be7idi, ayyo mishettiis; woxxi qoommidi, a yeriis.
21 “Na7ai, ‘Ta aawau, taani Xoossaakka nenakka naaqqaas; hagaappe sinttan ne na7a
geetettanaukka bessikke’ yaagiis.
22 “SHin a aawai ba ashkkarata hagaadan yaagiis; ‘Ubbaappe lo77iya maayuwaa eesuwan
ehiidi, a maizzite; a kushiyan migiduwaa a gediyankka caammaa wottite. 23 Modhdho
mirgguwaa ehiidi shukkite; moos, ufaittoos. 24 Aissi giikko, hagee ta na7ai haiqqiis; shin
paxiis; qassi bayiis; shin beettiis’ yaagin, ufaissaa doommidosona.
25 “Baira na7ai gaden de7iyaagee yiidi, soo matiyo wode, karaabiyaanne yettaa siyiis.
26 Ashkkaratuppe issuwaa xeesidi, ‘Hegee aibee?’ yaagidi oichchiis. 27 Oichchin ashkkarai,
‘Ne ishai saro yiido gishshau, ne aawai modhdho mirgguwaa ayyo shukissiis’ yaagiis.
28 “Baira na7ai hanqqettidi, soo gelennan ixxin, a aawai kare kiyidi, a woossiis.
29 SHin i ba aawaa hagaadan yaagiis; ‘Hagaa keena laittaa neessi daro oottaas; neeni
giidobaa polennan mulekka aggabeikke; ta laggetuura ufaittana mala, taassi harai atto
issi deeshsha marakka imma erakka. 30 SHin hagee ne na7ai, ne miishshaa shaaramuxa
maccaasan wurssidaagee yin, ayyo modhdho mirgguwaa shukkadasa’ yaagiis.
31 “Yaagin aawai a, ‘Ta na7au, neeni ubba wode tanaara de7aasa; tabai ubbaikka neessa.
32 SHin hagee ne ishai, haiqqidaagee paxido gishshaunne bayidaagee beettido gishshau,
nuuni miiddi uyiiddi ufaittana koshshees’ yaagiis” giidi Yesuusi yootiis.

16

Garssaara Sunttettida Cincca Bitaniyaa

1 Yesuusi ba erissiyo ashkkaratussi yootiiddi, “Issi dure bitanee de7ees; baappe garssaara
i sunttido bitanee de7iyaagee a miishshaa mooriis giyo zigirssai a gakkiis. 2 Ba sunttido
bitaniyaa xeesidi, ‘Ha nena asai giyoogee aibee? Hagaappe sinttan neeni taappe garssaara
suntta gidanau danddayenna gishshau, ne kushiyan de7iya ta miishsha ubbaa hamma’
yaagiis.
3 “Yaagin bitanee, ‘Ta godai tana oosuwaappe kessana hanees. SHin hai waanoo? Taassi
hem77anau wolqqi baawa; woossanau taassi pokkees. 4 Ta oottanabaa ta erais; i tana ta
oosuwaappe kessiyo wode, bantta soo bin, tana mokkiya laggeta taani demmana’ yaagiis.
5 “Ba godaappe miishshaa tal77ida asata huuphiyan huuphiyan xeesidi, koiro bitaniyaa,
‘Neeni ta godaappe ai tal77adii?’ yaagiis.
6 “ ‘Taani xeetu baattaa kumida zaitiyaa tal77aas’ yaagiis.
“Yaagin, ‘Ne paramaa hei; uttada eesuwan ishatama gaada xaafa’ yaagiis.
7 “Guyyeppe hankkuwaa ‘Ne acoi aappunee?’ yaagiis.
“ ‘Xeetu qun77a gistte’ yaagiis.
“Yaagin, ‘Ne paramaa hei; hosppun tamma gaada xaafa’ yaagiis.
8 “He sunttai cinccatettan oottido gishshau, a godai a galatiis; aissi giikko, ha sa7aa asai
babau poo7uwaa asaappe aadhdhida cincca.

Miishshaa Bessiyaasan Peeshshanau Bessiyoogaa

9 “Taani intteyyo odais; worddo miishshai wuriyo wode, merinau wurenna keettan
inttena eti mokkana mala, he miishshan intte huuphessi lagge demmite. 10 Daro guuttaban
ammanettiya urai qassi gitaban ammanettees. Daro guuttaban ammanettenna urai
gitabankka ammanettenna. 11 Yaatin intte ha sa7aa miishshan ammanettennabaa gidikko,
tumu miishshaa inttessi asi waatidi hadara yaagidi immanee? 12 Intte hara asa miishshaa
bashshiyaabaa gidikko, intteegaa oonee intteyyo immanai?
13 “Naa77u godatuyyo haarettanau danddayiya ashkkari baawa; aissi giikko, woi issuwaa
ixxidi, hinkkuwaa siiqana; woi issuwaa bonchchidi, hinkkuwaa karana; Xoossaassinne
miishshaassi haarettanau danddayekketa” yaagiis.
14 Miishsha dosiya Parisaaweti hegaa ubbaa siyidi, Yesuusa bolli qilliiccidosona. 15 SHin
Yesuusi eta, “Intte asaa sinttan intte huuphiyaa xillissiyaageeta; shin intte wozanaa
Xoossai erees; aissi giikko, asa sinttan bonchchettiyaagee Xoossaa sinttan tuna gidees.

Muuse Higgiyaabaanne Geluwaa Ekuwaabaa
(Maatiyoosa 11:12-13; 5:31-32; Marqqoosa 10:11-12)

16 “Muuse higgeenne hananabaa yootiyaageeti xaafido maxaafai Yohaannisa wodiyaa
gakkanaashin de7idosona; he wodiyaappe doommin, Xoossaa kawotettai odettiis; ubbai
yaa gelanau warettees. 17 SHin higgiyaappe issi qaaliyaa moorettanaappe saloinne sa7ai
aadhdhiyoogee matattees.
18 “Ba machchiyo yeddidi, haranno ekkiya ooninne shaaramuxees; qassi azinai yeddido
maccaasiyo ekkiya ooninne shaaramuxees.

Dure Bitaniyaanne Hiyyeesaa Al77aazara

19 “Daro al77o maayuwaa maayiya issi dure bitanee de7ees. Ayyo sa7ai lo77in, ubba
gallassi ufaittidi de7ees. 20-21 Al77aazara giyo masunxxida issi hiyyeesai, dure bitanee
miyo masoofiyaappe sa7an wodhdhiya suuppa qumaa maanau amottidi, duriyaa penggen
zin77ees. Harai atto kanatikka yiidi, a masunttaa laaccoosona.
22 “Hiyyeesa bitanee haiqqin, kiitanchchati a tookkidi, Abrahaama baggi aattidosona.
Qassi dure bitanee haiqqidi moogettiis. 23 Si7ooliyan daro seelettiiddi, haahuwan de7iya
Abrahaama xoqqu giidi xeelliis. Qassi Al77aazarakka Abrahaama matan de7iyaagaa be7iis.
24 “Ba qaalaa xoqqu oottidi, ‘Ta aawau Abrahaamaa, tana maara. Taani ha tamaa lacuwan
paxa kaa7ettiyo gishshau, ba kushiyaa biradhdhiyaa xeeraa haattan yeddidi, yiidi ta
inxxarssaa irxxissanau Al77aazara taakko yeddarkkii’ yaagiis.
25 “SHin Abrahaami yaagiis; ‘Ta na7au, neeni ne de7uwaa wodiyan lo77obaa ekkin,
Al77aazari iitabaa ekkidoogaa hassaya; shin ha77i i hagan ufaittiyo wode, neeni paxa

kaa7ettaasa. [26] Hegaa bolli qassi hagaa baggaara de7iyaageetussi intte baggi pinnanau
danddayettenna mala, qassi yaara de7iyaageetikka haa pinnanau danddayenna mala, nu
giddooninne intte giddon gita aafoi merettiis' yaagiis.
[27] "Yaagin dure bitanee, 'Ta aawau, yaatikko, neeni Al77aazara ta aawaa soo yeddana
mala, nena woossais. [28] Aissi giikko, taassi ichchashu ishantti de7oosona. Eti qassi ha meto
sohuwaa yeenna mala, etau Al77aazari biidi markkatto' yaagiis.
[29] "SHin Abrahaami, 'Muuseenne hananabaa yootiyaageeti xaafido maxaafai etau
de7ees; he maxaafai giyoogaa eti siyona' yaagiis.
[30] "Dure bitanee, 'CHii, ta aawau Abrahaamaa, hegaa gidenna; shin issi urai haiquwaappe
denddidi, etakko biikko, eti bantta nagaraappe simmana' yaagiis.
[31] "Abrahaami, 'Eti Muuseenne hananabaa yootiyaageeti xaafido maxaafaappe siyana
xayikko, harai atto haiquwaappe issi urai denddikkokka ammanokkona' giis" yaagiis.

17

Xubiyaabaa, Atto Geettaabaanne Ammanuwaabaa
(Maatiyoosa 18:6-7,21-22; Marqqoosa 9:42)

[1] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata hagaadan yaagiis; "Asa balettiyaabai yeennan attenna;
shin he balettiyaabaa ehiya uraassi aayye7ana. [2] Ha guutta naatuppe issuwaa balettiy-
oogaappe gaacciyo woxaa ba qooriyan qachchidi, abban mitettiyoogee au keha. [3] Intte
huuphiyaassi naagettite.
"Ne ishai nena naaqqikko, a zora. Qassi nagaraappe i simmikko, ayyo atto ga. [4] I issi
gallassi nena laappuntto naaqqidi, he gallassi laappuntto, 'Taani nagaraappe simmaas'
yaagiiddi neekko yiikkokka, ayyo atto ga" yaagiis.
[5] Godai kiittidoogeeti, "Nuussi ammanuwaa gujja" yaagidi Godaa oichchidosona.
[6] Yaagin Godai zaaridi, "Inttessi sanaafici giyo qii mittee aifiyo gakkiya ammanoi
de7idaakko, intte ha ettaa, 'Ettau, neeni shodettada abban toketta' yaagana; ha ettaikka
qassi inttessi azazettana.

Ashkkarai Oottanau Bessiyo Oosuwaa

[7] "Intte giddon goyiya woi miizza heemmiya ashkkari de7iyo asi geella de7ikko, ba
ashkkarai oottidi simmidaagaa, 'Qumaa maanau shiiqa utta' gii? [8] Gaana xayikko, 'Taani
maana kahuwaa giigissa; ne afalaa laammada, taani miishiininne uyishin, taassi kiitetta.
Guyyeppe neessi ma, uya' yaagennee? [9] I ba azazuwaa polido gishshau, ba ashkkaraa
galatii? [10] Hegaadan inttekka azazettido ubbabaa oottido wode, 'Nuuni pattenna aille; nu
ooso xalaalaa oottida' yaagite" yaagiis.

Yesuusi Inchchirichchai Oiqqido Tammu Asata Pattiis

[11] Yesuusi Yerusalaame biiddi, Galiilappenne Samaariyaappe gidduwaara aadhdhiis.
[12] I issi qeeri katamiyo geliyo wode, inchchirichchai oiqqido tammu asati haahuwan
eqqidaageeta be7iis. [13] Eti bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Godaa Yesuusaa, hai nuna
maararkkii!" yaagidosona.
[14] Yaagin Yesuusi eta be7idi, "Biidi, intte bollaa qeeseta bessite" yaagiis.
Yaagin biiddi, ogiyan inchchirichchaappe paxidosona. [15] Etappe issoi bau paxidoogaa
be7idi, ba qaalaa xoqqu oottidi, Xoossaa galatiiddi simmiis. [16] Qassi Yesuusa galatiiddi, a
tohuwan kunddiis. Bitanee Samaariyaa asa.
[17] Yesuusi zaaridi, "Inchchirichchaappe paxidaageeti tamma gidokkonaa? Yaatin uddu-
funati awan de7iyoonaa? [18] Ha hara dere bitaniyaappe harai Xoossaa galatanau simmidai
baawee?" yaagiis. [19] Yesuusi a, "Denddada ba; nena ne ammanoi pattiis" yaagiis.

Xoossaa Kawotettaa Yuussaa
(Maatiyoosa 24:23-28,37-41)

[20] Parisaaweti, "Xoossaa kawotettai aude yaanee?" yaagidi Yesuusa oichchidosona.

Oichchin Yesuusi, “Xoossaa kawotettai beettiya malaataara yeenna. [21] Qassi Xoossaa
kawotettai intte giddon de7iyo gishshau, ooninne a hageeho, hagan de7ees; woi hegan
de7ees geenna” yaagiis.
[22] Yesuusi erissiyo ashkkaratussi odiiddi, hagaadan yaagiis; “Asa Na7ai beettana gallas-
satuppe issuwaa intte amottana; shin be7ekketa. [23] Qassi eti inttena, ‘Hagan xeellite’ woi
‘Hegan xeellite’ yaagana. SHin eta kaallidi, etaara booppite. [24] Wolqqanttai wolqqammidi,
saluwan ha gaxaappe ya gaxaa gakkidi poo7issiyoogaadan, Asa Na7ai ba gallassi hegaadan
hanana. [25] SHin koiroora i daro waayiyaa ekkanaunne ha wodiyaa asan ixettanau bessees.
[26] “Ta yuussai, Asa Na7aa yuussai, Nohe wodiyan hanidoogaadan, hegaadankka hanana.
[27] Nohee markkabiyan gelido gallassai gakkanaashin, asai meesinne uyees, qassi attumaa-
sai machcheesinne maccaasai azinaa gelees; bashshiya haattai yiidi, asa ubbaa woriis.
[28] “Qassi Looxe wode hanidoogaadankka hegaadan hanana; eti moosona, uyoosona,
shammoosona, baizzoosona, kattaa zeroosona, keettaakka keexxoosona. [29] SHin Looxee
Sadoomappe kiyido gallassi, Xoossai saluwaappe tamaanne eexxiya shuchchaa bukissidi,
ubba asaa wurssiis.
[30] “Asa Na7ai qoncciyan beettiyo gallassi hegaadan hanana. [31] He gallassi keettaa hu-
uphiyan de7iyaagee ba son de7iya miishshaa ekkanau wodhdhoppo; hegaadan goshshan
de7iyaageekka guyye simmoppo. [32] Ane Looxe machcheebaa qoppite! [33] Ba shemppuwaa
ashshana koyiya ubbai bashshana; shin ba shemppuwaa bashshiya ubbai ashshana.
[34] Taani intteyyo odiyoogee aibee giikko, he gallassa qammi naa77u asati issi hiixan
zin77ana; etappe issuwaa efin, issoi attana. [35] Naa77u maccaasati issi sohuwan gaac-
ciyaageetuppe issinniyo efin, issinniyaa attana. [36] Naa77u asati gaden oottiyaageetuppe
issuwaa efaana; issoi attana” yaagiis.
[37] Erissiyo ashkkarati qassi a, “Godau, hegee awan hananee?” yaagidosona.
Yaagin Yesuusi, “Gauxai de7iyoosaa ankkoi shiiqana” yaagidi, etassi odiis.

18

Hiyyeesa Am77iyoonne Makkalanchcha Daannaa

[1] Erissiyo ashkkarati ubba gallassi salettennan woossana mala, Yesuusi etassi
leemisuwaa odiiddi, [2] “Issi kataman Xoossaassi yayyenna qassi asassikka yeellatenna issi
daannai de7ees. [3] He kataman issi am77e maccaasiyaa de7iyaara he daannaakko ya yaada,
‘Taaninne ta baarigaarai mootettiyo yohuwaa taassi pirdda’ yaagausu.
[4] “Daannai daro wodiyaasappe iyyo pirddennan ixxiis; shin ba wozanan qoppiiddi,
‘Taani Xoossaassi yayyennan woi asassi yeellatennan ixxikkonne, [5] ha am77e maccaasiyaa
tana waissiyo gishshau, qassi ubba wode ya yaada tana daafurssenna mala, iyyo pirddana’
giis” yaagiis.
[6] Qassikka Godai, “He makkala daannai giidoogaa siyite. [7] Yaatin bana maaddana mala,
gallassinne qammi baakko waassiya doorettida asaassi Xoossai pirddennee? I etassi
eesuwan zaarennee? [8] Taani inttessi odiyoogee aibee giikko, i eesuwan etassi pirddana;
shin Asa Na7ai yiyo wode, ha sa7an ammano demmanee?” yaagiis.

Otorettiya Parisaawiyaanne Bana Ziqqi Oottida Giiraa SHiishshiya Bitaniyaa

[9] Banttana xillo giidi, hara asa ubbaa kariyaageetussi Yesuusi issi leemisuwaa odiiddi,
hagaadan yaagiis; [10] “Naa77u asati Xoossaa woossanau Beeta Maqidasiyaa kiyidosona;
etappe issoi Parisaawe, issoi giiraa shiishshiyaagaa. [11] Parisaawee eqqidi, ba wozana giddon
woossiiddi, ‘Xoossau, taani hara asa ubbaadan, worddanchcha, uuzenne shaaramuxa woi
ha giiraa shiishshiyaagaa mala gidenna gishshau, nena galatais. [12] Saaminttan saaminttan
naa77utoo xoomais; taani demmiyo miishsha ubbaappe asirataa immais’ yaagiis.
[13] “SHin giiraa shiishshiyaagee haahuwan eqqidi, harai atto saluwaa xeellanaukka
dosibeenna. SHin, ‘Xoossau, taani nagaranchcha; tana maara’ yaagidi, ba tiraa bubbuxiis.
[14] “Taani inttessi odiyoogee aibee giikko, hagee Parisaawiyaappe xillidi, ba soo biis. Aissi
giikko, bana xoqqu oottiya urai kauyyana; shin bana kaushshiya urai xoqqu gaana” yaagiis.

Yesuusi Guutta Naata Anjjiis
(Maatiyoosa 19:13-15; Marqqoosa 10:13-16)

15 Yesuusi guutta naata bochchana mala, issi issi asai naata akko ehiis; shin erissiyo
ashkkarati hegaa be7idi, he asaa hanqqettidosona. 16 Yesuusi guutta naata baakko xeesidi,
"Guutta naati taakko yiyoogaa diggoppite; aissi giikko, Xoossaa kawotettai hageetu
malaassa. 17 Taani intteyyo tumaa gais; Xoossaa kawotettaa guutta na7adan ekkenna urai
ooninne he kawotettaa mulekka gelenna" yaagiis.

Dure Bitaniyaa Oishaa
(Maatiyoosa 19:16-30; Marqqoosa 10:17-31)

18 Yihudaa biittaa haariyaageetuppe issoi, "Lo77o tamaarissiyaagoo, taani merinaa
de7uwaa laattanau ai oottoo?" yaagidi Yesuusa oichchiis.
19 Yesuusi zaaridi, "Tana aissi lo77o gai? Xoossaa xalaalaappe attin, hara lo77oi
ooninne baawa; 20 Xoossaa azazuwaa, 'SHaaramuxoppa; woroppa; wuuqqoppa; word-
duwaa markkattoppa; ne aawaanne ne aayyiyo bonchcha' yaagiyaagaa eraasa" yaagiis.
21 Bitanee, "Taani hegaa ubbaa naatettaasappe doommada ha77i gakkanaassikka naa-
gais" yaagiis.
22 Yesuusi hegaa siyidi bitaniyaa, "Ha77ikka neeyyo issibai paccees; neeyyo de7iyaabaa
ubbaa baizzada he miishshaa hiyyeesau gisha; neeni saluwan duretana; yaatada yaada
tana kaalla" yaagiis. 23 SHin bitanee hegaa siyido wode, i daro dure gidiyo gishshau
qarettiis.
24 Bitanee daro qarettidoogaa Yesuusi be7idi, "Dure asi Xoossaa kawotettaa gelanaagee
waani metanddeeshsha! 25 Dure asi Xoossaa kawotettaa gelanaagaappe gaameelai marp-
piyaa xoo7iyaara aadhdhanaagee matattees" yaagiis.
26 Hegaa siyidaageeti, "Yaatin attanau danddayiyai oonee?" yaagidosona.
27 SHin Yesuusi zaaridi, "Asau danddayettennabai Xoossau danddayettees" yaagiis.
28 PHeexiroosi Yesuusa, "Be7a; nuuni nuussi de7iya ubbabaa aggi bayidi, nena kaallida"
yaagiis.
29-30 Yesuusi, "Taani inttessi tumaa gais; Xoossaa kawotettaa gishshau giiddi, keettaa woi
aawaanne aayyiyo, woi ishantta, woi machchiyo, woi naata aggida asi ooninne ha77i baassi
de7iyaagaappe daruwaa ekkana; qassi sinttappe yaana wodiyankka merinaa de7uwaa
ekkana" yaagiis.

Yesuusi Ba Haiquwaabaa Heezzanttuwaa Yootiis
(Maatiyoosa 20:17-19; Marqqoosa 10:32-34)

31 Yesuusi tammanne naa77u erissiyo ashkkarata banaara efiiddi eta, "Nuuni ha77i
Yerusalaame kiyeettees; hananabaa yootiyaageeti xaafido tabai, Asa Na7aabai, ubbai
polettana. 32 Aissi giikko, eti tana Aihuda gidenna asaassi aattidi immana; ta bolli
qilliiccana; cuchchana; qassi tana waissana; 33 eti tana lissuwan garafananne worana; shin
taani heezzantto gallassi haiquwaappe denddana" yaagiis.
34 SHin erissiyo ashkkaratussi i yootidobaappe aibinne gelibeenna; i yootidobai etappe
geemmin, eranau danddayibookkona.

Yesuusi Yarkkon Issi Qooqiyaa Pattiis
(Maatiyoosa 20:29-34; Marqqoosa 10:46-52)

35 Yesuusi Yarkko gakkana matidaashin, issi qooqe bitanee woossiiddi, ogiyaa doonan
uttiis. 36 Uttidaagee daro asai aadhdhiyoogaa siyidi, "Hegee aibee?" yaagidi oichchiis.
37 Asai, "Naazireeta Yesuusi aadhdhees" yaagidi ayyo yootiis.
38 Yootin ba qaalaa xoqqu oottidi, "Daawita na7au, Yesuusaa, tana maararkkii!" yaagiis.
39 Sinttan de7iyaageeti a, "Haizza!" giidi hanqqettidosona; shin i ba qaalaa kasee-
gaappekka keehi xoqqu oottidi, "Daawita na7au, tana maararkkii!" yaagiis.
40-41 Yesuusi eqqidi, he qooqe bitaniyaa baakko ehaana mala azaziis. Qooqee akko yiidi
gakkana matishin, "Taani neeyyo ai oottanau koyai?" yaagidi a oichchiis.
Oichchin qooqee, "Ta Godau, taani xeellanaagaa koyais" yaagiis.

42 Yaagin Yesuusi a, “Xeella; nena ne ammanoi pattiis” yaagiis. 43 Sohuwaarakka a aifee
xeelli aggin, Xoossaa galatiiddi, Yesuusa kaalli bayiis.
Asa ubbai hegaa be7idi, Xoossaa galatiis.

19

Yesuusanne Zakkiyoosa

1 Yesuusi Yarkko giyo katamaara aadhdhees. 2 Hegan Zakkiyoosa giyo giiraa shi-
ishshiyaageetu alaafee de7ees; i dure asa. 3 Zakkiyoosi Yesuusi oonakko be7anau koyiis;
shin i qantta gidido gishshaunne asai daro gidido gishshau, be7anau danddayibeenna.
4 Yesuusi hegaara aadhdhiyo gishshau, asaappe sinttau woxxidi, Yesuusa be7anau issi ettaa
xeeraa kiyiis.
5 Yesuusi he sohuwaa gakkiiddi, pude xeellidi, “Zakkiyoosaa, taani hachchi ne son
pe7anau bessiyo gishshau, eesuwan wodhdha” yaagiis.
6 Zakkiyoosi eesuwan ettaappe wodhdhidi, ufaissan Yesuusa mokkiis. 7 Hegaa be7ida asai
ubbai, “Hagee nagaranchchaa son imatettanau geliis” yaagidi zuuzummiis.
8 SHin Zakkiyoosi eqqidi Godaa, “Ta Godau, taani taassi de7iya ubbabaappe baggaa hiyy-
eesau immana; qassi ooppenne wordduwan ekkidobaa gidikko, i bashshido mehiyaassi
oiddu kushiyaa ayyo zaarana” yaagiis.
9 Yesuusi Zakkiyoosassi yootiiddi, “Neenikka Abrahaama zeretta gidiyo gishshau, atotet-
tai hachchi ha keettaa yiis. 10 Aissi giikko, taani, Asa Na7ai, bayidaagaa koyanaunne
ashshanau yaas” yaagiis.

Tammu Ashkkaratu Leemisuwaa
(Maatiyoosa 25:14-30)

11 Asai hegaa siyiyo wode, Yesuusi Yerusalaame matido gishshaunne etassi Xoossaa
kawotettai beettana matidobaa milatido gishshau, etassi leemisuwaa yootiis. 12 Hegaa
gishshau, hagaadan yaagiis; “Issi gita asi baassi kawotettaa ekkidi yaanau, haaho dere biis.
13 Ba ashkkaratuppe tammata xeesidi, ‘Taani yaanaashin, hagan zal77ite’ yaagidi, tammu
paunddiyaa etassi immiis.
14 “SHin a biittaa asai a ixxidi, ‘Hagee nu bolli kawotanau koyokko’ yaagiiddi, asaa a
geeduwaa kiittiis.
15 “He gita asi kawotettaa ekkidi simmiis. Simmidi ba miishshaa immido ashkkarati
zal77idi, huuphiyan huuphiyan woqqaa worissidaakko eranau, eta baakko xeegissiis.
16 “Xeegettida ashkkaratuppe koiroogee yiidi, ‘Ta godau, ne miishshai tammu paundde
wodhdhiis’ yaagiis.
17 “A godai a, ‘Hayyanaashsho! Neeni lo77o ashkkara; neeni ha qii guuttaban ammanet-
tidaagaa gidido gishshau, taani nena tammu katamatuyyo alaafe oottana’ yaagiis.
18 “Naa77anttoi yiidi, ‘Ta godau, ne miishshai ichchashu paundde wodhdhiis’ yaagiis.
19 “A godai a, ‘Neenikka ichchashu katamatuyyo alaafe gida’ yaagiis.
20 “Heezzanttoi yiidi, ‘Taani curqqan xaaxada naaga wottido ne paunddiyo hanno be7a.
21 Aissi giikko, neeni meqetti bainna asa gidiyo gishshau, neessi yayyaas. Neeni nebaa
gidennabaa ekkaasa; zerabeennabaakka cakkaasa’ yaagiis.
22 “Yaagin, ‘Neeni iita ashkkara; ne doonai haasayidoban nena taani pirddana. Taani
tabaa gidennabaa ekkiyaagaa, qassi zerabeennabaa cakkiya meqetti bainna asa gidiyoogaa
eradasa. 23 Yaatin ta miishshaa aissi dichchau immabeikkii? Taani simmiyo wode ta
miishshaa woriyaara ekkanaagaa shin attiis’ yaagiis.
24 “He sohuwan eqqida asata, ‘He paunddiyaa appe wotti ekkidi, tammu paunddee
de7iyoogaayyo immite’ yaagiis.
25 “Yaagin, ‘Godau, ayyo tammu paunddee de7ees’ yaagidosona.
26 “ ‘Taani intteyyo odais; de7iyo ubbau harai gujettana; shin bainnaagaappe harai
atto, he de7iyaageekka appe ekettiichchana. 27 SHin ha bantta bolli taani kawotana mala
dosibeenna ta morkketa haa ehiidi, ta sinttan goora7ite’ giis” yaagiis.

Yesuusi Gita Bonchchuwan Yerusalaame Geliis
(Maatiyoosa 21:1-11; Marqqoosa 11:1-11; Yohaannisa 12:12-19)

28 Yesuusi hagaadan yaagidi haasayidoogaappe guyyiyan, etappe sinttatidi, Yerusalaame
biis. 29 Yesuusi Dabira Zaite giyo deriyaa lanqqiyan de7iya Beetafaaganne Biitaaniyaa giyo
katamata matido wode, erissiyo ashkkaratuppe naa77aa kiittidi, 30 "Intteppe sinttan de7iya
qeeri katamaa biite; biidi yaa gelosaara biron ooninne mulekka toggibeenna qashuwan
de7iya hare maraa intte demmana; a birshshidi, haa ekki yiite. 31 Ooninne inttena, 'Hegaa
aissi birshsheetii?' yaagidi oichchikko, 'Godai hagaa koyees' yaagite" yaagiis.
32 Kiitettidaageeti biidi, Yesuusi banttassi odidoogaadan demmidosona. 33 Eti hare maraa
birshshishin, a godati, "Hare maraa aissi birshsheetii?" yaagidosona.
34 Yaagin eti, "Godai hagaa koyees" yaagidi, 35 hare maraa Yesuusakko ehiidi, bantta
maayuwaa a zokkuwan hiixxidi, Yesuusa togissidosona. 36 Yesuusi toggidi biishin, bantta
maayuwaa i biyo ogiyan hiixxidosona.
37 I Dabira Zaite Deriyaa dugettaa wodhdhana matishin, a kaalliya ubbai Xoossai oottido
malaata ubbaa be7ido gishshau ufaittidi, Xoossaa galatanau bantta qaalaa xoqqu oottidi,
38 "Godaa sunttan yiya kawoi
anjjettidaagaa;
saluwan sarotettai gido.
Qassi salo ubbaappe bolla saluwan
de7iya Xoossai bonchchetto"
yaagidosona.
39 Asaa giddoppe issi issi Parisaaweti Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, ne erissiyo ashkkarata
haizzite giikkii?" yaagiis.
40 Yesuusi zaaridi, "Taani intteyyo odais; hageeti co77u giikko, shuchchaikka waassana"
yaagiis.
41 Katamaa gakkanau i matidi, katamaa be7ido wode qarettidi yeekkiiddi, 42 hagaadan
yaagiis; "Sarotettai yiyo ogiyaa hachchi nenakkonne erarkkiishsha! SHin ha77i hegee ne
aifiyaappe geemmiis. 43 Aissi giikko, ne bolli yaana wodee de7ees; he wode ne morkketi
urqqaa nukkidi, godaa essana. He godan nena yuushshi aattidi diridi, ubba baggaara
neeyyo ogiyaa gorddana. 44 Nenanne ne dirssaa giddon de7iya ne asaa mentterettana.
Xoossai nena be7anau yiido wodiyaa neeni akeekabeenna gishshau, ne morkketi shuchcha
ubbaa issuwaa issuwaa bollaappe denttidi laalana" yaagiis.

Yesuusi Beeta Maqidasiyan Zal77iyaageeta Yedettiis
(Maatiyoosa 21:12-17; Marqqoosa 11:15-19; Yohaannisa 2:13-22)

45-46 Yesuusi Beeta Maqidasiyaa gelidi, hegan zal77iyaageeta, "Xoossaa maxaafan, 'Ta
keettai Xoossaa woossiyo keetta gidana' geetettidi xaafetti uttiis; shin intte a panggati
qosettiyo gonggolo kessideta" yaagidi eta yedetaa doommiis.
47 Yesuusi ubba gallassi Beeta Maqidasiyan tamaarissees. Qeese halaqati, higgiyaa
tamaarissiyaageetinne gita asai a xaissanau koyoosona. 48 SHin asai ubbai a haasayaappe
issoi attennan ezggi uttido gishshau, a woriyo ogee etau xayiis.

20

Yesuusa Maataa Bolli Denddida Oishaa
(Maatiyoosa 21:23-27; Marqqoosa 11:27-33)

1 Issi gallassi Yesuusi asaa tamaarissiiddinne wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi
Beeta Maqidasiyan de7ishin, qeese halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti cimatuura
issippe akko yiidi a, 2 "Neeni hagaa oottanau neeyyo ai alaafetetti de7ii? Woi neeyyo ha
alaafetettaa immidai oonee? Ane nuussi oda" yaagidosona.
3 Yesuusi zaaridi, "Taani qassi inttena issibaa oichchais; taassi odite; 4 Yohaannisi
xammaqiyo alaafetettaa ekkidoi Xoossaappeeyye woi asappee?" yaagiis.
5 Eti bantta giddon palamaa doommidi, "Nuuni woiganee? 'Xoossaappe yiis' yaagikko,
i nuna, 'Yaatin Yohaannisi yootidoogaa aissi ammanibeekketii?' yaagana. 6 SHin nuuni,

‘Asappe yiis’ yaagikko, ha asai ubbai Yohaannisi hananabaa yootiyaagaa gididoogaa eri uttido gishshau, nuna shuchchan caddana” yaagidosona.
7 Hegaa gishshau eti, “He alaafetettaa i awappe ekkidaakkonne nuuni erokko” yaagidosona.
8 Yesuusi, “Taanikka hagaa ai alaafetettan oottiyaakko, intteyyo odikke” yaagiis.

Woiniyaa Turaa Gidduwaa Oottiya Goshshanchchata
(Maatiyoosa 21:33-46; Marqqoosa 12:1-12)

9 Yaagidi asaassi ha leemisuwaa yootiis; “Asa issoi woiniyaa turaanne tokkido sohuwaa kottau immidi, haaho dere biidi, daro gam77iis. 10 Woiniyaa aifiyaa maxiyo wodee gakkin, woiniyaa aifiyaappe bana gakkiyaagaa ekkidi yaana mala, issi ashkkaraa ba kottaawatukko kiittiis; shin kottaawati a ashkkaraa wadhdhidi, kushe mela yedettidosona. 11 Qassi hara ashkkaraa etakko kiittiis. Eti akka wadhdhidi kaushshidi, kushe mela yeddidosona. 12 Qassi heezzantto ashkkaraa kiittiis. Kiittidoogaa masunxxissidi, woiniyaa turaa giddoppe gaxi kessi olidosona.
13 “Woiniyaa turaa godai, ‘Yaatin taani waatoo? Taani siiqiyo ta na7aa kiittana; eti a bonchchanaakkonne ooni erii’ yaagidi qoppiis.
14 “SHin kottaawati a be7idi, bantta giddon haasayiiddi, ‘Hagaa laattanaagee a; gadiyaa nuuni laattanau a woroos’ yaagidosona. 15 Na7aa woiniyaa turaa giddoppe gaxaa kessidi woridosona.
“Simmi woiniyaa turaa godai eta waatanee? 16 Yiidi, he kottaa oottiyaageeta wori wurssidi, woiniyaa turaa kottaa oottiya hara asau immana” yaagiis.
Asai hegaa siyidi, “Hegee hanoppo” yaagiis.
17 Yesuusi etakko xeellidi, “Yaatin,
‘Gimbbiyaageeti karidi ixxido shuchchai
godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya shuchcha gidiis’
geetettidi maxaafan xaafettidaagee hegee aibee? 18 He shuchchaa bolli kunddiya ubbai meqerettana; shin he shuchchai asa bolli kunddikko, he kunddido uraa gaaccana” yaagiis.

Giiraa Giironii Aggonii Giya Oishaa
(Maatiyoosa 22:15-22; Marqqoosa 12:13-17)

19 Higgiyaa tamaarissiyaageetinne qeese halaqati Yesuusi ha leemisuwaa bantta bolli odidoogaa erido gishshau, he wode a oiqqanau koyidosona; shin asaassi yayyidosona.
20 Hegaassi injjetiya wodiyaa naagidi, Yesuusa haasayissiiddi, a doonaappe balabaa demmidi, a oiqqinne deriyaa haariyaagaa wolqqaassinne a alaafetettaassi aattidi immana mala, xillo milatiiddi xillo gidenna kafota akko yeddidosona. 21 He kafoti Yesuusa, “Tamaarissiyaagoo, neeni haasayiyoogeenne tamaarissiyoogee likke gidiyoogaa nuuni eroos; neeni Xoossaa ogiyaa tumatettan tamaarissiyoogaappe attin, asa shaakkennaagaa eroos. 22 Nuuni Roome biittaa Kawuwaa Qeesaarayyo giiraa giiriyoogee wogeeyye woga gidennee?” yaagidi oichchidosona.
23 SHin Yesuusi eti cimmiyo cimuwaa eridi, “Tana aissi paacceetii? 24 Issi santtimiyaa tana bessite; ha santtimiyaa bolli de7iya merainne sunttai oogee?” yaagidi eta oichchiis.
Oichchin, eti zaaridi, “Roome biittaa Kawuwaa Qeesaaraagaa” yaagidosona.
25 Yesuusi eta, “Yaatikko Qeesaaraagaa Qeesaarassi, Xoossaagaa Xoossaassi immite” yaagiis.
26 Asaa sinttan a haasayan a oiqqiyoobaa demmanau danddayibookkona; hegaa gishshau, i zaarido zaaruwan garamettidi, co77u giidosona.

Haiquwaappe Denddiyoobaa Oichchido Oishaa
(Maatiyoosa 22:23-33; Marqqoosa 12:18-27)

27 Haiqqida asi denddenna giya Saaduqaawetuppe issi issi asati Yesuusakko yiidi, 28 hagaadan yaagidi, a oichchidosona; “Tamaarissiyaagoo, Muusee nuuyyo higgiyaa xaafiiddi, ‘Machcho ekkida asi na7a yelennan haiqqikko, he haiqqidaagaa ishai a machchiyo aissidi, ba ishaayyo na7a yelanau bessees’ yaagiyaagaa xaafiis. 29 Issi wode laappun

ishantti de7iyaageetuppe bairai machchiyo ekkidi, na7a yelennan haiqqiis. [30] Haiqqin
naa77anttoi o aissiis; [31] qassi heezzanttoikka o aissiis; hegaadan laappunatikka na7a
yelennan haiqqidosona. [32] Hegaappe guyyiyan, qassi he maccaasiyaa haiqqaasu. [33] Yaatin
haiqqida asai haiquwaappe denddiyo gallassi, a etappe augaayyo machcho gidanee? Aissi
giikko, laappunatikka o ekkidosona" yaagidosona.
[34] Yesuusi zaaridi, etassi hagaadan yaagiis; "Ha wodiyaa asai machchiyo ekkees;
maccaageeti azinaa geloosona. [35] SHin haiquwaappe denddidi, sinttappe yiya wodiyan
de7anau bessiya attumaasainne maccaasai ekkennanne gelenna. [36] Aissi giikko, eti
kiitanchchatu mala gidiyo gishshau, naa77anttuwaa haiqqanau danddayokkona. Qassi
eti haiquwaappe denddido gishshau, Xoossaa naata. [37] SHin haiqqida asai denddan-
abaa Muusee geeshshidi erissiis. Xaragettiya buuraabaa odiya sohuwankka Godaabaa
i yootiiddi, 'Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa' yaagiis. [38] Ubbai
ayyo merinau de7iyaageeta gidido gishshau, Xoossai merinau de7iyaageetu Xoossaa
gidiyoogaappe attin, haiqqidaageetu Xoossaa gidenna" yaagiis.
[39] Higgiyaa tamaarissiyaageetuppe issoi issoi Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, neeni gi-
idoogee lo77o" yaagiis. [40] Aissi giikko, naa77anttuwaa issibaakka a oichchanau xali-
bookkona.

Yesuusi Oonee Giya Oishaa
(Maatiyoosa 22:41-46; Marqqoosa 12:35-37)

[41] Yesuusi qassi eta yaagiis; "Eti woigidi Kiristtoosa Daawita na7a giyoonaa? [42-43] Aissi
giikko, Daawiti Mazamure Maxaafan,
'Godai ta Godaa; "Taani ne morkketa
neeni yedhdha eqqiyoobaa oottana gakkanaassi,
hagan taappe ushachcha baggaara utta" giis'
yaagiis.
[44] "Daawiti Kiristtoosa, 'Godaa' giidi xeesikko, yaatin Kiristtoosi waanidi, Daawita na7a
gidii?" yaagiis.

Yesuusi, "Muuse Higgiyaa Tamaarissiyaageetuppe Naagettite" yaagiis
(Maatiyoosa 23:1-36; Marqqoosa 12:38-40)

[45] Yesuusi ba erissiyo ashkkarata asai ubbai siyishin, [46-47] "Higgiyaa tamaarissiyaagee-
tuppe naagettite; eti adussa maayuwaa maayidi yuuyiyoogaanne giyaa sohuwankka asai
eta bonchchidi sarotiyoogaanne dosoosona; Aihuda woosa keettan daro lo77iya oidiyaa
dosoosona; asi banttana imattiyoosankka bonchcho sohuwaa dosoosona. Eti am77etu
keettaa bonqqidi, banttau lo77o milatanau Xoossaa woosaa adussoosona; eti ubbaappe
aadhdhiya pirddaa ekkana" yaagiis.

21

Am77ee Muxuwaataa
(Marqqoosa 12:41-44)

[1] Yesuusi ubbasaa xeelliiddi, dure asai ba miishshaa Beeta Maqidasiyan muxuwaataa
yeggiyo saaxiniyan yeggiyoogaa be7iis. [2] Issi daro hiyyeesa am77iyaa naa77u bakkannaa
hegan yeggiyoogaa be7idi, [3] "Taani intteyyo tumaa gais; ha hiyyeesa am77iyaa ubbaappe
darissada yeggaasu. [4] Aissi giikko, hageeti ubbai bantta palahida miishshaappe yeggi-
dosona; shin a ba pacaappe bau de7iya aquwaa muleera imma aggaasu" yaagiis.

Beeta Maqidasee Qolettanaagaa Yesuusi Kasetidi Yootiis
(Maatiyoosa 24:1-2; Marqqoosa 13:1-2)

[5] Etappe issoi issoi Beeta Maqidasee lo77o shuchchaaninne Xoossaassi imettidaban
lo77idaagaa haasayishin Yesuusi, [6] "Ha intte be7iyo ubbai issi shuchchi attennan, ubbai
qolettana wodee yaana" yaagiis.
[7] Yesuusi erissiyo ashkkarati, "Tamaarissiyaagoo, yaatin, hegee aude hananee? Hegee
hanana wodiyaa erissiya malaatai aiba gidanee?" yaagidi a oichchidosona.

Yesuusi Meto Wodeenne Ufaissa Wodee Yaanaagaa Yootiis
(Maatiyoosa 24:3-14; Marqqoosa 13:3-13)

8 Yesuusi, “Baloppite; naagettite; aissi giikko, daro asati ta sunttan, ‘Taani Kiristtoosa;
wodee matattiis’ yaagiiddi, yaana. Eta kaallidi booppite. 9 Olanne ooshsha siyiyo wode
dagammoppite; aissi giikko, hegaa mala yohoi koiroora hanana bessees; shin hegee
wurssettai gakkana matiis giyoogaa gidenna” yaagiis.
10 He wode Yesuusi haasayiiddi, “Deree deriyaa bolli, kawotettai kawotettaa bolli
denddana. 11 Biittai wolqqappe qaaxxiyoogee, daro sohuwan koshai, wurssiya harggee
yaana. Yashissiyaabainne gita malaatai saluwaappe yaana.
12 “SHin ha ubbai hananaappe kase, eti inttena oiqqananne waissana; ta sunttaa
gishshau, inttena Aihuda woosa keettaa asatuyyo aattidi immananne; qasho keettankka
qashissana. Qassi inttena kawuwaa sinttinne deriyaa haariyaagaa sintti efaana. 13 Hegee
inttessi ta gishshau, eta sinttan markkattanau lo77o wode gidana. 14 Hegaa gishshau,
issibaa intte wozanan oiqqite; hegee aibee giikko, intte waatidi zaaruwaa immanaakko,
koiroora hirggoppite giyoogaa. 15 Aissi giikko, intte morkketuppe ooninne inttenaara
eqettanaunne palamettanau danddayenna haasayaa minotettaanne aadhdhida eratet-
taa taani inttessi immana. 16 Harai atto inttena yelidaageetikka, ishantti, dabboti,
laggetikka, inttena aattidi immana. Intteppekka issuwaa issuwaa eti worana. 17 Ta sunttaa
gishshau, inttena ubbai ixxana; shin 18 intte huuphiyaa binnaanaappe issoinne xayenna.
19 Danddayan intte intte shemppuwaa ashshana.

Yesuusi Yerusalaame Bashshaabaa Yootiis
(Maatiyoosa 24:15-21; Marqqoosa 13:14-19)

20 “SHin wotaaddaran Yerusalaamee diretti uttidaashin intte be7iyo wode, Yerusalaame
xayoi matattidoogaa erana. 21 He wode Yihudan de7iyaageeti deriyaakko baqatona;
katama giddon de7iyaageeti katamaappe kiyona; gaxa biittan de7iyaageeti katamaa
geloppona. 22 Aissi giikko, Xoossaa maxaafatun xaafettidaagee ubbai polettanau, Xoossai
halo kessiyo wodee hagaa. 23 He wode shahaara maccaasatuyyoonne xanttiya maccaasat-
uyyo aayye7ana; aissi giikko, sa7aa bollan gita metoi yaana. Ha asaa bollankka iita hanqqoi
yaana. 24 Eti qara bisuwan qanxxettidi haiqqana; eti dere ubban omoodettana; Aihuda
gidenna asai bantta wode polettana gakkanaashin, Yerusalaame katamaa yedhdhana.

Kiristtoosa Naa77antto Yuussaa
(Maatiyoosa 24:29-31; Marqqoosa 13:24-27)

25 “Awa aifiyaaninne aginan xoolinttiyan malaatai beettana; sa7an de7iya issi issi dere
asai abbainne beetai guummiyoogaa siyidi, hananabai etassi erettennan ixxin metootana.
26 Asai sa7aa bolli yaanabaa ubbaa naagiiddi, yashshan daafurana; aissi giikko, saluwan
de7iya wolqqati qaaxxana. 27 He wode taani, Asa Na7ai, wolqqaaranne gita bonchchuwaara
shaara giddoora yiishin, eti be7ana. 28 Hegee hananau doommiyo wode, intte wozettiyo
wodee matiyo gishshau, xoqqu giidi, pude xeellite” yaagiis.

Balasiyaa Giyo Mittaa Leemisuwaa
(Maatiyoosa 24:32-35; Marqqoosa 13:28-31)

29 Yesuusi etassi hagaadan yaagidi, leemisuwaa yootiis; “Balasiyo giyo mittiyoonne
hara mitta ubbaa akeekite. 30 Eta haittai aacaa doommiyoogaa intte be7iyo wode, bonee
matattidoogaa intte ereeta. 31 Hegaadankka intte hegee haniyoogaa be7iyo wode, Xoossaa
kawotettai gakkana matattidoogaa erana.
32 “Taani intteyyo tumaa odais; ha ubbabai hanana gakkanaashin, ha wodiyaa asai
haiqqiichchenna. 33 Saloinne sa7ai aadhdhana; shin ta qaalai mulekka aadhdhenna.

Minnidi Naagiyoogaa

34 “SHin muussan, ushshan, mattooninne aqossi hirggiyooban intte wozanai balenna
mala, qassi intte qoppennan he gallassai intte bolli yeennaadan, inttena naagite. 35 Aissi
giikko, he gallassai sa7a ubban de7iya asa ubbaa piriyaadan oiqqana. 36 Simmi intte he

yaanabaa ubbaappe attanaunne ta sinttan Asa Na7aa sinttan, eqqanau danddayana mala,
ubba wode Xoossaa woosan minnite" yaagiis.
37 Yesuusi gallassi gallassi Beeta Maqidasiyan tamaarissees; shin qammi qammi Dabira
Zaite Deriyaa kiyidi aqees. 38 Asa ubbai i tamaarissiyoogaa siyanau guuraara akko Beeta
Maqidasiyaa yees.

22

Kiristtoosa Bolli Maqettidosona
(Maatiyoosa 26:1-5; Marqqoosa 14:1-2; Yohaannisa 11:45-53)

1 Oittaa miyo Paasikaa Baalaa gallassaa bonchchiyo wodee gakkana matiis. 2 Qeese
halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti asaassi yayyiyo gishshau, Yesuusa woriyo ogiyaa
koyoosona.

Yihudai Yesuusa Aattidi Immanau Zoretaa Maayiis
(Maatiyoosa 26:14-16; Marqqoosa 14:10-11)

3 Hegaappe guyyiyan, Seexaanai tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issuwan,
Asqqoroota giyo Yihudan gelin, 4 Yihudai biidi, qeese halaqatuuranne Beeta Maqi-
dasiyaa wotaaddarata azaziyaageetuura, "Yesuusa waata aattada immoo" giidi haasayiis.
5 Haasayin eti ufaittidi, Yihudaa, "Nuuni neessi miishsha immana" yaagidi odidosona. 6 I
ero yaagidi, asi bainnasan etassi Yesuusa aattidi immanau injjetiya wodiyaa wochchees.

Yesuusi Aihudatu Paasikaa Maanau Giigettiis
(Maatiyoosa 26:17-25; Marqqoosa 14:12-21; Yohaannisa 13:21-30)

7 Oittaa miyo gallassaa bonchchiyo wodee gakkiis. He gallassan Paasikaassi anqqara
dorssa shukkanau bessees. 8 Yesuusi PHeexiroosanne Yohaannisa, "Nuuni Paasikaa Baalaa
bonchchiyo gallassan maana qumaa biidi giigissite" yaagidi kiittiis.
9 Kiittin, "Nuuni awan giigissanee?" yaagidi a oichchidosona.
10 Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Siyite; katamaa intte gelanau biishin, otuwan
haattaa tookkida issi bitanee inttenaara gaittana. A kaallidi, i geliyo keettaa gelite.
11 Gelidi keettaawaa, 'Tamaarissiyaagee nena, "Taani ta erissiyo ashkkaratuura Paasikaa
Baalaa bonchchiyo gallassan qumaa maanau imatta kifilee awaanee?" yaagees' yaagite.
12 Keettaawai inttena pooqiyaa bollan de7iya makettida aaho kifiliyaa bessana. Hegan
qumaa giigissite" yaagiis.
13 Eti biidi, Yesuusi banttau yootidoogaadan demmidi, yaani Paasikaa Baalaa bonchchiyo
gallassi maana qumaa giigissidosona.

Qurbbaaniyaa (Godaa Kahuwaa) Ekkiyo Wogaa
(Maatiyoosa 26:26-30; Marqqoosa 14:22-26; Koiro Qoronttoosa 11:23-25)

14 Qumaa miyo wodee gakkin, Yesuusi ba kiittido tammanne naa77atuura issippe
maanau uttiis. 15 Uttidi yaagiis; "Taani waayettanaappe kasetada, inttenaara ha Paasikaa
Baalaa bonchchiyo gallassan miyo qumaa maanau daro amottaas. 16 Aissi giikko, taani
inttessi odais; hegee Xoossaa kawotettan polettana gakkanaashin, taani naa77anttuwaa
hegaa miikke" yaagiis.
17 Yaagidi Yesuusi burccukkuwaa ekkidi, Xoossaa galatidi, "Heite; hagaa burccukkuwan
de7iyaagaa shaakkidi uyite. 18 Aissi giikko, taani inttessi odais; Xoossaa kawotettai yaana
gakkanaashin, hachchippe doommada woiniyaa eessaa uyikke" yaagiis.
19 Qassi oittaa ekkidi, Xoossaa galatiis; he oittaa menttidi, etassi immidi, "Hagee intteyyo
imettida ta ashuwaa; hagan tana hassayite" yaagiis. 20 Kahuwaa mirggidoogaappe guyye
baggan, kaseegaadan burccukkuwaa etassi immidi, hagaadan yaagiis; "Hagee inttessi
gukkiya ta suuttan maacettida ooratta maachchaa.
21 "SHin be7ite; tana aattidi immana bitanee tanaara masoofiyan issippe mees. 22 Aissi
giikko, taani Asa Na7ai, Xoossai ba qofaa qachchidoogaadan bais; shin tana aattidi immana
uraassi aayye7ana" yaagiis.
23 Bantta giddoppe hegaadan oottanau ooni qoppidaakko, issoi issuwaa oichchidosona.

Ubbaappe Aadhdhiyai Oonee? Giyo Oishaa

24 Qassi bantta ubbaappe ooni gitakko bantta giddon palamettidosona. 25 Palamettin
Yesuusi eta yaagiis; “Ha sa7an de7iya kawoti bantta asaa godatoosona. Eta haariyaageeti
kehiyaageeta geetettoosona. 26 SHin intteppe gitatiyaagee intte ubbaappe guuxxiyaa-
gaa mala gidanaappe attin, intte hegaadan hanoppite; inttena haariyaagee inttessi
ashkkaradan hano. 27 Qumaa maanau uttiyaagee giteeyye qumaa sinttau aattiyaagee
gitee? Qumaa maanau uttidaagee gita gidennee? SHin taani intte giddon qumaa sinttau
aattiya ashkkara mala.
28 “Qassi taani paacettiyo wode tana yeggibeennaageeta. 29-30 Ta kawotettan taani qumaa
miyo sohuwan intte maana malanne, uyana mala, qassi tammanne naa77u Israa7eela
zaretu bolli pirddiiddi, araatatun uttana mala, ta Aawai tana sunttidoogaadan, taani
inttena sunttais” yaagiis.

PHeexiroosi Kaddanaagaa Yesuusi Kasetidi Yootiis
(Maatiyoosa 26:31-35; Marqqoosa 14:27-31; Yohaannisa 13:36-38)

31 Godai, “Simoonaa, Simoonaa, akeeka; asai gisttiyaa harqqiyoogaadan, Seexaanai
inttena harqqanau Xoossaa woossin, Xoossai ero giis. 32 SHin taani ne ammanoi bayenna
mala, neessi Xoossaa woossaas; neeni taakko simmiyo wode, ne ishantta minttetta”
yaagiis.
33 Simooni, “Godau, taani nenaara qasho keettaa baanau, qassi nenaara haiqqanaukka
giigaas” yaagiis.
34 SHin Yesuusi, “PHeexiroosaa, taani neeyyo odais; hachchi qammi, kuttoi waas-
sanaappe kase, neeni tana eriyoogaa heezzutoo kaddana” yaagiis.
35 Yesuusi ba erissiyo ashkkaratussi, “Korjjoi woi qarcciiti woi caammi bainnan taani
inttena kiittido wode, inttessi paccidabi de7ii?” yaagiis.
Yaagin eti, “Aibinne baawa” yaagidosona.
36 Yesuusi eta, “SHin ha77i korjjoi woi qarcciiti de7iyoi ooninne ekki efo. Bisoi bainna
urai ooninne ba maayuwaa baizzidikka issi biso shammo. 37 Aissi giikko, taani inttessi
odais; Xoossaa maxaafan xaafettida tabai polettiyo gishshau, ‘Hagee mooranchchatuura
paidettiis’ geetettidi xaafettidaagee tanan polettanau bessees” yaagiis.
38 Erissiyo ashkkarati, “Godau, hagan naa77u bisoti de7oosona” yaagin Yesuusi, “Hegee
gidana” yaagiis.

Yesuusi Dabira Zaite Deriyan Woossiis
(Maatiyoosa 26:36-40; Marqqoosa 14:32-42)

39 Yesuusi katamaappe kiyidi, haroodeegaadan Dabira Zaite Deriyaa kiyiis. Qassi erissiyo
ashkkaratikka a kaallidosona. 40 He sohuwaa gakkidi, “Paaciyan intte gelennan attana
mala, Xoossaa woossite” yaagiis. 41 SHuchchaa olin gakkiyo sohuwaa keenaa etappe haakki
biidi gulbbatidi 42 Xoossaa, “Ta Aawau, neeni koyiyoobaa gidikko, ha burccukkuwaa taappe
digga; shin neeni koyiyoobai hanoppe attin, taani koyiyoobai hanoppo” yaagidi woossiis.
43 Saluwaappe yiidi minttettiya kiitanchchai ayyo beettiis. 44 Ba wozanaa giddon mishettidi,
daro minttidi woossees. I cawattiyo cawai sa7an xokkiya suutta milatees.
45 Woosaappe denddidi, ba erissiyo ashkkaratukko guyye biis. Biidi eti daro qarettido
gishshau, daafuridi xiskkidaageeta demmidi, 46 “Aissi xiskkeetii? Paaciyan gelennan attana
mala, denddidi Xoossaa woossite” yaagiis.

Yesuusi Ba Morkketu Kushiyan Oiqettiis
(Maatiyoosa 26:47-56; Marqqoosa 14:43-50; Yohaannisa 18:3-11)

47 I biron hegaa haasayishin, asai yiis. Tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issi
Yihudaa giyoogee he asaa kaalettiiddi, Yesuusa yeranau akko shiiqiis. 48 SHin Yesuusi a,
“Yihudaa, neeni tana Asa Na7aa yerada aatta immai?” yaagiis.
49 Yesuusaara de7iya erissiyo ashkkarati hegaa be7ido wode a, “Godau, nuuni eta
bisuwan shocanee?” yaagidosona. 50 Etappe issoi qeese ubbatu halaqaa ashkkaraa shocidi,
a ushachcha haittaa qanxxi oliis.

[51] SHin Yesuusi, “Aggite” yaagidi, a haittaa bochchidi pattiis.
[52] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi baakko yiida qeese halaqata, Beeta Maqidasiyaa wotaad-
darata azaziyaageetanne cima asaa hagaadan yaagiis; “Tana pangga kessidi, pangga
oiqqiyoogaadan oiqqanau bisonne dulla oiqqidi yiidetii? [53] Taani Beeta Maqidasiyan
gallassi gallassi inttenaara de7iyo wode tana oiqqibeekketa; shin hagee intte wodenne
xumaa wolqqaa wode” yaagiis.

PHeexiroosi Yesuusa Kaddiis
(Maatiyoosa 26:57-58,69-75; Marqqoosa 14:53-54,66-72; Yohaannisa 18:12-18,25-27)

[54] Yesuusa qachchidi, qeese ubbatu halaqaa soo ekki efiidosona. Qassi PHeexiroosi
haahuwan kaalliis. [55] Eti dirssa giddon tamaa eettidi, issippe uttidaashin, PHeexiroosikka
eta giddo gelidi, utti bayiis. [56] Issi ashkkariyaa PHeexiroosi tamaa achchan uttidaagaa
be7idaara tishshi ootta xeellada, “Hageekka aara issippe de7ees” yaagaasu.
[57] SHin PHeexiroosi, “Ha mishiree, taani a erikke” yaagidi kaddiis.
[58] Guuttaa gam77ishin, issoi PHeexiroosa be7idi, “Neenikka etaara issippe de7aasa”
yaagiis.
SHin PHeexiroosi, “Hagoo, taani etaara issippe de7ikke” yaagiis.
[59] Hara bitanee issi saate gidiyaagaa keenaappe guyyiyan, “Ha bitaneekka Galiila asa
gidiyo gishshau, aara de7iyoogee tuma” yaagidi minttidi odiis.
[60] SHin PHeexiroosi, “Hagoo, neeni giyoobai aibakko taani erikke” yaagiis. I biron
haasayishin, sohuwaarakka kuttoi waassi aggiis. [61] Godai guyye simmidi, PHeexiroosa
xeelliis. Xeellin PHeexiroosi Godai bana, “Neeni hachchi kuttoi waassanaappe kase,
heezzutoo tana kaddana” giidoogaa hassayiis. [62] PHeexiroosi kare kiyidi, mishettidi
yeekkiis.
[63] Yesuusa oiqqida asati shocoosonanne a bolli qilliiccoosona. [64] A aifiyaa goozidi, “Nena
dechchidai oonee? Ane hananabaa yoota” yaagidi a oichchidosona. [65] Qassi a hara daro
cashshaa cayidosona.

Yesuusa Pirdda SHangguwaa Efiidosona
(Maatiyoosa 26:59-66; Marqqoosa 14:55-64 Yohaannisa 18:19-24)

[66] Wonttin dere cimati, qeese halaqatinne higgiyaa tamaarissiyaageeti issisaa shiiqidi,
Yesuusa bantta shiiqidosaa efiidi, [67] “Kiristtoosi nenee? Nuussi oda” yaagidosona.
SHin i yaagidi zaariis; “Taani inttessi odikko, tana ammanekketa. [68] Qassi taani inttena
oichchikko odekketa; woi tana qashuwaappe birshshekketa. [69] SHin taani Asa Na7ai,
ha77ippe doommada, wolqqaama Xoossaappe ushachcha baggaara uttana” yaagiis.
[70] Eti ubbai Yesuusa, “Yaatin neeni Xoossaa Na7ee?” yaagidosona.
Yaagin i zaaridi, “Intte tana, ‘Neeni Xoossaa Na7aa’ giyoogaa tumaa geeta” yaagiis.
[71] Eti, “Nuuni nu huuphiyan a doonaappe siyida; simmi hagaappe sinttan nuna ai markka
koshshii?” yaagidosona.

23

Yesuusa PHilaaxoosa Sintti SHiishshidosona
(Maatiyoosa 27:1-2,11-14; Marqqoosa 15:1-5; Yohaannisa 18:28-38)

[1] Eti ubbai issippe denddidi, Yesuusa PHilaaxoosakko efiidosona. [2] Efiidi, “Hagee nu
dere asaa balettishin, asai Roome biittaa kawuwaassi giiraa immenna mala diggishiininne
qassi, ‘Taani kawuwaa’ yaagishin demmida” yaagidi Yesuusa mootuwaa doommidosona.
[3] PHilaaxoosi Yesuusa, “Neeni Aihudatu kawoo?” yaagidi oichchiis.
Yesuusi zaaridi a, “Neenikka gaasa” yaagiis.
[4] PHilaaxoosi qeese halaqatussinne asaassi odiiddi, “Ha bitaniyaa bolli taani harai atto
issi moorokka demmabeikke” yaagiis.
[5] SHin eti, “Hagee Galiilappe doommidi, harai atto hagaa gakkanaashinkka, Yihudaa
biitta ubban tamaarissiiddi, asa ooshshees” yaagidi minttidi yootidosona.

Yesuusi Heeroodisa Sintti SHiiqiis

[6] PHilaaxoosi hegaa siyido wode, “I Galiila asee?” yaagidi oichchiis. [7] PHilaaxoosi
Heeroodisi heemmiyo biittan Yesuusi de7iyoogaa eridi, he wode Yerusalaamen de7iya
Heeroodisakko a yeddiis.
[8] Heeroodisi Yesuusa be7anau daro wodiyaappe doommidi amotti uttido gishshau,
a be7ido wode daro ufaittiis. I amottidoogee kase Yesuusabaa siyidoogaassa. Qassi
Yesuusi oottiyo malaataappe be7ana yaagidi, qoppiiddi de7ees. [9] Heeroodisi Yesuusa
darobaa oichchiis; shin Yesuusi ayyo ainne zaaribeenna. [10] Qeese halaqatinne higgiyaa
tamaarissiyaageeti a minttidi mootiiddi, hegan eqqi bayidosona. [11] Heeroodisinne a
wotaaddarati Yesuusa karidi, a bolli qilliiccidosona. Alleequwaara de7iya maayuwaa a
maizzidi, PHilaaxoosakko zaaridi yeddidosona. [12] Hegaappe kase bantta giddon morkketti
uttida PHilaaxoosinne Heeroodisi he gallassi dabbotidosona.

Yesuusa Bolli Haiquwaa Pirddidosona
(Maatiyoosa 27:15-26; Marqqoosa 15:6-15; Yohaannisa 18:39-40; 19:1-16)

[13] PHilaaxoosi qeese halaqata, deriyaa haariyaageetanne asaa issippe xeesidi, [14] hagaadan
yaagiis; “ ‘Asa balettees’ yaagidi ha bitaniyaa taakko ehiideta; be7ite; taani a intte sinttan
qoridoogaappe guyyiyan, intte a mootido mootuwan a bolli ainne balabaa demmabeikke.
[15] Qassi Heeroodisi a nuukko haa yeddido gishshau, a bolli ainne demmibeennaagee
erettees. Be7ite; ha bitanee bana worissanau bessiyaabaa ainne oottibeenna. [16] Hegaa
gishshau, taani a lissuwan garafada, birshsha yeddana” yaagiis. [17] PHilaaxoosayyo Paasikaa
bonchchiyo gallassan issi ura qashuwaappe birshshiyo meezee de7ees.
[18] SHin eti ubbai issippe, “Ha bitaniyaa worada nuussi Barbbaana birshsha” yaagiiddi
wocamidosona. [19] Barbbaani kataman ooshshaa kessidi, asa worido gishshau, qasho
keettan qashettidi de7ees.
[20] PHilaaxoosi Yesuusa birshshanau koyidi, naa77anttuwaa etassi haasayiis. [21] SHin eti,
“Masqqaliyaa bolli misimaariyan a xishada kaqqa! Kaqqa!” yaagiiddi wocamoosona.
[22] Heezzanttuwaa PHilaaxoosi eta, “Aissi? I ai iitabaa oottidee? SHemppo worissiya
iitabaa a bolli demmabeikke; hegaa gishshau, lissuwan a garafada, birshsha yeddana”
yaagiis.
[23] SHin Yesuusi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettana mala, eti qaalaa
xoqqu oottidi, minttidi yootidosona. Eta wocamainne qeese halaqatu qaalai darido
gishshau, [24] eti woossiiddi uttido pirddaa PHilaaxoosi Yesuusa bolli pirddiis. [25] Yaatidi kase
eti birshshissarkkii yaagidi woossiiddi uttido bitaniyaa birshshissiis; birshshettidaagee
ooshshaa gishshaunne shemppuwaa worido gishshau qashettida bitaniyaa. SHin eti
Yesuusa bantta koyidoogaadan oottana mala, PHilaaxoosi a etassi aattidi immiis.

Yesuusa Kaqqidosona
(Maatiyoosa 27:32-44; Marqqoosa 15:21-32; Yohaannisa 19:17-27)

[26] Yesuusa efiiddi, issi Simoona giyo Qareena biitta asi gaxaappe katamaa yiyaagaa
oiqqidi, Yesuusappe guyyeera tookkana mala, masqqaliyaa a bolli wottidosona.
[27] Yeekkiiddinne waassiiddi uttida maccaasatinne keehi daro asai issippe a kaalliis.
[28-29] SHin Yesuusi etakko simmidi, hagaadan yaagiis; “Yerusalaame maccaasatoo, taassi
yeekkoppite; shin asai, ‘Maine maccaasati, na7a mulekka yelibeenna maccaasati, na7a
mulekka xanttibeenna maccaasati bantta hailau’ yaagana gallassai yiyo gishshau, intte
huuphessinne intte naatussi yeekkite. [30] He wode eti dereta, ‘Nu bolli kunddite!’ yaagana.
Keratakka, ‘Nuna genttite!’ geettaa doommana. [31] Aissi giikko, eti qayye mittaa hagaadan
oottiyaageeta gidikko, mela mittaa waataneeshsha?” yaagiis.
[32] Iitabaa oottida naa77u asatakka Yesuusaara gattidi woranau efiidosona. [33] Guuggiyaa
giyo sohuwaa gakkidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan Yesuusa xishidi kaqqidosona. He
iitabaa oottidaageetakka he sohuwan issuwaa Yesuusappe ushachcha baggaara, issuwaa
haddirssa baggaara, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqidosona. [34] Yesuusi, “Ta
Aawau, eti bantta oottiyoogaa erenna gishshau, eta nagaraa atto ga” yaagiis.

A maayuwaa shaakkidi, saamaa yeggidosona. [35] Asai eqqidi xeellishin, deriyaa haariyaageeti, “Harata ashshiis; Xoossai doorido a i gidikko, ane bana ashsho” yaagiiddi a karidi qilliiccoosona.
[36-37] Qassi wotaaddarati akko shiiqidi, woiniyaa eessaa caalaa ehiidi, “Neeni Aihudatu kawo gidikko, ane ne huuphiyaa ashsha” yaagidi a bolli qilliiccoosona.
[38] Qassi, “Hagee Aihudatu kawuwaa” giidi, Giriike qaalan, Roomaisxxe qaalaaninne Ibraisxxe qaalan xaafido xifatee a huuphessaara de7ees.

Yesuusaara Kaqettida Naa77u Daafa Asata
(Maatiyoosa 27:38-44; Marqqoosa 15:27-32)

[39] Iitabaa oottidi masqqaliyan kaqettida asatuppe issoi, “Neeni a gidikko, ane nenanne nunanne ashsha” yaagidi Yesuusa naassiis.
[40] SHin hankkoi a, “Neeni hagaa mala pirddan de7aiddakka Xoossaassi yayyikkii? [41] Nuuni nu oosuwaa malaa ekkiyo gishshau, nuussi imettida pirddai bessiyaagaa; shin hagee ainne iitabaa oottibeenna” yaagidi a hanqqettiis.
[42] I Yesuusa, “Yesuusaa, neeni ne kawotettaa wolqqan yiyo wode, tana dogoppa” yaagiis.
[43] Yaagin Yesuusi, “Taani neessi tumaa odais; hachchi neeni tanaara gannatiyan de7ana” yaagiis.

Yesuusi Haiqqiis
(Maatiyoosa 27:45-56; Marqqoosa 15:33-41; Yohaannisa 19:28-30)

[44] He wode usuppun saate heera gidin, awai xumiis; uddufun saate gakkanaashin, biitta ubban sa7ai xumiis. [45] Xumin Beeta Maqidasiyan kaqettida magalashoikka naa77u kiyidi, pooshetti wodhdhiis. [46] Yesuusi qaalaa xoqqu oottidi, “Ta Aawau, taani ta shemppuwaa ne kushiyan wottais” yaagidi haiqqi bayiis.
[47] Mato halaqai hegaa be7idi, “Hagee tumu xillo asa” yaagidi Xoossaa galatiis.
[48] Hegaa be7anau issisaa shiiqi uttida asai ubbai hegaa be7ido wode, bantta tiraa bubbuxiiddi, soo simmidosona. [49] Yesuusa eriya asai ubbainne Galiilappe a kaallida maccaasati hegaa be7iiddi, haahuwan eqqidosona.

Yesuusi Moogettiis
(Maatiyoosa 27:57-61; Marqqoosa 15:42-47; Yohaannisa 19:38-42)

[50] Yaa7aa alaafetuppe issi Yooseefa giyo lo77o xillo bitanee de7ees. [51] Yooseefi eta zoretaanne eta oosuwaa dosibeenna. I Armmaatiyaasa geetettiya Aihudatu katamaa asa; qassi Xoossaa kawotettaa naagiiddi uttiis. [52] He bitanee PHilaaxoosakko biidi, Yesuusa ahaa ekkanau woossiis. [53] Yooseefi masqqaliyaappe ahaa wottidi, moogo afalan xaaxiis. Xaaxidi shuchchaa woocido asa moogiyo gonggoluwaa giddon kase ooninne moogettibeennaagan ahaa wottiis. [54] Hegee Sambbataassi giigettiyo gallassa; Sambbatai doommana hanees.
[55] Galiilappe Yesuusaara yiida maccaasati Yooseefa kaalliiddi, Yesuusi moogettido gonggoluwaanne a ahaa waati wottidaakko be7idosona. [56] Be7idi soo simmidi, shittuwaanne tiyettiyoobaa giigissidosona.
Higgee azaziyoogaadan, Sambbatan shemppidosona.

24

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis
(Maatiyoosa 28:1-10; Marqqoosa 16:1-8; Yohaannisa 20:1-10)

[1] SHin woggaa gallassi wonttimaattan maccaasati bantta giigissido shittuwaa ekkidi, Yesuusi moogettido gonggoluwaa biidosona. [2] Biidi, gonggoluwaa doonaappe shuchchaa gonddorssidoogaa be7idosona. [3] SHin giddo gelidi, Godaa Yesuusa ahaa demmibookkona. [4] Maccaasati, “Haha! Laa hagee waaniichchidee?” yaagishin, phooliya maayuwaa maayida naa77u asati eti akeekennan eta matan eqqidosona. [5] Eti yayyidi, sa7aa xeellidaashin, asati eta yaagidosona; “Paxa de7iyaagaa haiqqida asaa sohuwan aissi koyeetii? [6-7] I denddi-ichchiis; hagan baawa. Yesuusi, ‘Tana Asa Na7aa asai nagaranchchatussi aattidi immin, masqqaliyaa bolli tana misimaariyan xishin, taani kaqettanaunne heezzantto gallassi

denddanau bessees' yaagidi kase Galiilan de7iyo wode, inttessi odidoogaa hassayite"
yaagiis.
8-9 Yaagin maccaasati Yesuusi giidoogaa hassayidi, i moogettido gonggoluwaappe sim-
midi, hegaa ubbaa tammanne isiini erissiyo ashkkaratussinne haratu ubbaassi odidosona.
10 Hegaa Yesuusi kiittidoogeetussi odidai Magddala katamaappe yiida Mairaamo, Yohaano,
Yaaqooba aayyiyoo Mairaamonne, qassi etaara de7iya hara maccaasata. 11 He maccaasatu
qaalai pattenna haasaya misatin, Yesuusi kiittidoogeeti ammanibookkona. 12 SHin PHe-
exiroosi denddidi, gonggoluwaa woxxiis; hokkidi gonggoluwaa giddo xeellidi, moogido
afalaa xalaalaa be7iis. Hegaa be7idi garamettiiddi, ba soo biis.

Yesuusi Naa77u Erissiyo Ashkkaratussi Beettiis
(Marqqoosa 16:12-13)

13-14 Yesuusa kaalliyaageetuppe naa77ati hanidabaa ubbaa bantta giddon haasayiiddi, he
gallassi Yerusalaameppe naa77u saate keenaa haakkiya Emaahuusa giyo qeeri katamaa
boosona. 15 Biiddi eti issippe haasayishiininne zorettishin, Yesuusi ba huuphen etakko
shiiqidi, etaara bees. 16 SHin eti a erenna mala, eta wozanaa jallissiis.
17 Yesuusi eta, "Ha intte kayyottidi hemettiiddi, issoi issuwaara haasayiyo yohoi aibee?"
yaagiis. 18 Etappe issoi Qalayoopha giyoogee zaaridi, "Ha giddon Yerusalaamen hanidabaa
erennan Yerusalaame be7anau biida imatti ne xalaalee?" yaagiis.
19 Yesuusi, "I aibee?" yaagiis.
Eti hagaadan yaagidosona; "Xoossaa sinttaaninne asa ubbaa sinttan oosuwaaninne
qaalan hananabaa yootiya mino gidida Naazireeta Yesuusabaa. 20 Nu qeese halaqatinne
deriyaa haariyaageeti haiquwaa pirddaassi a aatti immidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan
xishidi, a kaqqidosona. 21 SHin nuuni, 'Israa7eelata ashshanaagee a' yaagidi ufaissan naa-
goos. Qassi hegee ubbai hanoosappe hachchi heezzu gallassa gidiis. 22 Qassi nunaara de7iya
issi issi maccaasati garamiyaabaa nuuyyo odidosona. Yesuusa moogido gonggoluwaa
wonttimaattan biidi, 23 a ahaa demmibookkona; ' "I paxa de7ees" yaagiya kiitanchchatu
ajjuutaa be7ida' yaagiiddi guyye simmidosona. 24 Nunaara de7iyaageetuppe issoi issoi
gonggoluwaa biidi, maccaasati etassi giidoogaadan hanidaagaa be7idosona; shin Yesuusa
be7ibookkona" yaagidosona.
25 Yesuusi eta, "Intte aiba eeyya asee? Hananabaa yootiyaageeti odido ubbabaa intte
wozanan ammananau waanidi gam77eetii? 26 I ha waayiyaa ekkanaunne ba bonchchuwaa
bonchchettanau bessennee?" yaagiis. 27 Yaagidi Muuse maxaafaappenne hananabaa
yootiyaageetu maxaafaappe doommidi, Xoossaa maxaafatu ubban babai xaafettidaagaa
etassi birshshiis.
28 Eti bantta biyo qeeri katamaakko matishin, Yesuusi etassi haaho sohuwaa baanabaa
milatiis; 29 shin eti Yesuusa, "Sa7ai omariyo gishshau, nunaara aqa; sa7ainne qammana
hanees" yaagidi teqqidosona. Hegaa gishshau, Yesuusi etaara aqanau geliis. 30 Etaara
qumaa maanau uttidi, oittaa ekkidi anjjiis; menttidi etassi immiis. 31 Eti a akeekana mala,
eta aifee dooyettin, Yesuusa gididoogaa eridosona; erin i eta aifiyaappe geemmiis. 32 Eti
bantta giddon, "I nuussi ogiyan odishiininne Xoossaa maxaafata birshshishin, nu wozanai
mishettidi xuugettibeennee?" yaagidi haasayettidosona.
33-34 Eti sohuwaara denddidi, Yerusalaame simmidosona; tammanne isiini erissiyo
ashkkaratinne etaara de7iyaageeti, "Godai tumu denddiis; Simoonikka a be7iis" yaagiiddi
issippe shiiqi uttidaageeta demmidosona.
35 He naa77ati ogiyan hanidabaanne Yesuusi oittaa menttiyo wode, eti a waati eri-
daakkonne etassi odidosona.

Yesuusi Ba Erissiyo Ashkkaratussi Beettiis
(Maatiyoosa 28:16-20; Marqqoosa 16:14-18; Yohaannisa 20:19-23; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 1:6-8)

36 Eti hegaa odishin, Yesuusi ba huuphen eta giddo yiidi eqqidi, "Sarotettai inttessi gido"
yaagiis.

[37] SHin eti dagammidi yayyidosona. Qassi etassi moitillee beettiyaabaa milatiis.
[38] Milatin i eta, “Aissi dagammeetii? Intte wozanan aissi sireetii? [39] Taani tana gididoogaa,
ta kushiyaanne ta tohuwaa be7ite; tana oiqqi xeellite; aissi giikko, moitillessi ashoinne
meqetti baawa; shin intte be7iyoogaadan, taassi de7ees” yaagiis.
[40] Hegaa yaagidi, ba kushiyaanne ba tohuwaa eta bessiis. [41] Hegee eta ufaissin, eti
garamettidi, biron ammananau danddayibeenna gishshau i, “Hagan aibakko inttessi
miyoobi de7ii?” yaagiis. [42] Xiixxido moliyaappe issi muxuwaanne eessaa ililuwaappe eti
ayyo immin, [43] ekkidi eta sinttan miis.
[44] I eta, “Taani inttenaara de7aidda, ‘Muuse higgiyan, hananabaa yootiyaageetu
maxaafaaninne Daawita mazamuriyaa maxaafan tabai xaafettidaagee ubbai polettanau
bessees’ yaagada, inttessi yootido yohoi hagaa” yaagiis.
[45] He wode, Xoossaa maxaafati giyoogee etassi gelana mala, eta wozanaa dooyiis.
[46] Dooyidi, hagaadan yaagiis; “ ‘I waayettanaunne heezzantta gallassi haiquwaappe
denddanau bessees. [47] Qassi nagaraappe simmiyoogeenne nagaraa atto giyoogee
Yerusalaameppe doommidi, Aihuda gidenna asa ubbaassi a sunttan odettanau bessees’
geetettidi xaafettiis. [48] Ha yohuwaassi intte markka. [49] Ta Aawai immana giidoogaa
taani inttessi yeddana; shin Xoossai saluwaappe yiya wolqqaa inttena afaladan maizzana
gakkanaassi, Yerusalaame kataman naagite” yaagiis.

Yesuusi Saluwaa Pude Kiyiis
(Marqqoosa 16:19-20; Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 1:9-11)

[50] Hegaappe guyyiyan, Biitaaniyaa giyo katamaa gakkanaashin eta kaalettiis; ba
kushiyaa sinttau yeddidi, eta anjjiis. [51] Anjjiiddi etappe shaahettidi, saluwaa biis. [52] Eti ayyo
goinnidi, daro ufaissan Yerusalaame simmidosona. [53] Xoossaa galatiiddi, paccennan Beeta
Maqidasiyan de7idosona.

Yohaannisa Wonggeliyaa Mishiraachchuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yohaannisi Yesuusa erissiiddi, asho maayidi asatu giddon beettida Xoossaa Qaalaa yaagiiddi shiishshees. Ha Wonggelee xaafettiiddi qassi, a nabbabiya asai Yesuusi asaa ashshiya xale gididi yaana yaagido Xoossaa Na7aa gidiyoogaa ammanana malanne an ammanido gaasuwan merinaa de7oi etayyo de7anaagaa eti erana mala xaafettiis (20:31).

Wonggeliyaayyo koiro shaahoi merinaabaa gidida Xoossaa qaalainne Yesuusinne issuwaa gidiyoogaa odi simmidi, Yesuusi ashshiyaagaa gididi yaana giido Xoossaa Na7aa gidiyoogaa bessiya dumma dumma malaatata shiishshees. Hegaappe kaallidi qassi ha malaatatuppe beettida aifiyaa odiya taariketi kaalloosona. Ha kifilee issi issi asai Yesuusan ammanidi, a kaalliyaageeta gididobaa odees; harati qassi a waani ixxidaakkonne waani ammanokko giidaakko odoosona. Miraafiyaa 13ppe biidi 17 gakkanaashin Yesuusi oiqettido omarssi ayyo a erissiyo ashkkaratuura ai keena mino gaitotettai de7iyaakko, qassi wonttetta galla kaqettanaassi etassi giigettiyo qaalaanne minttetto qaalaa haasayidoogaa yootoosona. Wurssetta miraafeti Yesuusi oiqettidobaanne pirddau shiiqidobaa, a kaqettaanne a dendduwaa, hegaadankka qassi dendduwaappe guyyiyan erissiyo ashkkaratussi i qonccido hanotaa odoosona.

SHaaramuxaidda oiqettida maccaasee taarikiyaa (8:1-11) haphaa giddon de7iya xiqisiyaa daro birshshettatinne beni maxaafati banttanan gujjokkona; harati qassi shiridi hara sohuwan gelissoosona.

Yohaannisi orddissidi bessiyoobai Yesuusa baggaara beettiya merinaa de7uwaa. Hagee coo imota gididi beettiya merinaa de7oi doommiyoogee ha77i nuuni de7iyo de7uwaana gidishin, ha de7uwaa banttabaa oottanau danddayiyaageeti Yesuusi oge, tumanne de7o gidiyoogaa ammaniyaageeta. Yohaannisa Wonggeliyaa hara wonggeletuppe dumma oottiyaagee Ayyaana yohotu tumatettaa asaassi odidi gelissanau, asai meezetidonne hachchi hachchi de7uwan go7ettiyo yohotun, hegeetikka, haattaa, oittaa, poo7uwaa, henttanchchaa, dorssata, woiniyaa turaanne woiniyaa aifiyaa milatiya leemisotun go7ettiyoogaa.

De7o Qaalaa

1 Qaalai koiro de7ees; qaalaikka Xoossaara issippe de7ees; qassi qaalai Xoossaa. 2 Qaalai
Xoossaara issippe koiro de7ees. 3 Xoossai ubbabaa qaalaa baggaara medhdhiis. Merettid-
abai ubbai i bainnan aibinne merettibeenna. 4 Aani de7oi de7ees; de7oi asau poo7o.
5 Poo7oi xuman poo7ees; xumai poo7uwaa xoonibeenna.
6 Xoossai kiittido issi asi de7ees; a sunttai Yohaannisa. 7 Asai ubbai poo7uwaa bag-
gaara ammanana mala, poo7uwaabaa markkattanau markka gididi yiis. 8 Poo7uwaabaa
markkattanau i yiidoogaappe attin, i ba huuphen poo7o gidenna. 9 Asa ubbau poo7issiya
tumu poo7oi sa7aa yees.
10 Qaalai sa7an de7iis; Xoossai Qaalan sa7aa medhdhiis; shin sa7ai a eribeenna. 11 I
baageetukko yiis; shin aageeti a shiishshi ekkibookkona. 12 SHin i bana shiishshi ekkida
ubbatuyyo, ba sunttan ammanidaageetuyyo, Xoossaa naata gidana mala, maataa im-
miis. 13 Eti Xoossaappe yelettidoogaappe attin, asi yeliyo maaran woi asa sheniyan woi
attumaasa sheniyan yelettibookkona.
14 Qaalai asa gididi, nu giddon de7iis. Nuuni a bonchchuwaa aaro kehatettainne
tumatettai kumidoogaa be7ida. Aawaayyo issi Na7aa xalaala gidida i ekkido bonchchoi
hagaa.
15 Yohaannisi abaa markkattiis; ba qaalaa xoqqu oottidi, “Taani, ‘Taappe guyyeera
yiyaagee taappe wolqqaamees; aissi giikko, taappe i kase de7iis’ gaada markkattidoogee
hagaa” yaagiis.

[16] Nuuni ubbai a kumetta aaro kehatettaappe anjjuwaa ekkida. [17] Aissi giikko, Xoossai
higgiyaa Muuse baggaara immiis; shin aaro kehatettainne tumatettai Yesuus Kiristtoosa
baggaara yiis. [18] Xoossaa be7ida asi mulekka baawa; ba Aawaa lanqqiyan de7iya issi Na7aa
xalaalai abaa markkattiis.

Xammaqiya Yohaannisa Markkatettaa
(Maatiyoosa 3:1-12; Marqqoosa 1:1-8; Luqaasa 3:1-8)

[19] Yerusalaamen de7iya Aihudati qeesetanne Leewata, "Neeni oonee?" giidi Yohaannisa
oichchana mala, Yohaannisakko kiittin, Yohaannisi etau markkattido markkatettai hagaa.
[20] Yohaannisi, "Taani Kiristtoosa gidikke" yaagidi geeshshidi markkattidoogaappe attin,
markkattiyoogaa ixxibeenna.
[21] Eti, "Yaatin, neeni oonee? Neeni Eelaaseeyye?" yaagidi oichchidosona.
Oichchin Yohaannisi, "Akkai gidikke" yaagiis.
Qassikka eti, "Neeni hananabaa yootiyaagee?" yaagidi oichchidosona.
Oichchin Yohaannisi, "Akkai" yaagidi zaariis.
[22] Yaatin, "Neeni oonee? Nuuni nuna kiittidaageetuyyo yootana mala, neeni nebaa
woigai?" yaagidosona.
[23] Yohaannisi zaaridi, "Hananabaa yootiya Isiyaasi giidoogaadan, bazzon ba qaalaa
xoqqu oottidi,
'Godaa ogiyaa sitti oottite!'
giya cenggurssai taagaa"
yaagiis.
[24] Qassi Parisaaweti kiittido asati [25] Yohaannisa, "Neeni Kiristtoosa woi, Eelaasa woi
hananabaa yootiyaagaa gidana xayikko, yaatin aissi xammaqai?" yaagidi oichchidosona.
[26] Oichchin Yohaannisi zaaridi, "Taani haattan xammaqais; shin intte erenna asi intte
giddon eqqiis. [27] I taappe guyyeera yees. Taani a caammaa qashuwaa birshshanaukka
bessikke" yaagiis.
[28] Hagee ubbai Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttan Biitaaniyaa giyo biittan, Yohaannisi
xammaqiyoosan haniis.

Xoossaa Dorssaa

[29] Yohaannisi wonttetta gallassi Yesuusi baakko yiishin be7idi yaagiis; "Xoossaa dorssai,
sa7aa nagaraa xaissiyaagee, hageeho! [30] Taani, 'Taappe guyyeera issi asi yaana; i taappe
wolqqaama; aissi giikko, taappe kase de7iis' gaada haasayidoogee hagaa. [31] I oonakko taani
erikke; shin Israa7eela asau a qonccissanaassi haattan xammaqaidda yaas" yaagiis.
[32] Yohaannisi hagaadan yaagidi markkattiis; "Geeshsha Ayyaanai saluwaappe haraph-
phedan wodhdhishiininne a bolli uttishin, taani be7aas. [33] Taani a erikke; shin haattan
xammaqanau tana kiittidaagee, 'Geeshsha Ayyaanai wodhdhidi, issi asa bolli uttishin,
neeni be7ana; Geeshsha Ayyaanan xammaqanaagee a' yaagidi taayyo yootiis. [34] Taani
hegaa be7ada, Xoossaa Na7aa i gididoogaa markkattais" yaagiis.

Yesuusa Kaallida Koiro Erissiyo Ashkkarata

[35] Qassi wonttetta gallassi Yohaannisi ba erissiyo ashkkaratuppe naa77atuura issippe
eqqiis; [36] eqqidi Yesuusi aadhdhishin be7idi, "Xoossaa dorssai hageeho!" yaagiis.
[37] Yohaannisi erissiyo naa77u ashkkarati Yohaannisi giyoogaa siyidi, Yesuusa kaal-
lidosona. [38] Yesuusi bana kaalliyaageeta guyye simmi be7idi, "Ai koyeetii?" yaagidi
oichchiis.
Eti zaaridi, "Rabii, neeni awan de7ai?" yaagidosona. "Rabii" giyoogee "Tamaarissiyaa-
goo" giyoogaa.
[39] Yesuusi eta, "Haa yiidi be7ite" yaagiis. Yaagin eti biidi, i de7iyoosaa be7idosona; he
gallassi eti sa7ai tammu saate heera gidiyo gishshau, a matan pe7idosona.
[40] Yohaannisi giidoogaa siyidi, Yesuusa kaallida naa77u asatuppe issoi, Simoon PHe-
exiroosa ishaa Inddiraasa. [41] Inddiraasi koiro ba ishaa Simoonaara gaittidi, "Nuuni
Masiyaara gaittida" yaagiis. "Masiyaa" giyoogee "Kiristtoosa" giyoogaa. [42] Inddiraasi
Simoona Yesuusakko ekki ehiis.

Ehin Yesuusi Simoona be7idi, “Neeni Yoona na7aa Simoona; ne sunttai Keefa gidana” yaagiis. “Keefa” giyoogaa birshshettainne “PHeexiroosa” giyoogaa birshshettai issuwaa; hegaa giyoogee “SHuchchaa” giyoogaa.

Yesuusi Piliphphoosanne Naatinaa7eela Xeegiis

43 Wonttetta gallassi Yesuusi Galiila giyo biitti baanau qofaa qachchiis; i Piliphphoosaara
gaittidi, “Tana kaalla!” yaagiis. 44 Piliphphoosi Inddiraasinne PHeexiroosi de7ido Beeta-
saida giyo katamaappe yiida asa.
45 Piliphphoosi Naatinaa7eelaara gaittidi, “Higgiyaa maxaafan Muusee abaa xaafidogaa,
qassi hananabaa yootiyaageetikka abaa xaafido Yooseefa na7aa Yesuusaara, Naazireete
kataman de7iyaagaara, nuuni gaittida” yaagiis.
46 Naatinaa7eeli zaaridi, “Naazireete katamaappe payyabi kiyanau danddayii?” yaagiis.
Yaagin Piliphphoosi, “Yaada be7a” yaagiis.
47 Naatinaa7eeli baakko yiyaagaa Yesuusi be7idi, “Genee bainna tumu Israa7eela asi
hagaa!” yaagiis.
48 Yaagin Naatinaa7eeli Yesuusa, “Neeni tana awan erai?” yaagiis.
Yesuusi zaaridi, “Piliphphoosi nena xeesanaappe kase, neeni balasiyaa giyo mittaa
garssan de7ishin, taani nena be7aas” yaagiis.
49 Naatinaa7eeli zaaridi, “Tamaarissiyaagoo, neeni Xoossaa Na7aa! Neeni Israa7eela
kawuwaa!” yaagiis.
50 Yaagin Yesuusi, “Taani nena balasiyo giyo mittee garssan be7aas giido gishshau
ammanai? Neeni hagaappe aadhdhiyaabaa be7ana!” yaagiis. 51 Qassikka Yesuusi, “Taani
intteyyo tumaa odais; saloi dooyettin, Xoossaa kiitanchchati ta bolli, Asa Na7aa bolli, pude
kiyishiininne duge wodhdhishin, intte be7ana” yaagiis.

2

Yesuusi Galiila Biittan, Qaana Kataman Bullachchaasaa Biis

1 Heezzantto gallassi Galiila biittan Qaana giyo kataman bullachchi bullashettiis; Yesu-
usa aayyiyaa he bullachchan de7ausu. 2 Yesuusikka ba erissiyo ashkkaratuura issippe he
bullachchaa xeesettiis. 3 Woiniyaa eessai wuriichchin, Yesuusa aayyiyaa Yesuusa, “Etau
woiniyaa eessai wuriichchiis” yaagaasu.
4 Yesuusi zaaridi, “Ha maccaasee, nena gattiyaabi aibee? Ta wodee birooni gakkibeenna”
yaagiis.
5 Yesuusa aayyiyaa ashkkarata, “I intteyyo odiyoobaa aiba gidikkonne oottite” yaagaasu.
6 Aihudati haimaanootiyau oottiyoogaadan, meechchaa wogaayyo issoi issoi heezzu
heezzu oto oiqqiya usuppun shuchcha baattati hegan de7oosona. 7 Yesuusi ashkkarata,
“Baattatun haattaa kunttite” yaagiis; yaagin eti baattatuyyo doonaa gakkanaassi haattaa
kunttidosona. 8 Yesuusi eta, “Ha77i duuqqidi, bullachchaa alaafiyau immite” yaagiis; eti
ayyo efiidi immidosona.
9 Bullachchaa alaafee woine eessa gidida haattaa ganxxi xeellidi, auppe yiidaakkonne
eribeenna; shin haattaa kunttida ashkkarati eroosona. Bullachchaa alaafee machchiyo
ekkiyaagaa xeesidi, 10 “Ooninne aife woine eessaa asaa kasetidi ushshees; yaatidi bul-
lachchaasai daro uyidoogaappe guyyiyan, qiraariyaa ushshees. SHin neeni aife woine
eessaa hanno gakkanaassi wotta bayadasa!” yaagiis.
11 Yesuusi ba oottido wolqqaama malaatatuppe hagaa koiruwaa Galiila biittan Qaana
giyo kataman oottiis; hegan ba bonchchuwaa qonccissiis. Qassi erissiyo ashkkaratikka
a ammanidosona.
12 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba aayeera, ba ishanttuuranne ba erissiyo ashkkaratuura
issippe Qifirinaahooma giyo katamaa biis; biidi amarida gallassaa takkiis.

Yesuusi Woosa Keettan Zal77iyaageeta Kessiis
(Maatiyoosa 21:12-13; Marqqoosa 11:15-17; Luqaasa 19:45-46)

13 Aihudati bonchchiyo Paasikaa Baalaa gallassai matattin, Yesuusi Yerusalaame biis.
14 Biidi Beeta Maqidasiyan miizzaa, dorssaanne haraphphiyaa baizziya asaa demmiis; qassi
harati bantta oidiyan uttidi, miishshaa laammiyaageeta demmiis. 15 I golaa xurqqayyiyaa
dooqqidi, eta ubbaa dorssaaranne miizzaara Beeta Maqidasiyaappe kare kessidi yedet-
tiis. Miishshaa laammiyaageetu xaraphpheezaakka aatti yeggidi, eta miishshaa laaliis.
16 Haraphphiyaa baizziyaageeta i, "Ha haraphpheta hagaappe kessite; ta Aawaa keettaa
giya oottoppite!" yaagiis.
17 Erissiyo ashkkarati Xoossaa maxaafan, "Taani ne keettau mishettiyo mishoi tana
tamadan xuuggees" geetettidi xaafettidaagaa hassayidosona.
18 Hegaappe guyyiyan, Aihudati zaaridi, "Neeni hagaa oottana danddayiyoogau nuna ai
malaata bessuutee?" yaagidosona.
19 Yaagin Yesuusi, "Ha Beeta Maqidasiyaa qolite; taani heezzu gallassan zaarettada
keexxana" yaagiis.
20 Qassikka Aihudati, "Ha Beeta Maqidasiyaa keexxanau oitamanne usuppun laittaa
ekkiis; shin neeni heezzu gallassan keexxuutee?" yaagidosona.
21 SHin i haasayiyo Beeta Maqidasee ba asatettaa. 22 Hegaa gishshau, Yesuusi
haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati i hegaa giidoogaa hassayi-
dosona. Qassi eti Xoossaa maxaafaagaanne Yesuusi haasayidoogaa ammanidosona.
23 Paasikaa bonchchiyoosan Yesuusi Yerusalaamen de7ishin, i oottido malaataa be7idi,
daro asai a ammaniis. 24 SHin Yesuusi he asaa ubbaa eriyo gishshau, eta ammanibeenna.
25 Asabaa ooninne ayyo markkattana mala koyibeenna; aissi giikko, asa wozanan aibi
de7iyaakko, i ba huuphen erees.

3

Yesuusanne Niqoodimoosa

1 Parisaawetu baggan Aihudatuyyo halaqa gidiya Niqoodimoosa giyo issi bitanee de7ees.
2 Niqoodimoosi qammi Yesuusakko yiidi, "Tamaarissiyaagoo, neeni Xoossai kiittido
tamaarissiyaagaa gidiyoogaa nuuni eroos; aissi giikko, Xoossai aara de7iyo asappe attin,
ha neeni oottiyo wolqqaama malaatata oottanau danddayiya asi baawa" yaagiis.
3 Yaagin Yesuusi zaaridi, "Taani neeyyo tumaa odais; ooninne naa77antto yelettana
xayikko, Xoossaa kawotettaa be7anau danddayenna" yaagiis.
4 Niqoodimoosi, "Cima asi waanidi naa77antto yelettanau danddayii? Ba aayee uluwaa
simmi gelidi, naa77anttuwaa yelettanau asi danddayii?" yaagiis.
5 Yesuusi zaaridi, "Taani neeyyo tumaa odais; ooninne haattaappenne Geeshsha
Ayyaanaappe yelettana xayikko, Xoossaa kawotettaa gelanau danddayenna. 6 Asappe
yelettidaagee asa; Ayyaanaappe yelettidaagee ayyaana; 7 'Intte naa77antto yelettanau
bessees' gaada taani intteyyo odido gishshau, neeni garamettoppa. 8 Carkkoi ba koyidosaa
carkkees. Neeni a kooshinchchaa siyaasa; shin i auppe yiyaakko woi au biyaakko, neeni
erakka. Ayyaanaappe yelettida ubbai hegaa mala" yaagiis.
9 Yaagin Niqoodimoosi, "Hagee waanidi hananau danddayii?" yaagidi oichchiis.
10 Yesuusi zaaridi, "Neeni Israa7eelata tamaarissiyaagaa gidaidda hagaa erikkii? 11 Taani
neeyyo tumaa odais; nuuni eriyoogaa haasayoosinne be7idoogaa markkattoos; shin nuuni
markkattiyoogaa intte ekkekketa. 12 Taani intteyyo sa7aabaa yootin, intte ammanen-
naageeta gidikko, saluwaabaa yootin waani ammanuuteetii? 13 Saluwaappe wodhdhida
taappe Asa Na7aappe attin, saluwaa kiyidabi ooninne baawa; saluwan de7iya Asa Na7ai
tana" yaagiis.
14-15 Muusee bazzon shooshshaa kaqqidoogaadan, tana ammanida ubbai merinaa
de7uwaa ekkana mala, taani Asa Na7ai kaqettanau bessees.
16 Xoossaa Na7aa ammaniya ubbai merinaa de7uwaa ekkanaappe attin, xayenna mala,
Xoossai ha sa7aa keehi siiqido gishshau, ba mexi issi Na7aa immiis. 17 Aissi giikko, Xoossai
ba Na7aa ha sa7aa pirddanau kiittibeenna; shin sa7aa a baggaara ashshanau kiittiis.

[18] Na7aa ammaniya ooninne pirddettenna; shin Na7aa ammanenna ooninne, Xoossaa
Na7aa issuwaa ammanibeenna gishshau, ha77ikka pirddetti uttiis. [19] Asaa bolli pirddiyo
pirddai hagaa; poo7oi sa7aa yiis; shin asaa oosoi iita gidiyo gishshau, asai poo7uwaappe
aattidi, xumaa siiqees. [20] Iitabaa oottiya ooninne poo7o ixxees; aissi giikko, ba oosoi
qonccenna mala, poo7uwaakko shiiqenna. [21] SHin tumaa oottiya ooninne Xoossai azazi-
doogaadan, i oottidoogaa poo7oi qonccissana mala, poo7uwaakko shiiqees.

Yesuusanne Xammaqiya Yohaannisa

[22] Hegaappe guyyiyan, Yesuusinne erissiyo ashkkarati Yihudaa biitti biidosona; Yesuusi
he biittan etaara amarida wodiyaa uttidi, asaa xammaqiis.
[23] Qassi Yohaannisi Saleema matan de7iya Henoona giyoosan gooba haattai de7iyo
gishshau, asaa xammaqees; asai yi yiidi xammaqettees. [24] Yohaannisi biron qashetti-
ichchibeenna.
[25] Hegaappe guyyiyan, Yohaannisi erissiyo ashkkaratinne amarida Aihudati
meechchaabaa palamettidosona. [26] Eti Yohaannisakko biidi, "Tamaarissiyaagoo,
Yorddaanoosa SHaafaappe hefinttan nenaara de7iyaagee, neeni abaa markkattidoogee,
be7a ha77i xammaqees; asai ubbaikka akko bees" yaagidosona.
[27] Yohaannisi zaaridi, "Xoossai immana xayikko, asi ainne ekkanau danddayenna.
[28] 'Taani Kiristtoosa gidikke; shin taani appe sinttau kiitettaas' giidoogau taayyo intte
intte huuphen markka. [29] Bullachchiyo maccaasiyaa de7iyo urai bullachchiyaagaa; he
bullachchiyaagaa laggee eqqidi, i giyoogaa siyiyaagee bullachchiyaagaa haasayan daro
ufaittees. Hegaa gishshau, hagee ta ufaissai polettiis. [30] I gitatana bessees; taani qassi
guuxxana bessees" yaagiis.
[31] Bollappe yiyaagee ubbaappe bolla. Sa7aappe beettidaagee sa7aabaa; i qassi sa7aabaa
haasayees. Saluwaappe yiyaagee ubbaappe bolla. [32] I ba be7idobaanne siyidobaa
markkattees; shin a markkatettaa ekkiyai baawa. [33] A markkatettaa ekkiya ooninne
Xoossai tumanchcha gidiyoogaa hegan markkattees. [34] Xoossai kiittidoogee Xoossaa
qaalaa yootees; aissi giikko, Xoossai ba Geeshsha Ayyaanaa palahissidi immees. [35] Xoossai
ba Na7aa siiqees; siiqidi ubbabaa a kushiyan wottiis. [36] Na7aa ammaniya urau merinaa
de7oi de7ees; shin Na7aa ammanennaagaa bolli Xoossaa hanqqoi de7anaagaappe attin, i
de7o be7enna.

4

Yesuusanne Samaariyaappe Yiida Issi Maccaasiyo

[1-3] Yesuusi Yohaannisaagaappe dariya kaalliyaageeta baakko shiishsheesinne xam-
maqees giyoogaa Parisaaweti siyidoogaa Yesuusi erido wode, Yihudaappe aggidi, Galiila
biis; gidikkokka, erissiyo ashkkarati xammaqidoogaappe attin, Yesuusi ba huuphen
oonanne xammaqibeenna. [4] Galiila biiddi, Samaariyaara aadhdhanaagee a ashshennabaa
gidiis.
[5] Hegaa gishshau, Yaaqoobi ba na7aa Yooseefayyo immido gadiyaa matan de7iya Sikaara
giyo Samaariyaa katamaa biis. [6] He sohuwan Yaaqooba haattaa ollai de7ees; Yesuusi
hemetan daafuridi, he haattaa ollaa matan uttiis. He wode sa7ai usuppun saate heera.
[7] Samaariyaa katamaa maccaasa issinniyaa haattaa duuqqanau yaasu; Yesuusi he
maccaasiyo, "Tana haattaa ushsharkkii!" yaagiis. [8] Yesuusi erissiyo ashkkarati quma
shammanau katamaa biidosona.
[9] He maccaasiyaa zaarada, "Neeni Aihuda asa gidaidda, Samaariyaa maccaasa gidiya
tana, waata haattaa ushsha gai?" yaagaasu; aissi giikko, Aihudati Samaaretuura giiget-
tokkona.
[10] Yesuusi zaaridi o, "Neeni Xoossai immiyoobaanne qassi nena haattaa ushsha giyaagee
oonakko eriyaabaa gidiyaakko, a woossana shin; i neeyyo de7o haattaa immana" yaagiis.
[11] Maccaasiyaa zaarada, "Godau, neeyyo duuqqiyoobi baawa; ollaikka ziqqa. Yaatin, de7o
haattaa auppe ekkuutee? [12] Nuuyyo ha haattaa ollaa immida nu aawaa Yaaqoobappe neeni
gitatai? I, a naatinne a mehee hagaappe uyidosona" yaagaasu.

13 Yaagin Yesuusi, “Ha haattaappe uyida ooninne naa77anttuwaa saamettana. 14 SHin
taani immana haattaa uyiya ooninne mulekka saamettenna. Taani immana haattai he
aawu giddon merinaa de7uwau pulttiya pultto gidana” yaagiis.
15 Maccaasiyaa zaarada, “Godau, taani saamettenna malanne haattaa tikkanaukka ha
sohuwaa yeenna mala, taayyo he haattaa imma!” yaagaasu.
16 Yaagin Yesuusi o, “Baada ne azinaa xeesada haa ya” yaagiis.
17 Maccaasiyaa zaarada, “Tau azini baawa” yaagaasu.
Yaagin Yesuusi o, “Tau azini baawa giyoogaa balabaakka. 18 Neeni ichchashu azinaa
geladasa; ha77i nenaara de7iya bitanee ne azina gidenna. Neeni ha77i tau odidoogee
tuma” yaagiis.
19 Maccaasiyaa zaarada, “Godau, neeni hananabaa yootiyaagaa gidennan aggakka; 20 nu
aawati ha deriyan goinnidosona; shin Aihudati intte asi Xoossau goinnanau bessiya sohoi
Yerusalaameena yaageeta” yaagaasu.
21 Yaagin Yesuusi, “Ha maccaasee tana ammana; ha deriyan woi Yerusalaamen
Aawaayyo intte goinnenna wodee yaana. 22 Intte Samaariyaa asai intte erennabau
goinneeta; atotettai Aihudatuppe yiyo gishshau, nuuni Aihudati nu eriyoogau goin-
noos. 23 SHin Aawau tumaappe goinniyaageeti ayyaanaaninne tumatettan goinniyo
wodee matattiis; ha77ikka gakkiichchiis. Aissi giikko, asi baayyo goinnana mala, Aawai
koyiyoogeeti hageetu malaa. 24 Xoossai ayyaana; qassi au goinniyaageeti ayyaanaaninne
tumatettan goinnanau bessees” yaagiis.
25 Maccaasiyaa zaarada, “Kiristtoosa giyo masee yaanaagaa taani erais. I yiyo wode
nuuyyo ubbabaa yootana” yaagaasu.
26 Yaagin Yesuusi, “Ha nenaara haasayiya taani a” yaagiis.
27 Hinno eti haasayishin, Yesuusi erissiyo ashkkarati biidosaappe simmidosona. Yesuusi
maccaaseera haasayishin, eti be7idi daro garamettidosona; shin maccaasiyo, “Ai koyai?”
giidai woi Yesuusa, “Iira aissi haasayai?” giidai ooninne baawa.
28 Hegaappe guyyiyan, maccaasiyaa ba haatta otuwaa agga bayada, guyye katamaa
baasu; baada asau, 29 “Taani oottidobaa ubbaa taayyo yootida bitaniyaa be7anau hinddite;
hegee Kiristtoosa gidanddeeshsha?” yaagaasu. 30 Asai katamaappe kiyidi, Yesuusakko biis.
31 Hegee hanishin, erissiyo ashkkarati Yesuusa, “Guuttabaa markkii!” yaagidi woossi-
dosona.
32 SHin i, “Taayyo intte erenna qumai taani maanaagee de7ees” yaagiis.
33 Hegaa gishshau, erissiyo ashkkarati bantta giddon, “Ayyo miyoobaa ehiida asi
de7anddeeshsha?” yaagidosona.
34 Yaagin Yesuusi etau, “Ta qumai tana kiittidaagee koyiyoobaa oottanaagaanne a
oosuwaa polanaagaa. 35 Intte, ‘Oiddu aginappe guyyiyan, kattai cakettana’ geekketiiyye?
Taani intteyyo odais; goshshaa loitti xeellite; kattai cahaa bessiis. 36 Zeriyaageenne
cakkiyaagee issippe ufaittana mala, cakkiyaagee damoozaa ekkeesinne kattaa merinaa
de7uwau shiishshees. 37 Aissi giikko, ‘Issoi zerees; qassi issoi cakkees’ giyo haasayai tuma.
38 Intte daafuribeennaagaa cakkana mala, taani inttena kiittaas; harati ootti daafuridosona;
intte haratu daafuran gelideta” yaagiis.
39 Maccaasiyaa, “I taani oottido ubbabaa yootiis” gaada markkattido gishshau, he kata-
man de7iya Samaariyaa asaappe daroi Yesuusa ammaniis. 40 Samaariyaa asai Yesuusakko
yiido wode, bantta matan takkana mala, Yesuusa woossidosona; woossin i yaani naa77u
gallassaa uttiis.
41 I yootiyo qaalaa gishshau, kaseegaappe daro asai ammaniis; 42 qassi eti maccaasiyo,
“Nuuni nu huuphen i giyoogaa siyidi ammanidoogaappe attin, neeni markkattido
gishshassa gidenna; qassi i tumu ha sa7aa ashshiyaagaa gidiyoogaakka nuuni eroos”
yaagidosona.

Yesuusi Issi Halaqaa Na7aa Pattiis

43 Naa77u gallassappe guyyiyan, Yesuusi yaappe kiyidi, Galiila biitti biis. 44 Aissi
giikko, Yesuusi ba huuphen, “Hananabaa yootiyaagee ba biittan bonchchettenna” yaagiis.

45 Yesuusi Galiila gakkido wode, Galiila asai a mokkiis; aissi giikko, Paasikaa bonchchiyo
gallassi eti Yerusalaamen de7iyo gishshau, i oottido ubbabaa be7idosona.
46 Yesuusi haattaa woine eessa kessido, Galiilan de7iya Qaana katamaa biis. Qifirinaa-
hooman a na7ai sahettiyo kawo keettan oottiya issi halaqai de7ees. 47 Yesuusi Yihudaappe
Galiila yiidoogaa he halaqai siyidi, akko yiis. Yiidi haiquwau matida ba na7aa biidi pattana
mala, Yesuusa woossiis.
48 Yesuusi halaqaa, "Xoossai oottiyo malaataanne garamissiyaabaa be7ennan de7iiddi,
intte mulekka ammanekketa" yaagiis.
49 Halaqai zaaridi, "Godau, ta na7ai haiqqennan de7ishin, tanaara hinddarkkii" yaagiis.
50 Yaagin Yesuusi, "Ba; ne na7ai paxana!" yaagiis.
He halaqai Yesuusi giidoogaa ammanidi, aggidi biis. 51 I ba soo biishin, a ashkkarati aara
ogiyan gaittidi a, "Ne na7ai paxa de7ees" giidosona.
52 I ba ashkkarata ba na7au ai saatiyan kehidaakkonne oichchin eti, "Zine laappun
saatiyan mishoi a aggiis" yaagidosona. 53 Yaagin na7aa aawai Yesuusi baayyo, "Ne na7ai
paxana" giidoogee likke he saatiyaana gididoogaa hassayiis. Hegaa gishshau, inne a so
asai ubbai ammaniis.
54 Hagee Yesuusi Yihudaappe Galiila yiidi oottido naa77antto wolqqaama malaataa.

5

Yesuusi Issi Gundda Bitaniyaa Pattiis

1 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Aihudati bonchchiyo baalaayyo Yerusalaame biis.
2 Yerusalaamen dorssaa penggiyaa matan Ibraisxxe qaalan Beetasaida giyo dagatti uttida
haattai de7ees; he dagatti uttida haattaa yuuyi aadhdhida ichchashu baranddai de7ees.
3 Hegan haattai qaaxxiyoogaa naagiya daro hargganchcha asati, qooqeti, wobbetinne silati
zin77i uttidosona. 4 Aissi giikko, issi issitoo Godaa kiitanchchai dagattida haattaakko biidi,
haattaa qaattees; haattai qaaxxidoogaappe guyyiyan, koiro gelida urai bana oiqqida ai
harggiyaappekka paxees. 5 He sohuwan hasttamanne hosppun laitta sahettida issi bitanee
de7ees. 6 He bitanee hegan zin77idaagaa Yesuusi be7idi, qassi daro wodiyaa sahettidoogaa
eridi bitaniyaa, "Paxanau koyai?" yaagiis.
7 Sahettiya bitanee zaaridi, "Godau, haattai qaaxxiyo wode, tana dagattida haattan
yeggiya asi baawa; shin taani gelana haniyo wode, hara urai taappe kasetidi geliichchees"
yaagiis.
8 Yaagin Yesuusi a, "Dendda eqqa; ne arssaa tookkada ba" yaagiis. 9 Bitanee so-
huwaarakka paxi aggiis; ba arssaa tookkidi biis.
Hegee hanidoogee Sambbata gallassaana. 10 Hegaa gishshau, Aihudati paxida bitaniyaa,
"Hachchi sa7ai Sambbata; neeni ne arssaa tookkiyoogee higge gidenna" yaagidosona.
11 SHin bitanee, "Tana pattidaagee, 'Ne arssaa tookkada ba' yaagiis" yaagidi etau zaariis.
12 Eti a, "Nena, 'Ne arssaa tookkada ba' giidaagee i oonee?" yaagidi oichchidosona.
13 SHin Yesuusi he sohuwan daro asai de7iyaagaa giddo gelidi geemettido gishshau,
bitanee bana pattida asi oonakkonne erenna. 14 Yesuusi guyyeppe he bitaniyaa Beeta
Maqidasiyan demmidi, "Be7a, neeni paxadasa; hagaappe iitabai nena gakkenna mala,
naa77antto nagara oottoppa" yaagiis. 15 Hegaappe guyyiyan, bitanee biidi, bana patti-
daagee Yesuusa gididoogaa Aihudatuyyo odiis.
16 Yesuusi hagaa Sambbatan oottido gishshau, Aihudati Yesuusa waisuwaa doommi-
dosona. 17 Yesuusi zaaridi etayyo, "Ta Aawai ubba wode oottees; taanikka oottanau
bessees" yaagiis.
18 Hegaa gishshau, Yesuusi Sambbata gallassaa bonchchenna gishsha xalaalaassa gide-
nnan, bana Xoossaara giigissidi, "Xoossai ta Aawaa" giido gishshau, Aihudati a woranau
kaseegaappe minttidi koyoosona.

Xoossaa Na7aa Maataa

19 Yesuusi zaaridi etau, "Taani intteyyo tumaa odais; Na7ai barkka ainne oottenna. I
ba Aawai oottishin be7iyoogaa xalaalaa oottees; Aawai oottiyoogaa Na7aikka oottees.

[20] Aissi giikko, Aawai ba Na7aa siiqees; qassi i oottiyo ooso ubbabaa ba Na7aa bessees.
Intte garamettana mala, i hagaappe aadhdhiya oosuwaakka ba Na7aa bessana. [21] Aissi
giikko, Aawai haiqqidaageeta haiquwaappe denttidi, paxa wottiyoogaadan, Na7aikka qassi
ba siiqiyoogeeta paxa wottees. [22-23] Asai ubbai Aawaa bonchchiyoogaadan, Na7aakka
bonchchana mala, Aawai pirdda ubbaa Na7au immidoogaappe attin, i oonanne pirddenna;
Na7aa bonchchenna uri, Na7aa kiittida Aawaakka bonchchenna.
[24] "Taani intteyyo tumaa odais; ta qaalaa siyiyaagaunne tana kiittidaagan ammaniyaa-
gau merinaa de7oi de7ees. Haiquwaappe de7uwau i pinnidoogaappe attin, pirddettenna.
[25] Taani intteyyo tumaa odais; haiqqida asai Xoossaa Na7aa cenggurssaa siyiyo wodee
yaana; ha77ikka yees. He cenggurssaa siyiyaageeti paxa de7ana. [26] Aissi giikko, Aawai
banan de7oi de7iyoogaadan, ba Na7aanikka de7oi de7ana mala oottiis. [27] Aawai Na7aayyo
pirddiyo maataa immiis; aissi giikko, Na7ai Asa Na7aa.
[28] "Hagan garamettoppite; aissi giikko, duufuwan de7iyaageeti a cenggurssaa siyiyo
wodee yees. [29] Siyidi eti duufuwaappe gaxi kiyana; lo77obaa oottidaageeti de7anau
denddana; qassi iitabaa oottidaageeti pirddettanau denddana.

Yesuusassi Markkattida Asata

[30] "Taani tarkka ainne oottanau danddayikke; Xoossai tau odidoogaadan pirddais. Ta
pirddai tuma; aissi giikko, taani tana kiittidaagee dosiyoobaa oottiyoogaappe attin, taani
dosiyoogaa oottikke.
[31] "Taani tabaa markkattikko, ta markkatettai tuma gidenna. [32] Tabaa markkattiya harai
de7ees; qassi i tabaa markkattiyoogee tuma gidiyoogaa taani erais.
[33] "Intte Yohaannisakko asa kiittin, i tumau markkattiis. [34] Taani hegaa inttena at-
tona gaada giyoogaappe attin, asa markkatetti tana koshshiina gidenna. [35] Yohaannisi
muqaaddadan, eexxiisinne poo7issiis; qassi intte amarida wodiyaa a poo7uwan ufaittanau
koyideta.
[36] "SHin tau Yohaannisaagaappe aadhdhiya markkatettai de7ees; aissi giikko, taani
wurssanau Aawai taayyo immido oosoi, ha taani oottiyoogee, Aawai tana kiittidoogaa
tabaa markkattees.
[37] "Qassi tana kiittida Aawaikka ba huuphen tabaa markkattees. Intte a cenggurssaa
mulekka siyibeekketa; a meraakka be7ibeekketa. [38] I kiittidoogaa intte ammanenna
gishshau, a qaalai intte wozanan baawa.
[39] "Xoossaa maxaafatuppe merinaa de7uwaa demmiyoobaa intteyyo milatin, eta
xanna7eeta; etikka tabaa markkattoosona. [40] SHin de7uwaa demmanau taakko yiyoogaa
intte koyekketa.
[41] "Asi tana bonchchanaagaa koyikke. [42] SHin taani intte wozanan Xoossaa siiqoi
bainnaagaa erais. [43] Taani ta Aawaa sunttan yaas; shin tana mokkibeekketa. Hara asi ba
sunttan yiyo wode, a mokkeeta. [44] Intte issoi issuwaa bonchcheeta; shin issi Xoossaappe
yiya bonchchuwaa koyekketa. Yaatin, waanidi ammananau danddayeetii?
[45] "Taani Aawan inttena mootiyoobaa intteyyo milatoppo; inttena intte demmana giidi
ufaissan naagiyo Muusee mootana. [46] Intte Muusa ammanidabaa gidiyaakko, tanakka
ammanana; aissi giikko, tabaa xaafidai a. [47] SHin intte i xaafidoogaa ammanennan ixxikko,
taani giyoogaa waanidi ammanuuteetii?" yaagiis.

6

Yesuusi Ichchashu SHa7u Asaa Miziis
(Maatiyoosa 14:13-21; Marqqoosa 6:30-44; Luqaasa 9:10-17)

[1] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Galiila abbaappe woi Xibiriyaadoosa abbaappe hefintti
pinniis. [2] I harggancchatu bolli oottido wolqqaama malaataa be7ido gishshau, daro
asai a kaalliis. [3] Yesuusi deriyaa kiyidi, yaani ba erissiyo ashkkaratuura issippe uttiis.
[4] Aihudati bonchchiyo Paasikaa gallassai gakkiis. [5] Yesuusi sinttaukko xeellidi, daro asai
baakko yiyaagaa be7iis; be7idi Piliphphoosa, "Ha asaa ubbaa mizanau gidiya qumaa auppe

shammanee?" yaagiis. [6] I hegaa Piliphphoosa paaccanau giis; aissi giikko, i ba huuphen ai
oottanaakkonne erees.
[7] Piliphphoosi zaaridi Yesuusa, "Huuphiyan huuphiyan, harai atto issi issi barssa
gattanau, naa77u xeetu biran shammido oittaikka gidenna" yaagiis.
[8] Qassi Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe issoi, Simoon PHeexiroosa ishai Inddiraasi,
[9] "Bangga oitta ichchashainne naa77u molee de7iyo issi na7ai hagan de7ees; shin ha asa
ubbau hegee ai maaddanee?" yaagiis.
[10] Yesuusi erissiyo ashkkarata, "Asaa utissite" yaagiis. He sohuwan daro maatai
de7ees. Asai ubbai uttiis; attumaasaa qoodai ichchashu sha7aa gidana. [11] Yesuusi oittaa
ekkiis; Xoossaa galatidi, hegan uttida asaayyo gishiis. Moliyaakka hegaadan oottiis;
oottin asai ba koyidoogaa keenaa miis. [12] Eti ubbai kallidoogaappe guyyiyan, Yesuusi ba
erissiyo ashkkarata, "Issibaikka moorettenna mala, attida xarzzaa shiishshite" yaagiis.
[13] Hegaa gishshau, eti ubbaakka shiishshidosona; asai miishin attida bangga oittaa xarzzaa
shiishshidi, tammanne naa77u samppaa kunttidosona.
[14] Asai Yesuusi oottido wolqqaama malaataa be7ido wode, "Hagee tumaappe ha sa7aa
yaana giido hananabaa yootiyaagaa" yaagidosona. [15] Eti yiidi bana oiqqidi, wolqqan kawo
oottanau haniyoogaa Yesuusi eridi, barkka deriyaa bolli naa77anttuwaa kiyiis.

Yesuusi Abbaa Bollan Hemettidi Biis
(Maatiyoosa 14:22-33; Marqqoosa 6:45-52)

[16] Sa7ai omarido wode, Yesuusi erissiyo ashkkarati abbaakko biidosona; [17] wolwoluwan
gelidi, abbaa pinnidi, Qifirinaahooma biidosona. Sa7aikka qammiichchiis; shin Yesu-
usi biron etakko yibeenna. [18] Wolqqaama carkkoi carkkido gishshau, abbai qaaxxees;
[19] ichchashu woikko usuppun kilo meetire gidiyaagaa keenaa eti abbaa shaaroogaappe
guyyiyan, Yesuusi abbaa bollaara hemettiiddi yiyaagaa be7idi yayyidosona. [20] SHin
i, "Yayyoppite; tanattennee!" yaagiis. [21] Eti wolwoluwan a gelissanau koyidosona;
sohuwaarakka wolwoloi eti biyoosaa abbaa gaxaa gakki aggiis.

Yesuusi De7o Oittaa

[22] Wonttetta gallassi, abbaappe hefinttaara attida daro asai issi wolwolo xalaalai
de7iyaagaa be7iis; Yesuusi ba erissiyo ashkkaratuura wolwoluwan gelidi, etaara beennan,
eti banttarkka biidoogaa akeekidosona. [23] SHin Xibiriyaadoosappe hara wolwoloti Yesuusi
Xoossaa galatin, asai oittaa miidosaa heeraa yiidosona. [24] Asai Yesuusi woi erissiyo
ashkkarati hegan bainnaagaa be7idi, Yesuusa koyanau wolwoluwan gelidi, Qifirinaa-
hooma biidosona.
[25] Asai Yesuusa abbaappe hefinttan demmido wode, "Tamaarissiyaagoo, hagaa aude
yaadii?" yaagiis.
[26] Yaagin Yesuusi zaaridi, "Taani intteyyo tumaa odais; intte tana koyiyoogee oittaa
miido gishshassanne kallido gishshassa gidiyoogaappe attin, wolqqaama malaata be7ido
gishshassa gidenna. [27] Merinaa de7o qumau, taani Asa Na7ai intteyyo immanaagau,
oottiteppe attin, samiya qumau oottoppite; aissi giikko, Aawai Xoossai a bolli gido giyo
paramaa parami wottiis" yaagiis.
[28] Hegaappe guyyiyan eti, "Nuuni Xoossaa oosuwaa oottanau ai oottanee?" yaagidi
Yesuusa oichchidosona.
[29] Oichchin Yesuusi zaaridi, "Intte oottana mala, Xoossai koyiyo oosoi hagaa; i kiitti-
doogaa ammanite" yaagiis.
[30] Eti zaaridi, "Nuuni be7idi, nena ammanana mala, ai wolqqaama malaata oottuutee?
Ai oottuutee? [31] Xoossaa maxaafai, 'Eti maanau saluwaappe oittaa immiis' giyoogaadan,
nu aawati bazzon mannaa miidosona" yaagidosona.
[32] Yaagin Yesuusi, "Taani intteyyo tumaa odais; intteyyo saluwaappe tumu oittaa
immiyaagee ta Aawaa gidiyoogaappe attin, intteyyo saluwaappe oittaa immidaagee
Muusa gidenna. [33] Aissi giikko, Xoossaa oittai saluwaappe wodhdhiyaagee sa7au de7uwaa
immees" yaagiis.
[34] Eti zaaridi, "Godau, nuuyyo he oittaa ubba wode imma" yaagidosona.

35 Yaagin Yesuusi, “Taani de7o oitta; taakko yiya urai mulekka namisettenna. Qassi
tana ammaniya urai mulekka saamettenna. 36 SHin taani intteyyo odaas; intte tana
be7ideta; shin ammanekketa. 37 Ta Aawai tau immiyo ubbai taakko yaana; qassi taakko yiya
oonanne mulekka taani wora yeddikke. 38 Aissi giikko, taani tana kiittidaagee koyiyoogaa
oottanau saluwaappe yaasippe attin, ta koyiyoogaa oottanau yabeikke. 39 Tana kiittidaagee
koyiyoogee hagaa; taani i tau immido ubbatakka wurssettaa gallassi denttanaappe attin,
issuwaakka bashshana mala koyenna. 40 Aissi giikko, ta Aawai koyiyoogee hagaa; tana
Na7aa be7idi, ammaniya ubbati merinaa de7uwaa ekkana; taanikka he ubbata wurssettaa
gallassi denttana” yaagiis.

41 Yesuusi, “Taani saluwaappe wodhdhida oittaa” giido gishshau, Aihudati a bolli
zuuzummidosona. 42 Eti, “Hagee nuuni a aawaanne a aayyiyo eriyo Yooseefa na7aa
Yesuusa gidennee? Yaatin, i woigidi, ‘Taani saluwaappe wodhdhaas’ gaanau danddayii?”
yaagidosona.

43 Yesuusi zaaridi, “Issoi issuwaara zuuzummiyoogaa aggite. 44 Tana kiittida ta Aawai
taakko ehiido asappe attin, taakko yaanau danddayiya asi baawa; taanikka wurssettaa
gallassi a denttana. 45 Hananabaa yootiyaageeti, ‘Xoossai asa ubbaa tamaarissana’ yaagidi
xaafidosona; Aawai giyoogaa siyiyaageenne Aawaappe tamaariyaagee ooninne taakko
yees. 46 Xoossaa matappe yiidaagaappe attin, Xoossaa be7ida asi baawa; a xalaalai Xoossaa
be7iis.

47 “Taani intteyyo tumaa odais; tana ammaniya urau merinaa de7oi de7ees. 48 Taani
de7o oitta. 49 Intte aawati bazzon mannaa miidosona; shin haiqqidosona. 50 Asi appe miidi
haiqqenna oittai saluwaappe yiyaagee hagaa. 51 Saluwaappe wodhdhida de7o oittai tana;
ooninne ha oittaappe miikko, merinau de7ana; qassi ha sa7ai de7ana mala, taani immana
oittai ta ashuwaa” yaagiis.

52 Aihudati, “Ha bitanee ba ashuwaa nuuni maana mala, nuuyyo waatidi immanau
danddayii?” yaagidi bantta giddon palamettidosona.

53 Hegaa gishshau, Yesuusi eta, “Taani intteyyo tumaa odais; ta ashuwaa, Asa Na7aa
ashuwaa, intte maana xayikko, qassi ta suuttaakka intte uyana xayikko, inttenan de7oi
baawa. 54 Ta ashuwaa miya uraunne, ta suuttaa uyiya uraunne merinaa de7oi de7ees. Taani
wurssettaa gallassi a denttana. 55 Aissi giikko, ta ashoi tumu quma; ta suuttaikka tumu
ushsha. 56 Ta ashuwaa miya urainne ta suuttaa uyiya urai tanaara de7ees; taanikka aara
de7ais. 57 De7o Aawai tana kiittin, taani a gaasuwan de7iyoogaadan, tana miya uraikka
ta gaasuwan de7ana. 58 Saluwaappe wodhdhida oittai hagaa; intte aawati miidi haiqqido
mannaa mala gidenna; ha oittaa miya urai merinau de7ana” yaagiis.

59 Yesuusi Qifirinaahooma kataman Aihuda woosa keettan tamaarissiiddi, hagaa yaagiis.

Merinaa De7o Qaalaa

60 Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe dariya baggai hegaa siyido wode, “Hagee gelenna
timirtte; hagee ooyyo gelii?” yaagidosona.

61 SHin Yesuusi ba erissiyo ashkkarati hegau zuuzummidoogaa eridi, “Hagee inttena
xubbii? 62 Yaatin taani, Asa Na7ai, kase de7iyoosaa pude kiyishin be7iyaakko waanuuteetii?
63 Geeshsha Ayyaanai de7uwaa immees; ashoi ainne go77enna. Taani intteyyo yootido
qaalai ayyaananne de7o. 64 SHin intte giddon ammanennaageeti de7oosona” yaagiis; aissi
giikko, ammanennaageeti augeetakko Yesuusi kaseesappe doommidi erees. Qassi bana
aatti immanaageetakka erees. 65 Qassikka Yesuusi, “Aawai ba geennan ooninne taakko
yaanau danddayenna taani giidoogee hegaa gishshassa” yaagiis.

66 Hegaa gaasuwan, Yesuusa kaalliyaageetuppe daroti a aggi bayidi, guyye simmidosona;
naa77antto a kaallibookkona. 67 Yesuusi qassi ba tammanne naa77u erissiyo ashkkarata,
“Inttekka aggi bayidi baanau koyeetii?” yaagiis.

68 Simoon PHeexiroosi zaaridi, “Godau, nuuni ookko baanee? Neeyyo merinaa de7uwaa
qaalai de7ees. 69 Neeni Xoossaa geeshshaa gidiyoogaa nuuni ammanoosinne eroos”
yaagiis.

[70] Yaagin Yesuusi eta, “Taani inttena tammanne naa77ata doorabeikkinaa? Qassi
intteppe issoi xalahe” yaagiis. [71] Yesuusi hegaa Simoona na7aa Yihudaa Asqqoroota gees;
aissi giikko, Yihudai tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issuwaa; i Yesuusa aatti
immanaagaa.

7

Yesuusi Daase Baalaassi Yerusalaame Biis

[1] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Galiilan yaa haa yuuyiis; Aihudati a woranau koyiyo
gishshau, Yihudan yuuyana koyibeenna. [2] Aihudati bonchchiyo Daase Baalai gakki uttiis.
[3] Hegaa gishshau, Yesuusa ishantti a, “Ne erissiyo ashkkarati neeni oottiyoogaa be7ana
mala, hagaappe denddada Yihudaa biitti ba. [4] Aissi giikko, baayyo erettanau koyiya asi
ooninne ba ooso genttenna. Neeni hageeta oottiyaabaa gidikko, nebaa sa7aa erissa!”
yaagidosona. [5] Aissi giikko, harai atto a ishanttikka a ammanibookkona.

[6] Yesuusi eta, “Tau injjetiya wodee gakkibeenna; shin intteyyo ai wodeekka injjetees.
[7] Sa7ai inttena ixxanau danddayenna; shin taani sa7aa oosoi iita gidiyoogaa markkat-
tiyo gishshau, tana ixxees. [8] Baalaa bonchchiyoosaa intte biite; tau injjetiya wodee
gakkibeenna gishshau, taani baalaa bonchchiyoosaa baanaagee biroona” yaagiis. [9] I hagaa
giidi, Galiilan attiis.

Yesuusi Daase Baalaa Sohuwan Beettiis

[10] SHin a ishantti baala gallassaa bonchchiyoosaa biidoogaappe guyyiyan, ikka asi
be7ennan geeman he sohuwaa biis. [11] Aihudati baala gallassaa bonchchiyoosan a koyooso-
nanne, “I awan de7ii?” yaagiiddi, a lal77oosona.

[12] Asaa giddon daro zuuzunttai denddiis. Amarida asai, “I lo77o asa” yaagees; harati
qassi, “Akkai; i asa balettees” yaagoosona. [13] SHin Aihudatuyyo yayyido gishshau, ooninne
abaa qoncciyan haasayenna.

[14] Baala gallassaa bonchchiyoogee baggettin, Yesuusi Beeta Maqidasiyaa biidi, tamaaris-
suwaa doommiis. [15] Aihudati garamettidi, “Ha bitanee ainne tamaarennan hagaa keeni
waani eridee?” yaagidosona.

[16] Hegaa gishshau, Yesuusi zaaridi, “Taani tamaarissiyoogee tana kiittida Xoossaa
matappe yiyoogaappe attin, tabaa gidenna. [17] Xoossaa sheniyaa oottanau dosiya ooninne
ha taani tamaarissiyoogee Xoossaa matappe yiyaakko woi qassi taani ta huupheppe
haasayiyaakko erana. [18] Babaa haasayiya urai ba huuphessi bonchcho koyees; shin bana
kiittidaagaa bonchchuwaa koyiya urai tumanchcha; aani worddoi baawa. [19] Muusee
intteyyo higgiyaa immibeennee? SHin intteppe issoinne higgiyaa naagenna. Tana aissi
woranau koyeetii?” yaagiis.

[20] Asai zaaridi, “Nenan xalahee de7ees; nena woranau oonee koyidai?” yaagiis.

[21] Yaagin Yesuusi, “Taani issi wolqqaamabaa oottin, intte ubbai garamettideta.
[22] Qaxxarai intte aawatuura yiidoogaappe attin, Muuseera yibeenna; shin intte naata intte
qaxxarana mala, Muusee inttena azazido gishshau, intte Sambbatan naata qaxxareeta.
[23] Muusee higgee azazido gishshau, intte Sambbatan qaxxariyaabaa gidikko, yaatin taani
issi asayyo kumetta bollaa pattido gishshau, tana aissi hanqqetteetii? [24] Tumu pirddaa
pirdditeppe attin, asa som77o xeellidi pirddoppite” yaagiis.

Kiristtoosaban Asai Palamettiis

[25] Hegaa gishshau, Yerusalaame asaappe issooti issooti, “Eti woranau koyiyo bitanee
hagaa gidennee? [26] Be7ite, qoncciyan i haasayees; eti a ainne gookkona. Hagee Kiristtoosa
gidiyoogaa halaqati tumu eriyoonaashsha? [27] SHin nuuni i auppe yiidaakko eroos;
Kiristtoosi yiyo wode, i auppe yiyaakkonne ooninne erenna” yaagidosona.

[28] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamaarissiiddi, ba qaalaa xoqqu
oottidi, “Intte tana ereeta; qassi taani awappe yiidaakkokka ereeta. Taani ta shenen
yabeikke; shin tana kiittidaagee tumanchcha; intte a erekketa. [29] SHin taani a erais; aissi
giikko, i tana kiittin, taani a matappe yaas” yaagiis.

30 Hegaa gishshau, eti a oiqqanau koyidosona; shin a wodee birooni gakkibeenna
gishshau, ooninne a bolli kushe wottibeenna. 31 SHin daro asai Yesuusa ammanidi,
"Kiristtoosi yiyo wode, ha bitanee oottido malaataappe xoqqiyaagaa oottaneeyye?"
yaagidosona.

Yesuusa Oiqqanau Wotaaddarati Kiitettidosona

32 Parisaaweti daro asai Yesuusabaa zuuzummiyoogaa siyidosona; qeese halaqatinne
Parisaaweti a oitti qashissanau amarida wotaaddarata kiittidosona.
33 Yesuusi, "Taani inttenaara guuttaa takkana; hegaappe guyyiyan, tana kiittidaagaakko
baana. 34 Intte tana koyana; shin demmekketa; aissi giikko, taani de7iyoosaa intte baanau
danddayekketa" yaagiis.
35 Aihudati issoi issuwaara, "Hagee nuuni demmennasaa awa baana hanii? Aihudati
de7iyo Giriike katamaa biidi, Giriiketa tamaarissanau haniiyye? 36 I, 'Intte tana koyana;
shin demmekketa' qassi, 'Taani de7iyoosaa intte baanau danddayekketa' yaagees; hegaa
giyoogee woigiyoogee?" yaagidosona.

De7o Haattaa

37 He baala gallassaa bonchchiyo gallassaappe waannatiya wurssetta gallassan Yesuusi
denddi eqqidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, "Saamettida urai ooninne taakko yiidi uyo.
38 Tanan ammaniyaagau, Xoossaa maxaafai giyoogaadan, a uluwaappekka de7o haattaa
shaafai goggana" yaagiis. 39 I hegaa a ammanidaageeti ekkana Geeshsha Ayyaanaabaa
haasayiis. Yesuusi biron bonchchettiichchibeenna gishshau, he wode Geeshsha Ayyaanai
imettiichchibeenna.

Asaa Giddon PHalqqettai Merettiis

40 He asaappe dariya baggai i giyoogaa siyidi, "Tumu hagee hananabaa yootiyaagaa!"
yaagiis.
41 Harati, "Hagee Kiristtoosa" yaagidosona.
SHin harati qassi, "Kiristtoosi Galiilappe waani kiyii? 42 Xoossaa maxaafai, 'Kiristtoosi
Daawita zariyaappe Daawiti de7ido Beetaliheeme katamaappe yaana' geenneeyye?"
yaagidosona. 43 Yesuusa gaasuwan asai ba giddon shaahettiis. 44 He asaappe issooti issooti
a oiqqanau koyidosona; shin kushiyaaninne a bochchibookkona.
45 Beeta Maqidasiyaa wotaaddarati qeese halaqatukkonne Parisaawetukko simmi-
dosona; simmin eti Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata, "Aissi a ehibeekketii?" yaagidi
oichchidosona.
46 Oichchin Beeta Maqidasiyaa wotaaddarati etau, "Ha bitanee haasayidoogaadan,
mulekka ooninne haasayibeenna!" yaagidi zaaridosona.
47 Parisaaweti zaaridi, "I inttenakka balettidee? 48 Halaqatuppe woi Parisaawetuppe a
ammanida asi de7ii? 49 SHin higgiyaa erenna ha asai qanggettidaagaa" yaagidosona.
50 Etappe kase issoi qammi Yesuusakko biida Niqoodimoosi eta, 51 "Issi urai giyoobaa
siyennan woi i ai oottidaakko erennan de7iiddi, kasetidi a bolli pirddiyoogee nu higgiyan
de7ii?" yaagiis.
52 Yaagin eti zaaridi a, "Neenikka qassi Galiila biittaa asee? Galiila biittaappe hananabaa
yootiyaabi beettennaagaa Xoossaa maxaafata marammarada era" yaagidosona.
53 Asai ubbai aggidi, ba soo ba soo biis.

8

SHaaramuxishin Oiqqido Maccaasiyo

1 SHin Yesuusi Dabira Zaite Deriyaakko biis. 2 Qassi wonttetta gallassi guuran Beeta
Maqidasiyaa simmiis; daro asai akko yin, uttidi eta tamaarissiis. 3 Higgiyaa tamaaris-
siyaageetinne Parisaaweti shaaramuxishin oiqqido issi mishiriyo akko ekki ehiidosona.
Eti asa ubbaa sinttan o essidi Yesuusa, 4 "Tamaarissiyaagoo, ha mishiriyaa shaaramuxaidda
ohettaasu. 5 Higgiyaa bolli Muusee hanni mala maccaasa shuchchan caddana mala, nuna
azaziis. Yaatin neeni woigai?" yaagidosona.

[6] Eti hegaa giidoogee Yesuusa mootiyoobaa demmidi a paaccanaassa; shin Yesuusi
hokkidi, ba biradhdhiyan biittaa bolli xaafiis. [7] Eti a oichchidi aggennan ixxin, pude xoqqu
giidi, "Intte giddon nagara oottibeenna asi kasetidi, o shuchchan caddo" yaagiis. [8] Qassikka
hokkidi, biittaa bolli xaafiis.
[9] Eti hegaa siyido wode, kasetidi cimati kiyin, issoi issoi kiyiiddi wuridosona; wurin
Yesuusa xalaalai hegan eqqida mishireera attiis. [10] I pude xoqqu giidi mishiriyo, "Mishiree,
asati awan de7iyoonaa? Ooninne ne bolli pirddibeennee?" yaagiis.
[11] Yaagin mishiriyaa, "Godau, ooninne ta bolli pirddibeenna" yaagaasu.
Yesuusi o, "Taanikka ne bolli pirddikke; ba; naa77anttada nagara oottoppa" yaagiis.
[12] Qassikka Yesuusi asau, "Taani sa7au poo7o; tana kaalliya ooninne de7o poo7uwaa
ekkanaappe attin, xuman mulekka hemettenna" yaagidi haasayiis.
[13] Yaagin Parisaaweti, "Neeni nebaa markkattaasa; ne markkatettai tuma gidenna"
yaagidosona.
[14] Yesuusi zaaridi, "Taani tabaa markkattikkokka, ta markkatettai tuma; aissi giikko,
taani awappe yiidaakkonne qassi awa biyaakko, intte erekketa. [15] Asi pirddiyo ogiyan intte
pirddeeta; taani issi uraa bollikka pirddikke. [16] SHin taani pirddiyaabaa gidikkokka, ta
pirddai tuma; aissi giikko, tana kiittida ta Aawai tanaara de7eesippe attin, taani tarkka
de7ikke. [17] Naa77u asa markkatettai tuma gidiyoogee intte higgiyan xaafetti uttiis. [18] Taani
tabaa ta huuphen markkattais; qassi tana kiittida ta Aawaikka tabaa markkattees" yaagiis.
[19] Yaagin eti, "Ne aawai awan de7ii?" yaagidi Yesuusa oichchidosona.
Yesuusi zaaridi, "Intte tanakka woi ta Aawaakka erekketa; tana eridabaa gidiyaakko,
intte ta Aawaakka erana" yaagiis.
[20] Yesuusi Beeta Maqidasiyan tamaarissiiddi, muxuwaata miishshaa yeggiyo saaxiniyaa
matan hegaa haasayiis. A ooninne oiqqibeenna; aissi giikko, a wodee biron gakki-
ichchibeenna.

Ammanennan Ixxidaageetussi Imettida Mino Akeekissuwaa

[21] Qassikka Yesuusi eta, "Taani baana. Bin intte tana koyana; shin intte intte nagaran
haiqqana. Taani biyoosaakka baanau intte danddayekketa" yaagiis.
[22] Aihudati, "I, 'Taani biyoosaa intte baanau danddayekketa' yaagees; i bana barkka
woraneeyye?" yaagidosona.
[23] Yesuusi zaaridi, "Intte garssa asa; taani bolla asa. Intte ha sa7aa asa; taani ha sa7aa asa
gidikke. [24] Intte intte nagaran haiqqanaagaa taani intteyyo yootidoogee hegaassa; taani
tana gidiyoogaa intte ammanana xayikko, intte intte nagaran haiqqana" yaagiis.
[25] Yaagin eti, "Neeni oonee?" yaagidi oichchidosona.
Yesuusi zaaridi, "Taani intteyyo kaseesappe yootido tana. [26] Taani inttebaa haasayiy-
oobainne pirddiyoobai darobai de7ees. SHin tana kiittidaagee tumanchcha; qassi taani
appe siyidoogaa sa7aa asaayyo yootais" yaagiis.
[27] I ba Aawaabaa haasayiyoogaa eti akeekibookkona. [28] Hegaa gishshau, Yesuusi eta,
"Tana Asa Na7aa intte masqqaliyaa bolli kaqqiyo wode, taani tana gidiyoogaanne qassi
taani ta Aawai tana tamaarissidoogaadan haasayiyoogaappe attin, ta shenen ainne
oottennaagaa intte erana. [29] Qassi tana kiittidaagee tanaara de7ees; taani ubba wode a
ufaissiyaagaa oottiyo gishshau, i ta xalaalaa aggibeenna" yaagiis.
[30] Yesuusi hegaa haasayishin siyida daro asai a ammaniis.

Nagaraa Ailletettaappe Kiyiyo Kessaa

[31] Yesuusi bana ammanida Aihudata, "Intte taani tamaarissiyoogau azazettikko, tumu
tana kaalliyaageeta. [32] Intte tumatettaakka erana; qassi tumatettai inttena ailletettaappe
kessana" yaagiis.
[33] Eti zaaridi, "Nuuni Abrahaama zare; nuuni ooyyookka ailletibookko. Yaatin neeni
woigada, 'Ailletettaappe intte kiyana' gai?" yaagidosona.
[34] Yaagin Yesuusi, "Taani intteyyo tumaa odais; nagara oottiya ooninne nagara aille.
[35] Aillee ubba wode sooni de7enna; shin na7i merinau sooni de7ees. [36] Na7ai inttena

ailletettaappe kessikko, intte ailletettaappe intte tumu kiyana. [37] Intte Abrahaama zare
gidiyoogaa taani erais; shin ta qaalai intte wozanan bainna gishshau, tana woranau
koyeeta. [38] Taani ta Aawai tana bessidoogaa haasayais; qassi inttekka intte aawaappe
siyidoogaa ootteeta" yaagiis.
[39] Eti zaaridi, "Nu aawai Abrahaama" yaagidosona.
Yaagin Yesuusi eta, "Intte Abrahaama naata gididaakko, i oottido oosuwaa malaa
oottana. [40] SHin Xoossaappe siyido tumaa yootida tana intte woranau koyeeta; Abrahaami
hegaadan oottibeenna. [41] Intte intte aawai oottidoogaa ootteeta" yaagiis.
Eti zaaridi, "Nuuni shaaramuxan yelettibookko; nuuyyo issi Aawai, Xoossaa xalaalai
de7ees" yaagidosona.
[42] Yaagin Yesuusi eta, "Intte Xoossaa naata tumu gididaakko, tana siiqana; aissi giikko,
taani Xoossaa matappe yaada hagan de7ais. Tana i kiittidoogaappe attin, taani ta
shenen yabeikke. [43] Taani giyoogaa intte akeekennaagee aibissee? Taani giyoogaa intte
siyanau danddayenna gishshassa. [44] Intte intte aawaa xalahe halaqaa naata; qassi intte
intte aawai amottiyoobaa oottanau koyeeta. I kaseppe doommidi, shemppo woridaagaa;
tumatetti aani bainna gishshau, tumatettaakko shiiqi erenna. I wordduwaa haasayiyo
wode, baappe haasayees; aissi giikko, i worddanchchanne qassi wordduwaukka aawa.
[45] SHin taani tumaa haasayiyo gishshau, intte tana ammanekketa. [46] Intteppe tana nagara
oottishin be7aas gaanau danddayiyai oonee? Taani tumaa haasayiyaabaa gidikko, tana
aissi ammanekketii? [47] Xoossaa asa gidiya urai Xoossai giyoogaa ezggees; intte Xoossaa
asa gidenna gishshau, Xoossai giyoogaa ezggekketa" yaagiis.

Yesuusi Abrahaamappe Kase De7iis

[48] Aihudati zaaridi, "Nuuni nena, 'Neeni Samaariyaa asa; nenan xalahee de7ees' giidi
mooridoo?" yaagidosona.
[49] Yesuusi eta hagaadan yaagiis; "Ta bolli xalahee baawa. Taani ta Aawaa
bonchchais; shin intte tana kaushsheeta. [50] Taani ta huuphessi bonchcho koyikke; hegaa
koyiyaageenne pirddiyaagee de7ees. [51] Taani intteyyo tumaa odais; ta qaalaa naagiya
ooninne mulekka haiqqenna" yaagiis.
[52] Aihudati zaaridi, "Ne bolli xalahee de7iyoogaa nuuni ha77i erida. Abrahaami
haiqqiis; hananabaa yootiyaageetikka haiqqidosona; shin neeni, 'Ta qaalaa naagiya
ooninne mulekka haiqqenna' yaagaasa. [53] Neeni haiqqida nu aawaa Abrahaamappe darai?
Hananabaa yootiyaageetikka qassi haiqqidosona. Neeni nena o mala gaada qoppai?"
yaagidosona.
[54] Yaagin Yesuusi, "Taani tana bonchchikko, ta bonchchoi hada; intte nu Xoossaa giyo
ta Aawai tana bonchchees. [55] Intte a erana xayikkokka, taani a erais. Taani a erikke giikko,
inttenadan worddanchcha gidais; shin taani a erais; qassi a qaalaakka naagais. [56] Intte
aawai Abrahaami, ta gallassaa be7anau laamotiis; be7idikka ufaittiis" yaagiis.
[57] Aihudati zaaridi a, "Neeyyo harai atto ishatamu laitta kumibeennaagee Abrahaama
be7adii?" yaagidosona.
[58] Yaagin Yesuusi eta, "Taani intteyyo tumaa odais; Abrahaami yelettanaappekka kase
taani de7ais" yaagiis.
[59] Hegaa gishshau, eti Yesuusa caddanau shuchchaa ekkidosona; shin Yesuusi etappe
geemettidi, Beeta Maqidasiyaappe kiyidi biis.

9

Yesuusi Qooqe Gididi Yelettida Bitaniyaa Pattiis

[1] Yesuusi biiddi, yelettoosappe qooqe gididi de7iya issi bitaniyaa be7iis. [2] Erissiyo
ashkkarati Yesuusa, "Tamaarissiyaagoo, ha bitanee qooqe gididi yelettanaadan, nagara
oottidai oonee? I oottideeyye? Woi a yelidaageeti oottidonaa?" yaagidi oichchidosona.
[3] Oichchin Yesuusi, "Xoossaa oosoi a bollan qonccana mala qooqidoogaappe attin, i woi
a aayyiyaanne a aawai nagara oottibookkona. [4] Nuuni sa7ai qammennan de7ishin, tana

kiittidaagaa oosuwaa oottanau bessees. Ooninne oottanau danddayenna qammai yees.
5 Taani sa7an de7aidda sa7au poo7o" yaagiis.
6 Yesuusi hegaa giidi, sa7an cuchchiis; ba cuchchan guutta urqqaa shugissidi, he urqqan
qooqe bitaniyaa aifiyaa tiyiis. 7 Tiyidi, "Baada Saliihooma giyo dagattida haattan ne aifiyaa
meecca" yaagiis. "Saliihooma" giyoogee "Kiitettidaagaa" giyoogaa. Hegaa gishshau,
bitanee biidi, ba aifiyaa meecettidi, xeelliiddi simmiis.
8 Bitaniyaa shoorotinne bitanee kase woossishin be7ida asainne, "Hagee uttidi woossiya
bitaniyaa gidenneeyye?" yaagidosona.
9 Qassi amaridaageeti, "Hagee attennee" yaagidosona.
Harati qassi, "CHii, hagee a milatiyoogaappe attin, a gidenna" yaagidosona.
SHin bitanee, "Taani attennee" yaagiis.
10 Yaagin eti bitaniyaa, "Yaatin, ne aifee waani xeellidee?" yaagidi oichchidosona.
11 I zaaridi, "Yesuusa giyo asi guutta urqqaa shugissidi, ta aifiyaa tiyiis. Tiyidi,
'Saliihooma giyo dagattida haattan baada ne aifiyaa meecetta' yaagiis. Taani baada
meecettada xeellaas" yaagiis.
12 Eti a, "I awan de7ii?" yaagidi oichchidosona.
Oichchin bitanee, "Taani erikke" yaagiis.
13 Eti kase qooqidi xeellida bitaniyaa Parisaawetukko ekki efiidosona. 14 Yesuusi urqqaa
shugissidi, bitaniyaa aifiyaa pattido gallassai Sambbata gallassa. 15 Hegaa gishshau, bitanee
waani xeellidaakkonne Parisaaweti a naa77anttuwaa oichchidosona. Oichchin bitanee
etau, "I ta aifiyan guutta urqqaa wottiis. Ta aifiyaa meecettaas; meecettada ha77i xeellais"
yaagiis.
16 Parisaawetuppe issooti issooti, "Hagaa oottida bitanee Sambbata higgiyaa naagenna
gishshau, Xoossaa matappe yibeenna" yaagidosona.
SHin harati, "Nagaranchcha asi hagaa mala wolqqaama malaataa waani oottanau
danddayii?" yaagidosona; yaagidi eti bantta giddon shaahettidosona.
17 Hegaa gishshau, Parisaaweti bitaniyaa, "I ne aifiyaa dooyido gishshau, abaa woigai?"
yaagidosona.
Yaagin bitanee, "I hananabaa yootiyaagaa" yaagiis.
18 Aihudati he xeellida bitaniyaa aayyiyoonne aawaa xeesidi oichchana gakkanaassi,
bitanee qooqe gididoogaanne ha77i i xeelliyoogaa ammanibookkona. 19 Aihudati a
aayyiyoonne aawaa, "Intte, 'Qooqe gididi yelettiis' giyo intte na7ai hagee? Yaatin, ha77i
waanidi xeellidee?" yaagidi oichchidosona.
20 Oichchin bitaniyaa aayyiyaanne aawai, "Hagee nu na7aa gididoogaanne qooqe i gididi
yelettidoogaa nuuni eroos. 21 SHin ha77i i waani xeellidaakko, nuuni erokko; woi a aifiyaa
ooni pattidaakko, nuuni erokko. A oichchite; i gastta asa; babaa haasayanau danddayees!"
yaagidosona. 22 Bitaniyaa aayyiyaanne aawai Aihudatuyyo yayyido gishshau, hegaa
giidosona; aissi giikko, Aihudati Yesuusi Kiristtoosa yaagidi markkattiya urai de7ikko, he
uraa Aihuda woosa keettaappe kessanau kasetidi qachchi wottidosona. 23 A aayyiyaanne
aawai, "I gastta asa; a oichchite!" giidoogee hegaassa.
24 Hegaa gishshau, qooqe gididi yelettida bitaniyaa eti naa77anttuwaa xeesidi, "Xoossaa
galata; ha bitanee nagaranchcha gidiyoogaa nuuni eroos" yaagidosona.
25 Yaagin bitanee, "I nagaranchcha gidin, gidana xayin erikke; taani qooqe gidiy-
oogaanne ha77i xeelliyoogaa he issibaa erais" yaagiis.
26 Eti zaaridi bitaniyaa, "I neeyyo ai oottidee? I ne aifiyaa waati pattidee?" yaagidosona.
27 Yaagin i eta, "Taani intteyyo yootarggaas; siyibeekketa. Aissi naa77anttuwaa siyanau
koyeetii? Inttekka Yesuusa kaalliyaageeta gidanau koyeetiiyye?" yaagiis.
28 Eti a cayidi, "Neeni he bitaniyaa kaalliyaagaa; nuuni Muusa kaalliyaageeta. 29 Xoossai
Muuseyyo haasayidoogaa nuuni eroos; shin ha bitaniyaa gidikko, i awappe yiidaakkonne
nuuni erokko" yaagidosona.
30 Yaagin bitanee, "I awappe yiidaakkonne intte erennaagee garamissiyaabaa; shin i ta
aifiyaa pattiis! 31 Xoossaayyo yayyiya urainne Xoossai koyiyoobaa oottiya urai de7ikko,

he uraabaa Xoossai siyiyoogaappe attin, nagaranchchatubaa siyenna. [32] Qooqe gididi
yelettida asa aifiyaa ooninne pattin, sa7ai merettoosappe doommin, siyetti erenna.
[33] Ha bitanee Xoossaappe yibeennabaa gidiyaakko, issibaanne oottanaukka danddayenna"
yaagiis.
[34] Eti zaaridi ayyo, "Neeni nagaran yelettada diccidaagee nuna tamaarissanau koyai?"
yaagidosona; Aihuda woosa keettaappe a kare kessidosona.

Wozanaa Qooqetettaa

[35] Eti bitaniyaa kare kessidoogaa Yesuusi siyiis; Yesuusi bitaniyaa demmidi, "Asa Na7aa
ammanai?" yaagiis.
[36] Bitanee Yesuusa, "Godau, taani a ammananaadan i oonee? Taayyo odarkkii!" yaagiis.
[37] Yaagin Yesuusi bitaniyaa, "Neeni a be7adasa; ha nenaara haasayiyaageekka a" yaagiis.
[38] Bitanee zaaridi, "Godau, ammanais" yaagidi Yesuusayyo goinniis.
[39] Yesuusi, "Qooqeti xeellana malanne xeelliyaageeti qooqana mala, taani pirddanau ha
sa7aa yaas" yaagiis.
[40] Aara de7iya amarida Parisaaweti hegaa siyidi, "Nuunikka qooqeeyye?" yaagidi
oichchidosona.
[41] Oichchin Yesuusi, "Intte qooqe gididaakko, intteyyo nagara gidenna; shin ha77i intte,
'Nuuni xeelloos' yaageeta; intte nagaraara de7eeta" yaagiis.

10

Yesuusi Lo77o Henttanchcha

[1] Yesuusi, "Taani intteyyo tumaa odais; dorssaa birddiyau penggeera gelennan ha-
rasaara geliya ooninne kaisonne pangga. [2] SHin penggeera geliyaagee dorssaa heemmiya
asa. [3] Penggiyaa naagiyaagee au penggiyaa dooyees; dorssatikka a qaalaa siyana; i ba
dorssata eta sunttan sunttan xeesidi, kare kaalettana. [4] I baageeta kare kessidoogaappe
guyyiyan, etappe sinttaara hemettees; etikka a qaalaa eriyo gishshau, a kaalloosona.
[5] Hara uraa qaalaa eti erenna gishshau, appe baqatanaappe attin, a geeduwaa kaallokkona"
yaagiis.
[6] Yesuusi etau ha leemisuwaa odiis; shin i etau ai odiyaakkonne eti akeekibookkona.
[7] Yesuusi qassikka etau, "Taani intteyyo tumaa odais; taani dorssatuyyo pengge.
[8] Taappe kase yiida ubbai kaisonne pangga; shin dorssati eti giyoogaa siyibookkona.
[9] Penggee tana; tanan geliya ooninne attana. I gelananne kiyana; qassi lo77o maatai
de7iyoosaakka demmana. [10] Kaisoi wuuqqanau, woranaunne xaissanau yiyoogaappe attin,
harabau yeenna; taani etau de7oi de7ana malanne kumidi palahana mala yaas.
[11] "Taani dorssaa loitta heemmiyaagaa; dorssaa loitti heemmiyaagee he dorssatu
gishshau haiqqees. [12] Miishshaa ekkidi heemmiya urai wanggireelloi yiishin be7idi,
dorssata yeggi bayidi baqatees. Aissi giikko, dorssati aageeta gidokkona; qassi ikka
dorssata heemmiyaagaa gidenna. Hegaa gishshau, wanggireelloi dorssata oiqqeesinne
laalees. [13] Miishshaa ekkidi heemmiyaagee miishshau heemmiyo gishshaunne dorssaabai
a qofissenna gishshau, dorssata aggi bayidi baqatees.
[14-15] "Taani dorssaa loitta heemmiyaagaa; ta Aawai tana eriyoogaadan, taanikka qassi ta
Aawaa erais. Hegaadankka, taani ta dorssata erais; ta dorssatikka tana eroosona. Qassi
taani ta dorssatu gishshau, haiqqanau koyais. [16] Ha wudiyan bainna hara dorssatikka tau
de7oosona. Taani etakka ehaanau bessees. Qassi eti ta qaalaa siyana; issi wudee de7ana;
heemmiyaageekka issuwaa gidana.
[17] "Taani ta shemppuwaa zaarettada ekkana mala, aattada immanau koyiyo gishshau,
ta Aawai tana siiqees. [18] Taani dosada ta shemppuwaa aatta immiyoogaappe attin, taappe
ooninne ekkenna. Taayyo ta shemppuwaa aatta immiyo maatai de7ees; qassi zaarettada
ekkanaukka maatai de7ees. Taani ha azazuwaa ta Aawaappe ekkaas" yaagiis.
[19] He haasayaa gishshau, Aihudatu giddon qassikka shaahoi merettiis. [20] Etappe dariya
baggai, "Aani xalahee de7ees! I gooyees! A haasayaa aissi siyeetii?" yaagidosona.

[21] Harati qassi, “Xalahee oiqqido asi hagaadan haasayenna; xalahee qooqe asa aife
xeelissanau danddayiiyye?” yaagidosona.

Yesuusi Asa Na7a

[22] Yerusalaamen Beeta Maqidasiyaa Ooraxissiyo Baalai gakkiis; sa7ai he wode balggo.
[23] Yesuusi Beeta Maqidasiyan Solomona baranddan, yaanne haanne hamettees. [24] Aihudati
Yesuusa matan yuuyi aadhdhidi, “Neeni nuna aude gakkanaassi sirissaidda wottuutee?
Neeni Kiristtoosa gidikko, nuuyyo geeshshada oda” yaagidosona.

[25] Yesuusi etayyo zaaridi, “Taani intteyyo yootaas; shin tana ammanekketa; taani ta
Aawaa sunttan oottiyo oosoi tabaa markkattees. [26] SHin taani intteyyo odidoogaadan,
intte ta dorssa gidenna gishshau ammanekketa. [27] Ta dorssati ta qaalaa siyoosona; taani
eta erais; etikka tana kaalloosona. [28] Taani etayyo merinaa de7uwaa immais; qassi eti
mulekka haiqqokkona. Ooninne ta kushiyaappe eta wotti ekkanau danddayenna. [29] Eta
taayyo immida ta Aawai ooppenne aadhdhees; ooninne ta Aawaa kushiyaappe eta wotti
ekkanau danddayenna. [30] Taanne ta Aawai issuwaa” yaagiis.

[31] Aihudati Yesuusa caddanau qassikka shuchchaa denttidosona. [32] Yesuusi eta, “Taani
oottanau ta Aawai taayyo immido daro lo77o oosuwaa inttena bessaas; hegeetuppe
augeetu gishshau, tana shuchchan caddanau koyeetii?” yaagiis.

[33] Aihudati zaaridi, “Nuuni nena lo77o ooso gishshau, shuchchan caddanau koyokko;
shin neeni Xoossaa cayiyo gishshaunne qassi asa gidaidda ne huuphiyaa Xoossaa oottido
gishshau, caddanau koyoos!” yaagidosona.

[34] Yaagin Yesuusi zaaridi, “Intte higgiyan Xoossai, ‘Intte xoossata’ giidoogee xaafet-
tibeennee? [35] Xoossaa maxaafata laammanau danddayettenna; Xoossai ba qaalai yiido
asata, ‘xoossata’ giidi xeesidobaa gidikko, [36] taani, ‘Taani Xoossaa Na7aa’ giido gishshau,
ta Aawai anjjidi, sa7aa kiittido tana, ‘Xoossaa cayaasa’ yaageetii? [37] Taani ta Aawai
oottiyoogaa oottana xayikko, tana ammanoppite. [38] SHin taani oottiyaabaa gidikko, harai
atto intte tana ammanana xayikkokka, ta Aawai tanan de7iyoogaanne taanikka ta Aawan
de7iyoogaa eranaadaaninne akeekanaadan, ta oosuwaa ammanite” yaagiis.

[39] Qassikka eti a oiqqanau koyidosona; shin i etappe baqatiis.

[40] Yohaannisi kase xammaqiyoosaa Yorddaanoosa SHaafaappe hefintti Yesuusi pinnidi,
yaani de7iis. [41] Daro asai Yesuusakko yiidi, “Yohaannisi wolqqaama malaata oottibeenna;
shin i ha bitaniyaabaa haasayidobai ubbai tuma” yaagidosona. [42] Yaani daro asai Yesuusa
ammaniis.

11

Al77aazara Haiquwaa

[1] Biitaaniyaa giyo qeeri kataman Al77aazara giyo issi bitanee harggiis; he katamai
Mairaamanne i michchiyaa Martta de7ido katamaa. [2] Godaa tohuwaa shittuwaa tiyada,
ba binnaanan a tohuwaa quccidaara he Mairaamo; harggidaagee qassi i ishaa Al77aazara.
[3] Hegaa gishshau, michchentti, “Godau, neeni siiqiyoogee harggiis” giidi Yesuusayyo
kiittidosona.

[4] Yesuusi hegaa siyido wode, “Taani Xoossaa Na7ai harggiyaa gaasuwan bonchchettana
mala, Xoossaa bonchchuwaassi ha harggee Al77aazara oiqqidoogaappe attin, woriya
hargge gidenna” yaagiis.

[5] Yesuusi Martto, i michchiyoonne Al77aazara siiqees; [6] Al77aazari harggidoogaa Yesuusi
siyido wode, ba de7iyoosan naa77u gallassaa pe7iis. [7] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ba
erissiyo ashkkarata, “Naa77anttuwaa Yihudaa biitti boos” yaagiis.

[8] Erissiyo ashkkarati zaaridi, “Tamaarissiyaagoo, guutta wodeppe kase Aihudati nena
shuchchan caddanau koyidosona; qassikka yaa buutee?” yaagidosona.

[9] Yaagin Yesuusi, “Issi gallassan tammanne naa77u saatee de7ees; de7enneeyye?
Gallassi hemettiya asi xubettenna; aissi giikko, i ha sa7aa poo7uwaa be7ees. [10] SHin qammi
hemettiya urai de7ikko, poo7oi aani bainna gishshau, xubettees” yaagiis. [11] Yesuusi hegaa

giidoogaappe guyyiyan, qassikka etau, “Nu dabboi Al77aazari xiskkiis; shin xiskkuwaappe
a denttanau taani bais” yaagiis.
12 Erissiyo ashkkarati zaaridi, “Godau, i xiskkidabaa gidikko, denddana” yaagidosona.
13 Al77aazari haiqqidoogaa Yesuusi odiis; shin Al77aazari xiskkidi zin77idoogaa odiis
giidi, eti qoppidosona. 14 Hegaa gishshau, Yesuusi geeshshidi eta, “Al77aazari haiqqiis.
15 Intte ammanana mala, taani he sohuwan de7ennaagaayyo, intte gishshau ufaittais. SHin
hinddite; akko boos” yaagiis.
16 Hegaappe guyyiyan, Menttiyaa giyo Toomaasi ba lagge erissiyo ashkkarata, “Aara
haiqqanau nuunikka qassi boos!” yaagiis.

Yesuusi Denddoinne De7oi Tana Giis

17 Yesuusi gakkiyo wode, Al77aazari moogettoosappe oiddu gallassa gidiis. 18 Biitaanee
Yerusalaameppe naa77u kilo meetire keenaa haakkees. 19 Daro Aihudati Marttonne
Mairaamo eta ishai haiqqidoogau minttettanau yiidosona.
20 Martta Yesuusi yiidoogaa siyada, a mokkanau kiyaasu; shin Mairaama sooni attaasu.
21 Martta Yesuusa, “Godau, neeni hagan de7idabaa gidiyaakko, ta ishai haiqqenna. 22 SHin
neeni woossiyoobaa ai gidikkokka, Xoossai neeyyo harai atto ha77ikka immanaagaa taani
erais” yaagaasu.
23 Yesuusi, “Ne ishai haiquwaappe denddana” yaagiis.
24 Yaagin Martta, “Wurssettaa gallassi haiquwaappe denddanaagaa taani erais” yaa-
gaasu.
25 Yesuusi iyyo, “Taani denddonne de7o; tana ammaniya urai harai atto, haiqqikkokka
paxa de7ana. 26 Qassi paxa de7iya urainne tana ammaniya urai ubbai mulekka haiqqenna;
hegaa neeni ammanai?” yaagiis.
27 Martta zaarada, “Godau, ee taani ammanais; neeni Xoossaa Na7aa, sa7aa yaanau
de7iya Kiristtoosa gidiyoogaa taani ammanais” yaagaasu.
28 Martta hegaa giidoogaappe guyyiyan, baada ba michcheeyyo geeman xeesada,
“Tamaarissiyaagee yiidi, nena koyees” yaagaasu. 29 Mairaama hegaa siyido wode, eesuwan
dendda eqqada Yesuusakko baasu. 30 Yesuusi Martta a mokkidosan de7eesippe attin, biron
qeeri katamaa gakkiichchibeenna. 31 Mairaamo minttettiiddi, sooni iira de7iya Aihudati,
a eesuwan dendda eqqada kare kiyiyoogaa be7idi, Al77aazari moogettido gonggoluwaa
baada yaani yeekkanau hanausu yaagidi, o kaallidi kiyidosona.
32 Mairaama Yesuusi de7iyoosaa baada Yesuusa be7ido wode, a tohuwaa bollan kund-
daasu; kunddada, “Godau, neeni hagan de7idobaa gidiyaakko, ta ishai haiqqenna shin!”
yaagaasu.
33 Yesuusi a yeekkiyoogaanne qassi iira yiida Aihudatikka yeekkiyoogaa be7idi, ba
wozanan daro mishettiis; qassi tookki shemppiis. 34 Eta, “Awan moogidetii?” yaagidi
oichchin, “Godau, yaada be7a” yaagidi zaaridosona.
35 Yesuusi afuxxiis. 36 Hegaa gishshau, Aihudati, “Al77aazara i ai keenaa siiqiyaakko
be7ite!” yaagidosona.
37 SHin etappe issooti issooti, “Hagee qooqe bitaniyaa xeelissidaagee ha bitanee
haiqqenna mala teqqanau danddayennee?” yaagidosona.

Yesuusi Al77aazara Haiquwaappe Denttiis

38 Yesuusi qassikka wozanappe qarettidi, Al77aazari moogettido gonggoluwaakko biis;
he gonggoloi shuchchan qum77etti uttiis. 39 Yesuusi, “SHuchchaa pogite!” yaagidi azaziis.
Haiqqida bitaniyaa michchiyaa Martta, “Godau, i haiqqoosappe oiddu gallassa gidido
gishshau, ha77i xinqqana!” yaagaasu.
40 Yesuusi Martto, “Ammaniyaabaa gidikko, neeni Xoossaa bonchchuwaa be7anaagaa
taani neeyyo yootabeikkinaa?” yaagiis. 41 Eti shuchchaa denttidosona; denttin Yesuusi
saluwaa pude xeellidi, “Aawau, taani giyoogaa neeni siyido gishshau, nena galatais.
42 Neeni ubba wode siyiyoogaa taani erais; shin hagan yuuyi aadhdhidi eqqida asai neeni
tana kiittidoogaa ammanana mala, hagaa taani eta gishshau gais” yaagiis. 43 Yesuusi
hegaa giidoogaappe guyyiyan, ba qaalaa xoqqu oottidi, “Al77aazaraa, haa kiya!” yaagiis.

44 Haiqqida bitaniyau kusheenne tohoi shaluwan qashetti uttidaashiininne a som77oikka
afalan kametti uttidaashin kiyiis. Kiyin Yesuusi eta, “Birshshidi aggi bayite! Bo!” yaagiis.

Kiristtoosa Bolli Maqettidosona
(Maatiyoosa 26:1-5; Marqqoosa 14:1-2; Luqaasa 22:1-2)

45 Hegaa gishshau, Mairaamikko yiida Aihudatuppe daroti Yesuusi oottidoogaa be7idi,
a ammanidosona. 46 SHin etappe issooti issooti Parisaawetukko biidi, Yesuusi oottidoogaa
etau odidosona. 47 Hegaappe guyyiyan, qeese halaqatinne Parisaaweti yaa7aa shiishshidi,
“Ha bitanee daro wolqqaama malaataa oottiyo gishshau, ai oottanee? 48 Nuuni a co77u
giidi, aggi bayikko, asai ubbai a ammanana; qassi Roome biittaa asati yiidi, nu Beeta
Maqidasiyaanne nu asaa xaissana” yaagidosona.

49 Etappe issoi Qayaafa giyoogee, he laitti qeese ubbatu halaqa gididaagee, “Intte ainne
erekketa! 50 Asai ubbai xayiyoogaappe asa ubbaa gishshau, issi asi haiqqiyoogee keha
gidiyoogaa intte akeekite” yaagiis. 51 I hegaa baappe gibeenna; shin he laitti qeese ubbatu
halaqa gidiyo gishshau, Yesuusi Aihuda asaa gishshau haiqqanau bessiyoogaa hananabaa
yootiis. 52 Qassi Yesuusi Aihuda asaa xalaalaayyo haiqqenna; shin laaletti de7iya Xoossaa
naata issippe shiishshanau haiqqana.

53 He gallassappe doommidi, eti a woranau maqettidosona. 54 Hegaa gishshau, Yesuusi
Aihudatu giddon qoncciyan yaa haa hemettibeenna; shin bazzuwaa lanqqiyan de7iya
biitti, Efireema giyo qeeri katamaa biis. Biidi ba erissiyo ashkkaratuura he sohuwan
takkiis.

55 Aihudati Paasikaa bonchchiyo gallassai matiis; qassi daro asai bana geeshshanau,
Paasikaa bonchchiyo gallassai gakkanaappe kase he biittaappe Yerusalaame biis. 56 Eti
Yesuusa koyoosona; Beeta Maqidasiyan eqqidi, “Ai qoppeetii? Paasikaa bonchchiyoosaa
Yesuusi yeennee?” yaagidi issoi issuwaa oichchidosona. 57 Qassi qeesetu halaqatinne
Parisaaweti Yesuusa qachchanau, i de7iyoosaa eriya ooninne banttayyo yootana mala
azazidosona.

12

Yesuusa SHittuwaa Tiyida Maccaasiyo
(Maatiyoosa 26:6-13; Marqqoosa 14:3-9)

1 Paasikaa bonchchiyo gallassaappe usuppun gallassaa kasetidi, Yesuusi i haiquwaappe
denttido Al77aazari de7iyo Biitaaniyaa giyo katamaa biis. 2 He sohuwan eti au kahuwaa
kattidosona; Al77aazari aara issippe uttidaashin, Martta kahuwaa kattausu. 3 Mairaama
daro miishshan baizettiya narddoose giyo geeshsha shittuwaa ehaada, Yesuusa tohuwaa
tiyaasu; tiyada ba binnaanan a tohuwaa quccaasu; keetta ubbai shittuwaa sawuwan
tonggu gees.

4 SHin Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe issoi, Yesuusa aatti immanaagee, Yihudaa
Asqqorootu, 5 “Ha shittoi issi xeetanne ishatamu biran baizettin, aibissi birai hiyyeesau
imettennee?” yaagiis. 6 I kaiso gidido gishshau, hegaa giisippe attin, hiyyeesau qarettidi
gibeenna; i miishshaa qarcciitaa oiqqiyaagaa gidiyo gishshau, ubba wode appe baayyo
ekkees.

7 Yesuusi, “Bau de7iyaabaa taani moogettiyo gallassau minjju; o aggite. 8 Hiyyeesati ubba
wode inttenaara de7ana; shin taani ubba wode inttenaara de7ikke” yaagiis.

9 Aihudatuppe daro asai Yesuusi Biitaaniyan de7iyoogaa siyidi, yaa biis; eti Yesuusa
be7ana gishsha xalaalau gidennan, i haiquwaappe denttido Al77aazarakka be7anau
biidosona. 10 Hegaa gishshau, qeese halaqati Al77aazarakka qassi woranau maqettidosona.
11 Aissi giikko, Al77aazara gaasuwan daro Aihudati banttana kaalettiyaageeta aggi bayidi,
Yesuusa ammanoosona.

Yesuusi Bonchchuwan Yerusalaame Geliis
(Maatiyoosa 21:1-11; Marqqoosa 11:1-11; Luqaasa 19:28-40)

[12] Wonttetta gallassi Paasikaa bonchchiyoosaa yiida daro asai Yesuusi Yerusalaame
biyoogaa siyiis. [13] Siyidi zambbaa haittaa oiqqidi, a mokkanau kiyidosona. Bantta qaalaa
xoqqu oottidi,
"Xoossai galatetto!
Xoossaa sunttan yiya Israa7eela kawoi anjjettidaagaa!"
yaagidosona.
[14-15] Xoossaa maxaafai,
"Xiyoone katamau, yayyoppa!
Be7a, ne kawoi hare maraa bolli uttidi yees"
giyoogaadan, Yesuusi hare maraa demmidi, a toggiis.
[16] Yesuusi erissiyo ashkkarati hegaa kase akeekibookkona; shin Yesuusi bonchchetti-
doogaappe guyyiyan, Xoossaa maxaafai hegaa ubbaa giidoogaanne qassi etikka hegaa
ubbaa Yesuusayyo oottidoogaa hassayidosona.
[17] Al77aazari moogettido gonggoluwaappe Yesuusi a xeesidi, haiquwaappe denttido
wode, Yesuusaara de7iya daro asai Yesuusayyo markkattiis. [18] Daro asai a mokkanau
kiyidoogee, i he wolqqaama malaataa oottido gishshassa. [19] Hegaa gishshau, Parisaaweti
issoi issuwaa, "Intte ainne oottanau danddayennaagaa be7eetii! Be7ite, dere ubbai a
geeduwaa kaallees" yaagidosona.
[20] Paasikaa bonchchiyo gallassi goinnanau Yerusalaame biidaageetu giddon issi issi
Giriike asati de7oosona. [21] Eti Galiila biittan Beetasaida giyo katamaappe yiida Piliph-
phoosakko biidi, "Godau, nuuni Yesuusa be7anau koyoos" yaagidi woossidosona.
[22] Piliphphoosi biidi, Inddiraasayyo odiis; odin naa77aikka biidi, Yesuusayyo odidosona.
[23] Yesuusi etau hagaadan yaagiis; "Taani, Asa Na7ai, bonchchettiyo saatee gakkiis.
[24] Taani intteyyo tumaa odais; issi gistte aifiyaa biittan wodhdhada wooqqana xayikko,
barkka attausu. SHin he gisttee aifiyaa wooqqikko, daro aifiyaa aifausu. [25] Ba shemppuwaa
siiqiya ooninne bashshees; qassi ba shemppuwaa ha sa7an ixxiya ooninne merinaa
de7uwau ashshees. [26] Ooninne tau oottikko, tana kaallanau bessees; qassi taani de7iyoosan
ta ashkkaraikka de7ana. Tau oottiya oonanne, ta Aawaikka a bonchchana.
[27] "Ha77i ta shemppoi daro un77ettiis; yaatin woigoo? CHii, taani ha saatiyan yiidoogee hagaa gishshassa. [28] Ta
Aawau, ne sunttaa bonchcha" yaagiis.
He wode saluwaappe, "Taani ta sunttaa bonchchaas; qassikka gujjada bonchchana"
yaagiya qaalai yiis.
[29] He sohuwan eqqida daro asai he qaalaa siyidi, "Hegee dadaa" yaagiis.
Harati qassi, "Kiitanchchai ayyo haasayiis" yaagidosona.
[30] Yesuusi zaaridi eta, "Ha qaalai intte gishshau yiidoogaappe attin, ta gishshassa
gidenna. [31] Ha sa7ai pirddettiyo wodee ha77a; ha sa7aa haariyaagee ha77i kare olettana.
[32] Qassi taani masqqaliyaa bolli kaqettiyo wode, asa ubbaa taakko ekkana" yaagiis. [33] I hegaa
giidoogee ai mala haiquwaa i haiqqanaakkonne eta erissanaassa.
[34] Daro asai zaaridi Yesuusa, "Nu higgee Kiristtoosi merinau de7iyoogaa odees. Yaatin,
neeni woigada, 'Asa Na7ai masqqaliyaa bolli kaqettana' gai? He Asa Na7ai oonee?"
yaagidosona.
[35] Yaagin Yesuusi, "Poo7oi inttenaara guutta wodiyaa takkana. Intteyyo xumenna mala,
poo7oi de7ishin, poo7uwan hemettite. Xuman hemettiya urai au biyaakkonne erenna.
[36] Poo7uwaa asa gidana mala, intteyyo poo7oi de7ishin, poo7uwaa ammanite" yaagiis.

Aihudati Ammanennan Ixxido Hanotaa

Yesuusi hegaa haasayidoogaappe guyyiyan, biidi etappe geemettiis. [37-38] I hegaa keena
wolqqaama malaataa eta sinttan oottikkokka, hananabaa yootiya Isiyaasi,
"Godau, nu markkatettaa ooni ammanidee?
Godai ba wolqqaa oona bessidee?"
giidoogee tuma gidana mala, eti a ammanibookkona.
[39-40] Isiyaasi qassikka,

"Eta aifee xeellenna mala,
eta wozanaikka akeekenna mala,
eti Xoossaakko simmin, i eta pattenna mala,
Xoossai eta aifiyaa qooqissiis.
Eta wozanaa dammissiis"
giido gishshau, eti ammananau danddayibookkona.
41 Isiyaasi Yesuusa bonchchuwaa be7ido gishshaunne qassi abaa haasayido gishshau,
hegaa giis.
42 Hegaa gidinkka, harai atto Aihudatu halaqatuppekka daroti Yesuusa ammanidosona.
SHin Parisaaweti banttana Aihudatu woosa keettaappe kessoosona giidi yayyido gishshau,
ammanida giidi markkattibookkona. 43 Aissi giikko, eti Xoossaa sabaappe aattidi, asa sabaa
siiqidosona.
44 Yesuusi ba qaalaa xoqqu oottidi yaagiis; "Tana ammaniya ooninne tana kiittidaa-
gaakka ammaniyoogaappe attin, ta xalaalaa ammanenna. 45 Tana be7iya ooninne tana
kiittidaagaakka be7ees. 46 Tana ammaniya ubbai xuman de7enna mala, taani poo7o gidada
sa7aa yaas. 47 Ta qaalaa siyidi azazettenna uraa oonanne taani pirddikke; aissi giikko,
taani sa7aa ashshanau yiidoogaappe attin, pirddanau yabeikke. 48 Tana ixxiya oonanne
qassi ta qaalaa ekkenna oonanne pirddiyaagee de7ees. Taani yootido qaalai wurssettaa
gallassi he uraa pirddana. 49 Aissi giikko, taani hagaa taappe haasayabeikke; shin tana
kiittida ta Aawai taani gaanaagaanne haasayanaagaa tana azaziis. 50 Qassi a azazoi merinaa
de7uwaa ehiyoogaa taani erais; hegaa gishshau, taani yootiyoogee ta Aawai tana yoota
giidi odidoogaa" yaagiis.

13

Yesuusi Ba Erissiyo Ashkkaratu Gediyaa Meecciis

1 Paasikaa bonchchiyo gallassai gakkanaappe kasetidi, ha sa7aappe shaahettidi,
Aawaakko biyo wodee gakkidoogaa Yesuusi eriis; ha sa7an de7iya baageeta ubba wode
siiqiis; wurssettai gakkanaassi eta siiqiis.
2 Yesuusinne erissiyo ashkkarati kahuwaa miishin, Simoona na7aa Yihudaa Asqqo-
rootu Yesuusa aatti immanaadan, xalahe halaqai a qofissi wottiis. 3 Yesuusi ba Aawai
ubbabaa a kushiyan wottidoogaa, qassi Xoossaa matappe i yiidoogaanne, simmidi akko
baanaagaa eriis. 4 Yesuusi miyoosaappe denddi eqqidi, bolla bagga maayuwaa qaari
wottidi, pooxaa ba xeessan gixxiis. 5 Hegaappe guyyiyan, haattaa kuixaaruwan tigidi, ba
erissiyo ashkkaratu tohuwaa meecciyoogaanne ba xeessan gixxido pooxan qucciyoogaa
doommiis.
6 Yesuusi Simoon PHeexiroosakko yin PHeexiroosi, "Godau, neeni ta tohuwaa meecca-
nau hanaiyye?" yaagiis.
7 Yesuusi zaaridi a, "Taani oottiyoogaa neeni ha77i erakka; shin guyyeppe akeekana"
yaagiis.
8 Yaagin PHeexiroosi, "Neeni ta tohuwaa mulekka meeccakka!" yaagiis.
Yesuusi a, "Taani ne tohuwaa meeccana xayikko, neeyyoonne taayyoonne issippetetti
baawa" yaagidi zaariis.
9 Yaagin PHeexiroosi Yesuusa, "Godau, yaatikko, ta tohuwaa xalaalaa meeccoppa; ta
kushiyaakka ta huuphiyaakka meecca!" yaagiis.
10 Yesuusi zaaridi, "Bollaa meecettiichchida urai ooninne tohoppe harabaa meecettanau
koshshenna; ayyo ubbasaikka geeshsha. Qassi inttekka geeshsha; shin ubbai geeshsha
gidekketa" yaagiis. 11 Aissi giikko, Yesuusi bana aatti immana urai oonakkonne erees; i,
"Intte ubbai geeshsha gidekketa" giidoogee hegaassa.
12 Eta tohuwaa meeccidoogaappe guyyiyan, Yesuusi ba maayuwaa maayidi, ba sohuwaa
guyye simmidi biidi uttiis; uttidi eta yaagiis; "Taani intteyyo oottidoogaa akeekeetii?
13 Intte tana tamaarissiyaagoonne Godau geeta; taani he intte giyoogaa gidiyo gishshau,
loittideta. 14 Taani intteyyo Godanne inttena tamaarissiyaagaa gidaidda, intte tohuwaa
meeccidabaa gidikko, inttekka issoi issuwaa tohuwaa meeccanau bessees. 15 Aissi giikko,

taani intteyyo oottidoogaadan, inttekka oottana mala, intteyyo leemiso gidaas. [16] Taani
intteyyo tumaa odais; ashkkari ba godaappe aadhdhenna. Qassi kiitettida uraikka bana
kiittidaagaappe aadhdhenna. [17] Intte hegaa eridi oottiyaabaa gidikko anjjettidaageeta.
[18] "Taani intte ubbaabaa haasayikke. Taani dooridoogeeta erais; shin Xoossaa maxaafai,
'Taani barssidoogee ta kushiyaa saxxiis' giidoogee tuma gidanau bessees. [19] Hegee haniyo
wode taani tana gidiyoogaa intte ammanana mala, hegee hananaappe kasetada intteyyo
haara odais. [20] Taani intteyyo tumaa odais; taani kiittiyo oonanne mokkiya urai tanakka
mokkees; qassi tana mokkiya ooninne tana kiittidaagaa mokkees" yaagiis.

Yesuusi Bana Aattidi Immanaagee Oonakko Kasetidi Odiis
(Maatiyoosa 26:20-25; Marqqoosa 14:17-21; Luqaasa 22:21-23)

[21] Yesuusi hegaa haasayidoogaappe guyyiyan, ba wozanan daro metootiis; metootidi,
"Taani intteyyo tumaa odais; tana intteppe issoi aatti immana" giidi qoncciyan odiis.
[22] I obaa haasayiyaakkonne, erissiyo ashkkaratuyyo mulekka erettennan ixxin, issoi
issuwaa xeellidosona. [23] Erissiyo ashkkaratuppe issoi, Yesuusi siiqiyoogee, Yesuusa matan
uttiis. [24] Hegaa gishshau, Simoon PHeexiroosi he erissiyo ashkkaraa qim77otidi, "I oona
giyaakko, ane a oichcha" yaagiis.
[25] Hegaa gishshau, he erissiyo ashkkarai Yesuusa haittaakko shiiqidi, "Godau, i oonee?"
yaagiis.
[26] Yesuusi zaaridi, "Taani oittan cambbaa tushkkada immiyoogee a" yaagiis. Qassi
oittaa mentti ekkidi, cambbaa tushkkidi, Simoona na7aa, Yihudaa Asqqorootuyyo immiis.
[27] Yihudai oittaa menttettaa ekkidoogaappe guyyiyan, Seexaanai sohuwaarakka Yihudan
geliis. Yesuusi a, "Neeni oottanaagaa eesuwan ootta!" yaagiis. [28] SHin he sohuwan
uttidaageetuppe ooninne Yesuusi hegaa a aissi giidaakkonne eribeenna. [29] Yihudai
miishshaa qarcciitaa oiqqiyo gishshau, erissiyo ashkkaratuppe issooti issooti Yesuusi
Yihudaa, "Paasikaa bonchchiyo gallassau banttana koshshiyaabaa baada shamma woi
hiyyeesau muxuwaataa imma giis" yaagidi qoppidosona.
[30] Yihudai oittaa me7ettaa ekkidi, sohuwaarakka kare kiyiis; he wode sa7ai qamma.

Ooratta Azazuwaa

[31] Yihudai kare kiyidoogaappe guyyiyan, Yesuusi yaagiis; "Ha77i taani Asa Na7ai
bonchchettaas: Xoossaikka ta baggaara bonchchettiis. [32] Xoossai ta baggaara, Asa
Na7aa baggaara bonchchettikko, i ba huuphen tana Asa Na7aa bonchchana; qassi i
tana sohuwaara bonchchana. [33] Ta naatoo, taani inttenaara daro wodiyaa gam77ikke.
Intte tana koyana; shin taani Aihudata, 'Taani biyoosaa intte baanau danddayekketa'
giidoogaadan, intteyyookka ha77i odais. [34] Taani inttena ooratta azazuwaa azazais; issoi
issuwaa siiqite. Taani inttena siiqidoogaadankka, intte issoi issuwaa siiqana bessees.
[35] Intte issoi issuwaara siiqettikko, ta erissiyo ashkkarata gidiyoogaa asai ubbai erana"
yaagiis.

PHeexiroosi Kaddanaagaa Yesuusi Kasetidi Odiis
(Maatiyoosa 26:31-35; Marqqoosa 14:27-31; Luqaasa 22:31-34)

[36] Simoon PHeexiroosi Yesuusa, "Godau, neeni au bai?" yaagiis.
Oichchin Yesuusi zaaridi, "Taani biyoosaa neeni ha77i tana kaallanau danddayakka;
shin guyyeppe kaallana" yaagiis.
[37] Yaagin PHeexiroosi, "Godau, taani nena ha77i kaallanau aissi danddayikkinaa? Taani
ne gishshau, haiqqanaukka giiga uttaas!" yaagiis.
[38] Yesuusi zaaridi, "Ta gishshau haiqqanau hai tumu giiga uttadii? Taani neeyyo tumaa
odais; kuttoi waassanaappe kase, neeni tana heezzutoo kaddana" yaagiis.

14

Aawaakko Efiya Ogee Yesuusa

[1] Yesuusi erissiyo ashkkarata, "Intte wozanai hirggoppo; Xoossaa ammanite; tanakka
ammanite. [2] Ta Aawaa keettan daro sohoi de7ees. Hegaa gidennaakko, taani intteyyo

hegaa yootikke; taani intteyyo sohuwaa giigissanau bais. [3] Taani baada sohuwaa giigis-
soogaappe guyyiyan, taani de7iyoosan inttekka de7ana mala, simmada yaada inttena
taakko ekka efaana. [4] Qassi intte taani biyo ogiyaa ereeta" yaagiis.
[5] Yaagin Toomaasi, "Godau, neeni biyoosaa nuuni erokko; ogiyaa waanidi eranau
danddayiyoonii?" yaagiis.
[6] Yesuusi zaaridi, "Ogee, tumainne de7oi tana; ta baggaarappe attin, ooninne ta
Aawaakko baanau danddayenna. [7] Intte tana eriyaabaa gidiyaakko, ta Aawaakka erana;
ha77ippe doommidi, intte a ereetanne qassi a be7ideta" yaagiis.
[8] Piliphphoosi Yesuusa, "Godau, Aawaa nuna bessa; hegee nuuyyo gidana" yaagiis.
[9] Yesuusi zaaridi yaagiis; "Taani hagaa keena wodiyaa inttenaara de7inkka, tana erikkii
Piliphphoosaa? Tana be7ida urai Aawaakka be7iis; yaatin, neeni woigada, 'Aawaa nuna
bessa' gai? [10] Taani Aawaa giddon de7iyoogaa qassi Aawaikka ta giddon de7iyoogaa neeni
ammanikkiiyye? Taani intteyyo odiyo qaalaa taani taappe odikke; shin ta giddon de7iya
Aawai ba oosuwaa oottees. [11] Taani Aawaa giddon de7iyoogaaninne qassi Aawaikka ta
giddon de7iyoogan tana ammanite; hegee xayikko, abau a oosuwaabau tana ammanite.
[12] "Taani intteyyo tumaa odais; tana ammaniya urai taani oottiyo oosuwaa oottana.
Taani Aawaakko biyo gishshau, he urai hagaappe aadhdhiya oosuwaa oottana. [13] Aawai
Na7aa baggaara, ta baggaara bonchchettana mala, ta sunttan intte woossiyo ubbabaa taani
intteyyo polana. [14] Intte ta sunttan tana ai oichchikkokka, taani polana.
[15] "Intte tana siiqiyaabaa gidikko, ta azazuwaa naagana. [16-17] Taani Aawaa woossana;
inttenaara merinau de7ana mala, tumatettaa Ayyaanaa, hara minttettiyaagaa intteyyo i
immana. Ha sa7ai he tumatettaa Ayyaanaa be7ennaagaanne erennaagaa gidiyo gishshau,
a ekkanau danddayenna; shin i inttenaara de7iyo gishshaunne intte giddon de7ana
gishshau, intte a ereeta.
[18] "Taani inttena intterkka yeggabeikke; taani simmada inttekko yaana. [19] Guutta
wodiyaappe guyyiyan, sa7ai tana naa77antto be7enna; shin intte tana be7ana; taani paxa
de7iyo gishshau, inttekka qassi paxa de7ana. [20] Taani ta Aawaa giddon de7iyoogaanne intte
ta giddon de7iyoogaa, qassi taani intte giddon de7iyoogaanne intte he gallassi erana.
[21] "Ta azazoi a matan de7iyo asi, qassi he azazuwaakka naagiyaagee, i tana siiqiya asa.
Tana siiqiya asa ta Aawaikka siiqees; taanikka a siiqais. Taani ayyo qonccana" yaagiis.
[22] Yihudaa Asqqoroota gidenna Yihudai Yesuusa, "Godau, neeni ne huuphiyaa sa7aa
bessennan, nuna bessana giyoogaa woigada gai?" yaagiis.
[23] Yaagin Yesuusi, "Tana siiqiya ooninne ta qaalaa naagana; ta Aawai a siiqana; qassi
ta Aawainne taaninne akko yiidi, aara de7ana. [24] Tana siiqenna urai ooninne ta qaalau
azazettenna; intte siyiyo qaalai tana kiittida Aawaagaa gidiyoogaappe attin, taagaa
gidenna.
[25] "Taani inttenaara issippe de7aidda hagaa intteyyo odaas; [26] shin Geeshsha Ayyaanai,
minttettiyaagee, Aawai ta sunttan kiittanaagee, inttena ubbabaa tamaarissana. Taani
intteyyo odido ubbabaakka inttena hassayissana.
[27] "Taani sarotettaa inttenaara wottais; ta sarotettaa intteyyo immais. Taani sa7ai
immiyo sarotettaa malaa immikke. Intte hirggoppitenne yayyoppite. [28] Taani intteyyo,
'Taani bais; shin simmada inttekko yaana' giidoogaa siyideta; intte tana siiqidobaa
gidiyaakko, taappe Aawai dariyo gishshau, taani Aawaakko biyoogan intte ufaittana shin.
[29] Hegee haniyo wode intte ammanana mala, hegee hanennan de7ishin, haara kasetada
taani intteyyo odarggaas.
[30] "Ha sa7aa haariyaagee yiyo gishshau, taani hagaappe sinttan inttenaara keehi
haasayikke. Tana i ainne oottanau danddayenna. [31] SHin taani Aawaa siiqiyoogaa sa7ai
eranau bessees; qassi taanikka Aawai tana azazidoogaadan oottais. Denddi eqqite;
hagaappe boos.

15

Woiniyaa Giyo Turaayyo Tumu Anoi Yesuusa

[1] "Taani woine giyo turaayyo tumu ano; goshshanchchai ta Aawaa. [2] Ta giddon de7iya
aife aifenna turaa mara ubbaa i karees; aifiya turaa mara ubbai kaseegaappe keehi
aifanaadan, he maraa xeeraa i qanxxana. [3] Taani intteyyo ha77i odido qaalaa gaasuwan,
intte geeshsha. [4] Ta giddon de7ite; taanikka intte giddon de7ana. Woiniyaa turaa marai
anoora issippe de7ennan xayikko, he marai barkka aife aifanau danddayennaagaadan,
inttekka ta giddon de7ennan xayikko, aife aifanau danddayekketa.
[5] "Taani woine turaayyo ano; intte he turaa marata. Ta giddon de7iya urai, taanikka a
giddon de7iyo urai, daro aife aifana; aissi giikko, taani bainnan intterkka ainne oottanau
danddayekketa. [6] Ta giddon de7enna urai tura maradan, karen yeggin melana; melidaagaa
shiishshidi taman wottin, i eexxana. [7] Intte ta giddon de7ikko, qassi ta qaalaikka intte
giddon de7ikko, intte koyidobaa aiba gidinkka woossite; intte ekkana. [8] Intte daro aifiyaa
aifikkonne qassi ta erissiyo ashkkarata gidikko, hegan ta Aawai bonchchettana. [9] Aawai
tana siiqidoogaadan, taanikka inttena siiqaas; ta siiquwan de7ite. [10] Taani ta Aawaa
azazuwaa naagada a siiquwan de7idoogaadan, inttekka ta azazuwaa naagikko, ta siiquwan
de7ana.
[11] "Ta ufaissai inttenaara de7ana malanne, inttekka daro ufaittana mala, taani hagaa
intteyyo yootaas. [12] Ta azazoi hagaa; taani inttena siiqiyoogaadan, inttekka issoi issuwaara
siiqettite. [13] Ba shemppuwaa ba laggiyaayyo aattidi immiyoogaappe aadhdhiya siiqoi
ooyyookka baawa. [14] Taani inttena azazidobaa ubbaa oottikko, intte ta laggeta.
[15] "Ashkkarai ba godai oottiyoobaa erenna gishshau, taani inttena hagaappe sinttau
ashkkarata giikke; shin taani inttena ta laggeta gaas. Aissi giikko, ta Aawaappe siyido
ubbabaa taani intteyyo yootaas. [16] Taani inttena dooridoogaappe attin, intte tana
dooribeekketa. Intte biidi aifiyaa aifana mala, taani inttena sunttaas. Qassi Aawaikka intte
ta sunttan woossidobaa ubbaa immana. [17] Taani inttena azaziyoogee hagaa; issoi issuwaara
siiqettite.

Yesuusi Ha Sa7ai Ixxiyoogaa Odiis

[18] "Sa7ai inttena ixxikko, kasetidi tana ixxidoogaa akeekite. [19] Intte sa7aabaa gididaakko,
sa7ai babaadan inttena siiqana; shin taani inttena sa7aappe dooridoogaappe attin, intte
sa7aabaa gidekketa; sa7ai inttena ixxiyoogee hegaassa. [20] 'Ashkkarai ba godaappe darenna'
gaada taani intteyyo odidoogaa hassayite. Eti tana yedettidabaa gidikko, inttenakka
yedettana. Eti ta qaalaa naagidabaa gidikko, intte qaalaakka naagana. [21] SHin eti tana
kiittidaagaa erenna gishshau, ha ubbaa ta gaasuwan eti intte bolli wottana. [22] Taani
yaada etau odennabaa gidiyaakko, etau nagara gidenna; shin ha77i eti oottiyo nagaraa
gaasoyiyoobi baawa. [23-24] Tana ixxiyaagee ta Aawaakka ixxees. Ooninne oottibeenna
oosuwaa eta giddon taani oottabeennabaa gidiyaakko, etau nagara gidennan attana; shin
ha77i eti taani oottido oosuwaa be7idi, tanakka ta Aawaakka ixxidosona. [25] SHin eta
higgiyan, 'Tana coo ixxidosona' geetettidi xaafettidaagee polettana mala, hagee haniis.
[26] "SHin Aawaappe yiya tumatettaa Ayyaanai minttettiyaagee yaana. Taani Aawaappe
intteyyo a yeddana; qassi i tabaa markkattana. [27] Inttekka qassi kaseesappe doommidi,
tanaara de7iyo gishshau, tabaa markkattana.

16

Geeshsha Ayyaanaa Oosuwaa

[1] "Taani hagaa intte xubettenna mala, intteyyo odaas. [2] Eti inttena bantta Aihuda woosa
keettaappe kessi yeddana. Hegaa bolli qassi inttena woriya urai Xoossau oottiyoobaa
au milatiyo wodee yaana. [3] Eti hegaa intte bolli oottiyoogee tananne Aawaa erenna
gishshassa. [4] SHin eti hegaa intte bolli oottiyo wodee gakkiyo wode, taani intteyyo
odidoogaa intte hassayana mala, taani intteyyo hagaa odaas.
"Taani inttenaara de7iyo gishshau, koiro hegaa intteyyo odabeikke. [5] SHin ha77i
taani tana kiittidaagaakko bais; shin intteppe ooninne, 'Au bai?' giidi tana oichchiyai
baawa. [6] SHin taani hagaa odido gishshau, intte wozanan daro azzanoi de7ees. [7] SHin
taani intteyyo tumaa odais; taani biyoogee intteyyo keha. Aissi giikko, taani baana

xayikko, minttettiyaagee inttekko yeenna; shin taani biikko, a inttekko yeddana. [8] Qassi
minttettiyaagee yiidi, nagaraabaa, xillotettaabaanne pirddaabaa ha sa7aa asaa erissana.
[9] Nagaraabai asai tana ammanenna gishshassa. [10] Xillotettaabai qassi taani Aawaakko
biyo gishshau, intte tana naa77anttuwaa be7ekketa. [11] Xoossaa pirddaabai qassi sa7aa
haariyaagee pirddettiichchido gishshassa.
[12] "Taani intteyyo odiyoobai darobai de7ees; shin ha77i intteyyo gelenna. [13] Tumatettaa
Ayyaanai yiyo wode, inttena tumatetta ubbaakko efaana. Aissi giikko, i ba siyidobaa
odanaappe attin, baappe ainne odenna. Qassi sinttappe yaanabaa intteyyo i odana. [14] I
tana bonchchana; aissi giikko, i taayyo de7iyaabaappe ekkidi, intteyyo odana. [15] Aawau
de7iyaabai ubbai tabaa; minttettiyaagee tau de7iyaabaappe ekkidi, intteyyo odana taani
giidoogee hegaassa.

Intte Azzanoi Ufaissau Laamettana

[16] "Guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ekketa; qassi guutta wodeppe guyyiyan,
intte tana be7ana" yaagiis.
[17] Erissiyo ashkkaratuppe issooti issooti bantta giddon, " 'Guutta wodeppe guyyiyan,
intte tana be7ekketa; qassi guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ana; aissi giikko,
taani Aawaakko bais' giyoogee hegee woigiyoogee?" yaagidosona. [18] " 'Guutta wodeppe
guyyiyan' giyoogee woigiyoogee? I aibau haasayiyaakkonne nuuyyo erettenna" yaagi-
dosona.
[19] Eti bana oichchanau koyiyoogaa Yesuusi eridi, eta yaagiis; "Taani, 'Guutta wodeppe
guyyiyan, intte tana be7ekketa; qassi guutta wodeppe guyyiyan, intte tana be7ana' gi-
idoogau intte issoi issuwaa oichcheetii? [20] Taani intteyyo tumaa odais. Intte yeekkananne
koizzana; shin ha sa7ai ufaittana. Qassi intte azzanana; shin intte azzanoi ufaissa gidana.
[21] Issi maccaasiyaa na7a yelana haniyo wode, ba maaretaa wodee gakkido gishshau, he
maaretaabaa hirggausu; shin na7a yelidoogaappe guyyiyan, na7i ha sa7an yelettido
ufaissaa gishshau, ba maaretaa hassayukku. [22] Hegaa gishshau, inttekka intte wozanan
hirggeeta; shin taani naa77anttuwaa inttena be7ana; qassi intte wozanai keehi ufaittana;
intte ufaissaa ooninne intteppe ekkenna.
[23] "He gallassi intte tana ainne woossekketa. Taani intteyyo tumaa odais; intte ta sunttan
woossiyoobaa ubbaa Aawai intteyyo immana. [24] Ha77i gakkanaassikka ta sunttan ainne
woossibeekketa; intte ufaissai polettana mala, Xoossaa woossite; intte ekkana.
[25] "Hagaa taani intteyyo leemisuwan yootaas; shin taani leemisuwan yootenna wodee
yaana; shin Aawaabaa taani intteyyo qoncciyan odana. [26] Taani he gallassi, intte ta sunttan
Aawaa woossana; qassi intte gishshau, taani Aawaa woossana giikke. [27] Aissi giikko,
Aawai ba huuphen inttena siiqees; intte tana siiqiyo gishshaunne taani Aawaa matappe
yiidoogaa ammanido gishshau, i inttena siiqees. [28] Taani Aawaa matappe sa7aa yaas; qassi
sa7aa aggada Aawaakko baana" yaagiis.
[29] Erissiyo ashkkarati zaaridi Yesuusa, "Be7a, ha77i neeni qoncciyan haasayaasa; leemi-
son ainne haasayakka. [30] Neeni ubbabaa eriyoogaa nuuni ha77i eroos; qassi nena ooninne
oichchana mala, neeni koyennaagaa eroos. Hegee nuna neeni Xoossaappe yiidoogaa
ammanttees" yaagidosona.
[31] Yaagin Yesuusi zaaridi eta, "Ha77i ammaneetii? [32] Be7ite, intte intte soo intte soo
laalettiyo wodeenne ta xalaalaa yeggi bayiyo wodee yaana; ha77ikka yiichchiis. SHin
Aawai tanaara de7iyo gishshau, ta xalaalaa gidikke. [33] Intte ta giddon de7iiddi, saro de7ana
mala, taani hagaa intteyyo odaas. Sa7an intte waayettana. SHin minnite; taani sa7aa
xoonaas" yaagiis.

17

Yesuusa Woosaa

[1] Yesuusi hegaa haasayidoogaappe guyyiyan, pude saluwaa xeellidi, hagaadan yaagiis;
"Aawau, wodee gakkiis; ne Na7ai nena bonchchana mala, neeni ne Na7aa bonchcha. [2] Aissi
giikko, neeni ayyo immido ubbau merinaa de7uwaa i immana mala, asa ubbaa bollan ayyo

maataa immadasa. [3] Asai nena issi Xoossaa gididaagaa erana malanne, qassi neeni kiittido
Yesuus Kiristtoosa erana mala, hagee merinaa de7o. [4] Neeni taayyo oottanau immido
oosuwaa polada, nena sa7an bonchchaas. [5] Ha77ikka qassi Aawau, sa7ai merettanaappe
kase ne matan taayyo de7iya bonchchuwan ne sinttan tana bonchcha.
[6] "Sa7aa asaappe neeni tau immidoogeeta nenaara eretissaas; eti neegeeta; qassi neeni
eta tau immadasa. Eti ne qaalaukka azazettidosona. [7] Ha77i neeni tau immido ubbabai
neeppe yiidoogaa eti eroosona. [8] Aissi giikko, neeni tau immido qaalaa taani etau immaas;
etikka he qaalaa ekkidosona. Taani ne matappe yiidoogee tuma gidiyoogaa eroosona; eridi
neeni tana kiittidoogaakka ammanidosona.
[9] "Taani etau woossais; sa7au nena woossikke. SHin neeni tau immido asau woossais;
aissi giikko, eti neegeeta. [10] Tau de7iya ubbabai nebaa; qassi neeyyo de7iya ubbabaikka
tabaa. Taani eta baggaara bonchchettaas. [11] Taani hagaappe guyyiyan, sa7an de7ikke; eti
sa7an de7oosona; taani ha77i neekko bais. Geeshsha Aawau, ha neeni tau immidoogeeti
neeninne taani issuwaa gidiyoogaadan, eti issuwaa gidana mala, eta ne sunttan naaga.
[12] Taani etaara sa7an de7aidda, neeni tau immido ne sunttaa wolqqan eta naagaas. Taani
eta naagaas; Xoossaa maxaafai giidoogee polettana mala, xayoi bessiyo uraappe attin,
etappe harai ooninne xayibeenna.
[13] "Ha77i taani neekko bais; eta wozanan ta ufaissai polettana mala, hagaa taani sa7an
haasayais. [14] Taani etau ne qaalaa immaas; taani sa7aassa gidennaagaadan, etikka sa7aassa
gidenna gishshau, sa7ai eta ixxiis. [15] Neeni xalahiyaappe eta naagana mala woossiy-
oogaappe attin, sa7aappe kessana mala woossikke. [16] Taani sa7aassa gidennaagaadan,
etikka sa7aassa gidokkona. [17] Neeni tumatettan eta nebaa ootta; ne qaalaikka tumatettaa.
[18] Neeni tana sa7aa kiittidoogaadan, taanikka eta sa7aa kiittaas; [19] qassi eti tumatettan
nebaa gidana mala, eta gishshau, taani ta huuphiyaa neeyyo immais.
[20] "Taani eta xalaalau woossikke; shin eti qaalaa yootin, tana ammanidaageetuyyookka
woossais. [21] Eti ubbai issuwaa gidana mala, taani woossais. Aawau, neeni ta giddon
de7iyoogaadan, qassi taanikka ne giddon de7iyoogaadan, eti nu giddon de7ona. Qassi
neeni tana kiittidoogaa sa7ai ammanana mala, eti issuwaa gidona. [22] Neeninne taani
issuwaa gidiyoogaadan, eti issuwaa gidana mala, neeni tana bonchchidoogaadan, taanikka
eta bonchchaas. [23] Taani eta giddon de7in, neeni ta giddon de7in, qassi neeni tana
siiqiyoogaadan, etakka siiqidoogaanne tana sa7aa kiittidoogaa sa7ai eranaadan, eti
muleera issuwaa gidona.
[24] "Aawau, sa7ai merettanaappe kase neeni tana siiqido gishshau, tau immido ta
bonchchuwaa eti be7ana mala, neeni tau immidoogeeti taani de7iyoosan tanaara de7ana
mala koyais.
[25] "Xillo Aawau, sa7ai nena erenna; shin taani nena erais. Qassi neeni tana kiittidoogaa
hageeti eroosona. [26] Neeni tana siiqido siiqoi eta giddon de7ana mala, qassi taanikka eta
giddon de7ana mala, taani ne sunttaa eta erissaas; sinttaukka erissana" yaagiis.

18

Yesuusi Ba Morkketu Kushiyan Oiqettiis
(Maatiyoosa 26:47-56; Marqqoosa 14:43-50; Luqaasa 22:47-53)

[1] Yesuusi hegaa giidi, Xoossaa woossidoogaappe guyyiyan, ba erissiyo ashkkaratuura
Qediroona giyo shaafaa pinniis. He sohuwan daro wogarai de7ees; Yesuusinne erissiyo
ashkkarati he wogaraa giddo gelidosona. [2] Yesuusa aatti immida Yihudai he sohuwaa
erees; aissi giikko, Yesuusi ubba wode ba erissiyo ashkkaratuura hegan shiiqees. [3] Hegaa
gishshau, Yihudai paanoosiyaa, xomppiyaa, tooraanne gonddalliyaa oiqqida daro wotaad-
daratanne qassi qeese halaqatinne Parisaaweti yeddido Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata
kaaletti ekkidi, he sohuwaa biis.
[4] Yesuusi bana gakkana haniya ubbabaa eridi, gaxi kiyidi, "Oona koyeetii?" yaagiis.
[5] Yaagin eti zaaridi, "Naazireeta Yesuusa koyoos" yaagidosona.
Yesuusi zaaridi, "Taani a" yaagiis.

Yesuusa aatti immida Yihudaikka hegan etaara eqqiis; [6] Yesuusi, “Taani a” giido wode,
eti guyyekko shiiqidi, sa7an kunddidosona. [7] Yesuusi qassikka, “Oona koyeetii?”
Yaagin eti, “Naazireeta Yesuusa koyoos” yaagidosona.
[8] Yaagin Yesuusi zaaridi, “Taani a gidiyoogaa intteyyo yootaas; simmi intte tana
koyiyaabaa gidikko, hageeta yeddite” yaagiis. [9] I, “Aawau, neeni tau immidoogeetuppe
harai atto, issuwaakka bashshabeikke” giidoogee polettana mala, hegaa giis.
[10] Simoon PHeexiroosau bisoi de7ees; i he bisuwaa shoddinnee qeese ubbatu halaqaa
ashkkaraa ushachcha haittaa shocidi, qanxxi yeggiis. He ashkkaraa sunttai Malkkoosa.
[11] Yesuusi PHeexiroosa, “Ne bisuwaa shoohuwan zaarada wotta! Ta Aawai taayyo immido
burccukkuwaappe taani uyennabaa neeyyo milatii?” yaagiis.

Yesuusi Qeese Ubbatu Halaqaa Haanna Sintti SHiiqiis

[12] SHaalaqai, daro wotaaddaratinne qassi Aihudatu halaqati Yesuusa oiqqidi qachchi-
dosona. [13] Koiro Yesuusa Haannakko efiidosona; aissi giikko, Haanni he laitti qeese ubbatu
halaqa gidiya Qayaafa bollo. [14] “Asa ubbaa gishshau, issi asi haiqqikko lo77o” giidi Aihudata
zoridaagee Qayaafa.

PHeexiroosi Yesuusa Kaddiis
(Maatiyoosa 26:69-70; Marqqoosa 14:66-68; Luqaasa 22:55-57)

[15] Simoon PHeexiroosinne hara issi erissiyo ashkkarai Yesuusa kaallidi biidosona. He
hara erissiyo ashkkaraa qeese ubbatu halaqai loitti erees; hegee Yesuusaara qeese ubbatu
halaqaa dirssa garssi geliis. [16] SHin PHeexiroosi kareera dirssaa penggen eqqiis. Qeese
ubbatu halaqai loitti eriyo hara erissiyo ashkkarai kare kiyidi, penggiyaa naagiya na7eeyyo
yootidi, PHeexiroosa dirssa garssi gelissiis. [17] Penggiyaa naagiya na7iyaa PHeexiroosa,
“Neeni ha bitanee erissiyo ashkkaratuppe issuwaa gidikkiiyye?” yaagaasu.
Yaagin PHeexiroosi, “CHii, taani gidikke” yaagiis.
[18] Sa7ai meeggiyo gishshau, ashkkaratinne halaqati xiixinttaa tamaa oittidi, bonqqidaa-
gaa yuuyi aadhdhi eqqidi ho77oosona; PHeexiroosikka etaara eqqidi, he tamaa ho77ees.

Qeese Ubbatu Halaqai Yesuusa Oichchido Oishaa
(Maatiyoosa 26:59-66; Marqqoosa 14:55-64; Luqaasa 22:66-71)

[19] Qeese ubbatu halaqai Yesuusa i erissiyo ashkkaratubaanne a timirttiyaabaa oichchiis.
[20] Yesuusi zaaridi, “Taani asa ubbau qoncciyan odaas. Taani Aihuda ubbai shiiqiyo
Aihuda woosa keettaaninne Beeta Maqidasiyan ubba wode tamaarissaas; geeman ainne
haasayabeikke. [21] Yaatin, neeni tana aissi oichchai? Taani odidoogaa siyida asaa oichcha;
he asai taani odidoogaa erees” yaagiis.
[22] Yesuusi hegaa giido wode, he sohuwan eqqida wotaaddaratuppe issoi Yesuusa baqqidi,
“Qeese ubbatu halaqaa bolli hagaadan zaarai?” yaagiis.
[23] Yesuusi zaaridi, “Taani balabaa haasayidabaa gidikko, hagan de7iya asa ubbau oda;
shin taani tumaa haasayidabaa gidikko, tana aissi baqqai?” yaagiis.
[24] Hegaa gishshau, Haanni, qashetti uttida Yesuusa, qeese ubbatu halaqaa, Qayaafakko
yeddiis.

PHeexiroosi Yesuusa Naa77anttuwaa Kaddiis
(Maatiyoosa 26:71-75; Marqqoosa 14:69-72; Luqaasa 22:58-62)

[25] PHeexiroosi hegan eqqidi, tamaa ho77ees; harati a, “Neeni ha bitanee erissiyo
ashkkaratuppe issuwaa gidikkiiyye?” yaagiis.
Yaagin PHeexiroosi, “CHii; taani gidikke” yaagidi kaddiis.
[26] Qeese ubbatu halaqaa ashkkaratuppe issoi, PHeexiroosi haittaa qanxxido bitaniyaa
dabboi PHeexiroosa, “Taani nena aara daro wogaraa giddon be7abeikkinaayye?” yaagidi
oichchiis.
[27] Oichchin PHeexiroosi qassikka kaddiis; sohuwaarakka kuttoi waassi aggiis.

Yesuusi PHilaaxoosa Sintti SHiiqiis
(Maatiyoosa 27:1-2,11-14; Marqqoosa 15:1-5; Luqaasa 23:1-5)

[28] Eti Yesuusa Qayaafa sooppe deriyaa haariyaagaa ooso keettaa ekki efiidosona. Sa7ai
maallado guura; Aihudati Paasikaa bonchchiyo gallassa qumaa maanau, bantta huuphessi
tunenna mala, deriyaa haariyaagaa ooso keettaa gelibookkona. [29] Hegaa gishshau,
PHilaaxoosi etakko kare kiyidi, "Ha bitaniyaa intte aibin mooteetii?" yaagiis.
[30] Yaagin eti, "I iitabaa oottibeennabaa gidiyaakko, nuuni a neekko ehookko" yaagi-
dosona.
[31] PHilaaxoosi zaaridi etayyo, "Intte a ekki efiidi, intte higgee giyoogaadan, a bolli
pirddite" yaagiis.
Yaagin Aihudati, "Oonanne woriyo maati nuuyyo baawa" yaagidosona; [32] hagee
hanidoogee Yesuusi ai mala haiquwaa haiqqanaakko erissanau haasayidoogee polet-
tanaassa.
[33] PHilaaxoosi ba ooso keettaa naa77anttuwaa gelidi, Yesuusa xeesiis; xeesidi, "Neeni
Aihuda kawoo?" yaagidi a oichchiis.
[34] Oichchin Yesuusi PHilaaxoosa, "Ha oishaa neeni neeppe oichchaiyye woi hara asi
neeyyo tabaa odidee?" yaagiis.
[35] PHilaaxoosi zaaridi, "Tana Aihuda asa gai? Ne zaretinne qeesetu halaqati nena tau
aatti immidosona; neeni ai oottadii?" yaagiis.
[36] Yaagin Yesuusi, "Ta kawotettai ha sa7aana gidenna. Ta kawotettai ha sa7aana
gididaakko, tana Aihudatuyyo aatti immennaadan, ta ashkkarati tau olettana; shin ta
kawotettai ha sa7aana gidenna" yaagiis.
[37] Hegaa gishshau, PHilaaxoosi Yesuusa, "Yaatin, neeni kawooyye?" yaagidi oichchiis.
Yesuusi zaaridi, "Neeni tana kawo gaasa. Taani tumatettaayyo markkattana gishshau
yelettaas; qassi hegaa gishshau, ha sa7aa yaas. Tumaa bagga gidiya ooninne taani
giyoogaa siyees" yaagiis.
[38] Yaagin PHilaaxoosi, "Tumatetti aibee?" yaagiis.
PHilaaxoosi hegaa giidoogaappe guyyiyan, Aihudatukko kare kiyidi, "Taani aani ai
balanne demmabeikke. [39] SHin Paasikaa bonchchiyo gallassi, issi asa taani intteyyo
qashuwaappe birshshiyo meezee de7ees; taani intteyyo Aihudatu kawuwaa birshshiy-
oogaa koyeetii?" yaagiis.
[40] Eti zaaridi, bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Barbbaana birshshappe attin, a gidenna!"
yaagidosona. SHin Barbbaani pangga.

19

Wotaaddarati Yesuusa Bolli Qilliiccidosona
(Maatiyoosa 27:27-32; Marqqoosa 15:15-21)

[1] Hegaappe guyyiyan, PHilaaxoosi Yesuusa oiqqidi, lissuwan garafiis. [2] Wotaaddarati
agunttaappe akiliiliyaa loittidi, a huuphiyan wottidosona; qassi zo7o maayuwaakka
a maizzidosona. [3] Akko shiiqidi, "Aihuda kawuwau, shemppo gam77a!" yaagidi a
qinxxalliyaa baqqidosona.
[4] PHilaaxoosi qassikka kare kiyidi Aihudata, "Be7ite, taani aani ai balanne demmabeen-
naagaa intte erana mala, a inttekko kare kessana" yaagiis. [5] Hegaappe guyyiyan,
Yesuusi agunttaa akiliiliyaa ba huuphiyan wottidi, zo7o maayuwaa maayidi, kare kiyiis;
PHilaaxoosi Aihudata, "Bitaniyaa hagaa be7ite" yaagiis.
[6] Qeese halaqatinne wotaaddarati a be7ido wode, bantta qaalaa xoqqu oottidi,
"Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada a kaqqa! Kaqqa!" yaagidosona.
Yaagin PHilaaxoosi eta, "Intte a ekki efiidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi
kaqqite; aissi giikko, taani ai balanne demmabeikke" yaagiis.
[7] Aihudati zaaridi, "Nuuyyo higgee de7ees; nu higgee giyoogaadan, i haiqqanau bessees;
aissi giikko, i bana Xoossaa Na7aa oottiis" yaagidosona.
[8] PHilaaxoosi hegaa siyido wode, kaseegaappe keehi yayyiis. [9] Qassikka PHilaaxoosi
ba ooso keettaa simmi gelidi Yesuusa, "Neeni auppe yaadii?" yaagidi oichchiis; shin
Yesuusi ayyo ainne zaaribeenna. [10] Hegaa gishshau, PHilaaxoosi a, "Tau yootikkii? Nena

birshshanau woi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada kaqqanau tau maati de7iyoogaa erikkiiyye?" yaagiis.

11 Yaagin Yesuusi, "Xoossai neeyyo bollappe maataa immibeennabaa gidiyaakko, neeyyo ta bolli maati de7enna shin. Hegaa gishshau, tana neeyyo aatti immidaagee aadhdhiya nagaraa oottiis" yaagiis.

Yesuusa Haiquwau Pirddidosona
(Maatiyoosa 27:15-31; Marqqoosa 15:6-20; Luqaasa 23:13-25)

12 PHilaaxoosi hegaa siyido wode, Yesuusa birshshanau oge koyiis; shin Aihudati bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Neeni a birshshiyaabaa gidikko, Kawuwaa Qeesaara dabbo gidakka! Bana kawo giya ooninne Qeesaara morkke!" yaagidosona.

13 PHilaaxoosi hegaa siyidi, Yesuusa kare kessiis. Yaatidi shuchchaa baasidi kessidosaa giyoosan pirdda oidiyan uttiis; Ibraisxxe qaalan he sohoi gabataa giyoogaa. 14 He gallassai Paasikaa bonchchiyo gallassau giigissiyo gallassa; sa7ai usuppun saate heera gidana. PHilaaxoosi Aihudata, "Intte kawuwaa hagaa be7ite!" yaagiis.

15 Yaagin Aihudati bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Digga! Digga! Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada kaqqa!" yaagidosona.

PHilaaxoosi zaaridi, "Intte kawuwaa taani masqqaliyaa bolli misimaariyan xishada kaqqiyoogaa koyeetii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin qeese halaqati, "Qeesaarappe hara kawoi nuuyyo baawa!" yaagidosona.

16 Hegaappe guyyiyan, eti masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, Yesuusa kaqqana mala, PHilaaxoosi etau aatti immiis.

Yesuusa Kaqqidosona
(Maatiyoosa 27:32-44; Marqqoosa 15:21-32; Luqaasa 23:26-43)

Eti Yesuusa oiqqidi, ekki efiidosona. 17 Yesuusi ba masqqaliyaa tookkidi, Guuggiyaa Sohuwaa giyoosaa biis. "Guuggiyaa Sohuwaa" giyoogee Ibraisxxe qaalan "Golggottaa" giyoogaa. 18 Eti he sohuwan masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, Yesuusa kaqqidosona; qassi aara hara naa77u asata, issuwaa ya baggaara qassi issuwaa ha baggaara Yesuusa gidduwan wottidi, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqidosona. 19 PHilaaxoosi xifatiyaa xaafidi, masqqaliyaa bolli wottiis. I xaafidoogee, "Aihudatu Kawuwaa, Naazireeta Yesuusa" yaagees. 20 Yesuusi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettidosai katamaa matan de7iyo gishshau, daro Aihudati he xifatiyaa nabbabidosona. Xifatee Ibraisxxe qaalan, Roomaisxxe qaalaaninne Giriike qaalan xaafettiis. 21 Hegaa gishshau, Aihuda qeese halaqati PHilaaxoosa, " 'Ha bitanee bana Aihuda kawo yaagiis' gaada xaafappe attin, 'Aihuda kawo' gaada xaafoppa" yaagidosona.

22 Yaagin PHilaaxoosi, "Taani xaafidoogaa xaafarggaas" yaagidi zaariis.

23 Wotaaddarati masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi, Yesuusa kaqqidoogaappe guyyiyan, a maayuwaa ekkidi, oiddu kessi shaakkidosona; issi issi wotaaddaraa issi shaahoi gakkiis. A adussa maayuwaakka ekkidosona; adussa maayoi hashiyaappe doommidi, duge gakkanaassi yeda maayettiyaabaappe attin, qanxxettidi sikettibeenna. 24 Wotaaddarati issoi issuwaa, "Oona gakkanaakko, saamaa yegganaappe attin, maayuwaa peerokko" yaagidosona. Hegee hanidoogee Xoossaa maxaafai, "Ta maayuwaa shaakki ekkidosona; ta adussa maayuwan saamaa yeggidosona" giyoogee polettanaassa. Hegaa gishshau, wotaaddarati hegaa oottidosona.

25 SHin Yesuusa masqqaliyaa matan a aayyiyaa, a aayee michchiyaa, Qaliyoopha machchiyaa Mairaamanne Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama eqqidosona. 26 Yesuusi ba aayyiyaanne i siiqiyo erissiyo ashkkarai hegan eqqidaageeta be7idi, ba aayyiyo, "Ha mishiree, ne na7aa hagaa be7a!" yaagiis.

27 Hegaappe guyyiyan, he erissiyo ashkkaraa, "Ne aayyiyo hanno be7a!" yaagiis. He erissiyo ashkkarai o he saatiyaappe doommidi, ba soo ekki efiis.

Yesuusi Haiqqiis
(Maatiyoosa 27:45-56; Marqqoosa 15:33-41; Luqaasa 23:44-49)

[28] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi ubbabai ha77i polettidoogaa eridi, Xoossaa maxaafai giidoogee polettana mala, “Tana saammees” yaagiis.
[29] He sohuwan issi xuggaa kumida caala woine eessai de7ees. Eti ispponjjiyaa he woine eessan yeggidi, hiisoophphe giyo mittaa xeeran wottidi, Yesuusa doonaakko shiishshidosona. [30] Yesuusi woine eessaa ganxxi be7idoogaappe guyyiyan, “Polettiis” yaagiis.

Yesuusa Miyyiyaa Tooran Caddidosona

Qassi hegaappe guyyiyan, ba huuphiyaa ziqqi oottidi, ba shemppuwaa immiis.
[31] He gallassai giigettiyo gallassa gidiyo gishshaunne qassi he Sambbatai daro bonchcho gidiyo gishshau, Sambbatan asatu ahai masqqaliyaa bolli pe7enna mala, kaqettida asatu suiliyaa menttidi, masqqaliyaappe wottana mala, Aihudati PHilaaxoosa woossidosona. [32] Hegaa gishshau, wotaaddarati yiidi, Yesuusaara kaqettida koiro bitaniyaa suiliyaa menttidosona; qassi aara kaqettida naa77antto bitaniyaa suiliyaakka menttidosona. [33] SHin Yesuusakko yiido wode i haiqqiichchidoogaa be7idi, a suiliyaa menttibookkona. [34] Gidikkonne, wotaaddaratuppe issoi a miyyiyaa tooran caddiis; caddin sohuwaarakka suuttainne haattai goggi bayiis. [35] Intte ammanana mala, hagaa be7idaagee markkattiis; i markkattiyoogeekka tumaa; qassi ba haasayai tuma gidiyoogaa i erees. [36] Hegee hanidoogee Xoossaa maxaafai, “A meqettatuppe issoinne meqqenna” giidoogee polettanaassa. [37] Qassikka Xoossaa maxaafai harai, “Asai ba caddidoogaa be7ana” yaagees.

Yesuusi Moogettiis

(Maatiyoosa 27:57-61; Marqqoosa 15:42-47; Luqaasa 23:50-56)

[38] Hegaappe guyyiyan, Armmaatiyaasa giyo katamaappe yiida Yooseefi Yesuusa ahaa ekki efaanau PHilaaxoosa woossiis; Yooseefi Aihudatuyyo yayyido gishshau, asi erennan Yesuusa kaalliyaagaa.
Yooseefi woossin PHilaaxoosi, “Ekkada efa” yaagiis. Hegaa gishshau, Yooseefi biidi, Yesuusa ahaa ekki efiis. [39] Qassi Niqoodimoosi hegaappe kase Yesuusakko qammi yiidaagee, karbbiyaaranne godare uuttaara walahettida oitamanne ichchashu kilo giraame gidiyaagaa keena shittuwaa oiqqi ekkidi, Yooseefaara yiis. [40] He naa77u asati Yesuusa ahaa ekkidi, Aihudati ahaa xaaxiyo maaraadankka, shittuwaara gattidi, liinuwaa giyo afalan xaaxidosona. [41] Yesuusi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettido sohuwan daro wogarai de7ees; he wogara giddon shuchchaa wooci kessido biron ooninne moogettibeenna ooratta gonggoloi de7ees. [42] He gonggoloi matan de7iyo gishshaunne qassi Aihudati Sambbatau giigettiyo gallassa gidiyo gishshau, Yesuusa yaani wottidosona.

20

Yesuusi Haiquwaappe Denddiis

(Maatiyoosa 28:1-8; Marqqoosa 16:1-8; Luqaasa 24:1-12)

[1] Woggaa gallassi guuran, biron daabidaabiyaagan, Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama Yesuusi moogettido gonggoluwaakko baasu; baada shuchchai he gonggoluwaa doonaappe denddiichchidaagaa be7aasu. [2] Simoon PHeexiroosakkonne Yesuusi siiqiyo hinkko erissiyo ashkkaraakko, a woxxaidda baada, “Gonggoluwaappe Godaa ekki efirggidosona; awan a wottidaakkonne nuuni erokko” yaagaasu.
[3] Hegaa gishshau, PHeexiroosinne hinkko erissiyo ashkkarai aggidi, gonggoluwaakko biidosona. [4] Naa77aikka issippe woxxidosona; shin hinkko erissiyo ashkkarai PHeexiroosappe aadhdhidi kasetidi, he gonggoluwaakko gakkiis. [5] He erissiyo ashkkarai hokkidi, liinuwaa giyo afalaa be7iis; shin giddo gelibeenna. [6] Simoon PHeexiroosi a kaallidi yiidi, gonggoluwaa giddo geliis. Gelidi liinuwaa giyo afalai hegan de7iyaagaa be7iis; [7] qassi Yesuusa huuphiyan xaaxetti uttida afalai he xaaxettidoogaadankka dumma issisan de7iyaagaa be7iis; he afalai dumma de7eesippe attin, liinuwaa giyo afalaara issippe de7enna. [8] He wode, kasetidi gonggoluwaakko gakkida hinkko erissiyo ashkkarai geliis. Geli be7idi ammaniis. [9] Yesuusi haiquwaappe denddanau bessiyoogaa yootiya Xoossaa

maxaafaa eti biron akeekiichchibookkona. [10] Hegaappe guyyiyan, erissiyo ashkkarati
bantta soo simmidi biidosona.

Yesuusi Magddala Mairaamissi Beettiis
(Maatiyoosa 28:9-10; Marqqoosa 16:9-11)

[11] SHin Mairaama he gonggoluwaa doonan eqqada yeekkausu. Yeekkaidda hokkada
gonggoluwaa giddo xeellaasu. [12] Bootta maayuwaa maayida naa77u kiitanchchati Yesuusa
ahai zin77idosan issoi huuphessaara issoi tohossaara uttidaageeta be7aasu. [13] Eti o,
"Mishiree, aissi yeekkai?" yaagidi oichchidosona.

Oichchin a, "Asati ta Godaa efirggidosona; eti awan wottidaakkonne taani erikke"
yaagaasu.

[14] Hegaa giidoogaappe guyyiyan, guyye simma xeellada, Yesuusi eqqidaagaa be7aasu.
SHin i Yesuusa gididoogaa akeekabeikku. [15] Yesuusi o, "Mishiree, aissi yeekkai? Oona
koyai?" yaagidi oichchiis.

Mairaama wogaraa naagiyaagaa gaada, "Godau, neeni ekkidabaa gidikko, a awan
wottidaakko, tau yootarkkii; taani a ekka efaana" yaagaasu.

[16] Yesuusi o, "Mairaamee" yaagiis.

A akko simmada, Ibraisxxe qaalan "Rabunii" yaagaasu; hegaa birshshettai "Tamaaris-
siyaagoo" giyoogaa.

[17] Yesuusi o, "Taani biron ta Aawaakko babeenna gishshau, tana bochchoppa; shin
ta ishanttukko baada, 'Taani ta Aawaakkonne intte Aawaakko, ta Xoossaakkonne intte
Xoossaakko, pude bais giis' gaada etau oda" yaagiis.

[18] Magddala giyo katamaappe yiida Mairaama Godaa be7idoogaanne iyyo i hegaa
odidoogaa baada erissiyo ashkkaratuyyo odaasu.

Yesuusi Ba Erissiyo Ashkkaratussi Beettiis
(Maatiyoosa 28:16-20; Marqqoosa 16:14-18; Luqaasa 24:36-49)

[19] He Woggaa gallassi omarssi, erissiyo ashkkarati Aihudatuyyo yayyido gishshau,
kariyaa koridi, shiiqi uttidaashin, Yesuusi yiidi, eta gidduwan eqqidi, "Sarotettai intteyyo
gido" yaagiis. [20] Hegaa giidoogaappe guyyiyan, ba kushiyaanne ba miyyiyaa eta bessiis;
erissiyo ashkkarati Godaa be7ido wode keehi ufaittidosona. [21] Yesuusi naa77anttuwaakka
etau, "Sarotettai intteyyo gido; ta Aawai tana kiittidoogaadan, taanikka inttena kiittais"
yaagiis. [22] Hegaa giidoogaappe guyyiyan, eta bolli ufu giidi shemppiis; qassi, "Geeshsha
Ayyaanaa ekkite. [23] Intte atto giido asaa nagarai atto geetettana; intte atto geennaageetu
nagarai atto geetettenna" yaagiis.

Yesuusanne Toomaasa

[24] SHin tammanne naa77u erissiyo ashkkaratuppe issoi, Mentte giyo Toomaasi, Yesuusi
yiido wode etaara de7enna. [25] Hegaa gishshau, hinkko erissiyo ashkkarati Toomaasau,
"Nuuni Godaa be7ida!" yaagidosona.

SHin Toomaasi etau, "Misimaariyan i cadettido a kushiyan de7iya malaataa
be7ennaaninne he malaataa ta biradhdhiyan bochchennan, qassi ta kushiyaa a miyyiyan
yedda be7ennan taani ammanikke" yaagiis.

[26] Saaminttappe guyyiyan, Yesuusi erissiyo ashkkarati qassikka sooni shiiqi uttidosona;
Toomaasikka etaara de7ees. Karee koretti uttidaashin, Yesuusi yiidi, eta gidduwan eqqiis;
eqqidi, "Sarotettai intteyyo gido" yaagiis. [27] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Toomaasa, "Ne
kushiyaa haa ehaada, ta kushiyaa be7a, qassi ne kushiyaa haa ehaada, ta miyyiyan yedda
be7a, neeni ammaniyaagaa gidanaappe attin, ammanennaagaa gidoppa!" yaagiis.

[28] Toomaasi zaaridi, "Ta Godau, ta Xoossau!" yaagiis.

[29] Yaagin Yesuusi, "Neeni tana be7ido gishshau ammanadasa; be7ennan
ammanidaageeti anjjettidaageeta" yaagiis.

Ha Maxaafaa Halchchuwaa

30 Yesuusi ha maxaafan xaafettibeenna hara daro malaatata ba erissiyo ashkkaratu
sinttan oottiis. 31 SHin Yesuusi i Kiristtoosa, Xoossaa Na7aa gidiyoogaa intte ammanana
malanne, qassi a ammanidi a sunttan de7uwaa intte demmana mala, hagee xaafettiis.

21

Yesuusi Laappun Erissiyo Ashkkaratussi Beettiis

1 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi Xibiriyaadoosa giyo abbaa lanqqiyan ba erissiyo
ashkkaratuyyo naa77anttuwaa beettiis. I etau hagaadan beettiis. 2 Simoon PHe-
exiroosinne mentte giyo Toomaasi, Qaana Galiilappe yiida Naatinaa7eeli, Zabddiyoosa
naatinne Yesuusi erissiyo ashkkaratuppe hara naa77ati issippe de7oosona.
3 Simoon PHeexiroosi etau, "Taani mole oiqqanau bais" yaagiis.
Yaagin eti, "Nuunikka nenaara baana" yaagidi, kiyidi wolwoluwaa giddo gelidosona;
shin eti he gallassi qammi mole ainne oiqqibookkona.
4 Maallado wonttaara awai kiyanaappe kase, Yesuusi abbaa gaxan eqqiis; shin erissiyo
ashkkarati Yesuusa gididoogaa eribookkona. 5 Yesuusi eta, "Naatoo, mole oiqqibeekketi-
iyye?" yaagiis.
Yaagin eti zaaridi, "Ainne oiqqibookko" yaagidosona.
6 I zaaridi, "Intte gitiyaa wolwoluwaappe ushachcha baggakko yeggite; amaridaagaa
intte oiqqana" yaagiis. Hegaa gishshau, gitiyaa ushachcha baggakko yeggin, molee darido
gishshau, goochchi kessanaagee eta xooniis.
7 Yesuusi siiqiyo ashkkarai PHeexiroosa, "Hagee Godaattennee!" yaagiis. Simooni
PHeexiroosi Godaa i gididoogaa siyido wode, kallo de7iyo gishshau, ba maayuwaa maayidi,
abbaa giddo guppi geliis. 8 SHin hinkko erissiyo ashkkarati molee kumi uttido gitiyaa
goochchiiddi, wolwoluwan abbaappe gaxi kiyidosona; eti abbaappe naa77u xeetu wara
keenaa haakkidi de7oosonappe attin, keehi haakkidi de7okkona. 9 Eti abbaappe gaxi kiyido
wode, xiixinttaa bonqquwan molee de7iyaagaanne oittaa be7idosona.
10 Yesuusi eta, "Ha77i intte oiqqido moliyaappe amaridaagaa hammite" yaagiis.
11 Simoon PHeexiroosi wolwoluwan gelidi, xeetanne ishatamanne heezzu wogga moleti
kumi uttido gitiyaa goochchidi, abbaappe gaxi kessiis; molee hegaa keena daro gidinkka
gitee daakettibeenna.
12 Yesuusi eta, "Haa yiidi, qan77iyaa qan77ite" yaagiis. Erissiyo ashkkaratuppe issoinne,
"Neeni oonee?" giidi a oichchanau xalibeenna; aissi giikko, Godaa i gididoogaa eti
eridosona. 13 Yesuusi yiidi, oittaa ekkidi, etau immiis; moliyaakka hegaadan immiis.
14 Yesuusi haiquwaappe denddidoogaappe guyyiyan, ba erissiyo ashkkaratuyyo beet-
tishin hagee heezzantto.

Yesuusanne PHeexiroosa

15 Eti qumaa miidoogaappe guyyiyan, Yesuusi Simoon PHeexiroosa, "Yoona na7au
Simoonaa, tana hageetuppe aattada siiqai?" yaagiis.
Simoon PHeexiroosi, "Ee Godau, taani nena dosiyoogaa neeni eraasa" yaagiis.
Yesuusi a, "Ta dorssa marata heemma" yaagiis.
16 Yesuusi qassikka, "Yoona na7au Simoonaa, tana siiqai?" yaagiis.
Simoon PHeexiroosi, "Ee Godau, taani nena dosiyoogaa neeni eraasa" yaagiis.
Yaagin Yesuusi, "Ta dorssata heemma" yaagiis.
17 Yesuusi heezzanttuwaa, "Yoona na7au Simoonaa, tana dosai?" yaagiis.
Yesuusi heezzanttuwaa Simoon PHeexiroosa, "Tana dosai?" yaagidi oichchido
gishshau, PHeexiroosi azzanidi, "Godau, neeni ubbabaa eraasa; taani nena dosiyoogaa
neeni eraasa" yaagiis.
Yaagin Yesuusi, "Ta dorssata heemma. 18 Taani neeyyo tumaa odais; neeni wodallatettan
de7iyo wode, ne xeessan qabattuwaa nerkka gixxada, neeni koyidosaa baasa. SHin
cimidoogaappe guyyiyan, ne kushiyaa micca bessaasa. Nena hara urai gixissees; neeni
dosennasaakka efees" yaagiis. 19 Yesuusi hegaa PHeexiroosi ai mala haiquwaa haiqqidi,

Xoossaa bonchchissanaakkonne erissanau giis; qassi hegaa giidoogaappe guyyiyan, Yesuusi PHeexiroosa, “Tana kaalla” yaagiis.

Yesuusanne Hankko Erissiyo Ashkkaraa

[20] PHeexiroosi guyye simmidi, Yesuusi siiqiyo erissiyo ashkkarai baappe guyyeera yiyaagaa be7iis; he erissiyo ashkkarai, kahuwaa miyoosan Yesuusakko shiiqidi a, “Godau, nena aatti immanai oonee?” yaagidaagaa. [21] PHeexiroosi he erissiyo ashkkaraa be7idi Yesuusa, “Godau, ha bitanee qassi waananee?” yaagiis.

[22] Yaagin Yesuusi a, “Taani yaana gakkanaassi i de7ana mala taani koyikko, hegee nena ai metii? Neeni tana kaalla” yaagiis.

[23] Hegaa gishshau, he erissiyo ashkkarai haiqqenna giyo haasayai ishanttu ubbaakko gakkiis; shin Yesuusi, “Taani yaana gakkanaassi, i de7ana mala, taani koyikko, nena ai metii?” giidoogaappe attin, “Haiqqenna” gibeenna.

[24] He yohuwaabaa markkattidaageenne qassi hegaa xaafidaagee he erissiyo ashkkaraa; a markkatettai tuma gidiyoogaa nuuni eroos.

[25] Yesuusi oottido hara darobaikka de7ees; ubbabai huuphiyan huuphiyan xaafettiyaakko, xaafettiya maxaafatuyyo ha mule sa7ai gidanabaa taayyo milatenna.

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa geetettiya maxaafai Yohaannisa Wonggeliyaa kaallidi xaafettida maxaafa. Maxaafaayyo de7iya waanna halchchoi koiro Yesuusa kaallida asati Geeshsha Ayyaanan kaaletettidi, abaa yootiya mishiraachchuwaa qaalaa "Yerusalaamen, Yihudaa biittan ubban, Samaariyan, sa7aa gaxaa gakkanaashin" (1:8) wonggeliyaa waati biittaa ubbaa gattidaakko odanaassa. Maxaafai Kiristtinnaa ammanoi Aihuda asatu giddon doomettidi, kumetta sa7an de7iya asaa ubbaa ammano gidana gakkanaashin waani aakkidaakko yootiya taarike. Xaafidaagee, ammaniya asati Roomaa kawotettaa ongganau garssaara maqettiya asa gidennaagaanne Kiristtinnaa ammanoi Aihudatu ammanuwaa kumetta oottiyaagaa gidiyoogaa erissanau keehi daafuridi oottiis.

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosoi Yesuusabaa yootiya mishiraachchoi gakkiyo sohoi wodiyan wodiyan aakki aakki biyoogaanne woosa keettai eqqidoogaa qonccissiya heezzu waanna waanna sohotun shaakkanau danddayettees:

1. Kiristtinnaa ammanoi Yesuusi saluwaa pude kiyi simmin doomettidobaa.
2. Israa7eela biittaa ubbaa gakkidoogaa.
3. Roome gujjidi Meediteraane Abbaa yuushuwan de7iya biittatun aakkidoogaa.

Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa maxaafan orddidi beettiyaagee Geeshsha Ayyaanaa oosuwaa gidishin, PHenxxaaqosxxe gallassi Yerusalaamen de7iya ammaniyaageetu bolli wolqqappe i wodhdhidoogaa, hegaadankka maxaafaa giddon odettida oosotu ubban beettidoogaadan, Geeshsha Ayyaanai woosa keettaanne woosa keettaa kaalettiyaageeta kaalettidoogaanne minttettidoogaa gujjidi yootees. Beni wode shiiqiya Kiristtinnaa kiitai odido dumma dumma qaalaa giddoppe maxi kessin, qanttan shiiqiis. Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa giddon polettida oosotikka he kiitai ammaniya asaa de7uwaaninne woosa keettaa issippetettan de7iya wolqqai woisa keena gitakko yootoosona.

[1-2] Tewofiloosaa, Yesuusi saluwaa biido gallassai gakkanaassi, oottanaunne tamaarissanau doommido ubbabaa taani ta koiro maxaafan xaafaas. Saluwaa baanaappe kase i ba dooridi kiittidoogeeta Geeshsha Ayyaanan azaziis. [3] I ba kiittidoogeetussi oitamu gallassaa beettiiddinne qassi Xoossaa kawotettaabaa etau yootiiddi, ba waayiyaappe guyyiyan, haiquwaappe denddidoogaa siree bainnan daro ammanttidi, bana eta bessiis. [4] Etaara issippe de7iiddi, eta hagaadan yaagidi azaziis; "Yerusalaameppe kiyoppite; shin intte taappe siyidoogaa ta Aawai inttessi immana giidoogaa naagite. [5] Aissi giikko, Yohaannisi haattan xammaqiis; shin guutta wodiyaappe guyyiyan, Geeshsha Ayyaanan intte xammaqettana" yaagiis.

[6] Yesuusi kiittidoogeeti Yesuusaara gaittido wode a, "Godau, ha wodiyan Israa7eelatussi kawotettaa zaaruutee?" yaagidi oichchidosona.

[7] Oichchin Yesuusi eta, "Ta Aawai ba godatettan keerido aginaanne wodiyaa intte eranaassa gidenna. [8] SHin Geeshsha Ayyaanai intte bolli wodhdhiyo wode, wolqqaa intte ekkana; ekkidi Yerusalaameeninne Yihudaa biitta ubban, Samaariyaaninne sa7aa gaxaa gakkanaashinkka taassi markkattiyaageeta gidana" yaagiis.

[9] Hegaa giidoogaappe guyyiyan, eti xeellishin, xoqqu xoqqu giiddi, saluwaa bin, eta aifiyaappe shaarai a genttiis.

[10] Yesuusi biyo wode, eti saluwaa tishshi oottidi xeellishin, issi bootta maayuwaa maayida naa77u asati sohuwaara eta matan eqqidi, [11] "Galiila asatoo, saluwaa xeelliiddi, intte aissi eqqidetii? Ha intteppe saluwaa biida Yesuusi saluwaa biyoogaa intte be7idoogaadankka, simmidi yaana" yaagidosona.

Yihudaa Sohuwan Maatiyaasi Doorettiis

12 Hegaappe guyyiyan, Yesuusi kiittidoogeeti Dabira Zaite geetettiya deriyaappe
Yerusalaame simmidosona. Dabira Zaitee Yerusalaame matan de7ees. 13 Yesuusi kiit-
tidoogeeti Yerusalaame gelidi, bantta de7iyo sohuwaa pooqiyaa pude kiyidosona; kiyi-
daageeti PHeexiroosa, Yohaannisa, Yaaqooba, Inddiraasa, Piliphphoosa, Toomaasa, Bart-
talamoosa, Maatiyoosa, Ilppiyoosa na7aa Yaaqooba, ba biittaassi mishettiya Simoonanne
Yaaqooba na7aa Yihudaa. 14 Hageeti ubbati maccaasatuura, Yesuusa aayee Mairaami-
iranne Yesuusa ishanttuura ubbai issi wozana gididi, tolidi woossoosona.

15 He wode, PHeexiroosi xeetanne laatamaa gidiya ammaniya asaa shiiquwan issippe
de7iya ba ishanttu giddon denddi eqqidi, hagaadan yaagiis; 16 "Ta ishatoo, Yesuusa
oiqqidaageeta kaalettida Yihudaabaa Geeshsha Ayyaanai kase Daawita doonan odido
Xoossaa maxaafaa qaalai polettanau bessees. 17 Aissi giikko, Yihudai nunaara de7ees; qassi
nunaara issippe oottanaassi doorettiis" yaagiis.

18 Yihudai ba iita oosuwan demmido miishshan gadiyaa shammiis; sinttau gufannidi
kunddin, a uloi gidduwaappe daahettiis; a maraccee muleerakka zaazetti aggiis. 19 Yihudaa
bolli hanidabaa Yerusalaamen de7iya asai ubbai siyiis; hegaa gishshau, he gadiyaa bantta
qaalan Akelddaama giidi xeegidosona; Akelddaama giyoogee suutta gade giyoogaa.

20 PHeexiroosi yootiiddi, "Aissi giikko, Mazamure Maxaafan, 'A keettai mela de7o;
ooninne hegan de7oppo' qassi 'A sunttatettaakka harai ekko' geetettidi xaafettiis.

21-22 "Hegaa gishshau, issi asi Godaa Yesuusa dendduwaa markkattanau, nunan gait-
tana bessees; Yohaannisi xammaqido wodiyaappe doommidi, Yesuusi nuuppe saluwaa
biido wode gakkanaas, Godaa Yesuusi nunaara hemettido wode ubban i nunaara
de7iyaageetuppe issuwaa gidanau bessees" yaagiis.

23 Yaagin ammaniya asai dooruwaassi Yosxxoosa giyo Barssaaba geetettiya Yooseefanne
Maatiyaasa naa77aa essidosona. 24-25 Hegaappe guyyiyan, Xoossaa woossiiddi, "Ubbaa
wozanaa eriya Godau, Yihudai ba sohuwaa baanau yeggi bayido oosuwaanne Yesuusi kiit-
tido oosuwaa sohuwaa ekkanaadan, ha naa77u asatuppe issuwaa neeni dooridoogaa nuna
bessa" yaagidosona. 26 Etan saamaa yeggidosona; saamai Maatiyaasa bollan wodhdhin,
Maatiyaasi Yesuusi kiittido tammanne isiinetuura qoodettiis.

2

Geeshsha Ayyaanai Erissiyo Ashkkaratu Bolli Wodhdhiis

1 PHenxxaqosxxe giyo gallassai gakkido wode, ammaniyaageeti ubbati issippe gi-
didi, issisaa shiiqidaashin, 2 gagantti yeggiya gotiyaadan guummiya gunttai akeekennan
saluwaappe yiidi, eti uttido keettaa ubbaa kumiis. 3 Qassi tama laco milatiya inxxarssati
etassi beettidi, shaahetti shaahettidi, eta ubbaa bolli wodhdhidosona. 4 Eta ubban
Geeshsha Ayyaanai kumidi, dumma dumma qaalan haasayana mala, eta danddayissin,
haasayaa doommidosona.

5 Sa7an de7iya zare ubbaappe yiidi, Xoossaa woosan sheekkida Aihudati Yerusalaamen
de7oosona. 6 Ha gunttaa siyido wode, asai ubbai shiiqiis; shiiqidi ammaniyaageeti eta
qaalan haasayishin siyido gishshau, giyoobaa xayidosona.

7 Garamettidi, "Oorattabaa" giidi, "Be7ite; ha haasayiya ubbati Galiila asata gidokkon-
aayye? 8 Yaatin, nuuni nu yelettido biittaa qaalan eti haasayishin waanidi siyiyoonii?
9 Nuuni PHartte asati, Meedoona asati, Elaameexe asati, naa77u shaafatuppe gidduwan
de7iyaageeti, Yihudan, Qaphphadooqiyan, PHanxxoosan Isiyan, 10-11 Pirggiyan, PHinifil-
iyan, Gibxxen, Qareena baggan de7iya Liibiyaa woradatun de7iyaageeti, Roomeppe yiida
imattati, Aihudati, Aihudatettau laamettida nuuppe amaridaageeti, Qarxxeese asatinne,
Araba asati, Xoossai oottido gita oosuwaa nu qaalan eti haasayishin siyoos" yaagidosona.
12 Ubbaikka garamettidi, yohoi banttau qashettennan ixxin bantta giddon, "Laa hagee
woigiyoogee?" yaagidosona. 13 SHin harati ammaniyaageetun Qilliicciiddi, "Hageeti uyidi
mattottidosona" yaagidosona.

PHeexiroosa Haasayaa

[14] SHin PHeexiroosi, Yesuusi kiittido hara tammanne isiinetuura denddi eqqidi, ba
qaalaa xoqqu oottidi, etassi hagaadan yaagidi yootiis; “Aihudatoo, qassi Yerusalaamen
de7iya ubbatoo, taani yootiyoogaa ezggite. Hagee intteyyo eretto; intte qoppiyoogaadan,
hageeti mattottibookkona. [15] Aissi giikko, wonttaappe biron heezzu saate gidees. [16] SHin
hagee hananabaa yootiya Yuu7eeli haasayidoogaa.

[17] “I haasayiiddi, ‘Xoossai hagaadan yaagees;
wodiyaa wurssettan hagaadan hanana.
Taani asa ubbaa bolli ta Ayyaanaa gussana.
Intte attuma naatinne intte macca naati
hananabaa yootana.
Intte wodalla naatikka ajjuutaa be7ana;
intte cimatikka aimuwaa aimottana.
[18] He gallassatun ta attuma ashkkaratu bollinne
ta macca ashkkaratu bolli
taani ta Ayyaanaa gussana.
Gussin eti hananabaa yootana.
[19] Qassi taani bolla saluwan oorattabaa,
garssa sa7ankka malaataa bessana.
Suuttai, tamainne shaaraadan
gorddida cuwai de7ana.
[20] Gitanne bonchcho gidida Godaa gallassai
gakkanaappe kase awai xumana;
aginaikka suutta milatana.
[21] He wode hagaadan hanana;
Godaa sunttaa xeesiya ooninne attana’
yaagiis.

[22] “Israa7eela asatoo, ha qaalaa siyite; Naazireeta Yesuusi intte giddon Xoossai banan
oottido wolqqaama oosuwan, oorattabaaninne malaatan intteyyo qonccissido asa; hegaa
inttekka ereeta. [23] Yesuusi inttessi imettana mala, Xoossai kase ba sheniyaaninne ba
eran ba qofaa qachchi wottiis; yaatin, a intte nagaranchchatu kushiyan masqqaliyaa bolli
misimaariyan xishissidi, kaqissi worideta. [24] SHin haiqoi Yesuusa oiqqanau dandday-
ibeenna gishshau, Xoossai haiquwaa seelaa appe xaissidi, a denttiis. [25] Aissi giikko, Daawiti
Yesuusabaa hagaadan yaagees;
‘Taani metootennaadan,
Godai ta ushachchan de7iyo gishshau,
taani ubba wode Godaa ta matan be7ais.
[26] Hegaa gishshau, ta wozanai ufaittiis;
ta inxxarssankka ufaissai kumiis.
Qassi ta bollaikka lo77o de7ana giidi,
ufaissan naagees.
[27] Aissi giikko, ta shemppuwaa
Si7ooliyan aggakka.
Qassi ne Geeshsha Na7aa ahaakka musissakka.
[28] Neeni tana de7uwaa ogiyaa erissadasa.
Neeni tanaara de7iyoogan
taani daro ufaittais’
yaagees.

[29] “Ishatoo, nu aawatu halaqaa Daawitabaa taani intteyyo geeshshada odanau bessees;
Daawiti haiqqidi moogettiis; a duufoi hachchi gakkanaassikka nu matan de7ees. [30] Daawiti
hananabaa yootiyaagaa gidido gishshaunne Xoossai a naatu zerettaappe issuwaa a
kawotaa araatan utissanau ayyo caaqqidoogaa erido gishshau, [31] Kiristtoosa dendduwaa
sinttau xeellidi, ‘A shemppoi Si7ooliyan attibeenna; a bollaikka musibeenna’ giidi yootiis.

[32] "Xoossai ha Yesuusa haiquwaappe denttidoogaassi nuuni ubbai markka. [33] Hegaa
gishshau, Xoossai baappe ushachcha baggan a xoqqu xoqqu oottidi, ayyo Geeshsha
Ayyaanaa immana giidoogaadan, Geeshsha Ayyaanaa ekkidi, hagaa intte ha77i
be7iyoogaanne siyiyoogaa nu bolli gussiis. [34-35] Aissi giikko, Daawiti ba huuphen saluwaa
kiyibeenna; shin yaagiis;
'Godai ta godaa; "Taani ne morkketa
neeni tohuwan yedhdha eqqiyoobaa oottana gakkanaassi
hagan taappe ushachcha baggaara utta" giis'
yaagiis.
[36] "Hegaa gishshau, Xoossai masqqaliyaa bolli misimaariyan ha intte xishidi kaqqido
Yesuusa Godanne Kiristtoosa oottidoogaa Israa7eela zare ubbai tumaappe ero" yaagiis.
[37] Asai PHeexiroosi giidoogaa siyido wode, asau wozanai maashin, PHeexiroosanne
Yesuusi kiittido harata, "Ishanttoo, yaanin nuuni ai oottanee?" yaagidosona.
[38] PHeexiroosi eta, "Intte nagarai atto geetettana mala, nagaraappe simmidi, intte hu-
uphiyan huuphiyan Yesuus Kiristtoosa sunttan xammaqettite. Xoossai immiyo Geeshsha
Ayyaanaa intte ekkana. [39] Aissi giikko, Xoossai immana giido qaalai inttessa intte
naatussanne Godai nu Xoossai baakko xeesiyo haahuwan de7iyaageetu ubbaassa" yaagiis.
[40] PHeexiroosi etassi qaalaa haraakka gujji markkattidi, "Ha wodiyaa geella asaappe intte
huuphiyaa ashshite" yaagidi zoriis. [41] PHeexiroosi yootidoogaa ekkidaageeti xammaqet-
tidosona; he gallassi heezzu sha7u gidiya asai ammaniis. [42] Eti Yesuusi kiittidoogeetu
timirttiyan, issippetettan oittaa mentti miyoogaaninne Xoossaa woosan genccoosona.

Ammaniya Asai Ishatettaaninne Issippetettan De7iyo De7uwaa

[43] Yesuusi kiittidoogeetu kushiyan daro oorattabainne malaatai oosettin, asa ubbaa
yashshai oiqqiis. [44] Ammanida ubbati issippe de7oosona; qassi banttau de7iyaabaa
ubbaakka issippe shaakkidosona. [45] Eti bantta biittaanne banttassi de7iyaabaa baizzi
baizzidi, oonanne koshshido keena miishshaa ubbaassi shaakkidosona. [46] Qassi ubba
gallassi, issi wozana gididi, Beeta Maqidasiyan paccennan gaittidi, bantta keettaa keettaa
xeesettidi ufaissaaninne pashkka wozanan qumaa moosona. [47] Xoossaa galatiiddi, asa
ubban sabettidosona. Qassi Godai attiyaageeta gallassi gallassikka eta bolli gujjees.

3

Issi Wobbe Bitanee Paxiis

[1] Issi gallassi, PHeexiroosinne Yohaannisi Xoossaa woossanau uddufun saatiyan Beeta
Maqidasiyaa biidosona. [2] Yelettoosappe doommidi, wobbe gididi de7iya issi bitanee
Beeta Maqidasiyaa geliya asaappe miishshaa woossanau, ubba gallassi daro lo77o giyo
Beeta Maqidasiyaa penggiyan wottiyoogee de7ees. [3] He wobbe bitanee, PHeexiroosinne
Yohaannisi Beeta Maqidasiyaa gelana hanishin be7idi, miishsha eta woossiis.
[4] Woossin PHeexiroosi Yohaannisaara a tishshi ootti xeellidi, "Nuukko haa xeella"
yaagiis. [5] Wobbe bitanee etappe aibakko ekkanau qaaqqatidi, etakko xeelliis. [6] SHin PHe-
exiroosi a, "Tau miishshi baawa; shin taassi de7iyaabaa taani neessi immana; Naazireeta
Yesuus Kiristtoosa sunttan denddada hemetta" yaagiis.
[7] Yaagidi, wobbe bitaniyaa ba ushachcha kushiyan oiqqidi, pude denttiis; sohuwaarakka
a tohoinne meeshi meqettai minni aggiis. [8] Bitanee pude guppidi, denddi eqqiis; yaanne
haanne hemetaa doommiis. Hegaappe guyyiyan hemettiiddi, guppiiddinne Xoossaa
galatiiddi, etaara issippe Beeta Maqidasiyaa geliis.
[9] I hemetettishiininne Xoossaa galatishin, asai ubbai a be7iis. [10] Be7idi, miishsha
woossanau daro lo77o giyo Beeta Maqidasiyaa penggen uttidaagee a gididoogaa akeekiis;
i hanidobaa be7idi garamettiis.

PHeexiroosi Beeta Maqidasiyan Haasayido Haasayaa

[11] Bitanee PHeexiroosanne Yohaannisa oiqqi uttidaashin, asai ubbai garamettidi,
Solomona baranddaa giyoosan issippe etakko woxxiis. [12] PHeexiroosi asaa be7ido wode
asaassi yaagiis; "Israa7eela asatoo, aissi hagau garametteetii? Woi aissi nuna tishshi

ootti xeelleetii? Nuuni nu huuphe wolqqan woi Xoossaa milatiyoogan ha bitaniyaa
hemetissidobaa intteyyo misatii? 13 Abrahaama Xoossai, Yisaaqa Xoossai, Yaaqooba
Xoossai, nu aawatu Xoossai, intte aatti immidoogaa PHilaaxoosi birshshanau qoppi
uttidaashin, intte a sinttan, 'Nuuni a erokko' giido ba Na7aa Yesuusa bonchchiis. 14 SHin
intte geeshshaanne xilluwaa, 'Nuuni a erokko' giidi, shemppuwaa woridaagaa a gishshaa
inttessi birshshanau PHilaaxoosa woossideta. 15 De7uwaa immiyaagaa intte worideta;
shin Xoossai haiquwaappe a denttiis; denttidoogaassi nuuni markka. 16 Ha wobbe
bitaniyaa Yesuusa sunttaa wolqqai minttiis; intte be7iyoogeenne eriyoogeekka i a sunttan
ammaniyoogan oosettiis; ha intte ubbaa sinttan a hagaadan payya oottidaagee, Yesuusa i
ammaniyoogaa.
17 "Ha77ikka ta ishatoo, inttekka inttena kaalettiyaageetuugaadan, erennan ootti-
doogaa taani erais. 18 SHin Xoossai hananabaa beni yootiya ubbatu doonan, 'Kiristtoosi
waayettana bessees' yaagidi yootiis; ba yootidoogaakka hegaadan poliis. 19-20 Simmi
Xoossai intte nagaraa xaissanaadan, Godaa matappe ayyaanaa minotettaa wodee intteyyo
yaanaadaaninne Xoossai Yesuus Kiristtoosa kase intteyyo doorettidaagaa yeddanaadan,
intte nagaraappe Xoossaakko simmite. 21 Xoossai hananabaa yootiya ba geeshshatu
doonan benippe doommidi haasayidoogaadan, ubbabai ooraxxiyo wodee gakkanaassi,
Yesuusi saluwan gam77anau bessees. 22 Muusee, 'Godai Xoossai tana denttidoogaadan,
intte zariyaa giddoppe intteyyo hananabaa yootiyaagaa denttana; intte i giyoogaa ubbaa
siyite. 23 He hananabaa yootiyaagee odiyoogaa siyenna asi ooninne asaa giddoppe
shaahettidi xayo' yaagiis.
24 "Qassi Sameelappe doommidi, appe guyyiyan hananabaa yootiyaageeti ubbati, ha
wodiyaabaa yootidosona. 25 Intte hananabaa yootiyaageetu naata; qassi Xoossai Abrahaa-
massi, 'Sa7an de7iya asaa ubbaa taani ne zerettaa bagaara anjjana' yaagidi nu aawatuura
maacettido maachchaa naata. 26 Xoossai inttena ubbata intte iita ogiyaappe guyye zaaridi
anjjana mala, ba ashkkaraa denttidi, intteyyo koiro yeddiis" yaagiis.

4

PHeexiroosinne Yohaannisi Aihudatu SHangguwaa Sintti SHiiqidosona

1 PHeexiroosinne Yohaannisi asaassi yootishin, qeese halaqati, Beeta Maqidasiyaa
wotaaddarata azaziyaageenne Saaduqaaweti, 2 eti asaa tamaarissiyo gishshaunne harati
haiquwaappe denddanaagau markka gidana mala, Yesuusi haiquwaappe denddidoogaa
yootido gishshau, daro yiillotidi, etakko yiidosona. 3 Yiidi eta oiqqidi, Sa7ai omariichchido
gishshau wonttanaassi qasho keettaa gelissidosona. 4 SHin qaalaa siyidaageetuppe daroti
ammanidosona; ammanida attumaasaa qoodai ichchashu sha7aa keeni gidiis.
5-6 Wonttetta gallassi, eta haariyaageeti, cimati, higgiyaa tamaarissiyaageeti, qeese
ubbatu halaqai Haanni, Qayaafi, Yohaannisi Iskkinddirinne qeese ubbatu halaqaa dabboti
ubbai Yerusalaamen yaa7idosona. 7 Yesuusi kiittidoogeeta bantta gidduwan essidi, "Ai
wolqqan woi o sunttan hagaa intte oottidetii?" yaagidi oichchidosona.
8 He wode PHeexiroosi banan Geeshsha Ayyaanai kumin, eta hagaadan yaagiis; "Deriyaa
haariyaageetoo, cimatoo, 9 hachchi ha wobbe bitaniyaassi oosettida lo77o oosuwaabaanne
i waani paxidaakko, intte nuna oichchikko, 10 masqqaliyaa bolli misimaariyan intte
xishidi kaqqin, Xoossai haiquwaappe denttido Naazireeta Yesuus Kiristtoosa sunttan ha
bitanee paxidi, intte sinttan eqqidoogee intte ubbaassinne Israa7eela asa ubbaassi eretto.
11 Gimbbiyaageeti intte karidi ixxido shuchchai, godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe
aadhdhiya shuchcha gidiis; he shuchchai Yesuusa. 12 Asi atotettaa Yesuusa baggaara
demmanaappe attin, hara o baggaaranne demmenna; nuuni a sunttan attanau bessees;
aissi giikko, Xoossai saluwaappe garssan asassi immido hara suntti baawa" yaagiis.
13 Yaa7aa asai PHeexiroosinne Yohaannisi xalido xalaa be7ido wode, eti tamaaribeenna
coo asa gididoogaa akeekidi garamettidosona; qassi eti Yesuusaara de7iyoogaa eridosona.
14 Qassi paxida bitanee PHeexiroosaaranne Yohaannisaara eqqidaagaa asai be7idi, giy-
oobaa xayiis. 15 SHin PHeexiroosinne Yohaannisi yaa7aappe kare kiyana mala asai azazidi,

ba giddon zorettiiddi, [16] “Ha asata ai oottanee? Aissi giikko, eta kushiyan oosettida
gita malaatai Yerusalaamen de7iya ubbaassi beettiis. Nuuni hegaa erokko gaanau
danddayokko. [17] SHin yohoi asau laalettenna mala, hagaappe sinttan ha asati Yesuusa
sunttaa ooyyoonne denttennaadan, minttidi eta, ‘Inttena erite’ goos” yaagidosona.
[18] Eta xeesidi, Yesuusa sunttaa mulekka denttennaadaaninne abaa tamaarissennaadan
azazidosona. [19] SHin PHeexiroosinne Yohaannisi zaaridi, “Xoossau azazettiyoogaa aggidi,
intteyyo azazettiyoogee Xoossaa sinttan lo77okkonne ane intte pirddite. [20] Aissi giikko,
nuuni be7idobaanne siyidobaa yootennan agganau danddayokko” yaagidi yaa7au odi-
dosona.
[21] Yaa7ai eta qaxxayanau gaasottiyoobi xayin, naa77anttuwaa keehi manddidi, hanid-
abau asai ubbai Xoossaa galatiyo gishshau, eta birshshi yeddidosona. [22] He harggiyaappe
pattiyo malaatai oosettido bitanee yelettoosappe laittai au oitamaappe aadhdhiis.

Yesuusi Kiittidoogeetinne Ammaniyaageeti Yedetaa Wode Woossido Woosaa

[23] PHeexiroosinne Yohaannisi birshshettidi, bantta dabbotukko biidi, qeese halaqatinne
cimati banttana giidobaa ubbaa etassi odidosona. [24] Eti hegaa siyido wode, issi wozana
gididi, Xoossaa hagaadan yaagidi woossidosona; “Ubbaa Haariya Godau, saluwaa, sa7aa,
abbaanne eta giddon de7iya ubbabaa medhdhidaagoo, [25] neeni ne ashkkaraa nu aawaa
Daawita doonan Geeshsha Ayyaanan haasayaidda,
‘Aihuda gidenna asai aissi yiillotidee?
Qassi asai aissi pattennabau maqettidee?
[26] Sa7aa kawoti giigettidosona;
deriyaa haariyaageeti Godaa bollinne
i tiyido Kiristtoosa bolli issippe denddidosona’
yaagada haasayadasa.
[27] “Aissi giikko, Heeroodisinne PHenxxeniyaa PHilaaxoosi Aihuda gidenna asaaranne
Israa7eela asaara, neeni tiyido Kiristtoosa ne geeshsha Na7aa Yesuusa bolli denddanau,
ha kataman shiiqidoogee tuma. [28] Qassi neeni ne wolqqaaninne ne sheniyan hanana gaada
qoppa uttidobaa ubbaa oottanau shiiqidosona. [29] Ha77ikka Godau, eta manddettaa xeella;
nuuni ne ashkkarati, ne qaalaa kumetta xalan yootanaadan, nuna danddayissa. [30] Pattanau
ne wolqqaa bessa; qassi ne geeshsha Na7aa Yesuusa sunttan oorattabaanne malaataa
ootissa” giidi woossidosona.
[31] Eti Xoossaa woossidoogaappe guyyiyan, he eti shiiqidosai qaaxxiis. Eta ubban
Geeshsha Ayyaanai kumin, Xoossaa qaalaa xalan yootidosona.

Koiro Ammanida Asatu Issippetettaa De7uwaa

[32] Ammaniyaageeti ubbati qofaaninne wozanan issuwaa gididosona. Eta mehee ub-
bai issippe de7iyoorippe attin, baassi de7idabaa ooninne babaa gibeenna. [33] Yesuusi
kiittidoogeeti Godaa Yesuusi haiquwaappe denddidoogaa gita wolqqan markkattoosona;
qassi Xoossai eta ubbau aaro kehatettaa darissidi immiis. [34] Ammaniyaageetu giddon
metootanchchi issoinne baawa; aissi giikko, biittai woi keettai de7iyoogeeti ubbati baizzi
baizzidi, ekkido miishshaa ehiidi, [35] Yesuusi kiittidoogeetussi immoosona; he miishshai
asau koshshiyoogaadan shaahettidi, huuphiyan huuphiyan imettees.
[36] Qophphiroosa giyo haruuruwan yelettida Yooseefa giyo Leewa zare issoi de7ees; a
sunttaa Yesuusi kiittidoogeeti Barnnaabaasa giidosona. Hegaa birshshettai “Minttettiya
Na7aa” giyoogaa. [37] Barnnaabaasi baassi de7iya biittaa baizzidi, miishshaa ehiidi, Yesuusi
kiittidoogeetussi immiis.

5

Hanaaniyaa Giyo Bitaniyaanne Saphphiiro Giyo Mishiriyo

[1] Issi Hanaaniyaa giyo bitanee ba maccaasee Saphphiiro giyooriira gade baizziis. [2] He
baizzido miishshaappe ba maccaasiyaa erishin ashshidi, baggaa ehiidi, Yesuusi kiitti-
doogeetussi immiis.

[3] SHin PHeexiroosi Hanaaniyaa, “Neeni Geeshsha Ayyaanaa cimmada ne gadiyaa
baizzido miishshaappe shaakkada ashshana mala, xalahee ne wozanan aissi kumidee?
[4] Neeni baizzanaappe kase gadee nebaa gidenneeyye? Qassi neeni baizza simminkka
miishshai neessa gidenneeyye? Yaatin, hagaa malabaa oottanau aissi ne wozanan
qoppadii? Neeni Xoossau worddotidoogaappe attin, asau worddotabaakka” yaagiis.
[5] Hanaanee he qaalaa siyidosaarakka kunddidi haiqqi aggiis; hegaa siyida ubbai daro
yayyiis. [6] Wodalla asati soo gelidi, a ahaa xaaxidi, gade kessidi a moogidosona.
[7] Heezzu saate heerappe guyyiyan, Hanaaniyaa maccaasiyaa hegaa erennan de7aidda
PHeexiroosi de7iyoosaa gelaasu. [8] Gelin PHeexiroosi o, “Intte gadiyaa hanni keena
miishshen baizzidetii? Ane tau oda” yaagiis.
A, “Ee hanni keena miishshen baizzida” yaagaasu.
[9] PHeexiroosi maccaasiyo, “Neeninne ne azinai Godaa Ayyaanaa paaccanau aissi zoret-
tidetii? Be7a; ne azinaa moogida asati karen de7oosona; nenakka eti kare kessana” yaagiis.
[10] Maccaasiyaa sohuwaarakka PHeexiroosa tohuwaa matan kunddada haiqqa aggaasu;
wodalla asati geliyo wode haiqqidaaro demmidi, kare kessidi, i azinaa lanqqiyan moogi-
dosona. [11] Woosa keettaa asai ubbainne hegaa siyida hara asai ubbai daro yashshaa yayyiis.

Yesuusi Kiittidoogeetu Kushiyan Oosettida Oorattabatanne Maalaalissiyaabata

[12] Yesuusi kiittidoogeeti daro malaataanne oorattabaa asaa giddon oottoosona; am-
maniya ubbati Solomona baranddaa giyoosan issippe gaittidosona. [13] Hara asappe
etaara gaittanau harai atto issoinne xalibeenna; shin asai eta bonchchees. [14] Ammaniya
maccaasainne attumaasai kaseegaappe daroi Godaassi gujettees. [15] Hegaa gishshau, asai
hargganchchata halaaninne saleenan tookkidi, PHeexiroosi hegaara aadhdhiyo wode
harai atto, au eeshoikkonne etappe issuwaa issuwaa bollaara aadhdhana mala, katamaa
ogetu dooni kessidi wottees. [16] Qassi daro asai Yerusalaame matan de7iya katamatuppe
hargganchchatanne tuna ayyaanan ohettida asata ekki yees; ubbatikka paxidosona.

Yesuusi Kiittidoogeetu Bolli Yedetai Denddiis

[17] Paxin qeese ubbatu halaqainne aara de7iya Saaduqaaweti ubbati Yesuusi kiitti-
doogeeta daro qanaatidi, eta bolli denddidosona. [18] Qassi Yesuusi kiittidoogeeta oiqqidi,
dere asaa qachchiyo keettan yeggidosona. [19] SHin Godaa kiitanchchai qammi qasho keettaa
penggiyaa dooyidi, Yesuusi kiittidoogeeta kare kessidi, [20] “Intte biidi, Beeta Maqidasiyan
eqqidi, ha ooratta de7uwaa qaalaa ubba asau yootite” yaagiis. [21] Yesuusi kiittidoogeeti
hegaa siyido wode, guuraara Beeta Maqidasiyaa gelidi, tamaarissanau doommidosona.
Qassi qeese ubbatu halaqainne aara de7iyaageeti yiidi, yaa7aanne Israa7eela cimata
ubbata issippe xeegidi, Yesuusi kiittidoogeeta bantta sintti ehaana mala, wotaaddarata
qasho keettau kiittidosona. [22-23] SHin wotaaddarati qasho keettaa biidi, Yesuusi kiit-
tidoogeeta demmibookkona; guyye simmidi yaa7au, “Nuuni biyo wode qasho keettaa
kariyaa daro mintti gorddin, naagiyaageetikka penggen eqqidaageeta demmida; shin
nuuni kariyaa dooyiyo wode, giddon harai atto issi asinne baawa” yaagidosona. [24] Yaagin
Beeta Maqidasiyaa wotaaddarata azaziyaageenne qeese halaqati hegaa siyido wode,
“Hagee waanidee? Qassi digin waananee?” yaagidi hirggidosona.
[25] Hegaappe guyyiyan, issi bitanee etakko yiidi, “Be7ite; qasho keettan intte yeggido
asati Beeta Maqidasiyan eqqidi, asaa tamaarissoosona” yaagidi etau odiis. [26] Odin, Beeta
Maqidasiyaa wotaaddarata azaziyaagee wotaaddaratuura biidi, Yesuusi kiittidoogeeta
ehiis; shin eti banttana asai shuchchan caddana giidi yayyido gishshau, eta loddan
ehiidosona.
[27] Eti Yesuusi kiittidoogeeta ehiidi, yaa7aa sinttan essin, qeese ubbatu halaqai eta,
[28] “Inttena nuuni he bitaniyaa sunttan tamaarissenna mala minttidi azaziboookkonii?
Be7ite; intte timirttiyaa Yerusalaame katamaa muleera gattideta; qassi he bitaniyaa
shemppuwan nuna oittanau qoppeeta!” yaagidi oichchiis.
[29] Oichchin PHeexiroosinne Yesuusi kiittido harati zaaridi yaagidosona; “Nuuni asau
azazettanaappe Xoossau azazettanau bessees. [30] Masqqaliyaa bolli misimaariyan xishi
kaqqidi, intte worido Yesuusa nu aawatu Xoossai haiquwaappe denttiis; [31] Israa7eelatussi

nagaraappe simuwaanne nagaraa atto geettaa Yesuusi immana mala, Xoossai haariyaa-
gaanne ashshiyaagaa a oottidi, baappe ushachcha baggan xoqqu xoqqu oottiis. [32] Hegaassi
nuuni markka; qassi Xoossai baassi azazettiyaageetussi immido Geeshsha Ayyaanaikka
markka" yaagidosona.
[33] Yaa7aa asai hegaa siyido wode, daro yiillotidi, Yesuusi kiittidoogeeta woranau
qoppidosona. [34] SHin asa ubban daro bonchchettida Gamaaliyaala giyoogee, higgiyaa
tamaarissiya issi Parisaawee, yaa7an denddi eqqidi, Yesuusi kiittidoogeeta guutta wodiyaa
kare kessana mala azaziis. [35] Azazidi yaa7aa hagaadan yaagiis; "Israa7eela asatoo, intte
ha asata oottana qoppiyooban inttena naagite. [36] Aissi giikko, hagaappe kase wodiyan
Tewodaasi bana gita giidi denddiis; denddin oiddu xeetu gidiya asati aara gaittidosona;
shin a worin, a kaallida ubbatikka laalettidi, pattenna asa gididi attidosona. [37] Hegaappe
guyyiyan, asai qoodettiyo wode, Galiila Yihudai denddidi, daro asaa panggayidi kaalettiis;
shin akka worin, a kaallida asai ubbaikka laalettiis.
[38] "Ha77ikka taani intteyyo odais; ha asatuppe shaahettite; eta bochchoppite. Aissi
giikko, ha qofainne ha oosoi asi oottidobaa gidikko xayana. [39] SHin ha qofainne ha oosoi
Xoossaappe yiidabaa gidikko, intte eta xaissanau danddayekketa; geelladan yaaniiddi
Xoossaara intte iitettananne" yaagiis.
[40] Yaagin yaa7ai Gamaaliyaala zoriyaa ekkidi, Yesuusi kiittidoogeeta soo xeesidi, lis-
suwan garafissiis; hegaappe guyyiyan eta, "Yesuusa sunttaa naa77anttuwaa mulekka
denttoppite" giidi birshshi yeddiis. [41] Yesuusa sunttaa gishshau, eti kauyyanau bessiy-
oogaa Xoossai qoppido gishshau, yaa7aappe ufaittiiddi kiyidosona. [42] Eti ubba gallassi
Beeta Maqidasiyaaninne asa son Yesuusi Xoossai tiyido Kiristtoosa gididoogaa tamaaris-
siyoogaanne yootiyoogaa yaa gujjidosona.

6

Woosa Keettaa Kaalettiya Laappun Asati Doorettidosona

[1] He wode, kaalliyaageetu qoodai dari dari biishin, Giriike qaalaa haasayiya Aihudatinne
Yihudan de7iya Aihudati ooyettidosona; aissi giikko, Giriike qaalaa haasayiya Aihudati,
"Ubba gallassi yeziyo quman nu am77eti naaqettoosona" yaagidosona. [2] Yesuusi kiittido
tammanne naa77ati woosa keettaa asa ubbaa xeegidi, hagaadan yaagidosona; "Nuuni
Xoossaa qaalaa yootiyoogaa aggidi, quma yezanau nuussi bessenna. [3] Ishatoo, lo77o
geetettiyaageeta Geeshsha Ayyaanainne aadhdhida eratettai kumido laappun asata intte
giddoppe doorite; nuuni qassi eta ha oosuwaassi sunttana. [4] SHin nuuni Xoossaa
woosaaninne qaalaa yootuwan minnana" yaagidosona.
[5] Yesuusi kiittidoogeeti haasayido haasayai asa ubbaa ufaissiis; ufaissin, ammanoinne
Geeshsha Ayyaanai kumido Isxxifaanoosa, Piliphphoosa, PHirokoroosa, Niqaaroona,
Ximoona, PHarmmeenanne Aihudatu ammanuwan gelida Anxxookiyaa Niiqolaawoosa
dooridosona. [6] Dooridi Yesuusi kiittidoogeetu sinttan eta essin, Yesuusi kiittidoogeeti
Xoossaa woossidoogaappe guyyiyan, bantta kushiyaa eta bolli wottidosona.
[7] Xoossaa qaalai aakki aakki biis; kaalliyaageetu qoodainne Yerusalaamen keehi dari dari
biis; qassi daro qeesetikka ammanidosona.

Woosa Keettaa Kaalettiya Isxxifaanoosi Oiqettiis

[8] Aaro kehatettainne wolqqai kumido Isxxifaanoosi, asaa giddon oorattabaanne gita
malaataa oottees. [9] Ailletettaappe kiyida asaa giyo Aihuda woosa keettaappe, Qareenappe,
Iskkinddiriyaa asatuppe, Kilqqiyaappenne Isiyaappe yiida issi issi asati denddidi, Isxxi-
faanoosaara palamettoosona. [10] SHin Isxxifaanoosi aadhdhida eratettaaninne Ayyaanan
haasayiyoogaa teqqanau danddayibookkona.
[11] He wode eti, "Muusanne Xoossaa i cayishin siyida" giya worddo asata shammidosona.
[12] SHammidi dere asaa, cimatanne higgiyaa tamaarissiyaageeta hanqetissidosona; Isxxi-
faanoosakko yiidi a oiqqidi, yaa7aakko ehin, [13] a bolli paidido worddo markkati, "Ha
bitanee ha Beeta Maqidasiyaanne Muuse higgiyaa cayiyoogaa audenne aggenna. [14] Aissi

giikko i, ‘Hagee Naazireeta Yesuusi ha Beeta Maqidasiyaa qolana; Muusee nuussi immido higgiyaakka laammana’ yaagishin, nuuni siyida” yaagidosona.

15 Yaa7an uttida asai ubbai Isxxifaanoosa akeekidi xeelliyo wode, a som77oi kiitanchchaa som77uwaa milatees.

7

Isxxifaanoosa Haasayaa

1 Qeese ubbatu halaqai Isxxifaanoosa, “Hagee tumee?” yaagidi oichchiis.

2 Oichchin Isxxifaanoosi hagaadan yaagiis; “Ta ishatoo, ta aawatoo, siyite! Nu aawaa Abrahaami biron Kaaraane baanaappe kase Masphphexoomiyan de7ishin, bonchcho Xoossai ayyo beettidi, 3 ‘Ne biittaappenne ne dabbotuppe shaahettada, taani nena bessiyo biitti ba’ yaagiis. 4 He wode Abrahaami Kaladaawetu biittaappe kiyidi, Kaaraanen de7anau biis. A aawai haiqqidoogaappe guyyiyan, Xoossai a ha biittaa intte ha77i de7iyoosaa ehiis. 5 I ha biittaappe harai atto, tohuwan yedhdhiyo sohuwaakka Abrahaamassi immibeenna; shin ayyo na7i xayikkokka, Xoossai a, ‘Taani neeyyoonne neeppe guyyiyan, ne zerettaayyo ha biittaa laata oottada immana’ yaagiis. 6 Xoossai Abrahaamassi, ‘Ne zareti hara biittan de7ana; yaani oiddu xeetu laittau eti ailletananne naaqettana. 7 SHin taani ne zareta haariya asaa bolli pirddana; hegaappe guyyiyan, eti he deriyaappe kiyidi, hagan tau goinnana’ yaagiis. 8 Xoossai Abrahaama zaree qaxxarettana mala aara maacettin, Yisaaqa i yelidi, hosppuntta gallassi qaxxariis; Yisaaqi Yaaqooba qaxxarin, qassi Yaaqoobi tammanne naa77u aawatu halaqata qaxxariis.

9 “Aawatu halaqati Yooseefa qanaatidi, Gibxxe biittaassi ailletanaadan, a baizzidosona; baizzinkka Xoossai aara issippe de7ees. 10 A waaye ubbaappekka a kessiis; qassi Gibxxe kawuwaa sinttankka nashuwaanne aadhdhida eratettaa ayyo immiis; Gibxxe kawoi Yooseefassi Gibxxe biittaanne ba keetta ubbaa haaranaadan, sunttatettaa immiis.

11 “Gibxxe biittaaninne Kanaane biittan ubban koshai gelidi, daro asaa tuggayiis; tuggayin nu aawati quma demmibookkona. 12 Yaaqoobi Gibxxe biittan kattai de7iyoogaa siyidi, nu aawata koiro yaa yeddiis. 13 Naa77antto buussan Yooseefi ba ishanttussi erettiis; qassi Gibxxe kawoikka Yooseefa zariyaa eriis. 14 Yooseefi ba aawaa Yaaqoobinne ba dabbo ubbai muleera laappun tammanne ichchashu asai baakko yaana mala, kiittidi xeegissiis. 15 Yaaqoobi Gibxxe biittaa wodhdhidi haiqqiis; nu aawatikka yaani haiqqidosona. 16 Eta ahai he sohuwaappe Sekeema giyo biittaa toohettidi, yaani Abrahaami Hamoora naatuppe daro biran shammido makkaanan moogettiis.

17-18 “SHin Xoossai Abrahaamassi immana giidoogee polettiyo wodee gakkana matin, Yooseefa erenna hara kawoi Gibxxe biittan denddana gakkanaassi, asai dari dari biis. 19 He kawoi nu zariyaa cimmidi, guutta naati haiqqana mala, kare eta kessi olanaadan, nu aawata un77ettiis.

20 “Muusee yelettidoi he wode; Xoossaa sinttan i daro lo77o na7a gidiis; ba aawaa keettan heezzu agina gakkanaas dicciis. 21 Muusee wora olettido wode, Gibxxe kawuwaa na7iyaa demmada ba na7adan a dichchaasu. 22 Muusee Gibxxetu aadhdhida eratettaa ubbaa tamaaridi, qaalaaninne oosuwan wolqqaama asa gidiis.

23 “SHin Muuseyyo yelettoosappe laittai oitamaa kumido wode, ba ishantta, Israa7eela asata be7anau ba wozanan qoppiis. 24 Israa7eelatuppe issuwaa Gibxxe issoi naaqqishin be7idi, he Israa7eeliyaa maaddiis; he naaqqida Gibxxe bitaniyaa woridi, a haluwaa kessiis. 25 Muusee ba ishantta ba baggaara Xoossai ashshana haniyoogaa eti akeekidosona giidi qoppiis; shin eti akeekibookkona.

26 “Wonttetta gallassi naa77u Israa7eela asati issoi issuwaara warettiyaageeta demmidi, eta sigettanau koyidi, ‘Asatoo, Ishantti intte aissi issoi issuwaa naaqqeetii?’ yaagiis.

27 “SHin he ba shooruwaa naaqqiyaagee Muusa, ‘Nena nu bolli haariyaagaanne daanna oottidi, sunttidai oonee? 28 Neeni zine Gibxxe bitaniyaa woridoogaadan, tanakka woranau koyaiyye?’ yaagidi, Muusa gaxi sugi yeggiis. 29 Muusee hegaa siyido wode Gibxxeppe baqatidi, Midiyaama biittan bete gididi de7iiddi, naa77u attuma naata yaani yeliis.

30 "Godaa kiitanchchai oitamu laittaappe guyyiyan, Siinaa Deriyaa matan de7iya baz-
zuwaa buuran eexxiya tamaa lacuwaa giddon Muusessi beettiis. 31-32 Muusee ba be7idoogau
garamettidi, akeeki xeellanau buuraa mati i shiiqidaashin, Godaa qaalai, 'Taani ne aawatu
Xoossaa, Abrahaama Xoossaa, Yisaaqa Xoossaa, Yaaqooba Xoossaa' yaagidi Muusekko yiis.
Muusee yashshaa kokkoridi, xeellanau xalibeenna.

33 "Godai Muusa, 'Neeni eqqido biittai geeshsha gidiyo gishshau, ne tohuwan de7iya
caammaa kessa. 34 Taani Gibxxen de7iya ta asaa waayiyaa geeshsha be7ada, qassi eta
ooliyaakka siyada, eta ashshanau wodhdhaas. Ha77i haa ya. Taani nena Gibxxe kiittana'
yaagiis.

35 "He Muusa Israa7eelati; 'Nena nuna haariyaagaanne daanna oottidi sunttidai oonee?'
yaagidi ixxidosona; ixxin buuraa giddon ayyo beettida kiitanchchan haariyaagaanne
ashshiyaagaa gidana mala, Xoossai a kiittiis. 36 He Muusee Israa7eelata Gibxxe biittan Zo7o
Abbaaninne bazzuwan, oitamu laittau oorattabaanne Xoossai oottiyo malaataa oottiiddi,
Gibxxeppe kaalettiis.

37 "Israa7eela asaassi, 'Xoossai tana denttidoogaadan, intte zariyaa giddoppe ta mala
hananabaa yootiyaagaa intteyyo denttana' yaagidai he Muusa. 38 I Israa7eela asaa
maabaraara issippe bazzuwan de7idaagaa; i nu aawatuuranne Siinaa Deriyaa bollan baassi
haasayida kiitanchchaara issippe de7iis. Yaatidi Xoossaappe de7uwaa qaalaa nuussi
immanau ekkiis.

39 "Muusessi nu aawati azazettanau dosibookkona; shin gede a sugi olidi, guyye gibxxe
simmanau amottidosona. 40 Qassi Aaroona, 'Nuna kaalettiya xoossata nuussi ootta; aissi
giikko, ha nuna Gibxxeppe ehiida Muusee waanidaakkonne nuuni erokko' yaagidosona.
41 Mara milatissidi, he wode eeqaa oottidosona; he eeqaassi yarshshuwaa yarshshidi,
bantta kushee oottido oosuwan ufaittidosona. 42 SHin Xoossai etau zokkuwaa zaariis;
eti saluwaa xoolinttiyaassi goinnanaadan, eta yeggi bayiis; hananabaa yootiyaageetu
maxaafan,

'Israa7eela asatoo, oitamu laittaa
bazzon shukkido mehiyaanne yarshshuwaa

taassi yarshshidetii?

43 Intte intteyyo goinnanau

oottido eeqata, Molooka dunkkaaniyaanne
Refaana giyo intte xoossaa xoolinttiyaa tookkideta.

Taani inttena Baabilooneppe
hini baggi yeddana'
geetettidi xaafettiis.

44 "Muusee ba be7idoogaa milatissidi, Godai ayyo odidoogaadan oottido markka
dunkkaanee nu aawatussi bazzuwan de7ees. 45 Qassi nu aawati dunkkaaniyaa bantta
aawatuppe kayan ekkidi, Xoossai kase yedettido Aihuda gidenna asaa biittaa oiqqido
wode, Yaasuura gelissidosona; he dunkkaanee Daawiti de7iyo wodee gakkanaassikka
he sohuwan de7iis. 46 Daawiti Xoossan sabettiis; qassi Yaaqooba Godai de7ana keettaa
keexxanau Xoossaa woossiis. 47 SHin ayyo keettaa keexxidai Solomona.

48-50 "SHin hananabaa yootiyaagee,

'Godai, "Saloi ta kawotaa araataa;
sa7aikka ta tohoi yedhdhiyoosaa.

Yaatin, taayyo ai mala keetta keexxuuteetii?
Woi taani shemppanasai awaanee?

Ha ubbabaa ta kushiyan oottabeikkinaa?" yaagees'
giidoogaadan, Ubbaappe Bolla Xoossai asi keexxido keettan de7enna.

51 “Intte aiba morgge zozzida asee? Intte wozanai Xoossaa qaalaa ekkanau aiba
dammidee? Intte haittaikka aiba tullidee? Ubba wode Geeshsha Ayyaanaassi azazettennan ixxeeta. 52-53 Hananabaa yootiyaageetun intte aawati waissibeennai oonee? Xoossaa Na7ai Xilloi yaanaagaa kasetidi yootidaageetakka woridosona. Ha77i inttekka kiitanchchatu kushiyaappe Xoossaa higgiyaa ekkidi azazettibeennaageeti, Xilluwaa aatti immidi worideta” yaagiis.

Isxxifaanoosa SHuchchan Caddidi Woridosona

54 Eti hegaa siyido wode, bantta wozanan Isxxifaanoosassi daro yiillotidi, bantta
menttershshaa sa77idi manddidosona. 55 SHin Isxxifaanoosi banan Geeshsha Ayyaanai
kumin, saluwaa pude tishshi ootti xeellidi, Xoossaa bonchchuwaanne Yesuusi Xoossaappe
ushachcha baggan eqqidaagaa be7iis. 56 Be7idi, “Xeellite, taani saloi dooyettin, Asa Na7ai
Xoossaappe ushachcha baggan eqqidaagaa be7ais” yaagiis.
57 Qaalaa xoqqu oottidi wocamiiddi, bantta haittaa tuccidi, issippe akko wottaa shod-
didosona. 58 Katamaappe gaxaa a kessidi, shuchchan caddidosona. Markkati bantta
maayuwaa issi Saa7oola giyo wodallaa matan wottidosona.
59 Isxxifaanoosi, “Ta Godaa Yesuusaa, ta shemppuwaa ekka” yaagidi xeesishin, eti
shuchchan a caddoosona. 60 Caddishin gulbbatidi, ba qaalaa xoqqu oottidi, “Ta Godau, ha
nagaraa etau atto ga” yaagiis. Hegaa yaaginnee haiqqi aggiis. Saa7oolikka Isxxifaanoosa
woriyoogaa ufaittiis.

8

Saa7ooli Woosa Keettaa Asaa Yedettiis

1 He gallassi Yerusalaamen de7iya woosa keettan gita yedetai denddiis; denddin Yesuusi
kiittidoogeetuppe attin, ammaniyaageeti ubbati Yihudaa biittaaninne Samaariyaa biittan
laalettidosona. 2 Xoossaa woosan sheekkida asati Isxxifaanoosa moogidosona; qassi au
daro yeekkidosona. 3 SHin Saa7ooli woosa keettaa xaissees; ubbaa keettaa geli gelidi,
attumaasaanne maccaasaa goochchi goochchidi, qasho keettaa yeddees.

Wonggelee Samaariyan Odettiis

4 Laalettida ammaniyaageeti qaalaa yootiiddi, ubbasaa biidosona. 5 Piliphphoosi
Samaariyaa katamaa wodhdhidi, Kiristtoosabaa asaassi yootiis. 6 Daro asai Piliphphoosi
giidoogaa keehi akeekidi siyiis; i oottiyo malaataakka be7iis. 7 Aissi giikko, tuna ayyaanati
qaalaa xoqqu oottidi haasayiiddi, daro asaappe kiyidosona; qassi daro silatinne wobbeti
paxidosona. 8 He kataman asai daro ufaittiis.
9 SHin Simoona giyo issi bitanee kase, bana gita giiddi kaayiiddi, Samaariyaa asaa,
“Laa hagee aiba oorattabee” giissiiddinne he kataman de7iis. 10 Guuttaappe doommidi,
gitaa gakkanaashin, asai ubbai, “Xoossaa wolqqai gitai hagaa” giidi abaa ezggees. 11 Daro
wodiyaappe doommidi, kaayuwan Samaariyaa asaa “Laa hagee aiba oorattabee” giissido
gishshau, asai abaa ezggees. 12 SHin Piliphphoosi Xoossaa kawotettaabaanne Yesuus
Kiristtoosa sunttaabaa attumaageetussinne maccaageetussi yootin, eti abaa ammanidi
xammaqettidosona. 13 Qassi Simoonikka ba huuphen ammaniis; ammanidi xammaqet-
tidoogaappe guyyiyan, Piliphphoosaara issippe de7iiddi, oosettiya malaataanne Xoossai
oottido gita malaataa be7idi garamettiis.
14 Yesuusi kiittido Yerusalaamen de7iyaageeti, Samaariyaa asai Xoossaa qaalaa ekki-
doogaa siyido wode, PHeexiroosanne Yohaannisa etakko yeddidosona. 15 Yeddin PHe-
exiroosinne Yohaannisi wodhdhidi, ammaniyaageeti Geeshsha Ayyaanaa ekkana mala,
etau Xoossaa woossidosona; 16 aissi giikko, Samaariyaa asati Godaa Yesuusa sunttan xin-
qqate xalaalaa xammaqettidoogaappe attin, etappe issuwaa bollinne Geeshsha Ayyaanai
wodhdhiichchibeenna. 17 He wode PHeexiroosinne Yohaannisi bantta kushiyaa eta bolli
wottin, eti Geeshsha Ayyaanaa ekkidosona.
18 Yesuusi kiittidoogeeti bantta kushiyaa eta bolli wottin, etassi Geeshsha Ayyaanai
imettidoogaa Simooni be7ido wode, PHeexiroosassinne Yohaannisassi miishshaa ehiidi,

[19] "Taanikka ta kushiyaa wottiyo ubbai Geeshsha Ayyaanaa ekkana mala, ha godatettaa
taukka immerkketii" yaagiis.
[20] SHin PHeexiroosi ayyo hagaadan yaagiis; "Neeni Xoossaa imuwaa miishshan sham-
manau qoppido gishshau, ne miishshai nenaara coo xayo. [21] Ne wozanai Xoossaa sinttan
suure gidenna gishshau, neeyyo hagan oosoi woi sohoi baawa. [22] Yaatada ha ne wozanaa
iita qofaa gishshau, nagaraappe simma; geelladan ne wozanan de7iya iita qofaa Xoossai
atto gaanaakkonne Xoossaa woossa. [23] Aissi giikko, neeni daro qanaatiyaa oiqqada nagaraa
qashuwan de7iyoogaa taani be7ais" yaagiis.
[24] Yaagin Simooni PHeexiroosassinne Yohaannisassi zaaridi, "Intte giidobaappe issi-
bainne tana gakkenna mala, intte tau Xoossaa woossite" yaagiis.
[25] PHeexiroosinne Yohaannisi markkattidoogaappenne Godaa qaalaa yootidoogaappe
guyyiyan, guyye Yerusalaame simmidosona; simmiiddi Samaariyan de7iya daro qeeri
katamatun wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootidosona.

Piliphphoosi Toophphiyaa Asa Gidiya Mureessaa Xammaqiis

[26] Godaa kiitanchchai Piliphphoosa, "Denddada Yerusalaameppe Gaaza efiya bazzo
ogiyaakko ba; he ogee tohossa baggaara de7ees" yaagiis. [27] Piliphphoosi denddidi
biis. Hinddake giyo Toophphiyaa kaweessi biittaa haariya i miishsha ubbaakka naagiya
Toophphiyaa asa issi mureessai de7ees; de7iyaagee goinnanau Yerusalaame biis. [28] Parai
goochchiyo gaariyan uttidi, Yerusalaameppe guyye simmiiddi, hananabaa yootiya
Isiyaasa maxaafaa nabbabees.
[29] Geeshsha Ayyaanai Piliphphoosa, "He gaariyaakko shiiqada hemetta" yaagiis.
[30] Yaagin Piliphphoosi woxxidi, hananabaa yootiya Isiyaasa maxaafaa mureessai nab-
babishin siyidi a, "Neeni nabbabiyoogaa akeekai?" yaagiis.
[31] Mureessai, "Tau odidi akeekissiya asi bainnan waanidi akeekettii?" yaagiis; qassi
banaara gaariyan kiyidi uttana mala, Piliphphoosa woossiis. [32] Mureessai nabbabiyo
maxaafaa sohoi hagaadan yaagees;
"Dorssadan i shuhettanau laagettiis.
Dorssa marai ba ikisiyaa
meediyaagaa sinttan co77u giyoogaadan,
ikka ba doonaa pogibeenna.
[33] I kauyyidoogan au xillo pirddi xayiis.
A de7oi ha sa7aappe pude ekettiichchido gishshau,
a zariyaabaa oonee yootanai?"
yaagees.
[34] Mureessai zaaridi Piliphphoosassi, "Hananabaa yootiyaagee hagaa obaa odii? Babaa
odiiyye woi hara asabaa odii? Tau odarkkii" yaagiis. [35] Yaagin Piliphphoosi zaaridi, Xoossaa
maxaafaa i nabbabiyoosaappe doommidi, Yesuusabaa wonggeliyaa mishiraachchuwaappe
ayyo yootiis.
[36] Eti ogiyaa oiqqidi biiddi, haattai de7iyoosaa gakkidosona; mureessai, "Haattaa hagaa
be7a; xammaqettiyoogaa tana diggiyai aibee?" yaagiis.
[37] Piliphphoosi a, "Neeni ne kumetta wozanaappe ammanikko, danddayaasa" yaagiis.
Yaagin i zaaridi, "Yesuus Kiristtoosi Xoossaa Na7a gidiyoogaa taani ammanais" yaagiis.
[38] Gaaree eqqana mala mureessai azazin, inne Piliphphoosi naa77ai duge wodhdhidi,
haattan gelidosona; gelin Piliphphoosi a xammaqiis. [39] Eti haattaappe gaxaa kiyido
wode, Godaa Ayyaanai Piliphphoosa liphphi oottidi, efi aggiis; naa77anttuwaa mureessai
Piliphphoosa be7ibeenna; shin ba ogiyaa ufaittiiddi biis. [40] Piliphphoosi ba huuphiyau
Azooxoosan de7iyoogaa eriis; qassi Qiisaariyaa yaana gakkanaassikka, katama ubban
yuuyiiddi wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootees.

9

Saa7ooli Kiristtoosan Ammaniis
(Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 22:6-16; 26:12-18)

[1] SHin Saa7ooli Godaa kaalliyaageeta woranau manddiiddi, qeese ubbatu halaqaakko
biis. [2] Biidi Godaa ogiyaa kaalliya asata maccaageetanne attumaageeta demmikko,
qachchidi Yerusalaame ehaanau, Damasqqon de7iya Aihuda woosa keettatussi dabddaab-
biyaa xaafanau a woossiis.
[3] I biiddi, Damasqqo katamaa gakkana matidaashin, qoppennan saluwaappe wolqqaama
poo7oi a yuuyi aadhdhidi poo7iis. [4] Poo7in Saa7ooli sa7an kunddidaashin, "Saa7oolaa
Saa7oolaa, aissi tana waissai?" giya qaalaa siyiis.
[5] Saa7ooli, "Ta Godau, neeni oonee?" yaagidi oichchiis.
Oichchin, "Taani neeni waissiyo Yesuusa. Boorai bana caddiya xam77aa qakkiy-
oogaadan, neeni qakkikko, nena qohaasa" yaagiis.
[6] SHin Saa7ooli kokkoriiddinne garamettiiddi, "Ta Godau, taani ai oottanau koyai?"
yaagiis.
Yaagin Godai a, "Denddada katamaa gela; neeni oottanau bessiyaabai neeyyo yaani
odettana" yaagiis.
[7] Saa7oolaara ogiyan biya asati ainne haasayennan eqqi bayidi, qaalaa siyoosona; shin
oonanne be7ibookkona. [8] Saa7ooli sa7aappe denddin, a aifee dooyettido wode, ainne xeel-
lanau danddayibeenna; hegaa gishshau, eti a kushiyaa oiqqidi goochchiiddi, Damasqqo
gelissidosona. [9] Heezzu gallassa gakkanaassikka i xeellibeenna; ainne mibeenna; ainnekka
uyibeenna.
[10] Damasqqon issi Hanaaniyaa giyo kaalliyaagee de7ees; Godai ajjuutan a, "Hanaaniyau"
yaagiis.
Yaagin Hanaanee, "Ta Godau, hagan de7ais" yaagiis.
[11] Godai a, "Denddada Suure giyo ogiyaa baada, Yihudaa sooni issi Saa7oola giyo
Xarsseeseppe yiida bitaniyaa koya; aissi giikko, i woossees. [12] Qassi Hanaaniyaa giyo
bitanee gelidi, Saa7ooli naa77anttuwaa xeellanaadan, ba kushiyaa a bolli wottiyoogaa
ajjuutan be7iis" yaagiis.
[13] Hanaanee zaaridi, "Ta Godau, Yerusalaamen ne geeshsha asaa bolli he bitanee ai
keena iitabaa oottidaakko, taani daro asaappe siyaas. [14] Qassi Damasqqon ne sunttaa
xeesiyaageeta ubbaa qachchanau, qeese halaqati au maataa immidosona" yaagiis.
[15] SHin Godai a, "Saa7ooli Aihuda gidenna asaa sinttan, kawotu sinttaaninne Israa7eela
asaa sinttan, ta sunttaa erissanaunne taassi oottanau doorettida miishsha gidiyo gishshau,
neeni ba. [16] Aissi giikko, ta sunttaa gishshau, i woqqaa waayettanau bessiyaakko, taani a
bessana" yaagiis.
[17] Yaagin Hanaanee biidi, soo gelidi, ba kushiyaa Saa7oola bolli wottidi, "Ta ishau
Saa7oolaa, neeni yiyo ogiyan neessi beettida Yesuusi, neeni xeellana malanne Geeshsha
Ayyaanai nenan kumana mala, tana kiittiis" yaagiis. [18] Sohuwaara, aibakko poqo malai
Saa7oola aifiyaappe wodhdhin, Saa7ooli naa77anttuwaa xeelliis; qassi denddidi xam-
maqettiis. [19] Qumaa miidi gasttidi, Damasqqon de7iya kaalliyaageetuura amarida gallassaa
takkiis.

Saa7ooli Damasqqon Tamaarissiis

[20] Sohuwaara, "Yesuus Kiristtoosi Xoossaa Na7a" yaagidi, Aihuda woosa keettatun
qaalaa yootiis.
[21] Hegaa siyida ubbai garamettidi, "Hagee Yerusalaamen Yesuusa sunttaa xeesiyaageeta
xaissiyaagaa gidenneeyye? Qassi eta qachchidi, qeese halaqatu sintti efaanaassi yibeen-
neeyye?" yaagidosona.
[22] SHin Saa7ooli qaalaa yootiyo yootoi minni minnidi biis; Yesuusi qassi Kiristtoosa
gidiyoogaakka i akeekissidi odido gishshau, Damasqqon de7iya Aihudati ayyo zaariyoobaa
xayidosona.
[23] Daro gallassaappe guyyiyan, Aihudati shiiqidi, Saa7oola woranau zorettidosona.
[24] SHin Aihudati bana woranau qoppidoogaa Saa7ooli siyiis; eti a woranau qamminne
gallassi katamaa penggiyaa naagoosona. [25] SHin i erissiyo ashkkarati a qammi efiidi,
dirssaa huuphiyaara keeshiyan duge wottidosona.

Saa7ooli Yerusalaamen Tamaarissiis

26 Saa7ooli Yerusalaame gakkido wode, erissiyo ashkkaratuura issippe gaittanau shiiqi
be7iis; shin kaalliyaagaa i gididoogaa ubbai ammanennan ixxidi, ayyo yayyidosona.
27 SHin Barnnaabaasi Saa7oola Yesuusi kiittidoogeetukko efiis; efiidi ogiyan Godaa i
waanidi be7idaakko, ayyo Godai waatidi haasayidaakkonne qassi Saa7ooli Damasqqon
Yesuusa sunttan yayyennan waatidi qaalaa yootidaakko, etau geeshshidi odiis. 28 Saa7ooli
Yerusalaamen yuuyiiddinne Godaa Yesuusa sunttan yayyennan qaalaa yootiiddi, Yesuusi
kiittidoogeetuura issippe de7iis. 29 Qassi Saa7ooli Giriike qaalaa haasayiya Aihudatuura
haasayeesinne palamettees; shin eti a woranau koyidosona. 30 Ishantti hegaa siyidi,
Saa7oola duge Qiisaariyaa efiidi, Xarsseese yeddidosona.
31 Yihudan, Galiilaaninne Samaariyan ubban de7iya woosa keettati sarotettan
de7idosona; qassi minnidosona; Godaassi yayyiyoogaaninne Geeshsha Ayyaanaa
maaduwan heemettiiddi, qoodankka dari dari biidosona.

PHeexiroosi Lidaaninne Yoophphen Tamaarissiis

32 PHeexiroosi ubbasan yuuyiiddi, Lidan de7iya geeshsha asatukko qassi wodhdhiis.
33 Wodhdhidi hegan hosppun laittaasappe silidi, arssan zin77idi de7iya issi Eeniyaa giyo
bitaniyaa demmiis. 34 PHeexiroosi Eeniyaa, “Eeniyau, Yesuus Kiristtoosi nena pattees;
denddada ne hiixaa yegga” yaagiis. Yaagin sohuwaara denddi eqqiis. 35 Lidaaninne
Saaroonan de7iya asai ubbai Eeniyaa be7idi, Godaakko simmiis.
36 Yoophphe kataman issi Xaabito giyo ammaniyaara de7ausu; Xaabito giyoogee Giriike
qaalan Dorqqo giyoogaa. A ba de7ido wode ubban lo77obaa oottaiddanne hiyyeesaa
maaddaidda de7aasu. 37 He wode a harggada haiqqin, asai i ahaa meeccidi, pooqiyaa pude
kessidi zin77issiis. 38 Lidi Yoophphessi mata; kaalliyaageeti PHeexiroosi Lidan de7iyoogaa
Yoophphen siyidi, “Hayyanaa nuukko eesuwan yarkkii” yaagiyo kiitaa naa77u asatu bolli
akko kiittidosona.
39 Kiittin PHeexiroosi denddidi, etaara biidi gakkin, pooqiyaa pude a kessidi, kifiliyaa
gelissidosona. Am77e maccaasati ubbai yeekkiiddinne Dorqqa etaara de7iyo wode
oottido qamisetanne afalata ubbaa PHeexiroosa bessiiddi, a yuuyi aadhdhidi eqqidosona.
40 PHeexiroosi eta ubbaa kare kessidi, gulbbatidi Xoossaa woossiis; qassi ahaakko simmidi,
“Xaabitee, dendda” yaagiis; yaagin Xaabita ba aifiyaa dooyada PHeexiroosa be7ada,
suura uttaasu. 41 PHeexiroosi o ba kushiyan maaddidi, dentti essiis; hegaappe guyyiyan,
ammaniyaageetanne am77eta xeesidi, paxidaaro etassi immiis.
42 Ha yohoi Yoophphe katama ubban laalettiis; laalettin daro asai Godaa ammaniis.
43 PHeexiroosi Yoophphen issi Simoona giyo galbbaa qaaciyaagaara daro gallassaa
gam77iis.

10

PHeexiroosanne Qornneliyoosa

1 Qiisaariyan ‘Xaaletu Olaasata’ geetettiya olanchchatuyyo issi mato halaqai Qornneliy-
oosa giyoogee de7ees. 2 Qornneliyoosi Xoossaa daro ammaniya asanne ba so asa ubbaara
issippe Xoossaassi goinniya asa; Aihuda hiyyeesaakka i daro maaddees; qassi Xoossaa
ubba wode woossees. 3 Issi gallassi uddufun saate heeran, “Qornneliyoosaa” giya Xoossaa
kiitanchchai baakko gelishin, Qornneliyoosi ajjuutan geeshshidi be7iis.
4 Qornneliyoosi yayyidi, kiitanchchaa tishshi ootti xeellidi, “Ta Godau, i aibee?” yaagiis.
Yaagin kiitanchchai zaaridi, hagaadan yaagiis; “Ne woosainne neeni hiyyeesaa maad-
diyoogee Xoossaa sinttan hassayettanau saluwaa biis. 5 Ha77i Yoophphe asaa kiittada,
PHeexiroosa giyo Simoona ehiissa. 6 PHeexiroosi abbaa doona keettaawaa galbbaa qaaciya
Simoona sooni imattatettau uttiis; neeni oottanau bessiyaabaa i neeyyo odana” yaagiis.
7 Qornneliyoosi baassi yootida kiitanchchai bin, ba ashkkaratuppe naa77atanne Xoos-
saassi goinniya baappe shaahettenna wotaaddaratuppe issuwaa xeesidi, 8 etau ubbabaa
odidi, eta Yoophphe kiittiis.

[9] Wonttetta gallassi eti biidi, Yoophphe katamaakko matishin, PHeexiroosi usuppun
saate heeran keettaa bollan dembbayidi oottidosaa Xoossaa woossanau kiyiis. [10] Qassi
namisettidi, qumaa maanau koyiis; shin qumai ka77ishin, ajjuutaa be7iis. [11] Saloi dooyet-
tin, gita afala milatiyaabai oiddu baggaara ohettidi, sa7an wodhdhishin, PHeexiroosi
be7iis. [12] Hegan oiddu tohuwaara de7iya mehee, do7i, shooshshi, zareenne kafoi ubbi
de7ees. [13] "PHeexiroosaa, dendda eqqada shukkada ma" giya qaalai akko yiis.
[14] SHin PHeexiroosi, "Ta Godau, chii! Taani aibakko tunabaanne sheneyiyaabaa mulekka
ma erikke" yaagiis.
[15] Qassi naa77anttuwaa, "Xoossai geeshshidoogaa neeni tuna gooppa" giya qaalai akko
yiis. [16] Heezzutoo hegaadan giis; hegaappe guyyiyan, sohuwaara he gita afala milatiyaagee
pude saluwaa eketti aggiis.
[17] PHeexiroosi ba be7ido ajjuutaa birshshettai ai gidanddeeshsha? yaagidi, ba wozana
giddon, "Laa hagee aibee?" giishin, Qornneliyoosi kiittido asati Simoona keettai
de7iyoosaa lal77iiddi, a penggen eqqidosona. [18] Bantta qaalaa xoqqu oottidi, "PHeexiroosa
geetettiya Simoona giyo imattai hegan de7ii?" yaagidi oichchidosona.
[19] PHeexiroosi ajjuutan be7idobaa akeekanau qofan sheekkidaashin, Geeshsha Ayyaanai
a, "Be7a, heezzu asati nena koyoosona; [20] denddada wodhdha; taani eta kiittido gishshau,
sirennan etaara ba" yaagiis.
[21] PHeexiroosi asatukko wodhdhidi, "Intte koyiyoogee tana. Ai ekkana yiidetii?" yaagiis.
[22] Eti, "Xoossaassi yayyiya xilloi Aihuda asa ubban daro bonchchettida mato halaqaa
Qornneliyoosi, nena ba soo efiissidi, qaalaa neeppe siyana mala, Xoossaa geeshsha
kiitanchchai ayyo yootiis" yaagidosona. [23] Yaagin PHeexiroosi asata imattanau soo xeesiis.
Wonttetta gallassi, denddidi etaara biis; Yoophphe kataman de7iya ishanttuppe
issooti issooti aara issippe biidosona. [24] Wonttetta gallassi, qiisaariyaa gakkidosona;
Qornneliyoosi ba dabbotanne ba laggeta issippe xeesi shiishshidi, PHeexiroosa naagees.
[25] PHeexiroosi gelana hanishin, Qornneliyoosi aara gaittidi, a sinttan kunddidi, assi
goinniis. [26] SHin PHeexiroosi, "Dendda! Taanikka ta huuphen asa" yaagidi a denttiis.
[27] PHeexiroosi Qornneliyoosaara haasayiiddi, soo geliis; i geliyo wode daro asai shiiqi-
daagaa demmidi, [28] asaa, "Aihuda asi hara zariyaara issippetettan de7anau, woi gaittanau
woga gidennaagaa intte huuphen ereeta; shin taani oonanne tuna woi sheneyiyaabaa
geenna mala, Xoossai tana bessiis. [29] Hegaa gishshau, intte taassi kiittin, palami bainnan
yaas. Ha77i, 'Tana aissi ehiissidetii?' yaagada inttena oichchais" yaagiis.
[30] Qornneliyoosi hagaadan yaagiis; "Taani hachchi oiddu gallassaappe kase ha saaten
uddufun saate woosaa ta sooni Xoossaa woossishin, PHooliya maayuwaa maayida asi ta
sinttan eqqidi, [31] tana, 'Qornneliyoosaa, Xoossai ne woosaa siyiis; neeni hiyyeesaa maad-
diyoogaakka hassayiis. [32] Simmi asa Yoophphe kiittada, Simoon PHeexiroosa giyoogaa
xeesissa; Simoon PHeexiroosi Simoona giyo galbbaa qaaciya bitaniyaa sooni abbaa doonan
imattatettaa uttiis' yaagiis. [33] Hegaa gishshau, taani neekko sohuwaara kiittaas; neeninne
yaada loittadasa; simmi neeni nuuyyo yootanau Xoossai nena azazidobaa ubbaa siyanau
ha77i nuuni ubbaikka hagan Xoossaa sinttan de7oos" yaagiis.

PHeexiroosa Haasayaa

[34-35] PHeexiroosi haasayaa hagaadan yaagidi doommiis; "Xoossai asa som77o xeellenna;
shin dere ubban baassi yayyiyaagaanne xillo ooso oottiyaagaa galatiyoogaa taani tumu
akeekaas. [36] Xoossai asa ubbaa Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara, sarotettaa yootiiddi, ha
wonggeliyaa mishiraachchuwaa Israa7eela asaassi kiittidoogaa intte ereeta. [37] Yohaannisi
qaalaa yootido xinqqatiyaappe guyyiyan, Galiilappe doommidi, Yihudaa biitta ubban
hanidabaa intte ereeta. [38] Xoossai Naazireeta Yesuusa Geeshsha Ayyaanaaninne wolqqan
tiyiis; Xoossai aara de7iyo gishshau, lo77obaa i oottiiddinne xalahe halaqaassi haarettida
ubbaa pattiiddi yuuyiis.
[39] "Aihuda biittaaninne Yerusalaamen i oottido ubbabaassi nuuni markka. Eti
masqqaliyaa bolli misimaariyan xishi kaqqidi, a woridosona. [40] SHin Xoossai heezzantto

gallassan haiquwaappe a denttidi bessiis. 41 Xoossai koiro doorido markkata nuna, a bessi-
isippe attin, asa ubbaa gidenna; haiquwaappe i denddidoogaappe guyyiyan, nuuni aara
miidanne uyida. 42 Xoossai wonggeliyaa mishiraachchuwaa asaassi nuuni yootanaunne,
paxa de7iyaageetu bollaaninne haiqqidaageetu bollan pirddanau i sunttidoogee Yesuusa
gididoogaa nuuni markkattanau nuna azaziis. 43 Xoossai aani ammaniya ubbaa nagaraa a
sunttan atto gaanaagaa hananabaa yootiya ubbati markkattoosona" yaagiis.

Aihuda Gidenna Asati Ammanidi Geeshsha Ayyaanaa Ekkidosona

44 PHeexiroosi biron he yohuwaa yootishin, qaalaa siyiya ubbaa bolli Geeshsha Ayyaanai
wodhdhi aggiis. 45 PHeexiroosaara Yoophpheppe yiida, ammaniya qaxxarettida Aihuda
ubbati Aihuda gidennaageetu bollankka Geeshsha Ayyaanaa imoi gukkido gishshau
garamettidosona. 46 Aissi giikko, eti dumma dumma qaalan haasayishiininne Xoossaa
gitatettaa sabbishin siyidosona.

He wode PHeexiroosi zaaridi, 47 "Hageeti qassi nunadan Geeshsha Ayyaanaa ekki-
daageeti xammaqettennaadan, haatta eta digganau danddayiyai oonee?" yaagiis. 48 Eti
Yesuus Kiristtoosa sunttan xammaqettana mala, eta azaziis; hegaappe guyyiyan, eti
banttanaara amarida gallassaa uttana mala, a woossidosona.

11

PHeexiroosi Aihuda Gidenna Asaappe Ammanidaageetu Soo Aibissi Gelidaakko Yootiis

1 Yesuusi kiittidoogeetinne Yihudaa ubban de7iya ishantti, Aihuda gidennaageetikka
Xoossaa qaalaa ekkidoogaa siyidosona. 2 PHeexiroosi Yerusalaame biido wode, qaxxaret-
tida asati aara palamettidi, 3 a, "Neeni qaxxarettibeennaageetukko gelada, etaara qumaa
maadasa" yaagidosona.

4 SHin PHeexiroosi hanidabaa koiruwaappe doommidi, maaran maaran hagaadan
yaagidi yootiis; 5 "Taani Yoophphe kataman Xoossaa woossishin, tau wozanai dammin,
ajjuutaa be7aas; gita afala milatiyaabai oiddu baggaara ohettidi, saluwaappe wodhdhidi,
taakko yiis. 6 Hegaa giddo taani tishshi oottada xeelliyo wode, oiddu tohoi de7iyo mehiyaa,
do7aa, shooshshaa, zariyaanne kafuwaa be7aas. 7 Qassi, 'PHeexiroosaa, dendda; shukkada
ma' giya qaalaa taani siyaas.

8 "SHin taani, 'Ta Godau, chii! Tunabai woi sheneyiyaabai mulekka ta doonaakko shiiqi
erenna' gaas.

9 "Qaalai saluwaappe naa77anttuwaakka, 'Xoossai geeshshidoogaa neeni tuna gooppa'
yaagidi taassi zaariis.

10 "Hegee heezzutoo hanin, wurssettan ubbabai saluwaa pude gooshettiis. 11 Hegaa
peeshshankka heezzu asati Qiisaariyaappe taakko kiitettidi, taani de7iyo keettaa gakki
aggidosona. 12 Gakkin taani sirennan etaara baana mala, Ayyaanai taassi yootiis. Qassi ha
usuppun ishantti Yoophpheppe tanaara Qiisaariyaa bin, nuuni Qornneliyoosa soo gelida.
13-14 Kiitanchchai ba sooni eqqidi bana, 'PHeexiroosa geetettiya Simoona xeesanau asa
Yoophphe kiitta; neeninne ne keettaa asai ubbai attiyo qaalaa i neeyyo yootana' giidoogaa
Qornneliyoosi waatidi siyidaakko, nuussi odiis.

15 "Odin taani haasayanau doommiyoogan Geeshsha Ayyaanai koiro nu bolli wodhdhi-
doogaadan, eta bollikka wodhdhi aggiis. 16 Godai, 'Yohaannisi haattan xammaqiis; shin
intte Geeshsha Ayyaanan xammaqettana' yaagido qaalai taassi hassayettiis. 17 Xoossai
nuussi Godaa Yesuus Kiristtoosa ammanidaageetussi immido imuwaa malaa Aihuda
gidennaageetussikka qassi immikko, simmi Xoossaa digganau taani oonee?" yaagiis.

Ammaniyaageeti Anxxookiyaa Kataman "Kiristtaane" Geetettidosona

18 Eti hagaa siyido wode bantta palamaa aggidi, "Yaatin, Xoossai Aihuda giden-
naageetikka qassi nagaraappe simmidi de7anaadan, eta qaadiis" yaagidi Xoossaa galati-
dosona.

19 Isxxifaanoosa bolli gakkida waayiyaa geedon laalettida ammaniyaageeti qaalaa Ai-
hudatu xalaalaappe attin, haraassi issuwaassinne odennan, Pinqqe, Qophphiroosanne

Anxxookiyaa gakkanaashin yuuyidosona. [20] SHin Qophphiroosappenne Qareenappe
yiida issi issi ammaniya asati Anxxookiyaa biidi, Godaa Yesuusa wonggeliyaa mishi-
raachchuwaa yootiiddi, Giriike asaassikka yootidosona. [21] Godaa wolqqai etaara de7ees;
qassi daro asai ammanidi, Godaakko simmiis.
[22] Ha yohoi Yerusalaamen de7iya woosa keettaa asaassi siyettin, woosa keettaa asai
Barnnaabaasa Anxxookiyaa kiittiis. [23] Barnnaabaasi Anxxookiyaa biido wode, Xoossaa
aaro kehatettaa oosuwaa be7idi ufaittiis; eti ubbaikka Godan bantta kumetta wozanaappe
minnidi de7anaadan, eta zoriis. [24] Aissi giikko, Barnnaabaasi Geeshsha Ayyaanainne
ammanoi kumido lo77o asa; yaanin daro asai Godaa ammaniis.
[25] Hegaappe guyyiyan, Barnnaabaasi Saa7oola koyanau Xarsseese biis. [26] Biidi Saa7oola
demmido wode, Anxxookiyaa ehiis. Barnnaabaasinne Saa7ooli woosa keettaa asaara
issi laitta kumettaa uttidi, daro asaa tamaarissidosona; kaalliyaageeti Anxxookiyan
Kiristtaane geetettidi, koiro xeesettidosona.
[27] Hananabaa yootiyaageeti Yerusalaameppe Anxxookiyaa he wode wodhdhidosona.
[28] Eta giddoppe Agaaboosa giyoogee denddidi, sa7a ubban gita namisai denddanaagaa
Ayyaanaa wolqqan hananabaa yootiis; hegee hanidoogee Qalaudeyoosa kawotettaa
wodiyaana. [29] Kaalliyaageeti huuphiyan huuphiyan bantta wolqqaa keenaa miishshaa
peeridi, Yihudan de7iya bantta ishanttussi maaduwaa yeddanau qofaa qachchidosona.
[30] Eti hegaadan oottidi, miishshaa Barnnaabaasa bollinne Saa7oola bolli woosa keettaa
cimatussi yeddidosona.

12

Woosa Keettan Hanttaara Yedetai Doommiis

[1] Kawoi Heeroodisi he wode woosa keettaa asaappe amaridaageeta waisuwaa doommiis.
[2] Doommidi Yohaannisa ishaa Yaaqooba bisuwan worissiis. [3] Hegee Aihudata ufaissidoogaa
be7idi, gujjidi PHeexiroosakka oiqqiis; hegee Paasikaa Baalaa bonchchiyo gallassatuuna.
[4] PHeexiroosa oiqqidi qachchiis. Paasikaa bonchchiyo gallassatuppe guyyiyan, dere asaa
sintti aattanau qoppidi, oiddu oiddu wotaaddarati a naaganaadan, tammanne usuppun
wotaaddaratussi aattidi immiis. [5] Hegaa gishshau, PHeexiroosi qasho keettan naagettees;
shin woosa keettaa asai ayyo minttidi Xoossaa woossees.

Kiitanchchai PHeexiroosa Qasho Keettaappe Kessiis

[6] Heeroodisi PHeexiroosa asaa sintti aattanau qoppanaappe kase qammi, PHe-
exiroosi naa77u sanssalatan qashettidi, naa77u wotaaddaratuppe gidduwan xiskkees;
naagiyaageetikka qasho keettaa penggen eqqidi naagoosona. [7] Akeekennan de7ishin,
Godaa kiitanchchai hegan eqqi aggiis; qasho keettankka poo7oi poo7i bayiis. Kiitanchchai
PHeexiroosa miyyiyaa dechchi beegotissidi a, “Elle dendda” yaagiis; sohuwaarakka
sanssalatai a kushiyaappe wodhdhi aggiis. [8] Kiitanchchai a, “Ne suriyaa gixxa; ne
caammaakka wotta” yaagin, PHeexiroosi hegaadan oottiis; oottin kiitanchchai, “Ne afalaa
maayada tana kaalla” yaagiis.
[9] PHeexiroosi qasho keettaappe kiyidi, kiitanchchaa kaalliis; ayyo ajjuutaa
be7iyoobaa misatiisippe attin, kiitanchchai oottiyoobai tuma gididoogaa eribeenna.
[10] Kiitanchchainne PHeexiroosi koiro wotaaddaraappenne naa77antto wotaaddaraappe
aadhdhidi, katamaa efiya birata penggiyaakko gakkidosona; gakkin penggee etassi barkka
dooyetti aggiis; eti kiyidi issi ogiyaara biishin, kiitanchchai sohuwaara PHeexiroosappe
shaahetti bayiis.
[11] PHeexiroosi bana gakkidabaa akeekidi, “Tana Godai ba kiitanchchaa kiittidi, Heerood-
isa kushiyaappenne Aihuda asai naagi uttido ubbabaappe ashshidoogaa ha77i tumu eraas”
yaagiis.
[12] I hegaa akeekido wode, daro asai issippe shiiqidi Xoossaa woossiyoosaa, Marqqoosa
giyo Yohaannisa aayee Mairaami soo biis. [13] Biidi penggen xeesin, issi Roodo giyo
ashkkariyaa dooyanau yaasu. [14] Rooda PHeexiroosa qaalaa gididoogaa erido wode, bana

ufaissin, kariyaa dooyennan guyye woxxada, PHeexiroosi karen eqqidoogaa asaassi odaasu.
[15] Odin asai o, “Hannee neeni gooyaasa” yaagiis. Rooda PHeexiroosa gididoogaa geeshshada odaasu. Eti, “Hegee a kiitanchchaa” yaagidosona.
[16] SHin PHeexiroosi karen xeegidi aggennan ixxin, asai kariyaa dooyidi, a be7idi garamettiis. [17] SHin eti co77u gaana mala, PHeexiroosi ba kushiyan malaatidi, Godai qasho keettaappe a waati kessidaakko, etassi qonccissi yootidi, “Hagaa Yaaqoobassinne ishanttussi yootite” giidi, kiyidi harasaa biis.

Heeroodisa Haiquwaa

[18] Sa7ai wonttido wode, PHeexiroosi au biichchidaakko gin wotaaddaratu giddon daro wocamai kiyiis. [19] Heeroodisi PHeexiroosa Lal77issin, i xayido wode, naagiyaageeta qoridi, eta worana mala azaziis; hegaappe guyyiyan, Yihudaappe Qiisaariyaa wodhdhidi, hegan amarida wodiyaa uttiis.
[20] Heeroodisi Xiiroosa asaassinne Sidoona asaassi daro hanqqettiis; hanqqettin eta biittai kattaa Heeroodisa biittaappe demmiyo gishshau, eti issippe gididi, a keettaa halaqaa Bilasxxoosa bantta exa oottidi, sigaa woossanau Heeroodisakko biidosona.
[21] Heeroodisi sunttettido gallassi, ba kawotettaa afalaa maayidi, kawotaa araatan uttidi, asaassi haasayiis. [22] Asai, “Hagee Xoossaa qaala; asa qaala gidenna” yaagidi qaalaa xoqqissidi haasayiis. [23] Heeroodisi Xoossaa bonchchibeenna gishshau, sohuwaarakka Godaa kiitanchchai a dechchin, guxuniyan meetettidi, haiqqi bayiis.
[24] SHin Xoossaa qaalai dicceesinne dari dari bees.
[25] Barnnaabaasinne Saa7ooli bantta oosuwaa polidi, Marqqoosa giyo Yohaannisa banttanaara ekkidi, Yerusalaameppe simmidosona.

13

Barnnaabaasinne Saa7ooli Geeshsha Ayyaanai Doorin, Tamaarissanau Kiitettidosona

[1] Anxxookiyan de7iya woosa keettan hananabaa yootiyaageetinne tamaarissiyaageeti de7oosona; eti Barnnaabaasa, Karetta giyo Simoona, Qareenappe yiida Luqiyoosa, biittaa haariya Heeroodisaara diccida Minaahanne Saa7oola. [2] Eti Godaassi goinnishiininne xoomishin, Geeshsha Ayyaanai, “Taani xeesido oosuwaassi Barnnaabaasanne Saa7oola tau kessite” yaagiis.
[3] Yaagin eti xoomidoogaappenne woossidoogaappe guyyiyan, bantta kushiyaa Barnnaabaasa bollinne Saa7oola bolli wottidi, eta yeddidosona.

Barnnaabaasinne Sa7ooli Qophphiroosa Biidosona

[4] Hegaa gishshau, Geeshsha Ayyaanai eta kiittin, Selewuqiyaa wodhdhidosona; hegaappe markkabiyan gelidi, Qophphiroosa haruuruwaa biidosona. [5] Eti Silmmaana gakkidi, Aihuda woosa keettatun Xoossaa qaalaa yootidosona; eta maaddanau Yohaannisi etaara de7ees.
[6] Eti Qophphiroosa haruuruwaa muleera PHaafu gakkanaassi yuuyidi, hananabaa yootiya issi worddanchchaa, Aihuda asa Bar-Yesuusa giyo shareechchuwaa demmidosona. [7] He shareechchoi deriyaa haariya Sarggiyoosa PHauloosa giyo akeekanchcha bitaniyaara de7ees. Sarggiyoosa PHauloosi Barnnaabaasanne Saa7oola baakko xeegidi, Xoossaa qaalaa siyanau koyiis. [8] SHin shareechchuwaa Eliimaasi (Giriike qaalan hegee a sunttaa) deriyaa haariyaagaa ammanuwaa digganau koyidi, eta haasayaa phalqqiis.
[9] SHin PHauloosa giyo Saa7ooli banan Geeshsha Ayyaanai kumin, shareechchuwaa tishshi ootti xeellidi, [10] a, “Laa ha xalahe halaqaa na7au, gene ubbainne iitatetta ubbai kumidoogoo, xillotetta ubbau morkkiyau, Godaa ogiyaa suuriyaa geellayiyoogaa aggikkii? [11] Be7a; ha77i Godaa kushee ne bolli de7ees; neeni qooqe gidana; amarida wodee gakkanaashin, awaa poo7uwaa be7akka” yaagiis.
Yaagin sohuwaara ciggaarainne xumai a aifiyaa goozin, ba kushiyaa oiqqidi, kaalettiya uraa koyiiddi yuuyiis. [12] He wode deriyaa haariyaagee hegaa be7ido wode, Godai tamaarissiyoogan garamettidi ammaniis.

Barnnaabaasinne PHauloosi PHisddiyan De7iya Anxxookiyaa Biidosona

13 PHauloosinne aara de7iyaageeti PHaafuppe denddidi, PHinifiliyan de7iya PHergge
markkabiyan biidosona; Yohaannisi etappe shaahettidi, Yerusalaame simmiis. 14 SHin eti
PHerggeppe aadhdhidi, PHisddiyan de7iya Anxxookiyaa gakkidosona; Sambbata gallassan
Aihuda woosa keettaa gelidi uttidosona. 15 Muuse higgeenne hananabaa yootiyaageetu
maxaafai nabbabettidoogaappe guyyiyan, Aihuda woosa keettaa halaqati, "Nu ishanttoo
asaa minttettiya qaalai inttessi de7ikko, asau haasayerkketii" yaagidi etassi kiittidosona.
16 PHauloosi denddi eqqidi, ba kushiyan malaatidi, hagaadan yaagiis; "Israa7eela asatoo,
Xoossaassi yayyiyaageetoo siyite. 17 Ha Israa7eela asaa Xoossai nu aawata dooridi, Gibxxe
biittan imattatettan eti de7ishin, eta darissiis; ba gita wolqqankka Gibxxe biittaappe eta
kessiis. 18 Bazzuwan oitamu laitta keenaa nu aawata i danddayiis. 19 Kanaane giyo biittan
Aihuda gidenna laappun zareta xaissidi, eta biittaa ba asaa laatissiis. 20 Hegaappe guyyiyan,
hananabaa yootiya Sameela wodiyaa gakkanaas, oiddu xeetanne ishatamu laitta keenaa
daannata etassi immiis. 21 Hegaappe guyyiyan, eti banttassi kawo immana mala woossin,
Xoossai Biniyaama zariyaappe Qiisa na7aa Saa7oola oitamu laittau kawotana mala, etassi
immiis. 22 Xoossai Saa7oola shaaridoogaappe guyyiyan, eta bolli Daawiti kawotana mala,
a denttiis; Daawitabaa markkattiiddi, 'Taani koyiyo ubbabaa ta wozanadan oottiya Isseyi
na7aa Daawita demmaas' yaagiis.
23 "Xoossai, 'Taani Daawita zariyaappe Israa7eela asaa ashshiyaagaa ehaana' gi-
idoogaadankka, Yesuusa ehiis. 24 Yesuusi yaanaappe kase Israa7eela asai ubbai bantta
nagaraappe simmidi xammaqettana mala, Yohaannisi qaalaa yootiis. 25 Qassi Yohaannisi
ba oosuwaa wurssana haniiddi asaa, 'Tana oona giidi qoppeetii? Taani intte naagiyoogaa
gidikke; shin be7ite, a tohuwaa caammaa birshshanaukka taassi bessennaagee taappe
guyyeera yees' yaagiis.
26 "Ta ishatoo, Abrahaama zaretoo, qassi hagan Aihuda gidennaageetoo Xoossaassi
yayyiyaageetoo, ha atotettaa qaalai nuussi kiitettiis. 27 Aissi giikko, Yerusalaamen de7iya
asainne eta halaqati Yesuusanne Sambbata gallassa ubban nabbabettiya hananabaa
yootiyaageetu qaalaa akeekibeenna gishshau, a bolli pirddidi, hananabaa yootiyaageetu
qaalaa polidosona. 28 Yesuusa worissanau issi gaasoikka etau beettennan ixxin, PHilaax-
oosi a worana mala woossidosona.
29 "Eti Yesuusabai Xoossaa maxaafan xaafettidaagaa ubbaa polido wode,
masqqaliyaappe a wottidi moogidosona. 30 SHin Xoossai haiquwaappe Yesuusa denttiis.
31 Denttin i banaara Galiilappe Yerusalaame yiidaageetussi darotoo beettiis eti ha77i abaa
asaassi markkattoosona.
32 "Xoossai nu aawatussi immana giido wonggeliyaa mishiraachchuwaa nuuni inttessi
yootoos. 33 Daawita Mazamuriyaa Maxaafan naa77antto miraafiyan,
'Neeni ta Na7aa.
Hachchi taani ne Aawaa gidaas'
geetettidi xaafettidoogaadan, Xoossai Yesuusa denttidi, nu aawatussi immana giidoogaa
nuussi eta naatussi poliis. 34 Naa77anttuwaa i haiqqenna mala, haiquwaappe a dent-
tidoogaassi Xoossai, 'Taani Daawitayyo immana giido ammanettida geeshsha anjjuwaa
inttessi immana' yaagidi haasayiis. 35 Hegaa gishshau, Mazamure Maxaafan harasan qassi,
'Ne Geeshsha Na7aa ahaakka musissakka' yaagees. 36 Aissi giikko, Daawiti ba wodiyan
Xoossaa qofaa oottidoogaappe guyyiyan haiqqidi, ba aawatuura moogettidi musiis. 37 SHin
Xoossai haiquwaappe denttidoogee musibeenna.
38-39 "Hegaa gishshau, ta ishatoo, nagara atto geettai intteyyo Yesuusa baggaara odet-
tidoogeenne, Muuse higgiyan xillanau intteyyo danddayettenna ubbabaappe aani am-
maniya ubbai xillanaagee intteyyo eretto. 40 Hegaa gishshau, hananabaa yootiyaageeti
giidoogee intte bolli gakkenna mala naagettite;
41 'Xoossai giidobaa qilliicciyaageetoo,
be7ite; harai atto issi urai inttessi yootiyaakkokka,
intte ammanenna oosuwaa taani intte wodiyan

oottiyo gishshau, poora giite; haiqqite'
yaagidosona" yaagiis.
42 PHauloosinne Barnnaabaasi Aihuda woosa keettaappe kiyishin, asai eta naa77antto
Sambbatankka hegaa gujjidi yootana mala woossiis. 43 SHiiqoi laalettidoogaappe guyyiyan,
daro Aihudatinne Aihudatu ammanuwan gelidi Xoossau yayyiya daroti, PHauloosanne
Barnnaabaasa kaallidosona; kaallin Yesuusi kiittidoogeeti Xoossaa aaro kehatettan min-
nidi de7ana mala, etau yootidi minttettidosona.
44 Naa77antto Sambbatan amarida asatuppe attin, katamaa asai ubbai Xoossaa qaalaa
siyanau shiiqiis. 45 SHin Aihudati daro asaa be7ido wode, PHauloosa qanaatidosona; a
haasayaa PHalqqidi, a cayidosona.
46 PHauloosinne Barnnaabaasi xalidi, "Xoossaa qaalai kasetidi intteyyo odettanau
koshshees; shin qaalaa intte ixxido gishshaunne merinaa de7uwaa ekkanau inttessi
bessenna giidi, intte intte huuphiyan pirddido gishshau, be7ite, nuuni Aihuda gide-
nnaageetukko simmeettees. 47 Aissi giikko, Godai nuna,
'Asai ubbai intte baggaara attana mala,
inttena taani Aihuda gidennaageetussi poo7o oottaas'
yaagidi azaziis" yaagidosona.
48 Aihuda gidennaageeti hegaa siyido wode, ufaittidi Xoossaa qaalaa bonchchidosona;
qassi merinaa de7uwaassi doorettida ubbaikka ammanidosona.
49 Godaa qaalai he biitta ubbaa gakkiis. 50 SHin Aihudati Xoossau goinniya bonchchet-
tida maccaasatanne kataman de7iya gita asata PHauloosa bollinne Barnnaabaasa bolli
denttettin, asati eta yedetaa doommidi, bantta biittaappe kessidosona. 51 SHin Yesu-
usi kiittidoogeeti eta ixxiyoogaassi malaata gidana mala, bantta tohuwaappe baanaa
shocidi, Iqooniyoone katamaa biidosona. 52 Qassi Anxxookiyan de7iya kaalliyaageetunkka
Geeshsha Ayyaanainne ufaissai kumees.

14

PHauloosinne Barnnaabaasi Iqooniyoone Biidosona

1 Kaseegaadankka PHauloosinne Barnnaabaasi Iqooniyoonen Aihudatu woosa keet-
taa gelidi, qaalaa yootidosona; yootin daro Aihudatinne Aihuda gidennaageeti am-
manidosona. 2 SHin ammanibeenna Aihudati Aihuda gidennaageetu wozanaa laam-
midi, ishanttu bolli hanqetissidosona. 3 Yesuusi kiittidoogeeti hegan daro wodiyaa
gam77idosona; eti Godaabaa yayyennan yootidosona; yootin Godai malaataanne oorat-
tabaa eti oottana mala, etau wolqqaa immidoogan ba aaro kehatettaa qaalaabai tuma
gididoogaa markkattiis. 4 SHin katamaa asai shaahettidi, baggai Aihudatukko, baggai
Yesuusi kiittidoogeetukko simmiis.
5 Aihuda gidennaageetinne Aihudati bantta halaqatuura issippe Yesuusi kiittidoogeeta
qohanaunne shuchchan caddanau qoppido wode, 6 Yesuusi kiittidoogeeti hegaa eridi,
Lisxxiranne Daribe giyo Liqaa7ooniyaa katamatanne eta heeran de7iya biittaa baqati-
dosona; 7 baqatidi, hegan wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootoosona.
8 Ba aayee uluwaappe yelettoosappe doommidi, naa77u tohoi silin, mulekka hemet-
tenna issi bitanee Lisxxiran de7ees. 9 He bitanee PHauloosi yootishin siyees; PHauloosi a
tishshi ootti xeelliyo wode, paxanau ayyo ammanoi de7iyoogaa be7idi, 10 qaalaa xoqqissidi
a, "Sitti gaada ne tohuwan eqqa" yaagiis; yaagin guppi denddidi, hemetaa doommiis.
11 PHauloosi oottidoogaa asai be7idi, ba qaalaa Liqaa7ooniyaa qaalan xoqqu oottidi,
"Xoossati asa milatidi nuukko wodhdhidosona" yaagiis. 12 Asai Barnnaabaasa, "Diyaa"
giidi, PHauloosi haasayaassi waannatiyo gishshau, a, "Hermmeesa" giidi sunttiis. 13 Beeta
Maqidasee katamaa matan de7iyo Diyaa qeeseenne asai korimatanne alleeqo ciishshata
Yesuusi kiittidoogeetussi yarshshuwaa yarshshanau koyidi, pengge ehiidosona.
14 SHin Yesuusi kiittido Barnnaabaasinne PHauloosi hegaa siyido wode bantta
maayuwaa pooshshidi, asaa giddo woxxiiddi, 15 bantta qaalaa xoqqu oottidi, hagaadan

yaagidosona; “Asau, hagaa aissi ootteetii? Nuunikka inttenadan merettida asa; ha pattenna yohuwaappe saluwaanne sa7aa, abbaanne eta giddon de7iya ubbabaa medhdhida de7o Xoossaakko intte simmana mala, inttessi nuuni wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootoos. 16 I beni asaa zare ubbaa bantta ogiyaa baana mala yeddi bayiis. 17 Intteyyo iraa saluwaappe bukissees; kattaakka i wodiyan immees; qassi qumaa immidi, inttena daro ufaissees; yaatidi intteyyo lo77obaa oottiiddi, ubba wodekka bau markka xayibeenna” yaagidosona. 18 Yesuusi kiittidoogeeti hegaa giidi, banttayyo asai yarshshenna mala, tuggatidi diggidosona.

19 Anxxookiyaappenne Iqooniyooneppe yiida Aihudati asaa bantta baggi zaaridi, shuchchan PHauloosa caddidosona; etau haiqqidabaa milatin, katamaappe gaxi a goochchidosona. 20 SHin kaalliyaageeti a lanqqiyan yuuyi aadhdhidi eqqidaashin, i denddidi, katamaa geliis. Wonttetta gallassi Barnnaabaasaara issippe Daribe biis.

PHauloosinne Barnnaabaasi Sooriyan De7iya Anxxookiyaa Simmidosona

21-22 Eti Daribe kataman wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootidi, daro asai Yesuusa ammanana mala oottidoogaappe guyyiyan, Lisxxira, Iqooniyoonenne Anxxookiyaa simmidosona; simmidi hegan kaalliyaageeta minttettiiddinne eti ammanuwan minnidi de7ana mala zoriiddi, “Nuuni Xoossaa kawotettaa gelanau daro waayettana bessees” yaagidosona. 23 Qassi woosa keettatussi huuphiyan huuphiyan cimata dooridi, xoomidoogaappenne woossidoogaappe guyyiyan, eti ammanido Godaassi eta hadaraa immidosona.

24 PHisddiyaa biittaappe aadhdhidi, PHinifiliyaa yiidosona; 25 PHerggen qaalaa yootidoogaappe guyyiyan, Axaaliyaa wodhdhidosona. 26 Hegaappe eti bantta polido oosuwaa gishshau, asai eta hadaraa Xoossaa aaro kehatettau immido Anxxookiyaa Markkabiyan simmidosona.

27 Simmidi Anxxookiyaa gakkido wode woosa keettaa asaa shiishshidi, Xoossai banttanaara issippe oottido ubbabaanne, Aihuda gidenna asai ammanana mala, etau penggiyaa dooyidoogaa, asau yootidosona. 28 Yaatidi hegan kaalliyaageetuura daro wodiyaa gam77idosona.

15

Yerusalaame SHiiquwaa

1 Issi issi asati Yihudaappe Anxxookiyaa wodhdhidi, “Muuse wogaadan, intte qaxxarettennabaa gidikko, attanau danddayekketa” yaagidi ishantta tamaarissuwaa doommidosona. 2 PHauloosinne Barnnaabaasi etaara daro ooyettidi palamettin, Anxxookiyan de7iya issi issi hara asati he palamaa gishshau, PHauloosaaranne Barnnaabaasaara Yerusalaame biidi, Yesuusi kiittidoogeetuuranne cimatuura gaittanau qofai qashettiis.

3 Woosa keettai ogiyan eta maaddishin, Aihuda gidennaageeti Xoossaakko simmidoogaa yootiiddi, Pinqqeeranne Samaariyaara aadhdhidosona; hegee ishantta ubbaa daro ufaissiis. 4 Eti Yerusalaame gakkido wode, woosa keettai, Yesuusi kiittidoogeetinne cimati eta mokkidosona; mokkin Xoossai banttanan oottidobaa ubbaa odidosona. 5 SHin Parisaawetu baggappe ammanida issi issi asati denddi eqqidi, “Intte eta qaxxaranaunne Muuse higgiyaa naagana mala azazanau bessees” yaagidosona.

6 Yesuusi kiittidoogeetinne cimati hegaa zorettanau shiiqidosona. 7 Keehi haasayidoogaappe guyyiyan, PHeexiroosi denddi eqqidi, eta hagaadan yaagiis; “Ta ishatoo, Aihuda gidennaageeti wonggeliyaa mishiraachchuwaa qaalaa ta doonaappe siyidi ammanana mala, tana Xoossai intte giddoppe beni dooridoogaa intte ereeta. 8 Asa wozana eriya Xoossai Geeshsha Ayyaanaa nuussi immidoogaadan, etassikka immidi tumayiis. 9 Eti ammanido gishshau, i eta wozanaa geeshshidi, nu gidduwaaninne eta gidduwan dummatettaa wottibeenna. 10 Hegaa gishshau, nu aawatinne nuuni tookkanau danddayibeenna qambbaraa kaalliyaageetu morggiyan wottidi, ha77i intte aissi Xoossaa paacceetii? 11 SHin Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettan eti attidoogaadan, nuunikka attidoogaa ammanoos” yaagiis.

[12] Asai ubbai co77u giidi, Barnnaabaasinne PHauloosi Aihuda gidenna asaa giddon
bantta baggaara Xoossai oottido malaataanne oorattabaa ubbaa yootishin siyees.
[13] Eti haasayaa wurssidoogaappe guyyiyan, Yaaqoobi hagaadan yaagidi zaariis; "Ishatoo,
taani giyoogaa siyite. [14] Xoossai Aihuda gidennaageetu giddoppe bau haniya asaa ekkanau
Aihuda gidennaageetuyyo koiro waatidi qoppidaakko Simooni yootiis. [15-18] Hananabaa
yootiyaageetu qaalai hagaara giigees; Godai daro wodiyaappe doommidi, asaa hagaa
erissidi, Xoossaa maxaafan hagaadan yaagiis;
'Hagaappe guyyiyan, sa7an de7iya
hara asai ubbainne tabaa gidanau
taani xeesido Aihuda gidenna asai ubbai
Godaa koyana mala, taani simmana.
Taani kolettidi kunddida keettadan
hanida Daawita kawotettaa denttana.
Qolettidaagaakka zaarada keexxana;
taani naa77anttuwaa a essana'
yaagiis.
[19] "Hegaa gishshau, ta qofa gidikko, Aihuda gidennaageetuppe Xoossaakko sim-
miyaageeta nuuni waissanau koshshenna. [20] SHin eti eeqan tunidabaa meenna mala,
shaaramuxenna mala, sulettida mehe asho meenna malanne suutta uyenna mala, etassi
nuuni dabddaabbiyaa xaafanau koshshees. [21] Aissi giikko, Muuse higgiyaa kase yeletaappe
doommidi Sambbatan Sambbatan Aihuda woosa keettatun nabbabiiddi, a qaalaa katamaa
ubban yootiyaageeti de7oosona" yaagiis.
[22] Hegaappe guyyiyan, Yesuusi kiittidoogeetinne cimati woosa keettaa asa ubbaara
issippe bantta giddoppe amarida asata dooridi, PHauloosaaranne Barnnaabaasaara
Anxxookiyaa yeddanau qofaa qachchidosona; eti daro bonchchettida naa77u asata
Barssaaba geetettiya Yihudaanne Sillaasa dooridosona. [23] Dooridi hagaadan giya dabd-
daabbiyaa xaafidi, eta bolli kiittidosona; "Nuuni Yesuusi kiittidoogeetinne cimati intte
ishantti, Anxxookiyan, Sooriyaaninne Kilqqiyan de7iya Aihuda bagga gidenna ishanttussi
nu sarotaa kiittoos.
[24] "Nuuni azazibeenna asati nu giddoppe biidi, 'Intte qaxxarettanaunne higgiyaa
naaganau bessees' giidi, inttena waissidoogaanne yiilloyidoogaa siyidi, [25-26] nu Godaa
Yesuus Kiristoosa sunttaa gishshau, bantta shemppuwaa olida nuuni siiqiyo Barn-
naabaasaaranne PHauloosaara doorettida asata inttekko kiittanau issi wozanan nu qofaa
qachchida. [27] Hegaa gishshau, nuuni xaafidoogaa eti bantta huuphen bantta doonan
inttessi yootana mala, Yihudaanne Sillaasa kiittida.
[28-29] "Aissi giikko, eeqassi yarshshidobaa mooppite; suutta uyoppite; sulettida mehe asho
mooppite; shaaramuxoppite. Ha koshshiyaageetuppe attin, hara tooho inttena toossenna
mala, nuuninne Geeshsha Ayyaanai yohuwaa maayida; ha ubbabaappe intte huuphiyaa
naagikko, intte lo77obaa ootteeta. Simmi saro de7ite" yaagidosona.
[30] Hegaa gishshau, kiitettidaageeti moisettidi, Anxxookiyaa wodhdhidi, ammaniya asaa
shiishshidi, dabddaabbiyaa asaassi immidosona. [31] Eti he minttettiya dabddaabbiyaa
nabbabido wode, ufaittidosona. [32] Qassi Yihudainne Sillaasi bantta huuphen hananabaa
yootiyaageeta gidiyo gishshau, ishantta keehi zoridi minttettidosona. [33] Eti Anxxookiyan
amarida gallassaa uttidoogaappe guyyiyan, ishantti sarotettan moissin, banttana kiitti-
daageetukko simmidosona. [34] SHin Sillaasee yaani attanau ba qofaa qachchiis.
[35] Qassi PHauloosinne Barnnaabaasi hara daro asatuura issippe Godaa qaalaa tamaaris-
siiddinne wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, Anxxookiyan uttidosona.

PHauloosinne Barnnaabaasi SHaahettidosona

[36] Amarida gallassaappe guyyiyan, PHauloosi Barnnaabaasa, "Nuuni Godaa qaalaa
yootido katama ubban nu ishantti waanidi de7iyaakko, guyye simmidi, xomoosi be7oos"
yaagiis. [37] Yaagin Barnnaabaasi Marqqoosa geetettiya Yohaannisa banttanaara efaanau
koyiis. [38] SHin PHauloosi Marqqoosa banttanaara efaanau koyibeenna; aissi giikko, i etappe
PHinifiliyan shaahettiis; qassi etaara oosuwau bibeenna. [39] Eta gidduwan pala ooshshai

kiyin, issoi issuwaappe shaahettidosona; Barnnaabaasi Marqqoosa ekkidi, markkabiyan
Qophphiroosa biis. [40] SHin PHauloosi Sillaasa doorin, ishantti a hadaraa Xoossaa
aaro kehatettau immidoogaappe guyyiyan biis. [41] Yaatidi woosa keettata minttettiiddi,
Sooriyaaranne Kilqqiyaara aadhdhiis.

16

Ximootiyoosi PHauloosaaranne Sillaaseera Gaittiis

[1] PHauloosi qassi Daribenne Lisxxira biis; hegan Ximootiyoosa giyo kaalliyaagee,
issi ammaniya Aihuda maccaasee na7ai de7ees; a aawai Giriike asa. [2] Lisxxiraaninne
Iqooniyoonen de7iya ishantti Ximootiyoosabaa loittidi markkattidosona. [3] PHauloosi
Ximootiyoosa banaara efaanau koyidi, a aawai Giriike asa gididoogaa he sohuwan de7iya
Aihuda ubbai eriyo gishshau, a oiqqidi qaxxariis. [4] Eti katamatuura biiddi, Yesuusi kiittido
Yerusalaamen de7iyaageetinne cimati wottido higgiyaa ammaniyaageeti naagana mala,
etassi yootiiddi aadhdhidosona. [5] Hegaa gishshau, woosa keettati ammanuwan minnidi,
qoodankka gallassappe gallassan dari dari biidosona.

PHauloosi Maqidooniyaa Baanaadan Xeegettiis

[6] Isiyan qaalaa yootenna mala, Geeshsha Ayyaanai eta diggido gishshau, Pirggiyaa
biittaaranne Galaatiyaa biittaara aadhdhidosona. [7] Eti Miisiyaa zawaa gakkido wode,
Biitaaniyaa baanau koyidosona; shin Yesuusa Ayyaanai eta diggiis. [8] Hegaa gishshau,
eti Miisiyaa mataara aadhdhidi, Xiro7aada wodhdhidosona. [9] PHauloosi qammi ajjuu-
tan issi Maqidooniyaa asi bana, "Maqidooniyaa pinnada nuna maaddarkkii" yaagiiddi
eqqidi woossishin be7iis. [10] Ajjuutaa i be7idoogaappe guyyiyan, nuuni sohuwaara Maqi-
dooniyaa baanau koyida; aissi giikko, wonggeliyaa mishiraachchuwaa yaani de7iya asaassi
yootanau, Xoossai nuna xeesidobaa nuuyyo milatiis.

Lidiyaa Kiristtoosan Ammanaasu

[11] Hegaa gishshau, Xiro7aadappe denddidi, sitti giidi markkabiyan Saamootiraaqe biida;
wonttetta gallassi Naaphphule biida. [12] Hegaappe Piliphphisiyuusa biida; Piliphphisiyuusi
Maqidooniyaa biittau waanna katama; qassi Roome asai de7iyo katama; nuuni he kataman
amarida gallassaa uttida.

[13] Sambbata gallassi, katamaappe gaxan shaafaa doonan Aihudati Xoossaa woossiyo
sohoi de7iyoogaa akeekidi biida; biidi uttidi hegan shiiqida maccaasaassi qaalaa yootida.

[14] Issi Lidiyaa giyoora, Tiyaaxiroona katamaappe yaada Xoossaa ammaniyaara, zo7o
afalaa baizziya maccaasiyaa, nuuni yootiyoogaa siyausu; PHauloosi yootiyoogaakka a
siyana mala Xoossai i wozanaa dooyiis. [15] Lidiyaa ba so asaara issippe xammaqetti-
doogaappe guyyiyan nuna, "Intte tana Godaa tumu ammanausu giidi qoppikko, ta sooni
takkite" gaada woossaasu; minttada shoobbaasu.

Piliphphisiyuusa Kataman PHauloosinne Sillaasi Qashettidosona

[16] Nuuni Xoossaa woossiyoosaa biishin, iita ayyaanai i bolli de7idi kaayissiyo issi aille
na7iyaa nunaara gaittaasu; he na7iyaa kaayada daro miishshaa ba godatussi demmaasu.
[17] Gaittada PHauloosanne nuna kaallaidda, "Hageeti inttessi attana ogiyaa yootiyaageeti,
Ubbaappe Bolla Xoossaa ailleta" gaada qaalaa xoqqu oottada haasayaasu.

[18] Ubba gallassi hegaadan gausu; shin PHauloosi yiillotidi guyye simmidi, he iita
ayyaanaa, "Neeni ippe kiyana mala Yesuus Kiristtoosa sunttan nena azazais" yaagiis;
sohuwaarakka iita ayyaanai ippe kiyi aggiis.

[19] SHin i godati bantta miishshaa demmana ogee xayidoogaa be7idi, PHauloosanne
Sillaasa oiqqidi, giyaa sohuwan de7iya daannatu sintti goochchidosona. [20] Daannatu sintti
eta efiidi, "Hageeti Aihuda asa gidiiddi, nu katamaa asaa daro waissoosona. [21] Nuuni
Roome biittaa asa gidiiddi, ekkanaunne oottanau woga gidennabaa tamaarissoosona"
yaagidosona.

[22] Asai issi baggi gididi, PHauloosa bollinne Sillaasa bolli denddiis; daannatikka eta
maayuwaa qaari ekkidi, gatiman eta shocana mala azazidosona. [23] Eta daro wadhdhi-
doogaappe guyyiyan, qasho keettan yeggidosona. Qasho keettaa naagiyaageekka eta
mintti naaganaadan azazidosona. [24] Azazin qasho keettaa naagiyaagee he azazuwaa ekkidi,
PHauloosanne Sillaasa qasho keettaassi qol77o gelissiis; eta gediyaakka mittaara gatti
daraxidi qachchiis.

[25] SHin qamma bilahe gidiyo heeran PHauloosinne Sillaasi Xoossaa woossiiddi, maza-
muriyaa yettan Xoossaa galatoosona; galatishin qashuwaasai eti giyoobaa siyees. [26] Qasho
keettaassi xaphoi qaaxxana gakkanaassi akeekennan biittai daro qaaxxiis; sohuwaarakka
penggee ubbai dooyetti aggin, qashettida asa ubbaa sanssalatai birshshetti wodhdhiis.
[27] Qasho keettaa naagiyaagee xiskkuwaappe beegottiyo wode, qasho keettaa penggee
ubbai dooyettidaageeta be7idi, qashuwaasai kessi ekkidi biichchidobaa ayyo milatin, bana
woranau qoppidi, bisuwaa ekkiis. [28] SHin PHauloosi qaalaa xoqqu oottidi, "Neeni nena
qohoppa; aissi giikko, nuuni ubbaikka hagan de7oos" yaagiis.

[29] Qasho keettaa naagiyaagee xomppiyaa woossi ekkidi, eesuwan qol77o woxxiis; kokko-
riiddi PHauloosa sinttaaninne Sillaasa sinttan gufanniis; [30] eta kare kessidi, "Ta godaatoo,
taani attanau ai oottana bessii?" yaagiis.

[31] PHauloosinne Sillaasi a, "Godaa Yesuus Kiristtoosa ammana; neeni attana; ne so
asaikka" yaagidosona. [32] Eti ayyoonne a son de7iya ubbaassi Godaa qaalaa yootidosona.
[33] Qammi he saatiyankka qasho keettaa naagiyaagee eta efiidi eta masunttaa meecciis;
sohuwaarakka ba so asaa ubbaara xammaqetti aggiis. [34] PHauloosanne Sillaasa pude ba
soo efiidi, etassi qumaa aattiis; i ba so asaa ubbaara Xoossaa ammanido gishshau, ufaittiis.

[35] Wonttin daannati, "He asata birshsha" yaagidi, polise halaqata akko kiittidosona.
[36] Kiittin qasho keettaa naagiyaagee, "Intte birshshettana mala, daannati tau kiittidosona;
simmi ha77i kiyidi sarotettan biite" yaagidi he kiitaa PHauloosassi yootiis.

[37] SHin PHauloosi he polise halaqata, "Nuuni Roome biittaa asa gidishin, eti nuna pirddi
bainnan asaa sinttan wadhdhidi, qasho keettan yeggidosona. Ha77i nuna geeman kessi
yeddiyoonaa? Hanenna; eti bantta huuphen yiidi, nuna kessona" yaagiis.

[38] Polise halaqati daannatussi hegaa yootin, PHauloosinne Sillaasi Roome biittaa asa
gididoogaa siyido wode, yayyidosona. [39] Hegaa gishshau, daannati yiidi eta, "Nuuni inttena
naaqqida" giidosona. Qasho keettaappe kare eta kessidi, katamaappe kiyidi baana mala
woossidosona. [40] PHauloosinne Sillaasi qasho keettaappe kiyidi, Lidiyaa soo biidosona;
yaani ishanttuura gaittidi, eta minttettidi hegaappe biidosona.

17

PHauloosa Do7oi Tasalonqqen Tamaarissiis

[1] PHauloosinne Sillaasi, Amppipholiisaaranne Apholooniyaara aadhdhidi, Tasalonqqe
yiidosona; Tasalonqqen Aihuda woosa keettai de7ees. [2] PHauloosi ba meeziyaadankka
yaa geliis; hegan heezzu Sambbata gallassatun Xoossaa maxaafatuppe asaara haasayiis;
[3] Kiristtoosi waayiyaa ekkanaunne haiquwaappe denddanau bessiyoogaa etassi bir-
shshidi yootiiddinne tuma gididoogaakka eta erissiiddi, "Yesuusi ha taani intteyyo
odiyoogee Kiristtoosa" yaagees. [4] Etappe issooti issooti yohoi tuma gididoogaa akeekidi,
PHauloosaaranne Sillaaseera gaittidosona; hegaadankka, Xoossaassi goinniya daro Giri-
iketinne daro bonchchettida maccaasati, PHauloosaaranne Sillaaseera gaittidosona.

[5] SHin Aihudati qanaatidi, issi issi oosoi bainna iita asata qocaappe shiishshidosona;
shiishshidi katamaa asaa wocamissidosona; PHauloosanne Sillaasa asaakko kessana mala
koyidi, Yaasoona keettaa menttidosona. [6] PHauloosinne Sillaasi etassi beettennan ixxin,
Yaasoonanne issi issi ishantta katamaa halaqatukko goochchidi, "Hageeti biitta ubbaa
metoyidaageeti, hagaakka yiidosona. [7] Yin Yaasooni eta ba sooni wottiis; hageeti ubbai,
'Yesuusa giyo hara kawoi de7ees' giidi Qeesaara azazuwaa menttoosona" yaagidi, qaalaa
xoqqissidi haasayidosona.

[8] SHiiqida asainne katamaa halaqati hegaa siyidi metootidosona. [9] Halaqati Yaasoo-
nanne harata waasiyan birshshidosona.

PHauloosa Do7oi Beeriyan Tamaarissiis

[10] Ammaniyaageeti PHauloosanne Sillaasa sa7ai qammiyoogan sohuwaara Beeriyaa
yeddidosona. Beeriyaa gakkidi, Aihuda woosa keettaa gelidosona. [11] Beeriyaa asati
Tasalonqqen de7iya asatuppekka aadhdhiya akeekanchcha gidido gishshau, "PHauloosi
giidoogee tumakkonne" yaagidi, ubba gallassi Xoossaa maxaafata tamaariiddi, qaalaa
kumetta laamotan ekkidosona. [12] Hegaa gishshau, etappe daroti, Giriiketuppe bonchchet-
tida daro maccaasatinne daro attumaasati ammanidosona.
[13] SHin Tasalonqqen de7iya Aihudati PHauloosi Xoossaa qaalaa Beeriyankka yooti-
doogaa siyido wode, Beeriyaa yiidi, asaa aara ooshshidosona. [14] Hegaappe guyyiyan,
ishantti sohuwaarakka PHauloosa abbaa mati yeddi aggidosona; shin Sillaasinne Xi-
mootiyoosi Beeriyan attidosona. [15] PHauloosa moissida asati Ateena gattidosona; he asati
Sillaasinne Ximootiyoosi banttau danddayettidoogaadan, eesuwan baakko yaana mala,
PHauloosi kiittido kiitaa ekkidi, Beeriyaa simmidosona.

PHauloosi Ateeni Biis

[16] PHauloosi Ateenan Sillaasanne Ximootiyoosa naagiiddi, kataman eeqai kumidaagaa
be7idi yiillotiis. [17] Hegaa gishshau, Aihuda woosa keettan Aihudatuuranne Xoossaassi
goinniya Aihuda gidenna asatuura palamettees; qassi ubba gallassi giyan banaara gaittiya
asaarakka palamettees. [18] Qassi Eppiqoroosappenne Isxxo7ikiyaappe yiida issi issi er-
anchchati PHauloosaara palamettidosona; etappe issoi issoi, "Ha toofiinai ai haasayanau
koyii?" yaagidosona.
Harati PHauloosi Yesuusabaanne haiquwaappe i denddidoogaa banttassi yootiyo
gishshau, "Ooratta xoossatubaa odiyaabaa milatees" yaagidosona.
[19-20] PHauloosa oiqqidi, "Ha neeni tamaarissiyo ooratta yohoi aibakkonne nuna eris-
sarkkii? Aissi giikko, neeni nuuyyo oorattabaa yootaasa; simmi hagee Aibakko nuuni
eranau koyoos" yaagidi PHauloosa Ariyosppaagoosa giyoosaa efiidosona. [21] Ateena asai
ubbainne hegan de7iya imattati oorattabaa haasayiiddinne siyiiddi pe7iyoogaappe attin,
haraban pe7okkona.
[22] PHauloosi Ariyosppaagoosa sinttan eqqidi, hagaadan yaagiis; "Ateena asatoo, Xoos-
satussi ubbaban intte daro yayyiyoogaa taani be7ais. [23] Aissi giikko, taani intte goinniy-
oogaa xeellaidda aadhdhishin, 'Erettenna Xoossaassi' geetettidi xaafettida yarshshuwaa
sohuwaa qassi demmaas; hegaa gishshau, ha intte erennan goinniyoogaa taani inttessi
yootais.
[24] "Sa7aanne sa7an de7iya ubbabaa medhdhida Xoossai saluwaanne sa7aa Godai, asi
keexxido Beeta Maqidasiyan de7enna. [25] Aibakko paccido asadan, asa kushe i xeellenna;
aissi giikko, i ba huuphen de7uwaa shemppuwaanne ubbabaa asa ubbaassi immees.
[26] Xoossai asa zare ubbaa issi uraappe medhdhidi, biitta ubban wottiis; i ba huuphen eti
de7ana wodiyaanne sohuwaa kase zawayiis.
[27] "I hegaa oottidoogee eti oiqqi oiqqi xeellidi, bana koyiiddi, geelladan demmanddon-
aashsha giyoogaana; gidikkonne, Xoossai nuuppe ooyyoonne haaho gidenna. [28] Aissi
giikko, intteppe issi issi eranchchati, 'Nuuni a naata' giidoogaadan, nuuni aani paxa
de7oosinne de7idi qaaxettoos. [29] Simmi nuuni Xoossaa naata gidido gishshau, Xoossai asa
cinccatettaaninne qofan worqqappe woi birappe woi shuchchappe oosettidabaa milatees
yaagidi, qoppanau bessenna. [30] Hegaa gishshau, Xoossai asai eribeenna wodiyaa aattiis;
shin ha77i ubbasan asai ubbai nagaraappe simmana mala azazees. [31] Aissi giikko, Xoossai
gallassaa keeri wottiis; he gallassan ba doorido uran sa7an de7iya asa ubbaa bolli xillo
pirddaa i pirddana; asa ubbaassi haiquwaappe a denttidoogan hegaa tumayiis" yaagiis.
[32] Etappe issi issi asati haiquwaappe dendduwaabaa PHauloosappe siyidi, a bolli qilliic-
cidosona; shin harati a, "Nuuni hagaa neeppe gujjidi siyana koyoos" giidosona. [33] Hegaa
gishshau, PHauloosi eta giddoppe kiyiis. [34] SHin issi issi attumaasati PHauloosaara

gaittidi ammanidosona; eta gidduwan Ariyosppaagoosan de7iya pirdda keettaa daannai Diyoonaasiyoosi, Damaariiso giyo issi maccaasiyaanne harati de7oosona.

18

PHauloosi Qoronttoosa Biis

1 Hegaappe guyyiyan, PHauloosi Ateenappe kiyidi, Qoronttoosa biis. 2 Hegan Aqiila
giyo issi Aihuda asa demmiis; Aqiili PHanxxoosan yelettiis; Aihuda asai ubbai Roomeppe
kiyana mala, Qalaudeyoosi azazido gishshau, amarida wodiyaappe kase, i ba machchee
PHirisqqiliira Xaaliyaappe yiis; yin PHauloosi etaara gaittanau biis. 3 A oosoinne eta
oosoi issi mala dunkkaane siho gidiyo gishshau, etaara uttidi, issippe oottiis. 4 PHauloosi
Sambbata ubban Aihudatanne Giriiketa ammanttanau Aihuda woosa keettan palamettees.
5 Sillaasinne Ximootiyoosi Maqidooniyaappe yiido wode, PHauloosi Aihudatussi Yesuusi
ba huuphen Kiristtoosa gididoogau qaalaa yootuwaa toliis. 6 SHin eti PHauloosa haasayaa
phalqqiininne a cayin, PHauloosi ba maayuwaappe buhiyaa qoqqofiiddi, “Intte palai
inttena oiqqo; taani hegan gelikke; hagaappe hini baggan taani Aihuda gidenna asaakko
bais” yaagiis.
7 Hegaappe kiyidi, Xoossaassi goinniya Yosxxoosa giyo bitaniyaa soo biis; Yosxxoosa
keettai Aihuda woosa keettaa lanqqiyan de7ees. 8 Aihuda woosa keettaa halaqai Qarisph-
phoosi ba so asaa ubbaara Godaa ammaniis; Qoronttoosa asatuppekka daroti Xoossaa
qaalaa siyido wode, ammanidi xammaqettidosona.
9-10 Godai issi qammi ajjuutan PHauloosa, “Yayyoppa; yoota; co77u gooppa. Taani
nenaara de7iyo gishshau, nena qohanau iitaban yeggana asi ooninne baawa; aissi giikko,
taassi ha kataman daro asai de7ees” yaagiis. 11 Yaagin PHauloosi Xoossaa qaalaa asaa
tamaarissiiddi, issi laittanne usuppun agina etaara uttiis.
12 Gaaliyoosi Akaayiyaa biittaa haariyo wode, Aihudati issippe PHauloosa bolli denddidi,
pirdda keettaa a efiidosona. 13 Efiidi, “Ha bitanee higgiyaa ixxidi, asai Xoossaassi goinnana
mala labees” yaagidosona.
14 PHauloosi haasayana hanishin, Gaaliyoosi Aihudata, “Aihudatoo, hegee bala ooso
woi iita naaqo gidiyaakko, taani inttebaa danddayada siyanau bessees. 15 SHin qaalassi
sunttassinne intte huuphe higgiyaassi intte palamettikko, intte huuphen erite; hagaa
taani pirddikke” yaagiis. 16 Yaagidi pirdda keettaappe kare eta kessiis. 17 Hegaappe
guyyiyan, Giriike asai ubbai Aihuda woosa keettaa halaqaa Sostteniisa oiqqidi, pirdda
keettaa sinttan wadhdhidosona; shin Gaaliyoosa hegee ainne metibeenna.

PHauloosi Anxxookiyaa Biis

18 PHauloosi daro gallassaa Qoronttoosan uttidoogaappe guyyiyan, ishantta saro-
tidi, PHirisqqiliiranne Aqiilaara markkabiyan Sooriyaa biis; baassi shiiqo gatoi de7iyo
gishshau, Kinkkiriyaa kataman ba huuphiyaa meedettiis. 19 Eti Efisoona gakkido wode,
PHauloosi PHirisqqilonne Aqiila yaani yeggiis; shin baayyo Aihuda woosa keettaa
gelidi, Aihudatuura palamettiis. 20 Eti banttanaara daro wodiyaa uttanau PHauloosa
woossin i ixxiis. 21 SHin etappe shaahettiiddi, “Taani yiya baala gallassaa Yerusalaamen
bonchchanau bessees; shin Xoossai giikko, naa77anttuwaa inttekko simmana” yaagidi
Efisoonappe markkabiyan biis. 22 Qiisaariyaa gakkido wode Yerusalaame biidi, woosa
keettaa asaa sarotidoogaappe guyyiyan, Anxxookiyaa wodhdhiis.
23 Yaani amarida wodiyaa gam77idi biis; kaalliyaageeta ubbaa minttettiiddi,
Galaatiyaaranne Pirggiyaara aadhdhiis.

Aphiloosi Efisoonanne Qoronttoosa Biis

24 Isskinddiriyan yelettida Aihuda asa issi Aphiloosa giyo yoho eranchchai Efisoona
biis; Xoossaa maxaafata i daro eriya asa. 25 Godaa ogiyaakka tamaarida asa; Yohaannisa
xinqqatiyaa xalaalaa eridi, ayyaanan mishettiiddi, Yesuusabaa sitti oottidi haasayeesinne

tamaarissees. [26] Yaatidi Aihuda woosa keettan yayyennan haasayaa doommiis. PHirisqqilanne Aqiili i yootiyoogaa siyido wode, banttanaara soo a efiidi, Xoossaa ogiyaa kaseppe sittayidi, ayyo geeshshidi yootidosona.

[27] Aphiloosi Akaayiyaa pinnana koyin, ishantti a minttettidi, Akaayiyan de7iya kaalliyaageeti a mokkana mala, etassi dabddaabbiyaa xaafidosona; i yaa gakkidi, Xoossaa aaro kehatettan ammaniyaageeta daro maaddiis. [28] Aissi giikko, Yesuusi ba huuphen Kiristtoosa gididoogaa Aihudatussi Xoossaa maxaafatuppe qonccissidi, deriyaa sinttan minttidi yootees.

19

PHauloosi Efisoona Biis

[1] Aphiloosi Qoronttoosan de7ishin, PHauloosi qommo baggaara aadhdhidi, Efisoona yiis; yiidi issi issi kaalliyaageeta demmiis. [2] Eta, "Intte ammanido wode Geeshsha Ayyaanaa ekkidetii?" yaagidi oichchiis.

Oichchin eti, "CHii, ekkibookko; harai atto, Geeshsha Ayyaani de7iyoobaakka siyibookko" yaagidosona.

[3] PHauloosi eta, "Yaatin, Aibin xammaqettidetii?" yaagiis.

Eti, "Nuuni Yohaannisa xinqqatiyan xammaqettida" yaagidi zaaridosona.

[4] PHauloosi, "Yohaannisi baappe guyyiyan yiya Yesuus Kiristtoosan asai ammanana mala, asaassi yootiiddi, nagaraappe simmiyo xinqqatiyan xammaqiis" yaagiis.

[5] Eti hegaa siyido wode, Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan xammaqettidosona. [6] PHauloosi ba kushiyaa eta bolli wottido wode Geeshsha Ayyaanai eta bolli wodhdhin, dumma dumma qaalan haasayidosona; qassi hananabaakka yootidosona. [7] Hegan ubbaara tammanne naa77u asata gidiyaageeti de7oosona.

[8] PHauloosi Aihuda woosa keettaa gelidi, Xoossaa kawotettaabaa palamettiiddinne akeekissiiddi, asaara heezzu agina gidiyaagaa keenaa yayyennan haasayees. [9] SHin etappe issoi issoi makkalidi, daro asaa sinttan Godaa ogiyaa cayiiddi ammanennan ixxin, PHauloosi etappe shaahettidi, ba kaalliyaageeta banaara efiis; Xiraanoosa giyo tamaare keettan ubba gallassi palamettees. [10] PHauloosi naa77u laitta gakkanaassi qaalaa yootiis; hegaa gishshau, Isiyan de7iya asai ubbai, Aihudatikka Aihuda gidennaageetikka Godaa qaalaa siyidosona.

Xoossai PHauloosa Kushiyan Bessido Oorattabaa

[11] Xoossai PHauloosa baggaara ooratta malaataa oottiis. [12] Hegaa gishshau, asai a bollai bochchido maarabiyaa woi maayuwaa harggaanchchatussi efees; efin harggaanchchatikka paxoosona; iita ayyaanatikka etappe kiyoosona.

[13] Iita ayyaanata kessiiddi yuuyiya Aihudatuppe issoi issoi, "PHauloosi qaalaa yootiyo Yesuusa sunttan nuuni inttena kiyite giidi azazoos" yaagi yaagidi, iita ayyaanati de7iyo asatu bollan Godaa Yesuusa sunttaa xeesi be7idosona. [14] Qeese halaqaa Asqqeewa giyo issi Aihudaassi hegaa oottida laappun naati de7oosona.

[15] Iita ayyaanai etassi zaaridi, "Taani Yesuusa erais; PHauloosakka erais. SHin intte oonee?" yaagiis.

[16] Iita ayyaanai de7iyo bitanee eta bolli guppi wodhdhin, eti masunxxidi, he keettaappe kallo baqatana gakkanaas, wolqqaamidi xooniis. [17] Efisoonan de7iya Aihudatinne Aihuda gidennaageeti ubbai hegaa siyidosona; siyidi ubbaikka daro yayyidosona; Godaa Yesuusa sunttaikka daro bonchchettiis. [18] Ammaniyaageetuppe daro asati bantta oottidobaa paaxiiddinne qoncciyan yootiiddi yoosona. [19] Bitiyaageetuppe daroti bantta maxaafata shiishshidi, asaa ubbaa sinttan xuuggidosona; he maxaafatu waagaa qoodiyo wode, ishatamu sha7u bira gidiis. [20] Hegaa mala wolqqaama ogiyan Xoossaa qaalai dicceesinne aakkees.

Efisoona Kataman Wocamai Denddiis

[21] Hegee polettidoogaappe guyyiyan PHauloosi, “Taani Yerusalaame baada Roomekka
qassi be7anau bessees” yaagidi, Maqidooniyaaranne Akaayiyaara aadhdhidi, Yerusalaame
baanau qofaa qachchiis. [22] Qassi bana maaddiyaageetuppe naa77ata Ximootiyoosanne
Erasxxoosa Maqidooniyaa kiittidi, bau Isiyan amarida wodiyaa takkiis.
[23] Godaa ogiyaa gishshau, he wode daro wocamai kiyiis. [24] Aissi giikko, biraa tigiya
Dimexiroosa giyo issi bitanee Arxxemiisi Beeta Maqidasiyaa misiliyaa biraappe tigi tigidi,
oosanchchatussi daro woriyaa demmees. [25] Hegeetanne etaagaa mala oosuwaa oot-
tiyaageeta issippe shiishshidi, hagaadan yaagiis; “Asau, nu duretettai ha oosuwaana gidiy-
oogaa intte ereeta. [26] Hegee PHauloosi, ‘Asa kushee oottidoogeeti xoossata gidokkona’
yaagidi, Efisoona xalaalan gidennan amarida biittatuppe attin, Isiyan ubban daro asaassi
odi maizzidoogaanne balettidoogaa intte be7idetanne siyideta. [27] Palabai, nu oosoi
karettanaagaa xalaala gidenna; shin Isiyan de7iya ubbatinne sa7a ubban de7iyaageeti
goinniyo gita Xoossee Arxxemiisi Beeta Maqidasee bonchchettennan attanaagaanne, i
gitatettaikka kunddanaagaa” yaagiis.
[28] Asai hegaa siyido wode hanqquwaa xuuqqidi, “Efisoona Arxxemiisa gita” yaagidi
wocamiis. [29] Katama ubban wocamai denddiis; PHauloosaara hemettiya Maqidooniyaa
asata Gaayoosanne Arisxxirokoosa banttanaara oiqqi ekkidi, issippe kaassaa sohuwaa
woxxidosona. [30] PHauloosikka asai shiiqidosaa gelana koyiis. SHin kaalliyaageeti a
diggidosona. [31] Isiyaa biittaa halaqatuppe PHauloosa lagge gidiya issoi issoi PHauloosau
kiittidi, kaassaa sohuwan qoncciyaa kiyidi i beettenna mala, a woossidosona.
[32] SHiiquwan wocamai denddin, dariya bagga asai harai atto aissi shiiqidaakkonne
erenna gishshau, issoi issibau wocamiyo wode, hinkkoi harabau wocamees. [33] Aihudati
Iskkinddira aatti bessin, issi issi asai i haasayana mala, asaa giddoppe sinttau a aattiis;
aattin asai co77u gaana mala, i ba kushiyan malaati bessidi, asaassi mootettanau koyiis.
[34] SHin Iskkinddiri Aihuda asa gididoogaa asai erido wode, naa77u saate gidiyaagaa keenaa
ubbai issi qaalan, “Efisoona Arxxemiisa gita” yaagidi wocamiis.
[35] Katamaa xaafee asaa co77u oottidi, hagaadan yaagiis; “Efisoona asau, Efisoona
katamai gita Arxxemiisissinne saluwaappe wodhdhida eeqa shuchchaassi eeqa keettaa
naagiyaagaa gididoogaa erenna asi oonee? [36] Hagaa kashi giya asi bainnaashin, intte
woppu gaanaunne dirbbennan agganau bessees. [37] Aissi giikko, hageeti Beeta Maqidasiyaa
miishshaa wuuqqibeennaageeta nu Xoossatakka cayibeennaageeta ehiideta. [38] Hegaa
gishshau, Dimexiroosinne aara de7iya oosanchchati asa mootanau koyikko, pirdda keettai
dooya de7ees; qassi deriyaa haariyaageetikka de7oosona; eti bantta giddon mootettona.
[39] SHin intte hara yoho koyikko, higgiyaa yaa7an yohuwaa qachchana. [40] Aissi giikko,
hachchi hanidabaa shabbiretta giidi, Roome biittaa asati nuna mootana; ha shiiquwaukka
gaasoi bainna gishshau, nuuni gaaso odanau danddayokko” [41] yaagidi yaa7aa denttiis.

20

PHauloosi Maqidooniyaanne Giriike Biis

[1] Wocamai irxxidoogaappe guyyiyan, PHauloosi kaalliyaageeta ehiissidi zoriis; eta,
“Saro de7ite” giidi, Maqidooniyaa baanau kiyiis. [2] He biittaara aadhdhiiddi, qaalaa yootidi,
asaa daro minttettidoogaappe guyyiyan, Giriike biittaa yiis. [3] I hegan heezzu agina uttidi,
markkabiyan Sooriyaa baanau qoppishin, Aihudati bana woranau koyiyoogaa be7idi,
Maqidooniyaara guyye simmanau ba qofaa qachchiis.
[4] PHauloosa moissidaageeti, Beeriyaappe PHarihaasa na7aa Sosiiphaaxiroosa, Tasalon-
qqeppe Arisxxirokoosanne Sikonddisa, Daribeppe Gaayoosanne Isiyaappe Tikiqoosanne
Xirofiimoosa, qassi Ximootiyoosa. [5] Hegeeti sinttau biidi, nuna Xiro7aadan naa-
goosona. [6] Nuuni Oittaa Baalaa gallassaa bonchchidoogaappe guyyiyan, Piliphphisiyu-
usappe markkabiyan denddidi, ichchashu gallassan Xiro7aadan eta gakkidi, yaani laappun
gallassaa uttida.

PHauloosi Wurssetta Xomoosuwaa Xiro7aada Xomoosiis

[7] Nuuni Woggaa gallassi oittaa menttanau shiiqidaashin, PHauloosi wonttin baanau
qoppido gishshau, etassi qaalaa yootiiddi, qammi bilahe gakkanaassi yohuwaa adussiis.
[8] Nuuni shiiqi uttido pooqiyan daro xomppee de7ees. [9] Euxikoosa giyo issi wodallai
maskkootiyaa bolli uttidi, keehi xiskkiis; PHauloosi haasayaa adussido wode, Euxikoosi
xiskkuwan kairidaagee heezzantto pooqiyaappe sa7an kunddidi haiqqidaagaa asai dent-
tiis. [10] SHin PHauloosi wodhdhidi, a bolli gufanniis; a qoommidi, "A shemppoi kiyibeenna
gishshau hirggoppite" yaagiis. [11] Yaagidi pude pooqiyaa kiyidi, oittaa menttidi miis; sa7ai
wonttana gakkanaas, daro wodiyaa haasayidoogaappe guyyiyan biis. [12] Wodallai paxin,
soo efiidi, daro ufaittidosona.

PHauloosi Xiro7aadappe Miliixe Biis

[13] SHin PHauloosi bana yaappe nuuni mokkana mala, nuussi yootido gishshau, kasetidi
markkabiyaakko biidi, Asoosa baanau denddida; aissi giikko, tohuwan baanau i qoppido
gishshau nuna hegaadan azaziis. [14] I nunaara Asoosan gaittin, markkabiyan a ekkidi
mixiliine yiida. [15] Wonttetta gallassi yaappe markkabiyan denddidi, kiiyo sintti gakkida;
qassi wonttetta gallassi Saamoosa pinnida; Tirogiliyoomen aqidi, wonttin Miliixe yiida.
[16] Aissi giikko, PHauloosi Isiyan daro gam77ennan Efisoona lanqqiyaara aadhdhanau ba
qofaa qachchiis; bau danddayettikko, PHenxxaqosxxe giyo gallassi Yerusalaame gakkanau
eesotees.

PHauloosi Efisoona Cimatuyyo Moisettiyo Haasayaa Haasayiis

[17] PHauloosi Miliixeppe Efisoona kiittidi, woosa keettaa cimata xeegissiis. [18-19] Woosa
keettaa cimati PHauloosakko yin, eta i hagaadan yaagiis; "Taani Isiyaa gelido koiro
gallassaappe doommin, kaushsha ubbaaranne daro afuttaara Godaassi oottaidda, Ai-
hudatu yaa7aappe tana gakkida paace wode ubban inttenaara waanada de7idaakko
intte ereeta. [20-21] Nagaraappe Xoossaakko simmiyoogaanne nu Godaa Yesuus Kiristtoosa
ammaniyoogaa Aihudatussinne Aihuda gidennaageetussi markkattaidda, yaa7ankka intte
keettan keettankka inttessi yootada tamaarissidoogaappe attin, inttena go77iyaabaappe
issibaanne pacissabeikke.

[22] "Be7ite; ha77ikka taani Geeshsha Ayyaanaassi azazettada, Yerusalaame bais; yaani
tau aibi kiyanaakkonne erikke. [23] Geeshsha Ayyaanai qashoinne waayee tana naagiyoogaa
katama ubban tau yootees. [24] SHin ta wottaa polanaunne Godaa Yesuus Kiristtoosappe
taani ekkido oosuwaa Xoossaa aaro kehatettaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa markkat-
tiyoogaa polanau, ta shemppuwaa pattennabaadan qoodais.

[25] "Be7ite; taani ha77ikka Xoossaa kawotettaabaa yootaidda, intte ubbaa giddon yu-
uyaas; simmi hagaappe sinttan intteppe ooninne tana be7ennaagaa erais. [26] Hegaa
gishshau, intteppe issi urai bayikkokka taani hegan gelennaagaa hachchi intteyyo
geeshshada yootais. [27] Aissi giikko, Xoossai oottanau qoppidobaa ubbaa intteyyo ainne
ashshennan yootaas.

[28] "Yesuusi ba suuttan wozido Xoossaa woosa keettaa naagite; qassi Geeshsha Ayyaanai
inttena halaqa oottidi sunttido wude ubbaakka intte huuphiyaakka naagite. [29-30] Taani
biidoogaappe guyyiyan, wudiyaassi qarettenna iita wanggireelloti intte giddo gelanaa-
gaanne, kaalliyaageetakka bantta geeduwaa kaalettanau wordduwaa haasayiya asati intte
giddoppe denddanaagaa erais. [31] Hegaa gishshau, taani heezzu laittaa qamminne gallassi
afuttan inttena huuphiyan huuphiyan minttettiyoogaa aggabeennaagaa qoppidi genccite.

[32] "Ha77ikka inttena minttanaunne geeshsha asa ubbaa giddon laatissanau danddayiya
Xoossaassinne a aaro kehatettaa qaalaassi inttena hadaraa immais.

[33] "Taani ooppenne bira woi worqqa woi afala amottabeikke; [34] taani ha ta kushiyan
tananne tanaara issippe de7iyaageeta koshshidabaa oottidoogaa intte intte huuphen
ereeta. [35] Intte hagaadan daafuridi oottiiddi, daafuranchchata maaddanaassinne Godaa
Yesuusi ba huuphen, 'Ekkiyaagaappe immiyaagee anjjettidaagaa' giidoogaadan, a qaalaa
intte haasayanau bessiyoogaa taani ubban inttena bessaas" yaagiis.

[36] PHauloosi hegaa haasayi wurssidi, eta ubbaara issippe gulbbatidi, Xoossaa woos-
siis. [37] Eti ubbaikka PHauloosa qoommidi, yeekkiiddi yeridosona. [38] Ubbaappe i,

“Tana naa77anttuwaa mulekka be7ekketa” yaagido qaalai eta daro qarettiis; qarettin markkabiyaa gakkanaassi a moissidosona.

21

PHauloosi Yerusalaame Biis

1 Nuuni Efisoona cimatuppe shaahettidi, sitti giidi Qoose yiida; wonttetta gallassi Rooda gakkida; hegaappe PHaaxira biida. 2 Biidi Pinqqe pinniya markkabiyaa demmidi, aani gelidi baanau denddida. 3 Nuuni Qophphiroosappe be7anau danddayiyoosaa yiidi, arshsho xeelliyo wode Qophphiroosa haddirssa baggi yeggidi, Sooriyaa biida; biidi Xiiroosa gakkida; aissi giikko, markkabee ba caanaa Xiiroosan wottees. 4 Yaani kaalliyaageeta demmidi, etaara laappun gallassaa uttida; PHauloosi Yerusalaame beenna mala, eti au Ayyaanan yootidosona. 5 Nuuni etaara uttiyo wodee wurin, kiyidi biida; eti ubbati bantta maccaasatuuranne bantta naatuura issippe katamaappe gaxi kessana gakkanaas, nuna moissidosona; moissin nuuni abbaa doonan gulbbatidi, Xoossaa woossida. 6 Hegaappe guyyiyan, issoi issuwaa sarotidi, markkabiyan gelida; etinne bantta soo simmidosona.

7 Nuuni abbaa ogiyaa wurssidi, Xiiroosappe PHexelemaise gakkida; ishantta sarotiiddi, eta matan issi gallassaa pe7ida. 8 Wonttetta gallassi kiyidi, Qiisaariyaa biida; wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiya Piliphphoosa soo gakkidi, a matan uttida; Yerusalaamen doorettida laappunatuppe i issuwaa. 9 Piliphphoosassi hananabaa yootiya oiddu geela7o naati de7oosona.

10 Nuuni unddenna gallassaa uttidaashin, hananabaa yootiya issi Agaaboosa giyo bitanee Yihudaappe Qiisaariyaa yiis. 11 Nuukko yiidi, PHauloosa qabattuwaa ekkinnee ba kushiyaanne ba tohuwaa qachchidi, “Geeshsha Ayyaanai giyoogee hagaa; ha qabattuwaa godaa Yerusalaamen Aihudati hagaadan qachchidi, Aihuda gidenna asatussi aattidi immana” yaagiis.

12 Nuuni hegaa siyido wode, nuuninne yaani de7iya asati PHauloosi Yerusalaame beenna mala woossida. 13 SHin PHauloosi zaaridi, “Intte yeekkiiddinne ta wozanaa qaretissiiddi waaneetii? Taani Godaa Yesuusa sunttaa gishshau qashettanaagaa xalaala gidennan, harai atto Yerusalaamen haiqqanaukka giiga uttaas” yaagiis.

14 Zoriyaa i ekkennan ixxin, “Godai giidoogee hano” yaagidi co77u giida.

15 Yaani amarida wodiyaa gam77idoogaappe guyyiyan, giigettidi Yerusalaame baanau kiyida. 16 Qiisaariyan de7iya kaalliyaageetuppe amaridaageeti qassi nunaara biidosona; eti nuuni aqanasaa Minaasoona giyo Qophphiroosa bitaniyaa soo nuna efiidosona; Minaasooni daro wodiyaappe doommidi kaalliyaagaa.

PHauloosi Yerusalaamen Yaaqooba Xomoosiis

17 Nuuni Yerusalaame gakkido wode, ishantti nuna ufaissan mokkidosona. 18 Wonttetta gallassi, PHauloosinne nuuni Yaaqoobaara gaittanau biida. Woosa keettaa cimati ubbatikka de7oosona. 19 PHauloosi eta sarotidoogaappe guyyiyan, Aihuda gidenna asaa giddon ba baggaara Xoossai oottidobaa etassi wurssidi yootiis.

20 Eti hegaa siyido wode Xoossaa galatidi, PHauloosa hagaadan yaagidosona; “Nu ishau, Aihudatu giddon Xoossaa ammanidaageetuppe aappun sha7ai de7iyaakko be7aasa; eti ubbaikka higgiyaa mintti naagoosona. 21 Yerusalaame Aihudati, Aihuda gidennaageetu biittan de7iya Aihuda ubbati bantta naata qaxxarenna mala, woi Aihudatu meeziyaa kaallenna mala, Muuse higgiyaakka moorana mala neeni tamaarissiyoogaa siyidosona. 22 Yaatin, aibi kehee? Neeni yiidoogaa daroti siyiyo gishshau, shiiqennan aggokkona.

23 “Hegaa gishshau, hagaa nuuni neessi yootiyoogaa ootta; shiiqoi de7iyo oiddu asati nu matan de7oosona. 24 Eta ekkada etaara geeya; qassi eti bantta huuphiyaa meedettana mala, etassi miishsha imma; eti ubbai nebaa siyidoogee tuma gidennaagaanne neeni ne huuphenkka qassi higgiyaa naagaidda maaran de7iyoogaa erana.

25 “SHin ammanida Aihuda gidenna asata gidikko, eti eeqassi yarshshidobaa meenna malanne suutta uyenna mala, sulettida mehe asho meenna malanne shaaramuxenna mala, nuuni yohuwaa qachchidi, etau dabddaabbiyaa xaafida” yaagidosona.

[26] Hegaappe guyyiyan, PHauloosi wonttetta gallassi asata ekkidi, etaara geeyiis; i bantta
geeshshaa ai gallassi poliyaakko erissanaunne qassi yarshshuwaa huuphiyan huuphiyan
aude immanaakko erissanau Beeta Maqidasiyaa geliis.

PHauloosi Beeta Maqidasiyan Oiqettiis

[27-28] Laappun gallassai wurana hanishin, Isiyaappe yiida Aihudati Beeta Maqidasiyan
PHauloosa be7idi, asa ubbaa hanqqetissidi, "Israa7eela asau, nuna maaddite; Israa7eela
asaa, Muuse higgiyaanne ha Beeta Maqidasiyaa ixxidi, ubbasan asa ubbaa tamaaris-
siyaagee ha bitaniyaa; gujjidi qassi Giriiketakka Beeta Maqidasiyaa gelissidi, ha geeshsha
sohuwaa tunissiis" yaagidi wocamiiddi, PHauloosa oiqqidosona. [29] Eti kase Efisoo-
nan de7iya Xirofiimoosa PHauloosaara kataman be7ido gishshau, Beeta Maqidasiyaa
PHauloosi a gelissidobaa etayyo milatiis.

[30] Katama ubbai shabbirettiis; asai ubbai shiiqidi PHauloosa oiqqidi, Beeta Maqi-
dasiyaappe kare goochchiis; sohuwaarakka Beeta Maqidasiyaa penggeti gorddetti ag-
gidosona. [31] Asai PHauloosa worana hanishin, "Yerusalaame katamai mulekka shab-
birettiichchiis" giyo odoi shaalaqaakko gakkiis. [32] Gakkin shaalaqai wotaaddaratanne
mato halaqata issippe ekkidi, woxxiiddi asaa bolli kiyi wodhdhiis; asai shaalaqaanne
wotaaddarata be7ido wode, PHauloosa wadhdhiyoogaa aggi bayiis.

[33] He wode, shaalaqai shiiqidi, PHauloosa oiqqidi, naa77u sanssalatan qashettana mala
azazidi, i oonakkonne qassi ai oottidaakkonne asaa oichchiis. [34] Asaappe baggai issibaa
wocamiyo wode, baggai harabaa wocamees; wocamai darido gishshau, shaalaqaassi tumaa
eranau danddayettennan ixxin, wotaaddarati PHauloosa bantta de7iyoosaa efaana mala,
eta azaziis. [35] Yedhdhidi kiyiyoosaa PHauloosi gakkido wode, asaa sugettaa gishshau,
wotaaddarati a tookkidosona. [36] Aissi giikko, daro asai, "A wora!" yaagiiddinne wocamiiddi
kaallees.

PHauloosi Mootuwaassi Zaaruwaa Haasayiis

[37] Wotaaddarati PHauloosa bantta de7iyoosaa efaana hanishin PHauloosi shaalaqaa,
"Taani neessi issibaa odoo?" yaagiis.

Yaagin shaalaqai PHauloosa, "Neeni Giriike qaalaa erai? [38] Neeni hagaappe kase wode,
ooshshaa kessada shemppo woridaageetuppe oiddu sha7u asata bazzo kaalettida Gibxxe
bitaniyaa gidikkii?" yaagiis.

[39] SHin PHauloosi, "Taani Aihuda asa; qassi Kilqqiyan de7iya Xarsseesen yelettida
waanna kataman de7iya asa. Hayyanaa tana asaassi haasayissarkkii?" yaagiis.

[40] SHaalaqai a, "Haasaya" yaagin, PHauloosi yedhdhidi kiyiyoosan eqqidi, asai co77u
gaana mala, ba kushiyan asaakko malaatiis. Asai co77u gin, Ibraisxxe qaalan haasayiiddi,
hagaadan yaagiis.

22

[1] "Ta ishatoo, ta aawatoo, taani ha77i inttessi yootiyo yohuwaa siyite" [2] PHauloosi etassi
Ibraisxxe qaalan haasayiyoogaa siyidi, kaseppe keehi co77u giidosona. Gin i hagaadan
yaagiis.

[3] "Taani Kilqqiyan de7iya Xarsseesen yelettada, ha kataman Gamaaliyaali tana
tamaarissin diccada, nu aawatu higgiyaakka mintta tamaarada, hachchi intte ubbai
haniyoogaadankka, taani Xoossaa yohuwaassi mishettiya Aihuda asa. [4] Taani maccaasaa
attumaasaa oiqqa oiqqada qasho keettan yeggida asanne, ha ogiyaa kaalliya asaa woris-
sana gakkanaas tuggayida asa. [5] Hegaadankka, qassi, qeese ubbatu halaqainne cima ubbaa
yaa7ai tabaa markkattanau danddayees; taani Damasqqon de7iya eta ishanttussi Aihu-
datussi, etappe dabddaabbiyaa ekkada, hegan de7iya asati qashettidi qaxxayettanaadan,
Yerusalaame eta ehaanau yaa baas.

PHauloosi Kiristtoosakko Simmido Simettaabaa Odiis
(Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 9:1-19; 26:12-18)

[6] "Taani baada Damasqqo matido wode, seeta gallassa gidishin, qoppennan saluwaappe
gita poo7oi ta matan yuuyi aadhdhidi poo7iis. [7] Taani sa7an kundda uttada, 'Saa7oolaa,
Saa7oolaa, tana aissi waissai?' giya qaalaa siyaas.
[8] "Taani zaarada, 'Ta Godau, neeni oonee?' yaagaas.
"Yaagin, 'Taani neeni waissiyo Naazireeta Yesuusa' yaagiis. [9] Tanaara issippe
de7iyaageeti poo7uwaa be7idi yayyidosona; shin taassi haasayiyaagaa qaalaa siyi-
bookkona.
[10] " 'Ta Godau, taani ai oottoo?' yaagaas.
"Godai tana, 'Denddada Damasqqo ba. Neeni oottanau Xoossai qoppido ubbabai neeyyo
yaani odettana' yaagiis. [11] He wolqqaama poo7uwaa gishshau, ta aifee qooqin, tanaara
de7iya asati ta kushiyaa oiqqidi, tana goochchin, Damasqqo gakkaas.
[12] "Damasqqon de7iya Aihuda ubbai daro bonchchiyo issi Hanaaniyaa giyo bitanee, nu
higgiyaassi azazettidi, Xoossaa minttidi woossiyaagee de7ees. [13] Hanaanee taakko yiidi, ta
matan eqqidi tana, 'Ta ishau Saa7oolaa, xeella' yaagiis. Taanne he wode sohuwaarakka
akko xeella aggaas.
[14] "Xeellin i tana hagaadan yaagiis; 'Nu aawatu Godai neeni a qofaa eranau, a xillo Na7aa
be7anaunne a doonaappekka haasayaa siyanau nena kase dooriis. [15] Aissi giikko, neeni
be7idobaanne siyidobaa asa ubbaa sinttan ayyo markkattana. [16] Ha77ikka aissi gam77ai?
Denddada xammaqetta; a sunttaa xeesaidda, ne nagaraappekka meecetta' yaagiis.
[17] "Taani guyye Yerusalaame simmada Beeta Maqidasiyan woossishin, taassi ajjuutai
beettiis. [18] Ajjuutan Godai tana, 'Eesotada, Yerusalaame elle kiya; aissi giikko, neeni taassi
hagan markkattiyoogaa asai ekkenna' yaagishin taani a be7aas.
[19] "Taani, 'Ta Godau, Aihuda woosa keetta ubban nena ammaniyaageeta oiqqada wad-
hdhidoogaanne qasho keettan yeggidoogaa eti eroosona. [20] Eti ne markkaa Isxxifaanoosa
woriyo wode, taani he yohuwaa maayaas. Qassi eta lanqqiyan eqqada, a woriyaageetu
maayuwaa naagais' yaagaas.
[21] "Godai tana, 'Taani nena Aihuda gidenna asaakko haahosaa kiittiyo gishshau ba'
yaagiis" yaagiis.

PHauloosi Roome Asa Gidiyoogaa Qonccissiis

[22] PHauloosi he qaalaa haasayana gakkanaassi asai i giyoogaa ezggees; hegaappe
guyyiyan, bantta qaalaa xoqqu oottidi, "Hagaa biittaappe xaissa; i de7anau bessenna"
yaagidosona.
[23-24] Eti wocamishin, bantta maayuwaa bollau olishiininne baanaa carkkuwan laalishin,
shaalaqai wotaaddarati PHauloosa bantta de7iyoosaa efaana mala azaziis. Qassi asai
aissi hegaadan wocamidaakko eranau, PHauloosa lissuwan garafiiddi qorana mala, eta
azaziis. [25] SHin wotaaddarati PHauloosa dafuwan mintti qachchido wode, PHauloosi ba
matan eqqida mato halaqaa, "Roome katamaa asa pirddi bainnan wadhdhiyoogee inttessi
higgee?" yaagiis.
[26] Hegaa mato halaqai siyido wode, shaalaqaakko biidi, "Ha bitanee Roome asa. Neeni ai
oottana qoppai?" yaagidi oichchiis.
[27] SHaalaqai PHauloosakko shiiqidi, "Neeni Roome asee? Tau yoota" yaagiis.
Yaagin PHauloosi, "Ee" yaagiis.
[28] SHaalaqai PHauloosassi zaaridi, "Taani ha zaretettaa daro miishshan shammaas"
yaagiis.
SHin PHauloosi, "Taani he zerettaappe yelettaas" yaagiis.
[29] Hegaa gishshau, PHauloosa qoranau qoppidaageeti sohuwaara appe shaahetti aggi-
dosona. SHaalaqaikka PHauloosi Roome asa gididoogaa erido wode yayyiis; aissi giikko,
sanssalatan a qashissi wottiis.

PHauloosi Aihudatu SHangguwaa SHiiqiis

[30] Wonttetta gallassi shaalaqai, Aihudati PHauloosa aissi mootidaakkonne geeshshidi
eranau koyidi, PHauloosa birshshiis. Birshshidi qeese halaqatinne yaa7ai ubbai shiiqana
mala azaziis; qassi PHauloosa duge wottidi, eta sinttan essiis.

23

[1] PHauloosi yaa7aa tishshi ootti xeellidi, “Ta ishatoo, taani hachchi gakkanaassikka
Xoossaa sinttan ta de7o ubban lo77o zoriya wozanan de7aas” yaagiis. [2] Qeese ubbatu
halaqai Hanaanee, PHauloosa doonaa baqqana mala, a matan eqqidaageeta azaziis.
[3] PHauloosi he wode a, “Laa ha aannuwan tiyido godau, Xoossaikka nena baqqana. Neeni
ta bolli higgiyan pirddanau uttada, higgee bainnan tana baqqana mala azazai?” yaagiis.
[4] PHauloosa matan eqqidaageeti a, “Neeni Xoossaa qeese ubbatu halaqaa cayai?”
yaagidosona.
[5] Yaagin PHauloosi, “Ta ishatoo, i qeese ubbatu halaqa gididoogaa taani erabeikke; aissi
giikko, ‘Ne deriyaa haariyaagaa bolli iita qaalaa haasayoppa’ geetettidi Xoossaa maxaafan
xaafettiis” yaagiis.
[6] SHin PHauloosi baggati Saaduqaaweta; baggati Parisaaweta gididoogaa be7idi, “Ta
ishatoo, taani Parisaawenne Parisaawiyaa na7aa; ‘Haiqqidaageeti haiquwaappe denddana’
gaada taani ufaissan naagiyo gishshau, eti ta bolli pirddoosona” yaagidi, xoqqu oottidi
haasayiis.
[7] PHauloosi hegaa yaagin, Parisaawetu giddooninne Saaduqaawetu giddon ooshshai
kiyin, yaa7ai laalettiis. [8] Aissi giikko, Saaduqaaweti, “Haiqqida asai denddenna; ki-
itanchchikka ayyaanikka baawa” yaagoosona; Parisaaweti qassi naa77aikka de7iyoogaa
ammanoosona. [9] Gita wocamai denddiis; Parisaawetu baggappe higgiyaa tamaaris-
siyaageeti denddi eqqidi, “Ha bitaniyaa bolli ainne bala demmibookko; ayyo ayyaani woi
kiitanchchi haasayennan aggenna” yaagidi palamettidosona.
[10] Ooshshai darin, shaalaqai PHauloosa eti mentterettanaakkonne giidi yayyidi, ba
wotaaddarati wodhdhidi, eta giddoppe a eesuwan kessidi, bantta de7iyoosaa efaana mala
azaziis.
[11] Naa77antto qammi Godai PHauloosa lanqqiyan eqqidi, “PHauloosaa, neeni taassi
Yerusalaamen markkattidoogaadan, Roomenkka markkattanau bessees; minna; aikko
baawa” yaagiis.

PHauloosa Woranau Maqettido Maqquwaa

[12] Wonttetta gallassi, Aihudati PHauloosa worana gakkanaas, meennaadaaninne uyen-
naadan, caaqettidi giigettidosona. [13] PHauloosa bolli hegaa maqqida asati oitamaappe
daroosona. [14] Eti qeese halaqatukkonne cimatukko yiidi, “Nuuni PHauloosa worana
gakkanaas, ainne baarennaadan, qanggettidi caaqettida. [15] Hegaa gishshau, inttenne
yaa7ai PHauloosabaa geeshshidi qoriyaabaa misatidi, shaalaqai a inttekko duge wottana
mala oichchite; nuuni i haa shiiqanaappe kase a woranau giigi uttida” yaagidosona.
[16] SHin PHauloosa michchee na7ai he maqquwaa siyido wode, biidi wotaaddarati
de7iyoosaa gelidi, PHauloosassi yootiis. [17] Yootin PHauloosi mato halaqatuppe issuwaa
xeesidi, “Ha na7aa shaalaqaakko efa; aissi giikko, shaalaqaassi i yootiyoobai de7ees”
yaagiis.
[18] Hegaa gishshau, mato halaqai na7aa shaalaqaakko efiidi, “Qasho keettan de7iya
PHauloosi, ha na7ai neessi aibakko odiyoobai de7iyo gishshau, tana baakko xeesidi, a
neekko ehaanaadan, tana woossiis” yaagiis.
[19] SHaalaqai na7aa kushiyaa oiqqidi, dumma gaxi kessidi, “Neeni taassi odanabai aibee?”
yaagidi oichchiis.
[20] Na7ai shaalaqaassi, “Aihudati PHauloosabaa kaseppe mintti oichchiyaabaa milatidi,
neeni yaa7aa a wottanaadan, nena wontto woossanau zoretaa qachchidosona. [21] SHin
neeni eti giyoobaa siyoppa; aissi giikko, oitamaappe dariya asati PHauloosa worana
gakkanaas, quma meennaadaaninne haatta uyennaadan, caaqettidi geemetti uttidi a
naagoosona; neeni giyoobaa siyanau ha77ikka giigetti uttidi naagoosona” yaagiis.
[22] Hegaa gishshau, shaalaqai na7aa, “Ha yohuwaa neeni tana erissidoogaa oossinne
odoppa” yaagidi azazidoogaappe guyyiyan, a yeddiis.

PHauloosi Deriyaa Haariya Pilikisa Sintti Aadhdhiis

23 SHaalaqai mato halaqatuppe naa77aa xeesidi, “Qiisaariyaa baanau, naa77u xeetu
wotaaddarata, laappun tammu paraasatanne naa77u xeetu tooraasata qammaappe
heezzu saatiyan giigissite; 24 deriyaa haariya Pilikisakko PHauloosa saro gattanau togissiyo
mehenne giigissite” yaagidi, eta azaziis. 25 SHaalaqai Pilikisassi hagaadan giya dabddaab-
biyaa xaafiis.
26 “Qalaudeyoosa Lusiyoosappe deriyaa haariyaagaassi, bonchcho Pilikisassi, sarotettai
neessi gido. 27 Aihudati ha bitaniyaa oiqqidi worana hanishin, Roome katamaa asa i
gididoogaa erada, wotaaddaratuura gakkada a ashshaas. 28 Eti a aissi mootiyaakko eranau
koyada, eta yaa7aassi duge a wottaas. 29 Eti bantta higgiyaabaa i oichchidoogaassi a
mootidoogaappe attin, a worissiya woi qashissiya mooto gidenna. 30 Eti ha bitaniyaa
bolli maqetti uttido zigirssai tana gakkin, taani he sohuwaara a neekko yedda aggaas; a
mootiyaageetikka biidi, ne sinttan mootana mala azazaas; saro de7a” yaagiis.
31 Hegaa gishshau, wotaaddarati azazettidoogaadankka PHauloosa ekkidi, qammi
Anttiphaaxiriisa gattidosona. 32 Wonttetta gallassi aara baanau paraasata wottidi, to-
huwaasati guyye wotaaddarati de7iyoosaa simmidosona. 33 Paraasati Qiisaariyaa gelidi,
dabddaabbiyaa deriyaa haariyaagaassi immidi, PHauloosa a sintti aattidosona. 34 Deriyaa
haariyaagee dabddaabbiyaa nabbabidoogaappe guyyiyan, PHauloosi awa auraajjaa asakko
a oichchiis; Kilqqiyaa asa i gididoogaa erido wode, 35 “Taani nebaa nena mootiyaageeti yiyo
wode siyana” yaagidi, wotaaddarati Heeroodisa keettan a naagana mala azaziis.

24

PHauloosa Aihudati Mootidosona

1 Ichchashu gallassappe guyyiyan, qeese ubbatu halaqai, Hanaaniyaa, cimatuuranne
Xarxxaluusa giyo issi xabaqaara duge Qiisaariyaa wodhdhiis; eti deriyaa haariyaagaa bolli
PHauloosa mootidosona. 2-3 PHauloosi xeesettido wode, Xarxxaluusi a hagaadan yaagidi,
mootuwaa doommiis.
“Bonchcho Pilikisaa, nuuni ne baggaara daro sarotettaa demmidaashin, ne qofan ha
deriyaassi ubbaban ubbasankka lo77o laamee beettiyaagaassi nena daro galatidi, hagaa
ekkoos. 4 SHin taani nena gam77ettennan, ne kehatettan nubaa neeni qanttan siyana mala,
nena woossais. 5 Aissi giikko, ha bitanee xube gididi, sa7a ubban de7iya Aihudatu giddon
ooshsha denttiiddi, Naaziraawetu bagga asaa kaalettiyaagaa gididoogaa erida. 6 Harai atto
Beeta Maqidasiyaakka tunissanau koyishin a oiqqidi, nu higgiyaadan, a bolli pirddanau
qoppida; 7 shin shaalaqaa Lusiyoosi yiidi, wolqqan nu kushiyaappe a wotti ekkiis. 8 A
mootiyaageetikka neekko yaana mala azaziis; neeni ne huuphen ha bitaniyaa qorada,
nuuni a mootiyo yoho ubbaa eranau danddayaasa” yaagiis.
9 Aihudatikka qassi, “Ha yohoi tuma” giidi, a qofaa maayidosona.

PHauloosi Pilikisa Sinttan Mootuwau Zaaruwaa Immiis

10 Deriyaa haariyaagee PHauloosa oichchin, i hagaadan yaagidi zaariis; “Neeni daro
wodiyaasappe doommada, ha asaassi pirddaidda de7iyoogaa taani erada, ta yohuwaa
ufaissan zaarais. 11 Taani Yerusalaame goinnanau kiyoosappe tammanne naa77u gallas-
sappe darennaagaa neeni ne huuphen erana danddayaasa. 12 Aihudati tana Beeta Maqi-
dasiyan gidin, Aihuda woosa keettan gidin, kataman gidin, oonaaranne palamettishin woi
asa shiishshada maqqishin, issi uraaranne be7ibookkona. 13 Eti ha77ikka tana mootiyoobaa
shatimmanau danddayokkona.
14 “SHin taani hagaa neessi yootais; taani higgiyan de7iyaabaanne hananabaa
yootiyaageeti xaafido ubbabaa ammanada, nu aawatu Xoossaassi eti worddo giyo ogiyan
goinnais. 15 Hageeti bantta huuphen, ‘Asai ubbai, worddoikka xilloikka haiquwaappe
denddana’ giyoogaadan, taanikka eti denddanaagaassi Xoossaa ammanais. 16 Hegaa
gishshau, taani qassi, Xoossaa sinttaaninne asaa sinttan ubba wode, pokkoi bainna zoriya
wozanai taassi de7ana mala minnais.
17 “Taani Yerusalaameppe kiyoosappe daro laittaappe guyyiyan, ta biittaa hiyyeesaassi
miishsha immanaunne yarshshuwaa yarshshanau Yerusalaame baas. 18 Baada hegaa

oottishin, asi shiiqennan, ooshshi denddennan, taani Beeta Maqidasiyan geeyishin, eti
tana demmidosona. 19 SHin Isiyaappe yiida issi issi Aihudati hegan de7oosona; eti
ta bolli yoho koyikko, yiidi tana nenan mootanau bessees. 20-21 Woi taani eta giddon
eqqada, 'Haiqqidaageeti denddanaagaa ammaniyo gishshau, hachchi intte sinttan ta
bolli pirddoosona' gaada ha xoqqissada haasayido issi qaaleeppe attin, yaa7aa sinttan
eqqidaashin, tanan issi mooro demmidobaa gidikko, hageeti bantta huuphen hagan
yootona" yaagiis.
22 SHin Pilikisi Xoossaa ogiyaabaa geeshshi erido gishshau, "Taani intte yohuwaa
shaalaqaa Lusiyoosi yiyo wode qachchana" yaagidi, pirddiyo wodiyaa sinttau keeriis.
23 Pilikisi qassi PHauloosa qachchennan naagana malanne a dabbotuppe ooninne ayyo
oottishin, woi akko yiishin diggenna mala, mato halaqaa azaziis.

PHauloosi Pilikisanne Dirusilla Sintti Aadhdhiis

24 Amarida gallassaappe guyyiyan, Pilikisi Aihuda zare gidida ba maccaasee Dirusilliira
yiidi, PHauloosa kiitti ehiissidi, Yesuus Kiristtoosan ammaniyoobaa i haasayishin siyiis.
25 PHauloosi xillotettaabaa, ba huuphe naaguwaabaanne yaana pirddaabaa haasayishin,
Pilikisi yayyidi, "Neeni ha77issau ba; taassi injjetido wode, nena kiittada xeegissana"
yaagiis. 26 He wode qassi PHauloosi birshshettanau, baassi mattaayiyaa immanddeeshsha
giidi qoppiis; hegaa gishshau, darotoo a ehiissi ehiissidi, aara haasayees.
27 Naa77u laitta kumidoogaappe guyyiyan, Pilikisa sohuwaa PHorqqiyoosa Pisxxoosi
ekkiis. Pilikisi Aihudata ufaissanau koyidi, qasho keettan PHauloosa aggi bayiis.

25

PHauloosi Roome Kawuwaakko Ba Yohuwaa Ekkidi Baanau Oichchiis

1 Pisxxoosi auraajjaa gelido heezzantto gallassaappe guyyiyan, Qiisaariyaappe
Yerusalaame biis. 2 Yaani qeese halaqatinne Aihudata kaalettiyaageeti PHauloosa
mootidosona. 3 Eti PHauloosa woranaassi ogiyan qosetti uttanau, banttana maaddidi
a Yerusalaame ehaana mala, Pisxxoosa woossidosona. 4 Woossin Pisxxoosi etassi,
"PHauloosi Qiisaariyan qashetti uttiis; taani ta huuphenkka eesuwan yaa guyye simmanau
qoppa uttaas. 5 Hegaa gishshau, i aibakko mooridobai de7ikko, intte giddon aawatiyaageeti
tanaara Qiisaariyaa biidi, a mootona" yaagidi zaariis.
6 Pisxxoosi eta matan hosppun woi tammu gallassaappe aattennan uttidi, Qiisaariyaa biis;
wonttetta gallassi pirddiyoosan uttidi, PHauloosa ehaana mala azaziis. 7 I gakkido wode,
Yerusalaameppe yiida Aihudati a lanqqiyan yuuyi aadhdhi eqqidi, banttassi shatimmanau
danddayettenna daro deexo mootuwaa a bolli wottidosona. 8 PHauloosi mootettiiddi,
"Taani Aihudatu higgiyaakka Beeta Maqidasiyaakka Roome Kawuwaa Qeesaarakka ainne
naaqqabeikke" yaagiis.
9 SHin Pisxxoosi Aihudata ufaissanau koyidi PHauloosa, "Pude Yerusalaame kiyada, ha
yohuwaabaa yaani ta sinttan pirddettanau koyai?" yaagidi oichchiis.
10 SHin PHauloosi, "Taani pirddettanau bessiyo Qeesaara pirdda keettan eqqaichchaas.
Neenikka loitta eriyoogaadan, taani Aihudata ainne naaqqabeikke. 11 Simmi taani
naaqqidobaa woi haiqossi bessiyaabaa oottidobaa gidikko, haiquwaappe attana giikke;
shin eti tana mootiyo mootoi mela gididoogaappe hini baggan, ooninne tana etassi aattidi
immanau danddayenna; Qeesaari tabaa pirddo gaada oichchais" yaagiis.
12 Hegaappe guyyiyan, Pisxxoosi banaara zorettiyaageetuura zorettidi a, "Neeni
Qeesaari tabaa pirddo gaada oichchadasa; Qeesaarakko baasa" yaagidi zaariis.

PHauloosi Agriiphphanne Barnniiqi Sintti Aadhdhiis

13 Amarida gallassaappe guyyiyan, Kawoi Agriiphphinne Barnniiqi Pisxxoosa sarotanau
Qiisaariyaa biidosona. 14 Yaani eti daro gallassaa uttidaashin, Pisxxoosi kawuwaassi
PHauloosabaa hagaadan yaagidi yootiis; "Hagan Pilikisi qachchidi aggi bayido issi bi-
tanee de7ees. 15 Taani Yerusalaamen de7ishin, qeese halaqatinne Aihuda cimati a bolli
pirddana mala, tana woossiiddi, abaa taassi yootidosona. 16 Taani, 'Mootettida urai bana

mootiyaageetuura issippe eqqennaaninne bana mootido yohuwaassi zaaro immennan,
oona gidikkonne aattidi immiyoogee Roome asaassi woga gidenna' yaagada etassi zaaraas.
17 "Hegaa gishshau, eti hagan shiiqido wode, taani gam77ennan wonttetta gallassi,
pirdda keettaa gelada PHauloosa ehaana mala azazaas. 18 A mootiyaageeti eqqidi,
iitaban a mootennan aggokkona gaada taani qoppidoogaadan, ainne a mootibookkona.
19 SHin eti bantta ammanobaanne PHauloosi, 'Paxa de7ees' giyo haiqqida issi Yesuusa
geetettiya bitaniyaabaa aara palamettoosona. 20 Taani ha yohuwaa waatada qoranaakko,
qachchabeennan de7aidda, PHauloosi Yerusalaame biidi, ha yohuwaa yaani pirddettanau
koyiyaakkonne gaada a oichchaas; 21 shin PHauloosi ba yohuwaa Augisxxoos Qeesaari
qachchana gakkanaassi naagettanau oichchin, taani a Qeesaarakko yeddana gakkanaas,
i qashettana mala azazaas" yaagiis.
22 Yaagin Agriiphphi Pisxxoosa, "Taani ta huuphenkka qassi he bitanee giyoobaa siyana
koyais" yaagiis.
Pisxxoosi a, "Neeni wontto i giyoobaa siyana" yaagiis.
23 Wonttetta gallassi, Agriiphphinne Barnniiqa daro bonchchuwan shaalaqatuuranne
kataman de7iya gita asaara yiidi, pirdda keettaa gelidosona; Pisxxoosi PHauloosa ehaana
mala azazin ehiidosona. 24 Ehin Pisxxoosi hagaadan yaagiis; "Kawuwaa Agriiphphaa,
hagan nunaara de7iya asa ubbau, Aihuda asai ubbai Yerusalaameenikka hagankka
wocamiiddi, 'I hagaappe sinttan paxa de7anau bessenna' yaagidi, tana woossido bitaniyaa
hagaa be7eeta. 25 SHin i ainne haiqossi bessiyaabaa oottidobaa taani demmabeikke;
i ba huuphen, 'Augisxxoosi Qeesaari tabaa pirddo yaagada oichchais' giido gishshau,
Qeesaarakko a yeddanau ta qofaa qachchaas. 26 Taani abaa ta godaa Augisxxoos Qeesaarassi
xaafanau tumu yohoi tau aibinne baawa; hegaa gishshau, i qorettidoogaappe guyyiyan,
taani xaafiyoobaa demmana mala, intte sintti, Kawuwau Agriiphphaa, ubba ne sintti
a ehaas. 27 Aissi giikko, qashettida uraa kiittiyo wode, a aissi mootidaakko, erissennan
aggiyoogee taassi eeyyatetta misatees" yaagiis.

26

PHauloosi Agriiphpha Sinttan Haasayido Haasayaa

1 Agriiphphi PHauloosa, "Neeni nebaa haasayanau danddayaasa" yaagiis. He wode
PHauloosi ba kushiyaa miccidi hagaadan yaagidi zaariis.
2-3 "Kawuwaa Agriiphphaa, Aihudatu wogaanne palamaa ubbaa neeni loittada eriyo
gishshau, tana Aihudati mootiyo yoho ubbaa hachchi taani ne sinttan zaariyoogaassi ta
qaadai daro lo77o yaagada qoppais; hegaa gishshau, neeni ta haasayaa salettennan siyana
mala, nena woossais.
4 "Taani naatettaasappe doommada ta asaa giddooninne Yerusalaamen de7ido ta
de7uwaa Aihuda ubbati kaseppe doommidi eroosona. 5 Taani koiroppe doommada, nu
ammanuwaa higgiyaa ooppenne minttidi naagiya Parisaawetu bagga Parisaawe gidada
de7iyoogaa, eti markkattanau koyikko eroosona. 6 Taani ha77ikka Xoossai nu aawatussi
immana giidoogaa ufaissan naagiyo gishshau, pirddettanaassi hagan eqqais. 7 Qassi
tammanne naa77u nu aawatu zareti Xoossau qamminne gallassi ubbatoo minttidi goin-
niiddi, Xoossai immana giidoogaa ekkanau ufaissan naagoosona; Kawuwaa Agriiphphaa,
Aihudati tana mootiyoogee taani hegaa ufaissan naagiyo gishshassa. 8 Aihudatoo, Xoossai
haiqqidaageeta denttiyoogaa aissi ammanekketii?
9 "Taani ta huuphenkka Naazireeta Yesuusa sunttaa mooriya darobaa oottanau bessees
gaada kase qoppaas. 10 Taani Yerusalaamen oottidoogee hagaa; qeese halaqatuppe maataa
ekkada, Xoossaa asatuppe darota qashissaas; eta woriyo wodekka eta haiquwaa dosaas.
11 Aihuda woosa keetta ubban daro wode eta qaxxayada, bantta ammanuwaa eti aggana
mala godataas; taani wogi bainnaagaa eta hanqqettada, harai atto, hara biitta katamaa
gakkanaassikka eta waissais.

PHauloosi Bau Kiristtoosa Waati Ammanidaakkonne Odiis
(Yesuusi Kiittidoogeetu Oosuwaa 9:1-19; 22:6-16)

12 "Taani ha yohuwaassi qeese halaqatuppe maataanne azazuwaa ekkada Damasqqo
baas. 13 Kawuwau, taani seeta gallassi ogiyan de7ishin, awaa poo7uwaappe daro aadhdhiya
poo7oi tananne tanaara biidaageeta yuuyi aadhdhidi, saluwaappe poo7ishin be7aas.
14 Nuuni ubbaikka sa7an kunddido wode, Ibraisxxe qaalan, 'Saa7oolaa, Saa7oolaa, tana aissi
waissai? Boorai bana caddiya xam77aa qakkiyoogaadan, neeni qakkikko, nena qohaasa'
yaagidi taassi odishin siyaas.
15 "Siyada, 'Ta Godau, neeni oonee?' yaagaas.
"Godai, 'Taani neeni waissiyo Yesuusa. 16 SHin dendda eqqa; aissi giikko, hachchi neeni
tana be7idoogaanne taani nena sinttappe bessanaagaa haratussi markkattana mala, ta
oosanchcha oottada nena sunttanau neessi beettaas. 17-18 Eti tana ammanin, eta nagarai
atto geetettanaadan, Xoossai doorido asaa giddon eti bantta sohuwaa demmanaadan,
qassi xumaappe poo7uwaa simmanaadaaninne xalahiyaa godatettaappekka Xoossaakko
simmanaadan, eta aifiyaa neeni dooyana mala, Israa7eela asaappenne taani nena etakko
kiittiyo Aihuda gidennaageetuppe nena ashshana' yaagiis.

PHauloosi Ba Oosuwaa Hanotaa Odiis

19 "Kawuwaa Agriiphphaa, hegaa gishshau, taassi saluwaappe beettida ajjuutaassi
taani azazettanaagaa ixxabeikke. 20 SHin taani kasetada, Damasqqooninne Yerusalaamen
hegaappe guyyiyan, Yihudaa biitta ubban de7iyaageetussinne Aihuda gidennaageetussi
bantta nagaraappe simmana mala, qassi nagaraappe simmanau bessiyaabaa oottiiddi,
Xoossaakko simmana mala qaalaa yootaas. 21 Hegaa gishshau, Aihudati tana Beeta
Maqidasiyan oiqqidi woranau koyidosona. 22-23 Hegaa gishshau, taani Xoossaa maaduwaa
ekkada, gitaassinne guuttaassi hachchi gakkanaassikka eqqada markkattais. Hanan-
abaa yootiyaageetinne Muusee, 'Kiristtoosi waayettana bessees; qassi haiquwaappe
koiro denddidi, Aihudatussinne Aihuda gidennaageetussi atotettaa poo7uwaa yootanau
bessees' giidoogaadan, taanikka eti haasayidoogaappe haraa issibaakka haasayidobi
baawa" yaagiis.
24 PHauloosi babaa hagaadan yaagidi zaarishin, Pisxxoosi qaalaa xoqqu oottidi,
"PHauloosaa, neeni gooyaasa; neeni daro tamaaridoogee nena gooshshana hanees"
yaagiis.
25 SHin PHauloosi hagaadan yaagiis; "Bonchcho Pisxxoosaa, taani tumu yohuwaanne
wozanaa qofaa haasayiyoogaappe attin gooyikke. 26 Taani Kawuwaa Agriiphphassi ha
yohuwaa qassi qonccyan yootiyoogaa i erees; aissi giikko, ha yohoi geeman oosettibeenna
gishshau, hagaappe issoinne appe geemmennaagaa taani geeshshada erais.
27 "Kawuwaa Agriiphphaa, neeni hananabaa yootiyaageetubaa ammanai? Neeni etabaa
ammaniyoogaa taani erais" yaagiis.
28 Kawoi Agriiphphi PHauloosa, "Hanni keesenkka tana ammanttanau koyai?" yaagiis.
29 Yaagin PHauloosi, "Daro wode gidin, guutta wode gidin, ne xalaala gidakka; shin
hachchi taani yootiyoogaa siyiya ubbai qassi ha qashuwaappe attin, ta mala gidanau
Xoossaa woossais" yaagiis.
30 Hegaappe guyyiyan kawoikka, Pisxxoosikka, Barnniiqakka, etaara uttida ubbaikka
denddidi, 31 issi baggi simmidi, issoi issuwaara, "Ha bitanee haiqoi atto shin, qashossikka
bessiyaabaa oottibeenna" yaagidi haasayidosona. 32 Agriiphphi Pisxxoosa, "Ha bitanee,
'Qeesaari tabaa pirddo' gibeennaakko, birshshettana danddayees shin" yaagiis.

27

PHauloosi Roome Biis

1 Nuuni markkabiyan Xaaliyaa baanau qachchido wode, PHauloosanne hara amarida
qashuwaa asata Augisxxoosa wotaaddarata giyoogeetuppe issi Yuuliyoosa giyo mato
halaqaassi aattidi immidosona. 2 Isiyaa gaxan de7iya biittata biya Adiraamixiyoona
markkabiyan gelidi denddida; Maqidooniyaa asa gidiya Tasalonqqee Arisxxirokoosi
nunaara de7ees.

[3] Wonttetta gallassi nuuni Sidoona gakkishin, Yuuliyoosi PHauloosassi kehidi a, “Ne
dabboti nena maaddana mala, neeni etakko baanau danddayaasa” yaagiis. [4] Hegaappe
denddidi, sinttaara nu bolli carkkiyo gishshau, Qophphiroosa haruuruwan carkkenna
baggi biida. [5] Kilqqiyaa mataaninne PHinifiliyaa matan de7iya abbaa pinnidi, Luqiyan
de7iya Mura gakkida. [6] Hegan mato halaqai Xaaliyaa biya Iskkinddiriyaa markkabiyaa
demmidi, aani nuna gelissiis.
[7] Nuuni daro gallassaa loddaara biiddi, daro tuggan Qaniidoose ginaa gakkida; hegaara
baanau nuna carkkoi diggin Salmmoonaara aadhdhidi, Qarxxeesen carkkenna baggi biida.
[8] Qassikka daro tuggan gaxaara gaxaara aadhdhidi, Luqiyaa katamaa matan de7iya abbaa
doonan markkabee woppu giidi shemppiyoosaa giyoosaa yiida.
[9] Nuuni hegan daro wodiyaa gam77idoogaappe guyyiyan, Xoomai birshshettiichchido
gishshau, markkabiyan biyoogeekka hirggissin PHauloosi eta zoriiddi, [10] “Asau, nu buussan
gita boshainne daro qohoi de7anaagee tau beettees; bashshai yiyoogee caanaa bollanne
markkabiyaa bolla xalaalaani gidenna; nu shemppuwaa bollikka yaana” yaagiis. [11] SHin
mato halaqai PHauloosi giidoogaappe aattidi, markkabiyan de7iyaageeta azaziyaageenne
markkabiyaa godai giyoogaa ammanees. [12] He abbaa doona katamai balgguwaa shaac-
canau etassi injjetenna katama; hegaa gishshau, dariya asati banttau danddayettikko,
Pinqqe giyo katamaa gakkidi, balgguwaa yaani shaaccana mala, yaappe denddanau
zorettidosona; Pinqqee awai wulliyoosaappenne ushachchappe gidduwan, qassi wulliy-
oosaappenne haddirssappe gidduwan de7iya abbaa doona katama.

Abbaa Bollan Gotee Denddiis

[13] Tohossa bagga carkkoi loddaara carkkido wode, bantta qoppidoogaadan hanidabaa
etassi milatin denddidosona; markkabee beenna mala oiqqiya birataa pude dafidi,
Qarxxeese matattidi, lanqqiyaara aadhdhidosona. [14] SHin daro gam77ennan, “Au-
raaqiis” giyo daro wolqqaama gotee haruuruwaappe duge eta bolli denddiis. [15] He
gotee markkabiyaa dechchidi aattennan diggin, baanau nuuyyo danddayettennan ixxido
gishshau, markkabiyaa i efiyoosaa yeddi bayidi biida.
[16] Nuuni Qeeda giyo haruuruwan geemmido wode, daro tuggatidi markkabiyaa wol-
woluwaa teqqanau danddayida. [17] Eti wolwoluwaa pude kessidoogaappe guyyiyan, wodor-
uwan markkabiyaa xaaxidi, mintti qachchidosona; Sirttiisa giyo shafiyan banttana oog-
ganaakkonne giidi hirggidi, markkabiyaa efiya sharaa wottidi, carkkuwan markkabiyaa
coo yeddi bayidosona.
[18] Gotee wolqqaamidi nuna tuggayin, wonttetta gallassi caanaappe abban oluwaa doom-
midosona. [19] Heezzantto gallassikka markkabiyan de7iya miishshaa eti bantta kushiyan
olidosona. [20] Nuuni daro gallassaa awa aifiyaanne xoolinttiyaa be7ennan, wolqqaama
uushoi nu bolli uushishin, sinttappe xayana giidi qoppida.
[21] Eti daro gallassaa katta meennan gam77idoogaappe guyyiyan, PHauloosi he wode eta
giddon denddi eqqidi, hagaadan yaagiis; “Asau, intte ta zoriyaa ekkidobaa gidiyaakkonne
Qarxxeeseppe denddennan aggidaakko, ha bashshainne qohoi nuna gakkenna. [22] SHin
ha77ikka taani inttena yayyoppite gaada zorais; aissi giikko, ha markkabee xayanaappe
attin, intteppe issi uraa shemppoikka xayenna. [23] Aissi giikko, Xoossaa kiitanchchai, tana
haarida taani goinniyo Xoossaagee, zine qammi ta matan eqqidi, [24] ‘PHauloosaa, yayyoppa;
neeni Roome biittaa Kawuwaa Qeesaara sinttan eqqanau bessees; be7a, Xoossai nenaara
biya asa ubbaa shemppuwaa ashshana’ yaagiis. [25] Hegaa gishshau asau, yayyoppite. Aissi
giikko, he kiitanchchai tau odidoogaadan hananaagaa taani Xoossaa ammanais; [26] shin
carkkoi nuna issi haruuruwan abbaa doonan olana” yaagiis.
[27] Tammanne oiddantto qamman Meediteraane Abban nuna carkkoi yaanne haanne
sugishin, markkabiyan oottiyaageetussi qamma bilahe biittaakko matidobaa milatiis. [28] Eti
likkiyo wodoruwaa xeeran deexxiyaabaa qachchidi, haattan yeggin, haattai hosppun
tammu wara ciimmatidoogaa eridosona. Guuttaa gam77iiddi, naa77anttuwaa yeggidi,
usuppun tammu wara ciimmatidoogaa eridosona. [29] Eti shuchchattiyaasan kunddenna
mala yayyidi, markkabee beenna mala oiqqiya oiddu birataa markkabiyaappe guyyeera

abban yeggidi, sa7ai wonttana mala, Xoossaa woossoosona. [30] Markkabiyan oottiyaageeti
markkabiyaappe baqatanau koyidi, markkabee beenna mala oiqqiya amarida biratata
markkabiyaappe sintta baggaara abban yeggiyaabaa milatidi, wolwoluwaa abban wottido
wode, [31] PHauloosi mato halaqaanne wotaaddarata, "Hageeti markkabe giddon de7ana
xayikko, intte attanau danddayekketa" yaagiis. [32] Hegaappe guyyiyan, wotaaddarati
wolwoloi qashettido wodoruwaa qanxxidi, yeddi bayidosona.
[33] Sa7ai wonttana hanishin, PHauloosi ubbai qumaa maana mala, hagaadan yaagidi
woossiis; "Intte hachchiira tammanne oiddu gallassaa naagideta; qassi he ubbankka
quma mibeekketa. [34] Hegaa gishshau, guutta qumaa intte maana mala, taani inttena
woossais; aissi giikko, intte paxa de7anau guutta qumaa maana koshshees; harai atto
intte huuphiyaa binnaanaappe issoikka xayenna" yaagiis. [35] PHauloosi hagaa giidi, oittaa
ekkidi, ubbaa sinttan Xoossaa galatiis; menttidi Muussaa doommiis. [36] Doommin ubbai
minettidi, banttaukka qassi qumaa miidosona. [37] Nuuni markkabiyan de7iyaageeti naa77u
xeetanne laappun tammanne usuppuna. [38] Eti miidi kallido wode, caana gisttiyaa abban
olidi markkabiyaa deexuwaa kaushshidosona.

Markkabee Meqqiis

[39] Sa7ai wonttido wode, markkabiyan oottiyaageeti biittaa eribookkona; shin haat-
tai goggidi abban gelidosaa lanqqiyan de7iya shafiyaa akeeki xeellidosona. Banttassi
danddayettiyaakko, markkabiyaa he shafiyaakko laagganau bantta qofaa qachchidosona.
[40] Yaatidi markkabee beenna mala oiqqiya biratata birshshidi, abbaa giddo yeggidosona;
he wode, markkabiyaa koyidosaa zaaridi laaggiyo mittaa qachchido wodoruwaa birshshi-
dosona; hegaappe guyyiyan, carkkoi markkabiyaa sinttau sugana mala, markkabiyaa efiya
sharaa sintta baggaara xoqqu oottidi, buussaa doommidosona. [41] SHin markkabee naa77u
abbai gaittidosan de7iya shafiyan dom77ettidi ohettiis; markkabiyaassi guyye baggai
beetaa sugettan meqerettishin, sintta baggai xishettidi, qaaxxennan ixxi aggiis.
[42] Wotaaddarati qashuwaa asaappe issoinne haattaa wodhdhidi kessi ekkenna mala, eta
woranau zorettidosona. [43] SHin mato halaqai PHauloosa ashshanau koyidi, wotaaddaratu
zoretaa ixxiis; haattaa waraa eriya ubbai markkabiyaappe haattan guppi guppidi kasetidi
gaxaa kiyana mala azaziis. [44] Attidaageetuppe baggati sanqqan, baggati markkabiyaa
me7uwan kiyana mala azaziis; hegaadan ubbatikka gaxaa saro kiyidosona.

28

PHauloosi Maltta Giyo Haruuruwaa Biis

[1] Nuuni gaxaa saro kiyido wode, haruuroi Maltta geetettiyoogaa erida. [2] Haruuruwaa
asati nuussi daro kehaa kehidosona; irai bukkanau doommido gishshaunne meeggiyo
gishshau, tamaa eettidi, nuna ubbaa mokkidosona. [3] PHauloosi daro qaixaariyaa qoridi
taman wottishin, shooshshai mishuwaa gishshau kiyidi, a kushiyan xaaxettidi, a dukkiis.
[4] Haruuruwaa asati shooshshai PHauloosa kushiyan xaaxettidaagaa be7ido wode issoi
issuwaassi, "Tumu ha bitanee shemppo woriya asa; harai atto abbaappe i attinkka Xoossaa
pirddai a paxa de7o gibeenna" yaagidosona. [5] SHin PHauloosi ba kushiyaappe shooshshaa
wuxakkidi, taman oliis; a ainne oottibeenna. [6] Eti, "A bollai kixxees; woi akeekennan
kunddidi haiqqees" yaagidi a naagoosona; shin daro wodiyaa naagidi, a bollan aibinne
dummatidabi xayin, "Hagee xoossa" yaagidi bantta qofaa aggi bayidosona.
[7] Hegaa heeran haruuruwaa halaqaa Pupiliyoosa giyoogaassi gadee de7ees; i nuna
mokkidi, heezzu gallassaa siiquwan imattiis. [8] Pupiliyoosa aawai qoxo, mishonne ulo kara
sahetti zin77idi de7ees; PHauloosi a soo gelidi, ayyo Xoossaa woossiis; ba kushiyaa a bolli
wottidi, a pattiis. [9] Hegaappe guyyiyan, he haruuruwan harggiya hara asaikka qassi yiidi
paxiis. [10] Paxin nuna daro bonchchuwaa bonchchidosona; nuuni markkabiyan baanau
denddido wode, ogiyau nuna koshshiyaabaa nuussi immidosona.

PHauloosi Malttappe Roome Biis

[11] Heezzu aginaappe guyyiyan, haruuruwan balgguwaa aattidi Diyoosqqoroosa giyo
Iskkinddiriyaa markkabiyan baanau denddida. [12] Nuuni Siraakuse giyo katamaa gelidi,
yaani heezzu gallassaa uttida. [13] Hegaappe yuuyiiddi, Regiiyume giyo katamaa gakkida.
Issi gallassappe guyyiyan, tohossa bagga carkkoi carkkin, wonttetta gallassi Putiyoluusa
giyo katamaa yiida. [14] Hegan nuuni issi issi ammaniyaageeta demmin, banttanaara
laappun gallassaa uttana mala, nuna woossidosona; hegaadankka qassi Roome yiida.
[15] Roomen de7iya ammaniyaageeti nubaa siyidi, Afiyoosa Giyaanne Heezzu Aqiyoosaa
giyoosaa gakkanaassi nuna mokkanau yiidosona; PHauloosi eta be7ido wode Xoossaa
galatidi, wozanan minettiis.

PHauloosi Roomen Tamaarissiis

[16] Nuuni Roome gelido wode, PHauloosi bana naagiya wotaaddaraara barkka de7ana
mala azazettiis.
[17] Heezzu gallassaappe guyyiyan, PHauloosi Aihudatu halaqata baakko xeesiis; eti
shiiqido wode, eta hagaadan yaagiis; "Ta ishatoo, taani nu asaa woi nu aawatu wogaa
phalqqiyaabaa ainne oottennan, tana Yerusalaamen qachchidi, Roome asaassi aattidi
immidosona. [18] Eti tana qoridi, haiqossi bessiyaabai ta bolli ainne bainna gishshau,
tana birshshanau qoppidosona. [19] SHin hegaa Aihudati maayennan ixxido wode, 'Tabaa
Qeesaari pirddo' gaanaagee tana koshshiisippe attin, taani ta zariyaa mootiyoobai taassi
de7iina gidenna. [20] Taani inttenaara gaittanaunne haasayanau inttena xeesidoogee
hegaassa; aissi giikko, Israa7eela asai ufaissan naagiyoogaa gishshataassi taani ha
sanssalatan qashettaas" yaagiis.
[21] Aihuda cimati PHauloosa, "Nuuni Yihudaappe nebau dabddaabbe ekkibookko. Nu
ishanttuppekka harai atto, issoikka yiidi, nebaa odibeenna; woi ne sunttaa mooridi,
nuuyyo odibeenna. [22] SHin he asaa sunttaa ubbasan asai mooridi haasayiyoogaa nuuni
eriyo gishshau, ne qofaa siyanau koyoos" yaagidosona.
[23] Eti bantta yaana gallassaa PHauloosassi keeridi, he gallassi daridi i de7iyoosaa yi-
idosona; yin i etassi Xoossaa kawotettaabaa markkattiis. Qassi eti Yesuusabaa ammanana
mala, Muuse higgiyaappenne hananabaa yootiyaageeti xaafidoogaappe bochchidi eta
tamaarissiiddi, maalladoppe omarssi gakkanaassi loittidi yootiis. [24] Baggati PHauloosi
giidoogaa ammanidosona; shin baggati ammanibookkona. [25] Eti bantta giddon yohuwaa
maayettennan ixxido wode, PHauloosi issibaa giidoogaappe guyyiyan biidosona; i ha-
gaadan yaagiis; "Geeshsha Ayyaanai nu aawatussi hananabaa yootiya Isiyaasan,
[26] 'Neeni he asaakko baada hagaadan ga;
"Intte sissaa siyana,
shin intteyyo gelenna;
intte xeeluwaa xeellana,
shin be7ekketa.
[27] Aissi giikko, ha asaa wozanai dammiis;
bantta haittaa tulissidosona;
bantta aifiyaakka qilimmidosona.
Hegee bainnaakko, bantta aifiyan be7ana;
eta haittaikka siyana;
eta wozanaikka akeekana;
eti taakko Xoossaakko simmana.
Qassi taanikka eta pattana"
yaaga' yaagiis. [28] Simmi hagee Xoossaa atotettai, Aihuda gidennaageetussi kiitettidoogee
inttessi eretto. Qassi etikka siyana" yaagiis.
[29] PHauloosi hegaa giidoogaappe guyyiyan, Aihudati bantta giddon daro palamettiiddi
biidosona.
[30] PHauloosi kera keettan naa77u laitta kumettaa de7iiddi, baakko yiya ubbaa mokkees.
[31] Bana ooninne diggennan Xoossaa kawotettaabaanne Godaa Yesuus Kiristtoosabaa
yootiiddi, yayyennan daro qonccissidi tamaarissiis.

PHauloosi Qoronttoosa Asaassi Xaafido Koiro Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Qoronttoosa asaassi xaafido koiro kiitai PHauloosi Qoronttoosa kataman essido woosa keettaa giddon Kiristtinnaa de7uwaanne ammanuwaa xeelliyaagan dend-dida metuwaa xaissanau qoppidi xaafidoogaa. He wode Qoronttoosa katamai biittan sa7an de7iya asai go7ettiyo Giriike katama. Hegaa bollikka qassi Akaaya giyo Roomaa auraajjaassi waanna katama. Ha katamai gita zal77iyan, gam77idi minnida wogan, keehi aakki aakki biya yeda de7uwan woikko giigennabaa haniyoogaaninne haimaanootiyaa coratettan erettidaagaa.

Yesuusi kiittidoogee minttidi odanau koyidobati, he woosa keettaa giddon de7iya shaahotettaabaanne yeda de7uwaabaa, asho gaitotettaabaanne geluwaa ehuwaabaa, qofa giddo oishatubaa, woosa keettaa wogaabaa, Geeshsha Ayyaanaa imotatubaanne dend-duwaabaa. Wonggeliyaa Mishiraachchoi ha oishatubaa odiyoogaa naagidi shiishshees.

Siiqoi Xoossai ba asaassi immido imotu ubbaappe aadhdhiyaagaa gidiyoogaa odiya miraafe tammanne heezzai ha maxaafan keehippe daro erettida kifile geetettidi qofettees.

1 Taani, Xoossaa sheniyan Yesuus Kiristtoosi kiittidoogaa gidanau xeesettida
PHauloosinne, nu ishaa Sostteniisi, 2 Qoronttoosan de7iya Xoossaa woosa keettaassi,
Yesuus Kiristtoosan geeyidaageetussi, etassinne nuussi Godaa gidiya nu Godaa
Yesuus Kiristtoosa sunttaa ubba sohuwan xeesiya ubbatuura geeshsha gidanau
xeesettidaageetussi ha dabddaabbiyaa xaafoos.
3 Xoossai, nu Aawainne nu Godai Yesuus Kiristtoosi inttessi aaro kehatettaanne sarotet-
taa immo.

Xoossaassi Galataa SHiishshiyoogaa

4 Xoossai Kiristtoosa Yesuusa baggaara inttessi immido aaro kehatettaa gishshau, taani
ubba wode inttessi Xoossaa galatais. 5-6 Taani Kiristtoosassi markkattiyoogee inttenan
minnido gishshau, intte ubbaban, haasaya ubban eratetta ubban, aani duretideta.
7 Hegaadan intte nu Godaa Yesuus Kiristtoosa yuussaa naagishin, ayyaana imuwaappe
harai atto issoinne inttessi paccenna. 8 Qassi nu Godaa Yesuus Kiristtoosa gallassan intte
borettennaageeta gidanaadan, wurssettai gakkanaassi i inttena minttana. 9 Ba Na7aa nu
Godaa Yesuus Kiristtoosa issippetettaassi inttena xeesida Xoossai ammanettidaagaa.

Ammaniya Asaa Giddon SHaahotettai Merettoppo

10 SHin ta ishatoo, issi wozanaaninne issi qofan issippe gidanaappe attin, shaahotettai
intte giddon de7enna mala, intte ubbai issi haasayaa haasayanaadan, nu Godaa Yesuus
Kiristtoosa sunttan taani inttena woossais. 11 Aissi giikko, ta ishatoo, Qaloo7i so asai
inttebaa, intte giddon ooshshai de7iyoogaa, taassi yootidosona. 12 Taani giyoogee hagaa;
intte huuphiyan huuphiyan, “Taani PHauloosaagaa. Taani Aphiloosaagaa. Taani Keefaa-
gaa. Taani Kiristtoosaagaa” yaageeta. 13 Kiristtoosi shaahettideeyye? Intte gishshau,
masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi kaqettidaagee PHaulooseeyye? Woi intte
PHauloosa sunttan xammaqettidetiiyye?
14 Taani Qarisphphoosappenne Gaayoosappe attin, intteppe oonanne xammaqabeenna
gishshau, Xoossaa galatais. 15 Hegaa gishshau, ooninne inttena ta sunttan xammaqettideta
gaanau danddayenna. 16 Qassi Isxxifaanoosa so asaakka taani xammaqaas. SHin haraa
gujjada xammaqidaakkonne hassayikke. 17 Aissi giikko, Kiristtoosi tana wonggeliyaa
mishiraachchuwaa yootana mala kiittiisippe attin, xammaqana mala kiittibeenna; qassi
Kiristtoosi masqqaliyaa bolli haiqqidoogee hada gidenna mala, taani asa aadhdhida
eratetta qaalan yootikke.

Kiristtoosi Xoossa Aadhdhida Eraanne Wolqqaa

[18] Aissi giikko, Kiristtoosi masqqaliyaa bolli haiqqidoogaa odiya qaalai xayiyaageetussi
eeyyatetta. SHin nuussi attiyaageetussi Xoossaa wolqqa. [19] Xoossaa maxaafai,
"Taani eranchchatu aadhdhida eratettaa
bashshana;
qassi akeekanchchatu akeekaakka xaissana"
yaagees. [20] Aadhdhida eranchchai awan de7ii? Higgiyaa tamaarissiyaagee awan de7ii? Woi
ha sa7aabaa eranau waayettiyaagee awan de7ii? Xoossai ha sa7aa aadhdhida eratettai
eeyyatetta gidiyoogaa bessiis!
[21] Aissi giikko, asai ba huuphe aadhdhida eratettan bana Xoossaa erenna mala, Xoossai
ba aadhdhida eratettan diggidi, nuuni yootiyo eeyya qaalan ammaniyaageeta ashshanau
qoppiis. [22] Aihudati malaataa oichchoosona. Qassi Giriike asati aadhdhida eratettaa
gita koshshaa koyoosona. [23] SHin nuuni masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi
kaqettida Kiristtoosabaa yootoos. Hegee Aihudatussi xube; qassi Aihuda gidennaageetussi
eeyyatetta. [24] SHin Xoossai xeesidoogeetussi Aihudatussikka Giriiketussikka nuuni yootiyo
Xoossaa wolqqainne a aadhdhida eratettai Kiristtoosa. [25] Aissi giikko, Xoossaa eeyyatettai
asa aadhdhida eratettaappe aadhdhees; qassi a laafatettaikka asa minotettaappe minnees.
[26] Simmi ta ishatoo, Xoossai inttena xeesiyo wode intte ai mala asakko qoppite.
Asa qofan intte giddon aadhdhida eranchchati, wolqqaamatinne xoqqa sheeshshati
daro gidokkona. [27] SHin Xoossai aadhdhida eranchchata yeellayanau, sa7an de7iya
eeyyata dooriis; qassi minota yeellayanau, sa7an de7iya laafata dooriis. [28] Xoossai
ha sa7an gitabaa oottidi qoppiyoobaa xaissanau, ha sa7aa shufurobaanne karidobaa
hanibeennabaa dooriis. [29] Hegaa gishshau, ooninne Xoossaa sinttan ceeqqanau bessenna.
[30] SHin Xoossai inttessi Kiristtoos Yesuusa baggaara de7uwaa immiis. I nuussi Kiristtoosa
aadhdhida eratettaa, xillotettaa, geeshshatettaanne qassi atotettaa immiis. [31] Hegaa
gishshau, Xoossaa maxaafai,
"Ceeqqiya urai
ooninne Godan ceeqqo"
yaagees.

2

Kiristtoosi Kaqettidoogaa

[1] Ta ishatoo, taani Xoossaa qaalaa inttessi yootanau inttekko yiido wode, xoqqa
qaalaaninne aadhdhida eratettan yootanau yabeikke. [2] Aissi giikko, taani inttenaara
de7aidda, Yesuus Kiristtoosappenne qassi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi i
kaqettidoogaappenne attin, harabaa erennaadan, ta qofaa qachchaas. [3] Taani daafu-
raaninne yashshan daro kokkorssan inttenaara de7aas. [4] Taani tamaarissiyoogaanne
yootiyoogaa Xoossaa Ayyaanaaninne wolqqan qonccissaisippe attin, cimo aadhdhida
eratetta qaalaana gidenna. [5] Hegaa gishshau, intte ammanoi Xoossaa wolqqaanappe attin,
asa aadhdhida eratettan zemppibeenna.

Xoossaa Aadhdhida Eraa

[6] Nuuni ayyaanan wozannaamidaageetu giddon aadhdhida eratettaa haasayoos. SHin
hegeekka ha sa7aa aadhdhida eratettaa gidenna; woi ha sa7aa haariya xayiyaageetu
aadhdhida eratettaa gidenna. [7] SHin nuuni yootiyo aadhdhida eratettai, Xoossai kase-
tidi, daro wodiyaappe kase nu bonchchuwaassi doorido asaappe geemettida a xuura
aadhdhida eratettaa. [8] Ha sa7aa haariyaageetuppe ooninne ha aadhdhida eratettaa
eribeenna. Eti eridabaa gidiyaakko, bonchcho Godaa masqqaliyaa bolli misimaariyan
xishidi kaqqokkona. [9] SHin Xoossaa maxaafai,
"Ooninne aifiyan be7ibeennaagee,
haittankka siyibeennaagee,
qassi ooninne ba wozanan qoppibeennaagee
Xoossai bana siiqiyaageetussi giigissidoogaa"

giyoogaadan nuuni haasayoos. [10] Xoossai ba xuura yohuwaa ba Ayyaanan nuna eris-
siis; aissi giikko, Geeshsha Ayyaanai Xoossaabaa harai atto geemettida yohuwaara
ubbaa qorees. [11] Aissi giikko, asan de7iya asa ayyaanappe attin, asabaa eriyai oonee?
Hegaadankka, qassi Xoossaabaa Xoossaa Ayyaanaappe attin, ooninne erenna. [12] Nuuni
Xoossai nuussi immidobaa ubbaa eranau i nuussi yeddido Ayyaanaa ekkidoogaappe attin,
sa7aa ayyaanaa ekkibookko.

[13] Nuuni ayyaanaa yohuwaa ayyaanaa yohuwaara likkissidi, Ayyaanai nuna tamaarissido
qaalan hagaa haasayeetteesippe attin, asa aadhdhida eratettai nuna tamaarissido qaalan
haasayokko. [14] SHin Geeshsha Ayyaanai bainna asi Xoossaa Ayyaanaa yohuwaa ekkenna;
aissi giikko, hegee ayyo eeyyatetta. Yohoi Geeshsha Ayyaanan qorettiyo gishshau, i eranau
danddayenna. [15] SHin Geeshsha Ayyaanai de7iyo asi ubbabaa qorees; shin a huuphen a
ooninne qorenna. [16] Aissi giikko, Xoossaa maxaafai,

"Godaa wozanaa eriyai oonee?
A zoranau danddayiyai oonee?"

yaagees. SHin nuussi Kiristtoosa wozanai de7ees.

3

Xoossaa Ashkkaratu Oosuwaa

[1] Ta ishatoo, taani Ayyaanai de7iyo asaassi haasayiyoogaadan, inttessi haasayanau
danddayabeikke. SHin ha sa7aa asaassi haasayiyoogaadaaninne ammanuwan Kiristtoosan
de7iya guutta naatussi haasayiyoogaadan haasayaas. [2] Intte biron mino qumaa maanau
danddayiichchibeenna gishshau, taani inttena maattaa paahaas; harai atto, ha77ikka
danddayibeekketa. [3] Aissi giikko, intte ha77inne ha sa7aa asaadan de7eeta. Intte ha sa7aa
asa gidiyoogaa intte giddon de7iya qanaateenne palamai erissennee? Qassi ha sa7aa
asadan simerettekketiiyye? [4] Aissi giikko, intteppe issoi, "Taani PHauloosaagaa" giikko,
harai qassi, "Taani Aphiloosaagaa" giikko, ha sa7aa asa mala gidekketii?

[5] Yaatin, Aphiloosi oonee? PHauloosi oonee? Nuuni inttena ammanissida Xoos-
saa ashkkarata. Xoossai nuussi huuphiyan huuphiyan immido oosuwaa ootteet-
tees. [6] Taani puutiyaa tokkaas; Aphiloosi haattaa ushshiis; shin Xoossai puutiyaa
dichchees. [7] Hegaa gishshau, dichchiyaagee Xoossaa gidaappe attin, tokkiyaageekka
haattaa ushshiyaageekka aibanne gidenna. [8] Tokkiyaageenne haattaa ushshiyaagee issi
mala; shin Xoossai huuphiyan huuphiyan a daafuraa keenaa ayyo woitana. [9] Nuuni
Xoossaassi issippe oottiya a oosanchchata gidiyo gishshau, intte a shooqa.

Qassikka intte Xoossaa keetta. [10] Xoossai taassi immido aaro kehatettan daro eranchcha
anaaxedan, keettaa baasuwaa baasaas. Hara urai a bolli keexxees. SHin a bolli keexxiya
ooninne waatidi keexxiyaakko, ba huuphiyau naagetto. [11] Aissi giikko, Xoossai Yesuus
Kiristtoosa xalaalaa baaso oottidi wottiis. Appe hara baasuwaa baasanau ooninne
danddayenna. [12] SHin ha baasuwaa bolli ooninne worqqan gidin, biran gidin, al77o
shuchchan gidin, mittan gidin, gattan woi maqan keexxikko, [13] asa ubbaa oosoi qoncciyaa
kiyana. Aissi giikko, taman qonccana gishshau, he gallassai asa ubbaa oosuwaa bessana.
Asai ubbai ba oosuwaa waatidi oottidaakkonne tamai paaccana. [14] Ooninne baasuwaa bolli
keexxido oosoi minnidi attikko, i woituwaa ekkana. [15] O oosoinne xuugettikko, he aawi
qohettana. I ba huuphen attana; shin tamaa giddoppe kessi ekkidaadan attana.

[16] Intte Xoossaa beeta maqidase gidiyoogaanne Xoossaa Ayyaanai inttenan de7iyoogaa
erekketii? [17] Ooninne Xoossaa beeta maqidasiyaa bashshikko, Xoossaikka a bashshana.
Aissi giikko, Xoossaa beeta maqidasee geeshsha; he beeta maqidaseekka inttena.

[18] Ooninne ba huuphiyaa cimmoppo. Intteppe ooninne bana ha sa7an aadhdhida
eranchcha yaagidi qoppikko, aadhdhida eranchcha gidanau, eeyya gido. [19] Aissi giikko,
ha sa7aa aadhdhida eratettai Xoossaa sinttan eeyyatetta. Xoossaa maxaafai,

"Xoossai aadhdhida eranchchata
eta geniyan oiqqees"

yaagees. [20] Qassi,

"Aadhdhida eranchchatu qofaikka

go77i bainnaagaa gidiyoogaa Godai erees”
yaagees. [21] Hegaa gishshau, ooninne asan ceeqqoppo. Aissi giikko, ubbabaikka intteegaa. [22] PHauloosikka, Aphiloosikka, Keefikka, ha sa7aikka, de7oikka, haiqoikka, ha77i de7iyaageekka, sinttappe yaanaageekka, ubbaikka intteegaa. [23] Intte Kiristtoosaageeta; Kiristtoosikka Xoossaagaa.

4

Kiristtoosa Ashkkarata

[1] Asai nuna Kiristtoosa ashkkaratudaaninne Xoossaa Xuuraa naagiya sunttatudan qoppo. [2] Yaatidi he sunttati bantta Godaassi ammanettidaageeta gididi, beettanau koshshees. [3] SHin intte woi harai tana pirddikko, ainne gidenna. Harai atto, taanikka ta huuphiyaa bolli pirddikke. [4] Aissi giikko, taani ta huuphiyan ainnekka eriyoobi baawa; shin tana hegee xillissenna. Tana pirddiyaagee Godaa. [5] Hegaa gishshau, Godai xuman genttidobaa poo7uwaa kessiyaagee, wozanaa qofaa qonccissiyaagee yaana wodee gakkanaassi o bollinne oonanne pirddoppite. He wode, asai ubbai huuphiyan huuphiyan Xoossaappe galataa ekkana.

[6] Ta ishatoo, intteppe ooninne issuwaa sabbidi, issuwaa borenna mala, “Xoossaa maxaafan xaafettidaagaa bonchcha” yaagiyaagaa intte nunan tamaarana mala, intte gishshau, tabaanne Aphiloosabaa leemisodan yootaas. [7] Aissi giikko, haratuppe nena oonee xoqqissidai? Neeni Xoossaappe ekkabeennabai neessi aibee de7iyai? Yaatin, neeni ekkidabaa gidikko, aissi ekkabeennabaadan ceeqettai?

[8] Ha77i intte kalliichchideta. Ha77i duretiichchideta. Nuuni bainnan intterkka kawotideta. Nuunikka inttenaara kawotanaadan, intte kawotidaakko lo77o shin. [9] Aissi giikko, taassi misatiyoogaadan, nuuni ha sa7aassi, kiitanchchatussinne asaassi kaa7iyoobaa gidido gishshau, Xoossai nuna Yesuusi kiittidoogeeta haiquwaassi pirddettida asatudan, ubbaappe wurssetta oottiis.

[10] Nuuni Kiristtoosa gishshau eeyya, shin intte Kiristtoosan aadhdhida eranchcha. Nuuni laafa, shin intte mino. Intte bonchchettidaageeta, shin nuuni tooshettidaageeta. [11] Ha wodee gakkanaassi, nuuni namisettoos; saamettoos. Kallottoos; deshettoos. Qassi de7iyo sohuwaa xayidi yuuyoos. [12] Nuuni nu kushiyan oottidi daafuroos. Nuna asi cayiyo wode, anjjoos. Nuna yedetti yuuyiyo wodekka danddayoos. [13] Nu bolli iitabaa haasayiyo wode, nuuni lo77o qaalaa zaaroos. Nuuni hanno gakkanaassikka, ha sa7aa pitonne ubbabaa buura gidida.

[14] Taani ta siiqiyo naatudan, inttena seeranau hagaa xaafaisippe attin, yeellayanau xaafikke. [15] Aissi giikko, Kiristtoosan inttena dichchiya tammu sha7u asai inttessi de7ikkokka, inttessi issi aawaappe hari baawa. Aissi giikko, taani wonggeliyaa inttessi ehiidoogan, Kiristtoos Yesuusan inttessi aawa gidaas. [16] Simmi tanadan hanite yaagada inttena woossais. [17] Hegaa gishshau, Godan ammanettida ta siiqiyo ta na7aa Ximootiyoosa inttekko kiittaas. I ubba sohuwan de7iya woosa keetta ubban taani tamaarissiyo Kiristtoos Yesuusan de7iya ta ogiyaa inttena hassayissana.

[18] Taani inttena be7anau inttekko yeennabaa misatin, otorettiya issi issi asati de7oosona. [19] SHin Godai giikko, taani inttekko eesuwan baana; baada he otoranchcha asatussi haasayaa gidennan, eta wolqqaa erana. [20] Aissi giikko, Xoossaa kawotettai wolqqaanappe attin, haasayaana gidenna. [21] Taani inttekko xam77aara yooyye woikko siiquwaaranne ashkke ayyaanaara yoo? Augaa dooreetii?

5

Ammaniya Asaa Giddon Oosettida Pokkobaa

[1] Intte giddon shaaramuxai de7iyoogee tumu zigirettees; hegaa mala shaaramuxai harai atto, Xoossaa ammanenna asaa giddooninne baawa. Aissi giikko, ba aawaa machchiyo aissida asi de7ees. [2] Inttekka otorettideta. Hegaappe intte azzananau bessennee? Hegaa mala borssuwaa oottida bitanee intte shiiquwaappe kichchanau bessees.

[3-4] Ai gidinkka taani ta asatettan inttenaara de7ennabaa gidikkonne, ayyaanan inttenaara de7ais. Ha77i inttenaara de7iyaabaadan hanada, hegaa mala oosuwaa oottida bitaniyaa bolli nu Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan pirddarggaas. Inttenne ta ayyaanai nu Godaa Yesuus Kiristtoosa wolqqaara issippe shiiqidi, [5] he bitaniyaa ayyaanai Godaa Yesuusa gallassan attana mala, a bollaa bashshanau Seexaanaassi intte immanaadan, taani pirddaas.

[6] Intte ceeqoi lo77o gidenna. Guutta irshshoi munaqa ubbaa denttiyoogaa erekketiiyye? [7] Intte ooratta gidana mala, nagaraa irshshoi caalidaagaa kessite. Intte irshshoi bainna munaqa mala. Aissi giikko, nuuni Paasikaa gallassaa bonchchiyo dorssai, Kiristtoosi yarshshettiis. [8] Hegaa gishshau, nuuni Oittaa Baalaa suuretettaaninne tumatettan bonchchanaappe attin, caala irshshuwan, iitatettaa irshshuwaaninne geellatettaa irshshuwan bonchchokko.

[9] SHaaramuxana qaaqqatiyaageetuura intte issippe gaittenna mala, inttessi dabddaabbiyaa xaafaas. [10] Taani giyoogee ha sa7an de7iya shaaramuxana qaaqqatiyaageetanne woi miishsha amottiyaageeta, bonqqiyaageetanne woi eeqassi goinniyaageeta ubbaakka gidenna. Hegaa gidikko, sa7aappe intte kichchanau bessees. [11] SHin ishantta ha77i geetettiyaageetuppe issoinne shaaramuxana qaaqqatiyaagaa woi miishshaa amottiyaagaa woi eeqassi goinniyaagaa woi cayiyaagaa woi mattottiyaagaa woi bonqqiyaagaa gidikko, intte aara issippe gaittenna mala, taani inttessi xaafaas. Hegaa malaara harai atto, qumaakka mooppite.

[12] Aissi giikko, woosa keettappe kareera de7iyaageetu bolli pirddanau tana aibee gattiyai? Intte giddon woosa keettan de7iyaageetu bolli intte pirddekketiiyye? [13] SHin kareera de7iyaageetu bolli Xoossai pirddana. He iitabaa oottiya uraa intte giddoppe kessirggite.

6

Ammaniya Asaa Giddon De7iya Ooshshaa Waatidi Xaissanau Bessii?

[1] Intteppe issi uraassi ba ishaara mootoi de7iyaabaa gidikko, geeshshatu bolli pirddettanaagaa aggi bayidi, ammanennaageetu bolli pirddettanau waani xalidi bii? [2] Geeshshati sa7aa pirddanaagaa erekketii? Yaatin, sa7aa intte pirddanaageeta gidikko, ubbabaappe guuxxiyaabaa pirddanau danddayekketii? [3] Ha de7uwaabai atto shin, ammaniyaageeti kiitanchchatu bolli pirddanaagaakka erekketii? [4] Yaatin, inttena ha de7uwaabaassi pirdda keetta koshshikko, woosa keettan asi karido asatun pirddissanau efeetii? [5] Taani inttena yeellayanau hagaa gais; hegee hegaa malee? Intte giddon ishantta sigettanau danddayiya aadhdhida eranchcha asi issoinne baawee? [6] SHin issi ishai hinkko ishaa pirdda keettan mootidi, he yohuwaa ammanenna asan pirddissii?

[7] Simmi issoi issuwaa mootiyoogee intte giddon de7ikko, hegee intte kunddidoogaa bessees. Hegaappe intte naaqettiyoogeenne cimettiyoogee kehennee? [8] SHin intte intte huuphen issoi issuwaa harai atto, intte ishanttakka naaqqeetanne cimmeeta.

[9] Woi makkalanchchati Xoossaa kawotettaa laattennaagaa erekketii? Baloppite. SHaaramuxana qaaqqatiyaageeti woi eeqassi goinniyaageeti woi shaaramuxiyaageeti woi attumaasa gidiiddi, attumaasaara shaaramuxiyaageeti, [10] woi kaisoti woi miishshaa amottiyaageeti woi mattottiyaageeti woi cayiyaageeti woi bonqqiyaageeti Xoossaa kawotettaa laattokkona. [11] Intteppekka issi issi asai hegeetu mala. SHin Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttaaninne nu Xoossaa Ayyaanan intte meecettidetanne geeyideta; qassi xillideta.

Intte Bollaa Xoossaa Bonchchuwaassi Peeshshite

[12] Taani koyidobaa ubbaa oottanau danddayais. SHin ubbaikka tana maaddenna. Taani koyidobaa ubbaa oottanau danddayais. SHin aibikka tana haarenna. [13] Qumi ulossa; uloikka qumassa. SHin Xoossai uluwaakka qumaakka xaissana. Asa bollai Godaassappe attin, shaaramuxassa gidenna. Godaikka asa bollaassa. [14] Xoossai Godaa haiquwaappe denttiis; qassi nunakka haiquwaappe ba wolqqan denttana.

[15] Intte bollai Kiristtoosa bollaappe shaahettidaagaa gidiyoogaa intte erekketii? Yaatin,
taani Kiristtoosa bollaappe shaahettidaagaa efaada, shaaramuxa bolla oottoo? Hanenna!
[16] Woi shaaramuxaara gaittiya urai issi bollaa gidiyoogaa erekketii? Aissi giikko, Xoossaa
maxaafai, "Eti naa77ai issi asa gidana" yaagees. [17] SHin Godaara gaittiya urai ayyaanan
aara issuwaa gidees.
[18] SHaaramuxappe baqatite. Issi urai oottiyo hara nagara ubbai a bollaappe kareera
de7ees; shin shaaramuxiyaagee ba bolli nagaraa oottees. [19] Woi intte bollai Xoossai inttessi
immido inttenan de7iya Geeshsha Ayyaanaa beeta maqidase gidiyoogaa erekketii? Qassi
intte intte huuphessa gidekketa. [20] Aissi giikko, Xoossai inttena waagan shammiis. Hegaa
gishshau, intte bollan a bonchchite.

7

Geluwaa Ekuwaabaa Oichchido Oishaanne Zaarido Zaaruwaa

[1] Intte taassi xaafido yohuwaassi asi maccaariira gaittennaagee lo77o. [2] SHin shaara-
muxa gaaso gishshau, attumaasaassi huuphiyan huuphiyan machchiyaa de7u. Qassi
maccaasaassikka huuphiyan huuphiyan azinai de7o.
[3] Azinai ba machcheessi bessiyaabaa ootto; qassi hegaadan, machchiyaakka ba azi-
naassi bessiyaabaa oottu. [4] Machchiyaa ba bollaassi goda gidukku; shin i azinai goda.
Hegaadankka, qassi azinai ba bollaassi goda gidenna; shin a machchiyaa goda. [5] Intte
intte huuphen Xoossaa woosan genccanau ha77issi zoretan teqettanaappe attin, issoi
issuwaa diggoppite. Intte inttena naagenna gishshau, Seexaanai inttena paaccennaadan,
azinadaaninne machchidan de7ite. [6] SHin taani inttena hegaa intte shenedan hanite
gaisippe attin, azazikke. [7] Taani asai ubbai tanadan haniyaakko dosais. SHin Xoossai asau
huuphiyan huuphiyan dumma dumma imuwaa immi wottiis; issuwaassi hagaadan, qassi
hinkkuwaassi hegaadan immi wottiis.
[8] Hegaa gishshau, taani machchiyo ekkibeennaageetinne am77eti tanadan coo
de7iyaakko, etassi lo77o gais. [9] SHin amuwan xuugettiyoogaappe ekkiyoogeenne geliy-
oogee lo77o gidiyo gishshau, eti banttana naaganau danddayana xayikko, ekkonanne
gelona.
[10-11] Machchiyaa ba azinaappe shaahettuppu. SHin shaahettikkonne gelennan de7u;
woi ba azinaara sigettu. Azinaikka ba machchiyo yeddoppo yaagada, ekkidaageetanne
gelidaageeta azazais. SHin hagaa azaziyaagee Godaa gidiyoogaappe attin, tana gidikke.
[12] Taani harata hagaadan gais; Godaa gidenna. Ammanenna machchiyaa de7iyo
ammaniya asi ooninne de7ikko, a machchiyaa aara issippe de7iyoogaa i dosikko, o
yeddoppo. [13] Qassi ammanenna azinai de7iyo ammaniya machchiyaa de7ikko, i azinai
iira issippe de7iyoogaa a dosikko, appe shaahettuppu. [14] Aissi giikko, ammanenna azinai
ba ammaniya machcheera de7idi geeyiis. Qassi ammanenna machchiyaa ba ammaniya
azinaara de7ada geeyaasu. Hegee bainnaakko, intte naati tuna; shin ha77i eti geeshsha.
[15] SHin ammanennaagee ammaniyaagaappe shaahettana koyikko shaahetto. Ammaniya
machchiyo gidin, woi azinaa gidin, hagaa mala yohuwan qashettokkona. Aissi giikko,
Xoossai nuna sarotettan de7anau xeesiis. [16] Ammaniya maccaasee, neeni ne azinaa
ashshanaakkonne ai erai? Woi ammaniya azinau; neeni ne machchiyo ashshanaakkonne
ai erai?

Xoossai Inttena Koiro Xeesiyo Wode Intte De7iyo Hanotan De7ite

[17] Gidikkonne, asi huuphiyan huuphiyan Godai ayyo immidoogaadaaninne qassi Xoossai
bana xeesidoogaadan de7o. Hegee woosa keetta ubban taani tamaarissido higgiyaa.
[18] Ooninne qaxxaretti uttidi, Xoossaa ammanidobaa gidikko, ba qaxxaraa malaataa dig-
goppo. Qassi ooninne qaxxarettennan de7iiddi, Xoossaa ammanidobaa gidikko qaxxaret-
toppo. [19] Aissi giikko, Xoossaa azazuwaa naaganaappe attin, qaxxarettin qaxxarettana
xayin allaallee baawa.
[20] Asi huuphiyan huuphiyan Xoossai bana xeesiyo wode de7iyoogaadan de7o. [21] Xoossai
nena xeesiyo wode neeni aillee? Aikko baawa; shin neeni ailletettaappe kiyanau

danddayikko kiya. [22] Aissi giikko, aille gidi uttida asa Godai xeesikko, i Godai ailletettaappe
kessido asa. Hegaadankka, aille gidenna asa Kiristtoosi xeesikko, i Kiristtoosa aille.
[23] Xoossai inttena waagan shammiis. Asa aille gidoppite. [24] Ta ishatoo, asi huuphiyan
huuphiyan Xoossai a xeesiyo wode de7iyo de7uwaadan, Xoossaara de7o.

Geli Ekkibeenna Asatubaanne Am77etubaa Oichchido Oishaa

[25] Geela7otussi Godai tana azazidobai baawa. SHin taani Godaassi ammanettidaagaa
gidido mala, appe maarotettaa ekkidoogaadan, inttena zorais. [26] Simmi ha77i metuwaassi
taayyo hagee lo77o milatees; asi hagaadan hanidi de7ikko lo77o. [27] Neeni machchiyo
ekkarggidobaa gidikko, o yeddanau koyoppa. Machchiyo ekkarggabeennabaa gidikko,
ekkanau koyoppa. [28] SHin neeni machchiyo ekkikko, nagara oottabaakka. Geela7iyaakka
azinaa gelikko, nagara oottabeikku. SHin hegaadan oottiyaageeti bantta bolli waayiyaa
ehaana. Qassi taani inttena hegaappe ashshanau koyais.

[29] SHin ta ishatoo, taani giyoogee hagaa; wodee wuriis. Hagaappe sinttan machchida
asati, machchibeenna asatudan hanona. [30] Yeekkiyaageeti yeekkennabaadan, ufait-
tiyaageeti ufaittennabaadan, shammiyaageetikka shammidikka aibinne bainnabaadan,
[31] ha sa7aa mehiyan maadettiyaageeti muleera maadettennabaadan hanona. Aissi giikko,
ha sa7aa merai attiyaagaa.

[32] Intte hirggennan de7anaagaa taani dosais. Machchibeennaagee Godaa ufaissanau
koyiyo gishshau, a oosuwaabaa qoppees. [33] SHin machchidaagee ba machchiyo ufaissanau
koyiyo gishshau, sa7aabaa qoppees. [34] A qofai shaahettiis. Azina gelabeenna geela7iyaa ba
ashuwaaninne ba shemppuwan geeyanau koyiyo gishshau, Godaa oosuwaabaa qoppausu.
SHin azinaa gelidaara ba azinaa ufaissanau koyiyo gishshau, sa7aabaa qoppausu.

[35] Taani hagaa inttena maaddana mala gaada gaisippe attin, inttena xubbanaayyo giikke.
SHin intte wogabaanne maarabaa oottidi, Godaa oosuwan minnana mala koyais.

[36] Ooninne ba giigissido geela7iyo ekkiyo wodee gakkin, bana naaganau ayyo dand-
dayettana xayikko, ba koyidoogaa ootto. I o ekkikko, hegan nagari baawa. [37] SHin asi ba
wozanan minnikko, aikko baawa. Qassi bana naagidi, ba giigissido geela7iyo ekkennan
agganaagaa, ooninne wolqqanttennan ba wozanan qofaa qachchidabaa gidikko loittiis.
[38] Hegaa gishshau, geela7iyo ekkiya urai loittiis; qassi ekkennaagee ubba daro loittiis.

[39] Gelida maccaasiyaa ba azinai de7ido keenan aani qashettidaaro. SHin i haiqqikko,
Godaa ammaniya asaa wogan geliyoogaa gidoppe attin, ba dosido azinaa gelana dand-
dayausu. [40] Ta qofa gidikko, gelennan de7iyaakko, a ufaittana. Qassi tanan Xoossaa
Ayyaanai de7iyoobaa taayyo milatees.

8

Eeqaassi Yarshshido Ashuwaabaa

[1] Eeqassi yarshshido qumaabaa gidikko, nuuni ubbaikka eriyoogaa eroos. Eratettai
otorssees; shin siiqoi dichchees. [2] Ooninne baayyo aibakko eriyaabaa milatikko, i biron
eranau bessiyoogaa eriichchibeenna. [3] SHin ooninne Xoossaa siiqikko, Xoossai a erees.

[4] Hegaa gishshau, eeqassi yarshshido qumaa meettaabaa gidikko, eeqa ubbai sa7an
aibanne gidennaagaanne, issi Xoossaappe attin, hara Xoossi bainnaagaa nuuni eroos.
[5] Aissi giikko, daro xoossatinne daro godati de7oosona. SHin harai atto, saluwan gidin
sa7an gidin, xoossata giyoogeeti de7ikkokka, [6] ubbabaa medhdhidaagee nuuni ayyo
de7iyoogee, issi Xoossai, Aawai, nuussi de7ees. Qassi ubbabai aani merettidoogeenne
nuuni aani de7iyoogee issi Godai, Yesuus Kiristtoosikka nuussi de7ees.

[7] SHin ha eratettai asa ubbau de7enna. Issi issi asati eeqaara meezetido gishshau,
ha77i gakkanaassikka, “Eeqau yarshshido qumaa” yaagiiddi moosona. Qassi eta zoriya
wozanai shugo gididoogan, etau eti ha quman tunidabaa milatees. [8] SHin qumai nuna
Xoossaara dabboyenna. Nuuni maana xayikkonne nuussi aibinne paccenna; miikkonne
nuussi aibinne wodhdhenna.

[9] SHin hagee intte intte shenedan haniyoogee shugo ammanuwaara de7iyaageeta
nagaran ooggenna mala naagettite. [10] Aissi giikko, neeni eranchchai eeqau yarshshido

qumaa maanau eeqa keettan uttidaashin, shugo ammanuwaara de7iya issi asi nena
be7ikko, eeqassi yarshshido qumaa i maanau a zoriya wozanai a minttettenneeyye?
11 Yaanikko ha shugo ammanuwaara de7iya ne ishai, Kiristtoosi a gishshau haiqqidoogee,
ne eratettan bayees. 12 Hegaadankka, intte intte ishantta naaqqiyoogaaninne eta zoriya
shugo wozanaa masunxxissiyoogan Kiristtoosa naaqqeeta. 13 Hegaa gishshau, qumai ta
ishaa xubbanabaa gidikko, a xubbenna mala, haranttuwaa mulekka asho miikke.

9

Yesuusi Kiittidoogeetussi De7iya Maataanne Eti Wolqqan Oottanau Bessiyaabata

1 Taani ailletetti bainna asa gidikkinaa? Yesuusi kiittidoogaa gidikkinaayye? Nu Godaa
Yesuus Kiristtoosa be7abeikkinaayye? Intte taani Godaassi oottido ta oosuwaa xeera
gidekketiiyye? 2 Taani haratuyyo Yesuusi kiittidoogaa gidana xayikkokka, intteyyo Yesu-
usi kiittidoogaa gidiyoogee erettidaagaa; aissi giikko, taani Godan Yesuusi kiittidoogaa
gidiyoogau intte markka.
3 Tana boriyaageetussi taani immiyo zaaroi hagaa. 4 Maanaunne uyanau nuussi maati
baawee? 5 Yesuusi kiittido haratudaaninne Godaa ishanttudan, qassi PHeexiroosadan, am-
maniya machcheera manddaranau nuussi maati baawee? 6 Woi ooso oottennan agganau
maati bainnaageeti ta xalaaleenne Barnnaabaasa xalaalee? 7 Ba huuphe miishshaa miidi,
wotaaddaratetta oottiyai oonee? Woikko woine tura tokkidi, a aife meennaagee oonee?
Woikko dorssa wude heemmiiddi, he dorssaa wudiyaappe maatta uyennai oonee?
8 Taani hagaa asa qofa xalaalan giyaanaa? Woikko higgee qassi hagaa geennee?
9 Aissi giikko, Muuse Higgiyan, “Audiyan kattaa yedhdhiya booraa doonaa qachchoppa”
geetettidi xaafettiis. Xoossai booratubaa qoppidee? 10 Woikko i hegaa giyoogee muleera
nu gishshaassa gidennee? Tumakka nu gishshassi xaafettiis; goyiya bitaneekka kattaa
qoxxiya bitaneekka, “Tana gakkiyaagaa ekkana” yaagiiddi oottanau bessees. 11 Nuuni
intte giddon ayyaana yohuwaa zeridaageeta gidiiddi, nu bollaassi maado gidiyaabaa
intteppe cakkikko gitabee? 12 Harati hegaa intteppe ekkanau etau maati de7ikko, nuuyyo
etaagaappe aadhdhiya maati baawee?
SHin nuuni Kiristtoosa wonggeliyaa ogiyaassi xube gidennaadan, ubbabaa genc-
ciyoogaappe attin, he maatan go7ettibookko. 13 Beeta Maqidasiyan oottiya asati
bantta qumaa Beeta Maqidasiyaappe ekkiyoogaa erekketii? Qassi yarshshiyoosan oot-
tiyaageetikka yarshshuwaappe ekkiyoogaa erekketii? 14 Hegaadankka, qassi wonggeliyaa
mishiraachchuwaa yootiyaageeti bantta qumaa wonggeliyaappe ekkanaadan, Godai
azaziis.
15 SHin taani ha maata ubban ainne go7ettabeikke. Taani hagaa xaafidoogee hegaa mala
maatai taassi de7anau bessees yaagiyoogaassa gidenna. Aissi giikko, ta ceequwaa ooninne
hada oottiyoogaappe haiqqiyoogee taassi keha. 16 Wonggeliyaa mishiraachchuwaa
yootanau taani azazetta uttido gishshau, taani a yootikkokka taassi ceeqettiyoobi baawa.
Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootennan aggikko, taassi aayye7ana. 17 Aissi giikko,
taani hagaa dosada oottikko, taassi woitoi de7ees. SHin taani dosennan ixxikkokka,
wonggeliyaa gishshayyo hadaraa Xoossai taassi immiis. 18 Yaatin, ta woitoi aibee?
Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootaidda, taassi wonggeliyan de7iya kumetta maatan
go7ettennan, wonggeliyaa mishiraachchuwaa coo yootiyoogaa.
19 Taani ai asassinne aille gidennan aggikkokka, darota zaaranau tana ubbaassi aille
kessaas. 20 Taani Aihudata zaaranau etaara eta gidada de7aas. Ta huuphen higgiyaappe
garssaara de7ikke. SHin higgiyaappe garssaara de7iyaageeta zaaranau higgiyaappe
garssaara de7iya asa mala gidaas. 21 Taani higgee bainna asatuura de7aidda, higgee bainna
asadan hanaas. Xoossaa higgee xayiina gidenna. SHin higgee bainnaageeta zaaranau,
Kiristtoosa higgiyaappe garssaara de7aas. 22 Taani ammanuwan shuggiyaageeta zaaranau,
shugotu mala gidaas. Taani ai ogiyaaninne amarida asata ashshanau, ubba asatuura
ubbaban eta mala gidaas. 23 Taani wonggeliyaa anjjuwaa shaakkanau, wonggeliyaa
gishshau, ubbabaa oottais.

[24] Wottaa naasiyan woxxiya ubbai woxxees. SHin issuwaa xalaalai woituwaa ekkiyoogaa
erekketiiyye? Hegaadan inttekka woituwaa ekkanau woxxite. [25] Baaxetiya asai ubbai
ubbaban bana naagees. Asai hegaa oottiyoogee huuphiyan wottiyo xayiya akiliiliyaa
demmanaassa. SHin nuuni oottiyoogee huuphiyan wottiyo xayenna akiliiliyaa dem-
manaassa. [26] Hegaa gishshau, taani qofi bainnan woxxiyaabaadan woxxikke. Carkko
yimppiya asadankka yimppikke. [27] SHin taani haratussi yootidoogaappe guyyiyan, ta
huuphen olettidaagaa gidenna mala, ta bollaa yimppada haarissais.

10

"Hageetudan Hanoppite" Giyo Leemisota

[1] Hegaa bollan ta ishatoo, taani intte hagaa erana mala koyais. Nu aawati ubbai
shaaraappe garssaara de7idosona; ubbaikka abbaa giddoora pinnidosona. [2] Eti ubbai
Muusa kaalliyaageeta gidanau, shaaraaninne abban xammaqettidosona. [3] Eti ubbai he
issi ayyaana qumaa miidosona. [4] Qassi ubbaikka he issi ayyaana ushshaa uyidosona. Aissi
giikko, eti banttana kaalliya ayyaana shuchchaappe uyidosona; he shuchchai Kiristtoosa.
[5] SHin Xoossai etappe dariya baggatun ufaittibeenna gishshau, eta ahai bazzon laalettiis.
[6] Eti iitabaa amottidoogaadan, nuunikka qassi iitabaa amottennaadan, hegee ubbai
nuussi leemiso gidiis. [7] Xoossaa maxaafai, "Asai maanaunne uyanau uttiis; qassi duranau
denddi eqqiis" yaagiyoogaadan, qassi etappe issooti issooti eeqassi goinnidoogaadan,
intte goinniyaageeta gidoppite. [8] Etappe issooti issooti shaaramuxidoogaadan, nuuni
shaaramuxanau bessenna. Hegaa gaasuwan etappe issi gallassi laatamanne heezzu sha7ai
haiqqiis. [9] Etappe issooti issooti Godaa paaccidi, shooshshan duketti xayidoogaadan,
nuuni Godaa paaccanau bessenna. [10] Etappe issooti issooti zuuzummin, haiqo kiitanchchai
eta xaissidoogaadan zuuzummoppite.
[11] Hagee ubbai haratuyyo leemiso gidanau eta bolli gakkiis. Qassi nuna wodiyaa
wurssettai gakkana matidoogeeta seeranau xaafettiis.
[12] Hegaa gishshau, bau eqqidobaa milatiyo urai ooninne kunddennaadan, bana naago.
[13] Inttena gakkiya paacee, asa ubbaa gakkiya paace malappe attin, ainne dummatenna.
Intte wolqqai danddayiyoogaappe aadhdhiya paaciyan intte paacettanau koyenna Xoossai
ammanettidaagaa. SHin inttena paacee gakkiyo wode, he paaciyaa i inttena danddayis-
sana. Qassi he paaciyaappe intte kessi ekkiyo ogiyaakka immana.
[14] Hegaa gishshau, ta siiqotoo, eeqassi goinniyoogaappe baqatite. [15] Intte wozannaama
asa gididoogaadan, taani intteyyo odais. Taani giyoogaa intte pirddite. [16] Nuuni Xoossaa
galatiyo anjjuwaa burccukkoi Kiristtoosa suuttaara walahai de7iyoogaa gidenneeyye?
Qassi nuuni menttiyo oittai Kiristtoosa ashuwaara walahai de7iyoogaa gidenneeyye? [17] Issi
oittai de7iyo gishshau, nuuni daro gidikkokka, issi bolla. Aissi giikko, nuuni ubbaikka he
issi oittaa shaakkeettees.
[18] Israa7eela asaa xeellite. Yarshshuwaa miyaageeti yarshshiyoosan maabaran
de7iyaageeta gidokkonaayye? [19] Simmi taani woigiyaanaa? Eeqassi yarshshettida qumai
pattennabeeyye woi eeqi pattennabee? [20] Gidenna; shin taani giyoogee Xoossaa am-
manenna asati xalahetussi yarshshiyoogaappe attin, Xoossaassi yarshshokkona. Xala-
hetuura intte issippe zuppetana mala, taani koyikke. [21] Godaa burccukkuwaaninne qassi
xalahetu burccukkuwan uyanau intte danddayekketa. Godaa masoofiyaaninne qassi
xalahetu masoofiyan maanaukka danddayekketa. [22] Woikko nuuni Godaa qanaatissanau
koyiyoo? Nuuni appe minniyoonii?
[23] Ubbabaa oottanau tana diggiyaabi baawa; shin ubbabai go77enna. Ubbabaa oottanau
diggiyaabi baawa; shin ubbabai maaddenna. [24] Ooninne hara asa go77iyaabaa qoppoppe
attin, harai atto issoinne bana go77iyaabaa qoppoppo.
[25] Giyan axaare taran baizettiyaabaa aibanne zoriya wozanaa gishshau, ainne oichchen-
nan miite. [26] Aissi giikko, sa7ainne sa7an de7iyaabai ubbai Godaabaa.
[27] Issi ammanenna asi inttena imattanau xeesin baanau koyikko, zoriya wozanaa
gishshau, ainne oichchennan intte sintti i aattiyoobaa ubbaa miite. [28] SHin issi

urai intteyyo, “Hagee eeqassi yarshshidoogaa” giikko, he intteyyo odida bitaniyaa
gishshaunne qassi zoriya wozanaa gishshau, he qumaa mooppite. [29] Taani giyoogee nena
ne huuphen zoriya wozanaa gishshaassa gidenna; shin hinkko bitaniyaa zoriya wozanaa
gishshaassa.

Taani ta koyidoogaa hananau danddayiyo ta hanotettaa hara asa zoriya wozanai aissi
pirddii? [30] Taani Xoossaa galatada qumaa miikko, taani Xoossaa galatada miido qumaassi
aissi borettiyaanaa?

[31] Simmi intte ai miikkonne, woi ai uyikkonne, woi intte ai oottikkonne, ubbabaa
Xoossaa bonchchuwaassi oottite. [32] Intte Aihuda asatussi woi Giriike asatussi woikko
Xoossaa woosa keettaassi xube gidoppite. [33] Taani qassi daroti attana mala, eta ubbaa
go77aappe attin, ta huuphe go77aa koyennan, asa ubbaa ubbaban ufaissiyoogaadan,
inttekka oottite.

11

[1] Taani Kiristtoosadan haniyoogaadan, inttekka tanadan hanite.

Asai Issippe Woossiyo Wode De7anau Bessiya Wogaa

[2] Ta ishatoo, intte ubbaban tana hassayiyo gishshaunne, wogaa taani intteyyo immi-
doogaadan, intte minttidi naagiyo gishshau, inttena galatais. [3] SHin Kiristtoosi attumaasa
ubbaayyo huuphe gidiyoogaa, attumaasi maccaasassi huuphe gidiyoogaanne qassi Xoos-
sai Kiristtoosassi huuphe gidiyoogaa intte erana mala koyais. [4] Xoossaa woossiiddi, woi
hananabaa yootiiddi, ba huuphiyaa qachchiya attumaasai ubbai Kiristtoosa toochchees.
[5] Qassi Xoossaa woossaidda woi hananabaa yootaidda, ba huuphiyaa qachchenna maccaara
ba azinaa toochchausu; aissi giikko, a ba huuphiyaa meedettaichchidaariira issi mala.

[6] Maccaara ba huuphiyaa qachchana xayikko, qanxxissu. SHin iyyo i huuphiyaa
qanxxissanaagee woi meedissanaagee pokkikko, ba huuphiyaa qachchu. [7] Attumaasai
Xoossaa leemisonne bonchcho gidiyo gishshau, ba huuphiyaa qachchanau bessenna; shin
maccaara attumaagaassi bonchcho. [8] Aissi giikko, maccaara attumaagaappe merettaa-
suppe attin, attumaagee maccaarippe merettibeenna. [9] Aissi giikko, maccaara attumaagaa
gishshau merettaasuppe attin, attumaagee maccaari gishshau merettibeenna. [10] Hegaa
gishshau, maccaara ba azinaa alaafetettaappe garssaara de7iyoogaa erissiya malaatai
kiitanchchatu gishshau, i huuphiyan de7anau bessees.

[11] SHin Godaa qofan maccaara attumaagee bainnan de7ukku; attumaageekka maccaara
bainnan de7enna. [12] Aissi giikko, maccaara attumaagaappe merettidoogaadan, hegaadan
qassi attumaageekka maccaarippe yelettiis. Qassi ubbabaikka Xoossaappe yees.

[13] Intte intte huuphen pirddite. Maccaara ba huuphiyaa qacennan Xoossaa woossanau
bessii? [14-15] Attumaagee ba huuphiyaa dichchikko, ayyo pokko. SHin maccaara ba
huuphiyaa dichchikko, iyyo bonchcho gidiyoogaa harai atto, meretaikkonne inttena
tamaarissennee? Aissi giikko, maccaari huuphee o kammanau iyyo imettiis. [16] SHin
ooninne ha yohuwan palamettana koyikko, nuussi gidin woikko Xoossaa woosa keetta-
tussi gidinkka, hagaappe hara meezee baawa.

Qurbbaaniyaa (Godaa Kahuwaa) Ekkiyo Wogaa
(Maatiyoosa 26:26-29; Marqqoosa 14:22-25; Luqaasa 22:14-20)

[17] SHin intte shiiqiyoogee iitabaassappe attin, lo77obaassa gidenna gishshau, taani ha
azazuwaa immaidda inttena galatikke. [18] Aissi giikko, ubbabaikka de7o. SHin intte woosa
keettan shiiqiyo wode, intte giddon phalqqettai de7iyoogaa taani siyais. Qassi hegee
issi baggaara tuma gidiyoogaa ammanais. [19] Aissi giikko, intte matan ammanettidaageeti
beettana mala, intte giddonkka qassi shaahoi de7anau bessees. [20] Hegaa gishshau, intte
issippe shiiqiyo wode, intte shiiqoi Godaa kahuwaa maanaassa gidenna. [21] Aissi giikko,
intte qumaa miyo wode, ubbai huuphiyan huuphiyan baagaa baagaa miyo gishshau, issoi
namisettees; issoi qassi mattottees. [22] Maanaunne uyanau intteyyo keetti baawee? Woikko
Xoossaa woosa keettaa kareetii? Qassi aibinne bainnaageeta yeellayeetii? Taani inttena
woigoo? Ha yohuwan taani inttena galatoo? Galatikke.

[23] Aissi giikko, taani qassi intteyyo immido timirttiyaa Godaappe ekkaas. Godai
Yesuusi eti a aattidi immido qammi oittaa ekkidi, [24] Xoossaa galatiis; oittaa menttidi,
"Heite. Miite. Hagee intteyyo meqqida ta ashuwaa. Hagan tana hassayite" yaagiis.
[25] Hegaadankka, kahuwaa mi simmin, burccukkuwaa qassi ekkidi, "Hagee burccukkoi ta su-
uttan maacettida ooratta maachchaa. Intte appe uyido wode ubban hegan tana hassayite"
yaagiis. [26] Aissi giikko, intte ha oittaa miido wode ubbaaninne ha burccukkuwaappe uyido
wode ubban Godai yaana gakkanaassikka, a haiquwaa yooteeta.
[27] Hegaa gishshau, bessenna ogiyan Godaa oittaa miyaagee, woikko Godaa bur-
ccukkuwaappe uyiyaagee ooninne a ashuwaanne a suuttaa acotees. [28] SHin asi ba hu-
uphiyaa qoro. Yaatidi oittaa mo. Burccukkuwaappekka uyo. [29] Aissi giikko, Godaa ashuwaa
shaakkidi erennan oittaa miyaageenne burccukkuwaappekka uyiyaagee ba huuphiyaassi
pirddaa meesinne uyees. [30] Hegaa gishshau, intte giddon daroti daafuranchchanne
hargganchcha; qassi intte giddoppe unddennidaageeti haiqqidosona. [31] SHin nuuni nu
huuphiyaa tumu qoridaakko, Xoossai nuna pirddenna. [32] Nuuni pirddettiyo wode, ha
sa7aara issippe pirddettenna mala, Godai nuna seerees.
[33] Hegaa gishshau, ta ishatoo, Godaa qumaa maanau intte shiiqiyo wode, issoi issuwaa
gatti ekkite. [34] Ooninne namisettidabaa gidikko, issippe shiiqiyo wode Xoossaa pirddan
intte gelenna mala, ba sooni mo.
Attidabaa taani yaa baada giigissana.

12

Geeshsha Ayyaanaa Imotata

[1] Ta ishatoo, Geeshsha Ayyaanaa imuwaabaa intte eranau koyais. [2] Intte Xoossaa am-
manenna wode, ubba wode kaalliyoogaadankka, haasayenna eeqatukko intte biidoogaa
ereeta. [3] Hegaa gishshau, Xoossaa Ayyaanai kaalettiyo asi ooninne, "Yesuusi qanggetto"
yaagidi haasayennaagaanne qassi Geeshsha Ayyaanai kaalettikkoppe attin, harai atto issi
asinne, "Yesuusi Goda" gaanau danddayennaagaa taani inttena erissais.
[4] Ayyaanaa imoi dumma dumma; shin immiya Ayyaanai issuwaa. [5] Qassi oottiyo oosoi
dumma dumma; shin Godai issuwaa. [6] Oosuwaa oottanau dumma dumma ogee de7ishin,
he oottiyo oge ubbaa asa ubbau qonccissiya Xoossai issuwaa. [7] SHin asa ubbaa maaddanau,
Geeshsha Ayyaanaa qonccissiyo wolqqai ubbaayyo huuphiyan huuphiyan imettiis.
[8] Aissi giikko, Geeshsha Ayyaanai issuwaassi aadhdhida eratettaa haasayaa immees;
qassi issuwaassi eratettaa haasayaa immees. [9] He Geeshsha Ayyaanai issuwaassi am-
manuwaa immidi, hinkkuwaassi hargganchchaa pattiyo wolqqaa immees. [10] Geeshsha
Ayyaanai issuwaassi Xoossai oottiyo malaataa oottiyo wolqqaa immidi, issuwaassi hanan-
abaa yootiyo wolqqaa immees. Issuwaassi ayyaanatu gidduwan de7iya dummatettaa eriyo
wolqqaa immidi, issuwaassi dumma dumma qaalan haasayiyo wolqqaa immees. Qassi
issuwaassi dumma dumma qaalan haasayidoogaa birshshiyo wolqqaa immees [11] SHin ha
ubbabaa oottiyaagee he issi Geeshsha Ayyaanaa. Asa ubbaassi i ba koyiyoogaadan, dumma
dumma imuwaa shaakki shaakkidi immees.

Issi Bollan De7iya Dumma Dumma Qommota

[12] Kiristtoosi daro qommoti de7iyo issi bolla mala. Bollai daro qommotuppe merettid-
abaa gidikkokka, issi bolla. [13] Aissi giikko, nuuni Aihuda asa gidikkonne woi Giriike asa
gidikko, woi aille gidikkonne woi goqa gidikko, ubbai issi Geeshsha Ayyaanan issi bolla
gidanau xammaqettida. Qassi nuuni ubbaikka issi Geeshsha Ayyaanaa uyida.
[14] Aissi giikko, bollaassi qommoi daro gidiyoogaappe attin, issuwaa gidenna. [15] Tohoi,
"Taani kushe gidenna gishshau, bollaa qommo gidikke" giikko, i hegaa giyoogee bollaa
qommo gidiyoogaa digganee? [16] Haittaikka, "Taani aife gidenna gishshau, bollaa qommo
gidikke" giikko, i hegaa giyoogee bollaa qommo gidiyoogaa digganee? [17] Bolla ubbai aife
xalaala gidiyaakko, waatidi siyanau danddayii? Qassi bolla ubbai haitta xalaala gidiyaakko,
waatidi singganau danddayii?

[18] SHin Xoossai ba koyidoogaadan, bollaa qommota issuwaa issuwaa bollan wottiis.
[19] Ubbai issi qommo gidiyaakko, bollai awan de7anee? [20] SHin qommoti daro gidikkokka,
bollai issuwaa.
[21] Aifee kushiyaa, "Neeni tana koshshakka" gaanau danddayenna. Woikko qassi
huuphee tohota, "Intte tana koshshekketa" gaanau danddayenna. [22] SHin laafa milatiya
bollaa qommoti daro koshshiyaageeta. [23] Bollaa qommotuppe bonchchettennabaa nuussi
milatiyaageeta nuuni daro bonchcheettees. Qassi nuna yeellayiya bollaa qommotakka
keehi bonchcheettees. [24] Nu bollaappe lo77iya baggaa bonchchoi koshshenna; shin
bonchchoi pacciyo bollaa qommotussi aadhdhiya bonchchuwaa immanau, Xoossai bollaa
issippe gattiis. [25] Bollaa qommoti issoi issuwaassi issi mala qofaa qoppanaappe attin, bollan
dummatetti de7anau bessenna. [26] Bollaa qommotuppe issoi seelettikko, bollaa qommoti
ubbaikka aara seelettoosona; bollaa qommotuppe issoi bonchchettikko, bollaa qommoti
ubbai aarakka ufaittoosona.
[27] Intte ubbai Kiristtoosa bolla; qassi huuphiyan huuphiyan intte ubbaikka a bollaa
qommota. [28] Xoossai woosa keettan issi issi asata,
koiruwan Yesuusi kiittidoogeeta,
naa77anttuwan hananabaa yootiyaageeta,
heezzanttuwan tamaarissiyaageeta,
hegaappe guyyiyan, Xoossai
oottiyo malaataa oottiyaageeta,
hegaappe guyyiyan, pattiyo wolqqai
de7iyoogeeta,
maaddiyaageeta,
woosa keettaa aissiyaageetanne
dumma dumma qaalan haasayiyaageeta
oottiis.
[29] Ubbati Yesuusi kiittidoogeetee? Ubbati hananabaa yootiyaageetee? Ubbati tamaaris-
siyaageetee? Ubbati Xoossai oottiyo malaataa oottiyoonaa? [30] Ubbaassi pattiyo wolqqai
de7ii? Ubbati dumma dumma qaalan haasayiyoonaa? Qassi dumma dumma qaalan
haasayidobaa ubbati birshshiyoonaa? [31] SHin ubbaappe aadhdhiya imuwaa minttidi
koyite.
Qassi ubbaappe keehi aadhdhiya ogiyaa taani inttena bessana.

13

Tumu Siiquwaa

[1] Taani asa qaalaaninne kiitanchcha qaalan haasayikkokka taassi siiqoi xayikko, ta
haasayai kilddi giya daala mala; woikko chachachi giya shappo mala. [2] Hananabaa yootiyo
imoi taassi de7iyaakkokka, taani geema yoho ubbaanne eratetta ubbaa eriyaakkokka,
qassi deriyaa harasaa efiyo ammanoi taassi de7iyaakkokka, siiqoi xayikko, taani aibanne
gidikke. [3] Taassi de7iyaabaa ubbaa hiyyeesata mizanau immiyaakkokka harai atto, ta
bollaa taman xuugganau aatta immiyaakkokka siiqoi xayikko, tana ainne go77enna.
[4] Siiqoi danddayanchcha. Siiqoi kehees. Siiqoi qanaatenna. Ceeqettenna; qassi
otorettenna. [5] Siiqoi baassi bessennabaanne oottenna. Uuzettenna. Yiillotenna. Siiqoi
naaqettidobaakka paidenna. [6] Siiqoi tumatettan ufaittiyoogaappe attin, wordduwan
ufaittenna. [7] Siiqoi ubbabaa danddayees. Ubbabaikka hanana giidi, ufaissan naagees.
Ubbabaa genccees.
[8] Siiqoi mulekka xayenna. SHin hananabaa yootiyoogeekka xayana. Dumma dumma
qaalan haasayiyoogeekka attana. Eratettaikka xayana. [9] Aissi giikko, nuuni eratettaappe
baggaa ereettees; hananabaa yootiyoogaappekka baggaa yooteettees. [10] SHin kumettai
yiyo wode, baggai xayana.
[11] Taani naatettan de7iyo wode, na7adan haasayais. Na7adan qoppais. Qassi na7adankka
akeekais. Wodalla gidido wode, naatetta hanuwaa xaissaas. [12] Nuuni ha77i be7iyoogee
heregan be7iyo lem77i lem77iya mera mala; shin he wode nuuni nu aifiyan qoncciyan

be7ana. Ha77i taani eratettaappe baggaa erais; shin Xoossai tana wurssidi eriyoogaadan,
he wode taanikka wurssa erana.
13 SHin hegaa gidikko, ammanoi, hanana giidi ufaissan naagiyoogeenne siiqoi, hageeti
heezzai minnidi de7oosona. De7inkka hageetuppe aadhdhiyaagee siiquwaa.

14

Geeshsha Ayyaanaa Imotanne Eta Go77aa

1 Siiquwaa kaallite. Ayyaanaa imuwaakka minttidi koyite. SHin ubbaappe aattidi,
hananabaa yootiyoogaakka koyite. 2 Aissi giikko, dumma dumma qaalan haasayiya urai
Xoossaassi haasayeesippe attin, asassi haasayenna. Aissi giikko, i haasayiyoogaa ooninne
akeekenna. SHin asassi qonccibeenna yohuwaa Ayyaanaa wolqqan haasayees. 3 SHin
hananabaa yootiyaagee asa maaddanau, zoranaunne minttettanau asassi haasayees.
4 Dumma dumma qaalan haasayiya urai bana maaddees. SHin hananabaa yootiyaagee
woosa keettaa maaddees.
5 Intte ubbai dumma dumma qaalan haasayanaagaa taani dosais. SHin hananabaa
yootanaagaa hegaappe aattada dosais. Aissi giikko, dumma dumma qaalan haasayiyaagee
he haasayidoogaa woosa keettaa maaddanau birshshiya asi xayikko, dumma dumma
qaalan haasayiyaagaappe hananabaa yootiyaagee aadhdhees.
6 SHin ta ishatoo, ha77i taani inttekko baada, dumma dumma qaalan haasayaidda,
ajjuutan woi eratettan woi hananabaa yootiyoogan woi tamaarissiyoogan inttessi yootana
xayikko, taani inttena ai go77iyaanaa? 7 Harai atto, shemppoi bainnabai pulaale gidin
woikko diitta gidin giiriiddi, ba giirettaa dummatettaa erissana xayikko, pulaale pun-
niyaakkonne, woi diitta diixxiyaakko, asi waatidi eranee? 8 Qassi malkkataa waasoi
geeyidi erettana xayikko, olaassi oonee giigettanai? 9 Hegaadankka, qassi dumma dumma
qaalan intte haasayiyoogee qoncce gidennan xayikko, intte haasayiyoogaa asi waatidi
akeekanee? Aissi giikko, carkkuwaassi intte haasayeeta.
10 Ha sa7an daro qaalai de7ennan aggenna; qassi birshshetti bainna qaali issoinne baawa.
11 SHin issi asi haasayiyo qaalaa taani erana xayikko, he haasayiyaagee taassi imatta
gidees; taanikka assi imatta gidais. 12 Hegaadankka, qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaa intte
ekkanau minttidi koyiyaageeta gidiyo gishshau, woosa keettaa dichchanau maaddiyaabaa
ubbabaappe aattidi koyite.
13 Hegaa gishshau, dumma dumma qaalan haasayiyaagee ba haasayidobaa birshshanau
danddayana mala, Xoossaa woosso. 14 Aissi giikko, taani dumma dumma qaalan Xoossaa
woossikko, ta ayyaanaikka woossees; shin ta wozanaa qofai ainne go7ettenna. 15 Yaatin,
taani waatoo? Taani ta ayyaanan Xoossaa woossana; qassi ta qofankka Xoossaa woossana.
Ta ayyaanan yexxana; qassi ta qofankka yexxana. 16 Hegaa gidana xayikko, neeni ne
ayyaanaa xalaalan Xoossaa galatiyaabaa gidikko, he sohuwan neeni giyoogaa erenna asi
neeni Xoossaa galatiyoogaa erennan, neeni galatidoogan woigidi, “Amin77i” gaanee?
17 Neeni Xoossaa lo77o galataasa; shin hegee hinkko bitaniyaa maaddenna.
18 Taani dumma dumma qaalan intte ubbaappe aattada haasayiyo gishshau, Xoossaa
galatais. 19 SHin taani woosa keettan harata tamaarissanau dumma dumma qaalan tammu
sha7u qaalata haasayiyoogaappe ichchashu qaalata ta wozanaa qofan haasayanau dosais.
20 Ta ishatoo, intte iita yohuwan yiira mala gidanaappe attin, qofan na7a mala gidoppite;
intte wozanaa qofan wozannaamata gidite. 21 Xoossaa maxaafan,
“Godai, ‘Taani ha asaassi,
dumma dumma qaalan haasayiya asaaninne
imattatu doonaan haasayana.
SHin hegaa gidikkokka,
taani giyoobaa eti siyokkona’ yaagees”
geetettidi xaafettiis.

22 Simmi dumma dumma qaalan haasayiyoogee ammanennaageetussi malaata gidiy-
oogaappe attin, ammaniyaageetussi malaata gidenna. Qassi hananabaa yootiyoogee
ammaniyaageetussi malaata gidiyoogaappe attin, ammanennaageetussi malaata gidenna.
23 Hegaa gishshau, woosa keettaa asai ubbai issippe shiiqidi, qassi ubbaikka dumma
dumma qaalan haasayikko, tamaaribeenna asai woi ammanenna asai gelidi, inttena
ubbaa, "Gooyeeta" geenneeyye? 24 SHin tamaaribeenna asi woi ammanenna asi woosa
keettaa geliyo wode, asai ubbai hananabaa yootikko, i ba siyoban ba nagaraa akeekana.
Qassi he siyidobaa ubbankka i pirddettana. 25 A wozanaa geema qofaikka qonccana.
Hegaadankka qassi, "Xoossai tumu intte giddon de7ees" yaagidi markkattiiddi, gufannidi
Xoossaassi goinnana.

Asai Issippe Woossiyo Wode De7anau Bessiya Wogaa

26 Simmi ta ishatoo, aibee? Intte issippe shiiqiyo wode, huuphiyan huuphiyan,
issuwaassi mazamuree de7ees; issuwaassi tamaarissiyoogee de7ees; issuwaassi ajjuutai
de7ees; qassi issuwaassi dumma dumma qaalan haasayiyoogee de7ees; issuwaassi bir-
shshiyoogee de7ees. Ubbaikka woosa keetta maaddiyaabaa gidanau bessees. 27 Ooninne
dumma dumma qaalan haasayikko, naa77u gididi, woi darikko heezzu gididi, kayan kayan
haasayanau bessees. Qassi hara issoi eti haasayidoogaa birshsho. 28 SHin birshshiya
asi xayikko, dumma dumma qaalan haasayiyaagee woosa keettan sirphphi go. Ba
huuphessinne Xoossaassi haasayo.
29 Hananabaa yootiyaageetikka naa77u gididi woi heezzu gididi haasayona. Qassi harati
eti giyoobaa pirddona. 30 SHin Xoossai he sohuwan uttida haraassi issibaa qonccissikko,
kase haasayiyaagee sirphphi go. 31 Aissi giikko, ubbai tamaarana malanne ubbai minnana
mala, kayan kayan hananabaa yootanau danddayeeta. 32 Hananabaa yootiyaageetu imoi
hananabaa yootiyaageetussi azazettees. 33 Aissi giikko, Xoossai sarotettaa Xoossaappe
attin, wocamaa Xoossaa gidenna.
Geeshshatu woosa keetta ubbatuugaadan, 34 maccaasai woosa keettan sirphphi go.
Aissi giikko, Aihudatu higgee giyoogaadankka eti haarettanaappe attin, woosa keettan
haasayanau etau maati baawa. 35 Maccaasai woosa keettan haasayiyoogee pokko gidiyo
gishshau, aibakko eranau koyikkonne sooni bantta azinata oichchona.
36 Xoossaa qaalaa koiro intte ehiidetii? Woikko intte xalaalaakko yiidee? 37 Ooninne
bana hananabaa yootiyaagaa woi Ayyaanai de7iyo asa yaagidi qoppikko, taani intteyyo
xaafiyoogee Godaa azazuwaa gidiyoogaa akeeko. 38 SHin ooninne akeekana xayikko,
akeekoppo, aggi bayo.
39 Hegaa gishshau, ta ishatoo, hananabaa yootanau minttidi amottite. Qassi dumma
dumma qaalan haasayiyoogaakka diggoppite. 40 SHin ubbabaikka wogaaninne maaran
hano.

15

Kiristtoosi Haiquwaappe Denddidobaa

1 Ta ishatoo, taani intteyyo yootido wonggeliyaa intte ekkidoogaanne qassi intte
ammanoi aani eqqidoogaa inttena hassayissais. 2 Intte ammanoi hada gidana xayikko,
qassi taani intteyyo yootido qaalaa mintti oiqqikko, intte he wonggeliyan attideta.
3 Aissi giikko, taani qassi ekkidoogaa ubbabaappe aadhdhidi koshshiyaagaa kasetada
inttessi immaas. Hegee aibee giikko, Xoossaa maxaafai giyoogaadan, Kiristtoosi nu
nagaraa gishshau haiqqiis. 4 Haiqqidi moogettiis. Xoossaa maxaafai giyoogaadankka,
heezzantto gallassi haiquwaappe denddiis. 5 Denddidi, PHeexiroosassi qoncciis. Hegaappe
guyyiyan, ba kiittido tammanne naa77atussi qoncciis. 6 Hegaappe guyyiyan, ichchashu
xeetaappe dariya ishatussi issitoo qoncciis. Etappe dariya baggai hanno gakkanaassikka
paxa de7ees; shin amaridaageeti haiqqidosona. 7 Hegaappe guyyiyan, Yaaqoobassi
qoncciis; guyyeppe ba kiittido ubbatussi qoncciis.
8 Qassi ubbaappe wurssettan, wodee gakkennan yelettida taassikka qoncciis. 9 Aissi
giikko, Yesuusi kiittido ubbaappe taani laafa; taani Xoossaa woosa keettaa waissido

gishshau, Yesuusi kiittidoogaa geetettada xeesettanaukka bessikke. [10] SHin Xoossaa
aaro kehatettan taani tanakka. Qassi taassi i immido aaro kehatettai hada gidibeenna;
shin taani eta ubbaappe aattada oottaas. SHin tanaara de7iya Xoossaa aaro kehatettai
oottiisippe attin, tana gidikke. [11] Simmi tana gidikkokka, woikko eta gidikkokka, nuuni
ubbai yootiyoogee hagaa; inttekka hagaa ammanideta.

Asai Haiquwaappe Denddanabaa

[12] Kiristtoosi haiquwaappe denddidoogaa yootiyoobaa gidikko, intteppe issi issi asati
yaatin woigidi, "Haiqqidabai haiquwaappe denddenna" yaagiyoonaa? [13] Haiqqida urai
haiquwaappe denddibeennabaa gidikko, yaatin hekko Kiristtoosikka haiquwaappe dend-
dibeenna giyoogaa. [14] Kiristtoosi haiquwaappe denddibeennabaa gidikko, yaatin nu-
uni yootiyoogeekka mela; qassi intte ammanoikka mela. [15] Qassi nuuni, "Kiristtoosa
haiquwaappe denttiis" yaagidi Xoossaa bolli markkattido gishshau, a worddo markkata
gididi beettida. SHin haiqqidaageeta haiquwaappe i denttibeennabaa gidikko, Kirist-
toosakka denttibeenna. [16] Aissi giikko, haiqqidaageeti haiquwaappe denddennabaa
gidikko, simmi Kiristtoosikka denddibeenna. [17] Kiristtoosi haiquwaappe denddibeennabaa
gidikko, intte ammanoikka mela; qassi intte hanno gakkanaassikka nagaraara de7eeta.
[18] Simmi Kiristtoosa ammanidi haiqqidaageetikka qassi xayidosona giyoogaa. [19] Nuuni ha
de7uwaa xalaalaassi Kiristtoosa yainnidabaa gidikko, ha sa7an de7iya asa ubbaappekka
nubai pala.

[20] SHin Kiristtoosi haiqqidaageetu dendduwaassi baira gididi, haiquwaappe dendd-
doogee tuma. [21] Aissi giikko, haiqoi issi asa baggaara ha sa7aa yiidoogaadan, haiqqi-
daageetu denddoikka qassi issi asa baggaara yiis. [22] Aissi giikko, asai ubbai Ad-
daameera dabbotido gishshau haiqqidoogaadan, Kiristtoosaara dabbotido gishshau, ubbai
de7uwaassi denddana. [23] SHin ubbaikka ba kayan kayan denddana. Kiristtoosi ubbaappe
kasetidi denddiis; hegaappe guyyiyan, Kiristtoosaageeti Kiristtoosi yiyo wode denddana.

[24] Hegaappe guyyiyan, Kiristtoosi halaqatetta ubbaa, godatetta ubbaanne wolqqaanne
xaissidi, Xoossaassi ba Aawaassi kawotettaa immiyo wode, wodiyaa wurssettai yaana.
[25] Aissi giikko, Xoossai a morkketa ubbaa a tohuwaappe garssaara wottana gakkanaassi,
Kiristtoosi haaranau bessees. [26] Ubbaappe wurssettan xayana morkkee haiquwaa. [27] Aissi
giikko, Xoossaa maxaafai, "Xoossai ubbabaa a tohuwaappe garssaara wottidi haarissiis"
yaagees. SHin ubbabaa a tohuwaappe garssaara wottidi haarissiis giyo wode, ubbabaa
haarissida Xoossaappe attin, hinkko ubbai haarettiis giyoogee qoncce. [28] SHin ubbabai
Kiristtoosassi haarettidoogaappe guyyiyan, Kiristtoosi qassi ba huuphen ubbabaa bana
haarissida Xoossaassi haarettana. Xoossai qassi ubbabaa wurssidi haarana.

[29] Hegaa gidana xayikko, haiqqidaageetussi xammaqettiyaageeti ai oottiyoonaa?
Haiqqidaageeti mulekka denddennabaa gidikko, asai haiqqidaageetussi aissi xammaqet-
tii?

[30] Yaatin, nuuni ubba wode aissi hassayenna metuwan geliyoonii? [31] Ta ishatoo, taani
nu Godaa Kiristtoosi Yesuusan taassi de7iya intte ceequwan ceeqqaidda, wonttin wonttin
haiqqais. [32] Taani Efisoonan asadan do7aara baaxetidoogee tana ai go77anee? SHin
haiqqidaageeti haiquwaappe denddibeennabaa gidikko,
"Simmi moosinne uyoos;
aissi giikko, nuuni wontto haiqqana" yaagiyoogaa mala.

[33] Cimettoppite; iita laggetettai lo77o hanotettaa moorees. [34] Xillotettaakko simmite.
Nagara oottoppite. Intteppe issi issi asai Xoossaa erenna; taani hagaa inttena yeellayanau
gais.

Haiquwaappe Denddida Bollaa Hanotaa

[35] SHin issi asi, "Haiqqida asai waanidi denddanee? Eti ai mala bollaara yaanee?" yaa-
gennan aggenna. [36] Nenoo eeyyau, neeni biittan zeriyo zerettai wooqqennan mokkenna.
[37] Neeni zeriyoogee gistte gidin woi hara qommo katta gidin, aife xalaalappe attin, mokkidi
kiyiya bollaa gidenna. [38] SHin Xoossai zerettaassi ba dosido bollaa immees; qassi zeretta
ubbaassikka huuphiyan huuphiyan eta bollaa immees. [39] Mereta ubbaa ashoi issuwaa

gidenna. SHin asa ashoi issuwaa; mehiyaa ashoi dumma; kafotu ashoikka dumma; qassi moliyaa ashoikka dumma.

40 Qassi saluwaa bollatinne sa7aa bollati de7oosona. SHin saluwaa bollaa bonchchoi dumma; qassi sa7aa bollaa bonchchoi dumma. 41 Awa aifiyaassi a huuphe bonchchoi de7ees. Aginaassikka a huuphe bonchchoi de7ees. Qassi xoolinttetussikka dumma bonchchoi de7ees; aissi giikko, issi xoolinttee hinkko xoolinttiyaappe bonchchuwan dummatees.

42 Qassi haiqqidaageeti haiquwaappe denddiyo wode hegaadan hanana; haiqqiya bollai moogettidi, haiqqenna bolla gididi denddana. 43 Bollai tooshiyan moogettidi, bonchchuwan denddana. Qassi daafuran moogettidi, wolqqan denddana. 44 Mereta bollai moogettidi, ayyaana bollaa gididi denddana. Mereta bollai de7ikko, qassi ayyaanaa bollaikka de7ees.

45 Hegaadankka, qassi Xoossaa maxaafan, "Koiro bitanee, Addaamee, paxa de7iya asa gidi merettiis" yaagees. SHin wurssetta Addaamee de7uwaa immiya ayyaana gidiis. 46 SHin mereta asi koiro yin, geedoppe ayyaana asi yiisippe attin, ayyaanaagee koiro yibeenna. 47 Koiro Addaamee biittaappe merettiis; i biittaappe merettidaagaa. Naa77antto Addaamee saluwaappe yiis. 48 Biittaageeti biittaappe merettidaagaa mala. Qassi saluwaageeti saluwaappe yiidaagaa mala. 49 Nuuni biittaappe merettidaagaa meraa maayidoogaadan, saluwaappe yiidaagaa meraakka qassi maayana.

50 Ta ishatoo, taani giyoogee hagaa; ashoinne suutti Xoossaa kawotettaa laattana danddayenna. Qassi musiyaagee musennaagaa laattenna.

51-52 Siyite! Taani intteyyo issibaa xuurana. Nuuni ubbai haiqqokko. SHin wurssetta malkkatai punettiyo wode, liphida aifee xeellanaassi hassayennan laamettana. Aissi giikko, malkkatai punettiyo wode, haiqqida asai musenna asa gididi denddana; nuunikka laamettana. 53 Aissi giikko, hagee musiyaagee musennaagaa maayanau bessees; qassi hagee haiqqiyaageekka haiqqennaagaa maayanau bessees.

54 SHin hagee musiyaagee musennaagaa maayiyo wode, qassi hagee haiqqiyaagee haiqqennaagaa maayiyo wode, he wode, Xoossaa maxaafai,
"Haiqoi xoonettidi mitettiis.
55 Haiquwau, ne yiishshai awaanee?
Haiquwau, ne xoonoi awaanee?"
giido qaalai polettana. 56 Haiqoi dukkiyo wolqqaa nagaraappe demmees; qassi nagarai wolqqaa higgiyaappe demmees. 57 SHin nu Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara nuna xoonissiya Xoossaa galatai gakko.

58 Taani siiqiyo ta ishatoo, hegaa gishshau, qaaxxennan minnidi eqqite. Intte daafurai Godaa baggaara mela gidennaagaa eridi, ubba wode Godaa oosuwaa azallennan oottite.

16

Yerusalaamen De7iya Ammaniya Asaassi SHiiqida Miishshaa Maaduwaa

1 Geeshshatussi miishshaa shiishshanau Galaatiyaa woosa keettatussi taani maacidoogaadan, inttekka qassi hegaadan oottite. 2 Intte taani yaa biyo wode, miishshaa shiishshenna mala, intte ubbai Woggaa gallassi gallassi, intte demmiyo keenaappe intte keettan dagayite. 3 Taani yaa gakkiyo wode, intte ammaniyo asa oona gidikkonne, intte immidoogaa gattana mala, dabddaabbiyaara eta Yerusalaame kiittana. 4 Qassi taani etaara baanau koshshikko, eti tanaara issippe baana.

PHauloosa Halchchota

5 Taani Maqidooniyaara aadhdhaidda, inttekko baana; aissi giikko, taani Maqidooniyaara aadhdhais. 6 Taani biyoosaa awa gidikkonne, ta buussan intte tana maaddana mala, intte matan amarida wodiyaa gam77ennan aggikke. Woikko balgguwaakka intte matan shaaccennan waayada aggana. 7 Aissi giikko, taani ha77i yaara aadhdhaidda oge tohuwaara inttena be7anau koyikke. Godai giikko, intte matan amarida wodiyaa takkanau qoppais.

[8] SHin taani PHenxxaqosxxe giyo gallassai gakkanaassi Efisoonan gam77ana. [9] Taassi
oosoi kumido aaho penggee yaani dooyettiis. Qassi taassi daro morkketi de7oosona.
[10] Ximootiyoosi inttekko yiikko, intte matan i yayyennan de7anaadan, a loitti wottite.
Aissi giikko, ikka qassi Godaa oosuwaa oottees. [11] Hegaa gishshau, ooninne a karoppo.
SHin i taakko saro simmana mala, a maaddidi sarotettan moissite. Aissi giikko, taani i
ishanttuura simmanaagaa naaga uttaas.
[12] SHin nu ishaa Aphiloosi hinkko ishanttuura inttekko baana mala, taani a mintta
woossaas. SHin ha77i inttekko baanau koyibeenna; i baayyo injjetiyo wode inttekko baana.

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

[13] Tishshi giite. Ammanuwan minnite. Xalite. Minnite. [14] Ooso ubbaa siiquwan oottite.
[15-16] Ta ishatoo, Isxxifaanoosinne a so asai Giriiken koiro ammanidaageeta gidiyoogaanne
geeshshatussi oottanau banttana immidoogaa intte ereeta. Inttekka eta mala asaassinne,
etaara oottiya ubbaassi daafuriya ubbaassi haarettanaadan, taani inttena woossais.
[17] Isxxifaanoosi, Parddonaaxisinne Akaiqoosi intte bainnasan tana boorasiyaa teqqido
gishshau, eta yuussaa taani ufaittais. [18] Eti inttena ayyaanan minttettidoogaadan, tanakka
ayyaanan minttettido gishshau, hegeeta mala asata dogoppite.
[19] Isiyaa woosa keettaa asai inttena, “Saro saro” goosona. Aqiilinne PHirisqqila bantta
soo shiiqiya woosa keettaa asaarakka intteyyo Godaa sarotaa wozanappe kiittoosona.
[20] Ishantti ubbai inttessi sarotaa kiittoosona.
Issoi issuwaa geeshsha yerettaa yerettidi sarotite. [21] Taani PHauloosi ha sarotaa ta
kushiyan xaafaas.
[22] Godaa Yesuus Kiristtoosa siiqenna asi de7ikko, i qanggettidaagaa gido. Nu Godau,
haaya.
[23] Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai inttenaara gido.
[24] Kiristtoos Yesuusan de7iya inttenaara ubbaara ta siiqoi gido. Amin77i.

PHauloosi Qoronttoosa Asaassi Xaafido Naa77antto Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Qoronttoosa asaayyo xaafido naa77antto kiitai xaafettidoogee, PHauloosayyo Qoronttoosan de7iya woosa keettaara de7iya gaitotettai daro metuwaa giddo geli uttido wodiyaana. Issi issi woosa keettaa asati issi issi deexo, bore haasayaa PHauloosa bolli haasayidosona; gidikkonne PHauloosi sigaa medhdhanau laamotai baayyo de7iyoogaa bessidi, hegee haniyo wode gita ufaissaa ufaittanau danddayiyoogaa qonccissees.

Kiitaayyo koiro shaahuwaa bollan PHauloosi Qoronttoosan de7iya woosa keettaara baayyo de7iya gaitotettaa qonccissidi, woosa keettaa giddon kiyida boriyaassinne phalqqettaassi, i etau aibissi mino zaaruwaa immidaakko odees. Hegaarakka gattidi hagee a seerai eta nagaraappe zaaridonne sigan kaalettido gishshau, ufaittido ufaissaa etassi qonccissees. Kaallidi qassi Yihudan de7iya ammaniyaageeta maaddiyoobaa banttabaappe coo immana mala, eta hassayissees. Wurssetta miraafetun PHauloosi Yesuusi Kiittido asa gidiyo gidettaa bolli shiiqida mootuwaassi zaaruwaa immees. Aissi giikko, Qoronttoosa woosa keettan issi issi asati banttana tumu Yesuusi Kiittidoogeeta kessidi, “PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa gidenna; i worddo” yaagidi, a guuttoosona.

[1] Taani PHauloosi, Xoossai kiitta gin, Kiristtoos Yesuusi kiittidoogeenne nu ishai Ximootiyoosi Xoossaayyo goinniya Qoronttoosa kataman de7iya woosa keettaayyoonne Giriike biitta ubban de7iya geeshshatuyyo ha dabddaabbiyaa xaafoos.

[2] Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe, aaro kehatettainne sarotettai intteyyo gido.

PHauloosi Xoossaayyo SHiishshido Galataa

[3] Xoossaa nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, maarotettaa Aawaanne minttetto ubbaa Xoossaa galatai gakko; [4] Xoossai nuna nu huuphen minttettido minttettuwaadan, daro waayiyaa waayettiyaageeta nuunikka minttettanaadan, nu waaye ubban i nuna minttettees. [5] Aissi giikko, nuuni Kiristtoosa baggaara daro waayiyaa waayettiyoogaadan, hegaadankka, qassi nuuni a baggaara daro minttettuwan minetteettees. [6] Nuuni waayettikko, hegee inttena minttettanaassanne inttena ashshanaassa; qassi nuuni minettikko, nuuni danddayido waayiyaa malaa inttekka genccidi danddayana mala, Xoossai intteyyookka qassi minttettuwaanne danddayaa immanaassa. [7] Intte demmana giidi, ufaissan naagi uttidoogee daro mino; aissi giikko, intte nunaara waayettidoogaadan, hegaadan minttettuwaakka nunaara ekkanaagaa nuuni eroos.

[8] Nu ishatoo, nuuni Isiyaa biittan waayettido waayiyaa inttena hassayissanau koyoos; nu waayee nu wolqqaappe darin, nuna worees giidi, nuuni hirggana gakkanaassi, nuna wogi bainnaagaa deexxiis. [9] Nuuni nu bolli haiquwaa pirddai pirddettiis yaagidi qoppida; shin hegee hanidoogee haiqqida asaa haiquwaappe denttiya Xoossan nuuni ammanettanaappe attin, nu huuphen ammanettennan agganaassa. [10] Xoossai hagaa mala iita haiquwaappe nuna ashshiis; i nuna ashshana; sinttappekka i nuna ashshana giidi, ufaissan naagi uttida. [11] Intte woossido daro woosan nuuyyo anjjoi simmido gishshau, daro asai nu gishshaa Xoossaa galatana mala, inttekka qassi nuna woosan maaddana koshshees.

PHauloosi Baanau Halchchido Halchchoi Laamettidoogaa

[12] Nuuni ceeqettiyoogee hagaa; ha sa7an nuuni de7iyo de7oi, ubba qassi inttenaara nuuyyo de7iya issippetettai Xoossaa aaro kehatettaanappe attin, asa aadhdhida eratettaana gidennaagaa, qassi Xoossai immido geeshshatettaaninne suuretettan nuuni de7iyoogaa nuna zoriya wozanai nuuyyo markkattees. [13-14] Aissi giikko, intte nabbabanaunne akeekanau danddayiyoogaa xalaalaa intteyyo xaafiyoogaappe attin, nuuni

harabaa intteyyo xaafokko. Nu Godaa Yesuusa gallassi nuuni inttenan ceeqettanaa-
gaadan, inttekka nunan ceeqettana mala, intte ha77i wurssi akeekenna yohuwaa digin
wurssi akeekana gaada qoppais.
15 Hegaa taani loitta erido gishshau, intte naa77utoo go7ettana mala, ubbaappe
kasetada inttekko baanau qofaa qachchaas. 16 Taani Maqidooniyaa baidda inttenaara
gaittanaagaanne qassi yaappe simmaidda intte mataara Yihudaa aadhdhishin, intte
tana maaddanaagaa qoppa uttaas. 17 Hegaa gishshau, taani hegaa qoppaidda tanan
ammanettabeikkinaa? Taani ta qofaa qachchiyo wode, sa7aa asadan issi kuttan, “Ee, ee”
woi, “CHii, chii” gaanau giiga uttidanaa?
18 SHin Xoossai ammanettidaagaa gidiyoogee tuma gidiyoogaadan, nuuni intteyyo
yootiyo qaalai “Ee” nne “CHii” nne giyoogaa gidenna. 19 Aissi giikko, taani, Sillaasinne
Ximootiyoosi Intte giddon yootido Xoossaa Na7ai, Yesuus Kiristtoosi “Ee” nne “CHii”
nne giyoogaa gidenna. SHin Xoossaa baggaara i ubba wodekka “Ee”. 20 Aissi giikko,
Xoossai immana giidobau ubbau eeno giidoogee Kiristtoosa baggaara polettana; hegaa
gishshau, nuuni Kiristtoosa baggaara Xoossaa bonchchuwau, amin77i goos. 21 Xoossai
Kiristtoosa baggaara nunanne inttena minttetteesinne tiyees. 22 Nuuni abaa gidiyoogaa
erissiya maatafaa i nu bolli wottidi, ba Geeshsha Ayyaanaa waasedan, nu wozana giddon
wottiis.
23 Qassi taani Qoronttoosa beennan aggidoogee inttena qohennan agganaassa; hegau
taani shemppuwaara de7anau Xoossai taayyo markka. 24 Nuuni inttena ufaissanau intte-
naara issippe oottiyaageeta gidiyoogaappe attin, intte ammaniyooban inttena godatanau
koyiyaageeta gidokko; aissi giikko, intte intte ammanuwan minnidi de7eeta.

2

1 Taani naa77anttuwaa inttena azzanissenna mala, inttekko beennan agganaadan, ta
qofaa qachchaas. 2 Aissi giikko, taani inttena azzanissiyaabaa gidikko, ha taani azzanissido
intte tana ufaissanaagaappe attin, oonee tana ufaissanai? 3 Taani intteyyo he dabd-
daabbiyaa xaafidoogee, tana ufaissanau bessiya asatun taani azzananau inttekko baanau
koyabeennaagaassa; taani ufaittiyo wode, intte ubbaikka qassi ufaittanaagaa inttenan
ubban ammanettais. 4 Aissi giikko, taani intteyyo daro waayiyaaninne tuggan qassi daro
afuttaara xaafidoogee, inttena azzanissanaassa gidenna; shin taani inttena ubbata ai
keenaa siiqiyaakkonne intte eranaassa.

Mooranchchau Atto Giyoogaa

5 SHin issi urai asa azzanissidobaa gidikko, taani a yohuwaa darissanau koyikke; i inttena
ubbata azzanissidoogaappe attin, tana azzanissibeenna. 6 Intteppe dariya bagga asai he
bitaniyaa mala asa hegaadan qaxxayikko, he qixaatee ayyo gidana. 7 Hegaa gishshau, he
bitanee keehi daro azzanenna mala, intte ayyo atto gaanaunne a minttettanau bessees.
8 Hegaa gishshau, intte a minttidi siiqiyoogaa i erana mala, taani inttena woossais.
9 Aissi giikko, intte tau azazettanau ubba wode giigi uttidaakkonne qassi paaciyaa intte
danddayiyaakko eranau, he dabddaabbiyaa intteyyo xaafaas. 10 Issi urai naaqqidoogaa
intte atto giyo wode, taanikka qassi atto gais; taani atto giidobaa gidikko, atto giidobaa
aibanne Kiristtoosa sinttan intte gishshau, atto gaas. 11 Seexaanai nuukko yiidi, nuna
cimmenna mala, taani atto gaas; aissi giikko, nuuni a qofaa ereettees.

Ooratta Maachchaa Oosanchchatu Xoonuwaa

12 Taani Kiristtoosa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootanau Xiro7aada biido wode,
Godai yaani tau dooyi wottiis. 13 Taani ta ishaa Tiita yaani demmabeenna gishshau, taayyo
sheefai gagettiis. Hegaa gishshau, yaani de7iya asaa, “Saro de7ite” gaada Maqidooniyaa
baas.
14 SHin Kiristtoosa baggaara ubba wode nuna xoonuwau kaalettiya Xoossaa, Qassi
Kiristtoosa timirttiyaa nu baggaara shittodan, ubbasaa gattiyaagaa galatai gakko. 15 Aissi
giikko, nuuni attiya asa giddooninne xayiya asa giddon Kiristtoosi Xoossaayyo yarshshiyo

sawuwaa tonggu giya shitto mala. [16] Hegee xayiyaageetuyyo woriya zeeqo; qassi at-
tiyaageetuyyo de7uwaa ehiya shitto; yaatin, hegaa oottanau danddayiyai oonee? [17] Nuuni
Xoossaa qaalaa hiraisobaadan, walakkidi zal77iya hara daro asatu mala gidokko; shin
Xoossai nuna kiittin, ammanettidi Xoossaa sinttan Kiristtoosa baggaara qaalaa yootoos.

3

Ooratta Maachchaa Oosanchchata

[1] Nuuni zaarettidi, nu huuphiyaa sabbanau doommidoniiyye? Woi hara asatuugaadan,
saba dabddaabbiyaa intteyyo yeddanau woi intteppe ekkanau koyiyoonii? [2] Intte intte
huuphen asai ubbai eranaadaaninne nabbabanaadan, nu wozanan xaafetti uttida nu
dabddaabbe. [3] Ha dabddaabbiyaa Kiristtoosi ba huuphen xaafidi, nu bolli kiittidoogee
tuma; ha dabddaabbee de7o Xoossaa Geeshsha Ayyaanan asa wozanan xaafettidoogaappe
attin, shuchcha bolli qalamen xaafettibeenna.

[4] Nuuyyo Kiristtoosa baggaara Xoossan hagaa mala ammanoi de7ees. [5] Nu danddayai
Xoossaappe yiyoogaappe attin, ha oosuwaa nuuni nu huuphen oottanau danddayoos
giyoobi nuuyyo aibinne baawa. [6] Nuuni Ooratta Maachchaayyo oottana mala, Xoossai
nuna danddayissiis; he Ooratta Maachchai Geeshsha Ayyaanaagaa gidiyoogaappe attin,
xaafettida higgiyaagaa gidenna. Xaafettida higgee haiquwaa ehees; shin Geeshsha
Ayyaanai de7uwaa ehees.

[7] SHuchchaa woocidi xaafido higgee imettiyo wode, Xoossaa bonchchoi beettiis; Muuse
som77uwan de7iya phoolettai xayiyaabaa gidikkokka, he phoolettai daro wolqqaama
gidiyo gishshau, Israa7eela asai a som77uwaa tishshi ootti xeellanau danddayibeenna.
Haiquwaa ehiya higgee oottiyo oosoi hagaa mala bonchchuwaara yiyaagaa gidikko,
[8] Geeshsha Ayyaanai oottiyo oosuwaa bonchchoi ai keenaa aadhdhanee? [9] Aissi giikko,
asi pirdda ekkiyo oosoi bonchcho gidikko, yaatin, asi xilliyo oosuwaa bonchchoi waanidi
daranee? [10] Aissi giikko, kase bonchchoi ha77i baappe keehi aadhdhiya bonchchuwaa
gaasuwan xayidoogee tuma. [11] Aissi giikko, he xayidaagan bonchchoi de7iyaabaa gidikko,
merinau de7iyaagan ai keena gita bonchchoi de7anee?

[12] Nuuni ufaissan naagiyo hagaa malabai nuuyyo de7iyo gishshau, qoncciyan xalidi
haasayeettees. [13] Israa7eela asai xayiya bonchchuwaa wurssettaa be7enna mala, ba
som77uwaa naxalan kammida Muuse mala nuuni gidokko. [14] SHin eta wozanai dammiis;
aissi giikko, eti Gal77a Maachchaa nabbabiyo wode, hachchi gakkanaassikka, he naxalai
eta wozanaa kammi wottiis; ooninne Kiristtoosaara gaittiyo wode xalaalan he naxalai
kichchees. [15] SHin eti Muuse maxaafaa nabbabiyo wode ubban hachchi gakkanaas-
sikka, he naxalai eta wozanaa kammi wottiis. [16] SHin Xoossaa maxaafai, “Ooninne
Godaakko simmiyo wode audenne he naxalai kichchees” yaagees. [17] Godai Geeshsha
Ayyaana. Godaa Ayyaanai de7iyoosan ailletetti baawa. [18] Nuuni ubbaikka naxalan kamet-
tibeenna som77uwan Godaa bonchchuwaa heregadan zaaridi phoolana; qassi Geeshsha
Ayyaana gidiya Godaappe yiya he bonchchoi nuna ba meraa milatissidi, bonchchuwaappe
bonchchuwau laammana.

4

PHauloosi Ba Oosuwan Ammanettida Asa

[1] Simmi Xoossai nuuyyo ha oosuwaa ba maarotettan immido gishshau, nuuni salet-
tokko. [2] Nuuni geeman oottiyo yeellayiya ooso ubbaa aggi bayida; qassi gene oosokka
oottokko; woi Xoossaa qaalaa wordduwaara walakkokko. Hegaadankka, tumaa qoncciyan
haasayidi, Xoossaa sinttan asa ubbaa zoriya wozanaayyo nuna shiishsheettees.

[3] Nuuni yootiyo wonggeliyaa mishiraachchoi geemmidabaa gidikkokka, xayiya asatu
xalaalau geemmiis. [4] Ha sa7aa Xoossai ammanenna asatu qofaa jallissiis; jallissidi Kirist-
toosa bonchchuwaa, wonggeliyaa mishiraachchuwaa poo7uwaa banttau poo7iyaagaa,
Xoossaa milatiyaagaa eti be7enna mala, eta diggiis. [5] Aissi giikko, Yesuus Kiristtoosi

Goda gidiyoogaanne a gishshau nuuni nu huuphen intteyyo ashkkara gidiyoogaa yooteet-
teesippe attin, nu huuphebaa yootokko. 6 Aissi giikko, “Xumaappe poo7oi poo7ana” giida
Xoossai nu wozanan ba poo7uwaa poo7issiis; qassi i ba bonchcho eratettaa poo7uwaa
Kiristtoosa sinttan poo7iyaagaa nuuyyo immanau poo7issiis.
7 SHin ubbaappe aadhdhiya wolqqai Xoossaagaa gidiyoogaappe attin, nuugaa gidennaa-
gaa bessanau nuuyyo ha minjjai urqqaappe merettida miishsha giddon de7ees.
8 Nuuni ubba baggaarakka un77ettida; shin me7erettibookko; qassi issi issi wode siroos;
shin muleerakka aggi bayana gibookko. 9 Nuuni yedetettida; shin Xoossai nuna olibeenna;
qassi nu morkketi nuna oli bayidosona; shin nuuni xayibookko. 10 Qassi Yesuusi de7iyoogee
nu asatettan beettana mala, nuuni ubba wode a haiquwaa nu asatettan tookki yuuyoos.
11 Aissi giikko, haiqqiya nu asatettaa bolli Yesuusi de7iyoogee beettana mala, paxa de7iya
nuuni a gishshau, ubba wode haiqqiichchidi attoos. 12 Hegaa gishshau, haiqoi nu giddon
oottees; shin de7oi qassi intte giddon oottees.
13 Xoossaa maxaafai, “Taani ammanido gishshau haasayaas” yaagees; he ammanuwaa
Ayyaanai nuuyyo de7iyo gishshau, nuunikka ammanoos; hegaa gishshau, haasay-
oos. 14 Xoossai, Godaa Yesuusa haiquwaappe denttidaagee, nunakka qassi Yesuusaara
haiquwaappe denttidi, inttenaara issippe ba sintti shiishshanaagaa eroos. 15 Hagee
ubbai intte gishshassa; Xoossaa aaro kehatettai daro asaa gakkiyo wode, asai Xoossaa
bonchchuwaayyo daro galataa immana.

Ammanuwan De7iyoogaa

16 Hegaa gishshau, nuuni salettokko; nuuyyo harai atto, bolla bagga asatettai
wooqqiyaabaa gidikkokka, garssa bagga asatettai gallassi gallassi ooraxxees. 17 Aissi
giikko, ha77issau nuuni waayettiyo ha guutta waayee, ubbaappe keehi gitatiya merinaa
bonchchuwaa nuuyyo beetissana. 18 Nuuni beettennabaa xeelliyoogaappe attin, beet-
tiyaabaa xeellokko; aissi giikko, beettiyaabai ha77issau de7iyaagaa; shin beettennabai
merinau de7iyaagaa.

5

1 Aissi giikko, nuuni de7iyo ha sa7aa dunkkaanee qolettikko, nuuyyo asi keexxibeenna
keettai, Xoossai keexxidoogee, saluwan merinau de7iyoogaa nuuni eroos. 2 Nuuni hagan
tumu ooloosinne saluwan de7ana nu keettaa maayanau keehi amottoos. 3 Nuuni hegaa
maayidi, kallottokko; 4 nuuni ha sa7aa dunkkaaniyan de7iiddi, deexettidi ooloos; aissi
giikko, haiqqiya asatettai de7uwan mitettana mala, nuuni maayanau koyiyoogaappe attin,
kallottanau koyokko. 5 Nuuyyo hagaa giigissidaagee Xoossaa; qassi i ba Geeshsha Ayyaanaa
oito oottidi, nuna oitti wottiis.
6 Hegaa gishshau, nuuni ubba wode ammanettoos; qassi nuuni nu sooni ha asatettan
de7ido keenan, Godaappe shaahettidi de7iyoogaakka eroos. 7 Aissi giikko, nuuni am-
maniyoogan de7iyoogaappe attin, be7iyoogan de7okko. 8 Nuna ammanttees; qassi ha
asatettan nu keettaa aggi bayidi, Godaara issippe de7iyoogee nuna ufaissees. 9 Hegaa
gishshau, nuuni qassi sooni de7in de7ana xayin, nu qofai a ufaissanaagaa. 10 Aissi giikko,
nuuni huuphiyan huuphiyan oottido oosoi lo77o gidin, woi iita gidin, nuuyyo bessiyaagaa
ekkanau, Kiristtoosa pirdda araataa sinttan ubbaikka beettanau bessees.

Kiristtoosa Baggaara Xoossaa Dabbo Gidiyoogaa

11 Hegaa gishshau, nuuni Xoossaayyo yayyiyoogaa eridi, hegaadan qassi asaakka am-
mantteettees; Xoossai nuna muleera erees; qassi inttekka inttena zoriya wozanan nuna
ereeta yaagada qoppais. 12 Meran ceeqettiyoogaappe attin, wozanan ceeqettenna asatuyyo
intte yooti zaariyoobai intteyyo de7ana mala, intte nunan ceeqettanaadan, nuuni intteyyo
gaaso gidanau koyiyoogaappe attin, nuna galatanau koyokko. 13 Nuuni gooyyiyaabaa
gidikko, Xoossaa bonchchuwaassa; woi qassi wozanaara de7iyaabaa gidikkokka, inttena
go77anaassa. 14 Kiristtoosa siiqoi nuna godatees; aissi giikko, issi asi asa ubbaayyo
haiqqidoogaa nuuni akeekida; hegaa gidikko asai ubbai aara haiqqiis. 15 Paxa de7iyaageeti

bantta gishshau haiqqidaagaayyoonne qassi haiquwaappe denddidaagaayyo de7anaappe attin, sinttappe bantta huupheyyo de7enna mala, i asa ubbaa gishshau haiqqiis.
[16] Hegaa gishshau, nuuni hagaappe sinttau oonanne asa qofan pirddokko; harai atto, nuuni Kiristtoosa kase asa qofan pirddidobaa gidikkokka, simmi sinttappe hegaadan pirddokko. [17] Hegaa gishshau, ooninne Kiristtoosaara de7ikko, ooratta mereta; gal77ai aadhdhiis; be7ite, ubbabaikka ooraxxiis. [18] Kiristtoosa baggaara nuna banaara sigettida Xoossai ubbabaakka oottiis; qassi i nuuyyo harata banaara sigettiyo oosuwaa immiis. [19] Xoossai Kiristtoosa baggaara asa ubbaa banaara sigettees; asa nagaraakka asa bolli qoodenna; qassi asa banaara sigettiyo kiitaakka nuuyyo immiis.
[20] Simmi Xoossai nu baggaara intteyyo haasayiyoogaadan, nuunikka Kiristtoosa gishshaa haasayiya i kiittidoogeeta; qassi nuuni inttena, "Xoossaara sigettite" giidi, Kiristtoosa gishshaa woossoos. [21] Nuuni Xoossaa xillotettaa Kiristtoosa baggaara ekkana mala, nagara erenna Kiristtoosa nu gishshau, Xoossai nagaranchcha oottiis.

6

[1] Intte nunaara Xoossaa oosuwaa oottiiddi, a aaro kehatettaa ekkidi go7ettana mala, nuuni inttena woossoos. [2] Aissi giikko Xoossai,
"Taani injje wodiyan
neeni giyoogaa siyaas;
qassi atotettaa gallassi
nena maaddaas"
yaagees. Be7ite, injje wodee ha77a. Be7ite, atotettaa gallassai hachcha.
[3] Nuuni nu oosuwaa ooninne boranaagaa koyokko; qassi oonanne xubbanaagaa koyokko. [4] SHin ubbaban nuuni Xoossaa ashkkarata gidiyoogaa nu huuphen bessida; daro genccan, waayiyan, metuwan, gita tuggan, [5] lissuwan garafettiyoogan, qashuwan, wocaman, daafuran, xiskko xayiyoogan, xooman, [6] geeshshatettan, eratettan, danddayan, kehatettan, Geeshsha Ayyaanan, tumu siiquwan, [7] tumaa haasayiyoogan, Xoossaa wolqqan nuuni Xoossaa ashkkarata gidiyoogaa nu huuphen bessida; qassi nu huuphiyaa naaganaunne olettanau nuuyyo xillotettaa ola miishshai de7ees. [8] Nuuni bonchchettidanne tooshettida; cayettidanne galatettida. Qassi tumaa haasayoos; shin asai nuna worddanchcha giidi qoppees. [9] Nuuni asi erenna asa mala; shin asai ubbai nuna erees; nuuni haiqqida asa mala; shin intte be7iyoogaadankka de7oos; qaxxayettida asa mala; shin haiqqibookko. [10] Nuuni kayyottiyaageeta gidikkokka, ubba wode ufaittoos. Hiyyeesa milatoos; shin daro asaa dureyoos; qassi aibinne bainna asa milatoos; shin ubbabaikka nubaa.
[11] Qoronttoosan de7iya asau, nuuni intteyyo qoncciyan yootida; nu uluwaakka inttena bessida; [12] Nuuni intteyyo xibibookko; xibidaageeti inttena. Nuuni nu uluwaa intteyyo genttibookko; shin intte uluwaa nuuyyo genttidaageeti inttena. [13] Ha77i taani ta naatuyyo haasayiyoogaadan, intteyyo haasayais; nuuni inttena nu uluwaa bessidoogaadan, inttekka nuna intte uluwaa aassi dooyidi bessite.

Ammanenna Asaara Zuppetennan Aggiyoogaa

[14] Ammanenna asatuura zuppetidi, giigenna oosuwaa oottoppite. Aissi giikko, xillotettaayyoonne nagaraayyo aiba gaitetti de7ii? Poo7uwaayyoonne xumaayyo aiba issippetetti de7ii? [15] Kiristtoosanne xalahe halaqaa issippe gattiyaabi aibee? Qassi ammaniyaageenne ammanennaagee koxxiyoobi aibi de7ii? [16] Xoossaa Beeta Maqidasiyaaranne eeqaara aiba zuppetetti de7ii? Aissi giikko Xoossai,
"Taani eta giddon de7ananne
eta giddon hemetettana.
Taani eta Xoossaa gidana;
qassi etikka ta asata gidana"
giidoogaadan, nuuni de7o Xoossaa beeta maqidase. [17] Hegaadankka, qassi Godai,
"Eta giddoppe kiyite;

etappe shaahettite.
Tunabaakka bochchoppite.
Taani inttena mokka ekkana.
[18] Qassi taani intteyyo aawa gidana;
inttekka taayyo attuma naatanne
macca naata gidana.
Taani Ubbaappe Wolqqaama Godai
hagaa odais”
yaagiis.

7

[1] Hegaa gishshau, ta siiqotoo, Xoossai ha ubbabaa nuuyyo immana giidoogaappe hini baggan, nu ashuwaanne nu shemppuwaa tunissiya ubbabaappe nu huuphiyaa ane geeshshoos; qassi Xoossaayyo yayyiyoogan muleera geeyidi de7oos.

PHauloosa Ufaissaa

[2] Intte uluwaa nuna bessite; nuuni oonanne naaqqibookko; oonanne bashshibookko; qassi oonanne cimmibookko. [3] Taani hegaa intte bolli pirddanau giikke; aissi giikko, taani kase intteyyo giidoogaadankka, intte nu wozanan de7eeta; nuuni de7inkka haiqqinkka, issippe de7oos. [4] Taani inttena keehi ammanais; taani inttenan gitatais; nu waayee ubban taani keehi minettaisinne wogi bainna ufaissaa ufaittais.

[5] Aissi giikko, harai atto nuuni Maqidooniyaa biido wode, ubba baggaarakka waayettidappe attin, shemppibookko; hara asaara ooshshai de7ees; nu wozanankka yashshai de7ees. [6] SHin kayyottidaageeta minttettiya Xoossai, Tiitu yuussan nuna minttettiis. [7] Nuna kaseegaappe aatti ufaissidaagee, Tiitu yuussaa xalaala gidenna; shin intte a minttettidoogaa; intte tana be7anau amottidoogaanne tau qarettidoogaa qassi intte tana maaddanau giigettidoogaa i nuuyyo yootiis.

[8] Aissi giikko, ta dabddaabbee inttena azzanissidabaa gidikkokka, aissi xaafidanaashsha giikke; aissi xaafidanaashsha giikkokka, ta dabddaabbee inttena guutta wodiyaa azzanissidoogaa be7ais. [9] Ha77i tana ufaissidaagee taani inttena azzanissido gishshassa gidenna; shin intte azzanoi inttena nagaraappe zaaridoogaa gishshassa; aissi giikko, nuuni inttena aibiininne qohennaadan, Xoossai ba koyidoogaadan, inttena azzanissiis. [10] Aissi giikko, Xoossai koyiyo azzanoi atotettaakko gattiya nagaraappe simuwaa ehees; hegeekka zil77etti bainnaagaa; shin sa7aa azzanoi haiquwaa ehees. [11] Xoossai he intte azzanuwan ai oottidaakkonne be7ite. Inttena ai keenaa genccissidaakkonne intte geeshshatettaa tumayanau inttena ai keenaa laamoyidaakko, ai keenaa hanqqetissidaakkonne ai keenaa yashissidaakko, qassi inttena ai keenaa amoyidaakko, ai keenaa mishissidaakkonne naaqo oosuwaa qaxxayanau ai keenaa giigidaakko be7ite; intte intte huuphen geeshsha gididoogaa ubbabankka erissideta.

[12] Hegaa gishshau, taani he dabddaabbiyaa intteyyo xaafidabaa gidikkokka, naaqqida uraa woi naaqettida uraa gishshassa gidenna; shin intte nuuyyo woqqaa qoppiyaakkonne Xoossaa sinttan intteyyo qonccissanau taani xaafaas. [13] Nuuni minettidoogee hegaa gishshassa; he nu minettaa bolli, Tiitu ufaittidoogaassi nuuni ubbaappe dariya ufaissaa ufaittida. Aissi giikko, intte ubbai a hirggaappe shemppissideta. [14] Taani inttebaa sabbada ayyo odin, intte tana yeellayibeekketa; shin nuuni intteyyo ubba wode tumaa haasayida; hegaadankka, nuuni Tiitu sinttan inttebaa sabbidoogee tuma gidiis. [15] Hegaa gishshau, intte ubbai ayyo yayyidi kokkoridi, a waati mokkidaakkonne qassi ayyo ai keenaa azazettidaakko i hassayiyo wode, inttena keehi daro siiqees. [16] Taani ubbaban inttena ammaniyo gishshau ufaittais.

8

Ammaniya Asati Kehidi Immidobaa

[1] Nu ishatoo, Xoossaa aaro kehatettai Maqidooniyaa woosa keettatun oottidobaa inttena erissanaagaa koyoos. [2] Eti aadhdhido waayiyan wolqqaama paaciyaa paacettidosona;

shin eti hiyyeesa gidikkokka, bantta immiyooban daro kehoosonanne qassi gita ufaissaa ufaittoosona. [3] Aissi giikko, eti bantta wolqqa keenaa qassi harai atto bantta wolqqaappekka dariyaagaa dosidi immidoogau taani markka. [4] Eti geeshshata maaddiyo lo77o oosuwaa nunaara oottanau nuna daro woossidosona. [5] Eti nuuni qoppidoogaappe aattidi oottidosona; kasetidi eti bantta huuphiyaa Godaayyo immidoogaappe guyyiyan, Xoossai giido mala, nuuyyookka bantta huuphiyaa immidosona.

[6] Hegaa gishshau, nuuni ha lo77o oosuwaa doommida Tiitu gujji oottanaadaaninne inttena maaddidi, he oosuwaa polissanaadan a woossida. [7] SHin intte ubbaban, ammanuwan, haasayan, eratettan, gita amuwan, nuna siiqiyoogan ubbabankka duretidoogaadan, ha lo77o oosuwankka intte keha gidanaagaa nuuni koyoos.

[8] Taani hegaa azazanau giikke; shin haratu gita amuwaa baggaara intte siiqoi ai keena tumakko eranau gais. [9] Aissi giikko, intte nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettaa ereeta; Kiristtoosi dure gidi uttidi, intte a hiyyeesatettan duretanaadan, intte gishshau hiyyeesiis.

[10] Taani ha yohuwan inttena zoriyoogee hagaa; zillaitti intte doommidoogaa ha77i wurssiyoogee intteyyo lo77o; intte ooso xalaalau gidennan, oottana qofaukka kasetidaageeta. [11] Intte oottanau keehi amottidoogee oottidi polidoogaara giiga gidana mala, intteyyo danddayettidoogaadankka oosuwaa polite. [12] Aissi giikko, issi urai Xoossau immanau keehi amottikko, Xoossai au de7ida keenaa ekkanaappe attin, au bainnabaa appe ekkenna.

[13] Aissi giikko, taani harati waayiyaappe shemppin, intte waayettanaagaa giikke; intte giiga gidanaagaappe attin. [14] Eta palahai intte pacaa kunttana mala, intteyyo ha wodiyan de7iya palahai eta pacaa kunttana koshshees; naa77aikka hegan giiga gidana. [15] Xoossaa maxaafan, "Darissidi shiishshidaagau palahibeenna; qassi guuttaa shiishshidaagaukka paccibeenna" geetettidi xaafettiis.

Tiitanne A Laggeta

[16] SHin nuuni intteyyo qoppiyoogaa mala, gita qofaa Tiita qofissida Xoossaa galatai gakko. [17] Tiitu inttekko baanau ba qofaa qachchidoogee, ba huuphen inttena maaddanau daro amottido gishshappe attin, nu zore xalaalaa ekkidoogaana gidenna. [18] Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo ba oosuwan woosa keetta ubban daro bonchchettida ishaa nuuni aara issippe kiittoos. [19] Hegaa bollan qassi, ha nuuni oottiyo lo77o oosuwaa i nunaara issippe oottanaunne Godaa bonchchuwau nuuni harata maaddanaassi keehi amottiyoogaa bessanau woosa keettati a dooridi sunttidosona.

[20] Nuuni oottiyo ha keha imuwaa gishshau, ooninne nuna borenna mala naagettoos. [21] Aissi giikko, nuuni Godaa sintta xalaalan lo77obaa oottanaagaa gidenna; shin asa sinttankka lo77obaa oottanaagaa qoppoos.

[22] Nuuni darotoo paacci be7ido nu ishaa, ubba wode inttena maaddanau daro amottiyaagaa, ha asatuura inttekko kiittoos; qassi ha77i i inttena daro ammaniyo gishshau, inttena maaddanau kaseegaappe aattidi keehi amottees. [23] Tiitubaa gidikko, i inttena maaddanau tanaara issippe oottiya ta laggiyaa; hinkko ishanttubaa gidikko, eti woosa keettati kiittidoogeetanne Kiristtoosa bonchchissiyaageeta. [24] Simmi woosa keetta ubbati intte siiqoi tuma gidiyoogaa erana mala, qassi nuuni inttebaa sabbiyoogee likke gidiyoogaa erana mala, intte siiquwaa eta bessite.

9

Ammaniyaageetussi Kessido Peeriyaa

[1] Yihudan de7iya geeshsha asata maaddanau yeddiyoobau taani intteyyo xaafanau koshshenna. [2] Intte maaddanau keehi amottiyoogaa taani eriyo gishshau, Maqidooniyan de7iya asaayyo inttebaa sabbaas. Taani etayyo, "Akaayiyan de7iya ishantti zillaittaasappe doommidi, maaddanau giigettidosona" yaagada yootaas; qassi intte gita amoikka etappe dariya baggaa denttettiis. [3] SHin taani etayyo giidoogaadankka nuuni ha yohuwan intteban gitatiyoogee hada gidenna mala, intte giigettidaageeta gidanaadan, ha ishantta

inttekko kiittais. [4] Geelladan Maqidooniyaa asati tanaara yiidi, intte giigettennan de7ishin,
inttena demmikko, nuuni ai keenaa yeellatanddoniishsha! Intte yeellatanaagaa gookko;
shin nuuni inttena keehi ammanidi gitatidoogaassa. [5] Hegaa gishshau, taani ha ishantti
taappe sinttatidi inttekko biidi, intte immana giido imuwaa kasetidi giigissana mala, eta
woossanau koshshiyoogaa akeekaas. Hegaappe guyyiyan, he imoi taani gakkiyo wode giigi
uttana; hegee qassi wolqqan intte immiyoogaa gidennan, dosidi immiyoogaa erissana.

[6] Hagaa akeekite; guutta zerettaa zeriya urai guutta kattaa cakkana; daro zerettaa
zeriya urai qassi daro kattaa cakkana. [7] Xoossai ufaissan immiya uraa siiqiyo gishshau,
qarettiiddi woi dosennan immiyoogaa gidennan, immiya urai huuphen huuphen ba
wozanan qoppidobaa immo. [8] Xoossai intteyyo gidiyaabai ubba wode de7anaadaaninne
qassi haratuyyookka intte immanau gidiyaabai de7anaadan inttena koshshiya ubbabaa
intteyyo immanau danddayees. [9] Xoossaa maxaafai,

"I hiyyeesa asaayyo darissidi immees;
qassi a xillotettai merinau de7ana"

yaagees. [10] Xoossai, zeriyaagaayyo zerettaanne maanau qumaa immiyaagee, inttena
koshshiya zeretta ubbaa intteyyo immana; qassi intte xillotettaappe daro aifiyaa aifis-
sanau he zerettaa dichchana.

[11] Daro asai intte immiyo imuwaa nuuppe ekkidi, Xoossaa galatanaadan, intte ubba
wode darissidi immiyaageeta gidana mala, Xoossai inttena ubba baggaara dureyana.
[12] Aissi giikko, ha intte oottiyo oosoi geeshshata koshshiyaabaa kuntti immiyoogaa xalaala
gidenna; shin Xoossaayyo daro galataa immiyoogan kumidi goggees. [13] Ha intte oosoi
intte ammanuwaa erissiyo gishshau, daro asai Kiristtoosa wonggeliyaa intte ammanidi
markkattiyoogaayyoonne intte maaduwaa etaaranne hara ubbatuura shaakkidi, darissi
immiyoogaayyo Xoossaa bonchchana. [14] Eti intteyyo Xoossaa woossiiddi, inttenan de7iya
Xoossaa aaro kehatettaa zawai bainnaagaa gishshau, inttena laamotoosona. [15] Zawai
bainna Xoossaa aaro kehatettaa gishshau, Xoossaa galatai gakko.

10

PHauloosi Mootiyaageetussi Zaarido Zaaruwaa

[1] Taani PHauloosi, intte, "I nunaara de7iyo wode kauyyees" giyoogee, qassi, "Nuuppe
haakkidi de7iyo wode nu bolli xalees" giyoogee, Kiristtoosa doshotettaa baggaaranne
a ashkketettaa baggaara inttena woossais. [2] Nuna ha sa7aa meeziyaadan de7oosona
giidi qoppiya issi issi asatu bolli taani xalanaagaa erais; shin taani inttekko biyo wode
intte tana xalissenna mala, inttena woossais. [3] Aissi giikko, nuuni ha sa7an de7ikkokka,
ha sa7aa asadan olettokko. [4] Aissi giikko, nuuni olettiyo toorai ha sa7aagaa gidenna.
SHin qatuwaa laalanau wolqqaara de7iya Xoossaa tooraa. [5] Nuuni asa qofa xaissoos;
qassi Xoossaa eratettaa bolli denddidi xubbiya otoro qofa ubbaa laaloos. He qofa
ubbai Kiristtoosayyo azazettana mala omooddoos. [6] Intte azazettiyoogaa polidoogaappe
guyyiyan, azazettennan ixxiyoobaa ubbaa nuuni qaxxayanau giigettana.

[7] Intte sinttan de7iyaabaa xeellite; ooninne bana Kiristtoosabaa giidi qoppikko, hegaa
gujji qoppo; Kiristtoosabaa i gididoogaadan, nuunikka qassi abaa. [8] Aissi giikko, Godai nu-
uyyo immido nu alaafetettan taani keehi otorettiyaabaa gidikkokka, hegan yeellatikke; he
nuuyyo immido alaafetettai inttena keexxanaassappe attin, qolanaassa gidenna. [9] Taani
ta dabddaabbiyan inttena yashissiya asa gidada beettanau koyikke. [10] Aissi giikko, issi issi
asai, "PHauloosa dabddaabbee deexonne wolqqaama; shin xeelliyo wode i daafuranchcha;
a haasayaikka pattenna" yaagees. [11] Hegaa mala asi nuuni haahuwan de7iiddi xaafiyo
dabddaabbiyaaninne yaani inttenaara de7iiddi oottiyo oosuwan dummatetti bainnaagaa
akeekana koshshees.

[12] Nuuni banttana nashshiya issi issi asatuura nuna paidanau woi likkissanau xalokko;
shin eti banttana issoi issuwaara likkissiiddinne qassi banttana issoi issuwaara yiggi
xeelliiddi, muleera eeyyidosona.

[13] SHin nuuni Xoossai nuuyyo essido zawaa giddon ceeqettiyoogaappe attin, he
zawaappe pinnidi ceeqettokko; he zawai inttekkokka gakkees. [14] Nuuni inttekko
gakkibeennabaa milatidi, zawaa pinnokko; aissi giikko, nuuni Kiristtoosa wonggeliyaa
mishiraachchuwaa yootiiddi, inttekko kase gakkida. [15] Nuuni Xoossai essido zawaa pinnidi,
hara asi oottido ooson ceeqettokko; shin intte ammanoi dicci dicci biyo wode, nuuni
intte giddon oottiyo oosuwaa zawai kaseegaappe keehi aakki aakki baana giidi qoppoos.
[16] Nuuni wonggeliyaa mishiraachchuwaa intte de7iyoosaappe hini baggan yootana; qassi
hara zawan oosettiichchida oosonkka ceeqettokko. [17] SHin Xoossaa maxaafai,
"Ceeqqiya urai ooninne
Godan ceeqqo"
yaagees. [18] Aissi giikko, Godai nashshiyo uraappe attin, bana nashshiya urai nashettenna.

11

PHauloosanne Banttana Yesuusi Kiittiis Giya Worddanchchata

[1] Intte ta eeyyatettaa guuttaa gencciyaakko lo77o. Hayyanintta genccite. [2] Xoossai
qanaatiyoogaadan, taanikka intteban qanaatais; aissi giikko, taani inttena issi attumaa-
gau, Kiristtoosau immana gaada, geela7otettaara de7iya geeshsha geela7eedan giigissa
wottaas.
[3] SHin shooshshai ba geniyaara Hewaano balettidoogaadan, Kiristtoosayyo intte im-
mido intte suure qofai moorettibeennaagee wora biichchanaakkonne gaada hirggais.
[4] Aissi giikko, issi urai yiidi, nuuni intteyyo yootido Yesuusappe hara Yesuusa intteyyo
yootikko, woi intte ekkido Ayyaanaappenne wonggeliyaappe dumma ayyaanaanne
wonggeliyaa intte ekkikko, loittidi gencceeta.
[5] Yesuusi kiittido ha waannatuppe taani aibinkka laafiyoobaa taayyo milatenna. [6] Taani
haasayiyo haasayan tamaarabeenna asa gidikkokka, eratettan gidikke; shin nuuni
intteyyo ha yohuwaa asa ubbaa giddon ubba baggaara qonccissida.
[7] Woi taani inttena miishsha oichchennan, Xoossaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa
intteyyo coo yootidoogeenne inttena xoqqu oottanau ta huuphiyaa toochchidoogee
taayyo nagara gidanddeeshsha! [8] Taani intteyyo oottanau hara woosa keettatun de7iya
asaappe miishsha ekka ekkada, he woosa keettata bonqqaas. [9] Qassi taani inttenaara
de7ishin, tana metin, intteppe issi uraakka waissabeikke. Aissi giikko, Maqidooniyaappe
yiida ishantti tana koshshida ubbabaa taayyo immidosona; taani inttena waissenna mala,
kase ta huuphen naagettidoogaadankka sinttaukka naagettana. [10] Kiristtoosa tumatettai
tanan de7ishin, ha ta ceeqoi Akaayiyaa biittan awaaninne attenna. [11] Taani hagaa aissi
giyaanaa? Inttena siiqenna gishshassee? Taani inttena siiqiyoogaa Xoossai erees.
[12] SHin he bantta ceeqettiyooban nuuni oottiyoogaadan oottanau gaasottiyaageetu
gaasuwaa digganau, ha77i taani oottiyo oosuwaa gujjada oottana. [13] Aissi giikko, eti
Yesuusi kiittibeenna worddanchcha asata; hegeetu mala asati Kiristtoosi kiittidoogeeta
milatanau bantta meraa laamerettiya kiitettibeenna worddanchchatanne genanchcha oo-
sanchchata. [14] Hegee garamissiyaabaa gidenna; aissi giikko, Seexaanai ba huuphen poo7o
kiitanchcha milatanau ba meraa laammees. [15] Hegaa gishshau, Seexaanaa ashkkarati
xillotettaa ashkkarata milatanau bantta meraa laamerettikko, hegee gitabaa gidenna; eti
wurssettan bantta oosuwaa malaa ekkana.

PHauloosa Gakkida Metuwaa

[16] Taani naa77anttuwaakka gais; tana ooninne eeyya giidi qoppoppo; shin intte tana, i
eeyya giikkokka, taani guuttaa ceeqettanaadan, tana eeyya giite. [17] Taani hagaadan xalada
ceeqettaidda haasayiyoogee, eeyyatetta haasayappe attin, tana Godai azaziina gidenna.
[18] Daro asai ha sa7aaban ceeqettiyo gishshau, taanikka ceeqettana. [19] Intte aadhdhida
eranchcha gidiyo gishshau, eeyya asaabaa ufaissan gencceeta. [20] Aissi giikko, ooninne
inttena ailleyikko, woi inttebaa miikko, woi inttebaa bonqqikko, intte bolli otorettikko,
woi intte qinxxalliyaa baqqikko, gencceeta. [21] Nuuni hegaa oottanau daro daafuranchcha
gididoogaa taani yeellataidda yootais.

SHin ooninne issiban xalidi ceeqettikko, taanikka ceeqettanau xalais; taani eeyya asadan haasayais. [22] Eti Ibraawetee? Taanikka Ibraawe. Eti Israa7eela asee? Taanikka Israa7eela asa. Eti Abrahaama zaree? Taanikka qassi Abrahaama zare. [23] Eti Kiristtoosa ashkkaratee? Taanikka etappe aadhdhiya ashkkara; taani gooyyiya asadan haasayais; taani daro ootta daafuraas; daro wodiyaa qashettaasinne lissuwan garafettaas; qassi daro wodiyaa haiqqaichchada attaas. [24] Aihudati tana ichchashutoo, hasttamanne uddufunaa lissuwan garafidosona. [25] Roome asai tana heezzutoo dullan shociis; issi gallassi shuchchan caddii caddidi aggiis; markkabee heezzutoo me77in, abba giddon issi qammaanne issi gallassaa aqada pe7aas. [26] Taani daro ogiyaa hemettaas; tana kixa haattinne panggi daafirggidi ashshiis; qassi ta biittaa asainne Aihuda gidenna asai daafirggidi ashshidosona. Qassikka katamai, bazzoi, abbai, tana yashissiis; worddanchcha dabbotikka tana daafirggidi ashshidosona. [27] Taani daafuraasinne metootaas. Darotoo xiskkuwaa xayaas; namisettaas; saamettaas. Darotoo xoomaas; qassi meegettaasinne kallottaas.

[28] Harabaa ubbaappekka ubba gallassi tau tooho gididabai, woosa keetta ubbau hirggiyoogaa. [29] Daafuriyai oonee? Taani daafurikkinaayye? Nagaran geliyai oonee? Taani un77ettada ayyo qarettikkinaayye?

[30] Taani ceeqettanau koshshiyaabaa gidikko, taani daafuranchcha gidiyoogaa erissiyaaban ceeqettana. [31] Merinau anjjettida Xoossai, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawai, taani worddotennaagaa erees. [32] Damasqqo kataman Aretaasa giyo kawuwaappe garssaara deriyaa haariyaagee, tana oittanau Damasqqo katamaa naagissees. [33] SHin katamaa dirssaa maskkootiyaara tana keeshiyan duge wottin, appe kessa ekkaas.

12

PHauloosa Ajjuutaa

[1] Ceeqettiyoogee taayyo ainne allaalle kessennabaa gidikkokka, taani ceeqettanau bessees. SHin taani ajjuutaabaanne Godaappe qonccidabaa haasayana. [2] Tammanne oiddu laittappe kase, heezzantto saluwaa pude ekettida issi bitaniyaa, Kiristtoosa ammaniyaagaa, taani erais; he bitanee ba asatettaara biidaakkonne woikko ajjuutan biidaakko, taani erikke; Xoossai erees. [3] He bitaniyaa, heezzantto saluwaa pude ekettidaagaa, erais; i ba asatettaara biidaakkonne woikko ajjuutan biidaakko, taani erikke; Xoossai erees. [4] Hegan he bitanee asi haasayanau danddayennabaa, asa inxxarssikka haasayanau danddayennabaa siyiis. [5] Taani he bitaniyaaban ceeqettana; shin taani daafuranchcha gidiyoogaa erissanaappe attin, ta huupheban ceeqettikke. [6] Taani ceeqettanau koyiyaabaa gidikkokka eeyyikke; aissi giikko, taani tumaa haasayais. SHin asi tabaa tanan be7iyoogaappenne taappe siyiyoogaappe aattidi qoppenna mala ceeqettikke.

[7] Qassi Xoossai qonccyo aadhdhida gitatettan taani otorettiyoogaa digganau tana caddi oiqqiyaagee, Seexaanaa kiitanchchai, tana dechchanaunne taani otorettenna mala, tana naaganau taayyo imettiis. [8] Hegaa taappe shaakkana mala, taani Godaa heezzutoo woossaas. [9] Godai tana, “Ta aaro kehatettai neeyyo gidana; aissi giikko, ta wolqqai daafuran polettees” yaagiis; hegaa gishshau, Kiristtoosa wolqqai tanan de7ana mala, ta daafuran ceeqettanau taani daro ufaittais. [10] Taani Kiristtoosa gishshau daafuriyoogan, asan cayettiyoogan, waayettiyoogan, yedetettiyoogan, metootiyoogan ufaittais; aissi giikko, taani daafuriyo wode, he wode minnais.

PHauloosi Qoronttoosa Asaassi Un77ettidi Qoppiis

[11] Taani ceeqettidoogan eeyyaas; shin hegaa intte tana wolqqan ootissideta; aissi giikko, intte tana galatanau bessees; taani aibanne gidana xayikkokka, Yesuusi kiittido ubbaappe aadhdhiyaageetuppe laafikke. [12] Yesuusi kiittidoogee tuma gididoogaa erissiya malaatainne oorattabainne Xoossai oottiyo malaatai intte giddon daro genccan oosettiis. [13] Taani ta huuphen inttena waissabeennaagaappe attin, hara woosa keettatuppe intte aibin laafeetii? Hayyanintta taani inttena naaqqidoogaa taayyo atto giite.

[14] Taani inttekko baanau giigettishin, hagee taayyo heezzantto wode; taani inttena waissikke. Taani inttena koyiyoogaappe attin, intte miishsha koyikke; aissi giikko,

aayyiyaanne aawai bantta naatuyyo miishsha minjjiyoogaappe attin, naati bantta aay-
eeyyoonne aawaayyo minjjokkona. [15] Taani intte shemppuwaayyo taayyo de7iyaabaa
tanaara gattada ufaissan immana; yaatin, taani inttena keehi siiqiyo gishshau, intte tana
ashshi siiquuteetiiyye?
[16] Gidikkokka, taani inttena waissabeikke; shin intte tana, "Neeni nuna cimmada
wordduwan oiqqadasa" yaagana. [17] Taani harai atto, inttekko kiittido issi asa baggaarakka
inttena cimmidanaa? [18] Tiitu inttekko baana mala, taani woossaas; qassi ammaniya
ishaakka aara yeddaas. Yeddin Tiitu inttena cimmidee? Nuuni nu oosuwaa issi qofan
oottibookkonii? Qassi nu hanoikka issuwaa gidenneeyye?
[19] Nuuni ubba wodekka intte sinttan nu huupheyyo mootettiyoobaa intteyyo milatii?
Nuuni Kiristtoosan de7iyaageetudan, Xoossaa sinttan ha77i gakkanaassikka haasayoos.
Nu siiqotoo, nuuni oottiyo ubbabaikka inttena maaddanaassa. [20] Aissi giikko, taani
inttekko biyo wode, ooni erii taani koyiyoogaa mala intte gidennan agganaakkonne;
qassi taanikka intte koyiyoogaa mala gidennan agganaakkonne. Qassi ooni erii hegan
palamai, qanaatee, hanqqoi, yiiqetiyoogee, zigirssai, saasukkiyoogee, otoroi, metoi
de7ennan waayi aggana; tana yashshees. [21] Taani inttekko naa77anttuwaa biyo wode,
ta Xoossai intte sinttan tana kaushshanaakkonne yayyais; taani nagara kase oottidi,
bantta oottido tunatettaappe, shaaramuxatettaappenne amuwaappe simmibeenna daro
asatuyyo yeekkennan aggikke gaada yayyais.

13

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

[1] Hagee taayyo inttekko yiishin heezzantto wode. Ai mootoikka naa77u woi heezzu
markkai markkattin pirddettanau koshshees. [2] Taani naa77anttuwaa inttenaara gaittido
wode, inttena ye77e gaas; ha77ikka haahuwan de7ikkokka, inttena ye77e gais. Taani
qassikka inttekko biyo wode, nagara kase oottidaageetakka qassi harata ubbatakka
qaxxayennan aggikke.
[3] Aissi giikko, Kiristtoosi ta baggaara haasayiyoogaa erissiyaabaa intte koyeeta. I
inttenaara haasayiyo wode wolqqaama gidiyoogaappe attin, intte giddon daafuranchcha
gidenna; [4] aissi giikko, Kiristtoosi masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi, daafuran
kaqettiis; shin Xoossaa wolqqan paxa de7ees. Aissi giikko, i daafuranchcha gidi-
doogaadan, nuunikka daafuranchcha; shin inttenaara haasayiyoogan nuuni Xoossaa
wolqqan aara de7ana.
[5] Ammanuwan intte de7iyaakkonne ane inttena qoridi pirddite; paaciyan intte muleera
kunddikkoppe attin, Kiristtoosi inttenan de7iyoogaa intte geeshshidi ereeta. [6] Nuuni
paaciyaa danddayanaagaa intte eriyoogaa ammanais.
[7] Intte iitabaa mulekka oottenna mala, nuuni Xoossaa woossoos. Nuuni paaciyaa
danddayiyaageeta gididi beettanaassa gidenna; shin nuuni paaciyaa danddayennaageeta
milatidi beettikkokka, lo77obaa intte oottanaassa. [8] Aissi giikko, nuuni tumaa xalaalaayyo
oottanaappe attin, tumaa bolli ainne oottanau danddayokko; [9] nuuni daafuriyo wode
ufaittoos; shin intte wolqqaama; intte bali bainnaageeta gidana mala, nuuni qassi Xoossaa
woossoos.
[10] Taani intteppe haahuwan de7aidda xaafidoogee hegaa gishshassa; taani inttekko
biyo wode, Godai taayyo immido maatan zemppada, inttenaara iitettanau tana waayi
koshshana. He maatai taani inttena keexxanau taayyo imettidoogaappe attin, inttena
qolanau imettibeenna.
[11] Wurssettan ta ishatoo, saro de7ite; bali bainnan de7ite; ta zoriyaa siyite; issi wozana
gididi de7ite; sarotettan de7ite. Siiqo Xoossai, sarotettaa Xoossai, inttenaara issippe
de7ana.
[12] Issoi issuwaara geeshsha yeretaa yerettidi sarotite. [13] Xoossaa asa ubbati inttena saro
saro goosona.
[14] Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai, Xoossaa siiqoi, Geeshsha Ayyaanaa issip-
petettai inttenaara ubbaara gido. Amin77i.

PHauloosi Galaatiyaa Asaassi Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi Ashshiyaagaa gidiyoogaa odiya mishiraachchoi dumma dumma sohuwan odettishiininne Aihuda gidenna asaikka ammanidi ekki ekki biishin, "Kiristtiyaane gidanau Muuse higgiyaa polanau koshshiiyye koshshennee?" giyo oishai issippe denddiis. He wode PHauloosi "Kiristtiyaane gidanau Muuse higgiyaa polanau koshshenna; Yesuusan ooratta de7uwaa demmanau anoi ammano; asai Xoossaa sinttan xillanau danddayiyoogee ammano xalaalaana" yaagidi tamaarissuwaa doommiis. SHin Qeeri Iisiyaa giddon, "Asi Xoossaa sinttan xillanau Yesuusan ammaniyoogaa xalaala gidennan, Muuse higgiyaakka polanau koshshees" yaagi yaagidi PHauloosa timirttiyaa phalqqiya asati de7oosona.

PHauloosi hagaa Galaatiyaa kiitaa xaafidoogee ha bala timirttiyan cimettida asaa likke ammanuwaassinne Kiristtinna de7uwaassi zaaridi kaalettanaassa. PHauloosi koiro doommiiddi, i bana, "Taani Yesuusi Kiittidoogaa" yaagidi erissiiddi doommees. Yesuusi Kiittidoogaa oottidi a xeesidaagee Xoossaappe attin, asaa gidennaagaanne qassi i kiitettidoogee Aihuda gidenna asatussa gidiyoogaa qonccissidi yootees. Hegaarakka oisettidi, asai xillanau danddayiyoogee ammano xalaalaana gidiyoogaa odees. Wurssetta miraafetun Kiristtinnaa eeshshai Yesuusa ammaniyo ammanuwaappe kiyiya siiquwaappe pulttiyaagaa gidiyoogaa odees.

[1] Taani PHauloosi, Yesuus Kiristtoosinne qassi haiquwaappe a denttida Xoossai Aawai kiittidoogaappe attin, asappe woikko asa baggaara kiitettidaagaa gidikke. [2] Ha taaninne tanaara de7iya ammaniya ishantti ubbai, Galaatiyaa biittan de7iya woosa keetta ubbaassi sarotaa kiittoos.

[3] Xoossai nu Aawainne nu Godai Yesuus Kiristtoosi intteyyo aaro kehatettaanne sarotettaa immo.

[4] Nu Xoossaa, nu Aawaa sheniyan Kiristtoosi ha iita oosoi oosettiyo wodiyaappe nuna ashshana mala, nu nagaraa gishshau, ba huuphiyaa immiis. [5] Xoossaayyo merinaappe merinaa gakkanaassi bonchchoi gido. Amin77i.

Wonggeliyaa Tumai Issuwaa Xalaala

[6] Kiristtoosa aaro kehatettan inttena xeesida Xoossaa aggidi, hara wonggeliyaakko, intte ellellidi, waani simmidaakko tau oorattabaa gidiis. [7] Inttena bul77akkiyaageetinne Kiristtoosa wonggeliyaa geellayanau koyiya amarida asati de7oosonappe attin, tumaappe hara wonggelee baawa. [8] SHin harai atto nuna gidin, woikko saluwaappe kiitanchcha gidin, nuuni intteyyo kase yootido wonggeliyaa mishiraachchuwaappe dummatiyaagaa intteyyo yootiyaabaa gidikko, i qanggettidaagaa gido. [9] Kase nuuni giidoogaadan, ha77ikka naa77anttuwaa taani gais; intte ekkido wonggeliyaappe dummatiyaagaa ooninne intteyyo yootikko, he urai qanggettidaagaa gido.

[10] Hagee tana asappe saba koyiyaabaa milatissii? Akkai! Taani Xoossai lo77o giyoogaa koyais. Woikko taani asa ufaissanau koyiyaanaa? Taani ha77ikka asa ufaissanau koyiyaabaa gidiyaakko, Kiristtoosa aille gidikke.

PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa Kiyido Kessaa

[11] Ta ishanttoo, taani intteyyo yootido wonggeliyaa mishiraachchoi asappe gidennaagaa intteyyo yootais. [12] Aissi giikko, taassi Yesuus Kiristtoosi qonccissiisippe attin, taani wonggeliyaa asappe ekkabeikke; asinne tana tamaarissibeenna.

[13] Kase taani Aihuda ammanuwan de7iyo wode, waana de7idaakko, intte siyideta; taani Xoossaa woosa keettaa qareti bainnan yedettaasinne xaissanau baaxetaas. [14] Ta wode de7ida ta dabbotuppe darota Aihuda ammanuwaa higgiyaa naagiyoogan aadhdhais; nu aawatu wogaa ooppenne aadhdhada siiqaas.

[15-16] SHin Xoossai ba aaro kehatettan, taani biron ta aayee uluwan de7ishin, baayyo oottanau tana xeesiis; abaa yootiya wonggeliyaa mishiraachchuwaa Aihuda gidenna

asaayyo taani yootana mala, Xoossai ba Na7aa tau qonccissanau koyido wode, zorettanau ookkonne babeikke. [17] Woikko taappe kase Yesuusi kiittidoogeetuura gaittanau
Yerusalaame babeikke; shin taani sohuwaara Araba giyo biittaa baas. Hegaappe
Damasqqo giyo katamaa simmaas. [18] Heezzu laittappe guyyiyan, PHeexiroosaara gaittanau
Yerusalaame baada, aara tammanne ichchashu gallassaa uttaas. [19] SHin Yesuusi kiittidoogeetuppe Godaa ishaa Yaaqoobappe attin, haratuura gaittabeikke.

[20] Taani intteyyo xaafiyoogan worddoi baawa; taani intteyyo wordduwaa odennaagau
Xoossai markka!

[21] Hegaappe guyyiyan, Sooriyaa giyo biittaanne Kilqqiyaa giyo biittaa baas. [22] Yihudan
de7iya woosa keettatun he wode uttiya ammaniya asati tanaara meeze gidokkona.
[23] SHin hara asai, "Nuna yedetti yuuyiya bitanee hagaappe kase i xaissanau koyiyo
ammanuwaabaa ha77i yootees" yaagiyoogaa eti siyidosona. [24] Siyidi taban Xoossaa
galatidosona.

2

PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa Gidiyoogee Yesuusi Kiittido Haratu Achchan Erettiis

[1] Hegaappe simmada taani tammanne oiddu laittaappe guyyiyan, Barnnaabaasaara
naa77anttuwaa Yerusalaame baidda, Tiitakka tanaara ekkada baas. [2] Xoossai tau ajjuutan
qonccissido gishshau baas; baada taani ha77i oottiyo oosoi woikko kase oottidoogee
mela attenna mala, woosa keettaa kaalettiyaageeta dumma shiishshada, Aihuda gidenna
asaayyo taani yootiyo wonggeliyaa mishiraachchoi ai malakko etassi yootaas. [3] SHin harai
atto tanaara de7iya Tiita i Giriike biitta asa gidishin, qaxxaretto giidi godatibookkona.
[4] Gidinkka, wordduwaa nuuyyo ishantta milatidi yiidi, nunaara walahettida daro asati
a qaxxaranau koyidosona. He asati Kiristtoos Yesuusan nuuyyo de7iya nuuni koyidoogaadan hanana danddayiyo sheniyaa xomoosanau, wuuqettidi nu giddo gelidosona.
Gelidi nuna aille oottanau koyidosona. [5] SHin wonggeliyaa tumatettai inttenaara minnidi
de7ana mala, nuuni harai atto issi saatiyaukka etayyo haarettibookko.

[6] SHin halaqa milatiyaageeti taayyo ainne ooratta qofa immibookkona; hagaa aissi
giyaanaa giikko, hagaappe kase eti oona gidinkka tana metiyaabaa gidenna; Xoossai
asa som77o xeellidi pirddenna. [7] SHin guyyeppe Xoossai PHeexiroosassi, Aihudatuyyo
wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo hadaraa immidoogaadan, taukka Aihuda gidenna
asaayyo wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo hadaraa immidoogaa eti be7idosona.
[8] Aissi giikko, PHeexiroosi Aihudatuyyo Yesuusi kiittidoogaa gididoogaadan, taanikka
Xoossaa wolqqan Aihuda gidenna asaayyo Yesuusi kiittidoogaa gidaas. [9] Qassi kaalettiyaageeta milati beettiyaageeti, Yaaqoobi, PHeexiroosinne Yohaannisi, taayyo imettida
aaro kehatettaa eridi, tananne Barnnaabaasa nu kushiyaa oiqqidi sarotidosona. Taaninne
Barnnaabaasi Aihuda gidenna asaa giddon oottanaadan, qassi eti Aihudatu giddon
oottanaadan qachchidi denddida. [10] Eti nuna kaseesappekka taani oottanau qoppaidda
de7iyo hiyyeesata qoppanaagaa xalaalaa hassayissidosona.

PHauloosi Anxxookiyan PHeexiroosa Timirttiyaa PHalqqiis

[11] SHin PHeexiroosi Anxxookiyaa giyo katamaa yiido wode, i moorido gishshau, qoncciyan taani a, "Neeni mooranchcha" yaagaas. [12] Aissi giikko, Yaaqooba matappe kiitettida
amarida asai yaanaappe kase Aihuda gidenna asatuura qumaa mees; shin eti yiidoogaappe
guyyiyan, Aihuda gidennaageeta qaxxaranau koyiyaageetuyyo yayyido gishshau, ba
kushiyaa guyye ekkidi, Aihuda gidennaageetuppe shaahettiis. [13] Qassi hinkko ammanida
Aihudati PHeexiroosaara yashshaa doommidosona; harai atto barnnaabaasikka etaara
yashshanchcha gidiis.

[14] SHin eti wonggeliyaa tumatettaadan, suure hemettennaagaa be7ada, PHeexiroosa he
ubba asaa sinttan, "Neeni Aihuda gidaidda, Aihudatudan gidennan Aihuda gidennaageetudan de7aasa; shin yaatin, waatada Aihuda gidennaageeta, 'Aihudatudan de7ite' yaagada
godatai?" yaagaas.

Aihudatikka Aihuda Gidennaageetikka Attiyoogee Ammanuwaana

15 Nuuni yeletan Aihuda; nagaranchcha gidida Aihuda gidenna asata gidokko.
16 Yaaninkka, asi Yesuus Kiristtoosa ammanidi xillanaappe attin, higgiyaa naagiyoogan
xillennaagaa erida; ashuwaa maayida asai ubbai higgiyaa naagiyoogan xillenna gishshau,
nuuni nu huuphenkka higgiyaa naagiyoogan gidennan, Kiristtoosan ammanidi xillana
mala, Kiristtoosi Yesuusan ammanida.
17 SHin nuuni Kiristtoosan xillanau koyiyaageeta gidiiddi, nu huuphen nagaranchcha
gidi beettikko, yaatin Kiristtoosi nagaraa tamaarissiyaagee? Hegee mulekka worddo!
18 Aissi giikko, issitookka qolarggidoogaa taani zaarettada keexxiyaagaa gidikko, taani ta
huuphen higgiyaa menttiyaagaa gidiyoogaa erissais. 19 Taani Xoossaayyo paxa de7ana
mala, higgiyaa baggaara higgiyaayyo haiqqaas. 20 Taani Kiristtoosaara a masqqaliyaa bolli
misimaariyan xishettada kaqettaas; simmi, ha77i paxa de7iyaagee tana gidikke. SHin
Kiristtoosi ta giddon de7ees; taani ha77i de7iyo de7oi, tana siiqidi, ta gishshau, ba hu-
uphiyaa immida Xoossaa Na7an de7iya ammanuwaana. 21 Taani Xoossaa aaro kehatettaa
ixxikke; asai higgiyaa baggaara xillotetta demmiyaabaa gidikko, yaatin Kiristtoosi coo
mela haiqqiis yaagiyoogaa.

3

Xillotettai Kiristtoosan Ammaniinappe Attin Higgiyaa Polin Beettenna

1 Akeeki bainna Galaatiyaa asatoo, intte aifiyaa sinttan Kiristtoosi masqqaliyaa bol-
lan misimaariyan xishettidi kaqettido misilee qonccidi beettees. Yaatin, tumau intte
azazettenna mala, inttena bitidai oonee? 2 Ane taayyo ha issi yohee xalaaliyo yootite:
Xoossaa Ayyaanaa, higgee giyoogaa naagidi ekkidetiiyye woikko ammanuwan siyidi
ekkidetii? 3 Intte hegaa keena eeyyee? Xoossaa Ayyaanan doommidi, ha77i intte
wolqqan poleetii? 4 Intte daafura ubbau ainne go77i baawee? Tumaappe go77ai de7ees.
5 Yaatin, Xoossai intteyyo Geeshsha Ayyaanaa immiyoogeenne intte giddon malaataa
oottiyoogee, higgee giyoogaa intte oottido gishshataasseeyye? Woikko wonggeliyaa
mishiraachchuwaa siyidi, intte ammanido gishshataassee?
6 Hegaadankka, Abrahaami Xoossaa ammanido gishshau, Xoossai hegaa ayyo xillotettan
qoodiis. 7 Hegaa gishshau, ammaniyaageeti Abrahaama zare gidiyoogaa erite. 8 Xoossai
Aihuda gidenna asaa ammanuwan xillissanaagaa Xoossaa maxaafai kaseti be7idi, "Ha
sa7an de7iya asai ubbai nenan anjjettana" yaagidi, wonggeliyaa mishiraachchuwaa Abra-
haamayyo kasetidi yootiis. 9 Hegaa gishshau, Abrahaami ammanidi anjjettidoogaadan,
ammaniyaageeti Abrahaamaara anjjettana.
10 Higgiyaa oosuwan ammanettidi de7iyaageeti ubbai qanggettaa giddon de7oosona;
aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Higgiyaa maxaafan xaafettida ubbaban de7ennaageenne
polennaagee ooninne qanggettidaagaa" yaagees. 11 Xoossaa maxaafai, "Xilloi am-
manuwan de7ana" giyo gishshau, ooninne Xoossaa sinttan higgiyaa naagiyoogan xillen-
naagee erettidaagaa. 12 Higgee ammanuwan zemppenna; shin Xoossaa maxaafai, "Higgee
giyoogaa poliyaagee an paxa de7ana" yaagees.
13 Xoossaa maxaafan, "Mitta bolli kaqetti haiqqiya ooninne qanggettidaagaa" geetetti
xaafettido gishshau, Kiristtoosi nu gishshau qanggettidaagaa gididi, nuna higgiyaa
qanggettaappe woziis. 14 Kiristtoosi hegaa aissi oottidee giikko, Xoossai immana giido
Geeshsha Ayyaanaa nuuni ammanuwan ekkanaadaaninne Abrahaama anjjoi ba baggaara
Aihuda gidenna asaa gakkana mala giidi oottiis.

Higgee Hidootaa Qaalaa SHaarenna

15 Ta ishanttoo, taani asi giyoogaadan intteyyo gais; harai atto naa77u asati issi yoho
haasayidi, maachchaa wottoogaappe hini baggan, ooninne he maachchaa birshshanau
woikko harabaa he maachchaa bolli gujjanau danddayenna. 16 Abrahaaminne a zerettati
Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogaa siyidosona. Xoossaa maxaafai daro
asaayyo haasayiyoogaadan, "Ne zerettatuyyo" geenna; woigii giikko, "Ne zerettaayyo"
yaagees. Hegeenne, issi asa xalla gees; ikka Kiristtoosa.

[17] Taani giyoogee hagaa; Xoossai maachchaa wottidi, he maachchaa taani naagana
yaagiis. Oiddu xeetanne hasttamu laittaappe guyyiyan yiida higgee Xoossai wottido
maachchaa xaissanaunne sinttappe immana giidi haasayidoogaa digganau danddayenna.
[18] Aissi giikko, Xoossai immiyo laatai higgiyan beettiyaagaa gidikko, yaatin Xoossai
sinttappe immana giidi, haasayidoogaana gidenna giyoogaa; shin Xoossai immana giidi
haasayidoogan laataa Abrahaamayyo immiis.
[19] Yaatin, higgee aissi de7ii? Higgee mooro ooso gidiyaabai aibakko bessanau Xoossai
immana giidi haasayido Abrahaama zaree yaana gakkanaashin gujettiis; kiitanchchaa
baggaara issi gaannatiyaagan imettiis. [20] Gaannai issi uraa xalaalaassa gidenna; shin
Xoossai issuwaa.

Higgiyaa Halchchuwaa

[21] Yaatin, Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogaa, issi higgee, "Hanenna" yaagii?
Akkai! Mulekka geenna. Aissi giikko, higgee asaayyo de7uwaa immanau danddayiyaabaa
gidikko, xillotettaikka tumu higgiyaappe beettees giyoogaa. [22] SHin Yesuus Kiristtoosa
ammanin, Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogee, ammaniyaageetuyyo imettana
mala, asai ubbai nagaraassi haarettidi de7iyoogaa, Xoossaa maxaafai yootees.
[23] SHin ammanoi yaanaappe kase, sinttappe qonccana ammanuwaayyo higgee nuna
qashettida asaadan gorddi wottiis. [24] Hegaa gishshau, nuuni ammanuwan xillana mala,
Kiristtoosi yaana gakkanaassi higgee nuna naagiyaagaa gidiis. [25] SHin ha77i simmi
ammanoi yiido gishshau, higgee hagaappe sinttau nuna naagiyaagaa gidenna.
[26] Intte ubbai ammanuwaa baggaara Kiristtoos Yesuusan Xoossaa naata. [27] Aissi giikko,
intte Kiristtoosaara issuwaa gidana mala xammaqettida ubbati Kiristtoosa maayideta.
[28] Hegaa gishshau, Aihuda asaa giddooninne Giriike asaa giddon dummatetti baawa;
aille woi goqa giddon dummatetti baawa; attumaasa woi maccaasa giddon dummatetti
baawa. Aissi giikko, intte ubbaikka Kiristtoos Yesuusan issi asa. [29] Intte Kiristtoosabaa
gidikko, simmi intte Abrahaama zare; qassi Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogaa
laattiyaageeta.

4

Nuuni Xoossaa Naata Gidiyoogaa

[1] SHin akeekite; ba aawaabaa laattiya na7ai naatettan de7iiddi, de7iyaabaa ubbau
goda gidikkokka, ashkkaratuppe dummatiyoosi baawa. [2] SHin ba aawai giido wodee
wurana gakkanaashin, a hadaraa ekkidaageetu kushiyaaninne a miishshaa naagiyaageetu
kushiyan de7ees. [3] Hegaadan nuunikka qassi naatettan de7iyo wode, ha sa7aa haariya
ayyaanatussi ailletida. [4] SHin wodiyaa wurssettai gakkido wode, Xoossai maccaasi
yelidoogaa, higgiyaa garssan yelettidaagaa, ba na7aa kiittiis. [5] Aissi kiittidee giikko,
higgiyan haarettidi de7iyaageeta wozanaunne nuna ba naata oottanau kiittiis.
[6] Xoossai intte a naata gidiyo gishshau, "Abbaa, ta Aawau" giidi waassiya ba Na7aa
Ayyaanaa, nu wozanaa giddo kiittiis. [7] Hegaa gishshau, hagaappe sinttan neeni Xoossaa
na7a gidiyoogaappe attin, aille gidakka; qassi neeni a na7a gidikko, Kiristtoosa baggaara
Xoossaabaa laattiyaagaa.

PHauloosi Galaatiyaa Asaabaa Hirggiis

[8] SHin intte hagaappe kasiyan Xoossaa erennan de7iiddi, Xoossa gidennaageetuyyo
aille gididi haarettideta. [9] SHin ha77i Xoossaa eridi, ubbakka Xoossan erettiichchidi,
laafanne qassi karettida ha ayyaanatukko waanidi simmeetii? Wodhdhi eqqidi, aille gididi,
naa77anttuwaa etayyo haarettanau koyeetii? [10] Gallassaa, aginaa, wodiyaanne laittaa intte
loitti naageeta. [11] Tana inttebai yashshees; taani intteyyo coo mela daafuridanaashsha?
[12] Ta ishanttoo, taani inttenadan hanido gishshau, "Inttekka tanadan hanite" gaada,
inttena woossais; intte tana ainne naaqqibeekketa. [13] Taani koiro intteyyo wonggeliyaa
yootidoogee tana harggissishiina gidiyoogaa intte ereeta. [14] Taayyo payyatettai guuxxidi,
intteyyo paace gidinkka, tana karibeekketa; shenetinnebeekketa. Hegaa gishshaa ubba

tana Xoossaa kiitanchchaa mokkiyoogaadan, woikko Kiristtoosi Yesuusa mokkiyoogaadan mokkideta.

[15] Yaatin, hekko intte ufaittiyoogee beettenna! Tana gidikko, intteyyo danddayettiyaabaa gidin, taayyo intte intte aifiyaa shoddi immiyaakkonne ixxennaagaa markkattais. [16] Yaanin taani intteyyo tumaa yootiyo gishshau, intte morkke gidiyaanaa?

[17] Hara asati intteyyo qarettiyaabaa milatoosona; shin eta qofai lo77enna; aissi giikko, intte etayyo qarettana mala, taappe inttena shaakkanau koyoosona. [18] SHin taani intte matan de7iyo wode xalaalan gidennan, ubba wodekka lo77oban intte koyettiyaageeta gidikko lo77o.

[19] Ta siiqo naatoo, Kiristtoosa meretai inttenan beettana gakkanaashin, maccaasiyo maaretai tuggayiyoogaa keenaa, taani intte gishshau sahettais. [20] SHin taani intteyyo hirggiyo gishshau, ha77i intte mati baada inttenaara doonan haasayiyaakko, daro dosais.

Aggaaranne Saara Leemiso Gidido Hanota

[21] Higgiyan haarettidi de7anau koyiyaageetoo, higgee giyoogaa siyekketii? Ane taayyo yootite. [22] Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Abrahaamayyo ailleeppenne goqeeppe yelettida naa77u naati de7oosona" yaagees. [23] SHin aillee na7ai asi na7a yeliyo maaraadankka yelettiis; qassi goqee na7ai, Xoossai sinttappe immana giidi haasayidoogan yelettiis.

[24] Ha maccaasati naa77u maachcha gidiyo gishshau, hagee leemiso gidana danddayees. Etappe issinniyaa, Siinaa Deriyaappe yiidaara, ba naata ailletettaayyo yelaasu; akka Aggaaro. [25] Ha Aggaara Araba giyo biittan de7iya Siinaa Deriyan leemisettausu; qassikka ha77i de7iya Yerusalaamen leemisettausu; aissi giikko, Yerusalaame katamai ba giddon de7iya asa ubbaara ailletettan de7ees. [26] SHin saluwan de7iya Yerusalaama ailletettan de7ukku; a nuussi aayyiyo. [27] Aissi giikko, Xoossaa maxaafai yaagees;

"Bii, yelabeenna mainee, ufaitta;
maareti oiqqi erennaaree,
ne qaalaa xoqqu oottada ilila!
Aissi giikko, ba azinaara
de7iya maccaaseeppe,
barkka de7iya maccaaseeyyo
daro naati de7ana"
yaagees.

[28] Ta ishanttoo, nuunikka Yisaaqadan, Xoossai sinttappe immana giido naata. [29] SHin he wode asa maaraadan yelettidaagee, Xoossaa Ayyaanai giidoogaadan yelettidaagaa yedetti yuuyidoogaadan, ha77ikka hegaa mala. [30] SHin Xoossaa maxaafai woigii? "Aillee na7ai goqee na7aara issippe laattenna gishshau, ailliyo i na7aara gattada kessa yedda" yaagees. [31] Hegaa gishshau, ta ishanttoo, nuuni goqee naata gidiyoogaappe attin, aillee naata gidokko.

5

Kiristtoosan Ailletettaappe Kiyiyoogaa

[1] Nuuni ailletetti bainnan, de7ana mala, Kiristtoosi nuna ailletettaappe kessiis; simmi minnidi eqqite; naa77anttuwaa ailletettaa qambbaran geloppite.

[2] Siyite, taani PHauloosi, inttena yaagais; intte qaxxarettiyaabaa gidikko, Kiristtoosi inttena ainne go77enna. [3] Qaxxarettiya ubbati higgee giyoogaa ubbaa polidi naaganau bessiyoogaa gujjada hassayissais. [4] Higgiyaa naagidi xillanau koyiyaageetoo, Kiristtoosappe shaahettideta; Xoossaa aaro kehatettaappekka kunddideta. [5] Nuna gidikko, nuuni Xoossaa Ayyaanaa baggaara ammanuwan xillanau ufaissan naagoos. [6] Aissi giikko, nuuni Kiristtoosi Yesuusaara issippe de7in, siiquwan oottiya ammanuwaappe attin, qaxxarettinkka, qaxxarettennan agginkka nuna ainne go77enna.

[7] Kase lo77o ootteeta; shin tumatettaayyo intte azazettenna mala, oonee inttena diggidai? [8] Ha cimoi inttena xeesida Xoossaappe yibeenna. [9] Asai giyoogaadan, guutta

irshshoi munaqaa ubbaa denttees. [10] Intte harabaa qoppennaagaa taani Xoossan ammanettais; shin inttena waissiya urai oona gidikkonne, Xoossaappe ba pirddaa ekkana.
[11] SHin ta ishanttoo, taani hanno gakkanau qaxxarai koshshiyoogaa yootiyaabaa gidikko, tana aissi yedettiyoonaa? Hegee tuma gidiyaakko, taani Kiristtoosa masqqaliyaabaa tamaarissin ainne waissiyaabi baawa. [12] Inttena waissiyaageeti banttana banttarkka mureessorkkonaashsha!
[13] Inttena gidikko, ta ishanttoo, ailletettaappe kiyanau xeesettideta. Gidinkka ailletettaappe intte kiyidoogan, intte asatettaa amoi inttena haaroppo. Hegaa gishshaa siiquwan issoi issuwaayyo haarettite. [14] Aissi giikko, higge ubbai issi haasayan qashettees; ikka, "Ne shooruwaa ne huuphedan siiqa" yaagiyaagaa. [15] SHin intte issoi issuwaara saxettiyaabaanne meetettiyaabaa gidikko, intte intte giddon wurenna mala naagettite.

Ayyaanaanne Ashuwaa

[16] SHin siyite; Xoossaa Ayyaanai inttena kaalettiyaabaa gidikko, intte asatettaa amuwaa mulekka polekketa. [17] Aissi giikko, nu asatettai amottiyoobaa Geeshsha Ayyaanai ixxees; qassi Geeshsha Ayyaanai amottiyoobaa nu asatettai ixxees; hageeti issoi issuwaara ixettoosona. Hegaa gishshau, intte dosiyoobaa oottanau danddayekketa. [18] SHin Xoossaa Ayyaanai inttena kaalettiyaabaa gidikko, higgee inttena haarenna.
[19] Asatettaa oosoi erettidaagaa; ikka aibee giikko, shaaramuxiyoogaa, tunatettaa, yeellaa xayiyoogaa, [20] Eeqau goinniyoogaa, bitiyoogaa, morkketettaa, palamaa, qanaatiyoogaa, hanqquwaa, bana xoqqissiyoogaa, ooyettiyoogaa, issoi issuwaappe shaahettiyoogaa, [21] miqqainniyoogaa, woriyoogaa, mattottiyoogaa, yettanchcha kiyiyoogaanne hageeta milatiyaageeta. Kasekka taani intteyyo yootidoogaadan, hageeta milatiyaageeta oottiyaageeti Xoossaa kawotettaa laattokkona.
[22] SHin Geeshsha Ayyaanaa aifee, siiquwaa, ufaissaa, sarotettaa, danddayaa, kehatettaa, lo77otettaa, ammanuwaa, [23] ashkketettaa, ba huuphiyaa naagiyoogaa. Hageeta milatiyaageeta diggiya higgee baawa.
[24] Kiristtoos Yesuusabaa gidiyaageeti bantta asatettaa a iita qofaaranne a amuwaara issippe masqqaliyaa bollan misimaariyan xishidi kaqqidosona. [25] Nuuni Geeshsha Ayyaanan de7ikko, nuna qassi Geeshsha Ayyaanai kaaletto. [26] Ane otorettiyoogaa, woikko issoi issuwaa yiilloyiyoogaa, woikko issoi issuwaa qanaatiyoogaa aggoos.

6

Issoi Issuwaara Maadettiyoogaa

[1] Ta ishanttoo, intte Ayyaanan de7iyaageeti issi urai ai mooro oottidi, beettikkonne, ashkketetta ayyaanan a suurissite; qassi intte paacettenna mala, intte huuphiyaa naagite.
[2] Issoi issuwaa toohuwaa tookkite; hegaa oottiyoogan Kiristtoosa higgiyau azazetteeta.
[3] Aissi giikko, issi urai ainne hanennan de7iiddi, aibakko i hanidobaa ayyo milatikko, ba huuphiyaa cimmees. [4] SHin asai ubbai huuphiyan huuphiyan ba oosuwaa paacco; hegaappe guyyiyan, hara asaagaara giigissennan, ba huuphe ooso xalaalan ceeqettiyoobaa demmana. [5] Aissi giikko, asai ubbai huuphiyan huuphiyan ba toohuwaa tookkanau bessees.
[6] SHin Xoossaa qaalaa tamaariyaagee baayyo de7iya lo77obaa ubbaa bana tamaarissiyaagaara shaakko.
[7] Inttena intterkka cimmoppite. Ooninne Xoossaa bolli qilliiccanau danddayenna; aissi giikko, asi ba zeriyoogaa zaarettidi cakkana. [8] Ba asatettaa amuwan zeriyaabaa gidikko, asatettaa amuwaappe haiquwaa cakkana. SHin Ayyaanan zeriyaabaa gidikko, Ayyaanaappe merinaa de7uwaa cakkana. [9] Ane lo77o oosuwaa oottanau azalliyoogaa aggoos. Aissi giikko, nuuni azallennan aggikko, cakkiyo wodee sinttappe yaana. [10] Yaanikko ha oottanau nuuni danddayiyoorin, asa ubbau lo77obaa oottoos; shin ubbaappe aattidi, nunaara ammanuwan de7iyaageetuyyo lo77obaa oottoos.

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

[11] Taani ta kushiyan, ai mala gita pitaletun, intteyyo xaafiyaakko be7ite. [12] Asaa sinttan
lo77idi beettanau koyiya ubbati, intte qaxxarettana mala koyoosona; shin hegaa eti oot-
tiyoogee banttayyo Kiristtoosa masqqaliyaa gishshau yedetettennan attana xalaalaassa.
[13] Aissi giikko, eti intte qaxxarettidoogan ceeqettanau inttena qaxxarettona goosonappe
attin, harai atto qaxxarettidaageetikka bantta huuphen higgiyaa naagokkona.
[14] SHin sa7ai taayyo kaqettin, taanikka sa7aayyo kaqettido Yesuus Kiristtoosa
masqqaliyaappe attin, taani ceeqettiyoobi harabai taappe haakko. [15] Aissi giikko, Kiristtoos
Yesuusan ooratta mereta gidiyoogee go77eesippe attin, qaxxarettinkka qaxxarettennan
agginkka ainne go77enna. [16] Ha wogan hemettiya ubbatu bollinne Xoossaa asa ubbaa bolli,
sarotettainne maarotettai de7o.
[17] Taani Yesuusayyo masunxxido malaataa ta bollan tookkido gishshau, hagaappe
sinttau issi asikka tana waissoppo.
[18] Ta ishanttoo, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai inttenaara gido. Amin77i.

PHauloosi Efisoona Asaassi Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Efisoonan de7iya asaassi xaafido kiitan ubbabaappe aattidi i xeellidobai, "Xoossaa halchchoi oosuwan pe7anaagee saluwaaninne sa7an de7iyaabati ubbai xaaxi waaxin, issi Kiristtoosa maataa garssan aqiyo wodee gakkiina" yaagiya qofaa (1:10). Hegaa bollankka gujoi Yesus Kiristtoosaara issippe gididi, asa zare ubbai issuwaa gidana mala, ha gita halchchuwaa oosuwan peeshshanaadan Xoossaa asaa hassayissees.

Efisoona Kiitai koiro shaahuwan xaafee issippetettaabaa xaafanau doommidoogaa aassidi, Xoossai Aawai ba asaa waati dooridaakko, etikka a na7an, Yesus Kiristtoosan bantta nagaraappe maarettidi, waani birshshettidaakkonne Xoossaa gita hidootaa qaalai Geeshsha Ayyaanaa baggaara xayenna waasiyaa waati demmidaakko odees. Naa77antto shaahuwan qassi xaafee ha kiitaa nabbabiyaageeti bantta issippetettaa de7uwan Kiristtoosan etassi de7iya issippetettai tuma gidana mala eti waanidi de7anau bessiyaakko qofissees.

Asai Kiristtoosan de7iya issippetettan waanidi de7anau danddayiyaakko dumma dumma hiilla haasayan qoncciis. Woosa keettai issi bollaa leemiso gidiyo wode, Kiristtoosi he bollaayyo huuphe. Woosa keettai gimbbe keettan leemisettiyo wode, Kiristtoosi he keettaayyo godaa xaphuwaa minttiya waanna shuchcha. Woosa keettai machchen leemisettiyo wode, Kiristtoosi azina. Xaafiyaagee Kiristtoosa baggaara qonccida Xoossaa aaro kehatettaa daro xoqqissi nashshidi haasayiyo wode, giddoi ciimmatiyo haasayaa haasayees. I ubbabaakka Kiristtoosa siiquwaa, i yarshshettidoogaa, i nagaraa atto giidoogaa, a aaro kehatettaanne a geeshshatettaa ginaara xeellees.

1 Taani Xoossaa sheniyan Kiristtoos Yesuusi kiittido PHauloosi, Efisoonan de7iya geeshshatuyyo qassi Kiristtoos Yesuusau ammanettidi de7iyaageetuyyo ha dabddaabbiyaa xaafais.

2 Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe aaro kehatettainne sarotettai intteyyo gido.

Kiristtoosappe Beettiya Ayyaanaa Anjjuwaa

3 Ayyaanaa anjjo ubban Kiristtoosa baggaara saluwaa sohuwan nuna anjjida Xoossaa, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, nuuni galatoos. 4 Nuuni a sinttan geeshshatanne pokkoi bainnaageeta gidana mala, Xoossai nuna sa7ai merettanaappe kase, Kiristtoosa baggaara ba siiquwan dooriis. 5 Xoossai ba sheniyan ba dosidoogaadan, Yesuus Kiristtoosa baggaara nuna ba naata oottanau kasetidi qoppi wottiis. 6 Xoossai ba siiqiyo Na7aa baggaara nuuyyo coo immido aaro kehatettaa bonchchuwaa gishshau, nuuppe galataa ekkanau hegaa oottiis.

7 Nuuni Xoossaa aaro kehatettaa daruwaadan, Kiristtoosa sunttan wozettida; hegan Xoossai nu nagaraa atto giis. 8 Xoossai ba aadhdhida eratetta ubbaaninne ba wozanaa qofa ubban ba aaro kehatettaa nuuyyo darissidi immiis. 9 Aissi giikko, Xoossai ba qoppidoogaa oottiis; qassi Kiristtoosa baggaara polanau qoppi wottido xuura yohuwaa nuna erissiis. 10 Xoossai wodiyaa wurssettai gakkiyo wode polanau qoppido qofai Kiristtoosa waanna oottidi, saluwaaninne sa7an de7iya mereta ubbaa issippe aani shiishshanaagaa.

11 Ubbabai Xoossaa qofaadaaninne i giidoogaadan haniis; Xoossai kasetidi qoppi wottidoogaadan, Kiristtoosa baggaara nuuni aageeta gidanaadan, nuna dooriis. 12 Nuuni kasetidi, Kiristtoosa baggaara ekkana giidi ufaissan naagiyaageeti, Xoossaa bonchchuwaa galatoos. 13 Intteyyookka qassi hegaadan haniis; tumu kiitaa, intteyyo atotettaa ehiida wonggeliyaa mishiraachchuwaa, intte siyido wode Kiristtoosa ammanideta; Xoossai intteyyo immana giido Geeshsha Ayyaanaa baggaara, intte abaa gidiyoogaa erissiya maatafaa intte bolli wottiis. 14 Xoossai ba asau immana giidoogaa nuuni ekkana

gakkanaassi, Geeshsha Ayyaanaa daannatuwaa oiqqida. Hegee qassi a bonchchuwau galata gidana.

PHauloosi Efisoona Asaayyo Woossiis

15 Hegaa gishshau, Godaa Yesuusa intte ammaniyoogaanne geeshshata ubbaa intte siiqiyoogaa taani siyoosappe doommada, 16 intteyyo Xoossaa galatiyoogaa aggabeikke; Xoossaa woossaidda intteyyookka woossais. 17 Qassi Godaa Yesuus Kiristtoosa Xoossai, bonchcho Aawai, Xoossaa intte eranaadan, inttena aadhdhida eranchcha oottiya qassi Xoossaa intteyyo qonccissiya Geeshsha Ayyaanaa intteyyo immanaadan, taani woossais. 18 Xoossai intte ekkana giidi, ufaissan naagi uttidoogaayyo inttena xeesidoogaanne i ba asau immana giyo anjjoi ai keena durekko intte eranaadan, Xoossai intte wozanaa dooyin, a poo7uwaa intte be7anaadan, taani Xoossaa woossais.

19-20 Qassi a ammaniya nunan a wolqqai keehi oottees. Ha nunan de7iya wolqqainne haiquwaappe Kiristtoosa denttidi, saluwaa sohuwan Xoossaappe ushachcha baggaara utissida gita wolqqai issuwaa. 21 Kiristtoosi saluwaa sunttatuppe, godatettai de7iyoogeetuppe, wolqqaamatuppenne godatu ubbaappe bolla gididi haarees; i ha sa7aa xalaalan gidennan, sinttappe yaana sa7ankka hara sunttatetta ubbaappe xoqqees. 22 Xoossai ubbabaa Kiristtoosa tohuwaappe garssan haarissiis; qassi Xoossai i ubbaban ubbaappe bollaara Goda gidanaadan, woosa keettaayyo a immiis. 23 Woosa keettai Kiristtoosa asatetta; woosa keettai Kiristtoosi ubbasan ubbabaa kunttiyo a polo.

2

Kiristtoosan Haiquwaappe De7uwau Pinniyoogaa

1 Intte azazettennan ixxido gishshaunne intte nagaraa gishshau, kase wodiyan ayyaana haiquwaa haiqqideta. 2 He wode intte ha sa7aa iita ogiyaa hemettideta; carkkuwaa giddon de7iya wolqqaama ayyaanatu halaqaayyo qassi Xoossaayyo azazettenna asaa ha77i haariya ayyaanaayyo azazettideta. 3 Nuunikka qassi ubbai he asaa mala; qassi nuuni nu meretettaa amuwaadan de7ida; nu asatettainne nu wozanai koyidobaa oottida. Nuunikka haratuugaadan, nu meretan Xoossaa hanqquwaa ekkanau de7oos.

4 SHin Xoossaa maarotettai daro gidiyo gishshau, ba siiquwaa daruwaadan, 5 Nuuni ayyo azazettennan ixxidi, harai atto ayyaanan haiqqidaageeta gidinkka, i Kiristtoosaara nuuyyo de7uwaa immiis. Xoossaa aaro kehatettan intte attideta. 6 Nuuni Kiristtoos Yesuusaara saluwaa sohuwan haaranaadan, Xoossai nuna aara issippe haiquwaappe denttiis. 7 I sinttappe yaana wodiyan, nuuyyo Kiristtoos Yesuusan de7iya kehatettan, ubbaappe aadhdhiya ba aaro kehatettaa gitatettaa bessanau hegaa oottiis. 8 Aissi giikko, intte Xoossaa aaro kehatettan, ammanuwan attideta; hagee Xoossaa imoppe attin, intte oosuwaana gidenna. 9 Intte daafuran beettibeenna gishshau, intte ceeqettiyoobi aibinne baawa. 10 Aissi giikko, nuuni Xoossaa mereta; i nuuyyo kasetidi giigissi wottido lo77o oosuwaa nuuni oottanaadan, Kiristtoos Yesuusa baggaara nuna medhdhiis.

Kiristtoosan Beettiya Issippetettaa

11 Hegaa gishshau, inttenoo zariyan Aihuda gidenna asatoo, bantta asatettaa bolli kushiyan oosettidoogan, banttana qaxxarettidaageeta giya Aihudati, qaxxarettibeennaageeta giidi xeesiyoogeetoo, intte kase oonakko akeekite. 12 He wode intte Kiristtoosappe shaahettideta; imatta gididi, Israa7eela asaappe haakkidi de7ideta; Xoossai ba asaayyo immana giidi maacido maachchaappe ainne demmibeekketa; ha sa7aa bolli intte demmana giidi, ufaissan naagi uttidobaa demmennaaninne qassi Xoossi bainnan de7ideta. 13 SHin intte kase haakkidi de7iyaageeti ha77i Kiristtoos Yesuusaara de7idi, Kiristtoosa haiquwan mataa shiiqideta.

14 Aissi giikko, Kiristtoosi Aihuda asaanne Aihuda gidenna asaa timidi, nuuyyo sarotettaa ehiis. Eta naa77aa shaakkidi, morkke ootti wottida morkketettaa godaa ba asatettan qoqqofi yeggiis. 15 I ba huuphen ha naa77u zaretuppe issi ooratta asa medhdhidi sarotettaa wottanau, Aihuda asatu higgiyaa a azazotuuranne wogatuura issippe xaissiis. 16 Kiristtoosi

masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi haiqqido ba haiquwan morkketettaa xaissiis;
qassi masqqaliyaa baggaara naa77u zaretakka issi asa ootti sigettidi, Xoossaakko ekki
ehiis. 17 Kiristtoosi yiidi, Xoossaappe haakkidi de7iya intteyyo Aihuda gidennaageetuyy-
oonne, a matan de7iya Aihudatuyyo ubbaayyo, wonggeliyaa mishiraachchuwaa sarotettaa
yootiis. 18 Aissi giikko, nuuni ubbai, Aihudatikka Aihuda gidennaageetikka, issi Geeshsha
Ayyaanan Kiristtoosa baggaara Aawaa sintti shiiqanau danddayoos.
19 Simmi intte Aihuda gidenna asati hagaappe sinttau allaga woi imatta gidekketa;
ha77i inttenne geeshshati issi biittaa asa; qassi Xoossaayyo intte so asa. 20 Yesuusi
kiittidoogeetinne hananabaa yootiyaageeti baasido baasuwaa bolli inttekka keexettideta;
godaa xaphuwaa minttiya waanna shuchchai Kiristtoos Yesuusa. 21 I keettaa ubbaa issippe
shiishshi oiqqidi, Xoossaa baggaara geeshsha beeta maqidase gidana mala dichchees.
22 Intte qassi Xoossai ba Ayyaanan de7iyo keetta gidanau, haratu ubbaara issippe Kirist-
toosan keexetteeta.

3

PHauloosi Ammanenna Asaayyo Oottido Oosuwaa

1 Hegaa gishshau, inttenoo Aihuda gidenna asatoo, taani PHauloosi intte gishshau
Kiristtoos Yesuusa qasho asa gididaagee, Xoossaa woossais. 2 Xoossai ba aaro ke-
hatettan, taani inttena maaddanaadan, ha oosuwaa taayyo immidoogaa intte loitti
siyideta. 3 Xoossai ba xuura qofaa taayyo qonccissidi, tana erissiis; erissin taani
hegaa qanttan xaafaas. 4 Qassi taani xaafidoogaa intte nabbabiyo wode, Kiristtoosa
xuuraa taani waata akeekidaakko eranau danddayeeta. 5 Beni wode asai he xuura
yohuwaa siyibeenna; shin Xoossai hegaa Yesuusi kiittido geeshshatuyyoonne hananabaa
yootiyaageetuyyo, Geeshsha Ayyaanan ha77i qonccissiis. 6 Xuura yohoi hagaa; Aihuda
gidenna asai wonggeliyaa baggaara, Xoossaa anjjuwaa Aihudatuura issippe laattoosona;
eti issi asatettan shaahettennan de7oosona; qassi Kiristtoos Yesuusa baggaara Xoossai
immana giidoogaa Aihudatuura shaakkoosona.
7 Xoossai ba oosuwaa wolqqaa baggaara tau immido aaro kehatettan taani ha
wonggeliyau ashkkara gidaas. 8 Taani geeshshatu ubbaa giddon laafiyaagaa gidikkokka,
Aihuda gidenna asau zawai bainna Kiristtoosa duretettaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa
yootiyo ha qaadaa Xoossai taayyo immiis. 9-10 Qassi taani hegan Xoossaa xuura qofaa asa
ubbau qonccissa yootana; ubbabaa medhdhida Xoossai ba xuura yohuwaa beni wode
ubban gentti wottiis. Xoossai ha77i hegaa woosa keettaa baggaara saluwaa sohuwan
de7iya halaqatuyyoonne godatettai de7iyoogeetuyyo zawai bainna ba aadhdhida eratet-
taa qonccissanau oottiis. 11 Xoossai hegaa nu Godaa Kiristtoos Yesuusa baggaara i polido
ba merinaa qofaadan oottiis. 12 Nuuni Kiristtoosi Yesuusaara issippe gididi, a ammaniyo
ammanuwan ammanettidi, ainne yayyennan Xoossaa sintti aadhdhanau danddayoos.
13 Hegaa gishshau, taani intteban metootiyoogan intte hirggenna mala, inttena woos-
sais; aissi giikko, taani intte bonchchuwau metootais.

Kiristtoosa Siiquwaa

14-15 Hegaa gishshau, taani saluwaaninne sa7an de7iya ammaniya keetta asai ubbai
aani sunttettido Xoossaa sinttan gulbbatais. 16-17 Xoossai ba bonchchuwaa daruwaadan,
ba Geeshsha Ayyaanan, intteyyo intte garssa asatettan intte minniyo wolqqaa im-
manaadaaninne, qassi ammanuwaa baggaara Kiristtoosi intte wozanaa ba keetta oot-
tanaadan, taani Xoossaa woossais; qassikka intte xaphuwaa yeddidi, tokettidi siiquwan
minnanaadan, Xoossaa woossais. 18 Qassi geeshshatu ubbaara Kiristtoosa siiqoi ai keena
aahokko, adussakko, xoqqakkonne ciimmakko eriyo wolqqaa intte demmanaadan, taani
Xoossaa woossais. 19 Eratettaappe aadhdhiya Kiristtoosa siiquwaa intte eranaadaaninne
qassi Xoossaabaa gidiya ubbaban intte poli kumanaadan, taani Xoossaa woossais.
20-21 Simmi nu giddon oottiya ba wolqqaa baggaara nuuni woossiyoobaa woi qoppiyoobaa
ubbaappe keehi darissi oottanau danddayiya Xoossaayyo, woosa keettaaninne Kiristtoos
Yesuusan ubba wode merinaappe merinaa gakkanaassi bonchchoi gido. Amin77i.

4

Bollaa Issippetettaa

1 Hegaa gishshau, taani Godaayyo oottiyo gishshau qashettidaagee Xoossai inttena
xeesido xeessau bessiya de7uwaa intte de7anaadan, taani inttena woossais. 2 Ubba wode
intte intte huuphiyaa kaushshiyaageeta, ashkketanne danddayanchchata gidite; issoi
issuwaa maaddiyoogan intte siiquwaa bessite. 3 Inttena issippe gatti qachchiya sarotettan,
Geeshsha Ayyaanai intteyyo immiyo issippetettaa naaganau minnite. 4 Xoossai inttena
xeesido ufaissai, intte demmana giidi naagi uttidoogee mexi issuwaa giyoogaadan, issi
asatettainne issi Geeshsha Ayyaanai de7ees. 5 Issi Godai, issi ammanoinne issi xinqqatee
de7ees. 6 Ubbaa Godai, ubbaa baggaara oottiyaagee, ubbaa giddon de7iyaagee, issi Xoossai,
ubbaa Aawai de7ees.
7 SHin Kiristtoosi immido imuwaadan, nuuni huuphiyan huuphiyan dumma imuwaa
ekkida. 8 Hegaa gishshau, Xoossaa maxaafai,
"I pude xoqqasaa kiyido wode,
omoodettida darota ekkidi efiis;
asaayyookka imota immiis"
yaagees. 9 Yaatin, "Pude kiyiis" giyoogee woigiyoogee? I koiro duge wodhdhiis; hegee
sa7au hirkki ziqqiyaasaa wodhdhiis giyoogaa. 10 Ha duge wodhdhidaagee ba huuphen a;
he i ubbabaa kumanaadan, salo ubbaappe xoqqiyaasaa pude kiyiis.
11 Asaayyo imo immidaagee a; i issoota issoota Yesuusi kiittidoogeeta, harata hanan-
abaa yootiyaageeta, qassi harata wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyaageeta, qassikka
harata woosa keettaa kaalettiyaageetanne tamaarissiyaageeta ootti sunttiis. 12 I hegaa
geeshshati ubbai ammaniya asa ooso oottanaadaaninne Kiristtoosa bollaa keexxanaadan
giigissanau oottiis. 13 Qassi nuuni ubbai Xoossaa Na7aa ammaniininne erin beettiya
issippetettaakko gakkana; nuuni Kiristtoosa polo dichchaa keenaa diccidi, gastta asa
gidana.
14 Nuuni beetan yaanne haanne shocettidi, bantta cimo hanotan asaa bala ogiyaa
kaalettiya gene asaa timirtte carkko ubban sugettidi, hagaappe sinttau na7a gidanau
bessenna. 15 SHin nuuni siiqotettan tumaa haasayiiddi, huuphe gidiya Kiristtoosakko
ubbaban diccanau bessees. 16 Bolla giddon de7iya dumma dumma shaahoti aani issippe
ohettidosona; qassi kumetta bollai baayyo imettida shaya ubban issoi issuwaara gaittidi,
issippe ohetti uttiis; he dumma dumma shaahoti oottanau bessiyaagaa oottiyo wode,
kumetta bollai siiquwan dicceesinne bana keexxees.

Kiristtoosan Beettiya Ooratta De7uwaa

17 Hegaa gishshau, taani hagaa intteyyo Godaa sunttan odaisinne markkattais. Intte
go77i bainna qofaa qoppiya Aihuda gidenna asatudan de7oppite. 18 Eta wozanai xuman
de7ees; eti ainne erennaageetanne ixxaas giyaageeta gidiyo gishshau, Xoossai immiyo
de7uwaappe haakkidosona. 19 Eta matan yeella giyoobi baawa; eti shaaramuxettiyo
qaaqqau bantta huuphiyaa aatti immoosona; qassi tunabaa ubbaa paci bainnan oot-
toosona.
20 SHin intte Kiristtoosabaa hegaadan tamaaribeekketa. 21 Abaa tumu siyideta; qassi
tumatettaikka Yesuusan de7iyoogaadan, appe tamaarideta. 22 Intte kase de7iyo de7uwaa
aggite; qassi ba cimmiya amuwan xayiya intte ceega asatettaa xaissite. 23 Intte wozanainne
qofai muleera ooraxxanau bessees. 24 Tumu xillotettaaninne geeshshatettan Xoossaa
leemisuwan merettida ooratta asatettaa maayite.
25 Simmi worddotoppite. Nuuni ubbai Kiristtoosa asatettan issi asa gidiyo gishshau,
asai ubbai ba ishau tumaa haasayanau bessees. 26 Hanqqettite; shin intte hanqquwan
nagaraa oottoppite. Intte hanqqetti uttidaashin, awai wulloppo. 27 Xalahe halaqaayyo
soho immoppite. 28 Wuuqqiya urai hagaappe sinttau wuuqqoppo; shin hegaa aggidi,
hiyyeesata maaddanau, ba kushiyan lo77obaa oottiiddi daafuro.
29 Intte haasayai siyiyaageeta go77ana mala, koshshiyoogaadan minttettiya lo77o qaalai
intte doonaappe kiyoppe attin, iita qaalai mulekka kiyoppo. 30 Xoossai inttena woziyo

gallassau intte parametti uttido Xoossaa Geeshsha Ayyaanaa azzanissoppite. [31] Ixo han-
otettaa, yiilluwaa, hanqquwaa, waasuwaanne cashshaa ubbaa iitatetta ubbaara intteppe
xaissite. [32] Issoi issuwaayyo kehitenne qarettite; qassi Xoossai Kiristtoosa baggaara
intteyyo atto giidoogaadan, inttekka issoi issuwaayyo atto giite.

5

Poo7uwan De7ite

[1] Simmi Xoossai siiqiyo naatudan, a milatite. [2] Qassi Kiristtoosi nuna siiqidi, ba
huuphiyaa Xoossaayyo sawuwaa tonggu giya yarshsho oottidi immidoogaadan, inttekka
siiquwan de7anau bessees.

[3] SHin geeshshatuyyo bessiyaagaadan, intte giddon shaaramuxiyoogeenne tunatetta
ubbai, woi miishsha amottiyoogee mulekka siyettoppo. [4] Yeellayiyaabainne eeyya
haasayai woi pattenna qiree intteyyo bessennabaa gidiyo gishshau, intte matan mulekka
de7oppo; intte hegaa ubbaa aggidi, Xoossaa galatanau bessees. [5] Hagaa erite; ooninne
shaaramuxiyaagaa woi tunabaa oottiyaagaa, woi miishsha amottiyaagaa gidikko, Kirist-
toosa kawotettaanne Xoossaa kawotettaa laattanau danddayenna; miishsha amottiy-
oogee eeqau goinniyoogaappe dummatenna.

[6] Inttena ooninne pattenna haasayan cimmoppo; aissi giikko, hagaa gaasuwan Xoossaa
hanqqoi azazettenna asaa bolli yaana. [7] Simmi hegaa mala asaara zuppetoppite. [8] Aissi gi-
ikko, kase intte xuman de7ideta; shin Godaa baggaara ha77i poo7uwan de7eeta; poo7uwan
de7iya asaadan poo7uwan hemettite. [9] Aissi giikko, poo7oi lo77otettaa, xillotettaanne
tumatettaa ubbaa aifees.

[10] Godaa ufaissiyaabai aibakko tamaarite. [11] Go77i bainna xuma oosuwaa qonccissi
bessiteppe attin aara walahettoppite. [12] Eti geeman oottiyoobaa harai atto haasayiy-
oogeekka pokkees. [13] SHin ubbabai poo7uwaa kiyiyo wode, qoncciyan beettana; aissi
giikko, qoncciyan beettiya ubbabai poo7o. [14] Hegaa gishshau,

"Xiskkiyaagoo, beegotta;
haiquwaappekka dendda;
Kiristtoosi neeyyo poo7issana"
yaagees.

[15] Simmi intte waani de7iyaakko akeekite; aadhdhida eratettaara de7iya asadan
de7iteppe attin, aadhdhida eratetti bainna asadan de7oppite. [16] Wodee iita gidiyo
gishshau, intte lo77o wodiyaa coo xaissoppite. [17] Hegaa gishshau, Godai koyiyoobai
aibakko akeekiteppe attin, eeyyoppite.

[18] Qassi inttenan Geeshsha Ayyaanai kumoppe attin, inttena bashshiya woiniyaa giyo
eessaa uyidi mattottoppite. [19] Mazamuriyaa yettan, galatiiddi yexxiyoogaaninne ayyaana
yettan issoi issuwaara haasayite; qassi galatiyo yettaaninne mazamuriyaa yexxiyoogan
intte wozanan Godaa galatiiddi yexxite. [20] Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan, Aawaa
Xoossaa ubbabau ubba wode galatite.

Azinabaanne Machchibaa

[21] Kiristtoosayyo yayyiiddi, issoi issuwaayyo haarettite.

[22] Maccaasatoo, Godaayyo haarettiyoogaadan, intte azinatuyyo haarettite. [23] Aissi giikko,
Kiristtoosi qassi woosa keettaayyo huuphe gidiyoogaadan, azinaikka ba maccaaseeyyo
huuphe; qassi Kiristtoosi ba huuphen, ba bollaa gidiya woosa keettaa ashshiyaagaa. [24] SHin
woosa keettai Kiristtoosayyo haarettiyoogaadan, maccaasai qassi bantta azinau ubbaban
haarettanau bessees.

[25] Azinatoo, Kiristtoosi woosa keettaa siiqidi, ba huuphiyaa ayyo immidoogaadan,
inttekka intte maccaasata siiqite. [26] I woosa keettaa ba qaalaaninne haattan meecci
geeshshidi, Xoossaayyo dummayanau hagaa oottiis. [27] Kiristtoosi woosa keettaa qiti woi
kul77i woi hegaa milatiyaabi bainnan, a kumetta bonchchuwaara geeshshanne borettenn-
naagaa oottidi, ba huupheyyo shiishshanau koyiis. [28] Simmi qassi azinai ba maccaasiyo
ba bollaadan siiqanau bessees; ba machchiyo siiqiyaagee bana siiqees. [29] Aissi giikko,

ba bollaa ixxiya asi mulekka baawa; shin Kiristtoosi woosa keettaa miziyoogaadaaninne
naagiyoogaadan ooninne ba bollaa mizeesinne naagees. 30 Aissi giikko, nuuni a bollaa
shaaho.
31 Xoossaa maxaafai yaagees; "Hegaa gishshau, attumaagee ba aawaanne ba aayyiyo
aggi bayidi, ba machcheera issippe de7ana; eti naa77aikka issi asho gidana" yaagees.
32 Ha xuurai wolqqaama tumatetta; shin taani hagee Kiristtoosabaanne woosa keettaabaa
yootees yaagais. 33 Gidikkokka, qassi intte huuphiyan huuphiyan intte maccaasaa intte
huuphedan siiqanau bessees; maccaasa ubbaikka bantta azinaa azinaa bonchchanau
bessees.

6

Yelidaageetubaanne Yelettida Naatubaa

1 Naatoo, inttena yelidaageetuyyo Godan azazettite; aissi giikko, hagee oottanau
bessiyaabaa. 2-3 "Neeyyo ubbabai lo77anaadaaninne sa7an ne laittai aduqqanaadan, ne
aawaanne ne aayyiyo bonchcha" giya azazoi Xoossai immana giidoogaara de7iya koiro
azazuwaa.
4 Aawatoo, intte intte naata Godaa seeraaninne zoriyan dichchiteppe attin, eta han-
qqetissoppite.

Godatubaanne Ashkkaratubaa

5 Ailletoo, Kiristtoosayyo oottiyoogaadan, intte godatuyyo yashshatettaaninne kokko-
rssan suure wozanaappe azazettite. 6 Xoossai giidoogaa oottiyaageetudan, Kiristtoosa
ailletudan, wozanaappe oottiteppe attin, asa ufaissanau oottiyaabaadan, asi be7o giidi
oottoppite. 7 Asau gidennan Kiristtoosau oottiyoogaadan, xibennan wozanappe oottite.
8 Aille gidin woi goqa gidin, i oottiyo lo77o ooso ubbaayyo Godai huuphiyan huuphiyan
woitanaagaa ereeta.
9 Godatoo, intte ailleta naassiyoogaa aggidi, etayyo hegaadan oottite; inttenanne eta
gatti haariya Godai, oonanne maaddi pirddennaagee, saluwan de7iyoogaa ereeta.

Xoossaa Ola Miishshatubaa

10 Wurssettan, Godaaninne a gita wolqqan minnite. 11 Xalahee halaqaa iita cimuwaa
teqqanau intte danddayana mala, Xoossai intteyyo immiyo ollaa maayo ubbaa maayite.
12 Aissi giikko, nuuni saluwaa sohuwan de7iya iita ayyaana wolqqatuura, haariyaageetuura,
godatettai de7iyaageetuuranne ha xuma biittaa haariyaageetuura olettiyoogaappe attin,
asaara baaxetokko.
13 Hegaa gishshau, iita gallassan teqqanaunne qassi wurssettai gakkanaassi waret-
toogaappe guyyiyan, minni eqqanau intte danddayana mala, Xoossaa ola miishsha ubbaa
oiqqite. 14-15 Hegaa gishshau, xeessan qabattuwaa gixxiyoogaadan tumatettaa gixxidi, tiran
wottiyo ola miishshadan xillotettaa maayidi, intte tohuwan caammaa wottiyoogaadan
sarotettaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootanau giigidi, minni eqqite. 16 He ubbaappe
aattidi, xalahe halaqai dafidi yeddiyo wonddafiyaa tama ubbaa toissanau, ammanuwaa
ubba wode gonddalledan oiqqite. 17 Ammanuwaa huuphiyan wottiyo birata qophedan
wottite; qassi Geeshsha Ayyaanaa bisuwaa, Xoossaa qaalaa, oiqqite. 18 Xoossaa woossiid-
dinne a maaduwaa oichchiiddi, ubba wode Geeshsha Ayyaanan Xoossaa woossite. Hegaa
gishshau, minnite; salettoppite; geeshshatu ubbaayyo Xoossaa ubba wode woossite.
19 Qassi taani yayyennan wonggeliyaa xuuraa yootanau, Xoossai ta doonaa dooyidi,
tau haasayiyoobaa immanaadan, taukka Xoossaa woossite. 20 Taani ha77i qashuwan
de7ikkokka, ha wonggeliyaa gishshau taani kiitettidaagaa; taani abaa tau bessiyaagaadan
yayyennan yootana mala, taayyo Xoossaa woossite.

Wurssetta Sarotaa

21 SHin taani waana de7iyaakkonne ai oottiyaakko inttekka eranaadan, nu siiqo ishai,
Godaa oosuwan ammanettida ashkkarai Tikiqoosi, tabaa ubbaa intteyyo yootana. 22 Nuuni
ubbai waani de7iyaakko intteyyo yootidi, inttena minttettana mala, taani a inttekko
kiittaas.

[23] Xoossaa Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe sarotettainne siiqotettai ammanuwaara issippe ishanttu ubbaayyo gido; [24] dochchenna siiquwan nu Godaa Yesuus Kiristtoosa siiqiya ubbatuura Xoossaa aaro kehatettai gido. Amin77i.

PHauloosi Piliphphisiyuusa Asaassi Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Piliphphisiyuusa asaayyo xaafido kiitai xaafettidoogee, Maqedooniyaa giyo Roome biittan, Piliphphisiyuusa giyoosan de7iya woosa keettaassa. Ha woosa keettai PHauloosi Aurophphaa biittan koiro essido woosa keetta. Ha kiitai xaafettidoogee, hara ammaniya oosanchchati PHauloosa qofaa phalqqi phalqqidi waayissiyo wodiyaananne Piliphphisiyuusa woosa keettan denddida worddo timirttiyaa gaasuwan a wozanai daro azzanidonne qasho keettan i de7ido wodiyaana. Gido shin, PHauloosi Yesuus Kiristtoosa minttidi ammaniya asa gidido gishshau, ha kiitaa bollan dalggidi beettiyaagee ufaissaanne kumetta ammanettiyoogaa.

PHauloosi ha kiitaa xaafido koiro gaasoi a metuwaa wode a maaddanau Piliphphisiyuusa ammaniya asai imotaa ayyo kiittido gishshau, eta galatanaassa. A bollankka eta bollankka dumma dumma metoi gakkidabaa gidikkokka, eti xalana malanne mule ammanettidi de7ana mala, ha gaittida injjiyan eta minttettees. Ayyuwaanne otoruwaa diggirggidi, Yesuus Kiristtoosa ashkketettan eti kumana mala, minttidi eta hassayissiis. Yesuus Kiristtoosaara issippe gididoogan eti demmido de7oi Xoossaa aaro kehatettaappe pulttidaagaanne eti ammanuwan ekkidoogaa gidiyoogaappe attin, Aihudatu wogata poliyoogan beettidaagaa gidennaagaa eta hassayissees. Yesuus Kiristtoosaara issuwaa gididi de7iyaageetu ubbaayyo Xoossai immiyo saruwaabaanne ufaissaabaa etassi xaafees.

Ha kiitai erettiyoogee ufaissaa, ammanettiyoogaa, issippetettaanne Kiristtinnaa ammanuwaaninne de7uwan minnidi de7iyoogaa geeshshidi bessiyoogaana. Hegaa bollikka gujjidi, PHauloosi Piliphphisiyuusa woosa keettaa siiqiyo gita siiquwaa qonccissees.

Sarotaa

1 Nuuni Yesuus Kiristtoosa ashkkarati PHauloosinne Ximootiyoosi, Kiristtoos Yesuusan
de7iyaageetuyyo, Piliphphisiyuusa giyo kataman de7iya geeshsha ubbatuyyo, woosa
keettaa kaalettiyaageetuyyoonne woosa keettaa cimatuyyo ha dabddaabbiyaa xaafoos.
2 Nu Aawaa Xoossaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe aaro kehatettainne sarotettai
intteyyo gido.

PHauloosi Woossido Galata Woosaa

3 Taani inttena hassayiyo wode ubban ta Xoossaa galatais. 4-5 Intte koiro gallas-
saappe hanno gakkanaassi, wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyoogan tana maaddido
gishshau, taani ubba wode intteyyo ubbaayyo ufaissan Xoossaa woossais. 6 Qassi intte gid-
don lo77o oosuwaa doommida Xoossai, Kiristtoos Yesuusi simmiyo gallassai gakkanaassi
polanaagaa erais.
7 Taani intteyyo ubbaayyo hegaadan qoppanau bessees; aissi giikko, taani inttena ubba
wode hassayais. Ha77i taani qashuwan de7iyoogan, wonggeliyau mootettiyoogaaninne
wonggeliyaa mintta essiyoogan Xoossai taayyo qaadido qaadaa inttekka tanaara shaakki
ekkideta. 8 Aissi giikko, taani inttena ubbata Kiristtoos Yesuusappe yiya siiquwan ai keenaa
siiqiyaakko, Xoossai tau markka.
9-10 Qassi taani intteyyo Xoossaa woossiyoogee hagaa; lo77obai aibakko dooranau intte
danddayanaadaaninne, qassi intte siiqoi tumu eratettaaranne akeeka ubbaara issippe
gujji gujji diccanaadan, Xoossaa woossais; yaatidi Kiristtoosi simmiyo gallassan intte
suurenne borettennaageeta gidana. 11 Qassi intte de7oikka Xoossaa bonchchuwaayyoonne
galataayyo Yesuus Kiristtoosa baggaara beettiya xillotettaa aifiyaa aifana.

PHauloosi Qashettidoogee Mishiraachchuwaa Qaalai Biittan Aakkanaagaa Diggibeenna

12 Ta ishatoo, ha tana gakkidabai wonggelee aakkanaadan tumu maaddidoogaa intte
erana mala koyais. 13 Taani Kiristtoosa gishshau qashettidoogaa, kawo keettaa naagiya ub-
batinne hagan de7iya harati ubbati eroosona. 14 Qassi taani qashettidoogee nu ishanttuppe

dariyaageeti Godan keehi ammanettidi, Xoossaa qaalaa yashshi bainnan kaseegaappe
xalidi yootanaadan maaddiis.
15 Tumaappe issooti issooti qanaatiyaa gishshaunne palamaa gishshau, Kiristtoosabaa
yootoosona; shin harati lo77o amuwan yootoosona. 16 Hageeti Xoossai taayyo wonggeliyaa
naagiyo oosuwaa immido gishshau, siiqidi qaalaa yootoosona. 17 SHin hinkkooti taani
qashuwan de7ishin, ta bolli waaye ehaanabaa etau milatin, banttana siiqiyo gita amuwan
Kiristtoosabaa yootoosonappe attin, wozanappe yootokkona.
18 Aikkonne baawa; milatissiyo yootonne gido woikko tumu yootonne gido, ai
ogiyaaninne Kiristtoosabaa yootikko, taani hegan ufaittais. Sinttanaukka qassi taani
ufaittana. 19 Aissi giikko, taani intte woosaaninne Yesuus Kiristtoosa Ayyaanaappe yiya
maaduwan attanaagaa erais. 20 Ta gita amoinne Xoossaappe ekkana gaada taani ufaissan
naagiyo naagoi aibee giikko, taani paxa de7inkka woi haiqqinkka yayyennan, kaseegaadan
ha77ikka ta kumetta asatettan Kiristtoosi bonchchettanaagaappe attin, taani harai atto
issibankka yeellatennan attanaassa. 21 Aissi giikko, tau de7oi Kiristtoosa; qassi haiqoikka
tau go77a. 22 SHin taani paxa de7iyoogan daro go77iyaabaa oottanabaa gidikko, augaa
dooranaakko tau erettenna. 23 Taani ha naa77u yohotun tuggatais; ha de7uwaappe
shaahettanaunne qassi Kiristtoosaara issippe de7anau amottais; Kiristtoosaara issippe
de7iyoogee ubbaappe aadhdhida daro lo77obaa. 24 SHin taani haiqqiyoogaappe intte
gishshau paxa de7iyoogee inttena daro koshshiyaabaa.
25 Hagee tuma gidiyoogaa taani geeshshada erais; qassi ammanuwan intte dic-
canaadaaninne ufaittanaadan, taani inttenaara ubbaara paxa de7ana. 26 Hegaa gishshau,
taani inttenaara naa77anttuwaa de7iyo wode, Kiristtoos Yesuusaara intte de7iyo
de7uwan, taban ceeqettiyoobai intteyyo darana.
27 Gidikkokka, intte intte huuphen Kiristtoosa wonggeliyaayyo bessiya de7uwaa de7ite;
taani inttena baada be7in woikko be7ana xayin, intte issi qofan minnidi eqqidoogaanne,
qassi wonggeliyaa ammanuwaayyo issi wozana gididi issippe baaxetiyoogaa siyana. 28 Intte
morkketuyyo aibinkka yayyoppite; hegee etayyo bashshaa malaata; shin Xoossai inttena
xoonissiyo gishshau, intteyyo atotettaa malaata. 29 Aissi giikko, Kiristtoosayyo oottiyo
qaadai inttena gakkidoogee intte a gishshau waayettiyo gishshassappe attin, intte a
ammaniyoogaa xalaalaassa gidenna. 30 Taani kase baaxetishin intte be7idoogaa mala
baaxeenne qassi ha77ikka taani baaxetiyoogaa intte siyiyoogaa malai inttena gakkiis.

2

Kiristtoosi Bana Kaushshidoogaa Leemisuwaa

1 Kiristtoosan intte de7iyo de7oi inttena gasttissii? A siiqoi inttena minttettii? Geeshsha
Ayyaanaara intteyyo issippetettai de7ii? Intte issoi issuwaayyo keheetiinne qaretteetii?
2 Yaatikko, intte qofan, siiquwan, wozanaaninne qofaa poluwan issuwaa gididi, tana wurssi
ufaissite. 3 Inttena siiqiyoogan woikko ceeqettanau koyiyo hada amuwan issibaanne
oottoppite; shin issoi issuwaappe gitatais yaagidi qoppennan, issoi issuwaayyo intte
huuphiyaa kaushshite. 4 Qassi issoi issuwaa go77iyaabaa koyanaappe attin, intte huuphe
xalaalaa go77iyaabaa koyoppite.
5 Kiristtoos Yesuusan de7iya ha qofai qassi inttenankka de7anau bessees.
6 I ubba wode Xoossaa gididi de7iis; shin Xoossaa keeni wolqqan gidanau mali
be7iyoogaa bessiyaabaadan qoodibeenna.
7 SHin i ba shenen ubbabaa aggi bayidi, ashkkara meretaa ekkiis; qassi asa milatidi
qoncciis.
8 I bana kaushshiis; haiquwau, ubba harai atto, masqqaliyaa bolla haiquwaukka
azazettiis.
9 Hegaa gishshau, Xoossai a keehi Xoqqu xoqqu oottiis; qassi suntta ubbaappekka
aadhdhiya xoqqa sunttaa ayyo immiis.
10 Hegaa gishshau, saluwaaninne sa7an sa7aappe garssan de7iya ubbai Yesuusa sunttaa
bonchchanau gulbbatana.

[11] Qassi asai ubbai Yesuus Kiristtoosa Goda yaagidi, Xoossaa Aawaa bonchchuwau
markkattana.

Ha Sa7an De7iya Asaassi Poo7o Gidiyoogaa

[12] Hegaa gishshau, ta dabbotoo, taani inttenaara de7iyo wode ubban intte tau azazettidoogaadan, ha77i taani intte matan de7enna wodekka, intte kaseegaappe aattidi tau
azazettanau bessees; yashshatettaaninne kokkorssan intte atotettaa polanau oottite.
[13] Aissi giikko, Xoossai inttena bau eeno giissanaadaaninne qassi i qoppidobaa intte
oottanaadan intte giddon ubba wode oottees.

[14-15] Geellanne nagaranchcha asaa giddon borettennaageeta, ashkketanne Xoossaa
naatudankka pokkoi bainnaageeta gidite; qassi zuuzummennan woikko iitabaa qoppennan ubbabaa oottite. He asaa giddonkka saluwan poo7iya xoolinttedan poo7iiddi,
[16] de7uwaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa etau yootite; he wode ta daafurainne ta oosoi
mela xayibeennaagee erettiyo gishshau, Kiristtoosa gallassi taani inttenan gitatana.

[17] Harai atto intte ammanoi Xoossaayyo yarshshiyo yarshshuwaa bolli ta suuttai
ushshaa yarshshodan gukkikkokka, taani ufaittais; inttenaara ubbaara issippe ufaittais.
[18] Hegaadan inttekka qassi ufaittanau bessees; tanaara issippe ufaittite.

Ximootiyoosinne Eppafiroditoosi Oottido Oosuwaa

[19] SHin taani intte de7uwaabaa siyada ufaittanaadan, Ximootiyoosa inttekko eesuwan
yeddanaagaa Godaa Yesuusan ammanettais. [20] Aissi giikko, intte de7uwaabau wozanappe
hirggiya a mala asi harai ooninne tau baawa. [21] Aissi giikko, harati ubbati bantta huuphebaa koyoosona; Yesuus Kiristtoosabaa koyokkona. [22] SHin na7i ba aawau oottiyoogaadan,
Ximootiyoosi tanaara issippe gididi, wonggeliyaa oosuwaa oottidoogan, ammanettiya asa
gidiyoogaa erissidoogaa intte ereeta. [23] Hegaa gishshau, taani yohoi haniyoobaa be7ada,
sohuwaara a inttekko yeddana gaada qoppais. [24] Taani ta huuphen mata wodiyan inttekko
baanaagaa Godan ammanettais.

[25] SHin taani ta ishaa Eppafiroditoosa, tanaara issippe ta bagga gididi oottidaagaa,
olettidaagaanne, qassi tana maaddiyooban intteyyo kiitettidi oottidaagaa inttekko kiittanau koshshiyoogaa qoppaas. [26] Aissi giikko, i inttena ubbaa be7anau laamotees; qassi
i sakettidoogaa intte siyido gishshau, ba wozanan daro metootees. [27] I tumu sakettidi,
haiqqiichchidi attiis; shin Xoossai au qarettiis; a xalaalaayyo gidennan azzanoi azzanuwaa
bolli gujettennaadan, taayyookka qarettiis.

[28] Simmi intte naa77anttuwaa a be7idi ufaittanaadan, taukka ta wozanaa azzanoi
irxxanaadan, taani eesuwan a inttekko yeddana. [29] Hegaa gishshau, Godan de7iya ishadan,
kumetta ufaissan a mokkite; qassi a milatiya asa ubbaakka bonchchite. [30] Aissi giikko, intte
intte huuphen tana maaddana danddayenna maaduwaa maaddanau, Kiristtoosa oosuwaa
gishshau, ba shemppuwaa shenehoo giidi, haiqqiichchidi attiis.

3

Tumu Xillotettaa

[1] Wurssettan, ta ishatoo, Godai intteyyo ufaissaa immo. Taani kase xaafidoogaa
zaarettada xaafiyoogee tana waissenna; qassi he xaafiyoogee inttena naagana.

[2] Iitabaa oottiyaageetuppe, he kanatuppe, qaxxarai koshshees giya asatuppe naagettite.
[3] Aissi giikko, nuuni Xoossaa Geeshsha Ayyaanan Xoossaayyo goinniyo gishshaunne
nu de7uwan Godaa Kiristtoos Yesuusan ufaittiyo gishshau, tumu qaxxaraa qaxxarettidaageeta; asatettaa bolli oosettiyaaban ammanokko.

[4] Qassi tau ta huuphenkka ta asatettan ammanettiyoobi de7ees. Ai asinne ba asatettan ammanettiyoobi bau de7ees giidi qoppikko, taani appe keehi aadhdhais. [5] Taani
yelettoosappe saamintta giishin qaxxarettaas. Taani yeletan Israa7eela; Biniyaama zare;
walahi bainna Aihuda asa. Aihuda higgiyaa naagiyoogan gidikko, taani parisaawe; [6] Aihuda
ammanuwau mishettiyoogaa gidikko, taani woosa keettaa waissaas; issi urai higgiyau
azazettidi xilliyoogaa baggaa gidikko, tanan boree beettibeenna.

7 SHin tana go77iya ubbabaa Kiristtoosa gishshau bayidabaadan qoodaas. 8-9 Tumakka,
hegeetu xalaala gidenna; taani ta Godaa Kiristtoos Yesuusa eriyoogee ubbabaappe
keehi aadhdhiyo gishshau, ubbabaa tana mulekka go77ennabaadan qoodaas; taani a
gishshau ubbabaa yegga bayaas. Kiristtoosa demmanaunne aara de7anau ubbabaa wora
olidobaadan qoodais; taani higgiyaayyo azazettada demmiyo ta huuphe xillotetti taayyo
baawa. Kiristtoosa ammanin, Xoossai immiyo xillotettai, ammanuwan Xoossaa matappe
yiya xillotettai tau ha77i de7ees. 10-11 Taani Kiristtoosanne haiquwaappe i denddido
wolqqaa eranau koyais; yaatada taani ta huuphen haiquwaappe denddana yaagiyoogan, a
waayiyaa aara waayettanaunne a haiquwan a milatanau amottais.

Gakkiyoosaa Gakkanau Woxxiyoogaa

12 Taani ha77i demmarggaas woikko tanan bali baawa giikke. SHin Kiristtoos Yesuusi
tana baayyo oottido woituwaa demmana gaada eesotais. 13 Ta ishatoo, taani hegaa
demmarggaas gaada qoppikke; shin taani issibaa oottais; taappe guyyeera de7iyaagaa
doga aggada, sinttan de7iyaagaa oiqqanau warettais. 14 Xoossai Kiristtoos Yesuusa
baggaara bolla de7uwau xeesiyo woituwaa ekkanau, ta gakkanasaa horddofais.
15 Simmi nuuni Ayyaanan gasttida ubbati hagaa qoppanau bessees; qassi intteppe amari-
daageetuyyo aibiininne dumma qofai de7ikko, hegaakka Xoossai intteyyo qonccissana.
16 Gidikkokka, nuuni hanno gakkanaassi de7ido maaraadan, ane sinttau boos.
17 Ta ishatoo, taani haniyoogaadan hanite. Nuuni intteyyo leemiso gidida; hegaadan
inttekka nuuni intteyyo leemiso gidido maaraa kaalliyaageeta akeekite. 18 Aissi giikko,
taani hegaa intteyyo kase darotoo yootaas; qassi ha77i naa77anttuwaakka afuxxaidda
intteyyo yootais; Kiristtoosa masqqaliyaassi morkke gidada daro asati de7oosona. 19 Eta
wurssettai bashsha; eta uloi etayyo Xoossa; yeellatanau bessiyooban eti otorettoosona;
qassi ha sa7aabaa xalaalaa qoppoosona. 20 Aissi giikko, nu biittai saluwaana; nuuni qassi
saluwaappe yaana nuna ashshiya Godaa Yesuus Kiristtoosa naagoos. 21 Kiristtoosi ubbabaa
baappe garssan wottanau danddayiya ba wolqqan, nu daafuranchcha asatettaa laammidi,
ba bonchcho asatettaa milatissidi oottana.

4

Wurssetta Zoriyaa

1 Ta ishatoo, taani siiqiyoogeetoo, laamotiyoogeetoo, tana ufaissiyaageetoo, tana
gitayiyaageetoo, ta dabbotoo, simmi Godan intte minni eqqanau bessees.
2 Ewodeenne Sinxxiikee, intte naa77aikka issi qofan michchidan, Godan de7anaadan,
taani inttena zorais. 3 Qassi tanaara oottiya ammanettidaagoo, neeni ha maccaasata
maaddanaadan, taani nena woossais; aissi giikko, eti tanaaranne eta sunttai Xoossaa
de7o maxaafan xaafettido Qaleminxxoosaara qassi tanaara issippe oottiya haratu ubbaara
wonggeliyaa ubbasaa gattanau daafuridosona.
4 Godaara intte de7iyo de7uwan ubba wode ufaittite; taani hagaa gujjadakka gais;
ufaittite.
5 Asai ubbai intte ashkketettaa ero; Godai matan yaana. 6 Xoossaa intte woossiyo
woosa ubban a keehi galatiiddi, inttena koshshiyaabaa ubbau woossiteppe attin, issi-
baukka hirggoppite. 7 Qassi asa eratettaa ubbaappe aadhdhiya Xoossaa sarotettai intte
wozanaanne intte qofaa Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara naagana.
8 Wurssettan, ta ishatoo, intte wozanan lo77obaanne galatissiyaabaa qoppite; tuma
gidiyaabaa ubbaa, bonchchissiyaabaa ubbaa, mooro gidennabaa ubbaa, geeshshabaa
ubbaa, siiqobaa ubbaa, lo77o haasaya gidiyaabaa ubbaa qoppite. 9 Intte taappe tamaari-
doogaa, ekkidoogaa, siyidoogaanne be7idoogaa ubbaa oottite; qassi nuuyyo sarotettaa
immiya Xoossai inttenaara issippe gidana.

Baayyo Kiitettida Imotaayyo PHauloosi Galatidoogaa

10 SHin daro wodiyaappe guyyiyan, ha77i intte tabaa naa77anttuwaa qoppanau doom-
mido gishshau, taani Godan keehi ufaittais; taayyo qoppanau intteyyo injjetennan
ixxidoogaappe attin, tau qofaa qoppeeta. 11 Taani hagaa tana metido gishshau giikke;

aissi giikko, tau de7iyaabai taayyo gidana giyoogaa taani tamaaraas. [12] Taani metootidi
de7iyoobi aibakko erais; qassi duretidi de7iyoobikka aibakko erais; awan gidinkka aude
gidinkka, taani kaluwaanne namisaa qassi pacaanne palahaa tamaaraas. [13] Kiristtoosi tau
immido wolqqan, ubbabaa oottanau taani danddayais.
[14] Gidikkokka, intte ta metuwaa tanaara metootidi daro loittideta; [15] Piliphphisiyuusa
asau, wonggeliyaa mishiraachchoi koiro intte giddon odettiis; shin taani maqi-
dooniyaappe kiyido wode, tana intte woosa keettappe attin, harai maaddibeennaagaa
intte intte huuphen ereeta; qassi immiyoobankka ekkiyoobankka intteppe attin, harai
tana maaddibeenna. [16] Aissi giikko, tana metoi oiqqido wode, harai atto taani Tasalonqqen
de7ishinkka tana zaari zaaridi maaddideta. [17] Taani inttebaa bolli harabai gujettanaagaa
koyiyoogaappe attin, woito xalaalaa ekkanau koyikke.
[18] SHin taani intte immidoogaa ubbaa ekkaas; qassi tau palahidi gidiyaagee de7ees.
Intte kiittido ubbabaa Eppafiroditoosappe ekkaas; koshshiya ubbai tau de7ees. Intte tau
kiittido imoi Xoossaayyo sawuwaa tonggu giyaanne i dosiyo, a ufaissiya yarshsho mala.
[19] Qassi ta Xoossai ba bonchcho duretettaa daruwan Kiristtoos Yesuusa baggaara inttena
koshshiyaabaa ubbaa intteyyo immana. [20] Nu Xoossaayyoonne nu Aawaayyo merinaappe
merinaa gakkanaassi bonchchoi gido. Amin77i.

Wurssetta Sarotaa

[21] Kiristtoos Yesuusabaa gidiya geeshsha ubbata saro giite. Tanaara hagan de7iya
ishantti inttena saro goosona. [22] Hagan de7iya geeshsha ubbati, ubbaappekka aattidi
Kawuwaa Qeesaara keettan de7iyaageeti inttena saro goosona.
[23] Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai inttenaara gido.

PHauloosi Qolasiyaasa Asaassi Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

PHauloosi Qollasiyaasa asaassi xaafido kiitai xaafettidoogee Qeeri Iisiyan, Efisoonappe arshsho baggaara beettiya Qollasiyaasan de7iya woosa keettaassa. Ha woosa keettaa essidai PHauloosa gidana xayikkokka, Roome biittan, Iisiyaa waanna katama gidiya Efisooneppe etassi oottiya asata kiittiyai a gidiyo gishshau, Qollasiyaasayyookka aawatiyo hanotai ayyo de7ees. Qollasiyaasa woosa keettan, "Xoossaa eranaunne kumetta atotettaa demmanau, asi ubbi ayyaana wolqqatussinne maatai de7iyoogeetussi goinnanau koshshees" yaagiya worddo asttamaareti de7iyoogaa PHauloosi siyiis. Ha asttamaareti harabaa qassi, "Asai ubbaikka qaxxaraa milatiya wogatussi haarettanaunne qumaa wogaanne hara wogata ubbaa naaganau koshshees" yaagoosona.

PHauloosi ha kiitaa xaafidoogee tumanchcha gidiya Kiristtinnaa kiitaa odiyoogan, eta worddo timirttiyaa phalqqanaassa. I zaarido zaarotuppe waannatiyaagee "Yesuus Kiristtoosi kumetta atotettaa immanau danddayees; ha hara ammanotinne oosoti appe haassanau danddayoosona" yaagiyaagaa. Xoossai Kiristtoosa baggaara ha sa7aa medhdhiis. Qassi a baggaara zaaridi a baakko ehaana. Ha sa7aassi Kiristtoosaara maayettiyoogaa xalaalan atotettaa hidootai de7ees. Hagaa maaran PHauloosi ha gita timirttee ammaniya asa de7uwan waanidi oosuwan pe7anau danddayiyaakko yootees.

Ha kiitaa PHauloosappe ekkidi, Qollasiyaasa gattanau biida Tiikiiqoosaara issippe de7iyai Anaasimoosa gidiyoogaa be7iyoogee go77iyaabaa. Waanidi giikko, PHauloosi ha Anaasimoosa geetettiya ba oosanchchaabaa denttidi, Pilmmoonassi hara kiitaa xaafiis.

1 Taani PHauloosi, Xoossaa sheniyan Kiristtoosi Yesuusi kiittidoogaa gididaageenne nu ishai Ximootiyoosi, 2 Qolasiyaasa giyo kataman de7iya geeshshatuyyo, Kiristtoosan
ammanettida ishanttuyyo ha dabddaabbiyaa xaafoos.

PHauloosi Woossido Galata Woosaa

Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe, aaro kehatettainne sarotettai intteyyo gido.

3 Nuuni intteyyo Xoossaa woossiyo wode, Xoossaa nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, ubba wode galatoos. 4 Aissi giikko, nuuni Kiristtoos Yesuusa intte ammaniyoogaanne geeshshata ubbaa siiqiyoogaa siyida. 5 Tumu kiitai wonggelee koiro inttekko yiido wode, Xoossai sinttappe immana giidoogaa siyideta. Simmi intte ammanoinne siiqoi saluwan giigidi naagiya, Xoossai sinttappe immana giidoogan doomettiis. 6 He wonggelee inttekko gakkiis; gakkidi, intte a siyoosappenne Xoossaa aaro kehatettaa tumatettan eroosappe doommidi, intte giddon de7iyoogaadankka, biitta ubban anjjuwaa eheesinne ubbasaa aakkees.

7 Intte hegaa nunaara issippe ashkkara gidida siiqo Eppaafirappe tamaarideta; i nu gishshaa Kiristtoosayyo ammanettidi oottiyaagee, 8 Xoossaa Ayyaanan harata intte siiqiyoogaa nuuyyo yootiis.

9 Hegaa gishshau, nuuni qassi hegaa siyido gallassaasappe doommidi, Xoossai intteyyo ba sheniyaa eriyo eratettaa, Xoossaa Ayyaanai immiyo aadhdhida eratettaaranne akeekaara issippe kunttidi immanaadan, ubba wode balennan Xoossaa woossoos. 10 Hegaappe guyyiyan, Godai koyiyoogaadan intte de7anaunne, ubba wode a ufaissiyaabaa oottanau danddayana; intte oottiyo lo77o ooso ubban intte de7oi go77aara de7iyaagaa gidana; qassi Xoossaa eriyoogan intte diccana.

11 Intte ubbaban ufaissan genccanaadaaninne danddayanaadan, Xoossai ba bonchchuwaa gitaadan immiyo wolqqa ubban minnite. 12 Qassi geeshshatuyyo giigida poo7o kawotettaa laattanau, nuna danddayissida Aawaa galatite. 13 I nuna xumaa wolqqaappe ashshidi, ba siiqiyo Na7aa kawotettaakko pinttiis. 14 Qassi i ba Na7an nuna wozidi, nu nagaraa atto giis.

Kiristtoosa Xoossatettaanne A Oosuwaa

15 Kiristtoosi beettenna Xoossaa leemiso; i merettidabaa ubbaappe aadhdhiya baira
Na7a. 16 Aissi giikko, ubbabaikka aani merettiis; beettiyaageeti, beettennaageeti,
ayyaanatuppe beettiya wolqqainne godatettai, halaqatettainne maatai, saluwaaninne
sa7an de7iya ubbabaikka aaninne ayyo merettiis. 17 I ubbabaappe kase de7iis; ubbabaikka
aani ba sohuwaa sohuwaa oiqqidi de7ees. 18 I ba bollau, woosa keettau huuphe; i ubbaappe
bolla gidana mala, kasetidi haiquwaappe denddida baira Na7a gidiis.
19 Aissi giikko, Xoossai koyidoogaadan, aani Xoossatetta mereta kumettai de7ees.
20 Yaatin Xoossai Kiristtoosa baggaara ubbabaa banaara sigettanau yohuwaa qachchiis; ba
Na7ai masqqaliyaa bollan gussido suuttan saluwaaninne sa7an de7iya ubbabaa banaara
sigettiis.
21 Hagaappe kase, intte iitabaa oottido gishshaunne qoppido gishshau, Xoossaappe shaa-
hettidi, aara morkkettideta. 22 SHin Xoossai ha77i inttena pokkoinne boree bainnaagee-
tanne qassi geeshshata oottidi, ba sintti shiishshanau, ba Na7aa haiqqidaagaa asatettan
banaara inttena sigettiis. 23 Hegee intte tumu ammanuwan minni eqqidi, wonggeliyaa
mishiraachchuwaa siyidi, sinttappe ekkana giidoogaappe qaaxxennan minnidi de7ikko
hanana; he wonggeliyaa mishiraachchoi sa7an de7iya mereta ubbaa matan odettiis. Taani
PHauloosikka wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyaagaa gidaas.

PHauloosi Yesuusi Kiittidoogaa Gididi Oottido Oosuwaa

24 Taani intteyyo waayettido gishshau, ha77i ufaittais; Kiristtoosi ba bollaayyo, hegaa
giyoogee woosa keettaayyo, waayettishin paccidaagaa taani ta bollaa sahuwan kunt-
tais. 25 Xoossai tana intte gishshau, woosa keettaa Ayyaanan kaalettiyaagaa oottido
gishshau, a qaalaa polada yootana mala, taani woosa keettau ashkkara gidaas. 26 Ha
qaalai hagaappe kase bagga ubban, asa ubbau erettennan geemmidi de7ees; shin ba
geeshshatuyyo Xoossai ha77i qonccissiis. 27 Xoossai Aihuda gidenna asaayyo wottido ha
asaayyo qonccibeenna bonchchonne dure yohoi aibakko geeshshata erissanau koyiis; ha
asaayyo qonccibeennaagee aibee giikko, Kiristtoosi inttenan de7iyoogaa; hegaa giyoogee
Xoossaa bonchchuwaa aara intte ekkanaagaa.
28 Hegaa gishshau, nuuni asa ubbau Kiristtoosabaa yootoos; asa ubbaa Kiristtoosan
kumetta asa oottidi, Xoossaakko shiishshana mala, nuuyyo aadhdhida eratetta ubban
inttena ye77e goosinne tamaarissoos. 29 Taani hagaa polanau, tanan oottiya Kiristtoosi
taayyo immiyo wolqqan baaxetaisinne daafurais.

2

1 Taani intteyyo, Lodooqiyaa giyo kataman de7iya asaayyoonne tana be7ibeenna asa
ubbaayyo ai keenaa baaxetidaakkonne intte erana mala koyais. 2 Eta wozanai minnana
mala, siiquwan issippe gididi, tumu akeekan beettiya duretettaa ubbaa eti ekkana
malanne qassi eti Xoossai asaayyo qonccissibeennaagaa, Kiristtoosa a huuphen erana
mala, taani daafurais. 3 Geeman Xoossai minjjido erainne aadhdhida eratettai ubbai aani
de7ees.
4 Ooninne inttena cimo qaalan balettenna mala, taani inttena hassayissais. 5 Aissi giikko,
taani intte matappe haakkada de7ikkokka, ayyaanan inttenaara de7ais; intte de7iyo
maaraanne Kiristtoosa intte minnidi ammaniyoogaa be7ada ufaittais.

Kiristtoosan Beettiya Kumetta De7uwaa

6 Simmi intte Godaa Kiristtoos Yesuusa ekkidoogaadan, aani de7ite. 7 Aani xaphuwaa
yeddidi diccite; intte tamaaridoogaadan ammanuwan minnite; Xoossaa ubba wode
galatite.
8 Kiristtoosappe gidenna timirttiyan, ha sa7aa haariya ayyaanatu timirttiyaaninne,
asappe yiida eratettan, qassi mela cimuwan inttena ooninne omooddenna mala naaget-
tite. 9 Aissi giikko, Kiristtoosa bollan Xoossatetta mereta kumettai de7ees. 10 Qassi
halaqatettaayyoonne godatettaayyo ubbaayyo huuphe gidiya Kiristtoosappe kumetta
de7uwaa demmideta.

11 Intte Kiristtoosaara issi asa mala gididi, asa qaxxara mala gidennan, intte iita
hanotettaa diggiyo qaxxaraa, Kiristtoosan qaxxarettideta. 12 Intte xammaqettido wode,
Kiristtoosaara moogettidi, Kiristtoosa haiquwaappe denttida Xoossaa wolqqaa ammanido
gishshau, xinqqatiyan Kiristtoosaara issippe denddideta.
13 Intte intte naaquwaaninne intte asatettaa qaxxarettennan aggidoogan haiqqidi
de7iyo wode, Xoossai intte naaquwaa atto giidi, Kiristtoosaara inttena paxa wottiis.
14 Nuna ixxiya, acuwaa paramaa a maachchaara issippe Xoossai daakkiis; daakkidi,
masqqaliyaa bollan xishidi, ogiyaappe diggiis. 15 Kiristtoosi he masqqaliyan halaqatup-
penne godatuppe wolqqaa wotti ekkidi, eta omooddidoogaa asa ubbaa qoncciyan yu-
ushshi bessiis.
16 Hegaa gishshau, meettan woi ushshan, baala gallassaa woi aginai xeeriyo wodiyaa
bonchchiyoogan, woi Sambbataa bonchchiyoogan, ooninne intte bolli pirddoppo.
17 Hageeti sinttappe yaana yohotu eesho; shin bollai Kiristtoosaagaa. 18 Wordduwaa
ashkke milatanaunne kiitanchchaayyo goinnanau koyiyaagee, be7ibeennaagaa ajjuutan
be7aas giidi otorettiyaagee, asatetta qofan coo ayyiyaagee, ooninne intte bolli pirddoppo.
19 Hegaa mala asi huuphe gidiya Kiristtoosa mintti oiqqidoogaa lefissees. Bolla ubbai he
huuphiyaappe wolqqaa demmidi, bollan de7iya kuriyaaranne shayaara issippe ohettidi,
Xoossai dichchiyo dishuwaadan diccees.

Haiquwan Paxankka Kiristtoosaara De7iyoogaa

20-21 Intte ha sa7aa haariya ayyaanatuppe haakkidi, Kiristtoosaara haiqqideta; yaatin,
aissi ha sa7aa wogan de7iya asadan de7eetii? "Oiqqoppa; baara be7oppa; bochchoppa"
yaagiya higgetuyyo aissi azazetteetii? 22 Ha ubbabaikka asi medhdhido higgenne timirtte
gidiyo gishshau, polettoogaappe guyyiyan xayana. 23 Eti kiitanchchaayyo goinniy-
oogaaninne wordduwaa ashkke milatiyoogan qassi bantta asatettaa gilqqissiyoogan
aadhdhida eranchcha milatoosona; shin shaaramuxanau koyiyoogaa diggiyoogee hegan
ainne go77enna.

3

1 Simmi intte Kiristtoosaara haiquwaappe denddidobaa gidikko, Xoossaappe ushachcha
baggaara uttida Kiristtoosi de7iyoosan saluwan de7iyaagaa mintti koyite. 2 Saluwan
de7iyaagaa intte qoppanaappe attin, sa7an de7iyaagaa qoppoppite. 3 Aissi giikko, intte
haiqqideta; qassi intte de7oi Xoossan Kiristtoosaara geemmiis. 4 Intteyyo de7o gidida
Kiristtoosi qoncciyo wode, he wode inttekka aara bonchchuwan qonccana.

Gal77anne Ooratta De7uwaa

5 Hegaa gishshau, inttenan de7iya ha sa7aa amota worite; hegeetikka shaaramuxiy-
oogaa, tunatettaa, shaaramuxanau koyiyoogaa, iita amuwaa, miishsha amottiyoogaa.
Miishsha amottiyoogee eeqau goinniyoogaappe dummatenna. 6 Hageetu gaasuwan,
Xoossai azazettenna asata hanqqettana. 7 Kase intte ha iita qofatun de7iyo wode etan
haarettideta.
8 SHin ha77i intte qassi hanqquwaa, yiilluwaa, ixuwaa, intte doonaappe kiyiya
cashshaanne yeellayiya haasayaa hageeta ubbaa intteppe xaissite. 9 Issoi issuwau word-
dotoppite; aissi giikko, ceega meretaa a oosuwaara intteppe xaissirggidi, 10 Xoossai, a
medhdhidaagee, bana milatissanaunne baayyo de7iya eratetta ubbaa immanau, ubba
wode ooraxissiyo ooratta meretaa maayideta. 11 Ha ooratta meretan, Giriike asa woi
Aihuda asa, qaxxarettidaagaa woi qaxxarettibeennaagaa, ammanoi bainnaageetanne
ainne tamaaribeennaagaa, aille woi goqa giidi shaakkiyoobi baawa; Kiristtoosi ubbabaa; i
ubbankka de7ees.
12 Hegaa gishshau, Xoossai dooridoogeetudan, geeshshanne siiqidoogeeta gididi,
maarotettaa, qaretaa, kehatettaa, intte huuphiyaa kaushshiyoogaa, ashkketettaanne
danddayaa maayite. 13 Issoi issuwaabaa danddayite; ooninne ba laggiyaa bolli hanqqet-
tidobai de7ikko, issoi issuwau atto yaago. Kiristtoosi intteyyo atto giidoogaadan, inttekka
atto giite. 14 Hegaa ubbaa bolli, ubbabaa issippe shiishshi qachchiya siiquwaa maayite.

15 Kiristtoosi immiyo sarotettai inttena haaro; aissi giikko, Xoossai inttena issi asa oottidi,
he sarotettau xeesiis. Xoossaa galatite.
16 Kiristtoosa qaalai intte wozanan kumidi de7o; intteyyo de7iya aadhdhida eratetta ub-
ban issoi issuwaa tamaarissitenne zorite; intte wozanan Xoossaa galatiiddi, xalotiyaanne
mazamuriyaa, Xoossaa sunttaa xoqqu oottiya yettaa yexxite. 17 Intte ai haasayiyaabaa woi
ai oottiyaabaa gidikkokka, Aawaa Xoossaa Yesuusa baggaara galatiiddi, oottiyoobaa ubbaa
Godaa Yesuusa sunttan oottite.

So Asaa Giddon Ammaniya Asi Aggennan Oottanau Bessiya Oosota

18 Maccaasatoo, ammaniya asau bessiyaagaadan, intte azinatuyyo haarettite.
19 Attumaasatoo, intte maccaasaa siiqite; etaara woppu giidi de7ite.
20 Naatoo, inttena yelidaageetuyyo ubbaban azazettite. Aissi giikko, intte etau azazettiy-
oogee Xoossaa daro ufaissees.
21 Aawatoo, intte naati wozanaa bayenna mala, eta yiilloyoppite.
22 Ailletoo, sa7an intteyyo goda gidiyaageetuyyo ubbaban azazettite; Godau yayyidi,
suure wozanan oottiteppe attin, asa ufaissanaunne asi be7o giyoogan azazettiyaageeta
gidoppite. 23 Intte oottiyo ooso ubbaa asau gidennan Godau oottiyoogaadan, wozanappe
oottite. 24 Godaa Kiristtoosayyo intte oottiyo gishshau, i baageetuyyo immanau giigissi
wottidoogaa intte laattanaagaa akeekite. 25 Balabaa oottida urai ooninne, ba oottido
balaadan woituwaa ekkana; aissi giikko, Xoossai pirddiiddi, oonanne maaddenna.

4

1 Godatoo, intteyyookka saluwan Godai de7iyoogaa eridi, intte ailletuyyo xillotet-
taaninne suuretettan koshshiyaabaa oottite.

Zoriyaa

2 Xoossaa aggennan woossite; qassi woossiiddi azallennan, a galatiiddi woossite. 3 Qassi
intte woossiyo wode ubban, kaseesappe asayyo qonccibeennabaa, Kiristtoosabaa nuuni
yootana mala, Xoossai nuuyyo injjeyanaadan, nuuyyookka Xoossaa woossite; aissi giikko,
ha77i taani qasho keettan de7iyoogee hegaassa. 4 Qassikka taani bessiyaagaa keenaa
qonccissada ha yohuwaa yootana mala, taayyo Xoossaa woossite.
5 Intteyyo de7iya wodiyaa go77i bainnasan xaissennan, ammanennaageetu matan
hayyottidi de7ite. 6 Intte asa ubbau waati zaaranau bessiyaakko erana mala, intte haasayai
ubba wode, siyanau kehiyaagaanne ufaissiyaagaa gidanau bessees.

Wurssetta Sarotaa

7 Nu siiqo ishai Tikiqoosi, tanaara issippe Godaa oosuwan ashkkara gidida ammanettiya
oosanchchai, ta de7uwaabaa inttena erissana. 8 Taani a inttekko kiittiyoogee, nuuni
waani de7iyaakko intteyyo i yootidi, inttena minttettana gishshassa. 9 Anaasimoosi,
ammanettiya siiqo ishai, intte biittaagee, aara issippe inttekko bees; eti hagan haniya
ubbabaa inttena erissana.
10 Tanaara qashuwan de7iya Arisxxirokoosinne Barnnaabaasayyo ishaa na7ai Marqqoosi
inttena saro de7eetii goosona; taani inttena kase azazidoogaadan, Marqqoosi inttekko
biikko, wozanappe a mokkite. 11 Yosxxoosa giyo Yesuusikka inttena saro saro gees; Aihuda
asatuppe tanaara Xoossaa kawotettaayyo oottiyai, ha heezzu asatuppe harai baawa;
hageeti tana daro maaddidosona.
12 Eppaafiri, intte biittaagee, Kiristtoos Yesuusa ashkkarai, inttena saro saro gees. I
intte Xoossan minnidi eqqanaadaaninne Xoossai koyiyoobai ubbai aibakko eridi, poli am-
mananaadan, ubba wode Xoossaa mintti woossees. 13 Aissi giikko, i intteyyo, Lodooqiyaa
asaayyoonne Hirapoliisa giyo katamaa asaayyo daro daafuriyoogaa taani markkattais.
14 Nu siiqo dottoree Luqaasinne Deemaasi inttena saro de7eetii yaagoosona.
15 Lodooqiyan de7iya nu ishanttuyyoonne Nimppiyyo qassi i keettan shiiqiya asaayyo nu
sarotaa yootite.
16 Ha dabddaabbiyaa intte nabbabidoogaappe guyyiyan, Lodooqiyaa woosa keettankka
nabbabissite; inttekka Lodooqiyaa woosa keettaikka intteyyo yeddiyo dabddaabbiyaa

nabbabite. [17] Qassi Arkkipoosayyo, “Godai neeyyo immido oosuwaa polanaagaa dogoppa”
yaagidi yootite.
[18] Taani PHauloosi, ta kushiyan saro gaada xaafidoogaa hagaa be7ite; taani qashuwan
de7iyoogaa dogoppite.
Xoossaa aaro kehatettai inttenaara gido.

PHauloosi Tasalonqqe Asaassi Xaafido Koiro Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Tasalonqqee Maqadooniyaa geetettiya Rooma biittaayyo waanna katama. PHauloosi Tasalonqqen woosa keettaa essidoogee Pilphphisiyuusa yeddidi kiyidoogaappe guyyiyaana. Gidoshin, Aihudatu ammanuwaa ekkanau shiiqi eqqida Aihuda gidenna asati PHauloosi tamaarissiyo, kiristtinnaa timirttiyan gooshettido gishshau, Aihudati PHauloosa qanaatidi, phalqqettaa denttidosona. Hegaa gishshau PHauloosi Tasalonqqe yeddidi, wolqqan Beeriyaa biis. Takkiiddi i Tasalonqqe gakkido wode, matan a maaddiya Ximootiyoosi Tasalonqqe woosa keettan de7iya hanotaa ayyo istti naa77an xaafiis.

PHauloosi koiro kiitaa Tasalonqqe asaassi xaafidoogee, ammaniya asaa wolqqaa kunttanaassanne minttettanaassa. I eta ammanuwaabaanne eta siiquwaabaa lo77o oduwaa siyiis. Hegaa gishshau, eta galatees. Kase i eta giddon de7ido wode, waanida de7uwaa de7idaakko eta hassayissees. Hegaappe oishata zaarees. He oishatuppekka amaridaageeti: “Kiristtoosi ha sa7aa simmanaappe kasetidi haiqqida ammaniya asi, Kiristtoosa simoi immiyo merinaa de7uwaa ekkanau danddayii? Kiristtoosi simmidi yaanai audee?” yaagiyaageeta. PHauloosikka he gaittida kayyiyan etau odiiddi, “Kiristtoosi naa77anttoo yaanaagaa ufaissan naagiiddi i yaana gakkanaashin woppu giidi intte oosuwaa oottite” yaagidi zorees.

1 Nuuni PHauloosi, Sillaasinne Ximootiyoosi Tasalonqqe woosa keettan de7iya asaayyo ha dabddaabbiyaa xaafoos; he woosa keettai Xoossaa nu Aawaabaanne Godaa Yesuus Kiristtoosabaa.

Tasalonqqe Asaa De7uwaanne Ammanuwaa

Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe, aaro kehatettainne sarotettai intteyyo gido.

2 Nuuni Xoossaa woossiyo wode inttena hassayidi, intteyyo ubbaayyo ubba wode Xoossaa galatoos. 3 Nuuni nu Xoossaa, nu Aawaa sinttan ammanuwan intte oottido oosuwaanne, siiquwan intte daafurido daafuraa, qassi Xoossai intteyyo nu Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara immana giidoogaa ekkanau gencciyo genccaa ubba wode hassayoos.

4 Nu ishatoo, Xoossai inttena siiqiyoogaanne inttena babaa oottanau dooridoogaa nuuni eroos. 5 Aissi giikko, nuuni wonggeliyaa wolqqan, Geeshsha Ayyaanaaninne he wonggelee tuma gididoogaa wurssi ammaniyoogan intteyyo ehiidoogaappe attin, doona xalaalan ehibookko. Nuuni inttenaara de7iyo wode, intte gishshau waani de7idaakko, intte ereeta. 6 Qassi intte daro waayettikkokka, Geeshsha Ayyaanai immido ufaissaara kiitaa ekkideta; nunanne Godaa milatideta. 7 Hegaa gishshau, Maqidooniyaa giyo biittaaninne Akaayiyaa giyo biittan de7iya ammaniya ubbatuyyo leemiso gidideta. 8 Aissi giikko, Godaa qaalai intteppe kiyidi, Maqidooniyaaninne Akaayiyaa xalaalan siyettibeenna; shin Xoossaa intte ammaniyoogee ubbasan siyettiis. Simmi nuuni haasayanau koshshiyaabi aibinne baawa. 9 Aissi giikko, nuuni inttekko biido wode, intte nuna waati mokkidaakkonne qassi intte intte eeqaa aggidi, worddotenna de7o Xoossaayyo oottanau waani simmidaakko, eti bantta huuphen haasayoosona. 10 Qassi Xoossaa Na7ai Yesuusi, Xoossai haiquwaappe denttidoogee, nuna sinttappe yaana Xoossaa hanqquwaappe ashshiyaagee saluwaappe yaanaagaa intte naagiyoogaa eti haasayoosona.

2

PHauloosi Yesuusi Kiittido Asa Gididi Tasalonqqen Oottido Oosuwaa

1 Ta ishatoo, nuuni inttekko biidoogee mela gidennaagaa intte intte huuphen ereeta. 2 SHin nuuni inttekko yaanaappe kase Piliphphisiyuusa giyo kataman waayettidoogaanne

cayettidoogaa intte ereeta; daro phalqqettai de7ikkokka, intteyyo a wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootana mala, Xoossai nuuyyo minotettaa immiis. [3] Nuuni inttena woossiyoogee balan woi tunatettan woi geniyan gidenna.

[4] SHin Xoossai wonggeliyaa hadaraa ekkanau nuuni ammanettiyaageeta gidin, nuuyyo he hadaraa immiis; he immidoogaadankka nuuni haasayoos. Qassi nuuni nu wozanaa xomoosiya Xoossaa ufaissiyaagaadan haasayoosippe attin, asa ufaissiyaagaadan haasayokko. [5] Nuuni inttekko cimo haasayaara yibeennaagaa, woikko nuuni uuzettiyoogaa genttiya haasayaa haasayibeennaagaa intte loitti ereeta; Xoossaikka nuuyyo markka. [6] Nuuni Kiristtoosi kiittidoogeeta gidiiddi, intteppe bonchcho ekkanau danddayikkokka, ooppenne intteppe gidin woi haratuppekka gidin, bonchcho koyibookko. [7] SHin nuuni aayyiyaa ba naata dichchiyoogaadan, intte giddon ashkke gidida. [8] Inttena siiqido gishshau, Xoossaa wonggeliyaa intteyyo immanaagaa xalaala gidennan, nu de7uwaakka intteyyo immanau giigi uttida; aissi giikko, intte nuuyyo daro al77o. [9] Ta ishatoo, nu oosuwaanne nu daafuraa intte akeekeeta; intteyyo Xoossaa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiiddi, inttena ainne waayissenna mala, qamminne gallassi nuuni oottida.

[10] Nu de7oi intte matan, ammaniyaageetu matan, geeshsha, xillonne borettennaagaa gidiyoogau intte markka; qassi Xoossaikka markka. [11] Nuuni intteyyo huuphiyan huuphiyan aawai ba naatuyyo haniyoogaadan hanidoogaa ereeta. [12] Nuuni inttena zorida; minttettida. Qassi a kawotettaanne a bonchchuwaa shaakkanau inttena xeesiya Xoossaa ufaissiya de7uwaa intte de7ana mala, intteyyo minttidi yootida.

[13] Intte nuuppe Xoossaa qaalaa tuma gididoogaadan ekkido wode, Xoossaa kiitadan ekkidoogaappe attin, asa kiitadan ekkibeenna gishshau, nuuni Xoossaa ubba wode hegaa gaasuwan galatoos; Xoossaa qaalai ammaniyaageetun, inttenan oottees.

[14] Aissi giikko, ta ishatoo, Kiristtoos Yesuusayyo Yihudaa giyo biittan de7iya woosa keettatuura, intte leemisetteeta; hegeeti Xoossaa woosa keettata. Aihudati eta waissidoogaadan, intte biittaa asaikka inttena waissiis. [15] He Aihudati Godaa Yesuusanne hananabaa yootiyaageeta woridosona; qassi nuna yedettidosona. Eti Xoossaa ufaissokkona; asa ubbaakka ixxoosona. [16] Aihuda gidenna asai attana mala, nuuni etau qaalaa yootiyoogaa diggoosona. Qassi eta nagaraikka ubba wode dari dari bees. SHin wurssettan Xoossaa hanqqoi eta bolli wodhdhiis.

PHauloosi Tasalonqqe Asaa Naa77anttuwaa Xomoosanau Amottido Amuwaa

[17] SHin ta ishatoo, nuuni nu qofan gidennan, asatettaa xalaalan intteppe guutta wodiyau shaahettido wode, inttena daro laamotidi, be7anau keehi koyida. [18] Aissi giikko, nuuni inttekko simmidi baanau koyida. Harai atto, taani PHauloosikka darotoo inttekko baanau mala be7aas; shin Seexaanai nuna diggiis. [19] Aissi giikko, nu Godaa Yesuus Kiristtoosi yiyo wode, nuuni be7ana giidi ufaissan naagiyoogee, woikko nu ufaissai, woikko nuuni ceeqettiyo akiliile oonee? Inttena gidekketiiyye? [20] Aissi giikko, intte nu bonchchonne nu ufaissa.

3

[1] Hegaa gishshau, nuuyyo genccanau danddayettennan ixxido wode, Ateena giyo kataman nurkka attanau qofaa qachchida. [2] Inttena zoranaadaaninne intte ammanuwan inttena minttanaadan, Xoossau oottiya nu ishaa, nunaara issippe Kiristtoosa wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiya Ximootiyoosa inttekko kiittida. [3] Ha waayiyaa gaasuwan intteppe ooninne guyye simmenna mala, a kiittida. Nuuni hegau doorettidoogaa intte intte huuphen ereeta. [4] Aissi giikko, nuuni inttenaara de7iiddi, nuuni waayettanaagaa kasetidi intteyyo yootida; qassi intte eriyoogaadankka kase hegaadan haniis. [5] Hegaa gishshau, qassi genccanau tau danddayettennan ixxido wode, “Ooni erii xalahe halaqai eta paaccennan aggenna. Nu daafuraikka mela gidennan aggenna” yaagada intte ammanuwaabaa eranau Ximootiyoosa inttekko kiittaas.

[6] SHin ha77i Ximootiyoosi intte matappe nuukko yiidi, intte ammanuwaabaanne intte
siiquwaabaa intteyyo mishiraachcho giidi nuuyyo yootiis. Qassi nuuni inttena be7anau
laamotiyoogaadan inttekka nuna be7anau laamotiiddi, ubba wode nuuyyo lo77obaa
qoppiyoogaa i yootiis. [7] Hegaa gishshau, ta ishatoo, nu waayiyaaninne nu tuggan ubban
intte ammanuwaa baggaara intteban minettida. [8] Godan minnidi intte de7ikko, nuunikka
tumu de7oos. [9] Aissi giikko, nuuni inttebaayyo Xoossaa galatoos. Nuuni nu Xoossaa
sinttan intte gishshau de7iya ufaissa ubbau a daro galatoos. [10] Nuuni inttena be7anaunne
intte ammanuwau paccidabaa kunttanau, qamminne gallassi nu kumetta wozanaappe
Xoossaa woossoos.
[11] Nu Aawai, nu Xoossai ba huuphen, qassi nu Godai Yesuus Kiristtoosi nuuni inttekko
biyo ogiyaa nuuyyo giigisso. [12] Nuuni inttena keehi siiqiyoogaadan, Xoossai intte issoi
issuwaa siiqiyo siiquwaanne qassi asa ubbaa siiqiyo siiquwaa intteyyo darissonne gujjo.
[13] Nu Godai Yesuus Kiristtoosi ba geeshshatu ubbaara yiyo wode, nu Xoossaa, nu aawaa
sinttan geeshshatanne borettennaageeta oottidi, inttena i minttetto.

4

Xoossaa Ufaissiya De7uwaa

[1] Simmi wurssettan, ta ishatoo, Xoossaa ufaissanau intte waani de7anau bessiyaakko,
nuuppe tamaarideta. Hegee intte kaseesappe de7iyo maaraa; shin ha77i intte kasee-
gaappe loittidi oottanaadan, Godaa Yesuusa sunttan inttena woossoosinne zoroos. [2] Aissi
giikko, nuuni Godaa Yesuusa maataa baggaara intteyyo immido azazoi augaakko, intte
ereeta.
[3] Aissi giikko, Xoossai intteppe koyiyoogee aibee giikko, intte geeshsha gidanaa-
gaanne shaaramuxiyoogaa muleera agganaagaa koyees. [4] Intte ubbai huuphen huuphen
geeshshatettaaninne bonchchuwan machcho waati ekkiyaakko eranau besseesippe at-
tin, [5] Xoossaa erenna ammanenna asatudan, keehi amottiyoogan ekkanau bessenna.
[6] Nuuni qassi kase intteyyo yootidoogaadaaninne inttena mintti zoridoogaadan, Godai
hagaa malaban ubban halo kessiyaagaa gidiyo gishshau, ooninne ha yohuwan ba ishaa
naaqqanaunne cimmanau bessenna. [7] Aissi giikko, Xoossai nuna geeshshatettan de7anau
xeesidoogaappe attin, tunatettan de7anau xeesibeenna. [8] Hegaa gishshau, ha timirttiyaa
ixxiya ooninne intteyyo ba Geeshsha Ayyaanaa immiya Xoossaa ixxeesippe attin, asa
ixxenna.
[9] Intte intte huuphen issoi issuwaa siiqanaadan, Xoossai inttena tamaarissido gishshau,
intte intte ishata waati siiqanau bessiyaakko, nuuni xaafanau koshshenna. [10] Qassi
Maqidooniyaa biitta ubban de7iya ishata ubbata tumu intte siiqeeta. SHin nu ishatoo,
intte hegaappe gujji gujjidi eta siiqana mala, inttena woossoos.
[11] Nuuni kase intteyyo yootidoogaadan, woppu giida de7uwaa de7ite. Qassi intte huuphe
oosuwaa oottidi, inttena koshshiyaabaa demmite. [12] Hegaa gidikko, ammanennaageetu
matan intte bonchchettananne qassi inttena koshshiyaabau oonanne auddashekketa.

Godai Yiyo Wode Haiqqiichchida Asainne Paxa De7iya Asai Hananabaa

[13] SHin nu ishatoo, intte sinttappe demmana giidi ufaissan naagiyoobi bainna asatudan
kayyottenna mala, haiqqida asatubaa intte erana mala koyoos. [14] Nuuni Yesuusi haiqqi-
doogaanne qassi haiquwaappe i denddidoogaa ammanoos; hegaadankka, Xoossai Yesuusa
ammanidi haiqqidaageeta Yesuusaara ehaanaagaa ammanoos.
[15] Aissi giikko, nuuni intteyyo yootiyo Godaa qaalai hagaa; nuuni paxa de7iyaageeti,
Godai yiyo gallassi hagan de7iyaageeti, haiqqidaageetuppe kasetokko. [16] Aissi giikko,
Godai ba huuphen azazuwaara, kiitanchchatu halaqaa cenggurssaara, Xoossaa malkkataa
giirettaara saluwaappe wodhdhana. Kiristtoosa ammanidi haiqqidaageeti kasetidi
haiquwaappe denddana. [17] Hegaappe guyyiyan, nuuni he wode paxa de7iyaageeti, Godaara
carkkuwaa giddon gaittanau etaara issippe shaaran pude shiiqana. Hegan nuuni Godaara
issippe ubba wode de7ana. [18] Hegaa gishshau, ha haasayan issoi issuwaa minttettite.

5

Godaa Yuussaa Giigidi Naagite

1 SHin ishatoo, ha yohoti aude hananaakko, wodiyaanne aginaa intteyyo xaafanau
koshshenna. 2 Aissi giikko, Godaa gallassai kaisoi qammi yiyoogaadan yaanaagaa intte
loitti ereeta. 3 Asai, “Ubbabai saro; aibikka hanenna” giishin, maccaasaa maaretai
oiqqiyoogaadan, bashshai eti qoppennan eta bolli yaana. Eti mulekka kessi ekkokkona.
4 SHin nu ishatoo, he gallassai intteyyo kaisoi yiyoogaadan yaanau intte xuman
de7ekketa. 5 Intte ubbai poo7uwaa asanne gallassaa asa; nuuni qammaa asa woi xumaa
asa gidokko. 6 Hegaa gishshau, nuuni harati xiskkiyoogaadan xiskkanau bessenna. Nuuni
beegottanaunne woga de7anau bessees. 7 Aissi giikko, xiskkiyaageeti qammi xiskkoosona;
mattottiyaageetikka qammi mattottoosona. 8 SHin nuuni gallassaa asa gidiyaageeti woga
de7anau bessees. Nuuni ammanuwaanne siiquwaa tiran wottiyo ola miishshadan oiqqidi,
Xoossai nuuyyo immana gin, nuuni ufaissan naagi uttido atotettaa birata qophedan,
huuphiyan wottanau bessees. 9 Aissi giikko, Xoossai nuna nu Godaa Yesuus Kiristtoosa
baggaara atotettaa demmanau dooridoogaappe attin, a hanqquwaa ekkanau dooribeenna.
10 Nuuni paxa gidin woikko haiqqidaageeta gidin, Kiristtoosaara issippe de7ana mala,
Kiristtoosi nu gishshau haiqqiis. 11 Hegaa gishshau, intte qassi ha77i oottiyoogaadan, issoi
issuwaa minttettitenne maaddite.

Wurssetta Zoriyaanne Sarotaa

12 Nu ishatoo, intte giddon oottiyaageeta, inttena kaalettanaunne zoranau Godai doori-
doogeeta, intte bonchchana mala, inttena woossoos. 13 Eti oottiyo oosuwaa gishshau, eta
keehi bonchchitenne siiqite. Issoi issuwaara sarotettan de7ite.
14 Nu ishatoo, nuuni inttena zoroos; maari bainna de7uwaa de7iyaageeta seerite.
Yayyiyaageeta minttettite. Wolqqi bainnaageeta maaddite. Asa ubbaa danddayite.
15 Ooninne iitaa gishshaa iitaa zaarenna mala naagettite; shin issoi issuwaayyoonne qassi
asa ubbaayyo lo77obaa oottanau minnite.
16 Ubba wode ufaittite. 17 Ubba wode Xoossaa woossite. 18 Ubbaban galatite. Aissi giikko,
Kiristtoos Yesuusa baggaara Xoossai intteppe koyiyoobai hegaa.
19 Geeshsha Ayyaanaa doshissoppite. 20 Hanana giidi yootido qaalaa karoppite.
21 Ubbabaakka paaccite. Lo77obaa oiqqite. 22 Iita ooso ubbaappe haakkite.
23 Sarotettaa Xoossai ba huuphen inttena ubbaban geeshsho; qassi nu Godai Yesuusi
Kiristtoosi yiyo wode, Xoossai intte ayyaanaa, shemppuwaanne kumetta asatettaa boret-
tennaagaa oottidi naago. 24 Inttena xeesiyaagee ammanettidaagaa; qassi hegaa i polana.
25 Nu ishatoo, nuuyyo Xoossaa woossite.
26 Ishantta ubbaa geeshsha yeruwaa yeridi sarotite.
27 Intte ha kiitaa geeshsha ishanttu ubbaayyo nabbabanaadan, Godaa sunttan inttena
woossais.
28 Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai inttenaara issippe gido. Amin77i.

PHauloosi Tasalonqqe Asaassi Xaafido Naa77antto Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Kiristtoosa naa77antto yuussaa xeelliyaagan denddida oishai wocamaa medhdhi medhdhidi biido gishshau, Tasalonqqe woosa keettan metoi dari daridi biis. PHauloosi Tasalonqqe asaassi xaafido naa77antto kiitai, "Godai yaana gallassai matiis" yaagiya ammanuwaabaa minttidi odees. PHauloosi etassi odiiddi, "Kiristtoosi yaanaappe kasetidi Kiristtoosa timirttiyaa phalqqiya issi 'Makkala asa' geetettiyaagee denddana; denddidi ha sa7an de7iya asaa kaalettin, ha sa7aa bolli iitatettainne makkalai dari daridi baana" yaagidi eta ammanuwaa suurissanau malees.

Yesuusi Kiittidoogee nabbabiyaageetussi "Metoinne waayee darikkokka eti bantta ammanuwan minnanaadan, ikka aara issippe oottiyaageetikka oottiyoogaadan, eti bantta de7uwaassi koshshiyaabaa demmanau, minnidi oottanaadan, hegaadankka qassi lo77o ooso oottanau xibennaadan" eta minttidi zorees.

1 Nuuni PHauloosi, Sillaasinne Ximootiyoosi, Tasalonqqe woosa keettan de7iya asaayyo ha dabddaabbiyaa xaafoos. He woosa keettai Xoossaa nu Aawaabaanne Godaa Yesuus Kiristtoosabaa.

2 Xoossaa nu Aawaappenne Godaa Yesuus Kiristtoosappe, aaro kehatettainne sarotettai intteyyo gido.

Kiristtoosa Yuussaa Gallassi Hanana Pirddaa

3 Nu ishatoo, intte ammanoi keehi dicciyo gishshaunne, intte issoi issuwaa siiqiyo siiqoi dariyo gishshau, nuuni intteyyo bessiyaadan, Xoossaa ubba wode galatanau bessees. 4 Hegaa gishshau, inttena yedetainne waaye ubbai gakkinkka intte gencciyoogaanne ammaniyoogaa nuuni nu huuphen Xoossaa woosa keettaayyo yootiiddi, intteban ceeqettoos.

5 Intte waayettiyo Xoossaa kawotettaayyo bessiyaageeta gididi qoodettana mala, Xoossai pirddiyo xillo pirddau hagee malaata. 6-7 Xoossai tumu pirddaa pirddana. Godai Yesuusi ba wolqqaama kiitanchchatuura tamaa lacuwaa giddon saluwaappe yiyo wode, Xoossai inttena waissiyaageetu bolli waayiyaa ehaana. Qassi waayettiya inttenanne nuna shemppissana. 8 Qassi Xoossai bana erennaageetanne nu Godaa Yesuus Kiristtoosa wonggeliyaa mishiraachchuwaayyo azazettennaageeta qaxxayana. 9-10 He gallassi, i ba geeshshatu ubban bonchchettanaunne qassi bana ammaniya ubbatun sabettanau yiyo wode, eti Godaa sinttappenne a wolqqaa bonchchuwaappe shaahettidi, merinaa bashshan qaxxayettana. Nuuni intteyyo yootido kiitaa intte ammanido gishshau, intte a bonchchiyaageetu giddooninne sabbiyaageetu giddon de7ana.

11 Nuuni intteyyo ubba wode Xoossaa woossiyoogee hegaassa. Nu Xoossai xeesido de7uwau inttena bessiyaageeta giidi qoodanaadan, nuuni a woossoos; intte lo77obaa amottiyoogaanne intte ammanuwaa oosuwaa i ba wolqqan polo. 12 Hegan nu Xoossaa aaro kehatettaaninne qassi nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettan, Godaa Yesuusa sunttaa intte bonchchana; inttenakka i bonchchana.

2

Makkaliya Bitaniyaa

1 Ha77i nu ishatoo, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa yuussaabaunne nuuni aara de7anau akko shiiqanabau, 2 hananabaa asi intteyyo yootiyooban woi hara asappe siyido qaalan, woi ooninne nuuppe yiida kiitadan haasayiyoogan, "Godaa gallassai gakkiis" giidi intte dagammennaadaaninne wozanaa bayennaadan, nuuni inttena woossoos. 3 Inttena ooninne ai ogiyaaninne balettoppo. Aissi giikko, kasetidi makkaliyoogeenne qassi nagaranchchai, bashshaa na7ai qonccennan de7ishin, he gallassai gakkenna. 4 Asi goinniyo ubbabaanne asi Xoossa giyo ubbabaa i ixxana. I bana eta ubbaappe xoqqu oottana. Qassi harai atto Xoossaa Beeta Maqidasiyaa geli uttidikka, "Taani Xoossaa" gaana.

[5] Intte hassayekketii? Taani hegaa intteyyo inttenaara de7aidda odaas. [6] I ba qaxaruwaa
gallassi yaanaappe attin, ha77i yaanaagaa aibi a teqqiyaakko, intte ereeta.
[7] Aissi giikko, asau qonccibeenna makkalaa wolqqai ha77i oottees; shin he teqqiyaagee
ogiyaappe kichchana gakkanaassi, i qonccenna. [8] Hegaappe guyyiyan, he makkalanchchai
qonccin, Godai Yesuusi ba doonaa shemppuwan a worana. Qassi i yiyo wode ba bonchcho
Yuussan a xaissana. [9] He makkalanchchai Seexaanaa wolqqaara yiidi, Xoossai oottiyo
malaata ubbaa, worddo malaataanne garamissiyaabaa oottana. [10] Hegaadankka, qassi
xayiya asata dumma dumma iita cimuwan balettana. Xayiyaageeti attanau tumatettaa
siiqidi ekkibeenna gishshau xayana. [11-12] Hegaa gishshau, tumatettaa ammanibeenna
asati, nagara oottiyoogan ufaittiyaageeti ubbai pirddettanaadaaninne worddo gidiyaabaa
ammananaadan, Xoossai wolqqaama balaa eta giddo yeddana.

Atotettau Doorettida Asata

[13] SHin Godai siiqiyo nu ishatoo, nuuni Xoossaa intte gishshau, ubba wode galatanau
bessees. Aissi giikko, Geeshsha Ayyaanaa wolqqan inttena ba geeshsha asa oottiy-
oogaaninne tumatettaa intte ammaniyoogan inttena ashshanau, Xoossai inttena bairadan
dooriis. [14] Xoossai inttena nuuni intteyyo yootido nu wonggeliyaa mishiraachchuwaa
baggaara xeesidoogee, intte nu Godaa Yesuus Kiristtoosaara issippe bonchchettanaassa.
[15] Simmi nu ishatoo, minnidi eqqite; nuuni inttena nu doonan gidin, woi nu dabddaabbiyan
gidin, tamaarissido wogaa oiqqite.
[16-17] Nu Godai Yesuus Kiristtoosi ba huuphen qassi Xoossai, nu Aawai nuna siiqidi, ba aaro
kehatettan nuuyyo merinaa danddayaanne sinttappe ekkana giyo lo77o ufaissaa immi-
daagee, inttena minttetto; qassi intte lo77obaa ubbaa oottanaadaaninne haasayanaadan,
inttena minttetto.

3

PHauloosi, "Nuuyyo Woossite" Yaagiis

[1] Wurssettan nu ishatoo, Godaa qaalai intte giddon, eesuwan aakkanaadaaninne
bonchchettanaadan, nuuyyo Xoossaa woossite. [2] Qassi asai ubbai qaalaa ammanenna
gishshau, Xoossai nuna nagaranchcha asatuppenne iita asatuppe ashshana mala, nuuyyo
woossite.
[3] SHin Godai ammanettiyaagaa; i inttena minttettananne qassi iitaappekka naagana.
[4] Nuuni inttena azaziyoogaa intte ha77i oottiyoogaanne qassi sinttappekka oottanaagaa
Godai nuna intteban ammanttees.
[5] Godai intte wozanaa Xoossaa siiquwaakkonne Kiristtoosi immiyo danddayaakko
kaaletto.

Ooso Oottidi De7anaagee Gidde

[6] Nu ishatoo, intte nuuppe ekkido wogaa kaallennan azalla de7uwaa de7iya isha
ubbaappe intte shaahettanaadan, Godaa Yesuus Kiristtoosa sunttan inttena azazoos.
[7] Aissi giikko, nuuni inttenaara de7iyo wode azallibeenna gishshau, intte nunadan hanidi
de7anau bessiyoogaa intte intte huuphen ereeta. [8] Nuuni intteppe oossinne tooho
gidenna mala, qamminne gallassi daafuriiddinne jaamiiddi oottidi de7idoogaappe attin,
bessiyaagaa oottennan ooppenne quma coo mibookko. [9] Nuuni hegaa oottidoogee intte
nunadan hanidi de7anaadan, nuuni intteyyo leemiso gidanaassappe attin, hegaa inttena
oichchanau nuuyyo maati xayiina gidenna. [10] Aissi giikko, nuuni harai atto inttenaara
de7iiddikka, "Oottanau koyenna urai ooninne mooppo" yaagidi inttena azazida.
[11] Aissi giikko, asa yohon geliyoogaappe attin, ainne oottennaageeti, azalla de7uwaa
de7iya amarida asati intte giddon de7iyoogaa nuuni siyida. [12] Nuuni hegeetu mala asati
maara de7uwaa de7anaadaaninne banttana koshshiyaabaa oottidi demmanaadan, Godaa
Yesuus Kiristtoosa sunttan eta azazoosinne zoroos.
[13] SHin intte nu ishatoo, lo77o oosuwaa oottanau azalloppite. [14] Qassi nuuni ha
dabddaabbiyan kiittido kiitaayyo azazettenna urai ooninne de7ikko, he uraa akeekite.

I yeellatana mala, appe shaahettite. [15] SHin ishadan a seeriteppe attin, morkkedan
xeelloppite.

Wurssetta Sarotaa

[16] Sarotettaa Godai ba huuphen intteyyo ubba wodenne ubba baggaara sarotettaa immo.
Godai inttenaara ubbaara gido.

[17] Taani PHauloosi, ha kiitaa ta kushiyan xaafaas; ta kiita ubbau malaatai hagaa. Taani
hagaadan xaafais.

[18] Nu Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai inttenaara ubbaara gido.

PHauloosi Ximootiyoosayyo Xaafido Koiro Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Ximootiyoosa geetettiya, ammaniya wodallai, Qeeri Iisiyaa giyo sohuwan yelettiis. Ayyo aayyiyaa Aihuda; aawai qassi Giriike. I PHauloosaara zuppetiya asa; wonggeliyaa kiitaakka aara maadettidi oottiyaagaa. PHauloosi Ximootiyoosassi xaafido koiro kiitai heezzu waanna aife yohota mintti xeellees.

Ubbaappe kasetidi kiitai woosa keettan denddidi uttida worddo timirttiyaabaa minttidi odees. Ha imatta gidida timirtee Aihudatu timirttiyaappe baggaa, Aihuda gidenna asatu timirttiyaappe baggaa oiqqidaagaa; "Hagee beettiya sa7ai nagaran hambbalaashettiichchidaagaa gidiyo gishshau, asi atotettaa demmanau dumma xuuraa eranau, issi issi qumata meennan agganaunne machcho ekkennaaninne azina gelennan naagettanau koshshees" yaagiya qofaa baaso oottidi oiqqidaagaa. Hegaa bollikka gujjidi a kiitai wosa keettaa aisuwaabaanne goinuwaa wogaabaa tamaarissiya timirttiyaa, hegaadankka qassi woosa keettaa kaalettiyaageetinne eta maaddiyaageeti ai mala eeshshaara de7iyaageeta gidanau bessiyaakko odiyaabaa oiqqiis. Wurssettan Ximootiyoosi Yesus Kiristtoosassi oottiya lo77o asa waanidi gidanau danddayiyaakkonne qassi dumma dumma ammaniya asaa maabaraa achchan ayyo de7iya aawatettai aibakko, PHauloosi a zorido zoriyaa demmoos.

1 Nuna ashshiya Xoossainne nuuni be7ana giidi ufaissan naagiyo Yesuus Kiristtoosi azazido azazuwaadan, Yesuus Kiristtoosi kiittidoogaa gidida taani PHauloosi,
2 ammanuwaa baggaara ta tumu na7au, Ximootiyoosau ha dabddaabbiyaa xaafais.

Worddo Timirttiyaappe Naagettiyoogaa

Xoossaa nu Aawaappenne nu Godaa Kiristtoos Yesuusappe aaro kehatettai, maarotettainne sarotettai neeyyo gido.

3 Taani Maqidooniyaa baidda neeyyo giidoogaadan, neeni Efisoonan takkana mala koyais. Issi issi asati worddo timirttiyaa tamaarissoosona; hegeeti tamaarissenna mala, aggite gaada oda. 4 Eti haisiyaa yootiyoogaanne bantta zariyaa gairiyoogaa agganaadan oda. Aissi giikko, hegaa malabai palamaa kaalettees; qassi Xoossaa qofaa ammanuwan erettiyaagaa oottokkona. 5 Ha azazuwau waanna qofai geeshsha wozanaappe, lo77o zoriya wozanaappe, asi be7o giyoobi bainna ammanuwaappe beettiya siiquwaa denttettanaassa. 6 Issi issi asati hagaa aggidi, pattenna haasayaakko simmidosona. 7 Eti ai haasayiyaakkonne woikko tumayidi yootiyoobai aibakko erokkona; shin Xoossaa higgiyaa tamaarissiyaageeta gidanau koyoosona.

8 Asai bessiyaagaadan higgiyan go7ettikko, higgee lo77o gidiyoogaa nuuni eroos.
9 Issibaa akeekanau koshshees. Higgee lo77o asau merettibeenna. SHin higgiyaa menttiyaageetuyyo, azazettennaageetuyyo, makkalanchchatuyyo, nagaranchchatuyyo, geeshshatetti bainnaageetuyyo, tunatuyyo, bantta aayyiyo woikko aawaa woriyaageetuyyo, shemppuwaa woriyaageetuyyo, 10 shaaramuxanau qaaqqatiyaageetuyyo, attumaasai attumaasaara shaaramuxiyaageetuyyo, asa baizziyaageetuyyo, worddanchchatuyyoonne wordduwan caaqqiyaageetuyyo, woikko tumu timirttiyaara gaittenna ai ooso gidinkka oottiyaageetuyyo kiyiis. 11 Qassi anjjettida Xoossai taani awaajjana mala, tau hadaraa immido bonchcho wonggeliyaa giddon he timirttee de7iyoogaakka nuuni eroos.

PHauloosi Xoossaayyo SHiishshido Galataa

12 Taani oottiyo oosuwan taayyo wolqqaa immida nu Godaa Kiristtoos Yesuusa galatais. Tana ba oosuwau sunttidi, tana he oosuwau bessiyaagaa giidi qoodiyo gishshaukka a galatais. 13 Taani hagaappe kase a cayiyaagaa, a yedettiyaagaanne tuggayiyaagaa gidikkokka, taayyo hagaa i oottiis. SHin taani erennan oottido gishshaunne ammanabeenna gishshau, Xoossai tana maariis. 14 Qassi nu Godai zawai bainna ba aaro kehatettaa

ta bollan gussidi, Kiristtoos Yesuusa baggaara nubaa gidiya ammanuwaanne siiquwaa taayyo immiis.

15 Kiristtoos Yesuusi nagaranchchata ashshanau ha sa7aa yiis giyo haasayai ammanettidaagaanne asai ubbai tuma giidi ekkanau bessiyaabaa. Ubbaappe aadhdhiya nagaranchchai tana. 16 SHin merinaa de7uwaa ekkanau aani ammananau bessiya asau taani leemiso gidanaadan, ubbaappe aadhdhiya nagaranchchau taayyo Yesuus Kiristtoosi keehi danddayidoogaadan, Xoossai tana maariis. 17 Aifiyan beettenna merinaa Xoossau issuwau, merinaa Kawuwau, merinaappe merinaa gakkanaassi galatainne bonchchoi gido.

18 Ta na7aa Ximootiyoosaa, kase nebaa hananabaa yootidoogaadan, he yootidoogan lo77o olaa neeni olettana mala, ha azazuwaa neeyyo hadaraa immais. 19 Ammanoinne lo77o zoriya wozanai neeyyo de7o. Issooti issooti banttana zoriya wozanaa yeggi aggidi, laaggiyaabi bainna markkabee bayiyoogaadan, bantta ammanuwaa bashshidosona. 20 Xoossaa cayiyoogaa aggana mala, hegaa tamaaranau taani Seexaanau aatta immido Hemeneyoosinne Iskkinddiri eta giddon de7oosona.

2

Woosa Keettaa Woosaa

1-2 Nuuni Xoossaa milatiyoogan, geeshshatetta ubban, sarotettaaninne ashkketettan de7ana mala, asa ubbau, kawotuyyoonne sunttatettai de7iyo ubbatuyyo, Xoossaa oichchanau, woossanau, gaannatanaunne galatanau bessiyoogaa ubbabaappe kasetada taani nena erissais. 3-4 Asai ubbai attanaadaaninne tumatettaa eranaadan koyiya nuna ashshiya Xoossaa sinttan hagee lo77iyaabaanne ufaissiyaabaa. 5 Aissi giikko, issi Xoossai de7ees; Xoossaappenne asaappe gidduwan gididi gaannatiya issoi de7ees. Hegeekka Kiristtoos Yesuusa giyo asa. 6 I asaa ubbaa wozanau bana ubbau immiis. Xoossai ba wodiyan asa ubbaa wozanau koyiyoogaa bessiya markkai hagaa. 7 Taani Xoossaa qaalaa yootiyaagaa, Yesuusi kiittidoogaanne qassi ammanuwaaninne tumatettan Aihuda gidenna asaa tamaarissiyaagaa gidada sunttettidoogee hegaassa. Taani worddotikke; tumaa haasayais.

8 Hegaa gishshau, ubbasan de7iya attumaasai hanqqoinne palami bainnan, ba geeshsha kushiyaa pude denttidi, Xoossaa woossanaadan, taani koyais.

9-10 Hegaadan qassi maccaasaikka bessiya maayuwaa kiphataaninne banttana shiishshi ekkiyoogan maayona. Xoossau yayyais giya maccaasau bessiyoogaadan, lo77obaa oottiyoogaanappe attin, huuphiyaa shurubbaa daddiyoogan, worqqan woikko inqquwan, woikko daro al77o afalan banttana alleeqissoppona.

11 Maccaasai ubbaban haarettidi, co77u giidi tamaaro. 12 Taani maccaasai co77u giidi de7ona gaisippe attin, attumaasaa tamaarissona woikko eta bolli aawatona giikke. 13 Aissi giikko, Addaamee koiro merettiis; Hewaana guyyeppe merettaasu. 14 Hewaana cimettada Xoossaa higgiyaa menttaasuppe attin, Addaamee cimettibeenna. 15 SHin maccaasai ammanuwan, siiquwan, geeshshatettaaninne banttana kiphatiyoogan de7ikko, naata yeliyoogan attana.

3

Woosa Keettaa Kaalettiyaageeta

1 Ooninne woosa keettaa kaalettiyaagaa gidanau koyikko, lo77obaa amottiis giyo haasayai tuma. 2 Woosa keettaa kaalettiya urai borettennaagaa, issi machchee xalaalai de7iyoogaa, kiphatanchchaa, bana naagiyaagaa, bau bessiyaabaa oottiyaagaa, imattaa mokkiyaagaa, tamaarissanau danddayiyaagaa, 3 mattottennaagaa, ashkketettappe attin ooyettennaagaa, palamettennaagaa, miishsha siiqennaagaa, 4 naati ayyo azazettiyoogaanne bonchchiyoogaa, qassi ba keettaa aissanau danddayiyaagaa gidanau bessees. 5 Aissi giikko, issi urai ba keettaa aissanau danddayennaagaa gidikko, Xoossaa woosa keettaa waati aissanau danddayii?

[6] Otoruwan sugettidi, xalahe halaqai Xoossaa pirddan kunddidoogaadan kunddenna
mala, ooratta ammanida asa gidanau bessenna. [7] Xalahe halaqaa boriyaaninne piriyan
gelenna mala, he aawi woosa keettaappe kareera de7iya asan nashettiyaagaa gidanau
bessees.

Woosa Keettan Maaddiyaageetubaa

[8] Hegaadan qassi woosa keettan oottiyaageeti cinccata, naa77a haasayennaageeta, daro
woiniyaa eessaa uyennaageeta, yaaretennaageeta, [9] ammanuwaa xuuraa geeshsha zoriya
wozanan naagiyaageeta gidanau bessees. [10] Hegeeti kasetidi paacettanau koshshees.
Paaciyaa aadhdhidoogaappe guyyiyan, woosa keettan oottiyaageeta gididi oottona.
[11] Hegaadan qassi eta maccaasati cinccata, zigirennaageeta, kiphatanchchata, ubbaban
ammanettiyaageeta gidanau bessees.
[12] Woosa keettan oottiyaagee issi machchee xalaalai de7iyoogaanne qassi ba naatanne
ba keettaa loitti aissiyaagaa gidanau bessees. [13] Aissi giikko, woosa keettaa maaddiyaageeta
gididi, lo77o ooso oottiyaageeti bantta huuphiyau gita bonchchuwaa demmoosona; qassi
Kiristtoos Yesuusan banttau de7iya ammanuwaa keehi xalidi haasayanau danddayoosona.

Gita Xuuraa

[14] Taani neekko eesuwan baana gaada hagaa neeyyo xaafais. [15] SHin taani beennan
gam77ikko, Xoossaa keettan neeni waana de7anau bessiyaakko erana mala xaafais. He
keettai tumatettau tuussanne tuuqe gidiya de7o Xoossaa woosa keettaa. [16] Nu ammanuwaa
xuurai gita gidiyoogaa ooninne kashi gaanau danddayenna.
Kiristtoosi ashuwan qoncciis;
i xillo gidiyoogaa Geeshsha Ayyaanai markkattiis.
Kiitanchchatikka a be7idosona;
Aihuda gidenna asai abaa yootin siyiis.
Sa7an de7iya asai a ammaniis;
bonchchuwan i saluwaa biis.

4

Worddo Asttamaareta

[1] Issi issi asai wurssetta wodiyan ammanuwaa agganaagaa Geeshsha Ayyaanai qoncciyan
yootiis. Eti worddo ayyaanatuyyo azazettana; qassi xalahetu timirttiyaa kaallana.
[2] Hagaa mala timirttee zoriya wozanai taman bonqqida biratan xuuggidobaadan donjjillida
worddanchcha asatu baggaara yiis.
[3] Hageetu mala asati ekkiyoogaanne geliyoogaa qassi issi issi qommo kattaa miyoogaa
diggoosona. SHin ammaniyaageetinne tumatettaa eriyaageeti Xoossaa galatidoogaappe
guyyiyan maana mala, Xoossai kattaa medhdhiis. [4] Aissi giikko, Xoossai medhdhidobai
ubbabaikka lo77o. Xoossaa galatidi ekkikko, wora yeggiyo aibinne baawa. [5] Aissi giikko,
he ubbabai Xoossaa qaalaaninne woosan anjjettidaagaa.

Kiristtoosassi Lo77o Ashkkara Gidiyoogaa

[6] Hegaa gishshau, neeni ishantta hegaa hassayissiyaabaa gidikko, ammanuwaanne
neeni kaallido lo77o timirttiyaa qaalaa maasa; qassi neeni Kiristtoos Yesuusa ashkkara.
[7] SHin ammaniya asau lo77enna haasayaappenne qassi ceega maccaasa haisiyaappe
baqata. Qassi Xoossaa milatiyoogan nena loohissa. [8] Aissi giikko, asai ba bollaa minttiy-
oogee guuttaa go77ees. SHin Xoossaa milatiyoogan lohissiyoogee ha77ikka sinttappekka
de7uwaa immana giyo gishshau, ubbabaukka go77ees. [9] Ha haasayai asai ubbai ekkanau
bessiyo tumu haasaya. [10] Nuuni hegaa demmanau daafuroosinne keehi oottoos; hegaa
gishshau, nuuni cayettoos. Aissi giikko, asa ubbaa, ubbaappekka aattidi, ammaniyaageeta
ashshiya de7o Xoossaappe nuuni ekkana giidi uttida.
[11] Hagaa azazanne tamaarissa. [12] Neeni yelaga gidiyo gishshau, nena ooninne karoppo.
SHin ammaniyaageetuyyo ne haasayan, hanotettan, siiquwan, ammanuwaaninne
geeshshatettan leemiso gida. [13] Taani yaana gakkanaassi asassi Xoossaa maxaafaa nab-
babiyoogan, Xoossaa qaalaa yootiyoogaaninne tamaarissiyoogan minna. [14] Hananabaa

yootiyaageeti haasayiininne cimati bantta kushiyaa ne bolli wottin, neeni ekkido, nenan
de7iya Geeshsha Ayyaanaa imuwaa toochchoppa.
15 Ne dichchai asa ubbau qonccana mala, hegaa mintta qoppa. Hagaa ubba wode ootta.
16 Ne huuphiyaanne ne timirttiyaa naaga. Neeni hegaa oottikko, nenanne neeni giyoogaa
siyiyaageeta ashshiyo gishshau, aggennan ootta.

5

Am77etubaa Zorido Zoriyaa

1 Cima asa ne aawaa bonchchiyoogaadan bonchchappe attin, toochchoppa. Yelagata ne
ishadan, 2 qassi cima maccaasa ne aayeedan, yelaga maccaasa ne michcheedan, kumetta
geeshshatettan bonchcha.
3 Tumu am77eta bonchcha. 4 SHin am77eeyyo naati woikko naatu naati de7ikko, he naati
Xoossaa milatiyoogaa bantta so asaa bessiyoogaanne qassi hegaa oottiyoogan banttana
yelidaageetuyyo kushe zaariyoogaa tamaarona. Aissi giikko, hegee Xoossaa ufaissiyaabaa.
5 Ai maadoikka bainna tumu am77iyaa Xoossai immana gaada ufaissan naaga uttaasu.
Qassi gallassinne qammi Xoossai o maaddana mala, woossausunne oichchausu. 6 SHin
bana ishalissiya am77iyaa paxa de7ikkokka, a haiqqaichchaasu. 7 Qassi ooninne eta
borenna mala, ha azazuwaa imma. 8 SHin baageetuyyo qassi ubbaappe aattidi, ba so
asaayyo qoppenna urai oonanne gidikko, he aawi ba ammanuwaa kaddidaagaa. Amma-
nenna asaappekka aadhdhida iitaa.
9 Usuppun tammu laittai kumibeenna am77ee sunttaa mazggafan xaafoppa. Hegaa bol-
lan qassi a issi azinaappe haraa gelabeennaaro gidanau koshshees. 10 Naata dichchiyoogan,
imattaa mokkiyoogan, geeshshatu tohuwaa meecciyoogan, waayettida asaa maaddiy-
oogan, lo77o ooso ubbaa kaalliyoogan, ha lo77o oosuwaa oottiyoogan erettidaaro gidanau
bessees.
11 SHin yelaga am77eta hinkkootu sunttaara gatta xaafoppa. Aissi giikko, eti banttana
azinaa gela gela giyo wode, Kiristtoosa aggi bayana. 12 Koiro ammanuwaa karido gishshau,
eti pirddettana. 13 Hegee bainnan ooso xayidi issi keettaappe hara keettaa hoskkattana.
Hoskkattiyoogee hemettiyoogaa xalaala gidennan, banttau bessennabaa haasayiiddi,
zigirssaanne yohon coo geliyoogaa tamaaroosona. 14 Hegaa gishshau, nu morkketi nu
bolli haasayiyo iitabaa demmenna mala, yelaga am77eti azinaa gelidi, na7a yelidi, bantta
keettaa aissana mala zorais. 15 Aissi giikko, hagaappe kase amarida am77eti Seexaanaa
kaallanau aggidi guyye simmidosona.
16 Ammaniya maccaaseeyyo ainniyyookka dabbo am77eti de7ikko, a eta maaddanau
bessees. Woosa keettai maadoi bessiyo tumu am77eta maaddana mala, eti woosa
keettaayyo tooho gidoppona.
17 Loitti heemmiya cimati, qassi ubbaappekka aattidi, qaalaa yootiyoogaaninne
tamaarissiyoogan daafuriyaageeti, naa77u kushe bonchchuwaa ekkanau bessees. 18 Aissi
giikko, Xoossaa maxaafai, “Audiyan kattaa yedhdhiya booraa doonaa qachchoppa” qassi,
“Oosanchchai ba damoozaa ekkanau bessees” yaagees.
19 Naa77u woi heezzu markki bainnan, woosa keettaa cimaa mootiyoobaa siyoppa.
20 Harati yayyana mala, nagara oottiya ubbata asa ubbaa sinttan seera.
21 Neeni ainne asa som77o xeellennan, issuwaa issuwaappe dummayennan ha azazuwaa
naagana mala, Xoossaanne Godaa Yesuus Kiristtoosa doorettida kiitanchchatu sinttan
nena taani zorais. 22 O bollaaninne eesotada ne kushiyaa wottoppa. Haratu nagaran
geloppa. Nena geeshshatettan naaga.
23 Neeni ubba wode sakettiyo gishshaunne ne uluwaa gishshau, guutta woiniyaa eessaa
uyappe attin, haatta xalaalaa uyoppa.
24 Issi issi asatu nagarai be7anau qoncce; eta nagarai eta pirddanau etappe sinttau
aadhdhees. SHin haratu nagarai guyyeppe qonccees. 25 Hegaadankka, lo77o oosoikka
qoncce. Qonccibeennabaa gidikkokka, geemmanau danddayenna.

6

Ashkkaratussi Imettida Zoriyaa

1 Xoossaa sunttainne nu timirttee cayettenna mala, ailletettaa qambbaraa giddon
de7iyaageeti banttana haariya godatuyyo bonchchoi bessiyoogaa erona. 2 Ammaniya asaa
aille gidiyaageetuyyo eta godati etau isha gidiyo gishshau, eta karoppona. SHin bantta
oosuwan go7ettiyaageeti eti siiqiyo ammaniyaageeta gidiyo gishshau, eti kaseegaappe
aattidi oottanau bessees.

Worddo Timirttiyaanne Tumu Duretettaa

Neeni ha yohota tamaarissanaunne yootanau bessees. 3-4 Ai asinne dumma timirttiyaa
tamaarissiyaabaa gidikko, qassi nu Godaa Yesuus Kiristtoosa tumu qaalaaranne nu
haimaanootiyaa timirttiyaara gaittenna urai daro otorettees; ainnekka erenna. Qassi
qaalaa bollan palamettanaunne ooyettanau etau giigenna qofai de7ees. Hegee qanaatiyaa,
palamaa, cashshaa, iita siriyaa kaalettees. 5 Qassi eta huuphee oottenna. Tumatetti bainna
asatuurakka palamaa kaalettees. Eti Xoossaa milatiyoogan duretana giidi qoppoosona.
Neeni he asatuppe shaahetta.
6 SHin taayyo de7iyaabai tau gidana giya ura Xoossaa milatiyoogee dureyees. 7 Aissi
giikko, nuuni ha sa7aassi ainne ehibookko; qassi appe ainnekka ekkokko. 8 SHin miy-
oobainne maayiyoobai de7ikko, hegee nuuyyo gidana. 9 SHin duretanau koyiyaageeti
paaciyaaninne piriyan geloosona; qassi daro asaa bashshaunne xayuwau goochchi efiya
daro eeyyanne qohiya amuwan kunddoosona. 10 Aissi giikko, miishsha siiqiyoogee iitatetta
ubbau pultto. Issooti issooti hegaa amottiiddi, ammanuwaappe balettidi, daro metuwan
banttana qohidosona.

PHauloosi Ximootiyoosa Zorido Zoriyaanne Azazido Azazuwaa

11 SHin nenoo, Xoossaa asau, hegaappe baqata. Xillotettaa, Xoossaa milatiyoogaa,
ammanuwaa, siiquwaa, danddayaanne ashkketettaa kaalla. 12 Ammanuwaa baaxiyaa loitta
baaxeta. Daro asaa sinttan lo77o markkaa markkattaidda, nena Xoossai xeesido merinaa
de7uwaa oiqqa. 13 Ubbabau de7o immiya Xoossaa sinttaaninne, qassi PHenxxeniyaa PHi-
laaxoosa giyo biittaa haariyaagaa sinttan lo77o markkaa markkattida Kiristtoos Yesuusa
sinttan taani nena hagaa azazais. 14 Nu Godaa Yesuus Kiristtoosi qonccana gakkanaassi, qiti
bainnaaninne boree bainnan he azazuwaa naaga. 15 A qonccettaa, anjjettida issi sunttai,
kawotu Kawoi, godatu Godai, Xoossai bessiya wodiyan bessana. 16 Haiqqennaagee issi a
xalaala. Ooninne akko shiiqanau danddayenna poo7uwan de7ees. Ooninne a be7ibeenna;
qassi be7anaukka danddayenna. Bonchchoinne merinaa wolqqai ayyo gido. Amin77i.
17 Ha77i ha wodiyan dure gidiyaageeti otorettennaadaaninne qassi nuuni ufaittanaadan,
ubbabaa palahissidi nuuyyo immiya de7o Xoossan ammanettanaagaappe attin, aadhd-
hiya duretettan eti ammanettennaadan, eta azaza. 18 Eti lo77obaa oottanaadan, lo77o
oosuwan duretanaadan, kehiyaageetanne haratuura shaakki ekkiyaageeta gidanaadan
azaza. 19 Hegaa yaatiyoogan eti sinttanau banttau mino baaso gidiya miishshaa banttau
shiishshoosona. Hegaappe guyyiyan, eti tumu de7uwaa ekkana.
20 Ximootiyoosaa, issi issi asai balan eratetta giyo eeyya palamaappenne hada
haasayaappe baqataidda, neeyyo imettida hadaraa naaga. 21 Aissi giikko, issooti issooti
nuuyyo eratetti de7ees yaagiiddi, ammanuwaa balidosona.
Xoossaa aaro kehatettai inttenaara ubbaara gido.

PHauloosi Ximootiyoosayyo Xaafido Naa77antto Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hagee PHauloosi Ximootiyoosassi xaafido naa77antto kiitai PHauloosi matan bana maaddiyaanne oosuwaa banaara issippe oottiya wodallaa, Ximootiyoosa zorido zoriyaa oiqqidaagaa. A zoriyaappe dariya baggai genccan minnanau bessees giyaagaa. Ximootiyoosi zoriyaanne minttettuwaa qaalaa demmidoogee, Yesus Kiristoosabaa tumaa markkattanaassa, mishiraachchuwaa qaalaanne Gal77a Maachchaa timirttiyaa minttidi oiqqanaassanne metiyaabainne eqettiyaabai darikkonne tamaarissiyoogaaninne Wonggeliyaa Mishiraachchuwaa odiyoogan minnanaassa.

Ximootiyoosi pattenna haasayaappe haakkana mala, dumma mino odoi ayyo odettiis. Aissi giikko, hegaa mala odoi siyiyaageeta bashshiyoogaappe attin, harabai i immiyo go77i baawa.

Hegan ubbankka Ximootiyoosi hassayanau bessiyaabai PHauloosa hanotaanne a de7uwaa halchchuwaa, hegaappekka a ammanuwaa, a genccaa, a siiquwaa a danddayaanne yedetan a gakkida metuwaa leemiso oottidi kaallanaagaa.

1 Taani PHauloosi, Xoossai immana giido Kiristoos Yesuusaara nuuyyo de7iya
de7uwaabaa yootanau, Xoossai giidoogaadan, Kiristoos Yesuusi kiittidoogee, 2 ta siiqo
na7aa Ximootiyoosayyo ha dabddaabbiyaa xaafais.

Ximootiyoosau Imettida Zoriyaa

Xoossaa Aawaappenne nu Godaa Kiristoos Yesuusappe, aaro kehatettai, maarotettainne sarotettai neeyyo gido.

3 Ta zareti oottidoogaadan, taanikka tana zoriya geeshsha wozanaappe oottiyo Xoossaa
qamminne gallassi woossiyo woosan ubba wode nena hassayiyo gishshau, a galatais.
4 Taani ne afuttaa hassaya hassayada ufaittana mala, nena be7anau daro laamotais.

5 Nenan de7iya worddoi bainna ammanuwaa hassayais. He ammanoi beni ne aayee
aayee Loidiininne ne aayee Euniiqin de7iya ammanuwaa mala; qassi nenankka hegee
de7iyoogaa eraas. 6 Hegaa gishshau, taani ta kushiyaa naa77aa ne bolli wottido wode,
Xoossai neeyyo immido imuwaa neeni doshissenna mala, nena hassayissais. 7 Aissi giikko,
Xoossai nuuyyo wolqqaa, siiquwaanne nu huuphiyaa naagiyoogaa immiya Geeshsha
Ayyaanaa immiisippe attin, yashsha ayyaanaa immibeenna.

8 Simmi, nu Godaayyo markkattiyoogan woikko a gishshau qashuwan de7iya tabankka
yeellatoppa. SHin Xoossai neeyyo immiyo wolqqaa keenan tanaara wonggeliyaayyo
waayetta. 9 Xoossai ba qofaaninne ba aaro kehatettan nuna ashshidi, ba asa oottanau
xeesidoogaappe attin, nuuni oottido oosuwaa gishshau gidenna. I ha aaro kehatettaa
Kiristoos Yesuusa baggaara wodee doomettanaappe kase nuuyyo immiis. 10 SHin ha77i
ha aaro kehatettai nuna ashshiya Kiristoos Yesuusa yuussan nuuyyo qoncciis. Qassi
haiquwaa wolqqaakka i xaissiis. Wonggeliyaa mishiraachchuwaa baggaara xayenna
de7uwaa nuuyyo qonccissees.

11 Taani Yesuusi kiittidoogaanne Aihuda gidenna asaa tamaarissiyaagaa gidada,
wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootana mala, Xoossai tana dooriis. 12 Qassi taani ha
metuwaa ekkiyoogee hegaa gishshassa. SHin taani ammanidoogaa eriyo gishshau,
yeellatikke. Qassi taani ayyo immido hadaraa he gallassai gakkanaassi, i naaganau
danddayiyoogaa erais.

13 Taani nena tamaarissido tumu qaalaa leemiso ootta oiqqada, Kiristoos Yesuusan
nuuyyo de7iya ammanuwaaninne siiquwan de7a. 14 Nu giddon de7iya Geeshsha Ayyaanaa
baggaara neeyyo hadaraa immido lo77obaa naaga.

15 Isiyaa giyo biittan de7iya ubbati taappe baqatidoogaa eraasa; eta giddon Pigeluusinne
Hermmogeneesi de7oosona.

16 Henesifooru tana daro wode minttettido gishshau, Godai a so asaayyo maarotettaa
immo. Qassi taani qasho keettan de7iyoogan i yeellatibeenna. 17 SHin Roome giyo
katamaa gakkidosaara tana keehi koyidi demmiis. 18 He gallassi Godaappe maarotettaa
demmanaadan, Godai ayyo immo. Qassi Efisoona giyo kataman i tana ai keenaa
maaddidaakkonne neeni loitta eraasa.

2

Kiristtoosayyo Lo77o Wotaaddara Gididi Metuwaa Ekkiyoogaa

1 Simmi ta na7au, Kiristtoos Yesuusan de7iya aaro kehatettan minna. 2 Qassi daro
markkati de7iyoosan taappe neeni siyido yohota harata tamaarissanau danddayiya
ammanettida asatuyyo hadaraa imma.
3 Yesuus Kiristtoosayyo ammanettida wotaaddaradan, tanaara waayetta. 4 Olaa biya
wotaaddarai ba halaqaa ufaissanau, wotaaddara gidenna asai oottiyo oosuwan wala-
hettenna. 5 Qassi baaxiyaa gaittiya uraikka baaxetana xayikko, woituwaa ekkenna.
6 Daro daafuridi oottida biittaa goyiya bitanee shiiqida kattaappe bana gakkiyaagaa koiro
ekkanau bessees. 7 Neeni ubbabaa akeekanaadan, Godai nena danddayissana gishshau,
taani giyoogaa qoppa.
8 Taani wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyoogaadan, haiquwaappe denddida
Daawita zariyaa Yesuus Kiristtoosa qoppa. 9 Taani wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyo
gishshau, iitabaa oottidabaadan, harai atto qashettana gakkanaassi waayettais. SHin
Xoossaa qaalai qashettenna. 10 Hegaa gishshau, taani Xoossai doorido asatikka Kiristtoos
Yesuusan de7iya atotettaa merinaa bonchchuwaara demmanaadan, eta gishshau, taani
ubbaban waayettais.
11 Hagee,
“Nuuni aara issippe haiqqidobaa gidikko,
aara issippe de7ana.
12 Nuuni genccikko,
aara issippe kawotana.
Nuuni a kaddikko,
ikka nuna kaddana.
13 Nuuni ammanettennan aggikkokka,
i ammanettiyaagaa gididi de7ana.
Aissi giikko, i bana ba huuphen
erikke gaanau danddayenna”
giyaagee tumu haasaya.

Mino Oosanchchaa

14 Neeni ne asaa hagaa hassayissa; eti qaalan palamettenna mala, Xoossaa sinttan
zora. Hegee siyiya asa mooriyoogaappe attin, ainne go77enna. 15 Neeni Xoossaa tu-
matettaa qaalaa suuretettan yootiyaagaanne qassi a oosuwaayyo yeellatenna oosanchcha
gidada, Xoossai sabbiyo asadan, ne huuphiyaa Xoossau immanau minna. 16 SHin ha
sa7au injjetiya pattenna haasayaappe nena naaga. Aissi giikko, hegee Xoossaappe asa
haassees. 17 Qassi eti tamaarissiyoogee bollaa mirggiya cittuwaadan ubbasaa gakkana. He
tamaarissiyaageetuppe naa77ati Hemeneyoosanne Piliixoosa. 18 Eti tumaa ogiyaa aggidi,
“Nuuni haiquwaappe denddiyoogee kase aadhdhiichchiis” yaagidi amarida ammaniya
asatu ammanuwaa bashshoosona.
19 Gidikkokka, Xoossai essido mino tuussai qaaxxana danddayenna. Qassi a bollan,
“Godai baageeta erees”; qassi “Godaabaa gidiya ooninne iita ooso aggi bayo” yaagiya
qaalati xaafettidosona.
20 Issi gita keettan worqqaappenne biraappe merettida miishsha xalaala gidennan,
mittaappenne urqqaappe merettida miishshatikka de7oosona. Hegeetuppe baggati
bonchcho oosuwaa etan oottanau, qassi baggati tooshettiyaabaa etan oottanau meretti-
dosona. 21 Hegaa gishshau, ooninne ha iitabaa ubbaappe bana geeshshikko, i ba Godaa

go77iya ooso oottanau bana immido gishshau, bonchcho ooso oottiyo miishsha gidana.
Qassi lo77o ooso ubbaa oottanau giigettidaagaa gidana.
22 SHin neeni iita wodallatetta amuwaappe baqata. Banttana maaddanau geeshsha
wozanaappe Godaa xeesiyaageetuura issippe, xillotettaa, ammanuwaa, siiqotettaanne
sarotettaa minttada kaalla.
23 SHin eeyyatu palamainne ainne erennaageetu palamai ooshsha kaalettiyoogaa erada
appe baqata. 24 Godaa ashkkarai ubbaayyo kehiyaagaa, loitti tamaarissiyaagaanne dand-
dayanchcha gidanau besseesippe attin, ooyettanau bessenna. 25 Qassi i bana ixxiyaageeta
ashkketettan seeriyaagaa gidanau bessees. Eti bantta nagaraappe simmidi, tumatettaa
eranaadan Xoossai oottanaakko, ooni erii. 26 Qassi eti bantta wozanaa qofau simmidi,
banttana ba koyidobau azazettana mala oiqqida xalahee halaqaa gitiyaappe kessi ekkana.

3

Wurssetta Gallassatun Hananau De7iya Iita Yohota

1 SHin wurssetta gallassi waissiya wodee yaanaagaa akeeka. 2 Aissi giikko, asati banttana
siiqiyaageeta, miishshaa siiqiyaageeta, ceeqettiyaageeta, ayyiyaageeta, cayiyaageeta,
banttana yelidaageetuyyo azazettennaageeta, galatennaageeta, geeshshatetti bain-
naageeta, 3 siiqoi bainnaageeta, sigettennaageeta, zigirssanchchata, banttana naa-
gennaageeta, kehennaageeta, lo77obaa dosennaageeta, 4 kashi erikke giyaageeta,
eesotiyaageeta, otoruwan sugettiyaageeta, qassi Xoossaappe aattidi, ufaittiyoobaa
dosiyaageeta gidana. 5 Eti nu ammanuwaa bolla doonan ekkidabaa milatana; shin a tumu
wolqqaa erikke gaana. Hegeetu mala asatukko shiiqoppa.
6-7 Aissi giikko, etappe issoi issoi asa keetta gelidi, nagarai deexxidoogeeta, dumma
dumma amuwan sugettiyaageeta, ubba wode tamaaridi, tumatettaa eratettaa ekkanau
mule danddayibeenna daafuranchcha maccaasata godatoosona. 8 Yaaneesinne Yamb-
bareesi Muuse yohuwaa phalqqidoogaadan, hegaadan qassi hageeti, suure qofai bain-
naageeti ammanuwan kunddidaageeti, tumatettaabaa phalqqoosona. 9 SHin Yaaneesa
eeyyatettainne Yambbareesa eeyyatettai qassi qonccidoogaadan, eta eeyyatettaikka asa
ubbau qonccana gishshau, eti kaseegaappe aadhdhidi go7ettokkona.

Wurssetta Zoriyaa

10 SHin neeni ta timirttiyaa, ta hanotaanne ta qofaa, ta ammanuwaanne ta danddayaa,
ta siiquwaanne ta genccaa, 11 ta yedetaanne ta waayiyaa be7adasa. Anxxookiyaanne,
Iqooniyoonenne Lisxxira giyo katamatun tana gakkidabaanne taani danddayido yedetaa
eraasa. Godai tana he ubbaappe ashshiis. 12 Tumatettan Kiristtoos Yesuusan Xoossaa
milatidi de7anau dosiya ubbai yedetettana. 13 SHin iita asatinne balettiyaageeti harata
balettiiddinne bantta huuphiyau baliiddi, kaseppe iiti iiti boosona.
14 SHin neeni he tumatettaa ooppe tamaaridaakkonne erada, neeni tamaaridoogaaninne
eridoogan minnada de7a. 15 Neeni guutta naatettaasappe doommada Kiristtoos Yesuusa
ammanada, atotettai beettiyo aadhdhida eratettaa immanau danddayiya geeshsha max-
aafata eradasa. 16-17 Xoossaa maxaafa ubban Xoossaa Ayyaanai de7ees. Qassi he maxaafati
Xoossau oottiya asi kumettanne lo77o ooso ubbau giigidaagaa gidana mala, tumatettaa
tamaarissanau, balaa seeranau, mooruwaa suurissanaunne xillotetta de7uwau zoriyaa
immanau maaddoosona.

4

1 Taani nena Xoossaa sinttaaninne, paxa de7iya asaanne haiqqida asaa pirddanau de7iya
Kiristtoos Yesuusa sinttan, qassi a yuussaaninne a kawotettan nena zorais. 2 Qaalaa yoota.
Wodee injjetin injjetana xayin, minnada yoota. Daro danddayan asaa tamaarissaidda
bora, seeranne zora. 3 Aissi giikko, asai tumu timirttiyaa ezggennan ixxiyo wodee yaana.
SHin asai bantta amuwaa kaallidi, siyanau ufaissiyaabaa yootiya tamaarissiyaageeta
gujji gujji shiishshana. 4 Eti tumu yohuwaa siyiyoogaa aggidi, haisiyaa siyanau bantta
haittaa wora zaarana. 5 SHin neeni ubbaban ne huuphiyaa naaganau bessees. Waayiyaa

danddaya. Wonggeliyaa mishiraachchuwaa yootiyaagee oottiyo oosuwaa ootta. Xoossaa ashkkaradan, ne oottiyo ooso ubbaa pola.

[6] Tana gidikko, taani yarshshettiyo wodeenne qassi ha de7uwaa aggada biyo wodee gakkiis. [7] Taani lo77o baaxiyaa baaxetaas; ta wottaanne woxxada wurssaas; ammanuwaakka naagaas. [8] Sinttappe taayyo xillotettaa akiliilee giigi uttiis. Hegaa xillo pirddaa pirddiya Godai he gallassi taayyo sheedhdhana. Qassi Kiristtoosi qonccanaagaa dosiya ubbaassappe attin, ta xalaalaassa gidenna.

A Buzo Allaalletubaa

[9] Taakko eesuwan yaanau minna. [10] Aissi giikko, Deemaasi ha wodiyaa sa7aa dosidi, tana aggidi, Tasalonqqe giyo katamaa biis. Qerqqiisi Galaatiyaa giyo biittaa bin, qassi Tiitu Dilmmaaxiyaa giyo biittaa biis. [11] Luqaasa xalaalai tanaara de7ees. Marqqoosi tana oosuwan keehi maaddanau danddayiyo gishshau, a demmada nenaara ekkada ya. [12] SHin taani Tikiqoosa Efisoona giyo katamaa kiittaas. [13] Neeni yaidda, Xiro7aada giyo kataman Karppoosaagan taani yeggada yiido ta waaruwaanne qassi maxaafata taayyo ekkada ya. SHin galbban xaafettidaageeta ai gidikkonne, ekkennan yooppa.

[14] Birataa qoxxiya Iskkinddiri tana daro qohiis; Godai ayyo a oosuwaadan zaarana. [15] I nuuni yootiyoogaa keehi phalqqiyo gishshau, neeni appe nena naaga.

[16] Koiro tana mootiyo wode, ubbaikka aggi bayidoogaappe attin, tana ooninne maaddibeenna. Xoossai hegaa etau qoodoppo. [17] SHin taani kumetta kiitaa Aihuda gidenna asai ubbai siyanau yootana mala, Godai ta matan eqqidi, taayyo wolqqaa immiis. Qassi gaammuwaa doonaappekka tana ashshiis. [18] Godai tana iitabaa ubbaappe ashshidi, ba saluwaa kawotettaa sarotettan efaana; ayyo meri merinau bonchchoi gido. Amin77i.

Wurssetta Sarotaa

[19] PHirisqqilo, Aqiilanne Henesifooru so asaayyo ta sarotaa oda. [20] Erasxxoosi Qoronttoosa giyo kataman attiis. SHin Xirofiimoosi sahettido gishshau, Miliixe giyo kataman a yeggaas. [21] Balggoi wodhdhanaappe kase yaanau minna.

Eubuluusi, PHudeesi, Liinoosinne Qilaadee qassi hara ishantti ubbaikka nena saro saro goosona.

[22] Godai Yesuus Kiristtoosi ne ayyaanaara gido. Xoossaa aaro kehatettai inttenaara ubbaara gido. Amin77i.

PHauloosi Pilimoonayyo Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Pilimooni erettida ammaniya asa; i Qollasiyaasa woosa keettaa asa gidennan waayi aggana. Pilimoonayyo Anaasimoosa giyo ashkkarai de7ees. He ashkkarai ba godaappe betidi biido wode, qasho keettan de7iya PHauloosaara gaittiis. Anaasimoosi PHauloosa baggaara Yesuusa ammaniis. PHauloosi Pilimoonassi xaafido kiitai Pilimooni guyye simmidi biiddi de7iya ba ashkkaraara sigettanaadan, hegaa hassayissiyaagaa. Hegaa bollikka ha77i Anaasimoosi ammaniya asa gidido gishshau, hegaappe sinttan ammaniya ishadan a mokki ekkanaappe attin, ashkkaradan a qoodennaadan ayyo odees.

1 Taani PHauloosi, Yesuus Kiristtoosa gishshau qashuwan de7iyaageenne nu ishaa
Ximootiyoosi, nunaara oottiya nuuni siiqiyo Pilimoonayyo, 2 ne sooni shiiqiya woosa keet-
taayyo, nu michchee Afiibiyyoonne nunaara issippe de7iya wotaaddaraa Arkkipoosayyo
ha dabddaabbiyaa xaafoos.
3 Xoossaa nu Aawaappenne nu Godaa Yesuus Kiristtoosappe aaro kehatettainne sarotet-
tai intteyyo gido.

Pilimoona Siiquwaanne Ammanuwaa

4-5 Neeni geeshshata siiqiyoogaanne Godaa Yesuusa ammaniyoogaa taani siyiyo
gishshau, Xoossaa woossaidda nena hassayiyo wode ubban, ta Xoossaa galatais. 6 Neeni ne
ammanuwaa haratuura shaakkiyoogee nuuyyo Kiristtoos Yesuusa baggaara yiya lo77obaa
ubbaa erissana mala, taani Xoossaa woossais. 7 Aissi giikko, geeshshatu wozanai ne
oosuwan minnido gishshau, ta ishau, taani ne siiquwan daro ufaissaanne minttettuwaa
demmaas.

Anaasimoosi Pilimoonakko Simmido Simuwaa

8 Hegaa gishshau, neeni oottanau bessiyaabaa oottana mala, taani nena azazanau
Kiristtoosa baggaara xalikkokka, 9 Taani PHauloosi cimidaagee, Kiristtoos Yesuusayyo
ha77ikka qashuwan de7iyaagee, siiquwaa gishshau, nena woossais. 10 Taani qashuwan
de7aidda ayyo aawa gidido ta na7aa Anaasimoosa gishshau, nena woossais. 11 I kase nena
go77enna; shin ha77i nenakka tanakka tumu go77ees.
12-13 Taani wozanappe dosiyo Anaasimoosa neekko yeddais. Taani wonggeliyaa gishshau
qashetta uttidaashin, ne gishshaa tau oottidi, tana maaddana mala, ta matan a ashshanau
koyais. 14 SHin neeni ne shenedan oottanaagaa koyaisippe attin, nenaara zorettennan
wolqqan ainne oottanau koyikke.
15 Anaasimoosi guutta wodiyaa neeppe shaahettidoogee, ooni erii simmidi, ubba
wodekka nenaara de7anaassakkonne. 16 Simmi hagaappe sinttau Anaasimoosi aille
gidenna; shin ailleppe i keehi aadhdhees; i taayyo ai keena siiqo ishee! Qassi i neeyyo
asa baggaarakka Godaa baggaarakka ai keena aadhdhida isha gidanddeeshsha!
17 Simmi neeni tana ne lagge giyaabaa gidikko, tana mokkiyoogaadan, a mokka. 18 I
neeyyo mooridobai woi a bolli neeyyo acoi de7ikko, taappe qanxxuwaa ekka. 19 He acuwaa
taani qanxxana gaada, taani PHauloosi ta kushiyan xaafais. Neeni tau ne shemppuwaa
acota uttidoogaa taani nena hassayissanau koshshenna.
20 Ee ta ishau, Godaa baggaara neeppe go77a demmanau koyais. Kiristtoosa baggaara
tana minttetta. 21 Taani giidoogaappe daruwaa neeni oottanaagaa erada, qassi ne tau
azazettanaagaakka ammanada, hagaa neeyyo xaafais.
22 Qassi intte he sohuwaarakka taayyo imatti shemppiyo keetta giigissite. Aissi giikko,
Xoossai intte woosan tana intteyyo guyye zaaridi immana gaada qoppais.

Wurssetta Sarotaa

[23] Kiristtoos Yesuusa gishshau, tanaara qashuwan de7iya Eppaafiri nena saro saro gees.
[24] Qassi tanaara issippe oottiya Marqqoosi, Arisxxirokoosi, Deemaasinne Luqaasi nena saro
saro goosona.
[25] Godaa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai intte ayyaanaara gido.

PHauloosi Ibraawe Asaassi Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Ha kiitai xaafettidoogee wolqqaama tuggai gakkin, ammanuwaa agganau matida ammaniya asatussa. Xaafee Xoossai banatettaa wurssetta qonccettaa qonccissidoi tumu oge gidiya, Yesuus Kiristtoosa baggaara gidiyoogaa bessidi, hageeti ammaniyaageeti bantta ammanuwan minnana mala, eta minttettees. I hegaa oottiiddi heezzu tumata gitayidi bessees:

1. Ba ekkido metuwaa baggaara Aawaassi tumu azazettida Yesuusi Xoossaayyo merinaa Na7a. I Xoossaa Na7a gidido gishshau, Gal77a Maachchaa wode hananabaa yootidaageetuppe, kiitanchchatuppenne, harai attin, Muuseppekka keehi aadhdhiyaagaa.
2. Yesuusi Gal77a Maachchaa qeesetuppe keehi aadhdhiya, merinaa qeese gidiyoogaa Xoossai ba huuphen awaajjiis.

3 Yesuusa baggaara ammaniyaagee nagaraappe, yashshaappenne haiquwaappe attees. Yesuusi qeesetu ubbatu halaqa gidiyoogaadan, asaayyo tumu atotettaa immees; atotettai kase Ibraawetu ammanuwaa wogatuuninne mehetu yarshshotun eeshodan beettees; shin i ha77i tumaa oottiis.

Xaafee Israa7eela asaa taarikiyan daro erettida asaa ammanuwaa leemisodan go7ettidi (miraafiyaa 11), ha maxaafaa nabbabiya asati bantta ammanuwan minnanaadan hassayissees. Hegaadankka, miraafiyaa 12n nabbabiyaageeti bantta aifiyan Yesuusa tishshi ootti xeellidi, bantta ammanuwan minnanaadaaninne ai qommo metoinne waayeenne gakkikkokka, eti genccanaadan zorees. Wurssettan qassi zore qaalaanne akeekisso qaalaa immidi, qofaa wurssees.

Xoossai Ba Na7aa Baggaara Haasayiis

1 Xoossai beni wode, nu aawatuyyo hananabaa yootiyaageetu baggaara dumma dumma
ogiyaaninne daro wodiyan haasayiis. 2 SHin ha wurssetta wodiyan, ubbabaa a laatissidi,
sa7aa a baggaara medhdhido ba Na7aa baggaara nuuyyo haasayiis. 3 Na7ai Xoossaa
bonchcho poo7uwaa phoolees; qassi muleerakka a meretaa ekkidi, ba wolqqaama qaalan
ha sa7aa naagees; yaatidi asaa nagaraappe geeshshidi, Ubbaappe Bolla Xoossaappe
ushachcha baggaara saluwan uttiis.

Xoossaa Na7ai Kiitanchchatuppe Bolla

4 Xoossai ayyo immido sunttatettai kiitanchchatuugaappe xoqqa gidiyoogaadankka,
etappe a keehi xoqqu oottiis. 5 Aissi giikko, Xoossai ba kiitanchchatuppe oona,
"Neeni ta Na7aa;
taani hachchi neeyyo aawa gidaas"
giidee? Woi qassi oona,
"Taani ayyo aawa gidana;
ikka taayyo na7a gidana"
giidee? 6 Qassi Xoossai ba baira Na7aa ha sa7aa yeddana haniiddi, "Ta kiitanchchati
ubbatikka ayyo goinnona" yaagiis. 7 Xoossai kiitanchchatubaa haasayiiddi,
"Taani ta kiitanchchata carkko kessais;
qassi ta ashkkaratakka tama laco kessais"
yaagees. 8 SHin ba Na7aabaa haasayiiddi,
"Xoossau, ne kawotaa araatai
meri merinau de7ees.
Ne kawotaa xam77aikka
xillotettaa xam77aa.
9 Neeni xillotettaa siiqadasa;
naaquwaa ixxadasa.
Xoossai, ne Xoossai nena
ne laggetuppe aattidi,

ufaissa zaitiyaa tiyidoogee hegaassa”
yaagees. [10] Xoossai hagaadan yaagees;
“Godau, koiro neeni sa7aa medhdhadasa;
saluwaakka ne kushiyan medhdhadasa.
[11] Hegeeti ubbai xayana;
shin neeni de7ana.
Eti ubbaikka afaladan wurana.
[12] Neeni eta iirichchodan dakkoyana;
qassi eti afaladan laamettana.
SHin neeni nenakka;
ne laittai mulekka wurenna”
yaagees. [13] SHin Xoossai ba kiitanchchatuppe issuwaanne,
“Taani ne morkketa neeni
tohuwan yedhdhiyoobaa oottana gakkanaassi,
hagan taappe ushachcha baggan utta”
gibeenna. [14] Kiitanchchati ubbai Xoossau oottanaunne atotettaa demmana asata maaddanau Xoossai kiittido ayyaanata gidokkonaayye?

2

Atotettai Gitabaa Gidiyoogaa

[1] Hegaa gishshau, nuuni siyido tumu yohuwaappe wora beenna mala, he yohuwaa mintti oiqqanau bessees. [2] Aissi giikko, kiitanchchati yootido qaalai tuma gidiyo gishshau, naaqqiya woi azazettenna asai ubbai qaxxayettidobaa gidikko, [3] Yaatin, nuuni ha gita atotettaa wudennaageeta gidikko, waanidi kessi ekkanee? Godai koiro ba huuphen ha atotettaa yootiis; qassi i yootidoogaa siyidaageeti nuuyyo geeshshidi yootidosona. [4] He siyidaageeti markkattidoogaa bolli Xoossaikka malaataa, oorattabaanne Xoossai oottiyo dumma dumma malaataa oottiyoogan gujji markkattiis; qassi Geeshsha Ayyaanaa imuwaakka ba koyidoogaadan, gishi gattiis.

Atotettaayyo Kaalettiyaagaa

[5] Aissi giikko, Xoossai nuuni haasayiyo sinttappe yaana sa7aa, kiitanchchata haarissibeenna. [6] SHin Xoossaa maxaafai issisan hagaadan yaagees;
“Xoossau, neeni asabaa qoppanau asi aibee?
Woi neeni ayyo hirgganau i aibee?
[7] Neeni kiitanchchatuppe
amarida wodiyaa a guuttadasa.
A huuphiyankka bonchchonne
saba akiliiliyaa wottadasa.
[8] Qassi ubbabaa a tohuwaappe garssaara
wottada haarissadasa”
yaagees. Aissi giikko, Xoossai ubbabaakka a haarissidoogan aani haarettibeennabi aibinne baawa; shin ha77i ubbabai ayyo haarettiyoobi nuuyyo beettenna. [9] SHin nuuni Yesuusa be7oos; Yesuusi Xoossaa aaro kehatettaa baggaara asa ubbau haiqqana mala, amarida wodiyaa kiitanchchatuppe garssa gidiis. Qassi haiqo waayiyaa i waayettido gishshau, poo7iya bonchchonne saba akiliiliyaa wottidaagaa ha77i nuuni be7oos. [10] Xoossai ubbabaa medhdhiyaagee, ubbabaakka naagiyaagee, Yesuusi daro naata ehiidi, banaara bonchchissana mala, waayiyaa baggaara Yesuusa bali bainnaagaa oottanau bessees; aissi giikko, he naata atotettaayyo kaalettiyaagee Yesuusa.

[11] Aissi giikko, asa geeshshiyaagaukka qassi he geeyida asa ubbaukka Aawai issuwaa. Yesuusi eta, “Ta ishantta” giidi yeellatennan xeesiyoogee hegaassa. [12] Yesuusi,
“Taani ne sunttaa ta ishanttuyyo awaajjana.
Maabaraa shiiquwankka nena galatana”
yaagees. [13] Qassi i, “Taani ta ammanuwaa Xoossan wottana” qassikka, “Xoossai tau immido naatuura taani hagan de7ais” yaagees.

[14] Naata giidi i xeesiyoogeeti, ashoppenne suuttappe merettida asata gidiyo gishshau,
Yesuusi ba huuphen eta milatidi, eta meretaa ekkiis; qassi i hegaa oottidoogee, xalahe
halaqaa wolqqaa ba haiquwan xaissanaassa. [15] Qassi bantta de7o ubban haiquwau yayyidi,
au ailletidi de7iyaageeta ubbata ailletettaappe kessiis.
[16] Aissi giikko, Abrahaama zariyaa i maaddiyoogaappe attin, kiitanchchata maaddenaagee erettiis. [17] Hegaa gishshau, asaa nagarai atto geetettana mala, Xoossaa oosuwan
ammanettida maariya qeese ubbatu halaqa gidana mala, ubbaban i ba ishantta milatanau
bessees. [18] Aissi giikko, i ba huuphen paacettido gishshaunne waayettido gishshau,
paacettiyaageeta maaddanau danddayees.

3

Yesuusi Muuseppe Bolla

[1] Hegaa gishshau, Xoossai xeesido geeshsha ishatoo, nu ammanuwau Xoossai ki-
ittidoogaa qeese ubbatu halaqaa, Yesuus Kiristtoosa qoppite. [2] Muusee ba oosuwan
Xoossaa keetta ubban ammanettidaagaa gididoogaadan, Yesuusikka bana dooridi, ha
oosuwau yeddida Xoossaayyo ammanettidaagaa. [3] Aissi giikko, keexettiya keettaappe ke-
exxiya bitanee bonchchettiyoogaadan, Muuseegaappe aadhdhiya bonchchuwaa i ekkanau
bessiyoogee erettidaagaa. [4] Aissi giikko, keetta ubbaa keexxidaagee issi asa; shin ubbabaa
keexxidaagee Xoossaa. [5] Muusee Xoossaa keetta ubban ammanettida ashkkara gididi,
Xoossai sinttappe gaanabaa markkattiis. [6] SHin Kiristtoosi Xoossaa keettan na7adan
ammanettidaagaa; nuuni ekkana giidi ufaissan naagiyoogaa xalatettaaninne ammanuwan
naagikko, Xoossau keetta gidoos.

Xoossaa Asai SHemppuwaa Demmana

[7] Hegaa gishshau, Geeshsha Ayyaanai hagaadan yaagees;
“Xoossaa qaalaa intte
hachchi siyiyaabaa gidikko,
[8-9] intte aawati taayyo ixxi makkalidi,
oitamu laittaa ta oosuwaa be7ido
bazzo paaciyaa gallassaadan,
inttekka zore ekkennan ixxoppite.
[10] Hegaa gishshau, taani
he asaa hanqqettada,
‘Eti ubba wode bantta wozanan baloosona.
Ta ogiyaakka eribookkona’ yaagaas.
[11] Hegaadankka qassi,
taani hanqqetta caaqqada,
‘Taani shemppiyoosaa eti
mulekka gelokkona’ yaagaas”
yaagees. [12] Ta ishatoo, de7o Xoossaappe inttena shaakkiya iita ammanenna wozani
inttenan oonaaninne de7enna mala naagettite. [13] SHin Xoossai inttena ubba gallassi
hachchi giidi xeesishin, intteppe oonanne nagari balettin, zore ekkennan ixxenna mala,
issoi issuwaa zorite. [14] Aissi giikko, nuuni koiro nuuyyo de7iya ammanuwaa wurssettai
gakkanaassi mintti naagikko, Kiristtoosaara issippe shaakkana. [15] Xoossaa maxaafai,
“Xoossaa qaalaa intte
hachchi siyiyaabaa gidikko,
he wode eti ixxi makkalidoogaadan,
zore ekkennan ixxoppite”
yaagiis.
[16] Xoossai giyoogaa siyidi, ayyo makkalida asati oonee? Muusee Gibxxeppe kaalettin
kiyida ubbata gidokkonaayye? [17] Xoossai oitamu laittaa oona hanqqettidee? Ahai
bazzuwan attido asata, nagaraa oottidaageeta gidokkonaayye? [18] Qassi Xoossai baayyo

azazettennan ixxidaageeti i shemppiyoosaa mulekka gelenna mala, etayyo caaqqi-
doogaappe attin, ooyyo caaqqidee? [19] Eti ammanibeenna gishshau, shemppiyoosaa
gelanau danddayibeennaagaa nuuni be7oos.

4

[1] Simmi Xoossai nuna ba shemppiyoosaa, "Gelissana" giidoogee biroona gidikko,
intteppe ooninne he shemppiyoosaa gelennan attenna mala yayyoos. [2] Aissi giikko,
eti wonggeliyaa mishiraachchuwaa siyidoogaadan, nuunikka siyida; eti siyidosona; shin
ammanidi ekkibeenna gishshau, ainne eta go77ibeenna. [3] Gidikkokka, Xoossaa oosoi sa7ai
merettoosappe doommin polettidaagaa gidikkokka, Xoossai,
"Taani hanqqetta caaqqada,
'Eti taani shemppiyoosaa
mulekka gelokkona' yaagaas"
giidoogaadan, nuuni ammanidaageeti i shemppiyoosaa gelana. [4] Aissi giikko, laappuntta
gallassaabaa issisan Xoossaa maxaafai, "Xoossai laappuntta gallassan ba ooso ubbaappe
shemppiis" yaagiis. [5] Qassi he sohuwankka, "Eti taani shemppiyoosaa mulekka gelokkona"
yaagiis. [6] Wonggeliyaa mishiraachchuwaa koiro siyidaageeti azazettibeenna gishshau,
shemppo sohuwaa gelibookkona; issi issi asati he sohuwaa gelanaageeti de7oosona.
[7] Xoossai daro wodiyaappe guyyiyan, Daawita baggaara naa77anttuwaa issi gallassaa,
"Hachchi" giyo qaalan keeridi,
"Xoossaa qaalaa intte hachchi siyiyaabaa gidikko,
zore ekkennan ixxoppite"
yaagiis. [8] Xoossai shemppiyoosaa asaa efiidi Yaasu shemppissidobaa gidiyaakko, Xoossai
hara gallassabaa guyye keerenna. [9] Hegaa gishshau, Xoossaa asaayyo Sambbataa shemppoi
naagetti uttiis. [10] Aissi giikko, Xoossai shemppiyoosaa geliya ooninne, Xoossai ba
oosuwaappe shemppidoogaadan, ikka ba oosuwaappe shemppana. [11] Simmi Israa7eela asai
azazettennan ixxidi, Xoossaara issippe shemppiyoosaa gelennan attidoogaadan, nuuppe
ooninne hegaa mala ixuwan he sohuwaa gelennan attenna mala minnoos.
[12] Aissi giikko, Xoossaa qaalai paxa de7eesinne oottees; naa77u zoozee de7iyo
bisuwaappekka aadhdhidi qarattees. He qaalai shemppoinne ayyaanai, kureenne
kolzzee issippe gaittiyoosaa shaakkana gakkanaassi caddees. Qassi asa wozanan de7iya
koshshaanne qofaa i shaakkees. [13] Nuuni oottiyoobaa wochchiya Xoossaa sinttan ub-
babaikka beettiyoogaappenne qoncciyan de7iyoogaappe attin, a aifiyan geemmiya mereti
aibinne baawa.

Yesuusi Qeese Ubbatuyyo Gita Halaqa

[14] Simmi saluwaa biida qeese ubbatu gita halaqai, Xoossaa Na7ai Yesuusi, nuuyyo de7iyo
gishshau, nu ammanuwaa mintti naagoos. [15] Aissi giikko, nu qeese ubbatu halaqai nuuni
daafuriyo wode nuuyyo qarettanau danddayees; nagara i oottibeennaagaappe attin,
nunadan ubbabankka paacettiis. [16] Simmi nuna koshshiyo wode maaddiya maarotettaa
ekkanaunne aaro kehatettaa demmanau, aaro kehatettai de7iyoosaa Xoossaa araataakko,
yayyennan shiiqoos.

5

[1] Qeese ubbatu halaqati huuphiyan huuphiyan ba asaa giddoppe doorettidi, he asaa
gishshaa Xoossau oottanau, imuwaa immanaunne nagaraa yarshshuwaa yarshshanau
sunttettidosona. [2] I ba huuphen daafuranchcha gidiyo gishshau, tamaaribeennaagee-
tuyyoonne baliyaageetuyyo qarettanau danddayees. [3] Hegaa gishshau, he qeese ubbatu
halaqai asaa gishshau yarshshuwaa yarshshiyoogaadan, ba huuphe nagaraa gishshaukka
yarshshanau bessees.
[4] Xoossai Aaroona qeese ubbatu halaqa gidanau xeesidoogaadan, Xoossai xeesanaappe
attin, ooninne qeese ubbatu halaqa gidiyo bonchchuwaa bau ekkanau danddayenna.
[5] Hegaadankka, Kiristtoosi qeese ubbatu halaqa gidiyo bonchchuwaa bau ekkibeenna; shin
Xoossai a,

“Neeni ta Na7aa.
Taani hachchi neeyyo Aawa gidaas”
yaagiis. [6] Hegaadankka qassi harasan,
“Malkki-Xedeqi qeese gididoogaadan,
neenikka merinau qeese gidana”
yaagiis.
[7] Yesuusi sa7an de7iyo wode, bana haiquwaappe ashshanau danddayiya Xoossaa keehi yeekkidinne afuxxidi woossiisinne oichchiis; Xoossai a woosaa siyidoogee, i bana toochchidoogaassanne bau yayyidoogaassa. [8] Yesuusi Xoossaa Na7aa gidikkokka, ba waayettido waayiyan azazettiyoogaa tamaariis. [9] Yesuusi bali bainnaagaa gidido wode, bau azazettiya ubbau merinaa atotettaa demmanau gaaso gidiis. [10] Qassi Xoossai Malkki-Xedeqa sunttatettaadan, qeese ubbatu halaqa gidana mala, a sunttiis.

Asai Balennaadan Odettida Mino Oduwaa

[11] Nuuni ha yohuwan haasayanabai darobai de7ees; shin intte akeekanau azalla gidiyo gishshau, intteyyo yooti gelissanau waissees. [12] Aissi giikko, intte ha wodiyan tamaarissiyaageeta gidanau bessikkokka, Xoossaa qaalaa koiro timirttiyaa inttena zaaretti tamaarissiya issi uraa koshshees; inttena uyiyo maatta koshsheesippe attin, mino quma koshshenna. [13] Maatta paahettidi de7iya ooninne gacino na7a gidiyo gishshau, xillotettaa timirttiyaabaa erenna. [14] SHin mino qumai iitaa kehaa de7uwaa daruwan shaakkida wozannaama asaassa.

6

[1-2] Hegaa gishshau, Kiristtoosa timirttiyaa biron doommiyaagaa aggi bayidi, wozannaama asa timirttiyau sinttau boos; koiro nuuni tamaaranau koshshiyo timirttiyaa wodhdhi eqqidi tamaaranau nuuyyo bessenna; he timirttee aibee giikko, pattenna oosuwaappe simmiyoogaa, Xoossaa ammaniyoogaa, xinqqatebaa, kushe wotobaa, haiqoppe denddobaanne merinaa pirddaabaa. [3] Xoossai oottite giikko, hegaa nuuni oottana.
[4-5] Aissi giikko, issitookka poo7oi poo7idoogeetanne saluwaa imuwaa baari be7idaageeta, qassi Geeshsha Ayyaanaakka shaakki ekkidaageetanne Xoossaa qaalai lo77o gididoogaa siyi eridaageeta, sinttappe yaana sa7aa wolqqaakka bochchi xeellidaageeta, [6] hegaappe guyye simmidi kaddidaageeta nagaraappe naa77anttuwaa zaaranaagee danddayettennabaa. Aissi giikko, hegeeti Xoossaa Na7aa masqqaliyaa bolli misimaariyan xishidi kaqqoosonanne asa sinttan kaushshoosona.
[7] Ubba wode bukkiya iraa uyidi, goyida uraa go77iya kattaa mokkiya biittaa Xoossai anjjees. [8] SHin buluwaa buuzuwaa mokkikko, ainne go77enna; qanggettau shiiqi eqqiis. Qassi wurssettan xuugettana.
[9] SHin nu siiqotoo, nuuni hagaadan haasayiyaabaa gidikkokka, intte atotettau gidiya lo77obai intteyyo de7iyoogaa eroos. [10] Aissi giikko, intte oottido oosuwaanne qassi ammaniyaageeta maaddidoogaaninne ha77ikka maaddiyoogan Xoossaa siiqido siiquwaa Xoossai doganau worddanchcha gidenna. [11] Intte huuphiyan huuphiyan demmana giidi, nuuni ufaissan naagi uttido kumetta tumatettaa wurssettai gakkanaassi, kaseegaadan minttidi naagana mala amottoos. [12] Xoossai immana giidoogaa ammanuwaaninne genccan laattiyaageetu mala intte gidanaagaa nuuni koyiyoogaappe attin, azalla gidanaagaa koyokko.

Xoossai Immido Hidootai Sirissennaagaa

[13] Xoossai Abrahaamayyo immana giidi caaqqido wode, baappe aadhdhiya giti bainna gishshau, ba huuphiyan caaqqiis. [14] Xoossai a,
“Taani nena anjjana;
ne zerettaakka corayana”
yaagidi caaqqiis. [15] Hegaadankka, Abrahaami gencci naagidi, Xoossai immana giidoogaa ekkiis.

16 Aissi giikko, asai baappe gitatiya uran caaqqees; qassi he caaqoi palama ubbaakka
teqqees. 17 Hegaa gishshau, Xoossai ba immana giidoogaa laattanaageetuyyo ba qofaa
mulekka laammennaagaa geeshshi yootanau keehi koyidi, hegee tuma gididoogaayyo
caaqqiis. 18 Xoossai worddotanau danddayenna ha naa77u laamettenna yohotun, i immana
giido nu sinttan de7iyaagaa oiqqanau baqatida nuuyyo gita minttettoi de7ees.
19 Ha nuuni demmana giidi ufaissan naagi uttidoogee, nu shemppuwaayyo markkabiyaa
oiqqiya qaaxxenna birata mala; he nuuni demmana giidi, ufaissan naagi uttidoogee
erettida mino gididi, magalasho giddo geeshshasaa gelees. 20 Qassi Yesuusi Malkki-Xedeqa
sunttatettaadan, merinau qeese ubbatu halaqa gididi, nu gishshaa nuuppe kasetidi, he
sohuwaa geliis.

7

Qeesiyaa Malkki-Xedeqa

1 Ha Malkki-Xedeqi, Saleema kawoi, Ubbaappe Bolla Xoossaa qeesee, Abrahaami kawota
woridi olaappe simmishin, aara gaittidi, a anjjiis. 2 Abrahaami ba omooddido ubbaappe
asirataa kessidi, ayyo immiis; Malkki-Xedeqa sunttau koiro birshshettai xillotettaa
kawuwaa giyoogaa; qassi Saleema kawo i gidiyo gishshau, naa77antto birshshettai
sarotettaa kawuwaa giyoogaa. 3 Malkki-Xedeqayyo aayyiyaa woi aawai, woi ayyo zare
paidoi baawa; qassi a yeletau doometti woi a haiquwau wurssetti baawa; shin Xoossaa
Na7aa milatidi, merinau qeese gidiis.
4 Nu aawatu halaqai Abrahaami olan omooddidi, ehiidobaappe asirataa immido Malkki-
Xedeqi ai keena gitakko be7ite. 5 Qeese gidiya Leewa zareti Israa7eela asaappe, hegeenne
bantta dere asaappe harai atto eti Abrahaama zare gidikkokka, asirataa ekkana mala,
higgiyan azazettidosona. 6 Malkki-Xedeqi Leewa zare gidenna; shin Abrahaamappe
asirataa ekkidi, Xoossai immana giidoogaa naagiya Abrahaama anjjiis. 7 Qassi anjjiyaagee
anjjettiyaagaappe gitatiyoogee palanttenna.
8 Issi baggaara, haiqqiya asai asirataa kessees; shin hara baggaara qassi, haiqqenna
giidi markkattiyo urai asirataa kessees. 9 Hagaadan haasayanau harai atto, asirataa
kessiya Leewikka Abrahaama baggaara asirataa immiis. 10 Aissi giikko, Malkki-Xedeqi
Abrahaamaara gaittiyo wode, Leewi biron yelettibeenna; shin ba zariyaa Abrahaama
gulbbatan de7ees.
11 Israa7eela asaayyo higgee Leewa qeesetettaa baggaara imettiis. He qeesetettaa
oosoi bali bainnaagaa gidikko, Aaroonaagaa mala gidennan Malkki-Xedeqa mala hara
qeesee sunttettanau aissi koshshii? 12 Aissi giikko, qeesetettai laamettiyo wode, higgeekka
qassi laamettanau koshshees. 13 Ha yohoi haasayettido urai hara zaree; a zariyaappe
ooninne yarshshiyoosan qeesedan oottibeenna. 14 Nu Godai Yihudaa zariyaappe yiidoogee
erettidaagaa gidiyo gishshau, Muusee qeesetubaa haasayiiddi, he zariyaabaa ainne
haasayibeenna.

Kiristtoosi Malkki-Xedeqa Mala Qeese

15 Malkki-Xedeqa mala hara qeesee yiidobaa gidiyaakko, hagee aadhdhidi erettana. 16 I
asa higgeeninne wogan qeese gidibeenna; shin wurenna de7uwaa wolqqan qeese gidiis.
17 Aissi giikko, Xoossaa maxaafai,
"Malkki-Xedeqi qeese gididoogaadan,
neenikka merinau qeese gidana"
yaagidi markkattees. 18 Beni de7iya higgee laafanne pattennaagaa gidiyo gishshau attiis.
19 Aissi giikko, Muuse higgee aibanne bali bainnabaa oottanau danddayenna; qassi nuuni
a baggaara Xoossaakko shiiqana giidi ufaissan naagi uttido ubbaappe aadhdhiyaagee yiis.
20 Hegaa bollan qassi Xoossaa caaqoikka de7ees; harati qeese gidido wode, hegaa mala
caaqoi baawa. 21 SHin Yesuusi caaquwan qeese gidiis; Xoossai a,
"Godai caaqqiis; i ba qofaa laammenna.
'Neeni merinau qeese gidana' giis"
yaagiis. 22 Hegaa gishshau, Yesuusi ubbaappe aadhdhiya caaquwau waase gidiis.

[23] Kase qeesetu qoodai daro; aissi giikko, eti oottana oosuwaa haiqoi diggiis. [24] SHin
Yesuusi merinau de7iyo gishshau, a qeesetettai laamettenna. [25] Hegaa gishshau, i eta
gishshaa gaannatanau merinau de7iyo gishshau, Xoossaakko ba baggaara yiyaageeta
muleera ashshanau danddayees.
[26] Nuuyyo giigiya hagaa mala, qeese ubbatu halaqai de7anau koshshees; i geeshsha;
aani geneenne borssoi baawa; nagaranchchatuura i gaittenna; qassi xoqqa saluwankka
i bonchchettiis. [27] Hara qeese ubbatu halaqatudan, i koiro ba huuphe nagaraassi
yarshshidi, qassi guyyeppe asaa nagaraassi hachchi hachchi yarshshanau koshshenna;
i bana yarshshido wode, naa77anttennan issitoo yarshshiis. [28] Aissi giikko, Muuse
higgee daafuranchcha asaa qeese ubbatu halaqa oottidi sunttees; shin Xoossai immana
giidi caaqqido higgiyaappe guyye yiida qaalai merinau bali bainnaagaa, Xoossaa Na7aa
sunttees.

8

Yesuusi Ooratta Maachchaa Qeese Ubbatu Halaqaa

[1] Nuuni haasayiyo gitabai hagaa; saluwan Ubbaappe Bolla Xoossai uttiyo kawotaa
araataappe ushachcha baggaara uttida qeese ubbatu halaqai, hagaa malai nuuyyo de7ees.
[2] Geeshsha Sohuwaaninne tumu Dunkkaaniyan i oottees; he Dunkkaanee asi essidoogaa
gidennan, Xoossai essidoogaa.
[3] Qeese ubbatu halaqa ubbai imuwaanne yarshshuwaa Xoossau immanau sunttettido
gishshau, ha qeese ubbatu halaqaayyookka yarshshanau issibai de7anau koshshees.
[4] Simmi sa7an i de7iyaabaa gidikko, mulekka qeese gidenna; aissi giikko, higgee azaziy-
oogaadan, imuwaa immiya qeeseti de7oosona. [5] Eti qeesetuugaadan oottiyo oosoi
saluwan de7iya oosuwau tumu leemisonne eesho; aissi giikko, Muusee Dunkkaaniyaa
essana hanishin, Xoossai a, “Akeeka; ubbabaakka taani nena deriyaa huuphiyan bessido
leemisuwaa kaallada ootta” yaagiis. [6] SHin Yesuusi gaannatiyo maachchai kaseegaappe
aadhdhiyoogaadankka, ayyo imettida oosoikka etaagaappe aadhdhees; aissi giikko, he
maachchai Xoossai immana giido ubbaappe aadhdhiya oosuwan oosettiis.
[7] Aissi giikko, koiro maachchan bali bainnabaa gidiyaakko, naa77antto maachchaa
koshshenna. [8] SHin eta boriiddi, Godai hagaadan yaagees;

“Taani Israa7eela asaaranne Yihudaa asaara
ooratta maachchaa maacettiyo gallassati yaana.
[9] He maachchai taani Gibxxe biittaappe
eta aawatu kushiyaa oiqqada, goochcha kessido wode,
etaara maacettido maachchaa mala gidenna.
Eti ta maachchan ammanettibeenna gishshau,
taanikka eta yegga bayaas.
Taani, Godai, hagaa odais.
[10] Aissi giikko, he gallassatuppe guyyiyan,
taani Israa7eela asaara maacettana maachchai hagaa:
Taani ta higgiyaa eta qofan wottana;
qassi eta wozanankka xaafana.
Taani eta Xoossaa gidana; etikka ta asa gidana.
[11] Etappe ooninne ba shooruwaa
woi ba ishaa,
‘Godaa era’ yaagidi tamaarissenna.
Aissi giikko, eti guuttaappe
gitaa gakkanaassi ubbai tana eroosona.
[12] Taani eta naaquwaa maarana;
eta nagaraakka naa77antto hassayikke”

yaagees. [13] Xoossai ooratta maachchaa giidi haasayiyoogan koiroogaa ceegettiis; qassi
ceeggiyaabainne wuriyaabai eesuwan xayana.

9

Saluwan Oosettiya Ayyaanaa Oosoi Sa7an Oosettiya Ayyaanaa Oosuwaappe Aadhdhees

1 Koiro maachchaayyo Xoossau goinniyo wogainne asai oottido Beeta Maqidasee
de7ees. 2 Aissi giikko, koiro Dunkkaanee eqqiis; a giddon muqaaddaa wottiyoogee,
xaraphpheezainne Godaa sinttan wottiyo oittai de7ees; he sohuwaa Geeshsha Sohuwaa
giidi xeeseettees. 3 Naa77antto magalashuwaappe guyye baggaara Ubbaappe Aadhdhiya
Geeshsha Soho geetettiya Dunkkaanee de7ees. 4 A giddon ixaanaa cuwayanau worqqappe
oottido saaxineenne ubbasaara worqqan sheeshshido Maachchaa Taabootai de7ees. He
Maachchaa Taabootan mannai de7iyo worqqa xaaroi, Aaroona xam77ai aacidaageenne
qassi Muuse higgee xaafettido naa77u masettida shuchchati de7oosona. 5 He Maachchaa
Taabootaappe bolla baggaara atto giyo sohuwaa qum77uwaa bantta qefiyan genttiya
bonchcho kiruubeti de7oosona; shin ha ubbabaa ha77i wurssi yootanau danddayokko.
6 Hegee hegaadan giigidaashin, qeeseti ubba wode, bantta oosuwaa oottanau koiro
Dunkkaaniyaa geloosona. 7 SHin qeese ubbatu halaqa xalaalai naa77antto Dunkkaaniyaa
laittaappe issitoo gelees; geliiddi ba gishshaunne erennan asi oottido nagaraa gishshau,
Xoossaayyo yarshshiyo suuttaa ekkidi gelees. 8 Koiro Dunkkaanee eqqi de7ishin, ubbaappe
aadhdhiya geeshsha sohuwaa efiya ogee biron dooyettibeennaagaa Geeshsha Ayyaanai
hegan erissees.
9 He Dunkkaanee ha wodiyau leemiso; hegaa giyoogee Xoossau immiyo imoinne
yarshshoi goinniyaagaa zoriya wozanaa bali bainnaagaa oottanau danddayokkona.
10 Hegeeti meettaabaa, ushshaabaanne dumma dumma meechchaabaa yootiyaageeta; eti
ooraxxiyo wodee gakkanaassi oosettiya wogata.
11 SHin Kiristtoosi hagan de7iya lo77obau qeese ubbatu halaqa gididi yiichchiis. Giddon i
oottiyo Dunkkaanee ubbaappe aadhdhiyaagaanne bali bainnaagaa; qassi he Dunkkaaniyaa
asi oottibeenna; ha merettida sa7aabaakka gidenna. 12 Kiristtoosi Ubbaappe Aadhdhiya
Geeshsha Sohuwaa geliyo wode, deeshsha suuttanne galo suutta oiqqidi gelibeenna;
shin ba suuttaa oiqqidi, nuuyyo merinaa atotettaa demmidi, naa77anttennan issitoo
geliis. 13 Tunida asa bolli korimaa suuttaanne deeshshaa suuttaa caccafidi, xuugettida
usa bidintta qolin, he uraa tunatettaappe geeshshanau danddayikko, 14 Merinaa Geeshsha
Ayyaanaa baggaara bali bainna yarshshodan, Xoossau bana immida Kiristtoosa suuttai,
nuuni de7o Xoossau oottana mala, kase nu haiqqida oosuwaappe nuna zoriya wozanaa
waati geeshshanddeeshsha!
15 Hegaa gishshau, Xoossai xeesidoogeeti i immana giido merinaa anjjuwaa laattana
mala, Kiristtoosi ooratta maachchau gaannatiis; hegee hanana danddayiyoogee, asai
koiro maachchaappe garssan de7iiddi oottido bala ailletettaappe kessiya haiqoi de7iyo
gishshassa.
16 Aissi giikko, haiqqiya urai azazidobai de7ikko, he urai haiqqidoogee erettana
koshshees. 17 Aissi giikko, azazida urai haiqqido wode, i azazidoogee polettees; he
azazidaagee paxa de7ishin, ainne polettenna.
18 Harai atto, koiro maachchaikka suutti bainnan injjetibeennaagee hegaassa. 19-20 Aissi
giikko, higgiyan de7iya azazo ubbaa Muusee asa ubbau yootiis; hegaappe guyyiyan,
galo maraa suuttaanne deeshshaa suuttaa, haattaara, zo7o dorssa ikisiyaaranne hi-
isoophphiyaa giyo mittaa bonccuwaara issippe ekkidi, “Hagee inttena Xoossai azazido
maachchaa suuttaa” yaagidi, higgiyaa maxaafaa bollinne asa ubbaa bolli caccafiis.
21 Hegaadankka, Dunkkaaniyaa bollinne oottiyo miishsha ubbaa bolli suuttaa Muusee
caccafiis. 22 Higgee giyoogaadan, tumakka amaridabaappe attin, ubbabaikka suuttan
geeyees; suutti gukkana xayikko, atotetti baawa.

Kiristtoosi Yarshshettidoogee Nagaraa Quccidi Xaissees

23 Hegaa gishshau, saluwan de7iyaageeta milatiyaageeti he yarshshuwan geeyanau
koshshees; shin saluwan de7iyaageetikka bantta huuphen geeyanau aadhdhiya
yarshshuwaa eta koshshees.

[24] Aissi giikko, Kiristtoosi tumu geeshshasan leemisettiya asi oottido geeshshasaa
gelibeenna; shin i ha77i nu gishshaa Xoossaa sinttan beettanau yaa saluwaa geliis.
[25] Qeese ubbatu halaqai laittan laittan ba suuttaa gidennaagaa oiqqidi, Geeshsha Sohuwaa
geliyoogaadan, i bana ubbatoo yarshshanau gelibeenna. [26] Hegaa gidiyaakko, Kiristtoosi
sa7ai merettoosappe doommidi darotoo waayettanau koshshees; shin ha77i wodiyaa
wurssettan nagaraa xaissanau bana yarshshidi, naa77anttennan issitoo beettiis.
[27] Asai ubbai issitoo haiqqanau bessees; hegaappe guyyiyan Xoossai asaa pirddana.
[28] Hegaadankka, qassi Kiristtoosi daro asaa nagaraa xaissanau issitoo yarshshettiis; qassi i
bana mintti naagiyaageeta ashshanau beettanaappe attin, naa77antto nagara tookkanau
beettenna.

10

[1] Aissi giikko, higgiyau yaana lo77obaa eesho xalaalai de7ees; ayyo tumu leemisoi baawa.
Ubba wode laittan laittan issi mala yarshshoi yarshshettees; hegaa gishshau, higgee
Xoossaakko shiiqiya asa he yarshshon bali bainna asa oottanau mulekka danddayenna.
[2] Xoossau goinniya asai ba nagaraappe muleera geeyidobaa gidiyaakko, bana zoriya
wozanan naa77anttuwaa nagara qoppenna; qassi yarshshiyoogaakka aggi bayana. [3] SHin
asai laittan laittan he yarshshuwan ba nagaraa hassayees. [4] Aissi giikko, korima suuttinne
deeshsha suutti nagara xaissanau mulekka danddayenna.
[5] Hegaa gishshau, Kiristtoosi ha sa7aa yaana haniiddi, hagaadan yaagiis;
"Neeni yarshshonne imo koyabaakka;
shin taayyo bolla giigissadasa.
[6] Neeni xuuggiyo yarshshuwaaninne
nagaraa yarshshuwan mulekka ufaittakka.
[7] Taani he wode, 'Xaatta maxaafan
tabai xaafettidoogaadankka,
Xoossau, taani neeni koyiyoogaa
oottanau yaas' yaagaas"
yaagiis. [8] Yarshshoi yarshshettana mala, higgee azaziyoobaa gidikkokka, Kiristtoosi koiro,
"Neeni yarshsho, imo, xuuggiyo yarshshonne nagaraa yarshsho mulekka koyabaakka;
hegeetun ufaittakka" yaagiis. [9] Hegaappe guyyiyan Kiristtoosi, "Xoossau, taani neeni
koyiyoogaa oottanau yaas" yaagiis. Hegaa gishshau, Kiristtoosi naa77anttuwaa essanau
koiroogaa xaissees. [10] Yesuus Kiristtoosi Xoossai koyidoogaa oottido gishshau, ba ashuwaa
naa77anttennan issitoo yarshshidoogan nuuni nu nagaraappe geeyi aggida.
[11] Qeese ubbai hachchi hachchi eqqidi, ba oosuwaa oottees; qassi nagara xaissanau
mulekka danddayenna issi mala yarshshuwaa zaari zaaridi yarshshees. [12] SHin Kiristtoosi nagaraa gishshau, ubba wodiyau gidiya issi yarshshuwaa yarshshidi, Xoossaappe
ushachcha baggaara utti aggiis. [13] Xoossai sinttappe Kiristtoosa morkketa Kiristtoosayyo
tohuwan yedhdhiyoobaa oottana gakkanaassi, yaani naagees. [14] Aissi giikko, i issitoo
yarshshidoogan, nagaraappe geeyidaageeta merinau bali bainnaageeta oottiis.
[15] Qassi Geeshsha Ayyaanai nuuyyo markkattiiddi, hagaadan yaagees;
[16] "Taani he gallassatuppe guyyiyan,
etaara maacettiyo maachchai hagaa:
Taani ta higgiyaa eta qofan wottana;
qassi eta wozanankka xaafana"
yaagees. [17] Qassi hegaappe guyyiyankka,
"Taani eta nagaraanne
eta makkala oosuwaa naa77antto hassayikke"
yaagees. [18] Xoossai he nagara atto giido wode, nagara xaissanau hagaappe sinttau yarshsho
koshshenna.

Xoossaakko SHiiqanau Koshshees

[19] Simmi ta ishatoo, nuuni Yesuusa suuttaa baggaara Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha
Sohuwaa gelanau nuuyyo xalatettai de7ees. [20] Kiristtoosi nuuyyo ooratta ogiyaanne de7o

ogiyaa magalashuwaa baggaara, hegaa giyoogee ba bollaa baggaara dooyiis. [21] Nuuyyo
Xoossaa keettan sunttettida gita qeesee de7iyo gishshau, [22] Nuuni suure wozanaara, tumu
ammanuwaara, iitabaa zoriya wozanaappe geeyida wozanaaranne qassi xillo haattan
meecettida bollaara Xoossaakko shiiqoos.
[23] Nuuyyo immana giida Xoossai ammanttiyo gishshau, nuuni demmana giidi ufaissan
naagi uttidoogaa mintti oiqqoos. [24] Issoi issuwaara waani siiqettanaakkonne qassi lo77o
oosuwaa waati oottanaakko, issoi issuwau qoppoos. [25] Issooti issooti shiiquwaa meeze
oottidi shiiqiyoogaadan, nuunikka issippe shiiqiyoogaa aggokko; shin Godaa gallassai
matattiyoogaa intte be7iyo gishshau, issoi issuwaa minttettoos.
[26] Nuuni tumatettaa eratettaa ekkirggidi, eriiddi nagara oottiyaabaa gidikko, hagaappe
sinttau nagara xaissiya yarshshoi issibinne baawa. [27] SHin yashshiya pirddaa naagiy-
oogeenne Xoossaa ixxiya ubbaa maanau wolqqaama tamai de7ees. [28] Muuse higgiyau
azazettenna urai, naa77u urai woi heezzu urai a bolli markkattikko, qareti bainnan
haiqqees. [29] Xoossaa Na7aa karida urai, bana nagaraappe geeshshida Xoossaa maachchaa
suuttaa tunabaadan qoppida urai, qassi aaro kehatettaa Geeshsha Ayyaanaa cayiya urai,
ai keena iita pirddaa ekkanau bessiyaakkonne ane qoppite.
[30] Aissi giikko, "Taani haluwaa kessananne kushiyaa zaarana" giidaagaa nuuni eroos;
qassikka, "Godai ba asaa pirddana" yaagiis. [31] De7o Xoossaa kushiyan kunddanaagee daro
yashshiyaabaa.
[32] Intteyyo Xoossaa poo7oi poo7idoogaappe guyyiyan, intte daroban waayettidi, gita
waretan genccido beni wodiyaa hassayite. [33] Issi issitoo inttena asa sinttan cayidosonanne
paxa kaa7idosona; qassi hara wode hegaadan oottidoogeetuura issippe de7ideta. [34] Aissi
giikko, qashuwan de7iya asatuyyo intte qarettideta; yaatidi intteyyo merinau wurenna
ubbaappe aadhdhiya miishshai saluwan de7iyoogaa intte huuphen erido gishshau, intte-
baa ubbaa ekkirgginkka ufaissan genccideta.
[35] Hegaa gishshau, gita woituwaara de7iya intte xalatettaa oloppite. [36] Xoossai koyiy-
oogaa oottidi, i intteyyo immana giidoogaa ekkanau genccana koshshees. [37] Aissi giikko,
Xoossaa maxaafai,
"Amarida wodee attiis.
Yiyaagee yaana; gam77enna.
[38] Ta xilloi ammanuwan de7ana.
SHin ooninne guyye simmikko,
tana ufaissenna"
yaagees. [39] Nuuni ammanidi attidaageetu bagga gidiyoogaappe attin, guyye simmidi
xayidaageetu bagga gidokko.

11

Ammanuwaa

[1] Ammano giyoogee, demmana giidi ufaissan naagi uttidobai ammanttiyoogaanne
be7anau danddayennabaa erissiyaagaa. [2] Xoossai beni ceega asaayyo markkattidoogee,
eti ammanidoogaana.
[3] Sa7ai Xoossaa qaalan merettidoogaa ammanuwan nuuni eroos; hegaa gishshau,
beettiyaabai beettennabaappe merettiis.
[4] Aabeeli Qaa7eelaagaappe aadhdhiya yarshshuwaa Xoossau yarshshidoogee am-
manuwaana. Xoossai a imuwaabaa markkattiiddi, i xillo gididoogaakka markkattiis;
Aabeeli harai atto haiqqidikka, ba ammanuwan ha77i gakkanaassi haasayees.
[5] Heenooki haiqqennan saluwaa biidoogee ammanuwaana; Xoossai efiido gishshau,
ooninne a be7anau danddayibeenna. Xoossaa maxaafai, "Heenooki saluwaa baanaappe
kase Xoossaa ufaissiis" yaagees. [6] Ammanoi bainnan ooninne Xoossaa ufaissanau dand-
dayenna; aissi giikko, Xoossaakko yiya ooninne Xoossai de7iyoogaanne bana koyiyaagee-
tuyyo woituwaa immiyoogaa ammananau koshshees.
[7] Nohee be7anau danddayenna sinttappe hananabau Xoossai, "Nena naaga" gin, Xoos-
sau yayyidi, bananne ba so asaa ashshanau markkabiyaa keexxidoogee ammanuwaana;

yaatidi hegan ha sa7aa bolli pirddidi, ammanuwan beettiya xillotettaakka Xoossaappe
ekkiis.
8 Abrahaami laattanaadan, Xoossai baayyo immana giido biittaa baana mala, Xoossai
bana xeesido wode, azazettidoogee ammanuwaana; i ba biittaappe kiyidi biyo wode,
au biyaakkonne erennan kiyiis. 9 Abrahaami Xoossai baayyo immana giido biittan hara
biitta asadan de7idoogee ammanuwaana; Xoossai he immana giidoogaa banaara issippe
laattana Yisaaqaaranne Yaaqoobaara Dunkkaaniyan de7iis. 10 Aissi giikko, Abrahaami
Xoossai lo77o baasuwan hayyottidi keexxido katamaa naagees.
11 Saara ba huuphen harai atto ceeggaichchadakka, immana giida Xoossai ammanet-
tidaagaa gididoogaa erido gishshau, na7a shahaaranau wolqqaa demmidoogee am-
manuwaana. 12 Hegaa gishshau, haiqqida asa milatiya issi bitaniyaappe saluwan de7iya
xoolintte keena, abbaa lanqqiyan de7iya qoodi bainna shafe keena zareti yelettidosona.
13 He asati ubbati ammanuwan haiqqidosona; banttau Xoossai immana giidoogaakka
ekkibookkona; shin haahuwan hegaa be7idi, sarotidosona. Qassi eti sa7an imattanne
yedetettidi kiyida asata gididoogaa eridosona. 14 Aissi giikko, hegaadan giya asati
bantta huuphe biittaa koyiyoogaa erissoosona. 15 Eti he yeggidi kiyido biittaa simmanau
qoppidobaa gidiyaakko, guyye simmiyo qaadaa demmennan aggokkona; shin 16 eti hegaa
aggidi, lo77iya biittaa laamotoosona; hegee saluwaa biittaa. Hegaa gishshau, Xoossai eta
Xoossaa geetettanau yeellatenna. Aissi giikko, i etau katamaa giigissi wottiis.
17-18 Abrahaami Yisaaqa yarshshanaakko yarshshennaakko, Xoossai eranau xomoosido
wode, Abrahaami ammanuwan a yarshshiis. Xoossai Abrahaama, “Ne zaree Yisaaqa
baggaara xeesettana” giidaashinkka, Abrahaami ba na7aa Yisaaqa yarshshanau giigiis.
19 Abrahaami Xoossai Yisaaqa harai atto, haiquwaappekka pattanau danddayiyoogaa eriis;
hegaa gishshau, haiquwaappe guyye a zaaridi ekkiis.
20 Yisaaqi wodeppe hananabau Yaaqoobanne Eesawa anjjidoogee ammanuwaana.
21 Yaaqoobi haiqqana haniiddi, Yooseefa naata huuphiyan huuphiyan anjjidoogeenne
gatiman guufetidi, Xoossau goinnidoogee ammanuwaana.
22 Yooseefi haiqqanau matiiddi, Israa7eela asai Gibxxeppe kiyanaagaa haasayi-
doogeenne ba meqettaa oottanabaa eta azazidoogee ammanuwaana.
23 Muusee yelettidoogaappe guyyiyan, aayyiyaanne aawai malaa lo77o na7a gididoogaa
be7idi, heezzu agina qottidoogee ammanuwaana; eti kawuwaa awaajuwaukka yayyi-
bookkona.
24 Muusee diccidoogaappe guyyiyan, Gibxxe kawuwaa na7ee na7aa geetettanaagaa
ixxidoogee ammanuwaana. 25 Nagaran Muusee guutta wodiyaa ufaittanaagaappe, Xoossaa
asaara waayettanaagaa dooriis. 26 Wodeppe demmana woituwaa i tishshi oottidi xeellido
gishshau, Gibxxe biittaa miishsha ubbaappe Kiristtoosa gishshau borettiyoogee daro
aadhdhiya duretetta gididoogaa qoppiis.
27 Kawuwaa hanqquwau Muusee yayyennan, Gibxxe biittaappe kiyidoogee am-
manuwaana; aissi giikko, beettenna Xoossaa be7idabaadan, genccidi sinttau biis.
28 Haiquwaa kiitanchchai Israa7eela asaayyo baira naata bochchennaadan, Muusee
Paasikaa bonchchidoogeenne qosilettan suuttaa caccafissidoogee ammanuwaana.
29 Israa7eela asai mela biittan hemettiyoogaadan, Zo7o Abbaa pinnidoogee am-
manuwaana; shin Gibxxe asati geli be7ishin, haattai eta mitti aggiis.
30 Israa7eela asai Yarkko giyo katamaa shuchcha dirssaa laappun gallassaa yuuyi
yuuyi aadhdhidoogaappe guyyiyan, he shuchcha dirssai kunddidoogee ammanuwaana.
31 SHaaramuxiyaa Ra7aaba yohuwaa qoriyaageeta loitta mokkido gishshau, Xoossau
azazettennan ixxida asaara haiqqennan attidoogee ammanuwaana.
32 Simmi harabaa gujjada ai odoo? Geedoonabaa, Baaraaqabaa, Samssoonabaa, Yoft-
taahebaa, Daawitabaanne Sameelabaa, qassi hananabaa yootiyaageetubaa odanau tau
wodee gidenna. 33 Eti kawo ubbaara olettidi xoonidoogeenne xillobaa oottidoogee
ammanuwaana; yaatidi Xoossai immana giidoogaa ekkidosona; gaammotu doonaakka
gorddidosona. 34 Wolqqaama tamaa toissidosona; bisuwaa qaraappe kessi ekkidosona; eti

daafuranchcha; shin minnidosona; qassi olan wolqqaamidi, hara biittaa tooraasaa yedettidosona. [35] Maccaasati bantta haiqqidaageeti haiquwaappe paxidaageeta ekkidosona.

Qassi harati qashuwaappe birshshettanaagaa ixxidi, kehiya de7uwaayyo haiquwaappe denddanau, bukettidi haiqqidosona. [36] Haratu bolli asai qilliicci kaa7iis; lissuwan garafettidosonanne sanssalatan qashettidi, qasho keettaa gelidosona. [37] SHuchchan cadettidosona; magaajan naa77u kiyidi phalqqettidosona; paacettidosona; bisuwan haiqqidosona; etau ubbabaikka xayin, waayettidi tuggatidi, dorssa calaanne deeshsha calaa maayidi yuuyidosona. [38] Etau ha sa7ai giigennan ixxin, bazzon, deriyan, gonggolo giddooninne olla giddon yuuyidosona.

[39] Xoossai eta ammanuwaa markkattikkokka, hegeeti ubbati i, immana giidoogaa ekkibookkona. [40] Xoossai nuuyyo issi lo77o qofaa qoppi wottido gishshau, eti nuuni bainnan bali bainnaageeta gidokkona.

12

Xoossai Nuussi Aawa

[1] Simmi nuuyyo hagaa keena daro asai, shaaraadan nu matan yuuyi aadhdhidi markkattiyaagee de7ishin, nuna xubbiya ubbabaanne baqqi oiqqiya nagaraa diggoos; diggidi nu sinttan de7iya nuuni woxxana wottaa genccidi woxxoos. [2] Nuuni nu ammanuwau huuphenne polo gidiya Yesuusa xeelloos. Yesuusi yeellaa karidi, wodeppe au de7iya ufaissaa gishshau, masqqaliyaa bolli misimaariyan xishettidi haiqqanaagaa genccidi, Xoossaa kawotaa araataappe ushachcha baggaara uttiis.

[3] Intte intte wozanaa bayidi daafurenna mala, nagaranchchati bana daro ixxinkka genccida Yesuusa qoppite. [4] Nagaraara intte baaxetiiddi, suuttaa gussana gakkanaassi biron olettiichchibeekketa. [5] Xoossai ba naatudan, inttena zoriyoogaa dogidetii? Xoossai inttena,

"Ta na7au, Xoossai nena qaxxayiyo wode,
laafabaadan qoppoppa.
I nena seeriyo wodekka yayyoppa.
[6] Aissi giikko, i ba siiqiyo uraa qaxxayees;
qassi ba na7adan ekkiyo ubbaakka
lissuwan garafees"

yaagiis. [7] Xoossai inttena qaxxayiyo wode genccite. Aissi giikko, i inttena naatudan oottees. Aawai qaxxayenna na7i de7ii? [8] Naata ubbaa qaxxayiyoogaadan, inttena qaxxayennan yeggi bayikko, karen yelettidaageeta gideetappe attin, tumu naata gidekketa. [9] Hegaa bollan qassi, nuna yelida nu aawati nuna qaxxayido wode, nuuni eta bonchchida. Yaatin, nuuni waanidi ayyaanatu Aawaayyo keehi darissi haarettidi de7okkonii? [10] Aissi giikko, nuna yelida nu aawati banttana ufaissiyaadan, amarida wodiyaa nuna qaxxayidosona; shin Xoossai nuuni a geeshshatettaa ekkana mala, nuna maaddanau qaxxayees. [11] Nuuni qaxxayettiyo wode, ha77issau yiilloyees; ufaissenna. SHin qaxxayidoogeetuyyo guyyeppe he qaxxayoi xillotettaa de7uwaa sarotettaa woituwaa immana.

Zoriyaanne Seeraa

[12] Hegaa gishshau, intte arggaacida kushiyaanne intte daafurida gulbbataa minttettite. [13] Wobbiya tohoi paxanaappe attin, burqqenna mala, sitta ogiyan hemettite.

[14] Asa ubbaara saro de7anau minnite; qassi geeshsha de7uwaa de7ite. Aissi giikko, hegee bainnan ooninne Godaa be7anau danddayenna. [15] Xoossaa aaro kehatettaa ooninne ekkennan attenna mala naagettite; qassi mokkidi, ba marzziyan asa waissiya camo mittadan hanidi, ooninne daro asaa tunissenna mala naagettite. [16] SHaaramuxanau qaaqqatiya asi ooninne de7enna mala, woi qassi issitoo miyoobau ba bairatettaa baizzida, Xoossaa Ayyaani bainna Eesawa mala asikka de7enna mala naagettite. [17] Hegaappe guyyiyan, Eesawi ba aawaa anjjuwaa ekkanau koyidoogaa ereeta; shin a aawai a anjjennan ixxiis; aissi giikko, nagaraappe simmiyo ogiyaa i harai atto, afuxxi koyidikka demmanau danddayibeenna.

18 Intte bochchanau danddayiyo deriyaakkonne eexxiya tamaakko, xumaakko, cig-
gaaraakkonne gotiyaakko, 19 qassi malkkataa waasuwaakkonne qaalaa cenggurssaakko
yibeekketa. Asai he cenggurssaa siyido wode, haraa gujji siyenna mala woossiis. 20 Aissi
giikko, Xoossai eta, “Harai atto, do7ikka he deriyaa bochchikko, shuchchan cadettidi
haiqqo” yaagido azazuwaa eti genccanau danddayibookkona. 21 Aifiyan beettiyaagee daro
daganttiyaagaa gidiyo gishshau Muusee, “Taani yashshan kokkorais” yaagiis.
22 SHin intte Xiyoone Deriyaa, de7o Xoossai de7iyo katamaa, issippe shiiqidi ufaittiya
daro sha7u kiitanchchatukko saluwaa Yerusalaame yiideta. 23 Xoossaa baira naatukko,
issippe shiiqidaageetukko, eta sunttai saluwan xaafettidoogeetukko yiideta; qassi asa
ubbaa pirddiya Xoossaakkonne, bali bainnaageeta oottido xillo asatu ayyaanatukko
yiideta. 24 Ooratta maachchau gaannatiya Yesuusanne Aabeela suuttaappe aadhdhiyaabaa
yootiya caccafettida suuttaakko yiideta.
25 Intteyyo yootiya uraa yohuwaa ezggiyoogaa intte ixxenna mala, inttena naagite.
Xoossaa kiitaa sa7an banttau yootiyaagee yootiyoogaa ezggennan ixxidaageeti kessi
ekkana xayikko, saluwan, “Inttena naagite” giya Xoossaappe nuuni waanidi kessi ekka-
nee? 26 He wode a cenggurssai sa7aa qaattiis; shin i ha77i, “Taani sa7aa xalaalaa gidennan,
issitoo gujjada saluwaakka qaattana” yaagiis. 27 “Issitoo gujjada” giya qaalai qaaxxennabai
minnidi de7ana mala, merettidabai qaaxxanaagaanne kichchanaagaa geeshshidi bessees.
28 Nuuni qaaxxanau danddayenna kawotettaa ekkiyo gishshau, ane Xoossaa gala-
toosinne a ufaissoos; au bessiyoogaadan bonchchuwaaninne yashshatettan au goinnoos.
29 Aissi giikko, nu Xoossai tumu bashshiya tama.

13

Xoossaa Nuuni Waati Ufaissanau Bessiyaakko

1 Intte ishata siiqiyoogaa aggoppite. 2 Imatta mokkiyoogaakka dogoppite. Aissi giikko,
yaatiyoogan issi issi asai erennan kiitanchchata mokkiis. 3 Qasho keettan de7iyaageetubaa
inttekka etaara issippe qasho keettan de7iyoogaadan qoppite; qassi intte intte huuphen
waayettiyoogaadan, waayettiyaageetubaa qoppite.
4 Ekkiyoogaanne geliyoogaa asai ubbai bonchchanau bessees; qassi azinainne
machchiyaa issoi issuwau ammanettanau bessees; aissi giikko, Xoossai shaaramuxanau
qaaqqatiyaageetanne shaaramuxiyaageeta pirddana.
5 Miishsha siiqoppe inttena naagite; intteyyo de7iyaagee intteyyo gido. Aissi giikko,
Xoossai ba huuphen,
“Taani nena mulekka yeggikke
woikko aggikke”
yaagiis. 6 Hegaa gishshau, nuuni xalidi,
“Godai tana maaddiyaagaa;
taani yayyikke.
Asi tana ai oottii?”
yaagoos.
7 Xoossaa qaalaa intteyyo yootida inttena kaalettidaageeta hassayite; eti waani
de7idaakkonne hassayite; qassi etaagaadan ammanite.
8 Yesuus Kiristtoosi zinekka hachchikka merinaukka laamettenna. 9 Dumma dumma
ooratta timirttiyan wora booppite. Nu wozanai Xoossaa aaro kehatettan galatiyoogee
lo77o gidiyoogaappe attin, miyoobau azazettiyoogaa gidenna; hegau azazettidaageetikka
maadettibookkona.
10 Nuuyyo yarshshiyoosai de7ees; Dunkkaaniyaa giddon oottiyaageeti he yarshshiy-
oosaappe maanau etau maati baawa. 11 Qeese ubbatu halaqai nagaraa gishshau, mehiyaa
suuttaa yarshshanau Ubbaappe Aadhdhiya Geeshsha Sohuwaa efees; shin he mehiyaa
ashuwaa qassi dirssaappe kareera xuuggees. 12 Hegaa gishshau, Yesuusikka qassi na-
garaappe asaa ba suuttan geeshshanau, katamaa penggiyaappe kareera waayettiis.

[13] Simmi nuuni i borettido boriyaa ekkidi, dirssaappe kare akko kiyoos. [14] Aissi giikko,
nuuyyo hagan merinau de7iya katami baawa; shin nuuni yaana katamaa naagoos.
[15] Simmi Xoossaayyo Yesuusa baggaara ubba wode galataa yarshshuwaa immoos; hegaa
giyoogee menttershshai a sunttaayyo immiyo galataa giyoogaa. [16] Lo77obaa oottiy-
oogaanne issoi issuwaa maaddiyoogaa dogoppite. Aissi giikko, Xoossaa ufaissiyaagee
hegaa mala yarshshuwaa.
[17] Inttena kaalettiyaageetuyyo azazettite; qassi eti azaziyoogaakka oottite. Eti bantta
oottidobaa Xoossau yootana gishshau, intte shemppuwaa mintti naagoosona; intte etau
azazettikko, bantta oosuwaa ufaittidi oottana; hegee xayikko, eti yiillotiiddi oottana;
hegee inttena ainne maaddenna.
[18] Nuuyyo Xoossaa woossite. Nuuni ubba wode lo77obaa oottanau koyiyo gishshau,
nuna zoriya lo77o wozanai nuuyyo de7ees. [19] Xoossai tana inttekko eesuwan zaarana mala,
Xoossaa intte mintti woossanaadan, taani inttena keehi woossais.

Woosaa

[20] Sarotettaa Xoossai, nu Godaa Yesuusa, dorssaa heemmiya gitaa, merinaa maachchaa
suuttan haiquwaappe denttiis. [21] Xoossai Yesuus Kiristtoosa baggaara ba sinttan bana
ufaissiyaabaa inttena ootissiiddi, inttekka i koyidobaa oottana mala, lo77o ooso ubban
inttena i giigisso; Xoossai meri merinau bonchchetto. Amin77i.

Kuushshaa

[22] Ta ishatoo, taani ha dabddaabbiyaa intteyyo qanttan xaafido gishshau, intte ha
zoriyaa salettennan ezggana mala, taani inttena woossais.
[23] Nu ishai, Ximootiyoosi qashuwaappe birshshettidoogaa erite. Eesuwan i haa yiikko,
taani aara baada inttena be7ana.
[24] Inttena kaalettiya ubbatanne geeshshata ubbaa saro saro giite. Xaaliyaappe yiida
ammaniyaageeti inttena saro saro goosona.
[25] Aaro kehatettai inttenaara ubbaara issippe gido. Amin77i.

Yaaqoobi Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Hagee Yaaqooba kiitai nu hachchi hachchi de7uwaa kaalettiya qofata oiqqiis. Xaafettidoogeekka "Biittan sa7an ubban laalettida Xoossaa asaassa. Ha maxaafaa xaafidaagee aadhdhida eratettaa nuuni oosuwan peeshshiyo hiillaanne ammaniya asaa mokuwaassinne eeshshaassi kaaletuwaa immiya yohota si7iliyaadan qoncciyan bessees.

Hiyyeesatettaabaa, duretettaabaa, paaciyaabaa, lo77o eeshshaabaa, qanaatiyaabaa, ammanuwaabaanne lo77o oosuwaabaa, inxxarssaa maaduwaabaanne qohuwaabaa, aadhdhida eratettaabaa, issoi issuwaara ooyettiyo ooshshaabaa, otoruwaabaanne ashkketettaabaa, hara asaa bolli pirddiyoobaa, ceequwaabaa woikko ayyuwaabaa, genccaabaanne woosaabaa, ammaniya asaassi de7anau bessiya xeelaa ubbaa qoodidi xaafiis.

Kiitaikka kiristtinnaa de7uwan ammanoi oosuwan pe7ana hanotata orddissidi bessees.

1 Taani Yaaqoobi Xoossaa ailleenne Godaa Yesuus Kiristtoosa aillee, biitta ubban
laalettida tammanne naa77u zerettatuyyo sarotaa kiittais.

Danddayaa, Ammanuwaa, Aadhdhida Eratettaa

2-3 Ta ishatoo, intte ammanoi paacettiyoogee intteyyo danddayaa immanaagaa eridi,
dumma dumma paacee inttena gakkiyo wode, hegaa kumetta ufaissadan qoodite. 4 Intte
danddayai aibinne bali bainnan inttena zawatidaageetanne paci bainnaageeta oottidi, ba
oosuwaa polo. 5 SHin intteppe ooninne baayyo aadhdhida eratettai xayikko, borennan
ubbau kehatettan immiya Xoossaa woosso. I ayyo immana. 6 SHin i aibiininne sirennan
ammanuwan Xoossaa woosso. Aissi giikko, siriya urai carkkoi sugin qaaxxiya abbaa beetaa
mala. 7-8 Aissi giikko, naa77u qofai de7iyo urai, ba oge ubban ba qofaa qachchennaagee, he
urai Godaappe ainne demmanau qoppoppo.

Hiyyeesa Asanne Dure Asa Ufaissaa

9-10 SHin hiyyeesa ishai Xoossai a xoqqu oottido wode ufaitto; qassi dure ishaikka Xoossai
a ziqqi oottido wode ufaitto. Aissi giikko, dure bitanee maata giddon dicciya ciishshadan
xayana. 11 Aissi giikko, awai ba mishuwaara kiyidi, maataa melissin, ciishshai xayees; qassi
a meraa lo77otettaikka xayees; hegaadankka qassi dure bitanee babaa oottiiddi xayana.

Asaa Bolli Gakkiya Paaciyaa

12 Waayiyan gencciya urai anjjettidaagaa; aissi giikko, he waayiyaa xoonidoogaappe
guyyiyan, Xoossai bana siiqiyaageetuyyo immana giido de7uwaa akiliiliyaa i ekkana.
13 Ooninne paacettido wode, "Tana Xoossai paaccees" gooppo. Aissi giikko, Xoossai iitan
paacettanau danddayenna; qassi i ba huuphen oonanne paaccenna. 14 SHin asi huuphiyan
huuphiyan ba huuphe iita amuwan gooshettiyo wodenne cimettiyo wode paacettees.
15 Hegaappe guyyiyan, amoi shahaaridi, nagaraa yelees; qassi nagarai diccidi, haiquwaa
yelees.

16 Ta siiqo ishatoo, cimettoppite. 17 Lo77o imo ubbainne kumetta woito ubbai saluwaappe
yees. Saluwaa poo7uwaa medhdhida Xoossaappe yees; Xoossai ba huuphen dummatennanne woi mirqqidi xumissenna. 18 Nuuni i medhdhido meretatu giddon Xoqqasaa
ekkanaadan, nuna ba sheniyan tumu qaalan yeliis.

Siyidoogaa Oosuwan Peeshshiyoogaa

19 Hegaa gishshau, ta siiqo ishatoo, hagaa hassayite; asai ubbai siyanau eesoto; shin
haasayanaunne hanqqettanau eesotoppo. 20 Aissi giikko, asa hanqqoi Xoossai koyiyo
xillotettaa eheenna. 21 Hegaa gishshau, tuna hanota ubbaanne iitatetta ubbaa intteppe
xaissidi, Xoossai intte wozanan tookkido intte shemppuwaa ashshanau danddayiya qaalaa
ashkketettan ekkite.

22 SHin Xoossaa qaalaa oottiteppe attin, sissa xallan intte huuphiyaa cimmoppite. 23 Aissi
giikko, qaalaa siyidi oottenna urai de7ikko, i ba meraa heregan xeelliya uraa mala. 24 I

bana xeellidi bees; biidi sohuwaarakka i ai malakkonne dogi aggees. [25] SHin ooninne
ailletettaappe kessiya bali bainna higgiyaa xeellidi, aani aqiyaagee qassi a naagiyaagee,
siyidoogaakka dogennaagee, he urai ba oottiyo oosuwan anjjettana.
[26] Ba inxxarssaa naagennan bana cimmiiddi, bau Xoossaa ammaniyoobaa milatiyo
urai de7ikko, a ammanoi mela. [27] Xoossaa Aawaa sinttan pokkoi bainna geeshsha
ammanoi hagaa; hegee augee giikko, aaya aawi bainna naatanne waayettiya am77eta
maaddanaagaanne sa7aa nagaraa qitaappe ba huuphiyaa naaganaagaa.

2

Hiyyeesaa Karanau Bessenna

[1] Ta ishatoo, intte nu bonchcho Godaa Yesuus Kiristtoosa ammaniiddi, som77o xeellidi,
asa bonchchoppite. [2] Aissi giikko, worqqa migido wottidi, lo77o maayo maayida issi
asi intte shiiquwaa yiikko, qassi curqqa maayo maayida hiyyeesa asikka yiikko, [3] lo77o
maayuwaa maayida bitaniyaa intte aatti bonchchidi a, “Neeni hagan ubbaappe lo77iya
oidiyan utta” giidi qassi hiyyeesa bitaniyaa, “Neeni hinin eqqashsha; woi hagan ta
tohuwaa matan sa7an utta” giikko, [4] yaatin intte intte giddon shaahotettaa medhd-
hiyaageetanne iita qofaara de7iya daannata gidekketiiyye?
[5] Ta siiqo ishatoo, siyite; Xoossai ha sa7an de7iya hiyyeesa asai ammanuwan dure-
tanaunne bana siiqiyaageetuyyo immana giido saluwaa kawotettaa laattanau dooribeen-
neeyye? [6] SHin intte hiyyeesata toochchideta. Dureti inttena tuggayiyaageeta gidokkon-
aayye? Eti inttena daannan mootiyaageeta gidokkonaayye? [7] Intteyyo imettida lo77o
sunttaa cayiyaageeti eta gidokkonaayye?
[8] SHin Xoossaa maxaafan, “Ne shooruwaa ne huuphedan siiqa” geetettidi xaafet-
tida kawo higgiyaa intte polikko, lo77obaa ootteeta. [9] SHin intte asa som77o xeellidi
bonchchikko, nagaraa ootteeta; qassi higgee intte bolli higgiyaa menttidaageetudan
pirddana. [10] Aissi giikko, ooninne higge ubbaa naagidi, issinno menttiyaabaa gidikko, he
urai higge ubbaa menttees. [11] Aissi giikko, “SHaaramuxoppa” giidaagee qassi “Woroppa”
giis; shin neeni shaaramuxana xayikkokka, woridabaa gidikko, higgiyaa menttadasa.
[12] Asa ailletettaappe kessiya higgiyan pirddaa ekkana asatudan haasayitenne etaagaadan
oottite. [13] Aissi giikko, asa maaribeenna uraa Xoossai maarennan pirddana; maarotettai
pirddaa xoonees.

Ammanuwaanne Oosuwaa

[14] Ta ishatoo, issi urai baayyo ammanoi de7ees giikko, qassi a ammanuwaa a oosoi
erissana xayikko, a ai go77anee? A ammanoi a ashshanau danddayii? [15] Issi ishai, woi
issi michchiyaa kallottikko, qassi etau ubba gallassi miyoobi xayikko, [16] Intteppe issi urai
eta, “Saro biite. Tamaa ho77ite. Kallidi miite” giidi, etau koshshiyaabaa immana xayikko,
eta ai go77anee? [17] Hegaa gishshau, ammanoi oosoi bainnan barkka de7ikko haiqqidaagaa.
[18] SHin issi urai, “Neessi ammanoi de7ees; qassi taassi oosoi de7ees. Neeni ne
ammanuwaa ne oosuwaappe shaakkada tana bessa; taanikka ta ammanuwaa ta oosuwan
nena bessana” gaana. [19] Neeni issi Xoossai de7iyoogaa ammanaasa; hegee lo77o.
Xalahetikka qassi ammanoosona; yashshan kokkoroosona. [20] Neeni eeyyai! Ammanoi
oosuwaappe shaahettidi go77ennaagaa eranau koyai? [21] Nu aawai Abrahaami ba na7aa
Yisaaqa yarshshiyoosaa bolli wottido wode, ba oosuwan xillibeennee? [22] A ammanoinne a
oosoi issippe oottidoogaanne a ammanoi a oosuwan polettidoogaa be7ikkii? [23] Xoossaa
maxaafai “Abrahaami Xoossaa ammaniis. Xoossaikka hegaa ayyo xillotettan qoodiis”
giidoogee polettiis; qassi Xoossaa dabbo geetettidi i xeesettiis. [24] Asi ammano xalaalaana
gidennan, oosuwan xilliyoogaa intte be7eeta.
[25] Hegaadankka qassi shaaramuxiyaa Ra7aaba kiitettiyaageeta mokkada hara ogiyaara
eta moissido wode, ba oosuwan xillabeikke?
[26] Aissi giikko, shemppoi shaahettido bollai haiqqidaagaa gidiyoogaadan, hegaadankka
qassi oosoi shaahettido ammanoi haiqqidaagaa.

3

Inxxarssaa Naagiyoogaa

1 Ta ishatoo, nuuni haratuppe aadhdhiya pirddaa ekkanaagaa intte eriyo gishshau,
intteppe daroti tamaarissiyaageeta gidoppite. 2 Nuuni ubbaikka daroban baleettees; issi
urai ba haasayan mulekka balana xayikko, i bana naaganau danddayiya bali bainna asa.
3 Parati nuuyyo azazettana mala, bixaalaa barssidi, nuuni koyiyoosaa ubbaa eta efeettees.
4 Be7ite, markkabetikka qassi hegaa keena gita gidiiddi, gote carkkuwan laagettikkokka,
eta laaggiyaagee ba koyiyoosaa zaaridi laaggiyo qii guutta mittan laagettidi boosona.
5 Hegaadan inxxarssai bollaa giddon guutta qommo gidikkokka, daro gitaban ceeqettees.
Guutta tamai waanida gita woraa xuuggii! Akeekite. 6 Inxxarssaikka tama mala. I nu
asatettaa giddon iitabaa ubbaa oottana danddayees; asatetta ubbaa tunissees. Qassi nu
de7uwaa wottaakka taman xuuggees; Gaannabiyaa taman i xuugettana. 7 Aissi giikko,
do7atu kafotu zariyaa, tiran gooshettiya shooshshatu zariyaanne abban de7iya meretatu
zariyaa ubbaa asi aadissiis; qassi etikka aadidosona. 8 SHin ooninne inxxarssaa aadissanau
danddayibeenna; inxxarssi woriya marzzee kumido woppu geenna iita mereta. 9 Nuuni
inxxarssan nu Godaanne Xoossaa galatoos; qassi aanikka Xoossaa leemisuwan merettida
asaa qanggoos. 10 Issi doonaappe galatainne qanggettai kiyees. Ta ishatoo, hegee
hegaadan hananau bessenna. 11 Pulttoi issi ollaappe mal77iya haattaanne cammiya
haattaa pulttanau danddayii? 12 Ta ishatoo, balase giyo mitti wogara aifanau danddayii?
Woi woine turi balase giyo mitta aifanau danddayii? Maxine maxine giya haattappekka
mal77o haatti kiyana danddayenna.

Saluwaa Aadhdhida Eraanne Sa7aa Aadhdhida Eraa

13 Intte giddon aadhdhida eranchchinne akeekanchchi oonee? Ba lo77o de7uwan
oosettida ba oosuwaa ashkketettaaninne aadhdhida eratettan besso. 14 SHin intte wozanan
cammiya qanaateenne yiiqee de7ikko, otorettoppite; qassi tumatettaa bollikka worddo-
toppite. 15 Hegaa mala aadhdhida eratettai saluwaappe wodhdhiyaagaa gidenna; shin
hegee sa7aabaa, asaabaa, xalahetubaa. 16 Aissi giikko, qanaateenne yiiqee de7iyoosan
ooshshainne iita ooso ubbai de7ees. 17 SHin bollappe yiya aadhdhida eratettai ubbaappe
kase geeshsha. Qassi sarotetta, ashkkenne ero giyaagaa; qassi maarotettinne lo77o aifee
kumidoogaa. Sireenne lo77o milatiya iitatetti bainnaagaa. 18 Xillotettaa aifee sarotettaa
oottiyaageeti sarotettan zerido zerettaappe beettiis.

4

Ha Sa7aa Iitatettaa Dosennan Agganaagaa

1 Olinne ooshshi intte giddo auppe yii? Eti yiidosai intte bollaa giddon olettiya
intte ufaittanau gita amuwaa amottiyoogaappe gidennee? 2 Intte amotteeta; shin dem-
mekketa; hegaa gishshau woreeta. Mintti koyeeta; shin demmanau danddayekketa; hegaa
gishshau, ooyetteetanne oletteeta. SHin Xoossaa woossenna gishshau, intte koyiyoobaa
demmekketa. 3 Xoossaa intte woossiyo wode, intte amuwaa polanau woosseeta; qassi
intte qofai iita gidiyo gishshau demmekketa. 4 Simmi shaaramuxiyaageetoo, ha sa7aara
dabbotiyoogee Xoossaayyo ixo gidiyoogaa erekketii? Aissi giikko, ha sa7aara dabbotana
koyiyai ooninne Xoossaara morkkettees. 5 Woi Xoossaa maxaafai, “Xoossai nunan wottido
Ayyaanai wolqqaama amuwaa amottees” giyoogaa intteyyo coo giyoobaa milatii? 6 SHin
Xoossai aaro kehatettaa aattidi immees. Hegaa gishshau, Xoossaa maxaafai, “Xoossai
otorettiyaageeta ixxees; shin banttana kaushshiyaageetuyyo aaro kehatettaa immees”
yaagees.
7 Hegaa gishshau, intte Xoossau haarettite. Yaatidi xalahe halaqaa teqqite; i intteppe
baqatana. 8 Xoossaakko shiiqite; ikka inttekko shiiqana. Inttenoo nagaranchchatoo, intte
kushiyaa meecettite. Naa77u qofai de7iyoogeetoo, intte wozanaa geeshshite. 9 Tuggatite;
kayottitenne yeekkite. Intte miichchaa yeehuwau laammite; intte ufaissaakka kayyuwau
laammite. 10 Godaa sinttan intte huuphiyaa toochchite; qassi i inttena xoqqu xoqqu
oottana.

Asa Bolli Pirddennan Agganaagaa

11 Ta ishatoo, issoi issuwaa zigiroppite. Ba ishaa zigiriyaageenne a bolli pirddiyaagee
higgiyaa zigireesinne higgiyaa bolli pirddees. Neeni higgiyaa bolli pirddikko, higgiyaa
bolli pirddiyaagaa gidaasappe attin, higgiyau azazettiyaagaa gidakka. 12 Higgiyaa im-
miyaageenne pirddiyaagee Xoossaa xalaala; i ashshanaunne xaissanau danddayees; shin
ne shooruwaa bolli pirddiyaagee neeni oonee?

Ceeqettennaadan Imettida Zoriyaa

13 Inttenoo, "Nuuni hachchi woi wontto he katamaa baana; biidi hegan laitta uttana;
zal77ananne qassi miishsha worissana" giyaageetoo, be7ite. 14 Wontto intte de7oi ai
hananaakkonne erekketa; guutta wodiyau intte beettidi, guyyeppe xayiya cuwa mala.
15 Hegaa aggidi, "Godai giikko, nuuni de7ana; hagaa woi hegaa oottana" gaanau bessees.
16 SHin intte ha77i intte gitatettan ceeqqeeta; hegaa mala ceeqo ubbai iita.
17 Hegaa gishshau, lo77obaa oottanau eriiddi oottenna urau hegee nagara.

5

Dure Asaassi Imettida Mino Zoriyaa

1 Ha77ikka inttenoo dure asatoo, intte bolli yiya tuggau "Aayyee! Aayyee!" yaagidi
yeekkitenne zilaalite. 2 Intte duretettai moorettiichchiis; qassi intte afalaakka bil77ai
mirggiis. 3 Intte worqqainne intte birai shiyiichchiis. Qassi he shiyai intte bolli
markkattana; intte bollaakka tamadan maana. Intte intte miishshaa wodeyyo dagayideta.
4 Akeekite; intte gaden kattaa cakkida asatuyyo qanxxibeenna keraa miishshai waassees;
eta waasoi wolqqaama Godaa haittan siyettiis. 5 Intteyyo injjetin, sa7an ishalidi de7ideta;
shuha gallassau xiikkiyoogaadan, intte bollaa xiikkideta. 6 Xillo asa bolli pirddideta; qassi
a worideta; i inttenaara eqettenna.

Godaa Naa77antto Yuussaa Danddayan Naagiyoogaa

7 Hegaa gishshau, ta ishatoo, Godai yaana gakkanaassi genccite; biittaa goyyiyaagee
ofinttaa irainne badhdheesaa irai yaana gakkanaassi genccidi, al77o kattaa i waati naagidi
gatti ekkiyaakko be7ite. 8 Inttekka qassi genccite; yayyoppite. Aissi giikko, Godaa yuussai
matattiis.
9 Ta ishatoo, Xoossai intte bolli pirddenna mala, issoi issuwaa bolli zuuzummoppite.
Be7ite, pirddiyaagee penggen eqqiis. 10 Ta ishatoo, waayessinne genccassi leemiso
gididaageeta, Godaa sunttan haasayida hananabaa yootidaageeta hassayite. 11 Be7ite,
danddayidi genccidaageeta nuuni anjjettidaageeta geettees. Iyyooba genccaa intte
siyideta; qassi Godai ayyo wurssettan immidoogaakka be7ideta. Aissi giikko, Godai
maarotainne qaretai kumidoogaa.
12 SHin ubbaappe kase, ta ishatoo, saluwan gidin, woi sa7an gidin, woi hara caaquwan
gidin, aibinkka caaqqoppite. SHin Xoossaa pirddan intte gelennaadan, intte yohoi ee
giyoobaa gidikko, "Ee" giite; chii giyoobaa gidikko, "CHii" giite.
13 Intte giddon waayettiya urai ooninne de7ikko, Xoossaa woosso; ufaittiya urai ooninne
de7ikko, yexxidi galato. 14 Intteppe sahettiya urai ooninne de7ikko, woosa keettaa cimata
baakko xeeso; eti Godaa sunttan zaitiyaa a tiyidi, ayyo Xoossaa woossona. 15 Ammanuwan
Xoossaa woossido woosai harggancchaa pattana; Godaikka a harggiyaappe denttana;
qassi nagara i oottidobaa gidikkokka Godai ayyo atto gaana. 16 Hegaa gishshau, intte
paxana mala, intte nagaraa issoi issuwaayyo paaxitenne issoi issuwaayyo Xoossaa woos-
site; xillo asa woosai wolqqaama oosuwaa oottees. 17 Eelaasi nu mala asa. Irai sa7an
bukkennaadan, i minttidi, Xoossaa woossiis; woossin heezzu laittanne usuppun agina
sa7an irai bukkibeenna. 18 Naa77anttuwaa Xoossaa i woossin, saluwaappe irai bukkiis;
sa7aikka ba kattaa mokkiis.
19 Ta ishatoo, intteppe ooninne tumaappe wora biikko, qassi issoi a guyye zaarikko,
20 nagaranchchaa a bala ogiyaappe zaariya ooninne a shemppuwaa haiquwaappe
ashshanaagaanne daro nagaraa kammanaagaa ero.

PHeexiroosi Xaafido Koiro Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi kiittido PHeexiroosi xaafido koiro kiitai xaafettidoogee he kiitaa giddon "Doorettida Xoossaa Asata" geetettidi xeesettiyaanne Qeeri Iisiyan huuphessa bagga shaahuwan laalettida ammaniyaageetussa. Kiitaayyo waanna halchchoi ammanuwaa gaasuwan metoinne waayee gakkidoogeeta gazddissanaassanne minttettanaassa. Xaafee hegaa oottiyoogee a haiquwaa, a dendduwaa, a naa77antto yuussaa yootiya Yesuus Kiristtoosa mishiraachchuwaa qaalaa eta hassayissiyoogaana. Yesuus Kiristtoosa de7uwaa leemisodan xeellidi, metuwaa eti genccan kanttanaadan, eta hassayissees. Hegaara oisettidi, metoi eta ammanuwaa murutatettaa paacciyoogaanne "Yesuus Kiristtoosi qoncciyo gallassi" bessiya woituwaa eti ekkanau de7iyoogaa eta hassayissees.

Xaafee eti metuwaa genccana mala minttettiyoogaa bollikka, Kiristtoosa kaalliyaageeti de7iyoogaadan eti de7anaadan qofissees.

[1] Taani, Yesuus Kiristtoosi kiittido PHeexiroosi, Xoossai doorido asatuyyo PHanxxoosa biittan, Galaatiyaa biittan, Qaphphadooqiyaa biittan, Isiyaa biittaaninne Bitiniyaa biittan yedettin laalettidi de7iyaageetuyyo dabddaabbiyaa xaafais. [2] Yesuus Kiristtoosayyo intte azazettana malanne a suuttan geeyana mala, Xoossai Aawai doorido intteyyo ba Ayyaanan geeshshidoogeetuyyo, aaro kehatettainne sarotettai gido.

De7uwaa Immana Giido Ufaissaa

[3] Nuuni Xoossaa, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa Aawaa, ba maarotettaa daruwaadankka nuna naa77anttuwaa yelidaagaa, Yesuus Kiristtoosa haiquwaappe denttidoogan nuuyyo de7uwaa immana giidaagaa galatoos. [4] Qassi Xoossai intteyyo immana daro laataa wooqqennasan, moorettennasan, woi xayennasan saluwan naagees. [5] He laatai wodiyaa wurssettan beettanau de7iya atotettaayyo Xoossaa wolqqan ammanuwan naagetti uttida inttessa.

[6] Ha77i guutta wodiyaayyo harai atto dumma dumma paaciyan intte paacettanau koshshikkokka, hagan daro ufaittite. [7] Hegee harai atto, taman yeggin xayiya worqqappekka intte ammanoi daro al77onne bali bainnaagaa gidiyoogaa bessanaassa; yaatidi Yesuus Kiristtoosi beettiyo wode, galataa, bonchchuwaanne sabaa intte ekkana. [8-9] Intte a be7ana xayikkokka, siiqeeta; intte ha77i a be7ana xayikkokka, ammaneeta. Qassi intte intte ammanuwau polo gidiya intte shemppuwaa atotettaa ekkiyo gishshau, yootanau danddayettenna bonchchoi kumido ufaissaa ufaitteeta.

[10] Xoossai intteyyo immana aaro kehatettaabau hananabaa yootidaageeti keehi koyidi, ha atotettaabaa qoridosona. [11] Etan de7iya Kiristtoosa Ayyaanai Kiristtoosa waayiyaabaanne hegaappe guyyiyan yaana bonchchuwaabaa kasetidi markkattiiddi, aude woi waanida wodiyan yaanaakkonne akeekissidoogaadan, eti qoroosona. [12] He hananabaa yootiyaageeti oottido oosoi inttessappe attin, eta huuphessa gidennaagaa Xoossai etayyo qonccissiis; ha77i intte siyido wonggeliyaa mishiraachchuwaa intteyyo yootida asati, banttau saluwaappe kiitettida Geeshsha Ayyaanaa wolqqan yootidosona. Hegaa kiitanchchatikka be7anau amottoosona.

Geeshshatettan De7iyoogaa

[13] Hegaa gishshau, oosuwaa oottanau intte wozanan qoppi uttite; minnite. Yesuus Kiristtoosi beettiyo wode aaro kehatettaa ekkana giidi, kumetta ufaissan naagi uttite. [14] Xoossau azazettite; intte kase erennan amottido amuwaa kaalloppite. [15-16] SHin inttena xeesida Xoossai geeshsha gididoogaadan, inttekka intte ooso ubban geeshsha gidite. Xoossaa maxaafan, "Taani geeshsha gidiyo gishshau, inttekka geeshsha gidite" geetettidi xaafettiis.

[17] Asa huuphen huuphen som77o xeellennan a huuphe huuphe oosuwaadan pirddiya Xoossaa woossiiddi intte, "Nu Aawau" giidi a xeesiyaabaa gidikko, ha sa7aa bolli intte

de7iyo wodiyan yashshatettan de7ite. [18-19] Intte intte aawatuppe laattido pattenna
de7uwaappe wozettidoogee, xayiya bira woi worqqa malaana gidennaagaa ereeta; borssoi
woi qiti bainna dorssa suuttadan, al77o Kiristtoosa suuttan intte wozettideta. [20] Xoossai
sa7ai merettanaappe kase Kiristtoosa doori wottiis; shin intte gishshau, ha wodiyaa
wurssettan i beettiis. [21] Intte ammanoinne intte ekkana giidi ufaissan naagi uttidobai
Xoossan de7ana mala, Xoossai haiquwaappe a denttidi, ayyo bonchchuwaa immidaagan
aani ammanetta.

[22] Tumatettaayyo intte azazettiyoogan, lo77o milatiya iitatetti bainnan, intte ishantta
siiqanau intte huuphiyaa geeshshidi, issoi issuwaara minttidi wozanappe siiqettite.

[23] Intte haiqqiya zareppe naa77anttuwaa yelettibeekketa; shin merinau de7iya Xoossaa
qaalan haiqqenna zareppe yelettideta. [24] Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Asai ubbai
maataa mala; a bonchcho ubbaikka maataa ciishshaa mala. Maatai melees; ciishshaikka
qoqqofettees. [25] SHin Godaa qaalai merinau de7ees" yaagees. Hagee intteyyo odido
wonggeliyaa mishiraachchuwaa qaalaa.

2

De7o SHuchchaanne Geeshsha Asaa

[1] Hegaa gishshau, intteppe iitatetta ubbaa, cimo ubbaa, lo77o milatiya iitatetta,
qanaatenne zigirssa ubbaa diggite. [2-3] Godai keha gididoogaa intte eridobaa gidikko, ha77i
yelettida gacino naatudan, uyiiddi diccanaunne attanau Xoossaa geeshsha qaalaa maattaa
ubba wode laamotite.

[4] Godaakko de7o shuchchaakko shiiqite. Asi a ixxiis; shin Xoossaa matan i doorettida
al77o. [5] Inttekka qassi de7o shuchchadan, geeshsha qeese gididi, Yesuus Kiristtoosa
baggaara Xoossaa ufaissiya ayyaanaa yarshshuwaa Xoossaayyo yarshshanau, intte intte
huuphen ayyaana keettadan keexettite. [6] Aissi giikko, Xoossaa maxaafai, "Be7ite, taani
Xiyoone giyo kataman keettaa godaa xaphuwaa minttiya, doorettida, al77o shuchchaa
wottais; aani ammaniya ooninne yeellatenna" yaagees. [7] Hegaa gishshau, ha shuchchai
intteyyo ammaniyaageetuyyo daro al77o; shin ammanennaageetuyyo, "Gimbbiyaageeti
karidi ixxido shuchchai godaa xaphuwaa minttiya, ubbaappe aadhdhiya shuchcha gidiis"
yaagees. [8] Qassikka, "Ha shuchchai asa xubbiya shuchchanne asa ooggiya zaalla" yaagees;
eti Xoossaa qaalaa ammanenna gishshau, i etau qoppidoogaadankka xubettoosona.

[9] SHin Xoossai xumaappe garamissiya ba poo7uwau inttena xeesiis; intte a ooratta
oosuwaa yootanau doorettida zare; intte kawo qeeseta; geeshsha asanne Xoossaassi buzo
asa. [10] Intte kase Xoossaa asa gidekketa; shin ha77i intte a asa; intte kase maarotettaa
ekkibeekketa; shin ha77i maarotettaa ekkideta.

Xoossaa Ashkkarata

[11] Ta dabbotoo, intte ha sa7an imattanne yedettin asasan de7iyaageeta gididoogaadan,
ubba wode intte shemppuwaara olettiya asatettaa amuwaappe intte haakkana mala, taani
inttena woossais. [12] Aihuda gidenna asai inttena iitabaa oottiyaageetudan zigiriyo wode,
Kiristtoosi yiyo gallassi intte lo77o oosuwaa eti akeekidi, Xoossaa galatana mala, intte
de7uwaa eta giddon loitti naagite.

[13] Godaa gishshau, asa higge ubbaayyo haarettite; kawoikka ubbaappe bolla gidiyo
gishshau, ayyo haarettite. [14] Qassi deriyaa haariyaageetuyyookka haarettite. Aissi giikko,
eti iitabaa oottiyaageeta qaxxayanaunne lo77obaa oottiyaageeta galatanau kawoppe ki-
itettidosona. [15] Aissi giikko, Xoossai intte intte lo77o oosuwan erenna eeyya asaa haasayaa
co77u oottanaagaa koyees. [16] Ailletettaappe kiyidi, Xoossaa ailledan de7iteppe attin, he
ailletettaappe kiyidoogaa iitatetta genttiyoobaa oottoppite. [17] Asa ubbaa bonchchite. Intte
ishantta siiqite. Xoossau yayyite. Kawo bonchchite.

Kiristtoosi Ekkido Metuwaa Leemisotettaa

[18] Ashkkaratoo, intte lo77o godatu xalaalaayyoonne ashkke godatu xalaalaayyo gide-
nnan, iitatuyyookka daro yayyidi haarettite. [19] Aissi giikko, asi naaqqiyo wode waayettiya
urai Xoossaa qoppiiddi, waayiyaa danddayikko, Xoossai a anjjana. [20] Aissi giikko, intte

nagara oottin, inttena dechchiyo wode, intte danddayikko, intteyyo ai galati de7ii? SHin
lo77obaa oottidi waayiyaa intte danddayikko, Xoossai inttena hegau anjjana. 21 Xoossai
inttena xeesidoogee hegaa gishshassa; aissi giikko, Kiristtoosi intteyyo waayettiis; intte
a kaallana mala, intteyyo leemiso gidiis. 22 Nagara i oottibeenna; ba doonankka worddo
haasayibeenna. 23 Asi bana cayiyo wode, zaaridi cayibeenna; waayettiyo wodekka mand-
dibeenna. SHin xillo pirddiya Xoossaayyo bana aattidi immiis. 24 Nuuni nagarau haiqqidi,
xillotettau de7ana mala, Kiristtoosi ba huuphen ba ashuwan nu nagaraa masqqaliyan
tookkiis; intte a masuntan paxideta. 25 Aissi giikko, intte oge balida dorssa mala; shin
ha77i intte shemppuwaa heemmiyaagaakkonne naagiyaagaakko simmideta.

3

Azinabaanne Machchibaa

1-2 Hegaadankka maccaasatoo, intte azinatuppe Xoossaa qaalau azazettenna issooti
issooti de7ikkokka, intte palamettennan, eti intte yashshatettaanne intte geeshsha
de7uwaa be7idi ammanana mala, etau haarettite. 3 Intte intte huuphe pixiyoogaaninne
worqqa wottiyoogan woi lo77o maayo maayiyoogan intteyyo bolla baggaa loittoppite.
4 SHin intte wozana giddon de7iya lo77otettai Xoossaa sinttan intteyyo daro al77o gididi,
xayenna ashkkenne woppu giida ayyaana gido. 5 Aissi giikko, hegaadan Xoossai immana
giidoogaa ammanida geeshsha maccaasati beni wode bantta azinatuyyo haarettidi,
banttana hegaadan daro loittidosona. 6 Hegaadan Saara Abrahaama, “Ta godau” yaagada
xeesaidda, ayyo azazettaasu; inttekka issibaunne yayyennan lo77obaa oottikko, i naata.

7 Hegaadan azinatoo, intte maccaasati daafuranchcha mereta gidiyoogaa eridi, etaara
issippe de7ite; intte woosai xubettenna mala, Xoossai immido de7uwaa aaro kehatettaa
eti inttenaara issippe laattiyo gishshau, eta bonchchite.

Lo77obaa Oottiiddi Metuwaa Ekkiyoogaa

8 Hegaappe aadhdhiyaabaa gidikko, ubbai issi qofan de7ite. Issoi issuwau qaret-
tidi, ishanttudan siiqettite; qassi issoi issuwau kehiyaageetanne intte huuphiyaa
kaushshiyaageeta gidite. 9 Iitaa gishshaa iitaa woi cashshaa gishshaa cashshaa zaaroppite;
hegaa aggidi, Xoossai intteyyo anjjuwaa immanau inttena xeesido gishshau anjjite. 10 Aissi
giikko, Xoossaa maxaafai hagaadan yaagees; “De7o dosiyainne lo77o wodiyaa be7anau
koyiyai oona gidikkonne ba inxxarssan iitabaa haasayiyoogaanne worddo yootiyoogaa
aggo.

11 Iitabaa oottiyoogaa aggidi, lo77obaa ootto; sarotettaakka keehi koyonne a kaallo.

12 Aissi giikko, Godaa aifee xillotukko xeellees; qassi i ubba wode eta woosaa ezggees.
SHin Godai iitabaa oottiyaageeta ba hanqqo som77uwan xeellees” yaagees.

13 Intte lo77obaa oottanau amottikko, inttena qohanai oonee? 14 SHin harai atto, xillotet-
taa gishshau intte waayettikkokka, anjjettidaageeta. Asau yayyoppitenne hirggoppite.
15 SHin Kiristtoosa intte wozanan bonchchitenne a intte Goda oottite. Xoossai intteyyo
immana giido inttenan de7iyaagau gaaso oichchiya ooyyoonne zaaro immanau ubba wode
giigi uttite; shin hegaa ashkketettaaninne yashshatettan oottite. 16 Qassi Kiristtoosan
intte de7iyo lo77o de7uwaa iitabaa oottidobaadan, inttena cayiya asai ba zigiriyooban
yeellatana mala, inttena zoriya wozanai geeshsha gido. 17 Aissi giikko, Xoossai giidobaa
gidikko, iitabaa oottido gishshau waayettiyoogaappe, lo77obaa oottido gishshau waayet-
tiyoogee keha. 18 Aissi giikko, Kiristtoosi nuna Xoossaakko efaanau, baayyo xillo gidiiddi,
makkalanchchatu gishshau, issitoo ubbaa nagarau haiqqiis; i ba asatettan haiqqiis; shin
ayyaanan paxiis. 19 Qassi he Ayyaanan, qashuwan de7iya ayyaanatukko biidi, etayyo qaalaa
yootiis. 20 He ayyaanati amarida hosppun asati haattan attido markkabiyaa Nohee ke-
exxishin, Xoossai danddayidi gam77ido wode, Xoossaayyo azazettibeenna asaa ayyaanata.
21 Hegee xinqqatiyau leemiso gididi, inttena ha77i ashshees; lo77o zoriya wozanaappe
Xoossaa woossiyoogaappe attin, bollaa qitaa meecciyoogaa gidenna; hegee inttena Yesuus
Kiristtoosi haiquwaappe denddidoogan ashshees. 22 Saluwaa biidi Xoossaappe ushachcha
baggan i uttidi, kiitanchcha ubbaa, maataara de7iyaageetanne wolqqaamata haarees.

4

Geeshshatettan De7ana De7uwaabaa

[1] Hegaa gishshau, Kiristtoosi ba ashuwan nuuyyo waayettido gishshau, inttekka he
qofaa ola miishshadan oiqqidi, intte intteyyo minnite. Aissi giikko, ba ashuwan waayet-
tida urai nagaraa oottiyoogaa aggiis. [2] Hagaappe sinttan, ha sa7an shemppoora de7anau
attida wodiyan, Xoossai koyiyoogaadan de7anau bessiyoogaappe attin, asa amodan
de7anau bessenna. [3] Aissi giikko, Aihuda gidenna asai oottanau dosiyoogaa intte oottiiddi,
shaaramuxanau qaaqqatiyoogan, amuwan, mattuwan, yettan, ushshan, pokkiya eeqau
goinniyoogan, de7ido kase aadhdhida wodee intteyyo gidana. [4] Aihuda gidenna asaara
intte shori bainna oosuwaa issippe oottenna gishshau garamettidi, inttena cayoosona.
[5] SHin eti paxa de7iya asaa bollinne haiqqida asaa bolli pirddanau giigi uttida Xoossau
zaaruwaa immana. [6] Haiqqida asai ba asatettan asai pirddettiyoogaadan pirddettanaunne
qassi ayyaanan Xoossai de7iyoogaadan de7anau, wonggeliyaa mishiraachchoi etayyo
hegau odettiis.

Xoossai Immido Imotata Loittidi Aissiyoogaa

[7] Ubbabaukka wurssettai matattiis. Hegaa gishshau, Xoossaa woossanau wozanaa qofai
de7iyoogeetudan, inttena naagitenne minnite. [8] Siiqoi daro nagaraa kammiyo gishshau,
ubbabaappe aattidi issoi issuwaara wozanappe siiqettite. [9] Zuuzummennan issoi issuwaa
imattatettan mokkite. [10] Intte huuphiyan huuphiyan Xoossaappe dumma dumma aaro
kehatettaa ekkidoogaadankka, Xoossaa dumma imuwaa loitti gishiyaageetudan, issoi
issuwau oottite. [11] Yesuus Kiristtoosa baggaara ubbaban Xoossai galatettana mala, ooninne
yootiyaabaa gidikko, qaalaa Xoossaappe ekkidi yootiyoogaadan yooto. Qassi ooninne
maaddiyaabaa gidikko, Xoossai ayyo immiyo wolqqan maaddo. Bonchchoinne godatettai
Xoossaassi meri merinau gido. Amin77i.

Metuwaa Wode Minniyoogaa

[12] Ta dabbotoo, intte giddon tamadan xuuggidi paacciya waayee yiyaagaa oorattabai
haniyaabaadan garamettoppite. [13] SHin Kiristtoosa bonchchoi beettiyo wode intte ufait-
tana mala, aara waayettiyoogan ufaittite. [14] Asi inttena Kiristtoosa sunttaa gishshau
boriyaabaa gidikko, intte anjjettidaageeta; aissi giikko, bonchcho Ayyaanai, Xoossaa
Ayyaanai, intte bolli shemppana. [15] Intteppe ooninne shemppo woridabaadan, woi
kaisodan, woi iitabaa oottida asadan, woi hara asa yohuwan gelidabaadan waayettoppo.
[16] SHin ooninne Kiristtoosa ammaniyo gishshau waayettikko, Kiristtoosa sunttaa gishshau,
Xoossaa galatanaappe attin, yeellatoppo.

[17] Aissi giikko, pirddai Xoossaa asaa bolli doomettiyo wodee gakkiis. Qassi he pirddai
koiro nu bolli doomettiyaabaa gidikko, a wonggeliyaayyo azazettennaageetu wurssettai
aiba gidanee? [18] Xillo asi tuggan attiyaabaa gidikko, makkalanchchainne nagaranchchai
yaatin waananee? [19] Hegaa gishshau qassi, Xoossai giidoogaadan waayettiyaageeti
lo77obaa oottiiddi, bantta shemppuwaa hadaraa banttana medhdhida ammanettiya
Xoossau immona.

5

Xoossaa Asaa Aissanau Imettida Zoriyaa

[1] Simmi taani woosa keettaa cimatuura cima gidiyaageenne, Kiristtoosa waayiyaa
markkattiyaagee, qassi qonccana bonchchuwaa shaakkanaagee intte giddon de7iya
cimata zorais. [2] Intte giddon de7iya Xoossaa dorssaa wudiyaa Xoossai koyiyoogaadan
heemmite. Dosaanappe attin, wolqqan gidenna. Qassi intte go77a xalaalaa xeel-
lennan, lo77o qofan heemmite. [3] Dorssaa wudiyau intte leemiso gidanaappe attin,
heemmiyoogeeta wolqqan haaroppite. [4] Qassi heemmiyaageetu halaqai beettiyo wode,
moorettenna bonchcho akiliiliyaa intte ekkana.

[5] Hegaadankka yelaga asatoo, cimatuyyo haarettite. Ubbaikka issoi issuwau oottanau
intte huuphiyaa kaushshiyoogaa afaladan maayite. Aissi giikko, Xoossai otorettiyaageeta

ixxees; shin banttana kaushshiyaageetuyyo aaro kehatettaa immees. [6] Xoossai ba lo77o
wodiyan inttena xoqqu oottana mala, wolqqaama Xoossaa kushiyaappe garssaara inttena
toochchite. [7] I intteyyo qoppiyo gishshau, inttena hirggissiya ubbabaa a bolli olite.
[8] Xalahe halaqai, intte morkkee, mittiyo uraa koyidi, gudiya gaammuwaadan gudiiddi,
intte lanqqiyan yuuyiyo gishshau naagettitenne beegottite. [9] Sa7an de7iya intte ishantti
hegaadan waayettiyoogaa eridi, ammanuwan minnidi, aara eqettite. [10] Aaro kehatetta
ubbaa Xoossai, ba merinaa bonchchuwaayyo Kiristtoos Yesuusa baggaara inttena xeesi-
daagee, amarida wodiyaa intte waayettidoogaappe guyyiyan, i ba huuphen inttena
loittananne minttana. Qassi i inttena wolqqanttana. [11] Bonchchoinne wolqqai merinaappe
merinaa gakkanaassi ayyo gido. Amin77i.

Wurssetta Sarotaa

[12] Hagee Xoossaa tumu aaro kehatettaa gidiyoogaa taani intteyyo markkattaiddanne
inttena zoraidda, intteyyo qanttan xaafido dabddaabbiyaa ammanettiya isha gaada taani
qoppiyo Sillaasa bolli kiittaas; he aaro kehatettan minnite.
[13] Inttenaara issippe doorettida Baabiloonen de7iya woosa keettaa asainne ta na7ai
Marqqoosi inttena "Saro saro" goosona. [14] Siiqo yeretaa yerettiiddi, issoi issuwaa sarotite.
Intteyyo, Kiristtoosaara de7iya ubbatuyyo sarotettai gido. Amin77i.

PHeexiroosi Xaafido Naa77antto Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi kiittido PHeexiroosi xaafido naa77antto kiitai xaafettidoogee dumma dumma sohuwan de7iya, beni ammaniya asatussa. Kiitaayyo waanna halchchoi worddo asttamaaretu iita oosuwaanne eta timirttiyaa gaasuwan merettida pokko de7uwaa ixxiyoogaa. Merettida metota qaaranau maado gidiyaagee Yesuusa bantta aifiyan be7idanne i tamaarissiyo wode bantta haittan siyida asati tamaarissido timirttiyaa baggaara Xoossaabaanne Godaa Yesus Kiristtoosabaa ammanttiya eraa demmiyoogaa. Xaafee dumma naagidi odidobai, "Kiristtoosi naa77anttoo yeenna" yaagiya worddo timirttiyaabaa. Hegaa xeelliyaagan haasayiiddi, "Kiristtoosi simmidi yeennan gam77idoogee, Xoossai, asai ubbai ba nagaraappe simmanaagaappe attin, ai asinne xayanaagaa koyenna gishshaassa" yaagees.

1 Taani Simoon PHeexiroosi, Yesuus Kiristtoosi kiittidoogeenne a ashkkarai, nu Xoossaanne nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa xillotettaa baggaara nuugaa mala al77o ammanuwaa ekkidaageetuyyo ha dabddaabbiyaa xaafais.
2 Xoossaanne nu Godaa Yesuusa intte eriyoogan aaro kehatettainne sarotettai intteyyo palahidi gido.

Xoossaa Xeessaanne A Dooruwaa

3 Nuuni Xoossaa bonchchuwaanne lo77otettaa laattana mala, nuna xeesidaagaa nuuni eriyoogan, Xoossaa milatidi de7anau nuna koshshiyaabaa ubbaa Xoossaa wolqqai nuuyyo immiis. 4 Intte a imuwaa baggaara sa7an de7iya bashshiya amuwaappe kessi ekkanaadaaninne Xoossaa xoossatettaa laattanaadan, i ba immana giido daro wolqqaamanne al77o imuwaa nuuyyo immiis. 5 Hegaa gishshau, minnidi intte ammanuwaa bolli lo77otettaa, lo77otettaa bolli eratettaa, 6 eratettaa bolli inttena naagiyoogaa, inttena naagiyoogaa bolli genccaa, genccaa bolli Xoossaa milatiyoogaa, 7 Xoossaa milatiyoogaa bolli ishatettaa siiquwaa, ishatettaa siiquwaa bolli siiquwaa gujjite. 8 Aissi giikko, hageeti intteyyo keehi dariyaabaa gidikko, inttena Godaa Yesuus Kiristtoosa eratettan tishshanne aifeera de7iyaageeta oottana. 9 SHin hegeeti bainna urai ba matan de7iyaabaa xalaalaa demmees; qassi i qooqe; i kase oottido nagarai atto geetettidoogaa erenna.
10 Hegaa gishshau, ta ishatoo, inttena Xoossai xeesidoogaanne dooridoogaa minttanau, kaseegaappe aadhdhi minnite; aissi giikko, intte hegaa oottiyaabaa gidikko, xubettekketa. 11 Hegaadan qassi nu Godaanne nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa merinaa kawotettaa geliyo kumetta shenee intteyyo imettana.
12 Hegaa gishshau, intte ha yohota eriyaabaa gidikkokka, qassi intte oiqqido tuman minnidaageeta gidikkokka, taani inttena ha yohota ubba wode hassayissiyoogaa aggikke. 13 Taani paxa de7ido keenan, inttena hassayissada qaasettanau koshshiyaabaa tau milatees. 14 Nu Godai Yesuus Kiristtoosi tau qoncciyan yootidoogaadan, taani ha haiqqiya asatettaa gam77ennan qaara olanaagaa erais. 15 Taani haiqqidoogaappe guyyiyaana gidinkka, intte ha yohota ubba wode qoppanau danddayana mala, tau danddayettidabaa ubbaa oottana.

Kiristtoosa Bonchchuwaa Bantta Aifiyan Be7ida Markkata

16 Nuuni a gita bonchchuwaa be7idi yootoosippe attin, medhdhi ekkido haisiyan nu Godaa Kiristtoosa wolqqaanne yuussaa intteyyo yootibookko. 17 Aissi giikko, daro wolqqaama bonchchuwaappe, "Taani aani daro ufaittiyo ta siiqo Na7ai hagaa" yaagiya cenggurssai yiido wode, Xoossaappe, Aawaappe bonchchuwaanne galataa i ekkiis. 18 Qassi nuunikka geeshsha deriyaa bollan aara de7iiddi, he cenggurssai saluwaappe yiishin siyida.
19 Qassi hegaappe keehi aadhdhiya hananabaa yootiyaageeti haasayido nuna keehi ammanttiya qaalai nuuyyo de7ees; intte he qaalaa naagiyaabaa gidikko loittideta. Aissi

giikko, hegee sa7ai wonttana gakkanaassinne maallado xoolinttiyaa poo7oi intte wozanan
poo7ana gakkanaassi, xuman poo7iya poo7uwaa mala. [20] Ubbaappe kasetidi, hagaa erite;
Xoossaa maxaafan xaafettida hananabaa yootidobaa ooninne barkka birshshanau dand-
dayenna. [21] Aissi giikko, hananabaa yootidobi ubbai geeshsha asati Geeshsha Ayyaanai
kaalettin, Xoossaa qaalaa haasayidosonappe attin, asa sheniyan haasayettibeenna.

2

Worddo Asttamaareta

[1] SHin hananabaa yootiya worddoti asaa giddon kase de7iyoogaadan, intte giddonkka
wordduwaa tamaarissiyaageeti de7ana. Eti banttana wozida, Ubbaa Haariya Godaa
kaddidi, bashshiya worddo timirttiyaa ehaana; qassi eti akeekenna bashshaa bantta bolli
ehaana. [2] Qassi daro asai yeellayiya eta iita ogiyaa kaallana; eta gaasuwan tumaa ogee
cayettana. [3] Wordduwaa tamaarissiya hegeeti miishshau yaaretiyoogan bantta medhdhi
ekkido haisiyan inttena bonqqana; beniisappe doommidi, eta pirddai giigi uttiis; eta
xaissiyaagee beegottidi naagees.

[4] Nagara oottida kiitanchchatuyyo Xoossai qarettennan, pirddaa gallassai gakkanaassi
xuma ollan eti qashetti uttido Gaannabiyan yeggiis. [5] Xoossai nagaranchchatu bolli
bashshaa haattaa yeddiisippe attin, beni asau kehibeenna; shin xillotettaabaa yootida
Nohanne hara laappun asata ashshiis. [6] Xoossai Sadoomanne Gamoora giyo katamata
biitta bidintta oottidi, xuuggi xaissidi, nagaranchcha gidiyaageeta gakkanabau leemiso
oottiis. [7] Higgiyau azazettenna shaaramuxiya asatu giddon tuggatidi de7iya xillo Looxa
Xoossai ashshiis. [8] He lo77o bitanee eta giddon de7iiddi, eti oottiyo iita oosuwaa gallassi
gallassi be7ido wodenne siyido wode a lo77o wozanai un77ettiis. [9-10] Hegaa gidikko,
Godai Xoossau goinniya asata paaciyaappe waati ashshanaakko erees; nagaranchchata
qassi ubbaappe aattidi, tuna amuwan ashuwaa amuwaa kaalliyaageetanne qassi Xoossaa
wolqqaa kariyaageeta, pirddaa gallassai gakkanaassi Godai qaxxayiiddi wottanaagaakka
erees.

Wordduwaa tamaarissiya hegeeti xalanne otoranchcha gididoogan, bollan de7iya
bonchcho meretaa cayoosonappe attin, bonchchokkona. [11] He asatuppe daro minonne
wolqqaama gidiya kiitanchchatikka bollan de7iya bonchcho meretaa Godaa sinttan
cashshan mootanau koyokkona. [12] SHin he asati ohettidi xayanau yelettida bantta meretan
wozanai bainna woraa do7atudan hanoosona; eti erennabaa cayoosona; qassi woraa
do7adan, eti coo xayana. [13] Eti bantta medhdhido metuwan metootana; gallassi yexxidi
duriyoogaa ufaissiyaabaa giidi qoppoosona; eti kaushshatanne tunata gidi uttidi, intte-
naara miyo qumaa meettan ufaittoosona. [14] SHaaramuxa maccaasaa xeelliyoogaa aggenna
aifee etau de7ees; qassi nagara oottiyoogaakka aggokkona. Ammanuwan minnibeenna
asaa cimmoosona. Amuwaara meezetida wozanai etau de7ees; eti qanggettidaageeta.
[15] Sitta ogiyaa aggidi balidosona. Bi7oora na7aa Balaama ogiyaara biidosona; Balaami
makkalan miishshaa ekkanau koyiis. [16] I hananabaa yootiyaagaa; shin a nagaraa gishshau,
a haree asadan haasayan seeridi, a gooshsha mala hanuwaappe a teqqiis.

[17] He asati meliichchida pulttuwaa mala; qassi gotee tookkidi efiyo shaaraa mala; Xoossai
etau sakkana xumaa giigissi uttiis. [18] Aissi giikko, eti hadanne otoro haasayaa hasay-
oosona; balan de7iya asaappe kessi ekkiyaageeta shaaramuxanau qaaqqatiyo amuwan
cimmoosona. [19] Eti banttau bashsha amuwaara de7iiddi eta, “Intte ailletettaappe kiyana”
yaagoosona; aissi giikko, issi asi bana xoonidabau aibaunne aille. [20] Eti nu Godaanne
nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa eratettan ha sa7aa tunatettaappe kessi ekkidoogaappe
guyyiyan, guyye simmidi, aani xubettidi xoonettiyaabaa gidikko, kase de7iyo de7uwaappe
guyyeegee etau iitana. [21] Aissi giikko, etau imettida geeshsha azazuwaa eridi aggiy-
oogaappe eti xillotettaa ogiyaa erennan aggiyaakko lo77o shin. [22] “Kanai ba cooshshaakko
guyye simmees” giyo leemisoinne qassi, “Meecettida gudunttai guyye simmidi, urqqan
gonddorettees” giyo leemisoi tuma gidiyoogaa eta gakkidabai bessees.

3

Godai Yesuusi Yaana Ufaissaa

1 Ta siiqotoo, hagee taani intteyyo xaafido naa77antto dabddaabbiyaa; taani he naa77u
dabddaabbetakka intte suure qofaa qoppanaadan denttettanau inttena hassayissanaadan
xaafaas. 2 Hananabaa yootiya geeshshati beni yootido qaalaa intte hassayana malanne
Godai inttena ashshiyaagee, ba kiittidoogeetu baggaara inttena azazido azazuwaa intte
hassayana mala koyais. 3 Wodiyaa wurssettan, asa toochchiya bantta amuwaadan
de7iyaageeti asa toochchiiddi denddanaagaa ubbaappe kasetidi erite. 4 Eti, "I 'Yaana'
yaagiis. Gibeennee? Yaatin awan de7ii? Aissi giikko, nu aawati haiqqiichchidosona; shin
ubbabaikka sa7ai merettoosappe doommidi de7iyoogaadankka de7ees" yaagana. 5 Daro
wodiyaappe kase Xoossai haasayin, saloinne sa7ai merettidoogaa eridi, eti akeekennan
ixxidosona. Sa7ai haattaappenne haattan merettiis. 6 Qassi hegaa gaasuwan, he wode
de7iya sa7ai he haattan meetetti xayiis. 7 SHin ha77i de7iya saloinne sa7ai, Xoossau
goinnenna asati pirddettiyo gallassainne xayiyo gallassai gakkanaassi takkidi, he qaalan
tamaa naagoosona.

8 SHin ta siiqotoo, ha issi yohiyo dogoppite; Godaa matan, issi gallassai sha7u gallassa
mala gidiyoogaanne, qassi sha7u gallassai issi gallassa mala gidiyoogaa dogoppite. 9 Issooti
issooti qoppiyoogaadan, Godai ba oottana giidoogaa oottanau takkenna; shin ooninne
ba nagaraappe simmanaadan koyeesippe attin, ooninne xayana mala koyenna gishshau,
inttebaa genccees.

10 SHin Godaa gallassai kaisodan yaana. He gallassi saloti wolqqaama gunttan Xayana;
saluwaa meretati wolqqaama mishuwan seerana; sa7ainne a bollan de7iya ubbabai
xayana. 11 Ubbabaikka hegaadan xayiyaabaa gidikko, intte ai mala asa gidanau bessii? Intte
de7oi geeshshanne Xoossaa milatiyaagaa gidanau koshshees. 12 Intte Xoossaa gallassaa
naagishin, he gallassai eesuwan gakkanaadan, intteyyo danddayettiyaabaa oottite; he
gallassi saloti xuugettidi xayananne saluwaa meretatikka wolqqaama mishuwan seerana.
13 SHin nuuni Xoossai immana giido ooratta saluwaanne ooratta sa7aa xilloi de7anasaa
naagoos.

14 Hegaa gishshau, ta siiqotoo, he gallassaa naagiiddi, pokkoinne boree bainnaageeta
gididi, aara sarotettan de7ana mala minnite. 15 Godaa danddayai atotettaa gidiyoogaa intte
wozanan qoppite; hegaadan qassi nu siiqo ishai PHauloosi, Xoossai bau immido aadhdhida
eratettan intteyyo xaafiis. 16 Ba xaafiyo dabddaabbe ubban, he yohuwaabaa xaafiyo wode,
i giyoogee hagaa. Tamaaribeenna asatinne minnibeenna asati Xoossaa maxaafata harata
geellayiyoogaadankka, he dabddaabbiyaa giddon de7iya akeekanau waayissiya yohuwaa
geellayoosona. Eti hegaa oottiyoogan bantta bolli bashshaa ehoosona.

17 Hegaa gishshau, ta siiqotoo, intte hegaa eriyo gishshau, makkalanchchatu balan
cimettidi, wora beenna malanne, qassi minnidi de7iyo sohuwaappe kunddenna mala
naagettite. 18 SHin intte nu Godaa, nuna ashshiya Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettaaninne
eratettan diccite. A ha77inne merinaa gallassai gakkanaassi galatai gakko. Amin77i.

Yohaannisi Xaafido Koiro Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yesuusi kiittido Yohaannisi xaafido koiro kiitai naa77u waanna waanna halchchota oiqqiis; hegeetikka: nabbabiyaageetuyyo Xoossaaranne a na7aa Yesuus Kiristtoosaara issippetettai de7anaadan minttettanaassanne ha issippetettaa xaissanau danddayiya worddo timirttiyaappe eti haakkana mala, eta minttidi akeekissanaassa. He wode denddida worddo timirttee "Iitabai pulttiyoogee ha nuuni de7iyo gita sa7aara gaittiyo gaitotettaana gidiyo gishshau, Xoossaa na7ai Yesuusi mulekka asa gidanau woikko, asatettaa eeshshai ayyo de7anau danddayenna" yaagiyaagaa. He asttamaareti, "Attiyoogaa giyoogee ha sa7aa de7uwaassi un77ettiyoogaappe yeda gidiyoogaa" yaagoosona. Hegaa bollikka qassi "Iitaanne kehaa shaakkidi oiqqiyoogaa gidin, hara asaa siiqiyoogaa gidin, atotettaara eta gattiyaabi baawa" yaagoosona.

Xaafee ha timirttiyaa phalqqidi, "Yesuus Kiristtosi polo asa; Yesuusan ammaniyaageetinne Xoossaa siiqiyaageeti ubbai bantta giddonkka issoi issuwaara siiqettanau bessees" yaagidi odiis.

De7o Qaalaa

1 Nuuni koiroosappe doommidi de7iya, nu aifiyan be7idi, nu kushiyan a bochchi be7ido
de7uwaa qaalaabaa intteyyo xaafoos. Nuuni a be7ida; nu kusheekka a bochchi be7iis.
2 He de7oi qonccin, nuuni a be7idi, abaa intteyyo markkattoos; qassi Aawaa matan
de7iya nuuyyo qonccida merinaa de7uwaabaa intteyyo yootoos. 3 Qassi nunaara intteyyo
issippetettai de7ana mala, nuuni be7idoogaanne siyidoogaa intteyyo yootoos; nuuyyo
Aawaaranne a Na7aa Yesuus Kiristtoosaara issippetettai de7ees. 4 Nuuni nu ufaissai
polettana mala, hagaa intteyyo xaafoos.

Xoossai Poo7o

5 Nuuni appe siyidi, intteyyo yootiyo kiitai, "Xoossai poo7o; aani xumi mulekka
baawa" yaagiyaagaa. 6 Nuuni nuuyyo aara issippetettai de7ees giidi xuman de7ikko, nu
haasayaaninne nu oosuwan worddotoos. 7 SHin poo7uwan i de7iyoogaadan, nuunikka
poo7uwan de7ikko, nuuyyo issuwau issuwaara issippetettai de7ees; qassi a Na7aa, Yesuus
Kiristtoosa suuttai nagara ubbaappe nuna ashshees.
8 Nuuni nunan nagari baawa giikko, nurkka nuna cimmoos; nunan tumatettikka baawa.
9 SHin nuuni Xoossau nu nagaraa paaxikko, i nu nagaraa atto gaanaunne nu mooro ooso
ubbaappe nuna geeshshanau, ammanttiyaagaanne tumubaa oottiyaagaa. 10 Nuuni nagara
oottibookko giikko, Xoossaa worddanchcha kessoos; a qaalaikka nunan de7enna.

2

Kiristtoosi Nuuyyo Gaannatiyaagaa

1 Ta naatoo, nagara intte oottennaadan, taani hagaa intteyyo xaafais; shin ooninne
nagara oottikko, Aawaa matan nuuyyo gaannatiya Yesuus Kiristtoosi, Xilloi, de7ees.
2 Qassi nuuni nu nagaraa atto geetettaa Kiristtoosa baggaara demmeettees; Kiristtoosi
yarshshettidoogee asa ubbaa nagaraassappe attin, nu nagaraa xalaalaassa gidenna.
3 Nuuni Xoossaa azazuwaa naagikko, tumu a eriyoogaa hegan shaakkanau danddayoos.
4 Issi urai, "Taani a erais" giidi, qassi a azazuwaa naagennan aggikko, he urai word-
danchcha; tumatettikka aani baawa. 5 SHin a qaalau azazettiya oona gidikkonne, he urai
Xoossaa siiqiyoogee tumu polettiis. Nuuni Xoossan de7iyoogaa hagee nuna erissees.
6 Taani, "Xoossan de7ais" giya ooninne Kiristtoosi de7idoogaadan de7anau bessees.

Ooratta Azazuwaa

7 Ta ishatoo, taani intteyyo koiroosappe de7iya ceega azazuwaa xaafaisippe attin,
ooratta azazo xaafikke; he ceega azazoi intte siyido qaalaa. 8 Gidikkokka, taani intteyyo

naa77anttuwaa ooratta azazuwaa xaafais; he azazuwaa tumatettaikka Kiristtoosaaninne inttenan beettees. Aissi giikko, xumai xayees; tumu poo7oi ha77i poo7ees.
[9] Poo7uwan de7ais giiddi, ba ishaa ixxiya ooninne hanno gakkanaassikka xuman de7ees.
[10] Ba ishaa siiqiya ooninne poo7uwan de7ees; he uran hara ura xubbiyaabi aibinne baawa.
[11] SHin ba ishaa ixxiya ooninne xuman de7ees; xuman hemettees. Xumai a aifiyaa qooqissi wottido gishshau, awu biyaakkonne erenna.
[12] Ta naatoo, Xoossai Kiristtoosa sunttaa gishshau, intte nagaraa atto yaagido gishshau, taani intteyyo xaafais. [13] Aawatoo, koiroosappe de7iyaagaa intte erido gishshau, intteyyo xaafais. Yelagatoo, xalahe halaqaa intte xoonido gishshau, intteyyo xaafais. Guutta naatoo, Xoossaa intte erido gishshau, intteyyo xaafais.
[14] Aawatoo, koiroosappe de7iyaagaa intte erido gishshau, intteyyo xaafais. Yelagatoo, intte mino gidiyo gishshaunne Xoossaa qaalai inttenan de7iyo gishshau, qassi xalahe halaqaa intte xoonido gishshau, intteyyo xaafais.
[15] Ha sa7aa woi sa7an de7iya aibanne siiqoppite. Intte ha sa7aa siiqikko, Xoossaa siiqoi inttenan baawa. [16] Aissi giikko, ha sa7an de7iya ubbabai, hegeekka: asatettaa amoi, aifen xeellidi qaaqqatiyoogeenne miishshan ceeqettiyoogee ha sa7aappe yiidoogaappe attin, Xoossaappe yibeenna. [17] Ha sa7ainne ha sa7an asi amottiyo ubbabai aadhdhana. SHin Xoossai giidoogaa oottiya urai merinau de7ana.

Kiristtoosa Morkkiyaappe Naagettiyoogaa

[18] Ta naatoo, wodiyaa wurssettai matattiis; Kiristtoosa morkkee sinttappe yaanaagaa intte siyidoogaadan, harai atto ha77ikka a morkketi daroti denddidosona. Hegaa gishshau, wodiyaa wurssettai matattidoogaa nuuni hegan eroos. [19] Ha morkketi nu bagga gidenna gishshau, nu giddoppe kiyidosona; aissi giikko, eti nu bagga gidiyaabaa gidiyaakko, nu giddon de7ana; shin etappe ooninne nu bagga gidennaagee erettana mala, nu giddoppe kiyidosona.
[20] SHin Kiristtoosi intte bolli Geeshsha Ayyaanaa gussiis; qassi intte ubbai tumaa ereeta.
[21] Tumaa intte eriyo gishshaunne qassi tuman worddoi aibinne bainnaagaa intte eriyo gishshau, taani intteyyo xaafaisippe attin, tumaa intte erenna gishshau xaafikke.
[22] Yesuusa giyoogee Kiristtoosa gidin erikke giya urappe attin, worddanchchi oonee? Hegee Aawaanne Na7aa erikke giyaagee Kiristtoosa morkkiyaa. [23] Na7aa erikke giya oonaaninne Aawai de7enna; Na7aa erais giya oonaanikka qassi Aawai de7ees.
[24] Hegaa gishshau, koiroosappe intte siyidoogaa intte wozanan minttidi naagite. Koiroosappe siyidoogaa intte naagikko, intteyyo qassi Na7aaranne Aawaara issippetettai de7ana. [25] Qassi Kiristtoosi ba huuphen nuuyyo immana giidoogee merinaa de7uwaa.
[26] Taani hagaa intteyyo he inttena balettiya asatu gishshau xaafaas. [27] SHin Kiristtoosi intte bolli ba Geeshsha Ayyaanaa gussiis. Geeshsha Ayyaanai inttenan de7iyo gishshau, ooninne inttena tamaarissana koshshenna; aissi giikko, a Geeshsha Ayyaanai inttena ubbabaa tamaarissees. I tamaarissidoogaadan, Kiristtoosan de7ite.
[28] Ta naatoo, qassi i qoncciyo wode, nuuni yashshi bainnaageeta gidanaadaaninne, a yuussaa gallassi a sinttan nuuni yeellatennaadan, aani de7ite. [29] Kiristtoosi xillo gidiyoogaa intte erikko, xillobaa oottiya ubbai Xoossaa na7a gidiyoogaa eranau bessees.

3

Xoossaa Naata

[1] Nuuni Xoossaa naata geetettidi xeesettana mala, Xoossai nuna ai keenaa siiqidaakkonne be7ite. Nuuni tumukka a naata. Ha sa7ai Xoossaa erenna gishshau, nunakka erenna. [2] Ta siiqotoo, ha77i nuuni Xoossaa naata; nuuni ai hananaakko biron erettibeenna; shin Kiristtoosi qoncciyo wode, nuuni a milatanaagaa eroos. Aissi giikko, i tumu de7iyoogaa nuuni be7ana. [3] Qassi Kiristtoosa be7ana giidi ufaissan naagiya ooninne Kiristtoosi geeshsha gididoogaadan, bana geeshshees.
[4] Nagara oottiya ubbai Xoossaa higgiyaa menttees; aissi giikko, nagari higge menttiyoogaa. [5] Kiristtoosi asaa nagaraa xaissanau qonccidoogaa intte ereeta; aani nagari

baawa. [6] Kiristtoosan de7iya ooninne nagara oottenna; qassi nagaraa oottiya ooninne a
be7ibeenna woi eribeenna.
[7] Ta naatoo, ooninne inttena balettoppo. Kiristtoosi xillo gidiyoogaadan, xillobaa
oottiya urai xillo. [8] Xalahe halaqai koiroosappe nagaraa oottido gishshau, nagara ubba
wode oottiya urai xalahe halaqaassa; hegaa gishshau, Xoossaa Na7ai xalahe halaqaa
oosuwaa xaissanau qoncciis. [9] Xoossaa na7a gidiya ooninne Xoossaa meretai aani de7iyo
gishshau, nagara ubba wode oottenna; qassi Xoossai a Aawaa gidiyo gishshau, nagara
oottanau danddayenna. [10] Xoossaa naatu giddooninne xalahe halaqaa naatu giddon
de7iya dummatettai hagan erettees; xillobaa oottenna urai woikko ba ishaa siiqenna urai
ooninne Xoossaa Na7a gidenna.

Issoi Issuwaara Siiqettiyoogaa

[11] Aissi giikko, koiroosappe intte siyido kiitai, "Issoi issuwaara siiqettanau bessees"
yaagiyaagaa. [12] Nuuni Qaayeela mala gidanau bessenna. Qaayeeli xalahe halaqaassa;
yaanidi ba ishaa woriis. I ba ishaa aissi woridee? I oottido oosoi iita gidin, a ishai oottido
oosoi lo77o gidido gishshau woriis.
[13] Ta ishatoo, ha sa7aa asai inttena ixxikko, oorattabaa gooppite. [14] Nuuni nu ishata si-
iqiyo gishshau, haiquwaappe de7uwau pinnidoogaa eroos; ba ishaa siiqenna urai ooninne
haiquwaa giddon de7ees. [15] Ba ishaa ixxiya ooninne shemppo woridaagaa; qassi shemppo
woridaagan merinaa de7oi bainnaagaa intte ereeta. [16] Kiristtoosi ba shemppuwaa nu
gishshau aattidi immidoogan siiqoi aibakko nuuni erida; nuunikka nu ishatu gishshau, nu
shemppuwaa aattidi immanau bessees. [17] SHin dure asi ooninne ba ishai metootiyoogaa
be7iiddi, ayyo qarettennan ixxikko, ba wozanan Xoossaa siiqoi de7ees gaanau waani
danddayii? [18] Ta naatoo, nuuni oosuwaaninne tumatettan siiqettanaappe attin, coo
haasayan woikko bolla doonan siiqettanau bessenna.

Xoossaa Sinttan Ammanettidi Eqqiyoogaa

[19-20] Nuuni tumaa baggan de7iyoogaa hegan erana; qassi nu wozanai nu bolli pirddiyo
wode ubban, Xoossaa sinttan tumatettaa nuna hegan erissees. Aissi giikko, Xoossai nu
wozanaappe gita; qassi i ubbabaa erees.
[21] Ta siiqotoo, nu wozanai nu bolli pirddennabaa gidikko, nuuni Xoossaa sinttan
yayyokko. [22] Nuuni a azazuwaa naagiyo gishshaunne a ufaissiyaabaa oottiyo gishshau,
woossiyo ubbabaa appe ekkoos. [23] Xoossaa azazoi hagaa: Kiristtoosi nuna azazi-
doogaadankka, Xoossaa Na7aa Yesuus Kiristtoosa sunttan nuuni ammananaadaaninne
issoi issuwaara siiqettanaadan Xoossai nuna azaziis. [24] Xoossaa azazuwaa naagiya ooninne
Xoossaa giddon de7ees; Xoossainne a giddon de7ees; Xoossai nuuyyo immido Geeshsha
Ayyaanaa baggaara i nu giddon de7iyoogaa nuuni eroos.

4

Tumanchcha Ayyaanaanne Worddanchcha Ayyaanaa

[1] Ta siiqotoo, ayyaanata ubbata ammanoppite; shin eti Xoossaappe yiidaakkonne
akeekite. Aissi giikko, hananabaa yootiya daro worddoti ubbasaa biidosona. [2] Xoossaa
Ayyaana gidiyoogaa intte hegan erana; "Yesuus Kiristtoosi asa gididi yiidoogaa am-
manais" giya ayyaana ubbai Xoossaappe yees. [3] Qassi Kiristtoosi asa gididi yiidoogaa
ammanais geenna ayyaana ubbai Xoossaappe yibeenna; hegee Kiristtoosa morkkiya
ayyaana. Intte he ayyaanai yaanaagaa kase siyideta; i harai atto ha77ikka ha sa7an de7ees.
[4] Ta naatoo, intte Xoossaageeta; intte giddon de7iya Geeshsha Ayyaanai ha sa7an de7iya
ayyaanaappe daro wolqqaamiyo gishshau, hananabaa yootiya worddota intte xoonideta.
[5] Eti ha sa7aa asa gidiyo gishshau, ha sa7aabaa haasayoosona; ha sa7aa asaikka eta haasayaa
siyees. [6] Nuuni Xoossaageeta; Xoossaa eriya ooninne nuuni giyoogaa siyees. Xoossaa
erenna ooninne nuuni giyoogaa siyenna. Nuuni tumu ayyaanaanne worddo ayyaanaa
hegan shaakkoos.

Xoossai Siiqo

[7] Ta siiqotoo, siiqoi Xoossaappe yiyo gishshau, ane issoi issuwaara siiqettoos. Siiqiya
ooninne Xoossaa na7a; Xoossaa i erees. [8] Xoossai siiqo gidiyo gishshau, siiqenna urai
ooninne Xoossaa erenna. [9] Xoossai nuna ba siiquwaa hagan bessiis; nuuni Kiristtoosa
baggaara de7uwaa demmana mala, ba issi Na7aa ha sa7aa kiittiis. [10] Siiqo giyoogee
hagaa; Xoossai nuna siiqidi, nuuni nu nagaraappe maarotettaa demmido ba Na7aa nuuyyo
kiittiisippe attin, nuuni a siiqidoogaana gidenna.
[11] Ta siiqotoo, Xoossai nuna hagaadan siiqidabaa gidikko, nuunikka issoi issuwaara
siiqettanau bessees. [12] Xoossaa ooninne mulekka be7ibeenna; nuuni issoi issuwaara
siiqettikko, Xoossai nu giddon de7ees; a siiqoikka nu giddon polettiis.
[13] Xoossai ba Geeshsha Ayyaanaa nuuyyo immido gishshau, nuuni Xoossaa giddon
de7iyoogaanne ikka nu giddon de7iyoogaa eroos. [14] Aawai ba Na7aa ha sa7aa ashshiyaagaa
gidanau kiittidoogaa nuuni be7idi markkattoos. [15] Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyoogaa
markkattiya o giddooninne Xoossai de7ees; ikka Xoossaa giddon de7ees. [16] Xoossai nuna
siiqiyoogaa nuuni nu huuphen eroosinne ammanoos.
Xoossai siiqo. Siiquwan de7iya ooninne Xoossaa giddon de7ees; Xoossaikka a giddon
de7ees. [17] Nu de7oi ha sa7an Kiristtoosi de7idoogaa mala gidiyo gishshau, pirddaa gallassi
nuuni yayyenna mala, siiqoi nu giddon polettiis. [18] Siiquwan yashshi baawa; shin tumu
siiqoi yashshaa kessi olees. Yashshainne qaxxayoi issippe biyo gishshau, yayyiya uraa
siiqoi kumetta gidenna.
[19] Xoossai koiro nuna siiqido gishshau, nuuni a siiqoos. [20] Ooninne, "Taani Xoossaa
siiqais" giidi ba ishaa ixxikko, i worddanchcha. Aissi giikko, be7ido ba ishaa siiqennaagee
be7ibeenna Xoossaa siiqanau waani danddayii? [21] Qassi Kiristtoosi nuuyyo immido azazoi
hagaa; Xoossaa siiqiya urai ba ishaakka siiqanau bessees.

5

Ha Sa7aa Xooniyoogaa

[1] Kiristtoosa yaagidi, Yesuusa ammaniya ooninne Xoossaa na7a; qassi Aawaa siiqiya
ooninne a Na7aakka siiqees. [2] Nuuni Xoossaa siiqiyoogaaninne a azazuwaa naagiyoogan,
Xoossaa naata siiqiyoogaa eroos. [3] Aissi giikko, nuuni Xoossaa siiqiyoogee a azazuwaa
naagiyoogaa; a azazoikka deexo gidenna. [4] Aissi giikko, Xoossaa na7a gidiya ooninne ha
sa7aa xoonanau danddayees; nuunikka ha sa7aa xoonanaagee nu ammanuwaana. [5] Ha
sa7aa xoonanau danddayiyai oonee? Yesuusi Xoossaa Na7aa gidiyoogaa ammaniyaagaa
xalaalai xoonana.

Kiristtoosabaa Markkattidoogaa

[6] Haattaaranne suuttaara yiidaagee hagaa; ikka Yesuus Kiristtoosa; haattaaranne
suuttaara i yiidoogaappe attin, haatta xalaalaara yibeenna. Geeshsha Ayyaanai tuma
gidiyo gishshau, hegee tuma gidiyoogaa i ba huuphen markkattees. [7] Aissi giikko, heezzu
markkati de7oosona. [8] Hegeeti Geeshsha Ayyaanaa, haattaanne suuttaa; ha heezzati issoi
issuwaagaa phalqqokkona. [9] Nuuni asai markkattiyoogaa ammanikko, Xoossai markkat-
tiyoogee asaagaappe keehi aadhdhees; aissi giikko, Xoossai ba Na7aayyo markkattido
markkatettai hagaa. [10] Xoossaa Na7aa ammaniya uraa wozanan ha markkatettai de7ees.
Xoossaa ammanenna urai ooninne Xoossai ba Na7aayyo markkattido markkatettaa
ammanibeenna gishshau, Xoossaa worddanchcha oottiis.
[11] Simmi markkatettai hagaa; Xoossai nuuyyo merinaa de7uwaa immiis; he de7oikka a
Na7an de7ees. [12] Xoossaa Na7ai de7iyo ooyyoonne de7oi de7ees; Xoossaa Na7ai bainna
ooyyoonne de7oi baawa.

Merinaa De7uwaa

[13] Xoossaa Na7aa sunttan ammaniya intteyyo merinaa de7oi de7iyoogaa intte erana
mala, hagaa intteyyo xaafaas. [14] Xoossai koyiyoogaadan, ainne nuuni a woossikko, i
siyiyoogaa nuuni eriyo gishshau, a sinttan yayyokko. [15] Nuuni woossiyo ubban i siyiyoogaa
erikko, nuuni a woossidoogaa i immanaagaa eroos.

[16] Ooninne haiqoi bessenna nagara ba ishai oottishin be7ikko, Xoossaa woossanau
bessees; haiqoi bessenna nagara oottidaageetuyyo Xoossai de7o immana. Haiqoi bessiyo
nagari de7ees; taani inttena hegau Xoossaa woossite giikke. [17] Mooro ooso ubbi nagara;
shin haiqoi bessenna nagari de7ees.
[18] Xoossaa na7i ooninne nagara ubba wode oottennaagaa nuuni eroos. Aissi giikko,
Xoossaa na7ai a naagees; qassi xalahee halaqaikka a qohanau danddayenna. [19] Nuuni
Xoossaageeta gidiyoogaanne ha mule sa7aikka xalahe halaqan haarettidoogaa eroos.
[20] Nuuni tumu Xoossaa eranaadan, Xoossaa Na7ai yiidoogaanne nuuyyo akeekaa immi-
doogaa eroos. Nuuni tumu Xoossaa giddon, a Na7aa Yesuus Kiristtoosa giddon de7eettees;
i tumu Xoossaanne merinaa de7uwaa.
[21] Ta naatoo, eeqatuppe intte huuphiyaa naagite.

Yohaannisi Xaafido Naa77antto Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yohaannisi xaafido naa77antto kiitaa "Yesuusi kiittido cima Yohaannisi" xaafiis. Xaafettidoogeekka "Doorettida godeessanne i naatussa." Ooni erii, issi man77e woosa keetteessanne in uttiya asaassa gidennan aggenna. Ha qantta kiitai xaafettidoogee eti issoi issuwaara siiqettanaadan hassayissanaassanne worddo asttamaaretuppenne eta timirttiyaappe naagettanaadan qofissanaassa.

1-2 Taani cimai, intteyyo doorettida godatteeyyoonne ne naatuyyo ha dabddaabbiyaa xaafais; nu giddon de7iya qassi nunaara merinau de7ana tumatettaa gishshau, taani inttena tumu siiqais. Qassi ta xalaala gidennan, tumatettaa eriya ubbati inttena siiqoosona.
3 Xoossaa nu Aawaa aaro kehatettai, maarotettainne sarotettai a Na7aa Yesuus Kiristtoosa aaro kehatettai, maarotettainne sarotettai tumatettaaninne siiquwan nunaara issippe gido.

Tumaabaanne Siiquwaabaa

4 Xoossai, Aawai nuna azazidoogaadan, ne naatuppe amaridaageeti, tumatettan de7iyoogaa be7ada taani daro ufaittaas. 5 Siiqo godattee, ha77ikka nuuni ubbai issoi issuwaara siiqettana mala, taani nena woossais; ha azazoi kaseesappe nunaara de7iya azazoppe attin, taani neeyyo ooratta azazo xaafikke. 6 Siiquwaa giyoogee nuuni Xoossaa azazuwaa naagiiddi de7iyoogaa giyoogaa. Qassi koiroosappe intte siyidoogaadankka, a azazoi aibee giikko, intte ubbai siiquwan de7anaagaa.
7 Aissi giikko, Yesuus Kiristtoosi asa gididi yiidoogaa ammanokko giyaageeti, balettiya daro asati, dere giddo gelidosona. Hegaa mala urai ooninne asa balettiyaagaanne Kiristtoosa morkkiyaa. 8 Intte oottidoogau kumetta woituwaa ekkanaappe attin, intte oottidoogaa bashshenna mala, inttena naagite.
9 Kiristtoosa timirttiyaappe haakkiya uraunne qassi a timirttiyan de7enna urau Xoossai baawa. Kiristtoosa timirttiyan de7iya uraayyo Aawainne Na7ai de7oosona. 10 Ooninne inttekko yiidi, ha timirttiyaa eheennan aggikko, intte soo a gelissoppite; sarokka gooppite.
11 Aissi giikko, a saro giya urai a iita oosuwaa aara shaakkees.

Wurssetta Sarotaa

12 Taani intteyyo xaafanau koyido darobai de7ees; shin woraqataaninne qalamiyan xaafanau koyabeikke; shin nu ufaissai polettana mala, inttenaara doonan haasayanau inttekko baana gaada qoppais.
13 Xoossai doorido ne michchee naati nena saro saro yaagoosona.

Yohaannisi Xaafido Heezzantto Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yohaannisi xaafido heezzantto kiitaa "Yesuusi kiittido cima Yohaannisi" xaafiis. I xaafidoogeekka Gaayoosa giyo issi woosa keettaa kaalettiyaagaassa. Xaafee issi baggaara Gaayoosi hara ammaniyaageeti maaddido gishshau a galatees; hara baggaara qassi Diyooxiraaxisa geetettiya makkalanchcha bitaniyaappe naagettana mala akeekissees.

[1] Taani cimai, tumu siiqiyo ta siiquwaa Gaayoosayyo ha dabddaabbiyaa xaafais. [2] Ta siiquwau, neeni ayyaanan lo77o gidiyoogaa taani eriyoogaadan, nena aibinne waissenna malanne qassi neeni payya de7ana mala, Xoossaa woossais. [3] Aissi giikko, amarida ishantti yiidi, ubba wode neeni tumatettan de7iyoogaanne ne tumatettaabaa markkattido wode, taani daro ufaittaas. [4] Ta naati tumatettan de7iyoogaa siyiyoogaappe aadhdhidi, tana ufaissiyaabi baawa.

Gaayoosabaa Asai Markkattiis

[5] Ta siiquwau, nu ishantti imatta gidikkokka, neeni etayyo oottiyo ooso ubban ammanettida ooso oottaasa. [6] Qassi eti ne siiquwaabaa woosa keettan markkattidosona; eti biyo ogiyan Xoossai dosiyoogaadan, neeni eta maaddikko, lo77obaa oottaasa. [7] Aissi giikko, Xoossaa ammanennaageetuppe ainne ekkennan, Kiristtoosa sunttaa gishshau kiyidosona. [8] Hegaa gishshau, nuuni tumatettaa etaara issippe oottana mala, hageetu mala asata maaddanau bessees.

Diyotirefeesi Walasettiis; Dimexiroosi Sabettiis

[9] Taani woosa keettaayyo dabddaabbiyaa xaafaas; shin eta halaqa gidanau koyiya Diyotirefeesi nuuni giyoogaa ekkenna. [10] Hegaa gishshau, taani yaa biyo wode, i nu bollan haasayiyo iita haasayaanne i oottido oosuwaa intteyyo yootana; qassi i hegee guuxxiis giidi, nu ishantti yiyo wode mokkenna; harai atto eta mokkanau koyiyaageetakka diggidi, woosa keettaappe kessees.

[11] Ta siiquwau, lo77obaappe attin, iitabaa milatoppa. Lo77obaa oottiya ooninne Xoossaa asa; shin iitabaa oottiya ooninne Xoossaa be7ibeenna.

[12] Dimexiroosi lo77o gidiyoogaa asai ubbai markkattees; tumatettai ba huuphenkka abaa markkattees. Nuunikka qassi abaa markkattoos; nu markkatettai tuma gidiyoogaa inttekka ereeta.

Wurssetta Sarotaa

[13] Taani neeyyo xaafanau koyido darobai de7ees; shin qalamiyaaninne biiriyan xaafanau koyikke. [14] SHin taani matan nenaara gaittanau qoppais; he wode nuuni gaittidi haasayana.

[15] Sarotettai nenaara gido.

Ne dabboti nena saro saro yaagoosona. Nu dabbota ubbaa eta sunttaa sunttaa xeesada, tana saro saro giis yaaga.

Yihudai Xaafido Kiitaa

Gidduwaa Erissuwaa

Yihudaa kiitai xaafettidoogee, ammanennan de7iiddi ammaniya asa milatidi, worddo timirttiyaa laaliya asatuppe ammaniya asai naagettana mala, odanaassa. Ha qantta kiitai ba giddon oiqqidoban naa77antto PHeexiroosa milatees. Xaafee nabbabiyaageetussi odiiddi, "Naa77anttenna hanotan geeshshatuyyo issiton imettida ammanuwaassi minnidi olettite" yaagidi, minttidi qofissees.

1 Taani Yesuus Kiristtoosa ashkkarai Yihudai, Yaaqooba ishai, Xoossai xeegidoogeetuyyo, Xoossai Aawai siiqiyoogeetuyyo, qassi Yesuus Kiristtoosi naagiyoogeetuyyo, ha dabddaabbiyaa xaafais.

2 Maarotettai, sarotettainne siiqotettai inttenan kumo.

Worddo Asttamaareta

3 Ta dabbotoo, nuuni issippe shaakki ekkana atotettaabaa intteyyo xaafanau taani daro daafuriyo wode, Xoossai geeshshatuyyo naa77anttennan issitoo immido ammanuwau intte baaxetana mala, inttena zorada xaafanau koshshiyoogaa akeekaas. 4 Aissi giikko, Xoossaa erenna issi issi asati ooninne be7ennan intte giddo gelidosona. Hegeeti nu Xoossaa aaro kehatettaabaa yootiya kiitaa shaaramuxatettau geellayi tamaarissoosona; eti nu issi Kawuwaa, nu Godaa Yesuus Kiristtoosa erokko yaagoosona; qassi eti pirddaa ekkanaagaa Xoossaa maxaafati daro wodeppe kase yootidosona.

5 SHin intte ha ubbabaa eriyaabaa gidikkokka, Godai Israa7eela asaa Gibxxe biittaappe waati ashshidaakkonne qassi ammanibeennaageeta guyyeppe waati xaissidaakko, taani inttena hassayissanau koyais. 6 Qassi bantta de7iyoosaa aggidi, banttau imettida halaqatettaa naagibeenna kiitanchchati pirddaa ekkiyo gita gallassai gakkanaassi Xoossai eta naagiyoosan, xumaappe garssan merinau qashettidi de7oosona. 7 Hegaadan Sadoomanne Gamoora giyo katamatuuninne eta heeran de7iya katamatun de7iya asai he kiitanchchatudan shaaramuxidosonanne shaaramuxanau keehi qaaqqatidosona; hegeeti merinaa taman eexxidi, haratuyyo leemiso gididosona.

8 Hegaadan qassi he aimottiya asati bantta asatettaa tunissoosona; Xoossaa godatettaa karoosona; bonchcho meretatakka cayoosona. 9 SHin kiitanchchatu halaqai Mikaa7eeli Muuse ahaabaa xalahe halaqaara palamettido wode, "Godai nena seero" giidoogaappe attin, cashsha qaalan a bolli pirddanau koyibeenna. 10 SHin he asati banttau akeekennabaa ubbaa cayoosona; qassi eti yuushshi qoppenna do7atudan, mereta eratettan eriyo yohoti eta xaissiyaageeta. 11 Etau aayye7ana! Aissi giikko, eti Qaayeeli hemettido ogiyaa hemettidosona. Miishsha gishshau giidi, Balaami oottidoogaa mala mooruwaa oottidosona. Qassi Qore giyo bitanee "Ixxaas" giidi xayidoogaadan, etikka "Ixxida" giidi xayidosona.

12 Hegeeti siiquwan gibiraa intte miyoosan inttenaara yashshi bainnan miyo wode, qita mala. Eti bantta xalaalaa naagoosona. Eti carkkoi efiyo iri bainna shaara mala; qassi eti boniyan aifiyaa aifenna, xaphuwaara shodettidi, muleera melida mitta mala. 13 Eti bantta pokkuwaa genttenna hoommotiya, iita abbaa beetaa mala. Eti Xoossai merinau sakkana xuman sohuwaa giigissi wottido yuuyiya xoolinttetu mala.

14-15 Heenooki Addaameppe doommin, laappuntta yeleta gidiyaagee, daro wodeppe kase etabaa hananabaa yootiiddi, hagaadan yaagiis;

"Akeekite, Xoossaa erenna nagaranchcha
asati oottido iita ooso ubbaunne
qassi Xoossaa erenna he iita asati
Xoossaa bolli haasayido iita haasaya ubbau,
Godai eta ubbaa bolli pirddanau,
ba daro sha7u geeshshatuura issippe yaana"

yaagiis. [16] He asati ubba wode zuuzummoosonanne harata amassaloosona; qassi bantta iita
amuwaa kaalloosona; bantta huuphiyau go77a demmanau harata sabboosonanne bantta
qaalaa wogaappe aattidi, xoqqu ootti haasayoosona.

Mino Akeekissuwaanne Zoriyaa

[17] SHin ta dabbotoo, nu Godaa Yesuus Kiristtoosi kiittidoogeeti intteyyo beni haasayido
qaalaa akeekite. [18] Eti intteyyo, "Wurssettaa wodiyan, bantta Xoossi bainna amuwaa
kaalliyaageeti, qassi intte bolli qilliicciyaageeti yaana" yaagidosona. [19] Hegeeti asaa giddon
shaahotettaa medhdhiyaageetanne, bantta iita amuwau haarettidaageeta, qassi Geeshsha
Ayyaanai bainnaageeta.

[20] SHin ta dabbotoo, ubbaappe aadhdhiya geeshsha ammanuwan intte huuphiyaa
keexxite; qassi Geeshsha Ayyaanaa wolqqan Xoossaa woossite. [21] Qassi nu Godai Yesuus
Kiristtoosi ba maarotettan intteyyo immana merinaa de7uwaa naagiiddi, intte huuphiyaa
Xoossaa siiquwan wottite.

[22] Issi issi siree de7iyo asatuyyo qarettite. [23] Issoota issoota tamaappe dafi kessidi
ashshite. Qassi harai atto eta iita amuwan tunida maayuwaa ixxiiddikka, issootuyyo
issootuyyo yashshatettan qarettite.

Galata Woosaa

[24-25] Intte kunddennaadan, inttena naaganaunne borettennaageeta oottidi, ba
bonchchuwaa sintti gita ufaissaara shiishshanau danddayiya nuna ashshiya issi Xoossau,
nu Godaa Yesuus Kiristtoosa baggaara bonchchoi, gitatettai, wolqqainne maatai,
aadhdhida wode ubbaappenne ha77inne merinaa gakkanaassinne gido. Amin77i.